Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):
Titel | Title: Jüdische Volkszeitung
Alternativ titel | Alternative title: Jødisk Folketidende; יודישע פאלקס-צייטונג; Yudishe folks-tsaytung
Bindbetegnelse | Volume Statement: 1914-15; Vol. 1-233
Udgivet år og sted | Publication time and place: [København], 1914-1915

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 2 2°
1 1 02 0 2 00034 0
+ReX

Mgl. Nr. 62, 115, 160, 195, 217
i 1915

איבראשענדע נייעס!

שבת דעם 9 אקטאבער פעראנשטאלטעט דער „יודישער האנדווערקער פעראיין" א גרויסע טעאטער פארשטעלונג עס וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעריהמטע טראגעדיע אין 4 אקטען

Østerbros Teater Ryesgade 106.

„מעדעא" (אדער די ווילדע פרינצעסין)

מיט אנטייל פון הער און פרוי בילאווסקי, פרוי טימיאנאוו הער און פרוי פעלדשטיין הער רעזניק הער שטרוך און אנדערע

בילעטען צו בעקומען ביי די מיטגליעדער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

א אויסלענדישע פיאניסטען

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

Rachel Grün.
Store Kongensgade 27
Pensionat
ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen
Order für Feiertage bitte zusenden.
Telefon Palæe 482.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overall*

ווער עס זוכט היגיענישע גוממיווארע

ברימא קוואליטעט כפעציעל פאר עקספארט נאך רוסלאנד מיט אויסמיהרערלויבניש צו פאבריקס פרייזען זאל זיך ווענדען שריפטליך און *Anovceebureau Skandienavien Hobbergade 10*

אונטער בילעט מערקע „D 36"

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*
Niels Juelsgade 3.
tegner
Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות מאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

עס ווערען אנגענומען אבאנענטען אויפ'ן נייעס זשורנאל

„די טריבונע"

ערשיינט צוויי מאל אין חודש

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

ביי דער נאהענטער מיטארבייטערשאפט פון

וו. זשאבאטינסקי און ש. ראפאפארט (אנ־סקי)

„די טריבונע" ווערט געבוירען אין א מאמענט פון א וועלט־קריזיס. און האט נאר איין ציעל: זי וועט רופען דאס יודישע פאלק צו אנ'אקטיווער ראלע אין דער איצטיגער גרויסער צייט. איהר לאזונג איז: אקטיוויזם. איהרע קאנקרעטע פאדערונגען זיינען: אלוועלטליכער יודישער קאנגרעס. גלייכבערעכטיגונג. ארץ ישראל.

יעדעס ביכעל וועט ענטהאלטען 32 זייטען.

אבאנאמענטס־פרייז: א קווארטאל 1 קר. 50 א.

אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Di Tribune." Anker Heegaardsgade 1. København.

איך מאך אויפמערקזאם

דאס געעהרטע פובליקום, אז דעם ערשטען אק־טאבער עפען איך א ערשט־קלאסיגע

דאמען־שניידעריי

ספעציעל אויבער־ארבייט

עלעגאנטער שניט און פאסונג גאראנטירט מיט אכטונג ר. רוטמאן

Veselsgade 15 A. I

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגעגעבען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א געביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עמפפאנג 6 — 9

Rantzaausg 35 B 1 S.

A. Granas

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט אויך אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענג־ליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 17 אוירעס א פונט אויך גוטע באק־מעהל 16 אויר אפונט, ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

בעשטעלונגען ווערט צוגעשטמלט איבעראל.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

וועגעטארי שער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Levstr 8 I Sal.

דאמען האטען

אלע מאדערנע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט

Fru Scbur, Norrebrog. 14 I.

מיטעל־הויף

Pris 72 Øre pr ½ k.g.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.
2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

א האנדנייערקע

צו לאגער ארבייט און זאל קאנען שלייפען לע־כער בעקומט א גוטען פלאץ. גרינבוים סוילוו־גרדע 6 סטוען

וויכטיג פאר צוגערייזטע

ציליעב אברייזע פון קאפענהאגען ווערט פערקויפט צוויי צימער מעבעל ביליג. ציפערנסוויי 23 סטוען לינקס

Ansvarshavende for Redaktionen L. Bruck

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

בען זיי ניט געקענט אביוראסען די אידעע. אויב די סוציאל־ציון האבען פערעפענטליכט רעזאלוציעס וועגען לעגיאן איז עס נאר אויף גרונד סון צייטונגס־ידיעות, באבע־מעשיות, לעגענדען א. א. וו. אבר ווייס איהר דאך זעהער גוט, אז דער צ. ק. סון סוציאל־ציון איז דאן בעשטאנען סון אין אדער צווייי מענשען.

איהר קענט זיין וועגען לעגיאן אין ערקלערען, אז איהר נעמט ניט איבער קיין אהריות — וועגען דעם האט סון אייך געבעטען אבער קעמפסט ניט מיט אונריכטיגע ערקלערונגען, פראבאט ניט צוזיסטען צו פערקויפען בייעמען אויף זשאבאטינסקים פארטראג, פיהרט ניט קיין קלויגליכע באריכטיגונגען.

געדענקט אז מיר ווייסען, דאס די לעצטע זיצונג סון א. ק. איז בעשטאנען סון מענשען, וואס אדער זיי זענען פערבלי הנדעט דורך גלויבען אין דייטשלאנדס נצחון אדער בלינד סון שנאה...

אין נאך אין זאך זאלט איהר ווייסען: צי דער לעגיאן וועט ווערען צי ניט, אבער א נייע אפאזיציאן סון יונגע אקטיוע קרעפטען ווערט איצט געשאפען, אז אייער פאסיוויטעט, וואס איהר האט דערהויבען ביז א מדרגה סון "הויכע־פאליטיק" לעבט איבער די לעצטע טעג.

מיר בעטען אייך אבער נאך אמאל: 1) שטערט אונז ניט אין 2) ערפיהלט אונזערע אי־נער־פארטייאישע פארערונגען, א קאאליציאנס־לייטונג, פאליטישע ארבייט אין די אנטאנס־לעגדער און א נייער זיך פארן א. ק.

דא קענט איהר זיך שוין ניט פערענטפערען. אז ס'איז אונמעגליך צו ריפיקוטירען עפעס טליך וועגען אונזער פאליטישער ארבייט — די פארערונגען עמטהאלטען ניט קיין דיפלאמאטישע סודות — און זיי מוזען תיכף ומיד ערפיהלט ווערען.

מיט ציונס־גרוס און דרך ארץ

מ. גראסמאן.

די יוהען אין דער איטאליע־נישער ארמיע.

דער איטאליענישער קארעספאנדענט פון דער אידיש־רוסישער וואכענשריפט „יוועריע־קאיא נזדעליא" האט געהאט אן אינטערוויו מיט דעם פארזיצענדען פון דער רוימישער אידישער קהלה, אנדזשעלא סערעני, וועגען די אידען אין דער איטאליענישער ארמיי.

בעת איך האב זיך געווענדעט צו סיניאר סערעני מיט דער פראגע וועגען אידען אין דער איטאליענישער ארמיי—שרייבט דער קארעספאנדענט—האט ער געקוועשט מיט די פלייצעס.

— וואס מיינט איהר דערמיט?—האט סיניאר סערעני געפרעגט.—מאכט מען דען ביי אונז אן אונטערשיד צווישען אידען אדער ניט אידען. מיר איטאליענער מאכען ניט אזעלכע אונטערשידען. אין אונזערע רעגיערונגס־ענינים זיינען אלע פאזיטיוו־ערסירס, אלע בירגער אהן אן אונטערשידע.

דאן האט ער געענטפערט:

געוויי ידיעות וועגען דער צאהל אידען אין אונזער ארמיי, האב איך ניט. איך רעכען אבער אז עס דארפען זיין אנדערטהאלבען טויזענד אידען אין דער ארמיי. דאס איז א פילי ניט פיעל, אבער אין איטאליען זיינען בכלל ניטא פיעל אידען. מען רעכענט אינגאנצען 40 טויזענד אידען אין איטאליען, (דא איז אויסגעמאכט פון צענזור) וי, אבר אבער איז גרויס די צאהל פון אידיש אפיצערען אין אונזער ארמיי. אין דאס ערקלערט זיך דערמיט, וואס אידען זיינען זעהר אינטעליגענט, צווישען זיי איז נישטא קיין „בעזגראמאטנע" אין דערמיט ווי איהר וויסט, קען גאנץ איטאליען זיך ניט בעריהמען. אויסער דעם—האט ער פארטזעזעצט—וואס אין דער ארמיי זיינען פארהאן א סך אידיש אפיצערען און ערצטע זיינען איצט פארהאן אויך דער מלחמה צווישי אידיש געזעראלען. איהר וויסט דאך געוויס אז נאך גאר ניט לאנג, איז אין דזשאלעטיס קאבינעט געווען א איד א קי יעגס־מיניסטער, גענעראל אטאלענג. איהר וויסט אויך געוויס וועגען גע.וזענעם פרעמיער־מי־ניסטער לוצאטי, אין איהר וויסט נעוויס, אז סאנינא שאמ אויך פון אידן.

בעת די מלחמה העט זיך אנגעהויבען— האט סיניאר ס ערעני פארטזעזעצט—האט דער גענעראל־שטאב איינגעלאדען אויך איד ישע נייסטליכע. פינף אידיש רבנים, וועלכע האבען בעקומען אפיצערען ראנגען, געפינען זיך אין אונזערע ארמייען. די זיינען דער היפש־ראב־נער פון רוים, דאקטאר פאטשערדאטי, צוויי פון טורין, דאקטאר ארטאם און לאטעס: דאק־טאר פראטא פון פלארענץ און לעווי פון פיטי־ליאנא. אט די אלע ראבינער העבען אזוי פיעל רעכט וויי די קאנדיטיע ניסטיכע אין וועלכע אין ארבעראל צוגעלאזען.

ביי די ענגלישע ציוניסטען

אין לאנדאנער „ציון האל" איז די סעג פארזעקומען א קאנפערענץ פון אלע ציוניסטי־שע פעראיינען און אויך פערטרעטער פון די פעדעראציס מיט"ן צוועק צו בעפינען מיטלען צו פערשטארקען דעם ציוניזם אין ענגלאנד און אויך צו בעפעסטען די שטעלונג פון די ציו־ניסטען צו דער ישיטוידער וויטרויזיק לאנ־קעניס צו דער קאנפערענץ איז וועלכע איבערגעגעבען געווארען פון יודישן פאלק.

עס זענען צוויי פערטרעטען כמעט אלע ציוניסטישע חברות און צווישען די אנוועזענדע זענען אויך צוויי פון דער פעדעראציס מיט"ן צו בעפינען מיטלען צו פערשטארקען דעם ציוניזם אין ענגלאנד און צו בעפעסטען די שטעלונג פון די ציו־ניסטען צו דער ישיטוידער וויטרויזיק לאנ־קעניס צו דער קאנפערענץ איז וועלכע איבערגעגעבען געווארען פון יודישן פאלק.

עס זענען צוויי פערטרעטען כמעט אלע ציוניסטישע חברות און צווישען די אנוועזענדע זענען אויך צוויי פון דער פעדעראציס מיט"ן צו בעפינען מיטלען צו פערשטארקען דעם ציוניזם אין ענגלאנד און צו בעפעסטען די שטעלונג פון די ציוניסטען צו דער ישיטוידער וויטרויזיק לאנקעניס צו דער קאנפערענץ איז וועלכע איבערגעגעבען געווארען פון יודישן פאלק.

עס זענען צוויי פערטרעטען כמעט אלע ציוניסטישע חברות אין

די לעצטע שורות...

דער היינטיגער נומער פון דער "יודישער פאלקסצייטונג" איז דער לעצטער, דאס בלאט ווערט אבגעשטעלט און דאס זענען די לעצטע פאר שורות, וואס ס'קומט מיר אויס צו שרייבען אויף די דאזיגע עמודים. עס קאן זיין, אז אנשטאט דער טעגליכער צייטונג וועט אין גיכען ארויסגעהען א וואכענבלאט, אבער דער פאדים וואס האט פערבונדען 10 חדשים נאכאנאנד די פאלקסצייטונג מיט איהרע לעזער ווערט יעדענפאלס איבערגעריסען. עס וועט זיך ענדערען ניט נאר די פארם, נאר אויך דער גייסט, די ריכטונג, די אויפגאבען, אנ'אנדער רעדאקציע וועט פיהרען דעם וואכענבלאט. און אנדערע ווערטער וועלען אפשר דארט קלינגען.

דער לעצטער נומער פון דער "יודישער פאלקסצייטונג"!

פאר פרעמדע, פאר די וואס שטעהען מחוץ למחנה, פאר דער גאנצער גרויסער יודישער וועלט איז עס א קליינער, אינבעדייטענדער עפיזאד, וועלכען קיינער וועט ניט בעמערקען. וועהניג יודישע צייטונגען ווערען דען איצט פארניכטעט. און וועמען אינטערעסירט עס בכלל צי אין קאפענהאגען וועט ארויסגעהען א יודיש בלאט צי ניין.

פאר די אבער, וועלכע האבען געבויט די פאלקס־צייטונג, פאר די ארויסגעבער און לעזער, פאר די צוויי־דריי טויזענד יודען, וואס זענען דורך אונזערע אייניגע הונדערט שורות געווען פערבונדען מיט דער יודישער וועלט — פאר די איז עס א גרויסער וועהטאג, א שווערע ידיעה. עס וועט זיי עפעס פעהלען. זיי פערלירען א פריינד, א נאהענטע אינסטיטוציע, א בעראטער.

צוויי אויפגאבען האבען מיר געהאט, בשעת מיר האבען געגרינדעט די פאלקס־צייטונג: שאפען פאר די סקאנדינאווישע יודען א טעגליך בלאט, וואס זאל זיי פערבינדען צווישען זיך און צובינדען אין דער איצטיגער גרויסער צייט צום כלל; שאפען א בלאט אין א נייטראל־לאנד וואס זאל זיין א זאמלונג פון ידיעות פון אלע צדדים, כדי צו בעקענען די יודישע וועלט מיט די יודישע געשעהענישען אין די קריעגס־פיהרענדע לענדער.

דערביי האבען מיר געזאגט: מיר ווילען זיין אבסאלוט אונאבהעניג און פריי. איטליכער וואס האט עפעס צו זאגען זאל בעקומען ביי אונז א פלאץ; איטליכער, וואס וויל קעמפפען פאר זיינע אידעען זאל געפינען אויף אונזערע עמודים א קאמפפספלאץ. דאס זאל זיין סיי אין אלגעמיינע יודישע פראגען, סיי אין היעגע לאקאלע.

אונזער צייטונג איז געגרינדעט געווארען פון ציוניסטען, אבער פריי איז זי געווען פאר אלע שאטירונגען. די מערהייט פון די ארויסגעבער האט פערנומען אין די לאקאלע פראגען א בעשטימטע פאזיציע, אבער די רעדאקציע האט געהיט די פרייהייט און האט אלעמען געלאזט זאגען א ווארט, אנ'אנדער מיינונג.

קליין איז געווען אונזער בלאט, אבער מיט שטאלץ קען איך זאגען, אז ביז'ן לעצטען מאמענט איז זי געווען פריי פון וועלכען עס־איז איינזייטיגען גייסט און איינפלוס: ניט קיין ראבינערס, ניט קיין „צענטראל־ביוראס", ניט דאס קאפענהאגענער ציוניסטישע ביוראס האבען געקענט לעגען זייער האנד און אויפצווינגען זייער ווילען.

לאזען דעריבער די לעזער און פריינד וויסען, אז ניט נאר צוליעב מאטעריעלע שווערי־קייטען און מאנגעל אין מיטלען ווערט די פאלקס־צייטונג אבגעשטעלט, נאר ערנסטע פרינציפיעלע געגענזעצען צווישען דער מערהייט פון די אקציאנערען און דעם רעדאקטאר פיהרען דערצו, אז דאס בלאט זאל מעהר ניט ערשיינען.

געוויס האבען מיר זיך געפונען אין א קריטישער לאגע, געוויס האט שוין דער פערלאג פערלוירען אנ'ערך 5000 קראן, האבענדיג פרייע אונבאצאהלטע קרעפטען, געוויס האבען מיר געמוזט קעמפפען מיט פיעל—פיעל שווערי־גקייטען, אבער מיר וואלטען דאס אלץ בייגעשטאנען, ווי מיר האבען ביז אהער בייגעשטאנען אלע קריזיסען, ווען ניט דער לעצטער בעשלוס פון דער גענעראל־פערזאמלונג, וועלכער האט מיך געצוואונגען אבזאגען זיך פון ווייטערער ארבייט.

מיט א שווער הארץ שרייב איך די דאזיגע שורות, דעם הספד איבער א צייטונג, וועלכע איך האב־גוט צי שלעכט איז אנ'אנדער זאך־צעהן חדשים ניט נאר רעדאגירט, נאר אויך פאקטיש אליין ארויסגעגעבען קיין נויטיגע הילף איז ניט געווען. אפטמאל האב איך א גאנצען נומר אליין געשריבען. און וויטיעל קראפט און ענערגיש איז פערלוירען געווארען צוליעב טעכנישע שווערי־גקייטען, צוליעב שלעכטע מיטארבייטער און אונפעראנטווארטליכע האנדלונגען פון א סך פערזאנען, וועלכען מען האט דעם פערטרויען געשענקט.

צוזאמען מיט די חברים פון דער פערוואלטונג און די פריינד פון דער דרוקעריי, וועלכע איך דריק אויס דא מיין הערצליכען דאנק פאר זייער טרייהייט, בין איך געשטאנען אויפ'ן פאסטען די גאנצע צייט ניט האבענדיג קיין מוט צו לאזען אונטערגעהען א יודישע אינסטיטוציע, א נאציאנאלען צענטר אין דער אסימילירטער סקאנדינאוויען.

ס'איז כדאי געווען צו קעמפפען, ביז ס'איז חאטש געווען א אינערע בעפרידיגונג — איצט אבער איז זי מעהר ניטא, ריכטיגער, זי קאן מעהר ניט זיין — און מיר לאזען היינט ארויס דעם לעצטען נומר.

זאלען די דאזיגע לעצטע שורות דינען אלס גרוס צו אלע לעזער און פריינד, צו אלע די, וועלכע האבען ווירקליך און פון גאנצען הארצען געשטרעבט צוזאמען מיט מיר אויסצובויען א גייסטיגען צענטר פאר די יודען אין סקאנדינאוויען און דורכברעכען די גלייכגילטיגקייט און אפאטיע.

אויף [illegible]ערע צייטען!

מ. גראסמאן.

אנ'אפענער בריעף דעם ציוניסטישען א. ק.

געעהרטע חברים,

איצט קענט איהר זיין צופריעדען און בערוהיגט. די „יודישע פאלקסצייטונג", וועלכע האט אייך די לעצטע צייט פערשאפט אזוי פיעל קומער ווערט אבגעשטעלט. מיט א מערהייט פון אייערע שטימען (אקציען, וואס געהערען דעם א. ק.) איז אויף דער לעצטער גענעראל־פערזאמלונג פון דער אקציען־געזעלשאפט, וועלכע גיט ארויס די פאלקסצייטונג, אנגענומען געווארען א רעזאליוציע, וועלכע ביליגט ניט די אנפיהרונג און ריכטונג פון דער פאלקסצייטונג בנוגע צו דער לעגיאן־פראגע, אדער, פשוטער גערעדט, פערלאנגט פונ'ם רעדאקטאר, אז ער זאל בכלל ניט בעריהרען די דאזיגע „געפעהרליכע פראגע".

ס'איז גאנץ קלאר, אז איך האב זיך גלייך אבגעזאגט פון מיין רעדאקטאר־פאסטען, ערקלערענדיג, אז איך קען ניט רעדאגירען א צייטונג, וואס פאקטיש געהערט זי ניט דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, איז ניט איהר אפיציעלעס בלאט און ווערט דאך געשטעלט אונטער דער צענזור פון אקציאנס־קאמיטעט. מיט מיין אבזאגען זיך צו רעדאגירען די צייטונג און פיהרען דעם פערלאג איז שוין במילא אבגעפאלען די פראגע וועגען די נויטיגע מיטלען. פארוואס? ווייסט איהר גאנץ גענוי.

כדי זייטיגע מענשען זאלען ניט מייגען, אז איך האב געוואלט פערוואנדלען די „פאלקסצייטונג" אין א בלאט, וואס זאל פיהרען א פראפאגאנדע פאר'ן לעגיאן, מוז איך דא ערקלערען אז איך האב נאר פערלאנגט, דאס די צייטונג זאל זיין א פרייע טריבונע און אלעמען געבען די מעגליכקייט ארויסזאגען זייער מיינונג; אלע —אנהענגער און געגנער פון לעגיאן—האבען געהאט די מעגליכקייט צו שרייבען אין דער פאלקסצייטונג.

פיהרען א פערטושונגס־פאליטיק, פערמאכען יענעם דאס מויל, געהען ביי אייך אויפ'ן שטריקעל, ווערען א רעפטיליען־בלעטעל און א „האף־זשורנאליסט" האב איך ניט געוואלט.

די פאלקסצייטונג ווערט אבגעשטעלט— א טייל פונ'ם שולד פאלט אויף אייך.

אבער אויסער דעם זענען פאראן וויכטיגערע פרינציפיעלע מאמענטען.—

איהר און אייערע קאפענהאגענער פערטרעטער האבען פערלאנגט פון מיר:

1) איך זאל זיין „נייטראל". דערביי האט איהר אונטער נייטרעליטעט פערשטאנען, אז מען קאן אנפאלען אויף רוסלאנד און פראנקרייך פאר זייערע רדיפות און מען טאר ניט דערצעהלען קיין ווארט וועגען די טערקישע יודען — פערפאלגונגען.

2) איך זאל ניט בעהאנדלען פריי די היעגע עמיגראנטען — פראגע און דעם סכסוך צווישען די רוסישע און דענישע יודען, ווייל דאס וועט אייך שטערען צו קריעגען פון די דענישע חובבי ציון געוויסע סומען געלד פאר פאלעסטינא.

3) איך זאל ניט בעריהרען די פראגע פון לעגיאן, ניט דרוקען וו. זשאבאטינסקיס אינטערוויו, ניט ברענגען קיין ידיעות וועגען לעגיאן און בכלל שטעלען אונטער צענזור פון אייער קאפענהאגענער ביורא אלע ידיעות וועגען ציוניזם, טערקיי און פאלעסטינא. דערביי האט איהר אליין קיין מאל ניט געוואלט דירעקט אדער אונדירעקט ארויסזאגען אייער שטאנדטפויקט אויף די ברענענדע פראגען. מיט אזעלעכע זאכען האב איך ניט געקאנט מסכים זיין ווייל איך געפין, אז אייער פאליטיק איז איינזייטיג, אז דער א. ק. טאר ניט בלייבען אין בערלין, אז מיט „געהיים־קרעמער" וועט איהר ניט אבשטעלען די לעגיאן בעוועגונג.

4) ענדליך האט איהר פערלאנגט פון מיר אז איך זאל ניט דרוקען דעם ארטיקעל פון דר. מאקס נארדוי, ווייל אייך געפעלען ניט אייניגע שטעלען. איך האב דעם ארטיקעל געדרוקט פונקט אזוי ווי איך האב געדרוקט וו. זשאבאטינסקינס ארטיקעל. אפילו איבער דר. מאקס נארדוי'ס מיינונגען ווילט איהר א צענזור מאכען.

די "פאלקסצייטונג" איז געווען א ציוניסטישע צייטונג, פון ציוניסטען געגרינדעט און דורך א ציוניסט רעדאגירט. זי האט אפשר געבראכט דעם ציוניזם און נאציאנאלפאנד מעהר נוצען ווי פיעל פון אייערע סעקרעטערען. איהר האט אבער געוואלט, אז זי זאל זיין אייער "אפיציאז" — און איהר האט פערזוכט מיט'ן דרוק פון דער דיסציפלין צווינגען אייניגע אקציאנערען ענדערען די ריכטונג פון דער צייטונג. דערביי האבען זיך אייערע היעגע פערטרעטער ניט אבגעשטעלט פאר די אונאנגענעהמסטע שריט.

איך האב אבער בעסער געשלאסען די צייטונג איידער מאכען פון איהר א רעפטיליע. ניט דערצו האב איך צעהן חדשים נאכאנאנד איינער אליין געפיהרט די צייטונג!

איצט ווערט די פאלקסצייטונג געשלאכען. עס איז אבער שוין געשאפען אנ'נדער פרייע טריבונע, וואס ווער געבען א פלאץ אלע ריכטונגען און שטרעמונגען אין אונזער בעוועגונג.

נאך א פאר ווערטער וועגען דער לעגיאן־פראגע. אייער ערקלערונג, וועלכע איך האב גלייך אבגעדרוקט איז קארעקט און זאכליך, אבער ניט ריכטיג. מען בעקומט נעמליך דעם איינדרוק, אז דער פראיעקט וועגען לעגיאן איז פארגעלעגט געווארען אלע ציוניסטישע גרופען און פראקציעס און זיי אלע האבען איהם אבגעווארפען. דאס איז ניט אמת.

איך האב דעם אויפטראג צו ערקלערען, אז קיין איין ציוניסטישע גרופע, קיין שום ארגאניזאציע, פעדעראציע אדער פערבאנד האט מען ביז איצט ניט געמאכט קיין שום פארשלאגען וועגען לעגיאן. ניט מיט מזרחי, ניט מיט די סטודענטען, ניט מיט יוגענ־פעראיינען (?) האט מען ניט גערעדט וועגען דעם און דעריבער הא

32-34

Dopplet

Jüdische Volkszeitung № 233 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויסער
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אבאנסען־פרייז:
פאר סעקסט 25 אויסער א שווירע סעקסט
נאכ סעקסט 15 „ „

קאפענהאגען דינסטאג יט׳ תשרי תרע״ו (28 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Montergade 2. Telefon Byen 1294 y

לייע עבגליש־פראנצויזישע נצחונות

20,000 דייטשען געפאנגען גענומען

רוסישע אפענסיוו ווערט פארטגעזעצט

די פראנצויזיש־עבגלישע אפענסיוו.

נאנאמאל דעם 27־טען סעפטעמבער האט די פראנצויזישע הויפט־קוואַרטיר אויסגעשיקט פאלגענדען בעריכט.

אינזערע אטאקעס אין צפון פון אראס האבען א גיטען ערפאלג. מיר האבען ערא־בערט דעם גאנצען הארטע פושע אין זענען גע־גאנגען פארווערטס אין דער פוריטריגער ריכ־טונג פון גיעוועטשי. ווייטער צו דרום האבען מיר ערגרייכט בית צפון פון מעלויט. אין דיעזע קאמפפען האבען מיר געפאנגען 1000 געפאנגענע.

אין שאמפאין האבען מיר גהאט גרויסע ערפאלג. נאכדעם ווי אינזערע מחנות האבען זיך דורכגעשלאגען צווישען דעם גאנגען נעץ פון שטע־פערבינדונגס־וועגען און קלייע פארשען וואס דאס שוצ האט חדשים־לאנג אויסגעבויט אויף אירען פראנט. האבען מיר געצוואונגען די דייטשע מחנות אנצוהאלטען זיך צוריק אנצוקלאמערן 4 קילאמעטער. די קאמפפע דויערען אויפן גאנצען פרונט.

דער פיינד האט בעליטען זעהער גרויסע פערלוסטען פון אונזער ארטילעריע און אין באַ־זאנדער־קאמפפען. ער האט אויבערגעלאזען אין די פאזיציעס, וואס ער האט פארלאזט אמוניציע און קריעגס־מאטעריאל. לויט דער פאליטיי־גער אבער עכטונג האבען מיר עראבערט 24 קאנאנען. די צאהל פון די געפאנגענע שטייגט איבער 16000 מאן. צווישען זיי 200 אפיציערען. די פערלוסטען פון דער אקציע געזעלשאפט "יודישע פאלקסציטונג" דרוקערייי" הויבט אן ארויסצוקומען א וואכענבלאט אונטער דער רע־דאקציע פון ד״ר ש. בערנשטיין און ה׳ מארק. דער ערשטער נומער וועט ערשיינען גלייך נאך יום טוב.

ערקלערונג

כדי אויס צומיידען מיספערשטענדניסען ער־קלערט אין, אז איך האב קיין שום שייכות ניט צו דער רעדאקציע פון, נייעס" וואכענבלאט, וואס ערשיינט אונטער דער רעדאקציע פון ד״ר בערנשטיין און מארק. איך גהער אויך ניט צו די מיטארבייטער פון־ם בלאט.

מ. גראָמאן.

א פאגראם אין באברויסק.

שפעט אין אוונד האבען מיר בעקומען א יד׳יע, או אין באברויסק איז פארגעקומען א יודישען פאגראם.

Lab Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Damqvaskeri

Tlf. Sira 2 Tlf. Strand 361.

PRISLISTE.

8½ Ø. pr. ½ Kilo t. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring

og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Bestilling 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

פון יוגענט־פעראיין

דער בעכשטער אויסגיבונג פון דעם העברי הצעיר איז הערבגעקומען מיט ער־מאלע. נאך דעם רעפערעט פון ה׳ שטיקגאלד איז ווילכען עד האט אנגעוויזען אויף דער בע־דייטונג פון יוגענד־פעראיין, זיין ענטוויקלונג אין אויסאבען איז פארגעקומען א גרויסע דיס־קוסיע, אויסער ה׳ קאציק קאנטאראוויטש. אנ־שעלאוויטש, קארפאטשאו און אנדערע האט געדעדט אויך ה׳ מאזקין וועלכער האט אפעלירט צו די קריטיקער, או די זאלען בעסער איבער־געהען צו טהאטען און זאלען ניט שפארען די וויכטיגע ארבייט.

דער אוונד האט געהויבען דעם אינטערעס צום יוגענד־פעראיין.

צו אוזערע אבאנענטען און לעזער

לויט־ן בעשלוס פון דער לעצטער גענעראל־פערזאמלונג פון דער א. ג. יודישע פאלקסצי־טונג" דרוקערייי, ווערט די "יודישע פאלקסצי־טונג" אבגעשטעלט פון דעם ערשטען אקטאבער אן.

ס׳איז בשלאסען געווארען אנצונעהמען מישלען אריכטונגען א וואכענבלאט.

די דרוקערייי פון דער יודישער פאלקסצי־טונג וועט זוייטער אוך עקזיסטירען און געהעס אן אלערלי דרוק־ארבייט.

די פערוואלטונג. פארציכנדער: נ. נאבעם־מאן.

א נייי וואכענבלאט

דער פערלאג פון דער אקציען־געזעלשאפט

אזעי פראנט געגומען אינם משך פון די לעצטע צוויי טעג 20000 געפאנגענע.

ר. טשילד און בארק

פון פארין טעלעגראפירט מען, או דער רוסישער פינאנץ־מיניסטער ב א ר ק האט זיך צוויי מאל געוואהנען מיט די פערטרעטער פון־ם באנק־הויז ראטשילד וויערע קאנפערענצען הא־בען צו גארנישט נית געבראכט און בארק איז אומקגעפארהען קיין ענגלאנד אהן שום רעזול־טאטען. וי מען זאגט, האט ראטשילד אויפגע־וויזען בארק אוך די יודישע רדיסות אין רוס־לאנד און אויפן עקאנאמישען קריזיס, וואס איז אריסגעקומען דורך דער רעאקציע.

פון שטאקהאלם

שרייבט מען אונז, או ס׳איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון א גרופע אקטיוע ציוניסטען אין וועלכער ס׳איז אנגענומען געווארען א רע־זאליוציע צו פאדערן פון ציוניסטישען אקצי־אנס־קאמיטעט שאפען א קאאיצ־אנס־לייטונג, אריבערטראגען פון בערלין דאס צענטראל־ביו־רא און שאפען א דיפלאמאטישע פערטרעטונג אין פראנקרייך, אונטער דער רעזאליוציע זענען אונטערגעשריבען מיטגליעדער פון־ם פארי־מאנד פון־ם סטאקהאלמער ציוניסטישען פערטרעטונג.

פון שטאקהאלם

שרייבט מען אונז, או ס׳איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון א גרופע אקטיוע ציוניסטען אין וועלכער ס׳איז אנגענומען געווארען א רע־זאליוציע צו פאדערן פון ציוניסטישען אקצי־אנס־קאמיטעט שאפען א קאאיצ־אנס־לייטונג, אריבערטראגען פון בערלין דאס צענטראל־ביו־רא און שאפען א דיפלאמאטישע פערטרעטונג אין פראנקרייך, אונטער דער רעזאליוציע זענען אונטערגעשריבען מיטגליעדער פון־ם פארי־מאנד פון־ם סטאקהאלמער ציוניסטישען פערטרעטונג.

איבראשענדע נייעס!

שבת דעם 9 אקטאבער פעראנשטאלטעט דער „יודישער האנדווערקער פעראיין" א גרויסע טעאטער פארשטעלונג עס וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעריהמטע טראגעדיע אין 4 אקטען

Østerbros Teater Ryesgade 106.

„מעדעא" (אדער די ווילדע פרינצעסין)

מיט אנטייל פון הער און פרוי בילאווסקי, פרוי טימיאנאוו הער און פרוי פעלדשטיין הער רעזניק הער שטרוך און אנדערע

בילעטען צו בעקומען ביי די מיטגליעדער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמס אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

Ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt*

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным ним лицам.

ווער עס זוכט היגיענישע גוממיווארע

פרימא קוואליטעט ספעציעל פאר עקספארט נאך רוסלאנד מיט אויספיהרערלויבניש צו פאבריקס

פרייזען זאל זיך ווענדען שריפטליך און *Anoveebureau Skandienavien Hobbergade 10*

אונטער בילעט מערקע „D 36"

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

JENSEN & RØNAGER

ТЕЛЕФ. 82 53 9 DRONNINGENS TVÆRGADE 9 КОПЕНГАГЕНЪ

РУССКАЯ ТИПОГРАФІЯ

Большой выборъ модерныхъ русскихъ шрифтовъ.

Трехцвѣтная печать. Аккуратное выполненіе.

Умѣренныя цѣны. - Спеціальность: иллюстрированные каталоги.

איך מאך אויפמערקזאם

דאס געעהרטע פובליקום, אז דעם ערשטען אק־טאבער עפען איך א ערשט־קלאסיגע

דאמען־שניידעריי

ספעציעל אויבער־ארבייט

עלעגאנטער שניט און פאסונג גאראנטירט

מיט אכטונג ר. רוטמאן

Veselsgade 15 A. I

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגעגעבען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א געביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עמפפאנג 6 — 9

Rantzaausg 35 B 1 S.

A. Granas

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענג־ליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 17 אוירעס א פונט אויך גוטע באק־מעהל 16 אויר אפונט. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

בעשטעלונגען ווערט צוגעשטמלט איבעראל.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1,25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

וועגעטארי שער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

דאמען האטען

אלע מאדערנע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט

Fru Scbur, Norrebrog. 14 I.

מיטעל־הויף

Pris 72 Øre pr ½ k.g.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

א האנדנייערקע

צו לאגער ארבייט און זאל קאנען שלייפען לע־כער בעקומט א גוטען פלאץ. גרינבוים סוילוו־גרדע 6 סטוען

וויכטיג פאר צוגערייזטע

ציליעב אברייזע פון קאפענהאגען ווערט פערקויפט צוויי צימער מעבעל ביליג. ציפערנסוויי 23 סטוען לינקס

Ansvarshavende for Redaktionen L. Bruck

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

דורנאווא געשטארבען

דער געוועזענער רוסישער מיניסטער פון אינערן, דורקאווא, איז די טעג געשטארבען. ווי בעקאנט איז ער געווען איינער פון די רעאקציאנערסטע און גרויזאמסטע רוסישע מיניסטארען וועלכער האט געפיהרט א פערפאלגונג פאליטיק בנוגע צו די ליבעראלען און יודען אפילו אין סטאליפינען האט ער געזעהען א געפעהרליכע נייע שטרעמונג. אין גאנוד, סאוועט איז ער געשטאנען בראש פון א גרופע, וועלכע האט דורכגעפיהרט א העכסט רעאקציארערע פאליטיק.

האנדעל־פאטריאטיזם

די דייטשען זענען אזעלכע גרויסע פאטריאטען און שונאים פון ענגלאנד, אז זייער פאטריאטיזם צייגט זיך ארויס אויף שריט און טריט.

דאס נייעסטע פון זייער שנאה צו ענגלאנד האט זיך יעצט אנגעהויבען ארויסצואווייזען אין די אנאנסען וועלכע דייטשע סוחרים גיבען אריין און די צייטונגען פאלגענדע אנאנסע איז געווען לעצטען מאנאט געדרוקט אין א דייטשער צייטונג:

„איך פערקויף קליידער, וועלכע זיינען ווייניג בענוצט געווארען.

ג א ט

ווייסט דעם אמת, אז איך פערקויף אלעס זעהר ביליג: רעק, פאלעטאס און אנדערע מלבושים. עס איז פאר מיר אפילו א

ש ט ר א ף

אזוי ביליג צו פערקויפען, איך מוז עס אבער טהאן, ווייל איך האב אנגעגרייט א סך סחורה: כאטש איך האנדעל ניט מיט

ע נ ג ל א נ ד

איז ביי מיר פאראן דער גרעסטער אויסוואהל פון פערשידענע סחורות צום אויסקלייבען לע־

די רעזאליוציע פון אמעריקאנער יודישע ארבייטער.

1) אין דעם טאג, ווען עס וועט זיך עפענען דער פרידענס־קאנגרעס זאל ערקלערט ווערען אן אלגעמיינער אידישער שטרייק אויף איין טאג, כדי צו ציהען די אויפמערקזאמקייט פון אמעריקא און פון דער גאנצער וועלט צו דעם אידישען אומגליק, און צו די גרויזאמקייטען, וואס די רוסישע רעגיערונג בעגעהט געגען דעם אידישען פאלק. אויך זאלען אין יענעם טאג געשלאסען ווערען אלע אידישע געשעפטען און קאנטארען.

2) א ספעציעלער קאמיטעט זאל ערוועהלט ווערען פון דער אלגעמיינער פערוואלטונג און זי זאל האבען אלס אויפגאבע דורכצופיהרען א בעזונדערע קאנפערענץ פון אידישע ארבייטער־פערטרעטער פון גאנצען לאנד אויף צו בעשטימען די וועגען און מיטלען, ווי אויך די אינסטיטוציעס, וואס זאלען רעגולירען די גרויסע אידישע איינוואנדערונג, וועלכע וועט זיכער זיך אנפאנגען נאך דעם, ווי די מלחמה וועט זיין פאראיבער.

3) אויפצופאדערען מאיר לאנדאן, דעם אידיש־סאציאליסטישען קאנגרעסמאן, (דעפוטאט) אז ער זאל דורכ'ן קאנגרעס פאדערען אז די רעגיערונג פון די פעראייניגטע שטאאטען זאל זיך איינשטעלען פאר די אידישע רעכט, און פאדערען פרייהייט און פול־בערעכטיגונג פאר'ן אידישען פאלק אויפ'ן קומענדיגען פריעדענס־קאנגרעס פון די פעלקער.

4) פראטעסטירען געגען די אונמענשליכע פערפאלגונג פון דער רוסישער רעגיערונג געגען יודען און שיקען א ברידערליכע בעגריסונג צו אלע די, וומס קעמפפען פאר דער בעפרייאונג פון רוסלאנד פון איהרע שענדליכע רעגיערער.

5) שאפען א פאנד פון צעהן טויזענד דאלאר, כדי די געוועהלטע פערוואלטונג זאל קענען אנגעהן מיט איהר ארבייט.

די קאנפערענץ האט דאן געוועהלט א קאמיטעט.

מיט בעגייסטערטע שלוס־רעדעס פון פיעלע דעלעגאטען האט זיף די קאנפערענץ געעדיגט. אלע דעלעגאטען האבען פערלאזען דעם זמל מיט געפיהל פון אינערליכער בעפרידיגונג. אלע האבען געפיהלט, אז עפעס גרויסעס איז אויפגעטהאן געווארען, דאס גרעסטע איז: די אויסגעהאלטענע איינינגקייט פון די יודישע ארבייטער אין אמעריקא.

ה' יעקב ביימעל.

דיענסטאג, דעם 21 סעפטעמבער, האט די „אגודת הציונים בדנמרק" איינגעארדענט אין סיטי לאקאל א באנקעט צו עהרען דעם ה' קאנטאר יעקב ביימעל פאר זיין אברייזע קיין אמעריקא. דער פארזיצענדער ה' נאכעמזאהן האט אין נאמען פון דער אגודה דערלאנגט דעם גאסט א העברעאישע אדרעסע. אין וועלכער מען האט איהם הערצליך בעדאנקט פאר זיין סעטיגקייט לטובת דער אגודה, און אויך אויסגעדריקט דעם וואונש, אז אין דער נייער וועלט זאל ער ווייטער פארטזעצען די ארבייט פאר דער נאציאנאלער בעוועגונג, א־עס אמעריקא זאל זיין נאר א איבערגאנגספעריאדע צו זיין צוקונפטיגער טעטיגקייט אין ארץ ישראל.

מעהרערע רעדנער האבען אויך אנגעוויזען אויף ה' ביימעל'ס לייפטונגען אלס עכט־יודישער מוזיקער, אויף די גרינדונג און לייטונג פון דעם געזאנגפעראיין „הזמיר", וועלכער האט זיך א דאנק איהם ערווארבען אזא שעהנעם נאמען אין ברייטערע קרייזען פון דער קאפענהאגענער בעפעלקערונג, און בכלל ווי אזוי ער האט זיך תמיד אנגענומען פאר זיינע רוסישע ברידער.

אין זעהער א שעהנער און ריהרענדער רעדע האט ה' ביימעל זיך געזעגענט מיט די אנוועזענדע. ער האט אויך דערצעהלט מעהרערע אינטערעסאנטע פרטים פון זיין שטודיום אין דייטשלאנד, וועגען זיין ליעבע צו דער העברעאישער שפראך און ליטעראטור און זיינע בעמיהונגען צו הייבען דאס אנזעהען פון דער יודישער מוזיק.

צום שלוס האט ער געזונגען אויף העברעאיש דאס בעאאנטע ליעד פון הענדיך היינע „אזרא".

ה' אנשעלאוויטש האט אויך געזונגען העברעאישע און יודישע פאלקסליעדער, וועלכע האבען שטארק בעגייסטערט דעם גאנצען עולם. בכלל האבען אלע אנוועזענדע געהאט אויף דיזען אווענד אן אמת'ע גייסטיגע הנאה.

מיט'ן ג עזאנג פון „התקוה" און דעם וואונש „אויף ווידערזעהען אין ארץ ישראל" איז מע זיך פאנאנדערנעגאנגען אהיים צוויי א זייגער ביי נאכט.

פון העברעאישען קלוב

ווי מען איז אונז מודיע, הויבט דער העברעאישער קלוב, נאך דער זומער הפסקה, וויעדער אן זיין ארבייט.

דיענסטאג, דעם 27־טען סעפטעמבער וועט אין קריסטאלגאדע 24, פארקומען א פארטראג פון העברעאישען ק וב. הער ז' רויזענבלום וועט רעדען אויף העברעאיש איבער דער טעמא: „ההשפעות ההדדיות בין העם והכפה".

„ROSE"-Cigaretterne.
№101 uden Mundst. 15 Stk. 10 Øre
№101 med Mundst. 15 „ 10 „
№102 stort Format 15 „ 10 „
„ROSE"-Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C.B. MØLLER & Co

סקאנדינאווישע רייזע־איינדריקען.

אין קאפענהאגען.

סקאנדינאוויען!

א טיעפען צויבער ענטהאלט אין זיך דאס דאזיגע ווארט פאר יעדען מאדערן געשטימטען אייראפעער. מיט דעם ווארט סקאנדינאוויען פערבינדען זיך די בעגריפען וועגען שעהנער, צערטליכער קונסט, וועגען שטילע, פערבעהאלטענע טיעפע מענשליכע נשמות, וועגען א רוהיגען, פער־הלומ'טע לעבען ערגעץ הויך־הייך אויף די בערג, אדער ביי די בלויע פיארדען.

ניט ווילענדיגערהייט דערמאנט מען זיך אן די ווערק פון איבסען ביערנסאן, האמסון און מען דערפיהלט אין זיך דעם גלויבען, אז דארט, אין די דריי קליינע לענדער זענען נאך באמת פארהאן וואונדער'ן פון דעם מענשליכען לעבען.

ניט אומזיסט קען מען אין איינעם פון די דאזיגע דריי לענדער אין דעם טיעפען זומער זעהען דאס זעלטענסטע נאטור־וואונדער, אז די זון בלייבט אויפ'ן הימעל גאנצע פיער און צוואנציג שעה. ניט אומזיסט שיינען אין סקאנדינאוויען די צפון־ליכטער אויף דעם הימעל.

נא, צפון!

א־הם איז בעשערט געווארען פון דעם שיקזאל צו שפיעלען א גאנץ־בעדייטענדע־רע ראלע פאר דער היינטיגע מענשהייט.

מזרח האט אין זיינער צייט געגעבען דער וועלט די טייערסטע גייסטיגע רייכטהימער. מערב האט סאציאליזירט די מענשהייט. דרום האט בעגליקט די וועלט מיט די פאלקעמענסטע קונסט־ווערע.

און דאן, אין דער לעצטער צייט איז געקומען די צייט פאר צפון.

א פשוט'ען אפטעקער־געהילפען פון קריסטיאניא איז בעשערט געווארען אויפצודעקען פאר די היינטיגע מענשהייט מיט דער שארפסטער קלאהרהייט די ניכטיגקייט פון אונזערע מאראל־בעגריפען.

אלע די דאזיגע געדאנקען זענען דורכגעפלויגען ביי מיר אין קאפ ווען איך בין געזעסען אין דעם צוג. וועלכער האט מיך געפיהרט פון בערלין קיין קאפענהאגען. מיין הויפט ציעל איז געוועזען נארוועגען. דענמארק און שוועדען האב איך געמוזט מיטנעהמען אויף מיין רייזע אהין.

ביי מיר איז אויסגעוקען אז טיפיש־סקאנדינאוויען איז נאר נארוועגען.

שוועדען און דענמארק מוזען זיך מיט וועניג אונטערשיידען פון אנדערע אייראפעאישע לענדער. איך האב אבער שפעטער געמוזט צו געבען, אז איך האב אין דיעזער הינזיכט געהאט א טעות.

פון דער ערשטער מינוט, ווי איך בין אנגעקומען קיין קאפענהאגען, האט מיך די שטאדט בעצויבערט. זי האט אין זיך דעם חן פון וויען — דאס זענען איהרע אלטע, שמאלע געסעלאך. דעם רייץ פון פאריז — דאס איז דאס טומעלדיגע לעבען אויף די הויפט גאסען, און — ווייט דאס וויכטיגסטע איז — די פיעלע שענע פרויען מיט זייערע ליעבליכע שמייכלען, און צו גלייכער צייט איז די שטאדט אין גאנצען איינענטהימליך.

דער קעניגליכער שלאס אין מיטען שטאדט מאכט עפעס אזא אינטימען איינדרוק און עס דאכט זיך אז דער היגער קעניג מוז זיי א גוטער, פשוטער מענש.

(ענדע קומט) א. קארטאזשינסקי.

דריי פאדערונגען.

פון וו. זשאבאטינסקי.

די ערקלערונג פון ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט וועגען מיין פארלעזונג איז אייגענט־ליך גאנץ נוצלאז. איך האב קיין מאל ניט גע־זאגט און ניט געשריעבען, אז איך בין א „פער־טרעטער". איך בין ניט קיין מיטגליעד פון א. ק. ווי איך געהער אויך ניט צום צענטראל־קאמיטעט, און ניט צו קיין שום לאנדעס־מרכז. — איך בין א פשוט'ער שקל־צאהלער און א פריוואט־מענש. דוקא די אפיציעלע פיהרער פון דער ציוניסטי־שער פארטיי וויסען גאנץ גוט און גאנץ גענוי, אז איך האב תמיד פערלאנגט. אז די ציוניסטישע פארטיי, אלס אזעלכע, זאל זיך איבערהויפט גאר ניט מישען אין דער גאנצער פראגע וועגען לע־גיאן. די ציוניסטישע פארטיי האט איהרע איי־גענע דרכים און מנהגים; אנדערע פראיעקטען געהען איהר גאר ניט אן, זי דארף ניט זיין פאר זיי און זי דארף זיי ניט בעקעמפפען; זי קען פאר זיי ניט טראגען קיין אחריות און מוז בליי־בען פאלשטענדיג נייטראל. ניט העלפען און ניט שטערען. דאס איז געווען מיין שטאנדפונקט אין דער גאנצער פראגע פון'ם ערשטען מאמענט, און אונזערע פיהרער ווייסען דאס גאנץ גענוי.

אבער א חוץ אט־דער פראגע, וואס האט ניט קיין שייכות צו דער ציוניסטישער פארטיי זענען דא אנדערע פראגען, וועלכע געהערען דוקא צו איהר ווירקונגס־קרייז. איבער די דא־זיגע זאכען וויל איך היינט זאגען א ווארט. און דא וועל איך רעדען ניט אלס א פריוואט־מענש, נאר דוקא אלס א ציוניסטישער שקל־צאהלער, און אלס אזעלכער שטעל איך אוועק פאר דעם אקציאנס־קאמיטעט די פאלגענדע דריי פאדע־רונגען:

א) שאפונג פון א „קאאליציאנס־לייטונג"— ד. ה. פון א נייעם קליינעם אקציאנס־קאמיטעט מיט גלייכען אנטייל פון די ביידע ציוניסטישע ריכטונגען — פון „פראקטישע" און „פאליטישע" ציוניסטען. דער זיץ פון דער נייער לייטונג מוז זיך געפינען אין א נייטראלען לאנד.

ב) שאפונג פון דיפלאמאטישער פערטרע־טונג אין גרויסע לענדער, וואו זי פעהלט — קודם־כל אין פראנקרייך.

ג) ארויסגעבען „א בלוי־ווייס בוך", וואס זאל ענטהאלטען א קלארע און גרינדליכע אויס־לעגונג פון ציוניסטישע פאדערונגען און פון אונזער ווערק אין ארץ־ישראל — אין די מערב־אייראפעאישע שפראכען, אבער קודם־כל אויף פראנצויזיש.

וועגען יא־לעגיאן אדער ניט־לעגיאן קען מען דיסקוטירען וויפיעל מען וויל. אבער ווע־גען אט די דריי פונקטען, דוכט זיך מיר, איז ניטא וואס צו דיסקוטירען. עס איז קלאר ווי דער טאג, אז אין אזא מאמענט מוזען די צוויי גרופען זיין פעראייניגט. אין פראנקרייך מוז זיין א פערטרעטונג און די פערטרעטונג דארף האבען אין איהרע הענד פאסענדען געדרוקטען מאטעריאלען, און דאקומענטען.

עס שיינט אפילו אונפערשטענדליך, ווי אזוי האט מען דאס ניט פערלאנגט און ניט דורכגע־פיהרט פון ערשטען מאמענט פון קריעג. מסתמא ערקלערט זיך עס מיט דער משונה'דיגער אפא־טיע, וועלכע האט דורכגעדרונגען אזוי טיעף אלע הערצער אין דער יודישער און ציוניסטישער וועלט. און צוליעב אט דער אפאטיע זעה איך זיך גענויטיגט צו מבאר זיין א פאדערונג, וואס בעדארף ניט קיין ביאורים. איך וויל דאס מא־כען אין קורצע ווערטער.

ערשטענס איז דאס א טרויעריגער פאקט, אז אין די אנטאנט־לענדער (מיט אויסנאהמע פון ענגלאנד) ווערט קיין שום ציוניסטישע פא־ליטישע ארבייט ניט געפיהרט. איבערהויפט זע'הען מיר ניט אפילו קיין קלענסטע שפור פון יענער גרויסער פאליטישער ארבייט, וועלכע עס פאדערט פון אונז אזא ערנסטער מאמענט פון דער וועלט־געשיכטע. איטליכער פון אונז האט זיך תמיד פארגעשטעלט, אז בשעת עס וועט קו־מען דער ערנסטער מאמענט, ווען אלע רעדער פון דער ציוניסטישער וועלט־מאשין אנהויבען צו ארבייטען, הונדערטער אגענטען וועלען אויומרייזען די אייראפעאישע הויפט־שטעדט, הונדערטער ביכער און בראשורען וועלען ער־קלערען פאר דער וועלט אונזער רעכט און רצון, און טויזענדער און רבבות נייע כחות וועלען צוגעצויגען ווערען צו אונזער ארבייט, כדי די ציוניסטישע לאזונגען זאלען קלינגען ווי א קול פון גאנצען פאלק. — פון די אלע שעהנע זא־כען איז אבער ניטא קיין שפור און קיין זכר. די וויכטיגסטע פאסטען בלייבען פוסט, ניטא קיין ביכער, ניטא קיין מענשען, ניטא קיין ווילען און קיין פלאן, ווי אזוי צו ארבייטען. מסתמא האט דאס אויך טיעפע סבות — דאס פאלק איז מיעד און דער יאוש איז שטארק; אבער, אחוץ אזעלכע טיעפע אורזאכען, וואס מיר קענען זיי ניט בעזייטיגען, האט דער היינטיגער צושטאנד פון אונזער בעוועגונג אויך אנדערע סבות, וועלכע ליגען גאנץ אין אונזערע הענד זיי אויסצובעסע־רען. און פון די סבות איז די ערשטע — די איינזייטיגקייט פון אונזער לייטונג.

איך בין אליין געווען א ניין־זאגער אויף דעם 6־טען קאנגרעס און האב תמיד געשטימט פאר אלע פאדערונגען פון אנהענגער פון פראק־טישער ארבייט אין ארץ־ישראל. אבער קריעגסי צייט איז ניט צו פערגלייכען מיט נארמאלע צייטען. אפילו אין ענגלאנד און אין פראנק־רייך האט מען געמוזט פערגעסען אלע פארטיי־רייבונגען און שאפען קאאליציאנס־מיניסטעריען. מיר מוזען טהון דאס זעלבע. און ניט דערפאר, ווייל אנדערע האבען דאס געטאן, אבער דער־פאר, ווייל דוקא דער „פאליטישער נערוו" פעהלט היינט ביי אונזער לייטונג.

אונזער קאנגרעס־פאזיציע, וועלכע איז היינט פולשטענדיג אויסגעשלאסען פון דער לייטונג, האט שטענדיג פערטרעטען דוקא דעם שטאנד־פונקט פון וויכטיגקייט פון פאליטישער ארבייט. צווישען איהר זענען דא מענשען, וועלכע הא־בען געארבייטעט מיט הערצל און געלערנט פון איהם. זיי האבען א געוויסע פאליטישען „חוש" זיי האבען געוויסע פאליטישע השגות, וועלכע פעהלען אונז היינט. דעריבער מוזען מיר זיי האבען אין דער לייטונג, בשעת עס האנדעלט זיך הויפטזעכליך וועגען פאליטישער ארבייט.

די בעקאנטע טענה, אז „אהן א קאנגרעס" קען מען ניט שאפען א נייע לייטונג"—קלינגט פאלש. יעדער פארשטעהט, אז דער נעכסטער קאנגרעס וועט ניט נאר אנערקענען די פול־שטענדיגע קארעקטקייט פון אזא רעפארם, נאר אפילו ארו ס זאגען זיין דאנק פאר דער טהאט.

נאטירליך קען אזא זאך ניט געמאכט ווע־רען אויפן אזא אז דער היינטיגער E. A. C. וועט אויסקלייבען פון דער אפאזיציע וועמען ער וויל. מען מוז פארשלאגען דער אפאזיציע אליין אויסקלייבאן די מענשען. וועלכע זי אנערקענט אלס איהרע פערטרעטער.

און די צאהל פערטרעטער מוז זיין א גליי־כע פון ביידע זייטען.

איבער דעם, פארוואס די נייע לייטונג מוז האבען איהר זיץ אין א נייטראלען לאנד, איז איבעריג צו רעדען. דער גרעסטע פון אלע אונ־זערע פעהלער ביז היינטיגען טאג איז דוקא דאס, וואס די לייטונג זיצט נאך אלץ אין א קריעגספיהרענדען לאנד.

בנוגע צו די צוויי אנדערע פאדערונגען זענען אויך ניט נויטיג קיין לאנגע ביאורים. וויל מען איבערהויפט פאליטיש ארבייטען, מוז מען דאך האבען דיפלאמאטישע פערטרעטער און בעזונדערס אין פראנקרייך, ווייל פראנקרייך האט די וויכטיגסטע אינטערעסען און דעם גרעסטען איינפלוס אין דער מיטעל־ים פאליטיק. דערביי. איז פראנקרייך דוקא דאס יעניגע לאנד, וואו מיר האבען ביז היינט כמעט גארנישט ניט געטאהן, וואו מען קענט אונז ניט און פער־שטעהט אונז ניט. עס איז איינער פון די וויכ־טיגסטע פאסטען אויב מ'וועט דארט ארבייטען, איינער פון די שעדליכסטע אויב מ'וועט דארט ווייטער גארנישט ניט טהאן.

אבער א פערטרעטער מוז האבען גענוג מא־טעריאלען און דאקומענטען.

מיר האבען ניט קיין ליטעראטור אין פראנ־צו זישער שפראך, וועלכע איז די שפראך פון דער וועלט דיפלאמאטיע. וואס מיר זענען, וואס מיר ווילען, וואס מיר בעזיצען אין ארץ־ישראל, וואס מיר בעדייטען אין דער וועלט — דאס קען ניט געזאגט ווערען, דאס, מוז געשריעבען ווערען. דאס רוף איך קורץ „א בלוי־ווייס בוך."

די דריי פאדערונגען שטעל איך ארויס אלס איינער פון די שקל־צאהלער — איינער וואס האט דורכגערייזט אין קריעגס־צייטען דריי פיר־טעל פון אייראפא און האט מיט זיינע אייגענע אויגען געזעהען, אז אונזערע ארבייט ווערט נ י ט געטאהן. און איך פערלאנג פון אלע צי־וניסטען, אפילו פון די וועלכע זענען געגען מיינע מיינונגען און אנדערע פראגען, צו שטי־צען און דורכצופאהרען אט־דריי מינימאלע פא־דערונגען, איידער עס וועט ווערען צו שפעט.

וו. זשאבאטינסקי אין שטאק־האלם

מען שרייבט אונז פון שטאקהאלם, אז די לעקציע פון ה' וו. זשאבאטינסקי איז דורכגע־גאנגען מיט גרויס ערפאלג. אויסער דעם באנ־קעט איז דעם אנדערען אווענד פארגעקומען א בעראטונג פון א גרופע היעגע ציוניסטען, אויף וועלכער ס'זענען אנגענומען געווארען אייניגע רעזאלוציעס, וועלכע מיר וועלען ברענגען אין מאגגענדיגען נומער.

א „יודישער" שליח.

ווי מען טיילט אונז מיט פון פעטראגראד, איז די טעג ארויסגעפאהרען קיין אמעריקא דער בעקאנטער יודישער מיליאנער מאיסיי אקימא־וויטש גינצבורג, וועלכער איז בעקאנט אונטער דעם ביי־נאמען „דער פארט־ארטורער", ווייל ער האט בשעת דעם יאפאנישען קריעג געליפרט רוסלאנד קוילען קיין פארט־ארטור. גינצבורג געהערט צו די רייכסטע פעטראגראדער יודען און שפיעלט א גרויסע ראלע אין כלל־לעבען: איצט פאהרט ער קיין אמעריקא אלס א אונ־דירעקטער „שליח" פון דער רוסישער רעגירונג. זיין אויפגאבע איז איינקויפען געוויסע סחורות און דרך־אגב צו בעאיינפלוסען די אמעריקאנער כלל־טהוער. ס'איז צו ערווארטען, אז די אמע־ריקאנער יודען וועלען מסתמא באגעגנען דעם שליח מיט א ריכטיגען „ברוך־הבא".

פאר יודישע רעכט

די יודען פון ענגלאנד האבען אויך ער־וואכט צו דער ברענענדער פראגע פון יודישע רעכט נאך דער מלחמה.

ניט לאנג איז אין לאנדאן אבגעהאלטען געווארען א גרויסע קאנפערענץ אויף וועלכער ס'זענען געווען אנוועזענד פערטרעטער פון פעראיינען. שוהלען און אנדערע ארגאניזאציעס. נאך א גרינדליכער דיסקוסיע א'ז בעשלאסען געווארען צו גרינדען א נאציאנאלען פערבאנד צו פערטהיידיגען יודישע אינטערעסען און פא־דערען גלייכע רעכטע פאר יודען אלס נא־ציאן.

Jüdische Volkszeitung № 232 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאַרן טעקסט 25 אוירעס א שורה סעטיט
נאָך טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מאנטאג יח' תשרי תרע"ז (27 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

א ענגליש־פראנצויזישער נצחון

די לאגע אויפ'ן באלקאן — געשטאַרבען דורנאוא.

די אפיציעלע בעריכטען

דער היינטיגער דייטשער בעריכט מעלדעט וועגען וויכטיגע געשעענישען אויפ'ן מערב פראנט. וואו די פראנצויזען און ענגלענדער האבען אנגעהויבען א שטארקע אפענסיוו אויפ'ן נאנצען פראנט. סוף־כל־סוף בין די וואגזען ענדליקלען די פעראיינטע מורא־דיגען ארטילעריי־פייער. וועלכע דויערען שוין איבער 50 שעה'ן נאכאנאנד. בעזונדער העפטיג איז דער קאמפף אין מזרח פון איפער צווישען לא־באוע־קאנאל און אראס אין שאמפאניען פון פראס־מעס בין די ארגאנען.

די פראנצויזען און ענגלענדער וועלכע זע־נען איבערגענאנגען צו א געוואלדיגער אטאקע איז גענוגען צוקומען בין די דייטשע טרא־שעען. אבער זיי זענען אבגעוואַרפען געוואָרען. די פעראיינטע פון פראנקרייך האט באמבארדירט די שטאדט מעץ און האט אנגעריכטעט דארט פיעל שא־דען.

אויפ'ן מזרח־פראנט זענען קיין גרויסע פעראנדערונגען נים פאָרגעקומען. אין וואלינien און דרום־גאליציען גפעגען זיך די דייטש־עסטרייכישע ארמעען אין א שווערער לאגע צו־ליעב די זומפען אי, וועלדער.

בייַ ווילנא און ריגא דויערען נאך ערנסטע קאמפען.

אויפ'ן נייעם סערבישען פראנט איז ניטא קיינע ענדערונגען.

בולגאריין

פאריז, 25־טען סעפ. עמבער. די גאנצע פראנצויזישע פרעסע בעשעפטיגט זיך מיט בול־גאריעס מאבילזירונג און מארגירט, אז די רע־גירונג זאל ענערגיש אריינטרעטען אויפ'ן באלקאן אלס אן ענטשער אויף בולגאריענס האל־טונג און זהען, אז די פעראיינטע זאלען ניט בעקומען קיין גרעסערע איבערראשונגען פון דארטען.

תאמש עס איז גיט פערעפנטליכט געווא־רען וואס מאר א שריט די רעגירונג דענקט פארנעמען קען מען דאך זהען פון די צייַ־טונגס ארטיקלען, אז פראנקרייך וועט העלפען סערבין. דער צייטונג „לע־טאמ־ם מיליטערער ארבייטער שרייבט. אז איצטער דארף פראנק־רייך שיקען מחנות קיין סערבין כדי אויפצו־נעהמען אן אפענסיוו נעגען בולגאריין.

פראנצויזיש־ענגלישער נצחון

שפעטי בייַ נאכט איז אנגעקומען די ידיעה, אז די פראנצויזישע מחנות האבען צוואמען מיט דער ענגלישער ארמעע אבגעהאלטען א גרויסען און זהער וויכטיגען נצחון. די אפיצי־ע־לע ענגלישער און פראנצויזישער כעריכטען זענען מודיע, אז זיי האבען עראבערט די דייט־שע פאזיציע און האבען גענומען 14000 גע־פאנגענע. דער הויפט אנגריף איז פארגענומען געוואָרען פון די פראנצויזישע מחנות אין שאמ־פאן.

א תענית אין אמעריקא

די טעג איז אין אמעריקא דורכגעפירט געוואָרען דער תענית, וועלכען די ארטהאדאק־סישע רבנים פון אמעריקא האבען גוזר געווען אין צייכען פון מיטגעפיהל צו די מיליאנען מע־ראָנע אידען פון יענער זייט ים אין שטר־מער פראטעסט נעגען די וואס זיינען אין דעם אונגליק שולדיג:

דער תענית איז געווען אן אלגעמיינער אן אסך אידען, נישט קיין ארטהאדאקסישע נישט קיין רעליגיעזע זאגאר, האבען נעפאסט העכער צווי הונדערט טויזענד אידען האבען נעפאסט אין נויארק אליין.

די קאמפען ביי דווינסק

לאנדאן, 25־טען סעפטעמבער. פון סעפער־גראד טעלעגראפירט מען, אז די דייטשען גרי־פען צו א גרויסע אופענזיוו בעהעגינג אין דער דווינסקער נעגענד. דידייטשע מאק־טיק איז ראטען די זעלבע זוי ביי ווילנא, נאר די לאגע איז אצונד גונסטיגער פאר די רוסען.

אין אלע שולען זענען אין לויף פון ס' טאג, אבגעוואלטען געוואָרען מיטינגען ביי וועלכע עס זענען געמאכט געוואָרען זאמלונגען פאר די בריוולאזע אין הייטלאזע אידען פון די מלחמה לענדער.

די קאמפען ביי דווינסק

לאנדאן, 25־טען סעפטעמבער. פון סעפער־גראד טעלעגראפירט מען, אז די דייטשען גרי־פען צו א גרויסע אופענזיוו בעהעגינג אין דער דווינסקער נעגענד. דידייטשע מאק־טיק איז ראטען די זעלבע זוי ביי ווילנא, נאר די לאגע איז אצונד גונסטיגער פאר די רוסען.

עס ווערען אנגענומען אבאנענטען אויפ'ן נייעם דשורנאל

„די טריבונע"

ערשיינט צוויי מאל אין חודש

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

ביי דער נאהענטער מיטארבייטערשאפט פון

וו. זשאבאטינסקי און ש. ראפאפארט (אנ־סקי)

„די טריבונע" ווערט געבוירען אין א מאמענט פון א וועלט־קריזיס, און האט נאר איין ציעל: זי ווערט רופען דאס יודישע פאלק צו אנ־אקטיווער ראלע אין דער אינטי־נער גרויסער צייט, א־הער לאזונג איז: אקטיוויזם. איהרע קאנקרעטע פאדערונ־גען זיינען: אלווועלטליכער יודישער קאנגרעס, גלייכבערעכטיגונג, ארץ ישראל.

יעדעס ביכעל וועט ענטהאלטען 32 זייטען.

אבאנאמענט־פרייז: א קוואַרטאל 1 קר. 50 א.

אדרעס פון דער רעדאקציע אין קאפענהאגען:

„Di Tribune," Anker Heegaardsgade I. København.

איבראשענדע נייעס!

שבת דעם 9 אקטאבער פעראנשטאלטעט דער „יודישער האנדווערקער פעראיין" א גרויסע טעאטער פארשטעלונג עס וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעריהמטע טראגעדיע אין 4 אקטען

Østerbros Teater Ryesgade 106.

„מעדעא" (אדער די ווילדע פרינצעסין)

מיט אנטייל פון הער און פרוי בילאווסקי, פרוי טימאנאוו הער און פרוי פעלדשטיין הער רעזניק הער שטרוך און אנדערע

בילעטען צו בעקומען ביי די מיטגליעדער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

וגענד פעראיין „העברי הצעיר"

Krystalgade 24 1

דערמיט ערלויבען מיר אונז אייך איינצולאדען צו דער

פאלקס פערזאמלונג

מיט דיסקוסיאן

וועלכע וועט פארקומען זונטאג דעם 26 סעפטעמבער האלב 8 א זייגער אין „האנדווערקער פעראיינס" זאל קראנפרינסענסגאדע 7.

אין דער פערזאמלונג וועלען רעדען די בעקאנטע כלל טהוער פון קאפענהאגען ווי אויך ה' שטיקגאלד וועט האלטען א פארטראג איבער די יודישע יוגענד אלס בויער פון דער צו־קונפט פון יודישען פאלק"

עס איז די ערשטע געלעגענהייט פאר דער יודישער געזעלשאפט אין קאפענהאגען צו בע־קומען א גענויען בעריכט און אויסאיבען א קריטיק איבער די טעטיגקייט פון איינער פון אונזערע וויכטיגסטע אינסטיטוציעס, דעם יוגגענד פעראיין „העברי הצעיר", דעריבער הא־פען מיר אז זי וועט צאהלרייך ערשיינען צו דער פערזאמלונג און דערמיט בעווייזען אז די זארגען פאר דער נאציאנאלער ערציהונג אונזערער יוגענד זענען א־הר ניט פרעמד.

מיט אכטונג

דער קאמיטעט

ווער עס זוכט היגיענישע גוממיווארע

פרימא קוואליטעט ספעציעל פאר עקספארט נאך רוסלאנד מיט אויספיהרערלויבניש צו פאבריקס פרייזען זאל זיך ווענדען שריפטליך און *Anorceebureau Skandienavien Hobbergade 10* אונטער בילעט מערקע *„D 36"*

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

JENSEN & RØNAGER

ТЕЛЕФ. 82 53 9 DRONNINGENS TVÆRGADE 9 КОПЕНГАГЕНЪ

РУССКАЯ ТИПОГРАФІЯ

Большой выборъ модерныхъ русскихъ шрифтовъ.

Трехцвѣтная печать. Аккуратное выполненіе.

Умѣренныя цѣны. - Спеціальность: иллюстрированные каталоги.

זונטאג דעם 26 סעפטעמבער, 4 א זייגער בייטאג וועט אין בונד"ס לעזע זאל (נארעפארימאגס־גאדע 59), פארקומען

א לעקציע

איבער די פערשיעדענע שטרעמונגען אין דער סאציאלדעמאקראטיע

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

Ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגעגעבען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א געביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עמפפאנג 6 — 9

Rantzaausg 35 B 1 S.

A. Granas

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענג־ליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 17 אוירעס א פונט אויך גוטע באק־מעהל 16 אויר אפונט. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

בעשטעלונגען ווערט צוגעשטמלט איבעראל.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

וועגעטארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

דאמען האטען

אלע מאדערנע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט

Fru Scbur, Norrebrog. 14 I.

מיטעל־הויף

Pris 72 Øre pr ½ k.g.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

א האנדנייערקע

צו לאגער ארבייט און זאל קאנען שלייפען לע־כער בעקומט א גוטען פלאץ. גרינבוים סוילוו־גרדע 6 סטוען

וויכטיג פאר צוגערייזטע

ציליעב אברייזע פון קאפענהאגען ווערט פערקויפט צוויי צימער מעבעל ביליג. ציפערנסוויי 23 סטוען לינקס

Ansvarshavende for Redak... ...ruck

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

אין פוילען.

צוויי מיטגליעדער פון יודישען הילפסקא־מיטעט אין וואַרשע, די הה״ וואגמייסטער און סארבשטיין האבען בעקומען פון דער דייטשער מאכט דאס ערלויבנוש בעזוכען די יודישע גע־מיינדען אין דעם טייל פוילען וואס ליגט אויף רעכטען זייט וויייסקיל זיי האבען בעזוכט די געמיינדעס פון פיאסעטשנא, גער, משטשאנאוו, און אייניגע אנדערע און האבען זיך בעמיהט צו בעקענען זיך מיט דער לאגע כדי די יודישע געמיינדעס אין די דאזיגע ערטער זאלען קאנען ווידער אויפגעבויט ווערען.

אין וואַרשוי.

מיט עפעליכע טעג צוריק איז אין וואַרשוי פארגעקומען די צוויייטע פערזאמלונג פון יודי־שע לעהרערס. שרייבערס און פארשטעהער פון יודישע חברות אויף דער פערזאמלונג, וואו דער פרעזידיאום איז בעשטאנען פון די ה״ה אלשוואנגער, דינעזאן, פארבשטיין, ד״ר קלא־מעל, צייטלין און יאצקאן איז אנגענומען געוואָ־רען די פאלגענדע בעשלוסען:

1. די גאנצע בעפעלקערונג איז מחויב צו שיקען איהרע קינדער אין די שולען.

2. וועגען דער פראגראם, דער ארגאניזא־ציע און דער לייטונג פון די יודישע שולען האט צו בעשטימען די יודישע בעפעלקערונג אליין.

3. צו דעם דאזיגען צוועק דארף די יודישע בעפעלקערונג אויסוועהלען א ספעציעלען שול־ראט. די היינטיגע פערטרעטער פון דער יודי־שער גמיינדע און דער בילדונגס אבטיילונג ביים בירגער קאמיטעט קאנען ניט פערטרעטען די אנוויכטען פון דער יודישער געזעלשאפט וויייל זיי זענען פרעמד דעם יודישען פאלק.

4. די יודישע שולען דארפען אויסגעהאל־טען ווערען אויף די קאסטען פון דער שטאדט.

וועגען די איינצעלהייטען פון דער שול־פראגראם וועט צונויפגערופען ווערען א דריטע פערזאמלונג.

עס איז אויך אבגעהאלטען געווארען א בע־ראטונג פון די חסידים, וועלכע זענען פעראיני־גטערסירט אין דעם, אז דער חדר זאל וויייטער עקסיסטירען. די חסידים זענען נאך ניט געקו־מען צו בעשטימטע בעשלוסען.

אין עסטרייך

די לעצטע צייט קומען נישט אן סון גאלי־ציען קיין שום יודישע צייטונגען נור אייניגע ידיעות וועגען דער מערדערי שער פוילישער אר־בייט אין גאליציען געפינען מיר צופעליגער ווייז אין די דייטשע יודישע צייטונגען פון די קורצע ידיעות אבער קאן מען זיך מאכען א גאנץ קלארען בעגריף וועגען דעם וואס אין דעם פערשאלטענעם ווינקעל שפיעלט זיך היינט אב די פוילישע פאליטיק מאכער צוזאמען מיט זייער פרעסע הערען נישט אויף צו העצען גע־גען דער יודישער בעפעלקערונג. און בענוצען זיך מיט דעם אלטען ליעגען אז די גאליציאנישע וירען האבען גוט אויפגענומען די רוסישע סאל־דאטען יעדער פער זיך פון די יודישע כלל טהו־ער אבצודרוקען אין די פוילישע צייטונגען א מין ערקלערונג ווי לאיאל זי זאל ניט זיין צונויפגעשטעלט, וועלכע פערשווינגען פון דער פוילישער פרעסע וועלכע זאגט זיך איינפאך אב צו דרוקען זי.

יודישע שטימע אין ענגלאנד.

דעם 12 סעפטעמבער איז אין דער ענגלי־שער שטאדט ל י ע ד ס פארגעקומען א יודי־שע ארבייטערקאנפערענץ וועלכע האט זיך פער־נומען מיט דער יודישער לאגע אין די לענדער וואס פיהרען מלחמה. אין דער קאנפערענץ הא־בען זיך בעטיליגט דעלעגאטען פון 24 ארבייי־טער־ארגאניזאציעס פון די שטעדט ליעדס, מאנטשעסטער, גלאזגאוו, בירמינגאם א. א. וו. אויף דער קאנפערענץ איז אויך געווען א פער־טרעטער פון דעם לאנדאנער ארבייטער פער־זיין פאר יודישע רעכט. עס זענען אנגענומען בעגריפונגס־דעפעשען פון פערשידענע אינסטי־טוציעס, פון דעם בעקאנטען רוסישען קראפאט־קין א. א. וו. נאך די דעבאטען איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע וואס פאדערט בירגער־ליכע, פאליטישע און נאציאנאלע רעכט פאר יי־דען אין אלע לענדער און פרייע אינטענדערונג און קאלאניזאציע אין פאלעסטינא. נאך דער קאנפערענץ איז פארגעקומען א גרויסע פאלקס־פערזאמלונג.

יודישער קאנגרעס.

פון ניו יארק דעפעשירט מען:

דער יודישער ארבייטער־צוזאמענפאהר האט איינשטימיג אנגענומען צוויי רעזאלוציעס וועג־ענד פאדערונג פון בירגערליכער, פאליטישער און נאציאנאלער גלייכבערעכטיגונג פאר יודען אין אלע לענדער און פון אונגעשטערטער עי־סטוויקלונג פאר יודען אין פאלעסטינא. דער צו־זאמענפאהר גיבט אויך פאר נוטיץ דאס צוזא־מענקומען פון יודישען קאנגרעס אין אמעריקא אויף דעמאקראטישע יסודות (י. א. ק.)

דער יודישער אדמיראל.

דער איינציגער יודישער אדמיראל אין דער גאנצער וועלט דער אמעריקאנער א ד מ י ר ל י ס איז בעשטאנען צוואנציג יאר. ער איז געבוי־רען אין פילאדעלפיע אין 1809 יאר. זיין פאטער איז געווען א פראנצויזישער אידע, וועלכער איז אין יונגען יאר אוועקגעפארען קיין אמעריקא. דער יונגער לעוי איז אין דער פלאטע אויפגעוואקסען. ער האט זיך אויסגעצייכנט אין דער שלאכט בייא טריפאלי, וואו ער האט אויסגעהאלטען א שווערע בלוטיגע בלאקאדע. ער איז אויך אין דער שלאכט בייא ניו־אָרלעאַנס אין 1815 יאר אויסגעצייכנט געווארען. ער איז אין 1858 יאר אין וואשינגטאן געשטאָרבען.

יודישע אויסוואנדערונג.

אין דער צייט פון 1-טען יולי 1914 ביז יולי 1915 איז די איינוואנדערונג אין די פער־אייניגטע שטאטען געווען גרויס סך־הכל 362.700 פערזאנען געגען 1,218.480 אין די פריהערדיגע 12 חדשים.

די יודישע איינוואנדערונג אין די פעראי־שטאטען האט זיך היי יאהר פערקלענערט אויף 110.000 מאן.

די רוסישע אפאזיציע.

מען שרייבט אונז פון פעטראגראד, אז אויפ־ן צוואמענאהר פון די שטאדט פערוואלטונגען פון זעמסטווס, וואס איז אבגעהאלטען נעווא־רען אין מאסקווא איז אנגענומען א רעזאלוציע אין וועלכער דער צוואמענאהר פאדערט, אז די דומא זאל וויידער צוזאמענגערופען ווערען, אז עס זאל געבילדעט ווערען א מיניסטעריום, וואס קען האבען פערטרויען פון דער גאנצער לאנד, פאליטישע און רעליגיעזע אמניסטיע און אז אלע נאציאנאליטעטען זאלען בעוואיזען רוס־לאנד זאלען בעקומען גלייכבערעכטיגקייט.

בונדס לעזע האל

היינט זונטאג 4 אזייגער נאכמיטאג אראנגעט איין דער בונדישער פעראין אין לאקאל פון לעזעוואל נארע מאריאמאנסקאדע 59 א עפענטלי־כע לעקציע איבער דער טעמא די פערשידענע שטרעמונגען אין דער סאציאל־דעמאקראטיע

וויייל יעדען יאהר ערב סכות, ווי שלעכט עס איז ניט געווען איינעם פון די איינוואוינער אויפ־ן הארצען. — צוליעב דעם, וואס ער האט ניט גע־האט געגוב אויסצוהרען דעם יום טוב אדער קליידער פאר די קינדער, אז מען זאל זיך ניט דארפען שעהמען מיט זיי צו קומען אין סוכה, אדער אין שול אריין, האט מען עס פערגעסען, וויבאלד מען האט זיך דערמאנט, אז מען וועט אין אבעגד זיין מיט ר׳ לייזער׳ן צוזאמען אין דער סוכה, ועלכע פערהאלט זיך צו יעדען מיט אזוי פיעל התקרבות אין ליעבשאפט, מאכט ניט קיין שום מחיצה צווישען זיין און זייער אריבע איינוואוינערס און דערצאהלט אזוי פיעל שהנהג זאכען פון דער תורה, פון אידענט אמאליגען לעבען, אז ס׳איז א מחיה צו הערען. א ליעבע זיסע וואַרעמקייט האט יעדער געפיהלט אויפ־ן הארצען און אויף דער נשמה.

גאנץ אנדערש איז געווען היי־יאהר. וויסע־דיג, אז ר׳ לייזער איז מעהר ניטא אין זיין פלאץ וועט פערגעהמען דער זוהן זיינער. ערשטענס זעהט ער אויס ווי א גוי, געהט שפענדיג ארום קלעהרס, אז ער איז מיט׳ן קידוש יוצא. געוויס א „גוטען יאם מאוס״. און פערלאזען די סוכה. א פוסטע קאלטקייט האט אדורך גענומען אלע די, וואס זענען אין סוכה גזעסען. זייער וויינענשאפטליכע ערקלערונגען האבען ארומגע־בלאנדושעט אין סוכה ווי קלאנגען פון א פרעמ־דער וועלט, איינס אבער האט יעדער שטארק געפיהלט, אז די וואַרעמע האַרציקייט, דער עונג דסוכה וואס האט זיך געפיהלט אין די אלע יאהר־רען בשעת ר׳ לייזער האט נעלעבט איז אין נאנצען פערשוואונדען. דער עולם האט נאך שטיל אבגעגעסן, שטיל אבגעבענשט און דאן האט זיך יעדער געוומען זיינע צווי׳ לייכטער. פערלאזען מיט א זיפץ די סוכה און כאטש קיי־נער האט ניט ארויסגעדרעט, האט אבער יעדער אין הארצען שוין געפיהלט, אז איבער א יאהר מען זאל׳ס דערלעבען וועט מען מוזע מאכען א סוכה מאר זיך...

וואלף בעלבארט.

אהן א היטעל, קען דעכט קיין אידיש ניט רע־דען און האלט זיך תמיד פון די איינוואוינער וויייט אין פרעמד. יעדער איז דארום נייגעריג נעווען צו זעהן ווי די ערשטע נאכט אין דער סוכה וועט אויסזעהן, וואס וועט דער גוי׳ טהאן? און מען האט זיך וויייטער דערמאנט ווי אזוי ר׳ לייזער איז געקומען פון שול פלעגט עי דאס ערשטע קומען אין סוכה. זאגען א בריטען, אי־דיש־הארציגען: „גוט יום־טוב״. פון וואס א וואַ־רימער תענוג האט זיך באלד איבער די גאנצע סוכה צו גאסען. און אז חיה׳לע, דאס וויייבס זייגל, האט נעהערט אז ער איז שוין דא אין סוכה איז זי אריינגעקומען מיט די בני בית הע־רען ר׳ לייזער׳ן קידוש מאכען, און מאכט די שכנים האבען וועגען דעם ניט גערעדט. האט אבער יעדען איינעם די פראגע גפפלאגט: ווי וועט דער „גוי״ זיך אויספיהרען אין סוכה? וועט ער האלטען זיין פערשפרעכען צו זיין מאטער? דער אויסדערנאכט איז געקומען. מען האט אפגעדאוועט אין שוהל. די שכנים האבען זיך שטילערהייט צונויפגעקליבען אין סוכה, און מען

האם געווארט. וועך דער יונגער רייכמאן איז געקומען אין שטוב. זיך דארט אבגעזאמט א צייט. ערלויבניש געווינט זאכען, זיך בעקומט געמאכט אין דאן ערשט געקומען אין סוכה מיט א דייטשעשען: „גוט יאם מאוס״, וואס האט אריינגעיאגט א קעלט אין אלע די, וואס זיינען אין סוכה גזעסען; די דיעגנס האט איהם נאכ־געטראגען א מלאש ווין, א זילבערנעם בעכער צום קידוש מאכען. ער האט זיך דאן בריטליך אוועקגעזעצט אין פון יוצא וועגען א פרעג צו טאהן: נא, האט דער חזן גוט פארגעבעטען ?״ פון וואס אלע אין דער סוכה זיינען שטיל געב־ליבען ניט ווייסענדיג ווי צו ענטפערען: צי „יא״, צי „ניין״. דער נאך האט ער געזומען מאכען קידוש אין זיין דייטשען נוסח, דאן מעשה קענער געמאכט א וויסענשאפטליכע ערקלעהרונג, ווי דער יום טוב סוכות איז גור א בלויזער אנדע־קען פון אמאל און וועלכער איז פון „דען רע־ליגיעזן יודען פערהייליכט (פערהיליגט) גע־וואָרען״.

ער האט נאך דערנאך מיט א שמייכעל ער־

די שטימונג אין רוסלאנד.

עס זענען אנגעקומען די פעטראגראדער צייטונגען מיט גענויע בעריכטען וועגען דעם לעצטען טאג פון דער גאסודארסטווענע דומע. דער אלגעמיינער איינדרוק פון די ארטיקלען, בעריכטען און נאטיצען איז זעהר א רוהיגער. דאס, וואס אין די רעכטע קרייזען האט מען אין משך פון צוויי וואכען טאג־אויס טאג־איין גערעדט וועגען פונאנדערטרייבען די דומא האט צוגעוואוינט דעם עולם צו דעם געדאנק אז די דומא וועט פונאנדערגעטריבען ווערען סיי ווי סיי.

דער פראגרעסיווער בלאק האט בעשלאסען „אבצווארטען". די קאדעטען טרעטען דערווייל ניט ארויס פון די פערשיעדענע בעראטונגען ביי די העכערע רעגירונגס־אנשטאלטען, די געזעלשאפט טרעט ניט ארויס מיט אפענע פראטעסטען.

די גוט אינפארמירטע צייטונג "קאלאקאל" שרייבט, אז די דומע און אלע איהרע פריינד דארפען אייגענטליך זיין צופריעדען דערמיט וואס אלץ האט זיך „אזוי גוט" געענדיגט — „עס האט געקאנט זיין גאר אנ'אנדער סוף"...

דאס אלגעמיינע בילד איז זעהר סימפטאמאטיש אי פאר די רוסישע געשעהענישען, אי פאר דער אויסלענדישער עפענטליכער מיינונג. אין אויסלאנד איז מען געווען גענייגט צו גלויבען, אז אט הויבט זיך אן אין רוסלאנד די רעוואלוציע — די רויטע אדער די ווייסע. גוסטאוו ערויע האט זיך אזוי צובייזערט אויף דער פערבינדעטער רוסישער רעגירונג, אז ער האט געפונען פאר מעגליך צו געבען רוסלאנד א קליינע עצה: היינגען יענעם אלטען שטאאטסמאן, ווייל ער האט אויסגעווירקט ביים רוסישען הערשער די פונאנדערטרייבונג פון דער דומא, ד. ה. דעם אלטען גארעמיקינ'ען. די דייטשע פרעסע האט אויך שטיל געיובעלט: רוסלאנד פאלט שוין אין שווארצען תהום אריין און דער סוף פון דער בלוטיגער טראגעדיע דארף פארקומען אויב ניט היינט איז מארגען.

מיר מיינען, אז מען דארף זיך ניט איילען צו פיעל, ניט איבערשעצען די בעדייטונג פון דעם אינערען רוסישען קריזיס: סוף כל סוף היינגט אלץ אב היינט פון גארעמיקינען און ניט פון דעם פראגרעסיווען בלאק.

עס ווירקען היינט אין דער רוסישער מדינה אנדערע, שטארקערע קרעפטען, נאר אויף די שלאכטפעלדער פון דווינסק—פסקאוו, מינסק, ראוונא און ווייטער וועט געלעזט ווערען דער אינערער רוסישער קריזיס. די רוסישע רעאקציע, וועלכע האט געבראכט דאס גאנצע לאנד צו דעם שרעקליכען אונגעוועהנליכען צופאלעניש, האט נאך ניט פערלארען אלע האפענונגען. זי וויל האפען, אז אין דעם לעצטען מאמענט וועט זיך איהר פארט איינגעבען צו געווינען די שפיעל, זי וויל אנשטרענגען איהרע לעצטע כחות כדי מיט איין מאל געווינען צוויי נצחונות: איבער דעם אויסערען פיינד און איבער דעם אינערן פיינד. און דער צווייטער נצחון איז פיל וויכטיגער פאר איהר.

דערין שטעקט דאס טראגישע בילד פון דער רוסישער געזעלשאפט: ניט האבען די מעגליכקייט צו פרעהען זיך ביי א נצחון פון דער אייגענער ארמעע, ערווארטען פון דעם רוסישען נצחון א גרויסע אינערע מפלה, פיהרען א קאמפף ניט נאר מיט פרעמדע פיינד, נאר אויך מיט אייגענע פיינד.

א פערשלעפטע קראנקהייט איז דאס די רוסישע רעאקציע קעמפפט היינט מיט די דייטשען האבענדיג אין זינען נאר די אויפגערעגטע רוסישע געזעלשאפט, אין יעדען נייען נצחון פון דער דייטשער ארמעע זעהט זי א נצחון פון דער אויפגעוואכטער רוסישער געזעלשאפט. זי פארשטעהט, אז פאר די מפלות ביי ווילנא און דווינסק וועט זי דארפען בעצאהלען אין פעטראגראד.

אזוי משונה'דיג און ווילד איז היינט די אלגעמיינע פאליטישע לאג פונ'ם לאנד. ניטא דארט מעהר קיין שום ארגאניזירענדע, קיין שום רעגולערע קראפט. עס ווירקען די סטיכישע כוחות. וואוהין זיי וועלען ברענגען רוסלאנד וועלען מיר מסתמה אין גיכען זעהען.

א. ב.

ווילנא — דווינסק — מינסק.

ווילנא איז געפאלען...

ארום דווינסק געהט א שרעקליכער בלוטיגער קאמפף...

א גרויסע דייטשע ארמעע דערנעהנטערט זיך צו מינסק...

צוזאמען מיט קאוונא און מיט בריסק (ברעסט־ליטאווסק) זענען דאס די גרעסטע יודישע צענטרען. געוועזענע יודישע צענטרען, געוועזענע יודישע קהילות, מיט א גרויסער יודישער בעפעלקערונג, מיט אלטע יודישע אנשטאלטען, מיט אייגענארטיגע יודישע לעבענס־פארמען, מיט אייגענארטיגע טראדיציעס, מיט אנ'אייגענעם יודישען סטיל, א קאוונער, א ווילנער, א בריסקער...

מיר ווייסען ניט, אין וואס פאר א צושטאנד עס געפינען זיך היינט ווילנא — דווינסק און מינסק. אויב זיי האט פאסירט דערזעלביגער גורל, וואס איז אויסגעפאלען קאוונא און בריסק, דאן מוזען מיר זאגען, אז די גרעסטע וועלט־מלחמה האט מיט די ווארצלען ארויסגעריסען א גאנצען שטיק יודישער געשיכטע. איבערגעריסען דעם לעבעדיגען פאדים, וואס הונדערטער דורות האבען געוועבט און האבען איהם אויסגעהאלטען ביז צו אונזערע פינסטערע טעג...

צי קאנען מיר זיך טרייסטען מיט יעגע האפנונגען, מיט וועלכע עס טרייסטען זיך די איבעריגע פעלקער, וואס האבען אויך געליטען גענוג פון דער מלחמה?

מיט א נייער ענערגיע וועלען זיי זיך נעהמען ווידער אויפבויען זייערע הייזער אויף דער אייגענער ערד. זייער יוגענד וועט בלייבען צוזאמען מיט זיי, זייערע פריהערדיגע וואנדערער וועלען זיך אומקעהרען אהיים און פארנעהמען די פלעצער פון די געפאלענע.

וועט דאס אויך אזוי פארקומען ביי אונז?

וועט זיך ניט צולויפען אין אלע וועלטעקען די יודישע יוגענד?

וועלען זיך אומקעהרען אונזערע וואנדערער?

וועלען מיר וויעדער בויען אונזערע הייזער?

וועלען מיר נאך האבען מוט און כוחות דערצו?

רוסלאנד פערלירט איהרע פעסטונגען און מיר פערלירען דא אויך אונזערע עלטסטע קולטור־צענסטערן, אונזערע שעהנסטע אוצרות.

און אז ער קומען אן היינט יעדען טאג די שרעקליכע ידיעות קאן דאס יודישע הארץ ניט בלייבען רוהיג.

שרעקליכע טעג!

אונפערגעסליכער חורבן!

ב. א.

צוויי דורות

(א סכות ערצעהלונג)

אזוי לאנג ווי לייזער רייכמאן האט געלעבט האט ער געהאט זיין אייגענע סוכה און אלע שכנים זיינע איינוואוינער, וואס זיינען בעשטאנען פון ארימע בעלי מלאכות, האבען תמיד געמוזט עסען מיט איהם צוזאמען. קיין צוויי סוכות האבען אין זיין הויף קיימאל ניט געטארט זיין. ווער עס איז געווען ביכולת האט צו שטייער געגעבען א האלבען קערבעל אדער מעהר וואס איז געגאנגען אויף גמילת חסד אדער ביקור חולים און ווער עס האט ניט געקענט האט ערב סכות געהאלפען לייגען די סכך אדער אויספוצען די סוכה און ער איז יוצא געווען.

ר' לייזער איז געווען א איד א למדן א גרויסער סוחר און אן עהרליכער סוחר. א איד א הדרת פנים, וואס האט ארויסגערופען ליעבע און דרך ארץ צו זיך פון אלעמען. בעזונדערס ליעב האבען איהם געהאט זיינע שכנים, די ארימע, תמיד פערהארעוועטע בעלי מלאכות. ארים אז איינער איז איהם שולדיג געבליבען פאר א „קווארטאל" אדער פאר א גאנץ האלב יאהר דירה געלד, וואס ער איז ניט געווען ביכולת צו בעצאהלען און אז ר' לייזער איז דערפון געוואהר געווארען, האט ער שטרענג בעפאהלען זיין הויזגעזינד יענעם ניט מעהר צו מאהנען: אז גאט וועט איהם העלפען וועט ער מסתמא אבצאהלען. קיין איד וויל ניט יענעמס בעהאלטען, פלעגט ער טענה'ן מיט בטחון.

צוליעב געשעפט האט ר' לייזער כמעט דעם גאנצע יאהר ניט געהאט קיין צייט צוזאמען צו זיין מיט זיינע שכנים, זיין מיט זיי אחת ואחת, ווי איהם וואלט זיך עס וועלען. שבת אדער יום טוב, ווען ער איז יא געווען פריי פון געשעפט האט ער עס געהאלטען פאר א הייליגען חוב צו לערנען א פרק משניות אדער עפעס אנדערש, וואס אין דער וואכען האט ער צוליעב מסחר ניט געקענט טהאן. דערפאר אז עס פלעגט אנקומען דער ליעבער יום טוב סכות האט ער מיט דאפעלטער הארציגקייט זיך געגרייט געגען יום טוב, אין וועלכען ער וועט קענען פערברענגען צוזאמען און זיך פרעהען מיט זיינע שכנים, זיינע איינוואוינער. דעם גאנצען טאג ערב סכות פלעגט ער זיך שוין צוגרייטען דערצו. כאטש ער האט געוואוסט יעדענס פאמיליע, פלעגט ער דאך ווי זיין געוואוינהייט איז געווען יעדען ערב סכות ארומגעהן צו זיינע איינוואוינערס זיך נאכפרעגען ווי גרויס יעדענס פאמיליע איז און זעהן אז די סוכה זאל זיין וואס שענער און בעקוועם גענוג פאר אלעמען.

און אט ווי ר' לייזער פלעגט זיך פיהרען מיט זיינע שכנים אין דער סוכה גופא: ביים טיש פלעגט ער יעדען מכבד זיין מיט וויין און אנדערע זאכען, אויך אליין טועם זיין פון דעם אדער יענעמס עסען אום אריינצוברענגען געגענזייטיג געפיהל פון נאהענטקייט און היימישקייט. און בשעת'ן עסען און נאכ'ן עסען פלעגט ער, ר' לייזער, זיי דערצעהלען פון דער תורה, פון אידענס אמאליגען לעבען, פון וואס זיי האבען אזוי וועניג געוואוסט. און אידען, אנגעהארעוועטע בעלי מלאכות, וואס האבען די וואך פון סכות געארבייט איבער די כחות, ניט דערשלאפען גאנצע נעכט. — זיינען איצט געזעסען ענג און ווארעם צוזאמענגערוקט, געהאט א תעניג רוחני: זיך צוגעהערט מיט גרויס אינטערעס אפטמאל ביז שפעט נאך האלבע נאכט.

אזוי איז געווען די גאנצע יאהרען וואס ר' לייזער האט געלעבט. —

ווען ר' לייזער איז נסתלק געווארען, האט ער זיין זוהן, וואס האט שוין געלערנט אין גרויסע שקאלעס, אין גרויסע שטעדט און איז געווען שוין אין גאנצען א היינט־וועלטיגער, — האט איהם ר' לייזער פאר'ן ט'יט צוגערופען צום בעט און מיט איהם אויסגענומען דעם איינעם תנאי: אז ער זאל וועניגסטענס אבהיטען די מצוה פון עסען מיט דעם גאנצען הויף איינוואוינער צוזאמען אין דער אייגענער סוכה און מיט דעם זעלבען געפיהל פונקט ווי ער האט עס געטהאן אין זיין גאנצען לעבען. דער זוהן האט עס איהם פערשפראכען.

דער אלטער איז געשטארבען ווינטער, די שכנים האבען איהם בעוניינט און פערגעסען. נור אט איז געקומען דער ערב־סכות און די שכנים האבען זיך ווייטער דערמאנט אן ר' לייזער

Jüdische Volkszeitung № 231 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען זונטאג יז׳ תשרי תרע״ו (26 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דער באלקאן־האלבאינזעל ערב א מלחמה.

א נייע רוסישע אפענסיוו אין וואליניען און ביי ווילייקא.

אויף דעם באלקאן

נאך דער ידיעה וועגען אנ׳אלגעמיינער מא־ביליזאציע אין בולגאריען, איז היינט אנגעקומען דער בעפעהל וועגען מאביליזאציע אויך אין גריכענלאנד. די רעזערווען פון 23 יאהר ווערען גערופען צו די פאהנען. דערביי ווערט מודיע, אז צווישען דעם גריכישען פרעמיער־מיניסטער און קעניג קאנסטאנטין הערשט א פאלקאמע איינינגקייט אין אלע פאליטישע און מיליטערי־שע פראגען.

ס׳איז גאנץ קלאר, אז גריכענלאנד איז גרייט צו בעשיצען איהר פערבינדעטע סערביען, וועל־כע געפינט זיך אין דער גרעסטער סכנה: זי ווערט איצט אנגעגריפען סיי מצד עסטרייך און, סיי מצד בולגאריען, וואס האט שוין קאנצענט־רירט איהר קאוואלעריע ביי דער סערבישער גרענעץ.

אויף אזא אופן ווערט דער באלקאן־האלב־אינזעל דער מיטעל־פונקט פון דער געגענוואר־טיגער וועלט־מלחמה. אין דער צייט, וואס די פעראייניגטע שטרעבען דורכברעכען דעם טער־קישען פראנט ביי גאליפאלי און עראבערען גאליפאלי האבען די דייטשען בעשלאסען דורכ־רייסען זיך דורך סערביען, פעראייניגען זיך מיט בולגאריען און קומען אויף דעם וועג צו הילף די טערקען, וואס געפינען זיך אין א קריטישער לאגע.

העכסט אינטערעסאנט, זענען אי פאלגענ־דע ווערטער פון דעם גוט־אריענטירטען פארי־זער בלאט „מאטען“: „די פעראייניגטע זענען ניט איבערראשט. דער ענגליש־פראנצויזישער פלאט אינ׳ם עגעאישען ים איז ביכולת צו דורכ־פיהרען ווירקונגס־פולע אפעראציעס געגען בול־גאריען. וויסענדיג, אז די פעראייניגטע וועלען מיט אלע מיטלען שיצען סערביען, וועט גרי־כענלאנד בעשטימט ערפיהלען איהרע פליכטען בנוגע צו דער פערבינדעטער. אויך די ארויס־טרעטונג פון רומעניען וועט זיך ניט לאזען לאנג ווארטען. בולגאריען שטעהען פאר שווע־רע טעג. מיר ווייסען נאר איינס, אז דער וועג צו קאנסטאנטינאפאל וועט פיהרען ניט דורך גאליפאלי, נאר דורך סערביען און בולגא־ריען.

אין סערביען

דער קעניג פעטער איז אנגעקומען קיין קא־ראגעויעוויטש, וואו ס׳איז פארגעקומען א וויכ־טיגער קרוין־ראט. די סערבישע מחנות שטעהען ביי דער בולגארישער גרענעץ און זענען גרייט אבצושלאגען דעם פערזוך פון דעם שונא ארי־בערגעהען אויף דער סערבישער טעריטאריע. מען האפט, אז דורך סאלאניקי, וועלען אנקומען ענגלישע אן פראנצויזישע מחנות, וועלכע וועל־לען קעמפפען צוזאמען מיט די סערבישע די שטימונג איז א געהויבענע. טאג און נאכט קו־מען אן צוגען מיט קריעגס־מאטעריאל, וועלכער ווערט אויסגעלאדען אין סאלאניקי. די פעסטונג בעלגראד איז אויפסניי אויסגעבויט און רעאר־גארניזירט. עס זענען אויפגעשטעלט נייע ענ־גלישע קאנאנען מיט ענגלישע אינסטרוקטארען.

די אפיציעלע בעריכטען.

די היינטיגע אפיציעלע דייטשע און רוסי־שע בעריכטען קאנסטאטירען א ערנסטען רוסי־שען וויעדערשטאנד אויף אלע פראנטען. די דייט־שען זיינען אליין מודיע, אז ביי ווילייקא הא־בען די רוסען געהאט א צייטווייליגען ערפאלג און די דייטשען זענען געווען געצוואונגען אי־בערלאזען דעם שונא א סך קאנאסען. אויך דער אוואנגארד פון מאקענזעס ארמעע האט געמוזט געהען צוריק איבער דעם אסווינסקי קאנאל און דער טייך יאסיאלדא, ווייל די רוסען זענען אי־בערגעגאנגען צו קאנטר־אטאקעס.

דער רוסישער גענעראלשטאב מעלדעט אויסערדעם וועגען ערפאלגרייכען פארטשריט אין וואליניען, וואו זיי האבען צוריק עראבערט די פעסטונגס־שטאד לוצק און גענומען געפאנ־גען 80 אפיצירען און 4000 סאלדאטען. ביי דער טייך סטיר האבען זיי גענומען געפאנגען 1000 סאלדאטען פארטזעצען די אפענסיוו איבערן גאנצען פראנט.

אויפ׳ן מערב־פראנט זענען קיין גרויסע ענ־דערונג ניט פארגעקומען. עס דויערען די ארטי־לעריע־דועלען.

א אולטימאטום צו סערביען

לאנדאן, אהערצו זענען אנגעקומען ידיעות, אז די בולגארישע רעגיערונג האט צוגעשיקט דער סערבישער רעגיערונג אן אולטימאטום אין וועלכען בולגאריען פאדערט, אז סערביען זאל אבליידיגען גאנץ מאקעדאניען ביז מאנאסטיר.

פון דער רעדאקציע

די ענדע פון ה׳ זשאבאטינסקיס קאפענהא־גענער לעקציע קומט צוליעב טעכנישע סבות אין קומענדיגען נומער.

עס ווערען אנגעגומען אבאנענטען אויפ׳ן נייעם זשורנאל

„די טריבונע“

ערשיינט צוויי מאל אין חודש

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

ביי דער נאהענטער מיטארבייטערשאפט פון

וו. זשאבאטינסקי און ש. ראפאפארט (אנ־סקי)

„די טריבונע“ ווערט געבוירען אין א מאמענט פון א וועלט־קריזיס. און האט נאר איין ציעל: זי וועט רופען דאס יודישע פאלק צו אנ׳אקטיווער ראלע אין דער איצטי־גער גרויסער צייט. איהר לאזונג איז: אקטיוויזם. איהרע קאנקרעטע פאדערונ־גען זיינען: אלוועלטליכער יודישער קאנגרעס. גלייכבערעכטיגונג, ארץ ישראל.

יעדעס ביכעל וועט ענטהאלטען 32 זייטען.

אבאנאמענטס־פרייז: א קווארטא 1 קר. 50 א.

אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Di Tribune,“ Anker Heegaardsgade I. Kopenhavn.

איבראשענדע נייעס!

שבת דעם 9 אקטאבער פעראנשטאלטעט דער „יודישער האנדווערקער פעראיין" א גרויסע טעאטער פארשטעלונג עס וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעריהמטע טראגעדיע אין 4 אקטען

Østerbros Teater Ryesgade 106.

„מעדעא" (אדער די ווילדע פרינצעסין)

מיט אנטייל פון הער און פרוי בילאווסקי, פרוי טימיאנאוו הער און פרוי פעלדשטיין הער רעזניק הער שטרוך און אנדערע

בילעטען צו בעקומען ביי די מיטגליעדער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overall*

זונטאג דעם 26 סעפטעמבער, 4 א זייגער בייטאג וועט אין בונד"ס לעזע זאל (נארעפארימאנס-גאדע 59), פארקומען

א לעקציע

איבער די פערשיעדענע שטרעמונגען אין דער סאציאלדעמאקראטיע

איינטריט פריי פאר אלע — די ביורא פון בונדישען פעראיי

יוגענד פעראיין „העברי הצעיר"

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 26 סעפטעמבער האלב 8 א זייגער אין „האנדווערקער פעראיינס" זאל קראנפרינסענסגאדע 7

פאלקס פערזאמלונג

מיט דיסקוסיאן.

אין דער פערזאמלונג רעדען די בעקאנטע קלל טהוער פון קאפענהאגען. ווי אויך ה"ר שטיקגאלד וועט האלטען א פארטראג איבער „די יודישע יוגענד אלס בויער פון דער צו-קונפט פון יודישען פאלק"

אלע זענען ווילקאמען!

ווער עס זוכט היגיענישע גוממיווארע

פרימא קוואליטעט ספעציעל פאר עקספארט נאך רוסלאנד מיט אויספיהרערלויבניש צו פאבריקס פרייזען זאל זיך ווענדען שריפטליך און *Anoeceebureau Skandienavien Hobbergade 10*

אונטער בילעט מערקע „D 36"

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגעגעבען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א געביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עמפפאנג 6 — 9

Rantzaausg 35 B 1 S.

A. Granas

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענג-ליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 17 אוירעס א פונט אויך גוטע באק-מעהל 16 אויר אפונט ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

בעשטעלונגען ווערט צוגעשטמלט איבעראל.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

וועגעטארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 i Sal.

דאמען האטען

אלע מאדערנע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט

Fru Schur, Norrebrog. 14 i.

מיטעל־הויף

Pris 72 Øre pr ½ kg.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

א האנדנייערקע

צו לאגער ארבייט און זאל קאנען שלייפען לע-כער בעקומט א גוטען פלאץ. גרינבוים סוילוו-גרדע 6 סטוען

וויכטיג פאר צוגערייזטע

ציליעב אברייזע פון קאפענהאגען ווערט פערקויפט צוויי צימער מעבעל ביליג. ציפערנסוויי 23 סטוען לינקס

Ansvarshavende for Redaktionen L. Bruck

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

בען, "און האבען געלערנט פון דער איצטיגער מלחמה, אז קליינע פעלקער זענען צו שוואך ביי צושטעהן דעם מאדערנעם קאמפף פאר זעלבסט־ערהאלטונג און אז בלויז אונזער רעכטליך גע־זיכערטע גראנטיען פאר זייער נאציאנאלער זעלבסטשטענדיגקייט אונטער א גרעסערען פאלק, קאנען זיי בעדיינען און ענטוויקלען זיך. עס איז פשוט לעכערליך צו גלויבען, אז די וודען טראגען זיך ארום מיט אזעלכע נארישע חלומות. ווי אבצורדיסטן פאלעסטינא פון טערקיי".

אין זיין ענטפער אויף דיעזען בריף האט דער דיטשער זמבאסאדאר גלייקענט, אז די טערקישע רעגיערונג פרובירט די וודען און האט זיך בעצייגען אויף א פריהערדיגע מיטיי־לונג וואס ער האט געמאכט בנוגע דער זעלבער פראגע. ער האט צוגעגעבען, אז עס האבען פא־סירט „געוויסע לאקאלע אינצידענטען", אבער זיי האבען — זאגט ער — פאסירט געגען דעם וויללן פון דער טערקישער רעגיערונג און נישט אכטעגדיג אויף איהרע בעמיהונגען נישט צו דערלאזען זיי.

דער אמבאסאדאר שרייבט:

"איהר בעצייהט זיך אין אייער בריף אויף געוויסע קלאנגען, וואס זענען געמאכט געווא־רען אין געוויסע הייפע צייטונגען געגען דער אסאמאניש־טערקישער מלוכה בנוגע דער וודען־פראגע. איך האל אייך אבער פערזיכערען, אז די אלע קלאנגען אויף אזוי פיעל אופן וואס־עלע זיי בע־ריכטען די טערקישע רעגיערונג זענען אבסא־לוט פאלש.

עס האבען פאסירט געוויסע לאקאלע אינ־צידענטען, נישט אכטעגדיג דערויף, וואס די טערקישע רעגיערונג האט אנגעוויגדעט אלע מעגליכע מיטלען נישט צו דערלאזען צו זיי־זייער בעדיישונג איז אבער זעהער שטארק אי־בערטריבען געווארען אין דער אנטידיטשער פרעסע. פון וועלכע די אנשטענדיגע און אוי־פאריישע צייטונגען האבען געשעפט זייערע נאכריכטען.

איך לייג דא ביי א מישטיילונג וועגען דער זעלבער פראגע, וועלכען איך האב פערעפענט־ליכט מיט עטליכע מאנאטען צוריק און וועלכע־בלייבט ווי געווען אונטער די אינצישיג אומ־שטענדען. איך פערזיכער אייך אז די רעגיערונ־גען פון דייטשלאנד און טערקיי וועדען אן־לע מיטלען, כדי מיט פעראיינטע קרעפטען צו שטערען דער אפיי־יודישער אגיטאציאן און אב־צושאפען די אנטי־יודישע געפיהלען. וואס זע־נען אזוי בעדויער ענטוויקלט פון א מענשליכען שטאנדפונקט.

(ענדע קומט)

וו. זשאבאטינסקי'ס לעקציע.

אין אנהויב פון זיין לעקציע האט זיך הר. וו. זשאבאטינסקי אפגעשטעלט אויף דער פרא־גע פון יודישער גלייכבערעכטיגקייט און טעריי־טאריאלע שטרעבונג. די צוויי אויפגאבען פון דער יודישער פאליטיק — א אייגען לאנד פאר פאלק און גלייכבערעכטיגקייט, וואס בעשעפ־טיגען איצט די יודישע וועלט דאפטען אבער ריכטיג אבגעשאצט ווערען, איטליכער פון זיי־— גשעטלט אויפן ריכטיגען פלאץ עס וואלט געווען א גרויסער טעות צו גלויבען אז ס'איז באמת מעגליך בעפריין די יודען אין רוסלאנד אדער אנדערע לענדער דורך אינטערנאציאנא־לע אבמאכען. ס'איז נאך קיין מאל ניט געווען אין דער געשיכטע, אז א קאנפערענץ אדער א קאנגרעס פון מלוכות זאל קענען צווינגען א לאנד — און בפרט א גרויסע מדינה צו ענדע־רען אירע אינערליכע פאליטיק. אויב דאס רו־טיש יודענטום וועט וועלען גלייכבערעכטיגט וועט עס בעשעהען נאר דורך אינערע רעפאר־מען, דורך א אינערער ענטוויקלונג, וואס וועט בכלל ענדערען דאס נאנצע מלוכה־לעבען. ע־ויס מוז געארבייט ווערען אויך אין דער ריכ־טונג און בעאיינפלוסען די פאליטישע וועלט פון אייראפא לטובת דער יודישער עמאנסיפאציע אין רוסלאנד, אבער מען דארף זיך היטען אז דערנאך זאל ניט קומען א גרויסע ענטוישונג.

נאר אן־אנדער האראקטער האט די אנדע־רע אויסגאבע — די טעריטאריאלע שטרעבונגען וואס געהערן צוזאמען מיט דער טערקיי. אויף דער יודישער ארבייט אין ארץ־ישראל מוז פריהער אדער שפעטער אנער־קענט ווערען פון דער טערקיי, וועלכע וועט דערפון האבען נאר נוצען. א קלוגע רעגירונג וואלט אויסגענוצט די דאזיגע פאראלעלע אינ־טערעסן. אבער די טערקיי און די טערקישע רעגירונג האבען דאס ניט פערשטאנדן. ארצ מוזען מיר ענדערען אונזער מיינונג אז די טער־קישע און יודישע אינטערעסען זענען פערבונ־דען, אז אין דער טערקיי זיצען אונזערע פריינד, וועלכע וועלען סוף־כל־סוף פערשטעהען, וויי וויכטיג עס איז פאר זיי די יודישע מישארביע. מען מוז זאגען, אז אין דער טערקישער פאליטיק הערשט א נעגאטיווער גייסט, א שטרע־בען צו אלץ צו צושטערען און געהן אנטקעגען דער נארמאלער עטוויקלונג. די טערקען זענען וויי פערמשפט נאר צו סיהרען א קאנטרעוועלע־דע פאליטיק אין ענגסטען זין פון ווארט די טערקען זענען נאר א דריטעל פון דער נאנצער בעפעלקערונג פון דעם טערקישען שטאאט. דערביי זענען זיי דער אבגעשטאנענער עלע־מענט. אלץ וואס איהר בעפינט דארטען — קול־טור, מסחר, אינדוסטריע — איז געשאפען ניט דורך דעם טערק — מען זעהט איהם ניט און מען הערט איהם ניט — דאס געהערט א גריכע אן ארמענער אדער א יוד. מען אפילו אויס זיך לאנד אין צוקונפט. אין דעם פאל וועט מען אויך ניט דארפען קיין אויסנאמען־גזעטצען. אין דעם פאל וועט מען אויך ניט דארפען קיין אויסנאמען־גזעטצען. אין דעם פאל וועט מען אויך ניט דארפען קיין אויסנאמען־גזעטצען.

דער „יודישער" גובערנאטאר.

אין אן אנאנגענהמער פערלעגענהייט איז נעבען אריינגעקראכען דער איינציגער יודישער אין אמעריקא גובערנאטאר, דער גאווערנאר פון איידאהא, מאזעס אלפקסאנדער, וועלכער איז געקומען קיין באסטאן צו דער אכטער יערלי־כער קאנפערענץ פון גאווערנארס. אין א בייי־זער שעה האט זיך איהם פערגלוסט צו געבען אן אינטערוויו פאר דעם צייטונג „קריסטשען סיינס מאניטאר" און ארויסגעזאגט זיין מיינונג דאס אינטערוויו איז געווען אן עקלדיגע האס־אויסגעקאכט אלע באסטאנער יודען און די באס־טאנער „היברו אימיגראנט אסיסיעישן" וועל־כע האס מקבל פנים געווען דעם יודישען גובער־נאטער איז געבראכט געווארען נאך אין א גרע־סערער פערלעגענהייט. דער גובערנאטער איז געווען געצוואונגען טיילווייז אבצולייקענען דעם אינטערוויו. ער האט אבער דערמיט ניט געקענט בערוהיגען די יודען

די אידען — האט ער געזאגט אינ־סערווייו — דארפען אויפהערען זיך בעהאנדלען אלס בעזונדערע נאציאן און ווערען אמעריקא־נער בירגער. אידען פונעם אריין אין פאליטיק, איז אבער דער אונגליק, אז זיי ווילכען אויף זיך ניט נעהמען קיין אפיציעלע סטארטוואלבקייט די אידען ווערען בעהאנדעלט פון זייערע רבנים זיי האבען ניט קיין אנדער ליטעראטור אויסער זייער סידור. כדי צו ווערען שפיקלען מענשען, מוזען זיי ווערען ליבעראלער צו זייערע קריסט ליכע שכנים און ניט יאגען זיך אזוי פיעל נאך געלד. ציוניזם און אידישע נאציאנאלע אייניג־קייט זיינען לעכערליכע אידעען. צו וואס דארף מען ציון? אמעריקא איז ציון. וועז די אידען זאלען האבען אן אייגענע לאנד, וואס־טען זיי ניט געקענט אנהאלטען קיין מאסיגע רעגירונג. צו וואס בעזיצען נעזעצן ציון וועז עס איז פאראן א בעסערער וועג: צו ארעקענען די אייגענע פעהלערען אוז זיך אסימילירען מיט די קריסטען.

וועגען דעם ענין פרענק האט מאזעס אלעק־סאנדער ערקלערהט, אז פרענק האט נעהאט א ריכטיגען משפט. אויב ער האט אונטערגעשרי־עבען די סעמיצען צו ענדערען פרענק'ס אור־טייל, האט ער עס נעטאן בלויז דערפאר וויייל ער האט אזוואלט פרענק'ן בעבען די מעגליכקייט צו בעווייזען זיין אונשולד, וועז א איד וואלט נעווען צווישען די ערישטע־טשוואורענע, וועל־כע האבען נע משפט פרענק'ן אין שולדיג־מיינונג זיכער נעווען אז פרענק איז שולדיג.

אז די יודען האבען איבערגעליינט די שע־נע דבוריק פון יודישען בן יחיד צווישען די אמעריקאנער גובערנאטארען האט זיך אויפנע־היבען א שטורם צווישען דער יור־בעפעלקע־רונג. דער קבלת־פנים, וועלכען מען האט פאר אים נעמאכט האט מען פערוו אנדעלט אין א משפט, אבער אויך צווישען יודען האט ה' אלע־קסאנדער זיך ניט נעבעסערט.

צום אלעם ערשטען האט ער ערקלעהרט אז די אידישע סעהלערען, וואס ער האט אנגעווי־זען, זיינען די אייגענשאפט ניט פון אלע נאר בלויז פון די אידען פון איידאהא. ער ווייל, חלילה ניט בלויז קריסטיקירען די אידען, נאך ער ווייל זיי העלפען צו ווערען בעסערע מענשען און גוטע אמעריקאנער. ער האט בלויז נעזאגט אז ער האט בין יעצט ניט נעגענבען קיין אידען א רעגירונגס־אפט, ער האט אבער ניט נעזאגט אז ער וועט עס אוך קיין מאל ניט טהאן. ער האט זי אידען קיין אפטען ניט נעגעבען וויייל ערוועהלט נעווארען ער בלויז פון קריסטען. ער האט ניט נעזאגט, אז די אידען וועדען בעהערשט פון רבנים און האט אויך ניט נעזאגט אז אידען וילען ניט נעהמען אויף זיך קיין פא־ליטישע פעראנטוואורטליכקייט. אט איז ער דאך אליין נעווארען נאווערנאר. ער האט נעליייקענט אז ער האט נעזאגט אז אידען זיינען בלויז נעלד־מאכער.

פיט דער דאזיגער ערקלערונג האט זיך בעגנוגענט דער קאמיטעט וואס האט אראנזשירט דעם קבלת פנים פאר גאווערנאר אלעקסאנדער. דעם עולם האט מען פערשפראכען אז ער וועט

Lab Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Damqvaskeri

Tlf. Stra 2 Tlf. Strand 361.

PRISLISTE.

8½ ß. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ ß. do. do. Tørring
12½ ß. do. do. Tørring

og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.

— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo.
Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

אונזערע פאדערונגען און פערלאנגען

2

פון איין זייט גיט מען אונז אן עצה: טרעט ניט אויף ווי א פאלק, בלייבט בעסער איינצעלנע, פונאנדערגעשרויבטע, מאכט ניט קיין טומעל, וועט איהר זיך ניט ווארפען אין די אויגען. רעדט ניט מכח נאציאנאלע רעכט. רעדט ניט מכח קולטורעלער אויטאנאמיע, ציהט ניט אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון די פעלקער. אין גיט אידיש פערטייטשט הייסט עס: פאלשטענדיגער נאציאנאלער בטול היש. עס מאכט ניט אויס ווי די עצה ווערט בעגרינדעט, מיט סוחרישע מאטיווען אדער מיט פאלש פערשטאנענעם ראדיקאליזם, זי בלייבט וואס זי איז — א כשר קינד פון קנעכטישער געזינונג.

ווען די עצה זאל אנגענומען ווערען אין איצטיגען וויכטיגען היסטארישען מאמענט, ווען דאס אידישע פאלק זאל ערלויבען, אז מען זאל קומען און רעדען אין זיין נאמען אזוינע דבורים — וואלט דאס געווען דאס גרעסטע אונגליק, וואס האט אונז נאר געקענט פאסירען.

דערמאהנט זיך נאר, וואס איהר טהוט. וועגען בירגערליכע רעכט האנדעלט זיך נאר אין רוסלאנד. און אויך אין דיזען בעציהונג איז קרוב לודאי, אז דער שווערפונקט פון די אידישע מאסען ווערט איצט פערלעגט פון מזרח אייראפא אין מערב אייראפא, און אין מערב אייראפא זיינען די רעגיערונגען פיעל מעהר פארטגעשריטען פון אייך. זיי, די רעגיערונגען, האבען איינגעזעהען, אז מיט בירגערליכע רעכט אליין קען מען בשום אופן ניט פערענטפערן די קאמפליצירטע און זעהר וויכטיגע פראגע, ווי מען זאל לכתחלה פערמיידען די רייבונגען צווישען די פערשיעדענע נאציאנאלע גרופען. זיי, די רעגיערונגען, זוכען נייע וועגען, ווי צו זיכערן די ענטוויקלונגס מעגליכקייטען פון די נאציאלע מינדערהייטען. און אין אזא מאמענט וועט איהר ערשיינען אין אייער גאנצער פאליטישער ארימזעליגקייט און וועט זאגען בזה הלשון: אדוני פריץ, זייט זיך כ'לעבען ניט מטריח, ווארים מיר זיינען די פערטרעטער פון אידישען פאלק און אונזער בקשה געהט גאר ניט אזוי ווייט. מיר וועלען שוין גליקליך זיין, ווען איהר וועט די אידען אומעדום בעטראכטען ווי בירגער.

ווי וועט מען קוקען אויף אונזער פאלק, ווען זיינע פערטרעטער וועלען דיענען אלס מוסטער.

פון דער אנדער זייט זאגט מען אונז: זייט ווירדיג דעם היסטארישען מאמענט וועלכען איהר מאכט דורך. זייט ניט מבטל אייער א י ך. זייט מענשען און רעדט אויף א מענשליכען לשון. בירגערליכע רעכט — מיר בעטען ניט ביי אייך א חסד. מיר מאהנען פון אייך די גאולה, ווארום מיר זיינען ש ט ע נ ד י ג געווען בירגער, שטענדיג געצאהלט, אי מיט אונזער פערמעגען, אי מיט אונזערע נפשות. נאציאנאלע רעכט — מיר אפעלירען צו אייך אין נאמען פון יושר און פארטשריט. בויעט ניט דאס גליק פון איין נאציאנאלער גרופע אויף דעם חשבון פון אונזער חורבן, עס וועט זיין ניט גוט, ניט פאר אונז, ניט פאר אייך. מיר ווילען זיין גוטע בירגער, און כדי צו זיין גוטע בירגער מוזען מיר זיין פולע, גאנצע מענשען. פול און גאנץ קענען מיר זיין נאר ווען מען צווינגט אונז ניט צו פערלייקענען אונזער אייגענע נאטור, און אונזער נאטור איז מיט טויזענד פעדעם פערבונדען מיט אונזער פאלק, מיט אונזער געשיכטע, מיט אונזער קולטור. בעהאנדעלט אונז ווי גאנצע מענשען און אויך גאנץ וועלען מיר דיענען דעם שטאאט.

און נאך א וואונש האבען מיר — און מיר אפעלירען צו אייך אין נאמען פון א העכערען פרינצים, אין נאמען פון דער אבסאלוטער נאציאנאלער גלייכבערעכטיגונג. מיר ווינשען, אז אונזער פאלק זאל האבען די מעגליכקייט צו שאפען פאר זיך א היים אין זיין היסטארישען היימאט. מיר גלויבען און בעהויפטען אויפריכטיג אז מיר וועלען קיינעם ניט שאדען דאדורך. מיר זיינען גרייט אריינצוטראגען אין אריענט אונזער גאנצען ערנסטע

און קולטורעלע ערפאהרונג, וועלכע מיר האבען אנגעזאמעלט אלס אלטעס קולטור פא ק. מיר וועלען דערצו בייטראגען, אז דער אריענט זאל אויפלעבען, און ווער עס זאל ניט זיין בעזיטצער וועט פון אונזער ארבייט קיין היזק ניט הייבען. מיר געהען ניט אנקעגען דעם פארשריט, אונזער וואונש ליעגט אויף דער ליניע פון די העכסטע מענשליכע אידעאלען, און מיר פערלאנגען פון די בעסטע און עדעלסטע, זיי זאלען אונז אונטערשטיצען.

מיר זיינען איבערצייגט, די אומות העולם וועלען זיך ניט דערשרעקען פאר אזא פארמולירונג פון אונזערע וואונשען. זיי וועלען אין איהר, אין דער פארמולירונג, נאר זעהן, אז דאס אידישע פאלק איז גאר ניט אזוי טיעף געזונקען ווי מען האט עס זיי דערצעהלט, זיי וועלען דערין זעהן א סימן פון מאנליכקייט, פון זעלבסטאכטונג, און זיי אליין וועלען אנהויבען אונז מעהר צו רעספעקטירען.

די אומות העולם וועלען זיך ניט דערשרעקען, דאס דערשרעקט אונזערע אייגענע אינערליך אונזעלבסטשטענדיגע פערטרעטער, וועלכע זיינען געוואוינט צו קוקען אויף די אנדערע פון אונטען ארויף און אויף די אייגענע פון אויבען אראב.

ד"ר. שמריהו לעוין. „ווארהייט"

דייטשלאנד, טערקיי און די יודען אין פאלעסטינא.

הרב ר' שלמה סאדאווסקי פון ראטשעסטער (אמעריקא) האט ערהאלטען א זעהר אינטערעסאנטען בריעף פון דעם דייטשען באטשאפטער אין אמעריקא, גראף בערנסטארף. דער בריעף איז געקומען אלס ענטפער אויף אן אנפראגע, וואס הרב סאדאווסקי האט אדרעסירט צו דער דייטשער באטשאפט אין וואשינגטאן.

„נאכדעם ווי עס איז געווען געדרוקט אין ענגלישע און אין יודישע צייטונגען," שרייבט הרב סאדאווסקי, אז די טערקישע מיליטערישע מאכט האט פון דאס ניי אנגעפאנגען צו פערפאלגען די ציוניסטישע לידערס, און אז איז מאול פאשא האט זיך אויסגעדריקט, דאס ער וועט פערטיליגען די יודישע קאלאניעס, האב איך געשריעבען צום דייטשען אמבאסאדאר און ביי איהם געפרעגט, צי ער דענקט נישט אז עס איז פאר טערקיי א גליק צו האבען אזא קולטורעל, און ארבייטזאם פאלק ווי די יודען. איך האב איהם אויך אנגעצייגט, אז עס איז אין די אינטערעסען פון דייטשלאנד צו האבען אויף די ברעגען פון מיטלענדישען ים אזא פאלק ווי די יודען.

הרב סאדאווסקי האט אין זיין בריעף צום אמבאסאדאר אויך אנגעוויזען דערויף, אז די שונאים פון דעם יודישען פאלק זענען, פעראנטווארטליך פאר דעם קלאנג דאס די ציוניסטען זוכען אבצורייסען פאלעסטינא פון טערקיי און גרינדען דארט אנ'אייגענע מלוכה (?)

„די יודען פערשטעהען," האט ער געשריי

דער בן־יחיד

(מעשה'לעך פון "גוטע יודען")

(ענדע)

דער רבי ר' מאיר'ל האט זיי אן עצה געגעבען צו נעהמען א מנין אידען, זיי זאלען געהן אויפ'ן פאטער'ס קבר, דארט לערנען געוויסע פרקים משניות, און דאן איהם בעטען מחילה און זאגען איהם דיעזע דבורים:

ר' מאיר'ל פרעמישליאנער האט דיר געהייסען זאגען, דו זאלסט ניט זיין א חסיד שוטה, א נוקם ונוטר אפילו לאחר מיתה אין אן אייגען קינד, אז דו וועסט שכל האבען וועט דיר ר' מאיר'ל א טובה טהאן, א גרויסע טובה.

נאכדעם ווי זיי זיינען אהיים געפאהרען און מקיים געווען ר' מאירל'ס דבורים, איז דער בר־מינן געקומען צום זוהן נאכאמאל צו חלום זאגענדיג צו איהם:

„דעם חטא, וואס דו האסט געזונדיגט געגען מיין גוף, זייענדיג גורם פאר מיר א מיתה שלא בזמנה, בין איך דיר מוחל, אבער דעם בטול פון די אכצעהן פרקים משניות, פון וועלכע דו האסט מיך, דורך מיין פריהצייטיגען טויט מבטל געווען פון צו לערנען יעדען טאג, דאס קען איך דיר בשום אופן ניט מוחל זיין דו וועסט מוזען בקורב מיט מיר מיטגעהן".

די מוטער מיט'ן זוהן זיינען ווידער אמאל געקומען צו ר' מאירל'ן זוכען א ישועה.

איצט קען אייך קיינער ניט העלפען נור ר' ישראל'טשי ריזינער, וועלכער איז א דיין ביים בית־דין של מעלה און די מתים ציטערען פאר זיינם א דבור. פאהרט תיכף ומיד קיין סאדאגערי, דארט קענט איהר געפינען די ישועה.

קומענדיג צום ריזינער און דערצעהלענדיג איהם דעם גאנצען ענין, האט ער לכתחלה אבגעזאגט, ערקלערענדיג, אז ער גיט זיך ניט אב מיט אזעלכע ענינים. די מוטער האט זיך דאן א ווארף געטהאן צו דער ערד מיט א גרויס געוויין, זאגענדיג אז זי וועט זיך ניט אבטרעטען פון דארט, ביז איהר בן יחיד וועט ניט האבען די גאנצע ישועה.

דער ריזינער האט אויף איהר שטארק רחמנות בעקומען ער האט געהייסען דעם גבאי ער זאל איהם פעררויכערען די לולקע ציבעק די מקורבים האבען שוין געוואוסט פאר זיכער אז דער יונגערמאן וועט האבען די ישועה.

ער האט זיך געשטעלט נעבען פענסטער קוקענדיג צום הימעל לאזענדיג דאביי אשטארקען רויך. נאך עטליכע מינוטען האט ער זיך אמגעדרעהט צום יונגענמאן זאגענדיג צו איהם כדברים האלה:

„וחטאך בצדקה פרוק" יעדען דאנערשטאג זאלסטו אויפזוכען אין דיין שטעדטיל אן ארימע אלמנה אדער ארימע יתומים און זיי געבען אכצעהן זעקסערלעך אויף שבת, זיי אויף דיר מקבל אז דו וועסט דיך אזוי נוהג זיין א גאנץ קיילעכדיג יאהר, בין איך דיר מבטיח, אז דער מת וועט זיך צו דיר ניט מער בעווייזען און דו וועסט מאריך ימים זיין. טאמער אבער וועסטו איהם נאך אמאל זעהן זאלסטו איהם זאגען אז דער ריזינער האט געזאגט אז מחיה זיין אלמנות און יתומים איז מעהר אנגעלייגט ביי השם יתברך ווי צו לערנען זעקס און דרייסיג פרקים משניות. מעהר וועט ער שוין זיכער זיך ניט בעווייזען נאר דו מוזט מיר אויך צו זאגען צו זיין א איד און צו געהן בדרך הישר.

ביי דער נסיעה אהיים האבען זיי אבגעטראטען ביי ר' מאירל'ן, דערצעהלענדיג איהם דעם גאנצען ענין וואס האט פאסירט אינ'ם ריזינער'ס חדר.

דאס קען קיינער ניט טהאן נאר ר' ישראל'טשי", האט ר' מאיר'ל דאן בעמערקט צו זיינע חסידים, וועלכע זיינען געשטאנען נעבען איהם, ווייסט איהר וואס פאר אן עצה ער האט זיך געגעבען, ער האט צו זיך אויגעלאדען די נשמה פונ'ם בר־מינן דורכ'ן רויך פונ'ם קטורת פון זיין לולקע ציבעק און האט זי אויפגעהויבען הויך הויך, צו אזא מקום וואס זי וואלט קיינמאל ניט אימשטאנד געווען אהין ציצוקומען. דאס הויכקייט פונ'ם מקום האט גורם געווען אז די נשמה פונ'ם מת האט פערגעסען אינ'ם גאנצע עולם השפיל פערגעסען אן זיינע טענות ותביעות צום בן יחיד, און פערגעסען אפילו אן די אכצעהן פרקים משניות".

יצחק אבן.

Jüdische Volkszeitung № 230 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מיטוואך יד׳ תשרי תרע״ו (22 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

העפטיגע קאמפפען אויפ׳ן מזרח־פראנט.

די לאגע פון דער רוסישער ווילנא־ארמעע.

פון מזרח־פראנט

דייטשער בעריכט.

בערלין, 21־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). נענעראלפעלדמארשאל פאן הינדענבורגס מחנות האבען דורך אן אטאקע פון נאוואאלעקסאנד־ראווסק געצוואונגען דעם שונא אבצוציהען זיך צוריק פון די בריקען ביי דינאבורג.

ביי סמארגאן האט דער שונא פערזוכט דורכצוברעכען אונזער פראנט. אבער איז אב־געשלאגען געווארען צוריק

די אטאקעס אויף די פיינדליכע מחנות, וואס ציהען זיך אב צוריק פון ווילנא געהט פאר מיט גרויס ערפאלג. אויך ווייטער צו דרום צו פער־פאלגען מיר דעם שונא. מיר זענען דערביי דערגאנגען ביז דדר ליניע מיעדניקי—לידא—סאלינא ביים ניעמען.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען, 21־טען סעפטעמבער.(אפיציעל). אונ־זערע מאזיציעס אין מזרח פון לוצק זענען נעכ־טען פיעל מאל אטאקירט געווארען פון שטארקע פיינדליכע מחנות. פיעל מאל איז עס דערגאנ־גען ביז באיאנעט־קאמפפען, אבער אומעדום איז אינז געלונגען צו אבווארפען דעם שונא צוריק.

אויך געגען אונזער פראנט ביי איקווא און אין דער געגענד ביי קרעמעניעץ האבען די רו־סען אנגעגריפען אונזערע מחנות מיט גרויס כח. אויף איינצעלנע ערטער איז דעם שונא געלונ־גען צו איבערגעהן די טייך איקווא, אבער אונ־זערע מחנות האבען אבגעשלאגען דעם פיינד מיט גרויסע פערלוסטען פאר איהם.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 21־טען סעפטעמבער (אפיציעל) אין צפון־מערב פון דער ליניע ווילויקא מא־לאדעטשנא קומען פאר זעהער פערביטערטע קאמפפען. אלע דיעזע קאמפפען ווייזען אונזערע מחנות ארויס א אונגעהויערע טאפפערקייט און אויס האלטענקייט.

ביי דער טייך סטאקאד נעבען דער אייזענ־באהן—ליניע קאוועל־סארני האבען אונזערע מחנות דורך א באיאנעט־אנגריף ארויסגעטריבען דעם שונא פון טשערסק דער שונא האט דער ביי געליטען גרויסע פערלוסטען.

אין צפון פון לוצק זענען אונזערע מחנות איבערגעפאלען די עסטרייכער. האבען זיי פער־פאלגט אויף א שטרעקע פון 4 וויארסט און גענומען פיעל געפאנגענע. אין צפון און מערב פון קרעמענעץ האבען אונזערע מחנות דורך א באיאנעט־אנגריף עראבערט די דערפער סאפא־נאוו און דאמנעווס און האבען גענומען פיעל געפאנגענע.

די לאגע ביי ווילנא.

פאריז, 21־טען סעפטעמבער. „זשורנאל״ס ספעציעלער קארעספאנדענט ביי דער רוסישער הויפט־קווארטיר טעלעגראפירט צו זיין צייטונג. אז די לאגע פון דער רוסישער ווילנא־ארמעע איז ניט אזוי שלעכט ווי מען האט נעקענט מיי־נען. איצטער איז עס וויעדער גוט. א דאנק דער טאפפערען וויעדערשטאנד פון דער רוסי־שער אריערגארדע, איבערהויפט האט זיך די לאגע פערבעסערט דורך זייערע העלדענמוטהי־גע אטאקעס אין מערב פון דער ליניע ווילנא—לידא.

די צווישען־ערטער פון דער דארטיגער דייטשער ארומקלאמערינגס ארמעע איז אזוי גרויס, אז עס גיט א מעגליכקייט צו מאנעוורי־רען און מען קאן האפען אז די לאגע וועט זיך נאך פארבעסערען.

די רוסישע רעאקציע.

בערלין. „טאגעבלאט״ טיילט מיט איבער גענף, אז אין די פראנצויזישע פאליטישע קריי־זען איז מען זעהער אויפגערעגט איבער דער פונאנדערלאזונג פון דער דומא.

דער בעקאנטער סאציאליסט גוסטאוו הער־ווע שרייבט אין „קוריער סאציאל״: דער ביו־ראקראט, (גארעמיקין) וואס האט געגעבען דעם רוסישען קייזער די עצה צו פאנאנדערלאזען די דומא איז ווערט געהאנגען צו ווערען אלס א משוגע׳נער, ווייל ווען משוגעת געהט איבער די גרענעצען איז עס גלייך צו פעררעטעריי. די פרייע פראנצויזען, ענגלענדער און איטאליע־נער טארען ניט גלייכגילטיג און שווייגענדיג צוקוקען דיעזען טהאט, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען פון דעם נידערטרעכטיגסטען ביורא־קראט אין דער וועלט. מיר מוזען צוזאמען מיט דעם רוסישען פאלק פראטעסטירען שטארק און דייטליך.

מערקווירדיג איז, אז די פראנצויזישע צענ־זור, וואס קאן אנדערש זיין גאנץ שטרענג האט דורכגעלאזען דעם ארטיקעל.

בארק׳ס ריייזע.

פאריז, 21־טען סעפטעמבער, דער רוסישער פינאנץ־מיניסטער בארק איז נאך דעם ווי ער איז דא געווען א פאר טעג אוועקגעפאהרען קיין לאנדאן, וואו ער וועט אבהאלטען קאנפערענ־צען מיט׳ן ענגלישען פינאנץ מיניסטער קענא און מיט׳ן אמוניציאנס מיניסטער לאיד דזשארדזש.

ווי בעקאנט איז בארק׳ס אויפגאבע צו שא־פען א הלואה פאר רוסלאנד מיט׳ן הילף פון פראנקרייך און ענגלאנד.

יודישער אינוואליד ארויסגע־שיקט.

א פעטראגראדער צייטונג איז מודיע: די עלטערן פון דעם פערוואונדעטען יודישען סאל־דאט לאקס האבען טעלעגראפיש געבעטען דעם יודישען דעפוטאט פרידמאן פעול׳ן אז מען זאל ערלויבען בלייבען אין טאמסק זייער קראנ־קען זוהן ביז ער וועט ווערען געזונד. פרידמאן האט זיך געווענדעט צו דער אדמיניסטראציע, נור לאקס איז פונדעסטוועגען ארויסגעשיקט געווארען.

יודישע היימלאזע.

די מאסקווער יודישע געמיינדע האט ערהאלטען א מעלדונג פון דוויגסק, אז פון דארט געהט דורך מאסקווע א מחנה יודישע ענטלאפענע אין אנ׳ערך פון 28 טויזענד נפשות. קיין איינציגער פון זיי וועט ניט קאנען פער־בלייבען אין מאסקווע. זיי ווערען ארויסגעשיקט אין די ווייטע שטעדט וולאדימיר און מוראם.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונ

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפן אין סקאנדינאוויין אן־ארגאן, וואס זאל פערזיניגען אלע יודישע קריינען אויפן בודען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען

באהנטע מיטארבייטער שאפט האבן צוגעזאגט בעקאנטע יודישע ליטעראריש קרעפטן פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן־אירגענע דרוקערייען, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעזייטיגס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה

אבאנאמענט־פריז:

אין לאנד:		אין סקאנדינאוויין:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קוואַרטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויין, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער אן פרייזנד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, וויל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנעמענט נאר אויף א קוואַרטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt*

שטרויס פעדער

עטאבליסעמענט. איך וואש און פארב שטרויס־פעדערן און אלערליי פארבען, איך מאך אויך שעהנע קאנטען צו האטען און מאן פאנען, אלץ פון שטרויס פעדערן. זוגטאג אפען. פרוי זאיעטץ גרוינעגאדע 12 2־טע זאל.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטין.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס בעמט אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 אין פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאָידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקויסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגענעבן אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. משערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א נעביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עסמאנג 6 — 9

Rantzausg 35 B I S.

A. Granas

א שנייידער געזוכט.

בעקומט א גוט בעצאהלענדען פלאץ. סוילוונגאדע 36 1־טע זאל בראגינסקי.

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך אויס בייט געגען דענגיש, פראנצויזיש און ענג־ליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגרגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 17 אוירעס א פונט. אויך גוטע באק־מעהל 16 אויר אפונט. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען. בעשטעלונגען ווערט צוגעשטעלט איבעראל.

דער יודישער געזאנג־פעראיין „הזמיר" ווינשט אלע זיינע אקט. אונד פאסיוויע מיטגלי־דער **חתימה טובה**

דער פארשטאנד.

מנין.

קראנפרינסעסגאד 146 זאל בעבען דער פאלקס־קיך דאוונען מע, שחרית האלב זיבעבן, מנחה האלב זיבעבן. אין שבת אין דער פרי

Pris 72 Øre pr ½ k.g.

לכל יודעי ומכירי מקרוב ומרחוק אני מברך בגמר חתימה טובה ושנה טובה ובפרט לעדתי ק"ק מאיישאד ס. קאונא וגם לאנשי העדה דעיר קריסטיאניא אשר זה כשנה תמימה מספיקים לנו כל צרכינו בכבוד, ישלם ד' להם כפעלם הטוב. יברך ד' לכל אחי"ב"ני בשנת גאולה וישועה, שנה שתוליכנו מהרה קוממיות לארצינו אשר לזה מצפה ג"כ יחידם המצפה לישועות ד' ולרחמי שמים.

שלום יצחק לעוויטאן

הרב בק"ק מאיישאד פלך קאוונא

לע"ע בעיר קריסטיאניא.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

וועגעטאריישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Levstr 8 I Sal.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיג יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען אן קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 אן אוואך אבאנעמענט 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørregade 19 St.*

ווער עס זוכט היגיעניש גוממיוואָרע

פרימא קוואליטעט ספעציעל פאר עקספארט נאך רוסלאנד מיט אויספירלויבניש צו פאברוקן ריזען זאל זיך וועגדען שריפטליך אן *Anoreechareun Sk ndienavien Hobbergade 10* אונטער בילעט מערקע *„D 36"*

דאמען האטען

אלע מאדערנע און עלעגאנטע דאמען האטען צו בילליגע פרייזען

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט

Fru Schur, Norrebrog. 14 I.

מיטעל־הויף

ווייכטיג פאר צוגעריזטע

צילינדער אבריזיג פון קאסענאפטען ווערען ספעציעל צווישן א מאל מעבעל בריג. ציפערנסווייז 23 סטוען לינקס

פעהיגע נאדלער

איינער אדער צווייי בעקומען א גוטען פלאץ מיט גוטע געהאלט. שאקסאדע 3 סט.

א האנדגיערקע

צו לאגער ארבייט און זאל קאנען שלייפען לע־כער בעקומט א גוטען פלאץ. גרינבערס כוילון־ נרדע 6 סטוען

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

בעגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Ansvarshavende for Redaktionen L. Druck

Trykt i A-s. „Jø..sk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

די לאגע אין ארץ־ישראל.

(ענדע)

קודם כל מוזען מיר אונטערשטרייכען, אז ער איז נור געגען די ציוניסטען אבער ניט געגען די אידען פון פאלעסטינא. די ציוניסטישע רעוואלוציאנערען וויל ער פערטרייבען. אויך טענה'ט ער, אז די ציוניסטען מוזען זיך ארויס־שלאגען פונ'ם קאפ, אז עס זאל אנגעהן אן אימיגראציע קיין פאלעסטינע. ער וועט עס ניט צולאזען, די אידען אבער וואס לעבען שוין דארט וועלען, זאגט ער, רעספעקטירט ווערען גלייך מיט אנדערע. ער אליין איז שוין איינגע מאל אויפגעטראטען אויף פערזאמלונגען פון אראבער און געהאלטען פייערדיגע רעדעס פאר די אידען.

מיר דארפען זיך ניט לעגען קיין פייגעלעך אין בוזים, אויף ווי ווייט דיעזער דזשעמאל פאשא שטעלט מיט זיך פאר די יונג־טערקען — א שטרעמונג צווישען זי שטעלט ער דאך געוויס פאר—זיינען זיי געגען ציוניזם. מען מוז אבער שוין אויפ'ן ארט בעמערקען, אז ווי עס שיינט האט ער א זעהר קנאפע ידיעה פון אונזער בע־וועגונג. ער שיינט אין אלגעמיין צו זיין א שטיק פרא־אדם. שטעהט אונטער דער ווירקונג פון איינגע אראבער, וועלכע זיינען געגען אונז און דערצו פערגעסט ניט; יד ישראל באמצע.. איז עס דאך ביי אונז אין ארץ ישראל אן אפענער סוד אז ר' אפרים כהן, מיט נאך א גרופע. זיינען געגאנגען אלס דעפוטאציע אויסדריקען זייער דאנק דעם יפו'ער קיימאקאם. פאר זיין פער־פאלגען די ציוניסטען, דערזעלבער קיימאקאם וואס איז די ערשטע צייט פון דזעמאל'ס אנקו־מען געווען זיין ערשטער סעקרעטאר—ווי איהר זעהט קאן מען אויך אויף איהם געפינען א זכות.

אין אלע זייגע פערפאלגונגען זעהט מען מעהר קאפריז ווי מיסטעם: אט האט ער בע־פוילען אז דאס ווארט ציון טאר ניט דערמאנט ווערען אין דער פרעסע. אז דר. לוריה האט אנגעשריבען א בריעף אין וועלכען ער דערמאנט וואס איז אזוינס ציוניזם, האט מען איהם אויס פחד אין קיין ארט געוואלט אבדרוקען. שפעטער צו האבען די חכם־באשים פון יפו און ירושלים אנגעשריעבען א מעמאראנ־דום וועגען ציוניזם, און עס צוגעשיקט צו דזשע־מאל פאשא. אט דיעזעס מעמאראנדום איז א זעהר אינטערעסאנטער היסטארישער דאקומענט. דארט ווערט גאנץ דייטליך און אפען גערעדט וועגען ציוניזם. אז מען האט איהם שפעטער געבעטען ער זאל ערלויבען דאס מעמאראנדום אפצודרוקען אין די ציטונגען, האט ער עס ער־לויבט. האט מען שוין אלזא וויעדער געמעגט שרייבען וועגען ציון. איצט טאר מען וויעדער ניט.

מיר ווייסען עס פון די זיכערסטע קוועלען אז ער האט געוואלט ארויסשיקען 49 כלל־טהוער מען האט זיך געווענדעט נאך קאנסטאנטינאפאל. דארט האט מען איהם טעלעגראפירט: „קום מיט זיי דורך". ער איז אלזא מיט זיך אליין דורכגעקומען ארויסצושיקען בלויז 8. און פון זיי ערשט איז דערווייל אויך דער רוב געבלי־בען. איהר זעהט, אלזא, וויעדער איז דיעזער דזשעמאל פאשא בלויז א טערקישער גזלן... איך וועל אייך זאגען דעם אמת, ניט איין־מאל שטעהען מיר גאנץ ערשטוינט און פערוואונ־דערט ווי ווענ'ג אונזערע האבען דערווייל פער־שפרייט צווישען די טערקען ריכטיגע יהיעות איבער אונזערע אמת'ע ציעלען און שטרעבונ־גען. אט נעהמט, למשל, אזא אינטערעסאנטען עפיזאד: די ערשטע צייט פון דער מלחמה האט מען ביי פיעלע ציוניסטישע טהוער געמאכט אביסקעס. דערנאך האט מען גערופען אויפ'ן פערהער. דאס אלעס האבען געטהאן ניט פא־ליסלייט נור מעהר וועניגער וויכטיגע טשינאוו־ניקעס. ביי אן אביסקע פון בצלל יפו (אויס גראדנא) האט מען געפונען הרצל'ס שריפטען מיט'ן בילד.

— ווער איז דיעזער? — פרעגט דער בע־אמטער. בצלל יפו ערקלעהרט איהם, אז דאס איז דר. הערצל און ער איז אן עסטרייכישער בירגער.

— אה, אן עסטרייכישער בירגער.

און וויעדער איז אלעס גוט, אלעס פער־ענטפערט.

אין פוילען.

תיכף נאכדעם ווי די דייטשען האבען בא־זעצט ווארשא האט מען איינגעארדענט א פוילי־שען בירגערקאמיטעט מיט פירשט ליובאמיר־סקי בראש. אין דעם דאזיגען קאמיטעט איז אויך געווען פערטראטען איין איינציגער יוד, דער באקאנטער אסימיליאטאר נאטאנזאן, וועלכער האט לכתחילה ערקלערט אז ער איז קודם כל א פאליאק און פערטרעט ניט קיין שום יודישע אינטערעסען. דער קאמיטעט האט אויך ארגאני־זירט א „בירגערמיליץ" אין וועלכען עס זענען אפילו געוועזען עטליכע יודען, אבער מען האט זיי געגעבען נידריגע פאסטענס, די הויפט ליי־טונג איז געבליעבען דורכאויס אין פוילישע הענד. בשעת מען האט בעדארפט ארגאניזירען דאס געריכט און עס האט געפעהלט ריכטער האט זיך דער בירגערקאמיטעט געווענדעט צו בעקאנטע ווארשויער אדוואקאטען, דערונטער אויך צוויי יודישע, מיט אן אנפראגע אויב זיי ווילען פארנעהמען ריכטער שטעלעס, די פוילי־שע אדוואקאטען האט מען טאקע געמאכט פאר ריכטערס אבער פון די יודישע אדוואקאטען איז קיינער ניט אויסגעקליבען געווארען צו דעם אמט.

ווי אזוי די „בירגערמיליץ" האט זיך פער־האלטען צו דער יודישער בעפעלקערונג פון ווארשא און אנדערע פוילישע שטעדט ווייסען איצט א סך צו דערצעהלען די צייטונגען הצפירה און „היינט" וועלכע האבען ווידער אנגעהויבען ארויסצוגעהן אין ווארשא.

אט, למשק, אז עס האט זיך אנגעהויבען די „רעקוויזיציע" פון לעבענסמיטלען און אנדערע סחורות איז מען נאר געגאנגען נעהמען אין די יודישע געשעפטען. עס האט זיך ארויסגעוויזען אז פיעל מיטגליעדער פון דער „בירגערמיליץ" זענען געווען פון דמאווסקיס פארטיי, וועלכע האבען געפונען א שעת הכושר זיך אבצורעכע־נען מיט יודען. פון די יודישע בעקער האט מען צוגענומען דעם ברויט און אבגעגעבען עס צו פוילישע בעקערס, און אז יודען זענען געקומען ביי זיי קויפען ברויט האבען די פאליאקען זיי ניט פערקויפט. דער פריהערדיגער באיקאט האט זיך ענטוויקעלט מיט נייער פרישקייט. די באי־קאטיסטען האבען זיך ניט באנוגענט מיט די שטעדט אליין, זיי זענען אויך ארומגעפאהרען אין די דערפער צו די פריצים און פווערים און אנגעזאגט אז זיי זאלען ניט פארקויפען יודען קיין קארטאפעל, מעהל און אנדערע נויטיגע פראדוקטען.

די יודישע בעפעלקערונג אין ווארשא האפט נאר אז מען וועט באלד פטור ווערען פון דער פוילישער בירגערמיליץ און עס וועט איינגע־פיהרט ווערען א רעגולערע דייטשע פאליציי.

ווי די „הצפירה" שרייבט, האבען די בע־אמטע פון דער מיליץ שוין דערגרייכט אזא מדריגה פון אכזריות, אז זיי בעפאלען יודען אויפן גאס און מען שלאגט מכות רצח.

דאס זעלבע איז אויך פארגעקומען די ערש־טע צייט אין לאדז בשעת די מיליץ איז געווע־זען דער בעל־הבית אין שטאדט, אבער אין לאדז איז איצט שוין איינגעארדענט בעשטענדי־גע פאליציי.

בנוגע צו די ווארשויער פוילישע צייטונ־גען ווערט מיטגעטיילט, אז זיי זענען עד היום פול מיט בלבולים אויף יודען. די בעקאנטע העטצבלעטער „דווא גראשא" און „גאזעטא ווארשאווסקא" וועלכע זענען פריהער כלומר'שט ארויסגעגאנגען אונטער אנ'אנדער נאמען, ער־שיינען איצט שוין מיט זייערע אלטע נעמען און מיט דערזעלבער שעדליכער ריכטונג.

אין א'ן ארטיקעל אין „הצפירה" פון 26 אויגוסט ווערען בעהאנדעלט די שרעקליכע בע־ציעהונגען פון די פאליאקען צו דער יודישער בעפעלקערונג. דער דאזיגער ארטיקעל ענדיגט זיך מיט די פאלגענדע ווערטער:

„עס זענען נאך ניט קאלט געווארען די טיי־לען בלוט פון אונזערע אומגליקליכע ברידער, פאר אונזערע אויגען שטעהען נאך די תליות אויף וועלכע מען האט געהאנגען אונשולדיגע יודען. אונגעהייערע מאסען שמאכטען אין די טורמעס אדער וואלגערן זיך אין די סטעפען פון סיביר, און דאס איז אלצדינג געקומען דורך די פוילישע מסירות. דאס הארץ פלאצט צו זעהען ווי דאס האב און גוטס פון אונזערע פאר־טריבענע ברידער איז אריינגעפאלען אין די הענד פון די רוצחים, איין איינציגער גרויסער געשריי רייסט זיך ארויס פון אונזערע הערצער; גענוג איהר מערדער! הערט שוין אויף צו ראבירען! עס וועט קומען א צייט אז די וועלט וועט דערציטערט ווערען הערענדיג די רציחות וועלכע עס זענען געגען אונז בעגאנגען געווא־רען.

דער צחון פון רעאקציע

שטאקהאלם 19־טען סעפטעמבער. אהער זענען אנגעקומען ידיעות פון פעטראגראד, אז אין די ארבייטער־קווארטאלען רעכענט מען מיט א מעגליכקייט פון א גענעראל־שטרייק די רעגירונג האט בדעה צו ארעסטירען א רייהע דעפוטאטען פון דער ס־ד. פראקציע און איינגע טרודאוויקעס. אין דער ארמעע איז אויך אונרוהיג. די ליבעראלען און אקטאבריסטען ווילען פערלאזען אלע קאמיסיעס, וואו זיי אר־בייטען צוזאמען מיט דער רעגירונג, וועלכע דראהט מיט מיליטערישע דיקטאטור.

Lab Deres Tøj Vaske
efter Vægt
Emdrup Damqvaskeri
Tlf. Stra 2 — Tlf. Strand 361.
PRISLISTE.
8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Terring
12½ Ø. do. do. Terring
og Maskinstrgning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Løveringstid 4 Dage —
Mindste Beregning 15 Kilo.
Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

JENSEN & RØNAGER
ТЕЛЕФ. 82 53 9 DRONNINGENS TVÆRGADE 9 КОПЕНГАГЕНЪ
РУССКАЯ ТИПОГРАФІЯ
Большой выборъ модерныхъ русскихъ шрифтовъ.
Трехцвѣтная печать. Аккуратное выполненіе.
Умѣренныя цѣны. - Спеціальность: иллюстрированные каталоги.

אונזערע פאדערונגען און פערלאנגען

פיעל שלימער ווי די אויסערע אבהענגיגקייט איז די אינערע אונזעלבסטשטענדיגקייט. די אויסערע אבהענגיגקייט איז ניט בעקוועם, זי לאזט ניט צו, אז דער מענש זאל קענען פערווירקליכען זיין פרייען ווילען, זי לאסטעט ווי א יאך, זי דריקט, זי קנעכטעט. ביי אל דעם אבער ענטהאלט זי אין זיך ניט קיין חרפה. עס איז אן אומגליק, אבער ניט קיין שאנדע, ווען מען קען ניט גובר זיין די ברוטאלע מאכט פון א שטארקען געגנער. מען קען זיך דערביי פיהלען אינערליך פריי, ניט פערלירען די ווערדע פון דעם שטאלצען מענשליכען איך און זאמלען כוחות פאר דעם פאסענדען מאמענט, ווען דער פראטעסט קען האבען שאנסען אויף אן ערפאלג. מאקס נארדוי האט אויסגעדריקט דיזען געדאנק אין דעם קורצען אפאריזם: ווארטען איז ניט קיין שאנדע. יעדענפאלס מוז מען דארונטער פערשטעהען ניט א פאסיוועס ווארטען, נאר א ווארטען פון אנשטרענגונג און פון כוחות־זאמלען.

די אינערע אונזעלבסטשטענדיגקייט אבער ענטהאלט אין זיך אי אן אונגליק אי א שאנדע. אינערליך אונזעלבסטשטענדיג זיין — דאס הייסט ניט גלויבען אין די אייגענע כוחות, — דאס הייסט ניט האבען קיין דרך ארץ פאר זיך אליין, דאס הייסט אוועקשטעלען זיך אין די שורות פון די שוואכע, אונבעהאלפענע, וועלכע האבען גאר קיין האפנונג ניט אמאל שטארק און זעלבסט־שטענדיג צו ווערען. דער אינערליך אונזעלבסטשטענדיגער לעבט אין שטענדיגען צווייפעל, ער האט תמיד מורא צו מאכען א דרייסטען שריט, עס פעהלט איהם די זיכערהייט, ער בעזיצט ניט די פעהיגקייט צו ריזיקירען. בעגעגענט ער אויף זיין וועג א קליין בערגעלע אדער עטוואס א טיעפען טהאל, געהט ער ארום און ארום ווארים יעדעס בערגעלע איז פאר איהם צו הויך, און יעדער טהאל צו טיעף.

די געזעלשאפט, און זי בעשטעהט כמעט שטענדיג מעהר פון שונאים ווי פון פריינד פון דעם איינצעלנעם, ווי זעט צי איינצעלנער אכטעט זיך אליין. ניטא קיין גוטע מענשען, וועלכע פערשאפען דעם איינצעלנעם א פלאץ אין דער געזעלשאפט אויס יושר געפיהל.

יעדער מוז זיין פלאץ אין דער געזעלשאפט עראבערן, ער מוז זיין פלאץ איינגעהמען. און עס איז דאריבער ניט קיין וואונדער, ווען די געזעלשאפט בעהאנדעלט דעם אינערליך אונזעלבסטשטענדיגען ווי א צווייט־קלאסיגען אדער א דריט־קלאסיגען מענשען און צייגט איהם אן א פלאץ אויף אן אונטערער שטופע, אפטמאל זאגאר אויף יענער זייט מהיצה.

מיר ווילען ניט ווייט נאך ביישפיעלען געהן. מיר נעהמען די עלעמענטארסטע פארם פון מענשליכער אינערער אונזעלבסטשטענדיגקייט, זי איז יעדען בעאבאכטער פון סאציאלע בעציהונגען בעקאנט, זי אויסערט זיך אין קריכערטהום. מענשען, וועלכע אנערקענען זייער אייגענע ווערדע, פיהלען זיך אויטאנאם. ווען מען פיהלט זיך אויטאנאם, איז מען צופרעיעדען מיט דעם אייגענעם געזעלשאפטס־קרייז, וואו מען איז א גלייכער אונטער גלייכע, ווען מען איז צופריעדען מיט דעם אייגענעם קרייז, האט מען ניט די תשוקה, וועלכע פערוואנדעלט זיך אין א תאוה, אריינצודרינגען דוקא אין א פרעמדען קרייז. דער פרעמדער קרייז האט שוין אזא טבע ווען ער בעמערקט, אז איינער קריכט צו איהם, שליסט ער זיך צו, און דער קריכער בלייבט פון דרויסען. דער אינערליך זעלבסטשטענדיגער, דער שטאלצער קריכט ניט און ממילא קאן ער ניט אויסגעשלאסען ווערען.

איבערטריבענער שטאלץ איז גאוה, די איבערשעצונג פון די אייגענע כחות איז נארעשקייט, דאס הייסט ניט קאנען חשבון'ען, ניט האבען קיין ידיעה אין דער לעבענס אריטמעטיק. אבער ערגער פון אלץ איז דער אייגענער ביטול. ווער עס איז זיך אליין מבטל איז פאר די אנדערע בטל ומבוטל.

און אז מיר הערען זיך איצט צו צו דעם וואס נעהט פאר אין אונזער אינערען לעבען, מערקען מיר צוויי ענטגעגענזעטצע שטרעמונגען. פון איין זייט די אבלעבענדע, טראדיציאנעלע גלות שטרעמונג, בעגרינדעט אויף אינערע אונזעלבסטשטענדיגקייט, אויף אונטערשעצונג פון די אידישע פאלקס כחות. נאך מעהר אויף אבלייקענונג פון די אידישע פאלקס כוחות, און פון דער אנדער זייט א יונגע, אבער דערפאר א פיעל שטארקערע שטרעמונג בעגרינדעט אויף זעלבסט אכטונג און זעלבסט בעפריי־אונג.

„ווארהייט"

ד"ר שמריהו לעווין.

ערקלערונג.

דער רוסיש־יודישער זשורנאליסט ה' וו. זשאבאטינסקי האט דעם 19 סעפטעמבער אין טטודענטען פאריינינגונג־זאל אין קאפענהאגען געהאלטען א פארלעזונג איבער דער טהעמא „די אויפגאבע פון דער יודישער פאליטיק און דער וועלט־קריעג"

אזוי ווי ה' זשאבאטינסקי איז בעצייכענט געווארען אין דער „יודישער פאלקס־צייטונג" אלס דער „פערטרעטער פון דער ציוניסטישער בעוועגונג" און אזוי ארום קען ענשטעהען דער איינדרוק אז ה' זשאבאטינסקי, רעדט אינ'ם נאמען פון וועלכער ניט איז פעראנטווארטליכער אינסטאץ אין דער ציוניסטישער ארגאנ. גיט דער ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט פאלגענדע ערקלערונג:

די ציוניסטישע לייטונג קען זיך לויט איהר פעראנטווארטליכקייטס־בעוואוסטזיין אין א עפענטליכע פאלעמיק איבער די ציוניסטישע פאליטיק, אונטער די איצטיגע בעדינגונגען, ניט אריינלאזען. צוליעב דעם טעם מיידען מיר אויך אויס צו ענטפערען ה' זשאבאטינסקי אויף זיין קריטיק געגען די פאליטישע טעטיגקייט פון דער ציוניסטישער לייטונג.

וואס אנבעלאנגט די מיינונגען און די דערמיט פארבונדענע פראיעקטען פון ה' זשאבאטינסקי, מוז געזאגט ווערען, אז אין פולעד צושטימונג מיט דער ציוניסטישער לייטונג ווערען זיי פון אלע פעראנטווארטליכע אינסטיטוציעס אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציאן, פון די ציוניסטישע לאנדעס־פערבאנדען, פון די ציוניסטישע פעדעראציאנען „מזרחי" און אריביטערפארטיי „פועלי ציון", פון די ציוניסטישע סטודענטען" און יוגענד־ארגאניזאציאנען — גאנץ קאטעגאריש אבגעוויזען. —

די אויסערונגען פון ה' זשאבאטינסקי זענען מיינונגען פון א פריוואט־מאן, פאר וועלכע די ציוניסטישע ארגאניזאציאן טראגט נישט קיין שום אחריות.

דאס אקציאנס־קאמיטע

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציאן.

דער בן־יחיד

(מעשה'לעך פון „גוטע יודען").

1

דער מעזיבוזשער ז"ל האט אמאל געזאגט: מיום שחרב בית המקדש, זינט דאס בית המקדש איז חרוב געווארען, איז דער כח פונ'ם כהן גדול געגעבען געווארען צום צדיק הדור. דאס וואס דער כהן גדול איז בכח געווען צו פועל'ן דורך רויכערען קטורת לפני ולפנים, אינ'ם קדשי קדשים, איז דער צדיק הדור בכח צו פועל'ן מיט רויכערען דעם לולקע ציבעק.

און דאס האט מען בפרוש געקענט זעהען ביים רבין ר' ישראל'טשע. טאמער האט ער עפעס געהאט א וויכטיגען ענין דורכצופיהרען, האט ער זיך תיכף גענומען צו דער עבודה פון מקטיר זיין קטורת. דאס מיינט, ער האט זיך פערדויכערט די לולקע ציבעק, געלאזט א שטארקען רויך, און מיט'ן כח פונ'ם רויכערען האט אלעס, וואס ער האט נאר געוואלט, אויסגעפיהרט.

ר' מאיר'ל פרעמישליאנער, וועלכער האט תמיד געזאגט, אז דער ריזינער איז דער צדיק הדור, פלעגט דעריבער תמיד, ווען ער האט פאר זיך געהאט עפעס א שווערען עסק, איבערשיקען דעם ענין צום רבי'ן ר' ישראל'טשע, וויסענדיג, אז ער וועט עס שוין זיכער אויספיהרען מיט'ן כח פונ'ם קטורת.

אמאל האט זיך פערלאפען אזא מאדנע מעשה:

אין א שטעדטעל נעבען לעמבערג האט געוואוינט אן עהרליכער יוד, וועלכער איז געווען אנגעשטעלט ביים פריץ פונ'ם דארף אלס נאמן אין דער פראפינאציע. דיעזער יוד האט געהאט א מנהג, אז ווי פארנומען ער זאל ניט געווען זיין, האט ער געמוזט יעדען טאג געפינען צייט אבצולערנען אכטצעהן פרקים משניות. אזוי האט ער זיך געפיהרט כל ימי חייו.

דיעזער פרומער יוד האט אבער געהאט א בן יחיד'ל ניט קיין גרויסער לייט. ער איז געווען לגמרי דער הפוך פונ'ם פאטער, א קל שבקלים, אן עובר אויף כל העבירות שבתורה און א גרויסער לומפ. דעם פאטערס דבורים און דברי מוסר, האבען אויף דעם בעל עברה'דיגען זוהן גאר ניט עושה רושם געווען.

ויהי היום, און דער בן יחיד האט זיך איינגעשפארט ביים פאטער, אז ער זאל געבען געלד פון דער קאסע, וועלכע האט געהערט צום פריץ, דער עהרליכער פאטער האט אויף איהם גוט אנגעשריען פאר אזא נידריגען און געמיינעם פארשלאג. דאס זוהנ'דעל איז דאן געלאפען צו דער מוטער מיט דערזעלבער בקשה. די מוטער, וועלכע האט איהם זעהר געליעבט האט געבעטען דעם פאטער, אז ער זאל זיך די פאר גולדען דערווייל אויסבארגען פונ'ם פריץ'ס קאסע. אזוי ווי דער פאטער האט איהר אויך אבגעזאגט, איז דער בן יחיד אריינגעפאלען אין א שטארקען כעס ער האט א כאפ געטהאן דאס בוך, אין וועלכען דער פאטער האט געפיהרט דעם פריץ'ס חשבונות אויסגעריסען עטליכע בלעטער און זיי צוריסען אויף פיץ־פיצלען.

דער אומגליקליכער פאטער האט זיך דאס זעהער גענומען צום הארץ, וויסענדיג אז ער איז ניט מעהר אומשטאנד אבצוגעבען דעם פריץ חשבון פון די לעצטע חדשים, און פאר גוויס אויפרעגונג איז ער שלאגמעסיג געשטארבען.

נאך א קורצער צייט האט זיך דעם זוהן געחלומ'ט, אז דער פאטער האט זיך צו איהם בעוויזען און איהם גערופען צום בית־דין של מעלה. דער זוהן, וועלכער האט ניט געגלויבט אין חלומות, האט אין דער פריה דערצעהלט דער מוטער, מיט א געלעכטער. פון דעם נארישען חלום די מוטער האט דעם עסק ערנסטער אויפגענומען, זי האט אבער ניט געוואלט שווער מאכען דעם זוהן'ס הארץ. זי האט איהם דעריבער נאר געראטהען ניט אויסצולאכען זיך פון א חלום נאר צו געהן אין שוהל, זאגען עהרליך קדיש און לערנען א פרק משניות.

אזוי ווי דער חלום האט זיך ווידערהאלט נאכט פאר נאכט. האט דער ניט־גלויביגער זוהן מורא בעקומען און דורך דער עצה פון דער מוטער זיינען זיי ביידע געפאהרען צו ר' מאיר'ל פרעמישליאנער.

יצחק אבן.

Jüdische Volkszeitung №229 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דינסטאג יג׳ תשרי תרע״ו (21 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פרטים וועגען ווילנאס עראבערונג.

נייע רעפרעסיעס אין רוסלאנד.

פון מזרח־פראנט

דייטשער בעריכט.

בערלין, 20־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). דער לינקער פליגעל פון פאן הינדענבורגס מחנות זענען נעכטען דערגאנגען ביז מאלא־דעטשנא, סמארגאן און ווארנמאני דעם שונאס אטאקעס נעבען מיחאלישקי זענען אבגעשלא־גען געווארען מיט גרויסע פערלוסטען פארן שונא.

אלס א פאלג פון אונזער ארומרינגלענדער בעוועגונג, און גלייכצייטיג פון די אטאקעס וואס געגעראל פאן שאלץ האט פארגענומען האט דער שונא אנגעהויבען אבציהען זיך צו־ריק אויפ׳ן גאנצען פראנט. מיר האבען ערא־בערט ווילנא מיט אלע פארשטערט און פער־פאלגען דעם שונא איבער דער גאנצער ליניע.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 20 טען סעפטעמבער (אפיצי־על) אונזערע מחנות האבען אטאקירט דעם שו־נאס בעפעסטיגטע פאזיציעס אין צפון־מזרח פון פאלקי איז האבען ארויסגעווארפען דעם פיינד פון דארטען טיילען פון אונזערע אר־מעען פערפאלגען דעם שונא.

אויפן פראנט אין מערב פון דער טייך סטובלא און דער ליניע דובנא־קראמארסאג אטאקירען מיר דעם שונא אויף פיעל ערטער בענוצענדיג זיך מיט דעם אונארדנונג וואס אונזערע אטאקעס האבען ארויסגערופען ביים שונא האבען מיר גענומען פיעל געפאנגענע

רעפרעסיעס אין רוסלאנד?

בערלין. שווייצארישע צייטונגען טיילען מיט פון פעטראגראד אז די רוסישע רעגיערונג האט פעראר דענט אז די שטאדטס־מאגיסטראטען אין מאסקווא, אירקוטסק און חארקאוו זאלען פאנאנדערגעלאזען ווערען איבער די רעגיערונג פיינדליכע רעזאלוציעס וואס זיי האבען אנגע־נומען. גלי כצייטיג טיילען די זעלבע צייטונגען מיט, אז דער גאראדסקאי גאלאווא אין מאסקווא איז פאר זיינע ליבעראלע אנשויאונגען ענטזאגט געווארען פון זיין פאסטען.

די רוסישע רעאקציע.

פעטראגראד, 20־טען סעפטעמבער. (ספע־ציעל פאר דער יודישער פאלקסצייטונג)

לויט א פראיעקט פונ׳ם סעקרעטאר פון גא־סוד. דומא דמיטריקאוו האבען די דומא־דעפו־טאטען געוואלט, ניט קוקענדיג אויף דאס פא־נאנדערלאזונג פון דער דומא, פארטזעצען זייער ארבייט אין די דומא־קאמיסיעס פאר פער־שיעדענע געזעץ־פראיעלטען.

דאס איז אבער געהינדערט געווארען פון דער רעגיערונג. דער טאוורישער פאלאץ, (די געביי־דע פון דער גאסוד. דומא, איז אבגעשפארט גע־ווארען מיט מיליטער און פאליציי און קיין דע־פוטאט ווערט אהינצו ניט דורכגעלאזען.

אין מאסקווא און פעטראגראד זענען פאר־געקומען פיעל ארעסטען און אביסקען, איבער הויפט זעלבסט פערשטענדליך צווישען ארבייטער.

רומעניען.

לאנדאן, 20־טען סעפטעמבער. „טיימס" קארעספאנדענט אין סאפיא טעלעגראפירט:

איך האב ערפאהרען פון א זעהער זיכערע קוועלע, אז די רומענישע רעגיערונג איז פעסט בעשלאסען צו בעשיצען איהר נייטראליטעט מיט אלע מיטלען.

די רומענישע רעגיערונג האט שוין איינ־מאל בעוויזען, אז זי מיינט עס ערנסט, נעמליך ענטזאגענדיג זיך ערלויבען דורכצופיהרען קריעגס־אמוניציע פון דייטשלאנד דורך רומע־ניען קיין טערקיי.

דער קאנסערוואטיווער פארטיי פיהרער פי־ליפעסקו ערקלערט, אז רומעניען דארף זיך אריינמישען אין דיעזער מלחמה אויפ׳ן צד פון סערביען, און אויב עס וועט זיין נויטיג וועט די אפאזיציע צווינגען די רעגיערונג, אז זי זאל עס טהאן. דייטשלאנד און עסטרייך ווייסען עס זעהער גוט און דערפאר האבען זיי ניט אויס־געפיהרט זייערע אנגריפען געגען סערביען וואס זענען ניט לאנג צוגעגרייט געווען.

וו. זשאבאטינסקי׳ס לעקציע.

די זונטאגדיגע לעקציע פון ה׳ וו. זשאבא־טינסקי, האט צוגעצויגען אין׳ם סטודענטען־זאל א גרויסען עולם. די לעקציע האט געדוי־ערט אנ׳ערך דריי שעה און איז אויסגעהערט געווארען פונ׳ם פובליקום מיט גרויס אינטערעס.

דער טאלענטפולער רעדנער האט ענטוויקעלט א פראגראם פון יודישער פאליטישער טעטיגקייט וועלכע פאדערט א אנשטרענגונג פון אלע אונ־זערע נאציאנאלע כחות און פיהרט צו דער פער־ווירקליכונג פון יודישע פאלקס־אידעאלען. מיט לאנג דויערענדע אפלאדיסמענטען האט דאס פובליקוב בעגריסט ה׳ וו. זשאבאטינסקי, וועל־כער האט, רעדענדיג דעם ערשטען מאל יודיש, פערחאפט דעם עולם מיט זיינע לאגישע אויס־פיהרונג און גוואלדיגען כח הדביר.

אין מארגעדיגען נומער וועלען מיר ברענ־גען א גענויען בעריכט פון דער אינטערעסאנ־טער לעקציע.

נאכ׳ן פארטראג האבען די פריינד און חברים פון ה׳ וו. זשאבאטינסקי פערבראכט מיט׳ן רעד־נער אייניגע שעה׳ן אין א אינטימען שמועס.

„ROSE"-Cigaretterne.
№101 uden Mundst. 15 Stk. 10 Øre
№101 med Mundst. 15 „ 10 „
№102 stort Format 15 „ 10 „
„ROSE"-Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C. B. MØLLER & Co

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונ

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגזאגט בעקאנטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה

אבאנאמענט־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

ווער עס זוכט היגיענישע גוממיווארע

פרימא קוואליטעט ספעציעל פאר עקספארט נאך רוסלאנד מיט אויספיהרערלויבניש צו פאבריקס

Anoncebureau Skandienavien Hobbergade 10 רייזען זאל זיך ווענדען שריפטליך און

אונטער בילעט מערקע *„D 36"*

JENSEN & RØNAGER

ТЕЛЕФ. 82 53 — 9 DRONNINGENS TVÆRGADE 9 — КОПЕНГАГЕНЪ

РУССКАЯ ТИПОГРАФІЯ

Большой выборъ модерныхъ русскихъ шрифтовъ.

Трехцвѣтная печать. **Аккуратное выполненіе.**

Умѣренныя цѣны. — Спеціальность: иллюстрированные каталоги.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overall*

שטרויס פעדער

עטאבליסעמענט. איך וואש און פארב שטרויס־פעדערען און אלערליי פארבען. איך מאך אויך שעחנע קאנטען צו האטען און פאן פאנען, אלץ פון שטרויס פעדערען. זונטאגאפען. פרוי זאיעטץ גרוינעגאדע 12 2־טע זאל.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגעגעבען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א געביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עמפפאנג 6 — 9

Rantzaausg 35 B 1 S.

A. Granas

א שניידער געזעל.

בעקומט א גוט בעצאהלענדען פלאץ. סוילווגאדע 36 1־טע זאל בראגינסקי.

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענג־ליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 17 אוירעס א פונט אויך גוטע באק־מעהל 16 אויר אפונט. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

בעשטעלונגען ווערט צוגעשטמלט איבעראל.

דער יודישער געזאנג־פעראיין „הזמיר" ווינשט אלע זיינע אקט. אונד פאסטיווע מיטגלי־דער

חתימה טובה

דער פארשטאנד.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאווענט מע, שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

לכל יודעי ומכירי מקרוב ומרחוק אני מברך בגמר חתימה טובה ושנה טובה ובפרט לעדתי ק"ק מאיישאד פ. קאוונא וגם לאנשי העדה דעיר קריסטיאניא אשר זה כשנה תמימה מספיקים לנו כל צרכינו בכבוד, ישלם ד" להם כפעלם הטוב. יברך ד' לכל אחי"ב"ני בשנת גאולה וישועה. שנה שתוליכנו מהרה קוממיות לארצינו אשר לזה מצפה ג"כ ידידם המצפה לישועות ד' ולרחמי שמים,

שלום יצחק לעוויטאן

הרב בק"ק מאיישאד פלך קאוונא

לע"ע בעיר קריסטיאניא.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

וועגעטארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

Ansvarshavende for Redaktionen L. Druck

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

די מלחמה זאל זיך שוין ענדיגען און זיי זאלען צוריקפאהרען. פיעלע ווערער האבען זיך די זאך פארגעשטעלט פיעל שרעקליכער, ווי עס איז אונטער'ן איינדרוק פון די ערשטע מלחמה־ידיות און קריעגס־אויפרעגונג. ווי געזאגט, האבען פיעלע פערלאזען דאס לאנד. צו לאזט זיך דען אבער דורכדעם רעדען וועגען א חורבן, צו זיינען די שוהלען ניט אפען ווי תמיד, צו פליסט ניט דארט אלעס מיט זיין נארמאלען גאנג ?פערקעהרט, מיר שיינט, אז נאך קיינמאל האט דער ישוב ניט ארויסגעוויזען אזא לעבענסקראפט ווי איצט. איהר מוזט דאך וויסען, אז מיר זיינען אבגעשניטען פון דער גאנצער וועלט, אז די עקאנאמישע לאגע איז ניט צום בעשרייבען שלעכט, און דאך איז דארט די שטימונג א זעהר אפטימיסטישע. עס וועט אייך אפשר אויסקומען זאנדערבאר הערען, אבער עס איז א פאקט, אז זייט איך בין דא, לעב איך דורך א פיעל מעהר פעסימיסטישע שטימונג, ווי זייענדיג דארט. ערקלערט עס אויך ווי איהר ווילט, זאל, עס זיין, אז עס איז דערפאר, וואס מיר האבען שוין דארט טיעפע ווארצלען געלאזט, עס איז ביי אונז דארט אזוי פערשטענדליך און דייטליך, אז מיר זיינען אין דער היים, אז עס איז אונזערע, אז אפילו פערפאלגונגען שרעקען אונז ניט, גלייך ווי ניט אונז מיינט מען, זאל עס זיין דערפאר, וואס די אויפרעגונגען, די יסורים, די איבערלעבענישען זאכען נאך טייערער פאר דיר די זאך, פאר וועלכע דו ארבייטסט — ערקלעהרט עס ווי איהר ווילט, עס איז א פאקט, אז איך האב מיך דארט ניט קוקענדיג וואס די פאליציי האט יעדעס מאל געשטערט — פיעל בעסער געפיהלט און עס בענקט זיך אזוי שטארק צוריק...

ווי וועניג מען קען דא די לאגע ! — זעצט דער רב פארט — מען האט דא זעהר וועניג געשריבען וועגען דעם חורבן, וואס דער היישעריק האט ביי אונז אנגעמאכט, און דער אמת איז דאך אז אויב עס איז ווער געווען וואס האט אונז דאס יאהר רואינירט, וואס האט אונז א ווירקליכען חורבן אנגעמאכט, איז עס קיין אנדערער ווי דער היישעריק. נו, און איך גלויב, אז איהר וועט מיר צוגעגעבען, אז מען קאן דעם היישעריק ניט בעשולדיגען אין אנטי־ציוזניזם.

איהר פרעגט מיך אין, וואס דריקט זיך אויס די שארפקייט פון דעם שלעכטען עקאנאמישען מצב — איך וואלט עס אייך אויסגעדריקט אין פיער ווערטער. עס פעהלט אויס געלט, אמת, עס פעהלט אויך אויס צוקער און נאפט, דאס לעצטע מאכט זיך בעזאנדערס פיהלען איצט נאך דעם חורבן וואס דער היישעריק האט אנגעמאכט. עס פעהלט אויס נאפט פאר די מאטארס אין די מאראנצען־גערטנער, און מען קאן ניט צוטרעטען צו דער ארבייט צו פעריכטען וואס די מזיקים האבען קאליע געמאכט דאס פעהלען פון נאפט מאכט זיך דערקענע איבעראל, אויף־דער־נאכט איז אין די גאסען פון תל־אביב גאנץ פינסטער.

דערפאר אבער האבען מיר מעהר ווי גענוג ברויט, פלייש און אייער, פראדוקטען אלזא וואס, האבענדיג זיי קען מען שוין מעהר ניט שטארבען פאר הונגער. פעהלט אבער אויס געלד צו קויפען. דאס געשעפטסלעבען איז כמעט אבגעשטעלט, שיפען קומען ניט אן, בלויז פון צייט צו צייט בעווייזט זיך אן אמעריקאנער שיף פון אלעקסאנדריען. מיר זיינען אבגעשניטען פון דער גאנצער וועלט. דאס איינציגע ווי וועלכע מען קאן אונז דארט ארויסהעלפען איז מזומן געלד וואלטען די אמעריקאנער אידען אנשטאט פראדוקטען, מזומן געלד געווען געשיקט, וואלט זייער הילף א מעהר פראדוקטיווע געווען.

אויפ'ן בעריהמטען דזשעמאל פאשא האב איך פערזענליך געוויס קיין גוט הארץ. ער האט מיך ארויסגעשיקט. דאך מוזען מיר זאגען אז דער שד איי גאר ניט אזוי גרויס. (ענדע קומט)

זיך אנגעפאנגען צו פערענטפערען דער בעאמטער.

פונקט אין דיעזען מאמענט האט זיך דער צוג אבגעשטעלט און דער „בעאמטער" און דער לעהרער זיינען ארונטער. דער בעסאראבעץ מיט זיינע חברים האבען ווידער אנגעפאנגען גיסען פעך און שוועבעל אויף די זשידעס. איבערהויפט האט זיך אויסגעצייכענט דער שילער פון דער מוזיק־שוהלע.

איינער פון די אידישע פאסאזשירען, א סוחר פון אדעס, איז ענדליך צוגעגאנגען צום שילער און איהם געפרעגט זיין נאמען און וואו ער ו.אהנט.

— צוליעב וואס דארפט איהר עס ? האט יענער געפרעגט.

— פערשטעהט איהר מיך, האט דער סוחר געענטפערט, איהר האט דא געפלוידערט וועגען דעם א—סקי פאלק. אין יענעם פאלק, זיינען דאך אויסער אידען געווען רוסישע. זי זיינען דאך געווען א סך, א סך מעהר. נו וויל איך אייך אנקלאגען פאר פע לוימדען די רוסישע ארמעע.

דער סוחר האט גערעדט מיט אן ערנסטער זיכערהייט און דער שילער איז בלאס געווארען. דער בעסאראבעץ האט זיך אויך צומישט. ער איז אבער באלד געקומען צו זיך און מיט הכנעה אנגעהויבען בעטען:

— ענטשולדיגט איהם, מיין הערר, ער האט אלץ פון נארישקייט, גערעדט „יע באגו !"

— ענטשולדיגט, זייט אזוי גוט ! האט אנגעפאנגען דער שילער — עס איז אלץ אויסגעטראכט... כ'האב געבלאפט פון לאנגוויילע.

דער סוחר האט פערוואונדערט געדריקט מיט די אקסלען און טרויעריג געשאקעלט מיט'ן קאפ.

נ. אסיפאוויטש.

יודישער קאנגרעס

אין ניו־יארק איז אבגעהאלטע געווארען א זעהר וויכטיגע פערזאמלונג פון די פיהרער פון דער קאנגרעס־בעוועגונג אויף דעם זיצונג זיינען געווען לואיס ד' בראנדייס, פרעזידענט פון ציוניסטישען פראוו. קאמיטעט. דזשאדזש לעאן סאנדערס, מייסטער פון ארדען ברית אברהם, דזאדזש אהרן דזש. ליוואי, יעקב דע האאז פון באסטאן און פיעלע אנגעזעהענע פיהרער פון גרויסע יודישע ארגאניזאציעס וואס זיינען פערבונדען מיט דער בעוועגונג.

די זיצונג איז געפיהרט געווארען פון ה. גדליה בובליק, פארזיצענדען פון ארגאניזאציאנס קאמיטעט.

צווישען אנדערעס איז בעריכטעט געווארען וועגען דער גרינדונג פון לאקאלע ארגאניזאציאנס קאמיטעטען אין פערשיעדענע שטעדט אין לאנד. די קאמיטיטען ווערען צונויפגעשטעלט פון די פערטרעטער פון די ארטיגע ארגאניזאציעס.

מר. בראנדייס האט אין א קרעפטיגע רעדע ערקלעהרט דאס דער יסוד פון קאנגרעס איז דער גלויבען אין די כחות פון אידישען פאלק און אז די הויפט־פראגע איצט איז ניט וואס דער קאנגרעס וועט בעהאנדלען. נור צי זאלען מיר האבען א קאנגרעס פון פאלק און פאר דעם פאלק, אדער א קאנפערענץ מיט א פריהער־בעשטימטען פראגראם, וואו איינינגע מענשען נעהמען זיך דאס רעכט צו רעדען פאר דעם פאלק.

מר. בראנדייס האט פערזיכערט זיין אונערמידליכע מיטארבייט צו פערווירקליכען די הויכע אויפגאבען פון איצטיגען מאמענט און ווירקען צו צוציהען אלע גרויסע אידישע ארגאניזאציאנס פאר דער אלגעמיינער וויכטיגער פאלקסטהעטיגקייט.

דער פארלאמענטס־קריזיס אין רוסלאנד:

דער קארעספאנדענט פון „טיימס" איז מודיע אז איידער דער פארזיצענדער פון דומא ראדזיאנקא האט אנגעהויבען דורכלעזען דעם קייזער־„אוקאז" וועגען פון אנ'דערלאזען די דומא האבען די סאציאלדעמאקראטען און טרודאוויקעס פערלאזען דעם זאל. ווי גלייך דער „אוקאז" איז דורכגעלעזט געווארען, זענען זיך אלע דעפוטאטען צוגאנגען. דאגעגען איז געווען גאנץבעשווערליך צו אבלייגען די צוהערער־גאלעריען.

דער קארעספאנדען בעהויפטעט, אז אין די רוסישע פאליטישע קרייזען, א חוץ די עקס־רעכטע גלויבט מען. אז דער פרעמיער מיניסטער גאמיקין איז דער איינציגער וואס איז שולדיג אין דיזען קריזיס, די מערהייט פון מיניסטערראט זענען געווען געגען דעם, אז די דומא זאל פאנאנדערגעלאזען ווערען. ער איז געפאהרען אין דער הויפט־קווארטיר ניט בעראטענדיג זיך מיט קיינעם און האט דורך פערשיעדענע פאלשע מאנעווערען געווירקט אויפ'ן קייזער אז ער זאל פאנאנדערלאזען די דומא.

אין די דומא־קרייזען הערשט א גרויסע פערביטערונג געגען גאראמיקינען און איינינגע מיניסטארען וואלטען אנגעגעבען אין דימיסיע ווען ניט די ערנסטע צייט וועלכע רוסלאנד לעבט איצט איבער.

דער קארעספאנדענט לייקענט אב די קלאנגען אז עס זאל האבען פארגעקומען א פאליטישער שטרייק און אז קאזאקען זאלען האבען געשאסען אויף די שטרייקענדע ארבייטער.

יודישע רעכט

מן שרייבט אונז פון פעטראגראד, אז דאס רוסישע אינערן־מיניסטעריום ארבייט אויס א געזעץ פראיעקט, וואס זאל פארגעשלאגען ווערען דעם מיניסטארען־ראט וועגען אבשאפען די בעגרענצונגען פאר יודען אויף פאלגענדע געביעטען:

1) אויפ'ן געביעט פון האנדעל שלאגט פאר דער אינערן מיניסטער שטשערבאטאוו אבצושאפען דעם צרקוליאר לויט וועלכען יודען וואס ווילען זיך פערנעהמען מיט האנדעל אין די רוסישע אינערליכע גובערניעס דארפען האבען א צייגניש פון פאליציי, אז מען האט דעם פולען פערטרויען פון דער שטאדט אין וועלכער דער יוד וואוינט, ווי אויך אבשאפען דעם צירקוליאר לויט וועלכען יודען, וואס ווערען בעשולדיגט אין אונגעזעצליך האנדעל זאלען ארויסגעשיקט ווערען און זייער אייגענטום זאל קאנפיסקירט ווערען.

דער פראיעקט פאדערט אויך, אז יודען זאלען בעקומען רעכט צו קויפען אונבעוועגליכע גיטער אין די ערטער וואו יודען איז פערבאטען צו וואוינען.

2) וועגען בילדונגס־רעכט פאר יודען שלאגט פאר דער אינערן מיניסטער (דער פראיעקט בעהאנדעלט נאר די בילדונגס־אנשטאלטען וואס געפינען זיך אין רשות פון אינערן־מיניסטעריום ווי פעלדשער שולען און שולען פאר אקושערקעס), אז מען זאל געבען די יודען רעכט אריינצוטרעטען אין די דערמאהנטע שולען לויט דער פראצענט־נארמא וואס הערשט אין דער פראווינץ. אנשטאדט די 10 פראצענט אויסערן תחום המושב און די 2 פראצענט אין די הויפטשטעדט, זאלען זיי איצט אנגענומען ווערען אין אלע שולען 15 פראצענט.

ד' „טשערטא"

מען שרייבט אונז: די נאוואטשערקאסער שטאדט־דומא האט אויף א זיצונג אנגענומען א בעשלוס, אנצוגעבען א השתדלות צו דער רעגיערונג, אז מען זאל ערלויבען יודען צו וואוינען אין נאוואטשערקאסק און אין אלע שטעדט פון „דאנסקאיא אבלאסט"

ווי בעוואוסט גיט ניט די איצטיגע פערברייטערונג פונ'ם יודישען תחום המושב די יודען צו בעזעצען זיך אין דער אויבענדערמאהנטערר געגענד.

וואס האט זיך געענדערט?

2

וועגן אט דער ארבייט, מיט אלע איהרע אינסטיטוציעס און פונקציעס — קורץ, וועגן דעם גאנצען ביזהעריגען ציוניזם, בלייבען די מיינונגען פון די שטרייטענדע פארטייען. ווי געווען, ציוניסטען און אנטי־ציוניסטען בלייבען שטהן אויף זייערע פריהערדיגע פאזיציעס, ווייל דא האט זיך פרינציפיעל גארנישט ניט געענדערט.

געענדערט האט זיך די וועלט־לאגע. דער קריעג פיהרט לאגיש מיט זיך די בשאפונג פון א נייעם רעכט־מעסיגען טריבונאל, צו וועלכען דאס יודישע פאלק קען זיך וועגדען מיט דער ארץ־ישראל־פאדערונג — צום ערשטען מאל אין זעם משך פון די צוויי־טויזנט יאהר גלות־לעבען!

דער קאנגרעס וועט ווערען די העכסטע אינסטאנץ, וואס האט א רעכט צו בעשטימען דעם גורל פון אלע פעלקער אין אלע לענדער, וועלכע זענען געווען בעטייליגט אין דעם קריעג, און זיינע בעשטימונגען וועלען ווערען א הערשענדער געזעץ.

דער פריעדענס־קאנגרעס האט א רעכט אי־בערצוזיען אלע בעציהונגען פון לאנד צו לאנד און פון פאלק צו פאלק, און ער וועט דאס מוזען טהאן. קיין צד לייקענט ניט אז ביז א העריגע בעציהונגען זיינען געווען אנארמאל, אז אין זיי איז גלעלעגן די בעפאהר פון דעם וועלט־קריעג, און אז זיי מוזען פון גרונט־אויס איבערגעאנדערשט ווערען. כדי נאך אמאל זאל אזא וועלט־קריעג ניט קאנען אויסברעכען אזוי גיך.

פאלעסטינא געהערט צו די לענדער, וואס האבען זיך בעטייליגט אין דעם קריעג, און איהר צוקונפטיגער פאליטישער גורל איז דורכדעם

גופא איבערגעענדערט געוואָרען צו דער יו־דייסדיקציע און דער בעשטימונג פון דעם נייעם טריבונאל. דאס יודישע פאלק געהערט פאקטיש צו די פעלקער וואס האבען זיך בעטייליגט אין דעם קריעג, אזוי גוט צ. ב. ווי די פוילען און די שפאניען. יורידיש זענען מיר נאך ערגעץ ניט אנערקענט ווי א פאלק (א חוץ אין דער טערקיי). אבער דער העכסטער פעלקער־טריבו־נאל האט דאס רעכט און די מאכט צו געבען אונז די דאוויגע אנערקענונג אומעטום, צו איהם קאנען מיר זיך וועגדען מיט אונזערע העכסטע פאדערונגען, און ער, דער העכסטער פעלקער־טריבונאל קען בעשטימען, אונז אויסצוהערען אדער ניט אויסצוהערען. קאן אונזערע העכסטע פאדערונגען בעפריידיגען האלב בעפריידי־גען אדער ניט בעפריידיגען, (אדער נאכגע־בען זיי אין א בעשטימטער מאס) — אלץ ווי עס וועט זיך איהם בעסער לויגען.

אט דאס איז דער שטאַרקסטע, היסטאריש נאך קיין מאל ניט געווען ענדערונג, וואס איז פארגעקומען א דאנק דעם וועלט־קריג: זי האט בעשאפען די פאקטישע מעגליכקייט פאר א גרויסער פאליטישער אקציאן פון דעם יודי־שען פאלק, טרעפט איצטער קאן געדאַרפט וועי־דען, וועגען א פאליטישען ציוניזם. — אויב מע זאל נאך אנווענדען דעם אלטען אויסדרוק „ציוניזם" אויף א פאליטישען שריט פון דעם יודישען פאלק, וואס האט מיט דער אלטער ציוניסטישער בעוועגונג, — סיי אין איהר מאטישען „חובבי־ציון" — פעריאד, סיי אין איהר דיפלא־מאטישען ד"ר הערצל־פעריאד, סיי אין איהר לעצטער פאזע פון קלין קא־אניזאציע, לחלוטין גאר ניטש ניט וואס צו טהאן.

ציוניסטען און ניט־ציוניסטען און אנטי־ ציוניסטען דארפען איצטער אינאיינעם מאכען א

חוליגאנעס.

(ענדע)

— וואס איז דא צו רעדען, טרעפט אריין אין געשפרעך א צוויישטער, א זיכערער מענש האט מיר איבערגעגעבען — עס געהען אונזערע נעהמען א פאויציע. נו, זיי אנטקעגען געהט א זשיד. עס געהט אן אלטער זשיד, אין א לוסט־ריינעער קאפאטע, מיט „פעיסעס", און די בארד ביי איהם א ווייסע, זעהר א ווייסע. אויפן קאפ א יארמולקע — מיט איין וואָרט א „ראבין". ער געהט, נייגט זיך, בורטשעט עפעס פאר זיך אויף זיין לשון. עס הויבט ער בעגריפט אונזערע סאלדאטען. זעהען אבער עפעס אונזערע, אז דער ראבין האלט זיך עפעס כסדר מיט'ן האגד פארן בארד... נו, יע, אזא געשיכטע. און אט, מיינע הערהען, געפינט זיך אזא מין סאלדאט'ק, קאלעניק זיין נאמען, פון דער דריטער ראטע. ער פערשטעהט דער קאלעניק, אז עפעס איז ניט גלאט און געהט צום זשיד און מאכט אזוי מיט די פינגער: „האסט, ראבין, א שמעק טא־באק?" און דער זשיד האט צוגענומען די האנד פון בארד און אוועק זוכען אין קעשענע און קאלענק אין דער זעלבער צייט צופט איהם פאר דער בארד. אין אין דער בארד בי איהם, נו, יע, — וואס דענקט איהר איז דארט געווען? — א טע־לע־פאן! נו, פערשטעהט זיך, דעם ראבין, האט מען גלייך פארן האלז און אויף דעם ערשטען בוים.

אויפן סצענע טרעט גלייך ארויס א דרי־טער סובייקט, וועלכער טראגט א היימל פון א רוסישען בעאמטען. ער איז גוזסטען אין דער זעלבער רייהע מיט די צוויי אויבען דערמאנטע און פאר אונז אידען איז גלייך קלאהר געווא־רען, אז דאס איז איין באאנדע גענטע אויטא־טאָרס, וועלכע פאהרען ארום מיט'ן בעשטימטען צוועק צו העצען אויף אידען. דיעזער נייער סובייקט איז שרעקליך אויפגעבראכט אויף די זשידעס.

— די זשידעס! — שרייט ער אויס מיט א זארט — די זשידעס! דאס איז אזא פאלק, אזא פאלק! ער שאקעלט בייז מיט'ן קאפ. פערהע־כערט די שטימע און זעצט פארס: — און איך דענק אט וואס: האסטו געזומען די שבועה איז פערפאלגן. און דא, גיט נאר א קוק — עפעס וואס: „געוואלד, געוואלד" און אנטלויפט...

— אך, דו, זשידאווסקא מארדע! — שרייט ער אויס מיט גאל — פאר אזא זאך אננעהמען דיך פאר די „פעיסעס", איינס, און באמטא!

עס ווערט נאכט. דער צוג פליהט אין דער אונבעגרענצטער פינסטערניס. די רעדער קלא־פען בייז און אונטער דעם אקאמפאניאנס פון פען אונטער דעם אקאמפאניאנס פון דיעזען בייזען קלאפען ווערט דערצעהלט די לעגענדע וועגען דעם „א—סקלן" פאלק. דאס דערצעהלט א שילער פון א מוזיקאליישער שולע.

— מיין אייגענער ברודער האט געדיענט אין בעזעדער. פערענדיגט ער זיין ערצעהלונג

— און אזוי שנעל ווי ער האט זיך דערוואוסט וועגען דער געשיכטע האט ער 28 זשידעס מיט זיינע אייגענע הענד אויפגעהאנגען. א... וואס ניט זאל געשען, אויף וועלכען קיינער פון זיי האט זיך פריהער ניט געקענט ריכטען, וויל קיי־נער פון זיי האט ניט געקענט פאראויסזעהן בע־פאהר. וואס עס וועט געשעהן. זיי עס וועט אויסברעכען דער אינטיגער וועלט־קריעג, אז די טערור וועט אין איהם וועלען אריינציע־גען, אז דיסאלענ וועט אויפהויבען אן אינוועי־גיסטען קאמפף אנטקעגען דאס אידישע פאלק און אין דערוויליגער צייט צווינגען עס, צו בעטייליגען זיך אין קריעג אויף איהר זייט, אן אז עס וועט בעשאפען וועלען א פעלקער־טרי־בינאל, צו וועלכען דאס אידישע פאלק וועט זיך קאנען וענדען מיט זיינע פאדערונגען.

זי נייע לאגע דיקטירט א נייעם שריט, אין דער נייער שריט צווינגט ארויף די נויטוענדיג־קייט פון א נייעם פראגראם.

ווען דאס אידישע פאלק געהט — צום ער־שטען מאל אין זיין־געשיכטע — צו א פעלקער־טריבונאל פאדערען זיינע רעכט, וויי א פאלק, קאן עס ניט קומען אהין מיט מינימאלע פאדע־רונגען. די פאדערונגען דארפען זיין צוגעפאסט צו דער גרויס און דער וויכטיגקייט פון דעם היסטארישען מאמענט צו דער אויפריכטיגקייט פון דעם פאלקס־ווילען און צו די אינטערעסען פון דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק.

מיר אבער דארפען זההען, אז אויף דער כאגעס־ארדנונג פון דעם פעלקער־טריבונאל זאל איהר גאנצער גרויס און ניט נאר פון אונזערע־ווענען, נאר אויך פון זיי ער־טרויעגען.

דאס זאל געשעהן נאר יעמאלט וועלן מיר וועלען אריסטרעטען מיט דער פאדערונג פון אן אבסאלוט פריי־ען, נייטרא־ראלען, פאליטיש־זעלבסט־שטענדיגען אידישען שטאט אין ארץ־ישראל.

א נייער נייטראלער אידישער שטאט אין ארץ ישראל איז אן עלעמענט, וואס קאן אריין־געציגען ווערען אין חשבון בייי דער בעשאפונג פון א נייעם פאליטישען גלייכגעווויכט אין דעם אינטערנאציאנאלען לעבען. אזא שטאט קאן העלפען (אדער אויך שטערען דער בעסערער אויסבאלאנסירונג פון די שטרייטענדע פאליטישע כוחות.

העלפען אדער שטערען? דאס ווען דארפען אויסגעפינען דער פעלקער־טריבונאל. אבער נאר אין אזא פארם בעקומט פאר איהם די פערענס־פערונג פון דער אידישער פראגע דעם ערנסט פון א פאליטישען שריט, וואס האט אן אינטער־נאציאנאלע בעדייטונג. און וואס קאן ניט ווין גלייכגילטיג פאר איהם.

מיר גלויבען, אז אזא נייטראלער אידישער שטאט קאן נאר העלפען אויסבאלאנסירען די שטרייטענדע כוחות, וואס זענען פאליטיש פער־אינטערעסירט אין סיריע און מעסאפאטאמיע, און דערביבער גלויבען מיר אויך אין דער מעג־ליכקייט, אז דער פעלקער־טריבונאל זאל אנ־נעהמען אונזער פארשלאג און וויבאלד עס איז בעזעבען געווארען די מעגליכקייט איז שוין דורכדעם אנגעצייכענט געווארען דער חוב: ניט דורכצוילאזען דעם היסטארישען מאמענט.

ד"ר ח. זשיטלאווסקי

די לאגע אין ארץ־ישראל.

קיין נייי־ארק איז די טעג אנגעקומען פון ארץ־ישרא! הרב פישמאן, איינער פון די מזרחי־פיהרער, וועלכער האט עמוזט פערי־אזען דאס לאנד. ער דערצעהלט פאלגענדס:

„זייט די מלחמה האט זיך אנגעהויבען האָ־בען דאס לאנד פערלאזען א קארעג 10 טויזנד מענשען: איינציג טויזענד, פון זיי זיצען אין אלעקסאנדריע אין וואַרשעג מיט אונגעפרוילע, אז

— לומפ! האט זיך דערהערט א בייזע שטימע. איך זעה ווי פון אן אויבערשטער באנק האט זיך אראבגעהאוגען א מענש. דאס בע־דעל זיינס ווי א קלין, אריס'ן נאז בריללן און די אויגען קוקען בייז.

— ווער ביכסטו אזוינס? האט זיך אריינ־געמישט דער בעפאראבער.

— איך וועל דיר וויזען ווער איך בין! א לעהרער פון א זעמסקער שוהל, אט ווער איך בין! האסט געהערט? און דו זאג מיר, ווי וואגסטו פערלוימדען דעם רוסישען סאלדאט!

דער לעהרער שפרינגט אראב פון באנק און קאכט זיך.

— זשיד, זשידעס!... ניטא יעצט קיין זשי־דעס, עס איז דא א רוסישער סאלדאט! פער־שטעהסט עס, בעסעראבער מורלא? מענשען פערגיסען דארט זייער בלוט און איהר בעשמוצט זיי מיט בלאטע.

— אבער מיר רעדען ניט וועגען אונזערע,

Jüdische Volkszeitung № 228 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויערעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אויערעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מאנטאג יב׳ תשרי תרע״ו (20 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דער נצחון פון די רוסישע רעאקציאנערען.

די דייטשע אפענסיוו געגען ווילנא און דווינסק.

דער נצחון פון רעאקציע

שטאקהאלם 19־טען סעפטעמבער. אהער זענען אנגעקומען ידיעות פון פעטראגראד, אז אין די ארבייטער־קווארטאלען רעכענט מען מיט א מעגלוקייט פון א גענעראל־שטרייק די רעגירונג האט בדעה צו ארעסטירען א רייהע דעפוטאטען פון דער ס״ד. פראקציע און איינינע טרודאוויקעס. אין דער ארמעע איז אויך אונרוהיג. די ליבעראלען און אקטאבריסטען ווילען פערלאזען אלע קאמיסיעס, וואו זיי ארבייטען צוזאמען מיט דער רעגירונג, וועלכע דראהט מיט מיליטערישע דיקטאטור.

פון מזרח־פראנט

דייטשער בעריכט.

בערלין, 19־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). דעם שונא׳ס אטאקעס ביי שלאק זענען אבגעשלאגען געווארען פון גענעראל פאן הינדענבורגס מחנות. אונזערע אטאקעס אויף דעם בריק ביי דינאבורג ווערען נאך פארטגעזעצט. אונזערע דארטיגע מחנות האבען עראבערט איינינע פיינדליכע פאזיציעס.

נעבען ווילנא געהען אונזערע מחנות פארווערטס.

צווישען ווילא און נעמען האבען מיר אויף איינינע ערטער דורכגעבראכען דעם רוסישען פראנט און דער שונא איז געצוואונגען אנהויבען אבציהען זיך צוריק. דערביי האבען מיר גענומען 26 אפיציערען און 5380 סאלדאטען געפאנגען.

דער רעכטער פליעגעל פון דיעזע מחנות און גענעראלפעלדמארשאל פרינץ לעאפאלד פון באיערן׳ס ארמעע האבען איבערגעפיהרט א גרויסע ארמעע איבער דער טייך שצארא. דער שונא וואקעלט דא.

גענעראל פאן מאקענזענס ארמעע האט אבגעשלאגען דעם שונא צוריק נעבען טעלעשאנק לאגישין און אין דרום־מזרח פון פינסק. דארטען האבען מיר גענומען געפאנגען 21 אפיציערען און 2500 מאן.

אויפ׳ן דרום־מזרחדיגען קריעגס־פלאץ האבען די רוסען אנגעהויבען גיך אבצוציהען זיך צוריק.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען, 19־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). אין מזרח־גאליציען נעבען סטריפא האבען מיר אבגעשלאגען דעם שונא וואס וואקעלט און געהט אב צוריק פון אלע זיינע סערעט׳ער פאזיציעס. דאס איבערגעלאזענע קריעגס־מאטעריאל און אמוניציאן, וואס מיר האבען עראבערט, צייגט אז די רוסען זענען איבערראשט געווארען פון אונזערע אטאקעס און זענען געלאפען אין א פולער אונארדנונג.

אין דער געגענד פון די וואהלינישע פעסטונגען און זומפען דויערען די קאמפפען מיט די פיעל צאהלרייכערע רוסישע מחנות. היינט ציהען מיר א טייל פון אונזערע מחנות פונ׳ם דארטיגען פראנט צוריק אין אונזערע פון פריהער צוגעגרייטע פאזיציעס אין דרום פון דארטען.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 19־טען סעפטעמבער. (אפיציעל)

נעבען ווילנא און אין מזרח פון דארטען ענטוויקלען זיך זייער העפטיגע קאמפפען. אויפן לינקען זייט פון ווילא צווישען די אייזענבאהנען ווילא ־ נאווא שווענציאני און ווילנא־מאלאדעטשנא ־ ווילייקא איז דער שונא דערגאנגען ביז דער אייזענבאהן ליניע. אויף פיעל ערטער אין דיעזער געגענד איז פארגעקומען פערביטערטע קאוואלעריע־קאמפפען. איבערהויפט זענען די דיי טשע אטאקעס געווען העפטיג נעבען ווילנא.

אונטער די קאמפפען נעבען דעראזשנא האבע מיר געהאט ערפאלג. מיר האבען געשטורעמט די דארף דעראזשנא און האבען אבגעווארפען דעם שונא צו דער דארף רודאקראסנאיא. נאך דעם ווי מיר האבען אויך עראבערט דיעזע דארף האבען מיר גענומען 2000 געפאנגענע.

פון פוילען

אין בערלין זענען אנגעקומען וויכטיגע ידיעות וועגען ערנסטע אונרוהען אין פוילען אין פיעל פוילישע שטעדט האט מען ארעסטירט א סך פערזאנען, וועלכע געהערען צו די רעאליסטען, וואס האבען א „רוסישע אריענטאציע". אין לאדז האט מען די לעצטע טעג פערשפרייט א סך פראקלאמאציעס, אין וועלכע מען האט גערופען צו א אויפשטאנד. עס זענען אויך געפלאנט געווען רעוואלוציאנערע דעמאנסטראציעס.

אין ווארשוי האט דער קאנפליקט צווישען די פוילישע כלל־טהוער און דער דייטשער מיליטער־מאכט אנגענומען א ערנסטען חאראקטער דער גענעראל־גובערנאטער בעזעלער האט פונאנדערגעלאזען דעם „צענטראלען בירגער־קאמיטעט" און האט צוגענומען די וואפען ביי דער פוילישער מיליץ. די דייטשע קאנסערוואטיווע פרעסע העצט געגען די פאליאקען און ווארנט די רעגיערונג פאר א ראמאנטישע פאליטיק. די לאגע איז ערנסט.

בולגאריען־טערקיי

דעם 19 טען סעפטעמבער וועלען אין בולגאריען פארקומען נאציאלע יום־טובים, וועלכע וועלען זיין פערבונדען מיט דער בעזעצונג פון יענע טיילען טראקיע, וועלכע די טערקיי גיט איבער די בולגארען דער צאר פערדינאנד וועט האלטען א גרויסע פאליטישע רעדע.

מען מיינט, אז דעם טאג וועט אויך קלאר ווערען די שטעלונג פון בולגאריען צו די קעמפענדע צדדים.

סיי די פעראייניגטע אוו סיי די צענטראל־מלוכות פיהרען א פיבערהאפטע פראפאגאנדע. די פיהרער פון די רוסאפילען זענען אויפגענומען געווארען פון קעניג און האבען געהאט מיט איהם א ערנסטען געשפרעך. מען האפט, אז אין לעצטען מאמענט וועט בולגאריען צוטרעטען צו די פעראייניגטע.

גראף קאנאוויצין טויט.

דער בעריהמטער פאגראם־העלד און מיטגרגידער פון „עכט־רוסישען פעראיין" גראף קאנאוויצין איז די טעג געשטארבען.

קאנאוויצין איז איבערהויפט בעריהמט געווארען אין די שרעקליכע פאגראם־טעג אין אקטאבער 1905. ביז דאן האט ער פערנומען א קליינע שטעלע אלס סעקרעטאר אין אדעס אלס סעקרעטאר אין א פעטראגראד־געזעלשאפט אבער נאכדעם, אז עס האט זיך אנגעהויבען די פאגראם־בעוועגונג האט זיך אנגעהויבען זיין ריכטיגע „פאליטישע" טהעטיגקייט.

געדענקט דעם נאציאנאל־פאנד

Prøv engang CRABBIE's WHISKY. Faas overalt

H. Steensens

VEGETARIA

Margarine

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון כ' מאסמען

דאס ביין בלאט שפעלט זיך פאר זיין הויכע אויסגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן אראגאן, וואס זאל בעראיבענען אלע יודישע קריזען אויף אן באדערפענדיגען אופן אלעמיינע יודישע און אמעריקאנאלע און געזעלשאפטליכע אנגעלעגענהייטן.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט בעקאנטע יודישע ליטעראריש קרעפטעןפון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנאיגענע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפרי זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה

אבאנאמענט־פריז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר.	אויף א קוואַרטאל	3 קר. 45 אוירעס
אויף א קוואַרטאל	20 אוירעס		
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג". און מיר בעטען אונזערע לעזער און פרינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד בילליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנאמענטן נאר אויף א קוואַרטאל (3 חדשים) צום פריז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

שטרויס פעדער

עשאבליסמענט. איך וואש אין פארב שטרויס־פעדערען אין אלערלייי פארבען. איך מאך אויך טעחנע קאפטען צו האשען אין פאנען. אלע מין שטרויס פעדערען, פודר ואטעק גרויסגאדע 12 טע זאל.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטין.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 אין פון 3—5. ווייסטערברוגאדע 25 3 טען זאל.

א סאַידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפט. פערגרעסערונג אין בערגענגענען אבשטייהונגס־צוואנגס־טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א געבים פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עפענט 6 — 9

Rantzausg 35 B 1 S.

A. Granas.

א שניידער געזעל.

בעקומט א גוט בצאהלענדען פלאץ. סוללוגאדע 36 1־טע זאל בראגינסק.

שפראך־אונטערריכט.

דייטש. ווערט גרינדליך געלערנט. אויך אוים בייט געבען דענישי. פראנצויזיש און ענגליש. ווייסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68. בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 18 אוירעס א פונט און אויך בילליגער מארטען. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל וואַרען.

דער יודישער געזאנג־פעראין „הזמיר" וויינשט אלע זיינע אקט. אונד פאסיוויע מיטגלידער דער

חתימה טובה

דער פארשטאנד.

מנין.

קראפרינסעסגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקסקין דאוונען מע. שחרית האלב זיבען, מנחה האלב זיבען. און שבת אין דער פרי.

לכל יודעי ומכירי מקרוב ומרחוק אני מברך בגמר חתימה טובה ושנה טובה ובפרט לעדתי ק"ק מאיישאד פ, קאוונא וגם לאנשי הנדה דעיר קריסטיאניא אשר זה כשנה תמימה מסייקים לנו כל צרכינו בכבוד, ישלם ד' להם כפעלם הטוב, ויברך ד' לכל אחי"ב"נ בשנת גאולה וישועה, שנה שתוליכנו מהרה קוממיות לארצינו אשר לזה מצפה נ"ב ידידם המצפה לישועות ד' ולרחמי שמים.

שלום יצחק לעווינטאן

הרב בק"ק מאיישאד פלך קאוונא

לע"ע בעיר קריסטיאניא.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

וועגעטאריישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 i Sal.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיג יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס כיסאנען אין רעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 25 אן אוראך אבאנענטן 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørregade 19 St.*

ווער עס זוכט היגיעניש גוממיוואַרע

פרימא קוואליטעט ספעציעל פאר עקספארט נאך רוסלאנד מיט אויספירערלויבניש צו פאבריק

Anoccecbureau Skandinavien Hobbergade 10

רייזען זאל זיך וועגדען שרייבשלייך אן אונטער בילעט מערקע „D 36"

JENSEN & RØNAGER

ТЕЛЕФ. 8253 9 DRONNINGENS TVÆRGADE 9 КОПЕНГАГЕНЪ

РУССКАЯ ТИПОГРАФІЯ

Большой выборъ модерныхъ русскихъ шрифтовъ.

Трехцвѣтная печать. Аккуратное выполненіе.

Умѣренныя цѣны. Спеціальность: иллюстрированные каталоги.

Tlf. 129 **V. Bähncke & Co.** *Tlf. 129*

Nicls Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות מאר זעהער קלייגע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Ansvarshavende for Redaktionen: L. Bruck

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens" Trykkeri Møntergade 2

קלערונג צו דער דומא, האט מ. גארעמיקין אויפגעפאדערט די רעגיערונג, אז די אינערליכע פאליטיק פון דער אימפעריע זאל זיך גרינדען אויף די פרינציפען פון אונפארטייאישער און גרויסמוטיגער אבהיטונג פון די אינטערעסען פון אלע ט ר י י ע אונטערטהאנען אין רוסלאנד, אהן אויסנאהם פון פאלק אדער רעליגיאן.

„אמענדמענטס צו דער טאגעס־ארדנונג, וואס האבען געפאדערט די אונמיטעלבארע איינפיהרונג פון א פארלאמענטארישער רעגיערונג אין דאס אבשאפען פון רעליגיעזע בעגרענצונגען זיינען אבגעלייגט געווארען, ווייל זיי בעהאנדלען פראגען, וואס וועלען אין זייער צייט גענוי בעטראכט ווערען.“

„אויף אזא אופן“, האט דער דענקער בעמערקט „אויפ'ן גרונד פון די קלאנגען, וואס ווערען פערשפרייט אין דער רוסישער ארמעע, אין די שטעדט און דערפער פון דער רוסישער אימפעריע, קלאנגען וועגען אידישען פערראטה און שפ־אנאזש, האט דער פרעמיער־מיניסטער נאר מיט איין ווארט „טרייע“ אין זיין בעריכט, פערוועהרט די אידען צו געניסען פון דער אינערליכער פאליטיק אין רוסלאנד. א פאליטיק, וואס וועט זיך שטיצען אויף די פרינציפען פון „אונפארטייאישער און גרויסמוטיגער אבהיטונג פון די אינטערעסען פון אלע טרייע אונטערטהאנען“. זיי האבען צוגעגרייט די מעגליכקייט אבצולייגען די אידישע פאדערונגען פון גלייכבערעכטיגונג, ווען דער קריעג וועט זיין צו ענדע.

„מען האט פערשפרייט דעם סם איבער גאנץ רוסלאנד. די בעשולדיגונגען געגען אידען דורך אלערליי קוועלען, בעריכטען און בולעטענס, האבען געלאזט ווארצלען. די רוסישע מאסען גלויבען, אז די אידען זענען פעראנטווארטליך פאר די מפלות פון דער רוסישער ארמעע. אפילו צווישען די בעסטע אידען־פריינד, צווישען די פיהרער פון די קאנסטיטוציאנעלע דעמאקראטען זענען געווען אזעלכע, וואס גלויען אין די אלע מעשיות וועגען אידישען פערראטה, און איינער פון זיי האט דעם אנדערען טאג בעמערקט: „אויב עס איז אפילו אמת, אז די אידען זענען רוסלאנד ניט טריי, קען איך עס, ווי א רוס, פערשטעהן: וואס האס דען רוסלאנד געטהאן פאר אידען, אז זיי זאלען זיין טרייע בירגער? אבער איצט זענען שוין אסך בבא־מעשיות וועגען אידישען פערראטה, אינגאנצען צורונען געווארען.

„איך מיין, אז עס איז דער חוב פון די אמעריקאנער יוד. אויסצופארשען די רוסיש־אידישע גרוילטהאטען. ס'איז מעהר ניט ווי גערעכט, אז די וואס האבען אונטערזוכט די געשעהענישען אין בעלגיען, דארפען אויך, אין נאמען פון מענשליכקייט און גערעכטיגקייט, אונטערזוכען די געשעהענישען אין רוסלאנד.

„די אמעריקאנער אידען דארפען בעקענען די וועלט מיט די ליידען פון די 600.000 אידען, וואס זענען פערטריבען געווארען פון זייערע היימען. זיי דארפען ווענדען די אויפמערקזאמקייט פון דער וועלט צו די אנדערטהאלבען מיליאן אידען, וואס ווערען איצט פערניכטעט אין רוסלאנד“.

די היימלאזע אין מינסק.

די לאגע פון די אידישע פליכטלינגע אין מינסק איז שוידערליך. ביז 300.000 ארויסגעטריבענע יודען פון ארומיגע שטעדט זענען צוזאמענגעפאקט געווארען אין מינסק און זיי קענען ניט געפינען קיין דאך איבער זייער קאפ און קיין ביסען ברויט צו שטילען זייער הונגער.

א טהייל פון זיי ווערען איינקווארטירט אין די שוהלען, אבער די ענגשאפט דארטען איז עס־וואס שרעקליכעס און אויך דאן קען בלויז א קליינער טהייל דארטען געפינען אן אבדאך די מייסטע וואלגערן זיך ארום אין די גאסען עלענד און הונגעריג.

די רעגיערונג האט איינגעזעהן דעם שרעק.

דער שרעקליכער עלענד איז שוין אפילו צופיעל פאר דער רוסישער רעגיערונג און זי

— די אויפפיהרונג... דאס הייסט... ער שיסט און איך שיס, ער ליגט אין גרוב און איך ליג. אויף איהם שיסט מען און אויף מיר שיסט מען ער ווערט פערוואונדעט און איך זעהסט דאך, בין פערוואונדעט. וואס איז דא צו רעדען — א סאלדאט ווי אלע.

דער בעסאראבעץ איז געבליבען ענטטוישט. ער האט אבגעווענדעט זיין בליק פון סאלדאטעל און זיך געווענדעט צום אלגעמיינעם פובליקום, אונז יודען, נאטירליך, אויסגעשלאסען.

— פאריגע וואך, צו מיט א וואך פריהער, האט ער אנגעפאנגען — איז דא א סאלדאטעל דורכגעפאהרען. נו האט ער געהאט צו דערצעהלען. די זשידעס, האט ער געזאגט, זאל גאט אויסהיטען, וואס פאר א שפיאנען! מיר געהען, זאגט ער איבער גאליציען. נו זאגט ער א בעוואוסטע זאך, פערגעהסט אין א קרעטשמע. די קרעטשמע זאגט ער, ווי א קרעטשמע, נאר א פוסטע. קיינער, זאגט ער, איז אין קרעטשמע ניטא. און דער בעל הבית פון קרעטשמע, דער זעלבער זשיד, איז אויך ניטא. אוועקגעגאנגען — און דאס, זאגט ער, איז שוין בעוואוסט וואוהין — אוועק שפיאנירען..

— אט ווי דער סאלדאטעל האט דערצעהלט, האט זיך טרואימפירענד געווענדעט צו ראקיטי'ען דער בעסאראבעץ — דאס איז געווען זעהר א זיכערער מענש יא. און דו זאגסט, אז קיין זאך האט ניט פאסירט.

(ענדע קומט)

ג. אסיפאוויטש.

טהיילט אויס פרייע באהן־בילעטען צו די אונגליקליכע זיי זאלען קענען ארויספאהרען אין די ארומיגע אויעזדען.

דייטשלאנד פריעדענס בעדינגונגען.

אין די אמעריקאנער צייטונגען זענען אבגעדרוקט די פאלגענדע פריעדענס־בעדינגונגען פון דייטשלאנד.

1) פוילען זאל ווערען אונאבהיינגיג און זי זאל באשטעהן פון רוסיש־פוילען, טהייל פון גאליציען און א טהייל פון דייטש־פוילען.

2) פרייהייט פון די ימים. אלע מעכטע זאלען דיעזע פרייהייטען פערזיכערען. דייטשלאנד וועט פערזיכערען קיינמאהל צו מאכען סובמארין בלאקאדעס. ענגלאנד זאל דעם נארד־זעע האלטען פריי.

3) גלייכבערעכטיגונג און פרייהייטען פאר די אידען פון אלע לענדער גאראנטירט פון אלע וועלכע אונטערשרייבען די פריעדענס טראקטאטען.

4) בעסאראבעץ זאל צוריקגעגעבען ווערען צו רומעניען.

5) עסטרייך זאל קריגען די אויבערמאכט אין די באלקאנען.

6) בעלגיען וועט צוריק געמאכט ווערען אונאבהיינגיג און איהר אונאבהיינגיגקייט וועט ווערען גאראנטירט.

7) די טעריטאריע וואס די דייטשען האלטען אין פראנקרייך וועט צוריקגעקעהרט ווערען צו פראנקרייך.

8) דאס שטיקעל עלזאס וואס איז איצט אין פראנצויזישע הענד זאל צוריקגעקעהרט ווערען צו דייטשלאנד.

9) אלע דייטשע קאלאניעס זאלען איהר צוריקגעקעהרט ווערען.

10) שאדענ־ערזאץ פאר'ן קריעג זאל בע צאהלט ווערען צו דייטשלאנד.

אויף וויפיעל ס'איז ריכטיג — לאזען מיר איבער אויף דער פעראנטווארטליכקייט פון די בלעטער.

יודישע וואוינרעכט.

דער פעטראגראדער בירגער מייסטער (גאראדסקאי גאלאווא) גראף י.י. טאלסטאי האט זיך געווען געווענדעט צום געהילפס־מיניסטער פון אינערן מיט א השתדלות אבצושאפען די בעגרענצונגען פאר יודישע היימלאזע, וואס קומען קיין פעטראגראד.

אויף ד עזער השתדלות האט איצטער דער נייער געהילפס־מיניסטער פון אינערן פירשט וואלקאנסקי געשיקט דעם גאראדסקאי גאלאווא פאלגענדען בריעף.

איך האב די עהרע מיטצוטיילען אייך, אז אייער השתדלות בנוגע וואוינרעכט אין פעטראגראד פאר יודישע היימלאזע איז צוליעב דער נייער בעשטימונג פון מיניסטארען־ראט פון דעם 4 טען אויגוסט וועגען ערלויבען יודען צו וואוינען אין אלע שטעדט און שטעדטלעך אין גאנץ רוסלאנד. א חוץ די הויפט־שטעדט און די געגענדען וואס ליגען אין רשות פון האף און קריעגס־מיניסטעריום ניט אנגענומען געווארען.

בנוגע א צייטווייליגען אויפעאלט פון יודישע היימלאזע אין פעטראגראד כדי צו פאהרען אויף זייערע בעשטימונגס ערטער וועט אויף וויפיעל מיר איז בעוואוסט ניט בעגעגענען קיין שווערינקייטען.

ענגלאנד און יודיש

די ענגלישע רעגירונג מאכט איצט א רעגיסטראציע איבער'ן גאנצען לאנד. בלאנקס אויסצופילען פאר יעדען איינציגען זיינען געדרוקט געווארען. דיא בלאנקס וואס ווערען אויסגעשיקט צו די אידען זיינען געדרוקט אין אידיש. דאס איז צום ערשטען טאהל וואס די ענגלישע רעגיערונג בענוצט זיך מיט אידיש אין איין אפיציעלער אנגעלעגנהייט.

אין יוגענד־פעראיין.

ווי מיר ערפאהרען פעראנשטאלטעט דער יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר“ זונטאג, ד. 26. סעפטעמבער אום האלב 9 אין אווענד אין האנדווערקער פעראייניס זאל קראנפרינסענס־גאדע 7, א פערזאמלונג. אין וועלכער צווישען אנדערע רעדנערס, וועט דער פארמאן פון דעם פעראיין ה"ר שטיקגאלד האלטען א פארטראג איבער דער טעמא:

„די יודישע יוגענד אלס בויער פון דער יודישער צוקונפט.“

אויפ'ן פערזאמלונג וועט אויך געגעבען ווערען א גענויער בעריכט איבער די טהעטיגקייט פון יוגענד פעראיין.

עס איז די ערשטע מעגליכקייט ווען די געזעלשאפט קען גענויער ערפאהרען איבער די טהעטיגקייט איינע פון אנדערע וויכטיגסטע אינסטיטוציאן ווי אויך אויסאיבען איהרע קריטיק, דעריבער גלויבען מיר, אז די פערזאמלונג וועט זיך בעגעגען מיט א גרויטער סימפאטי אין דער געזעלשאפט.

Lab Deres Tøj Vaske
efter Vægt
Emdrup Damqvaskeri
Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361.
PRISLISTE.
8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring
og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj Infet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —
Mindste Beregning 15 Kilo.
Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

וואס האט זיך געענדערט?

1

וואס האט זיך געענדערט?

א סך מענשען שטעלען אס די פראגע, ווען זיי זעהען, ווי ניט־ציוניסטען, און אפילו נעך־נער פון ציוניזם, נעהמען איצט אויף די פאדע־רונג פון ארץ ישראל פאר אונזער פאלק.

מיר ענטפערען:

עס האט זיך נעענדערט די גאנצע לאגע, א דאנק דעם וועלט־קריעג. האבען זיך פון גרונט אויס איבערגעביטען אלע בעדינגונגען. עס איז צום ערשטען מאל אין דער וועלט־נעשיכטע בעשאפען נעווארען, — אדער מוז באלד נע־שאפען ווערען, — א ר ע כ ט מ ע ס י נ ע ר ט ר י ב ו נ א ל, צו וועמען מען קאן זיך וועג־דען מיט דער פאדערונג פון א אידישען שטאאט אין ארץ ישראל. און עס זענען אריינגעשטראמט אין לעבען אומשטענדען, וואס בערעכטיגען די האפנונג, אז יענע פאדערונג וועט בעפריעדיגט ווערען.

אוא לאגע איז נאך קיין מאל ניט נעווען. אפילו אין די גלענצענדסטע צייטען פון דר. הער־צעל'ס פאליטישען ציוניזם, איז ניט נעווען קיין רעכטמעסיגער טריבונאל, פאר וועלכען דאס אידישע פאלק זאל האבען נעקאנט אפען פאר־ברענגען זיין פערלאנג.

פאלעסטינא איז א טערקישע פראווינץ, און אין די נאכמאלע צייטען פון פריעדען איז ניט נעווען און האט ניט נעקאנט זיין קיין אנדערר בעל־הבית אויף אירהר, ווי נאר די טערקישע רעגירונג. וואלט זי נעוואלט, וואלט זי נעקאנט נעבען דער ציוניסטישער פארטיי א שטארטער אויף ארץ ישראל און אויך מסכים זיין, צו יע־נער הערצעלס פאדערונג, אז דער טשארטער זאל נאראנטירט ווערען מיט די אונטערשריפטען פון א פאר אירראפעאישע גרויס מעכטען. פון א אידישען, פאליטיש־זעלבסטשטענדיגען שטאאט האט אויך יעמאלס ניט נעקאנט זיין די רעד.

האט אבער די טערקישע רעגירונג ניט נע־וואלט נעבען אפילו א טשארטער אויף אן „עפענ־טליך־רעכטליך נעזיכערטע היים", האט ניט נע־קאנט זיין קיין איין מאכט אין דער וועלט, וואס זאל נעהן אנטקעגען איהר אין דער דאזיגער פראגע. דר. הערצל האט זיך נעווענדעט צו ענג־לאנד, אבער ניט ווי צו א רעגעלמעסיגען טרי־בונאל, וואס קאן, לויט דעם אינטערנאציאנאלען נעזעץ, זאגען זיין דעה אין דעם ענין, נאר ווי צו א זייטיגער, אזוי צו זאגען „פריוואטער" רעגירונג, וואס מעג אלע מאל נעבען גוטע עצות און איבעראלזוען דעם טערק אליין, צי ער ווייל פאלגען, וואס א גוטער ברודער עצה'ס, אדער ניט.

ענגלאנד האט אפילו ניט נעווואלט נעהמען אויף זיך די ראליע פון א פערמיטלער צווישען דר. הערצל און דעם ס.לטאן־אלק, וואס ענגלאנד האט נעקענט טהאן, איז בעווייזען איהר גוטען ווילען און איהר סימפאטיע צו דעם נעדאנק פון א אידישען אויטאנאמען לאנד. און דאס האט זי גלענצענד דעמאנסטרירט מיט איהר אוגאנדא פארשלאג.

די משונה־דיגע, צום גליק שנעל איבערנע־ריסענע פערהאנדלונגען מיט רוסלאנד האבען אויך ניט נעקאנט טראגען קיין אנדער כאראק־טער. אויך רוסלאנד האט דא נעהאנדלעלט און נעקאנט האנדלען נאר ווי א „זייטיגע" „פריוא־טע" רעגירונג. זי האט ניט נעהאט קיין שום רעכט צו בעשטימען פאר דער טערקיי, וואס זי זאל טהאן אדער ניט טהאן אין דער פאלעסטינא־אנגעלעגענהייט. נאר ווי א פריוואטער צד, האט רוסלאנד נעקאנט אנווענדען א דיפלאמא־טישען דרוק אויף דער טערקיי, זי זאל נאכגע־בען דער אידישער אבגעשוואכטער פארדערונג, און נאר ווי א פריוואטער צד האט זי נעקאנט האבען די חוצפה צו שטעלען די אונפערשהמ־טע בעדינגונג אז די אידען זאלען דערפאר אויפגעבען זייער רעוואלוציאנערען קאמפף.

א פרייער פאליטישער ארויסטריס פון דעם אידישען פאלק איז אויך אין הערצל'ס צייטגען נעווען אונמעגליך. און זיין פאליטישער ציל־זעצונג איז נעווען א דיפלאמאטישער־איז אין תון איריין נעווען א דיפלאמאטישער־

די לאגע האט זיך ניט נעבעסערט, נאר איז פאליטיש נאך ערגער נעווארען מיט דעם אויסברוך פון דער טערקישער רעוואלוציע, מיט דעם נצחון פון דעם יונגטערקישען קאמיטעט און זיין „נרויסטערקישער" שאווינישטישער פאליטיק. עס איז פאר דעם ציוניזם קיין אנדער אויסוועג ניט נעבליבען, ווי נאר די מיט קיין זאך ניט נאראנטירטע פרייוואטע קליין־קאלא־ניזאציע. וועגען דעם ווערטה און דער בעדיי־טונג פון יענער קליין־קאלאניזאציע האבען ביז צו דעם קריעג נעקאנט זיין פערשידענע מיי־נונגען, און די אנטי־ציוניסטען (צו וועלכע עס נעהעדרט אויך דער שרייבער פון די שורות) האבען נעקאנט ארויסטרעטען מיט א נאנצען פעקעל טענות אנטקעגען איהר.

אין מיינע אויגען האט די קליין־קאלאני־זאציע, אונטער דער טערקישער אויבעהערשאפט אבסאלוט און אונווידערופליך באנקראטירט, מיט דעם פאקט פון דעם דריטען „חורבן" וואס איז אן אומבעשטרייטבארער פאקט. אבער מיר האבען זיך איצטער ניט וואס צו אמפערן וועגען דעם עס האנדעלט זיך איצטער ניט וועגען קליין־קאלאניזאציע אין ארץ ישראל, ניט וועג־נען בעשאפען גינסטיגערע בעדינגונגען פאר איהר. ניט וועגען צושטעהן צו דער ציוניסטי־שער ארבייט, מיט איהר „שקלים" קאנגרעסען נאציאנאל־פאנדען, ארץ־ישראל באנקען, קאא־פעראטיוון אונטערנעהמונגען, פאלעסטינא ארבייטער־אמטען, העברעאישע בילדונס־אנש־טאלטען און אזוי ווייטער, און אזוי ווייטער.

ד"ר. מ. זישטלאווסקי.

„אחד העם" וועגען יודישער לאגע.

(ענדע)

„מיר קענען צום סוף פון קריעג נאר ניט ערוואַרטען, אויב מיר ווילען פאר זיך אליין קיין אכטונג ניט האבען, די קריסטליכע וועלט וועט אונז ניט פארשטעהן, ווען מיר ווילען קו־מען מיט דער נעשיכטע פון די גרויסטהאטען ערשט נאכן קריעג. אויב מיר ווילען איצט אנ־האלטען די פאליטיק פון שווייגען. ס'איז נאריש צו דענקען, אז ס'איז נעפעהרלך צו בעשולדי־גען רוסלאנד, דערצהלענדיג וועגען דעם ווי זי בעהאנדעלט די אידן אין איצטיגען קריעג: פאראן מענשען, מיט די בעסטע אבזיכטען, וואס האבען מורא. אז די אויפדעקונג פון אזעלכע פאקטען וועט נאך ערגער מאכען די אידישע לאגע אין רוסלאנד. אויב ס'איז נאר מעגליך די לאגע צו פערערגערן, מעגט איהר זיין זי־כער, אז רוסלאנד וועט עס סיי ווי סיי טהאן.

„מיר האבען זיך נעווונדערט פאר וואס רוסלאנד פערשפרייט אין דער ארמעע קלאנגן וועגען אידישע שפיאנען, וועגען אידישע פער־ראטהער, וועגען די ברונעמער, וואס אידען הא־בען פערס"ט, וועגען מילימעריישע כוונות, וואס די אידען גיבען אויס דעם שונא. איצט ווייי־סען מיר, פאר וואס רוסלאנד האט עס נעטהאן. מיר האבען עס חושד נעווען, און איצט זעהען מיר קלאר די פערשוועהונג. נעהמט היינטיגע פריהמארגענדיגע צייטונגען אין לייענט די פרא־טאקאל'ן פון די זיצונגען אין דער פעטערבור־גער דומא."

אחד העם האט נעזעמען דעם לאנדאנער „טאימס" און נענומען לייענען.

„נעכטען האבען די פערטרעטער פון די פערשידענע רעליגיאנען און פעלקערשאפטען מיטגעטיילט זייערע וויזען. בעזונדער זענען די אי־דן פון די מוסולמענער שטארק בעטרויבט פון די חשד'ען און פון דער שטרענגקייט וואס ס'קומט זיי אויס צו ליידען. אבער אין זיין ער־טע בעדינגונג אז די אידן זאלען דערפאר אויפגעבען זייער רעוואלוציאנערען קאמפף.

די פראגע האט זיך ניט נעבעסערט, נאר איז אין אירע אויגען נעווארען מיט דעם אויסברוך פון דער טערקישער רעוואלוציע, מיט דעם נצחון פון דעם יונגטערקישען קאמיטעט און זיין „נרויסטערקישער" שאווינישטישער פאליטיק. עס איז פאר דעם ציוניזם קיין אנדער אויסוועג ניט נעבליבען, ווי נאר די מיט קיין זאך ניט נאראנטירטע פרייוואטע קליין־קאלא־ניזאציע. וועגען דעם ווערטה און דער בעדיי־טונג פון יענער קליין־קאלאניזאציע האבען ביז צו דעם קריעג נעקאנט זיין פערשידענע מיי־נונגען, און די אנטי־ציוניסטען (צו וועלכע עס נעהעדרט אויך דער שרייבער פון די שורות) האבען נעקאנט ארויסטרעטען מיט א נאנצען פעקעל טענות אנטקעגען איהר.

אין מיינע אויגען האט די קליין־קאלאני־זאציע, אונטער דער טערקישער אויבעהערשאפט אבסאלוט און אונווידערופליך באנקראטירט, מיט דעם פאקט פון דעם דריטען „חורבן" וואס איז אן אומבעשטרייטבארער פאקט. אבער מיר האבען זיך איצטער ניט וואס צו אמפערן וועגען דעם עס האנדעלט זיך איצטער ניט וועגען קליין־קאלאניזאציע אין ארץ ישראל, ניט וועג־נען בעשאפען גינסטיגערע בעדינגונגען פאר איהר. ניט וועגען צושטעהן צו דער ציוניסטי־שער ארבייט, מיט איהר „שקלים" קאנגרעסען נאציאנאל־פאנדען, ארץ־ישראל באנקען, קאא־פעראטיוון אונטערנעהמונגען, פאלעסטינא ארבייטער־אמטען, העברעאישע בילדונס־אנש־טאלטען און אזוי ווייטער, און אזוי ווייטער.

ד"ר. מ. זישטלאווסקי.

חוליגאנעס

ווי עס איז נעווען צו ערוואַרטען איז דער וואגאן פון דרוסקין קלאס נעווען איבערפוהל. אין אונזער אבטיילונג וועלכע האט נעהאט בלויז זעכצעהן פלעצער. האבען זיך נעפונען ארום פופציג מענשען.

אונזער וועג האט זיך נעצויגען איבער אי־נער פון די צאהן־דרום־דיג רוסישע אייזענבאה־נען און דער צוואמענשטעל פון די פאסאזשי־רען איז נעווען א פערשידענארטיגער. עס זע־נען נעווען „נרויס־רוסען", אוקראינער, פאליא־קען און זאנצענאטע בעסאראבצעס. עס האט אויך ניט נעפעהלט מאחינו בני ישראל. וועלכע זענען נעווען בעסער פערשראטען אין פערהעל־טניש צו אלע אנדערע נאציאנאליטעטען. דער צענטר פון אינטערעס אין דעם מאגאן־לעבען זענען נעווען צוא פערקויפער פון נרויסע פעסער פערשראטען אין פערהעל־טניש צו אלע אנדערע נאציאנאליטעטען. דער צענטר פון אינטערעס אין דעם מאגאן־לעבען פראגען: אין ווישיעל שלאכטען ער האט זיך בע־

טייליגט? האט ער קיין מורא נעהאט אין שלאכט? ווי פיהרט זיך אויף דער שונא? ווי לאנג ווערט די מלחמה נעדויערען?

באלד האט זיך אבער אין נעשפערך אריינ־נעמישט א בעסאראבצין. דאס איז נעווען א טונ־קעלער מאן. מיט א פערנאסענער מארנע, ווי ביי א חזיר. מיט א האלז ווי ביי אנ'אקס און מיט פיס ווי קלעצער. ער האט אבגעמאסטען מיט א פערדעכטיגען בליק אלע יודען אין ווא־גאן און האט זיך נעווענדעט צו ראקיטין'ן מיט פאלגענדע פראגע:

— נו, וואס, לאנדסמאן, די „זשידעס" ביי אי"ך, צום בייספיעל, ווי האבען זיי זיך עפעס אויפגעפיהרט?

— צוליעב וואס פרעגסטו דאס? האט דער סאלדאטעל נעענטפערט מיט א פראגע, וויזיזט אויס ער האט ניט פערשטאנען דעם בעסאראר־

זענען נעווען ניט מיר יודען, ווי עס איז נעווען צו ערוואַרטען, נאר גראדע די בעסאראבצעס, מיר יודען זענען נעזעסען אין ענגשאפט און ערנידרונג.

אויף דער אויבערשטער פאליצע האט זיך פערקליבען א סאלדאטעל, וועמעס נאמען איז נעווען ראקיטין, איז נעווען אנ'עכט רוסיש: א בריים נעזעל, בלויע, ווי ביי א קינד נאאיוע אויגען, זיין קאפ איז נעווען פערבאנדאזשירט און זיין רעכטע האנד איז נעהאנגען אויף א טיכעל. עס איז גלייך נעווען קענטיג, אז ראקי־טין האט דורכגעמאכט אלע שווערי־קייטען פון מלחמה.

נאשירליך איז ראקיטין נעווארען דער צענטר פון אלעמענס אויסמערקזאמקייט. פון אנפאנג האָט מען איהם נעשפעלט ג נץ נעווענליכע פראגען: אין ווישיעל שלאכטען ער האט זיך בע־

Jüdische Volkszeitung № 226 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען פרייטאג ז׳ תשרי תרע״ו (17 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די לאגע אויפ׳ן רוסישען פראנט.

א פאליטישער קריזיס אין רוסלאנד?

פון די קאמפפען אין רוסלאנד

די היינטיגע אפיציעלע בעריכטען פון מזרח פראנט בריינגען ניט קיין זעהער וויכטיגע ידיעת פונדעסטוועגען קען מען בעהויפטען, אז אין די קומענדע טעג וועט פארקומען זעהער גרויסע געשעהענישען דארטען.

מען קאן ניט אבלייקענען, אז די רוסישע ארמעע לייטונג האט ניט צוליעב וואוילטאג אריינגעלאזען די דייטש־עסטרייכישע ארמען אין אגרויסען שטיק פון רוסישע טעריטאריום אבער וויבאלד זיי זענען שוין דארטען האט זיך זעלבסט פערשטענדליך פערגרעסערט די שאנצען פאר דער רוסישער ארמעע.

זיי האבען אייגענע לעבענס־מיטעל הינטערן פראנט, בשעת די דייטשען און עסטייכער האבען פאר זיך פערניכטעטע און פערברעגטע שטעדט און שטעדטלעך און פאר זיך בלאטע.

די רוסען איז אייגענטליך ניט אומעדום געלונגען מיט א גלייכען כח צו הינדערען די דייטשע און עסטרייכישע אפענסיוו. אין קורלאנד האט די דייטשע אפענסיוו. בעגעגענט שוועריגקייטען אבער ניט געהינדערט געווארען דאגעגען אין מערב־גאליציען און אין וואהלין איז די רוסען ניט נאר געלונגען אבצושטעלען די עסטרייכישע אפענסיוו, נאר זיי איז אויך געלונגען אפילו אליין איבערצונעהמען און עס האט געבראכט גאנץ בעדייטענדע רעזולטאטען. די הויפט זאך, אז כמעט אומעדום אויפ׳ן אונגעהויער גרויסען פראנט, פון דיונא ביז טרעמבאוולא זענען די רוסען, וואס הויבען אן די אטאקעס. אין דאס האט א גרויסע בעדייטונג, אויב ניט אין זין פון נצחונות, בעווייזט עס לכל הפחות אז די רוסישע ארמעע פיהלט זיך שוין אזוי שטארק, איז שוין אזוי פיעל געקומען צו זיך, אז זי האט קיין מורא ניט אויפצונעהמען דעם קאמפף אויף ס׳ניי.

די פאליטישע לאגע אין רוסלאנד.

„בערלינגסקע טידענדע״ס קארעספאנדענט אין פעטראגראד טעלעגראפירט: די פאליטישע לאגע און רוסלאנד קאן ברענגען צו איינס פון צוויי אדער דאס בילדונג פון א נייעם ליבעראעען מיניסטער־קאבינעט אדער די דומא וועט פאנאנדערגעלאזען ווערען.

דער פרעמיער מיניסטער גארעמיקין האט בעזוכט דעם קייזער ביים פראנט. און גלייך ווי ער איז געקומען אהערצו איז אבגעהאלטען געווארען א מיניסטערראט, נאר דעם אינהאלט פון דיעזענס פערהאנדלונגען ווערען געהאלטען געהיים.

די פעטראגראדער צייטונג „וועטשערניעע וורעמיא״ האט זיך אנגעפרעגט ביי א רייהע דומא דעפוטאטען וועגען זייער מיינונג איבער דער לאגע און אלע א חוץ די עקסט רעכטע האבען זיך אויסגעדריקט, אז אויב די רעגירונג וועט פאנאנדערלאזען די דומא איז עס אנ׳אונגליק פאר רוסלאנד.

די מיליארד הלואה

ווי ס׳איז געווען געמעלדעט אין אינזער צייטונג אין נעכטיגען נומער געפינט זיך א פראנצויזישע־ענגלישע פינאנץ־קאמיסיע איצטער אין אמעריקא כדי צו מאכען א הלואה פון 1 מיליארד דאלר. דיינט טעלעגראפירט מען פון ניו־יארק.

די מעהרסט איין פלוסרייכע טייל פון די דייטש־אמעריקאנישע באנקען האבען בעשלאסען א איינטייל צו נעהמען אין זיעזער הלואה פון די פעראייניגטע״ די באנקירען זאגען, אז האטש זייערע פערזענליכע סימפאטיען זענען פאר דייטשלאנד, פון דעסטוועגען דארף מען גאר צום ערשטען רעכענען זיך מיט די אמעריקאנישע אינטערעסען, וועלכע קאן געשטעלט ווערען אין שלעכטער לאגע אויב די הלואה וועט ניט געמאכט ווערען. מיר וואלטען זיך געפיהלט בעליידיגט אויב מען וואלט אונז ניט איינגעלאדען צו דיעזער הלואה.

וו. זשאבאטינסקי׳ס לעקציע.

ווי די לעזער ווייסען שוין פון די אנאנסען וועט דער בעקאנטער יודישער פובליציסט ה׳ וו. זשאבאטינסקי האלטען זונטאג דעם 19־טען סעפטעמבער א פארטראג איבער „די אויפגאבען פון דער יודישער פאליטיק״

ה׳ זשאבאטינסקיס נאמען איז גענוג באקאנט און מיר ברויכען ניט בעזונדערס צו רעקאמענדירען דעם טאלענטפולען פערטרעטער פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין גלענצענדער שרייבער. ה׳ וו. זשאבאטינסקי וועט רעדען דאסמאל יודיש!

מיר גלויבען, אז אלע קאפענהאגענער יודען וועלען בענוצען די געלעגענהייט צו הערען דעם בעריהמטען רעדנער, וועלכער וועט בעהאנדלען אלע ברענענדע פראגען פון דער יורישער פאליטיק.

מיר ראטען צו בעזארגען זיך מיט בילעטען בעזונדערס אויף די ביליגערע פלעצער.

פאר די היימלאזע

די רעדאקציע האט פערהאלטען פארן הילפס קאמיטעט פאר די נייטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער.

אלס פדיון־כפרות פון באריס ג., מאריא ג., אלעקסאנדער ג., ארקאדי ג., און שושנה ג., קר־25 געזאמעלט דורך ראבינער לעוויטאן קריסטיאניא 18 קר. ה׳ באשמאן 5 קר. ראבינער לעוויטאן 2 קר. צוזאמען 50 קר.

זונטאג, ד. 19 סעפטעמבער, האלב נייען א זייגער פרעציס

וועט אין גרויסען זאל פון „סטודענטער־פעראייניגונג״ (וועסטער בולווארד 6.)

פארקומען א לעקציע

פון דעם בעקאנטען יודיש־רוסישען שריפטשטעלער און ציוניסטישען טהוער

וו. זשאבאטינסקי

אויף דער טהעמא

„די אויפגאבען פון יודישער פאליטיק״

בילעטען צו קר. 3.00, 2.00, 1.50, 100 און 75 אוירעס צובעקומען ביי ה״ר מ. גראסמאן, אנקער העגאארדסגאדע 1. מעזאנין, טעלעפאן ביען 5472 אין דער עקספעדיציע פון דער „יודישער פאלקסצייטונג״ מינטערגאדע 2. טעלעפאן ביען 1294. ע. און ביים בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונ

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגזאגט בעקאנטע יודישע ליטעראריש קרעפטעזפון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה

אבאנאמענט־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

ווער עס זוכט היגיענישע גוממיווארע

פרימא קוואליטעט ספעציעל פאר עקספארט נאך רוסלאנד מיט אויספיהרערלויבניש צו פאבריקס רייזען זאל זיך ווענדען שריפטליך און *Anorceebureau Skandienavien Hobbergade 10*

אונטער בילעט מערקע *„D 36"*

JENSEN & RØNAGER

ТЕЛЕФ. 82 53 — 9 DRONNINGENS TVÆRGADE 9 — КОПЕНГАГЕНЪ

РУССКАЯ ТИПОГРАФІЯ

Большой выборъ модерныхъ русскихъ шрифтовъ.

Трехцвѣтная печать. Аккуратное выполненіе.

Умѣренныя цѣны. - Спеціальность: иллюстрированные каталоги.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overall*

שטרויס פעדער

עטאבליסעמענט. איך וואש און פארב שטרויס־פעדערען און אלערליי פארבען. איך מאך אויך שעחנע קאנטען צו האטען און פאן פאנען, אלץ פון שטרויס פעדערען. זונטאגאפען. פרוי זאיעטץ גרוינעגאדע 12 2־טע זאל.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו, טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגעגעבען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א געביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עמפפאנג 6 — 9

Rantzaausg 35 B 1 S.

A. Granas

א שניידער געזעל.

בעקומט א גוט בעצאהלענדען פלאץ.

סוילווגאדע 36 1־טע זאל בראגינסקי.

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענגליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 18 אוירעס א פונט און אויך ביליגערע סארטען. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

וועגעטארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקסקיך דאווענט מע, שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

א שניידער

צו הערן ארבייט בעקומט גלייך א פלאץ בערגער, סוילווגאדע 9, 3־טע זאל.

כשר תמר כשר

פפלאנצונגס מארגארינע

ווערט אויסגעארבייט פון די רעסטע רויע מאטעריאלען.

— — איינציגע — —

דענישע פאבריקאט

בהכשר פונ'ם ה"ר אבערראבינער ד"ר שארענשטיין.

קען געברויכט ווערען צו פליישיגע — און מילכיגע מעכלים. —

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

Ansvarshavende for Redaktionen L. [illegible]

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

קריעג בעוויזען אז זיי קענען זיין העלדען אויפן שלאכטפעלד, זאלען זיי אין די לענדער, וואס זענען ניט אנגעריהרט פון קריעג, אויפהערען צו זיין פחדנים. איך פערשטעה, ס'זענען פאראן אזעלכע, וואס מיינען, אז ס'איז אונמעגליך, אז מען זאל די אלע שרעקליכע פערברעכענס בע־געהן איך קען אין דעם פאל קיין אנדער ערק־לעהרונג ניט געפינען, ווי נאר אז די דאזיגע אידען נארען זיך אליין, כדי צו בערוהיגען זייער געוויסען.

„די קאוונער אידען, וואס האבען זיך אב־געזאגט צו געבען משכנות אין שטאלץ ערק־לעהרט אז זיי וועלען בעסער אלע שטארבען איידער עטליכע מקריב צו זיין און וואס האבען באמת ריזיקירט מיט זייער לעבען, דארפען די־ענען פאר א בעלעהרענדען מוסטער פאר די אידען פון די דריי לענדער.

(ענדע קומט)

דער פארלאמענטארישער בלאק.

מען שרייבט אונז פון פעטראגראד: דער נייער בלאק, וואס האט זיך געבילדעט אין גא־סוד. דומא און גאסוד. סאוועט בעשטעהט פון פאלגענדע פראקציעס: אין גאסוד. דומא פון פראגרעסיווע נאציאנאליסטען, צענטר, לינקע אקטיאבריסטען, פראגרעסיסטען און קאדעטען: און אין גאסוד, סאוועט: די אקאדעמישע גרו־פע, דער צענטר און א גרופע אונפארטייאישע.

דיעזער בלאק האט אויסגעארבייט א פלאט־פארם, אין וועלכער עס ווערט געזאגט צווישען אנדערש פאלגענדעס:

„די אונטערגעשריבענע פארשטעהער פון פארטייען און גרופען אין גאסוד. סאוועט און גאסוד. דומא, זייענדיג איבערצייגט, אז נאר א פעסטע, שטארקע און טהעטיגע רעגיערונג קאן פיהרען דאס פאטערלאנד צי נצחון, און אז נאר אזא רעגיערונג, וואס וועט זיך שטיצען אויפ' פאלקס־צוטרוי איז פעהיג צו ארגאניזירען א אקטיווע מיטארבייטערשאפט פון אלע בירגער, זענען געקומען צום בעשלוס, אז די וויכטיגסטע און נויטווענדיגסטע אויפגאבע — צו בילדען א נייע רעגיערונג — קאן ניט פארקומען אהן ברייטע רעפארמען."

איינע פון די אויסגערעכענטע רעפארמען אין דער פל אטפארם איז: „אנהויבען אבשא־פען די בעגרענצונגען פון יודישע רעכטען, אי־בערהויפט אבשאפען דעם יודישען תחום המושב, ערלייכטערען די יודען דעם צוטריט צו אלע לעהר־אנשטאלטען, ערלייבען די יודען אויס־קלייבען זיך פראפעסיעס און אויפריכטען די יודישע פרעסע."

די „טשערטא" און אמעריקא.

מיר האבען ערהאלטען די פאלגענדע וויכ־טיגע ידיעה: די טעג האט דער רוסישער פינאנץ־מיניסטער בארק, וועלכער פאהרט קיין ענגלאנד און פראנקרייך, איינגעלאדען צו זיך די פיהרער פון די רעכטע פראקציעס אין דומא און האט זיי ערקלעהרט פאלגענדעס:

„רוסלאנד געפינט זיך אין א קריטישער לא־גע. זי דארף האבען געלד. די האפנונגען אויף א הלואה אין ענגלאנד זענען זעהער שוואכע. ס'איז פאראן איצט א מעגליכקייט צו מאכען א הלואה אין אמעריקא אויף א האלבען מיליארד דאלאר, וואס וועט ביי איצטיגען קורס בעדייטען א מי־ליא.ו מיט א פערטעל רובל. די הלואה קאן אבער דורכפיהרען נאר דאן, ווען די גאסו, ארס, דומא וועט אנגעהמען דעם געזעץפראיעקט וועגען אבשאפונג פון דער „טשערטא" פאר די יודען.

די רעגיערונג פערלאנגט פון די רעכטע דעפוטאטען, אז זיי זאלען ניט שטערען דורכצו־פיהרען דעם געזעצפראיעקט, ווייל די הלואה איז די איינציגע רעטונג רוסלאנד'ס.

די ערקלערונגען פון דעם פינאנץ־מיניסטער האבען געמאכט אויף די רעכטע א שטארקען איינדרוק, דאך פארטזעצען די „זשעמשצינא" און „רוסקאיע זנאמיא" זייער פאגראם־אגיטאציע.

ווי מען גיט איבער, האט די רעגירונג אריינ־געטראגען אין דער דומא א דרינגענדען גע־זעצפראיעקט וועגען אבשאפען דעם החום המושב.

פון פעטראגראד

מען שרייבט אונז פון פעטראגראד: דעם ערשטען ראש השנה'דיגען אבענד איז אין דעם פעטראגראדען גרויסען בית המדרש אבגעהאל־טען געווארען א תפילה פאר א נצחון פאר'ן רוסישע חייל.

דער רב מ. ג. אייזענשטאדט האט געהאל־טען א קורצע רעדע און דער חזן האט מיט'ן חאר געזונגען הנותן־תשועה.

הרב יצחק יעקב ריינעס ז"ל.

ניט לאנג איז אין לידא געשטארבען דער בעריהמטער גרינדער פון „מזרחי", דער גרוי־סער תלמיד חכם און גרינדער פון דער לידער ישיבה הרב יצחק יעקב ריינעס.

אין איהם פערליהרט די ציוניסטישע בעווע־גונג וויעדער איינעם פון איהרע בעסטע פער־זענליכקייטען און דאס ארטאדאקסישע יודענטום פערליהרט אין איהם איינעם פון איהרע בעדיי־טענסטע לייטער, וועלכער איז פיעל מאל אנער־קענט געווארען אפילו פון זיינע געגנער.

יצחק יעקב ריינעס איז געבוירען אין יאהר 1839 אין קארלין, מינסקער גוב. ער איז געווארען אין שווענציאנער קהלה. איבערהויפט האט זיך הרב ריינעס געמאכט בעריהמט אויפ'ן קאנגרעס פון יודישע געמיינדעס אין פעטער־בורג אין יאהר 1882, בשעת ער האט געוואלט רעפארמירען די ישיבה'ס, אזוי אז מען זאל דארטען לערנען אויך אנדערע למודים א חוץ דעם תלמוד אבער דאס איז איהם ניט געלונגען אויפ'ן קאנגרעס און ער האט אליין געגרינדעט א ישיבה אין שווענציאני, וואו מען האט געלע־רענט אויך אלגעמיינע למודים.

הרב ריינעס איז געווען אן אנהענגער פון חובבי ציון, נאר ווען הערצל'ס רוף האט זיך דערהערט, איז ער גלייך צוגעשטאנען צום ציו־ניזם, און האט געבילדעט די ארטאדאקסישע גרופע אין ציוניזם, „מזרחי". ער איז בעקאנט געווארען אינ'ם יודענטום פונ'ם ערשטען קאנג־רעס. יעדער געדענקט זיין קלוגע און שטאלצע געשטאלט אויף דער קאנגרעס טריבונא, וואס האט פערטראטען דאס ארטאדאקסישע יודענטום און גערעדט איהר שטאנדפונקט.

ת'נ'צ'ב'ה

זונטאג, ד. 19 סעפטעמבער, האלב נייען א זייגער פרעציס

וועט אין גרויסען זאל פון „סטודענטער־פעראייניגונג" (וועסטער בולווארד 6.)

פארקומען א לעקציע

פון דעם בעקאנטען יודיש־רוסישען שריפטשטעלער און ציוניסטישען טהוער

וו. זשאבאטינסקי

אויף דער טהעמא

„די אויפגאבען פון יודישער פאליטיק"

בילעטען צו קר. 3.00, 2.00, 1.50, 100 און 75 אוירעס צובעקומען ביי ה"ר מ. גראסמאן, אנקער העעגאארדסגאדע 1. מעזאנין, טעלעפאן ביען 5472 אין דער עקספעדיציע פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" מינטערגאנע 2. טעלעפאן ביען 1294, y. און ביים בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

זי איז...

— וויפיעל מאל האב איך אייך געזאגט, אז דא איז ניט קיין טהעאטער, הא — האט זיך צו־שריען דער באס, א שווארצער יונגערמאן, מיט א האלב אויסגעקראכענעם קאפ, האלטענדיג א גראבען סיגאר אין מויל און האט זיי אונטער־בראכען, — איהר ארבייט אליין ניט אין לאזט יענעם ניט ארבייטען... זינגען וועט איהר אין דער היים... איך קען זיי גאר ניט אבטרייבען פון דיעזען קאצעניאמער.

עס איז שטיל געווארען, סילוויא און בעללא האבען איינע אויף דער צווייטער א קוק גע־טאן, מיט טיעף אומעדיגע אויגען און האבען זיך שווער אבגעזיפצט.

— זיי האבען מיר שוין געמאכט א לאך אין קאפ — האט מינע געזאגט, אז דער באס זאל הערען.

עס רוישען די רעדער פון די עלעקטרישע מאשינען... א שלאנג פויזעט ארום פון איין מא־שין צו דער צווייטער און זשיפעט... זש... און צוויי שטילע טרעהרען האבען זיך פון סילוויאס און בעללאס אויגען ארונטערגעקייקעלט און זע־נען ערגעץ פערשוואונדען אינ'ם שוידערליכען זשיפען פון דער גיפטיגער שלאנג...

— דו ווייסט בעללא, — האט זיך סילוויא שטיל אבגערופען — איך וועל דא מעהר ניט ארבייטען.

— ווארום דען? — האט בעללא פערוואונ־דערט געפרעגט.

— איך מוז זינגען ווען איך ארבייט אנדערש קען איך ניט ארבייטען...

— און איך אויך, איך האב שוין ניט איין פלאץ צוליעב מיין זינגען פערלוירען. איך קען מיר אבער ניט העלפען... עס איז שרעקליך שווער און ליינגווייליג... מען זינגט זיך אויס און אויפן הארצען ווערט גרינגער.

— דאס איז די פרייע אמעריקא...

— יא... — און זיי האבען זיך ביידע שווער אבגעזיפצט.

אויף מארגען איז אין שאפ געווען שטיל.. געהערט האט זיך אין דיעזער שטילקייט, דער שרעקליכער זשיפען פון דער גיפטיגער שלאנג, פון די עלעקטרישע מאשינען.. א שרעקליכער אומעט האט געהערשט. און אלע האבען דיעזען אומעט געפיהלט, זאגאר סעמקען האט אויך דער אומעט געדריקט, א גאנצען טאג איז ער געזע־סען א שווייגענדיגער.

— זיי זענען טאקע ניטא? אט די צוויי זינ־גערקעס — האט ער א פרעג געטהאן סתם אין דער וועלט אריין.

— יעצט איז טאקע שטיל, א מחיה, —האט מינע, די לאנגע דארע מויד מיט א צופרידענ־הייט אין הארצען געזאגט. — זיי פלעגען דאך מאכען א לאך אין קאפ.

— כ,לעבען עס האט זיך בעסער געארבייט ווען זיי פלעגען אנהויבען זינגען, — האט סעמ־קע מיט א פערבייגקטען טאן געזאגט.

— ווייס איך וואס. פלעגען קוויטשען ווי קעץ... כא־כא־כא! — האט מינע וויעדער געזאגט און האט זיך העסליך צולאכט — יעצט איז שטיל א פערגניגען.

עס איז געווען שטיל. שטיל און אומעטיג. שרעקליך האט יעצט געקלונגען דער זשיפען פון די עלעקטרישע מאשינען, ווי א גיפטיגע שלאנג וואלט זיך ערגעץ ארומגעדרעהט, א בייזע, א צורייצטע...

אלע האבען געפיהלט, אז עפעס פעהלט.

געפעהלט האבען די צוויי זינגערקעס..

א ווייסבערג.

פרענק, הילזנער אין ביילים

2

מיט דער צייט האט זיך אלצדינג בערוהיגט. די אנטיסעמיטישע שטאטפערוואלטונג האט אויף איהר שטייגער גע׳רודף׳ט דיא אידען עקאנאמיש, און דיא אידען, ניט קוקענדיג אויף דעם אנטיסעמיטיזם, לעבען זיך אין וויען וויא גאט אין אדעס. אז לועגער איז געשטארבען, מיט פינף יאהר צוריק, זיינען צו דער לויה געגאנגען א מיליאן מענשען און צווישען זיי א פופציג טויזענד אידען, און דיא מה יפית קהלה פון דער שטאדט וויען האט בייגעשטייערט אידישע געלד צו א דענקמאל, דיא שטאדט זאל שטעלען דעם אידען פרעסער... מסתמא, אלס דאנק דערפאר, וואס ביי לועגער׳ס לויה איז קיין אידען א האר ניט געקרימט געווארען...

אט דערמאהנען מיר זיך ווייטער אן דער מעשה הילזנער. א אידישער „טרעמפ" ווערט בעשולדיגט אין טויטען צוויי קריסטליכע מיידלעך און ווערט אין לויף פון צוויי־יאהריגע פראצעסען צוויי מאהל פער׳משפט צום טויט. דאס שטעטיל פאלנא אין באהעמיע, וואו דער פראצעס קומט פאר, גיט אונז א פאלשטענדיג פאר־בילד פון דער פרענקקייס אין אטלאנטא. דער מאב, סיסטעטעמאטיש אויפגעהעצט דורך אנטיסעמיטישע בלעטער באהערשט דיא שטאדט און די פראווינץ, רייסט זיך אריין אין געריכטסזאל. דער מאיאר פון שטעטיל בילדעט א קאמיטע פון „עהרליכע און חשוב׳ע בירגער" כדי צו בעשטראפען דעם „אידישען פערברעכער", און צו פאדערען אידיש בלוט. אלע אנשטענדיגע און פרייהייטליכע מענשען ווערען פאראליזירט. אידען ציטערען אונטער באיקאט און פאגראם העצע.

דער קייסער פראנץ יוסף בעגנאדיגט דעם פער׳משפט׳ן אידען און פארבייט איהם די תליה מיט לעבענס־לאנגען געפענגעניס. דער קריסטליכער המון, דער אנטיסעמיטישער בירגער־מייסטער און דיא גאנצע חברה קלייבען זיך צו לינטשען דעם בעגנאדיגטען „פערברעכער" נאר עסטרייך איז ניט אמעריקא, דארט זיינען די פראווינצען ניט אפגעצאמט, וויא דיא שטאטען דא. דעם ארעסטאנט מעג מען אריבערפיהרען אין אן אנדער פראווינץ, אום צו שיצען איהם פאר לינטשערייען און פאר אונטערגעקויפטע געפענגניס־וועכטער. אונפראנץ יוסף׳ס רעגיערונג באפעהלט אריבערצופיהרען הילזנער׳ן אין א נייער תפיסה, ווייט פון דעם פאגראם־שטעדטיל דער מארטירער ווערט דערהאלטען ביים לעבען דאס לאנד ווערט ביסלעכווייז בערוהיגט.

דאס האט פאסירט אין 1899 ביז 1901 יאהר, בשעת דאס גאנצע פאלק אין בעהמען איז געווען אש להבה אויף דיא אידען און אויף דעם אומגליקליכען הילזנער. דאס טשעכישע פאלק האט זיך געלאזט איינרעדען אז אידען געברויכען קריסטליך בלוט אויף „ריטועלע" צוועקען.

מיט 14 יאהר שפעטער האט זיך פאנאנדערגעשפיעלט דער מיטעל־אלטערליכער ביילים פראצעס אין קיעוו, און די בעסטע פארטרעטער פון׳ם גאנצען טשעכישען פאלק האבען אין א הייסען אויפרוף צו דער ציוויליזירטער מענשהייט פראטעסטירט געגען דער רוסישער בארבאריי און פערדאמט דעם בלוט בלבול. אונטער דעם אויפרוף האט זיך, צווישען צעהנדליגער גע׳חתם׳עט אויך דער אייגענער ברודער פון יענעם פראקוראר וואס האט הילזנער׳ן בעשולדיגט אין ריטועלען מארד.

און האבען דען ניט דורכגעמאכט דאס זעלביגע די אידען אין אלזשיר, בעת דער גרויסער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדא פון׳ם פראנצויזישען המון דריומאן מיט זיינע געזינונגס־חברים? און לעבען אזוינס ניט איבער אונזערע ברידער אין רוסלאנד, פוילען, רומעניען, גאליציען, אונגארן, אין די סלאווישע און גריכישע באלקאן־לענדער?

אן אלטע געשיכטע וואס בלייבט שטענדיג ניי. קומט א שטורם אויף דעם גרויען קאפ פון אידישען פאלק, בושעוועט א צייט און טראגט זיך אוועק, און קומט ווידער צוריק. די פיעבערגעשיכטע פון אונזער גלות...

ב. בארוכאוו.

„אחד העם" וועגען יודישער לאגע.

אין „טאג" געפינען מיר א אינטערעסאנטען געשפרעך מיט׳ן בעריהמטען יודישען דענקער „אחד העם", וועלכער געפינט זיך איצט אין לאנדאן.

„די ערשטע און בעדייטענדע אויפגאבע פון אידישען פאלק אין דעם מאמענט איז, צו בעקעגען די וועלט מיט די שרעקליכע גוואלדטהאטען, וואס די אידען האבען געדארפט אויסשטעהן פאר פיער יאהרהונדערטע האבען די אידען ניט איבערגעלעבט אזעלכע ליידען, ווי זיי לעבען איצט איבער. זיי זיינען איצט אין א פיעל ערגערער לאגע ווי אין דער צייט פון גלות שפאניען, ווי אין דער צייט פון דער אינקוויזיציע. דעמאלט האבען זיי כאטש געמעגט וויינען. איצט איז זיי אפילו צו וויינען ניט ערלויבט. די אידישע פרעסע אין רוסלאנד איז אין גאנצען אבגעשטעלט. ניטא קיין שווערערע זאך פאר א אידען, ווי צו קריגען איצט א פאספארט קיין אויסלאנד, און פון איבער דער גרעניץ קען צו אונז קיין שום זאך ניט קומען, וואס זאל אונז דערצעהלען די טראגעדיע, וואס שפיעלט זיך דארט אב. ס׳איז די שוידערליכסטע לאגע פון אידישען פאלק, און די אידען שווייגען.

„דאס איז ניט קיין פראגע פון סימפאטיען, ס׳איז ניט קיין פראגע, צי עמיצער איז פאר די פערבינדעטע אדער פאר די דייטשען, ס׳איז צייט, אז מיר זאלען זיין פאר גערעכטיגקייט. מען דערצעהלט וועגען די גרויזאמע געשעהנישען אין בעלגיען. מען דערצעהלט וועגען די מערדערייען געגען די ארמעניער. ווער וועט דערצעהלען וועגען די טייוועלשע מערדערייען געגען די אידען, אויב די אמעריקאנער אידען וועלען פערפעהלען צוצושטעלען די פאקטען?

אויב די אידען אין אייראפא קענען עס צוליעב פערשטענדליכע אורזאכען ניט טהאן, איז עס דער חוב פון אמעריקאנער אידענטום צו טהאן דאס. זיי האבען ניט קיין גרעסערען חוב צו זייערע אומגליקליכע ברידער, זיי האבען ניט קיין וויכטיגערע אויפגאבע אין איצטיגען מאמענט.

„איך סיפאטיזיר מיט ענגלאנד, דעריבער זעוען פאר מיר נאך פיינדליכער די געשעהנישען אין רוסלאנד, אבער צו פערבלייבען שטום אויף דעם סמך, וואס די אמעריקאנער אידען, זייענדיג נייטראל, ווילען זיך אבהאלטען פון יעדער מיינונג און קריטיק, דאס איז מעהר ווי אונזין. ניט קיין פראגע פון מענשליכקייט. זיין נייטראל מיינט ניט ריינצואוואשען אדער צו אונטערדריקען פאקטען, וואס די גאנצע וועלט דארף וויסען.

„דערווייל קען מען מעהר נישט ווי בויען השערת וועגען דעם וואס דארף געטאהן ווערען ביי דער פריעדענס־קאנפערענץ. איהר קענט אבהאלטען אין אמעריקא אייער קאנגרעס אדער קאנפערענץ — אין דעם מאמענט איז עס נישט פון דער גרויסער וויכטיגקייט. ניט עס וועט העלפען, ניט עס וועט שאדען. אבער לויט מיין מיינונג, א קאנפערענץ אדער א קאנגרעס. וואס וועט ניט עפענען דערוועלט די אויגען אויף דעם וואס געשעהט איצט מיט אונזער פאלק אין רוסלאנד וועט זיין ארויסגעווארפען.

„די אידען האבען ניט קיין אייגענע ארמעע אדער פלאטע. דאס איינציגע, וואס די אידען דארפען ביי אזעלכע אומשטענדען ווייזען, איז זעלבסט רעספעקט. די אידען האבען אין דעם

די צוויי זינגערקעס

(ענדע)

— נו, זינגסט „די צובראכענע וואזע"?

דו האסט פערגעסען, אז דער באס וויל ניט אז מיר זאלען זינגען אין דער צייט ווען מען ארבייט?

— איך קען ניט ארבייטען, אז איך זינג ניט...

„אך די וואזע אין וועלכער דו האסט די צארטע בלום געהיט, האסטו מיט דיין ווייער אכטלאז א שטופ געטהאן, און אן אונמערקליכען בראך האט די וואזע בעקומען"... האט זיך סילוויא צוקלאגט אויף איהר זיסער סאפראנא שטימע און בעללא האט איהר אונטערגעכאפט מיט איהר אלטען־שטימע:

„פון יענער צייט איז דיין קינדעריש
אונפארזיכטיגקייט שוין לאנג
פערגעסען, אבער די ארעמע וואזע!
איהר ערווארטעט אן אומגליק,
פערוועלקט איז איהר בלום, אועק איז
דער וואסער, טשעפע איהר ניט,
זי איז צובראכען"...

און ווי צוויי עלענדע קינדער, פערלאזטע און פערבלאנדזשעטע, מיט א וועהטאג און א בענקעניש אין הארצען, האט זיך די ליעד צווישען דעם גערויש פון די רעדער געפלאנטערט... האט געוויינט און האט זיך געבעטען.

— זעה נור, ווי די מוידען האבען זיך צומיאוקעט, — האט זיך סעמקע דער אפרייטער צושריען — מיאו... מיאו... ווי צוויי קעץ — און ער האט זיי אנגעהויבען נאכמאכען, עפענדיג דערביי זיינע צוויי גרויסע ליפען, פערגלאצענדיג זיינע וואסערדיגע אויגלאך, וועלכע זענען געווען רויט און טיעף איינגעגראבען אין זיין קליינעם שטערען, אויף וועלכען עס איז ארונטערגעהאנגען א לאנגע גריווע.

— זיי צייגען וואס זיי קענען — האט זיך אבגערופען מינע די פינישערין, א לאנגע, דארע מויד, מיט א דארען פוים ווי אן אויסגעטריקענטער פלוים, מיט א דארע ברוסט און א מויל גאלדענע צייהנער.

— נעווער מיין, האט זיך אבגערופען ר׳ זלמן דער ביגלער, א יודעל אין די פופציגער א נידריגער, א פעטער, מיט א קורץ געשווירען בערדעל — זיי זינגען שוין איינמאל שעהן... עס איז א מהיה בנאמנות, עס ארבייט זיך געשמאקער... איהר האט זיי געדארפט הערען זינגען מיט צוויי יאהר צוריק... וואלט איהר ערשט געוואוסט וואס הייסט זינגען... היינט שעהן זענען זיי געווען, ווי צוויי מלאכים־לעך, עס איז א פערגעניגען געווען צו קוקען אויף זיי, היינט זענען זיי שוין ניט אזוי ווי מיט א צוויי יאהר צוריק... ניט אלעמען פאליובעט דער שאפ...

— זעה נור, דער אלטער ווארפט אויך א אויגעל אויף די זינגערקעס... ער האט חשק דער אלטער — האט זיך סעמקע צולאכט, צייגענדיג דערביי זיינע שווארצע צופוילטע צייהנער.

— מאך זיי נאך, סעם, האט מינע מיט א אייפערזיכטיגען טאן געזאגט — מאך ווי א קאץ.. זיי מאכען א לאך אין קאפ...

— מיאו... מיאו... האט זיך סעמקע צושריען איבער׳ן שאפ, ווי א קאץ. אין שאפ האבען זיך אלע צולאכט, קוקענדיג מיט א שפאטישען בליק אויף די צוויי זינגערקעס, אויף בעללען אין סילוויאן, וועלכע זענען געווען פערטהאן אין זייער אומעט און בענקעניש, אין זייער עלענד און טרויער...

„נאר דער וואונד איז טיעף,
ער וואקסט פון טאג,
טשעפע איהר ניט,
זי איז צובראכען...
טשעפע איהר ניט,

Jüdische Volkszeitung № 225 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דאנערשטאג ו׳ תשרי תרע״ו (16 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

א נייע מאביליזאציע אין רוסלאנד.

די „פעראייניגטע“ מאכען א מיליארד־הלואה אין אמעריקא.

א נייע מאביליזירונג אין רוס־לאנד.

פעטראגראד, 15־טען סעפטעמבער. דער קייזער האט איצט אונטערגעשריבען א געזעץ וועגען איינרופען די אפאלטשענצעס פון דער צווייטער קאטעגאריע און דאס קריעגס־מיני־טעריום וועט אין גיכען אנהייבען די נייע מא־ביליזירונג.

די געזאמעלטע צאהל פון די סאלדאטען, וואס דיעזע מאביליזירונגען וועלען ברענגען, בערעכענט מען ביז 8 מיליאן. פונדעסטוועגען מיינט מען, אז מען וועט מאביליזירען נאר די אינגערע סאלדאטען.

א מיליארד־הלואה.

לאנדאן, 15־טען סעפטעמבער, צו רייטערס ביורא טעלעגראפירט מען פון ניו־יארק: עס געהען קלאנגען, אז די ענגליש־פראנצויזישע פינאנץ־קאמיסיע וואס איז איצט אין אמעריקא וועט אויפנעהמען א נייע הלואה פון א מיליארד ז אלאר.

אנגעזעהענע פינאנץ־לייט אין וואשינגטאן בעהויפטען, אז די וואשינגטאנער רעגירונג וועט גיט שטערען אויפנעהמען דיעזע הלואה, ווייל דאס וואלט געווען א נייטראליטעט ס קריינקונג.

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 15 טען סעפטעמבער. (אפיצי־על). די דייטשע אטאקעס אויף די טייכען סוי־קען און פיקסטערן און אויף דער דארף ראקיש אין דרקם פון דער ליניע יאקאבשטאדט־דווינסק דויערען נאך. ביי דער סטאנציע פאדבראזשע האבען מיר אבגעשלאגע פיעל פיינדליכע אנג־ריפען. אין מערב פון פאדבראזשע האבען די דייטשען פארגענומען זעהר העפטיגע אטאקעס.

נעבען דעריאנא האבען זיי פערזוכט אנצו־גרייפען, אבער מיר האבען זיי אבגעשטעלט דורך אן ענערגישען געגען־אנגריף זענען מיר נאכדעם געגאנגען פארווערטס אין מערב פון קלעוואן. ווען מיר האבען אין א קאמפף ביי דער דארף אלעשווא גענומען איבער 1300 געפאנ־גענע.

אין מערב פון ווישנעוויטש האבען אונ־זערע מחנות פערטריבען דעם שונא פון דער דארף רידאמעל און פון דער גאנצער געגענד. דער פיינד האט זיך גיך אבגעצויגען צוריק און איז אויך פערטריבען געווארען פון דער דארף ראסטאקי. מיר האבען דערביי גענומען 20 אפי־צערען און אנ׳ערך 2000 מאן געפאנגען. אונזער ארטילעריע האט געשטערט דעם שונא׳ס אנגרי־פען־פערזוך און האט אבגעשלאגען זיינע אינ־פאנטעריע. מיר האבען נאכדעם דורך א געגען־אנגריף גענומען אנ׳ערך 140 אפיצערען און 7200 סאלדאטען געפאנגען. א חוץ דעם האבען מיר עראבערט פיעל קריעגס אמוניציאן, 20 מיט־ראליעזען, 4 אמוניציאנס־וואגענס און 6 לייכ־טע קאנאנען.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 15־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). גענעראל פע׳דמא־שאל פון הינדע נבורג׳ס מח־נות געהען פארווערטס אויפ׳ן פראנט צווישען דיונא און ווילא אין צפון־מערב פון ווילנא דארטען האבען זיי גענומען 5200 געפאנגענע.

אויך אין מזרח פון אליטא האבען מיר ערפאלג אין צפון־מזרח פון גראדנע זענען מיר פערפאלגענדיג דעם שונא דערגאנגען ביז ניט ווייט פון לידא. היינט ביי נאכט האבען מיר באמבארדירט דעם לידער וואקזאל.

מיליטער־פפליכט אין ענגלאנד

לאנדאן, 15־טען סעפטעמבער. צום עפע־נונג פון פארלאמענט ווערט דא געפיהרט א זעהר ענערגישע אגיטאציע פאר איינפיהרען אלגע־מיינע מיליטער־פפליכט אין ענגלאנד. די ציי־טונגען דרוקען אין די לעצטע טעג רשימות פון מיניסטארען וואס זענען פאר אין געגען דעם. נאך דיעזע רשימות קאן מען זעהען, אז די צאהל פון די אנהענגער פון אלגעמיינער מיליטער־פפליכט פערגרעסערט זיך פון טאג צו טאג צום סוף איז דער אמוניציאנס־מיניסטער לאיד דזשארדזש אויך איבערגעגאנגען אין לאגער פון די „מיליטאריסטען.“

„טיימס“ פערעפענטליכט היינט א בריעף פון 30 פארלאמענטס־מיטגליעדער וואס געפינען זיך איצט אלס אפיציערען אין שלאכטס־פעלד. אין דעם בריעף אויפפאדערען די פארלאמענ־טאריקער דאס ענגלישע פאלק צו שטעלען זיך אין קאמפפ פאר דעם פאטערלאנד. „יעדע־רער וואס קאן נאר טראגען וואפען דארף העל־פען דאס פאטערלאנד אין דער איצטיגער קרי־טישער לאגע.“

פון ווארשוי

קיין ווארשוי איז די טעג אנגעקומען דער יודישער דעפוטאט אינ׳ם דייטשען רייכסטאג ה׳ האאז, וועלכער איז איצט בעשטימט אלס מיט־גליעד פון דער ציווילער פערוואלטונג אין רוסיש פוילען, דער פאסטען איז זעהער א הויכער און די בעשטימונג פון ה׳ האאז איז באגעגענט געווארען מצד די דייטשע יודען מיט בעפריעדי־גונג.

א מיטיילונג צו די אקציאנערן פון דער אקציען־געזעל־שאפט „יודישע פאלקסצייטונג׳ס דרוקעריי.

דאנערשטאג 16 סעפטעמבער, האלב 8 אזייגער אין אווענד, וועט אין לאקאל פון יוגענד־פעריין, קריסטאלגאדע 24 :2 פארקומען

א דרינגענדע גענעראל־פערזאמלונג

פון די אקציאנערען פון דער א. ג. יודישע פאלקסצייטונגס דרוקעריי.

טאגעס־ארדנוג:

1) אלגעמיינער געשעפטס־בעריכט. 2) פארשלאנג צו ליקווידירען די יור. פאלקסצייטונג

אין דער גענעראל־פערזאמלונג האבען דאס רעכט צו בעטייליגען זיך נאר אקציאנערען.

דער פארשטאנד:
י. נאחעמזאהן, פארזיצענדער

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונ

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויס'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגזאגט בעקאנטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוזאך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה

אבאנאמענט-פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט-קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

ווער עס זוכט היגיענישע גוממיוורע

פרימא קוואליטעט ספעציעל פאר עקספארט נאך רוסלאנד מיט אויספיהרערלויבניש צו פאבריקס פרייזען זאל זיך ווענדען שריפטליך און *Anovceeburcuu Skandienavien Hobbergade 10* אונטער בילעט מערקע „D 36"

Mølle מיילע

Hotel Mølleberg Mølle

רשט-קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt*

שטרויס פעדער

עטאבליסעמענט. איך וואש און פארב שטרויס-פעדערען און אלערליי פארבען. איך מאך אויך שעחנע קאנטען צו האטען און פאן פאנען, אלץ פון שטרויס פעדערען. זונטאגאפען. פרוי זאיעטץ גרוינעגאדע 12 2-טע זאל.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3-טען זאל.

א סאלידער-שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס-פערגרעסערונג איבערגעגעבען אה אבשטייהונגס-בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א געביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עמפפאנג 6 — 9

Rantzaausg 35 B 1 S.

A. Granas

א שניידער געזעל.

בעקומט א גוט בעצאהלענדען פלאץ. טוילווגאדע 36 1-טע זאל בראגינסקי.

שפראך-אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענגליש. וועסטערברוגאדע 25 3-טען זאל.

אין קאלאניאל-לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 18 אוירעס א פונט און אויך ביליגערע סארטען. ליכט אויף יום-טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

וועגעטארישער-רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס-קיך דאווענט מען, שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר פענסיאנאט כשר

גוטע און זויבערע יודישע מיטאגען בעקומט מען ביי פרוי, ווערשראווסקי, נארסייגאדע 19 פאר-טער אין הויף.

א שניידער

אדער א שניידערקע בעקומען ארבייט.

חאאיט, סלאטסגאדע 28.

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין קריסטאלגאדע 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז) פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס צייטונג ביל. מרק נומר. 130 אויך ביי ה"ר סקאראחאד, בארגערגאדע 30 טעל. פאלע 67—21 אי עס ווערען אויך פערקויפט גרויען-פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואלטעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה-לעגדער.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1-טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

Ansvarshavende for Redaktionen L. Bruck

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

וואס זי וויל. אין מלחמה־פראגען שפיעלען אויך א גרויסע ראלע די פעהיגקייטען פון דער רעגיערונג וויי אזוי צו בעהאנדלען אינטערנאציאנאלע סכסוכים. עס זיינען דא א סך וועגען אויף אויסצוגלייכען סכסוכים צווישען רעגיערונגען, כדי צו פארמיידען מלחמה, ווי האנדעלס־אבמאכען צען צום ביישפיעל, אין אנדערע אבמאכען. א רעגיערונג, וועלכע בעשטעהט פון פעהיגע שטאאטסלייט איז אפשר אזוי וויכטיג אויפצוהאלטען פריידען, פונקט אזוי ווי א גרויסע ארמיע.

אזוי האבען מאנכע מיליטעריש עקספערטען אויף גענעראל לי׳ס בוך, דאס איז אבער בעווען מיט 3 יאהר צוריק, די איצטיגע וועלט־מלחמה האט אבער בעווייזען, אז אלע אבמאכען אין די פעהיגקייטען פון די שטאאטס־ליים זענען נישט וועדטה קיין שמעק טאבאק. דער „שטארקערער גווינט, אבמאכען זיינען נישט מעהר ווי פאפירלעך און האבען א פאפירענעם כח. און נאך עפעס האט די איצטיגע מלחמה בעוויזען: אויך וויפעל עס איז ניט מעגליך אבצושאצען די שטארקייט פון א גרויס מאכט, אט, למשל, האט גענעראל לי, א גרויסער אנערקענטער עקספערט, געשריבען, אז דייטשלאנד וואלט ניט געקאנט אריסשיקען א האלבען מיליאן געלערנטע סאלדאטען, מחמת זיי זענען נויטיג מער אינהר אין לאנד גופא. די איצטיגע מלחמה בעוויזט קלאר, ווי קאמיש אזא קוק איז געווען בנוגע צו דייטשלאנד.

ווי עס ווייזט אבער אויס, וואלט ניט אמעריקא אויף די עצות פון גענעראלען. דער מיליטאריזם, וועלכער האט אין די לעצטע יאהרען אנגעהויבען שפילען די הויפט־ראלע בייי נאציאנען, פערנעהמט אויך אין אמעריקא א בכבוד־דיגען ארט.

אמעריקא, פאלעסטינא און יודען.

אין א געשפרעך מיט א מיטארבייטער פון „וואהריים" האבען דריי הויכע בעאמטע פון מיניסטעריום פון אויסערן אריסגעזאגט פאלגענדע אינטערעסאנטע מיינונגען!

„אלע דריי האבען זיך ערקלערט גענען דעם פלאן פון דער „דזשואיש קאמיטע" פאר א בעשרענקטער קאנפערענץ. דאס יודישע וואלט, האבען זיי גענאגט, מוז קומען פאר דעם טריבונאל פון די פעלקער אין נאמען פון דעם גאנצען יודישען פאלק. בלויז דאן וועט עס מאכען דעם גענוגעשען רושם.

צופעליג האבען זיי זיך אויך אריסגעלאפט מיט עטליכע וועדטער, וואס וואדפען א ליכט אויף דער בעציהונג פון דעם אפיציעלען וואשינגטאן צו דער „אמעריקאן דזשואיש קאמיטע". די וועדטער זענען נישט גענוג קיין צווייפלדיגע און בעדארפען כח. און נאך עפעס האט די איצטיגע מלחמה בעוויזען: אויך וויפעל עס איז ניט מעגליך אבצושאצען די שטארקייט פון א גרויס מאכט. אט, למשל, האט גענעראל לי, א גרויסער אנערקענטער עקספערט, געשריבען, אז דייטשלאנד וואלט ניט געקאנט אריסשיקען א האלבען מיליאן געלערנטע סאלדאטען, מחמת זיי זענען נויטיג מער אינהר אין לאנד גופא. די איצטיגע מלחמה בעוויזט קלאר, ווי קאמיש אזא קוק איז געווען בנוגע צו דייטשלאנד.

ווי עס ווייזט אבער אויס, וואלט ניט אמעריקא אויף די עצות פון גענעראלען. דער מיליטאריזם, וועלכער האט אין די לעצטע יאהרען אנגעהויבען שפילען די הויפט־ראלע בייי נאציאנען, פערנעהמט אויך אין אמעריקא א בכבוד־דיגען ארט.

אמעריקא, פאלעסטינא און יודען.

אין א געשפרעך מיט א מיטארבייטער פון „וואהריים" האבען דריי הויכע בעאמטע פון מיניסטעריום פון אויסערן אריסגעזאגט פאלגענדע אינטערעסאנטע מיינונגען!

„אלע דריי האבען זיך ערקלערט גענען דעם פלאן פון דער „דזשואיש קאמיטע" פאר א בעשרענקטער קאנפערענץ. דאס יודישע וואלט, האבען זיי גענאגט, מוז קומען פאר דעם טריבונאל פון די פעלקער אין נאמען פון דעם גאנצען יודישען פאלק. בלויז דאן וועט עס מאכען דעם גענוגעשען רושם.

צופעליג האבען זיי זיך אויך אריסגעלאפט מיט עטליכע וועדטער, וואס וואדפען א ליכט אויף דער בעציהונג פון דעם אפיציעלען וואשינגטאן צו דער „אמעריקאן דזשואיש קאמיטע". די וועדטער זענען נישט גענוג קיין צווייפלדיגע און בעדארפען כח. און נאך עפעס האט די איצטיגע מלחמה בעוויזען: אויך וויפעל עס איז ניט מעגליך אבצושאצען די שטארקייט פון א גרויס מאכט,

פרענק, הילזנער אין ביילים

I.

די שרעקליכע מעשה־פרענק בריינגט אונז ניט ווילענדיג אויף א סך טרויעריגע געדאנקען און טונקעלע סך־הכל׳ס.

עהנליכע טראגעדיעס, אין אן עפעס געענ־דערטער פארם, ביי טיילווייז־אנדערע אומשטענ־דען, האבען מיר שוין א סך איבערגעלעבט אין פערשיעדענע לענדער אין אונזער „פראגרעסי־ויער" „ציוויליזירטער" צייט.

אט דערמאהנען מיר זיך אן דער פאגראם־שטימונג אין דער גרויסער וועלט־שטאדט יויען צו דער צייט, ווען די שטאדט האט אויסגעקלי־בען פאר איהר בירגערמייסטער דעם בעריהמ־טען צורר היהודים קארל לוענער. דאס איז גע־ווען סך הכל ניינצעהן יאהר צוריק. די שטאדט־פערוואלטונג ערוועלט פאר דעם בירגערמייס־טער דעם ליעבלינג פון דער באפעלקערונג לו־ענער, וואס האט זיך פאפוליער געמאכט מיט זיינע אידען־פרעסערישע כלומרשדיגע דרשות, איין מאהל און א צווייטען מאהל און א דריטען מאהל קלייבט מען אויס לוענערען פאר׳ן ביר־גערמייסטער פון דער עסטרייכישער הויפט־שטאדט, און דער אידען־פריינדליכער קייסער פראנץ יוסף פסל׳ט די וואהלען איין מאהל, און א צווייטען מאהל און א דריטען מאהל. דער קייזער וויל ניט צולאזען, אז אן דער שפיץ פון זיין שעהנער הויפט שטאדט זאל שטעהן א מענ־שען־פרעסער און א פרעדיגער פון ראסענ־האס, ביים אלטען באליעבטען קייזער — וואס איז שוין צו יענער צייט געזעסען א האלב־יאהרהונ־דערט אויף דעם כסא מלכות — פלאמט דער פנים פאר שאנדע, אז אין זיין טהייערסטער שטאדט זאל לוענער זיין דער שני למלך.

דריי מאהל נאך אנאנד, אין לויף פון עטלי־כע חדשים צייט, ווערט דער אנטיסעמיט גע־וועהלט פון פאלק און גע׳פסל׳ט פון קייזער. דאס פאלק שטרעבט די אידען צו פערניכטען אדער לכל הפחות צו דערניעדריגען, דער קיי־זער שטרעבט זיך אן די אידען צו בעשיצען און דעם גאנצען זומער פערהילכט די לופט פון וויען מיט די צויושעטע קלאנגען פון „טויטעט די יודען". וואגאנען פון טראמוויי ווערען אב־געשטעלט אין די גאסען. דער המון שלעפט פון זיי ארויס די אידען און דער׳הרג׳עט זיי אויפ׳ן שטעל. לינטש־יוסטיץ געוואלטעוועט אין דער רייכער אינטעליגענטער דונוי־שטאדט. דער המון איז אויפגעבראכט ניט נור געגען די אידען, נור אויך געגען דעם ווארים־געליעבטען קייזער אליין. דער מאב סטראשעט מיט אנאפענער רעוואלו־ציע, מחנות צו־ווילדעוועטע בירגער זאמלען זיך אויף ביי דעם פאלאץ פון קייזער און שליי־דערען פון זי מיילער שרעקליכע דראהונגען. זיי פאדערען, אז דער טרעגער פון דער קרוין זאל געבען זיין הסכמה צום אנטיסעמיטישען בירגערמייסטער און צו דער פאגראם־פארטיי.

און דער קייסער גיט ענדליך נאך. ער דערנידריגט זיך אזוי ווייט, איינצולאדען צו זיך דעם פאלקס־קאנדיד׳ט און בעטען איהם פרייוויליג צו דעמיסיאנירען. פראנץ יוסף וויל כאטש לפנים ראטעווען דעם כבוד פון דער קרוין. עס פארשטעהט זיך, אז דער „פאטריא־טישער" לוענער גיט נאך דער פערזענליכער בקשה פון „זיין מאיעסטעט" און דעמיסיאנירט אלס בירגערמייסטער. אבער אין צוויי חדשים ארום קלייבט מען איהם ווידער אויס אויף דעם פאסטען, און דער קייסער באשטעטיגט איהם שוין ענדליך דאס מאל.

די גאנצע צייט פון אט דעם דראמאטישען קאנפליקט צווישען דער ליבעראלער קרוין און דעם שווארצען פאלק פארבריינגען די יודען פון דער הויפט־שטאדט און פון דער גאנצער מדינה אין טויט־שרעק. [עטליכע יודען ווערען דער׳הרג׳עט און א פאר צעהנדליג ערנסט פארוואונ־דעט פון דעם המון אין לויף פון אט דער צייט. בייזערט זיך דער המון אויף דער הארטנעקיג־קייט פון קייסער, אדער דער המון פרעהט זיך מיט זיין נצחון — זיין כעס און זיין שמחה לאזט ער אויס צום יודען

ב. בארוכאוו.

אמעריקא אין א פאל פון מלחמה

(ענדע)

גענעראל לי רעכענט, אז אין א שלאכט אויפ׳ן ים קען יאפאן בייקומען אמעריקא. זיין מיינונג איז, אז יאפאן האט בעסערע שיפען ווי אמערי־קא. בעסערע אפיציערען און בעסערע סאלדא־טען. און אויב יאפאן וועט שלאגען אמעריקא אויפ׳ן ים, קען זי דאן אריינפיהרען אין אמערי־קאנישע גרעניצען 200 טויזענד פון איהרע בעס־טע סאלדאטען אין פערלויף פון פינף וואכען און מארשירען אויף וואשינגטאן, ארעגאן און קאליפארניא, און עס וועט זיין אונמעגליך זיי צו פערטרייבען. „מיר מוזען דערום פארגרע־סערען אונזער פלאט און אונזער ארמעע אויף אזוי פיעל, אז מיר זאלען זיין אימשטאנד ארויס־צושטעלען דריי ארמעען צו 200 טויזענד אין איטליכער ארמיי אויף צו בעשיצען דעם ברעג פון דריי פונקטען."

די בעפעסטיגונגען פון אמעריקאנער ברע־גען — רעכענט גענעראל לי — האבען קיין ווערטה ניט אין פערגלייך מיט די יאפאנעזישע בעפעסטיגונגען. ער האלט איבערהויפט נישט פון בעפעסטיגונגען ארום ברעגען.

גענעראל טשעפי און גענעראל סטארי, וועלכע האבען געשריבען א פארוואורט צו לי׳ס בוך, זיינען מסכים מיט די מיינונגען פון מחבר. זיי זאגען אויך, אז עס וועט זיין זעהר גרינג פאר׳ן שונא צו מאכען א געלונגענעם אנפאל אויף די פאסיפישע ברעגען. זיי זיינען אויך איינשטימיג מיט גענעראל לי, אז די פעראיי־ניגטע שטאאטען מוזען האבען א בעשטענדיגע שטארקע ארמיי, אויב ניט קען אמעריקא גע־שלאגען ווערען פון יאפאן, אדער פון אנ׳אנדער גרויס־מאכט.

דער מחבר פון בוך צווייפעלט ניט, אז יא־פאן וועט פריהער אדער שפעטער מאכען אנ׳־אנפאל אויף אמעריקא, ווארום יאפאן האט אנ׳־אויג אויף די פיליפינישע אינזלען.

אויב אמעריקא — שרייבט ער — וויל זיך אויף ווייטער אויך האלטען פאר דער אלטער מאנרא דאקטרין, אז אמעריקא איז פאר די אמע־קאנער, דאן דארף פון הינטען שטעהן א שטאר־קע בעשטענדיגע ארמיי. ווארום די דאזיגע דאקטרין איז א שטארק אויפרייצענדע זאך און א־וועלכע איז גרויס־מאכט וועט סוף־כל־סוף געגען דעם רעבעלירען. ווי עס שיינט אבער, וועט אמעריקא זיך ניט אבזאגען פון דער מאנ־רא דאקטרין, דערום דארף מען שטארק זיך בע־שיצען. און בעשיצען מוז מען זיך געגען יא־פאן, ווייל זי איז די איינציגע נאציאן, וואס וועט אטאקירען אמעריקא.

מיליטערישע עקספערטען גיבען צו, אז גע־נעראל לי איז אין א סך פרטים גערעכט, דאך איז זיין מורא א צו־גרויסע. ווען די פעראיי־ניגטע שטאאטען זאלען נור פערשטארקען די פלאטע איז אויך גענוג. מען דארף דאך ניט פערגעסען, אז איצט איז דאך ניט אזא צייט, בעת דער גאנצער ערפאלג פון א נאציאן איז נור אין גבורה, און אז ווען א מדינה בעזיצט א שטארקע פלאטע קען זי שוין אויפטהון אלץ,

די צוויי זינגערקעס

די צוויי זינגערקעס האט מען זיי אין גאנ־צער פאבריק גערופען: איינע הייסט סילוויא די צווייטע—בעללא.

סילוויא איז א דונקעל בלאנדע מיידעל, דריי און צוואנציג יאהר אלט. זי איז געבוירען געווארען אין א דארף אין קאמענעץ פאדאלס־קער גובערניע, זי איז אבער פון דארף אנטלא־פען אין דער שטאדט אריין. דארט האט זי זעקס קלאסען גימנאזיע דורכגעמאכט, און איז ענדליך געקומען, אין אמעריקא, מיטברענגענדיג מיט זיך האפנונג אין איהר יונגע הארץ, און א שעהנעם ליכטיגען פנים. צוויי גרויסע דונקעל בלאהע אויגען א מויל פערעלדיגע צייהנער, א בייגזא־מ׳ גראציעזע פיגור, א זיסען שמייכעל, א זיל־בערנעם געלעכטער און א זיסע הארציגע שטימע.

בעללא איז א נידריגע ברונעטקע, פיעל יוגער פון סילוויאן, האט אין קיעוו א הויכע שהלע דורכגעמאכט און רעדט גוט העברעאיש, איז ניט אזוי שעהן ווי איהר חבר׳טע סילוויא. האט אבער צוויי שווארצע, ברענענדיגע אויגען קליינע זילבער ווייסע צייהנדלעך, א קינדעריש געלעכטער און א שטענדיגען שמייכעל אויף איהרע דינע רויטע ליפעלעך און א סאלידע, אלטע שטימע..

זיי זיצען איינע נעבען דער צווייטער, א מאשין נעבען א מאשין און פון אין דער פריה ביז פארנאכט קלינגען זייערע שטימען דורכ׳ן גערויש פון די עלעקטרישע מאשינע, ווי א קרעכץ, ווי א וועה־געשריי, ווי א געבעט און ווי א קלאג־ליעד. צוויי יונגע מיידלאך בעק־א־גען זייער יוגענד, זיי בעקלאגען דעם פריהלינג פון זייער לעבען, די בלומען וועלכע וועלקען פאר דער צייט.. מאדנע טרועריגע, אומעדיגע און נאהענטע ליעדער זינגען זיי. און ווען זיי זינגען זיך אויס ווערט זיי אויפ׳ן הארצען גרינ־גער.. זיי זיצען דאן ביידע מיט פערביסענע ליפען און שווייגען.. און אין שאפ ווערט מאדנע שרעקלין פון דעם גערויש פון די עלעקטרישע מאשינען. עס דאכט זיך אז ערגעץ וואו ליגט א בייזע שלאנג און זשיפעט זש.. זש..

אך, ווי שוידערליך דיעזער גערויש איז, אבער זייער שווייגען דויערט ניט לאנג:

—נומיר זינגען „די צובראכענע וואזע"— רופט זיך אב סילוויא—ד ו קענסט עס?

—מיר זיינען אליין א צובראכענע וואזע— ענטפערט איהר בעללא מיט א שטילען זיפץ.

—יא, בעללא, מיר זיינען אליין א צובראכע־נע וואזע...

א קליינע פויזע.

—פון גימנאזיע אין שאפ אריין, א שעהנען קאמבינאציאן.

—פון דער העברעאישער שפראך צו דער וואולגארער שאפ־שפראך.

—אך בעללא מיט וויפיעל האפנונג בין איך אין דיעזען לאנד געקומען און פון אלעס איז מיר דער שאפ געבליבען.. ערשט צוויי יאהר אז איך ארבייט, און מיר דאכט אז איך זיץ שוין ביים מאשין לאנג.. און וואס פון טאג לעשט זיך עפעס אויס אין מיין הארצען..

—יא סילוויא ניטא קיין מוטה און קיין לוסט צו לעבען, און איך בין ערשט צוואנציג יאר אלט..

—דו ווייסט, בעללא ביי מיר אויפ׳ן שטע־רען זיינען שוין פאראן צוויי קנייטשען סילוויא האט זיך א גלעט געטהאן איבער איהר אפענעם שטערען.—מיין ברוסט ווערט דארער ווא פון טאג. אלעס וועלקט אין מיר... דו געדענקסט מיינע רויטע באקען? ווי צוויי בלומען: ווי בליהענדע בלומען זיינען זיי געווען..

—זעה נור וואס פאר א גרויסע אדערע איך האב אויף מיינע הענד... אט אזוי איז מיין ברוסט און מיינע פיס געדענקסט וואס פאר א קלאהרע דורכזיכטיגע לייב איך האב געהאט, ווי אן אלבאסטער...

(פארטזעצונג קומט)

א. ווייסבערג

Jüdische Volkszeitung № 224 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מיטוואך ה' תשרי תרע"ו (15 Septemb. 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די רוסישע אפענסיוו אין מזרח־גאליציען.

גענעראל רוסקי וועגען רוסלאנדס מיליטערישער לאגע.

די רוסישע אפענסיוו.

בערלין 14־טען סעפט. אין מזרח גאליציען האבען די רוסען איצט פערגרעסערט זייער אפענסיוו אויף דער גאנצער סערעטשער ליניע.

ביי איקווא האבען די עסטרייכער בעפעסטיגט זיך אויפ'ן מזרח ברעג פון דער טייך אנטקעגען דובנא נאר די רוסען געהען אלץ פארווערטס מיט בעדייטענדע מחנות און ווענדען אן אלע כחות כדי צו צוריק עראבערען דיעזע פעסטונג.

אין צפון פון קאוונא האבען די עסטרייכער באזעצט די געגענד ביי דיקוזין.

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 14 טען סעפטעמבער. (אפיציעל). אין מערב און דרום־מערב פון דווינסק געהט דער שונא ענערגיש פארווערטס, און די קאמפפען אויפ'ן פראנט אבעל־אוגיאני ווי אויך ווייטער צו דרום צו ווערט געפיהרט מיט גרויס פערביטערונג.

נעבען דער סטאנציע נאווא שווענטשאני האט דער שונא אין פיעל ערטער איבער גערי־סען די איינבאהן־פערבינדונג אונטערן דרוק פון שונא, וואס איז איבערגעגאנגען צום אפענסיוו צווישען נאווא שווענטשאני און ווילנא, ציהען זיך אונזערע מחנות אב צוריק צו דער סטאנציע פאדבראזשע.

דער שונא אטאקירט אונזערע פאזיציעס אין מזרח פון סקידעל אונטער אריערגארדע קאמפפען האט אונזער ארטילעריע ענטוויקעלט א שטארקע קאנאנאדע דער שונא געהט פארזיכטיג פארווערטס צו מזרח איבער די וועגען נעבען וואלקאוויסק, קארטוזשקאיא און בעריאזאל זיין אפענסיווע ווערט געהינדערט פון אונזער ווידערשטאנד.

אין גאליציען זענען אונזערע מחנות ניט קוקענדיג אויף דעם שונא'ס מורא'דיגער קאנאנאדע געגאנגען פארווערטס ביי טארנאפאל מיר האבען אבגעווארפען די דייטשען צוריק צו צפון צו.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 14־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). פאן הינדענבורג מיט זיינע מחנות האבען אבגעשלאגען דעם שונא אויפ'ן לינקען ברעג פון דיונא צווישען פרידריכשטאדט און יאקאבשטאדט. ווייטער צו דרום וואקעלט אויך דער שונא. די פערפאלגענדע דייטשע מחנות זענען דערגאנגען ביז ראקישקי. אויך אויף דעם וועג קופישקי־דינאבורג געהען מיר פארווערטס און האבען געהאט גרויס ערפאלג. אין פיעל ערטער זענען אונזערע מחנות דערגאנגען ביז דער איינזענבאהן ווילנא־דינאבורג־פעטראגראד.

אין מזרח פון גראדנא פארטזעצען מיר צו פערפאלגען דעם שונא. דערביי האבען מיר גענומען געפאנגען איבער 3300 מאן.

פאן מאקענזענס מחנות האבען געבראכען דעם שונא'ס ווידערשטאנד און פערפאלגען דעם שונא איבער'ן גאנצען פראנט. אין דער ריכטונג פון פינסק.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען, 14־טען סעפטעמבער (אפיציעל). נעבען סעיעט האבען מיר אבגעווארפען שטארקע פיינדליכע מחנות. אין פיעל ערטער זענען פאר געקומען באיאנעט־קאמפפען אין די טראנשעען.

אין צפון־מערב פון סטרוסאוו האבען מיר טיילווייז אין ארטילערי־קאמפפען און טיילווייז אין באיאנעט־קאמפפען אבגעשלאגען דעם שונא'ס אטאקעס. ביי נאכט האבען זיך אונזערע מחנות וואס שטעהען ביי טארנאפאל אבגעצויגען צו די בערג אין מזרח פון קאזלאוו און יעזירנא און האבען זיך בעפעסטיגט אין פאזיציעס, וואס פעראייניגט זיי מיט אונזער פראנט ביי דער מיטעלער סטריפא.

ביי נאווא אלעקשינעץ געהען פאר העפטיגע קאמפפען אין מזרח פון דובנא זענען אונזערע מחנות צוגעגאנגע, פארווערטס צו דער איינזענבאהן־ליניע. ביי דעראזנא האבען מיר אבגעווארפען דעם שונא צוריק.

די עסטרייכישע מחנות אין ליטא האבען איידערנעכטען דורך א שטורם־אטאקע גענומען 1000 געפאנגענע ביי דער דארף סטוראטי.

גענעראל רוסקי

פעטראגראד, 14 טען סעפטעמבער. דער בעריהמטער רוסישער גענעראל רוסקי האט אין א אינטערוויי געזאגט פאלגענדעס:

נאך מיין מיינונג נאך וועט די דייטשען ניט געלונגען צו עראבערען פעטראגראד, ווייל ביסלעכווייז בעקומען מיר פערשטארקונגען און אמוניציע. א חוץ דעם איז איצט דורך די רעגענס, וועלכע מען קען ערווארטען, וועלען פאר גרעסערט ווערען שפעטער אין הערבסט, געשא פען געווארען א שטארקע הינדערונג פאר דעם שונא.

דערפאר מיין איך בעשטימט, אז אפילו ווען די דייטשען וועט געלונגען צו געהן עטוואס פארווערטס, אבער פעטראגראד קען בעטראכט ווערען אויסער יעדער סכנה.

דער צושטאנד אין טערקיי.

לאנדאן, 14־טען סעפטעמבער. פון אטהען טעלעגראפירט מען צו „דיילי טעלעגראף": מען טיילט מיט פון א זיכערער קוועלע, אז די דייטשע הויפט־קאמאנדע אין קאנסטאנט־נאפאל האט מיטגעטיילט דער דייטשער רעגיערונג, אז אויב טערקיי וועט אין דער נאהענטער צוקונפט ניט בעקומען קיין הילף פון די דייטשען, איז די טערקישע ארמעע ניט בכח צו קעמפפען ווייטער.

אלע ידיעות וואס קומען אהער צו פון טערקיי ווייזען, אז די לאגע איז דארטען זעהער א קריטישע אין יעדער הינזיכט. טערקיי וועט אונטערגעהן אויב דאס הילף וואס דייטשלאנד האט צוגעזאגט וועט ניט אנקומען.

זונטאג, ד. 19 סעפטעמבער, האלב נייען א זייגער פרעציס

וועט אין גרויסען זאל פון „סטודענטער־פעראייניגונג" (וועסטער בולווארד 6.)

פארקומען א לעקציע

פון דעם בעקאנטען יודיש־רוסישען שריפטשטעלער און ציוניסטישען טהוער

וו. זשאבאטינסקי

אויף דער טהעמא

„די אויפגאבען פון יודישער פאליטיק"

בילעטען צו קר. 3.00, 2.00, 1.50, 100 און 75 אוירעס צובעקומען ביי ה"ר מ. גראסמאן, אנקער העעגאארדסגאדע 1. מעזאנין, טעלעפאן ביען 5472 אין דער עקספעדיציע פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" מינטערגאדע 2. טעלעפאן ביען 1294. ע. און ביים בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונ

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגזאגט בעקאנטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה

אבאנאמענט־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

רשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overall*

שטרויס פעדער

עטאבליסעמענט. איך וואש און פארב שטרויס־פעדערען אין אלערליי פארבען. איך מאך אויך שעחנע קאנטען צו האטען און פאן פאנען, אלץ פון שטרויס פעדערען. זונטאגאפען. פרוי זאיעטץ גרוינעגאדע 12 2־טע זאל.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגעגעבען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א געביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עמפפאנג 6 — 9

Rantzaausg 35 B 1 S.

A. Granas

א שניידער געזעל.

בעקומט א גוט בעצאהלענדען פלאץ.

סוילווגאדע 36 1־טע זאל בראגינסקי.

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענגליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 18 אוירעס א פונט און אויך ביליגערע סארטען. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

ווגטארישר־רסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאווענט מען, שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה

Pris 75 Øre pr ½ kg.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר פענסיאנאט כשר

גוטע און זויבערע יודישע מיטאגען בעקומט מען ביי פרוי, ווערשראווסקי, נארס־יגאדע 19 פאר־טער אין הויף.

א מנין

אדעלגאדע 1 ביי ראזענבלום דאווענט מען די גאנצע יום טובים סליחות 11 אזייגער.

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין קריסטאלגאדע 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז) פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס צייטונג ביל. מרק נומר. 130 אויך ביי ה"ר סקאראחאד, בארגערגאדע 30 טעל. פאלע 67—21 אי עס ווערען אויך פערקויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואלטעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לעגדער.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

Ansvarshavende for Redaktionen L. Bruck

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

לען אבער אזוי אוועק די פראגע: אמת, מען קאן זיין געגען דעם, אז אמעריקא זאל זיך בעוואפענען, בעת קיין לאנד בעוואפענט זיך ניט. ווי איז אבער דער דין, בעת אלע לענדער האלטען זיך אין איין בעוואפענען זאל אמעריקא דערין בלייבען הינטערשטעליג? ווער קאן גאראנטירען אז אמעריקא וועט ניט אריינגעשלעפט ווערען אין א מלחמה, און נאך מעהר איצט, בעת די גאנצע וועלט־פאליטיק געפינט זיך אין אזא פי־בערהאפטען כאאטישען צושטאנד?

און דא מוז מען קומען צו דער פראגע, צי איז אמעריקא גוט בעשיצט גע־גען אנ'אנפאל פון א וועלכער איז מאכט, און אין דעם פרט מוז מען הערען וואס ספעציאליס־טען זאגען.

מיט א פאר יאהר צוריק איז וועגען דער דאזיגער פראגע ערשיענען א בוך פון אמערי־קאנישען גענעראל ה א מ ע ר ל י אונטער'ן טיטעל „די העלדישקייט פון אונוויסענהייט." גענעראל לי האט געדיענט אין דער כינעזישער רעפארם־ארמעע און איז א גרויסער אויטארי־טעט אין דער פראגע. זיין ווערק האט ארויס־גערופען גרויס אינטערעס אין די אמעריקאנער מיליטערישע קרייזען, ווייל ער האט אויפגעוויזען, אז אמעריקא איז שטארק הינטערשטעליג אלס מי־ליטערישע מאכט אין אלע פרטים און ווען דייטשלאנד, צום ביישפיעל, אדער יאפאן, זאל ארויסטרעטען געגען אמעריקא, וועט אמעריקא ניט גוט אבשניידען. אויב אמעריקא וועט ניט מאכען קיין מיליטערישע רעפארמען, וועלען דעמאלט ניט זיין קיין שאנסען זיך צו פער־טהיידיגען געגען א וועלכער איז גרויס־מאכט. וועלכע וועט פריהער אדער שפעטער אנפאלען פון פאסיפישען ברעג אויף אנ'אמעריקאנער שטאט. אין וואס דארפען בעשטעהען די מילי־טערישע רעפארמען? ס'פערשטעהט זיך אין א פערגרעסערטער ארמעע און אין מעהר קריגב־שיפען.

אנווייזענדיג אויף די געפאהרען וואס הייג־גען איבער אמעריקא מאכט דער פערפאסער אויפמערקזאם אויף א בעהויפטונג, וועלכע שטאמט פונ'ם דייטשען גענעראל־שטאב, נעמ־ליך: „ווען עס זאל זיין נויטיג קען דייטשלאנד טראנספארטירען א האלבען מיליאן דייטשע סאלדאטען אין די פעראייניגטע שטאאטען אין משך פון צוויי וואכען." א מיטעל געגען דעם איז אונזער נייוו, און אויב די נייווי וועט ניט קענען אויסגענוצט ווערען פאר אזא צוועק בעת אנ'אנפאל דאן איז זעהר לייכט פאר דייטשלאנד אריינצודרינגען אין אמעריקא. און דאן? דאן, ווען א האלבער מיליאן געלערענטע דייטשע סאלדאטען זאלען אריינדרינגען אין אמעריקא־נער גרעניצען, וועט קיין אנדער ברירה נישט זיין, ווי איינצוגעהן אויף פשרות, אויב אמערי־קא וועט קענען. ווארום זיך שטעלען געגען זיי מיט א „המון" פון פרישע רעקרוטען וועט זיין נאריש.

ווי דאס זאל ניט זיין — שרייבט ער — דארפען מיר זיך דערוויילע ניט קימערן וועגען דער מעגליכקייט פון דייטשלאנד'ס אריינדרינגונג אין אמעריקא. עס איז כמעט קאמיש צו טראכ־טען וועגען דער מעגליכקייט פון א מלחמה צווי־שען אמעריקא און דייטשלאנד. צווייטענס, ווען עס וואלט אפילו יא געהאלטען ביי א מלחמה וואלטען מיר פריהער געזעהען א מלחמה־וואל־קען. אייזער מ'וואלט דערהערט דעם גערויש פון ביקסען. א חוץ דעם וואלט דייטש־לאנד ניט געקענט פערניכטען אונזער נייווי, אום דורכצוברעכען א וועג אויף אריינצופיהרען איה־רע סאלדאטען ביי אונז; ענדליך וואלט דייטש־לאנד שטארק זיך מיישב געווען, צי זי קאן ארויס־שיקען פון איהר לאנד א האלבען מיליאן סאל־דאטען, מחמת זיי זענען נויטהיג ביי איהר אין לאנד גופא.

עס איז אבער קיין ספק ניט, אז אמעריקא מוז האבען זעהר שטארקע, בעשטאנדיגע ארמעע אויפ'ן פאסיפישען ברעג און אויך א שטארקע פלאטע, מיר דארפען פאראויסזעהען דעם אונ־פערמיידליכען טאג — שרייבט גענעראל לי — ווען יאפאן וועט זיך שוין פ הלען גענוג שטארק צו געהען אויף אינזערע פאסיפישע אינזלען און אויף אונזערע פאסיפישע שטאאטען.]

ענגלאנד וועט העלפען די רו־סישע יודען.

פון לאנדאן שרייבט מען:

הערמאן בערנשטיין, רעדאקטאר פון „טאג", האט געהאט א געשפרעך מיט לארד ראבערט סעסיל, איינעם פון די וויכטיגסטע ענגלישע שטאאטסלייט און דעם איצטיגען געהילף פון מיניסטער פאר אויסערליכע אנגעלעגענהייטען, וועגען דער לאגע פון אונזערע רוסישע ברידער. דער געשפרעך האט געדויערט איבער א שטונדע און ער האט געטאכט א גוואלדיגען איינדרוק אין די קרייזען פון די היגע אידישע פראמינענ־טע טהוערס, ווי אויך אויף דעם ענגלישען פוב־ליקום.

מר. בערנשטיין האט דעם לארד סעסיל אי־בערגעגעבען א רייהע זיכערע דאקומענטען וועגען די אונערהערטע פערפאלגונגען, וואס די רוסישע אידען שטעהען זיך איצט אויס פון דער רוסישער רעגיערונג, און דער מיניסטער־געהילף איז געווען שטארק געריהרט. ער האט פערזי־כערט מר. בערנשטיין, אז די לאגע פון די רו־סישע אידען אינטערעסירט איהם אונגעהייער און אז אלע זיינע סימפאטיען זיינען מיט דעם געפייניגטען אידישען פאלק. ער האט ווייטער פערשפראכען, אז ער וועט זעהן בענוצען זיין גאנצען איינפלוס, אז די ענגלישע רעגיערונג זאל אויסאיבען איהר מאכט צו גונסטען דער פערבעסערונג פון דער איצטיגער שרעקליכער אידישער לאגע.

דער איינדרוק פון דיעזען געשפרעך מיט לארד סעסיל אייף די ענגלישע אידען איז גע־ווען אזוי שטארק, אז די פיהרענדע קרייזען פון דעם ענגלישען יודענטום האבען אויך בעשלא־סען מעהר ניט צו בלייבען אונטהעטיג בנוגע דער לאגע פון די רוסישע אידען. אן ענערגישע בעוועגונג האט זיך יעצט אנגעפאנגען צווישען אלע ענגלישע אידען צו ווירקען אויף דער ענג־לישער רעגיערונג, אז זי זאל עפעס טהאן פאר אונזערע ברידער אין צארען־לאנד.

מען האפט דא שטארק, אז דיעזע טהעטיג־קייט פון די ענגלישע אידען וועט ניט זיין אהן רעזולטאטען און אז די ענגלישע רעגיערונג וועט מעהר ניט קענען בלייבען גלייכגילטיג צו דעם, ווי איהר קריעגס־שותפ'טע, רוסלאנד, בע־געהט זיך יעצט מיט'ן אידישען פאלק.

אין וולאהימיר־וואלינסק

אין די יודישע צייטונגען געפינען מיר פאלגענדען בעריכט פון וולאדימיר־וואלינסק:

„די ערשטע וויכטיגע אמת־רוסישע, ניט פוילישע, שטאדט, וועלכע איז אריינגעפאלען אין דייטשע הענט איז געווען וולאדימיר־וואל־ינסק. ווען די קאזאקען האבען די שטאדט פערלאזען, האבען זיי אנגעצונדען אלע געביי־דעס. באלד איז אנגעקומען דייטשע קאוואלע־ריע און געסטארעט זיך די פייערס איינצולע־שען, אבער אהן ערפאלג. דער צענטער פון דער שטאדט איז דעריבער גענצליך פערניכטעט געווארען. אלע הייזער, רעסטאראנען און הא־טעלען זענען אוועק מיט'ן רויך.

„דער דייטשער קאוואלעריע קאמאנדירי האט בעמיהט זיך באלד איינצופיהרען ארדנונג ער האט איינגעארדנעט א מיליטערישע און צי־ווילע רעגיערונג. די ציווילע רעגיערונג איז בעשטאנען פון דריי אדמיניסטראטיווע פרעזי־זענטען: איין רוס, איין פאליאק, און איין יוד.

„יעדעס מאל, ווען א קלאנג האט זיך פער־שפרייט, אז די רוסען קומען צוריק, זענען די יודישע איינוואוינער אנטלאפען אין א פאניק. ווען די דיטשען האבען זיי געוואלט אבשטע־לען האבען זיי ערקלעהרט, אז זיי האבען מורא, אז די רוסען וועלען זיי טויטען.

דער דייטשער קאמאנדיר האט דעם צוויי־טען טאג בעשטימט נאך צוויי פרעזידענטען, איינעם א יוד, דעם צווייטען א פאליאק. די אנ־טרונענע האבען זיך לאנגזאם אנגעפאנגען אומ־צוקעהרען אין זייערע היימען"

דייטשע יודען אפעלירען.

די „איבער־זעעליכע נייעס אגענטור" גיט איבער א אויפרוף פון די דייטשע יודען צו אמע־ריקא, זי זאל ניט שיקען קיין וואפען צו די „פעראייניגטע". דער אויפרוף איז פערפאסט פון ראבינער ד"ר לעווי און איז בעשטימט פונאנ־דערגעטיילט צו ווערען אין די נייטראלע לענ־דער.

אין דעם אויפרוף זיינען צווישען אנדערס פאראן פאלגענדע שטעלען:

„אייראפא איז איינגעהילט אין פלאמען. בלויז אמעריקא לעבט אין פריעדען פון יענער זייט אקעאן. זי הערט ניט דאס דונערען פון די קאנאנען. א פרוכטבארער גאלדענער רעגען פאלט אויפ'ן לאנד, וואס געניסט א גאלדענעם פריעדען.

„מיר שרייען צו אמעריקא: טויזענדע פון דיינע טרייעסטע און ארבייטסזאמע בירגער קו־מען פון די שטעדט, וועלכע ווערען צושטערט פון די הארמאטען, וואס דו שיקסט אהער אנ־שטאדט דעם געלד, וואס דו פלעגסט אמאל שי־קען נאך דיין קינדהייטס־היים פון ליבאו ביז לעמבערג. דו שיקסט אייזערנע גראנאטען פאר דעם צאר'ס ארמעע. דו גיסט אייזען פאר גאלד און טויט פאר לעבען, די קינדער מארדען זייע־רע עלטערען. אמעריקא, דו געניסט פריעדען, דו קעמפפסט ניט פאר קיין עקזיסטענץ. מיר בעטען דיך, זיך צו צוהערען צו אונזער רוף."

א מיטיילונג צו די אקציאנערען פון דער אקציען־גע זעל־שאפט „יודישע פאלקסצייטונג'ס דרוקעריי.

דאנערשטאג 16 סעפטעמבער, האלב 8 אזייגער אין אווענד, וועט אין לאקאל פון יוגענד־פעריין, קריסטאלגאדע 24 :2 פארקומען

א דרינגענדע גענעראל־פערזאמלונג

פון די אקציאנערען פון דער א. ג. יודישע פאלקסצייטונגס דרוקעריי.

טאגעס־ארדנוג:

1) אלגעמיינער געשעפטס־בעריכט. 2) פארשלאנג צו ליקווידירען די יוד. פאלקסצייטונג אין דער גענעראל־פערזאמלונג האבען דאס רעכט צו בעטייליגען זיך נאר אקציאנערען.

דער פארשטאנד:
י. נאחעמזאהן, פארזיצענדער

פרטים וועגען דער רוסישער עוואקואציע

(ספעציעל פאר דער יוד. פאלקסצייטונג)

(ענדע)

קאוונא, גראדנא, ריגא, ביעלאסטאק, דיונא, דווינסק, ווילנא, בריסק, יוריעוו, רעוועל און אנדערע שטעדט צוזאמען מיט די דערביילינגענ־דע דערפער ווערען איצט „עוואקואירט".

עס קומט פאר עטוואס שרעקליכעס, גרוי־זאמעס. מען מוז זיין א גרויסער קינסטלער, כדי אויפצופאסען דאס גאנצע, פעראייניגען די הונ־דערטער איינצעלנע שטריכען, עפיזאדען און בילדער, אריינזאפען אין זיך די מורא'דיגע טרא־געדיע, כדי צו מאלען דאס בילד, וואס רופט זיך אן „עוואקואציע".

א מיטעלאלטערישע פעלקער־וואנדערונג, א בלוטיגע „יציאה", א פינסטערער וואנדער־צוג וואס ציהט זיך אויף הונדערטער קילאמעטער. איבער די שטעדט, פון וועלכע מען לויפט, פלי־הען ארום פיינדליכע אעראפלאנען און ווארפען באמבען. פיעל הייזער ווערען צושטערט פון די דייטשע גראנאטען, בעגראבענדיג הינטער זיך פיעל מענשען, ווי דאס איז געשעהען אין קאוו־נא, מאלקין, בריסק און אנדערע שטעדט.

די סאלדאטען פערלאנגען, אז מען זאל גי־כער פערלאזען די שטאדט, די פאליציי פאדערט אלע מעשענע זאכען, טויזענדער ארבייטער פא־קען און פיהרען אוועק מאשינען, ארחיווען און גלאקען פון די קלויסטערס. דער יקרות אויף לעבענסמיטלען אונגעהויער און דערצו פעהלט נאך קליין געלד, די הענדלער גיבען ניט ארויס קיין רעשט און כדי צו קויפען אויף דרייסיג קא־פיקעס מוז מען איבערלאזען א רובעל. אויף די וואקזאלען איז א חושך. טויזענדער מענשען ווארטען אויף זייער סדר ביי דער קאסע און ביי די וואגאנען, ניט קוקענדיג אויף רעגען און ווינד. און ארום איז א געשריי און געוויין פון זקנים, פרויען און קינדער. — — —

אבער די וואס קאנען נאך פאהרען מיט דער באהן זענען נאך די גליקליכע, הגם זיי נעהמען מיט נאר א פאר קליידער. אפט לאזען זיי אי־בער אלץ און נעמען מיט — די יודען נאטיר־ליך — די ספרי תורות, ווי עס האבען געטהאן די פליכטלינגע פון מאלקין.

פיעל ערגער איז דער ארימער בעפעלקע־רונג און די איינוואוינער פון די דערפער און שטעדטלעך. דארט ווערט די בעפעלקערונג פשוט ארויסגעווארפען אויפ'ן גאס. פאר זייערע אויגען ווערט די גאנצע תבואה — זייער שווייס און בלוט — פארברענט און זייערע הייזלעך צושטערט, אז קיין זכר בלייבט ניט דערסון.

איבער אלע שאסעען, וועגען, וועלדער צי־הען זיך שרעקליכע מחנות. דער הימעל איז פערפינסטערט דורך דעם געדיכטען רויך, וואס צושפרייט זיך איבערן גאנצען לאנד. ארום און ארום ברענט א העליש פייער עס הערט זיך דער הארמאטען דונער. עס בעווייזען זיך פיינדליכע פליהער, וועלכע ווארפען באמבען אויפ'ן איי־זענבאהן־וועג. די פויערים געהען צוזאמען מיט זייערע פערד, קיה, קינד און חזרים. עס שלעפט זיך א פוהר — און צווישען שמאטעס און בעט־געוואנט זעהט מען א זקנה, א קינד, א קראנ־קען...

איז א רעגען — דאן ווערט מען פערזונקען אין די בלאטעס, שיינט די זוהן — ווערט מען דערשטיקט פון שטויב. און אבשטעלען זיך קען מען ניט — הינטען ציהען זיך טויזענדער אזעלכע אומגליקליכע, אבגעריסענע און אבגעשליסענע.

און ווען עס פאלט צו די נאכט — בלייבט מען ליגען אויף דער ערד און מען פערברענגט די נאכט אונטערן פרייען הימעל. — — —

ביז'ן ערשטען סעפטעמבער האט די צאהל פון די פליכטלינגע און היימלאזע דערגרייכט זעקס מיליאן מאן — און די דא־זיגע סטאטיסטיק איז ווייט ניט גענוי. דאס זע־נען יעדענפאלס די עלעמענטען. וואס זענען שוין ערגעץ וואו אנגעקומען. און וויפיעל גע־פינען זיך אויפ'ן וועג? וויפיעל וועלען נאך ארויסגעטריבען ווערען, ווייל די דייטשען גע־הען נאך אלץ פארווערטס און פארווערטס. די ליידען פון די פליכטלינגע ענדיגען זיך נאך ניט דערמיט, וואס זיי מוזען וואנדערען, זיי קומט אויס נאך פיעל אויסצושטעהן ביז זיי קריגען א מקום מנוחה. אין פיעל שטעדט און גובערניעס, וואס זענען איבערפיהלט מיט פליכטלינגע, לאזט מען קיין נייע בכלל ניט אריין. און זיי נעכטיגען הינטער די שטעדט אדער אויף די וואקזאלען.

די יודען האט מען דערביי נאטירליך גע־פייניגט ביז גאר. ווארום זיי האבען דאך ניט געהאט צו אלע צרות קיין „וואוינרעכט". ס'איז גענוג צו נעהמען א רוסיש בלאט אין די הענד, כדי צו לייענען אזעלכע ידיעות: „דער פסקא־ווער גובערנאטאר האט ארויסגעשיקט די יודען פון טראאיצקי, וואו זיי האבען זיך איינגעאר־דענט און ניט אנגעקומען מעהר צו צדקה": „פון מאסקווא שיקט מען ארויס אלע די, וואס האבען ניט קיין „וואוינרעכט"; דער יעקאטע־רינאסלאווער גובערנאטאר האט פערבאטען צו־נעהמען די יודען". „פון יעקאטערינאסלאווער גובערניע ווערען ארויסגעשיקט אלע יודען־פליכטלינגע". „אין פעטראגראד ערלויבט מען וואוינען נאר 7 טעג".

און אזוי ווייטער און אזוי ווייטער.

די נויט איז אזוי גרויס. דער עלענד איז אונבעשרייבליך. דער שטראם פון פליכט־לינגע ווערט אלץ גרעסער און גרעסער. ער פערפלייצט אלע יודישע שטעדט און טראגט מיט זיך א חורבן, קראנקהייטען, א תאאס.

די יודישע כלל־טהוער האלטען קוים אויס. ס'איז וועהניג קרעפטען און נאך וועהניגער געלד. וואס וועט זיין ווייטער — ווייס קיינער ניט. די נעכטיגע געבער פון ווילנא, בריסק און ריגא זיינען היינט פערוואנדעלט געווארען אין נעהמער, אין ארעמע לייט.

דער „פלאן" פון פירשט ניקאלאי ניקאלא־יעוויטש וועט קאסטען רוסלאנד זעהער טייער. פאר דער יודישער בעפעלקערונג איז דאס אזא אומגליק, וואס מיר זענען נאך לעת־עתה ניט אומשטאנד צו בעגרייפען און אבשאצען.

אפילו די יודישע פאבריקאנטען, וועלכע די רעגיערונג האט „עוואקואירט" זענען אויך אומ־גליקליך געווארען, ווייל דורך דער רוסישער ארדנונג זענען א טייל מאשינען געשיקט געווא־רען, צום ביישפיעל קיין אדעסא און א טייל קיין טאמבאוו... געה, זוך זיי איצט!

אט אזוי רוקט זיך רוסלאנד פון מערב קיין מזרח, אט אזוי זארגט זי פאר איהר בעפעלקע־רונג און אזוי „מאביליזירט" זי איהר אינדו־סטריע.

די „עוואקואציע" דויערט נאך, ווי לאנג — דאס ווייס מען אויך ניט אין פעטראגראד, ואו מען קעמפפט נאך אלץ פאר א נייער רעגיערונג.

אמעריקא אין אפאל פון מלחמה

די פראגע וועגען דעם, צו אמעריקא דארף זיך בעוואפענען אדער ניט, איז איצט גאנץ בולט ארויסגעשוואומען אויף דער אויבערפלעכע פון אמעריקאנישען לעבען. עס זענען דא א סך דעות פאר בעוואפענונג און א סך געגען בעווא־פענונג. די וועלכע זענען פאר בעוואפענונג, שטע־

דער ברית חדשה.

(פארטזעצונג)

אין ווינקעל פון מזרח־זייט איז געזעסען חנן דער פרוש, א איד אין די מיטעלע יאהרען, מיט שטרענגע קלוגע אויגען און געקוקט שטום אין א גמרא.

אהרן ליב איז צו איהם צוגעגאנגען.—וואס זאגט איהר ר' חנן אויפ'ן מיסיאנער?—האט אהרן ליב געפרעגט מיט א הארץ קלאפונג.

—וואס איז דא צו זאגען?—האט דער פרוש קאלט געענטפערט—א נאר גיט און א קלוגער נעהמט.

וואס הייסט א קלוגער נעהמט—האט אהרן ליב אויסגעשטעלט די אויגען.

—אט איך האב גענומען א תנך און א ברית חדשה.

—וואס רעדט איהר?—האט אהרן ליב זיך אנגעכאפט—איהר?.

—וואס איהר האט מורא, אין וועל מיך שמד'ען... שטותים.

אהרן ליב איז צו זיך געקומען.

—גערעכט זייט איהר, אודאי, וואס קען אזוינס אונז שאדען, אדרבה, איך מיין טאקע פערקעהרט, עס הייסט מען דארף וויסען, וואס און ווען...

ער האט זיך אפגעהאקט און ציטערענדיג מיטין גאנצען קערפער—האט ער שטיל געבעטען:

—קענט איהר ניט געבען אריינקוקען דע־ריין, איך מיין אין ברית חדשה. עס איז א טשיקאווע זאך.

—איך קען אייך געבען, איך האב עס אין דערהיים. קומט אריין צו מיר פארנאכט, נאר פויקט עס ניט אויס פאר קיינעם, דאס זיינען דאך בהמות, זיי מיינען אז מען לויפט זיך גלייך שמד'ן.

נאך מעריב איז אהרן ליב געגאנגען פון חנן דעם פרוש, און אין טאש האט ער געהאט דאס קליינע שווארצע ביכעלע.

הענט און פיס האבען איהם געציטערט געהענדיג. קומענדיג ענטקעגען דעם קלויסטער, וועלכער איז געשטאנען הויך און ריעזיג און געקוקט מיט זיינע גאלדענע צלמים אין הימעל אריין, האט אהרן ליב'ן דער שרעק שטארקער אנגענומען. געדאכט האט זיך איהם, אז פון די קליינע קלויסטער־פענסטעריל קוקען ארויס שווארצע געשטאלטען און ווילען איהם פערלא־קען אין דער געדיכטער פינסטערניש אריין.

ער האט שוין געוואלט דאס ביכעלע ארויס־ווארפען פון טאש, נאר דיא הענד האבען איהם דערצו ניט געדיענט און ער איז קוים דערגאנגען אהיים.

אריינגעהענדיג אין שטוב, איז ער געווען בלאס וויא קרייט. דאס ווייב, א שוואכע קרענק־ליכע פרוי האט איהם אנגעקוקט פערוואונדערט

—אהרן ליב וואס איז מיט דיר?—גאר נישט איך האב מיך דערשראקען... א הונט...

שטענדיג אבער דערשרעקט ער זיך פאר א הונט—האט זי זיך געמאכט בייזערען וויא א מאמע אויף א קינד—וואס טהוט דען א הונד... שוטה... א הונד בילד און הערט אויף...

—היינט געה דערצעהל איהר, אז עס איז ניט קיין הונד...—האט אהרן ליב שוין רוהיגער ווערענדיג געטראכט—וואס ווייס א אידענע פון אזוינע ענינים.

אין א פאר שעה ארום אז אלע אין שטוב זענען שוין געשלאפען, האט אהרן ליב ארויס־גענומען מיט ציטערענדע הענד דאס שווארצע ביכעלע פון טאש, געמאכט גרעסער דאס פייער אין לאמפ, אוועקגעזעצט זיך ביים טיש און זיך גענומען לייענען...

ער האט געלייענט ווארט ביי ווארט, געזוכט דארט עפעס א טיעפען סוד און ניט געקענט פארשטעהן.

און מעהר פאר אלץ האט איהם אויף מאר־גען געוואונדערט.

—וויא באלד דאס איז גוי'אישע אמונה, היינט צו וואס דארף מען קלויסטערס און צו וואס דארף מען דיא אלע נארישקייטען און פארוואס האבען די גוים פיינט אידען?...

ער האט עס געוואלט פרעגען אנופרי'ן זיין שכן דעם גוי אבער ער האט מורא געהאט.

—אנופרי קען איהם זיכער מסר'ן און ער וועט נאך פערפוילט ווערען אין טורמע...

Jüdische Volkszeitung № 223 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פריי׳ז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויערע
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פריי׳ז:
פאר׳ן טעקסט 25 אויערע א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Montergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען דינסטאג ד׳ תשרי תרע״ו (14 Septemb. 1915)

בלוטיגע קאמפפען אין גאליציען און קורלאנד

די פעראייניגטע לאנדזעצען נייע גרויסע מחנות ביי די דארדאנעלן.

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 13 טען סעפטעמבער (אפיציעל) ביי דוינסק האבען די דייטשען פארגענומען דעם 11טען אין אפענסיוו אויף דריי ערטער צום ערשטען צווישען די טייכען סווינא און נעמענאק צווייטענס ביי סקאפישקי און דריטענס ביי דער וועג ווילקאמיר איטשאני אין דעם לעצטען ארט האבען אונזערע מחנות געמוזט אבציהען זיך עטוואס צוריק פאר דעם שונא׳ צאהלרייכע איבערלעגענהייט צו דער טייך דעסיאט, די דייטשען האבען בעקומען נייע פערשטאר־קונגען אין זייער פארשטויס דוירערט נאך.

אויך צווישען סוינצונא און ווילא איז דער שונא איבערגעגאנגען צום אפענסיוו אין דער לינג פון דער טייך ווילא די גאנצע צייט האלט זיך דער שונא אין דער ריכטונג פונ׳ם וואקזאל אין פאדבראזש נים קוקענדיג אויף די דייטשע אנשטרענגונגען האבען אונזערע מחנות דורך נעגען אנגריפען געהינדערט זיי פון צו געהן פא. ווערטס.

אין פארנאפאלער געגענד איז פארגעקומען פאר אונז גונסטיגע קאמפפען.

אין צפון פון דיזעזער שפאדט האבען מיר אין די קאמפפען דעם 11־טען געטומען 91 אפיציערען און 4200 סאלדאטען געפאנגען. מיר האבען אבגעשלאגען אלע פיינדליכע אנגריפען אין פערזוכט דעם שונא צוריס פערלוסט.

דעם 12־טען אין דער פריה זענען אונזערע מחנות איבערגעגאנגען צום אפענסיוו און דרום פון טארנאפאל. ביי פערעט פארטזעצען די רוסישע אנגריפען צוריק פון טלוסטא צום דניעסטר צו. מיר פערפאלגען דעם שונא און עהמען פיעל געפאנגענע.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 13־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). צווישען יעזדרי און נייעמען האבען די העפטיגע קאמפפען גערוירט א גאנצען טאג. פרשט הינט אין דערפרי האט דער שונא אויפגעהערט צו אהריסווייזען א וויידערשטאנד. דער פיינד ווערט פערפאלגט פון אונזערע מחנות.

ביי זעלוויאנקא האבען מיר אויף פיעל ערטער דורכגעבראכען דעם שונא׳ס פראנט. דער ביי האבען מיר געטומען געפאנגען 17 אפיציערען און 1946 סאלדאטען.

געגנראל פעלדמארשאל פרינץ לעאפאלד פון באיערן׳ס כוחות האבען צוזאמען מיטן רעכטען פליגעל פון הינדענבורגס ארמיע ערא־בערט די רוסישע פאזיציעס אין מזרח פון זעל־וא. ביי קאזשעל זענען מיר איבערגעגאנגען די טייך זשעלוויאנקא. אויף ביידע זייטען פון דער ווע בעריאזא — קארטוזשקא — קאסאוא — כלאנים האבען מיר אבגעשלאגען דעם שונא. דיזעע מחנות האבען געטומען 2759 געפאנגענע רוסען.

(עסטרייכישער בעריכט)

ווין, 13־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). די רוסישע אנגריפען ביי טארנאפאל ווערען אלץ העפטיגער. אין צפון־מערב דיזעזער שפאדט איז דעם שונא געווען גצלונגען צו אריינדרינגען אין אונזערע טראנשעען און צו ערעבערען די דארף דאלזשאנקא, נאר דייטשע באטאליאנען זענען געקומען צו הילף. האבען אנגעגריפען דעם שונא אויף ביידע סליגלען האבען ערא־בערט דעם דערמאהנטען דארף צוריק. און הא־בען אבגעווארפען די רוסען צו זייערע פריהער־דיגע פאזיציעס. דער שונא האט דערבי געהאט גרויסע פערלוסטען.

נייע מחנות צו די דארדא־נעלען.

בערלין 13 טען סעפטעמבער. פון זעטען טעלעגראפירט מען אז קומט אן גרויסע פראג־ווזיזיש־ענגלישע מחנות צו די דארדאנעלען אין מודראס זענען די לעצטע טעג אנגע־קומע 150000 מאן, פון וועלכע 70000 זענען פראנצוזיזען.

צוזאמען מיט דיעזע נייע מחנות האבען די פעראייניגטע איצטער א קראפט פון 315000 מאן ביי די דארדאנעלען. אחוץ דעם האבען זיי דארטען 150000 מאן אין רעזערוו.

מיט דיעזע מחנות האבען די פעראייניגטע אין גריכען איינצונעהמען דיד דארדאנעלען

מיליטער פפליכט אין ענגלאנד.

בערלין, מאנטאג. פון לאנדאן טיילט מען מיט איבער ראטערדאם, אז 20 ליבעראלע און 29 יוניאניסטישע פארלאמענטס־מיטגליעדער האבען מארגעשלאגען דעם ענגלישען פרעמיער־מיניסטער אסקווית, אז מען זאל אבהאלטען אין לאנדאן א קאנפערענץ, ווען מען זאל בעראט־שטען די פראגע ווענען איינפיהרען אלגעמיינע מיליטער־פפליכט אין ענגלאנד.

אויך א גרויסער מאסען פערזאמלונג פון פרויען אין אנגעזומען א רעזאלוציע אין ווע־לכער ס׳ווערט געפאדערט איינצופיהרען מיליטער־פפליכט אויף פאר פרויען.

געדענקט דעם יודישען נאצי־אנאל פאנד

זונטאג ד. 19 סעפטעמבער האלב נייען א זייער פרעציס ווען אין גרויסען זאל פון „סטודענטער־פעראייניגונג" (וועסטער בולוווארד 6, מארקומען א ל ע ק צ י ע פון דעם בעקאנטען יודיש־רוסישען שרייבשטעלער און ציוניסטישען טהוער

וו. זשאבאטינסקי

אויף דער קהעמא

„די אויפגאבע פון דער יודישער פאליטיק"

בילעטען צו קר. 3.00, 2.00, 1.50, 1.00 אין 75 אויערע צו בעקומען ב׳ ה״ר מ. גראסמאן אנקער העגאארדסגאדע 1. מעזאנין טעלעפאן ביען 5472 און אין דער עקספעדיציע פון דער יודישער פאלקסצייטונג, מינטערגאדע 2. טעלעפאן ביען 1294. אי

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונ

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמייגע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגזאגט בעקאנטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה

אבאנאמענט־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tc. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt*

שטרויס פעדער

עטאבליסעמענט. איך וואש און פארב שטרויס־פעדערען און אלערליי פארבען. איך מאך אויך שעחנע קאנטען צו האטען און פאן פאנען, אלץ פון שטרויס פעדערען. זונטאגאפען. פרוי זאיעטץ גרוינעגאדע 12 2־טע זאל.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

Ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגעגעבען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א געביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר.

עמפפאנג 6 — 9

Rantzaausg 35 B 1 S.

A. Granas

א שניידער געזעל.

בעקומט א גוט בעצאהלענדען פלאץ.

סוילווגאדע 36 1־טע זאל בראגינסקי.

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענגליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 18 אוירעס א פונט און אויך ביליגערע סארטען. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

ווגטארישר־רסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקסקיך דאווענט מען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה

Pris 75 Øre pr ½ kg.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר פענסיאנאט כשר

גוטע און זויבערע יודישע מיטאגען בעקומט מען ביי פרוי, ווערשראווסקי, נארסייגאדע 19 פאר־טער אין הויף.

א מנין

אדעלגאדע 1 ביי ראזענבלום דאווענט מען די גאנצע יום טובים סליחות 11 אזייגער.

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין קריסטאלגאדע 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז) פלעצער צו 5 אין 7 קר. קען מען פארייסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס צייטונג ביל. מרק נומר. 130 אויך ביי ה"ר סקאראחאד, בארגערגאדע 30 טעל. פאלע 67—21 אי עס ווערען אויך פערקויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואלטעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לעגדער.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

Ansvarshavende for Redaktionen L. Bruck

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

3) צי מען קען שטעלען אנפראגען דער רעגי־רונג וועגען די מעשים פון דער ארטיגער אד־מיניסטראציע, וואס זענען שייכות דער דורכ־פיהרונג פון די מיליטערישע פעראר־דנונגען?

אויף די ערשטע צוויי פונקטען האט די קא־מיסיע געענטפערט מיט „ניין„, אויף דער דרי־טער איינשטימיג מיט „יא".

בעטראכטענדיג דעם מאטעריאל און דאקו־מענטען וועגען די גירושים און רדיפות אויף יודען האט די קאמיסיע בעשלאסען צו שטעלען די פאלגענדע אנפראגע דער פרעמיער־מיניס־טער, ווי אויך דעם מיניסטער פון אינערן און יוסטיץ־מיניסטער:

1) „צי עס זענען זיי בעקאנט די אונגעזעצ־ליכע מעשים פון דער אדמיניסטראציע וועלכע האבען זיך ארויסגעוויזען אין פאלגענדען:

א) אין דעם, וואס די טורמע־אדמיניסטראציע האט אויפגענומען א רייהע פערזאנען, וועלכע זענען גענומען געווארען אלס ערבים פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ריגא, פרושקאוו, סא־מאטשאוו, צעחאנאוו, ברעזין, לאמזשא, קעלצי, ראדאם, סאנדאמיר און פיעל אנדערע.

ב) אין דעם, וואס די פראקוראטור האט ניט אנגענומען קיין שום מיטלען, כדי צו בעפרייען אונשולדיגע און עהרליכע פערזאנען, וועלכע מען האט אונגעזעצליך אריינגעזעצט אין טורמע.

ג) אין דעם, וואס די ארויסגעשיקטע יודען פון ווילקאמיר, זשאגאר און שאדאוו זענען דורך די פאליציי־אגענטען געטריבען געווארען אין משא־וואגאנען, וואו ס'איז ניט געווען קיין פלאץ אפילו פאר א צעהנס־חלק פון די ארויסגעשיק־טע און די איבעריגע האט מען געצוואונגען מיט די קינדער, זקנים און שווער־קראנקע געהן צו פוס.

ד) אין דעם, וואס די אדמיניסטראציע האט ניט אנגענומען קיין שום מיטלען געגען דער אלגעמיינער און אפענער רויבעריי דורך דער ארטיגער בעפעלקערונג פון יודישען האב און גוטס, וואס איז איבערגעלאזען געווארען פון די ארויסגעשיקטע.

ה) אין דעם פערבאט פון דער זשאנדארמער פאליציי אויף דער סטאנציע גאמעל צו געבען עסען און וואסער די ארויסגעשיקטע, וועלכע זענען אויסגעגאנגען פון דורשט און הונגער.

ו) און ארעסטירען פערזאנען, וואס האבען גע־שיקט פון גאוואזיבקאוו דעפעשען וועגען נוי־טיגער הילף.

ז) אין דעם, וואס די זשאנדארמען האבען דרא־[illegible] קיינעם ניט געלאזט די פערשפארטע וואגאנען מיט ארויסגעשיקטע יודען, בשעת מען האט זיי געוואלט געבען לע־בענס־מיטעל אויף דער סטאנציע בעליצא.

ח) אין דעם, וואס די פאליציי און די לייטער פון די ארויסשיקונגען האבען געהאלטען די ארויסגעשיקטע אין די וואגאנען אין משך פון אייניגע מעת־לעת.

ט) און שיקען די ארויסגעשיקטע פון זאלא־טאנישי קיין קאוונא און צוריק; דערביי זענען א סך פון זיי אבגעהאלטען געווארען אין די וואגאנען ביז 10 מעת־לעת.

י) אין דעם, וואס די גובערנסקע אדמיניסטרא־ציע פון מינסק, סאראטאוו און ראסטאוו האט געפאדערט פון דער ארטיגער פרעסע אבצודרו־קען די מיטיילונג פון „נאש וועסטניק" וועגען יודישען פעראט אין קוזשי.

יא) אין דעם, וואס די אדמיניסטראציע פון טאשקענט האט ארגאניזירט א דאנק־גאטעס־דיענסט וועגען דער בעפרייאונג פון דער ארמעע פון יודישע פערעטער.

2) אויב די אנגעגעבענע אונגעזעצליכע מעשים פון דער אדמיניסטראיציע זענען די איבענדער־מאנטע מיניסטארען בעקאנט, טא וועלכע מיט־לען האבען זיי אנגענומען, כדי צו בעשטראפען די שולדיגע און כדי ניט דערלאזען, אז עס זאלען זיך אין דער צוקונפט איבערחזרן אזעלכע אונגעזעצליכע מעשים די אנפראגע וועט די טעג בעהאנדעלט ווע־רען אין דומא.

א יודישער צוזאמענפאהר.

די טעג איז אין פעטראגראד אבגעהאלטען געווארען א צוזאמענפאהר פון פארשטעהער פון ארטיגע יודישע הילפס־קאמיטעטען. דער צוזאמענפאהר איז געוועזען א לעבהאפטער און עס האבען אין איהם איינטייל גענומען אנ'ערך 120 פארשטעהער פון איבער 50 ארטיגע ארגא־ניזאציעס. דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט דער פארזיצענדער פון „פעטראגראדער יודישען קאמיטעט צו העלפען די ליידענדע יודען פון דער מלחמה".

צום ערשטען האט דער מיטגליעד פון פעט־ראגראדער הילפס־קאמיטעט, ה. קריינין געהאל־טען א רעפעראט וועגען דער לאגע פון דער איצטיגער הילפס־ארבייט. ער האט אנגעוויזען, אז דער בעשלוס פון מיניסטארען־ראט צו פער־ברייטערן דעם יודישען תחום המושב האט נאר דורך געבראכען א שפאלט אין דער יודישער רעכטלאזיגקייט און וועט ערלייכטערען די וויי־טערדיגע הילפס־ארבייט פאר די היימלאזע יו־דען. איבערגעהענדיג צו דער פראגע וועגען מיטלען פאר דער הילפס־ארבייט האט קריינין בעוויזען, אז ביז איצט איז אין קאמיטעט אנגע־קומען 2 מיט א האלבען מיליאן רובל און פון דער סומא איז אנגעקומען פון דער רעגיערונג נאר 500,000 רובל, אלזא די איבעריגע 2 מיליאן זענען געזאמעלט געווארען פון פריוואטע זאמ־לונגען אין די פערשיעדענע קאמיטעטען. כדי צו העלפען האטש עטוואס די יודישע היימלאזע צו איינארדנען זיך אויף זייערע נייע ערטער, מוז מען האבען צעהנדליגער מיליאנען רובל.

דיעזע פינאנסאווע אויפגאבע האט ה' קריי־נין געזאגט, קאן לעזען נאר די רעגיערונג, צו וועמען מען דארף זיך ווענדען נאך הילף, ווי אויך די שטאדטיגע ארגאניזאציע און זעמסטוועס.

צום סוף האט דער צוזאמענפאהר אנגע־נומען א רעזאלוציע אין וועלכער דער צוזא־מען פאהר דריקט אויס זיין מיינונג אז די איצ־טיגע פערברייטערונג פונ'ם יודישען תחום המו־שב קאן ניט צופרידענשטעלען די יודישע בע־פעלקערונג. די יודען פאדערען אז די אלע בע־גרענצענדע געזעצען געגען זיי זאלען אינגאנ־צען אבגעשאפען ווערען און ניט דורך מיניס־טעריעלע צירקולארען, נאר לויט'ן געזעץ דורך די געזעצגעבענדע אינסטיטוציעס.

דער צוזאמענפאהר האט אויסגעדריקט זיין פראטעסט געגען די אונמענשליכע רדיפות בנוגע צו יודען.

דער ערפינדער פון טעלע־פאן

א לאנגע צייט איז צווישען די וויסענ־שאפטס־מענער אנגעגאנגען א מחלוקה, ווער עס איז דער אמת'ער ערפינדער פון'ם טעלעפאן. דער גרעסטער טייל פון זיי האט אנגענומען דעם אמעריקאנער דר. גרעהעם בעל פאר'ן ערשטען ערפינדער, אנדערע ווידער האבען בעהויפטעט, אז אין אמת'ן האט דעם טעלעפאן ערפונדען דער דייטשער איד פיליפ רייז.

יעצט, נאך פיעלפאכע וויסענשאפטליכע פארשונגען, האט זיך ארויסגעוויזען, און אלע געלעהרטע זיינען שוין מודה, אז דער רוהם און לויב, צו זיין דער ערשטער ערפינדער פון'ם טעלעפאן, קומט נאר צו פיליפ רייז.

מיט אייניגע וואכען צוריק, האט דער אמע־ריקאנער „אינסטיטוט אוו עלעקטריקעל אינזשי־נירס" איבערגעבען א גאלדענעם מעדאל צו ד"ר גרעהעם בעל און אין דאקומענט, וועלכער איז געווען בייגעלעגט צום פרעזענט, שטעהט אויס־סדריקליך אנגעשריבען אז בעל האט דיעזען כבוד פערדינט „פאר פערדיענסטפולע אויספיה־רונגען ביים ערפינדען פון'ם טעלעפאן."

דאס הייסט אין פשוט'ע אידישע ווערטער אז דער אמעריקאנער אינסטיטוט איז אליין מודה אז בעל איז ניט געווען דער ערפינדער, נאר דער פערבעסערער פון דער טעלעפאן ער־פינדונג.—

אן ערך 12 יאהר האט רייז געארבייט אויף זיין ערפינדונג, און ווען ער האט עס דאמאלס פארגעלעגט פאר דער נאטורפארשער פערזאמ־לונג אין גיעסען, דייטשלאנד, האט איהם דער פארזיצענדער פאגענדארף שטארק מדחה געווען ער האט אויפגעוויזען מיט ראיות, אז אזא אפא־ראט איז פשוט אנ'אונמעגליכע זאך און אז עס איז אבסאלוט נוצלאז צו רעדען פון דעם וויי־טענס. וואהרשיינליך האט עס פאגענדארף, וועל־כער איז געווען א גרויסער יודענפיינד פער־דראסען, אז א איד זאל מאכען אזא גרויסע און וויכטיגע ערפינדונג.

רייז'ס אפאראט איז דאדורך פערגעסען גע־ווארען. ער איז אין יאהר 1874 געשטארבען אין גרויס ארעמקייט.

שפעטער האט בעל אויפגענומען נאכאמאל דיזעלבע אידעע און אויף רייז'ס יסודות האט ער פערבעסערט און ארויס געגעבען דעם טע־לעפאן, אין דער זעלבער פארם ווי מיר האבען איהם היינט.

מאסקווער סוחרים.

ווי מען איז אונז מודיע פון פעטראגראד האבען די דארטיגע סוחרים אבגעדהאלטען א דרינגענדע קאנפערענץ און אנגענומען פאלגענ־דע רעזאליוציע:

„די פעטראגראדער סוחרים, וועלכע זענען פון שטענדיג טריי דעם טראהן און פאטערלאנד גלויבענדיג אין פאלשטענדיגע פערניכטונג פונם שונא, אהן וואס ס'איז אונמעגליך אפילו צו דענקען וועגען שלום, איז פאלשטענדיג מסכים מיט דער רעזאליוציע פון די מאסקווער סוחרים אז אין מיניסטארען־ראטה מוזען תיכף בעש־טימט ווערען מלוכה מענשען, וועלכע האבען דעם פערטרויען פון די ברייטע געזעלשאפטליכע קרייזען און קענען זיין פעראנטווארטליך פאר זייער ארבייט צוזאמען מיט דער דומא.

קליינע ידיעות.

* * * ווי די מאסקווער צייטונגען טיילען מיט, האט די אדמיניסטראציע אין גאמעל געהאט קאנפיסקירט די רעדע פונ'ם יודישען דעפוטאט נ. מ. פרידמאן, וועלכע ער האט געהאלטען אין דער דומא דעם 19־טען יולי. דורך א טעלעגרא פישע מיטיילונג פון פעטראגראד האט מען די קאנפיסקאציע אראבגענומען און די בראשיור ווערט פריי פערקויפט.

* * * לויס א בעפעהל פון פעטראגראד זענען בעפרייט געווארען עלף יודישע ערבים, פונ'ם צפון מערב'היגען קאנט, וועלכע זענען געזעסען אין די יעקאטערינאסלאווער טיורמעס.

* * * ניט קוקענדיג אויף דער אבשאפונג פון תחום המושב האט די תארקאווער פאליציי געמאכט די טעג „אנ'אבלאווע" אויף די יודישע היימלאזע, וואס זענען אהינצו אנגעקומען. מען איז געגאנגען ביי־נאכט איבער די הייזער און צוגענומען ביי די היימלאזע די פאספארטען.

היעגע נייעס.

באנד'ס לעזעהאלע

בונדס ארבייטער־לעזעהאל פאר אלע מעל־דעט אז די אבענד־קורסען וועלכע זי ארדענט איין פאר איהרע מיטגליעדער הויבען זיך אן דעם 13־טען ד. מ. די קורסען בעשטעהען פון פאלגענדע למודים: מאנטאג פון 8—9 יוזיש, אין פון 9—10 סאציאלע וויסענשאפט. דינסטאג פון 8—6 נאטור וויסענשאפט, מיטוואך פון 8—10 מאטעמאטיק; אין פרייטאג 8—9 נאטור וויסענשאפט, און גיכען וועט מען אויך אנהוי־בען לערנען יודישע געשיכטע און די דענישע שפראך.

פרטים וועגען דער רוסישער עוואקואציע

(ספעציעל פאר דער יוד. פאלקסצייטונג)

פון א פערזאן, וואס איז ניט לאנג געקומען פון רוסלאנד האבען מיר רעסאנט בעשריבונג פון דעם, וואס קומט פאר אין רוסלאנד:

די רוסישע ארמע גיהט נאך אלץ צוריק. זי גיט אב דעם פיינד איין פעסטונג נאך דער אנדערער, זי פערלאזט וויכטיגע פונקטען, גאנצע גובערניעס און קאנטען. מען מוז אבער צוגעבען, אז דער ריקצוג קומט פאר געוויסער־מאסען פלאנמעסיג, סיסטעמאטיש, ווי עס וואלט געווען פון לאנג אן פארויסגעזעהען, און דאס איז עס א גרויסע מפלה, א אנגעהויבענע קאטאסטראפע — און דאס וויים שוין איצט יעדער מענש אין רוסלאנד, סיי אין די שטעדט, סיי אין דער פראווינץ.

אבער ניט דאס, וואס עס קומט פאר אויפן פראנט גופא איז שרעקליך, ניט די נידערלאגע אויפן שלאכטפעלד, זאגאר ניט דער ריקצוג „אן־און־פיר־זיך", נאר דערהויפט דאס וואס עס קומט פאר הינטערן פראנט. די פראגע־ים און חורבן פון מיליאנען מענשען — פריעדליכע, רוהיגע, קינדער, זקנים הילפלאזע און שוצלאזע.

פון די נידערלאגען אויפן שלאכט־פעלד וואלט זיך רוסלאנד אפשר זעהר שנעל גענקענט ערהוילען נאך דער כלחמה, פון דעם שרעקליכען הורבן אבער, וועלכער איז גלייך צו א ערד־ציטערניש אדער פערפליצונג, וואס עס קומט איצט פאר הינטערן רוסישען פראנט — דערפון וועט זיך רוסלאנד ניט קענען אבוואשען צענדליגער יאהרען. דאס וועט שטארען יעדע ווייטערע ענטוויקלונג, וועט איבערלאזען אויפן מלוכה־אפאראטען אזעלכע מורא־דיגע און טיפע וואונדען, אז מען וועט זיי לאנג־לאנג נעדענקען. אלע ביז איצטיגע נידערלאגען האבען אויף אזוי פיעל ניט רואינירט, ניט אזוי דעזארגאניזירט דאס גאנצע מלוכה־לעבען פון טיפלים ביז יעקאטעריינאדאר און פון פעליטאפאל ביז פעטראגראד, ווי די מיעל־אלטעריש פערהרדנונג פון דער מיליטער־מאכט, וואס טראגט די מילדע בעצייכנונג „עוואקואציע" פון שטעדט, שטעדט לעך און דערפער.

—„וואטער מלחמה, וועלכע האפענונגען? — האט ממש אויסגעשריען א בעקאנטער יוד. וואס איך האב געפראפעזן אויפן וועג, וועז איך האב איהם געפרעגט וועגען די שטימונגען אין לאנד און האפענונגען אויף א נצחון. וועד האט דען אין זינען א ר י ע ר מלחמה מיט אייראפעי נ י־גות און משלות, אז רוסלאנד גופא וועט חרוב! איהר פערשטעהט: דער גאנצער מערב־דרומ־ר י־גער קאנט אין אטייל קורלאנד און פוילען, די בעסטע און רייכסטע געגענדען פון רוסלאנד, א אונגעהויערער שטח ערד מיט צענדליגער מיליאנען איינוואוינער, פאבריקען, געשעפטען גרובען — אז דאס אלץ וועט בוכשטעבלין פארברענט, רוהינירט, פערניכטעט און אויפגע־ריבען גאנצע שטעדט מיט טויזענדער הייזער וועדען פשוט בעגאטען מיט נאפט אונטערגע־צונדען און פארברענט בוידן לעצטען סלופ. וועגען דערפער און שטעדלעך איז דאך שוין אבגעדעדט. וויר רעדענען זיך איצט מיט אזעל־כע קלייניגקייטען."

אין די דאזיגע וועהרער, וואס קליבגען אזוי ווייטערוים, איז אויסגעדריקט די ריכטיגע שטי־מונג און פאניק. וואס האט אראמגעהאפט די בע־פעלקערונג, וועלכע עפענט זיך הינטערן פראנט, א טייל — וויייל מען שרייבט זיי גופא, א טייל — וויייל זיי מוזען אויסנעמען די אריסגעטרי־בענע און אנטלאפענע.

וואס קומט אייגענטליך פאר אין רוסלאנד? זייט וואהשוי און איוואנגאראד זענען גע־פאלען, זייט דער גורל פון קאוונא, ליבוי איז מיטוי איז געווען בעזיגעלט און די העכערע רוסישע מיליטעריש מאכט האט בעשלאסען איבערצוהאלטן די טאקטיק פון 1812, יעהנו אלץ טיפער אין לאנד און פערנאר־ן, פער שלעפען אהרן דעם שונא. אדער, ווי אנדערע ערקלע־רען, כדי ביי גונסטיגע בעדינגונגען, וועז דער פיינד וועט זיך וויים פון זיינע באהנען און וויכטיגע באזעז. געבען איהם אן ענטשיידענע שלאכט, זייט דעם דאזיגען בעשלוס האט מען אבגעגעבען א בעפעהל: צו פערוואנדלען דעם גאנצען שטח לאנד הינטערן פראנט, אנ־ערך דריי הונדערט קילאמעטער טיף. אין א פאל־שטענדיגען מדבר, כדי דורכצדעם אויפצוהאלטען דעם שנעלען פארמארש פון פיינד. אלעס וואס קען ברענגען דעם פיינד וואטערע עס איז נו־טען, געבען איהם די מעגליכקייט אבצורוהען, צוישארקען זיך, ארגאניזירען זיינע כוחות, מוז אונברחמנות־דיג צושטערט און פערניכטעט ווערען. דער בעפעהל פון־ם גענעראל סמיר־נ ו איז געווען: פארברענען אלע וועלדער, פעלדער מיט תבואות, אלע הייזער אויפן וועג, צושטערען אלע וועגען, ברייקען, שאסעען. אראפ־רייסען אלע קלויסטערס, אריסיפ־הרען אלע גלא־קען, חפצים, הייליגע בילדער. די גאנצע מע־לינ בעפעלקערונג מוז אוועקגעהען צוזאמען מיט דער ארמע.

דאס איז געווען די ערשטע אויפגאבע — און זי איז אויסגעצייכענט און פינקטליך ער־פיהלט געווארען ניט נאר אין פוילען, נאר אויך אין לישוי און קורלאנד.

די צווייטע אויפגאבע איז געווען: „עוא־קואירען" ניט נאר, ווי ס'איז ביז איצט געשע־הען, די ארמיניסטראציע, פאליציי, געריכט און באנקען, נאר אויך אלע פאבריקען, ווערקשטא־טען, מאשינען — צוזאמען מיט זייער פערסאנאל אלץ. וואס מען קען ארויספירען אין טיף־רוסלאנד — מוז ארויסגעפירט ווערען. און אויך די גאנצע בעפעלקע־רונג — אס ערשטען נאטיר־ליך די יודען — מוז עוואקואירט ווערען, ד. ה. דארף פאר־לאזען די שטעדט, שטעדטלעך און דער פער.

אויב מען קען נאך פארשטעהען דעם זין פון צו פערניכטען די תבואה, עוואקואירען די פאבריקען, איז לחלוטין אונבעגריפליך די עוא־קואירונג פון דער גאנצער בעפעל־קערונג.

די בעפעהלען ווערען דאך ערפיהלט פינקט־ליך און שנעל.

די אנפראגע וועגען יודישע רדיפות

די קאמיסיע פון דער רוסישער רומא, וועל־כע האט עגדארפט בעשרעכטען די אנפראגע פון די ס.־ד. וועגען די רדיפות אין יודען, האט איצט געענדיגט אין האט אויס־געארבייט די פארמולע פון דער אנפראגע. די קאמיסיע האט גהאט פיעל שוועריגקייט פון דיין רעכטליכער נאטור. זי האט עמפליך קודם־כל געמוזט גבעבן א ענטפער אויף דריי פאל־גענדע וויכטיגע פראגען:

1) צי די גאסות. דומא האט בכלל דאס רעכט שטעלען אנפראגען דעם העכסט־קאמאנדירענ־דען און די ארמעע־קאמאנדירען?

2) צי די גאס. דומא האט דאס רעכט צו כא־ראקטעריזירען ביי דער רעגירונג וועגען דערען ערקלערונגען ביי דער רעגירונג וועגען די מעשים פון די אויבענדערמאהנטע, פערואנזע־נעמענע אין דער צייט פון דער רעוואלוציע? וואס זענען נוגע דער ציוויליער בעפעלקערונג?

דער ברית חדשה׳

(פארטזעצונג)

אהרן ליב קען נישט רעכט בעגרייפען. וואס פאר א שוויגדל קענען זיי מאכען אין דעם פסוק, אז עס זאל שטעקען דערין אזא סכנה, נאר ניט וועלעדיג ארויסוויזיזן זיין עס הארצות אין דעם דאזיגען ענין. שוויגט ער, און ענדליך נירמעלט ער ארויס:

— אזא מעשה, אזא מעשה...

— וואס פרעגט איהר — זאגט דער שמש צופריעדען פון זיין טיפער ידיעה אין דעם דא־זיגען ענין — זיי האבען אויך קעס... נאר אלץ להכעיס...

— איז ער הייסט עס, א משומד?... — פרעגט אהרן ליב און העגנד אן פיס ציטערען איהם פאר ניי־גיריגד.

— וואס דען איז ער — ענטפערט דער שמש — א יוד וועט טהיילען תנך אומזיסט, און דוקא תנך. ער טהיילט נאך עפעס. זאגט מען, אומזיסט.

— וואס נאך? — וועדט אהרן ליב שטארק פראיניטערעסירט.

— אך, זאל גאט שומר ומציל זיין, יענער טפר־ל איז סכנות, דאס איז דער ברית חדשה־, אלץ וועגען „יוזעל".

— טע־טע־טע... — פערוואונדערט זיך אהרן ליב, זאגט זשע מיר, איך בעט אייך, טאקע אלץ אויף לשון קודש?

— מען זאגט — ענטפערט דער שמש, וועד־ליג דער נאמען איז עס לשון קודש...

דער בית מדרש וועדט דערוויל פולער מיט נייע אריינגעקומענע ז'אוגער. דער שמוש וועדט בריייער און טיפער. אייגער א יונגער מאן וואס איז געווען אין א גרויסער שטארס א מלמד, איז מסביר דעם ענין אין גאנצען — דאס איז אזא ס ז אך. עס איז דא אזא חברה, וואס לאזט זיך קאסטען גאלד אויף אויסשמד'ן אלע יודען ביז איינעם. זיי האבען מיליאנען, מילי־אנען געלד. מען זאגט, אז די מלוכה גיט אויף דארויף גאלד. נו קודם הילען זיי פערנארען ס'יז תנך, עס איז דאך עפעס א יודישע זאך, אבער דער תנך איז גאפאלשט... איהר פער־שטעהט? אין ישעיה האבען זיי אנגעמאכט צרות, איבערהויפט ביי דער העלמה הרה־. נאר אין תהילים אויך, זיי ווילען דאוס אויפווייזען, אז „ער" שמואס פון דיר המלך.

— אזש פון דוד המלך! פער־חרשט זיך אהרן ליב.

דערווייל קומט אן דער רב.

דיי עולם מאכט א ווהרע. דער רב א הויכער, מאגערער איד, אויף וועלכען די זופיצע דיקייט ווי א שווארצער זאק, גיהט דורך. שמשטשע אס דעם פסוק: מה טובו אהלך קעהרס זי: אום צוריק צום עולם:

— וואס איידען, מען איז געקומען אנז אס־שמד'ן. — זאגט ער אין א געלעכטער.

— חי־חי־חי —לאכט דער שמש — יא. אפ־שמד'ן.

דער ג אנצער עולם לאכט פונ־ם רב־ס ווי־ץ.

— זאגט עס ניט — וועדט דער רב ערנסט — סכנה איז דאס. היינטיגע צייטען, די אמונה איז שוואך, די אפיקורסות איז נתרבה געווארען איך רעכען אויסרופען א חרם, אז מען זאל ניט נעהמען די תנך, וואס ער טהיילט אומזיסט.

— דאס איז יעהר נויטיג — רופט זיך אן אהרן ליב — א קשיא אויף א מעשה.

און נאכ'ן דאזיגען איז אויסגערופען געווא־רען א חרם.

אהרן ליב איז געקומען אהיים אין גאנצען צודולט. דער מיסיאנער האט איהם שטארק פע־אינטערעסירט. ווער וויים וואס ער וואלט גע־קענט דערגעהן ביי איהם. וועז ניט דער דוב־.

אויף מארגען איז ער געקומען אין בית־מדרש פריהער ווי אלע מאל. ער האט געווא־ט דער־געהן וועגען דעם מיסיאנער און איבערהויפט וועגען דעם ברית חדשה, וואס קען דארט אזוינס שטעהן, וואס זאל איהם, אהרן ליב'ן האליע מא־כען.

אברהם רייזען

Jüdische Volkszeitung № 222 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען מאנטאג ג׳ תשרי תרע״ו (13 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mentergade 2. Telefon Byen 1294 y

די עסטרייכער ציהען זיך אב צוריק.

א איטאליענישע ארמעע צום פראנצויזישען פראנט.

פון מזרח־פראנט.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 12־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). אויפ׳ן פראנט צווישען יעזיארי און זעלווא ווייזען נאך די רוסען א העפטיגען ווידערשטאנד זיי פערזוכען דורך א פארשטויס מיט גרויסע מחנות צו אבשטעלען אונזער אפענסיוו. נאך געדויערענדע קאמפפען האבען מיר עראבערט סקידעל און ניעקראנשצע.

מיר האבען אויך געשטורעמט דעם דארף לאוונא, וואס איז בעלעגען ביים וועג סקידלונא וואליא. דערבי האבען מיר גענומען 2700 געפאנגענע

פריגץ לעאפאלד פון באיערנס מחנות קעמפפען ביי די וועגען וואלקאווישק—סלאנים און קאברין—מילאווידא. די עסטרייך־אונגארישע מחנות האבען באזעצט דעם שאסע ביי קאסאווא.

עסטרייכישער בעריכט.

וויען, 12־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). אונזערע מחנות האבען באזעצט דעראנצא ביי דער טייך גארין.

ביי טארנאפאל האבען די רוסען פערזוכט דורך א שטארקען געגען־אנגריף צו אריינדרינגען אין אונזערע פאזיציעס. דער שונא איז אבגעשלאגען געווארען מיט גרויסע פערלוסטע פאר איהם.

ווייטער צו דרום צו האבען מיר זענענדיג געצוואונגען פון דעם ״ונאס צאהלרייכע איבערלעגענהייט, אבגעצויגען אונזער סערעטער פראנט עטוואס צוריק.

דייטש־עסרייכיש פערלוסטען

לאנדאן, 12 טען סעפטעמבער. די ענגלישע צייטונגס־קארעספאנדענטען אין פעטראגראד טעלעגראפירען, אז די דייטשען און די עסטרייכער האבען געליטען אונגעהויערע גרויסע פערלוסטען אין די לעצטע קאמפפען ביי דער טייך סערעט. חוץ די 17000 געפאנגענע וואס די רוסען האבען גענומען האבען די דייטש־עסטרייכע ר געהאט גרויס פערלוסט און געהרגעטע און פערוואונדעטע וואס ווערען בערעכענט ביז 100'000 מאן בעזונדערס האט געליטען די דייטשע גווארדיע און עס ווערט איצט בעקרעפטעט אז ביי טארנאפאל האבען די רוסען פערניכטעט א גאנצע דיוויזיע.

א איטאליענישע ארמעע קיין פראנקרייך.

בערלין, 12. סעפטעמבער. צו „וואלפ׳ס ביורא״ מעלדעט מען פון באזעל: „נאציאנאל צייטונג״ טיילט מיט, אז איבער דעם שלעכטען וועטער אין די איטאליענישע אלפען־בעג, וואס האט זיך אנגעהויבען פריהער ווי מען האט ערווארטעט, האבען די איטאליענער געמוזט איבערגעהן צום דעפענסיוו און דורכדעם זענען פיעל מחנות בעפרייט געווארען.

די איבעריגע מחנות וועלען בילדען אן ארמעע און וועלען געשיקט ווערען צום פראנצויזישען פראנט. די ארמעע זאל קעמפפען צוזאמען מיט די פראנצויזישע מחנות וואס ווערען איצט קאנצענטרירט צווישען בעלפארט און די א

וועלען די דייטשען אויסמיידען א נייעם ווינטער־קריעג

פאריז, 12־טען סעפטעמבער. דער געוועזענער פראנצויזישער מיניסטער פון אויסערן, סטעפען פישאן, בעהאנדעלט אין ״פעטי זשורנאל״ די אינטערעסאנטע פראגע וועגען דעם, וואס קאן מען איצט ערווארטען מצד די דייטשען.

ער קומט צו דעם ערעזולטאט אז דייטשלאנד וועט זעהען אויסצומיידען א נייעם ווינטער־קריעג. מען קאן דערפאר ערווארטען פערצווייפעלטע דייטשע אנשטרענגונגען אויפ׳ן פראנצויזיש־ענגלישען פראנט.

כדי צו קאנען פארטזעצען דעם קריעג מוז דייטשלאנד זעהען, אז די באלקאן־מלוכות זאלען פארבלייבען נייטראלע און אמעריקא אויך דאס זעלבע, ווייטער דארף דייטשלאנד שאפען מאסען געלד און סאלדאטען. דיעזע פראבלעמען צווינגען דייטשלאנד צו איילען זיך ענדיגען די מלחמה. דער א ינציגער מיטעל דערצו איז אבצוהאלטען א גרויסען נצחון אויפ׳ן מערב־פראנט, און דערפאר וועלען די דייטשען אנשטרענגען זיך איצטער אויפ׳ן דערמאהנטען פראנט, אבער זיי וועלען בעקומען א ווארעמע בעגעגעניש.

אמוניציאן קיין סערביען.

בערלין, 12־טען סעפטעמבער. צו „נייער ווינער זשורנאל״ טיילט מען מיט פון סאלאניקי, אז אין די לעצטע טעג קומען אן גרויס טראנספארטען מיט אמוניציע אהינצו. די אמוניציע וועט איבערגעשיקט ווערען קיין סערביען אלע פאקהייזער ביים האפען זענען איבערפילט מיט דיעזען טראנספארט, און דערפאר איז איצט פולשטענדיג אונמעגליך צו אויסלאדען דארטען אנדערע סחורות.

א מיטיילונג צו די אקציאנערען פון דער אקציען־געזעל־שאפט „יודישע פאלקסצייטונג׳ס דרוקעריי.

מיטוואך 15 סעפטעמבער, האלב 8 אויפ׳ן אין אווענד, וועט אין לאקאל פון יוגענד־פעריין, קריסטאלגאדע 24 :2 פארקומען

א דרינגענדע גענעראל־פערזאמלונג

פון די אקציאנערען פון דער א. ג. יודישע פאלקסצייטונגס דרוקעריי.

טאגעס־ארדנונג:

1) אלגעמיינער געשעפטס־בעריכט. 2) פארשלאנג צו ליקווידירען די יוד. פאלקסצייטונג אין דער גענעראל־פערזאמלונג האבען דאס רעכט צו בעטייליגען זיך נאר אקציאנערען.

דער פארשטאנד:
י. נאחעמזאהן, פארזיצענדער

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונ

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און גע'עלשאפטליכע אינטערעסען

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגזאגט בעקאנטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה

אבאנאמענט־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

רשט־קלאסיגער האטעל, נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt*

שטרויס פעדער

עטאבליסעמענט, איך וואש און פארב שטרויס־פעדערען און אלערליי פארבען, איך מאך אויך שעחנע קאנטען צו האטען און פאן פאנען, אלץ פון שטרויס פעדערען, זונטאגאפען. פרוי זאיעטץ גרוינעגאדע 12 2־טע זאל.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

Ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palme 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילעי צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגעגעבען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערגין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — בילי — שנעל

א געביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר. עמפאנג 6 — 9

Rantzaausg 35 B 1 S.

A. Granas

א שניידער געזעל.

בעקומט א גוט בעצאהלענדען פלאץ. סוילווגאדע 36 1־טע זאל בראגינסקי.

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענגליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68 בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 18 אוירעס א פונט און אויך ביליגערע סארטען. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג. צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

א מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקסקיך דאווענט מען, שהרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר פענסיאנאט כשר

גוטע און זויבערע יודישע מיטאגען בעקומט מען ביי פרוי, ווערשראווסקי, נארסייגאדע 19 פאר־טער אין הויף.

א מנין

אדעלגאדע 47 1 ביי ראזענבלום דאווענט מען די גאנצע יום טובים סליחות 11 אזייגער.

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין קריסטאלגאדע 24 1 (ניט אין א פריוואטער הויז) פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פאר־יסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס צייטונג ביל. מרק נומר. 130 אויך ביי ה"ר סקאראחאד. בארגערגאדע 30 טעל. פאלע 67—21 אי עס ווערען אויך פערקויפט כרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואלטעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לעגדער.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשראווסקי. *Norresøgade 19 St.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

שלאכט אונטערן פרייען הימעל און אונטער דעם קלאנג פון ביקס און שוועדד זיך פעראייניגט מיט גרויס כונה אין א געבעט צו גאט.

דאס זענען געווען הערליכע סצענעס. וועלכע ער וועט קיין מאל ניט פערגעסען די זון האט געשיינט פלאמיג רויט, און האט אין זיך פעראייניגט דעם קאליר פון פייער און בלוט. אנ׳אימה איז געווען צושפרייט אויפ׳ן שלאכט־פעלד, און דעם שונ׳ס הארמאטען האבען אזוי ווי אויפגהויבען זייער פייערשפייעניג דען אטהעם יעדען מאל מיט אזא „זיסץ", וואס דאס זיך נעלאזט הערען מיילען ווייט ארום. און ער איז געשטאנען ארומגערינגעלט פון פיעלע יודישע אפיציערען און יודישע סאלדאטען צו וועלכע עס זענען אויך פיעלע ניט־יודען צוגעקומען, און ער האט זיי דערמאהנט מאלקאוויניק גאלד סמיטה׳ס ווערט וועגען יודישען פאלק, פאר וועלכען די זון האט זיך אבגעשעלט (אין יהושע׳ס צייטען) וואס שטעהט איצט אין קאמפף פאר׳ן פאלק (ענגלאנד) פאר וועלכע די זון גיבט קיינמאל ניט אונטער...

זיין ערשטען גאטעס דינסט האט ער אב־גהאלטען אין דער הויפט־קווארטיר פון דער ענגלישער ארמעע. און פון דער הויפט־קוואר־טיר ביז צו די טראנשעען, איבעראל וואו ער איז געווען, איז ער איבעראשט געווארען פון דער בריידערליכקייט, וואס הערשט צווישען די נאציאנען, וועלכע קעמפען אונטער דער ענג־לישער פאהן. יוד און קריסט, מאהמעדאנער און בודהיסט, אלע פיהלען זיך ווי ברידער, איינער דעם צוויטען טהוט פון די קלענסטע ביז צו די־גרעסטע גפעליגקייטען, וואס זענען נאר מעג־ליך ביי דיעזע בעדינגונגען. און אלע זענען זיי בעוואוסטזיניג דעם ציוועק, וואס זיי האבען פאר זיך.

דער רב הכולל האט אויך בעזוכט אלע האס־פיטעלער, פעלד־אמבולאנסען און לאזארעטען, וואו יודישע סאלדאטען גפעפינען זיך. ער האט אויך בעזוכט די בית עולם׳ס, וואו עס גפעפינען זיך קברים פון יודישע גפאלענע אין שלאכט.

ער האט בעזוכט די רעגירונגס קאמיסיע און האט בעקומען די פערשפרעכונג, דאס אזוי שנעל ווי מעגליך וועלען אויף די קבריס פון יודישע סאלדאטען גפשטעלט ווערען „מגן דוד׳ס" אנשט קרייצען.

דער רב־הכולל האט גמאכט א ווייט ביי דזשאהן פרענטש, וועמען ער קען נאך פון מיט 15 יאהר צוריק, וועז סיר דזשאהן פרענטש האט געקעמפט אין דעם בורען־קריג, אין דרום־אפריקא.

פרענטש איז זעהער בעריהרט פון די 900 יודישע אפיציערען און דעם גרויסען צאהל יו־דישע סאלדאטען. וואס געפינען זיך אויפן שלאכט פעלד.

דער קאמפף פאר א נייער רעגירונג.

וואס א טאג ווערט אלץ אינטענסיווער דער קאמפף פון די רוסישע פראגרעסיוע קרייזען פאר א נייע רעגירונג, ריכטיגער גזאגט פאר א מיניסטעריום, וועלכע זאל זיין פעראנטווארטליך פאר דער דומא.

ווי אלע כאל אין די וויכטיגסטע מאמענטען פונ׳ם רוסישען מלוכה־לעבען, אזוי איז אויך איצט מאסקוא דער צענטער פון דער גרויסער פאליטישער בעווענגונג. אויסער דער וויכטיגער פאליטישער בעראטונג, וואס איז מארגעקומען ביי דעם בעקאנטען פאליטיקער און אינדוסט־ריעלען ק א נ א ו א ל א ו, וואו מען האט בשלאסען צו מאדערן א פעראנטוואורטליכען מיניסטעריום. איז מיט דער דאויגער מאדערונג איצט אויך ערויס די מאסקווער דומא.

צוואמען מיט דער מארעונג פון א נייער רעגירונג, ווערט אויך פערלאנגט, אז די מלחמה זאל ווייטער געפירט ווערען ביז א נצחון פון דעם רוסישען כלי־זיין.

איצט האבען דעם בייש־יעל פון מאסקווער שטאדט־פערוואלטונג נאכגעפאלגט די מאסקווער האנדווערקער, וועלכע האבען אויך אנגענע גען שמועסען עפעס. געהט ער צו און הערט זיך איין. ערשט ער הערט וועגען א געוואלדיגער נייעס:

— געקומען עפעס איינער נעכטען׳ס פאר־נאכט אין שטעדטעל און האט געבראכט א גאנ־צע קאסטען מיט תנ״ך׳ן אין שווארצען אייגבונד אן׳ם טהיילט עס אומזיסט...

דערהערט תנ״ך׳ן אומזיסט, דערמאהנט זיך אהרן ליב, זו ער דארף סאקע האבען א תנ״ך. און אהרן ליב פרעגט נאך:

— וואו איז דער דאזיגער אידי־.

לאכט דער שמש:

— ער איז אזא אידי, וויי אין׳ך בין א גוי...

— וואס דען איז ער? פרעגט אהרן ליב שטארק פערחדוש׳ט.

— משומד״, אנ׳אמת׳ער משומד, ימח שמו.

— צו וואס זשע טהיילט ער די תנ״ך׳ן? — פרעגט אהרן ליב פער־חדוש׳ט און האר עון נע־געל שטעלען זיך איהם אויף.

— חי־חי־חי — לאכט דער שמש — איהר, ר׳ אהרן ליב, זאלט עס נים וויסען! זו דאס זע־נען מיסיאנעריעש תנ״ך׳ן.. איהר פערשטעהט? אלץ איז ד ארטען ווי אין אמת׳ן תנ״ך, נאר איין פסוק איז אביסעלע אנדערש און אט אין יענעם פסוק שטעקט דער גאנצער קונץ..

און דער שמש נעהמט ארויס פון אלמער אן אלטען צוריסענעם תנ״ך, בלעטערט און בלע־טערט און גפינט דעם פסוק:

— הנה העלמה הרה־, איהר זעהט אס אין דעם פסוק מאכען זיי דעם גאנצען שווינדעל איהר פערשטעהט, היינט נעה נעהם אועלכע תנ״ך׳ן,

(פארטזעצונג קומט)

אברהם רייזען

רעזאלוציע פון דער קאנפערענץ פון דער סאציאליסטישער פארטיי אין שטאאט דזשארד־זשיא (אמעריקא).

וואס איז געדרוקט אין דעם לעצטען נומער „אידישער סאציאליסט" ענט־פלעקט פאר אונז דעם כמעט אונגלויבליכען פאקט, אז ארבייטער־פיהרער און ארבייטער־פאליטיקער אין דזשארדזשיא העצען דאהרט די בעפעלקערונג גגען גווייסע „נאציאנע און רעליגיאנען" און האבען גערופען דזשארזשיער ארבייטער צו גוואלדטהאטען גגען די גזעצ־ליך גוועהלטע באמטע.״

די רעזאלוציע איז א ביסעל א פערשטעלטע. זי רעדט מיט אן אפיציעלער שפראך. אויב מיר זאלען אבער די אפיציעלע שפראך איבער־געבען אין א פשוט׳ן אידיש, וועלען מיר בעקו־מען פאלגענדעס.

אין דער אגיטאציע גגען פרעזק׳ן אין דזשארדזשיא האבען זיך בעטייליגט אויך ארבי־טער־פיהרער. זייער אגיטאציע האבען זיי גע־פיהרט ניט בלויז גגען פרעזק׳ן, נאר אויך גגען דער „גווייסער נאציאן און רעליגיאן" צו וועלכער ער גהערט.

וועז גאווערנער סלייטאן האט פרעזק׳ן בעגנאדיגט און דער דזשארדזשיער המון איז א יפגערגעז געווארען דערמאר, וואס מען האט דעם קרבן פון זיינע הענט ארויסגעריסען. הא־בען דיזועלבע „ארבייטער־פיהרער" גפונגען מאר מגליך צו רופען דעם עולם צו גוואלד־טהאטען גגען דעם גובערנאטאר. זיי האבען דערבי־ג׳טענה׳ט, אז זיי טהוען דאס צוליעב די נוצען און די אינטערעסען פון די ארבייטער.

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 36

PRISLISTE.

8 1/2 Ø. pr. 1/2 Kilo f. Vask og Vrid.
10 1/2 Ø. do. do. Tørring
12 1/2 Ø. do. do. Tørring

Se Maskinstrygning — For uident og broget Tøj intet Tillæg.

— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

רעזאלוציע ארבייטער פערפיהרער.

א רעזאלוציע פון דער קאנפערענץ פון דער סאציאליסטישער פארטיי אין שטאאט דזשארד־זשיא (אמעריקא), וואס איז געדרוקט אין דעם לעצטען נומער „אידישער סאציאליסט" ענט־פלעקט פאר אונז דעם כמעט אונגלויבליכען פאקט, אז ארבייטער־פיהרער און ארבייטער־פאליטיקער אין דזשארדזשיא העצען דאהרט די בעפעלקערונג גגען גווייסע „נאציאנע און רעליגיאנען" און האבען גערופען דזשארזשיער ארבייטער צו גוואלדטהאטען גגען די גזעצ־ליך גוועהלטע באמטע.״

די רעזאלוציע איז א ביסעל א פערשטעלטע. זי רעדט מיט אן אפיציעלער שפראך. אויב מיר זאלען אבער די אפיציעלע שפראך איבער־געבען אין א פשוט׳ן אידיש, וועלען מיר בעקו־מען פאלגענדעס.

אין דער אגיטאציע גגען פרעזק׳ן אין דזשארדזשיא האבען זיך בעטייליגט אויך ארבי־טער־פיהרער. זייער אגיטאציע האבען זיי גע־פיהרט ניט בלויז גגען פרעזק׳ן, נאר אויך גגען דער „גווייסער נאציאן און רעליגיאן" צו וועלכער ער גהערט.

וועז גאווערנער סלייטאן האט פרעזק׳ן בעגנאדיגט און דער דזשארדזשיער המון איז א יפגערגעז געווארען דערמאר, וואס מען האט דעם קרבן פון זיינע הענט ארויסגעריסען. הא־בען דיזועלבע „ארבייטער־פיהרער" גפונגען מאר מגליך צו רופען דעם עולם צו גוואלד־טהאטען גגען דעם גובערנאטאר. זיי האבען דערבי־ג׳טענה׳ט, אז זיי טהוען דאס צוליעב די נוצען און די אינטערעסען פון די ארבייטער.

מען א עהנליכע רעזאלוציע און גגעשיקט זו קיין פעטראגראד.

די בעפרייאונגס־בעוועגונג פארשפרייט זיך איבער גאנץ רוסלאנד. כמעט אלע שטאדט־רו־מאס נעהמען אן רעזאליוציעס, אין וועלכע זיי פאדערען אמנעסטיע, גלייכבערעכטיגונג פאר יודען, א פערפאזונגסרעליכער מיניסטעריום און א נייע פראוויזיעלע אדמיניסטראציע.

דער שטורם איוף דער מאכט גהעט פון אלע זייטען מיט א פערשטארקטער ענגרגיע. די שטי־מונג אין פאלק וועכט וואס א טאג אלץ דראמ־אטישער. דער דומא וועלכע איז אליין אויך אין דער הענדער פון דער רעגירונג א פערטיידיגער קאמפף. אפילו דער צענטר און נאציאנאליסטען פאדערען רע־פארמען.

די רעגירונג גיט ביסלעכווייז נאך. א סך גובערנאטארען, זענען דערווייטערט געווארען. די פרעסע האט בעקומען א געוויסע פרייהיים. ס׳האבען וויעדער אנגעהויבען צו ערשיינען די ארבייטער־בלעטער.

רוסלאנד־אמעריקא

פון א זיכערער קוועלע האבען מיר בעקו־מען א ידיעה אז די אמעריקאנער רעגירונג האלט א צינד אין פערהאנדלען מיט רוסלאנד וועגען א נייעם האנדעלס אבמאך וואס איז צו־ריק מיט א צייט אבגעבראכען געווארען צוליב דער אידיש־אמעריקאנער מאסאקרעגראפ.

ס׳איז כדאי צו דערמאנען, אז דער קלאנג וועגען א נייעם אבמאך איז שוין אפטמאל פערשפרייט געווארען פון די אמעריקאנער צייט־טונגען, אבער עס איז טאקע שטענדיג געווען ניט מהר וויי א „פערזוכס־באלאן" דאס לעצטע מאל וואס די צייטונגען האבען דערפון גערערט מיט א 4 5 מאנאטען צוריק.

איצט אבער איז זעהער מעגליך אז דער אבמאך זאל באמת געשלאסען ווערען אבער נאטירליך נאר ביי דער בעדינגונג אז רוסלאנד וועט אנערקענען אמעריקאנער מאסאקרעגן אין די הענד פון אידען, וואס ווילען רייזען קיין רוסלאנד.

די טשערטא

אין דעם לעצטען נומער פונ׳ם רוסישען „פראוויטעלסטוינע וועסטניק" איז אבגעדרוקט דער ראפארט פונ׳ם רוסישען מיניסטער פון אי־נערן פירשט שטשערבאטאוו צום סענאט אין וועלכען ער טיילט מיט דעם סענאט, וועגען זיין סער ארדנונג בנוגע דער פערגרעסערונג פונ׳ם „תחום המושב" און דער ערלויבענים מאר יודען פריי צו וואוינען אין אלע שטעדט אויסער סטעראגראד, מאסקוא און די גגענדען וואס געפינען זיך אינ׳ם רשות פונ׳ם האף און קריעגס־מיניסטער.

פעהלען דייטשלאנד סאל־דאטען?

ס׳איז סערעגנליכט געווארען דער בעש־

זעלבסט־בעשטייערונג.

די לעצטע צייט בעקומען מיר פון די לע־
זער פ׳ע־ל בריף, אין וועלכע עס ווערט ארום־
גע־עדט די פראגע וועגען דער נויטוועגדיגקייט
פון דריגענדער הילף פאר די נויטליידענדע יו־
דען אין די מלחמה־לענדער. אלע דריקען אויס
זייער פערוואונדערונג וועגען דעם, וואס אין
אזא פערהעלטניסמעסיג גרויסער קהלה, ווי די
קאפענהאגענער, ווערט אזוי וועהניג אויפגע־
טהאן לטובת די אומגליקליכע ברידער אין רוס־
לאנד און גאליציען. עס ווערען דיברבי געמאכט
א סך פארשלאגען אויף וואסער אופן עס מוזען
זיין ארגאניזירט די זאמלונגען, כדי זיי זאלען
געבען בעסערע רעזולטאטען, ווי די ערשטע זאמ־
לונג מיט זעקס חדשים צוריק. אייניגע מיינען,
אז ס׳איז נויטיג צו ארגאניזירען א גרויסע לא־
טערע, אייניגע שלאגען פאר א גראנדיעזען
קאנצערט, אנדערע וויידער שטעהען אויפ׳ן
שטאנדפונקט, אז מען דארף זיך וועגדען צו דער
קריסטליכער בעפעלקערונג פון רעגעמארק און
פערזוכען צו ארגאניזירען א גרויסע זאמלונג,
אויסנוצענדיג דעם אינפלוס פון דער דענישער
פרעסע.

מיר מיינען, אז די אלע פראיעקטען און
ס ענער וועלען ניט ברענגען צו ענדע רעזול־
טאטען, וויבלד זענען געווישט. און די פער־
בריכטע צייט מיט מיה וועט זיך שלעכט בע־
לוינען. אין אלגעמיין זענען די זאמלונגען, בשעת
עמיצער גיט אינמאל אן רעכענט זיך שוין פאר
פטור און פריי פאר א גאנץ יאהר, ניט פאסענד
אין דעי אימיגער גרויסער צייט. איצט כאר
מען זיך ניט בעגיגענען מיט פארמעלער הילף,
און עס איז א פערברעך צו זאגען: „אך האב
שוין געגעבען". די זאמלונגען און די גאנצע
הלפס־ארבייט מוז ארגאניזירט ווערען אויף אן־
דערע יסודות אין מעטאדען.

די רוסישע יודען, וועלכע זעהען מיט זייערע אייגענע אויגען די נויט, און לעבען אין־
נער זיי, אלע שרעקען פונ׳ם רוסישען לעבען, זיי, וואס
האבען זיך אזוי גרויסארטיג און הארציג אבג־
רופען אויפ׳ן נויט־נעשרייי, האבען שוין לאנג
געפונען א וועג און א ריכטיגען מעטאד. אויף
א סך בעראטונגען און וויגונגען פון כלל־טהויר
און הילפס־קאמיטעטען האט מען בעשלאסען
דורכצופיהרען אין גאנץ רוסלאנד א זעלבסט־

בעשטייערונג פון דער יודישער בעפעלקערונג.

אילליכער יוד זאל מחויב זיין אבצוגעבען ע־
דען חודש א בעשטימטען פראצענט פון זיין
פערדינסט. דאס זאל ווערען א חוב, א פאלקס־
שטייער, פון וועלכען מען קען זיך און מען כאר
זיך ניט אבזאגען.

מיר מיינען, אז דאס, וואס מען קאן אויס־
פיהרען אין רוסלאנד ביי די שרעקליכסטע בע־
דינגונגען, בשעת די העלפט פון דע. יודישער
בעפעלקערונג איז רואיניירט, קאן מען בעשטימט
דורכפיהרען אויך אין קאפענהאגען און וואנאר
אין גאנץ סקאנדינאוויען.

מיר פאדערען אויף דעם היעגען יודישען
הילפס־קאמיטעט דורכצופיהרען צוויי פאלגענדע
אונזערע פארשלאגען:

1) פעראיניגען די לאקאלע הילפס־קאמי־
טעטען אין פערשידענע שטעדט אין א אלגע־
מיינעם סקאנדינאווישען יודישען קאמיטעט;

2) בעמיהען זיך מיט אלע קרעפטען דורכ־
צופיהרען מיט דער הילף פון די פעראיינען,
שוהלען און הברות א זעלבסט־בעשטייערונג פון
אלע יודען אין סקאנדינאוויען.

דער הילפס־קאמיטעט מוז אינקאסירט ווערען
יעדע וואך, ווען די ארבייטער און אנגעשטעלטע
בעקומען זייער געהאלט און עס וועט פאר זיי
ניט שווער זיין צו בעצאהלען אירן אדרעי צווי־
פראצענט פון דעם פערדינסט.

דער ברית חדשה.

אויסער דער יודישער אמונה, האט אהרן
ליב נעווארסט איז דא נאך צווי אמונות: די
גוי־אישע און די שאטערשע. נעווארסט האט עד
דאס ווייל אין שטארקען האבען נעווארינס גוים
אן מאכערען. פון דער גוי־אישער אמונה האט
ער נאר נעווארסט. אז אנשטאט שבת האלטען
זיי זונטאג און עסען חזיר, און פון דער שאטער־
שער אמונה האט ער נעווארסט. אז שבת איז בייי
זיי פרייטאג, ניט נעהאלטען האט אהרן ליב פון
בריידע אמונות, נאר די שאטערשע אמונה איז
דאכט זיך מיט מעהר שכל... ערשטענס זענען
זיי מל זייערע קינדער, אמת צו דרייצעהן יאהר,
און צוויטענס עסען זיי ניט קיין חזיר. דאס
אליין איז שוין גענוג, אז די שאטערשע אמונה
שטעהט העכער פאר דער גוי־אישער. און אהרן
ליב האט מאקע צו די שאטערען געפיהלט מעהר
אכטונג, ווי צו די גוים. כאטש פרעמד זענען
ביידע פעלקער ביי אירם געווען.

אהרן ליב איז געווען א יוד א למדן, ווייי־
בער פון גאט פלעגען אפילו קומען צו אירם
פרעגען א גרינגע שאלה. ער האט זיך געמאכט
כלומרשט אז ער האט ניט קיין רעכט צו ענטפע־
רען, אבער פלעגט יא פסק־ענען ווייל נעווארסט
האט ער טאקע ניט ערגער פון א רב. אבער
וועגען די אנדערע אמונות האט ער גאר ניט
נעווארסט, וועגען נוצרי (כריסטוס) ווערט עפעס
יא דערמאהנט אין גמרא, אבער אזוי וועהניג,
אז ער האט ניט געהאט פון אירם מעהר השגה
ווי זיין ווייב ציפע, וואס האט דערצעהלט אירם־
רע קינדער אז דעם „יוזעף" האט מען פערווארי־
פען מיט קעפלעך קרווט.

אהרן ליב האט נאר נעווארסט, אז גוים
זיינען ניט די גרעסטע שונאים און אידען
זיינען ביי גוים אין גלות, און אז משיח וועט
קומען, וועלען אלע פעלקער ווערן יודען.

צווישען די גוי־אישע שכנים האט אפילו
אהרן ליב נעקענט אינעם. אנופרי, וואס האט
נעהאט א ידיעה אין זייערע שווארצע פינטעלעך.
אנופרי פלעגט אמאל וועלען פארפיהרען א
שמועס מיט אהרן ליב'ן, וועגען אמונה, וועגען
דער אידישער און זייערע הייסט עס. אבער
אהרן ליב פלעגט זיך אין אזא שמועס ניט וועי־
לען אריינלאזען. ערשטענס האט ער דעם לשון
ניט נעקענט און צווייטענס איז שאקע א מורא,
ווי וועט ער אירם נעהן דערצעהלען מעשיה
וועגען „יוזעף". אנפורי איז אפילו גוטער גוי
אבער א גוי בלייבט אלע מאהל א גוי. אהרן ליב
וויס זיך אריסכאפען מיט א שלעכטען וואנט
קען דער גוי אירם נאך מסרן. און ער וועט
נאך הלילה פערפוילט ווערען אין טורמע, האט
אהרן ליב אזוי אפגעלעבט ביז א יאהר עטליכע
און פיערציג. ניט האבענדיג קיין שום יזיעה
פאר אידען און דער שמש שוועהען ביים ביימ

עס וועלען זיך בעשטימט געפינען א סך
פערמעגליכערע בעלי בתים, וואס וועלען בע־
שטימען מעהר ווי צוויי פראצענט פאר דיעזען
ווי־כטיגען צוועק.

דער הילפס־קאמיטעט דארף ארגאניזירען
א רייהע פערואמלונגען און אויפקלערען דעם
עולם די ווי־כטיגקייט פונ׳ם הילפס־שטייער. די
זאמלונג דארף ארגאניזירט ווערען אויף א ריי־
לען יסוד: מען טאר זיך ניט פערלאזען אויף צו־
פעליגע זאמלער און זייער גוטע שטימונג עס
מוז זיין א ספעציעלער אינקאסאטאר, וועלכער
זאל בעזארגען דעם ענין.

מיר שטעלען זיך אב אויף די פרטים, וויבל
אין אונזערע קאמיטעטען רעדט מען אזוי פיעל
און אזוי לאנג, אז וועגען אם די וויכטיגע קלי־
ניקייטען פערגעסט מען זיי זענען גראד
ווי־כטיג.

מען מוז גלייך צוטרעטען צו דער ארבייט.
די נויט ווארט ניט. פון רוסלאנד בעט מען אונז
וועגען הילף, און מיר טארפן ניט אבצייהען.

זעלבסטבעשטייערונג פון דער גאנצער יודי־
שער בעפעלקערונג — דאס איז דער לאזונג
פון אויפגאבע פונ׳ם מאג.

מ. ג.

דער ענגלישער רב־הכולל אויפ׳ן מערב־פראנט

ווענען זיין לעצטער רייזע צום פראנט דער־
צעהלט דער ענגלישער רב־הכולל פאלבענדע
אינטערעסאנטע פרטים:

ניט קוקענדיג דערויף, וואס זיין לעבען איז
פיעל מאל געווען אין געפאהר, און די אפיציע־
רען וועלכע האבען אים בעגלייט האבען אים
עטליכע מאל געוואהרנט פון דערנעהענטערען
זיך צו דער שלאכט־ליניע און ערקלערענדיג,
אז עד טהוט דאס מיט זיין אייגענער ריזיקא, איז
דער רב־הכולל דאך געגאנגען אינעראל, וואו
יודישע פאלדאטען צופינען זיך. ער האט גע־
פיהלט, אז אלס רב־הכולל דארף ער אריסווי־
זען מוט און בראווקייט, וואס זאל זיין א בייי־
שפיעל פאר אנדערע, און דער איינדרוק, וואס זיין
ווייזט האט געמאכט אין די טראנשעען איז גע־
וען אנ׳אונגעהויערער.

ניט נאר די יודישע אפיציערען און סאל־
דאטען, נאר אוך פיעלע ניט יודישע, האבען
זיך אינטערעסירט מיט זיין בעזוך, און ווען מען
האט אירם געזעהען פון דערווייטענס, פלעגט
זיך אנהויבען א שושקעריי און א טיישלען מיט
די פינגער: „דער שיינף־רבי" „דער יו־
דישער טשיף רבין".

דורך די גאנצע צייט פון זיין וויזיט הא־
בען אירם די הויכע מיליטערישע באאמטע
אריסגעוויזען די גרעסטע אויפמערקזאמקייט
און פריינדליכקיים. די נאהענטע מענשען פון
הויפט־קוואטיר בעהויפטען אז נור צווייי דריי
צווילינג מענשען אין ענגלאנד האבען בעקומען
אזוי פיעל אויפמערקזאמקייט און צו־רוי אויפ׳ן
שלאכטפעלד.

דער רב־הכולל האט ביי זיין רייזע גע־
שטעלט זיך די אויפגאבע צו ברענגען די טוי־
ענדער יודישע סאלדאטען א גרוס פון זייער
היים און זייער פאלק. דערצעהלען זיי וויי די
יודישע קהלה איז שטאלץ מיט זיי. אויפמינטערן
זיי אין זייער בראווען פערטיידיגען די לאנד
פון פרייהייט געגען דעם שונא.

צוליעב דעם צווועק האט ער בעזוכט דעם
גאנצען ענגלישען פראנט פון די הויפט־קוואר־
טיר ביז איפער, און ביז צו דעם פלאץ וואו די
ענגלישע און פראנצויזישע טראנשעען פעראי־
ניגען זיך.

ער איז געווען אזוי נאהענט פון דעם
שונא'ס הארמאטען, אז זייער קנאלען האט זיך
געהערט, פונקט ווי זיי וואלטען גשאסטען גע־
בען אירם. אין געוויסע פעלען האבען זיך באמ־
בעס אויפגעריסען ניט ווייט פון אירם.

אינראל האט ער אבגעהאלטען נאסטס־
דיענסטען און יודישע סאלדאטען זענען ארויס־
געקומען פון די טראנשעען און האבען אויפ׳ן

Jüdische Volkszeitung № 221 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען זונטאג ב׳ תשרי תרע״ו (12 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די נייע רוסישע אפענסיוו.

ים־קאמפפען אין די דענישע און שוועדישע פארוואסער.

פאר די לעצטע טעג

פאר די טעג, וואס אונזער בלאט איז צו־ליעב יום־טוב ניט ערשיינען, זענען פארגעקו־מען פיעל וויכטיגע מיליטערישע און פאליטישע געשעהענישען

די וויכטיגסטע זאך — איז די ענדערונג אין דער הויפט־קאמאנדע פון דער רוסישער ארמעע. דער ביז איצטיגער אלערהעכסטער הייפט קאמאנדיר גרויספירשט ניקאלאי ניקא־לאיעוויטש איז בעשטימט געווארען אלס שטאט־האלטער (נאמעסטניק) פון קאווקאז און די אבער קאמאנדע האט איבערגענומען דער רוסישער קייזער אליין. אין א מאניפעסט ערקלערט דער צאר, אז איצט, ווען דער שונא דרינגט אריין אין רוסלאנד, פיהלט ער פאר זיין הוב איבער־טראגען מיט איהר אלע ליידען און פריידען. די דימיסיע פונ׳ם ניקאלאי ניקאליעוויטש און זיין בעקאנטען גענעראל־שטאב־שעף יאנושקעוויטש האט א אונגעהייערע בעדייטונג סיי מיליטעריש און סיי פאליטיש, ווייל זיי זענען געווען די פערטרעטער פון די קריגערישע און רעאקציאנע־רע עלעמענטען, אויף זיי ליגט די פעראנטווארט־ליכקייט פאר די יו. ישע אין פוילישע גירושים.

ווי עס שיינט האבען די רוסען אנגעשטרענגט זייערע כחות און אין דרום־מזרח פון גאליציען, ביי טארנאפאל און סערעט האבען זיי געהאט בעדייטענדע ערפאלגען. זיי האבען אבגעשלא־גען די דייטשע אטאקעס און גע.ומען געפאנ־גען אין משך פון דריי טעג ביז 17000 געפאנ־גענע, 400 אפיצירען און א סך קאנאנען. דאס איז אלזא דער ערשטער נצחון פונ׳ם נייען הויפט־קאמאנדיר.

די דייטשע צעפעלינען האבען וויעדער בע־זוכט לאנדאן געווארפען באמבען און דער׳הרג׳ט א סך מענשען.

אויף מזרח־פראנט, ביי ווילנא און ריגא איז קיין גרויסע ענדערונגען ניט פארגעקומען.

פון מזרח־פראנט.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 11־סעפטעמבער. (אפיציעל). אויפ׳ן לינקען ברעג פון דווינא, אין דרום־מערב פון ריגא, געהען אונזערע מחנות קעמפפענדיג פארווערטס אין דער געגענד צווישען גראסקוי און נויגוט. אין מע״ב פון יאקאבשטאדט דויערן די קאמפפען מיט ניט אבגעשוואכטער קראפט.

אין מזרח פון גראדנא האט דער שונא דעם 10־טען אין דער פריה פארגענומען א רייהע העפטיגע אנגריפען נעבען סקידעל. די אטאקעס זענען אבגעשלאגען געווארען צוריק. דעם זעל־בען טאג אין אבענד איז די דייטשע אפענסיוו שטארקער געווארען. עס האט זיך אנגעהויבען א רייהע איינע־ נאך די אנדער־ פאלגענדע אטא־קעס, וועלכע זענען דאך אבגעשלאגען געווארען צוריק.

ביי סערעט האבען אונזערע מחנות, נאך דעם ווי זיי האבען אבגעשלאגען א רייהע העפ־טיגע אטאקעס, אטאקירט דעם שונא׳ס פאזיציעס אין דער לענג פון טרעמבאוולא ביי טשארטקאוו. די עסטרייכער זענען געווען געצוואונגען צו א גיכען ריקצוג. אויף וויפיעל מען קאן פארלוי־פיג זעהען האבען מיר גענומען 5000 געפאנגענע צווישען זיי 16 אפיציערען.

דער ים־קאמפף נעבען פאלס־טעברו.

מאלמע. עס געהען דא שטארקע קלאנגען, אז ס׳איז פארגעקומען א ים־קאמפף אין די דע־נישע און שוועדישע פארוואסער, ווייל מען גלייבט אז ענגלישע אונטערוואסערשיפען זענען דורכגעגאנגען דעם זינד און ווען די דייטשע פאטרול־שיפען האבען זיי בעמערקט זאל הא־בען פארגעקומען א קאמפף צווישען זיי.

פישער פון לימהאמן (שוועדען) דערצעהלען אז ווען זיי זענען געווען נעבען וועען האבען אייניגע פון זיי געזעהען אן אונטערוואסער שיעף. מען האט אויך געזעהען ווי דייטשע קרייצערס און טארפעדא שיפען זעגלען און אלע ריחטונגען.

דייטשע צעפעלינען זענען געפלויגען ניט ווייט פון די שוועדישע ים־ברעגען און אין איי־ניגע ערטער האט מען געהערט א שטארקע קא־נאן־שיסונג.

די דייטשע פאטרול־עסקאדרען נעבען די שוועדישע און דענישע פארוואסערען זענען די לעצטע טעג פארגרעסערט געווארען.

דער מינץ הונגער.

די גרויסע רוסישע שטעדט ליידען איצט זעהער פיעל פון מאנגעל אין קליין־געלד. אין די געשעפטען, טראמווייען און רעסטאראנעס האט מען ניט געגעבען קיין רעשט, האטש לאז איבער די גאנצע 25 רובל, ווען דו קויפסט פאר 2—3 רובל. ביי דער מלוכה־באנק זענען א גאנ־צען טאג געשטאנען גרויסע מאסען מענשען און האבען געביטען פאפיר אויף זילבער אין קופער. א סך קליינע געשעפטען, וועלכע האבען ניט ארויסגעגעבען קיין רעשט, האט מען ערנסט באשעדיגט. אויף די טראמווייען זענען פארגע־קומען סכסוכים און סקאנדאלען.

אין שטאדט זענען ארומגעגאנגען קלאנגען, אז עמיצער קויפט דאס מעשענע געלד. אנדערע האבען וויעדער געטענה׳ט אז די בעפעלקערונג האט מורא פאר א עוואקואציע פון פעטראגראד און בעזארגט זיך מיט קליין־געלד.

די רעגיערונג איז געווען געצוואונגען צו עפענען ספעציעלע קאסעס און בייטען פאפיר־לעך כדי האטש אביסעל איינשטילען די אונ־רוהע.

היעגע נייעס

ד״ר ווינקלער ביים קעניג

דער ראבינער פון דער היעגער ארטאדאק־סישער קהלה „מחזיקי הדעת" איז די טעג אויפ־גענומען געווארען אין אוידיענץ פונ׳ם דענישען קעניג.

וו. זשאבאטינסקי׳ס לעקציע

ווי מען טיילט אונז מיט, קומט די טעג קיין קאפענהאגען דער בעקאנטער רוסיש־יודישער שריפטשטעלער און ציוניסטישער טהוער ה׳ וול זשאבאטינסקי. ווארשיינליך וועט ער האלטען דא א פארטראג איבער די אויפגאבען פון דער יודישער פאליטיק. פרטים אין קומענדיגען נומער.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

עס וועלט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקס־צייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס גייט בלאס שטעלט זיך פאר זיין היפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאווין אן־ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באזען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט בעקאנטע יודישע ליטעראריש קרעפטעפון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן־אייגענע דרוקערייען, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפרי זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה

אבאנאמענט־פריזן:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קוואַרטאל	3 קר. 45 אוירעס
אייניצעל נומער	5 „	אייניצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאווין, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקס־צייטונג". און מיר בעטען אונזערע לעזער און פרייַנד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קוואַרטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות מאר זעהער קלייניע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ר שט־קלאסיגער האס על. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3-50 קר. אסאג און צימער פון 1,50 אסאג אר יודען. וואס ווילען עסען כשר וועלט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Prøv engang **CRABBIE'S WHISKY.** *Faas overalt*

H. Steensens VEGETARIA Margarine

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

„MEDOVA" THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

שטרוים פעדער

עסאבליסמענט. איך וואס אן פארב שטרויס־פעדערען אין אלערליי פארבען. איך מאך אויך שיחנע קאנטען צו האסטען און פאן פאנען, אלץ פון שטרויס פעדערען. וונטאג אפען. פרוי זאיעטץ גרויענגאדע 12 2־טע זאל.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

Ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæ 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו מרעסען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאַידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר. ווערט איבער געשעפטס־פערגרעסערונג. איבערגענומען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א נעביס פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר. עסמפאנג 6 — 9

Rantzausg 35 B I S.

A. Granus

א שניידער געזעלן.

בעקומט א גוט בעצאהלענדען פלאץ. סוילוואגאדע 36 1־טע זאל בראגינסקי.

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערנט. אויך אויס בייט נעגען דענעש. פראנצויזיש און ענגליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 18 אוירעס א פונט און אויך ביליגע־רע סארטען. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען אין אלערליי קאלאניאל ווארען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען, יודיש־רוסישע קוך. מאדעריסטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראַבאט. אבאליוט גוטע בעהאנדלונג. צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א מנין.

קראנפרינסעסגאד 1 46 זאל נעבען דער פאלקס־קוך דאוועט מען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

א מנין

א[illegible] 47 1 ביי ראזענבלום דאוועט מען די גאנצע יום טובים סיזהות 11 אזייגער.

אויף ימים נוראים.

ווערט אריינגעריכטעט א מנין אין קריסטאלגא־דע 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז) פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פאריסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס צייטונג ביל. מרק נומר. 130 אויך ביי ה"ר סקאראהאר, בארגערגאדע 30 טעל. פאלץ 67—21 אי עס ווערען אויך פער־קויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואלטעטיג צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1·25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי הערשקאוויטש. *Nørregade 19 St.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

פון יודישען טעאטער אין קאפענהאגען.

(א קליינער פעל־עטאן)

איך זיץ אין יודישען טעאטער, פארדאן, אייגענטליך הייסט עס שטעה איך אויף גא־ליארקע, ווייל פון זיצען קענט איהר גאנץ גוט בעמערקען נאר די רוקענס, בלוזעס און... זייט מיר טויזענד מאל מוחל'ס, אבער ארטיסטען לאו דוקא ארטיסטען, מיינע טייערע צו זעהען אין יודישען טעאטער, איז אנ'איידעלע זאך, וואס ניט יעדער פשוט'ער בשר ודם איז זוכה דערצו.

מילא, שטעה איך שוין א דאנק די הענד ניט געוואשען, קיין בילעט ערשטע רייהע האב איך ניט, איז לכן בין איך געוויס פערזי־ערט פון ארונטערגעניזוקט צו ווערען אזש ביז צום פאליש, די אויגען זאלען זיך ניט ארויסזעהען, דערפאר בין איך פערשאנצט אזוי קונציג אוי־בען אין די "קארפאטען", אז אפילו הינדענבורג אליין וואלט פאר מיר אויך געמוזט דרך־ארף קריגען.

אלזא איך קוק אראב. א שטימונג ביים עולם איז א שטארקע, א געהויבענע. שוין צו פיעל געהויבען. עס שווינדעלט ממש. די גאל־דענע קייטען, די רינגען, די שווארצע לאקירטע לאק־שיך פון רייך און עלעגאנט געקליידעטען עולם דרעהען זיך, בליצען אין די מאדנע, משו־נהדיגע האנד־בעוועגונגען, פיס־בעוועגונגען און פערשידענע אברים־תגועות אזש ביז צום חלשן.

הכלל עס איז ליהודים. עס קייקעלט זיך א קנויל, א באמבע און זשוזעט. ניטא גארניט. ווער פרעגט? וועמען פרעגט? מען שטעהט אלע און מען דונערט. עס איז נאר א נס, וואס עס איז ליכטיג, א ניט קען מען מיינען אז מען איז א־ריינגעפאלען דארטען ערגיץ אין א „שוצענגרא־בען" אויפען שלאכט־פעלד.

נאר אט הויבט זיך ענדליך אן. „פרעציס" 11 אוהר עפענט זיך דער פאהראנג און עס קו־מען ארויס די ארטיסטען. אין זאל ווערט פינסט־ער, אויף דער ביהנע ליכטיג, אלע האלטען איין דעם אטעם, שא.. שטיל.. שזו.. שזו..

פלוצים — בראך!! עס איז עמיצער דורך א אונשולדיגען שטוס ניט ווילענדיג ארונטער־געפאלען פון שטוהל. א נערוועזע יודענע האט זיך דערשראקען נעביך, און... א ליארעם, א טומעל.

קוים מיט צרות שטיל געווארען. דער אר־טיסט הויבט אן צו דעקלאמירען גארדינען, און... ביי די ערשטע פאר ווערטער צוחליפעט זיך עמיצער אין זאל. די ארטיסטען אויך דאס גלייכען. דערפאר קומט אבער ארויס א דזשענ־טעלמען און הויבט אן אויף צו־להכעיס צו לא־כען אויפ'ן קול, און דאס טעאטער פאלגט טאקי ניט דעם ארטיסטען מיט דער ארטיסטקע נאר דוקא דעם דזשענטעלמען. און עס איז ווידער ליהודים.

אט שטופט זיך אין דער פינסטערניש א דיקע יודענע, קיילעכדיג, ווי א פאפעל־צימעס, אליין האט זי געהייסען גרונה שפרינצעס, איצט הייסט זי מאדאם מייזעל. זי וויל נעהענטער זעהן די סצענע מיט דעם שפעקטאקעל, און געה רעדט מיט איהר. ס'הייסט, מען וואלט גאר ניט חלילה מורא געהאט פאר איהר, ווען זי וואלט ניט געהאט א פאר ידים, ווי א קאזאק, וועלכע שטויסען אין די זייטען כהוגן.

אביסעלע ווייטער שטעהט א יונגערמאן, ער איז זעהט איהר קליגער, פאר אלע. ער פער שטעהט איהר, פארברענגט די צייט. ער אונטער־האלט זיך. און דוקא ניט אין געהיים, רען וואס אייגענטליך אזוינס האט ער זיך אויסצובעהאל־טען? אז בסך הכל רעדט ער גאנץ קלוג, און מאכט קאמפלימענטען זיינס אנ'אלטער בעקאנ־טע נאך פון האנדריקאווקע — פעסקע האשעס, און גארניט; ער רעדט, און דארטען אויפ'ן ביה־נע, רעדט מען אויך צוזעצטערהייט.

שא אט' האט אנ'עלעגאנטע יונגע רייכ־געקליידעטע דאמע צושפילעט די עכטע זיידענע בלוזע, בכדי צו שטילען דעם הונגער פון איהר הברה־מאן וואס ער דער קליינע חברהמאן ווייסט גאר ניט. אז היינט איז זונטאג און מען שפילט יודיש—טעאטער האט זיך צו—שריען „מאמא עסען". און טהיט איהם עפעס אדרבא, רבותי, אז ער זאל ניט שרייען.

אשאד וואס מיר איז אביסעלע ניט גוט גע־ווארען און איך האב געמוזט אוועק—נעהן אהיים אנדערש וואלט איך נאך געהאט אייך צו דער ציילען פון טאנץ און פון נאך אזעלכע וויכטיגער זאכען פון פארשפילען בשעת'ן שפיעלען און נאך שפיעלען.

אנשעלאוויץ

א ליגא פאר יודישע רעכט.

אין פאריז האט זיך די טעג געגרינדעט א פראנצויזישע ליגא צו בעשיצען די פערפאלגטע יודען. ווי די „הומאניטע" איז מודיע, איז די אויפגאבע פון דער ליגא צו בעקענען פראנקרייך מיט דער מורא'דיגע לאגע פון די יודען אין געוויסע לענדער זייט דעם אנהויב פון קריעג. אלס פארזיצענדער איז געוועהלט ה' קריטשעוו־סקי (א רוסע).

די פאלקסקיך.

מיר מאכען בעקאנט, אז די קיך איז אפען יעדען טאג פון 12 ביז 2 און אויך ביידע טעג יום־טוב · בילעטען אויף שבת און יום־טוב בעט מען צו בעזארגען זיך פריהער, ווייל די קאסע איז דאן פערמאכט און מען קען ניט בעקומען קיין בילעטען.

מיר דרך ארץ די צענטראל ביורא.

העלפט די היימלאזע.

מיר ווענדען זיך צו אלע אונזערע אבאנענ־טען און לעזער מיט דער בקשה צו בעאכטען דעם פארשלאג פון ה' מ. גראסמאן („דער נייער יאהר), אז איטליכער יוד זאל אבגעבען א געוויס־ען טייל פון דעם, וואס ער ניט אויס אויף יום־טוב, פאר די היימלאזע יודען אין רוסלאנד און גאליציען. פערגעסט ניט, אז אנ'ערך צוויי מי־ליאנען וואנדערן איצט איבער רוסלאנד, ליידענ־דיג נויט" און הונגער! ערפיהלט אייער חוב! ניט וואס מעהר, געדענקענדיג, אז אינדערהיים זיינען פערבליבען אייערע עלטערען, קרובים און פריינד.

די רעדאקציע האט ערהאלטען לטובות די היימלאזע פון:

מ. גראסמאן — — — — —	25 קראן.

אנשטאט איינצעלנע גליקוואונשען צום ניים יאהר זענען מנדר:

ל. ברוק פאר די נויטליידענדע יודען	3,00
י. שטיקגאלד " " " " " " "	1,50
פארן נאציאנאל פאנד " " "	1,50
ז. סקאראחאד " " " " " "	1,00
פאר די נויטליידענדע " " "	1,00

יוני

אויף דעם אבענד אין יוגענד פעראיין דעם 6־טען געזאמעלט - -	7 82
פון ה'ר גריעגסט צום 50 יאהריגען געבורס־טאג פון ה'ר י. נאחעמזאהן -	1 00
אויף דעם נאמען פון יעקב נאחעמזאהן א בוים אין הערצל־וואלד - - -	5 50
פון ה'ר ז. בארנשטיין - -	1 00
- - -	15 32

יולי

געזאמעלט אויף דעם הערצעל־אבענד דעם 1־טען יולי

אויף דעם נאמען י. נאחעמזאהן א בוים אין הרצעל וואלד פון ה'ר מ. גראסמאן	3 00
פון ד"ר בערנשטיין - -	2 00
אויף די נעמען מ. גראסמאן, ד"ר בערנשטיין פון י. נאחעמזאהן -	10 00
פון פר' גוטע נאחעמזאהן -	1 00
" ה'ר לאנדאי - -	0 50
" " ח. פארבעראף -	2 00
" " פינדי - - -	0 50
" " אלטשולער - -	0 50
" " מארג - -	1 00
" פרוי שילינסקי - -	0 50
געזאמעלט דורך ה'ר נאחעמזאהן -	3 70
" " פ'ר ג. נאחעמזאהן	6 13
" " " עפשטיין	12 88
" " " דורכלייטער	3 08
" " " ראסיא -	4 41
	54 00

אויף דעם וואלפזאהן־אבענד דעם 5־טען סעפ סעמבער צום „פאני אין דוד וואלפסאהן שטיפ־

ה'ר ל. מאצקין - - -	5·00
" ד'ר בערנשטיין - -	3·00
" מ. גראסמאן - - -	5·00
" י. נאכעמזאהן - - -	10·00
" ב. גליק - - - -	3·00
" ז. סקאראחאד - -	2·00
" א. גליק - - - -	5·00
" ג. געלפער - - - -	1·00
" ח. קאר־פאצאוו - - -	1·00
" י. לעוויטאן - - -	1·00
" י מארק - - - -	2·00
" ה. נאחעמזאהן - - -	1·00
" ע. פיינבער - - -	2·00
" ראזענבלום - - - -	1·00
" וואייסברט - - -	3·00
" ב. גריגסט - - -	1·00
" ב. סלור - - - -	1·00
" ד: טאנסץ - - - -	1·00
" א. מאיאר - - -	1·00
" ש—ד. - - - -	3·00
פריילין גוטע נאחעמזאהן -	1·00
" בערטא נאחעמזאהן -	1·00
" ס. וואולף - - -	10·00
	64·00

די וועלכע עס ווילען נאך שפענדען צו דעם זעער וויכטיגען צוועק, ווייל ווי בעוואוסט גייט די געלד אויף ארבייטער „הייזער אין פאלעסטי־נא, ווענדען זיך אין ציוניסטען ביורא וועסטער־גאדע 1. מען קען אויך צושיקען דורך פאסט מיט מארקעס. די ווייטערדיגע שפענדען וועלען אויך פערעפענטליך ווערען אין דער „פאלקס־צייטונג."

לשנה טובה תכתבו

לשנה טובה תכתבו ותחתמו

ווינשען מיר אלע אונזערע פרייד און בעקאנטע פאמיליע בריינין.

מיר ווינשען א גליקליכען יאהר שוועסטער און ברידער, קרובים און פריינד. מאריץ גרינ־גער מיט פאמיליע.

אלע אונזערע אקטיווע און פאסיווע מיטגלי־דער ווינשען מיר א שנת חיים ושלום. יוגענד פעראיין „העברי הצעיר".

לשנה טובה תכתבו ותחתמו ווינשט זיינע קרו־בים און פריינד יעקב לאנגאי און פריי.

א שנת חיים ושלום ווינשט אלע זיינע פריינד און בעקאנטע. שאנגאלאון טאלבאדגאדע 14.

א שנת חיים ושלום ווינשען מיר דעם ה'ר בארנשטיין מיט פאמיליע. ל. פאלאנאוו.

די דרוק־ריי פון דער פאלקס צייטונג ווינשט ה'ר נאחעמזאן א כתיבו וחתימו טובה.

בברכת כתיבה וחתימה טובה אני מברך את הרב דעדת מחזיקי־חדת ד'ר ווינקלער ואת ילידי ומכירי. א. מ. בארנשטיין, ש"ץ ושוב.

בברכת „לשנה טובה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים", מברכים את כבוד מרן מורינו הרב רבי מכאל שלום ד"ר ווינקלער ורעיתו הרבנית.

שמעון אלטשול ובני ביתו.

פון יודישען לעבען אין קאנאדע.

(ענדע)

אין טאראנטע איז שוין די לאגע א פער־קעהרטע. דא שטעהען די רייכע אידען, די „יהודים" הייסט עס, גאנץ ווייט פון די אידישע מאסען, און טאקע פון יודענטום אויך. זיי וואוינען אין די ווייטסטע געגענדען פון שטאדט און קיינמאל צייגען זיי זיך גאר ניט מיט זייער פנים. זיי האבען אנ׳אייגענעם טעמפעל, אנ׳אייגענעם רב און אנ׳אייגענע צדקה־אנשטאלט, און הגם די פאלקס־מאסען וואלטען מאנכעס מאהל געוואלט די שטיצע פון דיעזע רייכערע אידען, ווילען די לעצטע גאר ניט הערען דערפון; זיי ווילען מיט די „פאראינערס" גארניט האבען צו טהאן אויסער וואס מען ווארפט זיי אמאל צו עטליכע דאלאר פאר אנ׳אנשטאלט, איז דאס אויך מיט א תנאי. אז די אינשטאלט אליין זאל אויפזאמלען פונקט אזוי פיעל, וויפיעל שטיצע זיי פערלאנגט פון טעמפעל. ד. ה. א ריכטיגע העלפט פון דער נויטיגער סומע.

לעצטען ווינטער איז געווען א פאל ווען אין שטאדט האט געהערשט א געוואלדיגע אר־בייטסלאזיגקייט און נויט. אין די קאסעס פון די פעראיינען איז ניט געווען קיין סענט און עס איז ניט געווען ביי וועמען צו זאמלען. בשעת אין דעם פאנד פון די טעמפעל־אידען איז גע־לעגען פאר דיעזען צוועק אכט־טויזענד דאלאר און זיי האבען עס ניט געהאט וועמען אוועקצו־געבען. און פון דעסטוועגען האבען די „יהודים" ניט געוואלט געבען קיין שום שטיצע ביז די אלע אנדערע אידען וועלען צוערשט אליין ניט זאמלען א געוויסע סומע און דאן האבען זיי גע־פאדערט יעדען געזאמעלטען דאלאר.

און ס׳איז מערקווירדיג ווי דיעזער אונטער־שיעד צווישען די צוויי אידישע צענטערן אין קאנאדע רופט זיך אב אויף דער קריסטליכער בעציהונג צו דער אידישער בעפעלקערונג!

אין מאנטרעאל האבען די אידען א נאמען אלס א מאכט. די שטאדט ווייס, אז די רייכסטע ביזנעס־לייטע, די גרעסטע אדוואקאטען, די איינפלוסרייכסטע קאמיסיאנערען זענען אידען, האט מען דעריבער רעספעקט פאר דער גאנצער אידישער בעפעלקערונג. די ענגלישע פרעסע לאזט ניט פאלען א שטויבעלע אויף אידען, און דארף אמאל בעהאנדלען א אידישע פראגע, איז זי זיך צוערשט מיישב מיט איינעם פון די אידישע פארשטעהער; זי האט מורא ארויפצו־ציהען אויף זיך דעם כעס פון די אידען, ווייל די פיעלע אידישע אנאנסען־געבער, וועלכע גי־בען אוועק צעהנדליגער טויזענדער דאלאר צו די צייטונגען, פיגורירען אימער אלס אידען און דעמאנסטרירען זייער אידישקייט ביי יעדער געלעגענהייט.

אין מאנטרעאל, דאגעגען, האט מען ניט פאר די אידען דעם קלענסטען רעספעקט: די אידישע בעפעלקערונג ווערט בעטראכט, אלס א קאמפאניע פון „רעג פיקערס" און פעדלער; די רייכע יהודים בעהאלטען זיך אונטער קלינגענ־דע נעמען פון פערשיעדענע קאמפאניעס, אונטער דעם נאמען פון זייער פירמא, אזוי אז זייער איינפלוס, זייער צדקה־געבען צו קריסטליכע חברות און זייער וויכטיגקייט פאר דער שטאדט און לאנד, ווערט קיינמאל ניט צוגעשריבען צום אידישען קרעדיט, עס געהט לאיבוד.

אין דער טאראנטאר פרעסע קען מען דע־ריבער גאנץ אפט געפינען בעליידיגענדע אויס־דריקע וועגען אידען, איבערגעזאלצטע וויצען און טאמער ווערט א איד ארעסטירט פאר עט־וואס, וועט שוין די פרעסע ניט פערגעסען צו צושטעלען ביי זיין נאמען די ווערטער „א רו־סישער יוד", אדער „א גאליצישען יוד". אין מאנטרעאל וויעדער וועט עס קיין שום ענגלישע צייטונג ניט טהאן.

וואנען קומט דאס געזאנג אין דעם רעש פון קא־נאנען, אין דעם שרעקענדען חורקעלן פון דאס טויבע פולעמיאט־שיסען. וואס דער וואלד איז געוואהנט געווען דאס יאהר צו הערען? פון וואנען קומט אין דער מלחמה דער געזאנג?

די אידען האבען זיך פערטיפט אין דאוונען. אלעס וואס זיי האבען געטראגען אויף די הער־צער אין די שרעקליכע טעג, דאס גאנצע פער־לאזקייט און יתום׳קייט וואס זיי האבען געפי־הלט דא אין פעלד מיט ווייב אין קינד האבען זיי אויסגעגאסען אין געזאנג. דער „לכה דודי" איז געווארען דאס איינציגע שטיקעל ליכט וואס זיי האבען געזעהען אין זייער פינסטערע נאכט די האפנונג און די פערלאזקייט. און וואס אמאל העכער האט געשאלט דער „לכה דודי", זיי האבען פערגעסען, אז זיי שטעהען אין פעלד, אז די סכנה שוועבט איבער זיי אז יעדען אוי־געגבליק קען מען דערהערען זייער געשריי, און מען קען עס אויסטייטשען ווי מען וועט ועלען. זיי האבען אן אלעס פערגעסען, אן דער וועלט, אן דער מלחמה און אין דער הערשאפט פון אנ׳אנדערען, פון א שלעכטען כח—אויסער אין איין איינציגען גאט איבער דער וועלט. איהם האבען זיי יעצט געזעהען, ער אליין הערשט איבער דער וועלט. אין איהם איז דא די מאכט צו העלפען זיי און צו איהם האבען זיי יעצט געשריען. נאר דאס געשריי איז ניט געווען קיין קלאגגעשריי, ניט קיין געוויין אויף זייער פערלאזקייט און עלענד. ניין, עס איז געווען א לויב־געזאנג, א הימן פאר דעם נסיון וואס ער שיקט איבער זיי א גרויסע שבועה איז עס געווען צום בעשעפער, אז זיי גלויבען אין איהם און זעהען איהם, האטש ארום זיי איז דער כח פון שלעכטס, פון נאכט, פון מלחמה און פערניכטונג.

לאמיר זינגען מיט זיי דעם הימן אין דער מלחמה אריין:

— לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה.

שלום אש.

צוויי נאהענטע שטעדט, ביידע אין איין מדינה און דאך אזוי ווייט איינע פון די אנדערע.

בן־אהרן.

א שענדליכער פערראט.

די לעזער פון „פאלקסצייטונג" זיינען שוין בעקאנט מיט דער מסירה פון א דייטשען אידען אויף די ציוניסטען אין טערקיי. דעם מסור איז געווען וועהניג וואס ער האט פער׳מסר׳ט בלויז די ציוניסטישע ארגאניזאציע, ער האט אין דער נעץ פון זיין מסירה אריינגעכאפט אלעמען, ווער עס האט נאר א שייכות צו דער הילף און שטי־צע וואס די פאלעסטינער אידען בעקומען איצט. ער האט פער׳מסר׳ט אפילו דעם אמעריקאנישען אמבאסאדאר הענרי מארגענטוי און אויב דאס איז וועניג האט ער נאך פערצויגען אין בלבול די קאמאנדירען פון די צוויי אמעריקאנער קריעגס־שיפען, די „טענעסי" און די „נארט קאראליינא" וועלכע האבען איבערגעפיהרט די ארויסגעשיקטע אידען פון פאלעסטינא קיין עגי־פטען. זיי האט דער מסור בעשולדיגט, אז זיי פיהרען איבער די ציוניסטישע פראפאגאנדא־קארעספאנדענץ פון עגיפטען קיין פאלעסטינא. אט וואס עס שרייבט דער אמעריקאנער „טאג" מיר האבאן בעקומען איינינע נייע איינצעלהיי־טען וועגען דער אונגלויבליכער ידיעה. מיר דערוויסען זיך פון זיי אז אט דער „דייטשער איד" איז ניט קיין פשוט׳ער מענש, נאר א בעאמטער פון דעם דייטשען הילפס־פעראיין" און ניט קיין קליינער בעאמטער, נאר דער גא־נצער פיהרער פון דער פאליטיק פון „הילפס־פעראיין" אין טערקיי. מיר דערוויסען זיך אויך דעם פולען נאמען פון דעם מסור.

ער הייסט אפרים קאהן

עס וואלט זיך ניט געוואלט גלויבען אין דער גאנצער ידיעה. עס וואלט זיך בעסער ויעלען גלויבען אז די גאנצע געשיכטע איז בלויז א פרא־דוקט פון דער קראנקער צוהיצטער פאנטאזיע פון דעם קארעספאנדענט פון דער „יעוורעיסקא־יא זשיזן".

ליידער אבער, האבען מיר נענוג גרונד צו גלויבען, אז דער „הילפס־פעראיין" האט אין זיין פיינדשאפט צו דער ציוניסטישער ארגאני־זאציע ווירקליך אבגעטהאן אט דעם שרייענדען פערברעכען.

ווייסען מיר דאך, איז דער זעלבער „דייטשער הילפס־פעראיין" האט זיך בענוצט מיט דער מלחמה און האט פערקויפט אויף אן עפענטלי־כען אקציאן די ניט פערענדיגטע געביידע פון טעכניקום פאר א חוב, וואס איז כלאמרשט גע־קומען דעם „הילפס־פעראיין".

ווייסען מיר דאך ענדליך, אז דער זעלבער „הילפס־פעראיין" האט זיך אין ברען פון קאמפף מיט די ציוניסטען פאר דער שפראך פון טעכני־קום פער׳מסר׳ט די ציוניסטען פאר דער דייט־שער רעגירונג און פאר׳ן דייטשען פאלק, אז זיי האבען זיך פערקונפט צו ענגלאנד.

דער משבן שטימט, ליידער. א מסירה, וואס איז שוין איין מאל אנגעווענדעט געוזארען אין פריעדליכע צייטען האט געוויס מעהר אויסזיכטען אויף ערפאלג אין די בלוטיגע קריעגס־צייטען. א מסירה, וועלכע מען האט זיך געקאנט ער־לויבען אין דייטלאנד מוז האבען א ווירקונג ווען זי ווערט געמאכט אין דער דערשראקענער טערקיי.

דער סשבון שטימט. און זאל עס פערשרי־בען ווערען, און זאלען עס אלע אידען פון דער גאנצער וועלט וויסען:

אין א צייט, ווען דאס אידיש פאלק געהט אויס מיט בלוט. האט זיך געפונען א אידישע ארגאניזאציע, דער „דייטשער הילפס־פעראיין", וועלכער האט צוליעב קליינליכען פארטיי־קאמפף זיך ערלויבט א שענדליכען פערראט געגען דאס אידישע פאלק."

עסטרייכישע סאציאליסטען אלס אנטיסעמיטען.

אויב מען מיינט, אז די גאליצישע יודען פיהלען זיך איצט, נאכדעט ווי די רוסען זענען פערטריבען געווארען, אעזונדערס גליקליך און ווערען ברידערליך בעהאנדעלט פון דער עסט־רייכישער ארמעע האט מען א גרויסען טעות. אט געפינען מיר צום ביישפיעל אין דעם ארגאן פון די עסטרייכישע סאציאליסטען „ארבייטער צייטונג" אזא מין בריעף פון א „גענאסע" צו זיינעם א חבר:

„... א יודישעס הויז אין באלעכאוו איז בעשעדיגט געווארען דורך א שווערע רוסישער גראנאט. און די פאדערשטע וואנד איז געפאלען. אבער אויף דער שוועלע פון דער טהיר זיצט שוין א יוד און פערקופט שוועבעלעך „פאר פינף קרייצער" א שאכטעל. דאס געזינדעל פערשטעהט ווירקליך, ווי אזוי זיך גלייך צו העלפען! איך וואלט איהם גלייך געקאנט דערשיסען, דעם קערל. די יודען האבען ווירקליך פיעל געליטען פון דער רוסען הערשאפט, אבער, ווי זיי וואל־טען אונז געדאנקט דערפאר, וואס מיר געבען זיי די מעגליכקייט פריעדליך צו לעבען בעש־ווידלען זיי אונז אויפ׳ן ניעדריגסטען אופן. ווען דער ערשטער בעצאלט פאר א שטיק ברויט צעהן קרייצער, פערלאנגען זיי שוין ביים פינפ־טען צוואנציג. א טאג שפעטער קאסט ער שוין 35 קרייצער. אבער מיר ווייסען שוין וואס צו טהאן. מיר צאהלען ניט איבערן ווערט, אבער וען איינער וויל אונז אבנארען ווארפען מיר דאס געלד און געבען איהם פעטש. די באנדע איז ווירקליך בעסערס ניט ווערע. איינמאל האט א יודענע פערלאנגט ביי מיר פאר א פאקעט טא־באק 50 העלער, דאן האב איך גלייך א זשאנ־דארם גערופען, מען האט ביי איהר די „קראם" קאנפיסצירט און פערקלאגט זי".

אזעלכע געשיכטען און מעשות דרוקען די הערען סאציאליסטען זעהער אפט די גאנצע ארבייטער־צייטונג, וואו, עס זיצט דער משומד א לער טראגט א אנטיסעמיטישען חאראקטער.

ביים ים.

עס שטורעמט דער ים זיינע חוואליעס,
און ווארפט זיי אין ווילדען געיעג,
איין חוואליע יאגט שנעל נאך דער צווייטער,
אין קאמפף מיט דעם שונא, דעם ברעג...

נור שטיינערדיג־הארט און מיט פעלזען,
שטעהט טראציג דער שרעקליכער ברעג,
ער שמעטערט די חוואליעס; זיי לויפען
מיט אימה צוריק אין געיעג...

און ס'ווערט דאן א רעש, א געפילדער,
און ס'הערט זיך א שטימע פון פיין,
דאס צארעגט דער ים, און ער רייסט זיך,
און טרויערט, און שטילט גאר ניט איין...

אוויי־ווי דער ים, מיין נשמה
רייסט אויך זיך אריבער דעם ברעג,
נור אומעדום טרעפט זי אן פעלזען,
נור אומעדום צאמט מען איהר וועג...

זי ווארפט איהרע חוואליעס... דאך שטענדיג
ווי שעפסעלאך טרייבט מען זיי אפ,
זיי קומען צוריק פול מיט יאוש,
געבויגען, געבויגען דעם קאפ...

און ס'חאפט אן מיין הארץ דאן אנ'אונרוה
מיט צארן געמישט און מיט פיין,
זי רייסט זיך צום ברעג און זי שטורעמט,
און יאמערט און שטילט קיינמאהל איין...

יואל סלאנים.

דער פאסאזשיר־שיין

(דערצעהלט פון א גאליציאנער פליכטלינג).

... ווי אזוי בין איך אנטלאפען, פרעגט איהר מיך, אידען? א קשיא איז דאס א גרויסע, אבער אז מען האט אמונה וועט דער אויבערשטער שטענדיג קומען צו הילף...

אנטלאפען בין איך טאקע אין דער לעצטער מינוט. אנפאנגס האב איך ניט געוואלט לויפען... עפעס האב איך געהאלטען עס פאר א זינד: לאזען די ארעמע אידען, וואס קענען ניט לויפען און אליין ראטעווען זיך, איז ניט שעהן פאר גאט... אין א צרה דארף מען זיי אלע אין איינעם... אין אן אונגליק דארף מען די ברידער ניט פערלאזען. און אז גאט וויל וועט ער אויסהיטען פון ערגסטען שונא, אפילו פון די קאזאקען... נאטירליך, די טעכטער און דאס ווייב האב איך גלייך, ווי נאר מען האט געהערט, אז דער רוס „נעהמט", אוועקגעשיקט קיין וויען, „אין סומכין על הנס!"... אבער מיין אייגענער נפש איז ניט אזוי וואזשנע... אז עס איז בעשערט צו לעבען וועט מען לעבען בלייבען אפילו ביים רוס...

אבער אז דער רוס איז אריין אין שטעדטעל איז טאקע געווארען שטארק שלעכט. ווי דער שטייגער איז — א בעל נצחון! — דאס קומט איהם און יענעס קומט איהם, און וועגען „ניטא" איז גאר קיין רעד ניט. מילא, דו ווילסט א זייגעריל — נא! איך קען מיך אין מלחמה־צייט בעגעהן אהן א זייגעריל, אבער וואו זאל איך דיר נעהמען מיידלעך!... האב איך זיך אזוי געמוטשעט מיט זיי א וואך צייט, אנגענומען אלע נגישות פאר ליעב און געדאנקט גאט פאר'ן שטיקעל לעבען, וואס זיי נעהמען ניט אוועק.

שפעטער איז אבער געווארען ערגער. א סך אידען פון די איבערגעבליבענע האט מען ארעסטירט, עטליכע געשאסען, די איבעריגע אין רוסלאנד אוועקגעשיקט. איך זעה, אז איך בלייב באלד איינער אליין צווישען אזא עם־רע... בין איך מיך מישב: איך וועל שוין אנטלויפען; ווי באלד אז איך בין איינער געבליבען — איז דאך שוין טאקע א יושר צו אנטלויפען! איז אבער די קשיא: ווי אזוי? ד' וואך הינטער'ן שטעדטעל איז שטרענג. „אין יוצא ואין בא!". געוואוסט האב איך אבער, אז ווען מען זאל קריגען פון קאמענדאנט א „פאסאזשיר־שיין," לאזט די וואך דורך. היינט ווי אזוי־זשע קומט מען צו צו איהם? און אז מען וועט שוין צוקומען, וועט ער דען געבען?

און פלוצים פאלט מיר איין, איך וועל לויפען גאר אהן א פאסאזשיר־שיין. כ'וועל פרובען מזל! נעהמען וועל איך גארנישט מיט. אפילו דעם טלית און תפילין ניט, איך וועל קומען צווישען אידען, וועל איך שוין קריגען א טלית און תפילין. א', א שמירה אין וועג, איז גענוג דער טלית־קטן, וואס איך טראג.

און איך וויל מיך שוין מכין זיין אין וועג, ס'הייסט קושען די מזוזות, פערשליסען דאס הויז און געהן.

ווי איך נעהם אזוי קושען די מזוזות, גיט מיר גאט ברוך הוא א מחשבה אריין אין קאפ אריה ליב, נעהם מיט א מזוזה...

אי וואס? זיי וועלען דיך דארט רעווידירען און וועלען מיינען, אז עס איז אזא מין טעלעפאן, טא נעהם בלויז דאס שטיקעל פארמעט אליין: די „שייד" אין וואס די מזוזה ליעגט נעהם נישט! א שטיקעל פארמעט וועלען זיי ניט בעמערקען.

און איך רייס אראב א מזוזה, נעהם זי ארויס פון איהר „שייד", לייען זי דורך ציזי איז, חלילה, ניט פסול. גאט צו דאנקען — אלץ איז כשר. פעהלט קיין אות! דער „שדי" בלאנקט! איך גיב א קוש דעם סאמע „שדי" און איך דערשפיר, אז איך קריג אזא מין כח, אז איך קען בייקומען דעם שטארקסטען שונא!

און מיט גרויס בטחון אין דעם „שדי" לאז איך מיך אין וועג, אהן קיין שום שרעק, אהן קיין שום פחד.

איך קום הינטער'ן שטעדטעל און דערזעה די וואך. ווער איך אויך ניט אראבגעפאלען! איך טאפ בלויז אן אין טאש די מזוזה... זי איז דא!

און איך געה מיט פעסטע, זיכערע טריט אנטקעגען דער וואך.

א פאר סאלדאטען, א פנים עלטסטע, קוקען מיך אן, וואונדערען זיך א'פנים, וואס איך געה אזוי „האפרעדיג", אבער לאזען מיך געהן. אז איך קום אבער צו נאהענט צו זיי, שטעלט מיך איינער אב און גיט מיך א פרעג:

—און א „פאסאזשיר־שיין" פון קאמענדאנט האסטו?...

דא האב איך מיך שוין אביסעל דערשראקען... איך וויל ניט לייקענען... אבער די שרעק האט געדויערט בלויז א האלבע רגע... גלייך ווי אימיצער וואלט מיר מיט גוואלד די האנד אין טאש אריינגעלעגט, נעהם איך ארויס די מזוזה און דערלאנג דעם סאלדאט... און בלייב שטעהן ווי ניט מיך מיינט מען.

— פון וועמען איז דאס? — פרעגט ער מיך און בעטראכט דעם פארמעט. לעזען א'פנים קען ער ניט אפילו זיין אייגענעם לשון, ווי דער שטייגער איז פון א רוס.

איך טראכט ניט קיין סך און ענטפער:

— פון אמת'ן קאמענדאנט... סאמאהא קאמענדאנטא!...

ער ניט איבער דעם צווייטען סאלדאט, ווי ער וואלט זיך אן עצה געהאלטען. יענער נעהמט דעם פארמעט, קוקט דערין אריין מיט ישוב הדעת און רופט זיך אן צום ערשטען:

— זעהסט דאך, אז עס איז א וואזשנער דאקומענט, אויף פארמעט... לאז איהם דורך...

און דער ערשטער גיט מיר א קלאפ און פלייצע גאר פריינדליך און רופט זיך אן:

— סטופאי איז באגאם, לשונו ממש: נעה מיט גאט...

און גיט מיר צוריק אב מיט רעספעקט דעם „פאסאזשיר־שיין".

אבגעהענדיג עטליכע איילען פון דער וואך האב איך די מזוזה א קוש געטהאן, אריינגעלעגט טיעף אין בוזעם־קעשענע, געהויבען די אויגען צום הימעל און געדאנקט דעם אמת'ן „קאמענדאנט" פאר זיין אייביגען „פאסאזשיר־שיין"...

ווי איהר זעהט מיך א אידען!...

אברהם רייזען.

שבת אין פעלד.

(ענדע)

עס האט גערוהט די עדה ארויסגעטריבענע יודען אין מיטען וועג ביי'ם וועלדעל. דער שבת איז אריינגעטרעטען און זיי האבען ניט געוואוסט וואס צו טאהן ווייטער צו געהן אין שבת אריין וואלט עס געהייסען מחלל צו זיין דעם שבת מיט'ן גוטען ווילען, ווייל קיינער האט זיי דאך שוין ניט גענויט. און דאס האבען דער דיין און די פרומע יודען ניט געוואלט צולאזען, אבער מען האט געזאגט, אז די מלחמה קומט ניט ווייט פאר. און ווען מיליטער וועלען זיי דא טרעפען אין וואלד, וועט מען אלעמען דערסשיסען, און אויך איז געווען אונמעגליך מיט די ווייבער און די קינדער אין וואלד איבער נאכט צו פערבלייבען. עס איז פייכט געווען. עס איז ניט געווען וואו זיך אנידערצוזעצען, וואו דעם קאפ אנידערצולעגען. אבער אבגעשטעלט האט מען זיך שוין. די יודישע בעלי־עגלות וואס האבען פרייוויליג אויף די פוהרען געפיהרט די קראנקע און די אלטע לייט, האבען די פערד אויסגעשפאנט און ניט געוואלט קיין שריט ווייטער מאכען אין שבת אריין. מאמעס האבען זייערע טיכער, זייערע קאפטענס אויסגעטאהן און אויסגעשפרייט אויף די פייכטע גראז, און זייערע קינדער אוועקגעזעצט. איין יוד האט דעם אנדערען די קאפאטע אויסגעבארגט, ארומגעהילט די אלטע לייט, די שוואכע ווייבער מיט די קאפאטעס, אז זיי זאלען זיך נישט צוקיהלען. חיים בעל עגלה און נתן פישער זענען קלוג געווען און האבען פעלצען מיטגענומען. „מיר ווייסען מיט וואס דאס שמעקט", האבען זיי געזאגט, און אויס די פעלצען א געצעלט אויפגעשטעלט. אין געצעלט האט מען צוויי ליכט אנגעצונדען, שבת־ליכט, מורא געהאט, אז מען זאל דאס ליכט פון דער ווייטענס נישט דערזעהן און ס'זאל נישט הייסען: יודען גיבען סיגנאלען. דורך דעם האט מען די שבת־ליכטלאך גוט פערשטעלט.

נור יעדער איינער איז נאך געווען פערנומען מיט זיין אייגענער זארג: די קינדער טרוקען אויסצובעטען, און די ווייבער מיט די קאפאטעס ארומצוהילען, אז זיי זאלען זיך ניט פערקיהלען. ווען מען האט נאך ניט געוואוסט וואס ווייטער צו טאהן, דא צו בלייבען אדער ווייטער צו געהן — זענען צעהן יודען מיט די ספרי תורות אנגעקומען.

אז די אידען האבען דערזעהען די ספרי־תורות פון דער שוהל, איז א גרויסע פרייד געווארען. די ווייבער האבען שוין פארגעסען אן די אייגענע צרות און די קינדער — און מען האט געוויינט נישט פון צער, נאר פאר נחת, וואס גאט האט געהאלפען און מען האט די ספרי תורות געראטעוועט. באלד האט מען א וואגען אבגעריינינגט, אראבגענומען פון איהם צוויי קראנקע אידען, אין געצעלט אריינגעלעגט און אויף דעם וואגען מיט טליתים אויסגעבעט און די ספרי תורות אוועקגעלעגט. דעם וואגען פאר דעם ארון געמאכט.

— אידען, עס איז שבת, לאז מען דעם שבת מקבל זיין.

און דער חזן פון שטאדט האט זיך באלד ביים וואגען מיט די ספרי־תורות אוועקגעשטעלט און א טרויעריגע שטימע, די בעקאנטע שטימע פון איכה מיט וועלכע מען זינגט לכה דודי אין די דריי וואכען, האט אין דעם וואלד, אויף די פעלדער אבגעקלונגען.

— לכה דודי לקראת — — פני שבת נקבלה.

און די גאנצע עדה האט אבגעענטפערט מיט איין טאן:

— „מקדש מלך עיר מלוכה, קומי צאי מתוך ההפכה, חב לך שבת בעמק הבכה, פו בך יחסו עניי עמי".

עס האבען זיך ערוואכט פעלד און וואלד און צוגעהערט זיך מיט ערשטוינען צום שבת־געזאנג אין די טרויעריגע פינסטערע גאכט פון

דער נייער יאהר.

אין מיטען פון דער וואכעדיגקייט און אל־טעגליכקייט, וואס הערשען ארום אונז, וועלען מיר היינט באגעגענען אונזער נייעם יאהר, פייערען ראש השנה. בשעת ביי די שכנים, ארום און ארום וועט דונקעל און פינסטער זיין, וועלען זיך אונזערע פענסטער העל בעלייכטען און אונזערע פנים'ער יום־טוב'דיג וועלן.

ווי א קליין איינזאם אינזעל, זענען מיר צווישען דעם גרויסען שטורמדיגען ים פון פרעמדער קריסטליכער קולטור, אפ־אט דוכט זיך, וועלען מיר פערלוירען וועלן, אויפגעריי־בען, פערשלונגען, און דאך בלייבען מיר שטעהן ווי פריהער, ווי מיט טויזענד יאהר צוריק, פעל־זענפעסט און שטאלץ; מיר הענגען ארויס אונ־זערע פאהנען, צינדען אן אונזערע ליכטער, פייערען אונזערע יום־טובים גראד דאן, ווען די ארומיגע פרעמדע וואסערן זענען וואכעדיג און פרויעריג.

מיט א פערביסענער קראפט, מיט האסטיג־קייט און כעס שלאגען זיך די ים־חוואליעס אן די ברעגען פון אונזער אינזעל, ווילען איהם אלץ צושטערען, צוברעכען די טויזענד יהריגע פער־צוימונגען, נאר שטענדיג פאלען זיי צוריק — מאכטלאז און רעזולטאטלאז. זעלטען־זעלטען, ווען עס געלינגט זיי מיטצושלעפען א שטיינדעל, א ברעקעל זאמד — דער גרינער אינזעל בלייבט נאך אלץ אויף זיין ארט און פארטזעצט וויטער זיין אייגענעם געהיימניספולען לעבען. — — —

עס איז א בעזונדערע פרייד און הנאה צו פייערען אונזערע ימים טובים. אפילו דער יוד, וועלכער איז שוין וויים פון דער אמונה שלימה און זיין נשמה איז שוין צופליקט פון צווייפעל, אפילו ער לעבט די טעג אין א עהרליבענער שטי־מונג, וויל זיך אריסרויסען פון דעם אויסערלי־כען, פרעמדען רשות, אראבווארפען פון זיך די וואכעדיגע קליידער. מען וועט עפעס מילדער און פייערליכער, מען פיהלט זיך זעלבסטשטענ־דיג, אריינארטיגער, פרייער, נעהנטער צום כלל, בלוט פון זיין בלוט.

אפילו די פערהארטעוועטע פער־חושך־טע הערצער, אפילו די וויטע, ביי וועלכע די יודי־שע געפיהלען זענען ווי אבגעשטארבען און זיי קוקען אויף אונז אפט מיט פרעמדע אויגען, אויך זיי זיכט אין שוהל, אין די יודישע הייזער, אהין, וואו ס'איז ליכטיג און יום־טוב'דיג, און מען לעבט נאך מיט די שעהנע, דערהויבענע טראדיציעס און מנהגים פון אמאל.

דער קריסטליכער לוח, וועלכער שטעהט פאר אונז א נאנץ יאהר, ווערט פלוצלינג איבער־דריסיג. — מען נעהמט א רויטען בליישטיפ, מען מאכט א „שטריך איבער דער רעכענונג", מען פארמעקט די וואכעדיגע שווארצע ציפערען און מען שרייבט אן: ראש השנה, דער יודישער נייער יאהר, דער ערשטער טאג אין דעם ערשטען חורש. — וואהרהאפטיג, ווי ווען אונזערע ימים טובים האבען א דאפעלטען געשמאלס: פאר אונז און פאר זיי.

פאר אונז — מיר זאלען אבאטעמען, זיך דערפרישען. אריינזאפען אין זיך העכערע און פיינערע מחשבות, זיך בעגייען און א חשבון הנפש מאכען: מיר זאלען וויסען וואו מיר האבען שטאן, וואוהין מיר גיהען און וואס מיר האבען צו טהאן. און פאר די קינדער זאלען עס יודישע זכרונות זיין.

פאר זיי — אונזער פאלקס־רצון און קראפט צו דעמאנסטרירען. און דורך דעם זיי בעווייזען, או מיר לעבען אייגענארטיג און וויל לעבען בלייבען פאר זיך. ניט נאכגעבען, ניט נאכ־מאכען, ניט אבטרעטען. און זאל אפילו די גאנ־צע וועלט קריסטליך ווערען — מיר וועלען גיהען אונזער וועג און שטרעבען צו אונזער ציעל. אונזערע ימים טובים זענען די פייערלאך, וואס דערמאהנען זיי וועגען אונזער זעלבסטשטענדי־גער עקזיסטענץ. —

*

און מעהר, ווי ווען־עס־איז דארפען די פיי־ערלאך שטארקער און העלער איצט ברענען. די צייט איז איצט א גרויזאמע און קריטישע. דער וועלט־שטורם האט אונז ארומגעהאפט און וואלט אונז ארום ווי שפענעלעך. אונזער פאלקס־קראפט קען אויסגעשפט ווערען, אונזער קוואל פון בטחון און אמונה קאן, חלילה, אויסגעהען. אונזערע פאראאהר גע ווינשען פון „א גוט יאהר" האט דער ווינד ערגעץ וואו פאריאגט. א יאהר פון צרות, ליידען, רדיפות און גירושים איז הינטער אונז. מיליאנען יודען זענען רואי־נירט געווארען, אין בעזלער זיך פערוואנדעלט. פון רוסלאנד און גאליציע טראגט זיך א יאמער וואס לעכערט דורך אונזערע הערצער און מאכט טריב די יום טוב'דיגע שטימונג. טויזענדער יו־דישע הייזער, וואס וואלטען היינט געווען לייכט בעלייכטעט זענען אין אש פערוואנדעלט. אין די פאלקס־קיכען ווערען זיי אלע זיצען, איז פרוי־טען און היימען ווערען זיי דעם יום־טום בע־גענענ. די שוהלען אונזערע ווערען זיך אין קלאג־הייזער פערוואנדלען. און טויזענדער ליכ־טלעך ווערען זיך אנצינדען — פאר די נשמות וואס זענען געפאלען על קדוש השם.

וואס דארפען מיר די גליקליכע און רוהי־גע טהאן?

ווען די היימאוט וואלטען דא געווען, וואלטען מיר דאך אלץ אבגעגעבען, אונזערע יום־טוב'דיגע שפייזען אין די פאלקס־קיכען א־ווקגעטראגען און דארטען מיט אונזערע ברי־דער דעם יום־טוב באגעגענט.

זאל יעדערער פון אונז דערפאר א חלק פון זיין אונגעשטערטען יום־טוב־טיש די היים־לאוע אבגעבען. פערגעסט ניט אן זיי! געדענקט די ברידער אין רוסלאנד און גאליציען מאכט אייער יום־טוב העכערער און שעהנער. ניט נאר אייער הויז און טיש, נאר אויך אייער נשמה זאל זיין ריין און דאס געוויסען זאל זיך בע־רוהיגען.

העלפט די היימלאוז!

זאל זיך דער נייער יאהר אנהויבען מאר איטליכען מיט א גוטע ברידערליכע טהאט.

*

מיט די ימים־נוראים קומט דער הערבסט, די צייט, ווען אלץ ווערט רייף און צייטיג. די פעלדער און גערטנער בריינגען זייער פרוכט, די תבואה ווערט אריינגענומען אין די שפייכ־לערס. די קאלטע אוועגד־ווינטען טראגען מיט זיך גרוסען פון דעם קומענדיגען ווינטער. נאך דיים [illegible] אים הויבט זיך אן דער נייער "זמן" פאר למודים, די צייט פון ארבייט און מעשים. א קראפטיגע שטימונג און א דראנג צו טהאטען טראגט זיך אויבער דער גאנצער וועלט.

זאל אויך פאר אונז דער נייער "זמן" בע־דייטען א נייע פערראדע פון ארבייט. אלע קרעפטען מוזען פעראייניגט ווערען, אלע שטרע־בונגען צוזאמען געגאסען ווערען, אלע וואונשען געפארמעט ווערען.

קיין בריקעל פון אונזער קראפט טאר ניט פערפאלען. איטליכער יוד מוז איצט אין א מאל־דאס פערוואנדעלט ווערען און אויף פאסטען שטעהען. דער כלל: דאס פאלק — דאס מוז בע־הערשען אונזערע אינטערעסען און חלומות.

לאמיר באגעגענען דעם נייען יאהר — ווער ווייסט, וואס ער וועט אונז ברענגען: האפ־נונגען אדער נייע ענטוישונגען? — מיט בטחן און גלויבען אין בעסערע טעג פאר אונזער פאלק

מ. גראסמאן

נייי־יאהר געדאנקען.

אויף די גאסטן פון דעם עכטען רוסישען פראוואפאונע פאבאאי, אין די פערבאדנענע עקען פון דער אלטגלויביגער רוסישער גובער־ניע פ ע נ ז א, אין די וויטע דערפעי פון ס י ב י ר י ן ווען היינטיגע יאהר א טייל פונם רוסישען יודענטום פייערן אונזער טיירען יום טוב ר א ש ה ש נ ה, יודען פון די ווילנער שטיבלעך און פון די קאוונער בתי־מדרשים ווילען מתפלל זיין דארט, וואו דאס וואהרט האט ערשט ניט לאנג געקלונגען אזוי משונה, אזוי שרעקליך. די ערשטע ראש־השנה־תפילות אין דעם נייען גלות.

עס איז ווי קליך ניט ארויסצוזעהען דעם גורל פון א פאלק, די גשיכטע שפיעלט איהר שפיעל מיט פעלקער אזוי גרינג און אזוי משו־נה, אז וואונדערן זיך האט דא ניט קיין ציעל. אבער דאס וואס די גשיכטע טהוט היינט מיט אונזער פאלק, דער גורל פון אונזערע פאלקסמא־סען איז ווילקיך אונבעגרייפליך...

די לעצטע יאהרהונדערטען פון דער יודישער גשיכטע איז בעשטאנען אין וואנדרונג פון איין גלות אין דעם אנדערען גלות. מיט דער לייכטזיגקייט פון א זאמד־הויפן האט אונז די קראפט פון דער וועלט־גשיכטע געטראגען פון איין לאנד אין דאס צוויישטען מאסען פון הונדער־טער טויזענדער יודען האבען זיך שטענדיג בע־וועגט אזוי לייכט ווי מיר וואלטען גע־פרט א נאמאדען לעבען. גלייך אויף אונזער פאלק וואלט ניט געהויבט די שכינה פון דער עקספטער און מיטפלסטער קולטור.

מיר האבען שוין פריעדען גשלאסען מיט דעם דאזיגען וואנדערונג־גורל. מיר האבען איהם שוין אנגענומען אלס די שטארקסטע און ווירקזאמסטע קראפט פון דער יודישער גשיכ־טע. און מיר האבען געגלויבט, או די וואנדע־רונג פיהרט אונז צו דעם בעשטימטען ארט — אהין וואו עס וועט ווידער אויפבליהען דאס מלוכה־לעבען פון פאלק ישראל, אהין, וואו מיר וועלען זיך קאנען שוין אויף שטענדיג באזעצען און פארברענגען אויף דעם מזבח פון אונזער אייגען פאטערלאנד דעם וואנדער־שטאק...

די לעצטע דריסיג יאהר האט די גשיכטע מיט א מאל, פעסט און שטארק, צענומען פיהרען דעם וואנדערונגס־שטארם איבער־ן וייטען אקע־אן אין דער נייער וועלט. מעהר וי צוויי מי־ליאנען יודען האט דער שטארם אוועקגעטראגען אהין. א נייער, א גאוואלדיגער יודישער צענטר האט זיך געבילדעט אין דעם „נייעם גלות" און מיר זענען געבליבען פרנסט און רוהיג. דער נייער שטארם אויף די וועגען קיין טאמבאוו און שען־שטראם אויף די וועגען קיין וויליגא, צו זי אוראל־בערג צו דער וואלגא, צו זי אזיע־בערג אויף די וועגען צום שטילען אקעאן, וואו עס הערשען די גאלע פעלקער, אין די קאנטען פון דער רוסישי־סיבירישער קולטור, אין די פרעמדע אונבעקאנטע געגענדען...

אומבגרייפליך איז דער גורל פון א פאלק, קיין שום גדאנק קאן ניט פאראויסזעהען זיי־נע וועגען און זיינע ענטוויקלונגס־מיטלען!

האט דאס די יודישע גשיכטע א נייי וואהרט, גזאגט? האט זיך איבערגעריסען דער פאדים, וואס דורות און דורות פון אונזער פאלק הא־בען געוועבט? האבען מיר דורכגעמאכט דעם טויזענדיהריגען וועג, כדי ארויסצוקלעטערע אויף די בערג פון אוראל און דא געפינען אונ־זער מקום מנוחה.

ניין... דאס קאן ניט זיין! אפילו אין היינ־טיגע צייטען, בעת אלטע גרויסע וועלט־מלוכות ווערען כמעט בטול, בעת מיליאנען מענשען ווערען פערפאלען, וועט דאס פאלק ישראל אויס־טען פון אונזער פאלק און דער אלטער וואנ־דער־שטאק וועט אונז פיהרען וויייטער, וועט פאר אונז בלייבען דערוועלבער גוטער וועג־וויייזער.

מיר גדענקען נאך וי שרעקליך עס האט גשמאל אויסגעוויזען דער וועג [illegible] קיין אמעריקא, דאס האט אונז אבער ניט אבגעשראקען און אינ־זער פאלק האט געוואנדערט און געוואנדערט, ניט דערשראקען ווילען מיר ווערען פון דעם וועג נעמען פון טאמבאווער און פענזער גו־בערניע.

יא, אונזער וואנדערונג האט זיך נאך ניט אבגעשטעלט. וויייטער און וויייטער ווילען מיר וואנדערן, איבער די בערג פון אוראל, איבער די קאלטע פעלדער פון סיבירייען, איבער אלע „נייע גלות'ן" ווילען מיר וואנדערן אונ[illegible] פאר זיך בעפינען דעם אמת'ן מקום מנוחה...

דער „נייער גלות" וועט אונז זיין ניט מעהר

בן אליהו

Jüdische Volkszeitung № 220 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מיטוואך כ׳ח אלול תרע״ה (8 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די רוסישע אפענסיוו אין בעסאראביען.

דער דייטש־פראנצויזישער קאמפף אין לופטען

די רוסישע אפענסיוו.

בערלין 7־טען סעפטעמבער. לויט ווי די הי־זיגע קארעספאנדענטען טעלעגראפירען פון דער עסטרייכישער קריעגספרעסע־קווארטיר, קאן מען זעהען, אז די רוסען אנשטרענגען זיך זעהר סיי אין בעסאראביען. און סיי אין וואהלין, צו דורכפיהרען א געלונגענע אפענסיוו. איבערהויפט זענען די רוסישע אטאקעס געווען העפטיג אין בעסאראביען וואו זיי איז געווען געלונגען, דורך א העפטיגען שטורעם אריינצורייסען זיך אין די עסטרייכישע טראנשעען. פונדעסטוועגען איז די עסטרייכער צום סוף געלונגען אבצושלאגען זיי צוריק מיט גרויסען היזק.

די עסטרייכער דערנעהענטערען זיך טאר־נאפאל, וואס די רוסען וועלען סוף־כל־סוף מו־ען פערלאזען, ניט קוקענדיג אויף דעם וואס זיי וועלען זיך אנשטרענגען צו בעשיצען די עסטונגען דובנא און קאוונא ביז וואנען מען זעט פון דארטען עקספעדירען די גרויסע רע־ערווען אמוניציאן און לעבענס־מיטלען.

די עסטרייכישע אטאקעס זענען איבער־הויפט געריכטעט געגען דובנא. די אנגריפען קו־מען פאר פון דער דרום׳דיגער זייט פון דער פעסטונג. די רוסען האבען דארטען פיעל מאהל תארגענומרן העפטיגע געגען־אטאקעס, וואס האבען דאך אין אלגעמיין ניט געענדערט די לאגע פון זייערע מחנות.

פליהער־טהאטען.

פאריז, 7־טען סעפטעמבער (אפיציעל). דעם 7־טען סעפטעמבער האבען דייטשע פליהער באמבארדירט לונעוויל, וואס איז אנ׳אפענע שטאדט און אהן שום מיליטערע בעדייטונג. אונזערע שונאים האבען געבראכען די פעלקער־רעכטליכע תקנות און האבען שטענדיג אויסגע־פיהרט זייערע באמבארדירונגען אין די מארק־צייטען.

אלס אנ׳ענטפער אויף דעם האבען 40 אונ־זערע פליהער היינט אינדערפריה באמבארדירט דעם וואקזאל, די פאבריקען און מיליטערע גע־ביידען אין סארבריוקען. אונזערע פליהער הא־בען געזעהען, אז זיי האבען דערגרייכט בעדייט־ליכע רעזולטאטען.

די ענגלישע ארבייטער.

אין בריסטאל (ענגלאנד) קומט איצט פאר א קאנגרעס פון ענגלישע פאך־ארגאניזאציעס, אויף וועלכען עס ווערט בעהאנדעלט צווישען אנדערש די שטעלונג פון די ענגלישע ארביי־טער צו דער מלחמה.

ס׳איז דארטען אנגענומען געווארען צווישען אנדערש א רעזאלוציע אין וועלכער ס׳ווערט געזאגט, אז די ענגלישע ארבייטער וועלען ניט אוועקלעגען די וואפען געגען דייטשלאנד, ביז וואנען דאס בעלגישע פאלק וועט בעקומען גאנץ בעלגיען צוריק.

א אפענסיוו געגען סערביען.

פאריז. נאך א לאנגען שטילשווייגען הא־בען די עסטרייכער וויעדער אנגעהויבען צו ענטוויקלען א לעבהאפטע טהעטיגקייט. פון ניש טעלעגראפירט מען אהערצו, אז די עסטרייכער האבען פערזוכט צו איבערקומען אויף דער צווייטער זייט פון דער טייך דווינא צווישען באסניען און סערביען. דער פערזוך איז גע־מאכט געווארען מיט א סך טראנספארט־שיפען, די סערבען האבען עס אבער בעמערקט און הא־בען אבגעשלאגען די עסטרייכער צוריק.

זשאפר אין איטאליען

רוים׳ 7 טען סעפטעמבער. „אגענצא סטע־פאני“ טיילט מיט׳ אז פאר אייניגע טעג צוריק איז דער פראנצויזישער הויפט קאמאנדיר גענע־ראל זשאפר געקומען קיין איטאליען, כדי פאר־צושטעלען זיך פאר קעניג וויקטאר עמאנועל׳ווי אויך כדי צו באקאנען זיך מיט׳ן גענעראל קאדארנא, דעם הויפט קאמאנדיר פון די איטא־ליענישע ארמעען.

זשאפר א׳ז געווען צוויי טעג ביים איטא־ליענישען הויפט קאמאנדיר און האט באזעהען אייניגע טיילען פונ׳ם איטאליענישען פראנט.

„העספעראן“־קאטאסטראפע

לאנדאז, 7־טע סעפטעמבער. לויט די לעצ־טע ידיעות פעהלען נאך 13 פאסאזשירען און 18 מאן פון דער בעזעטצונג פון דעם דערטר־נ־קענעם דאמפפער „העספעראן“.

די ענגלישע פאסט טיילט מיט, אז אויפ׳ן שיף איז געוועזען 3545 זעק מיט פאסט פיעל פון זיי זענען געווען אדרעסירט אין די פעראיי־ניגטע שטאטען און אין אנדע״ע נייטראלע לענדער.

א הכחשה.

בערלין, 7־טען סעפטעמבער. „וואלפ׳ס ביורא“ איז בעפאלמעכטיגט צו דעמענטירען די קלאנגען, אז דייטשלאנד זאל האבען געבע־טען פרעזידענט ווילסאן צו פערמיטלען שלום אויף געוויסע בעדינגוויגען. דיעזע קלאנגען זע־נען אויסגעטראכט פון אנהויב ביז׳ן סוף.

יאפאנישע אמוניציע אין רוס־לאנד.

פאריז 7־טען סעפטעמבער. טעלעגראמען פון טאקיא מעלדען אז קיין רוסלאנד זענען אבגע־גאנגען די ערשטע גרויסע טראנספארטען מיט אמוניציאן. אין די יאפאנישע מלוכה־ארסענא־לען און פאבריקען ארבייט מען טאג אין טאג. יאפאן שיקט קיין רוסלאנד אויך א רייהע מי־ליטער שע אינסטרוקטארען. עס האבען זיך גע־עפענט ניי אמוניציאנס־פאבריקען אין קארעא

פון דער רעדאקציע.

דער היינטיגער נומער ענטהאלט זעקט זייטען. דער נומער 221 ערשיינט, צוליעב יום טוב, זונטאג, דעם 12־טען סעפטעמבער

לשנה טובה תכתבו

די רעדאקציע און עקספעדיציע פון דער יודישער פאלקס־צייטונג ווינשט איהרע אבאנענטען און לעזער א שנת חיים ושלום.

A/s **Kannibal Sander.**

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבערי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידער־רייניגונגס־אנשטאלט

קיינע כלאר, לויט געטרייקענט

Telf. Søborg 31 og 61

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל

דענים אדער ענגליש

רעדען און שרייבען ווערט בעלערנט לויט א זעהער פראקטישער טעטאדע. אין א גאנץ קורצער צייט קאן מען זיך אויסלערנען רעדען און שרייבען דענים אדער ענגליש. וויבאלד דער

Nordlandsgade 1. נ. אלטערמאן.

Prøv engang **CRABBIE'S WHISKY.** *Faas overa lt*

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Общ „HEROS" St. Kongensgade 70.

Телефон. вопросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

פאר שוערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערפארעט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערגאנג „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damm Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאווין אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קלייניע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן מאסיאערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstrædo 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, къ числу другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12 ч. до 1 ч.: дни ежедневно кромѣ праздниковъ въ помѣщеніи Larslejstrædo 5. - Телефонъ Byen 3296.

שטרויס פעדער

עטאבליסמענט. איך וואש אין פארס שטרויס־פעדערען אין אלערליי פארבען. איך מאך אויך שעהנע קאנטען צו האטען און פאן פאנען, אלץ פון שטרויס פעדערען. וונטאפפען. פרוי ואיעטץ גרויענגאדע 12 2־טע זאל.

כשר פענימאנס כשר

גוטע און זויבערע יודישע מיטאגען בעקומט מען בייא פרוי, ווערשאווסקי, נארסיגאדע 19 פאר־טער אין הוף.

א מנין

אין ארעלגאדע 47 1 בייא ראזענבלום דאוועט מען די גאנצע יום טובים סידות 11 אזייגער.

גוטע ביליגע און פעטע

געגנ. עגטלעך. היהנער און יונגע הינער געקוי־לעטע און אויך לעבעדיגע בעקומט מען נאר בייא מערקלין. לאנדעמערקט 17. טעלעפ. ביען 7436.

א יודישער סטודענט

וואס איז ענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטערריכטעט אלע מאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטער־ריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ"ר 129

אויך ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין קריסטאלגא־דע 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז) פלעצער צו 5 אין 7 קר. קען מען פארויסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס צייטונג ביל. מרק נומר. 130 אויך בייא ה"ר מקאראחאד. בארגרגאדע 30 פעל. פאלק 67—21 אי עס ווערען אויך פער־קויפט כוי־ען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין גהט אויף וואלטעטיג צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער.

כשר רעסטא־ראן כשר

אנשטענדיגע הונגע קייט בעקומען 1־טע קלאס כיכאלען און קאנט בייא אן אנגענעדיגער פרוי. בייא זיך צו 1.25 און אהער אבאגענטען 8 קר. פרוי הונא שכאווסקי. *Nørresgade 19 St.*

Danskp Exres Kompagni.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II,330 & II,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

ist wieder von Montag 6. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער. צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5. ווענסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער גענעפטס־פערגרעסערונג איבערגענעבען אה אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער גאדע 84

קינסטליכע צעהנער

אויף קאוטשוק און גאלד

גוט — ביליג — שנעל

א גענים פון 15 קר. אן. רעפאראטיאן 1 קר. עממפאנג 6 — 9

Rantzausg 35 B 1 S.

A. Granas

א שניידער געזעל.

בעקומט א גוט בעצאהלענדען פלאץ. סוילוגאדע 36 1־טע זאל בראגינסקי.

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערנט. אויך אויט בייט געגען דענים. פראנצויזיש און ענג־ליש. ווענסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגרגאדע 68. בעקומט מען אמעריקאנער מעהל צו 18 אוירעס א פונט און אויך בילינע־רע סארטען. ליפט אויף יום־טוב צו אנגרא פרייזען אין אלערליי קאלאניאל ווארען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ר־אבאס. אבפאליוס גוטע בעהאנדלונג. צימערען ווערען סערוונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א מנין.

קראנפרינסענגאד 45 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאוועט מען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת זיך דער פרי־השכמה האלב אכט א זייגער.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorschod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Mantergade 2

וועגען יודישען לעגיאן.

אין א געשפרעך מיט א מיטארבייטער פון ...סישער צייטונג וועגען דעם יודישען לעגיאן ...ו: זשאבאטינסקי ערקלערט פאלגענדעס:

איצט איז פאראן א גרויסער פראיעקט, וואס ...ט ביים פערווירקליכט צו ווערן: וועגען ...מירען א ספעציעלען גרויסן אידישען קאנ־ ...גענט, וואס זאל געהען עראבערען פאלעס־ ...א אונטער עגלאנדס שוץ. איהר וויסט דאך ..., אז דער אידישער לעגיאן האט געקעמפט ...בורעה אין העברעאישע. די קאמאנדא ווערט ...געבען אין העברעאישע צייכענט מראגען זיי ...רעאישע מיט מגן־דוד ס. ב. די דאקומענטן ...א רויטער באנד מיט א מגן־דוד, אין לעגיאן ...גען דא 5 ענגלישע און ... יודישע אפיצערען. ...גענען דעם גרויסען פראיעקט ווען אין קורצען ...דעספנעליכען ווערען אין אי. אפא, אפעריקא ...ן קאנאדא אנאיפרוף צו אידישע רעקרוטען, ...ם ווילען געהען עראבערען פאלעסטינא פאר ...אידען. און ניט נאר צו ציוניסטען אליין וועט ...ן מיר אפעלירן נאר צו אלע פארטייען.

די פראגע וועגען פאלעסטינא וועט זיין ...ן קומענדען קאנגרעס זעהר א שארפע ...גלאנד וועט בעשטימט האנדלען וועגען אונ־ ...ע אינערעסען. נאר אין זאך איז איבער ...ן שום מרעטענניע, וואס איז ניט אונטער־ ...ריצט מיט פערגאסען בלוט, וועט ניט ערנסט ...גענומען ווערען. מיר מוזען פאלעסטינא קויפען ...ט אונזער בלוט.

די יודישע פאהן

די פאהן פון א פאלק איז דער שטאלץ ...ים פאלק און דעריבער האט די פאהן אזוי ...ל בעדייטונגען. יעדער רעגימענט אדער אב־ ...לונג ווען עס גיהט מלחמה האט זיין ...גענע פאהן, וועלכע איז בי איהר טהייער ...ר היט זי ניט אלע כוחות, אהי זאל חלילה ...ם אריינמאלען קיין שוגא אין האנד.

דער מנהג צו האבען פאהנען איז א זעהר ...טער. אלטע פעלקער האבען שטענדיג גיהאט ...הנגען.

אויך דאס יודישע פאלק, וועו עס האט ...עסען אן אייגען לאנד, האט דעמאלס אויך ...האט אייגענע פאהנען.

וועו די רוימער האבען ארץ ישראל אייגענ־ ...ען אין צושפערט דאס יודישע לאנד, האט ...די יודישע פאהנען איהר בעדייטונג אן וועהרט ...פערלאראן.

די הערצעל, דער גרינדער פון מאדער־ ...סם ציוניזם, און וועלכער איז געווען דער ער־ ...שטער צו דענקען וועגען אויפלעבונג פון יו־ ...שען שטאאט, האט באלד אין זיין מערקווי־ ...דען בוך „דער יודענשטאאט" גענוקט צוריק ...נצופירען די יודישע פאהנען.

א וויסע פאהנען זאל זי זיין, מיט בלאע פא־ ...ן, וויייל וויים איז דער סימבאל פון שלום ...ן אחדות. דיעזע פאהנען איז מיט סרייד אויפ־ ...גענומען געווארען אויף די ציוניסטישע מערזאמ־ לונג, פלאטערט שטאלץ די יודישע פאהנען זייט ביי זייט מיט דער לאנדעס־פאהנ.

אבער ניט נאר אין די זאלען און סערזאמ־ לונגס האלטען שוועבט די ציוניסטישע פאהנ, נאר אי־צטער אויף די שלאכט־פעלדער.

מיט א צייט האט א רעגימענט דורכמאר־ שירט דורך קראקאו און צוישען די רעגימענטס פאהנען האבען די סאלדאטען הויך מיט שטאלץ געטראגען די ציוניסטישע פאהנ.

דיעזע פאהנען ניט די יודישע סאלדאטען נאך מעהר מוטה, און די זיינען שטענדיג בעריים צייער לעבען צו מקריב זיין אבי דיעזע זיי אזוי טהייערע, פאהנ צו בעשיצען.

וואַרשויער לעבען.

וויי מען איז אונז מודיע פון וואַרשוי, זע־ נען דאָרט וויידער ערשיינען די יידישע בלע־ טער. דער „היינט" ענטהאלט אריכט רעגעלמעסיג אין דעם פרי־הערדיגען פארמאט. איצט איז אויך ערשיינען די „הצפירה". אינם יודישען טע־ טער שפילט די בעקאנטע רחל קאמינסקי. אין טער שפילט די בעקאנטע רחל קאמינסקי. אין אלגעמיין איז דאס לעבען נארמאל. די דיישע פערוואלטונג איז זעהר שטרענג. כמעט אט־ ליכען כאַ ווערען ארעסטירט פאליטיקען. וועל־ כע מען בעשולדיגט אין ספיאנאזש: א סך פון די ארעסטירטע זענען דערשאסען געווארען.

די ארמיע־ראבינערס.

אין דער לעצטער זיצונג פונ'ם דייטשען רייכסטאג איז אנגענומען געווארען א רעזאלו־ ציע, אין וועלכער עס ווערט נעפאדערט, אז די יודישע ראבינערס, וועלכע עפענען זיך בייס פראנט זאלען האבען דעם זעלבען גיהאלט, ווי קריסטליכע פעלר־ציימליכע. ד. ה. אז דער אמט פון א „פעלר־האנ־ערר" מוז גיזעצליך א־ בערקענט ווערען פונקט אזוי ווי עס זענען א־ נערקענט די פראטעסטאנטישע און קאטוליש־ שע גלויבס.

בורצעוו בעפרייט.

דער בעקאנטער רוסישער רעוואלוציאנער בורצעוו איז אמנעסטירט געווארען. בורצעוו איז בעפרייט געווארען נאר אויף די בעדינגונגען, אז ער זאל אויר אוועקפאהרען קיין אוסלאנד אדער אלייב ער פערבלייבט אין רוסלאנד דארף ער ניט וואוינען אין די הויפטשטעדט אין אוניווערסיטעטס שטעדט און אין די ערשטער וואס לייגען נאהענט צו די מלחמה געגענדען. אחוץ דעם בעפינט זיך בורצעוו, וועו ער פ עהלייבט אין רוסלאנד, אונטער פאליציי אופיזיכט. אין משך פון 6 יאהר בורצעוו האט זיך אבענדא גט אריספאהרען קיין אוסלאנד אין האט זיך געווענדעט צו די דומא־דעפוטאטען מאקלאק אין קערענסק מיט דער בקשה, אז זיי זאלען איהם העלפען צו בעקומען ערלויבניש וואוינען אין פעטראגראד אלס שוועלייסט.

מאיר בלינקין

אין ניו־יארקער לינקאלן האספיטאל איז געשטארבען נאך א לענגערע קראנקהייט דער יונגער יודישער שרייבער מ א י ר ב ל י נ־ קין. ער איז געווען בעקאנט דורך זיינע מיסלע רעאליסטישע סקיצען. זיין פרימציייגע טוט ווערט פיעל בעדויערט.

דער רויטער «מגן־דוד»

פון לוצערן (שווייץ) האבען מיר ערהאלטען די פאלגענדע ידיעה:

„די טעג האט זיך אין דער שווייצקגענדיג־ דעם אן אלוועלטליכע יודישע ארגאניזאציע, וועלכע האט די אויפגאבע צו לינדערן די מא־ טעריעלע און גייסטיגע נויט פון די יודישע קריעגס־געפאנגענע אין אלע קריעגס־לאגערן. די ארגאניזאציע הייסט „דער רויטער מגן־דוד" און איהר צענטראלער קאמיטעט ווען זיך גע־ פינען אין דער שווייץ, אינ'ם לאגד. וואו סאיז געבוירען קעויטאראן דער גרעסטע פונ'ם קריסט־ ליכען „רויטען קרייץ".

„דער רויטער מגן־דוד" וועט זיין ווייס פון וועלכע־עס־א, רעליגיעזע און אנדערע מע־ נענצען. דער צענטראל קאמיטעט בעשטעהט פון דרייי אין לוצערן, פרייבורג און בערן.

פון נאוא געארגיעווסק

נאכדעם ווי מ'האט איבערגעזעהלט די פער־ לאזענע רוסישע רעזערוון אין נאוא־געארג־ עווסק, האט זיך אריסגעוויזען, אז די רוסן האבען דארטען איבערגעלאזען לעבענסמיטלען וואס קאן זיין גענוג אויף אנדערטהאלבען יאהר פאר 100000 מאן.

ווען די דייטשע מחנות זענען אריין אין שטאדט האט מען בעפונען פיעל רוסישע פאס־ רענע געלד. פון די אס האט מען אריסגענומען פיעל צעטיילען צו הונדערט רובל.

בעשוץ־ארבייט אין רוסלאנד.

פעטראגראד. 6־טען פעטשערבע. אונטערן פארזיץ פונ'ם קייזער איז פארגעזן דאנערשטאג פארגעקומען די ערשטענונג פון די קאנפערענ־ צען וואס זאלען בעהאנדלען די פראגע וועגען ענטוויקלען דעם נאציאנאלען בעשוץ אין פאר־ שאפען דער רוסישער אהטעע נויטיגע לעבענס־ מיטלען. האלץ אין קוילען. אוך קריעגסאנגי־ ציגן.

אין אנהויב פון דער קאנפערענץ האט דער קייזער נעהאלטען א רעדע, וועלכע איז באזונ־ דערס געווארען פון דעם קריעגסמיניסטער פא־ ליוואנאוו, דעם פארזיצענדען פון גאסודי סאוועט קאלאמזשין און דעם פארזיצענדען פון גאסוי־ דומא ראדזיאנקא.

וואלפזאהן־אוועגד.

זונטאג אין אוועגד איז אינ'ם לאקאל פונ'ם יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר" פארגעקומען א טרויער־אוועגד צום אנדענקען פונ'ם פערש־ טארבענעם ציוניסטישען פהירער דוד וואלפזאהן, דעם אוועגד האט געפעגט מיט א קורצער רע־ דע דער פארזיצענדער פונ'ם ציוניסטישען פער־ אין ה' י. נאהטמזאהן, וועלכער האט אויך מיט־ געטיילט די טרויעריגע ידיעה. אז דער גרינדער פון „מזרחי" ה ר ב ר י נ ע ס פון לידע איז געשטארבען.

די פערזאמלונג האט דורך אויפשטעהן גע־ עהרט דעם פערשטארבענעם נאיין. נאכדעם האט ה' בערזאזוסקי גימאכט א „אל מלא רחמים" דעם פערשטארבענעם דוד וואלפזאהן, וואס איז אויסגעהערט געווארען שטענדיג ביי א גיהויבענער און פרויעריגער שטימונג.

דעם הויפט־רעפעראט האט גיהאלטען ה' מארק, וועלכער האט תאראקטעריזירט דוד וואלפ־ זאהנ'ען אלס שטארקע פערזענליכקייט, גרויסען ציוניסטן און יורען, ער האט זיך בעזונדערס אב־ געשטעלט אויפ'ן „קאנגו עס־וואלפזאהן", וואס זיינע מעלות אין אינפלוס פלעגען דערגרייכען ביז דער עכסטער שטופע.

ה' מ. ג ר א ס מ א ן גיט איבער אינד־ גע זכרונות איבער וואלפזאהנ'ען און ריינ'ט־ען און תאראקטעריזירט זייער וויכטיגע ציוניסטישע ארבייט.

ה' אנשעלאוויץ רעדט וועגען וואלפזאהנ'ען אין העברעאיש.

פארן „דוד אן פאני וואלפזאהן־פאנד" איז גליך געזאמעלט געווארען 53 קראנען.

צו ראש השנה.

אין דעם ראש־השנה־דיגען גומער פון דער „יודישער פאלקסצייטונג", וואס וועט ערשיינען משוואך, ערב ראש השנה וועט זיין א ספעציע־ לע אבטיילונג פאר „לשנה טובה" וואונשען (גראטולירען). דער פרייז פאר 2 שורות איז 25 אויראס אין יעדער וויטערדינג שורה וועט קוסטען 10 אויראס.

כדי עס זאל זיין פלאץ פאר אלעמען, בע־ טען מיר אונזערע לעזער בעשטעלען עס בע־ צייטענס.

גראדינעס אויף יום־טוב

האלטבארע אין וואשען, שהבוע, ניע טוס־ קארן פון 25 אויראָ. אן אויל.

שענקע, פאלידע, זוהרביכטיגע דאפעלטע דעקעס א 2 בעשען, רייכהאלטיגע גרויסטערען פון 5 קר. 50 אויראָ אן. בעקומט נאר אין

Borgeregade 30

Telf. Palæ 2167 y

אויך אנדערע נויטיגע הויזווירטשאפטליכע זא־ כען, ווי אויך פערשיידענע מעבעל צו זעהר ליבעריגע פרייזען.

קומט און איבערצייגט זיך.

די „טשערטא"

III

די פרטים וועגען דער אנשאפונג פון דער „טשערטא" און די שטימען פון דער פרעסע פערגרעסערן נאך אונזער חשד צו דער טאטא פון דער רוסישער רעגירונג. ניט נאר מיר, נאר אויך די פעטראגראדער און מאסקווער פרעסע ערקלערט, אז קיינער איז ניט צופרידענען מיט דער לעצטער רעפארם.

עס האט זיך נעמליך ארויסגעשטעלט, אז דער בעשלוס פון מיניסטארען־ראטע איז זאך גאר ניט בעשטעטיגט פונם צאר, עס איז אינ־פור א אינערע מיניסטעריעלע פערארדנונג, וואס קען מארגען אבגעשאפט ווערען פונקט אזוי לייכט, ווי ס׳איז היינט ארויסגעגעבען געווארען. עס איז ניט קיין בעזונק אין עס איז אויך ניט קיין בעפעהל פונם רוסישע קייזער.

דאס רעכט צו וואוינען אין אלע שטעדט טראגט אלזא מעהר א האראקטער פון א פאר־לויפיגער אין צייטוויליגער הנחה. פון א ערלייכ־טערונג פון דער יודישער לאגע, עס קאן לייכט פאסירען, אז אויף מארגען נאכ׳ן קריעג זאל כמן די יודען אנהויבען טריבבען אם פון די אלע שטעדט און שטעדטלעך, וואו מען האט זיי איצט ערלויבט צו בעזעצען זיך. מיר האבען אלזא צו טהאן מיט א „צירקוליאר" — און וואס פאר א ווערט אזא צירקוליאר האט, וויסען מיר נאך פון סטאליפינס צייטען — עס זענען נייע „וועעגיא פראוויללא" — ניט מעהר.

דאס מוזען מיר קלאפ וויסען, כדי עס זאל שפעטער ניט קומען קיין ענטוישונג. מיר זענען אויך מתוכ געבען דאס צו וויסען דער גאנצער יועלט, וועלכע קאן באמת אנהויבען גלויבען, אז ס׳איז בעשטהען א וויכטיגע זאך, א גרויסארטיגע רעפארמע.

די רוסישע פרעסע האט בעשטעלט די פרא־גע: „איז עמיצער בעפרידיגט מיט אזא מין אב־שאפונג פון טהון" — און האט בעענטפערט: „גיין". קיינער איז ניט צופרידען אוך קיינער איז ניט בערוהיגט".

סיי די ארם און וויייזע, ווי די רעפארם ווערט דורכגעפיהרט, סיי דער אינהאלט פון דער פעראדנונג, בעווייזען, אז מען טאר זיך דער־מיט ערנסט ניט רעכענען, אז דער „בוקעל" (דער „גארב") וויי „בירזשעוויא וועדאמאסטי" שרייי־בען איז געבליבען, די רעכטלאזיגקייט פון די יודען איז נאכמעהר אונטערגעשטריכען גע־ווארען.

נאר דאן, וועז די אבשאפונג פון טהון ועט דורכגעפיהרט ווערען דורך די בעזעצגעבענדע אנשטאלטען, נאר דאן, וועז דאס ווערט א גע־זעץ, וועלכער איז אנגענומען געווארען פון דער רומא און סאועט, ווי אויך בעשטעטיגט פונם קייזער, ערשט דאן וועלען מיר אין דעם זעהען א ערנסטען ווילען אונז צו בעפרייען.

ביז דאס וועט ניט געשעהען — וועלען מיר שטעהען אויף דער וואך אין וועלען זיך בעמי־הען מיט אלע כחות צו צווינגען די רוסישע רעגירונג אונז נאכצוגעבען.

מיר מוזען דערביי געדענקען אז מיר לע־בען איבער א גראנדיעזען היסטארישען מא־מענט, אז איצט ווערט בעשטימט דער גורל פון אונזער פאלק — און מיר מוזען ווערדיג זיין דער גרויסער אויפגאבע, וואס ליגט אויף אונ־זער דור.

מ. ג.

פון יודישען לעבען אין קאנאדע.

מאנטרעאל און טארענטא. צוויי גרויסע יי־דישע צענטרען אין קאנאדע, אין גאנצען איין נאכט רייזע צווישען זיי און דאך איז דער קאנ־טראסט צווישען דיעזע צוויי יודישע קהלות צו־זעהר א גרויסער. עס איז כמעט אונגלויבליך, אז צוויי שטעדט אין איין מדינה און אזוי נאהענט איינע צו דער אנדערער זאלען אריינגעבען אזעלכע צוויי פערשיידענע יודישע קהלות: אזוי פערשיידען אין זיך זעלבסט און אזוי פערשיי־דען אין זייער אינפלוס אויף זייערע קריסטלי־כע שכנים.

צוערשט א פאר ווערטער וועגען דער ערשטער:

מאנטרעאל פערמאגט ביז פינף און דרייסיג טויזענד יודישע נפשות, די מעהרסטע יודען זע־נען דארטען רוסישע, דאן קומען די רומענישע, וועלכע זענגען אויך היבש אין צאהל. נאכדעם קומען א קלייניע צאהל גאליציאנער און פוילישע יודען.

די זאגענאנטע „יהדים" זענען מיט קליינע אויסנאהמען פאקי רוסישע און רומענישע אימי־גראנטען. זיי בעלאנגען אבער צו די ערשטע קרייזען, זיי ריידען א גוטען ענגליש און זענען זעהר רייך. דיעזע רייכע יודען זענען כמעט אלע שפארק ארטאדאקסים. זיי וואהנען אין די שע־הנסטע פאלאצען מיט מזוזות אויף די טהירען און פיעלע פון זיי דאוונען יעדען טאג אין תלית און תפילין.

עס איז דעריבער ניט קיין וואונדער, וען דיעזע מאנטרעאלער יודישע „עיר הונדערט", זוכען צו שטעהען אין נאהענטע בעציהונגען מיט די יודישע פאלקס־מאסען און צו ארבייטען מיט זיי האנד־אין־האנד פאר אלע יודישע כלל אינטערעסען.

די „יהודים" פערמאגען איינע פון די שהנ־סטע אינסטיטוציעס אין גאנץ אמעריקא. דעם בארען דע הירש אינסטיטוט", דאס א״ז א פראכט־פולע געבוידע, מיט די שהנסטע איינריכטונגען, מיט א ביבליאטעק, זי שטעהט אפען פאר כל־ערליי יודישע מיטגלידער, ארטאדאקסישע אזוי ווי ראדיקאלע. דארטען ווערען אויך אויס־געפיהרט פערשיידענארטיגע צדקה־ענינים.

דער טרויעריגער פאקט איז אבער ליידער, וואס די אידישע מאסען האלטען זיך פרעמד פון דיעזער אינסטיטוציע. זיי האלטען זיך אויך פרעמד צו די „יהודים" זעלבסט. די פראכטפולע געביידע און איהרע פיהרער, שטעהען ווי אויס־געפוצטע התן־כלה, אבער אהן בעסט און אהן מחותנים. די „יהודים" רופען די מאסען און בע־טען זיך: „קומט, לאמיר אלע זיין פעראייניגט! לאמיר ארבייטען צוזאמען!", בשעת די אידישע מאסען שטעהען פון דער ווייטענס און זוכען תמיד צו מאכען שבת אליין פאר זיך.

עס זועט זיין אינטערעסאנט צו וויסען, אז דיעזע פיהרער זענען דוקא ניט קיין אסימילא־טארען און זוכען גאר ניט צו זיין די טאן־גע־בער, נור זיי ווילען געהן מיט די אידישע מא־סען האנד אין האנד. אבער דא מישט זיך אריין די לוסט און יאנגניש נאף כבוד, דער פערלאנג צו זיין אליין א פיהרער און א פרעזידענט ער־געץ. און דער רעזולטאט איז, וואס די גרויסע פראכטפולע געביידע שטעהט כמעט לוידיג. בשעת די שטאדט איז איבערפיהלט מיט קליינינקע אינ־סטיטוציעס צעהן פון איין טארט, אבער דערפאר מיט בעזונדערע פרעזידענטען.

(ענדע קומט) בן־אהרן.

שבת אין פעלד.

(פאראזצונג)

די יודען זיינען שוין געווען היגעטער דער שטאדט. די קזאקען האבען זיך אבגעשטעלט וואראטען אין פון דער ווייטענס די יודען מיט די באטעקס געשראקענ, אז זיי זאלען פלינקער לויפען. די יודען זיינען געגאנגען וואס אמאל פליגקער. האלב לויפענדיג, אין שווער געאטעמט געדיכטס אין צונג־אנט זיך אוים מורא פאר די קזאקען. אין זיי האבען געוואלט די אדה אריס־געטריבענע יודען אניאגען. אבער די שבתדיגע יודען שוין געווען א שטיק ווייט אין וועג. זיי האבען דערוועהן אין די טרעס פון קליינע קינדער, פון וויבער, אז זיי זיינען פאראויס. זיי האבען געפונען אויפן וועג פערלוירענע זאכען, א לייכטער, א הוסא, א וויבערשע שיינטל, וואס זיינען אריסגעפאלען אויס די פעקלאך פון די אריסגעטריבענע יודען. זיי האבען אויפגעהויבען די זאכען און מיט אימפעט וויפיל כח זיי האבען גהאט זיינגען זיי איבער, וועג געגאנגען.

די נאכט איז וואס אמאל מעהר צוגעפאלען זי האט זיך אריסגעשלעפט ווי א קליין וואלק־ענרעל פון אונטען א וואלד, דאס וואלקענדעל האט זיך צוגאסטען ווי א טייכל איבער׳ן הימעל און אויפגעפענט א שפאלט און געטרונקען אין זיך אריין דעם לכטיגען זונען־הימעל ווי א שטארקע חיה וואלט געלויערט אויף דעם טאג און זי פערצוקט איהר־ נור וואס מעהר עס האט געטרונקען אריין אין זיך דער נאכט. וואלקען דאס לעצטע ביסעל רויט פון הימעל, אלץ מעהר איז דער טונקעלער וואלקען־לייב געווארען דורכזיכטיגער און פון זיין מאטען וואלקען־שטויב האט אנגעהויבען ארויסצושימ־רען דער דער פייערדיגער זונען־שטערען, וואס ער האט געהאט אין זיך־ איינזאם האבען זיך די אייגצעלנע בויטער אויפן וועג געשאקעלט. און ווי זיי וואלטען געווען פערצוויפעלט. אויב עס איז דא א בעשעפער וואס וויים פון זיי און היט זיי—האבען זיי מיט מורא און אונצוטרויען זיך געהויליעט ארום זייערע צווייגען און שא־טענס זיך הימעל האט זיך געדוקט איבער די לאנקעס. און די לאנקעס זיינען פייכט געווארען און ערגעץ־וואו פערשוואנדען.

קיינעם איז נישט געווען צו זעהן אויפן וועג. נישט קיין פוהר. נישט קיין פייער. אויף די פעלדער האבען זיך פער־יתום־טע א פאר בהמות מיט א הונד ארומגעווואלגערט, און זע־נען געקומען אנצולויפען יעדעס מאל ווי זיי וואלטען גע־וואלט שוטן ביי די אריימע אידען זוכען פון דער נאכט און פון זייער הימלאזיג־קייט וואס מען האט זיי אליין אין פעלד גע־לאזן. די אידען אבער, פאלגענדיג פון די פיס פאר מיזדקיים און פאר שרעק האבען זיך אויף א ווייל אין מיטען וועג אוועקגעזעצט, קוקענדיג מיט שיעקענדע אויגען, אויב די קאזאקען קו־מען נישט נאכצולויפען.

א מינוט האבען זיי אלע געשוויגען, הויך־עזופצט און אבגעלעכצט כאפענדיג לופט. אין־נער האט זיך מיט א טיכעל דאס פנים געווישט: א צווייטער איז געזעסען פערטראכט, נאר אלע האבען זיי געשוויגען, און קיינער האט ניט גע־וואגט דעם צווייטען אין פנים צו קוקען.

— דאכט זיך, עס איז שבת — האט זיך פלוצים ווער פון זיי אבגערופען.

א מינוט האבען זיי געשוויגען, די קעם בוי־געגדיג צו דר׳ערד.

באלד האט זיך איינער אויפגעהויבען, גע־נומען די ספר תורה אין דער הויך און אנגע־הויבען צו זאגען מיט א פרום קול:

מזמור שיר ליום השבת.

באלד האבען אידם די אנדערע אבגעענט־פערט.

זיי האבען זיך אויפגעהויבען און זענען ווי־טער געגאנגען אינבער דעם וועג, האלטענדיג די ספרי תורות אין די הענ־ אין געוונגען „מזמור שיר ליום השבת". שטיל האבען זיך פרידזוילען די פעלדער אין דער פייכטער נאכט, נאר די בו־מער האבען זיך געוועגט און עקקוק מיט פער־וואונדערונג, וועמענס הארץ שטעהט נאך זיינע גאט צו לויבען.

— אזוי זינגענדיג זענען זיי אנגעקומען צו דער עדה אידען.

שלום אש.

Jüdische Volkszeitung № 219 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אורעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פריז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „

קאפענהאגען דינסטאג כ״ז אלול תרע״ה (7 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mentergade 2. Telefon Byen 1294 y

די קריטישע לאגע אויפ׳ן באלקאן.

וויעדער טארפעדירט א גרויסען פאסאזיר־דאמפפער.

רומעניען.

בערלין, 6־טען סעפטעמבער. אהער זענען אנגעקומען זעהר פעסימיסטישע ידיעות וועגע דער שטעלונג פון רומעניען. מען איז איצט אי־ בערצייגט, אז צווישען רומעניען אן־אבמאך איז נישטא אויסזיכטען אויפ׳ן ערלאנגען עסטרייך קריעג.

סיאיו אויך מעלדן אז דייטשלאנד און עסטרייך זאלען אליין פערזוכען דורכצודרייסען די רומענישע גרענעצען, כדי קומען צו הילף זייער פערבינדעטן, דער טערקיי. רומעניען האט איצט גיט נאר פערבאטען דורכצופירען אמוניציע פאר טערקיי, נאר אויך גאלד אין וועל־ כער טערקיי נויטיגט זיך אזוי צווישען סערביען גריעכען לאנד און רומעניען קומען פאר וויכ־ טיגע פערהאנדלונגען יעדע רגע קאן אויפ־ באלקאן אויסברעכען א קאטאסטראפע.

א נייער קאנפליקט?

נעכטען איז דער ענגלישער פאסאזשיר־דאמ־ פפער „העספעריאן" דערטרונקען געווארען פון א דייטשען אונטערוואסער־שיף. דורכדעם מיינט מען, אז ס׳וואלט אויסברעכען א קאנפליקט צווי־ שען אמעריקא און דייטשלאנד.

אויפ׳ן דאמפפער זענען געווען 700 רייזענ־ דע, וועלכע האבען זיך גראד אפעווארפט.

פון זעקזיגטאן טעלעגראפירט מען, אז מר־זיזיגט ווילסאן ווייל אבווארטען ביז ער וועט גיכעס בעקאנט ווערען צו ס׳האבען זיך ארומגע־ אויפ׳ן דאמפפער אמעריקאנער בירגער. גיט קו־ קענדיג אויף דעם מיינט מען אין די אמעריקא־ נער פאליטישע קרייזען, אז דורכדעם קען וויל־ דער געשאפען ווערען א קאנפליקט.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 6־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). אין מזרח פון גראדנא האט זיך דער שונא אבגעצוי־ גען צוריק הינטער קאטשא, אין דרום פון יעסי־ רי. די צאהל פון די געפאנגענע, וואס מיר הא־ בען גענומען ביי גראדנא, איז געשטיגען ביז 3600 געפאנגענע.

פאן גאלוויטצ׳ס מחנות האבען אבגעשלאגען דעם שונא ביי אן אין דרום פון משציאוא: דארטען האבען מיר גענומען 520 געפאנגענע. אין צפון פון פרושאנא זענען מיר געגאנגען פארווערטס. און געהאט רמאלע.

פאן מאקענזענ׳ס מחנות האבען גענומען אי־ בער 400 געפאנגענע. דער שונא האט אבגעליי־ גיגט דעם בריק נעבען בעריאזא קארטושקא. נעבען דזאהרישין אין צו דרום פון דארטען האט דער שונא באווייזען א העפטיגען ווי־ דערשטאנד.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 6־טען סעפטעמבער (אפיציעל) אויפ׳ן לינקען ברעג פון דער טייך דוויגא הא־ בען די דייטשען בעקומען פערשטארקונגען אין האבען אנגעהויבען א נאנצע רייהע זעהער העפ־ טיגע קאמפפען. אינזערע מחנות, וואס זענען דארטען געווען אין א קלענערער צאהל וי דעם שונאס, האבען זיך דערפאר גענוג אבצוהיהן צוריק.

ביי מערשאנקא זענען מיר דעם 3־טען בייי געשטאנען דעם שונאס אטאקעס. דורך דעם פיינדס פארמארש זענען מיר געווען אין סכנה אבגעשניטען צו ווערען נעבען גראדנא.

אויפ׳ן פראנט בייים ניעמען האבען אונזע־ רע מחנות אויך דער שטרעקע פון גראדנא ביז דער טייך יאסאלדא אבגעשלאגען פיעל פיינד־ ליכע אנגריפען. פונדעסטוועגען איז די דייטשען געלונגען אבצושטופען אונז עטוואס צוריק צו וואלקוויסק צו.

צווישען די טייכען גארין און סטרי פארט יעצט דער שונא, נאכדעם ווי ער האט בעקו־ מען פערשטארקונגען, זיין אפענסיוו ביי דובנער און ראוונער ווענדען.

ביי טלוסטע איז דער שונא, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס ער האט בעקומען פערשטאר־ קונגען, אבגעשלאגען געווארען צוריק. דערבי האבען מיר גענומען 300 געפאנגענע.

(עסטרייכישער בעריכט)

ווין, 6־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). די רוסישע מחנות האבען בעוויזען א שטארקען וויידערשטאנד אין מזרח־גאליציען און ווא־ לין. א רוסישע אטאקע איז אבגעשלאגען געוא־ רען פון אונזערע מחנות מיט גרויסע פערלוסטען פאר זיי.

אין מזרח פון סערעט איז דער שונא אריין־ געדרונגען אין אונזערע טראנשעען, נאר איז דורך א באַגעגן־אנגריף אריינגעווארפ־ ען געווארען צוריק.

ביי זאלאשע האבען מיר ערראבערט א רו־ סישע פאזיציע אין מזרח פון בראד, און אין וא־ לין האבען מיר ערמאלע. די קעמפפענדע עסקא־ רישע מחנות האבען אין די לעצטע טעג גע־ מען 30 אפיציערען און אנ׳ערך 3000 רוסען גע־ פאנגען.

טערקישע פערלוסטען.

פאריז, 6־טען סעפטעמבער. דער קארעס־ פאנדענט פון „טאן", וועלכער געפינט זיך אין דעדאגאטש אז די פערלוסטען פון די טערקישע וייט דעם אנהויב פון מלחמה האבען שוין דער־ גרייכט ביז 500.000 מאן. מאביליזירט זענען ג־ ווען 1.300.000 מאן. אלזא זיי געגענווערטיג טערקישע ארמעע איז 850.000 מאן. וועלכע איז פערטיילט ווי: 50 טויזענט מאן אין טראציע 40 טויזענט ביי טשאטאלדזא. 190.000 אויף גא־ ליפאלי און דארדאנעלען. 50.000 אין סמירנ־ דער רעשט, אנ׳ערך 300.000 מאן קעמפפען ג־ גען די רוסען אוים׳ן קאווקאז.

א הקבשה.

רוים, 6־טען סעפטעמבער. די קאטוליש־ צייטונג „קוריערד׳ איטאליא" לייקענט אב די קלאנגען, אז דער פאפסט זאל האבען נעשיקט דעם פרעזידענט ווילסאן א בריף מיט א פאר־ שלאג צו פערמיטלען ווענען שלום. עס איז מע־ לדן, אז דער קארדינאל גיבאן האט פערזענלי אויסגעדריקט דעם ווונש פון וואשינקטן, אז ס׳ זאל אויפהערען דאס בלוט־פארגיסען.

געדענקט
דעם יודישען נאציאנאל־פאנד.

A/s Hannibal Sander.

דא מפוושריי

געגרינד עט 1812

מיר מאכען אויפמער קזאם אויף אונזער

— פ א ר ב ע ר י י, דאמפוועשעריי און כע מישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל	Telf. S øborg 31 og 61	קיינע כלאר, לופט געטריקענט

דעניש אד ער ענגליש

רעדען און שרייבען ווערט געלערענט לויט א זעהער פראקטישער טעטאדע. אין א גאנ
קורצער צייט קאן מען זיך אויסלערנען רעדען און שרייבען דעניש און ענגליש. ווענדען זיך
Nordlandsgade 1. ג. אלטערמאן.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן", קען מען
איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן
„אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט
בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.
W. Damen. Vesteborog. 22 Tlf. 792.
איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

מיילע *Mølle.*

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג
אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך
געריכטען.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія г. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12ч. до 1ч: дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцеляріи Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 3226.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt*

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным или лицам.

Rachel Grün.

Store Kongensgade 27

Pensionat

ist wieder von Montag d. 6 ds. in Kopenhagen

Order für Feiertage bitte zusenden.

Telefon Palæe 482.

א אויסלענדישע פיאניסטען.

מיט גוטע רעקאמענדאציעס נעמט אן שילער.
צו טרעפען טעגליך פון 12—1 און פון 3—5.
וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

א סאלידער־שוסטער געשעפט

וואס האט עקזיסטירט 3 יאהר, ווערט איבער
געשעפטס־פערגרעסערונג איבערגעגעבען אהן
אבשטייהונגס־בעצאהלונג. טשערנין בארגער
גאדע 84

מזל טוב

ווינשען מיר פרוי און הער פארבעראוו צו זיי־
ער נייגעבוירענעם זוהן.
געלפער מיט פאמיליע.

א שניידער געזעל.

בעקומט א גוט בעצאהלענדען פלאץ.
סוילווגאדע 36 1־טע זאל בראגינסקי.

שפראך־אונטערריכט.

דייטש ווערט גרינדליך געלערענט. אויך
אויס בייט געגען דעניש, פראנצויזיש און ענג־
ליש. וועסטערברוגאדע 25 3־טען זאל.

אין קאלאניאל־לאגער

בארגערגאדע 68, בעקומט מען אמעריקאנער
מעהל צו 18 אוירעס א פונט און אויך ביליגע־
רע סארטען. ליכט אויף יום־טוב צו אנגרא
פרייזען און אלערליי קאלאניאל ווארען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך.
מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־
באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.
צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס־
קיך דאווענט מען שחרית האלב זיעבען, מנחה
האלב זיעבען און שבת אין דער פריה
השכמה האלב אכט א זייגער.

שטרויס פעדער

עטאבליסעמענט. איך וואש און פארב שטרויס־
פעדערען און אלערליי פארבען. איך מאך אויך
שעהנע קאנטען צו האטען און פאן פאנען, אלץ
פון שטרויס פעדערען. זונטאגאפען. פ״יי זאיעטץ
גרוינעגאדע 12 2־טע זאל.

כשר פענסיאנאט כשר

גוטע און זויבערע יודישע מיטאגען בעקומט מען
ביי פרוי, ווערשראווסקי, נארסויגאדע 19 פאר־
טער אין הויף.

א מנין

אין אדעלגאדע 47 1 ביי ראזענבלום דאווענט
מען די גאנצע יום טובים סליחות 11 אזייגער.

גוטע ביליגע און פעטע

גענז, ענטלעך, היהנער און יונגע הינער געקוי־
לעטע און אויך לעבעדיגע בעקומט מען נאר
ביי מערקלין. לאנדעמערקעט 17. טעלעפ. ביען
7436.

א יודישער סטודענט

וואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון
א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק
אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין
רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטער־
ריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער
פאלקסצייטונג נ״ר 129

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין קריסטאלגא־
דע 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז) פלעצער
צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבעשטעלען אין
דער יודישער פאלקס צייטונג ביל. מרק נומר.
130 אויך ביי ה״ר סקאראחאד, בארגערגאדע 30
טעל. פאלע 67—21 אי עס ווערען אויך פער־
קויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון
דעם מנין געהט אויף וואלטעטיגע צוועקען ווי
אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די
מלחמה־לעגדער.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס
מיטאגען און לעכט ביי אן אנשטענדיגער פרוי.
מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר.
פרוי ווערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

Danskp Exres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II,330 & II,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט
אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און
שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען
פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

פאמיליע ראטשילד און די מלחמה.

ניט לאנג איז אנגעקומען א ידיעה, אז אייער נער פון די פאריזער ראטשילד'ס איז פארהאלטן פון געווארען אלס קריעגס־געפאנגענער אין עסטרייך. ער ווערט געהאלטען אין לאגער פאר קריעגס־געפאנגענע אין לערענפעלד, נעבען ווין. און ער מוז גלייך מיט אנדערע געפאנגענע פאהן פערשידענע עבודת פרך.

די פראנצויזישע רעגירונג האט געווען פאר־זוכט אויסצוווירקען, אז דער געפאנגענער מיליאנער זאל באהאנדלט ווערן עכטאם בעסער, ווי אלע אנדערע קריעגס־געפאנגענע. אבער די עסטרייכישע רעגירונג האט זיך ענטזאגט צו מאכען אן אויסנאהמע פאר ווען עס איז און האט איהם געשיקט ארבייטען מיט אלפמען צו גלייך, דער יודישער מיוחס פון פאריז מוז אויך עסען אזן שלאפען צוזאמען מיט די אנדערע אזן טרא גען די זעלבע קליידער.

נאר דאס אלץ איז א קליניגקייט נעגען דעם קריזיס וואס די מיטגלידער ראטשילד לעבט איצט איבער. די ראטשילד פאמיליע איז גאנץ טהיי ילם אויף איניגע צוויגען אזן די געפינען זיך אין פראנקרייך, עגגלאנד, עסטרייך, דייטשלאנד אזן בעלגיען. לויט עס איז בעקאנט געמיינט זיך זיבען מיטגלידער פון דער פאמיליע ראמש לד אויף די שלאכט פעלדער — 4 אויף דער זיים פון די פערטי גיגס אזן 3 אויפן צד פון עסטרייך־דייטשלאנד.

די אלטע אריסקויט איז נישטן דער גאנצער פאמיליע איז איצט אלוא געבראכטן געווארען, וויל יעדער פון די ראטשילדס איז איבערגעגעבען זיין לאנד מיט לייב אזן לעבען אזן בעראכטט זיין ברודער פון א פיינדליכער מלוכה אלס זיינעם א שונא. א חון דעם האט די מלחמה פשוט איבערגעריסען די ראטשילדס פון פערשיעדענע צוזישן די ראטשילדס פון פערשיעדענע לענדונגען צוזישן זיי אקשעפטס פערבינדונגען.

ביזן קריג האבען אלע ראטשילד'ס געפיהרט זייערע געשעפטען צוזאמען, אזן דאס האט טאקע ביגעטראגען דערצו, וואס זיי זענען געווען אזוי מעכטיג. אזן די ראטשילד'ס געשעפטען זענען גלעלגען נים מיליאנען פון א יחיד נאר גרויסע עשירות פון אייניגע פאמיליעס, אזן בעצייגען האבען זיך עשירות מדור דורות. פון דעם ערשטען אנשעל מאיר ראטשילד אזן. אזוי אז די ראטשילד פאמיליע איז געווארען א מין פינאנציעלע דינאסטיע אזן קיין רעגירונג האט נים פאראנטומען וועלכע עס איז פינאנציעלע זאכען אהן די ראטשילד'ס. די ראטשילדס זענען הייסט עס געווען אן אינטער נאציאנאלע פינאנציעלע מאכט.

די מלחמה האט אבער פון דעם געמאכט א סוף. צוטהויל אזן צוריסען שטעהט איצט די ראטשילד־פאמיליע. זיי קענען נים קומען אין פערבינדונג איינער מיט'ן צווייטען אזן עס איז נישטעגדליך, אז וועז מען נעהמט א פאריזער ראטשילד געפאנגען אין עסטרייך, קענען זיינע דאראטיגע ברידער איהם גאר נים העלפען. ס'איז אויך מעגליך, אז זיי ווילען פאר איהם גארנישט טהאן, ווייל זיי בעראכטען דאך איהם פאר זייערען א שונא.

מעגליך איז אבער אויך, אז די צרות וואס דער פאריזער ראטשילד שטעהט אויס אין עסטרייך האט אין פארדאנקען דעם עסטרייכישען „הויף", וואס האט אימער געהאט א שנאה גענגן די ראטשילד'ס. עס ווערט דערצעהלט, אז בארון אלבערט דע ראטשילד דער ראש פון דער פאמיליע אין עסטרייך אזן עסטרייכישע ברידער, האט ניט געהאט דעם נויגיגן שלשלת היחוסין, כדי צו קענען בעזוכען דעם עסטרייכישען קייזערליכען הויף. קיזער פראנץ יאזעף, וועלכער איז זעהער פריינדליך צו די ראטשילד'ס אזן איז אין אלגעמיין אן אוהב־ישראל האט אריסגעגעבען א ספעציעלע פערארדנונג לויט וועלכען ראטשילד, זיין פרוי אזן זיין מאטער האבען בעקומען א פרייען צוטריט צום „הויף", ווי אלע אנדערע מיוחסים.

בארון ראטשילד איז אין מאל געקומען אין הויף אזן האט פון דאמאלס אן מעהר ניט געווואלט קומען אהינצו. דער בלאזען זיך אין פערסיענע נעזעגר וואס די אדעליים האבען צו איהם בעווייזען, האבען ביי איהם בערויבט דעם תושק צו קרובן זך מיט זיי עסטרייכישע הויף־לייט.

עס קען דערפאר זיין, אי די הויף־לייט נעהמען איצט נקמה אזן זאהען שוין אז דער גענפאנגענער ראטשילד זאל בעהאנדלט ווערען ווי א פשוטער סאלדאט.

די קריעגס־געפאנגענע אין עסטרייך אזן דייטשלאנד ווערען געברויכט צו דער שווער־סטער ארבייט. מען הייסט זיי אקערען אזן זיי הען פעלדער, אויסרייניגען זומפפען אזן פער־ריכטען ווענען, ווי אירך בויען נייע ווענען. די ארבייט איז אלזא ניט קיין גרינגע אזן דער וואס מען בעקומט איז אפילו נעווג אנצוי־זעגען זיך, אבער ס'איז ווייט פון מעדני המלך. דאס עסען פון די קריעגס־געפאנגענע בעשטעהט פון א האלבען פונט אזא מין קאשע, א האלבע קווארט קאפע אזן א פונט מלחמה־ברויט.

פאר א ראטשילד וואס איז געווואונען צו די בעסטע אזן טה יערסטע מעכלים אזן ווייגען, זענען אזעלכע אכילות זעלבסטפערשטענדליך נאר א פלאגעניש.

רוסלאנד וויל קעמפפען ביז א נצחון.

מר. זשאן קרופי, געוועזענער פראנצויזישער יוסטיץ־מיניסטער, האט אין דער פאריזער „מאטען" פערעפנטליכט פאלגענדען געשפרעך, וואס ער האט נעהאט מיטן צאר אין רוסלאנד.

— דער צאר האט מיך אויפגענומען העכסט דאריגע ברידער איהם גאר ניט העלפען. ס'איז אויך מעגליך, אז זיי ווילען פאר איהם גארנישט טהאן, ווייל זיי בעראכטען דאך איהם פאר זייערען א שונא.

מעגליך איז אבער אויך, אז די צרות וואס דער פאריזער ראטשילד שטעהט אויס אין עסטרייך האט אין פארדאנקען דעם עסטרייכישען „הויף", וואס האט אימער געהאט א שנאה גענגן די ראטשילד'ס. עס ווערט דערצעהלט, אז בארון אלבערט דע ראטשילד דער ראש פון דער פאמיליע אין עסטרייך אזן עסטרייכישע ברידער, האט ניט געהאט דעם נויגיגן שלשלת היחוסין, כדי צו קענען בעזוכען דעם עסטרייכישען קייזערליכען הויף. קיזער פראנץ יאזעף, וועלכער איז זעהער פרייגדליך צו די ראטשילד'ס אזן איז אין אלגעמיין אן אוהב־ישראל האט אריסגעגעבען א ספעציעלע פערארדנונג לויט וועלכען ראטשילד, זיין פרוי אזן זיין מאטער האבען בעקומען א פרייען צו־טריט צום „הויף", ווי אלע אנדערע מיוחסים.

בארון ראטשילד איז אין מאל געקומען אין הויף אזן האט פון דאמאלס אן מעהר ניט געווואלט קומען אהינצו. דער בלאזען זיך אין פערסיענע נעזעגר וואס די אדעליים האבען צו איהם בעווייזען, האבען ביי איהם בערויבט דעם תושק צו קרובן זך מיט זיי עסטרייכישע הויף־לייט.

עס קען דערפאר זיין, אי די הויף־לייט נעהמען איצט נקמה אזן זאהען שוין אז דער גענפאנגענער ראטשילד זאל בעהאנדלט ווערען ווי א פשוטער סאלדאט.

די קריעגס־געפאנגענע אין עסטרייך אזן דייטשלאנד ווערען געברויכט צו דער שווער־סטער ארבייט. מען הייסט זיי אקערען אזן זיי הען פעלדער, אויסרייניגען זומפפען אזן פער־ריכטען ווענען, ווי אירך בויען נייע ווענען. די ארבייט איז אלזא ניט קיין גרינגע אזן דער וואס מען בעקומט איז אפילו נעווג אנצוי־זעגען זיך, אבער ס'איז ווייט פון מעדני המלך. דאס עסען פון די קריעגס־געפאנגענע בעשטעהט פון א האלבען פונט אזא מין קאשע, א האלבע קווארט קאפע אזן א פונט מלחמה־ברויט.

פאר א ראטשילד וואס איז געווואונען צו די בעסטע אזן טה יערסטע מעכלים אזן ווייגען, זענען אזעלכע אכילות זעלבסטפערשטענדליך נאר א פלאגעניש.

רוסלאנד וויל קעמפפען ביז א נצחון.

מר. זשאן קרופי, געוועזענער פראנצויזישער יוסטיץ־מיניסטער, האט אין דער פאריזער „מאטען" פערעפנטליכט פאלגענדען געשפרעך, וואס ער האט נעהאט מיטן צאר אין רוסלאנד.

— דער צאר האט מיך אויפגענומען העכסט פרייגדליך — דערצעהלט מר. קרופי, דער צאר. נאך א הערשאפט פון 21 יאהר זעהט אויס זעהר יונג, האלט זיך זעהר פראסט אזן מאכט א זעהר גוטען אייגדרוק. זיין שטימע איז אבער געווען שטארק אזן קלינגענד וועז ער האט מיר איבער־געגעבען דעם ווילען פון זיין פאלק אזן זיין ווי־לען — צי פארטזעצען די מלחמה ביז א פאל־שטענדיגער נצחון וועט דערגרייכט ווערען, וואס וועט פערזיכערען די פרייהיט פון אייראפא.

וועז איך האב נערעדט מיט'ן צאר האט זיך אויפגעפענט די טהיר אזן עס איז אריין א שהען קינד, דער צאר שטעלט מיר פאר זיין נאסלעדניק, וועלכער בלייבט די גאנצע צייט נעבען איהם.

צו ענדע האט דער צאר דערמאהנט די שארפע ווערטער פון פרעזידענט פואנקארע, וועז ער האט פאר א יאהרען פערלאזען רוס־לאנד. פראנקרייך — זאגט דער צאר — קען זיין זיכער, אז מיר ווילען קעמפפען ביז מיר ווילען זיעגען.

א סימפאטישער פאקט.

פון פעטראגראד שרייבט מען אונז: ניט לאנג האט זיך דא נענרעדט א פראיין פון אנגעזעהענע און חשובע קריסטען, וואס האט זיך געשטעלט דעם צוועק, צו אונטערשטיצען די יודישע בעפעלקרונג ניט נאר פאטריאל נאר אויך מאראליש.

אין אן אויפרוף וואס דער פראיין האט פערעפנטליכט אין דער רוסישער פרעסע ווערט צווישען אנדערש נעזאגט: מיר שטרעבען צו בעויזען אונזערע יודישע מיטבירגער, אז די בעסערע רוסישע נעזעלשאפט אינטערעסירט זיך זעהר מיט זייער שיקזאל.

די אונטערשריפטען זענען: פראיזענדער גראף א. ו. פאלסטאי (גראפסקאי גאלאוא אין פעטראגראד).

וויצע פאריזענדער ס. ו. איוואנאוו און מ. מ. פעדאראוו.

קאסירער ל. י. זשישילענקא.

מיטגלידער: ה. א. בעלאזוטוס און ל. ו. וואסיליעוו, מאקסים גארקי, א. ו. קארטאשין, ע. י. קעדרין, ד. פ. ניקאלסקי, ד. י. ריכטער, פ. י. רעדיגער, נ. ד. סאקאלאוו, מ. פ. פעדא־ראוו, ד. ו. פילאסאפאוו און א. י. שינגארעוו.

די טשערטא.

נאך דעם ווי דאס רוסישע מיניס. עריום האט אנגענומען דעם בעשלוס צו פארברייטערן דעם יודישען תחום המושב האט דער אינערן־מיניס־טער פירשט שטשערבאטאוו אונטערגעשריבען אלע פאפירען אזן נאכדעם ווי אלע פארמאל־טעטען זענען אויסגעפירט געווארען האט דער אינערן־מיניסטער גענעבען צו ווייסען דעם סע־נאט ווענען דעם אנגענומענעם בעשלוס אזן האט אויך פאנאנדער געשיקט א צירקוליאר צו אלע גובערנאטארען אזן גראדאנאשאלניקעס (שסעדט פערוואלטער). אין וועלכע ער האט די בעקאנט גענאכט מיט די נייע בעשטימונגען בנוגע דאס פערבריייטערונג פון די יודישע וואונ־רעכטען.

אלע צירקוליארען זענען פון מיניסטער אוועקגעשיקט געווארען אלס עקסטרא־ארדינער.

די „באבע" פון דער רוסישער רעוואליוציע.

קיין ניו־יארק איז אנגעקומען די נאכריכט, אז די גראנט רוסישע פרייהייטס־קעמפפערין יעקאטערינא ברעשקאוווסקאיא („די באבושקא") איז פערשיקט געווארען אויפן גאנצען לעבען אין יאקוטסק אויפן וויטען צפון פון סיביר.

ברעשקאוווסקאיא איז שוין 71 יאהר אלט פון דעם לאנגען וואלגערן זיך אין די טורמעס איז זי זעהער אבגעשוואכט געווארען און ליידעט אזוי אויך ביידע אויגען, אז זי קען שוין ניט לעזען. די איצטיגע שטראף האט זי געקראגען דערפאר, וואס זי האט מיט א יאהר אנדערהאלבען צוריק געמאכט א פערזוך צו אנטלויפען פון סיביר. אנטלאפען איז זי דאן פון קריענסק, אבער אין אירקוטסק האט מען איהר נעכאפט אזן איינגעשפארט אין טורמא וואו זי איז נעזע־טען אכצעהן מאנאטען אין אן איינזאמען צימער יידער דער אורטהייל איז אריסגעגעבען נע־ווארען, זי זאל אבגעשיקט ווערען אויפן ווייטען צפון.

צו ראש השנה.

אין דעם ראש־השנה־דיגען גומער פון דער „יודישער פאלקסצייטונג", וואס וועט ערשיינען מיטוואך, ערב ראש השנה וועט זיין א ספעציע־לע אבטיילונג פאר „לשנה טובה" וואונטען (גראטוליאציעס). דער פריים פאר 2 שורות איז 25 אירעס אין יעדער וויטערדיגע שורה וועט קאסטען 10 אוירעס.

כדי עס זאל זיין פלאץ פאר אלעמען, בע־טען מיר אונזערע לעזער בעשטעלען עס בע־צייטענס.

גארדינעס אויף יום־טוב

האלטבארע אין וואשען, שפּאנען, נייע מוס־טערן פון 25 אוירע. אין אויל.

שפּאנע, סאליד, דורכזיכטיגע דאפעלטע דעקעס צו 2 בעטען, רייכהאלטע נייע מוסטערען פון 5 קר. 50 אוירע אין בעקומט נאר אין

Borgeregade 30

Telf. Palce 2167 y

אויך אנדערע נוטיגע הויזווירטשאפטליכע זא־כען, ווי אויך פערשידענע מעבעל צו זעהער מעסיגע פרייזען.

קומט און איבערצייגט זיך.

די דרוקערייי פון דער פאלקס־צייטונג דרוקט לשנה טובה'ס ביליג און גיך.

די „טשערטא"

11

אויסער די פריהערדערמאנטע מיליטעריש־פאליטישע סבות, וואס האבען געצוואונגען די רוסישע רעגירונג צו פערגרעסערען דעם תחום המושב און עפענען פאר די יודען אלע שטעדט, איז פאראן נאך איין סבה, וואס איז אפשר די וויכטיגסטע און בעדייטענדסטע: עס איז דאס אמעריקאנישע געלד, וואס רוסלאנד ברויכט איצט אזוי דרינגענד.

ווער עס האט זיך צוגעקוקט צו דעם, וואס עס קומט פאר אין די דומא־קאמיסיעס און האט זיך אויפמערקזאם צוגעהערט צו די רעדעס, אין דער דומא און סאוועט, דער וועט בעגרייפען דעם אונגעהייערען עקאנאמישען קריזיס וועלכען רוסלאנד לעבט איצט איבער. די רוסישע פינאנצען זענען דעזארגאניזירט, די גאלד־רעזערווען פערקלענערען זיך, דער רוסישער רובל קייקעלט זיך ווי פון בארג אראב, דער עקספארט געפינט זיך אויף א טויטען־פונקט, די בערג פון פריש־געדרוקטע פאפירענע געלד וואקסען, און די שטייערען פערקלענערען זיך ניט נאר דורך דעם, וואס דער האנדעל און אינדוסטריע איז רואינירט, נאר אויך צוליעב דעם, וואס גאנץ פוילען און מיילען פון ליטא און קורלאנד געפינען זיך ביי די דייטשען.

אין די מלחמה דויערט נאך אלץ, און איטליכער טאג קאסט אב ניט וועהניגער פון 20 מיליאנען רובל!

וואו קריעגט מען געלד, וואס איז אזוי דרינגענד נויטיג? וואו קען מען דען איצט רעאליזירען א הלואה, וועלכע זאל פערלייכטערען דעם קריזיס און געבען די מעגליכקייט ווייטער צו קויפען אמוניציע? פראנקרייך האט אליין אויך ניט קיין גרויסע רעזערווען. ענגלאנד וויל ניט צושטערען איהר געזונדע פינאנץ־סיסטעם און האט מורא אריינצולאזען זיך אין געפעהרליכע אוואנטיורעס. וויסענדיג, אז זי מוז נאך פיהרען א לאנג־געדויערענדע מלחמה.

עס בלייבט אלזא נאר אמעריקא. און אין אמעריקא האט מען דער רוסישער רעגיערונג שוין דריי מאל קאטעגאריש ערקלערט, אז אהן גלייכבערעכטיגקייט פון יודען קען מען דא קיין הלואה ניט מאכען. ווי גונסטיג זי זאל ניט זיין פאר די אמעריקאנער באנקירען. און מען האט אויך ערקלערט אין פעטראגראד, אז כודם־כל מוז געשלאסען ווערען א האנדעלס־אבמאך, וועלכער איז צוריסען געווארען צוליעב דעם, וואס רוסלאנד האט ניט געוואלט פריי אריינלאזען אמעריקאנער יודען.

מען ווייסט איצט גאנץ גענוי אין די רעגירונגס קרייזען, אז אמעריקא וויל האבען צו טהאן מיט רוסלאנד ערשט דאן, ווען די רוסישע רעגיערונג וועט אבשטעלען די אונגעהויערע פערפאלגונגען און רדיפות אויף יודען.

דער פראפ. אזעראוו האט אפען ערקלערט אין דער דומא, אז כדי צו מאכען א הלואה אין אמעריקא מוז מען אבשאפען די בעגרענצונגען פאר די יודען. א הויכגעשטעלטער רוסישער מיטגליעד פון גאס. סאוועט האט זאגאר דערלאנגט וועגען דעם א „זאפיסקע" דעם רוסישען קייזער זעלבסט. פראפ. מאקסים קאוואלעווסקי שרייבט אין „בירזשעוויא וועדאמאסטי", אז צוליעב דעם פאס־סכסוך קען רוסלאנד אין אמעריקא ניט האבען קיין שום קרעדיט.

פראפ. מיליוקאוו האט אין דומא געזאגט, אז איידער דער פינאנץ־מיניסטער בארק פאהרט קיין אויסלאנד נאך געלד זארף ער א טראכט טהאן, מיט וואס ער קומט קיין אייראפא און אמעריקא.

מען גיט איבער, אז בארק האט פערלאנגט אבצושאפען די „טשערטא", אנדערש קען ער ניט פאהרען קיין לאנדאן.

אט דאס זענען די אמת'ע סבות פונ'ם רוסישען „ליבעראליזם". זיי פאלגען דעם ראט פון „קאלאקאל", אז מען מוז די יודען נאכגעבען, און דאן וועלען קיין רוסלאנד אנהויבען פליסען טייכען מיט געלד...

אט דאס אלץ דארפען פערשטעהען און אויסנוצען אונזערע כלל־טהוער און פאליטיקער אין אמעריקא און אייראפא. איצט טאר מען זיך ניט בעגניגענען מיט פשרות. מען דארף פערלאנגען, וואס עס קומט אונז: פולע יודישע גלייכבערעכטיגקייט ניט נאר אויפ'ן פאפיר נאר אויך אין לעבען און ניט נאך דער מלחמה, נאר גליך.

מ. ג.

פאליאקען און יודען אין לאדז.

לויט די לעצטע ידיעות, וואס זיינען אנגעקומען פון לאדז האבען די רייבונגען צווישען די פאליאקען און די אידען ניט אויפגעהערט אפילו יעצט. ווען די שטאדט געפינט זיך אין דייטשע הענד. די אורזאכע פון די אלע רייבונגען איז די, וואס די פאליאקען צייגען ארויס א גאנץ אפענע שטרעבונג צו איגנאריערען די אידען, אדער אבטהאן זיי א רשעות ווען זיי האבען נאר די מעגליכקייט.

די פוילישע אינפעקטארען פון די עלעמענטארע שולען מאכען אלע שווערינגקייטען וואס זיי קענען די אידישע עלעמענטארע שילער. אין לאדז, ווי אין גאנץ דייטשלאנד, איז איינגעפיהרט געווארען די „ברויט־קארטען", אזעלכע בילעטען, וואס בעשטימען וויפיעל יעדער פאמיליע מעג קריגען ברויט. אין דעם לאדזער קאמיטעט צו פערטיילען די „ברויט־קארטען" זיינען די אידען פערטראטען ניט מעהר ווי 10 פראצענט צו די צאהל פערטרעטער. אין דעם ציוויל־קאמיטעט, מיט אלע זיינע אבטיילונגען און אין די אנשטאלטען, וואס ער האט געגרינדעט, זענען די אידען אדער גאר ניט פערטראטען, אדער זעהר ווענינ פערטראטען.

איבערהויפט זיינען די רייבונגען צווישען די צוויי נאציאנאליטעטען געווארען ברענענד, ווען מען האט אנגעהויבען פערהאנדלען וועגען א שטאדט־הלואה אויף 5 מיליאן, מיט'ן צוועק צו פערלייכטערען די ליידען פון דער הונגערענדער בעפעלקערונג. אין מיטען יוני האט זיך דער בירגער־קאמיטעט געוועגדעט צו דער בעפעלקערונג מיט אנ'אויפרוף. אין וועלכען ער האט געמעלדעט אז צוליעב מאנגעל אין פינאנציעלע מיטלען איז ער געצוואונגען אבצושטעלען זיין טהעטיגקייט. וועלכע וועט זיך בעגייען בלויז דאן, ווען א גרופע פון פעראנטווארטליכע און קרעדיט־פעהיגע פערזאנען און אינסטיטוציעס וועלען איינשטימען צו מאכען א הלואה אויף פינף מיליאן רובל אויף א דאפעלטער גאראנטיע.

די פראגע וועגען דער הלואה איז בעשפראכען געווארען אין דער שטאדטישער קרעדיט געזעלשאפט, וואו די אידישע מיטגלידער שטעלען צוזאמען א בעדייטענדע טייל. מען האט זיך אויך געוועגדעט צו אייניגע פריוואטע אידישע קאפיטאליסטען זיי זאלען זיך בעטייליגען אין דער הלואה. דאס האט געגעבען די געלעגענהייט די אידישע כלל־טהוער און דער אידישער פרעסע אויפצוהויבען די פראגע וועגען דער אונגערעכטער בעציהונג פון די פאליאקען צו די אידישע אינטערעסען.

די אידען האבען אוועקגעשטעלט א רייהע פאדערונגען אין פערבינדונג מיט דיעזער הלואה. דיזע פאדערונגען זיינען פארמולירט געווארען אין אן אפענעם בריעף. וועלכער איז אבגעדרוקט געווארען אין דער אידישער צייטונג „לאדזער פאלקסבלאט".

שבת אין פעלד.

מיט בענקשאפט איז די זון אבגעגאנגען אונטער דער ווייכסעל אין ראדאמער גובערניע, און די פערשיעדען־קאלירטע פענסטער פון די קירכען האבען געברענט מיט א רויט פייער. דאס וואסער פון דער ווייכסעל איז מאט געווארען ווי מעטאל און א גערונצעלט פעלכעל האט זיך אויפגעציגען איבער דער אויבערפלאך. די בוימער האבען זיך געהילט אין א טונקעל־בלויליכען שאטען, און א טייל ווענד פון הייזלעך, וועלכע זיינען ווייס געווען אבגעקאלירט, האבען זיך געלויכטען אין די לעצטע זונען־שיין אין א געלבען אראנזשען־קאליר. אין דער לופט איז אזוי שטיל געווארען ווי יעדען פרייטאג פאר נאכט. ווען דער שבת קומט אריין מיט רוהיגע שטילע טריט. ווי יעדען פרייטאג פאר נאכט, זיינען אויך דאס מאל די געוועלבלעך געווען פערמאכט, נור עס האבען דאס מאל דעם שבת אנטקעגען ניט געשייגט די שבת־ליכטלעך פון די יודישע הייזער. עס האבען זיך נישט געוויזען די בעלי־בתים פון שוהל און בתי־מדרשים אין די נייע אטלעסענע קאפאטעס מיט די אורזים, מיט די יונגלעך און די פדורים אין די הענד. אין א וואכענדיג שטעדטעל איז דער שבת אריינגעקומען. טהיר און טהויערען פערהאקט. עס הערט זיך נישט קיין לכה דודי, קיין שיר השירים געזאנג פון א פענסטער ארויס א שטילע מרה שחורה האט ארומגעהילט דאס שטעדטעל, אויסגעשטארבען איז דער מארק, נאר די צוויי הינד, וואס שטעהען פאר'ן קאלער'ס געוועלב בילען נאך א ביין...

פלוצים הערט זיך א געשריי אין א הינטערגעסעל. א קאזאק גאלאפירט אויף א פערד. אין די פערד'ס טריט שלאגען אב אויף די שטיינער... א געוואלד פון יודען. א צוויי, דריי גוזם קומען ארויס פון די הייזער. לויפען אין געסעל אריין זענען נייגעריג צו וויסען וואס דאס געשריי בעדייטעט.

אידען מיט ספרי תורות אין די הענד לויפען פון דער שוהל איבער'ן געסעל אויפ'ן וועג ארויס און צוויי קאזאקען אויפן פערד מיט באטאקעס אין די הענד יאגען זיך נאך די יודען, שלאגען, איבער די קעפ, איבער די לייבער. די יודען מיט די ספרי תורות אין די הענד לויפען וויפיל על כח זיי האבען איבער דעם געסעל פון שטאדט ארויס. אט האט זיך איינער אבגעשטעלט, געפאלען איבער א שטיין, שפרינגט פלינק צו דער קאזאק מיט'ן פערד און שלאגט דעם אידען. די בארד ציטערט און די אויגען גלאנצען פון בעוואקסענעם בלייכען פנים מיט שרעק, און דער איד האלט די הענד מיט'ן ספר תורה אין דער הויך אויסגעשטרעקט. האט מורא אז די ספר תורה זאל איזם פון די הענד ניט פאלען און פסול ווערען און שטארקט זיך מיט אלע קרעפטען פון דער ערד זיך אויפצוהויבען אזוי, אז די ספר תורה זאל די ערד נישט אנריהרען. ער פערשטעלט מיט, זיין רוקען מיט זיין קאפ, מיט זיין לייב, אז די קלעפ פון קאזאקס באטעק זאל אויף זיין לייב פאלען און נישט דאס הייליגסטע אנריהרען. אזוי הויבט ער זיך אויף און לויפט די יודען נאך וויפיעל כח ער האט.

עס זענען געווען די צעהן אלטע יודען, וואס האבען זיך ביים לעצטען דאוונען אין די שוהל פערשפעטיגט. צואוויינט זיך און פערגעסען, אז די צייט איז אריבער. ווען זיי מוזען א שטאדט פערלאזען, אזוי האבען זיי אזוי לאנג זייערע הערצער פאר גאט אויסגעגאסען ביז די קאזאקען האבען זיי אין שוהל געפונען, און מיט די באטאקעס פון דער שוהל ארויסגעטריבען און איבערדעם ווייכסעל אויס דער שטאדט געיאגט.

(פארטזעצונג קומט)

שלום אש.

Jüdische Volkszeitung № 218 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מאנטאג כ׳ו אלול תרע״ה (6 Septemb. 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די שטימונג פאר א שלום אין דייטשלאנד.

דייטשלאנד פאדערט יודישע גלייכבערעכטיגקייט.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין 4־טען סעפטעמבער (אפיציעל) פ. הינדענבורגס מחנות האבען נעכטען געשטורעמט דעם בריק ביי פריעדריכשטאדט. זיי האבען גענומען געפאנגען 37 אפיצערען און 3325 מאן. אויף ביידע זייטען פון דער טייך ווילא האט דער שונא פארגענומען רעזולטאטלאזע אטאקעס די אנגריפען זענען ניט געלונגען און מיר האבען נאך 800 געפאנגענע.

אין און נעבען גראדנא זענען די רוסען אינ׳ם משך פון היינטיגער נאכט אבגעטראטען צוריק צו מזרח צו. די פעסטונג גראדנא מיט אלע פארטען איז איצט אין אונזערע הענד, און דער שונא ווערט פערפאלגט. מיר האבען עראבערט 6 שווערע קאנאנען און גענומען 2700 געפאנגענע. אין דרום פון גראדנא האט דער שונא אבגעליידיגט זיינע פאזיציעס ביים ניעמאן.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען, 5־טען סעפטעמבער. (אפיציעל) אויפ׳ן גאנצען פראנט צווישען דניעסטר און פריפיאטזומפען האט דער שונא בעוויזען זעהר א העפטיגען ווידערשטאנד. ער האט פיעל מאל געוואלט אבשטעלען אונזער אפענסיוו דורך זעהער בלוטיגע געגען־אטאקעס.

ביי דער טייך סערעט איז אונזערע מחנות געלונגען צו בעמעכטיגען דעם רעכטעו ברעג פון דיעזער טייך. זיי האבען אבגענומען א שטארק בעפעסטיגטע פאזיציע אין צפון־מזרח פון סינקאוו און האבען גענומען 1400 רוסען געפאנגען.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 5־טען סעפטעמבער (אפיציעל) ביי דער דארף לונדען אין קורלאנד זענען אונזערע מחנות דעם 3־טען אויגוסט ביי נאכט וויעדער איבערגעגאנגען אויפ׳ן לינקען ברעג פון דער טייך דווינא. אין האבען פערטריבען די דייטשען פון דארטען.

ביי פרידריכשטאדט האבען אונזערע מחנות אינטערן דריק פון דעם שונא׳ס פערנייעטע א פענסיוו אבגעצויגען זיך צוריק.

ביי גראדנא געהען פאר פערביטערטע קאמפפען אונזערע מחנות זענען אריינגעדרונגען אין גראדנא און האבען דערמיט געגעבען אונזערע מחנות וואס זענען געשטאנען אויך די אויטערסטע פארטען, די מעגליכקייט אבצוציהען זיך צוריק.

שלום־קלאנגען.

טעלעגראמען פון וואשינגטאן טיילען מיט, אז די גאנצענע אמעריקאנער פרעסע איז שטארק בעשאפטיגט מיט די קלאנגען וועגען שלום.

קארדינאל גיבאנ׳ס בעזוך ביי ווילסאן, כדי צו איבערגעבען אוהם די דעקלאראציע פון קאטוילישען פאבסט האט זעלבסטפערשטענדליך ארויסגערופען א שטארקען אינטערעס צו די אויסזיכטען וועגען גיכען שלום.

דאס דייטשע געזאנדשאפט אין אמעריקא ענטוויקעלט א לעבהאפטע טעטיגקייט, כדי צו אויפהאלטען און דער עפענטליכקייט דיעזע קלאנגען. טעגליך קומען אין געזאנדשאפט פיעל קארעספאנדענטען פון אלע אמעריקאנער צייטונגען און זייבעקומען אינסטרוקציעס, אז זיי זאלען פערשפרייטען אין דער פרעסע ניט פון אפיציעלע קוועלען, נאר פון קאמפעטענטע דייטשע קוועלען פערזיכערט, מען אז דאס קייזערטום דייטשלאנד איז גרייט צו דיסקוטירען די בעדינגונגען פון א שלום אלע צייטונגען רעכענען אויס א גאנצע רייהע פאדערינגען וואס דייטשלאנד צו איהרע כדי צו שליסען שלום אבער זייהער אפט זענען זיי ווידערשפריכענדע דאגעגען איז אייניגע פונקטען, וואס קומען כמעט אין אלע קלאנגען איינשטימיג, און דער פאר מיינט מען, אז דאס איז די ווירקליכע פאדערונגן פון דייטשלאנד.

דיעזע הויפט־פונקטען זענען: אויפריכטונג פון א זעלבסטשטענדיגע קענינרייך פוילען, אויטאנאמי פאר פוילען, בעסאראביען זאל געהערען רומעניען, בעלגיען זאל פערבלייבען זעלבסטשטענדיג אבער אנשטאט דעם זאל קאנגא געהערען צו דייטשלאנד, ערקענונג פון עסטרייכישע אויבערמאכט אויפ׳ן באלקאן זאל צוטיילט ווערען צווישען עסטרייך אין סולגאריען, אלע דייטשע קאלאניעס זאל וויעדער איבערגעהן צו דייטשלאנד אין פולע פרייהייט אויפ׳ן ים.

חאראקטעריש איז אז אן אמעריקאנער צייטונג ברייגט א ידיעה, אז צווישען אלע דייטשלאנדס פאדערונגען לויט וועלכע קען געשלאסען ווערען א שלום געפינט זיך אויך א פאדערונג, אז אלע יודען זאלען ווערען גלייכבערעכטיגט, און אין א לאנדאנער טעלעגראמע קאמענטירט, אז דאס איז דערפאר, ווייל דייטשלאנד וויל זיך אונטער׳חנפ׳ענען צו די יודישע באנקירען.

די ענגלישע פרעסע פארהאלט זיך זעהער פעסימיסטיש צו דיעזע קלאנגען. איינייגע צייטונגען לעגען צו סארקאסטישע בעמערקונגען אר אין אלגעמיין מיינט מען, אז די „פעראייניגטע" וועלען רעדען וועגען א שלום, ביז ווי לאנג לכל הפחות זייער מיליטערישע לאגע האט אביסעל פערבעסערט.

דער אייזערנער הינרענבורג

בערלין 4־טען סעפטעמבער. היינט האט מען אבגעעפענט דעם מאנומענט לכבוד דעם דייטשען הויפט קאמענד׳ גענעראל פאן הינדענבורג, דער מאנומענט רופט זיך אייזערנער הינדענבורג און איז אונגעהויער גרויס דער מאנומענט איז געבויט פון 26'000 קילאגראם האלץ. דער קעלעט פונ׳ם מאנומענט, וואס איז געמאכט פון אייזען וועגט 6000 קילאגראם און מען האט צו איהם געברויכט 30000 קילא צוועקעס ארום דעם מאנומענט שטעהען פיער רוסישע קאנאנען, וואס הינדענבורג האט עראבערט אין די קאמפפען און די מאזורישע זומפפען.

פון ווארשא.

בערלין 5־טען סעפטעמבר. די ווארשאווער קאמונאלע לייטונג האט אנגענומען א בעשלוס צו אויפנעהמען א הלואה אויף זעקס מיליאן רובל כדי צו העלפען דער נויטליידענדער בעפעלקערונג אין ווארשא

דער בעשלוס איז אנערקענט. געווארען פון דעם דארטיגען דייטשען גענעראל גובערנאטאר און א גרופע באנקען האבען איבערגענומען די הלואה.

A/s Kannibal Sander.

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבערי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט

אבגענומען און :אבגעבראכט אויבראל

Telf. Søborg 31 og 61

קיינע כלאר. לופט געטריקענט

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8328.

Prøv engang CRABBIE'S WHISKY. Faas ov eralt

Лампочки Электрическія

для карманныхъ фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричнымъ цѣнамъ предлагаетъ

Акціонерное Общ „HEROS" St. Kongensgade 70.

Телефонъ. запрашивать отдѣленіе только покупателей или лицъ.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

MØBLER

וועלכע ווילן שפארען געלט? דערזאל באלד זיהען אין קיפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

סיליסטראס געהיימניסען

א סענסאציאנס פילם אין 3 אקטען.

H. Steensens

VEGETARIA

Margarine

Pris 75 Øre pr 1/2 kg.

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 Mosedalsvej 5, Valby Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes BRØDFABRIKKER

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle מיללע

Hotel Mølleberg Mølle

רשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר וועלט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ.

Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12 ч. до 1 ч.: дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцеляріи Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 3226.

פאר שוועהעריגע

ארינגאל־אמעריקאנער הויאפאראט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פון א סך דאקטוירים און ווערט „אקוסטיקאן" ווערט דעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים אין ווערט בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dament Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

שטרויס פעדער

עטאבליסמענט. איך וואש און פארב שטרויס־פעדערען און אלערליי פארבען. איך מאך אויך שיתנע קאנטען צו האטען און פאן פאנען. אלע פון שטרויס פעדערען. זונטאג אפען. פרוי זאיעטץ גרוינעגאדע 12 2־טע זאל.

כשר פענסיאנאט כשר

גוטע און זויבערע יודישע מיטאגען בעקומט מען ביי פרוי, ווערשאוויסקי, נארסוויגאדע 19 פאר־טער אין הויף.

א מנין

אין אדעלגאדע 47 1 ביי ראזענבלום דאוונט מען די גאנצע יום טובים סיחות 11 אזייגער.

גוטע ביליגע און פעטע

געגנ, ענטלעך, היהגער און יונגע היגער גיקוי־לעטע און אויך לעבעדיגע בעקומט מען נאר ביי מערקלין, לאנדעמערקעט 17. טעלעפ. ביגן 7436.

א יודישער סטודענט

וואס איז געווי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטעמאטיק אונטערריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, ייוויש אדער אין פראנצויזיש. אונטער־ריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסציישטונג נ״ר 129

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין קריסטאלגא־דע 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז) פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארזיכערשטעלען אין דער יודישער פאלקס ציישונג ביל. מרק נומר. 130 אויך ביי ה״ר טקאראהאד, בארגערגאדע 30 טעל. פאלע 67—21 אי עס ווערען אויך פער־קויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין גייהט אויף וואלטעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לעגדער.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אויאך אבענטען 8 קר. פרוי ווערשאוויסקי. Nørresøgade 19 St.

Dansk Exres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II,330 & II,331.

וואוא ווערט איינגעמאכט און אויפגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קוך. מאדעריעטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג. צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

מנין.

קראפערנסגאד 146 זאל נעבען דער פאלקס־קוך דאוונט מען שחרית האלב זיבען, מנחה האלב זיבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

דער דעפוטאט סאוועניקא (נאציאנאליסט) ער־קלערט, אז דער תחום המושב האט נאר פער־דארבען די רוסישע פאליציי און די פראווינ־ציעלע אדמיניסטראציע. אפילו פון שטאנד פונקט פון די, וואס זענען געווען פאר א טשערטא פאר יודען, האט זי ניט ערפיהלט דעם צוועק: די ענערגישע פערטרעטער פונ׳ם יודענטום האבען סיי־ווי־סיי געהאט די מעגליכקייט מיט דער הילף פון דיפלאמען און אנדערע מיטלען ארויס־רייסען זיך פונ׳ם תחום המושב, די ארמעע און ארבייטזאמע בעפעלקערונג האט דערפון אבער פיעל געליטען. איך געפין די אבשאפונג פון דער טשערטא פאר א וויכטיגע געשעהניש. דאס איז אויך א ערנסטער שריט צום אינערען שלום און אחדות.

קייזער ווילהעלם אויפ׳ן שלאכטפעלד.

קייזער ווילהעלם, איז אפשר דער איינצי־גער מאנארך צווישען די מלחמה־פיהרענדע, וועל־כער געפינט זיך שטענדיג מיט זיינע ארמעען אויפ׳ן שלאכט פעלד. די גאנצע צייט זינט די איצטיגע קריעג האט אויסגעבראכען, האלט קיי־זער ווילהעלם אין איין ארומפאהרען פון איין פראנט צום צווייטען. דא הערט מען, אז ער גע־פינט זיך אויף די שלאכט־פעלדער פון בעל־גיען און פראנקרייך און אט איז ער שוין גאר אין פוילען אדער גאליציען.

וואס פאר אנ׳אנטהייל ווילהעלם נעהמט אין אויסארבייטונג פון די קריעגס־פלענער פון ד דייטשע קאמאנדירען, און וואס פאר א ראליע ער שפיעלט אין קאמאנדירען די דייטשע אר־מעען אין אלגעמיין, איז נאך פארלויפיג פאר דער אויסערליכער וועלט וועהניג בעקאנט. אינ־טערעסאנט איז אבער צו וויסען, ווי אזוי וויל־העלם פאהרט ארום פון איין פראנט צום צוויי־טען, ווי אזוי ער ווערט געשיצט, וואס פאר א בעקוועמליכקייטען ער געניסט אין זיינע נסיעות, ווען ער געפינט זיך אויפ׳ן שלאכט פעלד און בכלל ווי אזוי דער הערשער פון דייטשלאנד פארברענגט די צייט אונטער די קראכען פון די קאנאנען.

קייזער ווילהעלם האט א ספעציעלען צוג, וועלכער האלט אין איין ארום פיהרען איהם און זיינע בעגלייטער פון איין פלאץ צום צווייטען. דיעזער צוג בעשטעהט פון צעהן וואגאנען און איז איינגעריכטעט מיט אלע בעקוועמליכקייטען ער איז אבער לויט פון לוקסוס ווילהעלם און זיין פאמיליע האבען זייט דער קריעג האט זיך אנגעהויבען פערלאזען אלע לוקסוס זאכען.

דעם קייזערס צוג, ווערט שטענדיג איבערגעפארבט אין אנאנדער קאליר. דאס ווערט געטהאן, כדי צו פערהיטען, אז פיינדליכע לופט־פליהער זאלען עס ניט דערקענען און באמבאר־דירען.

דער צוג איז אחוץ וואס ער איז איינגעריכ־טעט מיט אלע בעקוועמליכקייטען, איז ער אויך פארזארגט מיט די בעסטע טעלעפאן און טעלעג־ראף—מיטלען, אזוי, אז ווען ווילהעלם וויל קומען אין פערבינדונג מיט אוועלכען עס איז גענעראל אויפ׳ן שלאכט־פעלד קען ער עס גלייך מאכען.

די דייטשען רופען דעם קייזערס צוג „דער רייזענדער האטעל“ און ער איז וויקליך א ריי־זענדער האטעל, אין וועלכען דעם קייזער און זיינע באגלייטער פעהלט ניט קיין זאך.

(ענדע קומט)

וואס מען האט פערקויפט די העמד אום צו הא־בען עטליכע פותיקות. בכדי די אכילה אונטער־צופאסען, אי די אכילה, מיר דאכט זיך, אז הינט האבען שוין אויך בעסער, ווי מיר האבען געהאט אין דעם גלות און עבודת פרך. אקלייניקייט מיט וואס מען האט זיך אנגעגעסען. היינט וואלט שוין תאטש געגעבען צו זאט! א רבונו של עולם צו וואס מען איז געקומען. מיט מיר איז אבגע־פאהרען א יוד פון דייטשלאנד וואס איז פון דא־נען געפאהרען קיין רוסלאנד. א משוגענער נע־ביך. דאס הייסט משוגע געווארען אין דייטש־לאנד טאקי פון צרות נעביך. אליין א געבילדע־טער. א מפונק. האט ער נעביך געטראגען די ליים מיט די ציגעל ביז ויאן ער איז פון זינען אראב. דעם יודען האב איך געמוזט האלטען ביי מיר. ער זאל ניט הרג׳נען קיין מענשען. וואס מיר זענען אויסגעשטאנען צרות פון איהם נע־ביך! פערשטעהט איהר, איין מאל קומט א גרוי־סער קאמענדאנט. עס איז אנ׳אימה! אלע סאל־דאטען לויפען ארום ווי מטורף. אקלייניגקייט אונז האט מען דעם טאג געגעבען אבעסערען מיטאג. עס איז געווארען ששון ושמחה. מען האט אונז אויסגעשטעלט אין פראנט און דער גרויסער גענעראל האט אונז דורכגעזעהן פאר־ביי געהענדיג און אויספרעגענדיג. פלוצים תאפט זיך ארויס דער משוגענער און פיצ־פאצ־חלוסק. ער האט אזוי צו פראסקעט דעם גרויסען גענע־ראל, אז פון גרויס וואונדער זענען אלע געבלי־בען שטעהן פערגאפט. מעהר האט מען ניט גע־דארפט. עס האט זיך אבגעפיהרט געניג. א נס מן השמים, וואס מען האט גערופען באלד א דאקטאר און די זאך איז אויפגעקלערט געווא־רען. אנדערש וואלטען מיר שוין לאנג פטור געווען פון אונזערע צרות אויף דער וועלט.

איהר זעהט די היטעלע? דאס האב איך געקראגען פון א בעלגישען סאלדאט פאר אנ׳־אנדענקונג פון דער מלחמה. אי רבונו של עולם, ווי לאנג וועט זיך נאך ציהען די מענשליכע־אומגליקען, יסורימאן מאטערניס?

דער יוד האט זיך זעהר צו חליפעט, אזוי אז ער האט איינפאך ניט געקענט ווייטער רע־דען, אז איהם איז בעסער געווארען האט ער מיר געבעטען איך זאל איהם אבפיהרען אהיים... ביי די גוטע מענשען, וואס האבען זיך אויף איהם מרחם געווען און האלטען איהם פארלוי־פיג אויס מיט עסען און מיט שלאפען

אנשעלאוויץ.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין 2־טען סעפטעמבער (אפיציעל) אונ־זערע מחנות האבען דערגרייכט די אויסערסטע פארט־ליניע פון גראדנא. צווישען אדאלסק (אין מזרח פון סאקאלקא) און די ביאלאוועזשסקאיא פושטשא פערפאלגען מיר דעם שונא.

פרינץ לעאפאלד פון בייערן׳ס מחנות זע־נען איבערגעגאנגען די טייך נארעיו און הא־בען פערטריבען דעם שונא איבער די זומפען.

ביי גענעראל מאקענזענס ארמעען ווערט דער שונא פערפאלגט. דארטען וואו דער פיינד האט געוויזען א ווידערשטאנד איז ער אבגעש־לאגען געווארען צוריק.

די צאהל פון די געפאנגענע און עראבער־טען קריעגס־מאטעריאל וואס די דייטשע מחנות האבען גענומען אויפ׳ן מזרח־פראנט איז געווען אין דעם חודש אויגוסט איבער 2000 אפי־צערען און 269,839 סאלדאטען. איבער 3200 קא־נאנען און איבער 560 פולעמיאטען.

פון דערויף קומט פון קאוונא אנ׳ערך פון 20,000 געפאנגענע און 827 קאנאנען, פון נאווא געארגיעווסק אנ׳ערך 90,000 געפאנגענע (צווי־שען זיי 15 גענעראלען און איבער 1000 אנדערע אפיצערען) 1200 קאנאנען און 150 פוליעמיאטען. דער רעכנונג פון די עראבערטע פולעמיאטען אין נאווא געארגיעווסק איז נאך ניט געענדיגט און אין קאוונא האט זיך נאך ניט אנגעהויבען. דעם שונא׳ס געזאמעלטער היזק איז אלזא בע־דייטליך גרעסער.

די צאהל פון די געפאנגענע וואס די דייטש־עסטרייך־אונגארישע מחנות האבען גענומען זייט פריהליגג, איז געשטיגען צו איבער א מיליאן.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען, 2־טען סעפטעמבער. (אפיציעל) די פעסטונג לוצק איז עראבערט געווארען פון אונ־זערע מחנות. אונזערע מחנות האבען מיט באי־אנטען אבגעווארפען די רוסען פון שטאדט און האבען זיי געצוואונגען אכצוציהען זיך צוריק.

ביי בעלאקאמען אין צפון־מזרח גאליציען האבען אונזערע מחנות דורך געבראכען דעם שונא׳ס ליניע אויף א שטרעקע פון 20 קילאמע־טער. דיעזער דאפעלטער נצחון האט געווירקט אזוי, אז די רוסישע מחנות וואס קעמפפען אין מערב פון סטיר האבען זיך אויך געמוזט אבצי־הען הינטערן טייך.

אינ׳ם חודש אויגוסט האבען די מחנות וואס קעמפפען אונטער עסטרייך־אונגארישער קא־מאנדא גענומען געפאנגען 190 אפיציערען און 53,299 מאן, ווי אויך עראבערט 34 קאנאנען און 123 פולעמיאטען.

רוסישער בעריכט

פעטראגראד. 2־טען סעפט. (אפיציעל) צווישען ווייליא און ניעמאן איז דער שונא איבערגעגאנ־גען צום אפענסיוו און האט באזעצט די שטעד טעל אראני אויף דעם רעכטען ברעג פון דער טייך מערעזשטשאנקא. די קאמפפען זענען דא געווען זעהער פערביטערטע. אונזערער א רע־גימענט איז געווען ארומגערינגעלט פון דעם שונא, נאר ער האט זיך דורכגעריסען און האט פערניכטעט א פיינדליכען באטאליאן.

ביי לוצק און אין גאליציען האלטען מיר אב דעם פיינד און ציהען זיך גלייכצייטיג אב צו א שמעלערען פראנט, פעראורזאכענדיג דעם שונא גרויסע פערלוסטען. די געזאמעלטע צאהל דייט־שע און עסטרייכישע געפאנגענע איז איבער 100 אפיצערען און 7000 מאן

אין דער געגענד פון זבאראוו האט דער שונא פארגענומען א רייהע אנגריפען, פון וועל־כע די לעצטע זענען אבגעשלאגען געווארען. זעהער פערביטערט זענען געווען די קאמפפען ביי בירקאנאוו וואו ס׳איז דערגאנגען ביז באיא־נעט־אנגריפען. אויף אייניגע פונקטען איז דער שונא ניט געווען בכח צו אויסהאלטען די באיא־נעט־קאמפפען און האט זיך אבגעצויגען צוריק צו זיינע טראנשעען.

פון דארדאנעלען פראנט.

לאנדאן 2־טען סעפטעמבער (אפיציעל) דעם 27 טען און דעם 28 טען אווגוסט זענען פארגע־קומען העפטיגע קאמפפען אויף׳ן צפון פון דרם־פראנט, ביי וועלכע מיר האבען עראבערט א וויכ־טיגע פאזיציע וואס בעהערשט ביאוק און א נאפארטא־טהאל.

די קאמפפען זענען געוועזען זעהער פער־ביטערטע די טערקען האבען געליטען זעהער גרויסע פערלוסטען. מיר האבען עראבערט 3 פולעמיאטען, 3 טראנשעע קאנאנען, 300 ביקסען 500 באמבען און פיעל אמוניציע.

די דרוקעריי פון דער פאלקס־צייטונג דרוקט לשנה טוכה׳ס ביליג און גיך.

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 36

PRISLISTE.

8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring

Se Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj Intet Tillæg.

— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag alet i Byen.

צום יאהרצייט פון דוד וואלפזאהן.

דעם 24. אלול ווערט א יאהר זייט עס איז געשטארבען דער גרויסער ציוניסטען־פיהרער דוד וואלפזאהן. דאס יודישע פאלק, האט נאך אלץ ניט בעקומען די מעגליכקייט צו בעטרוי־ערן ווי געהעריג דעם דאזיגען שווערען פער־לוסט און צו עהרען דעם אנדענקען פון דעם גרויסען יודען. וואלפזאהן איז געשטארבען אין א שרעקליכער אונגליקליכער צייט פאר דעם יודישען פאלק, אין א צייט ווען טייכען אידי־שעס בלוט האבען אנגעהויבען צו פארפלייצען גאנצע שטעדט און שטעדטלאך אין אונזער פינ־סטערען גלות, אין א צייט ווען שווארצע וואל־קען האבען אנגעהויבען צו פערדונקלען דאס גאנצע אידישע לעבען אין גלות און אין ארץ ישראל.

און דאך, אין מיטען דעם ים פון בלוט און טרעהרען, אין מיטען פון די אונצעהליגע קרבנות האט דער טויט פון וואלפזאהן געבראכט א בי־טערען שמערץ אין אלע אידישע הערצער. דאס גאנצע אידישע פאלק האט דערפיהלט דעם טויט פון דעם דאזיגען שטארקען, שעהנעם און גרוי־סען מאן ווי א נ א צ י א נ א ל ע ס א ו נ־ג ל י ק.

און ערשט איצט. ביסלעכווייז, ווען אונזערע אונגליקליכע ברידער זאמלען זייערע לעצטע כחות האויבען זיך ארומצוקוקען, וואו זיי האל־טען אין דער וועלט — ערשט איצט הייבט זיך אן ביי אונז אויפצופרישען דער טיעפער שמערץ איבער דעם טויט פון דעם דאזיגען זעלטענעם איד.

אבער דוד וואלפזאהן דיענט פאר אונז ניט נאר אלס צייכען פון צער און טרויער. דער אנדענקען פון איהם איז ביי אונז צוגלייך א גרויסער נאציאנאלער טרייסט, א שטראהל פון א ליכטיגער האפנונג, און א שעהנער צוקונפט פאר אונזער אונגליקליכען פאלק.

דוד וואלפזאהן איז פאר אונז דער סימבאל פון אידישער קראפט, פרייהייט און שטארקייט אין אונזער לאנד!

דערפאר בעדייטעט פאר אונז וואלפזאהנ׳ס יאהרצייט אלס אנ׳אויפרוף צו אלע אידען, וועלכע גלויבען אין דער צוקונפט פון אידישען פאלק. לאמיר פאלגען די אידעאלען און לעבענס־אויפגאבען פון דוד וואלפזאהן!

שוין ביי זיינער לעבצייט האט דאס יודישע פאלק געשאפען א דענקמאל פאר דעם דאזיגען גרויסען ציון־פיהרער, דער אידישער נאציאנאל פאנד, וועלכער איז דאס אייגענטום פון גאנצען אידישען פאלק האט שוין פאר עטליכע יאהר געשאפען די בעקאנטע „דוד און פאני וואלפ־זאהן — שטיפטונג". דער צוועק פון דעם דאז־גען פאנד איז צו בויען ארבייטער־הייזער אין ארץ־ישראל. כדי צו געבען א מעגליכקייט די אידישע ארבייטער צו וואהנען אין ביליגע און געזונדע דירות. עס איז איבעריג צו דערווייזען ווי שעהן און גרויס איז די בעדייטונג און די וויכטיגקייט פון דער נוצליכער נאציאנאלער אינ־סטיטוציע. א דאנק דער אינסטיטוציע האבען הונדערטער אידישע ארבייטער און זייערע פא־מיליעס געקענט רוהען און אטעמען אין געזונדע ריינע און שעהנע וואהנונגען און אזוי ארום גע־שאפען א אנגענעמע פרישע אטמאספערע פאר אונזערע אידעשע ארבייטער, זייערע פרויען און קינדער, וועלכע בויען מיט זייער כח און זייער שווייס א נייע גליקליכע היים פאר אונזער פאלק אין דעם לאנד פון אונזער פערגאנגענהייט און אונזער צוקונפט.

אזעלכע ארבייטער־הייזער מוזען געשאפען ווערען אין ארץ־ישראל אלץ מעהר און מעהר, און וואס גרעסער עס וועט ווערען דער קאפי־טאל פון דער „דוד און פאני שטיפטונג" אלץ מעהר הייזער וועלען מיר קענען אויסבויען אין די שטעדט און קאלאניעס.

לאמיר געדענקען די דאזיגע נאציאנאלע גרויסארטיגע פאלקס־אינסטיטוציע אין דעם יאהרצייטסטאג פון דעם מענשען, וועמעס נאמען עס איז פערבונדען מיט איהר באגרינדונג.

אלע אידען וועלכע פיהלען דעם שמערץ פון דוד וואלפזאהנס טויט און פיהלען דאס בע־דערפניש אבצוגעבען כבוד זיין אנדענקען האבען איצט א הייליגען חוב אריינצוטראגען א געלד־סומע פאר דער „דוד און פאני וואלפזאהן — שטיפטונג".

יעדע סומע, יעדע נדבה, צי קליין צי גרויס גיט אונז קראפט, כדי מיט־צו־ארבייטען מיט ליע־בע און טרייהייט פאר אונזערע הייליגע אידע־אלען. יעדע סומע העלפט מיט צו פעראייביגען דעם נאמען פון דעם אונפערגעסליכען אידישען פאלקספיהרער דוד וו לפזאהן!

די נאציאנאלפאנד — קא־מיסיאן פאר דענעמארק.

די נעמען פון אלע געלדגעבער וועלען ווע־רען פערעפענטליכט אין דער „פאלקסצייטונג".

די פערגרעסערונג פון דער „טשערטא"

דער בעשלוס פון דעם רוסישען מיניסטא־רען ראט צו ערלייבען די יודען וואוינען אין די רוסישע שטעדט און שטעדטלעך אויסער א גע־וויסע קאטעגאריע האט נאטירליך געמאכט אויף דער דומע א געוויסען איינדרוק. עס האט קיינעם ניט איבעראשט און ביי קיינעם ניט ארויסגערופען קיין התפעלות. דער שריט פון דער רוסישער רעגירונג איז מעהר א געצוואונ־גענער, ווי א פרייוויליגער און האט אין עצם ניט אראבגענומען די „טשערטא".

דער נייער מיניסטער פון אינערן האט געהאט א בעראטונג מיט די דעפוטאטען וועלענדיג ווי־סען זייער מיינונג וועגען דער פערגרעסערונג פונ׳ם תחום המושב". עס האט זיך ארויסגעש־טעלט, אז כמעט אלע פראקציעס, אנהויבענדיג פון די לינקע ביז די נאציאנאליסטען בעציהען זיך סימפאטיש צו דער נייער פעראר דנונג.

אין א געשפרעך מיט זשורנאליסטען האבען אייניגע ארויסגעזאגט זייער מיינונג וועגען דער טשערטא.

וועגען וועלכע טשערטא קען מען דען איצט רעדען? —האט געזאגט דער אקטאבריסט ראס־טאוצעוו. דעם תחום המושב האט אבגעשאפט ווילהעלם!

איך קען ניט קוקען אויפן לעצטען בעשלוס — מיינט דער בעקאנטער דעפוטאט ראדיטשעוו — ווי אויף אנ׳אקט פון רעכט. דאס, אויב איהר ווילט, איז ניט מעהר ווי א בעגרענצוג פון רעכטלאזיגקייט, אבער ניט קיין אקט פון רעכט. ווען מען גיט מיר אנשטאט 100 שמיץ נאר צעהן בעגריס איך עס נאטירליך. אט פון דעם שטאנד־פונקט דארף מען אויך בעגריסען די פערגרעסע־רונג פון דער טשערטא. אבער די לאגיק פ א־דערט. אז די טשערטא זאל אינגאנצען אבגעשאפט ווערען און די יודען זאלען צוגעלאזען ווערען אין די דערפער. אין ביאליסטאק האב איך גע־זעהען, ווי שעדליך עס איז ניט צו דערלאזען די יודען אויסער דער שטאדט. די שטאדט ווערט ממש דערשטיקט פון ענגעניש, די פאבריקען זענען צונויפגעדריקט אינ׳ם ראיאן פון שטאדט מען דארף זיי איבערטראגען אויסער דער שטאדט טעריטאריע, אבער דארטען הויפט זיך שוין אן די געגענד, וואו יודען טארען ניט וואוינען.

פון דייטשער געפאנגענשאפט.

עס רעדט זיך נאר אזוי, „א יוד א פליט", באמת אבער איז דער גאנצער יוד, מיט וועלכען ס׳איז מיר אויסגעקומען רעדען די טעג, ניט מעהר, ווי א הויפען ביינער: גרוי, אלט, שוואך, קראנק, א פשוט׳ער אויסגעמוטשעטער סקעלעט, נעביך.

איך האב איהם געטראפען בלאנדזענדיג אין די קאפענהאגענער גאסען. א קוים לעבע־דיגער האט ער מיר געפרעגט: „א וואו געהט מען דא צו דער בארגערגארע?" שפעטער אבי־סעל. אז איך האב איהם אנגעהויבען אויסצו־פרעגען, האט זיך פאר מיר געעפענט א קוואל פון ליידען, צרות, יסורים און לעבעדיגע פיין. עס גלויבט זיך גאר ניט, אז אזא עלענדער קער־פער האט דאס באמת אלץ אריבערגעטראגען.

— „ווי איהר קוקט מיך אן, בין איך פי־פוילען, האט דער יוד אונגעהויבען מיט א צי־טערנדיגער שטימע, געווען א בעל הבית, מיט אנ׳אייגענע קיהעלע, א ווירטשאפט הלואי אויף אלע אביונים געזאגט געווארען. פערווילט זיך מיר פערקויפען אלץ מיט אנ׳אנדערען און פא־רען צו מיינע קינדער אין ענגלאנד. טרעפט זיך גראד די מלחמה און איך ווער ארעסטירט „אלס א רוס" אין „פראנקפורט אם מיין". און דא הויבט זיך אן מיינע פיין.

קודם כל האבען די דייטשען, זאל זיי דאס צו קיין חרפה ניט זיין, מיך ארום געבייטעלט. אלעס בודק געווען און מזומן געלט מיט זאכען איז פאר זיי משמעות א גרויסע מציאה געווען. און נאכדעם ווען מען איז געבליבען שטעהן אהן א קאפיקע אין קעשענע. האט זיך אנגעהוי־בען די עבודת פרך. זאל דאס קיין יוד ניט ווי־סען, אי, וויפיעל מיר האבען זיך אנגעליטען.

— וואס הייסט עבודת פרך?

— שטייטש וואס הייסט? — יעדער „רוסע" וואס האט ניט פון וואס זיך צו ערנעהרען ווערט געהאלטען אין געפאנגען־לאגער. דארט קריגט ער עסען, ס׳הייסט ארבייט. מען מוז טרא־גען שטיינער, גראבען גריבער, שלעפען זאמדען משמעות טראגען. מען טוז בכדי זיך צו פער־דינען די פערפוילטע קארטאפעל, דאס ביסעל טונקעלע ברויט מיט ציקאריע „כדי אורחת היום", מוז מען גוט, גוט אויסגעריסען ווערען ביים דייטש. אומזיסט גיט ער ניט. ער ציהט די גשמות פון אלט און פון יונג. און אויב מען מערקט, אז איין געפאנגענער פוילט זיך אונטער, איז שטופט מען אונטער מיט רייבען אין זייטען. מיט שטורכען פון פריקלאדען און איבערהויפט מיט אלע מיטלען וואס מען קען. אלץ איז איצט כשר. אלץ דארף מען.

געארבייט האבען מיר מיט א שעהנע בי־סעלע אחינו בני ישראל! נו, אז חברה האבען געזעהן, אז איך פאל אונטער דער שווערערלאסט, פלעגען זיי זיך בעטען מען זאל מיר אפלאזען, און זיי וועלען שוין אפארבייטען פאר מיר אויך.

אזוי, קענט איהר ארבייטען מעהר? טא כיטע ארבייט טאקי. און דער אלטער וועט אויך זיך ניט לאזען בעטען און ארבייטען יינס. אזוי ארום וועלען מיר האבען מעהר ארבייטס־קראפט געליפערט פלעגט דער דייטש ענטפערען.

איינשפארען און עטליכע טעג ניט געבען עסען, דאס איז פון די קליינע שטראפען, דער־פאר אבער, ווען מען אבגעגעסען. כ׳מיין, ווער עס האט זיך אונטערצוקויפען פראנצויזישע ברויט א פלעשעלע מילך, דעם איז ניט שלעכט דארטען. פערשטעהט איהר, דארטען זענען דא רייכע פראנצויזען. די פראנצויזען קריגען פון זייער היים אלעס גוטעס. אמת׳ע פראנצויזיע ברויט, עס איז איצט אין דייטשלאנד א יקר המציאת, און נאך פיעל זאכען, די פראנצויזען לערנען זיך יודיש רעדען ביי די יודישע געפאנ־גענע. דאן האנדלען די רייכערע פון אונז אונ־טער מיט זיי. היינו, מען קויפט אין א קראם קאנפעקט און מען פערקויפט זיי, די פראנצויזען דערפאר קויפט מען ביי זיי ברויט, א העמד, א פאר תחתוניב. און אנדערע טייערע, וויכטיגע זאכען.

העמדער און בגדים, מיין לעבער, איז פון די [illegible] זאכען. עס איז אבער געווען צייטע

Jüdische Volkszeitung № 215 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען פרייטאג כ׳ג אלול תרע״ה (3 Septemb. 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דוד וואלפזאהן.

(צו זיין יאהרצייט).

ניט איצט איז די צייט אבצושאצען די פערזענליכקייט פון דוד וואלפזאהן, זיין טעטיגקייט און ווירקונג. ניט איצט, ווען מיר לעבען איבער דעם גרויסען חורבן, קאן מען האבען די נויטיגע רוהע, כדי צו בעטראכטען, וואס מיר האבען געהאט אין איהם און וואס מיר האבען פערלוירען.

איינס איז אבער קלאר: אויב מיר האבען נאך ניט עד־היום א צווייטען הערצל, זעהען מיר אויך ניט אין די ציוניסטישע רייהען א צווייטען וואלפזאהן, נאך אזא איינע ארי־גינעלע און שטארקע פיגור, וואס האט אין א משך פון זעקס יאהר בעהערשט די גאנצע ציוניסטישע ארגאניזאציע און בעאיינפלוסט די גאנצע ציוניסטישע ארבייט.

ד״ר הערצל׳ס מעלות און גרויסקייט האט זיך איטליכען געווארפען אין די אויגען און זיין געשטאלט האט גלייך בעצויבערט יעדערען, וואס האט איהם נאר איין מאל געזעהען אויף דעם קאנגרעס, זיין בילדונג, רעדנער־בעגאבונג, ליטערארישער טאלענט; זיין פיינער פילאזאפישער קאפף און דיכטער־נשמה, זיין כרייטער און ווייטער פאליטישער קוק — דאס אלץ האט געשיינט איבער איהם, ווי א קדוין.

זיין מיטהעלפער און מיטארבייטער — שפעטער זיין פערטרעטער — האט אבער די אלע מעלות ניט געהאט. ער האט ניט פערמאגט קיין גרויסע בילדונג, ניט קיין בעזונדער צארטע נשמה, ניט קיין אויסערגעוועהנליכען רעדנער־טאלענט, ווי אויך זיין פאליטיק האט ניט גע־טראגען אין זיך אויסערגעוועהנליכעס.

ער האט אנגעהויבען זיין פארטיי־קאריערע אלס א איינפאכער, פשוטער ציוניסט, וואס איז געקומען צו הערצלען און האט געזאגט, אז ער וויל ארבייטען און איז גרייט אויך אלץ צו טאן פאר דעם פאלקס־אידעאל — און אזא איז ער געבליעבען אפילו אין יענע מאמענטען, ווען דער גאנצער קאנגרעס האט אין איהם געזעהען דעם פיהרער און רעטער פון דער ארגאניזאציע.

ער איז געזוען און איז געבליבען דער דיגער פון דער ארגאניזאציע, דער געטרייער און אין זיין אידעאל פערליבטער שקל־צאהלער, דער הארציגער חובב ציון.

אין איהם האבען זיך ווי פערקערפערט די בעסטע מדות פונ׳ם יודישען בעל הבית, וואס איז נאך מיט טויזענדער פע ימלעך צוגעבונדען צו זיין פאלק, הגם ער האט שוין די גרויסע וועלט געזעהען און פון דער פרייער אייראפא ענאסען.

ער האט עראבערט די ציוניסטישע ארגאניזאציע ניט מיט זיינע טאלענטען און ניט מיט׳ן גלאנץ פון זיין פערזענליכקייט, נאר מיט דער אייביגער ארבייט, מיט דע טיעפער ליעבע, וועלכע האט געלויכטען און איטליכער זיינער בעוועגונג. ער איז געווען דער ערשטער מאן פון דער ארגאניזאציע און אין דערזעלבער צייט איהר ערשטער דינער. ער האט געלעבט מיט אלע איהרע דאגות און שמחות, געוואקסען גייסטיג צוזאמען מיט איהר, גרויסער און רייכער געווארען, ווען די פארטיי האט מיט זיין הילף איבערגעלעבט דעם קריזיס און האט זיך אנגעהויבען אזוי גרויסארטיג און מעכטיג ענטוויקלען.

עס פאסירט אפטט, אז אין אנ׳אלטען גוטען האנדעלס־הויז, וואס האט הינטער זיך א לאנגיע־הריגע טראדיציע, שטארבט אב דער גרינדער פון דער פירמע און זיין ארט פערגעמט דער פערוואלטער, דער עלטסטער אנגעשטעלטער, וואס האט צוזאמען מיטין פערשטארבענעם געבויט און ענטוויקעלט דאס גע־שעפט. דאס קומט פון זעלבסט זיך, ווי עפעסקי זעלבסטפערשטענדליכעס. מען קוקט זיך אום און מען מערקט אז קיינער איז אייגענטליך ניטא ווער זאל קענען פערגעמען דעם ארט פונ׳ם פערשטארבענעם א חוץ דעם ערשטען אלטען אנגעשטעלטען.

די ריכטיגע יורשים זענען נאך צו יונג געווען, מען האט זיי נאך ניט געקענט פערטרויערען די גרויסע ארגאניזאציע. די צענדליגער ציוניסטישע פראפעסארען און דאקטוירים — געבילדעטע, טאלענטפולע, בעגאבטע — וואס זענען געשטאנען בראש פון דער ארגאניזאציע האבען פלוצים דערפיהלט, אז אייגענטליך קען נאר איין וואלפזאהן איבערנעהמען די טייערע ירושה און ערהאלטען זי.

ער האט ניט געטרוימט וועגען דעם הויכען פאסטען פון א ציוניסטישען פרעזידענט, ער האט איהם אבער איבערגענומען און אזוי לאנג געשטאנען בראש ביז די ארגאניזאציע איז שטארק און רייף געווארען און ער האט פערשטאנען — מיט זיין איינגעבוירענער קלוגשאפט און טאקט — ווי אזוי צו האלטען הויך די פאהן, וועלכע ער האט איבערגענומען פון זיין גרויסען פריינד.

געשטארבען איז דוד וואלפזאן אין א ביטערער צייט, ווען עס האט זיך אנגעהויבען די בלוטיגע מלחמה, א קראנקער און צובראכענער האט ער דאך אלץ געטהאן, כדי צו פערלייכטערען דעם גורל פון די הונדערטער רוסישע יודען וועמען די מלחמה האט פערכאפט אין דייטשלאנד, ער איז געשטארבען אין זיין ארבייט, איבערלאזענדיג פאר ארץ־ישראל זיין גאנצען פערמעגען.

מיר וועלען איהם קיינמאל ניט פערגעסען. זיין לעבען וועט זיין פאר איטליכען פון אונז, פאר אלע יודען פון א גאנץ יאהר, פאר די מיליאנען פשוטע, איינפאכע און געטרייע יודען, ווי א ביישפיעל פון רייך און גייסטיג דורכגעלעבטע יאהרען, ווי א שטילער נאציאנאלער קרבון.

א טייערער ליעבער חבר, א נאהיינטער און א געטרייער ציוניסט איז פון אונז מיט א יאהר צורק אוועקגעגאנגען.

דאס בעפרייטע יודישע פאלק וועט איהם ניט פערגעסען.

מ. גראסמאן.

A/s Hannibal Sander.

דאמפוושריי
געגרינדעט 1812
מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער
פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט

קייגע כלאר, לופט געטריקענט — Telf. Søborg 31 og 61 — אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.
W. Damen Vesteborog. 22 Tlf. 792.
איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*
Niels Juelsgade 3.
tegner
Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,
Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*
En gros Salg til Private.
Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**
Maltsyrnet Rugbrød

Mølle מיילע
Hotel Mølleberg Mølle
רשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ предподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12ч. до 1ч.: дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцелярію Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 32 26.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt*

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей
Спеціально для экспорта в РОССІЮ.
По фабричным цѣнам предлагаетъ
Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.
Нателефон. запрещается отдѣльно только проѣзжим как лицам.

PFAFF

Den bedste Symaskine.
5 BENDIX & Co 5
HOLMENS KANAL

MØBLER
ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן
M. Rønnow's Eftf:
49 Nørrebrogade 49
גוטע בעדינגונגען.
וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret
סיליסטראס געהיימניסען
א סענסאציאנס פילם אין 3 אקטען.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעדטיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג. צימערען ווערען פערדונגען.
EPSTEIN, Rosengaarden 11, I
Tlf. Byen 3959.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאווענט מען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

שטרויס פעדער

עטאבליסעמענט. איך וואש און פארב שטרויס־פעדערען און אלערליי פארבען. איך מאך אויך שעהנע קאנטען צו האטען און פאן פאנען. אלץ פון שטרויס פעדערען. זונטאגאפען. פרוי זאיעטץ גרוינעגאדע 12 2־טע זאל.

כשר פענסיאנאט כשר

גוטע און זויבערע יודישע מיטאגען בעקומט מען ביי פרוי, ווערשראווסקי. נארסיגאדע 19 פאר־טער אין הויף.

א מנין

אין אדעלגאדע 47. 1 ביי מערקלין דאווענט מען די גאנצע יום טובים סליחות 11 אזייגער.

גוטע ביליגע און פעטע

גענז, ענטלעך, היהנער און יונגע הינער געקוי־לעטע און אויך לעבעדיגע בעקומט מען נאר ביי מערקלין. לאנדעמערקעט 17. טעלעפ. ביען 7436.

א יודישער סטודענט

ואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטער־ריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ"ר 129

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין קריסטאלגא־דע 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז) פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס צייטונג ביל. מרק נומר. 130 אויך ביי הער סקאראחאד, בארגערגאדע 30 טעל. פאלע 67—21 אי עס ווערען אויך פער־קויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואלטעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לעגדער.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

Danskp Exres Kompani.
Emil Thalbitzer.
Amaliengade 33. København K.
Telefoner: H.330 & H.331.
ווארע זוערט איינגעטאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

Jüdische Volkszeitung № 215 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען דאנערשטאג כ׳ב אלול תרע״ה (2Septemb. 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

אין גאליציען געהען די רוסען פארווערטס.

רעקאנסטרוקציאן פון דער רוסישער רעגירונג.

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט

פעטראגראד. 1־טען סעפט. אפיציעל) אין צפון פון פרידריכשטאט האבען מיר דעם 29־טען אבגעשלאגען דעם שונא׳ס פערזוך איבערצוגעהן די טייך דווינא. די דייטשען וואס זענען איבער־געגאנגען די טייך זענען פערטריבען געווארען צוריק. ביי פרידריכשטאט גופא האבען די דייט־שען דעם זעלבען טאג אטאקירט די בריקען. נאר זיי זענען אבגעשלאגען געווארען צוריק מיט גרויסע פערלוסטען.

נאך א לאנגען שטילשטאנד האבען די דייטש־עסטרייכישע מחנות פארגענומען א רייהע אנג־ריפען דעם 29־טען און 30־טען אויגוס. איידער די אנגריפען האבען זיך אנגעהויבען האט דער שונא בעשאסען אונזערע פאזיציעס מיט שווע־רע און לייכטע ארטילעריע.

ביי פאמארזשאני און זבאראוו, ווי אויך אויפ׳ן פראנט טארנאפאל — טשארטקאוו, האט דער שונא אויף איניגע ערטער פארגענומען 8 אטאקעס איינע נאך די אנדערע. מיר האבען אבגעשלאגען אלע אנגריפען און האבען פער־אורזאכט דעם שונא גרויס היזק, אזוי, אז ער איז געצוואונגען אבצוטרעטען צוריק. די רע־זולטאטען פון אונזער נצחון איז, אז דער שונא ציהט זיך אב צוריק אויף א ברייטען פראנט. א חוץ דעם האבען מיר גענומען 3000 מאן, ווי אויך עראבערט 30 קאנאנען און 24 מיטראל יעזען.

(דייטשער בעריכט)

בערלין 1־טען סעפטעמבער (אפיציעל), אין מזרח פון ניעמן געהען פארווערטס צו דער איי־זענבאהן ווילנא־גראדנא; אונטערוועגס האבען מיר גענומען 2600 געפאנגען נעבען גראדנא זענען מיר דערגאנגען ביז נאו דוואר און קוז־ניצא. אויך האבען מיר פארטר ען דעם שונא פון זיינע פאזיציעס ביי גראדעק, אין דער מזרח טייל פון ביאלאסטאקער וואלד.

פרינץ לעאפאלד פון בייערן׳ס מחנות זע־נען איבערגעגאנגען די טייך נארעוו, און זיין רעכטער פליגעל געהט פארווערטס צו פרוזשא־ני צו.

פאן מאקענזענס מחנות פערפאלגען דעם שונא און האבען גענומען 3700 געפאנגענע.

אויפ׳ן דרום־מזרח׳דיגען קריעגס־פלאץ האבען אונזערע מחנות בעגעגענט א שטארקען ו ידערשטאנד מצד די רוסען.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען, 1־טען סעפטעמבער. (אפיציעל). דעם שונא׳ס מחנות וואס שטעהען אין צפון פון לוצק, זענען נעכטען אבגעשטופט געווארען צו דרום צו. דערביי האבען מיר גענומען 1500 מאן און 12 אפיציערען געפאנגען, ווי אויך עראבערט 5 פולעמיאטען, 5 לאקאמאטיווען 2 צוגען און פיעל קריעגס־מאטעריאל.

ביי סטריפא קעמפפט מען איצט נעבען די איבערגאנגען איבער דער טייך. אויף איניגע פונקטען האבען די רוסישע מחנות אבגעהאלטען אונזער אפענסיוו.

רעפארמען אין רוסלאנד.

פעטראגראד, 1־טען סעפטעמבער. די ציי־טונג „בירזשעוויא וועדאמאסטי" טיילט מיט, אז ס׳געהען קלאנגען אין די רוסישע פאליטישע קרייזען, אז אנשטאט דעם איצטיגען פרעמיער־מיניסטער גארעמיקין וועט בעשטימט ווערען אדער דער מיניסטער פון לאנדווירטשאפט קרי־וואשעאין, אדער דער פארזיצענדער פון גאסוד. דומא ראדזיאנקא.

גלייכצייטיג מיט דאס רעקאנסטרואירונג פון מ׳ניסטעריום וועט מען איינפיהרען א פעראנט־ווארטליכעס מיניסטעריום לויט׳ן מונסטער פון מערב־אראפא. וואס זאל בעשטעהן פון 10 מיט־גליעדער, פון וועלכע 5 מיטגליעדער וועלען זיין מיניסטארען אהן פארטפעלען און אהן שטימ־רעכט.

ווען וועט זיך .ענדיגען די מלחמה?

פאריז. 1־טען סעפטער. דער פראנצויזי־שער זשורנאל „מאנאטס מאגאזין" האט זיך אנ־געפרעגט ביי א רייהע אנגעזעהענע פערזענליכ־קייטען אין פראנקרייך וועגען זייער מיינונג, ווי לאנג די מלחמה קאן נאך געדויערען.

די גרעסטע צאהל ענטפערען וואס זענען אנגעקומען אין דער רעדאקציע איז, אז די מלחמה וועט נאך לאנג געדויערען, צוויי אדער דריי יאהר.

ס׳פעהלט קליינגעלד אין פעט־ראגראד.

פעטראגראד. 1 טען סעפטעמבער. דער קאלאסאלער שטראם פון היימלאזע קיין פעט־ראגראד ווערט גרעסער פון טאג צו טאג, און צווישען אנדערש האט דאס ארויסגערופען א מאנגעל אין קליין־געלד.

דוד וואלפסאהנס יאהרצייט.

דער קאפענהאגענער ציוניסטען פעראיין טיילט אונז מיט, אז, דער טרויער אבענד צוליעב דעם יאהר צייט פונ׳ם פערשטארבענעם ציוניס־טישען פיהרער דוד וואלפסאהן, איז אבגעלייגט געווארען אויף זונטאג דעם 5 טען סעפטעמבער 8 אזייגער אין אבענד און וועט פארקומען איז קריסטאלגאדע 24 אלע מיטגליעדער און סימ־פאטיזירער זענען איינגעלאדען ה׳ בערעזאווסקי וועט מאכען אל מלא רחמים און וועלען אויפ טרעטען אלס רעדנער די הה׳ מארק און שטיקגאלד

דרוק פעהלער

אין נעכטיגען נומער יודישע פאלקסייצטונג, אינ׳ם בעריכט פון דער לאטעריע איז על פי טעות געשטאנען נימר 20, 2 מעטאל טינטערס עס דארף זיין נר. 420 2 מעטאל טינטערס.

גארדינעס אויף יום־טוב

האלטבארע אין וואשען, שעהנע, נייע מוס־טערן פון 25 אוירע. אן אויל.

שעהנע, סאלידע, דורכזיכטיגע דאפעלטע רעקעס צ 2 בעטען, רייכהאלטע נייע מוסטערען פון 5 קר. 50 אוירע אן. בעקומט נאר אין

Borgergade 30

Telf. Palæ 2167 y

אויך אנדערע נויטיגע הויזווירטשאפטליכע זא־כען, ווי אויך פערשיעדענע מעבעל צו זעהער מעסיגע פרייזען.

קומט און איבערצייגט זיך.

A/s Hannibal Sander.
דאמפו־שריי
געגרינדעט 1812
מיר מאכען אויסמער קוואס אויף אונזער
פארבעריי, דאמפו־שפעריי און כעמישע קלייד־רייניגונגס־אנשטאלט
קיינע כלאר, לופט געטריקענט
Telf. Søborg 31 og 61
אבגענומען און אבגעבראכט אין ביבראל

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 85 28.

פאר שוועהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערמאראט „אקוסטיקאן" קען מען איינשפילען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פון הערגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.
W. Damen Vesteborg. 22 Tlf. 792.
איינצינער פערקויפער פאר סקאנדינאווין אין רוסלאנד.

Tlf. 129 W. Bähncke & Co. Tlf. 129
Niels Juelsgade 3.
tegner
Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט
געגען פייער און גנבות פאר זעהר קלייניג פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,
Te. 8932 Mosedalsvej 5, Valby Te 8932
En gros Salg til Private.
Martin Andersen.

Forstædernes BRØDFABRIKKER
Maltsyrnet Rugbrød

Mølle מיללע
Hotel Mølleberg Mølle
רשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן מאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און ציממער פון 1,50 אטאג אר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך גערעכטען.

Sct. Petri Real-Skole
Реальное училище - Larslejstræde 5.
Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ.
Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12 ч. до 1 ч.: для ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцеляріи Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 3226.

Prøv engang CRABBIE's WHISKY. Faas overall

Лампочки Электрическія
для карманныхъ фонарей
Спеціально для экспорта в РОССІЮ.
По фабричнымъ цѣнамъ предлагаетъ
Акціонерное Общ „HEROS" St. Kongensgade 70.
Телефонъ, экспресъ отвѣтовъ только письменные или лично.

PFAFF
Den bedste Symaskine.
5 BENDIX & Co 5
HOLMENS KANAL

MØBLER
ווער וויל שפארען געלט? דער זאל באלד זיעהן אין קופען זיינע מעבעל ביי הערן
M. Rønnows Eftf:
49 Nørrebrogade 49
גוטע בעדינגונגען.
וואכענטל ך פון 2 ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret
סיליסטראס געהייימניסען
א סענסאציאנס פילם אין 3 אקטען.

H. Steensens

VEGETARIA
Margarine
Pris 75 Øre pr 1/2 kg.

כשר פעדיקיר סאלאן
טעגליך פרישקע עסען. יודיש־רוסישע קוך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־באט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.
צימערען ווערען מעדרונגעוו.
EPSTEIN. Rosengaarden II, I
Tf. Byen 3952.

מנין.
קראנפרינסעסגאד 146 זאל נעבען דער פאלקס־קך דאוונגס מען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיבענען און ערב פרי דער השכמה האלב אכט א זייגער.

שטרוים פעדער
עטאבליסמענט. איך וואש און פארב שטרוים־פעדערען און אלערלי פארבען, איך מרך אויך שפּאנע קאנטען צו האטען אין מאן פאנען, אלע פון שטרוים פעדערען. וונטאפען, פרוי זאיטע גרויענגאדע 12 2־טע זאל.

כשר פענסיאנאט כשר
גוטע און זויבערע יודישע משפּחען בעקומט מען ביי פרוי, ווערשראווסקי, נארסיגאדע 19 פאר־טער אין הויף.

א טנין
אין אדעלגאדע 47, 1 ביי מערקלין דאוועט מען די גאנצע יום טובים סיידות 11 זייגער.

גוטע ביליגע און פעטע
געגנ, ענטלעך, היהנער און אנגע הינער געקוי־עטאען אויך לעבעדיגע בעקומט מען נארן ביי מערקלין, לאנדעמערקעט 17, טעלעפ. ביען 7436.

א יודישער סטודענט
וואס איז געווי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטערריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטער־ריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ״ר 129

וויכטיג פאר צוגעריייזטע
איבער אבריייז פון דאנען ווערט בילי־פערדינגען א וואוינונג פון 3 צימער מיט א מיי־דעל־צימער מיט V. C., עלעקטרישע בעלייכ־טונג, און טעלעפאן אין דער שענסטער טייל פון שטאדט. די גאנצע אייניריכטונג (מעבעל און קיך געשירר) פון דיעזער וואוינונג ווערט גלייך פער־קויפט. צום בעזוכען מעגליך פון 3-9 א זייגער
Dosseringen 26 B 4 Sal
Tlf Nora 2678. x.

כשר רעסטאראן כשר
אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און פעטע ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואן אבאנענטן 8 קר. Nørresegade 19 St. פרוי ווערשאווסקי.

Dansk Exres Kompani.
Emil Thalbitzer.
Amaliengade 33. København K.
Telefoner: II,330 & II,331.
וואגן ווערט איינגעפאקט און אויפגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jadisk Folketidens"s Trykkeri Mantergade 2

וועלט יעדער ענגלישער יונגערמאן געוויסגט צו דיינען אין דער ארמעע.

מיטלען דערויף איז דא פערשיעדענע. ערשטנס, מאראלישע: א פעהיגען, א געזונדען יונגערמאן, אז מען זעהט, נעהמט מען איהם מוסר'ן אויף טרינ און שרינ: סאיז א פערבראכען ס'איז א בזיון ניט צו נעהן פערטיידיגען דאס פאטערלאנד, דער יונגערמאן, וואו ער זאל זיך נישט בעוועגען — אין גאס צי אין טראם, אויף דער באהן אדער אויף פערוואלונגען — אומ־טום הערט ער דעם ברוגז'ן מומר־טאן, די דרא־הענדע פראצענט פארוואס שליסט די זיך ניט אן דער ארמע? און ביז ער איז נישט אנגעס־האן אין ראק (אוניפארם) הערט ער דערפון ניט פטור.

זענען אבער דא אזעלכע, וואס זענען נישט אזוי עמפינדליך און וועלען נישט מיעד אויס־צוהאלטן די שטראף־רייד און די דראהענדע בליקען, אין מאכען זיך נישט וויסענדיג. איז גע־גען דעם דא אויך אן־עצה.

געוונדע מענשן האבען א טבע צו וועלען עסען; אז מען וויל עסען דארף מען האבען געלד און אויף צו האבען געלד דארף מען ארבייטען — נו, וויסען שוין די ענגלישע ארבייטס־געבער אז קיין געוונדע מענטש דארף מען נישט צו נעהמען צו דער ארבייט, אויב מען קען נאר דורכקומען אהן זיי. און אווי זענען טויזענדער, ועגדער מענטש — ארבייטער, פערטוישט געוואלען אויף פרויען, קינדער און אלטע לייט.

די מאבריקאנטען קויפען זיך דערמיט עולם הבא, און עולם הזה; א הון דעם וואס זיי האב־דלען פאטריאטיש, צאהלען זיי די פרויען און קינדער קלענערע געהאלט. איז דאס הארץ צו־פרידען און די קעשענע בעלוינט.

און אז דער ארבייטסלאזער יונגערמאן דרעהט זיך ארום מיט'ן הונגעריגען מאגען, לאזט ער זיך סוף כל סוף איינלאקען פון דעם ווינקע־דען אויג פון דער רעקרוטירונג קאנטאר.

נאך אן אונאפיציעלער געוועז, איז דא כדאי צו דערמאהנען צוליעב זיין שייכות צו יודען.

אפיציעל טאראן זיך היינט ניט אין ענגלאנד פריי בעוועגען נאר „עליען ענעמיס", ד. ה. אונ־טערטאנען פון די פיינדליכע מדינות, וואס געפע־נען זיך דא אין לאנד. פרעמדע אבער פון נייט־ראלע אדער פערבינדעטע מדינות איז אדרבא ואדרבא, זענען כמעט די זעלבע יחסנים וואס ענגלענדער אליין. א חון עסליכע פלעצער אויף וועלכע די רעגירונג איז ספעציעל וואכזאם, דארט אהין טאר קיין שום פרעמדער ניט קומען אהן א ערלויבניש.

דאס איז אפיציעל. אונאפיציעל אבער לאזט מען איבערן גאנצען לאנד זיך נישט בעוועגען קיין שום פרעמדען יודען. וואו מען זעהט נאר ער־געץ אויף דער פראווינץ א יוד פאהרען אין א באהן, נעהמט מען מיט איהם מאכען מחזקות און אין גרעסטען טייל פערהאפטעט מען איהם. אזעלכע פעהלען קומען פאר אהן א שעות.

אין לאנדאן איז נאך וויי עס איז, אבער אין מאנטשעסטער, אז א רוסישער יוד קומט ארויסנעה־מען אן ערלויבניש צו פאהרען אין די ערשטע פון ים־ברעגען, וועגען מסחר־אנגעלעגענהייטען בעקומט ער א גאנץ העפליכען ענטפער מיט א פראגע צוגעלייגט: פאראוס פאהרט ער ניט א היים צו קעשענען פאר זיין פאטערלאנד?

איך רייד דא נישט וועגען איינצעלע צופא־לען, ניין, דא האנדעלט זיך וועגען א סיסטעם, וועלכע וועלט אומעטום גלייך דורכגעפיהרט. אז דאס טהוט ניט קיין טובה די יודען — איז אי־בעריג צו זאגען.

און דאס אונאפיציעלע געוועז איז היינט פיעל־פיעל שטארקער פונ'ם אפיציעלען!...

בעל מדרגה.

אמעריקאנער אנטיסימיטיזם.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם פראצעס פון פרענק, וועלכער איז ניט לאנג אויסגעהאנגען געווארען דורך דעם אויסגערייצטען המון, האט זיך אין דעם שטאאט דושארדשיא ענטוויקעלט א באיקאט־בעוועגונג געגען יודען. אט איז איינע פון די פיעל באיקאט־פראקלאמאציעס.

„שטעלט זיך אבי דענקט' איידער איהר גיט אויס אייער געלד.

וויסענדיג אז פון יעדען דאלאר, וואס געהט דורך די הענד פון א געוויסען פאלק, געהט א גרויסער פראצענט פאר א פאנד צו פערשיידע־נען שענדער און מערדער פון אירמע. אבער ריינע, טוגענדהאפטע, קליינע קריסטליכע מיידע־לעך — זאל אייער דאלאר אריינפאלען אין אזעלכע הענד?

זאלען מיר אונדירעקט בייטיידיגען צו דיע־זען קארופטען פאנד?

גאס בעהיט! קריסטליכע פאטערס, ברידער, מוטערס, דער פערגוואלטיגער גייסט פון דעם אונשולדיגען קליינעם קינד וואלט אזוי וויי גע־שריען צו אונז פון יענער וועלט:

טהוט עס ניט! טהוט עס ניט!"

עס איז יעצט פאר אייך צו וווייזען אייער געשטאלט, צו וווייזען אייער בלוט!

איז אייער בלוט ניט בעפלעקט?

צו אלע פאראייענען און חברות.

מיר בעטען אלע פעראייענען און חברות צו מעלדען אונז שטענדיג וועגען זייער טעטיגקייט, גענעראל־פערזאמלונגען און וואלען. די אלע ידיעות וועלען גערן געדרוקט ווערען אין אונ־זער בלאט.

היעגע נייעס.

ד"ר. א. קאראלניק.

דער בעקאנטער יודישער שריפטשטעלער און אונזער געשעצטער מיטארבייטער ה' ד"ר. א. קאראלניק פעראלאזט די טעג קאפענהאגען, מיט'ן דאמפפער פון דער קאמפאניא־ריין־אמע־ריקא־לינע. וואס געהט אב פון דאנען דאנער־שטאג, דעם 2־טען סעפטעמבער, קיין אמעריק. פאהרט אב ה' ד"ר. קאראלניק קיין ניו־יארק, וואו ער האט בדעה צו פערבלייבען א לענגערע צייט.

די היעגע יודישע און רוסישע זשורנאליסטען האבען מאנטאג אוועק געזעגענט זיך מיט זייער קאלעגא. פעריאדישע מענדיג זיך אין האטעל־קוויסט דער אוועק איז דורכגעגאנגען זעהער געמוטליך אין וואהרם.

אויך די רעדאקציע פון דער „יודישער־פאלקס־צייטונג" בעדויערט, וואס זי פערליירט אין ד"ר. קאראלניק א פרייוד און א געשעפטען מיטאר־בייטער מיר ווינשען איהם א גליקליכע רייזע און א פערווירקליכונג פון אלע זיינע האפנונגען, וואס זענען פערבונדען מיט דער „נייער וועלט".

פון «העברי הצעיר»

ווי מען, איז אונז מודיע איז דער יונגע־פעראיין „העברי הצעיר" וויעדער צוגעפארעטען צו דער ארבייט.

די מייסטע מיטגליעדער, וואס זענען געווען אויך זומער־פעריען האבען זיך שוין אומגע־קעהרט און „אין קריסטאלגאדע 24 איז געווארען לעבעדיגער.

מאנטאג, דעם 30 אויגוסט איז פאר־נעקומען די ערשטע זיצונג פון דער צווייטער־גרופע.

דער יונגעד פעראיין בעט אלע זיינע מיט־גליעדער אונבעדינגט און פינקטליך צו קומען צו דער גענעראל־פערזאמלונג, נייע מיטגליעדער קענען אויך אינגעשריבען ווערען אין דער גלייכער צייט.

א יודיש סטודענטען פעראיין

ווי מען גיט איבער, ווערט אין קאפענהא־גען גענרינדעט א יודישער סטודענטען־פעראיין ועלכער זאל פעראיניגען און ארגאניזירען די רוסיש־יודישע סטודענטען, וואס לערנען זיך איצט אין די דענישע הויך־שוהלען. אין גיכען וועט פארקו מען א גרינדונגס־פערזאמלונג. אלע סטודענטען, וואס האבען אינטערעס פאר דעם סטודענטען פעראיין בעט מען מעלדען צייער אדרעסען אין דער רעדאקציע.

די לאטעריי.

שבת, דעם 28־טען האט מען אין אויסטער־בראס טעאטער אויסגעשפיעלט די צעטלען פון דער לאטעריי. וועלכע איז געמאכט געווארען פון אונטערשטיצונגס־קאסע פון דער פער־איניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהא־גען. די געווינסטן זענען געפאלען אויף די פאל־גענדע נומערען: 256 — א וואנד־שפיגעל; 484 — א פולווערזאטאר; 399 — צווייי קאפע־בער־שטעלעך; 23 — א ט"ש־זייגער; 20 — צווייי מע־טאל־טינטערס.

די געווינסטן קען מען אבנעהמען ביי ה' דאנאוויטש (פילסטרייד 78) אין משך פון 6 וואכען.

גארדינעס אויף יום־טוב

האלטבארע אין וואשען, שפהנע, נייע מוסטערן פון 25 אוירע אן אויל. שפהנע, מאלידע, דורכ־זיכטיגע, דאפעלטע דעקע צו 2 בעטען, ריי־כ־האלטע נייע מוסטערען פון 5 קר. 50 אוירע אן, בעקומט נאר אין

Borgergade 30

— Telf. Pale 2167 y. —

אויך אנדערע נויטיגע הויזווירטשאפטליכע זא־כען, ווי אויך פערשיידענע מעבעל צו זעהער ריזיגע פרייזען.

קומט און איבערצייגט זיך.

יודענפראגע און פריעדענס־קאנגרעס.

פון ד׳ר מאקס נארדוי.

2

אבער דאס איז א חלום און עס האט ניט קיין צוועק דעם חלום ווייטער אויסצושפינען. מיר האבען צו טהאן דרינגענדערע און נוצליכערע זאכען. אפשר קענען מיר האפען, אז דאס אידישע פאלק וועט פון די אונבעשרייבליכע ליידען און דעגידערונגען אינ׳ם איצטיגען קריעג ארויסנעהמען די ריכטיגע לעהרע, און עס וועט זיך סטארען צו פערהיטען אין דער צוקונפט פון אזעלכע פורעניות. די אידען מוזען זיך ווידער צונויפבינדען אלס א פאלק, וואס דארף פערטיידיגען זיין כבוד, זיינע הייליגע מאראלישע אוצרות. זיינע אינטערעסען, ווען דערצו זאל אונז ניט ברענגען דער אינערער דראנג, דאן וועט דאס אפשר טאן דער ביישפיעל פון אלע אנדערע פעלקער, אויך פון א סך קלענערע און שוואכערע ווי דאס אידישע, וועלכע זיינען מודיע זייערע טביעות אין מיטען דער מהומה פון די שלאכטען, און גרייטען זיך צו בעצייטענס זיי צו פערטרעטען נאך דער מלחמה מיט דער גרעסטער ענערגיע.

ביי די פריעדענס־פערהאנדלונגען טאר דאס אידישע פאלק ניט פעהלען. עס מוז אויך פאדערען א פלאץ צווישען די, וועלכע וועלען זיצען ארום דעם גרינעם טיש פונ׳ם פריעדענס־קאנגרעס, אדער וועלכע וועלען שטעהן הינטער די שטוהלען פון די באי כח. די אידישע פערטרעטונג זאל ניט מיט אנ׳איינגעבויגענעם רוקען אונטערטהעניג און שטיל ריידען, נאר זאל זיך האלטען פעסט און ריידען בקול רם, זי זאל ריידען מיט דעם לשן, וואס מען פערשטעהט אויף א קאנפערענץ פון אייראפעאישע רעגירונגס־שלוחים. קיינע אבסטראקציעס, קיינע סענטימענטאליטעטען, קיינע אנווייזונגען אויף די היסטאריע, אויף די אויסגעשטאנענע צרות. קיין אפעלירען צו די איידעלע געפיהלען פון דער מענשליכקייט א. א וו. קיין זאך ניט אחוץ האוטע בעשטימטע פאקטען, זיי זאלען ווייזען וואס מיר זיינען און וואס מיר קענען: אונזערע 10 מיליאן נפשות, אונזער עקאנאמישע בעדייטונג, געלד, מאכט גייסטיגע פעהיגקייט, בילדונג, אונזער ענערגיע און אויסדיער, אט דורך די דאזיגע מאכט־מיטלען וועלען די יעניגע, וועלכע זיינען פריינדליך צו אונז, בעגייסטערט ווערען יענע אבער, וואס זיינען אונז פיינדליך געזינען זאלען זיי שטענדיג געפינען ווידערשטאנד אויף אלע וועגען.

אונזער פערטרעטונג מוז פון אונז בעקומען א פעסטען פראגראם, וואס דארף ענטהאלטען פאלגענדע דריי פונקטען.

1) אומעטום, וואו מיר לעבען אין א קליינער צאהל, פולע יודישע גלייכבערעכטיגונג ניט אויפ׳ן פאפיער, נאר אין דער ווירקליכקייט. ווען זי עקזיסטירט אפיציעל, מוז זי אויך באלד ווערען סאציאל.

2) אומעטום וואו מיר שטעלען פאר א צאהלרייכערען געגלידערטען עלעמענט די אנערקענונג פון אונזער נאציאנאליטעט, אזוי ווייט ווי זי ווינשט דאס, און בעטייליגונג אין אלע פאליטישע און קולטורעלע הנחות, וועלכע ווערען געמאכט יעטוועדער אנדערער זעלבסטבעוואוסטער, דיפערענצירטער און ארגאניזיר ער נאציאנאליטעט.

3) פאר די יודען וועלכע ווילען לעבען צווישען זיך און זיין נאר יודען זאל מען בעקומען ארץ ישראל, דאס הייסט מיר זאלען בעקומען אין ארץ ישראל דאס רעכט אויף ניט געשטערטע אימיגראציע, ערד קויפען און קאלאניזאציע מיט אינערער אויטאנאמיע אונטער דער רעגירונג, וועלכע וועט האבען די אויבערשטע דעה איבער׳ן לאנד.

עס איז נויטווענדיג, אז די יודישע פערטרעטונג אויף דער פריעדענס־קאנפערענץ זאל בעזיצען גענוג געלד־מיטלען. איך דענק, אז דערצו פאדערט זיך א האלבער מיליאן קראנען. דאס געלד זאל ניט געהן אויף א געשמאקלאזען לוקסוס, אויף אויסצושטעכען די אויגען. מיר מוזען בעווייזען, אז הינטער אונזערע פערטרעטער שטעהען די מאסען און דערפאר דארפען זיך בעטייליגען אין דער נויטיגער סומע די יודען פון די פערשיעדענע לענדער לויט זייער צאהל און כח. אונזער פערטרעטונג דארף ניט זיין צו גרויס אין צאהל, ארום פינף מענשען מיט א פרעזידענט, וואס זיי קלייבען אליין אויס זי מוז ארויסנעהמען חשוב׳ע יודען פון איטליכען גרויסען קריעגפיהרענדען לאנד, וועמעס שטימע זאל האבען א געוויכט אויף דער פריעדענס־קאנפערענץ. זיך בעטייליגען אין זייער נאמינאציע דארפען פערבעטען ווערען אהן איינזייטיגקייט אלע גרויסע יודישע ארגאניזאציעס. ווען דער אדער יענער זאגט זיך אב אנצונעהמען דאס אמט, דאס איז ערגער פאר איהם. דאס יודישע פאלק וועט ניט זיין אין פערלעגענהייט צו געפינען פערטיידיגער פאר זיין זאך צווישען זיך. דער ציוניזם דארף פערנעהמען אברייטען פלאץ אין דער פערטרעטונג אבער ניט דעם גאנצען פלאץ.

דאס איז לויט מיין מיינונג אין דער איצטיגער צייט די אויפגאנג פון די ציוניסטען. מיר מוזען פאר יעדען פרייז דערהאלטען אונזער ארגאניזאציע, ווייל אלע קינפטיגע ענטוויקלונגען פונ׳ם יודענטום וועלען ארויסגעהן נאר פון איהר. און מיר מוזען מיט אלע מיטלען און מיט אונזער גאנצער ענערגיע צוגרייטען מאטעריעל און מאראליש די אקציאן, וועלכע זאל זיכערען דעם יודישען פאלק זיין פלאץ צווישען די פעלקער און א פרייע זעלבסט־בעוואוסטע פאלקס־אינדיווידואליטעט פול מיט לעבענס־קראפט.

אין ענגלאנד.

דאס „אונאפיציעלע געזעץ" איז איינס פון די זאכען, וואס כאראקטעריזירט דאס היינטיגען לעבען פון די יודען אין ענגלאנד און וואס יודען קומט אויס גאנץ ספעציעל צו פיהלען.

געזעץ איז אייגענטליך א מיטעל אויפצוהאלטען דאס נארמאלע לעבען פון א געזעלשאפט און צו פערזיכערען די ענטוויקלונג פון זיין ווייטערדיגען לויף. נו, איז דאך אויך גאר גאנץ נאטירליך, אז אין אזא צייט ווי היינט, ווען נארמאל לעבען איז א בעגריעף וואס געהערט דער ווייטער פערגאנגנהייט און דער ווייטער צוקונפט, אין אזא צייט אין וועלכער דאס אוננארמאלע איז געווארען דער הויפט־נערוו פון געזעלשאפטליכען לעבען, איז דאס געזעץ הויבט אן אונטערצוהיגקען.

דאס געזעץ קען דאך נישט זיין נארמאלער ווי דאס לעבען אליין. און אט אזוי זעהען מיר טאקע אין ענגלאנד, אין קלאסישען לאנד פון געזעצליכקייט, אנ׳אונאפיציעלער געזעץ צוזאמען מיט׳ן אפיציעלען.

אפיציעל קען מען אין ענגלאנד ניט נויטען אנצושליסען זיך אן דער ארמעע. ווער עס וויל דער טהוט עס; וויל איינער נישט (נעבען מעהר ווי איינער וויל נישט!) — איז נישט!

ווי איז אבער אונאפיציעל? אונאפיציעל

די ענטוישונג

(ע נ ד ע).

— נו, אז דרייסיג איז וואס?

— היינט איז דא געווען ביי מיר מנשה צירעל׳ס דו געדענקסט דאך איהם נאך פון דער היים. ער זאגט, אז ער האט פאר דיר א וואוילען שדוך, פונקט פאר דיר, ניט קיין מיאוסע מיידעל, א קלוגע און א געבילדעטע, און ניט קיין „גרינע" פון פיינע עלטערען און א פאר הונדעט דאלער אויך דערצו. איך גלויב, אז דו וואלסט עס געדארפט אנקוקען, מישטיינס געזאגט ווי פיעל איז א שעור צו זיין אליין?... איך האב נאך אין מיין לעבען ניט געזעהן א מענש זאל גאר קיין פריינד ניט האבען, און...

— גלויבסטו אזוי, פראדע? — האט ער געפרעגט מיט א טיעפען אומעט אין זיין קול.

— געוויס אזוי... אט דאס מיידעל, וואס ער זאגט איז אויסגעצייכענט פאר דיר... א לעבען א דאנק גאט מאכסטו, נו ווארום ניט?...

בערעל איז שוין דאן ניט געווען אנ׳אגענט ביי זינגער מאשינעס. און ער האט א טראכט געטהאן, אפשר איז די שוועסטער גערעכט? אפשר וועט ער זיך ווירקליך בעפרייען פון זיין איינזאמקייט, וועלכע איז איהם פאר דער לעצטער צייט געווארען אונערטרעגליך.

און ראזי איז איהם ווירקליך געפעלען געווארען. זי איז געווען א שווארץ חנ׳עוודיגע מיידעל, מיט שווארצע האר, און שווארצע קלוגע אויגען, א שעהנע פיגור, רעדט א שעהנעם ענגליש, און לאכט ווי א קינד. זי זעהט זיך אן אפילו אביסעלע אנ׳עלטערע מיידעל, אבער עס מאכט ניט, אבי זי איז א געבילדעטע, און זי וועט איהם פערשטעהן.

און עס האט ניט גענומען לאנג, ווי בערעל און ראזי זיינען התן כלה געווארען.

בערעל איז אין גאנצען אן אנדער מענש געווארען, גאר ניט צו דערקענען איהם, ער רעדט און לאכט, זאגט א מאל א וויץ, איז ניט מעהר פערטהאן אין זיינע ביכער. ער איז אין גאנצען פערטהאן אין זיין ליעבע צו ראזין, און דאס מאכט איהם אזוי פריי און פרעהליך, ער איז ניט מעהר דער איינזאמער אומעטיגער, שווייגעדיגער בערעלע פון פריהער.

ווען ער קומט אהיים, געמאכט געשעפט, ניט געמאכט, ער עסט אב שנעל, וואשט זיך ארום, טהוט זיך איבער, אונטערזינגענדיג דערביי א פרעהליכען נגון, און — מארש צו ראזין, וועלכע שטעהט שוין ביים פענסטער און ווארט אויף איהם. מיט איהר געהט ער אמאל אין טהעאטער, אמאל אין פארק הערען מוזיק, אמאל צו א קאנצערט. ער רעדט מיט איהר וועגען קונסט, וועגען ליטעראטור, וועגען אידעאלען, וועגען שעהנקייט אין לעבען. און ראזי הערט זיך אלע מאל צו צו זיינע רעד מיט אויפמערקזאמקייט, אזוי ווי עס וואלט איהר ווירקליך אינטערעסירט קונסט און ליטעראטור.

אט האט ער איהר נעכטען געפרעגט אויב איהר געפעהלט שעקספיר׳ס אטעללא... האט זי איהם געענטפערט, אז זי האט עס שוין געזעהן שפיעלען 2 מאל, און אז נאך אזא שרייבער ווי שעקספיער וועט שוין ניט זיין.... דאס זי האט אלע זיינע ביכער און דאס נאך דער חתונה וועט זי ערשט אנהויבען קויפען ביכער. זי וועט איינארדנען א ביכער־צימער, אז עס וועט שוין זיין איין מאל א „לייברערי רום"... און אויף זיין פראגע ווי איהר געפעלט וואגנער׳ס מוזיק?... האט זי איהם געפרעגט, אויב איהם געפעלט עס. האט ער דאן אנגערעדט אזוי פיעל וועגען וואגנערען, אז זי האט זיך פערלוירען, אזוי פערלוירען. אז עס האט זיך איהר אויסגעדוכט, אז ער רעדט גאר עפעס אן אנדער שפראך און ניט קיין פראסט מאמע־לשון.

אין א קורצע צייט ארום האבען זיי געהייראטעט.

און מאקי באלד נאך דער חתונה האט ער זיך דערפיהלט ענטוישט. אט האט ער נעכטען פארגעלעזען דעם מאנאלאג פון האמלעט, און ווען ער האט שוין געהאלטען ביים ענדיגען, האט ער אקוק געטהאן אויף איהר צו זעהן, וואס פאר א ווירקונג דאס האט אויף איהר געמאכט איז זי געזעסען מיט אן אראבגעלאזטען קאפ און האט געשמאק געדרעמעלט... דאס האט איה

Jüdische Volkszeitung № 214 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

1 September 1915) קאפענהאגען מיטוואך כ׳א אלול תרע״ה

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

העפטיגע קאמפפען ביי ביאלאסטאק.

די דייטשען עראבערען סאקאלקא.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין. 31 טען אויגוסט. (אפיציעל). ביי גראדנא האבען מיר געשטורעמט ליפסק, און דער שונא איז געווען געצוואונגען אבצוטרעטען צוריק. מיר זענען אויך דורכגעגאנגען דאס שטעטעל סאקאלקא, און אין פיעל ערטער זענען מיר דערגאנגען ביז׳ן וואלד אין צפון־מזרח און אין מזרח פון ביאלאסטאק.

פרינץ לעאפאלד פון בייער׳ן׳ס מחנות קעמפפען אין „ביעלאוועשסקאיא־פושטשא“ און שטורמען די איבערגאנגען איבער דער טייך נארעוו. פאן ווארש׳ס דייטשע און עסטרייכישע מחנות האבען ארויסגעווארפען דעם שונא פון זיינע פאזיציעס ביי סוכאפאל און ביי שערעשאווא דארטען פערפאלגען מיר דעם שונא.

כדי די רוסישע מחנות זאלען קאנען אנהויבער זייער צוריקגאנג דורך דער זומפיגער געגענד האבען די רוסען וויעדער פערזוכט אבצושטעלען אונזער פארמארש אין דרום פון קאברין מיר האבען אבגעשלאגען אלע אנגריפען, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס דער שונא האט זיך זעהר פערביטערט פערטיידיגט.

שוין פיעל מאל בענוצען די רוסען א זעהר שוידערהאפטע טאקטיק, זיי שטעלען געמליך ארויס אונטער אונזער פייער שוואכע פרויען און קינדער, זייערע אייגענע אונטערטאנען, דאס האט פונדעסטוועגען ניט געבראכט קיין שום נוצען פאר די רוסען. זיי האבען אבגעטראטען אויפ׳ן גאנצען פראנט.

רוסישער בעריכט

פעטראגראד. 31 אויגוסט. אפיציעל) ביי ווילנא דויערען די קאמפפען אויף דער זעלבער שטרעקע וואס פריהער. נאכדעם ווי דער שונא איז איבערגעגאנגען די טייך גיעמאן האט ער פערזוכט אנצוגרייפען אראני.

אויפ׳ן איבריגען טייל פון פראנט ביי ניעמאן ביז פריפעט האבען אונזערע מחנות פארטגעזעצט זייערע צוריקגאנג. דעם 18־טען האבען זיי אבגעשלאגען דעם שונא ביי ליפסק און האבען איהם פעראורזאכט גרויס היזק.

אין דער געגענד פון וולאדימיר־וואלינסק האט דער פיינד מיט גרויסע מחנות פארטגעזעצט צו אטאקירען אונזערע פאזיציעס אין דער ריכטונג פון לוצק.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען. 31 טען אויגוסט (אפיציעל) די גענעראלען פפלאנצער־באלטין און באטמער זענען נעכטען מיט זייערע מחנות אריינגעדרונגען אין סטריפא. אויף אייניגע ערטער האט דער שונא פערזוכט אבצוש טעלען אונזער פערפאלגונג. אבער ער איז אומעדום אבגעשלאגען געווארען צוריק. זענענדיג פערפאלגט פון אונזערע מחנות

גענעראל פאן באהם ערמאלוס מחנות האבען געשטורעמט דעם שונא׳ס שטארק בעפעסטיגטע פאזיציעס אין מזרח פון זלאשצאוו און אויף דער ליניע פון בעלאקאמען ביז ראדזשישאוו. און דיעזע קאמפפען האבען מיר ארויס געווארפען דעם שונא פון פיעל פונקטען און האבען איהם אבגעשלאגען צוריק.

אין וואלין האבען אונזערע מחנות אונטער זייער פארמארש עראבערט די שטעדטעל סווינא יע אוכא און אנדערע בעפעסטיגטע ערטער.

דייטשע הערשאפט אין ווארשא.

אייניגע באנקירען אין ווארשא האבען זיך ענטזאגט צו קומען אין געשעפטס־פערבינדונג מיט דייטשען. דער ווארשאווער גענעראל גובערנאטאר האט דערפאר ארויסגעלאזען א פראקלאמאציע אין וועלכער ער שרייבט אז אויב ער וועט זיך נאר דערוויסען, אז א ווארשאווער פירמא ענטזאגט זיך צו האנדלען מיט די דייטשען ווערט דער געשעפט גלייך פערמאכט און די בעלי־בתים פון געשעפט וועלען ארויסגעשיקט ווערען אין א קאנצענטראציאנס־לאגער פאר געפאנגענע.

גלייכצייטיג שאפט דער גענעראל־גובערנאטאר אב דעם פערבאט פון דער רוסישער רעגיערונג, אז אלע וואס זענען שולדיג געלד דייטשע, עסטרייכישע אדער טערקישע אונטערטהאנען דארפען ניט בעצאהלען די חובות. דער גענעראל גובערנאטאר בעפעהלט איצטער, אז אזעלכע זאלען גלייך בעצאהלט ווערען, און דער וואס וועט זיך ענטזאגען דערפון, וועט בעשטראפט ווערען מיט געפענגעניש ביז 5 יאהר

די ערבים.

ניט קוקענדיג אויף די הייסע רעדעס אין דער דומע וועגען דער אונגעזעצליכעקייט פון נעהמען ערבים. בלייבען נאך זיצין די חשובה יודען פון א סך רוסישע שטעדט און שטעדטלעך אין די טורמעס מען זאגט, אז די רעגירונג האט שוין זאגאר פערארדנעט אז מען זאל בעפרייען אלע ערבים, אבער די ארטיגע אדמיניסטראציע איילט זין ניט צו בעפרייען די אומגלי קליכע יודען וואס זענען אריינגעפאלען אין תפסה נאר צוליעב דעם וואס זיי זענען פיינע לייט.

לויט זי ידעס וועלכע האט ערהאלטין דער יודישער דעפוטאט נ. פריעדמאן האט מען דערווייל בעפרייט נאר די ערבים וואס געפינען זיך אין טשערניגאוו אין פאלטאווע און מעליטאפאל זענען די ערבים נאך ניט בעפרייט.

די היימלאזע אין וויטעבסק.

וויטעבסק איז איבערפיהלט מיט צענדליגער טויזענדער היימלאזע פון ווילנא, דווינסק ריגא, אקאבשטאדט און אנדערע שטעדט, וואס ווערען איצט עוואקואירט. אין וויטעבסק איז ניטא קיין איין פרייע וואוינונג, קיין שום מעבלירטע צימער ביז׳ן ערשטען אויגוסט זענען קיין וויטעבסק אנגעקומען מעהר ווי 40000 יודען.

פון ציוניסטען־פעראיין.

דאנערשטאג, דעם 2־טען סעפטעמבער. 8 א זייגער אבענד פעראנשטאלטעט דער היעזער ציוניסטען־פעראיין אין יוגענד פעראיינס קאלאלען, קריסטאלגאדע 24 א „הזכרת נשמות“ געווידמעט דעם פארשטארבענעם ציוניסטישען פיהרער דוד וואלפסאהן.

דער ה׳ר מארק וועט האלטען א פארטראג איבער דוד וואלפסאן׳ס פערזענליכע בעדייטונג אלס ציוניסטישער פיהרער. אויך וועלען אנדערע אויפטרעטען.

A/s **Hannibal Sander.**

דאמפוושריי

1812 געגרינדעט

מיר מאכן אויפמערקואם אויף אונזער

פארב ערי, דאמפוועשערי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט

קיינע כלאר, לופט געטריקענט	Telf. Søborg 31 og 61	אבגענומען און אבו עבראכט איבער אל

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt*

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Общ. „HEROS" St. Kongensgade 70.

Телефонъ. Запросы отвѣчаемъ только письменные или лично.

פאר שוערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערמאפראדוקט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואנקייט פונם הערגאנג „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א כך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damm. Vesteborg. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען איז רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס אין אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 893 2*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

רשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג. אטאג. און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער צוזואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12 ч. до 1 ч: дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцеляріи Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 3226.

א יודישער כטודענט

ואס איז נעגוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטעמאטיק אונטערריכטעט אלע מאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטערריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסציטונג נ״ר 129

וויכטיג פאר צוגערייזטע

איבער אבריידע פון דאנען ווערט בויליג פערדונגען א וואונונג פון 3 צימער מיט א מיי־דעל־צימער מיט *W. C.*, עלעקטרישע בעלייכ־טונג, און טעלעפאן אין דער שענסטער טייל פון שטאדט. די גאנצע אינריכטונג (מעבעל אן קיך געשירר) פון דיעזער וואוינונג ווערט גלייך פער־קויפט. צום בעזוכען טעגליך פון 3-9 א זייגער.

Dosseringen 26 B 4 Sal

Tlf Nora 2678. x.

ס׳ווערט געזוכט.

א עלטערע פרוי צו פאטען א הויז. סטורע רעג־נענדע 17 2 זאל אבראמאוויטש.

1000 פאר גאבריכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00 3.50, 4.00, 4.50

7,95

פאלאשיערטע הערענשיך	. .	7,95
דאמענשיך	. .	6.50

Sverigsgade 2 B. Amager

ביי אסטגערבראנדע. פאהרט מיט ל׳ניע 2. 1.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען אן קעגט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 אן אוואך אבאנעמענט 8 קר. *Nørregade 19 St.* פרוי ווערשכאווסקי.

Dansk Exres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliegade 33. København K.

Telefoner: II,330 & II,331.

וואלט ווערט איינגעפאקט און אויסגעשיקט צו אלע שטעדט אין רוסלאנד. די בילינסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

סיליסטראס געהיימניסען

א פענסאציאנס פילם אין 3 אקטען.

Pris 75 Øre pr ½ kg.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערנע פרייזען. אכאנעמען בעקומען ראבאט. אכאליוס גוטע בעהאנדלונג. צימערען ווערען פערזונגען.

EPSTEIN, Rosengaard-Vej 1

Tf. 8-58 Berg

מבין.

קראנקענכעסער 146 זיך נעמען דער פאלקס־איך דאוועט כען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען. אן שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Montergade 2

שרעקעדיגע האט דער קאמיטעט בלויז ערקלערט, אז דער פלאנירטער קאנגרעס וועט ניט פאר־ווארפען זיינע מיטגליעדער, אז זיי זענען האלב־טרייע בירגער, דאן זענען זיי פאר א יודישען קאנגרעס.

מר׳ אראלף קראוז, דער פארזיצענדער פון בני ברית, איז די לעצטע טעג פארווארפען גע־ווארען מיט בריעף און טעלעגראמען פון פער־שיעדענע יודישע ארגאניזאציעס און חברות, אין וועלכע מען פאדערט אייף די בני ברית צוצו־שטעהן צו דער קאנגרעס בעוועגונג. ה׳ קראוזע האט ערקלערט, אז די קאנגרעס־אידעע איז זע־הער פאפולער, פונדעסטוועגען איז ער פערזענ־ליך פאר א קאנפערענץ.

די זיצונג האט אויסגעדריקט דעם פרעזי־דענט ווילסאן א דאנק דערפאר, וואס ער האט זיך ענערגיש אנגענומען פאר די יודען אין רוסלאנד.

פון דער צ. ב. פון פעראייניגונג פון אלע רוס. יודען.

וועגען די בעקאנטען פאסירונגען מיט צוויי אויסווייזונגען פון היגע רוסישע יודען האט דאס צענטראל־ביורא געהאט פערהאנדלונגען מיט דער שטאאטספאליציי און מיט די רעפרעזענ־טאנטען פון דער יודישער געמיינדע.

אין דער זיצונג פון צענטראל ביורא פון דאנערשטאג דעם 26 אויגוסט, וועלכע איז געוועזען בעזוכט פון אלע מיטגליעדער פון צ. ב. און אויסערדעם פון די איינגעלאדענע הערען מאצקין, דר׳ בערנשטיין, נאחעמזאהן, שטיקגאלד און אנדערע האט מען אויפן סמך פון בעשטימ־טע רעפעראטען שטינדענלאנג בעטראכט און ארומגערעדט דעם גאנצען ענין, אי דאס וואס עס איז געשעהן, אי דאס וואס מען איז מחויב און אומשטאנד צו טאן.

אלט רעזולטאט פון די דאזיגע פערהאנדלונגען אין בעשפרעכונגען קענען מיר מיטטיילען פאלגענ־דעס:

1) די צוויי אויסווייזונגען, וואס האבען פא־סירט אין דער לעצטער צייט, זיינען געווען ניט נאר איבער גובערנערפעסער, נאר אויך איבער אנדערע אורזאכען.

וועגען דעם איינעם האט מען שוין דער־לאנגט א בקשה צום יוסטיצמיניסטעריום, אז ער זאל בעקומען א ערלויבעניש צוריק צו קומען קיין קאפענהאגען.

אין דעם אנדער פאל וועט מען לויט זיין אייגענעם וואונש נאך זיך פערזוכען צו שא־פען איהם אנ׳עקסיסטענץ דארט, וואו ער געפינט זיך איצטער, אדער, אויב דאס וועט ניט געלונ־גען, וועט מען זעהען צו בעקומען פאר איהם די ערלויבעניש צו זיין אזוי לאנג אין קאפענהאגען ביז ער וועט האבען די מעגליכקייט אבצופארען קיין אמעריקא.

2) אין דער פאסירונג מיט ענק האט זיך געטראפען אנ׳אומגליקליכער צופאל, ווייל דער פרעזידענט פון דער קהלה, הר. ק. מעלחיאר, וועלכער האט פריהער לפי דער ביטע פון צענטראל ביורא פאראנדעלט מיט דער שטאאטס־פאליציי וועגען ענק׳ן, איז געווען פארייזט, און די שטאאטספאליציי האט דאס לעצטען מאל פארהאנדעלט מיט אנ׳אנדערען רעפרעזענטאנט, וועלכער האט גארניט געקענט די פער־האנדלונגען.

כדי, אויסצומיידען אזעלכע מיספערשטענ־דען, האבען די רעפרעזענטאנטען אין זייער זי־צונג פון 29 אויגוסט בעשלאסען אלע ענינים וועגען אויסווייזונגען איבערצוגעבען דעם נייעם געמיינדע סעקרעטאר אווערעטזאגפעהרער הענ־ריקעס, וועלכער איז אויסגעקליבען געווארען אין דער זעלביגער זיצונג פון די רעפרעזענטאנ־טען. אויך האבען די רעפרעזענטאנטען בעשלא־סען, עס זעהען ברענגען דערצו, אז יעדער רו־סישער יוד, וועלכער ווערט אנגעהאלטען פון דער שטאאטס־פאליציי (אויסער אין פאל פון קרי־מינאל) זאל האבען א מעגליכקייט פאר דער אויסווייזונג קומען אין פארב׳נדונג מיט דעם סעק־רעטאר פון דער געמיינדע. אווערעטסזאגפעהרער הענריקעס.

3) די זיצונג פון צענטראל ביורא האט מיט צו־פרידענהייט אויסגעהערט די ערקלערונג פון ה׳ר אבערראבינער דר׳ שארענשטיין, דאס רוסישע יודען, וועלכע האבען זיך בעזעצט אין קאפענ־האגען פאר דער ניער פערארדענונג פון אקטא־בער 1913 דארפען קיין מורא ניט האבען, אז מען וועט זיי אויסווייזען, ווען זיי וועלען ניט איבערטרעטען די געזעצען, און אז די געמיינ־דע האט צוגעזאגט, אז זי וועט בעשיצען די דא־זיגע רוסישע יודען געגען וואסערע עס איז אונגעזעצליכע אויסווייזונגען. מען מאכט אבער דעם עולם דערוף אויפמערקזאם, אז יעדערער, וועלכער פערלאזט זיין וואהנונג אדער דענע־מארק און רייזט אב קיין אויסלאנד, ווערט ווען ער קומט אין א געוויסע צייט צוריק, באטראכט ווי איינער וואס איז ניי איינגעוואנדערט (אזוי איז אויך געווען אין פאל ענק) 4) דער שטא־אטספאליציישעף האט די צוויי רעפרעזענטאנטען און דעם פארטרעטער פון צענטראלביורא, וואס זיינען געווען ביי איהם, געגעבען זעהר בארו־היגענדע פארזיכערונגען בנוגע צו דער צוקונפט ער האט צוגעזאגט צו נעמען ריקזיכט אויף די השתדלות׳ן פון דער געמיינדע און האט געבע־טען אז ביי פאסירונגען ווי די לעצטע זאל מען זיך ווענדען צו דער געמיינדע נאר דורך דעם צענטראלביורא. אפילו פון די וואס זיינען געקו־מען נאך דער פעראר דנונג פון יאהר 1913 וועט קיינער צוליב דאקומענטען אליין ניט אויסגע־וויזען ווערען, אהן דעם אז עס זאל ווערען פאר־האנדעלט מיט דער געמיינדע.

5) דאס צענטראלביורא האט אויסגעקליבען צוויי מענשען ה׳ר סקאראחאד און פרידמאן, וועלכע זאלען זיך ספעציעל באשעפטיגען מיט דיזע פראגען און וועלכע זאלען זעהען איניינעם מיט דער געמיינדע פערזיכען אויסצווירקען. אז מען זאל ניט פלאגען די היגע רוסישע יודען וועגען גובערנערפעסער.

נאך דעם אלעמען קענען מיר בארוהיגען די היגע רוסישע יודען און ניר בעטען זיי אז אין יעדען פאל, ווען מען האט וואס צו טאן מיט דער שטאאטספאליציי, זאל מען זיך ווענדען צו דער צענטראלביורא.

מיט דרך ארץ, צענטראלביורא, פון דער פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען

די יודישע ליידען פאר דער עפענטליכקייט.

אויף דער זיצונג פון דער קאמיסיאן צום שוץ פון מענשליכע רעכטען. וואס איז ניט לאנג אבגעהאלטען געווארען אין בערן (שווייץ) איז אויך בעהאנדעלט געווארען די יודישע פראגע.

די הערען ד״ר קליאצקין און עפשטיין הא־בען אין נאמען פון דער אמעריקאניש־יודישער ארגאניזאציע „קאמיטעט צו זארגען פאר דער לאגע פון די יודען אין רוסלאנד״, געשילדערט די שרעקליכע ליידען, וזעלכע די יודען שטעהען איצט אויס אין רוסלאנד.

„צוליעב דער מלחמה — האבען דיעזע הע־רען ערקלערט, — לאזט מען אין דער מערב־אייראפעאישער פרעסע ניט דרוקען כאטש עט־וואס וועגען די שרעקליכע פערפאלגונגען און גוואלדטהאטען אויף די אונגליקליכע יודען פון רוסלאנד״.

מיט פאקטען, דאקומענטען און בעווייזען אין די הענד האבען דיעזע הערען בעוויזען ווי די יודען ווערען אין רוסלאנד געפייניגט און גע־מאטערט, פערפאלגט און ארויסגעטריעבען ניט קוקענדיג אויף זייערע קרבנות, מוט און טריי־הייט צו דעם לאנד אין וועלכען זי לעבען. זיי האבען דערצעהלט ווי פאטערס ווערען פאר־טריבען פון זייערע קינדער און ווי די יודישע סאלדאטען האבען ניט קיין מעגליכקייט זיך אויסצוהיילען.

נאך א קורצער דעבאטע האט די קאמיסיע אנגענומען א רעזאליוציע אין וועלכער זי פא־דערט אויף די אמת ליבעראלע מענשען־פריינ־דליכע אינטיליגענץ פון רוסלאנד צו ווירקען מיט אלע מעגליכע מיטלען אויף דער רוסישער רע־גירונג, אז זי זאל אבשטעלען די רדיפות און פערפאלגען אויף די אונגליקליכע רוסישע יודען.

דיעזע רעזאליוציע איז אויך אוועקגעשיקט געווארען צו דער מערב־אייראפעאישער פרעסע אבער די צייטונגען פון די פעראייניגטע מלוכות (פראנקרייך, ענגלאנד און בעלגיען) האבען די־זע רעזאלוציע ניט געדרוקט.

פיעלע האבען עס ניט געדרוקט דערפאר, ווייל זייערע היימישע צענזורען האבען עס ניט צוגעלאזען.

ארויסשיקונג פון יודען.

דער קאמאנדיר פון קיעווער מיליטער דיס־טריקט, גענעראל אדיוטאנט טראצקי, האט בע־פוילען דעם אסטערישען איספראווניק, אז ער זאל ארויסשיקען אלע יודען, וואס וואוינען אונ־געזעצליך אין סלאבאדקא (נעבען קיעוו). אזעל־כע פאמיליען איז דא 180. זיי האבען בעקומען א בעפעהל אז זיי זאלען פערלאזען דאס שטעד־טעל און האבען בעקומען צייט דריי טעג צו ליקווידירען זייערע געשעפטען. זייערע פעסער האט מען ביי זיי צוגענומען און מען האט זיי ארויסגעגעבען פאסיר־שיינען.

די סלאבאדקער יודישער קהלה האט זיך געווענדעט צום אינערן מיניסטר שטערבאטאוו מיט א השתדלות, אז מען זאל אבשטעלען דעם בירוש. א חוץ דעם האבען די סלאב דקער יו־דען געטעלעגראפירט וועגען דעם צום פא. זי־צענדען פון גאסוד. דומא מ. וו. ראדזיאנקא, דעם יודישען דעפוטאט אין דומא מ. פרידמאן און דעם פעטראגראדער יודישען קאמיטעט צו העל־פען די מלחמה־ליידענדע.

בילדעטע ווי ער איז, ווילסט אפשר, אז ער זאל שפיעלען פויקער ווי דו? דער טאטע, איהם צו לאנגע יאהר, איז אויך געווען אזא מענש...

— זעהסטו, פראדע, פאר אזא מענשען טויג אמעריקא ניט, ער וועט זיך קענען ארויפארבייט־טען, אמעריקא דארף האבען מענשען מיט גרויסע מיילער... מיט... מיט...

איין מאל אן אבענד רוטט זיך אב פראדע צו בערלדן:

— ווייסט, בערעל, דיר וואלט שוין צייט געווען א שדוך צו טאהן.

חתונה האבען פערשפעטיגט מען ניט — האט ער קורץ געענטפערט.

— נאך ניט צייט? דו ווייסט, אס דו ווערסט שוין באלד דרייסיג יאהר?

א ווייסבערג.

צו אונזערע אבאנענטען

איצט האט זיך אנגעהויבען א נייער הודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט אייוצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 3 נאכמיטאג. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך אנ׳אסאט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

יודענפראגע און פריעדענס־קאנגרעס.

פון ד"ר מאקס נארדוי.

I

וער עס קען אויך היינט נאך ניט בעגרייפן די טראגעדיע פון יודישן גורל אין איהר גאנצער מאויים־דיגקייט. דער איז מארא־ליש אזוי טעמע און גייסטיג אזוי אונפאהיג, אז ער איז ניט וועדטע מען זאל מיט איהם רע־דען איבער יודישע פאלקס־ענ׳ים.

קיין שום אנדער פאלק שלאגט די מלחמה ניט אזעלכע מוראדיגע וואונדען ווי דעם יודישן, די יודען קעמפען און בלוטען אין אלע אר־מעען, זיי בעדעקען מיט זייערע הרוגים אלע שלאכט־פעלדער, זיי שטעלען בערך מעהר סאל־דאטען ווי וועלכער־עס־איז פאלקס־שבט.

מען טרייבט די יודען פון זייערע היימען, מען רייסט זיי אב פון זייער האב און גוטס, פיעל מעהר איידער די פראנצויזען אין די אקו־פירטע געביטען אדער די סערבען, זיי ליידען פון הריגות, שענדונגען, רויבעריי־ען און גזילות אויף שוצלאזע מאס־נהאפטער, טיוויליזירטער און גרוי־זאמער, ווי אלע אנדערע פעלקער, וואס האבען אזוי פראסטירט געגען די רציחות פון זייערע שונאים. און פארוואס די אלע ענרים? פארוואס די דאזיגע קרבנות פון לעבען, כבוד, געזונד־מארמעגען?

אלע פעלקער, וואס זענען פערווילקלעט אין דער מלחמה ערווארטען פון א נצחון טעריטא־ריאלע פערגרעסערונג, בעריכערונג, מאכט ממשלה, כבוד נאר דאס יודישע פאלק האט גאר־ניט צו ערווארטען, אפילו ניט די אנערקענונג, אז עס האט זיך אומעטום אריינגעזוכן אלס א מוסטער פון א מלוכה־ערהאלטענדען עלעמענט, אז עס איז אומעטום געבליבען טרוי זיין גע־בורטס־לאנד ביז אן טויט אריין, אויך דארט, וואו די יודען ווערען אויף דעם נידערטרעכטיג־סטען און אחדותדיגען אופן פערפאלגט. דאס יודישע פאלק ווייוט ניט ארוים זיינע גבורות אונטער א אייגענע פאהן, מיט אייגענע פון ווייטען זיכטבארע סמנים, נאר עס איז געצוואונ־גען צו קעמפען אין פרעמדע מאסקעס, וועלכע רעגדיג בטל צוויישען פרעמדע, מיסט פיינדלי־כע וואפען־ חברים. דיעזע מאסקע רייסט מען איהם ארונטער, וועהן מען גלויבט, אז מען וועט דורך דעם אויסדעקען א יודישע חרפה. וועהן אבער דער יוד און זיינע אנגעהערינע זענען ראוי צו כבוד—דאן מאכט מען זיך דערפון ניט וויסענדיג כלומרשט ווייל מען דערקענט איהם ניט אין דעם קריגס־קאסטיום פון פרעמדע פעלקער.

דעם יודענס ליידענשאפטליכע ליעבע צו זין געבורטס־לאנד, זיין פאלשטענדיגע בעגייס־טערונג, איבערגעבענהייט צו דער זאך פון זיי־נע לאנדסלייט ווערט אויף א פיינערען אדער א גראבערען אופן בעצווייפעלט, פערדעכטיגט, אונזער העלדישקייט? — קאמעדיע! אונזערע קרבנות? — עוואסטישע אויסרעכנונג, אפילו אונזער העלדען־טויט איז קעגנטיג אף זיהער פראפיטאבעל כיטרע ספעקוליאציע. אין דער היץ פון דער מלחמה, געצוואונגען דורכין הארמא־טען פייער צייכענט מען אויס, געגען דעם איי־נעגעס ווילען, און מילאוט אוואנסירען דארט, וואו מען קען זיך דערפון ניט אריוסדרעהען; נאך דער מלחמה ווילען יחידים דערפון האבען א פערזוכליכע בעפרידיגונג, אבער די לאגע פון דעם אידישען כלל ווערט דורך דעם ניט בעסער ווערען און זיין אנזעהן ווערט ניט אויסוואקסען.

פיער אידישע דורות האבען גענאר־בייט כדי אבצוטוטען דאס אידישע פאלקס־בע־וואוסטזיין, צו צערטסען דיא־ינהייט, וואס נעמט ארום דאס אידישע פאלק פון דער אלטער און נייער וועלט. דארויף האבען זיי אנגעוויזעזט זייער גאנצע קראפט, טאלענט, התמדה. איצט קען מען אנטאפען מיט די הענד דעם רעזולטאט פון דיזער ארבייט. איך זאג עס אפען. כאטש מיט א טיפען וועהטאג: וואלט דאס אידישע פאלק זיך ערהאלטען אין זיין היסטאריישער גע־שטאלט, אין זיין וועג נאר שוואכען, אבער אומעטום קענטיגען אלטען געבוי, דאן וואלט היינט די וועלט געהאט אנ׳אנדערען פנים. מיר וואלטען היינט צעווען, ווי מיר זענען דאס שטעניג צעווען. דאס פאלק פון דער תורה און נכריאם.

זיך שטיצענדיג אויף די פעסטע יסודות פון רעכט און גערעכטיגקייט, וואלטען מיר זיך נישט גלאזט מיטרייסען דורך קיין ווירבעל־ווינד פון סאפיזמען, וואס פערדרעהען דאס רעכט, וואל־טען מיר זיך ניט גלאזט ארומטרייבען פון קיין שווינדעל פון נאציאנאלען עגאאיזם, אונז וואלט מען ניט געקענט אויפהעצען מיט הוצפה־דיגע לויגענס, ווי דאס טהוען צוויוילעניגאזע רעגירונ־גען מיט זייערע פעלקער.

מיר וואלטען ניט איבער־חזרן די פראזען וואס וועלען אריינגעלאזט מיט א קאלטבלוטי־גען אויסרעכענונג און וואס די מאסען פלוידע־רען נאך ביז צו בעווארטסלאזיגקייט. אין דער וועלדער מהומה פון שאווינייסטיש פערהעצטע און איבערהיצטע פעלקער וואלטען מיר גבלי־בען בייט ישוב הדעת, אויף אונז וואלטען ניט עהאאס קיין שליטה די שמד־שטיק פון פערברע־כעריש עגאאיסטיש מינאריטעטען, וועלכע שטרעבענדיג צו קלאסען־הערשאפט, צו גהווי־כענע פאויזיעס, צו דער פערפעסטיגונג און צערמעהרונג פון זייערע פריווילעגיעס, ריידען איין דאס פאלק, וואס איז ניט פעהיג צו דע־קען, אז זייער פערזענליכער אינטערעס איז דאס אייגענע, ווי די גרויס, דאס וואויל, יא די עק־זיסטענץ פון פאטערלאנד. און וויר קאן זאגען וואס פאר א רושם עס וואלט געמאכט, וועהן דאס יודישע פאלק, וואלט היינט אין אלע לענדער אין סאמע מיטען פון דעם משוגענעם האס און די מאסע געגענזייטיגע זידלעריין אויפגעהי־בען די שטימע פון יושר, ארויסגעטראטען גע־גען די כהנים פון שנאה, רציחה און נקמה מיט דער שליחות פון מענשן־ליעבע און ברידער־ליכקייט, וואלט געגעבען אין דעם אלגעמיינעם שגעון און ווילדקייט דעם ביישפיעל פון שכל און ישוב הדעת. וואלט אבגעווישען די שקרים, וואס פער־סם־ען די פעלקער דורך דעם אביעק־טיוון אמת, וואלט פעריטרעטען די מענשליכע ציוויליזאציע און אחדות געגען די ווילדעסטע צעשטערונגס־אטענטאטען. אפשר וואלטען דאן די פעלקער קומען צו זיך, אויפוואכען פון בי־זען חלום, אבשאקלען פון זיך דעם כשוף און צוריקקהרען צום געזונדען שכל.

„בני ברית" פאר א קאנגרעס.

די גרויסע יודישע ארגאניזאציע אין אמעריקא, „בני ברית" האט דורך איהר עקזעקוטיו קאמיטעט פרינציפיעל ערקלערט זיך פאר א יודישען קאנגרעס אין אמעריקא.

די פראגע איז בעהאנדעלט געווארען אויף דער יעהרליכער זיצונג פונ׳ם עקזעקוטיוו קא־מיטעט לואיס ד. בראנדעס, דער אנערקענטער פיהרער פון דער יודישער קאנגרעס־בעוועגונג האט פאר׳ן קאמיטעט ערקלערט די וויכטיגקייט פון דער זאך און האט אפעלירט צום ארדען „בני ברית", אז ער זאל ניט לאזען פארבייגעהן די קריטישע צייט ניט העלפענדיג צוואמענרו־פען א יודישען קאנגרעס. וואס זאל קאנען מיט אויסוויסטע רעדען אינ׳ם נאפען פון גאנצען יודישען פאלק נאר אזא קאנגרעס, וואס וועט זיין צוואמענגעשטעלט פון פאלקס פערטרעטער, האט בראנדעס עזזאגט, וועט קאנען דרייסט פאדערען די יודישע רעכטען אויף דעם קומענ־דען פרידענס־קאנגרעס.

דער קאמיטעט האט זיך ערקלערט פרינצי־פיעל איינשטימיג מיט בראנדעס׳ס מיינונג: עס זענען אויך געווען מיטגלידער, וואס האבען מורא געהאט, אז די אמעריקאנער וועלען שלעכט פארשטעהן דעם יודישען קאנגרעס און וועט לען דאס אננעהמען אלס א סימן, אז די יודען זענען ניט גענוג פאטריאטיש. צוליעב דיזע

די ענטוישונג

(פארטזעצונג).

דערפאר האט זי זיך אזוי געשראקען, אז בערעל זאל ניט זיין גראטען אין איהר שמחה־לייד׳ן איהר צו לאנגע יאהר... געווארסען איז מיט איהם מיטגעווארסען, אבגעפאלען זיינען פון איהם זיינע פריינד און חברים, איינציגוויז ווי די בלעטער אין הערבסט. די איינציגע פריינד זיי־נען געווען די גמרא ביי טאג און דער בוך ביי נאכט. אז האסיע, פלעגט מיט איהם אמאל אנ־הויבען טענה׳ען: „גוואלד" מיין קינד, געגוג שוין צו ליגען אימער דיינע ביכער, די וועסט דאך דיינע אויגען פארדיר׳ן, דו וועסט חלילה אין ווייס ניט וואס..." — פלעגט ער ענטפערען: מא־מע, די פערשטעהסט מיך ניט. נו, זאג איין וואס זאל איך טהאן אין אזעלכע לאגע נעכט? איך קען דאך ניט זיצען און צוהלען די שטערען אין הימעל, אדער לעגען זיך שלאפען באלד ווי עס ווערט נאכט. פונקט ווי אנופרי דער וואטער־טרעגער... און האסיע פלעגט זיך נאר אבזיפצען און זאגען ווי פאר זיך: — פונקט דער טאטע, איהם צו לאנגע יאהר.

וועהן האסיע איז געשטארבען איז בערעל שוין אלס געווען צוואנציג יאהר אויפ׳ן אייג־אן־צוואנציגסטען, און ער האט זיך געדאפט שטעלען צום פריזיו און ער וואלט געווים גע־דארפט דיינען דעם קיסר, וועהן ניט זיין שוועס־טער פראדע, וועלכע איז איהם געקומען צו הילף אין האט איהם געשיקט א שיפסקארטע, ער זאל קומען נאך אמעריקע. וועהן ער איז גע־קומען קיין אמעריקע האט ער ניט געווואוסט ליכקייט, וואס איז דאס אלץ? ווי אזוי קען מען אזוי לעבען? כבוד, געזונד־מארמעגען?

אלע פעלקער, וואס זענען פערווילקלעט אין דער מלחמה ערווארטען פון א נצחון טעריטא־ריאלע פערגרעסערונג, בעריכערונג, מאכט ממשלה, כבוד נאר דאס יודישע פאלק האט גאר־ניט צו ערווארטען, אפילו ניט די אנערקענונג, אז עס האט זיך אומעטום אריינגעזוכן אלס א מוסטער פון א מלוכה־ערהאלטענדען עלעמענט, אז עס איז אומעטום געבליבען טרוי זיין גע־בורטס־לאנד ביז אן טויט אריין, אויך דארט, וואו די יודען ווערען אויף דעם נידערטרעכטיג־סטען און אחדותדיגען אופן פערפאלגט. דאס יודישע פאלק ווייוט ניט ארוים זיינע גבורות אונטער א אייגענע פאהן, מיט אייגענע פון

Nr. 213 יודישע פאלקסצייטונג 2

Jüdische Volkszeitung № 213 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דינסטאג כ׳ אלול תרע״ה (31 August 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פרטים וועגען אבשאפונג פון תחום־המושב.

פריינדליכערער בעציהונגען צווישען אמעריקא און דייטשלאנד.

די טשערטא

נאך די פיעלע קלאנגען און ידיעות, וואס זענען געווען אין דער רוסישער און אויסלענדישער פרעסע וועגען דער אבשאפונג פונ׳ם „תחום המושב“ זענען איצט ענדליך אנגעקומען גענויע און קלארע ידיעות.

די „טשערטא“ איז אינגאנצען ניט אבגעשאפט, נאר זי איז דערווייטערט געווארען. דער קייזער האט דעם 10־טען אויגוסט בעשטעטיגט דעם פאלגענדען בעשלוס פונ׳ם רוסישען מיניסטארען־ראט, וואס איז אנגענומען אויף דער זיצונג פון 4־טען אויגוסט.

„ביז עס וועלען אין אלגעמיין איבערגעקוקט ווערען די געזעצען וועגען יודען, ווערט די יודען ערלויבט צו וואוינען אין די שטעדט און שטעדטלעך (גאראדסקיא פאסעלעניא) אויסער דער איצטיגער טשערטא, אויסער די רעזידענצ־שטעדט (מאסקווא פעטראגראד) און די פלעצער וואס געפינען זיך אין רשות פון מיניסטעריום פון קעניגליכען הויף און קריגס־מיניסטער.

דורכצופיהרען דעם דאזיגען בעשלוס ווערט בעאויפטראגט דעם מיניסטער פון אינערליכע ענינים. די יודען ווערט ערלויבט צו קויפען ערד און אייגענטום אין יענע שטעדט און שטעדטלעך וואס ווערען פאר זיי געעפענט.

ווי די לעזער זעהען, קען מען ניט רעדען וועגען אנ׳אבשאפונג פונ׳ם תחום המושב, ווייל דריי זעהר רייכע און גרויסע געביטען: די דאנסקאיא, קובאנסקאיא און טערסקאיא אבלאסט דער טורקעסטאנער געביעט, מאסקווא און פעטראגראד, ווי אויך אלע דערפער בלייבען פאר די יודען פערשפארט.

אמעריקא און דייטשלאנד

ניו־יארק, 30־טען אויגוסט. „אסאסיישעד פרעס״ס קארעספאנדענט אין וואשינגטאן טעלעגראפירט, אז דער דייטשער באטשאפטער אין אמעריקא האט קאנפערירט מיט׳ן מיניסטער פון אויסערן לאנסינג וועגען דער פארמע פון דער נאטע, וואס דייטשלאנד דארף צושטעלען אמעריקא בנוגע „אראביק“.

די לאגע צווישען אמעריקא און דייטשלאנד זעהט אויס האט זיך פיעל געבעסערט און דערפאר מיינט מען, אז ווי גלייך דער קאנפליקט אמעריקא—דייטשלאנד וועט זיך ארדנען, וועט אמעריקא וויעדער אנהויבען איהר ארבייט אלס שלום־פערמיטלער צווישען די קריעגס־פיהרענדע מלוכות.

רוסלאנד געגען א שלום.

האאג, 30־טען אויגוסט. די היזיגע רוסישע געזאנדשאפט לייקענט קאטעגאריש אב די ידיעה וואס איז געווען געדרוקט אין דער קאטוילישער צייטונג „טיד“, דאס רוסלאנד וויל שליסען שלום מיט דייטשלאנד, איז פשוט אנ׳אויסגעטראכטע מעשה. רוסלאנד וועט ניט שליסען קיין פריעד איידער דער שונא איז פאלשטענדיג פערניכטעט.

דייטשע אפענסיוו געגען סערביען

לאנדאן, „טיימס“ באלקאנער קארעספאנדענט איז היינט מתרה אז מען גרייט צו אן אפענסיוו געגען סערביען, וואס זאל זיך גלייך אנהויבען, ער בעהויפטעט, אז דייטשלאנד־עסטרייך ווילען ווירקען אויף בולגאריען זי זאל לאזען די דייטשע מחנות דורכגעהן דורך איהר טעריטאריום.

די דייטשען אין בעלגיען.

האאג, 30־טען אויגוסט. דער דייטשער גובערנאטאר אין בעלגיען האט ארויסגעלאזען א בעפעהל, אז דאס גאנצע היי וואס געפינט זיך אין לאנד זאל מען אויסליפערען פאר דער דייטשער ארמעע אן יעדער פויער זאל לאזען זיך נאר אזוי פיעל היי וויפיעל ער געברויכט פאר זיינע אייגענע פערד.

בולגארישע הכנות.

רוים, 30־טען אויגוסט. די צייטונג „טריבונא“ האט ערפארען פון אטהען, אז בולגאריען האט אנגעהויבען בעפעסטיגען די האפענ־שטאט ווארנא ביים שווארצען ים און פיהרט צו אהינצו שווערע קאנאנען.

גאליציאנער יודען.

אין קיעוו געפינט זיך איצט אנ׳ערך 1300 יודען, וואס זענען מיטגענומען פון גאליציען און פון דער דארטיגער גרענעץ. פון דיעזע זענען 1000 גענומען אלס ערבים אין פערשיעדענע שטעדטלעך אין גאליציען, ווען די רוסען האבען געווען בעזעצט גאליציען.

די ערבים וועלען טיילווייז פערבלייבען אין קיעוו און טיילווייז ארויסגעשיקט ווערען די איבעריגע וועלען אוועקגעשיקט ווערען צוריק קיין גאליציען.

פון ווארשא.

בערלין, 30־טען אויגוסט. טעלעגראמען פון וויען גיבען איבער, אז אין ווארשא איז איצט וויעדר אויפגעריכטעט געווארען דער ארדנונג און אז די איינוואוינער פון ווארשא, וואס זענען געווען אוועקגעפאהרען פון דארטען קיין מאסקווא און פעטראגראד קעהרען זיך ביסלעכווייז אום צוריק אין שטאדט.

די ניי אנגעקומענע דערצעהלען, אז אין די צוויי דערמאהנטע שטעדט זענען אנגעקומען זעהר פיעל אנטלאפענע פאליאקען און די דארטיגע בעפעלקערונג איז שטארק אונצופריעדען דערמיט, ווייל איבער דעם שטייגען די מקהום אויף לעבענס־מיטלען אין פעטראגראד און אין מאסקווא.

מזל טוב!

דאס פערסאנאל פון דער יודישער „פאלקס־צייטונג׳ס דרוקעריי, ווי אויך די רעדאקציע און עקספעדיציע פון דער „פאלקסצייטונג“, ווינשען א מזל־טוב דעם חבר ישראל קאפלאן און זיין פרוי צו זייער ניי געבוירענעם זוהן.

גימנאסטיק קורסען

פאר דאמען און הערען פון דעם ערשטען סעפטעמבער. אויך העברעאיש אונטעריכט, פריוואטע שטונדען און אבענד קורסען. ב־סלור.

Adr. Hr. Cristensen Bredg. 58, Tlf. 23 39.

A/s **Kannibal Sander.**

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

מארבערי, דאמפוועשעריי און כעמישע קלייד־רייניגונגס־אנשטאלט

אבגענומען און אבגעבראכט אי־בערל | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר, לופט געטריקענט

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Prøv engang **CRABBIE'S WHISKY.** *Faas overalt*

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Общ. „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. закрытое отдѣленіе русскаго книжнаго магазина.

פאר שוועהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פון ה'ערער „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damont Vesteborog. 22 Tlf. 792.

אייניגער פערטרעטער פאר סקאנדינאווין אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 893 2*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3·50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג יאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія ев. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для встрѣчъ и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12 ч. до 1 ч.: для ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцеляріи Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 3226.

א יודישער כטודענט

וואס איז נעגוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטעמאטיק אונטעריכטעט אלע מאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטערריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ'ר 129

וויכטיג פאר צוגעריייזטע

איבער אברייזע פון דאנען ווערט ביליג פערדונגען א וואונונג פון 3 צימער מיט א מיי־דעל־צימער מיט V. C., עלעקטרישע בעלייכ־טונג, און טעלעפאן אין דער שענסטער טייל פון שטאדט. די גאנצע איינריכטונג (מעבעל אין קיך געשירר) פון דיעזער וואוינונג ווערט גלייך פער־קויפט. צום בעזוכען טעגליך פון 3-9 א וויגער.

Dosseringen 26 B 4 Sal

Tlf Nora 2678. x.

ס'וועט געזוכט.

א עלטערע פרוי צו פאסען א הויז. סטורע רעג־נעגאדע 17 2 זאל אבר אפאוויימש.

1000 פאר גאבריכטע שיך פון 2·00, 2·50, 3·00 3·50, 4·00, 4·50

7,95

פאלאשירטע הערענשיך . . 7,95

דאמענשיך . . 6·50

Sverigsgade 2 B. Amager

ביי אסטערבראגאדע. פאהרט מיט נומער 1. 2.

כשר רעסטאראן כשר

אנגענעדינע יונגע לייט בעקומען 1-טע קלאס מיטאגען און קעכט ביי אן אנגענעדינער פרוי. מיטאגען צו 1·25 און אחרן אראנזשעמענט 8 קר. פרוי וועלכע וואוינט אויפן *Nørresgade 19 St.*

Dansk Exres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliegade 33. København K.

Telefoner: II. 330 & II. 331.

וואלט ווערט איינגעפאקט און אויפגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונג־ען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

ס'וועט געזוכט

א יונגער מאן פון סעדלער. זיין נאמען איז זלמן און זיין פאטער האט געהאט א גארד'ראבען געשעפט אין סעדלער און הייסט דוד. יע־דערער וואס קען איהם און ווייס ווא ער ער־פינט זיך איצט בעט מען היטטיילען אין עפש־טיינס רעסטאראן ראזענגארדען 11

MØBLER

ווער ווייל שפארען בעלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטל"ך פון 2 ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

סילימטראס געהיימניסען

א סענסאציאנס פילם אין 3 אקטען.

H. Steensens

VEGETARIA

Margarine

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישע עסען, יודיש־רוסישע קיך. מאדערנע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

ציטערען ווערען ערווארטעט.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tf. Byen 3259

מנין.

קראנפרינסעסענאד 145 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאוונען כען שחרית האלב זיעבען. מיהה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's Trykkeri Mintergade 2

וי אזוי מיר לעבען. עס ווילט זיך זיי גאר ניט גלויבען. מיר זענען וי פערשקלאפט. מיר הא־בען ניט געוואוסט, אז מען וועט אונז אריינגע־בען אין פרעמדען לעגיאן. מיר האבען גערע־כענט, אז מען וועט אונז שיקען אין א פראנצוי־זישען פאלק, צום סוף האט מען אונז אויסגע־מישט מיט די לעגיאנערן, וועלכע קומען פון מאראקא. קיין ערגערען רעגימענט קאן מען זיך גאר ניט פארשטעלען. ער בעשטעהט פון מענשען, וועלכע, אבטהעניזיג דעם גרעסטען פערברעכען, ניבען זיך אן׳אנדער נאכמען און פערדינגען זיך אויף פינף יאהר. אם זיי ארגא־ניזירט מען עס אין א בעזונדער רעגימענט, וועל־כער הייסט „לעזשיאן עטראנזשער״ (פרעמדער לעגיאן). דו קענסט זיך שוין פארשטעלען, וי־ אזוי מען וועט בעהאנדלט אין דיזען לעגיאן.

מיט א צייט צוריק האט מען אונז איבער־געפיהרט פון אירט ארט אין א צווישען. בי־ אזעלכע געלעגענהייטען ערלויבט מען די סאל־דאטען צו גיהן אין דארף. אונז האט מען עס אבער ניט ערלויבט. וועג מיר האבען אבער געזעהען ווי די סאלדאטען פון די אנדערע רע־גימענטען גיהען ארום, זענען צווישי רוסישע פרייוויליגע ארויס אין דארף. א פאר אפיצי־רען האבען זיי באגעגענט און זיי געזאגט, אז זיי מארען זיך דא ניט געפינען די פרייוויליגע׳ס איפוועזען, אז אנדערע סאלדאטען גיהען יא ארום אין גאס האט ניט געהאלפען, און זיי זע־נען ארעסטירט געווארען.

די אפיציערען האבען נאך פערלאנגט, אז זיי׳רע אייגענע חברים זאלען זיי ארעסטירען, און וועג די לעצטע האבען זיך ענטזאגט צו־ טהאן עס, זענען זיי אויך ארעסטירט געווארען. מען האט זיי געבונדען און רצי׳חות׳דיג געשלא־גען. א גאנצע נאכט זענען זיי אבגעזעסען אין ארעסט און אויף מארגען, וועג זיי זענען ארויס פון דארטען, האט מען זיי ניט געקאנט דערקע־נען, אזוי צושלאגען זענען זיי געווען.

מיר האבען זיך געווען געווענדעט צום רו־ סישען קאנזול, האבען איהם פארגעשטעלט אונ־ זער לאגע, און געבעטען איהם ער זאל עפעס פאר אונז טהאן. בי׳ז איצט האבען מיר אבער פון איהם נאך קיין ענטפער ניט בעקומען. הא־בען מיר בעשלאסען, ס׳מעג זיין וואס עס ווייל מוזען מיר מאכען מיר א ענדע צו אונזערע צרות, און א סך פון אונז האבען זיך ענטאגט פון צו גיהען מיט די טראנשפען צוזאמען מיט דעם לעגיאן. מיר האבען ערקלערט, אז ׳אדער זאל מען אונז שיקען אין א פראנצויזישען רעגימענט, אדער זאל מען אונז שיקען קיין רוסלאנד. ווייל צוזאמען מיט די לעגיאנערן ווילען מיר ניט זיין.

דער סוף איז געווען, אז מען האט זיך בי׳ אונז גאר ניט נאכגעפרעגט פארוואס מיר ווילען ניט זיין אין לעגיאן, נאר מען האט פשוט 9 פון אונז דערשאסען און איניגע אבגעמשפט פון 5—10 יאהר קאטארגע. די וועלכע מען האט דערשאסען האבען זיך ניט געלאזען פארבינדען די אויגען און א מינוט פארן טוט האבען זיי אויסגעשריהען: „עס לעבע רוסלאנד און פראנק־רייך! ניעדער מיט לעגיאן! דורך דעם לע־גיאן שטארבען מיר אונשולדיג!״

איצט קענסטו זיך פארשטעלען, וואס פאר א שטימונג עס הערשט בי׳ אונז. לויבער ברו־דער, זעה, אז דער בריף זאל פארשפרייט וועג־ רען און זאלען אלע פון איהם וויסען. די זאך מאר ניט פארשווי׳גען וועדען. אזוי באגעהט מען זיך פארשוויגען וועדען. אזוי באגעהט מען זיך מיט די וואס זענען געגאנגען פרייוווי־ליג לעגען זייערע קעפ פאר פראנקרייך. דאס איז דער פערשטער דאנק...

דיין ברודער מ.

יודישע ארבייטער פאר א יו־דישען קאנגרעס.

פינף טויזענד יודישע ארבייטער האבען דעם 5־טען אויגוסט אויף צוויי מיטינגען אין ניו־יארק צוריקגעשליידערט די בעשולדיגונגען אין נאציאנאלען פערראט, וואס עטליכע זעלבסט־ געקרוינטע פיהרער האבען אויף זיי ארויפגע־ניט רעדען, אויסער דאן, וועג ער פלעגט ווערען עפעס ניט געזונד, פלעגט ער איהר שיקען נאכן פעלדשער אוו ווייטער — ניט א וואוהס... אזוי וי ער וואלט געווען דער פרץ אן זי נאר א ׳יענסט ביי איהם... אמת מאקע. שמחה־ליזער איז דער גרויסער למדן דער שוהט פון שטאדט אבער איהר מאן איז ער דאך, — אן זי איז דאך זיין ווייב. וי רעדט מען זיך ניט דורך אמאל מיט אן אייגען ווייב?... נו, איז ער דאך אבער פערטהאן אין די ספרים... אוו אז זי פלעגט איהם ווילען עפעס דערצעהלען, פלעגט ער זיך אויף איהר צוהויערען, „אידענע, בהמה, דהסס ניט, אז אך בין אידס פערנומען״... עס א טרויריגען לעבען פערברעכט... געשטארבען איז ער פון טשאטקע אוו מאקע צוליעב די ספרים, גאט זאל איהר פאר די רעד ניט שטרא־פען...

(פארזעצונג קומט) א. וויסבערג.

יודישע פאלקסצייטונג

וואכנטליך אויסער דאן, וועג ער פלעגט ווערען

א תענית אין אמעריקא

אין אמעריקאנער־יודישע ק־ייזען רעדט מען איצט זעהר פיעל פון א תענית איבער גאנץ אמעריקא אלס א פראטעסט אוו טרויער־טאג וואס זאל דיענען אלס א אויסדריק פון סימפא־טיע אוו מיטגעפיהל צו די מילי׳אנען אונגליק־ליכע אוו עלענדע יודען אין די מילחמה־לענדער.

כמעט די גאנצע נאציאנאל־יודישע פרעסע אי׳ן איינשטימיג מיט דיזען „גיזר תענית זיין״. וי׳ אויך קומען אן שטימען פון אלע וויכטיגע קהלות פון אמעריקא אוו פון רבנים אין יודישע קהלות וואס שליסען זיך אן צו דיזעזן פראטעסט.

צו אונזערע אבאנענטען

איצט האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר וועלדען זיך צו אונזערע געהרטע אבאנענטען מיט בקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־גלד

ניט וואריטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס גלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ב׳ז 1 פארמיטאג אוו פון 3 ב׳ז 8 נאכמיטאג, וי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

וואראפען, און האבען בעגייסטערט אנערקענט דעם פלאן פון א יודישען קאנגרעס אין אמע־ריקא.

א גרויסע טייל פון דיעזער בעגייסטערונג מוז צוגעשריבען ווערען דער אנווענדונג פון דעם „בעל תשובה״ — פנחס רוטענבערג. אלס געווענדער בעדייטענדער רוסישער רעוואלוצי־אנער אין אלס פארקעמפפער פון דער קאנגרעס אידעע, האט רוטענבערג בעקומען אן אויפנאה־מע אויף די מיטינגען, וואס האט דערמאהנט די היסטאריש „ברוך הבא״ס. וואס זענען אין די זעלבע זאלען געקלונגען לכבוד בערשו׳ן און לכבוד די אנדערע העלדען־מארטי׳רער פאר רוס־לאנדס פרייהייט.

אלע שיכטען פון דער יוד׳שער ארבייטער־שאפט אין ניו־יארק וענען געווען פארטרעטען בי׳ די צוויי מיטינגען. זייט־בי׳־זייט מיט די סאציאליסט׳ס און אנארכיסטיש געזאנגען וועג־טערגען פון דער יודישער ארגאניזאציאנס־בע־וועגונג אין ניו־יארק, זענען געזעסען פארשטע־הער פון „שומרי שבת״ — יודען אין יארמול־קעס און מיט לאנגע בערד און פאות, יודען וואס האבען זיך קענטיג „פראלעטאריזירט אין אמע־ריקא.

פנחס רוטענבערג איז געווען דער לעצטער רעדנער. דער קורצסטער, זאכליכסטער

„מיר מוזען האבען א לאנד״ — האט ער געזאגט.

„דאס איז דער גרונד־פרינציפ פון א יודי־שען קאנגרעס. דאס איז דער אנהויב און דער סוף פון דער קאנגרעס־אידעע.

אונזער באדענלאזיגקייט איז די אורזאך פון אלע אונזערע אומגליקען. דאס איז די אר־אור״ זאך פון דעם אנטיסעמיטיזם, די גרעסטע צרה פון גלות״.

רוטענבערג האט געדופען צו פראקטיקער ארבייט, „געהט״ — האט ער געזאגט — „אין אייערע ארגאניזאציעס און פעראיינען און אגי־טירט מאר א קאנגרעס, ווייזט דער וועלט, אז די עטליכע מענשען, וואס האבען געראטט אין אייערע נעמען — עטליכע עהרליכע אבער קורצ־זיכטיגע מענשען — זענען נישט פון אייך גע־שיקט״.

רוטענבערג האט געענדיגט מיט א התרעה צו די „זאטע און זעלבסט־צופרידענע״. „רעדט זיך ניט איין״ — האט ער זיי געזאגט — „אז איהר זיים דא פרי, איהר זיים נישט פרייי. דער קאנגרעס און זיין ענדציעל — ארץ ישראל מאר יודען — איז אן אייערע אינטערעסען פונקט אזוי ווי אין די אינטערעסען פון די גויאגטע און גפפלאגטע רוסישע יודען״.

ד״ר חיים זשיטלאווסקי איז געווען דער פארזיצענדער פון ס׳זענען ארויס־געשראטען אלס רעדנער די הערען ד״ר נחום סירקין, ב. צוקערמאן, פראפעסאר הורוויטש און ז. רעגאלסקי. בייד׳ע מיטינגען האבען אנגענו־מען פאלגענדע רעזאליוציע:

„דער מאסענמיטינג פון יודישע ארבייטער, פערזאמלט אין קופער־יניאן, דעם 4־טען אויג. 1915, ערקלערט:

„נעהמענדיג אין אנבעטראכט, אז די יודישע לאגע בכלל און איהר טראגישע פערשארפונג אין איצטיגען מאמענט בפרט, פאדערט די פער־אייניגונג און אנשטרענגונג פון אלע כוחות פון יודישען פאלק פאר זיין בעפרייאונגקאמף אויפלעבונג:

ערקלערען מיר, אז עס איז נויטיג צוזאמענ־צורופען א יודישען קאנגרעס אין אמעריקא אויף דעמאקראטישע יסודות און עס איז דער חוב פון דער יודישער ארבייטערשאפט אנצו־שליסען זיך אן דער בעוועגונג פאר א יודישען קאנגרעס.

מיר ערקלערען, אז די ארבייטער פונ׳ם קאנ־גרעס דארפען קאנצענטרירט ווערען ארום די צוויי ברענענדיגע פראגען פון יודישען לעבען:

קאמפף פאר פולע פאליטישע, בירגערליכע און נאציאנאלע רעכטען פאר יודען אין אלע לענדער אוו א זעלבסטשטענדיגע יודישע היים אין ארץ ישראל.

דאס דארף זיין די פלאטפארמע פונ׳ם יודי־שען קאנגרעס אין אמעריקא״.

מען רייצט זיך...

אין רוסלאנד האט מען נאך א פנים א סך הומאר. די צייט איז טאקי שלעכט, גאנץ פוילען און האלב ליטא און א שטיק קורלאנד זענען טאקי אין ד'יטשע הענד, נאר פון דעסטוועגען האט מען נאך אין פעטראגראדער אפיציעלע קרייזען צייט און לוסט צו שפיהלען זיך אין בעהאלטערליך, אין אום און גראד, רייצען זיך, מיט וועמען? איהר פערשטעהט דאך אליין אז רייצען קען מען זיך אין רוסלאנד נאר מיט יודען. ס'איז אזוי גרינג! דא דארף מען אפילו ניט האבען קיין סטראטעגיע. מען רייצט זיך מיט אונז. עטליכע טעג צוריק האט זיך דער רוסישער מיניסטער־קאבינעט פערזאמעלט און אנגעהויבען צו קלערען וועגען יודען, ארום דער „טשערטא אסעדלאסטי".

אביסעל שפעטליך דערמאהנט זיך. שפעטליך ארומגעקוקט זיך, נאר דאס איז שוין די רוסישע טבע. ביז דער חלף ליעגט ניט אויף דעם האלז טראכט מען ניט אין רוסלאנד פון ראטעווען זיך, און כל זמן די רוסישע אפיציעלע ספערען האבען געמיינט, אז די יודישע פראגע איז נאר א יודישע, יודען ווערען דערשטיקט און דערוואר־גען, געהען אויס ווי א ליכט, האבען זיי אפילו ניט אנגעהויבען טראכטען מכח יודען. האט מען לכתחילה געטהאן און נאך ווי אזוי, מיט אלע קונסטען! אי ווייטער, אי די ארויסגעשיקטע האבען ניט וואו און פון וואנען צו לעבען, אי כמעט די העלפט פון אגאנץ פאלק ווערט בזול הזל — „נאפלעוואט", וואס הארט עס עמיצען? נאר עס איז געקומען די שעה, אז די יודענפראגע איז געווארען א רוסען פראגע. פון אלע עקען האט מען אנגעהויבען צו שרייען גוואלד, צו „מאביליזירען די אינדוסטריע". די איינציגע האפנונגען רוסלאנדס אין דער שווערער טראגישער צייט, פערלאנגט רעפארמען פאר יודען.

די רעגירונג האט זיך געמוזט פערטראכטען וועגען דעם. בפרט נאך — הער בארק דער פינאנץמיניסטער, וואס פאהרט קיין אויסלאנד צו מאכען א נייע הלואה. מוז קומען קיין לאנדאן מיט „עפעס". מילא פריהער, אז דער קורס פון רוסישען חיל איז געשטאנען הויך אין ענגלאנד — האט הער בארק אפילו אהן „ראוונאפראוויע", אהן יודישע רעכט געקענט בעקומען געלד. היינט זענען רוסלאנדס אקציעס געפאלען — און ווער ווייסט צי ענגלאנד און פראנקרייך, בפרט נאך אמעריקא וועלען זיך כאפען געבען געלד. מען דארף אלזא דער וועלט א ביינדעל. נאט — טשעפעט זיך אב — נאט אייך די אבשאפונג פון דער „טשערטא".

נאר הפנים ניט אזוי גיך טהוט זיך ווי עס רעדט זיך. ניט אזוי גרינג ענטשליסט זיך א רעגירונג אין רוסלאנד צו מקיים זיין איהר חוב, בנוגע צו די יודען, א חוב — געגען דער וועלט אקעגען — רוסלאנד.

די רעגירונג האט לכתחילה אויסגעארבייט א פראיעקט' וואס האט געזאלט ניט נאר פארגרינגערען די יודישע לאגע, נאר פערקעהרט זי מאכען נאך שווערער, נאך פערצווייפעלטער. מען האט געפלאנט יא אבצושאפען די „טשערטא" נאר אויף אזא אופן, אז יודען זאלען פאקטיש בכלל ניט קענען לעבען אין רוסלאנד. מ'שמועסט שוין ניט וועגען דעם, וואס מאסקוי און פעטראגראד און קייזערליכע וואוינפלעצער און טורקעסטאן און „אבלאסטי וואיסקא דאנסקאווא" — ד. ה. ראסטוו און נאך אנדערע רייכסטע און בעסטע ערטער פון רוסלאנד ווערען אבגעהיט פון יודען, זיי זאלען חלילה ניט פעריודישט ווערען, נאר אפילו וואו יודען מאגען שוין יא וואוינען — מוזען זיי תמיד פארווייזען — צו האבען זיי אין דעם ארט קרובים, פארוואס האבען זיי אויסגעקליבען גראד דעם ארט, צו האבען זיי דארט — א בעשטימטע ארבייט א. א. וו. דאס הייסט נאך ערגער ווי פריהער, דאס הייסט ארויסטרייבען אידען אפילו פון דער „טשערטא"

דער פראיעקט איז געווען אזוי נאריש אזוי אזוי בארבאריש, אז דער מיניסטער־ראט האט זיך געשעהמט איהם אנצונעהמען. דער יוסטיץ־מיניסטער חוואסטאוו האט געארבייט אקעגען, ער האט—צום ערשטען מאל אין דער רוסישער געשיכטע — געזאגט אפען, אז „דאס רעכט צו לעבען", „צו וואוינען" איז ניט קיין יורידישער בעגריף, וואס זאל פערבאטען עמיצען צו וואוינען וואו ער וויל. — —

און מען האט געמאכט א פשרה. די טשערטא ווערט אבגעשאפט, נאר פעטראגראד, מאסקוי טורקעסטאן און די רעזידענצען און די דערפער בכלל בלייבען פערשלאסען.

אזוי האבען געמאלדען די רוסישע ליבעראלע צייטונגען און א היגעס בלאט האט געבראכט — א פנים ניט אהן א כונה — א „אייגענע טעלעגראם פון פעטראגראד." אז די טשערטא איז שוין אבגעשאפט געווארען, אפילו אין דערפער מעגען יודען וואוינען און קויפען ערד.

דאס איז געווארען אויף א פאר שעה א שמחה צווישען יודען

פארט עפעס!

נאר עס איז געווארען נאכט, עס איז געווארען טאג־און נאך א נאכט און א טאג, און פעטראגראד שווייגט. די רעגירונג שווייגט—זאגט ניט יא און ניט ניין. אבער די שווארצ־מאותדיגע פרעסע אין רוסלאנד רעדט. זי זאגט אפען און קלאר אז די גאנצע מעשה איז א ליגען, אז די טשערטא וועט בעזייטיגט ווערען. לאז זיין וואס עס וויל, לאז רוסלאנד ווערען שוואכער און שוואכער, לאז דער פיינד שטעהען אויפין וועג קיין פעטראגראד—נאר אידען געבען דאס מינדסטע רעכט—לא מיט א אלף. און די רעגירונג שווייגט. זי רייצט זיך מיט אונז. זי ווייזט אונז פון דער ווייטען א ביינדיל און זאגט: אפשר ווארף איך עס אייך צו, אדער אפשר ניט.

עס קען זיין — און איך גלויב דעריין, אז סוף כל סוף וועט דאס ביינדיל אראבפאלען פון די הענד פון דער היינטיגער רעגירונג. זי האט צו שוואכע צו ציטערדיגע הענד. נאר דעמאלט וועלען מיר זאגען: א דאנק אייך. איצט איז צו שפעט. מיר ווילען ניט קיין ביינדליך מיר ווילען פלייש ווי אלע מענשען רוסלאנדס, ווארום מיר האבען געגעבען אונזער בלוט ווי אלע פעלקער רוסלאנדס. מיר ווילען אלע רעכט, מיר פאדערען, און בעטען ניט קיין חסדים.

און מיט אונז וועט „אפשר גאנץ אייראפא, די גאנצע וועלט זאגען צו רוסלאנד: איצט איז צו שפעט צו שפילען דעם גרויסען פריץ וואס קען שענקען רעכט. איצט ביסט דו אגרויסער בעל־חוב, וואס מוז צאהלען דעם קרן און די פראצענטען אדער דו ביסט באנקראט.

ד"ר א. קאראלניק.

די ליידען פון די יודישע פרייוויליגע

אין דער לאנדאנער צייטונג „ארבייטער פריינד" איז אבגעדרוקט פאלגענדער בריעף פון א יודישען פרייוויליגען אין דעם פראנצויזישען פרעמדען־לעגיאן צו זיינעם א ברודער:

„. . . ווייטער קען איך דיר שרייבען, אז אין אונזער קאמפאניע איז די לעצטע צייט פארגעקומען עטוואס שוידערליכעס. אין מיין גאנצען לעבען האב איך זיך ניט געקענט פארשטעלען אזא עקעלהאפטע זאך. איך קען דיר אזוי פיעל ניט אויסשרייבען, ווייל דער בריעף קאן נאך אריינפאלען אין שלעכטע הענד, וועל איך דערפאר גענוג מוזען בעצאהלען. פונדעסטוועגען עטוואס מוז איך דיר שרייבען, וואס מיט אונז האט די לעצטע צייט פאסירט, ווייל איך קען זיך שוין מעהר ניט איינהאלטען.

שוין זיעבען מאנאטען ווי מיר זענען אין די טראנשעען און מען בעהאנדעלט אונז ערגער ווי אויף קאטארגע. מיר מוזען ארבייטען טאג און נאכט און מען גיט אונז אפילו ניט צו עסען ווי די אנדערע פראנצויזישע סאלדאטען. שוין מעהר ווי א חודש, ווי מיר געהען ארום פון איין טראנשעע ביז דער צווייטער. מיר ליידען אויך שרעקליך פון די היצען.

טרעפענדיג זיך מיט פערשיעדענע פראנצויזישע רעגימענטען לאכען זיי זיך אויס פון דעם,

די ענטוישונג

די זון האלט ביים אונטערגעהן, א רויטע ווי א קויהל, וואס האלט זיך ביים אויסלעשען שטעהט זי ביים מעריב ברעג הימעל, און פארבט אלץ אויף רויט. די דעכער, די הוילע נאקעטע בוימער, די בערג, די שטיקלעך וואלקען וואס בלאנדזען ארום אויפ'ן קלאהרען דונקעל־בלאהען הימעל, אלץ איז ווי מיט בלוט בעגאסען, עס שטארבט דער טאג.. און נאך זיין טויט לאזט ער איבער א בלוט צייכען... און אויף זיין ארט ווערט די נאכט געבוירען. א נאכט א פינסטערע, א קאלטע און אן אומעטיגע... אט אין אזעלכע פינסטערע, קאלטע און אומעדיגע נעכט דערפיהלט באריט זיין איינזאמקייט, פון וועלכע ער איז אנטלאפען מיט א קורצער צייט צוריק.

אט ליגט ער איצט אויף דער סאפע. מיט'ן געזיכט צום סופיט, מיט ברייט פונאנדערגעעפענטע אויגען און אין הארצען דריקט אן אומעט, אזא אומעט וועלכער רופט ארויס טרעהרען, עס וויינט איהם דאס הארץ און די ליפען שעפטשען:

ענטטוישט... ענטטוישט...

און די שווארצע שאטענס, וועלכע ליגען בעהאלטען אין די ווינקלען פון צימער און קריכען ארום איבער די וועגט און איבער ען סופיט ווי שלאנגען זיינען געבליבען שטהען פערגליווערט, צו הערענדיג זיך צו זיינעם א שטילען צוועהטאגטען זיפץ. און ער טראכט, וואו אהין אנטלויפט מען פון דער איינזאמקייט, וועלכע געהט אים נאך ווי א שאטען, און פערפאלגט איהם. מיט זעקס מאנאט צוריק האט ער גערענקט, אז הייראטענדיג מיט ראזען, וועט ער זיך בעפרייען פון דער איינזאמקייט... אבער איצט זעהט ער איין זיין טאות... ראזע האט איהם ניט נאר ניט בעפרייט פון דיעזער איינזאמקייט נור פונקט פערקעהרט, זיין איינזאמקייט איז איצט נאך אונערטרעגלכער און מאטערט איהם נאך מער ווי פריהער.

ער איז א הויכער, א שלאנקער, מיט טיעף דורכדרינגליכע קארא אויגען, גרויסע ארונטערהענגעדיגע ברעמען. א הויכען שטערען אויף וועלכען עס שלענגלען זיך א פאר קנייטשען, און א מילדע בלייכקייט אויף זיינע באקען זיין אונטערשטע ליפ פערלייגט זיך אביסעל אויף דער אויבערשטער און דאס גיט איהם צו א בעזונדערען חן. פון כאראקטער איז ער זעהר א שטילער און אן אבגעזונדערטער. דיעזען שטריך האבען אין איהם בעמערקט זיינע שוהל־חברים ווען ער איז נאך געווען נאר יונג, און זיין האבען איהם אנגעהויבען אויסמיידען, ווייל עס אאט זיך זיי געדוכט, אז ער האלט זיך גרויס, עס שטעהט איהם ניט אן מיט זיי צו רעדען. איהם האט עס וועניג וואס געקימערט, אדרבה, עס האט איהם נאך הנאה געטהאן. ער וועט דערוויילע קענען בלייבען אליין און ווען ער פלעגט בלייבען אליין פלעגט ער אוועק געהן אין וועלדעל וועלכער איז געווען ניט ווייט פון שטעדטעל אוועקלעגען זין אונטער א בוים און לעזען א בון ביז וואנען עס פלעגט שוין ווערען גוט פינסטער.

דער מוטער זיינער, חאסיע דער טעפערקע, א קורצע יודענע, מיט א קורצען פעריסענעם נעזעל און קליינע וואסערדיגע אויגען, וועלכע זענען אימער געווען נאס, האט שטארק הנאה געטהאן, וואס איהר אינגעל איז ניט אזא שטיפער ווי די איבעריגע קינדער. וואס ער איז פערטהאן אין לעזען ביכער: אפשר וועט גאט

Jüdische Volkszeitung № 212 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן סעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען מאנטאג י״ט אלול תרע״ה (30 August 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דייטשער ערפאלג ביי קאוונא.

די רוסען עוואקוירען ווילנא — חאלערא אין דייטשלאנד.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 29 טען אויגוסט. (אפיציעל) ביי גענעראל פעלדמארשאל פון הינדענבורגס מחנות איז דער רוסישער ווידערשטאנד געבראכען אין דרום מזרח פון קאוונא. אונזערע מחנות פערפאלגען׳ס דעם וואקלעגדן שונא. גענעראל פון מאקענזען׳ מחנות האבען אונטער אריינגעדרעט קאמפפען אב געשטופט די רוסען צו דער ליניע סאדובנע—טעוולי—קאברין.

(עסטרייכישער בעריכט).

ווין 29־טען אויגוסט (אפיציעל) אונזערע מחנות, וואס שטעהען אין מזרח פון וולאדימיר וואלינסק און ביי זלאטא ליפא האבען געברא־כען דעם שונא׳ס ווידערשטאנד אויף א פראנט פון 250 קילאמעטער.

די רוסען האבען אנגעהויבען אבצוהען זיך צוריק אונטערצינדעניג אלע דערפער אין שטעל־לעך אויף וייטר צוריקגאנג. די צאהל פון די געפאנגענע וואס מיר האבען דא גענומען איז געשטיגען ביז 10,000.

גענעראל באטהנער׳ס ארמעע, וואס בע־שעהט פון עסטרי־אונגארישע און דייטשע מחנות, געהען פארוערטס אביגער פראהאיץ אין זוארגוי, וואס די רוסען האבען געוואלט אונ־טערצ׳ צוגרייפען האבען מיר בעזעצט.

רוסישער בעריכט

פעטראגראד, 29 אויגוסט (אפיציעל) ביי ליגא איז די לאגע אונפארענדערט. אין דער פארדיריכטשארטער גענענד האבען אונזערע מחנות נאך פערביטערטע קאמפפען אבגעצויגען זיך צו מערב פון דיוזער שטאדט.

צו רעכטס פון ווילנע און צווישען דיוזער טייך און ווילנא איז דעם 27 אן 28 אויגוסט געקעמפט געוואלטן זעהער העפטיג, ווי אויך אויפן פראנט פון פאדבערעזשיע ביז אין צפין פון ווילנא ביי טראק אן גאנשיק.

זעהענדיג אז דער שונא זאמעלט גרויסע מאסען מחנות אין דרום פון וולאדימיר וואלינסק כדי צו ענטוויקלען דאריטען אן אפענסיוו צו לוצק אן סטאראיע ראשישיטיע און דערמיט ארומרינגלען אונזער רעכטען פליגעל אוו אונ־זערע פאזיציעס א״ן גאליציען, האבען מיר פאר גענומען אן איבערפהרונג פון אונזערע דאריט־גע מחנות.

אס עוואקואירונג פון ווילנא.

פעטראגראד, 28־טען אויגוסט. ווילנא ווערט עוואקואירט. די מיליטער מאכט האט שוין בע־פעהלען, אז אלע, וואס ס׳קאן צוזוץ קומען די דייטשען, זאל מען אדער אוועקפיהרען אדער פערניכטען. איבערהויפט פיהרט מען אוועק יעדער שוויקעלע מעטאל, וואס געפינט זיך אין שטאדט. די גלאקען פון די קירכען האט מען שוין אראבגענומען און מען האט עס אוועקגע־פיהרט צוזאמען מיט דאס גאנצע צייהרוג פון די קירכען קיין מאסקווא.

עס קומען אלץ אן פיעל היימלאזע פון קאוונא ווין פון די דערביי־לייגענדע געגענד׳ן די היימלאזע דערצעהלען, אז קאוונא איז פער־וואנדעלט אין א הויפן שטיינער. די גאסען זענען איבערפיהלט מיט צובראכענע מעבעל און אלערליי הויזגעשיר.

רוסישע פליהער איבער לעמ־בערג.

בערלין 29־טען אויגוסט. פון לעמבערג טע־לעגראפירט מען, אז רוסישע פליהער פליגן טעג־ליך איבער לעמבערג און ווארפען באמבעס אין שטאדט. דעם 23־טען אויגוסט האט א רוסישער לופט־פליהער געוואַרפען באמבען געגען דעם וואקזאל און האט דערביי גע׳הרג׳עט פיעל אי זענבאהן־אנגעשטעלטע. צוויי טעג שפעטער זענען וויי־טער 4 רוס׳שע פליהער גפפלויגען איבער לעמבערג, נאר ווייל זיי זענען העפטיג בעשאסטן געוואַרפען פון די עסטרייכי־שע פאר־טען זענען זיי אוועקגעפלויגען צוריק.

חאלערא נעבען בערלין.

בערלין, 29־טען אויגוסט. היינט האט די פאליציי אריינגעגעבען א התרעה, אז מען זאל נית טרינקען קיין נית געזאדענע וואסער, ווייל אין פאסטדאם, פראנקפורט און ליפניץ זענען פארגיפטע צוסאלען פון חאלערא.

די דייטשע צייטונגען בהויפטען, אז אין דעם ליגט נית קיין סכנה, אז עס זאל אויסברע־כען א חאלערא־עפידעמיע אין דייטשלאנד.

פון יודישען טעאטער.

(„די נשמה־כאפערס פון י. גארדין).

אויף דער ביהנע איז געווען י. גאר־דין מיט אלע זיינע חב׳דלעך, המצאות, ווי־צען דראמאטישע עפעקטען, טראגעדיעס און קאמע־דיעס — קורץ א וואלוועלע אידעע, וואס איז נאך דערצו ביז גאר סערוואסערט, ווען מען שפיעלט די שטיק ז ע ה ע ר גוט און מ׳האט ז ע ה ע ר גוטע דעקאראציעס און ווען דאס פובליקום בעשטעהט פון רוהיגע) סערשטענדלי־כע מענשען — דאן קאן מען נאך אויסזיצען די 4 אקטען מיט׳ן פראלאג. אבער, וו דאס אלץ איז ניט גענוג — איז טאקע ביטער.

געשפיעלט האט מען דאך ניט שלעכט. דאס הייסט: די אמאטארען זענען גענוג ווי אמאטא־רען זענען אלעמאל [געווא]לט וואס בעסער מא־כען. געשטרעבט צו מאכען די נויטיגע שטי־מונג. כמעט אלע זענען גענוג אויפן פלאץ. דער גרים איז גענוג גוט. דער טאן ריכטיג און פאסענד. איניגע, ווי ה׳ פעלדשטיין, זענען ג־ענוג נאר ניט שלעכט, פרוי און ה׳ בילאווסקי האבען פון זייער זייט זיך בעמיהט צו שאפען אויף דער ביהנע לעבען. די א׳בערגע — די ה״ה אמאטאווסקי, בארנשטיין, וואלקאוויטש און פאס־קין זענען גענוג אויפ׳ן ארט.

דער אוענד וואלט גענוג גאנץ נישקשה־דיג, ווען ניט דאס פובליקום, וואס האט זיך גע־ה לטען פונקט ווי גענד אין א שטייג, גע־שטאנען אויף איין פוס און געברומט, געמאר־ראמעט אהן אנ׳אויפהער. —

ג׳ימנאסטיק קורסען

פאר דאמען און הערדען פון דעם ערשטען סעפטעמבער. אויף העברעאיש אונטערריכט, פרי־וואטע שטונדען און אבענד קורסען. ב־סלוי.

Adr. Kr. Cristensen Bredg. 58, Tlf. 23 39.

A/s **Hannibal Sander.**

דאמפושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכן אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבערי, דאמפוואשערי און כעמישע קליידע-רייניגונגס-אנשטאלט

אבגענומען און אבגעבראכט אין אבערא

Telf. Søborg 31 og 61

קיינע כלאר, לופט געריקענט

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 3528.

Prøv engang **CRABBIE'S WHISKY.** *Faas over alt*

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Ово „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только рабочимъ или лицамъ.

פאר שוועריגע

אריגינאל-אמעריקאנער הערפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונם הערגאן „אקוסטיקאן" וועלכע רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און וועלט בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen Vesteborg. 22 Tlf. 792.

אייניגיגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קלייניג פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

נרשט-קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען. וואס ווילען עסען כשר וועלט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

א יודישער סטודענט

ואס איז נענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטערריכטעט אלע מאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטערריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ"ר 129

וויכטיג פאר צוגעריייזטע

איבער אברייזע פון דאנען וועלט ביליג פערדונגען א וואונונג פון 3 צימער מיט א מיידעל-צימער מיט *V. C.* עלעקטרישע בעלייכטונג, אין טעלעפאן אין דער שענסטער טייל פון שאדט. די גאנצע איינריכטונג (מעבעל און קיך געשיר) פון דיעזער וואוינונג וועלט גלייך פערקויפט. צום בעזוכען מעגליך פון 3-9 א זייגער.

Dosseringen 26 B 4 Sal

Tlf Nora 2678. x.

ס'וועלט געזוכט.

א עלטערע פרוי צו פאסען א הויז. סטורע רעגנעדע 17 2 זאל אבראמאוויטש.

1000 פאר גאבריוכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 3.50, 4.00, 4.50

7,95

לאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 2. 1.

כשר רעסטאראן כשר

אנגענעמע יונגע לייט בעקומען 1-טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואנ אבאנענטן 8 קר.

Nørresøgade 19 St. פרוי וועלשאווסקי.

Dansk Exres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II.330 & II.331.

וואלט וועלט איינגעפאקט און אויסגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס-שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

ס'וועלט געזוכט

א יונגער מאן פון סעדלער. זיין נאמען איז זלמן און זיין פאטער האט געהאט א גארדעראבען געשעפט אין סעדלער אן דייטש דור. ער דערער וואס קען איהם און ווייא וואו ער גפינט זיך איצט בעט מען היטטיילען אין עפטיינס רעסטאראן ראזענגארדען 11

MØBLER

וועלט ווייל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

סיליסטראס געהיימניסען

א סענסאציאנס פילם אין 3 אקטען.

Pris 75 Øre pr $\frac{1}{2}$ *k.g.*

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש-רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטן בעקומען רא- באט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגעט.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

מנין.

קראנפרינסעסגאד 46 זאל נעבען דער פאלקס- קיך דאוונט מען שחרית האלב זיבען, מנחה האלב זיבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12 ч. до 1 ч.: для ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцеляріи Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 3226.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Mag

פאר זיי ספעציעל־יודישע תפילות. אויך אוא אופן וויים מען געגוי וויפיעל יודישע סאלדאטען עס דינענן אין דער ענגלישער ארמעע.

אינטערעסאנט איז אויך, אז די ענגלישע רעגיערונג האט אבגעלאזען די יודישע סאלדאטען אויף די סדרים אן אויף שבועות.

וועגען כשרות קען די רעגיערונג נאטירליך גיט זארגען. די רעגיערונג וואלט אבער ערלויבט פריוואטע מענשען צו זארגען, אז די יודישע סאלדאטען זאלען בעקומען כשר'ע עסען מען גיט איבער, אז אויף די שאכטלען וואס די סאלדאטען בעקומען, געפינט מען צוגעקלעפט א צעטעל מיט א אויסשריפט כשר. דעם עזע שפייזען מיטץ כשר'ע צעטעל ווערען געגעבען אלע סאלדאטען, יודען אן גיט יודען. נאטירליך קען מען גיט בעהויפטען, אז דאס עסען איז ווירקליך כשר. איצטער ווערט אנגעהויבען אן אויספארשונג, וי אזוי דער צעטעל קומט אויף די שפייזען.

צווישען די יודישע סאלדאטען אין אפיציערען אין דער ענגלישער ארמעע גפינען זיך פארשטעהער פון אלע שיכטען פונ'ם ענגלישען יודענטום, פון די רייכסטע ביז די אריסטאקיעל ויהן פון רבנים זענען צווישן דער הרג'עט געווארען. די יודישע מיטחפים, ווי די פאמיליע ראטשילד אין אנדערע, האבען אויך געשיקט זייערע זהן אין דער ארמעע.

א אינטערעסאנטען פאקט גיט איבער דער בעקאנטער יודישער שריפטשטעלער און כלי־שהויער, ישראל זאנגוויל, אז 10 פראצענט פון די זואלדען (אלוש־יודישע מהנות) זענען יודען.

פאר און געגען א יודישען קאנגרעס.

ווי עס שיינט וועט זיך די אמעריקאנישע יודישע ארגאניזאציע "דזשואיש קאמיטע" נישט בעטייליגן צוזאמען מיט אלע אנדערע יודישע ארגאניזאציעס אין דעם צוזאמענרופען פון יולי 1914 ביז דעם 1־טען יולי 1915, דאס הייסט הונדערט, ווערט פרעדעריציא בעצייכענט אלס יודישע „ירושלים" פון דענעמארק נרק.

און אזוי ווי אומעטום, איז אין דענעמארק גרויזען, זו וואו עס זענען נאר בעקומען עטליכע יודישע בעדייטענדע לויט האבען זיי גלייך נאכגעמאכט אנדערע יודען און בעבעטען עריליובניש צו בעווייזען זיך.

דורכדעם איז אוסגעקומען, אז די ערשטע אריינגעוואנדערטע, זענען געווען א מין אריסטאקראטיע צווישען די נאכהער אנגעקומענע. גרעבענע פון נויט און הונגער, ויעלכע זענען געווען געצוואונגען, וועהנסטענס די ערשטע צייט, אנקומען צו זיי נאך הילף.

בן־שמואל.

די יודישע עמיגראציע

ווי ווייט די מלחמה האט געווירקט אויף דער יודישער אימיגראציע אין אמעריקא, קען מען זעהען פון דעם אפיציעלען ראפארט, וואס איז איצט אריסגעקומען אין וואשינגטאן. דער ראפארט צייגט, אז פון דעם 1־טען יולי 1914 ביז דעם 1־טען יולי 1915, דאס הייסט אינ'ם משך פונ'ם גאנצען מלחמה־יאהר איז קיין אמעריקא אנגעקומען מיט 111000 יודישע עמיגראנטען וועניגער, ווי אין פריהערדיגען יאהר.

די מלחמה האט אויך געווירקט אויף דער אלגעמיינער אימיגראציע. דער גרעסטער אבפאל איז געווען אין דער איטאליענישער אימיגראנטן, נעמליך 238 טויזענד וועהנענד דער יודישער, רוסען 40000 וועהנענד, דייטשען 59 טויזענד, אונגארן 40000 רומענער 22 טויזענד וועהנענד א. א. וו.

בסך־הכל זענען אנגעקומען אין דעם יאהר 326700 אימיגראנטען בשעת אין מאהריגען יאהר זענען אנגעקומען 1.218.480.

די „רויטע האלב־לבנה".

פאר עטליכע טעג האט די „פראנקפורטער צייטונג געבראכט א ידיעה, אז די דייטשע יודען האבען גיזאמעלט הונדערט טויזענד מארק פאר ארעם טערקישען „האלב־לבנה", דאס הייסט פאר דעם טערקישען רויטען קריין. פאר די גלות איז אין בערלין געקומען גיזאמלען פיעל מיטלי־צייטיש מאטעריאלען און אבגעשיקט געווארען קיין קאנסטאנטינאפאל.

די „פראנקפורטער צייטונג" בעמערקט צו דיזער ידיעה, אז מען האט זיך אין קאנסטאנטינאפאל מיט דיזער מתנה פון יודען בע יונדערע געפרעמט.

דער ניו יארקער טערקישער נענעראל־קאנסול האט זיך איצט געוונדערט צו דער ניו יארקער יודישער פרעסע מיט א בקשה אז זי זאל אבדרוקען די ליסטע פון נדבים וועלכע גיבען נדבות פארן טערקישען „האלב־לבנה".

הילפס־ארבייט אין אמעריקא.

די טעג איז אין ניו־יארק אבגעהאלטען גווארען א קאנפערענץ אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט 110 יודישע ארגאניזאציעס, כדי צו בעהאנדלען די פראגע וועגען שאפען גרעסטע־רע פאנדען צו שיצען די אונגליקליכע יודען אין די מלחמה לעזדר.

די קאנפערענץ האט אויסגעוועהלט א קאמיטע אויף צו ארבייטען אויף די ערשטער די הייסט אויפגאבע פונ'ם קאמיטע איז אן שפאט זוכען כסדר נדבות, צו שאפען א „פאנד וועלכער זאל האבען שטענדיג צוהאלער לויט די מעגליכקייט פונ'ם צוהאלער די קאנפערענץ האט אויך בעשלאסען צו אנהויבען א בריוסע פראפאגאנדא אין גאנץ אמעריקא לטובת די לידענדע יודען פון דער מלחמה.

שוואריצער בוך וועגען יודען.

דער ארגאניזאציאנס קאמיטע פר צוואמענרופען א אידישען קאנגרעס קלייבט דיך א־ריסצולאזען א „שוואריצע בוך" אין וועלכען עס וועלען איבערגעגעבען ווערען זאקומענטען וועגען די לידען וואס די אידען שטעהען אין אירצט אוים איז די מלחמה לענדער אויך איבער. וועגען די שוואריצע בוך וועט דער אידישער קאנגרעס־קאמיטע בעפיהלן צו וועקען דאס געוויסען פון אמעריקא און פון דער גאנצער וועלט לטובת אונזערע געפינגעטע ברידער און שוועסטער, פון די אלע גלעלע בלוט, גרויזע און אנדערע אפיציעלע „ביכער" וועט דער אידישער „שוואריצע בוך" גיווים זיין דאס שרעקליכסטע און סינסטערסטע. דעם נאמען וואס עס וועט טראגען וועט עס גיווים פערדינענען.

וואס טהוט מען מיט די וואגאנען אידען?

די פערוואלטונג פון דער רוסישער דרום מערב באהן בעקומט לעצטענס א מאסע אנפראגען פון סטאנציאנס־שעפ'ען וועגען דעם, וואס זיי זאלען מאכען מיט די מאסען שטעהענדע וואגאנעס פון די פלאטע אידען, וועלכע האבען זיך אנגעקליבען אין פערשידענע צענטראלע פערבינדונגס סטאנציעס, און בעפינען זיך אין א קריטישער לאגע.

די באהן פערוואלטונג האט בעפרילען, זעהן צוצוטשעפען אזעלכע וואגאנעס צו משא צוגען אן אבשיקען זיי אין גרעסערע שטעדט.

א קורס ענדערונג אין רומלאנד.

פון פעטראגראד שרייבט מען אונז, אז די עקס רעגטע פון גאסוד, דומא האבען זיך ארומגעטראגען מיט פלענען צו בילדען א דעמקראטישע רעגירונג פון דער רעגירונג און די אקטערע מאכט. וי אוך זעהען, אז די רעגירונג זאל גליך פאנאנדערלאזען די גאסוד־דומא.

דער קורס פון דער רוסישער רעגירונג האט זיך אין דער לעצטער צייט אזוי גענדערט, אז דיעזע פאליטיק פון די רעכטע אין דומא, איז פאלשטענדיג ניט גענוגענד.

בריסט־לימאווסק געפאלען.

די ידיעה, אז די רוסישע פעסטונג בריסט־ליטאווסק איז ערוברט געווארען פון די דייטשע, איז נאך נישט באשטעטיגט. מחנות איז אנגעקומען אין דעדאקציע, זוען א טייל צייטונגען זענען שוין בעווען אבגעדרוקט און דערפאר זענען א טייל בלעטער פון פרייטאג ערשיינען אהן דער וויכטיגסטער ידיעה.

אויך דער ערשטער זיים היינט גפינען אונזערע לעזער א בענויעם בעריכט און פרטים, וויי אזוי די אויבענדערמאהנטע פעסטונג איז ערוברט געווארען.

די רעדאקציע.

וואס טהוט מען מיט די וואגאנען אידען?

די פערוואלטונג פון דער רוסישער דרום מערב באהן בעקומט לעצטענס א מאסע אנפראגען פון סטאנציאנס־שעפ'ען וועגען דעם, וואס זיי זאלען מאכען מיט די מאסען שטעהענדע וואגאנעס פון די פלאטע אידען, וועלכע האבען זיך אנגעקליבען אין פערשידענע צענטראלע פערבינדונגס סטאנציעס, און בעפינען זיך אין א קריטישער לאגע.

די באהן פערוואלטונג האט בעפרילען, זעהן צוצוטשעפען אזעלכע וואגאנעס צו משא צוגען אן אבשיקען זיי אין גרעסערע שטעדט.

א קורס ענדערונג אין רומלאנד.

פון פעטראגראד שרייבט מען אונז, אז די עקס רעגטע פון גאסוד, דומא האבען זיך ארומגעטראגען מיט פלענען צו בילדען א דעמקראטישע רעגירונג און די רעגירונג פון דער רעגירונג זאל גליך פאנאנדערלאזען די גאסוד־דומא.

דער קורס פון דער רוסישער רעגירונג האט זיך אין דער לעצטער צייט אזוי גענדערט, אז די רעכטע אין דומא, איז פאלשטענדיג ניט גענוגענד.

בריסט־לימאווסק געפאלען.

די ידיעה, אז די רוסישע פעסטונג בריסט־ליטאווסק איז ערוברט געווארען פון די דייטשע, איז נאך נישט באשטעטיגט. מחנות איז אנגעקומען אין רעדאקציע, זוען א טייל צייטונגען זענען שוין בעווען אבגעדרוקט און דערפאר זענען א טייל בלעטער פון פרייטאג ערשיינען אהן דער וויכטיגסטער ידיעה.

אויך דער ערשטער זיים היינט גפינען אונזערע לעזער א בענויעם בעריכט און פרטים, וויי אזוי די אויבענדערמאהנטע פעסטונג איז ערוברט געווארען.

די רעדאקציע.

פאר און געגען א יודישען קאנגרעס.

ווי עס שיינט וועט זיך די אמעריקאנישע יודישע ארגאניזאציע "דזשואיש קאמיטע" נישט בעטייליגן צוזאמען מיט אלע אנדערע יודישע ארגאניזאציעס אין דעם צוזאמענרופען פון יולי 1914 ביז דעם 1־טען יולי 1915, דאס הייסט הונדערט, ווערט פרעדעריציא בעצייכענט אלס יודישע „ירושלים" פון דענעמארק נרק.

און אזוי ווי אומעטום, איז אין דענעמארק גרויזען, זו וואו עס זענען נאר בעקומען עטליכע יודישע בעדייטענדע לויט האבען זיי גלייך נאכגעמאכט אנדערע יודען און בעבעטען עריליובניש צו בעווייזען זיך.

דורכדעם איז אוסגעקומען, אז די ערשטע אריינגעוואנדערטע, זענען געווען א מין אריסטאקראטיע צווישען די נאכהער אנגעקומענע. גרעבענע פון נויט און הונגער, ויעלכע זענען געווען געצוואונגען, וועהנסטענס די ערשטע צייט, אנקומען צו זיי נאך הילף.

בן־שמואל.

די יודישע עמיגראציע

ווי ווייט די מלחמה האט געווירקט אויף דער יודישער אימיגראציע אין אמעריקא, קען מען זעהען פון דעם אפיציעלען ראפארט, וואס איז איצט אריסגעקומען אין וואשינגטאן. דער ראפארט צייגט, אז פון דעם 1־טען יולי 1914 ביז דעם 1־טען יולי 1915, דאס הייסט הונדערט, ווערט פרעדעריציא בעצייכענט אלס יודישע „ירושלים" פון דענעמארק נרק.

אין דערוועלבער פרוויולעגיע — פראנראף 21 שטאהס: א סינאגאג פאר יודען, אויב זיי וועלען פערלאנגען צו בויען ווערט בעווילליגט.

עס איז דערביבער קיין חדוש, וואס די יודען פון גרויס־הערצאגטום „שלעזוויג־האלשטיין" (גרענצט גיט וויים פון פרעדעריציע אין האס גפינערט צו דענעמארק ביז 1864) וועלכע זהבען זיך דאהטען גפינגען אונטער ערגערע רעכטליכע בעדינגונגען. האבען זיך אבערגעציגען קיין פרעדעריציא.

די ערשטע שול איז ערשט אויסגעבוים געווארען אין יאהר 1720. ביז דאן פלעגט מען דאוונען אין פריוואטע מנינים.

דאס רעכט אויף ארץ־ישראל.

2.

נאך דעם איצטיגען קריעג וועט ארץ־ישראל געהערען צו דעם, וועמען דער פריעדענס־קאנגרעס וועט בעשטימען פאר איהר בעלי הבית. עס איז גאנץ זיכער, אז דער פריעדענס־קאנגרעס וועט זיך רעכענען מיט דעם ווילען פון די אראבער, אבער ניט ווי מיט א צד, וואס האט א ר ע כ ט אויף סואווערעניטעט אין פאלעסטינע, נאר ווי מיט א פאקטישער מאכט, וועמעס אינטערעסען מען דארף אריינרעכענען אין חשבון. „אריינרעכענען אין חשבון". אבער ניט מעהר. פאדערען קאנען די אראבער נאר, אז ווער עס זאל ניט זיין זייער נייער פאלי־טישער בעלה־בית זאלען ניט געשמעלערט ווע־רען יענע רעכט זייערע, וואס זיי האבען געהאט ביז אהער, אז זיי זאלען אויסגעגליכען ווערען אין זייערע בירגערליכע, פאליטישע און נאציא־נאלע רעכט מיט די ק־נדער פון יענעם פאלק, וועמען עס וועט איבערגעגעבען ווערען די שטאאטליכע סואווערעניטעט.

די פרינציפען פון דעם נ י י ע ם פעל־קער־רעכט קאנען אודאי ניט בעטראכטען דעם אראבער פאר דעם רעכטליכען בעלה־בית אין ארץ־ישראל.

דאס נייע פעלקער־רעכט איז נאך ערגעץ ניט אריין אין לעבען. אבער ער איז שוין פרא־קלאמירט געווארען אין דער סאציאליסטישער טעאריע, און מיר סאציאליסטען, זענען מחיוב צו האלטען זיך פאר איהם, צו קעמפען פאר איהם. זיין גרונד־פרינציפ איז ארויסגעזאגט און וויסענשאפטליך אנגעווענדעט געווארען אין דעם דריטען באנד פון קארל מארק'ס „קאפיטאל". דארטען בעווייזט דער גרעסטער טעארעטיקער פון דער נאציאנאל־עקאנאמיע און דעם סאצי־אליזם אז ערד, לאנד קאן ניט זיין קיין אייגענ־טום, ניט נאר ניט פון איינצעלנע מענשען, נאר אויך פון א גאנצען פאלק.

ערד און לאנד קאנען נאר זיין אין „ב ע־ז י ץ", אבער ניט אין „אייגענטום". דער בע־זיץ־רעכט אויף ערד און לאנד, קאן, לויט דעם נייען, סאציאליסטישען שטאנד־פונקט, שטאמען ניט פון עראבערונג, ניט פון קויף־און פערקויף, ניט פון פריוואט־רעכטליכע אבמאכונגען, נאר איינציג און דורכאויס פון מ ע נ ש ל י כ ע א ר ב י י ט.

נאר דאס, וואס איך בעארבייט מיט מיינע הענד, נאר דאס איז „מיינע". קיין פאלק קאן ניט בעארבייטען ערד און זאגען „דאס איז מיין" און פערו,עהרען וועמען עס איז צו קומען און צו בעארבייטען עס.

פון א סאציאליסטישען רעכט־שטאנד פונקט האבען די אראבער א רעכט אין ארץ־ישראל, נאר אויף אזוי פיעל לאנד וויפיעל זיי בעארביי־טען מיט זייערע אייגענע אראבישע הענד. עס איז אבער דא אין ארץ־ישראל א היבשע מאסע ניט בעזעצטע לענדערייען, וואס קענען, ביי אן אינטענסיווער ווירטשאפט, געבען חיונה א סך א גרעסערער בעפעלקערונג, איידער די איצטיגע אראבישע. און איך זעה ניט איין, מיט וועלכען יושר וואלט מען געקענט פארוועהרען יודען צו פאהרען אהין, צו בעארבייטען יענע לענדערייען, צו ענטוויקלען אינדוסטריע און האנדעל אין די שטעדט און צו ווערען די מאיא־ריטעט אין דעם גאנצען לאנד.

בעת איך האב געזאגט, אז „ארץ־ישראל האט שוין א חתן" האב איך דערמיט געמיינט, אז דער איצטיגער פאקטישער בעל־הבית אין ארץ־ישראל, דער אראבער, וועט, אונטער דער טערקישער הערשאפט, זיך ניט רעכענען מיט דעם יושר און וועט ניט דערלאזען, אז אידען זאלען ווערען די מאיאריטעט. ער וועט דולדען אונזער קאלאניזאציע אזוי לאנג, ווי ער וועט קאנען פראפיטירען פון איהר, און אזוי לאנג ווי מיר וועלען נאך זיין אין א פערשווינדענדען מיוט, קוים וואקסט אן אונזער בעפעלקערונג צו שטארק, אזוי דארפען מיר זיך רעכענען מיט אן אויפשטאנד פון די אראבער אנטקעגען אונז און מיר קאנען לכתחילה זיין זיכער, אז דער טערק וועט אונז ניט קאנען בעשיצען פון זיי, ווייל עס וועט זיך איהם ניט לוינען איינצוריי־סען זיך מיט די אראבער. דערפאר בין איך גע־ווען געגען דעם, מיר זאלען לעגען וועלכע עס איז טעריטאריאליסטישע האפנונגען אויף ארץ־ישראל, אויב מיר קאנען ניט געווינען די ארא־בער אויף אונזער זייט.

איצטער איז אבער די לאגע א גאנץ אנדע־רע. די איצטיגע בעלה־בתים פון דעם ערד־באל, די גרויס־מעכטען, וועלען דארפען בעשטימען דעם גורל פון אלע טערקישע פראווינצען און אויך פון ארץ־ישראל. זיי קאנען בעשטימען אז פאלעסטינע זאל ווערען א פאליטיש אונאבהענ־גיגער שטאאט, אז די ניט בעזעצטע לענדעריי־ען זאלען איבערגעגעבען ווערען דעם אידישען פאלק, אז יעדעס פאלק, וואס יועט וואוינען אין דעם נייען שטאאט, זאל זיין אויטאנאם אין זיין אינוועניגסטען נאציאנאל קולטורעלען לעבען.

וואס קאן דא דער „התן" כהאן ניט ער האט רעכט, זיך צו שטעלען אנטקעגען דעם, ניט ער־קאן האבען די מאכט צו געהן אנטקעקען דעם ווילען און דעם בעשלוס פון די גרויס־מעכטען.

מיר אבער האבען איצטער א רעכט צו פא־דערן אז מען זאל אונז לאזען גרינדען אין ארץ־ישראל א פאליטיש־זעלבסטשטענדיגע היים, א ברעקעל ניט פערקלערענדיג יענע רעכט, וועלכע עס קומט על פי דין און על פי יושר דעם אראבישען פאלק.

דר" ·ח· זשיטלאווסקי·

יודען אין דער ענג־לישער ארמעע.

פון לאנדאן שרייבט מען אונז: איבער 25 טויזענד יודען געפינען זיך אין דער ענגלישער ארמעע. דיעזער פאקט ווערט בעשטעטיגט פון רבי הערץ, און רבי אדלער, וועלכע האבען זיך ניט־לאנג צוריקגעקעהרט פון שלאכטפעלד אין בעלגיען, ווי אויך ווערט עס בעשטעטיגט פונ'ם ענגלישען קריעגס־מיניסטעריום.

אויפ'ן שלאכט פעלד געפינען זיך איצט ניט וועהניגער ווי 20 טויזענד יודען און אין די מיליטערישע לאגערען אין לאנד גופא געפי־נען זיך מעהר פון 5000 יודישע סאלדאטען.

נעהמענדיג אין אנבעטראכט דאס אין ענג־לאנד געפינט זיך 220.000 יודען, מאכט עס 10 פראצענט פון דער גאנצער יודישער בעפעלקע־רונג, פראפארציאנעל א אונגעהייערע גרויסע צאהל.

אומעדום גיט מען צו, אז די יודען ווייזען ארויס גרויס פאטריאטיזם. זיי זענען געווען די ערשטע, וואס האבען זיך אבגערופען אויף דעם רוף צום קריעג. און אויף די שלאכטפעלדער זענען זיך די יודישע סאלדאטען די ערשטע מקריב.

„קיין ענגלישער סאלדאט האט ביז איצט ניט ארויסגעוויזען מעהר בראווקייט און פעהיג־קייט ווי דער יודישער סאלדאט", דאס איז גע־ווען די מיינונג, וואס פעלדמארשאל דזשאהן פרענטש, דער הויפט קאמאנדיר פון דער ענג־לישער ארמעע, האט ארויסגעזאגט.

אין ענגלישען קריעגס־מיניסטעריום און אי־בעראל אנערקענט מען אויך די איבערגעבענ־קייט און אפפערוויליגקייט פון די יודישע סאל־דאטען.

די רבנים הערץ און אדלער האבען געמאכט א ספעציעלע אונטערזוכונג און האבען ארגאני־זירט די יודישע סאלדאטען, כדי אבצוהאלטען

פון יודישער געשיכ־טע אין דענעמארק.

I

נאכ'ן גירוש שפאניען, ווען בערך איבער זעקס־הונדערט־טויזענד יודען האבען געמוזט פערלאזען זייער היים און זוכען אנ'ארט, וואו־עס־איז כאטש צו שפארען זיך, און פיעלע פון זיי זענען פון נויט און טלטול הדרך אומגעקומען, איז עס דעם יתר הפליטה דאך געלונגען צו בע־קומען א מקום מנוחה אין די פאלגענדע לענדער: צפון־אפריקא, טערקיי, איטאליען, פראנקרייך און האלאנד.

אין האלאנד האט מען זיך צו ערשט בע־צויגען צו די נייע אנגעקומענע מיט חשד, אבער אין משך פון יאהרען האבען זיי דאך ערווארבען דעם חן פון די האלענדער און האבען בעקומען אלע פרייהייטען.

זייער פערהעלטניסמעסיג גליקליכע לאגע האט ארויסגערופען א גרויסע צוואנדערונג פון דייטשע און פוילישע יודען און א דאנק די איינ־געוואנדערטע יודען איז האלאנד'ס מסחר בע־דייטענד געשטיגען.

דער דענישער קעניג כריסטיאן דער פיערטער אונטער וועמעס סוווערעניטעט הא־לאנד איז דאן געווען, האט דאס בעמערקט און אין 1622־טען יאהר האט ער פערבעטען די יו־דען צו בעזעצען זיך אין קאפענהאגען.

מיט עטליכע יאהר שפעטער האט ער איינ־געלאדען צו זיך דעם בעריהמטען ארצט און טעאלאג־תלמודיסט, חבר און בן־עיר פון שפי־נאזא, ד"ר בנימין מוסאפי, פון אמסטער־דאם, אלס לייב ארצט. דיעזען אמט האט ער פערנומען ביז קעניג כריסטיאן דעם 4־טען'ס טויט אין יאהר 1648, דאן האט ער פערלאזען קאפענהאגען און איז אוועקגעפאהרען צוריק קיין אמסטערדאם. דארטען האט מען איהם אנ־געבאטען די כסא הרבנות, וועלכע ער האט אנ־גענומען און איז פערבליבען אמסטערדא־מער אב־בית־דין ביז זיין טויט.

*

נאך דער דעניש־שוועדישער מלחמה פון 1658־59, ביי וועלכער דענעמארק האט פערלא־רען די פראווינץ סקאנע, האט דער דענישער קעניג פריעדריך דער דריעטער געגעבען דער שטאדט נאקסקאוו (בעלעגען אויף דענישען אינזעל לאנגעלאנד), וועלכער איז אויסגעקומען צו אויסהאלטען א שווערע בעלאגערונג און איז דורכדעם שטארק פעראר עמט געווארען, פאל־גענדע פריווילעגיעס: פריי פון שטייערען אויף 24 יאהר און גלייכע רעכט פאר איינגעוואנדער־טע. דאס האט צו געצויגען א גרויסע צאהל יודען פון די דערביילינגענדע דייטשע פראווינ־צען וואס האבען זיך דארטען בעזעצט, אזוי אז אין יאהר 1714 האבען זיי געהאט א היבשע קהלה, א אייגענע אויסגעבויטע שול און האבען געפייערט דעם חנוכת הבית פון דער ערשטער שול אין סקאנדינאוויען, וועלכע האט געהאט ערלויבניש פון דער אווטאריטעטער מאכט.

*

נאך די אלע פערזוכען פון קעניג פריעדריך דעם דריטען צו שאפען א שטאדט ביי דער פעסטונג „פרעדעריציא", וואס זענען אלע ניט געלונגען, ווייל די פויערן פון די דערביילינגענ־דע שטעדט און דערפער האבען ניט גערען אויס געוואנדערט, איז מען געווען געצוואונגען צו געבען דער שטאדט פרעדעריציא נייע פריווילע־גיעס. נעמליך: פרייהייט פאר אלע אהן אונ־טערשיעד פון גלויבען און נאציאן, אמנעסטיע פאר פערבריעכער, ווי פון לאנד גופא, אזוי אויך בורחים פון אנדערע לענדער, ווען זיי בעזעצען זיך נאך אין פרעדעריציא און צאהלען 6 רייכ

Jüdische Volkszeitung № 211 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mentergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען זאנטאג י"ח אלול תרע"ה (29 August 1915)

אבגעשאפט דעם תחום המושב אין רוסלאנד.

פרטים וועגען ברעסט־ליטאווסק עראבערט.

אבגעשאפט דעם תחום המושב.

„בערלינסקע טידענדע"ס ספעציעלער קא־
רעספאנדענט פון פעטראגראד טעלעגראפירט
צו זיין צייטונג סרייטאג דעם 27־טען אוי וסט:
ער ערשטער גרויסער שריט צו א בעפריַיטן די
יודען איז אויפ א פאקט. דער רוסישער מיני־
סטער־ראט האט אין זיין נעכטיגער זיצונג ענד־
ליך אננענומען צו גאנצען דיי ו דן
רעכט צו באזעצען זיך
און צו ערווערבען פעסטען
אייגענטום אומעדום אין
די רוסישע שטעדט און דער־
פער. א חוץ פעטראגראד, מאסקווא און נע־
וויסע אנדערע ערטער, וואס ליגען אין תחום
פון רוסישען הויף־מיניסטעריום, (צארסקאיע
סעלא אין פעטערהאף) וי אויך אין טורקעסטאן
און דאנער קאזאקען־דיסטריקט.

דאס לעזונג פון דער יודען־פראגע, ווערט
דא בעטראכטעט אלס א אויסדרוק פון דער ני־
ער פאליטיק, וואס האט אנגעהויבען הערשען
אין רוסלאנד.

ברעסט־ליטאווסק

די נעכרשטאָ דעם 26־טען אויגוסט זענען
די דייטש־ עסטרייכישע מחנות אריינגעדרונגען
אין דער רוסישער פעסטונג ברעסט־ליטאווסק
און האבען זי בעזעצט.

די פרטים פון דעם ערא בערונג פון בר סט־
ליטאווסק זענען זעהר ר פרעכטיגע אזוי־
ום בייספיל, האט דער דייטשער אפיציעלער
בעריכט בעהויפטעט אז די פעסטונג איז ערא־
בערט געווארען דורך שטורם־אנגריפען, בשעת
די רוסען בעהויפטען, אז זיי האבען פרייוויליג
אבגעליידיגט די פעסטונג.

„טאגעבלאט"ס ספעציעלער קארעספאנדענט
בייט עסטרייכישען מיליטער טיילט מיט, אז די
רוסען האבען פריהער אננעצינדען די גאנצע
פעסטונג און נאכדעם האבען זיי עס פערלאזען,
און אז פון די 53000 איינוואוינער פון ברעסט
ליטאווסק, זענען זעהער וועניג פארבליבען
דארטען, ווען די דייטשען זענען אריין אין פעס־
טונג.

גאנץ איינשטימיג דערמיט טיילט מיט דער
רוסישער גענעראלשטאב: שוין פאר א גע ווי־
סער צייט צוריק איז בעשלאסען געווארען אין
א גיך צופאל צו פערלאזען די פעסטונג ברעסט־
ליטאווסק, כדי ניט צו ריזיקירען, אז דער דאר־
ט־גער גארניזאן וואס איז בעשטאנען פון 100
טויזענד מאן זאל גענומען ווערען גפאנגען
דערמאר, האבען מיר ביסלעכווייז ארויסגעפירט
פון דארטען אלץ וואס די דייטשען האבען גע־
קענט געברויכען און צום סוף האבען מיר פער־
לאזענדיג די פעסטונג, אונטערגעצונדען זי.

ווי עס שיינט זענען די דייטשע אפטונגען,
וועלען פערכאפען די רוסישע ארמעע בי ברעסט־
ליטאווסק און פארניכטען זי, ניט ערפילט גע־
ווארען.

א יו־ישער אדמיראל.

עס איז די וואך גערעדט געווארען פון דימאס־
רעגלען, וואס אמעריקא נעהמט צו פערבעסע־
רען איהר פלאטע זי האט נעשטימט אלס שעף
פון איהר פלאטען־בירא פאר ערפינדונגען דעם
יודישען אדמיראל אראהאר שטרויס, וועלכער
איז אליין אן ערפינדער.

מר. שטרויס איז דער אייניציגער יודישער
אדמיראל אין דער גאנצער וועלט, און ער האט
זיין לאנד שוין פיעל נוצען געבראכט דורך זיי־
נע ערפינדונגען.

אמעריקא און דייטשלאנד.

לאנדאן, 27־טען אויגוסט. פון וואשינגטאן
טעלעגראפירט מען: בשעת א קאנפערענץ מיט'ן
פרעזידענט ווילסאנ'ס קאבינעט'ס שעף, אינערן
מיניסטער לאנסינג, האט דייטשער באמשאפטער,
גרעוו בערנסטארף, פראקטיש ערדעדט צו גע־
זאגט, אז דייטשלאנד וועט בעשרענקען דעם
אונטערוואסערקריג אזוי, אז די אמעריקאנער
וועלען דערפון מעהר ניט ליידען.

גרעוו בערנסטאף וואלט איצט אב נייע טע־
לעגראפישע אינסטרוקציעס פון דייטשען אוי
סערן־מיניסטעריום, און דער אויסערן־מיניסטער
לאנסינג האט געמאכט אויפמערקזאם, אז די
פעראיינטע שטאאטען וועלען וואלטען אויפ'ן א־
פיציעלען דייטשען ראפארט נאר ביז א בעש־
טימטער צייט.

אייזערנע געלד אין דייטש־לאנד.

בערלין, 27־טען אויגוסט. דער פערבאנד־
ראט האט נעכטען בעשלאסען צו אבשטעמפלען
נייע 5־פפענניג־מטבעות פון אייזען.

דיעזער אונגעוועהנליכער שריט ווערט מא־
טיווירט דערמיט, וואס אין צו לעצט איז פער־
שטארקט געווארען דער געברויך פון קליין געלד,
אין די טיילען וואס דייטשלאנד האט ערא־בעפירט.
כדי צו שאפען אזוי פיעל קלייניע מטבעות מוז
מען געברויכען פיעל מעהר קופער, ווייפיעל די
מלוכה פערמאגט. און דעריבער וועט מען מא־
כען די נייע געלד פון אייזען און ניקעל.

נייער „עטאפ" פון ארויסגע־שיקטע אידען.

דעם 7־טען אויגוסט איז דורכגעפאהרען
א־יבער קיעוו אויפ'ן וועג נאך פענזער גובערניע
א פרישער עטאפ פון 420 אידען, וועלכע זענען
ארויסשיקט געווארען פון די שלאכט־געביטען
אין וואהלינער און מאדאליער גרענץ געגענדען.

רומעניען גרייט זיך.

פאריז, 27־טען אויגוסט. פון זשענעווע טע־
לעגראפירט מען: אלע רומענישע אפיציערען
און רעזערוו אפיצירען. וואס געפינען זיך
איצט אין שווייץ האבען בעקומען א בעפעהל
צו פערלאזען שווייץ און קומען און מעלדען
זיך אין זייערע רעגימענטען.

בייַ דער סערבישער און רומענישער גרע־
נעצען געהען פאר גרויסע קאנצענטרירונגען
פון דייטש־עסטרייכישע מחנות.

די רומענישע רעגירונג האט מאביליזירט
דאס גאנצע אייזענבאהן־מאטעריאל און האט עס
נעשטעלט צום דיספאזיציאן פון מיליטער.

פון צ. ב.

דעם בעריכט פון דער זיצונג פון צענטראל
ביורא, בנוגע די לעצטע ארויסשיקונג פון רוסי־
שע יודען, בריינגען מיר אין מארגענדיגען נומער

א דאמען און הערן ציקעל

ווערט פערקויפט בייַ וואלקאוויץ (פרינ־
צענגאדע 9, וי אויך פערשיידענע רעפארא־
ציעס ווערט אויסגעפיהרט.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם 28־טען אוגוסט אום האלב 9 אוועגד, ווערט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפערס"

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

א לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר׳ בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר׳ דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מ איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פון׳ם הערארג „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און וועג בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג. *W. Damm Vesteborog. 22 Tlf. 792.*

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

rand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קלייניע פרעמיעס און אויך די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

en gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle מיללע

Hotel Mølleberg Mølle

רשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אפאג אין צימער פון 1,50 אפא ער יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסואהל פון פיש און מיל געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

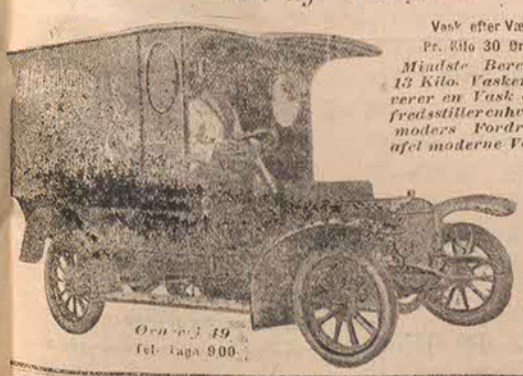

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Hus moders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ordrer: 19
Tel. Tage 900

א יודישער סטודענט

ואס איז געווי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און כאכמאטיק אונטערריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש. דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטער ריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקצייטונג נ׳ר 129

וויכטיג פאר צוגעריזטע

איבער אבריזיע פון דאנען ווערט ביליג פערדונגען א וואונונג פון 3 צימער מיט א מיי דעל־צימער מיט *V. C.* עלעקטרישע בעלייכ טונג, און טעלעפאן אין דער שענסטער טייל פון שטאדט. די גאנצע אינריכטונג (מעבעל און קיך געשירר) פון דיעזער וואוינונג גלייך פער קויפט. צום בעזוכען טעגליך פון 3־9 א זייגער.

Dosseringen 25 B 1 Sal

Tlf Nora 2678. x.

סיוערט געזוכט.

א עלטערע פרוי צו פאטען א הויז. סטורע רעג נעגאדע 17 2 זאל אבראמאוויטש.

Restauration Rundetaarn
Trinitatis Kirkeplads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

א דאמען און הערן ציקעל

ווערט פערקויפט ביי וואלקאוויץ (פריי צענסגאסע 9. ווי אויך פערשידענע ״עפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט.

כשר רעסטאראן כשר

אנגענעמע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען אן קעמט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 אין אויך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresogade 19 St.*

Danskp Exres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

וואך ווערט אינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די בילינסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקסטרע־שיקונגען פאר 7 סעג קיין פעטראגראד.

סיוערט געזוכט

א יונגער מאן פון סעדלקע. זיין נ׳ מען איז זעלמן אן זיין פאטער האט געהאט א גארדערא בען געשעפט אין סעדלקע אן הייסט דוד׳ יע׳ דערער וואס קען איהם אן וויא וואו ער גע פינט זיך איצט בע׳ מען היכטיללען אין עפש

טיינס רעסטאראן ראזענגארדען 11

MØBLER

ווער ווייל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטל״ך פון 2 ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

סילימטראס געהיימניסען

א סענסאציאנס פילם אין 3 אקטען.

Pris 75 Øre pr ½ kg.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען, יודיש־רוסישע קיך. באדערונטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא באט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערזונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

מגין.

קראפרינטעסגאד 146 זאל נעבען דער פאלק קיך דאוועגט מען שחרית האלב זיבען, מנחה האלב זיבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidendes Trykkeri Mynthergade 2

אונטער מיין קאמאנדע געגען די שערקען, וועל־כע נאטירליך, זיי שערהאסטן.

דיעזע טרופען געהען אונטער דעם אפיצי־עלען נאמען „דהי זייאן מיול קארפוס" און זייערע אפיציערען אזוי גוט ווי די איינפאכע סאלדאטען האבען ארויסגעוויזען א גרויסען קו־ראש דערמיט, וואס זיי האבען געבראכט וא־סער און נויטיגע מאטעריאלען צו דער קאמפס־לינע אונטער א שווערען פייער פון שונא.

איינער פון די פריוואט־סאלדאטען איז פון מיר פערצייל רעקאמענדירט געווארען פאר העלדישקייט און האט באקומען א קרייץ. דעם מאמענט וואס מיר שרייבען, זיינען אין דער „לאנדאן" ס' פון 3 טען יוני 1915.

אויפריכטיג אייערער, איינע האמילטאן.

די אמת'ע פראוואקאטארען.

אין דער ניו יארקער סאציאליסטישער צייי־טונג „נאווי מיר" איז אבגעדרוקט א בריף פון א פערוואונדעטען רוסישען אפיציר פון מאסקווע צו זיין בהודר אין אמעריקא. צווישען שען אנדערש שרייבט דער אפיציר: פון נעכ־טען אן קומט אין מאסקווע פאר א פאגראם אין פולען זיך פון וואסר. אזא חרוב מאכען האט איך נאך קיינמאל ניט געזעהען א חוץ אויף אונ־זערע פאוויצעס. אלע פאבריקען האבען אבגע־שטעלט די ארבייט אין א המון פון צעהנדליגער שרייענדער ארבייטער געהען אירום איבער די גאסען מיט קייזער און ניקאלאי ניקאלאיע־וויטש פאר־טרעטען. ראבירען און שלאגען די דיימשען. רויבען זייער אייגענטום און מאכען עס חרוב. דער מאסקווער גראנאנאשאלניק, אריאנאף און דער קאמאנדיר פון כאסקווער קרעמל, אפיסאר, האבען געזאגט אז זיי וועלען זיך ניט אריינמישען, און די פאליציי שטעהט אויך ניט די פאגראמשציקעס.

דער פאגראם איז געמאכט געווארען דורך פאר וואס די רוסישע אדמיניסטראציע האט ניט א־

שעהן. — זאג מיר, נור ברודער איך ווייל דיך פרעגען אזאך... אויב דו וואלסט ווייסן, א־מען וואלט דיך פרעגען צו דו ווילסט ליגען אין קבר צוזאמען מיט א יודישען סאלדאט, וואס וואלסטו דערויף געענטפערט?

— כע, כע, כע. באטיושקא, מיר איז אלץ יינס. אוועק פון דער וועלט איז שוין אלץ פער־טאלן, אלץ איינס...

— פאר דיר, הייסט עס, איז גענוג די יועלט?

עץ, באטיושקא, גענוג...

דער גלח איז אוועקגעגאנגען, האט נאך לאנג געטראכט וועגען הימ בערקמאס איינ־פאל און גערעדט צו זיך:

— מאראן דאך מענשען ווי די יודען... זיי מיינען, ווי עס ווייזט אויס, גאנץ פרנסט צו פער־ריכטען אויף יענער וועלט. דאס וואס זיי האבע פערלארען אויף דער וועלט...

ו. גראסמאן

רויסגעשיקט די דייטשען פון־מאסקווע און הויפט־וועלך אלס א נקמה — אקט פאר די דייטשע אכזריות. אזוי, צום בישפיעל, יוערט דא פאר־שפרייט קלאנגען, או די דייטשען האבען פאר־מ־מ די וואסער און הונגערטער מענשען זענען דערפון געשטארבען.

אין נאך קען איך דיר מיטטיילען וועגען זעהער ניט קיין פרעהליכער נייעס, וואס אין די רוסישע צייטונגען וועט עס זיכער ניט זיין: געוואהר ווערעדיג פון דעם פארלירט מען דעם גאנצען חשק צו מאהרען אויף מלחמה:

דעם 20־טען כא. האט מען פון וואקזאל געבראכט זיבצעהן אונטערע גענעראלען און עשליכע אפיציערען געשמידט אין קייטען: מען האט זיי געבראכט פון עסטרייכישען פראנט: קאזאקען מיט בלויזע שווערדען האבען זיי גע־פיהרט. פאר וואס? — וויייטער הויבט זיך די האנד ניט צו שרייבען פונדעסטוועגען שרייב איך דיר: זיי האבען פערקויפט פשעמישל צו די דייטשען. יא. עקעלהאפט, עקעלהאפט איז בייי אונז אין רוסלאנד: וואס וועלען וועגען דעם זאגען אוגזער פערא־יינגטע.

א קאאליציע מיניסטעריום אין רוסלאנד.

פון פעטראגראד טעלעגראפירט מען, או די פיהרער פון די דומא פארטייען צענטר, נאציא־נאליסטען, אקטיאבריסטען, פראגרעסיסטען און פון די קאדעטען האבען אבגעהאלטען א ויכוח אונטערן פאריזיי פון דעם דומא־פארזיצענדען ר' רודזיאנקא. אויף דעם ויכוח איז צווישע אנדערש בעהאנדעלט געווארען די פראגע, וועי־גען בילדען א קאאליציע־מיניסטעריום אין רוס־לאנד.

אין איינקלאנג דערמיט איז א־נטערעס־נט די רעדע פון דעם דומא דעפוטאט, קרענסקי, וועגען דיעזער פראגע:

מיר דארפען פון דיעזער טריבונע דייטליך ערקלעהרען, או די לאגע אין וועלכער אונזער לאנד געפינט זיך איצט, די קאמבטראפע, וואס קומט ביי אונז איצט פאר, קען גענאהלפען וועי־רען נאר מיט אין זאק, — באלד אבשאפען די איצטיגע רעגירונג און שאפען א נייע פון פארטעהער פון די פאליטישע פארטייען, וואס זענען צוזאמענגעבונדען מיט די לעבעדיגע כוחות פון לאנד.

— אין נאמען פון אונזער חוב, אין נאמען פון אונזער פאטער־לאנד, דארפען מיר ואגען צו דיי, וואס האלטען אונגערכטליך די מאכט אין זייער הענד: געהט אוועק, איהר פערי־ארבט דאס לאנד. מיר ווילען זי ראטעווען, לאזט אונז אנפיהרען מיט דאס לאנד. ווייל, ווען ניט, וועט דאס לאנד גענוג צום אבגרונד.

הילף פון בולגאריש יודען.

דער גורל פון די ארויסגעטריבענע אידען פון בעסאראביען איז פיילייכט נאך ערגער פון די ארויסגעטריבענע פון ליטע און פוילען. די אומגליקליכע בעסאראביער יודען האבען זיך געלאזט לויפען זוכען שוץ אין רומענין. אבער די לעצטע האט פערשלאסען סאר זיי איהרע טויערען. זיי האבען זיך געלאזט לויפען אין בולגאריען אן דארט געהאט אויך די זעלבע אויפנאהמע. רוסלאנד האט זיי געטריבען פון זיך, אין רומענין און בולגאריען האבען זיי ניט געוואלט אריינלאזען.

ענדליך אבער איז די בולגאריש יו דען געלונגען קומען זיי צו הילף. זיי האבען ג־פוילט ביי זייער רעגירונג צו ערלויבען די ארויסגעטריבענע בעסאראביער יודען צו וואוי־נען אין בעוויסע גענענדען מיט דעם תנאי, אז די בולגארישע יודען וועלען זיי פערזארגען מיט אלע נוטוועגדיגקייטען און זיי וועלען ניט דאר־פען פאלען צו לאסט אויף דער בולגארישער בעפעלקערונג.

פוריישקעוויטש און מאקלא־קאוו.

דער בעריהמטער רעכטער דשמופאס וו. מ. פורישקעוויטש, וואס איז ניט לאנג אוועקגעפא־רען צום פראנט מיט אסאניסאר און שפיזו אס־ריאד, דארף אין גיכען אויפדרקען אויף א פראצעס אלס בעשולדיגטער, וואס דער קיעוער גובערנאטאר האט ערוועקט געגען איהם פאר זיין רעדע אין דומא וועגען גובערנאטארן.

בעגענדג, וו. א. מאקלאקאוו'ן איז די קולי־ארן פון דומא וועגדעט זיך פורישקעוויטש צו איהם מיט פאלגענדער בקשה:

—אפשר ווילט איהר אזוי גוט זיין און סער־טיידיגן מיך אין דעם פראצעס מיט גובער־נאטאר מ. א. סוקאווין.

—מיט פערגניגן—ענטפערט מאקלאקאוו—נור אליין שטעהט אויך פאר 2 חדשים תפיסה און איך בעט אייך אריוסטרעטען אלס מיין פער־טיידיגער אין מיין פראצעס בנוגע דעם בייליס פראצעס. וו. מ. פורישקעוויטש האט אנגעהויבען טרייסלען מיט די הענד.

איך וועל געהען אויף וועלכע קאמפראמי־סען איהר ווילט, נאר ניט דאס. האט פורישי־קעוויטש געענטפ־רט.

סערבישע התמדה.

די פראנצויזישע צייטונגען טיילען מיט, או נאך א לאנגען שטילשווייגען, הויבען די סערבען ווידער אן צו וויזען אקטיוויטעט.

די לעצטע טעג האבען סערבישע מחנות פערהינדערט די עסטרייכער צו בעמעטיגען זיך ביי ארשאנקא אן הויא. וועז די עסטרי־כער האבען אנגעהויבען צו בויען דראהט־בא־ריקאדען נעבען דעם אינזעל צינאהילא. זענען סערבישע סאלדאטען זיי איבערגעפאלען אין פאטרובען, זיי פון בארטען.

געשטארבען ד"ר ק. ליפע

די טעג איז אין ווין געשטארבען דער בעקאנטער רומינישער ציוניסט ד"ר קארל ליפע פון יאס, וועלכער האט זיך בעפיליגט אינ־ם ערשטען באזעלער קאנגרעס אין איז געווען דער פרעזידענט פון־ם קאנגרעס, וועלכען ער האט געפעפנט. אלס דער עלטסטער דעלעגאט מיט א ריהרעוודיגער רעדע. דאס איז געווען דעם 29־טען אוגוסט 1897. בשעה ער איז ג־ווען אלט 67 יאהר.

ה' ד"ר ליפע האט זיך שטענדיג בעשעפ־טיגט מיט יודישע ענינים, האט פיעל געשריי־בען איבער יודישע רעפארם־פראגען און צולעצט זיך פיעל אבגעגעבען מיט ציוניזם.

דער נאמען פון ד"ר ליפע וועט פערבליי־בען אין דער געשיכטע פון ציוניזם.

אין זיין לויה, וואס איז פארגעקומען אין ווין האט זיך בעפיליגט א גרויסער עולם.

אבשאפונג פון דער „טשערטא"

די רוסישע צייטונג „בירושעוויא וויעדא־מאסטי" גיט איבער: די נעג וועלט ערווארי־טעט, אז מען וועט פערשפענליכען דעם זעהר וויכטיגען אקט פון אבשאפען דעם יודישען תחום המושב.

ווי מען גיט איבער פון א זיכערער קוועלע וועט דיעזער אקט זיך אנהויבען מיט א צייטוי־ליגע פראקלאמירונג פון אלעקסאנדראוויטש אל־לע רוסישע שטעדט א חוץ ביידע הויפט־שטעדט, (פעטראגראד און מאסקווא), יאלטע צארסקאיע סעלא און פעטערהאף.

דיעזער נעוועץ וועלען דורכגעפיהרט ל א צייטווייליגער דערפאר, ווייל פון איין זייט וועלט אנערקענט, אז די פראגע איז א איילע־דע און מוז געלעזט ווערען אזוי גיך ווי מעג לירך און פון דער צוויישער זייט פארגעהמען זיך איצט מיט פאגאנדעראבייטען די פראגע דער עס געדויערען צו לאנג.

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. trand 2 Tlf. trand 364

PRISLISTE

8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. o. Tørring
og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —
Mindste Beregning K.
Vore Vogne kører hver Dag alet i Byen.

דאס רעכט אויף ארץ־ישראל.

I

מיר אידען דארפען האבען אנ׳אייגען לאנד. עס מאכט ניט אויס, וואס פאר א לאנד דאס זאל ניט זיין, אויב דאס קאן נאר קולטיווירט ווערען מיט מענשליכען שכל און מענשליכע הענד, וועלען מיר אנווענדען אלע מיטלען, וועל־כע די וויסענשאפט גיט אונז, כדי צו מאכען דאס פרוכפעריש, כדי צו בעשאפען דערפון א היים פאר דעם ארבייטענדען אידען.

דאס איז דער תמצית פונ׳ם טעריטאריא־ליזם. ווי מען זעהט, קאן ער אין פרינציפ ניט אויסשליעסען ארץ ישראל. ארץ ישראל איז א לאנד, א טעריטאריע, אקוראט אזוי ווי אוגאנדא אדער איטאליען. איז דאס א לאנד ווי איטאליע ד. ה. א לאנד, וואס האט שוין א פעסטען בעל הבית, א מעכטיגען אויבערהאר, א פאלק וואס בעבויט עס, בעשירכט עס און וועט עס בשום אופן ניט ארויסלאזען פון זיינע הענד, יעמאלט האבען מיר, אידען, ניט צו טראכטען וועגען דעם.

אויב אבער ארץ־ישראל איז נאך ניט אין גאנצען „איטאליע", אויב עס האט גענוג פלאץ פאר א אידישער בעפעלקערונג, וואס זאל קא־נען ווערען אין איהר א מאיאריטעט, אויב די רעכט און די מאכט פון די אראבער איבער ארץ ישראל, זענען ניט אזוי אבסאלוט זיכער און אנ־געזעהען אין דער וועלט, ווי די רעכט און די מאכט פון די איטאליענער איבער איטאליע, יעמאלט טאר קיין טעריטאריאליסט ניט זאגען מיט אנ׳אבסאלוטער פעסטקייט, אז ארץ ישראל קאן ניט ווערען דאס לאנד פון א פאליטיש־זעלבסטשטענדיגער אידישער היים.

מיט אנדערע ווערטער הייסט דאס, אז אונ־טער געוויסע אומשטענדען, קאן אויך ארץ ישראל ווערען א פאדערונג אויך פאר דעם אידישען טעריטאריאליסט.

און אזוי איז עס באמת. דער טעריטאריא־ליזם האט נאך קיינמאל ערגעץ ניט דערקלערט, אז ער שליעסט לגמרי אויס ארץ ישראל פון לענדער, וואו עס קאן גאנץ אדער טיילווייז פערווירקליכט ווערען זיין אידעאל. על־כל־פנים איז דאס אן אינוועניגסטער סכסיך צווישען די טעריטאריאליסטען גופא.

אייניגע פון זיי קאנען האלטען, אז ארץ־ישראל איז נאר „בבחינת אוגאנדא", אנדערע ווידער קענען זיין איבערצייגט, אז פאלעסטינא איז שוין „בבחינת איטאליע", אבער ביידע מו־זען זיי צוגעבען, אז זיי זענען ניט קיין פרינ־ציפיעלע געגנער פון ארץ־ישראל; די ארץ־ישראל פראגע איז א טאקטישע און פראקטישע פראגע פאר דעם טעריטאריאליסט. געפינט ער, אז אין דעם איצטיגען היסטארישען מאמענט און אונטער געוויסע בעדינגונגען קאן פאלעסטינא ווערען אונזער פאליטיש־זעלבסטשטענדיגע היים, וועט ער געהן אין איינעם מיט דעם ציו־ניסט אויף אזוי ווייט, אויף וויפיעל זיי ביידע האבען איין און דעם זעלביגען ציעל: בע־קומען ארץ ישראל פאר אידען.

דערפון איז געדרונגען, אז „ציוניזם" און „ארץ־ישראל" איז ניט איין און די זעלביגע זאך, און אז דער טעריטאריאליזם בכלל איז ניט קיין סתירה צו עער ארץ־ישראל פאדערונג.

די פאדערונג געהט להיפך נאר צו א קליי־נינקען טייל פון יענע טעריטאריאליסטען, וואס גלויבען באמונה שלמה, אז ארץ־ישראל איז שוין אויף אייביג פערלארען פאר אונז, אז אלע „אר־גאנדעס" זיינען כשר, חוץ פאלעסטינא, ווייל זי איז שוין אוועקגעגעבען געווארען דעם אראבער בחופה וקדושין, אז דעריבער קאנען אלע די, וואס שדכנ׳ען זיך צו איהר, געשטרויכעלט ווערען רחמנא לצלן, מיט דער עבירה פון „אשת־איש."

איך בין אויך א טעריטאריאליסט, נאר אין דעם פאל האב איך פאר יענע עבירה א ברעקעל קיין מורה ניט.

ס׳איז אמת, איך האב אליין געזאגט: „ארץ־ישראל איז א שעהנע כלה, נאר זי האט שוין א חתן". אבער קאנסטאטירענדיג דעם פאקט, וואס דער אראבער איז איצטער דער פאקטישער בעלי־הבית אין ארץ־ישראל, האב איך קיין מאל ניט גע־האט אין זין צו בעהויפטען, אז ער איז דער רעכטליכער בעלי־הבית אויף ארץ־ישראל.

און פון וועלכען שטאדפונקט וואלט איך דאס געקאנט טהאן? ניט דאס אלטע פעלקער רעכט, ניט דאס נייע, קאנען דעם אראבער אזא שטעלונג צושרייבען.

דאס אלטע אינטערנאציאנאלע רעכט איז געגרינדעט אויף דעם פרינציפ פון עראבערונג. „מיין" איז דאס, וואס איך האב איינגענומען „בחרבי ובקשתי": פון דעם שטאנדפונקט האט ארץ־ישראל שוין לאנג אויפגעהערט צו זיין אן אראביש לאנד. סיריען און פאלעסטינא זענען פון די אראבער אייגענומען געווארען אין דער ערשטער העלפט פון דעם זיעבטען יאהר הונדערט אבער אין דעם זעכצעהנטען יאהרהונדערט זע־נען די לענדער אריבערגעגאנגען צו דער טער־קיי און פון יעמאלט אן געפינען זיי זיך, מיט א קליינעם איבערריים — אין טערקישע הענד. אין 1832 האט דער אראבישער פאשא, טוהאמד אלי, אבגענומען פאלעסטינא פון דעם טערק, אבער אין 1840 האט טערקיי, מיט דער הילף פון דעם ענגלישען פלאט, וויעדער צוריקגעריסען די הער־שאפט צו זיך.

לויט דער אלטער פעלקער־רעכט איז פא־לעסטינא דעריבער א טערקישע פראווינץ, און טערקיי קאן מיט יענער פראווינץ טהאן וואס זי וויל, פערקויפען אדער אוועקשענקען, אדער אויסבייטען אויף אן אנדער לאנד, זיך א ברע־קעל ניט גערעכענט מיט דעם ווילען אדער ניט־ווילען פון דער אראבישער בעפעלקערונג.

ד״ר. ח. זשיטלאווסקי.

יודישע העלדען.

אויף דער אנפראגע פון דער רעדאקציע פון „טאג" וועגען דער טאפפערקייט פון די יודישע סאלדאטען ענטפערט דער בעקאנטער גענעראל האמעלטאן.

„איהר פרעגט מיך, אויב איך קען בעש־טעטיגען די בעריכטען, וואס איהר האט ערהאל־טען, אז די אידישע סאלדאטען אונטער מיין קאמאנדע פיהרען אויס בראוו זייער פליכט.

אלס ענטפער ערלויבט מיר אייך צו בעמער־קען, אז דאס פעראייניגטע קעניגרייך (ענגלאנד) אונטערשיידעט זיך פון ניויארק און פון די קאנ־טינענטא לע אייראפעאישע לענדער דערמיט, וואס מיר מאכען ניט דעם מינדעסטען אונטער־שיעד, אפילו ניט אין אונזערע ריין געזעלשאפט־ליכע קרייזען צווישען אידען און אירגענד אנ׳־אנדערע קאטעגאריע פון אונזערע בירגער.

ניט עקזאמעניירענדיג גענוי די קליינע ביכ־לעך פון די סאלדאטען, האב איך, אלזא, קיין מעגליכקיט ניט צו וויסען, וויפיל אידען עס זיינען, פאראן אין די רייהען אדער ווי אזוי זיי האבען אלס א קלאס, געקעמפפט. איך וואלט אפילו ניט געוואלט מאכען אזא אונטערזוכונג, ווייל איך וואלט עס בעטראכט ערנידריגענד פאר די אידען צו דענקען, אז זיי קעמפפען ניט אזוי גוט ווי אנדערע פאר אזא גערעכטיגקייט זאך ווי די פאר וועלכע די ענגלישע נאציאן האט געגען איהר ווילען געצויגען די שווערד.

אבער עס וועט אייך פילייכט אינטערע־סירען צו וויסען, אז איך האב דא אונטער מיין ארדער א ריין אידישע איינצעל־גרופע. לויט מיין וויסען איז עס דאס ערשטע מאל אין דער קריסטליכער עפאכע, וואס אזא זאך האט פאסירט.

די מענער פון דער גרופע זיינען גרויזאמ־פערטריבען געווארען פון ירושלים דורך די טערקען און זיינען מיט זייערע ארימע און פערהונגערטע פאמיליען געקומען קיין עגיפטען זיי האבען צוזאמענגעשטעלט א פאלשטענדיגען טראנספארט־קארפוס פאר פרייוויליגען דיענסט

אויפ׳ן שלאכטפעלד.

(ענדע).

דער גלח האט געשוויגען, געשטאנען מיט אנ׳אראבגעלאזטען קאפ און געקוקט אויף דער ערד. די ליפען האבען זיך בעוועגט, עפעס גע־מורמעלט:

— קבר אבות אין ארץ ישראל?... אונטער דער ערד וועט איהר זיך קייקלען אהין?.... דא ווילען זיי ניט?.... ערשט היינט דעם פיינד צו־זאמען געשלאגען, צוזאמען געליטען, צוזאמען געפאסטען... און נאכ׳ן טויט אוועקגעהן פון דא־נען... וואס איז דאס פאר א פאלק.... שעהן, געה באגראב זיי בעזונדער דיינע אידען... געה רא־טעווע דיינע אידישע נשמות, זיי זאלען צווישען אונז ניט פערפאלען ווערען.... געה...

חיים בערקמאן האט איהם נאר דעם „זאנק" אבגעגעבען און איז תיכף אנטלאפען... פון דער־ווייטענס האט מען געקאנט זעהן, ווי ער אר־בייט אויף אלע כלים, ארבייט מיט דער לאפעטע און מאכט א נייע גרוב פאר גע׳הרג׳עטע אידי־שע סאלדאטען....

אין א שעה ארום האט זיך חיים בערקמאן אומגעקעהרט צוריק. גענומען דעם ביקס אין האנד און גענומען זיך מארשירען הין און צו־ריק. געווארען שטארקער ביי זיך, אזוי פריש און מונטער און לעבעדיג.

— פארט גרינגער אויפ׳ן הארצען — האט ער גערעדט צו זיך. — געלויבט ביזט דו גאט פון אונזער אונגליקליכען פאלק. דו שיקסט צו אמאל דאס גליק, אז מען ריכט זיך גאר ניט אויף אזא מזל...

חיים בערקמאן מארשירט הין און צוריק, ער פיהלט ניט די קעלט, ער הערט ניט דאס קנאלען און שיסען, ער קלעהרט גאר ניט ווע־גען דעם, אז עס ענדיגט זיך שוין באלד זיין וואך און ער וועט זיך קאנען א ביסעל אברוהען. ער טראכט: צו וועט מיר דער אויבערשטער שיקען אזא מזל, אז איך זאל האבען אנ׳אמת׳ע קבורה בישראל....

ס׳קומט די נייע וואך און חיים בערקמאן געהט אוועק. אויף זיין ארט בלייבט א געזונ־דער פארשוין פון די סיבירישע שיסערס. דער נייער וועכטער ציהט אן אויף זיך דעם פעלץ און מארשירט מיט׳ן ביקס הין און צוריק. דער ווינד שטעכט דאס ווארימע פנים, ער קריכט אריין מיט׳ן קאפ אין פעלץ אריין אלץ טיעפער און טיעפער, בעהאלט זיך פונ׳ם שנעע.

דער גלח איז וויעדער דא מיט׳ן אראבגע־לאזטען קאפ, פערטראכט, בעמערקט ער ניט אז זיין אלטער בעקאנטער איז שוין נישט א.

— נו, איצט בין איך שוין אויך פריי — זאגט ער צום סאלדאט, וואס מארשירסט? איצט קען איך זיך געהן אברוהען... נו ביסטו צופריעדען, געראטעוועט מיט אמאל זעקס אידישע נשמות.. מאדנע מענשען זייט איהר... אייך איז וועניג די וועלט, ווילט איהר נאך האבען יענע וועלט... אפילו אויפ׳ן שלאכטפעלד פארגעסט איהר ניט צו בעזארגען זיך א פלאץ אינ׳ם הייליגען לאנד... זאג מיר נור דעם ריינעם אמת, איהר ווילט טאקי ניט, אז מיר זאלען לעבען צוזאמען, זאג מיר...

קיינער האט איהם אבער ניט געענטפערט. דער גלח איז צוגעגאנגען גאנץ נאהנט צום סאלדאט און האט איהם וויעדער גענומען פרע־גען. און ערשט איצט האט ער בעמערקט, אז ער רעדט מיט א נייעם מענשען, האט ער זיך תיכף געווענדעט מיט א פראגע:

— ביסטו אויך א יוד?

— חלילה וחס באטיושקא איך פון א קריסט, א פראיזאטלאוונער!...

Jüdische Volkszeitung № 210 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פריזן:
פאר פעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אבאנעמענטס־פריזן:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mentergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען פרייטאג ט״ז אלול תרע״ה (27 August 1915)

פארשטעהענדע געשעהענישען אויפּן באלקאן

דער רוסישער קייזער וועגען דער איצטיגער מלחמה.

רומעניען פאר א מלחמה?

פאריז, 26־טען אויגוסט. פון זשענעוע שפּעציאל־דעפּעש מעלדעט מען, אז אנ׳ערך 35000 רומענישע ארבייטער, וואס זענען גיכוון בעשעפטיגט אין דייטשע פאבריקען אין בערלין, לייפּציג, דיזזעלדארף אין גאבלענץ, האבען פערלאזען זייערע פלעצער אין זענען אוועקגעפאהרען אהיים. אויך די רומענישע, וואס האבען געוואלט אין עסטרייך־אונגארן קעהרען זיך אום א הייס.

בולגאריין אין סכנה?

לאנדאן, 26־טען אויגוסט. צו „טיימס" טעלעגראפירט מען פון בוכארעסט: פון הויל קוילען קומען אן ירידות, אז סיי־דען עסטרייכיש־אין דייטשע פאבריקען אויפּן צפון ברעג פון דונאי כדי צו צוגרייטען א נייע אפענסיוו געגען סערבין. אין איהר עם וועט זיין נויטיג זוהלען די דונאיסקען דיוויזיעס פון דוברודזשא. בולגאריין איבער דעם וועג וועלען בעלגראדי — פאס־א.

בולגאריען האט בעקומען צו נוצען פון דייטשלאנד־עסטרייך צו איצט האט זי אנגעפאנגען צו מאבילייזירען. אבער אויב בולגאריען וועט נוט לאזען דאס דייטש־עסטרייכישע מיליטער דורך איהר לאנד, וועט זי בעקומען די זעלבע מפלה וואס בעלגיען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 26־טען אויגוסט. (אפיציעל). פאן אייכהארנס מחנות זענען אונטערהעפטיגע קאמפפען געגאנגען פארווערטס. דערבייא האבען זיי געוואלט 1850 געפאנגענע פאן שאליציש מחנות זענען דערגאנגען ביז בערעזווקא. האבען עראבערט די דאזיגע קנייפּין אין זענען איבער געגאנגען די טייך נארעוו אין דרום פון ווישקאבין.

בייס העל פאקאלי־בילאלעסמאק זענען פאגלווין און זיינע מחנות איבערגעגאנגען די נ׳ן נארעוו, זיין רעכטער פליגעל איז נאכ דעם וויי דער שוא א איז אבגעשלאגען געווארן צוריק, דערגאנגען ביז ארלאנקא. דיעזע מחנות האבען געזעמען 4200 געפאנגענע, צוויי פון זיי 18 אפיציערען.

דער שוא האט אומזיסט פערזוכט אבצושניידען פריץ לעאפאלדס מחנות פון האבען אויפּקלערט דעם שוא. טאדיכט פון אבגעווארפען פון אלטע פון כאלאדענקי. פון דרום פון דיוזזען האבען אונטערקריגט דער זיי יעז יוראבאוויטש. דיזע מחנות האבען געפאנגענע.

פאן מאקזענזס ארמיע דערגענגערס זיך פרי־פאלגענדע דעם שוא. פון די כאוך דער פערמאנגער זיינע פון דעם שוא. (פון צפון פון ברעסט־ליטאווסק).

אין דרום פערב פון ברעסט־ליטאווסק ביי דא־בריקע האבען נעכטען אונזערע און עסטרייכישע מחנות דורכגעבראכען די פאדערשטע פאזיציעס פון דער פעסטונג ברעסט־ליטאווסק.

(עסטרייכישער בעריכט)

ווין, 26־טען (אפיציעל) אונזערע און די דייטשע מחנות שטופען אב דעם שוגי פון דרום מערב פון ברעסט־ליטאווסק פון האבען זיי אי־בערגעוואלפען אין זייערע אייגענע פאדערן.

אין צפון — כזרח פון וולאדאווען טרייבען די דייטשען אריין די רוסען אין די וועלדער אן די זומפּפיגע ערטער, אינזערע הוזארען האבען געשטורעמט א בעפעסטיגטע דארף ביי דער אייזענבאהן־ליניע קאוועל־ברעסט ליטווסק.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד 26־טען אויגוסט (אפיציעל) אין דער מיטעלסטער טייל פון דער טייך ניעמאן קאנצענטרירען זיך אינזערע מחנות, וואס אטא־קירען אויפּן לינקען ברעג פון דער זעלבער טייך ביסלעבווייז מערער אין מערער צו דער טייך גופא.

אויפּן פראנט צוישען באבער אין דער גע־עגער ביי ברעסט־ליטאווסק פערזוכט [illegible] שוא צו גע׳ן פארווערטס. [illegible] ביזהאוויסשער וואלד, צוזי [illegible] קאזילימאווסק — פריזאבי.

נעבען ווילאקאמ־ז־אלטעסק איז צווי מאר־שירן אויפּגעדרעפּעט צוריק צען.

דער רוסישער קייזער וועגען מלחמה.

פאריז, 26־טען אויגוסט. (אפיציעל). „מא־טין" מעלדירט פעטראגראד, אין מעס־קאוו האבען נ׳הערט אנגענומען צו וועלען אויף א פריוואטע אידילינג ביים קייזער אין צארסקאיע סעלא.

ביי דיעזער געלעגענהייט האט דער רוסי־שער קייזער ערקלערט, אז דאס גאנצע רוסישע פאלק טון דעם עכסטען ביז דעם נ׳דעריגסטען זענען פעסטבעשלאסען אויסצוהאלטען בי׳ן סוף אין ער האט דערבי׳ פאר דעם קאריפאנדענט בעריזען פיעל בריף פון משוטע פריערס, וווועלכע ער בעקומט טעגליך. אין וועלכע די פריערס בעטען אהם ניט אויפצוהערען קעמפפען ביז דער שונא איז ניט אינגאנצען צובראכען.

צום סוף פון דער אוידיענץ האט דער קייזער ערקלערט או פראנקריך קען זיכ׳ן זיין אייך רוסלאנד שטרעבען אין דער איצטיגער מלחמה ביז׳ן סוף.

אימפּארט פערבאטען.

פעטראגראד, 26־טען אויגוסט. דער מיניס־טעריאם האט אפיציעל פערבאטען אריינצופי־רען כתורות פון דייטשלאנד אין עסטרייך־אונ־גארן קיין רוסלאנד.

יעקב גארדין.

פון יודישען טעאטער.

מיר דערמאנען די לעזער, אז מארגען, שבת, דעם 28־טען אויגוסט האלט א זייגער אין א־ווי וועט אין אייסטערברוס טעאטער אויפּגע־הרט ווערען י. גארדינס שטיק נשמה כאפערס.

גימנאסטיק קורסען

פאר דאמען און העררען פון דעם ערשטען סעפטעמבער. אויך העברעאיש אונטערריכט. פרי־וואטע שטונדען און אבענד־קורסען. בסלות.

Adr. Mr. Grønbech, Esc. 68. Tlf. 2925.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם 28-טען אויגוסט אום האלב 9 אוועגד, ווערט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפערס"

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

א יעבענט ביל[ד] אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר' בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר' דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שוועריגע

אריגינאל-אמעריקאנער הערפאראט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פון ס'הערגען „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam n. Vesteborg. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קלייניע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיללע**

Hotel Mølleberg Mølle

ו שט-קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און ציממער פון 1,50 אטאג אר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער ציוסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Hus moders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900.

א יודישער סטודענט

ואס איז געגנט בעקאנט מיט דעם קורס פון א גינואיזע ספעציעל לאטין אין מאטעמאטיק אויפמיכטיק אלע מאכען פון גינואיזע, אין רוסישי דייטש אדער אין כראצוויזישי אונטער ריכטיק אויך אין העברעאישי. בילעטען צו דער פאלקצייטונג נ'ר 129

וויכטיג פאר צוגעריייזעט

איבער אבריזיג פון דאנען ווערט ביליג פערדונגען א וואונונג פון 3 צימער מיט א מיי- דעל-צימער מיט *V. C.*, עלעקטרישע בעלייכ- טונג, און טעלעפאן אין דער שענסטער טייל פון שטאדט. די גאנצע אינריכטונג (מעבעל און קיך גשעיר) פון דיעזער וואוינונג ווערט גלייך פער- קויפט. צום בעזוכען טעגליך פון 3-9 א זייגער.

Dosseringen 26 B 4 Sal

Tlf Nora 2678. x.

ס'וועלט געזוכט.

א עלטערע פרוי צו פאסען א הויז. סטורע רעג- נעגאדע 17 2 זאל אבראמאוויטש.

Restauration Rundetaarn
Trinitatis Kirkeplads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

א פעהיגער אנדנייער.

צו מילטער ארבייט קריגט גוט בעצאהלט.

סטורע רעגנעגאדע 20 1 זאל יאקאבאוויץ.

מיר ווינשען מזל-טוב

הערן נעגאן און פרייללען כאק צו זייער חתונה

פאמיליע מינדלין.

לשנה טוב קארטען

קען מען בעקומען ביי דעם מוכר ספרים אבנע- רא נר. 14.

כשר רעסטאראן כשר

אנגענעדיגע יונגע לייט בעקומען 1-טע קלאס מיטאגען אן כעסט ביי אן אנשפענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 אן אוהר אבאנענטען 8 קר. פרוי הערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

Dansk Exres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II,330 & II,331.

ס'וועלט געזוכט

א יונגער מאן פון סעדלער. זיין נאמען איז זלמן און זיין פאטער האט געהאט א גארדעראבען געשעפט אין סעדלער און הייסט דוד. ער- דערער וואס קען אים אן וויא וואו ער גע- פינט זיך איצט בעט מען הויטיללען אין עפס- טיינס רעסטאראן ראזענגארדען 11

MØBLER

ווער וויל שפארען גלעדז? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

די אונגליכע גרעטא

א זעהער שפאנענדע דראמא.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישע עסען. יודיש-רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגעט.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

מנין.

קראנפרינסעסגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס- קיך דאוונט מען שחרית האלב זיבען, מנחה האלב זיבען און שבת און דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens" s Trykkeri i Snorregade 2

הנחות פאר יודען.

די רוסישע צייטונג „בירושעוויא וועדא־מאסטי" בחיינגט א זעהר וויכטיגע ידיעה וועגען די נייע הנחות פאר יודען אין רוסלאנד, וואס די רוסישע רעגירונג זאל האבען בדעה איצט כאָ־כען. די צייטונג שרייבט:

„אויפן גרונד פון ידיעות, וואס מיר האבען בעקומען פון א זיכערער און קאמפעטענטער קוועלע, קענען מיר מיטטיילען. אז אין ניכטן שטעהט פאר די אבשאפונג פון א גאנצער רייהע בערעגצונגען פאר יודען, און נאר צום ערשטען וועט אבגעשאפט ווערען דער יודישער תחום המושב (טשערטא).

די לעצטע טעג איז דען מיניסטעריום פון אינערליכע ענינים פארגעקומען א גאנצע רייהע בעראטונגען וועגען דער יודישער פראגע. דיזעע בעראטונגען זענען אריינגעפופען דער־מיט, וואס דער שטראם פון יודישע היימלאזע פון די געגענדען וואו די מלחמה גהט פאר האט געשאפען א רייהע פראגען, וואס מוזען גלייך גלעזט ווערען.

די ראמען פון דער בעראטונג האט מען אבער געמוזט פארברייטערען, צו ליעב א גאנצער רייהע בעדינגונגען, וואס פאדערן אין ווייזען די נויטיגקייט פון אבשאפונג פערשיעדענע אנדיע ע בעגרענצונגען פאר יודען.

א גרויסע ראל פאר דיזער בעראטונג האבען געשפילט די ערקלערונג פון פערשיעדענע רו־סישע גענעראלען פון קרייזען וועגען די נוי־טיגקייט פון יודישער גליכבערעכטיגקייט.

די רעזאלוציע פון די קריעגס־אינוסטריעלע אין בירושען־קאמיטעטען, די ערקלערונגען וואס זענען געבראכט געווארען פון דער בייד־זשעס און מאריע קאמיסיאנען. די מיטגליעדער פון דומא האבען זיך ערקלרט דעם פינאנץ מי־ניסטער בארק, אז דאס דערגרייכונג פון גע־ווינשטע רעזולטאטען צו בעשיצען דאס לאנד און צו פערבעסערען רוסלאנדס פינאנציעלע לאגע איז זעהר שטארק אבהענגיג פון דאס פערניכטען די בעגרענצונגען, וואס זענען אייגנעמהרט פאר יודען אין רוסלאנד.

די מיטגלידער פון גאסוד, דומא האבען אויך אין פריוואטע געשפרעכען מיט פארש־טעהער פון דער רעגיערונג אנגעוויזען, אז אויב די רוסישע רעגיעריונג וועט ניט אבשאפען די יודישע בעגרענצונגען, איז מעגליך אז דעם פינאנץ מיניסטער בארק־ט מאהרען קיין אויס־לאנד. וועט ניט ברענגען דעם גרואונשטען פראפאלג. דיזעע מיינונגען זענען ארויסגעזאגט געווארען ניט נאר־מצד אפאזיציאנעלע פארש־טעהער פון דומע, אפילו אייניגע פארשטעהער פון־ם צענטר האבען אויך ארויסגעזאגט די זעל־בע מיינונגען.

דער פינאנץ מיניסטער פ. ל. בארק האט דאן צוגעזאגט צו פערהאנדלען וועגען דעם, און די ענדערונגען פון דער יודישער רעכטלי־כער לאגע וואס ווערט איצטער אנגעצייכענט איז א פולע יוצא פון דיזען ערקלערונגען. שוין אין די נאהענטסטע טעג ווערט ערוואר־טעט א רייהע ענדערונגען לטובת יודען.

צו אידישע ארבייטער.

דער „נאציאנאל־סאציאליסטישער אגיטא־ציאנס קאמיטעט" האט ארויסגעלאזען אנ'אויפ־רוף צו אלע אידישע ארבייטער פון אמעריקא, פון וועלכען מיר נעהמען די פאלגענדע שטע־לען "אידישע ארבייטער! די פאלקס־פאליטיק פון דעם אידישען פראל'עטאריאט קען נאר זיין אויינע, יענע פאליטיק, וועלכע דערהויבט דעם כבוד פון דער נאציאן, זוכט דעם ראדיקאלען עטספער אויף זייגע מאסרעלע און בייסטיגע נויטען, עפענט פאר אהם שעהנערע הימלען פון לעבען און עטוויקלונג. די פאלקס פאליטיק פון־ם פראלעטאריאט קען ניט זיין אזעלכע, וואס זאל אנהאלטען דאס אידישע פאלק אויף דער אלטער שטופע פון זיין היסטארישער וועהרלאזיגקייט, זיין פאליטישער הכנעה, זיין פאציאלער געבלענדקייט. די קאנפערענץ, צו וועלכער די אמעריקאן דזשואיז קאמיטע רופט, איז די פארטעצונג פון דער אלטער און אוני־ווידיגער שתדלנות פאליטיק פון דעם גפאלען נעם אידען. דער פאלקס קאנגרעס אבער איז דער ערשטער גרויסער פערזוך אריסצורופען א אידישע פאלקס פאליטיק אין איינקלאנג מיט דעם נייערוואכטען אידישען פאלקס גייסט, מיט אלע געבאטען און האפנונגען פון אונזער גרויסער צייט בכלל.

דער אידישער קאנגרעס דארף פאדערען פון דער וועלט די פרייהייט און דעם כבוד פון דער אירי שער נאציאן, די פולע פאליטישע און נאציאנאלע גלייכבערעכטיגונג פאר אידען אין אלע לענדער, איז דארום די ערשטע פאדערונג פון דעם אידישען קאנגרעס. העכט און גערעכ־טיגקייט, דעמאקראטיע און סאציאליזם זענען אינהלטסלאזע ווערטער, כל זמן זיי שליסען אין זיך ניט אריין די פאדערונג פון פרייהייט און גלייכבערעכטיגונג פאר דאס ליידענדע אי־דישע פאלק. מיר מוזען אפען און שטאלץ אויסהויבען אונזער שטימע פאר אונזער עמא־נסיפאציאן וועגן מיר אליין וועלען זיך ניט העל־פען וועט קיינער אונז ניט העלפען. דער אינ־טערנאציאנאלער סאציאליזם וועט דיזעע שטימע אונטערשטיצען, די דעמאקראטען פון דער וועלט וועלען זיך מיט איהר רעכענען.

ענגלענדער בעשיסען זעעבריוגע.

האאג, 24־טען אויגוסט. א ענגלישע עס־קאדרע, וואס האט זיך געפונען אויף א שטרעקע פון 15 קילאמעטער פון די בעלגישע ים־ברעגען, האט היינט אין דער פריה א זייגער 6 אנגעהויי־בען באמבארדירען די בעלגישע ים־ברעגען אין דער ריכטונג פון זעעבריוגע.

די מעהרסטע גראנאטען זענען אראבגעפא־לען אין דער שטאדט גופא, און דערמאר מיינט מען, אז דער ציעל פון דער באמבארדירונג איז געווען די דארטיגע גרויסע עלעקטרציטעטס־ווערק, דורך וועלכער די דייטשען האבען אינ־ז אגראדענע די עלעקטרישע ג׳ענעראטא־רונגען.

די קאנאנאדע פון די ענגלישע שיפען איז אנגעפאנגען פון די דייטשע באטא־ריין אין היסס און קנאקע, ווי אויך פון זע־עבריוגע.

נאך א 2 שעה־דיגען קאמפף זענען כמעט אלע קריעגס־שיפען א חוץ 2 גרויסע פאנצער־שיפען פערבליבען. ארומגערינגעלט פון פארפאדאשיפען, דעם גאנצען קאמפף האט מען גענקענט זעהען פון האלענדישען גרענץ.

פרוי סווייטלינג׳ס וואונש.

די פרוי פון דעם בעקאנטען יודישען לארד סווייטלינג האט ניט לאנג בעזוכט אין לאנדאן א „העברעא־שען אבענד", וואו מ׳האט פערטיילט פרעמיעס צו די מיידלעך, וואס האבען זיך אויס־געצייכענט אין העברעאיש.

הערענדיג ווי די אידישע מיידלעך האבען גע־זונגען און דעקלאמירט אין העברעאיש, האט דעם לארד׳ס פרוי אויסגעדריקט דעם וואונש „וואס מיר הערען אפט פון א אידישע מוטער „הלוואי זאלען מיינע קינדער אזש קענען זי דרייסען פון דיזעזע מיידלעך.

די פראגע איז בלויז, אויב פרוי סווייטלינג וועט פאקי זעהן, אז איהר פרומער וואונש זאל ערפיהלט ווערען.

פראפעסאר חיים ווייצמאן.

ווי מען טיילט אונז מיט פון לאנדאן האט דער בעקאנטער ציוניסט ד״ר חיים ווייצמאן, וועלכער איז א פראפעסאר פון חעמיע, ערפונדען וויכטיגע אויפרייס־מאטעריאלען, וואס זענען נויטיג אין דער איצטיגער מלחמה, און די רעגיערונג האט איהם געגעבען גרויסע מעגליכ־קייטען דיזעזע מאטעריאלען צו פאברייטערן.

היעגע נייעס.

וועגען די ארויסגעשיקטע יודען.

די טעג האבען פארשטעהער פון דער „פער־אייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענ־האגען", געהאט א געשפרעך מיט דעם פאר־שטאנד פון דער היזיגער יודישער געמיינדע און מיט׳ן שעף פון דער שטאסס־פאליציי, וועגען די לעצטע ארויסשיקונגס־צופאלען פון רוסישע יודען.

דער פאליציי־שעף האט ערקלעהרט די פארשטעהער פון צ. ב., או כל זמן די מלחמה גהרשט וועט מען קיינעם ניט ארויסשיקען פון דאנענט איבער דעם וואס מען האט ניט קיין גהעריגע דאקומענטען (גובערנאטאר פאס). אין צוסאל ווען עמיצער ווערט אויפגעפאדערט צו צושטעלען פאסיהען עדער עטוואס אנדערש, בעט מען וועגען זיך וועגען דעם צו דער „צענטראל ביורא"

די רעפרעזענטאנטען פון דער אידישער קהלה האבען צוגעזאגט זייער שטיצע און הילף.

די טעג וועט אבגעהאלטען ווערען א ויצונג פון צ. ב. מיט איינגעלאדענע יודישע זשורנא־ליסטען און כלל־טהורי. אויף וועלכער עס וועט בעפראכט ווערען די פראגע, וועגען דער רעכט־ליכער לאגע פון די רוסישע יודען אין קאפענ־האגען.

די פאלקס־קיך.

די פערראיניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען טיילט מיט:

איבער געוויסע זאכען האבען מיר געמוזט די יודישע פאלקס־קיך צו מאכען ביז דעם ערש־טען יולי. איצט קאנען מיר מיטטיילען, אז די קיך עפענט זיך ווידער דעם ערשטען סעפטעמ־בער אין וועט זיין אפען טעגליך פון 12 ביז 2 אזש אזוי ווי די לעבענס מיטלען זיינען גענוארען מיעל טייערפר, וועט יעצט קאסטען א מיטאג 40 אוירעס.

פארוואס קעמפפען די יודען?

פון ישראל זאנגוויל

4. רוסלאנד געגען רוסלאנד.

נאכפאלגען די שטימונגען אין רוסלאנד וועגען דער יודען פראגע איז דאס זעלבע, ווי נאכפאלגען די שווימענדע גרעניצען צווישען די שלאכט פעלדער. פראפעסאר מיליוקאוו, דער קאדעטישער פיהרער, וועלכער האט אין אנפאנג קריעג פערזיכערט די יודען אז זיי שטעהען אויפ'ן שוועל פון פרייהייט, זעהט איצט ניט קיין שום האפנונגען פאר זיי. ווען איז ער געווען גערעכט, פריהער אדער איצט?

פון איין זייט מוז די ליידענשאפטליכע אפפערוויליגקייט פון די רוסישע יודען ריהרען דאס רוסישע הארץ. פון דער אנדער זייט אבער ארבייט די רעאקציע מיט אלע כחות געגען די יודען און נוצט געגען זיי אויס דעם צופלאמטען קריעגס־שאוויניזם.

איין טאג מעלדעט האפנונגען אויף ישועות, אויף מארגען קומט א בעריכט וועגען נייע גזירות, איין טאג גיט מען אנצוהערעניש, אז ס'וועט ווערען בעסער, און אויף מארגען ווערט נאך ערגער. אט לויבט מיין די יודישע סאלדאטען און אט פראיעקטירט מען גאר אויסצושליטען זיי פון דער ארמעע.

אבער דאס הארץ און דער מח פון דעם אמת'ן רוסלאנד איז געזונד. פון איהר גרויסען שרייבער, לעאניד אנדרעיעוו'ן האבען מיר בעקומען דאס פאעטישע בילד פון דעם יודישען פערוואונדעטען העלד אין האספיטאל, וואס דערוועגט זיך ניט צו קרעכצען, ווייל ער האט מורא מען זאל ניט בעמערקען, אז ער ליגט דאך אין א האספיטאל, וואס געפינט זיך אויסער דעם תחום.

און אין אט דעם געווימעל פון גוטס אין שלעכטס, מישט זיך אריין ווי א שאלענדער טראמפייט דער מאניפעסט פון דער רוסישער אינטעליגענץ, אונטערגעשריעבען פון פראפעסארען, לעהרער, שריפטשטעלער, סענאטארען, דעפוטאטען, פאליטיקער, וועלכע פראטעסטירען געגען די גרויזאמע יודען־בעגרענצונגען, ריהמען דאס שרעקליך־געפרובטע יודישע פאלק, וועלכע האט געגעבען דער וועלט אזוי פיעל גוטס און... ווערט איצט וויעדער געשענדעט דורך שרעקליכע בלבולים.

אט דער ארויסטריט פון די בעסערע קרעפטען פון רוסלאנד פאר די יודען איז ניט די איינציגע האפנונג אויף דער צוקונפט. פון פערזיכערונגען וואס איך האב פערזענליך בעקומען ביי סער עדווארד גריי, דעם ענגלישען אויסערן מיניסטער, ווייס איך, אז ער וועט ניט דורכלאזען קיין איין שריט, וואס זאל פערלייכטערען די לאגע פון די יודען אין רוסלאנד.

ער האט מיך אויך פערזיכערט, אז נאכ'ן קריעג וועט קיינע פון די איינגענומענע פעלקערשאפטען ניט בערויבט ווערען פון די רעכט, וואס זי האט געהאט ביז'ן קריעג. אויב א טייל פון גאליציען וועט בלייבען ביי רוסלאנד וועלען אידען דארט פערבלייבען גלייכבערעכטיגט, און דאס וועט מוזען ווירקען אויך אויף דער גלייכבערעכטיגונג פון די רוסישע אידען.

יעדענפאלס, ווי דער קריעג זאל זיך ניט ענדיגען וועט די מעכטיגע עקאנאמישע נויטווענדיגקייט ארבייטען פאר דער עמאנסיפאציאן פון די אידען אין רוסלאנד. די רוסען וועלען איינזעהען, און זעהען שוין, אז זיי קאנען זיך ניט בעגעהען אהן אידען, אז רוסלאנד וועט זיך ניט קאנען בעפרייען פון דעם דייטשען יאך, אויב זי וועט ניט געבען קיין פרייהייט איהרע אידישע בירגער.

5. די אמת'ע אידישע ארמעע.

עס איז געווען א גליק פאר די אידען פון פאלעסטינא, וואס די פעראייניגטע שטאאטען זיינען פערטראטען אין טערקיי דורך מר. מארגענטהוי, וועלכער פעראייניגט אין זיך דעם הומאניטאריזם פון אנ'אמעריקאנער מיט דער איבערגעבענקייט פון אידען.

ווען מר. מארגענטוי איז געפאהרען אויף זיין פאסטען קיין קאנסטאנטינאפאל האט ער נאך ניט געוו.וסט, אז ער, א יונגער דיפלאמאט, וועט אין גיכען דארפען דארט פערטרעטען א האלבע וועלט, אבער אפילו אן אלטער דיפלאמאט וואלט בעסער ניט אויסגעפיהרט זיין אויפגאבע, ווי מר. מארגענטהוי. ער האט געטהאן אלץ אין זיינע קרעפטען צו געבען און ארגאניזירען שנעלע הילף פאר די פאלעסטינער אידען.

אמת, ער האט ניט געקאנט שטערען דאס ארויסשיקען פון די פאלעסטינער אידען. די אידען פון יהודה האבען ניט געוואלט ווערען קיין אטאמאנער און האבען געמוזט פערלאזען דאס לאנד.

אבער אויב דער ציוניזם האט אויף אזא אופן בעקומען אן ערנסטען קלאפ, אויב די העלדישע ארבייט פון א גאנצען דור קאלאניסטען זעהט אויס פערניכטעט צו זיין, אויב די איצטיגע יציאת־פאלעסטינא קיין מצרים האט איבערגע'חזר'ט אויף א טרויעריגען און פערקעהרטען אופן די אמאליגע יציאת מצרים קיין ארץ ישראל, האט אבער דער נייער גלות ארויסגערופען אנ'ערשיינונג, וואס קאן ברענגען פיעל נוצען דעם ציוניזם.

צווישען די אנטלאפענע קיין אלעקסאנדריע האבען זיך געפונען א גרויסע צאהל יונגע ציוניסטען, וואס האבען ניט געוואלט ווערען ניט קיין טערקען, ניט קיין רוסען. זיי וואלטען געקעמפפט אונטער דער פאהן פון דעם לאנד וואס הערשט איבער פאלעסטינא, אבער ווען די טערקען האבען ערקלערט א „הייליגען קריעג" האבען זיי פערשטאנען, אז עס איז ניט זייער געשעפט צו קעמפפען דעם טערקס „הייליגע קריעגען". און דעריבער האבען זיי אין עגיפטען זיך אנגעשלאסען אן דער ענגלישער ארמעע צו קעמפפען פאר פאלעסטינא.

דורך זייער'ן א פיהרער, דעם רוסיש־אידישען זשורנאליסט וולאדימיר זשאבאטינסקי, האבען זיי זיך אנגעשלאסען אן דער ענגלישער ארמעע אלס א בריטיש־פאלעסטינישער באטאליאן.

דעם ענגלישען געדאנק, וואס געפינט זיך אונטער דער שטארקער ווירקונג פון דער ביבעל, איז דער פלאן זעהר געפעלען. גענעראל מעקסוועל, דער הויפט־קאמאנדיר אין עגיפטען האט בעשטימט דעם בעקאנטען איירישען אפיציער, פאלקאווניק דזש. פעטערסאן, ער זאל דעם באטאליאן ארגאניזירען. דער פאלקאווניק האט זיך געווענדעט צו מיר נאך א אויפרוף צו די אידישע יונגע לייט, און איך האב איהם טעלעגראפירט, אז איך זעה אין דעם באטאליאן א פאראויסזאגונג פון אנ'ענגלישען פראטעקטאראט איבער פאלעסטינא. דער אויפרוף, וועלכען די צענזור האט אומגעענדערט אין א צואוואונש „גליקליך אומצוקעהרען זיך קיין פאלעסטינא" איז פארגעלעזען געווארען פאר דעם באטאליאן און פאלקאווניק פעטערסאן האט פאר זיי געהאלטען א רעדע, וועלכע איז איבערזעצט געווארען אין העברעאיש און אין וועלכער ער האט געזאגט:

„בעט אינאיינעם מיט מיר, אז איך זאל ניט נאר אנקוקען כנען פון דער ווייטען ווי דאס האט משה געטהן, נאר איך זאל זוכה זיין אריינצופיהרען אייך אין דעם פערשפראכענעם לאנד".

די יונגע לעגיאנערען האבען תחילה ארגאניזירט בלויז א טראנספארט־באטאליאן, אבער זיי האבען אויסגעשטעלט זייערע געצעלטען אויפ'ן אלטען ביבלישען אופן און די בעפעהלען און קאמאנדא צו זיי ווערען איבערגעגעבען אויף העברעאיש. בלויז זעקס וואכען מושטירען האט מען זיי שוין אוועקגעשיקט אויפ'ן געפעהרליכסטען קריעגס־פלאץ, צו די דארדאנעלען און זיי האבען ארויסגערופען א דאנק און א פערוואונדערונג ביים גענעראל.

אויף אזא אופן האבען מיר נאך 1782 יאהר גלות ווידער אנ'אייגענע ארמעע, מעג זיין א זעהר קליינע, און אט די ארמעע איז פעראייניגט מיט דער ענגלישער ארמעע.

פאלעסטינא אליין קאן ניט לעזען די אידען־פראגע. „גלייכע רעכט אומעטום", פערבלייבען אנ'אבסאלוטע נויטווענדיגקייט. אבער בלויז דער יודישער נאציאנאליזם וועט פעהיג זיין אריינצושרייבען א נייעם קאפיטעל אין אונזער געשיכטע.

„זיי מעגען אונז הענגען, פערגוואלטיגען אונזערע פרויען, טרייבען אונז דורך אלע שבעי מדורי גיהנום האט געשריבען א אידישער סרייוויליגער פון די פראנצויזישע טראנשעען. ביי לעגענדיג עטליכע ארימע פראנקען פאר דעם אידישען הילפס־קאמיטעט, — אבער מיר וועלען פארט פערבלייבען אידען!"

אויפ'ן שלאכטפעלד.

(פארטזעצונג)

דער וואגען האט זיך א ריהר געטהאן פון ארט, די רעדער האבען אנגעהויבען קריצען די ערד און שרייען. דער גלח אראבגעלאזט דעם קאפ, פערטראכט און פערשוואונדען געווארען אין דער פינסטעניש. חיים בערקמאן האט איהם נאכגעקוקט, ערשט איצט האט ער זיך דערמאנט וואו ער געפינט זיך. דערהערט די משוגענע שיסעריי, וואס האט זיך צוברענט אויף דער גאנצער פראנט־ליניע. ער הערט זיך איין, ווי צו ערשט האט ביים פיינד אין באטארעע אבגעקנאקט פיער מאל נאכאנאנד, נאך איהר מיט אטאל, און ווערער צו פיער־פינף מאל נאכאנד די צווייטע, די דריטע, די פיערטע באטארעען. ביי אונז ענטפערט מען זיי זעלטען, נאר ביסלעכווייז צוהיצט מען זיך אויך אויף דער זייט, פון דאנען און פון דארטען הויבט מען זיך אן צו בייזערען. עס ווערט אנ'אמת'ער געשריי פון עפעס גרויסע, שרעקליך ווילדע חיות.

חיים בערקמאנען געפעהלט ניט דער עסק.

— קאנען ניט צוטיילען צווישען זיך די ערד... דאכט זיך אלע האבען זיי אידען... וואס פעהלט זיי נאך... און מען איז אלץ ניט צופריעדען... א שעהן וועלטעלע...

גאר נאהענט הערט מען ווי עס פאלען שטיקער ערד אדער שטיינער, א צונויפגעבויגענע פיגור פון א סאלדאט ארבייט פלייסיג מיט א לאפעטע, מאכט א גרעסערען און ברייטערען גרוב, ווייל די קדושים זענען פערפרוירען אזוי ווי זיי זענען געפאלען, מיט אויסגעריסענע פיס. מיט אויסגעשטרעקטע הענד. דער גלח העלפט אונטער דעם סאלדאט. חיים בערקמאן געהט אויך צו און העלפט ביי דער שווערער ארבייט.

ס'איז שטיל און קאלט און שווארץ. מען הערט ניט קיין ר'יד פון מענשען. עס דונערט און הילכט נור פון דארטען. ווייט אויפ'ן הימעל האט זיך בעוויזען א ברייטער, לאנגער ברוין־רויטער פאס. דער פאס ווערט אמאל סונקעלער אמאל גאר העל — דאס האט די ארטילעריע אונטערגעצונדען א גרויס דארף אדער א גאנץ שטעדטעל. די שריפה פלאקערט און איז אזוי גרויס, אז אויבען בעווייזט זיך ווי אין א שפיגעל אן אבשוין פונ'ם פייער. ס'ברענט אזוי שטארק, אז מען זעהט עס אויף 15־20 ווארסט פון דערווייטענס...

פלוצלונג דערהערט זיך א ווילדער געשריי. חיים בערקמאן לויפט מיטן ביקס אין האנד, אויף זיין פריהערדיגען ארט דער גלח, פערפלאנטערט אין זיינע לאנגע מלבושים, לויפט איהם נאך. חיים בערקמאן שרייט:

— איך בעט אייך זעהר, באטישקאן מען טאר עס ניט טהאן, מען טאר עס ניט טהאן. איך בעט אייך זעהר..

זיי שטעהען איינער אנטקעגען דעם צווייטען, ביידע אויפגערעגט.

— די האסט זיך מסתמא פון זינען געריהרט — ענטפערט איהם דער גלח — איך פערשטעה דיך גאר ניט. וואס רעדסט דו? וואס טאר מען ניט?

Jüdische Volkszeitung № 209 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דאנערשטאג ט׳ו אלול תרע״ה (26 August 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די רוסען ארומגעשלאסען אין ברעסט ליטאווסק

רומעניען גרייט זיך צו א מלחמה.

ביי ברעסט—ליטאווסק

בערלינסקע טידענדע׳ס קארעספאנדענט אין בערלין טעלעגראפירט דעם 24—טען אויגוסט: „ניט קוקענדיג אויף די נאטירליכע שוויריגקייטען, וואס די דייטש—עסטרייכישע מחנות בע־געגענען אויף׳ן וועג קיין ברעסט־ליטאווסק, דערנעהענטערען זיי זיך דאך אלץ נעהענטער און נעהענטער צו דער פעסטונג, און די רוסען וואקלען, אפילו מען מוז צו געבען אז יעדער הייפעלע ערד וואס זיי פערלאזען בעשיצען זיי מיט גרויס טאפפערקייט און מוט.

די רוסען זענען פשוט געצוואונגען צו אנ־ווענדען אלע זייערע כחות, כדי צו פער־הינדערען דעם דייטשען פארטארשט צו ברעסט־ליטאווסק, און אויב דאס איז ניט מעגליך, איז חאטש צו פערהאלטען זייער צוגאנג צו דער פעסטונג, ווייל דורך דעם וואס די דייטשען זענען געגאנגען פארווערטס אין מיטעל־פוילען האבען זיך צונויפגעקליבען גרויסע רוסישע מחנות ביי ברעסט־ליטאווסק, וועלכע קענען פון דארטען אזיי גיך ניט אוועקגעהן איבער דעם מאנגעל אין אייזען באהנען.

דער קארעספאנדענט מיינט, אז די רוסען וועלען ניט זיין בכח אוועק צופיהרען פון ברעסט־ליטאווסק די גאנצענע מחנות און דאן וועט אויסקומען, אז ווען די דייטש־עסטרייכי־שע מחנות וועלען עראכערען ברעסט־ליטאווסק וועלען זיי דארטען געפינען אויך חוץ דעם גאר־ניזאן גרויסע מאסען סאלדאטען, און דערמיט וועט די רוסישע ארמעע זיין פאלשטענדיג גע־בראכען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 25־טען אויגוסט. (אפיציעל) אין די קאמפפען אין מזרח און דרום פון קאוונא האבען אונזערע מחנות גענומען געפאנגען 9 אפיצערען און 2600 מאן ווי אויך עראבערט 8 פולעמיא־טען.

פרינץ לעאפאלד פון באיערן׳ס מחנות הא־בען אויף די בערג אין צפון—מזרח פון קלעש־צעל וויעדער אבגעשלאגען דעם שונא צוריק. איצטער פערפאלגען מיר דעם פיינד צו ביאלא־שקאווער וואלד. דערביי האבען מיר גענומען 4500 געפאנגענע.

(עסטרייכישער בעריכט).

וויען, 25־טען (אפיציעל). דער שונא ווייזט אלץ א שטארקערען ווידערשטאנד, אין צפון מערב פון ברעסט־ליטאווסק. די צאהל פון די געפאנגענע וואס ערצהערצאג פערדינאנס מחנות האט גענומען איז געשטיגען ביז 4 אפיציערען און 1300 מאן.

זי עסטרייך אינגארישע קאוואלעריע איז פערפאלגענדיג דעם שונא דערגרייכען ביז אי־בער קאוועל, אין מזרח—גאליציען איז די לאגע אונפערענדערט.

(רוסישער בעריכט.)

פעטר. גראד, 25־טען אויגוסט. (אפיציעל) אין דער ריכטונג פון קאוונא ביז ווילנא האט דער שונא פארטגעזעצט צו אבשטופען אונזערע מחנות, וואס פערהינדערט זיין אפענסיוו.

צווישען באבר און נארעוו האבען מיר זיך אבגעצויגען צוריק פון אונזערע פאזיציעס אויפ׳ן לינקען זייט פון באבר. צוזאמען מיט דיעזער בעוועגונג האבען מיר דעם 22־טען אויגוסט אבגעליידיגט די פעסטונג אסאוועטץ, וואס איז א טייל פון די אויבענדערמאהנטע פאזיציעס.

צווישען נארעוו און בוג פארטזעצט דער שונא די פערביטערטע אטאקע, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס דער שונא האט דא פיעל מעהר מחנות ווי מיר פונדעסטוועגען האבען מיר אב־געשלאגען אייניגע אנגריפען. מיר האבען גע־נומען פיעל געפאנגענע און עראבערט פיעל מי־טראליעזען. דיעזע קאמפפען האבען אונז גע־האלפען צו אננעהמען נייע פאזיציעס.

רומעניען גרייט זיך.

בערלין, 25־טען אויגוסט. פון פערשידענע קוועלען טיילט מען מיט פון בוכארעסט, אז דאס קריעגס־מיניסטעריום נעהמט אן מיטלען וואס זענען פיעל מעהר ווי געוועהנליכע פאר־זיכטיגקייטס פעראנשטאלטונגען.

כמעט די גאנצע ארמעע איז מאביליזירט און די אפיציערען בעקומען ניט קיין אורלויב.

די האלב אפיציעלע צייטונג „אינדעפענדענץ רומעניע" לייקענט אב די קלאנגען אז עס זאל בעשטעהן אן אבמאך צווישען רומעניען און איטאליען.

הומאניטע וועגען יודען.

אין קאפענהאגען איז ערהאלטען געווארען איינער פון די לעצטע נומערן פון דעם פראנצוי־זישען סאציאליסטישען בלאט „הומאניטע", אין וועלכען ס׳איז אבגעדרוקט אן ארטיקעל וועגען דער לאגע פון די רוסישע יודען. דער „ארטי־קעל" ענטהאלט אבער נאר די אי־בערשריפט, דער אינהאלט איז אינגאנצען אויסגעמעקט פון דער פראנצויזישער צענזור.

„דער יודישער קאנגרעס"

אונטער דעם נאמען האט אין ניו־יארק אנ־געהויבען ערשיינען א יודישעס וואכענבלאט, וועלכעס איז געווידמעט די פראגען פון יודישען קאנגרעס און פעראייניגונג. אין די ערשטע נו־מערן זענען אבגעדרוקט ארטיקלען פון ח. זשיט־לאווסקי, פ. רוטענבערג, ב. באראחאוו און אנ־דערע.

דייטשע פערלוסטען.

פאריז, 25־טען אויגוסט. פון פעטראגראד טעלעגראפירט מען אהערצו, אז די דייטשע פערלוסטען ביז׳ן 14־טען אויגוסט איז דערגרייכט געווארען ביז 2,400,000 מאן. אין יעדערען פון די לעצטע חדשים האבען די דייטשען פערלא־רען 300,000 מאן.

אפיציערען האבען די דייטשען פערלארען ביז׳ן 15־טען יוני 48,000 גע׳הרג׳עטע.

גוטע אתרוגים און לולבים

קען מען בעקומען בעצייטענס ביי דעם אויבער שמש פון דער הויפט שול, אבראהאמזאן

Kompagnistræde 32.

Tlf. 9928.

גימנאסטיק קורסען

פאר דאמען און הערען פון דעם ערשטען סעפטעמבער. אויך העברעאיש אונטעריכט, פרי־וואטע שטונדען און אבענד קורסען. ב. סלור.

Adr. Hr. Cristensen Bredg. 58. Tlf. 23 3.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם 28־טען אויגוסט אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפער'ס"

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

א לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר' בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר' דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

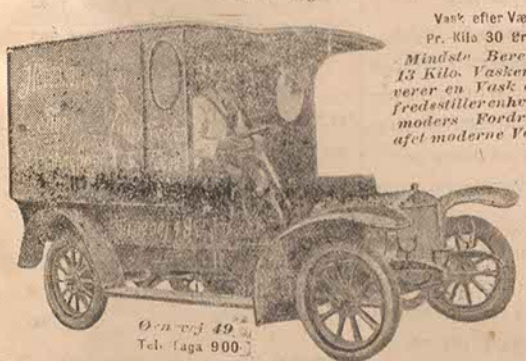

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.

Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900

א יודישער סטודענט

וואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטער־ריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקצייטונג נ"ר 129

וויכטיג פאר צוגערייזטע

איבער אברייזע פון דאנען ווערט ביליג פערדונגען א וואונונג פון 3 צימער מיט א מיי־דעל־צימער מיס *V. C.*, עלעקטרישע בעלייכ־טונג, און טעלעפאן אין דער שענסטער טייל פון שטאדט. די גאנצע איינריכטונג (מעבעל און קיך געשיר) פון דיעזער וואוינונג ווערט גלייך פער־קויפט. צום בעזוכען טעגליך פון 9־3 א זייגער.

Dosseringen 26 B 4 Sal

Tlf Nora 2678.

ס'ווערט געזוכט.

א עלטערע פרוי צו פאסען א הויז. סטורע רעג־נעגאדע 17 2 זאל אבראמאווימש.

Restauratton Rundetaarn
Trinitatis KirkePlads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

א פעהיגער האנדנייער.

צו מיליטער ארבייט קריגט גוט בעצאהלט.

סטורע רעגנעגאדע 20 1 זאל יאקאבאוויץ.

מיר ווינשען מזל־טוב

הערן קלאץ און פריילען סאק צו זייער חתונה פאמיליע מינדלין.

לשנה טוב קארטען

קען מען בעקומען ביי דעם מוכר ספרים אבענ־רא נר. 14.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

Danskp Exres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

ס'ווערט געזוכט

א יונגער מאן פון סעדלעץ. זיין נאמען איז זלמן און זיין פאטער האט געהאט א גארדערא־בען געשעפט אין סעדלעף און הייסט דוד. יע־דערער וואס קען איהם און ווייא וואו ער גע־פינט זיך איצט בעט מען היטטיילען אין עפש־טיינס רעסטאראן ראזענגארדען 11

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

די אונגליכע גרעטא

א זעהער שפאנענדע דראמא.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאווענט מען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

Ansvarshavende for Redaktionen c. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

מיליטער פון פארלאמענט האבען קיין אהנונג וואס אין רוסלאנד טהוט זיך מיט די אידען.

די ארבייט פון "מאכען וויסען" זאל געטהאן ווערען ביי דער פרעסליגע אדער ווי זי וועט אנגערופען ווערען. אזא ארבייט איז איינע פון די וויכטיגסטע—אויב ניט די וויכטיגסטע אין אזא צייט, ווען דער גיהנום האט ברייט געעפענט דאס מויל און וויל איינשלינגען א זעקס מיליאן אונשולדיגע אידען. זאל די ענגלישע וועלט ווי־סען די אלע אינטריגעס און פערראט פון מאנכע רוסישע רעגירונגס בעאמטע, וועלכע אום צו פערדעקען זייער שאנדע. בענוצען זיי זיך מיט פאלשע בלוטיגע בלבילים אויף דאס אידישע פאלק.

פרטים פון די דארדאנעלען־קאמפפען.

"דיילי כראניקל"ס קארעספאנדענט אין א־טהען שילדערט אין זיין צייטונג די לעצטע קאמפפען ביי דער סובלא־בוכטע, ווען די ענג־לענדער האבען לאנדגעזעצט גרויסע מחנות ביי די דארדאנעלען.

דער קארעספאנדענט שרייבט: דיעזער לאנד־גאנג איז דער גרעסטער וואס די געשיכטע האט ווען עס איז געזעהען. און דאס איז פארגעקו־מען הינטער דעם טערקישען פראנט. די טערקען האבען ערווארטעט אן אנגריף פון דער צוויי־טער [illegible] און האבען זיך דערפאר צוגעגרייט דארטען, אבער ניט ביי סובלא. די ענגלענדער האבען דעמאנסטרירט פון דער צווייטער זייט בכדי די טערקען זאלען זיין זיכער, אז פון דער זייט פון סובלער בוכטע וועט קיין אנגריף ניט פארקומען.

די ענגלענדער זענען צוגעגאנגען צו דער בוכטע זעהער שטיל. די מחנות זענען געווען צוזאמענגעשטעלט פון פערשיעדענע אבטיילונ־גען און זענען געגאנגען יעדער אבטיילונג פון א בעזונדער זייט. שפעט ביי נאכט איז צו דער סובלא־בוכטע אנגעקומען א גאנצע קאפעלע פון קריעגס־שיפען און טראנספארט שיפען, פון טארפעדאיעגער און אייל דאמפפער, גרויסע און קליינע שיפען, אלע אנגעפאקט מיט סאלדא־טען, קאנאנען און קריעגס־מאטעריאל. דאס איז געווען די גרעסטע ארמעע. וואס איז ווען ניט איז פון ים אריינגעדרונגען אין א פיינדליכער לאנד. יעדער סאלדאט האט מיטגעפיהרט מיט זיך א דרייטעגיגע פארציע און געצייג צו פער־שאנצען זיך.

אין משך פון דער נאכט איז געארבייט געווארען און ווען די זוהן איז אויפגעגאנגען זענען די גאנצע מחנות לאנדגעזעצט געווען אויף דער יבשה, ווי אויך פיעל קריעגס־מאטע־ריאל איז מיט געבראכט געווארען, ניט בעגעגענדיג קיין שום וויעדערשטאנד פון די טערקען. א טערקישער פאטרול, וועלכער האט געווען בעמערקט די ענגלענדער איז איבערגע־פאלען געווארען און גענומען געפאנגען. ניט קוקענדיג אויף דעם, האבען די טערקען ניט גע־וואוסט, אז ענגלענדער זענען הינטער זיי ביז אין אבענד, ווען די ענגלישע מחנות זענען שוין דורכגעגאנגען 6 מייל אויף דער יבשה.

א גאנצע נאכט און דער מארגענדיגער טאג איז געווען שטיל. נאכדעם האבען די טערקען אנגעהויבען שיקען מחנות און אנגעהוי־בען א קאמפף, און אין דער פינסטערניש פון דער נאכט איז בולט ארויסגעשוואומען א בילד פון 2 ארמעען איינע געגען די אנדערע גלייכ־צייטיג קעמפפענדיג. די טערקען האבען צו־געפיהרט אלץ נייע מחנות אין קאמפף און דער קאמפף האט געדויערט א גאנצען טאג.

א דאנק דאס אויסגעהאלטענקייט און טאפ־פערקייט, האבען די ענגלישע מחנות, ניט קוקענ־דיג אויף דעם, וואס די טערקען האבען אויך געקעמפט זעהר טאפפער, צום סוף אבגעשלא־גען די טערקען און פעראורזאכט זיי גרויס שאדען. די טערקען האבען פערלארען ניט ווע־ניגער ווי 27000 מאן.

פראנצויזישע ארבייטער פאדערען שלום.

פאריז. — די צייטונג „הומאניטע" האט פער־עפענטליכט די רעזאלוציע, וואס די נאציאנאלע קאנפערענץ פון דער „זשענעראל פעדעראסיאן דע טארווייל" האט אנגענומען בנוגע דער מלחמה.

דאס ערשטע איז, איינצוארדנען די לאגע פון דעם פראנצויזישען ארבייטער קלאס אין דעם איצטיגען קריעג.

דאן אפעלירט די רעזאלוציע צו דעם אל־געמיינעם פראלעטאריאט, אז זיי זאלען זעהן אויסצואווירקען, דאס דער ערווארטענדער שלום, וואס האט שוין געקאסט אזוי פיעל קרבנות זאל זיין דער נצחון פון די גערעכטיגקייט איבער דעם כח, און אז אלע לענדער זאלען ביי זיך איינפיהרען א געצוואונגענע ארביטראציאן פאר די סכסוכים פון די מעכטע. צום שלום פאדערען זיי די גרינדונג פון א פעדעראציע פון נאציא־נען וואס זאל פערזיכערען דאס אונאבהענגיג־קייט פון אלע נאציאנאליטעטען.

אום דורכצופיהרען דיעזע רעזאלוציע, רופט אויף דער קאנגרעס דעם אלגעמיינעם ארגאני־זירטען פראלעטאריאט, אנצונעהמען דער פאר־שלאג פון דער אמעריקאנער פעדעריישאן אף לייבאר, אבצוהאלטען אן אינטערנאציאנאלען קאנגרעס, אין דעם זעלבען ארט און טאג וואס די דיפלאמאטען וועלען אבהאלטען זייער שלום קאנפערענץ.

ענגלאנד און שלום.

דער בעוואוסטער ענגלישער קריעגס־עק־ספערט מר. היליאר בעלאק שרייבט וועגען דער געפאהר, וואס שטעהט פאר ענגלאנד, ווען זי זאל שליסען א פריהצייטיגען שלום מיט דייטש־לאנד אין דער איצטיגער מלחמה.

דאס וואלט ברענגען צו אן ענגלישע נידער־לאגע אויף יעדען געביט. דאס וואלט פערקלע־נערט דעם ענגלישען רייכטהום. די ענגלישע נאציאנאלע זיכערהייט און דאס וואלט געשע־דיגט די גאנצע מלוכה־סיסטעם פון ענגלאנד.

ווען אזא שלום זאל דערגרייכט ווערען, וואלט דייטשלאנד זיך באלד פערנומען מיט דער פראגע פון צורייסען ענגלאנד מיט איהרע בונד'ס מלוכות און וואלט געזוכט וואס פריהער א נייע מלחמה מיט ענגלאנד אליין, כדי צו בעפאלען די ענגלישע טעריטאריע און רואינירען די ענג־לישע מאכט אויפ'ן ים. דאס וואלט איהר גע־קאסט פיעל ווענינגער געלד און פיעל ווענינגער מענשען, ווי צו פיהרען א ברייטע, צעווארפענע מלחמה מיט פיעלע לענדער אויף דער יבשה. און דאס איז פאר איהר אויך פיעל מעהר ווערטה ווי א נצחון אויף דער יבשה.

זי ווייס, אז א וועלט הערשאפט אויף דער יבשה איז פאר איהר אונמעגליך. זי וויל אבער דורכאויס צו פערשפרייטען איהר הערשאפט אויפן ים, ווייל דאס איז נויטיג פאר איהר וואקסענ־דען האנדעל, און זי וועט דאס זוכען צו דער־גרייכען דורכ'ן ארונטערקלאפען די ענגלישע אויבערמאכט אויפ'ן ים.

ענגלאנד'ס אינטערעסען זענען דעריבער ניט צו שליעסען קיין שלום, איידער זי זעהט, אז איהר טאכט איז געזיכערט אויך אין דער צוקונפט פון א דייטשען אנפאל.

מארד אינסטרומענטען.

ה' היראם מאקסים, דער ערפינדער פון בע־רימטען מאקסים ביקס, וועלכער ווערט פיעל בענוצט אין דער איצטיגער מלחמה, פערעפענ־טליכט אנ'ארטיקעל אין וועלכען ער רעדט ווע־גען די ערפינדונגען פון מלחמה אינסטרומענטען.

„איך דענק קוים, אז די מענשען, וועלכע ערפינדען מלחמה־וואפען נויטיגען זיך אין פער־טיידיגונג. א מארד־וואפען איז אויך צו דער זעלבער צייט אויך א רעטונגס־וואפען.

א ביקס איז א גוטער מיטעל צו בעשיצען זיך, פונקט אזוי ווי עס איז א גוט מיטעל צו בעפאלען עמיצען.

מענשען אזוי ווי חיות וואלטען געפאלען אין די נעגעל פון שטארקען, ווען זיי וואלטען ניט האבען קיין וואפען. דער ערפינדער פון וואפען גיט צו דעם שטארקייט דעם שוואכען; די ערפינדער זענען ניט שולדיג, אויב זייערע ערפינדונגען ווערען בענוצט צום שלעכטען.

סיר היראם מאקסים זענקט, אז די איצטיגע מלחמה וועט דויערען אזוי לאנג און וועט זיין אזוי קאסטבאר, דאס קיין נאציאן וועט שוין אויף ווייטער קיין מלחמות ניט וועלען.

א נייער געזעץ.

די היזיגע צייטונג "בערלינסקי טידענדע" האט ערפאהרען, אז ס'איז ארויסגעגעבען געווא־רען א נייער געזעץ אין רוסלאנד, לויט וועל־כען רוסישע אונטערטאנען וואס זענען נאטורא־ליזירט אין אנדערע לענדער, שפעטער ווי דעם 1־טען אויגוסט 1914 וועלען ניט קענען וויזיט־רען זייערע פעסער אין די רוסישע קאנסולאטען און זעלבסטפערשטענדליך ניט קענען אריינ־פאהרען אין רוסלאנד.

(ווי ס'זעהט אויס פון דעם, קענען אלע רו־סישע בירגער, וואס זענען געווארען בירגער אין אנדערע לענדער פריהער ווי די אויבענדער־מאהנטע צייט, קענען יא קומען קיין רוסלאנד).

גאליצישע משכנות בעפרייט פון טורמע.

אויף די פעארדנונג פון קיעווער אדמיני־סטראציע זענען פון דעם ארטיגען געפענגניס בעפרייט געווארען פיעלע גאליצישע „ערבים" צווישען זיי א מאיאריטעט פון גאליצישע פרא־מינענטע יודען, 2 בירגעמייסטערס, 1 רב, 1 פרא־פעסאר, 3 גרויסע סוחרים א. א. וו.

די ארעסטירטע האבען זיך בעזעצט אין קי־עוו אין פריוואט קווארטירען און האבען זיך מתחייב געווען צו ערשיינען יעדען טאג אויף א מעלדונג אין פאליציי ביורא.

פון יודישען טעאטער.

שבת, דעם 28־טען יולי, האלב ניין אין אבענד וועט אין אוסטערבראס טעאטער אויסגע־פירט ווערען די דראמא פון יעקב גארדין

„די נשמה כאפערס"

אויסער די בעסטע קרעפטען פונ'ם דילעטאנטען פעראיין וועלען זיך אויך בעטייליגען בעקאנטע שוישפילער.

די הויפט־ראלען געפינען זיך אין די הענד פון די פרוי און ה"ר בעליאווסקי, אינ'ם שטיק זענען פאראן אויך אויייגע נומערן מיט געזאנג.

מיר האפען, אז דער קאפענהאגענער עולם וועט בעזוכען די פארשטעלונג. מיט בילעטען דארף מען זיך בעזארגען באצייטענס.

פערשטאנען וואס דא איז. דאס זענען פרישע קערפערס פון געהרג'עטע סאלדאטען, וואס מען האט ערשט געבראכט פונ'ם שלאכט־פעלד צו דער קבורה.

— זאג מיר — האט דער גלח געפרעגט — וואו איז דא ביי דיר דאס טויטען־פעלד, ביי נאכט איז מיר שטענדיג שווער צו געפינען דאס ארט...

חיים בערקמאן האט איהם בעוויזען.

— דארט, באטיושקא, וועט איהר באלד בע־מערקען דעם שטעקען מיט דער שווארצער פאן, ס'איז גאר ניט ווייט פון דאנען, אט דא פון הינ־טער די דאזיגע בוימער...

— א דאנק דיר, וועסט אפשר שפעטער צו־קומען אונז העלפען א ביסעל. די ערד איז אזוי איינגעפרוירען, אז מען דארף זי האקען ווי שטיי־נער...

וו. גראסמאן.

פארוואס קעמפפען די יודען?

פון ישראל זאנגוויל

3. פוילען געגען יודען.

אין יאהר 1912 האט אנ'אנפיהרענדע ווארשאווער אידישע צייטונג מיך אנגעפרעגט וועגען מיין מיינונג מכח דער אינערליכער פאליטיק, פון וועלכער עס הענגט אב דער שיקזאל פון דעם גאנצען פוילישען אידענטום. די פאליאקען האבען דעמאלט ארויסגשטעלט אנ'אנטיסעמיטישען קאנדידאט אין דומע און האבען געסטראשעט מיט פאגראמען אויף די אידען אויב זיי וועלען ניט שטימען פאר איהם.

כאטש איך האב זיך אבגעזאגט אריינצומישען זיך אין אנ'אינערליכער פאליטישער פראגע פונדעסטוועגען האב איך ניט געקאנט ניט איינשטימען מיט די וואס האבען געדענקט, אז שטימען געגען זיך אליין איז אנ'ערניעדערונג די אידען האבען אויסגעקליבען דעם בעסטען וועג: זיי האבען אמת, טאקע געשטימט ניט פאר א אידען, נאר פאר א פאליאק, אבער דעם אנטיסעמיטישען קאנדידאט האבען זיי געלאזען דורכפאלען.

די פאליאקען האבען גענומען אויספיהרען זייער סטראשונאק. ערשטענס, האבען זיי ערקלערט א שרעקליכען באיקאט, וואס האט רואינירט טויזענדער אידישע בעלי מלאכות און הענדלער, פוילישע דאקטוירים האבען זיך אבגעזאגט צו היילען אידישע חולאים. פוילישע אפטייקערס האבען זיך אבגעזאגט צו מאכען רפואות פאר אידען. עס האבען זיך אנגעפאנגען מערדערישע אנפאלען אויף אידען. רוסלאנד האט זיך געמוזט אריינמישען אביסעל איינצוצאמען דעם פוילישען שאוויניזם, דערווייל האט אויסגעבראכען דער קריעג.

ווען גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש האט פערעפענטליכט זיין מאניפעסט מיט דעם צוזאג צו פעראייניגען פוילען, האבען זיי די פאליאקען מיט איהם ניט בעפריעדיגט, ווייל אין איהם איז געווען א פונקט, אז „איהר מוזט רעס פעקטירען די רעכט פון די נאציאנאליטעטען מיט וועלכע דער היסטארישער שיקזאל האט אייך פערבונדען".

אויפ'ן שוועל פון זייער אייגענער פרייהייט האבען זיך די פאליאקען געשמאק פערנומען מיט דער פראגע ווי צו אינטערדריקען די אידען.

זיי האבען אויסגעטראכט פערשיעדענע בלבולים געגען אידען און עקספלואטירט דעם ביילים פראצעס צו זייער שנאה צו אידען. ווען פרייסען האט פערפאלגט די פאליאקען, האב איך, לויט הענריק סענקעוויטש'ס בקשה געשריעבען אנ'עפענטליכען פראטעסט געגען דעם, אבער צווישען די פאליאקען האט זיך ניט געפונען קיינער, וואס זאל פראטעסטירען געגען די פוילישע אידען־פערפאלגונגען.

אין רוסיש־פוילען האבען די פאליאקען געזייעט דעם בלבול, אז אלע אידען זיינען „דייטש־פריינדליך". אין עסטרייך פלעגען זיי ערקלערען די אידען אלס „פרארוסיש" און ווי נאר די רוסען פלעגען צונעהמען א טייל פון גאליציען, פלעגען שוין די פאליאקען וויעדער שרייבען, אז די יודען זענען „פרא־דייטש". ווי נאר א שטאדט פלעגט איבערגעהען פון איינעם צו דעם צווייטען צד, פלעגען די פאליאקען זיך איילען אנצורעדען דעם זיעגער, אז די יודען שטעהען מיט זייערע שונאים.

דערווייל האט דייטשלאנד אויך צוגעזאגט פוילען אויטאנאמיע און די פאליאקען זיינען גאר צומישט געווארען. פוילען איז צוריסען געווארען גייסטיג, אבער אלע טיילען זיינען געווען איינינג אין דער „אידען־פאליטיק".

א גרויסער חלק פון די אידישע צרות דארף געשטעלט ווערען אויך אויפ'ן חשבון פון די דייטשע צייטונגען, וועלכע האלטען אין איין בעהויפטען, אז די רוסישע אידען זיינען זייערע פערבונדעטע. די רוסען האבען זיך גרויזאם אבגערעכענט מיט די אידען פאר די דאזיגע בעהויפטונגען פון די דייטשען און די בלבולים פון די פאליאקען.

די פרעסע האט געמאלדען, אז די רוסען האבען אין 215 ערטער געמאכט מיליטערישע פאגראמען אויף אידען. די דייטשע און די עסטרייכישע רעגיערונגען האבען דאס בעשטעטיגט. די רוסישע רעגיערונג האט דאס קאטעגאריש אבגעלייקענט אין דומא. אבער כאראקטעריסטיש איז, וואס דער רוסישער צענזאר האט ניט געלאזען אבדרוקען אין די צייטונגען דעם ענטפער פון דעם אידישען דומא־דעפוטאט פרידמאן אויף דער אבלייקענונג פון דעם מיניסטער סאזאנאוו.

און אפילו די אנטיסעמיטישע פרעסע אין רוסלאנד און פוילען און אזעלכע „אידען־פריינד" ווי סטיפען גרעהעם האבען אויך צוגעגעבען אז פאגראמען און שרעקליכע רדיפות זיינען פארגעקומען.

די לעצטע שעה'ן פון דעם גרויסען אידישען שריפטשטעלער, י. ל. פרץ זיינען געווען פערנומען מיט איבערנעהמען די ארויסגעטריבענע, וואנדערענדע אידישע קהלות פון די פוילישע שטעדטלעך. יעדער קהלה האט געטראגען פאראויס איהרע בעליידיגטע ספרי תורות און אפטמאל אויך זייערע פערגוואלדיגטע טעכטער. — „על קדוש השם", האט דער פאעט וועגען זיי געזאגט.

א יודישע פרעסע־ליגא

די לאנדאנער צייטונג „די וועלט" טרעט ארויס מיט א פראיעקט, וועלכער פערדיענט די גרעסטע אויפמערקזאמקייט. דאס איז א ריכטיג ווארט צו דער רעכטער צייט.

„די אידישע פרעסע ליגא זאל זיין צונויפגעשטעלט פון די אינטעליגענטערע אידישע קרעפטען, וועלכע וועלען האבען פאר זיך די אויפגאבע צו זאמלען די אלע אידישע צרות, זאמלען די אלע גרויזאמע פאקטען און ציפערען פון די געליטענע אידען, דאס איבערזעצען אין ענגליש און פילייכט אויך אין פראנצויזיש און פאנאנדערשיקען עס צום ענגלישען אינטעליגענטען און פיהרענדען פובליקום כדי זיי זאלען אויך וויסען וואס מיט אונז טהוט זיך.

די ענגלישע מיטגליעדער פון פארלאמענט, די ענגלישע גייסטיגע וועלט ווייסען אבסאלוט ניט, וואס אין רוסלאנד געהט פאר, וואס מיט אונזערע ברידער טהוט זיך דארט. ניט בלויז זיי ווייסען ניט, נאר ווען מען דערצעהלט זיי א צעהנט חלק, קוועטשען זיי מיט די פלייצעס און גלויבען ניט. זיי גלויבען ניט מחמת זיי קענען זיך ניט פארשטעלען, אז א רעגירונג זאל אזוי האנדלען מיט איהרע אייגענע בירגער, זיי קענען דאס ניט משיג זיין.

און שולדיג אין דעם איז אויך די ענגלישע פרעסע, וועלכע ווייסט יא און פערשווייגט — א טייל פון איהר פארגלעט אזוי, אז דער לעזער קען זיך גאר ניט פארשטעלען אז אין אזא „ליעבע לאנד" ווי רוסלאנד זאל קענען פארקומען אירגענד וואס בייזעס צו א טייל פון איהר בירגער.

מיר ווילען דא אויפמערקזאם מאכען אז דאס וואס מיר זאגען דא זענען ניט קיינע פארשטעלונגען בעהויפטונגען און השערות. עס זענען פאראן געזונדטע פאקטען, אז דער ענגלישער אינטעליגענט און די מעהרסטע ענגלישע

אויפ'ן שלאכטפעלד.

(פארטזעצונג)

נאך דעם דאזיגען מזל־טוב איז חיים בערקמאן געווארען אנ'אמת'ער סאלדאט. געווען פערוואונדעט, געלעגען א חודש אין שפיטאל, געקומען צוריק מיט א געזונדער האנד און מיט א געארגי־קרייץ אויפ'ן מונדיר...

חיים בערקמאן דרעמעלט און טראכט. ער האט גאר פערגעסען אן זיין ווייב און קינדער, פערגעסען, אז ער שטעהט אויף דער וואך. ער הערט ניט די שיסעריי, ער טראכט גאר וועגען אן אנדעט ענין.

— א מאדנע זאך, פונדעסטוועגען יאפאנער דוכט זיך וואס, קליינינקע און מאוסע מענשען, גיב נאר א קוק אויף זיי, אבער וואס דאס איז געווארען פאר א מלוכה. נא דיר אזא מין אנשיקעניש. רוסלאנד איז פאר זיי גאר ניט, פאר אמעריקא האבען זיי אויך ניט קיין דרך ארץ. ס'הייסט אמעריטשקע' אויך מיר פיינע מענשען.

אז איך מאך דא א פינף־שטאקיגע הויז דארף ער מאכען א פינף און צוואנציג שטאקיג הויז, מען קריכט פון דער הויט. ע, פונדעסטוועגען איז דאס פארט א וועלט מיט מענשען.

חיים בערקמאן טראכט ארום די וועלט ענינים מיט א בעזונדער חשק. ער האט שוין כמעט אלעמען פערזארגט. ער דארף נור באלד ארומטראכטען אייניגע וויכטיגע ענינים נוי פאזנאנסקיס פאבריק אין לאדז, אמעריקאנישע הייזער און נאך אייניגע אזעלכע קלייניגקייטען...

פלוצלונג דערהערט ער, אז עמיצער פאהרט מען הערט ווי עס שפאנען שווער א פאר פערד און עס קריצען א פאר רעדער... ער עפענט אויף די אויגען, נעהמט דעם ביקס אונטער דעם רעכטען ארעם און קוקט זיך אריין אין דער געדיכטער טיעפער פינסטערניש. פון דער רעכטער זייט וועג שפאנט פאמעליך, שריט ביי שריט, א פאר פערד מיט א גרויסער אנגעלאדענער פוהר. ביי דער זייט פונ'ם וואגען געהט שריט־ווייז א הויכע לאנגע פיגור, אנגעטהאן אין שווארצע לאנגע מלבושים. די רעדער זענען אין גאנצען דורכגעפרוירען. דאס קריצעריי ווערט אונערטרעגליך. אויפ'ן וואגען זיצט א סאלדאט איינגעהיגט אין א שווערען פעלץ, דער קאפ פערדעקט מיט א ווארימען טוך. פון דעם וואגען סטארטשען ארויס קרומע קלעצער, לאפאטעס, א הילצערנער צלם.

חיים בערקמאן האט דערזעהן, אז עס געהט דער גלח, א הויכער, פערטראכטער מענש, מיט א בלאס פנים, מיט א שיטערער צופליקטער בארד, מיט טיעף איינגעפאלענע אויגען, און מיט אויסגעטריקענטע ליפען, וואס בעוועגען זיך און מורמלען די גאנצע צייט. דער גלח איז שוין צוגעגאנגען גאר נאהנט, סך הכל עטליכע טריט פון דעם אידישען סאלדאט און האט איהם נאך אלץ ניט בעמערקט. אין די גרויסע מחשבות איז ער געווען פערטיעפט, און זיין גאנצער גוף איז געווען ווי צוגעבונדען צום שווער אנגעלאדענעם וואגען, וואס איז איהם נאכגעגאנגען שריט ביי שריט. דאס שרייענדע קריצען און קריצען פון די רעדער האט איהם ניט געריהרט.

חיים בערקמאן איז געווארען אומעטיג פון דער סצענע און ער האט שטיל געזאגט:

— גוט אבענד, באטיושקא! פארוואס געהט איהר ארום אזוי שפעט? איהר זענט אויסגעמאטערט און וואלט זיך בעסער אבגערוהט...

דער גלח, דערהערענדיג אומגעריכטערהייד א קול פון א מענשען, האט זיך דערשראקען אויף אבגעשטעלט זיך. דערזעהן דעם סאלדאט, האט ער זיך תיכף בערוהיגט און געענטפערט מיט אזא משונה'ד'גען שמייכעלע:

— איך שפאציער דא מיט מיינע פרי נד...

— מיט וועלכע פריינד?

— מיט מיינע בעלטע פריינד... יא, יא, מיט מיינע טהייערע, ליעבע סאלדאטיקעס... איך דארף זעהן, זיי זאלען זיך פריהער אברוהען.

דער גלח האט בעוויזען מיט זיין לאנגער, דארער האנד אויפ'ן שווערען וואגען. דער וואגען האט זיך אבגעשטעלט, חיים בערקמאן האט

Jüdische Volkszeitung № 208 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מיטוואך י״ד אלול תרע״ה (25 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

איטאליענישע אפעראציעס געגען טערקיי.

א קריטישער מאמענט פאר די טערקישע מחנות אויף גאליפאלי.

איטאליען און טערקיי

רוים, 24־טען אויגוסט. אלע צייטונגען דרי־קען אויס זייער צופריעדענהייט מיט דעם, וואס די איטאליענישע רעגיערונג האט ערקלערט מלחמה.

מען ערוואר טעט, אז איטאליענס איינטייל נעהמען אין די אפעראציעס געגען טערקיי וועט האבען א זעהער גרויסע בעדייטונג לטובת די פעראייניגטע״ און אז איטאליען וועט באלד לאנדזעצען א קארפוס און ק[illegible] ן. וואו איטאליען האט וויכטיגע אינטעו עסען.

די טערקען אין א קריטישער לאגע.

טשיקאגא, 24־טען אויגוסט. „טשיקאגא דיילי ניוס" האט פון איהר קארעספאנדענט אין מודראס בעקומען א ידיעה, אז די ענגלענדער האבען דורך א געלונגענעם קאמפף אין סיולא־בוכטע איבעראשט די טערקען דורך אן ארומ־דינגלונג. דער קארעספאנדענט בעקרעפטעט, אז די ענגלענדער איז ווירקליך געלונגען צו פער־באפען די טערקישע פערבינדונגס־ליניען און פערניכטען זיי.

דער קארעספאנדענט מיינט, אז צום סוף וועלען די טערקישע מחנות וואס בעשיצען גא־ליפאלי־האלב אינזעל מוזען אינגאנצען איבער־געבען זיך צו די ענגלענדער ווייל דעם צוריק־גאנג האבען די ענגלענדער אבגעשניטען און די טערקישע מחנות קענען נאר אויס קלייבען: אדער קעמפפען ביזן לעצטען מאן, אדער אי־בערגעבען זיך.

„דיילו כראניקל"ס ק ארעספאנדענט שרייבט, אז די ענגלישע מחנות ביי סובלא־בוכטע בעש־טעקען פון 60000 מאן און ער מיינט, אז די טערקען האבען נאך א שאנץ צו אבציהען זיך צוריק.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 24־טען אויגוסט. (אפיציעל) גענע־ראל פאן אייכהארנ׳ס מחנות האבען געהאט ער־פאלג אין מזרח און אין דרום פון קאוונא. ביי באבר האבען מיר בעזעצט די פעסטונג אסא־וועטץ, ואס די רוסען האבען אבגעליידיגט.

אין צפון און אין דרום פון טיקאטשין זע־נען פארגעקומען העפטיגע קאמפפען. מיר הא־בען עראבערט טיקאטשין: דערביי האבען מיר גענומען 1200 געפאנגענע צווישען זיי 12 אפי־צערען און עראבערט 7 פולעמיאטען.

אין צפון פון ביעלסק איז ניט געלונגען רו־סישע העפטיגע געגען־אטאקעס. ביי וועלכע דער שונא האט געהאט גרויסע פערלוסטען. אין דרום פון דיעזער שטאדט זענען מיר געגאנגען בעדייטליך פארווערטס.

פרינץ לעאפאלד פון בייערענס מחנות זע־נען ביי פערביטערטע קאמפפען איבערגעגאנ־גען די אייזענבאהנ־ליגיע קלעשעל־ראזנא, דער אנגריף געהט געלונגען פארווערטס. מיר האבען דא גענומען 3050 געפאנגענע און עראבערט 16 פולעמיאטען.

פאן מאקענזענס מחנות האבען נאך העפט־גע קאמפפען עראבערט דעם איבערגאנג איבער פולווא אויפ׳ן פראנט ביי ראזנא. ביי ברעסט־ליטאווסק איז די לאגע אונפערענדערט.

(רוסישער בעריכט.)

פעטראגראד, 24־טען אויגוסט. (אפיציעל) בייא סוויענטא וואניק צווישען וויליא און ניע־מען האבען אונזערע מחנות אבגעשטעלט דעם שונא,ס אפענסיוו אויפ,ן פראנט קאווארסק— ווילקאמיר— קאשעדארי— דרוזשניצקי. ווייטער צו דרום צו זענען איינינע אונזערע אבטיילונגען פון לינקען ברעג ניעמאן ביז׳ן רעכטען.

דעם 21—טען און 22—טען אויגוסט האט דער שונא פארגענומען פערביטערטע קאמפפען ארום ביעלסק און אין מזרחפון דארטען אויפ,ן פראנט קלעשטעלי— וויסאקאליטאווסק.

אויפ׳ן רעכטען ברעג פון בוג ריכטען דער שונא זיינע הויפט אנגריפען געגען דער פישטשא דעם 22—טען אין אבענד האט דער שונא פער־זוכט איבערגעהען צום אפענסיוו נעבען קאוועל

וועט מען עוואקואירען פעט־ראגראד?

לאנדאן, 42 טען אויגוסט, א טעלעגראם פון פעטראגראד צו „דיילו כראניקל" טיילט מיט אז די גרויסע לאגערען קריעגס־מאטעריאל ווערען ארויס געפיהרט פון ברעסט־ליטאווסק.

אין פעטראגראד איז מען זעהער בעשעפ־טיגט מיט די גרויסע מאסען אנטלאפענע פון די רוסישע דרום, דיגע פראווינצען צוליעב דעם דייטשער פארמאכש אין ליטא, די מעגליכקייט אז מען וועט דארפען אבליידיגען פעטראגראד, ווערט אומעדום גאנץ אפען דיסקוטירט פונדעסט וועגען פערלירען די רוסען ניט דעם בטחון.

דייטשלאנד—אמעריקא.

לאנדאן, 24־טען אויגוסט. טעלעגראמען פון וואשינגטאן טיילען מיט, אז אויב דייטשלאנד וועט ניט ענטפערען צופרידענשטעלענד אויף אמעריקא׳ס פאדערונגען, וועט דער דייטשער באטשאפטער אין אמעריקא, גרעוו בערנסטארף בעקומען זיין פאס אויף צום אבפאהרען. דער אמעריקאנער באטשאפטער אין בערלין, מר געראר ד, וועט אבגערופען ווערען צוריק און דער קאנגרעס וועט צוזאמענגערופען ווערען, כדי צו בעהאנדלען די פראגע וועגען ארמעע און פלאט.

עהרליך׳ס לויה.

די לויה פון׳ם פערשטארבענעם בעריהמטען יודישען פראפעסאר ד״ר פויל עהרליך איז דורכגעגאנגען מיט גרויס פאראד. טויזענדער מענשען און צעהנדליגער דעפוטאציעס האבען בעגלייט דעם פערשטארבענעם צום בית־הקברות פונ׳ם דייטשען מלוכה־קאנצלער איז אנגעקומען א טרויער־טעלעגראמע. די גאנצע וויסענשאפ־טליכע דייטשע פרעסע בעקלאגט דעם פערלוסט פונ׳ם גרויסען געלעהרטען, אויך די יודישע פרעסע עהרט פראפ. עהרליך, וועלכער האט זיך די לעצטע צייט פיעל אינטערעסירט מיט יודישע פראגען און בעזונדערס מיט׳ן פלאן פון א יודי־שען אוניווערסיטעט, אין פאלעסטינא.

גימנאסטיק קורסען

פאר דאמען און העררען פון דעם ערשטען סקטעמבער. אויך העברעאיש אונטעריכט׳ פרי־וואטע׳שטונדען און אבענד קורסען. ב׳סלור.

Adr. Hr. Cristensen Bredg. 58, Tlf. 23 30.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם [illegible] וסט אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפער'ס"

א לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר' בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר' דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen. Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

---

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstæderne **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

רשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג פאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

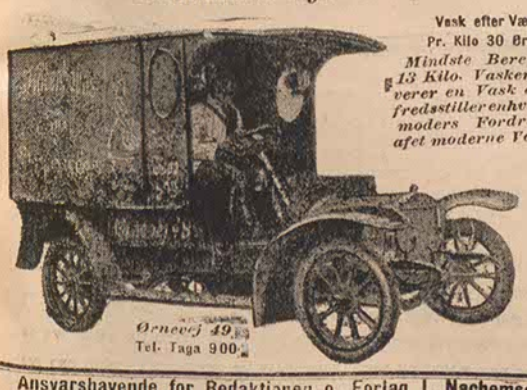

Vask efter Vægt!

Pr. Kilo 30 Øre.

Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49.

Tel. Taga 900.

ס'ווערט געזוכט

א יונגער מאן פון סעדלעץ. זיין נאמען איז זלמן און זיין פאטער האט געהאט א גארדערא־בען געשעפט אין סעדלעף און הייסט דוד. יע־דערער וואס קען איהם און ווייא וואו ער גע־פינט זיך איצט בעט מען היטטיילען אין עפש־טיינס רעסטאראן ראזענגארדען 11

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

די אונגליכע גרעטא

א זעהער שפאנענדע דראמא.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעדסיאראט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאווענט מע, שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

א יודישער סטודענט

וואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטער־ריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ"ר 129

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין *Kristal-gade* 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז). זאל פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבע־שטעלען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג ביל. מרק. נומר. 130 אויך ביי ה"ר סקאראחאד

Borgergade 30. Telefon No. 21—67 y.

עס ווערען אויך פערקויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואל־טעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער.

Restauration Rundetaarn

Trinitatis Kirkeplads

Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

א פרוי אדער א מיידעל

ווערט געזוכט צו פאסען א הויז. גוטע גע־האלט. סלאטסגאדע 98 1.

מיר ווינשען מזל־טוב

הערן קלאץ און פריילען סאק צו זייער חתונה.

לשנה טוב קארטען

קען מען בעקומען ביי דעם מוכר ספרים אבענ־רא נר. 14.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

דאס אריוססיקונג פון יודען אין א מין „קאטאר־
גע". גאנץ אונגעוצליך האט מען ביי די יור־
דען צוגענומען זייערע פאספארטען און אריוס־
געבען זיי „פאסיר־שיינען", אנווייזונדיג ווי
לאנג זיי מעגען פערבליבען אין יעדער שטאדט,
אין די פינף גובערניעס. וואס זענען געווען בע־
שטימט פאר די אריסגעשיקטע יודען, האט מען
זיי בעהאנדעלט ווי חיות אין פערבערעי. מען
האט זיי געשיקט פון אין ארט צום צווייטען,
פון איין פונקט צום אנדערען — אלץ נאך דעם
גוטען ווילען פון די גובערנאטארען. דער פאל־
טאוער יודישער קאמיטעט צו העלפען די נויט־
ליידענדע יודען פון דער מלחמה האט צום ביי־
שפיל בעקומען אן אויסי... פונ'ם דארטיגען
גובערנאטאר: פארוואס זיי רופען זיך „קאמי־
טעט צו העלפען די נויטליידענדע יודען פון
דער מלחמה", אנשטאט צו רופען זיך „קאמיטעט
צו העלפען אריסגעשיקטע יודען". ווייל —
שטעהט אינ'ם אויסרייד. — די יודען זענען אריוס־
געשיקט אלס פאליטיש־ נית עהרליכע...

די אונמענשליכקייט פון דער ארטיגער מאכט
האט זיך געצייגט אפילו דאן, ווען ס'איז אנגע־
קומען דער בעפעהל אבצושטעלען דעם גירוש.
דער פאלטאוער גובערנאטאר האט גלייך ווי
ער האט דאס דערהערט אריסגעשיקט אלע יור־
דען פון קאוונער גובערניע. וואס האבען זיך
געפונען אין פאלטאוע צוריק קיין קאוונער גו־
בערניע. דאדטען האט מען זיי נים אריינגעלא־
זען האבען זיי זיך געמוזט אומקעהרען צוריק
קיין פאלטאוע.

די זעלבע גוואלדטהאטען איז די אדמיני־
סטראציע בעגאנגען שוין נאכדעם. ווי דאס מי־

ניסטעריום פון אינערן האט ערלויבט די אריס־
געשיקטע יודען, צו בעזעצען זיך אין ווארא־
נעוושער און פענזער גובערניע, מיט איין ווארט,
יעדע פעראדנונג. וואס זא, ווי עס איז ערלויב־
טערען די לאנע פון די אריסגעשיקטע יודען,
איז אר־סגענוצט געווארען פון דער מאכט אויף
די ערטער, כדי נאך מעהר צו אונטערדריקען
אין בעליידיגען.

נאר דער עכסט אונגעזעצליכער און ווייל
דער מיעל איז די בעוואוסטע פעראדנונג וועג
צען נעהמען ערבים, וועלכע וועלען געווענהנליך
נענומען פון די חשובסטע און פערמעגליכע
בירגער.

זאגט מיר, מיינע הערען, וואס פאר א גע־
זעץ פון דער רוסישער מלוכה ערלויבט עס צו
אריינזעצען אין טורמע, נאר דערפאר וואס מען
איז אנגעזעהען אפילו ביי דער ארטיגער מאכט?
וואס פאר א גזעזץ ערלויבט עס צו משפט־ען
אן שולדיגען פאר א פערברעכען, וואס מען
איז נית בעגאנגען, פאר אנ'אנדערענס שולד,
וואס דער פער־משפט־ער האט קיין שום אהנונג
וועגען דעם? פון דעסטוועגען זיצען נאך איצט
אין פאלטאוער, יעקאטערינאסלאווער און מא־
הילעווער גובערניעס אנ'ערך 400 ערבים, וועמען
עס דראהט יעדע מינוט אויסגעהאנגען אדער
געשאסטען צו ווערען, דאס איז מיינע הערען, נית
א פשוטע דראהונג! אפשר ווילט איהר אויסהע־
רען א מייל פון דעם בעפעהל וועגען דעם:

„דער הויפט־קאמאנדיר ערלויבט מאסען
אריסשיקונגען נאר אין זעהער ווייטיגע
צופאלען און בעטראכט פאר נויטיג נעהמען
ערבים פון נית קאזאנע רבנים און רייכע יודען
מיט א וואהרנונג, אז, אויב עס וועט זיך אויס־

ווייזען אז עס זענען נית קיין מענשען מען הערט נית
קיין מעשה, געוואלדטעטיגקייטען פון יודען
אין פאלטאוער גובערניע, ווי אויך אין אנדערע
פלעצער, ווי אויך אין אנדערע גובערניעס,
ווי אויך אין אנדערע גובערניעס, ווי אויך אין
אנדערע גובערניעס, ווי אויך אין אנדערע
גובערניעס

די רעדען פון טשחאידזע און דזיובינסקי וועגען רדיפות אויף יודען.

נ. טשחאידזע:

„איך מיין, מיינע הערען, אז איטליכער פון אייך וואלט געקענט בעגרינדען די גרינדליכקייט פון אונזער אנפראגע. פון די פיעל בעוויזען און מאטיוון, וועלכע זענען פאראן פאר א דרינגליכקייט, וועל איך זיך דא אבשטעלען נאר אויף אייניג.

אייך איז גוט בעקאנט, אז די רעגיערונג פון „דריטער יולי־רעזשים" האט זיך שטענדיג בעמוצט מיט דער יודישער רעכטלאזיגקייט און ביי אלע פאר אירער קריטישע מאמענטן האט זי ענריכטעט אירע קלעפ קודם כל געגען די יודען, אין דער ריכטונג פון קלענסטען ווידערשטאנד. איהר ווייסט גאנץ גענוי, אז ווען ס'האבען זיך בעוויזען די ערשטע סמנים פון דער בעפרייאונגס־בעוועגונג אין רוסלאנד האט די רעגיערונג אבגעפירהרט די שטורמען אויף די יודען, וואס ס'האט דאן אנגענומען די פארם פון פאגראם.

ווען דער „דריטער יולי־ רעזשים" האט דערפיהלט, אז ער האלט ביים ענדע און אלע חלומות, וואס זענען געווען פערבונדען מיט דעם דאזיגען רעזשים, וועלען פערשוואנדען, האט די רעגירונג גלייך געפונען פאר נויטיג צו בעאיילען זיך הינטער די פלייצעס פון די יודען, און האט אנגעהויבען דארט צו בעפעסטיגען איהרע פאזיציעס.

דערמאנט זיך נאר, מיינע הערען, דעם סקאנדאליזען בייליס־פראצעס!

מיט א יאהר צוריק איז אויסגעבראכען די מלחמה און, לויט מיין מיינונג, דער טיפסטער זין פון דער מלחמה איז בעשטאנען דערין, וואס זי האט געשטעלט פאר דעם רעזשים די שיקזאל־פראגע: זיין אדער ניט זיין. און דא קעהרט זיך אום די רעגיערונג וויעדער צו די יודען, אבער אנשטאט ריטואל־מארדען, וועלכע אריס־געשטעלט א בעשולדיגונג געגען די יודען אין פערראטערי אין שפיאנאזש. איצט ווייסט שוין גאנץ רוסלאנד און די גאנצע וועלט, וועט עס זענען געווען די שולדיגע אין דעם מצב. אין וועלכען עס געפינט זיך איצט רוסלאנד סיי אויף מלחמה־פלאץ — און סיי הינטערן פראנט.

די שולדיגע אין דעם איצטיגען מצב זענען כלל ניט די יודען, און דאס קאן בעשטעטיגען דאס גאנצע לאנד: שולדיג זענען געווען די, וועלכע האבען אנגעשטאפט זייערע קעשענעס דורך די מלוכה־בעשטעלונגען פאר דער ארמעע!

די שולדיגע זענען יענע, וועלכע האבען מיט דער הילף פון די ה"ה מיאסאידאוס, גראס־גוסעס און אנדערע פערעטער, פערקופט רוס־לאנד.

און אויב מען רעדט שוין ווירקליך וועגען דעם, וועט עס איז געווען שולדיג אין דעם מצב אין וויעלכען עס געפינט זיך איצט דאס לאנד אן מוז מען שטעלען די פראגע, וואס פאר א

שייכות האט געהאט דער דאזיגער פערברעכע־ריישער פערעטערישער ארגאניזאציע, מיסגליע־דער פון וועלכער מען האט איצט אויפגעהאנ־גען, יענער וואס האט אין זיך אויסגעדריקט דעם „דריטען־יולי רעזשים" — דער ניט לאנג אוועק־געגאנגענער מיניסטער פון אינערליכע ענינים ה' מאקלאקאוו?

מיינע ה"ה אינם משך פון דער גאנצער צייט, וואס עס דויערט די איצטיגע שחיטה הערט מען אלץ, אז דער ים פון בלוט, וואס ווערט איצט פערגאסען, אז דאס אלץ ווערט געטהאן אין נאמען פון אמת, גערעכטיגקייט און גוטען, אין נאמען פון ס'גאנצע פרינציפ — פרייהייט ברידערליכקייט און גלייכהייט.

אויב דאס איז טאקע אזוי, טא נעהמט אן מיינע הערען אונזער אנפראגע אלס דרינגענדע און ערלויבט דער רעגירונג צו גיבען אן־ענט־פער, אין נאמען פון וועלכען גוטען מוז א גאנץ פאלק פעראנטוואורטליך זיין, זאל זיין אפילו פאר די שווערסטע פערברעכען פון זיינע אייג־צעלנע מיסגליעדער?.. אין נאמען פון וועלכען אמת ווערט גערדוקט אין „פראוויטעלסטוועגי וועסטניק" די לחלוטין אויסגעטראכטע לעגענ־דארישע מיטיילונג, אז אין ק ו ר ש י ס האבען יודען כלומרשט פערראטען דאס רוסישע מילי־טער? אין נאמען פון וואס פערלאנגט מען עס, דראהענדיג מיט בעשטראפען, אז אלע צייטונ־גען זאלען דאס אלץ אבדרוקען?

וועלכע גערעכטיגקייט פאדערט עס, אז א יוד א פרייוויליגער, וועלכער איז אייניג מאל געווען אויפן קריעגס־פלאץ, א צושעדיג־טער, א פערוואונדעטער, זאל אריסגעשיקט ווערען אין משך פון 24 שעה פון א רייהע שטעדט, וואוהין ער קומט כדי זיך צו ערהאל־טען?

אין נאמען פון וועלכער הומאניטעט ווערט פערבאטען צו פערקויפען שפייז די הונגעריגע אריסגעטריבענע יודען, וועלכע מען האט פער שפארט אין וואגאנען? אין נאמען פון וועלכער פרייהייט ווערט מיט אין שטריך פון דער פען פערניכטעט און אבגעשטעלט כמעט די גאנ־צע יודישע פרעסע? אין נאמען פון וועלכע ברע־דערליכקייט, ווערט אין טייל מיליטער אויפגע־רייצט און אנגעהעצט געגען די יודישע סאלדא־טען, וועלכע זיצען אין די טראנשעען נעבען אנדערע סאלדאטען?

מען בעשולדיגט די דייטשען, אז זיי ער־פיהלען ניט די גיעזעצען פון דער מלחמה, אז זיי בענוצען שטיקענדע גאזען און קאליעטשען די געפאנגענע. אזעלכע זאכען קאנען ביי אונז אריסרופען נאר דעם טיפסטען פראטעסט און עקעל, זאל די דאזיגע שאנדע פאלען אויף די קאמאנדירענדע קלאסען פון דייטשלאנד און אויס'ן גאנצען בורזשואזען קלאס, אויף דער דייטשער רעגירונג.

אבער, מיינע הערען, אין נאמען פון וואסער געזעץ־קאדעקס וועלען ביי אונז, אין רוסלאנד אריסגענעבען בעפעהלען צו טרייבען די יודען די פריוודליכע בעפעלקרונג, שטעלענדיג זיי דירעקט אנטקעגען קוילען? אין נאמען פון וא־סער גיעזעץ וועלען ענגומען פון יודען, רוסישע אונטערטהאנען, ערבים, כדי זיי דערנאך אריינ־זעצען אין תפיסה, פיניגען און דערשיסען?

די דייטשען וועלען פון דער וועלט פער־משפט פאר דעם וואס זיי האבען הרוב געמאכט די גרעסטע דענקמעלער פון קונסט, ווי לובען, די קירכע פון רייאם א. א. וו.

אבער, איך פרעג אייך, אין נאמען פון וא־סערע עטישע און עסטעטישע פרינציפען וועלט א יודישע פרוי, וועלכע זוכט זיך צו רעטען אין א ס'נאגאגע, דארט געשענדעט (געש־רייען פון לינקס: וואס נאך? מאוס! שענדליך!)

יא, דאס איז א מאוסע זאך, נאר ס'איז א מאקס. יא, מיינע הערען, די בורזשואזע וועלט האט ענטדעקט איהר געזיכט און מאר איהר איז ניטא קיין שום הייליגקייטען אויסער דעם גאל־דענעם קאלב און בראנירטען קולאק!

ב. י. דזיובינסקי

די גענעראלסטיגע אנפראגע און די מאקטען וועלכע וועלען אין איהר געבראכט פערדינען אונזער אויפמערקזאמקייט ניט נאר דערפאר, וויאס זיי זענען ניט געזעצליך און פערוואונדע־רען יעדען דורך זייער גרויזאמקייט, ניט נאר דערפאר, וואס הונדערטער טויזענדער אבסאלוט אונשולדיגע רוסישע בירגער זענען געשטעלט אויף דער זעלבער שטופע, וואס פערברעכער און „סיבירניקעס", ניט נאר דער מאר, וואס אונ־שולדיגע בירגער שמאכטען אין די טורמעס אונ־טער דעם תירוץ פון כלומרשט־דיגע ערבות, דאס האט א אלגעמיינע מלוכה־בעדייטונג אפילו אין דער איצטיגער זעהר ערנסטער און שווערער צייט. פיעל ענערגיע פון דער ציוויליזער און מי־ליטערער מאכט ווערט פערברויכט אויף א שעד־ליכע פאליטיק, אנשטאדט צו ריכטען די זעלבע ענערגיע אין א נוצבאר ריכטונג, וואהרום, אנ־שטאדט צו קאנצענטרירען אלע כוחות און די גאנצע אויפמערקזאמקייט אויף צו זוכען מיטלען כדי אלץ בעסער פערוואהרענען אונזער ארמעע מיט אלץ דאס נויטיג, לייטען זיי אב די אויס־מערקזאמקייט פון דער גוואלטאטן אין א זעהר שרעדליכער ריכטונג, עס קען אויך זיין, אז מען טוט עס אפילו צו ליעב דעם, כדי צו אויס־גופענען א כלומרשטדיגען שולדיגען. אנווייזען אויף איהם, און דערמיט צו בעהאלטען דעם אמת'ן שולדיגען, דעם אמת'ן פערראטער־ מען בעשאפט א מין פארהאנג, הינטער וועלכען „עס קענען זיך בעהאלטען זין הערז מיאסאידאוס און אנדערע ווירקליכע פערראטער.

איך בין איבערצייגט, מיינע הערען, אז די ניט לאנג געבילדעטע אלערהעכסטע קריעגס־קאמיסיע וועט אויך גיפינגען מאטעריאל, וועגן זי וועט אונטערזוכען דיעזע פראגע. זי וועט געפי־נען פאקטען, וואס וועלען ענטדעקען, פארוואס מען האט געוועגדעט דעם אינטערעס פון דער גע־זעלשאפט אין א פאלשערע ריכטונג. פארוואס מען רואינירט פרידליכע בירגער, בריינגענדיג שוין דער מיט אליין שאדען דאס פערזארגונג פון דער ארמעע מיט אלעס נויטיגעם. אלס בע־מאלמעכטיגטער פונ'ס 5־טען סיבירישער שטריאר־בין איך אליין, „געווען ביים פראגט און איך האב אליין געזעהען, מיט וואס פאר א אונגעהערטער גרויזאמקייט עס איז פארגעקומען דער אריוס־שיקונגס־פראצעס פון דער יודישער בעפעלקע־רונג אין גאנץ ראזאמער גובערניע. אינ'ם משך פון אייניג אוועג־שענ'ן איידי גאנצע בעפעל־קערונג אריסגעשיקט געווארען. 11 אזייגער אין אוועג־ האט די גאנצע יודישע בעפעלקערונג בעקומען א בעפעהל, אז זיי זאלען גלייך פער־לאזען זייערע ערטער, אנדערש וועט יעדערער, וואס וועט פערבלייבען ביז די זון וועט אויפגעהאנגען ווערען. אין אן אט דער פינסטערניש פון דער נאכט האט זיך אנגעהויבען „ציאה" צו דער נאהענטסטער שטאדט ל י א ז ש ו, 30 ווייארסט פון ר א ד א מ.

זקנים, קראנקע, שוואכע און מאראליטיקער האט מען גזדאמט טראגען אויף די העגד, ווייל מען האט ניט געקענט קריגען קיין פוהרען. די ציפערען פון די גירושים זענען אונגעהויער גרויס. אריסגעשיקט ביז 150,000 יודען, פון פוילען ביז 200,000 יודען אנ'ערך 60,000, פון באלגיע ביז 40,000 יודען און צוזאמען אנ'ערך א האלב מיליאן מענשען, וואס מוזען ליידען.

אויף איין סטאנציע, האט מען אפילו דעם האמלער יודישען קאמיסעס צו העלפען די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה. ניט צוגעלא־זען צו די וואגאנעס, כדי צו העלפען די גירו־שים. מען האט זיי ניט צוגעלאזען איבערגע־בען די היימלאזע ברוים מיט וואסער. אין איין צוסאל איז א צוג מיט היימלאזע, וואס זענען אריסגעשיקט געווארען אין משך פון צוויי שעה, געווען די גאנצע צייט פארשפארט און קיינעם האט מען צום צוג ניט צוגעלאזען. די פער־הייט פון די אריסגעשיקטע האבען קיום־ קיום געלעבט. 16 קראנקע מיט שקארלאטין, איינער — מיט טיפוס און איין פרוי איז אין משך פון דריי טעג געשטארבען פון הונגער.

איינער גובערנאטארען פון די ערטער, וואו די היימלאזע זענען אנגעקומען, האבען נאך פער־גרעסערט די צרות פון די אונגליקליכע, אונשול־דיגע יודען.

א בעזונדערע ענערגיע אויף'ן געביעט פון פערפאלגען יודען האבען אריסגעווייזען דער סאלטאווער גובערנאטאר. דער מינסקער און דער יעקאטערינאסלאווער. זיי האבען פערוואנדעלט

Jüdische Volkszeitung № 207 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אויראס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען דינסטאג י"ג אלול תרע"ה (23 August 1915).

דייטשע הכנות ביי ברעסט ליטאווסק.

דער רוסישער וויעדערשטאנד ווערט שטארקער.

די בעלאגערונג פון ברעסט־ליטאווסק.

פאריז, 23־טען אויגוסט. טעלעגראמען פון אימבערוק טיילען מיט, אז פרינץ לעאפאלד פון באיערן'ס מחנות, וואס געהען איצט צו ברעסט־ליטאווסק צו, בעשטעהען פון 9,00,000 מאן, און איצטער זענען קאווגא און נאראגאראגיווסק זענען געפאלען קעגען זיי בעקומען פערשטארקונגען יעדען טאג.

די אייזענבאהנען פון ברעסט־ליטאווסק קיין ווארשא אין ווידער פאריכט, און מיט די צו־זען קומען אונאויפהערליך אן קאנאנען, אמוניציע און סאלדאטען פון די קארפוסען, וואס האבען זיך געפונען ביי קאווגא און נאווא גראדיגיעווסק.

געזעראל פאן בעזזלער קאמאנדירט מיט די דייטשע ארטילעריע, וואס בעשטעהט פון 76 שווערע קאנאנען און 85 פעלד־באטאריייען. דאס אלעס ווערען די דייטשען געברויכען צו שטורמען די פעסטונג ברעסט־ליטאווסק.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 22־טען אויגוסט (אפיציעל) גענעראל היינדענבורג'ס מחנות האבען אין מזרח און דרום פון קאוונא, וואס פרעסלע, דורך וואס קאוונא איז פארבונדען מיט דער טיף אין דער זומפיגער געגנט, האבען דעם 750 רוסען געפאנגען.

די צאהל פון די רוסישע געפאנגענע, וואס מיר האבען געזעהען ביי ט ר א ק א ן איז בעשטיגען ביז איבער 100,000 מאן.

גענעראל פ. גאלוויץ'ס מחנות, געהען ווייטער פארווערטס אין דרום פון נאראוו איבער דער אייזענבאהן ביאלאסטאק—ברעסט־ליטאווסק, אין די לעצטע טעג האבען זי געזונען געפאנגען 13 אפיצירען אין 3550 מאן.

פרינץ לעאפאלד פון באיערן'ס מחנות זענען אונטער גענעראל קאמפפען דערגאנאנגען ביז דער אייזענבאהן־ליניע ווייסאקא־ליטאווסק. דער שוא וואס האט זיך ווידער גזעזונט בעפעסטיגט, איז היינט אין דער פריה ארויסגעווארפען גזוואָרען פון זיינע פאזיציעס, איבערלאזענדיג 3000 געפאנגענע אין אייניגע פולעמיאטען.

(עסטרייכישער בעריכט)

ווין, 23 טען אויגוסט. (אפיציעל) גענעראל זאן קזעווסק מיט זיינע מחנות האבען ווידער ארויס געשטויסען דעם פיינד פון זיינע פאזיציעס אין האבען איהם אבגעטריבען צוריק צו דער אייזענבאהן ברעסט־ליטאווסק־ביעלסק.

ערצהערצאג יאזעף פערדינאנד'ס ארמעע האט אונטער די פערזיעטע קאמפפען ביי ווייסאקא ליטאווסק געהאט ערפאלג דא און אין דרום פון ברעסט־ליטאווסק ווי אויך אין מזרח פון ולאדאווא האט דער שונא ארגאניזירט א שטארקען וויידערשטאנד.

(רוסישער בעריכט.)

פעטראגראד, 23 טען אויגוסט. (אפיציעל) אין די לעצטע טעג זענען ריגא, יאקאבשטאדט און דווינסק זענען פארגעקומען לוקאלע קאמפפען. אין מערב פון קאשעדאי האבען מיר אבגעשלאגען דעם שונא'ס אפפענסיוו.

פון נאווא גראדיגיווסק איז דעם 20־טען אויגוסט ניט אנגעקומען קיינע דירעקטע ידיעות די לעצטע ידיעות, וואס אונזערע פליהער גיבען איבער פון דארטען איז, אז דעם 20־טען אין אבענד האט זיך די פעסטונג געפונען אין א זעהער שלעכטער לאגע, אזוי, אז מען קען ניט האלטען, אז די פעסטונג וועט זיך לאנג קענען האלטען.

די דייטשען אין קורלאנד.

פאריז, 23־טען אויגוסט. די פעטראגראדער קארעספאנדענטען טעלעגראפירען, אז די דייטשען זענען צוגענאנגען צו דער סטאנציע נאווא סווענציאני אין דער אייזענבאהן־ליניע ווילנא־פעטראגראד, נאר זענען אבגעשלאגען גזוואָרען צוריק.

סענסאציאנעל קלאנגען.

בערלין 23־טען אוגוסט. מען בהויפטעט דא, אז ניט ענגא איז געשלאסען גזוואָרען אנ־אבמאך פון איטאליען מיט רומעניען, בנוגע, אז רומעניען זאל העלפען איטאליען ווי גלייך ד לעצטע ערקלערט טערקיי א מלחמה. מען קען אבער ניט גלויבען אז רומעניען זאל זיך איצט אריינמישען אין דער מלחמה, בשעת דייטש־לאנד־עסטרייך האט אזא גוטען ערפאלג. ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס רומעניען האט א שלעכטען זכרון אן מארגעטט שטענדיג איהרע הבטחות. מען מיינט אויך דא, אז איטאליענס מלחמה־ערקלערונג נעגען טערקיי, וועט ניט מאכען קיין שום אינדרוק אויף די באלקאן־מלוכות.

אויב מען וועט זעהען, אז איטאליען טעק אנצוגרייפען קליין־אזיען, זענען די טערקען גוט צוגעגרייט דערצו.

פון גריכענלאנד.

פאריז, 23־טען אויגוסט. פון אטהען טע־לעגראפירט מען אהערצו, אז וועניצעלאס מי־ניסטער־קאבינעט וועט היינט זיין פארטיג. עס גייהען דא קלאנגען, אז אויב וועניצעלאס וועט צוריקקיר איבערנעהמען די רעגירונג וועלען קענגלאנד און פראנקריך מיינאמיזיל אונטער־שטיצען גריכענלאנד.

געלינטשט און אויפגעהאנגען א יודען.

פון ניו־יארק טיילט מען מיט דאס טרויעריגע לעבען פון דעם אומגליקליכען לעא פרענק האט זיך זעהר טראגיש געענדיגט ער איז פון א המון געלינטשט געווארען און דער־נאך אויפגעהאנגען.

וי בעווארט דאס דער גובערנאטאר איז־טאס דזשארדזשיא טלייטאן איבערגעביטען פרענק'ס אורטייל אויף לעבענס לענגליכע ז פיהה. דער המון איז שטארק אויפגעבראכט גזוואָרען אויף דעם אורטייל. און דאס שארף ז קירט דעם גובערנאטאר און איז אויך איבערפאלען לעא פרענקין און איהם דעם ו אובגעשניטען דער המון דאס זיך אויך נאך ניט אריינגעשטילט, און טוף כל טוף האבען זיך 52 בעוואפענטע מענטשען אריינגעריסען אין ד ע און ארויסגעשלעפט פרענקין און איהם גע־טשט.

זיין קערפער האט כען געפונען הענגענדיג א בוים, די אויפרעגונג צוויישען אמעריקא־ז ן איז אונגעהיער.

האטעל קאנג
פריעדעריק
Vestervoldg. 25 — 27
בי ראטהוזפלאץ
מאדערנע בילליגע פרייזען.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם ... וסט אום האלב 9 אוועגד, וועט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפער'ס"

א לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר' בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר' דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל-אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן", קען מ... איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארג „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און וועו... בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen. Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס...אנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

rand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

---

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג ...אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערוויירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך ...געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

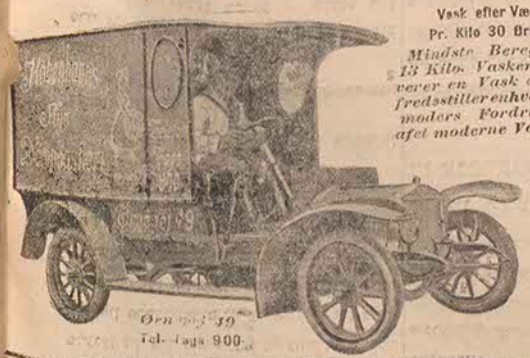

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørn...j 49
Tel. Tags 900.

ס'ווערט געזוכט

א יונגער מאן פון סעדלעץ. זיין נאמען איז זלמן און זיין פאטער האט געהאט א גארדערא־בען געשעפט אין סעדלעף און הייסט דוד. יע־דערער וואס קען איהם און ווייא וואו ער גע־פינט זיך איצט בעט מען היטטיילען אין עפש־טיינס רעסטאראן ראזענגארדען 11

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

די אונגליכע גרעטא

א זעהער שפאנענדע דראמא.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעסטאראט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 1 46 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאווענט מען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

א יודישער סטודענט

וואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטער־ריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ"ר 129

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין *Kristal-gade* 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז). זאל פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבע־שטעלען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג ביל. מרק. נומר. 130 אויך ביי ה'ר סקאראחאד

Borgergade 30. Telefon No. 21—67 y.

עס ווערען אויך פערקויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואל־טעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער.

Restauration Rundetaarn
Trinitatis Kirkeplads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

א פרוי אדער א מיידעל

ווערט געזוכט צו פאסען א הויז. גוטע גע־האלט. סלאטסגאדע 98 1.

מיר ווינשען מזל־טוב

הערן קלאץ און פריילען סאק צו זייער חתונה.

לשנה טוב קארטען

קען מען בעקומען ביי ...עם מוכר ספרים אבענ־רא נר. 14.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע
באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

אין זאל הויבט זיך אויף א טומל און דער פארזיצענדער שלאגט פאר אויסשליסען טשענקעלי אויף 3 זיצונגען.

טשענקעלי ערקלערט:

איך וויל אייך זאגען נאר איין זאך. דאס וואלט געהערט דעם פאלק. פאר אלעם שטעהט דער ביטערער אויסוואהל: אדער עס דארף בוינגן זיך פאר יענער געפאהר, וועלכע עס ערוואכטעט, פאר נאך א גרעסערער פער־שקלאפונג, אדער פענאנדערייסענדיג די קיי־טען אין וועלכע מען האט אלעם געשמיידט. ארי־בערטעטען איבער דער פינדעריוואלטיגער דומא פון 3־טען יוני און זאגען זיין וואלט וע־גען מלחמה און שלום.

טשענקעלי וועלט אויסגעשלאסען אויף 3 זיצונגען, זיין קאלעגא משחאידזע פערלאזט דעמאנסטראטיוו צוואמען מיט אלעם דעם זאל.

נאך אייניגע רעדעס פון א קאדעט און פון מארקאוו דעם 2־טען בעקומט דאס וואלט דער טרודאוויץ קערענסקי. ער זאגט:

מיט דער גרעסטער אויפרעגונג פראטעס־טירען מיר זיגען דעם נייעם צעוואלד־טהאט פון דער דומא־מעהרהייט זיגען אינעם פון די נים פיעלע ווירקליכע פאלקס־פארשטעהער אין דומא. נאר דאס בעוואוסטזיין פון דער אריסער־ליך־קריטישער לאגע צווינגט אונז צו פערבליי־בען דא, וואס פארא מיטלען די רעגירונג זאל נים אננעהמען, ווי אויך די געהארזאמע מעהר־הייט! —

דער פארזיצענדער ערלויבט נים קערענסקין צו נעברויכען אועלכע אויסדריקען.

מיט א וואך צוריק האט א פארשטעהער פון מיניסטעריום־ראט דא געוואגט צו בעשול־דיגען די ארבייטער־בעפעלקערונג פון פעטרא־גראד, אז זיי שטרייקען פאר דייטשע גילד און דאן האט איהר זיך נים בעליידיגט. דאן האט איהר געשווינגען, דערפאר וויל דאס בעליידי־גונג פון ארבייטער, וועלכע פערגיסען זייער בלוט פארן פאטערלאנד בעדייטעט פאר אייך גאר נישט.

דער פארזיצענדער: איהר האט קיין רעכט

דער צווייטער מוסער און זיך גע׳הדושט, ווען יענע פלעגט פליסטערען: מיין קינד! מיין קינד!

— זי איז נעבעך משוגע — פלעגט מיין פרוי אין דער שטיל זיפצען, אז יענע זאל נים הערען.

און זי האט אויף יענער שטארק ׳רחמנות געהאט..

— נעבעך אזא אונגליקליכע! — פלעגט זי שאקלען מיט׳ן קאפ.

שפעטער האב איך די דאזיגע שרעקליכע שפיעל אויפגעהערט צו טרייבען. אבער א צייט נאכדעם, נעפינענדיג זיך צווישען גענדיג, נאר־מאלע מענשען און בעראכטענדיג זייערע טרע־רען און פרעהליכקייט, זייער אונגליק און גליק, פלעגען זיך מיר פארשפלען די צווייי אונגליקלי־כע פרויען אין קראנקען־הויז.

אברהם רייזען.

ניט צו רעדען אין אזא טאן צו דער דומא!

— מען דארף זאגען דעם אמת. פארטוועט דער רעדנער. אויב אז איהר האט דאן געשווי־גען איז אייער איצטיגע כלומרשט׳דיגע בעליי־דיגונג א פאלשקייט.

דער פארזיצענדער נעהמט ביי קערענסקין צו דאס וואלט אין עך מוז פערלאזען די טריבו־נע.

פון יודישען לעגיאן.

די טעג זענען קיין אלעקסאנדריע אנגעקו־מען 2 "ראטעס" פון "אידישען לעגיאן", וועלכער בעטייליגט זיך אינ־ם ענגלישען עקספעדיציאן, קאפוס אין גאליפאל. די אנגעקומענע גיבען איבער אינטערעסאנטע פרטים פון שלאכט־לעבען פון די אידישע וואלאנטערן. ביז אין מיטען יולי האט דער "לעגיאן" פערלארען 9 טויטע, 91 פערוואונדעטע און 1 געפאנענעם (משקא־ויטש). די פערוואונדעטע געפינען זיך אין פער־שידענע האספיטאלען. דער פרייוויליגער ה׳ קירזשנער פון דראבאוא, פאלטאוער גוב, איז צוטשעלענדיג אמוניציע, פון שראפנעלען פייער שווער פערוואונדעט געווארען אין פוס, אן איז באלד נאך דער אפפוטאציע. געשטארבען. זיין בעפרידיגונג איז פארגעקומען אין דער אנוועזע־הייט פון דער ענגלישער אדמיניסטראציע, פון אידישע קהלה־פערטרעטער און פון א גרויסען המון. דער וואלאנטער גרושקאווסקי איז פאר בעזונדערע העלדישקייט, צוגעשטעלט געווארען צום הויכסן "וויקטאריא קרדען". אויף דער שריפטליכער מעלדונג וועגען דעם צום ענגלישען קעניג, האט דער קעניג אויסגעדריקט זיין וואונש צו זעהען אליין דעם העלד און אויסצייכנען איהם.

די קאמאנדע פון די 2־טע "ר׳יטע" בעש־טעהט פון אפיצירען, צווישען וועלכע עס עפע־נען זיך 4 אידען, דער באטאליאן קאמאנדיר פון דעם דאזיגען גאנצען עסקאדראן איז דער בע־ריהמטער העלד פון רוסיש יאפאנישען קריעג, דער גראפ־גיען קאוואליער פון אלע 4 מדרגות ה׳ יוסף טרומפעלדארף וועמענס גבורות עס זענען שוין געווען אויספיהרליך בעשריבען.

טרומפעלדאר איז, לויט זיין ראנג, היינט אן ענגלישער קעפטיין אין דער איצטיגער קאמ־פאניע פונקט ווי אין דער יאפאנעזישער מלחמה צייגט אריוס טרומפעלדארף (וועלכער האט ביי דער פערטיידיגונג פון פארט ארטור פערלארען זיין לינקע האנד) גרויס העלדישקייט אין קא־מאנדע פעהיגקייט.

די אנפראגע פון די ס.־ד. וועג־גען יודען־פערפאלגונגען.

אין דער לעצטער זיצונג פון דער דומא האבען די סאציאל־דעמאקראטען אין טרודאוויי־קעס אריינגעטראגען אנ־אנפראגע וועגען די אונגעזעצליכקייטען בנוגע צו דער יודישער בע־פעלקערונג.

די דעפוטאטען טשחעאידזע און דזיר־בינסקי האבען געהאלטען גרויסארטיגע שארפע רעדעז, אין וועלכע זיי האבען וויעדער גערעדט שוידערליכע פאקטען וועגען די רדי־פות און גירושים אויף יודען.

זיי האבען נאכגעוויזען, אז די רעגירונג אין די אדמיניסטראציע האבען געהאנדלט נעגען די געזעצען און דירעקט בעגאנגען פערברעכען בנוגע צו א בעפעלקערונג כון איינגיג מיליא־נען.

די אינטערפעליאנטען האבען פערלאנגט, אז די אנפראגע זאל דרינגענד בעהאנדעלט ווע־רען, נאר דר מיהרהייט האט אבגעוואהרפען די דרינגליכקייט און האט אבגעלגעבען די אנ־פראגע אין א קאמיסיע, וועלכע מוז בעטראכ־טען די מאטעריאלען אין אין א משך פון צוויי וואכען צושטעלען דער דומא א בעריכט.

אין דעם מארגעדיגען נומער וועלען מיר ברענגען די סטענאגראמע פון די וויכטיגע רע־דען, וועלכע בעשטעטיגען פאלשטענדיג וואס די יודישע פרעסע האט שוין לאנג געבראכט.

וואויגרעכט פאר יודען.

דער שטראם פון יודישע היימלאזע, וואס האט פערפלייצט איצט די רוסישע שטעדט און צווישען זיי אויך פעטראגראד און מאסקוע צווינגען די רוסישע אדמיניסטראציע צו ער׳ווי־שערען דאס יודישע רעכט צו וואוינען אויסער׳ן תחום. די אדמיניסטראציע האט איינפאך ניט קיין שום מיטלען אריסגיקיגן ווען זי וואלט עס וועלען מהאן.

דער פעטראגראד „שטאדט נאלאוא" האט זיך געווענדעט מיט א השתדלות צו דער רעגי־רונג, אז זי זאל ערלויבען אלע היימלאזע צו לעבען אין פעררראגראד פריי.

אמעריקא־דייטשלאנד.

דאנערשטאג דעם 19 אויגוסט האט א דייט־שער אונטערוואסער־שיף טארפעדירט דעם ענג־לישער עמיגראנטען דאמפפער „אראביק", וואס איז געגאנגען פון ליווערפול קיין ניויארק. „א־ראביק" האט מיטגענומען 221 פאסאזשירען, 243 מאן בעזעצונג און 2816 זעק מיט נייטראלע פאסט. צוויי פון די פאסאזשירען האבען זיך גע־פונגען פיעל אמעריקאנער בירגער און 7 פון זיי זענען דערטרונקען געווארען.

ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס דער דאמפ־פער איז דערטרונקען געווארען, אהן קיין שום התרעה, איז דאך געלונגען אראפלאזען די רע־טונגס שיפלעך און רעטען די מערהייט.

די אמעריקאנער גזעזלשאפט איז זעהר שטארק אויפגערעגט איבער דעם, וואס די דייט־טשע אינטערוואנטער שיפען האבען ניט געענ־דערט זייער פאקטיק, נים קוקענדיג אויף דעם, וואס די וואשינגטאנער רעגירונג האט שוין איניגע מאל פראטעסטירט געגען דעם. די פרע־סע פאדערט אויף די רעגי ערונג איבערצוריי־סען די דיפלאמאטישע פערבינדונגען מיט דייט־שלאנד.

טויזענדער נייע היימלאזע.

טיילווייז געטריבען פון דער רוסישער מאכט, טיילווייז אנשלויפענדיג פונ׳ם פיינד און דער גפאהר, אין וועלכער עס גפינען זיך די שטעדט און שטעדטלעך פונ׳ם קאמפף־ראיאן לויפען איצט די יודען מאסענווייז פונ׳ם צפון־מערבדיגען קאנט און פוילען.

דער שטראם פון נייע היימלאזע שטייגט איבער אלע, וואס איז געווען ביז איצט. יודען לויפען אהן זאכען, אהן גילד, אהן וועלכע עס איז מיטלען. זיי קומען קיין מאסקווא, פעטרא־גראד, קיעוו—אין זייער ערשטע זארג איז צו מען וועט זיי לאזען דא איבערהאפען דעם אטעם אדער מען וועט זיי נים אריסטרייבען.

די יודען פונ׳ם שטעדטל מאלקין הויפטזאכ־ליך בעלי־מלכות — זענען אנגעקומען קיין פעטראגראד, מיטברענגענדיג די ספרי תורות און אנדערע הייליגע חפצים פון דער חרוב גע־וואראנער שוהל. זיי זענען באגעגענט געווא־רען פונ׳ם פעטראגראדער פאליצמייסטער, וועל־כער האט זיי בערוהיגט, אז מען וועט זיי ניט אריסשיקען, נאר נאך געבען ארבייט. די פער־טרעטער פון דער יודישער קהלה האט זיי בע־זארגט מיט שפייז און דירות. אלע וועלען אונ־טערזוכט דורך דאקטוירים.

אין מאסקווע האבען זיך צוזאמענגעקליבען 300 יודישע סטודענטען פון וואשוויער און רי־גאער אוניווערסיטעט. די יודישע קהלה איז זיך משתדל מען זאל זיי ערלויבען דארט וואוינען, פון קורסק, ריבינסק, לעבעדיאני, נאוואזיבקאוו און אנדערע שטעדט קומען אן דעפעשען וועג־גען טויזענדער נייע היימלאזע. די נויט איז גרויס. די הילף איז דרינגענד.

א קאמפף אין ריגא׳ער בוכט.

פון בערלין און פעטראגראד זענען אנגע־קומען אפיציעלע מעלדונגען, פון וועלכע מען קען זעהען, אז עס איז פארגעקומען א ים־קאמפף אין ריגאער בוכט.

לויט דעם דייטשען אפיציעלען בעריכט הא־בען זיי — פערניכטעט א רוסישען טארפעדא־שיף פון „עמיר בוחארסקי" טיפ און „נאוויק" און א גרעסערער רוסישער שיף איז ערנסט בע־שעדיגט. 3 דייטשע טארפעדא־שיפען זענען שטארק בעשעדיגט געווארען. פון זיי איז איינער דערטרונקען. דער טויטער געבראכט אין א הא־פען און דער דריטער האט זיך ארויסגעווארפען אויף א ברעג.

דער רוסישער אפיציעלער בעריכט מעלדעט דאגעגען, אז זיי האבען פערלארען נאר דעם קאנאן־שיף „סיוואוטש" אין די דייטשען האבען געהאט היזק לכל המחות 2 טארפעדא־יעגער

אין א חוץ דעם האט א ענגלישער אונטערוא־טער שיף טארפעדירט א דייטאען קרייצער. אין דער דייטשער מעלדונג איז אבער וועגען דעם קרייצער גאר נישט דערמאהנט.

פארוואס קעמפפען די יודען?

פון ישראל זאנגוויל

2. איש לאהליך, ישראל.

„איהר זייט דאס איינציגע פאלק, וואס דענקט, אז עס איז א שאנד אונטערצוגעבען זיך צו די, צו וועלכע די גאנצע וועלט האט זיך אונטער־געגעבען".

אזוי האט געזאגט אגריפא, דער אידישער קעניג, ווען ער האט זיך געפריבט אבהאלטען די אידען אין פערצייטיגען ארץ ישראל פון אנ׳אויפשטאנד געגען דער רוימישער וועלט־מאכט.

איצט, אונטעריאכטע צו אלעמען, ווער עס האט זיי נאר געגעבען א מקום מקלט, שלאגען פאר די אידען ליידענשאפטליך זייערע דיענסטען צו אלעמען. אין אנהויב פון קריעג, האט אנ׳אויפגערעגטע ענגלענדערקע, וועלכע האט גע־הערט, אז די דייטשע „קעלנישע צייטונג" גע־הערט צו אידען און אטאקירט ענגלאנד, — האט זיך געווענדעט צו מיר מיט אנ׳אויפפאדערונג, אז די אידען זאלען אבשטעלען די צייטונג. און אט דער אויפגערעגטער ליידי איז גאר ניט איינגעפאלען, אז אנ׳ענגלישער איד קאן ניט זאגען קיין דעה איבער דעם פאטריאטישען זשור־נאליסט און א דייטשען בירגער, און אז די אטא־קעס פון דער „קעלנישער צייטונג" ווייזען, פערקערט, ווי שטארק עס איז דער פאטריאטיזם פון די דייטשע אידען.

זעלטען ווען א איד ערלויבט זיך צו קריטי־קירען זיין לאנד, ווען עס ווערט ארומגעכאפט פון א קריעגס־פיבער, און אויב ער טהוט דאס יא ווערט ער שארף קריטיקירט סיי פון דער אידישער פרעסע, סיי פון דער אידישער געזעל־שאפט. א איד מוז האלטען, אז דאס לאנד, וואו ער וואוינט קאן ניט זיין אומגערעכט. און דע־ריבער, וואו מיר זאלען נאר ניט א קוק טהאן, וועלען מיר געפינען אידען אין די ערשטע פאט־ריאטישע רייהען.

אין ענגלאנד איז דער פערשטארבענער לארד ראטשילד געווען דער פארזיצענדער פון דעם „רויטען־קרייץ". און דער לארד פינאנץ־מיניס־טער, וועלכער איז אויך א איד, האט געראטע־וועט די פינאנסען ניט בלויז פון ענגלאנד, נאר אויך פון רוסלאנד און פראנקרייך.

אין דייטשלאנד זעהען מיר דעם אידען, הערר באלין, וועלכער האט זיך אבגעזאגט צו שמד׳ן, ווי ער גרינדעט דעם גרויסען האנדעלס־פלאט, ארגאניזירט די פאנאנדערטיילונג פון די שפייז־פראדוקטען אין קריעגס־צייט און שטעהט אין דער ערשטער רייהע פון דעם קייזער׳ס פריינד און ראטגעבער. מאקסימיליאן הארדען, א משומד, איז דער שטארקסטער פאהנען־טרע־גער פון דעם פרייסענטום, און ערנסט ליסאוער, — א איד, וואס האט אנגענומען דעם קריסטלי־כען „גלויבען פון ליעבע", — איז געווען דער, וואס האט אנגעשריבען „דאס ליעד פון האס צו ענגלאנד".

אין פראנקרייך קאמאנדירט דער אידישער גענעראל היימאן מיט א גאנצען ארמעע־קאר־פוס אין דעם געפעהרליכסטען פלאץ.

אין טערקיי איז דער איד דזשאוויד־ביי דורכגעפאלען מיט זיין פראיעקט צו שטעלען טערקיי אויף דעד זייט פון די פעראייניגטע אנשטאט אויפ׳ן צד פון דייטשלאנד און עסט־רייך. אין איטאליען האט גראד פערקעהרט, סא־נינא, א זוהן פון א אידען, אויסגעפיהרט, אז איטאליען זאל ארויסטרעטען אין קריעג פאר די פעראייניגטע. בעלגיען האט איצט אונטער איהרע פאהנען פיעל טויזענדער אידישע סאלדאטען און אין א מאמענט פון געפאהר פאר איהר עק־זיסטענץ האט זי ניט געפונען קיין בעסערען פערטרעטער פון איהרע אינטערעסען ביים ענג־לישען הויף ווי איהר אמבאסאדאר מר. היימאנס, א איד.

צוואנציג טויזענד אידישע סאלדאטען קעמ־פפען אונטער דער ענגלישער פאהן. פופציג טויזענד אידען אונטער דער דייטשער, ארום 170 טויזענ אונטער דער עסטרייכישער, דריי הונדערט מיט פופציג טויזענד אונטער דער רוסישער, צוויי מיט א האלבען טויזענד אונטער דער סערבישער פאהן. צוואנציג פראצענט פון די פראנצויזישע טיורקא׳ס און זואווען, זייער בעסטע מיליטער, וואס קומט פון אלזשיר און מאראקא, זיינען אידען. פון אלע ענגלישע קא־לאניעס שטראמען אידישע וואלאנטערען אין קריעג. אפילו אין צענטראל אפריקא איז דער ערשטער ענגלישער סאלדאט, וואס איז געפא־לען אין שלאכ מיט די דייטשען, געווען א איד, סעם ראבינסאן.

ווען דזשאזעף טשעמבערלין, דער בעריהמ־ענגלישער שטאאסממאן, האט (מיט 11 יאהר צוריק) פארגעשלאגען די אידען א טעריטאריע אין מערב אפריקא (אוגאנדא) האט דער דארטי־גער האלבער טוץ ענגלענדער צונויפגערופען א „מאס־מיטינג" פון פראטעסט. אבער כאטש די ציוניסטען האבען דעמאלט אליין אבגעווארפען טשעמבערלינ׳ס פארשלאג, זיינען 50 אידישע וואלאנעטרען און צווישען זיי די אידישע אפי־צערען בלומענטאל און עקשטיין. צווישען דעם ענגלישען מיליטער, וואס פערטיידיגט אוגאנדא. די ענגלישע אידען וואס זיינען שטענדיג געווען רויהגע, פריעדליכע מענשען, זיינען איצט פער־וואנדעלט געווארען אין מאקאבייער, לויט זייער קריעגס־מוט. א געוויסע אידישע פאמיליע שפי־עלמאן פרעהט זיך דערמיט, וואס זי האט אין דער פעלד־ארמעע פ י נ ף־א ו ן־ד ר י י־ס י ג מיטגליעדער. א דאנק בריעף פון דעם קעניג האט ענטפלעקט דעם פאקט, אז איינער א נאטוראליזירטער ענגלישער איד האט אוועק־געשיקט אין שלאכט זיינע פ י נ ף ז י ה ן.

אין אלע ארמעען ווייזען די אידען ארויס גרויסע גבורות און וואונדערליכע העלדענטהא־טען. זיי שלאגען זיך מיט דער גאנצער וועלט, געגען דער גאנצער וועלט און אומעטום זיינען זיי ביז׳ן לעצטען אטעם איבערגעגעבען דעם לאנד, אין וועמענס רייהען זיי קעמפען.

פאר וועמען־זשע קעמפפען זיי פארט?

א אידישער זשורנאליסט, מ. מאיער, האט געפונען דעם בעסטען ענטפער אויף דער פראגע:

— זיי קעמפפען פאר דער עהרע פון דעם אידישען נאמען.

שטורמישע דומא־זיצונג.

(ענדע)

דער פארזיצענדער בעמערקט טשענקעלין, אז אויב ער וועט נאך אמאל געברויכען אזעלכע אויסדריקען, וועט ער צונעהמען ביי איהם דאס ווארט.

„אך, מיין גאט, איהר פיהלט גאר ניט די גאר־נישטען פאר וועלכער איהר בוקט זיך!" שרייט אויס טשענקעלי און פארטזעצט:

—אויף דער גאסוד. דומא ליגט דער הייליגער חוב צו שטעלען איצט פאר דעם גאנצען לאנד די גרינדליכע פאליטישע פראגען און צו שטרעבען מיט׳ן הילף פון פאלק צו לעזען זיי וואס גיכער, נאר די מעהרהייט פון דער דומא, צו וועמען עס האט זיך איצט פעראייניגט די אזוי גערופענע „אפאזיציע", איז ניט געגאנגען אויף דיעזען וועג.

און די דייטשע סאציאל דעמאקראטען? — שרייט מען פון רעכטס.

אין דייטשלאנד האט מען שוין אויסגעפיהרט אלגעמיינע וואהלרעכט. — ענטפערט טשענקעלי, און זעצט פאר:

די גאסוד. דומא האט ניט ערפיהלט דאס וואס מען האט פון איהר ערווארטעט.

דער פארזיצענדער בעמערקט וויעדער, אז ער וועט ביי איהם צונעהמען דאס ו׳ארט.

טשעקעלי ענדיגט:

די ס. ד. פראקציע האלט זיך אב פון צו שטימען וועגען דיעזען פראיעקט. זי וויל אבסא־לוט ניט אנטייל נעהמען אין די פחדנ׳ישע אויפערעטערישע אקטען פון דער דומא־מעהר־הייט. בעשיצען די רעגירונג — דאס איז א פערעטעריי.

די צוויי מוטערס.

(ענדע)

לייבעלע איז געווען אונזער ערשט קינד, וועלכעס איז שוין טויט עטליכע יאהר.

אבער איך האב מורא געהאט צו דערמאנען איהר וועגען זיין טויט און האב זיך אלץ מדחה געווען, אבגעלעגט צו ברענגען איהם פון איין וואך אויף דער צווייטער.

— ברענג איהם! — האט זי זיך געבעטען! איך וויל איהם אזוי זעהן...

ענדליך האב איך אויפ׳ן ראט פון דאקטאר געבראכט מיט זיך א שכנ׳יש אינגעלע, וועלכען איך האב מיטגענומען.

אך, ווי זי האט זיך דערפרעהט מיט איהם! זי האט איהם, לויט איהר מיינונג, דערקענט! דאס איז טאקע איהר לייבעלע... זי האט איהם געדריקט צו זיך און זיין קעפעל בעגאסען מיט טרעהרען.

אין דער מינוט איז זי געווען איבערגליק־ליך. איהרע גרויסע אויגען האבען געפינקעלט מיט אפייערל פון גוטסקייט און גליק.

אבער באלד איז דאס פייערל פערלאשען געווארען.

— איך האב נישט דאס רעכט צו פרעהען זיך מיט איהם...

— וואס איז דען, חנה?

— דו זעהסט די פרוי? — האט זי מיר אנ־געוויזען אויף א געשטאלט, וואס איז ווי א שא־טען געשטאנען ביים וואנד און געקוקט שטאר און בעוועגלאז אין דעם שטח אריין. — קוק זי אן, זי איז נעבעך משוגע...

איך האב מיך קוים איינגעהאלטען איך זאל ניט א שמייכעל טהאן.

— יא — האט מיין ווייב געפליסטערט — זי איז נעבעך משוגע... ביי איהר איז א אינגע־לע געשטארבען. דערפון איז זי נעבעך אראב פון זינען. זעהעסט, ווי זי שטעהט א פערטרוי־ערטע... לאמיר זי טרייסטען. קום!

און מיין פרוי האט מיך אנגענומען פאר דער האנד און צוזאמען מיט׳ן אינגעלע מיך צו־געפיהרט צו איהר.

און פלוצים האט מיין פרוי׳ס פנים בעקו־מען א גליקליכען אויסדריק.

— מיין טייערער! — האט זי מיר אריינגע־רוימט אין אויער — מיר וועלען זאגען, אז עס איז איהר קינד! איהר אינגעלע! אוי, ווי זי וועט זיך פרעהען! זי וועט זיכער גלויבען.

און איידער איך האב געהאט צייט אבצו־ווענדען איהר פון דער דאזיגער אידעע האט שוין מיין פרוי געוועקט די צווייטע אונגליקליכע פרוי און גערעדט צו איהר מיט התלהבות:

— דיין אינגעלע איז דא. זעהסט... אז שטעהט ער לעבען דיר...

— מיין אינגעלע! מיין קינד! — האט די צווייטע פרוי ביי דער וואנד זיך איבערראשט און גענומען דריקען צו זיך דאס פרעמדע קינד.

מיין פרוי איז געשטאנען און געשטראהלט פאר גליק און געשמייכעלט צו מיר.

— ווי זי איז גליקליך. זי מיינט באמת אונזער לייבעלע איז איהר קינד.. זי איז נעבעך משוגע... פערשטעהסט?

— —

און א צייט נאכאנאנד האב איך דאס פרעמדע קינד געמוזט פיהרען איינמאל און וואך מיין פרוי, וועלכע האט געגלויבט באמונה שלמה אז עס איז איהר לייבעלע, און נאכדעם האט איהם אויף א קורצער צייט, איבערגעגעבען

Jüdische Volkszeitung № 206 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען מאנטאג יב׳ אלול תרע״ה (23 August 1915).

איטאליען ערקלערט קריעג דער טערקיי.

די רעזולטאטען פונ׳ם ים־קאמפף ביי ריגא.

איטאליענס קריעגס־ערקלערונג צו טערקיי.

בערלין, 21־טען אויגוסט. „וואלף׳ס ביורא״ פערעפענטליכט א טעלעגראם פון קאנסטאנטינאפאל, אז דער איטאליענישער באטשאפטער מארקיז גאבאני האט איבערגעגעבען דעם טערקישען גרויס־וויזיר איטאליענס קריעגס־ערקלערונג און איז גלייך נאכדעם אבגעפאהרען מיט׳ן גאנצען פערסאנאל.

דיעזע קריעגס־ערקלערונג. בעדייטעט ווארשיינליך, אז איטאליען וועט אנטיילנעהמען אין די אפעראציעס געגען קאנסטאנטינאפאל.

אלס א אורזאך צו דער קריעגס־ערקלרונג ווערט אנגעוויזען, אז טערקיי האט געשטיצט די אונרוהען אין ליביען און אז זיי האבען פערהינדערט די איטאליענער, וואס וואונען אין קליין אזיען צו אבפאהרען קיין איטאליען.

ס׳איז מעגליך, אז די איטאליענער וועלען זיך ניט בעטייליגען ביי די דארדאנעלען, נאר וועלען שיקען אי׳ארמעע געגען קליין אזיען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 21־טען אויגוסט (אפיציעל) ע״געראל הינדענבורג׳ס מחנות האבען אין מזרח פון קאוונא גענומען נאך 450 געפנגענע און עראבערט 5 קאנאנען, אין דרום פון קאוונא האט דער שונא פערלאזען זיין פאזיציע ביי יעסוא און וואקעלט צוריק צו מזרח צו.

גענעראל פ. גאלוויצ׳ס מחנות האבען ערא בערט בעלסק און האבען אבגעשלאגען די רוסען צו ביאלא.

פרינץ לעאפאלד פון באיערן׳ס מחנות האבען ווידער געשלאגען די רוסען, דער שונא ציהט זיך וויעדער אב צוריק, איבערלאזענדיג 1000 געפאנגענע.

(רוסישער בעריכט.)

פעטראגראר, 21־טען אויגוסט. (אפיציעל). ביי קאוונא האבען אונזערע מחנות אבגעשטעלט דעם שונא׳ס אפענסיוו אויפ׳ן וועג צו קאשעדארע.

צווישען נארעוו און בוג האבען אונזערע מחנות אבגעשלאגען א רייהע פיינדליכע אנגריפען ביי ביעלסק ביי וועלכע דער שונא האט געליטען זעהער גרויס היזק.

ביי נאוואגעארגיעווסק געהען פאר פערבטערטע קאמפפען די דייטשען האבען פארגענומען מורא׳דיגע אנגריפען געגען דעם ציטאדעל אויפין רעכטען ברעג פון ווייכסעל.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען 21־טען אויגוסט. (אפיציעל). ביי פולאווא און אין מערב פון וויסאקא־ליטאווסק האט דער שונא בעוויזען זעהר א העפטיגען ווידערשטאנד. אין פיעל ערטער איז ער דערגאנגען ביז באיאנעטקאמפפען. די רוסישע שטעלונגען ביי פילאווו זענען אבגעליידיגט פון שונא און די רוסען ציהען זיך דארטען אב צוריק.

נעבען ברעסט־ליטאווסק האבען מיר נאך ענגער ארומגערינגעלט די פעסטונג. דער שונא ואקעלט פון ביידע זייטען פון דעם וועג ביאלא.

פון גריכענלאנד.

פון אטהען טיילט מיט, אז וועניצעלאז האט מסכים געווען איבערצונעהמען די בילדונג פון א קאבינעט. ער האט פערהאנדעלט מיט די פערטרעטער פון ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען און נאכדעם, ווי יענע האבען ערקלערט, אז זייער בעציהונג צום מיניסטעריום וועניצעלאז וועט זיין א בעדייטענדע בעסערע, האט ער אנגענומען דעם קעניגס פארשלאג. גריכענלאנד וועט בלייבען נייטראל ביז וועלכע ס׳איז באלקאן־מדינה וועט ניט ענדערען איהר איצטיגע פאליטיק. דאס בעדייט אלזא, אז אויב בולגאריען אדער רומעניען וועלען אריינטרעטען אין קריעג, וועט גריכענלאנדאויך גהען.

ארויסגעשיקט פון קאפענהאגען צוויי יודען.

ווי מען טיילט אונז מיט, האט די היעגע סטאטס־פאליציי די טעג ארויסגעשיקט פון קאפענהאגען צוויי רוסישע יודען: אברהם קץ (קראטאשינסקי) וועלכער האט געלעבט דא אין שטאדט פינף יאהר און מאריץ ענק.

ווי מען גיט אונז איבער האט דער פארשטאנד פון דער „פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען״ געהאט וועגען דעם א קאנפערענץ מיט רעפרעזענטאנטען פון דער היעגער יודישער געמיינדע און דעם שעף פון דער סטאטס־פאליציי. די פרטים וועלען מיר ברענגען אין מארגעדיגען נומער.

דער יובעל אין בערלין.

די גרויסע דייטשע נצחונות, די עראבערונג פון נאווא־געארגיעווסק און קאוונא האבען אין בערלין ארויסגערופען אזא שימחה און ענטוזיאזם, גוואלטיגע מחנה מענשען דאט די לעצטע צוויי אווענדען ארגאניזירט פייערליכע פאטריאטישע מאניפעסטאציעס.

מען איז געגאנגען צום פאלאץ פונ׳ם מלוכה קאנצלער בעטמאן־האלוועג און איהם בעגריסט מיט שטורמישע הורא־געשרייען און לעבע דער ייכסקאנצלער. דער קאנצלער האט געענטפערט מיט א רעדע, אין וועלכעע ער האט אויסגעדריקט דעם געדאנק, אז ווער עס וועט זיך ניט בויגען פאר דייטשלאנדס מאכט וועט דורך איהר דאך ענדליך געבראכען ווערען.

פוילישע שווידלער.

די עסטרייכישע „מיליטער־מאכט האט ד טעג פערמאכט די צוויי לעמבערגער פוילישע בלעטער „וויעק נאווי״ און „דזעק פאלסקי״.

בשעת די רוסען זענען געווען אין לעמבערג האבען די דאזיגע בלעטער געפיהרט א גאנץ אפענע רוסעג־פריינדליכע פאליטיק אין אהן אנ׳אויפהער פערמאסרט די גאליצישע יודען.

ווי נאר לעמבערג איז איבער, געגאנגען צוריק צו די עסטרייכער האבען זיי תיקף ומיד אומגעביטען זייער פיזיאנאמיע און האבען אנגעהויבען געהעצען געגען רוטענער און יודען, בעשולדעגיודיג זיי אין רוסעג־פריינדשאפט.

זייערע בונטען האבען זיי אבער ניט געהאלפען, ווייל די עסטרייכער האבען ענדעקט דעם פוילישען שווינדעל.

וואלפסאנס יאהרצייט

דעם 3־טען סעפטעמבער ווערט א יאהר זייט דער גרויסער ציאניסט און פרעזידענט פון דער צ׳אניסטישע וועלט־ארגאניזאטיע דוד וואלפסאן איז גאשטארבען. אין אלע שטעדט, וואו עס זענען פאראן צ׳אניסטישע פעראיינען ווערען ארגאניזירט טרויער־פערזאמלונגען. מיר האפען א אויך אין קאפענהאגען וועט זיין אזא פערזאמלונג, וואס זאל עהרען דעם פערשטארבענעם.

די מלחמה קרבנות

די רעדאקציע האט ערהאלטען פאר די נויטליידענדע יודען 20 קראנער און 30 אוירעס וואס זענען געזאמעלט געווארען אויף א באל דורך די ה״ה יצחק קערמאן, שמואל ברייגין און פינחס שווירסקי.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם [illegible] וסט אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפער'ס"

א לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר' בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר' דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen. Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosędalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג פאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

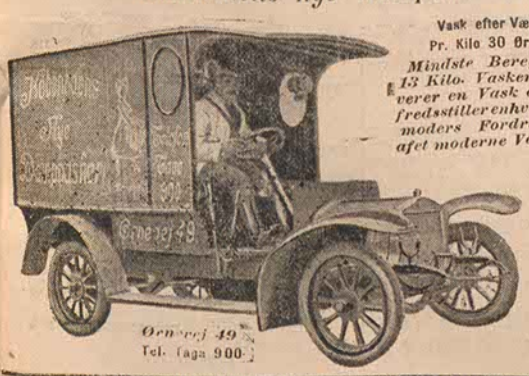

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.

Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900.

ס'ווערט געזוכט

א יונגער מאן פון סעדלעץ. זיין נאמען איז זלמן און זיין פאטער האט געהאט א גארדערא־בען געשעפט אין סעדלעף און הייסט דוד. יע־דערער וואס קען איהם און ווייא וואו ער גע־פינט זיך איצט בעט מען היטטיילען אין עפש־טיינס רעסטאראן ראזענגארדען 11

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

די אונגליכע גרעטא

א זעהער שפאנענדע דראמא.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעסטאראן כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאווענט מען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

א יודישער סטודענט

וואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטער־ריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ"ר 129

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין *Kristal-gade* 24 I. (ניט אין א פריוואטער הויז). זאל פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבע־שטעלען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג ביל. מרק. נומר. 130 אויך ביי ה'ר סקאראחאד

Borgergade 30. Telefon No. 21—67 y.

עס ווערען אויך פערקויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואל־טעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע
באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

די רעכטע פראטעסטירען.

"איצט וויל מען מאכען א מין בעראטונגס־קאמיטעט ביי דעם מיניסטער, וועלכער ווערט פערוואנדעלט אין א דיקטאטאר, וועלכער קען משפט'ן און בעגנעדיגען. און די דעפוטאטען זאלען זיין די בעראטערס.

די רעגיערונג האט געבראכט א בעפעלקערונג פון 150 מיליאן מאן צו א צושטאנד פון נפשות אהן א לשון, וואס האבען דאס רעכט צו פערגיסען זייער בלוט, אבער טארען ניט זאגען קיין ווארט אנטגעגען. מען האט בעשולדיגט די ארבייטער, וואס ווילען פערבעסערען זייער לאגע, אין פעראט, בעשולדיגט האבען יענע, וועלכע זענען אליין פערעטער.

די ערשטע אויפגאבע פון דער דומא — איז צו זאגען דעם גאנצען אמת, נאר זי וויל עס ניט זאגען, זי פערמאכט די טהירען פונ'ם זאל, די צו שושקען זיך מיט דער רעגיערונג.

די מעהרהייט פון דער דומא איז געבליבען דאסזעלבע, וואס פריהער: די שטיצע פון דער רעגיערונג, וועלכער ס'איז ניט דא דאס ארט, וואס קאן מען זאגען וועגען א רעגיערונג מיט א פארזיצענדען אין א שלאפראק און אין נאכטשיך.

(ענדע קומט).

פון ענגלאנד.

בשעת מיט עטליכע יאהר צוריק האט זיך אנגעפאנגען די פריינדשאפט צווישען ענגלאנד און רוסלאנד, האט מען געהאפט, אז גראד דורך דערמחותן'שאפט וועט די יודישע לאגע אין רוסלאנד פערבעסערט ווערען. מ'האט גערעכנט, אז דאס ליבעראלע ענגלאנד, וואו אידען געניסען אלע רעכטע און דערגרייכע הויכע רעגיערונגסשטעלעס, וועט משפיע זיין צום גוטען אויף רוסלאנד. צום בעדויערען אבער האט זיך אויסגעלאזען פארקעהרט: דאס פרייע ענגלאנד ווערט בעאיינפלוסט פון רעאקציאנערען רוסישען גייסט, און צייט די רעגירונגען פון ביידע לענדער האבען זיך צוליב פאלי־טישע סבות דערנעהנטערט לאזט מען אויף רוסלאנד קיין האר ניט פאלען. די דאזיגע שטימונג איז שוין געוועזען שטארק בולט אין דער צייט פון ביילים־פראצעס: די גרויסע ענגלישע צייטונגען „טיימס" און „מארנינג פאסט" האבען שוין אנגעהויבען בריינגען אנטיסעמיטישע ארטיקלען און געזוכט מיט אלע מיטלען צו פערטיידיגען די רוסישע רעגירונג.

די „טיימס" למשל, האט שוין מיט א פאר יאהר צוריק אנגעפאנגען אפט ארויסגעבען ספעציעלע רוסישע נומערן. וועלכע האבען געהאט א עכט־רוסישען חאראקטער. אמת, עס זענען אויך געוועזען עטליכע אנשטענדיגע ליבעראלע צייטונגען, ווי די „דיי'י ניוס", „מאנטלעסטער גארדיאן" און אנדערע. וועלכע פלעגען שטארק אנגרייפען די רוסישע רעגירונג פאר די שרעקליכע פערפאלגונען אויף יודען, און זענען אויך בכלל געוועזען געגען די פערבינדונג מיט רוסלאנד.

דאס איז נאך אלסדינג געוועזען ביז דער מלחמה.

יעצט מוזען די צייטונגען שוין אויך שווייגען, די שטרענגע צענזור לאזט ניט שרייבען וועגען דעם, א בעשולדיגונג אויף רוסלאנד שמעקט שוין מיט פערראטה.

ווען עס איז געווארען מיט עטליכע מאנאטען צוריק דאס פעראייניגטע מיניסטעריום פון ליבעראלע און קאנסערוואטיווע מיטגליעדער, האבען גלייך די צוויי פעהיגע אידישע מיניסטארען סאמועל און מאנטאגו געמוזט ארויס פון קאבינעט. זיי פלעגען זיך דאך ווען עס איז דערמאהנען אן זייערע אונגליקליכע ברידער און האבען אויך ביי איניגע געלעגענהייטען עטוואס געפועלט, יעצט אבער איז דער ענגלישער קאבינעט „יודען ריין" און די רוסישע רעגירונג פיהלט זיך דורך דעם פיעל אנגענעהמער.

די גרויסע אידיש־ענגלישע פעראיינען און אינסטיטוציאנען קענען יעצט אויך קיין זאך ניט אויפטהון, זיי האבען פשוט מורא אז מען זאל חלילה ניט חושד זיין זיי אין וועניג פאטריאטיזם אין פאל אז זיי וועלען אויסדריקען א פראטעסט געגען די רוסישע אכזריות בנוגע צו יודען. די ענגלישע פרעסע איז יעצט כסדר פול מיט שבחים אויף רוסלאנד און די זעלבע שטימונג הערשט אויך אין לאנד גופא. אז ניט רוסלאנד — זאגען זיי — וואלטען די דייטשען שוין לאנג געהאט בעזעצט ענגלאנד.

דא ניט לאנג האט מען אפילו פערבאטען צו שפיעלען זאנגויילס בעריהמטע דראמא „דער שמעלץ־טאפ" אין וועלכער עס ווערט דערמאהנט דער קישינעווער פאגראם.

עס איז זעהר צו בעדויערען, אז אזא לאנד ווי ענגלאנד, וועלכע האט תמיד שטאלצירט מיט איהר פרייהייט און גערעכטיגקייט איז געקומען צו דער איצטיגער מדרגה.

אוי לרשע ואוי לשכנו

שפעטער אבער אין פערלויף פון דער צייט האט זיך איהר קראנקהייט פערשארפט. צו איהר גרויס גוטסקייט־געפיהל האט זיך צו איהר צוגעשטעפט דאס גרויסע מוטערליכע געפיהל.

אנפאנגס האב איך איהר געמוזט ברענגען אונזער דריי־יעהריגע קינד, וואס זי האט געבוירען ווען זי איז נאך געזונד געווען און וועלכעס איך האב אליין ערצויגען.

שפעטער האט זי גענומען בעטען מיט טרערען אין די אויגען איך זא, איהר ברענגען אויך דאס אינגעלע.

— וועלכעס אינגעלע מיינסטו?

— לייבעלען — האט זי געענטפערט. און איהרע גרויסע צושראקענע אויגען האבען מיך מיט געבעט אנגעקוקט.

(ענדע קומט)

אברהם רייזין.

דער ים־קאמפף ביי סאלטאלם

דאס דענישע ים־מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען פאלגענדען אפיציעלען בעריכט וועגען דעם ים־קאמפף ביי סאלטהאלם:

דאנערשטאג אין דער פריה איז אנגעקומען א ידיעה, אז א אונטערוואסערשיף פון א אונבעקאנטער נאציאנאליטעט איז געשטראנדעט אויף דענישען ים־טעריטאריום צווישען סאלטהאלם און סטענרויסען, אין דרום־מזרח פון סאלטהאלם. סזענען גלייך ארויסגעשיקט געווארען טארפעדאשיפען צו דעם דערמאהנטען ארט, לויט די נייטראליטעטס־פליכטען, און די עסקאדרע וואס איז געשטאנען אין זונד האט בעקומען א בעפעהל אוועקצוגעהן צום ארט. וואו דער אונבעקאנטער אונטערוואסערשיף א"ז געשטראנדעט.

דער קאפיטאן פון אונזער טארפעדאשיף "סויאלווען" דערצעהלט, אז האלב עלף אזייגער ווען ער האט דערזעהען די 2 דייטשע קריעגס שיפען האט ער געוואלט צוגעהען און פראטעסטירען געגען א מעגליכע פערלעצונג פון נייטראליטעט, האט ער גלייכצייטיג בעמערקט א סיגנאל פון די דייטשע שיפען, „פערלאנגט די שיעף אזוי גיך ווי עס איז מעגליך".

באלד האבען די דייטשע שיפען אויסגעשאסען 2 טארפעדא'ס געגען דעם ענגלישען שיף, וועלכער האט זיך גלייך אנגעצוונדען.

„סויאלווען" איז צוגעלאפען צו די דייטשען שיפען וועלכע האבען זיך זעהער גיך אבגעצויגען צו דרום צו, אין דער ריכטונג פון די שוועדישע ברעגען.

די העלפט פון דער ענגלישער בעזעצונג 51 מאן, זענען גערעטעט, 14 מאן זענען דערטרונקען און איינער פעהלט, די דענישע שיפען זענען דערווייל פערבליבען נעבען דעם געשטראנדעטען שיף, די פערוואונדעטע זענען איבערגעפיהרט אין מארינא שפיטאל דא אין קאפענהאגען.

היימלאזע אין פעטראגראד.

מען שרייבט אונז פון פעטראגראד: די לעצטע צייט קומען אהער אן מאסען־ווייז יודען־גירושים דא ווענדען זיי זיך דירעקט צום יודישען הילפס־קאמיטעט. ניט אלע דארפען זיך ווענדען נאך מאטעריעלע שטיצע: ס'איז דא אויך פיעל פערמעגליכע יודען, וואס נויטיגען זיך ניט אין מאטעריעלער הילף, אבער זיי ווענדען זיך צום קאמיטעט וועגען השתדלות'ן אויף וואוינרעכט און עהנליכע זאכען. דער קאמיטעט צייגט זיי, ווייזט זיי אן, וואו מען קען זיך ווענדען, כדי בעקומען גיכערע רעזולטאטען.

די בעפאלמעכטיגטע פון פעטראגראדער יודישען קאמיטעט צו העלפען די נויטליידענדע פון דער מלחמה, האבען קאנצענטרירט זייער גאנצע טעטיגקייט, איבערהויפט, אין דווינסק און ווילנא, וואו עס האבען זיך צונויפגעקליבען אונגעהויערע מאסען גירושים. די עוואקואירונג פון דער ציווילער בעפעלקערונג געהט פאר זעהער ענערגיש, א דאנק דעם, וואס מען קען זיי שיקען אין די אינערליכע רוסישע גובערניעס. בנוגע דער ווירקונג פון דער יודישער בעפעלקערונג, האט דער מיטגליעד פון גאסוד סאוועט מ. י. זובאצינאוו, וואס איז דער הויפט־בעפאלמעכטיגטער אויף צו בעשיצען די עוואקואירטע אנגעגעבען א בקשה, אז מען זאל ערלויבען די עוואקואירטע יודישע פאמיליעס דורכפאהרען און בעזעצען זיך אין גאנץ טאמבאווער גובערניע.

פון וואראנעזש טיילט מען מיט, אז די עוואקואירטע יודען, וואס זענען אנגעקומען אהינצו האבען זיך שוין איינגעארדענט דארט. און אז די רעפרעסיעס וואס מען האט געברויכט געגען זיי האט מען אין גאנצען אבגעשטעלט.

די תורה אין גלות

אין שטעדטל טשעטערסק, מאהילעווער גובערניע, האט מען די טעג געבראכט 5 ספרי־תורה'ס, וועלכע עס האט אהער צוגעשטעלט פו, א גאליצישען שטעדטעל דער סאניטאר אברהם קן

ווען די רוסען האבען פערלאזען דאס שטעדטעל, איז דער סאניטאר אריין אין איינע פון די ארטיגע שוהלען און האט געפונען אויף דער פאדלאגע 5 ספרי־תורה'ס.

אנפרעגענדיג דעם מיליטער־דאקטאר, צי ער מעג מיטנעהמען די הייליגע "ספרים" האט ה. ק. בעקומענדיג אנ'ערלייבניס, צוזאמענגעלייגט די הייליגקייטען אין א קאסטען און האט זי איבעראל מיטגעפירט, וואהין ער איז נור ניט געפאהרען, אלס סאניטאר.

אנקומענדיג אין שטעדטעל ג. האט דער סאניטאר אנגעשריבען א בריעף צו זיינעם א קרוב ש. חאזאנאוו, בעטענדיג איהם צו קומען קיין ג, און אבפיהרען די ספרי־תורה'ס אין טשעטשערסק

ה. חאזאנאוו האט זיין בקשה ערפילט, און, קומענדיג קיין טשעטערסק האט ער די "ספרים" אריינגעטראגען אין גרויסען בית־מדרש.

אויף אזא אופן וואנדערען, משמעות אין גלות ניט בלויז די אידען אליין, נור אויך זייער "תורה".

א פראיעקט וועגען מאביליזירען די רוסישע פאליציי

מען טיילט אונז מיט פון פעטראגראד: די דומא פראקציעס פון די טרודאוויקעס און קאדעטען האבען אריינגעטראגען אין גאסוד. דומא א פראיעקט, אז מען זאל אבשאפען דעם געזעץ לויט וועלכען די פאליציי־בעאמטע זענען פריי פון מיליטער־דיענסט אויף מלחמה, און איינרופען די אנגעשטעלטע פון דער אויעזדנער פאליציי (לאנדספאליציי) די אפאלטשענצעס אין מיליטער־דיענסט אויף מלחמה.

די פערפאסער פון דעם געזעץ־פראיעקט שטיצען זיך אויף דעם, איצטער דארף מען צוציהען צו דער ארמעע קודם כל מיליטעריש אויס געבילדעטע עלעמענטען און צוליעב דעם דארף מען מאביליזירען די אויעזדנע פאליציי.

פארוואס קעמפפען די יודען?

פון ישראל זאנגוויל

1. דער וואנדערענדער יוד.

„ישראל האט ניט קיין מזל" — זאגט דער תלמוד. איינציגע אידען גליקט אפטמאל אב. אבער אלס א גאנצעס איז דאס פאלק ישראל גאר ניט קיין בר מזל. צוואנציג יאהרהונדערטען פון וואנדערען האבען איהם אריינגעבראכט פונקט אין מיטען פון דער פעלקער־שלאכט און אין הונדערטער פלעצער, וואו דאס פאלק האט ביז איצט געוואוינט וועט זיך עס ווידער מוזען נעהמען פאר'ן וואנדער־שטעקען. דער סערבישער רב־הכולל, וואס וואנדערט איצט ארום איבער אייראפא צו בעטען הילף פאר זיין אומגליקליכער קהלה, איז סימבאליש פאר'ן גאנצען אידענטום. די הקדשים און די האטעלען פון לאנדאן זיינען איבערגעפילט מיט בעלגישע אידען. פערציג אידישע קהלות פון פוילען זיינען איצט צונויפגעטריבען געווארען קיין ווארשוי. פראג, וויען און בודאפעשט זיינען אנגעפילט מיט אנטלאפענע אידען. צווישען 4653 אידען, וואס זיינען ארויסגעטריבען געווארען פון פאלעסטינא קיין אלעקסאנדריע, אין מצרים, געפינען זיך אידען פון ענגלאנד, פראנקרייך, רוסלאנד, שפאניען, אמעריקא, טערקיי, פערסיען, רומעניען, איטאליע, גריכענלאנד, און סערביען און אנדערע טויזענדער אידען האבען זיך פערזאמעלט אין אנדערע שטעדט פון מצרים אדער האבען אויסגעוואנדערט קיין אמעריקא, אויסטראליע, דרום־אפריקא, רוסלאנד. דער איינציגער טייל פון אידענטום, וואס האט אויסגעמידען די שרעקליכע גירושים זיינען די אידען, וואס האבען זיך בעזעצט אין דעם אמעריקאנער שמעלץ־טאפ. דערפאר געפינען זיך ארום דריי מיליאן אידען אין געפאהר פון אונטערגעהן אויף די שלאכטפעלדער פון פוילען און גאליציען.

פוילען, — סיי דאס דייטשע, סיי דאס רוסישע, סיי דאס עסטרייכישע, — איז געווען דער הויפט־צענטער פון דעם אייראפעאישען אידענטום, און דאסזעלבע פוילען איז איצט פערוואנדעלט געווארען אין א גיהנום ערגער ווי בעלגיען. די אלע שלאכטען, וואס קומען דארט פאר צווישען דייטשלאנד און עסטרייך מיט רוסלאנד שפיעלען זיך אב צווישען אידישע שטעדט און הייזער.

א דאנק א גאנצער רייהע אומשטענדען איז פוילען נאך אין מיטעל־אלטער געווארען א צענטער פון א אידישער אימיגראציע, וועלכע האט צו יענער צייט דארט אפילו בעקומען געוויסע אויטאנאמיע רעכט. זיי זיינען געווען די, וואס האבען געבילדעט דעם שטאדטישען און אינדוסטריעלען עלעמענט צווישען א לאנד־ווירטשאפטליכער בעפעלקערונג. די צוטיילונג פון פוילען האט ניט אבגעשטעלט די אידישע אימיגראציע, וועלכע איז אלץ געגאנגען אין דעם פרייסישען דאנציג, אין דעם עסטרייכישען לעמבערג, אין דעם רוסישען ווארשא. און ווען דער קריעג האט אויסגעבראכען האבען זיי ניט נאר געמוזט ליידען אינאיינעם — און נאך מעהר — ווי זי גאנצע בעפעלקערונג פון די שלאכטען, רויבערייען און באמבארדירונגען, נאר זיי זיינען נאך בעשולדיגט געווארען פון דער ארטיגער בעפעלקערונג, אז זיי שפיאנירען פאר ביידע צדדים: פאר די דייטשען געגען רוסלאנד און פאר די רוסען — געגען דייטשלאנד און עסטרייך.

און ביידע צדדים האבע זיך מיט דער יודישער בעפעלקערונג אבגערעכענט ווי מיט פעררעטער. הונדערטער יודען זענען דערשאסען, געהאנגען, פערשמיסען און ארעסטירט געווארען. יודישע פרויען זענען געשענדעט גאנצע קהלות זענען פערטריבען געווארען סיי דורך דער „אייגענער" רעגיערונג און האבען זיך געלאזען וואנדערן, — ניט אין דער ברייטער וועלט, נאר אין דעם ענגען, צוזאמענגעפרעסטען תחום המטוב, פון וועלכען מען לאזט ניט ארויסרוקען זיך אפילו די פערוואונדעטע און צוקאליעטשעטע יודישע סאלדאטען. אין דער גאנצער לאנגער געשיכטע פון אונזער מארטירער־פאלק איז ניטא קיין טרויעריגער בלעטעל. אבער עס ווערט פערלארען — און עס מוז פערלארען ווערען — אין דעם גרויסען ים פון אומגליקען וועלכען די קריסטען אליין ליידען זיך איצט אן. דאס בעלגישע און דאס פוילישע פאלק ווערען פאר זייערע ליידען געקרוינט ווי העלדען, — די אומגליקען פון דעם יודישען פאלק בעמערקט אבער קיינער ניט און מען דארף נאך אפשר דאנקבאר זיין דערפאר, וואס מען לאכט פון זיי ניט אב.

שטורמישע זיצונגען פון דער דומא.

די צייט פון פייערליכע דומא־זיצונגען איז שוין פארביי. מען האלט שוין ניט מעהר קיין בעגייסטערטע פאטריאטישע רעדעס. מען האט אנ'ענדע געמאכט צום גאנצען פאראד. איצט פערנעמט מען זיך מיט אינערע פראגען און סכסוכים. איצט ענדעקט מען פאר דער וועלט ווער עס זענען די אמת'ע שולדיגע אין רוסלאנדס, מפלות און קאטאסטראפע. די לעצטע זיצונגען פון דער דומא, ווא עס זענען בעהאנדעלט געווארען וויכטיגע מיליטער־ווירטשאפטליכע פראגען איז גאר פלוצלינג פערוואנדעלט געווארען אין א גרויסען סקאנדאל וואס האט זיך געענדיגט מיט אויסשליסען דעם ס־ד דעפוטאט טשענקעלי.

אין אנהויב זיצונג זענען פארגעקומען צערטליכקייטען צווישען דעם ה' פורישקעוויטש און ה' דיומשא. דער פריהערדיגער דומא־סקאנדאליסט האט געזונגען לויב־געזאנגען די פאליאקען, זייער מוט און שטאלץ, זייער ליעבע און טרייהייט צו רוסלאנד. אויף דעם האט געענטפערט דער פאליאק דימשא מיט א פייערדיגער רעדע.

די צווייטע טייל האט אבער געטראגען גאר אן אנדער חאראקטער. שוין דער ליבעראלער דעפוטאט דוראוו האט אנגעהויבען פון דעם, אז "דאס וואס עס האט געטהאן ביז איצט די רוסישע רעגיערונג האט געפיהרט די ארמעע צו נידערלאגען און דאס לאנד צום אומגליק. די איינקויפען פאר דער ארמעע זענען געווען שרעקליך ארגאניזירט. די סחורה האט ניט געטויגט, די פרייזען זענען געווען אונגעהויער טייער. בשעת מען האט אין סיביר געצאהלט פאר האבער 65 קאפ. א פוד האט די אינטענדאטור געמוזט צאהלען 2 רובל. ביים ריקצוג פלעגט מען פאר צוויי־דריי טעג פערברענען אלע רעזערווען — און דער ארמעע האט עפעהלט פוראזש און פראוויאנט. דאס האט מען געמאכט, כדי פארבעהאלטען די פערברעכען און גנבות.

דער דעפוטאט אדזשעמאוו בעשולדיגט די רעגיערונג אין דעם, וואס זי האט רעכטצייטיג ניט געזארגט וועגען דער ארמעע און האט זיך ניט צוגעהערט צו די פאדערונגען פון דער דומא. די רעגיערונג האט געשטערט דער געזעלשאפט צו ארגאניזירען זיך, האט צושפאלטען און צוטיילט דאס לאנד.

א גרו סע רעדע האלט דער ס־ד דעפוטאט טשענקעלי:

— שוין א יאהר דויערט די מלחמה און ערשט איצט טרעטען מיר צו צו דער געזעצגעבערישער ארבייט. די רעגיערונג האט געפיהרט די מלחמה און די דומא האט איהר אפלאדירט. די רעזולטאטען זענען באמת שרעקליכע, הגם מען האט זיי געקענט פאראויסזעהען: די ארמעע איז בע'גנבט פון אלע זייטען!

דער פארזיצענדער בעט ניט געברויכען אזעלכע אויסדריקען.

— "פיהלענדיג די פעראנטווארטליכקייט. איילט זיך איצט די רעגיערונג ארויפלייגען זי אויף דער דומא, מאכען זי א מיטהעלפערין אין איהרע פערברעכענס."

די צוויי מוטערס.

דאס האט מיר דערצעהלט מיינער א פריינד, וועמענס געליעבטע פרוי געפינט זיך שוין א פאר יאהר אין קראנקען־הויז, אין דער אבטיילונג פון רוהיגע גייסטיג־קראנקע.

פאר גייסטיג קראנקע! אזוי רופען מיר די אלע, וועלכע אונטערשיידען זיך צו בולט פון אונז. מיט זייערע ווערטער, טהאטען און מיינונגען.

אנפאנגס איז די קראנקהייט פון מיין פריינדס געליעבטער פרוי בעשטאנען אין צופיעל גוטסקייט. זי האט אלץ גערעדט פון רחמנות. רחמנות אין א קליינער דאזע איז א נארמאלע ערשיינונג. מיר אלע פערמאגען א פאר דראכמעס רחמנות און צוזאמען מיט דער גרויסער וואג עגאיזם און ענגהערציגקייט, וואס מיר בעזיצען, זענען מיר ביכולת געזונד און שטארק צו לעבען ווי גאט און לייט האבען געבאטען און ווירקען און האנדלען ווי געזונדע, נארמאלע מענשען.

אבער מיין פריינדס געליעבטע פרוי האט אין זיך דערפיהלט א צו גרויסע מאס רחמנות צו אלע ליידענדע און אונגליקליכע. און זי האט דאן מעהר צווישען נארמאלע מענשען זיך ניט געקענט געפינען...

זי איז געווארען שטארק מעלאנכאליש, ארומגעגאנגען איבער'ן שטוב, געבראכען די הענד, געקרעכצט און געשלוכצט.

— וואס איז דיר, חנה?

— עס איז אויף זיי א רחמנות... אזא רחמנות...

און פלעגט זיך שטארק צעוויינען.

— אויף וועמען א רחמנות? — פלעג איך פרעגען פערוואונדערט.

— אויף זיי אלעמען, די מענשען, אויף אלע מענשען איז א רחמנות...

און אז דער דאזיגער רחמנות־געפיהל האט זיך אין איהר געשטארקט האט מען זי אוועקגעפיהרט אין א שפיטאל אין דער אבטיילונג פאר גייסטיג קראנקע.

דארט פלעג איך איהר קומען געוואהר־ווערען איינמאל אין וואך.

אבער געהיילט איז זי דארט ניט געווארען. איהר הארץ איז וואס ווייטער ווייכער און פיהלענדער געווארען און דערזעהענדיג מיר פלעגט זיין איהר ערשטע פראגע:

— וואס מאכען זיי דארטען?

— ווער, חנה?

— די אונגליקליכע... האבען זיי וואס צו עסען? זענען זיי געזונד... שטארבען זיי ניט אויס?...

און נאכדעם פלעגט זי זיך נעהמען גראבלען און זוכען עפעס אין איהרע קליידער.

זי פלעגט זיך גלייך נאכ'ן זוכען העפטיג צעוויינען:

— איך האב גארנישט... גארנישט... איך בין אזוי ארעם.

אין נאך שטארקער זיך צעוויינענדיג פלעגט זי זיך צו מיר ווענדען:

— טייערער, בארג מיר א ביסעל געלד...

— אויף וואס דארפסטו? — פלע איך פרעגען. געריהרט פון איהרע טרערען:

— צוטיילען עס דא די אלע קראנקע. זעהסט וויפיעל קראנקע דא געפינען זיך — פלעגט זי מיר אנווייזען אויף די ארומיגע בעוועגענדע געשטאלטען אין גרויסען אויפנאהם־צימער.

נאטירליך האב איך איהר אין איהר ביטע ניט אבגעזאגט.

— איך דאנק דיר! איך דאנק דיר! — פלעגט זי מורמלען: דו ביסט א גוטער.

Jüdische Volkszeitung № 205 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען זאנטאג יא׳ אלול תרע״ה (22 August 1915).

די רוסען ליידיגען אב ביאלעסטאק.

די דייטשען האבען עראבערט נאוואגעארגיעווסק מיט 85,000 געפאנגענע.

פון מזרח־פראנט.

די לעצטע רוסישע פעסטונג אין פוילען נאוואגעארגיעווסק איז עראבערט געווארען פון די דייטשען. לויט דעם דייטשען אפיציעלען בעריכט האבען זיי גענומען געפאנגען דעם גאנצען דארטיגען גארניזאן: 6 גענעראלען און 85000 מאן, ווי אויך עראבערט איבער 700 קאנאנען.

עס איז אויך אנגעקומען א ידיעה פון פעטראגראד, אז דייטשע צעפעלינען פליהען טעגליך איבער ריגא. די צעפעלינען פליהען אזוי הויך אז די רוסישע קאנאנען קענען זיי ניט דערגרייכען. אין ריגא זענען געבליבען נאר 300 טויזענד איינוואוינער און זיי אנטלויפען וואוהין ווער עס קען.

די שטאדט ביאלאטטאק ווערט זעהער ענערגיש אבגעליידיגט פון דער ציווילער בעפעלקערונג. אויף די הוצאות צו אבליידוגען די שטאדט האט די רעגיערונג בעווילינגט 5 מיליאן רובל.

א צעפעלין איבער דענעמארק

פרייטאג אין דער פריה איז א דייטשער לופט שיף געפלויגען איבער דעם ארט וואו דער ענגלישער אונטערוואסערשיף איז געשטראנדעט און איז נאכהער בעשאסען געווארען פון דייטשע טארפעדא־שיפען.

צום ערשטען האט מען בעמערקט דעם צעפעלין פון רוידוויג. דער צעפעלין איז געקומען פון דרום אויף א הויך פון אנ׳ערך 1000 מעטער, און איז אוועקגעפלויגען צו קויגע צו. ווען מען האט אויף די דענישע פארטען בעמערקט דעם צעפעלין האט מען גלייך געשלאגען אן אלארם און מען האט אונטערגעזוכט אויב דער צעפעלין וועט ניט קומען אויף דענישע ים־טעריטאריום. דער לופט־שיף האט זיך ארום געדרעהט א האלבע שעה צייט און איז פערשוואונדען אין דער ריכטונג פון שוועדען. דער צעפעלין איז מסתמא געקומען אונטערזוכען דעם ארט, וואו עס איז פארגעקומען דער קאמפף אויף דעניש טעריטאריום.

דער דענישער פראטעסט.

דאס דענישע מיניסטעריום פון אויסערן טיילט מיט, אז דער דענישער באטשאפטער אין בערלין האט בעקומען א בעפעהל צו פראטעסטירען פאר דער דייטשער רעגיערונג געגען דעם פערלעצען פון דענישען נייטראליטעט.

יודישע גלייכבערעכטיגונג.

„בערלינסקע טידענדעס" ספעציעלער קארעספאדענט אין פאריז טעלעגראפירט: די רוסישע צי׳טונג „בירזשעוויא וויעדאמאסטי," גיט איבער אז די רוסישע רעגירונג וועט אין גיכען אבשאפען די „טשערטא" (תחום המושב) און וועט ערלויבען יודען צו וואינען אין גאנץ רוסלאנד.

האמבורג — ווארשוי.

די דייטשע אייזענבאהנפערוואלטונג טיילט מיט, אז ס׳איז שוין איינגעארדענט א באהן־פערבינדונג צווישען דייטשלאנד און ווארשוי דורך סקערנעוויצי. דער צוג געהט אב פון האמבורג. מען קען אויף אזא אופן בעקוועם פאהרען מיט דער נייער ליניע האמבורג־ווארשוי. פארלויפ׳ג מוז מען אבער האבען א בעזונדערע ערלויבעניש.

פראפעסאר עהרליך געשטארבען.

פון בערלין טעלעגראפירט מען, אז דער בעריהמטער באקטעהאלאג, פראפעסאר ד״ר מעד. פאאול עהרליך איז געשטארבען.

דער פערשטארבענער א דייטשער יוד איז איבערהויפט בעריהמט געווארען דורך זיינע פארשונגען אויפ׳ן געביעט פון באקטעריאלאגיע און איבערהויפט דורך זיין ענטדעקונג פון דעם מיטעל „דיאקסי דיאמידא בענזאל (606) צו בעקעמפפען סיפיליס.

פראפעסאר עהרליך האט אין יאהר 1908 בעקומען צוזאמען מיט דעם בעריהמטען פראפעסאר מעטשניקאוו, די מעדיצינישע נאבעל־פרעמיע.

א נייע פארטיי אין רוסלאנד.

די טעג איז אין מאסקווא פארגעקומען א קאנפערענץ פון דער ניט־לאנג געגרינדעטער רוסישער רעכטער פארטיי „אטעטשעסטוועני סאיוז". וועלכער טרעט ארויס מיט אנ׳אייגענארטיגער פראגראם, וואס פעראייניגט אין זיך קאנסערוואטיווע אנשויאונגען, קאנסטיטוציאנעלע פאדערונגען און גלייכבערעכטיגקייט פאר יודען. דער נייער „סאיוז" זאל האבען צווישען זיינע גרינדער אייניגע מיטגליעדער פון דער איצטיגער רוסישער רעגירונג. וועלכע בעציהט זיך סימפאטיש צו זיינע ציעלען.

אין דער ערעפענונגס־רעדע האט איינער פון די גרינדער, וו. מ. סקווארצאוו געזאגט, אז די נייע מאנארחישע ארגאניזאציע וויל ניט דערווייטערען פון איהרע רייהען די „אינאראד־צעס", וועלכע קעמפפען פאר רוסלאנד. דער רעדנער האט זיך אבגעשטעלט בעזונדער גענוי אויף דער לאגע פון די יודען, ערקלערענדיג, אז 400,000 יודען. אויסער גע׳שמד׳טע א צאהל, וואס איז גלייך דער בולגארישער ארמעע, קעמפפען אין די רייהען פון דער רוסישער ארמעע מיט׳ן אינגעמיינעם פיינד פון פאטערלאנד. די רעגירונג דארף איצט רופען צו אחדות און בריינגען צו א שלום צווישען אלע פעלקער.

פון היעגען טעאטער.

ווי בעוואוסט וועט דער היזיגער יודישער דילעטאנטען פעראיין אויפפיהרען שבת דעם 28 אויגוסט „די נשמה כאפערס" פון יעקב גארדין.

מיר האבען היינטיגע וואך בעזוכט א רעפעטיציע פון דער אויבענדערמאהנטער פיעסע און עס האט געמאכט א זעהער גוטען איינדרוק. פרוי און ה׳ר בילאווסקי אין די הויפט ראלען זענען אויסגעצייכענט און דער איבעריגער פערזאזאל שפילט אויך זעהער גוט.

לעצטע ידיעות.

(די עסטרייכער אין גאליציען). אין ווין איז די טעג פארגעקומען א פאגראם־פראצעס. זעקס פאליאקען פון שטעדטל טורקא אין גאליציען זענען פערמשפט געווארען פון 3 ביז 12 חדשים תפיסה פאר פאגראמירען יודישע הייזער צוזאמען מיט די רוסישע קאזאקען.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם [illegible] וסט אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפער'ס"

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

א לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר' בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר' דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen. Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנעו ען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג פאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Tags 900

א טיכטיגער שניידער געזעל

אלס מאשינער צו מיליטער ארבייט פרייז פון 30 ביז 35 קר. וואכען געהאלט

Knabrogstræde 19 3 Sal.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Victoria Teatret

די אונגליכע גרעטא

א זעהער שפאנענדע דראמא.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3059.

א יודישער פענסיאן.

צימער ווערען פערדונגען. ר. דאנציגער, פרינצעסעגאדע 26 2־טע זאל עקע טארוועגאדע.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקסקיך דאווענט מען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

א יודישער סטודענט

וואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטעריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקצייטונג נ"ר 129

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין *Kristalgade* 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז). זאל פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג ביל. מרק. נומר. 130 אויך ביי הר' כקאנדאד

Borgergade 30 Telefon No. 21—57 y.

עס ווערען אויך פעוקויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואל־טעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אבפ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

זיי וועלען אין די יודען און אין דער יודישער פרעסע באגעגענען פערבינדערטע געגנער פון זייערע טרוימען — אין זיי זעהען אויף אלע אופנים צו פערגלעטשן און פערטושען זייערע שאנדטהאטען, זיי בענוצען זייערע „זשידעקעס" אסימילאטארען, זיי לאזען ארויס אויפרופען פון סינסטערע רבנים, זיי ווילען פיהרען א פראצעס געגען בראנדעס'ן אבער דאס וועט זיי אלץ ניט העלפען.

די יודישע פאליטישע און געזעלשאפטליכע קרייזען מוזען דעריבער בעצייטענס פעראינטע רעסירען זיך מיט די פיל־שע פאנטאזיען אין אזן זיך שטעלען אויף דערוואר, די צושיצען „אונטערסטן זעהע בלושיגע נאציאנאל־" אונטערעסען נאר דורך אשארפען פאליטישן קאמפף געגען די פאליאקען קענען מיר ארויסהייסען ביי זיי גאר ראנטיגן פאר אונזער צוקוסטיגע פרייהייטליכע ענטוויקלונג אין רעשפעקט צו אונזערע נאציאנאלע פאדערונגען.

מ. גראסמאן.

אבריף פון קאנאדע

(ענדע)

אויף זייערע אייגענע בריידער האבען זיך די קאנאדער יודען ארומגעזעהן אביסעל צו שפעטער, אבער ווי זאגט מען: בעסער שפעטער איידער קיינמאל נישט. די קאנאדער יודען האבען זיך ארומגעזעהן, אז זיי דארפען אויך עטוואס טהאן פאר זייערע אינגליקליכע בריידער אין די מלחמה לענדער. אינפארמיסט אין רוסיש פוילען, וואו דער חורבן איז גרעסער ווי אומעטום.

אין מאנטרעאל האט זיך געגרינדעט א קאנפערענץ צוזאמען צוזוצען א פלץ יודען פעראייניגט האבען אין איין וואך געזאמעלט עטליכע און צוואנציג טויזענד דאלאר. אין טאראנטא אבער וואו עס איז דער צווייטער גרעסטער יודישער ישוב נאך מאנ־רעאל, איז געווען נאכץ אנדערש.

קען האט פר דערוועהן, ווי עס שטראמט פון איהר בלוט.

עד האט לאנג אויף איהר געקוקט און אין זיינע אויגען האט זיך אבגעשפיגעלט א ים פון שרעק.

דאקטאר דאקטאר האט עד פלוצלונג אנגעהויבען שרייען מיט א פערצווייפעלטען קול:

חיים־לען איז שוער געווען צו בערוהיגן. ער האט אלץ געקוקט אויף זיין פערוואונדעטער האנד, האלטענדיג זי אין דער לופטען אין גרויס.

— איך בלייב אהן א האנד, מיין האנד, אין דערקענט האט זיך אז דער געזאנק איז אן אנגרווארטענער, שרעקליכער. עד האט געקוקט אין אלע זיישן אין פון אלעמענס פנים האט ער געוואלט אראבלעזען דעם גורל פון זיין רעטטער האנד.

מ'האט חיים־לען בערוהיגט און אבגעשיקט אין שיף־ם האספיטאל, מיר איז אויסגעקומען אים בעגלייטען, און דאן איז מיר קלאר גע־ווארן זיין פריהערדיגע רוהיגע בעצי־הונג צו די באמבעס.

מיט א טאן פון הרסה האט ער מיר שטיל פערטרויט.

— וויסט, פאר וואס ס'האט מיך איצטער געטראפען, איז הגם קיין „שמע ישראל" ניט געזאגט תמיד זאג איך אין איצטער גראד ניט, אז ס'איז בעשרעט אנאומגליק, פערגעסט מען צו זאגען.

זיין טאן איז געווען אויף אזוי סיעל זיכער און גלויביג, אז איך האב איהם מקנא געווען אין זיין קינדערשען נאיוויטעט גלויבען.

ביים געזעגענען זיך האט ער מיר איבערצי־געגעד אנגעזאגט.

— יאלסט קיינמאל ניט פערגעסען צו זאגען „שמע ישראל".

ווען איך וואלט קענען גלויבען ווי מיין קליינער חבר חיים־ל!

אפרים אויערבאך.

די רעגיסטראציע אין ענג־לאנד.

דעם פערגאנגענעם זונטאג האט זיך אין ענג־לאנד אנגעהויבען די נאציאנאלע רעגיסטראציע. אין די יודישע גאסען זענען אויסגעקלעפט גע־וואָרן פלאקאנדע אויפרופען אין יודיש:

„די רעגירונג וועט צוזאמענשטעלען א נא־ציאנאלען רעגיסטער פון אלע פערזאנען, מענער און פרויען פון 15 ביז 65 יאהר.

דאס הייסט, אז יעדער אינער, וואס איז געבוירען דעם 15־טען אויגוסט, 1850 אין שפע־טער ביז צום אויגוסט 1900 דארף זיך רעגיסט־רירען מיט דער אויסנאהמע פון די וואס זענען אין דער ארמיי, משגעאים, ארעסטאנטען און פון די ארעסט־הייזער.

יעדער אינער וועט קריגען א פארמוליאר. אין וועלכען מען וועט מוזען אויסשרייבען דעם נאמען און פאמיליע, אדרעס, עלטער, נאציא־נאליטעט, בעשעפטיגונג. אויך אירגענד — וועלכע ארבייט צו וועלכער מען איז פעהיג. ווי אויך איינצעלהייטען פון די וואס זענען אבהענ־גיג פון אויהם אדער פון איהר אין ביי וועמען מען איז אנגעשטעלט.

די וואך פון מאנטאג דעם 9־טען ביז שבת דעם 14־טען וועט א בעאמטער אריסגעבען די פאפירען צו יעדען וואס וואוינט אין א הויז, אין א בילדונג אין דעם דיסטריקט וואס געפינט זיך אונטער זיין אויפזיכט.

דער פארמוליאר וועט זיין א בלאער פאר מענער און א ווייסער פאר פרויען.

וונסאג דעם 15־טען פאר 12 א זייגער ביי נאכט, מוזען די פארמוליארען זיין אויסגעפילט און פארטיג פאר דעם בעאמטען, וואס וועט קו־מען אבגעהמען זיי. זיי מוזען זיין ריכטיג אויסגעפילט, אויב איהר קענט זיך ניט התמנ'ען מאכט א צייכען.

דער בעאמטער וועט קומען נאך די פאפי־רען אין פערלויף פון דער וואך פון 16־טען ביזען 21־טען אויגוסט.

עס זאל נעשריבען ווערען מיט טינט. פאר פערנאכלעסיגונג אדער ניט געהאריג ענטפערען איז יעדער פערזאן איבער 18 יאהר אונטער־וואָרפען א שטראף פון 5 פונט סטערלינג.

יעדער רעגיסטרירטער וועט באקומען א סערטי־פיקאט, וואס דאס מוז אבגעהיט ווערען, אז עס זאל ניט פארלאהרען נעהן.

די צעהן פראגען אויסצופילען אויף די פארמוליארען זענען פאלגענדע:

1. ווי אלט איז מען געווארען ביי דעם לעצטען געבורטסטאג?
2. אויב איהר זיינט געבוירען אין אנ־דער לאנד, צו וועלכער נאציאנאליטעט איהר בעלאנגט?
3. זיינט איהר א כאור, מיידעל, פערהיי־ראטה ארער אן אלטן?
4. וויפיעל קינדער הענגען אב פון אייך?
5. וויפיעל מענשען הענגען אב פון אייך, א חוץ אייערע ארבייטער אדער אנגעשטעלטע?
6. מיט וואס בעשעפטיגט איהר זיך?
7. דער נאמען, די בעשעפטיגונג און דער אדרעס פון בעשעפט וואו איהר זיינט בעשעפ־טיגט?
8. זיינט איהר בעשעפטיגט ביי רעגירונגס ארבייטן?
9. זיינט איהר א בעל מלאכה א חוץ דער ארבייט, ביי וועלכער איהר זיינט בעשעפטיגט?
10. זיינט איהר פעהיג און וויליג אונטער־צונעהמען אזא ארבייט?

Lad Deres Taj Vaske
efter Vægt
Emdrup Dampvaskeri
Tlf. Strand 2-
Tlf. Strand 36
PRISLISTE
8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring
og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —
Mindste Beregning 15 Kilo.
Vore Vogne kører hver Dag alet i Byen.

פוילישע האפנונגען און יודישע אינטער־עסען

עס עקזיסטירען אין דייטשלאנד איניגע פראיעקטען, ווי אזוי צו רעגולירען די פוילישע פראגע. דער פשוט־סטער איז: רוסיש־פוילען ווערט צוטיילט צווישען עסטרייך און דייטשלאנד. גע־גענדן, וואס ליגען בייס גאליציישען גרענעץ געהאן אריבער צו עסטרייך, און גע־בי־טען דער דייטשער גרענעץ גע־הערען צו דייטשלאנד. דער פראיעקט איז אבער פאר דייטשלאנד גע־פערלעך. עס וועט זיין א שטענדיגע סכנה פון א א י ר ע ד ע נ ט ש ע ר בעוועגונג, וואס וועט בעשטימט אויפפלאקערען אוף די נאציאנאלע געפיהלען פון די דייטשע פאליאקען און וועט בידען אויף דער גרענעץ א פיינדליכען עלע־מענט, וואס שטרעבט צו זיינע אייגענע ציעלען. האפען אוף א גערמאניזירונג פון דרויי מיליא־נען פאליאקען איז נאטירליך גאנץ צווקלאו. דאס קען אלזא שטערען די רוהע אין דייטשלאנד גופא.

דער צווייטער פלאן איז: די גרינדונג פון א פוילישער קעניגרייך, וואס דארף זיין אדער א גליעד אין דער עסטרייך־אונגארישער מאנארכיע אדער א זעלבסטשטענדיגע מדינה, א מין ן ר ־ פ ע ד ע ר ־ ש ט א א ט. צווישען רוסלאנד און דייטשלאנד. כדי די צוויי לעגנדער זאלען ניט האבען קיין דירעקטען גרענעץ. אויך דער דאוי־גער פראיעקט, וואס פאסט אזוי גוט צו די נא־ציאנאלע הלומות פון די פאליאקען, ווערט זעהר שארף קריטיזירט.

פיעל דייטשע פאליטיקער זאגען, אז דער „בופער־שטאאט" פוילען קאן שפעטער ווערען פיעל נהענטער צום סלאווישען רוסלאנד אי־י־ דער צום גערמאנישען דייטשלאנד. אז דאס וועלבסטשטענדיגע פוילען איז א גרויסע סכנה פאר דייטשלאנדס האנדעל און אויך פאר פא־זען־ס צוקונפט. דערייבער גלויבענען זיך מאקע א סך פאליטיקער, וועלכע מיינען, אז, אויב די מלחמה וועט זיך אפילו ענדיגען מיט א פאל־שטענדיגען נצחון פון דייטשלאנד און עסטרייך — מוז מען פוילען איבערלאזען רוסלאנד און דערפאר פערלאנגען קאמפענסאציאנען אין אפ־ריקא אדער אזיען.

דער דאזיגער שטאנדפונקט איז זעהר פאפו־לער אין דייטשלאנד, וואו מען ווייסט ניט קלאר פון הונט, וואס זאל מען פון־כל־סוף טהאן מיט פוילען. קיין בעשטימטער רעגירונגס־פלאן איז ניטא.

וואס אנבאלאנגט דעם מאניפעסט פון פרי־לייצען קלוב, האט ער בעהאט אין דייטשלאנד א שלעכטע אריפנאהמע. א טייל פון דער פרעסע האט אויהם פשוט פערשוויגען, א טייל דאס אויהם אנגערופען „פוילישע פאנטאזיען". און א טייל האט זיך גאר דערמאהנט וועגען די יודען און רוטענער, וואס לעבען אויך אויף דער פוילישער ערד.

„די פאליאקען פערשטעהען מסתמא ניט — שרייבט די „פאסישע צייטונג", אז פוילענס גורל וועט בעשלאסען ווערען ניט אין קראקוי, אין לעמבערג, אין דייטשלאנד אוך עסטרייך הא־בען ניט דערצו פאר־גאסען זייער בלוט, כדי צע־בען די מעניכקייט די פאליאקען צו פערטהלען זייערע הלומות".

די רעכטע פרעסע האט נאך שארפער אנגעגרי־פען דעם מאניפעסט פון די פאליאקען, וועלכען מען געפינט פאר פריהצייטיג און ניט פאסענד.

פערגעסען „שמע ישראל".

איינדרוקען פון „ציוניסטישען קאנפוס".

חיים'ל איז אינגאנצען אלט א יאהר 16. אויף זיין געזיכט ליגט נאך אויסגעגאסען די קינדערשע גאנצקייט, וואס דאס לעבען האט נאך בעוויזען. אבצווויישען פון זיין פנים ד תמימות און פערלעשען אין זיינע אויגען דאס קליינע פייערל פון האפענונג און גלויבען.

פאר וואס חיים'ל איז געקומען אויף דער מלחמה איז אונבעוואוסט. צי האט אים אויך בעגייסטערט דער נאציאנאלער אידעאל אויסצו־לייזען דאס יודישע פאלק, מיט זיין חיים'לס בלי־אן אנדערע חשבונות? אויך נאך איז אבער קלאר, חיים'ל איז אין דן דאדאגעלען א וואו־לאנגער פון דעם „ציוניסטישען מראנספארט־קארטס".

שווער איז אויסצומען ביז מ'האט אים צוי־

מען האט געגעבען די פאליאקען צו פערשטעהן אז דייטשלאנד פיהרט די מלחמה ניט פאר די פוילישע אינטערעסען נאר פאר דייטשלאנד גופא. און אז ס'איז איבערהויפט לעכערליך צו פער־נעהמען זיך מיט אזעלכע פאנטאזיען. דאס וואלט „קעניגרייך פוילען" קלינגט אין דייטשלאנד לעת־עתה אירעניש — ניט מעהר.

פיעל אונאנגענעהמער איז אבער די פא־אקען די אויפקלערונגען און פראטעסטען מצד די יודען און רוטענער. וועגען וועלכע די פיה־רער פון „צוקונפטיגען קאנגרייך" האבען ווי ס'שיינט, גאנץ פערגעסען, אי אינ'ם יום־טוב טומעל עט מען ניט וועלען פערדאבען די סיידרדיגע שטימונג. אין דער פאליטיק איז אבער ניטא קיין סענטימענטען און צערטליכקייטען. בפרט נאך, אז די וואונדען פון די פוילישע באיקאטען, מסירות און פאגראמען זענען פריש אז די טאג־טעגליכע רדיפות דערמאנען וועגען דעם גרויסען אומגליק, וואס עס קען פאסירען אויב מען וועט אונז שוצלאז אויסליפערען צו „ועלבסטשטענדיגע פאליאקען", וואס וועלען זיך פאר קיינעם ניט דארפען בעהר פערענטפערען.

א'ס ערשטער איז אריסיעראטען דער פיהרער פון די אוקראינער (רוטענער) און האט גליינ־ש צושטערט די אידיליע פון פוילישער גא־ליציע. מיט ציפערען איז פאקטען האט ער אויסגעוויזען, אז די פאליאקען האבען ניט דאס העכסטע צו רעדען אין נאמען פון גאליציע און פאראשטעלען די זאך אזוי, ווי גאליציע וואלט בעזונ־ריין פויליש און דאהר אלזא פערראיניגט וועלען מיט רוסיש־פוילען, גאליציען, זאגט ה' לעוויצקי, איז פונקט אזוי פויליש ווי רוטעניש. אויסער דעם ענפונען זיך דארפען א סך יודען און דייטשען. פאליאקען זענען איבענטליך נאר 20 — פראצענט, אפשר. וואלט נאר גליכיכער גע־וען, אז געוויסע טיילען פון גאליציען זאלען

זעהר פיעל ווי אזוי צו רעגולירען די פוילישע פראגע. דער פשוט־סטער איז: רוסיש־פוילען ווערט צוטיילט צווישען עסטרייך און דייטשלאנד. גע־גענדן, וואס ליגען בייס גאליציישען גרענעץ געהאן אריבער צו עסטרייך, און גע־בי־טען דער דייטשער גרענעץ גע־הערען צו דייטשלאנד. דער פראיעקט איז אבער פאר דייטשלאנד גע־פערלעך. עס וועט זיין א שטענדיגע סכנה פון א א י ר ע ד ע נ ט ש ע ר בעוועגונג, וואס וועט בעשטימט אויפפלאקערען אוף די נאציאנאלע געפיהלען פון די דייטשע פאליאקען און וועט בידען אויף דער גרענעץ א פיינדליכען עלע־מענט, וואס שטרעבט צו זיינע אייגענע ציעלען. האפען אוף א גערמאניזירונג פון דרויי מיליא־נען פאליאקען איז נאטירליך גאנץ צווקלאו. דאס קען אלזא שטערען די רוהע אין דייטשלאנד גופא.

דער צווייטער פלאן איז: די גרינדונג פון א פוילישער קעניגרייך, וואס דארף זיין אדער א גליעד אין דער עסטרייך־אונגארישער מאנארכיע אדער א זעלבסטשטענדיגע מדינה, א מין ן ר ־ פ ע ד ע ר ־ ש ט א א ט. צווישען רוסלאנד און דייטשלאנד. כדי די צוויי לעגנדער זאלען ניט האבען קיין דירעקטען גרענעץ. אויך דער דאוי־גער פראיעקט, וואס פאסט אזוי גוט צו די נא־ציאנאלע הלומות פון די פאליאקען, ווערט זעהר שארף קריטיזירט.

פיעל דייטשע פאליטיקער זאגען, אז דער „בופער־שטאאט" פוילען קאן שפעטער ווערען פיעל נהענטער צום סלאווישען רוסלאנד אי־י־ דער צום גערמאנישען דייטשלאנד. אז דאס

Jüdische Volkszeitung № 204 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פארן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען פרייטאג ט׳ אלול תרע״ה (20 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

א ים־קאמפף אויף דעניש טעריטאריום.

דייטשע קריעגס שיפען טארפעדירען א ענגלישען אונטערוואסערשיף.

א קאמפף אויף דעניש־ים־טעריטאריום

נעכטען אין דער פריה איז דער ענגלישער אונטערוואסער שיף „ע 13“ געשטראנדעט און פלונטערענדען אין תחום פון דעניש ים טעריטאריום אין דרום־מזרח פון סאלטהאלם.

דער ענגלישער אונטערוואסער שיף איז געקומען פון צפון און חאט געדארפט געהען אין באלטישען ים. פישער האבען בעמערקט דעם געשטראנדעטען שיף. אונטערגעוועהנליכע פערהעלטניסע האבען די פישער געדארפט מעלדען ווענען דעם. אבער אין דער איצטיגער מלהמה צייט איז פערבאטען געווען די פישער צו דערנעהענטערען זיך א וועלכען ניט איז קריעגס־שיף. סיי א דענישען און סיי א פרעמדען. דערפאר האט מען זיך דעריואוסט וועגען דעם פיעל שפעטער און אין דער צייט האט א דייטשער אונטערוואסער שיף בעמערקט דעם ענגלישען און האבען איהם אנגעהויבען די באמבארדירען.

גלייך האט מען געמעלדעט וועגען דעם אין דעם היעזיגען ים־מיניסטעריום און דער ים־מיניסטער האט ארויסגעשיקט אייניגע דענישע טארפעדא־שיפען, וואס זאלען אונטערזוכען די זאך. ווען די דענישע שיפען זענען צ געקומען צום ארט פון קאמפף, האבען זיך די דייטשע שיפען אבגעצויגען און דער ענגלישער אונטערוואסער שיף איז געווען שטארק בעשעדיגט. די פערוואונדעטע זענען פון שיף איבערגעפיהרט אהער קיין קאפענהאגען.

דיי היזיגע צייטונג „נאציאנאלטידענדע“ שרייבט וועגען דעם: דער היינטיגער אנגריף פון דייטשע טארפעדאשיפען אויף אונזער טעריטאריום איז די גרעסטע און גראבסטע בעליידיגונג פון אונזער נייטראליטעט. די בעליידיגונג ווערט נאך גרעסער דערמיט, וואס דאס איז פארגעקומען נאר אייניגע מייל פון אונזער הויפט שטאדט. נעבען אלע פארטען און פעסטונגס־געביידען.

דאס מיניסטעריום פון אויסערן מוז, ווי גלייך ס׳בעקומט אן אפיציעלען ראפארט וועגען דעם, פראטעסטירען געגען דאס בעליידיגונג פון אונזער נייטראליטעט, דורך אונזער באטשאפטער אין בערלין.

(אויף ווי פיעל אונז איז בעקאנט שפעט אין אבענד איז נאך ניט אנגעקומען קיין אפיציעלער ראפארט צום היזיגען ים־מיניסטעריום.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 91־טען אויגוסט. (אפיציעל). די גענעראלען פאן שאלץ און פאן גאלוויצ׳ס מחנית זענען געגאנגען נאך מעהר פארווערטס צו מזרח צו. זייערע מחנות דערנעהענטערען זיך די אייזענבאהן־ליניע ביאלאסטאק־ביעלסק.

נעבען נאווא־געארגיעווסק האבען מיר געשטורעמט נאך 2 פארטען. און וועלכע מיר האבען גענומען 600 געפאנגענע און עראבערט 20 קאנאנען.

(רוסישער בעריכט.)

פעטראגראד, 91־טען אויגוסט, (אפיציעל), ביי קאוונא איז נאך זעהער פערביטערטע קאמפפען, וואס האט געדויערט גאנצע 2 טעג און בייוועלכע די דייטשען האבען געליטען זעהער גרויס היזק, געלונגען דעם שינא צו עראבערען די פאזיציעס, וואס ליגען אויפין לינקען זייט פון ניעמען.

די דייטשען פערזיכען אריבערצוגעהן די קליינע טייכעל עסי וואו מיר בעהערשען א טייל פון די דארטיגע פאזיציעס.

אויפין רעכטען זייט פון ניעמען גפינען זיך אלע פאזיציען וואס געהערען צו קאוונאר פעסטונג אין אונזער רשות.

א ים קאמפף ביי הארנס־רעוו.

בערלין, 19־טען אויגוסט. (אפיציעל). דעם 17־טען אין אבענד האבען אונזערע 5 טארפעדא שיפלעך אנגעגריפען ביי הארנס רעוו (נעבען יוטלאנד), א ענגלישען מאדערנעם קרייצער און 8 טארפעדאיעגער. דורך די טארפעדא׳ס פון אונזערע שיפען זענען דערטרונקען געווארען דער ענגלישער קרייצער און איין ענגלישער טארפעדאשיף. אונזערע שיפען האבען ניט געליטען קיין שום היזק.

יובעל אין בערלין.

בערלין. גלייך ווי אהער צו איז אנגעקומען די ידיעה, אז די דייטשע מחנות האבען עראבארט די גאנצע פעסטונג קאוונא. האט מען געקענט פיהלען, אז די שטימונג איז אונגעהויער געשטיגען. חאטש קיינע פלאגען אויסהענגען צוליעב דעם האט מען ניט געקענט, ווייל אלע פלאגען זענען שוין געווען אויסגעהאנגען לכבוד דעם געבורטסטאג פון דעם עסטרייך־אונגארישען קייזער פראנץ יאזעף.

די גאנצע דייטשע פרעסע פערנעהמט זיך אין לאנגע ארטיקלען מיט דעם. וואס פאר א פארטיילען די דייטשע ארמעע האט בעקומען פערנעהמענדיג קאוונא. אלע גיעבען עס צו א זעהער וויכטיגע בעדייטונג, סיי אלס סטראטעגיש וויכטיגער פונקט. און אויך דערפאר, וואס דאס איז דאס ערשטע פעסטונג אין רוסלאנד (ניט פוילען) וואס האט זיך געמוזט בייגען פאר די דייטשע שווערע און ווייטשיסענדע קאנאנען.

„טאגעבלאט“ שרייבט: ניט נאר דערפאר איז קאוונא׳ס פאל בעדייטליך׳ וואס א פעסטונג איז געפאלען. די הויפט בעדייטונג איז דאס, וואס איצטער האבען מיר עראבערט דעם רעכטען אויסערסטען שטיץ־פונקט פון דער צווייטער רוסישער ליניע. דער לינקער אויסערסטע שטיץ פונקט, ברעסט־ליטאווסק, ווערט פון שעה צו שעה ערווארטעט זאל פאלען, און דאן האבען מיר בעזעצט די גאנצע ליניע און דער שונא קאן ניט, ווי מען האט פריהער געמיינט, אברוהען און רעארגאניזירען זיך, נאר וועט מוזען זיך ווייטער אבציהען צוריק.

נאר דערמוט איז נאך די בעדייטונג פון קאוונא׳ס פאל ניט געענדיגט. קאוונא האט בעשיצט די רוטישע אייזענבאהן וואס פיהרט פון קעניגסבערג איבער ווילנא און וואס פעראייניגט זיך מיט דער ליניע ווארשא — ביאלאסטאק — פעטראגראד. איצטער קע נען מיר פריי גהען צו ווילנא. דאס איינגעהמען פון דער צוויימער רוסישער ליניע ברעסט־ליטאווסק — קאוונא גיט א מעגליכקייט צוטרעטען צו דער ליניע ווילנא — דינאבורג — ריגא.

די פראנצויזישע שטעלונג אין עלזאס.

לאנדאן. פון פאריז טעלעגראפירט מען צו „דיילי עקספרעס“: — די דייטשען ליידיגען אב די געגענד ביי מונסטער. די גאנצע רעזערווען פון קריעגס מאטעריאל ווערען ארויסגעשיקט פון דער עצם שטאדט מונסטער. פיעל היימלאזע קומען פון דארטען אן קיין דורנאוויילער.

צווישען דער ציווילער בעפעלקערונג אין קאלמאר קומען פאר טיפוס צופאלען

בעקאנטמאכונג

שבת דעם 28־טען אויגוסט אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפער'ס"

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

א לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר' בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר' דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damon, Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Møllebergs Mølle

ו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

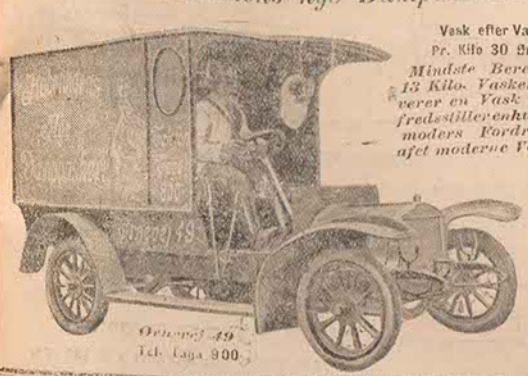

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.

Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49
גוטע בעדינגונגען.
וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

מיר גראטולירען הערצליך.

הער אונד פרוי שווארצמאן אין מאלמע צו זייער נייע געבארענע טאכטער.

הר. סעקונדע און פאמיליע און באראש. קאפענהאגען.

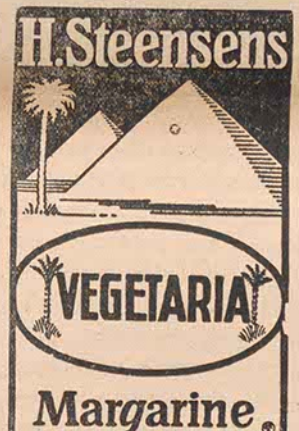

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א יודישער פענסיאן.

צימער ווערען פערדונגען. ר. דאנציגער, פרינצעסעגאדע 26 2־טע זאל עקע טארוועגאדע.

מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקסקיך דאווענט מען שחרית האלב זיעבען, מנחה האלב זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

א יודישער סטודענט

וואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטערריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקצייטונג נ"ר 129

אויף ימים נוראים.

ווערט איינגעריכטעט א מנין אין *Kristalgade* 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז). זאל פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג ביל. מרק. נומר. 130 אויך ביי ה'ר סקאראחאד *Borgergade* 30. *Telefon No.* 21—67 *y.*

עס ווערען אויך פערקויפט פרויען־פלעצער. די גאנצע הכנסה פון דעם מנין געהט אויף וואל־טעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.
2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע
באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אבפ הרונגס־מיטעל,

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

א בריעף פון קאנאדע

אז די קאנאדער אידען זיינען גאנץ הייסע פאטריאטען און זיינען לאיאל צו קאנאדע און צו דער מוטער ענגלאנד, אין דעם איז די היעגע קריסטליכע בעפעלקערונג איבערצייגט. די קאנאדער אידען האבען זיי געגעבען די געלעגענהייט זיך אין דעם איבערצוצייגען.

גלייך ווי די מלחמה האט אויסגעבראכען און איבער'ן גאנצען לאנד האט מען גענומען זאמלען א פאטריאטישען פאנד, זיינען די אידען פון די גרעסטע ביישטייערער געווען.

טראצדעם, וואס די צייט איז געווען שלעכט און פון דעם מלחמה קריז ה האבען הויפטזעכליך געליטען די אידען, פונדעסטוועגען האבען זיי זיך ניט אבגעשטעלט פון ארויסצואווייזען זייער לאיאליטעט און פאטריאטיזם מיט דעם, וואס זיי האבען צו אלעס בייגעשטייערט מיט א פולער האנד.

די אידען פון מאנטרעאל און טאראנטא, די צוויי הויפט־שטעדט פון קאנאדע, וואו עס געפינען זיך די גרעסטע אידישע קהלות. האבען זאגאר פארמירט כפעציעלע אידישע קאמיטעטען צו זאמלען געלד פון די אידען פאר'ן פאטריאטישען פאנד, פאר'ן רויסען קריץ און פאר פיעלע אנדערע פאנד,ען וועלכע זיינען דא געגרינדעט געווארען.

עס איז נאך ניט פאראיבער איין מאנאט, זינט די מלחמה האט זיך אנגעפאנגען, עס זאל ניט געמאכט ווערען א וועלכע עס איז אונטערגעהמונג פאר דער מלחמה, דירעקט אדער אונדירעקט, און יעדען מאל האבען די אידען אין דעם א גרויסען אנטייל גענומען.

עטליכע טאראנטער אידען האבען אפילו געוואלט האנדלען לפנים משורת הדין און האבען געוואלט ארגאניזירען א ספעציעלען אידישען רעגימענט, אבער עס איז דערפון גאר נישט געווארען. ניט דערפאר חלילה, ווייל עס זיינען ניט געווען גענוג אידישע יונגע לייט, פון וועלכע מען וואלט געקאנט צוזאמענשטעלען א אידישען רעגימענט, נור דערפאר, ווייל אידען האבען ניט געוואלט זיין בעזונדער. זייער הארץ האט זיי געזאגט, אז מען וועט זיי ניט אננעהמען אלס אזעלכע, ווי דער פאל איז געווען אין ענגלאנד. עס איז אבער א פאקט, אז אין די אלע רעגימענטען וואס קאנאדע האט ארויסגעשיקט, האבען זיך געפונען פיעלע אידען. א סך הונדערטער אידישע סאלדאטען האבען מיט זייער בלוט נאס געמאכט די שלאכט־פעלדער פון פראנקרייך. פיעלע פון זיי האבען פערלארען זייערע לעבענס ארום איפרע, וואו די קאנאדער רעגימענטען האבען אזא גרויסען איינטייל גענומען. און ניט איין אידישע פאמיליע האט דאן געטרויערט און טרויערען נאך יעצט אויך אויף דעם פערלוסט פון זייערע פערוואנדעטע וואס זיינען דאן אומגעקומען.

אין א סך אידישע הייזער איז מען שבעה געזעסען. צווישען די גע'הרג'עטע זיינען דאן געווען אברהם קאהאן און סעם הירשענהארן פון טאראנטא, עטליכע פון מאנטרעאל און ווייניפעג, חוץ שטערבליך און לייכט פערוואונדעטע. די אידישע נעמען האבען פערנומען א גאנץ גרויען פלאץ אויף די ליסטען פון גע'הרג'עטע און פערוואונדעטע.

פיעלע רוסיש־אידישע יונגע לייט און קאנאדער געבוירענע האבען זיך פערשריבען אין די פיער רעגימענטען, וועלכע קאנאדע האט ארויסגעשיקט זאגאר אין דעם „היילענדער" רעגימענט, וועלכער רעכענט זיך פאר דעם בעסטען קאנאדער רעגימענט, געפינען זיך פיעלע אידען, חוץ דעם וואס פיעלע אידען האבען זיך אנגעשלאסען אין די "האם גארדס" וועלכע זיינען דא געגרינדעט געווארען.

מען וואלט געקענט פערנעהמען א היבש ביסעל פאפיער צו פערשרייבען די נעמען פון די אידישע סאלדאטען, וועלכע האבען זיך אנגעשלאסען אן די קאנאדער רעגימענטען.

די יודען האבען זיך אויף אלע געביטען אויסגעוויזען אלס שטארקע און הייסע פאטריאטען

אין דעם פאטריאטיזם זיינען אלע געווען אייניג, די גבירים גלייך מיט די ארימע לייט, די פאבריקאנטען גלייך מיט די ארבייטער, דער אונטערשיעד איז נאר געווען דער וואס די ערשטע האבען געגעבען גרעסערע סומען פאר די פאטריאטישע פאנדע און די צווייטע קלענערע סומען. עס איז אבער פערשטענדליך, אז פאר די ארימע לייט איז געווען שווערער צו געבען די קליינע סומען איידער פאר די גבירים די גרויסע, אבער דאס איז ניט וויכטיג, יעדער איינער האט געגעבען כפי מתנת ידו, וויכטיג איז דאס, וואס אלע זיינען געווען אייניג אז מיר דארפען ארויסווייזען אונזער פאטריאטיזם צו קאנאדע און ענגלאנד וואו מיר גענוסען אלע פרייהייטען.

(ענד קומט) מ. שמואל

פראלקאמאציע פון פועלי־ציון

די יודישע סאציאל־דעמאקראטישע ארבייטער פארטיי (פועלי ציון) אין רוסלאנד האט ארויסגעלאזט א פראקלאמאציע, פון וועלכער מיר נעהמען ארויס אייניגע אינטערעסאנטע שטעלען.

„כדי צו פערפינסטערען די מוחות פון די פאלקס־מאסען, כדי אבצווענדען זייער אויפמערקזאמקייט פון זייערע אמת'ע אינטערעסען קלאפט די בורזשואזיע אויף אלע כלים, מיט דער הילף פון איהרע געטרייע יוצר־משרתים, די בירגערליכע פרעסע אז איצט איז א בעפריי־אונגס־מלחמה, אז ס'געהט א קאמפף פאר בעפרייען די אונטערדריקטע פעלקער, כדי אריבערצוציהען צו זיך די פעלקער, וואס זיטצען אויף זייער ערד און קענען יוירקען אויפ'ן גאנג פון דער מלחמה, האבען די שרענדיגע אונטערדריקער אנגעהויבען שיטען מיט פרייהייטס־מאניפעסטען. די שטענדיגע אונטערדריקער פון די פאליאקען, די דייטשע האקאטיסטען זענען מיט אמאל געווארען די הייסעסטע אנהענגער פון ווידעראויפלעבונג פון פוילען.

מיר אידען וואס געפינען זיך אין א אונערטרעגליך שרעקליכער לאגע שוין זייט לאנגע לאנגע יאהרען האבען נישט דורכגעלעבט אזא שווערע צייט ווי אצינד. מיר זענען געווארען די פאריער, וואס זענען הפקר פאר יעדוועדען איינציגען. אונזער בלוט גיסט זיך אין די גאסען, אונזערע ווייבער און טעכטער ווערען געשענדעט, אונזער האב און גוטס צוראבירט, אונטערן אויס רייד פון שפיאנאזש ווערען הונדערט טויזענד אידען ארויסגעטריעבען פון די ערטער וואו זיי האבען זייט הונדערטער יאהרען געלעבט מאסען אונשולדע אידען ווערען צושאסען און געהאנגען, און טויזענד אין די טורמעס פערשפארט, עס ווערען ארגאניזירט פאגראמען אין גאליציען און אין א גרויסען טייל פון אידישען תחום, אומעטום וואו עס קומט נאר דאס רוסישע מיליטער ברענגט עס מיט חורבן און אונגליק.

פוילען איז געווארען דער צענטער פון דער דאזיגער פאגראם וואקכאנאליע, די פוילישע בורזשואזיע האט געשלאסען א בונד מיט דער רוסישער רעאקציע, כדי גיימיינזאם צו דריקען די ארבייטער און די אידען דאס איז דער אייביגער שעיר לעזזל. די ליניע פון שוואכסטען ווידערשמאנד אויף וועמען קען אבווענדען פון ייך דעם קומענדען פאלקס־צארן.

א לעטישער לעניאן.

בעקומענדיג אנ'ערלויבניש פון דער רוסישער רעגיערונג צו גרינדען א לעטישען לעגיאן, האבען זיך די איניציאטארען פונ'ם לעגיאן געווענדעט צו דער לעטישער בעפעלקערונג מיט אנ'אויפרוף אין וועלכען זיי ווייזען אן, אז דאס לעטישע פאלק אויפבליהען אין ענטוויקלען נאר צוזאמען מיט'ן גרויסען רוסלאנד, און דעריבער דארפען זיי זיך אנשטרענגען מיט אלע כחות, כדי צו פערטרייבען דעם שונא, וואס האט רואינירט זייערע היימען און פערניכטעט זייערע פלעצער. צום סוף פאז ערען זיי אויף די לעטישע יוגענד צו צושליסען זיך צו די לעטישע לעגיאנען, וואס וועלען קעמפען גאנץ זעלבסשטענדיג אונטער דער השגחהפון דער רוסישער מיליטערישע מאכט.

קליינע ידיעות.

(וואס טהוען די אמעריקאנער יודען?) לויט דער מעלדוונג, פון „יעוורייסקאיא ניעדעליא" האט די ניו־יארקער קהלה, די רייכסטע און גרעסטע קהלה פון א מיליאן אידען, ביז היינט צוגעשיקט פאר די מלחמה־קרבנות אין רוסישען „תחום" א אונטערשטיצונג פון בלויז דריי פיערטעל מיליאן רובעל, בשעת די געזאמעלטע נדבות בלויז פון פעטראגראד און מאסקווא, וועלכע האבען צוזאמען קנאפע 100 טויזענד יו. ען האבען פאר'ן זעלבען צוועק שוין דערגרייכט מעהר ווי דאס דאפעלטע.

(פאר יודישע רעכט). אויפ'ן מאסקווער צוזאמענפאהר „צו קעמפפען געגען יקרות" האבען בלויז די פערטרעטער, פון ארבייטער־ארגאניזאציעס אפען בעהאנדעלט די יודען פראגע. אזוי האט דער וויטעבסקער דעלעגאט צוגעשטעלט א בעריכט וועגען דער שווערער לאגע פון די יודישע ארבייטער, און האט פערלאנגט פון דעם צוזאמענפאהר, קלאר ארויסצוזאגען פאר אבשאפען די "טשערטא".

(יודישע העלדען אין עסטרייך) „דער בלאך'ס עסטרייכישע וואכענשריפט" טיילט מיט, אז לויט די אפיציעלע בעריכטען האבען ווייעדער 188 יודען בעקומען די טאפפערקייטס־מעדאליען, צווישען זיי דריי ריטער־קרייצען, 14 גאלדענע פערדיענסט־קרייצען און 3 גאלדענע טאפפערקייט־מעדאליען.

אפילו הענדיל דער אלטער האט שוין פערשטאנען, אז א בית־עולם איז א וויכטיגע זאך און אז טויט איז יא אויף דער וועלט בנמצא.

מיט א פאר טעג שפעטער האט זיך אנגעהויבען א זוכעניש אויף שפיאנען. העניך דער קצב וואס האט געפיהרט צוויי אקסען פון א דארף איז בעטראכט געווארען פאר א צושטעלער פאר דעם שונא'ס ארמעע. אין צוויי טעג ארום איז ער געהאנגען געווארען אויף א בוים.

נאך שפעטער איז דעם שונא'ס חיל אנגעקומען. די שלאכט איז פארגעקומען הינטער'ן שטעדטעל.

די שראפנעלען און קיילען זענען געפלויגען איבער'ן שטעדטעל ווי א האגעל. די יודען האבען זיך בעהאלטען וואו זיי האבען נאר געקענט.

אבער וועה איז געווען צו דער בעהעלטעניש. נאך א א דריי־טאגיגער שלאכט האבען די שטעדטעלישע יודען פערמאגט ביי א צוועלף הרוגים.

אזוי פיע' מתים האבען זיי זיך ניט געקענט פארשטעלען. ניט זייענדיג בעהאוועגט אין דעם דאזיגען מ'ן, האט מען די הרוגים געוועקט, ווי איינגעשלאפענע. קיינער איז אבער ניט אויפגעשטאנען.

— אלע טויט.

ערשט איצט איז די פראגע וועגען א בית־עולם געווארען א נויטווענדיגקייט.

אפילו הענדיל דער אלטער. וואס האט זיך אויך איצט אויסגעדרעהט פון טויט האט עס צוגעבען:

יא, איצט מוזען מיר האבען א בית עולם!... עס איז די ריכטיגע צייט!...

אבער איינער פון די אינגערע האט א מאך געטהאן מיט דער האנד:

— איצט איז פון דער גאנצער שטעדטעל געווארען א בית־עולם!...

אברהם רייזען.

פוילישע האפנונגען.

I.

זייט די דייטשע ארמעע האט בעזעצט ווארשוי, — דאס הארץ פון פוילענטום, ענטוויקלען די פוילישע פאליטישע קרייזען, דערהויפט, נאטירליך, די עסטרייכישע, אנ'אונ־געהייערע טעטיגקייט. די צאהל־רייכע פאליטי־שע קאמיטעטען, פרעסע־ביוראס, זשורנאלען און איינצעלנע בעדייטענדע פאליטיקער בעמיהען זיך מיט אלע קרעפטען צו שטעלען אויף דער אייראפעאישער פאליטיק די פוילישע פראגע אין איהר גאנצער גרויסקייט און קאמפליצירט־קייט.

מען רעדט שוין ניט וועגען א פוילישער אויטאנאמיע אדער א פעראייניגונג פון די ביז־איצט צוריסענע חלקים פון פוילען, נאר עס ווערט אפען און דרייסט ארויסגעזאגט דער וואונש, אז דער גרויסער נאציאנאלער טרוים פון די פאליאקען זאל פאלקאם און פאלשטענ־דיג פערווירקליכט ווערען:—דאס קעניג־רייך פוילען זאל תחית המתים אויפשטעהן; פוילען, מיט איהר הויפט־שטאדט ווארשוי, זאל וויעדער אויפגעבויט און אויפגעריכט ווערען.

געטראכט וועגען דעם האט מען שוין לאנג.

אינ'ם משך פון די צוועלף חדשים, וואס דער קריעג דויערט, האבען די פאליאקען, סיי די רו־סישע און סיי די עסטרייכישע זיך אויף אלע אופנים בעמיהט צו בעווייזען, אז זיי זענען איצט פעהיג און רייף צו דער גרויסער אויפגאבע, אז די אינטערעסען פון רוסלאנד, ווי ה. דמאווסקי האט גע'טענה'ט, — פאדערען א פעראייניגטעס פוילענטום אונטער דעם סצעפטער פון רוסישען קייזער און, ווי דער פוילישער קלוב אין וויען האט נאכגעוויזען, אז עסטרייכ'ס אויפגאבע איז אויפצובויען פוילען אלס א נייעם גליעד אין דער האבסבורגישער מאנארכיע.

און אויף ביידע זייטען האט מען געשטיצט די קעמפפענדע ארמעען, געגרינדעט פוילישע לעגיאנען, געשווארען טרייהייט — קורץ, געט־ריבען א ציעל־בעוואוסטע פאליטיק. די עסט־רייכישע פאליאקען האבען עס לייכטער געהאט, ווייל ערשטענס זענען זיי פרייער און, איינפלוס־רייכער און ארגאניזירטער, און צווייטענס איז עסטרייך א לאנד, וואו אזעלכע אידעען האבען תמיד געהאט ערפאלג. שווערער איז אבער גע־ווען די ראל פון די רוסישע פאליאקען, בפרט נאך, אז די רוסישע מחנות האבען ניט געשאנע־וועט פוילישעס האב און גוטס, אנגעמאכט אין גאליציען א חורבן, שפעטער געצוואונגען גע־ווען צו פערלאזען זי און צום סוף איבערגעלאזט ווארשוי די דייטשען.

איצט אבער, ווען כמעט גאנץ פוילען גע־פינט זיך אונטער דייטש־עסטרייכישער הער־שאפט און די רוסישע ארמעע קעמפפט שוין פאר רוסישען באדען, זענען די פאליאקען אפען ארויסגעטראטען מיט זי ער פלאן, און וואס מען זאגט אין וויען אונטערשטיצט מען אין ווארשא.

אונאנגענעהם איז נאר געווען די פאליאקען וואס ווארשוי איז פערנומען געווארען ניט פון די עסטרייכער, ווי זיי האבען געהאפט, נאר פון די דייטשען. זייער אונצופריעדענהייט דערמיט האבען זיי אויסגעדריקט אין דעם מאניפעסט־ערקלערונג פונ'ם „פוילישען פארלאמענטארישען קלוב" אין „פוילישען נאצינאלען קאמיטעט" וואס איז די טעג פערעפענטליכט געווארען אין דער גאנצער פרעסע.

דער „פאלענקלוב", וועלכער שטעהט בראש פון אלע פוילישע פאליטישע אינסטיטוציעס און האט ארגאניזירט די בעקאנטע לעגיאנען געגען רוסלאנד, שטעלט ארויס דאס פאלגענדע פראג־ראם: דאס רוסישע פוילען („קעניגרייך פוילען" ווי עס הייסט אפיציעל אין די רוסישע גרונד־געזעצען) דארף איינגעגליעדערט ווערען אין עסטרייך און צוזאמען מיט גאליציען בילדען א גאנצע מדינה, ווי אונגארן.

די פיהרער פון די פאליאקען האפען, אז אויב די בעפעלקערונג פון די אקופירטע געגענ־דען וועט קענען פריי ארויסזאגען איהר מיינונג וועט זי ווארשיינליך צושטימען מיט דעם פראג־ראם פון „פאלענקלוב". וויכטיג איז דערביי די מיינונג פון ווארשוי.

די פוילישע פרעסע טייטשט אויס דעם מא־ניפעסט אלס אנ'אפיציעזע פראגראם פון דער עסטרייכישער רעגיערונג, וועלכע זאל האבען מסכים געווען מיט'ן פלאן פון א זעלבסטשטענ־דיגעס פוילען אונטער דעם סצעפטער פון דעם האבסבורגישען מאנארך.

וועגען דעם, וואס די פאליאקען דענקען צו טהאן מיט דער גרויסער ניט־פוילישער בעפעל־קערונג, ווי אזוי האבען זיי בדעה איינצוארדנען זייערע בעציהונגען צו די רוטענער, יודען און ליטאווצעס — וועגען דעם שווייגען זיי. אין דער ערקלערונג פונ'ם קלוב ווערען די יודען און די רוטענער גאר ניט דערמאהנט, און די פ עסע פערגעסט אויך אן די מיליאנען איינוואוי־נער, וואס קוקען ארויס מיט גרויס פחד אויף פוילענס צוקונפט.

וויכטיגער איז אבער איצט פעסטצושטעלען, ווי אזוי דענקט מען אין בערלין צו לעזען די קאמפליצירטע פוילישע פראגע. ווארום לעת־עתה איז דייטשלאנדס שטאנדפונקט דער וויכ־טיגסטער.

אין די מיליטערישע קרייזען געפינט מען בכלל, אז ס'איז צו־פריה צו פארנעהמען זיך שוין איצט מיט פוילענס צוקונפט, אז די פוילי־שע ערד איז לעת־עתה די טעריטאריע, וואו עס קומען פאר די שלאכטען, אז פוילען איז דער קאמפף־פראנט, וואו עס בעוועגען זיך די אר־מעען און מען קען קיינמאל ניט זאגען פאראויס וואס עס וועט נאך פארקומען אין פוילען און וואוהין עס וועט זיך א קעהר טהאן דער קריעגס־מזל, הגם מען איז איבערצייגט אין א פולען נצחון. דערווייל פיהרט דורך די מיליטערישע אדמיניסטראציע דעם פרינציפ פון גלייכבערעכ־טיגקייט: וואו עס ווערען בעשטימט בעאמטע, ווערען די פאסטען גלייכמעסיג פערטיילט צווי־שען די פאליאקען, יודען און דייטשען.

אין די דייטשע פאליטישע קרייזען בע־שעפטיגט מען זיך אבער זעהער ענערגיש און סיסטעמאטיש מיט דער פוילישער פראבלעם בכלל און מיט דער נאציאנאלער פראגע בפרט. די ארט און ווייזע, ווי די דייטשען האבען ביז איצט געלעזט די דאזיגע פראגע האט בעוויזען, אז זייער פאליטיק איז צו פרימיטיוו און קורצ־זיכטיג, אז סיי אין עלזאס־לאטרינגען און סיי אין פאזען, האבען זיי קיין גוטע רעזול־טאטען ניט דערגרייכט, אדרבה, זיי האבען נאר געשטארקט דעם נאציאנאלען ווידערשטאנד פון די פאליאקען און די פראנצויזיש־שפרעכענדע עלעמענטען. מען פערשטעהט אין בערלין זעהער גוט אז דאס סיסטעם פו צוואנג־אסימילאציע בנוגע צו גאנצע פעלקער און נאציאנאלע גרופען ענדיגט זיך שטענדיג מיט א באנקראט פון אזא מין פאליטיק, בפרט איז זי ניט „אם פלאצע", ווען עס האנדעלט זיך וועגען אזא געוואלדיגען שטח ווי רוסיש פוילען.

מ. גראסמאן.

דער בית־עולם.

(ענדע)

אויף אזא אופן האט דאס שטעדטעלע ניט געהאט קיין אייגענעם בית־עולם.

שפאצירענדיג אמאל שבת, צי יום טוב ארום שטעדטעל פלעגען אנדערע, פילאזאפיש געשטימ־טע בעלי־בתים, זיך צושמועסען או אין שטעד־טעל פעהלט א בית־עולם... און אפילו אין מי־טענ־וואכיגע טעג, פלעגט זיך אויך איינער אין מיטענדרינען א זאג טהאן:

— און וואס וועט זיין מכח א בית־עולם?...

בלויז די זקנים האבען דעם דאזיגען חסרון אין שטעדטעל דיפלאמאטיש פערשוויגען, אבער די מיטעל־יעהריגע און אפילו די גאנץ יונגע האבען זיך געהאלטען שטאל און אייזען, אז מען האט אין שטעדטעל געדארפט האבען נויטיג ווי לעבען א בית־עולם.

די מעהר כלל־טהוער פון שטעדטעל האבען שוין אפילו פערזופען אנ'אסיפה, וואו עס איז העפטיג דעבאטירט געווארען די דאזיגע וויכ־טיגע פראגע. אויף איין אסיפה איז אפיצו גע־קומען הענדיל דער אלטער. ער איז געווען דער ראש המדברים און געגעבען צו פערשטעהן, אז א בית־עולם איז נאך דערוויילע א איבעריגע זאך. עס איז זיך ניטא וואס צו איילען.

די יונגערע וואס האבען דוקא געגלויבט, אז עס איז דא א טויט אויף דער וועלט און פריהער אדער שפעטער מוז א מענש שטארבען, האבען זיך פעסט געשטעלט פאר א בית־עולם. חיים דער סטאלער האט שוין אפילו אנגעווארפען דעם פלאן וואו און ווי אזוי ער זאל געמאכט ווערען נאר אזוי ווי א לאנגע צייט נאך דער אסיפה איז דארט קיינער נישט געשטארבען איז די בית־עולם פראגע וויעדער פערגעסען געווארען.

אזוי האט זיך עס געצויגען יאהרען ביז וואנען עס איז אויסגעבראכען דער קריעג.

נאך איידער דער קריעג איז אפיציעל ער־קלערט געווארען, האבען זיך שוין אין שטעד־טעל געוויזען סאלדאטען. יענקיל דער קרעמער האט גערעכענט מאכען גוטע געשעפטען. סאל־דאטען, האט ער אמאל געהערט, גיבען פיין צו לייזען... די דאזיגע סאלדאטען אבער זענען גע־ווען פון אנ'אנדער סארט. סחורה האבען זיי אפילו גענומען, א סך אבער צאהלען האבען זיי ניט געוואלט, האטש טענה מיט זיי פון היינט ביז איבער א יאהר. איז ער געפאלען אויף א שכל און האט פערשלאסען אין גאנצען די קראם: זאל דאכטען, אז עס איז א יום־טוב ביי יודען, יום־כפור, למשל.. אבער די סאלדאטען האבען דעם דאזיגען יום טוב ניט אנערקענט. קודם האבען זיי די קראם אליין געעפענט און צונומען די רעשט ביסעל סחורה וואס איז זיי נויטיג געווען די איבעריגע האבען זיי צוטראטען און ארויס־געווארפען, נאכדעם האבען זיי זיך גענומען צו יענקלען אליין.

— ווי אזוי האסטו געוואגט די קראם צו פערשליסען פאר וואיענע מענשען?

און איינער האט אנגעשטעלט פונקט געגען יענקילס ברוסט די ביקס.

יענקיל איז געווען זיכער, אז דאס איז נאר א המצאה פון א סאלדאט, ער וועט דאך ניט געהן אין אן אמת שיעסען אומזיסט און אומנישט א מענשען!

און יענקעל האר זיך גוטמוטיג צושמייכעלט ווי איינער זאגט:

— וואס הייסט! דו וועסט שיעסען אויף א אייגענעם מענשען? ווארט ביז דער שונא וועט אנקומען! וועסט גענוג ארבייט האבען!

אבער דער סאלדאט האט דעם שמייכעל אנגענומען פאר א בעליידיגונג און אין א ווייל־לע ארום איז שוין יענקיל געלעגען אויסגעצוי־גען נעבען זיין קראם מיט פערגלאצטע אויגען און אן אפענעם מויל, ווי פער'חדוש'ט אויף דער גאנצער מעשה ...

דאן האט דאס שטעדטעלע דערזעהן זיך מיט'ן טויט פנים אל פנים...

Jüdische Volkszeitung № 203 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע
פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דאנערשטאג ח׳ אלול תרע״ה (19 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די פעסטונג קאוונא געפאלען.

א געדריקטע שטימונג אין קאנסטאנטינאפעל.

קאוונא געפאלען

בערלין, 18־טען אויגוסט. (אפיציעל).

ניט קוקענדיג אויף דעם פערבי טערטען ווידער שטאנד פון שונא האבען מיר היינט פאר־טאג עראבערט די רוסישע פעסטונג קאוונא מיט אלע פארטען און מיט אונגעהויערע מאסען קריגס־מאטעריאלען, צווישען זיי איבער 400 קאנאנען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 18־טען אויגוסט. (אפיציעל). גענעראל־אבערסט פאן אייכהארונס מחנות האבען אונטער דער לייטונג פון גענעראל לוטצמאן געשטורעמט די קאוונער פארטען. וואס זענען בעלעגען צווישען ניעמען און יעסיא. דערביי האבען זיי גענומען איבער 4500 רוסען געפאנגען, זיי אויך עראבערט 240 קאנאנען און פיעל קריעגס־מאטעריאל.

די גענעראלען פ. שאלץ און גאלוויץ איז געלונגען אבצושלאגען דעם שונא צו מזרח צו און צונעהמען. 1800 געפאנגענע. צווישען זיי 11 אפיציערען.

אין צפון־מזרח פון נאווא־געא־גיעווסק האבען מיר עראבערט א פארט און צוויי פאזיציעס. אויפ׳ן איבריגען טייל פון דעם זעלבען פראנט איז אונז אומעדום געלונגען אבצושטופען דעם שונא צוריק. אין דיעזע קאמפפען האבען מיר גענומען 2400 געפאנגענע און עראבערט 19 קאנאנען, א חוץ אנדערע קריעגס־מאטעריאלען.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען, 17־טען אויגוסט (אפיציעל). פעלד־מארשאל לייטענאנט פאן ארץ׳ס מחנות האבען פערפאלגענדיג דעם שונא. דורכגעבראכען זיך צו דאברינקא, 20 קילאמעטר דרום־מערב פון ברעסט־ ליטאווסק.

(רוסישער בעריכט.)

פעטראגראד, 18־טען אויגוסט. (אפיציעל) ביי קאוונא האבען די קאמפפען אנגענומען א זעהר פערביטערטען כאראקטער. אין משך פון דעם 15־טען און 16־טען אויגוסט, האט דער וגא אנגעוועגדעט אלע אנשטריינגונגען, כדי צו עראבערען די פאזיציעס אויפ׳ן לינקען ברעג פון ניעמאן. דעם 16־טען אין אווענד איז דעם שונא געלונגען בעזעצען א קליינעם פארט, וועלכער איז אינגאנצען געווען פערניכטעט דורך דער באמבארדירונג. די קאמפפען ווערען פארטגעזעצט.

דעם שונא׳ס אפענסיוו צווישען נירשץ און בוג איז אבגעשטעלט געווארען פון אונזערע מחנות. דער שונא האט געהאט זעהר גרויסע פערלוסטען. נעבען יאנאווא איז פארגעקומען צוזאמענשטויסען איבערהויפט צווישען די פאר־פאסטען.

נעבען נאוואגעארגיעווסק איז פארגעקומען ארטילעריע קאמפפען דער שונא האט אנגעוועגדעט זעהר שווערע קאנאנען. אין משך פון דעם 16־טען אויגוסט האט דער שונא פארגענומען א רייהע שטורם־אנגריפען אויף די פארטען צווישען די טייכען נארעוו און ווקרא.

פון דארדאנעלען פראנט

פאריז. פון דעדעאגאטש טעלעגראפירט מען אהערצו, אז די לאגע ביי די דארדאנעלען איז איצט קריטיש פאר די טערקען. ביי וועמען די מחנות פערקלענערען זיך פון טאג צו טאג.

אין קאנסטאנטינאפאל ליעגען איצט איבער 100,000 פערוואונדעטע טערקען צווישען זיי 67 הויכע דייטשע אפיצערען. אין איין טאג זענען אנגעקומען 37 וואגאנעס און א טראנס־פארט שיף מיט פערוואונדעטע קיין קאנסטאנטינאפאל.

די ענגלישע און פראנצויזישע אונטערוואטערשיפען האבען איבערגעריסען יעדער פערבינדונג צווישען קאנסטאנטינאפאל און דעם מארמאר־ים און דארדאנעלען, וואס פעראורזאכען גרויסע שוועריגקייטען פאר די טערקען, איבערהויפט דערמיט, וואס זיי קענען ניט צושיקען קיין לעבענס־מ־טלען פאר די מחנות.

קייזער פראנץ־יאזעפ׳ס געבורטס־טאג.

נעכטען דעם 18־טען אויגוסט, האט דער עס־רייך־אונגארישער קייזער, פראנץ יאזעף געפייערט זיין 85־יאהריגען געבורטסטאג. לכבוד דעם איז דער הויפט קאמאנדיר איבער די עסטרייך־אונגארישע ארמעען, ערצהערצאג פרידריך, געקומען קיין וויען, כדי צו איבערגעבען דעם קייזער זיין פערזעגליכע ווי אויך די בעגריסונג פון דער גאנצער ארמעע.

אין וויען, ווי אויך אין דער פראווינץ זענען פארגעקומען דעמאנסטראציעס לכבוד דעם קייזער. גרויסע מאסען מענשען זענען ארומגעגאנגען אין די גאסען מיט מוזיק און האבען געמאכט שטורעמדיגע אוואציעס פאר דעם דייטשען און טערקישען געזאנדשאפטען.

פון גאליציען

דער נייער עסטרייכישער שטאאטהאלטער (נעמעסטניק) אין גאליציען, פאן קאלארד, האט גלייך ווי ער איז צוגעטראטען צו זיין טעטיגקייט, געהאלטען א רעדע צו דער בעפעלקערונג אין לעמבערג. צווישען אנדערש האט ער געזאגט:

״אלס פערטרעטער פון זיין מאיעסטעט, בין איך פעראנטווארטליך פאר דער ציווילער בעפעלקערונג, ווי אויך פאר דער גאנצער ציווילער אדמיניסטראציע. דערפאר דארף איך אויך פאדערען, אז אלע ציווילע בעאמטע, וואס שטעהען אונטער מיין השגחה זאלען עהרליך און געוויסענס־פול ערפיהלען מיינע בעפעהלען, זענענדיג דורכגעדרינגען פונ׳ם געפיהל, אז מיר אלע עקזיסטירען צוליעב דער בעפעלקערונג און ניט די בעפלקערונג פאר אונז. א פינקטליכע ערפיהלונג פון די געזעצליכע פעראדנונגען א אונפארטייאישע און גלייכע בעציהונג צו אלע טיילען פון דער בעפעלקערונג, אהן אונטערשייד פון גלויבען, נאציאנאליטעט און שטאנד — דאס זענען די גרונד־בעדינגונגען פון אונזער היעזיגער ארבייט. נאר אויף אזא אופן קענען מיר פערדינען דעם צוטרוי פון דער גאנצער געגענד און דער, בעפעלקערונג צום אלגעמיינעם נוצען און אין די אינטערעסען פון אונזער מלוכה.

פאן קאלאראד האט ווייטער בעמערקט, אז פון איצט אן מוזען אלע ציווילע בעאמטע אין גאליציען קענען אלע שפראכען.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם 28־טען אויגוסט אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפער'ס"

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

א לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר' בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר' דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטורים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen. Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

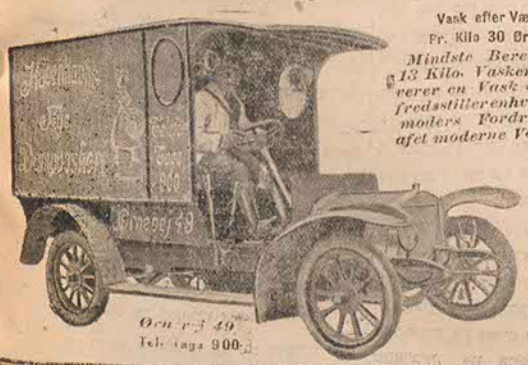

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.

Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49
גוטע בעדינגונגען.
וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

מיר גראטולירען הערצליך.

הער אונד פרוי שווארצמאן אין מאלמע צו זייער נייע געבארענע טאכטער.

הר. סעקונדע און פאמיליע און באראש.
קאפענהאגען.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך.
מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.
צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. *Byen* 3959.

א פעהיגער נאדלער

ווערט געזוכט. בלענדאמסוויי 46 א. 3 זאל רעכטס

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען, מעסער, ברויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

א יודישער סטודענט

וואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטעריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ"ר 129

אויף ימים נוראים.

וועט איינגעריכטעט א מנין אין *Kristal-gade* 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז). זאל פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג ביל. מרק. נוהר. 130 אויך ביי ה'ר סקאראחאד *Borgergade 30.* *Telefon No. 21—67 y.*

עס ווערען אויך פערקאופט פלעצער. דער גאנצער איבערשוס פון דעם מנין געהט אויף וואלטעטיגע צוועקען ווי אויך אויף די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1,25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע
באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אבפ'הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

ערקלערט ר׳ מנשה מיט א תמימות׳דיגער פשטות. „דאס בישעלע — שרייבט ער — וואס דער אויבערשטער האט מיר דערלויכטען די אויגען איין צו זעהן אין דער וועלט, שרייב איך דאש צו לאזין ווישן אללע מענשען און שרייב דאש אויף איין גרינגען לשון, אז עש זאלין דאש אללע פערשטיין, האטשי פשוטע מענשין“.

פון דעם זשורנאל, איז וואהרשיינליך, מעהר ווי איין נומער נישט ארויס.

אינ׳ם אייגענעם יאהר האט דער שילער פון ווארשאווער ליצעאום און שפעטערדיגער דירעק־טאר פון ווארשאווער ראבינער־שול, אנטאן אייזענבוים, ארויסגעגעבען א יודיש־פוילישע צייטונג „דאסטושעגאטש נאדווישלאנסקי“ דער בעאבאכטער אן דער ווייכסעל“.

די קאמיסיע פון פאלקס־בילדונג, וואס האט געגעבען אייזענבוים׳ען די ערלויבניש ארויסצו־געבען א צייטונג „אויף צו פערשפרייטען ביל־דונג צווישען יודען“, האט בעשטימט פאר דער אויסגאבע אויך א סובסידיע פון 2.000 פוילישע גילדען נאר בתנאי, אז זי זאל זיך דרוקען מיט פאראלעל־טעקסטען אויף פויליש און אויף יודיש.

דער בעאבאכטער האט דערלעבט 29 נומערן (פון 3־טען דעצעמבער 1823 ביז 29־טען סעפט. 1524) און אונטערגעגאנגען איז ער צוליעב דעם וואס דער רעדאקטאר האט שלעכט אויסגע־טייטשט די אויפגאבע פון פעדשפרייטען ביל־דונג צווישען יודען. אייזענבוים, האט פערשטא־נען די אויפגאבע אזוי, אז קודם־כל דארף מען זעהען, יודען זאלען אוועקווארפען דעם „העס־ליכען זשארגאן“ און אנהויבען ריידען... דייטש. ער האט דעריבער דעם „בעאבאכטער“, (וואס איז געווען סובטידירט פון א פוילישען קאמי־טעט) אנגעהויבען ארויסגעבען גלייך נישט מיט א יודישען, נאר מיט א דייטשען טעקסט (בלויז מיט א יודישער שריפט). עס פערשטעהט זיך, אז די דעמאלטיגע פוילישע יודען, וואס האבען פון קיין פאליטיק און קיינע טענדענצען אויף זייער רעכנונג נישט געוואוסט, האבען גאנץ שווער איבערגעקייט די שווערע דייטשמערישע עברי און זיי האבען דעם „בעאבאכטער“ אויפ־געהערט צו לייענען“.

פון רומעניען.

פראדוקטען ווערען אין רומעניען פון טאג צו טאג טייערער. קיין קרעדיט איז ניט פאראן און ווייל דער גרעסטער טייל פון די אידען זע־נען סוחרים און זיי זענען אבהענגיג פונ׳ם האנ־דעל, ווערט די עקאנאמישע לאגע פון די אידע. מיט יעדען טאג אלץ ערגער.

נישט קוקענדיג דערויף האבען די רומעני־שע אידען ניט פערנאכלעטיגט די ציוניסטישע טהעטיגקייט. אין אלע גרעסערע שטעדט, ווי בוקארעשט, יאסי, גאלאץ, פאקשאני, וואסלוא, ווי אויך אין די קלענערע שטעדטלעך קומען רעגעלמעסיג פאר פערזאמלונגען פון די ארטיגע ציוניסטישע גרופען.

דער אידישער סטודענטען פעראיין, וועלכער איז געגרינדעט געווארען אין פאריגען יאהר, ענט־וויקעלט א ברייטע נאציאנאל אידישע טהעטיג־קייט. אינטערעסאנט איז, אז דער פעראיין איז געגרינדעט געווארען דורך די רומענישע סטו־דענטען, וועלכע לערנען זיך אין בערלין און זיינען נאר געקומען אהיים אויף די קאניקולען.

אין יאסי האט א גרופע יונגע לייט אנגעהוי־בען ארויסצוגעבען א זשורנאל „ליכט“ ביז איצט זיינען ערשיענע צוויי נומערען.

אין משך פון די לעצטע צוויי חדשים איז אין נאציאנאל פאנד איינגעפלאסען א סומע פון 4323 פראנק. ווען מען נעהמט אין אכט די איצ־טיגע קריטישע לאגע אין רומעניען, דארף אזא סומע בעטראכט ווערען אלס גאנץ בעדייטענד.

דר. אדאלף שטערן, פארזיצענדער פון דער בוקארעסטער „לאזשע“ האט בעקומען פון אמעריקא 10 טויזענד פראנק אויף אונטערשטי־צען די נויטליידענדע אידען אין סערביען דר. שטערן האט דאס געלד איבערגעשיקט קיין ניש צו דער דארטיגע לאזש.

לויט דער איניציאטיווע פון דר. שטערן האט די בוקארעשטער סינאגאגע פון איהר פאנד געשפענדעט 2000 פראנק פאר די נויטליידענדע אידען אין פאלעסטינא. דאס געלד איז איבער געשיקט געווארען דורך דעם אבאסאדאר פון די פעראייניגטע שטאאטען אין קאנסטאנטינאפעל מר. מארגענטוי.

מיסיאנערען און מלחמה.

דער קריעג, וואס האט זיך שלעכט אבגע־רופען אויף פיעלע אינסטיטוציעס, האט משמעות גארנישט געשאדט די „אינסטיטוציעס“ אין דער יודישער גאס, וואו מ׳איז זיך עוסק מיט נשמה־האפעריי — מיט׳ן זוכען צו „בעקעהרען“ די יו־דען צו דער קריסטליכע אמונה.

דארטען, אין די מיסיאנערסקע קליזלעך פון לאנדאן און פאריז געהט אלץ כשורה, ווי אין די נארמאלע צייטען. דארט איז איצט אויך א „ביזנעס“ צייט. מ׳פרעדיגט אין גאס. מ׳טיילט פרומע בלעטלעך, מ׳האלט דרשות פאר די וויי־בער, וואס קומען אין היילאנשטאלטען נאך א ביסעל מעדיצין, און דער עיקר: מ׳זאמעלט געלד פאר דיעזען „הייליגען“ צוועק פון די פרומע ענגלענדער.

אבער די פארשטעהער פון די „מיסיאנען פאר יודען“ האבען ניט קיין גרויסען נחת פון די מיסיאנערען. ס׳קומט אפט ארויס אין דער עפענטליכקייט, אז די יודישע מיסיאנערען „אר־בייטען“ בלויז פאר זייערע פערזענליכע נוצען; אז די קריסטליכע אמונה, אדער אירגענד וועל־כע אנדערע אמונה ליגט זיי אפילו גאר ניט אין דער לינקער פאה; אז זיי זענען פשוט פער־קויפטע נשמות, און בעטריגען בלויז ד׳ אבער־גלויבישע מנדבים. א גאנצען טאג פערברענגט מען ערגעץ אין א יודישען רעסטאראן ביי א דאמינא, און מ׳לאזט זיך וואויל געהן, ניט דער־מאנענדיג א ווארט וועגען דער מיסיאן, און נאכדעם בעקומט מען א קופערנעם שטערען, מען פערגלאצט די אויגען און מען רופט דעם יודישען עולם טאהן אזוינס, אין וואס מ׳הויבט אליין ניט אן צו גלויבען.

די לעצטע צייט זענען ערשיענען אייניגע ביכער, וועלכע ענטדעקען דעם אמת איבערן „שווינדעל מיט „קריסטוסעס תורה“

איז דייטשלאנד מיעד?

א דייטשער געפאנגענער, וועלכער איז דא ניט לאנג פערנומען געווארען אין שלאכט ביי מינסטער, דריקט אויס זיין אונצופריעדענהייט מיט דעם גאנג פון די דייטשע מלחמה־אפערא־ציעס, און האט אויך ערקלעהרט, אז די מעהר־הייט פון די דייטשע סאלדאטען גלויבען ניט אין א פאלשטענדיגען זיעג.

דער געפאנגענער דערצעהלט, אז ער האט געזעהן דעם קייזער צוזאמען מיט פרינץ רופרעכט פון בייערן ביי רולע, אין אנפאנג אפריל. מען האט דאן צוטיילט דעם קייזערס רעדע, אין וועלכע ער האט גערעדט וועגען א נייעם מיטעל אין די אטאקעס, וועלכער וועט דערנעהנטערען דעם נצחון.

„מיר האבען געווארט גערולדיג, דערצעהלט דער געפאנגענער — נאר ס׳איז גארניט פארגעקומען. דאן האבען אונזערע קאמאנ־דירען ערקלעהרט אונז, אז דער קייזער האט געמיינט די גיפטיגע גאזען, מיר האבען אבער דערזעהן, אז דאס האט גארניט פערענדערט.

דערנאך האט מען אונז געזאגט, אז ס׳איז דא א נייע איבעראשונג פאר די פעראייניגטע, וואס דאס בעטייט ווייסען מיר ניט. מיר ווייסען נאר, אז אונזערע פערלוסטען זענען אונגעהויער און אונזערע סאלדאטען זענען מיעד פון קריעג.

יודען אין פעטראגראדער אוניווערזיטעט.

די טעג איז פארגעקומען א זיצונג פון פעט־ראגראדער אוניווערזיטעטס־פערוואלטונג אונ־טער׳ן פארזיץ פון רעקטאר ע. ד. גרים, וואו ס׳איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען אננעהמען יודען אין אוניווערזיטעט.

פון בעריכט קען מען זעהען, אז אין גאנצען האבען 1160 סטודענטען אנגעגעבען בקשות אויף אנגענומען ווערען, פון וועלכע 686 זענען אנגענומען געווארען.

פון די יודען זענען אנגענומען געווארען פאלגענדע גרופען:

צום ערשטען זענען אנגענומען געווארען אויסער דער געוועהנליכער פראצענט נארמע, 17 יודען, וואס האבען אליין אנטייל גענומען אין דער מלחמה אדער זענען זין פון יודען וואס גע־פינען זיך אויף מלחמה ווייטער זענען אנגענו־מען געווארען פון 49 לעדיגע ערטער פאר יודען: 22 יודען מיט גילדערנע מעדאלען און 17 מיט זילבערנע. אויף די איבריגע 10 ליידיגע פלע־צער האט מען נאך קיינעם ניט אנגענומען. אויף דער קומענדיגער זיצונג פונ׳ם אוניווערזיטעטס־פערוואלטונג, אויב ביז יענער צייט וועלען ניט אנקומען קיין בקשות פון אזעלכע וואס זענען געווען, אויף מלחמה אדער וואס זייערע פאטערס זענען אין מלחמה, אדער מעדאליסטען, וועט מען דאן אננעהמען יודען לויט זייערע אטעס־טאטען.

קליינע ידיעות.

(א פויליש־יודישע צייטונג). ווי מען טיילט מיט פון פעטראגראד איז אין ווארשא פארגע־קומען א פערזאמלונג פון רעדאקטארען און מיט־אויבייטער פון די פערמאכטע יודישע צייטונגען „היינט“, „מאמענט“ און „הצפירה“ ס׳איז בעשלא־סען געווארען ארויסצוגעבען א יודישע צייטונג אין פוילישער שפראך, וואו אלע זאלען געפי־נען בעשעפטיגונג.

דאס אלץ איז געווען איידער די דייטשען האבען בעזעצט ווארשוי. ס׳איז מעגליך אז איצט וועלען די יודישע צייטונגען וויעדער אנהויבען ר׳ געלמעסיג צו ערשיינען.

(די לעמבערגער שטאדטפערוואלטונג.)

פון וויען שרייבט מען אונז: דער נייער לעמבערגער שטאאטהאלטער (נאמעסטניק) פון גאליציע האט אבגעשאפט דעם עקזיסטירענדען „מאגיסטראט“, און האט אויף זיין ארט בעש־טימט א רעגיערונגס־קאמיסאר מיט א „בייראט“ פון 18 מיטגליעדער: 12 פאליאקען, 3 רוטהענער און 3 יודען.

צוטומעלט געווארען. האטש נעהם און הויב אן צעהלען אויף דאס ניי! אמת, איין זקן איז דארט ענדליך געגייגט געווארען צו שטארבען, איז ער זיך מישב און נעהמט און פאהרט אוועק קיין ארץ ישראל. ערשט דארט איז ער טאקע אין א האלב יאהר ארום, נאך זיין אנקומען אהין, געשטארבען, אבער דאס דאזיגע געשע־העניש איז מען אין שטעדטעלע ערפאהרען ערשט העט אין יאהרען ארום. דאס האט טאקע דערצעהלט דער אלטער הענדיל. דערצעהלט האט ער עס מיט א שמייכעל אין בית מדרש בין מנחה לוועריב אין א וואכעדיגען טאג:

— וואס זאגט איהר, יודען, צום אלטען העניך!... האט ער געגומען און געשטארבען!

און די אידען האבען עס ניט געקענט בעג־רייפען און זיי האבען דעם דאזיגען וואונדער ערקלערט מיט ארץ־ישראל... זיי זענען געווען זיכער, אז ווען ער רוקט זיך ניט פון שטעדטעל וואלט ער נאך דעם אלטען הענדיל איבערגע־לעבט, אבער דערפאר זענען זיי איהם מקנא גע־ווען, וואס קיין חבוט הקבר און קיין ווערים וועט ער דארטען ניט האבען...

נאך אזא עקשנות ניט צו שטארבען פון די אלטע איז במילא פערשטענדליך, פארוואס א מת איז דארט געווען אזא זעלטענהייט! — אמת, די מיטעל־יעהריגע מענשען האבען זיך וועניגער גע׳עקשנ׳ט, און עס פלעגט זיך ווען ניט ווען טרעפען, אז איינער אדער איינע דוקא אין די מיטעלע יאהרען פלעגט מסוכן קראנק ווערען. אבער אזוי ווי קיין דאקטאר איז אין שטעדטעל ניט געווען פלעגט מען דעם חולה אוועקפ״ה־רען אין דער נאהענטער גרעסערער שטעד־טעל אריין און דארט פלעגט מען שוין דאס רוב שטארבען, און אויפ׳ן דארטיגען בית־עולם פלעגט מען דעם מת אויך טאקי בעגראבען.

(ענדע קומט) אברהם רייזן.

„אמעריקאנער בלאף"

ווי עס שיינט, האבען די אמעריקאנער יודען, אונזער איינציגע האפנונג אין דער איצטיגער טרויעריגער צייט, מעהר גערעדט און דע־קלאמירט ווערען דער יודישער פראגע אנשטאט פראקטיש עפעס אויפצוטהאן פאר׳ן ליידענדען יודישען פאלק פון די אונענדליכע אויפרופען, קאמיטעטען, קאנפערענצען און זאמלונגען, פון די הערצרייסענדע ארטיקלען אין די צייטונגען און שוידערהאפטע דערצעהלונגען איז ממשות׳דיגעס כמעט גאר ניט געווארען. ווארום, קאן מען דען אנרופען מיט׳ן נאמען „פאלקס־הילף" די 900,000 דאלאר, וואס דאס אמעריקאנער יודענטום האט ביז איצט געזאמעלט פאר די מלחמה־קרבנות? שטעהט דען די דאזיגע סומע אין ווע־כען־עס־איז פערהעלטניס צו דער גרויסער קאטאסטראפע, וואס האט תרוב געמאכט אנ׳ערך פיער מיליאן יודען פון רוסלאנד, עסטרייך און פאלעסטינא? האבען זיך דען אזוי גע׳דאנקפט אב־רופען די ערך דריי מיליאנען אמעריקאנער יו־דען אויפ׳ן הילפס־געשריי פון זייערע ברידער, פליים פון זייער פלייש און בלוט פון זייער בלוט, וואס זיי האבען איבערגעלאזען אויף דעם זייט ים?

פונקט ווי די דאפעלטע און דרייפאכע צרות ענדע קעפלעך אין די אמעריקאנער צייטונגען, וואס הינטער זיי שטעהען אפט נאר נאטיצען פון עסליכע אונבעדיישענדע שורות, — אזוי זעהט אויס געוויסערמאסען די אמעריקאנישע הילפס־ארבייט.

וואהין מיר זאלען א קוק טהאן, זעהען מיר אז אומעטום האבען די יודען פיעל מעהר אויפ־געטהאן פאר זייער׳ע ליידענדע ברידער איידער אין אמעריקא. אויב די ערך זיעבען־אכט טויזענד סקאנדינאווישע יודען האבען אהן בעזונד ערך געשרייען און רעקלאמעט געזאמעלט 50 — 60 טויזענד קראן פאר די מלחמה־קרבנות און בע־טראכטען דאס נאר אלס א קליינעם בייטראג, אלס דעם אנהויב פון א גרויסער הילפס ארבייט, וואס שיינט נאר ווי א טראפען אין דעם ים פון נויט, וועלכע דרוקט אויף די יודען אין רוסלאנד, אויף דעם אנהויב פון א גרויסער הילפס ארבייט, וואס דארף נאך פיעל מעהר ווערען. — טא ווי פיעל האבען געדארפט זאמלען די דריי מיליאן נען אמעריקאנער יודען, וואס האבען אזעלכע רייכע אינסטיטוציעס, ווי די לאזשען אן פער־שיעדענע קאסעס.

פעסים־סטען האבען שוין לאנג געווארענט, אז צו דעם „אמעריקאנער בלאף" דארף מען זיך בעצייהען זייער פארזיכטיג, אז מען מוז אלץ קאנטראלירען, וויל אונטער די שרייענדע קעפ־לעך" קאן סוף־כל־סוף זיין אמאל א פוסטע נא־רישע געשיכטע. אין געוויסען זין האבען זיי רעכט גהאט, די שווארצ־זעהער. דער אמע־ריקאנער פעסער האט ניט בעוויזען קיין גרוי־סען טהאט, האט ניט א שאט געטהאן מיט געלד וויי מען האט געטראכט, און האט ניט ערפיהלט די הבטחות, און האפענונגען.

דורך דעם גאנצען גערויש און רעקלאמע איז אין עולם אפילו ביי א סך אמעריקאנער, פעשאפען געווארען אן׳אילוזיע. אז א גאלדע־נער שטראם גיסט זיך פון ניו־יארק אין די קליינע שטעדטלעך פון רוסלאנד און עסטרייך, איין לעזער פון א יודישע צייטונג האט אנגעפ־רעגט די רעדאקציע צי ס׳איז אמת, אז מען האט שוין צוזויפגעקליבען אזוי פיעל געלד, דאס מען נעמט שוין ניט אן מעהר קיין נדבות און עס פעהלט נאר א פלאן צו פערטיילען״.

דאס איז עכט אמעריקאניש, ליידער אבער אויך יודיש־„אמעריקאניש. מען האט אזוי לאנג „געבלאפט" געפילדערט און געשריבן, אז ס׳איז געשאפען געוואהרען א פאנטאסטישע געשיכטע פון מיליאנען געזאמעלטע נדבות.

ווי עס שיינט, האבען אינגעזעהען זייער פעהלער אין ערשט איצט הויבט מען אן די אמת׳ע הילפס־ארבייט.

מ. ג.

די יודישע פרעסע אין רוסלאנד.

(ענדע)

דער איניציאטאר פון דער גרעפלאנטער אויס־גאבע איז געווען איינער נפתלי הערש שולמאן פון אלט־ביהאוו, ער האט, אין יאהר 1803, פער־עפענטליכט א מין פראספעקט וועגען דעם זשור־נאל, וואו ער שרייבט:

„מיינע ברידער, אין דער איצטיגער צייט זענען אפילו אין די קליינע שטעדטלעך פארהאן נישט וועניג מענשען, וואס לעכצען נאך וויסע־שאפט. די הויפט־שטארונג איז דאס, וואס ס׳זענען נישטא קיין ביכער, איך האב דעריבער בעשלאסען, ארויסצוגעבען יעדע וואך א בלאט מיט בעשרייבונגען פון אלע נייעסטן און גע־שעהענישען, וואס קומען פאר אויף דער גרוי־סער וועלט. איבערזעצונגען פון די האמבורגער, פעטערבורגער און בערלינער צייטונגען, וויי אויך בעזונדערס וויכטיגע ידיעות פון וויסע־שאפטליכע ספרים. אויף אזא אופן וועט דער סוחר לייענען וועגען די פאליטישע געשעהעני־שען, וועגען האנדעל און מלאכה, און דער ליע־האבער פון וויסענשאפט — וועגען די וויסע־שאפטליכע ענינים. און יעדערער ביי וועמען עס וועט זיין עפ׳ס אנ׳אויפטהאן אויף דעם גע־ביט פון וויסענשאפט, וועט עס מיר צושיקען צום פערפעפנטליכען, און אזויער נאך וועלען פערשפרייט ווערען צווישען פאלק נוצליכע ידי־עות, און שפראכען, געאגראפיע, מאטעמאטיק, פיזיק און נאך אנדערע צווייגען פון דער ווי־סענשאפט״.

פון דעם פלאן איז, צוליעב אונבעקאנטע סבות, גארנישט געווארען. די א׳דעע אבער, פון אריסגעבען א צייטונג פאר יודען, איז גע־בליבען און מיט צעהן יאהר שפעטער לעבט זי אויף אין ווילנא, דאסמאל שוין אין דער געשמאלט פון א פראי׳עקט, וועגען א יודישע צייטונג.

אין יאהר 1813 האט דער יוסטיץ־מיניסטער וויאזמיטינאוו געמאלדען דעם קייזער אלכסנדער דעם ערשטען, אז „די ווילנער יודען ווילען אריסגעבען א צייטונג אויף זייער שפראך", דער קייזער האט געגעבען דערויף זיין ערלויב־ניש, נאר מיט דער בעדינגונג, אויב דער יודי־שער קהל וועט נעהמען אויף זיך די פראנאס־וויארטליכקייט פאר דעם. אז „אין, דער צייטונג וועט נישט געדרוקט זיי קיין אונאנשטענדיגע זאך".

דער ווילנער קהל האט אבער מורא געהאט צו נעהמען אויף זיך אזא פראנאסוואר־טליכקייט, מאטיווירענדיג דאס דערמיט, אז „אין די איבער־זעצונגען (פון אויסלענדישע צייטונגען) קענען אריינפאלען טעות׳ן".

מיט פיער יאהר שפעטער האט ווילנער דרוקער ניימאן נאכאמאל געבעטען אנ׳ערלויב־ניש, אריסצוגעבען א יו׳ישע צייטונג אונטער דער צענזור פון דעם ווילנער אוניווערזיטעט. די פראבע האט זיך אבער אויך נישט איינגעגע־בען, ווען מ׳האט אנגעפרעגט פון פעטערבורג, אוניווערזיטעט זענען פארהאן פראפעסאָרען, וואס פערשטעהען העברעאיש, נאר יודיש פער־שטעהט קיינער נישט.

צו דעם ענטפער האט משארטאריושסקי צו־גענעבען זיין מיינונג, אז בכלל דארף מען זעהן נישט פעדליכטערן, נאר שווערער מאכען פאר יודען דאס בענוצען זיך מיט דעם לשון, כדי זיי זאלען זיך גיכער צוגעווענהנען צו דער מלוכה־שפראך.

וועניג ערפאלג האט געהאט אויך די שפע־טערדיגע פראבע פון דעם ווילנער גאנג׳ס תלמיד, ר׳ מנשה אילייר. דער דאזיגער אריגינעלער יודישער דענקער, וואס איז גע׳רודט׳ס געווא־רען פון די רבנים פאר זייגע „פרייע" געדאנ־קען, האטש ער איז אליין געווען אנ׳ארטאדאק־סישער גאון, האט געפאלאנט (אין יאהר 1823). מישער גאון, האט אריסצוגעבען א וואכענבלאט מיט פאראלעל־טעקסטען אויף העברעאיש און יודיש.

דעם צוועק פון דער אויסגאבע („קמא דחיי")

דער בית־עולם.

דאס שטעדטעלע איז געווען אבגעזונדערט פון דער גאנצער וועלט. זעלטען ווען עס פלעגט אהין פערבלאנדזשען א קלאנג פון די גרויסע אדער אפילו קלענערע שטעדט. קיינער האט זיך אין איהר נישט גענויטיגט און זי אין קיינעם ניט. זי האט געהאט איהר אייגען אויסקומענישן פון זיך אליין. קארטאפעל פון די אייגענע פעל־דער, ברויט פון אייגענער ווינד־מיהל און פלייש פון איהרע אייגענע שאף. וואס אנבעטרעפט קלייד׳ער איז לייבע דער שנייד׳ער געווען א גאון אין זיין פאך און האט געגעהט סיי פאר פרויען און מענער, אטח. די סחורה איוף די קליידער האט מען געבראכט פון דער גרויסער שטאדט.

אבער דאס האט געטהאן יענקיל, כמעט דער איינציגער קרעמער אין שטעדטעלע, און איינ־מאל א יאהר פלעגט ער פאהרען אין דער גו־בערניע אריין נאך פערשיעדענע סחורות. אבער יענקיל איז געווען זעהער א שטילער מענש. אין שטעדטעלע האט מען ניט געברויכט צו הא־בען קיין שרייער צו פערקויפען די סחורה. און ער פלעגט זיין נסיעה מאכען אזוי שטיל, אז עס איז אויסגעקומען כמעט ווי געהיימניספול: איין מאל אין יאהר ווערט יענקיל פערמאלען אויף צווויי טעג און ניטא איהם. קומענדיג צוריק פלעג׳ען ערשט איינציג, ניט אלע ערמאהרען וואו ער איז געווען, נייגעריג פלעגען איהם נאכדעם בעמאלען:

— וואס הערט זיך יענקיל אין דער וועלט?

אבער יענקיל האט נאר נישט דערצעהלט. לויט זיין שטה איז אויסגעקומען, אז עס איז ניטא וואס צו דערצעהלען — עס איז אלץ נא־רישקייטען! איינמאל נאר, אז מען האט איהם צוגעדריקט צו דער וואנד, ער מוז עפעס דער־צעהלען! האט ער א שמייכעל געטהאן, א גלעט געטהאן די שווארצע בארד און געענטפערט:

— כדומה, למשל — הונדערט שטעדטלער צוזאמענגענומען... אט דאס איז גאנצען: הונדערט מאל אזוי פיעל ווי אונזער שטעדטעל, איז בכן ויאס איז דער וואנדער, אז עס טומלען דארט אכיסעל?

אט דאס איז געווען דער איינציגער גרונד פון דער גרויסער וועלט וואס די שטעדטעלשע מענשען, אידען, נאטירליך, האבען בעקומען איין מאל אין א יובל.

אבער אויב די שטעדטעלש[illegible]

Jüdische Volkszeitung № 202 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מיטוואך ז׳ אלול תרע״ה (18 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

א מיניסטער קריזיס אין גריכענלאנד.

א דייטשער אונטערוואסער שיף בעשיסט ענגלישע שטעדט.

א מיניסטער קריזיס אין גריכענלאנד.

דער גריכישער פארלאמענט איז נעכטען וואמענגערופען געווארען. בשעת די פארזיעדער וואהלען זענען אבגעגעבען געווארען פאר׳ן אנהענגער פון וועניצעלאז׳ס פארטיי אוויטציאנאס האט בעקומען 182 שטימען. דער אנהענגער פון דער רעגיערונג 93 שטימען און ווארנאגליט האט בעקומען 7 שטימען

די מיטיילונג פון דעם רעזולטאט פון די וואהלען איז בעגרוסט געווארען מיט שטורמענדע אפלאדיסמענטען.

דאס מיניסטעריום גונאריס האט אנגעגעבען א דעמיסיאנס־בקשה.

דייטשע אונטערוואסער־שיפען בעשיסען ענגלישע שטעדט.

לאנדאן, 17־טען אויגוסט. (אפיציעל). א דייטשער אונטערוואסער שיף האט אין דער פריה בעשאסען די שטעדט, וואס ליגען ביים ים־ברעג, פארטאן, הארינגטאן אין ווייט האפען. די באמבארדירונג האט ניט אנגעריכטעט קיין מאטעריאלען היזק. אייניגע גראנאטען האבען געטראפען די אייזענבאהן־ליניע אין צפון פון פארטאן, אבער ס׳איז גלייך פעררי׳ט געווארען, אזוי אז די צוגען זענען ניט אבגעשטעלט געווארען.

אין ווייטהאפען און הארינגטאן האבען זיך אונטערגעצונדען אייניגע געביידען פון די באמבען אבער זיי זענען באלד פערלאשען געווארען. אויף וויפיעל ס׳איז בעוואוסט האבען קיינע מענשען ניט געליטען פון דער באמבארדירונג.

די נייע דייטשע אפענסיוו.

האאג, 17־טען אויגוסט. אלע מיטיילונגען וואס קומען קיין האג, ניט קוקענדיג אויף דעם וואס די דייטשען בעמיהען זיך צו האלטען עס געהיים. בעווייזען, אז די דייטשען גרייטען צו א גרויסען אפענסיוו אויפ׳ן מערב־פראנט.

בשעת די דייטשע ארטילעריע נעהמט אויף קליינע קאמפפען ציהט זיך די אינפאנטעריע צוריק הינטערן פראנט און גרייט ויך צו צו די קומענדע קאמפפען. וואס ווי די דייטשע אפיצערען זאגען, וועט האבען א גרויסע בעדייטונג אויף צו פערגעכערען דעם סוף פון דער מלחמה

אין דרום־בעלגיען האבען די דייטשען איינגעארדענט א גאנצען נעץ טעלעגראף־פערבינדונגען אין דער ריכטונג פון די טראנשעען, מען האט אויסגעבויט נייע אמוניציאנס־דעפא׳ען און סטאנציעס פאר פליה־מאשינען, ניט ווייט פון די דייטשע פאזיציעס, ווי אויך איז איינגעארדענט פיעל געביידען פאר לעבענס־מיטלען און אלץ וואס די אינטענדאנטור בעדארף.

די הכנות זענען שוין געענדיגט און דער־פאר קען מען ערווארטען, אז גאר אין גיכען וועט זיך אנהויבען די נייע גרויסע אפענסיוו מצד די דייטשען אויף׳ן מערב־פראנט.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 17־טען אויגוסט. (אפיציעל). גענעראל פעלדמארשאל פאן הינדענבורג׳ס מחנות, האבען נעכטען בשעת די אטאקעס אויף קאוונער פאזיציעס גענומען 1730 רוסען געפאנגען, צווישען זיי 7 אפוציערען.

דער דורכברוך פון די רוסישע פאזיציעס איז פאלשטענדיג געלונגען. דער שונא וואקעלט פון זיינע פאזיציעס ביי נארעוו צוריק צום בוג צו. אונזערע מחנות פערפאלגען דעם שונא און זענען שוין דערגאנגען ביז בריאנסק. דארטען האבען מיר גענומען איבער 5000 געפאנגענע.

דער לינקער פליגעל פון גענעראל פעלדמארשאל, פרינץ לעאפאלד׳ס ארמעע איז היינט ביי נאכט איבערגעגאנגען דעם בוג אין מערב פון דראהישין. נאכדעם ווי דער צענטר און דער רעכטער פליעגעל זענען דורכגעגאנגען דורך לאזיץ און מענדריזשעץ, האבען זיי זיך ביי קלוקאווקא אנגעשטויסען אויף דעם שונא׳ס ווידערשטאנד, דער שונא איז דא געשלאגען געווארען און ווערט פערפאלגט פון אונזערע מחנות.

פון רוסישען פראנט.

די ענגלישע צייטונג ״וועסטמינסטער גאזעטע״ שרייבט אין אן ארטיקעל וועגען דער לאגע אויפ׳ן מזרח־פראנט פאלגענדעס:

דער רוסישער צוריקגאנג איז איינע פון די שווערסטע סטראטעגישע אפעראציעס אין דער געשיכטע פון דער מלחמה.

דער צוריקגאנג איז דירכגעפ׳הרט געווארען ביז דער מדרגה, ווען מען קען שוין ניט ליידען קיין קאטאסטראפע. די דייטשען געהען זעלבסטפערשטענדליך פאר ווערטס נאר ביז וואנען די רוסען ציהען זיך אב צור׳ק, אבער זיי דערנעהענטערען זיך צו די לוניעס וואו זיי וועלען זיך מוזען אבשטעלען.

איצט געהען פאר זעהער אינטערעסאנטע קאמפפען אין קורלאגד. די רוסען האבען דארטען צוריק־עראבערט קאווארסק און טאוויאני, און אויב זיי וועלען פארטזעצען אויף אזא אופן צו געהן פארווערטס וועלען זיי אריינרייסען זיך ווי א ״קלין״ אין דעם דייטשען פראנט און בעפרייען קאוונא.

א לופט־אנגריף אויף קאנסטאנטינאפאל.

אטהען, 17־טען אויגוסט. די צייטונגען מעלדען, אז די „פעראייניגטע״ס פליהער זענען געפלויגען איבער קאנסטאנטינאפאל און האבען אראבגעווארפען באמבען איבער׳ן שטאדט און האפען.

ביי גאליפאלי האבען די פעראייניגטע געהאט ערפאלג די לעצטע טעג.

קעניגרייך ליטא

פון מילאן מעלדעט מען, אז די איינוואוינער פון די ליטווישע שטעדט וועלכע זענען אנטלאפען פון דעם געגענד ביי קאוונא, גיבען איבער אז די דייטשען צוטיילען אין יענער געגענד פראקלאמאציעס אין דער ליטווישער שפראך, אין וועלכע עס ווערט ערקלעהרט דער רעגירונגס בעשלוס צו פארעייניגען די צוויי ליטאס, די פרייסישע און די רוסישע און מאכען פון זיי אן־אונאבהענגיג־קעניגרייך דער קעניג פון דעם ליטווישען קעניגרייך וועט זיין דעם קייזערס זוהן יאאכים.

אין דער פראקלאמאציע ווערט געבראכט די קאנסטיטוציע פון דעם נייעם קעניגרייך וועלכעס וועט רעגירט ווערען פון א קעניג, מיט דער הילף פון א סענאט וועלכער וועט בעשטימט ווערען לויט דער פראייסישער סיסטעם פרינץ יאאכים; איז דער יונגסטער זוהן פון קייזער זיין בילד איז אבגעדרוקט אויף די פראקלאמאציעס, וועלכע ווערען ברייט פערשפרייט.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם 28־טן אויגוסט אום האלב 9 אוועד, וועט אויסגעפיהרט ווערן

„די נשמה כאפערס"

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטן פעראיין.

א לעבעדיגע בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר׳ בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר׳ דאנאוויטש, פילזסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

א יודישער סטודענט

וואס איז געגנו בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטעמאטיק אונטערריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטערריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ״ר 129

אויף ימים נוראים.

וועט אינגעריכטעט א מנין אין *Kristal-gade* 24 1. (ניט אין א פריוואטער הויז). זאל פלעצער צו 5 און 7 קר. קען מען פארויסבעשטעלען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג ביל. מרק. נוהר. 130 אויך ביי ה׳ר סקאראהאד *Borgergade 30. Telefon No. 21—67 y.* עס ווערען אויך פערקאופט פלעצער. דער גאנצער איבערשוס פון דעם מנין געהט אויף וואלטעטיג צוועקען ווי אויך אויף די נוטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר רעסטאראן

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוועך אבאנענטן 8 קר. *Nørregade 19 St.* פרוי ווערשכאווסקי.

באסקאלין טאבלעטען מילדע באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ׳אויסגעצייכענטער און בילליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דעניש שפיטא־לער פון פיעל דעניש ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Løvens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

פאר שוערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פון הערגען „אקוסט קאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג. *W. Damen. Vesteborog. 22 Tlf. 792.*

אייניגיגער פערטרעטער פאר ס. אוו. נאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tc. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

רעס טאראן־רונדעטארן

טרינישאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

MØBLER

וועד ווייל שפארען גלעלד? דער זאל באלד זעהן אין קופען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטל ך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

מיר גראטולירען הערצליך.

הער אונד פרוי שווארצמאן אין מאלמע צו זיי־ער נייע געבארענע טאכטער.

הר. סעקונדע און פאמיליע און בארעש.

קאפענהאגען.

H. Steensens

VEGETARIA

Margarine

Pris 75 Øre pr $\frac{1}{2}$ *k.g.*

כשר פעקס אויס כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדעירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגעט.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byes 3959.

א פעהיגער נאדלער

ווערט געזוכט. בעקאמסווי 46 א. 3 זאל דעקס

1־טע קלאס. בילליגע שלייפערי

פיהרט אוים אלפרלי כל יפקריי ארבייט אין רעכט צייטליך און בילי. פערקויפט לכט שראפען שערען. בעסטע ראזיר־טעפער. זוקער־האקער פון די מאשינען. ראזיר־טעפער. זוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען זיי זעדר בילליגע פרייזען געלוואן פילייעסטרעדע 92 טט.

Ansvarlig for Redaktionen og Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri Mantergade 2

ליכע נאך מעהר בעשיינע די בעווענונג פאר השכלה אויך אין רוסלאנד.

שקלאוו, וואס איז געווען דעמאלט א רייכע האנדעלס־שטאדט, איז געווארען דער גייסטיגער צענטר פון אויסגעקלערטען ליטווישען יודענטום. דארט, אין הויף פון בעריהמטען נדבן ר׳ יהושע צייטלין האט זיך געבילדעט א מין פרייע אקאדעמיע אין סוף פון 18־טען יאהרהונדערט, וואו עס איז אפילו געווען איינגעארדענט א כעמישע לאבאראטאריע (פאר ר׳ ברוך שקלאווער), און א הערבאריע צו שטודירען בא־טאניק (פאר ר׳ בנימין דיוולעס). אין דער אקאדעמיע זענען געקומען יונגע־לייט פון פערשיעדענע שטעדט, אן דארטען איז, ווייזט אויס אויך ענטשטאנען דער גרונדיק וועגען אריוס־געבען א זשורנאל אויף העברעאיש.

(ענדע קומט)

העלדענמוטה פון אידישע סאל־דאטען אין דער עסטרייכישער ארמעע.

אין דעם איצטיגען קריעג נעהמען גאנצע פאמיליעס, וועלכע בעשטעהען פון מעהרערע מענשען, אנטייל אין דעם קאמפף. איבערהויפט מעלדען זיך פיעלע עסטרייכישע אידען פרייוויליג צום קריעגס־דינסט.

דער ראבינער ב. לעווי, פון בודין, בעהמען, פערמאגט 7 זהן. 6 פון זיי דינענן ביים עסטרייכישען מיליטער. אייניגע פון זיי האבען שוין בעקומען אזעלכע שווערע וואונדען, אז זיי האבען געמוזט א לענגערע צייט אבליגען אין שפיטאל. וועז זיי זיינען געווארען, האבען זיי זיך זאפארט צוריקגעקהרט צו זייערע רעגימענטער אויף שלאכטפעלד.

דער ראש הקהל פון קלאסטער נייבורג, מעהרען, האט דריי זהן. אלע דריי זיינען איצט ביים מיליטער. ער האט אויך דריי ברידער, וועלכע האבען זיך איצט אין די גרויסע שלאכטען אין די קארפאטען אלע אויסגעצייכענט אין האבען בעקומען קריעגס־מעדאלען.

די 4 אונגארישע ברידער ברענער, פון וועלכע דער עלטסטער איז שוין 37 יאהר אלט, האבען מיטגענומאכט אלע שלאכטען אין גאליציען.

די זעלבע גאליציאישע שלאכטען האבען מיטגענומאכט די 7 זהן פון דער איידעם פון פראנץ שפהן, דער קולטוס פארשטעהער פון מאגאשין, אונגארן. כמעט אלע האבען בעוויזען גרויסע העלדענטהאטען אויפן שלאכטפעלד.

די אלמנה פרוי ביין, פון דערזעלבער שטאט, האט געשיקט אין דער מלחמה איהרע פינף זהן, פון וועלכע דריי זיינען געפאלען טויט, אין די שלאכטען אין די קארפאטען.

אן אנדער אלמנה, פרוי שווארץ, האט דעם גליעבטען פאטערלאנד געגעבען איהרע פיער זהן און איהר איידעם. איין זוהן איז שווער פערוואונדעט געווארען. ער האט אבער פאר זיין טאפערקייט בעקומען דעם ראנג אלס לייטענאנט.

די פיער זהן פון מאויר אייבענשיץ, זיינען אלע הויכגעבילדעטע מענשען. צוויי פון זיי זיינען גרויסע דאקטוירים אין וויען, די אנדערע צווייי זיינען געווען פראפעסאראן אן א וויינער גימנאזיום. וועז דער קריעג האט נאר אויסגעבראכען, האבען זיך באלד אלע פיער ברידער פרייוויליג גענאלדען צו דער ארמעע. די דאקטוירים דיינען אלס רעגימענט ערצטע, און די אנדערע צווייי, אלס אינפאנט סאלדאטען.

טערקיי און ציוניזם.

די ווינער „מארגען־צייטונג" מעלדעט, אז אין א גשפרעך מיט אנ־אונגארישען זשורנאליסט האט דער פרינץ פואדע, דער פליגעל־אדיוטאנט פון טערקישען סולטאן, געהאט פאלגענדעס צו זאגען וועגען יודען און ציוניזם:

„טערקיי אנערקענט מיט דאנק דעם דיינסט, וואס די יודען האבען אויהר געליייסטעט, בעיים טערט זענען זיי געגאנגען אין קריעג און זיי געהערען צו די מוטיגסטע סאלדאטען. פון דיי־ספונגען פון די פרייוו־ליגע יודישע לעגיאנען ביי דעם דארדאנעלקופראנט איז יעדעער פון דעם קענט איהר זעהען, האט דער יונגער חסיד געזאגט זיין ספור המעשה, אז מען קען אויך זיין ביים רבינ׳ס טיש ב כ ח מיט דער מחשבה, וועז ניט ב ס ו ל, אט, רבותי אין דעם שטעקט דער כח. פונ׳ם אמת׳ן צדיק. מען מוז אבער האבען דערצו די דעכטע אמונת צדיקים, וואהרים אמונה איז פונקט ווי א טעלע־גראפען־דראט, וואס פערבינדעט דעם חסיד מיט׳ן צדיק.

„שוטה איינער! האט דער אלטער חסיד געענטפערט, וועד שמועסט דען „בדליכא"? אזאי, אז מען קען ניט, מוז דער רבי זאל לעבען אויסנוצען זיין כח המושך פון דער וויי־טענס. אבער „בדאיכא", אז מען קען פאהרען אין מען פאהרט ניט, רייסט מען דאך אי־בער נידים דעם רוחניות־דיגן טעלעגראפען־דראהט און א ו י ס התקשרות מיט׳ן צדיק.

יצחק אבן.

צעהלט דעם ברודער דעם רבינ׳ס פלאים־דיגע דבורים.

„איך בין טאקע דארט געווען ביים רבינ׳ס טיש, האט איהם זיין ברודער ר׳ וועלוועל, געענטפערט. די מעשה איז אזוי געווען: שבועות, אין דער צייט וועז דער רבי זאל מאריך ימים זיין זיצט געווענהנליך ביים טיש, בין איך געזעסען בייי מיין טיש מלא יסורים, ווייל איך האב ניט קיין חלק אינ׳ם רבינ׳ס טיש. אזוי ווי איך האב מיך פערטיפט אין דיינזען רעיון, כין איך איינגעדרימעלט און מיר האט זיך געדאכט, אז איך דער רבי ניט מיר שריים מיט א שמייכעל. איך האב דעם גאנצען טיש געזעהען ווי בהקיץ. זייענדיג מלא תענוג. ניט נור אין חלום, נור בעת איך האב מיך שוין געהאט אויסגעטשוכט, האב איך געהאט אמונה שלמה, אז איך האב מיך באמת בעטייליגט אינ׳ם רבינ׳ס טיש.

העכסט צופריעדען, זייער קאמאנדיר, הויפטמאן סאיד האלים בעי, איז א יוד און האט ערשט בעקומען אן אויסצייכנונג. אויך אין אנדערע אבטיילונגען פונ׳ם מיליטער ערפיהלען זיי זייער פליכט אויפ׳ן בעסטען אופן. די סאלדאטען ווייסען ניט קיין אינטערעסירעד צוויישען יוד און ניט־יוד און די יודען בעקומען די זעלבע ראנגען ווי אלע אנדערע. די יודען, וואס זענען ניט קיין סאלדאטען, ברענגען די גרעסטע קרבנות אויפ׳ן געביעט פון צדקה. זיין מאיעסטעט דער סולטאן איז שטארק גערירט פון דער יודישער אפפערווילינקייט.

די ציוניסטישע שטרעבונגען זענען מיר ניט בעקאנט. איך וויים אבער אויך, אז מען קען ניט צוויייפלען אין דעם פאטריאטיזם פון די פערקישע יודען. די האלטונג פון דער רעגיערונג צו פאלעסטינא איז אמאל געווען ניט זעהר פריינדליכער צוליעב דער פיינדליכער האלטונג פון אייניגע אראבישע שטאמען. אצינד האט זיך די גאנצע גענדערט. די טערקישע רעגיערונג בעטראכט מיט עניטריסטונג די פערפאלגונגען פון די יהזען אין רוסלאנד און זי וועט העלפען די קרבנות פון רוסישען בארבאריזם. די אופנים קענען זיין פערשיעדען, אבער דער ענדציעל איז קלאר".

היקף פאר די פוילישע אידען.

דער לאנדאנער יודישער קאמיטעט צו העלפען די מלחמה ליידענדע אידען אין פוילען איז לעצטענס בעריכטערט געווארען מיט צווייי פראמינענטע מיטגליידער ה. ט י ע ל און ה נ ח ו ם ס א ק א ל א ו ו, דער ערשטער, אלס רוסישער ריכטער, וויים מעהר פון אימצען אנדערש די אידישע רעכטלאזיגקייט אין רוסלאנד אין צייט פון פריעדען אין פיהלט מיט די איצטיגע שוידערליכע לאגע פון די אידען אין פוילען. ער וועט געווים אנווענדען גרויס מיהצו שאפען פאר זיי די מעגליכע הילף. ה. נחום סאקאלאוו, דער בעוואוסטער רעדאקטאר פון „הצפירה" אליין פון ווארשא, און פון עקספרעסיוכלל שהויער וועט אהן ספק זיין א גרויסער געווינס פאר דעם קאמיטעט.

דער דורשט נאך שנאפס.

ניט לאנג האט מען אין מאסקווא איבערגעפיהרט די רעזערוווען שנאפס פון די סקלאדען אויף גאווארבלאגאסלאווילענאי גאס. דער שנאפס איז איבערגעפיהרט געווארען מיט קאנוואי, ניט נאר מיט וואפענס נאר אויך מיט טראמווייען אויף לעסנאי גאס האט זיך א המון א וואהרע געשהאן אויף די פלעשלעך שנאפס און מ׳האט עס צוהאפט. אזוי אז עס אין ניט געבליבען קיין איין פלעשעל.

דאס זעלבע אין פארגעקומען עטליכע מאל ביי דער גראדאנאשאלניק האט געשיקט ספעציעל צוליעב דיעזען צוועק א אבטיילונג בעוואפענט פאליציי און זשאנדארמען. וועלכע האבען פונאנדערגעטריבען דעם המון און אבגעפיהרט די פלעשלעך מיט שנאפס.

די לעצטע זיצונג פון דומא.

די לעצטע זיצונג פון דער דומא איז געווען א פערמאכטע. אויפ׳ן טאגעס ארדנונג איז גע־שטאנען נאר אין פונקט — וועגען דעם קאנטינגענט רעקרוטען פון 1915־טען יאהר. אין דיעזער זיצונג האבען די דעפוטאטען ארויס־געוואגט נאנץ אפען דאס, וואס זיי האבען ניט דערמאהנט אויף אנאפענער זיצונג.

די איינצעלהייטען פון דער זיצונג זענען ניט פערפעפנטליכט געווארען. אויף אזוי פיעל וויים מען נאר, אז ס׳זענען דארט אויסגעטרעטען פערשיידענע פארשטעהער פון דער רעגיערונג אין דעפוטאטען פון אלע ריכטונגען.

פ. קרופענסקי האט פארגעשלאגען דער דומא פאלגענדען איבערגאנגס־פארמול צום טאגעס אדנונג: „אויסהערענדיג די בעשולדיגונגען פון די מיטגליידער פון גאסוד. דומא געגען אייניגע פארשטעהער פון דער רעגיערונג, און אויסהערענדיג די ערקלערונגען פון די מיניסטער פון דריקט אויס די גאסוד דומא איהן וואונש, אז מען זאל בעשטימען א אונטערזוכונגס־קאמיסיע, כדי צו בעריהמגען דעם געזעלשאפטלי־כען געוויסטען און כדי צו אבוואשען די שאנד, וואס קען פאלען אויף אונשולדיגע, נעמענדיג אין אנבעטראכט, אז דאס זעלבע פאדערט פון אונז דאס בלוט פון די עפפא ענע העלדען, געהט די גאס, דומא איבער צום טאגעס ארדנונג".

דער קריעגס מיניסטער פאליוואנאוו האט ערקלערט, אז אזא אונטערזוכונגס־קאמיסיע וועט בעשטימט ווערען.

אזוי ווי ניט אלע רעדנער האבען זיך גענענט אריוסזאגען אין דיעזער זיצונג איז בע־שטימט געווארען פארצוזעצען די זיצונג אין אווגוסט.

אין דער אבענד זיצונג פון גאסוד. דומא וואס איז אויך געווען א פערמאכטע זענען אריוס־געטראטען א. מ. אלעקסאנדראוו, נ. ע. מארקאוו דער צווייטער, ג ו. סקאראבאדסקי, ס. ל. לע־וואשאוו, דער גייסטליכער א. ל. טרעגובאוו, פ. ה. קאוואלענקא, פ. ו. נאוויצקי, פ. מ. מא־קאנאן, פ. י. יארמאלאוויטש און דער יודי־שער דעפוטאט מ. מ. פרידמאן.

די זיצונג האט זיך געענדיגט איינס א זיי־גער ביי נאכט.

די איינצעלהייטען זענען פון קריעגס־ מי־ניסטער פערבאטען צו פערעפענטליכען.

האטעל קאנג

פרעדעריק

ביי ראסטוויסלאן 25 — 27 *Vestervoldg.*

מאדערנע בילינע פרייזען.

וואס איז צו טאהן?

ביסלעכווייז, ביסלעכווייז, אבער מיר קומען צו אונזער בעוואוסטזיין, און מיר בענוגענען זיך שוין ניט מעהר מיטן ל ע ז ע ן וועגען דער אידישער לאגע אין רוסלאנד און פוילען, נאר מיר הויבען אויך אן צו פ י ה ל ע ן, צו פערשטעהן מיט אונזער הארץ און מיט אונזער געוויסען, אז עפעס מוז געטאהן ווערען, אז זיצען מיט צונויפגעלעגטע הענד איז א שאנדע און א פערברעכען געגען אונזערע ברידער, וועלכע מיר האבען איבערגעלאזען הינטער אונז אין יענעם לאנד, וואס ווייס פון אידישע פפליכטען אהן אידישע רעכט.

די אידישע לאגע הויבט אן צו פערנעהמען אן ארט אין אונזער בעוואוסטזיין, עס גרינדען זיך קאמיטעטען ניט בלויז וועגען דער פראגע וואס צו טאהן ביים שלום, נאר וואס איז צו טאהן איצט, ווען די מלחמה געהט נאך אן, ווען איהר שווערד פערציהט זיך אלץ לענגער און בריינגט מיט אידישע בלבולים, אידישע גירושים, אידישער פערניכטונג און אידישע פערצווייפלונג.

וואס איז צו טאהן?

דאס איז די איינציגע גרויסע פראגע, וואס ווערט איצט געשטעלט און מוז געשטעלט ווערען אומעטום וואו אידען קומען זיך צונויף.

מיר ווייסען וויפיעל אויפריכטיגקייט עס ליגט אין דיעזער פראגע, מיט וויפיעל ערנסטער פערביטערונג און טיעפען שמערץ זי ווערט געשטעלט, און עס איז דעריבער וויכטיג גראד איצט גרויס פארזיכטיגקייט און שטארקער ישוב־הדעת וועגען יעדען שריט, וואס מען געהט אונטערנעהמען, כדי ניט צי פערדארבען קיין גוטע מחשבה מיט א שלעכטען טהאט, און כדי אין א מאמענט פון היציגקייט ניט צו טאהן קיין זאכען וואס עס זאל אויסקומען דערנאך צו בעדויערען.

פראטעסטירען?

יא, ווען מיר וואלטען נור זיכער זיין, אז אונזער פראטעסט וועט איצט געהערט ווערען; ווען מיר וואלטען נור זיכער זיין, אז די ווילדע קלאנגען פון שווערד און הארמאט וועלען ניט פערשטעקען אונזער שוואכע, אידישע שטימע און אנשאט הילף זאלען זיי ניט ארויסרופען קיין ווידערקלאנג, דאס בשעת לענדער זענען פערנומען אין א קאמפף פון לעבען און טויט, בשעת מלוכות גאנצע טאנצען דעם שוידערהאפטען, ווילדען טאנץ פון פייער און שווערד, פערנעהמען זיך אידען מיט זייער קליינליכע פריוואט אינטערעסען, מיט זייערע קליינליכע „קהל" פראגען א. ז. וו.

זאלען מיר שווייגען?

זאלען מיר לאזען אונזערע ברידער און שוועסטער אויסגעהען אין זייער בלוט בלויז צוליעב דעם טאמער וועלען די ענגלענדער וועגען אונז שלעכט דענקען?

דאס וואלט געווען דער צווייטער פאלשער שריט פון אונזער זייט.

וואס מיר מוזען אין דער מינוט טאהן איז, צו זאמלען און האבען פאר זיך פ א ק ט ע ן, אונבעשטרייטבארע מ א ט ע ר י א ל ע ן וועגען די אידישע גירושים און וועגען די אידישע בלבולים און וועגען די הונדערטער מסירות, וועלכע זענען דערנאך דעו וויזען געווארען אלס פאלשע בלבולים און וועגען דעם צאהל אידען וואס זענען דורך דעם אונשולדיג בעשטראפט געווערען מיט שמיץ, מיט טורמע און זאגאר מיט טויט־שטראף.

מיט אזעלכע דאקומענטען ווען מיר וועלען ארויסגעהן אין דער עפענטליכקייט, וועלען מיר האטש ווייזען אונזערע בעשולדיגער, אז פאר אונז איז עס ניט קיין קליינליכע, פערזענליכע „קהל פראגע", נאר א פראגע פון לעבען און טויט פאר אונזער פאלק, זיי פאר אלע אנדערע פעלקער, וואס ווילען לעבען.

עס האט דאס קליינע בעלגיען געדרוקט א בוך וועגען „דייטשע אכזריות", עס האט דאס גרויסע ענגלאנד געדרוקט וועגען אכזריות צו קריעגס־געפאנגענע, פארוואס ניט א בוך וועגען יודישע רצחות, וועגען יודישע הריגות, וועגען יודישע קדושים, וועמענס בלוט איז פערגאסען געווארען אפילו אהן א מלחמה און אהן א געריכט.

א ל מ ו ן.

די יודישע פרעסע און רוסלאנד.

אין יעצטיגער צייט, ווען אויפ'ן יודישען בי־כער־מארק הערשט א טויטע שטילקייט — איז צו בעגריסען דאס בוך פונ'ם בעקאנטען ליטע־ראטור־פארשער ס. צינבערג, אין וועלכען ער דערצעהלט די געשיכטע פון דער יודישער פרעסע אין רוסלאנד. בפרט נאך איצט, ווען די פרעסע געפינט זיך אין א ליטארגישען מצב.

דאס בוך גיט אונז א קלאר בילד פון דעם גאנצען פערביטערטען קולטור־קאמפף, וואס יודען האבען דורכגעמאכט אין רוסלאנד פאר'ן פערגאנגענעם יאהרהונדערט.

מיר האבען דא פאר זיך אלע עטאפען פון דעם יודישען אויפלעבונגס־געדאנק אין: י פארמען, אין וועלכע ער האט זיך אויסגעדריקט ביי פערשיעדענע אומשטענדען און פערשיעדענע פערזאנען. מיר זעהען דא צעהנדליגער, געלונגענע און נישט געלונגענע, פראבעס פון אלערליי זייטען ארויפצופיהרען אונזער פאלקס־לעבען אויף א בעסערען וועג.

בעזונדער כאראקטעריסטיש אין דער געשיכטע פון אונזער „שטורם און דראנג־פעריאד" אויף וויפיעל ער האט זיך א בעשפיגעלט אין דער פרעסע, איז די בעציהונג צו יודיש, און די פראבעס, וואס זענען געמאכט געווארען ארויסצוגעבען צייטונגען און זשורנאלען פאר'ן פאלק אין זיין אייגענער שפראך.

די ערשטע צייטונגען, וואס זענען בכלל ארויסגעגאנגען ביי יודען, זענען געווען „זשארגאנישע". אין אמסטערדאם, וואס איז צו יענער צייט געווען א גרויסער יודישער צענטר, איז אין יאהר 1678 ארויסגעגאנגען א צייטונג אויף שפאניאליש אונטערען נאמען „גאזעטע דע אמסטערדאם". און שפעסער, אין די יאהרען 1686 — 1687 א צווייטע צייטונג אויף יודיש מיט'ן נאמען „קוראנט" (צוויי מאל אין וואך). אט די יודישע צייטונגען האבען נישט געהאט קיינע בעזונדערע טענדענצען און זיי זענען בכלל אינגאנצען עהנליך געווען צו די אלגעמיינע פעריאדישע אויסגאבען פון יענער צייט, זיי האבען געגעבען נייעסען, פערשיעדענע ידיעות פון געזעלשאפטליכען לעבען אז"וו.

פון דער ערשטער העלפט פון 18־טען יאהרהונדערט זענען צו אונז ניט דערגאנגען קיינע בעשטימטע ידיעות וועגען יודישע אויסגאבען, נאר עס איז זעהר ווארשיינליך, אז אין פער יעדענע דייטשע שטעדט זענען פאר יענער צייט געמאכט געווארען פראבעס ארויסצוגעבען צייטונגען און זשורנאלען אויף יודיש. אין די 50־ער יארען האט איינער, בנימין קראגעבורג ארויסגעגעבען א זשורנאל אויף יודיש ספעציעל פאר בעלעטריסטיק, אונטערן נאמען „דער גראסע שוי־פלאץ, לוסט אונד לעהרריכע אויך טרויעריגע אונד וואונדערליכע געשיכטען". און אין יאהר 1771 האט עקזיסטירט א יודישע צייטונג, וואס האט זיך געדריקט מיט יודישע אותיות: „דורנפורטער פריפעליגירטע צייטונג".

צו דער צייט הויבט זיך אן אין דייטשלאנד די עפאכע פון דער „השכלה", בראש פון וועלכער עס זענען געשטאנען מענדעלסאן מיט זיינע תלמידים. אט די משכילישע ראציאנאליסטען, וואס האבען געפיהרט א פערביטערטען קאמפף געגען גאנצען טראדיציאנעלען יודענטום און צוזאמען דערמיט אויך געגען דעם „העסליכען זשארגאן", האבען זיך אין דער ערשטער צייט נאך אנגעהאלטען אן דער העברעאישער שפראך ווי אן דער איינציגער בריק, וואס האט זיי פעראייניגט מיט דער יודישער פערגאנגענהייט. און אין רעזולטאט פון דער בעוועגונג זענען ארויסגעגאנגען עטליכע נומערן פון „מאסף", באלד האט אבער דער שטראם, אין נאמען פון וועלכען די משכילים האבען געקעמפפט, אראבגעטראגען אויך אט די לעצטע בריק, און די השכלה בעוועגונג האט זיך געענדיגט מיט א מאסען שמד און אלגעמיינער אסימיליאציע.

כמעט גלייכצייטיג מיט דעם געשילדערטען קאמפף אין דייטשלאנד, הויבט זיך אן א עהנ־

דער טשארטקאווער רבי.

(ענדע)

נאכ'ן טיש, ארום צוויי א זייגער זענען פיעל פון די חסידים, און איך צווישען זיי, געגאנגען אין שענק אריין, טרינקען אביסעל משקה לכבוד שבת און דערביי טאקע הערען עפעס א גוט ווארט. דער הויפט־זיץ פון חסידים, וואו ס'איז דא עפעס צו הערען, איז בעזונדערס ביי אביסעל משקה נאכ'ן רבינ'ס טיש.

— א פייערדיגער טיש... האט איינער פון דער חברה בעמערקט, איך האב אזא מורא'דיגען טיש שוין לאנג, לאנג ניט געזעהען.

און נאך וואס פאר א טיש! האט א אלטער חסיד, נאך מימי הריזינער, צוגעהאלפען.

דער וואס האט אין זיך נור א ניצוץ פון א יודען דארף אלעס אנווענדען, א משכון פערזעצען, און פאהרען צום רבי'ן זאל מאריך ימים זיין אויף א שבת, מ'שטיינס געזאגט, וואס דען לעבט מען אויף דער וועלט?

— „ס'איז לאו דוקא". האט זיך דער אינגערער חסיד אנגערופען. אן אמת'ער חסיד קען האבען דבקות אינ'ם צדיק אפילו אונטער די אויגען. דער הייליגער צדיק האט אפענע אויגען, ער זעהט זיינע חסידים און טהוט זיי א טובה אפילו פון הונדערט מייל ווייט. אט האט איהר טאקע א מעשה פונ'ם רבי'ן זאל מאריך ימים זיין.

די גאנצע חברה ביים טיש, האבען אויפגעשטעלט מויל און אויערן. עפיס א קליינינגקייט, א מעשה שהיה טאקע פון אונזער אייגענעם רבי'ן!

דער שענקער האט דערווייל ארויפגעשטעלט אויפ'ן טיש אביסעל משקה. די חברה האט אנגעהויבען טועם צו זיין, געטרונקען „לחיים", דאן די גלעזער אנידערגעשטעלט און זיך מיט גרויס כונה צוגעהערט.

— „איך האב'ס געהערט פון ר' אשר זעליגען אליין, טאקע פון זיין אייגען מויל. איהר מוזט וויסען, אז ר' אשר זעליג פון אסטיליע איז א חסיד וואס א חסיד הייסט, א חסיד מיט'ן פולען מויל. ער מיט זיין ברודער ר' וועלוועלי סופר, האבען קיין מאל ניט געפעהלט צו זיין אום שבועות ביים רבי'ן זאל לעבען, נאך ווען דער רבי האט געוואהנט אין פאטאק.

אמאל האט זיך געמאכט א סיבה, אז ר' וועלוועל סופר האט בשום אופן ניט געקענט קומען צום רבי'ן זאל לעבען אויף שבועות. זיין צער איז געווען אין לשער. ער האט דעריבער געשריבען א בריעף צום ברודער ר' אשר זעליג וועלכער איז שוין געווען אין טשארטקאוו, בעטענדיג איהם, ער זאל איהם כאטש מזכיר זיין פאר'ן רבי'ן, ווייל ער איז זעהר געקרענקט וואס ער קען ניט מקבל זיין די תורה ביים רבי'ן אין טשארטקאוו.

מוצאי שבועות, זיך פראווענדיג ביים רב'ן, האט ר' אשר זעליג אבגעגעבען א „קוויטעל" אויך פאר זיין ברידער ר' וועלוועלע.

„אייער ברודער איז דאך געווען ביי מיין טיש אום שבועות, האט זיך דער רבי אנגערופען צו ר' אשר זעליג'ן, בעת ער האט געלייענט דאס קוויטעל.

ר' אשר זעליג האט דעם רבינ'ס דבורים לגמרי ניט פערשטאנען, אבער, ווי איהר ווייסט, טאר מען דעם רבי'ן ניט איבערפרעגען.

אויפ'ן קימענדיג קיין אסטיליע, האט ער דער־

Jüdische Volkszeitung № 201 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דינסטאג ו׳ אלול תרע״ה (17 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דער פיער־בונד און די באלקאן־מלוכות.

פראנצויזישע קרייצערס בעשאסען יפה.

גריכענלאנד׳ס האלטונג.

בערלין, 16־טען אויגוסט. לויט די ידיעות פון אטהען קען מען זעהען, אז די שטימונג אין גריכענלאנד, איז איצט אזא, דאס ביי די קומענדיגע זיצונגען פון פארלאמענט וועט ווענ־צעלאז׳ס פארטיי בעקומען דארט א מעהרהייט האץ אפשר ניט גאר קיין גרויסע. און גונאריס וועט זיין געצוואונגען, לויט די קאנסטיטוציא־נעלע קאנסעקווענצען, אנגעבען אין דימיסיאן.

צו ווענ־צעלאז וועט בעקומען דעם אויפ־טראג צו בילדען א מיניסטעריום אדער ניט, איז אבהעניג פון זיין ווייטערע האלטונג. ס׳איז אבער זיכער, אז ער וועט קענען שאפען א פראג־ראם, וואס זאל אויך געפעלען ווערען דעם קע־ניג קאנסטאנטין אין זיין א מין פשרה צווישען ליידע צדדים.

„טאגעבלאט" ערקלערט, אז ווענ־צעלאז האט זיך אויסגעדריקט: גריכענלאנדס אינטע־רעסען זענען מיט די „פעראייניגטע" געגען דייטשלאנד. דערפאר, ווייל דייטשלאנד איז פער־אייניגט מיט טערקיי, און געגען עסטרייך זע־נען מיר דערפאר, ווייל עסטרייך זוכט צו פער־כאפען סאלאניקי און איז א פריינד פון דער העלענישער ראסע.

גריכענלאנדס פא־ערונגען פעראייניגגען זיך מיט דעם „פיער־בונד" נאר די לאגע און רוסלאנד ערלויבט ניט איצט שטעלען זיך גע־גען דייטשלאנד־עסטרייך און דער פאר מוז גריכענלאנד אבווארטען אביסעל און פאר־לויפיג פערהיטען איהר נייטראליטעט.

ניט קוקענדיג אויף די דייטשע נצחנות אין פוילען און רוסלאנד, וועלען דאך צום סוף מנצח זיין די פעראייניגטע.

סאלאניקי אלס אפעראציע־באזיס.

בערלין צו „לאקאל אנצייגער" טעלעגרא־פירט מען פון אטהען: עס געהען קלאננען, אז די באטשאפטער פונ׳ם „פיער־בונד" האבען ביים פרעמיער־מיניסטער גונאריס געשטעלט א פא־דערונג, אז מען זאל זיי איבערלאזען א האפען ביים לאנד אלס א באזיס פאר די אפעראציעס געגעי טע קיי. דיעזער באזיס, מיינען זיי, זאל זיין סאלאניקי. דיעזע קלאנגען רופען ארויס גרויס פערביטערונג צווישען דער בעפעלקערונג.

יאפא באמבארדירט.

פאריז, 16־טען אויגוסט. דעם 12־טען אוי־גוסט האט א פראנצויזישער קרייצער, נאך דעם ווי ער האט געווארענט, אז מען זאל אבליידי־גען די ציווילע הייזער גע־באמבארדירט און פערניכטעט דעם דייטשען שיפס־פאבריק „וואג־נער" אין יאפא, וואו מען האט פאבריצירט אמו־ניציאן און שיפען, וואס זאלען אוועקגעשיקט ווערען צום סועץ קאנאל. די ז ערבייליגענדע הייזער האבען ניט געליטען קיין היזק.

קייזער פראנץ יאזעף קראנק

פאריז, 16־טען אויגוסט. אין דאס געזונד־הייטס־צושטאנד פון דעם עסטרייכישען קייזער פראנץ יאזעף איז אנגעשטאנען א קריזיס און ער איז ערנסט קראנק.

דער קייזער ליידעט פון א טיילוויזען פא־ראליטש.

פון פראנצויזישען פראנט.

פאריז 16־טען אויגוסט. (אפיציעל). היינטי־גער טאג איז דורכגעגאנגען רוהיג, אויפ׳ן גאנ־צען פראנט און די ארגאנען האבען מיר גע־שטערט דעם שונא צו ענטוויקלען זיין ארטילע־ריע בעשיסונג פון אונזערע פאזיציעס.

נעבען באגאטעל האבען מיר בעקעמפפט דעם שונא און עראבערט א טייל פון זיינע טראנשעען.

דער שונא האט פון א ווייטער שטרעקע בע־שאסען די ניט בעפעסטיגטע שטאדט מאנטדידי־ער. אונזערע באטארייען האבען געצוואונגען דעם שונא אבצושטעלען די קאנאנאדע. כדי צו ענטפערען אויף דעם שונאס קאנאנאדען אויף וועטסטיין, האבען מיר געבאמבארדירט די אייזען באהן־סטאנציאן סאנט מאריע.

די דייטשען אין ווארשא

לויט מיטטיילונגען פון פעטראגראד, איז דער אבערסט לייטנאנט שמידט איז בעשטימט געווארען אלס ווארשאווער קאמענדאנט.

די גרעסטע טייל פון די דייטשע מחנות, וואס האבען עראבערט ווארשא, אנ׳ערך 40000 מאן, זענען אוועקגעשיקט פון ווארשא צו דער סערבישע אדער רומענישע גרענצען און אין ווארשא זענען געבליבען זעהער וועניג סאל־דאטען, נאר כ׳י צו אבהיטען דארט די ארד־נונג.

איטאליענ׳ס קריעגס־הוצאות.

רוים, 16־טען אויגוסט. דער איטאליענישער ים־מיניסטער האט פערלאנגט א נייעם קרעדיט אויף 83 מיליאן ליר, כדי צו בענוצען עס אויף די הוצאות פון איטאליענישען פלאט.

פון איטאליענישען פראנט

רוים, 16 אויגוסט. (אפיציעל) אין אדיזשע־טאל האט א פיינדליכער פאנצער־צוג מיט זע־הער שווערע קאנאנען און מיטראליעזען גע־וואלט בעשיסען די סטאנציע סעראוואלע, אבער מיר האבען איהם געצוואונגען אומצוקעהרען זיך צוריק.

אין פאפענא־טאל אין ריינץ האט דער שונא אטאקירט מיט א מורא׳דיגען כח די פא־זיציע, וואס מיר האבען ניט לאנג עראבערט. נאר נאך א לעבהאפטען קאמפף האט ער זיך געמוזט אומקעהרען צוריק.

אין סעקסטען־טאל האבען מיר בעמערקט, אז דער שונא באענטפערט ניט אונזער ארטי־לעריע־שיסונג. אונזער אינפאנטעריע איז גע־גאנגען מיט גרויס ערפאלג פארווערטס ביז קא־דאראסא.

אויף דעם זעלבען אופן זענען מיר געגאנ־גען פארווערטס אין דער ריכטונג פון מאנטענע־א, וואו מיר האבען געהאט ערפאלג.

Restauration Rundetaarn
Trinitatis KirkePlads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם 28־טען אויגוסט אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפער׳ס„

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

א לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג" — ביי הר׳ בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר׳ דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ׳ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam u. Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס אנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען. וואס יוילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

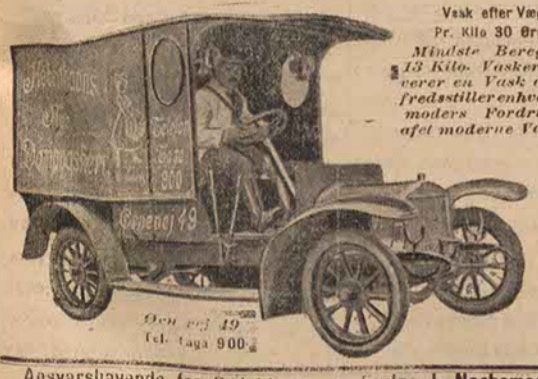

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Øen vej 49
Tel. taga 900

רעסטאראן־רונדעטארן

סריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

מיר גראטולירען הערצליך.

הער אונד פרוי שווארצמאן אין מאלמע צו זייער נייע געבארענע טאכטער.

הר. סעקונדע און פאמיליע און באראש.

קאפענהאגען.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעדטראט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

א פעהיגער נאדלער

ווערט געזוכט. בלענדאמסוויי 46 א 3 זאל רעכטס

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי שלייפעריי ארבייט און רעסאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער. ראזיר־מעסער. צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

וועגעטארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

א יודישער סטודענט

וואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע, אין רוסיש, דייטש אדער אין פראנצויזיש. אונטערריכטעט אויך אין העברעאיש. בילעטען צו דער פאלקסצייטונג נ״ר 129

אקאלענדאר (לוח)

פאר׳ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ׳אויסגעצייכענטער און ביליגער אבפ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

סען, אז די עהרע און עקזיסטענץ פון אונזער פאלק שטעהט אויפ'ן וואג־שאל. זיי ווייסען אויך, אז די ארגאניזירטע אידישע ארבייטער־שאפט שטעלט מיט זיך היינט־צו־טאג פאר איי־נעם פון די בעדייטענדע כחות אין אונזער פאלק, צו וועלכען דאס גאנצע פאלק קוקט ארויס מיט דער האפנינג, אז ער וועט פארשטעהן די פער־אנטווארטליכקייט, וואס ער טראגט פאר דעם געריכט פון אונזער געשיכטע.

מיר בענוגענען זיך דעריבער מיט דיעזע קורצע ווערטער, און האפען, אז אלע אידישע ארבייטער ארגאניזאציאנען וועלען גלייך אנ־פאנגען מאכען די נויטיגע הכנות צו דעם גרוי־סען איז־שען ארבייטער־צוזאמענפאהר."

די טעג איז פון ניו־ארלעאנס, דעם אמערי־קאנישען דרום האפען, אבגעפאהרען קיין דרום אמעריקא, ה' סאנדבערג, וועלכער האט די אויפ־גאבע צו שאפען פריינדשאפטליכע בעציהונגען צווישען די פעראייניגטע שטאאטען און די רע־פובליקען פון זיד־אמעריקא.

ביז איצט איז מר. סאנדבערג געווען דער געהילף רעדאקטאר פון דער „פאן־אמעריקאן יוניאן". וואס ווערט אויסגעהאלטען פון אלע אמעריקאנער רעפובליקען, און אין זיין אמט האט ער געהאט זעהר א גוטע געלעגענהייט צו שטודירען דא וועגען אלע דיעזע לענדער, און דערפאר איז ער אויסגעקליבען געווארען אלס דער פאסענדסטער מאן צו ברענגען פריינדלי־קערע און שטארקערע פערבינדונגען מיט דרום־אמעריקא.

מר. סאנדבערג וועט האבען קאנפערענצען מיט די פרעזידענטען און אלע הויכע בעאמטע פון יענע צפון'דיגע רעפובליקס און וועט אויך האלטען רעדעס אין פערשיעדענע אוניווערזי־טעטען פון זיד־אמעריקא.

מר. סאנדבערג איז נאך א גאנץ יונגער מאן

פייערדיגע צוואנגען. הארצעדיג זיס און פול התעוררות זענען די תנועת פונ'ם ניגון, וואס דער בעל־תפלה זינגט דעם כל מקדש. דער חילוק איז נור וואס דער סאדאגערער האט יא געזאגט תורה ביים טיש, און דער טשארטקאווער האט ניט געזאגט.

און אמאל, גאנץ אין דער יוגענד, ווען ער האט נאך געוואוינט אין פאטאקזלאטי, האט דער טשארטקאווער דוקא געזאגט גאר שטארקע תורות וועלכע האבען פער'חדוש'ט די גאנצע וועלט. ויהי היום, ס'איז געווען אין א שמחת תורה, און דער טיש איז דאמאלס געווען פחדים'דיג, ער האט געדויערט כמה שעות, און דער רבי האט געהאל־טען אין איין תורה זאגען, ממש א מעין הנובע. אלטע חסידים דערצעהלען, אז דאמאלס זענען נתגלה געווארען כמה סודות התורה, אזעלכע ענינים, וואס דער דור איז לחלוטין גאר ניט ראוי געווען צו הערען.

צום לעצט האט דער רבי נאך געזאגט

סך הכל 27 יאהר, אבער ער האט זעהער א צו־ציהענדע רעדנער־קראפט און פערזענליכקייט. זיין בילדונג און ערפאהרונג פאסען איהם אויס־געצייכענט פאר יענער ארבייט. זאל, עס דא דערמאהנט ווערען, אז הגם אן אמעריקאנער אין בעסטען זין פון ווארט, איז מר. סאנדבערג איי־נער פון די בעסטע יודען וואס וואשינגטאן פער־מאגט, און איז פעראינטערעסירט אין פיעל יו־דישע ענינים.

די פראגען וועגען די בעציהונגען צווישען נארד און זיד אמעריקא איז איינע פון די וויכ־טיגסטע און שווערסטע פראבלעמען אין דער פאליטיק פון די פעראייניגטע שטאטען.

גלייכבערעכטיגונג און אמנעס־טיע.

בשעת די רוסישע דומא, וואס בעשטעהט מעהרסטענטייל פון רעאקציאנערען און פחדנ'י־שע אקטאבריסטען האט ערשט ניט לאנג אבגע־ווארפען די רעזאלוציע וועגען גלייכבערעכטי־קייט פאר אלע אונטערדריקטע פעלקער, וועלכע לעבען אין רוסלאנד און האט נאך דערצו גע־מאכט א חילוק צווישען „טרייע" און „ניט טרייע" בירגער, אין דער זעלבער צייט האט א וויכטי־גער צוזאמענפאהר פון די אזויגערופענע מילי־טער־אינדוסטריעלע קאמיטעטען אנגעוויזען דער רעגירונג און דעם גאנצען לאנד אנ'אנדער ווענ.

צווישען די פערשיעדענע פראקטישע רעזא־ליוציעס און בעשלוסען, וואס דער צוזאמענפאהר האט אנגענומען און פערלאנגט, אז די רעגיע־רונג זאל זיי תיכף ומיד דורכפיהרען אין לע־בען, געפינען זיך אויך צוויי בעדייטענדע פא־ליטישע מאמענטען: די רוהיגע און זאכליכע אינדוסטריעלער און סוחרים האבען פערלאנגט גלייכבערעכטיגקייט פאר אלע נאציאנען און אמניסטיע פאר די פאליטישע פערברעכער.

א ווארט פונ'ם פאטער, דעם ריזנער ז"ל, א פירוש אויפ'ן פסוק „זאת התורה לעולה ולמנחה לחטאת ולאשם", אז דאס מין „תורה זאגען" ביים טיש, קען אמאל חשוב זיין ביי השם יתברך ווי א „קרבן עולה" אדער א „מנחה" טיילמאל אבער קען עם פאר'ן „זאגער" בעט־ראכט ווערען פאר א חטאת (זינד) און אן אשם (שולד). מען דארף וויסען ו ו א ס צו זאגען, ו ו ע ן צו זאגען, און ו ו י א ז ו י צו זאגען.

„און איך זאג, האט דער טשארטקאווער דאמאלס מסיים געווען די טיש תורה, אז ס'איז פערהאנען „עיי"ן פנים לתורה" (זיבציג'ערליי אופנים ווי אזוי מען קען אלץ אויסטייטשען די תורה). איין פנים פון די זיבציג איז שתיקה (שווייגען) „סיג לחכמה שתיקה".

און פון דאמאלס אן האט, ער מעהר קיין תורה ביים טיש ניט נעזאגט כל ימי חייו.

ענדע קומט). יצחק אבן.

זיי זענען געקומען צו די דאזיגע החלטות ניט צוליעב אבסטראקטע פאליטישע אידעאלען, נאר פשוט דורך פראקטישע בעטראכטונגען, זוכענ־דיג מיטלען, ווי אזוי איינצוארדנען דאס מלוכה־לעבען, ווי אזוי צו רעגולירען די מלחמה־בע־דערפענישען און לינדערן די גרויסע נויט, וואס איז ענטשטאגען דורך דעם שטראם פון מילי־אנען היימלאזע.

זיי האבען דעריבער בעשלאסען:

„זיך משתדל זיין, אז אלע אינהאבער פון אונטערנעהמונגען, וואס ווערען עוואקואירט פון די שטעדט, וועלכע עס דראהט א געוויסע גע־פאהר, ווי אויך אלע פערזאנען פון טעכנישען פערסאנאל, די ארבייטער, בעלי מלאכות און זייערע פאמיליען זאלען בעקומען וואוינריכט אין גאנץ רוסלאנד, צוליעב וואס מוז געענדערט ווערען דער איצטיגער אונפראקטישער סדר צו בעשטעטיגען די פערזענליכקייטען פון די עווא־קואירטע, ווי עס מוזען אויך אבגעשאפט ווע־רען אלע בעגרעוצונגען אין בעוועגונגס־פריי־הייט, וואס עקזיסטירען פאר די יודען, וועלכע געהערען הויפטזעכליך צו דער עוואקואירטער בעפעלקערונג פון'ם צפון מערב'דיגען קאנט: די יודען — אונטערנעהמער און אינדוסטריעלער פון די עוואקואירטע פלעצער זאלען האבען דאס רעכט צו קויפען און נעהמען אין ארענדע די נויטיגע אונבעוועגליכע גיטער און בעקומען אין די נייע פלעצער „פראמיסלאוויא סווידע־טעלסטווא".

עכט רוסיש.

דער קיעווער דעפוטאט א. סאווענקא האט ערהאלטען פון דער צייטונג „קיעווסקאיא מיסל" א בריעף, אז לויט דעם בעפעהל פונ'ם נאטשאל־ניק פון קיעווער מיליטער קרייזס־שטאב איז די קיעווער צייטונגען פערבאטען צו דרוקען די רעדעס פון די דומא־דעפוטאטען, וואס געהערען צו די לינקע פראקציעס. אזוי ווי דער בעגריעף „לינקע פראקציע" איז זייער אונקלאר און אונ־בעשטימט ווערען איינפאך פערבאטען אלע רע־דעס פון די לינקע דעפוטאטען.

סאווענקא וויל אריינטראגען א אנפראגע וועגען דעם זאנדערבארען בעפעהל פון קיעווער שטאב־שעף, וועלכער שטעלט אונטער א צענ־זור די רעדעס פון די פאלקס־פערטרעטער.

ווי עס שטעלט זיך ארויס האט מען אין פיעל רוסישע פראווינץ־שטעדט פשוט פערבאטען אבצודרוקען די רעדעס פון די לינקע דעפוטא־טען.

געפאלען מיליוקאוו'ס זון.

אויפ'ן שלאכטפעלד אין רוסלאנד איז געפא־לען דער 22 יאהריגער זון פון דעם בעקאנטען רוסישען פאליטיקער פ. נ. מיליוקאוו.

דער צווייטער זון פון מיליוקאוו'ן געפינט זיך אויך אין דער ארמעע.

די נייע היימלאזע.

דער מיטגליעד פון גאסוד. דומא נ. מ. פריד־מאן האט בעקומען פון ווילנא די פאלגענדע טעלעגראם:

— „צוליעב מיליטערישע אורזאכען ווערט אונזער געשעפט, וואו מיר ארבייטען אריבער־געפיהרט קיין פעטראגראד. מיר — 59 פריקאז־טשיקעס, בוכהאלטערן און ארבייטער בלייבען אהן שום מיטעל צום לעבען, פערגרעסערענדיג די אונגעוועהנליך גרויסע ארמעע פון ארבייטס־לאזע. מיר בעטען אייער שטיצע."

„דער פערסאנאל פון געזעלשאפט איסערליג".

רעפארמען אין רוסלאנד

ווי „בירזשעוויא וויעדאמאסטי" טיילען מיט האט די רוסישע רעגירונג בדעה צו מאכען גרוי־סע ענדערונגען אין דער העכערער אדמיניסט־ראציע פון לאנד.

דער נייער מיניסטער פירסט שטשערבאטאוו האט די טעג איבערגעגעבען טעלעגראפישע בע־פעהלען צו אכט גובערנאטערען, אז זיי זאלען תיכף דערלאנגען בקשות וועגען דימיסיעס, דאס הייסט, אז זיי ווערען איינפאך אראבגעזעצט פון זייערע שטעלעס, נאר דאס ווערט געמאכט אין א פארם פון דימיסיע. אויסער די אכט וועלען אין גיכען בעזייטיגט ווערען נאך צעהן אנדערע גובערנאטארען — און דערמיט וועט מעגליך ווערען לייכטער דורכצופיהרען די געפלאנטע רעפארמען.

פאר די היימלאזע

אויף א דרינגענדער זיצונג פונ'ם רוסישען מיניסטארען־ראט איז בעטראכט געווארען די בקשה פונ'ם קאמיטעט פון דער פירשטען טאט־יאנא ניקאלאיעוונא, וועלכער בעט אסיגנירען 3 מיליאן רובל אויף צו העלפען די היימלאזע, צווישען אנדערע אויך דעם יודישען הילפס־קא־מיטעט פאר די היימלאזע. די בקשה איז ער־פיהלט געווארען.

די אנדער בקשה פונ'ם קאמיטעט צו ערלוי־בען עפענען איבער גאנץ רוסלאנד א זאמלונג פאר די היימלאזע יודען איז אויך ערפיהלט גע־ווארען, נאר מיט'ן תנאי, אז זאמלען זאל מען נאר צווישען יודען.

פון היעגען טעאטער.

נאך א לאנגער הפסקה וועט דאס קאפענ־האגענער פובליקום וויעדער האבען די מעגליכ־קייט צו פערוויילען זיך אנ'אווענד. גארדינס שטיק, וואס ווערט אין גיכען אויפגעפיהרט דורכ'ן דיליטאנטען פעראיין געהערט צו איינע פון די געלונגענסטע ווערק זיינע.

מיר האפען, אז דאס פובליקום וועט בעזו־כען די אינטערעסאנטע פארשטעלונג.

די אויפגאבע פון סקאנדינאווישע יודען.

II

עס איז אייגענטליך זעהר שווער צו פארמו־לירען, אין וואס דארף באשטעהען די פערמיט־לונגס־ראליע פון דעם סקאנדינאווישען יודענטום. עס איז זעהר שווער, ווייל ביז היינט זענען מיר דאך נישט אימשטאנד צו פארמולירען גענוי אפילו דאס פראגראם פון דער יודישער פאליטי־שער ארבייט בנוגע צו דער לאגע פון דעם רו־סישען יודענטום — אין צוזאמענהאנג מיט דעם אדער יענעם רעזולטאט פון דער מלחמה. דאס קלינגט אפשר ווילד, נאר מיר מוזען דאך ארויס־זאגען אפען, אז די יודישע געזעלשאפט אין רוסלאנד איז אויף אזוי פיעל פערנומען מיט ארגאניזירען „גיכע הילף" פאר די רואיניר־טע פאלקס־מאסען, דאס עס בלייבט גאר ניט קיין צייט און קיין מעגליכקייט אויסארבייטען און דורכפיהרען דאס נויטיגע פראגראם פון ברייטער און ערנסטער ארבייט.

א בעקאנטער יודישער כלל־טהוער האט דא ניט לאנג געזאגט מיט גרויס פערוואונדערונג:

— איך פערשטעה דאס ניט. שוין העכער פון אכט חדשים רעדט מען אלץ וועגען דעם, וואס קומט פאר אין רוסלאנד. איז דען דאס מעגליך, אז א פינף־אכט בעקאנטע יודישע פא־ליטיקער פון רוסלאנד זאלען ביז אהער ניט דורכפאהרען זיך קיין אמעריקא און עס זאל א סוף ווערען פון די דאזיגע רעד...

צום אומגליק מוז מען זאגען, אז קיין איינ־ציגער מענש האט ניט געקענט פאהרען. אלע זענען פערנומען אויפ'ן ארט מיט פראקטישער הילפס־ארבייט און אפילו צו דער ארבייט פעה־לען די נויטיגע קרעפטען...

פון דעם דאזיגען פאקט, מיינען מיר, איז קלאר די ערשטע און די וויכטיגע אויפגאבע פון דעם סקאנדינאווישען יודענטום.

די גאנצע שטימונג, דאס גאנצע בילד פון דער יודישער לאגע אין אייראפא, די בעציהונ־גען צווישען רוסלאנד, ענגלאנד און פראנקרייך — וועגען דעם איז מען אין סקאנדינאוויען אינפארמירט בעסער ווי ערגעץ וואו אין אנ'אנ־דער ארט פון אייראפא. און דערפון מוז אויפ'ן בעסטען אופן אינפארמירט זיין דאס אמעריקא־נער יודענטום. דאס מוז געשאפען ווערען נור דורך אונמיטעלבארע, פער־זענליכע פערבינדונגען. און דאס דארף ברענגען צו דער ארגאניזאציע פון א ספעצעילער יודישער אינ־סטיטוציע פון יודישע פאר־שטעהער פון אלע נייטרא־לע לענדער — אמעריקא, די לענדער פון סקאנדינאוויען, האלאנד, שווייץ.

די דאזיגע אינסטיטוציע וועט פארמעל און פאקטיש אונאבהענגיג זיין פון די מלוכות, וועל־כע האלטען מלחמה, און וועט אימשטאנד זיין פארבערייטען אלץ, ואס איז נויטיג צו דער צייט פון פריעדענס־קאנגרעס: צו שאפען פערבינדונ־גען, פאליטישען אי נפלוס, שוץ...

דאס שאפען פון אזא מין ארגאניזאציע וועט שוין ממילא בעדייטען דאס דורכפיהרען פון א וואסער עס איז בעשטימטער יודישער פראגראם.

דאס קאן אבער געשאפען ווערען נאר דורך דעם סקאנדינאווישען יודענטום, ווייל נאר דאס דאזיגע יודענטום פיהלט אונמיטעלבאר די ליי־דען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין רוס־לאנד, ווייל נאר דאס יודענטום איז אימשטאנד צו שאפען היינט די פעסטע און בעסטע פער־בינדונג מיט אמעריקא.

עס איז גרינג צו בעגרייפען, אז מיר קענען דא ניט רעדען גענוי פון א גאנצער רייהע פרינציפיעלע און פאליטישע פראגען, וואס קו־מען אין בעטראכט, בעת מען שטעלט זיך פאר די בילדונג פון דער געווינשטער ארגאניזאציע.

דער הויפט־געדאנק אבער איז גאנץ קלאר:

— מען דארף זיך תיכף נעהמען צונויפ־בינדען די צוריסענע און צוסאלענע שטיקער פון דעם יודישען פאלק.

בן אליהו.

פון דעם ניו־יארקער לעבען.

אויפן לצעטען מיטינג פון די געווערקשאפטען איז א קאמיטעט פון שלום אש, אברהם רייזען און קאפלאן געקומען אין נאמען פון דער הילפס־קאנפערענץ פאר די אידישע מלחמה־קרבנות אין אייראפא, און געבעטען, אז די געווערקשאפטען זאלען זעהן העלפען מיט ווי־פיעל מעגליך צו שאפען גענוג געלד־שטיצע אין דעם איצטיגען אונגליק, וואס איז בעפאלען דאס אידישע פאלק.

דער מיטינג האט דעם קאמיטעט זעהר ווארעם אויפגענומען און א קאמיטעט פון 5 איז אויפ'ן ארט ערוועהלט געווארען צו זעהן העל־פען אין דער וויכטיגער ארבייט.

דער היגער נאציאנאלער ארבייטערקאמיטעט פאר אידישע רעכט האט ארויס־געלאזען פאלגענדען אוירוף.

„צו אלע אידישע ארבייטער ארגאניזאציעס.

עס איז אייך אלעמען בעקאנט דער בעשלוס פון דעם נאציאנאלען ארבייטער קאמיטעט פאר אידישע רעכט צוניפרופען א צוזאמענפאהר פון אלע אידישע ארבייטער ארגאניזאציאנען פון גאנצען לאנד.

דער דאזיגער צוזאמענפאהר וועלכער וועט אבגעהאלטען ווערען אין ניו־יארק שבת און זונטאג, דעם 4 טען און 5 טען סעפטעמבער, וועט דארפען פראקלאמירען פאר דער גאנצער וועלט די נאציאנאלע פאדערונגען, וואס די אי־דישע ארבייטערשאפט שטעלט ארויס אין דער איצטיגער צייט; דער דאזיגער צוזאמענפאהר וועט דארפען אנצייכענען די ליניעס פון דער ווייטערדיגער ארבייט פון דער ארגאניזירטער אידישער ארבייטערשאפט, לויט וועלכע דער קאמפף פאר בירגערליכע, פאליטישע און נאצי־אנאלע רעכט פאר אונזער פאלק זאל אנגעפי־הרט ווערען, וועט דארום ערוועהלען איהרע פארשטעהער, וועלכע זאלען דערנאך פיהרען דעם קאמפף, לויט די פון דעם צוזאמענפאהר אנגצייכענטע ליניעס, און מיט דעמאנסטראטיווען כח וועט די קאנווענשאן דארפען אויפוועקען דאס געוויסען פון אמעריקאנער פאלק, וועלכער זאל דורך דער קראפט פון דער אמעריקאנער עפענטליכער מיינונג העלפען די אידישער מאסען אין קאמפף פאר זייערע מענשליכע און אידישע רעכט.

כדי די קאנווענשאן זאל ניט פערפעהלען איהר ציעל, מוז יעדע שטאדט וואו נאר עס גע־פינט זיך א בעדייטענדע אידישע ארבייטער־אר־גאניזאציאן, שיקען איהרע פערטרעטער. עס טארען ניט גענומען ווערען אין אנבעטראכט קיין צייט־פערלוסטען, געלד — אדער אנדערע שוועריגקייטען. די אויפגאבע איז אזוי גרויס, אז קיין שטערונג טאר ניט זיין שטארק גענוג אבצוהאלטען אידישע ארבייטער־ארגאניזאציאנען צו זיין פערטראטען ביי דיעזער היסטארישער קאנווענשאן.

מיר רופען דעריבער צו אלע ארגאניזירטע ארבייטער, זיי זאלען גלייך מאכען אלע נויטיגע הכנות צו דער קאנווענשאן, און מיר זיינען אי־בערצייגט, אז אונזער רוף וועט ניט בלייבען קיין קול קורא במדבר. מיר זיינען אין דעם איבער־צייגט, ווייל מיר קענען אונזערע ארבייטער מאסען. מיר ווייסען, אז זייערע הערצער זיינען פערוואונדעט דורך דעם גרויסען פאלקס־אומגליק. מיר ווייסען ווי טיעף זיי פיהלען דעם גרויסען פאלקס־צער. אונזערע ארבייטער מאסען וויי־

דער טשארטקאווער רבי

דער טשארטקאווער ז"ל איז קיינמאל ניט אריינגעקומען פרייטאג צו־נאכט צום טיש פרי־הער ווי זייגער צוועלף, ווייל ער פלעגט הא־בען גרויסע הכנות צום טיש. די הכנות פלעגען דויערען דריי שעה רצופים. דאמאלס האט קיין נברא ניט געטארט אריינקומען אין זיין חדר מיוחד, כדי איהם ניט מבטל צו זיין פון דער עבודה, און ניט גורם זיין ער זאל מסיח דעת זיין אפילו אויף א רגע. טאמער האט זיך אבער געטראפען, אז דורך א סיבה האט ער מסיח דעת געווען, און די הכנה מיט די כונות זענען איבערגעהאקט געווארען, איז ער מעהר ניט אריינגעגאנגען צום טיש.

ווען דאס האט געהאט געטראפען דאס ער־שטע מאל, האבען די חסידים געהאט דערפון זעהר גרויס צער, קלערענדיג, מי יודע וואס דאס קען עפיס בעדייטען.

צום שלש סעודות האבען זיך דאמאלס די גרויסע חסידים אריינגעשטופט אהן רשות, אינ'ם רבינ'ס חדר.

„פערלאנגט איהר אפשר משקה?" האט זיי דער רבי געפרעגט.

ניין, הייליגער רבי, האט איינער פון זיי געענטפערט. מיר זענען מלא צער, ווייל מיר האבען ניט געהאט די זכיה, צו זעהן דעם רבי'ן פיהרען דעם שבת'דיגען טיש. כמה חסידים פון מרחקים קומען דאך אהער מיט שווערע יגיעות, ניט צוליעב א בקשה, נור כדי צו זעהן דעם רבי'ן ביים טיש, און זיי וועלען מוזען אהיים פאהרען אהן אן עונג שבת."

„וואס זאל איך טהון? האט זיי דער רבי געענטפערט. איך האב דוקא געהאט א גאר גרויסע הכנה צום נעכטיגען טיש. האט זיך אבער געמאכט א מכשול און איך האב מסיח דעת גע־ווען. די ערשטע הכנה איז בטל געווארען, און פאר א צווייטע איז שוין מעהר קיין צייט ניט געווען.

„און וויסען מוזט איהר, אז אהן הכנה קיין שום עבודה קיין ווערטה ניט. אפילו השם יתברך האט געהאט גרויס הכנה פאר „מתן תורה", די תורה וואלט זיך אייגענטליך בעדארפט אנ־הויבען מיט די „עשרת הדברות". נור ווי דען? פון „בראשית" ביז די פרשה פון „מתן תורה", איז אלעס נור געווען הכנה צו די „עשרת הדברות". איבערדעם שטעהט אינ'ם פסוק פאר די עשרת־הדברות": „וידבר אלהים את הדברים האלה, דאס וואס השם יתברך האט גערעדט דיע־זע ווערטער, פון בראשית ביז די עשרת־הדברות, איז אלץ נור געווען אן הכנה כדי „לאמר, אנכי ה' אלהיך" כדי ער זאל קענען זאגען צו אונז: אנכי ה'. אהן הכנה קען מען קיין שום הייליגע עבודה ניט טהון".

און די עבודה ביים טיש איז מורא'דיג, מען זעהט בחוש א מצב פון „התפשטות הגשמיות" דער רבי זיצט ווי א סטאטוע, די לינקע האנד אנגעשפארט מיט'ן עלענבויגען אויפ'ן טיש אונ־טערהאלטענדיג דעם שטערען, גיט זיך קיין ריהר צו געבען.

אבער די שארפע אויגען פון די חסידים זעהען, דאס דער גאנצער גוך ציטערט גלייך ווי ער וואלט געווען עלעקטריזירט. אלע מיניס העלט זיך א טיעפער קרעכץ פערבונדען מיט די ווער־טער „הייליגער רחמים". און אזוי ווי א ווידער־קול דערהערט זיך פון אלע זייטען און פון אלע הערצער, ארויסרייסען א בשותפות'דיגער טיע־פער, האלב אין זיך דערשטיקטער קרעכץ. דער רבי האט דעם גאנצען עולם מעורר בתשובה געווען.

די מנהגים ביים טיש זיינען כמעט דיזעלבע וואס איך פלעג זעהן אין סאדאגארי. שטיל זינגט זיך דער רבי דאס זעלבע ניגון'דעל פול מיט דבקות. וועלכעס צופט ביי דער נשבה ווי ניט

Jüdische Volkszeitung № 200 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מאנטאג ה׳ אלול תרע״ה (16 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די לאגע אויפ׳ן באלקאן־האלבאינזעל.

עס וועט ערווארטעט דארטען וויכטיגע געשעהענישען.

פון גריכענלאנד

בערלין. פון אטהען טעלעגראפירט מען צו „טאגעבלאט": מען גלויבט דא, אז גלייך ווי דער גריכישער פארלאמענט וועט זיך פערזאמלען, וועט דאס מיניסטעריום גונאריס דעמיסיאנירען און דער קעניג קאנסטאנטין וועט פארשלאגען וועניצעלאז צו בילדען א נייעם קאבינעט.

דער גריכישער פארלאמענט איז א־נגערופען געווארען אויף מאנטאג זעם 16 אויגוסט.

דער קעניג קאנסטאנטין האט געהאט א געשפרעך מיט וועניצעלאז, וואס האט געדויערט 2 שעה נאכאנאנד. ווען וועניצעלאז איז ארויסגעגאנגען פונ׳ם קעניגליכען שלאס איז ער בעגריסט געווארען פון א גרויסען המון, וואס האט איהם ערווארטעט ביים שלאס.

די גריכישע רעגיערונג האט אי־נגערופען די רעקרוטען פון יאהר 1915.

בולגאריען און טערקיי.

פאריז, 15־טען אויגוסט. די פערהאנדלונגען צווישען בולגאריען און טערקיי בנוגע דער דעמאטיקא־ליניע האבען, ווי ס׳שיינט ניט געפיהרט צו קיינע פאזיטיווע רעזולטאטען.

אין די דיפלאמאטישע קרייזען געהען קלאנגען, אז בולגאריען וועט זיך ניט אבשטעלען אויף א האלבען וועג און וועט לייזען דיעזע פראגע גאנץ פשוט: וועט אקופירען די אויבענ־ערמאהנטע ליניע.

איטאליען — טערקיי.

פאריז, 15־טען אויגוסט. א קארעספאנ־ענט פון א פראנצויזישער צייטונג טעלעגראפירט פון רוים: ווי איך האב זיך דערוואוסט פון א זיכערער קוועלע, גרייטן זיך צו איטאליען צו אבשיקען אייניגע טראנספארטשיפען צו די טערקישע האפענס אין קליין־אזיען, כדי אבצונעהמען פון דארטען די איטאליענישע בירגער.

פון טערקיי.

רוים, 15־טען אויגוסט. די לייטער פון דער יונג־טערקישער פארטיי האבען אבגעהאלטען א זיצונג, וואו מען האט געדיסקוטירט די בעציהונג פון טערקיי צו איטאליען. דער קריעגס מיניסטער ענווער פאשא האט געפאדערט אי־בעררייסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט איטאליען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 15־טען אויגוסט. (אפיציעל). דארטען, וואו גענעראל פעלדמארשאל הינדענבורג׳ס מחנות שטעהען איצט ענטוויקלען זיך נייע קאמפפען נעבען אלעשאוו קופישקי, וועשינטי און נעבען באווארסק, ביי קאוונא האבען אונזערע אנגריפס־מחנות עראבערט דעם בעפעסטיגטען וואלד ביי דאמיניקאנקא און דערביי גענומען 350 געפאנגענע.

אין צפון פון נאוועגעארגיעווסק האבען מיר געשטורעמט א פאדערשטע פיינדליכע פאזיציע, דערביי האבען מיר גענומען געפאנגען 1800 מאן און 9 אפיציערען.

גענעראל פעלדמארשאל, פרינץ לעאפאלדס מחנות דערנעהענטערען זיך דעם בוג אין מזרח פון סאקאלאוו. אין מערב פון דער ליניע לאסיץ־מענזירשע האט דער שונא אנגעהויבען ארויסצו־ווייזען אקטיוויטעט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 15־טען אויגוסט. (אפיציעל) אין דער געגענד נעבען יאקאבשטאט, דווינסק און ווילקאמיר האט דער שונא געוואלט אבשטעלען אונזער אפענסיוו. די קאמפפען ווערען פארטגעזעצט.

ביי קאוונא האבען אונזערע מחנות אבגעשלאגען אלע פיינדליכע אנגריפען. די ארטילעריע קאמפפען דויערען דארט.

ביי נאוואגעארגיעווסק זענען די לעצטע טעג פארגעקומען ארטילעריע קאמפפען און קלענערע אינפאנטעריע צוזאמענשטויסען.

אויפ׳ן לינקען זייט פון בוג זענען פארגעקומען פערביטערטע קאמפפען ביי סעדליעץ און לוקאוו.

האלאנד איז גרייט

די האלענדישע צייטונג „זאלייל דו מידי" שרייבט: האלאנד איז איצטער פולשטענדיג גרייט צו א מלחמה. די מאבילזירטע האלענדישע ארמעע דערגרייכט ביז 400.000, וואס זענען פלאצירט ביים גרעיעץ.

די ארמעע האט גענוג מוניציאן און קאנסערווען, וואס איז איינגעקויפט געווארען אין ענגלאנד און אמעריקא.

א וויכטיגער מיניסטער ראט

מיונכען. 15־טען אויגוסט „מיונכענער נאכריכטען" טיילט מען מיט, אז אין בוכארעסט (רומעניען) וועט היינט פארקומען א מיניסטער־ראט אונטער פארזיץ פון קעניג, די צייטונג בעמערקט אז דיעזע זיצונג האט זעהר א גרויסע בעדייטונג, ווייל דארטען וועלען בעהאנדעלט ווערען זעהר וויכטיגע פראגען פון אויסערליכער פאליטיק.

העפטיגע קאמפפען ביי די דארדאנעלען

פאריז 15־טען אויגוסט. (אפיציעל) ביי די דארדאנעלען דו ענגלישע מחנות האבען געהאט ערפאלג און זענען געגאנגען פארווערטס ביי דער סובלא־בוכטע. ווייטער צו דרום צו האבען די זעלבע מחנות געוואונען די געגענד ביי קאבא־טעפע, וואס איז זיי נאך א רייהע קאמפפען געלונגען צו עראבערען די בערג סאריבאר. דארטען האבען זיי גענומען איבער 650 טערקען געפאנגען און עראבערט 9 פולעמיאטען.

האטעל קאנג
פרעדעריק
ביי ראטהויזפלאץ 27 — 25 Vestervoldg.
מאדערטע ביליגע פרייזען.

בעקאנטמאכונג

שבת דעם 28־טען אויגוסט אום האלב 9 אוועד, וועט אויסגעפיהרט ווערען

„די נשמה כאפער׳ס״

Østerbros Teater, Ryesgade 106.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

א לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט א פראלאג פון יעקב גארדין.

בילעטען צו בעקומען אין דער „יודישער פאלקצייטונג״ — ביי הר׳ בארענשטיין, אדעלגאדע 50 — ביי הר׳ דאנאוויטש, פילעסטערגעד 78 — אויך ביי אלע מיטגלידער פון פעראיין

באל ביז 4 אוהר.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערראראט „אוכניקאן״. קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער קוואליטעט כוונ׳ס הערראן „אקוסט קאן״ ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד, פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam n. Vesteborg. 22 Tlf. 792.

אייניציגער פערטרעטער פאר ס. אמעריקע אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהר קלייגע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8022 *Mosedalsvej 5. Valby* *Te 893 y*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ר שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודן. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש אין מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

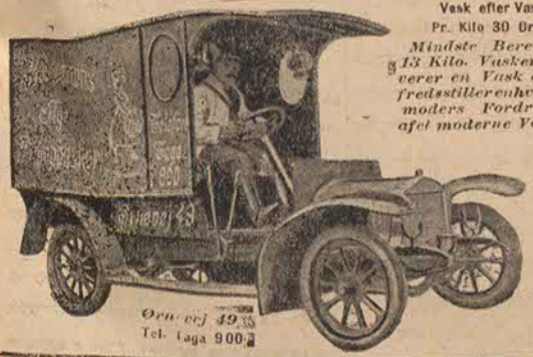

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 3 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Hustruers Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9 אירעס 65 אהן 50

MØBLER

ווער ווייל שפארען געלט? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטל"ך פון 2 ביז 5 קראנען.

מיר גראטוליראן הערצליך.

הער אונד פרוי שוואראצמאן אין מאלמע צו זייער נייע געבארענע טאכטער.

הר. סעקונדע און פאמיליע אהן באראש.

קאפענהאגען.

Pris 75 Øre pr $\frac{1}{2}$ *k.g.*

כשר פעקס אויס כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א פעהיגער באדלער

ווערט געזוכט. בלענדאמסווי 46 א. 3 זאל רעכטס

1־טע קלאס. ביליגע שליכערייען

פירמס אויס אלערליי פפערי ארבייט און רעפאראציעס פיזקכלין אין ביליגע. פערקויפט עכט שאלעק שטרען. מעסער, גרויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער כון די בעסטע קוואליטעטען זיי זקדר ביליגע פרייזען גלווען פילייכטער ווי 92 סט.

ווענעטאריישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

אין מנין.

קראנפרינסעסגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקסקיך דאוונענטמען שחרית האלב זיעבען מנחה דוחי פיערטעל ויעבען אן שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

אקאלענדאר (לוח)

פארן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אירעס.

Heiman Nørregade 41.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען אן קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 אן אוועך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע באסקאלין פילען שטארקע

ארן אבאוסגעצייכענטער און ביליגער אבפ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטעלין אן פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidendes Trykkeri Nørregade 7

גופא האבען די יודען געקראגען בלויז 10 קא־
פיקעס פער קאפ.

„די סומע פון 15 טויזענד רובל איז געגע־
בען געווארען פון דעם דערמאהנטער קאמיטעט,
וואס האט מעגליך געמאכט אינצווארדנען ארום
2000 אנטרונענע יודען אין דער נאהנטער נאכ־
בארשאפט פון וואַרשא. דיעזע הילף פון דער
פוילישער קאמיטעט צו גונסטען די ליידענדע יו־
דען וועלכע שטארק געשעצט אין יודישע קרייי־
זען.

„וואס אנבעלאנגט די פראגע פון פערזענלי־
כער גרויזאמקייט געגען אידען, וועגען וועלכע
די אידישע פרעסע אין אמעריקא האט געשרי־
בען, זיינען זיי לויט דער מיינונג פון א וויכטי־
גען מיטגליעד פון דער וואַרשאווער קהלה
שטארק איבערגעטריבען. לויט דער מיינונג פון
דער זעלבער פערזון האבען דיעזע מיטיילונגען
פון די אמעריקאנער יודישע צייטונגען בלויז
געהאלפען פערערגערן די אידישע לאגע. די
זעלבע פערזון בהויפטעם עס. אז שרייט זענען
געגומען געווארען צו קריגען קאפיעס פון די
ארטיקלען וועלכע זענען ערשיינען אין דער
אמעריקאנישי־יודישער פרעסע און די נעמען פון
די פערזונען, וועלכע האבען געגעבען דיעזע
אינפארמאציע וועגען פיעלגוואלדטהאטען געגען
פוילישע אידען".

די דאזיגע אפיציעלע מיטיילונג פון דעם
וואשינגטאנער מלוכה דעפארטאמענט איז אינ־
טערעסנט צוליעב צווייי הינזיכטען:

זי בעווייזט ערשטענס, אז דער אמעריקא־
נער קאנזול אין וואַרשוי איז אבסאלוט
ניט אינפארמירט מיט דעם וואס איז פארגעקו־
מען אין פוילן. דער גירוש פון מ א ג ע ל־
נ י צ י איז אייגנער פון די ניט בעדייטענדסטע
„אינצידענטע". דער וועלכער איז מודיע וועגען
דעם גירוש פון מאגעלניצ און טייל נאר נישט
מיט וועגען דעם גירוש פון ז ש י ר א ד א ו י,
שטאדט צו שטאדט און פון קאנט צו קאנט. הא־
בען מענשען. אליין אויך, כ'לעבען, נישט קיין
גבירים — געטהון וואס זיי האבען נור געקאנט
צו פערלייכטערען אונזער טיפען שמערץ. ווער
עס האט געגעבען עסען און טרינקען, ווער עס
האט נעשענקט א נעניצטען מלבוש, ווער עס
האט דערלאנגט א קישעלע צו־קאפענס, א קאלד־
רע צוצודעקען זיך.

דער איין פעטער פון אמעריקא רופט זיך
כמעט נישט אב.

אפשר מיינט איהר, ער וויים נישט. וואס
פאר־א אומגליק עס האט פאסירט אונזער משפחה?
— אוי וויים ער!

דער פעטער איז בטבע א ששיקאווער מענש,
ער האט ליעב אלץ צו וויסען. און מיר'ן איהם
טאקי נעשריעבען אויך, אזוי נעשריעבען, אז
ער זאל אפיי'ל האבען דארטען אונטער זיין
אמעריקאנער מאניטקע א זילבערנעם דאלאר
אנשטאט א הארץ, האט עס אויך נעדארפט צו־
שמאלצען וועדען פון צער. מיר האבען אריוס־
געפיגען, אז אזא שטאדט וי וילנא פול
מיט נעזונדע, גוטע ארבייטער וועלכע וואלטען
מיט אלע קרעפטען העלפען זייער פאטערלאנד,
איז די צרה אבער, וואס זיי זיינען יודען, און
אזוי ווי פריהער טארען זיי ניט אריוספאהרען
פון דער „טשערטא". איז דאס ריכטיג? טהוט
דאס די רעגירונג צוליעב די אינטערעסען פון
לאנד? דערויף מוזען מיר ענטפערען: ניין.
דאס איז ניט קיין פאליטיק פון רוסישען פאלק,
נאר די פאליטיק פון אזעלכע מענשען, וועלכע
גרייטען אן פריהער א „שויר לעזואל", אויף
וועמען ארויפצוואַרפען דעם שולד אין פאל
אז עס וועט זיין א נידערלאגע.

קליינע נאטיצען.

אין פאריז איז געשטארבען דער ס ע נ א־
ט א ר פערדינאנד דרייפוס.
דער פערשטארבענער איז געווען א ברודער פון
גאסטאן דרייפוס. דעם פרעזידענט פון דער פא־
ריזער בערזע. ביי דער קבורה איז געווזען דער
פרעזידענט פון דער פראנצויזישער רעפובליק.

די בעקאנטע בודאפעשטער צייטונג „אץ
עסט" בריינגט פאלגענדע פרטים וועגען דער
ערשבערונג פון לעמבערג.

ביי א שטארקען קאמף. וואו עס האבען
אנטייל גענומען 400 פוילישע יודען אלע לאנד־
שטורמיסטען מיט לאנגע בערד אין מאות. האט
מען געגעבען א בעפעהלנישט צו טרייבען זיי
אין קאמף, אויך זיי וועלען ביים שטורם בליי־
בען הינטער דעם פראנט.

בעת דער שטורם אבער האט זיך אנגעהויבען
האבען די יודען מיט דער גרעסטער בעגייסט־
רונג א וועהרף געטהון זיך געגען דעם פיינד מיט
די טפילים־רימען אויפן קאפ אין געשריי „שמע
ישראל".

די יודען האבען געקעמפט ווי אמת'ע פאל־
דאטען. ניט קוקענדיג אויפן שרעקליכען פייער
פון דעם פיינד'ס ארטילעריע.

Lad Deres Tøj Vaske
efter Vægt
Emdrup Dampvaskeri
Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361
PRISLISTE.
8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vrid.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring
og Maskinatrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —
Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag alet i Byen.

רוסישע זארגען און יודישע צרות.

פאריגע וואך האט זיך געעפענט אין פעטרא־
גראד דער צוואמענפאהר פון פערטרעטער פון
פערשידענע קאמיטעטען, וועלכע האבען די
אויפגאבע צו בעזארגען די רוסישע ארמעע
מיט אלע נויטיגע קריגס מאטעריאלען, ווי בע־
קאנט האט מען אין עגגלאנד שוין לאנג גע־
מאכט צו דעם צוועק א ספעציעלען מיניסטע־
ריום אונטער דער לייטונג פון דעם פעהיגסטען
עגגלישען מיניסטער ללא־דזארש. יעצט
האט מען זיך אויך בעזיינען אין רוסלאנד צו
מאביליזירען די נאנצע אינדוסטרי, כדי צו
העלפען די ארמעע צו בעזיגען דעם שונא.
מ'איז געקומען צו דער איבערצייגונג אז די
הויפט סבה פון די לעצטע רוסישע מפלות ליגט
אין דעם וואס עס פעהלט מוניציע.

עטליכע רעדנער האבען בעמערקט, אז מיר
טארפן זיך ניט פערלאזען אויף דאס קריעגס־
מאטעריאל פון אויסלאנד. מיר האבען פון דארט
ערווארט א סך מעהר אבער עס איז גיט געקו־
מען. דערפאר מוזען מיר זעהען אליין צו בע־
שאפען די נוטיגע אמוניציע.

דער וויכטיגסטער רעדנער אויף דעם צו־
זאמענאר דער בעוואוסטער מאסקאווער מיליא־
נער און כלל־טהויער ראבושינסקי. ער האט אנ־
געהויבען מיט א שארפער קריטיק אויף די גאנ־
צע פיהרונג. אין פעטראגראד — זאגט ער —
קען מען נאר א סך רעדען אבער טהאן כמעט
נאר נישט.

אז מען זאל פרעגען ווער איז איצט דער
בעל הבית אין רוסלאנד? וועט מען בשום אופן
ניט בעקומען קיין ריכטיגע תשובה. מיר וויסען
נאר, אז ביי די פעטראגראדער גדולים, הערשט
נאך עד היום דער דיטעקטיוו אינפלוס, זיי זוי־
כען נור כבוד און דאס אלסדינג האט געבראכט
צו די איצטיגע שוועריע פאלגען. ביי אונז טרייסט
מען זיך מיט דעם, וואס רוסלאנד איז א גרויסע
מדינה און וועט נאך אזוי גיך ניט אונטערגעבען,
אבער מיר האבען בישפיעלען
אין דער גשיכטע אז נאך גרע־
סערע לענדער זענען סונאב־
דערגעפאלען.

מיר מוזען האבען אזעלכע פיהרער, וועלכע
זאלען) פעראיניגען דאס נאנצע לאנד
און דאמאלס וועלען מיר קרעפט קענען מנצח
זיין. דער שונא בעדראהט אונזערע וויכטיג־
סטע צענטערס, אך האב שטארק מורא. ענדיגט
ריאבושינסקי, אז בי ז די דעגירונג
וועט אונז רופען צו הילף
וועט שוין זיין צו שפעט
מען דארף צוגרופען בעראטונגען בייט צאר
מון די כלל טהויער, דער פערטרעטער פון וויל־
נא האט אנגעוויזען אויף דעם פאלגענדען אונ־
נארמאלען צושטאנד:

אין דער צייט וואס נאנץ רוסלאנד נויטיגט
זיך אין טעכניקער און ארבייטער און קען זיי
ניט געפינען, איז אזא שטאדט וי וילנא פול
ווייסקיטקי, גראציץ, בעוויזט נאר
אז ער איז ניט פעהיג אדער ווייל ניט אויס־
פארשען ריכטיג די אמת'ע לאגע.

דער קאנסול איז מודיע, אז ער האט זיך
אינפארמירט ביי „א וויכטיגען מיטגליעד פון
דער וואַרשויער קהלה" און ער האט איהם ער־
קלערט, אז די מיטיילונגען פון דער יודיש אמע־
ריקאנער פרעסע וועגען פעלען פון פערזענלי־
כער גרויזאמקייט זענע שטארק איבערגעטרי־
בען.

עס וויזט אויס אז דער אמעריקאנער קאנ־
זול האט זיך אינפארמירט ביי דעם אלטען פרע־
זעס פון דער וואַרשויער קעמיינדע מ. בערג־
סאן אדער וויצע פרעזעס ס. נאטאנסאן.
מעגליך אויך, אז די ידיעות האט ער בעקומען
ביי צווייי צנדערע א ס י מ י ל א ט א ר י־
ש ע מאכערס — ביי די ה"ה ד י ק ש ט יי ן
און א י י ג ע ר. מיר מאכען דערביבער אויפמער־
קזאם די עפענטל יכע מיינונג, אז די דאזיגע
משרתים פון דער פאגראם־אנטיסעמיטישער
פוילישער רעאקציאנערען־ה רה האבען די גאנ־
צייט געהאט א ביטערען קאמפף נעגען
יעדען י ו ד י ש ע ן פערזוך ארגאניזירען זיך
זעלבסטהילף, נעגען דער יודישער נעזעלשאפט
אין רוסלאנד, וואס האט זיך בעמיהט צו שיצען
דאס נעפיינגטע פוילישע יודענטום, נעגען דער
יודישער פרעסע, נעגען אלע יודישע אינסטיטו־
ציעס, וואס האבען נעוואלט ארבייטען אלס יו־
ד י ש א ן ניט פוילישע אינסטיטוציעס...

דערוויייל בעגניגענען מיר זיך נאר מיט די
דאזיגע פאר וועהרער. מיר וועלען זיך אבער
נאך אומקעהרען צו דעם ענין.

רוסישע זארגען און יודישע צרות.

פאריגע וואך האט זיך געעפענט אין פעטרא־
גראד דער צוואמענפאהר פון פערטרעטער פון
פערשידענע קאמיטעטען, וועלכע האבען די
אויפגאבע צו בעזארגען די רוסישע ארמעע
מיט אלע נויטיגע קריגס מאטעריאלען, ווי בע־
קאנט האט מען אין עגגלאנד שוין לאנג גע־
מאכט צו דעם צוועק א ספעציעלען מיניסטע־
ריום אונטער דער לייטונג פון דעם פעהיגסטען
עגגלישען מיניסטער ללא־דזארש. יעצט
האט מען זיך אויך בעזיינען אין רוסלאנד צו
מאביליזירען די נאנצע אינדוסטרי, כדי צו
העלפען די ארמעע צו בעזיגען דעם שונא.
מ'איז געקומען צו דער איבערצייגונג אז די
הויפט סבה פון די לעצטע רוסישע מפלות ליגט
אין דעם וואס עס פעהלט מוניציע.

עטליכע רעדנער האבען בעמערקט, אז מיר
טארפן זיך ניט פערלאזען אויף דאס קריעגס־
מאטעריאל פון אויסלאנד. מיר האבען פון דארט
ערווארט א סך מעהר אבער עס איז גיט געקו־
מען. דערפאר מוזען מיר זעהען אליין צו בע־
שאפען די נוטיגע אמוניציע.

דער וויכטיגסטער רעדנער אויף דעם צו־
זאמענאר דער בעוואוסטער מאסקאווער מיליא־
נער און כלל־טהויער ראבושינסקי. ער האט אנ־
געהויבען מיט א שארפער קריטיק אויף די גאנ־
צע פיהרונג. אין פעטראגראד — זאגט ער —
קען מען נאר א סך רעדען אבער טהאן כמעט
נאר נישט.

אז מען זאל פרעגען ווער איז איצט דער
בעל הבית אין רוסלאנד? וועט מען בשום אופן
ניט בעקומען קיין ריכטיגע תשובה. מיר וויסען
נאר, אז ביי די פעטראגראדער גדולים, הערשט
נאך עד היום דער דיטעקטיוו אינפלוס, זיי זוי־
כען נור כבוד און דאס אלסדינג האט געבראכט
צו די איצטיגע שוועריע פאלגען. ביי אונז טרייסט
מען זיך מיט דעם, וואס רוסלאנד איז א גרויסע
מדינה און וועט נאך אזוי גיך ניט אונטערגעבען,
אבער מיר האבען בישפיעלען
אין דער גשיכטע אז נאך גרע־
סערע לענדער זענען סונאב־
דערגעפאלען.

מיר מוזען האבען אזעלכע פיהרער, וועלכע
זאלען) פעראיניגען דאס נאנצע לאנד
און דאמאלס וועלען מיר קרעפט קענען מנצח
זיין. דער שונא בעדראהט אונזערע וויכטיג־
סטע צענטערס, אך האב שטארק מורא. ענדיגט
ריאבושינסקי, אז בי ז די דעגירונג
וועט אונז רופען צו הילף
וועט שוין זיין צו שפעט
מען דארף צוגרופען בעראטונגען בייט צאר
מון די כלל טהויער, דער פערטרעטער פון וויל־
נא האט אנגעוויזען אויף דעם פאלגענדען אונ־
נארמאלען צושטאנד:

אין דער צייט וואס נאנץ רוסלאנד נויטיגט
זיך אין טעכניקער און ארבייטער און קען זיי
ניט געפינען, איז אזא שטאדט וי וילנא פול
געלעגט אלץ. וואס עס האט זיך אנגעקליבען
אויף אונזער אנגעוויהסאגט הארץ — אונזער
משפחה, דארפט איהר וויסען, קען שרייבען —
און זענען זיכער געווען, אז דער פעטער פון
אמעריקא וועט דא עפענען זיין טיפען בייטעל.
עפעס א קלייניגקייט אזא אומגליק, אזא שטראף
פון גאט!

דער פעטער אבער האט זיך כמעט נישט
אבגערופען. ער האט נאר גמאכט א גרויסען
טומעל. צווישען די איבעריגע קרובים אין
אמעריקא — איהר דארפט וויסען, אז די משפחה
אונזערע אין אמעריקא איז, קיין ער־הרע. גרויס
און זענען אלע אל־דרייט — אין ביי דעם טר־
מעל איז מען געבליבען.

נישט גערייכט זיך. בנאמנות, אויף אזא קאלט־
קייט פון דעם אמעריקאנער פעטער!

וואַרשוי. וו. נ. דראף.

Lad Deres Tøj Vaske
efter Vægt
Emdrup Dampvaskeri
Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361
PRISLISTE.
8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vrid.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring
og Maskinatrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —
Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag alet i Byen.

די אויפגאבע פון סקאנדינאווישע יודען.

1.

וועגען דער דאזיגער פראגע האט שוין גע־וויס ניט איין מאל געטראכט יעדער געניטער כלל טהוער פון דעם סקאנדינאווישען יודענטום. דאס איז א פראגע, וואס יעדער מוז זיך אנשטוי־סען אן איהר, ווי באלד נור מען הויבט אן צו טראכטען וועגען די היינטיגע צוויי גרעסטע יודישע צענטרען: וועגען דעם יודענטום אין רוסלאנד און דעם יודענטום אין אמעריקא.

דער גרעסטער ישוב אין אייראפא איז היינט פאלשטענדיג פיזיש און מאראליש דעמאראלי־זירט. דער יאהרצייט פון דער רוסישער מלחמה, וואס איז געפייערט געווארען ערשט מיט עטליכע טעג צוריק אין דער גאסודאר־סטווענע דומע, האט דאך שוין אלעמען בעוויזען, אז גיט נור עס זענען ניט פארהאן קיין שום האפנונגען אויף א געוויסער פערבעסערונג פון דער יודישער לאגע אין רוסלאנד, נאר מען זעהט דאך אפילו ניט קיין שום אויסזיכטען אויף א פערבעסערונג פון דער אלגעמיינער פאלי־טישער לאגע אין לאנד. ווי עס האבען בעווי־זען די לעצטע אבשטימונגען אין דער דומע איז היינט גאנץ מעגליך אין רוסלאנד, אז די זעל־ביגע מעהרהייט, וועלכע איז סאלידאריש אין איהר ארויסטרעטען געגען דער רעגיערונג איז ניט סאלידאריש אין דער פראגע וועגען פער־בעסערען די לאגע פון יודען. ווי געזאגט אבער זעהט מען נאך אבער ניט דערווייל, אז די דא־זיגע פראטעסט־פעהיגע און אנטיסעמיטיש גע־שטימטע מעהרהייט זאל כאטש פאר זיך וואס ניט איז דערגרייכען. עס בלייבט כמעט אלץ ביים אלטען...

דער צווייטער לויט זיין וויכטיגקייט יודישער ישוב אין די פעראייניגטע שטאטען איז דער איינציגער יודישער ישוב וואס איז געבליעבען גאנץ און שטארק. און קאן דען ווער א ספק האבען אין דעם, אז די פעראנטווארטליכע קריי־זען פון אמעריקאנער יודענטום זענען גרייט צו טהון אלץ, וואס איז נויטיג כדי צו העלפען דעם דעמאראליזירטען יודישען ישוב אין רוסלאנד דערהאלטען זיך אין די היינטיגע שווערע טעג און פיהרען ווייטער דעם קאמפף פאר פאליטי־שער און בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג...

און פונדעסטוועגען ווערט דא ניט געטהאן קיין קליינער חלק פון דעם, וואס דארף געטהאן ווערען. ניט אמעריקאנער יודען האבען געגע־בען די געלדן־מיטלען, וועלכע מען האט פון זיי געקענט ערווארטען. ניט זיי האבען ענטוויקעלט יענע פאליטישע ארבייט, וואס נור זיי האבען זי געקענט דורכפיהרען מיט א געוויסען ערפאלג. מיר לעענען דא אפט די גרויסע יודישע אמע־ריקאנער צייטונגען און פיהלען עפיס א משונה־דיגע אונבעהאלפענקייט פון דער יודישער גע־זעלשאפט אין אמעריקא, ווי זי טרעט נור צו צו די פראגען פון פראקטישער ארבייט פאר'ן רוסי־שען יודענטום.

וואס איז די סבה דערפון?

אונז דוכט, אז היינט, נאך דעם, ווי א גאנ־צער יאהר מלחמה איז שוין אוועקגעגאנגען, איז די סבה גאנץ קלאר. עס זענען צוריסען און אינגאנצען אבגעזונדערט די צוויי גרעסטע יודישע צענטרען. ניטא צווישען זיי קיין שום פערבינדונג, ניטא קיין לעבעדיגער שטראם פון געפיהלען. ניטא די ויטיגע פערבינדונגס־קייט. ווארום דורך בריעף קען מען זיך אין אזא צייט ניט פערבינדען. ווארום דורך פאפירענע בעריכטען און צייטונגס ארטיקלען קאן ניט געשאפען ווערען די דאזיגע פערבינדונגס־קייט.

און דא מוז מען זאגען:

עס איז די אויפגאבע פון דעם יודענטום אין סקאנדינאוויען צו פערבינדען די צוויי צענטרען, צו שאפען די מעגליכקייט פון א אר־גאניזירטער און פעסטער צוזאמענארבייט. מען וואלט געקענט כמעט זאגען, אז אפילו געאגרא פיש איז היינט די לאגע פון דעם סקאנדינאווי־שען יודענטום די איינציג גינסטיגע לאגע פאר דער נויטיגער פערמיטלונגס־ראליע. דער וועג פון פעטרגראד קיין ניו יארק ליעגט היינט נור דורך שטאקהאלם און קא־פענהאגען...

מיר בעטראכטען דעם ענין אלסא דרינגענדע פראקטישע פראגע. דאס וואס וועט ניט געשא־פען ווערען אין משך פון דער קריעגס־צייט וועט ניט קאנען געשאפען ווערען נאך דעם קריעג, ניט נור די יודישע לאגע, נור בכלל די אלגעמיינע פאליטישע לאגע וועט אויף מארגען נאך דער מלחמה ווערען אנ'אנדערע.

און דאס וואס וועט איצט פערזוימט ווערען וועט סתם פערפאלען ווערען פאר אונז.

בן אליהו

ווארשוי־ניו יארק.

אין ניו יארק האט דער מלוכה־דעפארטא־מענט פערעפענטליכט א בריעף וואס די רעגי־רונג האט בעקומען פון דעם אמעריקאנער קאנ־טול דע סצטאאין ווארשוי, אין וועלכען מר. דע טאטא שילדערט די לאגע פון די דארטיגע אי־דען.

„צווישען 80 און 60 טויזענד אידען האבען געזוכט שוץ אין ווארשא. און ביי 5 טויזענד אידען וועלכע זענען פערטריבען געווארען פון דער שטאדט מאגעלניצא, אין וואושאווער גובערניע, זיינען צוטיילט געווארען אין פיעלע קליינע דערפער אויפ'ן רעכטען ברעג פון דעם ווייכסעל. 92 ערבים, מעהרסטענטיילס פון די רייכערע בעלי הבתים, ווי אויך א געוויסע צאהל רבנים זענען גענומען געווארען פון דער קעל־צער און ראדאמער גובערניעס און פערשיקט געווארען, ווי געפאנגענע, אין די אינערליכע רוסישע גובערניעס. דער בעריכס וועגען א פאג־ראם אין קעלץ ווערט אבגעלייקענט אין אידי־שע קרייזען.

„גרויס דחקית און נויט הערשט אין ווארשא צוליעב דעם, וואס די שטאדט איז איבערגעפאקט מיט אנטרינענע יודען, אין פיעלען פעלן געפינען זיך ניט וועהניגער ווי 20 פערזאן אין א צימער און אנשטעקענדע קראנקהייטען ווי טיפוס. פא־קען א. וו. האבען זיך אנגעהויבען צו פערשפריי־טען אין אנגענומען א מורה'דיגען דראהענדען כאראקטער.

„אין א קורצער צייט האט מען נאטירט 897 טיפוס־פעלען, פון וועלכע 800 זענען פארגעקו־מען צווישען די אידען.

„כדי צו פערמיידען דעם אויסברוך פון אן אלגעמיינער עפידעמיע, האט די שטאדט־פער־וואלטונג בעשלאסען איבערצופיהרען די יודען און צוטיילען זיי אין די דערפער אויפ'ן רעכטען ברעג פון דעם טייך ווייסכעל.

„דער צענטראלע פוילישע הילפס־קאמיטע שטיצט אויף א גאנץ געניגע נדען אויפן אויס־צופיהרען דיעזען פלאן, און ער האט זיך אונ־טערנומען צו דינגען און איינארדנען היי־זער פאר דיעזען צוועק. ער איז ווייליג צו צאהלען 23 קאפיקעס פער קאפ יעדען טאג. אין ווארשא

דער אמעריקאנער פעטער.

(קליינער פעליעטאן)

פון אייביג אן האב איך פון דעם אמערי־קאנער פעטער געהאלטען אנ'עולם ומלואו. אזא הייסער קרוב. וואס מען זעהט נאר אזעלכע נישט היינטיגע צייטען.

א מענש איז שוין כמה וכמה יאהרען אין אמעריקא, און פערגעסט פונדעסטוועגען נישט די ארימע משפחה אין דער היים שרייבט אפטע בריוועלעך שיקט צו "פיקטשעס" אויף וועלכע ער איז פאטאגראפירט דאס אין א צילינדער און מיט א גרויסע קווייט אין לאץ. דאס צולעגט אין א פאטעל מיט דער שווערער קייט אודאי א גאלדענע איבער'ן בויך און מיט אהאלבע טוץ [illegible] און סיגנעטען אויף די פינגער, און דאס —אויסגעמאלט אויף א גרויסען בילד צוזאמען מיט אנדערע דזשענטעלמענס אין צילינדערס און מיט אנ'א[illegible]שריפט, קאמיטי אף סאסייטי אנשי ראחמיסטריווקע" פאר ראש—השנה איז פון פעטער שטענדיג אנגעקומען א צעלולאאידע־נע „לשנה טובה" וואס אז איהר נעהמט זי פונ־אנדער האט איהר א שוהל מיט אידען און מיט ספרי־תורה, אדער צוויי מלאכים וואס שיטען אייך פון א זעקעל א מיליאן דאלאר מיט א מיליאן ברכות.

און געשריבען זענען דעם פעטערס בריעף שטענדיג געווען אין אזא מאדנער שפראך מיט אזעלכע מאדנע ווערטער אז יעדערער פון דער משפחה האט געפיהלט, אז מאקס קאהען פון „נאיארעק" איז נישט דער מארקעל קאנעגיסער פון ראחמיסטריווקע וואס אמאל.

איין זאך האט מיך שטענדיג געחדוש'ט דער פעטער איז, קיין עין הרע תקיף במעמד, אדער, ווי ער שרייבט די ביזנעס זענען אל רייט" און לאזט זיך קיינמאל נישט געפינען פאר ארימע קרובים.

אט האט די מוהמע גנעסיע געדארפט התונה מאכען די עלטערע טאכטער — א הויקער, נעבעך האט מען געשריבען דעם פעטער ער זאל בעהיל־פיג זיין מיט וויפיעל עס איז האט ער גענומען און אריינגעשיקט גאנצע פינף־און־צוואנציג קארבאנצעס דרשה־געשאנק, אט האט מען איהם געשריבען, אז דער פעטער קלמן הוסט, ווי א פאס, שפייט, נישט פאר קיין מענשען געדאכט, מיט בלוט און דארף האבען וואוילטאג, ענטפערט ער אב מיט אנ,עצה „זאל ער טרינ ען הייסע מילך מיט פוטער און האניג אין דער פריה און ברוסט־ספעציעס אויף דער נאכט וועט ער זיין אל רייט" אז מען האט איהם געשריבען אז די שוועסטער נחמה איז אנ'אלמנה געבליבען און געהט־אויס פון הונגער, האט ער געענטפערט מיט א קרעכץ: „ס'איז טאקי א גרייס פיטי" אויף איהר, וואס מיר האבען שוין פון אזוי פיעל יאה־רען לייענען דעם פעטערס בריוועלעך געוואוסט אז דער טייטש דערפון איז א גרויס רחמנות אויף איהר.

אז דער מוהמע דבורה־ס זוהן האט איהם געבעטען ארויסשיקען א שיפסקארטע, האט איהם דער פעטער גארנישט געענטפערט.

די משפחה האט שטארק פאראיבעל געהאט אויפ'ן פעטער, געזאגט, אז ער איז פשוט אנ'אמעריקאנער שניידערוק, וואס איז שטענדיג „ביזי" מיט מאכען דאלארס און זיין א „פרעזי־דענט" אין א „סאסייטי". די משפחה אבער געהט איהם נישט אן. איך אבער האב שטענדיג געזוכט א זכות אויף איהם: א קליינינגקייט, אזא מיליאנשטשיק מיט אייגענע שאפס און מיט איי־גענע פעקטאריס, ער האט פשוט קיין צייט ניט צו אונז.

די משפחה איז אויף מיר געווען מלא רציחה פאר מיין מלמד־זכות זיין אויף דעם פעטער און איצט זעה איך, אז די משפחה איז טאקי גערעכט געווען.

דער גאנצער משפחה אונזערער האט געטרא־פען א גוואלדיגער אומגליק: מיר האבען גע־האט אי שרפות, אי מגפות, אלערליי צרות און אנשיקענישען, מיר זענען פערארימט געווארען, צובראכען אין גוף און נשמה, עלענד און היימ־לאז. מיט איין ווארט, מיר זענען געקומען צו אזא מדרגה, אז פרעמדע גיסען טרעהרען אויף אונז קוקענדיג.

זעהענדיג, ווי מיר וואנדערען ארום פון

Jüdische Volkszeitung №199 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען זונטאג ד׳ אלול תרע״ה (15 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

א נייער צעפעלין אנגרייף אויף ענגלאנד.

די רוסישע געגען־אפענסיוו אין קורלאנד.

א נייער צעפעלין אנגריף אויף ענגלאנד.

היינט איז אנגעקומען א ידיעה, אז דייטשע מארינע־לופט שיפען האבען די נאכט צווישען דעם 12־טען און 13־טען אויגוסט אנגעגריפען די ענגלישע מזרח׳דיגע ים־ברעגען, באמבאר־דירענדיג מיט גרויס ערפאלג די מיליטער גע־ביידען און הארוויטש.

ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס די הי־ראר־אעראפלאנען זענען שטארק בעשאסען געווארען פון די ענגלישע באטארייען, זענען זיי דאך אונבעשעדיגט אנגעקומען א היים.

א ענגלישע ידיעה דערצעהלט וועגען דעם: נעכטען ביי נאכט האבען 2 צעפעלינען געוואר־פען בראנד־באמכען אויף פערשיעדענע ערטער פון די ענגלישע ים־ברעגען. 6 פערזאן זענען גע׳הרג׳עט און 23 פערוואונדעט.

די צעפעלינען זענען אנגעגריפען געווארען פון אונזערע פליהער, אבער זענען אנטלאפען געווארען. מען גלויבט, אז איין צעפעלין איז בעשעדיגט געווארען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין 14־טען אויגוסט (אפיציעל). צווי־שען נארעוו און ביג זענען מיר געגאנגען פאר־ווערטס, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס דער שונא האט יעדער ווייל בעקומען פערשטאר־קונגען און האט בעוויזען א זעהער פערביטער־טען ווידערשטאנד. גענעראל שאלצים מחנות האבען נעכטען גענומען 900 געפאנגענע, ווי אויך עראבערט 3 קאנאנען און 2 פילעמיאטען.

גענעראל מאיאר פרינץ לעאפאלד׳ס אר־מעע איז פערפאלגענדיג דעם פיינד דערגאנגען אין דער געגענד פון סאקאלאוו און נאך דעם, ווי זיי האבען עראבערט סאקאלאוו האבען זיי זיך בעפעסטיגט אויף דער ליניע ליוויעץ־מאר־צי.

רוסישער בעריכט.

פעטראגשד, 14־טען אויגוסט. (אפיציעל) ביי יאקאבשטאט אדט און דוויסק האבען אונזערע פארטגעזעצט צו קעמפפען מיט ערפאלג אן צו פערפסלגען דעם שונא. נעגען קאוונא האבען מור אבגעשלאגן אלע פיינדליכע אטאקעס.

אויפ׳ן פראנט צווישען ווירפעך און בוג האט דער שונא דעם 11־טען אויגוסט ;פארגענומען א רייהע פערביטערטע אנגריפען גדגעז פאשקאוו אין געגען די צוויי וועגען, וואס פיהרען צו העלם צו וולאדאווא. אלע דיעזע אנגריפען זענען אב־געשלאגען געווארען מיט גרויסע פערלוסטען פאר׳ן שונא. בעזונדערס גרויסע פערלוסטען האט דער פיינד געהאט אין מזרח פון אסטראוו, וואו ליגען גאנצע קופעס מיט גע׳הרג׳עטע דייט־שען און עסטרייכער.

הנחות פאר יודישע שילער.

דער רוסישער מיניסטערראט האט אויף א זיצונג ד׳ 24 יולי (6 אויגוסט) איינשטימיג בעש־טעטיגט דעם פראיעקט פון בילדונגס־מיניסטער גראף איגנאטיעוו׳ וועגען אנגעהטען יודען אין די אוניווערזיטעטען אין יאהר 1915 מעהר ווי די געוועהנליכע פראצענט נארמע ערלויבט עס. לויט דעם פראיעקט וועלען פריחער פון אלע אנגענומען ווערען יודען וואס האבען אלייו איינ־טיילגענומען אין דער מלחמה און וואס זענען פערוואונדעט געווארען אדער בעפרייט געווא־רען פון מיליטער דינסט איבער א געזונדס שוואכקייט. חוץ דעם וועלען אנגענומען ווערען קינדער פון יודען וואס געפינען זיך אויף דער מלחמה אדער קינדער פון פרייוויליגע יודישע סאלדאטען, קינדער פון עלטערען וואס ארביי־טען אין סאניטארע אבטיילונגען און האבען דער־ביי בעקומען אן אויסצייכנונג, ווי אויך יענע וועסענס עלטערען זענען גע׳הרג׳עט אדער פער־וואונדעט אויף דער מלחמה.

דער צוטריט צו העכערע שולען לויט דער געוועהנליכער פראצענט נארמע, וועט דאס יאהר אויסגעפיהרט ווערען אויפ׳ן סטך פון דער ניט ליינג פערעפענטליכסער ארדנונג, א חוץ דעם ערשטען פונקט, וועלכער פארלירט זיין כח אי־בער דעם נייעם בעשלוס פון מיניסטעריום ווייל אין דויזען פונקט ווערען אויסגערעכענט די, וועלכע קעגען אנקומען אין העכערע שוהלען איבער דער יודישער פראצענט נארמע.

א קריעגס־ראט אין קאלע.

בערלין. צו „דייטשע טאגעסצייטונג“ טע־לעגראפירט מען פון פון האאג: אין קאלע איז איצט פערזאמעלט א גרויסער קריעגס־ראט אין וועלכען עס בעטייליגען זיך אויך פיעל רוסי־שע גענעראלען.

דער קריעגס־ראט פערנעהמט זיך מיט דער פראגע וועגען ארגאניזירען א נייע גרויסע א־פענסיוו אויף׳ן מערב־פראנט.

די לאגע אין ווארשוי.

לויט די בעריכטען פון דייטשע צייטונגען איז אין ווארשוי איצט דאס לעבען גאנץ רוהיג די געשעפטען פונקציאנירען. דער גובערנאטאר שעפער האט בעשטימט דעם פירשט ליו־באמירסקי אלס שטאדט פרעזידענט אין דעם פוילישען כלל טהוער דזשעוועצקי אלס זיין געהילף.

פון אמעריקאנער לעבען.

פון ניו יארק שרייבט מען:

דער „רוסקי אימיגראנט“, א שווארצע רו־סישע בלעטעל, וואס ווערט ארויסגעגעבען אין ניו יארק פון רוסישע גלחים מיט דער הילף פון דער רעגיערונג, החט זיך ערקלעהרט באנ־קראט.

דאס בלעטעל האט קיין לעזער קיינמאל ניט געהאט און האט עקזיסטירט נאר פון דער שטי־צע פון דער רוסישער רעגיערונג, אבער די חברה האט ענדליך איינגעזעהן אז דאס בלע־טעל ברענגט זיי קיין נוצען און אויפגעהערט צו געבען געלד.

ווארשוי

דער „פראנקפורטער צייטונג“ טעלעגרא־פירט מען, אז דער דייטשער גובערנאטאר פון ווארשוי האט לויט דער בקשה פון בירגער־קא־מיטעט בעפרייט פון געפענגעניש אלע, וואס זענען פער׳משפט צוליעב פאליטישע טעמים. לויט דער מעלדונג איז בעפרייט דער בעקאנ־טער פיהרער פון „בונד“ ה׳ מעדעם, וועלכער איז ניט לאנג פער׳משפט געווארען צו עטליכע יאהר קאטארגע.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5. Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damon Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדיאוויען אין רוסלאנד.

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

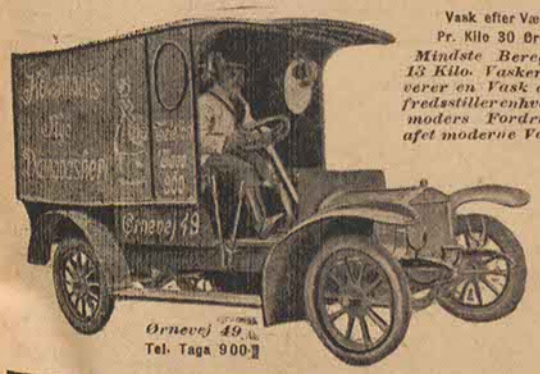

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49.
Tel. Taga 900

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overall.*

אין מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאווענטמען שחרית האלב זיעבען מנחה דריי פיערטלע זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

רעס טאראן־רונדעטארן

טרינוטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
København C.

יודישער שניידער קלוב.

דער יודישער שניידער קלוב האלט אב א פערזאמלונג מאנטאג, ד. 16־טען אויגוסט האלב נייען א זייגער אין אבענד, אין פאכ־פעראיינס קאנטאר, הויזערפלאץ 14 1 זאל. נייע מיטגלידער ווערען אנגענומען אין פעראיין און אין קלוב.

די פערוואלטונג.

H.Steensens
VEGETARIA
Margarine

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעדטאראט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

א פעהיגער נאדלער

ווערט געזוכט. בלענדאמסוויי 46 א. 3 זאל רעכטס

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער. ברויט מאשינען. ראזיר־מעסער. צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49
גוטע בעדינגונגען.
וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

קברים־פערצוימינגען

גר.יסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A.S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

א יודישער סטודענט

וואס איז גענוי בעקאנט מיט דעם קורס פון א גימנאזיע ספעציעל לאטין און מאטהעמאטיק. אונטעריכטעט אלע פאכען פון גימנאזיע אין רוסיש. דייטש אדער אין פראנצוזיש. אונטעריכטעט אויך אין העברעאיש בילעטען צו פאלקס צייטונג נר' 129.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.
Heiman Nørregade 41.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.
2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

פאסטען און אין א נויטיגען פאל אריינמישען זיך אלס פריוואטע־פאקטאר אין די פוילישע־יודישע בעציהונגען.

קיין מענש קאן נאך היינט ניט פאראויסזאגן דעם גורל פון רוסיש־פוילען. יעדער מענש וועט אבער צוגעבען, אז פון אלע פאליטישע, מיליטערישע און געזעלשאפטליכע קרעפטען וואס ווירקען היינט אין פוילען איז די יודישע בעפעלקערונג דאס די קלענסטע און שוואכסטע קראפט — דערין שטעקט די סכנה. און יעדער מענש, וועלכער איז כאטש עטוואס אינפארמירט אין די פוילישע אנגעלעגענהייטן, וועט מודה צוגעבען, אז די יודען פון אלע פאליטישע פיהרער פלעגן לענדער קאנען ניט אזוי גוט מישען זיך היינט אין דעם לעבען פון רוסיש־פוילען. און דאס לעצט אריין א בעזונדערע חוב איף דעם נייטראלען יודענטום...

דערוויל מוז מען נור — גוט צוקוקען זיך צו דעם וואס קומט פאר אין רוסיש־פוילען און צו דער נייער ענטוויקלונג פון פאליטישען לעבען אין וואַרשוי.

בן אליהו.

די זארגען פון היימלאזע.

די דעפוטאציע פון יעקאטעריגאסלאוי, דער פארזיצנר פון דומא ראדזיאנקא און אלעקסאנדראוו האבען ערהאלטען פון יעקאטעריגאסלאוי פאלגענדע טעלעגראמע:

„אין יעקאטעריגאסלאוי געפינען זיך מעהר פון 2000 אנטלאפענע פון פוילען. קורלאנד אין פון קאווגער גובערניע. אין גאנץ יעקאטעריגאסלאוער גובערניע געפינט זיך אנ׳ערך פון 7000 ענטלאפענע. צווישען זיי געפינען זיך 7 פאלדאטען, ויאס האבען געקעמפט אין דער ארמיע און קרובים פון אפלאפענע אויף׳ן שלאכטפעלד. פארהאן זקנים פון די משפ זקנים׳ס. זיהר סיעל פון די ענטלאפענע זענען ארבייטס־פעהיגע.

פאר דער צייט וואס די אנטלאפענע געפינען זיך אלס פליטים אין יעקאטעריגאסלאוי, דער פארזיצנר פון דומא ראדזיאנקא און אלעקסאנדראוו האבען ערהאלטען פון יעקאטעריגאסלאוי אלאו די פאלגענדע טעלעגראמע:

„אין יעקאטעריגאסלאוי געפינען זיך מעהר פון 2000 אנטלאפענע פון פוילען. קורלאנד אין פון קאווגער גובערניע. אין גאנץ יעקאטעריגאסלאוער גובערניע געפינט זיך אנ׳ערך פון 7000 ענטלאפענע. צווישען זיי געפינען זיך 7 פאלדאטען, ויאס האבען געקעמפט אין דער ארמיע און קרובים פון אפלאפענע אויף׳ן שלאכטפעלד. פארהאן זקנים פון די משפ זקנים׳ס. זיהר סיעל פון די ענטלאפענע זענען ארבייטס־פעהיגע.

פון דעם גורל פון די פליטים אין פוילען האבען אויך גוט פארשוין ארבייטס־לייט. די חסידים האבען געשטעלט ווירן מען גוט צוקוקען מיט אייגענע אויגען. ווי ערשטנס איז ער בעווארען זהר ענדיג דארט אידען יראים ושלמים, זיצען על התורה ועבודה, און זיינען עוסק בחסידות, אידען בטלנים, וואַ ווייסען ניט כמעט קיין צורת מטבע.

דארט זיינען די משומדים, האט ער בײַ זיך אליין געפרעגט מיט׳ן גנון פון „הואת נעמי״ אויף זיי זאגט מען דאס אזעלכע שקרים פון הפקרות און אפיקורסות? ער האט פאר אויס־דעגונג אנגעהויבען צו ווייזען ווי א קינד.

ערשט איצט האט ער זיך סערטרויט פאר די מקוריבים פון רבי׳ן ז״ל. דערצעהלענדיג זיי די גאנצע מעשה, וועלכע זיי האבען נאכדעם אלעס אבערדערצעהלט דעם רבין.

שמיני עצרת בײַ טאג האט דער רבי ז״ל געשיקט איהם אריינרופען און געהייסען דער־צעהלען די גאנצע מעשה פון אנהויב ביז צום סוף, בײַם דערצעהלען האט דער רבי ז״ל ניט

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361

PRISLISTE.

8½ B. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ B. do. do. Tørring
12½ B. do. do. Tørring
og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

נאסוי. איך האב זיך דערמאנט אן דעם וואס אונזערע חכמים זאגען: „כל ישראל ערבים.״ פונקט 10 הייבט מען אן צו דאוונען שחרית. דער חזן איז דער פרעדיגער הירש אויס קאבּ־ליז. עס פעהלען אויס סדורים. עס וואלט גע־וען א גרויסער יושר מען זאל אונז צושיקען מתנות וואס מעהר סדורים. עס האט מיר זעהר געפרעהט צו זעהען. אז א סך חברים האבען בײַ זיך קליינע תהלים׳לעך.

נאך שחרית האט מען געזאגט קינות און דער ראבינער האט געהאלטען א דרשה און אונז ערקלערט די בעדייטונג פון תשעה באב. נאכמי־טאג זיינען מיר זיך פונאנדערגעגאנגען, א טייל זיך אוועקרופען און אנדערע ווידער צוריק אין די גראבענס. אונז אלעמען וועט דער הינטיגער תשעה באב בלייבען א אייביגער אנדענקען. מיר וועלען דעם טאג קיין מאל ניט פערגעסען. א גרויסען דאנק קומט דעם ה׳ערן ראבינער הירש׳ וועלכער האט אויסגע׳פועלט, אז מען זאל אונז ערלויבען נעהען צו פעללמאנען.״

א בריף פון א טראנשע.

א יודישער סאלדאט פון דעם דייטשער ארמעע, הונגא ווייגארטען, שרייבט פאלגענדען אינטערעסאנטען בריף: ערב תשעה באב. מען טיילט פאנאנדער די פאסטען. איך מיט נאך 2 חברים זענען בעשטימט געווארען אין פאטרול. 10 א זייגער פערלאזען מיר די טראנשעען און קריכען אריבער די שטעכעדיגע דראטען. מיט אזא לייכטען הארצען בין איך נאך קיינמאל ניט געגאנגען אין פאטרול ווי היינטיגער נאכט. ווייל אויף מארגען פריה האבען מיר בעקומען ערלויבניס צו נעהן צום פעלד־מנין. דאס איז דאס ערשטע מאל אין 4 חדשים ווען איך האב א גלעזעגנחי ט צו דאוונען בצבור.

א זייגער 1 בײַ נאכט זענען מיר געקומען צוריק אין גי גראבענס. אבגעגעבען דעם רא־פארט און זיך געלייגט אברוהען. 4 א זייגער אין דער פריה האט מיך שוין מיין חבר געוועקט ווייל מיר האבען געדארפט נעהן א שעה 4 ביז צום פלאץ ויאו מען וועט מאכען דעם מנין. אין גאנצען זענען מיר געווען אביבר 10 מאן אונטער דער אנפיהרונג פון א יודישען אונטער־אפיציר.

אונטערוועגס איז אונז אונטערגעפאהרען א וואגען און מיר האבען זיך אויף איהר אריס־געזעצט. א אינפאנטעריסט האלט פון דעם כלל: בעסער שלעכט געפאהרען, איידער גוט געגאנ־גען.

געקומען צום פלאטץ האבען מיר שוין גע־מונען פארטיג אן עמוד. עס זיינען געווען אין גאנצען א 120 אידען. איך האב געפונען צווי־שען זיי א סך קרובים און בעקאנטע. כמעט אלע פון אונזער געגענד פון העסען אין העסען־גובערניע, אלעקסאנדראוו האט זיך ווידער גע־וועדעט צום אינגען־מיניסטעריום און פון דא־נען איז אוועקגעשיקט געווארען א נייע טע־לעגראמע וועגען אבשטעלען דעם גירוש.

א בריף פון א טראנשע.

א יודישער סאלדאט פון דעם דייטשער ארמעע, הונגא ווייגארטען, שרייבט פאלגענדען אינטערעסאנטען בריף: ערב תשעה באב. מען טיילט פאנאנדער די פאסטען. איך מיט נאך 2 חברים זענען בעשטימט געווארען אין פאטרול. 10 א זייגער פערלאזען מיר די טראנשעען און קריכען אריבער די שטעכעדיגע דראטען. מיט אזא לייכטען הארצען בין איך נאך קיינמאל ניט געגאנגען אין פאטרול ווי היינטיגער נאכט. ווייל אויף מארגען פריה האבען מיר בעקומען ערלויבניס צו נעהן צום פעלד־מנין. דאס איז דאס ערשטע מאל אין 4 חדשים ווען איך האב א גלעזעגנחי ט צו דאוונען בצבור.

א זייגער 1 בײַ נאכט זענען מיר געקומען צוריק אין גי גראבענס. אבגעגעבען דעם רא־פארט און זיך געלייגט אברוהען. 4 א זייגער אין דער פריה האט מיך שוין מיין חבר געוועקט ווייל מיר האבען געדארפט נעהן א שעה 4 ביז צום פלאץ ויאו מען וועט מאכען דעם מנין. אין גאנצען זענען מיר געווען אביבר 10 מאן אונטער דער אנפיהרונג פון א יודישען אונטער־אפיציר.

אונטערוועגס איז אונז אונטערגעפאהרען א וואגען און מיר האבען זיך אויף איהר אריס־געזעצט. א אינפאנטעריסט האלט פון דעם כלל: בעסער שלעכט געפאהרען, איידער גוט געגאנ־גען.

געקומען צום פלאטץ האבען מיר שוין גע־מונען פארטיג אן עמוד. עס זיינען געווען אין גאנצען א 120 אידען. איך האב געפונען צווי־שען זיי א סך קרובים און בעקאנטע. כמעט אלע פון אונזער געגענד פון העסען אין העסען־

גובערניע, אלעקסאנדראוו האט זיך ווידער גע־וועדעט צום אינגען־מיניסטעריום און פון דא־נען איז אוועקגעשיקט געווארען א נייע טע־לעגראמע וועגען אבשטעלען דעם גירוש.

נעמאכט קיין שום מינע. נאר זיך גוט צוגעהערט דאן האט דער גזאגט די דבורים:

אליהו הנביא איז געווען א גרויסער נאר א בייזער צויק ער האט זיך אנגענומען השם יתברך׳ס קריוורט און האט מעכט געווען די פושעים ווי ער אליין האט גזאגט: „קנא קנאתי איך בין א בייזוי. פונדעסטווענייגען האט א שפע־טערער נביא איף איהם. אויפ׳ן בייזען אליהו. גזאגט, אז דיזער קנא׳דיגער נביא וועט נאך אמאל קומען כדי „והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם״ צו מאכען שלום צווישען על־טערען און זייערע קינדער. אבער אין עהרליכער ווייז האט מאכט שנאה צווישען עלטערען און קינדער. אפילו מיט א כונה טון קנאת ה׳ צבאות איז לחלוטי גאר ניט מעשה צריק.

אין דערוזעלבער שעה וועו דער רבי ז״ל האט גערעדט דיזען דברים, איז דער דראהא־ביטשער רבי ר׳ ישעיה געזעטצן צוואמען מיט זיינע חסידים און געפראוועט דעם שמיני עצרת־

דיגען טיש. די חסידים האבען געשטעלט ווירן מען האט געטרונקען. גזונגען און זיך משמח געווען מיט׳ן עונג יום טוב.

פלוצים האט אנגעהויבען אין שטוב אין מי־טען העלען טאג, דונקעל צו ווערען. דער הי־מעל האט זיך פערצויגען מיט שוואו צע וואל־קענס. ר׳ ישעיה איז געווארען אונרוהיג. ער איז בטבע געווען א שרעקליכער פחדן פאר א דונער. אזוי ווי ס׳פלעגט נור אנהויבען בלי־צען און דונערן פלעגט ער זיך בעהאלטען אונ־טער א בעט אדער אין א שאפ. איצט זיצען דיג בייס טיש מיט די חסידים. האט ער זיך גע־שעהמט צו געהן פערבארגען זיך אין א בעהעל־טענים. וואס הייסט זיך עפעס בעהאלטען פאר זיין ליבעבן נאמען?

פלוצום טראך... א שטארקער דונער האט אויסגעשלאגען. ר׳ ישעיה האט א ציטער גע־טהאן, אבער ניט מעהר. פאר גרויס שרעק הא־

ער בעקומען א הארץ־שלאג, און אויף דער שטעלע גאבליבען טוט זיצענדיג אויף דער שטוהל.

אלקנה ויצנער מיט׳ן פאטער צוזאמען, זע־נען פערבליבען כל ימי חייהם פייערינג חסידים „משלנו״.

איהר מעגט זיכער זיין, רבותי, אז דער רבי ז״ל איז גאר ניט אויסען געווען מעגט צו זיין, חלילה, דעם רבי׳ן ר׳ ישיעה׳לע. וועלכער האט זיך נור טועה געווען ניט ווייניגער דעם אדאגערעס דרך, אבער גמיינט האט ער, לכל הדעות, לשם שמים. נור, ווי דען? דעם צדיק׳ס הקפדה בריינגט אן עונש אפילו אהן דעם צריכ׳ס יזיעה.

יצחק אבן.

דער יודישער קאנגרעס.

II

כל זמן אידן וועלען ניט האבען קיין אייגענע מדינה וועלען אלע קלאסען פון דעם אידישען פאלק, ווי שטארק עס זאל ניט זיין דער אנטאגאניזם צווישען זיי, צוגעשמידט זיין אייגער צום אנדערען.

אפילו אין אמעריקא, וואו דער דרוק פון אונזער נאציאנאלער קנעכטשאפט פילט זיך ניט אזוי שטארק, האט אויך ניט גאקאנט פאנאנדער־גערייסען ווערן די קייט, וואס האט צוגעשמידט דעם אידישען פראלעטאריאט צו דער אידישער בורזשואזיע. אויף שריט און טריט מוז דער אידישער ארבייטער אנקומען צו דער הילף פון דער אידישער בורזשואזיע, און די הילף וועלט איהם נאגעבען אין דער פארם פון צדקה און טובות, וואס דערנידעריגט דעם גאבער אין דעם נעהמער.

אמת, אויך אין אן אייגענער מדינה פאלען אויס צייטען, ווען דער ארבייטער וועלט צוגוסגעשמידט אין איינעם מיט דער בורזשואזיע אבער דאס זענען נאר די זעלטענע צייטען פון אנ'אלגעמיינער גאפאהר פארן גאנצען פאלק, ווי צ. ב. אין דעם איצטיגען קריעג אין די פריעד־ליכע צייטען קאן זיך דער פראלעטאריאט פריי בעוועגען, לויט די אינווענדיגסטע טענדענצען פון זיין קלאס און לויט דער מדרגה פון זיין סאציאליסטישען בעוואוסטזיין. די הילף, וואס ער בעקומט אין דער פארם פון פערשידענע פער־זיכערונגען, און דעם שוץ, וואס ער האט אין דער פארם פון א סאציאלער גזעזגעבונג, האט ער דארטען צו פערדאנקען ניט דער גוטהערציגקייט פון דעם בורזשואזען בעלטובה, נאר זיין אייגענער ארגאניזירטער פאליטישער טהעטיגקייט.

אין די גלות־לענדער איז אבער דאס נאצי־אנאלע לעבען מאל אין געפאהר אין דערי־בער קאן דער ארבייטער זיך קיין מאל ניט בעפריין פון יענער קייט, וואס שמידט צונויף די בורזשואזיע מיט דער ארבייטערשאפט, דאס פערטונקעלט דעם קלאסען־בעוואוסטזיין פון דעם אידישען ארבייטער און שוואכט אב זיין ענערגיע אין דעם קלאסען־קאמף.

עס זענען דא נאך א סך אנדערע וויכטיגע מאמענטען, וואס ברענגען דערצו, אז די ענער־גיע פון דעם אידישען פראלעטאריאט זאל זיך ניט קאנען פריי ענטוויקלען אין די גלות־לענדער, זיי אלע שטעהען נאך ניט קלאר פאר די אויגען פון דער אידישער ארבייטערשאפט, א דאנק איהר אבגעשטאנענקייט פון דער אלגעמיינער פראלעטארישער ענטוויקלונג, הערשען נאך ביי איהר אנשויאונגען, וואס שפא־מען פון די קינדער־יאהרען פון דער סאציאל־סטישער בעוועגונג און וואס רופען ארויס אין איהר א געגנערשאפט צו דער טעריטאריאלים־טישער פערענטפערונג פון דער אידישער פראגע בכלל און צו ארץ־ישראל בפרט.

אין דער איצטיגער צייט איז אבער אבסא־לוט נויטוועגדיג פאר דעם אידישען ארבייטער־קלאס, סיי ווי א טייל פונ'ם אידישען פאלק, סיי ווי א בעשטימטען סאציאלען קלאס, ער זאל ניט נאר ניט בלייבען הינטער דער בור־זשואזיע און נאכשלעפען זיך נאך איהר, נאר אז ער זאל ארויסטרעטען אין פראנט און נעהמען אויף זיך די איניציאטיוו פון דער אידישער בעפרייאונג. ווי דער פראגרעס ווסטער קלאס פון אונזער פאלק, דאנק דער אידישער פראלע־טאריאט אונטרייבען די איבערגיג קלאסען, אז זיי זאלען אין זייערע פאדערונגען ניט אראב־פאלען נידעריגער, איידער דאס, וואס מיר זע־נען שולדיג אונזער אייגענער עהרע ווי א פאלק, אז זיי זאלען ניט פערשמירען אין ניט פערווא־סערען די פאדערונגען, וואס דארפען אונז ברענ־גען די פולע און גאנצע בעפרייאונג.

עס איז פאר דעם אידישען פראלעטאריאט אבסאלוט נויטיג, אז ער זאל זיך בעטיליגען אין דעם אלגעמיין־נאציאנאלען אידישען קאנג־רעס ניט נאר כדי דער אויסדרוועלטער פאר־שטאנד פון דעם קאנגרעס זאל קענען הערען פון דעם גאמען פון דעם גאנצען אידישען פאלק, נאר אויך כדי דער אידישער פראלעטאריאט זאל פערוואנדלען די האלב־קלארע רייד פון דער בורזשואזיע אין קלארע און בעשטימטע פאלי־טישע לאזונגען. אז אנשטאט די מטושטעשע וועדטער פון אן אייגענער „היים" אין ארץ ישראל זאל שארף אריסגעדרעדט ווערען:

א שטאאט אין ארץ־ישראל,

וואו דאס אידישע פאלק זאל קאנען וועלען די מאיאריי־טעט, — א שטאאט, וואס זאל זיין געגרינדעט אויף די פראגרעסיוועסטע יסודות פון דער דעמאקראטיע און דער פולער נאציאנאלער אויטא־נאמיע פאר אלע פעלקער און שפראך־גרופען, וואס וועלען לעבען אין איהם.

ד"ר ח. זשיטלאווסקי.

וואהרשוי.

דאס וואהרט קלינגט היינט שארף פאר דער גאנצער וועלט, א גאנץ יאהר האט געדויערט דער קאמפף ארום דער אלטער רעזידענץ פון פוילען, א יאהר צייט האט געדויערט דאס חרוב־מאכען פון דעם גאנצען קאנט ארום וואהרשוי און מען קאן עס לייכט בעגרייפען, פאר־וואס די גאנ־צע וועלט קוקט זיך צו מיט א שפאנענדע אויס־מערקזאמקייט צו דעם וואס קומט פאר היינט אויף די ברעגען פון ווייכסעל.

פאר אונז יודען, אזוי ווי אויך פאר די פא־ליאקען, האט אבער וואהרשוי גאר אנ'אנדער בעדייטונג. ניט דער אינטערעס צו די וועלט־געשעהעניסען, נאר די שרעקליכע און פרישע וואונד פון דעם פוילישען יודענטום צווינגט אונז היינט ניט אראבלאזען קיין אויג ניט, פון וואהרשוי, ווי אויך פון גאנץ רוסיש־פוילען. מיר ווייסען דאך גאנץ גוט, אז תוך דעם וואס דאס פוילישע יודענטום האט געהאט צו ליידען פון דער ברוטאלסטער בעהאנדלונג פון דער ארמער האט עס נאך געהאט אויסצושטעהען אונענדליך פיעל צרות פון דעם קאמפף, וואס האבען גע־פיהרט געגען איהם די פוילישע רעאקציאנערע חברה. מיר ווייסען דאך, ווי דער פינסטערער המון, אויפגערייצט פון דער פוילישער, „נאר־דאווא דעמאקראטיא", איז געפאלען ביז צו דער נידעריגער מדרגה פון מענשען האס, ווי פיעל אונשולדיג מענשען קרבנות דאס האט אונז אבגעקאסט, ווי פיעל יודיש פערמעגען איז פער־פאלען געגאנגען, ווי שווארץ איז פער־סמט גע־ווארען דערפון דאס גאנצע ג ע ז ע ל ש א פ ט לידע לעבען פון פוילען.

היינט זענען געקומען קיין פוילען די דייט־שען, נייע בעלי הבתים־הגם נור בעת דער קריעגס־צייט, נייע ארדנונג, א נייע לייטונג, נייע כוחות. איצט קאן מען נאך נאר ניט זאגען ווען דעם וואס פאר אנ'איינפלוס דאס וועט האבען איף די בעציהונגען צווישען דער יודישער און פוילישער בעפעלקערונג. איז פוילען קאן היינטיגע צייט אלץ פארקומען. מען מוז גוט אכטונג געבען און מען מוז זיך גוט צוקוקען, ווי די לאגע וועט זיך דארט ענטוויקלען.

ווער קאן די דאזיגע אויפגאבען ערפיהלען!

אונז דוכט, אז בעסער פון אלץ קאנען די אויפגאבע ערפיהלען די פערטרעטער פון דער יודישער בעפעלקערונג; אין די נ י י ט ר א ל ע לענדער. מיט רוהיגע הערצער און מיט דעם בעס־טע פריעדענס מחשבות דארפען זיי אויס־

ישעיה, וועלכער האט געוואוינט אין דראהביטש. זיך מיט איהם שואל בעצה זיין ווי אזוי ער זאל זיך נוהג זיין מיט זיין „בן סורר ומורה".

ר' ישעיה דער רבי, א שטארקער געגנער פון סאדאגערי, האט איהם געהייסען זיך זעצען „שבעה" נאכ'ן זוהן, רייסען קריעה, פונקט ווי נאך א מת, און ניט מעהר האבען אין לעבען קיין שום מגע ומשא מיט'ן „בן יחיד", ער מוז בי איהם פעררעכענט זיין פאר טויט ווי אלע טויטע.

נאכדעם ווי דער בחור אלקנה איז זיך אויס־געזעסען אלס „יושב" א היבשע צייט ביים רבי'ן, און די מטבעות וואס ער האט מיטגענו־מען האבען זיך אויסגעלאזען, האט ער נעבעך געמוזט בהרפה ובבושה צוריק פאהרען קיין דראהביטש. וויסענדיג נאנץ גוט, אז עס ערווארט־טעט איהם ניט דארט קיין יהער פריינדליכער קבלת פנים.

קומענדיג אהיים, האט ער געפונען די טהיר־רען פון זיינע עלטערענס הויז פאר איהם פער־שלאסען. זיי האבען מקיים געווען דעם רבי'ן ר' ישעיה'ס דבורים און פון איהם ניט געוואלט מעהר וויסען. עלענד און הונגעריג האט זיך דער אומגליקליכער בחור, דאס געווענטע „נגידיש קינד:" ארומגעוואלגערט אין א בית המדרש, ג־ע־לעבט פון נדבות וואס מענשען האבען איהם מיט רחמנות גענעבען, אן ערך פון צוויי יאהר. ער איז ארומגעגאנגען הונגעריג און בארוים. אבגעריסען און אבגעשליסען, וועדענד זיינע עלטערען האבען גלעבט אין כבוד און גדולה.

גוטע מענשען האבען זיך איינגעלעגט אין שלום. אויך האט לסוף די עלטערען וועה גע־טהאן צוצוהערען און צוצוזעהען דעם צער פון זיי־ער פערשטויסענעם אינציגען וזהן. זיי האבען הערטה געהאט אויפ'ן גאנצען עסק, מיט טרעה־רען אין די אויגען האבען זיי זיך געווענדעט צום רבי'ן ר' ישעיה, ער זאל זיי מתיר זיין צו־ריקנעהמען אהיים זייער בן יחיד.

Jüdische Volkszeitung № 198 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען פרייטאג ג׳ אלול תרע״ה (13 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דייטש־עסטרייכישע מחנות ביי ברעסטליטאווסק

די לאגע אין ווראשא. בעלגישע שטעדט באמבארדירט.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 12־טען אויגוסט. (אפיציעל). אלע רוסישע אנגריפען פון דער קאוונער פעסטונג זעיען אבגעשלאגען געווארען. די צאהל געפאנגענע וואס מיר האבען דא גענומען זייט דעם 8 אויגוסט איז געשטיגען ביז 2116.

אין דרום פון לאמזשא וואקעלט דער גאנצער רוסישער פראנט. די שטארק בעפעסטיגטע פאזיציעס צערוואני־באר האבען ניט געקענט ביישטעהען אונזערע אנגריפען און האבען זיך געמוזט איבערגעבען. אונזערע מחנות זענען איבערגעגאנגען דיעזע פאזיציע און געהען ווייטער פארווערטס. די וויכטיגע אייזענבאהנען־פונקטען אין דרום־מזרח פון אסטראוו זענען עראבערט געווארען פון אונזערע מחנות.

אין מזרח פון נאוואגעארגיעווסק האבען מיר בעזעצט דעם פארט בעניאמינאוו. אויך האבען אונזערע צעפעלינען געשטורעמט פון לופטען די פעסטונגען נאוואגעארגיעווסק אין ברעסט־ליטאווסק.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 12־טען אויגוסט. (אפיציעל). אויף די וועגען קיין ריגא. האבען מיר אבגעשלאגען אלע פי נדליכע אנגריפען אויך ביי יאקאבשטאדט האבען מיר אבגעשלאגען די דייטשען פון שוינכערג.

אין דער געגענד דווינסק פאנעוועזש פערפאלגען מיר ווייטער דעם שונא. אין אייניגע ערטער האבען מיר מיט באיאנעטען פערטריבען דעם שונא, וואס האט בעוויזען א זעהער פערביטערטען ווידערשטאנד.

ביי קאוונא האבען די דייטשען דעם 10־טען אויגוסט געמאכט זעהער העפטיגע אנגריפען אויף אונזערע פאזיציעס אין דער דרום־דיגער זייט פון פעסטונג; דעם זעלבען טאג האט דער קאוונער גארניזאן דורך אן אויספאל פון פעסטונג פערניכטעט כמעט 3 דייטשע באטאליאנען.

ביי אסטראלענקא. ראיאני און פולטוסק פארטזעצען די דייטשען זייער העפטיגע אפענסיוו. אונזערע מחנות האבען ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס מיר האבען געהאט גרויסע פערלוסטען, און ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס דער שונא האט יעדער ווייל בעקומען פערשטארקונגען, האבען אונזערע מחנות בעוויזען א העפטיגען וויעדערשטאנד אויף דעם גאנצען פראנט פון נארעוו ביז בוג.

די דייטשען ביי ברעסט־ליטאווסק.

בערלין, 12־טען אויגוסט. (אפיציעל). געגעראל פעלדמארשאל פ. מאקענזען מיט זיינע מחנות שטעהען איצט נאר 45 קילאמעטער פון ברעסט־ליטאווסק, און די 4־טע עסטרייכישע ארמעע שטעהט ניט מעהר ווי 25 קילאמעטער פון דער דערמאהנטער פעסטונג. די רוסען ציהען זיך אומעדום צוריק איבערלאזענדיג פיעל געפאנגענע.

ברעסט־ליטאווסק איז א זעהר וויכטיגער פונקט ביים בוג און איז שטארק בעפעסטיגט, נאר אזוי ווי דארטען געפינען זיך זעהר וועניג רוסישע סאלדאטען, מיינט מען, אז די פעסטונג וועט אין גיכען זיין געצוואונגען איבערצוגעבען זיך.

ווען די דייטשען עראבערען ברעסט־ליטאווסק דאן קענען זיי בעהערשען די גרויסע אייזענבאהן־ליניען צו ווילנא, מינסק און נאוואגעארגיעווסק.

ענגלישע עסקאדרע באמבארדידט בעלגישע שטעדט.

פאריז, 12־טען אויגוסט. פון ראטערדאם טעלעגר. פירט מען, אז א ענגלישע עסקאדרא האט דעם 9־טען אויגוסט באמבארדירט די דייטשע פ. זיציעס ביי די בעלגישע ים־ברעגען.

דעם זעלבען טאג האבען פראנצויזיש־ענגלישע פליהער געבאמבארדירט די בעלגישע שטאדט גענט.

א נייע אפענסיוו געגען סערביען.

פאריז, 12־טען אויגוסט. „צו אם“ טעלעגראפירט מען פון נ״ש. אז די עסטרייכער און די דייטשען גרייטען איצט צו א נייע אפענסיוו געגען סערביען. דער צוועק פון דער פלוצלונגער אפענסיוו איז ווי מען מיינט דא: דורכברעכען זיך דורך סערביען און צווינגען בולגאריען אז זי זאל ערלויבען דייטשלאנד־עסטרייך דורכצופיהרען מחנות צו טערקיי.

מען קאנצענטרירט זייער גרויסע דייטש־עסטרייכישע מחנות און מאטעריאל צום סערבישען גרענעץ, צווישען טהיס און דונאי שטעהען צוגעגרייט 120,000 מאן עסטרייכער און דייטשען.

די דייטשען אין ווארשא.

בערלין, צו „פאסישע צייטונג“ טעלעגראפירט מען פון פאזען: גענעראל פ. שעפער איז בעשטימט געווארען פאר א גובערנאטאר אין ווארשא.

דער נייער גובערנאטאר האט ארויסגעלאזען א בעקאנטמאכונג אין וועלכער ער פערבאט יעדער צוזאמענקומונג פון מענשען, וואס קען זיך אנרופען פערזאמלונג, פערבאט די איינוואוינער צו טראגען געוועהר. שפיאנעריי ווערט בעשטראפט מיט טויט, און אלע בריעף־טויבען זאל מען קיילענען.

די געשעפטען זאלען געשלאסען ווערען 8 אזייגער אין אווענד און אלע טעאטר־פארשטעלונגען און קאנצערטען זאלען זיך ענדיגען ניט שפעטער ו״י 9 אזייגער אין אווענד

די רוסען ליידיגען אב ווילנא.

פון פאריז טיילט מען מיט, אז דער רוסישער צוריקגאנג מוז נאך אביסעל געדויערען אין ווילנא האבען די רוסען שוין אנגעהויבען צוגרייטען זיך צום אבליידיגען די שטאדט.

אלע אפענטליכע אינסטיטוציעס האבען שוין פערלאזען ווילנא און איצט פיהרט מען ביבעד אלע קונסט זאכען פון די מוזעען, ווי אויך די ארטיגע אבטיילונג פון מלוכה באנק.

די מאביליזאציע פון אפאלטשענצעס 2 קאטעגאריע.

ביי דער ערעפנונג פון דער גאסודארסטוועגע דומע האט דער קריעגס־מיניסטער פאליוואנאוו ערקלערט, אז דאס קריעגס־מיניסטעריום האט אריינגעבראכט אין דומא א געזעץ־פראיעקט וועגען מאביליזירען אפאלטשענצעס 2־טער קאטעגאריע.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם העראר גאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam a. Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס אנדינאוויען אין רוסלאנד.

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

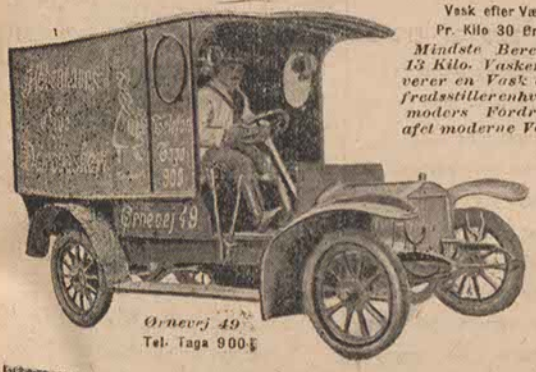

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

אין מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאווענטמען שחרית האלב זיעבען מנחה דריי פיערטלע זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

רעס טאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

H.Steensens

VEGETARIA

Margarine

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פענס־אנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען. ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

א פעהיגער נאדלער

ווערט געזוכט. בלענדאמסוויי 46 א. 3 זאל רעכטס

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, ברויט מאשינען. ראזיר־מעסער. צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

קברים־פערצוימינגען

גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

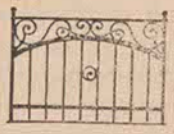

וועגעטארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פיהרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

א טייל פון זייער פערמעגען און יעצט איז אריינ־
געפאלען אלסדינג אין דעם שונא'ס הענד. אוי־
סערדעם וואלט דאך, דוכט זיך געוועזען אויושר
ווען א גאנצע בעפעלקערונג אנטלויפט פון פיינד
אדער מען שיקט ארויס וועגען מיליטערע טבות,
אז מען זאל געבען די אונגליקליכע מענשען א
מעגליכקייט זיך ווי עס איז איינצוארדנען אויף
די נייע ערטער. וואס האט אבער געטהאן די
רעגירונג? אפילו ווען זי האט שוין געמאכט
אנ'אויסנאהמע און געשיקט א טייל אידען אין
ווארא‌נעזשער און פענזער גובערויעט, האט זי
גלייך געמאכט דארט נייע בעגרענצונגען. מען
ערלויבט דארט צו בעזעצען זיך נאר די, וועל־
כע קומען מיט „פראחארניע סווידדטעלסוועס"
פאסיר־שיינען

דערויף האט דער מיניסטער געענטפערט:
„איך געפין, אז עס איז שווער ביי דער איצטי־
גער צייט זיך צי פערנעהמען מיט נאציאנאלע
פראגען, און בפרט נאך מיט דער יודישער
פראגע.

ציוניסטישער מיטינג אין לאנדאן.

די טעג איז אין לאנדאן פארגעקומען א
גראנדיעזער ציוניסטישער מיטינג, וואס איז גע־
ווען איינגעארדענט פונם „מכבי־ארדען".

— דער צוועק פון דיעזען מיטינג — האט
ערקלערט ;ער פארזיצענדער מר. בענטוויטש —
איז הויפטזעכליך צו מאכען אנ'עפענטליכע פרא־
פאגאנדא פאר'ן ציוניזם. ווייל אונזער חוב, אין
דער איצטיגער טרויערדיגער אידישער לאגע,
איז אויפצוהאלטען די ציוניסטישע פאהן, ווייל
די לעצטע האפנונג פון דעם אידישען פאלק איז
היינט — פאלעסטינא.

דער רעפערענט האט גערעדט אויך וועגען
דער אידישער פראגע, וואס דארף נאך דער
מלחמה דערהויבען ווערען. די ציוניסטישע אר־
גאניזאציע — איז מודיע דער רעדנער — אר־
בייט געמיינזאם מיט די איבעריגע אידישע אר־
גאניזאציעס פאר דער לעזונג פון דער אידען־
פראגע.

ער שלאגט פאר די ראזאלוציע, וועלכע
לויטעט, אז דער מאסען־מיטינג דריקט אויס זיין
צוטרויען צו דער ציוניסטישער פראגראמע,
ועלכע פאדערט די שאפונג פון א היים פאר
דעם אידישען פאלק אין פאלעסטינא.

דער בעקאנטער כלל־טהוער און רב פון
דער ספרדישער קהלה ד"ר גאסטער זאגט, אז
דער ציוניזם איז ניט קיין פילאנטראפישע
געזעלשאפט ארויסצוהעלפען דעם אונטערדריק־
טען ארימאן, נאר א פאליטישע אלגעמיינע אי־
דישע בעוועגונג, וואס וויל בעשיצען די אידען
פון דער גאנצער וועלט, סיי ארעם און סיי
רייך.

דער רעדנער דערמאהנט די אידען־פראגע
וואס וועט ביים קומענדען פריעדענס־קאנפערענץ
בעריהרט ווערען. ער פרעגט ווער וועט זיך
נעהמען צו דיעזער, פאלקס בעפרייאונגס, ארבייט,
רופט די פערזאמעלטע צום פראטעסט געגען די
גלייכגילטיגקייט פון די אידישע כלל טהוער,
גלייכצייטיג דריקט ער אויך אויס זיין פראטעסט
געגען מר. איראעל זאנגווילס בעהויפטונגען,
אז דער ציוניזם איז געשאפען געווארען אין
דייטשלאנד.

עס איז א בלבול! — שרייט אויס דער רעד־
נער — דער ציוניזם איז געשאפען געווארען
אין פאלעסטינא, נאך פאר די נביאים'ס צייטען.
וואס איז א פאררעטעריי און בעליידיגונג פאר'ן
גאנצען יודישען פאלק. דער רעדנער אפעלירט
צו די פערזאמעלטע, אז זיי זאלען פארטזעצען
די גרויסע ארבייט צו בעקומען די סאציאלע
פאליטישע און עקאנאמישע בעפרייאונג פון אלע
אידען. (שטורמישע אפלאדיסמענטען).

דאס ווארט בעקומט ה' נ. סאקאלאוו, וועל־
כער דערצעהלט, אז צוריקקומענדיג פון ערש־
טען ציוניסטישען קאנגרעס האבען איהם פיעלע
ציוניסטישע אפאנענטען געפרעגט, וואס איז א
היים, ווי אזוי קאן מען עס שאפען א אידישע
היים אין פאלעסטינא? ווארום א היים מוז גע־
בוירען ווערען אין א געוויסע צייט און זיין צו־
געפאסט צום כאראקטער פון דער נאציאן. אט
אזוי למשל איז שפאניען יאהרען לאנג געווען
א היים פאר'ן אידישען גייסט, דערנאך איז פוי־
לען געווען דער צווייטער גייסטיגער צענטער.
אבער נאך אלעמען זענען דיעזע אלע געווען
היימען פון א טייל פון אידישע, פאלק, אבער
ניט קיין היים פון גאנצען אידישען פאלק צו־
זאמענגענומען, מיר דארפען האבען — ענדיגט
דער רעדנער — איין היים, און ניט קיין פיעלע
היימען, ווארום איין לעבען איז בעסער פון פיע־
לע לעבענס.

פונ'ם יודישען נאציאלפאנד.

דאס הויפטביורא פונ'ם יודישען נאציאאל־
פאנד אין האאג טיילט מיט:

די הכנסה פונ'ם נאציאנאלפאנד פאר יולי
חדש בעטרעפט 41070 מארק. די סומע פערטיילט
זיך אויף פערשידענע לענדער, אזוי: דרום־אפ־
ריקא 11923 מארק, נארד־אמעריקא 10111 מארק,
עסטרייך 10062, דיידטשלאנד 4340, רומעניען
1709, בולגאריען 749, אלט־גריכענלאנד 643,
האלאנד 497, רוסלאנד 481, פארטוגאל 224,
דענעמארק 196 פראנקרייך מיט טוניס
135 מארק.

פון ארץ־ישראל זענען אנגעקומען פרעהלי־
כערע ידיעות. די תבואה־ערנטע (אוראזשאי)
אין די פארמעס פונ'ם נאציאנאל־פאנד, הויפט־
זעכליך אין די קבוצות פון „מרחביה" און „דגניה"
איז זעהר בעפריעדיענד, אם וויכטיגסטען איז
אבער דאס, דאס מען האט געקענט בייצייטענס
אריינעמעהן די תבואה איידער די היישערעקען
האבען דערגרייכט גליל און געקענט ברייגען
שאדען. ווי בעקאנט, בעזוכען די היישערעקען
מאסענווייז פלאנצונגען און גרינס־גערטנער.
אזוי ווי נ. פ. פערמעס אין די יודישע קאלאניעס
פערמאגען געניגענד תבואה־רעזערווען אויך אין
דעם יאהר, קען מען רעכענען אז פארלויפיג
וועט אין ארץ־ישראל קיין ברייט מאנגעל ניט
זיין.

דאס הויפט־ביורא פון נ. פ. האט ביים אויס־
ברוך פונ'ם קריעג געעפענט אנ'אינפארמאציאנס
אבטיילונג די טעטיגקייט פון דיעזער אבטיילונג
האט שוין געבראכט פיעל' נוצען. אנ'ערך 400
רוסיש־יודישע סטודענטען, וואס זענען ביים
אנפאנג פון דער מלחמה געווען אין ליעזש און
מייסטענס אינטערנירט געווארען, זענען דורך די
בעמיהונגען פון דער דאזיגער אבטיילונג מיט
זייערע קרובים און פערבינדונג געקומען,
און האבען ערהאלטען מיטעל צום לע־
בען. אזוי זענען א סך פאמיליעס אין רוסלאנד,
מיט זייערע קרובים אין דייטשלאנד געקו־
מען אין בעריהרונג.

די אבטיילונג האט פערמיטעלט אויך די
קארעספאדענץ צווישען ענגלישע און דייטשע
יודען. בעת די רוסען האבען בעזעצט גאליציען,
האט דאס ביורה איינגעארדנעט א פערבינדונג
צווישען די גאליציאנישע יודען מיט זייערע
קרובים אין עסטרייך, דאס ביורא האט אין פער־
לויף פונ'ם לעצטען האלבען יאהר ערהאלטען
איבער 1500 אנפראגען ביי הויפט אבטיילונג
אליין און אויסגעטיילט אדער פערמיטעלט האט
זי איבער 2000 אינפארמאציעס.

א וויכטיגער פראטעסט.

ניט לאנג איז פארגעקומען אין לויזאן (שווייץ)
א פערזאמלונג פון פערטרעטער פון פערשידענע
עטהישע — און קולטור־פעראיינען מיט דעם
צוועק צו גרינדען א שטענדיגע אינטערנאציא־
נאלע קאמיסיע. די אויפגאבע פון דער דאזיגער
קאמיסיע זאל בעשטעהען אין דעם, צו בעשיט־
צען די אינטערעסען פון דער אונטערדריקטער
מענשהייט.

אנ'ערך פון 40 פעראיינען און קאמיטע־
טען זיינען געווען פערטרעטען און צווישען זי
אויך א יודישער.

די הערען ד"ר קלאצקין און עפשטיין
האבען געשילדערט די שרעקליכע לאגע פון אי־
דען אין רוסלאנד. מיט דאקומענטען האבען די
רעדנער בעוויזען די אומגליקען, וועלכע די יו־
דישע בעפעלקערונג האט געליטען אין דער
גאנצער צייט פון מלחמה. כסדר נאך יעדער
נידערלאגע לאזט אויס די רוסישע רעגיערונג
איהר כעס אויף די הילפלאזע אידען און עס איז
ניטא ווער עס זאל זיך פאר זיי אנגעהמען. די
מערב אייראפעאישע פרעסע שרייבט כמעט גאר
ניט וועגען דער יודישער לאגע.

עס האבען נאך גערעדט וועגען דעם ענין
פערטרעטער פון אנדער נאציאנען און צום סוף
איז אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציאן:
„די קאמיסיע אפעלירט צו די ליבעראלע
און אינטעלעקטועלע קרייזען אין רוסלאנד זיי
זאלען אנווענדען אלע כחות, כדי צו ווירקען
אויף דער רוסישער רעגיערונג, אז עס זאל שוין
נעהמען א סוף צו די סיסטעמאטישע יודען־
פערפאלגונגען, וועלכע דריקען זיך אויס אין
מאסען־אויסווייזונגען, רציחות און פאגראמען.

ד. וואלפסאנס יאהרצייט.

פון האאג טיילט מען אונז מיט:

די אפוטרופסים איבער דוד וואלפסאנס
צואה, די הערען יעקאב קאן — האאג, און ד"ר
לעשצינסקי — בערלין, האבען צוזאמען מיט
ד"ר קאצענעלנסאהן און ד"ר ראבינזאהן בעש־
לאסען ארויסצוגעבען א זאמעלשריפט צום אנ־
דענקען פונ'ם פערעוויגטען פיהרער פון דער
ציוניסטישער בעוועגונג. די בעריהמטעסטע פון
זיינע פריינד און פערעהרער וועלען זיך בעטיי־
ליגען אינ'ם ווערק. דאס געדענק־בוך וועט זיך
בעשעפטיגען נאר מיט דער פערזענליכקייט און
טעטינקייט פון דוד וואלפסאן ז"ל.

יועדן און מיליטער־ליפערונגען

איינינגע אמעריקאנישע יודען ענטזאגען זיך
איצט צו ליפערן אמוניציע פאר דעם "פיער־
פערבאנד".

כון ס"ט לואיס מעלדעט "טהע היברי": וו
העלער, דער בעזיצער פון א היעזיגען שטאל־
פאבריק האט אין אנהויב יוני זיך ענטזאגט צו
ערפיהלאן א אונבעגרענצטע בעשטעלונג פון
שראפנעלען פאר דער פראנצויזישער רעגיערונג.
די בעשטעלונג האט בעטראפען 90,000 דאלאר
וועכענטליך. העלער האט זיך ענטזאגט פון דער
בעשטעלונג אלס געגנער פון קריעג. איינינגע
טעג פריהער האט זיך אויך אנ'אנדערער אמע־
ריקאנישער יוד פון דער זעלבער שטאדט טהע־
אדאר פיליפס, ענטזאגט פון א בעשטעלונג וואס
האט בעטראפען די סומע פון 900,000 דאלאר

פופצעהנטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפסקא־
מיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער
מלחמה"

פרל. דר. יאמפאלסקי	-	-	10 קראנען
ה'ר נ. נ. קאפענהאגען	-	-	1 "
" באצינסקי, "	-	-	5 "
" ראבוכין, "	-	-	5 "
" פרידבערג, "	-	-	5 "
" פליסקין, "	-	-	10 "
" בארנהאף "	-	-	5 "
" קו יאטקאווסקי, "	-	-	10 "
" באדא, "	-	-	5 "

דורך די פאלקסצייטונג (אויסגעוויזען 9 אויגוסט)
77 קר. 50 אוירעס

בסך הכל 133 קראנ. 50 אוירעס.

צוזאמען מיט די פריהערדיגע פיערצען רשימות
4885 קר. 61 אוירעס.

געלדער פאר דעם הילפס־קאמיטעט ווע־
רען אנגענומען: L. Motzkin, Vestergade I;
J.Nachemsohn, Tordenskjoldade I.
אדער אין דער צענטראל־שטעלע:
Prof. D. Simon on, Skindergade 22

דער יודישער קאנגרעס.

I.

די אונגעהויערע שרעקען פון דער איצטיגער וועלט־מלחמה פאלען אויף קיין טייל פון דעם פאלק ניט אזוי שווער, ווי אויף דער ארבייטערשאפט און אויף יענע שיכטען, וואס שטעהן נאהענט צו איהר אין זייער עקאנאמישען מעמד.

נאך שווערער דריקט די לאסט פון דעם קריעג אויף דער יודישער ארעמע מאסען ווייל קיין פאלק ליידט ניט פון איהם אזוי פיעל, ווי אונזער יודיש פאלק.

קיין פאלק פון די, וואס געפינען זיך אין די מלחמה־ל ענדער, דארף ניט אויסשטעהן אזעלכע ביטערע ליידען. אזא אומפערדיענטע שפיכות־דמים, ווי דאס יודישע. די רוסישע רעגיערונג, וואס האט זיך אוועקגעשטעלט פאר א ציעל אויסצואווארצלען אונז פון רוסלאנד, האט ענדליך אויסגעפונען אונזער שוואכסטען פונקט, וואוהין זי קאן אומבעשטראפט ציעלען איהרע גיפטיגע פיילען: דעם אומבעשיצטען יודישען נאמען.

פריהער מיט דעם אומגעלומפערטען בלוט־בלבול, אין דעם ביילים־פראצעס, און איצטער מיט דעם נאך שרעקליכערען שקר־בלבול, אז מיר זענען א פאלק פון שפיאנען, האט זי נאר איין ציעל אין זין: פער׳מאוס׳ען אונז אין די אויגען פון אלע אנדערע פעלקער, שטארקער מאכען דעם האס און די פעראכטונג, וואס עקזיסטירט אנטקעגען אונז און אויף אזא׳ן אויפן פערענטפערען אלע רדיפות, וואס זי ווענדעט אנטקעגען אונז אן, און ניט נאר ניט געפינען קיין ערנסטען פראטעסט אנטקעגען דעם, נאר אויך זיין זיכער, אז די גרויסע מאסען פון די רוסלענדישע פעלקער וועלען דערפאר סימפאטיזירען מיט איהר.

אין אזא לאגע איז פאר אונז קיין אנדער אויסוועג ניטא, ווי נאר זעהן אנצוווענדען אלע מיטלען, כדי צו רעטען אונזער עהרע און אונזער נאמען.

אט דער ציעל קאן דערגרייכט ווערען נאר יעמאלט, ווען מיר וועלען אלע ווי איין מאן ארויסטרעטען אפען, ווי א פאלק און קעמפען מיט דער גאנצער אנשטרענגונג פון אונזער קראפט פאר אונזער בעפרייאונג פון יענער נאציאנאלער קנעכטשאפט, וואס איז די סבה פון אלע אונזערע ליידען, פון אונזער ניעדריגען מעמד צווישען די פעלקער און פון אונזער שפלגעווארענעם נאמען.

צוויי פאדערונגען דארפען מיר ארויסשטעלען כדי אויסצוגלייכען אונזער נאציאנאלע לאגע מיט דער נאציאנאלער לאגע פון אלע אנדערע פעלקער, און כדי דורכדעם אויפהויבען אונזער פרעסטיזש אין די אויגען פון דער וועלט, אומקעהרען אונז אונזער פערלארענע חשיבות און אויף אייביג פטור ווערען פון אלע רדיפות און בעליידיגונגען, וואס פאלען אויס אויף אונזער גורל.

די ערשטע פאדערונג איז נאציאנאלע גלייכבערעכטיגונג אין אלע לענדער, וואו מיר געפינען זיך ווי א מינדערהייט, די צווייטע פאדערונג איז א פרייער אייגענע מלוכה.

גראד אין דעם איצטיגען היסטארישען מאמענט איז געבוירען געווארען די מעגליכקייט אז די ביידע פאדערונגען זאלען פערוירקליכט ווערען. פון אלע זייטען דערגעהען צו אונז ידיעות, אז די קריעג־פיהרענדע פעלקער זיינען ניט אבגענייגט אוועקצוגעבען אונז אויך־ישראל. דורכדעם גופא, בעשטעטיגען זיי, אז מיר זיינען א בעזונדער פאלק און בערעכטיגען אונזער קאמף פאר דער אויסגלייכונג פון אונזער נאציאנאלער לאגע.

פון אלע שיכטען פון דעם אידישען פאלק דארף די אידישע ארבייטערשאפט זיין מעהר פאר אלעמען פעראינטערעסירט אין יענע צוויי פאדערונגען.

די בעדייטונג פון דער נאציאנאלער גלייכבערעכטיגונג שטעהט שוין קלאר פאר די אויגען פון דאס רוב יודישע ארבייטער [illegible] איז שוין ארויסגענומען געווארען אויף דעם פראגראם פון יענער ארבייטער קאנפערענץ, וועלכע דער אמעריקאנער נאציאנאלער ארבייטער־קאמיטעט רופט צונויף.

אבער נאך גאר ניט קלאר איז פאר דעם יודישען ארבייטער די וויכטיגקייט פון דער צווייטער פאדערונג: פון אנ׳אייגענער יודישע מלוכה. דער ארבייטער זעהט נאך ניט איין, אז אן אייגענער שטאאט־מלוכה, וועט ברענגען ניט נאר די פערענטפערונג פון דער יודישער פראגע אין וועלכער ער דארף זיין אינטרעסירט, ווי א טייל פון דעם יודישען פאלק, נאר אויך אז דער יודישער שטאאט וועט ערשט געבען די מעגליכקייט דעם יודישען ארבייטער־קלאס פריי צו ענטוויקלען זיינע סאציאלע קלאסען־כחות.

ד״ר ח. זשיטלאווסקי.

די יודישע פראגע און די גאסודארסטוו. דומא

מיט יעדען טאג ווערט קלארער, אז די האפנונגען פון דער אויסגעמאטערטער יודישער בעפעלקערונג אין רוסלאנד אויף א געוויסער פערבעסערונג מצד דער גאסודארסטווענע דומא זענען אומזיסט געווען. ניט די דעפוטאטען און ניט די פארשטעהער פון דער רעגיערונג שעמען זיך ניט היינט ארויס זאגען עס גאנץ אפען.

ווי עס איז בעקאנט האט די מערהייט פון דער דומא אבגעווארפען דעם פארשלאג פון די פארשטעהער פון פערשיעדענע נאציאנאליטעטען אין דומא וועגען צוזאגען גלייכבערעכטיגונג פאר די אלע פעלקער נאך דער מלחמה.

די אקטיאבריסטען האבען פונדעסטוועגען ערקלערט, אז זיי ארבייטען אויס אן וועלען אריינטראגען אין דומע א ספעציעלען געזעץ־פראיעקט וועגען גלייכבערעכטיגונג. היינט האט דער פארשטעהער פון די אקטיאבריסטען גראף בעניגסען ערקלערט, אז דעם פראיעקט האבען זיי שוין אויסגעארבייט, נאר צו דער יודישער בעפעלקערונג האט ער קיין שום שייכות ניט, ווייל געהאט אין זינען האבען זיי נאר די פעלקער, וועלכע האבען זיך אויסגעצייכענט בעת דער מלחמה.

פאר דער מעהרהייט פון דער דומא, הייסט עס אלזא, אז יודען האבען זיך וועניג אויסגעצייכענט...

אין דער זעלביגער צייט איז פארגעקומען דער פאלגענדער פאקט:

ווי בעקאנט איז ארגאניזירט געווארען אין דומא א בעראטונג וועגען די אנטלאפענע און ארויסגעשיקטע פון קריעגס־ראיאן. ביי דער דאזיגער בעראטונג איז אויך געווען דער נייער מיניסטער שטשערבאטאוו. דער דעפוטאט פריד־מאן האט איהם אויפמערקזאם געמאכט אויף דעם פאקט, אז אידען האט מען אנגעהויבען ארויסשיקען פריהער איידערדי אנדערע בעפעלקערונג, און בכלל האט די אדמיניסטראיע בעהענדעלט אידען מיט א שרעקליכער גרויזאמקייט. אט למשל, אין קאוונער גובערניע האט מען געגעבען אידען נאר א טערמין פון 24 שעה הגם דער בעפעהל איז שוין געווען ביי דער אדמיניסטראציע א גאנצע וואך צייט. פארוואס האט מען זיי ניט מודיע געווען גלייך? זיי וואלטען דאך געהאט וועניגסטענס צייט ארויסראטעווען

ניט אויסגעהאלטען.

(ענדע)

און זי איז געבליבען שטעהן, האט די טרעהרען אבגעווישט, האט דעם קאפ איינגעבויגען, דאס טיכעל אויף דער אפענער תחינה אוועקגעלעגט און האט זיך פערטראכט. זי האט געוואלט ריכטיגסטע, פאסענדע ווערטער געפינען, ווי זי זאל איהר תפילה אויסדריקען. זי האט קיין איבריג ווארט ניט געוואלט זאגען, בלויז אין עטליכע ווערטער איהר גאנצע בקשה אויסדריקען זי האט זיך פאר איהרע ווערטער געשראקען, אפשר וועט זי ניט קיין ריכטיגען ווארט אויסרעדען, אפשר וועט ניט קיין גוטער געדאנק דורכלויפען — אפשר איז עס גאר ניט די פאסענדסטע תחינה...

דאס הארץ האט איהר געציטערט, עס האט געקלאפט ווי אין גרויס שרעק, היים איז געווארען דער קאפ, און זי האט געזאגט:

— ברענג איהם.. ברענגט זיי... ישראל׳ן, דעם שכן... ברענג זיי... טאטע הארציגער. בשלום א היים....

און זי איז געפאלען, א קאלטער שווייס האט איהר שטערען בעדעקט, די אויגען האבען זיך צוגעמאכט. אין איהר האנד האט זי פעסט די אפענע תחינה געהאלטען און איהר דורכגעווייקט טיכעל אין טרעהרען איז פון באנק אראבגעהאנגען.

אלטע פרויען, וואס זיינען דאן צו מנחה אין שול געווען, האבען זיך געווארפען צו איהר, האבען אויף איהר וואסער געשפריצט, זי געמינטערט. עס האט אבער ניט געהאלפען. מען האט די מענער, דעם שמש אריינגערופען, דעם רופא געבראכט און מען האט איהרע אויגען געפענט.

— ישראל — האט זי געשעפטשעט.

מען האט זי א היים אבגעפיהרט, אין בעט אריינגעלעגט און דער רופא איז ארום איהר פערבליבען. אלטע פרויען זיינען געקומען זי מבקר חולה זיין, מען האט געזיפצט און געטרייסט:

— ער וועט זיך מרחם זיין....

די שנור און די אייניקלאך זיינען פון דער קראנקער ניט אבגעטראטען, זיינען טעג און נעכט ארום איהר געזעסען, און זי האט אלץ געהאלטען אין איין שעפטשען:

— ישראל...

אזוי זיינען עטליכע וואכען אוועק און חנה שרה האט אנגעפאננען צו זיך קומען. זי האט זיך שוין געקענט דעם סדור, דעם תהלים אין האנד האלטען. — פלעגט זי ניט אויפהערען צו טהאן תפלה. זי האט אבער ניט גערעדט. פלעגט מען ביי איהר עפעס פרעגען, פלעגט זי דעם קאפ אראבלאזען, האט עס געהייסען „יא״. האט זי איהם געדרעהט, האט עס געהייסען „ניט״ און דאס לעצטע פלעגט זי זעהר אפט טהאן, ווען מען פלעגט איהר עפעס עסען ברענגען.

און ענדליך האט זי אויך אויפגעהערט ווייגען. מעהר קיין טרעהרען ניט געווען — עס האט זיך אויסגענועמען.

און איינמאל אין אן אבענד, ווען זי האט א שטארקען געוויין פון צווייטען צימער דערהערט, האט זי זיך פון איהר שטול אויפגעהויבען און איז אין יענעם צימער אריין און ווי פערגליווערט געבליבען שטעהן. די שנור האט די קינדער ארומגענומען און אלע אין איין קול האבען גע־אמערט, געוויינט, דארט זיינען אויך פרעמדע מענשען געווען, דער רופא איז אויך אריין. אויפ׳ן טיש איז אן אפענער בריעף געלעגען. דער רופא האט איהם גענומען, דורכגעלעזען:

— אייער מאן איז ווי א העלד אין שלאכט געפאלען...

חנה שרה האט אין א הילכיגען געלעכטער אויסגעבראכען, האט א ציטער געטהאן און איז געפאלען. איהר פנים איז געווארען געל, די אויגען האלב אפען און דער צונג האט געשטעקט פון מויל.

— געשטארבען. — האט דער רופא ערקלערט.

— ניט אויסגעהאלטען... א מוטער׳ס הארץ... האט מען פון עולם בעמערקט.

י. ז. זשובין.

Jüdische Volkszeitung № 197 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען דאנערשטאג ב׳ אלול תרע״ה (12 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די דייטשען האבען עראבערט לאמזשא.

דייטשע צעפעלינען איבער רוסלאנד און לאנדאן.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 11־טען אויגוסט. אונזערע ארמעען פערטזעצען זייערע אנגריפען געגען קאוונער פעסטונג, פון דער מערב זייט. די אנגריפען גע־הען פאר רעגעלמעסיג נאך דעם פריהער בעש־טימטען פלאן.

גענעראל שאלץ׳ס ארמעען האבען איידער־נעכ ען ביי טאג דורכגעבראכען די פראנט־לינ־יע ארום לאמזשא. האען געשטורעמט דעם פארט 4 און האבען נעכטען פאר טאג עראבערט די דערמאהנטע פעסטונג. אין דרום פון לאמזשא זענען מיר איבערגעגאנגען דעם וועג לאמזשא־אסטראוו. אסט ראוו געפינט זיך נאך אין דעם שונא׳ס מאכט.

זייט דעם 7־טען אויגוסט ביז היינט האבען מיר אויפ׳ן בוג׳ער פראנט גענוטען 23 אפיצע־רען און 10׳100 סאלדאטען געפאנגען.

אין מזרח פון ווארשא זענען פרינץ לעא־פאלד פאן העסענ׳ס מחנות דערגאנגען פום וועג וואס געהט פון נאווא־מינסק צו סטאניסלאוואוו.

אויפ׳ן דרום־מזרח׳דיגען פראנט האבען אונ־זערע מחנות אונטער דער קאמאנדא פון גענע־ראל־אבערסט פ. וואר׳ש, דערגרייכט די געגענד פון טעלישעוו צו צפון־מזרח. דארטען האבען זיי זיך פעראייניגט מיט פ. מאקענסענס מחנות.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 11־טען אויגוסט. (אפיציעל) דער דייטשער אנגריף וועגען וועלכען ס׳איז מיטגעטיילט אין נעכטיגען בעריכט, איז פארגע־קומען אויף פאלגענדען אופן:

דער אנגריף האט זיך אנגעהויבען פון אונ־זערע פאזיצעס ביי פיפלע.

דעם שונא׳ס בעלאגערונגס־ארטילעריע האט אנג הויבען באמבארדירען מיט זעהער שווערע קאנאנען אונזערע פאזיציעס. די באמ־בארדירונג האט געדויעט גאנצע 2 שעה און אונזערע מחנות האבען בעוויזען אן ענערגישען ווידערשטנד.

2 אזייגער ביי נאכט זענען די דייטשען אין געדיכטע קאל נען איבערגעפאלען אונזערע ראר־טיגע שטעלונגען. אבער אונזערע מחנות האבען געקעמפפט ווי העלדען און צום סוף איז זיי געלונגען אבשלאגען די דייטשען צוריק. די דייטשען האבען זיך אבגעצויגען צו די דערביי־ליגענדע וועגען און פלאנירען מסתמא א נייע אטאקע.

צעפעלינען ביי דער ארבייט.

א אפיציעלע לאנדאנער טעלעגראמע ט׳ילט מיט, אז א עסקאדרע דייטשע צעפעלינען זענען נעכטען ביי נאכט געפלויגען איבער די ענגלישע מזרח־ברעגען און האבען אראבגעווארפען בראנד־באמבען. די באמבען האבען ניט אנגע־ריכטעט קיין גרויסען היזק דאגעגען זענען 13 ציווילע פערזאנען דער׳הרג׳עט געווארען און 12 זענען פערוואונדעט.

איין צעפעלינער איז ערנסט בעשעדיגט דורך דער שיסעריי פון די ענגלישע לאנד־בא־טארייען און איז פאלשטענדיג פערניכטעט גע־ווארען.

א דייטשע אפיציעלע מיטטיילינג איז מודיע וועגען דעם: די נאכט צווישען דעם 9־טען און 10־טען אויגוסט, האבען די דייטשע מארינע־לופט־שיפען פארגענומען אן אנגריף געגען די בעפעסטיגטע ערטער ביי די ענגלישע מזרח־ברעגען.

ניט קוקענדיג אויף דער שיסעריי פון די ענגלענדער, איז די לופט־שיפען געלונגען אראבצואווארפען באמבען אויף די ענגלישע קריעגס־שיפען אין טאמזע, אויף די לאנדאנער האפען־דאקען און אויף דער סטאנציע פון טאר־פעדא שיפען אין הארוויטש. ווי אויך אויף וויכ־טיגע געביידען ביי דער טייך הומבערט. די באמבארדירונג האט געהאט א גוטע ווירקונג און די שיפען האבען זיך אונבעשעדיגט אומ־געקעהרט א ה ים.

א דריטע טעלעגראמע פון פעטראגראד טיילט מיט, אז אן אמבולאנס־צוג וואס איז אנ־געקומען קיין האמעל, מאהילעווער גובערניע, איז אויפ׳ן וועג באמבארדירט געווארען פון א דייטשען לופט־שיף. 2 וואגאנען זענען פער־ניכטעט. אייניגע סאלדאטען זענען פערוואונ־דעט. אויך האט א לופט־שיף באמבארדירט אן אמבולאנס־צוג וואס איז געגאנגען קיין סעדלעץ.

סערביען און בולגאריען.

פאר׳ז, 11־טען אויגוסט. אהערצו זענען אנגעקומען ידיעות, אז דער סערבישער פרעמיער מיניסטער פאסיטש, האט צו א דעפוטאציע פון פראפעסארען, און סטודענטען געזאגט, אז ער וואלט זעהער צופריעדען זיין, ווען סערביען זאל שליסען אנ׳אבמאך מיט בולגאריען. נאר מיט דער בעדינגונג, אז סערביען זאל ניט דאר־פען אבגעבען דאס וואס זי האט געוואונען פון דער געוועזענער באלקאן מלחמה.

דער סערבישער קרוין פרינץ האט געהאט א געדויערענדע קאנפערענץ מיט דעם פרעמיער מיניסטער פאסיטש און מיט דעם רומענישען באטשאפטער און ניש.

עס געהען קלאנגען פון א זיכערע קוועלע, אז א א אבמאך צווישען סערביען און בולגא־ריען איז ואר א פראגע פון טעג.

א קאמפף אין צפון־ים

פון עסביערג טעלעגראפירט מען: א דייט־שער הילפס־קרייצער „מעטעאר" האט מאנטאג פאר נאכט אבגעשטעלט א דענישען שיף „יא־סאן„ נעבען הארנס רעוו און נאכדעם ווי דאס גאנצע שיפס פערזאנאל איז איבערגעפיהרט גע־ווארען אויפ׳ן הילפס קרייצער, האבען די דייט־שען ארום געגאסען דעם שיף מיט פעטראלע־אום. און אונטערגעצונדען איהם.

דער זעלבער הילפס־קרייצער האט מיט א טאג פריהער דערטרונקען דעם ענגלישען דאמפפער „ראמסא" און האט גענומען געפאנגען 50 מאן.

פון א צעפעלינער האט „מעטעאר" אבער בע־קומען א דראטלאזע טעלעגראמע, אז 4 גרויסע ענגלישע קריעגס־שיפען יאגען זיך נאך איהם און ווען דער קאפיטאן האט איינגעזעהען, אז ער קען זיך ניט רעטען האט ער אויפגריסען דעם גאנצען שיף און לופטען.

א בריעף פון רוסישען קייזער

בערלין פון בוקארעסט טיילט מען מיט:

דער רוסישער קייזער האט געשיקט א בריעף צום סערבישען קרוין־פרינץ, אין וועלכען ער ער ווייזט אן אז צוליעב די וויכטיגקייט פון בולגאריענס אריינטרעטען אין מלחמה אויף די פעראייניגטע׳ס צד, מוז סערביען געבען א הנחה.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam n Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס[illegible] אין רוסלאנד.

Mølle מיילע

Hotel Mølleberg Mølle

ו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג [illegible] יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Københavns nye Dampvaskeri

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstillerenhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overall.*

אין מנין.

קראנפרינסעסעגאד 46 1 זאל נעבען דער פאלקס־קיך דאווענטמען שחרית האלב זיעבען מנחה דריי פיערטלע זיעבען און שבת אין דער פריה השכמה האלב אכט א זייגער.

רעס טאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

H.Steensens
VEGETARIA
Margarine

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעטראגאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

צימערען ווערען פערדונגען.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, 1

Tlf. Byen 3959.

א פעהיגער נאדלער

ווערט געזוכט. בלענדאמסוויי 46 א. 3 זאל רעסטס

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, קרויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

קברים־פערצוימינגען

גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

וועגעטארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

„MEDOVA"

THE

erbedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidensys Trykkeri Møntergade 2

קומען אין זיין אלטער היים צוצושטעהן צום
ליטער.

די אידען אין די טראנשייען — האט רא־
נער ליפסאן פערענדיגט זיין געשפרעך, זענען
ליקליך, ווען זיי דערמאהנען זיך, אז אין דער
יים ווערען אן זיי נישט פערגעסען, און יעדער
דיעף וואס זיי בעקומען דורך דעם רב׳ס
ערמיטלונג, איז פאר זיי א דערקוויקונג.

א גרויסע שמחה האט ארויסגערופען ביי
אידישע סאלדאטען דער „סדור" צום דאוונען
אר די סאלדאטען אין דער מלחמה. וואס איז
זאמענגעשטעלט געווארען דורך דעם ראבינער
יכאל אדלער. די סדורים זענען בעשטעלט און
רויסגעגעבען געווארען פון קריעגס־מיניסטע־
יום. דער דאזיגער „סדור" דיענט פאר אונזע־
ע סאלדאטען פאר א קוועלע פון טרייסט און
אפנונג אין די פרייע מינוטען פערגיסען זיי
יף איהם זייערע בקשות פאר דעם נצחון פון
נזער פאטערלאנד.

געוואלט הרג׳ען פרענקין.

לעא פרנק, וועלכער איז איינגעשפארט גע־
ארען אין געפענגענ׳ס אויף א לעבענסלענג־
כען טערמין, נאכדעם ווי דער גובערנאטאר
ייטאן האט איהם גערעטעט פון דער תליה,
אכט יעצט דורך א צווייטען פערצווייפעלטען
אנפף פאר זיין לעבען. דעם מאל איז ער גע־
לען א קרבן פון א מערדערליכער אטאקע,
אט א צווייטער ארעסטאנט פון דער זעלבער
ורמע האט אויף איהם געמאכט מיט א לאנגען
ד־מעסער. מיט וועלכען ער האט איהם איבער
שניטען דאס האלז, צושעדיגענדיג דעם האלז־
ער. דאקטוירים גלויבען אבער, אז פרענק
אט א גרויסען שאנס געזונט צו ווערען.

די אטאקע אויף דעם לעבען פון דעם אונ־
ליקליכען אידישען יונגערמאן איז געווען זעהר
וטאל, אהן קיין שום ווארנונג. א צווייטער
עסטאנט מיט׳ן נאמען וויליאם קריען, א איינ־
כער מערדער. וועלכער איז אויך איינגעשפארט
ן דעם זעלבען געפענגניס אויף לעבענס־לאנג
ז שפעט שבת אווענד בעפאלען לעא פרענק,
לכער האט געשלאפען אין זיין בעטעל, און
באפענדיג איהם פאר די האר האט ער מיט א
גען מעסער איהם דערלאנגט א שניט איבערן
לז. צום גליק זענען די וועכטער צוזאמען
ט עטליכע ארעסטאנטען צוגעלאפען צום מער־
ער און איהם ניט דערלאזען צו דערענדיגען
ן קרבן.

דישער נאציאנאל סאציאליס־
ישער אגיטאציאנס קאמיטעט.

לויט דער איניציאטיווע פון פנחס רוטענ־
רג, וועלכער געפינט זיך איצט אין ניו־יארק,
ט זיך געגרינדעט א אי׳ יש־סאציאליסטישער
טאציאנס־קאמיטעט מיט דער אויפגאבע צו
טירען צווישען די אידישע ארבייטער פון
עריקא פאר דער צונויפרופונג פון אנ׳אלגע־
מיינעם אידישען קאנגרעס אויף דעמאקראטישע
יסודות און אויף פאלגענדער פלאטפארם:

פולע רעכט (בירגערליכע, פאליטישע און
נאציאנאלע) פאר אידען אין אלע לענדער און א
פאליטיש געזיכערטע אידישע היים אין ארץ־
ישראל. צווישען די גרינדער פון דיעזען קאמי־
טעט זענען פ. רוטענבערג, ד״ר ח. זשיטלאווסקי
ד״ר סירקין, ד״ר יצחק אייזיק הורוויטש, ד״ר
עיסבערג, דוד פינסקי, ד״ר קלומענקא, ד״ר
לוריה, א. קרעטשמער, ב. באראכאוו, מאיר בראון
ב. צוקערמאן, י. ענטין, ד״ר עהרענרייך, י.
עפלבוים, י. פייפמאכער און אנדערע.

די ערשטע אונטערנעהמונגען פון קאמיטעט
זיינען: 1) א נייע וועכענטליכע אידישע צייטונג
„דער אידישער קאנגרעס". וואס וועט זיין גע־
ווידמעט דער קאנגרעס אידעע א רייהע מאסען
מיט נגען.

ווארשוי אונטער דייטשער
הערשאפט.

דער הויפט־קאמאנדיר פון די דייטשע מחנות,
וואס האבען בעזעצט ווארשא, פרינץ לעאפלד
פון באיערן האט פערעפענטליכט פאלגענדע פער־
ארדנונג, וועלכע איז אויסגעהאנגען אין אלע
גאסען:

„איינוואוינער פון ווארשא! אייער שטאדט
איז אין דייטשען רשות. אבער מיר פיהרען דעם
קריעג נאר געגען דעם פיינדליכען מיליטער, ניט
געגען די פרידליכע בירגער.

רוהע און ארדנונג זאל זיין אבגעהיט, דאס
רעכט זאל געשיצט ווערען.

איך ערווארט, אז די ווארשא׳ער בירגער
ועלען ניט אינטערנעהמען קיין שום פיינדליכע
האנדלונגען, וועלען צוטרוי האבען צום דייטשען
רעכטס־געפיהל און ערפיהלען אלע פערארדנונ־
גען פון אונזערע מיליטער קאמאנדאנטען.

דער דייטשער ארמעע־לייטונג איז אבער
געווארען בעקאנט, אז דער פיינד האט צוגעג־
רייט אנפאלען אויף אונזערע מחנות. דעריבער
בין איך געצוואונגען צו נעמען אלס ערבים די
חשוב׳סטע און ערשטע בירגער פון דער שטאדט
וועלכע וועלען מיר זיין א גאראנטיע פאר דער
זיכערהייט פון די מחנות.

פון אייך איז עס אבעגעגיג צו שיצען דאס
לעבען פון אייערע מיט־בירגער. ווער עס וועט
האבען א וועלכע־עס־איז ידיעה איבער די געפ־
לאנטע איבערפאלען, מוז אין די אינטערעסען
פון זיינע מיטבירגער און דער רוהע און זיכער־
הייט פון דער שטאדט ווארשוי, האבען די פליכט
מיטיילען וועגען דעם תיכף ומיר דער מיליטע־
רישער אדמיניסטראציע.

מיט טויט־שטראף וועט יעדער בעשטראפט
ווערען, ווער עס וועט ניט ערפיהלען די פער־
ארדנונג אדער מיטהעלפען אויף וועלכער עס איז
ווייזע דעם איבערפאל."

די ל״ט לשונות אין אמעריקא

כדי צו מאכען זיך א קליינעם בעגריף
וועגען די פערשידענע פעלקער, וועלכע זיינען
געקומען קיין אמעריקא, אום דארטען אין דעם
גרויסען „שמעלץ טאפ" אומגעפארמט צו ווערען
אין איין גרויסער מאסע, וועט זיין גענוג א
בליק צו ווארפען אויף דער צאהל צייטונגען,
וועלכע ערשיינען אין אמעריקא אין פרעמדע
שפראכען. עס ווערען דארט געדרוקט צייטונגען
און זשורנאלען אין נייען־און־דרייסיג פאלגענדע
שפראכען.

איירישי, אראביש, ארמעניש, בעהמיש,
בולגאריש, כינעזיש, קראאטיש, נארוועגיש,
דעניש, עספעראנטא, פיניש, פראנצויזיש, דייטש,
גריכיש, האוואאיש, העברעאיש, אינדיש, האלענ־
דיש, אונגאריש, איסלאנדיש, איטאליעניש,
יאפאנעזיש, לעטיש, ליטוויש, פיליפינער־אינזלען
שפראכען (אידאאיש, טאגאלאג), פויליש, פאר־
טוגעזיש, רומעניש, רוסיש, רוטעניש, סערביש,
סלאוואקיש, סלאוועניש, שפאניש, שוועדיש,
סיריש, וועלש, אידיש און ענגליש.

פון די פרעמד־שפראכיגע צייטונגען. האבען
די אידישע און די דייטשע, די גרעסטע סירקו־
ליישאן.

כמעט אלע פרעמדע צייטונגס־ארויס־גע־
בער בעקלאגען זיך שטארק. אז דער יונגער
דור, וויל קיין פרעמדע צייטונגען ניט לעזען, זיי
כאפען זיך באלד צו די ענגלישע צייטונגען
און זשורנאלען.

די היימלאזע.

אלע גרעסערע און קלענערע רוסישע שטעדט
זענען איצט פערפלייצט מיט היימלאזע, וואס
זענען טיילווייז אנטלאפען פון די בעזעצטע
פלעצער, טיילווייז געצוואונגען געווען דורך
דער מיליטער־מאכט פערלאזען די היים. איצט
האט מען שוין צו טהאן ניט נאר מיט יודישע
היימלאזע וועלכע פלעגען בעזארגט ווערען
דורך די יודישע קהלות גופא. פעטראגראד און
מאסקווא זענען ממש פערפאלגט מיט אנטלאפע־
נע פאליאקען דייטשען, לאטישען און: נאטיר־
ליך יודען.

די רעגירונג און די שטאדט־פערוואלטונגען
זענען דעריבער ערנסט בעשעפטיגט מיט בע־
זארגען די גרויסע מאסע אומגליקליכע הונגערי־
גע מענשען. מען האט אבגעהאלטען א ספעציעלע
זיצונג אין דער דומא און מען נעמט אן
דרינגענדע מיטלען.

אין פעטראגראד איז פארגעקומען א בע־
ראטונג פון יודישע פוילישע, לעטישע ליטווישע
און עסטאנישע פערטרעטער, כדי געמיינזאם
אויסצוארבייטען די נויטיגע מיטלען לינדערין
די נויט.

הילף פון אמעריקא.

דער יודישער צענטראלער הילפס־קאמיטעט
פאר די מלחמה־קרבנות, וואס האט זיך ארגא־
ניזירט דעם 4־טען אקטאבער 1914 האט צוזא־
מען מיט „אמעריקאנער יודישען הילפס־קאמי־
טעט" געזאמעלט ביז איצט 3.500.000 קראנען.

פון דיעזער סומע איז אבגעשיקט געווארען
קיין רוסלאנד פאר פוילען 195,000 דאלאר, קיין
עסטרייך־אונגארן, 90,000 דאלאר, פאר די סטו־
דענטען אין דער שווייץ 2,500 דאלאר, פאר די
אידען אין סאלאניקי 5,000 דאלאר, קיין אלעפא,
טערקיי 2,500 דאלאר, קיין מאנאסטיר 3,000
דאלאר, גאליפאלי 2,500 דאלאר, קיין אושקאה
1,000 דאלאר, פאר די אידען אין פאלעסטינא
30,000 דאלאר, פאר די אינסטיטוציע אין פא־
לעסטינא 36.000 דאלאר און די סומע 84,000
דאלאר פאר שפייז פאר די אידען אין פאלע־
סטינא, וועלכעס איז געשיקט געווארען מיט דער
אמעריקאנישער הילפס־שיף „וואולקאן".

אויב די סומע איז אין אלגעמיין גאנץ בע־
דייטענד, איז זי אבער אין פערגלייך מיט דער
נויט און דעם צאהל פון אמעריקאנער יודען
פערהעלטניסמעסיג קליין. דער צענטראל־קאמי־
טעט האט בדעה איצט צו ארגאניזירען לאקאל־
קאמיטעטען און ארויסשיקען פערטרעטער אי־
בער׳ן גאנצען לאנד.

קלאנגען וועגען שלום.

די רוסישע צייטונגען האבען געבראכט א
אינטערעסאנטע ידיעה, זיי ערקלערען, אז דער
דייטשער קייזער האט דורך דער פערמיטלונג
פון׳ם דענישען קעניג פארגעשלאגען רוסלאנד
אבצושלאגען די קריעגס־אפעראציעס און שלי־
סען שלום. דייטשלנד זאל גרייט זיין אבטרעטען
צוריק א טייל פוילען און די פערנומענע טיי־
לען פון גאליציען זאלען בלייבען ביי רוסלאנד.

די רוסישע רעגירונג האט זיך אבגעזאגט צו
בעטראכטען דעם פארשלאגען און די גאנצע
פרעסע ערקלערט קאטעגאריש, אז פון שלום
קאן איצט קיין רייד ניט זיין.

געפאנגענע דעפוטאטען

די וויענער פרעסע האט אויסגערעכענט, אז
ביז איצט זענען 128 דעפוטאטען פונ׳ם עסטריי־
כישען פארלאמענט געפאנגען גענומען פון די
רוסען, סערבען און איטאליענער. א טייל פון די
דעפוטאטען האט מען געפאנגען אלס מיליטער
פערזאנען, וואס זענען געווען ביים פראנט און
א טייל אלס צייוויל־ געפאנגענע און ערבים.

צווישען די געפאנגענע זענען 28 טשעחען,
10 קראאטען, 20 איטאליענער 30 רומענער, 8
אלמאטינער, 22 סערבען און 4 יודען.

היעגע נייעס

ווי מען גיט אונז איבער וועט אין גיכען
דא אין קאפענהאגען פארקומען א יודישער
טעאטר־פארשטעלונג מען וועט אויספיהרען

„נשמה־כאפער"

פרטים וועגען גירוש קורלנאד.

(ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקסצייטונג")

„ווי איך בין אנגעקומען קיין ריגא, האב איך גלייך בעמערקט, אז די שטאדט האט גאר אנ'אנדער אויסזעהען, ניט ווי געוועהנליך. אויף די גאסען האט מען געזעהען פערטרויערטע יודען וואנדערען מיט די איבערגעבליעבענע רעשטען פון זייער פערמעגען אין די הענד. (אין שטאדט האט זיך דאן געפונען א 50־60 טויזענד אנגעפאהרענע היימלאזע יודען.

כמעט אלע יודען האבען געהאט מיט זיך נור אזוי פיעל פון זייער אייגענטהום, וויפיעל זיי האבען עס געקענט מיטטראגען מיט זיך. יודען, נעכטיגע בעלי בתים און גבירים, צדקה־געבער און מנדבים, אנגעזעהענע כלל־טוהער אין זייערע שטעדטלעך זענען געקומען צום הילפסקאמיטעט נאך שטיצע.

די היימלאזע האבען מיר דערצעהלט אונערהערטע פערברעכענס, וואס עס זענען בעגאנגען געווארען געגען זיי, און נאך דעם ווי איך האב עס דורך געקאנטראלירט און איבערצייגט זיך אין זייער ריכטיגקייט, קען איך עס איבערגעבען עפענטליך:

אויף זינדערשטראסע 21 האבען זיך געפונען עטליכע און צוואנציג יודען פון דעם שטעדטעל ט. קאוונער גובערניע, וועמען די קאזאקען האבען, איידער מען האט זיי ארויסגעשיקט, געשלאגען, און די יודען האבען אפילו ניט געטארט פרעגען פאר וואס און פאר ווען. ווען איך האב זיך געטראפען מיט די יודען אין ריגא, זענען זיי געווען כמעט אינגאנצען אין באנדאזשען. אין אזא צושטאנד האבען זיי געמוזט קומען קיין ריגא צו פוס. די זעלבע יודען האבען דערצעהלט, אז נאך פיער יודען פון אנ'אנדער שטעטעל האט מען אזוי געשלאגען, אז זיי זענען געשטארבען פון די וואונדען. א יודישע פרויען־דאקטאר, וואס האט פאטאגראפירט די וואונדען פון די דאזיגע יודען האט מען ארעסטירט, מיט א תירוץ, אז זי איז כלומרש א שפיאן.

די שטעדטלעך וו. און מ. זענען כמעט אינגאנצען חרוב געווארען. די איינוואוינער פון דעם שטעדטעל מ. האבען אייניגע מאל דערלאנגט טעלעגראפישע בקשות, מען זאל זיי ערלויבען אומצוקעהרען זיך אהיים, כדי מיטנעהמען זייערע פערמעגענס. אבער קיין ענטפער האבען זיי ניט בעקומען.

פאהרענדיג קיין ריגא, האב איך זיך צוזאמענגעטראפען אין וועג מיט א אנגעזעהענעם דווינסקער סוחר, וועלכער האט מיר דערצעהלט פאלגענדעס: דעם 2־טען טאג שבועות בין איך מיט נאך אייניגע מיטגליעדער פון דווינסקער הילפס־קאמיטעט געשטאנען אויפ'ן דווינסקער וואקזאל און אבגעווארט אפשר וועט אנקומען א צוג מיט יודישע היימלאזע. אויך דארף מען דא בעמערקען, אז פיעל יודען האט מען ניט געלאזען אבשטעלען זיך אין ריגא און מען האט זיי אין משא־וואגאנעס געשיקט ווייטער, ניט זאגענדיג זיי וואוהין מען פיהרט זיי. אין א סך צופאלען זענען זיי אבגעשטאנען צו 4—5 טעג אויף די קליינינקע סטאנציעס, ניט טארענדיג ארויס־קומען פון וואגאן. גלייך איז אנגעקומען א צוג פון וועלכען עס האט זיך געטראגען א שוידערליכער יאמער. ווען מיר האבען אבגעעפענט די טיהרען פון די וואגאנען, האבען מיר דערזעהן א עזה אלטע יודען אין טלית און תפילים דאוונענדיג מוסף מיט אזא הארץ־רייסענדען יאמער־געוויין, אז קיין יום־כפור קען זיך דערצו ניט גלייכען. א אלטער 90־יאהריגער רב, א חשוב אין זיין גאנצער געגענד און א גרויסער בעל תורה, איז געלעגען אויף דער ערד און האט ניט געקענט אויפשטעהן צו שמונה עשרה. זיינע טרוקענע ליפען האבען געשעפטשעט: „ומפנה חטאינו גלינו מארצנו". אויף אונז האט עס געמאכט אזא שרעקליכען איינדרוק, אז איך בין נאכדעם געווען קראנק א גאנצע וואך.

דערפאר אבער, ווען די גירושים זענען געקומען אין א וועלכער־עס־איז יודישער שטעדטעל האבען זיי זיך געקענט אברוהען. און די דארטיגע יודען האבען געטהאן לפנים משורת הדין, כדי צו העלפען אונזערע היימלאזע ברידער און שוועסטער. אין ריגא האט דער הילפס־קאמיטעט געארבייט אזוי, אז דער וואס האט עס ניט געזעהען וועט עס ניט גלויבען ווען מען זאל איהם עס דערצעהלען. דער קאמיטעט האט צוזאמענגעקליבען ניט נאר געלד, נאר אויך בגדים, בעטגעוואנד און עסען־זאכען. יעדערער האט געגעבען נאך מעהר וויפיעל ער האט געקענט, און אחוץ דעם האט יעדער געארבייט אומזיסט סיי ביי טאג און סיי ביי נאכט. יודישע שוסטער האבען גענייט שיך פאר די היימלאזע, יודישע שניידער — קליידער פאר זיי, און סטאלערס האבען געארבייט, איינגעארדענט די אומזיסטע קיכען א. א. וו.

ראס איז אפשר אונזער איינציגער נחמה."

רבנים אויפ'ן שלאכט־פעלד

(ענדע) פון נומ' 194)

באלד אין אנהויב — זאגט ה' ליפסאן ווייטער — ווען אידישע פרייוויליגע האבען זיך פערשריבען אין דער ארמעע, איז ערוועקט געווארען די פראגע וועגען כשר עסען פאר די אידישע סאלדאטען, נאר די מיליטער־מאכט האט נישט געפונען פאר מעגליך צו ליפערען כשר— עסען פאר אידען אין דער ארמעע. אבער— זאגט ה' ליפסאן — אויב דאס איז נישט מעגליך פאר דער רעגירונג, פארוואס זאל דאס נישט קאנען ווי ווייט מעגליך פריוואט אויסגעפיהרט ווערען דורך רעליגיעזע אידען? דערביי האט ער איבערגעגעבען א אינטערעסאנטען פאקט, וואס א אידישער אפיצער האט איהם דערצעהלט, אז אין געוויסע מיליטער־אבטיילונגען האבען פיעל קאנסערוועטן־פודעלעך געטראגען די עטיקעטען „כשר".

בנוגע צו דער צאהל אידען, וואס דיענען אין דער ענגלישער ארמעע, האט דער ראבינער ליפסאן געזאגט, אז זייער צאהל איז א סך גרעסער — 15000 אנשטאט 10000 — ווי מען האט פריהער געמיינט. די סבה דערפון ליעגט אין דעם וואס א סך אידען האבען זיך פערשריבען אין די ליסטעס מיט ענגלישע נעמען און זיי זענען דארום על־פי טעות אריינגעטראגען געווארען אין דער רובריק „קריסטליכען גלויבען." פון צייט צו צייט — זאגט דער ראבינער — האבען מיר אויסגע'פועל'ט ביי דער מאכט צו ענדערען די רובריק אויף „אידיש." און אזוי האבען מיר בעקומען פרישע אידישע סאלדאטען פון 50 ביז 60 א וואך, פון וועלכע מען האט פריהער נישט געוואוסט.

אלס ביישפיל פון אידישער טריישאפט און גרייטקייט צו ערפילען זייער מיליטער־פפליכט, דערצעלט ליפסאן א פאקט פון א אידישען יונגען מאן, וועלכער איז געבוירען געווארען אין לאנדאן און איז אוועקגעפירט געווארען אין ארגעטינא, ווען ער איז אלט געווארען 7 יאהר. ער האט פערבראכט זיין לעבען אין דרום־אמעריקא און האט געוואנדערט אין די ווילדע ערטער פון בראזיליען, ווען מען האט אנגעהויבען רופען צו מיליטער, האט ער פערלאזען זיין שטעלע און בעשעפטיגונג, אויסגעגעבען זיינע לעצטע צוואנציג פונט אויף רייזע קאסטען און

ניט אויסגעהאלטען.

(פארטזעצונג)

טרעהרען זענען אבער שטארקער פון ווערטער, זיי פלעגען זיך איהר אין האלז שטעלען און זי פלעגט זיך שטיקען, זיפצען און יאמערען אהן ווערטער, בלויז א צובראכענער קול האט זיך געטראגען איבער די קברים.

און ווען זי איז אויסגעמאטערט געווארען, אדער האט זיך אויף א וויילע בערוהיגט, האט זי איהם, עליו השלום, א נייע שליחות איבערגעגעבען:

— שטעל זיך אויף, אלטער, פאר די אבות און דערצעהל וועגען די קרבנות, וואס מיר האבען געבראכט! זאלען זיי פאר ישראל'ן בעטען. און פאר'ן רבנו של עולם זאלסטו קומען, פאר די מלאכים זאלסטו זיך שטעלען און זאלסט רחמים בעטען...

און אז די זון פלעגט זיך אנהויבען אראבלאזען, דער טאג שוין באלד צו ענדע, פלעגט חנה שרה דעם בית עולם פערלאזען, נאך אמאל אלטער'ן וועגען זיין חוב דערמאהנען און מיט א לייכטערען געמיטה אין שוהל געגאנגען, מנחה־מעריב אבדאוונען, תהילים אבזאגען און צו איהרע ליעבע אהיים קומען.

אזוי זיינען וואכען אוועק, חדשים פערשוואומען און פון ישראל'ן איז קיין ידיעה ניט געווען. מען וויסט גאר ניט וואו ער געפינט זיך, וואס עס טהוט זיך מיט איהם.

די שנור פלעגט פון הויז ניט ארויסגעהן. חנה־שרה האט אבער ניט געקענט איינזיצען, כאטש זי איז זיכער געווען, אז דער רבונו של עולם וועט איהרע תפלות דערהערען, וועט דאס געוויין, די טרעהרען פון די קליינע קינדער אויפנעהמען און וועט ישראל'ן געזונדערהייד אהיים ברענגען.

און אז זי פלעגט זיך אין גאס ווייזען, אין שוהל קומען, האבען די ווייבער געזיפצט אויף איהר קוקענדיג, האבען דעם קאפ געשאקעלט, און צו געגעבען:

— גאר ניט די חנה־שרה; וואס פון איהר איז געווארען.

האט מען זי געוואלט טרייסטען; „ניט בלויז אויף איהר איז גאט'ס צארן געפאלען", האט זי ניט געוואלט הערען.

„איך בין דאך א מאמע" — האט זי גע'טענה'ט.

און אז א שכנה אין שטעדטעל האט א בריעף פון איהר מאן פון דער מלחמה ערהאלטען, אז אויך ישראל איז שוין אין עטליכע שלאכטען געווען און ער שיקט א גרוס א היים איז זי די שכנה אויפ'ן האלז געפאלען, האט זי געקושט, געהאלזט און האט פערשפראכען אויך פאר איהר מאן גאט בעטען.

זי איז דאן אויפ'ן בית עולם געלאפען. אויף אלטער'ס קבר געפאלען און איהם אנגעזאגט, אז פון ישראל'ן איז א גרוס געקומען, גאט האט איהם פון די קוילען אויסגעהיט. און זי האט אלטער'ן געבעטען ער זאל אויך פאר דעם שכן זיך איינשטעלען, ער האט די פרעהליכע בשורה געשיקט.

און קומענדיג אין שוהל האט דאן חנה־שרה זיך אין א ווינקעל געשטעלט און האט א נייע תחינה געזאגט:

— איך ווייס, האר פון אלע הארען, אז איך בין אן ארימער זינדיגער מענש, אז איך בין ניט ווערטה צו שטעהן און תפילה טהאן פאר דיין גרויסען געאכפערטען נאמע נאר דו ביזט דאך איין גרויסער רחמן און באגעהרסט די תפילה פון דעם, וואס טהוט דיך רופען... אויך האסטו בעשאפען דעם מענש אויף דער ערד און האסט איהם א נשמה אריינגעבלאזען. ער זאל דערקענען דיין גרויסאכפערקייט און דיין גענאד, וואס דו טהוסט טהאן מיט דעם מענשען פון אייביג אן, און דער מענש איז דאך דאס ניט ווערטה, דערום, רבונו של עילם, טהו איך מיך פערלאזען און איך בין בטוח אין גנאד און הער אויס מיין געבעט... איך בעט דיך, גאט פון אברהם, דאס דיינע אויערען זאלען פערנעהמען מיין געשריי, דו זאלסט אויפנעהמען מיין געבעט, און...

(ענדע קומט) י. ז. שובין.

Jüdische Volkszeitung № 196 Jodisk Folketidende

אנאנסען־פריז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען מיטוואך א׳ אלול תרע״ה (11 August 1915).

די דייטשע אגנריפען אויף קאוונא.

פארשטעהענדע געשעהעניסען אין בולגאריען?

פון מזרח־פראנט.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 10־טען אויגוסט. (אפיציעל)

[illegible]ישען דוונא און נימען האבען אונזערע [illegible]רוח אבגעשטופט דעם שונא. צוריק אין דער [illegible]וונג פון פרידריכשטאט געבען שוינבערג. אין [illegible]ד פון דעם 8־טען אויגוסט האט דער שונא [illegible]אקורס די פעסטונגס־אויסיצע פון קאוונא. [illegible] טאג זענען אונזערע פאזיציעס בעשאטען [illegible]וואָרען פון די דייטשע שוועכע קאנאען, אלע [illegible]נדליכע אטאקעס זענען געווען ווען הפטי־

[illegible]ויט די לעצטע ידיעות, איז א דייטשער [illegible]רם־אנגריף געגען אונזערע פאזיציעס אין [illegible]רם פון קאוונא אבגעשלאגען געוואָרען מיט [illegible]יס היזק פאר׳ן שונא. אונזער ארטילעריע [illegible]ט ענערגיש געפעטערט אויף דעם שונא׳ס [illegible]אמבארדירונגען.

אין דער געגענד צפון־מזרח פון ווילקאמיר [illegible]גען די דייטשע אוואנטגארדען מיט גרויסע [illegible]רלוסטען פארטריבען געוואָרען פון איניגע [illegible]רפער. דערכיי האבען מיר געפאנגען אנ׳ערך [illegible] געפאנגענע.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 10־טען אויגוסט. אונזערע אנגריפ־[illegible]וות האבען זיך דערנעהענטערט די פעסטונג [illegible]וונא. מיר האבען געפאנגען 430 רוסען גע־[illegible]נגען. צווישען זיי 3 אפיציערען. אויך אין [illegible]ען און אין מערב פון לאמזשא האבען מיר [illegible]וואט ערפאלג. 3 אפיציערען און 1400 מאן [illegible]ען געפאנגען געפאנגען. אין דרום פון לאמזשא [illegible]ען אונזערע מחנות דערגאנגען ביז׳ן וועג [illegible]מזשא־אסטראוו.

צווישען נארעו און ווייכסעל פון מזרח־זייט [illegible]בען מיר אבגעשניטען די פעסטונג נאוא־

געגארגיעווסק. אונזערע מחנות געהען ווייטער סאוורעמענ מיט גרויס ערפאלג.

קענעראל פ. וואַרשׁ האט אבגעשלאגען די רוסען און איז דערגאנגען ביז׳ן וועג גאַרוואָלין — ריקי. אין צפון מזרח פון איוואנגאראד.

פ. מאקענזען׳ס מחנות דערנעהענטערען זיך די ליניע אסטראוו—האנסק—אושרוסק, ביים בוג.

טערקיי און בולגאריען.

פאריז, 10־טען אויגוסט. פון א קאמפע־טענטער קוועלע האט מען ערפאהרען, אז טער־קיי גיט קוקענדיג אויף די כלומרשט פריינדליכע בעציהונגען פון בולגאריען, האט סיי ווי סיי מורא. אז בולגאריען זאל זיך גיט איבערפאהלען פון אנדריאנאפאלער זייט.

די טערקען גרייטען זיך דערפאר צו, אז אינ׳ם פאל דאס וועט געשעהען זאלען זיי זיין חאטש עטוואס בעשיצט. אלע שוועכע קאנאענען, וואס מען האט צוועקנעפיהרט פון אדרי־אנאפאל צו זיי דארדאנעלען אדער גאליפאלי וועלען צוריק אבגעבאמט. אויך ביי לולע בורי־גאס און שאטאלדיא ארדנען די טערקען אירן שוועכע קאנאענען אין פאזיציעס.

די דייטשען אין קורלאנד.

פעטראגראד 10־טען אויגוסט. הייטלאוץ פון קורלאנד קומען אלע אהן מאסען־ווייז קיין ריגא. וואו די מקהים אויף עסטן וואָרט שטייגען פון טאג צו טאג, ווי מען קען זעהען וועט זיך אין גיכען דארטען אויסלאזען די זאפאסען ברויט און קיין נייע קומט נים צו, ווייל אלע מילען זענען פערכאפט געוואָרען פון דאס רוסישע מי־ליטער.

בולגאריען בעצאהלט איהרע חובות.

סאפיא, 10־טען אויגוסט. דער פינאנץ־מי־ניסטער טשילט טיט. אז די בולגארישע מלוכה האט בעשטימט איינצוצאהלען איהרע חובות צו די סראנצויזישע און רוסישע באנקען דורך דער הילף פון א נייער הלואה ביי דער באנק־גרופע „דיסקאנטא געזעלשאפט" אין בערלין.

די סומע פון 75 מיליאן פראנק, וואס בולגאריען איז שולדיג „כאנק דע פאריס" וועט אויך בעצאהלט ווערען פון דער נייער הלואה.

30 מיליאן פראנק, וואס בולגאריען איז שול־דיג דער רוסישער אזיאטישער באנק, איז דיס־קאנטירט ביי דער דיסקאנטא געזעלשאפט אין בערלין און וועט אויסגעצאהלט ווערען נאך דער כלחמה.

א ים־קאמפף ביי ריגא.

פעטראגראד, 9־טען אויגוסט. (אפיציעל) דעם 8־טען אויגוסט האט א דייטשער פלאט, וואס איז בעשטאנען פון 9 פאנצערשיפען אין 12 קר יצערס, ווי אויך א גרויסע צאהל טארפעדא שיפען, פארגענומען א פערביטערטען אנגריף ביי דעם ארייננאנג צו דער ריגא־ער בוכטע.

דער אנגריף איז אבגעשלאגען געוואָרען צוריק אונזערע הידראאראפלאנען האבען גע־וואָרפען באמבען אויף די שיפען אין דערמיט געהאלפען צו אויספירען דעם נצחון, א פיינד־ליכער קרייצער און 2 פיינדליכע טארפעדא־שיפען זענען בעשעדיגט געוואָרען דורך אונ־זערע מינען.

מיניסטער שטשערבאטאוו און די יודישע פרעסע.

דער נייער רוסישער מיניסטער פון אינער־ליכע ענינים פירשט שטשערבאטאוו האט אויסגענומען א דעפוטאציע פון דער יודישער פרעסע, וועלכע איז בעשטאנען פון די ה״ה ב. גינזבורג, דעם מיטגליעד פון גאסוד׳ דומא פריד־כאן און דעם יודישען פערלעגער קלעצקין.

די פארשטעהער האבען אנגעוויזען דעם מיניסטער אויף דעם טרויעריגען פאקט, וואס כען האט פערמאכט אלע יודישע ציימונגען אוי זשורנאלען, און האבען געבעטען זיין הילף.

דער מיניסטער האט זיי אויסמערקזאם אויס־גהערט און ערקלערט, אז אירם זענען נישט בעקאנט די אלע רדיפות אויף דער יודישער פרעסע.

אין אלגעמיין, האט ערקלערט דער מיניס־טער, זענען די רדיפות געגען די יודען פעראר־זענט ניט פון מיר, און איך קען צום מין בע־זייערן גאר נישט העלפען.

צום שלוס האט ער געבעטען צושטעלען אירם א נעמיען דאקלאד וועגען דער לאגע פון דער יודישער פרעסע, וועלכען ער, וועט צושטע־לען אין דער תוימט קוואַרטיר פון העכסטען היפט־קאמאנ׳ר ניקאלאי ניקאלאיעוויטש.

די קינדער פון דער פערשטארבענער פו׳ו

מרים איטא שאר נ׳ע

פון בערדישטשעוו דאנקען זעהר אלע פערוואנט, וועלכע האבען אנטייל גענומען אין לויה מאנטא זט אב.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

מיר גראטולירען

ה׳ר וואלינסקי און פרו׳ צו זייער נייגעבוירענעם זוהן. קאלניצאנסקי און פרוי.

קברים־פערצוימינגען

גר׳יסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

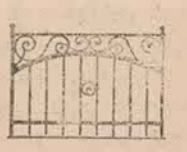

א טיכטיגער האדנייער.

בעקומט א גוטען פלאץ צו ארבייט. אויך ווערט געזוכט א לאזיראנט. סלוטצעווסקי סלאטגאדע 28. 4 זאל רעכטס.

פאר א קליינעם היעגען מ׳נין.

ווערט געזוכט א ארטאדאקסישער חזן. בילעט מארק 127 יוד. פאלקסצייטונג קאנטאר.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI-Septbr.

Shandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

א טיכטיג פרומע מיידעל.

אדער א יונגע פרוי קען גלייך בעקומען א שטע־לע אלס הוי־האלטערען און ריין מאכען אין א כשר׳ן געשעפט הויסקענסטרעדע 12.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער.

Prinsesgade 26 2 זאל *Torvgade* עקע

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ׳אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגנעגאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

א לאזשיראנט.

ווערט געזוכט. כוילוואדע 91 סט.

רעס טאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 – 9. אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונ ען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעדס־אבאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראז באט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, 1

Tlf. Byen 3959.

א פעהיגער נאדלער

ווערט געזוכט. בלענדאמסוויי 46 א. 3 זאל רעכטס

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען, מעסער, כרויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik.

Te. 8932. *Mosedalsvej 5 Valby* *Te. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ׳ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א טך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam n. Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס׳ [illegible] אין רוסלאנד.

Mølle מיילע

Hotel Mølleberg Mølle

רשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1.50 אטאג אר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Forreningen Fremtiden

האלט אב אינ׳ם גרויסען זומער זאל זונטאג דעם 8־טען אויגוסט פון 3־9 אזייגער אין

אויסטער־ברוס טעאטער א גרויסען באל.

Ryesgade 106.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только [illegible]

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidensis Trykkeri Møntergade 2

אפעראציע. צייט די מלחמה האט זיך אבער די רעפערסיע געגען די יודען נים נאר נים אב־געשטעלט, נאר אדרבא זיך נאך פערשארפט און פערגרעסערט. פון קורסק האט מען למשל, ארויס געשיקט די פרוי גוטערמאן, בשעת א־הר מאן איז געווען געמומען אויף דער מלחמה. פון דער דאזיקער לישקי, רעטשיצער אויזער האט מען ארויס געשיקט א יודישען שוסטער, וועלכער האט גע־שיקט אויף קריעגספלאץ דריי זיהן. א פער־וואנדעטער סאלדאט ראשקאוו איז געקומען קיין חארקאוו, כדי צו היילען זיין פערוואונדע־טען אויג און מען האט אים ארויסגעשיקט.

איהר מוזט צוגעבען, אז דאס אלץ קאן מען אנדערש, נים אנרופען ווי א חרפה.

(ענדע קומט)

די רבנים אויפ'ן שלאכט־פעלד.

אין די ענגלישע צייטונגען איז אבגעדרוקט א אינטערעסאנטער געשפרעך מיט דעם ראבינער פון דער ארמיע ה' ליפסאן וועלכער פערטרעט אין לאנדאן די שטעלע פון דעם עלטערען אר־מיע־ראבינער, ה' מיכאל אדלער, וועלכער געפינט זיך איצט אין פראנקרייך ביי די ענגלישע אידישע סא־דאטען וואס שלאגען זיך אויף יענעם פראנט.

רבנים אין דער ארמיע—זאגט דער ראבי־נער ליפסאן—האבען צו זאלגען פאר אלע רעלי־גיעזע מאראלישע און אנדערע בעדערפנישען אין וועלכע דער אידישער סאלדאט נויטיגט זיך און וויל ריכטיג און נוצליך אונזער ארבייט איז אויפ'ן שלאכטפעלד קאן מען זעהען פון די מאסען בריף וואס דאס רבנישע הויפ־קוורט בעקומט יעדען טאג פון אלע עקען ענ־לאנד און פון די קאלאניעס אין אינדיען, דרום־אפריקא פראנקרייך און עגיפטען.

בסך הכל געפינען זיך אין דער ענגלישער ארמיע 9 רבנים וועלכע זענען פערטיילט דורכ'ן קריעגס־מיניסטעריום לויט די מלוכה־טיילען פון דער פעראיניגטער בריטאניישער מלוכה. איינער פאר אירלאנד, איינער פאר שאטלאנד און די איבריגע 7 פאר גאנץ ענגלאנד.

די עטטיגקייט פון די אידישע רבנים אויפן שלאכט־פעלד איז זאגאר אנ־ערקענט געווארען פון דער מיליטער מאכט וועלכע האט די טעג צוגעגעבען צו די רבנים אויך דעם ראבינער שאנדעל פון רעמסגעט. עס איז אלעמען בעווארט די גרויסארטיגע כעטטיגקייט פון ראבינער פרידבערג ראבינער פון מאנטשעטטער ראיאן.

איינע פון די וויכטיגסטע אויפגאבען פון די רבנים אין דער ארמיע — זאגט וויייטער ה' ליפ־סאן — איז צו בעזוכען די פערוואונדעטע סאל־דאטען אין די שפיטעלער. דאס איז איינע פון די שווערסטע ארבייטען דערצו געהערען נישט נאר די געוועהנליכע מיליטעריש שפיטאלען נאר אויך די זעהר פיעל אנדערע אינסטיטוציעס פון דעם שטאט אין לאנדאן און אויך דער פראווינץ

דער רב ליפסאן דערצאהלט אויך, אז צוזא־מען מיט זיין אסיסטענט, ה' שאנדעל, האט ער בעזוכט די דריי שפיטעלער, וואס זענען ספע־ציעל אינגעריכטעט געווארען פאר אינדישע סאלדאטען אין בריטאן. נאמער וועלען זיי דארט געפינען אידישע פערוואונדעטע סאלדא־טען פון דער אינדישער ארמיע. אזוי ווי זיי האבען נאך לעת־עתה אבער אזעלכע נישט בע־קומען, האט זיי די אדמיניסטראציע פערשפרא־כען תיכף מודיע צו זיין, ווי עס וועט נאר אהין וועגלעך, ווי עמיצער וואלט איהם איינגעשלע־פערט.

דער ריכטער האט ארבאגלוביגען דעם קאפ און האט זיך פערוונקען אין געדאנקען.

צו איז איהם שווער געווען צו שיקען א מענשען צו דער תלי־ה, בלוט און פלייש אזוי ווי ער?

אדער ער האט בעטראכט א שרעקע מוסר־רעדע, וועלכע ער זאל לאזען הערען דעם פער־אורטיילטען צום לעצטען מאל?

דאן האט ער דעם קאפ אויפגעהויבען און זיינע אויגען געשטעלט אויפ'ן בעשולדיגטען.

— ווילסטו עפעס זאגען?

דער פעראורטיילטער האט א מינוט געשווי־גען, און די מינוט איז געווען א שרעקליך־לאנ־גע. אהן אנהויב און אהן א סוף.

און באלד האט זיך געהערט א שטימע, א ציטעריגע, אזוי ווי פון א פרעמדע וועלט.

— איך וויל זעהן מיין קינד...

פארן טויט.

(ענדע)

באלד האט מען אריינגעפירט איך דעם בעשולדיגטען. זיינע פיס האבען געצויגטערט, זיי־נע בליקע ליפען האבען זיך שווער בעוועגט.

ער האט די אויגען געהאלטען אפען און האט אויף קיינעם נים געקוקט.

— געשווארענע, וואס איז אייער אורטיל? האט דער ריכטער. אזוי ווי מיט א מעסער. ריבערגעשניטען די שטילקייט.

— שולדיג! — האט דער עלטערער פון די געשוואורענע שטיל אריינגעזאגט, נים ווי א ריכ־טער, נאר ווי ער אליין וואלט זיין שולד מודה געווען...

די וועכטער האבען אויסגעשפעלט זייערע הענד צום פעראורטיילטען, טאמער וועט ער אומפאלען.

בלויז זיין קאפ איז אראבגעפאלען אויף זיין ברוסט, און ער איז געבליבען שטעהן אונבע־וועגלעך, ווי עמיצער וואלט איהם איינגעשלע־פערט.

דער ריכטער האט ארבאגלוביגען דעם קאפ און האט זיך פערוונקען אין געדאנקען.

צו איז איהם שווער געווען צו שיקען א מענשען צו דער תלי־ה, בלוט און פלייש אזוי ווי ער?

אדער ער האט בעטראכט א שרעקע מוסר־רעדע, וועלכע ער זאל לאזען הערען דעם פער־אורטיילטען צום לעצטען מאל?

דאן האט ער דעם קאפ אויפגעהויבען און זיינע אויגען געשטעלט אויפ'ן בעשולדיגטען.

— ווילסטו עפעס זאגען?

דער פעראורטיילטער האט א מינוט געשווי־גען, און די מינוט איז געווען א שרעקליך־לאנ־גע. אהן אנהויב און אהן א סוף.

און באלד האט זיך געהערט א שטימע, א ציטעריגע, אזוי ווי פון א פרעמדע וועלט.

— איך וויל זעהן מיין קינד...

א נערוועזער צייטער איז אריבער אין גע־ריכט. דער ריכטער האט רוהיג כמעט מיטלייד־ליך, געזאגט:

— אויב דאס קינד איז דא, זאל מען עס אריינברענגען.

א פאר שנעלע טריט זענען ארויסגעלאפען פון געריכטס־זאל אין קארידאר, און באלד איז דאס קינד געווען ביים פעראורטיילטען, אויפ'ן האנד.

א פערבערכער, וואס איז שוין געשפאנען אויפ'ן שוועל פון טויט און אנ'אונשולדיגפס קינד וואס האט ערשט אנגעהויבען צו לעבען, האבען זיך אנגעקוקט אייניג די אנדערע.

דאס קינד האט איהרע צארטע הענד ג־לעגט אויף זיין פנים, און געלעלט איהם. געלעלט. זיין פנים איז פון בלאס געווארען רויט, און האט דערצאהלט וועגען דעם שווערען. קאמף, וואס געהט פאר אין זיין נשמה...

— קינד מיינס, וואו וועסטו נעהמען א פא־שיקס אויפ'ן קריעגספלאץ דריי זיהן. א פער־וואנדעטער סאלדאט ראשקאוו איז געקומען קיין חארקאוו, כדי צו היילען זיין פערוואונדע־טען אויג און מען האט איהם ארויסגעשיקט.

איהר מוזט צוגעבען, אז דאס אלץ קאן מען אנדערש, נים אנרופען ווי א חרפה.

(ענדע קומט)

פון פוילען.

א אינטערעסאנטער פאקט איז פאר־געקומען די טעג אין איינע פון די ווארשויער א'נסטיטוציעס, וועלכע ווערען אויסגעהאלטען פון דער יודישער עמיינדע. אין אנהויב פון דיזן קומען צו הילף דער היימלאזער ארבייטער מאסע, איינגעארדנעט א רייהע ווארשאטען, אין וועלכע די ארבייטער האבען געפונט אומ־זיסט בענוצען זיך מיט די נו־טיגע מאשינען און איף אזא ארט צו פערדינען זייער שטיקעל ברויט.

נים קוקענדיג דערויף, אז די גרעסטע אנ־צאהל פון די היימלאזע, וועלכע קומען פון קליי־נע שטעדטלעך, קענען נים קיין אנדערע שפראך אויסער יודיש, האבען די אויסזעהער פון אזא אנקומען א אידישער סאלדאט פון דער אינדי־שער ארמיע.

זעהר וויכטיג — דערצאהלט דער רב — איז דער גאטעס־דינענסט, וואס די רבנים ריכטען אב פאר די אידישע סאלדאטען. אזעלכע מילי־טער־גאטעס־דינענסטען זענען אבגעריכט געווא־רען אין צענטראל־ און האמערסמיט־סינאגאגען. ביידע רבנים האבען בעווזכט די לאגערען אין גאנצען ראיאן און די מיליטער־מאכט האט זיי בעווילזגט די גרעסטע הילף אן שטיצע אין זייער רעליגיעזער טעטיגקייט. וואו די רבנים קומען, בעקומען זיי גלייך א ליסטע פון די אידישע סאלדאטען, און אלע אידישע סאלדאטען האבען בעקומען די ערלויבניש זיך צו בעטיליגען אין דעם גאטעס־דינענסט. דערביי האבען די רבנים בעקומען א גרויסע שפיטצע פון די אידישע אפי־צערען: אויך די נישט־אידישע גייסטליכע העלפען שטארק מיט, אז די אידישע סאלדאטען זאלען האבען אן'ארט האטש איינמאל אין וואך זיך צוזאמענצוקומען אויף א גאטעס־דינענסט.

(ענדע קומט).

פון פוילען.

א אינטערעסאנטער פאקט איז פאר־געקומען די טעג אין איינע פון די ווארשויער א'נסטיטוציעס, וועלכע ווערען אויסגעהאלטען פון דער יודישער עמיינדע. אין אנהויב פון דיזן קומען צו הילף דער היימלאזער ארבייטער פון דער אינדישער ארמיע. וויילע־דיג קומען צו הילף דער היימלאזער ארבייטער פון דער טוטציע וועט פערבאטען די ארבייטערס צו ר־דען „זשארגאן,“ מצו האט אויך עהרליך צוגעארגט דערפאר, אז דער דאזיגער רפערבאט זאל נענוי דורכגעפירהרט ווערען די יודיש־פוילישע „הומא־ניסטען“ האבען זיך אפילו נים אבגעשטעלט פאר צו בעשטראפען די נים עהאריזאמע — ארויס־ווארפען זיי פון דער וועלקשטעלע און דערמיט אויסקנעמען ביי זיי אין זייערע פאליטיקס דעם לעצטען שטיקעל ברויט אין דער איצטיגער שוועריר לאגע.

די צייטונג „אפינא זשיזדאוסקא“ טיילט מיט, אז נאך דעם ווי אין דער רעדאקציע פון דער צייטונג זענען אנגעקומען דריי פרויען ארבייטאריניס און האבען דערצאהלט, אז זיי זע־נען אריינגעוואלגפען געווארען פאר רעדען יו־דיש אין די ווערקשטעלען, האט זי געשיקט א מיט־ארבייטער געניר צו אונטערזוכען די דאזיגע פראגע.

דעם קארעספאנדענט האט מען אבער מיט־געטיילט פאלגענדע ווערטער:

„מיר ערלויבען נישט אונזערע ארבייטערס רעדען דעם „פינסטערען זשארגאן“, אהער וויסט דאך אליין, אז דאס איז א מין אזוי־שיסער לשון דא אבער קומען אריסטאקראטישע דאמען — אופזעהרינס און זשארגאן פאסט ניט“.

אויף דעם פראטעסט פון דעם קארעספאנ־דענט האט די „קולטור־טרעגערין“ נאך צוגע־געבען: „אזוי! וויי מען האט נים געוואלט ער־פילען אונזער בעפעהל נים רעדען יודיש, הא־בען מיר אין גאנצען צוגעמאכט דעם ווערק־שטעל, אין וועלן די „פינסטערע מאסע, וועלען זיך בעסערען וועט עס ראמאלס זיין מעגליך וויידער צו עפענען אהם־“ און האט זיך מיט דער גרעסטער פערגנוגען אבגעקערט.

בי אצינד האט מען פאר דעם דאזיגען פער־ברעכען ארויסגעווארפען ביז 100 ארבייטער.

די רוסישע דומא און די יודען.

ערשט איצט, ווען עס זענען אנגעקומען די רוסישע צייטונגען מיט די גענויע בעריכטען וועגען די זיצונגען פון דער גאסוד. דומא, קענען מיר זעהען, אז אויסער די אפיציעלע רעדעס פון די מיניסטארען און פרעזידיום האבען זיך אינ'ם טאוורישען פאלאץ אויך געהערט שטורמישע פראטעסט־רעדעס און צארענדע ווערטער. אויך אונזער לאגע, אונזער ביטערן גורל אין רוסלאנד, האבען בעריהרט די דעפוטאטען, נאטירליך, פון יענע פארטייען, וועלכע זענען שטענדיג געווען אונזערע פערטיידיגער און בעשיצער.

די רעדעס פון מיליוקאוון, טשחעאידזע און קערענסקי האבען א ליכט־שטראהל געווארפען אויף דער רוסישער רעגירונגס־סיסטעם. זיי האבען געקלונגען ווי א בעשולדיגונג, א אנקלאגע געגען די וועלכע האבען זיך געוואלט באהאלטען הינטער דעם מאוסען בלבול פון „יודישען שפיאנאזש".

מיט בעפרידיגונג וועט די יודישע בעפעלקערונג אויסהערען די ווערטער פון די ליבעראלע און סאציאליסטישע פיהרער, ווערטער וועלכע קלינגען ווי א טרייסט, — א שוואכער און ווייטער טרייסט.

דער צווייטער טאג פון דער דומא זיצונג איז געווען געווידמעט דער נאציאנאלער פראגע. עס האבען גערעדט די פערטרעטער פון די אונטערדריקטע „אינאראדצעס" און דעם ערשטען פלאץ האבען זעלבסטפערשטענדליך פערנומען די יודישע דעפוטאטען. מיר ברענגען היינט א קצור פון אלע רעדעס און וועלען שפעטער איבערגעבען די אינטערעסאנטע פרטים פון די וויכטיגע דומא־זיצונגען

צום ערשטען האט גערעדט דער רעכטער דעפוטאט וו. ע. מארקאוו דער 2־טער. זיין רעדע האט געהאט דעמזעלבען אינהאלט ווי אלע זיינע אנדערע רעדעס און וועגען דעם שיקזאל פון די ארויסגעטריבענע און די יודישע גירושים האט ער געזאגט פאלגענדעס:

„.... די רעגיערונג דארף ארגאניזירען א פלאנמעסיגע הילף פאר די גירושים פון די ערטער וואס זענען בעזעצט פון דעם דייטשען מיליטער. פאליאקען, ליטאווצעס און לאטישען האבען מאסענווייז פערלאזען זייערע פעלדער און שטעדטלעך און בלייבען „אהן א דאך איבערן קאפ. דאס ארויסשיקען פון יודען, וואס קומט פאר מאסענווייז, איז נויטיג, נאר מען דארף זיי אין רוסלאנד איזאלירען כדי זיי זאלען ניט קענען אויספיהרען די שלעכטע מאטען, צוליעב וועלכע זיי זענען ארויסגעשיקט געווארען פון די מלחמה געגענדען.

די אקטיאבריסטען און נאציאנאליסטען האבען איינפאך פערשוויגען די יודישע לאגע. עס האט זיי מסתמא ניט געפאסט צו נעמען א בעשטימטע שטעלונג צו דער דאזיגער וויכטיגער פראגע.

די רעדע פון דעם בעקאנטען רוסישען פאליטיקער

פ. נ. מיליוקאוו.

געהערט צו איינע פון די גלענצענדסטע ארויסטרעטונגען אין דער זיצונג. וועגען יודען זאגט מיליוקאוו:

— אלץ וואס איהר האט דא געזאגט איז גארנישט אין פערגלייך מיט דעם, וואס מען האט געטהאן מיט די יודען. דאס דאזיגע אונגליקליכע פאלק, וואס איז אין אנהויב פון מלחמה ארומגענומען געווארען מיט אנ'אלגעמיינעם פאטריאטישען געפיהל, איז געווארען א גענשטאנד פון א סיסטעמאטישער פערפאלגונג.

אנדערש ווי סיסטעמאטישע פערפאלגונג קען מען ניט אנרופען די בעשולדיגונג פון א גאנצען פאלק אין פערעטעריי, וועלכע איז אין קיין פאל ניט בערעכטיגט דורך די איינצעלנע צופאלען פון שפיאנעריי, וועלכע מען האט געקענט בעמערקען צווישען אלע נאציאנאליסטען אין די גרענעץ־ערטער. נאך דיעזע מאסען־בעשולדיגונגען זענען געקומען די פון ענגהארציגען פארטיי־שטאנדפונקט דיקטירטע און פערדעקטע מיט כלומרשט'ער מיליטערער נויטווענדיגקייטען, אונגעהערטע מאסען־פעראנטווארטליכקייט פאר איינצעלנעס ניט בעגאנגענע פערברעכענס. מיטלען וואס דערמאנען דעם ווילדען, ווייטען מיטעלאלטער און וואס דערנידעריגען דאס גאנצע רוסישע פאלק אין די אויגען פון דער ציוויליזירטער וועלט.

„אין דער צייט פון קאמפף פון מלוכות, וועלכע בעשיצען און פערטיידיגען די קליינע אונטערדריקטע פעלקער, זענען אזעלכע ערשיינונגען ווי דער רעגיערונגס־טאקטיק בנוגע צו יודען א שרייענדער דיסאנאנס, וואס ווירקט שלעכט אויף פריינד און רופט ארויס נקמה־צופרידענקייט ביי די שונאים.

„... אין די העכערע און די נידעריגע קרייזען פון דער רוסישער געזעלשאפט, צווישען געבילדעטע און אונגעבילדעטע אין דער הויפט שטאדט און אין פראווינץ, פון איין רוסלאנד ביז'ן צווייטען ווערען איצט פערשפרייט פינסטערע קלאנגען וועגען פעררעטעריי.

— די רעגיערונג אליין האט געגעבען דיעזע געפיהלען אנ'אונגעזונדע ריכטונג דערמיט, וואס זי האט געריכטעט געגען יודען, דערמיט וואס זי האט אונטערשטיצט דעם האס פון רוסישען פאלק געגען רוסישע אונטערטאנען, וואס טראגען ניט קיין רוסישע פאמיליען און א דירעקטע ערלויבניש פון פאגראם־שטימונגען"

מיליוקאוו ענדיגט זיין רעדע מיט א פאדערונג אויף צו ענדערען די אינערע פאליטיק, דורכפיהרען אנ'אלגעמיינע אמנעסטיע, אומקעהרען די פער'משפט'ע דעפוטאטען, געבען די אונטערדריקטע פעלקער גלייכבערעכטיגקייט — דאס וועט זיין דאס בעסטע, וואס די רעגיערונג קען געבען דער ארמעע און זי בעגייסטערען.

נאך מיליוקאוו'ן האלט א שארפע רעדע דער בעקאנטער „טרודאוויק":

א. פ. קערענסקי

וועלכער דערמאנט די יודישע לאגע:

„פיהרענדיג די מלחמה אויף טעריטאריום פון אונזערע צוזאמענגרופירטע פעלקער, האט די רעגירונג געצוואונגען זיי אנצוהויבען צווייפלען אין די ריכטיגקייט פון דעם וועג, וואס אלע פעלקער פון רוסלאנד האבען אנגענומען, צוזאמענבינדענדיג זייער שיקזאל מיט אונזערען.

ווייסט איהר דען ניט, אז נאך א יאהריגער מלחמה זעהען מיר פאר זיך די יודען דערשטיקטע דורך האס און רכילות?

איך ערקלער פון דיעזער קאפעדרע, אז איך פערזענליך בין געפארען קאנטראלירען די בעשולדיגונג געגען דער יודישער בעפעלקערונג פון דער שטעדטעל קוזשי, אז זיי זענען כלומרשט איבערגעפאלען דעם רוסישען חיל אין איך מוז איבערחזרן, אז דאס איז נאר א פרעכע רכילות, אזא צופאל איז קיינמאל ניט פארגעקומען און לויט די דארטיגע פערהעלטניסע האט גאר קיינמאל ניט געקענט פארקומען אזא פאקט."

דער פערטרעטער פון דער ס.־ד. פראקציע.

טשחעאידזע

האט געזאגט וועגען יודען:

„כדי צו האבען רעכט צו בריינגען די ארבייטער און די יודישע בעפעלקערונג צו אזא צושטאנד, אז זיי קענען דא גאר ניט פערלירען א חוץ די טיורמעס. דארף מען האבען רעכט צו זאגען, אז ניט די ארבייטער און ניט די יודען האבען ניט געקענט זיין קיין פעררעטער פון רוסלאנד. ביי די יודען נעהמט מען צו זייערע אנגעזעהענסטע כלל־טהוער אלס ערבים.

איך פרעג אייך איז־ווען־עס איז, א וועלכע — עס איז רעגיערונג דערגאנגען צו אזא איבער־ציניזם אז מען זאל נעהמען אייגענע בירגער אלס ערבים? איך בעהויפט, אז דאס איז א ביישפיללאזע ערשיינונג אין דער געשיכטע!

— שפיאנען! הערט זיך א שטימע פון רעכטס.

„איידער מען רעדט פון שפיאנען דארפט איהר ניט פערגעסען אייערע אייגענע מיאסאיעדאוו'ס! — ענטפערט זיי טשעחידזע.

— „מיאסאיעדאוו'ן האט מען אויפגעהאנגען" בע ערקט מען וויעדר פון די רעכטע ביינק.

— מסתמא איז נאך גענוג פאראנען גענוג וואס לעבען! ענטפערט טשחעאידזע.

— „... די רוסישע ארמעע איז נאך ניט אריינגעטראטען מיט איין פוס אין גאליציען, מען האט שוין גלייך אנגעהויבען דורכפיהרען דארטען די „עכט רוסישע" פרינציפען. און ווען די יודען זענען געקומען מיט א פראגע: „וואס מען דענקט מאכען מיט זיי, האט מען זיי ציניש געענטפערט: מיט אייער געטרייער האלטונג קענט דערגרייכען, אז מיר וועלען אייך געבען גלייכע רעכטען ווי די רוסישע יודען.

נאך א רעדע, וואס האט געהאלטען א רוסישער פויער, וועלכער האט שארף קריטיזירט די רוסישע רעגירונג, בעקומט דאס ווארט דער יודישער דעפוטאט

נ. מ. פרידמאן.

בעטראכטענדיג די לאגע פון די יודען און אלץ וואס זיי האבען איבערגעלעבט און איבערגעטראגען פאר'ן פערגאנגענעם יאהר, מוז איך דאך קורם כל קאנסטאטירען, אז ניט קוקענדיג אויף זייער שווערע רעכטלאזיגקייט האבען זיך די יודען דאך בעדייטענד בעטייליגט אין דער מלחמה און געטהאן ניט וועהניגער פון אנדערע.

די יודען האבען געשיקט אויף דער מלחמה אויך זיירע איינציגע זיהן. און הגם דאס איז געשעהען לויט א בעגרענצונגס־געזעץ דאך בלייבט דער פאקט: די יודען זענען די איינציגע נאציע, וועמענס איינציגע זיהן האבען פעולאזען די הייזער פון זייערע עלטערען און פערגיסען זייער בלוט אויף די שלאכטפעלדער.

אין אנהויב פון דער מלחמה האבען די צייטונגען רעגיסטרירט די צאהל פון די פרייוויליגע. די יודישע יוגענד, וועלכע מען האט צוליעב דער פראצענט נארמע ארויסגעטריבען פון דער היימאט, און האט זיך געלערענט אין אויסלאנד האט זיך אומגעקעהרט אהיים, ווי נאר מען האט ערקלערט די מלחמה און אנדערע זענען אריינגעטראטען אין די ארמעען פון די פעראייניגטע. די יודען האבען ווי אנדערע געבויט לאזארעטען און האבען געבראכט גרויסע קרבנות און אויף דער מלחמה גופא האבען זיי זיך ארויסגעוויזען ניט ערגער פון אנדערע, א סך האבען בעקומען פיעל אויסצייכענונגען.

אויפ'ן גרונד פון רשימות און די אפיציעלע צייטונגען קען איך ערקלערען, אז די צאהל פון די יודישע סאלדאטען בעטרעפט 4 מיט נייען צעהנטעל פראצענט, בשעת די יודישע בעפעלקערונג בעטרעפט נאר 4 מיט 5 צעהנטעל פראצענט.

דער דעפוטאט ליינט איבער א בריעף פון א יודישען עמיגראנט, וועלכער איז געקומען קיין רוסלאנד כדי צו פערטיידיגען זיין פאטערלאנד און האט אויפ'ן וואקזאל אין ריגא געטראפען זיינע עלטערען, וועלכע מען האט ארויסגעשיקט פון זייער שטעדטעל. דער יונגערמאן האט אויף דער מלחמה פערלוירען א האנד. ער שרייבט מיר:

„ערקלערט זיי די דאזיגע הערען אין דער גאס, דומא, וואס זיצען אויף די רעכטע בענק, אז איך בעדויער ניט מיין האנד, נאר איך בעדויער די מענשליכע ווערדע. וועלכע איך האב געהאט אין אויסלאנד!"

— ווי אזוי האט זיך אבער בעצויגען די רעגירונג צו דער פאטריאטישער שטימונג פון די יודען? — פרעגט דער רעדנער. דוכט זיך, אז זי האט געזארפט־אנווענדען אלע מיטלען, כדי צו ערלייכטערען דעם גורל פון די יודען, וועלכע זענען געווען אין צענטר פון די קריעגס־

Jüdische Volkszeitung № 194 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסן־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „

קאפענהאגען מאנטאג כט׳ אב תרע״ה (9 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די בלוטיגע קאמפפען ביי אסאוועץ.

די רוסישע גאסוד. דומא וועגען די רוסישע יודען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 8־טען אויגוסט (אפיציעל). אין מזרח־פראנט זענען די רוסען אבגעשטופט גע־וואָרען צוריק אויף דער צוויישטער זייט פון דער נאַראַ־נאַראַ.

די זענען אויפגעשטעלט אין שלאַכט זון ס׳ גאלווישטן האבען נאך העפטיגע קאמפפען דורך־גע־פראבען, צום שוואַך ווידערשטאנד צוריקצו־אמושא אין בוג.

אין די קאמפפען פון דעם 4־טען ביז דעם 7־טען אויגוסט האבען מיר גענומען גפאנגען 8 אפיציערען אוו 14,200 סאלדאטען. דזי אויר־ראבערס 8 קאנאנען, 8 מיטרעל־ווארפער אוו 96 מאשינען־פלעמיאט ן.

די בעלאגערונגס־מחנות ביי נאוואגרא־דעוסק זענען פון צמון דורכגעדרונגען צום סאראוו. מיר האבען טראבערט דעם סטראט דעם־נא. פון דרום זענען אונזערע מחנות רעגאנגען ווייטער ביי כעלקזוו. אי וואוקא איז די לאנג אונפערענדערט. די רוסען פארטזעצען צו פעשיסען די שטאוס פון דעם מזרח־דיגען וויכסעל ברעג.

צווישען וויכסעל און בוג האבען די דייטש־ע מחנות געשטורעמט דעם שינא׳ס פאזיציע־ן רוסקאוואליא 8 קילאמעטער אין דרום־מזרח־ן לובארטאוו, און אין צפון־מזרח פון דעמבא־ן זענען גפאנגענען פארוועדט.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 8־טען אויגוסט. (אפיציעל) בי־אונא האט דער שונא אטא,־ים די פאדערשטע־ן פון די פעסטונגס־לינייען אויפ־ן לינקן־ם פון ניעמען. אונזערע שוועכע באמארייען־באדירען זיי ענערגיש.

ביי אסאוועץ האט דער שונא דעם 6־טען אויגוסט עניוועקליט אן אינפענסיוו בעשיסונג־ן דעם האבען פערשפרייט גרויסע וואלקענס מיט סטיקענדע לאזען. נאך דעם האבען זיי גערייכט א שטורם אנגריף געגען די מעסטונג. ווערקען־ן האבען ערציילט פאליציסט ביי מאסנא נאר אונזער סיער אין אינזערע א גפאנגענ־אנ־גריף. אבען איהם אהגעשריבען צוריק.

אנדערע דער ווינ מי אסטראיט איז דעם 6־טען אויגוסט דעם שונא׳ס־ל־טען ניין א רייהע בלוט־טיגע אזאמענשטויס. געהן עטוואס פאוויוערטס אין בעפעסט־ן זיך דארטען.

צווישען וויכסעל און בוג איז אויסגע־קומפפט גוואלטיגען זעהר פערביטערטע קאמפ־פען אין דער גענענד פון קוראוא ביז קאצק און אויך רעכטען בריג פון ווישרע אין צפון פון לעשנא.

א פערמאנענטע שלום־קאנפע־רענץ אין האאג.

בעולינער „טאגעבלאט" טיילט מיט פון אמ־סטערדאם, או די פרידסבירא אין האאג האט בעקומען מיטטיילונגען, או סערשידענע רעגי־רונגען אין נייטראלע לענדער ערקלערען זיך גרייט צו אנטייל נעהמען אין א פערמא־נענט פריעדסקאנפערענץ, וואס זאל בעשטעהען פון פארשטעהער פון נייטראלע לענדער.

טערקישער פעסימיזם.

פאריז 7־טען אויגוסט. א נייטראלער רייי־זענדער, וואס איז גענומען א הערצו פון קאנ־סטאנטינאפל דערצעהלט, או אין די אפיציעלע טערקישע קרייזען אין קאנסטאנטינאפל בע־שראכט מען די איצטיגע לאגע זעהר פעסימי־סטיש.

די רוסען גענהמן פארווערפס פון קאוקאז אין די עראפטער זענען שוין באלד ביי באג־דאד. די טערקען האבען ביי די קאמפפען אויך גאליפאלי פערלארען איבער 100.000 מאן אן א גרויסע צאהל סאלדאטען. זענען אונקגעשיקט געווארט צו די דארדאנעלען. אבגוצירן. וועט פערשלאגען נאר אויף 6 וואכען. אין נאכדעם מוז אנשטעהען א קאטאסטראפע.

פערבאטען יוד. פילמס.

די רוסישע רעגירונג האט פערבאטען פאר־צוישטעלען אין די ביאגראפען א רייהע פילמס, צוויישען וועלכע גפענגען זיך פיעלע יודישע, מיט צום ביי שפיעל אש׳ס „גאט פון נקמה", „דער פראצעס פון בייליס", „די געשמאטע יודיש־קע", „דוד און גליות", דער „חוב פון א יודען" און אנדערע.

די רוסישע אינטיליגענץ און די יודען.

פון מאסקוע שרייבט מען: פראגאוס׳ס גע־זעלשאפט, וועלכע בעשטעהט פון דער בעס־טער רוסישער אינטיליגענץ האט בעשיקט א„אס־ריאד" צו העלפען די יודישע חיימלאוז אין מאל־טאווע.

דער „טריאד" האט געפפענט א שפיטאל. א הויז פאר קראנקע און 2 הייזער פאר נעזונטע קינדער.

די מיטגליעדער פון „טריאד" ראשי פון וועלכען „טעהט אדוואקאט נ. ד. מאקלאוו — בעשטעהט בלויז פון רוסישע.

נ. מאקלאוו האט אין געשפרעך מיט מאלטאווער גובערנאטאר־אדמיניסטראציע בעוויזען מיט ציפערן און פאקטען מי ניוריידישער פראקטיק אז 9 צענט חלקים פון בעשולדיגטע אין שפיא־נאזש יודען וועהרען בעפרייט און דערביקער קען ראס גאנצע יודישע פאלק נישט זיין פעראנט־וואָרשלאָגן פאר אינצעלע פאקטען.

היעגע נייעס

וי מען גיט אונז איבער וועט אין גיכען נא אין קאפענהאגען פארקומען א יודישער זעאטער־פארשטעלונג מען וועט אויספירהרען

„נשמה־כאפער"

פאר׳ן הילפס־קאמיטעט.

די רעדאקציע האט ערהאלטען פאר׳ן הילפס־קאמיטעט צוליבע נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער:

פון האנדוערקער פעראיינס זעלבסט הילפס־קאסע, רייצע הכנסה פון

דער לאטעריע	. .	69 קר. 50 אירעס
פון ה׳ר העסקין	. .	3 „ 00 „
„ מאיור	. .	5 „ 00 „
צוזאמען		77 „ 50 „

האטעל קאנג
פרעדעריק
ביי ראטהויזפלאץ 27 — 25
Vestervold.
מאדערנע כילינג פרייזען.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.** Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהר קלייע סומעס אין אייך די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik.

Te. 8932 *Mosedalvej 5. Valby* Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

פאר שוועהעריגע

אירינגאל־אמעריקאנער הראפאראט „אקומטיקאן". קען מען אירע־שפלען אין 6 גראדען לויט דער שוואכקייט פונם הערארען „אקומטיקאן" ווערט דערקאנעדרעט מון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט מון דער קענגען מון עוראפע. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam a. Esteborg. 32. Aff. 302.

אירענציגער מעניטערעטער פאר ס מון דעם אין רוסלאנד.

Møtle מיילע

Hotel Møtleberg Møtle

עי שט־קלאסיגער האטעל, נעמט אן פאנסיאנערען מון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1.50 אטאג פאר יעדען. נואס ווילען עטען בשר ווערט סערווירט א גרויסער וירטשאהל מון מיט אן מילך בעריכטען.

Forreningen Fremtiden

האלט אב אינם גרויסען זומער זאל וונטאג דעם 8טען אויגוסט מון 9־3 אזייגער אין

אויסטער־ברוס טעאטער א גרויסען באל.

Ryesgade 106.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Общ. „HEROS" St. Kongensgade 70.

Телефонъ. запросы отвѣчаются только письменные или личные.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE'S WHISKY.** *Faas overalt.*

עס ווערען פערקאנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלען. וואכען לוין פון 30—40 קר. רויזענגאדען 9 אין קעלער.

קברים־פערצוימינגען

גר, יסע אויסואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

א טיכטיגער האדנייער.

בעקומט א גוטען פלאץ צו ארבייט. אויך ווערט געזוכט א לאזיראנט. סלוטצעווסקי סלאטנאדע 28, 4 זאל רעכטס.

פאר א קליינעם היעגען מ"נין.

ווערט געזוכט א ארטאדאקסישער חזן. בילעט מארק 127 יוד. פאלקסצייטונג קאנטאר.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Skandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

א טיכטיג פרומע מיידעל.

אדער א יונגע פרוי קען גלייך בעקומען א שטע־לע אלס הויז־האלטערען און ריין מאכען אין א כשר'ן געשעפט הויסקענטרעדע 12.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער.

Prinsesgade 26 זאל 2 עקע *Torvgade*

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט בייאן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבענעטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מיידע באסקאלין פילען שטארקע

איז אן אויסגעצייכענטער און כיליגער אב־ס הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דעניש שפיטא־ליז און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

עלא קויפען אירים־ציקלען.

צו אננרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

א לאזשיראנט.

ווערט געזוכט. סוילוואגאדע 91 סט.

רעס טאראן־רונדעטארן

טרינינטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אירעס 65 און 50

Dansk Expres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II,330 & II,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט אן אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד, די בילינסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעדס׳ אאס כשר

טעגליך פרישעס עסען, יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א פעהיגער נאדלער

ווערט געזוכט. בלעגדאמסווייי 46 א. 3 זאל רעכטס

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלעריי של יסערי־ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. מערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, כרויס מאשינען. ראזיר־מעסער, צוקער־האקער מון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעטע 92 סט.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

בער 1914 אין לאפושנא האבען זיי תיכף אנגע־הויבען שלאגען, אויסראבירט אלע הייזער און געשעפטען. א טייל פון די זאכען האבען זיי אוועקגעגעבען דער פוילישער בעפעלקערונג און די יודען אין גאנצען פארטריבען פון שטאדט.

דאס אייגענע האט פאסירט אין יאנאוו אין נאוועמבער 1914.

קומענדיג אין קראזאצין האבען די קאזא־קען גלייך ארעסטירט אלע יודען. געשלאגען מיט נאגאייקעס און איינגעשמידט אין קייטען אוועקגעשלעפט קיין וואלאשאווא. און פון דארט ווידער צוריק קיין קראזאצין. 2 וואכען האט מען געהאלטען די יודען אין תפיסה. דערווייל הא־בען זיי אויסראבירט אלע יודישע הייזער און געשעפטען.

אין אלענא זענען זיי געקומען מיט נא־וועמבער. תיכף האבען זיי צוזאמענגעטריבען אלע מענער. זיי מורא׳דיג געשלאגען און זיי געהאלטען די גאנצע נאכט אויף דעם פוילישען בית־הקברות. אין דער צייט האבען זיי בערויבט די הייזער.

צום גליק איז עס געלונגען די יודישע פרוי־ען און מיידלעך זיך צו באהאלטען פון די רוצחים.

אין פליטיק ענדע דעצעמבער זענען אריין קאזאקען אין הויז פון 60 יעהריגען רב שלום שפירא און האבען איהם אזוי שטארק געשלא־גען, אז ער איז דערפון געשטארבען.

אין סקארקאוו האבען די רוסען אויסגע־ראבירט דאס הויז פון איציג בלוסקי און גע־שעגדעט זיין פרוי פאר די אויגען פון די קינ־דער.

אין באדזיענטען האבען די קאזאקען גע־שלאגען די יודען מיט נאגייקעס און אייזערנע שטאנגען, געראבירט און געבראכען. דעם 12 נאוועמבער האבען זיי געהרג׳עט די פאלגענדע יודען: ווירזיצקי שלמה שאפיער, וואלף פריד־מאן, שאכטער אין ברוך בארענשטיין. ביי די רציחות האבען זיך אויך בעטייליגט קאזאקען־אפיצירען.

אין ראדאם האבען זיי אויפגעהאנגען 5 השובע יודען, תלמודיסטען, דערונטער אויך דעם אלעקסאנדראווער ראבינערס זוהן.

פון ענגלאנד.

די לאנדאנער יודישע צייטונג „די וועלט" ברענגע פאלגענדע אינטערעסאנטע מיטיילונג:

„די ענגליש אידישע קהלה קלייבט זיך צו בעגעהן א טהאט, וואס אויב עס וועט דערצו דערלאזען ווערען, וועט עס זיין דאס גרעסטע אונרעכט וואס די ענגלישע אידען האבען ווען עס־איז בעגאנגען צו זייערע רוסישע ברידער

דורך דער צייט פון די בעריהמטע רוסישע פאגראמען אין רוסלאנד האט זיך דא געהאט געבילדעט א רוסיש־אידישער קאמיטעט, וואס האט געזאמעלט געלד און פיעל געהאלפען די פאגראמען ליידענדע אידען אין רוסלאנד.

דער געזאמעלטער קאפיטאל זייערער אי־געווען פון העכער א מיליאן רובעל און דער פערשטארבערער לארד ראטשילד לארד סוייט־לינג ווי אויך דער פערשטארבענער מר.קארל שטעטוער האבען זיך שטארק אינטערעסירט מיט דער ארבייט פון דיעזען קאמיטעט. פון דער גרויסער געזאמעלטער סומע איז נאך ביז איצט פערבליבען טויזענדער פונטען.די פערוואלטער איבער די קאפיטאלען זענען לארד ראטשילד לארד סווייטלינג און מר.קלויד מאנטיפיארי. זענען זיי זיך איצט מיישב אז עס איז די בעסטע צייט דעם קאמיטעט פונאנדערלאזען, שליעסען. גראדע איצט ווען מען האט געמעגט ערווארטען גרויסע און וויכטיגע טהעטיגקייט פון א קאמיטעט וואס אינטערעסירט זיך ספעציעל מיט דער לאגע פון די אידען אין רוסלאנד. נור זייער האנדלונג וואלטען מיר אין א געוויסען זין ניט ב־ויז פער שטאנען נור אויך בערעכטיגט. א קאמיטעט וועל כער פיהלט אז ער קען קיין נוצליכעס ניט אויפ־טאהן דארף בעסער זיך אויפלייזען און לאזען פלאץ פאר אנדערע. אבער דא קומט ערשט דאס ביטערע, דאס איראנישע דאס אונגערעכטע פון דעם רוסיש־אידישען קאמיטעט. דאס געלד וואס געפינט זיך אין זייערע הענד איז געזאמעלט געווארען פאר די רוסישע אידען.

די רוסישע יודען האבען דורך דער איצטי־גער מלחמה־צייט איבערגעלעבט די שרעקליכס־טע פאגראמען, וואס זענען ווען עס איז בע־וואוסט אין דער געשיכטע.

די היימלאזע יודען אין רוסלאנד צעהלען זיך ניט אין קיין צעהנדליגע און הונדערטער, נאר זיי זענען פיעל נעהענטער צו מיליאנען־ציפער.

דער יושר און דער לאגישער שכל האט געדארפט דיקטירען דעם רוסיש־יודישען קאמי־טעט אבצוגעבען דאס געלד וואס געפינט זיך אין זיין רשות צו דעם פעטראגרא, ער יודישען קאמיטעט, וואס העלפט איצט די מלחמה ליידענ־דע יודען פון אלע שטעדטלעך אין רוסלאנד און רוסיש־פוילען.

בעשליסט אבער דער רוסיש־יודישער קא־מיטעט אבצוגעבען דאס געלד צו דער לאנדא־נער יודישער ארגאניזאציע „בארד אף גארדי־ענס."

א פראטעסט פון „בונד"

דער צענטראל קאמיטעט פון דער יודישער ארבייטער ארגאניזאציע אין רוסלאנד „בונד"׳ האט פערעפענטליכט פאלגענדע ערקלערונג, וועלכע איז אנגענומען געווארען אויף אונלע־גאלע ארבייטער פערזאמלונגען. אין ווארשא הא־בען פאר דער דאזיגער רעזאלוציע געשטימט 800 ארבייטער.

„די מלחמה האט ניט נאר ניט אבגעשוואכט די אנטיסעמיטישע פאגראם־פאליטיק פון דער רוסישער רעגיערונג, נאר אדרבה בעדייטענד זי פערגרעסערט און פערשטארקט. אין דער צייט ווען דאס גאנצע לאנד לעבט איבער די גרעס־טע סכנה און ערשיטערונגען, פארטזעצט די רעגיערונג גלייכצייטיג מיט דער דעקלארירונג פון דער פראזע „די בעפרייאונג פון פעלקער", די זעלבע פעלקער צו אונטערדריקען, דראהענ־דיג דאס יודישע פאלק מיט א פיזישער פער־ניכטונג. ווי פריהער, זענען אויך איצט די יודען א שעיר לעזאזל, פון וועלכען די רוסישע רעגי־רונג נעמט נקמה פאר איהרע אייגענ אונפעהיג־קייטען און פאר די פוילעניש פון דעם צארי־שען רעזשים...

מיר יודישע סאציאל־דעמאקראטען האלטען עס פאר אונזער פליכט צו בעקאנט מאכען די גאנצע וועלט מיט די רציחות פון די יודישע פערפאלגונגען.

מיר פאדערען אויף צום פראטעסט אלע די, וואס האבען נאך ניט פארלארען זייער פא־ליטישען געוויעסן, וועלכע בעגרייפען די סכנה ואס דראהט מצד דעם קליינעם הייפעל רוצחים וועלכע ווילען פארוואנדלען די מיליאנען פון רוסישע זעלנער אין ווילדע הארדען.

מיר ווענדען זיך ווייטער צו דעם אינטער־נאציאנאלען פראלעטאריאט, וועלכער האט אויך די פליכט צו קעמפפען און ענטדעקען פאר דער וועלט די רציחות געגען די יודען.

פון אייך, דעם פראלעטאריאט פון די לענ־דער וועלכע זענען פערבונדען מיט רוסלאנד פאדערען מיר, אז איהר זאלט אויפפאדערען א־ייערע רעגיערונגען צום פראטעסט געגען די בלוטיגע אכזריות פון זייערער פאליטיש פער־בינדעטער רוסלאנד.

ענדליך ווענדען מיר זיך צו די סאציאליס־טען פון די נייטראלע לענדער און הויפטזעכליך אמעריקא און די לענדער וואו דער צאריזם בע־געגענט סימפאטיע און ענטגעגענקאמען. די סא־ציאליסטען פון די נייטראלע לענדדער זענען מחויב צו טהאן זייער פראלעטארישען חוב, און וירקען אז דער צאריזם זאל אויך אין זייער היימאט בעקומען די זעלבע אויפנאהמע ווי ער פערדינט דורך זיינע פערברעכערישע מעשים און רציחות".

פון גארעמיקינס רעדע.

„איינזעהענדיג די גרויסע קרבנות, וועלכע עס פאדערט דער קריעג, האט די רעגירונג צוזא־מענגערופען די דומא כדי איהר מיטצוטיילען וועגען די ווירקליכע לאגע און מיט איהר אונ־ס־ארבייטען די מיטלען ווי אזוי דעם פיינד צו בעזיעגען. דער קריעג האט בעוויעזען, אז אין פערגלייך צו גרויסע אנשטרענגונגען פון דעם פיינד זענען מיר געווען צו וועניג פארבערייטעט צו איהם כדי, צו בעזיגען דעם שונא מוזען דע־ריבער אויסגעניצט ווערען אלע נאציאנאלע כוחות די רעגירונג וועט פארלעגען דער דומא נייע געזעץ־פראיעקטען, וועלכע האבען א שייכות צו דער מלחמה.

עס איז איצט ניט די צייט צו האלטען פראג־ראם־רעדען איבער די פערבעסערונג פון די אינערליכע רוסישע צושטענדען. אין פריע־דענסצייטען וועלען די פערבעסערונגען מיט הילף פון דער דומא פערווירקליכט ווערען.

איך גיב צו אבער א גרויסע בעדייטונג גראד היינט איינן פראגע צו בעריהרען. און דאס אי די פוילישע עס איז זעלבסט־פערשטענדליך, א אין גאנצע קען זי בעשלאסען ווערען ערשט נאך דעם קריעג, אבער אין די טעג איז עס וויכטיג, אז דאס פוילישע פאלק זאל וויסען, דאס זיינן צוקונפטיגע ארגאניזאציע איז ענטגילטיג בע־שלאסען געווארען דורך דעם אויפרוף פון דעם גרויספירשט. ניקאלאי ניקאלאיעוויטש אין אנ־הויב פון קריעג. דאס פוילישע פאלק, וועלכעס איז עהרליך און טאפפער, פערדיענט אומבע־גרענצטע אכטונג. היינט האט מיר דער קייזער בעאויפטראגט אייך מיטצוטיילען, אז זיינן מא־יעסטעט האט בעפוילען דעם מיניסטארען־ראט אויסצוארבייטען געזעץ־פראיעקטען, וועלכע זא־לען נאך דעם קריעג געבען פוילען דאס רעכט צו ענטוויקלען איהר נאציאנאלעס און ווירט־שאפטליכעס לעבען אויף דער גרונדלאגע פון דער אויטאנאמיע אונטער דעם סצעפטער פון קייזער פון רוסלאנד.

צוזאמען מיט פוילען האבען אויך די אנדערע נאציאנאליטעטען פון רוסלאנד געגעבען א בע־ווייז פון זייער אונגעהויערער טרייהייט. דערי־בער מוז אויך די אינערליכע פאליטיק אונזערע שטיצען זיך אויף דער אונפארטייאישקייט. און דעם פרינציפ פון וואלטהאט פאר אלע אונטער־טאנען אהן אונטערשיעד פון נאציאן, גלויבען און שפראך."

פון פוילען.

אין דער פוילישער אנטיסעמיטישער פרעסע האבען זיך די לעצטע צייט געוויזען שארפע אר־טיקלען געגען דער רוסישע ליבעראלע פרעסע, וועלכע וויל דורך אינטריגעס פערשמוצען „די פאליאקען אין די אויגען פון דער רוסישע גע־זעלשאפט, בעצוועקענדיג ארויסרופען א שטרייט צווישען די ביידע און שאדען דערמיט די פוילישע אינטערעסען".

אין אנ׳ענטפער אויך אנ׳ארטיקעל פון „רעטש" שרייבט דער ה׳ בריאנטשאנינאוו: אזוי ווי די זייטשען אין פערלויף פון לעצטען יאהרהונדערט האבען געשטרעבט עוויג צו קריעגען די באל־באקען מיט די רוסען און בענוצענדיג זייער איינפלוס אויף די מאסגעבענדע קרייזען האבען ניט געהאט אין זייער ארבייט קיין שום גרענעץ האבען איצט די שמוציגע ארבייט איבערגענומען די יודען און די רוסישע ליבעראלע פרעסע, וועל־כע איז געקויפט פון די יודען".

די צייטונג, וועלכע ברענגט דעם נאטיץ דייקט אויס איהר האפנונג, אז אין קורצען וועט יעדער נארמאל דענקענדער מענש זיין אין דער זעלבער מיינונג וועגען דער ארבייט פון די יודען.

אונזער טראגעדיע אין פראנקרייך.

2

די פראנצויזישע נאציאנאליסטישע בלעטער האבען כלומרשט ניט געקענט פערשטעהן, וואס זענען עס פאר מאדנע „רוסען", אט די רוסישע יודען, וואס ווילען גאר ניט פאהרען אהיים, כדי צו פערטיידיגען זייער פאטערלאנד. אבער לעבען דען באמת די פראנצויזישע זשורנאליסטען אויף א חלומות־וועלט, וואס ס'איז זיי גאר ניט בעקאנט, אז די „רוסען" וועלכע ארבייטען אזוי שווער אין די שמוציגע פאריזער קווארטאלען, כדי צו האבען אביסעל חיונה, אז זיי זענען מייסטענס פאגראמירטע און ארויסגעטריעבענע יודען, בעליידיגטע, דערניעדעריגטע, וועלכע האבען נאר שלעכטע זכרונות פון זייער פאטערלאנד מיט זיך מיטגענומען? ווייסען זיי דען ניט, אז א גרויסער טייל פון זיי באשטעהט אויך פון פאליטישע עמיגראנטען. וואס זעהען פאר זייערע אויגען דעם ביישפיעל פון בורצעוו'ן, וועלכער האט זיך אזוי געאיילט אהיים?

מען קען פערשטעהן די אויפרעגונג, מען קען ,נאטירליך, בעגרייפען די פערוואונדערונג, אבער דער ענטפער איז דאך אזוי קלאר, אזוי פערשטענדליך און דייטליך.

און אז די יודישע עמיגראנטען זענען דאנקבאר געבליבען זייער צווייטער פאטערלאנד, דער פרייער רעפובליק, דאס בעווייזט די צאהל פון די יודישע פרייוויליגע, וועלכע זענען אריינגעטראטען אין דער פראנצויזישער ארמעע מיט דער גרעסטער בעגייסטערונג. מען דארף נאר לייענען די בריעך פון דאסיק און ליטוואק פון וועלכע איינער איז דער'הרג'ט געווארען אויפ'ן שלאכטפעלד, וואס הערוו'ע האט אבגעדרוקט אין זיין בלאט, כדי צו דערפיהלען מיט וואסער העלדישקייט און ליעבע זיי זענען געגאנגען קעמפפען פאר פראנקרייך'ס עהרע און גליק — און אלזא אויך געוויסערמאסען פאר די פעראייניגטע.

מען האט זיי אבער אויפ'ן מאוס'טען אופן בעהאנדעלט. שטענדיג בעליידיגט, דערנידעריגט, זיי אויפגעווארפען דעם „סאלדאטסקען פליישטאפ", צוליעב וועלכען זיי זענען כלומרשט געקומען אין דער ארמעע. ניט ווי מוטיגע פרייוויליגע בירגער האט מען זיי אויפגענומען, ניט מיט דאנקבארקייט און ענטוזיאזם, נאר אין „פרעמדען לעגיאן" זיי געשיקט, צווישען בעצאהלטע באנדיטען און פערלוירענע „געוועזענע מענשען", דעם ערב־רב פון דער גאנצער וועלט, זיי א פלאץ געגעבען.—

און נאך איינס: אין זיין בריעף צו א פריינד שרייבט ליטוואק וועגען דער שטימינג, וואס עס האט געהערשט צווישען די יודישע לעגיאנערען, בשעת זיי האבען בעקומען די צייטונגען און געלייענט וועגען דעם, ווי זייערע ברידער און שוועסטער, זייערע עלטערען ווערען בעהאנדעלט אינ'ם לאנד, פאר וועלכען זיי פערגיסען אונדירעקט זייער בלוט, אלס פאר פראנקרייך'ס פערבונדעטען. צו וואס דארף מען האבען רוסלאנד, אז די פאריזער בלעטער האבען אליין גענוג געשפאטעט איבער די רוסישע יודען אין פראנקרייך, פארגיישטעלט זיי אלס פערדעכטיגטע עלעמענטען און געהעצט געגען זיי.

וואס פרייער דער מענש איז, אלץ שארפער און בולטער פיהלט ער די מינדסטע בעליידיגונג, דעם שפאט און האס, וואס איז אפילו האלב פערשטעקט. די לופט פון פראנקרייך מאכט דעם מענשען פרייער און שטאלצער — און דעריבער איז די קנעכטשאפט און פערפאלגונג דארטען נאך ביטערער און בעליידיגענדער.

דער יודישער סאלדאט אין דער רוסישער ארמעע לעבט איבער שווערע יסורים, צוזעהענדיג דעם חורבן פון זיינע בריעדער: נאך שווערער און טראגישער איז אבער די לאגע פון די יודישע פרייוויליגע אין פראנקרייך, וואס פערגיסען פרייוויליג זייער בלוט, און הערען פון א זעלכע מאוסע טהאטען בנוגע צו די רוסיש־יודישע אונטערטאהנען אין פראנקרייך.

„מיין פאטריאטיזם ווערט אין מיר בעליידיגט — האט געשריבען הערווע." ס'איז א שאנדע פאר פראנקרייך — האט ער אין אנ'אנדער שטעלע געזאגט.

וואס קענען מיר צוגעבען צו די הארציגע ווערטער פון דעם איינציגען מענשען, וואס פערטיידיגט נאך אונז אין פראנקרייך?

מיר וועלען אויסמעקען נאך איין נאמען אין דער קליינער, גאר קליינער רשימה פון אונזערע אמת'ע פריינד און בעשיצער מיר וועלען איבערלעבען נאך א ביטערע ענטוישונג — אבער וועמען אינטערעסירען אונזערע שמערצען און ענטוישונגען...

מען וואלט געדארפט ארויסגעהען אויף די פלעצער פון פאריז און שרייען, אז קיינער זאל ניט קענען אויסבעהאלטען זיך פון אונזער יאמער־געוויין, אבער ווער, ווער וועט עס מאכען?

מ. ג.

די רציחות אין רוסיש פוילען.

(נייע פאקטען און מאטעריאלען)

פון ד"ר פראנץ אפענהיימער, בערלין, האבען מיר בעקומען די פאלגענדע מיטיילונגען, וועלכע מיר דרוקען און לעגען ארויף די אחריות פאר די ריכטיגקייט פון די ידיעות אויף דעם ה' פ. אפענהיימער און זיינע מיטארבייטער.

„אין אנ'אויפרוף צו די אמעריקאנער יודען קלאגען זיך די פוילישע יודען אויף די שרעקליכע צרות, וועלכע זיי זענען אויסגעשטאנען פון .י רוסען. זיי ברענגען א גאנצע רשימה פאקטע פון משונה'דיגע אכזריות און רציחות און די פאלגענדע ערטער:

אין סטאראוו האבען די רוסען אום יום־כפור ארויסגעשלעפט 12 יודען פון שוהל און זיי אויפגעהאנגען.

בשעת די רוסען זענען אריין אין זאמאלצא איז געקומען זיי מקבל פנים זיין א יודישע דעפוטאציען. די רוסען אבער האבען אנגעהויבען צו שיסען אויף די יודען פון הארמאטען.

די געמיינדע אין אפאלא האבען זיי אין גאנצען חרוב געמאכט.

אין זעננא האבען די רוסען צוזאמענגעטריבען אלע מענער און קליינע קינדער, זיי געבונדען און שרעקליך געשלאגען. די פרויען געשענדעט. דאס האב און גוטס אויסראבירט.

אין קלישאוו ביי ראדאמסק האבען זיי אלע יודען איינגעשפארט אין טורמע.

איידער די רוסען זענען אוועק פון לאדז האבען זיי נאך באוויזען זיך נוקם זיין אן יודען, זיי געשלאגען און פאגראמירט.

די אלע שאנדטאטען זענען ניט אויסגעטראכט און ניט קיין גוזמא, אלסדינג איז אפיציעל באשטעטיגט. פארקעהרט, עס זענען נאך דא סך מעהר פאלען פון מעשים תעתועים, וועלכע די רוסען בעזונדערס די קאזאקען, האבען אנגעטאן דער יודישער בעפעלקערונג און רוסיש־פוילען. אט למשל, האבען מירנאך געוואלדטאטען אין פאלגענדע שטעדט:

אין וולאשאווא האבען די סאלדאטען פארברענט די גרויסע פאבריק פון דעם יודישען פאבריקאנט מייער. ביי איינעם א סוחר ראפאפארט זענען געווען איינקווארטירט 3 קאזאקען־אפיצירען, דערפאר וואס ראפאפארט האט זיי ניט ארויסגעגעבען

זיינע 2 יונגע טעכטער. האבען זיי איהם און דעם זוהן געשלאגען, אלע ווערטזאכען אויסראבירט און פאגראמירט דאס גאנצע הויז

אז די קאזאקען זענען אריין ענדע אקטא־

פאר'ן טויט.

דער געריכט־זאל איז געווען פול. דער אדוואקאט פון דער בעשולדיגונג האט געהאלטען א שניידענדע רעדע. יעדעס ווארט זיינס איז געפאלען ווי א שווערער האמער אויפ'ן קאפ פון דעם אונגליקליכען, וואס איז געזעסען אויפ'ן בעשולדיגונגס־באנק...

ווען זיין פערטיידיגער האט גענומען רעדען, האט ער זיך אינסטינקטיוו אויפגעשטעלט און אנגעשטרענגט צוגעהערט צו יעדען ווארט.

אזוי ווי פון א בוך האט זיין אדוואקאט געלעזען זיין לעבען, און האט איהם געריהרט ביז טרעהרען. ער אליין האט גאר קיינמאל ניט געוואוסט ווי אונגליקליך ער איז געווען, ביז ער האט דאס געהערט פון מויל פון אדוואקאט.

אין בילד נאכ'ן אנדערען האט זיין אדוואקאט געשילדערט פאר'ן געריכט. זיין בעגעגעניש מיט איהר, זיין גרויסע ליעבע, זיין הייראט, די ענטוישונג זיינע. די שטיינער, וואס דאס לעבען האט איהם געלייגט אויף יעדען טריט, און דאן יענע נאכט. די שרעקליכע נאכט....

ער האט אויסגעבראכען אין א הויכען געוויין.

ער האט א פאר הילכיגע קולות ארויסגעלאזען און האט גענומען שווער און גיך חליפען אין זיך, פערדעקענדיג זיך דאס פנים מיט ביידע הענד. איהם האט זיך געדאכט, אז דאס גאנצע געריכט וויינט מיט איהם.

א וועכטער האט איהם צוגעטראגען א ביסעל וואסער, און עס האט זיך געעהערט דער קלאנג פון זיינע צייהן, ווען זיי האבען בעריהרט דאס גלאז, וואס האט געציטערט אין זיינע הענד.

ער האט אויפגעהויבען די אויגען צום געריכט, און האט זיך בעגעגענט מיט די קאלטע, אונבעוועגליכע בליקען פון זיינע ריכטער.

ער האט זיך פערשעהמט פאר זיינע אייגענע טרעהרען.

ניין, אפילו די גלענצענדע רעדע פון זיין אדוואקאט קען איהם ניט בעפרייען, זיין שולד איז דערוויזען. זיין אדוואקאט בעט בלויז רחמנות. און וואס פאר א ווערטה האט רחמנות אין די אויגען פון יענער בלינדער געטהין, וואס שטעהט מיט א שארפען שווערד אין האנד. און האט, זינט די וועלט איז בעשאפען, געלערענט בלויז צוויי ווערטער: „שולדיג" און אונשולדיג".

זיין אורטייל איז פערזיגעלט...

דער ריכטער האט מיט א מעסיגע, רוהיגע שטימע זיך געווענדעט צו די געשווארענע.

„מיינע הערערן, אין אייערע הענד ליעגט דאס לעבען און טויט פון דעם בעשולדיגטען. אויב איהר זענט געוויסענהאפט איבערצייגט אין זיין אונשולד אדער איהר צווייפעלט אין זיין אומשולד, איז אייער פפליכט איהם צו ערקלעהרען „אומשולדיג".

„אויב איהר זענט געוויסענהאפט איבערצייגט אז ער איז דער מערדער מוזט איהר ערפילען אייער אונאנגענעהמען, אבער געזעצליכען חוב צו דער מלוכה און ערקלעהרען איהם „שולדיג"...

די געשווארענע ריכטער זענען אוועק אין זייער צימער צו בעטראכטען דעם אורטהייל און דעם בעשולדיגטען האט מען אראבגעפיהרט אין זיין צעלט.

צווישען די פערזאמעלטע אין געריכט, האט מען ספעקולירט וועגען דעם אורטייל, וואס די געשווארענע וועלען ארויסטראגען...

איינע נאך די אנדערע זענען פערשוואונדען די געשווארענע ריכטער.

שווערע מינוטען. א דינער פון געריכט האט די טהיר געעפענט און עס זענען אריינגעקומען די צוועלף געשווארענע, און האבען פערנומען זייערע פלעצער.

א. קאדאק.

(ענדע קומט)

Jüdische Volkszeitung № 193 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסן־פריז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען זונטאג כח׳ אב תרע״ה (8 August 1915).

פרטים וועגען וואַרשא׳ס עראבערונג.

די לאגע פון די רוסישע מחנות.

פרט׳ם וועגען וואַרשא׳ס עראבערונג.

אין דעם דייטשען אפיציעלען בעריכט גע־
פינען מיר אייניגע פרטים וועגען וואַרשא׳ס
עראבערונג:

פרינץ לעאפאלד פון באיערן׳ס מחנות הא־
בען דעם 5־טען אויגוסט 5 א זייגער אין דער
פרי דורכגעבראכען דעם רוסישען פראנט און
בעזעצט א פריהער די אויסעריליכע פעסטונגס־
ליניע פון דער וואַרשוי׳ער פעסטונג און שפּא־
טער די גאנצע שטאדט.

די רוסען בעקרעפטען אפיציעל, אז די
דייטשע מחנות האבען עראבערט וואַרשא, נאר
מיט דעם חילוק, אז די רוסען האבען אלײן אב־
געלידיגט וואַרשא און האבען פריהער פערניכטעט
אלע בריקען הינטער זיך, זעלבסטפערשטענד־
ליך, אז דאס רוסישע מיליטער האט אויך אזא
אופן געזארגט, אז אלץ וואס קען צוגיין קומען
די דייטשען זאל אדער אריסגעפיהרט ווערען
פון שטאדט אדער פערניכטעט ווערען.

„דיילי טעלעגראפ׳ס קארעספאנדענט טע־
לעגראפירט: די לעצטע רוסישע מחנות האבען
פעראלאזען וואַרשא דאנערשטאג 5 אזייגער אין
דער פריה. דאס אבליידיגונג פון שטאדט איז
דורכגעפיהרט געווארען אין בעסטען ארדנונג.

אויף די וואַרשאווער גאסען איז שטיל. אין
עס האט געהערשט דער בעפעהר ארדנונג ווען
די דייטשען זענען אריין אין שטאדט. אלע
ייסטאראנגען אין האטעלען זענען געווען צוגע־
מאכט און די מערסטע געשעפּטען זענען ג־
נעבילדעט א[illegible]

[illegible] עקענט געפינען און
די פרייזען אויף עסן[illegible] דערגרייכט
א אינגעהויערע הויך.

די רוסישע, ווי אויך די פראנצויזישע און
ענגלישע ציוויל־קונגען בהאנדלען וואַרשא׳ס ערא־
בערונג פון די דייטשען זעהר רוהיג און מען
גיט עס ניט צו קיין בעזונדער גרויסע בעדיי־
טונג.

די דייטשען אין וואַרשא.

בערלין, 7־טען אויגוסט. דער גענעראל־
נער פאליציי־שף אין לעלן איז בעשטימט פאר
א פאליציי־שף אין וואַרשא.

די רוסען בעשיסען וואַרשא.

דער הויפּט־קריגס־קארעספאנדענט בע־
ריכט פון 6־טען־פראנט טיילט מיט צוויישען אנ־
דערש, אז די רוסען, וועלכע אורעקהערענדיג
פון וואַרשא האבען זיך בעזעצט אין דער וואר־
שעווער פאראשטאדט פראגע, אויפ׳ן רעכטען
בערג ווייטסטע פון דאנען האבען דירעקטען בפּ־
טען גערישטעט א שטארקע קאנאנאדע געגען
דער אינווענ־גסטער טייל פון וואַרשא.

פון רוסישען פראנט.

בערלין, 7־טען אויגוסט. אלע מיטטיילונגען
פון׳ם פוילישען קריעגס־פלאץ צייגען, אז דער
רוסישער צוריקגאנג וועדט גערישטעט און קאנ־
צענטרירט צו ברעסט־ליטאווסק, פון מערב, דרום
מערב און דרום זייטען.

נאכדעם ווי די רוסען האבען פערלאזען
אייואנגאראד וועלען מסתמא זיי פארנעהמען א
פראנט פערענדערונג אויפ׳ן דרום־פוילישען
קריעגס־פלאץ און אינארדנען זיך אין נייע פא־
זיציעס בייס בוג. נאר מאקענזענס אונאויפהער־
ליכער פארמארש שטופט אזוי שטארק די רוסישע
מחנות אז די זענען אריך געצוואונגען צו וואק־
לען אין זייער צענטר.

אין אי־צטער איז געשאפען געוואָרען
א זעהר נ־ט בעקוועמ לאגע פאר דער רוסישער
ארמעע־ליט־נ. פון אלע דאראטיגע (פראנט־ליני־
ען שטראמען די פאלראטען צו ברעסט־ליטאווסק
און דאראטען איז דא פערהעלטנים־מעסיג זעהר
וויניג אייזענבאהנען, דערצו קומט נאך, אז די
אזוי גערופענע ראקוינא זומפען ליגען דאראטען
צוויישען, אין דער ריכטונג פון ברעסט־ליטאווסק
אזוי אז די רוסישע מחנות ווילען בעגעגען
גרויסע שוועריגקייטען אויף זייער צוריקגאנג.

אונרוהען אין בעלגיען.

פאריז, 6־טען אויגוסט. צו „הומאניטע" טע־
לעגראפירט מען פון לע האוור, אז אין בארי־
נאוש איז אויסגעבראכען א גרויסע שטרייק־
בעוועגונג. די דייטשען האבען געשאפען אויף
די שטרייקענדע ארבייטער. 2 פאלראטען און
7 ארבייטער זענען פערהרג׳עט און פיעל פער־
וואונדעט.

אין שארלערא, זענען פארגעקומען אונרו־
הען אינער דעם יקרות אויף לעבענס מיטלען,
א מאסע פון דער צוויילער בעפעלקערונג האבען
אנגענומבען גראמירען די געשעפטען. סאלדא־
טען האבען געשאפען אויפ׳ן המון און 10 זענען
דערהרג׳עט און 40 פערוואונדעט.

דייטשע פרעסע שטימונגען.

בערלין, 6־טען אויגוסט. צוליב דאס דייט־
שע עראבערונג פון וואַרשא שרייבט „טאגע־
בלאט״:

עס איז ניט אונמעגליך, אז מיט דאס אינ־
נעה׳ען פון וואַרשא און איוואנגאראד שטעהט אן
א ביג געשיכטליכע עפאכע, נעמליך דער רוסי־
שער אבציהען זיך פון אירופא. דאס בעזעצונג
פון וואַרשא איז א שריט אין די אינערעסטען
פון דער מערב־אייראפעאישער קולטור, און
איצטער דארף מען אבגעבען פוילען איהר אל
טע אויפגאבע: צו זיין די טרעגערין פון מערב־
אייראפעאיש קולטור אין דער האלב־אזיאטישער
רוסלאנד.

ביי די רוסישע ליבעראלען.

די ציטונג „רוסק. וועדאמאסטי" ערקלערט,
מאר וואס עס איז אריס פון דער קאדעטישער
(ק־ד) פארטיי דער מיטגליעד פון גאס. דומא
ג. ב. נעקראסאוו.

נעקראסאוו האט געפאדערט פון דער פאר־
טיי, אז זי זאל אויסוויבען אין דומא די נאצי־
אלע פראגע, און בעזונדערס — די יודישע —
נעקראסאוו געפינט, אז מען טאר נישט אבליי־
גען די פראגע אויף נאך דער מלחמה. ווי די
מאיסטי זייט.

די קאדעטען מיט מיליוקאוון בראש בע־
גינען אבער, אז אצט איז ניט די צייט דערצו.
מיליוצ דעם איז נעקראסאוו אריסגעטראטען פון
דער פארטיי.

האטעל קאנג
פרעדעריק
Festeretldg. 25 — 27
ביי ראטהויזפלאץ
מאדערנע בילוג פרייזען.

אבאנירט און לעזט די „פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קלייניע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערפאראט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פון'ם הערגאנג „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam-n Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס'אנגיאזין אין רוסלאנד.

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

עי שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג פאר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Forreningen Fremtiden

האלט אב. אינ'ם, גרויסען זומער זאל זונטאג דעם 8־טען אויגוסט פון 3־9 אזייגער אין

אויסטער־בורס טאטער א גרויסען באל.

Ryesgade 106.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Общ „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаетъ только знающимъ имя лицамъ.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Enga ...ען אריינגעקומען *engang*

CRABBIE'S WHISKY. *Faas overalt.*

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגענגאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

א לאזשיראנט.

ווערט געזוכט. סוילוגאדע 91 סט.

רעס טאראן־רונדעטארן

טרינינאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II.330 & II.331.

וואגן ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשישקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעוס אראס כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדעריטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר נייעס יאהר תרע"ו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שליייפערי

פיהרט אויס אלערליי של יפערי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, כרויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען. עלוואן פילייעסטרעדע 92 סט.

עס ווערען פערלאנגט

2 טיכטיגע שנייידער געזעלען. וואכען לוין פון 30 - 40 קר. רויזענגאדרען 9 אין קעלער.

קבורים־פערצוימינגען

גרויסע אויסוואהל פון פערשיידענע מוסטערן ארבייט אויך רעליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

א טיכטיגער האדנייער.

בעקומט א גוטען פלאץ צו ארבייט. אויך ווערט געזוכט א לאזיראנט. סלוטצעווסקי סלאטגאדע 28. 4 זאל רעכטס.

פאר א קליינעם היעגען מענין.

ווערט געזוכט א ארטאדאקסישער חזן. ביזעס מארק 127 יוד. פאלקסצייטונג קאנטאר.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Strandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medaille.

א טיכטיג פרומע מיידעל.

אדער א יונגע פרוי קען גלייך בעקומען א שטעלע אלס הויז־האלטערין און ריין מאכען אין א כשר'ן געשעפט הויסקענסטרעדע 12.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער.

Prinsesgade 26 זאל 2 *Torvgade* עקע

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 אין אויבן אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי.

Nørresgade 19 St.

באסקאלין טאבלעטען מיידע באסקאלין פילען שטארקע

איז אן אויסגעצייכענטער און ביליגער אבסטרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דעגיש שפיטאלען און פון פריוא פעניש ארצטען מען בעקומט עס אין די אפטיקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen: Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

יודישע פרייוויליגע פער־משפט צום טויט.

די שלעכטע בעהאנדלונג, וועלכע די רוסיש אידישע פרייוויליגע זענען אונטערגעווארפען אין דעם פראנצויזישען פרעמדען־לעגיאן שטייגט איבער אלע גרעניצען.

פון דער מיליטער מאכט ווערען זיי בעטראכט ווי פוילענצער, וועלכע קוקען נאר ארויס אויף זעהר געהאלט און אזעלכע טיטע ען ווי „שמוציגע יודען" קומט זיי אויס ניט זעלטען פון דער "נאטשאלסטווא" צו הערען. די דאזיגע בעהאנדלונג האט מצד פון די וואלאנטערען ארויסגערופען שארפע פראטעסטען ביז זי האט דעם 22 טען יוני געבראכט צו א צוזאמענשטויס מיט זעהר טראגישע רעזולטאטען

דעם זעלבען טאג האט אן עסקאדראן רוסיש אידישע וואלאנטערען דערלאנגט דער מיליטער מאכט א פאדערונג פאנאנדערצוטיילען זיי אין פערשיעדענע פראנצויזישע רעגימענטען דען זיי ווילען דורכאויס ניט דיענען אין „פרעמדען לעגיאן"

די מיליטער אדמיניסטראציע האט דערפאר גע־נומען סטראשען די וואלאנטערען איבערצושי־קען זיי תיכף קיין מאראקא אדער איבערצוגעבע זיי צום פעלד געריכט.

די וואלאנטערען האבען אבער ערקלערט אז פרייוויליג וועלען זיי ניט געהן, נאר מיט גוואלד.

דאן האט מען 60 אידישע וואלאנטערען תיכף איבערגעגעבן צום פעלד געריכט. 9 פער־אן פון וועלכע מען האט פעראורטוילט געשא־סען צו ווערען. און די איבעריגע — צו קאטאר־גע.

ווען די ידיעה וועגען מערדערישען אור־טייל איז אנגעקומען קיין פאריז, איז א דעפו־טאציע פון די „רוסישע פאליטישע עמיגראנטען" אוועקגעלאפען צום מיניסטער סעמבא, וועלכער האט פערשפראכען מארגען איבערצוריידען וועגען די פערמשפ'טע וואלאנטערען מיט'ן פרעזי דענט פואנקארע.

אויף מארגען איז שוין אבער געווען צו שפעט. די פעראורטיילטע 9 וואלאנטערען זענען שוין דערשאסען געווארען, און די איבעריגע פער־שיקט.

פערנומענע טיילען פון פוילען

אין דער לעצטער צייט האבען אייניגע כלל־טהוער פון די נייטראלע לענדער געזאמעלט מא־טעריאל וועגען דער איצטיגער לאגע פון די יו־דען, וועלכע געפינען זיך אין דעם טייל פון פוילען, וואס איז שוין באזעצט פון די דייט־שען.

געוויינטליך, אין אזא צייט איז זייער שווער צו קריגען ריכטיגע ידיעות, אבער דאך אייני־גערמאסען קען מען האבען א בעגריף וועגען דעם צושטאנד דארט.

מען רעכענט, אז בסך־הכל געפינען זיך אונטער דייטשער הערשאפט אן ערך פון 700 טויזענד פוילישע יודען, און אזוי ווי דער גרעסטער טייל וואוינען אין די שטעדט (70 פרא־צענט, האבען זיי געליטען ממילא מעהר פון דער מלחמה איידער די לאנדבעפעלקערונג.

אין פלאצקער און א טייל פון קאלישער גובערניע ווינען פיעל יודען אויפ'ן לאנד, דער־פאר איז דארט די נויט ניט אזוי גרויס ווי אין לאדז און די אנדערע גרעסערע שטעדט וואו יודען לעבען מעהר פון האנדעל.

אמת, די לאדזער גרויסע פאבריקען ארבייטען יעצט אויך כמעט אזוי ווי פריהער, זיי שטע־לען צו סחורה פאר דער דייטשע ארמיי, אבער, ווי בעקאנט, האבען פאר דער מלחמה די יודי־שע ארבייטער אויך געהאט וועניג שייכות צו די גרויסע פאבריקען און אזוי ווי פריהער ארבייטען דארט נאר פאליאקען און דייטשען. די יו־דען האבען געארבייט מעהר און די קליינע ווארקשטאטען, און דער עיקר זענען זיי געוועזען קאמיסיאנערען, הענדלער, רייזענדער א.ד.ג און געבליבען אהן שום פרנסה.

אויסערדעם הערשט דארט א געוואלטיגער יקרות, און בכלל פעהלט עס אויס לעבענסמיטעל. מען רעכענט, אז אן ערך פון 120 טויזענד יודען וועלען מוזען אנקומען צו שטיצע. די דייטשע רעגירונג האט אפילו אסיגנירט א געוויסע סומע, אבער דאס איז פארטיילט צווישען דער גאנצער בעפעלקערונג און פאר יודען וועט אויסקומען א קליינער חלק. דערפאר האבען זיך אייניגע יו־דישע ארגאניזאציעס אין דייטשלאנד פעראיי־ניגט צו דעם צוועק, און עס איז געגרינדעט גע־ווארען אין שלעזיען א הילפס־קאמיטעט וועל־כער בעקומט אויך הילף פון אמעריקא. א חוץ דעם האט דער הילפספעריין אין בערלין איינ־געארדענט א ספעציעלע קאמיסיאן, צו וועלכער עס געהערען אויך פראנץ אפענהיימער און הער־מאן שטרוק.

אויף דער לעצטער יאהרפערזאמלונג פון הילפספעריין האט פויל נאטאן אפעלירט צו די דייטשע יודען, אז זיי זאלען ענערגיש ארבייטען צו העלפען זייערע ברידער אין פוילען.

ארום די גירושים.

צייט מען האט פערמאכט די יודישע ציי־טונגען אין רוסלאנד פעהלען אונז גענוע ידיעות וועגען דער מורא'דיגער פאלקוואנדערונג. וועל־כע אונזערע ברידער און שוועסטער מאכען איצט דורך. די צוויי אידיש־רוסישע וואכענבלעטער ברענגען אפילו נאכריכטען וועגען דעם, אבער די שטרענגע צענזור לאזט זעהר וועהניג שריי־בען און מען מוז כסדר לייענען צווישען די אויסגעמעקטע שורות' מ'טאר ניט דערמאהנען די צאהל פון די מענשען וויפיעל עס געפינען זיך אין יעדער שטאדט. עס שיינט, אז דער גרעסטער טייל פון די ארויסגעשיקטע געפינען זיך אין יעקאטערינאסלאווער, פאלטאווער און טאוורידער גובערניעס. די ארטיגע יודישע בע־פעלקערונג האט אפילו איינגעארדענט קאמיטע־טען צו שטיצען די ארימע וואנדערער, אבער מען בעדארף אזוי פיעל, אז עס קלעקט ניט.

אט למשל, אין בערדיאנסק (יעקאטערינאס־לאווער גוב.) מוז מען האבען וועהניגסטענס 11 טויזענד רובל א חודש און עס איז ניטא פון וואנען צו בעקומען אזוי פיעל געלט. דאס איי־גענע איז אויך אין צעהנדליגע שטעדט און שטעדטלעך וואוהין די יודען זענען פערוואגעלט געווארען.

די שטאדטפערוואלטונגען און די אדמינ ס־טראציע גיבען קיין שום הילף ניט, זיי זוכען נאך מיטלען ווי פט'ר צו ווערען פון די אנגע־קומענע אידען און מ ן שיקט זיי פון איין שטאדט אין די אנדערע. פון אומעטום מעלדעט מען, אז די ארטיגע אידישע כלל־טהוער שטי־צען וויפיעל זיי קענען, אבער, ליידער „אין הקומץ מטביע את הארי.

די גרעסטע טייל פון די ארויסגעשיקטע זענען פרויען און קינדער, מענער געפינען זיך בלויז א 25 פראצענט און א סך פון זיי עלסע־רע מענשען. לויט ווי מען שרייבט פון לוגאנסק זענען דארט געקומען די אידען פון שאוולער מושב יקנים, דערונטער עטליכע ביז 110 יאהר אלט.

דער פראצעס געגען ג. בראנ־דעסען.

ווי עס איז בעקאנט האט דער אנפירער פון די פוילישע אנטיסעמיטען אנדריי ניעמאיעוו־סקי אנגעקלאגט אין דענישען געריכט דעם פרא־פעסאר געארג בראנדעס פאר זיין ארטיקעל אין „פאליטיקען" געגען די פאליאקען.

ווי עס גיט איבער איצט דער ארגאן פון ה' ניעמיאווסקי „מיסל ניעפאדלעגלא", האט מען אין פוילען ארגאניזירט א זאמלונג, כדי צו דע־קען די קאסטען פון דעם פראצעס. ביז אצינד איז אבער געזאמעלט געווארען בסך הכל 60 רובל.

אין דער זאמלונג האבען אויך אנטייל גע־נומען ריין פילאנטראפישע און הומאניטארע אנ שטאלטען. ווי די סאניטאר־קאמיסיע און אנדע־רע. פון דער געזאמעלטער סומע האט מען 60 קראן אוועקגעשיקט קיין קאפענהאגען צו דעם אדוואקאט מיאלדרופף, וועלכער זאל פערטייד־גען ניעמאיעווסקין אין געריכט.

פערמאכט „די צייט" אין לאנדאן.

לאנדאן (ספעציעל). די ענגלישע רעגירונג האט פערמאכט די יודישע טעגליכע צייטונג „די צייט", וועלכע האט געדרוקט וויכטיגע ארטיק־לען און דאקומענטען וועגען יודישע פערפאל־גונגען אין רוסלאנד.

Lad Deres Tøj Vaske
efter tgæV
Emdrup Dampvaskeri
Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361
PRISLISTE.
8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring
og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —
Mindste Beregning 15 Kilo.
Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

— קלייב די מתים, שלעפ די טויטע, און של יידער זיי אין א קופע.. זאל גאטס ערד פרי זיין פון ברידער־מערדער!

איך האב זיך פאר איהם געשראקען, זיינע בלאנקענדע שווארצע אויגען האבען מיט פייער געפינקעלט. ער האט מיר גלייך אין די אויגען געקוקט און געשעפטשעט:

— אין פעלד — דער מלאך־המות, ביקסען, קאנאנען.. אין דערהיים — הונגער און נויט...

א מחנה שווערצע ראבען האבען זיך דער־שראקען, האבען זיך פון די מתים אויפגעהוי־בען, זיך איבער אונזערע קעפ געטראגען. ביז האבען זיי געקראקעט. דאס בילען פון הינט און א קלאגעריי פון קעץ האט זיך ארום די טויטע געטראגען.

מיין חבר האט זיך אויפגעשטעלט, צו־געהערט און אבגעזאגט:

— זאגען קדיש בקול!

איבער'ן וועלדעל, פון אונטער א שווארצען וואלקען איז א בלאסע לבנה ארויס. האט א זיל־בער־שטראל אויף דימתים אין טאל געווארפען. האט זיך אן די צוווארפענע בלאנקע שווערדען אנגעשלאגען, א ציטער געטאן. און זיך וויעדער אין וואלקען פערשלייערט.

— גאט'ס קללה אויף דיר, פמליא של מטה!

— האט מיין חבר אויסגעשריען און האט זיך פלוצלונג געווארפען אויף מיר.

— זאלסט ניט טויטען! האט ער געשריען.

איך האב זיך דערשראקען. בין איבער פגרים געלאפען, צו מיינע חברים געקומען, ער האט מיר נאכגעיאגט. מען האט איהם געכאפט און געבונדען.

— זאלסט ניט טויטען! — האט ער מיט די לעצטע כחות געשריען.

— משוגע געווארען! — האט דער אפיצער בעשלאסען.

י. ז. שובין.

אונזער טראגעדיע אין פראנקרייך.

1.

אין דעם היינטיגען נומער וועלען די לעזער געפינען צוויי נאטיצען וועגען דער לאגע, ריכטיגער וועגען דער איצטיגער טראגעדיע פון די רוסישע יודען אין פראנקרייך, אין די קומענדיגע נומערען וועלען מיר ברענגען נאך א רייהע טרויעריגע פרטים פון דער זעלבער געשיכטע, וואס וועלען בעלייכטען מיט בלוטיגע פארבען דאס שווארצע בילד, וועלכעס מיר זעהען איצט אין דער פרייער רעפובליק.

עס שיינט, אז ס'איז אונז באמת בעשערט אויסצוטרינקען ביז'ן לעצטען טראפען דעם בעכער פון ענטושונג און בעליידיגטע געפיהלען. ווי א קללה באלייט אונז אויך אין אונזער וואנדערשאפט איבער אייראפא, רוסלאנד'ס שאטען, רוסלאנדס מנהגים און איהרע בעציהונגען צו אונז. און אויב אין די פריעדענס־צייטען האבען מיר זיך נאך ווי־עס־איז געשיצט, בשעת דייטשלאנד, פראנקרייך און ענגלאנד פלעגען אנגעהמען אלע מיטלען, כדי צו בעפרייען זיך פון אונז, ווי פון אונגעבעטענע געסט, — זענען מיר איצט, אין די פערשאלטענע טעג, געבליעבען גאנץ שוצלאז. דער אייזערנער געזעץ פון מלחמה דראהט אונז אינגאנצען צו צוקוועטשען, צורייבען און דעמאראליזירען. און ניט נאר פיזיש, ניט נאר רעכטליך ווערט געגען אונז געפיהרט א פערניכטונגס קאמפף, נאר אויך אונזער גייסטיגער צושטאנד, אונזערע נשמות און הערצער געפינען זיך אין א סכנה אויף אייביג פערגיפטעט צו ווערען קראנק ווערען מיט אנ'אייביגער חולאת.

ווארום, האט זיך דען עמיצער פון אונז געריכט אויף דעם, אז פראנקרייך, די פרייע רעפובליק, דער מקום מקלט פון אלע פערפאלגטע, געטריעבענע און געיאגטע, דער ארט וואו די רעוואלוציאנערען און פראטעסטאנטען פון גאר דער וועלט האבען פאר זיך א נייע היים געפונען, אז אין דער וועלט־שטאדט פאריז וועט אונז אויסקומען איבערלעבען די ביטערסטע ענטוישונגען און די מאוס'טע רדיפות?!

צום יאהרצייט פון דער מלחמה מוזען מיר דערצעהלען ניט נאר פון די טויזענדער פרייוויליגע, וואס די רוסיש־יודישע קווארטאלען האבען פראנקרייך געגעבען, ניט פון די טויזענדער קברים, וואו עס ליגען אונזערע העלדען און גבורים — מיר האבען אויך אין אונזער יאהרסך־הכל פיעל צו־פיעל, צו דערצעהלען וועגען אנטיסעמיטישע העצעס, פערפאלגונגען, גירושים בלינדען האס און ערמארדעטע.

די ניין דערשאסענע יודישע פרייוויליגע, וועלכע מען האט אבגע'משפט, ווי פערברעכער אדער באנדיטען, שטעהען פאר אונזערע אויגען ווי שרעקליכע געשפענסטער פון דער יודישער טראגעדיע אין פראנקרייך. זי איז נאך טיעפער, נאך שרעקליכער, ווי דער גורל פון אונזערע ברידער אין רוסלאנד. זי איז סימבאלישער, שרייענדער, אויפרעגענדער. זי איז אזוי שארף אויסגעקריצט און אזוי בולט געצייכענט, אז זי רופט ארויס א אונווילענדיגען, אינסטינקטיווען אויפגעשריי — — —

ווארום, דאס איז דאך פארגעקומען אין פראנקרייך, וואו מיר האבען שוץ געזוכט, אינ'ם לאנד, וואס האט אונז געזאלט העלפען אין אונזער קאמפף פאר פרייהייט אין רוסלאנד.

אז די פראנצויזישע שאוויניסטישע פרעסע העצט געגען די רוסיש־יודישע עמיגראנטען האבען מיר שוין לאנג געהערט. אז די פאריזער בלעטער האבען געדרוקט די שענדליכסטע בלבולים אויף אונז — האבען מיר געוואוסט, ווי ס'איז אונז בעקאנט געווען, אז מען האט געדראהט ארויסצושיקען אלע רוסישע יודען פון פראנקרייך, אויב... אויב זיי וועלען זיך ניט איינשרייבען אין פרעמדען־לעגיאן.

„שטייטש, האבען געשריען די פראנצויזישע בלעטער, בשעת אונזער גאנצע יוגענד פערגיסט איהר בלוט אויף די פעלדער פון אראס און וועלדער פון ארגאן, בשעת די בעסטע זיהן פון פראנקרייך שטארבען — לעבען זיך אין פאריז טויזענדער רוסישע יודען, ווערען רייך, פערנעהמען אונזערע פלעצער, ווילען ניט דיענען אין רוסלאנד און טרעטען ניט אריין אין פראנצויזישער ארמעע."

מ. ג.

גירוש פראנקרייך.

„גירוש פראנקרייך" איז א ניי בלעמעל אין דער געשיכטע פון אידישע וואנדער־טראגעדיעס. די ערשטע לעבעדיגע עדות זיינען אנגעקומען אין ניו־יארק אויף דער שיף „ראשאמבא". אלע 160 אידישע פאסאזשירען, וואס די שיף האט געבראכט, זיינען רוסישע אידען וועמען „די פרייע רעפובליק" האט ארויסגעטריבען.

אין הכנסת אורחים, וואו די מעהרסטע פון די 160 אימיגראנטען האבען פערבראכט זייער ערשטע נאכט אין אמעריקא, האבען זיי דערצעהלט, אז די מעהרסטע פון די צעהן טויזענד רוסישע אידען, וואס זיינען געבליבען אין פאריז נאך דעם ווי די מלחמה האט אויסגעבראכען, זענען אוועק קיין שפאניען. די וואס האבען געהאט געלד זיינען אוועק קיין אמעריקא.

„און די וואס זיינען געבליבען" — האט איינער פון די אימיגראנטען, לייזער טשערמאן, דערצעהלט — „לעבען איצט איבער שרעקליכע טעג. זיי ווערען פערפאלגט אויף טריט און שריט. איך האב מורא, אז זייערע לעבענס זיינען אין געפאהר".

„מען האט אונז גערופען אין די פאליציי־אנשטאלטען אריין און געפרעגט פאר וואס מיר פאהרען נישט קיין רוסלאנד צו קעמפפען פאר אונזער פאטערלאנד. ווען מיר האבען געענטפערט, אז מיר קאנען קיין רוסלאנד נישט פאהרען, האבען אונז די קאמיסארען געזאגט „אויב אזוי, טא טרעט אריין אין דער פראנצויזישער ארמיי".

„די קאמיסארען האבען אונז דערצעהלט, אז די פאריזער פרויען, וועמענס מענער, פאטערס און ברידער עס שטארבען פאר פראנקרייך אויף די שלאכטפעלדער, פערווארפען זיי מיט בריעף און פאדערען, אז די „רוסישע אידען" זאלען אדער געהן אין שלאכט אריין אדער „אוועק פון די אויגען". מיר האבען געוואוסט, אז דאס איז א ליגען, אז די אמת'ע אורזאך איז דער רוסישער באטשאפטער, אבער מיר האבען געשוויעגען."

„די קאמיסארען האבען אונז געווארענט, אז אויב מיר וועלען זיך ניט אנשליעסען אן דעם פרעמדען־לעגיאן, וועלען מיר מוזען פערלאזען דאס לאנד. ווי אזוי מען האט בעהאנדעלט די אידען אין דעם פרעמדען־לעגיאן און וואס עס איז געווארען פון דעם פיער־טויזענד־קעפיגען אידישען לעגיאן, וועלכען מען האט געשיקט אין פייער אריין אויף א זיכערען טויייסט איהר שוין. דער סאציאליסט הערווע־אט וועגען דעם דערצעהלט דער צייוויליזירטער וועלט און די בעסטע עלעמענטען פון פראנקרייך זיינען פון דעם נייעס ערשיטערט געווארען".

ווי אן אנדער אימיגראנט, מרדכי גאסמאן, האט דערצעהלט, האט מען הערווען שוין איצט אויך פערמאכט דעם מויל. הערווע'ס הויפטענה איז געווען, אז פראנקרייך טאר פון די רוסישע אידען נישט פערלאנגען, אז זיי זאלען זיך אנשליסען אן דעם פרעמדען־לעגיאן, נאך די אלע צרות און רדיפות וואס די אידישע וואלאנטירען זיינען אין דיעזען לעגיאן אויסגעשטאנען. ווי גאסמאן דערצעהלט, האט דער מיניסטער פון אינערן מאלווי, געענטפערט הערווע'ן, אז אויב די אידען ווילען, קאנען זיי זיך אויסקלייבען די רעגימענטען, וואס געפעלען זיי.

משוגע געווארען.

(ענדע)

א לייכטער ווינטעל טראגט זיך פון וועלדעל, אט קומט ער אין טאל און שטעלט זיך אב. בעטראכט דעם אפענעם בית-עולם. ערשט פריהער זיינען עס נאך לעבעדיגע מענשען געווען, האבען געשטרעבט, געליטען, געהאפט, האבען אויך געליעבט, געהאסט, געבענקט, געזוכט, געצארנט און געטרוימט. האבען אויך גאט געזוכט. האבען פערשיעדען דאס אפשר געטאן אבער אלע גלייך דעם קבר געפונען. קויל און שפע ווייסען ניט פון קלייבען — שניידען זיי רעכטס און לינקס.

— דו הערסט? — האט מיין מיין חבר געפרעגט — דאס ווינטעל שפילט זיך דארט.

האט זיך עס מיר אויסגעדאכט, ווי דאס ווינטעל האט אין די אויפגעשניטענע הערצער, אין די צולעכערטע גרוסען זיך דארט אריינגעקליבען, האט דורך די אדערען אין מארד אריינגעדרונגען, האט די אבגעהאקטע, אבגעשטארבענע מחשבות אויפגעזאמעלט, די לעצטע בענקעניש און הייסע גרוסען פון די הערצער אויפגעקליבען.

— ער זעגענט זיך מיט זיי — האט מיין חבר געזאגט.

יאמערליך האט דער ווינט די פינגער געבראכען, די טויטע בעקלאגט, זייערע וואונדען געגלעט, געקיהלט און איז צו אונז אזא קאלטער א פערצארענטער אנקומען.

און מיין חבר האט צוגעגעבען:

— גאט'ס פלוך אויס אייך, געקרוינטע קעפ! — — —

אין בית־המדרש איז נאך טונקלער געווארען, פינסטער געווארען ארום, פון ערגעץ א ווינטעל האט זיך געטראגען א שטילער ברומען פון דעם בטלן — ער האט עפעס אונטער'ן נאז געברומט.

ר' ברוך האט זיך אויפגעשטעלט, האט אין פענסטער צום הימעל ארויסגעקוקט, האט ווידער א שמעק־טאבאק גענומען, האט ער אויך זיין שכן געגעבען; דער לעצטער האט אבער ר' ברוך'ס אויסגעשטרעקטע האנד ניט בעמערקט דער עולם איז ווי צוגעשמידט צום ארט געשטאנען און געווארט.

שטעהענדיג מיט אן אויסגעשטרעקטען ארעם, האט ר' ברוך ווייטער אנגעפאנגען.

פלוצלונג האט מיין חבר מיך פאר'ן ארעם געכאפט, האט זיין רידעל אויפ'ן אקסעל געווארפען, מיך געשלעפט און געשריען:

— קום!

ער איז צו די טויטע געלאפען.

דער גאנצער וועג מיט מתים בעדעקט, האט ער זיך פלוצלונג אבגעשטעלט און געזאגט:

— ניט טרעט זיי מיט די פיס... ניטא קיין וועג, קיין שטעג — בייג זיך צו דער ערד און פויזע ווי א ווארים, אלע ווערים צוגלייך...

מיר האבען זיך אן א פרייען־קערפער אנגעשטויסען. ער האט זיך אבגעשטעלט, האט זיין שפיז פון שיידעל ארויסגעשלעפט, האט מיר איהם אין האנט געשפארט און בעפוילען:

— נעהם!.. א בארמהערציגע שוועסטער... שנייד דאס רחמנות־הארץ, מאך פריי דעם רחמנות־קוואל — זאל ער שפריצען, צורינען!.

ער איז איינגעבויגען א וויילע געשטאנען, האט די אנדערע מתים בעטראכט און מיט'ן רידעל מיר אנגעוויזען:

— צלמים אויף די ברוסטען... בארוועס, האלב־נאקעט... בראוו דעם טייוועל געדיענט!

אין בעפוילענד האט ער פלוצלונג ענערגיש געזאגט:

Jüdische Volkszeitung № 192 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען פרייטאג כו׳ אב תרע״ה (6 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די דייטשען האבען עראבערט ווארשא·

בערלין (אפיציעל) די דייטשע מחנות האבען היינט פארמיטאג בעזעצט די שטאדט ווארשא·

די שטאדט קאוונא ווערט אבגעליידיגט פון די רוסען·

פון מזרח־פראנט·

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 5־טען אויגוסט. (אפיציעל). פערפאלגענדיג דעם שונא זענען אונזערע מחנות נעכטען דערגאנגען ביז קופיסקי, אין מזרח פון פאניעוויץ.

אין צפון פון לאמזשא זענען די רוסען אבגעשטופט געווארען צו די פאדערשטע שטעלונגען פון דער פעסטונג. אונזערע מחנות האבען פערכאפט די איבערגאנגען איבער דער טייך נארעוו ביי אסטר לענקא. דערביי האבען מיר גענומען פיעל טויזענד געפאנגענע און עראבערט 17 פולעמיאטען. אויך דא פערפאלגען מיר דעם שונא.

פאר ווארשא זענען די רוסען ארויסגעווארפען געווארען פון זייערע בלאניע־פאזיציעס און פערטריבען געווארען צו דער אינוועניגסטער פארט־ליניע.

פרינץ לעאפאלד, וואס קאמאנדירט מיט די דאזיגע מחנות גרייט זיך צו אטאקירען די פעסטונג פון ווארשא.

אויפ׳ן דרום־מזרח׳דיגען קריעגס־פלאץ פארטזעצען א נזערע מחנות צו פערפאלגען דעם שונא אויף דער צווייטער זייט ווייכסעל.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 5־טען אויגוסט. (אפיציעל).

ביים נארעוו האבען מיר דעם 3־טען אבגעשלאגען העפטיגע פיינדליכע אנגריפען ביי קאלנא און לאמזשא. נאר ביי שקווא און ביי אסטראלענקא ציהען זיך אונזערע מחנות אב קעמפפענדיג, צו א נייעם פראנט.

ביי ווייכסעל ציהען זיך, אונזרע מחנות לויט׳ן בעפעהל, אב צוריק פון דער ליניע בלאנע נאדארזשע צו ווארשאווער פאזיציעס דיעזע בעוועגונג איז אויסגעפיהרט געווארען אהן הינדערונגען מצד דעם שונא. די דייטשע מחנות וואס זענען אין משך פון נעכטיגען טאג איבערגעגאנגען דעם ווייכסעל ביי מאטשעוויץ, האבען נאכדעם פארגענומען א רייהע אנגריפען אויף אויס צובריטערען זייער פראנט, אבער קיין ערפאלג האבען זיי דער מיט ניט געהאט.

די רוסען ליידיגען אב קאוונא

בערלין, 5־טען אויגוסט. „פאס־שע צייטונג" טיילט מיט, אז דאס אבליידיגונג פון דער שטאט קאוונא געהט פאר זעהער ענערגיש.

דער גובערנאטאר און אלע בעאמטע פון שטאדט זענען אוועקגעפאהרען קיין נאווא אלעקסאנדראווסק. אהין האט מען אויך איבערגעפיהרט די שטאדט און מלוכה־ארכיווען. די דארטיגע אבטיילונג פון רוסישען מלוכה־באנק איז איבערגעפיהרט געווארען קיין ווילנא.

איצטער איז מען בעשעפטיגט מיט איבערפיהרען די פערוואונדעטע און קראנקע אין צענטראל רוסלאנד. אין דער לעצטער וואך האט אנ׳ערך א העלפט פון דער ציווילער בעפעלקערונג פערלאזען קאוונא.

א לופט־אנגריף אויף ווארשא

לאנדאן, 4־טען אויגוסט. צו „טיימס" טעלעגראפירט מען פון ווארשא, אז פינף דייטשע אעראפלאנען זענען שבת געפלויגען איבער דער שטדט און האבען אראבגעווארפען 20 באמבען אויף דער מעהרסט געשעפטליכער פייל פון שטאדט.

פון די באמבען זענען דער׳הרג׳עט און פערוואונדעט געווארען 21 מענשען.

דאס פערניכטעטע פוילען.

בערלין 5־טען אויגוסט. „לאקאל אנצייגער׳ס קארעספאנדענט ביים מזרח פראנט טעלעגראפירט:

איך בין אט ניט ערשט אנגעקומען אין דער שטעדטעל נאדארשין נעבען בלאניע, וואס די רוסען האבען היינט האלב דריי אזייגער פאר טאג אבגעליידיגט.

דאס שטעדטעל איז כמעט אינגאנצען פערניכטעט פון דעם, וואס די רוסען האבען עס אונטערגעצונדען איידער זיי האבען פערלאזען דאס שטעדטעל.

אויף אלע וועגען נעבען שטעדטעל ציהען זיך מאסען היימלאזע פון דער ציווילער בעפעלקערונג, מיטטראגע דיג מיט זיך די רעשטען פון זייער אמאליגען אייגענטום.

די לופט ציטערט פון קאנאנען־דונערען, אין וואו נאר מען טוט א קוק זעט מען דעם הימעל בעלויכטען מיט א רויטער שיין פון די שריפות אין די ארומיגע שטעדטלעך. די דייטשע מחנות שטעהען נאר 12 קילאמעטר פון ווארשא.

איטאליען געגען טערקיי?

לאידאן 5־טען אויגוסט. צו „רייטערס ביורא טעלעגראפירט מען פון פאריז: א הויכשטעהנדער אפיצער פון דער איטאליענישער ארמעע איז אנגעקומען צו דער הויפטקווארטיר פון דער ענגלישער עקספעדיציע אין מיטעל־ים, כדי צו פערהאנדלען וועגען צוזאמענארבייט צווישען דער פראנצויזישער ענגלישער און איטאליענישער ארמעען און פלאטען געגען טערקיי.

דער קאטוילישער פויפסט.

מיט א צייט צוריק האט דער הויפט פון דער קאטוילישער קירכע פויבסט בענעדיקט געווענדעט זיך אין א בריעף צו די מלחמה־פיהרענדע מלוכות צו אבשטעלען די איצטיגע בלודבאד און שליסען א שלום.

אויף וויפיעל די שטימונג פאר א שלום איז איצט גונסטיג קען מען זעהען פון דעם, וואס די פראנצויזישע צייטונג „לע טאמ" שרייבט וועגען דעם פויבסט בריעף.

די צייטונג שרייבט „די פעראייניגטע" האבען קיין איין רגע ניט אויפגעהערט צו ערקלערען, אז זיי וועלען זיך ניט אבשטעלען אויפ׳ן האלבען וועג. יעדערער וואס האט רעכט צו רעדען אין זייער נאמען, האט וויעדער און וויעדערהאלט, אז כל זמן דייטשלאנדס אפעראציאנען זענען גינסטיג קענען די פעראייניגטע ניט טראכטען וועגען שלום.

ווען דער שונא איז געשלאגען, דאן קען מען רעדען וועגען שלום. דעריבער זאלען זיך אלע פערמיטלער ניט אריינמישען זיך אין זאכען וואס געהט זיי ניט אן.

אפעראציעס געגען קליין אזיען.

בערלין 5־טען אויגוסט. צו „פראנקפורטער צייטונג" טעלעגראפירט מען, אז די „פעראייניגטע" האבען צונויפגעקליבען נעבען שיאס א סך קריעגס־שיפען און טארפעדאשיפען, ווי ויך 50.000 סאלדאטען. מען מיינט, אז ס׳ווערט פלאנירט א לאנדגאנגס־פערזוך ביי שעמזע ניע־איעפעזאס אדער ביי אדאליא אין קליין אזיען.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

צו אלע יודישע שניידער אין קאפענהאגען.

מאנטאג, ד. 2־טען אויגוסט, וועט פארקומען א גרויסע אגיטאציאנס־פערזאמלונג אין רוי־מערסגאדע 22 1 זאל צום גאס. דער אגיטאטאר יאקאבזאהן וועט לייטען די פערזאמלונג.

ס׳וועט בעהאנדעלט ווערען דער נייער און אלטער פרייזקוראנטען. די צייט איז נאהענט ען מען דארף שליסען דעם נייעם אבמאך פון דעם נייעם פרייז קוראנט, און דערפאר איז עס יערענס חוב צי קומען. די פערוואלטונג פון יודישען שניידער־קלוב

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

עו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג פאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 3528.

Forreningen Fremtiden

האלט אב (אינ׳ם) גרויסען זומער זאל זונטאג דעם 8־טען אויגוסט פון 9־3 אזייגער אין

אויסטער־ברוס טעאטער א גרויסען באל.

Ryesgade 106.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Ово „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только [illegible]

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגנעגאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

א לאזשיראנט.

ווערט געזוכט. סוילווגאדע 91 סט.

רעס טאראן־רונדעטארן

טרינטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונ ען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

H. Steensens

VEGETARIA

Margarine

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר׳ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, גרויט מאשינען. ראזיר־מעסער. צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

עס ווערען פערלאנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלען. וואכען לוין פון 30—40 קר. רויזענגארדען 9 אין קעלער.

קברים־פערצוימינגען

גר. יסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.

V. Fiedler A.S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

א טיכטיגער האדנייער.

בעקומט א גוטען פלאץ צו ארבייט. אויך ווערט געזוכט א לאזיראנט. סלוטצעווסקי סלאטגאדע 28. 4 זאל רעכטס.

א מאשינער.

בעקומט א פעסטען פלאטץ ביי קאפעל פיאלע־סטרעדע 28 סט.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Shandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

טארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער.

Prinsesgade 26 2 זאל *Torvgade* עקע

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ׳אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

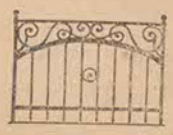

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

דער יודישער מלחמה־העלד.

אין דער יעצטיגער מלחמה האבען די אי־דיש־אפריקאנער סאלדאטען, אדער זואווען, ווי זיי זענען בעקאנט דער וועלט, בעוויזען פיעלע וואונדער טהאטען. זיי זענען שטענדיג געווען די ערשטע אין פייער, האבען געגעבען דעם גרעסטען פראצענט פערוואונדעטע און גע־טויטעטע און האבען געקראגען פאר זייער טאפ־פערקייט. די העכסטע מעדאלען וואס די פראנ־צויזישע רעגיערונג גיט איהרע קעמפפער אויף דעם שלאכטפעלד.

אינט רעסאנט איז דער זואוו יהודה פון בו־ראק, וועלכע האט געקראגען פון פעלדמארשאל זשאפר די קריעגס אויס־צייכנונג פון פראנק־רייך. בעת'ן איבערגעבען דיעזען מעדאל אין איינעם פון די קריעגס האספיטעלער אין פאריז איז פארגעקומען א פייערליכע סצענע. עס זע־נען צוזאמענגעבראכט געווארען אין א גרויסען זאל אלע פערוואונדעטע פון אלזשיר, טוניס און מאראקא, גענעראל לעהיי, האט געהאלטען די פאלגענדע רעדע.

דער זואוו יהודה בן בוראק, האט פערדיענט די דאנקבארקייט פון פאטערלאנד. א שווער פערוואונדעטער אין דער ברוסט, האט ער זיך געווארפען פאראויס מיט'ן געשריי: מיין פעל האט קיין ווערטה ניט, עס לעבע פראנקרייך! און מיט דיעזען ביישפיעל פון פאטריאטיזם און זעלבסט־אויפאפפערונג האט ער בעגייסטערט אלע זיינע חברים. אין נאמען פון פרעזידענט פון אונזער רעפובליק, בעעהר איך אייך יהודה בן בוראק, מיט דיזער קריעגס־מעדאל!

„מיט זעקס מאנאט צוריק האב איך קאמאנ־דירט א דיוויזיע אין קאנסטאנטין, און איצט פיהל איך זיך גליקליך, וואס איך האב געקראגען די עהרע ביי צו־וואהנען די צערעמאניעס וואו דיעזער טאפפערער איד קריעגט דיעזע וויכטי־גע מעדאל".

און זיך ווענדענדיג צו די אראבער, האט דער גענעראל געזאגט די פאלגענדע ווערטער אין אראביש: „גיט א קוק, איהר אראבער, וואס דיעזער איד האט אויפגעטהאן. טהוט נאך זיין ביישפיעל, זייט אזוי טאפפער ווי ער, און פער־דיענט אויך דעם דאנק פון פאטערלאנד".

יהודה בן בוראק האט אויך געקראגען אויס־צייכנונגען פון קאמאנדיר פון דער צעהנטער אר־מיי גענעראל מאדי פאר זיין רעטונג פון א פערוואונדעטען אפיציער וועלכער איז אריינ־געפאלען צו די דייטשען.

דער נייער רוסישער יוסטיץ־מיניסטער וועגען יודען.

ווי עס ווייזס אויס, וועלען די אידען פון דעם נייעם מיניסטער חוואסטאוו קיין גרויס נחת ניט האבען. בנוגע צו דער אידענפראגע האלט ער א פנים אינגאנצען מיט דער ריכטונג פון פריהערדיגען מיניסטער שטשעגלאוויטאוו, וועל־כער האט אנגעטהאן אידען צרות די גאנצע 9 יאהר וואס ער איז געווען אויף זיין פאסטען.

מיר דארפען זיך נאר דערמאהנען אין דער מעשה ביילים, אין וועלכער ער האט געשפיעלט איינע פון די הויפט־ראלעס, און זיינע גזירות אויף אידישע אדוואקאטען, א. ז. וו. אז א פער־טרעטער פון א צייטונג האט געפרעגט חוואסטאוו'ן זיין מיינונג וועגען דער נאציאנאלער פראגע, האט ער קורץ און שארף געענטפערט: איהר ווייסט דאך, אז איך בין א רוס און א רעכטער..

ווייטער האט איהם דער אינטערוויוער אויפ־מערקזאם געמאכט, אז שטשעגלאוויטאווס שטרע־נגע פעראר דנונגען וועגען אידישע אדוואקאטען האבען שטארק אויפגערעגט די עפענטליכע מיינונג, דערויף האט חוואסטאוו ציניש בעמערקט: „איך גלויב ניט, אז די געזעלשאפט זאל זיך וועגען אזא זאך אויפרעגען." פון די תשובות קען מען שוין זעהען וועלכע טובות אידען קע־נען ערווארטען פון דעם נייעם מיניסטר.

יהואש וועגען ארץ־ישראל

די טעג האט זיך אומגעקעהרט קיין ניו־יארק דער בעריהמטער יודישער דיכטער יהואש, וועלכע האט פערבראכט א לענגערע צייט אין ארץ־ישראל. ער איז געקומען א פערליעבטער. יהואש'ס געליבטע איז דיזעלבע, צו וועלכער עס האבען געשווארען אייביגע טרייהייט פיעלע גרוי־סע יודישע פאעטען פאר איהם. די זעלבע גע־ליעבטע, וואס האט אזוי בעגייסטערט דעם גרעס־טען יודישען דיכטער פון מיטעלאלטער, יהודה הלוי, קורץ ארץ־ישראל.

„איך בין דא אין אמעריקא, האט דער פא־עט געזאגט צו א פערטרעטער פון „טאג", איך האב ליעב אמעריקא און בין שטאלץ אויף מיין אמעריקאנערטום. מיין נשמה איז אבער דארט אין מזרח, אין פאלעסטינא.

„זייט איהר, הייסט עס, געווארען א ציוניסט?

„אה, ניין, האט דער דיכטער פראטעסטירט, צו וואס עס דוקא געבען א פאליטישען טיטעל, איך בין ניט קיין ציוניסט אין דעם אלגעמיין זין פון ווארט. איך האב אבער ליעב מיט מיין גאנצען הארצען דאס אלטע יודישע לאנד און נאך מעהר דאס נייע יודישע לעבען, וואס וועבט זיך דארט.

אין פאלעסטינא האט דער פאעט ווייטער געזאגט, געווינט יעדער יוד א גרויסע דאזע יו־דישקייט, בעת ער פערלירט אלץ, וואס איז אנ־טי־יודיש.

„די פאלעסטינער לופט, די פאלעסטינער סביבה איז דער בעסטער פאנצער געגען אסי־מילאציע, און דער פערביסענסטער פערייינער פון דעם יודישען נאציאנאלען קיום, מוז אין ארץ־ישראל ווערען א גלויביגער אין דער איי־ביג יונגער קראפט פון דעם יודישען פאלק, אין דער אונבעזיגבארער שעפפערישקייט פון זיין גייסט, אין זיין פעהיגקייט צוריק יונג און קרעפ־טיג צו ווערען".

ערלויבט ארויסצופאהרען פון קאוונ. גוב. קיין אמעריקא.

נעכטען האט אונזער רעדאקציע בעזוכט אנ'אמעריקאנער יוד, ה' גארב, וועלכער האט אונז דערצעהלט, אז ס'איז איהם געלונגען צו בעקומען פון דער דייטשער מיליטער־מאכט א ערלויבעניש ארויספיהרען זיין פאמיליע (מוטער, פאטר, שוועסטער און א 19־יעהריגען ברודער) פונ'ם שטעדטל פלומיאניע, קאוונער גו־בערניע, וואס איז ניט לאנג פערנומען געווא־רען פון די דייטשען.

ה' גארב בעהויפטעט, אז די דייטשע מילי־טער־מאכט האט איהם און זיין פאמיליע זעהער גוט און איידעל בעהאנדעלט, ניט געמאכט קיין בעזונדערע שוועריגקייטען און געגעבען די מעג־ליכקייט ברענגען קיין אמעריקא זיין פאמיליע.

פאר יודישע סאלדאטען

אין פעטראגראד האט זיך געגרינדעט א געזעלשאפט מיט'ן צוועק צו שטיצען פערוואונ דעטע אידישע סאלדאטען דערמיט וואס מען גיעט זי הילצערנע פיס הענד אדער קול־עס דיעזע אונגליקליכע פערוואונדעטע ווערען געבראכט צוזאמען מיט די קריסטליכע פערוואו נדעטע מען זאל זיי מאכען אפעראציאנען אין די מיליטערישע האספיטאלס און פערהיילען זייערע וואונדען. באלד ווי זיי ווערען עטוואס בעסער שיקט מען זיי ארויס פון די האספיטאלס צו מאכען פלאץ פאר אנדערע פערוואונדעטע ביז יעצט פלעגט מען די אידישע פערוואונדעטע גלייך הייסען ארויס פאהרען פון פעטראגראד אבער יעצט צייגט זיי די רוסישע רעגיערונג א „חסד" און ערלויבט זיי צו ליגען אין א יודישען האספיטאל ניט מעהר פון צוויי מאנאטען ביז מען פאסט זיי צו הענד אדער פיס פון האלץ.

צדיקים קאנצערט אין ניו־יארק.

אין דער רומענישער שוהל „שער שמים" איז געווען א קאנצערט לטובת די צדיקים פון גאליציען, וואס זענען נע־ונד דורך דער מלחמה. דער אויפרוף און די אנוועזענהייט פון טאלנער רב'ן האט אנגעצויגען א גרויסע מאסע. די שוהל איז געווען איבערפילט און א סך האבען געמוזט צוריקגעהן איבער מאנגעל אין פלאץ. דער בעריהמטער חזן זיידל ראוונער מיט א רי־עזיגען כאר האט געזונגען אייניגע פאסענדע קאפיטלעך תהלים, דאן האט הרב ר' צבי הירש ארליאנסקי פון נויארק, געמאכט אזא שטארקען הספד אויף די מלחמה־קרבנות, אז אלע האבען געוויינט און זענען גלייך אריינגעקומען א סך נדבות.

די היימלאזע.

2000 יודען, וועלכע זענען אויסגעוויזען געווארען פון שטעדט און שטעדטלעך אין קאוונער גובערניע זענען אויף זייער גלות־וועג אנגעקומען אין פאפיעלאני. צווישען די אונגליק־ליכע האבען זיך געפונען 80 קינדער, וועלכע האבען אין דער בהלה פערלוירען זייערע על־טערן.

שווינדזוכט און אנדערע קראנקהייטען פער־שפרייטען זיך מיט א טרויריגע שנעלקייט צווי־שען די טויזענדע געטריבענע יודען וועלכע מוז ען אין די מעהרסטע פעלעוואנדערן צו פוס אין אלע ערגסטע וועטערן. די רוסישע געזעלשאפט צו בעקעמפפען שווינדזוכט האט אפעלירט צו דער רעגירונג אז זי זאל ערלויבען די ארויסגע טריבענע יודען זיך צו בעזעצען אויסער דער טשערטא, כדי מען זאל לייכטער קענען איינהא לטען די מגפה.

אזוי פיעל צום ברענען, געהט דאס פייער אראב. א געדיכטער שווארצער רויך וואלקענט זיך אי־בער'ן בראנד, ער צופט ארויס הויפען פונקען, פלאמען און צושפרייט זיי ווייט ווייט, ער זייהט פייער־זוימען..

ר' ברוך האט וויעדער א שמעק־טאבאק גענומען, האט עס טיעף איינגעעטעמט, האט דאס בערדעל אויסגעגלייכט, און צוגעגעבען:

— שטעהען מיר אזוי אין מיטען פעלד, איך מיט נאך א סאלדאט, א גרוב געגראבען, פלוצים — קנאלט עס ניט ווייט פון אונז.

— דער גיהנום, זאגט ער, האט עס אויס־געשפיגען, א שטיק פייער אראבגעפאלען, האט ער זיך אין באדען איינגעגעטען, מיט א וויל־דען כעס, שטיקער ערד אויף אלע זייטען צוש־פרייט.

און דער חבר מיינער — א גוטער מענש געווען, האט מיך פאר'ן חרעם גענומען, האט זיין ריידעל אויפגעהויבען און אויף דעם ברעג פעלד צום טאל. געוויזען און געזאגט:

— זעה!

האב איך דעם רוקען אויסגעגלייכט, דעם קאפ אויפגעהויבען און געקוקט אהין. און מיר האט זיך געדאכט, אז אן אויפגעשניטענער ריע־זען־קערפר האט דעם גאנצען טהאל בעדעקט. אויסגעריסענע ארויסגעשליידערטע אינגעוויידעס אויפגעמישט, אויפגעאלאזען.

— און זיין קאפ ארום דיינע פיס — האט מיין חבר ווייטער געזאגט.

קוק איך ארום. עטליכע טריט ווייט, א בער־געל, א ברודער־קבר, א צלם פון צוויי בלאנקע שווערדען אויפ'ן שפיץ.

און מיין חבר האט ווייטער געזאגט:

— גערופען גאט און האבען דעם טייוועל גע־דיענט.. אפילו א מצבה פון שווערדען געמאכט מיט א זעלנערישען גארטעל אויפגעבונדען.

(ענדע קומט) י. ז. שובין.

ווי לאנג נאך?!

(א בריף אין רעדאקציע)

איהר קענט זאגן, וואס איהר ווילט. איהר קענט זוכען צו בעריהיגען אייער געוויסען מיט וועלכע מאטיוון איהר ווילט נאר — איך וועל דאך ניט אויפהערן צו שרייען, אז צו וואר־נען, אז צו מאהנען ביי אייך: —

— טוט אייער חוב!..

יא, טוט אייער חוב, בנוגע צו אונזערע אונגליקליכע ברידער אין שוועסטער, צו אונזער אייביג־פערשאלטענעם און פערשקלאפ־טען פאלק...

בערעכנט אייך — דארט, אין דעם ווייטען גרויסען מזרח, גפעפינט זיך זעקס מיליאן אונזע־רע ברידער אין שוועסטער אונטער דער שארפ־שניידענדער אינקוויזיציאנס־בייטש... די בעסטע און איידעלסטע קרעפטען פון אונזער פאלק זע־נען צערטראטען, פערניכטעט. פאגראמירט. די יודישע טעכטער און פרויען גשעגדעט. פער־גוואלדעוועט און דערשטאכען: די קליינע קינ־דערלעך פעריאגט, פערוואהרלאזט, אויסגעהונ־גערט און פערמארדעוועט. בלאנדזשען ארום אין דער גרויסער ווילדע מדינה מיט אויגען פול פון געבעט און רחמנות...

צערבראכען איז געווארען אונזער פאלק־אונ־זער לעבען און נשמה. חרוב געווארען די סיעל טויזענד־יאהריגע יודישע קולטור און גייסט: א וויסענשאפט, א אימה א שרעק, דאנטע'ס גיהנום הערשט צווישען אונזער פאלק דארט...

און דא! זאגט מיר נאר, איהר יודישע שניי־דער, יודישע שוסטער, איהר יודישע וועבער און איהר יודישע אינטיליגענטען און כלל־טהורע און איהר סתם־יודען, וואס לעבט אין שטענדיגען הו־הא — וואס האבען מיר אלע געטהאן האטש וועהניג צו לינדערען דעם גיהנום־פיין? וועלכע מיטלען האבען מיר — ד. ה. די בעפעלקערונג אליין — אנגעוועדעט אבצווישען האטש איין טרעהר פון די ליידענדע...

אדרבא, זאגט מיר...

פרעהט זיך קאפענהאגענער יודען, איהר האט אריינגעשריעבען א הערליך בלעטעל אין דער אייביג־מארטירער געשיכטע פון אונזער פאלק... ס'וועט קומען אמאל א געשיכטע־פארשער און וועט בלעטערען און זוכען אין די גרויזאמע פערפאלגונגס־פעריאדע פון די יאהרען 1914־15 ער וועט וועלען וויסען, וואס האבען די יודען אין די רוהיגע נויטראלע לענדער געטהאן פאר זייערע לוידענדע ברידער. און א הערליכער קוואל פון בעגייסטערונג וועט אים בעהערשען ווען ער וועט צוקומען צו דעם בלאט פון קא־פענהאגען...

ער וועט דארט זעהן, אז די יודען אין קא־פענהאגען האבען זיך ממש מוסר נפש געווען פאר זייער פאלק...

ער וועט זעהן, אז די יודען אין קאפענהאגען האבען טאג וויי נאכט נעכטען שווער אין ביטער געארבייט, זיי האבען קיין איין רגע נישט גע־לאזט רוהען נאדעל, האמער, שיצען, פעך און בירושע... אז זיי האבען זיך פערטיפעט מיט אלע 6 חושים אין דעם גרויסען פוד פון ערדישען לעבען — בשעת דארט איז די ערד געפארבט געווען מיט קאכענד־טריפענדעם יודישען בלוט.

און איך זעה איין א שווער ביטערע קללה אין דעם, וואס אונזער אינטעליגענץ, אנשטאט דעם וואס זי האט זיך געוראפט שטעלען אין דער שפיצע פון דער הילפס־בעוועגונג, און וועט קען אויפמונטערען, רופען צו אקטיוויטעט, נישט דורכלאזען קיין גלעלענהייט, זעהן די הילף זאל זיין א ראדיקאלע, א אלגעמיינע, אנשטאט דעם, וואס זי האט געדארפט שרייבען, אגיטי־רען, ר פען פערזאמלונגען, בעקאנט מאכען פאקטען, בעגייסטערען די מאסע צו מהאטען צו אפפערוויליגקייט: אנשטאט דעם איז זי איר־טעליגענץ און די כלל־טהורע, פערקראכען אין די לעכער אריין אין מען הערט נישט און מען זעהט נישט...

צום שלוס וויל איך פרעגען די היגע אר־בייטער פעראיינען און בכלל אלע אנדערע קול־טור און גועזעלשאפטליכע חברות! — וואו זייט איהר? צי פיהלט איהר נישט, צי פערשטעהט איהר נישט, אז אין דער איצטיגער צייט שווייר־גען הייסט איינפאך א פערברעכען בעגעהען גע גען זיך וויי בעגען דאס גאנצע פאלק!

וואו זייט איהר דאך? אויף ווען ווארט איהר? און אויף וועמען ווארט איהר?

איילט זיך! טהוט וואס ס'איז נאר מע־לעך וואהרס'איז שוין — באו מיט עד נפש.

י. קאצענעלענבאגען.

דייטשלאנדס און עמטרייכ'ס ערפאלגען.

צום יאהרצייט פון דער מלחמה האט די דייטשע מיליטער־מאכט פערעפענטליכט א בע־ריכט איבער די ערפאלגען, וועלכע דייטשלאנד און עסטרייך האבען אינ'ם משך פון דעם ערשטען קריעג־יאהר.

פאר דער דאזיגער צייט האבען זיי פערנו־מען לאנד:

אין בעלגיען	29000	קוואדראט קילאמעטער
אין פראנקרייך	21000	"
אין רוסלאנד	130·000	"
בסך הכל	180·000	"

די צאהל פון די געפאנגענע, וואס זיי הא־בען געמומען בעטרעפס:

אין דייטשלאנד:

אין די געפאנגענע לאגערן און לאזא־רעטען 869-898

בעשעפטיגט אלס ארבייטער 40,000

גפאנגען געמומען אין משך פון די לעצטע וואכען און וואס גפינען זיך אונטערוויגס צו די געפאנגען לאגערן 120000

בסך הכל 1·058·869

אין עסטרייך גפינען זיך 636534 געפאנגענע.

אלזא האבען דייטשלאנד און עסטרייך צו־זאמען 1695400 געפאנגענע.

צווישען די געפאנגענע גפינען זיך:

רוסען:

אין דייטשלאנד 5600 אפיצערען און 720000 סאלדאטען.

אין עסטרייך־אונגארן 3190 אפיצערען און 610000 אונטעראפיצירען און סאלדאטען.

בסך הכל 8790 אפיצערען און 1·330·000 אונ־טעראפיצערען און זעלנער.

די צאהל פון די ביז א צייט צוגענומענע גע־וועהרען קען מען אננעמען אנ'ערך 2000 ביז 3000 מאשין־געוועהרען און 7—8 טויזענד האר־מאטען.

דער פיינד האט ביז אהער פערנומען, לויט דעם בעריכט פון דער דייטשער מאכט, אין על־זאס־לאטרינגען 1050 קוו. קיל.

אין גאליציען 10000 קוו. קיל.

בסך הכל 11050 קוו. קיל.

ארויסגעשיקט אין טאמבאוער גובערניע.

פון פעטראגראד מעלדעט מען. אז לויט א בעפעהל פון דער העכערער מאכט פון פעטראגראד ווערען פון יעקאטערינאסלאוער גובערניע ארויסגעשיקט אין טאמבאוער גובער־ניע אלע יודישע פאמיליעס, וועלכע זענען גע־קומען אהין פון פערשיעדענע געגענדען אלס היימלאזע און ארויסגעטריבענע.

דער קאונער גובערנאטאר האט ערלויבט יודען צו קומען קיין פאניעווזש און קיין ווילקאמיר, כדי אויסצוהערן מיט זיך פון דארטען זייער פערמעגען. יעדען טאג קאנען קומען אין די דאזיגע שטעדט נאך זייער פער־מעגען ניט מעהר פון 10 יודען, אין די קליינע שטעדטלעך פון פאניעווזשער אין ווילקאמירער אויזודען קאנען קומען צוליב דעם דאזיגען צווועק יעדען טאג ניט מעהר פון צוויי יודען

משוגע געווארען.

דאס מאל האט ר' ברוך דערצהעלט וועגען מלחמה.

אלע שבת בין מנחה למערב, ווען אין בית המדרש ווערט טונקעל, שוויגט אין א ספר אריינ־צוקוקען אין התהילים זאגען איז אויך ניט גאר גלייך, פלעגט זיך ר' ברוך זעצען אין א ווינקעל פון מזרח וואנט, דער עולם פלעגט זיך ארום איהם אויסשפילען און ער פלעגט דערצהעלען עפעס א מעשה.

ער האט א גאנצען אוצר מעשיות, געהאט, א'בערהויפט פלעגט ער אבער דערצהעלען וועג־גען יענע יאהרען, וועז ער איז נאך יונג געווען ווען ער איז אלס קינד פון פאטע־מאמע אוועקגעריסען געווארען, און מען האט איהם פאר א פאלאט געמאכט.

זינט דער קריעג האט אויסגעבראכען, האט ער אבער מעהר וועגען סאלדאטען, ענגעראלען

„כאפער" און גלהים ניט געוואלט דערצהעלען:

— געה דערצהל, אז דארט גיסט זיך בלוט

— פלעגט ער טענה'ן.

איז מען צו איהם אבער צוגעשטאנען, האט ער ענדליך נאכגעגעבען. האט פערהייבען די כרילען אויס'ן שטערן, האט דורכגעציגען די פינגער דורך דאס שיפערע שנעע־וויים בערדעל, האט א שטארקען שמעק־טאבאק גענומען, זיך צוגעזעצט אויף זיין געוועהנליך פלאץ און אנ־געפאנגען:

— עס איז נאך אמאל געווען. דער טערק האט מיט אונזערען מלחמה גפיהרט. האט מען זאנצע מחנות הין גשיקט. פלעגט א מהנה אויסגיין, הרג'ען ווערען, האט מען א פרישע גשיק־ראכט. דאן האב איך עס אויך א מעזאל פון גע־נעראל בעקומען — געווען א גוטער שיסער...

און ווען מען האט זיך אין בית־המדרש דערווייאוסט, אז ר' ברוך דערצהעלט, וועגען מלחמה, זיינען אלע צוגעלאפען, זיך אין קרייזעל אריינגעשטופט, אויף די שפיץ פינגער גשפעלט דעם קאפ פערהויבען, אן אויער אנגעשטעלט אין דער זייט, פון וואנען ר' ברוך'ס שוואכע שטימע איז געקומען.

און ער האט פארטגעזעצט:

— דורך וועלדער, איבער טייכען, דורך בערג זיינען מיר אויף א בריטען פעלד געקו־מען. דא האט מען זיך געוואלט שלאגען. האט מען גרייבער גענראבען, טיעפע גריבער. מען האט הארמאטען צושטעלט און מען האט זיך גערייט, דארט אביסל וויטער, איז א שלאכט אנגעפאנגען און מיר האבען עס אונזערע גע־דארפט אויסהעלפען.

עס איז דאן טונקעל געווען — אט בין השמשות, הייסט עס, דאס פעלד איז בריים, לאנג, ציהט זיך ביז'ן וועלדעל, א פיכטער ריח פון ערשט אויפגעגראבענע ערד האט אזש אין נאז געקיצעלט. געדאכט האט עס, וויא א מענגע שווערע אקער־אייזענס האבען דאס גאנצע פעלד

Antisemitische Bibliothek
Monumenta Judaica
Köln

Jüdische Volkszeitung № 191 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע

אנאנסן־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אויראס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „

פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען דאנערשטאג כה' אב תרע"ה (5 August 1915).

דער רוסישער צוריק־צוג ווערט פארטגעזעצט.

העפטיגע ארטילעריע־קאמפפען אויפ'ן מערב־פראנט.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 4־טן אויגוסט. (אפיציעל). אין מזרח פון פאניעוויץ האט דער שונא, וואס איז טיילווייז אריסגעוואָרפען געווארען פון פ'על פאזיציעס, אבגעצויגען זיך צוריק אהן ווידער־שטאנד און איז אוועק אין דער ריכטונג צו מזרח. אונזערע מחנות זענען אריבערגעגאנגען דעם וועג פון וואבאלניקי ביז סובאקס. נעכטען האבען מיר געוואָרפען 1250 מאן געפאנגען.

אין דער ריכטונג פון לאמזשא האבען מיר אונטער ערפאלגרייכע קאמפפען געוואָרפען 3000 געפאנגענע. א חוץ דעם איז אויפ'ן נארעוער פראנט און ביי וואַרשא פאַרגעקומען פאר אונז גוסטיגע קאמפפען.

אויפ'ן דרום־מזרח־זיגען קריעגס־פלאץ האבען געוואָרפען פראנט אויפ'ן מזרח־ברעג פון וויכסעל און האבען געוואָרפען 750 געפאנגענע.

די עסטרייכישע מחנות אונטער דער זעלבער קאמאנדא האבען אין דרום פון איוואנגא־ראד אבגעהאלטען א גרויסען נצחון. זיי האבען געוואָרפען 2300 געפאנגענע, וויי אויך עראבערט 32 קאנאנען. צוויישען זיי 21 שוועָרע און 2 מאַרזער.

אויף דער ליניע נאוואַ־אלעקסאנדריא־לעשנא־צאליען האבען פ. מאקענסענס מחנות דורכגעבראכען דעם שונא'ס פראנט אין מזרח פון לענשנא און אין צפון פון חעלם. דערפאר האט דער שונא אנגעהויבען אבצוורוימען זייער מא־זיצעס און אבגעצויגען זיך צוריק. נאר אויף אייניגע פונקטען קאמפפט ער נאך.

אין מזרח פון לענשנא האבען מיר נעכטען געוואָרפען 2000 געפאנגענע און צווישען חעלם און בוג דעם 2־טען אויגוסט איבער 1300 געפאנגענע אין עראבערט פיעל פולעמיאסטן.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 4־טען אויגוסט. (אפיציעל). נעבען ריגא האבען אונזערע מחנות אבגעצויגען זיך צוריק אויף דער צווייטער זייט פון דער טיך עקאוו.

ביי נארעוו האט שונא פארגענומען פ'על זעהר העפטיגע אנגריפען נעבען שקווא, וואו אונזערע טראנשפעָרטען געהען איבער א־טיכיק ווייל פון איין צד צום צווייטען. זעהער שטענדיג געהען די קאמפפען איבער אין האנדגעשלעגען. איבערהויפט זענען די קאמפפען פערבי־טערט צו לינקס פון נארעוו, וואו דער שונא מוז אפפערען אונגעהויערע מענשען־מאסען, כדי צו געהען עטוואס פארוועָרטס.

די דייטשע מחנות, וואס זענען נאך א זעהר פערביטערטען קאמפף איבערגעגאנגען די טיך וויכסעל, האבען זיך בעפעסטיגט אין א טייל פון מאטשעוויטשעוו וואלד און זענען געגאנגען פארוועָרטס אויף א בעדייטליכער שטרעקע.

צווישען וויכסעל און בוג האט דער פיינד אטאקירט אונזער פראנט נעבען קוראוו און אין צפון פון לובלין, וואו ע־ איז אבגעשלאגען געוואָרפען מיט גרויסע פערלוסטען פון טאווניקי ביז וולאדאווא. ביי דער טיך סווינקא איז דעם שונא געלונגען צו געהען עטוואס פארוועָרטס.

פון מערב־פראנט

(פראנצויזישער בעריכט)

פאריז 4־טען אויגוסט. (אפיציעל) איבערן גאנצען פראנט הערשט אן אלגעמיינע ארטילעריע־טעטיגקייט. אין די ארגאנען איז דעם גאנצען צען טאג פארגעקומען קאמפפען מיט האנדגראנאטן.

נעבען וואקוא האבען די דייטשען אויפגעריסען 2 מ גען ביי אונזערע פאזיציעס. די מיגען האבען דאך קיין שאדען גיט פעראורזאכט. אינ'ם אפערמאנט־וואלד און ביי באן־דע־פאפט געהט פאר א לעבהאפטע באמבארדירונג.

(דייטשער בעריכט.)

בערלין 4־טען אויגוסט, (אפיציעל) אין שטאמפען האבען מיר נאך געלונגענע קאמפפען אין מערב פון פערטרע און אין מערב פון סואן בעזעצט א טייל פון דעם שונא'ס טראנשעמען.

אין די ארגאנען האבען מיר עראבערט אויגיג פיינדליכע פאויציעס אין צפון־מערב פון פאר־דע־פאריז. דער ביי האבען מיר געפאנגענע אנ'ערך 60 געפאנגענע. אין די נעכטיגע באריכטען אטאקעס האבען מיר געפאנגען 163 מאן געפאנגען און עראבערט 2 פולעמיאסטן.

א אמעריקאנישע הלואה.

ניו־יארק 4־טען אויגוסט. דער אמעריקאנער פינאנץ־מיניסטער מאק אדוא האט פאר־געשלאגען דעם פרעזידענט א פראיעקט, וועגען אויפצונעהמען א הלואה פון 500 מיליאן דאלאר, וואס זאל געבראוכט צו פערשטארקען דאס אמעריקאנישע ארמעע און פלאט.

רומעניען גרייט זיך צו.

פאריז, 4־טען אויגוסט. פון בוקארעסט טעלעגראפירט מען, אז די קלאנגען וואס וועלען פערשפרייט אין אויסלאנד וועגען דעם, אז רו־מעניען מאבילזירט איהר חיל, זענען גיט ריכטיג.

גיט קוקענדיג אויף דעם וועלען די רומענישע מחנות ב'ם עסטרייכישען גרענץ פערהעבט פון טאג צו טאג.

א פליהער־אנגריף אויף שטראסבורג.

פאריז, 4־טען אויגוסט. אינער פון די פער־אייניגטע פליהער־עסקאדרעס איז געפלויגען אויבן שטראסבורג. און האט אראבגעוואָרפען 25 באמבען איבערן שטאדט

ווי גרויס דער היזק איז אין שטאדט איז נאך גיט בעקאנט.

א איטאליענישע נאטע

בערלין 3־טען אויגוסט פון רוים טיילט מען מיט, אז דאס איטאליענישע מיניסטעריום ראט האט העשלאסטן צושטעלען דער טערקישער רעגי־רונג א נייע נאטע, די נאטע איז פערפאסט אין זעהר בעשטימטער פארם, דער טעקסט פון דער נאטע זאל שוין זיין איבערגעשיקט געווא־רטן טעלעגראפיש דעם איטאליענישען אמבא־סאדאר אין קאנסטאנטינאפעל.

האטעל קאנג

פרעדעריק

ביי ראטהויזפלאץ 27 — 25 Vestervoldg.

מאדערנע בילליגע פרייזען.

אבאנירט־און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.** Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות מאר זעהער קלייַנע פרעמיעס און אויך די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

צו אלע יודישע שניידער אין קאפענהאגען.

מאנטאג, ד. 2־טען אויגוסט, וועט פארקומען א גרויסע אגיטאציאנס־פערזאמלונג אין הויז מערסגאדע 22 1 זאל צום גאס. דער אגיטאטאר יאקאבזאהן וועט לייטען די פערזאמלונג.

סיי וועט בעהאנדעלט ווערען דער נייער און אלטער פרייזקוראנטען. די צייט איז נאהענט ווען מען דארף שליסען דעם נייעם אבמאך פון דעם נייעם פרייז קוראנט. און דערמאר איז עס יערעם חוב צי קומען.

די פערוואלטונג פון יוריישען שניידער־קלוב

Mølle **מיילע**

Hotel Møtleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג אוך צימער פון 1,50 אטאג פאר יודען. וואס ווילען עסען כשר וועלט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש אוך מילך געריכטען.

Klicheer. **Københavns Klichefabrik** VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Forreningen Fremtiden

האלט אב זאינ"ם גרויסען זומער זאל זונטאג דעם 8־טען אויגוסט פון 9־3 אזייגער אין

אויסטער־ברוס טאטער א גרויסען באל.

Ryesgade 106.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Общ „HEROS“ St. Kongensgade 70.

Наттелефон. запросы отвѣчаем только имѣющимъ ими лицамъ.

פלעדע „Sana“ פערלאנג אימער

Prøv engang **CRABBIE'S WHISKY.** *Faas overalt.*

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגענגאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

א לאזשיראנט.

ווערט געווכט. סוילוגאדע 91 סט.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

אלע קויפען אירים־ציקלען.

צו אנגרא פריזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II,330 & II.331.

וואגע ווערט איינגעפאקט אוך אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע אוך שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Pris 75 Øre pr $\frac{1}{2}$ *k.g.*

כשר פעמס אאג כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר ניעס יאהר הרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפערייי

פיהרט אויס אלערליי של־יפערייי ארבייט אין רעפאראציעס פינקטליך אין בילינ. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער. ברוים מאשינען. ראזיר־מעסער. צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר בילינע פרייזען געלוואן פיליעסטערעדע 92 סט.

עס ווערען פערלאנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלען. וואכען לוין פון 30—40 קר. רויזענגארדען 9 אין קעלער.

קברים־פערצוימינגען

גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערען ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A.S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

מיר גראטוליערען.

הער טולקען אוך פרוי צו זייער ניי געבוירענער טאכטער.

פאמיליע טיקאצקי.

א מאשינער.

בעקומט א מעסטען פלאץ בייַ קאפעל, פיאלע־סטרעדע 28 סט.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Skandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

טאריישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

יעלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער־עקע *Torvegade* זאל 2 *Prinsesgade 26*

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען אוך קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 אוך אוואר אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מיידע **באסקאלין פילען** שטארקע

איז אן אויסגעצייכענטער אוך בילינער אבפ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטעלער אוך פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

פארמעל־ווי אויך צוטרעטען אויסצוארבייטען דעם באזיס, אויף וועלכען פוילען, דויט דעם צו־זאג פונ׳ם הויפט־קאמאנדיר, גרויספירשט ניקא־לאי ניקאלאיעוויטש, זאל זיך קענען ענטוויקלען פריי אויף סאציאלען, נאציאנאלען און עקאנא־מישען געביעטען אונטער דעם סצעפטר פון רו־סישען קייזער.

דער קריעגס־מיניסטער פאליוואנאוו האט געשילדערט רוסלאנדס מיליטערע לאגע, אנווייזענדיג, אז אויב מען וועט זאגאר מוזען פערלאזען א טייל פוילען און אפילו ווארשא אויך, איז עס נאר א סטראטעגישער מאנעוור, וועלכער קען קיין בעדיטונג ניט האבען פאר׳ן אויספאל פון דער מלחמה, און אלס א ביישפיעל האט ער דערמאהנט דעם יאהר 1812, ווען די רוסען האבען פערלאזען אפילו מאסקווא, און דורך דעם האט דאן נאפאלעאן געליטען א מפלה. צום סוף האט דער קריעגס־מיניסטער פארגעש לאגען דער דומא: מאביליזירען א געוויסען טייל רעזערווען און איינרופען צום פריזיוו אלע פרי־זיווניקעס פון 1916.

נאך דעם האבען גערעדט: דער ים־מיניס־טער און דער מיניסטער פון אויסערן סאזאנאוו. דער ערשטער וועגען דער לאגע פון רוסישען פלאט און דער צווייטער וועגען דער אויסערלי־כער פאליטיק און רוסלאנדס איינפלוס אויף די באלקאנען.

דאס געזעץ געגען ראסען־האס.

די לאגע פון די נעגערס אין אמעריקא און די פעראורטיילען וועלכע די ווייסע יחסנים האבען געגען זיי, האבען אפט אזוי פיעל עהנליכעס מיט די פאראורטיילען געגען די יודען, אז מיר מוזען פערפאלגען מיט׳ן גרעס־טען אינטערעס דעם קאמפף פון די נעגערס פאר דער אנערקענונג פון זייערע מענשען־רעכט אין פרייער אמעריקא.

דער געזעץ געגען „ראסען־האס" איז דורכ־געפיהרט געווארען אין שטאט ניו־יארק נאך מיט א יאהר צוריק. עס איז דאמאלס אנגענומען גע־ווארען א געזעץ צו בעשטראפען אלע אייגענ־טימער פון געשעפטען, האטעלען, רעסטאראנס און עהנליכע אונטערנעהמונגען, וואס ווילען מאכען א פראבע אויסצושליסען אדער שלעכט בעהאנדלען א געוויסען קלאס געסט נאר דער־פאר, ווייל די הויט די נאציאנאליטעט, אדער רע־ליגיאן, פון דעם גאסט געפעלט זיי ניט.

„פראקטישע מענשען" האבען שוין דאמאלט ערקלעהרט, אז דאס געזעץ האט בלויז א פרינ־ציפיעלע, דעמאנסטראטיווע בעדייטונג. די וואס ווילען אויסשליסען זייער פארביגע אדער יודי־שע געסט וועלען שטענדיג געפינען א מיטעל ווי צו טהאן דאס אונטער׳ן מאנטעל פון גע־זעץ. דאס איז אבער ניט אזוי.

אזא פאל האט זיך איצטער געמאכט.

א נעגער, איז אריין אין א ניו־יארקער רעס־טאראן און האט זיך געהייסען דערלאנגען א גלאז ביער. דער אייגענטימער האט איהם ער־קלערט, אז די גלאז ביער וועט איהם קאסטען א דאלאר, ווייל... ער איז א נעגער. מר. גיבס האט אנגעקלאגט דעם סאלון־קיפער אין געריכט און האט געוואונען דעם פראצעס.

דאס געריכט האט איהם צוגע־משפט 200 דאלאר פון דעם רעסטאראטער פאר דער בעליי־דיגוננג. דער פסק־דין איז בעשטעטיגט געווארען פון דעם אפעלציאנס געריכט.

די עוואקואציע פון ווארשא.

פון ווארשא טיילט מען אונז מיט, אז די ציווילע בעפעלקערונג און אפילו די מיליטערי־שע מאכט, וואס געהערט ניט צום דארטיגען גארניזאן פערלאזען די שטאדט.

פון די 900,000 איינוואוינער האבען ביז סוף יולי פערלאזען ווארשא איבער 300 טויזענד מאן.

אין יולי האט דער הויפט־קאמאנדיר ארויס־געלאזען א בעפעהל, אז צום סוף חודש זאל שוין די גאנצע בעפעלקערונג פערלאזען ווארשא. ניט קוקענדיג אויף דעם, איז ווארשא איבער־פיהלט מיט פרעמדע היימלאזע פון די געגענדען וואס די דייטשען האבען בעזעצט. פיעל פאליציי און פאסט־בעאמטע פערלאזען ווארשא.

פערקעהרט אין די אינטעליגענטע קרייזען איז מען גענוגט צו ווארטען מיט אבפאהרען און פערבלייבען אין שטאדט ווי לאנג מען קען. טעגליך זעהט מען דייטשע פליהער איבער׳ן שטאדט און די קאנאנאדע הערט זיך אזוי דייט־ליך, אז מען קען מיינען אז דאס קומט פאר אין שטאדט גופא.

יודישע גימנאזיעס.

אין רוסלאנד געפינען זיך א רייהע גימנא־זיעס, קיינע רעכט האבען זיי אבער ניט.

אין מיניסטעריום פון בילדונג האט מען פריהער געהאט בדעה צו געבען זיי רעכט, נור אונטער דעם קאנטראל פון דעפוטאטען פון מי־ניסטעריום.

איצט האט דאס מיניסטעריום, ניט קוקענדיג אויף דעם נייעם „ליבעראלען" מיניסטער, זיך אבנעזאגט דורכצופיהרען די דאזיגע ענדערונג.

יודישע סטודענטען.

ווי ס׳איז בעקאנט, האט די רוסישע רעגי־רונג איצט וויעדער פעראר־דנעט א נייעם פריזיוו פון די 19 יאהריגע, וועלכער דארף זיך אנהוי־בען דעם 15 אויגוסט.

דער געזעץ איז זעהער שטרענג, אבער דאך האט מען געמאכט אויסנאהמען פאר די סטודענטען די לעצטע קענען צושטעלען בלויז זייערע דיפ־לאמען און דאן בעקומען זיי „אנ׳אסטראטשקע" ביז זיי וועלען ענדיגען דעם אוניווערסיטעט. אין א בעזונדער שווערע לאגע געפינען זיך אבער די אידישע סטודענטען: זיי ווערען אנגענו־מען אין אוניווערסיטעט נאך אלע רוסישע סטו־דענטען — ד. ה. ערשט צום סוף אויגוסט.

דעריבער, איז טראץ דעם וואס פיעלע קע־נען צוגענומען ווערען אלס סטודענטען, דארפען זיי דאך קומען צום פריזיוו, ווייל דער פריזיוו וועט זיין אין דער ערשטער העלפט פון אויגוסט, און ווערען ווירקליכע סטודענטען קענען זיי ערשט צום סוף אויגוסט.

ווי מען זעהט, איז דא וויעדער א פערשטעק־טע גזירה בנוגע צו די אידישע יודישע יונגע־לייט, וועלכע פערליהרען אויף אזא אופן די מעגליכקייט צו בענוצען די ערלייכטערטע בע־דינגונגען.

ראטשילדס בעליידיגט.

עדמונד עדוואר, ראבעדס און זשעמס דע ראטשילד האבען אין אייגענעם נאמען און אלס שותפים פון דעם באנק־הויז „געברידער ראט־שילד" אין פאריז, אנגעקלאגט דעם ה׳ ראנהיים א פאך מאן אין דער מעטאל בראנזשע, וועלכער האט אמאל געדיענט אין זייער באנק, אין גע־ריכט פאר בעליידיגונג.

ראנהיים האט אין צירקוליארען וואס זענען פונאנדערגעשיקט געווארען צו איינפלוסרייכע מענשען, וועלכע האבען פערבינדונגען מיט די גרעסטע לייט, בעליידיגט די עהרע פון די ברידער ראטשילד, מעלדענדיג, אז אלס אייגענ־טהימער פון דער געזעלשאפט „לע ניקעל" הא־בען זיי זיך אין מאנאט נאיאבער פון יאהר 1914 אקטיוו אריינגעמישט אין די אגיטאציעס געגען פראנקרייך.

דאס געריכט האט בעשטראפט ראנהיים׳ן צו 3 מאנאטען טורמע, 200 פונט שטראף און 2000 פראנק געריכטס־קאסטען.

פון דער זומער־קאלאניע.

פון דער זומער־קאלאניע בעט מען אונז מודיע זיין פאלגענדעס: אזוי ווי עס איז גע־בליבען נאר 3 וואכען צום אנהויב פון די למודים, דעריבער זאלען אלע עלטערען סיי די, וועלכע קענען עטוואס צאהלען, סיי די, וועלכע זענען ניט בכח צו צאהלען מיט־שיקען זייערע קינדער אויף אונזער זומער־קאלאניע. שיקט נאר אייערע קינדער ארויס פון דער רויביגער און שטויביגע שטאט, כל זמן דאס קינדעריש הערצל קען נאך געניסען פון פרישען פרייען פעלד אלעס איז פריי! אונזער וואונש, איז נאר צו האבען וואס מעהר קינדער אין אונזער קאלא־ניע! זארגט פאר אייערע קינדער!

מיר בעטען אויך די פרויען, וועלכע קענען אפפערען אביסעל צייט צוליעב דעם צוועק, מיט צו פאהרען און העלפען אביסעל אונטערהאל־טע די קינדער.

די לאטעריי.

* * * די טעג איז פארגעקומען די ציהונג אין דער לאטעריע לטובות פון די מלחמה־קרבנות, וואס ס׳איז ארגאנזשירט געווארען דורך דער זעלבסטהילפסקאסע פונ׳ם יודישען האנד־ווערקער־פעראיין פאלגענדע נומערן האבען געוואונען: נומער 436 א שפייז־סערוויז; נ׳ 481 — צוויי בלומען־וואזען; נ׳ 504 — א מעשענער לייכטער; א פארצעלאיענע — 224; נ׳ 382 — א פרוכט־פיראמידע; נ׳ 105 — א סוטערניצע; נ׳ 196 — א געשליפענע פיראמידע; נ׳ 519 — א קאפע־סערוויז; נ׳ 472 — צוויי געשליפענע וואזען; נ׳ 28 א נאכט־לאמפף.

די געווינסען קען מען אבנעהמען ביי ה׳רן קערמאן, אבענרא נ׳ 1.

שטארבען דארף מען דאך זאגען: שמע ישראל, יהוה אלוהינו יהוה אחד! — און דאן וועט ישראל הערען און יהוה וועט הערען.

— אנ׳אמת, הר. דר. ס׳איז וואונדליך, אז ער זאל עס אויסשרייען אין מיין אויער!

דעם איינציגען יוד אין מיין גאנצער קאמפאניע!

נאכדעם איז עמיצער געקומען און האט מיך א שטאך געטהן, און איך בין געפאלען. א וויי־לע נאכדעם האב איך געהערט ווי מען האט גע־שריען הורא פאר׳ן קייזער. נאר מיט וואס איך האב עס געהערט פערשטעה איך ניט. ווייל אין איין אויער האט מיר די גאנצע צייט געקלונגען: שמע ישראל, און אין דעם צווייטען: לא תרצח!

איך הער עס די גאנצע צייט ה׳ר דר. נאר איך וועל פרובען זיין שטיל.

ווען דר. הירשפעלד איז אריינגעקומען אינ׳ם דאקטאר־צימער, האט ער זיך געפיהלט שלעכט. ער האט זיך געלייגט אויפ׳ן זאפא און האט פערזוכט טראכטען פונ׳ם פאטערלאנד, נאר דאן איז פאר איהם ערשייינען. „ישראל" ער האט געוואלט דענקען פון „ישראל" האט דאס בעגריעף פאטערלאנד ארומגענומען עס מיט א געדיכטען נעפעל. צום סוף האבען זיך זיינע געדאנקען אבגעשטעלט ביי דער העברייאישער ציטאטע פון חומש: לו תרצח! און ער האט ניט געקענט ניט פערשטרהן עס, און ניט פטור ווערען פון דעם.

ענדליך איז ער אריין אין אפטייק־צימער ער האט ארויסגענומען א שאכטעל מיט לומינאל פילען און האט איינע דערשלונגען. ווען ער האט אנגעהוי־בען פיהלען, אז באלד וועט ער אנטשלאפע־ווערען, האט ער ארויסגעלאזען א זיפץ פון לייכטיגיקייט. נאכהער האט ער זיך א וועקגעלעגט שלאפען, אנגעקלונגען צו דער „שוועסטער" און געזאגט:

ווילט איהר אזוי גוט זיין געבען נומר 89 א גראם לומינאל, און אפשר קענער בעקומען אנדער־האלבען גראם... איבערזעצט פון ל. ברוק

צו אונזערע אבאנענטען

פון 1־טען אויגוסט האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

אונזער עהרענגעפיהל.

2.

און וואס איז דער חדוש, וואס אונזער נאציאנאלער עהר־געפיהל איז פערקריפעלט געווען? דאס לעבען איז דער בעל־הבית אויף די געפיהלען, און דארטען, וואו פאר א גאנץ פאלק איז טאג־טעגליך געשטאנען דאס פראבלעם: לעבען אין שאנד, אדער פערשווינדען אין גדולה? — האט דער לעבענס־אינסטינקט געמוזט גובר זיין, און מען האט געלעבט אין שאנד, און די נשמות האבען זיך צוגעפאסט צו אזא לעבען, — צוגעפאסט זיך מיט די ביידע עקסטרעמען: מיט דעם עקסטרעם פון דעם „אתה־בחרתנו" אידען, וואס האט זיך אוועקגעשטעלט העכער פאר דער בעליידיגונג. און מיט דעם עקסטרעם פון דער הינטישער פעל, וואס איז אראבגעזונקען נידעריגער פאר דער בעליידיגונג און האט שוין ניט געשפירט אין זיך ניט קיין שאנד, ניט קיין עהר־געפיהל.

די פרום־נאציאנאלע וועלט האט אבגעלעבט איהר צייט, איהר געשיכטליכע ראליע האט זי געמוזט איבערגעבען צו איהר יורש, דער פראגרעסיווער אסימיליאציע. אבער אויך אין דער ראדיקאל־אסימיליאטארישער וועלט האבען ניט אויפגעהערט צו ווירקען יענע ביידע עקסטרעמען.

אויך דא האבען מיר געהאט די עקסטרעמען פון דעם „אתה־בחרתנו"־געפיהל און דער הינטישער פעל און די פערשיעדענע שטופען צווישען זיי, די צונויפמישונגען פון די צוויי פרינציפען אין פערשיידענע פראפארציעס. נאר — דער „אתה בחתנו" איז דא געווארען אן אנדערער. ניט קיין נאציאנאלער, נאר א סאציאל־רעוואלוציאנערער.

„נאציאנאלע בעליידיגונג? וואס איז דאס פאר א מין בריאה? וואו האט איהר נאציאנען? — עהרע? א בורזשואזער פאראורטייל! קאן אונז די רעאקציאנערע באנדע בעליידיגען?"

און אזוי האט זיך אויך דער נייער „אתה־בחרתנו"־מענש געלאזט שפייען אין פנים אריין.

אבער אנשטאט צו שילטען בשתיקא דעם בעליידיגער, פלעגט ער גאר גוטמוטיג אבווישען דעם פנים, זיך פרעהליך אויסלאכען פון דער גאנצער וועלט: „וואס זאל דאס אונז אהרען? מארגען קומט די סאציאלע רעוואלוציע און שאפט אב דעם עהר־בעגריף".

א בטלן איז ער געווען און איז געבליבען, דער סאציאל־רעוואליוציאנערער „אתה־בחרתנו" מענש! א בטלן דערפאר, ווייל ער לעבט ניט אין דער ווירקליכער וועלט, צווישען ווירקליכע לעבעדיגע מענשען, נאר אין אן אויסגעטראכטער צוקונפטיגער צוקער־קאנדעל־וועלט. און ער בעמערקט ניט, דער ראדיקאלער בטלן, ווי גרויס עס ווערען די אויגען ביי זיינע ראדיקאלע, ניט־אידישע חברים, בעת ער ווישט זיך פרעהליך אב דעם פנים, נאך דעם געשמאקען שפי, וועלכען ער האט געקראגען: ער הערט ניט, דער ראדיקאלער, ווי זיי ריידען צווישען זיך אין דער שטיל, האלב מיט רחמנות, האלב מיט פערכטונג: „זאגט וואס איהר ווילט: דעם אידען, הפנים, פעהלט פארט יענער חוש"...

דערצעהלען אייך א מעשה? אן אמת'ען היסטארישען פאקט.

געווען א מאל, אין דעם אנהויב פון די אכציגער יאהרען, א אידישער רעוואליוציאנער, — אן אמת־גרויסער רעוואלוציאנער. האט ער געהאט א פריינד, א גוי'אישען רעוואליוציאנער, אן אמת־גרויסען רעוואליוציאנער, האבען זיי ביידע געפיהרט א מלחמה אנטגעגען אן אנדער רעוואליוציאנערער פארטיי, וואס איז אין א פאגראם־צייט ארויס מיט אנטיסעמיטישע ארטיקלען.

איז געקומען שפעטער א צייט, ווען די ביידע פארטייען האבען זיך געדארפט דורכרעדען. האט דער יוד פארגעשלאגען געהן פיהרען אינטערהאנדלונגען מיט יענער פארטיי. האט זיך דער גוי פערוואונדערט:

„איהר? איהר וועט געהן רעדען מיט זיי, וואס האבען זיך אזוי בעגאנגען מיט אייער פאלק!?"

האט איהם דער יוד ניט פערשטאנען, און האט איהם בעשולדיגט אין אנטיסעמיטיזם!

און קיין וואונדער ניט, וואס ער האט איהם ניט פערשטאנען: זענען דאך יענע רעוואליוציאנערען בטלנים...

דער לעצטער ראדיקאל־נאציאנאלער דור, וואס האט איבערגענומען די היסטארישע ירושה פון דעם ראדיקאל־אסימיליאטארישען, ברענגט מיט זיין אויפגעוואכטען נאציאנאלען־געפיהל און דעם אויפגערודעטען עהר־געפיהל אויך א נייע שטעלונג צו די פראבלעמען פון דער יודישער נאציאנאלער עהרע און צו די התחיבות'ען, וואס זי לעגט אויף אונז ארויף. איצטער זענען שוין אונמעגליך געווארען אזעלכע „מאוס'ע פערשטענדעניסען".

אבער נאך ווייס־ווייט ניט אריין אין פלייש און בלוט איז דער נייער נאציאנאלער עהר־געפיהל ביי אונזער פאלק בכלל און ביי א סך פון זיינע פראגרעסיווע פיהרער בפרט. דער ראדיקאלער „אתה־בחרתנו"־בטלן פיהרט נאך דאס גרויסע ווארט אין דער יודישער גאס, אפילו נאך איצטער, ווען די יודישע גאס קלייבט זיך צו ארויסצוטרעטען פאר דער גאנצער וועלט און צו פאדערן, וואס אונז קומט ווי א פאלק.

הערט זיך צו: ווי אפט קלינגט דא ארויס דאס שטאלצע נייע יודישע ווארט? ווי אפט ווערט דא געזאגט: „מיר זענען שולדיג אונזער עהרע, אונזער בעדייטונג און ראליע אין דער מענשליכער געשיכטע ניט צו פאדערן וועניגער, איידער דאס, וואס עס האבען די בולגארען, וואס עס האבען די סערבען, וואס פאר אויסגעצייכענטע חזירים־פיטערער זיי זאלען ניט זיין?"

און ווי אפט הערט איהר אנשטאט דעם די קלוגע אויסרעכענונגען: אויף וואס פאר א פעטען ביינדעל האבען מיר די זיכערסטע אויסזיכטען?

דאס ווערט איצטער אנדערש. אונזער עהר־געפיהל איז ערוואכט און פאדערט זיין רעכט, און אלץ־דרינגענדער ווערט זיין בעפעל אויסצוארבייטען אונזערע פאדערונגען ניט לויט דעם עניוות'דיגען פראגראם פון „באנטשע שווייג", נאר נאך די לעבענס־נויטען פון א פאלק, וואס האט ניט פערלארען די אכטונג צו זיך אליין.

עס איז אונזער עהרענפליכט, צו דערקלערען דער וועלט אז עס אונז נמאס געווארען דאס שקלאפישע זיין, אז מיר ווילען זיין א פריי פאלק, א זעלבסט־שטענדיג פאלק, ווי אלע פעלקער פון דער וועלט.

דער ערוואכטער נאציאנאלער זעלבסט בעוואוסטזיין וועט פערשטארקען אונזער עהר־געפיהל און וועט מאכען איהם פאר דעם וויכטיגסטען פאקטאר אין דעם קאמפף פאר נאציאנאלער ווידערבעלעבונג.

דער עהר־געפיהל וועט בעשטימען דאס ציעל. דער עהר־געפיהל וועט אויסוועהלען די מיטלען. די עהרענפליכט וועט אונז צווינגען צו נעהמען אויף זיך די גרעסטע קרבנות.

ד"ר ח. זשיטלאווסקי.

די זיצונג פון גאסוד. דומא.

די נייע, אזוי גערופענע קריעגס־סעסיע, פון דער רוסישער גאסוד. דומא האט זיך געעפענט זונטאג, ד. 1־טן אויגוסט.

דער פרעמיער מיניסטער גארעמיקין האט געעפענט די זיצונג מיט א רעדע, אין וועלכער ער האט אין קורצע שטריכען אנגעצייכענט די ארבייטען און אויפגאבען פון דער איצטיגער סעסיע, צווישען אנדערש האט ער אנגעוויזען אויף דעם, אז די פארשטעהענדע ארבייט פון דער רוסישער רעגיערונג איז צו "ענדערען די אדמיניסטראציע פון לאנד, סיי גייסטליך און סיי

קין.

(פון ערנסט קליין.)

(ענדע)

ד"ר הירשפעלד האט דערפיהלט עפעס א ציטער אין האלז. דיעזער רויט האריגער יונגעל מיט זיין גמרא־לשון האט געמאכט אויף איהם א מין היפנאטישען איינדרוק: דיעזע פערביטערטע שטימע. וואס האט איהם פון אנהויב אויפגערעגט זויגט זיך דורך אין זיין מארך: די גאנצע ווירקונג פון זיין ערציהונג אין די סטודענטען־יאהרען, די גאנצע מורא פאר אלעס יודישעס פונ'ם „פוילישען" ארט — דאס אלץ איז מיט אמאל פערשוואונדען.

— וואס איז מיט אייך, שמואל? פאר וואס קענט איהר ניט דערצעהלען רוהיג?

דער חולה האט אויסגעדרעהט דעם קאפ צום דאקטאר און האט מיט אמאל בעקומען א מאדנעם שטילען פערוואונדערטען אויסדריק אין די אויגען:

— זאל איך ווירקליך פערזוכען דערצעהלען: אפשר וועט מיר גרינגער ווערען דערפון. איהר ווייסט דאך, ווי אזוי דאס געהט פאר ה' ד"ר. פריהער שטעהט מען אין די טראנשעען און מען שיסט אויף אלץ, וואס מען קען נאר זעהען. אפט אבער קען מען גאר נישט זעהען. נאר מיט אמאל דארף מען געהן פארווערטס, די ארטילעריע הויבט אן און מען שטעהט און ווארט אויף דער קאמאנדא. נאכדעם שפרינגט מען מיט אמאל ארויס פון טראנשעע — מיט'ן באיאנעט.

ווען איך לויף אזוי מיט'ן באיאנעט אויסגעשטרעקט — בין איך בלינד און טויב. איך זעה נאר מיין חבר ביי דער זייט שעמערירען. נאר מיט אמאל זעה איך איהם ניט, און דאן פערשטעה איך, אז ער האט זיינס בעקומען. אבער דאס איז מיך ניט. די גאנצע צייט שרייען מיר נאך הערער ווי פריהער און דאן ווייס איך, אז מיר זענען שוין אין קאמפף. אנטקעגען אונז שטעהען סאלדאטען מיט באיאנעטען. זיי קומען אונז אנטקעגען. מיר שרייען, אז דער צונג האלט ביים ארויספליהען פון האלז, און זיי טהוען אויך דאס זעלבע. איך גלויב, אז ער געשריי מאכט אונז משוגע. ווייל מען ווערט אינגאנצען דול. און מען ווייס ניט וואס מען טהוט, מען איז שוין געוואוינט. מען שרייט און שלאגט זיך און מען טראכט פון גאר ניט.

איך פערזיכער אז איך האב איהם ניט געזעהן איידער ס'איז שוין געשעהען. צום ערשטען האב איך דערזעהען א באיאנעט גער כטעט געגען מיר האב איך זיך אבגעוועהרט. אקעגען דעם שפיץ פון מיין באיאנעט איז געשטאנען א גראהער מאנטעל. דער באיאנעט האט זיך אריינגעשטאכען אין איהם און איך האב גאר ניט געוואוסט ווי אזוי.

איך גלויב, אז די משא וואס האט אנגעהויבען דריקען מיין ביקס האט געווירקט אז איך האב אויפגעקוקט. איך האב א ציטער געטהאן, און די גאנצענע פיגור איז גלייך אריינגעפאלען אין מיינע ארעמס. א בארד האט א גלעט געטהאן מיין באק און גלייך האב איך דערזעהן א גראהעס געזיכט און א פאר גרויסע שווארצע שעהנע אויגען וואס האבען אויף מיר געקוקט. איך ווייס פארוואס? נאר איך האב געמוזט אנהאלטען זיך, כדי ניט איינצופאלען.

אזוי ווי איך שטעה אזוי און האלט איהם, קוקט ער מיר גלייך אריין אין פנים און שרייט מיר אריין גלייך אין אויער:

— שמע ישראל!

גלייך האב איך איהם א ווארף געטאהן און בין אנטלאפען וואוהין מיינע אויגען האבען מיך געטראגען, פונקט ווי קין האט געטהאן.

דער חולה לויפט און קוקט אריין אין לופטען מיט זיינע געלב־גרינע מיט רויטע קאנטען ארום גערינגעלטע אויגען:

— שמע ישראל! שמע ישראל! פאר,

Jüdische Volkszeitung № 190 Jodisk Folketidende

אבאנעמענס־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאם טעקסט 15 „ „ „

אבאנעמענס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען מיטוואך כד' אב תרע"ה (4 August 1915).

די רוסישע דומא פאר א קריעג ביז א נצחון.

די בלוטיגע קאמפפען אופ'ן איטאליענישען פראנט.

פון גאסוד. דומא

פעטראגראד, 3־טען אויגוסט. די גאסוד. דומא האט נעכטען אנגענומען א רעזאלוציע, וואס איז פארגעשלאגען געווארען פון גראף באברינסקי, אלס פארשטעהער פון'ם צענטר־אקטיאבריסטען און די נאציאנאליסטען. די רעזאלוציע איז פאלגענדע:

„בוקענדיג זיך מיט כבוד פאר אונזער מיליטער ארמעע און פלאט'ס אונפערגעסליכע, העריסמטע העלדענ־טהאטען;

זייענדיג זיכער, אז די מיליטערע לאגע אין דעם פערגאנגענעם יאהר האט נאך געשטארקט דעם אונערמיידליכען און איינשטימיגען בשלוס ביי דער גאנצער בעפעלקערונג פון אונזער מלוכה, צו פיהרען דעם קאמפף צוואמען מיט רוסלאנדס געטרייע „פערזיניגטע" ביז א צופריד־נשטעלענדעם סוף און ניט שליסען קיין שלום, איידער דער נצחון וועט זיין פולשטענדיג,

פאדערענדיג די פערשטארקונג פון אינוועסטעען שלום, דאס אויסבעסערונג און פערגרעסונג פון דעם אלטען, פאליטישען קאמפף, ווי אויך פרייוודליכקייט פון דער רעגירונג צו אלע געטרייע רוסישע בירגער אהן חילוק פון שטאם, שפראך און רעליגיאן;

אויסדרייקענדיג איהר אינבערצייגונג, אז דאס אויסצושטע, וואס קען פיהרען צו א גיכען נצחון איז א אינטימער פערבאנד צווישען דעם גאנצען פאלק מיט דער רעגירונג, וואס האט דער נאנצער בעפעלקערונג פולען און גערעכטען צוטריי;

און גלויבענדיג, אז די פעהלערן וואס זיך נען בעגאנגען בעוואהרען בנוגע צושטעלען פראויאנט צו דער ארמעע, וועלען גלייך פערריכט

פון דרום־פראנט.

(איטאליענישער בעריכט)

רוים, דעם 3־טען אויגוסט. (אפיציעל) דעם 1־טען אויגוסט אין דער פריה האט אונזער אר־טילעריע בעשאסען מיט ערפאלג ראוועריפטא. אונזערע אבסערוואטארען האבען נעמלעך מיט־נעטיילט, אז די עסטרייכער בעקומען גרויסע פערשטארקונגען.

אויפ'ן קארזא־פלאטא האט דער שונא פאר־גענומען פיעל שטורם־אנגריפען געגען אונזע־רע מחנות, וואס האבען ערשבערט מאנטעסיבו־סי. צום סוף זענען מיר איבערגעגאנגען צום אפענסיוו און האבען אטאקירט דעם שונאס פלאנק אן צענטר. ז'ער שונא איז אבגעשטאסען איבערלאזענדיג 150 געפאנגענע, צווישען 6 אפי־צירען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 2־טען אויגוסט. (אפיציעל). נ'ך א לייכטען קאמפף האבען אונזערע מחנות נעכ־טען ערשבערט די שטאדט מיטאו, די שטאדט אין אלגעמיין איז אונבעשדיגט.

אין מזרח פון פאניעווירז האבען זיך ענטוי־קעלט קאמפפען, וואס געהען פארלויפיג לויט אונזער פלאן.

ווערען דורך דער, הילף פון די געזעצגעבענדע אינסטיטוציעס, און, אז די וואס זענען שולדיג אין דיזע פעהלערן ווילען בעשטאפט ווערען נאך די שטרענגע געזעצען, ניט קוקענדיג אויף זייערע הויכע אפיציעלע שטעלונגען.

געהט די דומא איבער צום געוועהנליכען טא־געס־ארדנונג.

פון דרום־פראנט.

(איטאליענישער בעריכט)

רוים, דעם 3־טען אויגוסט. (אפיציעל) דעם 1־טען אויגוסט אין דער פריה האט אונזער אר־טילעריע בעשאסען מיט ערפאלג ראוועריפטא. אונזערע אבסערוואטארען האבען נעמלעך מיט־נעטיילט, אז די עסטרייכער בעקומען גרויסע פערשטארקונגען.

אויפ'ן קארזא־פלאטא האט דער שונא פאר־גענומען פיעל שטורם־אנגריפען געגען אונזע־רע מחנות, וואס האבען ערשבערט מאנטעסיבו־סי. צום סוף זענען מיר איבערגעגאנגען צום אפענסיוו און האבען אטאקירט דעם שונאס פלאנק אן צענטר. ז'ער שונא איז אבגעשטאסען איבערלאזענדיג 150 געפאנגענע, צווישען 6 אפי־צירען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 2־טען אויגוסט. (אפיציעל). נ'ך א לייכטען קאמפף האבען אונזערע מחנות נעכ־טען ערשבערט די שטאדט מיטאו, די שטאדט אין אלגעמיין איז אונבעשדיגט.

אין מזרח פון פאניעווירז האבען זיך ענטוי־קעלט קאמפפען, וואס געהען פארלויפיג לויט אונזער פלאן.

אין צפון־מערב פון קאמושא האבען מיר אויף אייניגע ערטער געבראכען דעם שונא'ס פראנט און האבען דערגרייכט די שייך נארוי. דערביי האבען מיר געטומען געפאנגען 1003 מאן.

אויפ'ן דרום־מזרח קריעגס פלאץ זענען ג־נעראל פ. ווארש'ס מחנות נעכטען ארי נגעדרונ־גען, אונטער'ן עפטיגע קאמפפען, צו די בערג ביי פאדזשאוואשק, וואס זיי האבען ערשבערט דעם 31־טען יולי. דער שונא וואקעלט צו מזרח צו איבערלאזענדיג 1500 געפאנגענע און 8 פו־לעמיאטען.

פאר איוואנגארא, האבען די עסטרייך־אונ־גארישע מחנות נאך ענגער ארומגערינגעלט די דערמאהנטע פעסט־נג. גענעראל פעלדמ־מארשאל פ. מאקענסענס מחנות זענען שוין דערנאנגען ביז אין צפון פון דוביאנקא.

די עסטרייכישע מחנות זענען אריבער די טיך בוג ביי וולאדימיר וואלינסק.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 2־טען יולי. (אפיציעל) ביי מיטוי און בויסק איז ניט איינגעטראטען קיינע ענדערונגען. אין מזרח פון פאניעוויץ זענען מיר דעם 31־טען יולי אין אוועק אריינגעדרונגען ביז צו דעם שונא'ס פארפאסטען און גענומען נאך 500 דייטשען געפאנגען, צווישען זיי 6 אפי־צערען.

אויפ'ן נארעוער פראנט האט דער שונא קאנצענטרירט נעכטען ראיאני זעהר בעדייטל כע מחנות, וואס אטאקירען אונז אין דער ריכטונג פון אסטראלענקער סטאנציע ביז דער דארף קאבילין. די קאמפפען דא ווערען פארטגעזעצט.

אויפ'ן וויכטעל־פראנט זענען די קאמפפען פארטגעזעצט לטובת פון אונזערע מחנות

אין צפון פון בלאניע און אין דרום פון גזרא־קאלווארייא. דייטשע קאמפאניען, וואס זע־נען איבערגענאנגען איבערן פארפאסטען, גע־וואהרען וויידערשטאנד צוריק צום טייך. נעבען אייוואנגאראד האבען אונזערע מחנות אין אונד דעם 1־טען אויגוסט אבגעצויגען זיך עטוואס צוריק.

צווישען וויכטעל און בוג גיהען אלץ פאר פערביטערטע קאמפפען אין דער ריכטונג פון לונבארטא וו אויפ'ן פראנט פון מארקושאוו ביז ביסטריצא, ווי אויך ביידע זייטען פון דער טיך ווייטערפ'ן נעבען דעם וועג פון טאוניקי ביז וולא־דאווא האבען מיר דעם 1־טען אויגוסט אבגעש־לאגען אלע אטאקעס פונ'ם שונא.

רוסישער וויידערשטאנד ביי לובלין.

בערלין, 3־טען אויגוסט. נ. צ. אם מיטאג'ס קארעספאנדענט אויפ'ן מזרח־פראנט טיילט מיט, אז די קאמפפען, ביי וועלכע די דייטשען זענען איבערגעגאנגען די אייזנבאהן־לינייע ביי לוב־לין, זענען פערוואנדעלט אין זייער ביטערע געשלעגען.

אין דער געגענד פון צפון פון לובלין ביז'ן וויכסעל פערזוכען די רוסען פון זייערע נייע פאזיציעס אבצושטעלען דעם דייטשען פארמארש. זיי ערע שטארבוגענן זענען גערעכטע וואהרשיינ־ליך צו הינדערן די סכנה אין וועלכער אייוואנ־גאראד געפינט זיך פון דער דרום זייט. דער רוסישער וויידערשטאנד איז דא פיעל ענערג־שער און שטארקער, ווי אויפ'ן פראנט צווישען וו ערפ'ן און בוג, וואו זיי פארמוצעצן זייער צוריקגאנג.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

צו אלע יודישע שניידער אין קאפענהאגען.

מאנטאג, ד. 2־טען אויגוסט, וועט פארקומען א גרויסע אגיטאציאנס־פערזאמלונג אין רוי־מערסגאדע 22 1 זאל צום גאס. דער אגיטאטאר יאקאבזאהן וועט לייטען די פערזאמלונג.

ס'וועט בעהאנדעלט ווערען: דער נייער און אלטער פרייזקוראנטען. די צייט איז נאהענט ען מען דארף שליסען דעם נייעם אבמאך פון דעם נייעם פרייז קוראנט, און דערפאר איז עס ועדענס חוב צו קומען. די פערוואלטונג פון יודישען שניידער־קלוב

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג פאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מיל געריכטען.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam n Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס אנדינאוויען אין רוסלאנד.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overall.*

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט, סטורע רעגנעגאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

א לאזשיראנט.

ווערט געזוכט. סוילוגאדע 91 סט.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

אלע קויפען אירים־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי שלייפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען, מעסער, כרויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

עס ווערען פערלאנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלען. וואכען לוין פון 30—40 קר. רויזענגארדען 9 אין קעלער.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

מיר גראטוליערען.

ה'ר סולקין און פרוי צו זייער ניי געבארענער טאכטער.

פאמיליע טיקאצקי.

א מאשינער.

בעקומט א פעסטען פלאטץ ביי קאפעל, פיאלע־סטרעדע 28 סט.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Shandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

[illegible]טארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער.

עקע *Torvgade* זאל 2 *Prinsesgade 26*

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

די צעפעלינס האבען דעם חסרון, וואס זייער אונגעהויערע גרויסקייט און זייער געבוי שאפט פיעלע שווערישקייטען ביי דעם בענוצען זיך מיט זיי. מען דארף פאר זיי האבען ספעציעל גע־בויטע סטאציאנען וואו זיי צו האלטען אין ניט יעדער ארט איז געאייגנעט אועלכע סטאציאנען. די אלע מיטלען, וועלכע זיינען פריהער אנגע־וענדעט געווארען נעמען די צעפעלינס האבען זיך בלויז אריסגעוויזען אלס א געפאהר פאר דער אייגענער שוץ.

די עלעקטריש שיין־ווארפער, וועלכע מען האט אין אנפאנג פון דער מלחמה געשטעלט אויף די דעכער אין לאנדאן און פאריז, כדי אויפצודעקען דאס אנקומען פון צעפעלינס, האבען זיך אויפגעשטעלט אויפצושיסען די צע־פעלינס פון דער לופט, האבען זיך אריסגעשטעלט צו זיין מעהר סכנה פאר דער שטאדט וויי פאר די צעפעלינס.

דער בעסטער מיטעל, אלזא, צו קעמפען מיט די צעפעלינס איז א צעפעלין־צושטערער, ד. ה. אזא לופט־שיף, וועלכע איז ספעציעל גע־בויט פאר דעם צווק אנצופאלען אויף די צע־פעלינס און זיי צו צושטערען. עס פערשטעהט זיך, אז דיעזער צעפעלין־צושטערער דארף ניט זיין א צושטערער בלויז לויט זיין נאמען, נאר מאקע דורך זיין ארבייט.

די ענגלענדער בעהויפטען, אז זיי האבען איצט אזא צושטערער ערפונדען. די ערפינדונג בעשטעהט פון א קליינע בייואפענטע לופט־שיף, וועלכע האט די פארמע פון א ציגאר און וועלכע וועט קענען פליהען מיט א געשווינדיגקייט פון מייל א שטונדע אין זי וועט קענען שיסען מיט א מאשינדא אין ציעל 16 הונדערט פוס ווייט.

דיעזע לופט־שיף איז ערפונדען געווארען פון אן אמעריקאנער אינזשינער מיט דעם נא־מען טהאמאס מעקמעהען, וועלכער נעפינט זיך איצט אין ענגלאנד.

די הויפט־אייגנשאפטען פון דיעזער לופט־שיף, וואס דארף בענוצט ווערען אלס צעפעלין־צושטערער, זיינען: לייכטקייט, געשווינדקייט, פעסטקייט און איינפאכקייט.

די שיף האט ניט קיין העננענדען קארב פאר דעם פערפאנאל, ווי די צעפעלינס האבען עס. דער פלאץ פאר די 4 אדער 5 פערזאנען, וועלכע זענען אויף דעם שיף, גופא. די מעטאדע צו קירעווען דעם צעפעלין־צושטערער איז זעהר אן איינפאכער, אזוי אז אירן מאן קען אויספיר־רען די גאנצע ארבייט אי פון טרייבען די מא־שינען אי פון קירעווען.

דיעזער צעפעלין־צושטערער קען זיך האל־טען אין דער לופט 10 שטונדען, אבער ווייטער ווי 75 מייל פון איהר באזיס קען מען איהר ניט אוועקגעלאזען.

דער מאניפעסט פון קייזער ווילהעלם.

„א יאהר איז דורכגעגאנגען זיים איך האב גערופען דאס דייטשע פאלק צו די וואפען. א אונערהערטע בלוטיגע צייט איז געקומען איבער אייראפא אין די וועלט. פאר גאט און פאר דער גערעכטער זאך מיין געווייסען ריין: איך האב דעם קריעג ניט געוואלט.

נאך פארבריטונגען פון צהנדליגע יאהרען האט דער ערבאנד פון מלוכות, פאר וועלכע דייטשלאנד איז 'געווארען צו גרויס, געגלויבט, אז ס'איז געקומען די רגע, כדי צו דערנידערייגען אדער אין א גוואלדיגען ראנגלען פערניכטען די מדינה, וועלכע האט טריי געהאלטען מיט זיינעם עסטרייך־אונגארישען בונדעס־גענאס.

ניט די לופט צו פראבערונגען האט אונז, ווי איך האב שוין מיט א יאהר צוריק ערקלערט האט אונז אין דער מלחה נעטריבען, וויין אין די אויגוסט־טעג האבען אלע, וואספענהיגען גע־איילט צו די פאהנען, האט יעדער 'דייטש אויף דער גאנצער וועלט געפיהלט 'לויט דעם איינגיג בייטשפיל פון ס'רייכסטאג, אז עס ווערט גע־קעמפט פאר די העכסטע אוצרות פון דער נא־ציאן. פאר איהר לעבען פון פרייהייט, וון וואלט זיין וועג אונז וואלט געלונגען צו בייטשטען דעם גורל פון אונזער פאלק אין איירופא. בעוויזט די צושטעוונג פון מיין ליעבער פראוינץ אז־

אז די אייזערנא שטאנגען האבען זיך געטרי־פעלט. דער דאקטאר האט א טאפ געטאהן דעם הויפ־ס פאטילניצע. זי איז געווען נאס פון שוויים.

— בערהיגט זיך, שמואל! דערציילט וואס איז מיט אייך!

— וואס איז מיט מיר — האט זיך דערהערט א קול פון קישען אויף מיין נשמה ליגט א גרויי־סער חרם, די טוכחה־הגדולה. אויף מיין נשמה דריקט און פרעסט דאס. וואס האט געדריקט קין־ען, נאר עס ברענט אין הארצען פיעל שוועי־ווי קין־ען, דאס שווער איך אייך!

(ענדע קומט)

איבערועצט פון שוועדיש פון ל. ברוק.

יודישע גייסטליכע אין איטא־ליע.

דער איטאליענישער קריעגס־מיניסטער, האט מיט דער איינשטימונג פון דער יודישער קהלה אין מילאן בעשטימט פאר יודישע גייסטלי־כע רבנים, וועלכע זאלען ארבייטען אין דער ארמעע אונטער די יודישע סאלדאטען.

אין דעם האספיטאל פון מילאן וואו עס ג־פינען זיך יודישע סאלדאטען איז אויפגענומען געווארען אלס „קריעגס־רב" דער רב־הכולל דא מאנא און רבי אסטראלאגא.

פון ווארשא.

אין אן ארטיקעל וואס האט פערעפענטליכט א געווייסער פאליטיקער ה' לוסינן ראקווידזשני וועלכער איז נאר וואס אנגעקומען פון ווישא זאגט ער, אז די פאליאקען אין די אידען וע־לען פערבלייבען אין שטאדט, זיי האבען דאס ווינציגסטע פאר וואס צו שרעקען זיך פאר די דייטשען. נאר די איבעריגע אלע מיזען פער־לאזען די שטאדט, ווייל זיי ווייסען, אז ווארשא קען ניט געראטעט ווערען, דארום דארוף מען אלעס פון שטאדט צונעהמען, קיין זאך טאר ניט איבערגעלאזען ווערען אום צוגעבען דעם פיינד א צופריערענהייט.

פרייסען. דורך דעם בעוואוסטזיין פון א אויפגע־צוואונגענעם קאמפף איז געשאפען דער וואונדער עס זענען פערשטומט געווארען די פאליטישע סכסוכים, אלטע געגנער האבען אנגעהויבען זיך צו פערשטעהען און אכטען, דער גייסט פון טרייע ער אחדות האט אנגעפיהלט די פאלקס־גענאסען.

מיט פוילע דאנקען קענען מיר הייגט זאגען: גאט איז געווען מיט אונז. דיי פיינדליכע מחנות, וועלכע האבען זיך געגרייט אין איניגע הרשים אריינגעהען אין בערלין, זענען דורך שטאר־קע שטורמען אבגעוואלפען וויים צוריק אין מערב איז מזרה.

לויבענדיג וויייפער די העלדישקייט פון די מחנות, די טרייהייט פון די פערבינדעטע, דעם שטארקען נאציאנאלען רצון, ענדיגט זיך דער מאניפעסט מיט פאלגענדע וועהרטער:

„אין העלדענטהאטען און ליידען ווילען מיר מיט פעסטיגקייט קעמפען ביז דער שלום וועט קומען א שלום, וועלכער וועט אונז געבען די נוי־טיגע פאליטישע, מיליטעריישע און עקאנאמישע זיכערהייט פאר די צוקונפט און וועט ערמעהלען די בעדינונגען פאר אונגעשטערטע ענטוויקלונג פון אונזערע שאפענדע כחות אין דער הייטאט אויף די פרייע ימים."

עס וועלט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאווין אן'ארגאן, וואס זאל פערשיידענע קרייזען אויף באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא

די צייטונג, וועלכע פערמאגט אינטימע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס וואכען אין וואך בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענט־פריין:

אין לאנד:	אין אויסלאנד:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אירעס	אויף א קווארטאל . . 3 קר. 45 אירעס
אייניצעל נומער . . . . . 5 „	אייניצעל נומער . . . . . 7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאווין, נעמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודי־שער פאלקסצייטונג". און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד בילליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנעמענט נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פריין 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער עהרעגעפיהל.

I

א האסטיגער לעבענס־שטראם געהט איצט דורך דאס גאנצע יודענטום, און נאר די פערשלאפענע, די פערגעניצטע, מיט די אנגעדראלענע אויגען פון צופיעל שלאף, זיי און נאר זיי שפירען ניט דעם אנגעשטרענגטען ציטער, וואס געהט דורך אלע אונזערע איברים.

אבגעשטארבענע טיילען פון אונזער פאלק, ווערען ווידער לעבעדיג; ווייט פערשליידערטע, אומרוהיגע שטורעמער קומען ווידער צו אונז, מיט דעם רויטען, קאכענדען בלוט אין זייערע אדערן; זיי אטעמען אין אונז אריין די נערוועזע אומגעדולד פון זייער טהאטען־דארשטיגען טעמפעראמענט; זיי העכערען די נאציאנאלע ענערגיע, וואס האט גענזמען שטורמען אין אונז.

אבער ניט נאר מענשען ערוואכען, אויך פרינציפען און אייגענשאפטען, וואס זענען געלעגען ביי אונז טויט, אדער ביז צו טויטקייט פער־חלש־ט, האבען אראבגעטרייסעלט פון זיך דעם פער־כשוף־טען שלאף פון יאהר־הונדערטען און זענען אויפגעשטאנען תחית המתים. מיט דעם ערוואכען פון דעם נאציאנאלען בעוואיסט. זיין, האט אויסגעגליכען זיין רוקען אויך דער נאציאנאלער שטאלץ, — „דער מענשליכער שטאלץ פון דער יודישער נאציע", און עס איז ערוואכט געווארען אונזער נאציאנאלער עהר־געפיהל.

אונזער עהר־געפיהל ערוואכט? הייסט עס, ער איז פריהער געווען איינגעשלאפען? האבען מיר הייסט עס, פריהער געלעבט אהן אן עהר־געפיהל? גיט איהר צו אונזערע שונאים, אז מיר זענען געווען עהרלאז?

אך, ליידער, ליעגט א סך אמת אין דעם, וואס די שונאים זאגען אויף אונז, און ליידער, מוזען מיר צוגעבען, אז אויך אין דעם פרט פון נאציאנאלען הערע־געפיהל איז ניט אלץ א שקר בלבול, וואס מען ווארפט אונז אויף.

איך ווייס, ווי צארט מיר דארפען איצטער ארומגעהן ארום דעם ענין פון נאציאנאלען עהר־געפיהל; ווי אבגעהיט מיר דארפען זיין ווען מיר רעדען וועגען איהם גראד איצטער, ווען ער איז ערוואכט און אויפגערייצט.

אבער וואס קען מען העלפען? דעם אמת מוזען מיר ארויסזאגען קודם־כל און אונטער אלע אומשטענדען, אפילו ווען דאס זאל, חלילה, שטימאן מיט די ערגסטע בעשולדיגונגען אנטגעגען אונז.

און דער אמת איז, אז צו די שמערצליכע געבורטס־וועהען פון אונזער נאציאנאלען ווידער־אויפלעבען געהערט אויך די חבלי־לידה פון אונזער נאציאנאלען עהר־געפיהל, וואס איז נאך עד־היום ניט נארמאל, עד־היום ניט אויסגעגליכען אין זיין גרויס און אין זיין קראפט מיט דעם עהר־געפיהל פון די איבעריגע פעלקער.

קאנען מיר דען אבלייקענען, אז דער געפיהל פון אונזער פאלקס־עהרע איז א לאנגע צייט געווען פערקריפעלט ביי דער אלטער, פרום־יודישער וועלט? קאן מען דען אויסמעקען פונ'ם געשיכטליכען זכרון די פאקטען, אז אויף אלע בעליידיגונגען, וואס מען האט אנגעטהאן אונזער נאמען, פלעגען מיר ענטפערען מיט תחנונים און בקשות, מיט בילען ווי געשלאגענע הינד; נאר מיט דעם חילוק, וואס דער הונד איז ערנסט אין זיין בילען און זיין געפיהל פון הכנעה צו דעם בעל־הבית, איז עהרליך און קטזמותידיג, בעת מיר האבען אונטער די שמיץ אין די זלזולים געלעקט די האנד פונ'ם בעליידיגער, אבער אין דערזעלבער צייט געקריבט מיט די צייהן בעהאלטענערה־יד און געשאלטען איהם אין דער שטיל מיט קללות נמרצות, קאנען מיר דאס פערלייקענען.

איך ווייס גאנץ גוט, וואס מיר ענטפערען דערויף. איך האב אליין, — אין מיין בראשורע: „די אסימילאציע, וואס זי זאגט צו און וואס זי גיט", — פארגעשלאגען א דערקלערונג צו דעם פאקט, וועלכען איך האב ניט פון די פינגער אויסגעזויגען, נאר פון דער גאנצער פסיכאלאגיע פון דער אלטער פרום־נאציאנאלער וועלט ארויגעלייענט, — און א סך מענשען האבען פער־אמת'ט די ריכטיגקייט פון יענער דערקלעהרונג, זי זאגט:

דער עהר־געפיהל פון דער אלטער פרום־נאציאנאלער וועלט האט ניט געקענט ווערען אנגעריהרט, ווייל זי האט גערעכענט זיך פאר צו הויך און די ארומיגע וועלט פאר צו נידריג.

ווי אויף ווילדע ברואים האט זי געקוקט אויף די אומות העולם, ווי אויף צורייצטע חיות, וועלכע מען דארף נאר בערוהיגען, מיט וועלכע מען קאן זיך ניט טיילען אין כבוד, און נאך אנדערע דערקלערונגען האב איך דארטען געגעבען, און נאך אנדערע וואלט איך געקענט ברענגען איצטער, וואס זאלען אראבוואשען פון אונזער נשמה די שמאך, וועלכע מיר זענען אויסגעשטאנען אין יענע פערשאלטענע פינסטערע־דורות.

אבער — די האנד אויפן הארצען! קאנען מיר דען באמת, זאגען, אז דאס גאנצע פאלק האט זיך געפיהלט אזוי הויך, אז די נשמה פון דעם גאנצען פאלק איז פון יענעם הינטישען לעבען ארויסאהן א פלעק? און ווער, לאזט מיך אייך פרעגען, האט בעשאפען דאס ווערטעל, וואס שמייסט ווי מיט א בייטש אין פנים, ווען מען דערמאגט זיך אויף איהם, — דאס פאלקס־ווערטעל: „בעסער א שאנד אין פנים איידער א קרענק אין בויך"?

דאס פאלק האט דאס דאזיגע ווערטעל בעשאפען, ווי א סך־הכל פון זיין לעבענס־חכמה, ווי אן אבשפיעגלונג פון יענעם מאסשטאב זיינעם אין געפיהל, מיט וועלכען ער האט אבגעשאצט די ווערטעהן פון דעם לעבען. דאס יודישע פאלק האט דאס דאזיגע ווערטעל בעשאפען, בעת די ארומיגע פעלקער האבען געפיהלט און געלעבט לויט דעם כלל: בעסער א טויט, איידער א שאנד אין פנים...

ד"ר ח. זשיטלאווסקי.

צעפעלינען און צעפעלינ־צושטערער.

די קריעגס טעכניק פערפאלגט צוויי געגענזעצטע ציעלען: בויען און צושטערען. די קריעגס־טעכניק האט כמעט דערגרייכט איהר העכסטע ענטוויקלונג אין בויען אונבעזיעגבארע פעסטונגען. אין דער זעלבער צייט אבער, וואס די קריעגס־טעכניק האט זיך געקליגט צו בויען פעסטונגען אזוי שטארק, אז זיי זאלען זיין אונזיעגבאר, האט זי אבער אויך געזוכט צו קאנסטרואירען אזעלכע קאנאנען, וואס די שטארקסטע פעסטונג אין דער וועלט זאל זיי ניט קענען ביישטעהן.

א נייע געפעהרליכער כלי־זין אין דעם איצטיגען קריעג איז דער לופט־קרייצער, דער צעפעלין, און עס איז נאטירליך, אז די קריעגס־טעכניק האט אנגעפאנגען זוכען א נייע ערפינדונג: א צעפעלין צושטערער.

די צעפעלינס האבען זיך, אמת, ניט ארויסגעוויזען אזוי געפעהרליך, ווי מען האט זיך פאר זיי געשראקען. אין דער ווירקליכקייט איז נאך היינט ניט בעשטימט, וועלכע פון די ביידע לופט־וואפען זיינען געפעהרליכער, צי די צעפעלינס צי די פליה־מאשינען. יעדע פון די ביידע האט זיך איהרע מעלות און איהרע חסרונות, נאר וואס איז שייך צו ענגלאנד, זיינען די דייטשע צעפעלינס א סך געפעהרליכער פאר איהר ווי די דייטשע פליה־מאשינען. מיט פליה־מאשינען וואלט דייטשלאנד ניט געקענט צוקומען צו לאנדאן, בשעת מיט איהרע צעפעלינס האט זי שוין בעוויזען, אז זי קען צוקומען און אז זי קען אויך מאכען א חורבן דארט וואו זי קומט צו.

פאר ענגלאנד מעהר ווי פאר אלע אנדערע לענדער, וואס פיהרען קריעג מיט דייטשלאנד איז געווען וויכטיג צו געפינען א ווירקזאמען כלי־זין געגען די געפעהרליכע צעפעלינס. וועלכע האבען אנגעפאנגען אזוי אפט צו בעזוכען לאנדאן און ברענגען מיט זיך טויט און פערוויסטונג.

קין.

(פון ערנסט קליין.)

(פארטזעצונג)

דער חולה האט עפעס מיט אמאל אנגעהויבען צו בעסערען זיך. א נערוועזע התמדה האט זיך פערשפרייט איבער דעם גאנצען מיאוס'ען פנים.

— ווילט איהר אפשר עפעס האבען, שמואל? כשר'ן עסען קענט איהר סיי־ווי־סיי ניט בעקומען — האט ד"ר הירשפעלד געאיילט זיך צו ערקלערען. ער האט געמיינט, אז דערפון ליידעט דער חולה.

— איך וויל ניט האבען קיין כשר'ען עסען, האט דער חולה געענטפערט מיט כעס. נאכדעם האט ער ווי אויסגעשעפטשעט צום דאקטאר:

— איך מוז מיט אייך רעדען, ווי מיט א יודען, ה' דאקטאר, איך זעה אזעלכע משונה'דיגע זאכען, איך דענק אזוי פיעל! זאגט די גוים, אז זיי זאלען ארויסגעהען!

ד"ר הירשפעלד האט זיך אנגעהויבען פיהלען אלץ ערגער און ערגער. נאר דעם חולה'ס שמערצען האבען אויסגעזעהען אזוי נאטירליך און עכט, אז ער האט ביי זיך ניט געקענט פועל'ען אבזאגען איהם זיין בקשה.

— זייט אזוי גוט ארויסגעהן א וויילע ה' ד"ר הענציאוס, און נעהמט מיט זיך די שוועסטער. ער וויל עפעס זאגען אונטער פיער אויגען, און איבערבויגענדיג זיך איבערן בעט, האט ער געזאגט אין א געמאכטען שטרענגען טאן.

— איך וויל אייך ערקלערען, אז איך בין ניט קיין פרומער, גאר ניט קיין גרויסער חסיד. בעזונדערס אין די איצטיגע צייטען, ווען אונזער קייזער האט ערקלערט, אז ער קען ניט מעהר קיין שום פארטייען.

— בין איך דען א פרומער יוד? — האט דער פערוואונדעטער איהם איבערגעריסען, שמייכ־ענדיג אזוי שמערצליך, אז דער דאקטאר האט דערפיהלט ווי א שטויס אין הארצען.

— הערט מיך אויס, ה' דאקטאר, וועט איהר זעהען וואס פאר א פרומער יוד עס ליעגט פאר אייך. איך בין אויפ'ן קריעגספעלד צייט עס האט זיך אנגעהויבען די מלחמה, איך האב געמארשירט, געגראבען טראנשעען, געשאסען, געשריען „הורא" און געטהאן אלץ, וואס די אנדערע האבען געטהאן און אזוי גוט ווי די אנדערע. האב איך זיך ווען עס איז דערמאהנט, אז איך בין א יוד? אפשר — מיט צופריעדענהייט — ווען איך האב בעמערקט, אז קיינער טראכט ניט פון דעם, אז איך בין א יוד. געוויס האב איך זיך דערמאהנט, בעזונדערס איין מאל, ווען א לייטענאנט מיט א מאנאקעל האט געמאכט שפאס, דערצעהלט מיר וויצען און געגעבען מיר א ציגארעט. נאר ביסלעכווייז האב איך זיך גאר פערגעסען, אז איך בין א יוד. דאס איז מערקווירדיג, אבער איך האב קיינמאל ניט געטראכט פון דעם, אז איך עקזיסטיר. איך האב געטרצכט וועגען אונז, דער דריטער קאמפאניע, דעם רעגימענט. ביי יעדער קלענסטען צופאל ווען עס פלעגט פארקומען א פאראד האב איך געטראכט וועגען דייטשלאנד, וועגען קייזער און האב געגלויבט, אז איך בין דאס זעלבע וואס דייטשלאנד און קייזער. הגם נאר א קלענענער טייל פון זיי, א יוד? אפילו פאר א גראשען ניט. איך האב

Jüdische Volkszeitung № 189 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דינסטאג כג׳ אב תרע״ה (3 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פראנצויזישע אויסדריקען וועגען דער מלחמה.

העפטיגע קאמפפען אין גאנץ פוילען און קורלאנד.

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 2־טען יולי. (אפיציעל) אין קורלאנד האבען מיר נעבען בויסק דעת 30־טען און 31־טען יולי אנגעהויבען א זעהר העפטיגען קאמפף. נאך דעם ווי דער שונא האט פיעל מאל עקשנותדיג אטאקירט אונזערע פאזיציעס, איז איהם געלונגען צו בעפעסטיגען זיך אויפ׳ן רעכטען ברעג פון דער טייך ביים הויף אנגערהאף.

אויפ׳ן וועג קיין פאניעוויץ, ביי דער דארף דארשישקי האבען אונזערע מחנות איבערראשט א דייטשע קאלאנע און האט זי פערטריבען צו די דערפער בוטיאני און טילסאגאלא. דערביי האבען מיר גענומען פיעל הונדערט געפאנגענע און עראבערט פיעל מיטראליעזען.

נאך פיעל פערביטערטע באיאנעט אטאקען איז דעם שונא געלונגען צו געהן פארווערטס אויפ׳ן פראנט קאמיאנקא־יאדין, ווייטער צו דרום וו איז זיי אויך געווען געלונגען צו עראבערן אונזערע א פראנשעע, אבער נאכדעם זענען זיי ארויסגעווארפען געווארען צוריק מיט גרויס היזק. דער דאזיגער קאמפף איז געווען זעהר א בלוטיגער. מיר האבען גענומען אנ׳ערך 1000 געפאנגענע, און עראבערט א פיינדליכע פאטארייע.

צווישען ווייכסעל און בוג האט דער שונא דעם 31־טען אהן ערפאלג אטאקירט אונזערע פאזיציעס צווישען דער טייך וויערפץ און דעם וואקזאל אין רעיאוויעץ.. צווישען דער שטאדט חעלם און בוג האבען אונזערע מחנות זענענדיג געדרונגען פון גרעסערע פיינדליכע מחנות. אבגעצעציגען זיך עטוואס צוריק צו צפון צו.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען 2־טען אויגוסט. (אפיציעל). צווישען ווייכסעל און בוג איז נעכטען פארגעקומען א העפטיגער קאמפף אויף פיעל פונקטען.

די דייטשע מחנות האבען אבגעווארפען דעם שונא אין דרום־מערב פון דוביאנקא, אין דרום פון חעלם אין אין דרום פון לעשנא.

אין צפון פון לובלין האבען אונזערע מחנות אבגעשלאגען פיינדליכע געגען־אנגריפען.

די עסטרייך אונגארישע מחנות האבען זיך דורכגעשלאגען צום וועג קיין נאווא־אלעכסאנדריען.

אינ׳ם משך פון׳ם חודש יולי האבען די דייטש־עסטרייכישע מחנות, וואס שטעהען אונטער עסטרייכישער קאמאנדא, גענומען געפאנגען 257 רוסישע אפיצערען און 126,311 סאלדאטען, ווי אויך עראבערט 16 קאנאנען און 302 פולעמיאטען.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 2־טען אויגוסט. (אפיציעל). אין משך פון יולי האבען מיר גענומען געפאנגען 95,025 רוסען. און עראבערט 41 קאנאנען צווישען זיי 2 שווערע, 4 מינעווארפער און 230 פולעמיאטען.

אונזערע מחנות, וואס זענען איבערגעגאנגען דעם ווייכסעל אין צפון פון איוואנגאראד האבען אבגעשלאגען העפטיגע פיינדליכע אטאקען. דורך א געלונגענעם שטורם־אנגריף האבען מיר דארטען עראבערט די בערג פאדזשאמאשץ און גענומען 1000 געפאנגענע.

צווישען ווייכסעל און בוג האט זיך דער שונא וויעדער ארגאניזירט און צוגעגרייט צום קאמפף. די דייטשע מחנות האבען אין משך פון היינטיגען טאג ארויסגעווארפען איהם פון זיינע שטעלונגען ביי קוראוו, אין דרום פון לאשנא, דרום־מערב פון חאלם און דרום־מערב פון דוביאנקא. דער שונא האט זיך אנגעהויבען אבציהען צוריק פון דער גאנצער ליניע. פערפאלגענדיג די רוסען זענען אונזערע מחנות שוין איבערגעגאנגען אויף יענעם זייט חאלם.

צום יאהר־צייט

פאריז, 1־טען אויגוסט. צוליעב דעם יאהר־צייט פון דער מלחמה פערעפענטליכט „פעטי פאריזיען" א רייהע אינטערוויו׳ען מיט פערשידענע פאליטיש־אנגעזעהענע און חשוב׳ע פערזענליכקייטען.

דער מיניסטער פון ׳ויסערן דעלקאסע זאגט: פאר די „פעראייניגטע" גילט דער גלייכווערטעל: „מען קען וואס מען וויל" און מיר ווילען!

דער קריעגס־מיניסטער מילעראנד בעהויפטעט, אז פראנקרייך וועט מנציח זיין איהרע שונאים, ווייל דאס פראנצויזישע פאלק קאן זיך אליין אונטערווארפען א שטארקע דיסציפלין, וואס פאר דער מלחמ האט מען עס גאר ניט געגלויבט

פינאנץ־מיניסטער ריבאט זאגט, אז דאס גאנצע לאנד איז נאך מעהר ווי איבערצייגט אינ׳ם קומענדען נצחון, דאס לאנד וויט ערפיהלען איהר חוב און בעשיצען איהר עקזיסטענץ און פרייהייט.

פרעמיער־מיניסטער וויוויאני זאגט: דאס פעראייניגטע און צוגעגרייטע פראנקרייך האט זיך אויפגעהויבען צו אזא הויך, וואס האט קיין ביישפיעל אין דער געשיכטע, און פראנקרייך וועט פערבלייבען שטארק אפילו ווען די שלעכטע צייט וועט נאך געדויערען עטוואס.

אין דער זעלבער ריכטונג האבען זיך ארוסגעזאגט פיעל אנועזעהענע פראנצויזען ווי דער פארזיצענדער פון פארלאמענט, דעשאנעל, דער פארזיצענדער פון סענאט דובאז, פערפאסאר אנאטאל פראנס, רעקטאר ליארד א׳ א׳ וו.

די שטימונג אין רוסלאנד.

פאריז, 2־טען אויגוסט. „לע טאמ״ס קאר־עספאנדענט אין פעטראגראד האט אינטערוויו־אירט פיעל הויכשטעהענדע רוסישע פערזענליכקייטען, ווי דעם הויפט קאמאנדיר איבער די רוסישע מחנות, גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש, מיניסטער פון אייסערען סאזאנאוו, פינאנץ מיניסטער בארק דעם דומא־פארזיצענדען ראדזיאנקא און פיעל אנדערע.

אלע האבען אויסגעדריקט זייער טיעפע איבערצייגונג, אז די מלחמה וועט זיך ענדיגען מיטן נצחון פון די „פעראייניגטע ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס איצט איז אפשר די לאגע ניט גאר גונסטיג. די רוסישע פינאנצען זענען אין בעסטען צושטאנד און די הוצאות האבען זיך ניט זייער פיעל פערגרעסערט.

האטעל קאנג פרעדעריק

ביי ראטהויזפלאץ 25 — 27 *Vestervoldg.*

מאדערטע ביליגע פרייזען.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

עס ווערען פערלאנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלען. וואכען לוין פון 30—40 קר. רויזענגארדען 9 אין קעלער.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A.S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

מיר גראטוליערען.

ה׳ר סולקין און פרוי צו זייער ניי געבארענער טאכטער.

פאמיליע טיקאצקי.

א מאשינער.

בעקומט א פעסטען פלאטץ ביי קאפענ׳ס פיאלע־סטרעדע 28 סט.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Shandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

טאריישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער־ עקע *Torvgade* ואל 2 *Prinsesgade 26*

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1·25 און אויך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørregade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מידע באסקאלין פילען שטארק

איז אן׳אויסגעצייכענטער און בילליגער אב־ם הרונגם־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגענגאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

א לאזשיראנט.

ווערט געזוכט. סוילווגאדע 91 סט.

רעסטאראן־רונדעטארן

טרינישאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 אן 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II,330 & II,331.

וואגץ וועלט אינגעמאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די בילליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען מאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Pris 75 Øre pr $\frac{1}{2}$ *k.g.*

כשר פענס׳ אגאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדעריסטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאליוס גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

מאר׳ן נייעס יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. בילליגע שלייפערייי

פיהרט אויס אלערליי של יפערייי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און בילליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, ברויס מאשינען, ראזיר־מעסער. צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר בילליגע פרייזען געלוואן פילייסטערגדע 92 סט.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות מאר זעהר קליינע פרעמיעס און אויך די בעסטע בעדינגונגען

בעקאנטמאכונג.

ווער עס האט געקויפט געווינס־בעטלען פון „יודישער האנדווערקער" זעלבסט הילף־קאסע" ווערט איינגעלאדען זאנטאג דעם 1־טען אוגוסט 4 נאכמיטאגס דער געווינסט־ציהונג אין וואגנמאגערגאדע 37 1 זאל. די פערוואלטונג.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

צו אלע יודישע שניידער אין קאפענהאגען.

מאנטאג, ד. 2־טען אוגוסט, ווערט מארקירען א גרויסע אגיטאציאנס־פערזאמלונג אין לוי־מערסגאדע 22 1 זאל צום גאס. דער אגיטאטאר יאקאבזאהן ווערט לייטען די פערזאמלונג. ס׳ווערט בעהאנדעלט ווערען: דער נייער טאריף פרייסקוראנטען. די צייט איז נאהענט צען מען דארף שליסען דעם נייעם אבמאך מון דעם נייעם פרייז קוראנט. מון דערמאר איז עס ערענס חוב צו קומען. די פערוואלטונג פון יודישען שניידער־קלוב.

Mølle מיילע

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאסיאנערען פון 3.50 קר. אפאג און צימער פון 1,50 אפאג מאר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער זויסוואהל פון פיש און מילגעריכטען.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אפריקאנער הערמאראס „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פון ה׳ארערגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א פך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Duncan Vestebrog. 22 Tlf. 792.

אייניגער פערטרעטער מאר סקאנדינאוין אין רוסלאנד.

Лампочки Электрическія

для карманныхъ фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричнымъ цѣнамъ предлагаетъ

Акціонерное Общ „HEROS" St. Kongensgade 70.

Havnefogen. Telegram-Adresse: Telegraf-Adresse: Heros Kjøbenhavn.

פערלאנג אימער „*Sana*" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

אויסאנאמע וועלן גראנטירט ווערן דורך אלי־טערנאציאנאלע אבמאכען און די פערשאלטונג וועט אבגעגעבען ווערן א דערצו בעשטימטען אינטערנאציאנאלע ארגאן. אין מען מוז אנערקענען, אז דאס איז דער אינציגער וועג צו פערנטפערען די פראגע אונאבהענגיג פון דעם וועמען עס וועט אנקומען די פעלקערטריבונאל־טינא — צו ענגלאנד פראנקרייך, אדער א וועלכער אנדער נייטראלער.

יודיש־נאציאנאלטער ארבייטער פערבאנד.

די סטאַ האט זיך אין בוסאלא (אמעריקא) געעפנעט די קאנפערענץ פון יודישן נאציאנאלען ארבייטער פערבאנד. פאר דער קאנפערענץ איז פארגעקומען א גרויסע פאלקספעראַמלונג. די תלמידים פון דער העברעישער שול האבען געזונגען איינעע נאציאנאלע ליעדער. דאן האט דער פרעזידענט פון פערבאנד ד"ר דושקוליוס פעלדמאן פארגעלעזען זיין רעדע, אין וועלכער ער האט געזאגט, אז איבערבליק איבער דעם וואס פון דער ארבאיטער פאר דעם לעצטען יאהר, דער פרעזידענט איך איהר צו א מעהר עפעקטיווער טעטיגקייט אין קומענדען יאהר אין מאכט אז וואלעמען אויפרוף פאר שיינע פאר די מלחמה־לייד ענדע.

לויט דעם פרעזידענטס בעריכט, האט דער ארגאניזאציע שטארק פארגרעסערט פאר דעם לעצטען יאהר, ניט קוקנדיג אויף די שלעכטע צייטען און טראץ דעם, וואס די צאָ לונגען אין פערבאנד זענען העכער ווי אין אנדערע ארגאניזאציעס דער פארבאנד האט דעם לעצטען יאהר ארגאניזירט 15 נייע פראיינען און א גרויסע צאהל נייע מיטגליידער. דאס פערמעגען פון פערבאנד האט זיך פארדאפלט, טראץ דעם וואס ער האט אויסגעגעבען אן ערך 10,000 דאלאר פאר בעדערפניסע. דער ווענער פון באנד צאָלט איצט דריי טרעטל נאכשיעער אין פערמעגן איבער 25,000 דאלאר.

בעגריסונגס־טעלעגראמען זענען געהאלטען געוואָרן פון דער אינטערנאציאנאלער קאנפעדעראציע פון ארבייטער פאר דעמאקראטיע, פון דער פאלקספארטיי פון ענגלאנד, פון דער פאלקספארטיי פון פראנקרייך, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון אמעריקא, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון קאנאדא, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון מעקסיקא, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון ארגענטינע, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון אויסטראליע, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון סויד־אפריקא, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון ניו־זילאנד, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון אורוגוויי, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון פאראגוויי, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון ביליוויע, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון פערו, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון קובא, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון פאָרטא־ריקא, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון סוריע, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון פאלעסטינע, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון ארמעניע, פון דער סאציאליסטישער פארטיי פון פערסי

רוסלאנדס מלחמה און די רוסישע יודען

פון ו. גראסמאן.

II

די לאגע פון דעם רוסישען יודענטום בעת דעם קריג האט אם בעסטען בעוויזען, אז עס עקזעסטירט ניט קיין שום כל־ישראל פאליטיק. נישטא איינמאל קיין שום פערבינדונגס־קראפט צווישען די פערשידענע טיילען פון אונזער צו יסענעם און צופליגטען פאלק. נישטא — הגם מיר בעמיהען זיך אזוי פיעל דורכצופיהרען כאטש עטוואס אחדות אין אונזער כל־ישראל ארבייט.

„דעם בעוויזן דערצו האבען געגעבען ניט נור די יודען אין די מלחמה־פיהרענדע לענדער, נור אויך דאס יודענטום פון די נייטראלע לענדער. ניט נור די ערשטע האבען זיך אריסגעווייזען אלץ אבגעשיילטע און אבגעזונדערטע גלידער פון דעם פעראיניגטען נאציאנאלען יודענטום. נור אויך די צווייטע האבען בעווייזען, ווי ווייט זיי זענען אבגעשטאנען פון די שטרעבונגען פון דעם דאזיגען פעראיניגטען נאציאנאלען יודענטום.

די יודישע בעפעלקערונג פון ענגלאנד און פראנקרייך האט זיך אריינגעריסען אין דעם וועלט־קריג מיט דעם אימפעט פון די גרויססטע און די בעסטע בירגער פון זייערע לענדער. זיי האבען ניט נור ערפיהלט זייערע בירגער־פליכטען, נור זיי זענען בעגייסטערט און געבענשט געוואָרען מיט דער שענסטער פאטער־לאנדס־ליבע. אפשר איז דאס פארקומען צו־ליעב דעם, ווייל אין דער טיפעניש פון די דא־זיגע יודישע הערצער האט זיך צופלאקערט דאס גליהענדע פינקעלע פון בהאלטענעם שטרעבען צו אן־אייגענעם פאטערלאנד, דאס איז אבער נעווען א ווילגער, ריינער פלאמען פון פאטערלאנדס־ליעבע. די ענגלישע און פראנצויזישע יודען, בכדי ס׳לעבעטיג, זענען גלייבען מונדערווייטענס. אויב מען זאל ניט רעדען ווענען גאנץ קלייגע אויסנאהמען.

די סבה דערפון?

מיר האבען זיך ניט געקאנט דערשלאגען צו כל־ישראל־פאליטיק אין פריעדענס־צייטען — האבען מיר זי ניט געהאט אויך אין דער קריעגס־צייט. און ז׳ער רעזולטאט ווערט נאך בולטער און די סבה נאך קלארער, ווען מיר קוקען זיך צו צו דעם גרויסען און שטארקען יודענטום אין דער נייטראלע אמעריקא. צי האט דען ניט גע־קאנט דאס שטארקע אמעריקאנישע יודענטום דורכפיהרען א געווּסע פערלייכטערונג פון דעם יודישען גורל אין רוסלאנד? צי האט דען ניט געקאנט א סך אנדערע ואכען אויפטהון דאס יודע־טום פון דעם לאנד, וואס האט אבגעבראכען ניט לאנגהאנדעלס־פערטראג מיט א אירי־אפגישער וועלט? אכט צוליעב יודישע רדיפות און וואס איז איצט געווארען דער הויפטזכליכער מוניצי־אנס־לירעפראזענט פון דעם זעלביגען לאנד?

גרויס וואלט עס אלץ געקאנט דורכפיהרען דאס אמעריקאנער יודענטום אויב:

— אויב דאס געפיהל פון כל־ישראל־סאלי־דאריטעט פון דעם זעלביגען לאנד

טיף וואלט שטארקער ערצויגען און די פריידענס־צייטען.

און אט דאס אונ׳ס בעווייזען דער פער־נאנגענע קריעגס־יאהר. וועניג האבען מיר גע־טראכט וועגען אונזערע אלגעמיינע פאלקס־אויס־זאבען. זעהר וועניג מיה האבען מיר זיך געגע־בען, כדי איינצווארצלען דאס געפיהל פון פער־אנטוואָרטליכקייט בנוגע צו אונזערן פאלק־היימ זעהען מיר די רעזולטאטען דערפון.

פאלעסטינאס ראל.

(ענדע)

און דעריבער הערט מען איצט גאנץ אפט, ווי אין די קאמפעטענטע קרייזען רעדט מען, או די פראגע פון סיריען וועט פערענטפערט ווערען צווישען ענגלאנד און פראנקרייך אין א פשרה: סיריען וועט צוטיילט ווערען צווישען ביידע מלוכות. און די גרענין צווישען ביידע טיילען וועט זיין — דער בארג לבנון, וועלכער איז דע־רזיך ווי פון דער נאטור בעשטימט, ליט זיין הויך און לויט׳ן פערשידענעם חאראקטער פון דער בעפעלקערונג, ווי אויך לויט די היסטאר־שע פראדיציעס. דער קאנט צום צפון פון לבנון ווען אנקומען פראנקרייך; דער דרום פון בארג לבנון, פאלעסטינא, וועט אבגיהן צו ענגלאנד.

אין עגיפטען האב איך געהערט פון א קאם־פעטענטער קוועלע, אז צווישען פראנקרייך און ענגלאנד איז שוין זאגאר פארהאן וועגען דעם א ספעציעלער אבמאך. מעגלין, אז היינט איז נאר צו־פריה צו רעדען וועגען דעם, וואהרשיין־ליך, איז עס אבער זיכער, אין עגיפטען פער־לאנגט א טייל פון דער פרעסע, אז סיריען זאל געהערען אינגאנצען צו ענגלאנד, א טייל דא־גענען פאדערט — אינגאנצען צו פראנקרייך. דאס אלטע שפריכווארט: „קערלאנג די זאך איז־גאנצען, וועסטו נעקומען לפחות א העלפט" — שטארבט אב אין קולטורעלען מסתר, אבער אין דער פאליטיק וועט עס קיינמאל נישט אבשטאר־בען.

פון דער פראגע וועגען דעם שיקזאל פון פא׳עסטינא מוז מען אנזונדערן די פראגע וועג־גען יענע מקומות, וועלכע זענען דארט היילי־מער די קריסטען. געוועהנליך, פערגעסט מען וועגען דער דאזיגער אבזונדערונג. היילינע ער־טער זענען פאהיאן אין פאלעסטינא עסליכע: א טייל פון ירושלים, בית־לחם, נצרת און נאך צווי — דריי פונקטען. צוזאמענגענומען פערנעמען זיי אלע אשער. וועניגער ארט וי׳ די שטאדט מאסקווא. דאס איבעריגע פאלעסטי־נא פערנעמט א שטח גרויס ווי בעלגיען און איז אינגאנצען א „וועלטליכע" סעריטאריע, וועלכע איז בעשאפען געווארען נישט פאר תפילות, נאר לעבעדיגס־דאגות און מאטעריעלען נוצען — צו פערזיכען פעלדער, צו פלאנצען גערטנער, צו גרינדען פאבריקען, צו האנדלען... און דערביבער קאן נישט האבען קיין שייכות די פראגע וויעגען די פערהייליגטע ערטער אין פאלעסטינא צו דער פראגע וועגען דעם עקאנאמישען לעבען אינ׳ם דאזיגען לאנד אין צו דער פערוואלטונג פון דעך „וועלטליכער" פאלעסטינא. די פערדי־ליגטע מקומות וועלען, מסתמא, אנערקענט ווע־רען פאר עקסטריטאריאלע, א שטיינער, ווי דער וואטיקאן, מיט׳ן אונטערשיער נאר, וואס זייער שמואל. א סאלדאט דארף דאך קענען ליידער דעם וועהסאג פון אזא קלייניג־קייט.

דער סאל־אט האט דערשטיקט א נייעם אנ־סאל און האט אויפגהויבען זיין פנים.

„דאס גזירט איז געווען וויי־ט. אזוי וויי־ט, אז דאס האט אויסגעזעהען וור בעשטרויט מיט פודער. אזוי דעם לאנגען הארבעוואטען נאז זענען פלעגען טיפע קנייטשען און ׳ אזוי־בערשטע ליפ מיט די שיטערע וואנצעס האט געצויגען ווי ביי א האז. דאס איז געווען א יונגער פאם. וואס איז אין איין הרף עין אלט געווארען. איבערהויפט די אויגען. פון דער נאר סור געלב־גרינע זענען זיי איצט געווען אזוי־געמישט מיט א רויטקייט. דיעזע פארב האט געמאכט אזא מורא־יגען אינדרוק, או דאס האט אייסגעזעהען ניט ווי א מענשליכע בר־ה׳ אויערען. מעהר האט ער ניט געקענט דערזעהען אפילו ווען ער האט זיך שטארק צוגעבויגען צום בעטעל. דער פערוואונדעטער סאלדאט האט איינ־געגעבערט דעם פנים אין קישען און איז געלע־גען אזוי מארנע שטיל, אינגאנצען אונבעוועג־ליך. וואס מען האט איהם ניט געבעטען ער זאל די קאפ אויסהויבען, האט ניט געהאלפען. ער האט גאר ניט געענטפערט און האט דעם קאפ פון בעט ניט אויפגהויבען.

— הערט אויף צו זיין אנ׳עקשן! האט איהם „שוועסטער" עמיליע פערזוכט אירפצוינטערעסי־רען. דער דאקטאר איז געקומען, ער ווייל זעהען וואס איהר מאכט.

— מען קען פון איהם ניט אויסהאלטען! אס הויבט ער ווידער אן! האט ד״ר הענציאוס אויס־געמורמלט און האט זיך אבגעקהרט. גלייך האט זיך דער חולה ציואמענגעקנייטשט, צוגעד־רוקט די הענד, פון וועלכע איינע איז געווען פערבאנדאשירט צום גזיכט און האט אויס־געבראכען אין א רייהע שלוכצערען און יאמע־רען. וואס האט זיך אבגערופען ווי א בת־קול איבערן גאנצען, קאלטען קראנקען־צימער. ד׳ אזן דארטען אויף די בעטלאך האט מען זיך אנ־געהויבען רייהרען. אזן פון א קופע בלוטיגע שמאטעס אין דעם דערבי שטעהענדען בעטעל האט זיך דערהערט א בייז הייזעריג ווי פון הינ־טער דער ערד קומענדער קול:

„הונדסיהע פערדאמטע״.

דאקטאר הירשפעלד איז געווארען בלייך פון ערגערניס. ער האט געמוזט אנשטרענגן זיך כדי בעהערשען זיינע אויסגעמאטערטע נערוון קלאפענדיג לייכט דעם חולה איבער די אקסלען האט ער זיך אננערופען מיט א כמעט ירלדען טאן:

Jüdische Volkszeitung № 188 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוראעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אבאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אירעס א שורה טעקסט
נאכ„ טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען מאנטאג כב' אב תרע"ה (2 August 1915)

די רוסישע מחנות פערלאזען פוילען.

פערבאטען צו שרייבען און רעדען יודיש.

דאס אבליידיגונג פון פויל'ן.

לאנדאן, 1־טען אויגוסט. אלע צייטונגס־קא־רעספאנדענטען אין פעטראגראד זיכערן זיך איינשטימיג דאס, אז אינם וען סיי די ווייכ־סעל־ליניע אין דיי די נארעו־ליניע זענען אי־בער־גענאנגען, אז די דייטשען אין עסטרייכער אין די בעסטע זאל אבליידיגען פוילען.

אבער די נאכעסטע סכנה פאר די רוסען איז נישט אלמעע אין צוזאמ־מי דיי רוסישע מחנות שטעהען איצט בייד דער פעטונג קאוונא, און אויב עס וועט זיי געלונגען עראבערן דיעוע פעסטונג און בעזעצען דעם רעכטען ברעג פון ניעמען, וועט דיך די רוסישע צוריקגאנגס־ליניע געפינען אין גרויס סכנה.

ס. בעלאוס מחנות בעשטעהען הויפט זיך פון קאוואלעריי, וואס קענען בעוועגען זיך זעהר בילי.

דיי קאלעסענדענטען בעטראכטען אלס זיכער אז דער קהאמפרינג נישאלאי־ניקאלאיעווישט וואס, שוין נעכטיקס קאוואלעריע פון ברעסט־לי־טאוסק צו צמון צו, כדי צו פערהינדערען ביי־אוי־סשלאגען, וויי גלייך די רוסען הויבען אן אבצוהאלטען זיך, וועלען די דייטש־עסטרייי־כישע מחנות מסתמא שטורמען פארווערטס. נאר פאר דעם וואס מען קיין שום מורא ניט.

מען בעאנרוהיגט זיך גאר ניט מיט דעם, וואס פוילען וועט אבגעליידיגט ווערען, ווייל דען פערשטעהט, אז אויב די רוסען אלען עס אבהאלטען, ערשט צו פערהיטען מהגון זיי דערצו האבען זעהר פיעל מחנות, און די פעסטונגען וועלען סיי־ווי־סיי ניט קענען בישטעהן די דייטשע שווערע קאנאנען.

פון מזרח־פראנט.

(דיישטשער בעריכט).

בערלין, 1־טען אויגוסט. (אפיציעל). אין צפון־מערב פון לאמזשא, ווי אויך ביי דער איי־זען־באהן אין צפון פון גאוואראוא זענען אונ־זערע אנגריפען פארטעזעצט געווארען מיט ערפאלג. 1890 רוסען זענען געפאנגען געווא־רען געפאנגען.

געזעראל פ. וואראס מחנות זיאס זענען אי־בערגענאנגען די טייך ווייכסעל, געהען פארווערטס צו מורח צו. אלע רוסישע געגען־אנגריפען זע־נען אבגעשלאגען געווארען, ניט קוקענדיג אויף דעם וואס די רוסען האבען בעקומען פרישע פערשטארקונגען. געגען די פערפאלגטע מחנות פון פ. מאקענזען ארמעע האס דער שוגא פערוכט צו געגנשטעלען זיך אויפן פראנט פון גאוא־אלעקסאנדראוסק ביז די ווייכ־סעל־בערג און ביז אין צפון פון לובלין. דער שוגא ווערט אומעזהם אטאקירט.

דעם 30־טען יולי האבען מיר געזומען אין די קאמפענען ביי ביסקופ, 4930 געפאנגענע, ווי אויך ערבאבערט 5 קאנאנען און 8 פולמיאטען

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 1־טען יולי, (אפיציעל) ביי קאוונא דערנעהענטערען זיך דעם שאנאס פאר־מאסטען די מעסטונגס וועקען פון קאוונא.

אויף בייד זייטען פון דעם ארט, וואו די טייך ראדאמקא פאלס אריין אין ווייכסעל זענען דעם שאנאס מחנות אויף אייניג ערטער איבער־גענאנגען די טייך אויף פאנטאן־בריקען און פער־וכטען איצט צו בעפעסטיגען זיך אויף דעם צוויי־טען זייט טייך. אונזערע מחנות האבען פערניכ־טעט א בריק, וואס דער שוגא האט אויסגעבויט ביי דער דארף קאבילניצא.

צווישען ווייכסעל און בוג האס דער שוגא מארגענומען א שטארקע אטאקע מיט גרויסע הילוף אויף בייד זייטען פון ווירפאז, כיי דיי־מעל פיאסקי איז דער שוגא אבגעשלאגען גע־ווארען, אבער לינקס פון ווירפאז איז דעם פיינד דאך גע־לונגען צו עראבערן א טייל פון אונזערע פאזיציעס.

פערבאטען רעדען און שרייבען יודיש.

ווי מען טיילט אונז מיט פון פעטראגראד האט די רוסישע מיליטער־מאכט ארויסגעגעבען די טעג א בעפעהל, אז עס ווערט פערבאטען צו שרייבען בריף אויף יודיש, צו רעדען אין טע־לעפאן אויף יודיש און איבערהויפט צו רעדען יודיש אויף עפענטליכע פלעצער.

אזוי ווי אין פיעל בעצירקען איז איינגע־פיהרט א בעזונדער לאקאלע צענזור האט מען פערארדענט צו פערניכטען נישט בלויז יודען, ווי אויך זענען גע־שריבען אויף יודיש.

וואס עס ווילען טהאן די מילי־אנען יודען, ווילכע קענען ניט קיין אנדער שפראך, אויסער יודיש, ווענען דעם זארגט נאטירליך ניט די רו־סישע מאכט.

אונרוהען אין פינלאנד?

שטאקהאלם, 31־טען יולי. עס צירקולירען דא פערשיידענע קלאנגען, אז אין פינלאנד זא־לען האבען אויסגעבראכען אונרוהיגן.

די איינצעלהייטען וועגען די אונרוהיגן זע־גען נאך ניט בעקאנט, אין עס איז אויך מעגליך, אז די קלאנגען זענען אריינגעפונען געווארען דורך דעם, וואס די לעצטע טעג איז קיין שווע־דען ניט אנגעקומען קיין מאסט פון פינלאנד־אין זאך איז אבער זיכער, אז דא, אין שטאק־האלם, גלויבט מען דיעזע קלאנגען.

אין די פינלענדישע גרענצן גענענדען ער־וואַרטעט מען פון טאג צו טאג א מאביליזירונג.

לעצטע ידיעות

*** אלס געזעראל־קאנסול פון רומעניען אין פאריז איז בעשטימט געווארען אויפן ארט פון זיין פערשטארבענעם פאטער ה' לואן דרייי־בוס.

*** אלס געזעראל־קאנסול פון רומע־ניא אין בוענוס־איעס איז בעשטימט געווארען דער יוד ה' דינקעלספיעל.

האטעל קאנג

פרעדעריק

ביי ראטהויזפלאץ 25 — 27 *Vestervoldg.*

מאדערנע ביליגע פרייזען.

לעצטע טעלעגראמען.

פון מזרח־פראנט.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד 30־טען יולי (אפיציעל). צווישען ניעמאן און דווינא זענען פארגעקומען קליינע פארפאסט־קאמפפען. אויף איינינע פונקטען ביים ווייכסעל איז דעם שונא'ס פארפאסטען געלונגען צו דערגרייכען דעם רעכטען ברעג פון דער דערמאהנטער טייך. אונזערע מחנות האבען אנגעגריפען דעם שונא'ס פארפאסטען און אבגעווארפען זיי צוריק.

צווישען בוג און וויערפ האבען מיר דעם 29־טען אבגעשלאגען דעם שונא'ה פערביטערטע אטאקען. ביי סאקאל האבען מיר פערטריבען דעם פיינד פון 2 ליניען טראנשעען און דערביי געגומען 1000 געפאנגענע און עראבערט 4 מיטראליעזען.

די עסטרייכער עראבערען לובלין.

וויען, 31־טען יולי. (אפיציעל). אונזער ארטילעריע האט היינט בייטאג עראבערט די שטאדט לובלין.

פון ווארשא.

לאנדאן, 31־טען יולי. צו „טיימס" טעלעגראפירט מען פון ווארשא, אז דיציווילע מאכט האט פערלאזען די שטאדט, פון וועלכער ס'איז אבגעליידיגט אויך אלע לעבענס־מיטלען.

פון פעטראגראד טעלעגראפירט מען צו „דיילי טעלעגראף", אז ניט קוקענדיג אויף דעם וואס קיין אפיציעלע מיטטיילונגען וועגען ווארשא'ס אבליידיגונג זענען נאך ניט אנגעקומען, דאך ווערט דיעזע פראגע אומעדום בעהאנדעלט סיי פונ'ם פובליקום, און סיי פון דער פרעסע. די לעצטע געשעהענישען אויפ'ן מזרח־פראנט ווייזען, אז דאס פערלאזען פון ווארשא געהט פאהר פלאנמעסיג און רוהיג.

יאפאן־רוסלאנד.

בערלין 31־טען יולי. צו „פאסישע צייטונג" טעלעגראפירט מען פון לוגאנא: „טריבונא"ס קארעספאנדענט האט אינטערוואירט דעם יאפאנישען אמבאסאדאר אין רוים, בארען האיאשו, וועלכער האט צווישען אנדערש געזאגט, אז דאס יאפאנישע פאלק און פרעסע זענען זעהר געשטימט צו שליסען אנ'אבמאך מיט רוסלאנד, ניט נאר פאר דער צייט פון דער איצטיגער מלחמה, נאר אויך אויף א לאנגער צייט נאך דער מלחמה. דאס יאפאנישער פאלק, האט דער אמבאסאדאר ערקלערט, איז גריט צו אזא אבמאך יערע רגע.

איטאליען און טערקיי.

בערלין, 31־טען יולי. די איטאליענישע צייטונג „סטאמפא" טיילט מיט, אז היינט וועט פארקומען א זיצונג פונ'ם איטאליענישען מיניסטער־ראט, אויף וועלכער ס'וועט בעהאנדעלט ווערען די פראגע: איטאליענס בעציהונג צו טערקיי. די פראגע איז ארויסגערופען געווארען דורך די לעצטע מיטטיילונגען פונ'ם איטאליענישען באטשאפטער אין קאנסטאנטינאפאל.

פון די דארדאנעלען.

בערלין 31־טען יולי. פון אטהען טעלעגראפירט מען אהערצו, אז עס האט זיך אנגעהויבען א מורא'דיגע באמבארדירונג ביי די דארדאנעלען־פארטען. איבערהויפט געגען די שטעלונגען אויף דער אזיאטישער זייט.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

צו אלע יודישע שניידער אין קאפענהאגען.

מאנטאג, ד. 2־טען אויגוסט, וועט פארקומען א גרויסע אגיטאציאנס־פערזאמלונג אין רוימערסגאדע 22 1 זאל צום גאס. דער אגיטאטאר יאקאבזאהן וועט לייטען די פערזאמלונג.

ס'וועט בעהאנדעלט ווערען: דער נייער און אלטער פרייזקוראנטען. די צייט איז נאהענט ווען מען דארף שליסען דעם נייעם אבמאך פון דעם נייעם פרייז קוראנט, און דערפאר איז עס יעדענס חוב צי קומען. די פערוואלטונג פון יודישען שניידער־קלוב

Mølle מיילע

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג פאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מיל געריכטען.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס'אנדיאוויען אין רוסלאנד.

Лампючки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overall.*

Dansk Expres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

H. Steensens

VEGETARIA

Margarine

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פעגסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען, מעסער, גרויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

א מעבלירטער צימער.

ווערט פערדינגען אדער ס'ווערט געזוכ א לאזשיראנט. ווענדען זיך אין איזקאגעגעשעפט סמעדעגאדע. 14

א טיכטיגער האנדנייער.

בעקומט ארבייט.

גולדבערגסגאדע. 25 1 רעכטס.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO-MAI--Septbr.

Shandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

[illegible] טארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער.

עקע *Torvgade* זאל 2 *Prinsesgade 26*

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אבפ'הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

דער מזל פון קאפענהאגען.

פון דר. א. קאראלניק.

א אלט־יודיש ווארט זאגט: מען קען אפט זעמיגען זיין עולם־הבא אין איין אינציגער שעה. אין א גוטער שעה אדער א בייזער. און א פינ־סטערער, אזא מין שעה האט היינט קאפענהאגען. איך מיין, פערשטייט זיך, ניט קאפענהאגען אלס שטאדט און אהן שום שייכות צום יודענטום — איך מיין קאפענהאגען אלס צופליגער צענטרום פון יודישען לעבען, יודישער שטרעבען און יודישען צער.

ווער האט מיט א יאהר צוריק אין דער יר־דישער וועלט גערעדט אזא קלאראפט פון קא־פענהאגען? ס'איז גלעזעגן מן הצד, נאר זעלטען האט זיך א יוד פערבלאנדושעט אהין. יודען האבען גלאט, בטבע ליעב גרויסע צענטרען. גרויסע פישען דארפען האבען גרויסע וואסערען — זאגט א רוסיש גלייכווערטל, און יודען זענען א גרויסער פיש, א פיש מיט ביינער און גראטעס, וואס א גאנצע וועלט וויל פערשלינ־גען און קען ניט און ווארגט זיך. — — —

מיט אמאל איז קאפענהאגען געווארען א יודישער צענטר, דער אינציגער מקום מקדש פון דעם יודישען ווארט אין אייראפא. איך זאג אין אייראפא — ווארום אמעריקא איז דאך צו ווייט, צו אבגעריסען פון אונז. דארט הערשט אנדערע טאן, דארט קוקט מען אויף אלדינג, מיט אנדערע אויגען — מיט אמעריקאנישע, און מען רעדט דארט אנדערש. מיר, אין אייראפא רעדען שטילער, מילדער, אפשר אויך שוואכער. אזוי שארף.

עפליכע טעג צוריק האט זיך דער כוס פון צער אויסגעגאסען כמעט ביז צום בודע איבער די רוסישע אידען — מען האט זיי פערבונדען דאס מויל. אלע יודישע ציישונגען פון רוסלאנד זענען פערמאכט געווארען. פון אלע פורעניות וואס דאס רוסישע יורעגטהום האט איבערצו־טראגען איז דער נסיון אייגער פון די ביסטע סטע. כל זמן אז א מענש קען נאך רעדען, שרייי־ען, זיך קלאגען, פראטעסטירען — איז איהם דאך נאך גרינגער איבערטראגען דעם צער. דאס איז דער ערשטער פרינציפ פון די הירוגען — אויב מען קען א הולה ביי דער אפעראציע ניט הלא־דאפארמירען, הייסט מען איהם שרייען — ווארום דאדורך פיהלט ער ניט אזוי שטארק דעם שמערץ. אפער אפערירען — אהן חלאראפארם — שניי־דען שטיקער פון אבר מן החי, מוטשען מיט אייזערנע גלייהעגרע צווישנגען — און פערבינדען דאס מויל און אפילו ניט לאזען שרייען — איז דען דא א גרעסערער צער פון דעם?

איך וויים ניט דעם טעם פון דעם רוסישען פערבאט — נאר גלעה זיך ביי היינטיגע צייטען (מיט פשוט, וויי דאס רוסישע פאלק פלעגט זאגען — „מ'שלאגט און מ'לאזט אפילו ניט וויינען". לאז די וועלט מיינען, אז אלדינג איז גלאט און שטיל און רוהיג, לאז ניט זיין קיין רעש און קיין געפילדער. — אווי שיפקא איז אלסדינג רוהיג" — האט מיט יאהרען צוריק ביי אנ־אנדער רוסישע היסטאריישער מלחמה, גע־מעלדעט א רוסישער חייל־פיהרער. אי־וואס טויזענדער און צהנטויזענדער מענשען־לעבען" זענען דארט — אט ביי דער שיפקא — אומגע־קומען, פערפרוירען געווארען, און שלאפען דעם אייביגען שלאף — וואס מאכט עס אויס — ביי שיפקא איז אלסדינג רוהיג.

זעקס־זיבען מיליאן יודען האבען זייער קול פערלארען. דאס הארץ צורייסט זיך פאר וועהטאג, אבער מען מוז שוויגען, מ'מוז פער־בייסען אין זיך דעם אינערליכען געווייז, מ'מוז איבערטראגען אלעס, וואס די בייזע, די ביסטע שעה ברענגט, מ'מוז פערשלינגען די בזיונות און — שווייגען.

איך וויים ניט פארוואס און צוליעב וואס איז אויסגעגאסען געווארען די ניע גזרה אויף די אידישע קעס, נאר איינס וויים איך — אז פון זיי ער שטאנדפונקט, פון שטאנדפונקט פון די וואס ווילען ניט הערען דעם יודישען קרעכץ, איז דאס גאר ניט אזוי נאריש. ס'איז אנ'אלטער כלל: — מענשען זענען פויל נאכצודענקען און האבען ניט ליעב זיך אנשטרענגען, זיך צו בעמי־הען צו פערשטעהן וואס מ'זאגט זיי ניט. אויב אינה ווילט עפעס דערגרייכען ביי מענשען — מוז איהר קומען וי דער נביא — השכם ודבר, דאלבען זיי טאג און נאכט אין מח איריין, שרייען מיט אלע כוחות, דערקוקשען, חורן און איבער־חורן — און דאמאלט קענט איהר אביסעל אויס־וועקען דעם פערשלאפענעם, עגאיסטישען, אי־נערסען מענשליכען גייסט. — אבער, אז איהר שוויגט? אבער, אז קיינער וויים פון אייך ניט, קען ניט אייערע יסורים, אייער נויט? נאר די ל"ו צדיקים, די גרויסע, פערבארגענע הייליגע זוכען די פערבאהאלטענע ליידען, זוכען מיט ליכט צו העלפען דעם וואס שוויגט — אבער די צייט — ווען די וועלט וועט זיין פול מיט צדיקים — איז נאך עפּס וויטלך.

איך רעדט שוין ניט פון רוסלאנד אליין, כל זמן די רוסישע יודען האבען נאך געקאנט שרייען און הויך קרעכצען, אי־ז זייער קול דאך נאך אמאל דערגאנגען צו רוסישע אוירען, היינט — או אידען מוזען זיין שטיל — פערגעסען פון זיי אפילו די וואס וואלטען זיך געוואלט אננעה־מען פאר זיי — געוואלט, אבער ניט געקענט.

אבער נאך מעהר בעדייטונג האט עס פאר דער גרויסער בריטער וועלט וואס איז היינט אויף רוסישער זייט. וועך עס קען אביסעל אי־־ראפא וויסט, אז די אמתע מערב־איירפעער פער־שטהן גאר ניט, וואס עס טהוט זיך מיט די רוסי־שע אידען.

עס איז זיי אזוי פרעמד, וי למשל אונז. אז מיר ליינען איבער הינעזוישע „באקסער". אין אייראפא בפרט אין דעם גרויסען פרייען ענגלאנד. מיינט מען אז פאליטישע קפמפענזענען קעמ־פענען קעמפענען פאר אידישע אינטערעסען, אז מען וועט זיי אפילו אפלאדירען פאר דעם. אבער אזוי איז עס ניט. אין ענגלאנד איז דאס פאליטישע לעבען אזוי אנטוויקעלט, אז מען קען זיך אפילו נישט פארשטעלען, אז מען קען אפלאדירען פאר אזעלכע זאכען. אין ענגלאנד איז דאס פאליטישע לעבען אזוי אנטוויקעלט, אז מען קען זיך אפילו נישט פארשטעלען, אז מען קען אפלאדירען פאר אזעלכע זאכען. אין ענגלאנד איז דאס פאליטישע לעבען אזוי אנטוויקעלט, אז מען קען זיך אפילו נישט פארשטעלען, אז מען קען אפלאדירען פאר אזעלכע זאכען.

ספען פון מיינונגען, ריכטונגען, מאכט — פרא־גען, זיי פארשטעהן גאר ניט אז מיליאנען מענ־שען קעמפענען פשוט דערפאר, אז מען זאל זיי לאזען אטעמען, אז מען זאל זיי לאזען עסען א שטיקעל ברויט, זיך אברוהען. זיך היילען ווען זיי ווערען קראנק.

דערצהלט א ענגלענדער דאס בינטעל אידישע יסורים און ער וועט מיינען, אז איהר דערצהלט איהם א מין בבה־מעשה. עס קען איהם ניט אריין אין קאפף אריין—ער פערשטעהט עס ניט, נאר פון דעסטוועגען — אז ער הערט די איי־ענע מעשה נאך אמאל אן א מאל־ מוז ער אנהויבען גלויבען און מיטפיהלען.

אבער אז מען שווייגט? די וועלט האט היינט איהרע אייגענע זארגען ־ און האט קיין צייט ניט זיך צוצוהערען — צום שווי גען פון אנדערע...

ווארשא שווייגט, ווילנא שווייגט, אז עסא שווייגט, — נאר מיר דא הערען זיי, מיר פיה־לען זיי, מיר פיהלען דעם ברענענדיגען צער פון זייערער הערצער, ביז א הערצו דערלאנגט נאך דער קרעכץ, און דער אבגעריסענער קול ווערט דא וויעדער לעבעדיג.

עס איז דא אן אלטע לענענדע פון א קול וואס איז פערגליווערט געווארען אין די קאלטע פאלאר־לענדער אין וויעדער צוגאנגען געווארען אז מען האט דאס שטיק געבראכט אין א וואר־מען ארט. —

אט דער ווארימער ארט איז קאפענהאגען א הערצו קומט דאך אייז־שטיק פון ים פערגלי־ווערטען אידישען געווינן און דא גפהט ער אויף מיר הערען אהם וויעדער א מאל און פון דאנע הערט מען אהם וויייט, וויייט...

ווער וואלט זיך גערכט פאר א יאהר אין דער צייט, אז דער אינציגער אידישער צענטר אין איראפא וועט ווערען קאפענהאגען?...

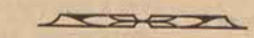

די ויכטיגקייט פון וואַרשא.

צו די ריעזען־שטעדט פון רוסלאנד וועלט צו־גערעכענט אויך וואַרשא, וואס איז די גרעסטע שטאדט נאך פעטראגראד און מאסקווע.

די שטאדט פערמאגט א מיליאן איינוואה־נער, א פירטעל פון דיעזער צאהל זענען יודען, וואַרשא איז א גרויסער אינדוסטריעלער צענ־טער, און פערמאגט פיעל גרעסער און אמוני־ציאנס פאביריקען.

אויסער דעם איז וואַרשא דער מיטעל־פונקט פון די פוילישע באהן־ליניען. 2 באהן־ליניען צו־הען זיך פון וואַרשא קיין פעטראגראד און קיין מאסקווע, און אין באהן־ליניע קיין אדעס.

די דריי גרויסע ריעזען בריקען, וואס די שטאדט פערמאגט זענען אין דער גאנצער וועלט בערי־המט.

יעדע בריק איז ארום 350 יארד בריים, און פון א האלבען מייל ביז א מייל לאנג.

אזוי לאנג ווי די בריקען געפינען זיך נאך ביי די רוסען, איז די רוסישע אפענסיוו געגען די דייטשען א גאנץ לייכטע. אבער זאלען די דאזיגע בריקען אריינפאלען צו די דייטשען דאן איז די לאגע בעפעהרלעך.

וויייל ארום וואַרשא גפינען זיך איצט ארום דרייי מיליאן דייטשע סאלדאטען. דער דייטשער פלאן איז צו געבען די רוסען א שטארקען צו־ריק־שטויס און צו פערכאפען די גאנצע לענג פון דער וויכסעל. דאמאלט וועלען צווייי מילי־ען פון דער אויסהאלטען זייערע פערנומענע פאזי־ציעס און איין מיליאן וועט אבגעצויגען ווערען צום מערב־פראנט אדער אדער, אוועקגעשיקט ווערען געגען איטאליען.

דאס הייסט, אויב וואַרשא פאלט, דאן פער־שטארקען זיך די דייטשע קרעפטען ביי קאלע־

דער סך־הכל פון עלף חדשים אין ציפערן.

לויט אנ'אבשאצונג, וואס איז געמאכט געווארען פון אפיציעלע קוועלען, בעטרעפען די ביוהעריגע פערלוסטען פון אלע בעשטיליגטע אין דער מלחמה, אויסער איטאליען:

	טויטע	פערוואונדעטע	געפאנגענע	צוזאמען
פראנקרייך	400,000	700,000	300,000	1,400,000
ענגלאנד	116,000	239,000	83,000	628,000
רוסלאנד	733,000	1,982,000	770,000	3,485,000
דייטשלאנד	482,000	852,000	233,000	1,567,000
עסטרייך	541,000	711,000	183,000	1,235,000
בעלגיען	47,000	160,000	40,000	247,000
סערביען	64,000	112,500	50,000	226,600
טערקיי	45,000	90,000	46,000	181,000
יאפאן	300	910		1,210
אלע צוזאמען	2,228,300	4,837,510	1,705,000	8,770,810

העלפט די אונגליקליכע קרבנות פון דער מלחמה.

רוסלאנדס מלחמה און די רוסישע יודען

פון נ. גראסמאן.

I

א יאהר איז היינט. א יאהר דויערט שוין די וועלט־מלחמה, וואס האט איינגעשלונגען אזוי פיעל מענשען־קרבנות, וואס האט חרוב געמאכט אזוי פיעל גוטס, אזוי פיעל גרויסע און קליינע פעלקער. גענוג צייט איז דאס געוויס, כדי ארומ־צוקוקען זיך און מאכען א דין וחשבון וועגען דעם, וואס איז פארגעקומען, וועגען די גרויסע האפנונגען און שוידערהאפטע רעזולטאטען...

אויף א יודישער בעראטונג אין רוסלאנד איז דאס ניט לאנג געווען. עס האבען זיך פערזאמעלט יודען פון פערשיעדענע שטעדט, כדי צו בעטראכטען די הילפס־ארבייט, און איידער מען איז צוגעטראטען צו דער טאגעסארדנונג האט זיך דער פארזיצענדער געווענדעט צו די פערזאמעלטע מיט אזעלכע ווערטער:

— טייערע ברידער! היינט, אז מיר פערזאמלען זיך דא, מוזען מיר קודם כל ערפיהלען אונזער הייליגסטען חוב: מיר מוזען בעעהרען דעם אנדענקען פון יענע אונזערע קדושים, וואס זענען ניט געפאלען אויפ'ן שלאכטפעלד, ערפילענדיג זייער בירגער־פליכטען, נאר פון יענע, וועלכע זענען געפאלען אלס אונשולדיגע קרבנות, אלס הייליגע מערטירער פון אונזער פאלק...

דער רעדנער האט זיך אבגעשטעלט און די פערזאמעלטע זענען עטליכע מינוטען געשטאנען שווייגענדיג...

אויב איהר ווילט, איז אין די דאזיגע עטליכע ווערטער געגעבען געווארען אנ'אמת'ער און פולער דין וחשבון פון דעם, וואס דאס רוסישע יודענטום איז אויסגעשטאנען דעם פערגאנגענעם קריעגס־יאהר. ניט וועניג וואס מיר האבען גע־דארפט ארויסשטעלען א האלבען מיליאן יודען, וועלכע זענען פיין און עהרליך, גלייך מיט אלעמען געגאנגען אויפ'ן שלאכטפעלד און גע־קעמפפט פאר רוסלאנד'ס נצחון, האבען מיר נאך געהאט דעם ביטערען גורל: מיט דעם אונ־שולדיגען בלוט פון אונזערע ברידער און שוועס־טער און קינדער באדעקען די טויטען־פעלדער פון דעם רוסישען מלחמה־פלאץ! ניט וועניג וואס אונזערע סאלדאטען, די זון פון דעם אונטער־דריקטען רוסישען יודענטום, האבען זיך געוואר־פען מיט דעם הייליגען „שמע ישראל" אין די פייערדיגע אטאקעס און געשטאכען און גע'־הרג'עט יודישע סאלדאטען פון די פיינדליכע ארמעען־א שטענדיגע, מורא'דיגע טראגעדיע פון א פאלק אהן א פאטערלאנד — האט מען ביי אונז צוגענומען אונשולדיגע קדושים, געהאנגען ברידער, געשענדעט טעכטער!

ווי עהרליך און טריי די רוסישע יודען האבען ערפיהלט זייער בירגער־חוב — דערפון האט מען אייגענטליך ניט געדארפט רעדען היינטיגען יאהרצייט. האבען מיר דען פארגעסען ווי די „נאוואיע וורעמיא" האט געשריבען אויפ'ן צווייטען טאג נאך דער יודישער מאניפעס־טאציע ביים אניטשקאווער שלאס פון דער אל־טער קייזערין, אז „דאס וועט קיין מאל ניט פאר־געסען ווערען", אזוי בעגייסטערט איז די דאזי־גע חברה געווען פון דער יודישער טרייקייט.

האבען מיר דען פארגעסען, ווי דער פרע־מיער גארעמיקין מיט דעם קריעגסמיניסטער סוחאמלינאוו און דעם אויסערען־מיניסטער סאזאנאוו האבען אפלאדירט דער פאטריאטי־שער דעקלאראציע פון דעם יודישען דעפוטאט פרידמאן. ניין, מיר געדענקען דאס גאנץ גוט, פונקט אזוי ווי מיר געדענקען, אז אלע אונזע־רע רעזערוויסטען — דוכט זיך אהן שום אויס־נאהמען — זענען תיכף אריינגעטראטען אין דער ארמעע, אז אלע אונזערע געמיינדעס האבען תיכף געזאמעלט געלד פאר אייגענע שפיטאלען, אז אלע יודישע געמיינדעס האבען בעשאנקען די ארמעע מיט אלל'דאס גוטס, אז הונדערטער יונגע לייט זענען אוועק פרייוויליג אין די סא־ניטאר־קאלאנעס. מיר געדענקען דאס און נאך אזעלכע זאכען, ווי למשל דאס, אז מיר האבען געגעבען דער רוסישער ארמעע א סך הונדער־טער דאקטוירים, וועלכע האבען מעדיצין־ביל־דונג בעקומען ניט אין אונזער פאטערלאנד...

מיר געדענקען דאס א"ץ און ווערען פונ־דעסטוועגען ניט נתפעל דערפון, ווארום דאס איז געווען אונזער חוב אלס איבערגעגעבענע און טרייע ביערגער, דאס איז געווען אונזער פליכט.

אבער פליכט און חובות האבען ניט נור די בירגער בנוגע צום פאטערלאנד. פליכט און חובות האט אויך דאס פאטערלאנד בנוגע צו די בירגער. און אט דא איז בעגאנגען געווארען איינע פון די גרעסטע אונגערעכטיגקייטען פון רוסלאנד צו זיינע יודישע בירגער. דאס גאנצע רוסישע יודענטום, דאס יודישע פאלק, אלס פאלק, האט מען געמאכט פאר מערטירער.

מיר וועלען היינט ניט רעדען און ניט איבער־חזר'ן דאס וואס יעדער פון אונז ווייסט גאנץ גוט! גרויס איז די צי"ט און גרויס איז אונזער זכרון. איין זאך איז אבער נויטיג: מיר זענען מחוב פארשטעהען דאס וואס איז פארגע־קומען, מיר מוזען זיך אבגעבען א קלארען דין וחשבון.

וואו ליעגט די סבה פון דעם אומגליק?

עס איז פארגעקומען א היסטארישער טעות. און דעם טעות האבען געמאכט ניט מיר, רוסישע יודען, נור אויך די גאנצע רוסישע פראגרעסיווע געזעלשאפט, מיט וועלכער מיר זענען געגאנגען און געהען אויך היינט האנד ביי האנד. א „גורל" איז אונז אויסגעפאלען אזא און דעם גורל טראגען מיר היינט מיט אלע בירגער פון רוסלאנד...

דער מלחמה־שטורם האט פלוצלונג אויסגע־בראכען אין רוסלאנד, הגם געוויסע און דערביי זעהר גרויסע מיליטערישע פארבערייטונגען פל עגן, זא געמאכט ווערען אזוי ווי אין יעדער היינטיגער גרויסער מלוכה. רוסלאנד האט זיך אבער ניט געריכט אויף דער מלחמה. און אז דער שטורם איז געקומען האט ער תיכף פערחאפט דאס גאנצע לאנד. אויב די פאליטיש ענטווי־קעלטע געזעלשאפט וואלט תיקף ארויסגעריסען פון די הענד פון דער הערשענדער גרופע דעם רודער, וואלט זיך מיט א מאל אבגעזאגט צו געהען צוזאמען מיט „זיי" אהן בעשטימטע גא־ראנטיעס, וואלט אפשר דאס גאנצע בילד געווען היינט אנ'אנדערעס. דאס איז אבער ניט פאר־געקומען. אין דעם ים פון דער אלגעמיינער בעגייסטערונג איז אומגעקומען די רוסישע פא־ליטיש ענטוויקעלטע געזעלשאפט. זי האט ניט געוואלט פערליערין איהרע פרישע כוחות אויף דעם קאמפף מיט די רעגיערענדע קרייזען, בפרט נאך אז אלע זענען געווען אזוי פיעל בעגייס־טערט אז מען איז זיכער געווען אין דער עהר־ליכער פיהרונג פון די דאזיגע הערשענדע קריי־זען. אלע האבען דערין געגלויבט. אלע, און מיט אלעמען אויך די יודען, זענען געווען אי־בערצייגט, אז דער מאמענט פון די גראנדיעזע און וועלט־ערשיטערענדע געשעהענישען וועט צווינגען די רעגיערונג ווערען א פאלקס־רעגיערונג.

און נאך איין זאך!..

חוץ דעם דאזיגען גלויבען איז דאך געווען די ענגלישע גאראנטיע. ווי אין גאט, האט מען אזוי געגלויבט אין דעם איינפלוס פון ענג־לאנד אויף די רוסישע הערשענדע קלאסען. די גרעסטע און געניטסטע פאליטיקער פון לאנד האבען גלייך מיט די קלענסטע מענשעלעך גע־גלויבט, אז „ענגלאנד וועט ניט דערלאזען"...

אז ענגלאנד וועט „זיי" בעווייזען דעם וועג, אז ענגלאנד וועט זיי פשוט „הייסען"...

ווארום ווי בעגייסטערט דער רוסישער ביר־גער זאל ניט זיין, ווייסט ער דאך דעם „טעם" פון פאלקס־ליעבע ביי די הערשענדע קלאסע פון רוסלאנד און לאזט זיך ניט פונדעסטוועגען לאנג נארען. דא איז אבער געשטאנען פאר די אויגען ביי אלעמען דער ענגלענדער און דאס איז געווען גענוג, כדי מען זאל ווערען רוהיגער און ניט מאכען קיין ליארם...

א היסטארישער טעות איז דאס געווען. א היסטארישער טעות, וואס זיין בעדייטונג איז געווען גרעסער נאך דערפאר, ווייל די ענטוויק־לונג פון דער מלחמה האט געבראכט איין אי־בעראשונג נאך דער אנדערער און די אלע אי־בעראשונגען האבען נאך בולטער ארויסגעוויזען די הויפט־צרה: ניטא קיין רוסישע נצחונות, ניטא מעהר קיין פאטריאטישע בעגייסטערונג, ניטא קיין ענגלישע נצחונות, נישטא קיין ענגלי־שער איינפלוס.

און אז דאס האט זיך ארויסגעוויזען און אלע האבען דאס פערשטאנען איז שוין געווען צו שפעט. איצט וויל מען זיך ראטעווען. איצט האט מען זיך קוים דערשלאגען ביי דער רע־גירונג, אז די גאסודארסטווענע דומע זאל צו־זאמענגערופען ווערען, איצט הויבט מען זיך אן צאנקען.

עס איז שווער היינטיגע צייטען צו זיין א נביא, מיר מוזען אבער טרייסטען זיך נאר מיט איין זאך:

— אונזער גורל איז פערבונדען מיט'ן גורל פון די בעסטע שיכטען פון דער רוסישער גע־זעלשאפט. אין דעם צוזאמענגעהען מיט זיי און אין דער צוזאמענארבייט מיט זיי ליעגען אונ־זערע האפנונגען.

— פאר אונז, רוסישע יודען איז דאס גע־נוג. עס בלייבט אבער די פראגע צי דאס איז גענוג פאר דעם גאנצען כל ישראל, צי די גאנצע יודישע וועלט קאן זיך דערויף פערלאזען...

די קעמפפענדע ארמעען.

„נאש וועסטניק" ברענגט פון דעם ענגלי־שען זשורנאל „עקאנאמיסט" פאלגענדע ציפערן וועגען דער צאהל סאלדאטען פון די קעמפפענ־דע מלוכות. ווי ווייט עס זענען ריכטיג די דא־זיגע ציפערען, פאר דעם קאן, נאטירליך, נאר יענער זשורנאל זיין פעראנטווארטליך, נאר יע־דענפאלס איז יענע סטאטיסטיק העכסט אינטע־רעסאנט.

	בעפעלקערונג	סאלדאטען
רוסלאנד	171,060,000	8,550,000
פראנקרייך	39,602,000	3,900,900
איטאליען	35.239,000	1,750,000
סערביען	2,912,000	290,000
בעלגיען	7,000,000	70,000
ענגלאנד	45,370,000	2,270,000
	בסך־הכל	16,890,000
עסטר־אונג.	49,210,000	4,921,000
דייטשלאנד	64,926,000	6,493,000
טערקיי	21,274,000	1,063,000
	בסך־הכל	12,477,000

וואס קאסט די מלחמה.

א אנדער בעוואוסטער סטאטיסטיקער פון בערלין, דר. וויליאם מיכאעליס דאס אויסגע־רעכענט, אז אין די איצטיגע מלחמות נעהמען אנטייל 21,770,000 סאלדאטען, און 2,108 קריעגס־שיפען.

די טעגליכע הוצאות פון די מלחמה־פיה־רענדע לענדער בעטרעפען 80,000,000 קראנען, דאס הייסט, אז די מלחמות האבען אבגעקאסט א סומע פון אנ'ערך 30,000,000 קראנען.

ניו־יארקער סטאטיסטיקער האבען אין דער לעצטער צייט אויסגערעכענט, אז די טעגליכע מלחמה־קאסטען זיינען 48,000,000 דאל. אדער צוויי מיליאן דאלאר א שטונדע.

דער ענגלישער פרעמיער אסקוויס האט לעצ־טענס זיך אויסגעדריקט, אז די מלחמה קאסט אב ענגלאנד 30 מיליאן קראנען א טאג.

פראנצויזישע און רוסישע סטאטיסטיקער האבען בערעכענט, אז זייערע מלוכות האבען צו 24 מיליאן קראנען טעגליכע קריעגס־אויס־גאבען.

Jüdische Volkszeitung № 187 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען זונטיג כא׳ אב תרע״ה (1 August 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דער בלוטיגער יאהרצייט.

1 אויגוסט 1914 — 1 אויגוסט 1915.

שעהנע, ליכטיגע און ווארימע זומער־טעג זענען דאן געווען. איבער די ריין־געוואשענע בערלינער גאסען האט א המון פון לוסטיגע בחורים, מיידלעך און פערדעכטיגע אונבעקאנטע פערזאנען ארומגעלאפען, געזונגען „דייטשלאנד, דייטשלאנד איבער אלעס“, „די וואכט אם רהיין“, און יעדע צעהן מינוט געשריהען „הורא! הורא!“. די ערנסטע שוצמאנס, וואס האלטען אזוי פון ארדנונג און רוהע, האבען דאס מאל גלייכ־גילטיג צוגעקוקט, געשמייכעלט און געלאזט זעם עולם ווייטער שפאצירען פונ׳ם קאנצלער־פאלאסט צו ביסמארקס דענקמאל און פון קעניגליכען שלאס צו דער עסטרייכישער באטשאפטס־געביידע.

די גאסען זענען געווען פול פון נייגעריגע צוזעהער, צווישען וועלכע מ׳האט געזעהן עא סך רוסישע יודען, פראנצויזען, רוסען, ענגלענדער און א. וו. מיט א רוהיגען געמיט און א שמייכעל אויף די ליפען האט מען געקוקט אויף דעם, ווי אזוי „דער דייטש מאכט א מאניפעסטאציע“.

קיינער, קיינער, ניט די דייטשען און ניט די רוסען, ניט די פראנצויזען און ניט די ענגלענדער, האבען אין אמת׳ן אין יענע שעהנע יולינעכט ניט געקלערט וועגען דעם, אז דאס קען ווערען ערנסט. אפילו די שטענדיגע פעסימיסטען און שווארצ־זעהער האבען אויך זיך ניט גמקענט פארשטעלען, אז דער שוס פון סעראיעוא קען ארויסרופען א וועלט־שרפה.

און ווען אויף די עקען פון די בערליגער גאסען האבען זיך שוין זאגאר בעוויזען די דויטע פלאקאטען וועגען מאביליזאציע, איז נאך אין די הערצער פון די אויפגעציטערטע אייראפעאישע פעלקער געווען א שטארקע האפנונג אויף דעם, אז דאס אלץ וועט מסתמא באלד פארבייגעהען, אז די בליצען און דונערען וועלען זיך גיך ענדיגען, און דער הימעל פון אייראפא וועט וויעדער זיין ווי פריהער: בלוי און מילד.

מען האט א טעות געהאט. די אמונה האט זיך אין קליינע שארפע שערבלעך צושמעטערט. דער הימעל איז נאך פינסטערער געווארען, און א פלאם פייערדיגער בליי־רעגען האט זיך א גאס געטהאן איבער אייראפא.

די וועלט־מלחמה האט זיך אנגעהויבען.

פעלקער געגען פעלקער, לענדער געגען לענדער, קולטורען געגען קולטורען. די וועלט איז פלעצליך פערפלייצט געווארען דורך צוויי שטורמישע שטראמען: פון ליעבע צום פאטערלאנד און האס צום שונא. די בעגייסטערונג, וואס איז געגאנגען פון טיעפען הארצען און האט ווי אנגעפיהלט די בלוט־אדערן מיט א זיסען גיפט, האט פערשכורט די מענשען, צו העלדען זיי געמאכט. און אין: ערזעלבער צייט האבען זיך דערהערט די בעקאנטע „האס־געזאנגען“. פונקט אזוי ווי ס׳איז אלץ געשטיגען און געוואקסען די ליעבע און גלויבען אין זיך, פונקט ווי דאס אייגענע פאטערלאנד איז געווארען די טייערע מוטער פאר וועלכע ס׳איז ווערט אלס מקריב צו זיין, אזוי זענען די פרעמדע, די שונאים געווארען דער היפך: מערדער, בארבארען, פערדעטער, פינסטערע נשמות, פערברעכער, קליינע מענשעלעך.

און א יאהר נאכאנאנד דויערט שוין דער אונגליקליכער גיגאנטישער קאמפף. גאנצע צוועלף חדשים גיסט דער בלייענער רעגען — און מען זעהט גאר ניט קיין סוף, קיין ענדע. ניט א פערביטערטער כעס׳דיגער צוזאמענשטויט איז עס, נאר א סיסטעמאטישע רציחה׳שע שחיטה, א קאלט־בלוטיג אויסגערעכענטע הריגה, וואו עס איז אפילו קיין שפור פונ׳ם אמאליגען הייליגען פאלקס־צארן ניטא. און אפילו דער האס, וואס האט די ערשטע טעג געדיענט אלס סוראגאט פון צארן, איז יעצט אויסגעלאשען געווארען.

די פרוכטבארע פעלדער זענען צו דאפעלטע גריבער פערוואנדעלט געווארען: אין איינע — זיצען מענשען מיט אבגעשטארבענע חושים, אין אנדערע ליגען אבגעשטארבענע גופים, בעשאטען מיט שארפען חלאר.

... מיט שווארצע פאהנען, ביי פערמאכטע טהירען און לאדענס, אין צוריסענע קליידער, אויף חורבנות פון איהרע אמאל בליהענדע שטעדט האט היי־יאהר בעלגיען געפייערט דעם יאהרצייט פון איהר זעלבסטשטענדיגקייט.

שווארצע פאהנען אויף די הייזער, שווארצע טרויער־פיגורען פון פער׳יתומ׳טע פרויען און קינדער ביי די פרישע קברים, פינסטערע פנים׳ער און בלוטיגע מלבושים — אט דאס איז אייראפא׳ס בילד צום יאהרצייט פון יענע מילדע זיסע יוליטעג, ווען עס האבען זיך אזוי לייכט געוועבט די בעסטע און שעהנסטע חלמות. — — —

* * *

ליעבע און האס — דאס זענען געווען די צוויי עלעמענטען, וואס האבען געהערשט אין אייראפא דעם לעצטען יאהר, בעאיינפלוסט אלע מלוכות, לענדער און מענשען. און מיר, די יודען פון דער גאנצער וועלט, האבען מעהר ווי אלע געפיהלט אויף זיך די ווירקונגען פון די דאזיגע צוויי שטרעמונגען.

ווי זומערדיגע פיעלפארביגע שמעטערלינגען, וואס ווארפען זיך אליין אין פייער, אזוי האבען מיר זיך געווארפען אויף די שלכטפעלדער, גלויבענדיג, אז אין יענע גרויסע טעג וועט אונזער קרבן אויפגענומען ווערען מיט אנ׳אפען הארץ, מיט צושפרייטע ארעמס, מיט ברידערליכער ליעבע. אונזער אייביגער אפטימיזם, דער איינגעבוירענער גלויבען, די איינגעווארצעלטע בטחון און אמונה האבען דערצו געפיהרט, אז מיר האבען אפילו די פערביטערסטע שונאים אונזערע: אלעמען, אלעמען דעם פערטרויען געשענקט, אלץ פערגעסען.

געהאפט, אפשר וועט דער פייער און די הייליגקייט פונ׳ם היסטארישען מאמענט די שנאה צו אונז אויסראטען און פערניכטען. אין אונזערע הערצער איז דאך באמת געווען נאר ליעבע — ווארום וועמען זאלען מיר האסען? ניט געגען דייטשלאנד זענען געגאנגען די רוסישע יודען, נאר פאר רוסלאנד; ניט געגען פראנקרייך האבען זיך געווארפען די דייטשע יודען, נאר נאר דייטשלאנד.

עהרליך ערפיהלט אונזער חוב. אלע קעמפפענדע פעלקער האבען מיר א חלק פון אונזער פערוועהטאגטער נשמה געגעבען. געלאזט בלוטען אונזער גוף — און געשוויגען; איבערגעטראגען די שווערסטע יסורים — און קיין ווארט ניט געזאגט. —

און איצט? צום ערשטען יאהרצייט?

די ליעבע איז שוין לאנג פערשוואונדען געווארען צוזאמען מיט׳ן רויך פון די פערברענטע יודישע הייזער. דעם גלאנץ אין די אויגען האבען די טרעהרען אבגעווישט. דעם גלויבען האבען רציחישע הענד ארויסגעריסען פון די הערצער.

דאפעלטע יתומים זענען מיר איצט געווארען: די אמונה אונזערע האט מען מיט שמוציגע שטיפעל צוטראטען; די היימען אונזערע — מיט פערברעכערישע הענד צושטערט. די בעסטע זיהן אויפ׳ן שלאכטפעלד צוגענומען און די עלטערן, ווי ווילדע חיות פערטריבען און פעריאגט. די ליעבע ביי אונז צוגענומען און דעם האס אונז געשענקט.

און ניט נאר אין רוסלאנד, וואו דער אומגליק שרייט עד השמים, אויך אין גאליציען און בוקאווינא איז כמעט דאסזעלבע פארגעקומען, אויך דארט וואנדערען איבער די פערוויסט וועגען אבגענארטע, בעליידיגטע און רואינירטע יודען.

און ווען איהר טרעפט זיך מיט א ענגלישען, פראנצויזישען אדער דייטשען יודען און גיט איהם א קוק טיעף אין די אויגען — מערקט איהר דארט ווי אנ׳אבגלאנץ פון יענעם צושראקענעם פייערל, וואס לויפט ארום אין די אויגען פון דעם רוסישען אדער גאליצישען יודען.

אבגאנארט, בעליידיגט: צוטראטען מיט די פוס די בעסטע, נאיווע האפנונגען.

* * *

און גאט האט זיי געשיקט א צוויילינג:

די שחיטה און דעם פריהלינג... —

זאגט חיים־נחמן ביאליק אין זיין „מעשה נעמיראוו.“

צוזאמען מיט דער שחיטה איז דאך געקומען דער פריהלינג אין פיעל ביז איצט פערוועלקטע יודישע הארצער. די בעגייסטערטע פאלקס־הילף אין רוסלאנד, דער אחדות אינ׳ם גאנצען פאלק, דער ברידערליכער גרוס פון אמעריקא, די נייע האפנונגען אויף ציון — דאס שטילט דעם צער און צארן און לאזט וואקסען אונטער דעם קאלטען שניי פון האס און שנאה פרישע, גרינע שפראצונגען, נייע פאלקס־האפנונגען און חלומות.

מ. גראסמאן.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

בעקאנטמאכונג.

ווער עס האט געקויפט געווינס־צעטלען פון „יודישער האנדווערקערס זעלבסט הילף־קאסע" ווערט איינגעלאדען זאנטאג דעם 1־טען אויגוסט 4 נאכמיטאגצו דער געווינסט־ציהונג אין וואגנמאגערגאדע 37 1 זאל.

די פערוואלטונג.

Mølle מיילע

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג. פאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

צו אלע יודישע שניידער אין קאפענהאגען.

מאנטאג, ד. 2־טען אויגוסט, וועט פארקומען א גרויסע אגיטאציאנס־פערזאמלונג אין רוי־מערסגאדע 22 1 זאל צום גאס. דער אגיטאטאר יאקאבזאהן וועט לייטען די פערזאמלונג.

ס'וועט בעהאנדעלט ווערען: דער נייער און אלטער פרייזקוראנטען. די צייט איז נאהענט ווען מען דארף שליסען דעם נייעם אבמאך פון דעם נייעם פרייז קוראנט. און דערפאר איז עס יעדענס חוב צו קומען.

די פערוואלטונג פון יודישען שניידער־קלוב.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא סאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damm Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Østergaard & Co געזעלשאפט

Ahlefeldtsgade 16 Tel. 5504.

האט די בעסטע ערשט קלאסיגע באנק־רעפערענצען, נעמט זיך אן צושטעלען וואהרע קיין רוס־לאנד אין אלע בראנזשען. האבענדיג פיעל ספעציאליכטען, ווי אויך גרויס בעקאנטשאפט מיט בעוואוסטע האנדעלס־פירמען, סיי היזיגע און אין אויסלאנד, איז די געזעלשאפט אומשטאנד צו־פריי־ענשטעלען איהרע קונדען אין אלע הינזיכטען.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

Pris 75 Øre pr ½ k.g.

כשר פענסטאראט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. *Byen* 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי שלייפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען, מעסער, כרויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגנעגאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

א טיכטיגער מאשינר

אין א פעהיגע פרעסערין צו פראקען בעקומען ארבייט. סקינדערגאדע 24 4־טע זאל.

עלעגאנט מעסלירטע צימער

פאסענד פאר פערהייראטע. מיטאגען צו 1.50 אבאנענטען אין פאמיליעס בעקומען ראבאט. ערשט קלאסינע קיך. דאנציגער.

Pinsesegade Torvegade עקע

א לאזשיראנט.

ווערט געזוכט. סוילווגאדע 91 סט.

א טיכטיגער האנדנייער.

בעקומט ארבייט.

גולדבערגסגאדע. 25 1 רעכטס.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Shandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

[illegible]טארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער.

Prinsesgade 26 2 זאל *Torvgade* עקע

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

פאלעסטינא אין דער הייב־טיגער פאליטיק.

אין „רוסק׳ וויעד״ איז אבגעדרוקט אן־ארטיקעל פון וו׳ זשאבאטינסקי וועגען דער צו־קונפט פון סיריען און פאלעסטינא. זשאבאטינסקי וויזט־אן, אז דער לעצטער מארש פון די טער־קען דורך סיריען איז־ן סוען־קאנאל, וווּ וועניג ערפאלג ער האט געהאט, מוז דיזענען פאר א גו־טע התראה פאר ענגלאנד. וועלכע שטרעבט צו פערשטארקען איהר השפּאסט אין עגיפטען און פערזיכערען דעם סוען־קאנאל פאר אלער־לייי צופעליגקייטען און פאליטיש־מיליטעריש־פערווייקלונגען. ענגלאנד וויל דערביבער, לויט זיין מיינונג, בשום אופן נישט פערלאזן, אז סי־ריען זאל געהערען פון איצט אן דער טערקיי. צוליעב דער פערווירקלעקטיק פון סיריש־שען פראבלעם, בעקומט איהָ א וויכטיגן פאליטי־שען אינטערעס די פראגע וועגען פאלעסטינא, וועלכע דיעזע אלע היפּאטעזעס באזוגט, פארמאג איהָ עגיפטען און צו דעם סוען־קא־נאל.

אין די תביעות, וועלכע פראנקרייך האט פון אלטע יאהרען אויף סיריען, האט פאלעסטי־נא שטענדיג סערנומען א דונקעלען פונקט, זא־גאר נאכן יאהר 1904, וועו פראנקרייך האט אין איהר אבמאך מיט ענגלאנד זיך ענטגילדיג אב־געזאגט פון עגיפטען, בעקומענדיג דערפאר פרייע הענד אין מאראקא און, ווי עס שיינט, אויך אין סיריען. אפילו דאן איז אויך נישט קלאר גע־ווען, צי בעצייהט זיך דאס אויך אויף פאלעסטי־נא. אין יאהר 1912 האט פואנקארע, ספעציעל דיזעווקט די דאזיגע פראגע אין לאנדאן און באלד נאכדעם האט פראנקרייך בעקומען קאנ־צעסיע צו בויען מארסעל אין חיפה און דמ. אבער אין פראנצויזישען אויסערן־מיניסטעריאום האט מען די פראגע וועגען פאלעסטינא אויך דאן נאך נישט געהאלטען פאר א קלאר פער־ענשפערטע, ווי עס שיינט, האט ענגלאנד איינ־גערשטימט נישט צו האבען קיין פרעטענזיעס גע־גען דעם, אז פראנקרייך זאל זיך בעפעסטיגען עקאנאמיש אין דעם הייליגן לאנד. דאגעגען די פאליטישע זייט פון דער פראגע איז געבלי־בען אין דער לופטען.

איצט אבער, וועו די טערקישע שיפלעך האבען זיך שוין איינמאל אריינגעפלאזען אין סו־ץ־קאנאל, ווערט די דאזיגע פראגע ממילא בטל מ־ איז בעוואסט פון א זיכערער קוועלע, אז אין פאריגע זאמריל האט מען אין פראנצויזישען אויסערן־מיניסטעריאום פארמולירט די פראגע וועגען פאלעסטינא קורץ און קלאר מיט פאל־גענדע ווערטער: „פאלעסטינא דארף נישט ג־הערען צו קיינער פון די גרויסע מלוכות״. אין פראנקרייך איז דער פירוש פון דער דאזיגער פראזע געווען פאלגענדער: אין די עטענות, וואס פראנקרייך האט אויף סיריען, דארף מען ניט איינשליסען פאלעסטינא. פראנקרייך וועט פעיל שטארקער פאדערן פאר זיך סיריען, איידער פא־לעסטינא. פאר די ענגלענדער דאנעגען איז פא־לעסטינא פיעל וויכטיגער צו בהערשען איידער סיריען, ווייל פאלעסטינא איז נויטיג פאר דער פערטיידיגונג פון עגיפטען. ויב די ענגלענדער וועלען דארפען נאכגעבען, וועט פאר זיי פיעל לייכטער זיין נאכצוגעבען אין צפון־סיריען, אי־דער אין דרום, דאס הייסט, אין פאלעסטינא.

(ענדע קומט)

א יודישער העלד.

אין איינער פון די רוסישע מיליטער־טיי־לען האט זיך געפונען דער פריוויליגער יודישער סאלדאט משה ר׳ פון סאמארא. וועלכער איז שוין א קוואלער פון דרייי גראד־קרייצען.

ר׳ איז א זוהן פון ייכע עלטערן. זיין פאטער איז אן־אנגעזעהענער סוחר און פיהרט גרויסע געשעפטען. אין פריהלינג 1914 האט ער געענדיגט דאס גימנאזיום און האט געזאלט אנ־קומען אין אוניווערזיטעט, וואוהין עס זענען שוין אפילו אין־ווערזיטעט זייענ דאקו־מענטן, נאר דא האט אויסגעבראכען די מלחמה.

ער האט ניט דורכגעקוקט, וואס פאר א הולעת ער האט, ער האט זיך דערמאהנט, אז אן אונגעוועהנלעך פשוט־עס וואונד, א גוטען באנדאזש.

מען דארף נאר צונעהען נאך א פאר שטעך ווייל דאס וואונד איז עטוואס מעהר פאנאנדער גשעניטען ווי געוועהנליך.

מאריע שמואל! — א גלויבענס געגאסע הייסט עס. א מאדנע זאך מיט די יודישע נער־וועו! נאטירליך איז עס א יוד, וואס מאכט אן אזא געדודער איבער א קליניגקייט, בשעת אט די אלע פאליאקען אין דייטשען לויגען שטיל אין גאנצען ארומגעוויקעלט מיט וואונדען. נא־טירליך, איז עס א יוד.

איבערועצט פון שוועדיש פון ל. ברוק.

יודען אין רומעניען.

פון בוקארעשט טעלעגראפירט מען צו די אדעסער צייטונגען, דאס נישט קוקענדיג אויף דער פערזיכערונג פון רומענישען אויסערן־מי־ניסטער, אז די יודען אין רומעניען לויידען נישט קיין שום רדיפות, און אז מען טהייבט זיי נישט אריוס פון די גרענעץ־קאנטענ, געהט זיך טוּ־דעסטוועגען ווייטער דער יודישער גירוש פון די רומענישע גרענץ־פונקטען. די גענעלשאפט פון די רומענישע יודען אין קעמפען האט דערייר ער בעשלאסען צו ווענדען זיך צו דער רומענישער רעגירונג מיט א השתדלות, אז מען זאל ח קיי אבשטעלען דעם דאזיגען גירוש. וועלכער רואי־נירט די יודישע בעפעלקערונג.

ר׳ האט בעשלאסען אריינצוטרעטען נישט אין אוניווערזיטעט נאר אין דער ארמעי. אהן דעם וויסען פון די עלטערן איז ער צוגעשטאנען צו איינעם פון די דוכהגעהענדע עשאלאנען מיט וועלכען דער איז אוועק אויף די סאדערשטע פא־זיציע.

דעם געארגי־קרייץ פון דער סיערטער דרגה האט ער בעקומען דערפאר, וואס בעת איינער פון די ראוווירדקע האט ער געזונען אין פלען א דייטשען לייטענאנט. דער דייטש, בעת מען האט איהם שוין געהאלטען האט א רויסגעהאפט א רעוואלווער און אויסגעשאסען אויף ר׳. נאר צום גליק האט ער איהם נישט גע־טראפען און ר׳ איז געבליבען גאנץ.

דעם געארגי־קרייץ פון דער דריטער מדרגה האט ר׳ בעקומען נאכדעם, ווי ער האט אויסגע־פיהרט א זעהר געפערהרליכע ארבייט.

די דריטע אויסצייכנונג, דעם געארגי־קרייץ פון דער צווייטער־מדרגה האט ר׳ ערהאלטען דערפאר, וואס ער האט מיט זיינעם א חבר אונ־טערגעפיהרט א מינע אונטער א דייטשער אונ־טערערדישער גאלעריע און דורך דעם האט אבגעגאלטען די דאזיגע גאלעריע אויפצורייסען. די ארבייט איז געווען זעהר א שווערע און גע־פעהרליכע, מען האט בעדארפט ארבייטען בייי נאכ און בייי־נאכט היטען זיך, אז דער שונא זאל די ארבייט נישט בעמערקען. און דאס האט זיך די צוויי מינערען פאלשטענדיג איינגע־געבען.

שוין אלס קוואלער פון דרייי געארגי־קרייצען איז ר׳ בעת איינער פון די שלאכטען פערוואונדעט געווארען. מען האט איהם אבגע־שיקט אין שפיטאל, וואו ער איז אמגעלעגען עטליכע וואכען, ביז ער איז גענוג געווארען. לויט די תקנות פאר פערוואונדעטע האט ר׳ גע־האט דאס רעכט צו בעטען, אז מען זאל איהם אבלאזען אהיים אויף אייניג הדשים אויף ער־היילען זיך און אהרומהען, נאר ער האט זיך מיט דעם דאזיגען רעכט זיינעם נישט געוואלט בע־נוצען און באלד, וי ער האט זיך געפיהלט אויף די פיס, האט ער געבעטען, אז מען זאל איהם אבשיקען אויפ׳ן פראנט צוריק אין דער ראטע, אין וועלכער ער האט גדזיענט.

יודען אין רומעניען.

פון בוקארעשט טעלעגראפירט מען צו די אדעסער צייטונגען, דאס נישט קוקענדיג אויף דער פערזיכערונג פון רומענישען אויסערן־מי־ניסטער, אז די יודען אין רומעניען לויידען נישט קיין שום רדיפות, און אז מען טהייבט זיי נישט אריוס פון די גרענץ־קאנטענ, געהט זיך טוּ־דעסטוועגען ווייטער דער יודישער גירוש פון די רומענישע גרענץ־פונקטען. די גענעלשאפט פון די רומענישע יודען אין קעמפען האט דערייר ער בעשלאסען צו ווענדען זיך צו דער רומענישער רעגירונג מיט א השתדלות, אז מען זאל ח קיי אבשטעלען דעם דאזיגען גירוש. וועלכער רואי־נירט די יודישע בעפעלקערונג.

קליינע נייעס.

(אנ׳אויפרוף צו די ענגלישע יודען). אין יודישען קוואַרטאל פון לאנדאן איסטענד האט מען פערעפענטליכט אנ׳אויפרוף אין ענ־גליש און אין יודיש, אנטערגעשריבען דורך לע־אפאלד דע ראטשילד, לארד סוויימיליגנ און לעאנארד קאהן, צו דער יודישער בעפעלקערונג טיילצונעהמען אין דער נייער ענגלישער 4 און א האלב פראצענטיגער מלחמה־הלואה.

(יודען אין די קור־ערטער). אין רוסישען האנדעלס־מיניסטעריום איז דערהאלטען געווא־רען א השתדלות פון דער היפּס־פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט צו עמוויקלען רוסישע קור־ערטער, אז מען זאל אריינלאזען אונגע־שטערט די יודען אין א״י רוסישע קור־ערטער. ווי בעווארט, האט זיך אין דעם דאזיגען זין אויך אריסגעזאנט דער אלרוסישער צוואמע־פאהר וועגען די קור־ערטער.

*** פון סאלאניקי מעלדעט מען, אז דער איצט פערשטארבענער ר׳ מאיר סאלאמאן אין וואלא האט צווישען אנדערע נדבות אויך צדקה־פערשריבען צו צוואנציג טויזענד פראנק אויף א שפיטאל און א סינאגאג אין טריקאלא און א שפיטאל אין יאנינא. אויסער דעם האט ער אנגעוואגט אין זיין צוואה, מען זאל יעדען יאהר צוטיילען 1500 אקרעס וויין צווישען די אריימע בעפעלקערונג פון טריקאלא, און האט אויך אי־בערגעלאזען א קרן־קיימ, מען זאל פון דעם פ־אצענט געבען נדב׳ס פאר יודישע אין קריסט־ליכע ארעמע מיידלעך.

*** ר׳ משה געטער, געווען־נער רב־הכולל אין אראן (אלגיר) און דערנאך ווייצ־אב בית־זין איז די טעג געשטארבען אין פאריז.

*** די אמעריקאנער צייטונגען דערצעהלען אנגען א געוויסע פרויליין סאפיא גינזבורג, וועל־כע איז מיט דרייי יאהר צוריק בעקומען קיין אמע־ריקא, נישט קענענדיג א וואָרט ענגליש, און נאך איצט בעענדיגט מיט גרויס ערפאלג די דעני־שע־אקאדעמיע.

צום שאנד־סלופ!

א קליינע ידיעה האט די טעג געבראכט די צייטונג „אבענד פאסט". א גרופע־גאליציש רבנים, וועלכע געפינען זיך אין ווין האבען פערעפענטליכט א פראטעסט געגען דעם דענישן יודישען שריפטשטעלער נעאגע בדאפעסט, וועל־כער האט נעוואגט ארויפצוטרעטען אזוי שארף געגען די פוילישע אנטיסעמיטען און זייערע מאטע אין בולטיגע רציחות געגען דער יודי־שער בעפעלקערונג.

פאר דעם גרויסען לויכען לעזער קומט אזא ידיעה אויס אביסעל אונפערשטענדליך.

סטייטש, די גאנצע וועלט קאכט מיט דער ווילדקייט פון די פוילישע אנטיסעמיטען, וועלכע האבען אין זייער ברוטאליטעט און בלוט־גיעריג־קייט פערגעסען יעדע גרענץ פון מענשליכקייט, האבען אין זייער שנאה צו יודען פערוואנדעלן יעדען פרינציפ פון ישור און האבען זיך אין זייער בלינדען האס ממש אין חיות פערוואנ־דעלט— ווי קומט דאס, וואס די „רועי ישראל", יודישע רבנים זאלען אנשטאט אויסדריקען אנ־ערקענונג דעם בעריהמטען דענישען שריפט־שטעלער פאר זיין אריסטרייט געגען זייערע ווילדקייטען, נאר אריס מיט פראטעסט געגען אההם און מיט דעם שטיצען מאראלישע די דאזי־גע ווילדע אנטיסעמיטען און פאגראמשטשיקעס.

דער וואס איז אבער בעקאנט מיט די פער־העלטניסע אין גאליציען וועט זיך נישט זעהר וואונדערן אויף דער דאזיגער טהאט פון די עש־ליכע פוילישע שטרייטלעך.

דער וואס קען די פערהעלטניסע וועט נור אויסרופען: א איהר האט נאך נישט פערגעסען אייערע מעשים, אי־ר פעררעטער פון יודישען פאלק"

מען דארף וויסען, אז אין גאליציען וואו די פוילישע שליאכטע האט געוועלטיגט מיט איהר גאנצער ברוטאליטעט און געשיקט סיי זי רו־טענער וועלכע האבען געשטרעבט צו נאציא־נאלער זעלבסטשטענדיגקייט און סיי די אידען, ביי וועלכע סהאט זיך שטארק ענטוויקעלט די נאציאנאלע בעוועגונג, אט די דאזיגע שליאכטע האט געהאט א קליקע פון פינסטערע רבנים, (זעלבסטפערשטענדליך נית אלע גאליציש רבנים, צווישען וועלכע עס זענען אויך פארא־גען פיעל זעהר עהרליכע און אינטעליגענטע מענשען) א קליקע, וועלכע האט געדינט די פינסטערע צילען פון די פוילישע מאכטהאבער.

די דאזיגע רבנישע קליקע איז געווען א סטאדע לאקייען אין שטרייטלעך פאר די יודי־שע אסימילאטארען בעגען די נאציאנאליסטען. זיי האבען שטענדיג געשטיצט די פוילישע אונ־טערדריקער, געגען די רוטענער און נישט איינ־מאל אריסגערופען דעם האס פון די נערעכטע רוטענער נעגען די יודען.

די דאזיגע רבנישע קליקע איז נעווען א סטאדע לאקייען אין שטרייטלעך צו די פאליא־קען; זיי האבען נעהרדעט און נעשטיקט יעדע זוי ישע נאציאנאלע טהעטיגקייט און נע־חנם־עס זיך צו די פוילישע מאכטהאבער.

איצט, אז זיי האבען אריסגעגעבען אזא פראטעסט נעגען בראנדעס איז עס אייגענט־ליך קיין איבערראשונג נישט. זיי האבען פארט־נעזעצט זייער פריהערידע פעררעטעריש אר־בייט.

זיי האבען נור נעווייזען, אז דאס אידישע פער־אסענע בלוט האט זיי אויך נישט נעמאכט פאר אויס קנעכט. אלס אזעלכע וועלען זיי וויי־רען צום שאנד־סלופ צוגעבונדען אין דער יר־דישער נעשיכטע!...

ד. וו.

געגען יודיש.

אין אנ׳ענגען צוזאמענהאנג מיט׳ן פערבאט נעגען אלע יודישע צייטונגען אין רוסלאנד, שטעהען .וי מיר האבען נעכטען נעשריבען, די אנפאלען פון דער פוילישער פרעסע. איצט ברענגען מיר דא אייניגא שטעלען פון אנ׳ארט־קעל אין „נאזטא וואר שאווסקא":

„פאר 53 יאהר האט דער לארקראנר ווי״ע לאפאלסקי ארויסגענעבען א נעזעץ (פון 24־סטן מאי 1862), וואס גיט יודען אין פוילען גלייכ־בערעכטיגונג.

„עס זענען אבגעשאפט נעווארען סיי דער פערבאט פון 19 נאוי 1803 דורכ׳ן קעניג פון זאקסען און וואר שאוער פרישטענטום, אז יודען זאלען נית קויפען קיין ערד. ווי אויך די פיעל בעגרענצונגען און ערווערבען אין בויען הייזער אין די שטעדט; עס זענען אבגעשאפט נעווארען די נעזעצען, וועלכע פערבאטען יודען וואוינ־ן אין איניגע שטעדט, בעזונדערס אין די הויפט־נאסטן פון די מיטטען פוילישע שטעדט; עס איז טייווייז אבגעשאפט נעווארען די בעגרענצונג צו בעזעצען זיך אין דערפער און דער פערבאט צו וואנגן אין פאס פון 12 ווערסט בי׳ם דער גרענץ. ענדליך זענען אבגעשאפט נעווארען אלע בעגרענצונגען פון יודען בנוגע צו זייער כשרות אלעס עדות אין נאטאריאלע אקטען אוך אין נעריכט בי׳ם קרימינעלע פראצעסען, אין צו־גלייך איז אינערגעביטען נעווארען דער בע־לידיגענדער נוסח פון דער שבועה פאר יודען.

„מיט איין וואר: א פאלשטענדיגע ציווילע און נעזעלשאפטליכע גלייכבערעכטיג נג פאר יודען.

נאר אזא תנאי האט וויעלאפאלסקי אויס־נענומען.

יודען זאלען זיך דערפאר אין זייער ציוו־ילען לעבען אבזאגען פון בענוצען א בעזונדערע שטראף אין שריפט. נעבענדיג זיי אזוי פיעל רעכט האט וויעלאפאלסקי זיי נעשענקט נור איין בענרענצונג — ניט בענוצען דעם „זשארגען".

אין דעם פארגנראף 7 פונ׳ם דערמאהנטען אוקאז פון יאהר 1862 יאהר ווערט וועגען דעם נעזאגט:

„קיין שום אינ׳ילע טעשיקליים אדער האנ־דעלס־שריפט, ווי צוואוס, אבמאקונגען, פער־פליכטונגען, וועקסלען, רעכענונגען, ביכער אין האנדעלס־קארטספאנדענץ, ווי אויך אלע אנדע־רע אקטען אין דאקומענטען, קאנען ניט נעש־רייבען אדער אונטערגעשריעבען ווי׳ען אין אי־דישער העברעאישע אדער יודיש־דייטש. אדער אין א־דער שפראך מיט העברעאישע בוכשטאבען, ווען ניט — פערלירט דער אקט זיין נעזעצליכען ווערטה".

„וויעלאפאלסקי — זאגט די „גאז. וואר־ש. — האט פאטאזירט. אז די יודען, וועלכע מען דערלאזט צו די טובות פונ׳ם אלגעמיינעם רעכט אין לאנ׳, וועלען זיך בענוצען מ׳ט דער לאנד־שפראך, בעקומענדיג פון פאליאקען גלייכבע־רעכטיגונג, וועלען זיי דער פוילישער שפראך נעבען א פארצוג אידער דער יודיש־דייטשער פלאדערי. און וועלען אויסהערען אנווארפען זיך אין אונזערע שטעדט די נערמאניזאטארישע אי־בער. עק... אבער די ווירקליכקייט האט באלד בעווייזען ווי פאלש די האפענונג איז נעווע׳ן.

און די „גאז. וואר־ש. קלאגט, אז אננע־מענדיג אלע נעזעצענע רעכט. האבען דאך די יודען זייער „זשארגאן נית אויסנעווארפען. אדרבא — זיי פארערן נאך איצט פאר אירה בירעגער־רעכט אין די שולען און אין דער אד־מיניסטראציע. און ניא בלויז די מאסע, נאר אפילו די אינטעליגענץ רעדט יודיש, מיט א כונה צו באיקאטירען פויליש אויף די פערזאמלונגען פון פערשיעדענע חברות".

און דערווייל — זאגט ווייטער די צייטונג — איז דער דערמאהנטער פארארנאך 7 פונ׳ם נע־זעץ פון 1862, אינגאנצען פערגעסען נעווארען.

צום שלוס פאדערט די צייטונג, אז די הע־רען רוסישע מאכט זאל פערבאטען די יודישע שפראך. אבשטעלען די בלעטער און דאס גל יכן.

קיין.

פון ערנסט קליין.

דאקטאר ה׳ ר ש פ ע ל׳ד, איהר מוזט צוגעהן צום חולה נומער 89 און זעהן, וואס מיט איהם איז.

א רוסישער־קרייז־שוועסטער האט האסטיג אריינגעקוקט דורך דער טיהר אינ׳ם שפיטאלס דאקטאר־צימער, וואס איז אין די רוהיגע־צייטען נעווען א לעהרער־צימער אין א קליינשטעדטעל־דיגע גימנאזיע.

דאקטאר אין צימער איז דער הויפט־דאקטאר נעלעגען אויסגעצויגען אויף א קאנאפע. מיט די בריללען אויפ׳ן נאז און מיט די שראהלען פון א־קטריישען הינג־לאמף אויפ׳ן אינטעליגענטען פנים. בלייך, שלעכט נעגאלט, מיט שיעפע קנייט־שען ארום מויל און שטערן, איז ער נעווען מקדר עהנליך צו א חולה ווי צו א דאקטאר. מיט דעם וויסטען אפעראציע־האלאט, וואס האט אויף זיך פיעל ערטער אויפ׳ן ברוסט און ארבעל נעהאט בלוט־פלעקען איז ער נעווען עהנדיך צו א שווער פערוואונדעטען וואס בלוטיגע אויס דעם לעצטען אטעם פון זיינע לונגען.

נאר דער „שוועסטער־ס רוף האט איהם גלייך אויסגעהויבען: די קליינע פעסטע פיגור האט זיך גלייך אנגעהויבען בעוועגען. דורכטיה־רענדיג מיט׳ן האנד איבער די שווארצע הויר, האט ער ערשט נעוואלט אריסלאזען א נענעץ. נאר האט עס גלייך דערשטיקט. דאקטאר הירש־פעלד האט אבגעטרייסעלט פון זיך די אונגעהויר־עריגע מיעדיקיים, וואס האט איהם ארומגענומען נאך א 20 שעה׳דיגער ארבייט ביים אפעראציאנס־טיש. גלייך איז ער נעשטאנען גרייט אויפצו־נעהמען די נייע ארבייט.

וואס זאגט איהר שוועסטער? איך בין אבי־סעל אנדערשפלס נעווארען...

— נ מער 89. הער דאקטאר מיר פערשטעהען איהם ניט. דאכט זיך, אז ער האט כמעט קיין מיבער ניט, נאר א קליניגע וואונד אין פוס און אייניגע „קראצען" אויף די הענד. און נאר אין זאלגעמיין זעהט ער אויס זעהר גוט. זאגט דער הענציוס. און דאך רעדט ער די גאנצע צייט פון הין און קען קיין מינוטה ניט נע־פינעז.

— א מין שמאטע. זאגט איהם. או ער זאל זיך בערוהיגען!

— מיינט איהר ה׳ר דאקטאר. או איך הויב איהם דאס ניט נעזאגט? ער בעאונרוהיגט דאך דעם גאנצען הויז מיט זיינע יאמערן. פונקט ווי ער קען אונז ניט פערשטעהן. דאקטאר הענציאוס בעט, אז איהר זאלט צוגעהן זעהען וואס איז מיט איהם.

— איך קום שוין. שוין. האט דער אויבער־דאקטאר אויסגעמורמעלט ברוגז־דיג. ער איז טאקי עגוינן אויסגעמאטערט. טאג און נאכט זע־נען דיעזע קראנקע איהם איבערגעפאלגן אין א משך פון 3 וואכען. זייט די גרויסע אפ־נאר בעגרענצונג — ניט בענוצען דעם „זשארגען".

אין דעם פארגנראף 7 פונ׳ם דערמאהנטען אוקאז פון יאהר 1862 יאהר ווערט וועגען דעם נעזאגט:

„קיין שום אינ׳ילע טעשיקליים אדער האנ־דעלס־שריפט, ווי צוואוס, אבמאקונגען, פער־פליכטונגען, וועקסלען, רעכענונגען, ביכער אין האנדעלס־קארטספאנדענץ, ווי אויך אלע אנדע־רע אקטען אין דאקומענטען, קאנען ניט נעש־רייבען אדער אונטערגעשריעבען ווי׳ען אין אי־דישער העברעאישע אדער יודיש־דייטש. אדער אין א־דער שפראך מיט העברעאישע בוכשטאבען, ווען ניט — פערלירט דער אקט זיין נעזעצליכען ווערטה".

„וויעלאפאלסקי — זאגט די „גאז. וואר־ש. — האט פאטאזירט. אז די יודען, וועלכע מען דערלאזט צו די טובות פונ׳ם אלגעמיינעם רעכט אין לאנ׳, וועלען זיך בענוצען מ׳ט דער לאנד־שפראך, בעקומענדיג פון פאליאקען גלייכבע־רעכטיגונג, וועלען זיי דער פוילישער שפראך נעבען א פארצוג אידער דער יודיש־דייטשער פלאדערי. און וועלען אויסהערען אנווארפען זיך אין אונזערע שטעדט די נערמאניזאטארישע אי־בער. עק... אבער די ווירקליכקייט האט באלד בעווייזען ווי פאלש די האפענונג איז נעווע׳ן.

און די „גאז. וואר־ש. קלאגט, אז אננע־מענדיג אלע נעזעצענע רעכט. האבען דאך די יודען זייער „זשארגאן נית אויסנעווארפען. אדרבא — זיי פארערן נאך איצט פאר אירה בירעגער־רעכט אין די שולען און אין דער אד־מיניסטראציע. און ניא בלויז די מאסע, נאר אפילו די אינטעליגענץ רעדט יודיש, מיט א כונה צו באיקאטירען פויליש אויף די פערזאמלונגען פון פערשיעדענע חברות".

און דערווייל — זאגט ווייטער די צייטונג — איז דער דערמאהנטער פארארנאך 7 פונ׳ם נע־זעץ פון 1862, אינגאנצען פערגעסען נעווארען.

צום שלוס פאדערט די צייטונג, אז די הע־רען רוסישע מאכט זאל פערבאטען די יודישע שפראך. אבשטעלען די בלעטער און דאס גל יכן.

Jüdische Volkszeitung № 186 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען פרייטאג יט׳ אב תרע״ה (30 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די לאגע אין רוסלאנד.

די לעצטע ידיעות פון דער מלחמה.

פון מזרח־פראנט.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד 28־טען יולי (אפיציעל). אין מערב און אין דרום פון מיטוי איז דעם 26־טען פארגעקומען פארפאסט פעכטונגען, וואס האבען געבראכט גוטע רעזולטאטען. דער שונא איז געגאנגען פארווערטס פון פאניעוויץ, איז אבגעשלאגען געווארען און אבגעשטעלט געווארען פון אונזער ארטילעריע נעבען דער דארף סובאט, וואו ער האט געליטען גרויס היזק.

ביי ואווגאראד פארטזעצט דער שונא זיינע פערזוכען איבער צו געהן די טייך. ביי שקווא איז דעם שונא געווען געלונגען צו עראבערען א טייל פון אונזערע טראנשעען צו לינקס פון דער טייך׳ נאר א געגען־אנ׳ריף פון אונזערע מחנות האט פערטריבען דעם שונא מיט גרויס היזק.

אין דרום פון סאקאל האבען מיר מיט ער־פאלג אנגעהויבען אן אפענסיוו געגען דעם שונא׳ס מחנות, וואס האבען אנגעהויבען איבערגעהן די טייך פאטורניטצא. דעם 27־טען אין דער פריה האבען אונזערע מחנות געשטורעמט דעם שונא׳ס פאזיציעס אויף די דארטיגע בערג און האבען גענומען פיעל געפאנגענע. דער שונא האט נאכ־דעם בעקומען פערשטארקונגען. דער קאמפף דארטען דויערט נאך.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 28־טען יולי. (אפיציעל). צווישען מיטוי און ניעמען האבען מיר נעכטען גענומען נאך 1000 רוסען געפאנגען. אין מזרח און דרום מזרח פון ראזאן געהען אונזערע אנגריפען פאר־ווערטס. גאוואראווא איז עראבערט געווארען פון אונזערע מחנות.

אין צפון פון סעראצק, אויף ביידע זייטען פון דער טייך נארעוו און אין דרום פון נאסעלסק פארטזעצען די רוסען זייערע געגען אנגריפען. די אנגריפען האבען זיך פאלשטענדיג ניט איינ־געגעבען. דערביי האבען מיר גענומען 2500 רוסען געפאנגען און עראבערט 7 פולעמיאטען

נעבען ווארשא האבען מיר אין מערב פון בלאניע געשטורעמט די דארף פיערנאוו. אין דרום־מערב פון גאראקאל־וואריא ווערען די קאמפפען פארטגעזעצט.

דער גראדנער גובערנאטאר און יודען.

אין גראדנער גובערניע איז פערעפענטליכט געווארען די פאלגענדע מודעה פונ׳ם גובערנא־טאר:

„די פראקטיק האט בעוויזען, אז בעת מען שיקט ארויס יודען פון א וואסער־עס־איז קאנט הויבט מען אן מאסענווייז פערלאנגען בקשות וועגען אנ׳אטסראטשקע הויפזעכליך מיט דעם צוועק צו רעגולירען די געשעפטען. כדי אויס־צומיידען אט די דאזיגע ערשיינונג בין איך מזהיר די יודישע בעפעלקערונג פון גראדנער און סאקאלסקער אויעזדען. אז עס איז מעגליך זיי זאלען ארויסגעשיקט ווערען און זיי דארפען תיכף רעגולירען די געשעפטען און זיין אויף אזוי פיעל גרייט. אז זיי זאלען קאנען ארויסגע־שיקט ווערען אין משך פון צוויי דריי טעג נאך דעם בעפעהל וועגען זייער ארויסשיקען.

גענעראל־מאיאר שעבעקא.

די עוואקואירונג.

פאריז, 28־טען יולי. „טיים״ס קארעספאנ־דענט אין פעטראגראד טעלעגראפירט, אז די מיליטערמ אכטאיז שוין צוגעטראטען צום אבליי־ריגען די שטעדט ווילנא, גראדנא, קאוונא און כיאלאסטאק פון דער ציווילער בעפעלקערונג:

די שפיטאלען, טורמעס און לעהר־אנשטאל־טען ווערען שוין איבערגעפיהרט פון די דארטי־גע ערטער די פרעסע בערוהיגט די צושראקע־נע בעפעלקערונג ערקלערענדיג, אז דאס האנ־דעלט זיך נאר וועגען פארזיכטיגקייט׳ס פעראנ־שטאלטונגען.

פון ריגא.

ריגא, 28־טען יולי. ניט קוקענדיג אויף דעם דייטשען פארמארש אין קורלאנד אין אין דרום פון מיטוי הערשט אין ריגא א פאלשטענדיגער ארדנונג און רוהיגקייט און דער לעבען פולסירט ווי געוועהנליך. דער דייטשער פארמארש האט קיין שום נערוואזיטעט ניט ארויסגעוויזען סיי ביי דער ציווילער בעפעלקערונג און סיי ביי דער מיליטער מאכט.

פון ליפלאנד.

פעטראגראד, 28־טען יולי. דער גובערנא־טאר פון ליפלאנד האט פעראר דענט דער גאנ־צער ציווילער בעפעלקערונג צו פערלאזען זיין גובערניע. בלייבען מעגען נאר יודען, פרויען און מענער יונגער פון 18 און עלטער פ׳ן 45 יאהר. אלעס, וואס קען בענוצט ווערען פון מי־ליטער און וואס קען ניט רעקווירירט מוז מען פערברענען א חוץ הייזער און הויז־געשיר מעג מען איבערלאזען. די ניט רעקווירירטע בהמות דארף מען הרג׳ענען פאר׳ן פערלאזען די גובער־ניע.

(די ריכטיגקייט פון דער ידיעה, רנוגע אז יודען זאלען מעגען פערבלייבען דארטען, ניט מוקענדיג וואס די גאנצע בעפעלקערונג ווערט עוואקואירט. קלינגט ניט וואהרשיינליך).

פערשטארקונגען צו די דאר־דאנעלען.

בערלין, 29־טען יולי. (אפיציעל). צו „פא־סישע צייטונג״ טעלעגראפירט מען פון אטהען: די פערגאנגענע וואך זענען אנגעקומען די 2 גרויסע קריעגס־שיפען „אקוויטאניא״ און „מא־ריטאניא״ מיט גרויסע מחנות צו דער מודראס בוכטע. און שפעטער זענען אויך אנגעקומען פיעל מחנות טראנספארט־דאמפפער אין דער זעלבער בוכטע.

דער סופער דרעדנאאוט „ליאן״ איז אויך אנגעקומען צו מודראס, וואו עס שטעהען צווי־שען אנדערע 2 רוסישע קרייצער און א רוסי־שער טארפעדאיאגער.

רוסלאנדס נאציאנאלע בעשוץ

פעטראגראד׳ 28־טען יולי. (פ. ט. א.) דער רוסישער מיניסטארעקראט האט בעשלאסען פאר־פשלאגען אין גאסוד. דומא א געזעץ־פראיעקט צו גרינדען א נייעם דעפמרטאמענט, וועלכער זאל זיך ספעציעל בעשעפטיגען מיט אלץ וואס געהערט צו רוסלאנדס נאציאנאלע בעשוץ.

האטעל קאנג פרעדעריק

ביי ראטהויזפלאץ 27 — 25 *Vestervoldg.*
מאדערטע ביליגע פרייזען.

אבאנירט און לעזט די „פאלקס־צייטונג"

געזעלשאפט

Østergaard & Co

Ahlefeldtsgade 16 Tel. 5504.

האט די בעסטע ערשט קלאסיגע באנק־רעפערענצען, נעמט זיך אן צושטעלען וואהרע קיין רוס־לאנד אין אלע בראנזשען. האבענדיג פיעל ספעציאליסטען, ווי אויך גרויס בעקאנטשאפט מיט בעוואוסטע האנדעס־פירמען. סיי היזיגע און אין אויסלאנד, איז די געזעלשאפט אוכשטאנד צו־פרי־ענשטעלען אידערע קונדען אין אלע הינזיכטען.

יונגלעך אויף יונג־לייט

וואס ווילען זיך אויסלערנען זעצען און בעקו־מען א זיכערע עקזיסטענץ דארפען זיך וועגדען אין דער קאנטאר פון דער „פאלקס־צייטונג".

רעסטאראן־רונדעטאראן

טרינישטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 אר 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

„MEDOVA" THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Dansk Expres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II,330 & II,331.

וואהרע וועלט אינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

טאריפ פון אויפנעמונג אין קאפענהאגען.

מאנטאג, די 2־טען אויגוסט, וועט פארקומען א גרויסע אויפאציאנס־פערזאמלונג אין רוי־מערסאדע 22 1 זאל צום גאס. דער אויטאטאר יאקאבזאהן וועט לייטען די פערזאמלונג.

סיי וועט בעהאנדעלט ווערען: דער נייער און אלטער פרייזקוראנטען. די צייט איז נאהענט ווען מען דארף שליסען דעם נייעם אבמאך פון דעם נייעם פרייז קוראנט, און דערפאר איז עס יעדענס חוב צו קומען.

די פערוואלטונג פון יודישען שניידער־קלוב.

Møller מיילע

Hotel Møllerberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאסיאנערען פון 3.50 קר. אסאג און צימער פון 1,50 אסאג. פאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערוויירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

צו אלע יודישע שניידער אין קאפענהאגען.

מערסאדע 22 1 זאל צום גאס. דער אינטאטער יאקאבזאהן וועט לייטען די פערזאמלונג.

סיי וועט בעהאנדעלט ווערען: דער נייער און אלטער פרייזקוראנטען. די צייט איז נאהענט ווען מען דארף שליסען דעם נייעם אבמאך פון דעם נייעם פרייז קוראנט, און דערפאר איז עס יעדענס חוב צו קומען.

די פערוואלטונג פון יודישען שניידער־קלוב.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Te 893 2

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Københavns nye Dampvaskeri.

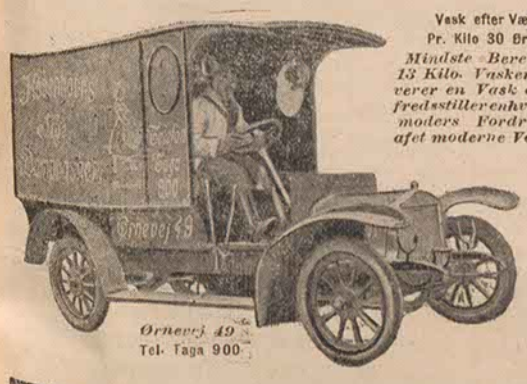

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Hus moders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE'S WHISKY.** *Faas overalt.*

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00 ,2.50 ,3.00 4.50 ,4.00 ,3.50

7,95

פאלאשיערטע הערענשיך . 7,95
" דאמענשיך . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.

ביי אמאגערבראנדע. פאהרט מיט ליניע 2. 1.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרע"ו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שליפערייי

פיהרט אויס אלערליי של יפערייי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. כעסער, ברויט מאשינען. ראזיר־מעסער, צוקקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

באסקאלין טאבלעטען מיטדע באסקאלין פילען שטארקע

איז אן'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

וועלען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Løvens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folkeficens"s Trykkeri Mantergade 2

בען זיך בעזעצט די היימלאזע גאליציאנער־אינ־
טעליגענטן.

פאר דער אינטעליגענץ האבען די פארש־
טעהער פון יודישען קאמיטעט אבגעגעבען א
ספעציעל וואוינונג, וואו מען האט זיי אוועק
געשטעלט בעטען. צווישען די איינוואוינער פון
דער דאזיגער וואוינונג גפעפינען זיך צווישען
אנדערע אייניגע אנגעזעהענע עסטרייכישע אי־
דישע כלל־טהעער.

נאכדעם זענען די מיטגלידער פון דער
דע"עגאציע אוועק בעטראכטען דאס קאנטראק־
טען־הויז, וואו דורך דער מיה פון דער דעלע־
גאציע איז די גאנצע וואוינונג איבערגעמאכט
געווארען אויף א שפיטאל־מוסטער.

אין קאנטראקטען־הויז האבען די גאליציא־
נער דאן גענעסען מיטאג. אויף דער ביטע פון
דער דעלעגאציע האבען די קיעווער וואוילטע־
טיגע אנשטאלטען געשענקט וועש פאר די היים־
לאזע. און ביי איצטיגער צייט האט זיך דער
דעלעגאציע איינגעגעבען בעדייטענד. צו פער־
בעסערען די לעבענס־בעדינגונגען פון די היים־
לאזע אויס"ן מונקט.

די מיטגלידער פון דער דעלעגאציע, דערין
אויך די פארזיצענדערען פירשטין בארישאנ־
סקאיא, בעהמען פערזונליך אנטייל אין דער
ארבייט אויס"ן מונקט: זיי וואשען די קינדער
רייניגען די וואוינונג און גיבען עסען.

ראטשילד וועגען מלחמה און יודען.

דער לאנדאנער בארען ראטשילד האט גע־
האט א געשפרעך מיט אנ' אמעריקאנער זשור־
נאליסט וועגען דער בעשולדיגונג, וואס האט
זיך בעוויזען אין געוויסע ציימונגען (אין ציוא־
מענאנג דערמיט, האס דער בעקאנטער דיי־
שטער פאליטישער אענטע דערנבורג שטאמט
פון יודען), אז די אינטערנאציאנאלע יודען הא־
בען געשפילט א גרויסע, אלע אין דעם אויס־
ברוך פון דער מלחמה און זיי זענען פאר איהר
שטארק פעראנטוואורטליך.

ראטשילד האט מיט פעראכטונג אבגעווא־
גען די בעשולדיגונג און דערקלערט:

— מ'קען נישט איבערלאזען אזא נארישע
פלוידעריי אהן אנ־ענטפער. יודען שטעלען פאר
היינט מיט זיך א פערהעלטניסמעסיג קליינעם
רעליגיעזען בונד (?) אין דער וועלט. קיין יוד
פערגעסט אויך נישט דאס, וואס דוד המלך'ס
קינדער האבען געשאפען נאר א קליינע מלוכה
עס איז דעריבער פערשטענדליך, אז יודען
דארפען סימפאטיזירען נאר מיט די קליינע ליי
דענדע פעלקער, ווי בעלגיען און סערביען.

דאס, וואס יודען גההען מיט דער קאלי־
ציע און שטיצען זי, איז נישט א צופאל. דאס
איז א רעזולטאט פון סבות, וועלכע ליגען טיף
אין דעם חאראקטער פון דער יודישער געשיכ־
טע און פון דעם יהדישען גלות־לעבען. יודען
זענען ליוט זייער נאטור א פריעדליך פאלק אין
אלע זייערע טאלענטען האבען זיך אויך אויס־
געדריקט נאר אויף פערשיידענע געביעטען פון
דעם פריעדליכען גיזעלשאפטליכען לעבען.

יודען האבען פיינד דעם מיליטאריזם: דער
אויסברוך פון דער גאנג פון דעם איצטיגען
קריעג האט בעלידיגט אלע זייערע היסטארישע
לאזונגען און אידעען.

יודען זענען פארהאן סך הכל צוועלף מיליאן.
צווישען זיי איז דא בערך נאר א קליינע צאהל
רייכע. דער גרעסטער טייל פון דעם יודישען
פאלק גישעפטיגט זיך מיט אויפלכע פרנסות,
וועלכע קענען עקזיסטירען און זיך ענטוויקלען
נאר ביי פריעדליכע און נארמאלע בעדינגונגען
פון לעבען. די מלחמה האט בעמוזט אריסטרופען
א גיוואלטיגען קריזיס אין האנדעל, און דאס
אליין איז דער בעסטער בעוויז אויף דעם, אז
יודען האבען נישט בלויז ניט פערדינט פון דעם
קריעג, נאר, פערקעהרט, נאך פערלוירען דורך
אהם זייער פערמעגען.

די אי־יא יודען האבען גערארפט אויפגע־
טרייסלט ווערען דורך דעם נעדאנק אליין וועג
גען דער מלחמה, שוין נישט רעדענדיג וועגען
דעם, וואס א האלבער מיליאן יודען קעמפען
אין דער ארמעע פון דער קאליציע.

אין יעדען פון די לענדער, וואס גפעפינען
זיך אין פייער פון דער מלחמה, איז דאס, וואס
די פראנצויזען רופען „בלוט־שטייער". זעהר
שווער גפאלען אויף די יודישע מאסען. און אין
רוסלאנד און עסטרייך, וואו עס זענען פערהאן
גאנצע פראווינצען, ווערכע זענען בעזעצט כמעט
דורכאויס פון יודען, האט דער חורבן פון קריעג
ארומגענומען הונדערטער שטעדט און דערפער
און געבראכט זיי אזעלכע שאדען, וואס האבען
צו זיך קיין גלייכען נישט אין די אנדערע טיי־
לען פון דעם גרויסען קריעגס־פלאץ.

כדי צו בעוויזען, וויי פאלש עס איז דאס,
וואס מ'בעשולדיגט יודען, אז זיי סימפאטיזירען
מיט'ן מיליטאריזם, — האט ראטשילד אנגעווי־
זען אויף דעם, אז בעת דער קריעג האט אויס־
געבראכען, האט די טערקישע מאכט געוואלט
ערלויבען א סך אויסלענדישע יודען אין פאלע־
סטינא צו בלייבען רוהיג אויף די ערטער, נאר
אונטער דער בעדינגונג, זיי זאלען ווערען טער־
קישע אונטערטאנען, און אט האבען זיך כמעט
אלע אבגעזאגט דערפון, און נישט קוקענדיג
אויף דער נויט און די צרות, וואס האבען זיי
ערווארטעט, האבען זיי בעסער אויסגעוואנדערט
קיין רוסלאנד און מצרים.

ענגלאנד'ס שוץ געגען צעפע־ליבען.

אין די ליכטיגע אבענדען זעהט מען אין
אלע טיילען פון לאנדאן שטארקע פראזשק־
טארען, לויפענדיג דורך אונטער די וואלקענ־
קריצענדיג איינע איבער די אנדערע. דא בעווי־
זען זיי זיך און דא ווערען זיי פערשוואונדען
און ווייזען זיך באלד ווידער צווישן, דערצעה־
לען די בירגער פון לאנדאן, אז די אדמיראליטעט
לאזט זיי ניט אהן איהר שוץ און אז א צעפעלין
ריזיקירט וועניגסטענס מיט זיין אייגענעם לע־
בען, אזוי גוט ווי מיט דעם לעבען פון אונשול־
דיגע פרויען און קינדער. ווען ער ענטשליסט
זיך אויף א בעזוך קיין ענגלאנד.

די ארבייט פון בעוואכען זענען צעפעלינס
ליגט אין די הענד פון א ספעציעלען קארפוס,
וואס געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון דער
אדמיראליטעט.

דיזער קארפוס האט אונטער זיין אויפזיכט
ניט בלויז די ענגלישע לופט־מאשינען, נאר אויך
אזעלכע ספעציעלע הארמאטען, וואס זענען גע־
שטעלט אין פיעלע ערטער אויף הויכע געביי־
דען, אדער אויף בערג און זענען דירעקט צוגע־
פאסט צו שיסען אין דער הויך אויף וויייסטע
שטעלעס.

— יעדען אבענד, אין יעדען וועטער, ווערען
ארויסגעשיקט פאטרולען אין דער לופט און עס
ווערען אויך אוועקגעשטעלט פעהיגע ארטילע־
ריסטען, וועלכע קענען פינקטליך שיסען פון די־
זע גענען־לופט הארמאטען.

פאליסמענס און פאטרול־סאלדאטען וויייסען
די נאהענטסטע סטאציאן, וויי אזוי צו קאמוניצי־
רען זיך מיט די ענגלישע צעפעלין־פרעסער, און
עס האט שוין ניט איינמאל געטראפען, אז צע־
פעפלינס זענען צוריקגעפלויגען פון די ענגלי־
שע ברעגען, וועז זיי זענען געווען שוין גאנץ
נאהענטס, איינזהענדיג, אז זיי זענען אין גע־
פאהר אטאקירט צו ווערען דורך ענגלישע לופט־
פליהער פון אויבען און דורך די לופט־הארמא־
טען פון אונטען.

די ארבייט פון דיזע צעפעלין־קאמפאניע איז
זעהר גפעפערליך, ווייל אין א שלעכטען וועטער
איז יעדע לופט־מאשינע אין סכנה פון א קאטא־
סטראפע. סונדעסטוועגען איז דער קאפוס זייע־
רער שטענדיג פול מיט וואלאנטערען, ווייל די
אויפרעגונג, די אינטערעסאנטקייט פון אזא לע־
בען ציהט צו זעהר פיעל פרייוויליגע בעלגים,
און וועז מען האט געדארפט אריבערשיקען א
טייל פון זיי מיט א קורצער צייט צוריק צו די
דארדאנעלען, האבען זיך ערקלעדט וויליג פיעל
מעהר, ווי מען האט נויטיג געהאט.

די פעריען־קאלאניע.

(א בריף אין רעדאקציע.)

בעזכענדיג די יודישע קינדער אין שארלא־
טענלונד (פעריען־קאלאניע), געפין איך פאר
נויטיג צו בעקאנט מאכען, אז אלץ איז גוט און
ערנסט געארדענט. מיר אלע, עלטערען פון די
קינדער, וויייסען גאר ניט, וויי גוט עס איז דארט
פאר די קינדער, וועלכע ערהאלטן זיך זעהר
פיין.

עס וואלט געווען א גלייכע זאך, אז אלע
עלטערן זאלטן זיך וועגדען צו דער פעראייני־
גונג און בעטען אויב ס'איז מעגליך, אז די קיי־
רער־פעריען זאלטן זיך פארלענגערן נאך אויף
14 טעג.

בעזונדערס וויל איך דאנקען די „פעראיני־
גונג" וועלכע האט פערשאפט א זעהר נויטיגע
זאך, איך דאנק אויך דעם ה' סלאר און פרל
מארטס פאר זייערע גוטע בעציהונגען צו
די קינדער.

איך האף, אז די זאך וועט געפיהרט ווערען
אויך ווייטער.

מיט אכטונג

ש. איטהין.

ס'וועלט געזוכט

א יהודישער זעצער. וועגדען זיך אין דער קאנטאר פון „פאלקס־צייטונג"

וועסטו פילייכט נאך ארבעטער קענען זעהן
אין זיינע אשטענס פון די וועגד דארט די פערכמורעטע,
ביי איינעם פון די וויינקעלער, בייס אויזון,
פיעלע יודען פינסטערע, פערדארבטע פנימ'ער,
די עכטע גלות־יודען טראגענדיג א שווערען יאך,
וואס טההן פערגעסען זייער לייד נאר דורך א בלאס גמרא.
פערטרייבען זיי ערי־קיים נאר דורך פרעצייטיגע לעגענדעס
און רייזען אויס די זארגען זייערע נאר דורכ'ן תהלים —
(וויי קלייז און נישטיג איז דאס אלץ פאר'ן אויג פון דעם
וואס קען עס ניט בעגרייפען!...)
אט וועט זאגען דיר דיין הארץ, דאס אויפ'ן שווקל
פון אונזער לעבענס־הויז בעטראכטען האט דיין פוס,
און וועסט דערזעהן דעם אוצר דא פאר אונזער זעלע.

צווישען צוויי פייערן

פון עסטרייך קומען אן וויידער ביטערע און טרויעריגע ידיעות: די יודן פון גאליציען, וועלכע זענען אם ערשט בעפרייט געווארען פון רוסישען יאך און האבען מיט אונגעדולד געווארט אויף דעם טאג, וועלן עס וועט קומען „זייער" מילימער, מוזען איצט איבערטראגען א נייעם שטראם פון פערפאלגונגען און רדיפות. די „בעפרייער" זיינען, צווישען וועלכע עס גיפינען זיך צהנדליגער טויזנדער יודישע קינדער פון דער זעלבער גאליציען, קוקען אויף זיי, ליידער, מיט די זעלבע אויגען, מיט וועלכע עס האבען פריהער געקוקט די רוסען. נאטירלידְ, מען איז עס דערוועלבער חשד, דער אונצופרידענער, דער גיפטיגער פעי־דאכט אין פעראט און שפיאנאזש, וועלכער האט וויידער אויסגעבליהט אויף די הורבות פון די גאליציישע שטעדטלעך און דערפלעך.

ווי מען טייטש אונז מיט פון ווינען, זענען הונדערטער יודען ארעסטירט, אריינגעוואקסן אין תפיסה און לעבען איבער טעג פון שרעק און יאוש. די פאליאקען, וועלכע זענען פריהער געווען אין גוטער הבדשאפט מיט די רוסען, האבען איצט גלייך אומגעביטען דעם פראנט, די „אריענטאציע" זייערע. און זענען געווארען נאך הייסערע און וואריעדע פריינד פון די זיעג־רייכע עסטרייכער. און מיט וואס קען מען דען בעסער אויסדריקען די טרייהייט צו עסטרייך־אונגארן, ווי ניט מיט אויסליפערונג פון שפיאנען און רוסאפילען, פון פערוואנען, וועלכע זענען געשטאנען אין צו נאהענטע בעציהונגען מיט די רוסען, כמעט געהאלפען זיי און זענען אלזא פערראטער? — געווים, מיט מאכען א בלבול אויף רעשט פון די לעבען־געבליבענע גאליציש יורען, אויף דעם הייפעל, וואס האט בייגעשטאנען אלע שטורמען און סכנות פון דער רוסען־צייט!

און די עסטרייכער מיט די פאליאקען האבען צווישען זיך שלום געשלאסען און האבען זיך ביידע אנגעזעצט אויפ'ן ארימען גאליציען יודען.

די איניציג צופעליגע נומערן פון דער עסטרייכישער יודישער פרעסע, וואס קומען אן צו אונז — די מיסטע נומערן וועהרן אנגעהאלטען פון דער לעצטער פאסט־צענזור — בעווייזען, אז די פאליאקען האבען אויפסניי אנגעהויבען א קאמפאניע געגען יודען. דער לעמבערגער „יודישער טאגעבלאט", וואס האט איצט וויידער אנגעהויבען ערשיינען, ענטהאלט שארפע ארטיקלען געגען דער פולישער פרעסע און געגען פולישע פאליטישע העצערס. די צענזור ארבייט אבער אין עסטרייך ניט ערגער ווי אין רוסלאנד. און די גרויסע וויסע פלעקען פער־בארגען דעם אמת ווערען דער לאגע אין גא־ליציען.

איינס איז קלאר: עס קומען דארטען פאר שוידערליכע זאכען, עס גיהט וויידער א פער־ניכטונגס־קאמפף געגען די יודען, וועלכע זענען ערשט אריס פון אירן פייער און גלייך אריין־גיפאלען אין צווייטען גהינום.

און אינ'ם עסטרייכישען יודענטום גופא ארו אויך נישט קיין שלום און אחדות. איינצעלנע גרופעס בעקעמפען ביטער אייניג די אנדערע. די אסימיליאטארען פערזוכען וועיטער צו זיינגען זייער מה־יפית ליעדעל: די ארטאדאקסען פארטיזאנען זייער שתדלנות־פאליטיק און ווילען רעטען פוילענס כבוד. אריינגעבענדיג נאריש־שע אויפרופען: די נאציאנאלע געזעלשאפטליכע עלעמענטען זענען קלין און שוואך, ווייל די בעסערע און געזונטע כוחות גיפינען זיך אויפ'ן שלאכט־פעלד פון פאלען טויזנדער־וויים פארן פאטערלאנד.

דאס גאליציש יודענטום, וועלכע האט שטענ־דיג געהערט צו די קראנקע אברים פון'ם יודי־שען נאציאנאלען גוף שטעהט אויס איצט אונ־מענשליכע יסורים. האפנונגסלאז איז זייער גע־גענווארט און פינסטער איז זייער צוקונפט.

קען דען אזא שוואכער אבר אויסהאלטען דעם שטורם, וואס קומט פון ביידע זייטען?

מ. ג.

גאליציישע היימלאזע

די מיטגלידער פון דער ענגלישער דעלע־גאציע פונ'ם קעמיטעט „ענגלאנד פאר פוילען", וועלכע זענען אנגעקומען קיין קיעוו, האבען דארט בעזוכט דעם פונקט פאר די היימלאזע יודען פון גאליציען, וועלכען ס'האט אינגעאר־דענט דער קיעווער יודישער הילפס־קאמיטעט אין א ספעציעל געדונגענעם הויף.

די דעלעגאציע האט בעזוכט דעם פונקט צוויי מאל און האט זיך בעקענט מיט דעם אופן, וויי אזוי עס איז דארט אוועקגעשפעלט די הילף פאר די גאליציאנער יודען.

דער פונקט איז צוגעפאסט נארמאל פאר 200 מאן, דאך האט מען די טעג אהין געבראכט איבער 2400 היימלאזע, אזא גרויסע מאסע מענ־שען האבען די געבריידעס פונ'ם פונקט נישט צוקאנט אריינגענהמען, אין מ'האט אלע אנגעקו־מענע אינגעארדענט אינ'ם גארטען, וואס ביים הויף — אונטער אן־אויבער דעק פון כרעזענטען און אויף גרך אויפגעשטעלטע הילצערנע בארא־קען.

בעזוכנדיג דעם פונקט צום ערשטען מאל האט די דעלעגאציע דארט געטראפען 1,660 היימלאזע.

דער יודישער קאמיטעט האט אנגענומען אלע מיטגין אבצווונדערן פון די קראנקע די געזונדע, כדי צו פערהיטען, אז מען זאל נישט פערשלעפען אויפ'ן פונקט אנשטעקענדע קראנ־קהייטען. ווען ס'קומ־אן א נייע פארטיע, בעט־ראכט זיי גוט דער מעדיצינישער פערסאנאל אויפ'ן פונקט קומען אלע אן ערשט נאכדעם וויי זיי וואשען זיך ארום אין א ספעציעל אינגע־ארדענטער באד. די זאכען ווערען דעזינפעק־צירט. אין אלע בעקומען ריינע וועש. די נייע פארטיע בעזעצט מען דאן אונטער די ברעזנע־מען־שאפעס אין גארטען. און אויב א ן פערלוירן פון עסליכע טעג וווייזט זיך נישט אריוס ביי זיי קיין קראנקהייט, פיהרט מען זיי איבער אין די הילצערנע באראקען וואס זענען אויפגעשטעלט אין הויף. אדער אין דער שטעדיגער דירה, וואו ס'גיפינט זיך דער פונקט גופא.

איבער'ן גאנצען הויף זענען אינגעארדנט קלאגען פון דער וואסער־לייטונג און וואש־טוים. לעך, ס'זענען אויך פארהאן מכשירים צום וואש־שען וועש, אין יעדער פון די אינווואוינער פונם סוף גיט אליין אויף זיך אכטונג, אז קיר זאל נישט ליגען.

ס'זענען אויך אינגעארדענט וואראשטאטען, א שוסטער־וואראשאפ און א שניידער־וואראש־טאט. אין וועלכע ס'ארבייטען די גאליציאנער בעלי־מלאכות. פאר גיפלד, וועלכע ס'האבען צו־נויפגעזאמעלט וואוילטעטיגע דאמען האט מען געקוי פט מאשינען, און די וואראשטאטען ארבייט־טען אויס פאר אלע נויטבעדערטיגע שיך. קלייד־דער און וועש: מאטעריאל פאר די וואראשטאטען גיט דער יודישער הילפס־קאמיטעט.

ביים אבפאהרען פון קיעוו גיט מען מיט אלע היימלאזע אויפ'ן וועג א נייעם אנצוג, וועש שיך און מאוואנט.

די מיטגלידער פון דער ענגלישער דעלע־גאציע האבען זיך אינטערעסירט דערמיט, וויי ס'זענען אינגעארדענט אויפ'ן פונקט אינייגע טעכנישע אינזטיטוציעס, וועלכע זיי האבען בדעה אינצוארדנען אויך אין די שפייז־פונקטען האפט די דעלעגאציע געהט עפענען.

נאכדעם וי די מיטגלידער פין דער דע־לעגאציע בראש מיט דער פארזיצענ, ערין פיר־סטין ס. ב. בארישנסקאיא־יואוראסקאיא האבען בעקוקט אויספהרליך דעם פונקט, זענען זיי אר־בייט צו בעשאטען די וואוינונגען, וואו ס'זאל

אם יש את נפשך לדעת...

ח. נ. ביאליק:

איב וויסען וויל דיין זעלע יענעם קוואל,
פון וועלכען דיינע ברידער, די ערמארדעטע.
געשעפט האבען פאר זיך אלע שלעכטע צייטען אזא קראפט,
א שטארקען גייסט — בעגעגנען מיט מוטיגקייט דעם טויט
און אויסשטרעקען דעם האלו צו יעדען שארפען מעסער,
צו יעדער אויפגעהויבענער האק, ארויסגעהן אויפ'ן עשאפאט,
אריינשפרינגען אין פלאם אריין פאר זייער גאט,
און שטארבען מיט אן „אחד־רוף, א קדושים־טויט —
און איב דו ווילסט נאך וויסען יענעם קוואל,
כן וועלכען דיינע ברידער, די פערשטויסענע,
אין איינג קברים, טיפע גריבער, צווישען עקדעשען,
געשעפט פון זיך דארט האבען פיעל בעסון, מיטה־
זון שטארקים אן גדולה.
און אייזן־קראפט צו ליידען יעדן לאסט פון אונגליק,

און, אינציה־נדיג דעם אקסעל, טראגען אזא לעבען, א פערמיאוס־טע,
און ליידען, ליידען, אהן א גרענץ. אהן אן ענד —
און איב דו ווילסט בעטראכטען יענעם שוים, ואוהין
עס האבען זיך אריינגעסגאגען אלע טערערן פון דיין פאלק,
זיין הארץ, זיין זעעלע און זיין גאט.
דעם ארט, ואו ס'האבען זיך צוגאמען וי א ואסער
די שרעקליכע גשעריין, ואס ברויזען אויף די אבגרונדען,
די קרעבצען, ואס פון זייער שרעק דער טייפעל וועלט פערציטערט,
דער קלאג, ואס רייסט די שטיינער אויף, גאר ניט דעם הארטען פיינד,
דעם שטארקערן פון קיזעל־שטיין, דעם האוטערן פון טייפעל! —
און אפשר ווילסטו ווייטן יענעם שטארקען פעלז
ביי וועלכען דיינע עלטערען געמוגען האבען רעטונג
פאר זייער אז־יאל, די תורה און די היילינטהימער...
און אפשר ווילסטו ווייטן דיך בעהעלטעניש
וואו ס'האט זיך איינגעהויט אין זיינע עכטע רייניליקייט

דער שטארקער גייסט פון מאלק,
אבוואהל געוועטיגט האט ער זיך מיט שאנד און שפאט,
האט דאך זיין עלטער ניט פערשעהמט זיין יוגענד. —

און ווילסטו קענען יענע ליבהארציגע מוטער,
די אלטעשטע, די ליבענדע, די טרייע,
וו וז האט מיט גרויס באריהמטרצ־ליקייט פערזאמעלט
די טרעהר־פלאך פון איהר. פערלארענעם בן־יחיד.
און וען ער פלעגט צוריקקומען, פערשעהמט, פערשאטערט.
אין שאטין פון איהר הויז, האט זי איהם אבגעווישט די טרעהערן
בעשיצט איהם מיט איהר פאלע און פערשלעפערט אויף איהרע קניה —

א. מיין געזריקטער ברודער! אויב די ווייסט עס ניט —
דאן קום אריין אין בית המדרש, אין דעם אלטען, דעם פארצייטיגין.

אריין קום אין די וויסטע, לאנגע שבת־נעכט.
אריין קום אין די הייסע תמוז־טעג. די ברעגענדע
[illegible]
און אויב גלאזקען האט נאך גאס פון זיי [illegible]

Jüdische Volkszeitung № 185 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דאנערשטאג יח׳ אב תרע״ה (29 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

איטאליענישע אפענסיוו אויפ׳ן איזאנצא־פראנט

בלוטיגע שלאכטען ביי נארעוו׳ בוג און ווייכסעל.

אויפ׳ן איטאליענישען פראנט.

רוים, 28־טען יולי. (אפיציעל). אין׳ם טאל דאאן האבען מיר בעזעצט מאנטע־לאוואנעס און דזשומע פיסאמא. דעם שונא׳ס ארטילעריע האט פערזוכט פון זיינע הויכע פונקטען צו הינדערען אונזער אנגריף, אבער אהן רעזולטאט.

אין דער געגענד מאנטע־נערא דויערען די ביטערע קאמפפען.

אויף דער קארזא־פלאטא איז נעכטען פאר־געקומען א זעהר לעבהאפטער קאמפף. אין דער לענג פונ׳ם גאנצען פראנט האבען אונזערע מחנות אנגעגריפען דעם שונא מיט גרויס מוטה און דרייסטקייט, און האבען עראבערט דעם שונא׳ס זעהער שטארקע שטעלונגען ביי סאן־מישעל נאר אזוי ווי דעם שונא׳ס ארטילעריע האט זיי בעשאסען פון די בערג האבען זיי גע־מוזט אבציהען זיך צוריק און בעהאלטען זיך הינטער די בערג.

א צווייטער אנגריף האט אונז געגעבען די מעגליכקייט צו עראבערען דעם שונא׳ס שטע־לונגען אויף מאנטע־סייבוסי, וואו מיר האבען גענומען 3200 געפאנגענע.

פון מזרח־פראנט.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד 28־טען יולי (אפיציעל). צווי־שען דווינא און ניעמאן איז די לאגע אונפער־ענדערט. אין דרום־מערב פון קאוונא האבען מיר אבגעווארפען דעם שונא איבער דער טייך וועסיא.

אויפ׳ן נארעווער פראנט איז דער קאמפף דעם 25 און 26־טען פארטגעזעצט געווארען מיט גרויס פערביטערונג פון דער דארף דאב־דאלעיקא ביז נאוואגעארגיעווסק. דעם שונ׳אס אפענסיוו אויפ׳ן לונקען ברעג אין נארעוו איז אבגעשטעלט געווארען דורך ענערגישע געגען־אוגריפען. פיעל דערפער און וועלדער האבען אייניגע מאל געביטען זייערע בעלי־בתים, אי־בערהויפט איז דער קאמפף געווען זעהר העפ־טיג אין מזרח פון ראזשאן, אבער צום סוף הצ־בען מיר בעהויפטעט אונזערע פאזיציעס

אויף ביידע זייטען פון נארעוו האבען מיר פארגענומען אייניגע געלונגענע אנגריפען און געצוואונגען אייניגע דייטשע מחנות־אבטיילונ־גען אבצוציהען זיך צוריק ביי דער דארף צע־פעלין האבען מיר גענומען 700 דייטשען גע־פאנגען.

צולינקס פון ווייכסעל האבען מיר דעם 26־טען אבגעווארפען דעם שונא, ווען ער האט זיך דערנעהנטערט דעם פראנט נאדארזין־פיאסעצנא.

ביים בוג איז פארגעקומען שסארקע קאמ־פפען אין דער געגענד פון סאקאל און פאטורי־צא, וואו דער שונא האט איבע־געפיהרט א טייל פון זיינע מחנות אויף דער אנדער זייט טייך.

(רייטשער בעריכט).

בערלין, 28־טען יולי. (אפיציעל). א פאר־שטויס געגען מיטוי איז אבגעשלאגען געווארען פון אונזערע מחנות. צווישען פאזוואל און ניע־מאן פערפאלגען מיר דעם שונא.

די רוסען האבען נעכטען דורך א שטורם־אנגריף פערזוכט אבצושטעלען אונזערע פאר־ווערטסגעהענדע מחנות. דער רוסישער אנגרוף וואס איז גלייכצייטיג פארגענומען געווארען פון דער ליניע גאוואראווא, אין מזרח פון ראדאן און פון ווישציקאוו — סעראצק אין דרום פון פולטוסק, איז פאלשטענדיג אבגעשלאגען געווא־רען פון אונזערע מחנות. מיר האבען דארטען גענומען געפאנגען 3319 רוסען, ווי אויך ערא־בערט 13 פולעמיאטען.

אין מזרח און דרום־מזרח פון ראזאן זענען אונזערע מחנות אריינגעדרונגען ווייטער צו מזרח צו פערפאלגענדיג דעם שונא. נעבען נא־ווא־געארגיעווסק און ווארשע האט זיך די לאגע ניט פערענדערט.

דארדאנעלען און גאליפאלי.

לאנדאן, 28. יולי. פון די אינזלען מיטילע־נע און לעמנאז קומען אן ידיעות, אז דארט הערשט איצט א לעבהפטע בעוועגונג. עס קו־מען אן נייע שיעפען מיט ענגלישע און פראנ־צויזישע סאלדאטען, ווי אויך א סך אמוניציע און פראוויאנט, וועלכע ווערען ווייטער טראנס־פארטירט צו גאליפאלי־האלב־אינזעל. די איצט אנגעקומענע נייע אמעריקאנער 23 צענטימעטער קאנאנען ריכטען אן פיעל שאדען ביי די טער־קען, וועלכע ליידען איצט פון מאנגעל אין אמו־ניציע.

דער פעראייניגטער ענגלישער־פראנצויזישער פלאט האט וויעדער אנגעהויבען ענערגיש באמ־בארדירען דעם אזיאטישען ברעג פון די דאר־דאנעלען. מען ערווארטעט נייע פערשטארקונ־גען, כדי איבערחזר׳ן דעם גענעראל־שטורם.

אמניסטיע אין רוסלאנד?

מיר האבען היינט ערהאלטען פון פעטרא־גראד די פאלגענדע וויכטיגע ידיעה: אין די איינ־פלוסרייכע פאליטישע קרייזען רעדט מען יעצט זעהר פיעל וועגען א מעגליכע פאליטישע אמ־ניסטיע. מען גיט איבער, אז די רעגירונג האט בדעה ארויסגעבען אנ׳אמניסטיע פאר א׳טייל פא־ליטישע „פערברעכער“ און אויף אזא אופן ג׳ווינען די סימפאטיען פון דער בעפעלקערונג. אלס ערשטער זאל בעפרייט ווערען בורצעוו, דאן די פערמשפט׳ע ס־ד דעפוטאטען און א גאנצע רייהע עהנליכע פאליטישע. ס׳איז מעגליך, אז דער מאניפעסט וועט זיין פערעפענטליכט צו דער ערעפנונג פון דער דומא, דע 1־טען אוי־גוסט.

אמעריקא און דייטשלאנע.

קעלן, 28־טען יגלי. „קעלנישע צייטונג״ס קארעספאנדעט אין וואשינגטאן טעלעגראפירט אז אין אמעריקא בעקומט מען אנ׳איינדרוק, אז פרעזידענט ווילסאנ׳ס ענטפער נאטע צופרידענ־שטעדט די אמעריקאנישע עפענטליכע מיינונג.

פון די פערשיעדענע צייטונגס־קאמענטא־ריען בנוגע דער ענטפער־נאטע קען מען זעהען, אז די טאקטיק מיט וועלכער אמעריקא האט בע־האנדעלט די „לוזיטאניא־קעטאסטראפע“, מאכט אונמעגליך פאר אמעריקא צו שפילען א פער־מיטלער־ראלע אין דעם קומענדיגען פריעדען־שלוס.

די דייטשע רעגירונג דענקט, אז ווי גלייך זי וועט זעהען, אז זי איז ניט אומשטאנד צו ענטפערען צופרידענשטעלענד אויף אמעריקא׳ס פאדערונגען, וועט זי איבערהויפט גאר נישט ענטפערען, כדי ניט אויפצוהיצען די אמעריקא־נישע עפענטליכע מיינונג.

צום היינטיגען נומר

ווערט צוגע עבען א ביילאגע: א מיטיילונג פון דער סקאנדינאוויען־אמעריקא־ליניע. ווער עס האט ניט ערהאלטען די מיטיילונג קען בע־קומען גראטיס אין דער עקספעדיציע אדער און דער געזעלשאפט גופא.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

וויכטיג פאר עמיגראנטען.

די „סקאנדינאוויען—אמעריקא־ליניע"

איז די איינציגע שיעף־געזעלשאפט, וועמעס דאמפפער געהען דירעקט פון קאפענהאגען קיין אמעריקא.

די שיפען געהען דורך קריסטיאניא און קריסטיאנזונד אין נארוועגען, און פון דארטען אויסער דער קריעגס־טעריטאריע, איבער שאטלאנד קיין ניו־יארק.

די שיפען זענען גרויסע אויף 1000 און 1200 צאהל, גיכגעהענדע, 2 שרויביגע און די נסיעה פון דאנען קיין ניו־יארק געדויערט נאר אנ׳ערך 11 טעג.

די 3־טע קלאסען אויף די דאזיגע שיפען זענען איינגעריכטעט מיט קליינע קאיוטעס פאר 2, 4 און 6 פערזאן. די בעטלעך זענען מיט מאטראצען, קישענס און מיט דעקען. די שפייזען זענען אויסגעצייכענטע. עס ווערט סערווירט אין גרויסע און שעהנע עס־צימערען. די סערווירונג און רייניגונג דארטען ווערט אויסגעפיהרט פון א ספעציעלען שטאט ש־פס־דיענער.

דער פרייז פאר א בילעט פון 3־טען קלאס איז 172 קר. — פאר ערוואקסענע (מיט דעם גרעסטען און נייעסטען ש״ף „פרעדעריק דער אכטער" 176 קר.) אחוץ דעם מוז מען בעצאהלען 15 קר. פאר יעדע פערזאן אמעריקאנער איינוואנדערונג־שטייער.

די סקאנדינאוויען־אמעריקא ליניע פערקויפט דירעקטע בילעטען צו אלע אמעריקאנישע שטעדט.

יעדער פאסאזשיר מוז האבען ביים אבשטייגען אויפ׳ן לאנד אין ניו־יארק געלד במזומן, לכל הפחות 25 דאלאר. פערזאנען, וואס ליידען פון אויגען, - הויט - און הארץ - קראנקהייטען אדער פון אנדערע אנשטעקענדע קראנקהייטען ווערען ניט אריינגעלאזען קיין אמעריקא און ווערען דעריבער אויך ניט אנגענומען אייף די שיפען.

די נסיעה פון רוס אנד מוז איצט, איבער דער מלחמה, פארגענומען ווערען מיט׳ן אייזענבאהן פון פעטראגראד איבער העלזינגפארס — טארנעא — שטאקהאלם — מאלמע קיין קאפענהאגען.

סקאנדינאוויען־אמעריקא־ליניעס אגענטען אין העלזינגפארס זענען:

Finska Ångfartygs Aktiebolaget,

וועלכע גיעט אלע ערקלערונגען בנוגע דער רייזע. קומענדיג קיין קאפענהאגען מוזען די פאסאזשירען ווענדען זיך אין סקאנדינאוויען־אמעריקא־ליניעס קאנטאר:

Kongens Nytorv 8, København K.

אויף דער זעלבער אדרעסע קען מען זיך אויך ווענדען שריפטליך. די קאפענהאגענער איינוואוינער קענען זיך ווענדען פערזענליך נאך אלערליי ערקלערונגען.

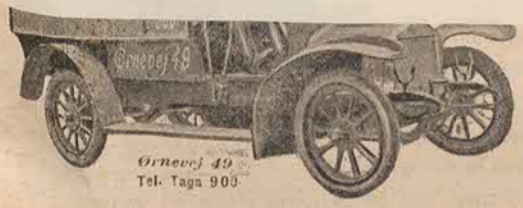

Ørnevej 49
Tel. Taga 900

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** Faas overalt.

Østergaard & Co
Ahlefeldtsgade 16 Tel. 5504.

געזעלשאפט

האט די בעסטע ערשט קלאסיגע באנק־רעפערענצען, נעמט זיך אן צושטעלען וואהרע קיין רוס־לאנד אין אלע בראנזשען. האבענדיג פיעל ספעציאליסטען, ווי אויך גרויס ב... בעוואוסטע האנדעלס־פירמען, סיי היזיגע און אין אויסלאנד, איז די געזעלשאפ... פריי־ענשטעלען איהרע קונדען אין אלע הינזיכטען.

רעסטאראן־רונדע...

טרינינטאטיס־קירקע פלאץ ...
אוירעס 65 או ן ...

אלע קויפען איריס...

צו אנגרא פרייז...
נייע ציקלען פון 48 ק...
8 Jris Torveg 66.
København C.

...k Expres Kompani.
...it Thalbitzer.
...ade 33. København K.
...er: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט א... אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. ... שנעלסטע עקספעדיציאן. עק... פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון ...
350, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך
דאמענשיך

...gade 2 B, Amager
ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מ...

כשר פעדס־אראן...

טעגליך פרישעס עסען. יודי...
מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען...
באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.
מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I
Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר׳ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.
Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען, מעסער, ברויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

עס ווערען פערלאנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלען. וואכען לוין פון 30—40 קר. רויזענגארדען 9 אין קעלער.

מזל טוב

ווינשען מיר ה׳ר און פרוי שילקין צו זייער ערשט־געבוירענע טאכטער.
פאמיליע אשינאווסקי און יאפע.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.
V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30
Tel. 2790.

...טארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12
Løvstr 8 I Sal.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער.
Prinsesgade 26 2 זאל Torvgade עקע

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. Norresøgade 19 St.

Victoria Teatret
דר שאס פון דער צאהל־סטאנציאן
א שפאנענדע דראמא.

באסקאלין טאבלעטען מילדע
באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ׳אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

Jüdische Volkszeitung № 185 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע ...ייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט

...האגען דאנערשטאג יח׳ אב תרע״ה (29 Juli 1915).

...פ׳ן איזאנצא־פראנט

...ווי׳ בוג און ווייכסעל.

...מיאטען.

...און דרום־מזרח פון ראזאן זענען ...ת אריינגעדרונגען ווייטער צו ...פאלגענדיג דעם שונא. נעבען נא־ ...סק און ווארשע האט זיך די לאגע ...יט.

...עלען און גאליפאלי.

...2. יולי. פון די אינזלען מיטילע־ ...ז קומען אן ידיעות, אז דארט ...א לעבהפטע בעוועגונג. עס קו־ ...יעפען מיט ענגלישע און פראנ־ ...אטען, ווי אויך א סך אמוניציע ..., וועלכע ווערען ווייטער טראנס־ ...אליפאלי־האלב־אינזעל. די איצט ...נייע אמעריקאנער 28 צענטימעטר ...ען אן פיעל שארען ביי די טער־ ...יידען איצט פון מאנגעל אין אמו־ ...ניציע.

דער פעראייניגטער ענגלישער־פראנצויזישער פלאט האט וויעדער אנגעהויבען ענערגיש באמ־ בארדירען דעם אזיאטישען ברעג פון די דאר־ דאנעלען. מען ערווארטעט נייע פערשטארקונ־ גען, כדי איבערחזר׳ן דעם גענעראל־שטורם.

אמניסטיע אין רוסלאנד?

מיר האבען היינט ערהאלטען פון פעטרא־ גראד די פאלגענדע וויכטיגע ידיעה: אין די איינ־ פלוסרייכע פאליטישע קרייזען רעדט מען יעצט זעהר פיעל וועגען א מעגליכע פאליטישע אמ־ ניסטיע. מען גיט איבער, אז די רעגירונג האט בדעה ארויסגעבען אנ׳אמניסטיע פאר א׳טייל פא־ ליטישע „פערברעכער“ און אויף אזא אופן ג...

ווינען די סימפאטיען פון דער בעפעלקערונג. אלס ערשטער זאל בעפרייט ווערען בורצעוו. דאן די פערמשפט׳ע ס־ד דעפוטאטען און א גאנצע רייהע עהנליכע פאליטישע. ס׳איז מעגליך, אז דער מאניפעסט וועט זיין פערעפענטליכט צו דער ערעפנונג פון דער דומא, דע 1־טען אוי־ גוסט.

אמעריקא און דייטשלאנע.

קעלן, 28־טען יגלי. „קעלנישע צייטונג״ס קארעספאנדעט אין וואשינגטאן טעלעגראפירט אז אין אמעריקא בעקומט מען אנ׳איינדרוק, אז פרעזידענט ווילסאנ׳ס ענטפער נאטע צופרידענ־ שטעדט די אמעריקאנישע עפענטליכע מיינונג.

פון די פערשיעדענע צייטונגס־קאמענטא־ ריען בנוגע דער ענטפער־נאטע קען מען זעהען, אז די טאקטיק מיט וועלכער אמעריקא האט בע־ האנדעלט די „לוזיטאניא־קעטאסטראפע״, מאכט אונמעגליך פאר אמעריקא צו שפילען א פער־ מיטלער־ראלע אין דעם קומענדיגען פריעדען־ שלוס.

די דייטשע רעגירונג דענקט, אז ווי גלייך זי וועט זעהען, אז זי איז ניט אומשטאנד צו ענטפערען צופרידענשטעלענד אויף אמעריקא׳ס פאדערונגען, וועט זי איבערהויפט גאר נישט ענטפערען, כדי ניט אויפצוהיצען די אמעריקא־ נישע עפענטליכע מיינונג.

צום היינטיגען נומר

ווערט צוגע עבען א ביילאגע: א מיטיילונג פון דער סקאנדינאוויען־אמעריקא־ליניע. ווער עס האט ניט ערהאלטען די מיטיילונג קען בע־ קומען גראטיס אין דער עקספעדיציע אדער און ...ר־ געזעלשאפט גופא.

א צווייטער אנגריף האט אונז געגעבען די מעגליכקייט צו עראבערען דעם שונא׳ס שטע־ לונגען אויף מאנטע־סייבוטי, וואו מיר האבען גענומען 3200 געפאנגענע.

פון מזרח־פראנט.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד 28־טען יולי (אפיציעל). צווי־ שען דווינא און ניעמאן איז די לאגע אונפער־ ענדערט. אין דרום־מערב פון קאוונא האבען מיר אבגעווארפען דעם שונא איבער דער טייך וועסיא.

אויפ׳ן נארעווער פראנט איז דער קאמפף דעם 25 און 26־טען פארטגעזעצט געווארען מיט גרויס פערביטערונג פון דער דארף דאב־ ראלעיקא ביז נאוואגעארגיעווסק. דעם שונ׳אס

...צא, וואו דער שונא האט איבער־געפיהרט א טייל פון זיינע מחנות אויף דער אנדער זייט טייך.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 28־טען יולי. (אפיציעל). א פאר־ שטויס געגען מיטוי איז אבגעשלאגען געווארען פון אונזערע מחנות. צווישען פאזוואל און ניע־ מאן פערפאלגען מיר דעם שונא.

די רוסען האבען נעכטען דורך א שטורם־ אנגריף פערזוכט אבצושטעלען אונזערע פאר־ ווערטסגעהענדע מחנות. דער רוסישער אנגרוף וואס איז גלייכצייטיג פארגענומען געווארען פון דער ליניע גאוואראווא, אין מזרח פון ראדאן און פון ווישציקאוו — סעראצק אין דרום פון פולטוסק, איז פאלשטענדיג אבגעשלאגען געווא־ רען פון אונזערע מחנות. מיר האבען דארטען גענומען געפאנגען 3319 רוסען, ווי אויך ערא־

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

בעקאנטמאכונג.

ווער עס האט געקויפט געווינס־צעטלען פון „יודישער האנדווערקערס זעלבסט הילף־קאסע" ווערט איינגעלאדען זאנטאג דעם 1־טען אויגוסט 4 נאכמיטאגצו דער געווינסט־ציהונג אין וואגנמאגערגאדע 37 1 זאל.

די פערוואלטונג.

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג. פאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private,

Martin Andersen.

Københavns nye Dampvaskeri.

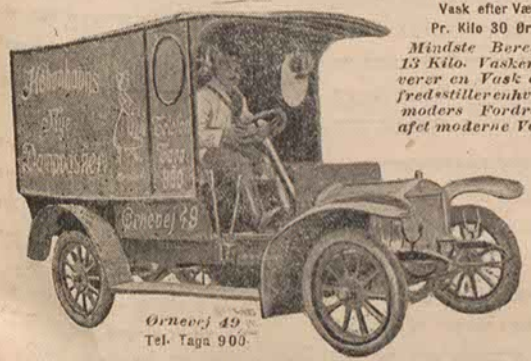

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Østergaard & Co **געזעלשאפט**

Ahlefeldtsgade 16 Tel. 5504.

האט די בעסטע ערשט קלאסיגע באנק־רעפערענצען, נעמט זיך אן צושטעלען וואהרע קיין רוס־לאנד אין אלע בראנזשען. האבענדיג פיעל ספעציאליסטען, ווי אויך גרויס בעקאנטשאפט מיט בעוואוסטע האנדעלס־פירמען, סיי היזיגע און אין אויסלאנד, איז די געזעלשאפט אומשטאנד צו־פריי־ענשטעלען איהרע קונדען אין אלע הינזיכטען.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 אוין 50

אלע קויפען אירים־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
København C.

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.
Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00
4.50, 4.00, 350

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

כשר פעדס־אראט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך.
מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.
מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. *Byen* 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.
Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען, מעסער, ברויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

עס ווערען פערלאנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלען. וואכען לוין פון 30—40 קר. רויזענגארדען 9 אין קעלער.

מזל טוב

ווינשען מיר ה'ר און פרוי שילקין צו זייער ערשט־געבוירענע טאכטער.
פאמיליע אשינאווסקי און יאפע.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

[illegible]טארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12
Løvstr 8 I Sal.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער.
עקע *Torvgade* זאל 2 *Prinsesgade 26*

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Norresøgade 19 St.*

Victoria Teatret

דר שאס פון דער צאהל־סטאנציאן

א שפאנענדע דראמא.

באסקאלין טאבלעטען מילדע
באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

א באהן אהן רעדער.

(ערפינדונג פון א יודישן סטודענט).

דער אידישער סטודענט פון מאסקווער פא־
ליטעכניקום נ. ס. יאמפאלסקי, האט ערפונדן
א מאנעט־באהן אהן רעדער, וועלכע קען לוי־
סען מיט א שנעלקייט פון 5—6 הונדערט ווי־ארסט
אין א שעה. דער אינזשעניער נ. ס. פאדאלסקי,
וועלכער העלפט יאמפאלסקין צו בעראבייטן
דעם פראיעקט פון דער באהן, האט בעזוכט דעם
האנדעלס־מיניסטער פירשט שאחאווסקאי און
איהם פארגעשטעלט דעם פראיעקט פון דער
ערפינדונג. יאמפאלסקי איז פאדאלסקי האבען
געמאכט וועגען דעם פראיעקט א מעלדונג אין
טעכנישען קאמיטעט פון הנדעלס־מיניסטעריום
אין האבען אויך אנגענעבען א השתדלות צום
האנדעלס־מיניסטער וועגען דעם, אז מען זאל
זיי מיטהעלפען צו מאכען פראקטישע פראבען.

אין דער טעכניק איז שוין לאנג צייטיג גע־
וען אן־איבערקערהרעניש אין דער פראגע וע־
גען באהנען אויף רעדער.

דאס איז דערפאר, ווייל דאס ראד, אלס נוי־
טיגע זאך ביים בעוועגען זיך אויף דער יבשה,
בעפאריעדיגט נישט די פאדערונגען, וועלכע
ס'שטעלט אריוס די מאדערנע טעכניק. דאס
ראד בעגרעניצט די שנעלקייט פון דער בעווע־
גונג. עס האט א גרענץ, וואס ווייטער פון
איהר קאן עס נישט גיהן.

ביי יעצטיגער צייט האט די שנעלקייט פון
דער ראד־בעווענונג דערגרייכט כמעט דעם
גרענץ־פונקט. דאס ראד האט אזוי צו זאגען
זיך אויסגעשפט.

אוי, אריוס איז פאר די זוכער אויפגעשטא־
נען די פראגע וועגען אבשאפען די רעדער.

אין פריהלינג פון פאריגען יאהר איז מיט
א פראיעקט פון א באהן אן רעדער אריוסגע־
פראפען דער פראפעסאר פון טאמסקער טעכנא־
לוגישע אינסטיטוט ווייגבער. וועל־
כער האט איבערגעגעבען זיינע געדאנקען אין

אימה־דיגע קולות געשריין.

ביז האלבע נאכט האט די שפעדטעל געש־
דיגן, אהן אויפהער. אהן אבצוזיהען דעם אש־
דעם האבען אלע געשרי־ען, קינדער אין די ווי־
גען און אלטע שוואכע אונטער די דעקעם הא־
בען אין איין קול געשריען.

און ווי דער זייגער האט 12 געשלאגען הא־
בען אלע די מיילער צוגעמאכט און איינגעהערט
זיך צו עם קומט אהער א מהנה.

ס'האט זיך קיין זאך ניט געהערט מעהר.
אלס צוריק רוהיג און שטיל, עס איז איינגעש־
טאנען דאס שפעדטעל. דער וועלדל דרעמעלט
און די איינוואוינער אויף די גלעקעגרס ציהען
שווער די אטהעמס פון מיעדקייט פון זייערע
געשריי־ען.

* * *

אויף מארגען האבען זיי זיך דערוואוסט, אז
אן־עסטרייכישע מחנה אין פערביגעגאנגען זיי־
ער שפעדטעל. ניט קיין קאזאקען...

בן דבורה.

א בראשור מיט נאמען „א בעווענונג אהן ריי־
בונג".

דער דאזיגער פראגע האט אויך אבגעגע־
בען סיעל אויפמערקואמקייט דער בעלגישער
אינזשעניער באשלע. וועלכער האט פראקטיש
פערווירקליכט אין א נישט גרויסען מאסשטאב
זיין פראיעקט אין ענגלאנד.

נ. ס. יאמפאלסקי איז גאנץ זעלבסטשטענ־
דיג געקומען צום גדאנק וועגען א באהן אהן
רעדער. ער שט בעת דער ארבייט האט ער זיך
בעקענט מיט די אידעען פון וויינבערג־ען און
באשל־ען.

דער פראיעקט פון יאמפאלסקין און פאדאל־
סקין איז גאנץ אנדערש פון די, וועלכע מ'האט
פריהער פארגעלעגט. די עיקר־מעלה זייע
אין פערגלייך מיט דער בעווענונג אויף רעדער
איז דער שנעלער גאנג. א דאנק דעם, וואס די
וואגאנען בעווענגען זיך אזוי, אז זיי רייהרען זיך
ניט אן צום וועג, אויף וועלכע זיי געהען.

צוליעב דעם, וואס די וואגאנען ריהרען זיך
נישט אן צום וועג האבען די ערפינדער צוגע־
קלערט א גאנצע רייהע אפאראטען, וואס מאכען
לייכטער די בעווענונג. אזוי, משל, דארף
דאס אבשטעלען דעם צוג אויף דער נייער באהן
פארקומען אויטאמאטיש. כדי די וואגאנען זא־
לען מיט מעהר ערפאלג ווירקען געגען דעם
ווידערשטאנד פון דער לופט, רעכענט מען זיי
צו מאכען אן א שפיציגער פארם.

לויט ד' אויסרעכנונגען פון די ערפינדער
וועט דאס עקספלאאטירען פון די נייע באהנען
קאסטען א סך בילינער פון די היינטיגע באהנען
און זאגאר בילינער פון די וואסער־וועגען.

דאס בויען די באהן וועט קאסטען צוויי
אדער דריי מאל טייערער פון א געווענליכער
באהן, נאר דאס וועט אבער פאל־
שטענדיג בעלוינט ווערען דורך דער שנעלקייט
פון דער בעווענונג און דער גרויסער איבער־
פיהרונגס־פעהיגקייט פון דער באהן, וועלכער
איז עטליכע מאל גרעסער פאר דער איבערפיה־
רונגס־פעהיגקייט פון געווענליכע באהנען.

דער פראיעקט פון יאמפאלסקין און פא־
דאלסקין איז בעזונדערס וויכטיג פאר לענדער
מיט א גרויסען שפה. ווי רוסלאנד און אמעריקא,
און אויף צום איבערפיהרען שווערע משאוי.

די פראגע וועגען איבערפיהרען פאסאזשי־
רען אויף דער דאזיגער באהן האבען די ערפינ־
דער נאך נישט בעארבייט. מעגליך, אז די
גרויסע שנעלקייט און די עלעקטריצ־עס וועלען
האבען א שעדליכע ווירקונג אויפ'ן מענשליכען
ארגאניזם. נאר דערין זיינען שוין די ערפינדער
נישט געניט. אלענפאלס, וועט דער פערסאנאל
פון דער באהן בעשטעהן אויסשליסליך פון די
צוג־בעדיענטע, וועלכע מיקען אפט טויסענ־

דער אנטיסעמיטיזם אין פראנקרייך.

ווי בעוואוסט, פאלט־אן די פראנצויזישע
צייטונג „ליבר פאראל" אויפ'ן פראנצויזישען
הויפט־רב, דערפאר וואס ער ריכט אב תפלות
פאר די געפאנגענע דייטשע יודען, א צוויי־טע
צייטונג, וויעדער „אקסיאן פראנסעז" מאכט די
לעצטע צייט א בלבול אויפ'ן פארזיצר האר־
שילד, אז ער שטעהט אין נאהענטע בציהונגען
מיט זיין משפחה אין דייטשלאנד.

די זעלבע אנטיסעמיטישע צייטונג פאלט־
אן אויפ'ן בעוואוסטזין פראנצויזישען שריפט־
שטעלער הערוויע, דערפאר וואס ער האט פער־
טיידיגט די רוסישע יודען.

איין לעהרער, וועלכער איז אויך א סערזשאנט
(אפיציר) פון א פעהאטע־אבטיילונג, איז שווער
פערוואונדעט געווארען אויף דער מלחמה אין
מארגאנען. ער בעפינט זיך יעצט אין א שפי־
טאל און פון דארט האט ער אריינגעשיקט דער
צייטונג „ראדיקאל" א עקזעמפלאר פון אנ־אנ־
טיסעמיטישער בראשור, וואס ווערט פונאנדער־
געטיילט אומזיסט צווישען די פערוואונדעטע
אין דעמזעלבען שפיטאל, וואו ער בעפינט זיך.
די דאזיגע בראשור ענטהאלט אזעלכע גי אבע
אנפאל אן אויף יודען, אז בייל לעזען האפט־אן
אנ'עקעל און מ'קען זיך גאר כמעט נישט פאר־
שטעלען, אז די פערוואלטונג פון „ריטען קרייץ"
זאל ערלויבען פונאנדערצוטיילען אזעלכע ברא־
שורען צווישען די פערוואונדעטע.

„מ'קאן נישט צולאזען, אז בראש פון די
פראנצויזישע דעפארטאמענטען זאלען שטעהן
יודישע פרעפעקטען; מ'קאן ניט ערלויבען, אז
יודישע אפיצירען זאלען געפאנגען זאלען שטעהן
בראש פונ'ם פראנצויזישן מיליטער. אז יודישע
ריכטער זאלען משפט'ן פראנצויזישע מענשען
— מען דארף צוריקגעבען פראנקרייך די פראנ־
צויזן"!

ברענגענדיג די דאזיגע שורות, בעמערקט
דערויף דער „ראדיקאל", אז ווען אזעלכע זאכען
זאלען זיך בעווייזען אין די אנטיסעמיטישע צוי־
טונגען א פאר יאהר פאר דער מ לחמה, וואלט
עס קיין וואונדער נישט געווען, דערפאר וויל
די הוצפה און די גראבקייט פון די אנטיסעמי־
טען איז אלעמען בעקאנט. אבער יעצט, ווען
גאנץ פראנקרייך איז פערייניגט אנטקעגען דער
געפאהר, ווען אלע בירגער פערגיסען זייער בלוט
פאר'ן פאטערלאנד — איז אזא פראבע פון די
אנטיסעמיטען צו זייען קריעג און מחלוקת און
אריינצוברענגען א דעמאראליזאציע צווישען מי־
ליטער. כדי די פאלדאטען זאלען נישט פאלגען
די בעפעהלען פון ז'ודישע קאמאנדיר־ען, וועט
בעשטראפט צו ווערען, ס'איז נישט צו פאר־
שטעהן, פארוואס די מאכט איז אזוי נאכלעסיג
און מאכט זיך נישט קוקענדיג דערויף, וואס זי
מארשפריוט אזא עקעלהאפטע בריוזשור.

די צאהל פון די יודישע אפיצירען און פאל־
דאטען — ענדיגט דער „ראדיקאל" — וואס זע־
נען געפאלען אויפ'ן שלאכט־פעלד איז גענו

גרויס און דאס דארף בעווענען די רעגירונג, אז
זי זאל אנקלאגען אין גערויכ די דאזיגע נידער־
טרעכדיגע מענשען פאר זייערע אנטיפאטריאטי־
שע מעשים.

א טראגי־קאמישע געשיכטע.

דער סאראטאווער ארכיעפיסקאפ פאלאדי
טיילט מיט פאלגענדען פאקט: אין דער שטאדט
פעטראווסק (רוסלאנד) האט א יוד אייזענבערג
געוואלט זיך שמד'ן. נאר ווען דער גלח האט
איז איהם אנגענהויבען לערנען די גרונדען פון
פראוואסלאווגע גלויבען. דאס הייסט ער האט
אנגענהויבען צוגרייטען אייזענבערג'ן צום שמד
לויט די דינים פון קירכע. האט איז אייזענבערג ער־
קלערט, אז דאס איז „אנ'אונצליכע פארמאלי־
טעט", און אז די אמת'ן פונ'ם קריסטליכען גלוי־
בען ווערט ער נאך צייט האבען צו לערנען נאך
דעם ווי ער ווערט זיין פרייי שוין נאכ'ן שמד.
דערביבער האט זיך דער גלח ענטזאגט צו שמד'ן
איהם, און אייזענבערג האט זיך דערויף בעק־
לאגט פאר'ן ארכיעפיסקאפ פאלאדי. דער יע־
פיסקאפ, פאנאנדערקלייבענדיג זיך אין דער זאך
האט ארויסגענעבען א פאלגענדען פסק־דין:
ערקענען דעם טהאט פונ'ם דערמאהנטען גלח
פאר א פאלשטענדיג „ריכטיגען". וואס איז ווערט
צו בעריכטט ווערען. דער הייליגער סינאד האט
אויך אנערקענט דיזען משפט.

פראנצויזישער נצחון ביי באן־דע־סאפט.

פאריז 26־טען (אפיציעל). אין ארטוא און
צווישען וואס און עץ איז פארגעקומען אונבע־
רייטליכע ארטילעריע־אפפען. אין צפון פון
עץ, וווּ אויך אוים'ן פראנט פערטע — בעסא־
ושור און שאמפאן זענען פארטשעוצט גע־וואר־
ען די מינען־קאמפפען צו אונזער פארטייל.

אין די וואלזוגען האבען אונזערע מחנות,
ניט קוקענדיג אויף דעם שוג'ס וויעדערשטאנד,
אשלשטענדיג בעפעסטיגט זיך אין די שטעלונ־
גען־וואס מיר האבען גלכטען עראבערט, דערביי
האבען מיר גענומען געפאנגען 825 מאן אין 11
אפיצירען. אין די דערבייאיגע גרייבער זענען גע־
פונגען מאסען גע'הרג'עטע דייטשען.

דער נאצ־אנאל־פאנד.

לויט דעם בעריכט פונ'ם יודישן נאציא־
נאל־פאנד האבען די הכנסות פונ'ם פאנד דער־
ריייכט פאר. ערשטען האלביאהר 1915 א סומע
פון 211'840 מארק.

פאר דערוואלבער צייט אין יאהר 1914 אלן
ענאמעלט געווארען 366-958 מארק. דאס בע־
ווייזט, אז ניט קוקענדיג אויפ'ן קריעג און דעם
אינגעהויערען יודישען חורבן גיהען די זאמ־
לונגען פאר'ן יודישען נאציאנאל־פאנד גאנץ גוט,
ווען מען בעטראכט די אלגעמיינע לאגע. פון
אמעריקא איז צוגעקומען מיט 50 פראצענט מעהר
ווי פאר־א־יאהרען פאר דער צייט. פון דעצמבער
ביז מארק, פון שוועדען 375 מארק.

די יודישע פרעסע.

(מפעציעל פאר דער „יודישער פאלקסצייטונג")

פון פעטראגראד שרייבט מען אונז: א שרעק־ליכען איינדרוק האבען דא געמאכט די טעלעג־ראפישע מעלדונגען פון וואַרשוי, אדעס און ווילנא ווען דעם סוף פון דער גאנצער יי־דישער פרעסע. נישטא מעהר קיין יודישע צייטונגען אין רוסלאנד. דאס גרויסע וואַרשוי איז געבליבען אהן איהר בריישער פרעסע, די גרויסע יודישע קאנטען פון אדעס און ווילנא זענען גע־בליבען אהן דעם יודישען וואַרט.

עס איז נאך דערוויייל ניט מעגליך אנצוווייי־זען בעשטימט אויף דער סבה פון דער דאזיגער נייער קאטאסטראפע, וואס ווען דריקען די יי־דישע בעפעלקערונג נור דערמיט אליין, וואס אלע ווילען זיין אין אונווייסנהייט, קיין גרוי־סער נייעס איז דאס אבער ניט. קלאנגען ווען דעם, אז די מיליטער־מאכט וויל „ליקווידירן" די גאנצע יודישע פרעסע און פסור ווערען פון די דאזיגע בלעטער מיט אונפערשטענדליכע אותיות זענען שוין געווען פון לאנג אן. געקו־מען צו אונז זענען די ערשטע ידיעות פון וואר־שוי, וואו די פאליאקען האבען זיך ניט געשעמט צו שרייבען גאנץ אפען, אז די יודישע פרעסע איז דייטשפריינדליך און די מיליטער־מאכט וואלט געדארפט א סוף מאכען פון איהר. אלע פוילישע צייטונגען ווען דער „דייטשער שפראך" פון די יודישע צייטונגען און האבען געמוען זיך איינפאך פאדערען פון די פערשידענע פוי־לישע אינסטיטוציעס, אז זיי זאלען זיך פארנעה־מען מיט דעם דאזיגען ענין. די גאנצע אגיטא־ציע דאס אויסגעווייזען ווי א מין מאנעווער מצד דעם צענטראלען בירגער־קאמיטעט וועל־כער האט זיך מסתמא ניט געלאזט לאנג בעטען. מיט א חודש צוריק האט מען ביי אונז בערעדט וועגען דעם צומאכען פון אלע יודישע צייטונגען אין פוילען אלס וועגען א בעשטימטען פאקט.

אין פעטראגראד גופא האט די מיליטער־מאכט, וועלכע האט געשלאסען די זשורנאלען „נאווי וואסכאד" און „ראזסוועט" געראדט גאנץ אפען וועגען דעם, אז די יודישע פרעסע דארף דערשטיקט ווערען. וועגען דעם האבען אויך געשריבען די רעכטע צייטונגען „גאלאס רוסי־אן „זמשטשינא". עס איז געווען קלאר, אז לאנג וועט עס ניט דויערען. אויב מען האט זיך ניט אבגעשטעלט פאר דעם חורבן פון א מיליאן יודען האט עס דען א זין צו טראכטען לאנג וועגען אזעלכע קלייניגקייטען ווי פער־מאכען מיט איינמאל אלע יודישע צייטונגען און זשורנאלען.

און אט היינט איז דאס נעקומען. די אלטע רעאקציאנערע מיניסטעראַן זענען אוועק. און אויף זייערע שטעלעס זענען בעשטימט נייע, „ניט רעאקציאנערע" מיניסטעראַן. דאס פאליטישע לע־בען ווערט געהויבענער. אין עטליכע טעג ארום הויבען זיך אן די זיצונגען פון דער גאסודארס־טוענע דומע און פון גאסודארסטוונע סאוועט. עס ווילען זיך לאזען הערען די בעגייסערטע רע־דעס און דער אויסערן־מיניסטער סאזאנאוו וועט אפשר ארויסטרעטען מיט הכחשה געגען די אכ־ריקאנישע בלעטער, וואס זענען מודיע פון יודע־פערפאלגונגען אין רוסלאנד. און אלס א יום טוב־דיגער קרבן אויף דעם מזבח פון דער פרי־שער רוסישער פאטריאטישער בעגייסטערונג איז געווארען די גאנצע יודישע פרעסע.

היינט איז נאך ניט געקומען די צייס פון די הספדים פאר אונזערע מלחמה־קרבנות. מיר ווערען היינט אויך ניט מאכען קיין הספד די יו־דישע צייטונגען, וואס זענען געלעזען געווארען טאג־אויס טאג־אין פון הונדערטע טויזענדער יודען. אויף אין פאקט מיז מען אבער אנווייזען שוין היינטיגען טאג: די גאנצע צייט פון דער מלחמה איז די יודישע פרעסע געווען אונטער דעם אויסנאמען פון אלע יודישע צייטונגען, וואס זענען ארויסגעקומען אין פעטראגראד. דאס איז אבער ניט געווען קיין וואונדער, ווייל אין דער גאנצער פעטראגראדער פרעסע איז נישטא קיין איינציגע ליניע, וואס וואלט נישט אויסגעדריקט דעם שונאות צו אידן. אין דער גאנצער פעטראגראדער פרעסע איז נישטא קיין איינציגע ליניע, וואס וואלט נישט אויסגעדריקט דעם שונאות צו אידן. אין דער גאנצער פעטראגראדער פרעסע איז נישטא קיין איינציגע ליניע, וואס וואלט נישט אויסגעדריקט דעם שונאות צו אידן.

„פאטריאטען"

אין א לאנדאנער שוהל. — אין א פרומער יודישער שוהל, נאטירליך זיצען אלטע יודען און לערנען.

פרומע, שענע זקנים. זיי וויסען ניט פון וועלט־נאריישקייטען. זיי וויסען ניט פון דאגת־פרנסה.

די שוהל צאהלט זיי 100 פונט א יאהר, דאס הייסט אויף אונזער געלד בעניי 40 קראנען די וואך.

ניט קיין שלעכטע שכירות. די אלטע לומדים קענען זיצען רוהיג און לערנען. מעיין זיין אין ספרים, אדער וואנען תהלים.

פון וואנען זענען זיי אט די זקנים? פון וואר־שען איז א יוד? פון דער גאנצער וועלט. פון רוסלאנד. פוילען גאליציען, רומענין. די עלטער האט אלעמען גלייך די קעפ וויים געמאכט, און די אלטע גרויסע גמרות האבען זיי אלעמען פעראיינגעט.

זיי זיצען און לערנען, — און אויב איהר וועט זיך גוט צוהערען, וועט איהר זיך אביסעל חרושן:

דער זעלבער דרעה מיט'ן פינגער ביים ליפ־ווישען זקן, ביים גאליציאנער, דער זעלבער קנייטש, און דערזעלבער אומעטיג־זיסער טאן.

נאר — עס האט אויסגעבראכען די וועלט־מלחמה!

איילט זיך ניט! אך וויים, אז איהר ווילט דא פרעגען עפעס זעלבסטפערשטענדליך, אז אט די רוהיגע זקנים, וואס פערברענגען זייערע לעצטע יאהרען אין רוהיגען לערנען אין שוהל — האבען נישט קיין שייכות צו קרוס־ס האר־מאטען אין צו אונטערוואסער־שיפלעך.

זעלבסטפערשטענדליך, אבער — מיר זענען דאך יודען.

און אז מיר זענען יודען, און בראש פון דער לאנדאנער שוהל שטעהען יודישע גבאים, איז ביי די לעצטע בעשלאסען געווארען, אז צוליעב פאטריאטיזם טאר מען די דאזיגע זקנים מעהר ניט האלטען אין שוהל. —

עמנואל.

אין געשריי.

ערגין אין א טאהל, אין גאליציען, רוהט בכבוד א אידיש שטעדטעל. א רוהיג טייכעל גענהט זיי פערבי, א גרין וועלדעל איז מיט איהר אין שכינות און ארום אויף די פוסטע פעלדער פיטערען זיך בהמות.

טרעפט אמאל, אז א קוה וויל א שטיף־טהאן און דערשרעקען די איינוואוינער פוג'ם שטעד־טעל — גיט זי הויך א רעווע מו־ה, מו־ה! און דאס גאנצע שטעדטעל ציטערט. און אלע. גרויס און קליין זענען אויף די פיס. בלייכע און צוש־ראקענע מיט וואונדערענדע אויגען. מחמת די איינוואוינער האבען קיינמאל א הויך געשריי ניט געהערט. אויסער דעם „וחנני בשטן" פון זייער חזן. קיינער האט זייער מנוחה ניט געש־טערט. קיינער.

און זינד יאהרען ווי אידען דארט לעבען זיך אזוי בשלוה. ווען ניט די שווערע פרנסה וואלטען זיי געמיינט, אז זיי זענען אין ארץ־ישראל. און קומט דער שבת אין יענעם שטעד־טעל ווערט א הייליג שלוה איבער אהים פער־צויגען.

אלעס רוהט אין שווייגט, אלעס.

ס'רוהען דא אידען אין זייערע בעצע טען. ס'רוהט דאס טייכעל ארום. אויך דער וועלדעל הערט אויף שטיל צו זשושען און די קיה וויי־סען אויך, אז ס'איז שבת און מע טאר ניט שרייען. רעווען.

דערהערט דאס שטעדטעל פון מלחמה טו־מעל און די אימה מאכט איהר נאך שטומער פונקט אזוי ווי זי וואלט זיך וועלען פערבארגען פון שונא. גיט זי ניט קיין הערך און וויל פון זיך קיין שטארקען נעגיך ניט לאזען הערען.

מיט טענער נידריגער דאוונט דער חזן אייגנאהלטען שטיל קרעכצט דער טאטע פון די דערוואקסענע טעכטער און אלע הענער האט מען אויסגעקוילעט. ניט אזוי לכבוד־שבת ווי, א זיי זאלען ניט קרעהען. ווייל די איינוואוינער פון שטעדטעל האבען געהערט פון דער מלחמה, אז דער פיינד איז נאהענט. ווייל די איינוואוינער ווי־לען דער שונא זאל דאס שטעדטעל ניט בע־מערקען אינ'ם טאהל וואו עס רוהט.

און אין יענעם פרייטאג־צונאכט, ווען אלע מאנסביל. נאך דער ערשטע סעודה, קו קען אין א ספר און די טעכטער לייענען מעשה־ביכלעך האט זיך טריס פון א מחנה בעלאזט דערהערען. אבגעשטארבען זענען ביי אלעמען די הער־צער. קאלט געווארען הענד און פיס. זיי האבען געהערט פון די קאזאקען מיט זייערע בייזע מעשים אויף די אידישע טעכטער.

— זיי קומען! — האבען אלע בעטראכט און ארויסרעדען ניט געקענט. ווי צוגעשמידט זענען אלע צו זייערע ערטער. אפילו בעהאלטען זיך אויף די בוידימער האט מען מורא, און אלע, ווי צוזאמענגערעדט זיך. האבען געטומען שרייען.

עס שרייט דער רב מיט זיין אלטע רבי־צען אן אין די אויגען רוהט אנ'אימה.

ס'שרייט דער גבאי מ ט זיינע צוויי שוההנע טעכטער און פון די אויגען שפריצען פונקען.

עס שרייט דער שמש מיט זיין בת יחידה.

און א צאהן קלאפט אויף א צאהן.

און אויף א שוועל ווי צוגעשלאגען שרייט א כלה אין איהר חתן־ס ארעמס און ער בעגלייט זי מיט א עשרייי.

אלע שרייען, אהן וועטער איז זייער געש־רייי. אהן לעבען איז זייער געשרייי. אין איהה־דיג איז זייער געשרייי.

פארשלונגען זענען געווארען די טריס פון דער פערבייגעהענדער מחנה. אינ'ם טומע, גע־שריי פון די איינוואוינער פונ'ם שטעדטעל מער הילכט האט די יוגפ אינ'ם דערבייאיגען וועל־דעל פון געשריי פון די איינוואהנער און די פיס אין טייכעל האבען. זוי געצייטערט פון די

Jüdische Volkszeitung № 184 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אבאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אויראס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען מיטוואך יז׳ אב תרע״ה (28 Juli 1915).

עוואקואירט די ציווילע בעפעלקערונג פון ווילנא
גראדנא, קאוונא ביאלעסטאק וואַרשא און ריגא.

א מיליטעריש׳ער בעפעהל.

פעטראגראד, 27־טן יולי. די רוסישע הע־ערע מיליטערישע מאכט האט בעפוילען דער בצער ציווילער בעפעלקערונג אין ווילנא, גראד־נ, קאוונא און ביאלאסטאק, אז זיי זאלען פער־לאזען די דערמאנטע שטעדט. די זעלבע פער־אנשטאלטונגען זענען אויך אנגענומען אין ריגא אין וואַרשא. וואו אלע שבית־אלען, טורמען לעהרע־אנשטאלטען זענען שוין סאלשטענ־ אוועקגעפירט געווארען פון שטאדט.

דיעזעס בעדייטעט אז נאך דרייי־ערטל מיליאן יודען ווילען ווערען נע ונד ן אנהויבען א נייעס גלות.

פון מזרח־פראנט.

(רייטשער בעריכט)

בערלין, 27־טן יולי (אפיציעל). אין צפון ניעמען האבען נעגעראל פ. בלאַו׳ס מחנות ן־ערייכט פאזוואל אין פאניעוויטץ. וואו דער וסע האט זיך נאך פער־ידיגט. איז ער איצט ן אבגעשלאגען געווארען. מיר האבען נע־ נען געפאנגען 1000 רוסן.

אויף נארעוער פראנט זענען אונזערע ן איבערגעגאנגען די טיך אויך ביי אסס־ נקא; נידעריגער אביסל אשקירען זיי ם שונא. וועלכער סערטיידיגט זיך זעהר פער־ ערט. צווישן צום בוג צו. דא האבען מיר נומען אייניגע טויזענד געפאנגענע און ערא־ רט 40 פולעמיאטען.

אונזערע בעלאַערונג מחנות געהען פאר־ רטס צו די פעסטונג נאוואַ געא־גיעווסק און ארשא.

אין צפון פון עריניע וואסילעוויטש־דרום פון חאלם־גרובישצאוו האבען מיר און די לעצטע קאמפפען פערטריבען דעם שונא צו צפון צו. נעכטען האבען מיר נעגומען נעפאנגען 11 אפי־ ציערן און 1457 מאן ווי אויך ערא־ בערט 11 פולעמיאטען.

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 27־טען יולי. (אפיציעל). אין דער ריכטונג פון טוקום ביי חלאק איז דעם שונא׳ס אפענסיוו אבגעשלאגען געווארען. צווישען דווינא און ניעמאן דער־נעהענטערט זיך דער שונא דעם פראנט פאנ־עוועזש — קיידאני־ אין דער נעגענד נעבען קאוונא זענען פארגע־ קומען קאמפפען.

אויף נארעוער פראנט פארזוכט דער שונא אהן ערפאלג צו אטאקירען אונזערע פאזיציע ביי דער טיך פיכא נעבען דער דארף סערווא־ קי. אין דרום פון ראיאני האבען מיר נאך א זעהר פערביסערטען קאנטר מיט די דייטשען וואס זענען אינערגעגאנגען די טיך נארעוו אבגעטריבען זיי צוריק דארטען וואו די טיך נארעוו גיסט זיך צוזאמען מיט בוג ביז דער דארף אלשאקי. נעבען נאוואַ־גארגיעווסק איז פארגעקומען נאר קלייניע קאמפפען.

אין צפון פון גרובעשאוו האט דער שונא מיט בעדייטליכע כוחות פארגענומען א זעהר ענערגישע אפענסיוו. אונזערע מחנות האבען פונדעסטוועניגער אבגעשלאגען כמעט אלע אנגרי־ פען און האבען אויסגעזוכט אייניגע געלונגע־ נע נעגען־אנגריפען. א חוץ אייניגע דערפער וואס זענען אינערגעגאנגען פון איין צד צום צווי־ טען, איז דער פראנט נית נעענדערט געווארען.

די קאמפפען ביי גאריצא.

בערלין, 27־טען יולי. „לאקל אנצייגער״ס קארעספאנדענט ביים דרום־פראנט טעלעגרא־ פירט, אז די קאמפפען אויף דער איזאנצא ליניע האט זיך ענטוויקעלט און איז דער מוראַ־דיגסטער שלאכט אין דער וועלט־מלחמה.

איטאליענס הויפט אנשטרענגונגען זענען גערישטעט נעגען דאבערדא־פלאטא, וואס ווערט כמעט אונאויפהערליך איבערגעווארפען מיט גראנאטען, נאך א 3 טעגיג בעשיסונג איז אנ־ געשטאנען א פוי זע. דערפאר האט מען גע־ מיינט, אז די איטאליענער האבען דא פער־ ברויכט זייערע נאנצע רעזערוון מיט אמוני־ ציאן.

די פויזע האט אבער לאנג נית נעדויערט און אין די לעצטע 2 טעג איז די באמבארדי־ רונג נעווען העפטיגער ווי אלע מאל. די איטא־ ליענער האבען דאך נית נעהאט קיין גרויס נצען פון זייערע אנשטרענגונגען. יעדע ס מאל, ווען זיי איז נעלונגען אריינצודרינגען אין די עסטרייכישע פאזיציעס, זענען זיי באלד ארויס־ געווארפען נעווארען צוריק.

דעם זעלבען מזל האבען אויך נעהאט די איטאליענישע אנגריפען אויף גאריצא. די־ נע־ נעפאנגענע איטאליענער, וואס די עסטרייכער האבען נענומען ערקלערען אינשטימיג אז די איטאליענער האבען דא נעהאט גרויסע פער־ לוסטען.

איטאליענישער אפטימיזם

רוים, 27־טען יולי. נאך דעם קאמפף ביי קארוא מיינט מען אין די היזיגע מיליטער קרייי־ זען, אז די עסטרייכישע ארמעע וועט זיך אב־ ציהען צוריק איבער דער גאנצער ליניע. דער עסטרייכישער גענעראל־שטאב האט זיך שוין איבערגעקליבען אן קלאנענפורט.

דער עסטרייכישער הויפט קאמאנדיר ביים איטאליענישען פראנט, ערצהערצאג עאוגען, האט נעבעטען, אז מ׳זאל איהם גלייך שיקען 100,000 מאן נייע מחנות, אזן דאס איז מסתמא איינע פון די הויפט אירזאכען וואס עסטרייך האט איצט אנגעהויבען צו מאביליזירען.

צו בעשיצען די שטאדט פאלא פאדערט דער דארטיגער עסטרייכישער קאמאנדאנט 100 טויזענד מאן, נאר אפלו, ווען ער זאל בעקומען אזוי פיעל מאנשאפט, וואס איז זייער אונגלויב־ ליך, וועט פאלא נית לאנג קענען האלטען זיך, ווייל דארטען איז זייער שווער צו שאפען לע־ בענס־מיטלען פאר דעם דארטיגען גארניזאן.

זייט דעם אנהויב פון דער מלחמה האבען די איטאליענער נענומען 20.000 נעפאנגענע אזן פערלוירען 1000 נעפאנגענע.

א שני למלך פאר פוילען.

פאריז, 27־טען יולי. פון צוריך טעלעגרא־ פירט מען, אז קייזער ווילהעלם ווייל בעשטימט יין איידעם הערצאג פאן ברוינשוויג פאר א זויצע קעניג אין פוילען, אויב די דייטשען זעפע זעלונגען צו פראבערן ווארשא. אזן אויב דייטש־ אנד וועט נעווינען די מלחמה וועט ער פער־ כליבען אויף זיין שטעל אויף כסדר.

יונגלעך אדער יונגע־לייט

וואס ווילען זיך אויסלערנען זעצען אזן בעקו־ מען א זיכערע עקזיסטענץ דארפען זיך וועגדען אין דער קאנטאר פון דער „פאלקס־צייטונג״.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

בעקאנטמאכונג.

ווער עס האט געקויפט געווינס־צעטלען פון „יודישער האנדווערקערס זעלבסט הילף־קאסע" ווערט איינגעלאדען זאנטאג דעם 1־טען אויגוסט צו דער געווינסט־ציהונג אין וואגנמאגערגאדע 37 1 זאל.

די פערוואלטונג.

Mølle מיילע

Hotel Mølleberg Mølle

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג. פאר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Københavns nye Dampvaskeri.

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

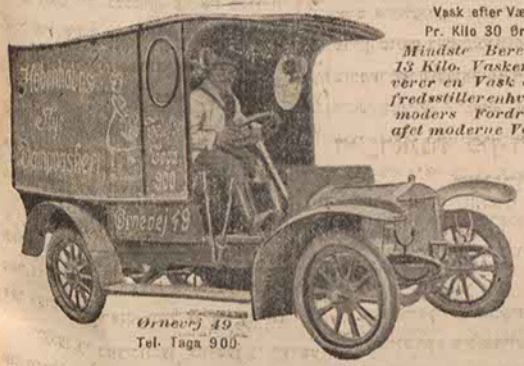

Ørnevej 49
Tel. Taga 900

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Østergaard & Co **געזעלשאפט**

Ahlefeldtsgade 16 Tel. 5504.

האט די בעסטע ערשט קלאסיגע באנק־רעפערענצען, נעמט זיך אן צושטעלען וואהרע קיין רוס־לאנד אין אלע בראנזשען. האבענדיג פיעל ספעציאליסטען, ווי אויך גרויס בעקאנטשאפט מיט בעוואוסטע האנדעלס־פירמען, סיי היזיגע און אין אויסלאנד, איז די געזעלשאפט אומשטאנד צו־פריי־ענשטעלען איהרע קונדען אין אלע הינזיכטען.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
København C.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»
Zwischen See und Wald gelegen)
MEDIO MAI--Septbr.
Shandvejen 101
Tel. Bellevue 182.
Silberne Medalie.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00
350, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B. Amager.
ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

כשר פעדט־אראט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך.
מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.
מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, 1
Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.
Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי
ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, ברויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

עס ווערען פערלאנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלען. וואכען לוין פון 30—40 קר. רויזענגארדען 9 אין קעלער.

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגנעגאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

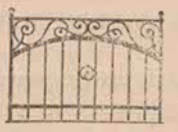

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30
Tel. 2790.

דר געטארישער־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12
Løvstr 8 I Sal.

עלעגאנט מעבלירטע צימער.

ווערט פערדינגען. דאנציגער.
Prinsesgade 26 2 זאל *Torvgade* עקע

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

Victoria Teatret

דר שאס פון דער צאהל־סטאנציאן

א שפאנענדע דראמא.

באסקאלין טאבלעטען מילדע
באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פיהרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

בען אונפערגעסליך און דער ענגלישער גע־שיכטע.

זיי האבען זיך דארט לאנג׳ניט אבגעשטעלט. און א מהלך פון 35 מייל זענען זיי געגאנגען נאך דעם בעריהמטען פלאץ „הויך 60".

דעם גאנצען וועג האבען זיי דורכגעמאכט אין זעהר א קירצער צייט, געהענדיג דאבען זיי גענומען ג עפאנגענע און פיעלע זענען דערביי ד ערהר געט ג עווארען.

דאס באמבארדירונג פון די ענגלישע אויף נעוושעפעל איז געווען אזוי שרעקליך, אז ער קען זי גאר ניט אויסדערצעלען. דאס גרויסע פעלד ארום איז געווען אנגעזאפט מיט פייער, רויך. ס׳איז געשטאנען א געטומיל געלייף און נעפעל און אלץ האט זיך אויסגעמישט צוזאמען אין איין אויסגוס — ס׳האט זיך געדאכט, אז די גאנצע וועלט ווערט חרוב.

העכסט טראגיש איז געווען דער פאל, ווען אין א געוויסען פלאץ האבען זיי זיך גענומען ריכטען אויף די גיפטיגע־גאזען פון די דייטשען, וועלכע זענען צום ערשטען מאל בענוצט גע־ווארען.

מען האט זיי פעארדענט איינצונעצען טיכ־לעך און נוצען דאס אלס „רעספירייטארס". מאנ־כען האבען זייערע וואסער אויסגעניצט צום טרוג־קען. קיין אנדערע וואסער אויפ׳ן פעלד און אין די וועלדער איז אונמעגליך געווען צו בעקו־מען.

דערווייל האט מען גענומען דערשפירען דעם ריח פון די גיפטיגע גאזען און מען האט טיכלעך אין די „אייגענע וואסער" בענוצט אלס רעספירייטארס.

הענרי אבראהאמס איז פערוואונדעט געווא־ען אין די פיס. די קויל איז דורכגעפלויגען דורך ביידע פיס. ער איז אבער ניט געווען אזוי מאכטלאז, אז ער זאל ניט וויסען, וואס מיט איהם האט זיך געטאהן. ער איז באלד ווי דער קויל איז איהם דורכגעפלויגען, א נידערגעפא־לען און זיך ניט פערלארען, דורכגעשניטען די הויזען, און אליין גענומען מאכען די בינדע ארום. שלעכט איז איהם געווארען ווען מען האט איהם געבראכט אין פעלד־האספיטאל און גענו־מען היילען די וואונד.

9 וואכען איז ער געלעגען אין שעפילד האספיטאל. ער פיהלט זיך איצט גאנץ געזונד — נאר די עלטערען וועלען איהם מעהר ניט לא־זען געהן צום פראנט, ווייל ער איז צו יונג.

וועגען די בעציהונגען צווישען די יודישע און ענגלישע סאלדאטען — זאגט ער — אז עס קען גאר ניט זיין בעסער. אלע זענען ווי ברי־דער. קיין חילוק ניט צווישען יודישען און ניט יודישען סאלדאט. זיי לעבען זיך בשלום ווי אין די טראנשעען, אזוי אויפ׳ן פרייען שלאכטפעלד אין אזוי אויך ווען זיי האבען רוה פארברענגט מען צוזאמען ווי אמת׳ע ברידער.

די סאלאניקער יודען.

די לאגע פון די סאלאניקער יודען האט זיך פיעל פערבעסערט. די גריכישע רעגירונג בע־ציהט זיך זעהר גוט צו דער יודישער בעפעלקע־רונג. זי האט געשענקט דער סאלאניקער יודי־שער געמיינדע פיעל פריווילעגיעס און האלט אויס פיהרציג יודישע לעהרער אויף איהר חשבון. אויסער דעם האט די רעגירונג בעפרייט די יו־דען אויף 5 יאהר פון מיליטער־דיענסט.

יעצט בעת די וואהלען צום גריכישען פאר־לאמענט זענען דורכגעגאנגען פינף יודישע דע־פוטאטען: חיים־אליח כהן אנ׳ערד־בעזיצער פון טריקאלא, (ביי וועמען די מיטגלידער פון דער קעניגליכער פאמיליע שטעלען זיך אב צו גאסט, ווען זיי קומען אהין) ד״ר מ. צפנת (א געוועזע־נער מוניציפאל־ראט אין וואלא), דוד מאטאלאן (פרעזידענט פון דער „בני־ברית" לאזשע, יוסף מלאך (בעוואוסטער יו׳) און אלבערט צוריאל. אין דעם טערקישען פארלאמענט האבען די יו־דען געהאט בלויז איין דעפוטאט.

דער קאמפף געגען אנטיסעמי־טיזם.

די איטאליענישע רעגירונג האט פערעפענ־טליך א בעשטעטיגונג אויף דער צוואה פון פער־שטארבענעם ה׳ עמילאטרעוועס, וועלכער האט איבערגעלאזען א סומע פון 10,000 לירע אלס פרעמיע פאר א בוך, וואס וועט אויפווייזען די פאלשקייט פון רעגיליעזען און ראסען־אנטיסע־מיטיזם און וואס זאל פערשפרייטען דאס געפיהל פון ברידערליכקייט און ליבע צווישען מענשען. דאס בוך דארף זיין געשריבען אויף איטאליעניש אן א לייכטער און פאפו׳ערער שפראך, כדי אלע זאלען עס פערשטעהן.

דער דאזיגער קאנקורס איז אנ׳אינטערנאצי־אנאלער און אין איהם קאנען זיך בעטייליגען אויב אויסלענדער. די מאנוסקריפטען דארף מען אריין שיקען דעם בילדונגס־מיניסטער אין רוים ביז׳ן 1־טען פעברואר 1216.

די „דאגות" פון דער רוסישער רעגירונג.

וועגען וואס עס טראכט און דאגה׳ט איצט די רוסישע רעגירונג בעווייזס די פאלגענדע ידיעה:

דער פריאמורער גאנעראל־גובערנאטאר האט מיטגעטיילט דעם מיליטערישען גובערנאטאר פון אמורער אבלאסט, אז לויט אנ׳ערקלערונג פון אינערן־מיניסטער טארען יודישע קהילות נישט האבען אונבעוועגליכען אייגענטום.

צוליעב דעם האט דער מיניסטער אנגעווי־זען, אז מ׳דארף פרייוויליג ליקווידירען די חא־באראווסקער יודישע קהלה. די בלאגאוועשצענ־סקער יודישע קהילה האט אויך אונבעוועגליכען אייגענטום און דאס איז געגען געזעך. דעריבער האט דער נאטשאלניק פונ׳ם קאנט, נישט זע־הענדיג קיין מניעה דערצו, אז ס׳זאל ווייטער עקסעסטירען א יודישע קהלה אין בלאגאוועש־צעגסק, בעפאלמעכטיגט דעם מיליטערישען גו־בערנאטאר: 1) פארצולעגען דער יודישער קהלה וועלכע האט אונגעזעצליך באקומען אין אייגענ־טום א הויז — ליקווידירען עס צו א בעשטימ־טען טערמין וועלכען ס׳וועט אנווייזען דער מי־ליטערישער גובערנאטאר און 2) פארצולעגען דער יודישער קהלה, אז זי זאל איבערטראגען די שול אין א פריוואטע געדונגענע וואוינונג, וואס צייכענט זיך נישט אויס מיט איהר אויסער־ליכקייט פון די ארומיגע געוועהנליכע הייזער.

דער מיליטערישער גובערנאטאר פון זיין זייט האט פעראר דענט דער יודישער קהלה, צו ליקווידירען דאס אייגגענטום, וועלכען זי האט בעקומען, אין פערלויף פון דריי מאנאטען.

צוריק אין קאוונער גובערניע.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט דער קאוונער גובערנאטאר ערלויבט די ארויסגעפאה־רענע יודישע פאמיליעס פון קאוונער גוב. צייט־ווייליג אריינצופאהרען אין די שטעדט און שטעט־לעך פון דער גובערניע, כדי ארויסצופיהרען זיי־ער פערמעגען, וואס איז דארט פערבליבען.

אין די שטעדט פאניעוועזש און ווילקאמיר האט מען ערלויבט קומען טעגליך נישט מעהר פון 10 מאן, אין די שטעדטלעך אבער — נישט מעהר פון צוויי מאן טעגליך.

דעם גובערנאטאר׳ס פערארדנונג איז נישט חל אויפ׳ן פעסטונגס־ראיאן און אויף די ערטער וואו ס׳קומען־פאר קריעגס־אפעראציעס.

1,5000,000 געפאנגענע רוסען.

ווי „באיערישע שטאטס צייטונג" גיט איבער, אז די צאהל פון די רוסישע געפאנגענע אין דייטש־לאנד לויט דער לעצטער סטאטיסטיק געשטיגען ביז איבער אנדערטהאלבען מיליאן מאן.

דאס לאנד תימן און יודען.

אין „דזש. קראניקל" איז אבגעדרוקט א גע־שפרעך מט ה׳ דזשאן דזשעקסאן, וועלכער האט איבערגענומען די אונטערנעהמונג פונ׳ם בעוו־אוסטען ענגלישען אינזשענער וויליאם ווילקאקס צו בעוואסערען תימן (מעסאפאטאמיען).

ח׳ דזשעקסאן האט זיך ארויסגעזאגט, אז ווען ס׳וועט זיך איייגעבען זיין פלאן צו פער־איייניגען די טייכען פרת און חדקל דורך קאנא־לען, וועט דאס לאנד ממש פערוואנדעלט ווערען אין א גן עדן התחתין, וואו עס וואלטען געקאנט לעבען אין פרי עדען א בעפעלקערונג פון 15 מיליאן מענשען. נאך דער מלחמה וו.לטען מי־ליאנען יודען, וואס זאלען עמיגרירען אהין אין מאסען, געקאנט געפינען דארט א היים אונטערן שוץ פון ענגלאנד. האטש אין אלגעמיין האלט ער, אז פאר א יודישער קאלאניזאציע וואלט בע־סער געווען סיריען איידער תימן. נאר דאס אלץ אוז א פראגע וואס דארף פערענטפעטט ווערען אויף דער פריעדענס קאנפערנץ, וואס וועט צו־נויפגערופען ווערען נאך דער מלחמה.

ארום די היימלאזע.

(פאר די געליטענע יודען). די טעג איז אין קישינעוו, אונטער׳ן פארזיץ פונ׳ם רב ל. מ. צירעלסאן, פארגעקומען א בעראטונג, אויף וועל־כער ס׳איז בעטראכט געווארען די פראגע, ווי אזוי אויסצוזוכען מיטלען צו שטיצען דעם קי־שינעווער יודישען הילפס־קאמיטעט.

ס׳איז אנגענומען געווארען א בעשלוס וועגען א גאנצער רייהע מיטלען צו פערגרעסערען די פי־פינאנצען פונ׳ם קאמיטעט. צוזאמען דערמיט איז בעאלאסען געווארען ווענדען זיך צו דער יודי־שער בעפעלקערונג פון קישינעוו מיט אנ׳אויפ־רוף, וועלכער ענדיגט זיך מיט פאלגענדע ווער־טער:

„צווישען די ערשטע דארף מעהר פון אלע זיך אברופען אויף דעם דאזיגען אומגליק אונזער קהלה.

מיר דארפען גלייך אנהויבען קלייבען צווי־שען אונז בעדייטליכע אבצאהלונגען, כדי האטש עטוואס צו פערקלענערען דעם אונענדליכען ים פון דער שדעקליכער נויט. זאל יעדער מיטגליעד פון אונזער געמיינדע פיהלען מיט׳ן הארצען, וואסערע אונערטרעגליכע יסורים ס׳לעבט איבער דאס יודענטהום, און דאן וועלען זיך ווי א ברי־טער שטראם א גאס טהון נדבות לטובות אונזע־רע פערעלענדטע ברידער!"

(א זעלבסט־בעשטייערונג אין ווילנא.

אויף א פערזאמלונג פון דער ווילנער יודי־שער הילפס־געזעלשאפט איז בעטראכט געווא־רען די פראגע וועגען א זעלבסט־בעשטייערונג. פיעל האבען זיך ארויסגעזאגט, אז די רבנים זאלען אויסרופען אין די שולען א נדר אויף יע־דען איינציגען אז ער איז מחוייב צו גע־בען א חודש׳דיגען אבצאהל לטובת די היימלאזע. בשעת דער פארזיצענדער האט פארגעלעגט די פערזאמעלטע תיכף צו צוטרעטען צום פערשריי־בען זיך אלס קלייבער פון די חודש׳דיגע אב־צאהלונגען, איז געווען צו בעמערקען א טרוי־עריגע ערשיינונג; מעהר ווי העלפט פובליקום האט בגנבה פערלאזען דעם זאל. דער קליינער עולם וואס איז איבערגעבליבען האט זיך אויפ׳ן ארט פערשריבען אלס שטייער־קלייבער.

(זעלבסט־בעשטייערונג אין דווינסק

די דווינסקער כלל־טהוער האבען אויסגעארבייט א פראיעקט פון א זעלבסט־בעשטייערונג פון דער יודישער בעפעלקערונג דורך א ספעציע־לער זאמלונג לטובת די יודישע היימלאזע.

ס׳ווערט געזוכט

א יודישער זעצער. ווענדען זיך אין דער קאנטאר פון „פאלקס־צייטונג"

יונגלעך אדער יונגע־לייט

וואס ווילען זיך אויסלערנען זעצען און בעקו־מען א זיכערע עקזיסטענץ דארפען זיך ווענדען א ן דער קאנטאר פון דער „פאלקס־צייטונג"

דער יודישער לעגיאן אויפ'ן מלחמה־פלאץ

(פון אונזער אלעקסאנדריער קארעספאנדענט).

2.

ביים לעגיאן געפינט זיך אויך א סאניטאר־אבטיילונג פון 8 מאן. אויך די סאניטארען האבען זיך אויסגעצייכענט מיט זייער איבערגע־בענהייט. אונטער'ן שונא'ס פייער האבען די סאניטארען געארבייט און פערבאנדאזשירט די פערוואונדעטע יודען און אויסטראליער. צוויי סאניטארען, ה. און ס., זענען פארגעשטעלט גע־ווארען צו בעקומען אנ'אויסצייכנונגס־ארדען.

די אויסטראלישע אפיצירען זענען גאר ענט־ציקט פון דער יודישער העלדישקייט, נישט איינ־מאל האבען זיי געדיענט אלס ביישפיעל פאר די אויסטראלישע סאלדאטען, און נישט קוקענ־דיג דערויף, וואס די לעגיאנערען פערשטעהען נישט קיין ענגליש, און די אויסטראליער קיין העברעאיש, זענען צווישען זיי געווען די בע־סטע בעציהונגען.

ביז דער צייט, ווען איך שרייב דעם דא־זיגען בריעף זענען פערצייכענט 10 פערלוירענע אדער גע'הרג'עטע און 19 פערוואונדעטע. פון זיי 10 לייכט און 9 שווער פערוואונדעטע.

די פערוואונדעטע געפינען זיך א טייל דא אין אלעקסאנדריען, און א טייל אויף דעם אינ־זעל לעמנאס.

צווישען די 10 אומגעקומענע געפינט זיך דער פערלוירענער מאשקאוויטש, דער גע'הרג'־עטער אברהם פראנק, א פאטער פון א גרויסער פאמיליע. ער איז גע'הרג'עט געווארען דורך א שראפנעל. ק. פון ב.— מ'ער גובערניע איז גע'הרג'עט געווארען דורכ'ן שונא'ס א קויל אויף די פאזיציעס, בשעת ער האט דערלאנגט די אמוניציע. ביי די זעלבע אומשטענדען איז אויך גע'הרג'עט געווארען א יונגער־מאן שטערן. א יונגער ספרד'ישער יוד בן־ציון כהן איז פון א שראפנעל געהרג'עט געווארען צוזאמען מיט איהם זענען אויך דער'הרג'עט א יונגער־מאן א. פון רומעניען און א גרוזינער יוד נ. דער יונגער־מאן י. ק. פון שטעדטיל ד. פאל. גובערניע איז דורך א שראפנעל שווער פערוואונדעט אין פוס.

א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט האבען די דאקטוירים איהם געשאנקען, און שטארק זיך בעמיהט איהם צו ראטעווען. דאס איז זיי אבער ליידער ניט געלונגען, און ער איז געשטארבען אין שפיטאל אין אלעקסאנדריען. די לויה איז געווען זעהר א גרויסע, עס זענען נאכגעגאנגען כמעט אלע יודען, וואס זענען ארויסגעטריבען געווארען פון ארץ־ישראל. די וויכטיגסטע עסקנים פון אלעקסאנדריען, די גימנאסטיקער, וועלכע האבען דא געגרינדעט די לעצטע צייט א פעראיין, האבען געשיקט אפיציעל זייערע חברים צו בעטייליגען זיך אין דער לויה.

א מיליטער־אבטיילונג פון 10 ענגלישע סאל־דאטען איז געשיקט געווארען אבצוגעבען דעם לעצטען כבוד דעם יודישען העלד, וואס איז באמת געפאלען מיט א העלדישען טויט. ביים קבר האבען איהם זיינע חברים מספיד געווען. זעהר ריהרענד זענען געווען די ווערטער, וועל־כע זיין חבר האט איבערגעגעבען וועגען איהם. בשעת א דאקטאר האט איהם באנדאזשירט, האט ער בעמערקט ביים דאקטאר א טרויעריגע מינע, דאן האט ער זיך צו איהם אבגערופען: „בעדו־יער ט נישט מיין בלוט און לעבען, איך בין גליק־ליך, וואס צווישען דעם בלוט און לעבענס, וואס ווערען פערגאסען איז אויך דא מיין בלוט. מיט מיין לעבען פערשאף איך צוריק מיין פאלק זיין לאנד. אין קבר וועל איך רוהיג ליגען, ווי־סענדיג אז מיין טויט האט מיין פאלק א נוצען געבראכט", אויך דער דירעקטאר פון „כרמל־המזרח" ה' יודעלעוויטש האט איהם מספיד גע־ווען מיט הייסע ווערטער. מקבר געווען האט מען איהם נעבען א קבר פון א יודישען אפיציר פון די פראנצויזישע אלזשירער דיוויזיעס.

דערווייל געפינען זיך אין אלעקסאנדריען די 2 ראטעס, וועלכע געהערען צום אבאז. די איבעריגע צוויי, וועלכע רעכענען זיך אין דער קעמפפענדער ארמעע וועלען, ווי מ'האפט דא, אין גיכען אויך קומען אהער צוזאמען מיט דער אויסטראלישער דיוויזיע, צו וועלכער זיי געהע־רען.

דאס פאלעסטינישע לעבען איז איבעראל געווען דייטליך צו ערקענען ביי די לעגיאנערען — די שפראך איז אויסשליסליך העברעאיש. אין די פרייע פון שלאכט צייטען האט מען געזונגען העברעאישע ליעדער. די גאליפאלער האלב־אינ־זעל האט צום ערשטען מאל געהערט העברע־אישע קלאנגען.

אויסער דעם יודישען לעגיאן, וועלכער איז ספעציעל געגרינדעט געווארען אין א הייסער מינוט, זענען פארהאן פיעל יודישע סאלדאטען אין דער פראנצויזישער ארמעע. אין די אלזש־רישע דיוויזיעס טרעפט מען פאלקען, וואס 70 פראצענט פון זיי זענען יודען. צווישען זיי זענען פארהאן פיעל אפיצירען און הויכע בעאמטע. דער סעקרעטאר אין הויפט־שטאב פון פראנצוי־זישען גענעראל איז א יוד פון אלזשיר. צווישען די אלזשירער געפינען זיך פיעל, וועלכע זענען גוט בעקאנט מיט דער יודישער אויפלעבונגס־בעוועגונג. פיעל פון זיי רעדען אויך עטוואס העברעאיש. יעדער פאלק האט זיך זיין ראבינער. די רבנים רעדען כמעט אלע העברעאיש. זיי האבען זיך מיט די לעגיאנערען געהאלטען זעהר פריינדליך און מיט דער צייט זענען זיי געווא־רען נאהנט ווי אלטע גוטע בעקאנטע.

עמינד ב.

אונטער רעגען פון קוילען.

זעהר אנ'אינטערעסאנטען געשפרעך האט גע־האט א מיט ארבייטער פון „די וועלט" מיט א יודיש־ענגלישען זעלנער, וועלכער האט זיך אומגעקעהרט פון נעוו־שאפעל, א פערוואונדע־טער אין ביידע פיס, און איז איצט שוין פאל־קאם געזונד.

דער יודישער זעלנער מיט'ן נאמען הענרי אבראהאמס איז סך הכל ניט מעהר ווי 16 יאהר. איהם האט זיך אזוי שטארק געוואלט העלפען ענגלאנד, אז ער האט פערלייקענט זיינע יאה־רען און זיך אנגעגעבען עלטער ווי ער איז און איהם איז געלונגען אריינטרעטען אין דער אר־מעע אין אויגוסט.

געדיענט האט ער אין 4־טען סיטי אף לאנ־דאן ר. פ. רעגימענט, אין יענעם רעגימענט וואו עס געפינען זיך מעהר יודען ווי אין וועלכען עס איז אנדער רעגימענט.

דער סערדזשאנט פון דעם רעגימענט איז אויך א יוד מיט'ן נאמען מיידזשאר הערים און זייער לייטענאנט איז אויך א יוד פ. מאסעלי.

מיר וועלען איבערגעבען נאר די אינטערע־סאנטערע שטעלען פון דעם געשפרעך מיט'ן יונגען העלד.

נאכדעם ווי זייער רעגימענט האט שוין גע־האט זיך אויסגעלעהרענט די „מלחמה קונסט" אין מאלטא האט מען שוין געגרייט צום פראנט.

אין מאלטא האבען די יודישע סאלדאטען גאנץ פרעהליך פערבראכט חנוכה. פון דארט זע־נען זיי אבגעשיקט געווארען נאך פראנקרייך. דער וועג איז געווען זעהר אן אינטערעסאנטער. פון פראנקרייך זענען זיי געגאנגען נאך נעוו שאפעל — דארט וואו די שלאכט איז פארגע־קומען זעהר שרעקליך ברענענד און וועט בליי־

שבת אין טשארטקאוו

(ענדע)

מניה וביה, האט זיך דערהערט א הונדערט קול'דיגער שא, שא! דער רבי געהט!

כהרף עין איז דער גאנצער עולם געבליבען שטיל, מען האט פערגעסען די מחלוקת'ן און שטופענישען. ס'האט געהערשט אין דער קלויז א הארמאנישעס שווייגען, כדי אלעס זאל ביכולת זיין זיך צוצוהערען צום רבינ'ס שטילען „שלום עליכם".

כדי צו זיין אומשטאנד אנצוקוקען דעם רבינ'ס צורה בשעת קידוש, וועלכע פלעגט דא־מאלס פלאמען פון רויטקייט, א צייכען אויף „השראת השכינה", פלעגען זיך די חסידים, וועל־כע זענען געשטאנען אין די הינטערשטע שורות בעדינען מיט די קעשענעס פון די יעניגע חסידים וואס האבען געהאט די זכיה צו שטעהען אין דער פאדערשטער שורה און האבען זיי פער־שטעלט.

דאס בעדינען זיך מיט'ן חבר'ס קעשענעס איז ניט געווען חלילה דורך אריינשטעקען אין זיי די הענד, נור גאר אויף א מאדנעם אופן, דורך אריינשטעקען די פיס, אין די מלבושים פון חסידים, בעזונדערס אין די שבת'דיגע, זענען די קעשענעס געמאכט פון הינטען. אינ'ם גרויסען געדרעגגי האט מאנכער חסיד אריינגעשטעקט זיינע ביידע פיס אין די צוויי קעשענעס פונ'ם חסיד וואס איז געשטאנען פאר איהם. און מיט די הענד האט ער זיך אנגעהאלטען אויפ'ן חבר'ס אקסעל, וועלכער האט געמוזט דעם עסק מקבל זיין באהבה, כדי ניט מבלבל צו זיין דעם רבי'ן בשעת קידוש. טיילמאל האבען זיך בשעת מעשה ביידע קעשענעס אראבגעריסען ביז אונטען און שווייגען האט מען געמוזט.

אט באלד הויבט שוין דער רבי אן דעם קדוש. דא איז שוין יעדער ממש זיך מוסר נפש צו זעהען דעם רבינ'ס צורה. וואויים א חוץ וואס ס'ווילט זיך זעהען דעם מורא'דיגען מצב פון „חליפת הגוונין", ווי די פארבען פונ'ם צדיק'ס פנים בייטען זיך יעדע רגע, אן עובדה, וועלכע מען קען באין אופן ניט משיג זיין וויבאלד מען זעהט עס ניט מיט די אייגענע אויגען, וויל אויך יעדער זעהען בחוש די צוויי בעריהמטע וואונ־דער, פון וועלכע די גאנצע חסידישע וועלט ווייסט, וואס מען האט געזעהען ביים רבינ'ס כוס של קידוש.

וויסענדיג פון דיעזען וויכטיגען ענין, האב איך געזאגט יעבור עלי מה. מיט מסירת נפש האב איך מיך אהן רעש ארויפגעכאפט מיט איין פוס אויף דער באנק, דעם צווייטען געלאזט הענ־גען אין דער לופטען אויף גאט'ס בעראטה, האל־טענדיג מיך מיט די הענד אויף עמיצענס פליי־צעס, און איך הער און איך זעה.

„אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו", הערט זיך דעם רבינ'ס שטיל ציטערענדיג קול. דערביי קען מען בעמערקען אנ'אונגעהויערעס ציטערן פונ'ם גאנצען גוף. די האנד, וועלכע האלט דעם פולען כוס וויין ציטערט ווי א לולב, בעת דער כוס האלט זיך גלייך, אזוי אז קיין איינציגער טרא־פען ווערט ניט פערגאסען. דאס איז אבער נאך ניט אלעס. דער וויין אינ'ם כוס זידט און קרט גלייך ער וואלט געשטאנען ביי א פייער.

יעדענס הארץ פלאטערט פאר יראה, וועלכע דער צדיק איז משפיע מיט זיין קדוש. מען הערט ניט מעהר קיין דבורים נאר מען פיהלט זיי, א רוח קדושה איז אויסגעגאסען אויף דער גאנ־צער סביבה. מען באקומט אנ'אמת'ן הרהור תשובה. יעדער דערשטיקט אין זיך דעם טיעפען קרעכץ, וועלכער וויל זיך מיט געוואלד ארויסרייסען פונ'ם ציבראכענעם נפש.

„כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים". און יעדער טראכט ביי זיך אינ'ם הארצען: א.נו. פערמאגען דאס די אומות העולם? קענען זיי האטש איינמאל אין זייער גאנץ לעבען פיה־לען דעם זיסען טעם, דעם תענוג רוחני וועלכען מיר חסידים פיהלען דא ביים רבינ'ס קדוש? איז די טומאה גאר לגמרי בכח משסיע צו זיין אפילו אנ'עוקץ פונ'ם פערגניגען פון דער קדושה? הא־בען מיר ניט א רעכט צו זאגען מיט התרוממות: כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים?!

יצחק אבז.

Jüdische Volkszeitung № 183 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דינסטאג טז׳ אב תרע״ה (27 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

א אבמאך צווישען טערקיי און בולגאריען.

אפטימיסטישע שטימונג אין רוסישע מיליטער קרייזען.

טערקיש־בולגארישער אבמאך

לאנדאן 26־טען יולי. צו „טיימס" טעלעג־ראפירט מען פון סאפיא: דעם 22־טען יולי איז אין קאנסטאנטינאפאל געשלאסען געווארען אנ׳־אבמאך צווישען טערקיי און בולגאריען. לויט יעלכען טערקיי לאזט איבער פאר בולגאריען די טערקישע טייל פון דעדעאגאטש־אייזענבאהן ווא איז זעהר א וויכטיגער פונקט.

דאס גאנצע לאנד אין מערב פון דער מא־ריצא טייך וועט געהערען צו בולגאריען.

דער אבמאך פיהרט ניט מיט קיינע פאלי־טישע פערפליכטונגען פאר ביידע צדדים.

פון מזרח־פראנט.

(רייטשער בעריכט)

בערלין, 29־ט׳ן יולי (אפיציעל). נעכטען האבען מיר ווידער גענומען 6,000 געפאנגענע־דורך א פארשטויס ביי דער טייך יעסיא, אין דרום פון קאוונא, און אין דער געגענד ביי דעמבראווא, 10 קילאמעטער אין צפון מזרח פון סובאלקי. האבען מיר עראבערט די רוסישע פראנשעען.

מיר זענען אריבערגעגאנגען די טייך נארעוו אויפ׳ן גאנצען פראנט פון דרום־מזרח פון אסט־ראלענקא פיז פולטוסק. אין דרום־מזרח פון פולטוסק דערנעהנטערען זיך אונזערע מחנות צו דער טייך בוג; אין דרום מערב פונ׳ם זעלבען ארט האבען מיר ניט קוקענדיג אויף דעם שונא׳ס ווידערשטאנד דערגרייכט; די ליניע נאשעלסק־גזאווא. אין מערב פון בלאניע האבען מיר ערא־בערט פיעל פיינדליכע שטעלונגען; אין דרום פון ווארשא האבען מיר געשטורעמט די דערפער אוסטאנאוו, איביזקא און יאצגארשעוו.

(אוסטאנאוו, איביזקא און יאצגארשעוו לי־גען ניט ווייטער ווי 25 קילאמעטער פון ווארשא.

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 26־טען יולי. (אפיציעל). אין דער מיטוי־געגענד איז די לאגע אונפערענדערט פון שאוולי און ראסיעני געהט דער שונא פאר־ווערטס אין דער ריכטונג צו פאנעוועזש צו אויפ׳ן נארעווער פראנט האט דער שונא נעכ־טען אינדערפריה פארגענומען א רייהע פער־ביטערטע אטאקעס ביי סערוואסקא. די אנגרי־פען זענען אלע אבגעשלאגען געווארען מיט גרויסע פערלוסטען פאר׳ן שונא.

צווישען אסטראלענקא און ראזאני האבען מיר גיהינדערט דעם שונא איבערצוגעהן די טייך נארעוו. צווישען ראזאני און פולטוסק איז א טייל פון דעם שונא׳ס מחנות געלונגען איבער־צוגעהן די דערמאהנטע טייך.

צו לינקס פונ׳ם ווייכסעל האט דער שונא דעם 24־טען פארגענומען אנגריפען אויף פיא־סעטשינא. צווישען ווייכסעל און בוג האבען מיר אבגעשטעלט דעם שונא׳ס אקטיוויטעט. ביי בוג, זאלאטאיא ליפא און דניעסטר איז פארגע־קומען נאר לאקאלע קאמפפען. דעם שונא׳ס פערזוך צו בעפעסטיגען זיך אויפ׳ן רעכטען ברעג פון בוג איז ניט געלונגען.

רוסישער איבערזיכט.

פעטראגראד. „רעטש" גיט איבער, אז די דייטש־עסטרייכישע כחות אויפ׳ן רוסישען פראנט קען מען בעשטימען אנ׳ערך 70 דיו. יזיעס דייט־שער אינפאנטעריע, 48 דיוויזיעס עסטרייכישער אינפאנטעריע, 4 דייטשע און 11 עסטרייכישע קאוואלעריע־דיוויזיעס, א חוץ לאנדשטורם. צווי־שען ווייכסעל און בוג, אלזא אויפ׳ן הויפט־פראנט געפינען זיך 750,000 מאן דייטשע און עסטריי־כישע מחנות.

געגען דער בעפעסטיגטער ליניע נאווא גע־ארגיעווסק — איוואנגאראד שטעהען פארלויפיג נאר 4 דייטש־עסטרייכישע קארפוסען. די רוסי־שע מיליטער־ספעציאליסטען מיינען, אז די דיי־טשען וועלען אהין ניט בריינגען קיינע שווערע בעלעגערונגס קאנאנען, ווייל די לאגע איז פאר זיי ניט קיין גונסטיגע.

נעהמענדיג אין בעטראכט, אז די דייטשען פיהרען זייערע אפעראציעס געגען די 3 פעס־טונגען מיט א מאל קען מען פאראויסזעהען, אז זיי וועלען ניט אננעהמען קיין בעלאגערונגס־טאקטיק ווארום, כדי צו בעלאגערען אזא גרויסע שטרעקע מיט אמאל פאדערט זיך זעהר פיעל מחנות.

די דייטש־עסטרייכישע אנשטרענגונגען איבערצוגעהן נארעוו איז נאך דערוויילע ניט געלונגען. נאר אפילו זיי וועט עס יא געלונגען מיינט מען דא, אז עס קען ניט האבען קיין גרויסע בעדייטונג פאר די פעסטונ ען, ווייל זיי וועלען זיך אימער געפינען אין א סכנה ארומ־גערינגעלט צו ווערען פון דרום.

ביי מיטוי דויערט דער דייטשער פארמארש, און דערפאר האבען די רוסען אומגעגרופירט זייער דארטיגען פראנט. די דייטשען שטרעבען אלץ צו עראבערען די אייזענבאהנען פאנעוועזש־שאוולי־קאשעדארי, אבער זיי וועלען דא באגע־גענען א שטארקען ווידערשטאנד מצד די רוסען.

כשר עסען פאר ארויסגעשיק־טע יודען אין ענגלאנד.

„דזש. קראניקיל" טיילט מיט, אז זי ענגלי־שע קריעגס־מאכט האט פעראדענט, אז די יו־דען אונטערטאנען פון די פיינדליכע מלוכות, וואס ווילען געניסען פון מאכל־כשר, זאלען ארויסגעשיקט ווערען אין א ספעציעלען לאגער פאר קריעגס־געפאנגענע, וואו מען וועט זיי בע־זארגען מיט כשר עסען.

האטעל קאנג פרעדעריק

ביי ראטהויזפלאץ 27 — 25 *Vesterveldg.*
מאדערטע ביליגע פרייזען.

א מיטיילונג צו די אקציאנערען פון דער אקציען־געזעל־שאפט „יודישע פאלקסצייטונג׳ס" דרוקעריי.

דינסטאג, דעם 27־טען יולי, האלב 8 אזייגער אין אווענד, וועט אין לאקאל פון יוגענד־פעראיין, קריסטאלגאדע 24 .2, פארקומען

א דרינגענדע גענעראל־פערזאמלונג

פון די אקציאנערען פון דער א. ג. יודישע פאלקסצייטונגס דרוקעריי.

טאגס־ארדנונג:

1) אלגעמיינער געשעפטס־בעריכט. 2) בעריכט פון דער קאסע און באלאנס
3) פערשיעדענע פראגען.

אין דער גענעראל־פערזאמלונג האבען דאס רעכט צו בעטייליגען זיך נאר אקציאנערען.

דער פארשטאנד.

י. נאחעמזאהן, פארזיצענדער.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעזינגונגען

בעקאנטמאכונג.

ווער עס האט געקויפט געווינס־צעטלען פון „יודישער האנדווערקערס זעלבסט הילף־קאסע" ווערט איינגעלאדען זאנטאג דעם 1־טען אויגוסט צו דער געווינסט־ציהונג אין וואגנמאגערגאדע 37 1 זאל.

די פערוואלטונג.

Mølle מיילע

Hotel Mølleberg Mølle

עו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג. פאר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Københavns nye Dampvaskeri.

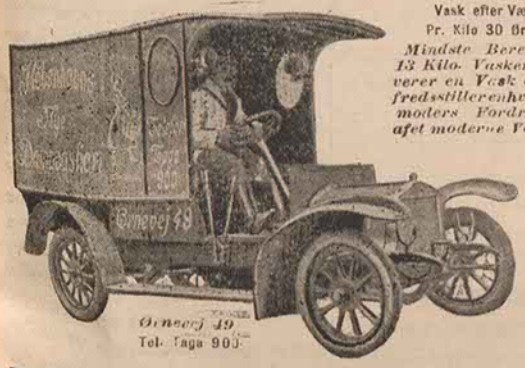

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstillerenhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Østergaard & Co **געזעלשאפט**

Ahlefeldtsgade 16 Tel. 5504.

האט די בעסטע ערשט קלאסיגע באנק־רעפערענצען, נעמט זיך אן צושטעלען וואהרע קיין רוס־לאנד אין אלע בראנזשען. האבענדיג פיעל כפעציאליסטען, ווי אויך גרויס בעקאנטשאפט מיט בעוואוסטע האנדעלס־פירמען, סיי היזיגע און אין אויסלאנד, איז די געזעלשאפט אומשטאנד צו פרייענשטעלען איהרע קונדען אין אלע הינזיכטען.

רעסטאראן־רונדעטארן

טרוניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
København C.

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.
Telefoner: II.330 & II.331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00
350, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B. Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

כשר פע[illegible] כשר

טעגליך פרישעס עסען. יוביש־רוסישע קיך מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאלווט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden [illegible]

Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעקאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, ברויט מאשינען. ראזיר־מעסער. צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

עס ווערען פערקאנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלען. וואכען לוין פון 30 — 40 קר. רוזענגארדען 9 אין קעלער.

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגנעגאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

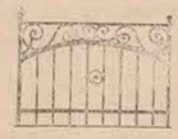

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A.S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

טאריש ע־רע טאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

א טיכטיגער שניידער

צו מיליטער ארבייט. וואכען לוין פון 35־45 קר דיעמאנט לאנדעמערקעס 19. 1. זאל.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 און אוואך אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשכאווסקי. *Nørresøgade 19 St.*

Victoria Teatret

דר שאס פון דער צאהל־סטאנציאן

א שפאנענדע דראמא.

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אבפ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens"s Trykkeri Mentergade 2

לאגישסטע. די בעסטע אונטער די אומשטענדן בעזיצער פון ארץ־ישראל."

„פערשטעהט זיך, אז מען ערווארטעט אז די אידן זאלען זיין מעהר אדער וועניגער פערמיגנט אין זייער פערלאנג צו קריגען אן אונטערהענגיג לאנד פאר זיך זעלבסט. זאל זיך, צו ליעב אינעדליכע רייסערייען, דערפון גאר ניט אויסלאזען וועט עס זיין אשאדען ניט נאר פאר דעם אידישען פאלק, נאר אויך פאר דער גאנצער וועלט. וויי: עס איז מיין צוויייפעל־לאזע אינערציייגונג, אז מיט די אידען אלס אן אונאבהענגיג פאלק וועט די גאנצע וועלט פראפיטירען. נאגט דאראום די אידען, אז זיי זאלען זיך פערמיגען און זיין גרייט, וען דער מאמענט פון שלום וועט קומען."

„פון דער פראגע פון אידען־רעכט אין יענע לענדער, אין וועלכע זיי האבען עס איצט נאך ניט איז דאך שוין אבגעריידט. דיעזער פאר־שלאג, צו קריגען גלייכע רעכט פאר אידען אר־מעשום, וועט העפטיג אונטערשטיצט ווערען פון די פערמיינטע שטאאטען און פון פיעלע אנ־דערע לענדער. דיעזען פונקט, אזוי גוט ווי דעם אידען אומעטום, וועט ענערגיש אונטערשטיצט ווערען פון די פערמיינטע שטאאטען און פון פיעלע אנדערע לענדער. דיעזען פונקט, אזוי גוט ווי דעם פונקט וועגען פאלעסטינא, דארף נאר עמיצער פארברענגען, זאל נאר ווער עס איהם פארשלאגען — און אלץ וועט שוין כשורה. איך האב אורזאכען צו גלויבען, אז מאקע אונזער אייגענע רעגירונג וועט דיעזען פארשלאג מאכען, ספעציעל ווען אזא פערלאנג זאל קומען פון די אידישע בירגער פון אמע־דיקא. וועמען מיר שעצען זעהר, ניט אמעריקא, און ניט קיין אנדער ציוויליזירט לאנד קען אין דיינטיג צייטען בעשטעהן, אז א פאלק'ס רעכט, פאליטישע, רעליגיעזע אדער סאציאלע, זאלען בייּ איהם צוגענומען ווערען צולייב וועלכע־עס־איז אורזאכען, מיט דיעזען פונקט זיעלען מיר דערפאר האבען וועניג שראבעל."

עזוען מיט ריפען שטויסען. און שטורעם. בייּ זיך האב מיך אבערצייגט, אז מיין פאזיציע איז זיכער, או אט, אט מיז איך זיך אויסגעבען. דען שטעהען אין דער הויך איז שוין גזוגען בדרך נס, אינ'ם זכות פון שטעהענדען עולם. וועלכע האבען, האלטענדיג מיך אין דער לופט צום סוף אבער, האב איך גלאבאט א פעס־טען שטויס און טראן. איך בין אראב פון באנק ניט איך אליין. איך האב מיט מיר אויך מיטגעשלעפט דעם בענדערער יונגערמאן, ווע־גען האנד איז גזוגען אריינגעשטעקט אין דעם קאשטעל פון זיין שכן, און זיין שכ'ס האנד אין ווייסענס גארטעל, אזוי, או מיט מיין פאל זע־נען אראב פון דער באנק א גאנצע חבריא. תוך כדי דבור, האבען אנדערע פערגומען אונזערע אויע פלעצער.

(ענדע קומט)

יצחק אבן.

פון ענגלאנד.

ענגלאד האט ענגומען פאדערן ביי איהרע אידישע אדעל־לייט אן אריסטאקראטען זיי זאלען דערווייזען אויך וואס פאר א גרונד זיי בענוצען זיך מיט די רעכט, וואס די ענגלישע קרוין אליין האט זיי גיבגעבען פאר זייערע פערדינסטען.

בארון רעדינג, דער לארד טשיף דזשאס־טים פון ענגלאנד (בעוועזענער סער רופוס אייזעק וועלכער איז אליין אן ענגלישער איד) האט בע־שטעטיגט די פאדערונג פון אנ'ענגלישען ריכ־טער צו סער עדגאר סי ע ר אן סער ערנסט קא ס ע ל, או זיי זאלען דערוו יזען זייער רעכט צו זיין מיטגלידער פון דעם ענגלישען קעניגלי־כען ראט.

די איניציאטיוו פון דער פאלערונג קומט אמת, ניט פון דעם לארד רעדינג נאר פון א פריוואטען ענגלישען בירגער סער דזשארדזש פעק גיל, וועלכער האט זיך פלוצלינג געפאסט אז די צוויי אידישע נאבעל־לייט האבען גאר ניט קיין רעכט צו בעמצען זיך מיט אזעלכע הויכע ענגלישע טיטלען, ווייל זיי זענען געבא־רען געווארען אין דייטשלאנד.

אמת, דער קעניג אליין האט זיי געגעבען די טיטלען פאר זייערע גרויסע פערדינסטען פאר ענגלאנד איז אינדוסטריעלע און פילאנטרא־פישע אונטערנעמונגען, אבער אינ'ט מאכט דאס ניט אויס, ווייל גאנץ ענגלאנד איז אזוימגעמאסט געווארען מיט אין געפיהל אדויסצוטרייבען פון לאנד אלץ וואס שמעקט מיט דייטש. כאטש די צוויי אידען זיינען שפעציעל געווען שטארקע ענגלישע פאטריאטען העלפט דאס זיי אינ'ט ניט אויס קען זיי ניט מוהל זיין דעם „פערברע־כען" פון געבוירען ווערען אין דייטשלאנד.

עס איז א טברה, אז זיי אלע פאדערונגען פון דעם ענגלישען גערייכט זיינען אינגאנצען איבערגיי, ווייל וועניגע זענ אייגער פון די צוויי אידישע נאבעל־לייט, סער עדגאר ספיינר, ווייל ניט זיין קיין אייגעבעטענער אין ענגלאנד אין איז ניט נאר גארן מוהל געווען אויף זיין טיטעל זון א קענגליכען ראטה־בעבער, נאר ער האט אפילו געבעטען מען זאל ביי איהם צוגעהמען דעם טיטעל פון אנ'ענגלישען בארון אין איז אינגאנצען איבערגעפאהרען קיין אמעריקא.

יודישע העלדען אין פראנ־צוזישער ארמעע.

אין די לעצטע בעפעהלען צו דער ארמעע פון פראנצוזישען הויפט־קאמאנדיר ווערען גע־ריכמט פאר זייער אויסצייכונג פאלגענדע יודי־שע העלדען:

ווערטהיימער זשאן יוסף עמיל, אדיוטאנט אין 27־טען באטאליאן פון די שיסער. ער האט זיך אויסגעצייכענט אין אלע שלאכטען פון אנ־הויב מלחמה. ען מיט א וואונד־ערבראכט העל־דישקייט און מסירת־נפש. איבערהויפט האט ער זיך אויסגעצייכענט אין דער שלאכט פון 6־טען אפריל, ווען ער האט געפיהרט זיין ראשע צו אנ'אטאקע אונטער א רעגען פון קוילען. ניישט קוקענדיג אויף דעם קוילען־רעגען, איז ער צוי־געקומען ביז די פינדליכע טראנשיי־ן און איינ־גענומען די פאזיציע.

לישטיק, לעאן, פון די פאפ־ארען, פון דער 14־טער ראטע. ער האט זיך פריוויליג גע־שטעלט אין דער שפיץ פון אינזער אונטערגרא־בונג, כדי אויפצורייסען די פינדליכע אקאפעס. ער איז אבער גע'הרג'עט בעוואהרען פון אנ'אויפ־רייס, וואס דער גענגער האט פריהער גע־מאכט.

געטשא, יוסף יונה, לייטענאנט אין זעקסטען ארטילעריי־פאלק, איינער פון די בעסטע אפ־צערען, אנפיהרענדיג מיט דער באטאריי־ע 120, איז ער פלוצלינג פערוואונדעט בעוואהרען פון א פיינדליכער באמבע. נאכ'ן באנאזשירען, איז ער וויידער אוועק צו דער באטאריי־ע און גע־נעזען מוט זיינע סאלדאטען. צו ארבייטען מיט דעם לעצטע קרעפטען און נישט אבצוטרעטען.

אהרן גואי, סערזשאנט אין פיעהאטא 346־טען פאלק. אנ'אויסגעצייכענטער אפיציר, פער־וואונדעט אין שלאכט פון 23־טען סעפטעמבער 1914 און האט פערלוירען אנ'אויג.

דער געוועזענער מיניסטער אין פראנקרייך ה' קלאץ (א יוד, איז בעשטימט געווארען צאר א פאריצענדען אין דער קאמיסיע אבצושאצען די פריוואטע שאדענס צוליעב דער מלחמה.

די פיראגאור־געזעלשאפט פאר יודען.

פון פעטראגראד איז אבגעפאהר'ן קיין פאלטאווע גוב. דער ערשטער רוסישער הילף־און שפיז אטריאד, וועלכען ס'האט א־נעגיזירט די פיראגאור־געזעלשאפט אויף צו געבען הילף די היימלאזע יודען פון די מלחמה־ראיאנען. דער אטריאד בעשטעהט פון א פרוי־דאקטאר, א פעל־דשערין, 2 פערוואלטער מיט־ן ווירטשאפטליכען סייל און פון דעם נידיריגערען פערזאנאל. דער אטריאד איז אייגעארדנעט מיט אלע נויטיגע מעדיצינישע מכשירים אויף צו עמגען אנ'אמבו־לאטאריאם־פונקט.

דערווייל פאהרט אבּ דער אטריאד קיין פאלטאוע, וואו ער וועט קלאר מאכען, אין וועל־כע גרעגענדען ס'שפירט זיך אם שארפסטען צווי־שען די יודישע היימלאזע א נויט אין מעדיצי־ניישער און שפיז־הילף, און דערנאך וועלען שוין אבפאהרען צוגאב־אטריאדען פון פעטראגראד. די ארגאניזאטארען פון אטריאד בעצייכנען, אז אויף זייער אויפרוף האבען זיך אבגערופען א פאר רוסישע מענשען, וועלכע האבען פאראגלעגט אומזיסט זייער ארבייט בייט ארגאניזירען הילף־אטריאדען פאר די יודישע היימלאזע.

די מיטגלידער פון אבגעשיקטען אטריאד ענען אויסשליסליך רוסען אין אזוי־ארום איז דער דאוגער אטריאד פער פעטראגראד. חילף־אטריאד פאר יודישע היימלאזע.

צוזאמען מיט־ן אטריאד איז אבגעפאהרען קיין פאלטאוער גוב. דער אדווא קאט נ. ד. סא־קאלאוי. וועלכער האט בעשלאסען אויפ־ן ארט זיך טיכטיג צו בעטייליגען אין דער מעדיציני־שער און שפיז הילף פאר די יודישע היימלאזע.

אין וואַרשוי.

די וואַרשויער בלעטער שרייבען: „שוין פון אייניגע טעג האט זיך שטארק פערקלענערט די בעוועגונג אין שטאדט. דאס בעמערקט מען בע־זונדערס אין די נאכמיטאגדיגע שטונדען אויף דער מארשאלקאווסקא־ניי וועלט און קראקא־ווער פארשטאדט.

די טראמוואיען אין די דאזיגע גאסען וועל־כע פלעגען זיין איבערפולט. זענען איצט אין גאנצען וועניג. עס האט זיך פערקלענערט די בעוועגונג אין די נאכמיטאגדיגע שטונדען אויף דער מארשאלקאווסקא־ניי וועלט און קראקא־ווער פארשטאדט.

קליינע נייעס.

(די פערקישע יודען אין פראנקרייך. צוליעב דעם וואס די פראנצויזישען רעגירונג האט בעשלאסען ארויסצישיקען פון לאנד די טער־קישע יודען. פונקט ווי די מאהמדאנער. האט דער קאמיטעט פון דער ליגע פאר מענשליכע רעכט בעשלאסען זיך משתדל זיין בייּ דער רע־גיערונג צו מאכען אנ'אויסנאהם פאר די יודען וואס האבען געדינט אלס פריוויליגע אין פ־עמדען לעגיאן אין ערשטען פעריאד פון דער מלחמה. פיעל פון די דאזיגע פריוויליגע זע־נען פערוואונדעט גווארען בעת די שלאכטען.

(א כשר'ער מיטאג ביים עגיפטישען סולטאן). דער סולטאן פון מצרים האט גשם לאנג צוריק איינגעלאדען צו זיך אויף מיטאג דעם מרעזידענט פון דער יודישער קהלה אין קאהירא, דער רב־הכולל פון מצרים און זיין געהילף. דער מיטאג איז געמאכט גווארען שטרענג כשר דורך יודישע קאכער, וועלכע מ'האט ספעציעל דערצו איינגעלאדען.

(אין קיעוו). „קיעוי. מיסל" (נומר 176) שרייבט, אז אין דעם פריוס פאר די יודישע אימפעליגענץ, וואס איז געקומען פון גאליציען, געפינען זיך צוישען אנדערע. מאנכע אנגע־זעהענע עסטרייכישע יודען־עסקנים.

(היימלאזע יודען פון רומענין. אין אדעס. קיין אדעס קומען אן איצט א סך רוסי־שע יודען, וועלכע זיי רומענישע רעגירונג שיקט אויס פון די גרענעץ־שטעדט.

טוערט געזוכט

א יודישער זעצער. וועגדען זיך אין דער קאנטאר פון „פאלקס־צייטונג"

יונגלעך אויף יונגע־לייט

וואס ווילען זיך אויסלערנען זעצען און בעקו־מען א זיכערע עקזיסטענץ דארפען זיך וועגדען אין דער קאנטאר פון דער „פאלקס־צייטונג"

דער יודישער לעגיאן אויפ'ן מלחמה־פלאץ

(פון אונזער אלעקסאנדריער קארעספאנדענט).

דער יודישער לעגיאן, וועלכער איז געגרינ'דעט געווארען אין אלעקסאנדריען, בעשטעהט פון 4 ראטעס, 2 האבען זיך גערעכענט אין „אבאז" אלס ליפערפנטען פון פראוויאנט און מלחמה־מכשירים פאר דער קעמפפענדער ארמעע, און 2 ראטעס זענען פערדעכענט געווארען אלס קעמפפענדע מיליטער. דער לעגיאן האט 4 יו־דישע אפיצירען און 4 ענגלישע. איבער זיי שטעהט דער יודישער באטאליאן־קאמאנדיר טרומפעלדארף. דער פאלקאוויק פון דעם בא־טאליאן איז פאלקאוויק פעטערסען, אנ'ענגלענ־דער. וועלכער איז בעוואוסט אלס יודען־פריינד, און האט שוין פיעל מאל יודען פערטיידיגט.

איך וועל דא איבערגעבען די איבערלע־בונגען פון דעם יודישען לעגיאן אויפ'ן מלחמה־פלאץ, וועלכע זענען זעהר אינטערעסאנט.

יום ו' אייר מארגענס איז דער גאנצער לע־גיאן לויט א טראמייטען־סיגנאל צונויפגערופען געווארען פלוצלונג אויף א פלאץ, און צוזאמען מיט דער 29־טער אויסטראלישער דיוויזיע, צו וועלכער ער ווערט צוגערעכנט, איז דער לעגי־אן אבגעפאהרען אויפ'ן מלחמה־פלאץ. דאס אוועקשיקען איז פארגעקואען אזוי אומגעריכט, אז כמעט קיינער האט נישט בעוויזען צו שריי־בען א קארטעל צו זיינע קרובים. ז' אייר איז די דיוויזיע אנגעקומען קיין לעמנאס. דארט האט די דיוויזיע געווארט אויף א בעפעהל פון דער העכסטער קריעגס־מאכט, כדי אבצופאהרען צו די דא דאנעלען. י"ב אייר איז דערהאלטען גע־ווארען א בעפעהל ארויסצוזעצען זיך אויף דער האלב־אינזעל גאליפאלי.

דעם 25־טען אפריל איז דער דעסאנט גע־מאכט געווארען, מיט זעהר אנגעשטרענגטע כחות האבען די ענגלענדער ארויסגעזעצט די אויסטראלישע 29־דיוויזיע. די פערלוסטען זע־נען געווען פון ביידע זייטען בעדייטענד גרויס. נאר ענדליך האבען די העלדישע ענגלענ־דער דעם דעסאנט אויסגעפיהרט. שוין אין דער נאכט איז אויסגעקומען דער יודישען לעגיאן ארויסצוטרעטען אויף דער יבשה. ס'איז אבער געווען פערבונדען מיט גרויסע שוויריגקייטען. אין דער פינסטערניש פון דער נאכט, מיט שע־רען אין די הענד האבען די לעגיאנערן געזוכט די שטעכעדיגע דראטען, וועלכע די דייטשען און טערקען האבען איינגעארדנעט ביים פארט, אויפ־געשניטען די דראטען און ווייטער געגאנגען ביז זיי האבען זיך וויעדער אנגעשטויסען אויף אזעל־כע שטערונגען. דערביי האט דער שונא געשא־סען מיט ביקסען־קוילען און שראפנעלען. עס איז פשוט געווען א ים פון פייער.

— נאך היבשער מיה איז געלונגען ארויס־צו־טרעטען אויף דער יבשה. דא האט זיך ערשט אנגעהויבען די ריכטיגע זעהר שווערע ארבייט. די גאנצע אמוניציע, וועלכע איז איבערגעגעבען געווארען דעם יודישען לעגיאן, האט געמוזט צוזאמענגעשטעלט ווערען אויף איין פלאץ און צוגעליפערט ווערען ביז צו די ערשטע פאזי־ציעס פון מיליטער. דאס אלץ איז פארגעקומען אונטער'ן פייער פון שונא. די נישט לייכטע און זעהר געפעהרליכע ארבייט איז אין פערלויף פון 4 שעה אויסגעפיהרט געווארען. אין משך פון דער קליינער צייט האבען די לעגיאנערען צוגעליפערט זייער דיוויזיע 385 פוד פולווער און אנדערע קריעגס־מאטעריאלען. דאס האט געגעבען די מעגליכקייט דעם מיליטער אויפ־צוהאלטען דעם שונא'ס פייער אויף זיך, כדי א צווייטע ענגלישע דיוויזיע און א פראנצויזישע זאלען קאנען זיך ארויסזעצען אויף דער האלב־אינזעל.

די העלדישע ארבייט פון אונזער לעגיאן איז אנערקענט געווארען דורכן ארמעע־אנפיה־רער גענעראל האמילטאן, וועלכער איז אויף צו־מארגענס געקומען אין לאגער פון דער אויסטרא־לישער דיוויזיע און געדאנקט דעם פאלקאוויק פון יודישען לעגיאן פעטערסאן פאר די העל־דישקייט פון די יודען, וועלכע האבען, נישט קו־קענדיג אויף דער גרויסער געפאהר עהרליך און פונקטליך ערפילט זייער אויפגאבע.

די פערלוסטען פון יודישען לעגיאן אין דער דאזיגער נאכט זענען לפי ערך קליין און אונבע־דייטענד. איינער מאשקאוויטש איז פערלוירען געווארען. עס איז ניט פעסטגעשטעלט געווארען צי ער איז געהרג'עט געווארען, אדער גענומען געווארען אין פלען. און עטליכע זענען פער־וואונדעט געווארען.

די זעלבע ארבייט איז ווייטער דורכגע־פיהרט געווארען אויך אויף צו־מארגענס דעם 26־טען און 27־טען אפריל. און אויך מיט דער זעלבער פינקטליכקייט.

דאס ענגלישע מיליטער האט באלד פעריכט אלע וועגען און שאסעען, געמאכט טראנשעען, זיך איינגעארדענט און בעפעסטיגט. ערשט דאן איז די ארבייט געווארען גרינגער און ווענ'גער געפעהרליך.

פיעל פון די לעגיאנערען האבען בעקומען אויסצייכנונגע פאר זייער פינקטליכע און גע־פעהרליכע ארבייט. איינער א יונגער מאן גראש־קאווסקי האט בעקומען א "וויקטאריע"־ארדען, דערפאר וואס ער האט צו דער צייט מיט גרויס כבנה געבראכט די מויל־אייזלען מיט אמו־ניציע אויפ'ן ארט, וואו ס'איז איהם געווען אנ־געוויזען. ער אליין, זייענדיג פערוואונדעט אין דער רעכטער האנד, האט ער ווייטער געפיהרט די אייזלען, און אליין זיך באנדאזשירט די צוויי וואונדען. ביי א צווייטען יונגען מאן קאבלענץ, בעת ער איז צוריקגע אנגען פון די פאדערשטע פאזיציעס מיט די מויל־אייזלען, האט דעם שונא'ס פייער דער'הרג'עט די אייזלען און ער איז געקומען בשלום אין יודישען לאגער. ער איז אויך פארגעשטעלט געווארען צו בעקומען אנ'ארדען.

(ענדע קומט)

עמינדב.

אמעריקא און ארץ־ישראל פאר יודען.

דער „טאג" ברענגט פאלגענדע אינטערע־סאנטע מיינונג פון א הויכען אמעריקאנישען פאליטיקער:

„איך גלויב, ניין, איך פיהל ביי זיך זיכער, אז די אידען האבען איצט דעם בעסטען שאנס, די בעסטע געלעגענהייט, וועלכע זיי האבען ווען עס־ איז געהאט, צוריק־צו־קריגען פאלעסטינא פאר זיך אונטער אנ'אונאבהענגיגער זעלבסט־פערוואלטונג, עס איז מיין מיינונג, אז זייעזע אמת הומאניטארישע בעוועגונג וועט זיכער גע־שטיצט ווערען פון דער אמעריקאנער רעגיערונג אזוי גוט ווי פון דער דייטשער און ענגלישער רעגיערונג. זאלען עס די אידען נעהמען אין אכט, אז אויב זיי לאזען אצינד דיזע געלעגענ־הייט דורך, ווען זיי ערלויבען אזא גאלדענעם שאנס זיך ארויסגליטשען פון אונטער זייערע הענט, וועלען זיי פערלירען דאס גליק און די געלעגענהייט, וואס וועט פילייכט זיך ניט צו־ריקקעהרען אין משך פון נאך הונדערטער יאה־רען. עס איז א כלל צווישען פעלקער, נאציא־נען און ראסען, אזוי גוט ווי צווישען איינצעלנע פערזאנען, אז קיין זאך קריגט מען ניט צוגע־טראגען אויף א זילבערנעם טעלעריל גרייט צים נעמען — ניין, יעדערער מוז אריינלעגען זיין קראפט, זיין ענערגיע, זיין ווילען און מאכען כאטש א פערזוך צו קריגען דאס וואס מען וויל. גלאט אזוי פארשלאגען ארץ־ישראל אלס מתנה פאר די אידען וועט קיינער ניט פון העלער הויט. די אידען אליין מוזען אנצינדען דאס פייערעל פון ענטוזיאזם, מוזען ארויפברענגען די פראגע גאנץ אפען, מוזען זי פארלעגען פאר די נאציאנען אין דער ריכטיגער צייט, מוזען מאכען דעם אנפאנג, צום ווענ'יגסטענס, און אמע־ריקא, דייטשלאנד, ענגלאנד, און פילייכט אנ־דערע פעלקער, וועלען שוין טהאן דאס איבע־ריגע.אלע אנערקענען, אז די אידען זיינען די

שבת אין טשארטקאוו

(מעשה'לעך פון „גוטע יודען")

ס'איז פרייטאג נאכמיטאג. מען מוז זיך איי־לען צו לויפען אין מקוה אריין, כדי ניט צו פערשפעטיגען די צייט פון קבלת שלום. דאס הארץ ציהט שוין אהין, ווי מיט א מאגנעט. צו זעהען די צורה פונ'ם נייעם רבי'ן און אויף דאס ניי צו פיהלען א טעם פון נשמה־חיות, וועלכען איך האב ניט מעהר רעכט געפיהלט זייט דעם הסתלקות פון מיין רבי'ן דעם סאדאגערער, ר' אברהם יעקב'ניו ז"ל. איך האב אין דער מקוה ניט מאריך געווען. געמאכט קורץ און שארף. דריי מאל מיך אונטערגעטונקט, האבענדיג דאביי א הרהור תשובה, כמנהג החסידים, שנעל מיך אנגעקליידעט. געלאפען אויף דער סטאנציע, אנגעטהאן די בגדי שבת און היידא — כ'לויף שוין ווי א פייל פון בויגען צום רבינ'ס הויף.

דאס הארץ קלאפט ווי ביי א גזלן. ווארטענ־דיג, צווישען א היבשען פריש אנגעקומענעם עולם, ביי דער טהיר פון וועלכער דער רבי ז"ל האט זיך בעדארפט בעווייזען, האב איך מיך דער־מאהנט אן מאנכע חטאים. און כ'האב מיך גע־שעהמט פאר מיר אליין און פאר'ן רבינ'ס הרגשה. פון אלע זייטען פיהלט זיך א געדרענגענעש און א שטארכען מיט די עלענבויגענס. אט האט זיך די טהיר געעפענט און פאר אונז שטעהט דער אלטער צדיק. איך קום באלד צו, און זיינע שפיץ פינגער בעריהרען קוים וואס מיין זינדיגע האנד ניט אמאל רעפט אויפהויבעידיג די אויגען מיך אנצוקוקען. אבער וואס פאר א רוחניות'דיגע צורה! וואס פאר א געוואלדיגער כח המושך.

תיכף דער ערשטער אנבליק פון זיין צורה האט אויף מיר געמאכט אנ'אונגעהויערן רושם. עפיס האב איך געפיהלט ווי אנ'אויפפרישונג אין מיין פערוויאניטער נשמה. די גרויסע גרויע אוי־גען, דאס צארט פנים מיט'ן ערנסטען קדושה'־דיגען תשימות וועלכעס האט אויף איהם גערוהט האבען מיר איבערצייגב, אז דא שטעהט ווידער פאר מיר א צדיק אהן קונצען, אהן חכמות, נור בלתי לה' לבדו, איך האב שוין געפונען א נחת רוח, פיהלענדיג, אז דא איז'ס וואס אין זוך. אט דא האב איך געפונען א ממלא מקום פון מיין פריהערדיגען רבי'ן.

דאס וויכטיגסטע וואס ס'געווען צו זעהן און צו פיהלען אין טשארטקאוו, איז געווען דעם רבינ'ס קדוש. ס'איז ממש געווען מורא'דיג.

אין דער אלטער קלויז איז דער עולם גע־שטאנען ארום דעם לאנגען טיש און אויף די בענק צוזאמען־געדריקט ממש ווי די הערינג. ווארטענדיג מיט א הימלישע תשוקה דער צדיק זאל שוין אריינקומען צו קידוש. ווער ס'האט זוכע געווען צו כאפען א בעסערען פלאץ האט זיך געפיהלט איבערגליקליך. כדי אבער צו זיין אימשטאנד צו דערהאלטען די פאזיציע, האט מען געמוזט זיין א בעל־כח אדער געוואלדיגער עקשן ווייל ביי חסידים, בנוגע דעם רבינ'ס טיש, געהט אן דער דין פון „כל דאלים גבר", ווער עס איז שטארקער דער נעהמט, ניטא קיין רחמנות.

איך האב מיך דעריבער מקדים געווען מיט עטליכע שעה פריהער, כדי צו פערכאפען א חשוב'ען פלאץ אויף א באנק ניט ווייט פונ'ם רבינ'ס טיש. כ'בין מיר אויסגעשטאנען ענוים קשים פון מיינע שכנים, בעזונדערס פון א יונגערמאן פון בענדער, וועלכער האט געוואר־פען אנ'אויג דוקא אויף מיין פלאץ שטעהענדיג הינטער מיין ריקען, האט ער מיך כסדר מכב

Jüdische Volkszeitung № 182 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסן־פריז:
פאר 1 טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מאנטאג יה' אב תרע"ה (26 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פערמאכט אלע יודישע צייטונגען אין רוסלאנד.

דייטש־עסטרייכישע נצחונות אויפ'ן גאנצען פראנט.

פערמאכט אלע יודישע צייטונגען אין רוסלאנד.

היינט האבען מיר ערהאלטען די פאלגענדע דיעה: לויט א בעפעהל פון דער העכערער רוסישער מיליטער־מאכט זענען פלעצליך אבגעשלאסן געווארען אלע יודישע און העברעאישע צייטונגען אין רוסלאנד.

אין וואַרשוי זענען פערמאכט געווארען אויך דער גאנצער צייט פון דער מלחמה „דער היינט", „דער מאמענט" און די „הצפירה". אין ווילנא האט מען פערבאטען די צייטונגען „דער פריינד" און „די וואך". אין אדעס איז פערמאכט געווא־רען דאס ביאס „אונזער לעבען".

די ניי־גערעטע, וואס דער זין איהרער אר־בעט אונפערשטענדליך, ווען זיך זעהר שווער אויסצומאכען אויף דער יודישער בעפעלקערונג אין רוסלאנד, די פרעסע האט אין דער איצטיגער קריגסצערער צייט פון חורבן געריינט אלס דער ערשטער ווען־ווייזער, טרייסטער און צוואמענ־פאר צווישען די אריסגעטריבענע און צושפרי־טען יודען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 24־טען יולי. (אפיציעל). געגן־איבער ס. מחנות האבען אבגעהאלטען א ריזיגע נצחון איבער דער 5־טער רוסישער אר־מיע. נעכטען איז דייטשע מחנות געלונגען צו אריסרינגלען די רוסען ביי ראזאלין און זא־דוא און פערניכטען זיי כמעט אינגאנצען. זייט דעם אנהויב פון דיעזע אפעראציעס האבען מיר בענומען 27.000 גפאנגענע און עראבערט 25 קאנאנען, 40 פולעמיאטען און איבער הונדערט פערשפאנטע וואגענס מיט אמוניציאן, ווי אויך פיעל באגאזש און אנדערע קריעגס־מאטעריי־אלען.

ביי נאראוו האט גענעראל פאן גאל־וויץ ערראבערט די עסטונגען ראזאן און סלוצק און איז אריבערגעגאנגען די טייך נארעוו צווי־שען די דערמאהנטע עסטונגען.

אין צפון פון דער טייך פילטצא זענען די דייטשע מחנות דערגאנגען ביזן ווייכסעל. אויפ'ן רוים־מזרח קריעגס־פלאץ איז דער שונא געווען עצמאונגען אבצוטרעטען פונ'ם אנהויב פון דער טייך פילטצא ביז קאצעניצי. אין צפון־מערב פון איוואנגאראד.

ביי איוואנגאראד זענען אונזערע מחנות דערגאנגען נעהענטער צו דער מערב־זייט פון דער עסטונג. צווישען ווייכסעל און בוג ווע־רען פאר־טגעזעצט די עפרביימרטע קאמפפען. די דייטש־עסטרייכישע מחנות אונטער דער לי־טונג פון פ. וואַרש און מאקענזען האבען זייט דעם 14־טען יולי געמאכט 50.000 גפאנגענע רוסען.

די גאנצע צאהל פון אלע קריעגס־גפאנגע־נע, וואס מיר האבען גענומען, ווי אויך די צאהל פונ'ם עראבערטען קריעגס מאטעריאל, און אמוניציע קען מען נאך איצט נישט בערעכענען.

(עסטרייכישער בעריכט)

ווין, 24־טען יולי. (אפיציעל). אלס א פאלגע פון די נצחונות, וואס ערצהערצאג פערדינאנד'ס מחנות האבען אבגעהאלטען איבער'ן שונא אין די לעצטע טעג, איז דער פיינד געצוואונגען גע־ווען אבצוטרעטען פון זיינע מאזיציעס צווישען ווייכסעל און ביסטריצא אויף א שטרעקע פון 40 קילאמעטער אין דער בריים. דער שונא האט זיך אבגעצויגען אנ'ערך 8־10 וויארסט צוריק צו צפון צו. ער האט געוואלט בעפעסטיגען זיך אין נייע מאזיציעס, נאר אונזערע מחנות האבען עס נישט דערלאזען.

די צאהל פון די גפאנגענע, וואס די דא־זיגע מחנות האבען גענומען איז געשטיגען ביז 45 אפיצירען און 11,500 סאלדאטען.

אין צפון פון גרובישצאוו זענען די דייטשע מחנות אריינגעדרונגען אין דעם שונא'ס מאוי־ציעס; ביי פאקאל האבען די רוסען ווידערהאלט זייערע געגן־אנגריפען, וועלכע זענען אלע אבגעשלאגען געווארען מיט גרויס היזק פאר זיין אויפ'ן מזרח־ברעג פון בוג. נישט וויים פון איוואנ־גאראד, האט דער שונא פארגענומען אייניגע רעזולטאטלאוז פארשטרעכן געגען אבטיילונגען פון אונזער זיבענבערג'אישען קארפוס,

אויף די איבריגע פראנט־טיילען נעהען פאר שטארקע קאמפפען, וועלכע האבען נאך נישט געפיהרט צו קיין רעזולטאטן. די דייטש־עסט־רייכישע מחנות, וואס קעמפען צווישען פיליצא און בוג, האבען זייט דעם 14־טען יולי געמאכט 50,000 גפאנגענע רוסען.

פון איזאנצא־פראנט.

בערלין 25־טען יולי. דעם „לאקאל אנצייי־גער" טעלעגראפירט מען פון ווין: די איצטיגע קאמפפען אויפ'ן איזאנצא־פראנט זענען זיך אין זייער פערביטערקייט גלייכען נאר מיט ייענע קאמפפען אין די קארפאטען, ווען די רוסען הא־בען געוואלט אריינדרינגען דוקלא־פאס. נישט קוקענדיג אויף דעם גרעסטען פערלוסט, גענע־ראל קאדארנא האט אנגענומען פונקט דיעזעלבע זיך אבגעצויגען אנ'ערך 8־10 וויארסט צוריק צו צפון צו. ער האט געוואלט בעפעסטיגען זיך אין נייע מאזיציעס, נאר אונזערע מחנות האבען עס נישט דערלאזען.

די צאהל פון די גפאנגענע, וואס די דא־זיגע מחנות האבען גענומען איז געשטיגען ביז 45 אפיצירען און 11,500 סאלדאטען.

אין צפון פון גרובישצאוו זענען די דייטשע מחנות אריינגעדרונגען אין דעם שונא'ס מאוי־ציעס; ביי פאקאל האבען די רוסען ווידערהאלט זייערע געגן־אנגריפען, וועלכע זענען אלע אבגעשלאגען געווארען מיט גרויס היזק פאר זיין אויפ'ן מזרח־ברעג פון בוג. נישט וויים פון איוואנ־גאראד, האט דער שונא פארגענומען אייניגע רעזולטאטלאוז פארשטרעכן געגען אבטיילונגען פון אונזער זיבענבערג'אישען קארפוס,

אויף די איבריגע פראנט־טיילען נעהען פאר שטארקע קאמפפען, וועלכע האבען נאך נישט געפיהרט צו קיין רעזולטאטן. די דייטש־עסט־רייכישע מחנות, וואס קעמפען צווישען פיליצא און בוג, האבען זייט דעם 14־טען יולי געמאכט 50,000 גפאנגענע רוסען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 24־טען יולי. (אפיציעל). געגן־איבער ס. מחנות האבען אבגעהאלטען א ריזיגע נצחון איבער דער 5־טער רוסישער אר־מיע. נעכטען איז דייטשע מחנות געלונגען צו אריסרינגלען די רוסען ביי ראזאלין און זא־דוא און פערניכטען זיי כמעט אינגאנצען. זייט דעם אנהויב פון דיעזע אפעראציעס האבען מיר בענומען 27.000 גפאנגענע און עראבערט 25 קאנאנען, 40 פולעמיאטען און איבער הונדערט

יעוורעיסקאיא זשיזן.

היינט האבען מיר ערהאלטען דעם ערשטען נומער פונ'ם נייעם יודיש־רוסישען וואכנבלאט „יעוורעיסקאיא זשיזן", וועלכער האט איצט אנ־גהויבען ערשיינען אין מאסקוא. אין דעם ער־שטען אינטערעסאנט אן רייך צוזאמענגעשטעל־טען נומער גפינגען מיר ארטיקלען פון א. אי־דעלמאן, גאלדשטיין, טעפליצקי און אנדערע.

פון די זעקס זייטען חראניק זענען דרייי וויים — צייכענס פון דער צענזורס ארבייט.

האטעל קאנג
פרעדעריק
Vestervoldg. 25 — 27
ביי ראטהויזפלאץ
מאדערנע בילינע פרייזען.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געבן פירער און גבֿרת פאר זעהער קליינע פרעמיע אן אויף די בעסטע בעזינגונגען

בעקאנטמאכונג.

ווער עס האט געקויפט געווינסט־צעטעלען פון „יודישער האנדווערקערס זעלבסט הילף־קאסע" וועלט איינגעלאדען דאנטאג דעם 1־טען אויגוסט צו דער געווינסט־ציהונג אין וואגנמאגרגאדע 37 זאל 1.

די פערוואלטונג.

Mølle **מיילע**

Hotel Mølleberg Mølle

עי סט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג אן צימער פון 1,50 אטאג. פאר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער אויסוואהל פון פיש און מילך ענריכטען.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

צו אלע יודישע שניידער אין קאפענהאגען.

מאנטאג, די 2־טען אויגוסט, וועט פארקומען א גרויסע אגיטאציאנס־פערזאמלונג אין רויטערסגאדע 22 1 זאל צום גאט דער אגיטאטאר יאקאבזאהן וועט לייטען די פערזאמלונג.

סיווסט בעזאנדערלט ווערען :דער נייער און אלטער פרייזקוראנטען. די צייט איז נאהענוג ווען מען דארף שליסען דעם נייעם אבמאך פון דעם נייעם פרייז קוראנט, און דערפאר איז עס יעדענס חוב צו קומען.

די פערוואלטונג פון יודישען שניידער־קלוב

A/s **Hannibal Sander.**

דאמפורשריי

גענרינדעט 1812

מיר מאכען אויסמערקזאם אויף אונזער

פארבעריי דאמפמלעטערי און כעמישע קליידער־רייניגונגס־אוניטאלי.

אבגענומען און אבגעכראכט איבעראל.	Telf. Søborg 31 og 61	קיינע כלאר. לוסט געטריקענט.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

געזעלשאפט

Østergaard & Co

Ahlefeldtsgade 16 Tel. 5504.

האט די בעסטע ערשט קלאסיגע באנק־רעפערענצען, נעמט זיך אן צושטעלען וואהרע קיין רוס־לאנד אין אלע בראנשען. האבענדיג פיעל ספעציאליסטען, וווּ אויך גרויס בעקאנטשאפט מיט בעוואוסטע האנדעלס־פירמען, סיי היזיגע און אין אויסלאנד. איז די געזעלשאפט אומשטאנד צו פרי־ענשטעלען איהרע קונדען אין אלע הינזיכטען.

רעסטאראן־רונדעטאראן

טרינידאטס־קוואדראט פלאץ מיטאג 12 אוירעס 65 אן 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: II.330 & II.331.

וואהרע ווערט איינגעפאקט אין אויסקלאפשיקע אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די כוליגסטע אין שנעלסטע עקספעדיצאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

1000 פאר באברויכטע שיך פון 2.00 .2.50 3.00

4.50 .4.00 .350

7,95

קאלאשיערטע הערענשוך . 7,95

דאמענשוך . 6.50

Sverigsgade 2 B. Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט לינע 2.

כשר פעס אמאל כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך.

מאדעריערטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאליוס גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

אקאלענדאר (לוח)

פארן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפערייען

פיהרט אויס אלערלי פל־פערוי

ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער. הרויס. מאשינען. ראזיר־מעסער. צוקער־האקער. פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען בעלווען פוליעסטרעדע 92 סט.

עס ווערען פערקאנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלען. וואכען לוין פון 30—40 קר. רויזענגאדען 9 אין קעלער.

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגענגאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

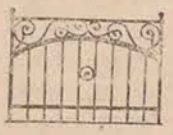

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשידענע מוסטערען ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A.S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

מאריש ע־רע טאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

א טיכטיגער שניידער

צו מיליטער ארבייט. וואכען לוין פון 35־45 קר

דיעמאנט לאנדמערקעס 19. 1 זאל.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און קעסט ביי אן אנשטענדיגער פרוי. מיטאגען צו 1.25 אין אוואך. אבאנענטען 8 קר. פרוי ווערשאווסקי. *Nørregade 19 St.*

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** 5

HOLMENS KANAL

באסקאלין טאבלעטען מיידע **באסקאלין פילען** שטארקע

איז אן אויסגעצייכענטער און בילליגער אבפ־הרונגס־מיטעל.

וועלען געברויכט אין די דענישע שפיטעלען פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidendes Trykkeri Møntergade 2

געגען זיי גארניט טהון און ער האט זיי געגע־בען אנ׳ערלויבניש ארומצופאהרען פראנק און פריי אומעדום נאר דאך האט ער אויסגעפיהרט זיינס און מיט אונדירעקטע מיטלען האט ער זיי געצוואונגען צו פערלאזען דאס לאנד.

ער האט צו זיי צוגעשטעלט א דעדעקטיוו, וועלכער האט זיי אויף קיין מינוט ניט אבגעלא־זען, און אלע מיט וועמען זיי זענען געקומען אין בעציהונג, זענען פערשריבען געווארע אלס פערדעכטיגע. מען פלעגט ביי זיי מאכען רעווי־זיעס און זיי פערביטערן דאס לעבען. אויף אזא אופן האט מען זיי פון אלעמאן אבגעזונדערט. זיי האבען דארט גארניט געקענט אויפטהון און האבען געמוזט פארלאזען דאס לאנד.

דער איינציגער, וואס האט די מעגליכקייט עטוואס אויפצוטהון [אין ,ארץ־ישראל אין ד״ר רופין.

די רעגירונג, וועלכע דארף האבען רעהרען אויף צו פיהרען וואסער אין דער מדבר, האט צוגענומען פון פתח־תקוה 4000 מעטער פון די רעהרען אויף צום בעוואסערן די סעדער און זי פאדערט נאך 5000.

די מלחמה מיט׳ן היישעריק האט קיין בע־בעדייטענדע רעזולטאטען נישט געבראכט ווייל עס פעהלט נאפט. מען האט שוין דארט צו טהון מיט׳ן 4־טען דור פון היישעריק אין אין גיכען ריכט מען זיך אויף דעם 5־טען דור.

די פראדוקטען, וואס די אמעריקאנער יודען האבען אריינגעשיקט קיין ארץ־ישראל האבען אין א געוויסער מאס פערלייכטערט די שווערע לאגע. די פראדוקטען ווערען צוטיילט אויפ׳ן פאלגענדען אופן: די גאנץ ארימע קריגען אומ־זיסט, די מיטעלע — צו ביליגע פרייזען און די רייכע צום מארק־פרייז, דערביי איז פאר יע־דער קאטעגאריע איינגעטיילט א געוויסע צאהל פראדוקטען. א שטרענגע קאנטראלע זוערט גע־

זיך בעהאלטען, האט זיך בעוויזען א נייע מחנה דייטשען. די רוסען האבען זיך געפונען ארומ־געכאפט פון דריי זייטען, ווי מיט אייזערנע צוואנגען. א רוסישער אפיצער האט דערזעהן חיים זלאטשיווער, פון דערווייטענס לויפען מיט א פעקעל, ס׳האט זיך דערהערט א קורצע קא־מאנדע: „שיסט דעם שפיאן!“... און חיים אין געבליבען ליעגען א דורכגעלעכערטער אין ביטען פעלד.

די עדה אידען זיינען פערציטערט געווארען. ליה איז געפאלען חלשות.

די רוסען זיינען בעזיעגט געווארען. אין א צייט ארום, ווען די דייטשע סאניטארען זיי־נען ארויס אויפ׳ן פעלד אויפהויבען זייערע פער־וואונדעטע, וואס זענען דארטן געלעגען, הא־בען זיי צו זייער ערשטוינונג, געטראפען א עדה אידען שטעהען איבער א קערפער פון א אידען, מיט א בינטעל ספרים, וועלכען ער האט אפילו נאכ׳ן טויט אויך ניט ארויסגעלאזען פון זיינע הענד...

ד. ליפשיץ.

פיהרט, כדי די רייכערע זאלען ניט אנגרייטען קיין גרויסע זאפאסען.

די אריינגעפיהרטע פראדוקטען האבען שטארק פערקלענערט דעם פרייז אויף לעבענס־מיטלען און הויפזעכליך אין יפו, ווייל די אלע שפייז־פראדוקטען וועלכע זענען געווען בע־שטימט פאר די ווייטע געגענדען ווי צפת טבריה, מטולה א. ז. וו., צו וועלכע עס איז איצט שווער צוצוקומען, ווערען פערקויפט אין יפו און אויך ,ייכטער געווארען צו בעקומען שפייז־פראדוק־טען צוליעב דעם וואס די רעגירונג צ׳יהט־אב דאס מיליטער פון ארץ־ישראל.

דאס גערעטעניש פון די וויינטרויבען וועט היי־יאהר געבען א קנאפען צעהנטעל פון דעם, וואס עס גיט אין א געוועהנליכען יאהר. און פון דעם ביסעל וועט מען ווי עס שיינט אויך ניט קענען מאכען קיין וויין, ווייל עס פעהלען פעסער, וועלכע קומען־אן געוועהנליך פון אלעק־סאנדריען.

צוזאמען מיט די ה״ה לעווין און לעווין־עפ־שטיין איז אנגעקומען א־הער פריילען לאנדוי, די פיהרערין פון דער ענגלישער שולע אין ירושלים. זי וועט זיך דא פערנעהמען מיט אר־גאניזירען די שול־פראגע, וועלכע הערשט דא ניט אויף צו בעשעפטיגען דעם עולם.

די וואך זענען די אמעריקאנישע פאר׳שטעהר אבגעפאהרען צוריק קיין אמעריקא. ווי זיי הא־בען מיר ערקלערט, וועט מען מעהר קיין שפייז־פראדוקטען קיין ארץ־ישראל נישט שיקען. דא־געגען וועט מען אנווענדען אלע מעגליכקייטען אויף צו שיקען אהין וואס מעהר געלד. דען דאס ביסעל געלד, וואס דרעהט זיך ארום ביי די ארץ־ישראל׳דיגע יודען, שטאמט כמעט אויסשליסליך פון אמעריקא.

די אנגלא־פאלעסטינא באנק גיט ארויס אומאפיציעל צו ביסלעך געלד.

פ. ל. א.

נייע גירושים.

— פון יעקאטערינאסלאוו מעלדעט מען, אז די היימלאזע יודישע פאמיליעס פון די מערב־גובערניעס, וועלכע האבען זיך אבגע־שטעלט אין יעקאטערינאסלאווער גובערניע ווע־רען איצט ארויסגעשיקט קיין טאמבאווער גובערניע.

— מיט עטליכע טעג צוריק האט מען פון קיעוו ארויסגעשיקט אין הינטעראוראלער קאנט 1000 ארויסגעשיקטע פון מזרח־גאליציען, פון פערשיעדענע נאציאנאליטעטען.

— די לעצטע ווארשויער צייטונגען ברענ־גען מעלדונגען וועגען „נייע ארויסגעשיקטע“ וועלכע זענען אנגעקומען קיין ווארשוי און גע־פינען זיך אין א שרעקליכער נויט. די צייטונ־גען ווייזען ניט אן פון וואנען זענען אנגעקומען די „נייע ארויסגעשיקטע“. עס ווייזט אויס אז דאס זענען יודען פון די קליינע שטעדטליך גאנץ נאהענט ארום ווארשוי.

א פרויען־דעמאנסטראציע.

לאנדאן. שבת האבען 40.000 פרויען פון אלע קלאסען געדעמאנסטרירט איבער די לאנ־דאנער גאסען און האבען זיך אבגעשטעלט ביי „ווהיטהאל“ וואו זיי האבען געבעטען דעם אמו־ציניאנס־מיניסטער לאיד דזשארדש, אז ער זאל צונעמען פרויען צו דער ארבייט לטובת דעם פאטערלאנד.

דער מיניסטער האט אין א רעדע ערקלערט, אז אין די אמוניציאנס־פאבריקען זענען שוין בעשעפטיגר 50.090 פרוידן.

דייטשער רייכס־קאנצלער — א איד.

אין דער לעצטער צייט, האט זיך ביי די אר־מות העולם ענטוויקלט א מאניע צו נעמען די גרעסע אייראפע אישע גדולים, און זיי צוצוטשע־פען צו אידען.

מיט א קורצע צייט צוריק האט דאס זעלבע פאסירט מיט׳ן גרויסען איטאליענישע דיכטער ד׳ אנוציא, אויף וועמען די דייטשע אנטיסעמי־טען האבען אויסגעטראכט, אז ער איז א איד, און ער האט איטאליען אריינגעפיהרט אין קריעג.

איצט איז געקומען דער ענגלישער זשורנאל „בייסטענדער“ און ענטדעקט, אז דער דייטשער רייכס־קאנצלער דר. בעטמאן אי׳ גאר א איד.

צו די דאזיגע נייע אידען־ענטדעקער, ווי־לען מיר זאגען: —

עס איז טאקע גאנץ פיין און שעהן צו הא־בען אין אונזער משפחה אזעלכע גדולים ווי ה׳ ד׳ אנונציא און דר. בעטמאן־האלוועג, אבער כל זמן זיי גיבען זיך אליין ניט אן אלס אונזערע ברידער און זיי פערבלייבען אין דעם קריסט־ליכען לאגער — זענען מיר זיי אויך מוחל במחילה גמורה.

א ביטע פון היימלאזע.

דער רוסישער העכסטער הויפט־קאמאנדיר האט ערפילט די ביטע פון די ווילקאמירער איינ־וואוינער וועגען ,ערלויבען זיי פאהרען אויף איינינגע טעג אהיים אבנעהמען זייערע זאכען.

די דייטשע אנטיסעמיטען.

א דאנק דעם „סאציאליסטישען מאניפעסט“ געגען די אנעקסיאנס־אפעטיטען פון דער קריע־גערישער פארטיי אין דייטשלאנד, וועלכער איז אין א געוויסער מאס געווען בעאיינפלוסט פון עדווארד בערנשטיין׳ס אפאזיציאנס־ארטיקלען געגען מלחמה, האבען די דייטשע אנטיסעמיטען אויפגעהויבען דעם קאפ און גענומען אין דער „קרייץ־צייטונג“ שיטען פעך און שוועבעל אויף די „יודישע ארבייטער דעמאגאגען“ און „אומ־שטירצלער“ פון דער דייטשער מאנארכיע.

אויף די דייטשע „פאטריאטען“ פון משה׳ס גלויבען האט די אנטיסעמיטישע אגיטאציע גע־מאכט א פיינליכען איינדרוק.

יונג גאליציען.

אין ניו־יארק האט זיך געגרינדעט א פער־באנד „יונג גאליציען“, וועלכער האט פערעפענט־ליכט פאלגענדען אויפרוף:

דער חורבן פון א הונדערט־יעהריגען קול־טור־צענטער אין אונזער אלטער היים, וועלכע האט פערניכטעט די ווירקזאמע טהעטיגקייט פון פיעל דורות, האט ארויסגערופען ביי אונז דאס בעדערפניס, צונויפצונעהמען אלע מאראלישע כחות פון די גאליציאנער אין אמעריקא פאר דער העבונג און פערדערוגג פון דער קולטור־טהעטיגקייט אין אונזער קאלאניע, גלייך ווי מען דארף זיין גרייט פאר דער גרויסער חוואלע פון אינטעליגענץ, וואס וועט אהער אנקומען מיט׳ן שטראם פון דער צוקונפטיגער אימיגראציאן. די ארבייט איז א גרויסע און א פיעלזייטיגע. עס ווילט זיך הערען א ניי ווארט פון דער אינטע־ליגענץ און די אינטעליגענץ וויל גערען עטוואס אויפטהאן. פארהאנען כחות וואס זוכען א גע־ביעט פאר טהעטיגקייט אין פארהאנען מאסען מענשען וואס ווילען בעאיינפלוסט ווערען.

קיינמאל ביז היינט האט די אינטיליגענץ פון גאליציאנער קווארטאל ניט געהאט די געלע־גענהייט צו זאגען איהר ווארט. ווי זי האט עס איצט. צייטען און אומשטענדען רופען געוועהנ־ליך ארויס קרעפטען, פון וועלכע עס האט זיך קיינאם ניט פריהער גע׳חלום׳ט. די נייטיגע קול־טורעלע ארבייט פערלאנגט דאס צוזאמענוויר־קען פון אלע קולטורעלע עלעמענטען.

אלעס זעעליש־יונגע מוזען שטעהן און ווירקען אין אונזערע רייהען. דאס פאלק נויטיגט זיך אין אונזער טעטיגקייט און מיר ווילען אנ־ווענדן אונזערע כחות פאר׳ן נוטצען פון אונזער פאלק.

יודישע נייעס.

(אנ׳אינפארמאציאנס־ביורא פאר היימלאזע).

ביים פעטראגראדער יודישען הילפס־קא־מיטעט האט מען גענומען מאכען די פארבערע־טונגס־ארבייט צו ארגאניזירען א צענטראלען אינפארמאציאנס ביורא מיט׳ן צוועק צו קאנ־צענטרירען און ארויסגעבען ידיעות, וואו ס׳גע־פינען זיך היימלאזע און אזוי־ארום פערלייכ־טערן זיי אויפצוזוכען די פערלוירענע קרובים.

(עקסטרא־הילף פאר היימלאזע.) דער בע־פאלמעכטיגטער פון שטעדט־פעראיין נעקראסאוו טעלעגראפירט: כדי צו ערפיהלען די טעלעג־ראמע פון גענראנילאוו ווערט עקסטרא ארגאני־זירט הילף פאר היימלאזע, אין לובלין איז מיט דער מיטהילף פון בירגער־קאמיטעט געעפענט געווארען א פוליש־יודישע קיך פאר 4.000 מאן. מ׳דארף איבערשיקען קיין בריסק 50.000 רובל. איך בעשטעטיג, אז די נויטווענדיגקייט איז אויסשליסליך שארף“.

ארום ווארשא.

(ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקסצייטונג.")

פון פעטראגראד איז מען אונז מודיע:

די געזעראל־שלאכט „ארום ווארשוי און צו־ליעב דעם ווייכסעל" הויבט זיך אן ביי א זעהר אנגעשפרענגטער שטימונג הגם לויט די וואונקען פון דער אפיציעלע רוסישע צייטונגען און פון די אלב אפיציעלע מעלדונגען פון דעם הויפט־שטאב קאן מען זעהן, אז די רוסישע ארמעע ווען ניט אנשטרענגען צו פיעל איהרע כוחות כדי צו בעהאלטען וואַרשוי. די רוסישע געזעל־שאפט איז איינגעטליך פון לאנג אן צוגעוואוינט געווארען צום געדאנק, אז וואַרשוי שפילט ניט קיין שום ראלע אין דעם רוסישן סטראטעגישן פלאן און אז די רוסישע ארמעע פערבליבט אין דער פולישער הויפט־שטאדט נאר אזוי לאנג ווי פיעל זי עפענט דאס פאר נויטיג און נוצליך. זעלבסט־פערשטענדליך נאך דעם ווי פרשעמישל און לעמבערג זענען געפאלען, נאך דעם ווי ליבוי און ווינדאווא זענען אריין אין דייטשע הענד, ווען דאס פאלען פון וואַרשוי מאכען ביי אונז א אונגעהויערען אייגדרוק. דאס רוסישע פאלק ווען ביי דער היינטיגער לאגע פון זיין ארמעע, וואס גיט אלץ צוריק טריט ביי טריט, בעטראכטען דאס פאלען פון וואַרשוי אלס די גרעסטע אין די געפערליכסטע מפלה פון דער מלחמה, וואַרום דאס, מיט וואס דער גענעראל־שטאב פלעגט פריהער, אין אנהויב פון דער מלחמה טריימפען דעם עולם — זו די אר־מעע בלייבט פריש און ניט רואינירט — איז שוין היינט מעהר ניטאַ...

צוזאמען מיט דער מיליטערישער דראמע, וואס ווערט היינטיגע טעג אבגעשפילט אויף די ברעגען פון ווייכסעל, ענטוויקעלט זיך די אלטע דראמע פון די רוסיש־פוילישע בע־ציהונגען פון פין די יודיש־פוילישע בע־ציהונגען.

די רוסישע רעגירונג האט זיך דערמאהנט צוניפרופען א רוסיש־פוילישע בעראטונג דעג־סטמאל ווען גאנץ פוילען איז שוין כמעט פערנומען פון די פיינדליכע ארמיעס. מען בע־טראכט די פראגע וועגען דער פוילישער זעלבסט־פערוואלטונג נאך דעם ווי מען האט חרוב גע־מאכט גאנץ גאליציען צוזאמען מיט דער פוילי־שער זעלבסטפערוואלטונג אין גאליציען. מען נעהמט זיך ראטעווען די פוילישע סימפאטיען מיט דער הילף פון אזעלכע פארשטעהער פון דער רוסישער רעאקציאנערסטער מאכט ווי די חברה שובינסקאי, באלאשאוו און סוויאטאפאלק־מירסקי, וועלכע די רעגירונג האט אייגנעלאדען צו דער בעראטונג. די נעמען קליינגען אפשר אין אויסלאנד אונבעקאנט, עס איז אבער געניג צו זאגען, אז אפילו אין דער היינטיגער רעאקציא־נערער גאסט ארסטוועניע דומע זענען דאס מעג־שען מיט דעם פערדעכטיגסטען פאליטישען נא־מען. דאס זענען רעגירונגס־באהעלפער פון הינ־טער די קוליסען און זיי האבען קיין מינדעסטען וועהרשה ניט און קיין שום בעדייטונג ניט אפילו אין די רעכטע פאליטישע קרייזען. די רוסישע רעגירונג האט נישט געפעגט מעהר לעכערליכ מאכען אין בעליידיגען דאס היינטיגע פוילען ווי זי האט עס געטהאן בעשטימענדיג די דאזי־גע חברה אלס מיטגליעדער פון דער בעראטונג אין דעם מלוכה־סעקרעטאר, דעם געווענדעג געהילף פון סטאליפינען קרושאנאווסקי, אלס פארזיצענדער פון דער בעראטונג.

אט דער דאזיגער פאקט, וי אויך די בע־טייליגונג אין דער בעראטונג פון די פוילישע רעדעל־פיהרער דמאווסקי און גראבסקי, האט געבראכט דערצו, אז מיט דער בעראטונג האט זיך קיינער ניט גערעכענט אלס מיט אנ־ערענסטען פאקטאר, אין די רוסישע ליבעראל־פא־ליטישע קרייזען האט מען פשוט ערקלערט, אז די רוסישע מיטגלידער פון דער בעראטונג זע־נען ניט קיין אמת'ע פארשטעהער פון רוסלאנד, אז די חברה דמאווסקי־גראבסקי זענען ניט קיין אמת'ע פארשטעהער פון היינטיגען מאדער־נעם פוילען.

אין פוילען גופא האט זיך די געזעלשאפט אויך ניט גלאזט נארען, דא פארשטעהט מען שוין זעהר גוט וואס רוסישע צוזאגעטצען האל־טען פאר א ווערט און וואס פאר א בעדייטונג איצט אלעס אינערלאזען? האט זיך חיים גע־קאכט.

— קום! — האט זי און אנדערע אידן אויס ערייסען — וואס זאל מען טהאן. אז גאט וויל אזוי.

נאר חיים האט ניט געוואלט הערען.

— איך גיבע צוריק, איך מוז מיינע הייליגע ספרים ראטעווירן!

און ס'האבען ניט געהאלפען קיין שום בע־טען זיך. ער איז אוועק צוריק אין שטעדטעל.

* * *

ווען די הויפטרעד פרויען, מעגער און קינ־דער, וועלכע זענען אנטלאפען פון שטעדטעל זיינען אבגעלאפען א פאר מיילען, האבען זיי דערזעהן, ווי פון וואלד קומען אריס רוסישע סאלדאטען. דער דייטשער און דער רוסישער ארטילעריע, ווייזט אויס, איז אין לעבען געגאנ־גען, אז דאס קלייגע אידישע שטעדטעל זאל אין גאנצען פערניכטעט ווערען, זיי האבען קאנ־צענטרירט זייער פיער אויפן שטעדטעל. און אין א האלבער שעה צייט איז פון דעם קיין זכר ניט געבליבען.

נאר דער אנטלויפענדיגער עדה אידען איז איצט געווען א בעפאהר צו לויפען ווייטער, זי האבען זיך אוועקגעזעצט אין די גריבער, ביים ווע, צוגעטוליעט אייגע צו די אנדערע, און צו־געזעהן ווי הונדערטע יונגע סאלדאטען זיינען בעלאפען אויף אלע זייטען, אוועקווארפענדיג פעקלאך קליידער, אייניגע האבען זיך געכאפט פאר'ן הארץ, אנידערגעפאלען און זיינען מעהר ניט אויפגעשטאנען, אנדערע זיינען געלאפען וואקלענדיג זיך, ווי שכור'ע, איבערלאזענדיג נאך זיך א שפור פון בלוט...

אין דעם גהינום, האבען די עדה אידען מיט גרויס שרעק דערזעהן פון ווייטען לויפען א אידען, מיט א בינטעל.

די דייטשע און רוסישע סאלדאטען זיינען זיך יעדע מינוט צוזאמענגעקומען אין א שרעק־ליכען האנד־געפעכט מיט באיאנעטען, און אין מיטען איז געלאפען חיים זלאשעוועור, מיט א בינטעל ספרים, וואס איז געווען אלעס וואס ער האט פון זיין אייגענטהום גערעטעט. יעדע מי־נוט האט ער זיך אראבגעבויגען, געקראכטן אויף אלע פיער און געוואלט זיך דערשלאגען צו די איבעריגע אידען...

נאר דא האט געטראפען אנ'אומגליק. ווען חיים איז שוין געווען גאנץ נאהענט פון דעם פלאץ וואו די יודען האבען זיך בעהאלטען, האט ער גאנצע קאמפעדיע מיט דער בעראטונג האט־ון זיך געזעהן פערפאלגט פון דעם פאקטען וואלט דוכט זיך וואס פערבעסערט די יודיש־פוילישע בעצי־הונגען. מען וואלט געקענט מיינען אין האמען, אז אין דעם היינטיגען מאמענט, בעת פוילען לעבט איבער ווירקליך גרויסע און שווערע טעג וועלען מענשען פארשטיין, אז מען דארף בע־סערען די בעציהונגען מיט די יודישע תושבים פון לאנד, א סוף מאכען פון דער העצערי־גע־ען יודען, אנשטאט דעם זעהען מיר אבער, אז די עדעריקטע שטימונג ווערט נאך געדריקטער, אז די ביידע פאגראם־בלעטער פון דמאווסקי „גאזעטא וואַרשאווסקא" און „רוסא גרא־שא" פיהרען זייער ארבייט ווייטער, די שטאדט לעבט איבער טעג פון פחד אין די באנדע העצט דעם פוילישען המון, זי בעווייזט איהם ווידער און ווידער אז יודען זענען די אמת'ע, געפערה־ליכע שונאים פון לאנד.

יעדער טאג ברייגגט אונז אין דער פוילי־שער פרעסע א נייעם בלבול. נעכטען איז אין שט אדט געווען א דוהק אין קיין־גלדי, הייסט דאס, אז יודישע ספעקולאנטען זיי אין שולדיג, היינט ווערט גרעסטער דער יקרות אויף פראדוקטען זי־גען וויעדער די יודישע כוחות שולדיג, און די דאזיגע פערסמ־עט בלעטער לעזט א אויפגע־רעגטער המון פון צעהן מיליאנען פא־ליקען, און ווען קיין נייע „פאקטען" זענען נישטא און אויסטראכטען ניי בלבולים ווערט אויך שווער דרוקט גראד אין די דאזיגע טעג אזא מין „גאזעטא וואַרשאווסקא". אנ'ארטיקעל ווערען דעם, אז אין פוילען איז א מאל פער־באטען געווען די יודישע שפראך און מען טאר עס ניט דערלאזען וויייטער אזא מין פרעכהייט, יודען זאלען עובר זיין אזא מין גזעזץ...

אין אט דער דאזיגער אנגעשטרענטער און אויס־ערייצטער אטמאספערע לעבט היינט די גרע־סטע יודישע געמיינדע אין אייראפא.

די נאהענסט צוקונפט ווען בעווייזען, וואס די דאזיגע געמיינדע האט נאך אויסצושטעהן...

פון אלעקסאנדריען.

ס'זענען געקומען צוריק פון ארץ־ישראל די פארשטעהער פון אמעריקאנישען הילפס־קאמי־טעט, די ה"ה לעווין און לעווין־עפשטיין. ג־קומען זענען זיי מיט עטליכע וואכען פריהער, ווי מען האט געריכטעט, און זיי האבען נישט אינגאנצען דערפיהרט די ארבייט, וואס מען האט איהי זיי אריסגעלעגט. די סבה איז פאלגענדע:

עטליכע בריף, וואס זיי האבען מיטגענו־מען פון אלעקסאנדריען אויף איבערצוגעבען אין ארץ־ישראל זענען ניט געפעלען געווארען דער טערקישער צענזור, זי האט אין זיי עפעטען עפעס סודות און כוונות, און האט אריסגעזאגט דעם חשד, אז די צווי פארשטעהער זענען שפיאנען. די ערשטע צייט, איידער מען האט נאך דורכ־געקוקט די בריף, האבען זיי עקענט ארבייטן פריי.

זיי האבען בעזוכט ראשון־לצ'ון און רחובות, געווזעזן א לענגערע צייט אין ירושלים, דארט קאנסטאטירט די ארבייט פון די אמעריקאנישע קאמיטעטען און ארגאניזירט די נייע ארבייט־נאר באלד האבען זיך אנגעהויבען די צרות. צום אנהויב האט זיי אריסגעפארשט דער יפור קא־מענדאנט, דאן האט מען אבגעשיקט די בריף קיין ירושלים צו ז'זשמאל־פאשא'ן, וועלכער האט באלד אריסגערופען די עסקנים צו זיך. זייערע טענות, אז זיי האבען גארנישט געווואוסט וואס אין די בריף איז געשריבען, והא ראיה, אז זיי האבען די בריף איבערגעגעבען דער צענזור, האבען גארנישט געהאלפען און דזשע־מאל־פאשא האט זיי ערקלערט, אז ער האלט די שפיזיי־פראדוקטען פאר א מיטל אויסשפיאנ־רען דאס לאנד און דאַרום וועט ער זיי איבער־געבען צום קריעגס־גערימט. דא האט זיך אבער אריינגעמישט דער אמעריקאנער קאנסול, וועל־כער האט געווארנט דזשעמיל־פאשא'ן, אז ער שפיעלט זיך מיט פייער, וויייל די עסקנים זענען אמעריקאנישע בירגער.

דער סוף איז געווען, אז דזשעמאל־פאשא איז עצוואונגען געווען צוזאגען, אז ער וועט

דער שפיאן.

(ענדע)

אין שטעדטעל איז שוין מעהר ניט מעגליך געווען צו פערבליבען. די אינוואוינער האבען זיך גלאזט לויפען.

ווען חיים זלאשעוועור מיט זיין פרוי און קינד האבען זיך עפענען צווישען די אנטלויפער, גיעאגט פון א שרעקליכען פייער, האט ער זיך פלוצלונג אבגעשטעלט.

— שטעה! — האט ער א געשריי געטהאן צו הנה'ן — וואס, אזוי ווען עס טאקע אלעס פערפאלען ווערען?

זי האט א מאך געטהאן מיט'ן האנד און האט זיך צוראוויינט.

— דאס גאנצע לעבען אבגעהארעוועט, און

Jüdische Volkszeitung № 181 Jodisk Folketidende

יודישע פאָלקס-צייטונג

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראָס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אויראָס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען זונטאג יד׳ אב תרע״ה (25 Juli 1915).

דער רוסישער וויעדערשטאנד ביים וויכסעל.

ערב א מלחמה צווישען איטאליען און טערקיי?

פון מזרח־פראנט.

לויט די לעצטע ידיעות פון רוסישען פראנט
[illegible] מען זאָגען, אז די עסטרייכישע אפענסיו
[illegible] פוילען, דערהויפט אויפ׳ן וויכסעל־פראָנט,
[illegible] בעגינט בעדייטענדע הינדערונגען און
[illegible] זיינען געווען געצוואונגען אבצוטרעטען צו־
[illegible] ריק.

איבערהויפט זעהט אויס, אז דער רוסישער
[illegible] וידערשטאנד איז נאך גענוג שטארק אין די
[illegible] גענדען ביי כעלם, סוואראל, אלעקסאָ, וויס־
[illegible] טרויסק און גרובעשאוו, ניט וויים פון לובלין.

אין צענטער פון דיזזען פראנט האבען די
[illegible] רוסישען 4 דיוויזיעס אינפאנטעריע מיט ג׳עהע־
[illegible] נדע ארטילעריע. און קאוואלעריע. און די
[illegible] זעלבען האבען דארטען מיטמעות אויך א בעז־יים־
[illegible] מען כח. לויט׳ן רוסישען אפיציעלען בעריכט
[illegible] האבען די דייטשען האבען געליטען א בעדייר־
[illegible] נדע מפלה.

[illegible] נאדעוו האבען די רוסען זיך אויך איינגע־
[illegible] נומען אין מאדערנע און שטארקע פאזיציעס
[illegible] [illegible] אין גיכען קען מען ערווארטען וויכטיגע
[illegible] מפנים.

איטאליען און טערקיי.

בערלין 24־טען יולי. אויף א ציוגע פון׳ם
[illegible] איטאליענישען מיניסטעראַראַט נעכטען האט דער
[illegible] מיניסטער־מיניסטער פאלאנדרא און דער מיניס־
[illegible] טער פון אויסערן סאניגא ערקלערט, אז אויב
[illegible] טערקיי וועט ניט ענטפערען צופריעדענשטע־
[illegible] נדיג, אויף דעם דארטיגען איטאליענישען באט־
[illegible] שאפטערס אנפראגע, בנוגע צו דער פיינדליכער
[illegible] האלטונג פון דער טערקישער פרעסע צו איטא־
[illegible] ליען און בנוגע דער סערהאלטונג פון איטאליע־
[illegible] נישע רעזערוויסטען אין טערקיי, וועט איטאליען
זיין געצוואונגען איבערצורייסען די דיפלאמא־
טישע בעציהונגען מיט טערקיי.

די צייטונג „אוואנטי" גיט איבער, אז אלע
פארבערייטונגען צו איטאליענס אינטייל נעמען
אין די דארדאנעלען־קאמפאניען איז שוין אנגע־
נומען געווארען; די צייטונג שרייבט אבער, אז
מען דארף פריהער צוזאמענרופען דעם פארלא־
מענט איידער כען ערקלערט טערקיי א מלחמה.
„פאפאלא די איטאליא" שרייבט, אז פאקטיש
הערשט שוין קריעגס־צושטאנד צווישען איטא־
ליען און טערקיי.

דער נייער רוסישער פראנט.

פעטראגראד, 23־טען יולי. (ריטצאו ביורא).
דורך דעם וואס די דייטש־עסטרייכישע אפערא־
ציעס האבען זיך אנגעהויבען אין דער ריכטונג
זוואלין און גי׳עוו אשאוו, נאר 9 וויאַרסט
פון דער פעטערוו איוואנגאראד, איז די פעטערוו
אליין דערמיט שוין אויך אריינגעצויגען געווא־
רען אין דער טפערע פון׳ם קריעגס־פלאץ.

ערשט איצט ענטוויקעלט זיך דער קאמפף
אויף דער וויכטיגל־ליניע גרויסען פראנט, וואס
איז סטראטעגיש צוגעגרייט מצד די רוסען מיט
אלץ, דערהויפט מיט בעקוועמע און גוטע וועג־
גען. די רוסישע ארמעע וועט דערמיט, וויי מען
בעהויפטעט אין די היגע מיליטער־קרייזען, בע־
קומען די מעגליכקייט, צו בענוצען די פעסטונ־
גען איוואנגאראד און נאוא־געאָרגיעווסק, וואס
זענען ביז איצט געלעגען גאנץ פערלאזען. די
מעהרסט ערנסטע און וויכטיגסטע שלאכטען אויף
דיזע זייט ליניע וועלען זיך ערשט אנהויבען יעצט
און. לויט דער פערזיכערונג פון מיליטערישע
ספעציאליסטען, וועלען די קאמפפען זיין זעהר
העפטיג.

די רוסישע מיליטער־ספעציאליסטען מיינען
וויייטער, אז דיזזער קריעגס־פלאץ וועט פאר די
רוסען בעקומען די גרעסטע בעדייטונג, בשעת
מאר די דייטשען אין עסטרייכער האט עס נאר
א גרווהנליכען חארַאקטער. ניט בעסער און
ניט ערגער וויי אויף די אנדערע קריעגס־פלא־
צער אויף א פרעמדער טערריטאריע.

די לאגע פון די רוסען.

פעטראגראד, די אפיציעלע ציוטונג „רוסקי
אינוואליד" שרייבט: די דייטשען דערצהלען, אז
ניין צענטעל פון דער אקטיווער רוסישער ארמע
און רעזערוון קאמפפען איצט אויפ׳ן מזרח־
פראנט און צוואמען אין עס א מהנה פון 4 מיט
א האלבען מיליאן מאן.

דערפון קען מען שוין פערשטעהן, וואס פאר
א מחנות די דייטשען און עסטרייכער האבען
אויפ׳ן זעלבען פראנט. זעלבסטפערשטענדליך
גיבען זיי אויף די צאהל פון די מחנות וועהני־
גער ווי עס איז אין דער וויירקליכקייט. לויט די
דייטשע מיטיילונגען קאמפפען אין פוילען 40
דייטשע ארמעע־קארפוסען צו 30,000 מאן אין
יעדערען, און 14 עסטרייכישע קארפוסען 50,000
מאן אין יעדערען, אלזא בסך הכל אנ׳ערך פון
1,900,000 מאן.

אנדערע דייטשע קוועלען גיבען איבער, אז
די צאהל פון די דייטשע אין עסטרייכישע
מחנות אופ׳ן מזרח־פראנט איז ניט וועהניגער
ווי 1,200,0000 מאן.

א שפאלטונג ביי די דייטשע סאציאליסטען.

בערלין, 23־טען יולי. פון שטוטגארט טע־
לעגראפירט מען, אז בשעת דער לעצטער זיצונג
פון דעם וויורטעמבערגישען לאנדטאג האט דער
פרעזידענט פון דייכסטאג מיטגעטיילט, אז ער
האט ערהאלטען פון א גרופע ס־ד־ דעפוטאטען
א מיטטיילונג, אז זיי זענען אריסגעטראטען
פון דער ס־ד־ פראקציע און האבען גלייכדעס
א בזונדערע פראקציאנס־גרופע אונטער דעם
נאמען „סאציאליסטישע פערטרעטונג", וועלכע
צעהלט איצט 3 מיטגליעדער.

דערמיט איז אלזא די שפאלטונג אין דער
דייטשער סאציאלדעמאקראטישער פארטיי ג־
טראגן א פאקט און מ׳איז נאָטיג קיין שום צווייי־
פעל, אז אין גאנצן דייטשלאנד וועלען זיך איצט
בילדען בעזונדערע אפאזיציאנס־גרופען, וועלכע
וועלען זיך פערמיינגען אין א ראדיקאל־סאצי־
אליסטישע פארטיי אן, וועס אנעמען די פראב־
לעמען פון דער לינקסקאָמ־גרופע.

פערוואונדעט א איטאליענישען דעפוטאט.

רוים, 24־טען יולי. דער בעקאנטער סאציא־
ליסטישער דעפוטאט און סאלים־קער ביכאלאט,
האט אין פרייוויליג אריינגעטראטען אין דער
אר׳מע און האט באלד נאכדעם אלס סערושאנט אין
א אלפישען רעגימענט איז איצט ערנסט פער־
וואונדעט און געבראכט אין א ווינטישען האס־
פיטאל.

האטעל קאנג פרעדעריק

Vestervoldg. 25 — 27 בייַ ראטהויזפלאץ
מאדערנע בילליגע פרייזען.

אבאנירט און לעזט די „פאלקס־צייטונג"

עס ווערען פֿאַרקאַנגט

2 טיכטיגע שניידער געזעלן. וואכן לוין פון 30—40 קר. רויזענגארדען 9 אין קעלער.

Pris 75 Øre pr. ½ kg.

קבֿרים־פֿערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A.S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

א פעהיגער מאשינער

אדער מאשינערקע, צו מיליטער ארבייט ווי אויך א אינטער פרעסער בעקומען גלייך ארבייט. קנאברוסטרעדע 19 3.

א מאשינער

צו מיליטער ארבייט בעקומט גוט בעצאהלטע ארבייט. פלוימענבוים, בלאגארדסגאדע 59 2.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אויפֿעס 65 אוֹן 50

אלע קויפען אירים־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראונען אן.

Tel. 5768 *Iris Torvegade 66. København C.*

Dansk Expres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliegade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

וואהרע וועלט אייגענפאקט און אוועקגי־שיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די בילינסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונ־גן פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

בונד'ס ארבייטער לעזט האז פאר אלע אין קאפענהאגען.

מאכט בעקאנט, דאס שבת, דעם 24־טען יולי, האלב 9 אבענד וועט אין לעזט האלס לאקאל נאר־דע פאדרומאגסגאדע 59, פאדקומען די פאדטוצוצונג פון דער גענעראל פערזאמלונג פון לעצטען שבת, אזוי ווי עס שטעהן פאר די וואהלען, וועלכע די מיטגליעדער געבעטען צו קומען פונקט־ליך האלב ניין. ביכער וועלכע אויסגענעבען מיט דריי פיערטעל שעה פריהער ווי די פערזאמ־לונג הייבט זיך אן — ביז איין פערטעל אויף נין שפעטער.

די בירא.

בעקאנטמאכונג.

וועגן עס האט געקומפ גע ווינס־בע ילען פון „יוריסער האנדווערקערס זעלבסט הילף־קאס־סע" וועלכע אייגענלאדען ואנטאס דעם 1־טען אויגוסט צו דער גענוינס־צייהנג אין וואגנמאגערגאדע 1 3 וואל.

די פערוואלטונג.

באסקאלין טאבלעטען מיטן באסקאלין פילטען שטארקע

איז אנאריסגעצייכענטער און בילינגער אב־ס הרונגס־מיטעל.

וועלכע געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

אקאלענדאר (לוח)

פארן נעעם יאהר תרעו נאר 15 אויפעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. בילינג שלייפערי

פיהרט אויס אלערליי שלייפערי־ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און בילין. פערקויפט עכט שטאלנע שערען. מעסער, כירוס מאשינען. ראזיר־מעסער. צוקער־האקער פון דער בעסטע קוואליטעטען צו זעהר בילינג פרייזען געלוואן מיליעסטרעדע 92 סט.

מיללע *Mølle*

Hotel Møtleberg Mølle

צו שט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג. פאר יודען. וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער זויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

א טיכטיגער שניידער און צושניידער

וואס איז געאיבט אין אגער ארבייט קען בעקומען א יפהרליכען און גוט בעצאהלענדע פלאץ בייַ דימאנט אין האפאראנדא. וועגדען זיך ערכן טעלעפאן צווישען 1 — 12 טעגליך.

Ordrup 479 Ferschtadt

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען אין האוזע צו 1.25 אין אויאך אבאנענטן 8 קר. *Nørregade 19 St.* פרוי וועלכאווסקי.

Victoria Teatret

דער שאס פון דער צאהל־סטאנציאן

א שפאנענדע דראמא.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bei Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Strandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגענגאדע 2 זאל, 17 אברהמאוויץ.

נייעס! נייעס! נייעס!

איך מאך בעקאנט דאס פובליקום, דאס איך האב געעפענט מיין ספעציאל געשעפט אין שוכווא־רען, איך נעם אן אלע בעשטעלונגען אויף האנד־ארבייט, אויך פערקויף איך אלע פאבריק־ארבייט אין שענע און מאדערנע פאסאנען צו בילינג פרייזען. רעפעראציאנען מאך איך סאליד

אכטונגספאל ד. גערשוואלד

Johnstrupsalle No 1. בייַ ה. ס. ערסטעדסווייַ

כשר פעי... כשר

טעגליך כרישע עסען, יודיש־רוסישע קוך־מאדערירטע פרייזען. אבאנענטן בעקומען רא־באט. אכסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אויפעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

A/s **Hannibal Sander.**

דאמפוש־שיפֿ

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פאדבעריי, דאמפוש־עריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט.

אבגענומען און אבגעבראכט אויבערל. | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר. לופט געטריקענט.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang CRABBIE·s WHISKY. *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens" Trykkeri Mentergade 2

ם ראפארס פון קאנסול דע סאטא און ער
ט קיינמאל ניט ארויסגענעבען ווערען. מיט
ער אונטערזוכונג זענען עווידן סערבונדען
סך זאכען, וואס ניט די צייטונגען און ניט די
ער האבען געווען אוסט, און וואס ווילען דער־
ל מוזען בלייבען א סוד.

מיט דער ארבעטער אפיציעלער אונטערזו־
נג פון אמעריקאנער אמבאסאדער אין רוס־
לאנד איז דער דיפלאמאטישער עטיקעט ערפילט
ן דער מיניסטער און אלע "הויכע" זיינען אין
ן מעהר. די רעגירונג איז זעהר ערנסט און
פריכטיג אין דיעזער פראגע, סיעל מעהר ווי
ן א סך אנדערע פעלקער. מר. לאנסינג, דער
ר ערן מיניסטער און אלע "הויכע" זיינען אין
ן דער פראגע איצט שטארק פערשטערעסירט.
די אמעריקאנער רעגירונג גיט זיך איצט אר
ם דער אידעשער פראגע, א גאנצע אבטיילונג
ן מיניסטעריום גיט אב די גרעסטע טייל פון
זיער צייט דער אידישער פראגע. כמעט א גאנ־
זען טאג האלט מען אין איין ענטפערען בריף
נגען דער אידישער לאגע, שיקען רעפעשען צו
אנסולען אין פערשידענע לענדער און ש טעדט
די צו אויסגעפינען איינצעלהייטען און נאך
פעלכע פונקטען.

די באמטע פון סטייט דעפארטאמענט פיה־
ן איצט אויפריכטיג, אז די אידישע לאגע :ניז
לריכט די ערגסטע אין דער יודישער גשיכ־
או דאס שרעקליכסטע קאפיטעל אין דער יו־
ער סיסטאריע ווערט יעצט געשריבען, און
איצט לעבען דורך אונזערע בריידער די גרע־
סטע קאטאסטראפע, אין דערפאר איז די פליכט
ן דער אמעריקאנער רעגירונג צו טהאן אלעס
אס איז אין אירר קראפט, צו פערגרינג ערען
יודישע ליידען.

דער קארעספאנדענט פון „טאג" דערצעהלט
טער: „עס גיעהט ניט אריבער א טאג, אז אך
אצונד ניט דיסקוטירען די יודישע פראגע
ם די פיהרער פון סטייט־דעפארטאמענט. —
ר האבען שוין דיסקוטירט רעליגיאן, בילדונג,
רויזם, ראדיקאליזם, יודנשע פרעסע, תלמוד

ער שרעק, זיך געווארפען איינע אויף די
דערע.

הנה־לע, מיט איהר נאך צעהנדליגע אידען,
נעזעסען אין קעלער, נעבען חיים'ן, ווען
האט מאר שרעק א וואהרט ניט גרעדט. דער
דריגער לייבעלע האט ביי יעדען שאם;
טעלע מישקה!

אין א צייט ארום האבען זיך בעווידזן ניט
ם פון שטעדטעל די בלויע מונדירען פון די
סטע סאלדאטען. אין דער פינסטער ארדנונג
נען די ריעזיגע בייערישע טרופען געגאנגען,
סאלט א גראנאטע אין סאמע מיטען. ווי מיט
אונזהבארע מעסער שניידט עס ארויס א
ק פון דער מיט פון דער לעבעדיגער מאסע,
עטע פערנעהמען די פלעצער און מ׳גזהט
טער.

(ענדע קומט)

ד. ליפשיץ.

אן וואס איהר קענט דערמאהנען וועגען די יור־
בען. האראקטעריסטיש האט מר. פוטני — דער
עלטעסטער פון דעם נאהענטען מזרח אבטהיי־
לונג — געואגט: „אין ניכען, גלויב איך, ווען
איהר אונז אלע דא מאכען פאר יודען!"

ניין, דאס איז וויייט פון מיינע פחשבות,
אבער פון די אידישע צרות מוזען זיי וויסען,
ווייל אויף דער אמעריקאנער רעגירונג מוזען
מיר זיך איצט זעהר שטארק פערלאזען. לאמיר
דא אייך דערמאנען, אז וואלטען די אידען דא
געשטאנען צוזאמען וואלט זיך וואשינגטאן מיט
זיי גערעכענט סיעל מעהר ווי מיר דענקען גע־
וועהנליך. מען האלט אונז פאר א כח, א פאק־
טאר, מיט וועלכען מען מוז זיך שטארק רעכע־
נען, מיר זענען צוטיילט און צווארפען, א פער־
אייניגטער אמעריקאנער יודענטום וואלט גיוועון
ביי דער אבציילער אמעריקא א קאלאסאלע
מאכט, אזעלכע וואס וואלט געקענט ברענגען
זעהר סיעל נוצען אי פאר אידען אי פאר גאנץ
אמעריקא.

יודישע העלדען.

דער רוסישער קייזער האט בעשענקט פאר
אויסצייכנען זיך אין די שלאכטען בעגען שוא
פאלגענדע יודישע דאקטוירים:

דעם יונגערן דאקטאר פון 17־טען יאראס־
לאווער פאלק אברהם יאהנזן און דעם יונגערן
דאקטאר פון 118 שוויר פאלק זלמן יאקובא־
ווישש — מיט ארדענס פון דער „הייליגער אננא"
3־טער מדרגה מיט שוווערדען און א באנד.

זעם יונגערן ארדינאר־דאקטאר פון א בע־
וועגליכען פעלד־שפיטאל לייב צוקערמאן —
מיט ארדען פון „הייליגען סטאניסלאוו" 3־טער
מדרגה.

דעם יונגערן דאקטאר פון 139־טען מאר־
שאנסקער פעהאטע־פאלק, שלמה זאלקינדסאן
און דעם יונגערן ד״ר פון 17־טען ארטילעריישען
מארטיר־דיוויזיאן, דוד ראבינאוויטש. מיט ן אר־
דער פון הייליגען סטאניסלאוו 3־טער מדרגה
מיט שווערדען אין א באנד.

דעם יונגערן דאקטאר פון דער באנדאשי־
רונגס־אבטיילונג פון א פעהאטע־דיוויזיי., משה
בריינער און דעם יונגערן ארדינאר־דאקטאר
דיוויזיע, וויקטאר קאן — מיט ארדענס פון „הייי־
ליגען סטאניסלאוו" 3־טער מדרגה.

אין ארץ־ישראל.

לויט די לעצטע ידיעות, וועלכע עס האבען
דערהאלטען די אדעסער כללי־טהויער פאר ארץ־
ישראל, לעבט יעצט אויבער דאהט די קאלאני־
זאציע א שווערען קריזיס, וועלכער איז נאך
שטארקער געווארען נאך־דעם אויסטריט פון אי־
טאליען.

צוליב דעם, וואס די איטאליענישע דאמפף
שיפען האבען אויסגעהערט צו קורסירען אין די
פאלעסטינא־וואסערן, האט אויפגעהערט דאס צו־
שטעלען אהינצו פראדוקטען פון ערשטער נויט־

זיין פערזאנטוארלעך פאר יעדע געוואלטהאט,
ואס ווער ניט איז פון די בירגער, מעג ער זיין
פון וועלכער ניט איז נאציאנאליטעט, וועט בע־
צאהלן. פון אידען וועט גענומען ווערען לעבע־
דיגע משכנות און סערשיקט ווערען אין רוס־
לאנד. און פאר יעדען אייזיגען בירגער, וועי־
מען די עסער יקר, אדער פרייסען וועלען סער־
פאלגען, וועלען געשאפען ווערען צווי אידען.
דאס זעלבע וועט אויך געשהאן ווערען, אז מען
וועט אויסגיפינען א שפיאן צווישען אידען.

דער עטאפענקאמיטעט.

קאנטאר י. גראסמאן׳ס יובילי.

מארגען, שבת נחמו, ווערט פינף און צוואנ־
ציג יאהר, זיט דער חזן פון דער הויפט־יודי־
שער קהלה, ה׳ יעקב גראסמאן, האט פערנומען
די שטעלע אלס קאנטאר פון דער קאפענהאגע־
נער סינאגאגע. שבת נחמו איז געווען דער ער־
שטער שבת, וואס ה׳ גראסמאן האט דא געהא־
ווענדט שוין אלס אנגאשירטער חזן.

דער בעל־יובל, א רוסישער יוד, וועלכער
האט אויסגעוואנדערט קיין דייטשלאנד נאך אלס
יונגערמאן, האט שטוי־רט חזנות אין ראזענטאלס
קאנטארען־שוהלע אין ברעסלו. און גלייך נאך
דער בעענדיגונג אנגענומען א שטעלע אלס חזן
און שוחט אין טראכטענבורג (מזרח־פרייסען)
נאכהער איז ער געקומען קיין קאפענהאגען,
וואו ער איז פערבליבען אין זיין שטעלע פיוג
און צוואנציג יאהר, און פיירט איצט אלזא זיין
יובילעאום.

אין משך פון דער צייט האט זיך ה׳ יעקב
גראסמאן ערוואהרבען די אלגעמיינע בעליבט־
הייט אין דער היגער גמיינדע. זיין שטימ
איז נאך אין פולען גלאנץ. קלינגט שיין און
שטארק. מיר ווינשען דעם בעל־יובל נאך לאנג
צו ווירקען אויף זיין חשיבען פאסטען.

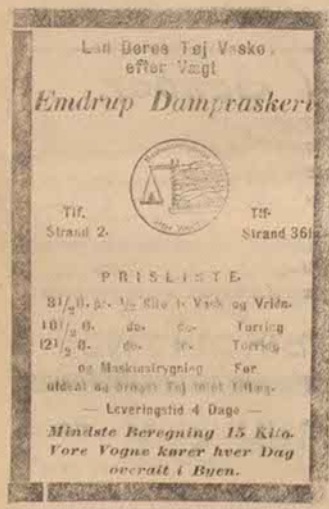

וועגדיגקייט. די האפענונגען אויף די נייע גערע־
טענישען זענען צינישט געווארען נאכדעם ווי
ס׳האט זיך בעווייזען דער הייסעריק. די גערטנער
און סעדער גענפינען זיך אין א קריטישער לא־
גע צוליעב דעם ווייל ס׳איז נישטא קיין נאפט
אויף צו ברענגען אין בעווגונג די מאטארס,
וואס בעוואסערן אויף א קינסטליכען אופן די סע־
דער און פעלדער.

די דירעקציע פון די קאלאניזאציע איז זיך
משתדל ביי ענגלאנד און פראנקרייך, וועלכע
בלאקירען די ים־ברעגעס, אז זיי זאלען דורכ־
לאזען נאפט קיין ארץ־ישראל פאר די בעדערפ־
נישען פון דער קאלאניזאציע. ענגלאנד האט
מסכים געווען. מיוואהרט אויפ׳ן ענטפער פון פו אנ־
קרייך.

ביידע מלוכות (ענגלאנד און פראנקרייך)
האבען מסכים געווען, אז די אמעריק־נישע
קרייצערס „טענעסי" און „וואלקאן" זאלען קור־
סירען צווישען א/עקאנדריען און יפו. אויס־
שליסליך אויף צושטעלען די קאלאניסטען דאס
געלד און די פראדוקטען. וועלכע מ׳קלייבט פאר
זיי אין א׳ראפא און אין אמעריקא. דאך ווערט
די נויט בלויז אין א קלייניער מאס בעפריעדיגט.

נאכדעם ווי מען האט אבגעשיקט צו די
דארדאנעלען דעם יודישען לטגיאן פון אלעק־
סאנדריען, זענען די טערקען בעדייטענד קאלט
געווארען צו יודען. און ווייזען ארויס בנוגע צו
זיי א קוים בעהאלטענע שנאה.

יודען און די פרעסע.

דער יודישער אינפלוס אין דער פרעסע
איז א בעוואוסטע זאך. דער יודיש־ענגלישער
מיליאנער סיר אלפרעד מאנד האט א גרויסען
טהייל אין דער גרעסטער ליבעראלער אבענד צייי־
טונג „וועסטמינסטער גאזעט", ווי אויך דעם
שוורנאל „ענגליש רעוויוו".

ניט בלויז אין ענגלאנד, נור אויך אין אנ־
דערע לענדער פערנעהמען יודען אגרויסען פלאץ
אין דער פרעסע.

דער „בערלינער טאגעבלאט" גהערט צו א
אידען די וויענער „נייע פרייע פרעסע" האט
אידישע בעלי־בתים, די פעטראגראדער „רעטש"
האט גהאהט א אידישען גרינדער און דאס זע־
נען בלויז ביישפילען.

די אידישע בעלי־בתים זענען אבער פרי־
הער פאר אלץ פאטריאטען פון לאנד. דערנאך
טרעט פאטריאטען פון זייער פאלק ס׳איז דערי־
בער קיין וואונדער ניט. וואס מיט אזא גרויסע
„יודישע" פרעסע וועהנען אזוי וועהניג אויפגעמאן
פאר׳ן אידישען פאלק.

אידען זענען פראנטוארטלך.

אין קראסנא (גאליציען) האט דער קאמע־
דאנט פון׳ם רוסישען מיליטער ארויסגעלאזט
אזא פראקלאמאציע:

„דער עטאפענקאמענדאנט ערקלערט אז דא
אז די אידישע בעפעלקערונג הע־

ווארשא — דאס הארץ פון יודענטום.

— מען געהט אויף ווארשא! מען טרייבט יודען פון ווארשא!

דאכט זיך, אז די דאזיגע ידיעה וועגען דעם גירוש פון ווארשא דארף מאכען א שטארקערען איינדרוק, ווי אלע אנדערע גירושים. ניט נאר אויף די, וועלכע זענען פערזענליך פערבונדען מיט דער שטאדט, נאר אויף יעדען איינעם. עס וואלט געווען, ווי מען זאל זאגען דעם פראנצויז:

— מען געהט אויף פאריז!

ווי מען זאל זאגען דעם דייטש:

— מען געהט אויף בערלין!

עס איז ניט איבערגעטריבען. מיר הערען ניט אויף די גאנצע צייט פון דער מלחמה צו ריידען וועגען דעם, אז מיר ליידען אלס א גאנץ פאלק, אז מיר דארפען זיך געבען הילף אלס א פאלק, אז מיר מוזען נאכדעם פאר זיך פאדערען רעכט אלס א פאלק. האבען מיר דארט אונזער הויפט־שטאדט געהאט — און דאס איז געווען ווארשא.

אויף דער שפראך פון די יודישע צייטונגען אין רוסלאנד האט ווארשא געהייסען: די גרעסטע יודישע קהלה אין אייראפא. אויף דער שפראך פון די פערשיעדענע קולטור־אידעאליסטען האט עס געהייסען: דער יודישער־קולטור־צענטער. אויף דער שפראך פון אנדערע מענשען אויף אנדערע געביטען האט ווארשא נאך פערשידענע בעצייכונגען געהאט, וואס האבען אלע גע־דארפט זאגען נאר איינס: ווארשא איז די ערשטע און גרעסטע.

און דאס אלעס צוזאמענגענומען, וואס בעדייט עס דען, אויב ניט דאס, וואס ווערט נערופען הויפט־שטאדט?

עס האבען אויך דארט ווילנא און אדעס א ראלע געשפיעלט, די זעלבע, וואס מינכען און לייפציג שפיעלען פאר דייטשלאנד. ווארשא איז אבער געבליבען די הויפט־שטאדט. און האבען מיר ביז איצט דארטען א רייהע קאטאסטראפען איבערגעלעבט, געהן מיר איצט אויפ'ן וועג צו דער גרעסטער קאטאסטראפע, וואס קען אונז געשעהן. מעגט איהר זיין פאר דייטשלאנד, מעגט איהר זיין פאר די פערבינדעטע — עס איז אלץ איינס. די קאטאסטראפע איז סיי ווי גרויס.

ווען מען האט געטריבען פון יעדער פוילישער שטעדטעל בעזונדער, זענען עס געווען גירושים פון פוילישע שטעדט; ווען מען האט געטריבען פון קאוונא — איז עס געווען א גירוש פון קאוונא. דא אבער טרייבט מען פון אונזער הויפט שטאדט, פון אונזער פעסטונג.

די היימלאזע, וואס זענען אנגעקומען קיין ווארשוי נאך יולי 1914 זענען שוין געטריבען געווארען, ווען מען האט נאר דערהערט, אז די דייטשען רוקען זיך אויף ווארשא. זייט איהר זיכער, אז ביי דעם וועט עס בלייבען, אז מיט דער דערנעהענטערונג פון די דייטשען וועט מען מעהר קיינעם ניט טרייבען?

אויב די דייטשען איז דעם ערשטען מאל ניט געלונגען ווארשא צו נעהמען, איז זעהר מעגליך, אז איצט וועט עס יא געלונגען.

אבער צי זענען מיר שוין זיכער, אז אזוי וועט עס בלייבען?

אמת, די דייטשען האבען איצט ארויסגעוויזען א וואונדערבארען כח, אבער צי קען מען זיין אזוי זיכער, אז אין פערלויף פון חדשים וועט זיך די לאגע ניט ענדערען, אז צוליעב סטראטעגישע אדער אנדערע סבות וועלען די דייטשען מוזען פון ווארשא צוריק אבטרעטען. פונקט ווי די רוסען זענען אבגעטראטען פון לעמבערג, און דאן — ווער קען עס האבען דעם מוט זיך פאר־צושטעלען, וואס עס וועט ווערען פון די 300 טויזענד יודען אין ווארשא?

און דא וועט זיך שוין האנדלען ניט נאר וועגען 300 טויזענד יודען.

פאר דער צייט פון דער מלחמה זענען אונטער'ן שרעק פון דער נאגאייקע געווען מעהר ווי 300 טויזענד. פיעל מעהר האבען געליטען פון די רוסישע פעלדס־געריכטען, פאגראמען און שוידערליכקייטען. אבער דער קערן איז געבליבען. עס איז געבליבען גאנץ דער צענטער, דער מיטעלפונקט, דאס ארט, וואוהין עס זענען געווען די אויגען געווענדעט און די פיס האבען געטראטען.

אפשר האט ווארשא אמאל אבגענארט. אפשר האט זי ניט געגעבען יענע הייף און שטיצע, וועלכע די מלחמה־אנטרונענע האבען פון איהר ערווארט. אפשר האט פעטערסבורג מעהר גוטען ווילען ארויסגעוויזען. אפשר האבען די אנטלאפענע אויך ניט געפונען יענעם גייסטיגען אינהאלט. וועלכען זיי האבען אין ווארשא געזוכט. אפשר האט זיך ווארשא, די מאמע פון פוילישען יודען, פאר א שלעכטער ארויסגעוויזען, פאר א קנאפער פערזארגערקע, אבער א מאמע איז זי דאך געווען און ניט אויפגעהערט צו זיין.

ווארשא איז געווען דאס הארץ פון יודישען לעבען אין אייראפא. עס זענען זיך אהין אלע אדערען צונויפגעקומען און פון דארט זייער פרישעס בלוט בעקומען. איצט קלאפט שוין דאס הארץ מיט משונה'נדיג ווילדע קלעפ, מיט א פיבערהאפט־קראנקען אטעם, איצט האלט דאס הארץ ביים אבשטעלען, אפשר נאר אויף א ווייילע, אבער אבשטעלען וועט עס זיך.

און זאל זיין, אז ווארשא בלייבט ביי די דייטשען, זאל זיין אפילו אז גלייך נאכדעם וועט זיך די מלחמה ענדיגען — וויפיעל צייט וועט עס דארפען אוועקגעהן, ביז די יודען אין רוסלאנד וועלען זיך א נייעם צענטער, א נייע הויפט־שטאדט, א נייע גייסטיגע היים בעשאפען?

און זאל זיין דאס בעסטע — ווי גרויס איז די קאטאסטראפע, וואס רוקט זיך אן!

מען דארף זיך ווארענען, מען דארף זיך צוגרייטען. מען דארף פארויס אבשאצען דאס וואס וועט געשעהען, און זאל דער אומגליק ניט קומען אומגעריכט.

מיר ווייסען ניט, וואס פאר א שטימען עס וועלען זיך דערהערען נאך דער קאטאסטראפע פון ביידע זייטען: פון דער זייט און פון יענער זייט דייטשער גרעניץ, פון דער איינגענומענער שטאדט, און פון יענע יודישע שטעדט, וואס זענען אהן א מאמען געבליבען. מען ווייס ניט וואס פאר א שוידער און שרעקען עס קענען זיך דערהערען, ווען מען רייסט דאס הארץ פון קערפער ארויס.

זאל מען גרייט זיין צו אלעס. זאל עס ניט קומען אונערווארטעט.

און אין דער מינוט, ווען עס וועט עפעס געפאדערט ווערען פון אונז, זאל עס אונז ניט טרעפען אין דער אונבעהאלפענקייט פון דערשלאגענע.

זאל מען קענען דאן זאגען:

— מיר האבען פונ'ם אומגליק געוואוסט, זיך צוגעגרייט.

מנחם.

אמעריקא און יודען.

ווי מיר האבען שוין מיט עטליכע טעג צוריק מיטגעטיילט, האט די אמער־קאנער רעגירונג אפיציעל פערארדענט איהר אמבאסאדאר אין פעטראגראד, מר. מעירי, אונטערצוזוכען די פאקטען וועגען דעם גרויסען גירוש פון די אידען פון קורלאנד, קאוונא און אנדערע ערטער. דיעזער אונטערזוכונגס־ארדער איז איינע פון די וויכטיגסטע ערשיינונגען פאר די אידען אין אמעריקא. אמת, די אמעריקאנער רעגירונג האט שוין מיט א פאר מאנאטען צוריק דעפעשירט צו קאנסול דעסאטא אין ווארשא אונטערצוזוכען די לאגע פון די אידען אין פוילען, אבער יענע פערארדנונג קען מען ניט רעכענען פאר אנ'אפיציעלע אונטערזוכונג, נור סתם אויסצוגעפינען פריוואט פון איינעם וואס איז אויפ'ן ארט, וואס עס הערט זיך אין יענעם געגענד, און דארום האבען די הויכע בעאמטע פון אמעריקאנער סטייט דעפארטאמענט וועהניג וועגען דעם גע־וואוסט... דער רעזולטאט צייגט, אז יענע אונטערזוכונג איז ניט געיוען אפיציעל, ווייל עד היום האט נאך די רעגירונג ניט ארויסגעגעבען

דער שפיאן.

שטיל און פריעדליך האט אויסגעזעהן דאס קליין אידישע שטעדטעל. דורך דער קריסטאל־קלארער לופט האבען זיך פון דערווייטענס געזעהן גרינע וועלדער, וואס רינגלען ארום סקערנעוויץ די איינוואוינער פון שטעדטעל, ס'רוב אידען, זענען זיך אנגעגאנגען מיט זייער אל־טעגליכען, פארבלאזען לעבען. די קינדער זיינען ארומגעלאפען איבער די גאסען, געשטיעפט און געשפיעלט זיך. אין הויף און ארום די הייזער זענען ארומגעגאנגען הינער און ציגען. ס'האט דאס שטעדטעל גאר ניט געקימערט. וואס עס טהוט זיך אויף דער גרויסער ברייטער וועלט.

חיים זלאטשעוו איז געזעסען אין שניט־קרעמעל, און אריינגעקוקט אין א ספר, איהם האבען ניט פיעל געארט די עטליכע פויערטעס, וואס האבען געדונגען שטאפען אויף קליידער. דאס האט ער איבערגעלאזען צו זיין פרוי, חנה. צו דעם איז זי געווען א בריה. זי איז געווען נאך גאר א שעהן ווייבעל, א פייער סיי אין קראם סיי אין הויז. פון טאג ביז נאכט האט זי געארבייט, געקוקט נאך ווירטשאפט, געקויפט און פערקויפט סחורה, און חיים זלאטשעווער, א זיידען יונגערמאנטשיקעל, איז געזעסען און האט געלערענט.

פלוצלונג האט זיך דערהערט א שאס.

חיים איז פון שרעק אראבגעפאלען פון ביינקעל.

— אוי, טאטעניו, מען שיסט! — האט זייער בן יחיד'ל, לייבעלע, א געשריי געטהאן — איך לויף אין פעלד, פון דארטען וועט מען בעסער הערען.

און ער איז ניט געווען דער איינציגער. ס'האבען זיך א לאז געטהאן אי יונגע, אי עלטערע אין פעלד, הערען דאס שיסעריי.

וואס שיעסט מען עפעס היינט, חנה'לע — האט זיך חיים געוועודעט צו זיין פרוי.

חנה'לע האט איהם ניט געענט ערט. זי איז ארויס פון קראם, אוועקגעשטעלט זיך אין מיטען מארק, און צוגעהערט זיך אויפ'ערקזאם צו דער שיסעריי. וואס האט זיך אלץ דייטליכער געהערט.

— וועה איז מיר — האט חנה'לע געמורמעלט. שאקלענדיג מיט'ן קאפ. זי האט אויסגעזעהן ווי א צושראקענער פויגעל וואס האט מורא פאר זיין נעסט.

אזוי האט זיך אנגעפאנגען איינע פון די בלוטיגסטע שלאכטען, אין וועלכער ס'האבען אנטהייל גענומען פון ביידע זייטען הונדערטער טויזענדער סאלדאטען. און די שלאכטען זענען פארגעקומען ארום דעם קליינעם אידישען שטעדטעל.

די נאכט איז אוועק. מיט'ן טאג איז די גאנצע געגענד פערוואנדעלט געווארען אין א גיהנום.

רוסישע און דייטשע ארטילעריע האבען געשאסען אהן אן אויפהער. עס האט געציטערט די ערד. ס'זענען געפאלען די הייזלעך, ס'האט גע־ברענט. ס'האט אויסגעזעהן, ווי דער הימעל האט זיך אנגעצונדען מיט א שרעקליכען פייער.

און מערקווירדיג, אויף מיילען ווייט, וואו דאס אויג האט נאר געקענט ארומכאפען, האט מען קיין לעבעדיגען נפש ניט געזעהען. די איינוואוינער פון דעם שטעדטעל האבען זיך בעהאלטען אין די קעלערען, עס זענען נאר ארומגעלאפען בהמות, פערד, הינער און גענז. זיי האבען זיך ארומגעדרעהט, געווארפען זיך אהין אין

Jüdische Volkszeitung № 180 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען פרייטאג יב' אב תרע"ה (23 Juli 1915).

די קאמפפען אין קורלאנד און פוילען.

בעדייטליכע קאמפפען אויפ'ן מזרח און דרום פראנטען.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 22־טען יולי. (אפיציעל) דער שונא ...הט זיך אב צוריק פון מזרח פון פאפעליאני ...ן פון קירשאני. אין מערב פון שאוולי האבען מיר געשטורעמט און בעזעצט דעם שונא,ס פאזיציעס. די פערפאלגונג פונ'ם שונא ווערט פארשגעזעצט אין דער מזרח־ריכטונג.

ביי דוביצא, אין מזרח פון ראסיענע האבען אונזערע מחנות דורכגעבראכען דעם שונא,ס ליניע. אויך דא וואקעלט דער פיינד.

אין דרום פון דעם וועג מאריאמפאל־קאוונא האבען מיר דורך א פארשטויס עראבערט די דערפער קיקעריזקי און יאנאווקא. דערביי האבען מיר עראבערט דריי הינטעראיינענדער ליניענדע רוסישע פאזיציעס. אויך האבען מיר דורך אנ'אנגריף בעזעצט די לעצטע רוסישע פאזיציעס אין צפון פון נאווגאראד. די רוסען ציהען ...ך אב צוריק, איבערלאזענדיג 2000 געפאנגענע ...ן 2 פולעמיאטען.

ווייטער צו דרום צו, ביי נארעוו, האבען ... געשטורעמט א שטארקע רוסישע פאזיציע ... ראזאן. דערביי האבען מיר גענומען 560 גע...גענע. אונטערן דרוק פון אונזערע מחנות ... דער שונא זיך צוריקגעצויגען פון מערב־ ... פון גראדעק אין דער מזרח־ריכטונג, זע־ ...ענדיג פערפאלגט פון אונזערע מחנות.

אויפ'ן דרום־מזרח'דיגען קריעגס פלאץ זע־ ...ען גענעראל אבערסט פ. ווארשס מחנות נעכטען ...ערגרייכען דעם בריק אין דרום פון איוואנגא־ ...ראד. אנאנגריף נאך דעם האט זיי געגעבען די ...מעגליכקייט צו עראבערען דעם שונאס פאזי־ ...ציעס ביי וולאדיסלאוואוו. וועגען די דערבייאי־ גע שטעלונגען ווערט נאך איצט געקעמפפט.

צווישען ווייכסעל און בוג האט דער שונא וויעדער פערזוכט אבצושטעלען מאקענזענס מחנות און זייער פארמארש ניט קוקענדיג אויף דעם שונא'ס פערצווייפעלטע אנשטרענגונגען, זענען די עסטרייך־אונגארישע פון מחנות נעד־ שוויצא מאלא און די דייטשע פון קראסנאסטאוו אריינגעדרונגען אין די רוסישע ערשטע שטע־ לונגען. דער אנגריף ענטוויקעלט זיך דארט.

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 21־טען (אפיציעל). דעם 20־ טען איז פארגעקומען צוזאמענשטויסען אין מערב פון מיטוי און אויף די וועגען וואס פיהרען צו דער דארף יאנישקי.

ביי נארעוו האט דער שונא באמבא־דירט אסטראלענקא און האט פערזוכט צו געהן פאר־ ווערטס געגען דעם בריק צווישען ראיאני און פולטוסק. אויפ'ן רעכטען ברעג פון נארעוו הא־ בען מיר פארגענומען לאקאלע אנגריפען, דורך וועלכע אונז איז געלונגען אבצוטרייבען דעם שונא עטוואס צוריק.

אויף ביידע זייטען פון דער טייך וויערפץ נעבען דער דארף סוכאדאקי און אין דער ריכ־ טונג פון דער דארף רעזשאוועץ האט זוך דעם 20־טען ענטוויקעלט א פערביטערטער קאמפף. וואס האט געדויערט ביז שפעט אין דער נאכט. אין איינינע ערטער זענען די דייטשען אבגע־ ווארפען געווערען צוריק און האבען געליטען נרויס היזק.

ביים בוג האבען מיר ביי לוטאווערסק־סא־ קאל־פאטוריטצא אנגעגריפען דעם שונא, וואס איז דא איבערגעגאנגען די טייך. אויפן איברי־ גען טייל פון פראנט זענען פארגעקומען אונבע־ דייטליכע קאמפפען.

פון מערב־פראנט.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 22־טען יולי (אפיציעל). אין מזרח פון די ארגאנען האבען אונזערע מחנות געשטו־ רעמט איינינע פראנצויזישע טראנשעען. כדי דערמיט צו פערבעסערען זייער שטעלונג. זיי האבען גענומען 5 אפיציערען און 365 פרא צוי־ זישע סאלדאטען געפאנגען.

אין די וואגעזען אין דער געגענד ביי מיונ־ סטער איז פארגעקומען פערביטערטע קאמפפען. די פראנצויזען האבען פיעל מאל נאכאנאנד אנ־ געגריפען אונזער שטעלונג צווישען לינגעקאפף (אין צפון פון מיונסטער) און מיהלבאך. די אנ־ גריפען זענען אבגעשלאגען געווארען. אויף איינינע פונקטען איז דער שונא אריינגעדרונגען אין אונזערע שטעלונגען, און מיר האבען אונ־ טער פערביטערטע קאמפפען געמוזט ארויסוואר־ פען איהם פון די פאזיציעס.

אין דרום־מערב פון רייראקערקאפף האלט דער שונא בעזעצט א טייל פון אונזערע טראנ־ שעען. אין די דאזיגע קאמפפען האבען מיר גענומען 120 פראנצויזען געפאנגען.

(פראנצויזישער בעריכט).

פאריז, 22־טען יולי. (אפיציעל). אין ארטוא ווערט פארטגעזעצט די ארטילעריע־קאמפפען. ביי סושע געהט פאר א קאמפף מיט האנד גרא־ נאטען. אויף דיעזען פראנט־טייל איז ניט פאר־ געקומען קיינע אינפאנטעריע־קאמפפען. אין מזרח־טייל פונ'ם ארגאנער־וואלד איז דעם שונא געלונגען צו בעפעסטיגען זיך אין איינעם פון אונזערע טראנשעען.

צווישען און מאזעל איז פארגעקומען א העפטיגע באמבארדירונג ביי טעט־א־ וואך אין אפרעמאנט וואלד און אין לע פעטר וואלד. גע־ גען סט. דיע האט מען אויסגעשאסען 20 גרא־ נאטען.

איטאליענישער נצחון.

פאריז, 22־טען יולי. אהערצו טעלעגראפירט מען פון אודין: דעם 20־טען איז פארגעקומען א קאמפף הינטער סאגראדא. דער קאמפף האט זיך געענדיגט מיט אנ'איטאליענישען נצחון. און די עסטרייכער האבען געליטען גרויס שאדען. סיי אין מענשען, מאטעריאל און סיי אין געפאנ־ גענע.

סאגראדא איז געלעגען אויף דער ליניע גאריטצא — מאנפאלקאנע, 2 מייל פון מאנפאל־ קאנע.

די איטאליענישע אינזשענערען בעסערען אויס די איזאנצא־בריקען, וואס די עסטרייכער הא־ בען אויפגעריסען אין לופטען, און געכטען האט שוין געקענט אבגעהן א צוג אויף דער ליניע מאנפעלקאנע — צערווינאנא.

די איטאליענישע קעניגין איז נעכטען אין בעגלייטונג פון דער פרינצעסע יאלאנדא, אוועק־ געפאהרען צום פראנט.

ווינדוי אבגעברענט.

בערלין, 22־טען יולי. די רוסען האבען אונטערגעצונדען די שטאדט ווינדוי. די גרעסטע טייל פון שטאדט און פון האפען איז אבגעברענט

האטעל קאנג פרעדעריק

ביי ראטהויזפלאץ 25 — 27 *Vestervoldg.*
מאדערטע ביליגע פרייזען.

אבאנירט און לעזט די „פאלקס־צייטונג"

עס ווערט גערפאדערט.

א טיכטיגער שניידער געזעלן צו הערן־רבייט. גוטע געהאלט. ווענדען זיך שריפטליך בילעט 208 אין דיעזער צייטונגס־עקספעדיציע.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיידענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30
Tel. 2790.

א פעהיגער מאשינער

אדער מאשינערקע, צו מיליטער ארבייט ווי אויך א אינטער פרעסער בעקומען גלייך ארבייט. קנאברוסטרעדע 19 3.

א מאשינער

צו מיליטער ארבייט בעקומט גוט בעצאהלענדע ארבייט. פלוימענבוים, בלאגארדסגאדע 59 2.

רעסטאראן־רונדעטארן

טרינישאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 אין 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*
København C.

Dansk Expres Kompani.

Emil Thalbitzer.

Amaliegade 33. København K.

Telefoner: II.330 & II.331.

וואך ווערט אינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

נייעס! נייעס! נייעס!

איך מאך בעקאנט דאס פובליקום, דאס איך האב געעפענט מיין ספעציאל געשעפט אין שוכווא־רען. איך נעם אן אלע בעשטעלונגען אויף האנד־ארבייט. אויך פערקויף איך אלע פאבריקס־ארבייט אין שענע און מאדערנע פאסאנען צו ביליגע פרייזען. רעפעראציאנען מאך איך סאליד

אכטונגספל ד. גערשוואלד

Johnstrupsalle No I. ערסטעדטוויי ביי ה.־ס.

כשר פעטרוליום כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קוך. מאדעירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

באסקאלין טאבלעטען מיידע באסקאלין פילען שטארקע

איז אן אויסגעצייכענטער און ביליגער אבס הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען אין פול דענישע ארצטען, מען בעקומט עס אין די אפטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

אקאלענדאר (לוח)

פאר ניעס יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שליפערי

פיהרט אויס אלערלי שליפערי ארבייט און רעפאראציעס פונקטליך אין ביליגן פרקויפס עכט שפאלענע שערען. מעסער, כרויס מאשינען, ראזיר־מעסער, ציקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען גלעווען פילייעסטרעדע 92 סס.

Møllе מיילע

Hotel Møllеberg Møllе

ערשט־קלאסיגער האטעל. נעמט אן פאנסיאנערען פון 3.50 קר. אטאג און צימער פון 1,50 אטאג פאר יודען, וואס ווילען עסען כשר ווערט סערווירט א גרויסער ויסוואהל פון פיש און מילך געריכטען.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

כשר רעסטאראן כשר

אנשטענדיגע יונגע לייט בעקומען 1־טע קלאס מיטאגען און מעסט ביי אן אנשטענדיגער פרייז. מיטאגען צו 1.25 אין אויך אבאנענטן 8 קר. *Nørresgade 19 St.* פרוי ווערשכאווסקי.

Victoria Teatret

דער שאס פון דער צאהל־סטאנציאן

א שפאנענדע דראמא.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bei Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Skandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Sitberne Medalie.

האנדנייערקעס

צו דאמען ארבייט קענען גלייך בעקומען ארבייט. סטורע רעגענאדע 2 זאל, 17 אבראמאוויץ.

A/s **Kannibal Sander.**

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבערייא דאמפוועשעריי און כעמישע קלייד־רייניגונגס־אנשטאלט.

אבגענומען און אבגעבראכט איבערהאל.	Telf. Søborg 31 og 61	קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang CRABBIE's WHISKY. *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens" Trykkeri Møntergade 2

פאר שוועריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערפארעט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פון'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam-n. Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס. אנגריאויקן אין רוסלאנד.

ליכקייט די קלענערע נאציאנען צו ענטוויקלען זיך זעלבסטשטענדיג אויף זייער אייגענעם באדען; און נעהמעידיג אין אנבעטראכט, אז די אידען האבען פערגאסען פיעל בלוט אין דער איצטיגער מלחמה — דעריבער ציהען מיר די אויפמערקזאמקייט פון אלע נאציאנען אויף דעם, וואס די אידען זיינען אויך איינע פון די קליינע נאציאנען, אז די אידען זיינען אויך בערעכטיגט צו פיהלען יושר צוגלייך מיט אלע אנדערע נאציאנען און מיר פאדערען אז די אידען זאלען קריגען פאלעסטינא אלס א היים. ויאו זיי וועלען קענען אונאבהענגיג ענטוויקלען זייער נאציאנאלען בעוואוסטזיין, זייער רעליגיאן און זייער קולטור."

דער צוזאמענפאהר האט רעגולירט א רייהע פרינציפיעלע און טעארעטישע פראגען.

ביי דער לעצטער זיצונג האבען די דעלעגאטען געהאט אנ'אנגענעהמע איבערראשונג, ווען עס איז זיי מיטגעטיילט געווארען, אז נאטהאן שטראוס שענקט אוועק זיין יאכט־שיף „סיציאלנא" צו העלפען די אידען פון פאלעסטינא. די שיף האט געקאסט 65 טויזענד דאלאר און איז איצטער ווערט צווישען 35 און 50 טויזענד דאלאר. זי וועט פערקויפט ווערען און דאס געלד וועט מען געברויכען פאר די פאלעסטינער אידען. אם וועניגסטען וועט מען פאר דער שיף קענען נעהמען איבער 20.000 דאלאר.

אין זיין בריעף צו בראנדייס'ן שרייבט נאטהאן שטראוס פאלגענדעס וועגען זיין נדבה:

„אין די איצטיגע פינסטערע טעג, ווען אלע ליידען און אם מייסטען ליידען אונזערע ברידער, איז עס אונבעדינגט נויטווענדיג צו טהאן אלעס צו פערלייכטערען דעם אומגליק. עס איז די פליכט פון יעדען צו מאכען א קרבן פאר די אונגליקליכע, אדער אם וועניגסטען זיך צו ע ט־אגען פון לוקסוס, כדי צו שאפען שטיצע פאר די יעניגע, וועלכע נויטיגען זיך אין דעם".

די אמעריקאנער פעדעראציע האט ארויסגעגעבען צו די אמעריקאנער צייטונגען די דעקלאראציע וועגען אידישע רעכטע, וועלכע איז אנגענומען געווארען ביי דער מאנטאגדיגער זיצונג און וועלכע פאדערט, אז ביים פערזיכערען די נאציאנאלע רעכטע פון די קלענערע אונטערדריקטע נאציאנאליטעטען נאך דער מלחמה, זאל אויך ניט פערגעסען ווערען וועגען דעם אידישען פאלק.

העברעאיש האט אויף דער באסטאנער קאנגרעסאן פערנומען א גרויסען פלאץ.

עס זיינען ניט נור געהאלטען געווארען העברעאישע רעדעס פון בן יהודה, זיין פרוי הבדה, ראובן בריינין און אנדערע, נור עס זיינען אויך דורכגעגאנגען א רייהע פארשלאגען צו פערשפרייטען אונזער נאציאנאל־שפראך צווישען די אמעריקאנער אידען.

איינע פון די בעשלוסען איז געווען די גרינדונג פון א פעדעראציע פון העברעאישע פעראיינען.

די צווייטע, אז די עקזעקוטיווע פון דער פעדעראציע" זאל פערוואנדלען דעם העברעאישען מאנאטליכע זשורנאל „התורן" אין א וועכענטליכען.

ראובן בריינין האט געלאזט וויסען, אז ער געהט אין גיכען ארויסגעבען א העברעאישען ארגאן וואס וועט זיין ציוניסטיש.

אין פערבינדונג מיט דער קאנפערענץ איז אבגעהאלטען געווארען א קאנפערענץ פון דאקטוירים וועגען איינפיהרען בעסערע סאניטארע צושטענדע אין ארץ ישראל.

פראפעסאר פריעדלענדער האט די קאנפערענץ איינבערופען און עס איז בעשלאסען געווארען צו שיקען עטליכע דאקטוירים וואס זאלען שטודירען די לאגע אין ארץ ישראל און איינפיהרען סאניטארע סטאציאנען, האספיטעלער א. ז. וו.

מיט גלאנץ און בעגייסטערונג האט זיך נעכטען געשלאסען די קאנווענשאן, וועלכע האט געדויערט דריי טעג. ביי קיין ציוניסטישער קאנפערענץ אין אמעריקא זיינען נאך ניט פארגעבראכט געווארען אזוי פיעל וויכטיגע פראגען. ווי ביי דער יעצטיגער און קיין ציוניסטישע קאנפערענץ אין אמעריקא האט נאך ניט געשפיעלט אזא ראלע אין דעם לעבען פון דעם אידישען פאלק ווי די באסטאנער קאנפערענץ.

ביי דער לעצטער זיצונג פון דער ציוניסטישער פעדעראציע איז אנאנסירט געווארען, אז דער אויפרוף, וואס דר. סטיפען ווייז האט ביים נעכטיגען באנקעט געמאכט פאר א ציוניסטישען פאנד, האט אריינגעבראכט ביי 100.000 דאלאר.

י. ר.

דער ענגלישער רב הכולל אויפ'ן שלאכט־פעלד.

מיט א צייט צוריק האבען מיר מיטגעטיילט וועגען דעם, אז דער ענגלישער רב־הכולל, דער ראבינער הערץ האט בעזוכט דעם פראנט. די ערשטע טעג האט ער פערבראכט אין פראנקרייך. ער האט זיך אבגעשטעלט אין בולאן, וואו ער האט בעזוכט פיעלע שפיטאלאן. דערנאך איז ער אין דער בעגלייטונג פון רבי מייקעל אדלער געווען אין דער גענעראל־הויפטקווארטיר, וואו ס'איז איינגעארדנעט געווארען א תפלה און א מאהלצייט פאר יודישע אפיציערען און סאלדאטען, און דער רב־הכולל העט געהאלטען א דרשה.

אין זיין דרשה האט ער דערצעהלט, ווי אזוי מיט פונפצעהן יאהר צוריק איז איהם אויסגעקוטען ערפילען אן עהנליכע מיסיאן צו יודישע סאלדאטען אין דער מלחמה פון דרום אפריקא. דאך איז היינט די פראגע ניט אין אן ערך גרעסער. היינט שטעהט אין קאן ענגלאנדס עקזיסטענץ. זאל זי האבען א נידערלאגע. דאן איז אין סכנה די איינהייט פון דער ענגלישער אימפעריע, וואס דאס איז פארלוזפיג די פאלקאמסטע פערווירקליכונג פון מאכט פערבונדען מיט רחמנות.

די ענגלישע יודען האבען פולשטענדיג אבגעשאצט די גרויס פון דער איצטיגער אויפגאבע און האבען זיך הערצליך אבגערופען אויף זייער לאנדס געשריי. דער פערשטארבענער יודישער גאלדשמיט האט שוין אמאל געזאגט: טרייהייט צו דער פאהן, צוליעב וועלכער די זון האט זיך אמאל אבגעשטעלט, קען בלויז פערטיעפען אונזער טרייהייט צו דער פאהן אניף וועלכער די זון פערגעהט קיינמאל ניט.

שפעטער איז רבי הערץ און דער שטענדיגער יודישער גייסטליכער אויפ'ן שלאכטפעלד פארגעשטעלט געווארען פאר סיר דזשאהן פרענטש, דעם ענגלישען פעלדמארשאל.

פון לאדז.

לויט דער טעלעגראפישער מעלדונג פון „קיעווסקאיא מיסל", איז די פעראר דנונג פון רייטשען קאמענדאנט, אז אידען זאלען ניט טראגען קיין לאנגע קאפאטעס, ניט קיין גזרה אדער בעפעהל, נאר א „בקשה" פון דער אדמיניסטראציע צו דער אידישער בעפעלקערונג, וועלכע לויטעט פאלגענדער ווייזע:

„אזוי ווי דער לאנגער בגד פון די לאדזער אידען, וועלכער האט א פארם פון אן „אזיאטישען קאסטיום", ווירקט זעהר שאקירענד אויף די נערווען פון די דייטשע סאלדאטען און אפיצערען, וואלט געווען זעהר ראטזאם, אז די היגע אידישע בעפעלקערונג זאל פערבייטען די „לאנגע קאפאטעס" אויף אנ'איראפעאישע קליידונג. דאס איז ניט קיין בעפעהל, נור א ביטע!"

לאדזער קאמענדאנט.

אויפן גרונד פון דעם דאזיגען צירקוליאר האבען די לאדזער יודען אויפגעהערט צו געהן אין די לאנגע קאפאטעט אויף די הויפט גאסען פון שטאדט.

אין אלגעמיין איז אבער דער דייטשער רעזשים אין לאדז לעצטענס זעהר שטרענג, פאר ארויטגעהן פון שטוב נאך 10 אזייגער אין אווענד זענען אין איין טאג בעשטראפט געווארען ביז 500 פערזאן, וועלכע זענען בעשטראפט געווארען מיט 5 חדשים געפענגעניס.

די ארבייטסלאזיגקייט אין שטאדט האט דערגרייכט א קאלאסאלע מדרגה. די לעצטא צייט געפינען זיך אין לאדז ביז 500 טויזענד פערזאנען אהן בעשעפטיגונג.

דער זעלבער שטרענגער רעזשים פון די דייטשען הערשט אויך אין די נאהענטע שטעדט: בענדין און סאסנאוויץ. וואו עס זענען ניט לאנג ארעסטירט געווארען 130 פערזאן פערדעכטיגע אין רוסאפילסטווא.

ווארשא אין קריעגסצושטאנד.

בערלין, „ב. צ. אם מיטאג" טיילט מיט פון פעטראקאוו, אז די רוסישע בעאמטע האבען בעפעהלען דער ווארשאווער בעפעלקערונג, אז נאך 8 אזייגער פארנאכט טאר זיך קיינער גיט ווייזען אויפ'ן גאס אהן א בעזונדער ערלויבניש דערצו פון דער ארטיגער מאכט, ווי אויך טארען קיינע רייזענדע דורכפאהרען ווארשא אהן א ספעציעלער ערלויבניש פונ'ם קאמענדאנט.

ביי ווארשא ווערען אלץ פארטגעזעצט די אטענטאטען צו פערניכטען די אייזענבאהן־פערבינדונג.

וולאדימיר סאלאוויאוו און יודען.

אין אנ'ארטיקעל, וואס איז געווידמעט דעם בעוואוסטען רוסישען פילאזאף און דענקער וולאדימיר סאלאוויאוו, דערמאהנט די „בירזש. וויעדאמאסטי", אז דערדאזיגער פערשטארבענער פילאזאף האט זיך גוט בעצויגען צום יודישען פאלק, אלס אמת'דיגער קריסט, האט ער געהאלטען, אז יודען זענען בערופען אויסצופיהרען די גרעסטע גייסטליכע שליחות. ס'איז גענוג צו דערמאהנען, אז אין יאהר 1890 האט ער אנגעשריבען און פלייסיג פערשפרייט א פראטעסטדעקלאראציע געגען דער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע. אויף דעם דאזיגען פראטעסט האבען זיך אויך אונטערגעשריבען: לעוו טאלסטאי, אלעקסאנדער וועסעלאווסקי, קאראלענקא, געריע, ווינאגראדאוו, גראף קאמאראווסקי, מיליאוקאוו, דזשאנשיעוו, נ. י. גראט, טשופראוו, יאנזשול און אנדערע.

ראטשילד א דייטשער קריעגס־געפאנגענער.

א בייערישער קוריער האט געבראכט די נאכריכט, אז צווישען די קריעגס־געפאנגענע, וועלכע ווערען געהאלטען אין די באראקען פון לערכענפעלד אין וויען. געפינט זיך אויך א פאריזער ראטשילד, וועלכער איז גענומען געווארען געפאנגען, בשעת ער איז געפאהרען אין אויטאמאביל.

עס הייסט, אז דער שפאנישער אמבמסאדאר האט זיך גענומען די זאך צום הארצען און ער האט געבעטען ביי דער עסטרייכישער רעגירונג, אז מען זאל דעם געפאנגענעם ראטשילד בעסער בעהאנדלען, ווי אנדערע קריעגס־געפאנגענע.

און דער אמבאסאדאר האט אויסגעפיהרט אויף אזוי פיעל, אז מען האט ראטשילד'ן געשיקט 4 אזייגער פארטאג צו שניידען היי אויפ'ן פעלד, צוזאמען מיט אנדערע קריעגס־געפאנגענע.

פון ביאלאסטאק.

דער לעצטער בעפעהל וועגען אריינפאהר קיין ביאלאסטאק ווירקט שוין מיט דער גאנצער קראפט. אויף דער לעצטער סטאנציע פאר ביאלאסטאק פערשליסט מען די וואגאנען, כדי צו מאכען א רעוויזיע. די פערזאנען, וואס זייערע פאספארטען זענען געמאלדען אין ביאלאסטאק פאר דעם 1־טען יולי 1914 ווערען אריינגעלאזט אהן שום שטערונג. אויסער זיי לאזט מען אריין נאר אזעלכע, וואס האבען א „פראפוסק".

די זעלבסט־הילף פון רוסישע יודען.

2.

די יודישע קרעמער, ארבייטער און בעלי־מלכות האבען אבגעגעבען זייער פערדיענסט, זייער טעגליך ברויט און אפט דאס בעט־געוואנד, אויף אלע סטאנציעס, וואו עס פלעגען זיך אב־שטעלען די שוידערהאפטע צוגען מיט די פינ־סטערע פראכט־וואגאנען, וועלכע זענען געווען אנגעשטאפט מיט ארויסגעשיקטע פרויען, קינדער און זקנים זענען תמיד געשטאנען גאנצע קהלות יודען און האבען געהאלטען אנגעגרייט גאנצע קערב מיט עסענווארג, מילך און וואסער. אז ס'זענען אנגעקומען די ערשטע ארויסגעשיקטע און ס'איז ניט געווען וואס צו עסען, ווייל ס'איז דאן גראד שבת געווען, האבען די רבנים געהיי־סען מען זאל תיכף עפענען אלע קראמען, איינ־הייצען די אויווענס און קאכען פאר די ארויס־געשיקטע היימלאזע.

ווי די לעזער וויסען, האט זיך דער גרוי־סער קאוונער און קורלענדער גירוש אנגעהוי־בען פונקט אום שבועות. האבען די רבנים אויס־גערופען אין די שוהלען, אז מען מעג פאהרען, טראגען, פאקען א. א. וו. און צעהנדליגער רבנים זענען די ערשטע אליין אום שבועות ארויסגע־פאהרען, כדי צו בעגעגענען די היימלאזע און בריינגען זיי אויף פוהרען א היים.

איטליכער יוד האט גערעכענט פאר זיין היי־ליגען חוב צו האלטען ביי זיך די קינדער פון די ארויסגעשיקטע, און מען האט זיך דירעקט גע־ריסען צוליעב זיי. ווער רעדט שוין וועגען קליי־דער, בעטגעוואנט, עסענווארג, — איטליכעס יודישעס הויז איז געווען אפען און פריי פאר די ארויסגעשיקטע.

זעהענדיג דאס אלץ האבען די אנגעקומענע היימלאזע נאך שטארקער געוויינט, געריהרט פון דער הארציגער ברידערליכער אויפנאהמע. וואס האט געלינדערט זייער בעליידיגטע נשמה.

די יודישע יוגענד האט באמת געטהאן אלץ, וואס ס'איז געווען אין איהרע כחות און רשות. עס האבען זיך געבילדעט גאנצע ארטעלען פון יונגע פאקען־טרעגער, וועלכע האבען געהאלפען די היימלאזע צו קראגען זייערע זאכען, בעזאר־גען זיי אויף די באהנען א. א. וו. אנדערע יונ־גע לייט זענען מיט אמאל בעלי־עגלות געווארען און ארומגעפאהרען מיט פערד און פוהרען פון איין שטעדטעל אינ'ם אנדערען, פונאנדערגע־פיהרט די היימלאזע.

איינינגע האבען זיך ספעציעל מיט די קינ־דער אבגעגעבען, גלייך אויפ'ן צייטווייליגען ארט שוהלען געעפענט, מיט די קינדער געלערנט, זיי געטרייסט און געבילדעט.

און די יודישע בעפעלקערונג האט בעוויזען, וואס זי קאן אויפטהאן, ווען עס קומט די גרוי־סע שעה פון צער און צארן. מען האט זיך מיט'ן לעצטען ביסען געטיילט, דעם שבת'דיגען בגד אבגעגעבען — און בעוויזען דער רוס שער רע־גירונג, אז קיין הונגעריגע זענען כמעט ניט גע־ווען.

און אז די רוסישע אדמיניסטראציע האט פלעצ־ליך פערבאטען צו שפייזען אויף די סטאנציעס די „לעבעדיגע סחורה". וואס איז געגאנגען מיט די פראכט־וואגאנען אין דעם דרום־קאנט, זענען יודען מיילען־ווייט געגאנגען מיט די שווערע קאשעקלעך אין די הענד און האבען שעה'ן־ווייז אבגעווארט אויף די קליינע פערבארגענע סטאנ־ציעס, אפשר וועט זיך דא אבשטעלען א צוג מיט ארויסגעשיקטע.

ריהרענד איז, מיט וואסערען טאקט־געפיהל די יודישע בעפעלקערונג האט בעהאנדעלט די „יורדים", די רייכע בעלי־בתים פון ליבאווא און קאוונא, וואס זענען פלוצליך פערוואנדעלט געווארען אין ארעמעלייט, וועלכע מוזען זיך ווענדען צום קהל און עסען אין די פאלקסקי־כען. אז אין א שטאדט פלעגען אנקומען אזעל־כע בעלי־בתים „יורדים" פלעגען די שטאדט־נגידים און בעלי־בתים אוועקטראגען זייערע אייגענע שפייזען אין די פאלקס־קיכען און עסען דארטען די מיטאגען און וועטשערעס צוזאמען מיט די אנגעקומענע יורדים. כדי יענע זאלען ניט פיהלען אזוי שטארק זייער יאגע און שפל־קייט. און קליינע יודישע קרעמער האבען פלוצ־ליך פערלאנגט פאר זייערע געוועלבלעך „פרי־קאזטשיקעס", אנגעשטעלטע. ווייל זיי האבען געוואלט געבען הילף אויף אזא אופן, אז דער מקבל זאל ניט פיהלען, אז ער נעהמט צדקה. און אין א קליינעם געוועלבעל פלעגען שטעהען: דער בעל־הבית, דער בוכהאלטער און פריקאז־טשיק — און אלע האבען זיי אייגענטליך ניט געהאט וואס צו טהאן.

אין ווארשוי עקזעסטירט שוין זייט זעקס חדשים א פאלקס־קיך פאר היימלאזע קינדער, וואס ווערט אויסגעהאלטען דורכאויס נאר פון יודישע קינדער. זיי, די קינדער, זאמלען דאס נויטיגע געלד, קאכען, דערלאנגען, וואשען די טעלער, די פאדלאגעס און האדעווען אויף אזא אופן טעגליך איבער 300 היימלאזע קינדער, וועגען דעם, ווי די ארויסגעטריבענע זענען גע־ווען אויפגענומען אין פאלטאווער, טאוורישער חערסאנער גובערניעס, אין ריגא, אדעסא, בערדי טשעוו א. א. וו. האבען מיר שוין געשריבען. די קלענסטע יודישע קהלה פלעגט דעפעשירען קיין פעטראגראד, אז זי וויל בעזארגען הונדערט, צוויי הונדערט היימלאזע. דורך דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג פון רוסלאנד געהט איצט א היי־סער שטראם פון ברודער־ליעבע און רחמנות, פון א שטארקען רצון צו העלפען די רואינירטע און ארויסגעשיקטע.

די דאזיגע בעגייסטערונג און ענטהוזיאזם, וואס האט ארומגעגומען אלע שיכטען פון פאלק, איז די איינציגע יודישע נחמה אין רוסלאנד, די איינציגע בעפריעדיגונג אין די פינסטערע טעג.

און אז די רוסישע רעגירונג האט אסיגנירט 500.000 רובל אלס הילף די היימלאזע, האבען די יודען אויפגענומען די דאזיגע נדבה אתן א בעזונדערע צופריעדענהייט. מען האט ניט גע־וואלט געבען דער רוסישע רעגירונג דאס רעכט שפעטער צו זאגען אז זי איז געקומען די יודען צו הילף, בפרט נאך, אז עס האנדעלט זיך וועגען א סומע, וואס האט קיין שום ווערדע ניט.

די יודישע בעפעלקערונג וויל האבען אין דער איצטיגער אומגליקליכער צייט דעם עהר־גייץ און דעם שטאלץ צו קענען זאגען, אז אין דעם גרויסען חורבן האט זיך דאס פאלק זעלבסט געהאלפען.

ג.

קאנגרעס פון אמעריקאנער ציוניסטען.

(קארעספאנדענץ ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקס־צייטונג")

3.

דער באסטאנער קאנגרעס האט זיך פיעל אבגעגעבען מיט אלגעמיינע יודישע פראבלע־מען. ער האט מיט צופריעדענהייט אנגענומען דעם בעשלוס פון'ם „פראוויזארישען קאמיטעט" וועגען אנ'אלגעמיינעם יודישען קאנגרעס אין אמעריקא. ס'איז אויך אנגענומען געווארען די פאלגענדע דעקלאראציע.

1) די ציוניסטען, אלס אן ארגאניזאציאן, ערקלערען זיך נייטראל אין בעצוג צו די מלחמה־לענדער.

2) נעהמענדיג אין אנבעטראכט, אז די מלחמה־פיהרענדע נאציאנען האבען אין מעה־רערע פאלען ערקלערט, אז זיי פיהרען מלחמה צוליעב א פרינציפ, נעמליך, צו פערזיכערען די אונאבהענגיגקייט פון די קלענערע נאציאנען צו בעשיצען זיי פון די גרויסמעכטען, וועלכע ווילען זיי אונטערדריקען און ענדליך צו געבען א מעג־

זיין טאטענס מצבה.

(ענדע).

מאריס האט געווארט אויף דעם טאג, ווען די מצבה דארף אוועקגעשטעלט ווערען. וואס נעהענטער עס איז געקומען צו דעם טאג, אלץ מעהר אונגעדולדיג האט ער געווארט אויף איהם, ער האט געצעהלט די שטונדען, די מינוטען, ביז ער וועט דערלעבען די צייט, ווען אויף זיין לי־בען פאטער,ס קבר וועט שטעהן א פראכטפולע מצבה.

עס איז געווען שפעט נאכמיטאג, די זון איז שוין געווען גאנץ נידעריג, אויפ'ן מערב פונ'ם גאריזאנט, א קיהלער אנגענעהמער ווינטעל האט זיך ווייילע־ווייז דורכגעטראגען דורך די בוי־מער אויפ'ן בית־עולם, און זיי געטריבען, ווי ער וואלט זיי וועלען אוועקנעהמען פון די טויטע, און זיי ברענגען צווישען די לעבעדיגע, וואו זיי קענען אמאל אבפרישען א מיעדע נשמה.

מאריס איז געשטאנען ניט ווייט פון זיין פאטער'ס קבר. ביי איין ברעג איז געווען אויס־געגראבען א קליינע, אבער גאנץ טיעפע גרוב, אראפצולאזען די מצבה, וועלכע מען האט באלד געדארפט ברענגען.

די מענשען, וועלכע האבען געדארפט ברענ־גען די מצבה, האבען זיך אבער ניט געאיילט. זיי האט, ווייזט אויס, וועניג וואס געארט וואס מאריס איז געווען צוטראגען און אבגעשוואכט פון א מעת־לעת ניט עסען און ניט שלאפען, שטעהט אויפ'ן בית עולם און ווארט אויף זיין עס האט זיי אויך ניט פיעל געארט, וואס דער טאג איז שוין באלד אוועק, עס ווערט שוין באלד פיגסטער, און מאריס דארף געהן צוריק צו זיין ארבייט אין רעסטאראן. און ווען ער זאל היינט, אויף א נאר וואס געקראגענער שטעלע, ניט קו־מען צו דער צייט, וועט דאס שאדען צו זיין רע־פוטאציע. און ער קען זיין שטעלע פארליערען.

ווי שוואך מאריס איז געווען, האט די לאנג־זאם־געצויגענע אונגעדולדיגע ווארטעניש איהם נאך מעהר אויסגעמוטשעט. ער איז געווען אזוי שוואך, מיעד און צובראכען, אז ער האט קוים געפיהלט זיינע גליעדער. אבער דאס ערגסטע איז פאר איהם געווען דער שרעק, אז די מצבה שטעלער קענען זיך פערזאמען. ביז ער וועט מוזען געהן צו דער ארבייט. און ער וועט דאר־פען אוועקגעהן פון בית עולם. ניט האבענדיג אפילו די געלעגענהייט גוט אנצוקוקען זיין פא־טער,ס מצבה.

ער האט אלע וויילע געקוקט אויף זיין זיי־גער, און באלד דערנאך אין דער ריכטונג פון וואנען די מצבה־שטעלער דארפען אנקומען. יע־דע מינוט איז פאר איהם געווען א יאהר. ער האט נאך בלויז א צעהן, פופצעהן מינוט צו פער־בלייבען אויפ'ן בית־עולם, און פון די מצבה־שטעלער זעהט זיך נאך קיין שפור ניט. ער איז עלאפען אנטקעגען יעדען וואגען, וואס זיך האט געזעהען פון ווייטען אנקומען, אבער ער איז באלד געקומען צוריק א ענטוישטער.

— די צייט איז ענדליך געקומען, ווען מאריס האט געדארפט געהן צו זיין ארבייט. מיט א צו־בראכענע, אנגעוועהטאגטע הארץ האט ער זיך גע־לאזט געהן פון בית־עולם, און האט זיך ארויס־געזעצט אויף א „קאר", וואס פיהרטצום שטאדט.

ווען דער טראמוואי איז שוין געווען נאהענט פון שטאדט, האט ער געזעהען פארבייפאהרען א וואגען, אויף וועלכען ער איז געווען זיכער, ער וואלט געשווארען מיט אלעס, וואס איהם איז הייליג, אז אין דעם וואגען פיהרט מען זיין פא־טערס מצבה צום בית עולם. ער האט לאנג נאכ־געקוקט דעם וואגען, ביז ער איז פערשוואונדען פון זיינע אויגען.

אין א וויילע ארום איז שוין מאריס געש־טאנען מיט א ווייסען פארטוך צו בעדיענען זיי־נע געעהרטע געסט.

ב. קאנאך

Jüdische Volkszeitung № 179 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דאנערשטאג יא' אב תרע"ה (22 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די דייטשען שטעהען ניט ווייט פון ריגא.

די לאגע אויפ'ן מזרח־פראנט איז זעהער ערנסט.

פון מזרח־פראנט

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 21־טען יולי. (אפיציעל) אין קור־ [illegible]ד זענען די רוסען אבגעשטויסען געווארען [illegible]ריק ביי שמארדען (אין מזרח פון טוקום), ביי [illegible]ינדארף און ביי אוסינגען. אויך אין מזרח [illegible]ן קורשאני וואקעלט דער שונא פאר אונזערע [illegible]גריפען.

אין צפון פון נאווגאראד (ביי נארעוו) הא־[illegible]ען די דייטשע מחנות עראבערט די פיינדליכע [illegible]אזיציעס אין צפון פון די טייכלעך סקראדא [illegible]ן פיסאס צוזאמענגיסען זיך צוזאמען. איבער־[illegible]ויפט האבען זיך דא אויסגעצייכענט אונזערע [illegible]אנדשטורם־מחנות, וואס זענען ערשט אנגעקו־[illegible]ען א הער צו.

גענעראל אבערסט פ. ווארש האט פולשטענ־[illegible] אבגעווארפען דעם שונא פון זיינע פאזיציעס [illegible] ילזשאווקא. אלע אנגריפען פון די ניי אנ־[illegible]קומענע רוסישע פערשטארקונגען זענען אב־[illegible]שלאגען געווארען. מיר האבען דערביי גע־[illegible]ען 5000 געפאנגענע. אונזערע מחנות פער־[illegible]ען דעם געשלאגענעם שונא. דערביי האט [illegible]ר קאוואלעריע דערגרייכט די אייזענבאהן־[illegible] ראדאם־איוואנגאראד. צווישען ווייכסעל [illegible] בוג פערפאלגען מיר דעם אנטלויפענדען [illegible]

(עסטרייכישער בעריכט).

וויען, 21־טען יולי. (אפיציעל). צווישען בוג [illegible]ן ווייכסעל האבען מיר נעכטען וויעדער גע־[illegible]ט ערפאלג. אין מערב פון ווייכסעל האבען די [illegible]ש־עסטרייכישע מחנות געבראכען דעם וויע־[illegible]ערשטאנד פון שונא און ביי אילזשאווקא אין [illegible]ום און אין מערב פון ראדאם האבען די עס־[illegible]ין־אונגארישע מחנות אויסגעהאלטען העפ־טיגע קאמפפען. היינט אין דער פריה האבען אונ־זערע מחנות בעזעצט ראדאם.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט).

פאריז, 21־טען יולי. (אפיציעל). אין ארטוא זענען פארגעקומען ארטילעריע־קאמפפען. א שטארקע באמבארדירונג אויף ריימס האט גע־ב אכט פיעל גע'הרג'ע־ע מענשען פון דער צי־ווילער בעפעלקערונג.

צווישען מייס און מאזעל איז פארגעקומען גאנץ לעבהאפטע ארטילעריע־קאמפפען. בעזונ־דערס זענען די קאמפפען שטארק ביי עפארזשע, פיי או האיע און לעפרעטר־וואלד.

נעכטען ביי נאכט האט אונזערער א לופט־שיף אראבגעווארפען 23 באמבען געגען דעם מילי־טערען וואקזאל און אמוניציאנס־דעפא אין לע־האטענשאטעל. דער לופט־שיף האט זיך בשלום אומגעקעהרט אהי"ם.

פונ'ם איזאנצא פראנט.

רוים, 20־טען יולי (אפיציעל). אונזער קראפ־טיגע אפענסיוו אויפ'ן גאנצען פראנט אין דער ליינג פון איזאנצא איז נעכטען פארט געזעצט געווארען מיט ערפאלג איבערהויפט אויף קאר־זא פלאטא, וואו מיר האבען עראבערט נאך איי־ניגע טראנשעען און גענומען 500 געפאנגענע צווישען זיי 5 אפיציערען.

ניט קוקענדיג אויף דעם שונ'ס אנשטרענגונ־גען איז אונז דאך געלונגען צו בעפעסטונגען די עראבערטע שטעלונגען און ביישטעהן דעם גע־גען־אנגריף, וואס דער שונא האט פארגענומען אין משך פון דער נאכט.

ענגלישער בעריכט.

לאנדאן, 21־טען יולי. (אפיציעל). נאך א געלונגענעם ! מינען־אויפרייס האבען אונזערע מחנות עראבערט אנ'ערך 150 מעטער פון דעם שונא'ס טראנשעען אין מזרח פון איפר. דערביי האבען מיר גענומען 15 געפאנגענע צווישען זיי 2 אפיציערען, ווי אויך עראבערט 2 פולעמיאטען.

פראנץ־יאזעף קראנק.

פאריז. די זשענעווער צייטונגען טיילען מיט, אז דער עסטרייכער קייזער זאל זיין ערנסט קראנק זייט איטאליען האט ערקלערט עסטרייך קריעג. דעם קייזערס קראנקהייט זאל בעשטעהן אין א נערוועזער אויפהיצונג.

פון ריגא קיין פעטראגראד?

בערלין. די עראבערונגען פון ווינדוי האט דא ניט ארויסגערופען קיין גרעסערע בעדייטונג, ווי די עראבערונג פון טוקום, אויף דער אייזענ־באהן־ליניע ווינדוי־ריגא און דער ווייטערדיגער פארמארש צו מזרח צו. טוקום ליגט נאר 60 קילאמעטער פון ריגא.

די בערלינער צייטונגען גיבען צו פערשטעהן, אז ריגא'ס פאל איז נאר א פראגע וועגען טעג. גלייכצייטיג ווייזען די צייטונגען אן, אז די דייטשע בעזעצונג פון קורלאנד וועט ניט בעגע־גענען אזוינע שוויריגקייטען, ווי די אבריינינגונג פון ריגא'ער פארוואסער פון די דארט ליגענדע מינען. נאכדעם ווי דאס איז שוין געטהאן גע־ווארען, וועט דער דייטשער פלאט וואהרשיינ־ליך איינסטאנציאנירען זיך ביי ריגא.

די דייטשע צייטונגען בעטראכטען די ווייט־קייט פון ריגא ביז פעטראגראד, און דערפאר איז זייער מעגליך, אז די דייטשען וועלען בע־נוצען ריגא אלס א באזיס פאר זייערע אפערא־ציעס געגען פעטראגראד.

א מיטיילונג צו די אקציאנערען פון דער אקציען־געזעל־שאפט „יודישע פאלקסצייטונג'ס" דרוקעריי.

דינסטאג, דעם 27־טען יולי, האלב 8 אזייגער אין אווענד, וועט אין לאקאל פון יוגענד־פעראיין, קריסטאלגאדע 24 .2. פארקומען

א דרינגענדע גענעראל־פערזאמלונג

פון די אקציאנערען פון דער א. ג. יודישע פאלקסצייטונגס דרוקעריי

טאגס־ארדנונג:

1) אלגעמיינער געשעפטס־בעריכט. 2) בעריכט פון דער קאסע און באלאנס

3) פערשיעדענע פראגען. אין דער גענעראל־פערזאמלונג האבען דאס רעכט צו בעטייליגען זיך נאר אקציאנערען.

דער פארשטאיד. י. נאחעמזאהן, פארזיצענדער.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

א טיכטיגער שנײדער

צו מילִיטער ארבײט. וואכען לוין פון 35־45 קר. דיעמאנט לאנדעמערקעס 19. 1 זאל.

רעסטאראן־רונדעטארן

טרינִיטאטִיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

אלע קויפען אירִיס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*
København C.

פאר שוועהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערפאראט „אקוסטיקאן". קען מען אײנשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ׳ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון עגגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.
W. Damen. Vesteborog. 22 Tlf. 792.
אײנציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאווין אין רוסלאנד.

Dansk Expres Kompani.
Emil Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.
Telefoner: II,330 & II,331.

וואַרע ווערט אײנגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע זון שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

„MEDOVA"
THE
er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

א טיכטיגער שנײדער און צושנײדער

וואס אין געאיבט אין אגער ארבײט קען בעקומען א יערלִיכען און גוט בעצאהלענדע פלאץ בײ דִימאנט אין האפאראנדא. וועגדען זיך צו ורכן טעלעפאן צווישען 1 — 12 טעגלִיך.

Ordrup 479 Ferschtadt

באסקאלין טאבלעטען מִידע באסקאלין פילען שטארקע

איז אן׳אויסגעצייכענטער און ביליגער אבּ־ פ הרונגס־מיטעל.

וועדען געברויכט אין די דענישע שפיטא־ לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־ קומט עס אין די אפטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

אקאלענדאר (לוח)

פאר׳ן נייעם יאהר תרע״ו נאי 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שליִיפערײ

פיהרט אויס אלערלײ׳ של יפערײ ארבײט און רעפאראציעס פינקטלִיך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, ברוסט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זיהר ביליגע פרייזען געלוואן פילעסטרעדע 92 סט.

נייעס! נייעס! נייעס!

איך מאך בעקאנט דאס פובלִיקום, דאס איך האב געעפענט מיין ספעציאל געשעפט אין שוכווא־ רען. איך טעם אן אלע בעשטעלונגען אויף האנד־ ארבײט, אויך פערקויף איך אלע מאבריקס־ ארבײט אין שענע און מאדערנע פאסאנען צו ביליגע פרייזען. רעפעראציאנען מאך איך סאליד

אכטונגספאל ד. גערשוואלד

בײ ה. ס. ערסטעדסווייי **Johnstrupsalle No I.**

כשר פעקט כשר

טעגליך פרישע עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנעמענט בעקומען רא־ באט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס בײז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיידענע מוסטערן ארבײט אויך גלַיפערט נאך אײגענע צייכנונ־ גען.
V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30
Tel. 2790.

א פעהיגער מאשינער

אדער מאשינערקע, צו מילִיטער ארבײט ווי אויך א אינטער פרעסער בעקומען גלַייך ארבײט. קנאבראסטרעדע 19 3.

א מאשינער

צו מילִיטער ארבײט בעקומט גוט בעצאהלענדע ארבײט. פלוימענבוים, בלאגארדסגאדע 59 2.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Københavns nye Dampvaskeri.

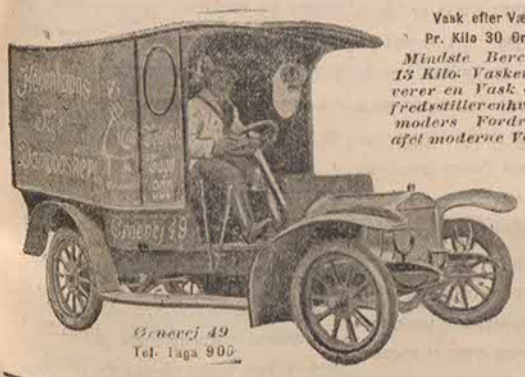

Vask efter Vægt!
Pr. Kilo 30 Øre.
Mindste Beregning 13 Kilo. Vaskeriet leverer en Vask der tilfredsstiller enhver Husmoders Fordringer afet moderne Vaskeri.

Ørnevej 49
Tel. Taga 900

בעקאנטמאכונג.

וויל עס האם געקויפט געווינס־צעטלען פון „יודישער האנדווערקערס זעלבסט הילף־קאסע" ווערט איינגעלאדען זאנטאג דעם 1־טען אויגוסט צו דער גענעראל־ציהונג אין וואגנמאנ׳ערגאדע די פערוואלטונג.

A/s Hannibal Sander.

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבערי, דאמפוושערײ און כעמישע קלויזע־רייניגונג־אנשטאלט

אבגענומען אן אבגעבראכט איבעראל.	Telf. Søborg 31 og 61	קיינע כלאר לופט געטרִיקענט.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens" Trykkeri Møntergade 2

Jüdische Volkszeitung № 178 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מיטוואך י' אב תרע"ה (21 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

גרויסע געשעהענישען אויפ'ן מזרח־פראנט.

פערשטארקטע איטאליענישע אפענסיוו.

פון מזרח־פראנט

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 20־טען יולי. (אפיציעל) אונזערע מחנות האבען בעזעצט ווינדוי

אין אויפ'ן וועג וואס געהט צווישען ווינדוי און ריגא, האבען מיר ערא־בערט טוקום. פערפאלגענדיג דעם שונא זענען מיר נעכטען דערגאנגען ביז האפצימבערג, און דער שונא געפינט זיך איצט אין צפון און מערב מיטוי. צווישען פיזא און שקווא האבען די רוסען אבגעליידיגט זייערע בלוטיגע פאזיציעס און ציהען זיך אב צו נארעוו צו.

גענעראל פ. גאלוויטש'ס מחנות זענען וויי־טער אריינגעדרונגען פארווערטס און שטעהען איצט אויף דער נארעוו־ליניע די רוסען ציהען זיך אומעדום צוריק איבער דער טייך נארעוו. די צאהל געפאנגענע רוסען, וואס מיר האבען דא גענומען איז 101 אפיציערען און 28,760 סאלדאטען.

דעם 17־טען יולי האבען גענעראל אבערסט ווארש'ס מחנות געשטורעמט דעם שונא'ס פאזיציעס אין צפון־מזרח פון סיענא. די זעלבע מחנות זענען אריינגעדרונגען אין דעם שונא'ם בלוט־שטעלונג. דער שונא טרעט אב דערפאר אויפ'ן גאנצען פראנט קאזאנאיו־באראנאוו.

ביי און אין צפון פון סאקאל זענען די דיי־טשע און עסטרייכישע מחנות איבערגעגאנגען די טייך בוג. דער שונא איז געצוואונגען אב־צוציהען זיך צוריק אויפ'ן גאנצען פראנט צווי־שען ווייכסעל און בוג, איבערלאזענדיג 16250 געפאנגענע און פיעל גע'הרג'עטע.

(עסטרייכישער בעריכט).

וויען, 20־טען יולי. (אפיציעל). אומעדום פארטזעצען מיר אונזער אפענסיוו. אין מערב פון ווייכסעל האבען מיר עראבערט אייניגע פיינדליכע פאזיציעס. אויך אויף די בערג ביי קראסנאסטאוו זענען די דייטשע מחנות געגאנ־גען פארווערטס. צווישען סקערפיעשצאוו און גראהאוויץ זענען די עסטרייכ־אונגארישע צו־זאמען מיט די דייטשע מחנות דערגאנגען ביז וואליצא. אין די דארטיגע קאמפפען האבען מיר גענומען 3,000 רוסען געפאנגען.

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 20־טען יולי. (אפיציעל). צווי־שען ריגא און שאוולי האבען דעם שונא'ס מחנות דע־גרייכט ביז'ן פראנט טוקום־דאבלען און זענען דעם 18־טען דערגאנגען ביז האפצומבערג. אין צפון פון דער דארף אקמיאני האבען די קאזאקען פארגענומען א געלונגענעם אנגריף געגען דעם שונא'ס אריערגארדע. די דייטשע אנגריפען ביי שאוולי זענען אבגעשלאגען גע־ווארען מיט ערפאלג פאר אונז און מיט גרויס היזק פאר'ן שונא. אויף דעם אנדער זייט ניע־מען האבען מיר ארויסגעטריבען דעם שונא פון ווינע לעצטע טראנשעען.

אויפ'ן נארעווער פראנט האט דער שונא פארגענומען אנ'אפענסיוו בעוועגונג און האט עראבערט די דארף פארעד. אויף דער לינקער זייט פון שקווא זענען די פיינדליכע אנגריפען אויף דער דארף וויק און פשעטשניאק אבגע־שלאגען געווארען. ביי דער דארף קארנעווא האט אונזער א רעגימענט פארגענומען א גע־לונגענעם אנגריף.

ביי דער טייך וויערפץ האט דער שונא זיך דעם 18־טען בעמעכטיגט די איבערגאנגען אי־בער'ן טייך און עראבערט די דארף קראסנא־סטאוי. אין משך פון דעם 19־טען איז פארגע־קומען פיינדליכע אנגריפען צווישען דער טיי־כעל ריבטשעוויץ און דער דארץ פיאסקי. ביי קראסנאסטאווסק און ביי דער טייך וואליצא הא־בען מיר אבגעשלאגען פיעל פיינדליכע אנגרי־פען. דאך איז דעם שונא געלונגען צו בעפעסטי־גען זיך אויף וואליצא'ס רעכטען ברעג; דערפאר האבען מיר בעשטימט, אז ס'איז בעסער, ווען מיר וועלען אבציהען אונזערע מחנות צוריק צו א צווייטער ליניע פון אונזערע שטעלונגען.

פון דרום־פראנט.

(איטאליענישער בעריכט).

רוים, 20־טען יולי. אין קארניען האבען מיר בעשאסען דעם פיינדליכען הערמאן־פארט, און צפון־מזרח פון כשעזא, און האבען דארט פער־אירזאכט גרויס היזק.

אין דער ליינג פונ'ם איזאנצא גרענעץ האט די אפענסיוו וואס אונזערע מחנות האבען דאר־טען אנגעהויבען, געפיהרט צו גוטע רעזולטא־טען. נאך א בלוטיגען און פערביטערטען קאמפף האבען מיר געקענט ווייטער ענטוויקלען די בע־זעטצונג פון קארזא־פלאטא. מיר האבען פיעל פיינדליכע שטעלונגען בעזעצט, וואס זענען געווען אבגעצוימט מיט דראט־פערצוימינגען.

דערביי האבען מיר גענומען 2,000 געפאנ־גענע און עראבערט 6 מיטראליעזען און 1500 ביקסען. היינט אין דער פריה האבען ז'ך די קאמפפען וויעדער אנגעהויבען.

איטאליענישער קרייצער דערטרונקען.

רוים, 20־טען יולי. (אפיציעל). אונזערע א עסקאדרע, וואס איז בעשטאנען פון די פאנצער־קרייצער'ס „ווארעסע", „פערוציא", „דזשוזעפע גאריבאלדי" און פיזאנא האט זיך דערנעהנטערט דעם שונאס ים־ברעגען אין אדריאטישען ים האבען דארט באמבארדירענדיג פעראורזאכט גרויס שאדען. איבער הויפט איז דעם שונא'ס היזק גרויס און גראוואסא, וואן אונזערע שיפען האבען פערניכטעט איין מאשין־דעפא, א קאזאר־מע און פיע'ע מיליטער געביידען.

אויפ'ן וועג צוריק איז אונזער פאנצער קרייצער "דזשוזעפע גאריבאלדי" אנגעגריפען געווארען פון א פיינדליכען אונטערוואסערשיעף און איז דערטרונקען געווארען. די גרעסטע טייל פון דער בעזעצונג איז גערעטעט.

א שטרייק אין אמעריקא.

ברידזשעפארט, 20־טען יולי. דא האט זיך אנגעהויבען א סכסוך צווישען די ארבייטסגע־בער און ארבייטער פון רעמינגטאן וואפען און אמוניציאן פאבריקען.

ס'האט זיך געווען אנגעהויבען פערהאנד־לונגען, נאר צום לעצט האבען די פיהרער פון די פאך־פעראיינען ערקלערט, אז באם די פא־בריקאנטען וועלען ניט נאכגעבען די פאדערונ־וועלען זיי ערקלערען א שטרייק.

דיעזעס וועט זעהר שטארק זיך אברופען אויף אמעריקא'ס אמוניציאנס־ליפערונגען צום „דרייבונד".

צוליעב תשעה־באב

ערשיינט היינט אונזער צייטונג אין א האל־בען פארמאט. די רעד.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damon. Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס־אנדינאוויען אין רוסלאנד.

א טיכטיגער שניידער און צושניידער

וואס איז געאיבט אין אנער ארבייט קען בעקומען א יעהרליכען און גוט בעצאהלעגדע פלאץ ביי דימאנט אין האפאראנדא. ווענדען זיך ורכן טעלעפאן צווישען 1 — 12 טעגליך.

Ordrup 479 Ferschtadt

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען, מעסער, כרויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

באסקאלין טאבלעטען מילדע
באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

מיידלעך אדער יונגליך

קענען פערד־נען באלד פון 3 ביז 5 קר. און מעהר. 60 פעדערכטרעז ע 10 אויפג. c.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
Kobenhavn C.

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 3.50, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

כשר פעדערראט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבכאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

Restauration Rundetaarn
Trinitatis KirkePlads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

„MEDOVA"
THE
er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

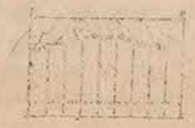

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30
Tel. 2790.

א פעהיגער מאשינער

אדער מאשינערקע, צו מיליטער ארבייט ווי אויך א אינטער פרעסער בעקומען גלייך ארבייט. קנאברוסטרעדע 19 3.

א מאשינער

צו מיליטער ארבייט בעקומט גוט בעצאהלענדע ארבייט. פלוימענבוים, בלאגארדסגאדע 59 2.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען
קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאפעל־שרויב דאמפפער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד, און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום, פערביי שאטלאנד קיין נ ו יארק.

נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nytorw 8 København K.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

A/S *Hannibal Sander.*

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל.

Telf. Søborg 31 og 61

קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

קאר געוואקסען. פאר די ציוניסטישע אינסטרוקציאנען אין פאלעסטינא און פאר ארגאניזאציאנס־צווקען זיינען פארן לעצטען יאהר געמאלט געווארען ביי 79 טויזענד דאלאר. גרויס סומען געהד זיינען אויך אבגעשיקט געווא־רען צו שטיצען די מלחמה־ליידענדע אין פא־לעסטינא.

די פעדעראציע האט יעצט צווישן הונדערט עבציג פעראיינען. בשעת פאר א יאהרען האט זי געהאט בלויז 198. די מיטגליעדערשאפט אין אלע פעראיינען איז געשטיגען. די פעדע־ראציע האט אבגעהאלטען 294 מאטען־פערואם־גען אין 109 פערשידענע שטעדט פון לאנד. אין ניו־יארק אליין זענען אבגעהאלטען געווא־רען 72 פערואמלונגען.

די זאמלונגען פארן נאציאנאל פאנד האבען ביז היינטיגס יאהר פערגעסערט פון 37.000 דאלאר אויף 50 טויזענד דאלאר און די איינגאב־לען פון שקלים פון קנאפע 4000 דאלאר אזוי ווי עבער 5000 דאלאר.

הרב מאיר בערלין רעדט אין נאמען פון דער „מזרחי". ער האלט, עהר אן איינדרוקספא־לע רעדע אין העברעאיש און נאכהער אין יודיש און ווערט זעהר וואהרים אפלאדירט.

אייגע פון די שטארקסטע און אינטערעסאנט־סע רעדעס האלט רר. נ. סירקין. אלס פאר־טרעטער פון די פועלי ציון. ער ערקלערט, אז ציוניזם אהן דעם יודישען ארבייטער קלאס איז ניט וויים געהן. דער ציוניזם האט פר פר־ליט — מוז לעזען די פראגע פון דעם גאנ־צען יודישען פאלק. דעם פראלעטאריאט אריין־צוציען, מיר קענען דערפאר ניט ערלויבען דעם קלאסען־קאמפף אין דעם צוקונפטיגען יר־שוב. דער יודישער ארבייטער מוז אין ציוניזם עפענען פאציאלע געראנטיגקייט און זיך וועט דער ציוניזם האבען א קיום און אן ערפאלג.

פר האט אויך ערקלערט, אז יעצט איז די פאליטיק צייט צו מאכען א פערזוך צוצויהען דעם יודישען ארבייטער. די מלחמה האט געווי־זען, אז נאך אלעמען שפיעלט דער נאציאנא־ליזם א שטארקערע ראלע ווי דער אינטערנא־ציאנאליזם.

די פאציאליסטען פון אירלאנד האבען זיך פארשלאסען אן די ארמעען פון זייער פעל־קער אבטענדיג אויף דעם פאקט, אז זיי זענען מארדען זייערע אייגענע חברים.

די יענגיע יודישע ארבייטער, וועלכע וע־רען יעצטיגען מאמענט פערבליבען גלייך־ווי צו זייער נאציאן וועט עס שפעטער קומען א „פערדריסען". האט פר אירלאנדיזען, עס זענען נאך אלע שיכטען פון דער יודישער פאלקערונג זאלען זיך פאראיניגען.

וען דאס ווארט בעקומט ה' לוויס בראנ־דייס קומט פאר אין זאל עטוואס אויסערגעווע־הנליכעס. עטוואס עהנליכעס צום אויסברוך פון א פולקאן, ווי איין מענש איז דער גאנצער עולם אין מיטעשפרונגען, און ווער מיט א שלאג ווער מיט א הוט, האט מען זיך צושטעלט אויף די בענק, פאכענדיג און שרייענדיג און זינגענדיג „התקוה". אזוי קרויגט א פאלק זיין אנערקענטען פיהרער.

בריינדעס הזאלט א קורצע רעדע. פון די אויגען פאלען ביי איהם טרערען אין דאס ריהרט דעם עולם ביז צום ווייגען.

אין זיין רעדע זאגט ער צווישען אנגערעס:

„דער וועג פון ציוניזם איז געווארען אין אמעריקא פיעל גרינגער גראדע אין דיעזען שווע־רען יאהר. ציוניזם מיינט דעמאקראטיע. ער מיינט פאציאלע גערעכטיגקייט. דער ציוניזם רעפרע־זענטירט די אידעען פון פאלשטענדיגער פרייהייט. ער איז אין־ערדונג הינזיכט גלייך צום אמע־ריקאנער אידעאל פון צוואנציגסטען יאהרהונ־דערט. אלס אמעריקענער און אלס ציוניסטען וואס האלטען זיך אן אמעריקאנער אידעען קע־נען מיר ערווארטען שטיצע פון דער מאיריטעט אידען פון אמעריקא.

„מיט דאנקבארקייט אנערקענען מיר די שטיצע וואס די רעגירונג, פון די פעראיניגטע שטאטען העט אונז געגעבען אין ארץ ישראל. א בעזונדערען דאנק קומט מר. מארגענטהאו: ער און אנדערע פערטרעטער פון אונזער רעגירונג אין טערקי. האבען געהאלפען, איינהיטען די אידישע אינסטיטוציאנען אין פאלעסטינא.

א בעגייסטערטע אויפנאהמע בעקומט דער לעצטער רעדנער, ד"ר שמריהו לעווין, ער האלט זעהר w הייסע רעדע. און ערקלערט, אז יעצט איז משיח'ס צייטען און אז איצט איז די ריכ־טיגע צייט אויפצוהאלן וויקטיגעס פאר'ן ציוניזם. די זיצונג ווערט געשלאסען מיט א גרויסער דעמאנסטראציאן. אין וועלכער דער גאנצער עולם נעמט אנטייל.

אויף מארגען האבען זיך אנגעהויבען די ארבייטען פון דער קאנפערענץ לויט דעם סדר־היום.

י. ר.

אבקלאנגען פון ביילישעס פראצעס.

די מאסקווער גרויסטע־פאלאטע האט דעם 28־טען מאי אויף א פערארדנונגס־זיצונג בעט־ראכט: די מעלדונג פון מאסקווער קרייז־גריכט מ־ט די אפלאציע פונ־ם פערטיידיגער פון רע־דעקטאר פון „רוסק, וורד". פ. וו. יאנאראוו און פונ־ם פארטיידיגער פון מאקלאקאוו־ן און דעם רעדאקטאר פון „רוסק־מיסל", פיאט־ סטרו־בע אויפ־ן אורטייל פון אויבענדערמאהנטען קרייז גריכט פאר זיידע ארטיקלען צוועגען ביילים־פראצעס.

מאקלאקאוס פערטיידיגער, אדוואקאט מע־בעל, האט אין זיין אפלאציע געבעטען אויס־צופינען די עדות פענענקא און בראנדארף, וויי אויך אריסטופאדערען די אריגינעלע אויספאר־שונגס מאטעריאל פון קיעווער זשאנדארמען־פערוואלטונג וועגען דעם פערשפריטען אויפרוף בעת דער לויה פון אנדריי יושטשינסקי. דער זעלבער אדוואקאט צוזמען מיט־ן פערטיידיגער פון יענגראוו־ן האבען געבעטען אריסצירופען די עדות וויפער און זארודני און אריסצופאדע־רען פון קיעווער קרייז־גריכט די גאנצע אויס־פארשונג וועגען ביילים־פראצעס צוזאמען מיט דעם אפיציעלען סטענאגראפישען בעריכט־פרא־טאקאל פון דער גריכט־זיצונג וועגען דעם דא־זיגען פראצעס. וויייטער האבען די פערטיידיגער געבעטען אריסרופען דעם עדות זאמיסלאווסקי און אריסאדערען פון קיעווער זשאנדארמען־פערוואלטונג די דיעלא וועגען דעם פונאנדער־וואהרען פראקאמאדע־ס אויף יושטשינסקי־ס קבר.

נאכדעם ווי די מאסקווער גריכטס־פאלאטע האט אויסגעהערט דעם בעשלוס פונ־ם וויצע פראקוראר, האט זי בעשטימט: די אפלאציע צו בעטראכטען אין גריכט נאר אבזאגען צוליעב פארמעלע און אנדערע טעכ־ניש־ע השתדלות וועגען אריסרופען די אנגעוויזענע עדות און וועגען צו געבען צום פראצעס די אויספארשונ־גען און פראטאקאלען. וועלכע ס'פאדערען די אפלאנטען.

אנטיסעמיטיזם אין דייטשלאנד

די „לאנדאנער „וועלט" גיט איבער א גע־שיכטע, וועלכע קלינגט ניט זעהר גלויבווירדיג, אבער דאך ניט גאנץ אונוואהרשיינליך:

„גאנץ בערלין רעדט איצט פון א סקאנדאל וואס די דייטשע קייזערין זאל האבען אויסגע־הויבען אין דער בערלינער יודישער קהלה מיט איהר אנטיסעמיטיזם. די מילטעריש־ע צענזור האט פערבאטען דער דייטשער פרעסע וועגען דעם צו שרייבען, אבער דאס איז פאר קיינעם קיין סוד ניט, — שרייבען די ענגלישע קארעס־פאנדענטען.

די דייטשע קייזערין איז שוין לאנג בע־וואוסט מיט איהר אנטיסעמיטיזם. זי פערהאלט זיך גאנץ קאלט אפילו צו דעם קייזער'ס נא־העסטע פריינד, ווי ה' באלין ה' דערנבורג און אנדערע.

מיט עטליכע טעג צוריק האט זי בעזוכט די בערלינער שפיטאלען, וואו עס געפינען זיך פער־וואונדעטע סאלדא־טן. זי האט בעזוכט אלע שפיטעלער, אחוץ דעם יודישען האספיטאל. הגם מען האט זיך דארט געגריים צו איהר וויזיט. די קייזערין האט זיך אפילו ניט ענטשולדיגט און זי האט דערמ־ם זיינליך געגעבען צו פער־שטיהן אז זי האט בכוון אויסגענלאזען די יר־דישע פערוואונדעטע, דאס האט געהיהרט דערצו, אז אלע יודישע מיטגליעדער פון דעם קאביטעט־ האבען דעמיסיאנירט פון דעם קאביטעט.

די „בערלינער טאגעבלאט" און „מאטישע צייטונג" האבען צוגעגריים שארפע ארטיקלען וועגען דעם פאקט נור דער בערלינער קאמע־דאנט, גענעראל פאן קעסעל, האט פערבאטען צו דערמאהנען א וואהרט וועגען דער גאנצע גע־שיכטע.

רוסישע טובות.

פון סימפערופאל טיילט מען אונז מיט, אז די קורלענדער יודען, וועלכע זענען אריסגע־שיקט געווארען אין טאווריש־ער גובערניע האט מען ערלויבט צו ארבייטען אויף די פעלדער אלס פשוטע ארבייטער, א חוץ דעם גענעמ־ען וואס ליגט פינף וויארסט פונ־ם ים־בראג.

147 פוילישע שטעדט, וואס געהערען איצט צו דייטשלאנד.

(קאלישער גובערניע). אלעקסאנדער בלאשקי, ראשאוו, דאמביא, דאמבראָ, דזשלאשין, גלוראוו גראבאוו, גאלינא, קאנסטאנטין, קאלוש, קאלא, קלי־דאוע, קאנין, לאסק, לענטשיץ, לענ־דעק, ליזקאוו, אזארקאוו, אניעיעוו, אפאטאוועק, פאביאנעץ, פאדעמביע, פיזדרי, פאדעמביק, פא־באטא, שעראדז, סטאוישין, סלופץ, שאדעק, טורעק, וויעלון, וואהטא, וועלטשין, וויאטשין, וולאדיסלאוואוו, וולאדאוא, וועריעוו, זשורעק, זשלאטשעוו, זדרונסקא־וואליא, זשאנראוו, אמאוו־לאדז, אינאוולאדז, טארנאגראד.

(פעטראקאוער גובערניע). בערזשין, בעג־דין, בעלחאטאוו, טשענסטאהאוו, דאמבראוא, דאמבראוא־גורניצא, גלאוונא, קאלעזסשעוא־קאלישקי, קשעפעל, לוומיר, שאדז, לוטאמירסק, נאוא־ראדאמסק, פעטראקאוו, ראוא, זשאנאוו, שניאדעוע, טילעוו, סאקאלאוו, סאסנאוויצי, סטרייקאוו, מאמאשאוו, טישין, וויאדאוע, יאנאוו יזזאך, זלאטעפאטק, זגערזש, זאוויערצע נעווקא.

(וואראשאוער גובערניע)

אלעקסאנדראוא, ביילעוו, בערזשע, קלי־אוסקי, באלומאוו, גאסטינין, גאמבין, קוטנא קרוכנעווטין, קאוואל לאוויטש, לובון, מאקאוא, ניישטעדטעל, ניעמאוואי, ניעשאוע, פיאנטק, ראדזיוא, סאכאטשא, סקערניעוויטץ, זשאבלין זשוקאוו.

(קעלצער גובערניע) יענדזשעוו, כמע־לנק, בנסטין, טשעטשין דזשאלאקשיטץ קעלטץ טרעסאוו, אלקוש, פינטשעוו, פשעשאנאוו, סם־פ־נין, טאמשעוו, סקאמבמילין, וואלבראם.

(פלאצקער גובערניע) טשעכאנאוו, באר־זשעל, ראשטשין, ערזש סקאלא, וולאשטשאוא זדראבין, ליפנא, מלאוא, פלאצק, פרוש, ראזאנץ ריפין שערפץ, זשוראמין.

(סובאלקער גובערניע) יאנוטאוו, קאלוא־ריא, מאריאמפאל, סובאלק, ווערזשבאלאוו, וואל־קאוישקי, וולאדיסלאוואו, פילאוויצא.

(ראדאמער גובערניע) קאנסק, אסטשנא אסטראוועק, ראדאשיץ, סאנדאמיר, לוודאוועק, זשאראנאוו.

(לאזשער גובערניע) זשטשילין, סמאליסק (קורלאנד). ליבאוע.

(כעלמער גובערניע.) איזבין.

רוסישע טובות.

פון סימפערופאל טיילט מען אונז מיט, אז די קורלענדער יודען, וועלכע זענען אריסגע־שיקט געווארען אין טאווריש־ער גובערניע האט מען ערלויבט צו ארבייטען אויף די פעלדער אלס פשוטע ארבייטער, א חוץ דעם געמענד וואס ליגט פינף וויארסט פונ־ם ים־בראג.

147 פוילישע שטעדט, וואס געהערען איצט צו דייטשלאנד.

(קאלישער גובערניע). אלעקסאנדער בלאשקי, ראשאוו, דאמביא, דאמבראָ, דזשלאשין, גלוראוו גראבאוו, גאלינא, קאנסטאנטין, קאלוש, קאלא, קלי־דאוע, קאנין, לאסק, לענטשיץ, לענ־דעק, ליזקאוו, אזארקאוו, אניעיעוו, אפאטאוועק, פאביאנעץ, פאדעמביע, פיזדרי, פאדעמביק, פא־באטא, שעראדז, סטאוישין, סלופץ, שאדעק, טורעק, וויעלון, וואהטא, וועלטשין, וויאטשין, וולאדיסלאוואוו, וולאדאוא, וועריעוו, זשורעק, זשלאטשעוו, זדרונסקא־וואליא, זשאנראוו, אמאוו־לאדז, אינאוולאדז, טארנאגראד.

(פעטראקאוער גובערניע). בערזשין, בעג־דין, בעלחאטאוו, טשענסטאהאוו, דאמבראוא, דאמבראוא־גורניצא, גלאוונא, קאלעזסשעוא־קאלישקי, קשעפעל, לוומיר, שאדז, לוטאמירסק, נאוא־ראדאמסק, פעטראקאוו, ראוא, זשאנאוו, שניאדעוע, טילעוו, סאקאלאוו, סאסנאוויצי, סטרייקאוו, מאמאשאוו, טישין, וויאדאוע, יאנאוו יזזאך, זלאטעפאטק, זגערזש, זאוויערצע נעווקא.

(וואראשאוער גובערניע)

אלעקסאנדראוא, ביילעוו, בערזשע, קלי־אוסקי, באלומאוו, גאסטינין, גאמבין, קוטנא קרוכנעווטין, קאוואל לאוויטש, לובון, מאקאוא, ניישטעדטעל, ניעמאוואי, ניעשאוע, פיאנטק, ראדזיוא, סאכאטשא, סקערניעוויטץ, זשאבלין זשוקאוו.

(קעלצער גובערניע) יענדזשעוו, כמע־לנק, בנסטין, טשעטשין דזשאלאקשיטץ קעלטץ טרעסאוו, אלקוש, פינטשעוו, פשעשאנאוו, סם־פ־נין, טאמשעוו, סקאמבמילין, וואלבראם.

(פלאצקער גובערניע) טשעכאנאוו, באר־זשעל, ראשטשין, ערזש סקאלא, וולאשטשאוא זדראבין, ליפנא, מלאוא, פלאצק, פרוש, ראזאנץ ריפין שערפץ, זשוראמין.

(סובאלקער גובערניע) יאנוטאוו, קאלוא־ריא, מאריאמפאל, סובאלק, ווערזשבאלאוו, וואל־קאוישקי, וולאדיסלאוואוו, פילאוויצא.

(ראדאמער גובערניע) קאנסק, אסטשנא אסטראוועק, ראדאשיץ, סאנדאמיר, לוודאוועק, זשאראנאוו.

(לאזשער גובערניע) זשטשילין, סמאליסק (קורלאנד). ליבאוע.

(כעלמער גובערניע.) איזבין.

די זעלבסט־הילף פון רוסישע יודען.

1.

מיר האבען דא, אין קאפענהאגען, זעהר אפט געסס פון רוסלאנד — סוחרים, אגענ־טען, קאמיסיאנערען, וואס פערזארגען רוסלאנד מיט כל־המיני סחורות. אמאל האפט זיך ארי־בער אהער אויך א יודישער כלל־טהוער, וואס וויל אבאטעמען און דערוויסען זיך וואס עס טהוט זיך אויף דער גרויסער וועלט.

זיי אלע ברייגען מיט זיך נייעס פון רוס־לאנד, בלוטיגע געשיכטען פון רדיפות און פער־פאלגונגען, טרויעריגע גרוסען פון אונזערע פער־שמאכטעטע ברידער, וואס זענען ווי איינגע־שפארט אין אנ׳אייזערנע שטייג פון וועלכער זיי קענען זיך ניט ארויסחאפען.

מיר זיצען אפט שעה׳ן־ווייז און הערען אויס די אומעטיגע געשיכטען, וואס ווערען דערצעהלט מיט א גייסטליטיגקייט פון מענשען, וואס הא־בען שוין אלץ איבערגעלעבט, אלע יסורים און צרות אריבער עטראגען און האבען דערגרייכט ביז א מדריגה פון א זאנדערבארער גייסטיגער רוהע. צווישען די איינצעלנע פאקטען און דער־צעהלונגען, וועלכע ברענגען מיט זיך יאוש־שטימונגען און רופען ארויס פינסטערע נקמה־געפיהלען, דערטראגען זיך צו אונז די לעצטע צייט זעהער אפט וואונדערבארע פרטים, זעל־טענע פאקטען, וועלכע שיינען אויף׳ן שווארצען פאן פון דעם פאגראם־לעבען, ווי לייכטענדע פערלען, ווי ריינע קרישטאלען.

זיי בעלייכטען דעם פנים פונ׳ם דערצעהלער מיט א צופריעדענעם שמייכעל, זיי בעשיינען דאס פינסטערע בילד פון דער יודישער ווירקליכ־קייט מיט וואונדערבארע שטראהלען פון אמת׳ער ברידער־ליעבע, רחמנות און הארציגען מיטלייד.

דאס זענען די דערצעהלונגען וועגען דעם, ווי אזוי דאס יודישע פאלק אין רוסלאנד העלפט זיך אליין, ווי אזוי עס האט זיך פלעצליך דורכ־געטראגען איבער אלע שטעדט און שטעדטלעך א מעכטיגער שטראם פון ברידער־ליעבע, פון נאציאנאלען שטאלץ, גרענצלאזער פאלקס־הילף.

ווי עס וואלטען פלעצליך נעלם געווארען די געגענזעצען, ווי די פערהארטעוועטע הערצער וואלטען ווייכער געווארען.

דאס, וואס די יודישע בעפעלקערונג לעבט איצט איבער איז א אונגעהויערער פאלקס־אומ־גליק, וואס קען געלינדערט און גע׳ינדערט ווע־רען נאר דורך א גראנדיעזע פאלקס־הילף, וואס געהט פון הארצען, וואס נעהמט ארום אלע שיכ־טען, אלע קלאסען און אלע גרופען. עס האט געמוזט זיין א מאביליזאציע פון אלע נאציאנא־כותות. און דאס איז איצט געשעהען. דער פרינ־ציפ פון הילף איז געווארען ניט א נדבה אדער א פראפארציאנעלע בעשטייערונג, נאר א טייל פון זיין פערמעגען, א חלק פון זיין גוט און האב מוז איטליכער רוסישער יוד אבגעבען זיינע אומ־גליקליכע ברידער.

צו עהרע פון די פעטערבורגער יודען מוז מען זאגען, אז זיי האבען דאס גלייך דערפיהלט און האבען די ערשטע געגעבען דעם גוטען ביי־שפיעל.

אויף א זיצונג פון די רייכע און חשובע פעטערבורגער יודען, וואו א בעפאלמעכטיגטער פונ׳ם הילפס־קאמיטעט האט אבגעגעבען א בע־ריכט וועגען דעם, וואס ער האט געזעהען אין פוילען און ליטא, האט מען אין א משך פון א האלבע שער צוזאמענגעקליבען איבער 150 טוי־זענד רובל. דער ערשטער איז געווען ה׳ אלע־קסאנדער, וועלכער האט שווייגענד אונטערגע־שריעבען 40,000 רובל. — א סומע צו וועלכער מען איז אין רוסלאנד ניט געווען געוואוינט.

אויף א צווייטעט זיצונג ביי א בעקאנטען יודישען כלל־טהוער, וואו דער גרויער שרייבער ר׳ האט מיט טרעהרען אין די אויגען געלייענט א בעריכט וועגען דער לאגע פון די יודען אין גאליציען, איז פארגעקומען א חאראקטע־ריסטישער פארפאל. ווען ה׳ ר׳ האט געעענדיגט, האט אין זאל געהערשט א טויטע, שטיקענדע שטילקייט. ביי די עלטערע יודען האבען זיך טרעהרען געגאסען איבער די בערד און די יונ־גערע כלל־טהוער זענען געזעסען בלייכע און העכסט־אויפגערעגטע. ווי א שווערער וואלקען וואלט זיי אלעמען געדריקט.

דאן איז אויפגעשטאנען איינער, א רייכער און זאטער פעטראגראדער באנקיר און האט זיך ערלויבט צו בעמערקען, אז דאס שיינט איהם צו זיין איבערטריבען, די לאגע איז גאר ניט אזוי שרעקליך. איידער ער האט נאך געענדיגט זיינע ווערטער האט זיך אויפגעהויבען א שטורם פון פראטעסטען:

— א חוצפה! ארויס פון דאנען! וואן! ער טאר דא ניט זיין א. א. וו. — האבען זיך געטרא־גען אויפגערעגטע שטימען. און דער פערשעמ־טער און צו שראקענער זאטער באנקיר האט גע־מוזט תיכף פערלאזען די זיצונג.

... אין א האלבע שעה ארום האט מען אין דער זעלבער זיצונג צוזאמענגעקליבען 296 טוי־זענד רובל!

אויף מארגען האט אויך דער באנקיר צוגע־שיקט א טשעק אויף 15000 קראנען. אט דאס איז די שטימונג צווישען יענע שיכטען, וועלכע שטעהען ווייט פון פאלק, לעבען אינ׳ם רוהיגען פעטראגראד און זעהען ניט מיט זייערע אויגען דעם עלענד און הונגער.

און דער פראווינץ האט דאס שטעבען צו העל־פען די אומגליקליכע ברידער אנגענומען א פאלקסטימליכען חאראקטער און א פארם פון פאלקס־הילף.

ג.

קאנגרעס פון אמעריקאנער ציוניסטען.

(קארעספאנדענץ ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקס־צייטונג")

2.

עס האט געדויערט א היבשע צייט איידער דעם פארזיצענדען איז געלונגען צו בערוהיגען דעם ענטוזיאסטישען עולם, און ווען אין זאל איז ענדליך שטיל געווארען האט מען גענומען פארשטעלען איינעם נאך דעם אנדערען די פאר־שטעהער פון פערשיעדענע אידישע ארדענס און ארגאניזאציעס. וועלכע האבען ביי זייערע לעצ־טע קאנפערענצען אנגענומען די ציוניסטישע פלאטפארם.

עס טרעטען ארויס פערטרעטער פון די אר־דענס „ברית אברהם", „ברית שלום", „סאנס אוו איזראעל" א. א. וו.

א ווארימע או פנאהמע בעקומט בן יהודה פון ירושלים, וועלכער רעדט אין העברעא׳ש. ער דערצעהלט, ווי די אמעריקאנער רעגיערונג און בעזונדערס דער אמבאסאדאר מארגענטהוי האבען פיעלעס געטהאן פאר די אידען פון ארץ ישראל אין דער איצטיגער שווערער צייט פון דעם קריעג. די אידען פון הייליגען לאנד זיי־נען דאנקבאר די אמעריקאנער אידען, וועלכע האבען ניט פערגעסען זיי גיבען שנעלע שטיצע. בן יהודא ערקלערט ווייטער, אז די אידען אין פאלעסטינא האבען די לעצטע עטליכע יאהר אזוי שטארק פראגרעסירט אין די קאלאניעס, דאס דער יעצטיגער קריזיס וועט זיי ניט רואי־נירען.

דערמיט ענדיגען זיך די בעגריסונגען פון די געסט און עס בעקומען דאס ווארט די איי־גענע מענשען.

ה׳ לואיס ליפסקי, פארזיצענדער פון דער ציוניסטישער פעדעראציע, גיעט אב א בעריכט איבער דעם ריעזיגען פארטשריט וואס די פע־דעראציע האט געמאכט סיי אין פראפאגאנדע, סיי אין דעם צואוואוקס פון מיטגליעדער. ער ערקלערט, אז הגם מען האט דיעזען יאהר גע־האט א דעפיציט פון 6800 דאלאר, איז דאס א קלייניגקייט אין פערגלייך מיט דער גוטער אר־בייט וואס די פעדעראציע האט געטהאן.

אין דעם פערגאנגענעם יאהר, א ז די ציו־ניסטישע טהעטיגקייט אין אמעריקא וואונדער־

זיין טאטענס מצבה.

(פארטזעצונג.)

ווען זיין פאטער איז געשטארבען, צוויי יאהר נאך זיין אנקומען אין אמעריקע, איז מא־ריס געבליבען עלענד ווי א שטיין, דורך דעם, וואס ער איז כסדר געזעסען נעבען זיין פאטער, האט ער פערנאכלעסיגט די וויכטיגסטע זאך פאר א יונגען מענשען — צו קריגען פריינד. זיין פא־טער איז ביי איהם געווען דער איינציגער און בעסטער פריינד. און ווען ער האט דעם פריינד פערלארען, האט ער זיך ערנסט ארומגעזעהן, אז ער איז געבליעבען גאנץ אליין.

מאריס איז געווען אזוי צובראכען, ניעדער־געשלאגען פון זיין פאטערס טויט, אז עס איז איהם גאר ניט איינגעגאנגען דאס לעבען. ער איז שטענדיג ארומגעגאנגען פערטראכט, פערזארגט. ער האט גאר ניט געהאט קיין מוט עפעס צו טהאן, ער האט פערנאכלעסיגט זיין ארבייט, און ער האט זיך דעריבער ניט געקענט איינהאלטען אויף א שטעלע. זיין בעל הבית פלעגט איהם ענטזאגען גלייך ווי ער האט דערזעהן זיין נאכ־לעסיגקייט. עטליכע וואכען — איז געווען דאס העכסטע, וואס ער האט זיך געקענט האלטען אויף א פלאץ.

די לעצטע פאר מאנאטען איז ער אינגאנ־צען ארומגעגאנגען לעדיג. די בעלי־הבתים פון די פערשיעדענע רעסטאראנען האבען שוין גע־וואוסט וואס פאר א צרה׳דיגער ארבייטער ער איז, און קיינער האט איהם ניט געוואלט צו־נעהמען.

מיט א פאר טעג צוריק האט זיך איהם מיט צרות איינגעגעבען צו קריגען א שטעלע אין א רעסטאראן, וועלכער איז אפען גאנצע נעכט. און זיינע ארבייטס־שטונדען זענען געווען פון פאר־נאכט ביז פארטאג. ווי שווער עס איז איהם אנ־געקומען, האט ער זיך דאך געסטארעט מיט אלע כחות צו טהאן זיין ארבייט ריכטיג און פינקט־ליך: ער האט שוין גוט געוואוסט דעם טעם פון פערלירען א שטעלע און ארומגעהן א צייט לעדיג

יעדען טאג, ווען ער איז אין דער פריה פארטיג געווארען מיט זיין ארבייט אין רעסטא־ראן, פלעגט ער געהן אהיים שלאפען היינטיגען מאל אבער, האט ער גאר ניט אנגעהויבען צו קלעהרען וועגען שלאפען, ווי ער האט נאר דער לעבט די מינוט אויסצוטהאן זיין ווייסען פ׳ו־טוך איז ער באלד אוועקגעלאפען אויפ׳ן בית עולם.

אין פערלויף פון דעם יאהר איז מאריס גע־ווען אנ׳אפטער בעזוכער אויפ׳ן בית הקברות וואו זיין פאטער איז געווען בעערדיגט. יעדען מאל, ווען ער איז אהין געקומען, האט ער בע־דארפט זוכען זיין פאטערס קבר, וועלכער איז געווען אזוי ווי בעהאלטען, ווינטער פון די שנעע און זומער פון די הויכע גראז.

ער האט אונגעדולדיג געווארט אויף דעם טאג, ווען אויף זיין פאטערס קבר וועט געש־טעלט ווערען א מצבה ווי אויף אלע לייטישע קברים ערשטענס וועט ער פערשפארען זוכען זיין פאטערס קבר יעדען מאל, ווען ער קומט אהין, און א חוץ דעם איז איהם גלאט ניט אנ־גענעהם צו זעהן זיין פאטערס קבר אזוי פראסט, איינפאך פערשאטען, קוים וואס עס זעהט זיך אן אז דאס איז א קבר, בשעת די אנדערע קברים שיינען ארויס מיט זייערע פראכטפאל שעהנע מאנומענטען.

ב. קאנטאר.

Jüdische Volkszeitung № 177 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דינסטאג ט׳ אב תרע״ה (20 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קריטישע טעג פאר דער רוסישער ארמעע.

דייטש־עסטרייכישער אולטימאטום צו רומעניען.

די רוסען ציהען זיך אב פון חאלם.

בערלין, 19־טען יולי. (עקספרעס). די קרא־ער צייטונגען טיילען מיט, אז די רוסען האבען ערלאזען חאלם און ציהען זיך טיעפער אריין ד׳ יער העינטערשטע פאזיציעס. זענענדיג פער־אלגט פון די עסטרייכישע מחנות.

פון מזרח־פראנט

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 19־טען יולי. (אפיציעל). די קאמפפען צווישען ווייכסעל און דער דרום־זייט פון בוג האט דעם 17־טען אנגענומען א זעהר ערפטיגען הארקטער. אונזערע מחנות האבען ריט גרויס טאפפערקייט אבגעשלאגען דעם ינא׳ס פארשטויס. ביי לובלין האט דער שונא ארגענומען א שטורם־אנגריף איבער׳ן גאנצען ראנט, קאנצענטרירענדיג בעזונדערס זיינע מחנות ביי וויקאלאש, וואו מיר האבען אין משך פון איין טאג אבגעשלאגען 10 אנגריפען.

ביי דער טייך וויערפ האט דער שונא אויך אנגריפען אונזערע פאזיציעס. דא איז איהם בעזונדערס צו געהן פארווערטס ביז איזדעבונא ביי קראסנאסטאוו. ניט קוקענדיג אויף די גרויסע פערלוסטען, וואס אונזערע מחנות האבען געלי־טען, זענען זיי דאך בייגעשטאנען אלע אנגרי־פען, וואס האבען געדויערט ביז שפעט ביינאכט. צווישען גוטשווא און בוג האבען מיר פער־טריבען דעם שונא פונ׳ם וואלד מעטעלין.

ביי קאנאטאפעג האט דער שונא פערזוכט איבערצוגעהן די טייך בוג, נאר איז אבגעשלא־גען געוויארען צוריק.

צווישען ריגא און שאוולי דויערט דעם שונא׳ס אפענסיוו. דעם שונא׳ס אפענסיוו ביי פראשניץ, האט אונז געצוואונגען צו קאנצענט־רירען זיך אין פאזיציעס נעהנטער ביי דער טייך נארעוו, און דערפאר גרופירען מיר אום אונזערע מחנות אויפ׳ן לינקען ברעג פון ווייכסעל, וועל־כער ווערט אויסגעפיהרט אהן קיינע הינדערונ־גען.

ביים דניעסטער האבען מיר דעם 16־טען געוואונען א נצחון איבער דעם שונא׳ס מחנות וואס זענען איבערגעגאנגען די טייך, און האבען גענומען 2000 עסטרייכער געפאנגען.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 19־טען יולי. (אפיציעל). גענע־ראל פ. בעלאו׳ס מחנות האבען צושלאגען די רוסישע פערשטארקונגען, און האבען גענו־ומען 3620 מאן געפאנגען. דער שונא ווערט איצט פערפאלגט צו מזרח צו און צו קור־שאני. אין מזרח פון ריעזער שטעדטעל האבען מיר עראבערט דעם שונא׳ס פאזיציעס.

גענעראל פ. ווארש׳ס אפענסיוו געהט זעהר ערפאלגרייך פארווערטס. אונטער א העפטיגען פיינדליכען פייער האבען אונזערע מחנות דעם 17־טען דורכגעבראכען דעם שונא׳ס פראנט, זע־נען אריינגעדרונגען אין זיינע שטעלונגען אויף א שטרעקע פון 2000 מעטער און האבען ארויס־געווארפען דעם שונא פון דארטען פעראורזא־כענדיג איהם גרויס היזק.

דערביי האבען אונזערע מחנות עראבערט קראסנאסטאוו און די בערג אין צפון פון זאל־קיעוו. דער שונא פערלאזט אלע פאזיציעס פון פראנט קיעלץ־ראדאם

א אולטימאטום צו רומעניען.

לאנדאן, 19־טען יולי. „דיילי טעלעגראפ׳ס" קארעספאנדענט בעשטעטיגט די ידיעה, אז דייטשלאנד־עסטרייך, האבען בדעה צו שיקען רומעניען אנ׳אולטימאטום אין וועלכען זיי פער־לאנגען, אז רומעניען זאל דורכלאזען אמוניציע קיין טערקיי. אויב רומעניען וועט אבזאגען וועלען זיי איבערצורייסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען. ווי מען גיט איבער ווערען אויף דער גרענעץ געזאמעלט גרויסע מחנות.

איטאליעניש־עסטרייכישע גרענעץ קאמפפען.

רוים. אין טיראל, טרענטינא און קארנ׳ען זענען פארגעקומען צוזאמענשטויסען, אין וועל־כע די איטאליענער האבען געהאט ערפאלג.

דעם 16־טען האבען די איטאליענער בע־שאסען די בערג פרעציל, וואו די עסטרייכער האבען זיך בעפעסטיגט.

אויפ׳ן איזאנצא־פראנט איז די לאגע אונ־פערענדערט.

נייער יוסטיץ־מיניסטער אין רוסלאנד.

פעטראגראד, 19-טען יולי. (אפיציעל). דער רוסישער קייזער האט אנגענומען דעם יוסטיץ־מיניסטער שטשעגלאוויטאוו׳ס דעמיסיאנס בקשה שטשעגלאוויטאוו פערבלייבט א מיטגליעד אין גאסוד. סאוועט.

דער מיטגליעד פון גאסוד. סאוועט כוואס־טאוו איז בעשטימט געווארען פאר א יוסטיץ־מיניסטער אנשטאט שטשעגלאוויטאוו׳ן.

יודישער נאציאנאל־פאנד.

אין׳ם משך פון חודש יוני האט דער יוד־ישער נאציאנאל־פאנד ערהאלטען פון: נארד־אמעריקא — 41595 מארק; דייטשלאנד 4245 רוסלאנד — 4059 מארק; עסטרייך — 3501 האלאנד 494; פון דענעמארק — 343 מארק איטאליען — 262; שווייץ — 229; אויסטרא־ליע — 204 מארק, בולגאריען, — 192 און שווע־דען — 84 מארק. בסך־הכל האט דער נאציאל־פאנד בעקומען פאר יוני 55.208 מארק.

קרן קימת לישראל

געדענקט דעם
יודישען נאציאנל־פאנד

האטעל קאנג
פרעדעריק

ביי ראטהויזפלאץ 27 — 25 *Vestervoldg.*
מאדערטע ביליגע פרייזען.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damm Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס[illegible] אין רוסלאנד.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און בילינ. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, כרויס מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען

קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאמפפער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד. און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום. פערביי שאטלאנד קיין נ ו יארק.

נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nytorw 8 København K.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

מיידלעך אדער יונגליך

קענען פערדינען באלד פון 3 ביז 5 קר. און מעהר. 60 פעדערכטרעז ע 10 אויפג. c.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.

Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 3.50, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95

" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

כשר פעטרעטע כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, 1

Tlf. Byen 3959.

Restauration Rundetaarn
Trinitatis KirkePlads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

א פעהיגער מאשינער

אדער מאשינערקע. צו מיליטער ארבייט ווי אויך א אינטער פרעסער בעקומען גלייך ארבייט. קנאברוסטרעדע 19 3.

א מאשינער

צו מיליטער ארבייט בעקומט גוט בעצאהלענדע ארבייט. פלוימענבוים, בלאגארדסגאדע 59 2.

A/S *Hannibal Sander.*

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

—— פארבעריי. דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. ——

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל.

Telf. Søborg 31 og 61

קיינע כלאר. לופט געטריקענט.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

קומט אין דער שווייץ, מוזען זיי באלד צוריק־פאהרען.

די דאזיגע פאדערונג איז, נאטירליך, נישט ספעציעל געוועגדעט געגען יודען, נאר זי בע־ריהרט זיי אממייסטען, ווייל די רוסען זענען פארהאן נאר אין א קליינער צאהל אין די פיינד־ליכע לענדער, און זיי זענען אוועק צוריק קיין רוסלאנד באלד ווי דער קריעג האט אויסגע־בראכען.

די לעצטע טעג איז קיין סט.־גאלען געקו־מען א יודיש מיידעל, פרל. יאפע פון גראדנא, וועלכע האט געהאט א פאספארט. פון אנהויב מלחמה אן איז זי געזעסען אין מעראן (דרום־טיראל) צוליעב איהר געזונ־ס־אושטאנד. נאר ווען איטאליען האט ערקלערט עסטרייך, קריעג איז טיראל געווארען א קריעגס־פלאץ, און פריי־לין יאפע האט בעקומען פון דער עסטרייכישער מאכט א בעפעהל, ארויסצופאהרען אין דער שווייץ. זי איז אנגעקומען ביז צו דער סטאנציע סט.־מארגאריטען, האבענדיג אין טאש 82 קראן, נאר דארט איז זי פערהאלטען געווארען. זי האט באלד אוועקגעשריבען א בריעף צו איהרס א פאמיליע קיין סט.־גאלען מיט דער בקשה, מען זאל קומען און געבען פאר איהר קויציע, נאר צוליעב חגא האט דער בריעף פערשפעטיגט. ווי די פאמיליע האט בעקומען דעם בריעף. האט זי באלד ארויסגעשיקט א מענשען קיין סט.־מאר־גאריטען, וואו ער האט זיך דערוואוסט, אז מען זי זי צוריקגעשיקט, קיין ברעגענץ. פון דארט איז זי געפאהרען קיין בוקס, רעכענענדיג ארויצופאהרען דורך דער דאזיגער סטאנציע אין דער שווייץ, נאר אויך דארט האט מען זי פערהאלטען און צוריקגעשיקט קיין פעלדקיר־כען. דארט האבען איהר גוטע מענשען גערא־טען, אז זי זאל אריין אין דער שווייץ צו־בוס דורך ליכטענשטיין; אזוי ארום איז זי נאך פיעל מאטערניש אנגעקומען קיין סעוועלען און פון דארט איז זי געפאהרען קיין סט.־גאלען.

דער גיפט פון חשד.

אין "רעוועל. וועסטניק" איז אבגעדרוקט פאלגענדער חראקטעריסטישער בעפעהל, וועל־כער חראקטעריזירט די מעטארען פון דער רוסישער רעגירונג.

"אויפ'ן גרונד פון די תקנות וועגען די ער־שער, וואס געפינען זיך אין קריעגס־צושטאנד, שלעדע איך פאלגענדע פליכטפעראדנונג:

ס'ווערט פערבאטען אריינפאהרען און וואוי־נען אין די גרעניצען פונ'ם פעסטונגס ראיאן פון דער ים־פעסטונג פונ'ם קייזער פיאטר דער גרויסער די רוסישע אונטערטאנען פון יודישען גלויבען, וואס זענען צוריקגעקומען פון געפאנ־גענשאפט ביים שונא.

דער פאליצייאישער מאכט פונ'ם פעסטונגס־ראיאן, וואס איז מיר אנפערטרויט, ווערט פאר־געשריבען גוט אכטונג צו געבען, אז ס'זאל אויסגעפיהרט ווערען די יעצטיגע פעראדנונג, און אומקוקען זיך אויף דער אנמערקונג אין פאספארט: „צוריקגעקומען פון פלען ביים שונא", וועלכע ס'דארף מאכען די זשאנדארמעריע אויף דער פינלענדישער גרעניץ. אין פאל ווען מ'וועט ענטדעקען צוריק־געקומענע פון פלען רוסישע אונטערטאנער פון יודישען גלויבען, וואס הא־בען עובר געווען אויף דער יעצטיגער פעראדד־נונג, זאל מען מיר מעלדען אויף ארויסצושיקען זיי. די ארויסגעשיקטע דארף מען אבשיקען אין אזעלכע ערטער, וואס געפינען זיך אויפ'ן לינ־קען ברעג פון טייך דניעפר און וואס געהן־אריין אין די גובערניעס: מאהילעווער, טשערניגאווער, פאלטאווער, יעקאטערינאסלאווער און טאווריער, א חוץ דעם קרימער האלב אינזעל, דערביי דארף מען זיי פערוועהרען צו געפינען זיך אין די ערטער, וואו ס'איז ערקלערט קריעגס־צושטאנד".

אונטערגעשריבען וויצע־אדמיראל
געראסימאוו.

אידען אין דער צוקער־אינ־דוסטריע.

דא נישט לאנג האט דער רוסישער מיניס־טארען־ראט בעטראכט די השתדלות פון דער געזעלשאפט פון חריענאוויצקי'ס און וועגריט־שאנסקי'ס צוקער־פאבריקען וועגען דעם, אז מען זאל זיי געבען דאס רעכט צו נעהמען ארענ־דע אין פאדאליער און בעסאראבער גובערניעס 15 טויזענע דעסיאסין לאנד, איינצוארדענען אייגענא ריקען־פלאנטאציעס.

דער מיניסטארען־ראט האט בעשלאסען, צו־צונעבען צו דער בעדינגונג פון דער טעטיגקייט פון דעם דע"מאהנטער געזעלשאפט פאלגענדע פינקטען: 1) אז די אידען זאלען דערווייטערט ווערען פון אלע שטעלעס אלס דירעקטארען פון דער פערוואלטונג, 2) אז אויסלענדער און אידען זאלען נישט צוגעלאזען ווערען אויף די שטעלעס פון דירעקטארען — געשעפטס־פיהרער, ווי אויך פון פערוואלטער איבער, אונבעוועגליכען פער־מעגען פון דער געזעלשאפט.

די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט האט צוגעשטעלט אין האנדעלס־מיניסטעריאום אנ' ענטפער געגען דעם דאזיגען בעשלוס פון מיני־סטארען־ראט, אנווייזענדיג, אז דאס פערבאטען די יודען צו זיין דירעקטארען וועט זיך אברו־פען זעהר שלעכט אויץ די געשעפטען פון דער געזעלשאפט, ווייל איצט איז שוין פארהאן איין דירעקטאר א יוד, און ווען מען זאל איהם דער־ווייטערען פון זיין שטעלע, וועט די געזעל־שאפט פערליערען איהר קרעדיט ביי אייגיגע פערזאנען און בענק.

די דאזיגע ערקלערונג פון דער געזעלשאפט האט דאס האנדעלס־מיניסטעריום פארגעשטעלט דעם מיניסטארען־ראט, צוגעבענדיג, אז די דער־מאהנטע געזעלשאפט, אויף וויפיעל ס'איז דעם האנדעלס־מיניסטעריום בעוואוסט, געהערט ניט צו די אונטערנעהמונגען, אין וועלכע די יודישע קאפיטאלען האבען א בעדייטענדען אנטייל.

א זאנדערבארע געשיכטע.

אין די רוסישע צייטונגען האט זיך די טעג בעוויזען א אנ'אנאנס פון פעטראגראדער אינ־סטיטוט פאר העכערע קאמערץ־בילדונג, אז צום פארשטעהענדען לעהר־יאהר וועלען דארט קיין יודען נישט אנגענומען ווערען.

דער דאזיגער אינסטיטוט איז א פריוואטער און האט נישט קיין רעגירונגס־רעכט, אזוי אז דאס אננעהמען פון שילער איז דארט אינגאנ־צען אבהענגיג אן פראפעסארען־ראט.

די גזירה געגען יודען שטאמט נאר פון פרא־פעסארען־ראט גופא...

דאס חאראקטעריסטישע איז אבער דערביי, וואס צווישען די פראפעסארען פון דעם דער־מאהנטען אינסטיטוט געפינען מיר אזעלכע נע־מען, ווי י. א. היימאן, וו. מ. העסען, ג. א. הויכבארג, א. י. קאמינקא, א. א. קויפמאן, י. מ. קאלישעד, י. י. לעווין, מ. י. פערגאמענט, מ. י. פרידמאן, וו. פ. שעפער און ע. מ. עפ־שטיין.

און אט פון אזא מין פראפעסארען־חברותא, צווישען וועלכע עס געפינט זיך אהן עין־הרע אזא היבש געזינדעל פון אברהם, יצחק ויעקב'ס אייניקלעך, איז עס ארויסגעגעבען געווארען פלוצים אזא מאדנע גזירה געגען יודען...

ד"ר טשלענאוו וועגען פא־לעסטינא.

אין א געשפרעך מיט'ן קארעספאנדענט פון „מאמענט" האט דער בעוואוסטער ציוניסטישער טהוער ד"ר טשלענאוו ערקלערט, אז די איירא־פעאישע פאליטישע וועלט אינטערעסירט זיך אלץ שטארקער מיט פאלעסטינא ווי מיט א לאנד וואס איז פערבונדען מיט דעם שיקזאל פון יו־דען. אלע זענען איבערצייגט אין דער אונגע־הוירער ראלע פון די פאלעסטינער יודען. טשלע־נאוו האט אויסגעדריקט די האפנונג, אז נאך דעם ווי עס וועט זיך ענדיגען דער קריעג וועט די פאלעסטינישע ארבייט נאך די לעצטע אי־בערלעבונגען ארויס א בענייטע, פערשטארקט מיט רייכע אויסזיכען אין דער צוקונפט.

ידיעות פון גראדנא.

דער גראדנער פאליצמייסטער האט פער־עפענטליכט, אז די פאמיליעס, וואס בעשטעהען פון פרויען און קינדער אין פערשיעדענעם על־טער, אויסער מאנספערזאנען איבער 18 יאהר, אהן אונטערשיעד פון שטאנד, זענען מחויב ארויספאהרען פון גראדנא שפעטעסטענס ביז'ן 3־טען יולי. די ניטפערמעגליכע מענשען וועלען אומזיסט אריבערגעפיהרט ווערען אין ווארא־נע־זשער גובערניע, און צו דעם צוועק וועט דעם 3־טען יולי פארגעברייט ווערען א ספעציעלער צוג.

די פערזאנען, וואס וועלען ניט אויספיהרען דעם דאזיגען בעפעהל, וועלען איבערעגבען ווע־רען צו פעראנטווארטליכקייט.

יודישע נייעס.

(אקאלאניע אויפ'ן נאמען פון י. ל. פרץ.) דער גרינדער פון יודישען קולטו־רעל־קינסטלערישען פערלאג אין ווילנא ב. א. קלעצקין האט דערוועקט א פראגע וועגען פער־אייביגען דעם אנדענקען פונ'ם פערשטארבענעם י. ל. פרץ דורך איינארדנען אין קרים א ווילע אויפ'ן נאמען פונ'ם שריפטשטעלער, וואו די יו־דישע ליטעראטען זאלען קאנען בעקומען אנ' אבהוה, ווען זיי וועלען עס דארפען.

די פראקטישע אויספיהרונג פון דער זאך וועט מען איבערגעבען דער חברה „מפיצי השכלה" און דער „געזעלשאפט אבצוהיטען דאס געזונד פון דער יודישער בעפעלקערונג".

(„א היים" צום פריזיוו.) דורך ווילנא איז די טעג דורכגעפאהרען א גאנצע פארטיע יונגעלייט פון אמעריקא און פראנקרייך, ווי. אויך אנטלא־פענע פון בעלגיען, וועלכע קעהרען צוריק א היים צום היי־יאהריגען פריזיוו. לויט ווי זיי גי־בען איבער איז די צאהל פון די וואס זענען ארויסגעפאהרען פון די דערמאהנטע לענדער קיין רוסלאנד צום פריזיוו, זעהר גרויס און בעש־טעהט פון פיעל צעהנדליגער טויזענדער מענ־שען פון פערשיעדענע נאציאנאליטעטען. צווי־שען די דורכגעפאהרענע זענען פאראן פיעל יודען.

(אינזשעניער זאלקינד.) דער פארשטעהער פון דער מינסקער בערזע אויפ'ן ווילנער צוזא־מענפאהר אינזשינער י. וו. זאלקינד איז אויסגע־וועהלט געווארען אלס פערוואלטונגס־מיטגליעד פונ'ם מיליטערישען פאבריקאיציע־קאמיטעט פון צפון־מערב־קאנט.

(אריבט פאר היימלאזע) די ווילנער יודישע הילפס־געזעלשאפט האט געעפענט א וועש ווארשטאט און שניידער־ווארשטאטען. אין וועלכע ס'ארבייטען איבער 200 מאן היימלאזע ועלכע ס'זעהט צו דער יודישער קאמיטעט.

(אהן א פראצענט־נארמע.) דאס האנ דעלס־מיניסטעריום האט צו וויסען געגעבען דעם דירעקטאר פון קישינעווער קאמערץ־שולע נ. א גרישקאוו, אז די השתדלות פונ'ם אויפזיכטס ראט פון דער שולע וועגען אנגעהמען אהן א פרא־צענט־נארמע די יודישע שילער פון דער פער־מאכטער קאמערץ־שולע פון דער געזעלשאפט צו פערשפרייטען קאמערץ־בילדונג — האט דאס מיניסטעריום בעפריעדיגט.

(געשטארבען דער שענגער רבי אין עלטער פון 64 יאהר איז נפטר געווארען דער רבי ר' ירחמיאל צבי הלוי טויא, אנ'אייניקעל פון בעוואוסטען רבי ר' יחזקאל קאזמערער ז"צ"ל.

דער נפטר איז לאנגע יאהרען געווען רב אין שענגא, שפעטער אין קאזמיר און די לעצ־טע יאהרען האט ער געוואוינט אין ווארשא, וואו ער האט זיך בעריהמט געמאכט מיט זיין גרויס למדנות און עניוות, ער האט זיך אויך דא ערווארבען א מאסע אנהענגער.

קאנגרעס פון אמעריקאנער ציוניסטען.

(קארעספאנדענץ ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקס־צייטונג")

1.

„ציונס־מאהן פלאטערט איבער „באסטאן", „ציונס־גייסט שוועבט איבער באסטאן" — מיט די און אנדערע עהנליכע קעפלעך האבען די אמעריקאנער יודישע צייטונגען בעצייכענט דעם גרויסען קאנגרעס פון די אמעריקאנער ציוניסטען. זיי האבען געוואלט מיט די ווערטער אויסדרוקען שטימונג, וואס הערשט איצט אינ׳ם אמעריקאנער יודענטום בנוגע צום ציוניזם וואס האט זיך אזוי שטארק אויסגעדריקט אין דעם ערפאלג פונ׳ם באסטאנער צוזאמענקאהר.

די שטילע אריסטאקראטיש־שטרענגע און סרנסטע שטאדט באסטאן איז געווען ניט צום דערקענען, מען האט געפיהלט דעם ציוניסטישען קאנגרעס ניט נור אין די יודישע גאסען, וואו עס רוישט און קאכט, וואו הענד בעוועגען זיך אויגען גלאנצען און הויכע געשפרעכען ווערען ציוניזם ווערען געפיהרט אויף יעדען ווינקעל פון גאס. מען האט עס געפיהלט אויך ווען מען פלעגט פערב׳אנדשאפן אין דעם קריסטליכען טהייל פון באסטאן. אין די שטילע אריסטאקראטישע גאסען. וואו צווישען דריי־שטאקיגע פריוואטהייזער פון־די רייכע און וואויל־ הבאענדע מיט זייערע גרעניצטע ווערענדס, בעהאלטען זיך אונטער בוימער און ווילד־טרויבען.

טויזענדער הייזער זענען געווען לכבוד דעם צוזאמענקאהר מיט ציוניסטישע פאהנען בעציערט און פון זייערע פענסטער האבען אריסטאקראטען די ווערטער „ווען־קאם דעלעגייטס".

אבער ניט נור די יודישע הייזער האבען לכבוד דער קאנווענשאן מיט ציוניסטישע פאהנען זיך בעציערט. נור אויך ניט וועניגע קריסטליכע. די קריסטען, אביהרהויפט די אינטעליגענטערע, אינטערעסירען זיך שטארק מיט דעם צוזאמענפאהר און די ענגליש־שפרעכענדע באסטאנער ציוניסטען האבען איצט אנ׳ארבייט צו ערקלערען פאר זייערע קריסטליכע פריינד וואס איז אזוינס ציוניזם.

די היגע פרעסע האט צעצייגט א וואהרימען אינטערעס צום צוזאמענפאהר און די היגע גרעסטע ענגליש צייטונגען האבען געדרוקט לענגערע בעריכטען און ערקלערונגען וועגען דער ציוניסטישער ארבייט בכלל און דער קאנווענשאן פערטל.

די צענטראלע פיגור פונ׳ם צוזאמענפאהר איז געווען לואיס בראנדייס. דיעזער בעריהמטער אדוואקאט און כלל־פהורער, וועלכער איז אייגענטליך א קורצע צייט אריינגעטראטען אין דער ציוניסטישער פארטיי, האט געוואונען די ליעבע און דעם צוטרוי פון אלע ציוניסטען. ס׳איז מערקווירדיג מיט וועלכער אכטונג און בעגייסטערונג די דעלעגאטען רעדען וועגען בראנדייס־ען, עס איז מערקווירדיג דערפאר, וויל וועהניגער וויי אלע פארטיי־מענשען אין דער וועלט זענען די ציוניסטען „בעצענדינער", צו וועלכען בייי די ציוניסטען א גדול און א פיהרער איז א שווערע זאך.

אלע זענען דער מיינונג, אז אין בראנדייס־ען האבען די ציוניסטען ערווארבען א גרויסע קראפט און אפשר דעם פיהרער פון אלווועלטליכען ציוניזם.

מיט גרויסער אכטונג און ליעבע בעציהט מען זיך דא אויך צום מיטגליעד פונ׳ם ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט ד״ר שמריהו לעווין אין דעם פיהרער פון מזרחי הרב ר׳ מאיר בערלין.

דער צוזאמענפאהר האט זיך געפעלט מיט גרויס פראד און אויסער־געווענהליכער בעגייסטערונג, אונטער די טענער פון „התקוה". אין דער גענצליכער פונ׳ם אמעריקאנער ציוניזם איז דאס צום ערשטען מאל, וען אמעריקאנער ציוניסטען האבען פאר זיך אזעלכע וויכטיגע אויסגאבען און פיהלען אויף זיך אזא פעראנטוואהרליכקייט. דער ציוניזם שטעהט אויף שווער פון גרויסע פאסיוניגען און אונבעגרענצטע אויפאפערונגס־קייטען, און א דאנק דער גרויסער אייראפעאישער מלחמה, וועלכע האט אבגעשטעלט די ציוניסטישע טהעטיגקייט כמעט איבער דער גאנצער וועלט, זענען די אמעריקאנער ציוניסטען געבליבען די איינציגע, וועלכע דארפען וואהרשיינליך ארבייט, וועלכע די נייע בעדינגונגען אין מעגליכקייטען מאכען נויטוועדיג.

און די גרויסע וויכטיגקייט פון דער קאנווענשאן און דער טיעפער ערנסט, מיט וועלכען ד׳ איז ציעגטראטען צו איהר גרויסער ארבייט, האט זיך געפיהלט פון דער ערשטער מינוט אן וואס דער צוזאמענפאהר האט זיך געפעפנט. עס האט זיך געפיהלט, אז דא האנדעלט זיך וועגען דעם שיקזאל פון דעם אידישען פאלק און אז דא זיינען זיך צוזיפגעקומען מענשען, וועלכע פערשטעהען די וויכטיגקייט פון מאמענט און האבען דעם נויטיגען וויללן, די נויטיגע פעסטע ענערגיע און די נויטיגע בעגייסטערונג אויסצונוצען דעם מאמענט פאר די אינטערעסען פון אידישען פאלק. ניט קוקענדיג אויף קיינע קרבנות און קיינע שווערigkeיטען.

די שטימונג צווישען די דעלעגאטען, ווי אוך צווישען די טויזענדע עסט, וועלכע האבען אנגעפיהלט די גאלערעען, איז געווען זעהר גוטהערציג.

פונקט 10.30 אין דער פריה האט זיך פון דער פלאטפארמע, וועלכע איז געווען געפאקט מיט די פראמינענטע אידען פון אמעריקא, אויפגעהויבען דער בעוואוסטער ציוניסט דושייקאב סטערונג, אונטער די טענער פון „התקוה". אין דער גענצליכער פונ׳ם אמעריקאנער ציוניזם איז דאס צום ערשטען מאל, וען אמעריקאנער ציוניסטען האבען פאר זיך אזעלכע וויכטיגע אויסגאבען און פיהלען אויף זיך אזא פעראנטוואהרליכקייט. דער ציוניזם שטעהט אויפ׳ן שוועל פון גרויסע פאסיוניגען און אונבעגרענצטע מעגליכקייטען, און א דאנק דער גרויסער אייראפעאישער מלחמה, וועלכע האט אבגעשטעלט די ציוניסטישע טהעטיגקייט כמעט איבער דער גאנצער וועלט, זענען די אמעריקאנער ציוניסטען געבליבען די איינציגע, וועלכע דארפען וואהרשיינליך ארבייט, וועלכע די נייע בעדינגונגען אין מעגליכקייטען מאכען נויטוועדיג.

און די גרויסע וויכטיגקייט פון דער קאנווענשאן און דער טיעפער ערנסט, מיט וועלכען ד׳ איז ציעגטראטען צו איהר גרויסער ארבייט, האט זיך געפיהלט פון דער ערשטער מינוט אן וואס דער צוזאמענפאהר האט זיך געפעפנט. עס האט זיך געפיהלט, אז דא האנדעלט זיך וועגען דעם שיקזאל פון דעם אידישען פאלק און אז דא זיינען זיך צוזיפגעקומען מענשען, וועלכע פערשטעהען די וויכטיגקייט פון מאמענט און האבען דעם נויטיגען וויללן, די נויטיגע פעסטע ענערגיע און די נויטיגע בעגייסטערונג אויסצונוצען דעם מאמענט פאר די אינטערעסען פון אידישען פאלק. ניט קוקענדיג אויף קיינע קרבנות און קיינע שווערigkeיטען.

די שטימונג צווישען די דעלעגאטען, ווי אוך צווישען די טויזענדע עסט, וועלכע האבען אנגעפיהלט די גאלערעען, איז געווען זעהר גוטהערציג.

פונקט 10.30 אין דער פריה האט זיך פון דער פלאטפארמע, וועלכע איז געווען געפאקט מיט די פראמינענטע אידען פון אמעריקא, אויפגעהויבען דער בעוואוסטער ציוניסט דושייקאב דעד־האאז און האט ערעפענט דעם קאנגרעס מיט א קורצער בעגריסונג־רעדע. אין נאמען פון דער באסטאנער ציוניסטען. דאס איז געווען אסיגנאל פאר אן אונפערגעסליכער סצענע פון הערצ־ליכען ענטוזיאזם און יובעל־געשרייען, וועלכע האבען זיך געהערט אין די ארומיגע גאסען.

אין זיין רעדע האט ה׳ דע־האאז צוויישען אנדערעם געזאגט פאלגענדעס:

„איהר זייט געקומען אהער, וייל איהר ליעבט אייערע פערפאלגטע ברידער פון די פינסטערע לענדער פון אייראפא און איהר ווילט מאר זיי בעזארגען א היים אין אונזער אלטען הייליגען לאנד. איהר וועט זיין בעסערע אמעריקאנער, ווען איהר וועט ניט פערגעסען פאטריאטען, ווען איהר וועט ניט פערגעסען אייערע עלענדע ברידער פון דער אלטער וועלט און ווען וועט זיי גיבען א מעגליכקייט צו ווערען זעלבסטשטענדיג אויף דעם באדען פון אונזערע אבות.

„דא, אין נייי־ענגלאנד האבען זיך ענטוויקעלט די וויכטיגסטע טראדיציאנען פון אמעריקא. דא זיינען זיי בעלעבט געווארען און זיי־נען געווארען שטארק און דא איז דער־ביבער דער פאסענדער פלאץ, אז אזעלכע צוזאמענפאהרען ווי די איצטיגע זאלען קרי, עץ א הערליכע שטיצע".

ר. ר.

ידיעות פון דער שוויץ.

פון אנהויב מלחמה אן האט דא, אין שווייץ, שוין פיעל מאל געטראפען, אז רוסישע יודען, וואס האבען געווארט אין דייטשלאנד אן עסט־רייך פאר דער מלחמה, האבען בעקומען ערלויבניש צו אריסצופאהרען אין דער שוויץ. נאר אפט טרעפט, אז פיעל פון זיי קאנען זיך נישט בעצוגען מיט די דאזיגע ערלויבנישען, דען ניט האבענדיג ביי זיך קיין 500 פראנק, וועלכע עס מוז לויט׳ן גזעזץ האבען יעדע פערזאן, וואס זוכען פיעל זיך צו אמוזירען. כדי ניט צו פערנאכלעסיגען זיין ליעבען פאטער, זיין פאטער פלעגט אים קיין זאך ניט שטערען. פער־קעהט, פר פלעגט אים הייסען, געהן פערב־רענגען, זיך אמוזירען.

— איך בין שוין אנ׳אלטער מאן, — פלעגט ער זאגען — איך וועל שוין ווי עס איז אבשטוב־פען מיינע עסליכע יאהר. די אבער ביסט דאך א יונגעס קינד, פאר דיר איז איצט די בעסטע צייט צו גענישען פון לעבען. וועג דו וועסט קו־מען אין מיינע יאהרען, וועסט זיך דיר שוין אוך ניט וועלען אזעלכע זאכען.

ביי מאריס׳ן איז אבער זיין פאטער געווען זעהר טהייער. פר האט ניט געקענט פועל׳ן בי זיך אוועקצוהען ערגעץ ביז שפעט אין דער נאכט און לאזען זיין פאטער אליין. פר פלעגט גאנץ אפט פערבויגען זיינע יוגענדליכע פער־לאנגען צוליעב זיין פאטער.

(פארטזעצונג קומט.)

ב. קאנט אר־

זיין טאטענס מצבה.

דאס איז געווען אין דעם טאג, ווען עס איז געווארען א יאהר, זייט מאריס׳ע פאטער איז געשטארבען, און ווי דער מנהג איז, האט מען יענעם טאג געדארפט שטעלען א מצבה אויף זיין פאטערס קבר.

זיין מוטער איז שוין לאנג טויט. קיין אנ־דערע קינדער זענען ניט געבליבען. פר איז געווען א בן יחיד. זיין פאטער הירש ראזענטהאל איז געווען א גוטער, ליעבליכער מענש. און זיין מאריס׳ן האט פר ליעב געהאט ווי זיין לעבען.

אין דער היים אין רוסלאנד, כאטש פר איז ניט געווען זעהר פערמעגליך, האט פר דאך גע־געבען זיין מאריס׳ן א גוטע ערציהונג. א חוץ דער ישיבה, האט פר איהם גלאזעזן געהן אין א שוהלע, זיך אויסלערנען אביסעל וועלטליכע לימודים.

דאן האט זיך אנגעהויבען א פראצעס פון

Jüdische Volkszeitung № 176 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מאנטאג ח׳ אב תרע״ה (19 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די דייטשען אויפ׳ן וועג קיין ווארשוי און ריגא.

וויל דייטשלאנד אנעקסירען פוילען?

די דייטשע אפענסיוו.

בערלין, 18־טען יולי. (אפיציעל). פאר [illegible]ניגע טעג צוריק האט זיך אנגעהויבען אונזער [illegible]נסיוו אויפ׳ן מזרח־פראנט אונטער דער ליי־[illegible] פון גענעראל הינדענבורג; די דאזיגע [illegible]ענסיוו האט געכראכט גרויסע רעזולטאטען.

גענעראל פ. בעלאוו׳ס מחנות, וואס זענען [illegible] 14־טען יולי איבערגעגאנגען די טייך ווינ־[illegible]אווא ביי דער שטעדטעל קורשאני, געהען מיט [illegible]פאלג אלץ פארווערטס און פארווערטס. אונ־[illegible] קאוואלעריע האט צושלאגען דעם פיעל־[illegible] שטארקען שונא. האט גענומען 2450 מאן [illegible]פאנגען און האט עראבערט 3 קאנאנען און 5 [illegible]ליעמיאטען.

גענעראל פ. גאלווייטץ האט אנגעגריפען [illegible] שטארקע און מאדערנע שטעלונגען. דורך [illegible] לעצטען שטורם־אנגריף ביי מלאווא הא־[illegible] זיינע מחנות דורכגעבראכען דעם שונא׳ס [illegible]אנט און עראבערט 3 רייהען איינע הינטער [illegible] אנדערע ליגענדע טראנשעען אין צפון־[illegible] פון פראש׳יץ און אוועקגעמארשירט און [illegible]רייכט צו זשעלין און ליפא. די רוסען [illegible] דערפאר געצוואונגען, נאך דעם ווי זיי [illegible] פערלאזען פראשניץ, אבצוציהען זיך צו־[illegible] ריק איבערן גאנצען פראנט.

גענעראל פ. שאלץ׳ס מחנות פערפאלגען [illegible] דעם שונא פון קאלנא. פון נעכטען אן ציהען [illegible] די רוסען אב צוריק אויפ׳ן גאנצען פראנט [illegible]ווישען פיזם און ווייכסעל צו נארעוו צו. גע־[illegible]ראל פ. גאלוויטש׳ס מחנות האבען פאר די [illegible]עצטע טעג גענומען געפאנגען 88 אפיצירען [illegible] 17500 מאן, ווי אויך עראבערט 13 קאנא־[illegible]ען, 40 פולעמיאטען און 7 מינענווארפער. גע־[illegible]

[illegible]נעראל שאלץ האט נאך א חוץ דעם גענומען 2500 געפאנגענע.

צווישען בוג און ווייכסעל האט זיך ענטווי־קעלט א העפטיגער קאמפף. דארטען האבען אונ־זערע מחנות אונטער דער לייטונג פון פ. מא־קענזען גענומען 6402 רוסישע געפאנגענע, צווי־שען זיי 28 אפיצירען.

וויל דייטשלאנד אנעקסירען פוילען.

פון בערלין האבען מיר פון א זיכערע פרי־וואט־קוועלע ערהאלטען די פאלגענדע ידיעה:

די דייטשע רעגירונג ארבייט אויס איצט א געזעץ, לויט וועלכען עס ווערען אנעקסירט די גאנצע פוילישע געגענד, וואס איז ב׳ז איצט עראבערט פון די דייטשען. די אנעקסיע זאל ערקלערט ווערען ביי דער קומענדער רייכס־טאגס־זיצונג. אינ׳ם אנעקסיאנס־געזעץ וועט אויך פראקלאמירט ווערען די גלייכבערעכטיג־קייט פון אלע פעלקער אין פוילען.

די יודיש־דייטשע רבנים זאל האבען בדעה וועגדען זיך צו די פוילישע יודען מיט א בע־זונדערען אויפרוף וועגען דער גלייכבערעכטי־גונג.

דער רוסישער ווידערשטאנד.

לאנדאן, 18־טען יולי. „דיילי כראניקל״ס קארעספאנדענט אין פעטראגראד טעלעגראפירט וועגען דער לאגע ביים רוסישען פראנט.

הינדענבורג, וואס שטעהט אין צפון, אר־בייט צוזאמען מיט מאקענזען, וועלכער קומט פון דרום־מזרח. זייער אויפגאבע איז צו פער־ניכטען די רוסישע ארמעע, וועמענס הויפטקראפט איז קאנצענטרירט אין פוילען.

דא איז מען איבערצייגט, אז די דייטשען וועלען ניט קענען דערגרייכען זייער ציעל. הינדענבורגס פלאן איז: עראבערען נאווא־ג ארגיעווסק און גלייכצייטיג זאל מאקענזען בעזעצען די ליניע ברעסט־ליטאווסק.

די רוסען האבען אבער אלע פארטיילען אויף זייער זייט. זיי האבען איצט אנ׳אויסגעצייכענ־טע אייזענבאהן־סיסטעם, וואס איז בכח איבער־צופיהרען מעכטיגע מחנות־גרופען אין א פער־העלטניסמעסיג קורצער צייט.

דער דייטשער פארמארש אינ׳ם באלטישען געגענד ווערט דא בעטראכטעט, נאר אלס א דעמאנסטראציע, כדי די רוסען זאלען ניט שי־קען קיין מחנות צום נארעווער פראנט.

גענאדיעוו״ס פראצעס.

פאריז, 18־טער יולי. דער ניט־לאנג ארעס־טירטער געוועזענער בולגארישער מיניסטער גענאדיעוו האט צוגעשיקט דעם בעלגישען דע־פוטאט א בריעף, אין וועלכען ער בעקלאגט זיך אז זיין ארעסט איז א פאליטישע אינטריגע מצד דייטשלאנד און עסטרייך, וועלכע וויל שטערען די רוסאפילע בעוועגונג.

גענאדיעוו ווערט בעשולדיגט אין דעם, וואס ער האט זיך בעטייליגט אינ׳ם מארד פונ׳ם פא־ליטיקער פעטקאוו, אין דעם בעקאנטען אטענ־טאנט, וואס איז פארגעקומען אין אפיציערס־קאזינא און דריטענס אין אנ׳ארגאניזירטען אטענ־טאנט אויף קעניג פערדינאנד. גענאדיעוו איז ארעסטירט געווארען לויט׳ן פערזענליכען בע־פעהל פונ׳ם קעניג, וועלכער איז א געגנער פון די אזוי גערופענע רוסאפילען.

יקרות אין דייטשלאנד.

בערלין, 18־טען יולי. די דייטשע ארבייטער ענטוויקלען אצונד א גרויסע פראטעסט־בעוועגונג געגען דעם שטייגענדען יקרות אויף די נויטיגסטע לעבענס־פראדוקטען. די פרייזען הא־בען זיך פערדאפעלט און זאגאר פערדרייפאכט. דער ס־דעמאקראטישער „פארווערטס„ טיילט מיט, אז די פרייזען אויף חזיר־פלייש הא־בען זיך צום ביישפיעל געהעכערט אויף 97 פרא־צענט, גרויפען קאסטען אויף 150 פראצענט טייערער בעבלעך אויף 210 פראצענט און לינ־זען אויף 192 פראצענט.

א יודישע דעפוטאציע ביים מיניסטער שטשערבאטאוו.

די טעג האט דער נייער רוסישער אינערן־מיניסטער פירשט שטשערבאטאוו אויפגענומען א יודישע דעפוטאציע, וועלכע איז בעשטאנען פון בארא א. ה. גינצבורג, ב. א. קאמענקא, ה. ב. סליאזבערג און מ. מ. ווארשאווסקי.

דער פירשט נ. ב. שטשערבאטאוו האט אויפמערקזאם אויסגעהערט די דעפוטאציע און האט צוגעזאגט, אויפמערקזאם צו זיין אויף די פאקטען, וועלכע מען האט איהם מיטגעטיילט.

האטעל קאנג פרעדעריק

ביי ראטהויזפלאץ 27 — 25 *Vestervoldg.*

מאדערטע ביליגע פרייזען.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

KEJSERLIG RUSSISK HOFLEVERANDØR

קייזערליך רוסישער האפליווערא נדער

C. R. EWERS & Co:

מאלץ־זאפט (וואקום)

געברויך איינווייזונג

2 עסלעפעל מאלץ אין א פערטעל קא־נעדיג וואסער, מילך אדער מוסער 2 טא־סען א טאג.

עכטע מאלץעסטראקט־באלשער

רוסט־קארמעלס **מיט מענטאל** אינבער, קאקא.

אונזערע מאלץ באלשער האבען א דאפעלטע ווירקונג אויסער דעם וואס זיי ענטהאל־טען מענטאל, האלטען זיי אויך דאס בעקאנטע וואקום־מאלץ זאפט.

אין זעלבע בלעכ־קעסטלעך צו 15 און 25 אוירער אין לא־זעס געוויכט, א. אדער אין א האלב קילאביקסען צו 90 אוירעס

מאלצעקסטראקט ביער

(דענישעס געזונדהייטסביער)
א האלב פלעשעל 40 איירעס
אנערקענט פון אלטע צייטען
פאר אמיטעל צו שטערקונג

עקספארט־מאלצביער

(אלקאהאל פריי)
א האלב פלעשעל 25 אוירעס
מאלץ ביער מאכט אפעטיט שמעקט גוט, שטארקט די נערווען און נעהרט

נור ערשטע קלאס פאבריקאט ווערט געמאכט

בונד'ס ארבייטער לעזע זאל פאר אלע אין קאפענהאגען

מאכט בעקאנט, דאס שבת דעם 17־טען יולי קומט פאר די ארדינערע, האלב יעהריגע גענעראל פערזאמלונג אין לעזע האל'ס לאקאל נאררע פאריטאגסגאדע 54 Nørre Farrimagsgade 54. צוליעב דערוויכטיקייט פון טאגעס ארדנונג וועט די פערזמלונג זיך אנפאנגען פינקטליך האלב ניין אבענד אום דער טאגעס ארדנונג זאל בעהאנדעלט ווערען דעם זעלבען אבענד. ביכער ווערען דעריבער ארויס געגעבען מיט א האלב שעה פריהער ווי געוועהנליך, נעמליך פון האלב אכט ביז איין פערטעל אויף נייען און ניט שפעטער. די פערוואלטונג

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען

קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאפעל־שרויב דאמפפער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד, און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום, פערביי שאטלאנד קיין נ ו יארק.

נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען וועגדעט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nytorw 8 København K.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

רוסיש יודישער שניידער קלוב

האלט אב א מיטגליעדס פערזאמלונג מאנטאג ד. 19־טען יולי האלב ניין אזייגער אבענד אין פאכפעראיינס קאנטאר, הויזערפלאטץ 14. 1. נייע מיטגליעדער קענען זיך איינמעלדען אין פאכ־פעראיין און אין קלוב.

נייעס! נייעס! נייעס!

איך מאך בעקאנט דאס פובליקום, דאס איך האב געעפענט מיין ספעציאל געשעפט אין שיכווא־רען. איך נעם אן אלע בעשטעלונגען אויף האנד־הארבייט, אויך איך פערקויף אלע פאבריקס־ארבייט אין שענע און מאדערנע פאסאנען צו ביליגע פרייזען. רעפעראציאנען מאך איך סאליד

אכטונגספאל ד. גערשוואלד

Johnstrupsallee No I. ביי ה. ס. ערטטעדסוויי

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

א פעהיגער מאשינער

אדער מאשינערקע, צו מיליטער ארבייט ווי אויך א אינטער פרעסער בעקומען גלייך ארבייט.

קנאברוסטרעדע 19 3.

א מאשינער

צו מיליטער ארבייט בעקומט גוט בעצאהלענדע ארבייט. פלוימענבוים, בלאגארדסגאדע 59 2.

A/S *Hannibal Sander.*

דאמפוושריי

געגרינד עט 1812

מיר מאכען אויפמער קזאם אויף אונזער

— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־ריינינגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל.	Telf. Søborg 31 og 61	קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

חשובסטע. אין די דרום־לענדער מיט א זאמדי־
גען באדען בעשטעהט דער טראנספארט הויפט־
זעכליך פון קאמעלען און מויל־עזלען. פאר דעם
גענעראל מאקסוויל איז געווען דערצו וויכטיג
דאס, וואס די מערהייט פון אונזער דארטיגער
יוגענד — ארבייטער פון ארץ־ישראל — פאר־
שטעהען גוט, ווי מען דארף אומגעהען מיט מויל
עזלען און זיי בעהאנדלען. איך קען אייך מיטיי־
לען, אויפ׳ן גרונד פון ערקלערונג פון הויך־אפי־
ציעלע קוועלען, אז סער גאמילטאן, דער ראש
פון דער עקספעדיציע, איז העכסט צופריעדען
מיט דעם דיענסט פון אונזערע יודישע וואלאנ־
טערען. זיי ברענגען זעהר וויכטיגע נוצען. אויפ׳ן
גאליפאלי־אינזעל, וואו עס איז ניטא ניט קיין
וואסער, ניט קיין פראוויאנט, בעקומט זייער
דיענסט א אונגעהויערע בעדייטונג. אין דער־
זעלבער צייט ווערען זיי אבער אויך אויסגע־
בילדעט פאר׳ן פראנט־דיענסט, אין ערוואר טונג
פון אנ׳אנדער עקספעדיציע. איך בין גליקליך צו
בענוצען די געלעגענהייט, כדי עפענטליך צו
שיקען מיין רעשפעקטפולען און בעגייסטערטען
גרוס דערדאזיגער שטאלצער און דרייסטער יו־
גענד אין איהר העלדענהאסטען פיהרער דעם
קאפיטאן יוסף טרומפעלדארף. און איך בין אי־
בערצייגט, אז צו מיין גרוס וועלען צושטעהען
פיעלע, פיעלע.

— מען רעדט דאך אבער וועגען דעם, אז
מען האט בדעה צו ארגאניזירען א גאנצע יודי־
שע ארמעע, כדי צו ראבערען פאלעסטינא? איז
דאס אמת? און וואו דענקט מען צוזאמענקליי־
בען אזא גרויסע ארמעע? און די הויפט־זאך: צי
ס׳איז פאראן אזא מלוכה און אזא רעגירונג,
וועלכע וואלט מסכים געווען אויף דעם?

— איך קען אייך לעת־עתה ענטפערען נאר
אויף איין פראגע: א רעגיערונג, וועלכע וואלט
געווען איינפערשטאנען מיט דעם פלאן איז פאראן.

די איבעריגע פראגען זענען דערווייל פריהציי־
טיג, און איך מוז ווארענען אייך געגען צו פער־
פריהעטע קלאנגען. אגב, מען שרייבט מיר צו אין
דעם ענין א ראל, וועגען וועלכער מיר פער־
זענליך איז גארנישט בעקאנט: אזעלכער אונ־
טערנעהמונגען זענען ניט לויט מ׳ינע קרעפטען,
און איך בעזיץ ניט דערצו דעם נויטיגען אויטא־
ריטעט, ניט יענעם איינפלוס, וועלכער איז דא
נויטיג. איך וויל נאר בעמערקען, אז עס האנ־
דעלט זיך, נאטירליך, ניט וועגען דעם, אז די
יודען זאלען זעלבסטשטענדיג „עראבערן"
פאלעסטינא. עס האנדעלט זיך נאר וועגען אנ׳־
טייל פון א גראסערען יודישען קאנטיגענט
אין דער בעזעצונג פון פאלעסטינא צוזאמען
מיט די „פעראייניגטע". ויב פאלעסטינא איז
בעשערט צו ווערען אקופירט צום מאמענט פון
דעם פריעדענס־קאנגרעס, וועט פאר דעם דאזי־
גען קליינעם לאנד אויסקומען מסתמא א פער־
אייניגטער אנ׳אקופאציאנס־קארפוס פון
אנ׳ערך 40.000 סאלדאטען.

אויב אין דעם אקופאציאנס־קארפוס
וועט זיך געפינען א בעדייטענדער יודישער
קאנטיגענט, וואלט דער דאזיגער אומשטאדג
בעשטימט געהאט אנ׳איינפלוס אויף די החלטות
פונ׳ם פריעדענס־קאנגרעס. און נאך ביז דעם
קאנגרעס וואלט דער דאזיגער פאקט גלייך
געשטעלט דעם ציוניזם אין איין רייהע מיט די
אנדערע וויכטיגע און אקטועלע פראגען פון דער
איצטיגער מלחמה. צי דאס וועט געמאכט ווע־
רען? אויף דעם קען איך דערווייל ניט געבען
קיין פאזיטיווען ענטפער, נאר איך ערקלער
אפען, אז איך בין א איבערצייגטער און הייסער
אנהענגער פון דעם דאזיגען פלאן: און איך
בין געקומען צו איהם ניט אויפ׳ן גרונד פון טע־
ארעטישע בעטראכטונגען, נאר ערשט נאך דעם
ווי איך האב פערזענליך בעאבאכטעט דעם
קריעג, די יודען און די פאליטישע שטימונגען
אין ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען, אין עגיפ־
טען און אויף די באלקאנען, אימעטום, זאנדירט
דעם באדען, גערעדט מיט אונזערע מענ־
שען אויף די ערטער און מיט פרעמדע. אט אזוי
האט זיך ביי מיר געשאפען די פעסטע און
קלארע איבעראייגונג, אז אויב דאס יודישע
פאלק וועט וועלען אין דעם איצטיגען קאלאסא־
לען מאמענט ערקלערען, וועגען זיינע רעכט
אויף פאלעסטינא, וועלען מיר מוזען מאכען
דעם דאזיגען שריט.

בראנדעס.

פון דעם מאמענט אן, ווען דער וועלט־בעריהמ־
טער דענ שער קריטיקער און שריפטשטעלער
געארג בראנדעס האט געוואגט ארויסצוטרעטען
געגען דער ווילדער אונערהערטער העצע, וואס
ווערט געטריבען דורך דער פוי׳ישער „דווא
גראשע" און איהרע שרייבער געגען אידען איז
פוילען אין א צייט פון אזעלכע גרויסע וועלט־
געשעהענישען, וועלכע מיר לעבען איבער, —
האט די גאנצע פוילישע פרעסע אינשטימיג
אנגעהויבען וועגען איהם צו רעדען מיט׳ן איי־
גענעם טאן, ווי זיי זענען געוועהנט צו רעדען
וועגען א פוילישען „זשידעק" בראנדעס איז
מיט אמאל געווארען ניט נאר אויס קריטיקער
און דענקער, נאר זיין אנזעהען אלס פשוט׳ער
מענש איז נעבעך אין פוילען אויך זעהר טיעף
געפאלען.

אזוי האט זיך אין לעצטען נומער „ווידנא־
קראנג", וואס ווערט געהאלטען איז ווארשא פאר
אנ׳ארגאן פון די „שבת־גויים" עפעס א יונג
שרייבערל צולאזט און טענה׳ט נישט מעהר און
נישט וועהניגער, אז בראנדעס האט גענומען געלד
פאר רעקלאמירען א מאל די פוילישע ליטעראר־
טור און איצט פערטיידיגט ער די יודען נאר
מיט׳ן צוועק צו שענדען פוילען, פאר וועלכען
עס ווערט איהם געצאהלט „מיט פראנקען און
שילינגען".

וועגען דעם שרייבט ה׳ שוואלבע אין „אפי־
ניא זשידאווסקא".

„אפנים, אז די פסיחאלאציע פון „שבת־
גויאיזם" האט זיך אזוי איינגעוואקסען אין די
מוחות פון די מיטארבייטער פון
„ווידנאקראנג", אז זיי קאנען זיך גארנישט פאר־
שטעלען, אז מען זאל קאנען אונאינטערע־
סירטערהייד פערטיידיגען א אונטערדריקטע
נאציע. דערביי פערגעסען זיי, אז בראנדעס
איז א יוד און מיר זענען שטאלץ, וואס אין
ערנסטע מינוטען קעהרען זיי צוריק אונטער
אונזער פאהן.

עס קאנען מיט שוים אויף די ליפען זיך
בייזערען די ווארשאווער „שבת גוים" און די
שאכער־מאכערס פון דער קראקויער און דער
ווארשאווער אסימילאציע. ס׳קאנען שרייבען
זייערע הכחשות די וואסערצוג׳ס און די פעל־
דמאנ׳ס. מיט׳ן צייכען פון פעררעטער פון דער
יודישער זאך וועלען זיי פערשווינדען אויף איי־
ביג אין פערגעסענהייט און פעראכטונג. אבער
זאלען די אלע מאכען א ווארע פאר די בראנ־
דעס׳עס און לוצאטי׳ס און זאלען זיי זיך נישט
אריינרייסען אין זייערע נשמות מיט די אונריי־
נע הענד. נישט איהר האט דאס רעכט צו
משפט׳ן אונזערע פערטיידיגער און קעמפפער
אין אונזער געשיכטע האבען מיר נישט גע־
וואוסט פון קיין שום שאכעריי און דעריבער
ענטפערען מיר: פון בראנדעס׳ען — דעם יוד
און דעם מענש — אוועק די הענד!

פאליאקען און יודען.

פון ווארשא קומט די נאכריכט, אז פערטרע־
טער פון אידען און פאליאקען זיינען דארטען
צוזאמענגעקומען אויף א קאנפערענץ מיט׳ן אב־
זיכט צו שליסען שלום צווישען ביידע נאציאנא־
ליטעטען און ארבייטען צוזאמען פיר די אלגע־
מיינע בעפרייאונג און אויפלעבונג פון פוילען.

אלע פארטייען פון פוילען, אויסער די נא־
ציאנאליסטישע זיינען געווען פערטראטען אויפ׳ן
קאנפערענץ. די פאליאקען האבען אנערקענט, אז
זיי האבען צופיעל גע׳רוד׳ף׳ט די אידען מיט דעם
כאיקאט איידער דער מלחמה און מיט די מסירות
בשעת׳ן קריעג. זיי האבען אבער ערקלערט, אז
אלע אויסדריקען פון שנאה צו אידען זיינען ניט
געקומען צו פערבלייבען און שטאמען ניט פון
דעם גייסט פון פוילישען פאלק, נאר עס זיינען
געווען בייזע שטורעמס וואס געהן פאריבער.

די פוילישע דעלעגאטען האבען אנגעצייגט
איף די פאקטען פון דער היסטאריע, אז אידען
האבען אימער געלעבט רוהיג אין פוילען זאגאר
אין די צייטען פון מיטעל אלטער, ווען אין אנ־
דערע לענדער פון אייראפא האט מען זיי גע־
ברענט און געבראטען, געטריבען און גערויבט.
און זיי האבען פערשפראכען דאס אין קינפטיגען
פרייען פוילען, וועלע אידען געניסען אלע רעכ־
טע פון פוילישע בירגער.

ווי עס זעהט אויס האבען די פוילישע פיה־
רער איינגעזעהן, אז די פאליטיק פון באקאטען
און פאגראמען, מסירות און רדיפום אויף אידען
וועלען קיינע נוטצען ברענגען זייער לאנד. אוי־
סער דעם זעהן זיי, אז רוסלאנד פערלירט גא־
ליציען און אז דייטשלאנד האלט פעסט אין
איהרע הענד די גרעסטע טייל פוילען אין זיי
פערשטעהן שוין, אז עס לוינט זיי ניט צו קריע־
גען זיך מיט די אידען מעהר.

אין לעמבערג.

פון לעמבערג קומען נאכריכטען, אז פאלי־
אקען, וואס זיינען ארעסטירט גע׳וארען אויף א
פערדאכט אז זיי זיינען געשטאנען אין צו נא־
העלטע בעציהונגען מיט דיא רוסען, האבען
אריינגעצויגען אין זייערע אויסזאגונגען פיעלע
אידען. דיא אידען זיינען גלייך ארעסטירט גע־
ווארען.

גענוי אין וואס דיא אידען ווערען בעשול־
דיגט, איז נישט בעקאנט, אזוי אבער וויא דיא
עסטרייכער זיינען איצט דיא בעלו־בתים פון
לעמבערג און נישט דיא רוסען, א ז׳ גלויבט מען
נישט פאראן קיין גרונד צו מורא האבען, אז די
אידען וועלען געקריוודעט ווערען.

אין פוילען.

(א נומער 1000) די יודענפרעסערישע
„דווא גראשע" האט די טעג געפייערט א יובי־
לעאום: זי האט ארויסגעגעבען דעם 1000־סטען
נומער פון איהרע גיפט־בלעטלעך, וועלכע הא־
בען געבראכט יודען אזוי פיעל צרות און בע־
ליידיגונגען. די צייטונג איז, פערשטעהט זיך,
זעהר שטאלץ מיט איהר ביזהעריגער טהעטיג־
קייט, וועלכע איז בעשטאנען (לויט איהרע ווער־
טער) ניט אין פערשפרייטען גיפט און שנאה,
דען „פון שנאה איז זי ווייט", נאר צו שיצען
די פאליאקען געגען די יודען, צו בעפרייען דעם
פוילישען האנדעל אז״וו.

(א דעפעשע צום אמעריקאנער
פרעזידענט). דער בעפאלמעכטיגטער פון דעם
פוילישע־אמעריקאנישען קאמיטעט פון „רויסען
קרייץ" האט געשיקט צום אמעריקאנער פרע־
זידענט ווילסאן פאלגענדע טעלעגראמע:

„אין נאמען פון די געטליכע און מענשלי־
גע רעכט ווענדעט זיך דאס פוילישע פאלק צו
אייך, אלס צום פרעזידענט פון די פעראייניגטע
שטאטען און אלס קריסט און דזשענטעלמען,
מיט דער בקשה, אז איהר זאלט אויסנוצען אייער
הויכען אמט צו ווירקען אויף די דייטשען, אז
זיי זאלען אויפהערען צו בענוצען גיפטיגע גא־
זען.

די מיליטערישע בעדייטונג פון בענוצען
דאס דאזיגע מיטעל איז א צווייפעלהאפטער,
אויב דאס וועט דויערען א גאנצען זומער, ווע־
לען זיי פער׳סמ׳ען אונזערע מענער, פרויען און
קינדער, אונזערע ברונענס, אונזער תבואה, אונ־
זערע לעבענס־מיטלען און זיי וועלען אונז אי־
בערלאזען א ירושה פון חרוב׳דיגער ערד מיט
א בעפעלקערונג, וואס שטארבט אויס ביסלעכ־
ווייז פון חלאר־פערגיפטונג".

דעם טעקסט פון דער דאזיגער דעפעשע
האט ה׳ פאסנאווסקי איבערגעשיקט צום אמע־
ריקאנישען געזאנדטען אין פעטראגראד, מיט
דער בקשה, „אז ער זאל אויסנוצען זיין איינ־
פלוס, אז דער דער דאזיגער פראטעסט זאל בע־
פריעדיגט ווערען".

וו. זשאבאטינסקי וועגען טערקיי, ציוניזם און יודישען לעגיאן.

(א געשפרעך ספעציעל פאר דער יודישער פאלקסצייטונג.)

(ענדע)

— הייבט עס, איהר געפינט, אז דאס יודישע פאלק דארף זיך ערקלערען אלס שונא פון טערקיי?

— דאס יודישע פאלק, אלס אזוינעס, אלס גאנצעס, דארף זיין שטרענג נייטראל. אינדעם איצטיגען קאמפף פון די מלוכות צווישען זיך, נאר ווען איינע פון די מלוכות ערקלערט א קריג דעם ציוניזם, טאר דאס יודענטום אין דער דאזיגער מלחמה ניט בלייבען נייטראל.

אויב עס פארמאגט וועלכע־עס איז מיטלען מיטצוהעלפען, אז פאלעסטינא זאל בעפרייט ווערען פון טערקיים הערשאפט, מוז זי אנשטרענגען אלע כוחות און אנווענדען דערצו אלע מיטלען.

— וואס פאר אויפגאבען האט איצט לויט אייער מיינונג, די ציוניסטישע ארגאניזאציע?

— זי מיין גרויסען בעדויערן מוז איך אייך ענטפערן, אז די דאזיגע פראגע האט קיין שום ממשות, איז אי־נעמנטליך גאנץ נוצלאז. איך גלויב ניט אין דעם, אז די ציוניסטישע פארטיי, אלס אזעלכע, וועט אינם אימשטאנד זיין צו סטעהן אויף יענער הויכער מדריגה, ווי דאס פאדערען די בעסעדוואדערע פאליטישע בעשעפענישען. צום בעי־ערצען פארמאגט אונזער ליי־טונג ניט קיין שום קלארען פלאן, ווי זי האט אויך ניט די נויטיגע ווייט גאריזאנטען און ענערגיע.

דאס ערשטע, וואס מען האט געדארפט טהאן איז אזא מאמענט, ווי דער איצטיגער, איז גלייך צו מאכען א „קאאליציאנס־מיניסטעריום", ווי ס'איז געשהען אין פראנקרייך און ענגלאנד. אין אונזער אפאויצע זענען פאראן קלוגע און טאלענטפולע מענשען, וועלכע האבען בעקענט ברענגען בעדייטענדע נוצען דער פאליטישער ארבייט פון ציוניזם. דאס איז ניט בעמאכט גע־וארען צום עב אויסרעדעכצען, וועגען וועלכע עס איז לעכערליך צו רעדען.

אין אלגעמיינעם איז דאס בילד פון דער ציוניסטישער ארבייט אי־ערך אזא: עס ווערט לחלוטין נארנישט ניט געטהאן, לכל הפחות, אין אייראפא. די איניציע אויסנאהם — איז ענגלאנד. דאדטען האט דער פראפ. חיים ווייצ־מאן אויפגעטהאן א ווייטיגע ארבייט אין האס דערגרייכט אזעלכע דיפלאמאטישע ערפאל־גען, וועגען וועלכע מיר האבען בין איצט נישט געווארגט צו חלום־ען. חיים ווייצמאן — איז א גרויסער אין בענאבטער דיפלאמאט, וועגען וועלכען עס רעדען מיט רעספעקט די גרעסטע מלוכה־מענער פון ענגלאנד. אבער איז מענש קאן אלץ ניט אויסטהאן. און פראנקרייך, וועלכע וועט שפילען א גרויסע ראל אין פאלעסטינאס גורל, ווי די מלחמה זאל זיך ניט ענדיגען פאר די פעראייניגטע, אין פראנקרייך איז דער בא־דען לחלוטין ניט בעארבייטעט און ניט צוגע־גרייט. איך האב געהאט אן פארין אייניג בעגעגענישען און מוז זיך מודה זיין, אז ס'האט מיך ארומגענומען א שרעק. א גרויסע מעהר־הייט האט בכלל ניט געהערט וועגען די פרעטענ־זיעס פון יודישען פאלק אויף פאלעסטינא: אנ־דערע רעכענען, אז דער ציוניזם איז א דיישע־פרייהלכע בעוועגונג, א מין מאסקע פארן דייטשען „דראנג נאך אסטען". ענדליך, אפילו די וועניגע, וועלכע סימפאטיזירען דעם ציוניזם קוקען אויף איהם, ווי אויף עפעס עהנליכעס צו וועעטאריאניזם און עספעראנטיזם: „א גאנץ וואויל אידעע, אבער צי קען מען דען רעדען וועגען אזעלכע זאכען אין אזא ערנסטע צייט".

אך בין ניט־לאנג געווען אין איסאליען, גרעציען, אפילו אין שפאניען און פארטו־גאליען. איך פערזיכער אייך, אז אומעטום קוקט מען אויף אונז פונקט אזוי, אויסער אפשר אין איטאליען, וואו דעם ענערגישען אינזוי. רו־טענבערג איז געלונגען קעבען צו פערשטעהען אייניגע ערנסטע איטאליענישע קרייזען, אז דער ציוניזם איז אייגע פון די אקטועלע פראגען פון דעם איצטיגען וועלט־קריעג. אבער, פון דער אנדערער זייט, בין איך איבערצייגט, אז אויך אין פראנקרייך איז א בעדען פאר אנ׳ארבייט אין דער ריכטונג. איך וויים, אז וועגען דעם האט מען גמאכט אונזערע פיינדער א דאקלאד. ס׳איז זיי פארגעלעגט געווארען א ענגויער פלאן, ס׳ענען געווען אנגעווייזען נעהמען פון איינפלוס־רייכע פערזונען, אויף וועלכע מען קען זיך פער־לאזען: די „פיהרער" האבען אבער גאר ניט גע־ענטפערט, — פשוט ניט פערשטאנען און פער־געסען.

— הייסט עס, אז איהר גלויבט זעהער וע־ניג אין די נאהענטע צוקונפט?

— וועהניג. איך זעה אין פארוים, אז די פראגע וועגען פאלעסטינא וועט געשטעלט ווע־רען אהן אונז און וועט בעשלאסען ווערען אוי־סער אונז. און דאס וועט זיין פאר אונזער בע־וועגונג א שרעקליכער קלאפ, וועלכער וועט אויף א לאנגע צייט אונטערגראבען אין אונז דעם גלויבען אין זיך זעלבסט. איך רעדט שון ניט וועגען דעם, אז אזא מאמענט, ווי דער אי־פיגער, ווען זיך אזוי גיך ניט איבערהזרן.

— אפשר קענט איהר מיטיילען אייניג פרטים וועגען דער אידעע פון לעגיאן? קודם כל צי ס׳איז אמת, אז די היימלאוע האט מען שיער מי ז כח געצווואונגען אריינטרעטען אין דער ענ־גלישער ארמעע און אז מען האט זיי געגעבען א נידריג ארבייט — „מויל־עזעל־טראנספארט?

— דאס איז אבסאלוט ניט ריכטיג. איך האב זיך בעטייליגט אין אלע אונטערהאנדלונ־גען און קען אייך בעשטעטיגען, אז די זאך איז דער רוסישער קאנסול ווירקליך געדראהט, אז עך וועט מיט געוואלד אוועקשיקען די רוסישע אונטערטאנען. וואס דארפען דינען. קיין רוס־לאנד. דאן האבען זיך די יודען געוועגדעט צו דער עכערער מאכט פון עגיפטען און האבען בעקומען פון איהר א קלארע אין אפיציעלע תשובה: קיין איין יוד וועט ניט אריסגעשיקט ווערען פון לאנד און די יונגע מענשען קאנען רוהיג בעגינסען די גאסט־פריינדליכקייט פון דער ענגליש־עגיפטישער רעגירונג.

ערשט נאך דעם האבען מיר זיך געווע־דעט צום בענעראל מאקסוויל מיט'ן פארשלאג צו שאפען א יודישען לעגיאן. הערבי האבען מיר אונטערגעשטריכען, אז דאס וועט עקטהאן, ניט ווייל ס'איז ניטא קיין אנדער בריה, אדרבה, וועגען מיליטער־דינסט אין רוסלאנד איז ניטא מעהר וואס צו רעדען. שטרע, ענדיג גרינדען א יודישען לעגיאן, איז אונזער יוגענד דורכגעדרונ־גען נאר מיט איין וואונש: מיטהעלפען דער פער־ווירקליכונג פון אונזער נאציאנאלען אידעאל און נקמה נעמען פאר די רדיפות און פערפאל־גונגען פון.ס ישוב. בענעראל מאקסוויל האט פריהער אבגעוואגט, ערקלערענדיג, אז לויטן פע־גליכען בעזעץ טאהרן אויסלענדער ניט דינען אין דער ענגל־שער ארמעע.

די דעפוטאציע האט זיך אבער בעמיהט, אין דען האט ער אנגעפרעגט אין לאנדאן און האט ענדליך, בעגעבען זיין הסכמה. אזוי וויי אין דער זעלבער צייט האט מען פארבעריישעט די עק־ספעדיציע צו די דארדאנעלען און ס׳איז ניט ge־וען קיין צייט אויף אויסצובילדען נייע סאלדא־טען, האט מען די יודישע לעגיאנערען פארגע־לעגט אריינצוטרעטען אין דעם „אבאז" ארבייט־טען הינטערן פראנט. אין דער ענגלישער ארמעע וועלען דער „אבאז" בערעכענט פונקט אזוי וויי־טיג און בעדייטענד, ווי דאס איבעריגע: די אר־גאניזירקייט און פארבעריישאפט פון ארמעע איז אפט דירעקט אבהענגיג פון איהר אבאז. ד־ה. פון דער ארגאניזאציאן הינטערן פראנט, וואס שפייזט די ארמעע, זארגט וועגען אמיניצ־אן א. א. וו.

די דיינסט אין מיליטער־טר אנספא.ט רע־גולירונג פון דער ארמעע, ווי אויך אין אנדערע ענגלישע ארמיעס, איז אזוי אויסגעארבעט, אז עס איז אוממעגליך, אז עמעצער זאל זיך אריינמישען אין זיי. אין דער ענגלישער ארמעע איז אויך ניט קיין שפור פון אנטישמיטיזם. אין דער ענגלישער ארמעע איז אויך ניט קיין שפור פון אנטישמיטיזם. אין דער ענגלישער ארמעע איז אויך ניט קיין שפור פון אנטישמיטיזם.

די בייזעווינטען.

(ענדע)

א משיח קען איסוואקסען.

מ׳דארף עס נאר לאזען וואקסען, ניט שטע־רען... און גוטע שמירה געבען... און א משיח איז עס טאקע געווען. — דאס פנים האט געשיינט ווי די ליכטיג זון, פון זיינע אויגעלעך האט עפעס אזוי עפעקעלט, געליכטעט, — וואס רע־דען פון דעם קען מען ניט, בעשרייבען עס לאזט זיך עס ניט, אבער עס פיהלט זיך.

און כנסת ישראל האט געפיהלט.

און אז מ׳פיהלט האפט מען: אז מ׳האפט — מען. כנסת ישראל האט אויפגעלעבט.

זי האט „ווי אנ׳אדלער איהר יוגענד בעניים" זי האט געשריכט: מיין משיח וועט גרויס וועי־רען, שטארק וועלען; מ׳דארף ניט מעהר וויקע־לעך־. ער וועט אליין געהן, אליין טראגען זיך.

ער לעבט... ער האט ניט נויטיג מעהר קיין עזלען.

און ער וואלט טאקע, מיין קינד, געווארען שטארק, מעכטיג... דען ער איז א משיח געווען!

אבער די ווינטען... די ווינטען. די בייזע ווינטען!

כנסת ישראל, זיין מאמע, האט איהם וויי־טער פערזוכען. אין ניט א מזל׳דיגער שעה גע־בירען געווארען...

די ווינטען האבען איהם פערבאפט...

אט בלאזט א מערב־ווינט פון די אמת׳ע שפדליכע, פון די „מה יפית"־ווינטען, — מיט דער פריקרע־זיסליכער וואראמקייט, וועלכע מאכט אזוי שפל אויפ׳ן הארצען, מיט זיין פוי־לעניש און פייכטקייט אין וועלכער עס קישען מילי־מיליאנען באקטעריען און באצ לעז פון די עפע־רליכע, טויט־ברענגענדע... באצילען פון אלע קראנקהייטען, חולאת׳ן און ניכפא.ס ר׳ל

— און —

משיח וועט פערכאפט, דערשטיקט...

מסוכן־קראק! —

און פלוצלונג גיט א בלאז א מזרח־ווינט, — דוכט זיך: גאר דער ריכטיגער... נאר אט טראגט ער זיך... שלעפט ער זיך, עפעס אזוי אומגעלומ־פערט וויינט, אזוי צום ים־המלח גאר... וואו אלץ איז פערזאלצען, פערשטיינערט... א׳ניט — גיט ער א שלעפ גאר אין מדבר הגדול אריין... הינ־טער די הרי חושך!

אין אין מיטען־דערינען גיט א בלאז און א כאפ פון צפון, פון ים־הקרח. דער ווינט... און משיח פריהרט... וועדט א שטיק אייז... אדער עס גיט איהם א צופ. א טראפ... דער דרום־דיגער טרוקענער ווינט אט פון יענע וויייטע, הייסע, אפריקאנער מדבריות, פון די זאמדיגע... און עס שיט זיך זאמד. שטויב אויף משיח'ן...

און די זאמד בעגראבט איהם.

אט אזוי האלט עס, מיין קינד, מיט משיח'ן. אדער אין וויקעלעך, — אדער א שפיעלצייג בי־די בייזע ווינטען...

— און דער עזעל? זיידעלע, דער ווייסער עזעל?..

— דער עזעל, מיין טייערער, לעבט נאך אויך... הערסט דען ניט אין געטומעל פון די ווינ־טען, ווען זיי רייסען זיך איבער משיח'ן, דער עזעל אהער און דער אהין? — הערסט דען ניט אין דעם שטורם, אין דעם רעש, אין דעם „הו־האי" ווי דער עזעל הירושעט?...

אי, הירושעט ער, פערטויבט צו וועלען.

אט אזוי, מיין קינד, האלט עס מיט אונזער משיח'ן... ער וואלט שוין לאנג־לאנג געקומען אויסגעלייזט דאס אידישע פאלק פון איהרע צרות, ווען ניט די ווינטען, די רוחות, די סערות...

א. די בייזע, בייזע ווינטען!...

Jüdische Volkszeitung № 175 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פריז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען זאנטאג ז' אב תרע"ה (18 Juli 1915).

דייטש־עסטרייכישע נצחונות ביי דניעסטר.

די דייטשען זענען איבערגעגאנגען די טייך ווינדאווא.

פון מזרח־פראנט

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 17־טען יולי. (אפיציעל). נאך די קאמפען מיט אונזערע פאדערשטע מחנות האט דער שונא בעזעצט דעם 15־טען יולי די דעכטע ברעגען פון די טייכען ווינדאווא און בעננא און האט אויף אייניגע פונקטען פארס־געזעצט זיין פארמארש צו מזרח צו.

אין צפון־מזרח פון סוואלקי, האט דער שונא דעם 15־טען יולי ביי נאכט געווען ערא־בערט אייניגע אונזערע טראנשעען, פון וועלכע מיר האבען אים נאך דעם ארויסגעטריבען

אויפ'ן נארעווער פראנט האבען זיך אונוע־רע מחנות דעם 16־טען אבגעצויגען צוריק, כדי צו פערנעהמען א מקהר בעקוועמע פאזיציע אויפ'ן רעכטען ברעג פון נארעוו. אויף דעם דער־מאנטען פראנט האט דער שונא פארגענומען א דייטע אנגריפען צוישען פיזא און אחווא. אין מערב פון דער טייך אריטץ האבען בעדייטליכע פיינדליכע מחנות אנגעגריפען אונזערע פאזי־ציעס נעבען די דערפער פאדאסיע און טשעא־נאוו.

אויפ'ן רעכטען ברעג פון פיליצא, זענען פיינדליכע מחנות אונבעדייטליכע קאמפען. אייניגע אויפ'ן, וואס דער שונא האט פארגענומען איז די וועגען וואס פ'הרען צו ראדאם זענען אבגעשלאגען מיט גרויס היזק.

צווישען די טייכען וויאפרי און בוג געהען פאר העפטיגע קאמפען. אין דער געגענד ביי די דערפער גראבאוועץ און גרובעשאוו, ווי אויך אין דער לענג פון דער טייך בוג צו סאקאל צו, זענען פארקומען ווידערהאלטענע בייאנאנדער־שטויסען צווישען די אונגארישע און רוסישע אבטיילונגען. אין אלע פאלען האבען מיר אבגעשלאגען אלע פיינדליכע אנגריפען.

(עסטרייכישער בעריכט).

ווין, 17־טען יולי. (אפיציעל). דער רוסי־שער פערזוך צו פערטרייבען אונזערע מחנות, וואס זענען אריינגעדרונגען אויפ'ן צפון־ברעג פון דניעסטר איז מיסגעלונגען. דערביי האבען מיר בענומען 1300 סאלדאטען און 12 רוסישע אפיצירען געפאנגען, אונזערע מחנות האבען גע־שטורעמט און עראבערט פיעל וויכטיגע רוסישע פאזיציעס ביי סאקאל.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 17־טען יולי. (אפיציעל). אין קור־לאנד אין צפון פון פאפעלינא, זענען מיר איבער־גענאנגען די טייך ווינדאווא אין דער מזרח־ריכטונג. אין דרום־מערב פון קאלנא און אין דרום פון פראשניץ, וואס מיר האבען ערראבערט דעם 15־טען האבען מיר בעהאט פון זע־נען געגנאנגען פארווערטס.

ווי לאנג וועט די מלחמה גע־דויערן.

לאנדאן, 17־טען יולי. „טיימס" פערעפענט־ליכט אין דיעזע טעג א רייהע ארטיקלען וועגען דער פראגע „ווי לאנג מען קען אויסהאלטען" אין וועלכע די צייטונג פארשט אויס, ווי לאנג עס קען געדויערען ביז די עקאנאמישע אורזא־כען וועלען צווינגען אבצושטעלען די מלחמה.

די צייטונג ענדיגט צו אויספארשען דייטש־לאנדס עקאנאמישע קוועלען און זאגט, אז ווהרשיינליך קענען נאר זיין צווייי מאמענטען וען דייטשלאנד וועט זיין געצווואונגען אבצו־שטעלען די מלחמה, נעמליך אז דייטשלאנד וועט שוין ניט האבען מעהר קיין סאלדאטען אין, אז דייטשלאנד וועט פערלירען דעם נאציאנאלען קרעדיט דורך דעם וואס די דייטשע קריעגס־בעגייסטערונג וועט אבגעקיהלט ווערען.

דער פאר מיינט די צייטונג אז די ענגלענ־דער דארפען זיך אנשטרענגען מיט אלע כוחות אבצווואונגען דעם גונסטיגען מאמענט, אפילו ווען עס זאל געדויערן נאך 2 יאהר.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט).

פאריז, 17־טען יולי. (אפיציעל).

אויפ'ן רעכטען ברעג פון דן האבען די דייטשען נעכטען, נאכדעם ווי זיי האבען אויס־געשאסען 4000 גראנאטען אויף פראנטפראי־, גאנץ פלוצלונג פערזוכט אנצוגרייפען אונזערע פאזיציעס. דער אנגריף איז אבגעשלאגען גע־ווארען.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 17־טען יולי. (אפיציעל). פיעלע פערזוך פון די פראנצויזען אבצונעהמען ביי אנו אונזערע פאזיציעס אין די ארגאנען, זענען אבגעשלאגען געווארען. דערביי האבען מיר בענומען 462 געפאנגענע.

זייט דעם 20־טען יוני האבען מיר אויף די־זען פראנט־טייל בענומען געפאנגען 116 אפי־צירען און 7009 מאן. אויף די איבעריגע פראנט־טייל איז די לאגע אונפערענדערט.

פון דער רומענישער גרענץ.

די אידען פון זיעבען רוסישע פונקטען אויף דער רומענישער גרענץ זיינען בעפוילען גע־ווארען צו פערלאזען די שטעדט און דערפער אין לויף פון 24 שטונדען. די פעטראגראדער צייטונגען, וואס ברענגען די נייעס, גיבען נישט אן די נעמען פון די שטעדט און דערפער.

דער פעטראגראדער צייטונג „דיען" דעפעשירט מען פון קיעוו, אז די דארטיגע אידישע צדקה־געזעלשאפטען האבען ערהאלטען אן ענטפער אויף דער פעטיציע וואס זיי האבען דערלאנגט דעם קיעווער גובערנאטאר מיט א ביטע אז ער זאל די אידען וואס זיינען ארויסגעטריבען גע־ווארען פון זיין גובערניע, ערלויבען צוריקצוקו־מען. דעם גובערנאטאר'ס ענטפער לויטעט, אז אויב די יודען וועלען געבען לעבענדיגע משכנות אלס גאראנטיע אז זיי וועלען נישט פערראטהען דאס פאטערלאנד, וועט ער זיי געבען דערלויב־ניש.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemisches Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevue 223

האטעל קאנג פרעדעריק

Vestervoldg. 25 — 27 ביי ראטהויזפלאץ

מאדערנע ביליגע פרייזען.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

A. & H. MEYER

העמישע רייניגונג אין דאמכפארבעריי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט אנגעיי ען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג:
פיליאלען

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 — Mosedalsvej 5, Valby — Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

באסקאלין טאבלעטען מילדע
באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און כיליגער אב־
פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־
לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־
קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Hilman Norregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעו

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי
ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און בילינ.
פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, הרוים
מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון ד
בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען
געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

בונד'ס ארבייטער לעזע זאל פאר אלע אין קאפענהאגען

מאכט בעקאנט, דאס שבת דעם 17־טען יולי קומט פאר די ארדינערע, האלב יעהריגע גענעראל
פערזאמלונג אין לעזע האל'ס לאקאל נאררע פארימאגסגאדע 54 Norre Farrimagsgade 54.
צוליעב דערוויכטיקייט פון טאגעס ארדנונג וועט די פערזמלונג זיך אנפאנגען פינקטליך האלב
ניין אבענד אום דער טאגעס ארדנונג זאל בעהאנדעלט ווערען דעם זעלבען אבענד. ביכער
ווערען דעריבער ארויס געגעבען מיט א האלב שעה פריהער ווי געוועהנליך, נעמליך פון האל'ב
אכט ביז איין פערטעל אויף נייען און ניט שפעטער. די פערוואלטונג

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען
קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאפעל־שרויב דאמפפער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע
לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען.
דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד, און אכדעם חוץ דער מלחמה־
טעריטאריאום, פערביי שאטלאנד קיין נ ו יארק.
נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו פאסאזשיר
אבטיילונג *Kongens Nytorw 8 København K.*

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.
tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Dansk Expres Kompani.

Emit Thalbitzer.

Amaliengade 33. København K.
Telefoner: 11,330 & 11,331.

ווארע ווערט איינגעפאקט און אוועקגעשיקט
אין אלע שטעדט אין רוסלאנד. די ביליגסטע און
שנעלסטע עקספעדיציאן. עקספרעס־שיקונגען
פאר 7 טעג קיין פעטראגראד.

רעסטאראן־רונדעטארן

טרינינטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
København C.

רוסיש יודישער שניידער קלוב

האלט אב א מיטגליעדס פערזאמלונג מאנטאג
ד. 19־טען יולי האלב ניין אזייגער אבענד אין
פאכפעראיינס קאנטאר, הויזערפלאטץ 14. 1. נייע
מיטגליעדער קענען זיך איינמעלדען אין פאכ־
פעראיין און אין קלוב.

נייעס! נייעס! נייעס!

איך מאך בעקאנט דאס פובליקום, דאס איך האב
געעפענט מיין ספעציאל געשעפט אין שיכווא־
רען. איך נעם אן אלע בעשטעלונגען אויף האנד־
הארבייט. אויך איך פערקויף אלע פאבריקס־
ארבייט אין שענע און מאדערנע פאסאנען צו
ביליגע פרייזען. רעפעראציאנען מאך איך סאליד
אכטונגספאל ד. גערשוואלד

Johnstrupsallee No 1. ביי ה. ס. ערטטעדסוויי

H. Steensens

VEGETARIA

Margarine

Pris 75 Øre pr ½ kg.

כשר פענסיאנאט **כשר**

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך.
מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־
באט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.
מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I
Tlf. Byen 3959.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»
Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.
Shandvejen 101

Tel. Bellevue 182.
Silberne Medalie.

A/s Hannibal Sander.

דאמפוושריי

געגרינד עט 1812

מיר מאכען אויפמער קזאם אויף אונזער
— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. — Telf. Søborg 31 og 61 — קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Mantergade 2

פרעזידענט ווילסאן זאגט־צו העלפען די רוסישע יודען.

אין דער ניו־יארקער צייטונג „דער אמעריקאנער" גיבט מיר פאלגענדע אינטערעסאנטע אויסקונפט צווישן בריף:

דער בעקאנטער אידישער אדוואקאט און פובליציסט, מר. סיימאן וואולף פון וואשינגטאן, האט אין נאמען פון דעם אירדען „בני ברית" ווי אויך פון „די פעראייניגטע אידישע קהלות פון אמעריקא". געשיקט צום פרעזידענט ווילסאן מעם פאלגענדן בריף:

„אלס פארזיצענדער פון דער „באארד אוו העלפגייוס", פון דער „יוניאן פון די אמעריקאנער אידישע קאנגרעגאציעס", און אלס א מיטגליד פון דעם „אינטערנאציאנאלען אונאבהאנגיגען ארדען בני־ברית" ערלויב איך מיר אייך צו פארצולעגן די וואונשען פון אייערע מיטבירגער פון אידישען גלויבען, וועלכע זיינען פאר־אייכישע און לאיאלע אמעריקאנער בירגער אין פולען זין פון ווארט, און וועלכע זיינען דערי־צו בער שטארק פעראינטערעסירט מיט דעם אויס־גאנג פון דער איצטיגער מלחמה. דאס הייסט, וויען די פערהאנדלונגען פון פרידענסבעדינגונגען וועלען זיך אנפאנגען.

איהר זייט גוט בעקאנט מיט דער לאגע פון אונזערע גלויבענסגענאסען אין עזעוסע טיילען פון אייראפא. איהר וויסט, אז פאר יאהר־הונ־דערטע האט מען זיי אבגעזאגט אין גלייכבע־רעכטיגונג, סיי אין פאליטישען, סיי אין העל־פענזיזן פון וואיט. אלס רעזולטאט דערפון זענען אבעבען גרויסע מאסען אידען געזוכט אן עיר־קלס אין דיעזען לאנד פון פרייהייט, און סיי־ען אונזער רעגירונג וועט בעהילפיג זיין צו קריגען די דערמאהנטע רעכט פאר די איר־אנ־אישע אידען, וועט דאס איריגשטראמען קיין אמעריקא פון אונזערע גלויבענס־גענאסען פון אונטערדריקונגס־לענדער ניט נאר פארג־רעסט ווערען, נאר אויך א סך פערגרעסערט ווערען.

דזשאן הייַ, וועלן עד איז געווען סטאטס־סעקרעטאר, האט דיעזע פראגע קלאר געמאכט אין זיין בעריהמטער רומענישער נאטע. עד האט בעטראכט די פערפאלגונג פון אידען אין רומע־נין אלס א פיינדליכען אקט קעגען די פעראי־יניגטע שטאאטען, מחמת די פערפאלגונגען הא־בען געטריבען צו אונזערע ברענען פיעלע אי־מיגראנטען, וועלכע וואלטען פערבליבען אין אונזערע היימען, אויב זיי וואלטען גערעכט און ריכטיג אין בעהאנדלט געווארען.

מיר גלויבען, אז עס איז נאך קיין מאל ניט צו שפעט אין דער וועלט־געשיכטע, וואס זיין אזוי צוגעפאסט פאר דער פרעזיכ־דונג פון גלייכע רעכט פאר די אידען איראפא, ווי די צייט, וועו עס וועלען פארקומען די פריי־דענספערהאנדלונגען צווישען די מלחמה־פיה־רענדע לענדער.

די פעראיניגטע שטאאטען גיפענען זיך אין אנ־אונפערגלייכליך פריוויליגירטער לאגע. דיעזע לאגע קען, איך בין זיכער, מיט דער הילף פון אייער קלוגער שטאאטסמאנשאפט ווערען אדאפ־מינירענדער פאקטאר צוגונסטען דער לייזונג פון אט דער גרויסער און וויכטיגער פראגע.

דאס וועט ניט נאר ברענגען מיט זיך דעם וואוילשטאנד פון דעם אידישען פאלק, נאר אויך העלפען אין א גרויסע מאס די אמעריקאנער בירגער. מיר בעטען אייך דערפאר מיט גרויס רעספעקט, אבער יזהר איפריכטיג, אז איהר זאלט אין נאמען פון גערעכטיגקייט שענקען דיעזער אינטערנאציאנאלער פראבלעם די גע־העריגע אויפמערקזאמקיט.

מיט אויפריכטיג ווינשען צו אייך, בין איך מר. פרעזידענט,

אייער יזהר געהארזאמער דינער און מיטבירגער.

„סיימאן וואולף."

אויף דעם דאזיגען בריף האט דער פרעזי־דענט : עקרעטערס פאלגענדעס:

מיין טייערער מר. וואולף.

איך האב גלעזעזן מיט דעם גרעסטען אינ־טערעס דעם בריף, וועלכען איהר האט געהאט די גפעליגקייט מיר איבערצולאזען א קורצע צייט צוריק, און וועלכער טראגט די אונטער־שריפטען פון דעם אירדען „בני ברית" און פון די אידישע קאנגרעגאציעס אין די פעראיניגטע שטאאטען". איך בעט אייך צו פערזיכערען די וואס האבען מיר געשיקט דיעזען אינטערע־סאנטען בריף, אז איך וועל פון צייט צו צייט מיט גרעסטען אינטערעס נאכפאלגען די אר־בייט פון די ארגאניזאציעס, וואס זיי פערטרעטען. דאס איז אהן ספק אנ׳ ארבייט, וואס טראגט פיעל ביי צו דער דערהויבונג פון אונזער מדינה. איך בין בעזונדערס פערזיכערט אין זייער בילדונג און פילאנטראפישער ארבייט, ווי אויך אין זייערע אנשטרענגונגען צו פערניכטען אויף וויפיעל עס איז דא א מעגליכקייט דעם פרא־ווינציאליזם פון פאראוטיילען צווישען פער־שידענע פעלקער.

זייט אזוי גוט, אייך בעט אייך, איבערצוגעבען זיי מיין וואריימע אבשאזונג פון זייער בריף, וויי אויך מיין פערזיכערונג, אז וועו און אויף וואס פאר אן אופן אייך וועל נאר קענען דיענען די אינטערעסטען, וועלכע זיי רעפרעזענטירען, וועל איך עס בעטראכטען פאר א פריווילעגיע עס צו טהאן.

פריי דליך און אויפריכטיג אייער,

וואודראוו ווילסאן.

די שטימונג אין וואשא.

„דזשענעק פאלסקי" שרייבט:

וואשא האט ארומגענומען אנ׳אונרוהיגקייט. מיר זעהען דאס אויף יעדען טריט. מיר שפירען עס זאגאר, עס האט פערפעלט קלייג־גלד א וואונדער־ארץ, אונערקלערטע ערשי־נונג, וועלכע ברענגט צו די אלע מהומות.

שבת האט דער עולם האסטיג זיך א נעהם געטוהן אריסצונעהמען די׳ גלדער פון באנק — דאס איז שוין געווארען א תראנישע קראנ־קהייט, וועלכע ברעכט אויס צו געוויסע צייטען.

און דערווייל איז אין איצטיגען מאמענט ווירקליך נישטא קיין שום סבה צו קיין פאניק, לוואו — דאס איז נאך נישט קיין וואהרשעווער פארשטאדט. מען קאן דערביבער מיט פאלקאמער זיכערהייט זאגען, אז אין משך פון די נאהנסטע טעג וועלען מיר קיין אנדער מיליטער נישט זעהען, אויסער דעם רוסישען.

און שפעטער?... ווער קאן עס היינט פאר־זעהען, וואס עס וועט זיין אין־א פאר וואכען ארום!

צוליב דעם, וואס מען קאן נישט וויסען וואס די צוקונפט וועט ברענגען, וואלט מען בע־דארפט זעהר פארזיכטיג מקבל זיין אלע ידי־עות און קלאנגען, וועלכע זאלען אפילו שטא־מען פון מענשען. וואס זייַער שטעלונג איז מחויב צו דינען פאר א גארנטיע, אז די אינ־פארמאציעס זענען גענוע.

די פראקטיק פון לעצטען יאהר האט שוין פונדעסטוועגען אויסגעלרענט, אז אפילו די דא־זיגע מענשען וויסען אויך גארנישט, און, נישט בעזיצענדיג קיין הארטען ׳גייסט, שרעקען זיי זיך און צוטראגען גערן בעאונרוהיגענדע ידיעות.

די גרעסטע מהומה רופט ארויס, די פלאפלע־ריי, אז פון וואשא וועט ארויסגעשיקט ווערען די גאנצע מענער בעפעלקערונג — אנ׳אויגע־שיינליכער אונזין, א שפעסוג פון דער איבער־עשראקענער פאנטאזיע, אין דאך פעהלען ניט קיין מענשען, וואס גלויבען דערין.

לונינסקי־דייכעס.

דער קאנעספאנדענט פון „נאוועא וואר־שאווסקא" פון קאפענהאגען דערצעהלט, אז די צייטונג „פאליטיקען", וועלכע האט אבגעדרוקט בראנדעס־עס ארטיקלען וועגען די פוליש־יודי־שע בעציהונגען, האט ענטזאגט צו אננעהמען אנ׳ענטפער פון לונינסקין און דער לעצטער האט אריסגעגעבען א בעזונדער בראשורע מיט נ׳ן נאמען „פאלען אי גאבעסטאקען", „וועלכע איז אנגעשריבען מיט גרויס רוהיגקייט און ווירדע אהן אנטיסעמיטיזם". אויך האט ד״ר לונינסקי נעהאלטען א פאדלעזונג וועגען פוילען.

די צייטונג דערמאנט אבער גאר ניט אז „דער רעטער פון פוילענס כבוד" אין דענעמארק, איז א גאליציאנער זשידעק — דייכעס. „אז מען בעדארף דעם גנב, שניידט מען אים אראב פון דער תליה"...

דער לייטער פונ׳ם רוסישען „היליגען סינאד"

פעטראגראד: אין די היזיגע פאליטישע קרייזען רעדט מען זעהער פיעל פון דעם, וואס סאמארין איז בעשטימט געווארען פאר א פרא־קוראר אינ׳ם „היליגען סינאד".

מען מיינט דא, אז דערפאר וואס סאמארין איז א זעהער ענערגישער מענש און האט אינ־טימע פריינד אין די העכסטע קרייזען וועט ער, אזוי ווי אמאל פאבעדאנאסצעוו, ניט בעגונגענען זיך מיט זיין פאסט, נאר וועט אויך זוכען בעאיינ־פלוסען די גאנצע רוסישע פאליטיק.

יודישע נייעס.

(אבי סיניש ע יודען). לויט דער אויפא־דערונג פון פיעלע פערזאנען האט דער אמערי־קאנישער סטייט־דעפארטמענט באשלאסען צו אונטערזוכען די לאגע פון די שווארצע יודען אין אבאסיניען (די אזוי גערופענע „פאלאשעס", וועלכע דער יודישער פארשער ד״ר פיטעלא־ויץ האט מיט עטליכע יאהר צוריק ענטדעקט. ר־יזענדיג אין אפריקא.

אזוי ווי אמעריקא האט ניט קיין אייגענעם קאנסול אין אבאסיניען, האט זי געבעטען טע־לעגראפיש דעם ענגלישען קאנסול צו מאכען א נענוע אויספארשונג פון די פאלאשעס און צושי־קען קיין וואשינגטאן זיין ראפארט אזוי שנעל ווי מעגליך.

(דער פראצעס פון די יודישע קאמיסיאנערען) דעם „רוסק. סלאווא" טעלעגראפירט מען פו קורסק, אז די געריכטס־פאלאטע האט פרייג־שפראכען די יודישע קאמיסיאנערען־סוחרים, וועלכע מ׳האט פער־משפט אריסגעשיקט צו וו־ע־רען פון די דערפער פאר האנדלען אונגעזעצ־ליך.

(יודישע נדבות). דער גלח פון דער סי־נאגישער צערקוע, מאזירער אויזוד, מינסק, גוב., האט מיטגעטיילט דעם „רוסקי קרייַ, אז דער ארטיגער איינוואוינער יעקב־מארגאלין האט צוזויפגעקליבען אין בית־המדרש צווישען די יודן 5 רובל, וועלכע ער האט איהם, דעם גלח איבערגעבען כדי או־צוגעבען עס צו דער סומע נדבות, וואס מ׳האט צוזויפגעקליבען פון דער נדבות־זאמלונג דורך פושקעס פאר׳ן „רוסקי קרייַ.

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361

PRISLISTE.

8½ Kilo pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Kilo do. do. Tørring
12½ Kilo do. do. Tørring

og Maskinstrygning — For uden og broget Tøj intet Tillæg.

— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

וו. זשאבאטינסקי וועגען טערקיי, ציוניזם און יודישען לעגיאן.

(א געשפרעך ספעציעל פאר דער יודישער פאלקסצייטונג.)

אין קאפענהאגען האט א קורצע צייט פער־בראכט דער בעקאנטער רוסיש־יודישער פובלי־ציסט און ציוניסטישער טהעאר ה' וו. זשאבא־טינסקי, וועלכער איז אקאראט געקומען פון ענ־גלאנד און איז איצט אוועקגעפאהרען קיין רוס־לאנד.

ה' זשאבאטינסקי האט בעריכט ענגלאנד, פראנ־קרייך, איטאליען, שפאניען, עגיפטען, די באל־קאן־לענדער און האט אומעטום ניט נאר בעא־באכטעט אויפ'ן ארט דעם קריעג און זייע ווירי־קונגען, נאר אויך געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט וויכטיגע פאליטישע און מיליטעריש־פאק־טארען, ווי עס איז אונז בעקאנט, איז ער גע־וען אויך אויפגענומען פונ'ם פראנצויזישען מיניסטער פון אויסערן דעפארטאמענט.

ביז'ן נאמען פון ה' זשאבאטינסקי זענען פערבונדען די אונקלארע אין כמעט לעגענדא־רישע ידיעות וועגען א יודישען לעגיאן בכלל און דעם אלעקסאנדריער באטאליאן בפרט.

מיר האבען זיך דעריבער געוועדעט צו ה' זשאבאטינסקי מיט דער בקשה אריינזאגען זיין מיינונג וועגען די בריטאנישע יודיש־פאליטי־שע פראגען און זיינע שטעלונג צו זיי. ה' זשא־באטינסקי האט ליבענסווירדיג ערפילט אונזער בקשה און מיר האבען אצינד די מעגליכקייט ברענגען אנ'אויספיה. לי'ען געשפרעך מיט'ן פאלענטפולען ציוניסטישען פאליטיקער און שרייבער.

מיר קענען נאטירליך ניט גאראנטירען פאר די סטענאגראפישע ריכטיגקייט פון איינצעלנע ווערטער, אבער אין אלגעמיין ווערט דער גע־שפרעך איבערגעגעבען גאנץ געטרייע און פינקטליך

— מען זאגט, אז די קלאנגען וועגען די רדיפות אין ארץ־ישראל זענען איבערטריבען ניט גאנץ ריכטיג און אז אין ווירקליכקייט האט טער־קיי זיך אויפגעפיהרט בנוגע צו די ארץ־ישראל־יודען ואנדער פריינדשאפטליך?

— דאס איז זעהר אביהגיג פון דער מאס. מיט וועלכער איבער וועט מעסטען. די יו־דען אין גלות זענען צוגעוואוינט צו דעם. אז די רדיפות דריקען זיך אויס אין פארם פון פאג־ראמען. און קוים ס'איז ניטא קיין דירעקטער פא־גראם. דאנקען זיי דערפאר גאט און זאגען: „מען בעגעהט זיך מיט אונז זעהער פיין". דאס איבריגע איז פאר זיי ניט וויכטיג. די הויפט־זאך מען זאל נאר ניט הרג'נען און רויבען. מיט דעם דאזיגען שטאנדט־פונק פון „עבדים מוכים" טאר מען זיך אבער ניט רעכענען. פאר איטליכען אמת־פריינען מענשען איז דאך גאנץ קלאר, אז דאס, וואס ס'איז פארגעקומען אין פאלעסטינא האט בעדייטעטס, אז די טערקען ווילען גאנץ ארויסמאכן אין פאלעסטינא — אבער דאס ווייע ריישקייטען אין פאלעסטינא — אבער דאס ווייע דער לויט'ן דרוק פון וואשינגטאן.

זיי האבען ניט פאגראמירט, ניט הרוב גע־מאכט דעם ישוב, נאר דערפאר, ווייל מען האט זיי דאס ניט ערלויבט. וואלט מען זיי דאס ערלויבט, וואלטען זיי: אפשר, פערזוכט צו אראנ־זשירען א ריכטיגען פאגראם. איהר ווייסט דאך, אז אין פאלעסטינא איז שוין געווען צוגעגרייט א גאנצער לאגער מיט פאגראם־ליטעראטור. די דאזיגע „ליטעראטור" איז געווען שפעטער אין אלעקסאנדריע אין אונזערע הענד. זי איז געווען ניט בעסער פון דער עהנליכער רוסישער פאג־ראם־ליטעראטור.

— אבער די בעציהונגען פון דער טערקישער מאכט צו אונז האט זיך דאך איצט פיעל גבעב־סערט?

— דאס איז ניט אמת. געווים, אין פאלעסטינא גופא זענען זיי געצוואונגען צו זיין זעהר פאר־זיכטיג צוליעב די אויבען־דערמאנטע טעמים. אבער די מלחמה געגען ציוניזם איז אריבערגע־וויזן צושטערען אונזער ישוב. איז גאר ניט אזוי לייכט: יודען זענען ניט ארמענער! נאר די 2־טע און די ווייכטיגסטע סבה איז: אמעריקא. איך האב שוין דאס איין מאל געזאגט אז אמעריקא־נער זשורנאליסט און בין צופרידען נאך אמאל איבער־חזר'ן עס: אויב דער ישוב איז בייגע־שטאנען די טערקישע רציחות, איז דאס קודם כל א פערדינסט פון'ם פרעזידענט ווילסאן, בריי־ענען אין די קאפיטאנען פון די ביידע אמעריי־קאנער פאנצער־קרייצערס. דערהויפט פון דעם קאפיטאן פון „טענעסי". דעקער. איך רעדט שוין ניט וועגען מארגענטוי — וועמענס פער־דינסטען עס זענען אונגעהויער גרויס. ס'איז אויך וואהרשיינליך, אז די דייטשע רעגירונג האט אויך געהייסען די טערקען ניט מאכען קיין נא־ר

Jüdische Volkszeitung № 174 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען פרייטאג ה' אב תרע"ה (16 Juli 1915).

די עסטרייכישע נאטע צו אמעריקא.

מען ערווארטעט סאציאליסט־רעפרעסיעס אין דייטשלאנד.

עסטרייך און אמעריקא.

וויען, 15־טען יולי. (ריצא'ס ביורא). דער עסטרייך־אונגארישער מיניסטער פון אויסערן, בוריאן, האט צוגעשטעלט די פעראייניגטע שטאטענס באטשאפטער אין וויען א נאטע, אין וועלכער ער ווייזט אן, אז די פערהעלטעניסע אין דער איצטיגער מלחמה האבען זיך ענטוויקעלט אזוי, אז מען שטערט דער וואשינגטאנער רעגירונג צו אבהיטען איהר שטרענגען נייטראליטעט.

א נייטראלע רעגיערונג דארף לויט דער מיינונג פון עסטרייכישער רעגירונג ניט דערלאזען, אז דער האנדעל מיט קריעגס־קאנטרעבאנדע זאל פארקומען אזוי, אז דאס זאל ווירקען אויפ'ן נייטראליטעט פון דער לאנד. די עסטרייכישע רעגיערונג פערלאנגט דערפאר פון דער אמעריקאנער רעגיערונג, אז אדער זי זאל פערבאטען ארויסצופיהרען קריעגס־מאטעריאל פון אמעריקא, אדער צווינגען די אמוניציאנס פירמעס זיי זאלען אויך ליפערען קריעגס מאטעריאל צו דייטשלאנד און עסטרייך.

פארשטעהענדע רעפרעסיעס אין דייטשלאנד.

בערלין, 15־טען יולי.

„פארווערטס" טרעט שארף ארויס געגען די דראהונגען וואס זענען געדרוקט געווען אין „דייטשע טאגעס־צייטונג" בנוגע רומעניען. דער „פארווערטס" שרייבט, אז רומעניען האט רעכט צו אויפפיהרען זיך ביי זיך אין דער היים ווי זי וויל.

די דייטשע קאנסערוואטיווע פרעסע דרוקט הייגט לאנגע לייט־ארטיקלען, אין וועלכע זיי שטעלען פאר ענגלאנד דעם הויפט־שונא, ווען מען צושמעטערען איידער מען שליסט מיט איהר א שלום, ווען מיט רוסלאנד איז „ניט אונמעגליך", אז ס'זאל געשלאסען ווערען אנ'אבמאך. דאגעגען זאגט „פארווערטס" ארויס אבסאלוט געגענזעצליכע מיינונגען.

אין די ברייטע מאסען פיהלט מען א שטארקע אויפהיצונג פערשפרייטען זיך און מען ערווארטעט אויף דעם סמך פערשארפטע בעלעגערונגס־צושטאנד־פעראנשטאלטונגען. בנוגע די סאציאל־דעמאקראטישע לויף־בלעטלעך וועגען דעם ציעל פון דער מלחמה, וואס ווערען פערשפרייט אין לאנד.

פון מזרח־פראנט

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 15־טען יולי. (אפיציעל). דעם 2־טען יולי איז דער שונא איבערגעגאנגען די טייך נארעוו. אין דער ריכטונג פון לאמזשא האט דער שונא ענטוויקעלט א שטארקע ארטילעריעטהעטיגקייט.

אויף דער רעכטער זייט פון דער טייך פיזא האט דער שונא געווען עראבערט אונזערע טראנשעען אויף א פראנט פון 2 וויארסט אין דער ליינג, אבער מיר האבען עס גלייך דורך א געגען־אנגריף צוריק עראבערט. אויף ביידע זייטען פון דער אויבענדערמאנטער טייך געהען פאר פערביטערטע קאמפפען.

גרויסע פיינדליכע מחנות געהען פארווערטס אין דער געגענד צווישען די טייכען אריטץ און לוציניא. ניט וועלענדיג אריינלאזען זיך מיט זיי אין א קאמפף האבען אונזערע מחנות אבגעצויגען זיך צוריק צו זייער 2־טער ליניע.

אויפ'ן לינקען זייט פון ווייכסעל איז גארנישט געשעהען. אונזערע מחנות, וואס האלטען אונטער די קאמפפען ביי ווילקאמאש, האבען פון דעם 4־טען גענומען פאלגענדע צאהל געפאנגענע: 297 אפיצירען און 22,464 סאלדאטען.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט).

פאריז, 15־טען יולי. (אפיציעל). אין די ארגאנען האבען מיר אנגעגריפען דעם שונא פון דונארוויל־ווין־לע־שאטא. ביז מאריע־טערעזיע. אויף פערשיעדענע פונקטען האבען מיר עראבערט דייטשע טראנשעען. אין מערב פון די ארגאנער וועלדער זענען מיר איבערגעגאנגען די יועג סערוואן און זיך בעפעסטיגט אין דעם קליינעם בוראיין וועלדעל.

די דייטשע אנגריפען, וואס זענען קאנצענטרירט אין דער געגענד צווישען מאריע טערעזיע און שעוואשע זענען אבסאלוט אבגעשטעלט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 15־טען יולי. (אפיציעל). אין די ארגאנען האבען די דייטשע אנגריפען געבראכט גוטע רעזולטאטען. אין צפון־מזרח פון ווין־לע־שאטע האבען מיר עראבערט די פראנצויזישע ליניע אויף א ברייט פון 1000 מעטער. מיר האבען גענומען 1 אפיצער און 137 סאלדאטען געפאנגען. אין דרום־מערב פון ביוויל האבען אונזערע מחנות געשטורעטט דעם שונא'ס א בארג פאזיציע 3 קילאמעטער די ברויט און 1 קילאמ. די טיעף. מיר האבען עראבערט די בארג 285. דערביי האבען מיר גענומען געפאנגען 2581 פראנצויזען, צווישען זיי 51 אפיצערען. א חוץ דעם האבען מיר עראבערט 2 בערג־קאנאנען. 2 רעוואלווער־קאנאנען. 6 פולעמיאטען אין פיעל קריעגסמאטעריאל.

טערקישער היזק ביי די דארדאנעלען.

לאנדאן, 15־טען יולי פון אטהען טעלעגראפירט מען צו „טיימס": פון זיכערע קוועלען האט מען ערפאהרען, אז דער טערקישער היזק ביי די דארדאנעלען דערגרייכט ביז 125 טויזענד מאן.

די רוסישע „דומא".

פעטראגראד. (ספעציעל). פארשטעהער פון אלע דומא־פארטייען. זענען נעכטען אנגענומען געווארען אויף א אוידיענץ ביים מיניסטער־פרעזידענט גארעמיקין. די דעפוטאטען האבען געפאדערט, אז די דומא זאל גלייך צוזאמענגערופען ווערען. דעם פרעמיערס ענטפער איז געווען א קאלטער און ניט בעשטימטער: אז ערקען נאך גאר נישט זאגען בעשטימט וועגען דעם.

מערקווערדיג איז, אז די דעפוטאציע אוועקגעהענדיג פון גארעמיקינ'ען מיט גאר נישט, איז גלייך אוועקגעגאנגען צום מיניסטער פון לאנדוירטשאפט קריוואשעאין, וועלכער, ווי מען רעכענט וועט בעקומען א העכערע שטעלונג אינ'ם נייעם מיניסטעריום.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

האטעל קאנג פרעדעריק

Vestervoldg. 25 — 27 ביי ראטהויזפלאץ

מאדערטע ביליגע פרייזען.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

A. & H. MEYER

חעמישע רייניגונג אין דאמכפארבעריי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט אנגעיי יען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג: פיליאלען

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 — Mosedalsvej 5, Valby — Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

ס'פאדערט זיך א מאשינער

און הילפסמאשינער צו דאמען ארבייט ס'קען זיין הערענשניידערס וועודען זיך

אדעלגאדע 46 2. זאל.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
København C.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער. כרויט מאשינען, ראזיר־מעסער. צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dam n Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס־אנ־ינאוויען אין רוסלאנד.

Victoria Teatret

„ווערא"

א געפאלענע פריס לעבענסגעשיכטע.

כשר פעגס־אגאט **כשר**

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען

קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאפעל־שרויב דאמפפער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד. און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום. פערביי שאטלאנד קיין ניו יארק.

נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nytorw 8 København K.

נייעס! נייעס! נייעס!

איך מאך בעקאנט דאס פובליקום, דאס איך האב געעפענט מיין ספעציאל געשעפט אין שיכווארען. איך נעם אן אלע בעשטעלונגען אויף האנד־הארבייט. אויך איך פערקויף אלע פאבריקס־ארבייט אין שענע און מאדערנע פאסאנען צו ביליגע פרייזען. רעפעראציאנען מאך איך סאליד

אכטונגספאל ד. גערשוואלד

Johnstrupsallee No I. ביי ה. ס. ערטטעדסוויי

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»
Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Shandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהר קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

A/S Hannibal Sander.

דאמפוושריי

געגרינד עט 1812

מיר מאכען אויפמער קזאם אויף אונזער

— פארבעריי. דאמפוועשעריי און נעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל.

Telf. Søborg 31 og 61

קיינע כלאר. לופט געטריקענט.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

נאך מעהר: די יודען פון רוסלאנד, עסטרייך און רומעניען איגנארירען די אריענטאלער פארוואס? — ווייל די לעצטע רעדען נישט און קענען נישט אונזער יודיש.

וואס פארא יודען זענען זיי, אז זיי באל־באטשען עפיס א טערקיש, וואס קיינער קען עס נישט פערשטעהן? — אזוי זאגען אונזערע יודען און זיי באיקאטירען די אריענטאלישע ברידער אונזערע.

ביי דער קאנפערענץ פון די פעראייניגטע ארטאדאקסישע יודישע קהלות, וואס איז די טעג פארג עקומען אין ניו־יארק, האט ה׳ מ׳ גאדאל, דער רעדאקטאר פון דער ״פאניש־יודישער צייטונג „לה אמעריקא״ מיט טרעהרען אין זיי אויגען געשילדערט די טראגישע לאגע פון די אריענטאלישע יודען.

צוליעב דעם, האט גאדאל דערצעהלט, וואס די אריענטאלער קענען נישט קיין יודיש, ווערען זיי באיקאטירט און בעל־ידיגט פון די „אשכנזישע יודען״, טויזענדער קינדער פון די ספרדים, געהען פון אונז אוועק ווייל מען גיט זיי נישט קיין יודישע ערציהונג און די מיסיאנערען, וועלכע ווייסען פוו דעם, לויערען אויף זיי, ווען אנ׳אריענטאלישער יוד שטארבט, מוז ער בעגראבען ווערען אויף א קריסטליכען בית־עלם ווייל מען לאזט איהם נישט בעגראבען אויף א יודישען.

ער האט דערצעהלט א פאקט פון אנ׳איטאליענישען יוד, וועל ער האט זיך געעפענט א רעסטאראן אין א יודישען קווארטאל און אויפ׳ן שילד אויפגעשריבען „כשר״ האבען איהם אונזערע יודען געמאכט א סקאנדאל: ס׳טייטש, א מענש רעדט איטאליעניש, די געסט זיינע רעדען אויך איטעליעניש, טא וואס פאר א חוצפה האט ער ארויסצושטעלען „כשר״?

גראד זענען די מעהרסטע אריענטאלישע יודען פרומע, אמת׳ע ארטאדאקסען.

א יודישער יונגערמאן פון קארפו (גריכענלאנד), האט זיך געמוזט אבזאגען פון זיין כלה א טאג פאר דער חופה, ווייל איהר פאטער, א רוסישער יוד, האט געזאגט דאס ער גלויבט ניט אז עס איז דא אזא בעשעפעניש ווי א יודישער גרעק...

צוליעב אזא בעציהונג פון די אשכנזישע יודען צו די ספרדישע יודען, געהען די לעצטע אונטער, זייער עקזיסטענץ אין אמעריקא ווערט אונטערגעגראבען און קיינעם קימערט עס נישט, קיינער אינטערעסירט זיך נישט מיט זייער לאגע.

אויך די אפיציעלע ניו־יארקער יודישע קהלה בעציהט זיך פאלקאם גלייכגילטיג צו די אריענטאלישע יודען און טהוט פאר זיי גארנישט. מיט א יאהר צוריק האט דר מאגנעס, דער פרעזידענט פון דער קה׳לה, צוגעזאגט דעד אריענטאלישע ״ געמיינדע, אז אויב זי וועט געבען 5 הונדערט דאלאר, וועט די קהלה צולעגען נאך צוויי טויזענד דאלאר, און אראבברענגען פון קאנסטאנטינאפאל דעם ספרדישען ראבינער הרב אברהם גאלאנטי, וועלכער קען זייערע הערצער און קארשטעהט זייערע שפראכען. די אריענטאלער האבען מיט פערגניגען געגעבען די 500 דאלאר, אבער די קהלה האט איהר ווארט ניט געהאלטען און דאס געלד זעהט מען אויך ניט צוריק.

עס האלט דערבייי, אז זעכציג טויזענד יודען אין אמעריקא זאלען אונטערגעהן דערפאר, ווייל זיי קענען ניט קיין יודיש.

עליאש.

א עדות צום בראנדעס־פראצעס.

אין לעצטען נומר פון דעם יודיש־פוילישען בלאט „אפיניא זשידאווסקא״ איז אבגעדרוקט אגרויסער בריעף פון א געוויסען פאליאק טשעסלאוו הולאניצקי אונטער׳ן נאמען: „פון נאציאנאליזם ביז בעסטיאליזם״.

הולאניצקי גיעט א איבערזיכט איבער דעם אנטיסעמיטיזם אין פערשיעדענע לענדער אין אייראפא, און קומט צום נייעסטען אנטיסעמיטיזם אין פוילען, וואס זיין „אפאסטאל״ איז דער פאן אנדרזיי ניעמאיעווסקי.

וועגען ניעמאיעווסקי׳ן, שרייבט ער, האט ער שוין זיין בעסטע מיינונג נאך פון יאהר 1910, ווען נישט קוקענדיג אויף זיינע גראע האר, האט ער זיך אנגעהויבען צו איבען אין עפענטליכע מסירות.

הולאניצקי קאן נישט מסכים זיין מיט די, וואס הויבען מיט די פלייצעס און זאגען „ווא־ריאט!״ (משוגע׳נער).

„א שענער „וואריאט!״ — שרייבט ער — ווייזט מיר נאך אזא פלינקען פארשוין, וואס זאל אין א צייט, ווען די פערדיענסטען זענען אזוי געפאלען, בעווייזען צו פאקען אזא גאלדען געשעפטעל, ווי די „פאלקס־עהרע״! (דער נאמען פון ניעמאיעווסקי׳ס לעצטע פארלעזונג). ביז איצט — א קליינינגקייט! — האט ער פאר דר׳י שעה דרש׳ענען צוזאמענגעקליבען 900 — 700 קערבלעך, וואס די ארטיסטין מעסאל פערדיענט דאך שוין נישט מעהר!

ביז׳ן יאהר 1905 איז די גאלד־טראגענדע הוהן געווען א הערמאן מאיר, דערנאך ביז׳ן 1908 — אנדערע כשר׳ע אידלעך. פון דאן אן דער פראגרעסיווער אנטיסעמיטיזם, און איצט צוויי אונטערנעהמונגען מיט א מאל: בראנדעס און די פוילישע „פאלקס־עהרע״.

„ניעמאיעווסקי און עהרע״!

איך בין אליין, דערצעהלט הולאניצקי, געווען אויף דער דאזיגער פארלעזונג.

געדויערט האט עס א שעה און מיר האט זיך געדוכט, אז דאס איז א בילען פון עפעס א מיטעלאלטערליכע אספה, אז דאס איז א מין מורמלען פון א שאקאל, וואס האט מיך אין קאווקאז שטענדיג דורכגענומען מיט עקעל און מורא, אזא מישמאש פון דער מיאוס־טער חאמסטווא, אונפערשעמטקייט, געמיינהייט און משוגע׳נער פלאפלעריי, אזא דעמאגאגיש שפיעלען אויף די סטאדע־אינסטינקטען פון המון איז זיך שווער פארצושטעלען... דאס האט מען געדארפט זעהען און הערען!

„און דער המון האט געפאטשט בראווא! די גאנצע ארימקייט פון אווזער לעבען... און די געפאלענהייט, פינסטערניש און זינלאזיגקייט האט ארויסגעשלאגען פון די דאזיגע אפלאדיטמענטען.

צום סוף פון זיין בריעף זאגט טשעסלאו הולאניצקי, אז אויב דער פראצעס מיט בראנדעס׳ן איז נישט עפעס קיין סענסאציע, נאר ער וועט טאקי א מאל פארקומען, וועט ער, הולאניצקי, אין נאמען פון אמת, עהרע און אלס פראטעסט געגען דער ארגאניזירטער באנדע מוסרים און בלבולים־מאכער ארויסטרעטען אויף דעם פראצעס אלס עדות געגען ניעמאיעווסקי׳ן, צו ענטדעקען אלע זיינע קונצען־מאכעריי.

דער רומענישער גירוש

אלס ענטפער אויף דער אויפרעגונג פון דער ליבעראלער פרעסע וועגען דעם, וואס מען האט ארויסגעשיקט די יודען פון די ערטער, וואס גרעניצען זיך מיט עסטרייך. האט די רומענישע רעגירונג פערעפענטליכט אנ׳ערקלערונג אין וועלכער זי בעמיהט זיך צו רעאבליטירען אין זאגט, אז ארויסגעשיקט געווארען זענען נאר די פרעמדע אונטערטאנען און די רומענישע יודען, וועלכע זענען געקומען אין די גרעניץ־ערטער צו מאכען שפעקולאציעס מיט פראדו טען, וואס ווערען געשיקט קיין עסטרייך, די אבער וועלכע זענען שטענדיגע איינוואהנער פון די גרעניץ־פונקטען, פערזוכערט די רומענישע רעגירונגס־מעלדונג, ווערען נישט ארויסגעשיקט.

פערבאטען אידען געהן צום כותל המערבי.

דער „הצפירה״ מעלדעט פון אלכסנדריא, אז דזעמאל פאשא האט די לעצטע צייט ארויסגעגעבען א פעראדנונג צו פערשפארען די געסלעך צום כותל המערבי, „כדי די אידען זאלען אהין נישט געהן, ווייל דארט איז נישט „היגיעניש״. דערביי דריקט

ער אויס זיין וואונדער אויף די אידען, וואס וואהנען אין טערקיי, ווי אזוי קאנען זיי געהען קלאגען פאר׳ן כותל מערבי, וועלכער דערמאנט זיי זייער פאליטישע זעלבסטשטענדיגקייט מיט צוויי טויזענד יאהר צוריק, און איז איבערהויפט אין כעס דערויף, וואס תשעה־באב קומען אידען און וויינען דארט אויף זייער מלוכה, וואס איז חרוב געווארען, וועלכעס איז לויט זיין מיינונג א געוואלדיגער פאליטישער פערברעך.

דער נייער גירוש פון ווארשוי.

די רוסישע צייטונגען האבען אינגאנצען פערשווייגען דעם נייעם גירוש לויט וועלכען עס ווערען ארויס געשיקט פון ווארשוי אנ׳ערך הונדערט טויזענד מאן. פון די נאטיצען אין די יודישע צייטונגען דערוויסען מיר זיך, וואס עס קומט אייגענסליך פאר אין ווארשוי.

די עוואקואצ׳אנס־אבטיילונג ביי דער אידישער גמינע ארבייט אין דער לעצטער צייט זעהר ענערגיש, מיט יעדען טאג פערגרעסערט זיך די צאהל היימלאזע, וואס ווענדען זיך אין דער גמינע מען זאל זיי אוועקשיקען קיין רוסלאנד. מעהרסטענטייל זענען דאס ארבייטער און בעלי־מלאכות. זיי פאהרען אין פערשיעדענע שטעדט פון רוסלאנד, א גרעסערער פראצענט פאהרט קיין האמעל, מינסק און יעקאטערינאסלאוו.

דער גרעסטער פראצענט פון די, וואס פאהרען־אוועק זענען קאמאשענמאכער, שוסטער און שניידער. עס פאהרען אויך רימארעס, בעקער, סטאלער, שמיעדען און אנדערע.

די, וואס פאהרען אוועק, בעקומען אויזיסטע באהן־בילעטען, זעהר אפט פאהרען אויך אוועק גאנצע פאמיליעס מיט די פרויען און קינדער, פאר וועלכע די גמינע קויפט בילעטען. אין געוויסע פאלען האבען זיי אויך א קליינע שטיצע — צידה לדרך.

פאר די לעצטע עטליכע וואכען האט די גמינע אוועקגעשיקט קיין רוסלאנד העכער 5000 פערזאן. אזא צאהל דארפען נאך אין די נאהנט ... טעג בעקומען בילעטען צום אוועקפאהרען

ריעזען.. מ׳דארף אבער ארום זיי קענען ארומגעהן...

אי, דארף מען א משיח־קינד היטען...

עס מוז פיעל און גרויס שמירה האבען.

און צו שמירה דארף מען שכל האבען... שכל און קלוגשאפט.

אליהו האט גענומען ווייסע, ווי שנעע, וואלקנטלאך דורך־און־דורך בעלויכטענע פון זון און לבנה־שטראהלען און האט זיי צעריסען אויף ווינדעלאך און וויקעלאך און האט זיי צו דער געווינערין, צו כנסת ישראל, דערלאנגט און געזאגט:

— „כנסת ישראל, דו האסט געבוירען א זון א משיח, ער וועט זיין דיין טרייסטער אין דיינע צרות... ער וועט דיין „עמוד האש״ זיין, דיין ...טיגער זייל, וועלכער וועט געהן פאראויס און ...יכטען דיר דיין לאנגען־טריעבען גלות־וועג, דו זאלסט ניט געשטרויכעלט ווערען, און זאלסט חלילה ניט אריינפאלען אין די תהוטות, אין די אבגרונדען.. ער וועט דיין מאכט זיין, דיין כח — דורכצומאכען דיין לאנגען וועג... דורך וואסערען, דורך טיעפע, — וועט ער דיך פיהרען און דו וועסט ניט דערטרונקען ווערען, — און אז דו וועסט דורך פייערען, דורך פלאמען נאכגעהן נאך איהם, וועט דאס פייער אויף דיר קיין שליטה ניט האבען...

נעהם די וויקעלער און וויקעל איהם כל־זמן ער איז קליין — ווען ער וועט גרעסער ווערען, זאלסטו איהם פון די בייזע ווינטען היטען.״

און אליהו איז אוועקגעפלויגען.

(ענדע קומט)

ד, טאג.

„פענזא־וואראנעזש" ...

(ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקס־צייטונג")

די טעג האבען מיר בעקומען פון רוסלאנד נייע ידיעות וועגען דער יודישער לאגע. די ידיעות, קומען אן פון א אבסאלוט ריכטיגער קוועלע און בעלייכטען נאך א איבעריג מאל דעם אונערטרעגליכען גורל פון דעם רוסישען יודענטום. וואס ווערט פון טאג צו טאג אלץ ער־גער און ערגער. אונזער קארעספאנדענט איז אונז מודיע וועגען די פאלגענדע פאקטען:

„שוין דענסטמאל, בעת עס האבען זיך אנ־געהויבען די גירושים פון הונדערטער טויזענ־דער קאוונער און קורלענדער יודען האט מען געקענט פארשטעהען, אז די אמת'ע קא־טאסטראפע וועט ערשט פארקומען אין יענע ערטער, וואוהין מען וועט בריינגען די ארויסגע־טריבענע. אפילו ווען היינט זאל ניט זיין קיין מלחמה, ווען די אינערע לאגע פונ'ם לאנד זאל ניט זיין אזוי צורודערט ביז צום סוף און ניט זיין שטארק אנגעשטרענגט וואלט עס אויך ניט פשוט געווען צו באזעצען אין א נייעם ארט הונדער־טער טויזענדער מענשען, וואס האבען מעהר קיין שום בעשעפטיגונג, וואס האבען ניט קיין שום געלד מיטלען, קיין שום פערבינדונגען מיט די נייע ערטער. היינט איז אבער דער היפך דערפון. די ארטיגע מענשען, די אלטע תושבים ליידען פון דוחק, ליידען פון דער גאנצער פערווירונג. און אז די פראכטצוגען מיט דער לעבעדיגער סחורה האבען גענומען געהען פון קאוונער און קורלענדער גובערניע אין פאלטאווער, טשער־ניגאווער, יעקאטערינאסלאווער גובערניעס און אויסלאדען דא אין די קליינע און גאר קליינע שטעדט און שטעדטלעך טויזענדער יודען איז די פערווירונג געווארען נאך גרעסער. די לאגע נאך שארפער.

ניט רעדענדיג שוין פון דער קאלאסאלער וויט אין געלד־מיטלען, מיט וועלכע מען האט געדארפט אויסהאלטען טאג־טעגליך ניט ווענ־גער פון 350 טויזענד נפשות, ניט רעדענדיג פון דעם שרעקליכען מאראלישען צושטאנד פון די אונשולדיגע קרבנות, האט מען דערפיהלט תיכף די האנד און די מאכט פון דער ארטיגער אדמיניסטראציע. די גובערנאטארען פון פאל־טאווא, טשערניגאוו און יעקאטערינאסלאוו הא־בען ערקלערט, אז זיי ווילען ניט האבען אזוי פיעל יודען אין "זייערע" גובערניעס און וועלעי עס ווייטער ניט דערלאזען. איינער פון זיי, דער פאלטאווער גובערנאטאר האט בע־וויזען דערביי, אז ער שפיעלט זיך ניט מיט קיין ווערטער און וועט ווירקליך ניט דערלאזען, אז מען זאל „איהם" צושיקען נייע יודען.

פונאנדערשיקענד די לעבעדיגע יודישע סחורה פון ווילנא איבער די דרום־גובערניעס פון תחום האט דער ווילנער גובערנאטאר אוועק־געשיקט איין צוג קיין פאלטאווע. דער פאלטא־ווער גובערנאטאר האט, דערזעהענדיג די יודען ערקלערט, אז דער ווילנער גובערנאטאר איז פאר איהם ניט קיין בעל־דעה און ער וועט די „זענדונג" ניט אננעהמען. געזאגט — און אוועק־געשיקט דעם צוג מיט יודען צוריק קיין ווילנא.

אז די ווילנער יודישע געמיינדע האט דערזעהען ווי מען מאכט חוזק מיט טויזענדער יודען און די אדמיניסטראציע ווארפט זיך ארום מיט זיי באמת ווי מיט סחורה האבען זיי ערקלערט דער ווילנער מאכט, אז די צוריק־געקומענע יודען וועט די געמיינדע ניט אננעהמען אפילו, ווען זיי וועלען אלע שטארבען פון הונגער. זאל די אדמיניסטראציע אליין זארגען וועגען זיי. דער ווילנער גובערנאטאר האט דעמאלסט אוועקגע־שיקט צוריק קיין פאלטאווע דעם צוג מיט יו־דען און מיטגעטיילט דעם פאלטאווער גובער־נאטאר, אז די יודען שיקט מען צו איהם לויט דעם גאנץ בעשטימטען בעפעהל פון קא־מאנדיר פון צפון־מערב פראנט. דער פאלטאווער גובערנאטאר איז אבער דערפון אויך ניט נתפעל געווארען. ער האט ערקלערט, אז דער דאזיגער קאמאנדירענדער גענעראל איז פאר איהם אויך ניט קיין בעל־דעה, ווייל ער, דער פאלטאווער גובערנאטאר, געפינט זיך אין רשות פון דעם קאמאנדירענדען גענעראל פון דרום־מערב ראיאן. געזאגט — און אוועקגע־שיקט דעם צוג מיט יודען צוריק...

ווי לאנג דער צוג מיט פערשמאכטע, קראנ־קע און הונגעריגע יודען וואלט געקאנט וואנדע־רען קאן מען זעהען דערפון, אז ערשט אין פינף וואכען ארום האט מען דעם צוג גע־פונען אין קיעווער גובערניע דער קיעווער גו־בערנאטאר. וואס איז איבריגענס אויך בעקאנט אלס גרויסער „פריינד" פון יודען, האט רחמנות געהאט אויף די אומגליקליכע און האט זיי גע־געבען פלאץ ערגיץ וואו אין קיעווער גו־בערניע.

דאס דערצעהל איך דא נאר איין פאקט. וואס דארף אם בעסטען כאראקטעריזירען די פולע דעמאראליזאציע פון דער רוסישער אדמי־ניסטראטיווער מאכט.

אין די רעגירונגס־קרייזען האט מען גענו־מען טראכטען ווי אזוי מען זאל העלפען... די אוימע גובערנאטארען, וואס האבען בעקומען אזוי פיעל יודען. עס איז דאך ווירקליך א רחמנות אויף מענשען — גלאט אומזיסט אומגליקליך געמאכט דריי גובערנאטארען. האט מען בעש־לאסען פערגרינגערען זייער לאגע דערמיט וואס מען וועט די נייע געטריבענע יודען שיקען ניט צו זיי, נור אין די וואראנעזשער און פענזער גובערניעס. וועגען דער וואראנעזשער גובערניע בין איך אייך מודיע ווי וועגען א בעשטימטען פאקט. די פראגע וועגען פענזער גובערניע איז נאך דוכט זיך ניט ענדגילטיג בעשלאסען...

דאס אינטערעסאנטסטע און געפעהרליכסטע אין דער גאנצער געשיכטע איז דאס פאלגענדע. די רעגירונג האט בדעה אנ'אנשטעל צו מאכען אין אויסלאנד, אז געבענדיג פאר דער געטריבע־נער יודישער בעפעלקערונג צוויי נייע גובערנ־יעס דערווייטערט זי דעם גרענעץ פון תחום. ס'הייסט יודען בעקומדן אנ'ערלייכטערונג. די רעגירונג, הייסט עס, וויל העלפען דער יודישער בעפעלקערונג. אין דער אמת'ן אבער האט די רעגירונג בדעה ארויסשיקען יודען אין די צוויי גובערניעס מיט דורכגאנגס־צייגנישען, וואס גי־בען יעדען דאס רעכט צו וואוינען נור אין די בעשטימטען פונקט און געבען ניט די בעוע־גונגס־פרייהייט אפילו אין די גרענעצען פון די נייע גובערניעס. חוץ דעם וויל די רעגירונג אסי־גנירען צו 8 קאפיקעס טעגליך אויף אויסצוהאל־טען יעדען נפש... אנדערש גערעדט, מען וויל ברענגען א טייל פון יודען אין דעם צושטאנד פון פערשיקטע פערברעכער... וואראנעזש־פענזא דורכגיינגס־צייגניס, 8 קאפיקעס, דאס איז דער לעצטער נייעס

די מזרח־יודען אין אמעריקא.

אין א זייט פון דער סומעלדיגער יודישער גאס פון אמעריקא, אבגעזונדערט ווי די פרעמ־דע, פון די קווארטאלען, וואו עס וואוינען די רוסישע, עסטרייכישע און רומענישע יודען מיט זייערע ארגאניזאציעס, פעראיינען, שוהלען, צדקה אנשטאלטען און צייטונגען — לעבט א יודישע געמיינדע מיט אנ'איינגענארטיג לעבען, גלייך זי וואלט נישט געווען אונזער בלוט און פלייש — דאס זענען די אריענטאלישע (מזרח) יודען.

א 60 טויזענד אזעלכע יודען געפינען זיך אין די פעראייניגטע שטאטען, צעהן טויזענד פון זיי וואוינען אין ניו־יארק, זייערע שפראכען זע־נען שפאניש, איטאליעניש, אראביש אדער גרי־כיש. זיי האבען זייערע בעזונדערע ארגאניזא־ציעס, אבער פון קליינער בעדייטונג. זייער צאהל איז צו קליין צווישען אונזערע יודען, אז זי זאלען האבען אנ'איינפלוס, און אונזערע יודען אינטערעסירען זיך גארנישט מיט זייערע אריי־ענטאלישע ברידער.

די בייזע ווינטען.

...משעה, שראיתני, באו רוחות וסערות וחפפוהו מידי, נשאוהו... והלכו להם. (ירושלמי, ברכות.)

— משיח וואלט שוין לאנג געקומען... פלעגט מיין זיידע זעהר אפט צו אונז זאגען, — יע, ער וואלט שוין לאנג־לאנג אויסגעלעזט דאס אידי־שע פאלק פון זיינע צרות, ווען ניט די בייזע ווינטען, די רוחות און די סערות...

און מיר ליידען און ליידען... און דער גלות ציהט זיך אהן א סוף און אהן א שעור... און מיר חשך'ן און חשך'ן שוין באלד צוויי טויזענד יאהר.

— שולדיג איז אין דעם די כנסת־ישראל אליין, זי האט ניט פערשטאנען דעם נביא... זי האט ניט פערשטאנען.

— אט זעץ זיך צו, מיין קינד, איך'ל דיר דערצעהלען וועגען די ווינטען...

אנ'אומעטיע אבער אנ'אמת'גע היסטאריע.

— משיח, מיין קינד, איז געבוירען געווא־רען אין א בייזע שעה, אין א שלים־מזל'דיגען טאג...

ווען די נבוכדנצר'ס מיט די טיטוס'עס מיט אלע צוררי־ישראל האבען זיך א נעהם געטהאן פאר דעם אונגליקליכען לאנד, ארץ ישראל, האט די כנסת ישראל אנגעהויבען צו קינד צו געהן... און ווען דער לעצטער קויהל פון בית המקדש איז אויסגעלאשען געווארען, דעמאלט האט זי, כנסת ישראל, משיח'ן געבוירען —

ווען דער לעצטער קויהל האט אויסגעברענט האט זיך דער ערשטער קול פון משיח'ן דער־הערט, גרויסע יסורים נעבאך האט זי געהאט. זי האט געקרעכצט, געזיפצט... געדרעהט זיך פון יסורים... און קיינער איז איהר צו הילף ניט גע־קומען... און זי האט אליין, נאר אליין געקוועלט זיך אין איהרע חבלי לידה.

ניט גרינג, מיין קינד. קומט אן א משיח צו געבוירען...

גאט האט זיין פנים, זיין הייליגען אבגע־קעהרט פון איהר, די שכינה האט אנגעטהאן א זאק אויף איהרע לענדען און האט ביטער גע־וויינט... די מלאכי שלום האבען געיאמערט און געקלאגט אין די ווייטע, ווייטע הימלען — און די נביאים — זיי האבען קברים אלטע געריסען, געשטארבענע אבות געוועקט, לאנג אוועקגעגאנ־גענע מנהיגים גערופען

און כנסת ישראל האט זיך דערווייל גע־מאטערט...

געקומען איז נאר איין אליהו. דער אלטער, אלטער פריינד פון דער כנסת ישראל.

א, טאקע אנ'אמת'ער פריינד, איז בער אליהו. וויפיעל געשטארבענע קינדער האט ער ביי איהר אבגעלעבט... וויפיעל שוין לעצטע טראפען אויל און וויפיעל לעצטע הייפעלאך מעהל האט ער געמאכט עס זאלען זיך ניט אויסנעהמען, אויס־ניטצען...

נאר ער, דער איינציגער איז צו דער רעכ־טער צייט געקומען.

ער האט די הויכע, ווייטע הימלען פערלא־זען, ער האט זיין הימלישע ארבייט געווארפען און געקומען צו פליהען...

געקומען טאקע צו דער ריכטיגער צייט.

משיח איז געבוירען געווארען.

א שוואכינקער, אמת, א קליינינקעס עופה'־לע איז ער געווען... אבער אלע, מיין קינד, משיח'ס ווערען ניט געבוירען קיין גרויסע...

זיי וואקסען ביסלעכווייז, זיי וואקסען... און ווערען גרויסע, גרויסע... ריעזען ווערען זיי!

Jüdische Volkszeitung № 173 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דאנערשטאג ד׳ אב תרע״ה (15 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

א נייער רוסישער אנגריף.

לאקאל קאמפפען ביי די דארדאנעלען.

רוסישער אנגריף אין בעסאראביען.

בערלין, 14־טען יולי. פון טשערנאוויטץ טיילט מען מיט: נעכטען אין איידערנעכטען האבען די רוסען אנגעגריפען ביים בעסאראבישען פראנט מיט שטארקע אינפאנטעריע און קאוואלעריע כוחות. די קאמפפען האבען געדויערט א גאנצע נאכט ביז 3 אזייגער אין דער פריה.

גרויסע מאסען רוסישע מחנות אבען געשורמט די עסטרייכישע פאזיציעס, און גאנצע רייהען זענען די רוסישע סאלדעטען פ. רניכטעט געווארען פון די עסטרייכישע פולעמיאטען. איבער די טויטע קערפערס האבען נייע רוסישע מחנות געשטורעמט פארווערטס, און זענען אויך געווען געצוואונגען צו אבטרעטען מיט גרויס היזק.

ביי די דארדאנעלען.

(טערקישער בעריכט).

קאנסטאנטינאפאל, 14־טען יולי. (אפיציעל). דעם 11־טען יולי זענען ביי אריבורנו פארגעקומען געגענזייטיגע ארטילעריע בעשיסונגען דאך אהן רעזולטאט פאר ביידע צדדים. דעם זעלבען טאג פארנאכט האט א פיינדליכער קרייסער אין בעגלייטונג פון טארפעדאשיפען מיט׳ן הילף פון א לופט־באלאן, בעשאסען אונזער רעכטען פליגעל, נאר ווען ער האט דערזעהען, אז קיינע רעזולטאטען קען ער ניט דערגרייכען, האט ער זיך אבגעצויגען צוריק.

אונזערע אנאטאלישע באטערייען האבען מיט ערפאלג בעשאסען דעם שונא׳ס מחנות, ארטילעריע שטעלונגען און פליה־מאשינען ביי מארטא לימאן.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט).

פאריז, 14־טען יולי. (אפיציעל). אין בעלגיען האבען די דייטשען באמב רדירט די בעלגישע און פראנצויזישע פאזיציעס, דערביי האבען זיי געברויכט באמבען מיט שטיקענדע גאזען. אין דער געגענד אין צפון פון אראס זענען פארגעקומען זעהר העפטיגע קאנאנאדען, וואס האבען אנגעמאכט גרויסען מאטעריעלען היזק אין אראס.

אין די ארגאנען האבען דעם דייטשען קרוינפרינץ׳ס מחנות וויעדער אויפגענומען די אפענסיוו און דערביי געליטען א נייע מפלה. נאך א שטארקערע באמבארדירונג און א העפטיגען פייער מיט גיפטבאמבען האט דער שונא אנגעגריפען אונזערע פאזיציעס מיט בעדייטליכע כחות. מיר האבען שוין אבגעשלאגען 5 פערשיעדענע רעגימענטען פון 16־טען ארמעע־קארפוס. אויף איניגע פונקטען, וואו אונזער ליניע האט זיך אויף א וויילע אבגעבויגען צוריק, האבען מיר אבגעשלאגען דעם שונא דורך א געגען־אנגריף.

צווישען מייס און מאזעל ווערט פארטגעזעצט דער ארטילעריע פייער בעזונדערס אין א פרעמאנט וואלד און אין לע פרעטר־וואלד.

פון מזרח־פראנט

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 14־טען יולי. (אפיציעל). ביי אסאוויץ און יעדוואבנא זענען פון דעם 11־טען אין דער פריה ביז דעם 12־טען פאריאכט פארגעקומען לעבהאפטע ארטילעריע קאמפפען.

אין די געגענדען ביי סקראדא, פיזא און שקווא זענען פארגעקומען אונבעדייטליכע קאמפפען, דעם שונא׳ס אינפאנטאריע האט מיט קליינע מחנות פארגענומען אנגריפען ביי די דערפער טארטאק, אלשין און גראדזיסק, נאר זענען אבגעשלאגען צוריק.

אן איבריגענס איז שטיל איבערן גאנצען פראנט.

וועגען שפאניען.

פון וואס פאר א ווערטה די פיעלצופויקטע ידיעות וועגען די קומענדע יודישע ישועות אין שפאניען זענען, בעווייזט פאלגענדער בריעף, וואס ס׳איז ערהאלטען געווארען טין דעם שפאנישען אמבאסאדאר אין וואש׳נגטאן, סענאר זשואן ריאנא.

דער בריעף לויטעט ווי פאלגט:

„אין ענטפער אויף אייער נאכפראגע וויל איך אייך מעלדען, אז די שפאנישע רעגיערונג האט דורך מיר ניט ארויסגעלאזען קיין אפיציעלע ערקלערונג, וואס אנבעלאנגט דאס ווילקאמען פון דער יודישער אימיגראציאן נאך שפאניען.

מיין קארעספאנדענץ מיט הערר לואיס פריעדמאן פון ניויארק איז געווען מיט׳ן צוועק צו אינפארמירען איהם, אז אין שפאניען זענען ניטא קיינע בעשרעקונגען ניט אריינצולאזען יודען אהין.

גלויבט מיר אויפריכטיג אייערער,
זשואן ריאנא.

די ענגלישע קריעגס־הלואה.

די ענגלישע רעגירונג האט איצט אויפגענומען א נייע קריעגס־הלואה. אין דער נעכטיגער זיצונג פון ענגלישען אונטערהויז האט דער ענגלישער פינאנץ־מיניסטער ערקלערט, אז דורכ׳ן „באנק אף ענגלאנד“ האבען זיך אויף דער נייער הלואה געצייכנעט 550,000 פערזאנען אויף א סומע פון 570 מיליאנען ענגלישע פונט סטערלינג. דאס איז אנ׳ארך 10260 מיליאנען קראנעד.

אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ פון קולטור־פעראיינען.

לאנדאן, 13 יולי. די טעג איז דא פארגעקומען א קאנפערענץ פון די קולטור־פעראיינען אין די קריעגס־פיהרענדע און נייטראלע לענדער. עס זענען פערטראטען 40 קולטור־פערבאנדען און ס׳איז אויסגעוועהלט געווארען א שטענדיגער קאמיטעט, וועלכער זאל אנפיהרען דעם קאמפף מיט די וואס שטעלען אין א סכנה די קולטור־אוצרות פון דער וועלט. די קאנפערענץ האט זיך ארויסגעזאגט געגען א דייטשע אנעקסיע פון בעלגיען, איטאליענישער אנעקסיע פון סלאווישער דאלמאציע א. א. וו.

צום סוף איז אנגעגומען געווארען א רעזאליוציע געגען דער רוסישער רעגירונג, וועלכע פערפאלגט די רוסישע יודען אזוי אכזריות׳דיג.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftlicher Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

האטעל קאנג פרעדעריק

Vestervoldg. 25 — 27 ביי ראטהויזפלאץ

מאדערטע ביליגע פרייזען.

אבאנירט און לעזט די "פאלקס־צייטונג"

A. & H. MEYER

העמישע רייניגונג אין דאמכפארבעריי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט אנגעניעען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג: פיליאלען

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 — Mosedalsvej 5, Valby — Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

באסקאלין טאבלעטען מילדע

באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די הענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

ס'פאדערט זיך א מאשינער

און חילפסמאשינער צו דאמען ארבייט ס'קען זיין הערענשניידערס וועודען זיך

אדעלגאדע 46 2. זאל.

מיידלעך אדער יונגליך

קענען פערד'נען באלד פון 3 ביז 5 קר. און מעהר. 60 פעדערסטרעז ע 10 אויפג. c.

רעסטאראן־רונדעטארן

טרינטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

טארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
København C.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30
Tel. 2790.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערא־ראן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאנ.

W. Damen Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Victoria Teatret

„ווערא"

א געפאלענע פריס לעבענסגעשיכטע.

פערשיעדענע ווייסצייג צו פאבריקס פרייזען

אונטער הויזענס, העמדער, בעטגעוואנד איבערציה. אין קאלאניאל געשעפט. באגעסענסגאדע 19.

נייעס! נייעס! נייעס!

איך מאך בעקאנט דאס פובליקום, דאס איך האב געעפענט מיין ספעציאלג עשעפט אין שיכווארען. איך נעם אן אלע בעשטעלונגען אויף האנד־הארבייט, אויך איך פערקויף „אלע פאבריקס־ארבייט אין שענע און מאדערנע פאסאנען צו ביליגע פרייזען. רעפעראציאנען מאך איך סאליד אכטונגספאל ד. גערשוואלד

Johnstrupsallee No I. ביי ה. ס. ערטטעדסוויי

כשר פענט־אגאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך. מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען ראבאט. אבסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעס ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

אנ'ארבייטס־מאן

בעקומט א פעסטען פלאץ.

גלאזמאן אדעלגאדע 76 קאלאניאלגעשעפט.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען

קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאפעל־שרויב דאמפפער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד. און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום. פערביי שאטלאנד קיין נ ו יארק.

נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nytorw 8 København K.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.
tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser.

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только [illegible] нам лицам.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

אז זיי זיינען אזש חרוב געווארען, געווארען יורדים אין מאכט און הערשאפט, פון זייער גדולה אין מיסט אראפגעפאלען; און די פערטריבענע אידען, זיי קענען זיך נעבעך אויך קיין היים ניט געפינען, און נאך פיער הונדערט יאהר זיין אין דער פרעמד ריידען זיי נאך אלץ זייער לאדינא, די שפראך פון סערוואנטעס און קאלדעראן, פון לאפע דע וועגא און דער פרומער קיסריניע איזאבעלא.

אויך די מעלדונג אנומעלט אין די צייטונגען, אז א ניו־יורקער יוד מיט'ן נאמען פריעדמאן האט ביי דער שפאנישער רעגיערונג, מיט דער הילף פון מאקס נאר[illegible] וואס וואוינט יעצט אין מאדר'ד, אויסגע'שתדלנ'ט, אז, ניט קוקענדיג אויף די נאך ניט אבגעשאפטע געזעצען ע־גען יודען, זאלען זיי זיך קענען צוריקקעהרען קיין שפאניען, האט די לעגענדע שפאניען און יודען פון דאס ניי ארויסגעצויבערט.

שעהן און וואונדערליך זענען די לעגענדען, שעהן ווי די הערליכסטע בלומען אין מארגענלאנד, ווען צו זייערע זיסע אראמאטען און פרעכטיגע פארבען וואלטען זיי נאך די צויבערליכסטע מוזיק געהאט, אבער די לעגענדעס, ווי די בלומען, ווי די מוזיק, בעציערען און בעשטראהלען נאר דאס לעבען. מען קען קיין מויערען אויף א פונדאמענט פון לעגענדע ניט שטעלען; די שעהנסטע זאגעס זענען צו ניט ממשת'דיג, אז, [illegible]ענדיג א גרויסען נאציאנאלען בנין, זאל מען [illegible] אין באלקענס שפאנען, אין געוועלבען בוי־[illegible]ען; אין די צויבערליכסטע פאנטאזיעס זענען [illegible] שפינוועבסדיג אז מען זאל מיט זיי דעם וועג [illegible] א פאלקס־גליק קענען אויספלאסטערן.

די נייעס, אז שפאניען האט וויעדער איהרע [illegible]ערען פאר'ן יודישען פאלק געעפענט, איז [illegible] ניט אזוי שפאגעל־ניי. דער פאקט איז, אז [illegible] קוקענדיג אויף דער שבועה, וואס אונזערע [illegible]ערטריבענע אבות האבען זיך געגעבען, צי לויט [illegible] געשיכטע, צי וויעדער לויט דער לעגענדע, [illegible] אומצוקעהרען זיך אין ארץ הדמים, וואיינען [illegible]ן א ביסעל יודען אין שפאניען און פארטוגאל. [illegible] עיקר זייט א פאר צעהנדליג יאהר. מיט א פאר יאהר צוריק האט מען וועגען דער שיבת־שפאניען אויך פיעל געהערט. געווען איז עס אי־בער דעם וואס א געוויסער דר. יהודה, א דייטש־יודישער געלעהרטער אין חכמת ישראל, איז פון דער שפאנישער רעגירונג איינגעלאדען געווארען צו פערנעהמען א קאפעדרע פון העברע־אי[illegible] און עהנליכע יודישע ענינים. יודישע ריי־זענדע, מענשען מיט אן ענגער אנגעהעריגקייט צו [illegible]ער יודישער קולטור, האבען נאך פריהער שפאניען בעזוכט. איינער פון זיי איז געווען דער ניט לאנג געשטארבענער גרויסער האללענדישער מאהלער יאזעף איזראעלס, וועלכער האט אויך פון זיין רייזע א שעהן ביכעלע געמאכט. אבער פראפעסאר יהודה איז געווען דער ערשטער פארשטעהער פון אייראפעאישען יודענטהום, וואס איז געווארען א מקורב פון דער איצטיגער שפאנישער רעגיערונג און וואס האט אייראפא א גרוס געשיקט פון דעם הייפעל צוריקגעקעהרטע יודען אויפ'ן פירענעאישען חאלב־אינזעל.

ב. ענטין.

די רוסישע „סאיוזניקעס" און די יודען.

ווי ס'מעלדעט דער „דזיען" האט די בעסאראביער גובערניאלע אבטיילונג פון רוסישען סאיוז אין קישינעוו ציגעשיקט די אבטיילונגען אונטעראבטיילונגען אן דרוזשינעס פון רוסישען סאיוז אין בעסאראביען א צירקוליאר דעם 26־טען מארץ 1915.

דער אינהאלט פון צירקוליאר איז פאלגענדער: „זינט די יודען האבען זיך דורגעזאפט אין רוסלאנד, הערען זיי נישט אויף צו ווירקען אין אלע ריכטונגען, כדי פארצובערייטען די רעגיערונגס און געזעלשאפטליכע קרייזען, צו פערענטפערען אין גינסטיגען זין וועגען דער יודישער גלייכבערעכטיגונג אין רוסלאנד.

בעזיצענדיג גאר דאס גאלד און די פרעסע פון דער גאנצער וועלט, פלעכטען זיי אריין מיט אנ'אלץ גרעסערער עקשנות די פראגע וועגען יודישער גלייכבערעכטיגונג אין אלע וויכטיגסטע אינטערנאציאנאלע פראגען, וועלכע זענען פערבונדען מיט דער איצטיגער מלחמה. (אויסגעמעקט פון דער צענזור זעקס שורות).

אבער אויסער דעם האט דאס לעבען ארויסגעשטעלט נאך א צווייטען וויכטיגען ענין פאר אונזער סאיוז. יעדע אבטיילונג, אונטער־אבטיילונג און די דרוזשינעס דארפען אויספילען די צוגעלעגטע פראגע־בויגענס פון אזא אינהאלט:

1) צי איז מעגליך, אז מען זאל אין רוסלאנד אויסגלייכען די רעכט פון די יודען מיט די רעכט פון די רוסישע פראוואסלאוונע לייט?

2) אויב דאס איז יא מעגליך, טא צוליעב וועלכע סבות?

מיט די דאזיגע פראגע־בויגענס דארפען אלע מיטגליעדער פון יעדער אבטיילונג געהן פערזענליך צו אלע זייערע בעקאנטע און בעטען זיי אויסצופילען די בויגענס, אדער איבערגעבען דער גאנצער געזעלשאפט פון די סאיוזניקעס, אדער פראסט רוסישע לייט אז זיי זאלען זאמלען אונטערשריפטען אויף די ענטפערען צו די דערמאהנטע פראגען, אדער צוזאמענשטעלען אליין געזעלשאפטליכע פריגאווארען, אלס ענטפער אויף די געשטעלטע פראגען.

די זאך איז נויטיג צוליעב דעם דוקא איצט, ווייל פונקט איצט האבען די יודען־ערגעבענע אינטעליגענטען שוין אויפגעטהון און פונאנדערגעשיקט פונקט אזעלכע פראגע־בויגענס.

פארזיצענדער פון ראט: יאנאווסקי, מיטגליעדער: ראזשקאוו, פאסיעטשענקא, גלח אבאדשער און סעקרעטאר רינדיק".

די פעטיציע פון די רומענישע יודען.

דער אפיציעלער ארגאן פון פערבאנד פון די רומענישע אידען „אינפארטירעא" (ברידערשאפט) האט פערעפענטליכט דעם טעקסט פון דער פעטיציע, מיט וועלכער דער פערבאנד האט זיך איצט געווענדעט צו דעם רומענישען קעניג.

די פעטיציע איז אנגעגעבען געווארען „צוליעב דער מעגליכקייט פון א נאהנטער מלחמה", און זי הויבט זיך אן מיט דער אנווייזונג, אז דער פערשטארבענער קעניג קארל I האט ארויסגעוויזען דער אידישער בעפעלקערונג פון רומעניען פיעל אויפמערקזאמקייט און פריינדשאפט. דער פערשטארבענער קעניג האט נאך אין די ערשטע יאהרען פון זיין רעגירונג זיך בעמיהט, אז די אידען־פראגע אין רומעניען זאל גינסטיג פאר אידען פערענטפערט ווערען. א דאנק איהם האבען די אידען אין די לעצטע יאהרען דערהאלטען עטליכע גערעכטע געזעצען. נישט צווייפלענדיג, אז דער איצטיגער קעניג וועט געהען אין די דרכים פון דעם פערשטארבענע־קעניג, מאכט די פעטיציע אויפמערקזאם דעם קעניג אויף די טיעפע ענוים, מאטעריעלע און מאראלישע, פון די רומענישע אידען. די סבה פון די דאזיגע ענוים איז דאס, וואס די רומענישע אידען, זייענדיג רומענישע, האבען נישט קיין שום בעשיצונג פון אויסלאנד און, טראגענדיג אלע בירגערליכע פפליכטען — ווערען זיי פונדעסטוועגען גערעכענט פאר אויסלענדער.

און בעת אין די לעצטע 50 יאהר האבען אלע געזעלשאפטליכע קלאסען זיך דערהויבען ביז א הויכער קולטורעלער מדרגה, זענען די אידען, וועלכע האבען מיטגעווירקט דעם אלגעמיינעם וואהלשטאנד, געבליבען אויסער דער נאציע און נאר זיי אליין האט מען אבגעזאגט אין זייערע רעכט.

„ווען די אידען — ווערט ווייטער געזאגט אין דער פעטיציע — וואלטען געווען איבערצייגט, דאס זיי האבען נישט פערדיענט אזא בעהאנדלונג, ווען זיי וואלטען זיך נישט געשפירט אלס רומענער, וואלטען זיי זיך צופריעדענגעשטעלט מיט זייער לאגע אלס אויסלענדער: די וועלט איז גרויס און ברייט. זיי זענען דאך אבער פאקטיש פאר דער וועלט נישט קיין אויסלענדער און ווילען עס נישט זיין. אויב רומעניען וועט ערקלערען מלחמה, וועלען די אידען פערגיעסען זייער בלוט פאר רומעניען. און אינ'ם איצטיגען ערנסטען מאמענט פאר דעם פאטערלאנד ווילען זיי נאר איין זאך: מען זאל זיי אנערקענען פאר זיהן פון פאטערלאנד. אין אנדערע לענדער, ביי עהנליכע אומשטענדען זענען אויך ארויסגעזאגט געווארען ווערטער פון פעראייניגונג און עס זענען פערגעסען געווארען די אונטערשיידען פון נאציאנען און רעליגיעס.

די רוסען אין פראנקרייך.

די דייטשע צייטונגען האבען געבראכט רעש'דיגע ידיעות וועגען דעם, אז די פראנצויזישע רעגירונג האט פעראר דענט מען זאל אלע מיליטער פליכטיגע רוסישע אונטערטאנען, וואס ווילען ניט אריינטרעטען אין דער ארמעע, אדער ארויסשיקען פון לאנד אדער אינטערנירען אין די לאגערען.

איצט טיילט מען אונז מיט פון פאריז, אז דער סאציאליסטישער דעפוטאט פון פראנצויזישען פארלאמענט מאריס מיטיע גיט איבער אין דער פאריזער צייטונג „ל'הומאניטא" דעם געשפרעך, וועלכען ער האט געהאט מיט'ן מיניסטער פון אינערען: די שריפטליכע אינסטרוקציעס פון מיניסטער זענען שלעכט אויסגעטייטשט געווארען. קיין איינציגער פון די רוסישע עמיגראנטען וועט ניט בעלעסטיגט ווערען, ניט געשיקט ווערען אין א קאנצענטראציאנס לאגער, ניט ארויסגעטריבען ווערען, — און ניט געצוואונגען ווערען אריינצוטרעטען אין דעם „פרעמדען לעגיאן".

א פערבאט.

לויט דער מעלדונג פון „יעוורעיסקאיא ניעדעליא" האט די רעגירונג פערבאטען די ארויסגעשיקטע יודען פון קאוונער, גראדנער און קורעגענדער גובערניעס צו בעזעצען זיך אין די גרעניצען פון מינסקער מיליטער־דיסטריקט, פון קיעווער פעסטונגס ראיאן און פון פאלטאווער גובערניע.

[illegible] „שלוחו של אדם כמותו", איהר זיט דאך [illegible] אורי'ס שלוחים, כאטש איהר האט מיר זיין [illegible]חות נאך ניט דערצעהלט, דארף איך אייך [illegible]ן דעמזעלבען כבוד וואס כ'וואלט אנגע־[illegible] אייער רבי'ן ר' אורי.

[illegible]ענדיג דיעזע ווערטער האט דער ראפ־[illegible] זיי ארויס בעגלייט ביז'ן אויפ'ן גאס.

אזוי ווי זיי זיינען שוין געזעסען אויף דער [illegible] האט ער צו זיי אזוי געזאגט:

דיעזע נאכט, איז דער רבי ר' ארי' לייב [illegible] מאיר'לס פאטער) געווען ביי מיר און האט [illegible] מיר אזוי געזאגט:

— „איך האב איבערגעלאזט א קליין ברע־[illegible]ינע קויהל, מען וויל עס אויסלעשען, זאג [illegible] דיר: „ידך אל תהי בו" דיין האנד זאל דער־[illegible] ניט זייי".

בעת דער ראפטשינער האט מיט די שלוחים גערעדט דיעזע ווערטער, אי, אראבגעפאהרען פונ'ם בארג אין שטעדטעל אריין א וועגעלע מיט איין פערד'ל, וועמעס בעל עגלה איז געווען א קליין יודעל אין א גרויסען ספאדיק. פערבייגעהענדיג נעבען דעם ראפטשינער, האט זיך דאס אידעל אבגעשטעלט און געזאגט דיעזע דבורים:

— מיין טאטע האט געזאגט, ער האט אי־בערגעלאזט א ברענענדיגע קויהל. איך זאג, ער האט איבערגעלאזט א פלאם פייער.

ער האט אויסגעדרעהט דאס וועגעל און תיכף צוריקגעפאהרען.

ר' אורי האט ביים פרעמישליאנער די מדרגות ניט מעהר צוגענומען. ער פלעגט אבער תמיד זאגען: ר' מאיר'ל איז א צדיק אבער ניט א גוטער איד.

יצחק אבן.

ערב...

2.

מען הויבט אן אין רוסלאנד צו פערשטיין, אז ניט נאר צוליעב דעם מאגעלט, אין אמוניציע און שווערער ארטילעריע פערלירט רוסלאנד איין שלאכט נאך דער אנדערער. פערלאוט איין וויכטיגע מאוויצע נאך דער אנדערער און רייניגט אב וואהשוי און זאגאר קיעוי, נאר ווייל דאס גאנצע מלוכה־לעבען, די גאנצע סיסטעם פון רעגירען און פיהרען איז פויל אין פערדארבען פון אויבען ביז אונטען. מאדערנע מלחמות וועט רען געפירט ניט נאר דורך דער ארמיע פון אויסגעלערנטע סאלדאטען, וואס שטעהען אופן פראנט און גראבען זיך איין אין די טראנשיעען, נאר איך פון גאנצען פאלק, וועלכעס גיט סיי די נויטיגע מאטעריעלע מיטלען: ארטאניזירט דעם צופוהר פון פראוויאנט און אמוניציאן, האלט אין גוטער אדנונג די באהנען, ג־יט צו לאזארעטען. ווי אויך די גייסטיגע מיטלען: די בעגייסטערונג, די שטימונג, דעם פעסטען גלויבען אין א נצחון.

ליינט די דייטשע בלעטער און איהר וועט זעהן, ווי אזוי א קולטור־פאלק פיהרט א מלחמה: 83 פראצענט פון די פערוואנדעטע סאלדאטען קעהרען זיך צום פון די לאזארעטען צוריק צום פראנט, און די שטימונג אין לאנד! און דער שלום צווישען אלע גרופען, קלאסען און פעלקער! און די ארבעטן פאר די טראנשיעען זאגאר מינע־ראל־וואסער־!

וועגען דער אדנונג פון די באהנען, וועגען אנדערע פערקעהרס־מיטלען איז שוין אבגע־רעדט.

און וואהין זיי קומען די דייטשען, בעמער־קען זיי זיך איצט צו געווינען פאר זיך די בע־פעלקערונג, אגיטירען זיי צווישען איהרע אייג־פלוסרייכע עלעמענטען, גיבען איהר די מעג־ליכקייט צו לעבען אזוי ווי זי ווילן, און אזוי ווייטער.

דער היפיך פון דעם אלעמען איז די רוסישע קריעגס־פיהרונג און די רוסישע סיסטעם. גאלי־ציען, פוילען, דער צפון־מערב־דיגער קאנט — דאס זיינען די בעסטע בעווייזען און אילוס־טראציעס פון דעם, ווי אזוי מען דארף ניט מען טאר ניט פיהרען א קריעג. און וואס פאר א פאלגען עס קומען ארויס דערפון.

די רוסישע געזעלשאפט האט עס איצט גוט פערשטאנען — און ניט נאר די פראגרעסיווע און ראדיקאלע פאליטיקער, וועלכע האבען שטענ־דיג בעקעמפט דעם רעזשים פון מאקלאקאוו און שטעגלאויטאוון—אפילו די רעכטע עלע־מענטען האבען דערפיהלט און פערשטאנען די גרויסע סכנה פאר'ן לאנד, אויב עס וועלען ניט פארקומען קיין ענדערונגען, אויב די מאכט וועט ניט איבערגעהן אין אנדערע הענד.

די דעפוטאטען פון דער רוסישער דומע פערלאנגען איצט, אז די דומע זאל תיכף ומיד צוזאמענגערופען וערען; די פערטרעטער פון דער רוסישער אינדוסטריע און האנדעל פערלא־נגן א מאביליזאציע פון אלע שאפענדע קרעפ־טען פון דער אינדוסטריע, די ארבייטער פא־דערען רעפארמען; און די גרויסע פינסטערע מאסע איז אינערליך אונרוהיג, צושהאקלט און זוכט אנ׳אויסוועג פאר איהרע בעליידיגטע גע־פיהלען, פאר איהר אהנמאכט, אין אזעלכע וויל־דע עקסצעסען, ווי דער מאסקווער פאגראם, ווען דער רואיגירט ניט נאר די געשעפטען פון דייטשען און אויסלענדער, נאר אויך אינ־טיטוציעס, וואס זענען וויכטיג פאר דער רוסי־שער ארמיע.

דאס גאנצע רוסישע פאלק פיהלט איצט, אז רוסלאנד איז ערב א קאטאסטראפע — און זיינע פערטרעטער און בעסטע עלעמענטען ווילען עס רעטען דורך א ענדערונג פון דעם אינערען פא־ליטישען קורס.

מען דארף דערצו ניט זיין קיין טיפער פא־ליסיקער און מיליטערישער פאן־מאן, כדי צו זאגען, או די איינציגע רעטונג פון רוסלאנד בע־שטעהט איצט נאר אין דעם, וואס דאס פאטער־לאנד וועט ערקלערט ווערען אין געפאהר. די רעגירונג וועט איבערגעבען ווערען צו אנדע־רע מענשען, דער רעזשים וועט געענדערט ווע־רען, דאס פאלק וועט בעקומען די געווינשטע פרייהייטען. די אונטערדריקטע נאציאנאליטעטען וועלען ווערען גלייכבערעכטיגט, די פאליטישע פערברעכער וועלען ערהאלטען אמנעסטיע, — דאן קען מען זיכער זיין, אז די מלחמה וועט ווערען א פאלקסמיליכע, אז דער בונד צווישען רוסלאנד און ענגלאנד מיט פראנקרייך וועט ווע־רען א נאשירליכער און דער לעצטער נצחון וועט זיין איוך דער זיים פון די פערבינדטע.

אדער... אדער רוסלאנד מוז תיכף ומיד מא־כען א שלום מיט דייטשלאנד, ענדיגען די מלחמה מיט דעם רעזשים פון דער ארמיע אונטער־דריקען דאס לאנד, וואס געפינט זיך בלי שום ספוק ערב א רעוואליוציע. ערב א גרויסער קא־טאסטראפע.

פאר די רוסישע יודען איז נאטירליך דער ערשטער אויסוועג דער איינציג רעטונג־נטשטער. די איינציגע האפענונג בעשטעהט אין א גרויסע אינערע רוסישע רעפארמען, אין א תורבן פון׳ם אלטען רעזשים, וועלכער האט אינ׳ם קאמף מיט יודענטום געווינט פאר זיך א רע־טונג.

דערווייל אבער קומען אן פון רוסלאנד טרויעריגע פינסטערע נאכריכטען. די אנארכיע דערגרייכט די העכסטע שטופע. די רעגירונג ווייל ניט אבריינגען דעם וועג אין עגטפערט אויף די רעווא ליוציאנערע שיכמולנגען מיט ארעס־טיז, פערפאלגונגען און רדיפות. צווישען דער רעגירונג און דער דומא זענען בעשאפען בע־צייהנונגען און איוליכקיין מאפענס קאן אויס־ברעכען א קאנפליקט. די רוסישע ביוראקראטען זענען, דוכט זיך, גרייט צו פערלירען די מלחמה און חרוב מאכען דאס פאטערלאנד, אבער ערהאלטען די מאכט. שווארצע וואלקען טרא־גען זיך ארום איבער דעם אונגליקליכען לאנד, וואס פערגיסט די פעלדער פון אייראפא מיט אהער בלוט — און דאס פאלק איז אונרוהיג אין דער ערוואהרטונג פון׳ם גרויסען שטורם.

דערווייל... דערווייל אבער וואנדערען איבער די רוסישע איינוואהנער פינסטערע וואגאנען מיט פערשמאכטע יודישע עמיגראנטען, וואנ־דערען פון פאלטאווא קיין ווילנא און פון ווילנא קיין פאלטאווא, ווייל קיין גובערנאטאר ווייל זיי ווי זיך ניט האבען.

שפאניען און יודען.

1.

דורך די הונדערטער יאהרען נאך די לעצטע גירושים פון שפאניען און פארטוגאל זיינען די בעגריפען וועגען די צווייי לעגדער און די אי־דען אזוי ענג צוזאמענגעמישט געוואדען אייגס אין צוויי־טען, אין דער היסטאריע ווי אין דער ליטעראטור, או ביי דער געבילדעטער וועלט איז עס פשוט גענוגען אנ׳אידען־מערבינדונג: דערמאנט כען שפאניען און פארטוגאל, קומען באלד די אידען אריף אויפ׳ן גערעדטקייט: דער־מאנט מען די אידען — און דערמאנען די אי־דען הייסט די אידישע טראגעדיע דערמאנען — אזוי קומט גלייך אריף אויפ׳ן זינען שפאניען און פארטוגאל, עס איז ביי דער געבילדעטער וועלט א לעגענדע געוואהרן. א לעגענדע פון דער קריסטליכער ציווילויזאציאן — א שטייגער ווי די מעשה וועגען דעם אייביגען אידען אדער וועגען דער געטליכער מוטער, וואס נעמט אן די עשפאלט פון דער זינדיגער נאנע וואס אין אמת׳ען בעגעהט זי גאר קיין זינד ניט — אזן די לעגענדע הייסט: „שפאניען און די אידען".

און יעדעס מאל וועז די טהעמא וועגען די צווייי פעלקער, זייער פיער־הונדערט־יאהריגע צושיידונג און זייערע נאך ניט אינגאנצען אויס־געלאשענע בציהונגען וועדט פון דאס ניי בע־ריהרט. שפרינגט די לעגענדע שפאניען אזן די אידען ארויס פון דעם אוצר פון לעגענדעס אזן פינקעלט מיט איהר גהיהינעם־פולען גלאנץ, מיט איהר טראגישען מאהריי־דיטערליכען צויבער אזן רייצט אזן כשופ׳ט אלע ר׳מאנטישע מוחות אלע טרויעמר פון פאנטאסטישער גרויסארטיג־קייט אזן פערשוואונדענער הערליכקייט.

שפאניען אזן די אידען! אך, ווי שהען. ווי הערליך וואלט עס געווען וועז די צוויי זא־לען זיך צוריק משדך זיין, אזן דורך דיזער פער־איניגונג אסמקען ׳י בלוטיגע אינקוויזיציע, אפואשען דעם פרוטסטאראנט גירוש. אזן די צוויי האבען דאך אזוי געבענקט איינס נאכ׳ן צווייטען. שפאניען אזן פארטוגאל האבען נאך זיערע אידען די גאנצע צייט אזוי געטרייערט.

איצט קענט איהר שוין פערשטעהן, וואס פאר א רושם ס׳האט אויף איהם געמאכט די ידיעה, אז א גוטער איד איז מבייש אן אידען אויסאזעגעדיג פונ׳ם רבי׳שען חדר.

אזוי ווי ער, ר׳ אורי, האט ניט געוואלט זיין קיין „דן יחידי", צו פערלא׳ן זיך אויף זיין אי־נעגעם מיינונג, האט ער אוועקגעשיקט צוויי שלוחים צום ראפטשיצער רביין ר׳ נפתלי, זיי זאלען איהם דערצאהלען דעם גאנצען ענין און איהם בעטען, אז ער, דער ראפטשיצער, זאל איהם מיטהעלפען אין דער הימלישער מלחמה געגען ר׳ מאירלין.

די שלוחים זיינען אנגעקומען קיין ראפט־שיץ אין א זיגערשטאג אויף דער נאכט. אזוי ווי ס׳איז דאך ניט קיין כבוד אוועקצופאהרען פון א גוטען אידען אום מאמע ערב שבת. הא־צווייטע מאל צו טרינקען. און ר׳ אורי האט איהם אלץ ניט דערמאהנט. אז ס׳איז יום כפור. ערשט צום דריטען מאל, וועז ר׳ אורי האט פער־שטאנען, אז ס׳קען ניט מעהר זיין אפילו א חשד פון א סכנה, וויייל ער האט זיך שוין צוויי מאל גוט אנגעטרונקען. האט איהם ר׳ אורי ערשט דערמאהנט, אז ס׳איז יום כפור.

דער משרת איז געווארען „פרחה נשמתו" פאר שרעק פון דער גרויסער עברה. זיין רבי ר׳ אורי האט איהם אבער בערוהיגט און פערזיכערט, אז מאר א שוגג איז ניט סאראן קיין שום עונש.

דערפון איז קלאר צו זעהן, האט דערויף דער הייליגער ששארטשאווער בעמערקט, אז די מדה פון אהבת ישראל איז ביי ר׳ אורי פיעל העכער געשטאנען פון דער קדושה פון יום כפור.

מעשהלעך פון „גוטע יודען".

(ענ ע)

ר׳ אורי סטרעליסקער, האט דער טשארט־קאווער דערצאהלט, האט אמאל דערזעהען יום־כפור ביינאכט, נאך כל נדרי, ווי זיין משרת, וועלכער איז געשלאפען אין זיין חדר, האט זיך אויפגעכאפט פון שלאף, איז צוגעלאפען צום פאס וואסער, פערגעסענדיג, אז ס׳איז יום כפור. און גענומען טרינקען. ר׳ אורי ז׳ל האט איהם ניט גיוואלט דערמאהנען, אז ס׳איז יום כפור. קלע־רעניג, טאמער איז ער סכנה׳דיג דארשטיג, איז שוין בעסער ער זאל זיין א שוגג איידער א מזיד. נאך א קריצ וויילע איז ער ווידער אויפגעשטאנען מונ׳ם געלעגער, זיך געמומען דאס

Jüdische Volkszeitung № 172 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מיטוואך ג׳ אב תרע״ה (14 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

ארטילעריע־קאמפפען אויפן מערב פראנט.

די דייטשען זענען חושד רומעניען.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט).

פאריז, 13־טען יולי. (אפיציעל). אין משך פון היינטיגער נאכט איז ענטוויקעלט געווארען א שטארקע התמדה אויף פערשיעדענע פונקטען פון אונזער פראנט. ביי אראס האט דער שונא, נאכדעם ווי ער האט אויסגעשאסען א גרויסע צאהל פראיעקטילען מיט שטיקענדע גאזען, פערזוכט אנגרייפען אונזערע שטעלונגען אין דרום פון סושע. דער אנג׳יף האט זיך ניט איינגעגעבען. שפעטער האט ער פארגענומען א צווייטען אנגריף. ביי וועלכען ס׳איז איהם געלונגען צו עראבערען די בית־עולם׳ס אין די דערמאנטע דערפער, ווי אויך איינינג טראנשעען.

אין דרום־מזרח פון ניוויל ס״ט וואאסט געהט פאר א לעבהאפטע ארטילעריע־דועל אהן געווינסען פאר ביידע צדדים.

אין די ארגאנען דויערען די קאמפפען. אין די וואגעזען האבען די דייטשען אויפגעריסען מינען נעבען אונזערע שטעלונגען אין דרום־מערב פון אמערטצוויל און האבען נאכדעם פערזוכט אנציגרייפען אונז מיט פיעל קאמפאניען, נאר זענען אבגעשלאגען געווארען מיט גרויס היזק פאר זיי. דערביי האבען מיר גענומען פיעל געפאנגענע.

(דייטשער בער׳כט)

בערלין, 13־טען יולי. (אפיציעל). אין דרום־מזרח פון איפערן, האבען מיר אויפגעריסען די ענגלישע פאזיציעס אויף די בערג 60. דער זעהער פיעל אנגעגריפענדער פון ביידע צדדים, בית־עולם אין סושע געפינט זיך איצט אין אונזער בעזיצונג. מיר האבען איהם עראבערט נאך א העפטיגען קאמפף. מיר האבען דערביי גענומען 103 פראנצויזען געפאנגען, האבען עראבערט 4 פילעמיאטען און 1 מינענווארפער.

ביי קאמברע און אין איילי־וואלד האט דער שונא נאך שטארקע ארטילעריע־פארבערייטונגען אנגעגריפען אונזערע בעשוץ־פונקטען. אויף די קאמברע־הויכען איז דעם שונא געלונגען אריינצודרינגען אין אונזערע ליניען, נאר איז וויעדער אבגעשלאגען געווארען. אין איילי־וואלד האבען מיר פערניכטעט דעם שונא׳ס אנגריפען איידער זיינע מחנות זענען נאהענט צו־געקומען צו אונזערע פאזיציעס.

ביי אמערצווילער, אין צפון־מערב פון אלטקירך, זענען מיר איבערגעפאלען דעם שונא אין זיינע טראנשעען. מיר האבען פערניכטעט דעם שונא׳ס טראנשעען אויף א ברייט פון 50 מעטער. נאכדעם האבען זיך אונזערע מחנות פלאנמעסיג אומגעקעהרט צו זייערע פאזיציעס, מיטגעמענדיג א טייל געפאנגענע.

דער דייטשער חשד געגען רומעניען.

בערלין, 13־טען יולי. די איטאליענישע צייטונגען טיילען מיט, אז ס׳איז געשלאסען געווארען אנ׳אבמאך צווישען רוסלאנד און איטאליען בנוגע אויסליפערען די עסטרייכישע געפאנגענע פון די איטאליענישע פראווינצען צו איטאליען.

רוסלאנד זאל טראנספארטירען די געפאנגענע צו די רומענישע גרענעצען פון וואנען זיי וועלען איבערגעפיהרט ווערען אויפ׳ן רעכנונג פון דער איטאליענישער רעגירונג קיין איטאליען. רומעניען זאל שוין האבען ערלויבט דעם טראנספארט פון די געפאנגענע איבער רומענישע טעריטאריום. און איצט פיהרט מען פערהאנדלונגען מיט בולגאריען און גריכענלאנד אז זיי זאלען עס אויך ערלויבען פון זייער זייט.

אויב דאס איז אנ׳אמת, אז די רומענישע רעגירונג האט עס ערלויבט דאן קען מען חושד זיין די רומענישע רעגירונג אין ניט אבהיטען איהר שטרענגען נייטראליטעט, ווייל זי פריווילעגיטט די „פעראייניגטע" צום שאדען פאר דייטשלאנד־עסטרייך.

אין אלגעמיין איז די שטימונג פון דער דייטשער פרעסע א זעהר אויפגערעגטע געגען רומעניען.

פון מזרח־פראנט

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 13־טען יולי. (אפיציעל). אויפ׳ן לינקען זייט פונ׳ם ווייכסעל איז איינגעטראטען א שטילשטאנד. אין דער געגענד פון לובלין זענען אויך די קאמפפען איבערגעריסען געווארען. אונזערע מחנות האבען דורכגעפיהרט די געגען־אפענסיוו. וואס זיי האבען אנגעהויבען דעם 5־טען יולי. דערביי האבען מיר געוואונען בעדייטליכע פארטיילען און האבען פאקטיש בעזעצט די פאזיציעס. וועלכע זענען אונז געווען נויטיג אויף דער רעכטער זייט פון דער טייכעל אוריענדאווקא. ביי האלם האט דער שונא געוואלט דערנעהנטערען זיך צו אונזערע פאזיציעס אבער מיר האבען איהם גלייך אבגעשלאגען צוריק.

ביי דער העכערער טייל פון דער טייך בוג האט דער שונא דעם 10־טען יולי אין אווענד אנגעגריפען אונזערע פאזיציעס מיט פיעל באטאליאנען. מיר האבען געלאזען דעם שונא דערנעהנטערען זיך צו אונזערע פאזיציעס אויף 200 שריט און האבען אויף איהם געריכטעט א מורא׳דיגע קאנאנאדע וועלכע האט איהם פעראורזאכט גרויס היזק.

די רוסישע אפענסיוו ביי קראסניק.

בערלין. „טאגעבלאט״ס קארעספאנדענט ביים מזרח־פראנט טעלעגראפירט: נאך זי פערביטערטע קאמפפען אין דער לעצטער וואך הערשט איצט א שטילשטאנד כמעט אויפן גאנצען פראנט. ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס די רוסען האבען האבען בעקומען פערשטארקונגען, איבערהוידט געגען ערצהערצאגס פערדינאנדס און געגען פ. מאקענזענס ארמעען, איז די רוסישע אפענסיוו אין צפון פון קראסניק, אבגעשטעלט געווארען פון די עסטרייך־אונגארישע אין דייטשע מחנות.

דער גאנצער רוסישער פראנט איז שטיל, נאר הינטערען פראנט ארבייט מען מסתמא: מען בעפעסטיגט זיך, פיהרט צו פערשטארקונגען א. א. וו.

דער דייטש־עסטרייכישער פראנט האט זיך אויך געוויזען זעהר שטארק, און דער איינגעטראטענער שטילשטאנד איז נאר דעדפאר, ווייל רוסישע אפענסיוו קרעפטען זענען מיר און רוהען זיך פארלויפיג אב.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegg.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

A. & H. MEYER

העמישע רייניגונג אין דאכקאמבערי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט אנגעזי ען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג:
פיליאלען
Landemærket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

באסקאלין מאבלעטען מיטל צ **באסקאלין פילען** שטארקע

איז אן־אויסגעצייכענטער אין כיליגער אב־ פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטא־ לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־ סוכט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

אקאלענדאר (לוח)

פארן נייעם יאהר תרע"ו בא"ר 15 אויפלאג.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפערייען

פיהרט אויס אלערליי של יפערי־ ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שמאלצנע שערען, מעסער, כרויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען בעלזואן פיליפסטערעדע 92 סס.

א מעבלירטער צימער

אין אן־אנשטענדיגער הויז ווערט פערלאנגען באלד. דיבענסגאדע 8. 1.

סיוערט געפאדערט

א טיכטיגע האנדגייערען. איוואלסגאדע 6. 1. בייא שיעל.

א שניידער צו מיליטער

ארבייט. מונטעראגאדע. 14. 2 זאל, וואכען־לוין ביז 40 קר. א וואך.

סיוערט געפאדערט

א מענש צו פיהרען א וואגען יעדען טאג פון 3 — 7
וועזדען זיך שארי ווערסטערבורגאדע 12. 2.

מיידלעך אדער יונגלינג

קענען פערי־ענן באלד פון 3 ביז 5 קר. און מעהר. 60 פעדערסטרעו ע 10 אורפג. c.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5. Valby* Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

רעסטאראן־רונדעטארן

טרייניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעם 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Iris Torvet 66. København C.*

ארישעס־רעסטאראן

12 — 7 מיטאג 7 — 12
Løvstr 8 I Sal.

קבריס־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיידענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־ גען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30 Tel. 2790.

פערשיעדענע ווייסצייג צו פאבריקס פרייזען

אונטער הויזענס. העמדער. בעטגעווענד איבער־ ציה. אין קאלאניאל געשעפט. באגעסענסגאדע 19.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישעס עסען. יודיש־רוסישע קיך.

מאדערירטע פרייזען. אבאנענטען בעקומען רא־ באט. אכסאליוט גוטע בעהאנדלונג.

מיטאג פון 75 אוירעם ביז 2 קר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

אנ'ארבייטס־מאן

בעקומט א פעסטען פלאץ.

גלאזמאן אדעלגאדע 76 קאלאניאלגעשעפט.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE'S WHISKY.** *Faas overalt.*

A/S Kannibal Sander.

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבערי, דזשפונעפעריי אין כעמישע קלייד־רייניגונג־אוכאלע.

אבגענומען אין אבגעבראכט	Telf. Saborg	קיינע כלאר. לוסט
איבעראל.	31 og 61	געטרייקענט.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען

קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאמפער־שרויב דאמפער אלפס נ יע און מאדערן אינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אן 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד. און אכדעם חוץ דער מלחמה־ טעריטאריאום. פערבי שאטלאנד קיין נ ו יארק.

נעהמטערע מיטטיילונג וועדט אומזיסט מיט גע־טיילם ווען מען וועגדט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nytorw 8 København K.

7,95

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00 4.50 ,4.00 ,3.50

קאלאשיערטע הערנשיך . 7,95
דאמענשיך . 6.50

Sverigsgade 2 B. Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 2. 1.

MØBLER

נוער ווייל שפארען געלט? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהר קלייניע פרעמיעס אין אויף די בעסטע בעדינגונגען

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidende's Trykkeri Møntergade 2

Jüdische Volkszeitung № 171 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף אחודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד אקווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס אשורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען דינסטאג ב׳ אב תרע״ה (13 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

בעריכטען פון די שלאכט־פעלדער.

א בעגעגעניש פון די באלקאנ־הערשער.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט).

פאריז, 11־טען יולי. (אפיציעל) די בעלגישע מחנות האבען שבתי־נאכט אבגעשלאגען א פיינ־דליכען אנגריף אויף דעם רעכטען ברעג פונ׳ם איסער קאנאל.

די ענגלישע מחנות האבען די זעלבע נאכט אבגעשלאגען א] דייטשען אנגריף, נאכדעם, ווי ס׳איז געלונגען דעם שונא צו בעפעסטיגען זיך אין א טייל פון דער ערשטער ליניע, איז ער גלייך ארויסגעטריבען געווארען פון דארטען דורך א געגען אנגריף פון די ענגלישע מחנות.

ביי ע ן און אין שאמפאן זעיען פארגעקומען ארטילעריע קאמפפען. אין אפרעמאנט וואלד האבען מיר אבגעשלאגען פיינדליכע אנגריפען.

(דייטשער בעריכט.)

בערלין, 12־טען יולי. (אפיציעל) אין צפון פון איפערן האבען די ענגלענדער נעכטען ווי־דערהלט זייער פערזוך צו עראבערען אונזערע פאזיציעס ביים קאנאל. דער אנגריף איז ניט געלונגען, ביי וועלכען זיי האבען געליטען גרויס היזק.

אין צפון פונ׳ם וועג סושע־אבלען האבען די פראנצויזען נעכטען פערזוכט אנ׳אנגריף, אויף וועלכען מיר האבען געענטפערט מיט א געגען־אנגריף. די קאמפפען דויערען נאך.

די טראנשעען ביי בעסאזשור, וואס מיר האבען נעכטען אבגענומען ביים שונא, האבען מיר געווען וויעדער פערלארען, נאר נאכדעם האבען מיר עס געשטורעמט און צוריק עראבערט.

צווישען אייל און אפרעמאנט זענען פארגעקומען רעזולטאטלאזע פראנצויזישע אנגריפען.

אינ׳ם לע פרעמר וואלד האבען מיר אבגעשלאגען א פראנצויזישען אנגריף.

פון מזרח־פראנט

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 12־טען יולי. (אפיציעל). אויפ׳ן לינקען זייט פונ׳ם ווייכסעל האבען די דייטשען דעם 9־טען יולי. אבגעלייזיגט זייערע לעצטע פאזיציעס, וואס מיר האבען ביי זיי אבגענומען ביי גומין.

אין דער געגענד ביי לובלין פארטזעצען די קאמפפען. אין דרום פון אורזענדארף דערגעהנ־טערען זיך אונזערע מחנות די טייך ווישניצא דער שונא איז נאך אלץ בעפעסטיגט אויף די הויכען 118 אין דרום פון וויקאלאזגארני און האט זייער העפטיג אנגעגריפען די דארף ביסט־ריצא. מיר האבען אבגעשלאגען אלע אנגריפען און האבען געצוואונגען מיט גרויס היזק אבצו־טרעטען אין פוילען אונארדנונג.

אויפ׳ן פראנט יורעטא־ביכאיוא דויערן די קאמפפען. מיר האבען אבגעשלאגען אלע פיינד־ליכע אנגריפען אין דרום פון בוחאווא און האבען גענומען 900 סאלדאטען געפאנגען.

(ע׳ טרייכישער בע יכט)

וויען, 2 יולי. די עסטרייכישע „קריעגס־פרעסעקווארטיר" טיילט מיט: די רוסישע שיל־דערונג פון די לעצטע געשעהענישען ביי קרא־סניק זענען זעהר איבערטריבען.

מען דארף זיך ניט וואונדערען, אז די רו־סישע ארמעע־לייטונג, וואס האט אין א משך פון 2 חדשים ניט געהאט קיינע צופריעדענע נויעס מיטטיילען, און וואס איז געווען געצוואונ־גען צו וואקלען איבערן גאנצען פראנט; פון דו־נאריעק ביז זלאטא־ליפא און ביזן בוג וואקלען פון די קארפאטען ביז קראסניק, אז דיעזע אר־מעע־לייטונג מאכט איצט א גאנצען וועזען פון א עראבערונג פון איינינע קילאמעטער און פער־שפרייט עס איבער דער גאנצער וועלט אלס א גרויסען נצחון.

ווי מיר האבען מיטגעטיילט אין אונזערע אפ׳ציעלע בעריכטען האבען מיר אבגעצויגען אונזערע מחנות פונ׳ם פראנט קראסניק־לובלין. וואס בעדייטעט דאך אבער ניט, אז די רוסען האבען אבגעהאלטען א גרויסען נצחון.

ביי די דארדאנעלען.

קאנסטאנטינאפאל, 12־טען יולי. (אפיציעל). דעם 10־טען יולי פארנאכט האט זיך בעוויזען אנ׳ענגלישער קרייצער פון „נעלסאן"־טיפ, אין בעגלייטונג פון 4 טארפעדאשיעפען, ביי קאבא טעפע און האט אויסגעשאסען איבער 200 גרא־נאטען געגען אונזערע פאזיציעס, דאך אהן רע־זולטאט. אונזער ארטילעריע האט געצוואונגען דעם שיף אבצוציהען זיך צוריק.

א באלקאן־קעניג־טרעפעניש.

בערלין, 12־טען יולי (וואלפס ביורא) די שווייצארישע צייטונג „טריבונא" ברענגט א נאך ניט בעקרעפטיגטע מיטיילונג פון סאפיא, אז רומעניענס און בולגאריענס הערשער זאלען דענקען צוזאמענטרעפען זיך אין אטהען, כדי צוזאמען בעזוכען דעם קעניג קאנסטאנטין.

רומעניענס, בולגאריענס און גריכענלאנדס מיניסטארען פון אויסערן זאלען אויך ביי זיין די צוזאמענטרעפעניש, ביי וועלכער אויך סער־ביען זאל ווערען רעפרעזענטירט.

די קאנפערנץ זאל שוין האבען האבען גע־דארפט פארקומען נאך פריהער, ווען דער קעניג קאנסטאנטינס קראנקהייט וואלט עס ניט געהינ־דערט.

קיין סעפאראט־שלום מיט סערביען.

פאריז. „לע טאמ״ס קארעספאנדענט האט געהאט א אינטערוויו מיט דעם טערקישען פרעמיער־מיניסטער. אין וועלכען דער מיניסטער האט געזאגט: ס׳געהען פערשיעדענע קלאנגען אז סערביען וויל שלוסען א סעפאראט־שלום מיט עסטרייך. דיעזע קלאנגען האבען קיין איין ווארט אמת אין זיך ניט.

עסטרייך האט פערזוכט צו נאכזעהען אויב מיר ווילען עס טהאן, אבער מיר האבען פעסט בעשלאסען צו ערפיהלען אונזער חוב און טריי זיין געגען אונזערע „פערבונדעטע". מיר וועלען גאר נישט טהאן אהן דער הסכמה פון דעם „רייי־בונד".

צו אונזערע אבאנענטען.

צוליעב טעכנישע סבות זענען מיר געצוואונגען ארויסצוגעבען דעם היינטיגען נומער אין א האלבען פארמאט.

רעד.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftlich Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegg.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

A. & H. MEYER

העמישע רייניגונג אין דאמכפארבעריי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג: פיליאלען

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, ברויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

באסקאלין טאבלעטען מילדע באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און כיליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

א מעבלירטער צימער

אין אנ'אנשטענדיגער הויז ווערט פערדונגען אלד. דיבענסגאדע 8, 1.

ס'ווערט געפאדערט

א טיכטיגע האנדנייערען. איוואלסגאדע 6, 1. ביי שיעל.

א שניידער צו מיליטער

ארבייט. מונטערגאדע 14, 2 זאל, וואכען־לוין ביז 40 קר. א ואך.

איך בעט איהם ענטשולדיגונג ביים קאלעגא לא־ זארעוויטץ. ביאלע.

ס'ווערט געפאדעטט

א מענש צו פיהרען א וואגען יעדען טאג פון 3 — 7

וועזדען זיך שאר, וועסטערבורגאדע 12. 2.

מיידלעך אדער יונגליך

קענען פערד־נען באלד פון 3 פון 5 קר. און מעהר. 60 פעדערסטרעז ע 10 אויפג. c.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 — Mosedalsvej 5, Valby — Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

A/s Hannibal Sander.

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונג־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. — Telf. Søborg 31 og 61 — קיינע כלאר. לופט געטריקענט.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאפעל־שרויב דאמפפער אלעס נייע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד, און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום, פערביי שאטלאנד קיין ניו יארק.

נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nytorw 8 København K.

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Forstædernes BRØDFABRIKKER

Maltsyrnet Rugbrød

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

Kobenhavn C.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 3.50, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95

" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 2. 1.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויכוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

פערשיעדענע ווייסצייג צו פאבריקס פרייזען

אונטער הויזענס, העמדער, בעטגעוואנד איבער־ציה. אין קאלאניאל געשעפט. באגעסענסגאדע 19.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבער־הויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און הנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א קאנטאר יונגעל.

פון א גוטער היים בעקומטט גלייך ארבייט וענדען זיך פערזענליך ביי שטאם, וועטטער ואלדגאדע 103, מעזאנין פון 9 אזייגער אין דער פריה.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Mentergade 2

Jüdische Volkszeitung № 170 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אויראס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען מאנטאג כח׳ תמוז תרע״ה (12 Juli 1915).

דער קאנפליקט אמעריקא־דייטשלאנד.

העפטיגע קאנאנאדען אויפ׳ן מערב פראנט.

דייטשלאנד — אמעריקא.

דייטשלאנדס ענטפער אויף דער אמעריקא־נער נאטע בנוגע „לוזיטאניע״־קאטאסטראפע איז איבערגעגעבען געוואָרען דער אמעריקאנער רעגיערונג. די ענטפער־נאטע ענטהאלט אויסגע־בעדינגונגען לויט וועלכע דייטשלאנד פרוליבט נייט־אלע שיפען דורכצופֿהרן די ים־שטרעקען, וועלכע דייטשלאנד האט ערקלערט אלס קריעגס־שפעריטעריי, צוישען אנדערס פרוליבט דייטש־לאנד נייטראלע שיפען דורכצופֿהרן פון אמעריקא קיין איראפא זויט דער קריעגס־שפעריכארטע, נאר דאן, וואָן זיי וועלען אין די אדורכגאנגס־האפענס דורכגעקאנטראלירט ווערען פון דייטשע באאמטע. אין דער נאטע וועלט אויך דערמאנט אז די דייטשע אונטערוואסער־שיפֿ האט נאר ניט געווארנט פאסאזשירען נייטראלע פאסאזשיר־רען אויף „לוזיטאניא״, נאר זיי זאָגען דער־מיטלען געווארען דערפאר, וואס די מיטגע־פֿהרטע אויף „לוזיטאניא״ אמוניציאן האט אויס־געריכטן, און דאס האט ארויסגערופען. לויט דער דייטשער טיינונג, די קאפאסטראפע.

אין אמעריקא איז מען זעהר אונצופֿרידען מיט דער נאטע. לויט א טעלעגראם „אסאסי־שיעד־פרעס״ פון וואשינגטאן זעהט עס אויס אז אמעריקא הערשט נאָ שוימונג, אז די דייטשע קען ניט זיין צופֿרידענגעשטעלט פאר אמעריקא. ס׳איז אויך קלאָנגען, אז די נאטע פֿהראמט דעם קאנפליקט צוישען ד׳יטשלאנד און אמעריקא.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט).

פאריז, 11־טען יולי. (אפיציעל) אין צפון פון אראס זענען הייַנט ביי נאכט אבגעשלאגען גע־וואָרען אייניגע דייטשע אנגריפען. אין לאטרינ־זיי׳רע בעסטע מחנות זענען פֿעריכטעט גע־ווארען אין משך פון 27 שעה.

דייטשע מחנות קיין איטאליען.

פאריז. „לע מאטין״ טיילט מיט פון רוים: ס׳איז אין קלאנגען, או צוישען איטאליע און דייטשע איבערנעמען די קאמאנדא איבער נייע דייטשע מחנות. וואס הערט איצט געבילדעט אין דרום דייטשלאנד, און וועמענס אויפגאבע וועט זיין, אריינצוריסען זיך אין סרייגנטינא.

כ׳ען קען אלזא ערווארטען גרויסע קאמפ־פען אויפ׳ן איטאליענישען פראנט. אין א זעהר נ׳ הענטער צוקונפט.

איך גראטוליר

דיר מראגינסקי און מיר מארדע צו דייַנר פער־לאבונג. מערקלין.

צו אונזערע אבאנענטען.

מיליעס טעלעפֿוניש סבות זענען מיר נעצווונגען גרויסצוגעבען דעם היינטיגען אין דעם מארגע־דיגען נומער אין א האלבען פערמאכט־רעד.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See Herrschaftlich Zimmer, Diät, médicin. Bæder, Electricitet, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsarzt: Kaj Wegg

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevue 223

א גרויסער קניעגס־ראט אין קאלע.

די ענגלישע „פרעס ביורא״ טיילט מיט:

סער פרעמיער־מיניסטער אסקווית, לארד־פרע־וידענט אן נעהיימראט לארד גרעוויל, דער קרי־עגס־מיניסטער לארד קיטשענער, און דער מא־רינע־מיניסטער באלפור, פאהרען היינט־גלן מאנטאג אב פון ענגלאנד, כדי דיסקוטיר זיך צוזאמענצוקומען אין קאלע אויף א קאנפע־רענץ מיט דעם פראנצויזישען פרעמיערמיניסטער ווויויאני, קריעגס־מיניסטר מילעראנד, מארינע־מיניסטער אנאניני, מיניסטער פון אויסערן דעל־קאסע און מיט׳ן ענגליש־אמעריקאנישען פרעמיער דעל־פרענש ווען אויך אנטייל נעהמען אין דיעזען קריעגס־ראט.

אין פאליטישע קריזיזען גיט מען צו דיזען קריעגס־ראט א זעהר גרויסע בעדייטונג.

דער רוסישער נצחון ביי קראסניק.

פון גענף טעלעגראפירט מען צו „אקשענג טעלעגראף קאמפאניי״ טריבונא דע זשענעו״, האס בעקומען א טעלעגראם פון אינסברוק, לויט וועלכער די דייטש־עסטרייכישע מחנות זיכען זיך אב צו אנאסאל צו. די דאזיגע היינטער־מחנות שטעהען שוין אין גאליציען ביי טאמאשאוו.

דער קאמף האט זיך דארטען אנגאהויבען פאריגען מיטוואך אויפ׳ן רעכטען זיים וויכטעל צווישען ווישניצא און שאדעל אין האס זיך ג־ענדיגט מיט א נצחון פאר די רוסען. די רוסישע ארטילעריע האט בשעת די אנגריפען פשוט אב־געקהרט גאנצע רייהען דייטש־עסטרייכישע סאלדאטען. די דייטשען אין די עסטרייכער הא־בען פערלארען אין דיעזע קאמפען 13׳000 מאן.

נען האט דער שונא מיט א גאנצען באטאליא אנגעגריפען אונזערע פאזיציעס ביי לענטרי־נאר אין אבגעשלאגען געווארען צוריק.

דעם 8־טען יולי האבען מיר געטומען גע־פאנגען 881 מאן, צווישען זיי 21 אפיצערען.

אונזערע פליהער האבען געטוען באמבאר־דירט די וואקזאלען אין ארטעוויל און אין בא־יאנוויל.

(דייטשער בעריכט.)

בערלין, 11־טען יולי. (אפיציעל) ביי לאנע, אויף די בערג 631 ביי באן ד׳שאסט האבען מיר אבגעשלאגען דעם שונא׳ס אנגריפען.

אין שאמפאין איז צפון־מערב פון׳ם בעסא־זשור־הויף האבען מיר געשטורמט א פראנצוי־זישע פאזיציע.

אין לע פרעטר וואלד האבען מיר דורך א פארשטרייט פערבעסערט אונזערע פאזיציעס. זייט דעם 4־טען יולי האבען מיר אין די קאמפפען צוישען מיים און מאזעל געטומען געפאנגען 1788 מאן, צווישען זיי 21 אפיצערען, וויי אויך פראבערט 8 קאנאנען, 12 מולטיראסען און 18 מי־נען־ווארפער.

די מוראַ־דיגע קאמפפען.

פאריז, 11־טען יולי. דער באיעריישער קרוי־ניק, וואס איז דער הויפטקאמאנדיר אלבער די דייטשע מחנות, וואס טעהען ביי אראס האט אן־אמעריקאנער קארעספאנדענט ערקלערט אז די פראנצויזען האבען אויפ׳ן צפון־טייל פון זייער פראנט אין משך פון 6 וואכען, ענטוויי־קעלט א מורא׳דיגע התמדה. פון דייטשע קוע־לען האט מען אויסגערעכנט, או די פראנצויזען האבען דיזעלן פעריאד אויסגעשאסען ניט ווייניגער וויי 100׳000 גראנאטען א טאג.

KEJSERLIG RUSSISK HOFLEVERANDØR

קייזערליך רוסישער האפליווערא נדער

C. R. EWERS & Co:

מאלצעקסטראקט ביער

(דענישעס געזונדהייטסביער)
א האלב פלעשעל 40 איירעס
אנערקענט פון אלטע צייטען
פאר אמיטעל צו שטערקונג

עקספארט־מאלצבעיר

(אלקאהאל פריי
א האלב פלעשעל 25 אוירעס
מאלץ ביער מאכט אפעטיט שמעקט
גוט, ש־ארקט די נערווען און נעהרט

עכטע
מאלץעסטראקט־באלשער
מיט מענטאל

ברוסט־קארמעלס אינבער, קאקא.

אונזערע מאלץ באלשער האבען א דאפעלטע ווירקונג אויסער דעם וואס זיי ענטהאלטען מענטאל, האלטען זיי אויך דאס בעקאנטע וואקום־מאלץ זאפט.

אין זעלבע בלעכ־קעסטלעך צו 15 און 25 אוירער אין לא־זעס געוויכט, אין אדער אין א האלב קילאביקסען צו 90 אוירעס

מאלץ־זאפט (וואקום)

□ געברויך איינווייזונג □

2 עסלעפעל מאלץ אין א פערטעל קא־כעדיג וואסער, מילך אדער פוטער 2 טא־סען א טאג.

נור ערשטע קלאס פאבריקאט ווערט געמאכט

A/S Hannibal Sander.

דאמפוושריי
געגרינדעט 1812
מיר מאכען אויפמער קזאם אויף אונזער
פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט.

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען
קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאפעל־שרויב דאמפפער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען.
דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד, און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום, פערביי שאטלאנד קיין נ ו יארק.
נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג
Kongens Nytorw 8 København K.

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.
tegner
Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**
Maltsyrnet Rugbrød

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען אירים־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
København C.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00
350, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.
ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן
אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן
M. Rønnow's Eftf:
49 Norrebrogade 49
גוטע בעדינגונגען.
וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12
Løvstr 8 I Sal.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.
V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30
Tel. 2790.

א מאשינערצו מיליטער ארבייט, ווי אויך א מיי־דעל צו פאסען א קינד, בעקומען גלייך א פלאטץ.
פלוימענבוים, ב[illegible] סגאדע 59 2.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען.
אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.
EPSTEIN, Rosengaarden II, I
Tlf. Byen 3959.

א קאנטאר יונגעל.

פון א גוטער היים בעקומטט גלייך ארבייט וענדען זיך פערזענליך ביי שטאם, וועטטער ואלדגאדע 103, מעזאנין פון 9 אזייגער אין דער פריה.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

איך רעכען, אז דער אנטיול פון די ארגא־
ניזירטע יודישע ארבייטער־עלעמענטען איז בע־
זונדערס וויכטיג אין דער סעראיניגונג, וויל זיי
וועלען צוגעבען דער בעוועגונג די מאכט און
שוואונג, וואס זיי וועגדען אן אין זייער טאג־
טעגליכען קאמפף און וועלכער פעהלט ליידער
זעהר שטארק ביי די איבעריגע יודישע עלע־
מענטען.

איך לעג בעזונדערע האפענונגען אויף די
ארגאניזאציעס פון דעם אמעריקאנישען יודע־
טהום, וויל אויף זיי ליגט אין דעם איצטיגען
קריטישען היסטארישען מאמענט א בעזונדערס־
גרויסע פעראנטוואָרטליכקייט און וויל קיין אין־
טייל פון דעם יודישען פאלק האט ניט אזוי פיעל
מעגליכקייטען אויפצוטהאן עפּיס וויכטיגעס.

אין אמעריקא האט רוטשקבערג גרעפונען גרוי־
סע סימפאטיען, און פערשידענע פערטרעטער
פון ארגאניזאציאנען, וועלכע זענען בז׳ אהער
זייט געשטאנען פון די פראגען, וועלכע בעשעפ־
טיגען איצט אינוש. רוטשקבערג׳ען, האבען אהם
פערשפראכען פולע שטיצע אין מיט רבייטער־
שאפט.

די סימפאטיען פון הערר רוטשקבערג זענען
אויף דער זייט פון די „פעראיניגטע״ און ער
איז שוין ווירקליך געווען בעשעפטיגט מיט דער
ארבייט צוגוספּוטשטעלען — א יודישען לעגיאן,
וועלכער ער דענקט, אז עס וואלט געווען פון זיין
זייט דעמאגאגיש, ווען ער זאל אויף זיך נעה־
מען אזא גרויסע פעראנטוואָרטליכקייט פאר דער
צוקונפט פון יודען. ער גלויבט, אז נור אן אנ־
דערקענטע פערטרעטונג פון גאנצען יודישען
פאלק קען בעשטימען זאכען, וואס האבען צו
טהאן מיט דער פאלקס־פאליטיק. און ער גע־
פינט זיין פליכט זיך צו אויסצוארבייטען אונטער
בעשליעסען פון די קינפטיגע יודישע פערטרע־
טער, וועלכע וועלען אליין פראגען די פעראי־
נוואָרטליכקייט פאר יעדען שריט.

— זאל זיין א שלעכטע פערטרעטונג, זאל
זיין, זי וועט ניט שטעהען אויף דער הויכקייט
פון מאמענט, אבער א פערטרעטונג וועט עס
זיין, א יודישער פאלקס־פערשטאנד, און אהם

גרויסקייט און זיין גוטע אידישקייט ערווארבען
בידים, אהן זכות אבות. פון א פשוט׳ן מילנערס
אנ׳אינגעל האט ער זיך אריפגעארבייט צו וועָ־
רען דער גרעסטער רבי אינ׳ם דור, דאס איז
אבער געווען א גורם, אז ער זאל זיין נעהנטער
צום לעבען פון פראסטען מענשען, אין וויסען
שוועָרע נסיונות וואס מען האט אויסצושטעהן
מען קען זיין חאטש א שטיקעל איד.

וי גרויס עס איז געווען ר׳ אויר׳ס כח אין
דער מדה טובה פון אהבת ישראל, קען אויך
ווייזען א מעשה׳לע, וואס כ׳האב געהערט מיט
מיינע אויערען פונ׳ם אלטען שטארקאוועָר
זכותו יגן עלינו.

(ענדע קומט)

יצחק אבן.

וועלכן מיר זיך אלע אונטערווארפען״.

אין גיכען וועט ארויסגעהען אין ניו־
יארק א בראשורע פון אינוש. רוטשקבערג אין
יודיש, וועלכע ער האט אנגעשריעבען נאך אין
אישאליען.

אינוש. רוטשקבערג טרעט באלד צו צו דער
ארבייט, אין זיין ערשטע אופגאבע וועט זיין
צו גרינדען א קאמיטעט, וועלכער זאל אויס־
בורען דעם פארשטאנד פון די געווהלטע פון
די יודיש־אמעריקאנישע ארגאניזאציאנען, אויף
וועלכען מען וואלט ארצט אין אייראפא, כדי
זיך מיט אהם צו פערשיניגען און נעהמען אויף
זיך די פיהרונג פון דער פאליטישער ארבייט.

אינוש. רוטש בערג האט מורא, אז די אמע־
ריקאנער קאנגרעס אידעע וועט דער ארבייט
שטעהען אין וועג, וויל, ערשטענס, וועלען אין
קאנגרעס אפשר נעהמען אנטייל אויך אזעלכע
עלעמענטען, וועלכע ערקלעהרען זיך ניט פאר
א נאציאנאל פאליטישען פראגראם, צווייטענס
מיינט ער וועט דער קאנגרעס ניט אזוי שנעל
פערווירקליכט ווערען, בשעת די ארבייט אין
אייראפא פערלאנגט באלד א געוועלטיגע אל־
יעמיין יודישע פערטרעטונג.

אסקאר שטראוס וועגען שפאניען און די יודען.

אסקאר שטראוס, דער בעקאנטער יודישער
כלל־טהוער, וועמען נאמען מען האט פערבונ־
דען מיט דעם נייעס, אז שפאניען האט געפעטנט
איהרע טויערען פאר די יודען, האט זיך ארויס־
געוואגט וועגען דעם ענין. דער פלאן וועלכען דעם
צוריקקעהרען פון די יודען אין שפאניען, אי,
נאך ניט סאנקציאניירט געווארען אפיציעל פון
דער שפאניישער רעגירונג, דער שפאניישער אם־
באסאדאר אין וואשינגטאן האט איהך ערקלעהרט
אז אפיציעל האט זיין רעגירונג ניט ארויסגעגע־
בען קיין אינלאדונג צו די יודען.

מען האט אבער וועגען דעם גערעדט שוין
פאר די לעצטע עטליכע יאהר און פיעלע חשו־
בע שפאניער האבען ארויסגעזאגט וויעזר צופ־
ריעדענהייט מיט דעם, די שפאנישע רעגירונג
גלויבט מען, איז אויך נוטה דערצו.

היסטאָריש־לכל האט זיך עס אבער געריעדט
וועגען די יודען וועלכע זענען פון שפאניען
ארויסגעטריבען געווארען און גפּנען זיך צו־
שפּריים איבער טערקיי, מאראקא און אנדערע
לענדער. וועגען דיעזע יודען הייסט עס, רעדט
מען, אז זיי זאלען זיך קיינען צוריקקעהרען נאך
שפאניען.

וועגען אנדערע יודען, וועלכע זאלען קא־
לאניזירען שפאניען, האט שטראוס ערקלעהרט,
קען מען נאך אזוי גיך ניט רעדען. וואָרום הגם
די שפאנישע רעגירונג איז ליבעראל און פון
איהר זייט וואלט ניט געווען קיין מניעות, זענען
נאך אבער פאראן די קלעריקאלען, וועלכע קו־
קען קרום אויף דעם, און א חוץ דעם, זאגט
שטראוס, עקזיסטירען נאך אלטע אינקווייזיצי־
אנס־גזעזעצען און כל זמן דיעזע געזעצען פון
דער אינקווייזיציאן זענען ניט אבגעשאפט, קען
מען נאך ניט רעדען פון א בריטע יודישע אי־
מיגראציע קיין שפאניען.

אאינטערנאציאנאלער יודישער עמאנסיפאציאנס־קאמיטעט.

אן ארגאניזאציאן, וואס וועט קעמפען פאר
גלייכע רעכט פאר יודען אין דער גאנצער וועלט,
איז איצט ארגאניזירט געווארען אין ניו־יארק.

דיעזע ארגאניזאציאן, וועלכע וועט זיך רו־
פען די „אינטערנאציאנאל דזואיש עמאנסיפי־
שאן קאמיטעט״ צעהלט צוועלף אידישע פארשטעהער
דער ניט נאר די חשובסטע אידישע פארשטעהער
נאר אויך פיעלע סענאטארס, ריכטער, פרעזידענ־
טען פון קאלעדזשעס אן אוניווערסיטעטען, וויי
אויך פאראלעמענט־דעפוטאטען. בישאפס און
אנדערע הויכע פארשטעהער פון דער קריסט לי־
כער רעליגיאן.

דער צוועק פון דיעזער ארגאניזאציאן איז
צו קעמפען פאר גלייכע רעכט פאר די יודען,
ניט אלס יודען, נאר אלס מענשען.

דער דעפוטאט בירקענהעד פון אלינאי, וועל־
כער איז איינער פון די, וואס האט פעראורזאכט,
אז די פעראיניגטע שטאטען זאל אפּערקענען
דעם אבמאך מיט רוסלאנד, וויל זי האט ניט
געוואלט אנערקענען אמעריקאנער פאספארטען,
האט ערקלערט, אז ער איז גרייט צו קעמפען
פאר יודישע רעכט מיט אלע זיינע קרעפטען.

אויך א פערזאמלונג פון דיעזער ארגאניזא־
ציע איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע,
אז די פעראיניגטע שטאטען וועָלען אויפגעפא־
דערט, וועָן זי וועט אנטהיילנעהמען אין דעם
וועלט־קאנגרעס, זאל די רעגירונג דאהין אלעס
מעגליכעס, כדי אלע לענ׳ער זאלען גארנטי־
רען די יודען גלייכע רעכט אין אייראפא. וויי
אויך אין פאלעסטינא.

אמעריקאס ארבייט לטובת די יודען.

דער וואשינגטאנער קארעספאנדענט פון
„טאג״ שרייבט פון וואשינגטאן:

„די רעגירונג פון די פעראיניגטע שטאטען
וועט זוכען אויפהויבען די אידן־פראגע אויף
דעם קומענדען פרידעדענס־קאנגרעס אזן זענהן צו
ווירקען אויף די אייראפעישע מלוכות, אז זיי
זאלען דיעזע בלוטיגע פראבלעם לייזען אויף א
צופריעדענשטעלענדען אופן פאר אונזער פיעל
געפיניגטען פאלק.

אזוי האט מען מיר היינט מערזיכערט אין
רעם סטייט־דעפארטאמענט.

די אמעריקאנער רעגירונג איז ענטשלאסען
צו קריגען אלע מאטעז און וועגען דער לאגע פון
די אידען אין רוסלאנד, און דיעזע פאקטען בע־
נוצען, אויף דעם פרידעדענס־קאנגרעס אלס בע־
ווייז, אז די שרעקליכע לאגע פון דעם אידישען
פאלק אין דעם צארען־לאנד מוז ראדיקאל פער־
בעסערט ווערען.

עס איז זיכער, אז דער אינטערנ־ צייטווי־

ליגער ביניסטער פון אויסערן, מר. ראבערט
לענסינג וועט טאן אלץ אין זיין מעגליכקייט
לטובת אונזערע ברידער פון יענער זייט ים.

עס איז ווערטה צו בעמערקען, אז די גאנ־
צע פרעסע פון אמעריקא׳ס הויפט־שטאדט
זאגט זיך זעהר סימפאטיש ארויס דערפאר, אז
אנקעל סעם זאל אויפנעמען די אידישע פראגע
און העלפען דעם אידישען פאלק אין דיעזער
צייט פון זיין גרעסטען קריזיס) אין פון זיין
גרעסטער נויט.״

אין טערקיי.

פון קאנסטאנטינאפעל ווערט גע׳מעלדעט, אז דאָרט
האבען זיך ווידער אנגעהויבען פערפאלגונ־
גען גע׳גען דער ניט מוסולמאנישער בעפעלקע־
רונג, פון די גריכישע שולען האט מען עצוואונ־
גען אראבצונעהמען דיא שילדען, פון די גרי־
כישע, ארמענישע און אידישע געשעפטען האט
מען גע׳צוווּנגען ארונטערצונעהמען די אויפשריפטען
אין פרעמדע שפראכען, פון דיא שטעדטלעך
אהרום קאנסטאנטינאפעל האט מען אויסגעשיקט
אלע אויסלענדישע אידען.

דאס פערמעגען פון די אויסגעשיקטע ווערט
פערכאפט פון די מאהאמעדאנער. די רעקווויזיציע
האט איבערהויפט געטראפען די גריכען, ארמע־
נער און אידען.

יודישע נייעס

(א נייי העברעאיש וואכען בלאט). אין
גיכען וועט אנהויבען צו ערשיינען אין ווילנא
א העברעאיש וואכענבלאט מיט׳ן אנטייל פון די
ב׳טע העברעאישע שריפטשטעלער און כלל־
טהוער, זאס וואכענבלאט וועט הייסען „עתידות״
(ריגא). לויט ווי ס׳גיט־איבער די „ב. וו״,
האט מען אין ריגא פערלענגערט דעם פערמין
אויף אריינצופאהרען פאר די וואס האבען זיך
בעזעצט אין שאדט שפּעטער פון 1־טען יולי
1914 און האבען ניטש קיין בעשעפטיגונגען. —
ביז׳ן 15 יוני.

(דויד פרישמאן — ערנסט קראנק) דער
יודישער שריפטשטעלער דוד פרישמאן וועלכער
איז ערשט נישט לאנג אנגעקומען קיין
א׳עם אויפ׳ן וומפר־סעזאן, איז ערנסט קראנק
געווארען אין ליעגט אין יודישען שפיטאל.
פרישמאנען בעזוכען אפט אין שפיטאל די אנ־
גזעהענסטע אדעסער שריפטשטעלער און זשור־
נאליסטען, צווישען זיי — ח. נ. ביאליק, י. ח.
ראזיניצקי און אנדערע.

(יודען אין ריגא׳ער אינסטיטוט) דער די־
רעקטאר פון ריגא׳ער פאליטעכנישען אינסטיטוט,
פ׳ אפעסער קנירים, מעלדעט, אז צוליעב דעם
וואס די פראצענט־נארמע אין אינסטיטוט איז
שוין אויבערשולט, העקאמענדירט ער די יודי־
שע עסטראנטען, וואס בעפרידיגען נישט די
פארערונגען פון די ארטיקלען 9 און 10 פון די
תקנות וועגען אינסטיטוט. אז זיי זאלען נישט
אנגענומען ווערען. אין בעשטימטע צייט אין
אינסטיטוט, וויל אנגעהמען זיי אין
ריגא א קאנקורס־עקזאמען איז נישט מעגליך.

ערב...

1.

אין רוסלאנד איז אונגרוהיג. פון אויבען ביז אונטען, פון דער העכסטער ביוראקראטיש־אריסטאקראטישער עזעלשאפט ביז דעם גרויסען פינסטער'ן המון געהט איצט דורך א ציטער פון אונצופרידענהייט און אונרוהע, ווי מען וואלט פלוצלינג דערפיהלט, אז דאס גאנצע מלוכה־לעבען איז אויפגעבויט אויף א בלוטיגען פונדא־מענט. אין די צייטונגס־ארטיקלען, אויפרופען, רעסקריפטען און בעפעהלען פיהלט זיך א פער־בארגענער קרעכצענדער גנום, וואס דערמאנט אן דאס בעקאנטע יודיש ליעדעל:

די רעדער דרעהען ניט
די פערד געהען ניט
און קיין בראנפען איז ניטא...

די גאנצע מלוכה־מאשין האלט זיך קוים־קוים, נאר מיט גאסט נסים, און אלץ, פון תבואה ביז די קלענסטע שרייפלעך פאר מענשען, פעהלט אין דעם דאזיגען גרויסען און רייכען לאנד. די מיליטעריש־לאגע פערשלעכטערט זיך פון טאג צו טאג, און נאך א יאהר בלוטיגען קריעג, וואס האט אבגעקאסט אזוי פיעל קרבנות שטעהען די רוסישע ארמעען אין רוסלאנד און דער שוא האט פערנומען גרויסע טיילען פון לאנד, האל־טענדיג פעסט די עראבערטע פוילישע און באל־טישע ערד. גאליציען איז מען געצוואונגען גע־ווען צו פערלאזען, וואהרשיינליך עפעמע זיך אין א קריטישען מצב. עדפאהט פון צוויי זייטען.

און אין לאנד גופא הערשט א פאלשטענ־דיגע דעזארגאניזאציע, א אונארדנונג און מאנ־געל אין די וויכטיגסטע פראדוקטען. אין די בריי־טע פאלקס־שיכטען הערשט די ביטערע נויט וואס איז אריסטאקראפען דורך יקרות און אומגע־לומפערטער בעלי־בתישקייט. בשעת אין איין עק לאנד פוילען גרויסע רעזערוון פון תבואה שטייגען אויף איהר די מקחים אין אנ'אנדער טייל רוסלאנד.

און די מלחמה פערלאנגט אלץ נייע קרבנות און אישליכער צוג בערגאנ אלץ נייע און נייע

פערוואונדעטע און קאליקעס, וואס פערפלייצען דאס לאנד און שאפען נאך א געדריקטערע שטימונג, מאכען שטארקער דעם יאוש. פון דער אמאליגער בעגייסטערונג איז קיין זכר ניט גע־בליבען, דער פאטריאטיזם פון די ערשטע טעג איז פערשוואונדען גענוארען ווי רויך. דאס לאנד פיהלט די גרויסע סכנה פון אויסען און אינע־וועהניג, און האט ניט דעם כח און רצון איינ־האלטען דעם מלוכה־שליטען, וואס לויפט בליק־שנעל צום תהום.

ביי וועמען זאל דען פלאקערען די בעגייס־טערונג? ווער זאל דען קומען און זיך מקריב זיין פאר'ן פאטערלאנד, וואס איז אין סכנה? ווער זאל דען קומען צו הילף דער קליקע, וואס רעגירט אזוי אונפעראנטוואר־טליך און האט זיך ארויסגעוויזען אזוי אונפעהיג און טאלענטלאז, אזוי צושראקען און הילפלאז אין דעם איצטי־גען היסטאריישען מאמענט?

פאר די ערך 12 חדשים פון מלחמה האט די רוסישע רעגירונג אריסגערופען צו זיך א שנאה סיי מצד אלע אונטערדריקטע נאציאנא־ליטעטען, סיי מצד די ליבעראלע און סאציאליס־טישע קרייזען. אלץ, וואס זי האט געקענט טהאן, כדי צו טהאן, כדי צו שאפען א געדריק־טע שטימונג און אונטערגראבען דעם גלויבען אין א נצחון, אויסווארצלען דעם פערטרויען צו דער העכערער מאכט, האט זי געטהאן מיט דער גרעסטער כונה.

די פאליאקען זענען אבגעגאנגען געוואהרען און פון זייערע „פרעסענויעס" האט מען הונק געמאכט גלייך, ווי די רוסישע ארמעע איז אריין אין גאליציען. מען האט זיי אין זייער „אויטא־מאנער" גאליציען, וואו זיי האבען געהאט זייערע וויזיטן, וואס מען מיינט מיט דעם צוזאג וועגען „זעלבשטענדיגקייט".

די יודען, א וויכטיגען האנדעלס־עלעמענט און א פאליטיש אינפלוסרייכע בעפעלקערונג, האט מען טיראניזירט, פראוואצירט און רואינירט. מען האט זיך בעמיהט אריסרייסען פון איהלי־כען יודען דעם רעשט פון זיין פאטריאטיזם און לאיאליטעט ווי פון בלוט פער־שכור־טע רוצחים האט מען צום אייגענעם שאדען פערגיכטעט דעם יודישען האנדעל, בעל־מלאכה און פאב־ריקאציע.

די אנדערע פעלקער האט מען אויך ניט בעסער בעהאנדעלט, יעדענפאלס ניט פערגלוכט בעזונדערס, יעדענפאלס ניט פערזוכט בעסער בעהאנדעלט, ווי צו בעגייסטערן און פעראינטערעסירען אין דעם נצחון פון רוסלאנד. אנשטאט אריסצוגע־בען א פאראל פון „בורגפריעדען", ווי אין דייטשלאנד און ענגלאנד אדער צוציהען צו דער מלחמה־ארבייט די גזעלשאפטליכע עלעמע־נטען, דאס גאנצע פאלק, האט מען פארטגעזעצט, ווי פריהער, די פינסטערע רעאקציאנערע פאליטיק: ארעסטירט, אריסגעשיקט, פ־רמאכט גזעזלשאפטען א. א. וו.

דער פראצעס פון די ס־ד דעפוטאטען, די אריסשיקונג פון בורצעווען, די פערפאלגונגען פון פראפעסיאנעלע פעראיינען, די אונערהערטע רדיפות געגען דער פרעסע, דאס אלץ איז גע־ווען אזא אונגליק, אזא פערב־ע־בען געגען איי־גענע אינטערעסענ, אז מען הויפט אן באמת צו גלויבען, דאס אלץ איז פון בעזונדערע ווי פון גאנצען ארגאניזירט פון די דייטשען. קיין בעסערען פערבונדעטען און העל־פער, ווי די רוסישע רעגירונג און די „ענגעראל־שאבען, וואס האבען געפהירט א מלחמה דער הויפט געגען יודען, האט דייטשלאנד ניט גע־קענט געפינען.

אן אויב אין די ערשטע הדשים איז נאך דער עולם געווען פערשכורט פון דיי נצחונות, איז ער איצט ניכטער געווארען פון די מפלות, וועלכע בעוויזען בעש־ינפערליך, ווי פערבר־כעריש רוסלאנד וועדט רעגירט, וואס פאר מו־ראַ־דיגע, נוצלאזע קרבנות, דאס לאנד מוז פיה־רען צוליעב דעם, וואס בראש שטעהען מענשען, וועלכע זענען ניט נאר אונפעהיג צו פיהרען א קאמפף מיט א שטארקען, קולטורעלער און אר־גאניזירטער לאנד, ווי דייטשלאנד, נאר זענען ניט ביכולות צו לייטען די קלענסטע זאכען, צו בעזארגען דאס לאנד מיט ברויט און תבואה.

און דאס פערשטעהט שוין איצט איטליכער אין רוסלאנד.

מ. ג.

אינזש. ראטענבערג און זיינע פלענער.

(ענ' ע).

„א יודישע ארגאניזאציע, וואס האט זיך גע־שטעלט די צוועקען, וועגען וועלכע איך רייד־, עקזיסטירט שוין אין איטאליען, זי איז געגרינ־דעט מיט 5 חדשים צוריק. די ארגאניזאציע האט זיך געשטעלט פאר א צוועק צו פעראייניגען דאס גאנצע איטאליענישע יודענטהום אהרום דעם אל־געמיינעם ציעל, אין דער ארגאניזאציע געהען אריין די חשובסטע פארשטעהער פון דעם אי־טאליענישען יודענטהום.

די איטאליענישע רעגירונג סימפאטיזירט אויך מיט דער בעוועגונג.

איך דענק, אז אהרום דער פלאטפארם קע־נען זיך סאראייניגען אלע יודישע נאציאנא־־געשטימטע ארגאניזאציעס. די וואס אנערקענען ניט דאס יודישע פאלק, אלס פאלק זענען אין דער סאראייניגונג ניט געבעטען, אבער די מע־־אייניגונג דארף געמאכט ווערען באלד, ניט אב־־געלעגט, ווייל די צייט איז קורץ.

דאס אמעריקאנער יודענטהום איז דער בעסט ארגאניזירטער טייל פון אונזער פאלק און ער־קען זעהר פיעל אויפטהאן פאר דער בעוועגונג זיין פערשטעונג וועט זיך מוזען צונויפריידען מיט די קאמיטעטען אין אויסלאנד.

אויב אפילו די בעוועגונג וועט נישט באלד ברענגען אלע רעזולטאטען וואס מיר ווילען, וועט זי אבער שוין דערמיט ברענגען גרויסע נוצען, וואס זי וועט האבען א געוואלדיגע פאליטישע יודישען פאלק און אויף דער גאנצער וועלט. זי וועט פעראייניגען דאס פאלק, וואס איז ביז יעצט געווען צושהיילט.

מעשה־לעך פון „גוטע יודען".

„א גוטער איד" צו זיין, רבותי, איז א זעהר שווערער עסק. — האט ר' אייזיק־ל אנגעהויבען זיין וועכענטליכען ספור המעשה. א „גוטער איד" מוז זיין בבחינת „ירא און ולא יתבונן". ער זאל זיך גאר ניט וויסענדיג מאכען פון אלעס וואס ער זעהט און וויסט, וויבאלד ס'קען דאס ניט קען זיין פאר זיך א גאנץ גוטער צ ד י ק אבער א גו־ט ע ר א י ד. פאואליע, א גוטער איד מוז קענען די וועלט, פערשטעהן דעם יצר הרע, און תמיד געפ־נען אנ־עצה ווי אזוי מלמד זכות צו זיין אפילו אויפ־ן גרעסטען חוטא, איהם מחזיר למוטב צו זיין מיט קו־ט ניט שכל, ניט איהם טבייש צו ענין דורך דערצעהלען איהם זיינע מעש־ם רעים, וואס ער האט געטהאן בסתר.

אט דאס רבותי, איז טאקע געווען די סיבה וואס אלע צדיקי הדור האבען קורא תגר געווען אויף דעם פרימישליאנער צדיק, ווייל ער האט ניט געקענט האלטען אין זיך, נאר אליעס וואס ער האט געזעהען, האט ער תיכף אויסגעזאגט. אבער אם מייסטען האט ר' מאיר־ל אויף זיך געצויגען דעם כעס פון ר' אורי סטרעליסקער, וועלכער האט בעשלאסען אוועקצונעהמען פון ר' מאיר־לען אלע מדרגות, ער זאל מעהר ניט קע־נען זעהען און גאר ניט וויסען.

און אט דאס איז געווען די סיבה צו ר' אורי־ס כעס:

אין א דארף פון א פוילישען פריץ האט גע־וואהנט א איד, ישראל האלצער, אלס גוטס־מענ־טער כמה שנים. ויהי היום, און דער פריץ האט אהן טענה ומענה פלוצים אבגעזאגט דעם איד־ען די ארויסגעלאפען פון ר' מאיר־לס חדר. און מיט דער שטוב, ווי ער איז אהיים געקומען, האט ער זיך אויפגעהויבען אין א גוואלד, אז ער וועט אהן פרנסה לאזען דעם גאנצען קהל, ווייל ער האט ניט מעהר קיין כח צו זיין אזא פרנסה־בעל, ווי ער איז. ער האט אויך ניט מעהר קיין כח צו זיין אזא גוטער איד, ווי ער איז געווען, ווייל ער האט

Jüdische Volkszeitung № 169 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פריז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען זונטאג כז' תמוז תרע"ה (11 Juli 1915).

דער רוסישער ערפאלג ביי קראסניק.

די רוסען האבען געוואונען 15000 געפאנגענע.

פון מזרח־פראנט

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 10טען יולי. (אפיציעל). ביי באמער, נעבען דער טייך אסאוועץ האט דער שונא פערוואכט איבערצוגעהן די טייך. דער שונא האט אנגעהויבען בוידן בריקען איבערן טייך. אונזער ארטילעריע האט צוריסען די בריקען און דער שונא האט זיך געמוזט אומקעהרן מיט גרויס היזק.

אין דער ריכטונג פון לובלין האט זיך אונזער אפענסיוו פערשפרייט איבער דער גאנצער נעבענד פון פאדליפא ביז דרום פון בישאווא. דער שונא פארשטעצט זיין צוריקגאנג אנשטרענגעדיג זיך אפצושטעלען אונזער פארמארש. צוזונדערס פערביטערט פערטיידיגען זיך די פינדליכע מחנות אויף די בערג 118 אין דרום פון דער דארף ווילקאלאז. די צאהל פון די געפאנגענע, וואס מיר האבען דא געזומען איז עשטיגען ביז איבער 15.000.

בי בוג, זואלאט ליפא אין ביים דניעסטר איז קיינע ענדערונגען ניט געשעהען אינזערע פאזיציעלין האבען פארגענומען רעקאגנאסצירונגען איבערן גאנצען פראנט. בשעת זיין פרוכטלאזען אנגריף אויף דער דארף קופטשע ביים בוג, האט דער שונא איבערגעלאזען אנ'ערך 1000 טויטע און פערוואונדעטע פאר אונזער פראנט.

(עסטר־יכישער בעריכט)

ווין, 10 יולי (אפיציעל). אין רוסיש פויזען זועלען פארטגעזעצט דו קאמפען אויף די גרענץ אין צפון פון קראסניק. זייער העפטיגע רוסישע אנגריפען זענען אבגעשלאגען.

אין מערב פון ווייכסעל האבען מיר בעהויפטזעכליך אלע פאזיציעס, וואס מיר האבען ערא־בערט פון די רוסען. אין אלגעמיין איז די לא־גע נאכץ אונפערענדערט.

זעלבשטענדיגע פוילען.

סעבראגראד, די פוילישע מיטגליעדער פון דער קאמיסיע צו אויסאַרבייטען א פלאטפארם פאר פוילענס רעארגאניזירונג, האבען געשיקט דעם רוסישען קייזער א טעלעגראמע, אין וועלכער זי האנקען אירם פאר דעם, וואס ער וויל שיינקען פויזען פרייהיים אין זעלבסטשטענדיגקייט.

דער קייזער האט אין א טעלעגראם געענטפערט, אז ער דאנקט די פארשטעהער פון פוילישען פאלק פאר זייער סרייהיים גע־פיהלען און וווּנשט זיי ערפאלג אין זייער ארבייט צום וואוילן תאַרן פאטערלאנד.

פון העברעישען קלוב.

דאנערשטאג איז פארגעקומען אין העברע־אישען קלוב (יוגענד פערעינס לאקאל) א העֶרצל־ריער־אבענד, אין וועלכען עס זענען אויפ־געטראטען די הערען: אנשעלאוויץ, זיסבורד און סלור.

הער אנשעלאוויץ האט אין זיין רעדע אנ־געוויזען, אז וואס א יאהר פיהלען מיר אלץ מעהר די גרויסקייט פון הערצל'ס נשמה. ז'יהר פיעלפארביגקייט איז וו' א קדושה, וואס מוז דאבען א גרויסע ערווייטערונג, כדי מען זאל קענען עס ריכטיג אבשאצען. מיר זענען שוין געקומען צו די התרחקות, וועז מיר קענען פיהלען רעם גרויסען הפסד פון אונזער היזק.

הער זיסבורד האט אין א יאהר שעהנערע פארם בעמערקט, אז: הערצל'ס נשמה איז קיין מאהל ניט געשטארבען, אין רעדענדיג וועגע הערצל'ען אלס א פערזענליכקייט האט ער גע־זאגט: דער הויפט שטריך אין הערצל'ס וועזען איז געווען עטוואס מלכיות־דיגעס, מאיעסטעטי־שעס. הערצל'ס נשמה לעבט און וועט לעבען!

הער סלור האט זיאהר וואהרם דערמאהנט די אנוועזענדע וויי נויטיג עס איז צו פערווירקלי־כען הערצל'ס לעבענס־ציעל. און אזוי ווי ער, — טהאן עס ניט מיט קאפיקעס און פראזען, נאר מיטען גאנצען גוף, מיט דער גאנצער נשמה, אזוי וויי דער נפטר איבערגעגעבען זיך צו דער ארבייט פאר אונזער פאלק, פאר אונזער לאנד. אין אלגעמיין איז דער אבענד זעהר שעהן פערגאנגען.

א—ץ.

ארץ־ישראל פאר יודען.

בערלין 9־טען יולי. טעלעגראמען פון לעמ־בערג טיילען מיט, או דער רוסישער ארמעע־פיהרער ניקאלאי ניקאלאיעוויטש, האט ארויסגע־געבען אן־ארמעע בעפעהל צו אלע יודישע סאל־דאטען, אין וועלכען ער ווייזט אן, או א סך יו־דישע סאלדאטען וועלען אנטליפען און אויס־מיידען דאס דיינסט. נאכדעם ליינט ער צו, או ניט קוקענדיג אויף דעם וויל ער גלייבען, די יו־דישע סאלדאטען א גלעזענהייט צו צייגען זיי־ער העלדענמוט און טרייהייט צום סאטערלאנד איינע פון די צוקונפט־וואס מען וויל זיך שפע־לען אין דער איצטיגער מלחמה מיט טערקיי, איז ערשאבערן ארץ ישראל פאר אידען. או זיי זאלען דארטען פענגען לעבען פערזיכערן און אונאבהענגיג.

דער גרויסרדיגע שרייבט ווייטער: מיר שי־קען אייך דערמאר קיין קאוקאז. עס ווענדעט זיך פון אייך אליין, וואס מאר א בעהאנדלונג אייערע שטאם און גלויבענס ברידער וועלען בעקומען בשעת און נאך דער מלחמה. אויב איהר ערשבער פאלעסטינא, וועט א נייע צייט אויפבליהען פאר דאס יודענטום.

נאכדעם ווי דיעזעס איז פערעפענטליכט געווארען זאל מען שוין האבען געשיקט א סך יודישע סאלדאטען צום טערקישען פראנט אין קאווקאז.

(די גאנצע מעשה קלינגט לעגענדאריש. ס'איז מעגליך, או עס שטאמט פון דער זעלבער קוועלע, וואס דער מאניפעסט צו די „לי עבע ,ודען". (רעד.)

מודעה.

היינט, זונטאג 2 אויגער בייטאג דארפען די קינדער, וואס האבען זיך פערשריבען אין די זומערקאלאניעזזיך מעלדען אין העברי הצעירס לאקאל (קריסטאלגאדע 24), ווי אויך די עלטע־רען, וואס האבען נאך ניט בעצאהלט קענען עס ערלידיגען דארטען.

Dr. Ginsburgs Kurvilla.

Dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemisches Laboratorium. Anstaltsarzt: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevue 223

האטעל קאנג

ערעדעריק

Vestervoldg. 25 — 27 ביי ראטהויזפלאץ

מאדערנע בילינג פרייזען.

A/s Hannibal Sander.

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

באסקאלין טאבלעטען מידע באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ׳אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

אקאלענדאר (לוח)

פאר׳ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. ביליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און ביליג. פערקויפט עכט שטאלענע שערען, מעסער, ברויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואן פיליעסטרעדע 92 סט.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאפעל־שרויב דאמפפער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד, און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום, פערביי שאטלאנד קיין נ ו יארק.

נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nytorw 8 København K.

Grand Hotel National.

København

איז דער בעסטער, גרעסטער, האטעל אין קאפענהאגען. גרויסע ליכטיגע צימערען, עלעקטרישע ליכט באד, עלעוואטאר, 2 מינוט גאנג צענטראל־באהן־האף. דער רעסטאראן איז אפען א גאנצע נאכט. דער שענסטער מוזיק ארקעסטער. די בעסטע ־בעהאנדלונג.

מען שפרעכט ענגליש, דייטש און פראנצויזיש.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 4.00, 4.50, 350

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B. Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

מזל טוב.

א מזל טוב ווינשען מיר דעם הערן רעכט און פרוי צום געבורט פון זייער טאכטער.

די דרוקעריי פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Rachel Grün.

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»
Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Shandvejen 101

Tel. Bellevue 182.

Silberne Medalie.

Victoria Teatret

„ו ו ע ר א"

א געפאלענע פריס לעבענסגעשיכטע.

Restauration Rundetaarn
Trinitatis KirkePlads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 0.

Ppris 75 Øre pr. ½ kg.

א מאשינערצו מיליטער ארבייט, ווי אויך א מיי־דעל צו פאסען א קינד, בעקומען גלייך א פלאטץ. פלוימענבוים, **בלאנארד**סגאדע 59 2.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען **איבערה**ויפט פרישע יודי־שע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימ׳ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א קאנטאר יונגעל.

פון א גוטער היים בעקומטט גלייך ארבייט וענדען זיך פערזענליך ביי שטאם, וועטטער ואלדגאדע 103, מעזאנין פון 9 אזייגער אין דער פריה.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jodisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

לענדער, וואו יודען וואוינען, און צווייטענס, א יודישע שטאאט אין פאלעסטינא.

די יודישע מלוכה איז נויטיג, ווייל נאר זי קען אינגאנצען לעזען די יודען פראגע. דורך לזיזע רעכט אין די לענדער, וואו מיר וואוינען איצט, וועט אונזער פראגע נאך ניט געלעזט ווערען. דער אנטיסעמיטיזם עקזיסטירט אומעטום — פון דער פראקטיק ווייס איך. אז ער עקזיסטירט אפילו אין די רעוואלוציאנערע פארטייען. אין רוסלאנד וועט זיך דער אנטיסעמיטיזם ערשט צו וואקסען נאכ'ן קריעג, ווייל דער קריעג, ווי ער זאל זיך ניט אויסלאזען, וועט ענטוויקלען און פערשארפען דעם פאטריאטיזם פון די רוסישע מאסען, און פון דער אינטעליגענץ. די יודען, זועלכע גיסען זיך קיינ־מאל ניט צונויף מיט קיינעם וועלען דארט געהלט ווערען אלס א פרעמדער עלעמענט. וועלכער מוז בעקעמפפט ווערען.

אונטערהאנדלונגען מיט דיא פערשיעדענע רעגיערונגען וועגען פאלעסטינא זיינען געפיהרט שוין פון אנפאנג קריעג אן, און איך ווייס, אז פערשיעדענע רעגיערונגען האבען צוגעשטימט אבצוגעבען דיא אידען פאלעסטינא אלס אן אונאבהענגינען פאליטישען צענטער.

דיא אורזאך פאר וואס דיזע רעגיערונגען שטימען איין דערויף ליעגט אין זייערע אייגענע פאליטישע אינטערעסען. זיי נויטיגען זיך אין דעם, אז פאלעסטינא זאל ווערען א נייטראלעס לאנד.

(ענדע קומט).

א איד דער הויפט־פראקוראר אין איטאליען.

ווי מען מעלדעט פון רוים, איז דער אבערטער פראקוראטאר ביים קאסאציאנס האף סעגאטאר לודאוויקא מארטארא, בעשטימט געווארען צום פרעזידענט פונ'ם קאסאציאנסגעריכט.

געגען מארטארא האט אפילו געהערשט א שטארקע אפאזיציע אינ'ם מיניסטער קאבינעט, ווייל מארטארא האט אין זיין ריכטער פראקסיס זיך תמיד בעוויזען אלס „גוטער ריכטער", וועלכער לעגט אויס די געזעצען מיט שטארקען געפיהל פון יושר.

אזוי ווערט למשל ביי דער געלעגענהייט דערמאנט, אז מארטארא האט אלס פרעזידענט פונ'ם אבערלאנדעסגעריכט אין אנקאנא ארויסגעגעבען דעם מערקווירדיגען משפט, אז די פרויען אין איטאליען זיינען וואהלבערעכטיגט ווייל די איטאליענישע קאנסטיטוציע זאגט ניט, אז די פרויען האבען ניט קיין וואהלרעכט.

מארטאראס נאמען איז בעקאנט אין דער וועלט, דורך זיין ברודער. ער איז נעמליך דער ברודער פון יענעם מארטארא, וועלכער איז אין דער צייט פון'ם קירכען־שטאאט אלס קליין קינד דורך זיין אם ארויסגעגנב'עט געווארען פון זיינע יודישע עלטערנ'ס הויז און איז מיט געוואלד אבגעשמד'ט געווארען צום קאטאלישען גייסטליכען. דאס אוועקגנב'ענען פון דעם יודישען אינגעל האט אין יאהר 1857 ארויסגערופען אן אויפרעגונג און א פראטעסט פון דער גאנצער אויפגעקלערטער אייראפא. דער איטאליענישער שטאאטסמאן קאוואור האט דעם פאל אויסגענוצט מיט ערפאלג געגען דער קירכען־מלוכה. שפעטער ווען די מלוכה איז געפאלען, האט מען געמיינט, אז דער בעל כרחו געשמד'טער גלח וועט זיך אומקעהרען צו זיין אלטער אמונה. מארטארא איז אבער געווארען א איבערצייגטער קלעריקאל און היינט איז ער קאטאלישער קאנאניקוס. זיין ברודער איז א יוד און א ליבעראל און איצט איז ער געשטעלט געווארען אויפ'ן העכסטען ריכטער פאסטען אין איטאליען.

— זאגט אדער איך שיס! — האט ווייטער געזאגט דער אפיצער.

— וויוו לא פראנס! האט אויסגערופען דער שוחט.

דער הויפטמאן איז ארויס פון די כלים און זיך אבגערופען:

— נו גוט, איהר זענט א פראנצויז און איהר האט געזאגט: „עס לעבע פראנקרייך", קען מען אייך פערצייהען. ערשט וועט איהר איך זאגען „האך" לכבוד דייטשלאנד און מיר וועלען זיין קוויט. אויב נישט וועל איך שיסען. א אפיצער'ס א ווארט איז הייליג, זאגט: „האך!"

— „וויוו לא פראנס"! — האט ווידער געזאגט ווייס.

עס האט זיך דערהערט א שאס און דער אריטער שוחט איז אנידערגעפאלען טודט.

די איבריגע אפיצערען האבען זיך אזוי ווי פערשעמט פון זייער קאלעגעס טהאט. זיי האבען זיך געווארפען דעם זאלאזשניק צו הילף, אבער זיי האבען אויפגעהויבען פון דער ערד א טויטען קערפער.

די דייטשען האבען געוואלט ווייס'ן שטילערהייד בעגראבען, אבער קעלער האט גע'פועל'ט מען זאל זיין קערפער ארויסגעבען און אין דער האלב־רואיניירטער סינאגאגע האט מען געמאכט ווייס'ן א אזכרה, און די גאנצע שטאדט איז נאכגעגאנגען נאך זיין לויה.

נאך דער מלחמה — האט געענדיגט דער בירגער־מייסטער — וועלען מיר שטעלען אויפ'ן ווייס'עס קבר א מאנומענט מיט דער אויפשריפט: דער שוחט פון דער יודישער געמיינדע — א מארטירער פון פאטריאטיזם.

„ער איז געפאלען דערפאר, וואס ער האט ליעבער געהאט זיין פאטערלאנד פאר'ן לעבען. זיינע לעצטע ווערטער זענען געווען: „וויוו לא פראנס!"

א נייער גירוש.

דער גובערנאטאר פון ווארשא האט געלאזט מעלדען די ווארשאווער רבנים, אז די אידישע היימלאזע, וועלכע זיינען געקומען פון די געגענדען וואס געפינען זיך אין דייטשע הענד וועלען קענען פערבלייבען אין ווארשא אויך אויף ווייטער, אבער די היימלאזע פון אנדערע געגענדען וועלען פילייכט זיין געצוואונגען צ פערלאזען ווארשא.

די מעלדונג פון גובערנאטאר איז אנ'ערקלערונג אויף דעם נייעם בעפעהל פון דער רעגיערונג, אז אלע פריש אנגעקומענע פערזאנען אין ווארשא זאלען פערלאזען די שטאדט.

א ראטשילד־פראצעס.

אין פאריז האט זיך ערשט געענדיגט דער פראצעס פון דער ראטשילד־פירמע געגען זייערען א פריהעריגען אנגעשטעלטען מיט'ן נאמען ראנהיים, וועלכער האט אויף זיינע בעלי־בתים אויסגעטראכט א שרעקליכען בלבול און געהאפט דורך דעם זיי צו בעגראבען. דער אמת איז אבער ארויסגעשוואומען ווי בוימעל אויפ'ן וואסער, און איצט קייט ער די ערד.

ראנהיים איז געגאנגען צום פראקוראר און פער'מסר'ט די ראטשילד'ס, אז זיי שטעלען צו דער גרויסער דייטשער געוועהר־פירמע, קרופ מעטאל אויף צו גיסען קאנאנען, א זאך, וואס איצט אין דער מלחמה שמעקט עס מיט דער שרעקליכסטער שטראף. דער שקר פון דער בעשולדיגונג איז גלייך בעוויזען געווארען, און די ראטשילדס האבען דעם קלערק פארקלאגט אויף פערלוימדונג. דאס געריכט האט דעם געמיינעם מסור פאר'משפט צו דריי חדשים געפענגניס און 2600 פראנק שטראף.

דער געשפרעך מיט'ן פויפסט.

אין א אינטערוויו, וואס דער פויפסט האט די טעג געהאט מיט א פראנצויזישען זשורנאליסט האט ער דרך אגב געזאגט פאלגענדען:

„דער עסטרייכישער בישאפ פערזיכערט מיר, אז די רוסען האבען אויך גענומען קאטוילישע גלחים אלס משכנות, און אז איין מאל האבען זיי אויסגעשטעלט 1500 יודען אין די פאדערשטע רייהען, אלס א לעבעדיגען צאם צווישען זיי און דעם שונא, אויסזעצענדיג די אונשולדיגע אידען צו דער געפאהר געטראפען צו ווערען פון די פיינדליכע קוילען. אויך האט מיר בישאפ קארמאנא דערצעהלט, אז די איטאליענער סאלדאטען האבען געטהאן דאסזעלבע מיט אנדערע עסטרייכישע גלחים".

יודישע נייעס

(טערקישע יודען אין פאריז). דער פראנצויזישער קאמיטעט, וואס פערטיידיגט מענשליכע רעכטע איז איצט ארויסגעטראטען פאר טערקישע אידען.

דער קאמיטעט האט אפעלירט צו דער רעגירונג, אז זי זאל אויסשליסען פון איהר נייעם בעפעהל די טערקישע אידען, וואס האבען זיך אנגעגעבען אלס וואלענטירען אין דער פראנצויזישער ארמעע.

דער בעפעהל לויטעט, אז אלע אידען פון טערקיי, וואס געפינען זיך אין פראנקרייך זאלען איינגעשפארט ווערען אין קאנצענטראציאנס־לאגערן.

(סטודענטען יודען) דער ציוניסטישער פעראיין הארוואד־אוניווערסיטע, האט פעררופען די אידישע סטודענטען אין אלע אמעריקאנישע קאלעדזשעס און אוניווערזיטעטען צו א געמיינזאמער קאנפערענץ, וועלכע זאל אבגעהאלטען ווערען אין הארווארד אוניווערסיטעט דעם 24־טען יולי מיס'ן צוועק צו גרינדען א ציוניסטישע ארגאניזאציע פון אלע קאלעדזשעס און אוניווערזיטעטען.

(פראטעסט פון קאנאדער יודען) דער ארגאניזאציאנס קאמיטעט פון דער קאנאדער יודישער אליאנס האט צוזאמענגערופען א קאנפערענץ פון אידישא ארגאניזאציאנען.

אויף דער קאנפערענץ וועלען דעלעגאטען פון 72 קאנאדער ארגאניזאציאנען דיטקוטירען פערשיעדענע אידישע וויכטיגע פראגען. דער בעקאנטער זשורנאליסט ראובן בריינין, וועלכער איז פרעזידענט פון דיעזען פערבאנד, וועט האלטען א רעפעראט אויף דער קאנפערענץ וועגען דעם איצטיגען גירוש אויף אידען פון רוסלאנד און עס וועט געמאכט ווערען א פארשלאג אז די אידען פון קאנאדע זאלען שיקען א פעטיציע צו דער קאנאדער רעגירונג. אויפפארערענדיג איהר אריינצומישען זיך און אויסווירקען ביי רוסלאנד זי זאל אבשטעלען די גרושים.

(יודישע דעפוטאטען אין סאלאניקי.) פינף אידען פון סאלאניקי זענען געוועהלט געווארען צום גריכישען פארלאמענט.

אס איז דער ערשטער מאל אין דער היסטאריע פון גריכענלאנד, אז אידען וועלען זיין פערטראטען אין פארלאמענט. מיט 20 יאהר צוריק איז א איד אין גריכענלאנד געוועהלט געווארען, אבער דער פארלאמענט האט זיין מאנדאט גע'פסל'ט, ווייל מען האט ניט געוואלט געבען א אידען אזא כבוד צו זיין א געזעץ־געבער.

Lad Deres Tøj Vaske
efter Vægt
Emdrup Dampvaskeri
Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361
PRISLISTE.
8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring
og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —
Mindste Beregning 15 Kilo.
Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

די געפֿאנגענער פון ציוניזם

2.

מיר חזר'ן איבער: די גאנצע מעה מיט'ן פאגראם אין ארץ ישראל איז אן אויסגעטראכטע, זיכער איז דארט א חורבן, זיכער האט מען א סך אפשר טויזנדע אידען פון דארט ארויסגעשיקט, זיכער האט מען ביי דער בעפעלקערונג צוגעגרעט מען די לעבענס־מיטלען, קליידער, פיה, כדי צו בעפרידיגן די נויטען פון דער טערקישער אר־מע. דאס אלץ זענען אבער בלויז אזעלכע צרות, וואס פאסירען אין דער היינטיגער מלחמה אומעדום אין יעדען לאגד, וואס ליגט בייַם מי־ליטער־גרענץ. דער חורבן אין ארץ ישראל איז קיין ברעקעל ניט גרעסער. ווי אין עלזאס אדער לאטרינגען, און א סך, א סך קלענער, א סך מילדער, איידער אין בעלגיען, אין פרויי־סען, גאליציען און פוילען.

די איצטיגע לאגע פון אונזערע ברידער אין פוילישען גהינום איז, אויב איהר ווילט, א נייער, א שוידערליכער ארגומענט אקעגען דעם גלות און לטובת דעם ציוניזם. נאר די לאגע אין ארץ ישראל איז בלויז אן'ארגומענט... אקעגען דעם קריג, ניט מעהר און ניט וועניגער, כדי אויס־צוברי'ן דערפון א בעוויז געגען ציוניזם, מוז מען שוין בעזיצען א צו דרייסטע פאנטאזיע. די געגנער פון ציוניזם זעהען ניט איין וואס ס'איז יא פאראן אצינד א טראגעדיע, איז דאס די טראגעדיע פון'ם אייביגען וואנדערער אין גלות און אויב ס'איז דא א חורבן, איז דאס ניט דער „דריטער חורבן" אין ארץ ישראל, נאר דער גאט וויים וויפֿיעלטער חורבן אין פוילען און איירא־פא.

אלע אנטיציוניסטישע ראיות האבען די טבע, וואס בעת זיי פארמעסטען זיך צו שלאגען מיט אין עק איבער דעם ציוניזם, טוען זיי א זעק מיט'ן צוויישטען עק איבער דעם פנים פון גאנ־צען אידישען פאלק. די דאזיגע ראיות האבען בלויז דעם צוועק, אויפצודעקען די שוואכקייט פון ציוניזם, זיין אונפעהיגקייט. נאר פון וואנען נעהמט זיך דען די שוואכקייט פון ציוניזם, אויב ניט פון דער אהנמאכט, דער דעזארגאניזירטקייט און פארוואַרענקייט פון אידישען פאלק? און

אויב דער ציוניזם איז שוואך, טא וועט ער שולדיג אין דעם ניט דאס אידישע פאלק אליין?

דיעזעלבע טבע, צו שלאגען דאס פאלק נאך שטארקער וויי דעם ציוניזם, האבען די היינטיגע ילדות איבער דער „טראגעדיע פון ציוניזם". דערפאר וועלען זיך די ציוניסטען, סיי די אל־געמיינע, סיי די סאציאליסטישע, ניט בעזונדערס פיעל אויסמאכען פון די דאזיגע ילדות, פאר־קערט זיי וועלען מיט פערדאפעלטער ענערגיע ארבייטען צו פארטיפען דעם ציוניסטישען גע־דאנק אין פאלק, און זיי זענען זיכער, אז דוקא די איצטיגע מלחמה וועט העלפען צו פערשטאר־קען דאס פאלק מיט דעם ציוניזם אינאיינעם.

דערבי וועלען זיי זיך אבער שוין קיינמאל ניט אומקעהרען צו דעם אלטען טרוים וועגען א גראנאטישען היים אין ארץ ישראל, וואס איז שייך צו רעדען פון א גראנאטע אין אונזער צייט, וועלן ניט נאר די יודען — די גאנצע מענ־שהייט לעבט אויך א וואולקאן, בויט אויך א וואולקאן? שעהן וואלט די מענשליכע קולטור אויסגעזעהען, ווען מיר זאלען זיך וועלען פער־וואַרענען אויף יעדען שריט — על כל צרה שלא תבוא!

האבען דען די איינוואוינער פון סאן פראנ־ציסקא געפֿרעגט „גראנאטיעס", אז זיי האבען נאך דער גרויסער ערדציטערניש וויעדער אויפ־געבויט זייער צעשמעטערטע און פאר'חרוב'טע שעהנע שטאדט פרעגען גראנאטיעס די איטאל־יענער, ווען זיי גענהען וויעדער בויען די צע־שטערטע פראווינצען נאך דער וואולקאנישער קאטאסטראפע? אט אזוי וועלען אויך די יודען, וואס גלויבען אין דער צוקונפט פון פאלק, ניט אויפהערען צו בויען זייער ישוב אין ארץ ישראל, עס מעגען אויף איהם קומען נאך גרעסערע קא־טאסטראפען.

אין די נייסטע טעגות און ילדות פון די גאנצע און האלבע שוואנ־ציין איז ניטא קיין ערנסט, קיין ברעקעל חוש פאר דעם אידעאליזם פון א פאלק.

ב. בארוכאוו.

אינזש. רוטענבערג און זיינע פלענער.

שוין זויט עטליכע חדשים רעדט מען פיעל אין דער איירפאראישער און יודישער פרעסע וועגען דעם בעקאנטען רוסישען פאציאליסט רע־וואלוציאנער אינזש. ס. ריטענבערג פון די יודיש־נאציאנאלע פראבלעמען, עס זענען אומגע־פֿאר־גען וועגען אינזש. ריטענבערג גאנצע לעגע־דעס. און די רוסישע פרעסע האט געמאלדען, אז ער פלאנט צו שאפען אן'ארמעע, (א לעגיאן) פון יודען כדי צו געהן אויף פאלעסטינא, און עראבערען זיי אדער מיט־העלפען זי צו ער־בערן.

איצט געפינט זיך אינזש. ס. רוטענבערג אין ניו־יארק, און פאר־טרעטער פון דער יודישער פרעסע האבען געהאט די געלעגענהייט צו רע־דען מיט אים באריכות וועגען דער יודישער לאגע בכלל און זיינע פלענער בפרט.

שוין עטליכע יאהר פאר דער מלחמה האט ער זיך אנגעהויבען צו אינטערעסירען מיט אידישע פראבלעמען. די מלחמה האט אים אבער אין גאנצען אויבערצייגט, אז יעדער איד און ער אויך, איז אין דער גאנצער וועלט א פרעמדער. יעדער קעמפפט נור פאר זיין פאלק און אז אויב מען וויל דיענען דער מענשהייט — איז דא נור איין אינטימער און גלייכער וועג: צו דיענער זיין אייגען פאלק. העלפען אויפצולעבען און ארבייטען צווישען זיינע אונטערדריקטע ברידער פאר זיי אליין אין פאר דעם גאנצען פראגרעס פון דער וועלט.

דערנעהענטערענדיג זיך צו די יודישע פראבלע־מען, איז ער מיט זיין קאנסעקווענץ געקומען צום ציוניסטישען גדאנק, צום קאמפף פאר פא־לעסטינא, און אזוי ווי ער האט געוואהנט אין איראפא און האט געהאט גוטע פערבינדונגען האט ער אנגעהויבען צו רעדען מיט פערשיע־דענע אפיציע־ע פערזונליכקייטען אין די קריע־מיהרענדע לענדער און אויך מיט בעריהמטע אי־טאליענישע יודען און האט אויפגעהויבען א בע־דייטענדע בעוועגונג פאר א יודישער פאליטי־שער און נאציאנאלער גלייכבערעכטיגונג אין דארט געוואלט צוויישען די איבריגע זאלאזשניקעס אט זענט איהר אויך א פאטריאט, און דאך וואלט איהר אזא זאך נישט געטהון.

א צווייטער לונעווילער זאלאזשניק האט א צום געטהון וויין־ען פאר'ן ארבעל, ער זאל מא־כען א שוויינ. אבער דער שוחט האט זיך דער־מיט נישט געריכטעט און האט מיט זיין גע־וויהנליכען טאן רוהיג געפֿנטפערט:

— הער הויפטמאן, דאס ערמארדען פון דעם אלטען פאטריאט לעווי איז א שווערער פער־ברעכען, אויף די וועלטער ניעדער מיט דייטש־לאנד! האט איהר געהאט פאלקאם רעכט זיך צו בעלידיגען, ווען איהר וואלט אבער געווען רעכטפערטיג, וואלט איהר דערפאר בעשטראפט לעווין מיט א פראנק און יוצא.

דער קאמיטאן, וואס איז שוין אויך געווען אלע לענדער און פאר א יודישען צענטער אין פאלעסטינא.

אינזש. רוטענבערג איז געקומען אין פער־בינדונג אויך מיט פערש־דענע יודישע ארגאני־זאציעס און פערזונליכקייטען, וועלכע בעשעם־טיגען זיך שוין זייט לאנג מיט דער יודיש־נא־ציאנאלער פראבלעם, אבער זיין הויפט־ארבייט איז געווען אין אמעריקא, וואו ער האט געגרינ־דעט א שטארקע יודישע ארגאניזאציע „פרא־קאוא עבראאיקא" און וועמענס נאמען ער גע־פינט זיך יעצט אין אמעריקא.

צו דער ארגאניזאציע געהערען אזעלכע פערזונליכקייטען ווי דער גרויסער פרעמיער מיניסטער לוצאטי, דער בערימטער פארלא־מענט דעפוטאט בארזילאי, פיעל סענאטארען, דעפוטאטען און שריפטשטעלער, ווי דער פאר־אליסטישער פיהרער טוראטי, טרויוויר, פראס־לאריע, פאא און אנדערע. פון די בעריהמטע קריסטען איז אויך נאהענט צו דער בעוועגונג קאר, ינאל פעראדי, וועלכען די „פרא קאזוא עבראאיקא" האט פעראינטערעסירט אין איהר ארבייט.

— מיין צוועק דא אין אמעריקא — זאגט רוטענבערג — איז צו פעראייניגען אלע יודישע ארגאניזאציעס, פון די רעכטע ביז די לינקע, אנערקענען, אז דאס יודישע פאלק איז א פאלק און אז עס איז בערעכטיגט צו וויי־טערדיגער עקזיסטענץ.

איך וויל זיי פעראייניגען, כדי זיי זאלען אינאייגעם אויסווהלען א פעראנטוואָרטליכע יודישע פערטרעטונג, וואס זאל קענען רעדען און האנדלען אין נאמען פון פאלק.

דער קאמיטעט דארף ערקלערען, אז דאס יודישע פאלק אלס א פאלק איז נייטראל אין דעם אציטיגען קריעג.

פון די רעגיערונגען מיט וועלכע מיר וועל־עלען פערהאנדלען וויילען מיר בעקומען: עד־וועלען פערטרעטונג, וואס זאל קענען רעדען אין אידישע פערטרעטונג, וואס זאל קענען רעדען און האנדלען אין נאמען פון פאלק.

דער קאמיטעט דארף ערקלערען, אז דאס יודישע פאלק אלס א פאלק איז נייטראל אין דעם אציטיגען קריעג.

פון די רעגיערונגען מיט וועלכע מיר וועל־עלען פערהאנדלען וויילען מיר בעקומען: עד־וועלען פערטרעטונג, וואס זאל קענען רעדען און האנדלען אין נאמען פון פאלק.

דער ליונעווילער שוחט.

(ענדע)

אין אנהויב זענען די אפיציערע געווען גוט צו איהם. ער פלעגט זיי אויפמינטערען מיט זיינע געלעקטעוס און אנעקדאטען. ער האט געהאט א מערקווירדיגען פאלאנט צו דערצעהלען מעשיות און דערצו האט ער בעזעסען א מסע פראנצוי־זישע און דייטשע ווייצען און גלייכווערטליך־אי די אפיציערען פלעגען ליבע האבען מיט איהם צו פערברענגען. נישט קוקענדיג אויף זיין בעשיי־דענע לאגע — א שוחט אין דער אידישער גע־מיינדע. זיי איז אבער נישט געפעלען געווען זיין פאטריאטיזם. אין זיי הא־בען זיך אויך אלערלי אופנים געווייזט מיט אויסגעצייכנטע פערדינסטען פאר פראנקרייך. אבער אין דעם פאל האט ער אויך נישט פיעל געקענט טהון. ער האט נאר אויסגעהאלטען אין זיין שטעלונג, ווי אזוי ווי ער האט נישט געקענט אוועקגעהן פון זיין פאלק, אזוי האט ער אויך נישט געקענט אוועקגעהן פון זיין רעליגיע.

איהם מיט שטעכווערטער געגען די פראנצויזען. איינמאל, נאך מיטאג, וען די אפיציערען זענען געווען גאנץ היבש בעטרונקען, האבען זיי געמאכט א שמועס וועגען א מעשה אין דער דערבייאיגער שטאדט סען־לוי. וואו דער אר־טיגער אלטער יוד לעווי איז דערשאסען געווא־רען אין מיטען העלען טאג אויף דער גאס דער־פאר, וואס בייַם דורכגעהן פון דייטשען מיליטער האט ער אויסגעשריען: „עס לעבע פראנקרייך! ניעדער מיט דייטשלאנד!"

— וואס זאגט איהר, ער האט דעם טויט פאלשטענדיג פערדיענט? — האט איינער פון די אפיציערען זיך אבגערופען צו וויי־ס'ן, וואס איז דאס געווען זיין שולדיגער פרייַנד, וואס האט איהם אין זיין קינדהייט אנגעלערנט דייטש לייענען, שרייבען און רעכענען.

— ניין, ניין, מיט שווייגען וועט איהר זיך נישט אויסדרעהען — האט דער קאמיטאן וויי־טער געשריען.

ער האט ארויסגענומען דעם רעוואלווער און קאמאנדירט:

— זאגט: „האך דייטשלאנד!" און חז"ש־א־בער דרייַ מאל: „האך, האך, האך!"

וויי־ס האט געקוקט דעם קאפיטאן גלייך אין די אויגען אריין.

Jüdische Volkszeitung № 168 Jodisk Folketidende

אבאנעמענס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסן־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mentergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, פרייטאג כז׳ תמוז תרע״ה (6 Juli 1915).

די גרויסע איטאליענישע אפענסיוו ביי איזאנצא.

דער קעניג וויקטאר עמאנועל ביים פראנט.

די איטאליענישע אפענסיוו ביי איזאנצא.

בערלין, 8־טען יולי. די קריעגס־קארעספאנדענטן ביים איזאנצא פראנט שילדערן אין אנגע טעלעגראמען די צוויי־טע גרויסע איטאליענישע אפענסיוו. פון די טעלעגראמען איז צו זעהן, אז אין דער איצטיגער אפענסיוו ברויכן די איטאליענער א גאנץ אנדער טאקטיק ווי פריהער, זיי האבען קאנצענטרירט זייער ארטילעריע אין גרופען, פון וועלכע די צפון־דיגע גרופען שטעהען ביי קרן פלאווא און די מיטלסטע געגען פאדגארא און גערטץ, ווען די דרום־דיגע האבען גערינגסטע זייער פייער געגען דאבערדא.

די קארעספאנדענטן דערצעהלען, אז בשעת דער איטאליענישער קאנאנאדע האבען בוכטעלייך די בערג געציטערט. די איטאליענער האבען גערינגסטע זייער הויפט־אנגריף געגען שטעלונגען אין דאקערבא. זייער שווערע ארטילעריע און וואס האט אויך קאנאנען צו 28 סמ. קאליבער, האט בעז׳נדערס שטארק בעשאסען איינצעלנע פונקטען. כדי די עסטרייכישע מאשינען־געווער אויסהאלטען זאלען זיך אבער, מוז מען זאגען, אז קאנאנאדע איז צוערשט זעהר העפטיג, נאר נאכדעם איז עס שטילער געווארען און צום סוף איז עס אינגאנצען שטיל געווארען.

אויף אייניגע פונקטען האבען די איטאליענער אנגעגריפען מיט קלענערע מחנות און פארזוכט דורכצובריכען זיך דורכ׳ן עסטרייכישען פראנט. דער הויפט־אנגריף איז אבער נאך נישט פארגעקומען אווי האסטיג, אז די איטאליענער האבען ריזיקירט צו בעשיסען זייערע אייגענע פארפאסטען. אויף 2 פונקטען, נעמליך ביי פאדגארא און ווערמעזשליא, איז די איטאליענער געווען גלוזנגען אריינצוייסען זיך אין די עסטרייכישע שטעלונגען. אבער דער הויפט־אנגריף איז ניט גלונגען, ווייל די עסטרייכער האבען צייליך בעקומען פערשטארקונגען פון דער דאלמאטישע כוחות.

די שטאדט גערטץ גפינט זיך נאך אין עסטרייכישען בעזיץ. אבער די קירכע און די פארשטעדט זענען זעהער שטארק בעשעדיגט דער אנגריף אויפן ברוק ביי הערטץ, וועלכער איז א זעהר וויכטיגער סטראטעגישער פונקט. איז אבגעשלאגען. ביי פאגראדא איז די איטאליענער גלונגען צו בעפעסטיגען זיך אין די עסטרייכישע פאזיציעס, אבער דער איטאליענישער פערזוך צו בויען א פאנטאן־בריק איבערן טריק איזאנצא איז ניט גלונגען.

דער פארט ביי מאנפאלקאנע איז וועהנענ בעשעדיגט. דאגעגען זענען די אייל רעזערוויסטן ארבן אין גאנצען פערנישט פון דער שריפה.

אונטער דיזע קאמפפען האבען זיך דער קעניג וויקטאר עמאנועל אין דער מיניסטער פאלאנדרא, אויפגעהאלטען ביים פראנט.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט).

פאריז, 8־טען יוני. (אפיציעל). אין צפון פון אראס איז פארגעקומען לעבהאפטע ארטילעריע צוואמענשטויסען. אויך ביי די בערג נעבן מייס האבען די דייטשען געבאמבארדירט אונזערע פאזיציעס ניט וויים פון עפארושע.

אין אפרעמאנט־וואלד זענען די קאמפפען שטילער געווארען. די דייטשען האבען גלייטען גרויס היזק אין האבען ניט געהאט קיין שום ערפאלג. אין דעם מערב טייל פון לע פרעטר־וואלד האבען מיר אין א קאמפף מיט האנד־גראנאטען עראבערט 200 כעסטער פראנצמענען.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 8־טען יולי (אפיציעל). אין צפון פון איפער זענען די עגגלישע מחנות נעכטען אריינגעדרונגען אין אייגע פון אונזערע טראנשעען, נאר זענען נאכהער וויעדער פערטריבען געווארען פון דארטען.

צווישען מייס און מאזעל געהען פאר לעב־האפטע קאמפפען. אין דרום־מערב פון ל׳עפאר־זשע האט דער שונא זיך אנגעשטרענגט צו ווידער עראבערן די פאזיציעס, וואס מיר האבען פון איהם ניט לאנג אבגענומען. בייס ערשטען אנגריף איז זיי געווען גלונגען אריינדרינגען אין די פאזיציעס, אבער צום סוף האבען מיר זיי זורק א בעגען־אנגריף. אריסגעווארפען פון די שטעלונגען און פעראורזאכט זיי גרויס היזק.

פון מזרח־פראנט

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 8־טען יולי (אפיציעל). צווישען וויכסעל און וארץ ביי לובלין געהען פאר־פער־ביטערטע קאמפפען. דעם שונאס פערביטערטער פערזוך צו ע׳ראבערן די בערג אויף רעכטען בראג פון דער טייכעל פאד ליפא זענען ניט גע־לונגען.

אין דער לענג פון דער וועג, וואס גהעט צו קראסניק, פארשטעצען אונזערע מחנות זייער אפענסיוו און האבען געצוואונגען דעם שונא איבערגעהן אין דעפענסיוו. דערביי האבען מיר געגומען אנ׳ערך 2000 געפאנגענע.

אויפן לעמבערגער וועג, צווישען די דער־כער קאמיאנקא און גליניאני האט דער שונא אנגעגריפען זעהר האסטיג, אבער עד האט קיין רעזולטאט דערביי ניט עררייכט.

(עסטרייכישער בעריכט).

וויען. אין צפון פון קראסניק האט זיך פערגרעסערט דער קאמפף. דערפאר, וואס די רוסען האבען בעקומען פערשטארקונגען. דאך האבען מיר אבגעשלאגען אלע פיינדליכע אנ־גריפען.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitet, Massage etc. Chemisches Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevue 223

האטעל קאנג

פרעדעריק

Vestervoldg. 25 — 27 ביי ראטהויזפלאץ

מאדערנע בילליגע פרייזען.

A/S Kannibal Sander.

דאמפושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויסמערקואם אויף אונזער

— פארבערי, דאמפוועשעריי און כעמישע קלייד־רייניגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר. לופט געטריקענט.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיידענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

באסקאלין טאבלעטען מיטן באסקאלין פילען שטארקע

איז אן׳אויסגעצייכענטער און בילליגער אבפ הרונגס־מיטל.

וועלכן געבויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען, מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik

Amagertorv 33.

אקאלענדאר (לוח)

פאר׳ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אויגוסט.

Heiman Nørregade 41.

1־טע קלאס. בילליגע שלייפעריי

פיהרט אויס אלערליי של־יפערי־ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך אין בילליגע פרייזן. מעסער, ריזער מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון דער בעסטע קוואליטעטען צו זעהר בילליגע פרייזען געלוואן פיליפסטרעדע 92 סט.

Victoria Teatret

Fra Dybet

(פון תהום)

א סענסאציאנספילם אין 3 אקטען.

לעצטע נייהייטען פון פאריז.

Restauration Rundetaarn

Trinitatis KirkePlads

Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

א שנייידער צו מיליטער ארבייט

בעקומט א פלאץ.

לעווין אדעלגאדע 74, 2, זאל.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

א שנייידער

צו דאמען ארבייט בעקומט א גוטען פלאץ. פיינבערג לילע קאנגענסגאדע 17 2.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 4.00, 4.50, 350

7,95

קאלאשיירטע הערענשיך . 7,95

" דאמענשיך . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.

ביי אמאגערבראגאדע, פאהרט מיט ליניע 2. 1.

א גרויסער

מעבלירטער אין זובערער צימער ווערט פער־דינגען באלד. שוהר נארעבראגאדע 14 1. מיטעל הויף.

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיידענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

יונגלאך אדער מיידלאך

ווערען געזוכט צו נאד׳ריאד־ייט באלד געהאלט סאנקט פעדערסטרעע 10 3 אויפ. e.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד וועהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnows Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע שפיי. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און נאאיס מיט קלאווייר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א קאנטאר יונגעל.

פון א גוטער היים בעקומט גלייך ארבייט וענדען זיך פערזענליך ביי שטאם, ווענטער ואלדגאדע 103, מזוזאנין פון 9 אויגער אין דער פריה.

Skandinavien Amerika Linie.

אייניגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאמפל־שרויב דאמפסער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס סלעזצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אן 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד. און אכדעם הוץ דער מלחמה־סערייסאריאום, סערבי שאטלאנד קיין נ ו יארק.

נעהמטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו מאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nytorv 8 København K.

Grand Hotel National.

København

איז דער בעסטער, גרעסטער, האטעל אין קאפענהאגען. גרויסע ליכטינע צימערען. עלעקטרישע ליכט באד, עלעוואטאר, 2 מינוט נאנג צענטראל־באהן־האף. דער רעסטאראן איז אפען א גאנצע נאכט. דער שענסטער מוזיק ארקעסטער. די בעסטע "בעהאנדלונג.

מען שפרעכט ענגליש, דייטש און פראנצויזיש.

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהר קלייגע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 — *Mosedalsvej 5, Valby* — *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes BRØDFABRIKKER

Maltsyrnet Rugbrød

פערלאנג אימער „*Sana*" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE'S WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens Trykkeri Montergade 2

לייקלין מיט איהר מאן. זי האט איהם געבוירען קינדער, 3 יונגלעך און איין מיידעלע.

מען האט געדענקט, אז דאס פארעל איז פריעדען מיט שוקזאל, עס איז אבער געווען נדערש. הגם מרס. פעטריאנא האט אפיציעל פלאזען איהר רעליגיאן, האט זי אבער דאך נעפֿעקנט פארגעסען, אז זי איז א יודיש קינד. געדאנק אז זי האט פערלאזט איהר גלויבן און איהר פאלק האט זי ניט געלאזט רוהען. איהר לעבען איז עמעס פארגיפטעט.

צום אומגליק האט זי עס געהאלטען ביי זיך הארצען, וואס וויסער איז עס אבער געווא־ רען אלץ שווערער איר זיכטראגען. איהר מאן קאָט ענדליך דערזעהן, אז זי פערבארגט עפעס פון איהם.

עלי איז צוגעשטאנען צו איהר זי זאל איהם דערצעהלען וואס עס קומט פאר. און זי האט איהם ענדליך גלאזאגט. אז זי קען עס לענגער ניט אויסהאלטען, אז זי מוז צוריק קערען צו איהר פאלק.

זי האט דאן אנגעפאנגען צו רעדען צו איהר מאן דאס ער און די קינדער זאלען זיך צוריק זיין. ער האט ענדליך צוגעשטימט.

ענני איז דאן אויפֿ צום פאלנער רבי זיין. דערצעהלט די גאנצע געשיכטע. מען האט ג־ טיקט רופען איהר מאן, און ער האט צו־ געגעבען אז ער ווייל ווערען א יוד. האט מען דעם גענומען דערצעהלען וועגען די שווער־ קייטען פון יודישען גלויבען. פעטריאנא האט אויך איהם אלעס אייגעוויליגט און דער ברית מילה איז אראנזשירט געוואָרען.

ביים ברית איז אויך געווען דער טאלנער רבי. דער רב יחס האט די 4 גרים מל געווען און מען האט זיי גלייך געגעבען יודישע נעמען. אויסט דער פאטער אברהם, זיין פלעטען פֿעלגעלע האט מען א נאמען געגעבען אהרן. דעם צוויטען יוסף, אן דעם יונגסטען אלעזר. דאס מיידעלע היסט יעצט מרים.

די ענגלישע יודען.

אויף דער לעצטער מאנאטליכער זיצונג פון דער "אידישער בארד אוו דעפיוטיס" אין לאנדאן איז פערהאנדעלט געוואָרען וועגען די אידישע „אייליען עגעמיס", דאס הייסט די אידען וואס געפינען זיך אין ענגלאנד און קומען פון די לעצטער מיט וועלכע ענגלאנד פיהרט מלחמה. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די "בארד אוו דעפיוטיס" איז הילף לאזוי טהאן עפעס פאר זיי. די זעלבע ארגאניזאציע האט אין די ערשטע מ־ נאטען זיך זעהר פיעל משתדל געווען פאר די דאזיגע "שונאים" פון ענגלאנד, וועלכע עפינען זיך אין ענגלאנד. און זי האט אויך א סך זאכען אויסגעפיהרט, אבער זיי הער "לוויטאניא" קא־ פאסטראפע און די נאכפאלגענדע פאגראמען האט זיך די לאגע געענדערט. ענגלאנד איז איצט ניט געשטימט צו ציינגען חסד צו וועמען עס איז און די רעגיערונג האט מורא אריסצורופען ג־ גען זיך רעם צארן פון דער בעפעלקערונג.

די אידישע "בארד אוו דעפיוטיס" האט דאהרום ערקלערט, אז זי קען צום בעדויערן גאר נישט טהאן מאר די דייטשע און עסטרייי־ כישע אידען, וועלכע געפינען זיך אין ענגלאנד און האלטען ביי וועלכן איינגעשפארט אדער אריסגעשיקט פון לאנד.

דער קאמיטעט האט אבער בעשלאסען צו בעטען דעם טשיף־ רבי דר. הערטץ און דעם חזם פון דער פארטוגיזישער געמיינדע דר. מא־ ועס גאסטער צו שאפען א פאנד, פון וועלכע די דערהאלטענע אידען זאלען בעזאָרגט ווערען מיט כשר'ע פליישי.

„דער "בארד אוו דעפיוטיס" האט אייגענטליך א פרובירט זיך אננעהמען פאר די "פרעמדע" אידען, אבער איהר מיהע איז געווען אהן ער־ פאלג, און זי ווייל ניט ריסקירען צו טהאן עס־ יואס מעהר אין דער אנגעלעגענהייט.

די אידישע אדעזנס פארבעריטען זיך צו העלפען זייערע חברים, וועלכע זיינען אין גע־ פאהר צו ווערען אייגעשפארט אדער אריסגע־ טיקט פון לאנד. זיי וועלען צושטעלען געשווא־ רענע דאקומענטען וועגען די עהרליכקייט פון די בעטרעפענדע „לאשטן־ברידער".

ויצייט אין די געשעפטען אין ווערקשטאטען, ער האט אונטערטעניג ערפֿילט די פארשריפטען פון דער העכערער מאכט. דערביי האט ער אבער דרייסט קאנטראלירט די אונטערא־ טעסטירט געגען איבערנעהמען, יוך בעקלאגט מאר די אפיצירען איוך אלע שאדענס און בע־ ליידיגונגען פון דער פריידליכער בעפעלקערונג אריך גראבע אויפֿהרונג א. א. וו. מען האט איהם געפֿאדערט דערפאר דעם קאפ צו שלעפען, ער האט זיך אבער נישט דערשראקען ער האט וועגען דעם געמאלדען די אפיצירען אן האט וויייטער נישט אויפגעהערט צו שיצען זייע מיסבירגער.

(ענדע קומט)

פריעדענס־בעווועגונג אין אמעריקא.

א ריזיגע פריעדענס־בעווועגונג האט זיך די לעצטע צייט אנגעהויבען איבער גאנץ אמע־ ריקא. צהנדליגע פריעדענס־גזעלשאפטן ווערען גאָרנישט. מיטינגען ווערען אבגעהאלטען, פע־ טיציעס אונטערשריבען און פראטעסטען ג־ גען דער מלחמה־התעצ פון די „מארד פאטריא־ טען" וויי מען רופט זיי אין אמעריקא ווערען בע־ קאנט געמאכט.

אן דער שפיצע פון דיעזער פריעדענס־בע־ ווענונג שטעהן דער יידישער דעפוטאט מאיר לאנדאן און קאנגרעסמאן פרענקבוקענען פון שי־ קאגא. א סך חשובע פערזאנען פון אמעריקא זיי־ נען צוגעשטאנען צו דער פריעדענס־בעווענונג און איהר אגיטאציע האט א גרויסען ערפאלג.

אלע אמעריקאנער יוניאנס און ראדיקאלע ארגאניזאציאן, ווי איך פיעלע רעפארם־ארגא־ ניזאציאנען זיינען צוגעשטאנען צו דיעזער בע־ ווענונג און העלפען מיט פינאנסיעל און מארא־ ליש דער אגיטאציע נעגען די מארד־העצערייען. וועלכע דיא „נאציאנאל סעקיוריטיס ליגע" פיהרט יעצט אן איבערן גאנץ לאנד.

די „ניישיאנאל סעקיוריטי ליגע" מיט טהע־ אדאר רוזוועלט און דער קאנסערוען קאנגרעס־ מאן גארדנער בראש האלט יעצט אפ אין ניו־ יארק א קאנפע־ענץ. אין וועלכער עס נעהמען אנטהייל די פאבריקאנטען פון וואפען און אמו־ ניציאן און אנדערע מאגנאטען. וועלכע ווילען שלאגען קאפיטאל פון א מלחמה און מיליטא־ ריזם.

נעגען דיזי ווערט געפיהרט א נעגען־אגי־ טאציע אין א פראפאגאדע פאר שלום.

ראטשילד העלפט אויס פראנקרייך.

עס איז אין ניו יארק בעקאנט געווארען, אז די פאריזער ראטשילד פירמע האט איבערגענו־ מען די פראנטויארטליכקיט פאר די פראנצוי־ זישע קריעגס־הלואות אין אמעריקא. דער קרע־ דיט איז איינגעשטעלט געווארען דורך דער פירמע מארגאן, וועלכע וועט אסיגנירען פראנק־ רייך א שטענדיגען קרעדיט ביז 75 מיליאן דא־ לאר. פיעל פון די היגע גרעסערע בענק בעשיי־ ליגען זיך אין דער אנלייהע פאר פראנקרייך. מארגאן מאכט איבערהויפט ניט קיין שלעכ־ טע געשעפטען מיט די „פראיינינגטע". מיט א שטיק צייט צוריק האט די פירמע אינגאנצען מאנאפאליזירט דעם ענגלישען געוועהר־אייגנקויף אין אמעריקא. און האט דערבי גמאכט אזעל־ כע גוטע ביזנעס, אז ענגלאנד האט אווסגעפונען אז איהט לוינט זיך בעסער צו בעגעהן זיך אהן מארגאנ'ס הילף. א פארשטעהער פון דער מאר־ גאן־פירמע, מר. דייוויסאן גענפינט זיך איצט דעריבער אין לאנדאן, כדי צו איבערצייגען די ענגלישע רעגירונג, אז איהר לוינט זיך ניט הייגט צווייסען מיט דעם אמעריקאנישען גלעלד־קענג.

א נאציאנאלע קאנפערענץ אין אמעריקא.

די איינפלוסרייכע יודישע ארגאניזאציע „אמעריקאן דזשואיש קאמיטע" האט אבגעהאל־ טען א ספעציעלע בעראטונג אין בעשלאסען צו־ זאמענרופען א קאנפערענץ פון פארשטעהר פון יודישע נאציאנאלע קערפערשאפטען. כדי צו בעטראכטען מיטלען וויי אזוי צו לייזען די יודי־ שע פראגע אין די מלחמה לעגדער נאך דער מלחמה. דער פארזיצענדער איז געווען דער בע־ קאנטער כלל טהויער לואיס מארשאל.

די קאנפערענץ זאל צוזאמענגערופען ווע־ רען אויף פאלגענדן(אויס־): ערשטענס: די צאהל דעלעגאטען צום קאנפערענץ טאר ניט זיין העכער פון 150: צווייטענס: יעדען קערפערשא־ פט האט א רעכט אויסצוקלייבען אויף וועלכען אופן זי פערשטעהט. א דעלעגאט: דריטענס ד קאנפערענץ זאל אבגעהאלטען ווערען אין וואַ־ שינגטאן. אהרם דעם ערשטען נאוועמבער און ארגאניזאציאנען וואס האבען בדעה אייגהייל צו נעהמען אין קאנפערענץ זאלען אויסווענדען דעלעגאטען ניט שפעטער ווי ביז דעם 10 טען אקטאבער.

וועגען שוועדענס נייטראלי־ טעט.

וויי אונווערש לעזער וויייסען שוין איז בשעת דעם קאמפף צווישען די רוסישע און דייטשע קריעגס־שיפען ביי גאטלאנד, אויסגעשאטען גע־ ווארען א גראנאטע געגען שוועדיש טעריטאריים דער שוועדישער באטשאפטער אין פעטראגראד האט גלייך בעקומען א צו קוליאר פון זיין רע־ גירונג, אז ער זאל פראטעסטירען פאר דער רו־ סישער רעגירונג. געגען דעם אויפטרעטען פון די רוסישע שיפען. איצט טיילט מען מיט פון פעטראגראד, אז די רוסישע רעגירונג האט פאר דעם שוועדישען באטשאפטער אויסגעדריקט איהר מיסגעפיהל און נאך אמאל פערזיכערט אין איהר פעסטען ווילען צו פערהיטען שוועדענס נייטראליטעט. אויב ס'איז פארגעקומען א צופאל איז עס נאר דורך א מיספערשטענדניס אבער בשום אופן ניט מיט ביזיזן ווילען.

די געגנער פון ציוניזם

I.

מען האט שוין פיעל גערעדט, פיעל דיסקוטירט ווענען „מלחמה און ציוניזם". „מלחמה און פאלעסטינא". די טהעמא איז אבער אזוי ברייט שפּעטן, אז מען וועט עס קיינמאל ניט אויס־טיף, אז מען וועט עס קיינמאל ניט אויס־שעפּן. נאך א מאל צו רעדען דערפון, נאך אמאל בעלויכטען די פראגע פון א בעזונדערער זייט קען קיין מאל ניט פערשאטען. בפרט אידן, וועלכע זיינען רעאקציאנערן, איהר שטיצט זיך אויף רעאקציע, איהר פערטרויט זיך אויפן אנטיסעמיטיזם. עס איז ניט שעהן צו פרעהען זיך איבערן פאלק אומגליק, עס איז מיאוס צו רעדען וועגן „גראשען" איז א מאן פון „אהא".

אויף דעם פלעגען מיר שטענדיג ענטפערן צו די שונא ציון: „איהר האט א טעות רבותי! ניט מיר קלייבען נחת פון פאגראמען און ניט מיר רעדען פון זיי אין „אהא!"־טאן. מיר ווייזען אויף לען נאר עפּענען דעם פלאק די אויגען אויף דעם שענדיגן קנואל פון זיינע צרות, אויף דעם גלות, אין דערפאר פארדופען מיר זיך אויף די פא ראמען. מיר ווייזען אן אויף פאגראמען דערפאר, וואס מיר ווילען זיי אירן מאל פאר אלע מאל אבשאפען. מיר רעדען וועגען דעם פאלקס־אומגליק, וויל מיר ווילען אויהם ניט. נאר איהר, די שוגאי ציון, איהר ווילט פאגראמען — אין ארץ ישראל.

און אזוי איז דאס שקץ געקומען, די זעל־ביגע מוסר־זאגער האבען פלוצים פארגעסען זייער „הויכע" מאראל און שרהמען זיך ניט אצינד צו רעדען און אמהן טאן פון „אהא"! „אהא"! א פאגראם אין ארץ ישראל! אהא! די טראגעדיע פון ציוניזם!" און קוקט נאר, מיט וואסער א פערגעניגן זיי שלאגען שוין „קאפיטאל" דערפון פאר זייער גאנצער אדער האלבער שנאה צו ציון!

דא שטעלט זיך ערשט ארויס דער הילוק צווי־שען דעם ציוניסטישען פאלק און דעם פאלשען אנשטעל־פאטריאטיזם פון די שונאי ציון: מיר ציוניסטען, פלעגען קאנסטאנטירען פא־קטן, אז מען דארף אין ענגלאנד, אין רוסיא אין א רוהיגער שלוכ־צייט — דאס ער בולט־ערען בעווייז ברויכען מיר נאך האבען פאר דער טרא־געדיע פון דער גלות־אהנמאכט, פון דער גלות־אונזיכערקייט?

דערפאר פלעגען מיר זיך טאקע בערופען אויף די פאגראמען און אויף דעם אנטיסעמיטיזם. אונזערע געגנער אבער פלעגען זיך דאמאלסט שטעלען אין א פאזע פון באליידיגטער הומאני־טעט, און זאגען אונז מוסר בזה הלשון: „איהר ציוניסטען, זיינט רעאקציאנערן, איהר שטיצט זיך אויף רעאקציע, איהר פערטרופט זיך אויפן אנטיסעמיטיזם. עס איז ניט שעהן צו פרעהען זיך איבערן פאלק אומגליק, עס איז מיאוס צו רעדען וועגן „גראשען" איז א מאן פון „אהא!"

אויף דעם פלעגען מיר שטענדיג ענטפערן צו די שונא ציון: „איהר האט א טעות רבותי! ניט מיר קלייבען נחת פון פאגראמען און ניט מיר רעדען פון זיי אין „אהא!"־טאן. מיר ווייזען אויף לען נאר עפענען דעם פלאק די אויגען אויף דעם שענדיגן קנואל פון זיינע צרות, אויף דעם גלות, אין דערפאר פארדופען מיר זיך אויף די פא ראמען. מיר ווייזען אן אויף פאגראמען דערפאר, וואס מיר ווילען זיי אירן מאל פאר אלע מאל אבשאפען. מיר רעדען וועגען דעם פאלקס־אומגליק, וויל מיר ווילען אויהם ניט. נאר איהר, די שוגאי ציון, איהר ווילט פאגראמען — אין ארץ ישראל.

און אזוי איז דאס שקץ געקומען, די זעל־ביגע מוסר־זאגער האבען פלוצים פארגעסען זייער „הויכע" מאראל און שרהמען זיך ניט אצינד צו רעדען און אמהן טאן פון „אהא"! „אהא"! א פאגראם אין ארץ ישראל! אהא! די טראגעדיע פון ציוניזם!" און קוקט נאר, מיט וואסער א פערגעניגן זיי שלאגען שוין „קאפיטאל" דערפון פאר זייער גאנצער אדער האלבער שנאה צו ציון!

דא שטעלט זיך ערשט ארויס דער הילוק צווי־שען דעם ציוניסטישען פאלק און דעם פאלשען אנשטעל־פאטריאטיזם פון די שונאי ציון: מיר ציוניסטען, פלעגען קאנסטאנטירען פא־קטן, אז מען דארף אין ענגלאנד, אין רוסיא אין גראמען, זיי אבער טראכטען אויס פאגראמען. מיר פלעגען ליידען טיף עגמת נפש פון די פאגראמען אין גלות, ביי זיי אבער פיהלט זיך ניט דער טאן פון וויסטאג פאר די ברידער אין ארץ ישראל. פון עגמת נפש פאלק ב. בארוכאוו.

געגען סאציאליסטען אסימיליאטארען.

דער בעקאנטער סאציאל־דעמאקראט, ויצע־פרעזידענט פון עסטרייכישען פארלאמענט, ענגלענדערט פערנערסטארפער, דרוקט אין דעם סאציאליסטישען וואכענבלאט „פאלקסטריבונע", נום. 17 א שארפען ארטיקל געגען די יודישע אסימילאטארען אין דער דייטש־עסטרייכישער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי.

פערנערסטארפער וואנדט פאר די יודישע אקאדעמישע סאציאליסטען, וועלכע ער רופט אן א קליקע, אז זיי זענען געבליבען ביי דעם אלטען אינטערנאציאנאליזם און ווילען אוועקרוי־בען, פערלעקלען דעם נאציאנאלען עפעהל ביי דיי דייטשע ארבייטער. פערנערסטארפער וואנדט זיי פאר, אז קיינע יודען ווילען זיי נישט זיין, אבער אויך קיין דייטשען נישט און וויל זיי הא־בען אלליין נישט קיין נאציאנאלען עפעהל, ווי־לען זיי דאס געפיהל אויך ביי אנדערע נישט ווערטשעקירען. געגען דעם חשד פון אנטיסעמי־טיזם, וועלכען עס וואנדען אויף אהם אדויף אט די אלטע יודישע קאסטאאליטען, פערנענסטערט זיך פערנערסטארפער קאטעגאריש מיט דער ער־קלערונג, אז ער איז פון תמיד אן א פילאסעמיט (יודענפרייגד). „זיינט מיין יוגענד", שרייבט פער־נערסטארפער, „בין איך געשטאנען און שטעה נאך איצט אין פרייגדשאפטליכע בציהונגען מיט יודען. איך שאך זעהר הויך דעם טאלענט פון דער יודישער ראסע, איך בין אן אנגעזיגטער פערטרעטער פון׳ס גלייכען רעכט פאר אלע מענ־שען, וועלכע האבען אויף זיך דעם „צלם אלהים". דיעזע פאלעמיק איז זעהר האראקטעריס־טיש פאר דער אינטיגרי־טייט. מיר ווילען נאך בעמערקען, אז מצד פון די עסטרייכישע יודען האט מען פערנערסטארפער׳ן קיינמאל ניט חשד געווען אין אנטיסעמיטיזם.

וואס פאר אן איינדרוק פערנערסטארפער׳ס אויסריכטיגע רייד האבען געמאכט אין דער פאר־טיי בעווייזט דער פאקט, אז דר. ווינקטאר אזר־לער אין אריגס אינם נעכטען נומער „פאלקס־טריבונע" מיט א לאנגען ענטפער אויף פערנער־סטארפער׳ס טענות. אדלער ווייל אויף זיין בע־קאנטען קלוגען זוהן אז שוואפען פערנערסטאר־פער׳ס אנקלאגען גענען די נאציאנאלאזע יר־דישע אסימילאטארישע סאציאליסטען. אדלער בעווייזט, אז צווישען די „נישט פאטריאטישע" סאציאליסטען גיבט עס אויך אזעלכע, וועלכע זיינען אויך אנ־יודען, וויל ליבקנעכט, מעהרינג, צעטקין און אנ־דערע, דאגעגען גיבט עס צווישען די „פאט־ריאטען" אין דער דייטשער סאציאליסטי־שער פארטיי אסך יודען, אנגעהויבען פון בלאק דורך דעם גאנצען אלף־בית.

א מערקווירדיגער בריף.

א מערקווירדיגער בריף מילה, וואו א פאר טער מיט זיינע דריי קינדער האבען זיך מל געווען, איז פארגעקומען אין ניו־יארק אין בית ישראל האספיטאל אין דער אנווענדונג פון עטליכע דאקטוירים פונ׳ם האספיטאל און פון אייניגע אינגעלאדענע רבנים.

דורך דיזער פאטרונג זענען ניט ווייניגער ווי זעקס גוים געווארען הדתן.

די געשיכטע וואס האט געפ׳הרט דערצו איז העכסט אינטערעסאנט און סענסאציאנעל. די האט זיך אונגעפאנגען מיט 9 יאהר צורוק, ווען עני בראדי, א שהנה יונגע יהודישע מיידל, האט זיך פערליבט אין דזשאזעף פעטריאנא, א 26 יעהריגען אישאליענער. עני האט זיך דאן גע־שמדט און האט חתונה געהאט מיט אירהר גע־ליבטען.

9 לאנגע יאהרען זענען פאריבער. די בר־וועזענע יהודישע טאכטער האט זיך בכלליכט אין קריסטענטום, אבער אין דער צייט פון איהר חתונה האט זי אויך אנגעהויבען צו פילן, אז זי איז דאך נאך אלץ א יודענע. זי האט אנגעהויבען צו פילן, אז זי איז דאך נאך אלץ א יודענע. זי האט אנגעהויבען צו פילן, אז זי איז דאך נאך אלץ א יודענע.

דער ליונעווילער שוחט.

דער קארעספאנדענט פון „אדעסקי נאוואסטי", וועלכער איז צוזאמען מיט א גאנצער קאמפא־ני זשורנאליסטען בעפאהרען בעזוכען די פראנ־צויזישע מלחמה־ראיאנען, גיט איבער פאלגנ־דע אינטערעסאנטע בעשיכטע פון דער פראנצויי־זישער שחאדט לונעוויל, וועלכע איז שוין געווען פערנומען פון די דייטשען און צוריק אבגענו־מען געווארען.

— ווייסט איהר, וואס דאס איז אזוינס ביי יודען א „סאקריפיקאטיער"? — האט אונז גע־פרעגט דער הירגעי־מייסטער פון לונעוויל, ה׳ קעלער, וען מיר האבען אהם בעבעטען, פר זאל עפעס דערצעהלען וועגען דער דייטשער אקופאציע פון יענער שטאדט.

איך וואלט גערן געגעבען א דיסטיגען און געגרינן ענטפער, נאר די קאלטגרן, וואס זענען געשטאנען פאר מיר. האבען מיר אויסגעכאפט.

— איך וויים, האס זיך אבגערופען דערבע־וואוסטער שפאניישער שרפשטעלער גאמעז־קארילא, איך האב גהריזט אויף די באלקאנען און געווען דארט ביי דיי שאניש יודען, עס איז מיר אויסגעקומען זיך צו בעקענען מיט אזא הער. דאס איז אנ׳ארט וויקער (שמש) ביי דעם גראנד־ראבען (רב).

— אונז אין ענגלאנד, האט בעמערקט מיסטער סמידס־בארטלעט, דער בעריהמטער קרימינאל־קארעספאנדענט פון „דיילי מייל", איז דאס א גבאי אין סינאגאג, גאנץ אונאבהענ־גיג פון רב.

— נישט דאס, האס זיך געקוועטשט מיט די פלייצעס דער אמעריקאנישער זשורנאליסט פאוער. אזוי הייסט דער אפערראטאר, וואס פיהרט דורך די מצוה פון מילה.

ה׳ קעלער האס זיך לייכט אויסגעשמייכעלט.

— לאמיר זיך נישט לאנג שפארען, ביי אונז אין לונעוויל איז א „סאקריפאקטיער" — א ריט־־עלער אפערראטאר אין שעכטהויז, די אידען רוב־פען דאס „שוחט".

און אזוי ערלויבט מיר, מיינע הערען, — האט וויייטער גערעדט קעלער — דערצעהלען אייך ווען דעם שוחט וויים. דאס איז אפשר

3

Jüdische Volkszeitung № 167 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, דאנערשטאג כו' תמוז תרע"ה (8 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

מורא'דיגע קאמפפען אויף גאליפאלי.

די רוסען גרייטען צו אנ'אנגריף אויף באספאר.

דארדאנעלען

לאנדאן, 6־טען יוני. „רייטערס. אפיציעלער קארעספאנדענט ביי די דארדאנעלען, שילדערט אין א דעפעשע דעם אויסגעצייכענט דורכגעפיהרטען ענגלישען אנגריף ביי די דארדאנעלען, ביי וועלכען די ענגלענדער האבען עראבערס 5 טראנשעען און א פאזיציע, וואס האט א זעהר גרויסע סטראטעגישע בעדייטונג.

דער טערקישער געגען־אנגריף איז צוריק אבגעשלאגען געווארען, און דריי פערטעל פון די טערקישע מחנות זענען אינגאנצען פערניכטעט געווארען.

דער קארעספאנדענט בעשרייבט דעם צושטאנד אין די טערקישע טראנשעען. אויפ'ן דעק פון דער טראנשעע מולא זענען געלעגען טויטע קערפערס פון טערקישע סאלדאטען אין טייכבלוט. טויטע קערפערס זענען דארטען

געלעגען צו פיעל חדשים ניט בעגראבענע. דער געשטאנק איז געווען א מורא'דיגער, און ווען די ענגלישע סאלדאטען האבען געשטורעמט די טראנשעען, האבען זיי געמוזט בויען בריקען איבער טויטע קערפערס.

פארשטעהענדער רוסישער אנגריף אויף באספאר.

בערלין. די איטאליענישע צייטונג „סעקאלא"ס קארעספאנדענט אין פעטראגראד פערזיכערט, אז איטאליען האט זיך ניט פערפליכטעט פאר'ן „דריי בונד" איינטיילצונעהמען אין די דארדאנעלען־קאמפפען.

דער קארעספאנדענט בעקרעפטעט אויך די קלאנגען, אז די רוסען האבען שוין צוזאמענגעקליבען אין סעוואסטאפאל און ניקאלאיעוו 200.000 מאן וואס וועלען איינטיילנעהמען אין די קאמפפען ביים שווארצען ים. די מחנות וועלען אין גיכען איבערגעפיהרט ווערען אויף טראנספארט שיעפען בעגלייטעט פון דעם נייעם רוסישען דרעדנאאוט. וואס איז ניט לאנג פארטיג געווארען.

מען האט שוין אנגענומען אלע פעראנשטאלטונגען צו לאנדזעצען מחנות און איינגעהמען קאנסטאנטינאפאל פערא. גלייכצייטיג וועלען די פראנצויזען בעזעצען גאלאטא, סטאמבול און די אזיאטישע ים ברעגען, ווען די ענגלענדער וועלען בעזעצן די אייראפעאישע טייל פון די טערקישע ים־ברעגען.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט).

פאריז, 7־טען יולי. (אפיציעל). די ענגלישע מחנות האבען אבגעשלאגען פיעל געגענאנגריפען געגען די טראנשעען אין ררום־מערב פון פילקען, וואס זיי האבען נעכטען ביי נאכט עראבערט.

די דייטשען האבען מיט שרפה־גראנאטען באמבארדירט די שטאדט אראס און איבערהויפט דעם דארטיגען קאטעדראל. אויך אין ריימס האבען זיי אריינגעשאסען אייניגע גראנאטען.

אויף די בערג נעבען מייס האבען מיר ווידער עראבערט די טראנשעע, וואו די דייטשען האבען זיך געווען בעפעסטיגט זייט דעם 27־טען יוני. מיר זענען געגאנגען נאך ווייטער פארווערטס. נאך א שטארקער באמבארדירונג האט דער שונא פארגענומען א געגענאנגריף, וועלכער איז אבגעשטעלט געווארען פון אונזערע מיטראליעזען. די דייטשען האבען זיך אן אונארדנונג אבגעצויגען צוריק, ליידענדיג גרויס היזק.

אין די וואגעזען האט דעם שונא'ס ארטילעריע וויעדער ענטוויקעלט גרויס התמדה איבערהויפט נעבען פאנטענעל, הילזענפירסט, הארטענוויילער־קאפף און טאן.

דייטשע קריעגס־מאטעריאל.

פאריז, 7־טען יולי. דער דייטשער דאמפפער „באיערן", וואס האט זיך פאריגען יאהר בעהאלטען פון ענגלי־ע קריעגס שיפען אין נעאפאל, איז גלייך ווי די מלחמה פון איטאליען מיט עסטרייך האט זיך אנגעהוובען. פארכאפט געווארען פון די איטאליענער און איז איצט שוין אויסגעלאדען געווארען.

די לאדונג איז בעשטאנען פון: 500,000 רעוואלווערען, 100,000 ביקסען, 200,000 קאסטענס מיט אמוניציאן, מאטעריאל פאר 2 אעראפלאן־האנגארען, 4 ביפלאנען, 1000 אעראפלאן באמבען, 14 פעלדקאנאנען פיעל דראט און מאטעריאל צו 2 דראטלאזע טעלעגראף־ססאנציאנען.

נייער דייטשער פארשטויס צו קאלע.

זאנדווארט, דעם 7־טען יולי. בעלגישע מיטטיילונגען בעקרעפטען איצט די פראנצויזישע מיטטיילונגען, וועגען דעם אז די דייטשען פלאנירען א נייעם פערזוך צו צוקומען קיין קאלע. מען האט פארגענומען פארבערייטונגען צו אבלייכיגען די שפיטאלען אין בעלגיען, און גלייכצייטיג געהט פאר אזוי ווי שטענדיג פאר גרויסע דייטשע פארשטויסען, גרויסע מחנות איבערפיהרונגען און גרויסע מחנות קאנצענטרירונגען.

איטאליענישער פראנט

פאריז 7־טען יולי מען טעלעגראפירט אהערצו פון שענעווא: זייט מיטוואך איז אויף די בערג צווישען מאנפאלקאנע און גראדיסקא פארגעקומען א קאמפף צווישען גרויסע איטאליענישע מחנות מיט עסטרייכער.

די איטאליענער האבען אלץ ערפאלג.

פוילענס זעלבסטשטענדיגקייט

מען טעלעגראפירט פון פעטראגראד, אז די קאמיסיע, וואס זאל פערווירקליכען דעם צוזאג פונ'ם גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש וועגען פוילענס זעלבסטשטענדיגקייט, האט שוין אנגעהויבען צו ארבייטען. דער פארזיצענדער איז דער פרעמיער־מיניסטער גארעמיקין.

העברעאישער קלוב.

היינט אווענד קומט פאר אין העברעאישען קלוב (קריסטאלגאדע 24) א גרויסער הערצל־אווענד. די הערן סלור, ויסבורד און אנשעלאוויץ וועלען האלטען רעדעס.

אלע זענען איינגעלאדען.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsarts: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.
Tlf. Bellevüe 223

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

A/s Hannibal Sander.

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־ריינינגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל.

Telf. Søborg 31 og 61

קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Heiman Nørregade 41.

ערשטע קלאס. ביליגע שליי־פעריי.

פיהרט אויס אלערליי של יעקי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און בילינ. פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער, ברויט מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואנגע פיליעסטרעדע 92 סט.

באסקאלין טאבלעטען מילדע
באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטאלען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען
קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאפעל־שרויב דאמפפער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד, און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום, פערביי שאטלאנד קיין נ ו יארק.

נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nytorw 8 København K.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** 5
HOLMENS KANAL

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»
Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Shandvejen 101

Tel. B[illegible] 192

Silberne [illegible]

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 350, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

יונגלאך אדער מיידלאך

ורערען געזוכט צו נאר [illegible] באלד געהאלט סאנקט פעדערסטרעדע 3 10 אויפג. c.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

V. Fiedler A.S. H. C. Ørsledsvej 30

Tel. 2790.

Victoria Teatret

Fra Dybet

(פון תהום)

א סענסאציאנספילם און 3 אקטען.

לעצטע נייהייטען פון פאריז.

Restauration Rundetaarn
Trinitatis KirkePlads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

א שניידער צו מיליטער ארבייט

בעקומט א פלאץ.

לעווין אדעלגאדע 14. 2. זאל.

א שניידער

צו דאמען ארבייט בעקומט א גוטען פלאץ.

פיינדבערג לילע באנגענסוויי 17 2.

א גרויסער

מעבלירטער אין זובערער צימער ווערט פערדינגען באלד. שוהר נארעבראגאדע 14 1. מיטעל הויף.

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען

אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. *Byen* 3959.

א קאנטאר יונגעל.

פון א גוטער היים בעקומטט גלייך ארבייט וענדען זיך פערזענליך ביי שטאם, וועטטער ואלדגאדע 103, מעזאנין פון 9 אזייגער אין דער פריה.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens" Trykkeri [illegible]gade 2

וואס איז מיט"ן אדוואקאט הילערסאן?

די שוועסטער פון יודישען אדוואקאט הילערסאן — די פעלדשערין פון אדעסער יודישען שפיטאל פרוי א. י. סמעלאנסקי, האט זיך געוועדעט דורך די אדעסער צייטונגען מיט א ביטע צו די אדעסער איינוואוינער, וואס האבען זיך אריינגעריסען פון עסטרייכישען פלעק אין קארלס־באד, אז זיי זאלען איהר געבען ידיעות וועגען דעם שיקזאל פון איהר ברודער, וועלכער איז א לאנגע צייט געווען ארעסטירט אין קארלס־באד, וואהין ער איז פאר־א־יאהרען אריינגעפאהרען, ווי געווען־לעך, אויף קוראצע־ציט.

ווי ס'איז בעקאנט הגם דער פראפעסאר מאקסים קאוואלעווסקי, וועלכער איז צוואמען מיט הילערסאנען געווען ארעסטירט אין קארלסבאד און דערנאך בעפרייט געווארען זיך משתדל געווען, אז צווישען אנדערע רוסישע אונטערטא־נען זאל מען אויך בעפרייען הילערסאנען.

נאך אין אנהויב מלחמה האט הילערסאן געזאלט בעפרייט ווערען, דערפאר וויל פאר איהם האבען זיך משתדל געווען דער קארלס־באדער רב און אנדערע יודישע כלל־טהויר־. הילערסאן האט אבער אפיציעל ערקלערט דעם רב, אז ער קען זיך נישט בענוצען מיט דער פרי־ווילעגיע פון זיין לאגע און ווען מכבים זיין אריינצופאהרען אהיים בלויז דאן, ווען ס'וועט אויך בעפרייט ווערען זיינע איבעריגע חברים פון די רוסישע אונטערטאנען. צוזאמען דערמיט האט זיך הילערסאן געמוסען ארגאניזירען א קא־מיסיע צו געבען הילף די עפאקנגענע, וואס האבען נישט קיין מיטלען צום לעבען.

בכלל, איז אדוואקאט הילערסאן געווארען די צענטראלע פיגור פון דער קאלאניע געפאנגענע אין קארלסבאד, און זיין אונאבהענגיגע כעציהונג צו די ארומיגע האט אין א גרויסער מאס אויפגעריצט די עסטרייכער. דערמיט, וויזוס אויס, ערקלערט זיך טאקע דאס, וואס הי־לערסאן איז נאך אלץ נישט צוריקגעקומען אהיים.

ד"ר בריטמאן.

ווי בעוואוסט, איז אויפ"ן מערב פראנטפאמ־עקומען דער יודישער דאקטאר בריטמאן (פא־מאר) א רוסישער אונטערטאן, וועלכער האט נעדינט אין דער פראנצויזישער ארמיע אלס פריוואטיליגער. אניפקא, דער דעפוטאט פון דער עדישער דומע, וועלכער האט געדינט צוזאמען מיט בריטמאנען אלס פריוואטיליגער, שרייבט וועג־גען אהם פאלגענדעס אין „רוסק. ווידמ"

מיט א שווערען וועהטאג אין הארצען האב איך זיך דערוואוסט וועגען דעם טויט פון־ם דאקטאר בריטמאן (פאפאו), וועלכער איז דער־הרג־עט געווארען דורך א הארמאטען־קויל פון שונא. מיט זיין נאמען איז בי מיר פערבונדען די בעסטע זכרונות וועגען אונזער גיפענג זיך אין די לאגערן: פערקאט און מאיאי, וועגען מארש און וועגען אונזער לעבען אויף די פא־דערשטע פאויציעס ער איז געווען אי א פאל־דאט, אי א דאקטאר, און אלץ פלעגט אים קאסטען זייער טייער. בעוונדערס איז אים געווען זעהר שווער מ'אי געגאנגען אין די טראנשייען. זיין טארבע, וועלכע איז געווען אינערפולט מיט רפואות, איז געווען א סך שווע־רער פון אלע אנדערע. דערצו נאך פלעגט זיין קראנקהייט אין די פיס זיך לאזען אים שפי־רען אזוי שטארק, אז צייטענווייז פלעגט ער נישט קענען מיטגעהן מיט דער ראטע.

זינט מיר זענען אנגעקומען אין די טראנ־שיין האט שוין בריטמאן נישט געקלערט נישט וועגען עסען נישט וועגען מיעדקייט. דא אלס דאקטאר פלעגט ער זיך בעווייזען אומעטום אויף די סאמע גיפענהריכסטע ערטער. איהם פלעגט מען שטענדיג ארו־סרופען פון אירן ארט אויפ"ן אנדערען כדי צו באנאזשירען פער־וואונדעטע.

בארון ספייער.

מיער פון די אנטיסעמיטישע העצעט און בלבלום, איז די טעג אנגעקומען קיין אמעריקא דער בעוואוסטער לאנדאנער יודישער מיליאנער און סרייבד פון דעם ענגלישען קעניג סער עד־גאר ספייער אינ־איינעם מיט זיינע דריי טעכ־טער.

ספייער האט שוין מעהר ניט געקענט ארי־בעטראגען די אלע זלוולים אין בלבלום, וואס זענען אויף איהם געמאכט געווארען אין ענ־גלאנד צוליעב דעם וואס ער קומט אריוס פון פראנקפורט־אם מיין און איז בלויז א נאטורא־ליזירטער ענגלישער בירגער. די אנטיסעמיטען האבען אפען עהעצט געגען איהם אין בעשול־דיגט איהם, אז ער איז א פרייד פון דייטשלאנד. ספייער האט שוין מעהר ניט געקענט פער־טראגען. זיין שטאלץ האט איהם ניט ערלויבט צו פערענטפערן זיך פאר זיינע פערפאלגער, און ער האט אבגעזאגט פון אלע זיינע עהרען־טיטלען און הויכע עמטער. האטש די ענגלישע רעגיערונג האט דורך דעם פרעמיער אסקוויט זיך עפענטלין ענטשולדיגט פאר איהם און ער־קלערט, אז זי צווייפעלט ניט אין זיין טרייהייט, און ער מוז בלייבען בי זיינע טיטולן, דאך האט ספייער בעשלאסען צו פערלאזען האטש צייטווייליג דאס לאנד, וואו ער איז אזוי שענ־ליך פערפאלגט געווארן.

א חרם אויף יודישע בערד.

אין לינן (אמעריקא) איז גלייביג גאווארען א חרם אויף אידישע בערד. „מענשען בערד זענען צו דערליידיגן, אבער עכט אידישע בערד זיינען אונערטרעגלין," לויטעט דער זאגענאנ־טער חרם אין לינן.

די טעג האט די שטאדט לינן פערענשטאל־טעט א גראנדיעזען גאסטן פאראד פון אלע צי־ווילנע און רעגיערונגס ארגאניזאציאנען. די פעדעראטיוע אידישע ארגאניזאציאנען פון לינן האבען זיך אויך בעטהיליגט אין דעם פאראד, און זעהר בעטהיליגען זיך אין פעראנטוואר־טליך דאס פראבלעם פון בערד.

„מיר ווילען ניט קיין בערד אין פאראד", איז געווען דער אולטימאטום צו די פעדעירטע אידישע ארגאניזאציאנען פון לינן. די פעדעריי־שען האט ערמוטען א מיטינג צו בעשפרעכען די פראגע אין ס'איז געמאכט געווארען א קאמ־פראמיס: קורצע, ארומגעשאירענע בערדלעך ווע־לען צוגעלאזען ווערען צום פאראד, לאנגע בערד ווערלען מוזען בלייבען מחוץ למחנה.

דער נייער אבמאך צווישען אמעריקא און רוסלאנד.

פון וואשינגטאן טיילט מען מיט: נאכפראגען וואס זענען געמאכט גאווארען ביי פרעזידענט ווילסאן ווענען דעם חראקטער פון א נייעם רוסיש־אמעריקאנער האנדעלס־אבמאך. האבען אריסגעבראכט דעם דאקט, אז אי רוסלאנד, אי אמעריקא זענען וויליג צו פערהאנדלען ווענען א נייעם אבמאך. אמעריקא האט אבער געגעבען צו פערשטעהן דער רוסישער רעגירונג, אז דיעזער נייער אבמאך וועט מוזען זיין אין אינקלאנג מיט דער שטעלונג, וואס די אמעריקאנער רע־גירונג האט גענומען, וועג דער אלטער אבמאך איז אבגעבראכען געווארען. (עס איז קלאר, אז דערמיט ווערט געמיינט די שטעלונג פון דער אמעריקענער רעגירונג צו דער אידישער פאס־פארטען פראגע. מיט אנדערע ווערטער, אלזא וועט רוסלאוד קענען מאכען א נייע אבמאך מיט אמעריקא נאר דאן, ווען זי וועט אנערקענען די פאספארטען פון די אמעריקאניש־יודישע בור־גער. רעד.)

קיינע בעשטימטע שריט צו שליסען א נייעם אבמאך זענען נאך ביז איצט ניט געמאכט געווארען.

זאוגוויל׳ס דראמא.

אין ענגלישען פארלאמענט איז די טעג אויפגעהויבען געווארען די פראגע ווארום איזראל זאנגווילס דראמא די „מעלטינג פאט" איז פערבאטען געווארען צו שפילען אין עדינבורג, סקאטלאנד.

דער גהעהילפס־מיניסטער פון אויסערען האט געענטפערט, אז די סיעסע איז ניט פערבאטען געווארען אין גאנצען, נאר מען האט געבעטען, אז מען זאל עס צוריק ציהען, ווייל אין דיזער סיעסע ווערט שטארק געטאדעלט די האנדלונג פון רוסלאנד בנוגע צו די פאגראמען און עס האבען זיך אויך בעטהיליגט אין דעם פאראד, און זעהר בעטהיליגען זיך אין פעראנטוואר־טליך פאסט ניט אין קיין פאל פאר אן אפיציעל דראמען, וואס פערלעצען די „גענהלען פון רוס־לאנד.

א פארשונגס־קאמיסיע,

דער אמעריקאנער יודישער הילפס־קאמי־טעט האט איצט בעשלאסען צו שיקען א קא־מיסיאן פון 3 פערטרויענסווערטע מענער אויס־פארשען די לאגע פון די יודען אין די מלחמה־לענדער. דער פערבאנד פון גאליציאנער און בו־קאווינער יודען האט ביי זיין לעצטער קאנפע־רענץ מיט דרייי וואכען צוריק בעשלאסען צו שיקען אזא קאמיסיאן קיין גאליציען און בוקא־ווינא. כדי אבער נישט צו שטערען די ארבייט פון דעם „רעליף־קאמיטעט" איז עס בעשלא־סען געווארען צו מאכען דורך איהם.

אין רומעניען.

בוקארעסט, דעם 6־טען יולי. די לעצטע רוסישע מסלות אין גאליציען האבען דאך ניט געפעדערט די שטימונג פון פאלק־ווא סימפא־טיזירט ווי פריהער מיט די פעראייניגטע.

צווישען דער רעגירונג און אפאזאיציאן איז דא א גרויסער אבמאך און זיי ביידע טרייבען אייגע און די זעלבע פאליטיק, נעמליך, וואס מעהר נוצען האבען פון דער איצטיגער מלחמה.

די דיפלאמאטען פון בייד קפמפענדע בעמיהען זיך מיט אלע כוחות פועלן ביי דער רומענישער רעגירונג, אז זי זאל ענדליך אריין פון איהר נייטראליטעט און קלאר מאכען איהר שטעלונג אין דער מלחמה.

יודישע נייעס.

(א השתלות פאר רומענישע יודען.)

דער פרעזידענט פון „רומ־נישע יודען" ד"ר שטערן האט דעם 25. יוני ג. האט אנ'אויידענע בייס רומענישען קעניג.

ד"ר שטערן האט דעם קעניג איבערגעג־בען א מעמאראנדום, אין וועלכען ס'ווערט אנ־געוויזען, אז דאס פרעמדן־געזעץ אין רומ־ניען ווירקט זעהר שלעכט אויף דער טרויעריגער לאגע פון די יודען אין רומעניען.

(א יודישער מאלער ביי פראנץ־יאזעף) דער יודישער קונסטמאלער דוד קאהן, האט גע־האט אנ'אויידענע ביים עסטרייכישען קייזער פראנץ־יאזעף, אויף וועלכער ער האט איהם פאר־גשטעלט אייניגע פון זיינע סקיצען. דער מא־לער איז אנ'ארטאדאקסישער יוד און ארבייט נישט אום שבת.

צו אונזערע אבאנענטען

פון 1־טען יולי האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר וועלדן זיך צו אונזערע געהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד

ניט וואהרענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען אייגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ביז 1 פאהרמיטאג, און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

די האפנונג אויף אמעריקא.

די אמעריקאנער יודישע צייטונגען האבען אין דער לעצטער צייט פע״עפענטליכט אזוי פיעל דאקומענטען און מאטעריאלען וועגען די פאגראמען און גירושים אין רוסלאנד, אז די אמעריקאנער רעגירונג האט זיך סוף־כל־סוף גע־מוזט אברופען און אויספארשען דעם שווערען בעשולדיגונגס־אקט געגען רוסלאנד. א לאנד, וואס האט ביי זיך אנ׳ערך דריי מיליאן יודישע בירגער קאן ניט פארבייגעהען רוהיג און גלייכ־גילטיג, בשעת די דאזיגע בירגער שרייען און קלאגען, אז זייערע ברידער ווערען אונבע־רחמנות׳דיג רואינירט, צוטראטען מיט די פיס און בעהאנדעלט ווי ווילדע חיות.

אויך די אלגעמיינע אמעריקאנישע פרעסע האט זיך געמוזט צוהערען צו די געשרייען פון דער יוד. פרעסע און אבדרוקען א רייהע פון די רציחישע פאקטען וועגען יודישע פאגראמען, רדיפות און גירושים. פאר דער אמעריקאנישער קריסטליכער געזעלשאפט האט זיך אויף אזא אויפ׳ן פלוצליך געעפענט דער שווערער שוואר־צער פארהאנג, מיט וועלכען רוסלאנד האט פארהאנגען דאס לאנד, כדי קיינער זאל ניט זעהען די אומגליקליכע מיליאנען געפייניגטע יודען און ניט הערען זייער פערביטערען געוויין — און עס איז פאר זיי אנטפלעקט געווארען אזא שוידערהאפט בילד, אז די אמעריקאנער ביזנעס־מענשען האבען דערפיהלט, דאס פארבייגעהען גלייכגילטיג איז אונמעגליך.

די יודיש צייטונגען טיילען איצט מיט, אי דאס מיניסטעריום פאר אויסערליכע ענינים פון די פעראייניגטע שטאאטען האט זיך ערנסט פער־אינטערעסירט מיט דער יודישער לאגע אין רוס־לאנד און האט טעלעגראפיש פערלאנגט פון איהר באטשאפטער אין פעטראגראד אויסצו־פארשען תיכף אלץ וואס איז נוגע די פערפאל־גונגען פון די רוסישע יודען און צושטעלען קיין וואשינגטאן אלע מאטעריאלען מיט א גענויען בעריכט. די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאאטען האט צוגעזאגט די יודישע ארגאניזא־ציעס און פאליטיקער אלץ צו טהאן, כדי צו פערלייכטערען אונזער גורל אינ׳ם לאנד פון „אונבעגרענצטע מעגליכקייטען".

מיר ווייסען ניט, וואס פאר א פעולה עס וועלען האבען די אויספארשונגען פונ׳ם אמע־ריקאנער באטשאפטער אין פעטראגראד און וואס עס וועט ארויסקומען פון אמעריקאס השתדלות און שוף, אבער שוין די ידיעה גופא ווירקט אויף אונז אויפמונטערנד, זי בריינגט אריין א שיין פון האפנונג אין אונזער פינסטע־רען לעבען.

די האפנונג אויף ענגלאנד, וואו מיר האב־בען שטענדיג בעגעגענט א אבקלאנג און א וואר־רימע בעציהונג צו אונזערע דאגות און זארגען, די האפנונג אויפ׳ן לאנד פון פרייהייט און רעכט האבען מיר ליידער כמעט אינגאנצען פערלוי־רען.

די בלוטיגע מלחמה האט געהאט איהר ווירקונג אויך אויף דער שטאלצער בריטאניע. איצט בעטראכט מען אונז דארט אפט דורך רוסישע ברילען, און די בעסטע פון די ענגלישע מלוכה־מענער, וואס סימפאטיזירען באמת צו אונזער פאלק, זאגען אונז נאר צו א גאלדענע צוקונפט, אבער אלץ נאך דער מלחמה און ניט אין רוס־לאנד.

זיי פיהלען זיך, זאגען זיי מאכטלאז בנוגע צו די אינערליכע ענינים פון זייער בעפריינדע־טער און מיט זיי פעראייניגטער מלוכה, הגם דער חורבן פונ׳ם האנדעל בשעת דעם קריעג, הינטער דעם פראנט, איז גאר ניט קיין אינערליכער ענין; ער האט פיעלמעהר א גרויסע שייכות צום אויס־גאנג פון קריעג.

אויף פראנקרייך האבען מיר קיינמאל ניט געהאפט און זיך זעלטען־ווען געווענדעט אהין נאך הילף און שטיצע.

אין אייראפא זעגען מיר, אלזא, גאנץ איינ־זאם געבליבען. קיינער הערט זיך ניט צו צו אונ־זערע ווערטער, קיינער רופט זיך ניט אב אויף אונזערע געשרייען, נאר די ווייטע אמעריקא, מיט וועלכער מיר זענען פערבינדען מיט מילי־אנען פעדעמלאך, וועלכע פיהלט אונזער צער און איז גרייט אראבווארפען פון זיך דעם פאל־שען מאנטעל, וואס הייסט „רוסלאנדס אינער־ליכע ענינים".

ס׳איז שווער פארויסצוזאגען אויף וויפיעל רוסלאנד וועט זיך בויגען, אבער שוין די כונה אליין, דער ווילדן פון אמעריקא קומען אונז צו הילף גיט צו מוט.

מ. ג.

דער גורל פון די רו־מענישע יודען.

(ענדע).

מיט וואס דיזע ליעבשאפט וועט זיך אויס־לאזען אין אזא לאנד ווי רומעניען איז לייכט צו פערשטעהן. די בליהענדע יוגענד פון דער אידישער בעפעלקערונג אין רומעניען וועט מען אוועקשיקען צו זעטיגען די עסטרייכישע און דייטשע קאנאנען, די עלטערע אידישע בעלי בתים וועט מען צווינגען צו האלטען יונים אויף קווארטיר, און ווען עס וועלען נאך צוריקקומען אייניגע אידען פון שלאכטפעלד, וועט מען זיי זאגען, אז זיי זיינען „פרעמדע" און זיי קענען דעריבער ניט קריעגען קיין בירגער־רעכט.

אויב עסטרייך און דייטשלאנד וועלען אין דער צייט פון דער מלחמה אריינדרינגען אין רומעניען און וועלען פון דארטען דערנאך צו־ריק פערטריבען ווערען, וועט רומעניען׳ס באר־בארישע רעגיערונג האבען די געלעגענהייט פטור צו ווערען פון טויזענדער אידען מיט איין קלאפ. זי וועט דאן טויזענדער אידען אויסהענ־גען אונטער דעם אויסרייד, אז זיי זיינען „פרעמדע" און זיי האבען דעריבער געוויס גע־האלפען דעם שונא אין דער צייט, ווען ער האט זיך אריינגעריסען אין רומעניען....

די רומענער וועלען אויך מאכען דעם זעל־בען „טעות", וואס די ענגלענדער און וועלען שלאגען אידען און צוראבירען אידישע געשעפ־טען, ווייל צוליעב די נעמען וואס אידען האבען קען מען האבען א טעות און מיינען, אז זיי זיינען עסטרייכער אדער דייטשען... די רומע־נער האבען א ווערטעל „א טעות איז מענשליך" און זיי וועלען דיעזע מענשליכקייט בעווייזען נאך בעסער ווי די פראנצויזען און ענגלענדער, זיי וועלען צייגען דער וועלט, ווי אזוי מען קען א מאל א טעות האבען!

אזוי פיעל וועלען נאך די אידען אטהעמען אין רומעניען וויפיעל עס איז נאך אפשר דא א פונק האפנונג, אז עסטרייך זאל זיך מיט רומע־ניען פערגלייכען און רומעניען זאל אין דער מלחמה ניט געהן. מען וועט זיי רודף׳ן, מען וועט זיי בערויבען פון זייערע פרנסות, מען וועט זיי בעפאלען פון צייט צו צייט און רויבען זייער האב און גוטס. מען וועט זיי ניט געבען קיין גערעכטיגקייט אין די געריכט־הייזער, מען וועט זייערע קינדער ניט צולאזען אין די שוה־לען, אבער מען וועט זיי כאטש לאזען אטהעמען. קוים אבער געהט רומעניען אין דער מלחמה (און דאס איז שוין יעצט כמעט א זיכערער פאקט), שטעלט זיך א שווארצע צוקונפט פאר די אידען אין דעם פערשאלטענעם לאנד — אי־דיש בלוט וועט פארבען די רומענישע שלאכט־פעלדער און אידיש בלוט וועט פארבען די נא־סען אין די רומענישע שטעדט. די לענדער, אין וועלכע מען פלעגט א מאל אויפהויבען א פראטעסט געגען רומענישע רציחות וועלען דאן זיין רומעניען׳ס שותפוס, און עס וועט אויסקו־מען צו פערקלאגען דעם טייפעל פאר זיין שווי־גער. אין רומעניען האט מען זיך ווי־עס־איז גערעכענט מיט אנ׳עפענטליכער מיינונג, מיט אויראפאס ווארט, מיט א פראטעסט פון א ציוויליזירטען לאנד. די מדינה איז פארט א קליינע און אין צייט פון פריעדען האט זי גע־ציטערט חלילה ניט איינצורייסען מיט וועלכער עס איז גרויסער מדינה. אבער אויב דיזער לעצ־טער פונק האפנונג איז פאר די אידען אין רו־מעניען אויסגעלאשען, וועלען די רומענער ערשט צייגען דער וועלט א „סעמפעל", ווי זיי קענען זיך רעכענען מיט אידען ווען זיי האב־בען פאר קיינעם קיין מורא ניט.

י. ד. י.

ראזע פריידקעס.

(ענדע)

איך האב גענומען נאך אויפמערקזאמער בעטראכטען דעם משונה׳דיגען קראנקען. דער צימער, וואו ער איז געלעגען, איז געווען א שמאלער, א קליינער, מיט א פענסטער אויף דער גאס ארויס. מען האט געזעהן, ווי פערביי דעם פענסטער זיינען דורכגעגאנגען איינצעלנע מענשען. דער קראנקער איז געלעגען אזוי, אז ער האט ניט געקענט זעהען דעם פענסטער. און דאן בין איך געווען איבערצייגט, אז ער איז אהן בעוואוסטזיין. איך האב איהם געהאלטען פאר׳ן האנד און צעהלענדיג דעם פולס געקוקט אויף די ווענד. וואו ער זענען געהאנגען די בילדער פון הערצעל, גארדר און בארא׳ן הירש.

פלוצלונג האב איך בעמערקט, אז אין צי־מער איז ווי פינסטער געווארדן, אזוי ווי אימי־צער זאל זיך שטעלען אין פענסטער, און אין דער זעלבער מינוט האט דער קראנקער מיט גע־וואלד ארויסגעריסען זיין האנד און זיך אנגע־הויבען שרעקליך צו ווארפען, קריצענדיג מיט די צעהן. זיין בילען האט זיך צוטראגען איבערן גאנצען הויז.

— וויעדער! — האט דער פאטער אין שרעק א געשריי געטהאן.

איך האב זיך אומגעקוקט און דערזעהן, אז פון יענער זייט פענסטער, פון דער גאס. קוקט אין צימער א יונג שעהן מיידעל מיט משונה׳דיג ברענענדע אויגען און צושויבערטע האר. דאס בלייכע מאגערע פנים מיטן בלויען צייכען אונ־טער׳ן אויג און פערקרימטען ליפ, האט זיך אנגעשטרענגט איינגעקוקט, און די דארע שמו־ציגע פינגער האבען שטיל געקלאפט, אזוי ווי מיט א געבעט, אי מען זאל זי אריינלאזען.

דער אלטער גורעוויטש איז צוגעגאנגען און געזאגט צו איהר:

— אוועק! אוועק פון דאנען!

דאס מיידעל מיט׳ן משוגע׳נעם בליק האט ניט אבגעטראטען א מינוט פינף, ביז יאנקעל דער געלער, וואס דער פאטער האט איהם גע־שיקט, האט זי ניט אוועקגעטריבען. אנגעהמענ־דיג זי ביי די אקסעל.

איך האב פערשטאנען, אז צווישען קלמן׳ס קראנקהייט און דאס ערשיינען פון דער מיידעל איז דא עפעס א פערבינדונג.

— ווער איז זי עס? — האב איך געפרעגט.

— ראזע פריידקעס, — האט געענטפערט דער פאבריקאנט, אראבלאזענדיג זיין בריען קאפ. — אויף צעהן טעג איז זי פערשוואונדען געווארען און נעכטען האט זי זיך וויעדער בע־וויזען.

— און האט אויך געקלאפט אין פענסטער?

— יע, נעכטען אין דער צייט האט זי גע־קלאפט. די חוליגאנעס האבען זי קאליע געמאכט בשעת׳ן פאגראם — איהר פערשטעהט? צוועלף אויף איינער. א וואויל מיידעל, א סוחר׳ס א טאכטער... אנ׳ארים פויגעלע.

ער איז ענטשוויגען געווארען, און איבער־ווינדענדיג זיין אונרוה געזאגט שוין גאר שטיל:

— זי איז געווען קלמן׳ס כלה, און ווען זי האט נעכטען פלוצלונג א קלאפ געטהאן אין פענסטער און ער האט זי דערזעהן, האט זיך עס מיט איהם אנגעהויבען... אין אווגוסט האט מען געזאלט א חתונה שפיעלען.

אסיף דימאוו.

Jüdische Volkszeitung № 166 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסן־פריז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מיטוואך כה׳ תמוז תרע״ה (7 Juli 1915).

די דייטשע אפענסיוו אויפ׳ן מערב־פראנט.

די נייע בעלגישע ארמע.־וואס וועט זיין מיט וואַרשוי.

פון מערב־פראנט.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 6־טען יולי (אפיציעל). אויף בייד זייטען פון גרוא־דע־קארמע אינ׳ם מערב טייל פון דעם וואלד לע־פרעטר האבען אונזערע מחנות נעכטען געשטורמט דעם שונא׳ס פאזיציעס אויף א שטרעקע פון אנ׳ערך 1500 מעטער אין דער בריים און זענען אריינגעדרונגען 400 מעטער אין דעם שונא׳ס טראַ.שענען.

די פראנצויזען וואס האבען זיך זייער פערבייסערט פערטהיידיגט. האבען געמוזט מיט גרויס היזק אבלאזען אונז טראנשעע נאך טראנשעע. דערביי האבען מיר געגומען אנ׳ערך 1000 געפאנענע. צווישען זיי א גאנצען באטאליאן שטאב.

וואס וועט זיין מיט וואַרשא.

פון פעטראגראד טעלעגראפירט מען: דאַ זאַרגט מען גיט פיעל פאר דעם גורל פון וואַרשא. וואַרשא וועט קיינען זיכער א לאנגע צייט בעשיצען זיך, וויייל די דייטשען בשעת זייער פאַרשטאַרק דורך בריסק־ליטאווי, גוב. דאַרפען זיך רעכענען ניט נאר מיט די פערטיידיגונג פון די דייטשע מחנות, נאר אויך מיט דעם, וואס די דאזיגע וומפענג וועלען זיי זייער שטארק שטערן.

די רוסישע מיליטער אוטאריטעטען מיינען, אז אפילו וען די דייטשען וועלען צוגרייכן צו אייואנגאראד, וועט אויך ניט זיין נויטיג פערלאזען וואַרשא.

די בעלגישע ארמע

בערלין. לויט אנ׳אפיציעלען בעריכט פון לעצטען דאנערשטאג האבען די בעלגישע ארמע אין פארבינדונג מיט פראנצויזישע טרופען אנגעפאלען די דייטשע שטעלונגען צווישען דיקסמיידע און נעפורט. דער פייגד האט זיך אבער אפגעשלאגען מיט גרויסע פערלוסטען. אין דער נאכט האבען די בעלגישע טרופען אויך אנגעפאלען די דייטשע שטעלונגען צווישען נעפורט און שטאדן. אבער אויך דאס האט נישט געהאלפען. נאכדעם האבען די בעלגישע טרופען זיך צוריקגעצויגען אויף דעם ברעג פון דער יזער. דער פייגד האט זיך נאכגעצויגען נאך.

פון מזרח־פראנט

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 6־טען יולי. (אפיציעל) בייַ דזוואנבא האבען די דייטשען פארגעזוכט צוויי מינען־אויפרייסען אין האבען נאך דעם געריכטעט א שטארקע קאנאנאדע געגען דעם ארט, ואו עס האט זיך די מינע אויפגעריסען. קיין ערפאלג האבען זיי אבער ניט געהאט. נאכדעם האבען אונזערע אינזשענערען אויפגעריסען א דייטשע מינען־גאלעריע.

אין דער גענעגד פון לובלין זענען מיר דעם 4־טען יולי נאך פערבייטערטע קאמפפען גענאנגען פארוורטס אויפ׳ן גאנצען פראנט צווישען קראסנא אין דער טייך ווערם. אומעדום האבען מיר אבגעשלאגען אלע דייטשע אנגריפען.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען, 6־טען יולי. (אפיציעל) אין מזרח־גאליציע זענען אונזערע און די דייטשע מחנות פון גענעראל לינזינגענס ארמעע. נאך 2 וואכעדיגע קאמפפען אין פערפאלגענדיג דעם שונא צו־געגאנגען צו זלאטא־ליפא.

אויפ׳ן פראנט קאמיאנקא־סטרומילאווא־קראסניק דויערן די קאמפפען.

נעבען קרילאוו האט זיך דער שונא אבגעגישער ארמעע איצט שוין גענדיגט. די ארמעע בעשטעהט פון 100·000 מאן און האט בעקומען נייע קאנאנען פון גרויזאס פאבריקען.

דער פרעזידענט פוואנקארע האט אינספיצירט די בעלגישע מחנות און האט גלייכצייטיג בעזוכט דעם קעניג אלבערט.

פון מזרח־פראנט

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 6־טען יולי. (אפיציעל) בייַ דזוואנבא האבען די דייטשען פארגעזוכט צוויי מינען־אויפרייסען אין האבען נאך דעם געריכטעט א שטארקע קאנאנאדע געגען דעם ארט, ואו עס האט זיך די מינע אויפגעריסען. קיין ערפאלג האבען זיי אבער ניט געהאט. נאכדעם האבען אונזערע אינזשענערען אויפגעריסען א דייטשע מינען־גאלעריע.

אין דער גענעגד פון לובלין זענען מיר דעם 4־טען יולי נאך פערבייטערטע קאמפפען גענאנגען פארוורטס אויפ׳ן גאנצען פראנט צווישען קראסנא אין דער טייך ווערם. אומעדום האבען מיר אבגעשלאגען אלע דייטשע אנגריפען.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען, 6־טען יולי. (אפיציעל) אין מזרח־גאליציע זענען אונזערע און די דייטשע מחנות פון גענעראל לינזינגענס ארמעע. נאך 2 וואכעדיגע קאמפפען אין פערפאלגענדיג דעם שונא צו־געגאנגען צו זלאטא־ליפא.

אויפ׳ן פראנט קאמיאנקא־סטרומילאווא־קראסניק דויערן די קאמפפען.

נעבען קרילאוו האט זיך דער שונא אבגעגאנגען פון דעם מערב־ברעג פון בוג און האט אונטערגעצונדען די דארף קרילאוו. מיר האבען אבגעשלאגען די רוסען פון זייערע פאזיציעס אין צפון פון דער טייכעל סאר און זענען אריינגעדרונגען קיין סל אנקא.

אין מערב פון דארטען האט ערץ־הערצאג יאזעף־ס ערדינאנד־ס ארמעע אין די פיעל־טעגיגע קאמפפען דורכגעבראכען דעם שונא׳ס פראנט אויף ביידע זייטען פון דער טייך קראסניק און אבגעווארפען די רוסען מיט גרויס היזק פאר זיי צו צפון צוי.

אין דיעזע קאמפפען האבען מיר געפאנגען 29 אפיציערען און 8000 סאלדאטען.

אויך־ן־פראבערט 9 קאנאנען, 6 אמוניציאנס־וואגענען און 6 פולעמיאטען

דייטשע אונטערוואסער דעפא

פאריז. צו „פעטי פאריזיען" טעלעגראפירט מען פון רוים:

די איטאליענישע מיליטער־מאכט האט ענטדעקט בעדייטליכע זאמאסען פון אייל אויף א כמעט אונבעוואונטען ארט בייַ ציוויטא וועציא. דער בעל הבית פון דער ערד, וואס איז ארעסטירט געווארען האט ניט געקענט ערקלערען וויאזוי דאס אייל איז אהינצו געקומען. מען גלויבט, אז דאס איז געווען א דעפא פאר דייטשע אונטערוואסערשיפען.

לעצטע ידיעות.

(נעשטארבען א יודישער בארימאן)

די שווייצאריש ציישונגען מעלדען וועגען דעם טויט פון.ם בעקאנטען רוסישען בארימאן ביקאוועצקי, וועלכער איז געווען א מיטגליעד פון דער קייזערליכער אפערע אין מאסקוע און פערבורג און איז צוליעב זיין יודישקייט פון דארט אויסגעשלאסען געווארען, ביכאוועצקי איז געשטארבען אין גרויס ארימקייט.

(געגען משומדים). דער מיליטערישער גובערנאטאר פון די רוסישע פארטען, וואס זענען ניט איינגעשלאסען אין דעם יודישען תחום, האט פערבאטען משומדים צו וואהנען אין די פארט־שטעדט.

(„יודען אין פוילען".) אונטער דעם נאמען האט מען אין וויארשא אנגעהויבען צו דעמאנסטרירען א ניי קינעמאטאגראפיש בילד אין 4 טיילען. דאס בילד שטעלט פאר דאס לעבען פון די יודען אין פוילען, איבערהויפט פון וואַרשא ווי אויך די אינטערעסאנטסטע ערטער און וויכקעלעך פון די וויכטיגסטע אלגעמיינע אין יודישע אינסטיטוציעס און זייערע אייגנריכטונגען. פיעל שטעלען פון די דאזיגע בילדער האט די צענזור אויסגעשטראכען.

(דער לאנדאנער ראטשילד). אלס פרעזידענט פון די פעראייניגטע סיגאגאגען אין לאנדאן אויפ׳ן ארט פונ׳ם פערשטארבענעם לארד ראטשילד, איז אויסגעוועהלט געווארען זיין יונגערער ברודער, לעפאלד דע־ראטשילד.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevue 223

צו אונזערע אבאנענטן

פון 1־טען יולי האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געהרטע אבאנענטן מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנעמענט־געלד

ניט וואַרטענדיג אויף אן׳אינקאסאטאר. דאס גילד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־ סעדיציע פון 10 ביז 1 פאַרמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

Victoria Teatret

Fra Dybet

(פון תהום)

א סענסאציאנעלס און 3 אקטען.

לעצטע נייהייטען פון פאריז.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»
Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI-Septbr.

Skandvejen 101

Tel. Bellevue 182

Silberne Medaile.

Restauration Rundetaarn

Trinitatis KirkePlads

Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

רעסטאראן־רונדעטארן

סריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעם 65 און 50

א שנייידער צו מיליטער ארבייט

בעקומט א פלאץ.

לעווין אדעלגאדע 14. 2. זאל.

א שנייידער

צו דאמען ארבייט בעקומט א גוטען פלאץ.
פיונדבערג׳ לילע באנגענסוויי 17 2.

א גרויסער

מעבלירטער אין זובערער צימער ווערט פער־ דינגען באלד. שוהר נארעבראנאדע 14 1. מיטעל הויף.

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־ שע מיט. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און הנאימס מיט קלאווייר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א קאנטאר יונגעל.

פון א גוטער היים בעקומט גלייך ארבייט וענדען זיך פערזענליך ביי שטאם. וועסטער ואלדגאדע 103, מעואגין פון 9 אזייגער אין דער פרי.

אקאלענדאר (לוח)

פאר׳ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אויגוסט.

Heiman Nørregade 41.

באסקאלין טאבלעטען מיידע באסקאלין פיבען שטארקע

איז אן׳אויסגעצייכענטער און כיליגער אב־ פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דעניש שפיטא־ לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־ קומט עס אין די אפטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

ערשטע קלאס. ביליגע שליי־

פערי. פיהרט אויס אלערלי של יעמרי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און בילי. פערקויפט עכט שמאלענע שערבען. מעסער, קלוק מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון ל בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פריייזען גילואנגע מיליעסטרעדע 92 סט.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*
København C.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00
350, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B. Amager.

ביי אבאגערבראנאדע. פאהרט מיט ליניע 2. 1.

יונגלאך אדער מיידלאך

וועלכע ווילן שפארען געלד דארף זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

MØBLER

וועה וויל שפארען געלד? דארף זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הראפאראט „אקוסטיקאן". קען נען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פונ׳ם הערהאנ „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damon Vesteborog. 22 Tlf. 792.

אייניגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

A/s Kannibal Sander.

דאמפיושריי

גרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פאבריק פאר דאמפוועשערי און כעמישע קלייד־ריינוואס־אנשטאלט.

קיינע כלאר. לופט געטריקענט.

Telf. Søborg 31 og 61

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל.

Skandinavien Amerika Linie.

אייניגע דירעקטע פאסאשיר־ליניע צווישען

קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכקייטענדע דאמפל־שרויב דאמפער אלעס ג׳יע און מאדערן אינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אן 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד, און אכדעם חוץ דער מלחמה־ טעריטאריאום. פערבייי שאטלאנד קיין ניו יארק.

נעהמטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט גרעסטיל וויון מען ווענדעט זיך צו פאסאשיר־ אבטיילונג

Kongens Nytorw 8 København K.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קלייגע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 3, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jydsk Folketidens" Trykkeri Montergade 2

געבען רומענין. און אז עס געהט איהר ניט אין לעבען, אז רומענין זאל אונבעדינגט בלייבען נייטראל. רומענין וועט זיך פלוצלינג כאפען „פאר די בריידער פון ענער זייט, די רומענער פון טראנסילוואניא, בוקאווינא און אנדערע עסטרייכישע פראווינצען, וואו עס געפינען זיך רומענער, און וועט זיי גענהן „אויסליזיגן פון גלות". קרייגס־עקספערטען און די דיפלאמאטען אומעדום זיינען שוין יעצט זיכער, אז רומענין זאל גענהן אין דער מלחמה.

וואס פאר א שיקזאל ערווארטעט דאן די רומענישע אידן? זעהר א טראגישער.

מיט א מאל וועט די אנטיסעמיטישע גרימישע באנדע, וואס געפינט זיך ביים רודער פון דער רומענישער רעגירונג צוגעהן, ווי שנעע אין המן, אויס ליעבשאפט צו די אידן. און וועט אוועקשיקען 40 טויזענד אידישע סאלדאטען און רעזערוויסטען צו דער שחיטה אויפן שלאכטפעלד. די מארד־פאטריאטישע צייטונגען אין רומענין וועלען נעהמען לויבען די אידן פאר די העלדענטהאטען, וואס זיי האבען בעווי־זען אין דער שלאכט פון פלעוונא, אין 1877, ווען רומענין האט געהאלפען רוסלאנד גענדן טערקיי אין געוואנען איהר אייגענע אונאבהענגיגקייט, און ווי זיי זיינען געווען בעריים צו ׳עבען זייערע לעבענס אין א מלחמה מיט בולגאריין, אין פאל בולגאריין זאל ניט געווען

— איז עפעס מארגעקומען? אפשר זייט איהר אין כעס געווען? — האב איך געוואלט אייסציהען.

— עס איז גארנישט מארגעקומען, מיר זענען געזעסען בייים טיש, פלוצלים האט ער א געשרייי געטהאן — און עס האט זיך אנגעהויבען — האט מיט עקשנות אביערגלויבט דער מאטער.

(ענדע קומט)

אסיס דימאוו.

א גרויסע יודישע נדבה פאר׳ן „רויטען קרייץ".

דער בעוואוסטער קיעווער יודישער גביר אין נדבן אינשטענער שמואל האלפערין האט מנדב געווען פאר׳ן רוסישען „רויטען קרייץ" 150·000 רובל אויף אייגארדנען א בעווענליכע באנדאוש־און שפייז־אבטיילונג פאר פערוואונדעטע סאלדאטען.

די אבטיילונג בעשטעהט פון 10 גרויסע וואגענען, איינגעארדנעט לויט די לעצטע פעראדנונגען פון היגיענע און מעדיצין. אויסער א בעקוועמען לאזארעט, געפינט זיך דארט אויך א רייך־איינגעארדנעטער אפעראציאנס־זאל מיט אלע נויטיגע אינסטרומענטען, א באדע־צימער און פיעל אנדערע בעקוועמליכקייטען.

דער פערסאנאל פון דער אבטיילונג בעשטעהט פון 60 פערזאן, וואס געהערן צו דער קאמאנדע, דריי בארמהערציגע שוועסטער און 1 מעדיצין־סטודענט. די אבטיילונג פערמאגט אויך 55 פערד, 25 וועגען, 2 בעווענליכע קיכען און ד״ג.

די הוצאות אויסצוהאלטען די אבטיילונג, וואס וועלען אנטערפען לערך 10·000 רובל מאנאטליך האט אויך אויף זיך גענומען דער ה׳ האלפערין.

באברינסקי׳ס לעצטער בעפעהל.

״מיט׳ן צווק אויסצומיידען, אז אין די ערטער, וואס וועלען, מעגליך, פערלאזען וועלען דורך דער רוסישער ארמעע זאל מען נישט קאנען רופען אין דער עסטרייך־אונגארישער ארמעע די מענער פון 18 ביז 50 יאהר אלט. — האט דער הויפט־קאמאנדיר פון די ארמעען פון דרום־מערב פראנט בעפוהלען די אלע אזעלכע איינוואהנער, אויסער אידען, זאל מען איבערשיקען אין די גרענעצען פון דער רוסישער מלוכה. אין וואהלינער גובערניע און מען געבען סיליסטריא צו רומענין. מען וועט די אידען דערהאנגען, אז ווען זיי וועלען אי״ה צוריקקומען פון שלאכט קריגען זיי אלע ביינער רעכט אין זיי זיינען דערנאך אידען מיט אלע רומענער צוגלייך...

(ענדע קומט)

צי איז סאנינא א יוד?

ה׳ נ. סאקאלאוו אין „הצפירה" דערצעהלט זעהר א אינטערעסטען עפיזאד וועגען דעם, וואס מען זאגט, אז סאנינא, דער היינטיגער אויסערן־מיניסטער אין איטאליען, איז א יוד.

ווען איך בין געווען — דערצעהלט ה׳ סאקאלאוו — מיט אייניג יאהר צוריק אין איטאליען, איז איינמאל, זיצענדיג אין א יודישער געזעלשאפט, צו רייד געקומען צווישען אנדערע אויך וועגען סאנינא. וועלכער איז שוין דאמאלס געווען אייגער פון די גרעסערע פאליטישע אנהערער, און איז גערעכענט געווארען אלס קאנדידאט אויף א מיניסטער־פארסטעל. און רעדענדיג וועגען אים האט זיך גלייך ערווענקט די פראגע, צי איז ער טאקי א יוד, אדער נישט. איניג האבען פערזיכערט, אז ער איז א יוד, אנדערע ווידער, אז ער שאמט נאר פון יודען, דאן האט זיך אבגערופען אייגער פון דער קאמפאניע: איך קען אייך פערזיכערן בתורת עדות אז נאך סאנינא׳ס זיידע האט שוין געטראגען זיידענע זאקען. די גאנצע קאמפאניע איז געבליבען זיצען פערוואונדערט: וואס הייסט? זיין זיידע איז דען געווען א מארקיז? (וויל די מארקיזען און די הויכע אריסטאקראטען געהען אין לאנגע זיידענע זאקען).

— ניין — האט זיך ענער אבגערופען קאלטבלוטיג — נישט אויף די פיס מיין איך, נאר אויף די פלייצעס, דאס הייסט, אז ער איז געווען א גאסען־טרעגער, וואס האט געטראגען אויף די פלייצעס סחורה צו פערקויפען.

צי איז סאנינא א יוד?

ה׳ נ. סאקאלאוו אין „הצפירה" דערצעהלט זעהר א אינטערעסטען עפיזאד וועגען דעם, וואס מען זאגט, אז סאנינא, דער היינטיגער אויסערן־מיניסטער אין איטאליען, איז א יוד.

ווען איך בין געווען — דערצעהלט ה׳ סאקאלאוו — מיט איניג יאהר צוריק אין איטאליען, איז איינמאל, זיצענדיג אין א יודישער געזעלשאפט, צו רייד געקומען צווישען אנדערע אויך וועגען סאנינא. וועלכער איז שוין דאמאלס געווען אייגער פון די גרעסערע פאליטישע אנהערער, און איז געהרעכענט געווארען אלס קאנדידאט אויף א מיניסטער־פארסטעל. און רעדענדיג וועגען אים האט זיך גלייך ערווענקט די פראגע, צי איז ער טאקי א יוד, אדער נישט. איניג האבען פערזיכערט, אז ער איז א יוד, אנדערע ווידער, אז ער שאמט נאר פון יודען, דאן האט זיך אבגערופען אייגער פון דער קאמפאניע: איך קען אייך פערזיכערן בתורת עדות אז נאך סאנינא׳ס זיידע האט שוין געטראגען זיידענע זאקען. די גאנצע קאמפאניע איז געבליבען זיצען פערוואונדערט: וואס הייסט? זיין זיידע איז דען געווען א מארקיז? (וויל די מארקיזען און די הויכע אריסטאקראטען געהען אין לאנגע זיידענע זאקען).

— ניין — האט זיך ענער אבגערופען קאלטבלוטיג — נישט אויף די פיס מיין איך, נאר אויף די פלייצעס, דאס הייסט, אז ער איז געווען א גאסען־טרעגער, וואס האט געטראגען אויף די פלייצעס סחורה צו פערקויפען.

דער גיפט פון חשד.

דער „הצפירה" שרייבט מען פון טשערסק: „די טעג איז אין אונזער שטאדט געשעהען פאלגענדער פאל: א קריסטליך מיידעל פון א פאר־שטאדט, וואס האט געפאשעט פערד, איז דער־טרונקען געוואָרען אין א טייך און קיינער האט דאס נישט בעמערקט. ווען דער פאטער האט געמאלדען דער פאליציי וועגען דעם פערש־וואנדען וועלען פון זיין מאכטער, האט די פא־ליציי צעמאכט א רעוויזיע אויפ׳ן יודישען בית־עולם אין אונזער שטאדט. מען האט זעהר פליי־סיג געזוכט אונטער אלע גייע אין אלטע מצבות, מען האט רעווידירט די הילצערנע צייטווייליגע מצבות איבער די קברים און מען האט נישט איבערגלאזט קיין איין ווינקעל אויפ׳ן בית־עולם וואס מען זאל איהם נישט דורזוכען צעהן מאל. ווען מען האט דארט ניט געפונען, האט די פא־ליציי אנגעהויבען צו זוכען אין טייך און האט דארט געפונען דעם טויטען קערפער״.

זאל זיי ערלויבען מיטצוטהמען מיט זיך די פא־מיליע, פערמעגען, פיה און פערד.

צוליעב דעם לעג איך פאר די פערזאנען, וואס האבען בדעה איצט ארויספאהרען אין דער דערמאהנטער גובערניע אויף זייער אייגענער רעכנונג, אז אויסער פון די געווענליכע צוגען, קאנען זיי אויך זיך בענוצען מיט צוגעגעבענע צוגען, וואס געהען אב יעדען סאג אוועגדס פון הויפט־וואקזאל. אנהויבענדיג פון 3־טען יוני אן, די פערזאנען דארפען זיך בעזארגען מיט „פרא־פוסקען", וועלכע עס גיבט אריים די קאנצעלא־ריע פון גענ.־גובערנאטאר.

עס איז אויך ערלויבט מיטצונעהמען מיט זיך א קליינעם באגאזש.

לוואוו, דעם 2־טען יוני 1915.

דער מיליטערישער גענ.־גובערנאטאר גראף באברינסקי.

HOFLEVERANDØR
האפליווראנדער
KEJSERLIG RUSSISK
קייזערליר רוסישער
C. R. EWERS & Co:

מאלץ־זאפט (וואקום)
געברויך אינווייזונג
2 עסלעפעל מאלץ אין א פערטעל קא־נדיג וואסער, מילך אדער פוסטער 2 מאל טאג א טאג.

עכטע
מאלץעסטראקט־באלשער
ברוסט־קארמעלס מיט מענטאל אינבער, קאקא.
אונזערע מאלץ באלשער האבען א דאפעלטע ווירקונג אויסער דעם וואס זיי ענטהאלטען מענטאל.
דאס בעקאנטע וואקום־מאלץ זאפט.
אין זעלבע בלעכ־קעסטלעך צו 15 און 25 אויערי אין לאזענדע זעס געווינט.
אדער אין א האלב קילאביקסען צו 90 אויערס

מאלצעקסטראקט ביער
(דעניש־עס בעזונדהייטסביער)
א האלב פלעשעל 40 אייריעס
אנערקענט פון אלטע צייטען
מאר אמיטעל צו שטערקונג

עקספארט־מאלצביר
(אלקאהאל פריי)
א האלב פלעשעל 25 אויריעס
מאלץ ביער מאכט אפעטיט שמעקט גוט, שטארקט די נערוון און נעהרט

נור ערשטע קלאס פאבריקאט ווערט געמאכט

עקבות משיחא אריענטאציע

ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר
ואין מרחם וחכמת סופרים תסרח.

דער לעצטער יודישער פירשט ר׳ יהודא הנשיא שטעלט פאר אין א משנה אין "סוטה" דעם צוש־טאנד פון די יודען אין עקבות משיחא. דאס הייסט אין דער צייט, ווען עס ווערען זיך שוין הערען די טריט פון דער יודישער נאציאנאלער אויפ־לעבונג, ס׳וועט זיך אנהויבען די יודישע נאצי־אנאלע ווידער געבירט, אין א פאלגענדער בילד:

דאס יודישע פאמיליען־לעבען וועט זיין מא־ראליש אזוי נידעריג, אז א טאכטער וועט שטריי־טען מיט א מוטער, א שנור מיט א שוויגער, די גרעסטע פיינד פון פאמיליען־פאטער, וועלען זיין די מיטגלידער פון זיין אייגענער פאמיליע; די איינוואוינער פון די גרענעץ־שטעדט וועלען וואנ־דערען פון שטאדט צו שטאדט און קיינער וועט אויף זיי ניט האבען רחמנות, די חכמה פון שרייי־בער, וועט דאן זיין אנ׳אבגעשאנענע

די דאויגע צייט שיינט מיר, איז איצט איינ־געטראטען.

דאס צוראוואונדענע יודישע פאמיליען־לעבען איז איצט א קלאג, וואס יעדער פאמיליען־פאטער וועדט פון איהר פאר דער צייט אלט און קראנק.

די איינוואוינער פון די גרענעץ־שטעדט אין גאליציען, פולען, קאווונא, גראדנא, קורלאנד א. ד. ג. שלעפען זיך נעביך ארום פון שטאדט צו שטאדט און קיינער האט אויף זיי קיין רחמנות ניט. און די יודישע פרעסע — אויף איהר איז דאך גאר שמע ישראל צו שרייען! ניט איין קלאגען וואדט, ווען אלעס זאל האבן אביסעל טרייסטען, ווייזען א וועג וויי אזוי אויס־צומיידען די קאטאסטראפע. וועלכע שרעקט וואס א טאג ווייטער צו וועדען גראנדיעזער

הגם מיר זענען ניט מסכים מיט דער מיינונג פון׳ם מחבר וועלכן "אוזער מיסיע" דרד־קען מיר דיעזען ארטיקעל אלס אנ׳אויסדרוק פון יודישע שטימונגען, רפד.

לויפען צו זיינע חברים „גוים" מיט השתדלותן, אבער דער יוד טאר דאס ניט. וואס פאר דעם גוי איז געזונד, איז דעם יודען שעדליך. זיי שלאגען זיך איצט, זיי וועלען זיך אבער שפע־טער קושען. אין דער שעיר לעזאזל וועט דער יוד זיין.

דער גרויסער אומגליק וועט ווייזען, אז לא זו הדרך! ניט דאס איז דער וועג, ניט מיט אזעלכע אויפגאבען קען זיך דאס יודישע פאלק פערנעה־מען, ניט מיט דעם קען עס זיין צוזוץ דער־גרייכען, נאר ״אדרבה״ דורך רחמים דורך פרע־דיגען שלום און טאלעראנץ. דעם שלום פון אחרית הימים, וועגען וועלכען ישעיהו הנביא זאגט „מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום, ווי שפהן, ווי הערליך וועלען זיין די טריט פון די, וועלכע וועלען די ערשטע ארויף אויף די בערג אויף די טריבונעס און אויספרייך־פרי׳ע ד׳ען. מען וועט זיי אויפנעהמען מיט בע־גייסטערונג, וויל צו גרויס וועלען זיין די ימים פון בלוט, וואס די „גבורות" האבען פערגאסען.

דאמאלס וועלען זיי פערשטעהן, אז נאר דאן וועט מציון תצא תורה ודבר ד׳ מירושלים, אז נאר דאן וועט פון ציון ארויס די יודיש־נאציא־נאלע תורה און גאסט ווארט פון ירושלים. וועו ס׳וועט קומען די צייט פון רחמים, וואס עמוס הנביא האט געזאגט: „כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם ד׳ אלהינו״. וועו דורך רחמים וועט דער פאלקערהאס פערשווינ־דען און זיין ארט וועט פערנעהמען די טאלע־ראנץ, און די יודען וועלען זיך נעהמען אויסצו־פיהרען זייער יודישע מיסיאן און דאן וועלען אנשטעהן משיח׳ס צייטען, זיי וועלען בעפריט וועדען פון שעבוד מלכיות.

זיי וועלען זיך דאן נעדמען פאר איינשטע־לען דעם שלום בית און פאדערען א וועלט־שלום דורך פרעדיגען די טאלעראנץ.

טאלעראנץ צו פערשיעדענע פאדטיי־מיינונ־גען און גלויבענס רחמים אין שטוב און רחמים אין גאס.

עקבות משיחא אריענטאציע.

בן שמואל.

דער גורל פון די רו־מענישע יודען.

רומעניען איז שוין מיט אין פוס אין דער מלחמה. זי דינגט זיך נאך מיט עסטריין אן פון דער אנדערער זייט מאכט זי תן־דלעך צו די „פעראייניגטע" אן ווינקט מיט אן אור־געל, ווי איינער רעדט: „דאס דינג איך זיך כלומרשט, כדי צו געווינען צייט זיך בעסער צו־גרייטען צו דער מלחמה. אבער אין אמת׳ן בין איך מיט אייך, מיט די „עלאיס". אן איך וועל טהון ווי איהר וועט הי׳סטן".

אן זי סטראשעט, אז זי וועט שיקען א מי־ליאן סאלדאטען אין שלאכטפעלד, אויב עסט־רייך וועט איהר ניט אבגעבען טראנסילוואניא. באאמט אן א היבשען טהייל פון בוקאווינא. אן איהר אויך גראנטירען הילף אין פאל אויב די אנדערע באלקאנישע לענדער וועלען אויף אידער אנפאלען אן איהר ניט צולאזען צום פעסטן בויין.

אין דער שטיל האט זי אבגעמאכט ניט בולגאריין אן איהר פערשפראכען אפצוגעבען דאבראדזשא, כדי בולגאריין זאל איהר ניט בינדען די הענד אן זי זאל קענען ארויספאלען אויף עסטרייך. דער אבמאך איז, אז רומענין אן בולגאריין זאלען ביידע צוזאמען אריין אן מלחמה — רומעניען געגען עסטרייך אן בולגא־ריין געגען טערקיי.

נאך האט זיך רומעניין ניט אויסגעגליכט מיט רוסלאנד פון וועלכער זי פערלאנגט. אז די (רוסלאנד) זאל אויסגלייכען די פרוס־ליניע, וואס די מאלאווא גרענעצט זיך מיט בעסאראבין.

רוסלאנד דינגט זיך נאך אויך וועגען באאמט די פראווינץ אין דרום־אונגארן, וואס גרענעצט זיך צו מזרח מיט רומעניען, גלייך ווי דאס וואלט שוין געווען ביי איהר אין קעשענע.

אבער עס איז שוין זיכער, אז ר׳ סלאנד אין איהרע צייוויליזירטע חברים וועלען זיך מיט רומעניען אויסגלייכען, ווייל פון עסטרייך הערט מען א קויל, אז זי וועט קיין מייל לאנד ניט

ראזע פריידקעס.

(פארטזעצונג)

מיר האבען זיך גלאזט אין וועג און איך האב געטראכט וועגען קלמן־ען, וואס איז קראנק געווארען „ניט ווי אלע מענשען". וואס קען עס בעדייטען? פון יאנקלען האב איך קיין טאלק ניט בעקענט דערגעהן. ער האט זיך געזעצט אויף דער קעלניע, אן ארבייטעגדיג מיט׳ן בייטש, מיט די הענד, מיט׳ן קאפ. מיט די פיס און מיט׳ן רוקען, איז ער געווען פערנומען דערמיט, וואס ער האט אומזיסט איינגעריעדט די קליאטשע, אזוי אלט ווי ער, צו שמעלען די פיס אביסעל לעבעדיגער.

מיר זענען פערבייגעפאהרען די בעדלעך, דעם בריק, די וואסער־פאמפע, די באהן־ליניע, דאס טייכעל, דעם מיהל, דעם שענק, וא האט יאנקעל אויפגעהערט צו טענהן צו דער קליאט־שע, אז שוין דאס זיינען מיר אין פרעגלאצטע אויגען, און געבילט אהן אן אויב דער. זייגע הענד זענען געווען קאנווולסיוו צוזויפגעדרעהט אין פויסטען. און אויף די לי־פען האט זיך אפט בעווייזען שוים.

— שוין דעם צווייטען טאג אזוי — האט מיר שטילערהייד געזאגט דער פאטער איך האב בעשלאכט דעם קראנקען נאר וועניג וואס פערשטאנען, וואהרשיינליך איז דאס געווען זעהר א שטארקער נערוועז־צופאל, וואס איז געקומען פון עפעס א צוריקערונג.

— ווען איז דאס מיט אים פארגעקומען?

— האב איך געפרעגט דעם פאברייקאנט.

— נעכטען אין דער זעלבער צייט.

— וואו איז ער גיווען?

— אין דער היים. מיר זענען אלע אין דער היים געווען. האט אהן השק און, ווייזט אוים עפעס בעהאלטענדיג געזאגט דער פאטער.

מיט זיין זוהן? ער האט מיר געענטפערט:

— איזהר וועט אים באלד זעהן.

ער האט גענומען דערצעהלען וועגען פאג־ראס, בעת ער האט דערצעהלט, האט די גאנצע צייט פון א זייט ערגעץ געבילט א הונד אהן אויפהער, און איך האב זיך געווונדערט, פאר וואס מען שטילט איהם ניט אין.

מיר זענען געגאנגען אביסעל קאריידאר, און דאס בילען פון הונד איז געווארען דייטלי־כער.

— צו וואס האלט איהר דעם הונד אין שטוב?

— האב איך געפרעגט דעם אלטען.

ער האט פערוואונדערט א קוק געטהאן אויף מיר און געענטפערט די טהיר.

דאס, וואס איך האב אננעגומען פארן הונדס בילען, זענען עס געווען די געשריייען פון קראנקען קלמן. ער איז געלעגען אנגעטהאן מיט שרעקליכער. עס וואלט שוין, גלייכער פאר איהר געווען, ווען זי וואלט פאלגען דעם נביא „עמוס" „לכן המשכיל בעת ההיא ידום" ד״ה בעסער שווייגען.

הייסט עס, אז אלץ וואס ר׳ יהודה הנשיא האט פאראויסגעזאגט מיט זיין טיעפען קוק האט זיך אריינגעווירזען פאר זעהר ריכטיג. פרעגט זיך דאך, ווי פאסט זיך דאס צו, אז גראדע דער פאל פון יודישע מאראל איז פאמיליען־לעבען. דער גרויסער אומגליק פון דעם רוב יודען איז די גרע־נעץ שטעדט. די אבגעשטאנענקייט פון דער יודישער אינטיליגענץ זאלען גראד זיין סמנים פון א נאציאנאלען ווידערגעבורט. פון ערב משיח׳ס צייטען און נאציאנאלע זעלבסטשטע־דיגקייט.?

דאס ערקלערט זיך אבער גאר פשוט מיט א וואהרט פון א צווייטען יודישען גרויסען דענקער. דעם אלטען רבי ר׳ שניאור זלמן ליאדיער׳ס;

ער זאגט: „אידען זענען אין דער בחינה פון „רחמים", די שבעים אומות זענען אין דער בחינה פון „גבורות". דיא יודען זענען צו שפריי־ען גווואהרען צווישען אלע פעלקער, כדי זיי זאלען ערפיהלען די שליחות, די מיסיאן ממתיק זיין, אבשוואכען דורך זייער רחמים די גבורות פון די פעלקער, און ווען זיי וועלען זייער שליחות ערפיהלען. דאן וועלען זיי צוריק בעקומען זייער לאנד, אזי ישובו לארמתם."

דער גרויסער פאלקס־אומגליק וועט צווינ־גען דאס פאלק, די אינטיליגענץ אויפסני צו אריענטירען זיך, צו בעדענקען זיך, צו זוכען די סבה פון דעם אומגליק, און וועלען זי לייכט געפינען. זיי וועלען דער זעהען, אז זיי זענען געגאנגען אויף א שלעכטען וועג, זיי האבען מקנא געווען די גבורות פון די פעלקער און האבען פערגעסען, אז „יורקע מעג און מאטיע טאר ניט". ער מעג לויפען אלס פרייוויליגער, ער מעג זיך ריהמען מיט זיינע „געאראי קרייצען" ער מעג מאכען גרויסע צוקונפט׳ס פלענער און

דער גורל פון די רו־מענישע יודען.

רומעניען איז שוין מיט אין פוס אין דער מלחמה. זי דינגט זיך נאך מיט עסטריין אן פון דער אנדערער זייט מאכט זי תן־דלעך צו די „פעראייניגטע" אן ווינקט מיט אן אור־געל, ווי איינער רעדט: „דאס דינג איך זיך כלומרשט, כדי צו געווינען צייט זיך בעסער צו־גרייטען צו דער מלחמה. אבער אין אמת׳ן בין איך מיט אייך, מיט די „עלאיס". אן איך וועל טהון ווי איהר וועט הי׳סטן".

אן זי סטראשעט, אז זי וועט שיקען א מי־ליאן סאלדאטען אין שלאכטפעלד, אויב עסט־רייך וועט איהר ניט אבגעבען טראנסילוואניא. באאמט אן א היבשען טהייל פון בוקאווינא. אן איהר אויך גראנטירען הילף אין פאל אויב די אנדערע באלקאנישע לענדער וועלען אויף אידער אנפאלען אן איהר ניט צולאזען צום פעסטן בויין.

אין דער שטיל האט זי אבגעמאכט ניט בולגאריין אן איהר פערשפראכען אפצוגעבען דאבראדזשא, כדי בולגאריין זאל איהר ניט בינדען די הענד אן זי זאל קענען ארויספאלען אויף עסטרייך. דער אבמאך איז, אז רומענין אן בולגאריין זאלען ביידע צוזאמען אריין אן מלחמה — רומעניען געגען עסטרייך אן בולגא־ריין געגען טערקיי.

נאך האט זיך רומעניין ניט אויסגעגליכט מיט רוסלאנד פון וועלכער זי פערלאנגט. אז די (רוסלאנד) זאל אויסגלייכען די פרוס־ליניע, וואס די מאלאווא גרענעצט זיך מיט בעסאראבין.

רוסלאנד דינגט זיך נאך אויך וועגען באאמט די פראווינץ אין דרום־אונגארן, וואס גרענעצט זיך צו מזרח מיט רומעניען, גלייך ווי דאס וואלט שוין געווען ביי איהר אין קעשענע.

אבער עס איז שוין זיכער, אז ר׳ סלאנד אין איהרע צייוויליזירטע חברים וועלען זיך מיט רומעניען אויסגלייכען, ווייל פון עסטרייך הערט מען א קויל, אז זי וועט קיין מייל לאנד ניט

Jüdische Volkszeitung № 165 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פריזן:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויערס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסן־פריזן:
פאַרן טעקסט 25 אויערס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאָפענהאגען, דינסטאג כד׳ תמוז תרע״ה (6 Juli 1915).

די טעטיגקייט פון׳ם רוסישען פלאט.

די דייטשע אפענסיוו אויפ׳ן מערב־פראנט.

דער קאמפף אויפ׳ן ים.

פעטראגראד 5־טען יולי. (אפיציעל). דעם 2־טען יולי האט אנ׳ עגלישער אונטערוואסער־שיף דורך 2 טארפעדאס דערטרונקען א דייטשען קריגסשיף פון „דייטשלאנד־טיפ״. ביים אריינגאנג צו דער דאנציגער בוכטע.

אינער פון אונזערע טארפעדאיעגער האט אין בערגעקהרט א דייטשען אונטערוואסערשיף, וואס האט פערווכט דערגרייכענטערען זיך צו אונזערע שיפען. דער אונטערוואסער שיף האט זיך שוין נאכדעם מער ניט געזעהען. אונזער טארפעדיעגער האט כמעט קיין היזק ניט געליטטען

פון מערב־פראנט.

דייטש־עסטרייכישע פארבערייטונגען.

לאנ׳אן, מאנטאג. א גאנצע וואך איז דער גאנצער טראפיק פון דייטשלאנד קיין שוויץ אין צוריק געווען אבגעשטעלט. סיי צו מזרח אין סיי צו צפון האבען די דייטשען פערשפארט דעם שוועדישען גרענץ.

דיעזע פעראנשטאלטונגען זענען איינגע־אדענט געווארען ווי שווייצישע אין אנדערע פאַרשטעטע קוועלען גיבען איבער דערפאר וואס עס גההט פאר גרויסע איבערהרונגען פון מחנות, וואס האבען שוין איצט א גאנצע וואך פערנומען די דייטשע און עסטרייכישע אייזענבאהנען. מען מיינט אז דייטשלאנד עסטרייך גרייטען צו אנ׳ענטשיידענעם שלאכט אין איטאליען.

די דייטשען האבען אהן קיין שום התרעה איבערגעריסען די אויסבייטונג פון שוועדע פער־וואנדעטע געפאנגענע מיט ענגלאנד.

(עסטרייכישער בעריכט)

ווין, 5־טען יולי. (אפיציעל). די רוסען, וואס האבען נעכטען קאנצענטרירט גרויסע מחנות אין מזרח־גאליציען, צווישען נאראזשאווקא און ולאטא ליפא, זענען אנגעגריפען געווארען פון אונזערע מחנות און זענען נאך א זעהר פער־ביטערטען קאמפף אבגעווארפען געווארען צו ולאטא ליפא צו. 3000 רוסען זענען געפאנגען גע־פאנגען. אויך אין דער גענענד פשעמישלאנ — גאלוניא גענהט דער שונא אב צוריק.

אין רוסיש־פוילען זענען אין פיעל ערטער פארגעקומען שטארקע קאמפפען, ווייל די רוסען האבען בעקומען פערשטארקונגען און זענען אי־בערגעגאנגען צו אנ׳אלגעמיינעם אנגריף. אלע זייערע פערוואכען ווידערערבארן דאס פער־לארענע האבען זיך ניט איינגעגרבען.

פון ביידע זייטען פון דער טייך סטודזיאנק דרינגען אונזערע מחנות אריין אויף א שטרעקע פון פיעל קילאמעטער אין דער בריים אין דעם שונא׳ס הויפט־פאזיציעס און וואַרפען איהם אב צוריק מיט א גרויסען היזק. דערבי האבען מיר געפאנגענע. מיר האבען ערוי־בערט די בערג ביי קראסניק.

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 5־טען יולי. (אפיציעל). בייַ דער דארף קוטש האבען מיר עראבערט א פיינד־ליכע מינען־גאלערי אין וועלכער מיר האבען געפונען 22 פונט דינאמיט. אין דער נעגענד פון ראדאם האבען אונזערע מחנות בייַ אלאקא־לען אנגריף דעם 3־טען יולי בעזעצט פיעל עסטרייכישע טראנשפען.

דעם 2־טען אין 3־טען יולי זענען צווישען וויסכטעל און בוג פארגעקומען פערביטערטע קאמפפען. אויך איז אונז געלונגען אבצושטע־לען דעם שו׳א׳ס אפענסיוו ביי דער טייך ווים־ניצא.

דער שונא קאנצענטרירט זייַנע הויפט־אנשטרענגונגען ביי זאמאש׳ן אין קראסנאסטא־וע, וואו עס זענען אויסגעקומפפט געווארען זעהר גרויסע קאמפפען. דער שונא האט דא געליטען א מורא׳דיגען היזק. דאס דארף טא־ריעמקי, וואס דער שונא האט געווען בעזעצט איז ווידער עראבערט געווארען פון אונזערע מחנות.

נאכדעם ווי מיר האבען אבגעשטעלט דעם שונא׳ס סארמארש ביי גנילא־ליפא זענען אונ־זערע מחנות אבגעטראטען צו זאלאשאיא ליפא

די דייטשע ס.־ד. פארטיי

בערלין, 5־טען יולי. „פארווערטס״ טיילט מיט, או די געשעפטס־קאמיסיע פון דער דייט־שער סאציאל דעמאקראטישע פארטיי האט דעם 30־טען יוני און דעם 1־טען יולי אנגענומען פאלגענדען בעשלוס: 1) אנערקענען די טאק־טיק פון דער פארטיי־לייטונג און פון דער מער־הייט פון ס.־ד דייטכטאגס פראקציע וועגען אנ־גענומען מיטלען צו שאפען א איניגקייט מיט די פארטיי גענאסטן אין אויסלאנד. 2) צו פער־דאמען די אונטערמינונגס ארבייט, וואס שטאמט מסתמא פון א צענטראלען אר. און ערקלערען עס פאר ניט איינשטומיג מיט דער פארטיי־אי־ניגקייט, און 3) ערקלערען דאס אויפטרעטען פון׳ם פארטיגענאסן האזע פאר א ניט איינ־שטימענדע מיט די פליכטען פון א פארטיי מיט־גליד.

דער העברעאישער קלוב.

דאנערשטאג דעם 8־טען יולי, 9 אזייגער אין אוונד וועט אין העברעאישען קלוב (קריס־טאלגאדע 24) פארקומען א הרצל אוונד אויף וועלכען עס וועלען רעדען די הערען אנ־שעלאוויץ, וויסברוד, און סלוי.

דער אריינגאנג איז פרייַ פאר אלעמען.

האטעל קאנג
פרעדעריק
ביי ראטהוזפלאץ 27 — 25 *Vestervoldg.*
מאדערנע בילליגע פרייזען.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

קרן קימת לישראל

A. & H. MEYER

חעמישע רייניגונג אין דאכקאמבערי. הערען אין דאמען גארדעראבען. ווערט אונטערמען צו כעמישע רייניגונג אין צום פרעכען. ניכט בעדינונג.
פיליאלען
Landemærket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

פאר שוועהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הראפאראט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פון ס הערען. „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים אין וועלט. בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.
W. Dam n Vesteborog. 22 Tlf. 792.
אייניגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוין אין רוסלאנד.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ ר זיכר ונגס־גזלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד. געגרינדעט 1871

נעמט יבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא
אויך לאדונג. קאסקא. פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

A/s Hannibal Sander.

דאמפוושריי
געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבערי, דאמפוועשערי אין כעמישע קליידער־רייניגונגס־אנשטאלט.

אבגענומען און אבגעבראכט	Telf. Søborg	קיינע כלאר. לופט
איבעראל.	31 og 61	געטריקענט.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעם 65 און 50

Restauration Rundetaarn
Trinitatis KirkePlads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

באסקאלין טאבלעטען מיידע באסקאלין פילען שטארקע

זיי אן אויסגעצייכנעטער און בילינער אבי פ הרונגס־מיטעל.

ווערען געברויכט אין די דענישע שפיטעלען פון אן פיעל דענישע ארצטען. מען בעקומט עס אין די אפטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

אקאלענדאר (לוח)

פארן ניעם יאהר תרע"ו נאר 15 אויר־עש.

Heiman Nørregade 41.

ערשטע קלאס. ביליגע שליי־פערייי.

פיהרט אויס אלערליי של יפערייי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך אין בילי־פערקויפט עכט שטאלענע שערען. מעסער. מאשינען. ראזיר־מעסער. צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען. געלוואנגע מילינסטראדע 92 סט.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיידענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.
A. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30
Tel. 2790.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*
København C.

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12
Løvstr 8 I Sal.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך כרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע כיכי. סיזאנע אונטערכען בעשפעלונגען. אויך החתונות און הגאיכ. מיט קיזווייר.
EPSTEIN, Rosengaarden II, I
Tlf. Byen 3959.

א קאנטאר יונגעל.

פון א גוטער היים בעקומט גלייך ארבייט וענדען זיך פערזעגליך ביי שטאם. וועטעער ואלדגאד 103, מעזאנין פון 9 אזייגער אין דער פריה.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאמפל־שרויב דאמפער אלעס נייע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכנעטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד. און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום. פערבי שאטלאנד קיין ניו יארק.
נעהמטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט גרעסטיל ווען מען וועגדעט זיך צו פאסאזשיר־אבטיילונג
Kongens Nytv 8 København K.

יונגלאך אדער מיידלאך

ווערען גיזוכט צו נ **דערארבייט. בא** ר געהאלט סאנקט פעדערסן **רעדע 10 אויס** c.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן
M. Rønnow's Eftf:
49 Nørrebrogade 49
גוטע בעדינונגען.
וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE'S WHISKY.** *Faas overall.*

Tlf. 129 W. Bähncke & Co. Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.
tegner
Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהר קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,
Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Te 893 2
En gros Salg til Private.
Martin Andersen.

Førstadernes **BRØDFABRIKKER**
Maltsyrnet Rugbrød

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jewisk Folkeblads"s Trykkeri Mentergade 2

ראזאוואדער פאלק 7) זיגמונד זאלוצקי (?) פון דעם אייגענעם פאלק 8) קערטשינסקי פון 18־טען שיסער־פאלק פון דער 8־טער ראטע.

דער לעצטער האט זיך, ווי די געפאנגענע דערצעהלען, געהאלטען אין פלען בעזונדער חוצפה׳דיג און האט אפען געזאגט:

„איך פערקויף גאנץ רוסלאנד פאר א קאפיקע.“

די דאזיגע בעשולדיגונגען זענען בלי שום ספוק ריינע בלבולים, ווען עס רעדט זיך וועגען די יודישע געפאנגענע בכלל. אייניגע שלעכטע חברים קענען עס נאטירליך זיין. די אונצופרידענהייט פון די רוסישע אונטעראפיצירען קומט דערפון, וואס די דייטשע מיליטער־מאכט פערהאנדעלט שטענדיג מיט יודישע סאלדאטען, דערפאר וואס זיי פערשטעהען לייכטער דייטש.

ליוטאסטאנטסקי.

ה׳ „האמונקולוס“ אין „דיען“ שרייבט פאלגענדעס וועגען דעם בעוואוסטען יודען־פרעסער היפאליט ליוטאסטאנסקי, וועלכער איז ערשט געשטארבען:

ער איז געשטארבען צו אכציג יאהר, פון אלעמען פערגעסען, קיינעם נישט נויטיג. פערווארפען און קראנק. ס׳איז אהן ספק, אז ער איז אין די לעצטע יאהרען פון זיין לעבען געווען פסיחיש קראנק. איהם האט זיך געדאכט, אז די יודען פון דער גאנצער וועלט, דער יודישער „קהל“, קוקען איהם נאך און גרייטען איהם צו אנ׳אומגעריכטען טויט. ס׳האט זיך ארויסגעוויזען אז ער האט געוואוינט אין פעטראגראד אומגעמאלדען, לויט א ספעציעלער ערלויבניש, — ווייל ער האט מורא געהאט, אז די יודען זאלען זיך ניט דערוויסען זיין אדרעס. ער האט געלעבט אין א וועלט פון שרעקליכע פאנטאזיעס, און קיינער האט וועגען איהם נישט געקלערט, קיינער האט זיך מיט איהם נישט אינטערעסירט.

די רעכטע פרעסע האט איהם נישט געוויד־מעט קיין איין שורה, זי האט גאר נישט בעמערקט זיין טויט. ליוטאקטאנסקי׳ן האט מען קיינמאל נישט ליעב געהאט. אפילו דאן, ווען ס׳האט געשעפט פון די שמוציגע און מוטנע קוועלען פון זיין ריטועלערא ן יודענפיינדליכער תורה. די גאנצע שווארצע פרעסע האט זיך געקוויקט מיט ליוטאסטאנסקי׳ס ווערק און וועט זיך ווייטער אויך שפייזען מיט זיי, נאר זי האט שטענדיג אויסגעמידען אנצורופען דעם נאמען פון אויטאר, אזוי ווייט איז ער געווען קאמפראמעטירט.

די סבה דערפון איז — ליוטאסטאנסקי, לעבען. ער האט אנגעהויבען זיין קאריערע אלס קאטוילישער קסיאנדז. און זיינע ערשטע שריט שטימען אויף א וואונדערליכען אופן מיט די ערשטע שריט פונ׳ם גלח פראנאיטיס. דאך איז ליוטאסטאנסקי אריינגעפאלען מיט שווערערע פערברעכענס.

ער האט אנגעהויבען צו שאנטאזשירען מיט זיינע ביכער די רייכע יודען. פאר געלד האט ער פארגעלעגט אנצושרייבען א הכחשה אויף זיינע אייגענע ווערק. ער האט ארויסגעגעבען א בוך אין וועלכען ער האט זיך מודה געווען, אז ער האט געזאגט רכילות און ליגען, נאר דערנאך האט ער ווייטער געשריעבען אין דעם פריהערדיגען גייסט. מיט פיער יאהר צוריק האט ער זיך געווענדעט צום דומע־דעפוטאט ראדיטשעוו און איהם פארגעלעגט אבצוקויפען עפיס א ווערק וואס איז שעדליך פאר יודען.

ליוטאסטאנסקי׳ס הייסע תלמידים, די רעכטע זשורנאליסטען, וואלטען געדארפט בעגלייטען זיין קערפער אויפ׳ן בית הקברות, נאר זיי האבען שכל געהאט און זיך דערפון אבגעזאגט.

הכנות צום יודישען קאנגרעס אין אמעריקא.

נאך פיעלע קאנפערענצען און בעראטהונגען איז די טעג אבגעהאלטען געווארען אין ניו־יארק די ערשטע קאנפערעוץ פון דעם אקציאנס־קאמיטעט פאר א יודישען קאנגרעס אין אמעריקא.

די פאלגענדע ארגאניזאציאנען האבען זיך בעטייליגט:

אגודת הרבנים, פועלי ציון, מזרחי, אידישנאציאנאלער ארבייטער פערבאנד פון ארטאדאקסישע ארגאניזאציאנען, גאליציאנער פערבאנד, „וועסטערן סטאר“, ארדען בני ציון, דזשאואיש ריימס קאנגרעס, רוסיש־פוילישער פערבאנד, פערבאנד פון אמעריקאנער ציוניסטען, רומעניישער פערבאנד, ארדען ברית שלום און ארדען ברית אברהם.

דער יודישער פובליציסט מר. גדלי׳ כובליק איז געוועהלט געווארען פאר א פארזיצענדען.

די פאלגענדע פערזאנען זענען געווען ביי דיעזען מיטינג: אשכנזי מ. בובליק, גדלי׳, בראון מאיר, רבי מאיר בערלין, ד״ר גירזשראנסקי, דר׳ ווייס, רבי לעווענטהאל, דזשארש לייווי. לוקאס, ד״ר סירקין, קארלינגער ז. באזנער ר. צוקערמאן ב. קאהען, טשאר, קרעטשמער, יזראעל, רובינשטיין, רבי ראזענבערג און לאזער שפרייהענען.

נאך א לענגערען דעבאט האבען זיך די פארשטעהער פון אלע ארגאניזאציאנען געאייניגט אויף דער פאלגענדער פראגראם:

עס זאל צוזאמען גערופען ווערען א יודישער קאנגרעס אין אמעריקא אויף א דעמאקראטישען און נאציאנאלען באזיס מיט׳ן צוועק צו עררייכען פולע רעכטע פאר די יודען אין אלע לענדער און א היים פאר אידען אין ארץ־ישראל.

א קאמיטעט פון פינף פערזאן איז בעשטימט געווארען צו קומען אין פערבינדונג מיט אלע ארגאניזאציאנען, וועלכע האבען זיך שוין ערקלעהרט פאר א קאנגרעס, כדי זיי אריינברענגען אין ארגאניזאציאנס קאמיטעט, יעדע ארגאניזאציאן וואס ערקלעהרט זיך גרייט מיטצוארבייטען מיט אונז פאר א קאנגרעס, האט די גלייכע רעכט צום זעלבען צאהל פערטרעטער אין ארגאניזאציאנס קאמיטעט. און די סוב־קאמיטעטען.

עס איז בעשטימט געווארען א קאמיטעט, וועלכער זאל אויסארבייטען אן אויפרוף צו אלע ארגאניזאציאנען אין לאנד, אז זיי זאלען מאכען פארבערייטונגען פאר א קאנגרעס.

פערבאטען שיקען געלד קיין ארץ־ישראל.

א נייע צרה האט זיך אנגערוקט אויף אונזערע ברידער אין פאלעסטינא, וועלכע האבען זינט די מלחמה האט אויסגעבראכען כמעט אויסשליסליך געלעבט אויף די געלדער וואס מען פלעגט זיי צושיקען פון דרויסען.

דעראמעריקאנישער שטאטס־דעפארטאמענט אין וואשינגטאין האט ערהאלטען א דעפעש פון דעם אמעריקאנער אמבאסאז אר אין קאנסטאנטינאפאל, אז די טערקישע רעגירונג האט פערבאטען צו שיקען געלד קיין טערקיי.

דיעזער פערבאט בעדייטעט נויטווענדיגערווייז א שווערען קלאפ פאר דער הילף־ארבייט צו גונסטען די יודען אין פאלעסטינא. ביז איצט פלעגען אלע געלדער, וואס מען האט געשיקט קיין ארץ־ישראל, פריהער מוזען געהן קיין אלעקסאנדריע (עגיפטען) און פון דארטען געשיקט ווערען קיין יפו.

איצט, ווען פון עגיפטען וועט מען שוין קיין פאלעסטינא — אלס א טייל פון טערקיי — ניט קענען מעהר שיקען קיין געלד, וועט דורך דעם דערווייל אבגעשניטען ווערען דער לעצטער לעבענסקוואל פאר די יודען פון ארץ ישראל.

יודישע נייעס.

(„נאוו. וור.“ וועגען יודען אין ליבאווא). אין א מיטטיילונג וועגען דער לאגע אין ליבאווער האפען שרייבט די „נאוו. וור.“ פאלגענדעס:

„די פויערן בעמיהען זיך אויסצופערקויפען די קארטאפעל צו לאטישען און רוסען, שפירענדיג צו יודען און דייטשען א שטארקען האס. נישט לאנג צוריק זענען ענטדעקט געווארען אויף אנ׳אלטען דאמפף־שיף און אין סורא־ווער מאגאזין גרויסע זאפאסען פון צוקער. די יודען פערקויפען צוקער צו אנ׳אומערהערטען טייערן פרייז“.

(א העלדישער טויט פון א יודען) „וויל. נאוו.“ טיילט־מיט וועגען העלדישען טויט פון דעם ווילנער יודישען סאלדאט ר—טש. נאכדעם ווי די דייטשען זענען אבגעטרעטען אין אונארדנונג פון הינטער ק. איז אין מיטען פעלד געשטאנען א פויעריש שטיבעל, וואו עס האבען זיך בעהאלטען 4 דייטשען, וואס זענען אבגעשטאנען פון זייער מיליטער. דאס רוסישע מיליטער האט זיך דאן געפונען לערך אנדערהאלבען וויארסט פונ׳ם שטיבעל. דער קאמאנדיר פון פאלק האט פארגעלעגט צו האפען לעבעדיגערהייד אלע 4 דייטשען, וואס האבען זיך געפונען אינ׳ם שטיבעל. אויף דער דאזיגער איינגעשטעלטער זאך האט זיך ארויסגערופען ר—טש איידער ער האט נאך בעוויזען צוגעהען צום שטיבעל איז ער דער׳הרג׳עט געווארען דורך די דייטשען.

(די אדעסער סאיוזניקעס) אין א געשפרעך האט דער אדעסער שטאדט־גאלאווא פעליקאן, וועלכען געהערט צו די רעכטע עלעמענטען, ערקלערט. מיר קומען צו הילף די אינטרעסען פון דעם ארטיגען יודענטום אין וועמענס לאיאליטעט עס איז ניטא צו צווייפלען. די יודען דיענען אלס ביישפיעל מקריב צו זיין מיט אלץ פאר דער ארמעע.

שרעקליכע שטיוואלעס צו מיר אין קאבינעט, פלעגט ער זאגען:

— פאניע דאקטאר! נו, מען דארף פאהרען.

אזוי האט ער מיר געזאגט מיט א יאהר זעקס צוריק, ווען עס איז געשטארבען גורעוויטש׳עס ווייב, אזוי האט ער הייזעריג ארויסגערעדט מיט א יאהר צוואנציג צוריק, ווען די זעלבע גורעוויטש׳עס ווייב, נאך א יונגע און א שעהנע, האט געבוירען איהר ערשטלינג קלמן.

יאנקעל דער געלער איז אויך דאס מאל מיט׳ן בייטש אין האנד, אין צוויי פודיגע שטיוועל, אריינגעפאלען צו מיר אין קאבינעט און א זאג געטהאן:

— פאניע דאקטאר! נו, מען דארף פאהרען.

נאר זיין קול האט ניט געהילכט אזוי שטארק און די אויגען האבען געטרעהרט און דער בייטש האט געציטערט אין האנד.

— האסט זיך געעלטערט אביסעל, גוטער ברודער, — האב איך געזאגט אנקלען. — ווער איז עס קראנק?

— גאט בעהיט! עס איז קראנק געווארען אונזער בעל הבית׳ס זוהן, קלמן גורעוויטש, — איהר ווייסט?

— קלמן? ווי דען! איך האב דאך איהם אפגענומען. וואס זשע איז מיין פריינד קלמן׳ען?

— ניט צום פערשטעהן — האט מיר יאנקעל געענטפערט, צופיהרענדיג די הענד, — קראנק געווארען, עפעס ניט ווי אלע מענשען.

(פארזעצונג קומט)

אסיף דימאוו.

צו אונזערע אבאנענטען

פון 1־טען יולי האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אז ער מיט בריעפמארקען

דער נייער גן־עדן.

2.

וועגען דעם ראש פון דער רוסישער מלוכה דערצעהלט אין די פראנצויזישע צייטונגען א בעקאנטער פראפעסאר, אז קיינער איז אזוי נישט נאהענט צום פאלק זיינעם ווי ער. אמת, גיט צו דער לויב־זאגער, אמאל טרעפט זיך, אז ער פערגעסט זיך א ווייל אן זיין פאלק, נאר דאס דויערט נאר א קלייניגקייט, ווארים באלד כאפט ער זיך, באלד דערמאהנט ער זיך ווידער אן פארריכט זיין פעהלער... — אט דער באלד כאפט ער זיך איז אויס־געצייכענט, עס ענטפלעקט זיך פאר אייערע אויגען א געשעפט פון א פאטריארכאלען פא־טער. א ליעבען־זאגרער, וועלכער קען זיך העכ־סטענס נאר אויף א ווייל פערגעסען, אבער באלד קעהרט ער זיך ווידער אום צו זיינע קינ־דער. . .

מען דארף נישט זיין נישט אנדערש ווי א רעוואלוציאנער און רעפובליקאנער, כדי פיהלען א אונגענעהמקייט פון אוא שילדערונג. מען קען זאגאר זיין א קאנסערוואטאר און א מאנאר־כיסט און אבקעהרען פון אוא נאריש־קייט פראפע־סאר, וועלכער פערגעסט די מאס. פערגעסט אלע טראדיציעס פון א פריי פאלק און נעהמט איבער דאס לשון פון די קנעכטיש־הויף־פאעטען, וועלכע פלעגען בעזינגען די גרויסע מעלות פון דעם פערסישען שאך.

מען קען דאס נישט בעטראכטען אלס א לעכערליכקייט עפיזאד, ניין, מען זעהט פון דאנען אין וואס פאר א פארמען האט זיך שוין אויס־געדריקט די ווירקונג, וואס דאס מתחתן זיין מיט רוסלאנד האט שוין געהאט. מען זעהט אויך וואס פאר א קורצען זכרון מענשען האבען, און וויפל מען נויטיגט זיך איצט אין דער הילף פון רוסישען חיל פארגעסט מען אלע עוולות וואס רוסלאנד האט אבגעטהאן אין טהוס איצט אב.

מיר, אידען, און אלע אונטערדריקטע פעלקער, וועלכע פיהלען אויף זיך די הערליכקייט פון רוסישען גן־עדן, האבען געהאט די איינ־צעלנע טרייסט וען־נישט־ווען דערצעהלען פאר דער וועלט די אלע אונבעקוועמע אייגענשאפ־טען, וואס זעט דער גן־עדן האט. אמת, קיין גרוי־סע גוצען האט מען פון דעם קיינמאל ניט גע־האט, נאר וואס דען? אמאל פלעגט מען דאך הערען ווי איינער א פארלאמענטאריער פלעגט זיך אויפהויבען פון זיין ארט און פרעגען צו איז בעקאנט דעם פרעמיער־מיניסטער דאס, וואס עס קומט איצט פאר אין רוסלאנד מיט א געווי־סען טייל פון איהר בעפעלקערונג און צי איז אפשר מעגליך עמוואס טהאן צו גונסטען אט דער ליידענדער בעפעלקערונג?

געווענהליך, פלעגט זיך דער פרעמיער־מי־ניסטער אויפכאפען נישט טויט נישט לעבעדיג:

— „איך קען אויף דעם קיין ענטפער געבען, דאס וואלט הייסען אריינדרינגען אין די אינער־ליכע אנגעלעגענהייטען פון א פרעמדער מלוכה." אבער עס מאכט ניט אויס, דער עפעקט איז דאך געווען, מען האט דאך וועגען רוסישען גן־עדן גערעדט אין א אייראפאישען פארלאמענט.

ווער פערמאגט אבער אזא פליהענדע, רייכע פאנטאזיע צו קענען פארשטעלען זיך איצט אזא אנפראגע אין א פארלאמענט? איצט ווען רוס־לאנד האט אזוינע פרייע הענד און אזא פעסטען צוזאג, אז וואס זי וועט נישט אבטהאן, וועט עס אין די פאריזער און לאנדאנער רעדאקציעס בע־טראכט ווערען אלס געטהאנעס אין מאמענט פון נויטיגען זעלבסט־שוץ און אין דעם נאמען פון פרייהייט. באמת א טרפה־נער גליק! שטעלט זיך פאר א גוואלדיגען זינדער מיט א גוואלדיג שלעכטען נאמען, וועלכען מען האט אויסגעשלא־סען פון דער פיינער געזעלשפאט און אט שלאגט די שעה, דעם זינדיגען דארף מען האבען, מען דארף האבען זיין ווילקייט און מען פערגעסט אן זיין אקארשטיג פערגאנגענהייט און מען טוט אויף איהם אן אנ־אדעל־הוט מיט א שעה־נעם פעדער און מען איז זיך מיט איהם מתחתן.

אט דאסזעלבע איז איצט פארגעקומען מיט רוסלאנד. מ׳איז מחותנים, מען האלט זיך אין איין פארבויגען פאר דער רוסישער נאגאיקע און זי שטעהט, די נאגאיקע, אן אויסגעציערטע מיט גרינע בלעטער — דער סימבאל פון פרייהייט — צום אלטען דאקטאר:

— אין אייער לאנגער פראקטיק זענען אודאי געווען אינטערעסאנטע אדער אפילו שרעקליכע פאראפאלען. דערצעהלט אונז.

דער דאקטאר האט זיך פערטראכט, געבע־טען א גלאז וואסער מיט אייז און אנגעהויבען דערצעהלען.

— איהר וויסט, מיינע הערען, אז איך בין דא אין אמעריקא, אין אייער פראכטפולען בראנקס, וואס פליסט מיט מילך און האניג, ניט לאנג, אין נאנצען א יאהר צעהן, ניט מעהר, ביז דעמאלט האב איך געוואהנט און פראקטי־ציר אין רוסלאנד, אין א קליין שטעדטעל, אין צפון־מערב־געגענד, וואו אלע קענען איינם דאס אנדערע. געלעבט האט זיך מיר דאמאלס גוט, פערדיענט האב איך, גאט צו דאנקען, פאר זיך. און צום אונגליק פאר מיינע פאציענטען — א סך. קיינער האט מיך פון רוסלאנד ניט גע־טריבען, מיט פאליטיק האב איך זיך ניט בעשעפ־טיגט. וועגען בראנקס — האט קיין פערביבעל ניט — האב איך נאר ניט געטראכט, נאר אין א שענעם טאג האב איך איינגעפאקט מיינע זאכען פערקויפט דעם פעלץ אין פיאנינא און אוועק געפאהרען קיין האמבורג צום האפען...

— דאס איז געווען נאכ׳ן פאגראם, האט אי־מיצער אריינגעשטעלט.

— יא, נאכ׳ן פאגראם. האט דער דאקטאר בעשטעטיגט. נאר איך פערזיכערליך ה ב פון פאגראם גארניט געליטען, און דאס שטעדטעל אונזערס האבען איך דער רבנו של עולם און אין די פאלאנען פון די פאריזער רעפובליקא־נער.

דאס איז איינער פון די אינטערעסאנטסטע מאמענטען אין דעם איצטיגען וועלט־קריעג, דאס איז גאר א בעזונדער טעמא, א טעמא פאר פעדאגאגען, נעמליך: די וויכטיגע פון דעם רו־סישען קאזאק און דער רוסישער נאגאיקע אויף די גייסטיגע און מאראלישע כוחות פון מראנק־רייך און ענגלאנד.

שמריהו גארעליק.

בלבלים אויף יודישע געפאנגענע.

אין „רוס. אינוואליד", נר. 124 וועט דער־צעהלט פאלגענדעס:

„דעם 24־טען מאי זענען דורך דער סטאנ־ציע ביעלעאסטראו דורכגעפאהרען קיין פעטר־ראגראד די אנטלאפענע פון דייטשען פלען: פאדפארושטשיק גאווריל, פערריוקאוו, עלט־סטער אונטעראפיצער א ווען טימאשעווסק׳, פאלדאט (יוסף) קארבאל, עלטסטער אונטער מי־חאיל קארענעוו און דער קאזאק איוואן פאנ־קען.

ווען די דאזיגע אנטלאפענע געפאנגענע זענען אויסגעפרעגט געווארען דורך דער זשאנ־דארמען־פאליציי, האבען זיי דערצעהלט, אז זיי האבען געלעבט אין פלען אונטער זעהר שלעכ־טע בעדינגונגען. מ׳האט זיי געהאלטען אין א שטאל פאר בהמות, און עטליכע פון זיי האבען פערבראכט צוואנציג מעת־לעת אונטער־ן פרייען הימל. אויסער דער שלעכטער־בעהאנדלונג, זאט מען זיי געגעבען פערדארבענע שפיז־ז צום עסען און דאס אויך וויניג, פון וואס עס האבען זיך ענטוויקעלט צוויישען די געפאנגענע רוסען עפידעמישע קראנקהייטען, וועלכע האבען זיך אפט געענדיגט מיט־ן טויט.

בעזונדערע פריוילעגיעס צווישען די רו־סישע געפאנגענע — דערצעהלט וויטער דער „רוסק. אינוו." — האבען ביי די דייטשען די יודישע סאלדאטען. די דייטשען האבען די דא־זיגע יודען געגעבען א אונבעגרענעצטע מאכט איבער די רוסישע געפאנגענע. האבען זיי פער־זארגט מיט ספעציעלע, רעקאמענדירטע פון די דייטשען גענעראל־שטאב, גומענע נאהייקעס און דערצו זיי בעפוילען, צו שלאגען אהן רחמנות די רוסישע געפאנגענע סאלדאטען, וועלכע וועל־לען נישט לעבען לענגער ווי דרייסיג טעג.

דעם 24־טען מאי זענען דורך דער סטאנ־ציע ביעלעאסטראו דורכגעפאהרען קיין פעטר־ראגראד די אנטלאפענע פון דייטשען פלען: פאדפארושטשיק גאווריל, עלט־סטער אונטעראפיצער א ווען טימאשעווסק׳, סאלדאט (יוסף) קארבאל, עלטסטער אונטער מי־חאיל קארענעוו און דער קאזאק איוואן פאנ־קען.

ווען די דאזיגע אנטלאפענע געפאנגענע זענען אויסגעפרעגט געווארען דורך דער זשאנ־דארמען־פאליציי, האבען זיי דערצעהלט, אז זיי האבען געלעבט אין פלען אונטער זעהר שלעכ־טע בעדינגונגען. מ׳האט זיי געהאלטען אין א שטאל פאר בהמות, און עטליכע פון זיי האבען פערבראכט צוואנציג מעת־לעת אונטער־ן פרייען הימל. אויסער דער שלעכטער־בעהאנדלונג, זאט מען זיי געגעבען פערדארבענע שפיז־ז צום עסען און דאס אויך וויניג, פון וואס עס האבען זיך ענטוויקעלט צוויישען די געפאנגענע רוסען עפידעמישע קראנקהייטען, וועלכע האבען זיך אפט געענדיגט מיט־ן טויט.

בעזונדערע פריוילעגיעס צווישען די רו־סישע געפאנגענע — דערצעהלט וויטער דער „רוסק. אינוו." — האבען ביי די דייטשען די יודישע סאלדאטען. די דייטשען האבען די דא־זיגע יודען געגעבען א אונבעגרענעצטע מאכט איבער די רוסישע געפאנגענע. האבען זיי פער־זארגט מיט ספעציעלע, רעקאמענדירטע פון די דייטשען גענעראל־שטאב, גומענע נאהייקעס און דערצו זיי בעפוילען, צו שלאגען אהן רחמנות די רוסישע געפאנגענע סאלדאטען, וועלכע וועל־לען נישט לעבען לענגער ווי דרייסיג טעג.

לען זיך מיט עסיס פערשולדינגען.

די יודישע סאלדאטען נוצען בריית אויס די פאלמאכטען, וועלכע די דייטשען האבען זיי געגעבען. אין זיי נעהמען זיך זאגאר מעהר רעכט, וויפיעל זיי האבען. זיי מאכען פשוט חוזק פון זייער רוסישע סאלדאטען אין אמאל ריי־צען זיי נאך אן אויף די סאלדאטען דעם דייט־שין קאראאול אין די זאך דערגעהט ביז פיני־גונגען אין טויט.

עטליכע פון די יודען האלטען זיך אויפרי־צענד־חוצפה־דיג, טענה דיג כסדר צו די רוסישע סאלדאטען: „דאס איז אייך נישט רוסלאנד".

דאס לעבען־אין דייטשען פלען פון די יי־דישע געפאנגענע סאלדאטען איז אינגאנצען אנדערש פון דעם לעבען פון די רוסישע געפאנ־גענע. צו די יודען בעציהען זיך די דייטשען מיט א בעזונדער אופמערקזאמקייט, זיי ברענ־גען די איינוואוינער גאנץ אפט מתנות און עסען גיעט מען זיי אויך בעזונדער פון אלע איבריגע געפאנגענע. זיי בעקומען גוט צו עסען.

פון די בעזונדער חוצפה־דיגע יודען, וואס האבען אויסגענוצט די צייטווייליגע נייע ראלע פון קאמאנדירען איבער די רוסישע געפאנגענע, וואס זיי האבען בעקומען פון די דייטשען, זענען פערצייכענט געווארען פאלגענדע:

1) גאטמאן, פון בעסאראביער גוב. ניסט בעקאנט פון וועלכען מיליטער־טייל 2) קאסטע־קי פון לאדז 3) דארמאן לייב פון אדעס. ניט וויים האס דארס א שפיז־קרעמל 4) קאפיטאן בעקא נט דער נאמען פון דער מיליטער־טייל צו וועלכען ער האט אנגעהערט 5) לינוקא, דער נאמען נישט בעקאנט 6) סאלאמאן, פון 103 סטע־

די קוליגאנעס בעשירעמט. יא, נאכ׳ן פאגראם... האט דער דאקטאר פערטראכט איבערגעהויבן... — געשעהן איז עס אזוי — האט דער אל־טער וויטער גערעדט.—איינמאל אין דער פריה איז צו מיר אין קאבינעט — אדער אויף אייער לשון אין אפיס — אריינגעקומען יאנקל דער גאלער. דעם פאבריקאנט גורעוויטש׳עס קוטשער, דער פאבריקאנט האט געווואהנט זיך־בען וויארסט וויייט פון אונז, אין שטעדטעל סקארוס, אט דעם יאנקעל דעם גאלען האב איך גוט בעקענט, ער האט געדיענט ביי גורעוויטש׳ען שוין א יאהר 40. און געווען איז ער אייגענטלך שוין ניט קיין גאלער, נאר א וויסטער, נאר אין גאדענק, ווי ער איז נאר געווען א גאלער. פון צייט צו צייט פלעגט ער קומען א שמוציגער, א פערבלאסי׳סטער. אריינפאלעגדיג מיט זייגע

Jüdische Volkszeitung № 164 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, מאנטאג כג׳ תמוז תרע״ה (5 Juli 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

גרויסע דייטשע הכנות ביים מערב פראנט.

גרויסע דייטשע מחנות טראנספארטען קיין בעלגיען.

פון מערב־פראנט.

(א גרויסע דייטשע אפענסיוו)

לאנדאן, 4־טען יולי. פון ראטערדאם טע־לעגראפירט מען צו „דיילי מייל": ס׳האבען זיך אנגעהויבען גרויסע דייטשע איבערפיהרונגען פון מחנות צום מערב־פראנט. אלע אייזענבאה־נען אין בעלגיען און אין אלגעמיין אלע איי־זענבאהנען, וואס פערבינדען דייטשלאנד מיט׳ן מערב־פראנט געפינען זיך איצט אונטער א שטרענגען מיליטערישען קאנטראל. פרייטאג זענען די דרום־דייטשע צייטונגען ניט אנגעקו־מען קיין האלאנד.

די מיטיילונגען, אז די דייטשען גרייטען צו א גרויסע אפענסיוו אויפ׳ן מערב־פראנט ווע־רען נאך בעקרעפטעט דערמיט, וואס די דייט־שען נעמען אן מיטלען צו קאנצענטרירען זייער ארמעע און ארטילעריע געגען לינקען פראנצוי־זישען פליגעל, וואו די דייטשען ווילען געברוי־כען די זעלבע טאקטיק ווי אויפ׳ן רוסישען פראנט.

אין עסען ווערען פאבריצירט 15־צאהל־קאנאנען אזוי ווי די עסטרייכישע האאוביצערס וואס קענען שטעהן אויף דער ווייכער ערד, און צו וועלכ מען געברויכט ניט קיינע צעמענט־פונדאמענטען. אין גאנץ דייטשלאנד און עסט־רייך זאמעלט מען אויף פערשיעדענע פונקטען קאנאנען, וואס וועלען נאכדעם איבערגעשיקט ווערען צום מערב־פראנט. אין ליל און אין א סך אנדערע פלעצער. הינטער די דייטשע ליני־עס זאמעלט מען גרויסע מאסען אמוניציאן.

די דייטשע טאקטיק וועט בעשטעהן אין דעם, וואס זיי ווילען צום ערשטען אנהויבען מורא׳דיגע באמבארדירונגען, און ווען די באמ־בארדירונגען וועלען גענוג אבשוואכען די פראנ־צויזיש־ענגלישע פאזיציעס, דאן וועט זיך אנ־הויבען די אינפאנטעריע אנגריפען.

(פראנצויזישער בעריכט.)

פאריז, 4־טען יולי. (אפיציעל). אין די אר־גאנען האט דער שונא נאך א שטארקער באמ־בארדירונג פערזוכט א נייעם, אלגעמיינעם אנ־גריף נעבען דעם וועג צווישען בינארוויל און בלאנליול. נאך א זעהר פערביטערטען קאמפף האבען מיר בעהויפטעט אלע אונזערע פאזיציעס.

נעכטען אין אבענד האט דער שונא נאך ארטילעריע־פארבערייטונגען פארגענומען א רייהע אנגריפען געגען אונזערע פאזיציעס ביי הילזענפירשט אין די וואגעזען. די ערשטע 2 אנגריפען האבען מיר אבגעשלאגען, אבער אין דעם דריטען אנגריף איז דעם שונא געלונ־גען צו פערנעהמען אונזערע פאזיציעס. דורך א געגען־אנגריף איז אונז היינט געלונגען צו וויעדער עראבערען אלע אונזערע פאזיציעס, וואס דער פיינד האט פארטגעזעצט צו באמבאר־דירען.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 4־טען יולי. (אפיציעל). די פראנ־צויזען האבען געריכטעט א נייעם אנגריף גע־גען אונזערע פאזיציעס אין צפון־מערב פון סושע. דער אנגריף איז אבגעשלאגען געווארען.

ביי לע־עפארזשע איז מיסגעלונגען א פראנ־צויזישער אנגריף. די שטעלונגען אויף הילזענ־פירשט וואס מיר האבען אייער־נעכטען ערא־בערט זענען נעכטען צוריק עראבערט געווארען פונ׳ם שונא.

דער קאמפף אין באלטישען ים

וועגען דעם קאמפף, וואס איז פארגעקומען צווישען רוסישע אין דייטשע קריעגס שיפען אין באלטישען ים, ביי די שוועדישע גרענצען, איז ארויסגעגעבען געווארען סיי א רוסישער אפי־ציעלער און סיי א דייטשער אפיציעלער בע־ריכט. דער אינהאלט פון ביידע בעריכטען איז כמעט דער זעלבער. דער רוסישער בעריכט טיילט מיט צווישען אנדערש, אז נאכדעם ווי די 4 רוסישע קרייצערס האבען זיי בעשעדיגט דעם דייטשען מינען שיף „אלבאטראס" האבען זיך אנגעשטויסען אויף א טייל פון דער דייטשער עסקאדרע, וואס איז בעשטאנען פון א פאנצער־קרייצער, א לייכטען קרייצער און איין טארפע־דאיעגער, ס׳האט זיך ווידער אנגעהויבען אקאמפף, אין דער זעלבער צייט איז אויך צוגעקומען דער רוסישער קרייצער „ריוריק" און דאן הא־בען זיך די דייטשע שיפען אבגעצויגען צו דרום צו.

די שוועדישע פרעסע איז זעהר אויפגערעגט איבער די בעליידיגונג פונ׳ם שוועדישען נייטרא־ליטעט. די רעכטע צייטונגען טרעטען ארויס מיט זעהר שארפע ארטיקלען געגען רוסלאנד און די שטאקהאלמער „אפטענבלאד" שרייבט צווישען אנדערש: „מיר טארען ניט נאכגעבען אויף א האר אויב מיר ווילען אז מען זאל רעס־פעקטירען אונזער נייטראליטעט. און אויב מיר זענען אליין ניט בכח צו פערהיטען אונזערע רעכטען ווי א גרויס מאכט דארפען מיר דאך לכל הפחות ניט מאכען זיך קלענער ווי מיר זענען.

וועגען בלויע בילעטען.

לויט די ידיעות, וואס מיר האבען ערהאל־טען פון פעטראגראד וועלען אין גיכען אין רוס־לאנד מאביליזירט ווערען אויך די „אפאלטשענ־צעס" פון דער צווייטער מדרגה, דאס הייסט די וועלכע האבען בלויע בילעטען. מען וועט מסתמא נעהמען בלויז די לעצטע פיהר יאהר, ד׳ ה׳ ד׳ וועלכע האבען זיך געשטעלט צום פריזיוו ניט פריהער ווי אין 1911 יאהר.

גארעמיקין דעמיסיאנירט

בערלין, „מארגענפאסט" האט בעקומען א מיטטיילונג אז דעם רוסישען פרעמיער מיניס־טער גארעמיקין׳ס דעמיסיע איז צו ערווארטען אין א נאהענטער צוקונפט. גלייך נאך דער זי־צונג פון קרוין־ראט, וואס איז פארגעקומען אין דער רוסישער הויפט־קווארטיר, האט גארעמי־קין איבערגעגעבען דעם קייזער זיין דעמיסי־אנס־בקשה. אין גיכען וועט עס אויך פערעפענ־טליכט ווערען אפיציעל. מען גלויבט אז דער מיניסטער פון לאנדווירטשאפט קריוואשעאין וועט פערנעהמען זיין ארט.

האטעל קאנג פרעדעריק

ביי ראטהויזפלאץ 25 — 27 *Vestervoldg.*
מאדערטע פרייזען.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsarzt: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevue 223

KEJSERLIG RUSSISK HOFLEVERANDØR

קייזערליך רוסישער האפליווערא נדער

C. R. EWERS & Co:

מאלצעקסטראקט ביער

(דענישעס געזונדהייטסביער)
א האלב פלעשעל 40 איירעס
אנערקענט פון אלטע צייטען
פאר אמיטעל צו שטערקונג

עקספארט־מאלצביער

(אלקאהאל פריי
א האלב פלעשעל 25 אוירעס
מ.לץ ביער מאכט אפע.יט שמעקט
גוט, שטארקט די נערוועזן און נעהרט

עכטע מאלץעסטראקט־באלשער מיט מענטאל

ברוסט־קארמעלס אינבער, קאקא.

אונזערע מאלץ באלשער האבען א דאפעלטע ווירקונג אויסער דעם וואס זיי ענטהאלטען מענטאל, האלטען זיי אויך דאס בעקאנטע וואקום־מאלץ זאפט.

אין זעלבע בלעכ־קעסטלעך צו 15 און 25 אוירער אין לא־זעס געוויכט, א. אדער אין א האלב קילאביקסען צו 90 אוירעס

מאלץ־זאפט (וואקום)

□ געברויך איינווייזונג □

2 עסלעפעל מאלץ אין א פערטעל קא־כעדיג וואסער, מילך אדער פוטער 2 טא־סען א טאג.

נור ערשטע קלאס פאבריקאט ווערט געמאכט

אקאלענדאר (לוח)

פאר'ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.
Heiman Nørregade 41.

ערשטע קלאס. ביליגע שליי־פעריי.

פיהרט אויס אלערליי של יפעריי ארבייט און רעפאראציעס פינקטליך און בילינ. פערקויפט עכט שטאלענע שערען, מעסער, כרויס מאשינען, ראזיר־מעסער, צוקער־האקער פון די בעסטע קוואליטעטען צו זעהר ביליגע פרייזען געלוואנגע פיליעסטרעדע 92 סט.

באסקאלין טאבלעטען מילדע באסקאלין פילען שטארקע

איז אנ'אויסגעצייכענטער און ביליגער אב־פיהרונגס־מיטעל.

ווערען געברויחט אין די דענישע שפיטא־לען און פון פיעל דענישע ארצטען. מען בע־קומט עס אין די אפאטעקען.

Lövens Kemiske Fabrik
Amagertorv 33.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
København C.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00
350, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.
ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

יונגלאך אדער מיידלאך

ורערען געזוכט צו נאדלערארבייט. באלד געהאלט סאנקט פעדערסטרעדע 10. 3 אויפו. c.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:
49 Norrebrogade 49
גוטע בעדינגונגען.
וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Restauratton Rundetaarn
Trinitatis KirkePlads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.
A. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30
Tel. 2790.

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12
Løvstr 8 I Sal.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.
EPSTEIN, Rosengaarden II, I
Tlf. Byen 3959.

א קאנטאר יונגעל.

פון א גוטער היים בעקומטט גלייך ארבייט וענדען זיך פערזענליך ביי שטאם, וועטטער ואלדגאדע 103, מעזאנין פון 9 אזייגער אין דער פריה.

Skandinavien Amerika Linie.

איינציגע דירעקטע פאסאזשיר־ליניע צווישען קאפענהאגען־ניו יארק.

מיט גרויסע גיכגעהענדע דאפעל־שרויב דאמפפער אלעס נ יע און מאדערן איינגעריכטעטע לוקסוס פלעצער אין קאיוטען בעזונדערע צימערען אין 3־טען קלאס. אויסגעצייכענטעס עסען. דער מארשרוט איז פון קאפענהאגען דורך כריסטיאנזונד, און אכדעם חוץ דער מלחמה־טעריטאריאום, פערביי שאטלאנד קיין נ ו יארק.

נעהנטערע מיטטיילונג ווערט אומזיסט מיט געטיילט ווען מען ווענדעט זיך צו פאסאזשיר אבטיילונג

Kongens Nyto 8 København K.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*
Niels Juelsgade 3.
tegner
Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,
Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*
En gros Salg til Private.
Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**
Maltsyrnet Rugbrød

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

מיט א פעהיגקייט צו בעוועגען זיך אזוי שנעל ווי עס פאדערען די מיליטערישע בעדינגונגען אויף די שלאמט־פעלדער.

דעם לעצטען טייל פון זייער מיליטערישער ערציהונג בעקומען די פראנצויזישע און בעל־גישע פראווינצען, וועלכע זיינען עראבערט פון די דייטשען. דאס איז צוליעב דעם, כדי זיי זאלען אריינזאפען אין זיך דעם קריעגס־גייסט נאך איידער זיי האבען אנטייל גענומען אין שלאכט.

די רעגימענטען וואס ווערען פארמירט פון דיעזע לעצטע לאנדשטורמיסטען זיינען נאטירליך ני אזוי גוט ווי די רעגימענטען פון די ערשטע לאנדשטורמיסטען, אבער דאך שטעלען זיי מיט זיך פאר א געוואלדיגע מאכט. זיי קענען אויסגענוצט ווערען אויף דעם פיינסטען אופן אין קלענערע שלאכטען און אין מיליטערישע אפעראציאנען, וואו פיזישער כח און שנעלקייט איז ניט בעזונדערס נויטיג.

וועגען די ערשטע לאנדשטורמיסטען איז ווערט צו בעמערקען, אז כאטש דער גרעסטער טייל פון זיי בעשטעהט פון מענער אין עלטער צווישען 35 און 40 יאהר. האבען זיי זיך ארויסגעצייגט צו זיין אזוי העלדיש, אז אין פיעלע פעלען האבען זיי געמעכט אזוי „גוט" ווי זייערע אייגענע ברידער פון דער קיזערליכער גווארדיע און פון אנדערע קארפוסען פון דער ערשטער ליניע.

עס וואלט אבער זיין א טעות צו דענקען, אז דייטשלאנ'ס צוקונפטיגער ערפאלג אויף די שלאכטפעלדער הענגט איצט בלויז אב פון איהרע לאנדשטורמיסטען. זי גרייט אויך צו איצט א פרישע ארמעע פון די רעקרוטען פון 1914 און 1915: דאס זענען אלץ יונגע, קרעפטיגע בחורים. וועלכע ברענען מיט לוסט צו געהן קעמפפען פאר דעם „פאטערלאנד" און וועלכע וועלען וואהרשיינליך ניט אבשטעהן אין קיין פרט פון די דייטשע ארמעען, וועלכע האבען געוויזען אזוי פיעל גבורות אין פראנקרייך, בעלגיען און רוסלאנד.

די יוזעפאווער טראגעדיע.

די צרות וואס די אידען פון יוזעפאוו, לובלינער גובערניע, האבען אויסגעליטען אין דער צייט פון קריעג איז אונמעגליך צו בעשרייבען. דאס דאזיגע שטעדטעל, וועלכעס געפינט זיך אויף דעם רעכטען ברעג פון דער ווייכסעל, איז געווען דער פלאץ פון איינער פון די גרעסטע שלאכטען צווישען די רוסען און די עסטרייכער. די לעצטע האבען איהם איינגענומען אין עטליכע טעג ארום, נאכדעם ווי דער קריעג האט אויסגעבראכען און זיי האבען איהם געהאלטען פינף וואכען. נאר אט איז אנגעקומען די רוסישע ארמעע און האט אנגעפאנגען ארויסצוטרייבען די עסטרייכער פון אלע זייערע בעפעסטיגטע פאזיציעס.

עס איז ענטשטאנען א מורא'דיגער געפעכט. די שיסעריי פון די קאנאנען פון די ביידע ארמעען האט אויפגעטרייסעלט די ערד מיט דער לופט, האט בעלויכטען דעם הימעל אויף מיילען ארום און האט פערוואנדעלט יוזעפאוו אין אנ'אמת'ן גיהנים. די איינוואוינער, וועלכע בעשטעהען כמעט דורכאויס פון א'דען, זיינען געלאפען וואו די אויגען האבען זיי געטראגען. דער גאנצער וועג אויף וועלכען זיי איז אויסגעקומען צו לויפען איז געווען איין שטיק פייער: קוילען פון ביקסען און שראפנעלס זיינען געפאלען ווי האגעל. ניט איין צעהנדליג פון די אנטלאפענע אידען זיינען געבליבען ליגען טויט און פערוואונדעט.

מיט אמאל האבען איינינגע יודען זיך דערמאנט אז אין דעם חסידיש'ן שטיבעל זענען געבליבען ליגען די ספרי־תורות. נאך א קורצער בעראטונג איז ביי זיי געבליבען, אז אויב די ספרי־תורות וועלען איבערגעלאזען ווערען אויף הפקר, וועט עס זיין אנ'אייביגע שאנדע פאר די יוזעפאווער יודען און אז מען מוז זיי דעריבער ארויסטראגען ניט קוקענעיג אויף קיינע סכנות. נאר ווער וועט וועלען איינשטעלען דאס לעבען צוליעב די ספרי תורות?

נישט לאנג קלערענדיג האבען פינף אידען פון די עלטערע זיך אנגעבאטען עס צו טהאן. די זעלבע יודען, וועלכע זיינען געלאפען פון דעם שטעדטעל אין אזא טויט־שרעק, אז זיי האבען ניט מיטגענומען אפילו קיין פאדים פון זייער פערמעגען, זיינען געלאפען איצט אונטער א האגעל פון קוילען צוריק אין שטעדטעל, אום צו רעטען זייערע הייליגקייטען. איידער זי האבען בעוויזען אנצוקומען אין יוזעפאוו האט געפלאצט נעבען זיי א קויל פון א קאנאן. צוויי פון זיי זיינען געבליעבען טויט אויפ'ן ארט און א דריטער איז געפאלען א פערוואונדעטער. די צוויי גאנץ־געבליבענע האבען אבגעטראגען אן א זייט דעם פערוואונדעטען, כדי ער זאל ניט זיין אזוי אויסגעזעצט צו דער סכנה פון פרישע קוילען. און אליין זיך געלאזט לויפען ווייטער. ענדליך זיינען זיי דערגאנגען צום שטיבעל. זיי האבען אייפגעעפענט דעם ארון, האבען ארויסגענומען די ספרי־תורות און זיינען שוין געווען גרייט צו לויפען צוריק, נאר דא האט זיי געטראפען א קויל און האט זיי דער'הרג'עט.

אין עטליכע טעג ארום ווען די עסטרייכער זיינען ארויסגעטריבען געווארען פון יוזעפאוו אוז די אידען פון שטעדטעל האבען געהאט א מעגקיכקייט צוריקצוקעהרען זיך צו זייערע האלב־רואינירטע הייזער, זיינען זיי געלאפען גלייך א קוק טהאן וואס עס איז געווארען מיט די ספרי תורות און דעם חסידישען שטיבעל.

און דא האבען זיי געפונען ווי די ספרי תורות ליגען אויף דער ערד און אונטער זי ליגען די לייכעס פון די צוויי מוטיגע אידען.

אויף מארגען האבען די יוזעפאווער אידען מקבר געווען די שטיקער פון די תורות און ניט ווייט פון זיי האבען זיי מקבר געווען אויך די צוויי פרייוויליגע וועלכע זיינען געשטארבען מיט א העלדישען טויט.

די יודען אין רומעניען.

ווי די לעזער ווייסען שוין פון דער טעלעגראמע פון אונזער קארעספאנדענט, האט מען ארויסגעשיקט אלע יודען. וואס וואוינען אויף דער רומענישער גרעניץ. דעם „דיען" טעלעגראפירט מען פון אדעס פאלגענדע פרטים וועגען דער דאזיגער ארויסשיקונג.

מענשען, וואס זענען געקומען פון רומעניען טיילען מיט, אז לויט א פעראר דנונג פון דעם רומענישען פרעמיער־מיניסטער בראטיאנו, האט מען ארויסגעשיקט אלע רומענישע יודען פון 7 גרעניץ־אקרוגען טיעף אין לאנד אריין. די אויסשיקונג איז פארגעקומען אין פערלויף פון 24 שעה. די ארויסגעשיקטע האבען איבערגעלאזט דאס פערמעגען אויף גאט'ס בעראט. עס ציהען זיך אונענדליכע רייהען פוהרען מיט ארויסגעטריבענע, וואס ווערען געיאגט דורך ד זשאנדארמען.

אין דער זעלבער צייט, ווען מ'האט ארויסגעשיקט פון די גרעניץ־געגענדען די רומענישע יודען, האט מען דארט איבערגעלאזט וואוינען די אונטערטאנען פון עסטרייך און דייטשלאנד. די הויפטשטאדט פון רומעניען איז פול מיט דייטשע אגענטען.

יודישע נייעס.

(א נדבה פון גאסען־טרעגער.) די ווילנער יודישע גאסען־טרעגער, וועלכע שטעהען אויפ'ן וואקזאל, האבען צונויפגעזאמעלט צווישען זיך געלד, איינגעקויפט שפייז־פראדוקטען, ווי פלייש, ברויט אד"ג, און האבען דאס איבערגעגעבען דער שפייז־קאמיסיע ביים יודישען קאמיטעט, כדי צו פונאנדערצוטיילען עס צווישען די יודישע היימלאזע, וועלכע זענען ארויסגעפאהרען קיין נאווא־ווילייסק.

(א יודישער פרייוויליגער.) די טעג איז אי א סאניטאר־צוג דורכגעפאהרען דורך ווילנא אנ' 18־יעהריגער פ־ייוויליגער יעקב פ. א געבוירענער פון סמאלענסקער גוב. א העלד פון דריי געארגי־קרייצען.

פ. איז א זון פון זעהר רייכע עלטערן און אויף די פאזיציעס איז ער אוועק מיט דער ערלויבניש פון זיינע עלטערן. אויפ'ן שלאכטפעלד איז ער געווען פון אנפאנג מלחמה אן, און האט זיך בעטייליגט אין זעהר פיעל שלאכטען, יעצט איז ער פארוואונדעט דאס צווייטע מאל. די עלטערן זיינע האבען בעקומען דאנק־בריעף פון זיין קאמאנדיר דערפאר, וואס זייער זוהן האט מיט זיינע אויסשפירונגען זעהר פיעל מיט געהאלפען צום נצחון פון זיין פאלק. יעקב פ. רעכענט נאך דער אויסהיילונג צוריק צו קעהרען זיך אויף דער מלחמה.

(וועגען גלייכבערעכטיגונג). אויף דער קאנפערענץ פון דער רוסישער קאדעטישער פארטיי איז וועגען דער יודענפראגע אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, אז ניט בלויז אין נאמען פון ברידערשאפט צווישען די פעלקער, ניט בלויז צוליעב דער נויטווענדיגקייט צו אונטערהאלטען צווישען די יודען גופא די האפנונגען אויף א בעסערע צוקונפט, נאר אין נאמען פון די אינטערעסען פון דער מלוכה איז נויטווענדיג אנצווייזען, אז די איינציגע לעזונג פון דער יודענפראגע איז די אנערקענונג פון בירגערליכער גלייכבערעכטיגונג און די נאציאנאלקולטורעלע זעלבסטבעשטימונג.

אין איין רגע האט חיים'ל דערזעהן און בעגריפען דעם חורבן וואס ער האט אנגעמאכט. די ליאלקע איז געלעגען נעבען איהם. פון איהר האלז האבען ארויסגעשטארצט לאנגע פערדישע האר און דער קאפ איז ניט געווען. ער אין ערגען פערפאלען.

קריך ארונטער אונטער'ן בעט, נעהם ארויס דעם קאפ! — זאגט איהם די מאמע.

וואס קאפ, ווען קאפ? שטיקלעך, ברעקלעך פארצעליי האט ער ארויסגענומען. ער האט אפילו ניט דערקענט וואו די אויגען זענען געווען.

— ווארט דער טאטע יועט קומען, וועט ער דיר גוט בעצאהלען — זאגט די מאמע.

פאר'ן טאטען האט ער אפילו ניט קיין מורא אבער שרעקליך אומעטיג איז דאך. זיי פערשטעהען ניט, אז דאס איז ניט געווען קיין טויטע ליאלקע. ער ווייס ביי זיך זיכער, אז זי האט געלעבט און האט אלץ פערשטאנען וואס ער רעדט צו איהר, און זי האט איהם אזוי ליעב געהאט, זי האט זיך אזוי לאשטשענד צוגעדריקט צו זיין הארצען... און ער האט עס זי דער'הרג'עט.

* * *

קוים מיט צרות האט איהם די מאמע איינגענומען.

„מיר וועלען שרייבען צום פעטער ער זאל קומען נאך אמאל און דענסטמאל וועט ער דיר בריינגען אנ'אמת־שעהנע צאצקע, א שטארקע, ניט קיין פארצעלייענע. וועסט זעהען, וואס ער וועט דיר בריינגען."

אבער חיים'ל פיהלט, אז קיין מאל וועט ער שוין ניט האבען אזא גוטען פריינד ווי די קליינע לאה'לע איז צו איהם געווען. אלע וויילע פערלויפען די אויגען מיט טרעהרען און ער ברעכט אויס מיט א הויכען געוויין איבער דעם קורצען גליק זיינעם.

ישראל אבראמאוויץ.

צו אונזערע אבאנענטען

פון 1־טען יולי האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען' מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

דער נייער גן־עדן.

וועגן רוסלאנד רעדט מען אין דער פראנ־צויזישער און ענגלישער פרעסע אין זיסען טאן, מיט אזא איבערגעבענהייט און שבחים, פונקט ווי אם די ביידע דעמאקראטישע לענדער. וואס־טען געווינען בונג רוסלאנד, אין דער לאגע פון וואסאלן, פון סערקנעכטעטע פראווינצען, די אונ־גהייערע כאסע פון קאנאנען־פלייש, וואס רוס־לאנד ליפערט, האט אזוי פערדראסט די קעפ פון די מאריזער און לאנדאנער זשורנאליסטען, שריפטשטעלער, מאטען, אז זיי האבען אינגאנ־צען פערגעסען די ווירקליכקייט און ריזולבע פעדערס, וועלכע זענען געווארטנס צו שילדערן רוסלאנד, אלס א לאנד פון „די אונ־בעגרענצטע מעגליכקייטען", אלס א סאטראפען־לאנד, אלס א לאנד פון אט גוואלדיגע זינדיגער און אט גוואלדיגע בעל־תשובה־ניקעס. אלעס פאלס אלס א לאנד זעהר א אינטערעסאנטע מאר א פסיכאלאגישען שטודיום, אבער דערפאר אזא אונהיימליכע און נישט זיכערע אויף צו לע־בען דארט.

אט דיזעלבע פעדערס שילדערן איצט רוס־לאנד ווי א גן־עדן־ווינקעל, עס איז גאר נישט פארענט אויף דעם ערד־קוגעל, לויט אט די אלע שילדערונגען, א בעסערער ארט ווי דער אויף וועלכען עס געפינט זיך רוסלאנד, און נישט סא א מעהר נאבעלערעס פאלק און מעהר העס־ליכע רעגיערונג ווי די רוסישע.

וועל האט דאס אויסגעטראכט, אז אין רוס־לאנד זענען דא נאנצע מיליאנען מענשען אויף וועלכע עס הענגט דער מעסער פון פערמאל־גונגען? וועל האט די העזה בכלל קלאנגן זיך און נישט צופרידענען זיין מיט א גן־עדן? און דערפאר איז טאקע אונמעגליך איצט אריינגעהן אין א מאריזער רעדאקציע און בעסטן אבדרו־קען א נאטיץ, וועגען די הערליכע רוסישע אר־דנונגען און וועגען דעם אויף וויפיעל עס איז ריכטיג, אז די וועגען אין רוסלאנד זענען אויס־גענומען אוועראלן מיט אן אויסנאמע פון די פערליגען דעם קאם אפילו אין אזא צייט. און אז אזא קאבינעטען־מענש שרייבט וועגען רוס־לאנד וויי וועגען ווירקליכען גן־עדן, מאהלט עס אויס אין די שפעטסטע פארבען און דעם רוסי־שען קייזער שטעלט ער פאר פאר דער וועלט ווי דעם לעגענדארען מלך פון באגדאד הארון אל־ראשיד, וועלכער איז ארומגענאנגען אביסל'ן שטאדט, געקלאפט אין די פענסטער צו זיינע אונטערטאנען און ביי יעדערן געפרעגט וואס זיין הארץ בעגעהרט. וועל אזא פראפעסאר צו־גיסט זיך און שרייבט א נייע, הערליכע טויזנד־און איין ואכט, בלייבט מעהר נישט ווי פאנאנ־דערפיהרען מיט די הענט און פרעגען זיך: וואס איז דאס, בלינ־הייט אדער אונפערשעמטקייט? נישט מעהר און נישט וועניגער.

שמריהו גארעליק.

ווי דייטשלאנד גרייט זיך.

גאנץ דייטשלאנד איז איצט א גרויסע קא־זארמע. אין אלע שטעדט און שטעדטעלך, אין אלע דערפער און אלע פערוואלפענע ווינקלעך פון „פאטערלאנד" געהט איצט אן אונאויפהער־ליכע מיליטעריישע טהעטיגקייט אויף דעם גרעס־טען מאסשטאב, וואס די וועלט האט ווען עס איז געזעהען.

עס ווערען געבויט נייע פאבריקען פאר וואי פען און אמוניציאן, עס ווערען צוגעגרייט די פערשידענסטע מאטעריאלען, וואס עס זענען נויטיג פאר־ן קריעג. עס ווערט צוגעגרייט מרי־שע קאנאנען־פלייש פון אלע דייטשען, וועלכע האבען דאס גליק אדער דאס אונגליק צו זיין מעהר אדער וועניגער געזונד.

ווען מען רעדט וועגען קוטשענער־ס 3 מיל־ען פאלדאטען, וועלכע ער קלייבט זיך א לאז צו טהאן געגען די דייטשען, ערלויבט מען זיך א שמייכעל צו טהאן, ווייל יעדער ווייס, אז די „3 מיליאנען" האבען קיין מאל ניט עקזיסטירט און וועלען[ניט עקזיסטירען; גאנץ אנדערש איז אבער דער פאל אין דייטשלאנד. דא ווערען מאקע צו־גרייט פרישע מיליאנען סאלדאטען אין דעם פרענסטען זין פון וואר; זיי ווערען רעקרוטירט פון די רייהען פון דעם לעצטען לאנדשטורם, וועלכער האט נאך קיינמאל נישט געדינט אין דער ארמע. יעדער דייטש, וואס איז אלט וועניגער ווי 45 יאהר און וועלכער איז ניט צו־גענומען בעוואפנטע פריהער אין דער ארמע צוליעב פערשיעדענע אונזאכען, ווערט יעצט פון די מיליטעריישע דאקטוירים אוועקגעוויזט, און אויב עס וויזט זיך ארויס אז ער איז געזונד, ווערט ער גלייך אבגעשיקט אין קאזארמע צו לערנען דאס מיליטער־דינסט.

א קלייניער שפאציר ארום די קאזארמען פון בערלין קען געבען א בעגריף אויף דעם וואס טהוט זיך אין גאנץ דייטשלאנד. די קא־זארמען זענען אנגעפילט מיט רעקרוטען אויף עטהם וועלכע שפאנט אלע שווירינקייטען פון מיליטעריזם אויבונגען אין פעלד.

די לאנד־שטורם־רעקרוטען ווערען אונ־טערגעווארפען אזא מיליטעריישע ערציהונג, וועלכע האט דעם צוועק צו מאכען פון זיי טיכ־טיגע קרעפטיגע סאלדאטען, וועלכע זאלען קע־נען אריבערטראגען אלע שווירינקייטען פון קריעג.

עלטערע פערזאנען מיט אבגעשוואכטע מוסקולען און פלעגמאטישע בעוועגונגען, בעהאלטען פון די קאזארמען, שטארקע מענער מיט אויס בעניי־טער קראפט אין זייערע הענד און פיס אין זיי־טער־דיענסט.

די ליאלקע.

(ענדע)

אין שטוב איז געווען שטיל. די מאמע איז ערגעץ אוועגגענגען און דער טאטע איז געזע־סען אביסל א גמרא און פערטיפט צעלערענט, אונטערזינגעדיג מיט זיין אויסגעזויגענעם או־מדיגען נגון, פלוצים האט זיך היים'לען פער־וואלט שטארק עסען, ער האט אויסגעשריען:

— טאטע, גיב מיר א שטיקעל ברויט מיט פוטער!

— ווייזדער עסען, דו שטיפער איינער? אקאר־ט האסטו דאך געגעסען וואראעמעס! — ער האט איהם דערלאנגט א שטיקעל ברויט.

— און מאר לאה'לען?

— מאר וועלכער לאה'לען?

— מאר איהר.

— דו נארעלע, זי איז דאך ניט קיין לעבע־דיגע, זי וויל ניט עסען — האט דער טאטע געזאגט מיט א שמייכעל, און איהם א קניס גע־טאהן אין באק.

— זי איז א לעבעדיגע — האט היים'ל גע־גענטפערט מיט זיכערהייט — זי האט מיט מיר גערעדט און זי ווייסט, אז מען רופט זי לאה'לע.

גוט, זאל זיין אזוי. אבי שוויג שטיל.

היים'ל האט אבגעבראכען א שיקעל ברויט און עס צוגעלעגט צו דער ליאלקעס ליפען. זי האט אבער איהר מויל ניט געעפענט און דאס ברויט ניט גענומען.

— ביזט נאך זאס? האסט דאך א גאנצען טאג ניט גענעסען? — האט ער צו איהר גזאגט פערוואונדערט.

נאך'ן עסען האבען זיך איהם גענומען קלע־פען די אויגען, ער האט אריבערגעלעגט א האנד ארום דער ליאלקעס האלז אזוי ווי ער איז גע־וועהנט צו טאהן מיט דער מאמען וועז זי נעמט איהם אין מיטען דער נאכט אריין צו זיך אין בעט, און איינטוליעדיג דאס פנים אין די בלויע קליידעלעך איהרע איז ער באלד פארזונקען אין א טיפען שלאף.

און ג'חלומ'ט האט זיך איהם, אז ער לויפט אויף דער גריינער לאנקע מיט נאך איינגעלעך. מען האלט זיך איינער פאר־ן אנדערען און מען יאגט זיך פייל פון בויגען. אם איז דער גריינער וואלד מיט די הויכע דיקע בוימער. דארט איז־וועהניג איז פינסטער און קאלט. וועלף לויפען דארט ארום און צור סען אלעמען, וואס געהן אהין אריין. ער דערשרעקט זיך און ווייל לויפען פארבי. שלעפט איהם רייזעלע פאר א האנד אהין אין דער פינסטערניש אריין; ווייל ער ניט גיהן. ער שפארט זיך אין. אבער זי שלעפט איהם אלץ ווייטער און ווייטער. פלוצים גיט ער א כאם רייזעלען פאר די האר און גיט זי א וואר אן דר־ערד. זיי נעהמען זיך ביידע ראנג־

Jüdische Volkszeitung № 163 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, זוטאג כב׳ תמוז תרע״ה (4 Juli 1915).

א גרויסע ים־שלאכט ביי גאטלאנד.

א דייטשער מינען שיעף געשטאנדעט.

א קאמפף אין באלטישען ים.

סטאסהאלם, שבת. א זעע קאמפף איז פאר־געקומען ביי גאטלאנדס ים־ברעגען אין שוועדען.

קיינע גענויע פרטים וועגען דעם קאמפף איז נאך ניט אנגעקומען, ווייל דאסאטעלע פאן טערבינדונג פון דער יבשה מיט גאטלאנד כא אינזעל אין שוועדען איז שוין פון לאנג אן אי־בערגעריסען געווארען.

דעם ערשטען קאנאן שאס האט מען דער־הערט אין דער פריה, און אזייגער 7 האט גע־דונערט אזא קאנאנאדע, אז די פענסטער הא־בען געציטערט אין די הייזער, גלייכצייטיג האט מען דערזעהען די קעמפפענדע שיפען. א דייט־שער קריגס שיף „אלבאטראס“ איז געפלויגען מיט א מורא׳דיגע גיכקייט צום ברעג צו, זע־נענדיג פערפאלגט פון 4 רוסישע טארפעדא־קרייצער.

שפעטער אביסעל איז צוגעקומען א דייט־שער קרייצער, כדי צו העלפען „אלבאטראס“ און איהם איז ווירקליך געלונגען אויף א וויילע אבהאלטען די רוסישע קריעגס־שיעפען, אבער דער האט ניט געקענט אויסהאלטען די קאנאנאדע פון די רוסישע שיפען און איז געצוואונגען געווען צו אנטלויפען. אין „אלבאטראס“ איז אנטלאפען אויף שוועדישע טעריטאריום און דארטען געשטראנדעט. פון דער בעזעצונג וואס איז בעשטאנען פון איבער 200 מאן זענען געווען 27 פערוואונדעטע, צווישען זיי 2 אפי־ציערען און א אונטעראפיציער.

די שוועדישע רעגיערונג האט טעלעגראפיש פערארדענט איהר באטשאפטער אין פעטראגראד צו פראטעסטירען געגען די אויפטרעטען פון די רוסישע קריעגס שיפען. ווייל פערפאלגענדיג „אלבאטראס“ זענען אריינגעגאנגען אויף שוועדיש טעריטאריום און בעשאסען דעם שוועדישען אינזעל אין דערמיט בעליידיגט דעם שוועדישען נייטראליטעט. די איבער געבליבענע מאנשאפט פון אלבאטראס, זענען לויט די אינטערנאציאנא־לע רעגלען אינטערנירט אין שוועדען.

דארדאנעלען.

דער ענגלישער אפיציעלער בעריכט טיילט מיט וועגען העפטיגע קאמפפען ביי די דארדא־נעלען. נאך א ליינגגעדויערדען שטילשווייגען האבען די פעראייניגטע וויעדער זיך ערנסט גע־נומען צו די דארטיגע אפעראציעס. דער לעצ־טער אנגריף פון די „פעראייניגטע איז פארגע־קומען אונטער זייער גוטע בעדינגונגען און ס׳ האבען אין איהם אנטייל גענומען ווי ענגלענ־דער אזוי אויך פראנצויזען.

דער אנגריף איז געריכטעט געווען געגען די טערקישע פאזיציעס בי סאגהיר דערע. פון וועלכע די ערשטע ליניע איז אויך עראבערט געווארען. גלייך האט אנגעהויבען אנ׳אלגעמיינער אינפאנטעריע־אנגריף איבער דער גאנר ליניע וואס האט מיטגעפירט, אז די ענגלענדער הא־בען עראבערט די רייהען טערקישע טראנשעען. אין דיעזע קאמפפען האבען די טערקען געמוזט ליידען מורא׳דיג גרויס היזק. וועגען דעם טע־לעגראפירט „צענטראל ניוס“ קארעספאנדענט אין אטפען.

בשעת די לעצטע קאמפפען אויף גאליפאלי, וועלכע האבען זיך געענדיגט דערמיט, אז די ענגלענדער האבען עראבערט קערעוועט. האט מען נאך די קאמפפען געפונען אין די טראנ־שעען 6000 גע׳הרג׳עטע טערקען. דערפון קען מען שוין זיך פארשטעלען, וואס פאר א מורא׳־דיגען היזק די טערקען האבען געליטען און מענשען.

ד״ר הערצל׳ס יאהרצייט.

דאנערשטאג, דעם 1־טען יוני, האט די היגע „אגודת הציונים“ איינגעארדענט א טרויער־אוועגד צום עלפטען יאהרצייט פון ד״ר טהעא־דאר הערצל. אויף די איינלאדונג פון די ציו־ניסטען האט זיך אבגערופען א גרויסער עולם. וואס איז געקומען עהרען דעם אנדענקען פונ׳ם פערשטארבענעם גרויסען יודען. די פערזאמלונג האט געטראגען א ערנסטען חאראקסער, אהן שום דיסקוסיאנען אדער וכוחים. נאכדעם ווי דער עולם האט זיך לויט דער אויפפאדערונג פונ׳ם פארזיצענדען ה׳ י. נאחעמזאן אויפגעהוי־בען פון די פלעצער אלס צייכען פון זייער טרוי־ער, האט דאס ווארט בעקומען ה׳ ד״ר ש. בערנ־שטיין, וועלכער האט געגעבען א גרויסארטיגע חאראקטעריסטיק פון הערצל׳ס לעבען און שא־פען. דורך אינטערעסאנטע און חאראקטעריס־טישע פרטים און פאקטען האט דער רעדנער געשאפען א בילד פונ׳ם גרויסען יודישען פיה־רער, וועלכער האט געבראכט דעם גלות־יודענ־טום א האפנונג און א טרייסט.

דורך ווארימע אפלאדיסמענטען האט די פערזאמלונג בעדאנקט פאר זיינע געלונגענע אויספיהרונגען.

דער צווייטער רעדנער ה׳ מ. גראסמאן האט זיך אבגעשטעלט אויף דער פראגע אין וואס עס איז בעשטאנען הערצל׳ס גרויסקייט. פאר־וואס ער האט פער׳כשופט דאס גאנצע יודענ־טום, סיי אין מערב און סיי אין מזרח, בשעת די אידעע פון ציוניזם איז דאך קיין נייע ניט געווען. דער סוד פון הערצל׳ס מאכט ליעגט אין דער מעטאדע און סיסטעם, אינ׳ם גרויסען מאסשטאב פון זיינע פלענער און אידעען.

פאר דער יוגענד איז הערצל דער מוסטער פון א פאלקס־פיהרער, פון א כלל־טהוער, וואס איז זיך אינגאנצען מקריב פאר א אידעע.

אויף דער פערזאמלונג, וועלכען איז געווען געלונגען איז געזאמעלט געווארען איבער פופ־ציג קראן פאר׳ן הערצל־וואלד.

פאר׳ן הילפס־קאמיטעט

די רעדאקציע האט ערהאלטען פאר׳ן הילפס קאמיטעט לטובת די גויטליידענדע יודען אין די מלחמה לענדער:

פון ה׳ר מ. שליפקע - קר. 3 אוירעס.
„ „ שווארצבארד - „ 2 75 „
געזאמעלט דורך ה״ר פיהל (אויף א חתונה או גוטענבארג 48 קר. 00 אוירעס.

בסך הכל 53 קר. 75 אוירעס

האטעל קאנג פרעדעריק

ביי ראטהויזפלאץ 27 — 25 Vestervoldg.
מאדערטע פרייזען.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsarzt: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

צו אונזערע אבאנענטען

פון 1־טען יולי האט זיך אנגעהויבען אנייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען' מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

צו אונזערע אבאנענטען אין שוועדען.

מיר בעטען אלע אונזערע אבאנענטען אין שוועדען שוין איצט אבאנירען זיך אין די פאסט־אנשטאלטען אויפ׳ן דרי־טען קווארטאל.

אלע פאסט־אנשטאלטען אין שוועדען נעמען אן אבאנענטען אויף די "יודישע־פאלקסצייטונג" צום פרייז 3 קר. און 25 אויר. א קווארטאל.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ רזיכר ונגס־גזלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט ,יבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר ס׳ אנגיגאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**

Maltsyrnet Rugbrød

A. & H. MEYER

חעמישע רייניגונג אין דאמכפארבעריי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג:

פיליאלען

Landdemarket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 29

אקאלענדאר (לוח)

פאר׳ן נייעם יאהר תרעו נאר 15 אוירעס.

Haiman Norregade 41.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald gelegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Shandvejen 101

Tel. Bellevue 182

Silberne Medale.

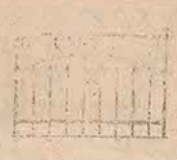

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

A. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 4.50, 4.00, 3.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95

" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B. Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

H.Steensens
VEGETARIA
Margarine

Ppris 75 Øre pr. ½ kg.

יונגלאך אדער מיידלאך

ורערען געזוכט צו נאדלעראר בייט. באלד געהאלט סאנקט פעדערסטרעדע 10 3 אויפ׳ c.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

א קאנטאר יונגעל.

פון א גוטער היים בעקומטט גלייך ארבייט וענדען זיך פערזענליך ביי שטאם. וועטטער ואלדגאדע 103, מעזאנין פון 9 אזייגער אין דער פריה.

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overall.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

ציוניזם אין אמעריקא

צו די גרויסע אידישע ארגאניזאציעס ווי דער גאליציאנער פערבאנד און דער ארדען ברית שלום, וועלכע האבען זיך ערקלערט ציוניסטיש, איז די טעג צוגעקומען דעמי גרויסער יודישער ארדען ברית אברהם. צו דער קאנפערענץ, וואס ס'איז איצט אבגעהאלטען אין אטלאנטיק סיטי האט דער ארדען איינגעלאדען מר. לואיס בראנדעס, פאריצענדען פון דעם ציוני. פראוו. קאמיטעט, אז ער זאל פאר די דעלעגאטען ערקלערהרן דעם צילי פון ציוניזם און דעם גרויסער הוב. וואס עס ליגט אויף אלע אידישע ארגאניזאציעס מיטצוארבייטען אין דער בעפרייאונג פון אידישן פאלק.

אויף דער צווייטער זיצונג פון דער קאנפערענץ האט מר. בראנדעס בעהאלטען א שפהנע רעדע, וועלכע האט נעמאכט א שטארקען אייגדרוק אויף אלע דעלעגאטען.

ער האט זיך אבגעשטעלט אויף די אינטערעסע פון אידען אין מיט א ציטערדיגע שטימע, וואס האט געריהרט בי טרערען האט ער געזאגט: „אין קיין צייט זינט דעם חורבן בית המקדש, האבען די אידן נית געליטען אזעלכע צרות און יסורים, ווי אין די לעצטע 9 מאנאטען זיך די מלחמה לענדער.

„מען זאגט, אז בעלגיען האט געליטען זעהר פיעל אין דער איצטיגער מלחמה. אבער די אידן פון רוסלאנד, פוילען, גאליציען האבען נעליטען פיעל מעהר, און וואס קענען זיי מיטארבעטן נאכ'ן קריעג פאר זייערע צרות? די אידען־פראגע קען נאר דאן געלעזט ווערען, ווען עס וועט פערשווינדען דער אונטערשיעד פון שפארקע און שוואכע פעלקער.

„מיר קענען קריגען פאלעסטינא, אבער מיר אליין מוזען ארבייטען און די אמעריקאנער אידען זיינען אין דער בעסטער פאוויצע דאס דורכצופיהרען. ציוניזם איז שוין נים קיין חלום, עס איז א פאקט און בלויז דאן ווען אידען ווע־

מכט פאר איהר א נאמען, עפעס א שהנעם נאמען, און ער האט נערעכענט אוי די פינגער די מיידעלעך, וואס ער קאן. און האט געזוכט דעם שהנסטען נאמען, אבער ער המט נוט געקענט קענען. צום סוף האט ער זיך דערמאהנט אן מוהמע הנה'ס מיידעלע, גאר א פיצעלע, עס נים לאנג נאבוירען געווארען. זו רופט ער לאה. דער נאמען איז איהם שטארק נעפעלען געווארען. מיט א צופריעדענעם געלעכטער האט ער מ זאג געטהאן:

„לאה'לע וועל איך דיך רופען. יא. ווילסט דו׳סטן לאה'לע?

און אזוי ווי זי האט געשוויגען, האט ער פערשטאנען, אז זי א׳ז צופריעדען מיט׳ן נאמען.

(ענדע קומט)

ישראל אבראמאוויץ

ליג האבען אן אייגענע היים אין פאלעסטינא ווועלען זיי זיך קענען ענטוויקלען סיי עקאנאמיש סיי קולטורעל".

זיין רעדע האט ארויסגערופען שטורמישע אפלאדיסמענטען. דער רעזולטאט איז געווען אז די קאנפערענץ האט אננענומען פאלגענדע רעזאלוציע:

נעהמענדיג אין בעטראכט, אז דער ארדען ברית אברהם האט אין יאהר 1913 זיך ערקלערט פאר די פרינציפען פון ציוניזם, און אין אנבעטראכט פון דעם, וואס מיר האבען פערלאנגט צו פערשטארקען אונזער דעמאלדיגע ערקלעהרונג, און אין אנבעטראכט פון דעם וואס אונזער גרויס־מיסטער האט דיזען יאהר ערקלערט אז „ניט נור זאלען די היסטארישע פארהעדינגען פון אידען אויף זייער אלטע „אנד פארטגעזעצט ווערען, נאר אויך יענע וואס זיינען בעגרינדעט אויף דער וועלט־בעלעבונג ארבייט ואס זיינען איין עהנון געווארען דורך ציוניסטישע אינפלוסען און ווועלכע זיינען דער וואונדער פון מגפה, זעקס פון די בעסטע דאקטוירים אין לאנד, צוויי פון ווועלכע זענען געווען יודען, זענען געפאלען פון דיעזער פעסט."

(פראנצויזישע אנטיסעמיטען). די אנטיסעמיטישע פארייזער צייטונג „ליבר פאראל" איז ארויס מיט אן אטאקע אויף דעם גרעסן־ראבין רב־הכולל) פון פראנקרייך, דערפאר וואס ער האט געשריבען צו דעם רב אין אלזשיר און איהם געבעטען, אז ער זאל בעזארגען די דייטשע אידישע קריעגס־געפאנענע אין זייערע רעליגיעזע בעדערפענישען.

(די בעהמישע יודען). פארטיעס גאליציאנער היימלאזע, ווועלכע זענען אויסגעוויזען געווארען פון פון אונגארן, זענען אנגעקומען קיין בעהמען, זיי זענען אויפגענומען געווארען דורך די בעהמישע יודען אויף א זעהר שהנעם. ברי־דערליכען אויפן, אויף דער דורכרייז אין פראג און אין די ערטער, וואו זיי קומען אויף צו פערבלייבען, בעגעהט מען זיך מיט זיי וי מיט ליעבע אונגליקליכע גאסט און מען נעווארט זיך מיט אלע מיטלען זיי צו מאכען פערגעסען די ענויבס, וואס זיי זענען אויסגעשטאנען בי אהער. די בעציהונג פון די בעהמישע יודען צו אונזערע אונגליקליכע בריידער פון גאליציען שטעהט ניט נאר אין דעם פולסטען היפן צו די אנדלונגען פון די אונגארישע יודען, נאר אין אויך א סך בעסער וי פון די וויענער יודען. פראג האט די גאנצע צייט פון דער מלחמה געווויזען, אז אין בעהמען, וואו דאס יודענטהום האלט, וי מען האט געגלויבט־אין אויסגעשטאר־בען, לעבט מעהר יודישע גע׳פיהל וי אין מאנכע לענדער. וואו מען רעדט אזוי פיעל פון ירדען און יודישקייט.

א בריעף אין רעדאקציע.

זעהר געהרטע רעדאקציע!

אין אייער בלאט איז נעקטען געווען אבגעדרוקט אן־אפענער בריעף פון הערן קאציק מיט אונפאסיג אנפאלען אויף דעם הילפסקאמיטע פאר די נויטיג־דעזידיגע פון דער מלחמה. מיר האלטען עס ניט פאר נויטיג, אויף דעת בריעף צו ענטפערן, אין דער אפיטה דעם קאמיטע, וועלכע ווען זיין אין אין א טאג צעהן ארום, וועלען מיר געבען א גאנצען דין וחשבון איבער אונזער ארבייט און אויך פעסטשטעלען, וואס מען האט געטאן און וואס מען קען נאך מאכען. דער דאזיגער בעריכט וועסטזיין אויך אבגעדרוקט אין „פאלקסצייטונג" לדעת הקהל.

אין נאמען פון הילפסקאמיטע פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה.

קאפענהאגען, דעם 30 יוני. א. ל מאצקין.

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361

PRISLISTE.

8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring
og Maskinstrygning — For uldent og bruget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

יודישע נייעס.

(די לאגע אין סערביען) דער ניו־יאר־קער הילפס־קאמיטע האט ערהאלטען פון בעל־גראד פאלגענדע דעפעשע:

„מיר נויטיגען זיך אבסאלוט אין אייער הילף. די יודישע קהלה אין מאנאסטיר בעפינט זיך אין דער שרעקליכסטער לאגע. ס׳ געמיינ־דע האט שוין בעטהאן אלעס אין איהר מעגליכ־קייט און זי קען שוין מעהר ניט טהאן.

„טאמער איז דער אונגליק פון דער מלחמה נעווען וועניג איז נאך יעצט צוגעקומען די טי־פוס מגפה. זעקס פון די בעסטע דאקטוירים אין לאנד. צוויי פון ווועלכע זענען געווען יודען, זע־נען געפאלען פון דיעזער פעסט."

(פראנצויזישע אנטיסעמיטען). די אנטיסעמיטישע פארייזער צייטונג „ליבר פאראל" איז ארויס מיט אן אטאקע אויף דעם גרעסן־ראבין רב־הכולל) פון פראנקרייך, דערפאר וואס ער האט געשריבען צו דעם רב אין אלזשיר און איהם געבעטען, אז ער זאל בעזארגען די דייט־שע אידישע קריעגס־געפאנענע אין זייערע רעליגיעזע בעדערפענישען.

(די בעהמישע יודען). פארטיעס גאליצי־שע היימלאזע, ווועלכע זענען אויסגעוויזען גע־ווארען פון אונגארן, זענען אנגעקומען קיין בעהמען, זיי זענען אויפגענומען געווארען דורך די בעהמישע יודען אויף א זעהר שהנעם. ברי־דערליכען אויפן, אויף דער דורכרייז אין פראג און אין די ערטער, וואו זיי קומען אויף צו פערבלייבען, בעגעהט מען זיך מיט זיי וי מיט ליעבע אונגליקליכע גאסט און מען נעווארט זיך מיט אלע מיטלען זיי צו מאכען פערגעסען די ענויבס, וואס זיי זענען אויסגעשטאנען בי אהער. די בעציהונג פון די בעהמישע יודען צו אונזערע אונגליקליכע בריידער פון גאליציען

וועלכע אבפיהרונגס־מיטלען מען דארף גענרויכען?

פיעל מענשען דארפען כמעט יעדען טאג נעמען וועלכע ניט איז אבפיהרונגס מיטלען דערפאר דארף מען אימער זעהען, אז דער מיטעל זאל ניט פערדארבען די קישקעס. אין אזא מיטעל, וואס זאל ניט פאדערען, אז מען זאל טענליך פערהעכערען די פארציאן, כדי אז עס זאל ווירקען

דער פראפעסאר אין פארמאקאלאג, ד״ר מעד. ע. פאלסאן זאגט אז זאגראדקסטראקט אין אלייע זענען מהרסט 3צוקמעסיג מיטלען צום מאגען. דערפאר מישט מען אריין דיענע שטאפען אין באזקאלין־סאבלעטען (מילדע) און קאזקאלין־פילען (שטארקע). בייזיך פרעפאראטען זענען שפיטאל געפראוועט. אין מען קען זיי בעקומען אין יעדען אפטעק, זי זענען ביליג

אלבין

אין דערפאר קען מען זיך מיט זיי בענוצען טעגליך. בעזונט אלע גוטע אייגענשאפטען פון אצעטיל־סאלעצילי־סירע. ס׳ווירקט אויף דעמוזעלבען אופן, אבער ס׳האט נים דיעזע שעדליכע ווירקונג. מען בעקומט עס אומזיסט אין די אפטייקען.

קראזין איז אן־אויסגעצייכנטער בעשמאקער מיטעל פון וועלכען מען וועהרט אויך פעט. אין נאציאנאלסידענדע שרייבט ד״ר י. „גראזין" רופט ארויס א בעשווינדע בעווייכט־פערמעה־רונג בי מאגערע מענשען, וי אויך בי די וואס ליידען פון בלוט־ארמקייט און בי קראנקע קינדער, און, זעלבסטפערשטענדליך, אז דאס איז דער מיטעל וועלכען אלע דארפען געברויכען מען בעקומט עס אין אלע אפטעקען.

א פראבע אויף צו פערזוכען קען מען בעקומען אומזיסט וועו מען וועדעט זיך שריפטליך אין א בריעף צו:

Løvens kemiske Fabrik,

Amagertorv 33. *København K.*

דער עלעפטער יאהרצייט.

ד״ר טהעאדאר הערצל ז״ל.

שוין ניט איין מאל האבען מיר אינ״ם משך פון די לעצטע עלף יאהר, זייט הערצל אי׳ו פון אונז פלעצלינ אבגעריסען געווארען, דערמאנט איהם אין אונזערע מחשבות און טרוימען, טראכטענדיג: „אך, ווען ער וואלט איצטער געלעבט, וואלט דאך אלץ אנדערש אויסגעזעהען״.

דער טיפער גלויבען אין הערצל׳ס איבערמענשליכען כח קומט, נאטירלינ, ניט פון דער בלינדער אמונה אונזערע אין א פערגעטערטען פאלקס־פיהרער, נאר ס׳איז פיעלמעהר דער אינ־סטינקטיוער אויסדרוק פון א אינערליכען לעכ־צען נאך א העלד, פון אונזער גרויסער דורשט נאך א שטארקען מענשען מיט אן־אייזערנעם רצון און מאכט, וואס גרעסער עס ווערט אונזער אומגליק, וואס הילפלאזער עס ווערען די פאלקס־מאסען און אונברחמנותדיג דער עלענד — אלץ שטארקער איז דער גלויבען, אלץ מעכטיגער דער כח הדמיון.

און מיט איטליכען יאהר, וואס טיילט אונז אב פון כ׳ תמוז 1904, ווערט הערצל׳ס פיגור באמת אלץ מעהר לעגענדאריש: עס ווערען פער־שוואונדען, נעלם אינ׳ם אויר, די אלע קליינינ־קיטען און נישטיגקייטען, וועלכע רינגלען ארום איטליכען גרויסען מאן, ווי ווילדע גראזען די שענסטע און צארטסטע בלומען.

לויט אונזער אייגענעם ווילען און פערלאנ־גען וועבען מיר הערצל׳ס געשטאלט — און זי ווערט דער שפיגעל פון אונזערע חלומות און מחשבות — א לייטערע מארמאר־סקולפטור.

דעם עלעפטען יאהרצייט פונ׳ם פריהצייטיג פערשטארבענעם גרויסען יודען בעגעגענט אונ־זער פאלק אין א שרעקליכען מצב: דער חורבן האט דערגרייכט די העכסטע מדרגה, די שטימונג איז געדריקט און גרוי, די האפנונג איז אבגע־שוואכט געוואלטען און דער גלויבען אין א גיכער גאולה גלאנצט שוין ניט אזוי העל און ליכטיג. ווי אמאל, אין די ערשטע יאהרען פון קאמפף און שאפונגס־ארבייט, מיר זענען נאך איינזא־מער, עלענדער געוואלטען, דער פערשופטער רינג, וואס פרעסט אונז צונויף און דרינגט ווי מיט גיפטיגע צוואנגען, ווערט אלץ ענגער אין שמאלער. און אינוועהניג, אין אונזער פאלק גופא הערשט א טרויעריגער בין־השמשות: מיר שפירען שוין ניט אזוי שטארק די נייע ויאונדען, אונזער הארץ האט אויפגעהערט צו בלוטען — און די גיפיהלען זענען אבגעשטומפט געוא־רען.

דער עלטערער דור, די דירעקטע יורשים פון הערצל׳ס גראנדיעזע אידעאלען, פארטוציגט זיין ארבייט, האלטען אויף אין היטען אב די טייערע ירושה: די מעכטיגע, פיעלצווייגיגע נא־ציאנאלע יודישע ארגאניזאציע. גרוי און פארב־לאז איז אפס זייער ארבייט, בפרט נאך איצט אין די ביסערע צייטען פון שנאה און חשד, וועו אלץ ווערט געטהאן אזוי לאנגזאם און פארזוי־טיג, אז בשעת המעשה פארלירט די טהאם דעם גלאנץ און די שענהייט.

און די יוגענד — די יוגענד, וואס רייסט זיך צו אמת׳ע טהאטען און מעשים, וואס פיהלט ווי דאס בלוט פערקאכט זיך אין די אדערען און די הענד שטרעקען זיך אויס אין א נקמה־בע־וועגונג, אין א מעכטיגען נצחון־פערלאנג, זי איז איצט פערמשפט צום ווארטען, צו קלייניע, ווא־איצט פערמשפט צום ווארטען, צו קלייניע, וואו־כעדיגע ארבייטען. זי ערפיהלט די דאזיגע פפליכט —זי שטעהט אויפ׳ן פאסטען און ווארט ביז עס׳ וועט קומען דער ריף...

אבעראין די שטילע אוועגד־שפהין, ווען די נשמה ווערט איבערפילט מיט׳ן יוגענדשמערץ פערגיפטעט מיט פרייהייטס־טרוימען.

מיר ברויכען איצט שטארקע מענשען!

הערצל ! ער ארגאניזאטאר. דער כויפ־דער רעדנער. הערצל דער פרעזידענט, דער פאלקס־פיהרער, דער דיפלאמאט: הערצל דער שפהנער טרוימער און פייגער דער־קער...

ווי שכורים, וואס לעכצען נאך אלקאהאל־אזוי ווילען מיר אונז פערשכור׳ען מיט א וואה־דערבארען „עשטאלט פון א פאלקס־פיהרער, וואס איז געווען און וועט קומען.

ווען קומען, אויב אהער וויללט...

מ. גראסמאן.

געדענקט דעם הערצל־וואלד!

פון דעם יודישען נאציאנאל פאנד.

די ליאלקע.

(א קינדערשע מעשה׳לע)

(פארטזעצונג)

א פאר טעג האט זיך חיים׳ל נאכגעשלעפט נאך דער מאמען און האט ניט אויפגעהערט צו ווייגען:

— גיב מיר די ליאלקע! אויף א קליין ווייר־לינקע. מאמע!

— וואס האסטו זיך צוגעטשעפעט? ווילסט ניט אנדערש זי צוברעכען?

— אין׳ל ניט צוברעכען, גיבע!

— גיב איהם, אבי זאל א ווייל זיין שטיל.

— האט דער טאטע געזאגט — ער האט מיר שוין פארדראסען דעם קאפ מיט דער ליאלקע, א נייע אנשויקענעניש!

ער האט דאס זייניגע אויסגעפיהרט, מען האט איהם נעגעבען די ליאלקע. אבער די מאמע האט שטרענג און בייז דערביי געזאגט:

— מעהר וועט דיר ניט פעהלען, אז דו וועסט עס צוברעכען!

ער איז איין דער מאמעס ברייטער בעט אויף דער וויייכער פערענע און דארט האט מען לעבען איהם אוועקגעלעגט דאס וואונדער־שענע מיידעלע.

א לאנגע צייט האט ער אויף דעם געקוקט און זיך מורא געהאט צוצורירהרען, מאמער הויבט עס אן וויינען. פארויכטיג האט ער זיך אריבער־געבויגען איבער איהר קליין קערפער׳ל און אריינגעקוקט אין די בלויע אויגען, וואס האבען געקוקט אזוי רוהיג אין דער וועלט אריין. פערבי איהם, אבער זיי זיינען געווען אזוי טיעף די אויגען און אזוי בלוי. אז עס איז איהם וואריים געווארען אויפ׳ן הארצען. מיט ליעבשאפט האט ער צוגעלעגט זיין באק צו איהר שנעע־ווייסען בעקעל. די קעלט האט איהם א קיצעל געטהאן און א ציטער איז איהם דורכגעלאפען איבער־ליעב. מיט רחמנות האט ער א פרעג געטהאן:

— דיר איז קאלט?

זי האט ניט געענטפערט. די אויגען האט זי אלץ געהאלטען אנגעשטעקט אין דער לופטען און די רויטע ליפעלעך זיינען געווען עניג צו־זאמענגעפרעסט. דאס האט איהם א ביסעל פער־דראסען, עס האט זיך איהם געדאכט, אז זי איז ברוגז, אז זי האלט זיך גרויס און ווייל מיט איהם ניט ריידען.

ער האט זיך פון איהר אבגערוקט און האט אויף אנגעשטעלט א ברוגזן פנים.

— ווי זי ווייל זיך — האט ער געטראכט. קענטיג א נארישע מיידעלע. איהר אויף להכעיס וועט ער זיך שפיעלען מיט רייזעלען.

אבער באלד וואס ער אויף איהר צוריק רהמנות בעקומען, עס קען זיין, אז זי ליגעט אהיים צו דער מאמען.

— זי ניט אומעטיג — האט ער געזאגט, — דא ווען דיר גוט זיין, מיר ווילען זיך אלע שפילען מיט דיר.

אבער זי האט ניט אויפגעהערט צו ווייגען.

— ווילסט מיר גיבען די ליאלקע, ווי?

— ניין, ניין, ניין!

Jüdische Volkszeitung № 162 Jødisk Folketidende

אנאנסען־פריים:
מאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

אבאנעמענטס־פריים:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, פרייטאג כ׳א תמוז תרע״ה (2 Juli 1915).

דייטשער פלאט־אנגריף ביי ווינדוי.

דער לאנדזעצונגס פערזוך איז אבגעשלאגען.

דייטשע פלאטע ביי קורלאנד.

פעטראגראד 1־טען יולי (אפיציעל). דעם 29־סטען מאריגען חודש האט א דייטשע עסקאדראן וואס איז בעשטאנען פון 8 פאנצערשיף, 4 ליי־כטע קרייצערס און סיעל טארפעדא־שיפען באמ־ערקט דעם ה אפען ווינדוי (ווינדאווא) און האבען פערזוכט צו לאנדזעצען מחנות אויפ׳ן ים בריג. דער פערזוך איז אבגעשלאגען געווארען. א סיינדליכער טארפעדא־יעגער האט זיך אנגע־שטויסען אויף א מינע און איז בעשעדיגט גע־ווארען.

די באמאמדירונג פון דעם האפען האט גע־דויערט א סיערטעל שעה, אבער זי האט ניט פעראורזאכט קיין שום היזק.

א סיינדליכער קרייצער און אייניגע פאר־פעדא־שיפען זענען אנגעגריפען געווארען פון אונזערע טארפעדא־יעגער און זענען פערטרי־בען געווארען. די דייטשען, וואס האבען זיך גע פונען אויף די שיפען, כדי צו לאנדזעצען זיך זענען בעשאסען געווארען.

א דייטשער קרייצער טארפע־דירט.

פאריז. פון פעטראגראד טעלאגראפירט מען אהערצו, אז א רוסישער אונטערוואסער־שיף האט דערטרונקען א דייטשען קרייצער אין באלטישען ים

דער קרייצער האט זיך בעשעפטיגט מיט אויסלייגען מינען אין דער ליינג פון די רוסישע ים־בריגען.

דאדאנעלען.

פאריז, 1־טען יולי (אפיציעל). ביי די דאר־דאנעלען האבען אונזערע מחנות זייט אונ־זער ערפאלג דעם 21־טען יוני נאר אנטייל גע־נומען אין קלענערע קאמפפען. זיי האבען בע־זעצט פיעל נייע טראנשעען אין האבען דורכ־געפירט וועגען פון די נייע עראבערטע לינין צו אונזער פראנט. פיעל סיינדליכע געגנאנגרי־פע זענען אבגעשלאגען געווארען.

דעם 27־טען האט דער ענגלישער לינקער־פליגעל, געשטיצט אויף אונזער ארטילעריע עררייכט א גרויסען ערפאלג. נאך א אינטענסי־וע באמבארדירונג האבען זיי אין א שטורם־אנגריף אויף אייניגע פונקטען עראבערט 4 טער־קישע לינין און זענען געגאנגען פארווערטס אויף א שטרעקע פון כמעט 1500 מעטער

דער קריזיס אין טערקיי

רוים, דאנערשטאג, די צייטונג „מעסאזשע־ראי" פערעפענטליכט אן׳אינטערוויו מיט א אי־טאליענער, וואס איז געקומען פון טערקיי.

לויט דיעזער אינטערוויו געפינט זיך טער־קיי איצט אין א זעהר ערנסטען קריזיס. ס׳פעה־לען דאדטען אויס לעבענס מיטלען און סיעל אנדערע זעהר נויטיגע זאכען.

צוקער קאסט 7 פראנק א קילא און די שי־פען ליעגען אין האפען און קענען ניט געבראכט ווערען. וויין עס פעהלט קיילען.

די לאגע איז זעהר א שכטטע נט קוקענדיג אויף אלעס, וומס ענווער פאשא הערשט ווי אנ־אמת׳ער טיראן אין טטאדט.

פון מארמאר־ים.

פאריז. לויט טעלעגראמען פון רוים, האבען די „לעראייניגטע" איצט בעשלאסען פו אבהיטען דעם מארמאר־ים. סיעל מאל יענען שיפען דדר־גאנגען אוש ביז קאנסטאנטינאפעל׳ס פארוואסער זענען אי׳ נגעפאר נגען אינ׳ם ארייגאנג פון באס־פאר, ווי אויך דער טרינקען א גרויסע צאהל טערקישע טראנספארט שיפען.

איטאליען און רומעניען.

פאריז, 1־טען יולי. די איטאליענישע רע־גירונג ערקלערט, או דער אבמאך וואס איז גע־שאפען געווארען מיט רומעניען, לויטעט, או רו־מעניען פערבלייבט אינ׳ם פאל, ווען איטאליען וועט ערקלערען מלחמה דייטשלאנד אדער טער־קיי. „טאג" בעמערקט וועגען דעם, אז פארלו־סיג וועט איטאליען ניט אנטייל נעהמען אין די דארדאנעלען־אפעראציעס, נאר סיי־ווי־סיי קען מען אין גיכען ערווארטען א מלחמה צווישען איטאליען מיט דייטשלאנד און טערקיי.

די זעלבע צייטונג טיילט מיט, או דייטשע געפאנגענע אין ווערנא האבען ערקלערט, אז 30.000 דייטשען קעמפפען איצט געגען איטאלי־ען. אויב דאס איז אן׳אמת, הערשט דאך־טיש קריעגס־צושטאנד צווישען איטאליען און דייטשלאנד, אפילו ווען דייטשלאנד האט ניט געוואלט ערקלערען קיין מלחמה צו איטאליען.

דיפלאמאטען ארבייטען.

פאריז, 1־טען יולי. פון סאפיא טעלעגרא־פירט מען צו „סעקאלא": די ארבייט פון די דייטשע דיפלאמאטען ווערט סערערגערט דורך דעם, וואס די „סטראייניגטע" פיהרען פערהאנד־לונגען מיט בולגאריין. די סטראייניגטעס גע־וואנדשאפטען זענען געקומען מיט פאלגענדע פארשלאג צו בולגאריין:

בולגאריין, אויב זי פערבלי בט נייטראל בע־קומט זי די ליניע עגאס־מידיא און די טייל פון מאקעדאניען, וואס איז דערמאהנט אינ׳ם סער־ביש־בולגארישען אבמאך פון יאהר 1912, א חוץ איסיב־קאמאנאווא.

ראדאסלאוואו האט, ניט פרעגענדיג זיך וועגען די איינצעלהייטען פון דיעזע הנחות גלייך נעפרעגט, וואס פאר א בארגאנטי די סער־אייניגטע קענען געבען, אז זיי וועלען ערסיץ־לען זייערע הבטחות.

גלייכצייטיג וועלט נעפינהרט פערהאנדלונ־גען צווישען בולגאריין און סערקיי אונטער דער לייטונג פונ׳ם דייטשען באסשאפטער.

האטעל קאנג פרעדעריק

ביי ראסהוזסלאץ 27 — 25 *Vestervoldg.*
מאדערנע פרייזען.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsarzt: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevue 223

קרן קימת לישראל

A. & H. MEYER

העמישע רייניגונג אין דאמכפארבעריי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט
אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג:
פיליאלען
Landdemarket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

A/s Hannibal Sander.

דאמפוושריי
געגרינדעט 1812
מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער
—— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. ——

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ ר זיכר ונגס־גזלשאפט
„וואלגא"
אין פעטראגראד. געגרינדעט 1871
נעמ. ,יבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא
אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק
Martin Larsen, Vester Boulevard 33.
Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן". קען מען
איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן
„אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט
בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.
W. Damen Vesteborog. 22 Tlf. 792.
איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדיגאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*
Niels Juelsgade 3.
tegner
Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,
Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*
En gros Salg til Private.
Martin Andersen.

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**
Maltsyrnet Rugbrød

אגודת הציונים בדנמרק.

צום כ' תמוז — צום יאהרצייט פון ד"ר הערצל!
דאנערשטאג דעם 1־טען יולי 9 אזייגער אין אווענד וועט אין
האנדווערקער־ זאל *Kronprinsensgade 7.*
פארקומען, צום אנדענקען פון אונזער פערשטארבענעם גרויסען פיהרער

ד"ר טהעאדאר הערצל ז"ל

אגרויסע יודיש — נאציאנאלע פאלקס — פערזאמלונג.
די ה"ה ד"ר בערנשטיין און מ. גראסמאן
וועלען האלטען רעדעס איבער די גרויסע בעדייטונג פון ד"ר הערצל פאר דער געגענוואר טאון
דער צוקונפט פונ'ם יודישען פאלק!
קאפענהאגענער יודען! — קומט עהרען דעם אנדענקען פון דעם גרויסען יודען; קומט מא־
סענהאפט צום אווענד פון הערצלס יאהרצייט! דער אריינגאנג איז פאר אלעמען פריי!

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
Kobenhavn C.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00
350, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50
Sverigsgade 2 B, Amager.
ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

יונגלאך אדער מיידלאך

ורערען געזוכט צו נאדלעראר בייט. באלד געהאלט
סאנקט פעדערסטרעדע 10. 3 אויפ' c.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן
אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן
M. Rønnow's Eftf:
49 Nørrebrogade 49
גוטע בעדינגונגען.
וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12
Løvstr 8 I Sal.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־
שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען
אויף התונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.
EPSTEIN, Rosengaarden ii, I
Tlf. *Byen* 3959.

Victoria Teatret
Fra Dybet
(פון תהום)
א סענסאציאנספילם און 3 אקטען.
לעצטע נייהייטען פון פאריז.

„MEDOVA"
THE
er bedst og billigst.
Føres kun i én Kvalitet.
2 Kr. 40 pr. Pund
Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

אז עס זאל באלד צונויפגערופען ווערן די דר־
מא. אום זי זאל קענען מאכען אן׳אנפראגע ביי
דער רעגירונג ווענען דעם מלוכה־פערראט׳ וואס
איז אויסגעדעקט געווארען אין די צענטראלע
מלוכה־אנשטאלטען און ערפילען איהר פפליכט
צו קאנטראלירען די טעטיגקייט פון דער עקזע־
קוטיוו מאכט, אין אוא אויסשליסליכען היסטא־
דישען מאמענט.

מיטגליעד פון דער דומא א. קערענסקי.
25־טען פעברואר, 1915.

די פוילישע דעלעגאטען אין אמעריקא.

פון ווינען שרייבט מען צו די אמעריקאנער
יודישע צייטונגען: „דער עסטרייכישער מיניס־
טער־פרעזידענט גראף שטורק ערקלערט: ניט
איך און ניט דאס מיניסטעריום פון אויסערן הא־
בען געגעבען די ערלויבניס די פוילישע פיהרער,
וועלכע זיינען פאר עטליכע חדשים אוועק פון
עסטרייך קיין אמעריקא, צו אגיטירען פאר אנ־
אנאבהענגיגען פוילען. אזא אגיטאציאן צו טרייי־
בען האבען זיי קיין רעכט ניט און ווען זיי טהו־
ען עס יא, טהוען זיי עס אהן די צושטימונג פון
דער עסטרייכישער רעגירונג און איבערטרע־
טען די גרענעצען פון אויטאריטעט, וועלכע זיי
האבען.“

זיי בעאמטע זענען פאר עטליכע חדשים צו־
ריק נעקומען קיין ניו־יארק פיר פוילישע פיה־
רער פון גאליציען, וועלכע ערקלערען זיך אלס
מיטגליעדער פון א פראוויזאריישער פוילישער
רעגירונג אין קראקוי. און האבען אנגעהויבען צו
אגיטירען פאר אנ׳אונאבהענגיגען פוילען. זיי
האבען זאגאר שון פערהאנדלט מיט ניו־יאר־
קער איידישע פיהרער וועגען דאס רעכט, וואס
אידען וועלען האבען אין אונאבהענגיגען פוילען
פון די אבגעגעבענע ערקלערונג פון דעם עסט־
רייכישען מיניסטער־פרעזידענט איז צו זעהן, אז
דיעזע פוילישע הערערן האבען גאר קיין רעכט
נים צו אגיטירען פאר אנ׳אונאבהענג גען פוילען
אלזא, וויעדער א פוילישער בלאף.

א קאנפערענץ וועגען עמיג־ראציע.

אין האאג איז היינט אבגעהאלטען געווא־
רען א קאנפערענץ פון חשוב׳ע פערזעליכקיי־
טען פון׳ם האלענדישען יודענטום וועגען דער
אידישער עמיגראציע. מען גלויבט דא, אז ווי
די מלחמה וועט זיך ענדיגען, וועט זיך אנהוי־
בען א גרויסע אידישע וואנדערונג פון גאליציען
און רוסלאנד, א וואנדערונג, וועלכע וועט אין
איהר גרויסקייט און גיכקייט איבערשטייגען אלץ
וואס מיר האבען ביז אהער דערלעבט אויף די־
עזען געביעט. מען וויל דא בעצייטענס אננעה־
מען די נויטיגע מיטלען, כדי אריינצוטראגען
אין די צוקינפטיגע וואנדערונג א ביסעל ארד־
נונג און סיסטעם און כדי צו פערלייכטערען די
שמערצען פון די וואנדערער. מען רעכענט, אז
האלאנד אלס א דורכוואנדערונגס־לאנד קאן שפי־
עלען א גרויסע ראל. אין דער רעגולירונג פון
דער אידישער עמיגראציע. די קאנפערענץ איז
געווען א שטילע און מען האט ניט בדעה איצט
שוין צו פובליקירען א בעריכט איבער איהר
פערלויף. עס וועט זיין ענוג רעדוויזיע אנצור־
דייטען, אז אינפלוסרייכע פערזענליכקייטען פון
פערשיעדענע לאגערען האבען זיך אין איהר
בעטייליגט און אז מען איז ענטשלאסען אנצור־
הויבען א גרויסע אקציאן, דערווייל וועלען גע־
מאכט בשתיקה אלע הכנות.

העלדישקייטען פון יודישע סאלדאטען.

אין צעטעל פון די סאלדאטען, וואס האבען
בעקומען געארגי־קרייצען פאר העלדישקייטען,
וועלכע, איז פערפענטליכט אין לעצטען נומער
פון רוסישען „פראווים, וויעסט.“, געפינען זיך
צוויי יודען:

1) יוסף בארשטש איז בעשאנקען ג׳ע־
וואלען מיט א צוואנגי 3־טער מדרגה דערפאר,
וואס ער האט זיך אריסגערופען פרייוויליג צו
קאנטראלירען די ידיעות פון די ארט׳יג אייג־
וואינער וועגען דעם, אז אין ש עדטיל געפי־
נען, איהם האט זיך געדאכט, אז זי שיינט עס,
לאכט אין עס פרעהם זיך, איהם אין פנים אריין
וואבען בעקוקט צוויי טיעפע אויגעלעך, און די
הער האבען געשיינט פונ׳ם ליכט ווי גאלדענע
פערדים. ער האט א צופריעדענעם קוויטש געטאן
און האט צוגעדריקט די באק זיינע צו די קאלטע
גלאזיגע בעקעלך פון דער מיידעלע.

— נו, איצט שלאף, מיין קינד! — האט די
מאמע געזאגט און האט פערלאשען דעם לאמפ.

עס אנו געווארען פינסטער. אבער אויפ׳ן
הארצען איז איהם געווען מאד׳ע פרעהלער
פאר די אויגען זיינע איז אלץ געשטאנען דאס
מיידעלע מיט די טיעפע, פרעהליכע אויגען און
מיט דעם ליכטיגען גלאנציגען פנים׳ל.

(פארזעצונג קומט)

ישראל אבראמאוויץ

פון שטוב.

חיים׳ל האט שוין ניט געטראכט וועגען דעם
מעשער. מ׳ט שיינעדיג אויגען האט ער ע׳ע־
קוקט אויף דעם וויסען מאפירענעם קעסטעלע,
עס האט זיך איהם פרעקציך געוואלט זעהן וואס
אינוועניג טהוט זיך.

— מאמע! — האט ער אויסגעשריען.

— וואס איז, מיין קינד? שלאפסט גארניט?

— ניין! וואס איז דארט אין קעסטעלע?
וויין א׳קער.

— שלאף, שלאף! מארגען וועסטו צייט הא־
בען.

— אך וויל שוין! וויי! — האט ער אויס־
געשריען אין איז אויפגעשפרונגען פון גלעלעגער.

— האסט זיך שוין איינגעשפארט דו עקשן?
אז חיים׳ל האט דערזעהן די ליאלקע, האט
איהם ממש א שווינ׳ל על געטהאן פאר די אוי־

יודישע נייעס.

(פורישקעוויטש דער בעל־תשובה).
רעדענדיג וועגען דעם נייעם־רוסישען מיניסטער
פון אינערען פירשט שטשערבאטאוו, האט פר־
רישקעוויטש אויסגעדריקט זיין וואונש, אז דער
נייער מיניסטער זאל זיך פארזיכטיג פערהאל־
טען צו דער נאציאנאלער פראגע.

„אלע פעלקער פון רוסלאנד — האט פוריש־
קעוויטש געזאגט — קעמפען וויי פאטריאטען
אויף די שלאכט־פעלדער און דערבער דארף
ניט געמאכט ווערען קיין אונטערשייד צווישען
העלענער און יודען.

(א זאמעל־בוך לטובת די יודישע הימלאזן).
איינגיכען ערשיינט אונטער דער רעדאקציע פון
פיאר סאלאגוב, לעאניד אנדרייעוו און מאק־
סים גארקי א זאמעלבוך פון ארטיקלען, בעלע־
טריסטיק און לייעדער לטובה די יודישע הימלא־
זע מיט׳ן נאמען „פאר די קרבנות פון דער
מלחמה“ וועלכער איז פעראיניגט מיט אין אל־
געמיינעם גדאנק, פאר׳ן זאמעלבוך, וועלכער
פערשפרעכט צו זיין זהער אינטערעסאנט. הא־
בען גענגבען זייערע ווערק, אהרן די אריבער־
דערמאהנטע איניציאטארען נאך אסך בעריהם־
טע שריפטשטעלער:

(ערקלערונג וועגען משומדים). דער
סינאד האט ערקלערט, אז בייט איינשרייבען
אין די מעטריק־ביכער די נעמען און פאטער־
נעמען פון געטויפטע יודען דארפען זיי אומבע־
דינגט איבערגענטויפט ווערען, דערבייו ווערט
דער פאטער נאמען פערשריבען אויפן נאמען
פון טויף פאטער זאגאר ווען די דאזיגע נעמען
זענען אזעלכע, ווי למשל: יעקב, משה, אהרן,
דאס זעלבע דארף אויך זיין בנוגע צו בנוגע צו
געטויפטע ליוטעראנער

(א היל־און שפיין אטריאד). דער פעטרא־
גראדער קאליטע פון דער בעזעלשאפט אבצור־
קהיטען דאס געזונד פון דער יודישער בעפעל־
קערונג האט די טעג אוועקגעשיקט א הייל־און
שפיין אטריאד קיין בערדיאנסק, כדי צו נעבען
דארט הילף די הימלאזע יודען פון קאווגער
גובערניע.

(דער יודישער פאלקאוניק). איז
דייטשלאנד איז איצט ערנאנט געווארען א איד
מיט׳ן נאמען וועריגער אלס אבערסט (פאלקאו־
ניק) אין דער ארמעע.

דאס איז צום ערשטען מאל וואס א איד
קריעגט אזא הויכען ראנג אין דער דייטשער
ארמיי.

א קאנפערענץ פון דער אבגעזאנדערטער יודישער ארבעטער־פארטיי.

אין לעמבערג איז פאר א פאר טעג אפגע־
האלטען געווארען א קאנפערענץ פון דער אבגע־
זאנדערטער יודישער ארבעטער־פארטיי. אויף
דער קאנפערענץ זענען פארטרעטען געווארען
אלע גרעסערע ארבעטער־צענטרען פון גאליציען.
אויף דער קאנפערענץ איז אנגענומען געווארען
א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט אויסגע־
דריקט, אז די פארטיי שטעלט זיך אויף דעם
שטאנדפונקט, אז אין דער פאלקסבעוועגונג
מוז מען אפהאלטען פון אלע אויסערליכע
עפעקטען, וועלכע קענען נאר שוואכען דעם
אידעאל פון דער פאלקסבעוועגונג, אבער מען
מוז אויך

נאך דער מלחמה.

II

די פריהער דערמאנטע געווינסען זענען ניט קיין זיכערע. אזוי שטעלען מיר זיך פאר אין אונזער פאנטאזיע, קיינער האט אונז אבער קיין זאך ניט פערשפראכען. לויט דער מיינונג פון סטעפאן גראהעם, ערווארטען די אידען אין פוילען, די קעמפפער פאר דער פוילישער בעפרייאונג, א שרעקליכען גירוש. און די צובראכענע און פער־אונגליקטע אידישע פאמיליעס וועלען זיין גע־צוואונגען צו נעהמען דעם וואנדער־שטאק אין האנד. און די טארבע אויפ'ן זייט און געהן זו־כען אן אנדער פאטערלאנד אויף גאטס ערד.

ניט בעסער איז צו ערווארטען אויך אין גאנץ רוסלאנד.

אלע קליינע אונטערדריקטע פעלקער האבען שוין זייערע פארשטעהער, רעפרעזענטירטע פון פאלק. די דאזיגע פערטרעטער פערשטעהן די, וועלכע שיקען זיי. זיי זענען גוט בעקאנט מיט יעדען ווינקעל פון פאלקס־לעבען, מיט זיינע נאציאנאלע אויסזיכטען און אספיראציעס: די פערטרעטער האבען שוין אויסגעארבייטע פראג־ראמען, מיט וועלכע זיי וועלען קומען אין דער פריעדענס טריבונע און וועלען דארט לייענען די פאראגראפען פון זייערע פאדערונגען. די פאליאקען שיקען זייערע פארשטעהער אין ענג־לאנד און פראנקרייך פארויס צו שאפען א גוטע שטימונג פאר א פוילישע זעלבסטפערוואלטונג, און זענען גרייט צו קעמפפען אויף אלע כלים, כדי די הבטחות זאלען פערווירקליכט ווערען. די אירלענדער האבען שוין פון לאנג זייערע דיפלאמאטען און קעמפפער, וועלכע וועלען פי־לייכט פאדערען פון ענגלאנד מיט פראצענט פאר'ן בלוט פון זייערע ברידער. דאס זעלבע האבען די סערבען, מאנטאנעגרער, בעלגיער און אנדערע. און מיר? האבען מיר וועניגער בלוט פערגאסען ווי די אלע אויסגערעכענטע? איז דער אידישער אונגליק קלענער ווי פון די אנדערע? טא וואו זענען אונזערע דיפלאמא־טען, וועלכע זאלען אויך פאדערען פאר אונזער בלוט און אונגליק? דוכט זיך מיר האבען מי־ליאנערען, לארדען, דיפלאמאטען און מלוכה־לייט, וואו זענען זיי? פערטרעטען זיי אונז? פערשטעהען זיי אונז? ווייסען זיי אונזערע פאדערונגען? און וואס אונז קען העלפען?

די ענגלישע „דזשואיש בארד אף דעפיוטיס" און די „אנגלא דזשואיש אסאסיאיישאן" וועלכע האבען אזא גרויסען איינפלוס, האבען בעדארפט אנערקענען די וויכטיגקייט פון דער פראגע, די גרויסע ריזיקע פון אידען איבערא", און זיי האבען בעדארפט זיך מיישב זיין מיט די אמע־ריקאנער אידישע פארשטעהער, מיט אידישע פארשטעהער פון פראנקרייך, איטאליען און אנ־דערע לענדער, און פון די אלע בילדען א מעכ־טיגען קאמיטעט, וועלכער זאל אויסארבייטען א פראגראם, לויט וועלכען דער קאמיטעט זאל זיך ווייטער ווענדען.

די אידישע פראגע איז ניט קיין לאקאלע, נאר א אוניווערזאלע. דא האנדעלט זיך ניט וועגען אידען אין ענגלאנד, נאר וועגען די אי־דען אין רוסלאנד, גאליציען, רומעניען און אנ־דערע לענדער. דא האנדעלט זיך ניט וועגען בעטען חנינות, נאר גערעכטע פאדערונגען. דא האנדעלט זיך וועגען גליק און חלילה אונגליק פון מיליאנען אידען.

א. ס.

ווער זענען די שפיאנען?

אין דעם לעצטען נומר פון „אינפארמאציא־ני ליסטאק", וועלכער ווערט ארויסגעגעבען פון „בונד", איז אבגעדרוקט א בריעף פון דומא־דע־פוטאט א. פ. קערענסקי צום פארזיצענדען פון דער דומא מ. וו. ראדזיאנקא, אין וועלכען דער דומא דעפוטמט בעט דעם פארזיצענדען צונויפ־רופען א דומא־זיצונג, כדי אויפצוהויבען די פראגע וועגען די מלוכה־פעררעטהער, וועלכע געפינען זיך אין דעם רוסישען מיניסטעריום פון אינערען.

אט איז דער בריעף:

פיעל געעהרטער ה' מיכאאיל וולאדימי־ראוויטש!

לויט דער פערארדנונג פון דער מיליטערי־שער מאכט זענען ארעסטירט געווארען עטליכע זשאנדארם־אפיציערען און בעאמטע פון פאלי־ציי־דעפארטאמענט אויף דער בעשולדיגונג אין מלוכה־פערראטה, אז זיי האבען געהאט בעצי־הונגען מיט'ן אויסערליכען שונא. דער מלוכה־פערהאטה האט זיך אויסגעפלאכטען א נעסט אין מיניסטעריום פון אינערען.

די רוסישע געזעלשאפט האט שוין פון לאנג אן מיט אונרוהיגקייט פערפאלגט די טהעטיגקייט פון דיעזער אנשטאלט, וועלכע איז געווען בע־גרינדעט אויף א טיסטעמע פון פראוואקאציע, וואס צושטערט אונפערמיידליך דעם מלוכה־אר־גאניזם און דעגענערירט די פראשטעהער פון דער מאכט.

אויף דער גרויסער סכנה, וואס פון דעם קומט ארויס איז שוין עטליכע מאל אנגעוויזען געווארען אין דער דומא, און דערביי איז גע־ווען אויסגעדריקט אנ'אונצוטרויען צום מיניס־טער פון אינערן און די גאנצע אינערליכע פא־ליטיק איז פעראר־טהיילט געווארען.

אט האט די מלחמה אויפגעפלאקערט. גאנץ רוסלאנד מיט דער גרעסטער אנשטרעגונג פון די פאלקס־מאסען האט געשטרעבט צום איינצי־גען ציעל, אבצואווענדען דעם אנפאל פון אוי־סערן שונא. נור דאס מיניסטעריום פון אינערע, צוזאמען מיט דעם יוסטיץ־מיניסטעריום האבען מיט א בעזונדער ענערגיע פארטגעזעצט זייער צושטערענדע טהעטיגקייט, אויפרעגענדיג און אויפציטערענדיג די געזעלשאפט. די רעגיערונג האט מיט דעם דעמאנסטראטיווען ארעסט פון בורצעוו'ן פערלאשען די בעגייסטערונג פון פיעלע; דערצו נאך די פיעלע אנדערע ארעסטען פון ארבייטער דעפוטאטען, דער קאמפף געגען דער פרעסע, די פאליטיק אין גאליציען, פוילען, פינלאנד, דאס אלץ האט געטראגען דעם כאראק־טער פון א פיינדליכער געגענווירקונג געגען א'ן ערפאלגרייכער ענדע פון דער אינערליכער פאליטיק. דערויף האבען אנגעוויזען די דומא־דעפוטאטען אויף די זיצונגען פון דער בודזשעט קאמיסיע.

די סאמע בולט'סטע ערשיינונג פון דיעזער צושטערנדער ארבייט האט מען געקאנט בעמער־קען נאכדעם ווי די רעגירונג האט פערעפענט־ליכט א פאלשע אפיציעלע מעלדונג וועגען דעם אז א טייל פון די דומא־מיטגליעדער האט געוואונשען, אז די רוסישע ארמעע זאל האבען א מפלה. אין דערזעלבער צייט אבער האט אין מיניסטעריאום פון אינערן רוהיג און זיכער גע־ארבייט א פעראייניגטע, ענגע ארגאניזאציע פון פעררעטהער, און ניט ווילענדיג קומט ארויף דער געדאנק אויפ'ן זינען, צי דאס מיניסטעריאום פון אינערן האט גישט געשטרעבט בעוואוסטזיניג צו דירעקטען און פ הרען די אויפמערקזאמקייט פון דער געזעלשאפט אויף פאלשע שפורען.

דער רוסישער געזעלשאפט איז גוט בע־וואוסט, אז די פיהרער פון מיניסטעריאום פון אינערן און פון יוסטיץ־מיניסטעריאום האבען א שייכות צו יענער איינפלוס־רייכער פאליטיק־שטרעמונג, וועלכע האלט פאר גאנץ נויטיג, וואס גיכער הערצושטעלען די ענגע פעראייניגונג מיט דער בערלינער רעגירונג.

און דארום קאן די רוסישע געזעלשאפט ניט גלויבען, אז דיזע מלוכה־אנשטאלטען קענען אינ־גאנצען אויפדעקען די פעררעטהערישע ארגא־ניזאציע, אויף די שפורען פון וועלכע האט די מיליטערישע מאכט צופעליג געווארפען איהר בליק. עס איז נויטיג, אז די געזעלשאפט אליין זאל אויסנוצען איהר אווטאריטעט און זיך אריינ־מישען אין דער זאך. די דומא דארך טהאן אלץ אום צו פערהיטען די נאציאן פון א קלאפ אין רוקען.

אין נאמען פון מיינע וועהלער בעט איך אייך, מיכאאיל וולאדימיראוויטש, אלס אפיציע־לען פארשטעהער פון דער דומא צו פאדערען.

די ליאלקע.

(א קינדערשע מעשה'לע)

חיים'ל האט געעפענט די אויגען און מיט וואונדער אנגעקוקט דעם טאטען און די מאמע וואס זענען געזעסען ביים טיש צוזאמען מיט עפעס א דיקען אידען מיט א שווארצער בארד. עס איז געווען נאכט. דער הענגלאמפ, וואס ברענט נאר שבת, איז געווען אנגעצונדען און האט העל בעלויכטען די שטוב. דער טיש איז געווען געדעקט מיט א קלארען טישטוך און עס זיינען אויף איהם געווען אנגעשטעלט פיעל גו־טע זאכען.

חיים'ל האט לאנג געטראכט, וואס דא טהוט זיך אזוינס. ער געדענקט גאנץ גוט, אז באלד נאך וועטשערע האבען זיך אלע געלעגט שלא־פען. ער האט אפילו אליין געזעהן ווי דער טא־טע האט פערלאשען דעם לאמפ און עס איז גע־ווארען פינסטער אזוי, אז ער האט זיך דערשרא־קען און האט איינגענורעט דעם קאפ אין קישען. ער האט זיך געמאטערט צו בעגרייפען וואס דא איז געשעהן, פון וואנען האט זיך עס גענומען אהער פלוצלונג דער פרעמדער און פארוואס קוקען עס איהם דער טאטע און די מאמע אין די אויגען אריין מיט א שמייכעלע אויף די לי־פען עפעס אזוי ווי זיי וואלטען מורא געהאט פאר איהם.

— פעטער. אפשר וואלט איהר פערבלייבען א טאג ביי אונז? — זאגט די מאמע.

— רעד ניט קיין נארעשקייט! — זאגט דער פרעמדער — וו קען איך עס? אנ'אנדערסמאל, אז גאט וועט לאזען לעבען.

— קומט טאקע אמאל אויף א פאר טעג צו אונז. פעטער! — בעט זיך דער טאטע מיט אן אונטערטהעניגטען שמייכעלע.

און נאכדעם האט ער א לאנגע צייט גע־רעדט דער פרעמדער און האט הויך געלאכט זיין דיק, גלאנציג פנים האט געשיינט פון צו־פריעדענהייט. די גאנצע שטוב האט עפיס מאד־נע אויסגעזעהען. גאר אנדערש ווי אלע מאל. עס איז געווען פרעהלעך אין אלע ווינקעלעך. עס האט זיך געדאכט, אז דאס הויז און אנגעפילט מיט פרייד.

געוואלט האט חיים'ל א רוף טהאן די מא־מע שטילערהייד און זי פרעגען, ווער דאס איז. אבער ער האט מורא געהאט איבערצורייסן דעם פרעהליכען שמועס און האט געשוויגען.

צום סוף האט דער פעטער זיך אויפגעהוי־בען און האט געזאגט:

— מיין פריידעל האט געשיקט א מתנה פאר אייער טאכטערל.

— וואסער טאכטערל? עס איז גאר א אינ־געל — האבען דער טאטע און די מאמע זיך אבגערופען מיט א פרעהליכען געלעכטער — א אינגעל. ביז הונדערט און צוואנציג יאהר. א שאד וואס ער שלאפט. איהר וואלט געזעהן וואס פיר א וואויל בחור'ל דאס איז.

— וואס רעדט איהר? א אינגעל גאר? טא פארוואס האט זי מיר די גאנצע צייט געדעדט פון א מיידעל? א שאד, נעהמט זי און און קויפט א ליאלקע. נאר מילא, עס וועט צונוץ קומען אמאל.

און ווארפענדיג א בליק אויף דער פערשע־המטער מאמען, האט ער זיך הויך צולאכט, ער האט געעפענט א גרויסען לעדערנעם טשעמאדאן און פון דארט ארויסגענומען א פאפיערען קעס־טעלע. ער האט עס דערלאנגט דער מאמען און געזאגט:

— אהן שפאס, בעהאלט עס, — און שנעל געזעגענענדיג זיך, איז ער מיט'ן טאטען ארויס

Jüdische Volkszeitung № 161 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, דאנערשטאג י׳ט תמוז תרע״ה (1 Juli 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פון די שלאכט פעלדער.

די דייטשען געהן איבערן דניעסטר און בוג.

פון מזרח־פראנט.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 30־טען יוני. (אפיציעל). ביי שאוזלי האבען מיר אבגעשלאגען דייטשע אנג־ריפען דער פארשטויס פון די פיינדליכע מחנות דויעדט אין דער געגענד צווישען די קוועלען פון דער טייך וויעפאז און בוג. און דא האבען מיר ביי טאמאשאוו אבגעשלאגען פיעל דייטשע אנגריפען.

דעם שונא׳ס דניעסטר ארמעע, וואס איז פערשטארקט געווארען מיט נייע מחנות, האט געוואלט דורך פערביטערטע אנגריפען אויפ׳ן פראנט בוקאשעווצי — מארטינאוו ארויסרופען א פאניק אין אונזער צוריקגאנג אבער אלע זיי־נע אנגריפען זענען ניט געלונגען און דער שונא האט געליטען גרויס היזק.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען 30־טען יוני (אפיציעל). אונזערע מחנות זענען פערפאלגענדיג דעם שונא אריינגעדרונ־גען פארווערטס צו גולא־ליפא און צום בוג. איצט גרייפען מיר אן די רוסישע מחנות, וואס שטעהען דא. נעכטען האבען מיר עראבערט ברוסצין.

אין צפון פון ראווארוסקא און אין צפון פון קיזאנאוו זענען מיר עראבערענדיג טאמאשאוו אריינגעדרונגען אויף רוסיש טעריטאריום. דער שונא האט אבגעליידיגט זיינע פאזיציעס אויף דער צפון זייט צו טאנעוו און דעם צפון ברעג פון סאן און האט אנגעהויבען זיין צוריק־גאנג אין דער ריכטונג צו צפון־מזרח צו.

דייטשער בעריכט

בערלין, 30־טען יוני (אפיציעל) גענעראל פאן ליזינגענס מחנות האבען פערפאלגענדיג דעם שונא אויפ׳ן גאנצען פראנט צווישען האליש און פירלעזשאוו, אבגעווארפען איהם צוריק אי־בער גנילא ליפא. די קאמפפען דא דויערן נאך.

אין צפון און צפון־מערב פון מאסטי וועלי־קי 50 קילאמעטער אין צפון פון לעמבערג) און אין צפון־מזרח און מערב פון טאמאשאוו, האט דער שונא פערזוכט צו בעפעסטיגען זיך אבער מיר האבען איהם אבגעווארפען צוריק. מיר שטעהען איצט אויף רוסיש טעריטאריאום.

פון דרום־פראנט.

(איטאליענישער בעריכט)

רוים 30־טען יוני (אפיציעל). ביי טיראל און טרענטינא, איבערהויפט אויפ׳ן מזרח גרענעץ ווערען פארטגעזעצט העפטיגע ארטילעריע קאמפפען. דער שונא האט אייניגע מאל פער־זוכט אבנעהמען ביי אונז די פאזיציע מאנטע־דזשיוואראן אין וואלוזגאנא, אבער איז אומעדום אבגעשלאגען געווארען.

אין קארניען האבען מיר מיט ערפאלג באמ־בארדירט די עסטרייכישע פאזיציעס נעבען סטראנענמער און האבען פערטריבען די פיינד־ליכע מחנות, וואס האבען זיך געפונען דא.

אויפ׳ן איזאנצא־פראנט האט דער שלעכטער וועטער געהינדערט אונזערע אפערא־ציעס. אייניגע עסטרייכישע אנגריפען זענען לייכט אבגעווארפען געווארען.

לעמבערגס עראבערונג.

לאנדאן, 30־טען יוני. „טיימס“ קארעספאנ־דענט ביים רוסישען פראנט אין גאליציען טע־לעגראפירט: הגם די רוסישע מחנות האבען זיך אבגעצויגען פון דער שטאדט לעמבערג, וואס זיי האבען אין הערבסט עראבערט, פונ־דעסטוועגען האבען זיי קיין מפלה ניט געליטען און האבען אויך ניט פערלארען דעם מוטה.

דער אלגעמיינער איינדרוק דא איז, אז די דייטשען און עסטרייכער האבען געליטען א מורא׳דיג גרויסען היזק און האבען פערברויכט א אונגעהויערע מאסע מיט אמוניציאן. דער־פאר זענען די רוסען געצוואונגען געווען אבצו־טרעטען צוריק און פערלאזען לעמבערג. אבער דער צוריקגאנג איז פארגעקומען אין א זעהר גוטער ארדנונג. מען גלויבט, אז די דייטש־עסטרייכישע מחנות האבען דא פערלארען אנ׳־ערך פון א פיערטעל מיליאן מאן.

די עראבערונג פון לעמבערג איז בלויז א רעקלאמע. דא ביים פראנט גיט מען איהר ניט צו קיין גרויסע בעדייטונג, ווייל מען ווייס, אז די שטאדט פאר זיך אליין האט קיין מיליטערי־שע אדער סטראטעגישע בעדייטונג. די דייטשען האבען גאר ניט מיט וואס צו פרעהען זיך און זייער שמחה איבער לעמבערגס עראבערונג ווערט אלץ קלענער ווען זיי דערזעהען, אז זיי זענען ניט געקומען דערמיט נעהענטער צום שלום.

זיי פערשטעהען׳ אז זיי וועלען איצט בע־געגנען דעמזעלבען ווידערשטאנד ווי פריהער.

די איינציגע נוצען, וואס די דייטש־עסט־רייכער האבען פון לעמבערגס עראבערונג, איז די מיליטערישע ווירקונג, אבער ווען זיי וועלען ניט בעקומען קיינע נייע מחנות אהערצו וועלען די רוסען אין גיכען צוריק עראבערען די שטאדט און די גאנצע עסטרייכישע כחות זענען צושלא־גען.

200,000 עסטרייכער ביי טריעסט.

רוים, 30 יוני. צוויי הונדערט טויזענד עסט־רייכער זענען קאנצענטרירט ביי טריעסט און וועלען זיכער מיט דער הילף פון די דארטיגע פאזיציעס אבשלאגען די איטאליענישע אנגריפען

ערשטער צוזאמענשטויס.

פאריז, 30־טען יוני. אהער טעלעגראפירט מען פון שיאסא: די איטאליענער האבען דינס־טאג געהאט דעם ערשטען צוזאמענשטויס מיט דייטשע מחנות. נאך א שטארקען קאמפף הא־בען זיך די דייטשען אבגעצויגען צוריק איבער־לאזענדיג אויפ׳ן שלאכט פעלד 41 טויטע. מען האט גענומען 4 געפאנגענע אין דייטשע אונ־פארמען.

דער טרויער־אווענד

היינט אין אווענד וועט פארקומען די טרויער פערזאמלונג צום אנדענקען פון ד׳ר טה. הערצל. דער יאהרצייט פונ׳ם פערשטארבענעם גרויסען יודען איז געווארען א טראדיציאנעלער יודי־שער אבל־טאג.

מיר האפען, אז די היעגע בעפעלקערונג וועט מאסען־ווייז בעזוכען די וויכטיגע פער־זאמלונג.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

A. & H. MEYER

העמישע רייניגונג אין דאמכפארבעריי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג:
פיליאלען
Landdemarket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

A/S Hannibal Sander.

דאמפוושריי
געגרינדעט 1812
מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער
—— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. ——

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל.	Telf. Søborg 31 og 61	קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ ר זיכר ונגס־גזלשאפט
„וואלגא"
אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871
נעמ. יבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא
אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמאלק
Martin Larsen, Vester Boulevard 33.
Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערא פאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.
W. Damen Vesteborog. 22 Tlf. 792.
איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.
tegner
Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*
En gros Salg til Private.
Martin Andersen.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

אגודת הציונים בדנמרק.

צום כ' תמוז — צום יאהרצייט פון ד"ר הערצל!

דאנערשטאג דעם 1־טען יולי 9 אזייגער אין אווענד וועט אין
Kronprinsensgade 7. האנדווערקער־ זאל
פארקומען, צום אנדענקען פון אונזער פערשטארבענעם גרויסען פיהרער

ד"ר טהעאדאר הערצל ז"ל

אגרויסע יודיש — נאציאנאלע פאלקס — פערזאמלונג.
די ה"ה ד"ר בערנשטיין און מ. גראסמאן
וועלען האלטען רעדעס איבער די גרויסע בעדייטונג פון ד"ר הערצל פאר דער געגענווארט און
דער צוקונפט פונ'ם יודישען פאלק!
קאפענהאגענער יודען! — קומט עהרען דעם אנדענקען פון דעם גרויסען יודען; קומט מא־
[illegible] צום אווענד פון הערצלס יאהרצייט! דער אריינגאנג איז פאר אלעמען פריי!

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אוירעס 65 און 50

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*
København C.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 3.50, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . .	7,95
" דאמענשיך . .	6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.
ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

יונגלאך אדער מיידלאך

ורערען געזוכט צו נאדלערארבייט. באלד געהאלט סאנקט פעדערסטרעדע 10. 3 אויפג. c.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן
M. Rønnow's Eftf:
49 Norrebrogade 49
גוטע בעדינגונגען.
וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12
Løvstr 8 I Sal.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.
EPSTEIN, Rosengaarden II, I
Tlf. Byen 3959.

Victoria Teatret

Fra Dybet

(פון תהום)
א סענסאציאנספילם און 3 אקטען.
לעצטע נייהייטען פון פאריז.

א שניידער געזעל.

בעקומט גלייך גוט־בעצאהלענדע ארבייט.
בראגינסקי, ניקאלאיגאדע 21 1. זאל.

א לעהרן אינגעל

בעקומט א פלאטץ ביי דאמענקאנפציאן. גלייך געהאלט. פעלדשטיין, אדעלגאדע 87 ב.2 זאל.

PRØV
C.W.OBEL's
CIGARETER

פערלאנג אימער „Sana" פלעדע

Forstædernes **BRØDFABRIKKER**
Maltsyrnet Rugbred

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

איז דאס גענוג?

(א בריעף אין רעדאקציע.)

איך וויל אהן שום פאררעדען, גלייך צו געהן צו דער זאך און פרעגען די גאנצע יודישע בע־פעלקערונג אין קאפענהאגען, — האבען מיר שוין גענוג געטוהן פאר די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער? עפעס א רוהיגקייט און א זאטע צופריעדענהייט ליעגט אויסגעגאסען אויף די פנים׳ער פון דער היגער יודישער בע־פעלקערונג, אזוי ווי קיין זאך וואלט נישט גע־שעהען...

עפעס א גאנץ בעזונדער וועלטעל זענען די יודען דא אין קאפענהאגען. ארום און ארום גיסט זיך בלוט, און עס שרייט, וועקט און דו־נערט נאך נקמה, נאך הילף, און מיטלייד... און דא? שא, שטיל אב ווען געגעבען א טאג אר־בייט און גענוג... יוצא געווען. און יעדער זיצט זיך ווייטער רוהיג ביי זיין ארבייט, ביי די נא־דעל, האמער, פען, געשעפט.

איך פרעג, קענט איהר אזוי גלייכגילטיג זיין?

קענט איהר רוהיג שלאפען, בשעת הונגער געשריי פון מיליאנען ברידער און שוועסטער לעכערען אונזער הארץ און מאכען ציטערען אונזערע נשמות...

און דאך! זאגט אליין יודען אין קאפענ־האגען, וואס האט איהר געטוהן א ביסעל צו לינדערען די נויט? מיט וואס מיינט איהר דאך צו פערענטפערען אייער אייגענעם געוויסען? מיינט איהר באמת, אז מיט די 2, 4 אדער 10 קראנער, וואס איהר האט געגעבען זענט איהר שוין יוצא? ווייסט איהר, אז עס ליעגט אויף אונז א חוב אוועקצוגעבען א טייל פון אונזער פערדינסט, א טהייל פון פערמעגען צו די וואס ליידען הונגער, נויט און פיין?

ס׳איז געווען אין קאפענהאגען א הילפס־קאמיטעט, הערט מען אויך נישט מעהר פון איהם, נעביך שווער געארבייט, געמאכט א צעהנדליג זיצונגען און מוזען זיך אברוהען, און די נויט־

געזעהען א וואך עריי. וואו ביסטו געווען די גאנצע צייט?

— איך בין געווען פערנומען — האט שרה געענטפערט רויט ווערענדיג.

— ווי שעהן דו ביזט אנגעטהאן! א פיינער הוט!

— דיר געפעהלט? — האט זי איבערגע־פרעגט.

— און א ניי קלייד. דו ביזט זעהר שעהן — האט דער יונגערמאן ווייטער גערעדט, בעטראכ־טענדיג זי. אין דער היים ביזטו אויך נישט גע־ווען, ביי די חבר׳טעס אויך נישט. איך האב גע־מיינט, אז מיט דיר איז עפעס געשעהן.

(ענדע קומט)

אסיפ דימאוו

ליידענדע יודען זאלען זיי ווארטען און הונגערן, ביז אונזערע קאמיטעט־לייט וועלען זיך אויס־רוהען, און שפעטער וויעדער מאכען א קאמי־טעט זיצונג...

זאלען מיר אויך ווארטען?

איך מיין, אז מיר טארען ניט פערלירען קיין אויגענבליק. גלייך מוזען זיך צוזאמענקו־מען די פערטרעטער פון די היגע יודישע פער־איינען און בעראטען זיך וועגען די מיטלען, וואס מיר קענען אנווענדען צו ווייטערע אונ־טערשטיצונגען. געוויס מוז מען אויך וועגען דער זאך מאכען א גרויסע פאלקס־פערזאמלונג, וואו אלעס זאל עפענטליך בעקלעהרט און בע־שלאסען ווערען.

געדענקט, אז די יעצטיגע צייט איז אזא, אז יעדער מוז טהאן זיין ארבייט. זאלען אונזערע כלל־טהוער פיהרען פאליטיק, די קאמיטעט־לייט רוהען אין די זומער־וואוינונגען די אינטעליגענ־רען ביי זייערע פענעס, און מיר פראסטע הא־ראפאשניקעס, וועלען זאמלען געלד.

נאר — קיין איין מינוט נישט פערליערען.

י. קאציק.

אנטיסעמיטיזם אין ענגלאנד.

די לאנדאנעה צייטונג „מארנינג פאסט" האט פערעפענטליכט א בריעף, אין וועלכען עס ווערט געגעבען אנצוהערעניס, אז יודען זיינען שולדיג אין דער יעצטיגער מלחמה.

דער בריעף איז אונטערשריבען פון איינעם א ריטשארדס פוי אקספארד און ער איז געצי־עלט כלומרשט אלס ענטפער אויף דעם פארט־ראג פון פראפעסאר פינאוז איבער דער טהעמא: „ליעב דיינע שונאים".

מר׳ ריטשארדס בעשטרייט דיעזע עצה און ער צייגט אגב אן ווער עס האבען פעראורזאכט אז דייטשלאנד זאל קריכען אין קריעג, די דייט־שע נאציאן, זאגט ער, ווערט געפיהרט פון צוויי פאקטארען, פון אידישען פינאנס און פון דער קרופ פעקטארי. עס איז געווען אין ביידענס אינטערעס, אז עס זאל זיין קריעג. אום זיי זא־לען קענען מאכען פראפיטען און זיי צו פער־דאנקען איז דייטשלאנד אריין אין מלחמה און פעראירזאכט די קאלאסאלע מענשען הריגה אין אייראפא.

ארום די גירושים

*** א גאנצע רייהע שטעדט, בעזונדערס פון דרום־קאנט, ווי סימפעראפאל, חערסאן, ראוו־נא, ווייניצא, בערדיטשעוו, אקערמאן, בעלצי און אנדערע האבען מודיע געווען טעלעגראפיש דעם ווילנער יודישען הילפס־קאמיטעט, אז מען זאל זיי שיקען היימלאזע יודען פון קאוונער גובער־ניע, וועמען זיי זענען גרייט אויפצונעהמען, אויס־צוהאלטען אויפ׳ן אייגענעם חשבון אין איינאר־ארדנען זיי. לויט ווי דער קאמיטעט האט אויס־גערעכענט, קאן מען אין די דאזיגע שטעדט ארויסשיקען 5330 פערזאן פון די קאוונער היימ־לאזע.

בעשאנקענע יודען.

דער „פראוויט. וועסטניק" מעלדעט: עס זע־נען בעשאנקען געווארען מיט א געארגי 4־טער מדרגה די יודישע סאלדאטען משה בעריוק און הערש האלענדער דערפאר, וואס געפינענדיג זיך אין א הוזארען־סעקרעט, איז בעריוק פערוואונ־דעט געווארען אין ביידע פיס און האלענדער אין זייט און פונדעסטוועגען האבען זיי אבגע־האלטען דעם אנגריף פון פיינד, ביז עס איז אונטערגעקומען א רוסישער עסקאדראן, דער־מיט האבען זיי פערהאלטען פאר זיך די הויכ־קייט, וועלכע דער סעקרעט האט פערנומען.

ענגלישע הויפט־רב אין די טראנשעען.

די לאנדאגער יודישע קהלה האט ערהאל־טען א ספעציעלע ערלויבניש פון דעם ענגלי־שען קאמאנדיר דזשאהן פרענטש און בעשטע־טיגט פון קריעגס מיניסטער וועגען דעם, דער ענגלישער טשיעף־רבי זאל מאכען א בעזוך ביי די אידישע סאלדאטען אויפ׳ן פראנצויזישען שלאכט פעלד.

דער טשיעף רבי פערלאזט ענגלאנד די וואך אין דער בעגלייטונג פון ראבינער ליפמאן, וועלכער „עפינט זיך אין ארמיי און האט דעם טיטיל קאפיטאן.

דארט וועלען זיי זיך אויך טרעפען מיט ראב. מייקעל אדלער און וועלען בעזוכען די אידישע סאלדאטען אין די טראנשעען ווי אויך אין די האספיטעלער פאר פערוואונדעטע

פון ארץ־ישראל.

די הילפס־שיף „וואולקאן", וועלכע האט געפיהרט שפייז פון אמעריקאנער אידען פאר די הונגעריגע אידען פון ארץ־ישראל און איז ניט אריינגעלאזען געווארען אין יפו, איז ענד־ליך בעפרייט געווארען.

די אראבער קריגען אבער 37 מיט א האלב פראצענט פון די שפייז, וואס די אמעריקאנער אידען האבען געשיקט פאר זייערע הונגעריגע ברידער און שוועסטער אין ארץ־ישראל.

דער מיליטערישער גובערנאטאר פון יפו האט פריהער ניט געוואלט אריינלאזען די שיף אין יפו און אויסלאדען די שפייז, וואו די אי־דען וועלען ניט בעצאהלען קיין צאל און 80 פראצענט פון די שפייז אפגעבען פאר די ארא־בער.

דער קאמיטעט, וואס איז געפאהרען מיט דער שיף, האט אבער אויף דעם ניט געקענט איינגעהן. ער האט יא איינגעשטימט צו געבען א טהייל פון די שפייז פאר די אראבער, אבער ניט אזוי פיעל, וויפיעל דער גובערנאטאר האט געפאדערט.

דער קאמיטעט, אויפגעבראכט וועגען דיעזע רציחה, האט פראטעסטירט צום אמעריקאנישען קאנסול אין יפו, און יענער האט פראטעסטירט צו אמבאסאדאר מארגענטהאו אין קאנסטאנטי־נאפאל. — דער פראטעסט האט געהאלפען, או די „וואולקאן" איז איצט בעפרייט געווארען און די אומגליקליכע ארץ־ישראל אידען וועלען איצט קענען קריגען די מאגערע הילף, וואס די אמעריקאנער אידען האבען זיי געשיקט.

דער גארטען פעסט

ס׳איז געווען די שולד פון וועטער, וואס דער עולם איז זיך צונויפגעקומען ערשט א 6־7 אזייגער אויפ׳ן פעסט, מיינעידיג מסתמא, אז דער פעסט איז אבגעלייגט געווארען.

צוליעב מאנגעל אין צייט האט מען נאטיר־ליך געמוזט בעדייטענד ענדערען און קירצען דאס פראגראם. א רעכטער טייל פון קינדער־שפיעלען, געזאנג זענען דערפאר ניט פארגעקו־מען. אלע אנדערע טיילען פון פראגראם זענען אבער אויסגעפיהרט געווארען מיט ערפאלג.

דער „הזמיר" מיט ה׳ קאנטאר ביימעל בראש האט מיט זיינע יודישע פאלקס־ליעדער אזוי הארציג־לייכט געפרייט דעם עולם, אז דאס גאנ־צע פובליקום האט געהארט די נגונים מיט שפא־נונג. ה׳ בערעזאווסקי, וועלכער האט געזונגען סאלא אנשטאט ראבוכין, איז געווען ביי שטימע און האט ווייך און הארציג אויסגעפיהרט זיינע ליעדער.

די „לירא" איז אויפגעטרעטען מיט עטליכע נומערען. פערהעלטניס מעסיג מיט׳ן קליינעם ארקעסטער, האט זי געמאכט א גוטען איינדרוק

דער דיריגענט ה׳ דאלגאפאלסקי האט דירי־גירט טיכטיג און זיכער.

אגרויסען ערפאלג האבען געהאט די קינ־דער־דעקלאמאציאנען. דאס אויפטרעטען פון די קינדער האט בעצויבערט אלע עלטערען און געסט, עס איז אויך דערביי ווערט צו בעצייכע־נען אז איינינגע קינדער, ווי לעוויטאן (העברע־איש), קוויאטקאווסקי, ווייסדארף (יודיש) האבען ארויסגעוויזען אמת׳ע בעגאבונג.

הער און פרוי טימיאנאוו האבען לעבעדיג און גוט אויסגעפיהט זייער שטיק, וואס האט הארמאניזירט מיט די שטימונג פון עולם. דונע־רענדע אפלאדיסמענטען האט ארויגערופען דער קופלעטעל „קיין ציון"

אין אלנעמיין קען מען זאגען, אז דער פעסט, ניט קוקענדיג אויף די נאטירליכע דיס־הארמאניע, וואס דער וועטער האט אריין גע־טראגען איז דאך א דאנק זיינע טיכטיגע איני־ציאטארען אריבער בשלום.

פיעלע עלטערען האבען זייערע קינדער איינגעשריבען אין פעראיין נאכען פעסט.

„ROSE"-Cigaretterne.
№ 101 uden Mundst. 15 Stk 10 Øre
№ 101 med Mundst. 15 „ 10 „
№ 102 stort Format 15 „ 10 „
„ROSE"-Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C. B. MØLLER & Co

„נאווי וואסחאד" — „ראזסוועט"

מיט 6 וואכען צוריק האט די מיליטערמאכט פון פעטראגראד דערשטיקט דעם רופיש יודישן וואכענטליכען זשורנאל „נאווי וואסכאד", איצט האט די זעלבי ע מאכט דערשטיקט דעם צווייטען און לעצטען רוסיש־יודישען וואכענטליכען זשורנאל „ראזסוועט". די יודישע בעפעלקערונג אין גאנץ רוסלאנד און דער טייל פון דער רוסישער געזעלשאפט וואס האט זיך אינטערעסירט מיט יודישע אנגעלעגענהייטן, וועט פון היינט אן ניט האבן מעהר די מעגליכקייט צו אינפארמירען זיך, וועט פון היינט אן ניט קאנען וויסען, וואס טהוט זיך מיט יודן.

די רוסישע מיליטער־מאכט, וואס האט אין משך פון 9 חדשים ג'רודפ'ט די יודישע בעפעלקערונג, געהאנגען אן געשאפטן אונשולדיגע יודן, די מיליטער — מאכט, וואס האט אין משך פון די לעצטע 6 וואכען, בשעת עס האט געדויערט די שלאכט אין גאליציען, געגעבען איהר גענעראל־שלאכט דער יודישער בעפעלקערונג און אריסגעשיקט הונדערטער פויזענדער יודען, פון קאוונער און קוראלענדער גובערניע. די רוסישע מיליטער־מאכט, וואס זוכט צו פערענטפערן איהרע מפלות, אויפ'ן אמת'ן שלאכטפעלד מיט'ן אמת'ן פיינד דורך אונגעהויערע יודישע קרבנות.

די וויל היינט אין אייזערנע קעטען נעהמען די טעראריזירטע יודישע בעפעלקערונג, ס'איז איהר וועהניג די ציווילי און מיליטער־צענזור — זי וויל, עס זאל בכלל דערשטיקט ווערען די יודישע שטימע. דער תלין וויל ניט הערען דעם זיפץ און דאס קרעכצען פון זיין אויסגעמאטערטען קרבן. עס איז ניט גענוג, וואס מען האט צוגענומען די מעגליכקייט צו פראפעסטירען גענען דער אמיציעלער מערדערי. עס איז ניט גענוג, וואס דער קרבן ערלויבט זיך שוין ניט און קען ניט ערלויבען זיך אין גאנצען לכל הפחות נור דערצעהלען וועגען דעם אלטעגליכען פאגראם — זיי ווילען נישט, אז עס זאלען בכלל עקזיסטירען יודישע בלעטער, וואו דער לעזער קען געפינען דעם וואונק, קאן דערהערען די דערשיקטע שטימע....

די יודישע עפענטליכע מיינונג פון ענגלאנד און פראנקרייך און בפרט פון די פערייניגטע שטאטען דארף היינט פארשטעהן די גאנצע בעדייטונג פון'ם לעצטען פאקט, מיט פולען רעכט און מיט בעשטימטער זיכערהייט וויזיזן מיר נאך א מאל אן אויף די פארברעיטונגען פון דער דעמאראליזירטער רוסישער מיליטער־מאכט אבצוראכענען זיך מיט דער יודישער בעפעלקערונג פאר איהרע אייגענע מפלות. נאך דעם וויי עס זיך נעהן בשלאסען אין פעטראגראד די צווי־יודישרוסישע זשורנאלען וועלכע די יודישע עפענטליכע מיינונג אין רוסלאנד אבגעשניטען, ניט נאר פון דער גאנצער וועלט אויסער רוסלאנד, נאר אויך פון דער גאנצער ניט־יודישער עפענטליכער מיינונג אין רוסלאנד גופא. די אלגעמיינע רוסישע פרעסע איז היינט כמעט ווי אינגאנצען בשלאסען פאר יודישע ידיעות, אפילו פאר איינציגע משטיללונגען וועגען דעם יודישען לעבען. א ביטערער חושך וועט פון היינט אן הערשען אין דער צוריסענער און פאקטיש אויף שטיקער צופליקטער יודישער געזעלשאפט אין רוסלאנד. עס ווערען אביערגעריסען די לעצטע פעדעם, וואס האבען ווי עס איז צוזאמענגעהאלטען די דאזיגע צוריסענע און צופליקטע שטיקער... די רעגירונג, וואס האט אינגעטליך סיי ווי סיי ניט אבגעשטעלט זיך פאר קיין שום מיטלען אין איהר קאמפף מיט'ן יודישען „פיינד", בעקומט היינט די פולע, די אונבעגרענצטע פרייהייט צו טהון מיט דער יודישער בעפעלקערונג אלץ וואס זי ווייל.

זאל דאס וויסען די יודישע עפענטליכע מיינונג אין די לענדער, וואס קענען זיך אריינמישען אין דער וואקסענדער טראגעדיע פון אונזער ווארום אנדערש וועט עס זיין צו שפעטער...

י. שיף וועגען עמיגראציע קיין אמעריקא

אויף דער פראגע וועגען בעניין די באלוועסטאנער עמיגראציע האט שיף געגעבען:

— אונזער פלאן איז טאקי אויסצעמיידען „גאלוועסטאנען" אומעטום — אין לאס־אנגעלעס אין סאן־דיעגא, אין סאראלאנדארע, אלס בייספיל פון צוועקמעסיגער טעטיגקייט קאן אין אנווייזען אויף די 2590 יודישע פאמיליעס וואס קאזאק־סיט'ן וועלכע האבען זיך אויסגעצייכנט אייגענארדנעט און לעבען גוט, זיי, אלע דורכגענומען מיט'ן גייסט פון אחדות.

אין אמעריקא — האט שיף ווייטער גענומען — קענען מיר נישט קיין רוסישע, פראנצויזישע אדער עסטרייכישע יודען: מיר קענען נאר אמעריקאנישע יודען און אויב מיר ווילען קיין יודען־פראגע מוזען מיר בעדינגען, אז קודם כל זענען מיר אמעריקאנער, שיף האפט, אז די פעראייניגטע קרעפטען פון אמעריקאנישען דענטום וועלען מיטהעלפען צו לייזען די יודישע פראגע אין פערשידענע לענדער.

אויף ווייטעל ס'איז אונז בעקאנט האבען זיך מיט'ן רעגולירען די יודישע עמיגראציע נאך דער מלחמה שוין פעראינטערעסירט די יודישע כלל־טהוער אין רוסלאנד. באלד אין אנהויב פון דער מלחמה איז קיין אמעריקא אריינגעפאהרען דער פאראיינטער פון דער פעטראגראדער עמיגראציע־אגענטור, זירען די שוין לאנג פריעקטירטע עמיגראציע־פלענער.

וויי בעוואוסט, אינטערעסירט זיך דער אמעריקאנישער אידישער מיליאנער אין פילאנטראפ יעקב שיף מיט דער פראגע וועגען רעגולירען די אידישע עמיגראציע אין די פאראיינigטע שטאטען. די ארגאניזאציע, וואס ער האט געגרינדעט, די האלוועסטאנער קאמיטעטען, האט זיך פערנומען פאר דער מלחמה מיט'ן פונאנדער־שפרייטען די יודישע עמיגראציע איבער די מערב־שטאטען פון אמעריקא, בעזונדערס דורכ'ן מערב־גאלוועסטאן. פארויסזעהענדיג די ריזיגע פערגרעסערונג פון דער יודישער עמיגראציע נאך דער מלחמה, איז שיף ספעציעל ארומגעפאהרען די מערב־שטאטען מיט'ן צווועק זיך צו בעקענען מיט די בעדינגונגען פון דער קינפטיגער מאסען־בעזעצונג פון די יודען, די קרבנות פון דער אייראפעאישער מלחמה.

אין א געשפרעך מיט א פארשטעהער פון א יודיש־אמעריקאנישען זשורנאל האט שיף געזאגט:

נאך א זיעבענוואכיגער אויספארשונג פון דעם מערב־טייל פון די פאראיינigטע שטאטען בין איך געקומען צום בעשלוס, אז איבער'ן סיך מיספסיס איז נאך דא גענוג פריי ארט פאר נייע איינוואנדערער. אומעטום, וואו איך בין געווען האט מען מיך זעהר הערציך אויפגענומען. מערב־אמעריקא איז גרייס אויפצונעהמען צוויי מיליאן מענשען. איך גיפען, אז נאך דער מלחמה וועט זיך געוואלדיג פערשטארקען די יודישע עמיגראציע אין צפון־אמעריקא. מיר ווילען נישט רופען די יודען אין די מזרח־פארטען, אויב אבער זיי וועלען אהין קומען, קאן מען פאר זיי א סך טהון דורכ'ן אמעריקאניזירען זיי. אויסזוכען זיי בעשעפטיגונג און איבערשיקען זיי אין מערב־שטאטען, וואו עס איז נאך פרייע לענדער, אין קאנזאס־סיטי, וועלכע האבען זיך אויסגעצייכנט אין איינגעארדנעט און לעבען גוט, זיי. אלע דאזיגע דורכגענומען מיט'ן גייסט פון אחדות.

— קענען מיר נישט קיין רוסישע, פראנצויזישע אדער עסטרייכישע יודען: מיר קענען נאר אמעריקאנישע יודען און אויב מיר ווילען קיין יודען־פראגע מוזען מיר בעדינגען, אז קודם כל זענען מיר אמעריקאנער, שיף האפט, אז די פעראיינigטע קרעפטען פון אמעריקאנישען דענטום וועלען מיטהעלפען צו לייזען די יודישע פראגע אין פערשידענע לענדער.

די פערמאכטע באנק

(פאראזעצונג.)

פון אנהויב האבען די קרבנות פון דער היה דערפיהלט בלויז א וועהטאג. זיי האבען געמיינט אז דאס איז נאר א וואונד, פיעלע האבען נאך נישט געוואוסט, אז די וואונדען זענען גיפטיג, נאר אין גיכען האט מען דאס אויך דערשפירט. האט אנדערע האט זיך דער ביס פון דער גיפטיגער שער פיאווקע אויסגעלאזט שטארבליך: עס האט זיך געהאנגען דושא קעמפנער פון ווילנא, וואס האט פערלאזען אין באנק דאס גאנצע גפלד, וואס ער האט אנגעקליבען פאר אכטצעהן יאהר ארבייט: עס האט זיך פער־ס'ם ציפע משארני, א דיענסט, וואס האט געקליבען דאס גפלד, אז זי זאל קענען צוריקפאהרען אהיים. פון צורודפ־רונג האט בעקומען א פאפלעקסיע הערני מעל־ניק, א בעל הבית פון א דעליקאטעסען־געשעפט א מאסער פון פינף קינדער, וואס האט נישט לאנג אריינגעפרואווירט אין כאנק זיין גפלד.

די איבריגע זענען געווען צושלאגען, אייניגע בעראכטען, פערוואונדעט בידן בין. בידן מארך פון בין. עס זענען פריהצייטיג אלע בעוואוסט מיטפל יעהריגע פרויען. א ביטערע מעלאנכאליע פון עלטער האט פערקוועטשט דאס הארץ פון א יונגען מאן, עס האבען זיך איינגעהארבעט די. וואס האבען זיך אזוי פיעל יאהרען מוטיג און דריייסט גראנגעלט מיט'ן לעבען.

א שווארצער וואלקען האט זיך ארבענע־לאוז איבער'ן קוארטאל פון די אריימע לייט. דאס איז געווען עהנליך צו א מגפה, צו א שווארצער פעסט, וואס איהר אונגעהויער בלינדער אטהעם פער־סם'ט דאס לעבען... און אזוי ווי און א פעסט קען מען זיך נישט אויסהיטען מיט קיין שטיינערנע וועגנ, אזוי האט מען זיך נישט געקענט אויסהיטען פון די עקזהאלטעד פיהלהערנער פון דער גיגאנטישער חיה. זיי האבען אומעטום אריינגעדרונגען. האבען אומעטום אנגעהויבען צו נעכאפט און דער־הרג'עט...

וונטאג פארנאכט זענען די איינוואהנער פון יענעם געגענד געשפאנען ביי דער פער־מאכטער טהיר פון דער גפלאצטער באנק. זיי האבען אויף קיין זאך נישט געווארט. זיי האבען געוואוסט אז די טהיר וועט זיך נישט עפענען זיי זענען פשוט געקומען אהער א קוק טהאן אויף די אונדערבארמיגע פוסטע פענסטער — די אויגען פון דער היה ווי עס זאל זיי ציהען אהער א נישט־געזעהענע קראפט וועלכע די היה האט פערמאגט אויך נאך איהר טויט. עס זענען געשטאנען רא פרויען, געשאקעלט מיט די קעפ און געוויינט: עס האבען זיך פערזאמעלט גרויסע מאנמליים. אבגענארטע דעפאזיסארס, פון האבען געשמועסט. מען האט געבראכט צו שלעפען אין א שטוהל דעם פאראליזירטען הערני מעלניק — ער האט געטהייסעלט מיטן גרויסען שווערען קאפ און געמרוקעט — מחמת געשאלטען... שוין דריי וואכען, ווי די באנק איז פארמאכט, נאר ביז איצט האט נאך נישט געוואוסט, אז די וואונדען זענען גיפטיג, קוואר־טאל אלץ געברומט, ווי א ביהנענטשטיין, דער טעמפעל איז געווארען חרוב. פערשפיגלען, און ביי די טהירען פון טעמפעל האבען זיך אויפגעקליבען די געוועזענע גלייבי־גע — אהן גלויבען, אהן לעבען, מערצאנים בר־מנ'ס. מענשל כער שאלעכץ, וואס די יאהרען פון איהם האט אויסגעגעסען דער שרעקליכע פרעסקריישער וואהרט.

אוים'ן טראטואר, נעבען לאמטערן איז קעס שטאנען שרה בעקער, א יונג מיידל מיט בלייכען שפהנעם פנים און שווארצע אויגען. איהר איז צוגעקומען א יונגערמאן און בעוואג איהר ס'איז אונז בעקאנט האבען זיך מיט'ן רעגולירען די יודישע עמיגראציע נאך דער מלחמה שוין פעראינטערעסירט די יודישע כלל־טהוער אין רוסלאנד. באלד אין אנהויב פון דער מלחמה איז קיין אמעריקא אריינגעפאהרען דער פאראיינטער פון דער פעטראגראדער עמיגראציע־אגענטור, זירען די שוין לאנג פריעקטירטע עמיגראציע־פלענער.

— העלא, שרה! איך האב דיך שוין ניט

Jüdische Volkszeitung № 159 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, דינסטאג י"ז תמוז תרע"ה (29 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

העפטיגע קאמפפען אויפ'ן מזרח־פראנט.

איטאליענישע קריעגס־שיפען צו די דארדאנעלען

פון מזרח־פראנט.

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען, 28־טען יוני (אפיציעל). נאך זייער מפלה ביי און אין דרום פון לעמבערג האבען זיך די רוסען אבגעצויגען אין דער ריכטונג צו מזרח פון דארטען, און האבען אויפס'ניי געבילדעט א פראנט מיט זעהר שטארקע כחות אויף די בערג אין מזרח פון דאווידאווקא, אין מזרח פון מיקלאשאוו און ביי יארושאוו טאיי.

אויף דיעזען פראנט האבען אונזערע מחנות עראבערט אייניגע פיינדליכע פאזיציעס, און צום סוף זענען די רוסען וויעדער געווען געצוואונגען אבצוטרעטען אויפ'ן גאנצען פראנט.

איך אין צפון פון זשאלקיעוו און אין צפון פון ראויארוסקא וואקעלט דער שונא צוריק.

ביים דניעסטר דויערערן די קאמפפען. די דייטשע מחנות האבען געשטורעמט די בערג ביי בוקאשאווצי ווייטער אביסעל צו האליש און ביי דעם בעסאראבישען גרענעץ האבען מיר פאר די לעצטע טעג גענומען געפאנגען 71 אפיצירען און 14'100 סאלדאטען.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 28־טען יוני. (אפיציעל) ביז שאוולי איז די לאגע אונפערענדערט. אויף'ן לינקען זייט פון ווייכסעל האט דער שונא אנגעהויבען מיט בעדייטליכע כחות א קאמפף אויפ'ן פראנט אזאראוו־זאוויקאסט, נאר קיין גרויסען ערפאלג האט ער סיי ווי סיי ניט געהאט.

אין גאליציען ציהען זיך אונזערע מחנות אב, העפטיג פערטיידיגענד זיך אויף דער ליניע באברקא—זשוראוונא צו גוגאלופא. ביי באברקא האבען מיר היינט גענומען 1600 מאן געפאנגען. נעכטען האבען מיר געפאנגען צווישען זאלקיעוו און לעמבערג 2000 מאן צווישען זיי 30 אפיציערען, ווי אויך עראבערט 13 פולעמיאטען.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 28־טען יוני. (אפיציעל). אין געגענד און צפון פון אראס דויערען אינפאנטערי־קאמפפען. שבת איז פארגעקומען א העפטיגע באמבארדירונג אויף די פארשטעדט אין צפון פון אראס. די דייטשען איז געלונגען צו בעפעסטיגען זיך אויפ'ן וועג וואס געהט פון אבלען קיין אנגרע אויף א בריוט פון אנ'ערך 200 מעטער.

צווישען אואס און ען איז פארגעקומען קאמפפען; די דייטשען האבען אנגעגריפען אונזערע פאזיציעס אבער צום סוף זענען זיי געוען געצוואונגען אבצוטרעטען צוריק.

(דייטשער בעריכט)

בערלין 28־טען יוני (אפיציעל). מיר האבען היינט בעשאסען די פיינדליכע ארטילעריע, וואס איז בעפעסטיגט נעבען קאטעדראל און אראס דערביי איז א אמוניציאנס שפייכלער אויפגעשרסען געווארען.

נאכדעם, ווי מיר האבען אין די לעצטע טעג פערהינדערט דעם שונא'ס פערזוך צו ע־אבערן די מויס־בערג, האבען מיר נעכטען איבעראשט דעם שונא, ווען ער האט זיך צוגעקליבען איבערפאלען די בערג פון עפאדזשע. נאך א קורצען קאמפף האבען מיר פערטריבען דעם שונא דער פיינד האט זיך אנגעשטריינגט די גאנצע נאכט צו וויעדער עראבערן די בארג, נאר אהן רעזולטאט.

רוסישע אפענסיוו

בערלין. די קארעספאנדענטען מיטיילען, אז עס קומט פאר פערביטערטע רוסישע אנגריפען אויפ'ן בוקאווינא פראנט, וואו די רוסען ענטוויקלען א גרויסע ארטילעריע טעטיגקייט.

איטאליען און די דארדאנעלען.

בערלין, 28־טען יוני. (אפיציעל). די איטאליענישע צייטונג „טריבונא" טיילט מיט פון א זעהר זיכערע קוועלע, אז איטאליען וועט אין גיכען שיקן אייניגע קלענערע, מאדערנע קריעגס־שיפען צו די דארדאנעלען, כדי צו העלפען די ענגלענדער און די פראנצויזען; אנשטאט דעם וועלען די ענגלענדער און די פראנצויזען שיקען מאדערנע קרייצערס.

צו די אדריאטישע ים־ברעגען און העלפען דער איטאליענישער פלאט. אויך איז בעללאסען געווארען, אז די „פעראייניגטע" זאלען שיקען א נייעם קארפוס צו די דארדאנעלען.

הערצל — אווענד.

דאנערשטאג, דעם 1־טען יולי האלב ניין אזייגער אין אווענד, וועט אין זאל פון האנדווערקער־פעראיין פארקומען א טרויער־פערזאמלונג, געווידמעט דעם פערשטארבענעם פיהרער פונ'ם יודישען פאלק ד"ר טהעאדאר הערצל. אלס רעדנער וועלען ארויסטרעטען די ה" ד"ר ש. בערנשטיין און מ. גראסמאן.

די גאנצע יודישע בעפעלקערונג פון קאפענהאגען, אלע די, וועלכע לעבען מיט די אינטערעסען און ליידען פונ'ם יודישען פאלק מוזען בעזוכען די טרויער־פערזאמלונג, כדי עהרען דעם פערשטארבענעם גרויסען יודען. איינטריט פאר אלע פריי.

פון לאנדסקראנא.

זונטאג דעם 27־טען יוני איז אונטער דער לייטונג פון די הערן י. מ. לעווין און יאקאבסאן, געגרינדעט געווארען א ציוניסטישע ארטסגרופע אין לאנדסקראנע (שוועדען).

ה'ר מ. גראסמאן קאפענהאגען האט געהאלטען א קורצע רעדע אין וועלכער ער האט כאראקטעריזירט די גרונד פרינציפען פון ציוניזם די רעדע האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס ביי די צוהערער און האט געמאכט א כיעפע און ערנסטע ווירקונג.

עס איז געוועהלט געווארען א קאמיטעט פון מיטגליעדער צו לייטען די ארטיגע ארבייט. די אויסגעוועהלטע זענען די ה"ה: מ. לעווין, יאקאבסאן, יאזעפסאן, בארענשטיין און לעאפאלד אין דער גרופע האבען זיך גלייך פערשריבען 28 מיטגליעדער, וועלכע האבען גלייך בעצאהלט זייערע שקלים.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

A. & H. MEYER

חעמישע רייניגונג אין דאמכפארבעריי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג: פיליאלען

Landdemarket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

A|S Hannibal Sander.

דאמפוושריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

—— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. ——

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ ר זיכר ונגס־גזלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד. געגרינדעט 1871

נעמ. יבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער העראפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פונ'ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Damen Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5 Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

A. Fiedler A|S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 3.50, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95

" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

יונגלאך אדער מיידלאך

ורערען געזוכט צו נאדלעראר בייט. באלד געהאלט סאנקט פעדערסטרעדע 10. 3 אויפו. c.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

שוואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Forstædernes

BRØDFABRIKKER

Maltsyrnet Rugbrød

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. סווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

Victoria Teatret

קאנסערוועבאראנס חתנה א קאמעדיע אין 3 אקטען. קאנקורענץ שווימונג אין ליסטבאד־האפען ווערט נאר פארגעוויזען אין וויקטאריע טעאטער.

א שניידער געזעל.

בעקומט גלייך גוט־בעצאהלענדע ארבייט בראגינסקי. ניקאלאיגאדע 21. 1 זאל.

א לעהרן אינגעל

בעקומט א פלאטץ ביי דאמענקאנפציאן. גלייך געהאלט. פעלדשטיין, אדעלגאדע 87 ב 2 זאל.

PRØV C.W.OBEL's CIGARETER

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ предподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12ч. до 1ч.: дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцелярію Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 3226.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidens"s Trykkeri Møntergade 2

— זיך אומצוקעהרען אין לאנד פון זייערע אבות. די דאזיגע בעוועגונג טראגט דעם נאמען ציוניזם און קיין לאנד קען נישט אויי אפעלירען צום יודישען הארץ ווי ארץ־ישראל. ארץ־ישראל איז דעם יודעניס היים און ירושלים איז זיין שטאדט.

צי דאס איז ריכטיג פון זייער זייט צי ניין, עס איז אבער א פאקט, אז פאר די לעצטע ניין־צעהן הונדערט יאהר האבען זיך די יודען אלס גאנצעס נישט אסימילירט מיט אנדערע פעלקער. און נישט אנגענומען קיין שום אנדער נאציע אלס זייער אייגענע. „מיר קענען עס ניט טוהן היינט — זאגט א וויכטיגער יודישער געלעהרטער — און איך צוויפעל, צי מיר וועלען עס קענען טוהן מארגען, וואס מיר דארפען טוהן איז איבערצוגיין אונזער לעבען אויף א געזונדען, ראציאנעלען פונדאמענט דורכן אומקעהרען זיך צום באדען און צו א לעבען. וואס זאל נישט בעשטעהן אין אויי פיעל וואנדערען, ווי אונזער לעבען איז געווען פאר די לעצטע עטליכע הונדערט יאהר.

אונטער דעם אייגפלוס פון דעם דאזיגען גייסט, איז אין א גרויסער מאס דורך דער הילף פון אייראפעאישע רייכע יודען א היבשע צאהל קאלאניעס בעגרינדעט געווארען אין ארץ־ישראל.

טערקיי מיהרט איצט מלחמה מיט די לענדער פון דער 3־פעראיניגונג, זי האט פערלוירען איהר ממשלה אין אייראפא, און איהר ממשלה אין אזיע איז אויך שטארק אבגעשוואכט געווארען. אז טערקיי זאל פונאנדערפאלען אלס מלוכה איז זיכער מעגליך. און ארץ ישראל זאל קריגען א ניעס בעל הביתי, עס איז אלוא, וואר שיינליך, אז ארץ ישראל זאל ווערען א פרייי לאנד אונטער דעם פראטעקטאראט פון א וועלכער־עס־איז אייראפעאישער מלוכה.

אבער בנוגע צו אט די אלע מעגלכקייטען זענען די יודען אין ארץ־ישראל אינגאנצען ניט־פלאז. די יודישע בליהענדע פאלאניעס לייגען אונגעהויר, דער האנדעל מיט פאפיראנצען, וועלכע פלעגען יעדען ווינטער אריסגעשיקט ווערען פון יפו צו די האטעלען, ביי די ברעגעס פון מיטעללענדישען ים, איז צו גרונד גענאנגען.

זי האט אויסגעהערט ארויסצוגעבען גלעלי. ביים פרינץ, וואס האט זיך אנגעשלונגען מיט גלעלי האבען געפראצט די גלעדיאטארען פון אנגעסרעי־פענקויט. ער איז געווען טויט. אדער אפשר געפראצט אנאנשפיעל פון א טויטען.

די גרויסע ריין־געוואשענע טהיר מיט די פעפענע בעפוצעצענע האט זיך נישט געפעפט. זי איז געווען שטום. אונבעוויגליך. האט זיך צוגוסגעגאסען מיט דער וואנד. זי איז געווען שרעקליך. די שפיגעל־פענסטער האבען געקוקט. ווי אונדערבארמיגע אויגען. וואס קענען קיין רחמנות נישט. די ריין־ראזירטע יונגע לייט. וואס רעדען שלעכט־יודיש, זענען ערגעץ וואו מיר־שוואונדען געווארען — מען ווייסט נישט די פאמיליאנצען פוילען אויף די בוימער, קיין דאמפף־שיפען שטעלען זיך ניט אב אין יפו אין ביירוט, טוריסטען קומען נישט אין לאנד. די יודישע איינוואוינער האבען מעהר קיין פרנסה אין זיי זענען אנגעווויזען אויף דער שטיצע, וואס זיי קריגען פון זייערע אייראפעאישע אמעריקאנישע ברידער.

די דייטשע סאציאלדעמאקראטען און דער שלום.

דער פארשטאנד פון דער דייטשער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי האט פערעפענטליכט אין־ם לעצטען נומער פון „פאלקסצייטונג" א מא־ניפעסט „די סאציאל־דעמאקראטיע און דער פריעדען". אין וועלכען עס ווערט נאך אמאל ארויסגעזאגט דער ווילען פון דעם דייטשען פראלעטאריאט ניט דערלאזען קיין אנעקסיעס און עראבערונגען. נאך דעם ווי עס ווערען ציטירט פערשיידענע שטעלען פון סאציאליסטישע עקלעראנגען וועגען קריעג.

צום סוף שטעהט: „די ס.־ד. פראקציע פון טאג און דער פארשטאנד פון דער פארטיי האבען שטענדיג בעקעמפט וועלכע עס איז עראבערונגס אדער אנעקסיאנס־פאליטיק. מיר טרעטען ארויס נאך אמאל מיט א שארפען פראטעסט געגען אלע שטרעבונגען און דעמאנסטראציעס פאר אנעקסיאן פון קיין שום אנעקסיעס, „דאס פאלק ווייל שלום אין נאמען פון מענשליכקייט און קולטור שטיצענדיג זיך אויף די דורך הפדעגטום פון אונזער פאלקס־גענאסן געשאפענע גינסטיגע קריעגסלאגע, פאדערען מיר פון דער רעגירונג, אז זי זאל אויסדריקען איהר ווילען אנהויבען פריעדענס פערהאנדלונגען, כדי צו מאכען אסוף צום בלוטיגע קאמפף.

א טעלעגראם פון בערלין טיילט מיט אז דער „פארווערטס" איז פערמאכט געווארען, ווייל ער האט אבגעדרוקט אהן דער הסכמה פון דער צענזור דעם מאניפעסט. וועלכער שאפט אין אויסלאנד די מיינונג, אז דייטשלאנד איז מיעד און וויל פריעדען.

יוידשע נייעס.

(גאנטשארוק פראצעס.)

דער רוסישער סענאט האט איבערגעלוזען אהן רעזולטאט די כאסאציע פון איוואן גאנטשא־רוק, וועלכער איז פאנימשפט געווארען מאר ער־מארדען דאס יונגעל יוסל פאשקאוו אין פאס־טאוו.

ווי בעוואוסט, איז גאנטשארוק פערמשפט געווארען אויף 12 יאהר קאטארגע.

(מסירות נפש פון אידשען דאקטאר). דער הויפט־קאמיטעט פון אלרוסי שען זמסקען פעראיין האט דערהאלטען פון ספעציעלען בעפאלמעכטיגטען פון „רייטען קרייץ גראף בענינסטען, פאלגענדע טעלעגראמע: „איך האלט פאר מיין חוב פעסטצושטעלען די אויס־נעהמליכע ארבייט אויף דער סעקציע ק. פון־ם אטריאד פון אדעסער אויעזדער זעמסטוא. בע־זונדערס פון־ם דאקטאר האלפערין.

(15 יעהריגער יודישער העלד). א 15־יעהריגער יודישער פריוויליגער אין דער רוסישער ארמיע י. ז. האט זיך איינגעקראנגען אין לאגער פון שונא. אבזייענדיג ביים שונא עטליכע טעג, איז ער צוריקגעקומען מיט וויכ־טיגע ידיעות. יעצט איז ער פערוואונדעט און איז בעשאנקען געווארען מיט א נעאראל־קרייץ.

(יודען אין סעטראגראדער פאל־אינסטיטוט). אין אין־יאהר 16־1915 וועלען אין סעטראגראדער פאליטעכנישען אינסטיטוט אנגענומען ווערען קיין יודען אין דער אינזש־נערען־בוי אבטיילונג און אין דער מעכאנישער אבטיילונג, אין דער עקאנאמישער, מעטאלור־גישער און מעכאנישער אבטיילונגען וועלען אג־גענומען ווערען צו 5 יודען, און אין דער אב־טיילונג פאר שוך־בוי — 2 יודען. דאס אנגעה־מען פון ביטעס אין אינסטיטוט האט זיין שוין אנגעהויבען און וועט דויערען ביז 1־סטן יולי.

(וואהין מען טאר נט פאהרען). אויף ווילנער וואקזאל ביי די קאסעס, ווו מ׳טאר־קויפט רייזע־בילעטען, איז אויסגעהאנגען פאל־גענדע מעלדונג:

לויטען בעפעהל פון העכסטען הויפט־קא־מאנדיר ווערט פערבאטען צו פערקויפען רייזע־בילעטען אויף גראדנא, קאוונא וואטשא, בריסק ליטאווסק, סעדלעץ, חעלם, לובלין און לוואו פון 30 מאי אן צו אזעלכע פערזאנען, וואס הא־בען נישט קיין געהעריגע עלוויבנישען דערויף פון דער „פארווערטס" איז פערמאכט געווארען, ווייל ער האט אבגעדרוקט אהן דער הסכמה פון דער צענזור דעם מאניפעסט, וועלכער שאפט אין אויסלאנד די מיינונג, אז דייטשלאנד איז מיעד און וויל פריעדען.

פערצענטע רשימה

פון די געזאמעלטע בעלדער פון דעם „הילפסקא־מיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה"

ריינער רוח פון דעם פארסראג

פון ה״ר מאצקין	124 קר.	50 אויר.
ה״ר קאפגאווסקי, ווילנא (צוויי־טע ראטע	30 קר.	
ה״ר ד״ר סולער, קאפענהאגען (2 ראטע)	5	״
״ ש. נערשט	- 1	״
״ מ. ליסטען,	- 1	״
״ גערטנער.	- 3	״
״ מ. שנייד־ערמאן	- 2	״
״ מ. שווארצבורד	- 3	״
״ א. שווארץ	- 3	״
״ נ. אוידעמאק	- 5	״
״ סלוימענבוים,	- 5	״
״ ז. ריס	- 2	״
״ ב. סוסקין	- 3	״
״ א קושניראוו,	- 3	״
״ א. גאלדבערג,	- 4	״
״ א. צימערמאן,	- 2	״
״ מ. שניידערמאן	- 2	״
״ מ שליפער.	- 2	״
״ א. פלייש,	- 3	״
״ אבראמסאהן.	- 5	״
״ מ. שלזינגער,	- 5	״
״ י. גלעמער.	- 2	״
״ ב. דוארקין	- 3	״
״ זילבערט	- 10	״
״ הערמאן דימאנד,	- 10	״
״ מ. קיטאי	- 4	״
פרל. ר. קאסז.	- 2	05

בסך הכל 245 קראנער.

צוזאמען מיט די פריהערדיגע דרייצען רשימות 4752 קר. 11 אוירעס.

געלדער פאר דעם הילפס־קאמיטעט ווע־רען אנגענומען:

L. Motzkin, Vestergade I;

J.Nachemsohn, Tordenskjoldade I.

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:

Prof. D. Simonsen, Skindergade 28

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361

PRISLISTE

8½ B. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ B. do. do. Tørring
12½ B. do. do. Tørring

og Maskinstrygning — For uldent og bruget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

היינטיגע בלעמ׳ס

דוכט זיך, ניטא אויף דער וועלט נאך א פאלק, וואס זאל זיין אזוי צוריסען, אזוי דעזאר־גאניזירט, ווי מיר. טרעפט ר׳ל, א סיבה, בלײַבן מיר שטהן פערווירט, צובראכן, צומישט, ניט וויסענדיג, וואס פאריהר צו טהון, וואס פאריהר אנצוהויבן, וו׳ אזוי זיך ארגאניזירן, און דאך, לייענט די צייטונגען פון אונזערע שונאים, און איהרוועט דאס אויף יעדען שפאל־טע דערוזהן און דערהערן דעם אייביגען געשרײַ:

— יודישע ארגאניזאציע!

די וועלט פערגעהמען זיי, די יודישע ארגא־ניזאציע. לייענט די פוילישע בלעטער און איהר וועט זיך דערוויסען, אז נאנצע פיער אלוועלט־ליכע ארגאניזאציעס פערמאגן מיר, גרויסע שטארקע ארגאניזאציעס, וואס יעדע איינע פון זיי בעשליסט דעם גורל פון אלע אייראפעאישע פעלקער.

אויף צו־להכעית דעם וועלט־קריג און די בלוטיגע שלאכטען צווישען פראנצויזען און דייטשען האבען מיר אונזער פראנצויזישע, „אליאנס", אריבערגעפיהרט קיין בערלין. דאס איז געמאכט געווארען, וויײַז־אויס, מיט א בע־זונדער כונה: איהר, גויים, פראווען צווישען זיך ברוגז־ען און געשלעגרייען, אבער מיר, יודעלעך, רעכענען זיך ניט מיט אײַך און מיט אייער נאאגראפיע. בײַ אונז איז בערלין און פאריז לייבליכע שוועסטערקינדער.

אין דיזעם „אליאנס" האבען מיר, לויט די אויסארייטעט מעלדונג פון דער „פיאסטא" איינ־געשפאנט אויך די ציוניסטען פון איין זייט און די חסידים פון דער צוויײטער, ניט קוקענדיג אויף די ווידערשפרוכען אין אידען און רעלי־גיעזע אנשויאונגען, ארבייטען אס די דריי גרו־פען, די פראנצויזישע אליאנס־לייט, די ציוניס־טען און די חסידים, מיט א צוואלדיגע התלהבות לטובת די יודישע אינטערעסען

וואס קען מען זאגען דאריבער אויסער הלואי וואלט עס אמת געווען!

דאס איז א פאקט, אז אלע יודישע שונאים אנהויבענדיג פון בלעם־ען אן הויבען אן אונז צו זידלען און קומען ארויף אויף לויב־געזאנגען בלעם פערדינגט זיך אויף שלעטען יודען, אבער ביים ערשטען קוק, וואס ער וואראפט אויף אונז, דערזעהט ער, האטש מיט־ן קרומען אויג, אז — מה טובו אהליך, יעקב! ווי גוט זענען דײַנע געצעלטען, ר׳ יעקב!

ווי שפהן, ווי ציכטיג, ווי רוהיג א מחיה נפשות.

און אזוי וויטער, און אזוי וויטער, יעדע שורה — קאמפלימענט, יעדער ווארט — א מאד־ריגאל. וואס פאר א טייער פאלק זענען יהו ע־לעך! גיט נאר א קוק ס׳ארא ארדנונג ביי זיי איז עס, ס׳ארא ארגאניזאציע! ס׳ארא דיסציפלין עס הערשט ביי זײַערע שבטים און דגלים: איהר מיינט אבער אז בלעם איז טאקע אויסען געווען צו שיטען אונז קאמפלימענטען, און די פוילישע בלעטער צו ריכמען אונזער אחדות? ענדיגען ענדיגט זיך עס שטענדי„ מיט וואס עס האבען זיך געענדיג די ערשטע קאמפלימענטען.

— קום בלק, דו קעניג פון מואב, און איך וועל דיר ראטהען וו׳ אזוי צו האנדלען מיט יו־דען, — אזוי האט פערענדיגט בלעם.

— און מיר, פאליאקען, זיצען מיט פערלעג־טע הענד ענדיגט די „פיאסטא" מיט א געוויין— יודען רודערען א וועלט. פעראינטערעסירען מיניסטארען, די פרעסע. דינגען אב א „בריסטאל" אין קאסענהאגען און פיהרען דאהט א גרויסע וויכטיגע ארבייט, נאך דער מלחמה וועלען זיי האבען די פרוכט פון זייער יצצטיגער ארבייט.

— און מיר, פאליאקען, זיצען מיט פערלעגע־טע הענד ענדיגט אבער פאלק, וואס עס ווארט אויף אונזער ראטה, וועלט געמיינט. אז אונז לעבט זיך אזוי גוט, אז פון גרו ס הרחבה שפיעלען מיר זיך מיט יר־דעלעך און רייסען פון זיי די פעל.

אט די קרעפטיגע שהנע באנק מיט די מע־שענע שניצקען אויף דער גרויסער ריין־געווא־שענער טהיר צווישען ד׳ טומעלדיגע, שמוציגע, איהרע גרויסע שפיעגעל־פענסטער, און די ריי־נע גרויסע טהיר, בעשלאגען מיט מעש און בע־פוצט מיט שניצקען, האט נעווענקט צוטרוי ביי אלע איינוואוינער פון דער דאזיגער נעגענד, אינוועהניג, הינטער די פענסטער מיט די מעשע־נע גראטעס, זענען נעזעסען גוט־נעקליידטע, ששענדיג ריין־דאזירטע יונגע לייט. אייניגע אפילו אין בריללען, האבען פינקטליך נעשריבענען עפעס און שלעכט נערעדט אידיש: דאס האט נעמעבען די זיכערקייט, אז דאס נעלד, וואס איז מיט ביטערער ארבייט פערהאנדלט נעווארען, נעפינט זיך אין זיכערע הענט...

די פערמאכטע באנק

(ניו־יארקער בילדער.)

די באנק האט פערנומען א גרויס נעל הויז אויף איינער פון די שמאלע, טומעלדיגע און שמוציגע נאסען פון ניו־יארקער איסט־סיידי. איהרע גרויסע שפיעגעל־פענסטער, און די ריי־נע גרויסע טהיר, בעשלאגען מיט מעש און בע־פוצט מיט שניצקען, האט נעווענקט צוטרוי ביי אלע איינוואוינער פון דער דאזיגער נעגענד, אינוועהניג, הינטער די פענסטער מיט די מעשע־נע גראטעס, זענען נעזעסען גוט־נעקליידטע, ששענדיג ריין־דאזירטע יונגע לייט. אייניגע אפילו אין בריללען, האבען פינקטליך נעשריבענען עפעס און שלעכט נערעדט אידיש: דאס האט נעמעבען די זיכערקייט, אז דאס נעלד, וואס איז מיט ביטערער ארבייט פערהאנדלט נעווארען, נעפינט זיך אין זיכערע הענט...

א היילי־קייט. און דער פרינץ האט מיט די הענט פון זיי ריין־דאזירטע יונגע לייט. וואס רעדען שלעכט אידיש, גנעדיג צוגענומען די קרבנות. פערפעקטסטע, צהן מאז איבערגעצהלטע דא־לארס זיינען פערשווינדען הינטער די פענס־טערלעך מיט די מעשענע גראטעס.

עס זענען נעגאנגען טעג, עס האבען נע־ביטען נהרען... עס האבען זיך נעביטען די יונ־גע לייט אין די פענסטערלעך. נאר די מעשענע שניצערייען אויף דער טהיר פון באנק האבען ווי פריהער נעשיינט און די גרויסע שפיעגל־פענסטער זענען, ווי פריהער ריין נעווען יעדען שבת. אין טאג פון גרויסען עולה־רגל זיין. האב כען זיך בעווייזען נייע פנים־ער צווישען די אל־טע בעקאנטע אס איז א יונג מיידעל מיט א בלייכען שהנעם פנים און וואנדערבארע שווארצע אויגען — שרה בעקער. אט איז א מיטעל־יעהריגער מענש מיט אן אויסגעמא־טערט פנים — הערר מעלניק. אט זענען אויך

דינגט ניט בלעם־ען ער זאל איהם אליין בע־שען, ניין, איהם נעהט ניט איין די ברכה, כל־זמן מען וועט דעם צווייטען פריהער ניט אב־שטעלען, דאס איז ביי איהם דאס וויכסיגסטע.

פאר זיך אליין וועט ער שפעטער זאהרנגי דערווייל, בלעם, שעלט יודעלעך און וואס מהערה.

עמנואל.

וועגען א יודישע מדינה.

א גרויסען רושם האט נעמאכט אין אמער׳־אי־ארטיקעל אין דער ניו־יארקער „ג׳ו־יש" פון גרויסען אמעריקאנער נעלהרטען ווענזענעם פרעזידענט פון סטענהארד אוניווער זיטעט פראפ׳ דייווידסטאר דזשארדאן.

דאס ארטיקעל איז אנ׳אויפרוף צו די אמע־ריקאנער העלפען, אז דאס יודישע פאלק זאל צוריקקומען אין זיין אלט היסטאריש פאטער־לאנד, ער זאגט:

אין אמעריקא האט איין לאנד אינגאנצען נישט נעקראגען די נעהעריגע אויפמערקזאמקייט — דאס איז ארץ־ישראל. צו דעם פאלק פון דעם דאזיגען לאנד זענען מיר פערפליכטעט דער־מיט, וואס זיי האבען בעפהיים פון דעם נאר־שען גלויבען אין א סאך נעטער. די נביאים פון ארץ־ישראל האבען מיר צו פערדאנקען די ער־שטע ברייטע בעגריפען פון עטישע פרינציפען

דאס ענערגישע, נעדולדיגע און אי־בערג־נע־ענע פאלק פון ארץ־ישראל איז בעזיהענט נע־ווארען דורך די רוימער און גלייך נאכדעם איז עס אינגאנצען פערטריבען נעווארען פון זיין היים און איז צוזיי צון צושפרייט נעווארען אי־בער אייראפע. דער דאזיגער גלות פון דעם לאנד פון די אבות האט נעלאזט א טיפען צייכען אויף דער יודישער נעשיכטע פון באלד נייגנצען יאהרהונדערט.

די דאזיגע בעדינגונגען פון יודישען לעבען האבען נעהאט א נעוואיס ווירקונג אויף דער סך מיטישער ראסע. האבען פערארימט מאסען יודען פון האבען א פאר פון זיי בעפאסטע אונגעהויער רייך. אין דער לעצטער צייט האבען די נייע מעגליכקייטען און די יודישע אינטע־רעסירטע אריסטאקראטיע און ארטיסטען, ווייפיעל זיי דארפען פראפאוציאנאל אריינגע־בען אויף זייער חילק.

פיעל פון די בעסטע יועגען גלויבען, אז קיין פאלק קאן, נישט דערגרייכען זיין העכסטע שטופ ווען עס האט נישט קיין אייגענעם היים. ווען עס האט נישט קיין פלאץ אין דער נעאגראפיע פון דער וועלט, יעדעס פאלק מוז שאפען זיין אייגענעם ציוויליזאציע, אויף זיין אייגענעם שטיגער. קען עס נישט טהון אהן א אייגן לאנד.

פיעל יודען האבען שוין זייט לאנג דעם וואונש צו שאפען א יודישע מדינה און א יודי־שע ציוויליזאציע. איינצעלנע יודען האבען שוין געוויזען זייער פעהיגקייט, פערשהעהנדע־רעגירונגס־שטעלעס אין אנדערע לענדער. דען האבען שוין נעהאט פערשידענע קאלאני־זאציאנס־פלענער, אבער בלויז איינער פון די דאזיגע פלענער האט נעהאט פאר זיי א דיר־עקטען אינטערעס. דאס איז, נאטירלעך, דער פלאן

אט די קרעפטיגע שהנע באנק מיט די מע־שענע שניצקען אויף דער גרויסער ריין־נעווא־שענער טהיר צווישען ד׳ טומעלדיגע, שמוציגע, איהרע גרויסע שפיעגעל־פענסטער, און די ריי־נע גרויסע טהיר, בעשלאגען מיט מעש און בע־פוצט מיט שניצקען, האט נעווענקט צוטרוי ביי אלע איינוואוינער פון דער דאזיגער נעגענד, אינוועהניג, הינטער די פענסטער מיט די מעשע־נע גראטעס, זענען נעזעסען גוט־נעקליידטע, ששענדיג ריין־דאזירטע יונגע לייט. אייניגע אפילו אין בריללען, האבען פינקטליך נעשריבענען עפעס און שלעכט נערעדט אידיש: דאס האט נעמעבען די זיכערקייט, אז דאס נעלד, וואס איז מיט ביטערער ארבייט פערהאנדלט נעווארען, נעפינט זיך אין זיכערע הענט...

Jüdische Volkszeitung № 158 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, מאנטאג ט׳ז תמוז תרע״ה (28 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דייטשער ערפאלג ביי דניעסטר.

פערמאכט די יודיש־רוסישע צייטונג „ראזסוועט".

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 27־טען יוני, (אפיציעל), פון דער געגענד אין צפון פון אראס איז קיינע בעזונ־דערע מיטיילונגען ניט אנגעקומען, א חוץ וואס צווישען דעם צוקער פאבריק און סושע און צום וועג וואס געהט פון בעטהון קיין אראס, איז פארגעקומען קלענערע ארטילעריע קאמפפען, אונזער פארמארש ווערט זעהר שטארק געהינ־דערט דורך די שלעכטע וועגען, וואס דער רע־גען האט אזוי פונאנדער גענעצט, אז ס׳איז כמעט אונמעגליך דורכצוגעהן זיי.

(דייטשער בעריכט.)

בערלין 27־טען יוני (אפיציעל). די לעצטע טעג איז פארגעקומען קאמפפען אין צפון פון סושע און צווישען סושע און ניר־וויל. די פאזי־ציעס, וואס האבען זיך געפונען אין דעם שונא׳ס בעזיץ זענען איבערגעגאנגען צו אונז.

אויף די מייס־בערג אין מערב פון קאמב געהען פאר פערבוטערטע קאמפפען. דער שונא האט פארגענומען 4 אנגריפען אויף א פראנט פון 4 קילאמעטר. אין אייניגע ערטער איז דעם שונא געלונגען אריינצודרינגען אין אונזערע פאזיציעס. אבער צום סוף האבען מיר איהם אב־געשלאגען צוריק און האבען נאך דערצו ערא־בערט א פיינדליכע טראגשעע.

ביידע. אונזערע און דעם שונא׳ס פליהערס ענטוויקלען דא גרויס התמדה.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט.)

בערלין, 27־טען יוני. (אפיציעל) אונזער ווירטעמבורגען רעגימענטעי האבען געשטורעמט די רוסישע פאזיציעס דרום־מזרח פון אגלענדא (צפון פון פראזשניץ.) דא האבען מיר געפאנגען 730 מאן און 4 פולעמיאטען.

גענעראל פליסינגענס מחנות געהן אלץ פאר־ווערטס אויפ׳ן צפון ברעג פון דניעסטר. דער רעכטער ברעג איז בעזעצט פון די רוסען.

זייט דעם 23. יוני האט פליסינגענס ארמעע גענומען 3500 מאן געפאנגען.

צווישען דניעסטר אין דער געגענד פון מזרח פון לעמבערג פארטזעצען מיר צו פער־פאלגען דעם שונא.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 27־טען יוני. (אפיציעל) אויפ׳ן נארעוו־פראנט איז פארגעקומען לעבהאפטע אר־טילעריע צוזאמענשטויסען. ד. 24־טען האט די שיסונג אנגענומען א זעהר העפטיגען חאראק־טער. די דייטשען האבען אנגעהויבען אנ׳אפענ־סיוו, אבער זענען גלייך אבגעשטעלט געווארען. אין די קאמפפען ביים אמילעוו־טאל האבען מיר גענומען 80 געפאנגענע. נאר אין אריטץ־טאל זענען מיר געווען געצוואונגען אבצוליידיגען איינע פון אונזערע פאזיציעס, וואס צום שונא׳ס ארטילעריע, האט אין גאנצען פערניכטעט.

אויפ׳ן טאנעוו־פראנט האט דער שונא פער־זוכט אנגרייפען אונז אין דער לענג פון דער אייזענבאהנליניע, וואס געהט פון לעמבערג קיין קאמענקא בערזשאני. ביים דניעסטר האבען מיר דעם 24־טען אבגעווארפען דעם שונא אויף דער אנדער זייט פון דניעסטר ביי דער דארף קאזארי.

נעבען סטארי מארטינאוו האבען מיר דעם 23־טען גענומען געפאנגען 700 סאלדאטען און 15 אפיציערען.

רומעניען.

בערלין. פון בוקארעסט טיילט מען מיט מיטוואך איז פארגעקומען א מיניסטער ראט און אויף דיעזען האט דער רומענישער פרעמיער מיניסטער ערקלערט, אז ער איז פעסט בעשלא־סען צו פערהינדערען אלערליי גאסען־דעמאנ־סטראציעס.

ס׳איז אויך אנגענומען געווארען, אז מען טיילווייז אנהויבען דעמאביליזירען די רומענישע ארמעע.

מעטאל קיין עסטרייך.

ויען. די צייטונגען טיילען מיט אז דער פירשט ביסקאפ אין טריענט האט געגעבען א בעפעהל אז מען זאל אראבנעהמען אלע גלאקען פון די קירכען, וועלכע מען קען נור אויסמיידען און איבערגעבען דעם עסטרייכישען קריעגס־מיניס־טעריום. אויף אזא אויפ׳ן וועט מען עס איבער־שמעלצען אין גראנאטען.

פערמאכט דעם „ראזסוועט"

דער גורל פונ׳ם יודיש־רוסישען וואכענ־בלאט „נאווי וואחאד" איז איצט געפאלען אויך אויפ׳ן אנדערען יודיש־רוסישען וואכענבלאט „ראזסוועט", וועלכער האט די לעצטע צייט דער גרייכט אנ׳אויפלאגע פון 15000 עקזעמפלארען און האט געהערט צו די פאפולערסטע יודישע בלעטער.

אין רעדאקציע פון „ראזסוועט איז די טעג געקומען פאליציי מיט זשאנדארמען און האט געמאכט א הויז־זוכונג (אביסק) וועלכער האט געדויערט אייניגע שעה. ס׳איז אויך קאנפיס־קירט דעם לעצטען נומער פונ׳ם זשורנאל. אין דערזעלבער צייט האט מען דער רעדאקציע מיטגעטיילט אז „ראזסוועט" ווערט אבגעשטעלט אויף דער גאנצער צייט פון קריעגס־ערקלע־רונג.

ס׳איז אינטערעסאנט צו בעמערקען אז „ראז־סוועט" איז ערשינען די גארצע צייט אונטער דער מיליטער־צענזור און אין איינעם פון די לעצטע נומערען זענען 28 עמודים געווען פערמעקט פון דער צענזור.

4 מלוכות אבמאך.

בערלין. פון גענף טעלעגראפירט מען צו „טאגעבלאט": אין פעטראגראד שטרעבט מען שוין פון לאנג צו בילדען א קריעגס־ראט, וואס זאל אנפיהרען די קריעגס אטראציעס אויף אלע פראנטען ווי אין מזרח אזוי אין מערב.

איצט טיילט מען מיט פון א זיכערער קוועלע אז דער רוסישער פראיעקט איז אנערקענט גע־ווארען פון אלע „פעראייניגטע" און מען פיהרט פערהאנדלונגען כדי צו רעאליזירען דיעזען פלאן.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsarts: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

KEJSERLIG RUSSISK HOFLEVERANDØR

קייזערליר רוסישער האפליווראנדער

C. R EWERS & Co:

מאלץ־זאפט (וואקום)

געבויך איינווייזונג

2 עסלעפעל מאלץ אין א פערטעל קא־ווע וואסער. מילך זדער פוטער 2 מאל סען א מאל.

עכטע

מאלץעסטראקט־באלשער

ברוסט־קארמעלס **מיט מענטא** אינבער, קאקא.

אונזערע מאלץ באלשער האבען דאפעלטע קונג אויסער דעם וואס זיי ענטהאלטען מענטאל. דאס בעקאנטע וואקום־מאלץ זאפט.

מאלצעקסטראקט ביער

(דענישעס געזונדהייטסביער) א האלב פלעשעל 40 איירעס אנערקענס פון אלטע צייטען פאר אמיטעל צו שטערקונג.

עקספארט־מאלצביר

(אלקאהאל פריי)

א האלב פלעשעל 25 אירעס

ס לץ ביער מאכט אפעטיט שמעקט גוט, שטארקט די נערוון און נעהרט

נור ערשטע קלאס פאבריקאט ווערט געמאכט

אגודת הציונים בדנמרק.

צום כ׳ תמוז — צום יאהרצייט פון ד״ר הערצל

דאנערשטאג דעם 1־טען יולי 9 אזייגער אין אוונד ווען אין

האנדווערקער־ זאל *Kronprinsensgade 7.*

פארקומען צום אנדענקען פון אונזער פערשטארבענעם גרויסען פיהרער

ד״ר טהעאדאר הערצל ז״ל

א גרויסע יודישע — נאציאנאלע פאלקס — פערזאמלונג.

די ה״ה ד״ר בערנשטיין און מ. גראסמאן

וועלען האלטען רעפעראט איבער די גרויסע בעדייטונג פון ד״ר הערצל פאר דער געגענווארט אוו דער צוקונפט פון׳ם יודישען פאלק!

קאפענהאגענער יודען! — קומט עהרען דעם אנדענקען פון דעם גרויסען יודען; קומט המ־ סענהאפט צום אוועוד פון הערצלס יאהרצייט! דער אריינגאנג איז פאר אלעמען פרייע!

יוגענד פעראיין "העברי הצעיר" (קריסטאלגאדע 24 I.)

פעראנשטאלטעט **זונטאג דעם 27־ן יוני 3 אוהר נ. מ.** אינ׳ם גארטען פון דעם „ארבייטערנעס פערזאמלונגס היז *Klovermarksvej 3 (Amager sporvogn 2.)*

א גרויסען גארטען פעסט

מיט פערשיעדענע פערווייללונגען ווי ארקעסטער געזאנג,

דעקלאמאציאן, פאסט, טאמבאלא, קאנפעטי

און פיעל אנדערע.

אייגנטריסט קארטען צו 50 אוירעס פאר ערווואקסענע און 25 פאר קינדער צו בעקומען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג, ביי ה״ר דאנאוויטש, פילסטערגאדע 78. — בארנשטיין אדעלגאדע 50 און אין דעם לאקאל פון יוגענד־פעראיין.

בעמערקונג: אויסער דעם גרויסען פראגראם אין גארטען ווערט אויך אייניגע אנדערע ווערען אין א בזונדערען פאוויליאן. קאנצערט מיט רייכער פראגראם, טעאטער פארשטעלונג (1 אקטער מיט אנטריל פון ה״ר טימאנאוו און פיעל אנדערע.

טאנץ ביז 1 אוהר.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־ גען.

A. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30 Tel. 2790.

יונגלאך אדער מיידלאך

ווערען געזוכט צו נאדלפראבייט. באלד געהאלט סאנקט פעדערסטרעדע 10 3 אויפ׳ c.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnows Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־ שע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און חנאים׳ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

Victoria Teatret

קאנסערוואטאריע אנד בעלעטע. קאנקורענץ שווימונג אין ליסטבאד־ האפען ווערט נאר פארגעווייזען אין וויקטאריע טעאטער.

א שניידער געזעלן.

בעקומט גלייך גוט־בעצאהלטע ארבייט. בראגינסקי, ניקאלאיגאדע 21, 1 זאל.

א לעהרן אינגעל

בעקומט א פלאטע ביי דאמענקאנפציאן. גלייך געהאלט. פעלדשטיין. אדעלגאדע 87 ב־2 זאל.

A/S Kannibal Sander.

דאמפווישריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקואם אויף אונזער

פארבעריי, דאמפווישריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט.

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. Telf. Søborg 31 og 61 קיינע כלאר. לופט געטריקענט.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פון׳ם הערארגאן „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. D. ment Vesteborog. 22 Tlf. 792.

אייניציגער פערטרעטער פאר **סקאנדינאוויין** אין דוסלאנד.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** Faas overalt.

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Ansvarshavende for Redaktionen o. Forlag J. Nachemsohn og S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedisk Folketidens's Trykkeri Mantergade 2

טונגען וועגען אלע געשעהעניסען און פערוויק־לונגען אויפ'ן גאנצען ערד־קוגעל. בעזונדערס פון דעם, וואס האט נאר עפיס א שטיקעל שייכות צום „אויסדערוועהלטען פאלק".

„אין קאפענהאגענער „בריסטאל" וואוינען אויך א מאסע „רוסישע" יודען. זיי האט דאס די וועלט צו פערדאנקען פאר א סך אינפארמא־ציעס וועגען „די פוילישע גוואלד־מעשים אי־בער דער אונשולדיגער יודישער בעפעלקע־רונג".

דער פוילישער „גוט אינפארמירטער" קא־רעספאנדענט פערגינט אונז, נאט־רליך, נישט אזא גוואלדיגע מאכט, און ער קלאגט זיך:

אזעלכע מעכטיגע ארגאניזאציעס האבען זיך די יודען געשאפען בעת דער מלחמה אין אלע אייראפעאישע הויפט־שטעדט און אין אמעריקא. זיי ארבייטען אומעטום און שטענדיג שטעהען זיי אויף דער וואך; זיי אינפארמירען וועגען זיך די מיניסטארען און דער פרעסע, און נאך דעם קרייעג וועלען זיי זיכער שניידען דאס וואס זיי האבען איצט פערזייהעט און אין דער איי־גענער צייט זיצען מיר מיט פערלייגטע הענד און ווען נישט די מאסע אונגליקען, וואס דער קרייעג האט ארויסגעווארפען אויף די פלייצעס פון אונזער פאלק, וואלט די וועלט געמיינט, אז אונז איז אזוי גוט, אז מיר האבען זיך אזש צו־בריקעוועט פון וואוילטאג, און מיר שפיעלען זיך אין דעם, וואס מיר שינדען אראב די הויט פון דעם אויסדערוועהלטען פאלק".

עס זענען נאך פארהאן אויף דער וועלט מענשען, וואס זענען אונז מקנא...

אין ארץ ישראל.

(בעריכט פון יודישען נאציאנאל־פאנד.)

די רעקוויזיציע.

די רעקוויזיציע פון דער טערקישער ארמעע, פון וועלכע ס'האבען אויך געליטען די גיטער פון נאציאנאל־פאנד און בעת וועלכע די משא־בהמות איז טיילווייז אינגאנצען צוגענומען געווארען, טיילווייז צייטווייליג געברויכט געווארען פאר מיליטערישע טראנספארטען, האבען פון א גע־וויסער צייט כמעט אויפגעהערט. נישט קוקענ־דיג אויף די רעקוויזיציעס איז אין אלע פערמעס אויסגעאקערט די פעלדער, חאטש א ביסעל צו שפעט. אין איניגע פערמעס פון נאציאנאל־פאנד זענען אויף א צייט בעזעצט געווארען פיעל סאל דאטען, נאר זיי האבען געוואוינט נישט אין די הייזער, נאר אין בעזונדערע געצעלטען.

די אלגעמיינע לאגע.

די שטימונג צווישען די יודען אין ארץ־ישראל האט בעוויזען ווידער צו פערבעסערט ווערען. אויך אין עקאנאמישער הינזיכט איז די לאגע אלענפאלס נישט ערגער געווארען אביסעל צוליעב די בעדייטענדע געלד־סומען, וואס זע־נען דערהאלטען געווארען פון אמעריקא, אביסעל צוליעב דעם, וואס די אדמיניסטראציע פון איק"א (נישט יק"א) האט געעפענט די קאלאניעס קרע־דיטען און, ענדליך, א דאנק דעם, וואס די קא־לאניסטען איז געלונגען ארויסצופיהרען קיין אויסלנד וויין און מאנדלען חאטש אין א בעג־רענצטער צאהל. אבער דאס גערעטעניש פון פא־מעראנצען דארף מען יעצט רעכענען פאר אינ־גאנצען פערלארען. די פאמעראנצען זענען אדער אינגאנצען נישט אראבגענומען געווארען פון די בוימער, אדער מען פערקויפט זיי פאר א קליינינגקייט, וואס דעקט קוים די הוצאות פון דער אראבקלייבונג (20 — 30 סאנטים פאר א הונדערט).

די נויט אין די שטעדט.

פון דער שטאדטישער בעפעלקערונג ליידען בעזונדערס נויט די ארימע יודען אין צפת, טבריה און ירושלים, ד"ה די עלעמענטען, וואס האבען אין דעד נארמאלער צייט אויך נישט געלעבט פון זייער אייגענער מיה, נאר אויפ'ן חשבון פון דער „חלוקה". אזוי ווי די „כוללים" בעקומען יעצט זעהר וועניג צוגעשיקט, האבען די דאזיגע מענשען פערלוירען די איינציגע קוועלע פון חיונה.

פאר'ן געלד פון אמעריקאנישען הילפס־פאנד ראט מען די דאזיגע פרייזען „פונאנדערגעטיילט אומזיסט ברויט און אנדערע שפייז־פראדוקטען ארויסגעגעבען הלואות אויף משכנות. ס'איז אויך געעפענט געווארען א קרעדיט מיט'ן צוועק צו שאפען פאר די ארבייטסלאזע ארבייט ביי פער־שיעדע פרייוואטע און געזעלשאפטליכע אונ־טערנעהמונגען.

ביזהער איז געלונגען אזוי־ארום צו פער־היטען פון דעם סאמע געפעהרליכסטען דאך ווערט די לאגע קריטישער, צוליעב דעם, ווייל דער קריזיס דויערט שוין מאנאטען, און די לעצ טע זאפאסען פון דער בעפעלקערונג וועלען אין גיכען אויסגעשעפט ווערען.

פון לאנדאן

שרייבט מען אונז: די טעג איז דא פארגעקומען די צווייטע קאנפערענץ פונ'ם יודישען „ארביי־טער־פערבאנד פאר יודישע רעכט" נאך לאנגע וכוחים איז אנגענומען געווארען די פאלגענדע רעזאליוציע:

1) דער יודישער פראלעטאריאט האט דעם ברענענדען פערלאנג אז די גרויסע בלוט פער־גיסונג צווישען די מעכטע זאל וואס גיכער אויפהערען.

דער יודישער פראלעטאריאט ווינשט וויי־סער פון טיעפען הארצען, אז די סאציאליסטי־שע „אונטערנאציאנאלע" זאל וואס גיכער ווידער אויפגעבויט ווערען.

מיר פאדערען פון ענגלישען פאלק בכלל און ענגלישען פראלעטאריאט בפרט צו ווירקען אויף זייער רעגירונג, דאס זי זאל פערהיטען אז רוסלאנד זאל ניט פערלעצען די עלעמענטארע כללים פון פעלקער רעכט און מענשליכקייט' אין פערנומענע טעריטאריעס, און זי זאל ניט אונ־טערדריקען און מיסהאנדלען די אייגענע בע־פעלקערונג פון פערשיעדענע נאציאנאליטעטען און זי זאל בעזונדערס אויפהערען מיט די רדיפות און פאגראמען אויף יודען.

מיר פאדערען די פולע גלייכבערעכטיגונג פון די יודען אין רוסלאנד רומעניען און אלע אנדערע לענדער, וואו יודען זענען רעכטלאז"

פאליאקען און בראנדעס.

ווי עס זעהט אויס האבען זיך די פאליאקען גענומען צו געארג בראנדעס'ן גאר אויף א ערנסטען אופן. זיי ווילען מיט זייערע פרא־טעסטען פערשטויסען די שווערע בעשולדיגונ־גען, וואס דער גרויסער קריטיקער האט געמאכט געגען זיי.

ניט נאר די רוסישע פאליאקען, נאר אויך די עסטרייכישע ווילען ארויסטרעטען מיט פרא־טעסטען. ווי די „יודישע ווינער מארגען צייטונג" ווערט געפאהר פונ'ם פוילישען קלוב. געוואהר קאן דער געפלאנטער פראטעסט קעגען דעם בעריהמטען שריפטשטעלער בראנדעס, וועלכער האט פארגעווארפען די פוילען, אז זיי מאכען פאגראמען, נישט צו שטאנדע קומען. פראפע־סאר ד"ר מאיר באלאבאן, וועלכער האט בע־דארפט שאפען דעם מאטעריאל פאר דעם פרא־טעסט האט זיך נישט געקאנט איינינגען מיט ד יודישע מיטגליעדער פון דעם פוילענקלוב. ער האט פערלאנגט אז מען זאל איהם צוגעבען א צווייטען און זיי האבען דאס נישט געוואלט נאכגעבען, דאן האט מען פון איהם פערלאנגט, ער זאל דאס מאטעריאל צוערשט פארלעגען דער צענזור פונ'ם פוילענקלוב, אויף וואס דער ד"ר באלאבאן האט וויעדער נישט געוואלט איינ־געהען.

די דייטשע ס. ד.

אין פרייסישען לאנדטאג איז מיטוואך פאר־געקומען א שטורעמדיגער דעבאט. דיזיצונג האט זיך אנגעהויבען מיט א בעריכט פונ'ם וויצעפרע־זידענט אינ'ם שטאטסמיניסטעריום, דעלבריוק וועגען די ברויט רעזערווען אין לאנד.

נאכדעם האט דאס ווארט בעקומען וויענער (פראגרעסיסט), צווישען אנדערש האט ער גע־זאגט, אז צווישען די דייטשע סאציאל דעמאק־ראטען איז אויפגעשטאנען א שטרייטיגקייט, נאר דער סאציאל דעמאקראט הוגא היינעמאן האט געוויס אויסגעדריקט דעם מיינונג פון דאס מער־הייט, ווען ער האט געזאגט, אז פון קיין דייט־שען מויל וועט ניט ארויסקומען קיין אויפרוף „נידער מיט די וואפען!" איידער דייטשלאנדס געגנער וועלען אנערקענען, אז דאס דייטשע פאלק איז בערעכטיגט צו ענטוויקלען איהרע אייגענשאפטען און עקאנאמישע קרעפטען.

אין זאל דערהערט זיך אנ'אויסרוף פון ד"ר ליבקנעכט (ס. ד.) „מיר האבען א גאנץ אנדערע מיינונג." און ווען וויענער זאגט: מיר דארפען זיין איינינג, ווייל דערמיט וועלען מיר דערגריי־כען אונזער ציעל, ענטפערט ליבקנעכט" „קא־פיטאליסטישער צוועק" נאטירליך איז עס ניט פארגעגאנגען אהן טומעל פון די רעכטע.

נאכדעם בעקומט דאס ווארט בראאון. (ס. ד.) ער זאגט: א נייער שונא איז איבערגעפאלען דייטשלאנד דאס איז די נויטיגקייט פון לעבענס מיטלען. די האלטונג פון דער רעגירונג האט געפיהרט דערצו, אז דאס געלד פון פאלק איז צוגעפאלען די געוויסענלאזע ספעקולאנטען. דער געדאנק צופיהרען די מלחמה מיט עראבע־רונגס פלאנען, כדי צו אנעקסירען פרעמדעס טעריטאריום, דער געדאנק וועט ניט געווינען קיין צוטרוי און וועט ניט ארויסרופען קיין סינ־פאטיע ביי דער דייטשער בעפעלקערונג.

אויב די דייטשע רעגירונג וועט זיך ווירק־ליך פערנעהמען מיט עראבערונגס־פלאנען, וועט דאס זיין אנ'אומגליק פאר דייטשלאנד, ווייל דאס אליין טראגט אין זיך דעם אנהויב פון א נייער מלחמה. אזא עראבערונגס־פאליטיק וועלען די סאציאל־דעמאקראטען ניט וועלען ליידען. דאס וועט נאך פערליינגערען די אומגליקליכע מלחמה. דאס דייטשע פאלק וויל גארנישט עראבערען, עס וויל האבען א שלום, וואס זאל ניט בעליי־דיגען דאס דייטשע פאלק, אבער אויך א שלום אהן גוואלטיגקייטען געגען אנדערע.

אלע יאהרען, און האט זי מתודה געווען אויף זיי. און האט א גאנצען טאג געוויינט און גע־וויינט! און ער, זכרונו לברכה האט גאר נישט געזאגט. ער איז נאר געשטאנען און געשוויגען, און פאר מנחה צייט. האט ער, זכרונו לברכה א קרעכץ געטאהן און האט איהם דערמאהנט אן דעם אז שערי תשובה זיינען ניט פערשלאסען געווא־רען, און אז קיין שום זאך קאן זיך קעגען תשובה־טהאן נישט שטעלען.

דער דאקטאר האט נאך אבער אלץ געוויינט און געענטפערט: „רבי, די נשמה מיינע איז דאך איינגעזונקען אין אזא טיעפער בלאטע פון עונות און פשעים, א סברה, אז זי קאן נאך א „תקנה" האבען?

„איך וועל דיר דיין נשמה רפואת הגוף!

און פון דאמאלס איז יענער דאקטאר געב־ליעבען ביים רעב'ן. און איז געווארען א בעל תשובה גמור, וואס צדיקים, וועלכע זיינען נישט פונ'ם ריזישער גזע קאנען אין זיין מחיצה נישט שטעהן.

„איצט ווייסט איהר שוין, שוטים, פר וואס עס קומען פאר מלחמות אויף דער וועלט?"— מיט די ווערטער פלעגט דער אלטער ירוחם ענ־דיגען זיין ערצעהלונג און אנשטעלען זיינע איי־גען אויף זיינע צוהערער.

און די צוהערער פלעגען קרעכצען און מודה זיין בשתיקה אויף זיינע רעד, און דער אברך יהושע־העשיל, דעם גבור'ס איידעם, פלעגט זיך א לאנגע צייט שעהמען צו ברענגען די „גאזע־טען" אין קלויז און פלעגט זיך בכלל אבהאלטען פון צו שמועסען וועגן פאליטק און נביאות צו זאגען וועגען מלחמות, ווי זיין שטייגער פלעגט שטענדיג זיין.

יהודה שטיינבערג.

קולטורטרעגער

אין פראג איז ניט לאנג ערשיענען א יודיש געשריבענער אויפרוף צו די גאליצישע היימלא־זע, אין וועלכען זיי ווערען אויפגעפאדערט, אין זייער אייגענעם, ווי אויך אינ׳ם אינטערעס פון די פראגער יודען, אבצושניידען זיך די פאות און אויסצוטהון די לאנגע קאפאטעס.

דער אויפרוף איז נישט געווען אונטערגע־שריבען. מחמת די מחברים פון איהם האבען, זעהט אויס, נישט געוואגט עפענטליך אויפצוט־רעטען פאר׳ן „אינטערעס און כבוד" פונ׳ם יו־דענטום.. אגב שטעהט נישט אין אויפרוף גע־נוי, וואס פאר א טובת הכלל עס וועט דערפון ארויסקומען אזוי, אז עס בלייבט א חידה, וואס פאר אנ׳אלגעמיין יודישער אינטערעס וועט דער־מיט געהאלפען ווערען, ווען זיי וועלען זיך די פאות אבשניידען און אויסטהון די „בעקישעס". עס איז אבער נישט שווער צו טרעפען, ווער עס שטעקט הינטער דעם אויפרוף: אן דאס ווערק דערקענט טען דעם מייסטער: דאס איז א פירוש צום ערקלערען דעם אזויגערופענעם „יודישען־אינטערעס", ווייל די דאזיגע הערען בעהאלטען דאך נישט, נאר פארקעהרט זיי אונטערשטריי־כען אייביג זייער עקעל אקעגען די גאליצישע פאנאטיקער, וואס קאמפראמעטירען זיי און דא־דורך בעמיהען זיי זיך פון זייער פינסטערקייט זיי ארויפצוברענגען צו דער קולטורעלער מדרגה פון זייער אייראפעאישען קאסטיום.

זייער געשריי איז אלזא: די קולטור!

איך וויל דא איבערגעבען א פאל, וואס איז פאר דער זאך בעצייכנענד.

אויף א פראגער גאס האט א פיינער, גוט געקליידעטער יודישער הער געטראפען א יודיש יונגעל אין פאות.

— „קליינער אט האסטו דא 20 קראנען און שע׳ דיר אב די פאות", האט איהם דער הער געזאגט. אויף דעם האט איהם דער יונגעל גע־ענטפערט: „פריץ׳לעבען, איהר בעקומט 40, אז איהר זאלט זיי אייך לאזען וואקסען.

די מעשה איז מעהר ווי א בלויזע אונטער־האלטונג, זי כאראקטעריזירט דעם קולטורטרע־גער און זיין מאראלישע מדרגה. ער וויל דעם יונגעל אונטערקויפען. דער הער, וואס טראגט ניט קיין פאות און איז גלאט ראזיערט, פראוווט א יונגעל צו דעמאראליזירען און רייצט דעם א׳ רימען געגען דעם סימבאל פון זיין אמונה, כאטש עס איז נאר אנ׳אויבערפלעכליכע זאך, פאר איהם איז עס אבער צו טייער, אלס א חלק פון זיין אמונה, צו פערקויפען עס פאר געלד.

איך בעהויפטע, אז דער פיינער הער „קול־טור־פערברייטער שטעהט גייסטיג נידריגער פון דעם יונגעל, מחמת אין איהם שטרוימט אן אי־נערליכע אמונה, יענער האט אבער א פוסטע נשמה און אז ער גלויבט, גלויבט ער נאר אן זיין געלד, וואס גיט איהם ערשט א ווערט. דאס אינגעל אבער לעבט און שטארבט מיט זיין אמונה. ער איז דער אמת׳ער קולטור־טרעגער. בשעת יענער איז דער געלד־טרעגער.

כדי צו פערמיידען מיספער טענדניס, שטע־לען מיר פעסט, אז מיר פערהערליכען נישט דעם פאנאטיזם מיר בעקעמפפען איהם אבער ניט מיט דער קולטור פון די... שער.

אמאל אין רוסלאנד איז פעטער דער גרוי־סער געקומען אויף אנ׳אידעע צו געוויינען די רוסען פאר דער קולטור פשוט דורך די שער; אלע רוסישע בערד זענען אבגעשוירען געווא־רען מיט צוואנג.

יהי אור! האט פעטער געזאגט, און ווען די בארד איז געווארען אבגעשניטען — איז דאס רוסישע ליכט אויפגעקומען... אצינד ווילען די פראגער הערען דאס נאכמאכען, אבער דאס וועט אויך אזעלכע פוילע פירות ברענגען ווי יענער צוואנג. דער קאמפף וועגען דעם פרייען יודישען געדאנק פיהרען אנדערע, מיט אנדערע מיטלען און אויף אנדערע אופנים.

אנדערע: דאס נאציאנאלע יודענטום, וואס האט זיך ארגאניזירט אינ׳ם ציוניזם. מיט אנדע־רע מיטלען: אנ׳אמונה קען מען נישט דורך אנ׳־דערע ערזעצען. אויף אנדערע אופנים: מיט דעם וואס מען שאפט און ערציהט א ליעבע צום פאלק און מ׳פיהרט עס צו אידעאלען, וואס ווע־רען דער מאסע הייליג, מאכט מען דאדורך אנ׳־איבערקערעניש אין זייערע נשמות, וואס ברענגט מיט זיך ממילא דעם אונטערגאנג פון די פאנא־טישע מידות.

דאס ערייכט מען אבער נישט דורך א גע־צוואונגען איבערטהון זיך, נור דורכ׳ן איינוויר־קען אויפ׳ן שכל און הארץ.

וואס גיבען אבער די וועלכע ווילען אונ־טערקויפען צוגעבונדענהייט צו דער יודישער אמונה — קען זיך אויסדריקען אין וואס פאר א פארם עס איז — וואס זאגען זיי דערפאר צו 20 קראנען, פרעמד ווערען צום אייגענעם פאלק און אין אסימילאטארישע צודרינגליכקייט צו די פרעמדע געזעלשאפט. זיי גיבען נור וואס זיי האבען: זייער אסימילאטארישע קולטור, כאראק־טערלאזיגקייט, מאנגעל אן אמונה, בעל הבית׳־ישען גוטען טאן און מאדערנע קליידער, וואס פארדעקען דעם הארצלאזען עגאאיזם.

אברהם שטייגלער.

די יודישע ארגאניזאציעס.

אונטער דעם נאמען שילדערט דער קאפענ־האגענער קארעספאנדענט פון דער קראקאווער פוילישער צייטונג „פיאסטא". די יודישע אר־גאניזאציעס — דערצעהלט דער „אינפארמיר־טער" קארעספאנדענט — געפינט זיך איצט אין בערלין. דארט זענען כלומר׳שט פארהאן פאר־שטעהער: פון דער איבער דער גאנצער וועלט פערצווייגטער „אליאנס איזראעליט" (?), פון די ציוניסטען און די חסידים.

ווי אונזערע לעזער איז בעקאנט, איז די ציוניסטישע ארגאניזאציע ארויסגעפאהרען פון בערלין גלייך אין אנהוב פון דער מלחמה, און קיין חסידים זענען אין בערלין קיינמאל נישט געווען. דאס שטערט אבער נישט דעם פוילי־שען אינפארמאטאר צו דערצעהלען מיט א זי־כערען טאן, אז „אט די אלע ארגאניזאציעס האבען זיך אין בערלין פעראייניגט, צו בעשי־צען די יודישע אינטערעסען. זיי האבען אב־געדונגען צוזאמען א גרויס הויז און האבען דא אי נגעארדענט זייערע ביורא׳ס, צווישען אנדע־רע אויך א פרעסע־ביורא, וואו מ׳קען געפינען די וויכטיגסטע צייטונגען כמעט פון דער גאנ־צער וועלט.

דער קארעספאנדענט פון „פיאסטא" ווייסט צו דערצעהלען נישט בלויז פון בערלין.

„א צווייטע מעכטיגע ארגאניזאציע — דער־צעהלט ער — געפינט זיך אין לאנדאן, וואו עס עקזיסטירט זאגאר א מין „יודישער פארלאמענט" די דריטע ארגאניזאציע איז אין ניו־יארק, אין די פיערטע — איצט די וויכטיגסטע, ווייל די פעראייניגט אין זיך די אלע אויבענדערמאהנטע א גאניזאציעס און איז דער צענטר פון דער יודישער אגיטאציע און פון דער יודישער פער־טיידיגונג, — געפינט זיך אין קאפענהאגען, די איז געגרינדעט געווארען נאך דעם אויסבריך פון דער מלחמה.

וועגען דער קאפענהאגענער ארגאניזאציע דערצעהלט דער קארעספאנדעגט באריכות:

„אין האטעל „בריסטאל" — שרייבט ער — ביים ראדהוספלאדס, קאנצענטרירט זיך דאס גאנצע יודישע פאליטישע לעבען. דער האטעל איז פערנומען כמעט אויסשליסליך נאר פון יו־דען. דא וואוינען די שטענדיגע פארשטעהער פון די יודישע „מלוכה" - ארגאניזאציעס, אהער פערפאהרען פערשיעדענע „דעלעגאטען" און עמיסארען. דא ווערען כמעט יעדען טאג אב־געהאלטען בעראטונגען, וואו עס ווערט געוואר־גען דער גורל פון די אייראפעאישע פעלקער וואס שלאגען זיך אויף די ריזיגע פראנטען. אויף וויפיעל די בעציהונגען און די אומשטענדען ער־לויבען, ווייסען די אנטיילנעהמער פון די בערא־

פאליטיק.

און אז די אנשי העיר פון די יודען האבען דאס דערזעהן, און האבען איהם געפרעגט, מה זה ועל מה זה? האט ער אנגעהויבען וויינען, און האט געפרעגט „וואו זיינען טאטע מאמע מיינע?"

„און זיי האבען איהם א היטעל און בגדים געגעבען, און האבען איהם געזאגט, אז ער איז אין ריזשין.

„אז ער האט דערהערט דעם נאמען „ריזישין" האט ער אנגעהויבען טאנצען פאר גרויס שמחה, און האט זיך געבעטען רחמים ביי די מענשען, זי זאלען איהם אנווייזען די וואהנונג פונ׳ם היי־ליגען צדיק.

און באלד האבען זיי דערצעהלט דעם שכנא דעם לאנגען, דעם רבינ׳ס גבאי און ער האט עס איהם, זכרנו לברכה מודיע געווען.

און ווען ער, זכרונו לברכה האט די מעשה דערהערט, האט זיך א שמייכעל אויף זיינע לי־פען בעוויעזען, און האט געהייסען, מען זאל איהם אריינלאזען.

און דער דאקטאר איז אריינגעגאנגען און האט אנגעהויבען וויינען: „רבי, איך ווייס נישט, וואס מיט מיר האט אזוינס געטראפען... איך האב נעכטען קריאת שמע אויפ׳ן בעט געלייענט, און ברכת „המפיל" געזאגט און בין איינגעשלא־פען, און ווען איך בין היינט אין דער פריה פון שלאף אויפגעשטאנען, זעה איך, אז איך געפין זיך גאר אן א פאלאץ צווישען עלים... איך ווייס נישט וואו דער טאטע איז, וואו די מאמע איז... מען האט אויך פון מיר די קליידער מיינע מיט דעם טלית קטן מיט דער יארמאלקע אוועק־גענומען, און מען האט מיר „שעטנז" איבערגע־לאזט אויף זייער ארט"

און ער, זכרונו לברכה האט איהם א פרעג געטהאן: „און אט די קליידער — וואו האסטו גענומען?"

און דער דאקטאר האט געענטפערט: „גוטע מענשען האבען אויף מיר רחמנות געהאט און האבען מיר די מלבושים געגעבען."

און דאן האט ער, זכרונו לברכה איהם וויע־דער געפרעגט: און וואס זשע וויינסט דו? האסטו דאך גאר כשר׳ע מלבושים! זיי האבען זיי דיר געגעבען במתנה גמורה, נישט אויף צוריק צו נעהמען!

און דער דאקטאר האט געענטפערט: „מלבושים האב איך. וואו זשע זענען אבער מיין טאטע און מיין מאמע? — און נאך אמאהל האט ער אנגעהויבען וויינען און יאמערען.

„און דאן האט ער, זכרונו לברכה, איהם גע־ענטפערט: ווען איך וואלט דיר ווייזען דיין פא־טער, און ער איז יצא לתרבת רעה, און א׳ז מחלל שבת, און טרינקט יין נסך, און די מוטער פערשייט, געהט מיט אייגענע האר—וואס האל־סטו טהאן דאמאלס?

דאן האט ער נאך מעהר אנגעהויבען וויינען און האט געזאט: „בעסער זאל איך קיין פאטער און מוטער נישט האבען, איידער איך זאל זיי אין אזא אופן זעהן."

דאן האט ער, זכרונו לברכה, מיט זיין הייליגער האנד איבערזיין פנים א מאך געטהאן, און באלד האט זיך צו איהם דער זכרון אומגעקעהרט און האט זיך אן אלעס, וואס מיט איהם איז פארגעקומען דערמאהנט. איז ער מיט דעם מיט צו דער ערד געפאלען און האט אנגעהויבען שרייען פון טיעפען הארצען: „אוי, רב! איך האב טריפות געגעסען! איך האב יין נסך געטרונ קען! וויפיעל שבתים האב איך מחלל געווען!

ער האט זיך דערמאהנט אין אלע זיין עבירות, וואס ער האט געטהאן אינ׳ם משך

Jüdische Volkszeitung № 157 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, זאנטאג ט'ו תמוז תרע"ה (27 Juni 1915).

בלוטיגע קאמפפען ביי דניעסטער.

דער פאליטישער קריזיס אין רוסלאנד.

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 26־טען יוני. אינ'ם משך פון 24־טען און 25־טען זענען פארגעקומען קאמפפען ביי שאוולי און אויפ'ן פראנט לאצקאווא — פאלאני, ווי אויך אין דער ליינג פון דער טייך ניעמאן.

ביים דניעסטר האבען מיר דעם 24־טען אבגעווארפען דעם שונא אויף דער אנדער זייט טייך.

נעבען מארטינאוו־סטארי האבען מיר גענומען געפאנגען א טייל דייטשען, וואס זענען איבערגעגאנגען די טייך. ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס זייער ערשטער פערזוך איבערצוגעהן דעם דניעסטר האט זיך אזוי ניט איינגעגעבען האבען די דייטשען און עסטרייכער סיי־ווי־סיי פערזוכט נאך אמאל איבערצוגעהן די טייך. די קאמפפען דארט דויערן נאך.

רוסלאנד ערב א רעוואליוציע

ס'געהען פערשיעדענע קלאנגען וועגען דעם אז די שטימונג אין רוסלאנד איז אזא, אז מען קען ערווארטען יעדען טאג אויב ניט א פאלקאטע רעוואליוציע. איז ערנסטע אונרוהען.

די דייטשע פרעסע איז איבערפולט מיט אזעלכע קלאנגען וועגען אונרוהען אין רוסלאנד און אפילו ווען די דייטע פרעסע איז מגזם די סכנה, איז לכל הפחות א פאקט, אז ס'קומט פאר איצט אין רוסלאנד עטוואס וואס מען קען אנרופען ערב א רעוואליוציע.

די „פאסישע צייטונג" טיילט מען מיט, אז אין מאסקווא זענען א גרויסע גרופע פערבייגעהער איבערגעפאלען אנ'אפיצער דערפאר וואס ער האט געשריען „הורא" פאר'ן גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש. זיי האבען אנגעהויבען שרייען ניעדער מיט די בלוטזוגער.

דו גובערנאטארען פון פעטראגראדער, קיעווער, מאסקווא'ר און סאראטאווער גובערנעס פערעפענטליכען יעדען טאג אויפרופען אין וועלכע זיי זוכען בערוהיגען די איינוואוינער מיט פערשיעדענע צוזאגונגען און לייקענען אב די קלאנגען, וואס וועגען פערשפרייט פון רוסלאנדס שונאים. אז די רוסישע מחנות האבען, כלומר'שט געליטען א מפלה אין גאליציען.

זי רוסישע רעגירונג האט בעפאהלען, אז אלע אויסלענדער, אויך אונטערטאנען פון נייטראלע לענדער, זאלען אין משך פון 4 טעג פערלאזען פינלאנד און ריגא, ווילנא און איוואנגאראד האט מען פערשטארקט דאס בעלעגערונגס צושטאנד.

אין פעטראגראד שטרייקען 30.000 ארבייטער. די ק. ד. פארטיי האט אנגענומען א רעזאלוציע פארצושלאגען דער רעגירונג אז די דומע זאל אזוי גיך ווי מעגליך צוזאמענגערופען ווערען. אומעדום אין רוסלאנד געהט פאה רעוואלוציאנערע דעמאנסטראציעס. די פאליציי ענטוויקעלט א שטארקע טעטינקייט.

פיעל העכערע אפיציערען זענען גערופען קיין צארסקא'ע סעלא, צווישען זיי די גענעראלען קוהאפאטקין, רוסקי און לינעוויטש.

דער נייער רוסישער מיניסטער פון אינערן.

פון פעטראגראד טיילט מען מיט, אז דער נייער רוסישער מיניסטער פון אינערן שטשערבאטאוו האט צוזאמענגערופען די לייטער פון דער רוסישער פרעסע אויף א זיצונג, אויף וועלכער ער האט ערקלערט, אז ער איז געגען אלע ניט נוצליכע בעגרענצונגען אויף פרעסע פרייהייט, און אז ער איז איינשטימיג מיט דעם געדאנק, צוזאמענצורופען א קאנפערענץ צווישען דעם מיניסטער פון אינערן, קריעגס־מיניסטער און פארשטעהער פון די גרעסערע צייטונגען אין רוסלאנד. אויך האט דער מיניסטער געזאגט, אז די גאסוד. דומא וועט אין גיכען צוזאמענגערופען ווערען.

די ליבעראלע רוסישע צייטונגען בעגריסען דעם נייעם מיניסטער און די לאנג ערווארטעטע רעפארמען.

קינדער קאלאניע.

דער קאמיטעט פון דער יודישער קינדער קאלאניע איז מודיע, אז אזוי ווי ניט אלע עלטערען האבען די מעגליכקייט איינצושרייבען זייערע קינדער אין דער וואך, איז בערשלאסען געווארען צו פערלענגערען דעם לעצטען טערמין פון איינשרייבען זיך ביז זונטאג ד. 27 יוני.

די קינדער קענען נאך איינגעשריעבען ווערען זונטאג פון 10־12 אין דער פריה אין דער פאלקסקיך (קרוינפרינצעסעגאד ע 34) ווי אויך נאכמיטאג ביי דעם גארטען פעסט פון יוגענדפעראיין (קלויווערמארקסוויי 3).

מיר בעמערקען אבער, אז דאס איז שוין אונבעדינגט דער לעצטער טערמין. די עלטערען וועלכע האבען שוין איינגעשריבען זייערע קינדער, אבער האבען נאך ניט בעצאהלט קענען עס אייך ערלוידיגען אין דער זעלבער צייט.

כדי אויסצומיידען מיספערשטענדניסען זענען מיר מודיע, אז די קינדער ווערען ארויסגעפיהרט אין וואלד (מסתמא קיין שארלאטענלונד) ניט פריהער ווי צווישען 10 — 9 אין דער פריה. אין דרויסען וועט יעדעס קינד קריגען גענוג מילך (א פאר מאל אין טאג). עס איז אויך בעשלאסען געווארען כדי די עלטערן זאלען ניט ברויכען אבפיהרען זייערע קינדער ביז צו דער באהן, וועלען די קינדער אויפגעזאמעלט ווערען אויף פריהער בעשטימטע פלעצער, ניט ווייט פון זייערע וואוינונגען וואו עלטערע מענשען וועלען זיי אבווארטען אוי שוין אליין פון דארטען אבפיהרען צום באהן אדער שפורוואגן אין אווענד וועלען די קינדער געבראכט ווערען אויף די אייגענע ערטער.

נאכדעם ווי די איינשרייבונג פון די קינדער וועט זיך ענדיגען, וועלען אלע עלטערען צוזאמענגערופען ווערען א זיצונג אויך מען וועט ווי בעריכטען פון אלעס און אויסהערען זייער מיינונג.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

„ROSE"-Cigaretterne.

№ 101 uden Mundst. 15 Stk. 10 Øre
№ 101 med Mundst. 15 „ 10 „
№ 102 stort Format 15 „ 10 „

„ROSE"-Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C. B. MØLLER & Co

יוגענד פעראיין "העברי הצעיר" (קריסטאלגאדע 24 1.)

פעראנשטאלטעט זונטאג דעם 27־ן יוני 3 אוהר נ. מ. אינ'ם גארטען פון דעם

„ארביידערנעס פערזאמלונגס ה'ו *Kløvermarksvej 3 (Amager Sporvogn 2.)*

א גרויסען גארטען פעסט

מיט פערשיעדענע פערוויילונגען ווי ארקעסטער געזאנג,

דעקלאמאציאן, פאסט, טאמבאלא, קאנפעטי

און פיעל אנדערע.

איינטריטס קארטען צו 50 אוירעס פאר ערוואקסענע און 25 פאר קינדער צו בעקומען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג, ביי ה" דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78, — בארנשטיין אדעלגאדע 50 און אין דעם לאקאל פון יוגענד־פעראיין.

בעמערקונג: אויסער דעם גרויסען פראגראם אין גארטען וועט אויך איינגעארדענט ווערען אין א בעזונדערען פאוויליאן. קאנצערט מיט רייכער פראגראם, טעאטער פארשטעלונג (1 אקטער מיט אנטייל פון ה"ר טימיאנאוו און פיעל אנדערע.

טאנץ ביז 1 אוהר.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ ר זיכר ונגס־גזלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמ. יבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

צו די עלטערען.

אזוי ווי מען קען פערשרייבען די קינדער צו שיקען זיי אויפ'ן לאנד, נאר ביז דאנערש־טאג ד. 24־טען, בעטען מיר די עלטערען, אז זיי זאלען אליין קומען אין דער פאלקסקיך פון 7־10 אבעוד און בעצייטענס איינמעלדען זייערע קינדער, ווייל מען דארף בעצייטענס איינקויפען עסען־זאכען און פערזארגען אויפזעהער פאר זיי.

עס איז נאך פאראנען איינינגע פרייע פלעצער.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

א שניידער געזעל.

בעקומט גלייך גוט־בעצאהלענדע ארבייט. בראגינסקי, ניקאלאיגאדע 21 1. זאל.

א לעהרן אינגעל

בעקומט א פלאטץ ביי דאמענקאנפציאן, גלייך געהאלט. פעלדשטיין, אדעלגאדע 87 ב 2 זאל.

Victoria Teatret

קאנסערוועבאראנס חתנה א קאמעדיע אין 3 אקטען. קאנקורענץ שווימונג אין ליסטבאדהאפען ווערט נאר פארגעוויזען אין וויקטאריע טעאטער.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

A. & H. MEYER

חעמישע רייניגונג אין דאמכפארבעריי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג:

פיליאלען

Landdemarket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנינגען.

A. Fiedler A.S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

Ppris 75 Øre pr. ½ kg.

יונגלאך אדער מיידלאך

ורערען געזוכט צו נאדלעראר בייט. באלד געהאלט סאנקט פעדערסטרעדע 10 3 אויפ'. c.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

א טיכטיגע פריילען.

וועלכע קאן פאסען א טעלעפאן און פערשטייט דעניש און איז וויליג צו פאסען א קאנטאר קען בעקומען א גוטען פלאץ.

זיך ווענדען אין רעדאקציע פון פאלקס־צייטונג.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

א נאדלער מאשין.

איז צו פערקויפען זעהער ביליג (35) קר. ביי סקאראחאד.

Borgergade 30, Telef. Palæy 2167. y

א טיכטיגער נאדלער

בעקומט גלייך ארבייט. גוטע וואכען לוין אדער אקארד, ווי אויך אויבערשטונדען. סאנקט פעדערסטרעדע 10. 3. אויפג. 3

א האנדנייטערקע

בעקומט גלייך ארבייט. סלאטסגאדע 28. 4. זאל צו רעכטס.

פיזיקאלישע באדאנשטאלט און באדעקליניק.

Gl. Mønt 12 (Ch IX gade Kebrteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און וזארימע באדען. ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און רעוומאטיזם. בעשטעל א פלאץ דורך טעל. 11872 יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

מעדאווא"ס

טהע איז די בעסטע און ביליגסטע

פאראן נאר איין סארט 240 פר. פונט.

Medova The & Smør Co

Købmagergade 27.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlagen: Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A.s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

קאמיטעט, וועלכער זאל מאר די הונדערטער סוי־זענדער אומגליקליכע פאמיליעס געליטענע פון דער מלחמה אהן אונטערשיעד פון רעליגיע און נאציאן. מיר דערמאנען, אז דער היגער יי־דישער הילפסקאמיטעט בעקומט פון טאטיאנא־קאמיטעט א בעדייטענדע מאנאטליכע סובסידיע און האט דעם קאמיטעט אויך אסיגנירט א גע־וויסע סומע מאר די יודישע אריסגעשיקטע פון קאוונער און קור־לענדער גוב.

עס איז דערריבער א הייליגע חוב פון יע־דען יודען אנטייל צו נעמען אין דער וויכטיגער געלד־זאמלונג. אויסער דער גרויסער מצוה וועלען מיר דערציען פאקטיש בעווייזען ז אנקבארקייט דעם טאטיאנא־קאמיטעט פאר זיין בעציהונג צו אונז.

„מיר האפען, אז אונזערע ברידער וועלען ערמילען זייער רעליגיעזען און בירגערליכען חוב. ויהי מעשה הצדקה שלום!"

הילף פון יאפאנער יודען.

דער פארזיצענדער פון דער יודישער קהילה אין אלעקסאנדריען (מצרים) האט בעקומען א בריף פון דער שטאדט קאבע (יאפאן) אין וועל־כע מ'איז אהם מודיע, אז די ארטיגע יודען בעשלאסען אריסצושיקען פאר די יודען, וואס זענען אנטלאפען פון ארץ ישראל און געפינען זיך אין מצרים, א טראנספארט קליידער און א ביסעל געלט.

דער פראצעס געגען בדאנדעסן

ווי מען טיילט מיט האט נעמאיעווסקי ווייר קלייך אריינגעשיקט דער צייטונג „פאליטיקען" א בריף, אין וועלכען ער איז מודיע, אז ער האט פערפהרט א פראצעס געגען בראנדעס'ן.

ווי עס שיינט גרייט זיך נעמאיעווסקי באמת צום פראצעס, אין דעם לעצטען נומער פון דעם אנטיסעמיטישען בלעטל „דווא גראשע" איז א ב־גרעדוקט א בריף פון 19 פוילישע טעכניקער, וועלכע האבען געזאמלט 30 רובל מיט 60 קאפ

סיעל גוטעס פאר דער וועלט... זאג איך אייך אז די שכחה איז זעהר א מדה טובה צייטען־ווייז."

„און וואס רעכענט איהר? אויף מארגען האט זיך אויפגעכאפט יענער דאקטאר פון שלאף אין פאלאץ פון גראף. און האט אין אלעם פער־קענען אין עס האט זיך איהם געדאכט, אז ער שלאפט ביי זיין פאטער אין שטוב. און אז ער האט געזעהן, אז ער האט קיין יארמאלקע ניט אויפ'ן קאפ, וואס ער געהט בגלוי הראש און האט געזוכט מיט דער האנד אויפ'ן בעט, אפשר וועט ער זי גפינען.

און דערווייל איז אויך דער גראף פון שלאף אויפגעשאנען, אין האט געשיקט זיין קנעכט, ער זאל רופען דעם דאקטאר. דער דאקטאר רייהרט זיך אבער נישט פון ארט, היות ער האט נאך קיין נעגעל וואסער נישט אבגעגאסען. „וואס סיעל גוטעס פאר דיר, אז איך בין דאך דער בעסטער דאקטאר אין דער גאנצער שטאט, אבער איך בין אויך א גוטער מענש, איך וועל דיר העלפען אן אפטיילונג פון מיין אפטיילונג, ווייל איך האב דיר ליב."

דער דאקטאר האט אויסגעלאכט, אבער ער האט ניט גוט געקענט פארשטיין, וואס דער גראף מיינט מיט זיין אפטיילונג. ער האט אים אבער ניט געפרעגט, ווייל ער האט נישט גוט פארשטאנען דייטש.

דער גראף האט אים אבער ניט לאנג געלאזט אין צווייפל, ווייל ער האט אים שוין אויפגעכאפט אין ארעמ'ס, אים אוועקגעטראגען אין זיין שלאף־צימער, אים אויפגעלייגט אויפ'ן בעט, אים צוגעדעקט מיט דער פעלץ־דעקע, אים אויסגעוואשען דאס פנים מיט קאלטען וואסער, אים אויסגעריבען מיט אן אויכל־טוך, אים אויסגעקעמט דאס האר, אים אויסגעשפרייט דאס בעטל, אים אויפגעהויבען דעם קאפ אויף צוויי קישנס, אים צוגעדעקט מיט דער פעלץ־דעקע ביז דער ברוסט, אים אויפגעלייגט אויפ'ן קאפ אן אייז־קאמפרעס, אים אויפגעלייגט אויפ'ן האנט אן אייז־קאמפרעס, אים אויפגעלייגט אויפ'ן פיס

די קאנגרעס פראגע.

II.

ס'מוז פאר אונז קלאר זיין, אז עס איז שוין גאנץ גענוג דאס, ווען מען וועט בעטען עטוואס וועלען יענע פעלקער פערשטעהן וואס־עס־איז ריכטיג און וואס מען קען געבען ס'זאל זיי קיין רעה ניט זיין. זעהר אפט א טובה אויך און זיי וועלען אונז העלפען דאס צי בעקומען. מעהר אבער צו פערלאנגען פון פרעמדע איז א אונזין און א פערברעכען געגען זיך אליין. דערצו זיינען נאר פעהיג די פוילישע אסימילא־טארען, וועלכע מיינען נאך אלץ. אז עס טאר לחלוטין ניט זיין קיין אידישע פאליטיק. זיי זיי־נען יוצא מיט א פוילישע, ווייל זיי מיינען, אדער זיי מאכען זיך מיינענדיג, אז די פוילען אליין וועלען שוין, האבען די אידען אויך אין זינען.

צום שטאלץ פון אמעריקאנער מוז געזאגט ווערען, אז דא אין לאנד איז ניטא קיין איין קלאס, וועלכער זאל אזא זאך זיך איינרעדען, פון די גרעסטע געגנער פון א אידישען קאנג־רעס אין אמעריקא האט מען ניט געהערט קיין געגנערשאפט פון אידישע פאליטיק בכלל. דער חילוק צווישען די „קאנגרעסיסטען. און דעם „אמעריקאן דזשואיש קאמיטע" בעשטעהט נאר אין דעם, וואס די לעצטע זאגען, אז אזוי גוט ווי אידישע פאליטיק ווערט געמאכט אין בער־לין און אין לאנדאן א. ד. ג. אין קאבינעטען פון איינצעלנע עסקנים, אזוי קען דאס אויך געשעהען אין ניו יארק אדער וואשינגטאן; די אבער, וועלכע עס האלטען פאר א קאנגרעס זאגען, אז אין אלע אנדערע לענדער לעבען אידען און אין אמעריקא, לעבט א טייל פון אידישען פאלק. די קרייזען וועלכע עס שטעהען נאהענט צו די פאלקס־שיכטען דא אין לאנד, ערקענען, אז דער גייסט פון דעם אמעריקאנער אידען איז גאנץ אנדערש ווי פון דעם אידען אין אן אנדער לאנד; אין יענע לענדער פיהלט א איד, אז ער האט צו דער־האלטען דאס יודענטום, און דא אין אמע־ריקא פיהלט דער איד, אז ער שאפט א יודענטום.

אזא גייסט פון שאפען און בויען איז גע־ווען אין רוסלאנד — אין אנדערע פעכער און אין אנדערע הינזיכטען — ביז אין די לעצטע צייט ווען די גזרות און די פאגראמען האבען צובראכען דעם מוטה און די האפנונג עטוואס אויפצוטאן פאר די צוקונפט אין יענע לאנד. און בכלל א פאלק, וואס די מיטגליעדער פון איהם האבען ניט קיין מעגליכקייט צוזאמען ריידען זיך, פערזאמלונגען זיינען פערבאטען, צייטונגען טארען ניט שרייבען וואס זיי ווילען, עפענטליכע רעדען טאר מען ניט האלטען, איז דאך דאס שוין מעהר ניט א פאלק, אפילו ניט א טייל פון א פאלק, אין עפענטליך פאליטישען זינען, נאר איינצעלנע מענשען, וועלכע האבען געדארפט זיין א גאנצע זאך, זיי זיינען עס אבער ניט.

דעריבער זאגען די, וועלכע האלטען פאר א קאנ־גרעס, אז אויב מ'דארף אידישע פאליטיק, דארף זי אין אמעריקא געטאן ווערען גאנץ אנדערש ווי אין אלע אנדערע לענדער, דארט קענען דאס אפשר טאן יחידים, ווען זייער גוטער ווי־לען איז דא, און זיי קאנען טאן, דא אבער, וואו אלע אידען פיהלען זיך ברוך השם אלס א גאנצעס פאלק, מוז אויך די אידישע פאליטיק דורך אלע אידען געטאן ווערען. דאס הייסט, אז די טוער וועלכע זיינען אין אלע לענדער טוער אין זייער אייגענעם נאמען, דארפען אין אמע־ריקא האבען די הסכמה און דעם פאלמאכט פון אלע אידען.

אבער בעצם הדבר, אז מען האט בכלל נוי־טיג א ארגאניזאציאן פאר אידישע פאליטיק, אפילו וועגען פראגען חוץ לארץ זיינען אין אמעריקא אלע מודה, אי די פאלקס מאסען, ווי לאנג זיי ווילען זיין א פאלק ישראל, אי די „גרויסע" וועלכע ווילען בעזארגען אידען מיט זייער גוט הארץ און מיט זייער דיפלאמאטישען שכל. אהן זיי צו פרעגען איז א גרויסער שריט פארווערטס, מיט וועלכען דער ציוניסטישער גע־דאנק קען שטאלצירען.

אין ארץ ישראל.

(בעריכט פון יודישען נאציאנאל־פאנד).

דער היישעריק.

אין מיטען מארץ האבען אין גאנץ ארץ ישראל, פון עזה ביז טבריה, זיך בעוויזען גרוי־סע מ סען פון וואנדערנדע היישעריקען, וועלכע זענען אויך אריינגעדרונגען כמעט אין אלע יו־דישע קאלאניעס. דער שאדען, וועלכען ס'מאכט דער דאזיגער פליהענדער היישעריק, איז אליין פאר זיך אונבעדייטענד, אויב נאר ער לאזט ניט איבער נאך זיך קיין ווערימלעך, וועלכע פער־ניכטען די תבואות און פרעסען־ארום די יונגע צווייגלעך פון די בוימער. פון די יודישע קאלא־ניעס האבען געליטען פון היישעריק רחובות, ואדי־על־האנין, ראשון־לציון און טיילווייז פתח־תקוה, פון די פערמעס פון נאציאנאל־פאנד הא־בען ביזהער געליטען בלויז חולדה און בן־שמן. די רעגירונג און די יודישע קאלאניעס האבען אנגענומען ענערגישע מיטלען צו פערהיטען פון דער דראהענדער געפאהר, און דער נאציאנאל־פאנד האט אויך אסיגנירט געלד־סומען אויף צו פערהיטען זיינע פלאנצונגען.

האטש דער שאדען, וועלכען ס'האט געמאכט ביזהער דער היישעריק, איז אונבעדייטענד, דאך ליידט די בעפעלקערונג פון די פרייז־העכערונג אויף ווייץ, וואס איז ארויסגערופען דורך דער מורא, אז די דאזיגע מכה זאל נישט ווערען גע־פעהרליכער. פאר 100 קילאגראם ווייץ צאהלט מען שוין איצט 35 פראנק, אין אנהייב מלחמה פלעגט מען עס פערקויפען פון נאציאנאל־פאנד קיין יפו פאר 20 פראנק, זעלבסטפערשטעדליך, אז פונ'ם יקרות אויף ברויט ליידט בעזונדערס די ארימע שטאדטישע בעפעלקערונג.

דערווייל אבער האט זיך די לאגע, מסתמא א ביסעל געבעסערט, א דאנק די שפייז־פראדוק־טען, וועלכע זענען דערהאלטען געווארען אין מיטען אפריל דורכ'ן אמעריקאנישען דאמפ־שיף וועלכער האט, צווישען אנדערן געבראכט צופ־ה־רען 8.000 זעק מעהל.

הילף דורך ארבייט.

דער נאציאנאל־פאנד האט זיך אונטערגענו־מען (דערווייל, ליידער, מיט בעגרענצטע מיטלען) צו געבען דער בעפעלקערונג הילף דורך אר־בייט. ער בעשעפטיגט אין זיינע פערמעס, א חוץ די רעגולערע ארבייטער, נאך 10 מאן אין בן־שמן, 30 אין מרחביה און 40 אין כנרת. צום בע־דויערן, זענען די ספעציעלע נדבות־זאמלונגען, וועלכע ס'האט אויסגערופען דער נאצילנאל־פאנד לטובות דער הילף דורך ארבייט, נישט אין אלע קרייזען געשטיצט געווארען ווי געהעריג, כדי צו קאנען ארגאניזירען ברייטער די זאך.

די נייע זריעה.

דער צושטאנד פון דער נייער זריעה אין די קאלאניעס איז ביז ענדע פעברואר געווען מאל שטענדיג גוט, נאר דערנאך איז ער געוואר־ערגער, ווייל אין דער לעצטער צייט איז אין ארץ ישראל כמעט נישט געווען קיין רעגען, דאך אין מאנאט אפריל זענען אין יפו און דער אונ־געבונג, ווי אויך אין גליל, שטארקע רעגענס, אין מ'דארף רעכנען, אז די פעלדער וועלען זיך פערבעסערן און וועלען געבען א גוטע גערע טעניש.

פון די ווילנער רבנים

צוליעב דער דריי־טאגיגער זאמלונג לטובת דעם רוסישען טאטיאנא־קאמיטעט, דעם איינצי־גען אלגעמיינעם יוד. קאמיטעט, וואס שטיצט די יודישע היימלאזע האבען זיך די ווילנער רבנים געווענדעט צום יודישען עולם מיט מאל־גענדען אויפרוף:

„מיר געפינען פאר אונזער חוב מעורר צו זיין אונזערע ברידער וועגען דער וויכטיגקייט פון דעם דערמאנטען

פאליטיק.

(פארטזעצונג)

און דעריבער האט ער א עונש בעקומען און דער זוהן זיינער איז אוועקגענומען געווא־רען אין געפענגניס צו איינעם א פוילישען גראף. און דער זוהן איז דארט אויסגעוואקסען און האט אן אלץ פערגעסען און איז יצא לתרבות רעה געווארען, רחמנא ליצלן, און איז געווארען יע־נעם גראף'ס דאקטאר. פלעגט שמואל שותק, אלע מאל זעהר דערקוטשען דעם צדיק און פלעגט איהת בעטען דערויך, און ער, זכרונו לברכה פלעגט א קרעכטץ געבען און מבטיח זיין איהם זרע של קימא.

נשך דעם שותק'ס פטירה אבער, פרייטאג צו נאכט, בשעת קדוש, האט ער ממש אנגענו־מען דעם צדיק ביי דער פאלע און האט איהם געזאגט: „איך וועל אייך ניט אבלאזען, רבי, ביז איהר וועט מיר נישט מבטיח זיין אויף געוויס, אז דער זוהן מיינער וועט חוזר בתשובה זיין." און ער זכרונו לברכה, האט מבטיח געווען.

און דאס איז אנוך ידוע, אז ווען דער בעל שם טוב פלעגט בעדארפען מציל זיין פערבלאנ־דזשעטע נפשות, רחמנא לצלן, פלעגט ער נסי־עות מאכען מיט דעם בעוואוסטען „אלעקסיי"; דער ריזשינער, ווען ער האט בעדארפט אזא זאך טהאן פלעגט נישט פאהרען. ער איז אין שטוב געזעסען, און עס פלעגט נתגלגלו הדברים ווע־רען און מ'פלעגט צו איהם קומען.

יענעם שבת האט ער, זכרונו לברכה געזאגט תורה אויף דעם פסוק „על כן יאמר בספר מלחמות" און האט סודות עמוקים מגלה געווען, וואס דער אויער קאן זיי גאר נישט אויסהערען.

און פלוצלונג איז א רוח שטות אריין אט אין יענעם פוילישען גראף. און האט צונויפגע־נומען אינגאנצען זיין חיל. און איז געגאנגען מלחמה האלטען עפעס מיט אנ'אנדער גראף, און ער איז דורך ריזשין דורכ'געגאנגען האט ער זיך דארט געשטעלט אברוהען און איבערנעכטיגען דארט א לינת לילה.

און אין יענעם טאג האט ער, זכרונו לברכה אנגעהויבען קלאגען זיך אויף בריאת הגוף, און האט געזאגט, אז ער בעדארף האבען א שטענ־דיגען דאקטאר, וואס זאל שטענדיג ביי איהם זיין אין שטוב. און נאכדעם, האט ער דעם משמש זיינעם געשיקט, רופען דעם דאקטאר, וואס איז געקומען אהער מיט דעם גראף.

און דער גראף האט גע'עצה'ט דעם דאק־טאר זיינעם, אז ער זאל געהן מקבל תענוג זיין, אוזעהענדיג די יסורים פון אידישען רבי. דער דאקטאר האט אבער געזאגט: „איך וויל נישט דעם פערגניעגען און איך וויל נישט דעם פנים זיינעם אנקוקען!" און האט נישט געוואלט געהן.

און שבת איז געווען יענער טאג. אבענד מוצאי שבת קודש, נאכדעם ווי ער האט אבגע־מאכט הבדלה כמנהגו האט ער פלוצלינג א מרעג געטהאן זיינע מקורבים, צי זיי וויסען אויף וואס איז ממונה דער מלאך „פורה"

די מקורבים האבען זיך דערשראקען און געקוקט איינער דעם צווייטען אין פנים אריין, און האבען גאר נישט געענטפערט.

דאן האט ער אליין זיין הייליג מויל געע־פענט און געזאגט: „פורה" איז דער שר של שכחה... בשעת דער מענש שלאפט ניסט ער איהם איין טראפען אין מויל אריין, און דאן פערגעסט דער מענש, וואס עס איז מיט איהם פארגעקומען אין משך פונ'ם טאג און אז ער גיסט איהם צוויי טראפען אריין, פערגעסט ער צוויי טעג און אזוי ווייטער... וויפיעל טראפען ער גיסט אריין, אזוי פיעל טעג פערגעסט דער מענש. האט מען איהם שוין לאנג געוואלט אויפ'ן הימעל אריינוואר פען אין חרם... האט מען אבער איינגעפונען, אז א מאהל ברענגט ער

Jüdische Volkszeitung № 156 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג י"ג תמוז תרע"ה (25 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

נייער געזעצלשטורם אויף דארדאנעלען.

פראנצויזיש־ענגלישער נצחון אויף גאליפאלי.

דער נייער שטורם אויף די דארדאנעלען.

פאריז, 24־טן יוני. דער פראנצויזישער עקספעדיציאנס קארפוס ביי די דארדאנעלען האט נעכטען אנגעגריפען די טערקישע שטעלונגען אויף א זעהר גרויסער שטרעקע.

נאכדעם ווי די ארטילעריע האט לאנגע צייט בעשאסען די טערקישע פאזיציעס, האט זיך אנגעהויבען די אינפאנטעריע אנגריפען פון פאַ־ציץ צו פאזיציע.

דער פראנצויזישער לינקער פליגעל האט גלייך עראבערט צווישן לינקישע טראנ־שעען.

די טערקען האבען אנגעהויבען צופיהרען נייע מחנות צו די פאזיציעס און עס איז זיי גלונגען ווידער עראבערן זייערע פאזיציעס, אבער די פראנצויזישע זואוון און דער פריי־וויליגער לעגיאן האבען עס צוריק עראבערט און האבען פערטריבען די טערקען אזוי, אז דאס עראבערטע איז שוין איצט גזויכערט און די טערקען האבען שוין ניט פערזוכט נאך אמאל אטאקירייסען.

אין אלגעמיין האט זיך דער טאג גענדיגט מיט א גרויסען נצחון פאר די ענגלענדער און פראנצויזען.

אויף גאליפאלי

קאלאניקי. די קאמפען אויפן גאליפאלי האלב־אינזל האט זיך אנגעהויבען מיט א זעהר שטארקער באמבארדירונג פון דער פראנצויזי־שער און ענגלישער ארטילעריע. פיעל טעג האַ־בען די קאנאנען געדונערט און עס איז געווען צייטען ווען זיי האבען אויסגעשאסען צו 150 גראנאטען אין א מינוט אויף די טערקישע פא־זיציעס.

אויפן פינפטען טאג האט זיך אנגעהויבען דער שטורם אנגריף. וועלכער איז זעהר גוט אויסגעפיהרט געווארען. די טערקישע פאזיציעס זענען געווען אונגעהויער שטארק און די טערקישע מחנות האבען זיך פערטהיידיגט מיט אנגעהויערער ענערגיע.

דער „פעראיינטע" נצחון איז בעדייטלין אבער ניט ענטשיידענד.

פון מזרח־פראנט.

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 24־טן יוני. (אפיציעל). אין דרום פון דער רייגאראדער טייך האבען אונזע־רע מחנות, וואס זענען אריבערגענגען די טייך אגרינא, ערראבערט די דארף קוידזי. פערנ כ־מענדיג א גאנצע זייטשע קאמפאניע. ביי לאמ־זשא געהען פאר זעהר שטארקע קאמפפען.

אין מערב פון ראזוארוטסקא איז דער שונא אבגעטריבען געווארען פון אייניגע דערפער. ביי ניטאזלענא האבען מיר פערניכטעט 3 דייטשע קאמפאניען.

דעם 21־טען אין די 22־טען איז ביי לעמ־בערג פארגעקומען מוראַדיגע קאמפפען. דער שונא האט געליטען גרויס הויז. ביי זייַנע אנ־גריפען אויף דער דארף קרוקאוויצי און וויטער צו דרום צו. עער טיין טשערעק, נאר ס׳איז איהם נעלונגען צו געהן פארווערטס ביי דער רטעדטל זשאלקיעוי. דערפאר האבען אונזערע מחנות דעם 22־טען פערלאזען לעמבערג און הא־בען פארטגעזעצט דעם צוריקגאנג צום נייעם פראנט.

ביים רניעסטר האבען מיר פערטריבען דעם שונא פון דער טייך אוניק ביי לוקא. אין אבא־יאנעטען־קאמפף האבען מיר גענומען אנ׳ערך 1000 געפאנגענע.

וועגען לעמבערגם עראבערונג.

בערלין 24־טען יוני. אין א פריוואטער טע־לעגראם צו „בערלינער טאגעבלאט" ווערט דער־צעהלט וויי אזוי לעמבערג איז עראבערט גע־ווארען.

פריהער איז רעגעלמעסיג געבילדעט געווא־רען א האלב צירקעל ארום לעמבערג, דער האל־בער רינג האט זיך געשטרעקט פון צפון פון זאלקיעוי, צו דרום נעבען לעמבערג און צו דרום פון טשערעקאי. דיזע דריי הויפט־פונקטען פון פראנט האבען גפיהרט צו לעמבערג׳ס הויפטגאסטן.

דינסטאג אין דער פריה האט גענעראל פאן מאקענזען׳ס מחנות גשטורעמט די בערג ביי קוליקאוי, וואס געפינט זיך אין גאנצען 15 קי־לאמעטער אין צפון פון לעמבערג.

אין דער זעלבער צייט האט שוין גענעראל ערמאנאליס עראבערט פיעל רוסישע פאזיציעס אין מזרח און צפון־מזרח־דיגער ריכטונג, וו־אויך דעם פליגעל ביי מיקאלאיעוי, וואס פיהרט דירעקט צו דער לעמבערגער גאס. דאן נאט־יך האבען אלע רוסישע פאזיציעס ניט געקאנט אייגשטעהן נעגען דעם שטארקען דראנג או־האבען גענומען פערלאזען די שטאדט.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 24־טען יוני. (אפיציעל). ביי בערי־אוי־באק נעבען דו בערג 108 האבען מ׳ר עקס־פלאדירט א מינע אויף די סיינדליכע פאזיציעס און האבען זעהר שטארק בעשעדיגט זיי. אין שאמפאן נעהמען פאר אויפ־ן פראנט פערטהע־בעסאזשור העפטיגע מינען און ארטילעריע קאמפפען.

אויף די מויס־בערג האט דער שונא פאר־גענומען א העפטיגען נעגען־אנגריף ביי קאר־

„ROSE" Cigaretterne.
№101 uden Mundst. 15 Stk 10 Øre
№101 med Mundst. 15 „ 10 „
№102 stort Format 15 „ 10 „
„ROSE" Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C. B. MØLLER & Co

שראנשע. דורך וועלכען איהם איז נעלונגען צו וויידער עראבערן זייַנע פאזיציעס. שפעטער א ביסל האבען די דייטשען וויידער אנגעגריפען אבער זענען אבגעשלאגען געווארן, נאך וואס מיר האבען וויידער אריבערגענומען די אפענסיוו און האבען עראבערט 2 פיינדליכע ליניעס.

דער גארטען פעסט

וויי בעקאנט פעראנשטאלטעט דער יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר" זונטאג ד. 27־טען יוני אינ׳ם גארטען קלויזוערמארקסוויי 3. א גרויסען גארטען פעסט.

די פראגראם פון פעסט איז געשמאקפאהל איינגעארדענט. א חוץ די געווענליכע פערווויי־לונגען, וואס א גארטען פעסט אין אלגעמיין גיט וועט נאך אויך אינ׳ם פעסט אנטיילנעהמען דאר יודישער געזאנג פעראיין „הזמיר" (כדי צו בע־קענען די היזיגע יוגענד מיט דער יודישער בוזיק). דער מוזיקאליש־פער פעראיין „לירא" און ה׳ שמעגאוו וועט אויסהיראען אנ׳איין־אקטער פון ריידין „ליידען".

מיר האפען, אז דאס פובליקום וועט צאהל־רייך בעזוכען און וועט בלייבען צופריעדענ־געשטעלט.

יוגענד פעראיין "העברי הצעיר" (קריסטאלגאדע 24 1.)

פעראנשטאלטעט זונטאג דעם 27־ן יוני 3 אוהר נ. מ. אינ׳ם גארטען פון דעם „ארביידערנעס פערזאמלונגס ה׳ז

Kløvermarksvej 3 (Amager Sporvogn 2.)

א גרויסען גארטען פעסט

מיט פערשיעדענע פערוויילונגען ווי ארקעסטער געזאנג,

דעקלאמאציאן, פאסט, טאמבאלא, קאנפעטי

און פיעל אנדערע.

איינטריטס קארטען צו 50 אוירעס פאר ערוואקסענע און 25 פאר קינדער צו בעקומען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג, ביי ה״ דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78, — בארנשטיין אדעלגאדע 50 און אין דעם לאקאל פון יוגענד־פעראיין.

בעמערקונג: אויסער דעם גרויסען פראגראם אין גארטען וועט אויך איינגעארדענט ווערען אין א בעזונדערען פאוויליאן. קאנצערט מיט רייכער פראגראם, טעאטער פארשטעלונג (1 אקטער מיט אנטייל פון ה״ר טימיאנאוו און פיעל אנדערע.

טאנץ ביז 1 אוהר.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ ר זיכר ונגס־גזלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמ׳ יבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

צו די עלטערען.

אזוי ווי מען קען פערשרייבען די קינדער צו שיקען זיי אויפ׳ן לאנד, נאר ביז דאנערש־טאג ד׳ 24־טען, בעטען מיר די עלטערען, אז זיי זאלען אליין קומען אין דער פאלקסקיך פון 10־7 אבעוד און בעצייטענס איינמעלדען זייערע קינדער, ווייל מען דארף בעצייטענס איינקוי־פען עסען־זאכען און פערזארגען אויפזעהער פאר זיי.

עס איז נאך פאראנען איינינגע פרייע פלעצער.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas overalt.*

Victoria Teatret

קאנסערוועבאראנס חתנה א קאמעד״ע אין 3 אקטען. קאנקורענץ שווימונג אין ליסטבאד האפען ווערט נאר פארגעוויזען אין וויקטאריע טעאטער.

א שניידער געזעל.

בעקומט גלייך גוט־בעצאהלענדע ארבייט. בראגינסקי, ניקאלאיגאדע 21 1. זאל.

א לעהרן אינגעל

בעקומט א פלאטץ ביי דאמענקאנפצ־אן. גלייך געהאלט. פעלדשטיין, אדעלגאדע 87 ב 2. זאל.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

A. & H. MEYER

העמישע רייניגונג אין דאמכפארבעריי. הערען און דאמען גארדעראבען. ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיכע בעדינונג: פיליאלען

Landdemarket 25. Tel. B. 2983 X | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

---

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 350, 4.00, 4.50

7, 95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95

" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B. Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 2. 1.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונ־גען.

A. Fiedler A/S. H. C. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

מיר גראטולירען הערצליך

דעם ה. ריטערבאנד און פרל. נ. יאקאבסאהן צו זייער פערלאבונג.

ה. רודאף מ. בריינין א. בערשטיין.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

א טיכטיגע פריילען.

וועלכע קאן פאסען א טעלעפאן און פערשטייט דעניש און איז וויליג צו פאסען א קאנטאר קען בעקומען א גוטען פלאץ.

זיך ווענדען אין רעדאקציע פון פאלקס־צייטונג.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden ii, I

Tlf. Byen 3959.

א נאדלער מאשין.

איז צו פערקויפען זעהער ביליג (35) קר. ביי סקאראחאד.

Borgergade 30, Telef. Palæ 2167. y

א טיכטיגער נאדלער

בעקומט גלייך ארבייט. גוטע וואכען לוין אדער אקארד, ווי אויך אויבערשטונדען. סאנקט פע־דערסטרעדע 10. 3. אויפג׳־ן

א האנדנייטערקע

בעקומט גלייך ארבייט. סלאטסגאדע 28. 4. זאל צו רעכטס.

פיזיקאלישע באדאנשטאלט און באדעקליניק.

Gl. Mønt 12 (Ch IX gade Kvbrteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און וזארימע בא־דען. ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און רעוומאטיזם. בעשטעל א פלאץ דורך טעל. 11872 יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65, און 50

מעדאווא״ס

טהע איז די **בעסטע** און **ביליגסטע**

פאראן נאר איין סארט 240 פר. פונט.

Medova The & Smør Co

Købmagergade 27.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlage J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

הערצל'ס יארצייט.

פון יודישען נאציאנאלפאנדס־ביורא ער־האלטען מיר פאלגענדען אויפרוף:

כ' תמוז איז דער טאג, וואס קומט אצינד צום 11־טען מאל, זייט טהעאדאר הערצל איז דעם יודישען פאלק צו פריה אוועקגעריסען גע־ווארען. דער נאציאנאלער געדענקטאג קען אויך היי יאהר אין דעם וועלטקריזיס נישט פארביי־געהן, אז אלע יודען, בפרט די ציוניסטען אין א־לע לענדער, זאלען זיך נישט דאמאלס דערמא־נען, וואס דאס יודישע פאלק האט געהאט אין הערצל'ן און וואס עס האט מיט איהם פערלוי־רען.

אינ'ם הערצל־וואלד האט אונזער פאלק זיין גרויסען זוהן א גרויס דע־קמאל געמאכט, וואס פערבינדט צוזאמען אין שאפענדער ארבייט זכרונות און האפנונגען פאר דער פון הערצל געפרעדיגטע תחית א"י. דער ערד פון דעם פאנד אין חולדה און בן שמן, איז א גרויסער "פראג־רעס פאר אונזער קאלאניזציע אין פאלעסטינא.

כ' תמוז (2־טען יולי 1915) זאל זיין א זכרון פאר אלע פערעהרער פון טהעאדאר הערצל, צו שפענדען און זאמלען אויפ'ן הערצל־זואלד. יע־דער יוד זאל פלאנצען א בוים.

די היימלאזע אין ווילנא.

די ווילנער עוואקוציע־קאמיסיע ארבייט די לעצטע צייט פיבערהאפט וואס גיכער צו עווא־קואירען די היימלאזע, וואס געפינען זיך אין דער אומגעגענד.

צעהנדליגער מענשען זיצען טאג און נאכט אין דער קאמיסיע, טיילען־פונאנדער די היימ־לאזע אויף קאטעגאריעס, בעשטימען די שטעדט, וואוהין ארויסצוצפאהרען אא"וו. אין די נאהנט־סטע טעג דארף פערענדיגט ווערען די עוואקו־אציע פון אלע היימלאזע.

היילען רואת הגוף; ניט אלע ווייסען אבער די מעשה, ווי אזוי זענען נתגלגלו הדברים געווא־רען און צוגעקומען דערצו.

„ביים ריזשינער צדיק איז געווען א מקורב שמואל שותק. ער איז געווען א ירא ושלם, און האט נאך געגעסען קעסט ביים שווער; און דער שווער זיינער איז געווען פון די אפטער חסידים, האט ער געהארכט, ווי מען האט איינ־מאל חוזק געמאכט, רחמנא לצלן ביים שווער אין שטוב פון ריזשינער צדיק, האט ער געוואלט דוקא אבענטפערען, און עס איז אבער געווען שבת, און ער האט אויף זיך גענומען, נישט ריי־דען דברי חול בשבת; און אין לשון הקודש איז ער ניט געווען יין איבריג גרויסער ידען, האט ער געהאר ט און געשוויעגען.

(פארטזעצונג קומט)

יהודה שטיינבערג.

יודען אין יוריעווער אוניווערסיטעט.

צום קומענדיגען בילדונגס־יאהר זענען פער־בלייבען 130 יודישע סטודענטען צווישען די 2000 תלמידים פון יוריעווער אוניווערזיטעט.

צוליעב דער פעסטגעזעצטער 5־פראצענטי־גער יודישער נארמע, וועלען דערווייל אין או־ניווערזיטעט קיין יודען מעהר ניט אנגענומען ווערען.

זאנגוויל'ס פיעסע

די „לאנדאנער וועלט" שרייבט: עס איז א גרויסע זעלטענהייט, דאס א ליטעראריש ווערק זאל פארגעבראכט ווערען פאר'ן ענגלישען פאר־לאמענט. און מר. זאנגוויל'ן געהערט דער כבוד דאס דער פערבאט אויפצופיהרען זיין פיעסע אין עדינבורג, האט געבראכט צו אן אנפראגע אין פארלאמענט.

מר. קינג האט אין פארלאמענט ניט דער־מאנט דעם נאמען פון קאבינעט מיניסטער, וואס האט געזעהן מר. זאנגוויל'ס פיעסע.

איך זעה אבער ניט קיינע אורזאכען, פאר וואס איך זאל ניט אויסזאגען דעם סוד פאר די לעזער פון „די וועלט" דאס דער קאבינעט מי־ניסטער" איז ניט קיין אנדערער ווידער פרע־מיער־מיניסטער זעלבסט, וועלכער האט נאך זיין זעהן דעם „שמעלץ־טאפ" אריינגעשיקט א בריף צו מר. זאנגוויל, געשריבען מיט זיין אייגענע האנד, אין וועלכען ער האט איהם געמעלדעט, אז ער איז געווען זעהר צופרידען צו זעהן די פיעסע.

אבגעברענט א יודיש שטעדטעל

פעטראגראד. — דאס שטעדטל סטאלבצי, (סטויבף), מינסקער גוב., איז אינגאנצען אבגע־ברענט געווארען. אין פייער זענען פערניכטעט געווארען די קירכע, די דארפס־פערוואלטונג און די אופראווע. גאנץ זענען נאר געבליבען א פאר ארשטעדטלעך. אין די פלאמען זענען אויך אומ־געקומען אייניגע מענשען. דער היזק בעטרעפט איבער א האלבען מיליאן רובעל.

פערוועהרט.

דער קיעווער פאליצמייסטער האט פעראר־דענט, אז מ'זאל נישט דערלאזען דעם איינצעל־פערקויף פונ'ם זשורנאל יעוורעאי אי וואינא".

געשטארבען לוטאסטאנסקי.

פעטראגראד. עס איז דא געשטארבען איפאליט ליוטאסטאנסקי, וועלכער האט זיך בע־ריהמט געמאכט מיט זיינע ווערק געגען יודען.

די גירושים.

די ידיעה, וועלכע איז געווען איבערגעגע־בען אין איניגע גרויסע רוסישע צייטונגען, איז געווען א גאנץ ריכטיגע: ס'איז ווירקליך ארויס א בעפעהל אבצושטעלען די ארויסשיקונג פון יודען פון איניגע ערטער פון קורלענדער און קאוונער גובערניעס, פון וועלכע די יודען הא־בען געדארפט ארויספאהרען אין די נאהענסטע טדג. אויך פון יענע ערטער. פון וואנען מען האט שוין געהאט ארויסגעשיקט, איז ערלויבט געווארען צוריקצוקומען, נאר מיט'ן תנאי, אז דער רב מיט פינף אנגעזעהענע פארשטעהער פון דער יודישער קהלה זאלען פערזענליך ערב זיין פאר אלע איבריגע מיטגליעדער פון דער געמיינדע. ס'האבען זיך אבער נישט געפונען קיין אנגעזעהענע בעלי־בתים, וועלכע זאלען וועלען נעהמען אויף זיך די פעראנטווארטליכ־קייט, און דערום איז דא צום בעשטימטען טער־מין נישט פארגעקומען דאס צוריקקעהרען זיך פון די יודען פון יענע מקומות.

דער יודישער קאמיטעט אין ריגא האט אנגעהויבען פונאנדערצושיקען די היימלאזע אין פאלגענדע פינף 2 גובערניעס: מאהילעווער, טשערניגאווער, יעקאטערינאסלאווער, און טאוו־ריער. די אבפאהרענדע ווערען בעזארגט דורכ'ן קאמיטעט מיט ברויט, טיי, צוקער און מיט 2—3 רובל מזומנים אויף יעדע פערזאן.

איידער די צוגען געהען־אב, ווערט טע־לעגראפיש מיטגעטיילט אין די גרעסערע שטעט, וואס געפינען זיך אויפ'ן וועג, אז מ'זאל קומען צו הילף די היימלאזע. אויב זיי וועט עפעס פעהלען, און לויט די ידיעות, וואס זענען אנגע־קומען פון וועג, האט מען איבעראל בעגעגענט די היימלאזע זעהר ברידערליך.

פון קאמיטעט פאהרען־מיט צוזאמען מיט יעדער גרופע היימלאזע 3—4 דעלעגאטען ביז צום ארט. וואו זיי דארפען אנקומען.

יודישע נייעס.

(היימלאזע רבנים.) דורכ'ן קריעג זענען אין רוסלאנד געבליבען אהן שטעלען 200 רבנים און 300 שוחטים, וועלכע ליידען איצט זעהר פיעל.

(באטשאפטער מארגענטוי.) דער אמע־ריקאנישער באטשאפטער האט איבערגעגעבען דעם קאנסטאנטינאפאלער ראבינאט 500 טער־קישע פונט אלס שטיצע פון די אמעריקאנישע יודען.

(דאס אייזערנע קרייץ.) אין דייטשלאנד האבען בעקומען מעהר ווי 3000 יודישע סאלדא־טען דאס אייזערנע פערדיענסטקרייץ. אויך די צאהל פון יודישע אפיצירען ווערט וואס אלץ גרעסער אין דער דייטשער ארמעע.

צו דער יודישער בעפעלקערונג!

עס דערנעהנט זיך די צייט פון די הייסע זומערטעג, ווען דאס פערבלייבען אין שטאט אין די ענגע שטויביגע גאסען, ווערט אלץ אונערטרעגליכער פאר אלע, בעזונדערס פאר קינדער. ניט אלע עלטערן האבען ליידער די מעגליכקייט צו שיקען זייערע קינדער אויפ'ן לאנד.

איבערצייגט פון דער וויכטיגקייט צו בעזארגען די יודישע קינדער מיט א זומער־אוי־פענהאלט, האבען די אונטער שריעבענע פעראיינען געמהיינזאם געוועהלט א קאמיטעט, וועל־כער זאל גרינדען א פעריען־קאלאניע פאר יודישע קינדער.

מען האט בדעה צו ברענגען די קינדער פון 6 יאהריגען עלטער אין דער צייט פון פערייען אויפ'ן לאנד אויסערן שטאדט, וואו זיי וועלען אונטער דער השגחה פון עלטערע, ארויסגעפיהרט ווע־רען אין דער פריה און אין אווענד צוריק געבראכט א היים. אויפ'ן לאנד וועלען זיי פערבריינגען דעם גאנצען טאג מיט שפארט, שפיעלען א. ז. וו.

די עלטערן, וועלכע ווילען איינמעלדען זייערע קינדער אין די קאלאניעס זאלען זיך ווענדען פון מאנטאג ד. 21 ביז דאנערשטאג ד. 24 יוני פון 7—10 אין אווענד אין דעם לאקאל פון דער פאלקס־קיך קראנפרינצעסעגאדע 34.

ביי דער אנמעלדונג מוזען די בעטרעפענדע קינדער מיטגעבראכט ווערען. עס מוז גלייכצייטיג בעצאהלט ווערען 4 קר. פאר יעדעס קינד פאר רייזע קאסטען, מילך א. ד. ג.

דער קאמיטעט האט אבער אויך דאס רעכט צו פערקלענערען דעם בייטראג, ווי אויך בעווי־ליגען פרייע פלעצער.

יודישע עלטערען!

מיר פאדערען פון אייך, אז איהר זאלט ערפיהלען אייער חוב בנוגע צו אייערע קינדער. גיט זיי די מעגליכקייט צו אטעמען די פרישע לופט, צו שטארקען זייערע קערפערס. זארגט דער־פאר, אז זיי זאלען ערהיילט ווערען אין די זומער־חדשים, בשעת זיי זענען פריי פון די למודים. געדענקט, אז זיי וועלען זיין אין א יודישער סביבה, שטענדיג אויפגעפאסט פון ערפארענע מענשען, וועלכע וועלען אויך זארגען פאר זייער גייסטיגע ענטוויקלונג.

געדענקט, אז די פרעמדע פעריען־קאלאניעס זענען א געוויסע סכנה פאר די קינדער, וואס שטעהען דארט אונטער דעם פרעמדען איינפלוס.

אזוי ווי אויסצוהאלטען א קינד אויפ'ן לאנד אין משך פון דריי וואכען קאסט מעהר פון 4 קראנער, בעטען מיר די געזעלשאפט צו אונטערשטיצען אונזער אונטערנעהמונג מיט פריי־וויליגע שפענדען.

דער דאמען קאמיטע. יוגענד־פעראיין. צענטראל־ביורא.

די קאנגרעס פראגע.

I.

געוויס איז דער געדאנק פון א אידישען קאנגרעס אין אמעריקא און די ענערגיע, וועלכע פערשיעדענע אמעריקאנישע פארטייען און ארגאניזאציאנען ווייזען ארויס אין דער זאך, א בעווייז פון פאליטישע ענטוויקלונג ביי דעם אידישען פאלק. אין דעם זעהט מען דעם כח פון א גרויסער בעוועגונג, פון גרויסע אידעען, פון ווי ווייט עס דערגרייכען די ווארצלען פון א דורכגעדרונגענע שיטה. ווען דער בוים איז שטארק זיינען זיינע ווארצלען פיעל ווייטער ווי אונטער איהם, מען טרעפט זיי אין א געוויסע ווייטקייט, וואו מען האט געקענט מיינען, אז דארטען זיינען זיי מעהר ניטא.

ווען ס'איז געבוירען געווארען דער ציוניסטישער געדאנק אין דער מאדערנער פארם, ווען דער לאזונגס־ווארט איז געווארען: „א אידישע ארגאניזאציאן פאר אידישע „פאליטיק", ווען הערצל האט ארויסגעזאגט זיינע טיעפע ווערטער וועגען דעם אונזען פון ניט אידישע פאליטיק האבען דאן אלע פערשטאנען, וואס עס וואלט קענען אויפטהאן פאר ארץ ישראל א אידישע פאליטיק. גאר א גאנץ קליינער צאהל פון מענשען זיינען עס געווען, וועלכע האבען פאר־אויס־געזעהען, אז עס קענען קומען צייטען ווען מען וועט נויטיג האבען אידישע פאליטיק אין חוץ לארץ אויך.

איצט איז די צייט געקומען, אפשר פיעל פריהער ווי מען האט גערעכענט. מיר לעבען איבער יעצט א מאמענט אין וועלכען אידישע פאליטיק אין גלות איז געווארען א טאגעס־פראגע, און ווי אונזער געשיכטע אין די לעצטע צעהנדליגע יאהרען האט אונז געוויזען, אז אלעס וואס איז נוגע דעם יודענטום, געפינט אין אמעריקא א ווארימען אבקלאנג, אז זי איז איצט כמעט דאס איינציגע לאנד, וואו עס קען בעשאפען ווערען עטוואס גרויסעס, אזוי איז אויך דער געדאנק פון אידישע פאליטיק ארויפגעשוואומען אין אמעריקא מיט דער גרעסטער שעהנהייט, וועלכע אזא זאך קען שאפען.

אידישע פאליטיק איז געווארען א לאזונג פון אלע יודישע עסקנים אין אלע לענדער, וואו יודען זיצען פונקט אזוי ווי אין רוסלאנד איז מען געקומען צו דער איבערצייגונג, אז ווי שלעכט עס איז, טוז מען דאך זוכען וועלכע־עס־איז מיטלען אמווייניגסטענס ניט צו לאזען ערגער מאכען די לאגע, און די מיטלען דערצו מוזען זוכען די יודען אליין, ווייל די בעסטע פריינד זייערע פון אנדערע פעלקער האבען פאר זיך בילכערע אויפגאבען ווי די יודישע. גאנץ גוט ווייסען דאס אויך די יודען אין דייטשלאנד אין ענגלאנד און אין אלע אנדארע פרייע לענדער, אז ווי גוט געוויסע קרייזען זאלען זיך ניט בעציהען צו אונז, פערלאזען זיך אבער אויף זיי אז אונזער גורל זאל זיין גלייך אין זייערע אויגען ווי זייערער, איז א לפלת־שוא, און דארום פערשטעהען יעצט זאגאר די יודען, וועלכע האבען דאס ביז יעצט ניט פערשטאנען, אז יודען מוזען האבען זייער אייגענע פאליטיק, וועלכע זאל זיין נוצליך פאר זיי, אהן דעם, אז זי זאל בעריהרען חלילה די אינטערעסען פון'ם לאנד, און ווען זי בריינגט ממילא נוצען דעם לאנד, זאל אויך ניט פארגעסען ווערען אונזער אייגענע טובה. און אלע יודען פערשטעהען דאס, אז מיר האבען רעכט דערצו, צו זארגען פאר אונז און ניט שעהמען זיך דערמיט, ווייל אין דער צייט ווען אלע זיינען הונגעריג און יעדער וויל זיין זאט, ווען איינער וועט ווארטען אויף כבוד מען זאל איהם בעטען, וועט ער בלייבען הונגעריג, און אפשר, ויעט איהם שוין ניט העלפען, אז ער וועט שפעטער וועלען נעהמען מיט אלעמען צוגלייך, ווייל עס וועט ניט זיין מעהר „וואס צו נעהמען. און אין א צייט פון נאציאנאלען הונגער, ווען יעדעס פאלק בעמיהט זיך צו קריגען. דאס וואס איהם קומט און נאך מיט א היבשע הוספה פון פרעמדע חלקים, טאר קיין פאלק ניט בלייבען זיטצען און ווארטען אז דאס וואס איהם קומט זאלען די אנדערע פעלקער האבען פער איהם אין זיין.

מאיר בערלין.

ענגלאנד און יודען.

(ענדע)

א חוץ ביקאנספילד געפינען מיר אין יעדער צייט אין ענגלאנד לארדען און פאליטיקער, וואס האבען זיך אנגענומען פאר יודען און פערטעדיגט זייערע אינטערעסען. אין ענגלישען פארלאמענט האבען געקעמפפט פאר יודישע פרייהייט ג' רדינג, טעמפעל און פאטער (1753 גראנט, ווילסאן און א'קאנעל (1830) לארד ראסעל (1841) גלאדסטאן, לארד בענטענג (1847). ראבערט פיל (1848) קאנצלער טרורא, א. אויד (1851 זשאן ברייט און לארד איבערדין (1853) אין דער געשיכטע פון דער יודישער עמאנציפאציע איז פערשריבען מיט גאלדענע אותיות דער ענגלישער היסטאריקער טהאמאס מאקאלאי. וואס האט מיט זיין שארפען קאפ געקעמפפט פאר יודישע רעכט. אין דער לעצטער צייט האבען מיר געזעהן ווי טשעמבערלען האט פארגעלעגט פאר הערצלען ועד על אריש און אוגאנדא, מיט א פולער אוטאנאמיע פאר'ן יודישען פאלק.

א ליעבע צום אייביגען פאלק און צו זיינע צוקונפט־האפנונגען געפינען מיר אויך אין דער ענגלישען ליטעראטור.

מ'האט שוין לאנג בעוויזען, אז שעקספיער איז געווען ווייט צו שילדערן שיילאק אלס א קאריקאטור. וואלטער סקאט האט געשילדערט אן אידעאלען טיפ פון א פרוי מיט דער יודישער רבקה. דיקענס שילדערט אן אידעאלען טיפ פון יוד אין זיין בוך „אוער מיוטשועל פרענע".

ביקאנספילד אין זיינע ביכער דוד־אלראי און טאנקרעד, זעהט אין דער לעזונג פון דער אריענט פראגע און אין דער ערלעזונג פון אידישען פאלק די פאלקאמענע ענטוויקלונג פון דער מענשהייט. אין דעם וואס דער אריענט וועט אויפלעבען דורך ענגלאנד, און זי וועט אויך דעם אייביגען פאלק ברענגען צוריק צו זיין לאנד—אין דעם זעהט ביקאנספילד דעם „גרויסען סוד פון אזיע"...

די ענגלישע שריפשטעלערין דזאורדוש עליאט, אליין פון א גלח'שע משפחה, רעדט אין איהר וואונדערליך בוך „דניאל דע ראנדא" מיט התפעלות און התלהבות מכח דער אידישער האפנונג צו קומען צוריק צו זיין לאנד און ווערען אויפגעריכט אלס א פאלק. מרדכי, דעם העלד פון בוך, הייסט זי רעדען פאלגענדעס:

„גיט דעם אידישען פאלק דאס לאנד פון וואנען ער איז ארויסגעטריבען געווארען און וואוהין ער האפט און שטרעבט. זאל דאס צו זעעטע פאלק ווידער אנהויבען לעבען א לעבען פון א פאלק אין זיין לאנד, וועט עס ווידער שפיעלען זיין ראליע פון א מאל. וואס געהט עס מיך אן וואס א סך אידען האבען זיך אויסגעמישט מיט די גוים ווי איין טייך מיט א צווייטען? אבער מיין פאלק לעבט דאך נאך. זאלען זיך צוזאמעננעהמען די רייכע מיט זייער געלד די געלעהרטע—מיט זייערע קענטניס, די קינסטלער—מיט זייער טאלאנט, און די רעדנער—מיט זייער רעדע־קראפט—זאלען די אלע ווייזען מאר דער וועלט אז מיר לעבען נאך. וואס פעהלט אונז אייגענטליך? מיר האבען אין גלות געלערנט גענוג צו וויסען וזי איינצוארדנען אונזער אייגען לאנד, עס זאל זיך פיהרען ווי אמאל גלייכע רעכט פאר אלעמען.

וועגען איהרע קריטיקער זאגט עליאט:

„איך האב פאראויס געוואוסט, אז מיין בוך דניאל דעראנדא וועט ארויסרופען זידלערייען ביי די אנטיסעמיטען און טאקע דאריבער געפען איך מיך פערפליכטעט עס ארויסצוגעבען. ווייל איך מיין אז עס איז ניטא גרעסערע עבלה ווי מענשען ווייזען ארויס אזא אונוויסענהייט ניט צו פערשטעהן דעם שטארקען צובונד וואס איז צווישען אונזער קולטור און צווישען דער היסטאריע פון אט דעם פאלק."

עס איז קיין ספק ניט אז דאס אלץ האט א סך געווירקט אויף געוויסע קרייזען אין ענגלאנד זיך צו פערהאלטען מיט אכטונג און סימפאטיע צו דער יודישער צוקונפט־האפנונג.

מ. ק.

פאליטיק.

(פון די חסידישע מעשה'לעך.)

ווען דער אלטער ירוחם פלעגט נאר דערהערען ווי די חסידים אין קלויז הויבען אן עוסק צו זיין אין פאליטיק און רעדען וועגען די מלחמות, וועלכע שטעהען פאר, ווען ער פלעגט נאר דערזעהען ווי די יונגע לייטלעך הויבען אן אויסדרינגען מיט ראיות ברורות פון די „גאזעטען", אז עס מוז פארקומען א מלחמה — פלעגט ער באלד שטארק אריין אין דער הקפדה און אנהויבען ליארמען: שוטים! טיפשים! ווי קען אייך גאר עולה על דעת זיין, אז דער מיניסטער איינער ווייסט היינט, אז מארגען וועט ער געהן מלחמה האלטען? און אז ער געהט שוין מלחמה האלטען, געהט ער דאס דערפאר, וואס ער וויל, ווייסט צוליעב וואס ער טהוט עס? אויב איהר רעכענט, אז אזוי איז דאס טאקע, זענט איהר במחילה, אמת'ע שוטים, און זענט ניט קלאר אין די דאזיגע ענינים, ממש איהר ווייסט ניט, וואס עס טהוט זיך מיט אייך... אט וועל איך אייך א משל געבען למה הדבר דומה, צו וואס איז דאס גלייך: אט האט איהר א בוים... א פר אסטער בוים האט דער בוים ווארצלען, צווייגען, בלעטלעך פרוכטען און דעם שומר פון די פרוכטען, וואס מען רופט שאלעכץ... געפינען זיך מענשען שוטים וואס זאגען, אז דער עיקר פון בוים זיינען די צווייגען און בלעטלעך, היות דורך זיי ווערט ער דער שאטען און בוים... און זיי שיצען ארום זיך... און איך זאג: אדרבה! אט דאס איז דאך טאקע א סימן, אז זיי זיינען נישט דער עיקר און זיי זיינען בעשאפען גאווארען נאר, כדי א שאטען צו בילדען... קליגען זיך אנדערע און זאגען, אז דער עיקר איז דער שורש פון בוים, היות ווען ניט דער שורש, וואלטען אויך די צווייגען און פרוכטען נישט געווען... שוטים איינע! זיי הערען זיך נישט איין מיט זייערע אויערען, וואס זיי ריידען ארויס מיט זייער מויל; קומט דאך ארויס אפילו פון זייערע רייד אליין, אז דער שורש איז ניט דער עיקר, און ער איז נאר געשאפען געווארען, כדי ער זאל צווייגען און פרוכטען פון זיך ארויסגעבען; און נאך מעהר, אפילו די פרוכטען זיינען ניט דער עיקר, און אפילו דער הויך זייערער איז נישט דער עיקר, היות זיי זיינען בעשאפען געווארען, עס זאלען ארויסוואקסען פון זיי נייע בוימער. דער עיקר קען זיין נאר דאס, וואס דיענט נישט קיין אנדערע זאך, א חוץ זיך אליין. והדברים עתיקים. און דאס ועלבע איז אויך בנוגע צו דעם ענין וועגען וועלכען מיר ריידען: זיי מיינען אז דער עיקר פונ'ם גאנצען ענין איז דאס, וואס זיי ווילען געהן מלחמה האלטען, אין אמת'ן אבער איז דער ענין נישט אזוי, און אלס ביישפיעל וועל איך אייך א מעשה דערצעהלען, וועט איהר שוין וויסען נאכדעם, פאר וואס געהט מען עס מלחמה האלטען...

און דאן פלעגט ער אויסרייניגען די לולקע זיינע, אנפיהלען מיט טאבאק און פערויכערען מיים פייער פון „נר תמיד", וואס האט שטענדיג געברענט אין דער אלטער קלויז, און האט זיך צוריק אומגעקעהרט אויף זיין ארט, און די יונגע־לייטלאך האבען זיך צונויפגערוקט און האבען זיך געדיכטלעך ארום איהם ארומגעזעצט.

ירוחם האט זיך איינגעקוקט עפעס אין א פינטעלע אין וואנד און איז בעדעקט געווארען מיט גאנצע מחנות וואלקען פון רויך, און האט אנגעהויבען דערצעהלען:

עס איז ידוע, אז ביים ריזשינער צדיק ז"ל איז געווען א דאקטאר גארדאן האט מען איהם גערופען, וועלכער האט אויסגענומען מיט איהם זכרונו לברכה א תנאי, אז ער זאל איהם היילען רפואת הנפש, און ער וועט איהם זכרונו לבר

Jüdische Volkszeitung № 155 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דאנערשטאג י״ב תמוז תרע״ה (24 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פרטים וועגען לעמבערגס עראבערונג.

יובעל אין בערלין און אין וויען.

פון מזרח־פראנט.

בערלין 23־טען יוני. די פערטאלגונג פון ד׳ לויפענדע רוסען ווערט ענערגיש פארטגעזעצט. די דייטשע מחנות ווילען ניט רוהען ביז זיי האבען ניט ארויסגעטריבען די רוסען פון גאנץ גאליציען.

די לעמבערגער בעפעלקערונג האט מיט בעגייסטערונג בעגאנגעט די עסטרייכיש־דייטשע מחנות. ס׳איז פארגעקומען אונבעשרייבליכע סצענען. פיעלע האבען אנגעהויבען וויינען פאר שמחה, ווען זיי האבען דערזעהען די ערשטע עסטרייכישע סאלדאטען אריינגעהענדיג אין שטאדט.

מאסענווייז האבען זיך די איינוואוינער צוזאמען מיט די סאלדאטען צוזאמענגעקליבען זיך אין די קירכען, וואו ס׳איז אבגעהאלטען געוואגרויסע תפילות.

(רוסישער בעריכט.)

פעטראגראד, 23־טען יוני (אפיציעל). אין א פערביטערטען קאמפף ביי דער טייך רינגאווא האבען אונזערע מחנות געהאט ערפאלג. די טייך שאניעוו איז אונזער אינפאנטעריע איבערגעגאנגען אויף דער צווייטער זייט נעבען דעם דארף אסוקא און האבען אין א באיאנעט־קאמפף פערניכטעט דעם 82־טען עסטרייכישען רעגימענט. מיט האבען אויך אבגעשלאגען פיעל פיינדליכע אנגריפען אין צפון פון דער ליניע טזשעשאנאוו־ראוואוסקא און האבען גענומען 840 געפאנגענע, צווישען זיי 23 אפיצערען.

ביי לעמבערג איז פארגעגאנגעו געווער קאמפפען.

ביים דניעסטר האבען מיר געוואונען א נייעם נצחון. די עסטרייכער האבען אנגעהויבען אריבערפיהרען מחנות איבער דער טייך ניניאוו. אונזערע מחנות זענען געווען אין א קאמפף מיט זיי זייט דעם 15־טען יוני, וועלכער האט זיך געענדיגט מיט א נצחון פאר אונז מיר האבען גענומען איבער 3500 געפאנגענע און פיעל מיטראליעזען. דער שונא האט זיך אבגעצויגען אין אונארדנונג צום דניעסטר צו.

די שמחה אין וויען.

וויען, 23־טען יוני. גלייך ווי די נאכריכט וועגען לעמבערגס עראבערונג איז אנגעקומען אהערצו האט זי ארויסגערופען א אונגעהויעע בעגייסטערונג אין דער גאנצער שטאדט.

נאך איידער די צייטונגס עקסטרא־אויסגאבען זענען ארויסגעקואען האט דאס פובליקום געקראגען צו וויסען פון לעמבערגס עראבערונג ווייל מען האט אויפגעהויבען דעם פלאג אויפ׳ן קריעגס־מיגיסטעריומס געביידע. גלייך האבען זיך אויף די גאסען אנגעהויבען קלייבען צעהנדליגער טויזענדער מענשען, וועלכע האבען דעמאנסטרירט איבער די וויענער גאטען זיגגענדיג עסטרייכישע נאציאנאלע ליעדער.

ביז שפעט ביי נאכט זענען די דעמאנסטראנטען ארומגעגאנגען איבער די גאטען מיט די פאהנען און קאלירטע לאמטערנעס. צום סוף האבען זיי זיך אבגעשטעלט ביי דער געביידע פון דייטשען קאנסולאט און האבען געזונגען דעם דייטשען נאציאנאל־הימן, אין פיעל גאסען זענען די הייזער געווען אילומינירט און אין אלע קירכעגלאקען האט מען געקלונגען. קייזער ווילהעלם האט צוגעשיקט דעם הויפט קאמאנדיר פון דער עסטרייכישער ארמעע ערצהערצאג פרידריך א בעגריסונגס טעלעגראם און האט איהם געשענקט דעם טיטול פעלדמארשאל פאן פרייסען

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 23־טען יוני, (אפיציעל). היינט ביי נאכט איז דונקירך באמבארדירט געווארען מיט שווערע קאנאנען. 14 גראנאטען זענען אריינגעפאלען אין שטאדט, פון וועלכע אייניגע ציווילע מענשען זענען גע׳הרג׳עט געווארען.

אויף די מויס־בערג האבען די דייטשען אנגעשטרענגט זיך. ווידער צו עראבערען די פאזיציעס, וועלכע זיי דאט נעכטען פערלארען ס׳איז זיי נאר געלונגען צו בעזעצען א־טייל פון זייער אלטע צוויי ליניעס. דורך א געגען־אנגריף האבען מיר עס נאכדעם כמעט אונגאנצען וויעדער עראבערט. זייט דעם 20־טען יוני האבען מיר אויף דיעזען פראנט טייל גענומען 220 סאלדאטען און 3 אפיצערען געפאנגען.

אין די וואגעזען האבען מיר געהאט ערפאלג מיר זענען געגאנגען פארווערטס איבער מעטצעראל און זענען אריבערגעגאנגען אויף דער צווייטער זייט פון דער טייך געבווילע ביי זאנדערנאך.

פון דרום־פראנט.

(איטאליענישער בעריכט.)

רוים, 23־טען יוני. (אפיציעל). אין דעם געגענד פון מאנטענערא האט איינער פון אונזערע אלפען באטאליאנען צום ערשטען מאל געהאט א צוזאמענשטויס מיט בעדייטליכע פיינדליכע מחנות, וואס איז, ווי מען מיינט ניט לאנג אנגעקומען אהערצו פון׳ם גאליצישען פראנט. אונזערע אלפען מחנות האבען זיי אנגעגריפען און אבגעווארפען זיי צוריק.

ביי איזאנצא האבען מיר בעפעסטיגט אונזערע שטעלונגען אין דער לענג פונ׳ם מאנפאלקארע קאנאל. די איבערשווימונגען, וואס דער שונא האט ארויסגערופען אין דער דערבייליגענ דער געגענד הינדערן זעהר אונזערע אפעראציעס, אבער די לעצטע טעג ווערען די איבערשווימונגען אלץ קלענער און קלענער. פיינדליכע פליהער האבען געווארפען באמבען, נאר האבען קיין היזק ניט פעראורזאכט.

איטאליענער אין עסטרייך.

רוים, 23־טען יוני. די צייטונג „מעסאזשערא״ טיילט מיט, אז אין גאנץ עסטרייך־אונגארן ווערען די איטאליענישע אונטערטהאנען אינטערנירט אין קאנצענטראציע־לאגערן. די צאהל פון די אינטערנירטע האט שוין ערריכט ביז אנ׳ערך 200.000 מאן.

פון רוסלאנד

דאס רוסישע מיניסטעריום האלט ביים רעקאנסטרואירט ווערען. דער מיניסטער פון אינערען מאקלאקאוו האט דעמיסיאנירט און מען גלויבט אז דער יוסטיץ־מיניסטער שטשעגלאוויטאוו דער פיהרער פון דעם „פעראיין פון עחט רוסישע לייט, וועט אויך פערלאזען זיין פאסט.

ס׳געהען פערשיעדענע קלאנגען וועגען רעפארמען אין ליבעראלער ריכטונג, אבער אויף וויפיל דיעזע קלאנגען, זענען ריכטיגע ווייס מען נאך ניט.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin, Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsarts: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.

Tlf. Bellevüe 223

יוגענד פעראיין "העברי הצעיר" (קריסטאלגאדע 24 1.)

פעראנשטאלטעט זונטאג דעם 27־ן יוני 3 אוהר נ. מ. אינ'ם גארטען פון דעם „ארביידערנעס פערזאמלונגס היז Kløvermarksvej 3 (Amager Sporvogn 2.)

א גרויסען גארטען פעסט

מיט פערשיעדענע פערוויילונגען ווי ארקעסטער געזאנג,

דעקלאמאציאן, פאסט, טאמבאלא, קאנפעטי

און פיעל אנדערע.

איינטריטס קארטען צו 50 אוירעס פאר ערוואקסענע און 25 פאר קינדער צו בעקומען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג, ביי ה" דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78, — בארנשטיין אדעלגאדע 50 און אין דעם לאקאל פון יוגענד־פעראיין.

בעמערקונג: אויסער דעם גרויסען פראגראם אין גארטען וועט אויך איינגעארדענט ווערען אין א בעזונדערען פאוויליאן. קאנצערט מיט רייכער פראגראם, טעאטער פארשטעלונג (1 אקטער מיט אנטייל פון ה"ר טימיאנאוו און פיעל אנדערע.

טאנץ ביז 1 אוהר.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ רזיכר ונגס־גזלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמ' יבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

צו די עלטערען.

אזוי ווי מען קען פערשרייבען די קינדער צו שיקען זיי אויפ'ן לאנד, נאר ביז ־אנערש־טאג ד. 24־טען, בעטען מיר די עלטערען, אז זיי זאלען אליין קומען אין דער פאלקסקיך פון 7־10 אבעוד און בעצייטענס איינמעלדען זייערע קינדער, ווייל מען דארף בעצייטענס איינקוי־פען עסען־זאכען און פערזארגען אויפזעהער פאר זיי.

עס איז נאך פאראנען איינינע פרייע פלעצער.

Prøv engang **CRABBIE's WHISKY.** *Faas oaeralt.*

א שנייד ור געזעל.

בעקומט גלייך גוט־בעצאהלענדע ארבייט.

בראגינסקי, ניקאלאיגאדע 21 1. זאל.

א לעהרן אינגעל

בעקומט א פלאטץ ביי דאמענקאנפציאן. גלייך געהאלט. פעלדשטיין, אדעלגאדע 87 ב 2 זאל.

Victoria Teatret

קאנסערוועבאראנס חתנה ' א קאמעד"ע אין 3 אקטען. קאנקורענץ שווימונג אין ליסטבאד־האפען ווערט נאר פארגעוויזען אין וויקטאריע עאטער.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

A/S Hannibal Sander.

דאמפוועשריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פ א ר ב ע ר י י, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. Telf. Søborg 31 og 61 קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פ ע ר ז י כ ע ר ט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 350, 4.00, 4.50

7, 95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95

" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 2. 1.

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך איינענע צייכנונ־גען.

A. Fiedler A/S. H. G. Ørstedsvej 30

Tel. 2790.

מיר גראטולירען הערצליך

דעם ה. ריטערבאנד און פרל. נ. יאקאבסאהן

צו זייער פערלאבונג.

ח. רודאף מ. בריינין א. בערשטיין.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

א טיכטיגע פריילען.

וועלכע קאן פאסען א טעלעפאן און פערשטייט דעניש און איז וניליג צו פאסען א קאנטאר קאן בעקומען א גוטען פלאץ.

זיך ווענדען אין רעדאקציע פון פאלקס־צייטונג.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

נאר פאר רוסען.

1־2 מעבלירטע צימערען, ווי אויך פענסיאן אין א רוסישער אינטלעגענטער פאמיליע ווערט פערדונגען. בילעט־מארק 127 „יודישע פאלקס־צייטונג".

ערשטקלאסיגע היהנער

צו ביליגע פרייזען בעקומט מען ביי י. מערקלין וואגנמאגערגאדע 15.

א האנדנייטערקע

בעקומט גלייך ארבייט. סלאטסגאדע 28. 4. זאל צו רעכטס.

פיזיקאלישע באדאנשטאלט און באדעקליניק.

Gl. Mønt 12 (Ch IX gade Kvbrteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און וזארימע בא־דען. ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און רעוומאטיזם. בעשטעל א פלאץ דורך טעל. 11872 יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

אלע קויפען אירים־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

פ ר ו ב י ר

C.W.OBEL's

ס י ג א ר ע ט ע ו.

nsvarshavende for Redaktionen o Forlage J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

רודף זיין דאס אידעשע פאלק. יעדעס פאלק וואס טהוט אן צרות יודען מוז פערליהרען זיין פאליטישע מאכט. דאס ווייזט אונז אז גאט פער לאזט ניט זיין פאלק. אלס בעווייז קענען אונז

דיענען שפאניען פארטוגאל. איך קען מיך ניט איינהאלטען אייך ניט צו דערמאהנען, אז אט דאס קליינע פאלק האט איבערגעלעבט די מלכים פון אשור. די פרעה'ת פון מצרים, די צעזאר'ס פון רוים און די קליפען אין די אראבישע לענדער".

(ענדע קומט).

מ. ק.

סווען העדין און דאס יודישע מיידעל.

א קריעגס־קארעספאנדענט פון דער „פאסישער צייטונג" גיט איבער פאלגענדען עפיזאד וועגען דער בעגעגעניש פון דעם גרווסען שוועדישען פארשער און רייזענדען, סווען העדין מיט א יודישער מיידעל אין פוילען:

„איינמאל אין א פריהמארגען זענען מיר, צוויי קארעספאנדענטען און סווען העדין, וועלכער איז מיט אונז מיטגעפאהרען, געזעסען ביים פריהשטיק אין א הויז פון דעם שטעדטעל לאזדיי (סוואלקער גוב.) די בעלי־בתים פונ'ם הויז זענען נאך מיט פיער טעג צוריק פון דאנען אנטלאפען ווייל זיי האבען מורא געהאט, אז עס וועט זיין א שלאכט אין מיטען שטאדט. מיר האבען דערקענט, אז דאס איז א יודישע וואוינונג, אן די מזוזות אויף די טהירען, אבער אלעס אין הויז איז געווען צו ווארפען און די סחורות פונ'ם קליינעם געוועלבעל זענען געווען צושאטען און צוטראטען אונטער די פיס.

ווי מיר זענען אזוי געזעסען איז אריינגעקומען א מאגערער יונגערמאן, זיין פרוי און א יונג מיידעל מיט א שמאל קליידעל און אן אלטען אבגעריסענעם מאנטעל. איבער'ן מאנטעל זענען געהאנגען צוויי שעהן געפלאכטענע בלאנדע צעפ, און איהר קאפ בעדעקט מיט א דריי־שפיציגען טוך.

נאך גארט אזוי נאך נייעס און יועמען ער זעהט נישט פון די בעקאנטע פרעגט ער אנ'עצה צי זאל ער איבערפאהרען אויף שטענדיג אין שטאט צווישען יודען וועט מען נישט פערפאלען ווערען

וואס פאר מחשבות עס פליהען נאר נישט דורך ב' י איהם: מלכה די ווייב זיינע ווייס נאך נישט, אז ער האט אוועקגעשריבען א גרויסען טרעף קיין אמעריקא. פונאנדער־געפרעגט זיך וועגען דארטיגען מצב און געפרעגט א עצה וועגען קומען קיין אמעריקא. ער ווארט אויף אן ענטפער און דערווייל טרייסט ערמלכה'ן זי זאל נישט זארגען און אז אויף יום טוב בלי נדר פאהרען זיי אין שטאדט. יא, יא אויף א גאנץ יום טוב...

שמרי' גארעליק.

איך האב מיט איהר גערעדט פוילישׁ. מיין קאלעגע — דייטש. און סווען העדין אין רוסיש. דער גרויסער שוועד האט בעטראכט דאס מיידעל מיט דעמזעלבען פארשער־בליק. מיט וועלכען ער האט ביי־נאכט בעטראכט די קולטיווירטע אייראפעער זיך וואלגערענדיג אין שטרוי...

דאס מיידעל האט געהאט א מין אייגענארטיגען רייץ. אין איהר פנים איז געלעגען יענער סארט ליעבליכקייט און ריינקייט, וועלכען איך האב פיעל מאל בעגעגענט ביי די מיידלעך און פרויען פון די פרומע אידען אין פוילען און וועלכע האבען מיך דערמאנט אן די אידישע געשטאלטען פון דער ביבעל.

די אידען אין רוסלאנד האבען א פיעל שווערער לעבען, ווי ביי אונז אין די גרויסע שטעדט. דערפאר אבער איז זייער לעבען ערנסטער או מענשליך־וויכטיגער. ווי דאס לעבען אין לוקסוס. ארימער פון אויסענוועניג. אבער אינערליך רייכער. דאס אלעס שפיגעלט זיך אב אויף זייערע פנימ'ער.

אבער די אמת'ע שעהנקייט פון אזא מיידעל קען ניט זעהן דער, וואס זוכט בלויז דאס געשלעכטליכע אין דער פרוי. בלויז א העלפט אין איהר איז געווען ווייבליכע שעהנקייט. די אנדערע העלפט איז געווען דער צויבער פון איהר פערזענליכקייט. דאס מוז בעטראכט ווערען מיט דער ליעבע פון א קינסטלער און פארשער, ווי דאס האט געטאן דער שוועדישער אזיע־רייזענדער.

איך וועל דאס בילד ניט פערגעסען:

דער וועלט־בעריהמטער מאן — און דאס בלוט־יונגע מיידעל. וואס האט זיך פערשעהמט, ווייל זי האט ניט געוואוסט דעם נאמען פון דער שוועדישער הויפט־שטאדט, אבער וועלכע האט אין דעם אנגעווארפענעם קליינעם שטיבעל געפיהרט איהר ניט געוואוינטען געשפרעך מיט אזוי פיעל טאקט, ווי א דאמע פון דער העכסטער אריסטאקראטיע.

מיר האבען גלייך געוואוסט, אז דאס זענען די אייגענטימער פון הויז.

דאס מיידעל האט אונז געפרעגט, צי האבען מיר דאס הויז געטראפען אין דעם איצטיגען צושטאנד. איך האב איהר געענטפערט אז יא, און האב איהר געגעבען צו פארשטעהן, אז מיר האבען נאך קיין צייט געהאט דאס הויז אזוי אי פערצוקעהרען, ווייל אונזערע סאלדאטען האבען ערשט דאס שטעדטל איינגענומען.

זי האט דאן געפרעגט, צי וועלען די רוסען אויסלאזען דעם צארן פאר זייער נידערלאגע אויף די יודענ'ס קעפ, ווייל ווי איך האב געהערט האבען זיי שוין געמאכט פאגראמען אין פערשיעדענע פוילישע שטעדטלעך. זי האט דער ביי אויסגערעכענט איינינגע מארדען און גרויזאמקייטען, וואס די רוסען זענען בעגאנגען.

אויף איהר יונגען, קלוגען פנים האט מען דערקענט די שרעק פאר די גרוילטאטען, אויב די רוסען וועלען צוריק אריין אין שטעדטל.

די לעטען.

די אפיציעלע רוסישע פרעסע שרייבט וועגען דעם פאטריאטיזם פון די לעטען און דער צעהלט, דאס ווען דייטשע אפיצירען האבען ארומגענומען א לעטישע מיידעל ביי דער טאליע האט זי איין אפיציער אויסגעהאקט אן אויג און מען האט זיי דערפאר דערשלאגען צום טויט

טויזענדער אידישע מיידלעך האבען בעצאהלט מיטן לעבען פאר זייע עהרע. נור אפשר איז זיי אויסגעקומען צו קעמפפען מיט רוסישע אפיציערען, דערפאר ווערען אידען בעצייכענט אלס שפיאנען.

עס איז כדאי צו דערמאנען, אז די זעלבע לעטען זענען געווען שרעקליכע רעוואלוציאנערען אין דער פרייהייט־עפאכע. און די רוסישע רעגירונג האט געגען זיי ארויסגעשיקט שטראף עקספעדיציעס.

„קראמע יעוורעיעוו"

די פערוואלטונג פון ליבאווע־ראמענער אייזענבאהן האט דורך א לויף־צעטעל בעקאנט געמאכט אין ריגא'ער „פאליטעכניקום", אז זי לאדעט איין אויף זומער־פראקטיק ביי דער באהן, סטודענטען פון עלטערען קורס, א חוץ... יודען.

איבערזיכט.

די בליקען פון דער גאגצער וועלט זענען איצט גערי־כטעט צום מזרח־פראנט. אלעמענס אינטערעס איז צוגעצויגען אהין צו. און אפילו די פאר וועמען דער רעזולטאט פון דער מלחמה איז גלייכגילטיג, ערווארטען אויך מיט שפאנווג יעדע ידיעה יעדעס ווארט בנוגע די דארטיגע קאמפפען.

און די לאגע איז ווירקליך אנ'ערענסטע, ווייל ווילענדיג אדער ניט וווילענדיג מוז מען דאך אנערקענען, אז די רוסישע מפלה איז א פאקט, וועלכען אפילו דער רוסישער גענעראל־שטאב האט קיין מוט ניט אבצולייקענן. ער בעריכטעט עס אפשר אין אונקלארע מליצה דריידלעך אבער דערפון הערט דאך דער פאקט ניט אויף צו עקזיסטירען, און דער אמת איז, אז די רוסישע מפלה איז זעהר א בעזייטענדע.

דעם גאליצישען פראנט קען מען איינטייילען אייגענטליך אין צוויי הויפט־פראנטען. דער איינער איז פון מערב פון ראווארוסקא ביז מערב פון לעמבערג, און דער צווייטער פון לעמבערג ביז די דניעסטר־זומפפען. אויף דיעזע הויפט־פראנטען האבען די דייטשען און עסטרייכער דורגעבראכען דעם רוסישען פראנט און איצט עפענט זיך פאר די עסטרייכער א פרייער וועג אין פאדאליען און וואלין אויך אין א טייל בעסאראביען.

נאטירליך אבציהענדיג זיך צוריק אויף זייער אייגענער טעריטאריע האבען די רוסען די פארטיילען, אז זייערע פערבינדונגען זענען מעהר געזיכערט, זיי האבען לייכטער צו בעקומען פערשטארקונגען און אמוניציאן אבער פון דער צווייטער זייט זענען די דייטשען ספעציאליסטען צו בויען אימפראוויזארישע וועגען און וועלען גלייך קענען איינארדנען אייזענבאהנען פון זייגען פון זייער טראנט קיין דייטשלאנד און עסטרייך, און וואס אנבעלאנגט פערשטארקונגען בעקומען פרישע מחנות — דארף מען ניט פערגעסען די דייטשע פעהיגקייטען דערצו, ווען זיי האבען געקענט איבערפיהרען מחנות פון בעלגיען קיין מזרח־פרייסען פאר 7—8 מעת־לעת.

ב—ק.

קרן קימת לישראל

יודישער נאציאנאל פאנד!

שפענדען פון שוועדען.

הכנסה פון ד. 1־טען יאנואר ביז ד. 8־טען יוני.

שטאקהאלם: פון „מנין" - 35 קר. — אוירעס

„ געזאמעלט דורכ'ן

הר. תרשיש אויפ'ן הרצל

יום טוב - 19 „ 20 „

שטאקהאלם: פריוואט מנין 17 „ 73 „

„ פון קינדער פעסט - 21 „ „ „

„ געזאמעלט פון פושקעס:

ל. שידארסקי 1.50, ל. אבראהאמסאן 2.75, י. אבעל 5.00, ס. קוגעלמאן 5,00, בענקאוו 1.00 מ. פרידמאן 1,12, מ. סאוואסניק 1.51, הערמ. עליאט 3,00, נ. בלאמבערג 1,00 א. בוכמאן 2.75 י. קאהן ראזונדא 2.00, מ. תרשיש 4.50, י. לעווי 5,34 מ. לעווין 5.00 ס. גליק 3.80, ב. שידארסקי 4.60 ס. יאפפע 2.00 און נ. נ. 4.00.

צוזאמען 55 קר. 87 אוירעס

געזאמעלט דורך פרל. האזקעל „ספר הזהב" שפענדע ד"ר בלוידע האמבורג, שוועדישער ציוניסטען פעראיין 14 קר. 30 אוירע

געזאמעלט דורך הר. מ. נפך 18 קר. 60 אוירע

בוים שפענדע פאר ה'ר מ. גראסמאן אלס אזכר צו זיין פארטראג אין שטאקהאלם דען 14־טען מארץ - 21 קר. 20 אויר.

הרה און דוד אבראמסאהן צו זייער חתונה - 05 „ 50 „

י. נאכעמזאהן, י. לעווי, מ. קאזשדאן - - 05 „ 50 „

ל. גאלד בערג געזאמעלט פון ה'ר מ. נפך - - 05 „ —

א. שמש געזאמעלט פון ה'ר ע. פאנגין - 06 „ 50 „

ה'ר תרשיש געזאמעלט פון ה'ר און פרוי זשאבטינסקי 37 „ — „

וועקשוי: ה' מאסעזאהן אלגעמיינע שפענדען 5 „ 75 „

לאנדסקראנא: וו. לעווין 13 „ 52 „

מאלמע: 1 בוים געזאמעלט פון ע. קאמראס, פאר לעאן בערטא שיצארסקו, טרעלעבארג 6 „ — „

בוים ראבערט שידארסקי ברית מלה 6 „ — „

צוזאמען 293 קר. 67 אוירעס.

חברים! פערגעסט ניט די נאציאנאל פאנד־פושקעס, איהר בעקומט עס אומזיסט ביים קאמיסאר, ווי אויך קויפט נאציאנאל פאנדס־מארקעס.

קאמיסאר פאר שוועדען

י. אבעל.

אונזער אויפגאבע.

ווי עס שיינט, וויסן די גרויסע וועלט גאר ניט פון דעם, וואס עס טהוט זיך איצט אב אין רוסלאנד. מען הערט ניט און מען רעדט ניט פון די שרעקליכע רדיפות, בולבלם און צרות, וואס די יודישע כעפעלקערונג טראגט איצטער איבער אינ'ם לאנד, וואו עס הערשט די ווילדסטע רציחה.

געוויס האט מען אויבערפלעכליך און דרך־אגב דיג ערגעץ־וואו געליינט, או עס לעבטט זיך זעהר שווער די יודען אין רוסלאנד. אבער וועגן די שרעקליכע פרטים, וואס זענען פערבאר־גען הינטער די ווערטער „שווער, צרות און רדיפות„ זענען קיינעם ניט בעקאנט, און אין דעם ליגט דער גרויסער אומגליק אונזערער.

דער אייראפעער לייענט אמאל פון ארוים־שיקונגען, אבער עי שטעלט זיך גאר ניט פאר, וואס עס בעדייטעט דאס ווארט. ער קלערט לחלוטין ניט וועגען דעם. ווי אזוי הונדערט טויזענד מענשען וועלען פלוצים ארויסגעשיקט ארויסגעטריבען. גפּיהרט, פונאנדערגעווארפען און אזוי ווייטער. ער דענקט אויך ניט וועגען דעם, וואס פאר א בילד עס איז, אז מען נעמט אכציגיהריגע זקנים און מען ווארפט זיי אריין אין גשלאסענע דושעג וואגעגס, וואו עס ליגען אויפ'ן באדען קראנקע וויינענדיגע קינדער.

דער אייראפעער ליינט אין די בלעטער וועגען שפיאנאזש, ביבולים, וועגען דערשאסענע און אויפגעהאנגענע פוליטיש יודען, אבער ער קלערט ניט וועגען דעם, וועל עס זענען אין ווירקליכקייט די מכלמרשטע „שפיאנען„, ווי ער ווייסט ניט וי אזוי מען האפט זיי — די דערשראקענע, קליינע, אויסגעדארטע קרעמער־לעך — און מען פיינגט זיי, וי אין מיטעלאל־טער. ער שטעלט זיך פאר דעם שפיאן אלס א שטארקען קלוגען און דרייסטען מאן, וואס האט פאר גארנישט און פאר קיינעם ניט מורא, אלס א מענשן מיט א שטאלערנעם ווילען. עס פאלט איהם גאר ניט אין קאפף, או די אויפגע־הענגענע „יודישע פעררעטער„ זענען ארימע, דערשלאגענע, האלב־קראנקע אלטע יודען און יודענעס.

דערייבער בלייבט די גאנצע וועלט גלייך־גילטיג. דערייבער הערען מיר ניט קיין אין פרא־טעסט־ווארט, קיין אין סימפאטיע־אויסדרוק, וויי פאר אונזער פיין און יסורים וואלטען באמת אינגאנצען געווען פערמאכט אלע טהירען און טוירען.

זיי, אט די צו זועמען מיר וועענדען זיך בע־טענדיג הילף און שוץ, וויסען ליידער זעהר וועהניג פון אונזערע ווירקליכע לידען און דער אמת'ער בילד פון די יודען־פאג־ראמען און פערפאלגונגען איז זיי כמעט ניט בעקאנט.

דערייבער איז די פליכט פון די יודישע כלל־טהורה און די פ'הרענדע עלעמענטען פון אונזער פאלק אנהויבען אצינד א סיסטעמאטישע פלאג־מעסיגע ארבייט. מען מוז זאמלען און פער־עפענטליכען די בלוטיגע פאקטען; מען מוז צו־זאמענשפעלען און פאר אלעמען שולדערען די פרטים, די וואכעדיגע איינצעלהייטען פון דעם וי אזוי עס זענען פארגעקומען די גירושים, ווער עס האט אורגאניזירט די פאגראמען, וער־מען און וי אזוי מען האט געפאנגען, דערשא־סען, צוטראטען מיט די פיס.

מיר מוזען דערבי ערקלערען, אז מיר פיה־רען ניט קיין פאליטישען קאמפף מיט רוסלאנד, או מיר ווילען גאר ניט בעיינפלייסען דעם גאנג פון'ם קריג, אז מיר מישען זיך ניט אריין אין דעם דינגען אווישען צווייי מלוכות־גרופען און זאגען ניט ארויס אונזער סימפאטיע צו דעם אדער יענעם קעמפענדעם צד. נייין, מיר האבען א־צט נאר איין „אריענטאציע„ א יודישע — איין אויפגאבע — שוצען אונזערע ברידער און שוועס־טער פון א גרעסערען אומגליק. איין ציעל — לעגען אין דער אידישער נשמה פון טויזענדער יאהרען.

אבער וואס עס האבען ניט געטהאן אריושע גדולים, האבען יא געטהאן קריסטליבע גלעלהר־טע און דיפלאמאטען אין ענגלאנד.

נאך אין 1840 האם לארד פאלמירסטי זיך ארומגעטראגען מיט א פלאן צו גרינדען אידי־שע קאלאניעס אין סיריען. צוליעב פאליטישע טעמים האט ער אבער זיין פלאן נעמוזט אויס־געבען. עס איז דעמאלס געווען אונמעגליך צו טהאן אזא זאך אונטער ענגלאנד'ס שוץ, וויי ער האט געפלאנעוועט, ווייל קיין מלוכה האט דע־מאלס ניט געמארט האבען די אויבערהאנד.

מיט גרויס ליבעב צום אידישען פאלק און זיין צוקונפט האט זיך פערהאלטען לארד ביקאנס־פעלד. ד'ס קען מען זעהען פון זיינע רעדען, וואס ער האט געהאלטען אין לארדען־הויז דעם 16־טען דעצעמבער, 1874, און דעם 22טען מאי, 1854. ער האט דעמאלס געזאגט פאלגענדעס:

„איך שטעל אזוי שטארק פאר יודישע גליייכבערעכטיגונג ווייל איך גלויב, אז מיר דע־נען יודען פיעל שולדיג. ווען איך בעטראכטע וואס דאס יודישע פאלק האט געגעבען דער מענשהייט ווען איך קוק אריין אין די טיפקייטען פון לעבען און זעה, אז דאס גאנצע לעבען אונ־זערס אין אלע זיינע גשעהענישען ענטוויקלט זיך, וועהרען הונדערט און גרויס דעם אייגפלוס פון זייער גשיכטע. פון זייער תורה — וואס אין דזוכאוס פאזיע — דעמאלט פיהל איך אז כמה האבען נאך דעם יודישען פאלק ניט בעצאהלטע אונזערע חובות".

און ווענדיגט האט ער:

„זייט וויסען, או אט דאס פאלק איז ניט א יונג פאלק וואס איז אצט ארום אויף דער וועלט ב'הגיע, עס איז דאס עלטסטע פאלק אין עס וועט שטענדיג לעבען, אפילו וועהן איהר וועט עס פערשטויסען אונז פון איין. עס וועט פון טוך זיינע וועלט זייער שטארבונג, אויסצודריקען וואס איז ניט בעשטאפט געווארען פאר דיך אבשטעלען דעם פאגראם־שטראם. איין שטרעבען — ארויסרופען א פראטעסט געגען די ערזוג־נען און דער סיטעם וועלכע האבען פערגאסען — אונשולדיג יודיש בלוט. צום שאדען פון רוס־לאנד.

זאלען קומען די פאקטען, זאלען רעדען די פרטים, זאלען פאר די אויגען פון דער גאנצער מענשהייט שטעהן די בילדער פון יודישע גרו־שים און פאראמען און קיינעם ניט לאזען רו־הען, סערפאלגען אלעמען, וי שווארצע שאטענס ווי בלוטיגע גשפענסטער.

מ. ג.

ענגלאנד און יודען.

א טהייל פון די מעגליכקייטען איז דאס וואס א סך אונמעגליכקייטען מאסירען דאך.

(אריסטאטעל).

אין יאהר 1840, נאכן בלוט בלבול אין דמשק, האבען די בעסטע מענשען פון אונזער פאלק אינגעזוהען, או אונזער נאציע זעהלפ א פאר אייטישער צענטר, וואס זאל פערייניגען און פערבינדען אלע איריען אין די פערשיידענע לענדער. דער גדאנק האט זיך מיט יאהרען פאפליך ענטוויקלט ביז ער איז צייטיג גווא־רען, און אין 1860 איז אין פאריז געגרינדעט געווארען די חברה „כל ישראל חברים„ („אלי־אנס איזראעליט אוניווערסעל").

די טהעטיגקייט פון דער חברה האט זיך פון אנפאנג קאנצענטרירט בלויז אין אויסבעסערען זיי לאגע פון די אידען אין אריענט (מזרח), וואו זיי זיינען גווען מצהר עדדריקט וויי אין אנדע־רע לענדער, און דער הויפט גדאנק צו שא־פען א נאציאנאל פאליטישען צענטר, איז נאך גווען פערוואלקענט, נאך ניט געווען אויסגע־וואקסען. אונזערע גדולים פון יענער צייט האבען ניט גהאט דעם מוט צו ערקלעהרען פאר דער גאנצער וועלט זייער שטרעבונג, אויסצודריקען יענע האפנונג, וואס אין דעם.

(ענדע)

דערפאר אבער גדענקט ער נישט וואוהין איז דאס אלץ מיט אמאל אהינגעקומען. עס שיינט ווי אימיצער האט מיט א שלעכטער. מעכטיגער האנד אויסגעזעצט א דעק און דאס גאנצע גליק האט אויסגערונען.

א פרייהער זענען אויפגעשטאנדען די אל־טע טאטעס פון די גרויסע סטעפאניווקער יודי־שע פאמיליעס און עס האט אויסגעווינען, ווי מען וואלט די בעסטע דעמבען אומגעווארפען, עס איז געווארען שיטער און הייזער האבען זיך אנגעהויבען בויגען. א קליניגקייט דעמבעס פעהלען! דערנאך האט זיך אין דערביאיגען שטאדט א גרויסע מיהל אויפגעבויט און די פר־יערים האבען זיידרע וויצען אנגעויבען פיהרען גליייך אין מיהל אריין. אויסמיידענדיג די סטע־פאניווקער יודישע תבואה־העגדלער.

דערנאך איז געקומען מלחמה און האט אוים־גערייסען עטליכע יהודישע יהזן פון סטעפאניווקע, עס איז געווארען נאך שיטערער. המארעס הא־בען זיך אנגעהויבען ציהען איבער סטעפאניווקע, אמעריקא האט גמאכט א גאנצע וויסטענייש און נאך מעהר דער שפעטיגער גירוש. מען איז יך צולאפען, מען האט צוטרייבען און אזוי איז עס געווארען, אז אין איין פריה־מארגען האט זיך הענאך ארומגעזוהען. דאס ער איז איינער אליין גבליבען מיט זיין וויב מלכה, וועלכע האט די ערשטע צייט געווייגט און איצט קוקט זי אפא־טיש אויף די היהנער וואס שפאציערען איבער דעם גלה־ס הויף.

לייגער קונה. גשעשיקט דעם קוטשער צו הענאך מיט א בקשה, אפשר וועט זיך הענאך דערוועגען אין קראם אפווענדען א האלבען פוד. זאמד־צי־קער. הענאך האט ברוגז־דיג גשענטפערט, אז דער גלה מוז וויסען או היינט איז ביי איהם בת־קודש:

„סקאושי באטיישקע. טיגאדנ'א פוריא־סר באטא".

צווויי מאל א חודש פאהרט הענאך אין שטאט אריין נאך סחורה און רעכענט זיך, ער דרעהט זיך אהים איבער די קראמען און רעדט מיט מע־נישן וועגען גשעפטען אלץ נאר בכלל וועג, גען אידען, וואס הערט זיך מיט אידען! הע־

Jüdische Volkszeitung № 154 Jo lisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „

קאפענהאגען, מיטוואך י"א תמוז תרע"ה (23 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די עסטרייכער האבען עראבערט לעמבערג.

מעטצעראל געשטורעמט פון די פראנצויזען.

פון מזרח־פראנט.

(פון גאליציען).

בערלין, דעם 22־טען יוני. עס איז וואהר־שיינליך, אז די רוסען וועלען פערלאזען לעמ־בערג אהן קאמפף, ווייל זייערע בעפעסטיגונגען פערטיען זיך שוואכע. אלע פערוואנ־דלונג זיך זעהר שווערע פארוואנ־דלונג זעהר אוועקגעפיהרט געווארען פון לעמ־בערג קיין קיעוו.

דער מאנגעל פון אמוניציע דאס פערהינ־דערט, אז די רוסען זאלען אנהויבען א אפענ־סיוו אין פוילען, כדי צו פערהינדערען די ענט־וויקלונג פון דעם דייטש־עסטרייכישען נצחון אין גאליציען.

ניט קוקענדיג, וואס די רוסישע מחנות פון פעלדמארשאל זעמען אויך אנגעקומען צו דיזעם טייל פון פראנט, האבען אויך ניט געקענט אב־שטעלען די דייטש־עסטרייכישע אפענסיוו, ווייל די רוסישע ארטילעריע איז אזוי גרויס און די מערמאלונג איז אזוי האסטיג, אז די רוסען האבען לויפענדיג קיין צייט ניט אבצושטעלען אן דעראנזירען זייער פראנט.

אין די רוסישע מיליטער־קרייזען ערווארט מען, אז דער קריעגס־מיניסטער סוכאמלינאוו וועט בלד זיין מאסט. אויך ערווארטעט מען גרויסע עגדערינגען אין פערשיעדענע ארמעע־לייטונגען.

עסטרייכישער בעריכט.

וויען, 22־טען יוני. (אפיציעל). פעלדמאל־נעגדיג דעם שוא זענען די דייטש־עסטרייכישע מחנות דערגאנגען ביז דער שטעדטעל זאלקיעוו כיי לעמבערג און אין דרום ביז דער טייכעל שטשעראק. די רוסישע מחנות, וואס שטעהען דא זענען אנגעגריפען געווארען פון אלע זיי־טען. דער שוא שטעהט איצט ביי ניקאלאיעוו און זידאשעוו.

ביים דניעסטער האט דעם געגנער פסלאנ־צערס מחנות אבגעשלאגען אלע פיינדליכע אנ־גריפען אין דרום־מערב פון פאטאק און זאלעש־ציקי און אין די בעסאראבישע דיסטריקטען. דערבייַ האט דער שוא געליטען מורא־דיג גרויס היזק סיי אין מענשען, און סיי אין קריעגס־מאטעריא־ל.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 22־טען יוני. (אפיציעל). שטארקע־רע פיינדליכע אנגריפען זענען ניט געלונגען און צפון־מערב פון שאוולי און ביי דוביצא.

געגנעראל פ. מאקענזענס מחנות קעמפפען ביי לעמבערג און האבען ערראבערט ראווארוסקא. אין דרום פון ראווארוסקא האבען מיר אנגעגרי־פען דעם שוא און אומעטום אבגעוואָרפען איהם צוריק.

דעם 19־טען און דעם 20־טען האבען מיר נאר צווישען יאנאוו און אין צפון פון מאוש־ראוו געפאנגען 9500 רוסען געפאנגען: א חוץ דעם האבען מיר ערראבערט 8 קאנאנען און 28 מולעמיאטען.

פון מערב־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 24־טען יוני (אפיציעל). ביי שאוולי איז ניט פארגעקומען קיינע קאמפפען. דעם 19 און ד. 20־טען זענען פארגעקומען פער־ביטערטע קאמפפען נעבען דער טייך ראגנווא, וואו מיר האבען געהאט קלענערע ערפאלג.

דעם 20־טען האט דער שוא אנגעהויבען אנגריפען אויף דער לינקער זייט פון וווייכסעל ניט וויַיט פון דער טייך פיליצא. גאך א קורצען קאמפף איז אבגעשלאגען געווארען צוריק. מיר האבען געפאנגען אייניגע הונדערט געפאנגע.

ביי ראווארוזקא זעצט פאר דער שוא זיין אפענסיוו. דעם 20־טען האבען זיך אונזערע מחנות אבגעצויגען צוריק פון די גראדעק־טייכ־לעך ביז די לעמברגער פאזיציעס.

ביים דניעסטער האט דער שוא פארגענומען מורא־דיגע אנגריפען. אבער עס איז אבגעווארפען צוריק מיט גרויס היזק.

אויפ־ן איבריגען טייל פון פראנט האט דער שוא נישט קוקענדיג אויף זיינע שטארקע אנ־גריפען ניט געהאט קיין ערפאלג.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 22־טען יוני. (אפיציעל). אויף דער דרום־זייט פון ס' ארגאנער וואלד, אויף בירדע זייטען פון דער וועג, וואס גייהט פון וויען־לע־שאטא ביז אינערווייל, האבען די דייטשען זוב־טאג אין אבענד אנגעגריפען מיט א מורא־דיגען כח בענוצענדיג זיך מיט שטיקענדע גאזען.

דער שוא האט געווען געצוואונגען אונז וואקלען, אבער גלייך נאכדעם האבען מיר ווי־דער־ערראבערט אלע אונזערע פאזיציעס.

ראטהענאו געשטארבען.

פון בערלין טעלעגראפירט מען: דער גע־נעראל דירעקטאר פון דער „אלגעמיינער עלעק־טריציטעטס געזעלשאפט" און בערלינער עלעק־טריציטעטס־פאבריקען אינשענער ראטהענאו, איז זונטאג דעם 20־טען נאך א קורצער קראנק־הייט געשטארבען אין בערלין.

ראטענאו איז אלט געווען 76 יאהר און איז געווען אייניער פון די חשובסטע יודען אין דייט־שלאנד און א פערזענליכער פרייַנד פון קייזער ווילהעלם.

אייניג פון זיינע גרעסטע ארבייטען אויפ־ן געביעט פון אינדוסטריע, איז דאס בילדונג פון דער „אלגעמיינער עלעקטריציטעטס געזעלשאפט". וואס אין אייניג פון די גרעסטע אונטערנעמונגען אין דער בראנושע אין דער גאנצער וועלט.

לעמבערג געפאלען.

וויען 22־טען. (אפיציעל). אונזער 2 ארמעע האט היינט נאך א הארטען קאמפף אראבערט לעמבערג.

בערלין 22־טען יוני (אפיציעל). לעמברג איז היינט נאכמיטאג נאך א העפטיגען קאמפף ערא־בערט פון די עסטרייך־אונגארישע מחנות. דער דער עסטרייכישער 34־טער אינפאנטעריע־רעגי־מענט וועמעס שפיא עס איז דער דייטשער קיי־זער, האט זיך אויסגעצייכענט ביים שטורמען די פארטען לי ס א גא ר א.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemisches Laboratorium. Anstaltsarzt: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.
Tlf. Bellevue 223

יוגענד פעראיין "העברי הצעיר" (קריסטאלגאדע 24 1.)

פעראנשטאלטעט זונטאג דעם 27־ן יוני 3 אוהר נ. מ. אינ'ם גארטען פון דעם ארביידערנעס פערזאמלונגס היז „Kløvermarksvej 3 (Amager Sporvogn 2.)

א גרויסען גארטען פעסט

מיט פערשיעדענע פערוויילונגען ווי ארקעסטער געזאנג,

דעקלאמאציאן, פאסט, טאמבאלא, קאנפעטי

און פיעל אנדערע.

איינטריטס קארטען צו 50 אוירעס פאר ערוואקסענע און 25 פאר קינדער צו בעקומען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג, ביי ה" דאנאוויטש, פילעסטרעדע 78, — בארנשטיין אדעלגאדע 50 און אין דעם לאקאל פון יוגענד־פעראיין.

בעמערקונג: אויסער דעם גרויסען פראגראם אין גארטען וועט אויך איינגעארדענט ווערען אין א בעזונדערען פאוויליאן, קאנצערט מיט רייכער פראגראם, טעאטער פארשטעלונג (1 אקטער מיט אנטייל פון ה"ר טימיאנאוו און פיעל אנדערע.

טאנץ ביז 1 אוהר.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ רויכ־ ונגס־גזלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמ. יבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

H.Steensens
VEGETARIA
Margarine

pris 75 Øre pr. ½ kg.

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361

PRISLISTE.

8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.

— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

A/S Hannibal Sander.

דאמפוועשריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. Telf. Søborg 31 og 61 קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 350, 4.00, 4.50

7, 95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95
" דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

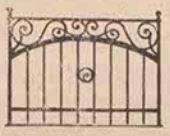

קברים־פערצוימינגען

א גרויסע אויסוואהל פון פערשיעדענע מוסטערן. ארבייט אויך געליפערט נאך אייגענע צייכנונגען.

מיר גראטולירען הערצליך

דעם ה. ריטערבאנד און פרל. נ. יאקאבסאהן צו זייער פערלאבונג.

ח. רודאף מ. בריינין א. בערשטיין.

Victoria Teatret

„Patria"

סענסאציאנס פילם אין 3 אקט.

גאאומאנטס וואכען זשורנאל.

Tel. 772 **IHEE** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles — med fineTheer

Grundlagt 1841

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

נאר פאר רוסען.

1־2 מעבלירטע צימערען, ווי אויך פענסיאן אין א רוסישער אינטלעגענטער פאמיליע ווערט פערדונגען. בילעט־מארק 127 „יודישע פאלקס־צייטונג".

ערשטקלאסיגע היהנער

צו ביליגע פרייזען בעקומט מען ביי י. מערקלין וואגנמאגערגאדע 15.

א האנדנייטערקע

בעקומט גלייך ארבייט. סלאטסגאדע 28. 4. זאל צו רעכטס.

פיזיקאלישע באדאנשטאלט און באדעקליניק.

Gl. Mønt 12 (Ch IX gade Kvbrteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און וזארימע באדען. ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און רעוומאטיזם, בעשטעל א פלאץ דורך טעל. 11872 יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

פרוביר

C.W.OBEL's

סיגארעטען.

nsvarshavende for Redaktionen o Forlage J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt I A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

...טען גאר נישט אדער גאנץ קנאפ פוליש, די ...נאליסטען מאכען העברעאישע קינדער ...ען (הגם די קינדער פערשטעהען העברעאיש ...עניגער ווי פויליש). און אויף דער מו... ...שפראך פון די קינדער? — אזא קינדער... ...מרעט מען נאך נישט צו צום גרינדען... ...ען פוילען עקזיסטירען די גאנצע צייט פו... ...מלחמה בירגער־קאמיטעטען, וואס ערפיה... ...די פונקציעס פון א מוניציפאליטעט, פון ו... ...יטעטען אין גאנץ פוילען זענען אין 52 קיי... ...ט מיטגלידער גאר נישטא, אין די איבריג... ...ען דא צו איינעם [אדער צוי צווי (זעלטע... ...ר) יודען, האם אין די שטעדט איז דאס רוב... ...ען די מעהרהייט פון ... ער בעפעלקערונג.

די בירגער קאמיטעטען בעקומען פון רוס... ...ער שטיצע, פאר די גלייטענע פון דער מלחמ... ...פוילען אהן אונטערשטיצונג פון נאציאן אין רע... ...ען". אבער יודען בעקומען פון די בירגער... ...יטעטען נאר גראשענס. מנש'ן העלפען די גע... ...נגע יודען פערנעמען זיך דערביבער די רו... ...ע יודישע ארגאניזאציעס, ווי דער פעטערס... ...ירגער קאמיטעט, די "געזעלשאפט אבצוהיטען... ...אם געזונד פון דער יודישער בעפעלקערונג" אן... ...ער איניגע פראוויזיאנעלע קאמיטעטען, די וואר... ...ארער יודישע געמיינדע־ס, רוואלטונג, וואס ...ערס אנגעפיהרט פון אסימילאטארען וויזט אריי... ...קנאפע ענערגיע. אויך די רוסיש־יודישע אר... ...ניזאציעס קומען זייקרום: "די ליטוואקעס מי... ...ן זיך אין אונזערע "פוילישע" אינטערעסע... ...עם!" די הילף פאר דער יודישער בעפעלקע... ...איז דעריבער זעהר שלעכט ארגאניזירט ...פאר, ווי געזאגט, טהוט מען זעהער א סך ...קיין אונרוהיגקייט אין ווארשוי פיהלט זיך ...עם נישט. צו דער דערנעהנטערונג פון ...דיישטען און אפילו אויך צו די דיישטש ...פראפאגאנדע, וואס פליהען ארום איבער דער ...שטאדט, בעצו ש מען זיך פילאזאפיש.

א סך צייט נעהמט ביי מיר אב דאס שטו... ...ען די פוילישע פריסע פאר דער גאנצער

...אר מיר נור מאטע, שוטה איינער, וואס האבען ...ך איינער צום אנדערן, וואס מיר האריקען ...ך, די וועלט איז דען קליין, מאטע, די שוטה ...ינער, און מיר קענען זיך נישט צוטהיילען"... ...ער זיי מאלען אויף איינער דעם אנדערן אויפ'ן ...שען, קושען זיך, ווייזען פון פרייד און שרעק ...ען אלטע קראשען נאליווקע און ארומגענע... ...ריים, האלב־וויינענדיג זינגען די געזעץ־ ...ענע שונאים:

...אברהמי־נו, אברהמי־נו, באטקא ס'נאט, צאהא ...יי ניט קאסיס, צאהא סי ניט מאליש באהא זא ...אס...

און פון דער געשיכטע יודישער קוך ...ראגט די בעל־הבית־טע פאנאראוועציכע מיט ...ערע טעכטער, די „קראסאוויצע" גרויסע טע... ...ער מיט פיש, געבראטענס, זויערע אוגערקעס, ...ווענעס...

אך, געווענזען אמאל א סטעפאניווקע, געווע... ...ן גוטע יאהרען און אט די יאהרען געדענקט ...ר הענאך פיאטיהארסקי דער זיינצעלענער ...ליבענער קרעמער פון דארף.

(ענדע קומט) שמריהו גארעליק.

מלחמה צייט דער עיקר וועגען די יודיש־פויליש בעציהונגען.

די פויליש פרעסע פיהלט לפי ערך וועניג די מיליטעריש צענזור (פאליאקען זענען איצט יחסנים ביי דער רוסישער רעגירונג און ביי דער רוסישער גענעלשאפט). דערפאר איז זיך דער יודישער צענזור נוקם אן דער יודישער פרעסע אהן רחמנות! דער צענזור איז דוקא א יוד. די יודישע ציטונגען קומט אויס צו בענגיגען זיך כמעט נור מיט טעלעגראמעס און כראניק. דער צענזור פיהלענדיג זיין „מאכט". ערלויבט זיך אפילו צו זאגען גראבהייטען די יודישע רעדאקטוארען.

וואס א אונטערוואסערשיף קען!

אסאסי שעד־פרעס קארעספאנדענט אין קאנסטאנטינאפאל האט געהאט א געשפרעך מיט דעם קאפיטאן פון דעם דייטשען אונטערוואסער שיף „או" דער 51־טער, אטא הערזינג, וואס האט ניט לאנג בעקומען פון דייטשען קייזער אן אר... דען פון „לע מעירס". דער קאפיטאן שטימט אי... אז דער דייטשער אונטערוואסערשיף, וואס איז אנגעקומען צו די דארדענעלען איז דורכגעגאנ... גען דורכן גיבראלטאר.

וויטער דערצעהלט קאפיטאן הערזינג, אז דער אונטערוואסערשיף איז אהן אויפהער דורכ־ געגאנגען 9000 קילאמעטער. אז אין אנהויב פון מלחמה וואלט מען גאר ניט געקענט עס גלויבן.

אין אלגעמיין זאגט ער, האט מען ניט געג... לויבט, אז אונטערוואסערשיפען קענען עפעס אויפטוהן; אפילו די דייטשען אליין האבען עה אויך ניט געגלויבט און איצט קען מען זעהען, אז מיין שיף האב איך דורכגעפיטערט אין משך פון אין חדש. פון דעם 21־טען אפריל ביז דעם 21־טען מאי, פון דייטשלאנד קיין טערקיי און דערצו האבען מיר נאך טפרפעדירט אויפו וועג די ענגלישע שיפען „טוריומף" און „מעיעסטיק".

ליעדערבוך פאר יודישע סאלדאטען.

פיעל עסטרייכישע זעלנער, וואס שטעהען אין פעלד און איניגע פעלדראביינער בעקלאגען זיך, אז בשעת די איבעריגע חברים זינגען זייע־ רע לידער, שטעהען זיי שטום און כרענגען ניט אויס קיין קול. איבער דעם געזאנג ביי מאל־ דאטען איז איבעריג א וואונד צו פערליערען; דאס ליעד טרייסט אזן בעוויסטזיין דעם זעלנער, עס גיט אהם קראפט אן מוט אן העלפט אהם אויסהאלטען זיין לאנג. עס איז איצט אין דעם געוואלטיגען קריעג נישט די צייט צו מאכען גרויסע הכנות אין אריסגעבען גרויס און רייכ־ האלטיג יודיש ליעדערבוך פאר יודישע העלדען.

די עסטרייכישע ציוניסטען האבען דאך בע־ שלאסען דעם דרינגענדען מאנגעל נאך מעג־ ליכקייט אויסמיידען אן אריסגעבען א קליין, וויציג טאשענגליעדערבוך, ענטהאלטענד א צוהנ־ ליעדער דייטש, העברעאיש און יודיש מיט נא־ טען. דאס ביכעל וועט מען פערשיקען אומזיסט צו אלע גארנזאנען און פעלדקאמאנדען, וואו עס גפֿינען זיך יודישע זעלנער, וואס פערלאנגען עס. דאס ביכ על וועט ערשיינען אין די נאהענט־ סטע טעג.

א פאגראם אין לעמבארג.

אין דער יודישער ציטונג „לאדזער פאלקס־ בלאט", לעזען מיר די פאלגענדע טעלעגראמע וועגען א שרעקליכען פאגראם אויף יודען אין לעמבערג.

בודאפעסט. — די ציטונג „עסטי הירלאפ" שרייבט: א פערזאן, וועלכער איז געלונגען צו אנטלויפען פון לעמבערג איבער רומענין, גיט אונז איבער, אז די רוסישע סאלדאטען האבען מיט אייניגע טעג צורק גענאכט א בלוטיגען פאגראם אינ־ם יודישען קוורטאל און אויף קראקויער גאסען.

פיעל יודישע קראמען זענען צוראבירט גע־ וואָרען: דאס גאנצע פערמעגען פון די צושרא־ קענע יודען האט מען צוגענומען. אויסער די גרוי־ סע צאהל פערוואונדעטע זענען אויך דא 80 יו־ דישע הרוגים. די לעמבערגער צייטונגען האבען בעקומען א בעפעהל ניט צו שרייבען וועגען דעם שרעקליכען פאגראם.

שרעקליכע רציחות אין האַ־ ראדענקע.

די יודישע „וויענער מארגענצייטונג" ברענגט די פאלגענדע מאלטען, וואס זענען איהר איבער־ געגעבען צוגעשריבען פון א פערטרויענס־פערזאן.

דעם 11־טען מאי האבען די רוסען, וואס זענען זיך אין האראדענקע אנגעהויבען צו גפֿינען, 12־טען מאי האבען זיי אראמירען די יודען. 13־טען מאי האבען זיי אויבער א דרייטעל שטאדט אונטערגעצונדעט. דעם 13־טען מאי האבען זיי געטומען 40 יודען אין דיי אויסגעשטעלט אין מיטען שטאדט אין אנגעהויי בען צוהלען.

יעדען פערטען האט מען פער־משפט צום הענגען. צוזאמען 10 יודען. צווויי פון זיי האט מען אבער אזוי געשלאגען, אז זיי זענען פון די שלעג געשטאנבען. איידער מ'האט די 8 געהאנגען, האט מען זיי געצוואונגען אונטער־ צושרייבען א דעקלאראציע, אז זיי וועלען נע־ הענגען, וועיל זיי האבען אונטערגעצונדען די שטאדט, בשעת הענגען האט געשפיעלט מוזיק אין געגענווארט פון דעם קאמענדאנט.

די 8 געהאנגענע יודען, וואס אויף זיי איז געפאלען דער שרעקליכער גורל הייסען:

מאיר ערקערלינג, געטרוידע הענדלער, 40 יאהר אלט, יעקב פלינגלער, לעדערהענדלער 62 יאהר אלט, זאב קאזווין, קאלך־סוחר, 60 יאהר אלט, יוסף לאמטער, תבואה־הענדלער, 36 יאהר אלט, יהושע קראמער, פרזענגאצע, 63 יאהר אלט, מענדל מרדכי אהרענגער, אייער־הענדלער 65 יאהר אלט, איציק עלערהאנד, 8 בחור 30 יאהר אלט.

די צווויי געהרג־עטע יודען הייסען: שמשון אדלער, רופא און פריזער, 66 יאהר אלט, מענדל אדלער, אייך רופא און פריזער, ביידע זענען געשווייסטערקינדער.

שפעטער האט דער קאמענדאנט צוזאמענג־ נומען נאך 40 יודען און האט גפֿלאזט ברענגען אינ־ם הויז פון ראש־הקהל בערל שפירער (דאדט האט געוואוינט דער קאמענראנט) און זיי איינ־ געשלאסען, זיי האבען געבעטען מען זאל זיי לאזען זאגען ודוי, און בשעת זיי האבען גזאגט ודוי איז אריין אונזערס, (עסטרייכישער) א פאס־ אזוי ארום זענען זיי ניצול געווארען.

עס זענען אין האראדענקא פערברענט גע־ וואָרען 54 ספרי־תורות, די גרויסע שוהל דאס בית־המדרש, און דאס צווייטע בית־המדרש, און דאס צווייטע בית־המדרש שטיבעל, אלע טשארט־ קאווער קלויזען, די ווישניצער, די קאסאווער ר' יצחק'ל נאדווארנער־ס און די סטאלפריש קלויז.

האראדענקער בעלי־בתים, וואס זענען פריהער אנטלאפען קיין שניאטין, האט דאס אום־ גליק דארט געטראפען. דעם האראדענקער־סוחר, ראובן יצחק א יוד פון 80 יאהר האבען די רוסען געטומען אלס ערב, איהם, זיין איידעם יעגער און זיין פרוי מיט א קליין קינד און חיים שניצער, קולטוסראט פון האראד־ דענקא. געטריבען זיי צו פוס ביז טלוסטע, וואו דער אלטער שארד איז א נידער־גפֿאלען האבען זיי ביי איהם די טאכטער צורי־קגעלאזט.

פון יודישען טעאטער.

שבת־צו־נאכט איז אין אויסטערבראַ־טעאטער אויסגעפיהרט געווארען פון ה' אן פרוי טימי־ נאוו, אלס אבשיידס פיעסע „דער בלינדער מו־ זיקאנט". א דראמע אין פיער אקטען.

די דאזיגע „אמעריקאנער" דראמע איז קיין אויסנאהם ניט און במילא געהערט זי אויך צו דעם מין דראמעס. וועלכע מיר זענען געווהנהנט צו זעהן תמיד אויף דער יודישער רויער און אזנצייטיגער ביהנע.

וואס ס'איז שיין צום עצם שפיעלען, האט זי טימיאנאוו, אונז אויך דאס מאל געווייזען זיין בעגאבונג און פראקטישע גענוסקייט אויף דער יודישער ביהנע. דורכפיהרענדיג, אלס תא־ ראקטער־קאמיקער, א מוראַ־דיג־טראגיש־דראמא־ טישע שטיק, מיט א געוויסע אויסגעהאלטנ־ הייט, און מאמענטוויי זאגאר ריהרענדיקייט. טרוי טימיאנאוו איז קענטיג געווען ניט אינגאנ־ צען געזונד, וואס ס'האט זיך אויך געפיהלט אין שפיעלען.

די איבריגע זענען געווען אויס'ן ארט, אוי־ טער סעמי, וועלכער איז נעבויך על פי טעות אויסגעפאלען אויס'ן ביהנע.

ווי מען זאגט מאהרט ה' טימיאנאוו פון דא־ נען קיין שמאקהאלם. עס בלייבט אונז צו גע־ בען דעם ה' און פרוי טימיאנאוו א יישר כח אין ווינשען זיי גליק און ערפאלג.

א.

לעמבערג—פעטראגראד!

די לעצטע טעלעגראפישע ידיעות זענען מודיע וועגען דעם גורל פון דער רוסישער אר־מעע אין מזרח־גאליציען. די ארמעע האלט אין איין אבטרעטען צורי׳ק אויף די פארבעריי־טעטע פאזיציעס און, לויט די ערקלערונגען פון די רו־סישע אפיציעלע מיליטעריש קריייזן, דארף מען רעכענען אויך מיט דער מעגליכקייט, אז די שטאדט לעמבערג זאל אבגעריינגט ווערען פון רוסלאנד.

די דאזיגע ידיעות קומען אן צוואמען מיט א טעלעגראפישער מעלדונג פון בודאפעשט וועגען א שוידערהאפטען יודישען פאגראם אין לעמבערג, וואס איז ׳געווען געמאכט פון רוסי־שע סאלדאטען, און דער רעזולטאט איז געווען: אנ׳ערך 80 הרוגים, א סך רויאינירט יודישע קלייטען, חרובׂגעמאכט עס יודישעס פערמע־גען.

מיר ווילען אבער אויפמערקזאם מאכען די גאנצע יודישע עפענטליכע מיינונג און די גאנ־צע יודישע געזעלשאפט בכלל ניט אויף דער ידיעה וועגען א פאגראם אין לעמבערג. מיר ווי־לען דאס ניט טהון ניט נור צוליעב דעם, ווייל די מעלדונג קומט פון בודאפעשט און איז אפשר טענדענציעז, נאר צוליעב אן אנדער סבה. דער גורל פון יודען אין דעם טייל גאליציען, וואס געפינט זיך אין רוסישע הענד איז די גאנצע צייט געווען א סראגישע, אהן ד׳ בודאפעשטער מעלדונגען ווייסען מיר גאנץ בעשטימט, אז דארטען זענען טאג־טעגלעך געווען צעהנדליגער הרוגים, אז דארטען האט אין יעדען ווינקעל און אהן אנ׳אויפהער געהערשט א בלוטיגער פאג־ראם; אהן בודאפעשטער מעלדונג ווייסען מיר גאנץ גענוי, אז אלץ וואס דאס רוסישע מיליטער האט געוואלט טאהן מיט די גאליציאנישע יודען האט עס שוין געטהון, אז דעם דאזיגען אום־גליקליכען קרבן האבען זיי שוין מקריב געווען...

איצט ווילען מיר אבער אויפמערקזאם מא־כען די יודישע עפענטליכע מיינונג אין איירא־פא און אין אמעריקא אויף דער קאטאסטראפ־ע, וואס קאן זיך אבשפיעלען איצט מיט דער יודי־שער בעפעלקערונג אין דרום־מערב קאנט פון רוסלאנד. לויט אונזערע גרינדליכסטע ידיעות הערשט איצט אין גאנץ רוסלאנד א געדריקטע שטימונג. אין דער זעלביגער מאס, ווי אין די העכערע קרייזען פון לאנד וואקסט א שרעקלי־כען פאניק, וואקסט אין די נידריגסטע שיכטען פון דעם רוסישען המון א גרויסער צארן, א אונצופריעדענהייט, א האס, א שרעק, א גרויסע, ווילדע פראטעסטירענדע קראפט. געגען וועמען און געגען וואס דער דאזיגער צארן און די דא־זיגע שווארצע קראפט וועט זיך אויסגיסען איז נאך היינט ניט צו זאגען. מען פיהלט שוין אבער הי ינט דעם ריח פון דער יו־דישער קאטאסטרא־פע.

מען פיהלט שוין היינט, אז די רוסישע מי־ליטער־מאכט גרייט זיך ארגאניזירען אין גרויסען מאסשטאב א יו־דישען מאסען־פאגראם. און נייע מאסען־גרושים. מען וויל זיך ראטעווען אליין און מען וויל אנרייצען די ארמעע אויף יודען אלס די אייניגע סיבה פון דייטשע נצחונות און רוסישע מפלות. מיט פרישע יודישע בלוט וויל מען פערבלענדען די אויגען דעם רוסישען המון אין דעם גאנצען רוסישען פאלק וואס זוכט שוין היינט דעם שולדיגען, וואס וויל שוין היינט ווי־סען דעם גאנצען, דעם פולען אמת...

מיט עטליכע וואכען צוריק האבען רוס־לאנד, פראנקרייך און ענגלאנד פערעפענ־טליכט אין דער גאנצער וועלט א מעלדונג וע־גען מאסען־פאגראם אויף ארמענער אין טערקיי. אין דער מעלדונג האבען די דריי מלו־כות ערקלערט פיערליך, אז די פראנטווארס־טארען־ראט. דאס האט געמאכ אנ׳איינדרוק...

דאס יודישע פאלק האט ניט קיין אפיציעלע בעשיצער. דאס יודישע פאלק האט ניט צו זוי־כען אהר ר עסונג אין אזעלכע פייערליכע מעל־דונגען, אין אזא מין פראנטווארסליכקייטס־פערפליכטונגען. דאס יודישע פאלק דארף זיך היינט ראטעווען מיט אייגענע כוחות. מיט אי־גענע מיטלען. און מיר זענען פעסט איבערצייגט אז פערמיידען די קאטאסטראפע, וואס גרייט זיך היינט אין רוסלאנד נאך דער קאלאסאלער מפלה אין גאליציען קאן נור די יודישע וועלט אליין.

מיר וועגדען זיך דעריבער צו דער יודישער געזעלשאפט פון אמעריקא, פון ענגלאנד און פראנקרייך, מיר וועגדען זיך היינט צו דער יו־דישער מרעסע אין די דאזיגע לענדער, צו דער געזעלשאפטליכער מיינונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די דאזיגע מלוכות:

— קוקט זיך צו צו דער וואקסענדער קא־טאסטראפע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין רוסלאנד, פערבלייבט נישט גלייכגילטיג קיין אינציגען פאג, ארגאניזירט שוין און הילף, נעהמט אן מיטלען צו ראטעווען דאס הרוב גע־וואלטע רוסישע יודענטום..., דאס, וואס וועט איצט פערשפעטיגט ווערען, וועט קיין מאל ניט קאנען גערעטעט ווערען... זאלען אלע יודישע אנשטאלטען און ארגאניזאציעס אין די אויבענדערמאנטע לענדער נעהמען זיך תיכף צו דער רעטונגס־ארבייט.

די לאגע אין פוילען.

א בעקאנטער יודישער ארבייטער־פיהרער שרייבט פון ווארשוי איבער דער לאגע אין פוילען:

עקאנאמיש לעבט זיך דא שווער. מען קריגט קיין סחורה נישט, ווייל דער צופוהר צו וואר־שוי איז זעהר שווער. אויף דאס ביספל סחורה, וואס מען קריעגט, שטייגען די מקחים אהן אויסהער. א סך פאבריקען און וואר־שטא־טען קענען נישט ארבייטען, ווייל עס פעהלט זיי מאטעריאל, וואס זיי פלעגען פריהער בעקו־מען פון אויסלאנד.

פון איין זייט איז אפילו די אבסאלוטע צאהל יודישע היימלאזע גרעסער ווי די נישט־יודישע, זאגאר זיי בילדען בלויז אן ערך 15 פראצ. פון דער בעפעלקערונג. זיי ליידען סיי פון שונא סיי פון אייגענעם און סיי פון די פוילישע נא־ראדאוועצע־קרעמער, וועלכע כאפען זיך צו פער־נעמען אלע יודישע האנדעלס־פאזיציעס.

די לעצטע ציים האט מען לויט א בעפעהל אריסגעשיקט פון הינטער׳ן וואראוער ראיאן 30—20 טויזענד יודען.

פון דער אנדערער זייט קענען די יו דישע היימלאזע נישט פאהרען אין טיף רוסלאנד צו־ליעב דעם יודישען תחום. אין וועלכען מען לאזט נישט מאכען אפילו א שפעלטעלע בשעת דער מלחמה פונקט ווי פאר דער מלחמה.

עס געפונען זיך איצט אין וואר־שו און אין קיל 100 טויזענד יודישע היימלאזע. פינף־זעקס טי־זענד וואוינען אין אויסהאלטס־היימען. די אי־בריגע — אין פריוואטע דירות. מיט דעם העל־פען די ה׳׳מלאזע פערנעמען זיך פערשידענע אנשטאלטען, נור די בעפעלקערונג גופא בעשיי־ליגט זיך אויך אקטיוו: מען שיקט אין די אויס־האלט־היימען מאסען עסענווארג, כלים, וועש־בגדים און ד. גל. מען מאכט שפעציעלע קינ־דערהיימען, וואו מען גיבט די קינדער עסען, מען שפיעלט זיך אויך מיט זיי לויט דעם פרע־בעל־סיסטעם און די גרעסערע לערענט מען.

נור אין דעם פרט הערשט דא, ווי בעווארב־ליך, דער „דור הפלגה״. די פיהרער פון דער היעגער געמיינדע („גמינע״) און די אסימילא־טארען בכלל מאכען ריין „פוילישע״ קינדערהיי־מען, ד. ה. מען רעדט נור אויף פויליש, הגם דאס זענען דורכאוס ארימע קינדער, וואס פער־לאזען אלע זייערע עלטערן, וואס קענען ניט קיין וואר פון פוילישע ווערטער, אבער זיי ווערען אין א יאהר אדער צוויי פולע פוילישע רעדנער, ווייל זיי לערנען אין פוילישע שולען.

דער לעצטער יוד אין דארף.

(פארטזעצונג.)

אט דא, איבער דעם בריטען הויף, וואו עס געפינט זיך איצט א „טשאינאיא״ און א פאניע אין א רויס העמדעל טראגט האבער די פערד, איבער דעם הויף האט אמאל ארומגעשפאצירט פערלעגט די הענד אהנעטער אין א לאנגען ליו־סטרינענעם סורדוט דער אלטער פאגראוואסקי, וועלכער האט געהאט זיעבען הויכע, גיוונדע בערדיגע זיהן און אכט טעכטער. „קראסאוויצעס״ די זיהן האבען דאס געפיהרט די גשעפטען און די טעכטער האבען געבליהט ווי בלומען. אויס־גענומען שהגע „אוראנען״ אויף די האנדטיכער, געגריים זיך „פאוואלע״ זינגענדיג אומעטיגע לי־עדער און גיווארט אויף התנים.

יעדע עטליכע יאהר פלעגט זיך דערהיערען א גלאק פון א שטאדט־פאטאן און פלעגט זיך אבשטעלען נעבען פיגאראווסקעס שטוב, האבען אלע גיווארט אז דאס איז א התן געקומען.

אין יעדער הויז זענען גיווען זיבען קינדער, בערדיגע זיהן און שהגע בליהענדע טעכ־טער און צו יעדער הויז פלעגט אין מאל אין עטליכע יאהר צוסאהרען א פאטאן מיט א גלאק און אינווהניג איז גיווען א אויסגעפוצטער התן. די התנים פלעגען אבער זעהר זעלטען אוועקפיהרען די כלה׳ס: נאך דער התונה פלע־גען זיי אויך בלייבען אין סטעפאניווקע, ווער בייי תבואה גשעפטע און ווער בייי וואלד אדער שניט־קרעמעריי.

אין דעם גרויסען דארף סטעפאנגווקי האט זיך א יודישער שבת שטארק געפיהלט. פעסטע שלעסער זענען בעהאנגען אויף די יודישע קרא־מען און שטיל איז גיווען אויף דעם מארק. האס בייי זיי בעקלונגען זונטאג פון די פיער קלויס־טער־גלעקער. איז בייי יודען אויך גיווען א מקום קדוש, א „מנין״ פון צוויי בריסטע צימערען. פון מנין פלעגט ארויס א עדה שהגע יודען און אי־דענע אנגעטהאן אין זיידענס אין קאשעמיר. די פערבייגעהענדע פויערים פלעגען אראבענ׳המען די הוטען און זאגען: „סׂפראזדניקאם וואס״, אדער „סׂסובאטאי וואס״.

אמת, נישט אלע מאל האבען אידען גע־לעבט צווישען זיך בשלום. עס איז גיווען קריג און לאדעריי. אבער צו דער בעשטימטער צייט וועון יודען בעטען זיך איבער איז אין יע־דער שטוב גיווען אנגעגרייט גוטער קארענער האניג־לעקאך און מען האט געטראגען לעקקען איינער צום אנדערען. געבעטען מחילה איינער בייי דעם אנדערען. הוליען, משמח זיין אויף דער אמת וועט מען זיך ערשט שמחת תורה, און הע־נאך פאגראווסקי, דער איינציגער נער יוד איז סטעפאניווקע, דערמהנט זיך, וו איז גיווען זיינער א שונא און כעגה׳ט צו אי׳ם: אקארשט דוכט זיך גאר נישט לאנג זיינען דאס געשטאנען בייי דעם אלטען פאגראווסקען אין גראמע הייזער בריסיע. גדעדקסע טישען מיט געבראטענע גענס, קאשעקע, מיט אלטע קארי־שען־נאליווקע, מיט גוטע קאווענעס און מאלא־טאלצע אוגערקעס. עס דערמאנען זיך די טעפ־פי־קראהאדלעך. אידען פלעכטען צוזוי׳ציי׳ערע הענד און מען מאנצט! דער אוריאדניק נאזאר־ענקא, וועלכער איז זיך משמח אויף אלע יודי־שע שמחות, טאנצט אויך אין קראהאד און פער־זיכערט ווי שפעניגיג, אז „יעוורע׳ לוצשי נארוד נא סוויעסע״, בעזונדערס אסנצט דער בעל הבית אליין, דער אלטער פאגראווסקי, מיט זיין מי־זינקע רבקה׳לע, די חנ׳וודיגע מיידעל מיט די הנ׳וודיגע באקעך־גרייבלעך.

עס דערמאנט זיך, ווי א סטעפאנעווער יוד מיט דעם נאמען יחיאל האלט א צווייטען סטע־פאנעווער יודען, וואס הייסט מאטע און וועלכער איז געווען זיינער א שונא און כעגה׳ט צו אי׳ם:

Jüdische Volkszeitung № 153 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
ארץ טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
אכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דינסטאג י' תמוז תרע"ה (22 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

רוסישע מפלות ביי גראדעק און לעמבערג.

פראנצויזישער פארמארש ביי סושע און אין לאטרינגיען.

פון מזרח־פראנט.

עסטרייכישער בעריכט.

ווייען, 21־טען יוני. (אפיציעל). די רוסען ...ען אבגעווארפען געוואו ען איבערן גאנצע ...נט ביי ווערעשציקא און געפינען זיך אין ...שטענדיגער פערווירונג. די רוסען ציהען ...אב צוריק אויפ'ן גאנצען פראנט פון גרא־...עק ביז קאמארנא און צום דניעסטר.

...ויין אינדערפריה האט גענעראלאבערסט ...ן מאקענזען דורכגעבראכען דעם שונא'ס ...נט ביי מאזשיראוו, און דער שונא האט אנ־...ויבען געהן צורק צו ראווארוסקא און זאל־...ווי, בשעת ביי ווערעשציקא האבען זיי זיך ...ן פערטהיידיגט. ביי נאכט האבען באקען־ער ...ליס'ס מחנות געשטורעמט די פיינדליכע ...ריעס פון ביידע זייטען וועג, וואס געהט צו ...בערג: גלייכצייטיג זענען אנדערע קאר־...ען אריינגעדרונגען אין דעם שונא'ס הויפט־...עלונגען.

...ייט דריי א זייגער אינדערפריה האבען ...ן די רוסען אנגעהויבען אבצוציהען צוריק אין ...ר ריכטונג פון לעמבערג. ווי אויך צו דרום ...ן מערב פון לעמבערג. אויך ביים דניעסטר ...ן דער שונא געצוואונגען צו פערלאזען זייער ...פאזיציעס.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 21־טען יוני. (אפיציעל). שבת הא־...ן די דייטשע מחנות, ווי אויך פעלדמארשאל ...ארצ'ס קארפוס אנגעגריפען די שטארק־בע־...סטיגטע רוסישע פאזיציעס. נאך א פערביטער ...ן קאמפף זענען כמעט אלע פיינדליכע טראנ־...ען, וועלכע זענען געלעגען אין פיעל רייהען ...ע הינטער די אנדערע אויף דעם 35 קילא־...מעטער לאנגען פראנט, עראבערט געווארען פון ...ונז. די עראבערטע טראנשעען שטרעקען זיך ...ון צפון פון יאנאוו ביז הוטא אבעדיזקא (אין ...רום־מערב פון ראווארוסקא). אין אבענד איז דער ...ונא אבגעשטויסען געווארען הינטער דעם גרוי ...ען לעמבערגער וועג.

אונטער דער ווירקונג פון דיעזער מפל, ...אט דער שונא געמוזט וואקלען אויך, ביי די ...דערבייאיגע שטעלונגען צווישען גראדעק און ...י דניעסטר־זומפפען שארף פערפאלגט פון די ...סטרייך־אונגארישע מחנות.

אין דיעזע קאמפפען איז גענומען געווארען א ...גרויסע צאהל געפאנגענע.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 12־טען יוני (אפיציעל) דעם 18־טען יוני האט דער שונא פארגענומען אנ'א־...ענסיוו־בעוועגונג מיט גרויסע ניט לאג פון בע...לגיען אנגעקומענע מחנות. דער אנגריף איז פא...רגענומען געווארען אין דער ריכטונג ראווארוס...קא און צו די גראדעק־טייכלעך.

דעם 19־טען זענען די קאמפפען ביים דני־...עסטר פארטגעזעצט געווארען מיט גרויס פער־...ביטערקייט. פיינדליכע מחנות זענען איבערגע־...גאנגען די טייך ניניעוו. ביי זיין פארמארש פון ...דער טייך איז דעם שונא געלונגען צו צו געהן ...צו די שטעדטלעך באראנעטץ און קאסמיצרינע, ...נאר דורך א באיאנעט אנגריף איז אונז געלונ־...גען צוטרייבען דעם שונא מיט גרויס היזק פאר ...איהם; דער שונא האט איבערגעלאזען אין דער ...שטעדטעל קאסמיצרינע אליין 2000 געפאנגענע ...און 7 פילעמיאטען.

צווישען פרוט אין דניעסטר דויערן ,עהר ...פערביטערטע קאמפפען.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט

פאריז, 21־טען יוני (אפיציעל). אין צפון פון ...אראס, וואו מיר בעהערשען דעם בוואל־טאל. ...האבען מיר פארגענומען אנ'אנגריף צו מזרח אין ...דער ריכטונג פון סושע און זענען געגאנגען א ...קילאמעטטער פארווערטס. די ארטילעריע קאמ־...פפען דויערען נאך דא.

אויף די מויס־בערג האבען אונזערע מחנות ...אין דער נעהע פון קאלאן עראבערט 2 פיינד־...ליכע ליניען און האבען גענומען 70 געפאנגענע ...צווישען זיי 2 אפיצערען.

אין לאטרינגען האבעי מיר אבגעשלאגען 2 ...דייטשע געגען־אנגריפען. ביי דעם דריטען גע־...גען־אנגריף זענען מיר אויף א ווייל אבגעש־...לאגען געווארען, אבער גלייך נאכדעם האבען ...מיר עראבערט די גאנצע פאזיציע.

מ. ד. ריווקין ז"ל.

דער בעוואוסטער יודישער שרייבער מ. ד. ...ריווקין איז די טעג געשטארבען אין לוגע (רוס־...לאנד).

ריווקין איז געבוירען אין יאהר 1869 אין ...ויטעבסק. זיין בילדונג האט ער בעקומען ווי א־...לע יודישע קינדער, פריהער אין "חדר" און נאכ־...הער אין ווילנער "יעווריסקאיע אוציליש צע" ...ווען ער האט געענדיגט די שוהלע האט ער זיך ...פערנומען מיט לעהרערשאפט אין יודישע שוה־...לען.

דער ערשטער ארטיקעל ריווקין'ס איז גע...ווען געדרוקט אין „וואסכאד" אין 1895: „די ...לעצטע יאהרען פון וואלאזשינער ישיבה". אין ...יאהר 1890 האט ריווקין ארויסגעלאזען א זאמ־...לונג ערצעהלונג „וודוכאטע". אין וועלכע ער ...ה"ט געשילדערט דעם יודישען קליינשטעטעל־...דיגען לעבען. די קריטיק האט זיך גלייך זעהר ...ווארים אבגערופען וועגען איהם. אין די לעצטע ...יאהרען האט ריווקין מיטגעארבייט אין „פריינד" ...ער האט אויך אנגעשריבען א ראמאן דער ווע־...ליזשער בלוט־בלבול.

אין ריווקינען פערלירען מיר א ווארימע ...נשמה און א גוטען יודען.

ת'נ'צ'ב'ה.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.
Tlf. Bellevüe 223

„ROSE"-Cigaretterne.
№ 101 uden Mundst. 15 Stk. 10 Øre
№ 101 med Mundst. 15 „ 10 „
№ 102 stort Format 15 „ 10 „
„ROSE"-Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C. B. MØLLER & Co

יוגענד פעראיין "העברי הצעיר" (קריסטאלגאדע 24 1.)

פעראנשטאלטעט זונטאג דעם 27־ן יוני 3 אוהר נ. מ. אינ׳ם גארטען פון דעם „ארבידערנעס פערזאמלונגס הויז (Klövermarksvej 3 (Amager Sporvogn 2.

א גרויסען גארטען פעסט

מיט פערשידענע פערוויילונגען ווי ארקעסטער געזאנג,

דעקלאמאציאן, פאסט, טאמבאלא, קאנפעטי

און פיעל אנדערע.

אינטרייס קאסטען צו 50 איירע פאר ערוואקסענע און 25 פאר קינדער צו בעקומען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג, ביי ה״ דאנאוויטש. פילעסטרעדע 78. — בארנשטיין אדעלגאדע 50

און אין דעם לאקאל פון יוגענד־פעראיין.

בעמערקונג: אויסער דעם גרויסען פראגראם אין גארטען ווערט אויך אינגעארדענט ווערען אין א בעווונדערען פאוויליאן. קאנצערט מיט רייכער פראגראם. טעאטער פארשטעלונג (1 אקטער מיט אנטייל פון ה״ר טימיאנאוו און פיעל אנדערע.

טאנץ ביז 1 אוהר.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ רזיכרונגס־גזלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט יבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסן ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

A. N. Gron og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ;

страхованіе стекла —

по исключительно дешевому тарифу.

פאר שוועריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הראפאראט „אקוסטיקאן". קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען. לויט דער שוואכקייט פון הערנס בעזונט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג. אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים און ווערט

W. Dament Vesteborog. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאווין אין רוסלאנד.

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 3528.

A/s Hannibal Sander.

דאמפוועשריי

געגרינדעט 1812

מיר מאלען אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט.

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. Telf. Søborg 31 og 61. קיינע כלאר. לוסט געטריקענט.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

pris 75 Øre pr. ½ kg.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאים מיט קלאווייר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

נאר פאר רוסען.

1־2 מעבלירטע צימערען, ווי אויך פענסיאן אין א רוסישער אינטעליגענטער פאמיליע ווערט פערדונגען. בילעט־מארק 127 „יודישע פאלקס־צייטונג".

ערשטקלאסיגע היהנער

צו בילליג פרייזען עקזמט מען ביי י. מערקלין וואגנמאגערגאדע 15.

א האנדנייטערקע

בעקומט גלייך ארבייט. סלאטסגאדע 28. 4. זאל צו רעכטס.

מיר גראטוליren הערצליך

דעם ה. ריטערבאנד און פרל. נ. יאקאבסאהן צו זייער פעדלאבונג.

ח. רודאף מ. ברייגין א. בערשטיין.

Victoria Teatret

„Patria"

סענסאציאנס פילם אין 3 אקט.

גאומאנטס וואכען זשורנאל.

Tel. 772 **IKEA** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles

— med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

ציין־דאקטער

ווי. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7—6—12—10

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

פרוביר C.W.OBEL'S סיגארעטען.

nsvarshavende for Redaktionen: J. Fortey. — J. Nachumsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

דיש לעבען. אבער נביאות וויל ער ניט זאגען. וועז מ׳האט אים געפרעגט וועגען די צוקונפט פון׳ם ציוניזם, האט ער געווייזען אויף די בע־קאנטע שווירעריגקייטען, אבער נאך צוגעגעבען אז „ער זאגט נישט קיין אורטייל דאריבער. ארויס, נור ער אונטערשטיצט יעדע זאך פון אינטערעסע פאר׳ן יודענטום, וועז ער גלויבט, אז עס קען ברענגען א נוצען אין וועז ער זעהט אז די אנהענגער דאפון, מיינען עס ערנסט״.

מארגענטוי איז טראץ זיין עלטער פריש גייסטיג און קערפערליך. האפען, מיר, אז ער וועט אונז יודען, זיין פאטערלאנד און דער מענש הייט נאך בלייבען דערהאלטען.

וואַרשאַווער נגידים.

די „אז. זשיד.״ רעדט וועגען דער אונפער־שטענדליכער אויפפירונג פון מאנכע יודישע מיליאנערן, וועלכע ענטזאגען זיך צו שטיצען די יודישע נעזעלשאפט, מיט׳ן אויסרייד, אז זיי גיבען נדבות אויף „אלגעמיינע״ צוועקען, ד״ה אויף פוילישע. דאס דערמאנטע בלאט וואונ־דערט זיך, אויך וואס געוויסע ברידער־מיליאנע־רען, האבען פאריגע וואך צונויפגעקומפען א פער־זאמלונג און פארגעלעגט, מען זאל זיי מיטהעל־פען (צו אויסהאלטען דעם לאזארעט אין האטע, רזימסקי׳) דאס בלאט זאגט וועגען דעם:

„די ברידער אינדוסטריעלער האבען בייז אנפאנג מלחמה מנדב געווען א גרויסען לאקאי אויף א שפיטאל, ניט זעהענדיג פאראויס אז די אויסרעכנונג פון דער מעגליכער הכנסה פון׳ם דאויגען לאקאל בשעת מלחמה וועט אויסקומ־גאר אנדערש.

„זאגאר מיליאנערן זון גרויסע אינדוסט־ריעלער טרעפט, או זיי טרעפען ניט אין אויס־דעכענען פאראויס, פערפאלען. אבער וואס זע־נען שולדיג די אנדערע טהעריס, מיט וועלכע די ה״ה ברידער־אינדוסטריעלער האבען ניט גע־טיילט דעם כבוד און ליבעריין? אויב עס איז פייער אין די הייזער. עס פלעגט זיך זעלבסט־טען צוהעלפן די פיי־רלעך. פונקט דרייצהן, פונקט אזוי פיעל וויידיע יודישע פאמיליעס עס איז דאן געווען אין סטעפאניווקע. איצט צאנקט א פייע־על נור אין זיין שטוב או אמאי אויך בייס גלה.

א תל געווארען פון סטעפאניווקע! טראכט העגאך אין פרעמאנען וויי פרעהלין עס איז אמאל געווען אין דעם דארף, וועז עס האבען געלעבט דא די דרי צענה יודישע פאמי־ליעס און יעדער פאמיליע האט געהאט אויסגע־צייכענע זיהן טעכטער, וועלכע האבען גרויסע אהנס אין סטעפאניווקע.

א: די אלע קראמען אין מארק אויף וועלכע ע: הענגען אייטס שיידען מיט אזוינע פרעמוי־זיהמען ווי „פ׳עדזיעוי״ „סטעפאנאוסקעס״ האבען אמאל געהערט צו פאנאראוסקעס. די טאנצלעוי־סקעס. די קלייווייצקעס.״

(פארטזעצונג קומט)

שמריהו גארעליק

שוין אזוי געשהען. האבען דאך באמת די ה״ה מנדבים שוין געקאנט נעהמען אויף זיך די הוצאה פון עטליכע טויזענד רובל מאנאטליך, צום אויס־האלטען דעם שפיטאל; דאס וועגדען זיך אין יעצטיגען מאמענט צו אנדערע מנדבים בעווייזט נאר, ווי שוואך מאנכע יודישע פינאנסיסטען און מיליאנערען פיהלען זיי צורוט פון זייער אייי־גענעם פאלק. מען בעראַרף צוגעבען. אז אייי־נער פון די גרויסע אינדוסטריעלער און פינאנ־סיסטען האט מנדב געווען א גרעסערע סומע אויף דעם דאזיגען שפיטאל, הגם ער האט גע־רעכענט, אז ער בעדארף דאס ניט טהון, וויייל ר׳ פליכט, צו אויסהאלטען דעם פיטאל בע־ראַרף ל׳יען אויסשליסליך אויף די ה״ה מתנדבים״.

מיר קאנען צו דעם צוגעבען, אז דאס איז שאקי געווען דער טעם פאר וואס פון די 50 פערזאנן וואס זענען געקומען אויף דער בערא־טונג (עס זענען גערעכנט געווארען 150) האבען מאנכע זיך ניט געוואלט פערשרייבען. זיי הא־בען אפען ערקלערט, אז אזעלכע מיליאנערן ר׳ די אייגענטימער פון האטעל, זענען אום־זשאנד איליין געבען די 6000 רובל א חודש אויסהאלטען דעם לאזארעט.

פאלקס־הילף פאר היימלאזע.

* * * אויף דער יוז ישער בעראטונג אין זעטראגראד וועגען דער לאגע פון די היימלאזע איז אנגענומען געווארען, אריסצוליגען א פרייי־ווילגע זעלבסט בעשטייערונג אויף אלע יודישע הלות. אויף יעדען יודען, וואס האט נאר א ענ׳יכקיט עפעס צו געבה למטבע די היימ־אזע. די פארם פון דער זעלבסט בעשטאייערונג ארף. לויט ווי די בעראטונג האט אנגענומען, איסקאדעריק וועלען דערין, וואס יעדער יו׳ ארף אבגעבען 5 פראצענט פון אלע אייסגאבען וואס ער מאכט.

* * * ו׳ בעוואוסט, זענען אין ווילנא גע־ביסע געווארען פון פיטראגראדער יוד׳שען הילפס־קאמיטעט אייניגע שפיי׳ן אין הייל־אב־ ר׳ לענגען. אן דער שפיץ פון די דאזיגע פל ה־ אבטיילונגען שטעהט דער יונגער בארון גי׳ז־ כורי, וועלכער א׳ז איצט אין ווילנא.

עס איז ערפרייט צו בעצייכענען די בעזונ־דערע טארקע ענערגיע, וואס דער בארון ווייזט גרויס. ער נעמט פערזענליך אנטייל אין דער אנגעלעגענהייט פון קאמיטעט א. א. ו׳. דא זעהט מען יהם שטענדיג נעליכע מאל אין טאג אין קאמיטעט בייז דער לאנד קארטע, זוכענדיג די ר׳ה־ שטעדט עפעטערע אדרעסען. ערקישעווע. שקהניאוו. פאלטאוע א. א. וואהין עס וויי־ ר׳ען ווייאקאידט די הילפלאזע.

פוילישע מסירות.

די פוילישע „דזוא גראשא״ האט אנגעהויי־בען פיהרען גאנץ אפען אין סיסטעמאטיש א הע־ צערייי געגען יודען, צו בעשולדיגען, יי אין שפי אנאזש. ענטליפען פון מיליטער, אין נאך ש׳־ען ליכע מסירות. אין לעצטען נומער האט זי ליט־ארטיקעל, מיט׳ן נאמען „יודען אויף דער מלחמה״ איבערגעדרוקט איניגע בלבולים געגען יודען פון די רוסישע שווארצמאה׳דיגע בלעטער, אין פערשמאלצען מיט גיפט אז זי ערלויבט די זשורנאלען „יעווראי אי וואינא״ אד״ג צו איבער־דרוקען די פאקטען, ניט סנגעבענדיג די קוועלע.

צוויישען די געזאמעלטע פאקטען ברענגט די „דזוא גראשע״ אויך א מעשה, וואס איז אהם מכלומרשט איבערגעגעבען פון א בעגלויבטען אפיציר פון דער ארמיע: צום ראטנע איז געקו־מען א יודישער סאלדאט און געבעטען, אהם שיקען אויף א האזווידקע, ווייל ער קען גוט יענע געגענד. אלע האבען זיך געוואונדערט אפילו אויף דעם בעגעהר פון׳ם יודען, וועלכעם מען בעגעגענט עס אין ערגיץ ניט צווישען יו־דען, אבער דאך האט מען אהם אבגעלאזט, און ער איז ווי אין וואסער אריין. ערשט אין א האלב יאהר ארום האט זיך אריסגעווישען

די חיטראסט פון יודען: אין פלען צו די דייטשען האט ער זיך ניט געוואלט איבערגעבען, ווייל די דייטשען בעהאנדלען די פלענקיקס זעהר שלעכט, דאס יודעל האט — געפונגן א עהרג־טען עסטרייכישען סאלראט, זיך אנגעטהן אין זיינע זאכען און׳ ... איבערגעגעבען זיך די רוסען אין פלען אלס עסטרייכער!״

מען קען זיך פארשטעלען די ווירקונג פון אזעלכע גיפטיגע ניט־בעשטעטיגטע מעשות אויף די צעהנדליג טויזענדער אינפאכע לעזער פון דער דאזיגער צייטונג!...

די רוסישע רעגיערונג.

בערלין פון ווין טעלעגראפירט מען צו ב. צ. אם מיטאג: אויף א זיצונג פון די אנפיהרער פון די דומא־פארטייען איז בעשלאסען געווארען אז מען זאל פארשלאגען דער רעגירונג צוזא־מענרופען די גאסט־דומע. אין פירסט מאנס־רעות האט זיך ארויסגעוויזען, אז די דומא זאל פאדערען דאס אומקערען פון מיניסטעריום לויט דער פארם פון עגלישען פראנצויזישען און בעלגישען קאאליציאנס־קאבינעטען.

דער פראיעקט פון׳ם פירסט מאיס רעזו איז בעגריסט געווארען פון די פיהרער פון די אפא־ זיציאנעלע פארטייען, די רעכטע האבען ער־ לעהרט, דאס פרינציפיעל האבען זיי גאר נישט גענגען א רעאקסטראירונג פון׳ם מיניסטעריום.

דער פארזיצענער פון גאסט־דומא, ראד־יאנקא טאס זיך אויסגעדריקט, או דער פראיעקט מוז צו ערשט בע. ראטט ווערען אין דומא און נאכדעם איבערגעגעבען ווערען דער רעגירונג.

דעמאנסטראציעס אין רעוואל.

די בוקארעסטער צייטונגען בריינגען ידיעות, אז אין רעוואל איז פארגעקומען פרייטאג פארגעקו־מען גרויסע רעוואלוציאנס דעמאנסטראציעס גע־גען מלחמה. צום סוף זענען פאראקומען בלו־טיגע צוזאמענשטויסען צווישען די דעמאנס־ראנטען פון אין זייט און פאליציי און מיליטער פון דער צווייטער זייט. אלע אייטונגען אין רעוואל האבען זיך אבגעשטעלט

אונרוהען אין רוסלאנד.

פון בערלין טיילט מען מיט: היינטיגען זו־ מער זעהט רוסלאנד אויס פונקט ווי אין 1905, נאר דער צושטאנד פערערגערט זיך איצט נאך דערמיט־וואס דאמאלסט האבען זיך די רוסישע פויערים פערהאלטען מעהרענסטיילס פאסיוו, וועז איצט זענענדיג געצווואונגען פון די גרויסע קרבנות פון מענשען אן־גוסט, וואס די מלחמה פאדערט פון זיי ווערען זיי זעהער אויפגערעגט און די אונצופריעדענהייט וואקסט פון טאג צו טאג.

עס איז זיכער, או די רוסישע רעוואלוציא־נערע בעוועגונג האט זיך פיעל מעהר ענטוויקעלט און האט פיעל גרעסערע כוחות ווי מען מיינט אין אויסלאנד. יעדער פערוואונדעטער סאלדאט ווערט א רעוואלוציאנערער אגיטאטאר, ווי גלייך ער קומט א היים.

יודישע נייעס

(ליטעראריש נייעס.) אין יאס־רומענין, ערשיינט זיט א צייט א יודיש־ליט־ראריש קווארטאל־שריפט „ליכט״. די ערשטע צוויי נומערן מאכען זעהר א סימפאטישען אייני־דרוק; מיר גפעינען אין זיי בעטראכטונגען, אמתה כלל־יודישע פראגען, שעהנע נאוועלען און פא־עזיע פון זעהר פאלאנטפולע יודישע ליטערא־רישע קרעפטען אין רומענין. א רייכע יודישע כראניק א. א. וו. די זאמעלשריפט איז געצירט מיט צייכנונגען פון א. מ. ליליען און פון הימי־שע מאלער.

רעדאקטאר פון דער צייטשריפט איז דער אין רומענין בעקאנטער יונגער כלל־טהורער און שרייבער יעקב גראסער, וועלכער האט צוזאמען מיט די דארטיגע ליטעראטען: מ. שעכטער, י. וואלרמען און מ. ראבינאוויטש אין יאסי אין זיין פיעלע אנדערע מקומות געשאפען יודישע „טוינבהאלען״ אין לעזהאלען.

(א תפלה). אין פינסקער הויפט־טוהל, מיט ער בעטיילונג פון׳ם, הזן מיט׳ן כאר אין בי א גרויסן עולם יודען. אבנעריכט געווארען א (פלה פאר׳ן עזונד פון קייזער און פון גאנצען ק־יזערליכען הויז, וי׳ אויך פאר׳ן נצחון פון רו־סישען מיליטער.

אויף דער תפלה זענען ניטמען אלע רבנים פון פעטערבורג. דער גבאים־ראש פון דער שול פון די מארשטאטער פון דער יודישער קהלה (אבי־סטראקטעסטעטער גורל). דאס רוסישע מיניסטעריום פון רעליגיעס־אנגעלעגענהייטען האט אויסגעפעסטיגט אין דעם גודל, בימ אנגעהמען ווערען אין די אוניווערזיטעטען. ערקלערט זיך ינדער פון אזעלכע, וי אס זענען נעמומען געווא־ן צום מיליטער. אנגענומען ווערען פריהער אין אלע סיוועלען דערביבער זיין צווייי גורלים.

„כל ישראל געפיהל"

אין דעם יודישען לעבען פון דער גאנצער וועלט הערשט איצטער א גרויסע בעוועגונג, א גרויסער דראנג צו ארבייט. אויסער די צדקה־ארבייט וואס בעשעפטיגט איצטער אלע יודען פון דער גאנצער וועלט און וואס איהר צוועק איז אין ציעל איז דאך נור א „הצלה פורתא", א הילף אויף דערווייל זוכט דער יודישער ווילען, דער יודישער גייסט עפעס צו ארבייטען פאר א „הצלה עולמית". פאר א הילף פון מעהר משות, ווי עס שיינט, וועקען ביי אונז די מלחמה־קלעס א גייע ענערגיע צום לעבען. פון אמעריקא ביז רוסלאנד קלאפען איצטער די בעסטע יודישע הערצער נור מיט אירן געפיהל: די גרויסע צייט דארף נישט אוועקגעהן אונבענוצט פאר אינז יודען, מ'מוז אנשטרענגען אלע כחות פאר אונזער איצטיגע רעטונג, אבער נאך מעהר דעם מארגען פון נאך דער מלחמה.

פיעל גע'דאנקען, א סך פלענער זענען גע־בוירען געווארען אין דער יודישער וועלט אין די מלחמה חדשים. און זיי זענען געשטארבען גלייך ווי זיי זענען געבוירען געווארען. דען זיי זענען אריס פון געפיהלען, אנשויאונגען, מיט־נונגען, וואס שטאמען נאך פון דער צייט פון פאר דער מלחמה. דער ערשטער שאס פון די גרויסע קאנאנען האט צוקלאפט און צושטערט די דאזיגע אלע גע'דאנקען אין פלענער. אבער אין דער זעלבער צייט איז געבוירען געווארען אונטער דער ווירקונג פון די גרעסטע קאנאנען נייע עפפיניזנדונגען, נייע אהנונגען, נייע געפיה־לען, וואס ארבייטען זיך דורך איצטער אין דער יודישער וועלט און וועלען אננעהמען קלאהרע פארמען פון גע'דאנקען.

די אמעריקאנער יודען זענען די ערשטע אין דעם פרט.

נאך די פערבריידערונג מיט די בכ'ישע פעלקער פון די גאליציש ציוניסטען און רוסי־שע יודען, נאך דעם פאלעסטינא געשענק פון ענגלאנד און איטאליען איז אין אמעריקא גע־בוירען געווארען דער גע'דאנק א יודישער קאנ־גרעס. דער צוועק פון דעם קאנגרעס: שאפען א לעגאלע יודישע פערטרעטונג אויף דער פרע־דענס־קאנפערענץ איז נאך אנ'עמפינדונג פון פאר דער מלחמה. אנ'אינסטיטוט אויס־שטרעקען די האנד צו א געווהנטער קאמבינא־ציע. אבער דער קאנגרעס־גע'דאנק אליין אין דער אופן פון זיין פערווירקליכונג בעוויזט אונז דאס עגטשטעהע און ענטוויקלען זיך אין יודישען לע־בען פון א נייעם פיהלען, פון א ניי עפפינדען אין א נייעם וועג. דאס איז דער „כל ישראל" גע'דאנק. ניין, ריכטיגער גע'זאגט, דער „כל ישראל" געפיהל. דער קאנגרעס־גע'דאנק איז נישט קיין פארטיי־מאנאפאל, נאר א „כל ישראל" שטרע־מונג ארויס פון א „כל ישראל" געפיהל. אין אזא צייט פון אזונע גרויסע חרבנות אין יודישען לע־בען האט ווי פון זיך אליין אויפגעהערט די קאנ־קורענץ צווישען די יודישע פארטייען, אלע שא־רען זיי זיך ארום דעם קאנגרעס־גע'דאנק. אויב דער קאנגרעס וועט עפעס דערגרייכען מיט זיין פארגעשריבענעם ציעל ביי דער פריע'דענס־קאנ־פערענץ — ווייס איך נישט, אבער דאס ווייס אין אז דער „כל ישראל" גע'דאנק פונ'ם קאנגרעס וועט זעהר פיעל העלפען פאר די גרויסע יודי־שע פראגען, וואס וועלען זיך בעוויזען אין דעם נאהנטען מארגען פון נאך דער מלחמה.

און דא ליעגט די קלייניע נחמה אין אונזער גרויסען אומגליק.

געארבייט פאר „כלל ישראל" האט מען ביי אונז יודען פאר דער מלחמה אויך. דעם ווערט פון דער ארבייט וויל איך נישט אבלייקענען, א־בער דאס איז געווען אנ'ארבייט פון א פארטיי פאר „כל ישראל". איצטער בעוויזט זיך, אז די ארבייט פאר „כל ישראל" וועט געמאכט ווערען פון „כל ישראל".

י. א. לובעצקי

הענרי מארגענטוי.

דער מאן, וועלכער פערטרעט איצט אמע־ריקא אלס באשאפטער אין טערקיי, איז גע־בוירען געווארען 1856 אין מאנהיים און שטאמט פון א גוטער יודישער פאמיליע.

ניין יאהר אלט, איז ער גקומען קיין ניו־יארק: ער האט דארט בעזוכט אנ'עפענטליכע שולע און שטודירט רעכט. זייענדיג אדוואקאט, דער נאך געשעפטסמאן האט ער זיך עראבערט א גרויס פערמעגען און איז געווארען פרעזי־דענט פון א גרויסער באנק. צוגלייך האט ער זיך בעשעפטיגט מיט עפענטליכע וואלטעטיגקייט. בפרט מיט יודישע.

ערשט שפעטער האט ער זיך דערנעהנטערט צו דער פאליטיק. זייט ווילזאן איז געווארען צום ניו־יארקער גאווערנער, איז ער געווען פון די ערשטע, וואס האבען דערקענט זיין בעדייטונג.

וען מ'האט מארגענטוי אנגעבאטען דעם באשאפטערפאסטען, האט ער נאכגעדענקט מחמת ער האט געצווייפעלט, אויב ס'איז גלייך אלס „איש מן החוץ" איינצוטרעטען דער דיפ־לאמאטענוועלט. אבער ער האט זיך דאך ענט־שלאסען צו מאכען א פראבע און זי איז געלונ־גען, נאך בעסער ווי מ'האט עס ערווארט.

פערנעהמענדיג דיעזען פאסטען, ערווערט ער זיך אין אנ'ערסהאלבען יאהר אזא אכטונג אין פערשרייבן, ווי קוים איינער פאר איהם אויף דערזעלבער שטעלע.

מארגענטוי'ס גייסטיגע וועלט איז נישט די פון א אי'ראפאיש געבילדעטען. וואס דאס הומאניטעטס־אידעאל איז ביי איהם א יי'ס־דיגע זאך אדער אן „איבערוואונדענער שאנדפונקט", נור אלס עכטער אמעריקאנער, בעטראכטעט ער עס פאר נאטירליך פראקטיש דאס צו פערווירק־ליכען.

דער יודישער צוג פון זיין כאראקטער פערשטארקט דאס נאך און פיהרט עס צום סא־ציאלען ציעל פונ'ם יודענטום: די ערעכטיגקייט.

דאס איז דער מאן וואס האט איבער זיך געזאגט: „איך גלויב, אז די טערקען האבען צו מיר פערטרויען. ווייל איך בעמיה מיך נעגען זיי ערעכט צו זיין".

און באמת האט ער עס פערשטאנען. מיט דער טערקיי. די בעסטע בציהונגען צו אנ־טערהאלטען.

וואס ער האט געטהון פאר די טערקישע יודען בפרט פאר די פון פאלעסטינא, איז איבריג צו זאגען. ווייל ס'איז שוין גענוג בעקאנט, אודאי פערבינדעט אייהם מיט דעם יודענטום בע־זונדערע געפיהלען אבער גראד ווייל ער איז א יוד, פיהלט ער מיט אלע ליידענדע אין בע־דריקטע.

מארגענטוי, וואס האט שטענדיג בעטאנט, אז ער איז א יוד, האט נישט ליעב א סך צו רע־דען ווען זיין פערהעלטנים צום יודענטום. ווען מ'האט אים אפהאלטען פון ארבייטען פאר קורץ געענטפערט: איך שטא־ך פון יודען. זוך דאס סיימפאל ניט פארדאנקען, נאר בין שטאלץ דאריף. ער צערבראכט זיך נישט דעם קאם מיט חקירות וועגען די ק'פ־ציע פון יודישקייט אלס ראסע, רעליגיאן און נאציאן. נור אלס וואהרהערציגער מענש און מיט אסאך אויגען קען מ'הלט ער זיין יודישקייט, וויל ער איז געבוירען געווארען א יוד.

מארגענטוי איז קיין ציוניסט, ער האלט נישט פון קיין פראגראם, אבער, אזוי ווי יעדער אנ־דער ריקאנער, דענקט ער, אז מ'דארף די צי־טען פרייע געבען, זיי זאלען וווייזן, וואס זיי ווילען. עס עקזיסטירט.

פאר די יודישע קאלאניען וואס ער האט בעזוכט, אינטערעסירט ער זיך זעהר און זיהלט זאלען זיך ענטוויקלען און פארגרעסערן, זיי זעהען איהם אויס צו זיין א שטיק

דער לעצטער יוד אין דארף.

א שבתנ, ריינע דארף איז שטעפאניווקע, וואס ליעגט אין מיטען פונקט מאלאראסיע. און בריים איז זי, צושפריים איבער בערגלעך און טהאלען. די הייזער זיינען ווייס מיט בלויע לאדענס און איין הויז פון דער צווייטער איז אב־געשיילט דורך א גארטען, דורך הויכע טאפאלען בוימער. זומער־צייט, ווען מען פאהרט אריין אין שטעפאניי קע, אזוי פון פארן אראב. זעהט מען מעהר נישט ווי גריינע און גאלדענע שפיצען פון די פיער קלויסטערס.

זומער איז שטעפאניווקע א לאנגער פארק, וואו פרילעלי טרייבען זייער בעזאנג. דארט וואו עס ענדיגען זיך די גאסען און קוקען אין גרינעם פעלד אריין. שטהען פערטראכטע ווינד־מיהלען און אומטום זיינען פאנאנדערגע־וואקסען שפעסטען־סטאדעס.

די בעפעלקערונג איז א פערמעהליכע, א

Jüdische Volkszeitung № 152 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, מאנטאג, ט' תמוז תרע"ה (21 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פראנצויזישער ערפאלג אין עלזאס.

העפטיגע קאמפפען ביי לעמבערג און אין גאנץ פוילען.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 19־טען יוני. (אפיציעל). נאך א העפטיגען קאמפף ביי בואיואל, וואס דער שונא האט זעהער הארטנעקיג פערטיידיגט צייט דעם 9־טען מאי האבען מיר איינגעשלאסען די פאזיציע און האבען עס גענומען מיט שטורם. דערביי האבען מיר עראבערט אייניגע פולעמיאטען און א צעהנדליג געפאנגענע, הגם די דייטשען האבען זיך זעהר פערביטערט בעשיצט.

אין מזרח פון לארעט אין דער ריכטונג פון שאשע האבען מיר עראבערט דעם שונא'ס טראנשעען. מיר האבען גענומען 300 געפאנגענע צווישען זיי 10 אפיציערען.

אין צפון מזרח פון לאברינטען האבען מיר אבגענומען ביים שונא די אויסערסטע טייל פון א טראנשעע. אין אלגעמיין געהט פאר אין דיעזער געגענד א מורא'דיגע קאנאנאדע.

אין עלזאס פארטזעצען מיר אונזער פארמארש אויף בי'דע ברעגען פון דער טייך פעכט, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס דא הערשט א זעהר געדיכטער נעבעל און א שלאגס רעגען.

אויפ'ן לינקען ברעג פון פערט האבען מיר בעהריפטעט די בעזיצונג פון בראאונקאפש און ערג 830, ווי אויך די דערפער סטיינאברוך און אלטעלהאף. אויף דער רעכטער זייט פון דער טייך גרען האבען מיר עראבערט קאהלערוואסען און זענען געגאנגען פארווערטס אין דער ריכטונג פון לאנדערסבאך.

מיר האבען גע'באמבארדירט דעם וואקזאל און מיונסטער און האבען דארט אויפגעריסען גג'אמוניציאנס דעפא.

פאר נאכט האבען אונזערע מחנות ארומגע רינגעלט מעטצעראל, וואס די דייטשען האבען אונטערגעצונדען און נאכהער פערלאזען.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 20 יוני. (אפיציעל). אויף די לארעטען־בע'ג האבען מיר אבגעשלאגען פ'על פראנצויזישע אנגריפען, ווי אויך פערטריבען זיי פון איינגע טראנשעען, וואס מיר האבען פריהער געווען פערלוירען.

אין צפון־מזרח פון לינעוויל זענען מיר איבערגעפאלען און עראבערט די פראנצויזישע שטעלונג עמבערמעניל. נאך דעם, ווי מיר האבען עס אויסגעפיהרט זענען מיר אוועקגעגאנגען צוריק צו אונזערע פאזיציעס, מיטפיהרענדיג 50 געפאנגענע פראנצויזען.

פון מזרח־פראנט.

עסטרייכישער בעריכט.

וויען, 20־טען יוני. (אפיציעל). די גרויסע און ענטשיידענדע קאמפפען ביי לעמבערג ווערען פארטגעזעצט. די עסטרייכיש־דייטשע מחנות געהען אומעדום פארווערטס.

נעבען און אין צפון פון ווערעשציקא זענען אונזערע און די דייטשע מחנות געגאנגען פארווערטס, האבען געשטורמט דעם שונאס צוזאמענגעשלאסענע פאזיציעס און האבען עראבערה פאזיציע — נאך פאזיציע. אויך האבען מיר עראבערט גראדעק, און קאמארנא.

צו דרום פון דער טייך טאנעוו האבען אבגערייניגט די גאנצע געגענד פונ'ם שונא און האבען נאך א פערביטערטען קאמפף בעזעצט אולאנאווא.

אויך אין דרום פון דניעסטר געהען מיר פארווערטס. גענעראל פפלאנצערס מחנות האבען וויעדער אבגעשלאגען שטארקע רוסישע־אנגריפען מיט גרויס היזק פארן שונא.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 20־טען יוני. (אפיציעל). אין מערב פון דער טייך ניעמען האבען מיר דעם 17־טען און 18־טען אבגעשלאגען פיינדליכע אנגריפען.

אין א קאמפף ביי לובאראוו האבען אונזערע קאזאקען דעם 15־טען אויסגעפיהרט א זעהר מוטיגע טהאט. זיי האבען אין גאנצען צושפליטערט און פערניכטעט דעם 91־טען דייטשען אינפאנטערי רעגימענט. דיעזעס האט ארויסגערופען א פאניק אין די דייטשע רייהען, אזוי, אז זיי האבען איינגעשטעלט זייער אפענסיוו.

אויפן פראנט קאמעניבראד־קאמארנא ביי לעמבערג האט דער שונא פערזוכט צו רעכען זיך צו די זומפפען ביי גראדעק, נאר איז אומעדום אבגעשלאגען געווארען.

נעבען ניזשניאוו ביי די דערפער גאריגאל־די אין דאלינא האט דער שונא איבערגעפיהרט גרויסע מחנות איבער דער טייך דניעסטר. פונדעסטוועגען האבען מיר מיט ערפאלג אבגעשלאגען דעם שונא און ניט געלאזען איהם געהן פארווערטס ביי קראפעק אין גנאווידאוו.

די קאמפפען דו'ערן איבער דעם גאנצען פראנט.

פער'סמ'ט ו וואסער.

לאנדען, 20־טען יוני. א טעלעגראם, וואס דער בריטישער נענעראלשטאב האט געשיקט טיילט מיט, אז ביי איפר האט מען געפונען א דייטשען פולעמיאט, וואס צייגט, אז די דייטשען ברויכען גיפטיגע קוילען. דעטמיס ערקלערט זיך די גרויסע צאהל מורא'דיגע וואונדען צוישען די ענגלישע פערוואונדעטע.

איו א צווייטען ארט האט מען ענטדעקט, אז די וואסער אין א טייכעל וואס פליסט פון דעם דייטשען פראנט איז פער'סמ'ט.

דיעזע טאקטיק מצד די דייטשען פערהעכערט נאך מעהר דעם כעס פון די ענגלענדער צו זיי.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.
Tlf. Bellevüe 223

„ROSE" Cigaretterne:
№ 101 uden Mundst. 15 Stk. 10 Øre
№ 101 med Mundst. 15 „ 10 „
№ 102 stort Format 15 „ 10 „
„ROSE"-Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C. B. MØLLER & Co

יוגענד פעראיין "העברי הצעיר" (קריסטאלגאדע 24 1.)

פעראנשטאלטעט זונטאג דעם 27־ן יוני 3 אוהר נ. מ. אינ׳ם גארטען פון דעם „Ktsvermarksvej 3 (Amager Sporvogn 2.) ארבייטערנעס פערזאמלונגס הוז

א גרויסען גארטען פעסט

מיט פערשיידענע פערווייטלונגען ווי ארקעסטער געזאנג.

דעקלאמאציאן, פאסט, טאמבאלא, קאנפעטי

און פיעל אנדערע.

איינטריטס קארטען צו 50 אוירע פאר ערוואקסענע און 25 פאר קינדער צו בעקומען אין דער יודישער פאלקס־צייטונג, בייא ה״ דאנאוויטש. פילעסטרעדע 78, — בארנשטיין אדעלגאדע 50 און אין דעם לאקאל פון יוגענד־פעראיין.

בעמערקונג: אויסער דעם גרויסען פראגראם אין גארטען וועט אויך איינגעארדנעט ווערען אין א בעזונדערען פאוויליאן, קאנצערט מיט רייכער פראגראם, טעאטער פארשטעלונג (1 אקטער מיט אנטייל פון ה״ר טימיאנאוו און פיעל אנדערע.

טאנץ ביז 1 אוהר.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפ רז יכר ונ גס־גזלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינערעסע בייא דער יענעראל אגענטור פאר דענמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

„MEDOVA"
THE
er bedst og billigst.
Føres kun i én Kvalitet.
2 Kr. 40 pr. Pund
Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

Restauratton Rundetaarn
Trinitatis KirkePlads
Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

MØBLER
ווער וויל שפארן געלט דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן
M. Rønnows Eftf:
49 Nørrebrogade 49
גוטע בעדינגונגען.
וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

ביזיגע און שהנע שניידערי ארבייט נאך מאס Blaagaards-Alle 31 B I. ארבייט נאך מאס

ביזיגע און שהנע שניידערי ארבייט נאך מאס Wesselsgade 15. מארבערגאס

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז גע געשיקט. Pederhvidtfeldstr. 12 ל. קאהן

קויף קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבל, בעטצייג־גארדינען־טעפיכער א.ז.ו. ווענדט בער ליגסטע פרייזען. ס. סקאראמאז Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע 78 Tel b. 3703

פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האב 7 — ביז 7 אוועגד, שבת ביז 10 אוועגד, זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,
Mosedalsvej 5, Valby
Te. 8932 Te 8932
En gros Salg til Private.
Martin Andersen.

A/S Hannibal Sander.
דאמפוועשריי
געגרינדעט 1812
מיר מאכען אויסמערקזאם אויף אונזער
פאר בערי, דאמפוועשעריי און כעמישע קלייד־רייניגונגס־אנשטאלט.
אבגענומען אן אבגעבראכט איבעראל. Telf. Søborg 31 og 61 קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

Tlf. 129 W. Bähncke & Co. Tlf. 129
Niels Juelsgade 3.
tegner
Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט
געגען פייער און גבובות פאר זעהער קלייגע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

H. Steensens
VEGETARIA
Margarine
pris 75 Øre pr. 1/2 kg.

כשר פענסיאנאט כשר
טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־ שע מיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימ׳ס מיט קלאווייר.
EPSTEIN, Rosengaarden II, I
Tlf. Byen 3959.

נאר פאר רוסען.
1־2 מעבלירטע צימערען, ווי אויך פענסיאן אין א רוסישער אינטעליגענטער פאמיליע ווערט פערהונדען. בילעט־מארק 127 „יודישע פאלקס־ צייטונג".

ערשטקלאסיגע היהנער
צו בילינג פרייזען עקומט מען ביי י. מערקלין וואגנמאגערגאדע 15.

א האנדנייטערקע
בעקומט גלייך ארבייט. סלאטסגאדע 28. 4. זאל צו רעכטס.

פיזיקאלישע באדאנשטאלט
און באדעקלעניק.
Gl. Mont 12 (Ch IX gade Kobrteret)
מעדיצינישע, עלעקטרישע און וואריימע באדען. ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און רעווומאטיזם. בעשטעל א פלאץ דורך טעל. 11872 יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

אלע קויפען אירס־ציקלען.
צו אנגרא פרייזען.
נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.
Tel. 5768 Jris Torveg 66.
København C.

רעסטאראן־רונדעטאראן
טיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.
אויפעס 65 אין 50

ס׳ווערט געזוכט.
אין טיכטיגער הערען שניידער וועגדען זיך אין דער קאספעדיציאן פון דער „יודישער פאלקס צייטונג" בילעט מארקט. 208.

א לעהרן אינגעל
בעקומט א פלאץ בייא דאמענקאנפציאן. גלייך נעהאלט. פעלדשטיין. אדעלגאדע 87 ב 2 זאל.

Victoria Teatret
„Patria"
סענסאציאנס פילם אין 3 אקט.
גאאומאנטס וואכען זשורנאל.

Tel. 772 JHCC Tel. 772
Stuebutiken
34 Vimelskaftet 34
Hvor der alene handles
— med fineTheer
Grundlagt 1841

וועגעטאריישעס־רעסטאראן
פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12
Løvstr 8 I Sal.

ציין־דאקטער ווי. רובען
טרעפט איהר יעדען טאג פון 7—6—12—10
זאנטאג 12 — 10
Vesterbrogade 12

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlag: L. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

פרייסיש־פראנצויזישע מלחמה. דאס פראנצויזישע מיליטער ווערט געפאנגען בי׳ סעדאן און די פראנצויזען מוזען אברופען זייער גארניזאן און רוים. די הערשאפט פון פאפסט ענדיגט זיך און איטאליען ווערט א גאנצע מלוכה.

נאך אין יענער צייט פון די מלחמות פאר דער פעראייניגונג פון איטאליען, איז איינמאל געמאכט געווארען א בלאקאדע אויף טריעסט, אבער דאס איז דעמאלט ניט געלונגען. דעם חלום וועגען גאנצען און פעראייניגטען איטאליען האט מען נאך אלץ אבער ניט געהאלטען אלס פערווירקליכט, ביז מען האט צו איטאליען ניט צוגענומען יענע איטאליענישע געגענדען, וועלכע געפינען זיך אונטער עסטרייך.

ווי בעוואוסט, האט עסטרייך שוין געוואלט איצט בעצאהלען איטאליען פאר איהר נייטראליטעט מיט אבגעבען די איטאליענישע געגענדען ארום טריעסט, אויסער דער שטאדט גופא, ווי אויך טרענטא.

טרענטא איז אויך איינע פון די עלטסטע איטאליענישע שטעדט, וואס געפינט זיך שוין לאנג אונטער דער עסטרייכישער הערשאפט. איטאליען האט אבער דערויף ניט איינגעשטימט און איז אריין אין דער מלחמה.

טריעסט האט אויך א יודישע בעפעלקערונג פון איבער 5000, און צווישען די פראכטפולע געביידעס פון דער שטאדט ווערען אויך פעררעכענט די צוויי יודישע סינאגאגען.

אונרוהען אין מאסקווא.

א שוועדישער אינזשענער. וואס איז געקומען קיין שטאקהאלם פון מאסקווא דערצעהלט וועגען די אונרוהען אין מאסקווא, וואס ער האט אליין בייגעוואוינט פאלגענדעס:

די אונרוהען האבען א זעהר גוואלדטהאטיגען חאראקטער. דער המון איז געווען דער בעל הבית אין שטאדט אין א משך פון גאנצע 2 טעג, און מען איז ארומגעגאנגען איבער די גאסען און געראבעוועט געגראמירט אלע געשעפטען, קראמען און פאבריקען, וואס ווי זיי האבען געמיינט געהערען צו דייטשען אדער עסטרייכער. אלץ וואס מען האט נאר געקענט האט צובראכען אדער אונטערגעצונדען אויף פיעל גאסען האט מען ניט געקענט דורכגעהן, ווייל ס׳איז דארטען געווען אנגעווארפען פיל מיט צובראכענע מעבעל אדער אנדערע חפצים.

ווען דער המון האט שוין ניט געהאט וואס צו גראמירען אדער צינדען, האט ער זיך אריינגעריסען אין די האטעלען, כדי אבצוזוכען דייטשען אדער עסטרייכע וואס זאלען דארטען וואוינען. ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס מען האט דארטען קיינע "שונאים" ניט געפונען, האט מע צוראבירט אלע צימערען אין די האטעלען און צובראכען אלץ וואס מען האט נאר געפונען.

אין׳ם משך פונ׳ם קומענדיגען טאג איז געלונגען צו איינשטילען די פאגראמשציקעס אין שטאדט, זענען זיי אוועקגעגאנגען אין זי פארשטעדט און האבען איבערגעחזר׳ט דאס אייגענע וואס אין שטאדט גופא. דער גאנצער מאטעריעלער היזק ווערט בערעכענט צו איינינע הונדערט מיליאנען רובל. עטליכע מענשען זענען גע־הרג׳עט.

פאר וואס די רוסען פערלירען אזוי פיעל געפאנגענע.

בערלין. „טאגעבלאט"ס קארעספאנדענט ביי דער עסטרייכישער הויפטקוואר טיר טעלעגראפירט אז דער רוסישער „אבטרעטען" פון מאסציזקא ביים לעמבערגער וועג) איז געווען א פאלשטענדיגע פאנישע לויפען, ווייל די דייטשע מארזער האבען אנגעמאכט מורא׳דיגען היזק אין די רוסישע רייהען. אינ׳ם דעם גאנצען געגענד ביי פשעמישעל און לעמבערג, איז די ערד זעהער א זאמדיגע און דער פאר האבען די דייטשע קאנאנען פערניכטעט אלץ יעדער בוימדעלע יעדער גרעזעלע איז אויסגעריסען געווארען פון די דייטשע גראנאטען און איבערהויפט האבען די גראנאטען בעשעדיגט די וועגען, אנגעמאכט גריבער, אזוי אז עס איז געווען שווער דורכצוגעהען ניט נאר דורכצופאהרען. דער מיט קען מען ערקלערען, אז די רוסען ליידען אזא גרויסען היזק אין געפאנגענע.

אידישע קינסטלער.

די „סטודיא" איז איינע פון די איינפלוסרייכע קינסטלערישע זשורנאלען אין ענגלאנד און איז זעהר פאפולער אין דער אייראפעאישער קינסטלער וועלט.

אין לעצטען נומער פון דיעזען זשורנאל געפינען מיר א קורצע אבהאנדלונג איבער דעם אידישען קינסטמאלער ה׳ לעאפאלד פיליכאווסקי יבער וועלכען „די וועלט" האט שוין לענגסט געמאלדען.

דער ארטיקעל בעצייכענט ה׳ פיליכאווסקי׳ן אלס דער „געקרוינטער פארבער פון דער אידישער וועלט און איבערגעבענדיג אין קורצען דעם קינסטלער׳ס ביאגראפיע דערצעהלט דער ארטיקעל אז ה׳ פיליכאווסקי איז א תלמיד פון דעם בעוואוסטען קינסטלער בנימין קאנסטאנט. און דערפאר האט ער זיך אינגאנצען אבגעגעבען מיט בילדער־מאלעריי, נור פיליכאווסקי׳ס נשמה איז געפאנגען געווארען פון עפעס, און דאס איז — די ליידען פון זיין פאלק, און ווען ער איז שפעטער צוריקגעקומען קיין פוילען, האט ער זיך פערטיעפט אין די פערבארגענע אינסטינקטען פון זיין געפלאגט פאלק, פאר זיינע אויגען האט זיך פארגעשטעלט דער גאנצער טראגיזם פון דעם אידישען פאלק און פון דיעזער מאטעריאל איז די וועלט בעריכערט געווארען מיט בילדער וואס זענען געשאפען געווארען פון ה׳ פיליכאווסקי׳ס פענזיל.

צו דער יודישער בעפעלקערונג!

עס דערנעהנט זיך די צייט פון די הייסע זומערטעג, ווען דאס פערבלייבען אין שטאט אין די ענגע שטויביגע גאסען, ווערט אלץ אונערטרעגליכער פאר אלע, בעזונדערס פאר קינדער, ניט אלע עלטערן האבען ליידער די מעגליכקייט צו שיקען זייערע קינדער אויפ׳ן לאנד.

איבערצייגט פון דער וויכטיגקייט צו בעזארגען די יודישע קינדער מיט א זומער־אויפענהאלט, האבען די אונטערשריעבענע פעראיינען געמהיינזאם געוועהלט א קאמיטעט, וועלכער זאל גרינדען א פעריען־קאלאניע פאר יודישע קינדער.

מען האט בדעה צו ברענגען די קינדער פון 6 יאהריגען עלטער אין דער צייט פון פערייען אויפ׳ן לאנד אויסערן שטאדט. וואו זיי וועלען אונטער דער השגחה פון עלטערע, ארויסגעפיהרט ווערען אין דער פריה און אין אווענד צוריק געבראכט א היים. אויפ׳ן לאנד וועלען זיי פערבריינגען דעם גאנצען טאג מיט שפארט, שפיעלען א. ז. וו.

די עלטערן, וועלכע ווילען איינמעלדען זייערע קינדער אין די קאלאניעס זאלען זיך ווענדען פון מאנטאג ד. 21 ביז דאנערשטאג ד. 24 יוני פון 7—10 אין אווענד אין דעם לאקאל פון דער פאלקס־קיך קראנפרינצעסעגאדע 34.

ביי דער אנמעלדונג מוזען די בעטרעפענדע קינדער מיטגעבראכט ווערען. עס מוז גלייכצייטיג בעצאהלט ווערען 4 קר. פאר יעדעס קינד פאר רייזע קאסטען, מילך א. ד. ג.

דער קאמיטעט האט אבער אויך דאס רעכט צי פערקלענערען דעם בייטראג, ווי אויך בעוויליגען פרייע פלעצער.

יודישע עלטערען!

מיר פאדערען פון אייך, אז איהר זאלט ערפיהלען אייער חוב בנוגע צו אייערע קינדער. ניט זיי די מעגליכקייט צו אטעמען די פרישע לופט, צו שטארקען זייערע קערפערס. זארגט דערפאר, אז זיי זאלען ערהיילט ווערען אין די זומער־חדשים, בשעת זיי זענען פריי פון די למודים. געדענקט, אז זיי וועלען זיין אין א יודישער סביבה, שטענדיג אויפגעפאסט פון ערפארענע מענשען, וועלכע וועלען אויך זארגען פאר זייער גייסטיגע ענטוויקלונג.

געדענקט, אז די פרעמדע פעריען־קאלאניעס זענען א געוויסע סכנה פאר די קינדער, וואס שטעהען דארט אונטער דעם פרעמדען איינפלוס.

אזוי ווי אויסצוהאלטען א קינד אויפ׳ן לאנד אין משך פון דריי וואכען קאסט מעהר פון 4 קראנער, בעטען מיר די געזעלשאפט צו אונטערשטיצען אונזער אונטערנעהמונג מיט פריי־וויליגע שפענדען.

דער דאמען קאמיטע.
צענטראל־ביורא.
יוגענד־פעראיין.

די חבריא.

דער „מאמענט" ברענגט א חאראכטעריסטישע מיטיילונג:

די דומע־דעפוטאטען, וואס קומען צופאהרען פון קריעגס־פלאץ גיבען איבער, אז ס׳שפירט זיך איצט שוואכער די פויליש־יודישע מחלוקת, וועלכע האט אין אנהויב געהאלטען ביים פונאנדערצופלאקערען זיך.

לויט ווי ס׳זאגען די דעפוטאטען, האלטען זיך די פאליאקען אין יעצטיגען עאמענט העכסט קארעקט און גוטפריינדליך, בלייבענדיג פונדעסטוועגען אין א אויסווארטענדער לאגע. די פארשטעהער פון פוילישען קאלא אין גאסוד, דומא וועלכע האבען געהאט די מעגליכקייט צ שמועסען מיט די רעכטע און נאציאנאליסטען וואס געפינען זיך אויף׳ן קריעגס־פלאץ, גיבען איבער, אז זייער בעציהונג צו די פאליאקען און זייער שטאנדפונקט בנוגע צו דער פוילען פראגע זענען גרינדליך געענדערט געווארען.

— זאל מיר די האנד אבדארען, אויב איך וועל זי ווען עס איז אויפהויבען געגען די פאליאקען — האט ערקלערט וו. מ. פורישקעוויטש דעם ה׳ נ. י. סוויענציצקי, וועלכער איז מיט א קורצע צייט צוריק געקומען פון קריעגס־פלאץ — איך האב א טעות געהאט, די רוסען און די פאליאקען זענען לייבליכע ברידער. און איך האב חרטה אויף מיינע פו יהערדיגע עולות.

אין דעם זעלבאן טאג האט זיך ניט לאנג ארויסגעזאגט דער פיהרער פון די רעכטע אין גאסוד. דומע. א. נ. חוואסטאוו.

מען קען זיך פארשטעלען, וואס די פוילישע יודען שטעהען זיך אויס פון די פאליאקען, אז פורישקעוויטש רופט אן זייער אויפפיהרונג „קארעקט".

„ROSE"-Cigaretterne.
№ 101 uden Mundst. 15 Stk 10 Øre
№ 101 med Mundst. 15 „ 10 „
№ 102 stort Format 15 „ 10 „
„ROSE"-Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C. B. MØLLER & Co

קוזשי.

דאס וואלט קוזשי, זאגט מען, איז אצינד אין רוסלאנד פונקט אזוי פאפולער און בעדיי־טונגספול, ווי ניט לאנג די וועלטער "בייליס־פראצעס" אדער אמאל "דרייפוס". עס איז שוין מעהר ניט בלויז א נאמען פון א קליין שטעד־טעל ערגעץ וואו אין קאוועך גובערניע, נאר א גאנצער בעגריף פון א מאסן־בלבול, וואס איז אנטפלעקט געוואָרן און שטעהט יאָר אונ־זערע אויגן, ווי א שאנד־פלעק פון דער רוסי־שער מלוכה־מאכט און איהרע קאמפס־מעטאדען בנוגע צו יודען.

דער "ענין קוזשי" בעשטעהט פון פאלגענ־דען:

דאס בלאט פון דער רוסישער ארמעע "נאַ־ווע־סטניק" האט געבראכט א שרעקליכע געשיכטע פון א "יודישען פעראט". אין שטעד־טעל קוזשי האבען די יודען בעהאלטען אין די קעלערס א סך דייטשע סאלדאטען, וועלכע אנ־קומען צו לונז פון רוסען איז אנגעקומען אינ־ם שטעדטעל האבעדי יודען ארויסגעלאזט די דייטשען פון די קעלערס און אויף אזא אופן זענען פיעל רו־סישע סאלדאטען און צווישען זיי דער פאלקאוו־ניק וואוילאוו געפאלען אלס קרבנות פון פע־ראט. שפעטער, אז די רוסען זענען וויעדער א־ריינגעקומען אין שטעדטעל־האבען זיי זיך געהע־ריג אבגערעכענט מיט די יודען־א טייל "פערע־טער" האט בעקומען זייער שטראף

און א טייל וועלכע ארויסגעשיקט קיין סיביר, אם אזוי, הייסט עס, פעראטען די יודען נייער פא־טערלאנד.

די דאזיגע געשיכטע איז געווען איבערגע־געבען דורך דער אפיציעלער פעטראגראדער אגענטור אין אלע רוסישע צייטונגען און אויך אויסגעלעבט אויף די סלופעס, וואוי עס ווערען ארויסגעאנגען די רוסישע אפיציעלע בעריכטען.

א שוידער איז דורכגעגאנגען דורך דער יודישער בעפעלקערונג אין רוסלאנד. קיינמאל נאך די מיליטער־מאכט ניט ארויסגעטראטען אזוי אפען און דרייסט מיט אזעלכע בלבולים. קיינמאל האט זיך הינטער די ווערטער ניט גע־פיהלט דאס בלוטיג אויפרייצען: די יודען זענען די פערעטער!

„דער פעראט פון קוזשי" איז געווארען דער געשפרעך־שטאף פון דער גאנצער בעפעל־קערונג.

די יודען האבען אבער ניט געשוויגען. זיי האבען פערשטאנען, אז מען מוז קעמפפען געגען דעם מיסטען בלבול, מען מוז פארשרין אין דער־גההען דעם אמת, וואס עס זאל ניט קאסטען.

און דעם אמת האט מען שנעל אוך לייכט געפונען. ער בעשטעהט אין פאלגענדע פאקטען:

ערשטענס, איז קוזשי ניט קיין שטעדטעל, נאר א דארף.

צווייטענס, געפינען זיך אין קוזשי בסך־הכל דריי יודישע פאמיליעס.

דריטענס, איז אין גאנץ קוזשי ניטא קיין איין קעלער, ניט ביי יודען, און ניט ביי קריסטען.

פיערטענס, האט מען אין קוזשי קיינמאל קיין יודען ניט געשלאגען, ניט אויסגעהאנגען און ניט פערשיקט קיין סיביר;

פינפטענס, קיין שום פאלקאוניק וואוי־לאוו ניט דער־הרג'עט געוואָרען אין קוזשי;

זעקסטענס, געפינען זיך די דריי יודישע פאמיליעס פון קוזשי אינ־ם אין קיין אופן ניט אין פארבינדונג מיט דער פאליטישער פארטיי פון דעם פאמיליע־האופט פון קוזשי, נאָמענס שלמה בראנדעס, וועלכער איז אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט.

סיבעטענס, האט מען אין קוזשי ניט קיין איין פאבריק, ניט קיין פאבריקאנט, ניט קיין פאבריקאנטישע פאמיליע, ניט קיין פאבריקאנטישע וווינונג, ניט קיין פאבריקאנטישע קאמפאניע, ניט קיין פאבריקאנטישע אינטערעסען.

אכטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין בעל־הבית, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט געווען.

נייענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט געווען.

צענטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

עלפטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

צוועלפטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

דרייצענטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

פערצענטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

פופצענטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

זעכצענטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

זיבעצענטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

אכצענטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

נייצענטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

צוואנציגסטענס, איז אין קוזשי ניט קיין איין יודישער קרעמער, וועלכער זאל נישט אין דער צייט פון דעם פאגראם אין אנדערע שטעדט אויסגעלאזט געווארען.

איטאליען.

II.

נאך וועניגער האט געקענט זיין די רייז וועגען דעם אין דער ערשטער העלפט פון פא־ריגען יאהרהונדערט, וען כמעט גאנץ איטאליען איז געלעגען אונטער'ן שוך פון עסטרייך. איינע פון די איטאליענישע מלוכות איז געווען די אזוי גערופענע „פאפסטליכע וחלה", וואס האט פער־אויסערדעם האט מען פעסטגעשטעלט, אז רוסישע אפיצירען האבען זיך אבגעשטעלט דא ביי יודען און זיינען געווען צופריעדען מיט דער בעהאנדלונג.

אט דאס איז געווארען פונ־ם „יודישען סע־ראט אין קוזשי": אט אזוי האט מען אויפגע־דעקט דעם מיאוס־ען בלבול, וועלכער איז אויס־געטראכט פון אנהויב ביז־ן סוף. פון א' ביז ת', וואס ס'איז, אגב, פעסטגעשטעלט געוואָרען אויך אין רוסישע אפיציעלע קרייזען אבלייק־נען האט מען עס אבער עד־היום ניט אבגעליי־קענט, דער בלבול איז געבליבען א בלבול, און מילאנען רוסען גלויבען אין איהם, ווי זיי הא־בען געגלויבט אין דעם „קדוש" פון קיעווער עליליית־דם. מען זאגט זאגאר, אז אין פיעלע שטעדט איז מען מספיר אין די קלויסטער־ס דעם „קרבן" פאלקאוניק וואוילאוו. . .

די געשיכטע פון קוזשי איז אזוי בולט, אז זי ברויכט ניט קיין פירושים און איבערגע־וועהרטער, זאל אבער די וועלט וויסען ווי די רוסישע ארמעע־פיהרער מאכען בלבולים.

וואס פאר א צוועק זיי האבען — איז קלאר פאר יעדערען, ווער עס ליינט די בעריכטען פון די שלאכט־פעלדער און וויסט דעם שיקזאל פון א טייל קורלאנד.

נומען א היבש שטיק פון מיטעל־איטאליען און האט זיך געפונען אונטער דער הערשאפט פון פאפסט. מורא האבענדיג פאר זיין פאליטישע הערשאפט, האט דער פאפסט געזוכט אין עסט־רייך שטיצע. און עסטרייך, פון אירער זייט, האט זעהר געלוינט צו האבען אין שכנות א צוברע־קעלטע איטאליען און זי האט דעם פאפסט'ס הערשאפט געשטיצט און געזאגט א דעה איבער אלע איטאליענישע ענינים.

צו יענער צייט הויבט זיך אבער אן אין איטאליען . רעוואלוציאנערע נאציאנאלע בע־וועגונג מיט דעם צוועק אומשטירצען דעם עסט־רייכישען יאך.

אין יאהר 1848, אין גרויסען אר־הא פון די אייראפעאישע רעוואלוציעס, נרעכט אויך אויס אין איטאליען אנ־אמענע רעוואלוציע בעגען עסטרייך. זי ווערט אונטערדריקט מיט כוחס־שטראפען און אנדערע מיטלען, אבער די בע־וועגונג הערט ניט אויף. עס הויבט זיך אן די בעריהמטע גאריבאלדי־בעווענגונג, וואס צוזיכט פשוט מיט'ן שוועדד די איטאליענישע צוברע־קעלטע מלוכות זיך צו פעראייניגען אין איין נאנצקייט. אין יאהר 1860 ווערט אין סוף צוזאמענגעוויגען דער עישטער איטאליענישער פאראלאמענט, אבער די „פאפסטליכע נחלה" בלי־זיסטירט דאך. די ווערט אפילו אביסעל קלענער. אין יאהר 1866 קומט שוין פאר א פאליטישע פערבאנד צווישען פרייסען און איטאליען, ווען כע האלטען ביידע מלחמה מיט עסטרייך. אוי איטאליען בעקומט צוריק פון עסטרייך אייב פון א־הרע שעהנסטע שטעדט וועניציע. דאך איז אין רוים נאך אלץ פאראן א גארניזאן פראנ־צויזישע פאלדאטען, וואס היטען אב די הער־שאפט פון פאפסט. ענדליך ברעכט אויס די

די אמעריקאנישע דייטשע מלחמה.

(ענדע)

דער פרעזידענט און דער אמבאסאדאר הא־בען פונאנדערגעשפילעט די זשילעטען און זיך צוגערוקט אייגער צום צווייטען.

— נו?

— וואס נו?

— וועמעס איז בעסערע?

— אודאי אונזערע — האט דער פרעזידענט קאלט געענטפערט. אייערע שליייקעס טויגען אויף 10 טישצי כפרות.

דער דייטשער אמבאסאדאר האט צוריק פערשפילעט דעם זשילעט און האט געזאגט:

אזא בעליידיגונג וועט דייטשלאנד קיינמאל ניט פערגעסען! וועמעס שלייקעס עס זענען בע־סערע — דאס וועט דער הארמאס ענטשי־דען. אדיע.

נאך אין יענעם טאג איז דער דייטשער אם־באסאדאר אבשיפט פון וואשינגטאן, אויפן צווייטען טאג האט דייטשלאנד ער־קלערט אמעריקא מלחמה.

Jüdische Volkszeitung № 151 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסן־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, זאנטאג, ח' תמוז תרע"ה (20 Juni 1915).

די רוסען בעפעסטיגען זיך ביי לעמבערג.

1,610,000 געפאנגענע אין דייטשלאנד־עסטרייך.

ביי לעמבערג.

בערלין 19־טען יוני. פון דער עסטרייכישער אפיציעלער פרעסע־קוואַרטיר טעלעגראפירט מען צו דעם „קאָלניש־אבסייגער", שרייבט דער „אגד האבען די דייטשע און עסטרייכישע פליהער געמאלדעט, אז די רוסישע ארמיע פאזיציע אויף א ליניע פון 15 קילאמעטער אין מערב פון לעמבערג. אין דעם פאריוו־רעסגעהענדע אנגריפס־קאלאנען זענען עפעס איצט אויך, אז די רוסען בעפעסטיגען זיך זעהער שטארק ביי לעמבערג.

זיי מען קען זעהען פון דיעזער מעלדונג, איז עס קלאר, אז די רוסען איז וויעדער גענומען צו אבשטעלען זייער צוריקגאנג און בעפעסטיגען זיך אין גוטע פאזיציעס. אויך איז ניט קיין צווייפל, אז די אנגאנען אונמעגליך, אז א'צט וועט זיך אפילו אנהייבען די זעלבע געשיכטע פון דאס נייע שפיעל אין „הין און צוריק".

קריעגס־געפאנגענע.

בערלין, 19־טען יוני. לויט דער „באיריש־צייטונג" האבען די דייטש־עסטרייכישע מחנות גענומען ביז יוני פאלגענדע צאהל גע־פאנגענע: 1,240,000 רוסען. 255,000 פראנצויזען 24,000 בעלגיער. 41,000 עלענדער! און 50,000 סערבען. צוזאמען 1 מיליאן 610 טויזענד. גע־פאנגענע. ווען מען זאל נאך צורעכענען די לעצטע פאנגענע ביי לעמבערג שטייגט די צאהל נאך העכער.

פון מערב־פראנט.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, 19־טען יוני. (אפיציעל). די ענג־לענדער און די פראנצויזען האבען נאכדעם ווי זיי האבען אין דער נאכט פון 17־טען יוני פארגעבליבענע אטאקעס אויף דער פראנט צווישען לאבאסע און ארראס אויסגעהאלטען, אין דער נאכט פון 18־טען יוני אנגעהויבען אן אנדערע אטאקע אויף דער זעלבער פראנט. דער פיינד האט זיך אויף דעם ענגלישען פליגל אין דער נאכט פון 18־טען יוני אויסגעשפרייט אין דער ריכטונג פון לאבאסע. אין דער נאכט פון 19־טען יוני האבען די ענגלענדער אנגעהויבען אן אנדערע אטאקעס אויף דער פראנט צווישען לאבאסע און ארראס. אויף די לארעטען בערג האבען מיר זיי איבערגעלאזען אייניגע צושאסענע טראנשעען. אין דרום פון סושע איז די פראנצויזען געלונגען צו עראבערען אונזערע פאזיציעס אויף א בריים פון 600 מעטער.

אין די וואגזוען דויערן די לעבהאפטע קאמפען צווישען די טאלען פעכט און לויכע. אין אבענד זענען די קאמפען שטילער געווארען.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 19־טען יוני. (אפיציעל). אין די וואַגזוען האבען מיר עראבערט אלע בערג בייס טאל פעכט אין צפון פון סטונאברוק אין מעסצראל.

צו דרום צו האבען מיר אויך געהאט ערפאלג. צווישען פעכט און לאאוכט.

אין צפון פון אראס זענען מיר עגאנגען פארווערטס אויף אייניגע ערטער. איבערהויפט אין דזום און דרום־מערב פון סאשע, אין מזרח פון לארעט און אין לאבירינטען. מיר האבען גענומען 300 געפאנגענע און עראבערט פיעל פולעמ־אטען.

דייטשער פרינץ אין ליבוי

פעטראגראד 19־טען יוני. די צייטונגען טיילען מיט, אז פרינץ הענריק פון פרייסען און פעלדמארשאל הינדענבורג זענען אנגעקומען אין ליבוי. אין א רעדע צו אפיציערען האט דער פרינץ אויפגעפאדערט זיי בעשיצען ליבוי ביז׳ן לעצטען טראפען בלוט, ווייל ליבוי איז דער שליסעל צום באלטישען מער.

ניקאלאי ניקאלאיעוויטש.

בערלין. אהערצו זענען אנגעקומען נאכריכטען, אז דער הויפטקאמאנדיר אייבער דער רוסישער ארמיע גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש זאל האבען פערלאנגט אספוסק (אור־לויב) אויף אנאונבעשטימטער צייט. זיין בקשה זאל זיין אנגענומען געווארען פון־ם רוסישען קייזער.

איטאליענישער לופטשיף.

רוים, 19־טען יוני. (אפיציעל). אייניגע פון א נומער שפירענדע לופטשיפען איז נעכטען ביי נאכט געפלויגען איבער דעם שונא׳ס מאזיצעס און האט אבגעוואַרפען פיעל באמבען, וואס האבען אנגעריכטעט גרויס שאדען. דער לופט־שיף האט זיך רוהיג און אונבעשעדיגט אומגעקערט צוריק, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס ער איז בעשאסען געווארען פון פיינדליכע קאנאנען.

אונזער אונטערוואסערשיף „מעדוזא", איז דערטרונקען געווארען פון א עסטרייכישען אונטערוואסערשיף. 1 אפיציער און 4 מאטראזען האבען זיך גערעטעט.

וועניזעלאס נצחון

בערלין, 19־יוני. פון אטהען טעלעגראפירט מען צו „מאגעבלאט", מען קען שוין בעטראכטען וויי זיכער, אז פון אלע 316 מאנדאטען אין פאר־לאמענט האט וועניזעלא׳ס פארטיי געווונען 186 וועניזעלאס פערלאנגט, אז דער פארלאמענט זאל גלייך צוזאמענגערופען ווערען און דאס מי־ניסטעריום גונארים זאל דימיסיאנירען. דיעזעס מוז דאך אבגעלייגט ווערען, איבער דעם קע־ניג קראנקהייט.

ווי אזוי גרייכערלאנדס האלטונג בנוגע צו דער מלחמה וועט איצט בלייבען, קען מען נא־טירליך נם פראויזעהען, אבער וועניזעלאס וועט מוזען איצט האנדלען אביסעל פארזיכטיגער.

נייער רוסישער אינערן־מיניסטער.

פעטראגראד, 19־טען יוני. (טעלעגראף).

דער רוסישער מיניסטער פון אינערן מאק־לאקאוו, איז לויט זיין בקשה בעפרייט געווארען פון זיין פארטפעל, נאר פערבליבט זיין א מיט־גליעד פון נאסוד. סאווע. אנשטאדט איהם איז בעשטימט פאר א מיניסטער פון אינערן פירשט קיטשערבאקאוו.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemisches Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.
Tlf. Bellevue 223

צום לעצטען מאל

Osterbros Teater; Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער פעראיין

שבת דעם 19 יוני אום האלב 9 אזהר נאכמ׳ס ווען אריגינעלער וועלט ערשטען מאהל דער גרעסטער בעקסטס פון דעם מעזאן, ווי אויך דעם לעצטען מאהל

דער בלינדער מוזיקאנט

לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט געזאנג פון ל. קאבערן.

די פיעסע ענטהאלט שפאנענדע סצענען, עהנליך צו (שעקספירס) אטעלא. מיט׳ן אנטריל ה׳ר און פרוי טימיאנאוו, ה׳ר בילאווסקי, ה׳ר און פרוי פעלדשטיין, ה׳ר אפאטאווסקי, פר. יאקאבסאן און פריילין בארש.

בילעטען צו געווענליכע פרייזען.

באל ביז 3 אזהר.

בעמערקונג! די הויפט ראלע אלס דער בלינדער מוזיקאנט שפילט ה׳ר טימיאנאוו.

זונטאג דעם 27־טען יוני

וועט פארקומען

א גרויסער גארטענ־פעסט.

איינצעלהייטען קומען.

A. & H. MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג און דאמפפארבעריי. הערן און דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיעכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

Tel 8512

Telegram Adr.
"Beucrato"

טיוו ביורא.

דעניש דעדעק־

נעמט אן אונטערזוכונגען אין פריוואט און קרימינעלע ענינים בעזארגט פערהיטונגען פון מענשן־לעבענס ווי אויך קאפיטאל; שאפט אויסקונפטען אין אלע אנגעלעגענהייטען, אויך ווען פערזאנען מיט ווענען איהר דענקט אריינטרעטען אין געשעפט פערבינדונגען, זוכט אויס פערשוואנדענע מענשען און חפצים, בעשיצט מענשען אדער ווערט־זאכען וואס זענען אין סכנה ענדליך שאפט בעווייזען צום גערישט, ווען אויעלכע פעהלען, אויך אלע אנדערע דעדעק־טיוו אריבייטען. פערבינדונגען איבעראל, קאנפערענצען אימער א ומזיכט. קארעספאנדירט אין אלע שפראכען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאים׳ס מיט קלאווייר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

נאר פאר רוסען.

1־2 מעבלירטע צימערען, ווי אויך פענסיאן אין א רוסישער אינטעליגענטער פאמיליע ווערט פערדונגען. בילעט־מארק 127 „יודישע פאלקס־צייטונג".

ערשטקלאסיגע היהנער

צו בילליג פרייזען. עקומט מען ביי י. מערקלין וואגנמאגערגאדע 15.

H. Steensens

VEGETARIA

Margarine

pris 75 Øre pr. ½ kg.

א האנדנייטערקע

בעקומט גלייך ארבייט. סלאטסגאדע 28. 4. זאל צו רעכטס.

מיר גראטולירען הערצליך

דעם ה. ריטערבאנד און פרל. נ. יאקאבסאהן

צו זייער פערלאבונג.

ה. רודאף מ. ברייגין א. בערשטיין.

פיזיקאליש באדאנשטאלט און באדעקליניק.

Gl. Mont 12 (Ch IX gade Kebrteref)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און וואריעע באדען. ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און רעווומאטיזם. בעשטעלע א פלאץ דורך טעל. 11872 יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

רעסטאראן־רובדעטארן

טרינישאטס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעם 65 און 50

ס׳ווערט געזוכט.

אין טיכטיגער הערדער שניידער וועגדען זיך אין דער עקספעדיציאן פון דער „יודישער פאלקס צייטונג" בילעט מארקס. 208.

א קווארטיראנט

ווערט געזוכט ביי ה׳ר גינזבורג

Sølvgade 91 Stuen.

MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Restauration Rundetaarn

Trinitatis KirkePlads

Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

MØBLER

ווער ווייל שפארען בעלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל בי׳ם הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

יודישע האנדווערקער און הענדלער זין קאפענהאגען

ב׳ליגע און שעהנע שניידערי ארבייט נאך מאס *Blegagaards-31B 1.* וואנאוויטש

Wesselsgade 15. פארבעראון

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און בילליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט, ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף אין פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו בילליגסטע פרייזען. בארנשטיין 50 Adelgade Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע 78 Tel b. 3703

פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה ה׳א־ב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

Tel. 772 JKGE Tel. 772

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles

— med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7 מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

ציין־דאקטער וו. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7—6 10—12

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlag: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk F Ikelidende's Trykke, Mestergade

אדאלף טימיאנאוו.

טען, וועלכע גיבען פלייסיג אכטונג, אז פון די וודישע הענד זאל זיך ניט ארויסרייסען קיין איינצינגער קליענט.

יעדער פאלאס, וואס ווערט געשיקט קיין וואַרשא מאכען איינקויפען, בעקוקט זיך מיט א מאל אין נעץ פון די יודישע פיקעטען, וועו זאל נאר עד בעזיצט די איגענטל'כע אדרעסטען, טרע פען די יודען, דורך זייערע מישלען אריבערגי שלעפען איהם צו זיך, כדי צו מאכען א דאפעלט גוטען געשעפט: פערקויפען צו גוטע פריזיזן שלעכטע סחורה, און דערווייסען זיך וואס עס הערט זיך אין אקאפע...

וויסענדיג דעם דעמאראליזירענדען איינ־ פלוס פון די יודען, קען מען זיך פארשטעלען, וי טייער פאר זיי איז די דאזיגע קאטעגאריע קליענטען, אז' וו אז' וו.

עס מוז עקזיסטירען פאר יודען א וויכטיג־ אורזאכע, וועלכע דערוועקט זיי צו אזא זארג־ פעלטיגע און ריהרענד אפיעקע, וועלכע זיי בע־ שענקען די וויכטיקענדע אדמעס. עס וואלט כדאי געווען די דאזיגע סבות נעהעריגער דערקענען, און אהן צוויייפעל וואלטען זיך בעוויזען דארט באמת ציקאווע זאכען.

דערווייל אבער ווירקען די יודען פריי, און די קריסטען האבען שוועריג שאדען אויף דער גאנצער ליניע...

און די דאזיגע־שרעקליכע מסירות דרוקט א צייטונג, וואס ערשט מיט א פאר טעג צוריק האט זי געשריבען, אז די פאליאקען איז אזוי פרעמד דאס מסר'ן, דאס זיי האבען אפילו נישט אין זייער שפראך קיין איין וואָרט צו דעם דא־ זיגען בעגריף!...

די גירושים.

*** ווי מען שרייבט אונז פון פעטרא־ גראד, האט דער צענטראל קאמיטעט פון די יי־ דישע הילפס־ארגאניזאציעס בעשלאסען צו בעשטימען איין טאג אלס אנ'אלגעמיינע יודי־ שען טענית. דער פאסט־טאג וועט זיין געווי־ מעט די היימלאזע, דאס הייסט, איטליכער יוד וועט מחויב זיין אבצוגעבען א סומע, וואס ער פערלאבט געווהנליך א טאג לטובות די נויט־ בעדערפטיגע ברידער.

אויסרדעם איז בעשלאסען געווארען צו ערקלערען א זעקס־מאנאטליכען טרויער פין דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע דארף ניט בע־ זוכען אין דער צייט קיין שום פערוויילונגען, טעאטערען, קאנצערטען אדער קינעמאטא־ גראפען.

*** אזוי ווי דער פעטראגראדער אידי־ שער צענטראלער הילפס־קאמיטעט האט מודיע געווען די וואַרשאווער אידישע גמינע, אז צו־ ליעב דער גרויסער שוויצע, וואס פאדערט זיך איצט פאר די היימלאזע פון קאווגער און קור־ לענדער גובערניעס איז ער געצוואונגען אבצו־ האלטען דערווייל די שוויצע פאר די היימלאזע פון פוילען, אויף וועלכע ער האט ביז איצט אויסגעגעבען העכער 300,000 רובל, — האט די גמינע־קאמיסיע בעשלאסען ארויסצולעגען, ווי אין פיעל אנדערע קהלות, אויף דער אידישער בעפעלקערונג פון וואַרשא א פרייוויליגען וויי־ כענטליכען אבצאהל.

צו דעם צוועק איז אויסגעקליבען געווארען א ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע זאל אויסארבי־ טען דעם פלאן ווי די זאך אדורכצופיהרען אזוי, דאס יעדער איד, וואס האט נאר די מעגליכקייט זאל זיך דערין בעטייליגען.

*** לויט דער רעכענונג, וואס מען האט געמאכט אויפ קאנגרעסטען אופן, איז די אלגע־ מיינע צאהל אידען היימלאזע — אריינגערעכענ־ דיג דערבי פוילען, גאליציען, קורלאנד, קאוו־ נער גובערניע, גראדנער, סובאלקער, לאמזשער און נאך אייניגע ערטער — נישט וועניגער פון זעקס הונדערט טויזענד, דאס איז די צאהל פערארעמטע אידען, וועלכע זענען אין א געוויסער מאס רעגיסטרירט געווארען. דאס זענען מענשען, וועלכע מוזען היינט יעדען טאג פרעזדענט געוואגט מיט כעס. איך וועל דאס ניט דערלאזען!

— וואס הייסט, איהר וועט ניט דערלאזען? אז אונזערע שלייקעס זענען פארט בעפערע פון אייערע האט דער דייטשער אמבאסאדאר גע־ ענטפערט.

— ס'איז א טעות, אונזערע שלייקעס זענען בעסערע! אייערע שלייקעס זענען שלעכטע שלייקעס!

— אונזערע שלייקעס זענען שלעכטע שלוי־ קעס? האט דער דייטשער אמבאסאדאר אויס־ געשריען מיט גרימצארן, מיין הער, איהר בע־ לידיגט די דייטשע פאהן!

— אדרבה, לאמיר זעהן וועמעס שלייקעס זענען בעסער.

— זהדרבה, לאמיר זעהן.

(ענדע קומט)

דער טונקעלער.

האלבען שעה אין פאדער־הויז, דערנאך איהם אריינגערופען צו זיך אין קאבינעט און צו איהם אויי געזאגט:

— אויף אייך, פרעזידענט, קלאגט מען זיך.

— אויף מיר?... ווער?... האט דער פרעזי־ דענט פון די אמעריקאנער פעראיניגטע שטא־ טען קוים אויסגערעדט.

די פאבריקאנטען פון שלייקעס... עס איז א מבוא. אז אויס'ן זיך פאל, וואו עס איז שוין פא־ קטיש, זענען אונזערע שלייקעס אויסגעשטויסען גרויס דורך די דייט־ שע, ניט גוט אזוי, הער פרעזידענט, איהר גיט נים אכטונג אויף דעם וועלט־מארק.

"ענעס טאג האט דער פרעזידענט פון די אמעריקאנער פעראיניגטע שטאטען געהאט א שארפען געשפרעך מיט דעם דייטשען אמ־ באסאדאר.

אייערע שלייקעס האבען ארויסגעשטויסען אונזערע שלייקעס א יפן זיך־פאל! — האט דער אויסגעהאלפען ווערען און בעקומען שוויצ פון א וועלכען עס איז קאמיטעט. נישט וועניגער פון א העלפט פון דער צאהל איז געוויס גאר נישט פערשריבען און רעגיסטרירט געווארען.

כדי דער אידישער לעזער זאל זיך קענען מאכען א מעהר־וועניג קלארען בעגריף וועגען דעם, וועלכע סומען עס וועלען היינט געפאדערט אום וויפיעל עס איז אויסצוהעלפען אונזערע אונגליקליכע ברידער און שוועסטער, כדי נאר אויסצומיידען דעם הונגער, דארף מען אנ־ וויייזען, אז דא האנדעלט עס זיך נישט וועגען עסען און וואהנונג פאר די נייע מחנות היימלא־ זע. צעהנדליגער און הונדערטער טויזענדער מאן זענען בוכשטעבליך ארויס־ געווארפען אויס'ן גאס.

אט די דאזיגע ריעזען־מחנות דארף מען ערשט זיך נעהמען אינאנדענען, טראנספארטי־ רען זיי וויייטער, בעזעצען זיי, געפינען זיי אר־ בייט און העלפען, העלפען אהן א סוף. און דא האנדעלט זיך נישט וועגען יענע סומעס געלד, וואס מיר פלעגען הערען בין איצט — ניין, היינט פאדערט מען ניט קיין צענהנדליגער אדער הונדערטער טויזענדער, נאר מען פאדערט גאנ־ צע מילאנען, נישט אין מיליאן און נישט צוויי, נאר מען דארף האבען מיליאנען...

(די לאגע אין לאדז) אנ'ערך 250 טויזענד מענשען לעבען אויף חשבון פון נדבות. די נויט איז גרויס און וואקסט מיט יעדען טאג. דא צדקה־חברות זיינען ניט אומשטאנד צוקסריכקדי אונגעהוירע גרויסע מחנות מענשען שטאדט האט אריינגעטראגען גירונג א מיליאן מארק

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361

PRISLISTE.

8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. de. do. Tørring
12½ Ø. de. do. Tørring
og Maskinstrygning — For
ident og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo.
Vore Vogne kører hver Dag
overalt i Byen.

"ROSE" Cigaretterne

№ 101 uden Mundst. 15 Stk. 10 Øre
№ 101 med Mundst. 15 „ 10 „
№ 102 stort Format 15 „ 10 „

„ROSE" Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C. B. MØLLER & Co

איטאליען.

I

די שטא״ט טריעסט, איבער וועלכער סיווערש טיילווייז געפיהרט די מלחמה צווישען איטאליען און עסטרייך, איז איינע פון די עלטסטע אין־איראפא, און בייַ היינטיגן טאג — דער גרעסטער פארט פון עסטרייך.

די שטאדט טריעסט, אונטער דעם נאמען ארטעמינדארוס, איז נאך געווען בעקאנט מיט 200 יאהר פאר קריסטוסגעבורט, דאס הייסט מיט 2100 יאהר צוריק, ווען די וועלט־הערשאפט פון רוים איז געפאלען, איז טריעסט א לאנג צייט איבערגענאנגען פון הענד צו הענד. א לאנגע צייט האט זי זיך געפונען אונטער דער הערשאפט פון די גייסטליכע, צו יענער צייט זענען די עפיסקאפען געווען איין וועלטליכע הערשער, און טריעסט האט געהערט צו איהר עפיסקאפ.

איטאליען איז בעשפאנען פון א רייהע קלייניע מלוכות, וואס האבען געפיהרט צווישען זיך אונאויפהערליכע מלחמות איינשטייל נעהמען פלעגען נאטירלידְ, אויך די גייסטליכע הערשער.

די טריעסטער איינוואהנער האבען זיך אבער ענדליך דערפיהלט אזוי שלעכט אונטער דער דאזיגער הערשאפט, אז זיי האבען זיך אין יאהר 1382 אליין געווענדעט צו עסטרייך, דאס זי זאל איבערנעמען די שטאדט. פון יענער צייט אן, שוין איבער 500 יאהר, געפינט זיך טריעסט אונטער דער הערשאפט פון עסטרייך, אבער זי האט די גאנצע צייט ניט אויפגעהערט צו זיין א ריין־איטאליענישע שטאדט, און אזוי איז זי געבליבען אויך ביז היינטיגען טאג.

פון די 160,000 איינוואהנער, וואס טריעסט האט נעצעהלט צו ענדע פון פאריגען יאהר־הונדערט, זענען געווען הונדערט טויזענד איטאליענער, די שפראך, וואס ווערט איבערהויפט בענוצט אין איטאליענישע, די מנהגים איטאליענישע און דער שטרעבען פון איהרע איינוואהנישע אליין, אלץ איטאליענישער שטאמענדיג, אז דאס יודישע פאלק האט אלע מאל געאכטעט די עהרע פון פרעמדע אפילו אין אלנד פון שונא, האט דער רב וועלכער איז אויפגעשטאנען אזוי:

„מיר וויסען פון גיכסט פון תנ״ך, אלס א נאטירליכע פאלגע פון דעם געזעץ, וואס אין געפאנגען פון דעם גאט, אז די קלוגסטע פון דעמאלט, זאל די גרעסטע מוח שטייגען פון זיך. אין דערזעהר פון דיטשלאנד וויסטער דאס הארץ פון אירופא. גאם ווייל דאס דיידטשלאנד איז דורכגעגאנגען מיט דעם הויליגן פון גאט״.

עס פערשטעהט זיך, אז דאס „וואס די קלוגסטע פון דיטשלאנד האבען אויפגעטאן״ — גלהים האבען דרשנים וועגען דער מלחמה אין דער פערשריפט. דער וויכטיגסטער פון דיטשלאנד איז עסטרייך. דער צוגאנג פון פערשפרייטונג פון די אויפרעצענדע זען אויפרעגענדע העצע, וואס ווערט אונאויפהערליך געטריבען געגען די יודען.

אזן אט איז אן אנדער מוסטער פון פוילישע מסירות אויף יודען:

ווען די מיליטערישע מאכט האט פערהאפטעט יודען אויסיהרען צושטעלונגען פאר דער אר־מיי, האבען זיי תיכף געפונען א מיטעל זיך פערהאלטען ביי זיך די דאזיגע צושטעלונגען, ניט קוקענדיג אויף אלע בעפעהלען אין פאר־כאטען, דעם ערפונדענעם מיטעל בענוצען זיי מיט אן־אויסגעצייכנטעם רעזולטאט פאר זיך, און מיט גרויס שאדען פאר דעם קריסטליכען וואנדל.

נעמליך, אויף די גאסען ארום די וואר־שע, ווער וואקזאלן, בעזונדערס דעם וואר־שע־כער וואקזאל, האבען די יודען אויסגעשטעלט עדיכטע וואכען פון זייערע בריידער אין תאלע, אויסזיכטען אויף טריעסט, האט אבער קיינער פון זיי די העזה ניט געהאט צו גיהען פערמעס־טען זיך מיט עסטרייך.

פוילישע העצעס.

די אנטיסעמיטישע פוילישע פרעסע האט זיך שוין אויסגעהערט צו בענוגענען מיט העצעס נאר געגען די יודען. אין פוילען, זי האט אנגעהויבען דערצעהלען וועגען דעדעס און מיר־נונגען פון דייטשע אדער עסטרייכישע יו־דן.

אזוי האט דער וואר שאווער „קוריער ווע־טשארני״ אבגעדרוקט פון אנ׳ענגל שעה צייטונג פאלגענדעס:

„מיר לעזען אין לאנדאנער „מארנינג פאסט״ פון 12־טען מאי: „אין לעצטען מיט ואן האט דער רב פון מינכען דיר וועהרונג גענאלטען א דעדע, וואו ער האט געבראכט ראיות פון תנ״ך וועגען דער ריטשטיגקייט און ערלעכקייט פון די דייטשען. דער רב וועלכער האט ערקלערט, אז נישט קוקענדיג דערויף, וואס א־הערע צוועקען זענען גערייכטעט צום אידעאל, פערגעסט קיינ־מאל נישט דער תנ״ך וועגען דער ווירקלוכ־קייט און האסט ער טאדעלט א מלחמה, וואס ווערט געפיהרט מיט צווינג אבצושטויסען די שונאים בענשט ער א מלחמה, וואס ווערט גע־פיהרט דורך א פאלק פאר זיין עהרע, פרייהייט און אונאבהענגיגקייט״.

אויף דעם גרונד בעשטעפיגט דער רב וויער־נער, אז „די איצטיגע מלחמה איז גאנצנשט, אויף וויפיעל דאס איז נוגע דייטשלאנד, וואהרום דייטשלאנד קעמפפט פאר איהר פרייהייט און די שטרעבונג פון איהר קיילער איז צו ווערקן צעקרויגט מיט דער קריון פון פרידעדען״. נישט גאט וויל א מלחמה — זאל וויטער האבען גע־זאגט דער רב וועהרנער — נאר דער מענש און די קללה פאר די שרעקליכע רעזולטאטען פון דער מלחמה פאלט אויף די פעלקער, וואס האב־בען געוואלט די מלחמה״. דאס וודישע פאלק האט, לויט וועהרנער׳ס מיינונג, צום ערשטען נאר האט זי געמאכט נעהענטער צו איטאליען, ווי צו עסטרייך.

פאר עסטרייך איז אבער טריעסט איינע פון די ווייניגסטע פערל אין איהר קרוין. די פראכט־פולע שטאדט מיט די גערטנער און קונסט־דענק־מאלען, וואס ליגט צווישען בארג אראב ביים אדריאטישען ים איז א בליהענדע בערגיגע שטאדט, איז גלייכצייטיג איינע פון די גרעס־טע האפען־שטעדט ביים אדריאטישען ים און דער גרעסטער פארט פון עסטרייך.

שוין אבגערעכנט דערפון, וואס די שטאדט מיט א יערליכען אומזאץ פון הונדערטער מילי־אנען, איז עס פאר עסטרייך א קריעגס־פארט און א שטיצע ביים ים. מען האט זיך די לעצטע יאהרען דעריבער בעמיהט צו לעבען בשלום מיט די טריעסטער און פערזיכערט, אז די עסטרי־כישע הערשאפט מיט אלערלי מעגליכע פרייהייטען די שטאדט איז ערקלעהרט געווארען אלס „רייכס־אונמיטלבארע שטאדט״. האט נעהאט איהר איי־גענע פערוואלטונג, און האט אלס הויפט־שטאדט פון דער גאנצער אדריאטיש־אויריטער געגענד נעהאט איהר איגענעם לאנדסטאג און פערוואל־טעט געווארען פון א ספעציעלען קייזערליכער פערטרעטער.

די אלע גוטע מיטלען האבען אבער דא ניט אבגעשלאגען דעם חשק פון די טריעסטער איטאליענער צו נעפריען זיך פון עסטרייך׳ס הערשאפט און פאראייניגען זיך מיט איטאליען. בעזונדערס זיין דער צווייטער העלפט פון 19 טען יאהרהונדערט.

ווי לאנג איטאליען אליין איז געווען צובורע־קעלט אויף בעזונדערע קלענערע מלוכות, וואס האבען געפיהרט א בעז נדערען פאליטישען לע־בען, איז די שטרעבונג פון די טריעסטער אליין ניט געווען אזוי שטארק צושטעהן צו איהר. אין איטאליען גופא האט אויך ניט געקענט זיין קיין רייד וועגען דעם, ווייל אויב ביי וועלכע עס איז איטאליענישער מדוכה, וואס האט זיך געג־רענעצט מיט עסטרייך, זענען אמאל יא געווען טראהן האט בעגראבען ,יין אמת׳ן סאלאנט. וועז ניט דער טראהן וואלט ער זיכער געווען דער גרעסטער סטאליער אין דער וועלט.

פריעדריך־ווילהעלם דער זיעבטער האט אבער פיינד געהאט די חונדים מיט זייער חיפה. מחמת ער איז געווען א גרויסער ענין. הגם פון ״יט צו צייט פלעגט ער זיי שענקען ארדענס און בעשטימטן גרויסע מאסטענס.

דער פרעזידענט פון די אמעריקאנער פער־אייניגטע שטאטען איז צו יענער צייט געווען עפעס אייניגער א מארשון, וואס צוליעב זיין אונווויכטיגקייט איז זיין נאמען ניט פערבליבען אין דער היסטאריע און איז פערגעסען גע־ווארען.

ער איז, געווען פרעזידענט ניט אלס אויס־ערוועהלטער פון פאלק, נאר א בעשטימטער פון עטליכע פערזונען.

ערב די וואהלען פאר א פרעזידענט האבען זיך ביי א גלעזעל טהיי צוזויפגעקליבען 10 אמעריקאנער מיליארדערען און געמאכט א בעראטונג.

— פארהאן ביי מיר אנ׳אנגעשפעלטער — האט אנגעהויבען איין מיליארדער מיט׳ן נאמען ראקפעלער — ער איז בעשפעטיגט ביי די נאפט־וועהר א שוואך קפפעלע און וועהניג שכל. שוין א יאהר 20 אז ער דיענט ביי מיר אין גאהרישט. ניט פון דאנען אהין, מיר דוכט זיך, אז ער וואלט געווען דער פאסענסטער פרעזידענט פאר אמעריקא.

— זענט איהר אבערצייגט, אז ער האט קיין שכל ניט?

— ניט אויף א גראשען. איך זאג דאך! 20 יאהר, אז ער דיענט ביי מיר און דערזעלבער לא־יוצלה.

— זענט איהר זיכער, אז ער איז א לא־יוצלה?

א לא־יוצלה פון זיין ליבען נאטען. איך אנ׳ענק צו פערבינדען.

— גוט. — האבען אלע איינגעשטימט.

אזוי איז אין יאהר 1962 דער אנגעשטע־טער פון ראקפעלער׳ס נאפט געווארען פרעזי־דענט פון די אמעריקאנער פעראייניגטע שטא־טען.

א מענשעל איז ער געווען א ריזיגס. א שטאל־גיט געווארעסט פון מלחמה. זיך פעלעבט מיט זיין וויב און קינדער אין „וויסען־הויז״. אזן ניט געשטעפעט קיין פ׳יעל אויף דער וואנד.

די אמעריקאנער האבען פאר איהם אויך גלעלעבט ריזיג, צוזעריידען. יעדערער אונטער דעם שאטען פון זיין פאבריק־קוימען אין היימל־קראצער. קיינער האט ניט פאראיסבעזעהען אזן ניט געטראכט וועגען מלחמה. אזן פלוצלונג איז א מלחמה אויסגעבראכען — צוליעב שליימעס.

* * *

אן א שטיקל פון זיין ליבען נאטען, האט ער אנגעהאלטען א קאץ אנ׳ענק צו פערבינדען.

Jüdische Volkszeitung № 150 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג, ו' תמוז תרע"ה (18 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דער נייער גרויסער פארשטויס צו לעמבערג.

דער רוסישער רעכטער פליגעל אין סכנה.

פון מזרח־פראנט.

וויען 17־טען יוני. די פיעלע רוסישע מפלות ווערט דא בעטראכט ניט נאר ווי א קראך פאר דער רוסישער ארמעע, נאר אויך ווי א פאל־שטענדיגע מפלה פאר דער רוסישער ארמעע־לייטונג.

דער דייטש־עסטרייכישער דורכבברוך אין מזרח פון דער טייך סאן ווערט דא בעטראכט אלס אנ'אנהויב פונ'ם סוף. בוקאווינא איז איצט אויך בעפרייט פון די רוסען. די פערפאלגענדע דייטש־עסטרייכישע מחנות זענען שוין אריינגעדרונגען אין בעסאראביען.

די לעצטע רוסישע פערזוכען אבצושלאגען די דייטש־עסטרייכישע ארומרינגלונג פון לעמ־בערג איז ניט געלונגען, און זיי זענען ניט אימ־שטאנד פארצונעהמען א וועלכע ניט איז בעוועגונג אפילו צום אבטרעטען אהן היזק.

די רוסישע סאלדאטען גיעבען זיך אינער מאסענווייז אין געפאנגענשאפט, און פיעל פון זיי לויפען פשוט אליין אריבער צו די דייטשען און די עסטרייכער.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 17־טען יוני. (אפיציעל). אונזער ערפאלג אויפ'ן פראנט ליפאווא — קאלוואריא ווערט פארטגעזעצט. מיר האבען דא עראבערט פיעל דערפער און גענומען 2040 געפאנגענע.

די פערפאלגטע רוסישע מחנות האבען פער־זוכט נעכטען אבצושטעלען אונז אויפ'ן גאנצען פראנט צווישען סאן, צפון פון סעניאווא און די דניעסטר־זומפפען, אין מזרח פון זאמבאר. אין אבענד זענען די רוסען נאך א פערביטערטען קאמפף, ארויסגעווארפען פון זייערע פאזיציעס ביי ציעפליץ, לובאשאוו — זאווא — אבאווקא געגענד. אין מערב פון יאוואראוו און אין מערב פון סאדאווא־ווישניא. די רוסען ווערען פער־פאלגט.

דעם גענעראל־אבערסט פ. מאקענזענס מחנות האבען צייט דעם 12־טען יוני גענומען איבער 40.000 געפאנגענע רוסען און עראבערט 69 פולעמיאטען.

פון דעם 1־טען ביז דעם 15־טען יוני הא־בען די דייטש־עסטרייכישע מחנות גענומען 108 אפיצירען און 122.300 מאן געפאנגען. ווי אויך עראבערט 53 קאנאנען, 187 פולעמיאטען און 58 אמוניציאנס־וואגענס.

(רוסישער בעריכט).

פעטראגראד, 17־טען יוני. (אפיציעל). ביי דוביצא געהען פאר ארטילעריע קאמפפען. אין דער געגענד נעבען אריטץ האט דער שונא אנ־געגריפען אונזערע פאזיציעס פון זייער פיעל קאנאנען און האט אויסגעשאסען אין א זעהר קורצער צייט טויזענדער גראנאטען.

אין צפון־פראשניץ האבען מיר ווידער עראבערט אלע אונזערע טראנשעען. אין גא־ליציען פארטזעצט דער שונא אנגרייפען מיט א מורא'דיגען כח און בעקומט אלץ נייע מחנות פערשטארקונגען.

ביים דניעסטר דויערן די קאמפפען אויף א ליניע טיזמעניץ — ביסטריצא, וואו מיר האבען ערפאלג.

פון מערב־פראנט

פאריז, 17־טען יוני. (אפיציעל). אין צפון פון איפערן האבען די ענגלישע מחנות עראבערט א רייהע דייטשע טראנשעען.

די שטאדט ריימס איז באמבארדידט געווא־רען פון די דייטשען. דער שונא האט אויסגע־שאסען אויף דער שטאדט אנ'ערך 100 גראנא־טען, צווישען זיי פיעל שרפה־באמבען. א צעהן גראנאטען האבען געטראפען דעם דארטיגען קאטעדראל.

אין די וואגעזען האבען מיר געהאט א בע־דייטליכען ערפאלג אויף ביידע זייטען פון דער טייך פעכט. דער שונא האט איבערגעלאזען 340 געפאנגענע, צווישען זיי 4 אפיציערן, פיעל ביק־סען און 500,000 פאטראנען.

נייע רוסישע רעזערווען.

בערלין דאנערשטאג, די מורא'דיגע קאמפ־פען ביי סאן דויערן. טיילען פון דעם רוסישען רעכטען פליגעל זענען אבגעווארפען צוריק אויף רוסישער טעריטאריום. וואו די וועגען זענען זעהר שלעכטע.

ביי גראדעק האבען די דייטשען בעפעס־טיגט זיך, נאר די רוסען שטרענגען דא אן אלע זייערע כחות. זיי האבען בעקומען פערשטאר־קונגען פון אדעס. דיעזע אדעסער רעזערווען, בעשטעהען פון זעהער גוטע סאלדאטען. דאס בעווייזס, אז די רוסען ווילען אנווענדען אלץ וואס זיי האבען כדי צו בעשיצען לעמבערג.

דאס קען אויך שטימען מיט דעם, וואס די געפאנגענע דערצעהלען, אז ניקאלאי ניקאלא־יעוויטש האט ארויסגעגעבען א בעפעהל: „לעמ־עערג זאל בעשיצט ווערען מיט אלע כחות. ווען דאס זאל אפילו קאסטען מיליאנען מענשען קרבנות.

יודען אין די אוניווערסיטעטען.

אין רוסישען בילדונגס־מיניסטעריום האט מען אנגעהויבען בעטראכטען די בעדינגונגען פון אנגעהמען יודען אין די אוניווערזיטעטען אין דעם קומענדיגען שול־יאהר. דער „גורל", וואס איז איינגעפיהרט געווארען מיט עטליכע יאהר צוריק, וועט ווייטער בלייבען. נאר מען רעכענט צו מאכען אין איהם איינינגע אויסבע־סערונגען. ס'איז ארויסגעשטעלט געווארען די פראגע וועגען געבען אייניגע פריווילעגיעס פאר די קינדער פון פערזאנען, וואס זענען גע־רופען געווארען צום מיליטער. מען רעכענט צוערשט צו־לאזען אנטייל צו נעהמען אינ'ם גורל די דאזיגע קאטעגאריע שילער, און דער־נאך, אויב ס'וועלען בלייבען פרייע וואקאנסיעס, אויך די איבעריגע יודען, וואס וועלען זיך ווע־גען דעם משתדל זיין.

פון יודישען טעאטער.

מארגען, שבת, דעם 19־טען וועט אין אוי־סטערבראס טעאטער, אויסגעפירט „דער בלינדער מוזיקאנט". דער בעקאנטער חאראקטער קאמי־קער ה"ר א. טעמיאנאוו שפיעלט אלזא צום לעצטען מאל אין היינטיגען סעזאן.

מיר גלויבען, אז דאס פובליקום, וואס האט פערבראכט פיעל פרעהליכע שטונדען אין ה"ר טימיאנאווס טעאטער, וועט אויך דיעזען מאל קומען אין טעאטער אבזעגענען זיך מיט איהם.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgwalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsarzt: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.
Tlf. Bellevüe 223

שבת דעם 19 יוני אום האלב 9 אוהר פרעסיס וועט אויסגעפיהרט ווערען אום ערשטען מאהל דער גרעסטער סעקסעס פון דעם סעזאן, ווי אויך דעם לעצטען מאהל

דער בלינדער מוזיקאנט

לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט געזאנג פון ל. קאברין.

צום לעצטען מאל

Osterbros Teater; Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער פעראיין

די פיעסע ענטהאלט שפאנענדע סצענען, עהנליך צו (שעקספירס) אטעלא. מיט'ן אנטייל ה'ר און פרוי טימיאנאוו, ה'ר בילאווסקי, ה'ר און פרוי פעלדשטיין, ה'ר אפאטאווסקי, פר. יאקאבסאן און פריילין בארא'ש.

בילעטען צו געוועגליכע פרייזען.

בעמערקונג! די הויפט ראלע אלס דער בלינדער מוזיקאנט שפילט ה'ר טימיאנאוו.

באל ביז 3 אוהר.

בעמערק

די עכטע B S. A. ציקלען וועלאסיפעדען

ווערט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר ביי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vendersg. Tel. 4195

פר לאנג א קאטאלאג

עס האט זיך געעפענט א נייע ספעציעלע אבטיילונג פאר B. S. A. מאטאציקלען און אלע געהערענדע טיילען ווי אויך גומענע מאטא־שינען און שלאנגען.

B. S. A.

A/s Hannibal Sander.

דאמפוועשריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט.

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** Tlf. 129

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקוויזיטען

Petersen & Steenstrup

Köbmagergade 18

A. & H MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג און דאמפפארבעריי. הערן און דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיעכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Restauration Rundetaarn

Trinitatis KirkePlads

Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

מיר גראטולירען הערצליך

דעם ה. ריטערבאנד און פרל. נ. יאקאבסאהן צו זייער פערלאבונג.

ח. רודאף מ. בריינין א. בערשטיין.

א האנדנייטערקע

בעקומט גלייך ארבייט. סלאטסגאדע 28. 4. זאל צו רעכטס.

פיזיקאלישע באדאנשטאלט און באדעקליניק.

Gl. Mont 12 (Ch IX gade Kvbrteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און וזארימע באדען. ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און רעוומאטיזם. בעשטעל א פלאץ דורך טעל. 11872 יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

Victoria Teatret

„Patria"

סענסאציאנס פילם אין 3 אקט.

גאאומאנטס וואכען זשורנאל.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט, ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע Tel b. 3703 78 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועגד, שבת ביז 10 אוועגד, זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס *Blaagaards 31 B 1.* [illegible] בארבער דאנאוויטש

[illegible] און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס *Wesselsgade 15.* [illegible] פארבעראוו

[illegible] פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען, בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער א. ו. וו. צו ביליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאר *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

Tel. 772 **IHGG** Tel. 772

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles — med fineTheer

Grundlagt 1841

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

ס'ווערט געזוכט.

איין טיכטיגער הערערן שניידער ווענדען זיך אין דער עקספעדיציאן פון דער „יודישער פאלקס צייטונג" בילעט מארקט. 208.

זומער וואוינונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען, עלעקטרישע ליכט, גלאזווערענדא, פרוכט גארטען און צוטריט צום קיך. ביי ליניע 15. אייזענבאהן און ביים וואלד ווערט פערדינגען. עמיליעוויי 16. שארלאטענלונד.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

ציין־דאקטער וו. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7—6 10—12. זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

א קווארטיראנט

ווערט געזוכט ביי ה'ר גינזבורג

Sølvgade 91 Stuen.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlage J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt I A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

קעס און 3) אין איינעם פון די נאהנסטע שבתים וועלדען זיך מיט אנאויפרוף צו די יו־דישע פרויען פון דער שטאדט אדעס. אז זיי זאלען מגדב זיין די הוצאות פון איין שבת'די־גער סעודה לטובת די היימלאוע יודען. וואס וועט אנקומען קיין אדעס.

* * *

זעהר פיעל טהוט פאר די היימלאוע און מלחמה־געליטענע „די געזעלשאפט צו פער־שפרייטען מלאכה און ערד־ארבייט צווישען יו־דען אין רוסלאנד", וואס איהרע פערוואלטונגען נעפינען זיך אין פעטראגראד און אין מאסקוא. די געזעלשאפט האט אנגעהויבען פיהרען אנ־אונ־גהויער וויכטיגע ארבייט, וועלכע רופט זיך „הילף דורך ארבייט". זי האט שוין אנגעריכט פיר אבטיילונגען, וועלכע האבען דעם צווועק צו גע־בען הילף די היימלאוע נישט דורך צדקה, נאר דורך ארבייט. אין מינסק אליין גיבט עס די געזעל־שאפט ארבייט צו 500 היימלאוע, דערבי־י האט די געזעלשאפט געקויפט 200 זיינגער־מאשינען, וועלכע די ארבייטער בעקומען אויף אויסצו־צאהלען כמעט קאפיקעס־ווייז. די מאשינען האט די געזעלשאפט אליין געקויפט צו 25 רובל און גיבט זיי אב די היימלאוע, אויך פארן זעלבען פריים. אזעלכע ביזנעס, וואס גיבען „הילף דורך ארבייט", זענען אנגעריכטעט געווארען אין פעטראגראד, קיעוו, ווילנא און אנדערע שטעדט. די געזעלשאפט רעכענט נאך צו גרינ־דען אזעלכע ביזנעס אין אלע גרעסערע שטעדט פון יודישען תחום, כדי סיסטעמאטיש איבערצו־פיהרען ארבייטער פון איין ארט אויף צוויי־טען. די געזעלשאפט האט איך אין מינסק אנגעריכטעט א קאאפעראטיוו סאבריק פון יודישע שוסטער, וועלכע קויפען אליין סחורה און ארבייטען־אויס אליין שטיוועל פאר דער אינטענדאנטור. אזא קאאפעראטיוו איז אויך אנגעריכטעט געווארען אין באבריוסק.

* * *

אין ווילנא איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון דער „עוואקואציאנס־קאמיסיע", אויף וועלכער ס'זענען בעטראכט געווארען פראגעס פון יודישע נויטדערפענישען. דער פערזאמלונג איז געווען זייער באזוכט, עס זענען אנוועזענד אלע פארטייען פון דער שטאט, אויך פארשיידענע פראמינענטע פערזענלעכקייטען. אין דער פערזאמלונג איז אנגענומען א רעזאלוציע, וועלכע פארלאנגט, אז דער יודישער פאלקס־קאמיסאר פאר יודישע אנגעלעגענהייטען זאל זיך מיט אלע מיטלען באמי־הען, כדי אלע יודען, וועלכע זענען אוועקגעפאלען פון זייערע היימען, זאלען ווידער צוריקקומען אהין. אין דער רעזאלוציע ווערט אויך פארלאנגט, אז דער פאלקס־קאמיסאר פאר יודישע אנגעלעגענהייטען זאל זיך מיט אלע מיטלען באמי־הען, כדי אלע יודען, וועלכע זענען אוועקגעפאלען פון דער פארטיי „בונד", זאלען ווידער צוריקקומען אהין.

* * *

אין דער ניו־יארקער שטאט־פערוואלטונג האט זיך אויפגעהויבען די פראגע וועגען וונטאג רוה וועלכע אויך יודען דארפען האלטען.

די יודישע פערטרעטער אין דער שטאט־פערוואלטונג האבען גפאדערט, אז עס זאל אינגעפיהרט ווערען רעליגיאנס־פרייהייט. אוי־סער דעם האט זיך פאר די בעזעצמאכער פאר־געשטעלט א גרויסע יודישע דעלעגאציע, וועלכע האט פארגעלעגט דעם פערלאנג פאר שבת רוה: אז די, וואס היטען שבת זאלען נישט זיין געצ־וואונגען אויך זונטאג צו האלטען. געשאפטען זייערע געשעפטען. די יודישע דעלעגאציע הא־בען ערקלערט, אז זונטאג איז נישט קיין ז'מע־ריקאנער רוה־טאג, נאר א רעליגיעזער און די יודען זענען אהיהם נישט מחויב צו היטען די יו־דישע פאדערונג איז אונטערשטיצט געווארען פון אייניגע קריסטליכע פערטרעטער און סע־נאטארען. די אפאזיציע, בעבויט אויף רעליגי־עזען פאנאטיזם און אונטאלעראנץ און בעשטיצט פון ביזנעס־קאנקורענץ פון גרופען קריסטליכע בעשעפטסלייט, איז געווען שוואך און האט נישט קיין איינדרוק געמאכט.

די פראגע איז אבגעלעגט געווארען.

קאזאקען און יודען.

די אסטראכאנער יודישע קהלה האט געשיקט דורך דער פרוי פונ'ם גובערנאטאר ס. מ. סא־קאלאווסקי צו די קאזאקען אין דער קעמפענ־דער ארמעע 500 פאקעטען מיט מתנות, וועלכע מען האט צוגעפיגאזמעלט צווישען די ארטיגע יודען. די טעג האט דער אסטראכאנער רב קאפלאן דערהאלטען פאלגענדען בריוף:

„די מתנות, וועלכע איהר אין אייערע גלוי־בענס־בריידער האבען געשיקט, האבען מיר דער־האלטען דעם 8 מאי, פארוואס מיר דאנקען הערצליך אין נאמען פון 3־טען וווואד פון נ־ער ארענבורגער קאזאקען־דיוויזיע. בעקומענדיג אייערע מתנות, בעטען די קאזאקען פון דעם מיר אנגעטרויטען וווואד אבצודאנקען אייערע מנדבים פאר זייער סיהלבאהרע בעציהונג צו זייערע פערטיידיגער און פאר דער ליבע צום פאטערלאנד און צום צעברטס־לאנד.

ס'האט אונז דערנעהנטערט די דאזיגע וועלט־מלחמה־אלע נאציעס אינאיינעם. אלזא, בעטען מיר אייך, ה' רב, גיעס־איבער אונזער הער הירש האט פון ג יר־יארק זיך געווענ־דעט צו מאדאם באכמעטיעוו מיט א בריף, אין וועלכען ער פרעגט זי: אויב די איינקופט פון באזאר וועט פערטיילט וועדן צו די רוסישע מלחמה־קרבנות אן אונטערשיעד פון ראסע און רעליגיע.

מאדאם באכמעטיעוו האט איהם באלד גע־ענטפערט מיט דער „שנעלער פאסט", אז בייטם פערטיילען דאס בעלד וועט נישט געמאכט וועד־רען קיין אונטערשיעד צו וואס פאר א רעליגיע אדער ראסע דער בעליטענער געהערט.

* * *

אין דער ניו־יארקער שטאט־פערוואלטונג האט זיך אויפגעהויבען די פראגע וועגען וונטאג רוה וועלכע אויך יודען דארפען האלטען.

די יודישע פערטרעטער אין דער שטאט־פערוואלטונג האבען גפאדערט, אז עס זאל אינגעפיהרט ווערען רעליגיאנס־פרייהייט. אוי־סער דעם האט זיך פאר די בעזעצמאכער פאר־געשטעלט א גרויסע יודישע דעלעגאציע, וועלכע האט פארגעלעגט דעם פערלאנג פאר שבת רוה: אז די, וואס היטען שבת זאלען נישט זיין געצ־וואונגען אויך זונטאג צו האלטען. געשאפטען זייערע געשעפטען. די יודישע דעלעגאציע הא־בען ערקלערט, אז זונטאג איז נישט קיין ז'מע־ריקאנער רוה־טאג, נאר א רעליגיעזער און די יודען זענען אהיהם נישט מחויב צו היטען די יו־דישע פאדערונג איז אונטערשטיצט געווארען פון אייניגע קריסטליכע פערטרעטער און סע־נאטארען. די אפאזיציע, בעבויט אויף רעליגי־עזען פאנאטיזם און אונטאלעראנץ און בעשטיצט פון ביזנעס־קאנקורענץ פון גרופען קריסטליכע בעשעפטסלייט, איז געווען שוואך און האט נישט קיין איינדרוק געמאכט.

די פראגע איז אבגעלעגט געווארען.

קאזאקען און יודען.

די אסטראכאנער יודישע קהלה האט געשיקט דורך דער פרוי פונ'ם גובערנאטאר ס. מ. סא־קאלאווסקי צו די קאזאקען אין דער קעמפענ־דער ארמעע 500 פאקעטען מיט מתנות, וועלכע מען האט צוגעפיגאזמעלט צווישען די ארטיגע יודען. די טעג האט דער אסטראכאנער רב קאפלאן דערהאלטען פאלגענדען בריוף:

„די מתנות, וועלכע איהר אין אייערע גלוי־בענס־בריידער האבען געשיקט, האבען מיר דער־האלטען דעם 8 מאי, פארוואס מיר דאנקען הערצליך אין נאמען פון 3־טען וווואד פון נ־ער ארענבורגער קאזאקען־דיוויזיע. בעקומענדיג אייערע מתנות, בעטען די קאזאקען פון דעם מיר אנגעטרויטען וווואד אבצודאנקען אייערע מנדבים פאר זייער סיהלבאהרע בעציהונג צו זייערע פערטיידיגער און פאר דער ליבע צום פאטערלאנד און צום צעברטס־לאנד.

ס'האט אונז דערנעהנטערט די דאזיגע וועלט־מלחמה־אלע נאציעס אינאיינעם. אלזא, בעטען מיר אייך, ה' רב, גיעס־איבער אונזער נעהמען א בעזונדער אינטערעסאנט בלעטלע אן אונזער געשיכטע. שוין נישט רעדענדיג פון די גובערניע־שטעדט, וווּ מינסק, מאהילעוו, ווי־טעבסק, וועלכע האבען מיט א וואונדערליכער קראפט בעזארגט אלע דורכמאהרענדע מיט עסען צו דער זאס, האבען ארבייט זיך אין דער אר־בייט כמעט אלע קליינע שטעדטלעך. אין ווי־טעבסק איז אריינגעפיהרט געווארען אזוי פיעל עסען, אז גאנצע פוהרען האט מען צוריקגע־פיהרט, ווייל עס איז אינערגעבליבען. דער נייער שטראם היימלאוע האט געבראכט דערצו, אז אין פיעל שטעדטלעך אין ליטא זענען געגרינדעט געווארען קאמיטעטען און דאס גועלד קלייבען פאר די געליטענע געהט צו גאנץ לעבהאפט. אויך אין ויטעבסק, וואו עס איז ביז איצט ניט געווען קיין הילפס־קאמיטעט, איז די לעצטע טעג לעגאליזירט געווא־ארן א געזעלשאפט צו שטי־צען די געליטענע, און די ערשטע זאמלונג האט געגעבען 10 טויזענד רובל. מיט איין וואורט, יו־דען העלפען ווי ווייט זיי קענען.

דער טאטיאנא־קאמיטעט און יודען.

דעם 19־טען מאי איז אין פעטראגראד פאר־געקומען א בעראטונג פון יודישע כלל שהויער, אויף וועלכער ס'איז בעטראכט געווארען די פראגע, וואס פאר א מיטלען מ'דארף אנגענעמען כדי מיטצוהעלפען דעם ערפאלג פון דער דריי־טאגיגער נדבות־זאמלונג לטובת דעם טאטיאנא־קאמיטעט פאר די געליטענע פון דער מלחמה.

אויך דער פערזאמלונג איז אנגעווייזען גע־ווארען, אז דער טאטיאנא־קאמיטעט גיט הילף אלע גליטענע פון דער מלחמה אהן אונטער־שייד פון נאציאנאליטעט און גלויבען, און אז אייניגע יודישע הילפס־קאמיטעטען בעקומען אויך געוויסע סומען פונ'ם טאטיאנא־קאמיטעט. צוליעב דעם איז אנגעווייזען געווארען, אז די יודישע בעפעלקערונג פון פעטראגראד און אנ־דערע שטעדט דארף אויך אלערליי אופנים מיט־העלפען צום ערפאלג פון דער דריי־טאגיגער נדבות־זאמלונג פאר'ן טאטיאנא־קאמיטעט, וועל־כע ווערט ארגאניזירט אין גאנץ ר' סלאנד אין פערלויף פון 29, 30 און 13־טען מאי.

די פערזאמלונג האט וועגען דעם אנגענומען א רעזאלוציע און אנגעמערקט אנ־ארבייטס־פלאן בעת דער דאזיגער נדבות־זאמלונג.

פון אמעריקא.

אין ניו־יארק האט זיך געעפענט א גרויסער באזאר אונטער דער אויפזיכט פון מאדאם באכ־מעטיעוו, דער פרוי פון רוסישען גזאנדטען אין וואשינגטאן. דער ריזוי, וואס דער באזאר וועט ברייגנען, וועט געהן פאר די רוסישע מלחמה־קרבנות און וועט אפגעשיקט ווערען קיין רוס־לאנד צוזאמען מיט די נדבות, וואס „די רוסיש־אמעריקאנישע מלחמה־הילף־געזעלשאפט" האט ערהאלטען.

קאזאקישען טיעפען אין הערצליכען דאנק פון 3־טען וווואד".

אונטערגעשריבען: וואכמיסטער אלעקסי וואסיליעוו.

די דאזיגע געשיכטע קלינגט וויי א מעשה'לע...

יודען אויף די קור־ערטער.

יודען האט מען היי־יאהר עריבטע צו הי־לפן זיך אין די קאוקאזער מינעראל־בעדער פריהער ווי אין די פאריגע יאהרען. אין די קא־מיסיע אויף צו בעטראכטען די אנגעפאהרענע יודען האט אנגעהויבען צו פונקציאנירען שוין צוים 1־טען מאי — דעם טאג וועלן ס'האט זיך אנגעהויבען דער סעזאן אין פיאטיגארסק.

אין דעם דאזיגען טאג זענען בעטראכט־ט־ווארען אין צוגעלאזען געווארען צום היילען זיך פיעד מאן; אין די שפעטערדיגע טעג זענען גע־קומען אין דער קאמיסיע נישט מעהר פון 5 מאן.

דאס בעטראכטען קומט־פאר צוויי מאל אין וואך וונטאג און פרייטאג. אזן אין די דאזיגע טעג ווערט רעקאמענדירט די יודען צו קומען צו פאהרען.

אין ענגען קארידאר פון דער פערוואלטונג, זיצען אויף א באנק, געווהנליך, אלע, וואס וואר־טען, אז מען זאל זיי בעטראכטען.

די קאמיסיע נעהמט זיך צום בעטראכטען פרשת 12 אזייגער! די קור־געסט אבער מוזען ווארטען שוין דערויף פון 9 אזייגער אן.

?עצטע ידיעות.

(דאס י"א פערמעגען קאנפיס־קירט.) די טערקיי זאל האבען קאנפיסקירט דאס פערמעגען פון דער י"א. ווייל זי איז א פראנצויזיש־ענגלישע געזעלשאפט. מען בעמיהט זיך צו ערקלערען, אז די י"א איז א שטיפטונג פונ'ם בארען הירש און דאדורך איז זי א יודישע אינסטיטוציע.

(קיין כשר פלייש פאר אינטער נירטע אין ענגלאנד.) די ענגלישע רעגי־רונג וויל נישט ערלויבען פאר די יודישע אינ־טערנירטע פון דייטשלאנד און עסטרייך־אונ־גארן צו בעזארגען כשר פלייש, טראץ דעם דער ענגלישער דעפוטירטען־בונד האט וועגען דעם איינגעריכט א ביטע.

א נוציגער אינסטיטוט.

אין קאפענהאגען האט זיך געעפענט א נייע אונטערנעהמונג „דענישע דעדעקטיוו־ביורא"

Frederiksbergg. 23.

דאס ביורא פיהרט אויס אלע פרייוואטע פאליציי־ארבייט, שאפט אויסקונפטען וועגען אלעס וואס איהר פערלאנגט זוכט אד. פערלארענע קרי־בים אין העלפט אלעמען, וואס שטעהען הילף־לאז אין דער פרעמד.

דאס ביורא וועט געליטעט פון א דעני־שען־אמעריקאנער

ס. א. נ. קעלער,

וועלכער האט מיטגעארבייט אין עהנליכע אינ־סטיטוטען אין אמעריקא אסך יאהרען נאכאנאנד אזן איז אבסאלוט אנערקענט אלס א ספעציא־ליסט אין דער בראנושע.

דאס ביורא וואס ברענגט אפט זעהר גרויסע נוצען איז אזוי בילליג, אז יעדער קען עס בענו־צען. וועגעדעס זיך ביי יעדער געלעגענהייט צו

„דענישע דעדעקטיוו־ביורא"

פרעדעריקסבערגגאדע 23.

זומער־זארגען.

ס'איז אנגעקומען די צייט, ווען די פרייע, פרישע און בליהענדע נאטור ציהט און רופט און לאקט דעם מענשען צו זיך, אויסצורוהען זיך, איינאטעמען אין זיך די דופטענדע ריחים פון דער מוטער ערד.

ס'קומט די צייט, ווען דער מענש און איבער־הויפט דער ארבייטס־מענש פיהלט אם־שטארק־סטען די נויטווענדיגקייט צו אנטלויפען פון די מיט אייזען און נויט געשמיעטע שטאדט אין די פרייע גאט־, עבענשטע און פון מענש בע־וואונדערטע נאטור.

אין קיין צייט פון יאהר פיהלט נישט דער מענש אזא עקעל און טיעפען פערדרוס צו דעם ענגען צוזאמענגעפרעסטען לעבען, ווי אין די הייסע זומער חדשים ווען די זון שיקט איהרע הייסע שטראהלען, און ברענט און גליהט מיט איהר גאנצער קראפט.

און וואויל איז טאקע יענע מענשען, וואס האבען די מעגליכקייט האטש א קורצע צייט אין יאהר זיך צוריק־צוגעבען צו דער נאטור און בעהעפטען זיך מיט איהר און איינאטעמען דאס פרישע לעבען, וואס שפראצט פון יעדען גרעזעל.

און וואס טהוט איצט דער ארבייטס־מענש?

יא, איך זעה שוין, ווי עס פערציהען זיך די ליפען פון מיינע ארבייטענדע ברידער אין א שמייכעל, — די ליפען, וואס שוילען זיך, ברע־נען פון אייביגע זארגען—זיי פרעגען, ווי קען איך רעדען פון נאטור, פעלד בלומען און געזאנג? און די פאבריק? וואו איז זי?

זעהר ריכטיג, אבער צו האט אונז שוין אזוי געקאוועט די אייזערנע נויט־קייט, אז מיר פיהלען נישט־מעהר די גרויסע עולה, וואס מיר טוהען צו אונזערע קינדער מיט אונזער נאכלע־סיגקייט ווען מיר, די פערהארעוועטע טאטעס און מאמעס קענען נישט נאכגעהען און פאל־גען דער שטימע פון דער נאטור איז דען דער־מיט שוין פערענטפערט אונזער גלייכגילטיגקייט צו אונזערע קינדער?

בערעכענט אייך, ס'קומט אן די פעריען צייט, די צייט ווען ד' קינדער ווערען אויף עטליכע וואכען פריי פון שולע, פריי פון „זוב־רעווען". די דענער ווענדען אן אלע מעגליכ־קייטען זייערע קינדער זאלען זיך און די פע־ריען צייט אביסעל ערהאלען, אויסרוהען, אבי־סעל לעבען אויף דעם נאטור אין בענקען זיך מיט איהר, אבער מיר יודישע ארבייטער, האבען מיר דען אנגעווענדעט וועלכע ס'איז מיט־לען, אז אזעלכע זומער־קאלאניען פאר יודישע קינדער זאלען געשאפען ווערען? און וועט זיך דען ווער פון אונז דרייסטען צו בעהויפטען אז אונזערע קינדער נויטיגען זיך נישט אין דעם ווי גוט עס וואלט געווען, ווען אויך איהר, ארימע, קליינטשיגע און דארע יודישע ארביי־טער־קינדערלאך, זאל האטש א קליינער שטראהל פון נאטור און לעבען אריינדרינגען, און אז איהר זאלט האטש א קורצע צייט פריי הוליען, און לויפען, שטיפען, טאנצען און שפילען זיך נישט אין זאמד, שטויב און שמוץ, נאר אין די פרישע און פויגעל פרייזינגענדע נאטור...

איך קען זיך ניט איינהאלטען, און וויל אויס־דריקען אין נאמען פון די יודישע ארעמע קינ־דער א טיעפען דאנק צו די איניציאטארען פון זומער־קאלאניעס פאר יודישע קינדער. דען, ווי מיר איז בעקאנט, האט זיך דער ניי געגרינדע־טער יודישער בילדונגס־פעראיין אין קאפענהא־גען, מיט א גרופע יודישע אינטעלעגענטען בראש. געשטעלט זיך פאר זיין אויפאבע צו שאפען א־זעלכע „פעריען קאלאניעס" פאר יודישע קינ־דער. ווי מיר הערען, איז זייער פלאן אויסגעש־טעלט אזוי, אז אפילו דער ארימסטער פון די ארימע וועט אויך האבען די מעגליכקייט צו שי־קען זיינע קינדער אויפ'ן לאנד, ווען ער וועט זיך נאר נישט בעציהען גלייכגילטוג און נאכלע־סיג צו דער דאזיגער פראגע.

איך גלויב, אז די יודישע ארבייטער אין קאפענהאגען וועלען פערשטעהן די וויכטיגקייט פון דער דאזיגער זאך און וועלען פיעל מיטהעל־פען, אז די זאך זאל פערווירקליכט ווערען. עס בלייבט נאר צו אבווארטען, אז דער בילדונגס־פעראיין זאל ווי אם שנעלסטגן פערעפענטליכען זיין פלאן און אנגעבען א גענויען אדרעס, וואו מען זאל שוין קענען פערשרייבען די קינדער און פארבערייטען זיי צום נאטור־לעבען. און נאך איינס: וויל דער בילדונגס־פעראיין האבען ער־פאלג אין זיין אונטערנעהמונג מוז ער זיין אר־בייט פיהרען וואס מעהר דעמאקראטיש און צו־געפאסט צום גייסט און קולטור פון די יודישע ארבייטערקינדער.

י. קאציק.

פאלקס־הילף פאר די היימלאזע.

*** איבער די מינסקער און מאהילעווער גובערניעס, דארטען וואו עס געפינען זיך די היימלאזע פון קאוונער גובערניע און אנדערע שטעדט, פאהרט ארום א דעלעגאט פון רייכען בראדסקי'ן אין קיעוו, וועלכער פערשרייבט די היימלאזע אויף ארבייט. ווי דער דעלעגאט גיעט־איבער, איז בעשלאסען געווארען צוצונעהמען 2 טויזענד נייע היימלאזע אויף ארבייט אין בראדסקי'ס צוקער־פאבריק. ס'ווערען צוגענומען יונגלעך און מיידלעך, אין עלטער פון 12 ביז 16 יאהר, וועלכע וועלען בעקומען אומזיסטע דירות, עסען און אייניגע רובל מאנאטליך.

די פראגע וועגען וואוינרעכט פאר די היימ־לאזע ארבייטער, רעכענט מען, וועט לייכט פער־ענטפערט ווערען, ווייל עס זענען בכלל נויטיג ארבייטער אויף די צוקער־פאבריקען.

*** בעת דער נדבות־זאמלונג אין מינסק לטובת די היימלאזע יודען איז פארגעקומען אנ' אריגינעלער צופאל:

אין איינער פון די דאטשעס זענען צום זאמ־לער ארויסגעקומען פויערן און פארגעלעגט א נדבה פאר די היימלאזע. „מיר פיהלען־מיט די דאזיגע אומגליקליכע און ווילען זיי קומען צו הילף, נאר נישט האבענדיג קיין געלד, נעהמט־צו, ביי אונז די צוויי אייער.

דער זאמלער האט מיט דאנקבארקייט אנגע־נומען די נדבה. ער האט די אייער פערקויפט פאר 4 קאפ. און אריינגעווארפען דאס געלד אין פושקע.

*** צוליעב דעם, וואס מ'ערווארט, אז ס'זאלען אנקומען פארטיעס היימלאזע קיין אדעס האט דער פארזיצענדער פון אדעסער גבאים־ראט, זיך געווענדעט צום אדעסער גראדאנא־טשאלניק מיט א בקשה צו ערלויבען: 1) צו ווענדען זיך מיט א השתלות צום טאטיאנא־קאמיטעט, אז ער זאל איינטיילען פאר אדעס א געוויסע סומע פונ'ם געלד, וואס ווערען בע־זאמעלט לטובת דעם דאזיגען קאמיטעט. 2) צו מאכען אנ'איינטאגיגע נדבות־זאמלונג דורך פוש־

יונגע פלאמען.

1.

קיינער קען דיר ניט דערצעהלען,
ווי עס האט מיין הארץ דיך ליעב;
ווער פערשטעהט ווען איך בין פרעהליך,
ווער פערשטהט ווען איך בין טריעב?...

קיינער ווייס ניט וועלכע בלומען
וועלען פאסען נור פאר דיר,
וועלכע קרוין און וועלכע שטערען
זיין וועט דיר דער שענסטער ציער...

קיינער קען פאר דיינע ליפען
ניט געפינען קיין פערגלייך,
און צו מאהלען דיינע אויגען —
ווער איז דען אין פארבען רייך?...

קיינער ווייס דיין טיעפע זעעלע,
און פערשטעהט דיין הארץ־ס געבאט;
קיינער קען דיך ניט בעזינגען,
קיינער, אויסער איך און גאט...

2.

„אויגען שווארץ און אויגען גרוי,
איהרע אויגען זיינען בלוי;
אויגען בלויע זיינען שטיל,
איהרע אבער בטענען פיעל", —
האט מיין פריינד געזאגט צו מיר, —
„און זי ביינקט, זי בענקט נאך דיר..."

„דו האסט בלומען פון דעם מאי,
דו האסט קלאנגען שעהן און ניי;
איז ארום איהר קאלט און גראה,
איז קיין שיין פאר איהר ניטא,
קומט זי נור צו דיר צוגעהן,
ווערט די וועלט איהר ווידער שעהן..."

אויגען שווארץ און אויגען גרוי,
איך ליעב אויגען שווארץ און בלוי;
שווארצע האב איך פול מיט שיין,
אויגען בלוי בריינגט זי אריין,
אויגען בלוי און אויגען שווארץ
טאנצען, גליהען און מיין הארץ...

3.

מיט סאמעט־טריט אויף זייד געשפרייט,
אין שטערען־מאנטעל אנגעקליידט,
געהט אום די נאכט אין מאי;
זי טראגט אין ברוסט א קוואל פון לוסט,
און לאכט, און שוועבט, און טרוימען וועבט,
און שוועבט מיין הויז פארביי...

אה, מילדע נאכט; אה, שעהנע נאכט,
איך זיץ אליין און ביינק, און שמאכט,
ניט פלוי פון מיר אוועק!
מיט זאנפטע פינגער גלעט מיר צארט
מיין פנים, הארט פון צרות, הארט,
און לאך מיין שרעק אוועק...

ווי פינסטער איז ביי מיר אין הארץ,
עס פלאטערט אום אין צימער שווארץ
א שאטען בייז און שטום,
א קוואל פון גליק איז דיין געזיכט,
דיין יעדער קוס — א קוואל פון ליכט,
קום נעהם מיך, נעהם ארום...

קום נעהם מיך, נעהם, און דריק מיך צו,
און אטהעם איין מיר שטילען רוה,
און זינג צו מיר א ליעד,
א צוקונפט פול מיט שטראהלען זינג,
פון ווייטען; שעהנעם יוגענד, קלינג,
ווי מיעד איך בין, ווי מיעד...

קוק זינג, א זינג, נור ניט פון היינט,
איך האס דעם היינט... דער בייזער היינט
איז ווי א שווארצער ים,
און הער איך נור זיין רעש, זיין ברום,
דאן שטארט די צוקונפט קראנק און קרום
דער ווייטער טרוים וועהט סם...

דאן ווערט מיין הארץ א חורבה באלד,
דאן בלאזען גראהע ווי־טעו קאלט
דורך די רואינען, פויל;
דאן פיהלט א קלעפיג שלאנען־גוף
מיין קערפער... און עס עפענט אויף
א תהום, א שווארצען מויל...

אה, מילדע נאכט, אה, שעהנע נאכט,
איך זיץ אליין און ביינק, און שמאכט,
קום, קום צו מיר אריין,
א קוואל פון גליק איז דיין געזוכט,
דיין יעדער קוס — א קוואל פון ליכט,
קום וויעג מיך, וויעג מיך איין...

ניו־יארק. יואל סלאנים.

Jüdische Volkszeitung №149 Jødisk Folketidende

יודישע

פאלקס-צייטונג

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר טעקסט 25 אוירעס א שורה טעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דאנערשטאג, ה' תמוז תרע"ה (17 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

נייע, מוראַ'דיגע קאמפפען אין גאליציען.

דער פארמארש צו לעמבערג ווערט פארטגעזעצט.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 15־טען יוני. (אפיציעל). אין מערב פון שאוולי, האבען דייטשע מחנות געשפּוּ־רעמט די דאַרף דאקשע ווי אויך אבגעשלאגען אנגריפן רוסישע אנגריפען. 9 רוסישע אפיציע־רען און 1660 מאן געפאנגענע.

אונזערע נייע־עראבערטע פאזיציעס אין דרום פון מזרח פונ׳ם שאסע מאריאמפאל־קאוונא זע־נען מיעל מאל זעהר העפטיג געשטורעמט ג־ווארען פון גרויסע רוסישע מחנות אבער אהן ערפאלג — אלע אנגריפען זענען אבגעשלאגען מיט גרויס היזק פאר׳ן שונא.

מיר האבען פארגענומען א שטורם־אנגריף פונ׳ם פראנט ליפאוואַ־קאלוואריא און זענען אריינגעדרונגען אין די רוסישע לינייען. ווּאו מיר האבען עראבערט די רוסישע פאדערשטע פאזיציעס.

אויך ביי ארזשיץ א״ז געלונגען אונזערע מחנות צו עראבערען די דערפער יעו נאראַווקע, קעדואנע גארא און דעם דאַרפּ[illegible] בריק.

דורך א העפטיגער סערפאלגונג פון אונזערע מחנות זענען די רוסען געווען געצוואונגען אב־צוציהען פונ׳ם פראנט אין דרום פון דער אייז־זענבאהן־ליניע משעמישל־לעמבערג.

ג נעראל פאן מאריוויטש׳ס ארמיע, האט נאכצוי עראבערט די דאַרף מאצישקא. דער דעמסער פליגעגעל פון גענעראל פון ווישנעוסקי ארמיע האט געשטורעמט די בערג ביי יעזופאל די קאוואלעריע האט ערקוויכט ביז דעם געגענד אין דרום פון מאריאמפאל.

(רוסישער בעריכט).

מעטראגראד, דעם 16־טען יוני. (אפיציעל)

אין גאליציען האבען די דייטשען נייע סער־שטערקונגען בעקומען. וויעדער אויפגענומען די אפענסיוו ביי יאראסלאוי. אוים׳ן רעכטען זייט פון דער טייך סאן. נאך א דרייטאגיגען פערציטערטען קאמפף האבען מיר איבערגעלא־זען דעם שונא די פאזיציעס אויף די רעכטע ברעגאן פון די טייכען קובישאווקא און ווישנוא.

ביים דניעסטר האבען מיר דעם 13־טען פארגענומען א זעהר געלונגענעם אנגריף ביי די טייכען טיזמענטצא אין סטרי. מיר האבען דאַרטען געוואונען 1200 געפאנגענע צוויישען זיי 29 אפיציערען אין עראבערט 7 מיטראליעזען. דעם זעלבען טאג האבען די דייטשען אנגעגרי־פען די בריקען ביי דשוצאטשעוו און האבען עראבערט די דאַרף ראגוזנא. דעם קומענדיגען טאג האבען מיר דורך א ווידער־אנגריף צוריק עראבערט דיזע דאַרף, ווי אויך די דאַרף דשו־ראווקאוו.

קארלסרוהע באמבארדירט.

בערלין, 16־טען יוני. (אפיציעל). נעכטען איז די ניט־פעסטיגטע שטאדט קארלסרוהע, וועלכע האט קיין שום שייכות ניט מיט מיליטער אדער פעסטונג, איז באמבארדירט געווארען פון א פיינדליכער פליהער עסקאדרע. אויף וויפיעל מען וויים, זענען 11 בירגער ג׳הרג׳עט און 6 פערוואונדעט. אייניגע פון אונזערע קאמפ־פליהער האט דעריבער א פיינדליכען ארפאפלאן און האט אויפגעפאסען אין איהם: דער פליהער איז ג׳הרג׳עט. א צווייטע פיינדליכע פליהמא־שינע איז געצוואונגען געווען צו נידערשטייגען ביי שירמערק.

פרטים.

וועגען דער באמבארדירונג פון קארלסרוהע ווערט שפעטער מיטגעטיילט אין א פריוואטער טעלעגראמע פון קארלסרוהע:

די באמבארדירונג האט געדויערט מעהר וי א שעה. בעזונדערס זענען די באמבען גע־ריכטעט געווען, געגען דעם אינוועניגסטען טייל פון שטאדט, וואו דעם הערצאגס שלאס געפינט זיך.

די פערזאנען, וואס זענען געטויטעט אדער פערוואונדעט פון דער באמבארדירונג, זענען אויסשליסלעך ציווילע און האבען קיין שייכות צו מיליטער. אין באמבע האט געטראפען דעם הערצאג׳ס שלאס, וואו עס וואוינט ארצט די שוועדישע קעניגין.

די קאמפפען אין גאליציען.

בערלין, 16־טען יוני. די צייטונגס קארעס־פאנדענטען מיטיילען פון גאליציען, אז דאהטען ענטוויקלען זיך מוראַ׳דיגע שלאכטען.

דער איצטיגער פראנט שטרעקט זיך פון דעם פוילישען גרענץ ביי דער טייך סאן ביז באסאראביען, און פאקטיש קעמפט מען דארט איף דעם גאנצען פראנט.

די קאמפפען זענען זעהר בלוטיג. די רוסען שטרענגען זיך אן אויף דיזעזן פראנט, אבער זיי זענען אזוי אבגעשוואכט פון די פאריגע קאמפפען, אז מען קען זיין זיכער, אז א נייע מפלה ערוואַרטעט זיי.

די קארע־פאנדענטען מיינען, אז נאך דיזעע קאמפפען, וועלכע ווי זענען זיכער, אז די דייט־שען מיט די עסטרייכער וועלען געווינען, וועי־לען די רוסען ניט נאר זיין געצוואונגען אבצו־לידיגען גאליציען נאר זייערע אייגענע גרע־נעצען וועלען זיין אין סכנה.

פון ארץ ישראל.

דער „ריעטש" טעלעגראפירט פון פון אדעס: דער יודישער פאלעסטינא־קאמיטעט אין אדעס האט דערהאלטען ידיעות, אז דער עקאנאמישער קריזיס אין ארץ־ישראל, בעזונדערס אין יו־דזשע קאלאניעס, האט דערגרייכט צו דער העכ־סטער מדריגה. די נויט און דער יקרות אויף פרודוקטען האט זיך זעהר שטארק פערגרעסערט. צוליעב דעם וואס ס׳האט זיך בעוויזען אין לאנד א הייסטרייק, וועלכער האט בעדעקט אלע פעל־דער אין סעדער, זענעי די זרייה און די פרוכ־טען אומגעקומען. די קאלאניסטען בעטען אז מ׳ זאל זיי תיכף צושיקען הילף. די פראדוקטען, וועלכע מ׳האט אהין ציגעשיקט פון אמעריקא, האבען געקלעקט אויף זעהר א קורצער צייט און בלויז פור וייניג מענטשן.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgvalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin, Bæder, Elektricitet, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsarzt: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Treptlevej 3.
Tlf. Bellevie 223

שבת דעם 19 יוני אום האלב 9 אהר כרעסס וועט אויסגעפיהרט ווערען גרויסער סעקסעס מון דעם סעזאן, ווי אויך דעם לעצטען מאהל

דער בלינדער מוזיקאנט

לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט געזאנג פון ל. קאברין.

באל ביז 3 אוהר.

Osterbros Teater; Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער פעראיין

די פיעסע ענטהאלט שפאנענדע סצענען, עהנליך צו (שעקספירס) אטעלו. מיט'ן אנטייל ה'ר און פרוי טיביאנאוו, ה'ר בילאווסקי, ה'ר און פרוי פעדשטיין, ה'ר אפאטאווסקי, פר. יאקאבסאן און פריינין בארש.

בילעטען צו געווענליכע פרייזען.

בעמערקונג: די הויפט ראלע אלס דער בלינדער מוזיקאנט שפילט ה'ר טימאנאוו.

זונטאג דעם 27-טען יוני

ווען פארקומען

א גרויסער גארטען-פעסט.

איינצעלהייטען קומען.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקווויזיטען

Petersen & Steenstrup

Købmagergade 18

Hovedstadens Mineralvandsfabrik.

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ;

страхованіе стекла —

по исключительно дешевому тарифу.

A. & H MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג און דאמפפארבערוי, הערן און דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיעכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

קריעגס-פערזיכערונג

ים- און טראנספארטפערזיכרונגס-געזלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, גענרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט-פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

א האנדנייטערקע

בעקומט גלייך ארבייט. סלאטסגאדע 28, 4, זאל צו רעכטס.

מיר גראטולירען הערצליך

דעם ה. ריטערבאנד און פרל. נ. יאקאבסאהן,

צו זייער פערלאבונג.

ח. רודאף מ. בריינין א. בערשטיין.

פיזיקאלישע באדאנשטאלט

און באדעקליניק.

Gl. Mont 12 (Ch IX gade Kobrteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און וואריימע באדען. ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און רעווומאטיזם. בעשטעלט א פלאץ דורך טעל. 11872

יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

Victoria Teatret

„Patria"

סענסאציאנס פילם אין 3 אקט.

גאוומאנטס וואכען זשורנאל.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער ציים און בילליגסטע פריייזען. בעשטעלונגען ווערען אויך געמאכט, ל. קאהן *Pedershvidtfeldstr. 12*

איך קויף אין פערקויף געברויכטע אין נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו בילליגסטע פרייזען. בארנשטיין *Adelgade 50* Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאיוויטש פילטערדעק 78 Tel b. 3703

פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

Tel. 772 **JHG** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles

— med fineTheer

Grundlagt 1841

אלע קויפען איריס-ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

רעסטאראן-רונדטאראן

טרינישטיס-קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.

אוירעס 65 אין 50

בילעטען

צו דער

פרובירער

C.W.OBEL'S

סיגארעטען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע שע שפיז. סיזוערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאים מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

ווענעטארישעס-רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

ציין-דאקטער

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7—12, 6—10

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

צימער וואיבונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען, עלעקטרישע ליכט, גלאזווראנדא, פרוטס גארטען און צוטריט צום קיך. ביי לינינע 15, ווייזענבאהן און בייס וואלשטעד ווערט סעריזינגען. עמיליעווייג 16, שארלאטענלונד.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlag J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

טעל, וועלכע איז אויפגעבויט געווארען אין דעם יאהר 1864, איז דעם 2־טען אויגוסט פון פאריגען יאהר פון די רוסען אויפגעריסען געווארען. פאהרט מען איבער'ן טייך דורך א פאראם.

די עפענטליכע ארדנונג אין שטאדט ווערט אבגעהיט דורך די בירגער־מיליציע און דורך די פרייוויליגע פייער לעשער.

לעבענס־מיטלען זיינען זעהר טהייער: א קארושעץ קארטאפעל קאסט 2 רובעל מיט קאפיקעס. א פונט צוקער — 18 קאפיקעס. א קארושעץ קייהלען — 1 רובעל מיט 75 קאפיקעס. האלץ — 5 קאפיקעס א בינטעל.

אין דער ציקאריע פאבריק פון ט. באהם האט מען וויעדער אנגעפאנגען צו ארבייטען.

אין קאליש: די היגע גרויסע שוהל, וועלכע איז זייט דער קריעג האט אויסגעבראכען געווען פערמאכט, איז וויעדער געעפענט געווארען.

דער בירגערמייסטער, הערר מיבעל, האט געלאזען אויסקלעפען אין די גאסען מודעות, אז אלע אנפאנגס־שולען מוזען צוריק געעפענט ווערען און דאס עס איז א פליכט פאר אלע, הויפטזעכליך פאר די ארימע קלאסען, צו שיקען זייערע קינדער אין שולע.

די לעהרער וועלען בעקומען געהאלט פון דער שטאדט־קאסע. די שטאדט וועט אויך געבען די שילער ביכער פריי.

דער היגער לאנדראט, האט די אונטערשטיצונגס־הלואה פון ניין טויזענד מארק, וואס ער האט בעקומען פון בערלינער הילפס־קאמיטעט פאר די געליטענע איינוואוינער, פערטיילט צווישען דער אידישער און קריסטליכער בעפעלקערונג.

דער אלטער שטאדט־צענטר, וועלכער האט פון דער מלחמה אם מעהרסטען געליטען, ווערט איצט בעלייכט מיט עלעקטרישע ליכט. די עלעקטריע ווערט געצויגען פון מיכעל'ס אייזען־גיסעריי.

די טעג ווערט דא עוזוארט דער היגער רב ד' יחזקיאל ליפשיץ, וועלכער וועט זיך שוין דא צוריק בעזעצען.

אין קוטנא: זינט דעם 51־טען אפריל זייגען דא איינגעפיהרט געווארען דייטשע געדיכטען.

ביים היגען לאנד־ראטה האט זיך געעפענט אן ארבייטס־ביורא, וואו עס ווערען איינגעשריבען ארבייטער, אהן אונטערשיעד פון גלויבען און נאציאנען, אווף פערשיעדענע ארבייטען.

צוליעב די בעמיהונג פון היגען רב, האט דער זייער קאמענדאנט מבטל געמאכט די גזרה וועגען אפען האלטען די געוועלבער אום שבת. די געשעפטען קענען זיין פערמאכט פון פרייטאג 6 א זייגער פארנאכט ביז שבת 6 א זייגער פארנאכט.

די היגע סוחרים האבען שוין אויסגעקויפט נאלב־יאהריגע פאטענטען, דאס געלד נעהמט צו די בירגער־מיליציע פאר שטאדטישע צוועקען.

אין לאוויטש: לויט א בעפעהל פון ארטיגען קאמאנדאנט האבען אלע שטאדט־איינוואהנער זיך געמוזט לאזען שטעלען פאקען, כדי אויסצומיידען פערשיעדענע אנשטעקענדע קראנקהייטען.

די פאקען האט מען געשטעלט אומזיסט אין דעם מאגיסטראט.

די לעצטע טעג זיינען, לויט דעם אורטהייל פון קריעגס־געריכט, אויסגעפיהרט געווארען טויט־שטראפען אויף פאלגענדע פערזאנען: פאר בעגראבען לעבעדיג א דייטשען סאלדאט — דער קריסט פראנצישעק דאראבא, פאר אנווייזען א רוסישען פארפאסטען וואו עס געפינען זיך די דייטשע פאזיציעס — דער קריסט סטאניסלאוז רעדא און פאר בעהאלטען ביי זיך א רוסישען אפיציר 2 חדשים — דער קריסט וואלענטי דלוזשינעווסקי.

בערלינער קאנגרעס.

מיר נעהמען ארויס פאלגענדע שטעלען פון דער פעטיציע, וואס די אידען האבען דערלאנגט צום בערלינער קאנגרעס אין 1878, ווען עס זיינען פערהאנדעלט געווארען די פאליטישע פראגען פון אייראפא:

פערטרעטער פון די אייראפעאישע גרויסמעכטען! איהר האט זיך פערזאמעלט אום צו גרינדען אין מזרח פון אייראפא א רעגירונג, וואס אונטער איהר שוץ זאלען קענען זיצען פערשידענע נאציאנען און רעליגיאנען צוזאמען. אייראפא קען ניט שליסען א שלום, וועלכער זאל ניט זיין געשטיצט אויף דעם גרויסען פונדאמענט פון גלייכהייט פאר אלע מענשען און פאר אלע גלויבענס. די ציוויליזאציאן פאדערט אז אין די קאנסטיטוציאן פון אלע דיזע מדינות זאלען זיין פערשריבען אז דער גלויבען קען ניט זיין קיין אורזאכע פיר אויסנאהאם־געזעצען

— — — אין סערביען ווערען די אידען געטריבען פון די דערפער און אויך פון פיעלע שטעדט, מען פערבאט זיי צו בעשעפטיגען זיך מיט געוויסע מליכות און דערמיט בריינגט מען אויף זיי גרויס ארמוטה. — — —

אין דער לעצטער מלחמה האבען זיי זיך געשלאגען מיט גבורה, אויף די שלאכטפעלדער האבען זיי אויסגעמישט זייער בלוט מיט די בלוט פון אנדערע בירגער, דאדורך איז זייער צאהל פערקלענערט געווארען ביז א העלפט און אין פיעלע שטעדט וויל מען זיי ארויסטרייבען.

אין רומעניען איז די אידישע לאגע נאך אן ערגערע. זייט צוויי יאהר פערפאלגט מען זיי מיט גרויס אכזריות. —— עס איז ניטא אין רומעניען קיין רחמנות בנוגע צו יודען טראץ וואס זיי האבען ליעב צו ארבייטען און בריינגען נוצען.

— — — אין דעם נאמען פון די יודען, אין דעם נאמען פון דער מענשהייט ווענדען מיר זיך אכטונגספאל מיט געפיהלען פון אונטערטהניגקייט צו אייראפא און מיר בעטען שוץ פיר אונזערע אונגליקליכע גלויבענסגענאסען אין בולגאריען, און רומעליע און אין רומעניען. אונזער האפנונג איז אז אייראפא וועט מאכען אן ענדע צו די דאזיגע ענינים. דער שוץ איז נויטיג יעצט און אין די צוקופט. זאל אייראפא אויפהויבען איהר שטארקע שטימע און פראקלאמירען די גלייכהייט פון אלע מענשען אין די פרייהייט פון געוויסען. דאס איז די ארבייט וואס די וועלט האפט פון קאנגרעס פון 1878. דאס פאדערט די אייראפאישע פאליטיק, דאס פאדערען די מיינונגען פון די גדולים פון אלע לענדער. די אנדענקונג פון דיזען קאנגרעס וועט דאן ניט אויסגעמעקט ווערען די הערצער פון אלע דורות וועלכע וועלען נאך אייך קומען.

יודישקייט אויפ'ן שלאכטפעלד

דער פאריזער רב האגענויער, וועלכער איז בעשטימט געווארען פאר א גייסטליכען אין 7־טען קארפוס פון דער פראנצויזישער ארמעע, שרייבט אין "ארשיוו איזראעליט" וועגען די יודישע הייליגטימער און די בעציהונג פון די יודישע סאלדאטען צו זיי.

"איצט דארפען אונזערע ברידער נאך מעהר ווי פריהער, טראגען א "טלית קטן", ווייל זיי זענען ווייט פון זייער משפחה, פון די שוהלען, פון זייער היים און בעשעפטיגונגען, שטעהענדיג יעדע מינוט אין סכנת־נפשות, דארפען זיי ניט פערגעסען זייער אלטע טראדיציע און זייער חוב פאר זייער פאלק און רעליגיע. איך וויל דא ניט זאגען, אז זיי לייקענען אב, דאס זיי זענען יודען, אדער זיי פעראכטען דאס יודענטום: די דערווייליגע אומה מעקט אבער אב טהיילמאל די אלטע זכרונות און איינדריקען און מאכט זיי מטושטש.

"מיר האבען בעזונדערס גענומען אין אכט, וואס די יודישע סאלדאטען טראגען ניט קיין ציצית, צוזאמען מיט'ן פראנצויזישען רב הכולל, האבען מיר גענומען אויף זיך די אויפגאבע צו געבען אונזערע טהייערע סאלדאטען א קליינע „מזוזה". די דאזיגע עמבלעמע פון אונזער רעליגיע איז דורך אלעמען אויפגענומען געווארען מיט גרויס פרייד. די קליינע מזוזה האט דערמאהנט יענע וואס ווייסען איהר בעדייטונג — אך, עס זענען געווען פיעל וואס ווייסען דאס גארנישט!

„מיר האבען אויסגענוצט די געלעגענהייט צו האלטען א קורצע רעדע וועגען דער בעדייטונג פון דער מזוזה, מיר האבען אויך נישט פערגעסען צו דערמאהנען די מעשה מיט'ן תלמיד־חכם וואס האט — ווי דער תלמוד דערצעהלט — געשיקט צו א מלך א מזוזה, וועלכע איז ביי איהם טהייערער געווען פאר דימענטען, בריליאנטען און זעלטענע פערעל.

„די, וואס טראגען די ביקס אויף די פלייצעס, וועלען נישט פערליערען אויב זיי וועלען אויך טראגען אופן הארצען די מזוזה, כדי צו דערווייזען דאדורך אין דער זעלבער צייט זייער ליעבע צו דער אמונה, ווי צום פאטערלאנד, די אמונה און דאס פאטערלאנד זיינען צוויי בעגריפען, וועלכע מען קען נישט אבטהיילען איינעם פונ'ם אנדערן. ליעבט מען די ערשטע, ליעבט מען אויך די אנדערע. עס איז ניטא קיין רעליגיע אהן א פאטערלאנד. כדי צו וויסען וועגען גאט בעטראכט אט די מזוזה.

די יפו'ר גימנאזיע.

דער „יודישער סטודענט" האט אבגעדרוקט א בריעף פון א יפו'ער גימנאזיסט, וועלכער בעשרייבט דאס לעבען אין דעם העברעאישען גימנאזיום אויף פאלגענדען אופן:

„אין יפו'ער גימנאזיום לערנט מען איצט אויך, ווי פריהער. די לעקציעס הויבען זיך אן 8 אין דער פריה און דויערען ביז 12 בייטאג. דאן איז מיטאג הפסקות. די פרעמדע שילער עסען מיטאג אין פאנסיאן ביי דער גימנאזיום. דארט בעקומען מיר צו עסען דריי מאל אין טאג, און דאס קאסט 24 פראנק א חודש. צו עסען גיט מען גוט. נאך מיטאג זענען מיר פריי ביז 2. דאן לערנען מיר דריי טעג אין דער וואך ביז 5. 2 טעג — ביז 4 און פרייטאג הויבען זיך אן די לעקציעס 8 אין דער פריה און ציהען זיך ביז 1. ווען מיר ווערען איננאנצען פריי. אמת, פיעל שילער געפינען זיך אין א שווערער לאגע. נישט קאנענדיג בעקומען קיין געלד פון דער היים, אבער מיט לעבענס־מיטלען זענען זיי בעזארגט, ווייל מען גיט זיי אויף בארג געגען א קוויטעל, אין וועלכע, זיי זענען זיך מתחייב צו בעצאלען ווען זיי וועלען געלד בעקומען. וועש וואשט מען פאר אונז אומזיסט. שווער איז נאר מיט בעלייכטונג: יעדער פון אונז בעקומט נאר א גלאז נאפט אויף א גאנצע וואך. א דאנק דער ארומיגער זארג וועגען אונז קאנען מיר לערנען רוהיג.

דער קלאנג אין דער אויסלענדישער פרעסע וועגען דעם פראיעקט. אבצוגעבען אידען פאלעסטינא, האט אפילו אנגעהויבען בעאונרוהיגען די ארטיגע מאכט. אבער אונזער לעבען שטעהט נישט אין סכנה, ווייל נעבען פארט שטעהט אן אמעריקאנישער קרייצער, וועלכער איז תמיד בערייט צו פערטיידיגען יודען.

עס פערשטעהט זיך, אז עס זענען אויך פארגעקומען טרויעריגע אינצידענטען: ס'איז ארויס א בעפעהל ארויסצוטרייבען אלע רוחישע אונטערטאנען. די גימנאזיסטען האט מען ערלויבט ארויצופאהרען מיט'ן ערשטען שיף, דערווייל האט מען אונז ערקלערט, אז די וואס וועלען ווערען טערקישע אונטערטאנען קענען אן פערבלייכען. 60 שילער זענען באלד ארויסגעפאהרען די איבעריגע האבען ערקלערט, אז זיי ווערען טערקישע אונטערטאנען. אבער אלס נישט־פיעליעהריגע האט מען זיי נישט אנגענומען און די קאנסולען האבען זיי גענומען אונטער זייער שוץ. מען האט זיי ארויסגעגעבען שילער־בילעטען, וועלכע דיענען פאר פאספארטען.

„שמע־ישראל"

הערט איהר דעם הייזעריגען ווידער קול „שמע־ישראל", וואס פערטויבט די לופט אויף די שלאכט־פעלדער?

הערט איהר דעם אור־אלטען יודישען־פא־ראל־„שמע־ישראל" וואס ווערט אויסגעשריען ביי די לעצטע מינוט פון לעבען פון צהנדלי־גע טויזענדע יודען, רוסישע, פוילישע, עסטרי־כישע, דייטשע ענגלישע, פראנצויזישע און טערקישע יודען אויף אלע שלאכט־פעלדער פון ים ביז ים?

נו עס איז אונז איצט צוגעקומען נאך א נייער „שמע־ישראל" פון אישאליען, פון א צהנדליג טויזענד אישאליעניש־יודישע סאלדא־טען — און ווייסט דער הימעל פון וועלכע לאנד דער נעכסטער נייער „שמע־ישראל וועט קומען.

וועז מען זאל צוואמענגעהמען די שמע־ישראל־ס פון אלע גוסס־ע יודישע סאלדאטען אין ניט בעוואפענטע קרבנות אין די אלע מלחמה־לענדער. און וועז דיזע אלע איינצעלנע לעצטע וויידוי־קרעכצען, וואס יעדער יוד זאגט שטענדיג אויפן שוועל פון קבר וואלטען זיך פערשיינט אין איין שוידערהאפטען קרעכץ, וואלט דער שטימישער „שמע־ישראל געשפאל־טען דעם הימעל און געלעכערט דעם תהום!

און דער „שמע־ישראל" פון די אישאליענישע יודען וואלט אפשר אריבערגעשריען דעם גסיסה־כאר פון די אנדערע לענדער.

און ווייסט איהר פארוואס?

די אישאליענישע יודען געפינען זיך צווי־שען צוויי פלאמען פון קודש און חול: פון איין זייט ווייסט יעדער יוד אין וויקטאר עמנואל־ס לאנד, אז די 50 טויזענד יודען אין זיין מדינה געניסען מעהר פרייהייט און גלייכהייט ווי זייע־רע ברידער אין דער גאנצער וועלט, דען קיין שפור פון גלות, קיין שאטען פון אנטיסעמיטיזם, קיין סימן פון די מינדעסטע דערנידריגונג, נאר די יודען אין אישאליען זענען גאר די בלומען פון לאנד אין אלעם: זיי שטעהען אויפן מזרח־וואנד אין פאליטישע גדולה, זיי זענען אויבען אן אין דער וויסענשאפט, זיי באדעקן זיך אין כבוד, זאגאר די ארימסטע גלות־יודען אבנואו אין אייראפא ווייסען, אז אישאליענ־ס קריעגס־מיניסטער מיט א צהן יאהר צוריק איז געווען דער יודישער נענעראל און ציוניסט אטאלענגהי ע"ה, אז לודשי לוצאטא איז געווען ערשט מיניסטער לאנג צוריק אישאליען־ס ערשטער מיניסטער, אז דער מער פון רוים אן אנדער יוד, ערנעסטא נאטהאן, און דער גרעסטער פערגעטערטער מאן פון וויסענשאפט, לאמבראזא, אויך א יוד פאר אזא לאנד מוזען די יודען געווייס זיך מוסר נפש זיין מיט פרייד, מיט א הללויה אויף די ליפען און מיט דאנקבארקייט. אבער פון דער אנדערן זייט, וועז די יודען בעטראכטען דאדט דעם יושר פארוואס אישאליען איז אריין אין קריעג מוזען זיי אויפשוידערן אין זייער געוויסען, וואס איז פיעל עלטער און הייליגער, פארץ פאטער־לאנד.

די יודען אין אישאליען וויייסען גוט־אז די רעגירונג פון זייער פאטערלאנד איז אריוס גע־גענען אהרע פריינד. דיישלאנד און עסט־רייך־אונגארן וועמען זי האט אדרבא בעדארפט העלפען לויט קאנטראקט פון 1882 וועז זיי הא־בען צוואמענגעקניפט א דרייי־בונד בערלין, ווינן און רוים. די יודען אין אישאליען וויייסען ניט וועניגער, אז די האנדלונג פון זייער רעגירונג וועט נאך בעפעסטיגען יענע מלוכה, וואו די יודען ווערען אזוי ביטער פערפאלגט, און אזוי גע־איהם אמאל וועגען דעם גזאגט — וועלען די קינדער פערבלייבען אייביג גרינע.

פון דאמאלס אן פלעגט ר' הערש פערבערג־גען ביי נאכט אין שול, דארט צווישען די יודען וואס זיצען אין לערנען, דארט פלעגט ער זיך פיהלען בעקוועמער, דארט פלעגט ער אויך אמאל א דרימעל כאפען.

געהענדיג אמאל פון שוהל אהיים, זענען איהם א קאמפאדע קינדער בעפאלען, אייניג זענען איהם דעם וועג פער׳אפען און איהם ביי דער בארד געצופט, אנדערע האבען איהם ביי דער קאפאטע וועלכע איז נאך א היימישע געווען, געשלעפט.

צווישען דער חברה האט ער אויך סעמקין בעמערקט.

איך וועל פון שטוב אנטלויפען, אויב איך וועל נאך אמאל פעמק׳ן דא זעהען — האט ער אויסגעשריען, וועז ער איז אין שטוב אריינגע־קומען.

— טשעפעס זיך שוין ווידער! — האט זיין צירעל, אויף דערויף בעמערקט.

די קינדער וועלכע זענען דערבי געווען דעם וואס סעמקי האט איהם געבראכט.

זיך צוגעוואהנט.

(ענדע)

כעהר פון אלע צופרידענן מיט איהם איז געווען צירל. געפינענדיג זיך עלענד, נאכהער ווי איהרע לאנדסלייט האבען זי א פאר מאל בע־זוכט און פון איהר אויסגעפונגען אלעס וואס דארט אין דער אלטער היים טהוט זיך. און זיך אויס־געהערט צו בעווייזען, איז איהר סע־קי גוט צו־גוץ געקומען. ער פלעגט זיך פאר איהר אויס־טענהן אין ענגליש וועז זי האט בעדארפט, פלעגט איהר אנצייגען די גאסען צו וועלכע זי פלעגט אמאל דארפען, און וואו מען קען אמאל „בארנינס" קויפען, דאס וואס הערש׳ן איז סעמקע נט גע־פעלען געווען האט איהר וועהניג געקומערט.

— מילא, אין דיזער היים — פלעגט זי זיך פרעלע מאל פראכטען — איז ער, הערש, געווען דער פרנסה־געבער. אבער דא אין אמעריקא, וואו דער ארבייטען שווער און ברענגען די מרובה אין שטוב אריין, זעהט זי ניט וואהרש זי זאל ניט פארמיהרען די שטוב נאך זייער גע־שמאק.

— זו זיך טעל אויף דיר קוקען — האט זי געענטפערט — אבער ווי לאנג וועסטו עס אויסהאלטען? ווי לאנג וועסטו אין דער שטוב זיצען אין ווארטען אויף דעם וואס וועט קומען? ווי לאנג וועסטו אין דער שטוב זיצען אין ווארטען אויף דעם וואס וועט קומען? ווי לאנג וועסטו אין דער שטוב זיצען אין ווארטען אויף דעם וואס וועט קומען?

— ווי לאנג וועל איך זיצען אין דער שטוב? — האט זי אויסגעשריען — ווי לאנג וועל איך ווארטען אויף דעם וואס וועט קומען?

Jüdische Volkszeitung №148 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מיטוואך, ד׳ תמוז תרע״ה (16 Juni 1915).

דייטש־עסטרייכישער נצחון אויפען מזרח פראנט.

100000 רוסען גענומען געפאנגען אינ׳ם חודש יוני.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין. 15־טען יוני. (אפיציעל). אין צפון־מערב פון שאוולי, ביי קוזאווימיא האבען מיר ערא־בערט אייניגע פיינדליכע פאזיציעס און דער־ביי געפאנגען 3 אפיצערען און 300 סאלדאטען.

אין דרום־מזרח פון דעם שאסע, וואס געהט פון מאריאמפאל ביז קאוונא, האבען אונזערע מחנות געשטורעמט די רוסישע פאזיציעס און גענומען 2 אפיצערען און 313 מאן געפאנגען.

דעם גענעראל פאן מאקענזענס מחנות האבען אויף א שטרעקע פון 17 קילאמעטער געשטורעמט די רוסישע פאזיציעס צווישען צערניאווא, צפון־מערב פון מאסציסקא און סעניאווא און זענען געגאנגען פארווערטס איבערן גאנצען פראנט. 16,000 רוסען זענען גענומען געפאנגען.

(מאסציסקא. וואו די דייטש־עסטרייכישע מחנות האבען אבגעהאלטען א נייעם נצחון, ליעגט צווישען פשעמישל און לעמבערג, אין דרום פון דער אייזענבאהנ־ליניע, וואס פעראייניגט דיעזע 2 שטעדט).

(עסטרייכישער בעריכט)

וויען. 15־טען יוני. (אפיציעל). די דייטש־עסטרייכישע מחנות האבען נעכטען וויעדער אנגעהויבען אנגרייפען אין מיטעל גאליציען. דער רוסישער פראנט אין מזרח און דרום־מזרח פון יאראסלאוו איז נאך זעהר פערביטערטע קאמפפען דורכגעבראכען געווארען, און דער שונא איז נאך די שווערסטע היזקות געצוואונגען געווען אבצוטרעטען אויפ׳ן גאנצען פראנט.

אין צפון־מערב פון זוראוונא געהען די דייטש־עסטרייכישע מחנות פארווערטס צו זיאשאוו צו און האבען נעכטען נאך א זעהר העפטיגען קאמפף עראבערט די שטעדטעל ראגוזנא.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד. 15־טען יורי. (אפיציעל). דעם 12־טען יוני זענען פארגעקומען פערביטערטע קאמפפען אויפ׳ן פראנט ביי די טייכען ווינדאווא, ווענטא און דוביצא. די דייטשע אנגריפען זענען געווען געריכטעט געגען דעם פראנטטייל אין צפון פון שאוולי.

אין דער געגענד פון סטאראזעבא האט דער שונא אבגעצויגען זיך ליידענדיג גרויס היזק.

אונזער נצחון ביי זשיראוונא האט געצוואונגען דעם שונא צו אבשטעלען זיינע אנגריפען און בעשרענקען נאר מיט ארטילעריע בעשיסונגען ביי דער שטעדטל זאלעזשיקי האבען אונזערע מחנות אנגעגריפען דעם שונא, וואס איז דא איבער עגאנגען דעם טייך דניעסטר.

אין גאליציען זענען די קאמפפען אינ׳ם משך פון דעם 12־טען און 13־טען יוני, איבערגעגאנגען אין ריכטיגע בלוטבאדען איבער׳ן גאנצען פראנט פון פיזקארוויציאן ביז די טייך סאן ביי מאסציזקא. דער שונא האט פארגענומען אנ׳אנגריף אין געדיכטע קאלאנען געגען אונזער פראנט ביי דער טייך לובאשענקא, און איהם איז געלונגען איבערצוגעהן די טייך. ביים דניעסטר האבען פיינדליכע מחנות אנגעגריפען, אבער אהן ערפאלג.

רוסען פערלאזען פשעמישל.

בערלין 15־טען יוני. פריוואטע מיטיילונגען וואס זענען אנגעקומען קיין וויען פון לעמבערג דערצעהלען, אז די איינוואוינער פערלאזען די שטאדט. די פערוואונדעטע ווערען אוועקגעפירט פון די לעמבערגער שפיטאלען. די רוסישע אפיצערען און בעאמטעס פאמיליען זענען שוין אוועקגעפאהרען פון דארטען.

רוסישער היזק אין יוני.

„פראנקפורטער צייטונג" רעכענט אויס, אז מיט די 16000 געפאנגענע וואס גענעראל פאן מאקענזענס ארמעע האט גענומען געפאנגען די לעצטע טעג, איז די געזאמעלטע צאהל פון רוסישע געפאנגענע אויף דיעזען פראנטטייל געשטיגען, ביז 100.000.

קיין ארמעע ווישטאק זי זאל ניט זיין קאן ניט אויסהאלטען אזא אבשוואכונג און מען מיינט אז די רוסישע ארמעע איז איצט אין צאהל ניט שטארקער ווי די דייטש־עסטרייכישע.

פאפירענע סאלדאטען.

פון לוגאנא, טעלעגראפירט מען צום דייטשען „טאגעבלאט":

ס׳געהען קלאנגען, אז די עסטרייכער האבען אויסגעארבייט אזעלכע סאלדאט־פיגורען פון פאפ און האבען עס אויסגעשטעלט אין פערשיעדענע טראנשעען און פאזיציעס.

מען קען זיך פארשטעלען ווי גרויס די איטאליענערס איבערראשונג איז געווען, ווען זיי האבען דערזעהען, אז זיי קעמפפען מיט פאפירענע קוקלעס.

יודישע נייעס.

ס־ד־געגען דעם בונד. דער רוסישער סאציאליסטיטער ארגאן „סאציאל־דעמאקראט" האט אין לעצטען נומער אבגעדרוקט אן ארטיקעל, אין וועלכען דער „בונד" ווערט בעשולדיגט, אז ער איז פאר דייטשלאנד.

אין די בונדיסטישע קרייזען אין ענגלאנד און פראנקרייך האט דיעזער ארטיקעל ארויסגע רופען גרויס אויפרעגונג.

גאליצישע צרות. פון קיעוו שרייבט מען: פרוי־דאקטאר קליאטשקין און ה׳ אלדענווייזער. וועלכע זענען געשיקט געווארען דורך דער „געזעלשאפט צו שיצען די פרויען" קיין גאליציען, האבען זיך אומגעקעהרט פון זייער רייזע. זיי בעריכטען, אז די לאגע פון די קינדער אין גאליציען איז א שרעקליכע. פיעלע פון זיי פערפלייצען די גאסען פון די גרויסע שטעדט און דורך הונגער און נויט מוזען זיי זיך פערקויפען צו שאנד. בעזונדער טרויעריג, שרייבט א יודישער מיליטער־דאקטאר איז די לאגע און די מיידלעך אין עלטרער פון 8 ביז 16 יאהר. די בעריכט־ברענגער האבען זיך פערשטענדיגט מיט דער אדמיניסטראציע אין גאליציען און פאר די קינדער וועלען דארט געעפענט ווערען ספעציעלע אויסהאלטס־הייזער און ווערקשטאטען.

דורך קיעוו זענען פערשיקט געווארען טיעף אין רוסלאנד הונדערט אנגעזעהענע גאליציאנער יודען, צווישען זיי עטליכע רבנים און מיוהוסים פון די צדיקים־פאמיליעס אין גאליציע און בוקאווינא.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgvalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin, Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.
Tlf. Bellevie 223

Osterbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער פעראיין

שבת דעם 19 יוני אום האלב 9 אוהר פרעסיס וועט אויסגעפירט ווערען דאס ערשטען מאהל דער גרעסטער סענסעישאן פון דעם סעזאן, ווי אויך דעם לעצטען מאהל

דער בלינדער מוזיקאנט

לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט געזאנג פון ל. קאברין.

די פיעסע ענטהאלט שפאנענדע סצענען, צהנליך צו (שעקספירס) אטעלא. מיטן אנטייל ה'ר אהרן פרוי טימאנאוו, ה'ר בילאווסקי, ה'ר אהרן פרוי פעדשטיין, ה'ר אפאטאווסקי, פר. יאקאבסאן אהן פריילין בראש.

באל ביז 3 אוהר.

בילעטען צו געווענליכע פרייזען.

בעמערקונג! די הויפט ראלע אלס דער בלינדער מוזיקאנט שפילט ה'ר טימאנאוו.

זונטאג דעם 27־טען יוני

וועט פארקומען

א גרויסער גארטען־פעסט.

איינצעלהייטען קומען.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

אהן אלע רעקווייזיטען

Petersen & Steenstrup

Købmagergade 18

A. & H. MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג אהן דאמפפארבעריי. הערן אהן דאמען גארדעראבען. וועדט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג אהן צום פרעסען. גיכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

א האנדבייטערקע

בעקומט גלייך ארבייט. סלאטסגאדע 28. 4. זאל צו רעכטס.

א לעהרן אינגעל

בעקומט א פלאטץ בייא דאמענקאנפעקציאן. גלייך געהאלט. פעלדשטיין, אדעלגאדע 87 2. זאל.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעם 65 אהן 50

א טלית פערליירען

Schuel, Evaldsg. 6.

וועד ס. וועט צושטעלען וועדט בעלוינט

1000 מאר־גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 3.50, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשירטע הערענשיך . . 7,95

דאמענשיך 6.50

Seerigsgade 2 B. Amager.

בייא אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 2. 1.

מיר גראטולירען הערצליך

דעם ה. רייטערבאנד אהן פרל. ב. יאקאבסאהן.

צו זייער פערלאבונג.

ח. רודאף מ. בריינין א. בערשטיין.

מיר גראטולירען

הערצליך הרי. רייטערבאנד אהן פרי. נאנא יאלאב־סאהן צו זייער פערלאבונג.

פשיסווא אהן פאמיליע.

Tel. 772 **JKG** Tel. 772

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles

— med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטאריישע־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

ציין־דאקטער וו. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7—6—12—10

זונטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

Tel 8512

Telegram Adr.

"Beucrato"

דענישע דעדעק־

טיוו ביורא.

נעמט אן אונטערזוכונגען אין פריוואטע און קרימינעלע ענינים, בעזארגט פערהיטונגען פון מענשען־לעבענס ווי אויך קאפיטאל, שאפט אויסקונפטען אין אלע אנגעלעגענהייטען, אויך וועגן פערזאנען מיט וועמען איהר דענקט אריינטרעטען אין געשעפס פערבינדונגען, זוכט אויס פערשוואנדענע מענשען און חפצים, בעשיצט מענשען אדער וועדט־זאכען וואס זענען אין סכנה ענדליך שאפט בעווייזען צום ערייכט, וועט אזעלכע פאהלען, אויך אלע אנדערע דערלייכ־טיוו ארבייטען. פערבינדונגען איבעראל, קאנפערענצען אימער א ומזיסט. קארעספאנדירט אין אלע שפראכען.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכרונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע בייא דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

יודישע האנדווערקער און העלפער אין קאפענהאגען

בילינג און שעהנע שניידערי ארבייט נאך מאס *Blaagaards Alle 31 B 1.* קאפענהאגען וו.

שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס *Wesselsgade 15.* קאפענהאגען

קאראזשירט פרישע צו יעדער צייט צו בילינסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך *St.-Kannikest. 3* הויזע. געשיקט. קאהן

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל. גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו בילינסטע פרייזען. בארנשטיין *Adelgade 50* Tel. Palæ 1850 y.

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל. בעסטצייטינג־גארדינען־טעפיכער א..ו..וצו בי־ליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע 78 Tel b. 3703

פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פרי־ה האלב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע סיוועטע אנגענומען בעשטעלונגען

אויף התונות און נאכיסס ביים קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

צומער וואוינונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען, עלעקטרישע ליכט, גלאזווראנדא, פרוכט גארטען און צוטרעט צום קיך. בייא ליניע 15. איינגענאהן און בייא וואלד וועדט פערדינגען. עמיליעווייי 16. שארלאטענ־לונד.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlage J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Mø

אנגעלעגנהייט. דהיינו: עס זאלען אבגעשאפט ווערן געוויסע בעזרענוצונגען און פערגרעסערט ווערן די רעכטען צו עפענען נייע שוהלען.

דער שריפטשטעלער נ. ס. שמעריעוו זאגט, דעם איידעלען און גוטהערציגען רוסישען פאלק איז פרעמד יעדע שנאה און שטרעבונג, יודענפרעסער (די אפענע און בעהאלטענע) כאטש זעהר ליעב צו רעדען וועגען דעם, אז יודען ערפינדען איינפאך די ביידערליכע מיטל צו אנדערע פעלקער, רעכענט ער אך, אז מען קען די גוטע האבען מכלומר'שט אנציעלע שלעכטע מדות. פר רעכענט דאס פאר א טעות: עס איז נישטא קיין פאלק אין דער וועלט, אזוי ווי ס'איז נישטא קיין פאלק וואס איז אבסאלוט עהרליך. די יודענפרעגע אין רוסלאנד וועט, לויט זיין מיינונג, געלעזט ווערן אין צוזאמענהאנג מיט די אלגעמיינע טענדענצען אין דעם רעכטען פון די מלוכה-ווערער.

דער שריפטשטעלער י. א. בונין רעכענט, אז די מענשליכע בעהאנדלונג בעדארף אנגעוענדעט ווערען אויך בנוגע צו יודען, ביי יעדער פאלק פון א זשאנדארמעריע-אפיציר אין פעטערבורג פון א פערלידיגטען מאן אלס אונטער-אפיציר, אין ביידע האבען זיך אבגעשלאסען אין הויז פון אן ארטיגען מעכאניקער.

אויף מארגען, וועלן קיין ווערזשכאוויסק איז נייגעפאהרען א פוהר מיט יודען פון פוזעסק, וואס דער כלומר'שטער אונטער-אפיציר פערשלאגען אלע יודען און האט זיי געבראכט צום אפיציר". וועלכער האט ביי זיי אבגענומען עיניגע געלד און די פאספארטען

האט זיי אריסטירט אין א מומנדער צימער און האט אוועקגעשטעלט די מיליטערישע פאסאזשירען אויף דער וואך צו הייטען די יודען. דאס ועלבע האבען די שווינדלערישע מיליטערישטען דורכגעמאכט מיט א גאנצען אמעריקאנ פון יודישע רייזענדע.

נאכהער איז אבער ווערזשכאווסקי פאר-פאלן אין אויטאמאביל פון זאמשאק קיין לובלין, וואו אין ווועלכען פס זענען געזעסען דער אר וואקאם וואמען, דער באנק-בעאמטער ענדזוויז פון לאדז און נאך א פאספאנ'ע. לובלינער אי-דען, די דאזיגע דורכרייזענדע האט מען אויך פערהאלטען און דער זאנדערבארער "קאמע-דאנט" האט ביי זיי אויך צוגענומען זייער גלעל פון זייערע פאספארטען. אויף די אנפראגע פון דער אריסטירטער פון מען בעמאסט בי זיי צו דאך געלט הגם דער "ביצוי" געקוטפערט-או

מען האט ביינאכט ארעסטירט אכט אידעשע שפיאנען. און באלד ווועלען אנקומען זשאנדארמען אויף א אויספארשונג. נאך ווועלכען מען ווען די ארעסטירטע אונטער בעגלייטונג פון קאזאקען אבשיקען קיין לובלין.

סך הכל האט מען ביי דער לעצטער גרופע אי-דען צוגענומען 1350 רובעל און מען האט זיי אלע ארעסטירט.

נאך א קורצע צייט האט מען זיך געכאפט אז דער "אפיציר" מיט זיין "אונטער" זענען אנטלאפען געווארען אויף זעלבען אויטאמא-ביל. איבערלאזענדיג די פאספארטען אויף טיש די ארעסטירטע זעלבסט האבען בעמערקט אויך אז קיינער בעוואוסט זיי ניט מעהר.

די אדמיניסטראציע האט זיך תיכף א לאז געטאהן צו פערפאלגען די שווינדלער. און קיין ווערזשכאוויסק איז אנגעקומען דער לובלינער גובערנאטאר. דער לייטער פון קרימינאל-פאליי-ציי און דער בעצירקס הויפטמאן אויף א שטרעג אונטערזוכונג.

בארען ספייער.

פאר א פאר וואכען צוריק האבען מיר גע-נראכט א ידיעה וועגען דעם יודישען בארען ספייער, וועלכער האט זיך אבגעזאגט פון אלע ענגלישע אדרעסן און אויסצייכונגען צוליעב דער העצע וועגען איהם, אלס א יודען וואס שטאמט פון דייטשלאנד איצט טיילען מיט די בלעטער, אז דער פרעמיער אסקווירטה האט צו געשיקט א בריף צום יודישען מיליאנער סער עדגאר ספייער, בעטענדיג פון איהם אפיציעל ענטשולדיגונג פאר די העצעס, וואס זענען גע-מאכט געווארען וועגען איהם צוליעב זיין דייט-שער אפשטאמונג און ערקלערענדיג איהם, אז דער קעניג קען ניט ערפילען זיין פערלאנג אועקצונעהמען פון איהם זיינע ענגלישע טי-טולען.

„איך קען גוט פערשטעהן", שרייבט אס-קווישה אין דעם בריף, „אייער אויפרעגונג, וואס האט אייך געטריבען צו שרייבען דעם בריף. איך קען אייך זעהר לאנג. און זעהר גוט, כדי בעהריג אפצושעצען דיעזע עמפיינע און שענד-ליכע בלבלים וועגען אייער טרייהייט צום עג-גלישען פלאג.

דער קעניג קען ניט נעהמען אזעלכע שריט, ווי איהר שלאגט פאר בנוגע די אויסצייכענונגען, וואס איהר האט געקראגען אין אנערקענונג פאר אייער עפענטליכער ארבייט אין אייער גרויסארטיגער פילאנטראפיע".

אנגעקלאגט בראנדעס'ן

אין 309 פונ'ם פוליטישען בלאט „מיטל ניע-פאדלאגא" איז אבגעדרוקט א בריף פון אנדזשי ניעמאיעוסקי צו דער קאמענדאנטור צייטונג „פאליטיקען" מיט אנ'ערקלערונג, או ער קלאגט אן צום גריכט דעם בעוואוסטען דענישען שריפטשטעלער געאגע בראנדעס פאר זיינע אר-טיקלען וועגען די יוז'ען אין פוילען.

דער בריף איז פול מיט בעליידיגונגען אין זלוולים אויף בראנדעס'ן. צום סוף שרייבט ניע-מאיעוסקי, אז ער שיקט אריין „זאקאזניע" אין רעדאקציע פון „פאליטיקען" זיין ווערק „די יו-דישע נשמה אין דער אבשפיגלונג פון תלמוד". צוזאמען מיט דעם בריף האט ניעמאיעוסקי געשריעבען צו דעם „בעקאנטען" ה' ערנסט לר-נינסקי (א גאליציאנער איד דייטש), אז ער זאל אויסזוכען אין קאפענהאגען אנ'אדוואקאט, וועל-כער זאל אנקלאגען בראנדעס'ן צום גריכט.

ניעמאיעוסקי ה'ומ'ס שוין וועגען דעם אורטייל אויף בראנדעס'ן און פערזיכערט זיינע לעזער, אז ער וועט דאס לאזען דרוקען אין אלע צייטונגען פון איראפא און אמעריקא. נאר אזוי ווי דאס קען אמאל דויערען שהנעג חדשים, בעס ער זיך, אז מען זאל דערווייל האבען געדולד צו ווארטען.

„דאס רעכט אויף לופט"

דאס בלאט "אפיניא זשידאווסקא" מאכט אויפמערקזאם, אז צו די מיעל קאמפען, וואס די יודען מוזען פיהרען אין פוילען, געהערט אויך דער אויך דער קאמף וועגען לופט, א לאנגע צייט האט אין וואירשא געהערשט דער פערבאט צו אריינלאזען אין די גרעסערע יר-דען אין קאמפעטס. גלייך ווי די קאמפעט (וואס יודען האבען אויבערגענומען אמאל ביי די פא-ליאקען) וואלט צוזוען עפעס א אומרעגע זאך. עס האט זיך אבער עפענען א פרעזידענט פון וואירשא, וועלכער האט פערבאט אבגעשאפט אין יודען אין קאמפעטס וועלען אריינגעלאזט פריי אין אלע גרעסערע.

„יעצט פיהלען די נאראדאווצעס, אז צוזא-מען מיט דער אינגעפיהרטער זעלבסטפערוואל-טונג וועלען זייערע טהעארע האבען די אויפגא-בע. צונעהמען פון יודען אויך די דאזיגע „פרי-ווילעגיע", צוזאמען מיט אנדערע פריוויליגיעס. זיי פערשטעהען אבער, אז וועגן די פוילישע זעלבסטפערוואלטונג זאל אינפיהרען נעגען יו-דען רעפרעסיעס דאהין, וואו די „ביוראקראטיע" האט זיי ניט בעגרעניצט. וועט דאס עפעס ניט הארמאנירען מיט יענע פרייהייטען. וועלכע די ציוויליזירטע וועלט ערווארט פון פוילען אויפ'ן שוועל פון איהר נייעם לעבען. דארום האט די „דווא גראשע" פון דמאוסקין אנגעהויבען שרין יעצט שטארק אנטיערען, אז דער פערבאט זאל נ א ל ד בענייט ווערען, וועלענדיג אויף אזא אופן אועקצושטעלען דער פוילישער שטאדט-פערוואלטונג געגנאיבער א געשהנעם פאקט.

די צייטונג בעווייזט, אז אין דער גאנצער קולטורעלער וועלט, זענען די גרעסטע פריי מאר אלעמען, וויייל די לופט איז א פתנה מאר אלעמען אפילו דעם פערביטערטסטען האקאטיס איז ניט געקומען אויפ'ן נעדאנק, אוועק-רייבען די לופט פון ... פאליאקען. „זי ווייל די „דווא גראשא". אז פוילען זאל האבען די עהרע, צו איינזיהרען די ערשטע די דאזיגע ליכטיגע רע-פארם ביי זיך?"

פון ארץ־ישראל.

אין ניו־יארקער „היהדות" נעפינט זיך פאל-גענדע מעלדונג:

די אריגע הונגעריגע פאלעסטינער יודען האבען די אויגען אויסגעקוקט אויף דער אמע-ריקאנער הילפס־שיף „וואולקאן" דורך וועלכער די אמעריקאנער יודען האבען מאר זיי צוגע-שיקט שפייז. זיי האבען לאנג נעווארט. די אומ-גליקליכע אויף דיעזער אריגער הילף. אין קוים דערוואהרט זיך, אזוי האט דער יסוד־פר גובערנא-טאר אריסגעלעגט זיין לאסט אוף לאזט ניט צו די שפייז צו די הונגעריגע.

לויט די בעריכטען, וואס זענען אהער אנגעקו-מען האט דער יסוד־פר גובערנאטאר נעטסאפט די שיף אין וויל זי ניט אריינלאזען אין האפען וואו די יודען וועלען ניט בעצאהלען מאכאזשנע און מיט דעם תנאי, אז די שפייז, וואס יודען האבען געגעבען מאר יודען, זאל צושיילט ווע-רען צווישען דער גאנצער בעפעלקערונג פון פאלעסטינא.

אידען, וויל ער זאלען בלויז בעקומען צווא-ציג פראצענט פון די שפייז, אין די איבעריגע 50 פראצענט זאלען זיהן מאר די אראבער.

די קאמיסיע וואס איז געפאהרען מיט דער שיף און האט די אויפזיכט איבער דער צוטיי-לונג פו שפייז, האט ענטזאגט צו באצאלען מאמאזשנע, וויייל די שפייז איז מאר צדקה, ניט מאר מסחר. די קאמיסיע איז וויליג צו נעבען א דריטעל פון די שפייז מאר די אראבער. אבער דער יסוד־פר גובערנאטאר וויל דיעזע הנחה ניט אננעהמען.

דער קאמיסיע האט פראפעסירט פאר-אמעריקאנער קאנסול אין יפו, דער קאנסול איז אוועקגעפאהרען אין ירושלים צום נענעראל־גו-בערנאטאר און אין דער זעלבער צייט דעפע-שירט צום אמעריקאנער באטשאפטער „מאר-גענטוי אין קאנסטאנטינאפאל, אז פר יואל פרא-טעסירען צו דער טערקישער רעגירונג נעגען אזא אונערהערען „האלדי־אב".

„ראזע"

Nr. 10 אהן מונדשטוקן 15 שטיק 10 אויר
Nr. 10 מיט מונדשטוקן 15 „ 10 „
Nr. 102 גרויסער פארמאס 15 „ 10 „
„ראזע" האבען אין דענעמארק דעם
גרעסטען אבזאץ.
נאר עכטען
C. B. Møller og Co:

מיט שטאלץ.

לויט די לעצטע ידיעת, וואס מיר האבען דערהאלטען, זעהט עס אויס, אז דער גרוש קאוונא און קורלאנא איז גאר ניט אבגעשטעלט אדער — ריכטיגער געזאגט — אז די ארויסגעשיקטע יודען האבען זיך ניט אומגעקעהרט און וועלען זיך אויך אזוי גיך ניט אומקעהרען אין זייערע געגענדען. די 160000 יודישע נפשות, וואס זענען פערטריבען געווארען אין משך פון א מעת־לעת און געפיהרט געווארען אין פערשפארטע וואגאנעס, אהן ברויט און לופט, ווי בהמות צו דער שחיטה פארטזעצען אויך איצט זייער גלות־וועג אין די דרום־רוסישע גובערניעס. די ידיעות וועגען דעם אבגעשטעלטען גרוש שטאמען דערפון, וואס די העכערע רוסישע מיליטערישע־מאכט, וועלכע האט דערזעהען דעם גרויסען חורבן פון די רוסישע שטעדט און די אונגעהייערע אויפרעגונג אין לאנד, האט ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז אויב די יודען וועלען געבען ערבים קענען זיי זיך אומקעהרען צוריק. דאס הייסט: אויב די יודען פון די קאוונער און קורלענדער שטעדט און שטעדטלעך וועלען איבערגעבען זייערע בעסטע מענשען אין די הענד פון דער אדמיניסטראציע מיט דער בעדינוגנג, אז ביי דעם ערשטען פאל אדער חשד אין שפיאנאזש וועלען יענע ווערען דערשאסען, קענען זיי זיך אומקעהרען צוריק.

אט דאס איז געווען דעד גרויסער „חסד" בנוגע צו א פריעדליכער, רוהיגע און לאיאלער בעפעלקערונג. מען האט געוואלט צווינגען די יודען, אז זיי אליין זאלען אונדירעקט אנערקענען, דאס צווישען זיי זענען פאראן פערדעכטיגטע עלעמענטען, אז זיי אליין זאלען מסכים זיין מיט דער סיסטעם פון דער רוסישע „קרוגאוואיא פארוקא" וועלכע איז געווארען דער הויפט־שרייפעל אין דער מאשין פון יודענ־פערפאלגונגען.

כדי צו ראטעווען די יודען פון חורבן האבען זין שוין געפונען צענדליגע רבנים חשובע יודישע בעלי־בתים אין אינטעלעגענטען, וועלכע זענען מסכים געווען זיך מוסר נפש זיין פאר דעם כלל, ווערען ערבים פאר די שטעדט און שטעדטלעך, איינשטעלען זייער לעבען, אבער די יודען, אט די געטריבענע און געיאגטע יודען, האבען זיך אבגעזאגט פון דעם. האבען צוריק געווארפען דעם חסד און זיינען ווייטער געגאנגען זייער שווערען וועג. בעסער ווייטער וואנדערען איידער לאזען ארויפלעגען דעם שענדליכען שטעמעל.

אינערליך, אינטטיקטיוו האבען זיי פערשטאנען, אז עס ווערט מיט זיי געפיהרט א טייוולישע שפיעל, אז מען וויל זיי חרוב מאכען ניט נאר מאטעריעל און עקאנאמיש, נאר אויך גייסטליך. מען וויל פערוואנדלען א כלל פון כמעט א פערטל מיליאן יודען אין א באנדע פערדעכטיגע פארשוינען, מיט וועלכע מען קען האבען צו טהון ערשט דאן, ווען זייערע ערבים געפינען זיך אין תפיסה, ווען מען קען זיך מיט זיי אפרעכענען פאר איטליכער עולה, פאר יעדען ניט ערפיהלטען ווארט.

מיר ווייסען ניט צי זיי, אונזערע פערפאלגער, וועלען דערפיהלען אונזער טיעפע פעראכטונג צו זיי, אונזער אינערע מאראלישע קראפט אבער מיר, די וואס לעבען מיט די צרות און שמחות פון אונזערע ברידער אין רוסלאנד, מיר וועלען האבען א בעפריעדיגונג, וואס וועט נאך שטארקער מאכען אונזער גלויבען, אז אונזער רוקען קאן קרום ווערען, אבער אונזער קאפף וועלען מיר אויך ווייטער האלטען הויך און שטאלץ.

דער גהנם, אין וועלכען די רוסישע יודען לעבען אצינד וועט געוויס נאך מעהר אויסלייטערן און שטארקער מאכען זייער נאציאנאלען בעוואוסטזיין און צונויפבינדען אלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג מיט אייזערנע בענדער.

אנ'אנקעטע וועגען דער יודען־פראגע.

אין וואכענבלאט „יעוורעאי אי ראסיא" איז אבגעדרוקט פאלגענדע אנקעטע:

בילדונגס־מיניסטער גראף איגנאטיעוו האט געזאגט:

— די פראגע וועגען דער מעגליכקייט צו ענדערן די לאגע פון די יודען — איז אנ'אלגעמיינע מלוכה־פראגע. ארויסזאגען זיך וועגען דער דאזיגער פראגע, איז יעצט, דאכט מיר, נישט די ריכטיגע צייט. השערות וועגען דער דאזיגער פראגע זענען פארהאן זעהר פיעל. די צייט, און די סאמע נאהנטסטע, וועט אלץ זאגען.

האנדעלס־מיניסטער פירשט שאחאווסקי:

— איך בין א מענש א נייער און ווען אפילו איך זאל קענען זיך ארויסזאגען וועגען דער יודען־פראגע, וואלט איך זיך געמוזט בעגרענצען מיט'ן געביעט פון האנדעל און פאבריקאציע, נאר אויך דא איז מיר יעצט שווער ארויסצוזאגען אייך וואס־עס־איז וועגען דער דאזיגער פראגע. איך האב נאך נישט בעוויזען צו בעקענען זיך.

דומא־פארזיצענדער ראדזיאנקא:

— אויף דער פראגע, וועלכע איהר האט מיר פארגעלעגט וועגען דער מעגליכקייט, אין צוזאמענהאנג מיט דער יעצטיגער מלחמה, צו ענדערן די רעכטליכע לאגע פון די יודען אין רוסלאנד איז מיר אין יעצטיגען מאמענט אבסאלוט שווער צו ענטפערן. נעהמען ווידער בעטראכטען אזא מעגליכקייט בכלל און ארויסזאגען פערזענליכע פלענער, געדאנקען און השערות וועגען דעם, וואס פאר א זייטען פון דער יודען־פראגע די ענדערונג דארף אנריהרען, האלט איך פאר אונמעגליך.

גראף קאקאווצעוו:

— ביי יעצטיגער צייט בין איך נישט בעקאנט מיט די מיטלען וועלכע ס'נעהמט אן די רעגירונג, דעריבער איז מיר שווער זיך ארויסצוזאגען. איך רעכען, אז נאכדעם ווי די מלחמה וועט זיך ענדיגען מיט א נצחון פאר אונז, ווען ס'וועט זיך אנהויבען די אויפלעבונג פון רוסלאנד, דאן וועט אויך די לאגע פון די יודען מוזען פערבעסעריט ווערען.

א. ס. יערמאלאוו, געוועזענער האנדעלס־מיניסטער און יעצט מיטגלעד פון גאס. סאוויעט:

— לויט מיין טיעפער איבערצייגונג, דארף די רעכטליכע לאגע פון די יודען זיך ענדערן צום בעסערן, און די דאזיגע ענדערונג וועט נישט זיין בעגרעניצט מיט איינצעלהייטען, נאר זי וועט ארומנעהמען אלע זייטען פון דער יודען־פראגע.

דער מיטגליעד פון גאסודארסטוועני סאוויעט וו. י. טימיריאזעוו, ארויסזאגענדיג זיך, אז עס וואלט געווען א טעות, די פראגע וועגען רעפארמירען אין דער יודען־פראגע פערבינדען דירעקט מיט דער מלחמה, ווייל יודען ערפיהלען די בירגערליכע פליכט גלייך מיט אנדערע פעלקער, רעכענט ער דאך, אז מען קען די גוטע האפנונגען שטיצען אויף אנדערע יסודות. א זיעגערישע מלחמה פערשפרעכט א נייע תקופה פון אויפלעבונג און בענייאונג פאר רוסלאנד. און דאס איז נוגע פערשיעדענע ספערען אינ'ם רוסישען לעבען, דארונטער אויך די יודענפראגע, וועלכע איז א רייפע און ברענענדע פראגע.

דער מיטגליעד פון גאסוד. סאוויעט ע. פ. קאוואלעווסקי רעכענט, אז נאך דער מלחמה בעדארף מען ערווארטען א פערלייכטערונג פונם גורל פון די „אינאראדצעס", צווישען וועלכע עס וועלען זיין אויך די יודען. בעזונדערס קאן מען ערווארטען רעפארמען אין דער שוהלען־

זיך צוגעוואהנט.

צו אלעמען איז ר' הערש'ן געווען זיך לייכט צו־געוואהנען אין די פאאר חדשים, וואס ער מיט זיין פאמיליע געפינען זיך אין אמעריקא. אפילו צום יודישען לעבען, וואס איז אזוי פיעל אנדערש ווי דארט, אין קליינעם שטעדטעלע פון וואנען ער קומט... נאר צו איינעם איז זיך איהם געווען שווער צו געוואהנען: צו סעמקע'ן, א איננעל פון גאס, מיט וועמען דזשייקי, זיין מוזיניקעל, האט זיך גע'חבר'ט און וועלכער איז ביי איהם אין הויז איין אפטער גאסט געוואראן.

אז זיין דזשייקי חבר'ט זיך מיט סעמקע'ן האט רב הערש בעמערקט נאך דעם ערשטען טאג וואס זיי האבען איבערגעקליבען זיך אין עללען [illegible] איז דאמאלסט פון הויז פערפא[illegible] ווען ר' הערש איז איהם אויף [illegible] האט ער איהם שוין מיט [illegible] זיך שפיעלען...

— קום שוין אין הויז אריין! — האט ער צו דזשייקע'ן אויסגעשריען.

— איך וויל דא זיין, טאטע, — האט איהם דזשייק געענטפערט — דא איז אזוי פרעהליך און מען קען זיך שפיעלען — האט ער געזאגט צוטאנצענדיג דערביי.

ווען דזשייק איז די נאכט פון סטריט ארויפגעקומען האט ער זיך גאר נישט געקאנט אבלויבען פון זיין טרייערען חבר סעמקע.

און סעמקע איז איהם טאקע טהייע געווארען. ער האט ביי איהם אנגעפאנגען צו פערנעהמען דאס פלאץ פון אלע זיינע חברים, וואס ער האט דארט אין פוילען איבערגעלאזט. סעמקע האט איהם אויפ'ן צווייטען טאג אין שולע מיטגענומען. נאך דער שוהלע האט ער זיך מיט איהם אויף דער גאם געשפיעלט און איהם עדקלערט אלעס, וואס ער האט ניט פערשטאנען. איין אויף־דער־נאכט האט דזשייקי סעמקען צו זיך אהיים ארויפגעפיהרט, און פארגעשטעלט זיין אמעריקאנער חבר פאר'ן הויז־געזינד.

פון דאמאלס אן איז סעמקי געווען אנ'אפטער גאסט ביי ר' הערש'ן.

אין הויז איז יעדער מיט סעמקין צופריעדען געווען.

— עפעס א קליינינגקייט — האט יעדער בעמערקט — אנ'אמת'ער אמעריקאנער „באי", וועלכער פערשטעהט דעם לשון.

איינער ווער עס איז מיט איהם ניט צופריעדען געווען, איז געווען ר' הערש. סעמקי'ס שמוציגקייט מיט'ן צודראפעטען פנים האט ביי איהם, ביי ר' הערש'ן אויסגעקוקט משונה־ווילד. א חוץ דעם האט ער איהם אמאל בעמערקט לויפערען און האט א פאר מאל בעמערקט ווי דער סטרוזש אליין קען איהם אויך ניט פערטראגען. טרייבט איהם מיט א בעזים ווען ער קומט צום הויז צו.

ער האט זיך אפילו אמאל צו זיין צירל'ן, זיין ווייב, פערקלאגט אויף איהם.

— וואס ווילסטו! — האט זי איהם דערייף געענטפערט — ער קוויט [illegible] זיך די קינדער פון איהם דאס לשון אביסעל אויסלעריען.

ר' הערש איז שוין אפילו דערמיט געווען איינפערשטאנדען, דאך אבער האט סעמקי איהם קייז רוה אין הויז ניט געגעבען, ער האט איבער איהם אין קיין ספר ניט געקענט אריינקוקען ווער שמועסט צו געהן שלאפען פריה ווי ער איז פון דער היים געוואהנט געווארען. פון דעם איז גאר קיין רעדע ניט געווען. סעמקי, פלעגט יעדע נאכט די הויז איבערקעהרען — אזוי גיך ווי ער האט זיך דארט היימיש אנגעפאנגען צו פיהלען. פלעגט די קינדער לערנען זיך פייטען „פא אמעריקאנסקי" — דער טיש פלעגט דערביי לויפען פון איין וואנד צו דער צווייטער. בעגקלעך פלעגען פאלען און די גלעזער פון הויז פלעגען דערביי טאנצען. בפרט ווען ער פלעגט צייגען ווי גוט ער קען „זשיגען". — דאמאלס האט דאס גאנצע הויז [illegible]

Jüdische Volkszeitung № 147 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראס
אין אויסלאנד א קוואראטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פריז:
פאר־ן טעקסט 25 אויראס א שורה פעטיט
פאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, דינסטאג, ג' תמוז תרע"ה (15 Juni 1915).

בלוטיגע קאמפפען אויפ'ן מזרח פראנט

די עסטרייכער אריינגעדרונגען אין בעסאראביען.

פון מזרח־פראנט.

פעטראגראד, 14־טען יוני. (אפיציעל) דעם 13־טען יוני, נאכמיטאג, פארגעקומען פערביטערטע קעמפן ביי די טייכן ווינדאווא, וו'ענטא און ניעמען. בעזונדערס האבען די דייטשען אנגעגריפען זיך אין צפון שאוולי. אויף דער צווייטער זייט פון דער טייך נייעמען האבען די דייטשען אנגעזוויבען אנגרייפען אונזערע פאזיציעס אין מזרח פון מאריאמפאל.

אויפ'ן לינקען ברעג פון ווייכסעל האט דער פיינד פארגעזוכט זיפהער שטארקע אנגריפען צו מאכען. אין משך פון דעם 13־טען האבען דייטשען צוגעפיהרט 2 נייע דיוויזיעס צו דעם טייל פון פראנט און אנגעגריפען מיט פרישקייט. די קאמפפען דויערן נאך. אין גאליציען האט דער שוצ אנגעגריפען מיט גרויסע קראפט ביי דער טייך לוצוווקא, ביי מאסציסקא האט דער שוצ געפונען גרויס הצלה.

עס טרייכישער בעריכט

פעטראגראד, 14־טען יוני. (אפיציעל) געזעראל פפלאנצער, קאמאנדירענדיגער פון דער סיבירישער ארמיי, האט מיטגעטיילט, אז אין דער נאכט פון 12־טען יוני האבען עס טרייכישע רעגימענטען, וועלכע זענען אריינגעדרונגען אין דעם פלאץ פון מזרח פון מאריאמפאל, אויפ'ן לינקען ברעג פון וויכסעל האט דער פיינד אנגעהויבען אנגריפען אויף דער שטארקע אנגריפען פון דער פאריגער נאכט

שבת דעם אום האלב 9 אוהר פרעס׳ס וועט אויסגעפירט ווערן אום ערשטען מאהל דער גרעסטער סעקסטס פון דעם סעזאן, ווי אויך דעם לעצטען מאהל

דער בלינדער מוזיקאנט

לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט געזאנג פון ל. קאבערין.

Osterbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער פעראיין

באל ביז 3 אוהר

די פיעסע ענטהאלט שפאנענדע סצענען, עהנליך צו (שעקספירס) אטעלא. מיס׳ן אנטייל: ה׳ר און פרוי טימיאנאוו, ה׳ר בילאווסקי, ה׳ר און פרוי פעדשטיין, ה׳ר אפאטאווסקי, פר. יאקאבסאן און פריילין באראש.

בילעטען צו געווענליכע פרייזען.

בעמערקונג! די הויפט ראלע אלס דער בלינדער מוזיקאנט שפילט ה׳ר טימיאנאוו.

זונטאג דעם 27-טען יוני

ווערט פארקומען

א גרויסער גארטען-פעסט.

איינצעלהייטען קומען.

A. N. Gron og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ;

страхованіе стекла —

по исключительно дешевому тарифу.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Te 8932*

En. gros Salg til Private.

Martin Andersen.

קריעגס-פערזיכערונג

ים- און טראנספארט-פערזיכערונגס-געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט-פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקווייזיטען

Petersen & Steenstrup

Købmagergade 18

פיזיקאלישע באדאנשטאלט

און באדעקליניק.

Gl. Mønt 12 (Ch IX gade Kvbrteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און ווארימע באדען. ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און רעומאטיזם. בעשטעלע א פלאץ דורך טעל. 11872 יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבענדע בילדער

„Kinografen" Frederiksbergg. 25

(נעבען ראטהויזפלאץ)

יעדער טאג ווערט פארגעשטעלט אהן אונטערברעכונג פון 2 אזייגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסטן

פון דער וועלט קריעג.

אלע קויפען איריס-ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

MØBLER

ווער ווייל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

צו פערדינגען

צימער מיט א קלן פיר יונגע מענשען אהן סינדער. ביליג צו פערדינגען.

לעווין פילעסצרעדע 80.

א טלית פערלוירען

Schuel, Evaldsg. 6.

ווער ס׳ווערט צוריק בעלוינט

Victoria Teatret

וויקטאריא טעאטער

Nattens Datter.

דענמארקס סענסאציאנספילם אין 3 אקטען אין הויפטראל

Emilie Sannom.

נייעס! — נייעס! — נייעס!

יודישע האנדווערקער און העגדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און בילליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. *Pedervidtfeldstr. 12* ל. קאהן

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו בילליגסטע פרייזען. בארנשטיין *Adelgade 50* Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסמרעדע 78 Tel. 3703

פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

ווענעטאריאנישע-רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

ציין-דאקטער ו. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7—10 12—7

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

1000 פאר גאברויכטע שיך פון 2.00, 2.50, 3.00, 3.50, 4.00, 4.50

7,95

קאלאשיערטע הערענשיך . . 7,95

דאמענשיך . . 6.50

Sverigsgade 2 B, Amager.

ביי אמאגערבראגאדע. פאהרט מיט ליניע 1. 2.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יורי- שע מיס. סיוערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תגאימים מיט קלאווייר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

ומער וואויבונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען, עלעקטרישע ליכט, גלאזוועראנדא, פרוכט גארטען אין חזרה. קען. ביי ליניע 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. שארלאטענ- ווערט פערדינגען, עמילי-ווי 16. לונד.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlage J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

קאטעגאריישטעלן.

„פון דער צווייטער זייט מוזען מיר ערקלע־רן דעם ה' בראנדעס, אז די געזעלשאפט פוי־לישע ליטעראטן און זשורנאליסטען איז לחלו־טין ניט בערופען צו ענטקעגענווירקען געגען אגראמען. פאר אייניצלנע ארויסטרעטונגען זען דעם מיין וואלט זאגאר ניט געקאנט זיין פעראנטוואָרטליך די גאנצע פוילישע געזעל־שאפט, וועלכע איז ליידער בערויבט יעדע זעלבסטשטענדיגע טעטיגקייט־מאכט. אדער צו ענטקעגענווירקען אין עמעס א ריכטונג, ווי זי איז אויך ניט פעראנטוואָרטלין פאר דעם אג־מטמיטשען פאנאטיזם, וועלכער פערשפרייט דך ווירקליך צווישען דער דאזיגער געזעל־שאפט.

„דאס איז ארויסגעקומען פון סבות, וועלכע זענען לגמרי ניט אבהענגיג פון דער פוילישער געזעלשאפט־קודם כל: אונאויפהערליכע פערפלי־צונג פון פוילען דורך יודען, וואס ווערען ארויס־געקוועטשט פון רוסלאנד דורך די גרענעצען פון דער טשערטא, און דאדורך וואקסט צו פיעל דער פראצענט פון פרעמדען עלעמענט צווישען דער בעפעלקערונג; צווייטענס, די שטעלונג פון די דאזיגע יודען, וועלכע פיהלען זיך צווישען אונז אימער שטארקער אין צאהל, און טרעטען ארויס אנגרייפענד; דראהענדיג אפט די וויכטיג־סטע אינטערעסען פון די פאליאקען, די געזעל־שאפט איז אויך ניט פעראנטוואָרטליך פאר דעם פאלאלענדען און פראווא־קאטאריסטען, פול־פיינד־ליכען טאן פון דער יודישער נאציאנאליסטישער אין ציוניסטישער פרעסע.

וועלכער רוסט ארויס צווישען אונז א געהערי־גען נאטירליכען אבקלאנג פון אויפרעגונ און אונרוילען.

די געזעלשאפט איז ניט פעראנטוואָרטליך פאר דער אונערקלערטער,

ווייס זיכער, דאס מיין קויל וועט נישט געהן ארבוד.

צו האט זיך נ. דערוואָרט אויף אזא צופאל ווייס איך נישט איצטער.

מיט האבען זיך א וואָרף־געטהון אויף די דיישטען מיט די באיאנעטען.

אין דעם היציגען קאמפף און רעש האב איך דערפיהלט בלויז, אז עפעס האט מיר שמער־צלך א שטאך געטוהן אין פוס און איך בין גע־פאלען אויף די קניהען, איך געדענק נישט אויף וואסער אויס־ן נאר נ. איז וויעדער אויסגעוואק־קען געבען מיר. דערזעהענדיג אייהם האב אין אז אהם ביים א זאג־געטהון:

—וואס נישט דיין פערשאלטענע קארגשאפט און די מוא צו פערלירען א קויל אומזיסט, וואלטס דו קען זיין, דערשאפען אס דעם ווייט וואס מיר אונטערגעשלאגען דעם פוס.

און אך וואס זיך געווינס נישט גערינט, אז די דאזיגע וועלטער מיינע זאלען מאכען אויף אזעם אזא איינדרוק.

נ. האט אינגאנצען א ציטער געטהון און בלויך געוואָרען, און אויסער זיך פון אויס־קוקונג האט ער זיך געהאפט פאר דער ביקס.

אונבאגרייפליכער, אין דער העכסטער שטופע אונגערעכטער בעצייהונג צו אונז מצד די ליבע־ראלע רוסישע פובליציסטען וויה. מילוקאוו, ווי אויך פערשידענע הערדען בראנדעס, בערנשטיינס, וועלכע בעשולדיגען אונז אין ניט־געטהונע מעשים, פראכטען אויס די פאנ־טאסטישע מכלומרשטע פערברעכען פון פאליא־קען געגען יודען, פאלשע פאקטען אדער וואס ווערען פאלש בעליכטעט. און דערמיט צוזייי־סטען זיי נאך מעהר די וואנד פון דער יודעג־פראגע.

„די זעלבסט־שוץ איז א נאטירליך רעכט פון יעדען לעבעדיגען וועזען, די נאציאנאלע זעלבסט שוץ איז א נאטירליך פליכט פון פאלק. די פוי־לישע געזעלשאפט מוז זיך פערטיידיגען געגען יעדען אנגריף פון פיינדליכע קרעפטען, אבער די דאזיגע געזעלשאפט פערשטעהט, אז פאגרא־מען קאנען ניט זיין ניט קיין צוועק און ניט קיין מיטעל. די פוילישע אינטעליגענץ, און מיט איהר אויך די ליטעראטען־געזעלשאפט בעגעהרט מיט־ן נאנצען האַרצען און פאר יעדען פרייז אבהאלטען דאס לאנד פון פארווארף פון אונקולטורעלע אנארדנונגען פון המון. אבער די געזעלשאפט בעזיצט ניט קיין אנדערע פערהיטונגס־מיטלען אויסער א איבערצייגונג וואָרט, מיט אזא וואָרט וועלדעס זיך אויך די געזעלשאפט פון פוילישע ליטעראטען און זשורנאליסטען צו ה' בראנדעס, צו די רוסישע פובליציסטען פון „ראזסוועט", „רעשט" און אנד. און צו אלע, וואס מיט זייערע שענדענציעלע אריסטרעטונגען מכלומרשט צו פערטיידיגן די אונטערדרוקטע יודען, אנשטאט בעוהרונגען די ליידנשאפטען צובלאזען זיי די שרפה פון דער שנאה אנשטאט בעזעפטיגען די רייבונגען און רייסונגען, פערגרעסערען זיי נאך די צורייסענהייט צווישען פוילישען פאלק און די יודישע מאסע.

„אונזערע הערען, אויב באמת טרעפט איהר אריוס אין נאמען פון מענשענפרייהיט לאזונ־גען, אויב אייער פאנאזיע שרעקט ווירקליך דער גדראנק וועגען גוואלד־סצענעס, אויב איהר מיינט ווירקליך נאר דאס גוטס, און ני־ קיין בע האלטענע, פאלשע אויסזיכטען — הערט אויף צו רייצען די וואונד".

אונטערגעשריבען: פערוואלטונג פון זער גועזעלשאפט פוילישע ליטעראטען און זשורנא־ליסטען.

ידיעות פון ליבוי.

די טעג איז דורכגעפאהרען קאפענהאגען א אידישע פרוי פון ליבוי (קורלאנד), וועלכע האט בעקומען ערלויבניש פון דיישטען קאמאדאנט אריוסצופאהרען קיין אמעריקא. די דאזיגע פרוי האט דערצעהלט איניגע אינטערעסאנטע פרטים וועגען דעם לעבען אין ליבו אונטער דייטשער הערשאפט, און ספעציעל וועגען די בעצייהונ־גען פון דער ארטיגע לעפיסיר בעפעלקערונג צו די יודען.

ליידער האבען זיך די לעטען אין זייער בעצייהונג צו די יודען אבגעלערנט. וויי עס זעהט אויס פון די פאליאקען און די גאנצע צייט פון קריעג כסדר געמאכט בלבולים אויף יודען. סיי אין ייערע צייטונגען און סיי דורך נעהיימע מסירות.

דערמיט האבען זיי אפנים געוואלט נושא חן זיין ביי דער רוסישער אדמיניסטראציע. (ווי בעקאנט, זענען זיי אין דער רעוואלו־ציאנטציים געווען לעכט אנגעשריבען בייי דער רעגירונג). איצטער האבען זיי געפונג א שעת הכושר זיך צוצוהאלטען און דאס בעסטע מיטעל איז דאך געווינגליך צו מכרז אויף יודען. עס איז נעקומען אזוי וויט, אז אויף שבת דעם 25 אפריל איז געווען צונגעדייט א פאגראם אויף יודען. מען האט נעפונגן א „ליסטע מיט אידישע נעמען מיט דעם ראבינער בראש, אן וועלכע מען זאל זיך נוקם זיין.

אלע היינט האבען עס וויאיניגן א־דען, זענען געיוועזן אנגעצייכענט מיט א „לם א־סמן וואס זיי האבען געוואלט קומען ראבירען.

אבער גראד אין דעמועלבען טאג, 4 א זייגער אין דער פריה זענען אין שטאדט אריינגע־קומען די דייטשען און פאגראם איז גאר נישט געווארען.

בכלל האט זיך דאס לעבען אין ליבוי און די שטאדט גופא וויניג פערענדערונג. פון דער באמבארדירונג האט די שטאט זעהר וועניג ג־ליטען, דען די רוסען האבען ניט גצמאכט סיין ווידערשטאנד.

די ארדנונג וועלט איצט אויפגעהאלטען דורך א בירגער־מיליץ אויסגעהאלטען אין די גאסען איז ערלויבט נאר ביז 10 אזייגער אין אבענדס. עס הערשט אין שטאדט א געוואלטיגער קאלט.

וויייל פון די ארומיגע שטעדט און דערפער קומט ניט אריין קיין לעבענסמיטעל.

די לעטען באיקאמירען נאך עד היום די יודען און ווילען זיי ניט פארקויפען קיין מילך, פוטער אייער אד"ג. זיי זאגען, אז ספיאנען מעגען טרינקען וואסער!...

טעגליך גיהן דאמפערס פון ליבוי קיין מעמעל און אויסערדעם איז נאך דא א פער־בינדונג מיט דעם לאנדוועג איבער סאלאגען פער אויטאמאביל.

די שטאדט פערוואלטונג אין ליבוי איז געבליבען דיזעלבע, נאר א דייטש איז געווארען שטאדט־טהויפט. די דייטשען האבען אריינגעלייגט אויף דער שטאדט א קאנטריבוציע פון א האלב מי־ליאן רובל און דערויף האט די שטאדטספערוואל־טונג אריסגעגעבען פאפיערגעלד.

אלע מיליטערפליכטיגע מענער, צווישען זיי אויך אייניגע מיט רוסטע און בלויע בילעטען האט מען אבגעשיקט קיין דייטשלאנד.

ווי עס שיינט זענען נאך געבליבען אין לי־בוי א סך יודען, ווייל די שטאדט איז פלוצלונג אבגעשניטען געווארען פון אלע זייטען אזוי, אז עס איז ניט געווען קיין צייט צו אנטלויפען.

א זעלטענע ערשיינונג.

דער ריזשסק. מיסל" טיילט מען מיט פון יאקאבשטאדט:

איבער דער שטאדט איז אויסגעקלעפט פאלגענדע מעלדונג, וועלכע איז אונטערשרי־בען דורכן פרעזידיכשטאטער אויזדנעם נאט־שאלניק מאנקעוויטש:

„די לעצטע צייט זענען געווארען נישט זעלטען פאלען, וועגן איניגע שיכטען פון דער בעפעלקערונג פון שטאדט יאקאבשטאדט פער־שפרייטען אומגלויפערטע און בייזווילליגע מיט־טיילונגען און קלאנגען, וואס העצען אויף די קריסטליכע בעפעלקערונג, געגען דער יודישער נאציאנאליטעט, דורך וואס סיודערט ארויסגערי־פען א פערדרוס און אנאפענע פעראכטונג פון די איינוואוינער בנוגע צו די ארטיגע יודען, ווי משל: פארוואורפען, סטראשונקען, אבשפא־נונגען, און דאס גלייכען ארויסטריטען, וועלכע זענען אויף קיין שום זאך נישט בעגרינדעט און בכלל נישט פאסענד. און דארפען בשום אופן נישט דערלאזען וועדען.

צוליב דעם אלעמען און כדי צו מאכען א סוף אויף וייטער צו אזעלכע ערשיינונגען צווי־שען . ער בפעלקערונג, מעלד איך, אז אלע זאלען וויסען, אז לויט דער פליכט־פעראדנונג פון גענעראל־לייטענאנט קוראוו וועלען די שולדיגע אין די אובדערמאהנטע פערברעכען אריסיניסטראטיוו בעשטראפט וועדען מיט א געלד־שטראף אין א סומע ביז 3000 רובל אדער מיט ארעסט אין טורמע אדער פעסטונ ביז דריי מאנאטען.

—דאס איז אמת... אזוי איז דאס... א. גאט מיינער, וואס פאר א שוטה איך בין! נאר, ליהרען־וואָרט, איך וועל מיין שול פערריכטען.

ער האט געציעלעוועט מיט דער ביקס אויף א גרופע פון 10—8 דייטשען, וועלכע האבען געקאמפעט נישט ווייט פון אונז, נאר אין דער דאזיגער מינוט האט זיך אונזער די פיס פון נ. אורונטערגעקייקעלט א דייט ער נישט־אויפגע־ריסענער האנד־גראנאט.

ער האט דאס אויסגעהויבען, אוועקגעשטעלט די ביקס אן א זייט, און עס מיט גאנצען כח א וארף־געטהון אין צענטר פון דער דייטשער גרופע.

עס האט זיך דערהערט א רעש־דיגער דונער־ענדער אויפרייי־און און א האלב פון דייטשען זענען געפאלען צו דער ערד...

ארום דעם דאזיגען גיהנם־רעש האב איך קוים דערהערט נ.'ס שטימע, וועלכער האט ווי צו זיך אליין געשפעטשעט:

—און דאך האב איך איינגעשפארט איין פאטראן!...

ד. מ.

רויט און געל.

II

איך ערלויב מיר, ביי״ם גאנצען סקעפ־ציזים, דאך צו האבען א האפנונג, אז מ׳וועט אונז אפשר יא צולאזען צו די אונטערהאנדלונ־גען פונ׳ם אינטערנאציאנאלען פריעדענס־קאנ־גרעס נאך דער מלחמה. מעגליך, אז מ׳וועט ניט צולאזען, נאר גראד אזוי מעגליך איז אויך, אז מ׳זאל יא צולאזען. דער עיקר איז, וואס די אומות העולם האבען אייגענטליך ניט קיין שום אינטע־רעס אונז צו פערשטויסען, און פאראן, פאר־קעהרט, וויכטיגע טעמים, זיי זאלען אונז יא אויסהערען און אפשר אפילו באפריעדיגען א טייל פון אונזערע פאדערונגען. וואסערע טעמים וואלטען די זיעגער און די בעזיעגטע געהאט, ניט צוצולאזען דאס יודישע פאלק, דארט, וואו זיי וועלען זיך מישב זיין מכח דעם קומענדיגען גורל פון אלע פעלקער? אונזערע טיעפע „פא־ליטיקער״ האבען מורא, אז מ׳וועט אונז ניט צו־לאזען, ערשטענס, דערפאר וואס מיר האבען ניט קיין אייגענע טעריטאריע און קיין אייגענע ארמעע, און צווייטענס, דערפאר, וואס מיר זע־נען נייטראל און געהערען ניט צו קיין איינעם פון די שטרייטענדע צדדים.

נאר ביידע ראיות זענען גאר ניט אזוי גע־פערליך, וואס ש׳יך צו פאליטישער זעלבסט־שטענדיגקייט, איז דאס לאו דוקא. די פאליאקען די ארמעניער באזיצען אויך ניט קיין פאליטישע סוווערעניטעט. דאך איז א גרויסע סברא, אז מ׳וועט זיך מיט זייערע וואונשען שטארק רעכע־נען, נאך מעהר — ס׳איז זעהר מעגליך, אז זיי זאלען זיך אפילו באטייליגען אין אלע אונ־טערהאנדלונגען פון׳ם שלוס־קאנגרעס. די דאזי־גע פעלקער האבען אויך קיין ארמעען ניט. — נאר נאך דער מלחמה וועט מען אפשר זיך רע־כענען ניט אזוי מיט ארמעען, ווי מיט קולטורען און נאציאנען. אי וואס מיר, יודען פארמאגען אפילו קיין אייגענע הוים אויך ניט? איז דאך טאקע דער צוועק — צו קריעגען אנ׳אייגענע היים, און ס׳לעגט זיך דוקא אויפן שכל, אז מכח דער זאך זאלען די פעלקער אונז אויסהערען און האבען אין זינען. בשעת זיי וועלען האלטען ביי״ם ענדגילטיגען פארטיילען טעריטאריעס און היימען, וועט מען דאך מעגען א טראכט טאן אויך וועגען דעם היימלאזען פאלק.

שוין אצינד רעדט מען זעהר פיעל וועגען יודען און מ׳פארבינדעט די יודען־פראגע מיט ער פראגע פון ארץ־ישראל. ס׳איז גרייליך עהר מעגליך, אז ביי שלום־פערהאנדלונגען זא־לען די אומות העולם מעהר אין זינען האבען די טעריטאריאלע יודישע פראגע, איידער די רעכט פון די יודישע פאלקס־מאסען אין די גלות־לענדער. רופט דאס „צוקונפט־מוזיק״, אויב א׳הר האט גענוג סקעפטיציזם. די צוקונפט מכח וועלכער ס׳האנדעלט זיך דא, איז גאר ניט ווייט, די מלחמה וועט דאך האבען א סוף, און מיר ווייסען נאך ניט. ווי זי וועט זיך ענדיגען. נאר מעגליכקייטען זענען דא אהן א שיעור, און פערמאכען די אויגען אויף זיי איז ווייט ניט פראקטיש. אייראפא האט איצט אזוי שארף דער־שפירט, וואס א פאטערלאנד הייסט, קאן זי אויך בעגרייפען, ווי ס׳מוז פיהלען א פאלק, וועלכעס פערמאגט ניט קיין פאטערלאנד. אונזערע פאדערונגען פון נאציאנאלע רעכט וועלען זיין זעהר וועניג פערשטענדליך פאר די הערשער פון דער היינטיגער וועלט, און אפילו פאר די סאציאליסטישע פראלעטאריער, ווייל דאס הייסט נאציאנאלע רעכט פאר א פאלק וואס איז אומעדום א מינדערהייט און האט ניט קיין פאטערלאנד. זיי וועלען דאס על פי טעות אויסטייטשען, לויט זייערע נאציאנאלע געפיה־לען, אלס א פאדערונג צו מאכען יודען פאר א נאציע אין א נאציע, פאר א שטאאט אין שטאט. פארקעהרט, די פאדערונג פון אנ׳אייגען היים וועט זיי ליעגען א סך נעהענטער צום הארצען און וועט קריעגען א אבקלנג אין זייערע אייגעוע פאטריאטישע ליידענשאפטען.

מיט איין ווארט, דער עיקר איז, מיר זאלען זיין ארגאניזירט, און דעמאלט איז שוין דא א גרויסע האפנונג, אז מיר זאלען א סך פועל׳ען. נאר אונזערע ליעבע פריינד פון רעכטס און לינקס מר. קניע־פאר־מיר און גענאסע הויך־די־פאהן האבען טאקע נאר פאר איין זאך מורא: פאר דעם אז דאס יודישע פאלק זאל זיך ניט ארגאניזירען אויף א נאציאנאלען און דעמאקראטישען יסוד. קוים איז דאס יודישע פאלק ארגאניזירט און גע־איינינגט, זיינען די פאטענטירטע פערזארגער פון כלל־ישראל און פון יודישען פראלעטאריאט אין סכנה צו פערלירען זייער ממשלה איבער „מאי־שען״, דאמאלט איז אויס מיט יאהודימשער און סאציאליסטישער שתדלנות־קרעמעריי. דערפאר ציטערען זיי פאר א יודישען קאנגרעס, אונזערע „איינציגע פארטרעטער״: ווייל דעמאלט וואלט דאס פאלק געווארען זיין אייגענער פארטרעטער און פארזארגער.

ב. בארוכאוו.

פוילישע דעקלאראציע געגען ג׳בראנדעס.

די פערוואלטונג פון דער פוילישער געזעל־שאפט ליטעראטען און זשורנאליסטען האט גע־פונען יעצט פאר נויטיג ארויסצוטרעטען מיט א דעקלאראציע, אין דער פארם פון „א ענטפער בראנדעס׳ן״. מיר ברענגען דא ווערטליך די דא־זיגע דעקלאראציע, כדי די לעזער זאלען זיך קאנען מאכען א גענויען בעגריף. ווי אזוי עס איז יעצט געשטימט צו יודען די דאזיגע גע־זעלשאפט. אויף וועלכע ניעמאיעווסקיס חבריא פאר״אן מיט אזא העליש שנאה אלס „פער־קויפטע צו יודען״ דערפאר, וואס זי איז ביז איצט ניט ארויסגעטראטען אלס אנ׳אפיציעלע אנטיסעמיטישע אינסטיטוציע.

אין דער דעקלאראציע ווערט געזאגט:

„ה׳ געארג בראנדעס, אונצופרידען פונ׳ם אויפרוף פון דער געזעלשאפט פוילישע ליטע־ראטען און זשורנאליסטען אין ווארשא דעם 20־טען יאנואר ד. י. אין וועלכע מיר האבען גרינג־געשאצט זיין ביזהעריגע רכילות׳ן אויף פוילען אין דער דענישער פרעסע, איז וויעדער ארויס־געטראטען אין קאפענהאגענער „פאליטיקען״ מיט אנ׳ארטיקעל, וועלכער איז פול ליגענס און זידלעו׳ייען. דער שטאלצער פראפעסאר, פער־שווייגענדיג אינגאנצען די שטעלע, אין וועלכער מיר האבען אויך גרינגעשאצט זיין פערזאן, וועלכע האט שוין באמת פערלוירען יעצט איהר ווערט אין אייראפא אלס וויסענשאפטליכע אוי־טאריטעט—אלס ליטעראר׳ישער קריטיק, וועלכער איז איבערצייגט אין בכיון־געפאלשעוועטע פאק־טען, האט זיך דירעקט אויף אונזער אדרעס גע־ווענדעט מיט פאלגענדער בעמערקונג: „עס וואלט געווען בעסער, די געזעלשאפט פוילישע ליטעראטען און זשורנאליסטען זאל ווירקען געגען פאגראמען, אנשטאט ארויסגעבען פוטטע ערקלערונגען, וועלכע קאנען קיינעם ניט אימ־פאנירען, יעדענפאלס ניט מיר״.

„אט דא איז בעהאלטען א רכילות, אין קיין ארט און קיינמאל זענען ביזהער אין פוילען ניט געווען קיין פאגראמען, ארגאניזירט דורך דער פוילישער געזעלשאפט. הערר בראנדעס ווייסט וועגען דעם אהן ספק, און בכיון, מיט דער גאנצער בייזווילינקייט, בלויז מיט׳ן צוועק צו שאדען די פוילישע פאלקס־אינטערעסען, ווארפט ער אויף די פאליאקען א רכילות׳דיגע בעשולדיגונג. הערר בראנדעס האט שענדליך געזאגט א ליגען, אונזער געזעלשאפט האט ביז די לעצטע טעג, מיט איבערלעגונג, וואס איז נויטיג אין מאמענט פון א היסטארישען קריזיס געדולדעט די ארויספאדערענדע אויפפיהר נג פון די יודישע נאציאנאליסטען, וועלכע ווערען סיס־טעמאטיש אונטערגערייצט געגען פוילען דורך דער רוסישער ליבעראלער פרעסע, ווי דורך די מערב־אפוטרופסים, ווי אויך די הערערען בראנדעס, בערנשטיין, און עהנליך צו זיי. דאס אליין איז דער „עכטער אמת, און דאס קאנען מיר דער גאנצער וועלט זאגען הויך און אם

דער קארגער.

אזוי איז זיך נ. געווען דוקא א לייטישער מענש און א וואיילער חבר, נאר א געוואלדיגער קארגער, קארג ביז דער העכסטער שטופע.

אין פעלד פלעגט ער דער עיקר זארגען זיך אז ער זאל נישט צו־שטארק אויסטרעטען חלילה די שטיוועל. נישט אבניצען דעם שינעל און איינריכטען די וועש וכדומה. ווען א קויל האט איהם איינמאל דורכגעשאסען דעם ארבעל האט ער זיך שיער נישט צווויינט ביז טרעהרען, וואס מ׳האט איהם קאליע געמאכט דעם... שינעל.

קיין בריעף האט ער קיינמאל נישט געש־ריבען. נישט קוקענדיג דערויף. וואס אוועקצו־שיקען זיי האט מען נישט געדארפט קיין מאר־קעס. עס איז איהם פשוט א שאד געווען פא־פיער, א קאנווערט און טינט־און־פעדער, קויפען א בליישטיפט אדער א פעדער האט ביי איהם אויסגעוויזען א אנ׳אמת׳ע הולטייסטווא...

איינמאל זיצענדיג אין דער טראנשעע, האט זיך איינער פון אונז אבגערופען דו איהם:

— דו ווייסט נ. וויפיעל עס קאסט א קויל, וואס די דייטשען לאזען ארויס פון זייערע 42־ענטימעטרדיגע הארמאטען?

נ. האט געקוועטשט מיט די פלייצע.

— צוויי. דריי הונדערט פראנק?

— דרייסיג טויזענד פראנק!

— ווי־פי־על?

ער איז אזש בלייך געווארען פון איבערא־שונג. ער האט זיך גאר נישט געקענט בערוהי־גען אין כסדר געשאקעלט מיט׳ן קאפ אנ׳אויפ־געקאכטער:

— דרייסיג טויזענד פראנק! הערט נאר א מעשה, הערט נאר א געשיכטע!...

נאך א פינף טעג זיצען אין דער טראנ־שעע האבען אונז די דייטשען געוואלט ארויס־שלאגען פון דארט און זענען גע׳אנגען אויף אנ׳אטאקע.

זיצענדיג אין איין רייהע מיט דעם קמצן נ. האב איך א קוק געטאהן ווי די ערשטע פאדער־שטע מחנה פון א מאן צוויי הונדערט האבען זיך געלאזען אויף אונז, זייענדיג בעוואפענט מיט האנד־גראנאטען, און איך האב זיך אנגערופען צו מיין שכן:

— דו ווייסט, יעדער גראנאט קאסט נישט וועהניגער ווי פופציג פראנק.

— פופציג פראנק?! מענשען משוגעים!

איך האב איהם געגומען אונטעריאגען:

— נו שנעלער מיין טייערינקער, נישט קיין צייט איצטער זיך אויפצורעגען, נעהם בע־סער און שיס גיכער די דאזיגע משוגעים זיי קריכען דאך שוין גלייך אויך אונז, זעהסט?

נ. איז געווארען נאכמעהר אויפגערעגט:

— לאזען זיי קריכען. ביי מיר זענען אינ־גאנצען געבליבען צוואנציג פאטראנעס. איך קען נישט נעהמען און ארויסלאזען זיי פלוצים אי דער לופט. א קלייניגקייט פופציג פראנק א שטיק!...

איך האב זיך צובייזערט:

— הער, זאג איך צו איהם, דאס מאל איז שוין דיין קארגשאפט א ביסעל צו־פיעל... פער־געס נישט, אז דו ביזט א סאלדאט.

—געוויס פערגעס איך נישט... איך ווארט בלויז אב א בעסערען צופאל, ווען כ׳זאל וויסען

Jüdische Volkszeitung №146 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, מאנטאג, ב' תמוז תרע"ה (1 Juni 1915). 4

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די איטאליענער האבען עראבערט גראציסקא.

פרידליכע שטימונג אין דייטשלאנד וועגען אמעריקא.

פון דרום־פראנט

איטאליענישער בעריכט.

רוים, 13־טען יוני. (אפיציעל). היינטיגען טאג האבען מיר געהאט ערפאלג אויף אלע טייל פון פראנט. פיינדליכע מחנות (6 בעטאליאן) האבען פערזוכט איבערצופאלען אונזערע מחנות פון הינטען ביי מאנטא נערא. דער פערזוך איז ניט געלונגען.

מיר האבען עראבערט און זיך בעפעסטיגט אין דער שטאדט גראדיסקא.

(עסטרייכער בעריכט.)

וויען 13־טען (אפיציעל). ביי איזאנצא געהען פאר קליינע ארטילעריע צוזאמענשטויסען.

נעכטען האבען פיינדליכע מחנות אנגעגריפען די בערג ביי פלאווא. נאר זענען גלייך אבגעשלאגען געווארען.

דער איטאליענישער אונטערוואסער־שיעף "מעדוזא" איז דערטרונקען געווארען אונזער א א אונטערוואסער־שיעף אין דער צפון טייל פון אדריאטישען־ים. 1 אפיצער און 4 מאטראסען זענען נערעטעט און גענומען געפאנגען.

פון מזרח־פראנט.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 13־טען יוני (אפיציעל). אין צפון שאוולי ביי זאקינאיוא האבען מיר דעם 11־טען פארגענומען אנ'אנגרייף און אבגעטריבען דעם שונא צו מערב צו.

ביי קאוונא האט דער שונא פערזוכט עראבערען אונזערע פאזיציעס אויס'ן פראנט זאפזשיסקי־הודעלע. נאר א געגען־אנגריף. וואס מיר האבען פארגענומען האט זיי אבגעשלאגען צוריק צו מאריאמפאל צו און אין דער ליינג פון דער אייזענבאהן־ליניע קאוונא־וויראבל.

אין דעם דריי־טאגיגען קאמפף ביי דניעסטר אין זשוראוונער געגענד האבען מיר גענומען 348 אפיצערען און 15,431 סאלדאטען געפאנגען ווי אויך עראבערט 17 קאנאנען. א חוץ דעם פיעל אנדערע וואפען און אמוניציע.

כדי צו העלפען די דייטש־עסטרייכישע מכנות וואס טרעטען אב צוריק צום רעכטען ברעג פון דניעסטר, האט דער שונא פארגענומען א גרויסען אנגריף און האט געווען עראבעדט די דארף גרוזאוו. נאר נאכדעם האבען מיר איהם אבגעשלאגען און האבען גענומען נאך 33 אפיצירען און 490 סאלדאטען געפאנגען.

דעם 11־טען האט דער שונא דערנענטערט זיך די טייך דניעסטר ביי די בריקען און האט אין איינינע ערטער אנגעהויבען אריבערגעהן די טייך.

עסטרייכישער בריכט.

ווין, 13־טען יוני. (אפיציעל). גענעראל פפלאנדערס מחנות האבען צווישען די טייכען דניעסטר און פרוט בעקעמפפט פיעל רוסישע פאזיציעס און האבען געשטורמט די שטעדטלעך יזיר זאני און ניערזשעוויסקא אין צפון פון אבערטין. אונזערע מחנות געהען פארווערטס צו דיארנאליצא. איבער האראדענקא' זענען אריבערגעגעגאנגען דעם דניעסטער און האבען עראבערט די שטאדט זאלעזשציקי.

אין בוקאווינא זענען די רוסען געצוואונגען צו פערלאזען זייערע פאזיציעס ביים פרוט און און ציהען זיך אב צוריק מיט גרויס הזק. אין די נעכטיגע קאמפפען האט גענעראל פפלאנצערס ארמעע גענומען 5000 געפאנגענע רוסען.

אין דרום פון דניעסטער דויערען נאך די קאמפפען. א רוסישער אנגריף אויף סטאניסשני איז אבגעשלאגען געווארען.

זוראוונא, וואס מיר האבען געווען פערלארען איז ווידער אין אונזער בעזיצונג.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 13־טען יוני (אפיציעל). מיר האבען עראבערט און בעפעסטיגט אונזערע פאזיציעס ביי ניו־וויל סט.־וואסט.

אין ביז איצטיגע קאמפפען האבען מיר דארטען עראבערט: 3 שטיק 77 מילימעטר קאנאנען. 3 באמבענווארפער און 15 פולעמיאטען. א חוץ דעם האבען מיר געפונען 1000 גראנאטן 800,00 קארטעטשען און 1000 ביקסען, וואס זענען געלעגען בעגראבען אין דער ערד.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 13־טען יוני. (אפיציעל). אין לאבירענט האבען די פראנצויזען נעכטען אנגעגריפען 2 מאל. נאכמיטאג איז דעם שונא געלונגען ארויסצואווארפען אונז פון אונזערע פאזיציעס. איינער פראנצויזישער אנגריף איז אין אבענד ניט געלונגען. דער שונא האט געליטען גרויסען היזק.

ביי סערע דרום־מזרח פון העבוטען געהען מיר פארווערטס.

דייטשלאנד — אמעריקא.

בערלין, 13־טען יוני. אין די היזיגע הויכע קרייזען האט אמעריקאס נאטע בנוגע לוזיטאניא־קאנפליקט געמאכט זעהר א גוטען איינדרוק.

די נאטע איז פערפאסט אין א פיעל פריינדליכען טאג ווי מען האט פריהער ערווארטעט. די גאנצע דייטשע פרעסע איז משמעות שטארק צופרידען און בעהאנדלען די פראגע זעהר ערנסט און רוהיג.

די „פאסישע צייטונג" שרייבט: ווילסאנס נאטע שאפט ניט קיין גייע לאגע צווישען אמעריקא און דייטשלאנד. נאר דער רוהיגער טאן אין וועלכען די נאטע איז פערפאסט ווירקט צו פערלייכטערען די איצטיגע לאגע.

דאס וואס מיר דארפען טהאן, און דאס וואס אמעריקא דארף דערויף קענען מיר פיהרען פערהאנדלונגען.

די פערהאנדלונגען מוזען געפיהרט ווערען אונפארטייאיש און ביידע צדדים דארפען שטרעבען צו קומען אנקעגען דעם אנדערענס וואונשען כדי מען זאל ערייכען א עהרליכע און פרידליכע פשרה מיט אמעריקא.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgvalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Diät, medicin, Bæder, Elektricitæt, Massage etc. Chemishes Laboratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge.

Ny Taarbæk, Trepilevej 3.
Tlf. Bellevie 233

Kapitalisten

können durch Verbindung mit hiesigem Darlehensgeschäft welches, nach einem neuen Sustem arbeitet, wobei jede Risiko ausgeschlossen ist, bis 36 procent jährliche Zinsen erzielen. Nähere Auskunft bei Aufgabe von Adresse unter J. 47 an die Jüdische Volkszeitung.

שבת דעם 19 יוניי אום האלב 9 אזיגער נאכמיטאג ווערט אויפגעפירט ווערען אום ערשטען מאהל דער גרעסטער סעקסטעט פון דעם סעזאן, ווי אויך דעם לעצטען מאהל

דער בלינדער מוזיקאנט

Osterbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער פעראיין

לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט געזאנג פון ל. קאברין.

באל ביז 3 אזהר!

די פיעסע ענטהאלט שפאנענדע סצענען, עהנליך צו (שעקספירס) אטעלא. מיטן אנטיול ה'ר און פרוי טימיאנאוו, ה'ר בילאווסקי, ה'ר און פרוי פעדשכיין, ה'ר אפאטאווסקי, פר. יאקאבסאן און פריילין באראש.

בעמערקונג! די הויפט ראלא אלס דער בלינדער מוזיקאנט שפילט ה'ר טימיאנאוו.

בילעטען צו געווענליכע פרייזען.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הערענאואט „אקוסטיקאן", קען מען איינכאפען אין 6 גאזען, לויט דער ווונדערליכער נוסח „אקוסטיקאן" ווערט הערענעוועדט פון א סך דאקטוירים און ווערט בענוצט פון דער קעניגען פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dament Vestebourg. 22 Tlf. 792.

איינציגער פערטרעטער פאר סקאנדינאוויען אין רוסלאנד.

Tel 8512

Telegram Adr.
„Beucrato"

טיוו ביורא.

דענישע דעדעק־

נעמט אן אונטערזוכונגען אין פריוואטע און קרימינעלע ענינים, בעזארגט פערהיטונגען פון מענשען־לעבענס ווי אויך קאפיטאל, שאפט אויסקונפטען אין אלע אנגעלעגנהייטען, אויך ווען פערזאנען מיט וועמען איהר דענקט אריינטרעטען אין געשעפט פערבינדונגען, זוכט אויס פערשוואונדענע מענשען אין חפצים, בעשיצט מענשען אדער ווערט־זאכען, וואס זענען אין סכנה ענדליך שאפט בעווייזען צום גערייכט, ווען אזעלכע פעהלען, אויך אלע אנדערע דעדעק־טיוו ארבייטען. פערבינדונגען איבעראל. קאנפערענצען אימער א ומזיסט. קאריספאנדירט אין אלע שפראכען.

A/s Hannibal Sander.

דאמפוועשריי

1812 געגרינדעט

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבערי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידער־רייניגונגס־אנשטאלט.

אבגענומען און אבגעבראכט	Telf. Søborg	קיינע כלארי. לוסט
איבעראל.	31 og 61	געטריקענט.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקווייזיטען

Petersen & Steenstrup

Købmagergade 18.

Landbrugslotteri

לאנדווירטשאפטליכע לאטעריי

צום דריטען קלאס

פערקויפט לאטעריי צעטלען ביז דינסטאג

צעטעל־קר. 4,70 | צעטעל 2,45 קר.

צו בעקומען ביי די קאלעקטארען און אין הויפט־קאלעקציאן

Frederiksberggade 2.

דער גרעסטער גווינס אין דיזער סעריע איז 70'000! קראנען.

עס קומען ארויס דיזע לבע נומערן,

ווי אין דער קלאסען לאטעריי.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

Kobenhavn C.

פרובירט

C.W.OBEL's

סיגארעטען.

פיזיקאליש באדאנשטאלט

און באדעקליניק.

Gl. Mont 12 (Ch IX gade Krbrteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און זוארימע באדען, ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און רעווומאטיזם. בעשטעל א פלאץ דורך טעל. 11872

יעדער ווערט גליך אנגענומען.

צו פערדינגען

2 צימער מיט א קוך פיר יונגע מענשען אהן קינדער, ביליג צו פערדינגען.

לעווין פילעסצרעדע 80.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבעדע בילדער „Kinografen" Frederiksbergg. 25

(נעבען ראטהויזפלאץ)

יעדער טאג ווערט פארגעשטעלט אהן אונטער־ברעכונג פון 2 אזייגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסטען

פון דער וועלט קריגע.

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

א טלית פערלוירען

Schuel, Evaldsg. 6.

ווער ס' וועט צוטשטעלען ווערט בעלוינט

ציין־דאקטער ה. רובען

טרעפט אויהר יעדען טאג פון 7 — 6 — 12 — 10

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער און גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און בילליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstre 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו בילליגסטע פרייזען. בארנשטיין *Adelgade 50* Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאמאיזיטע פילעסצרעדע 78 Tel. 3703

פון דעם 1 יוני אפען פעגליך פון פרי 7 אזיג — ביז 7 אזיגער. שבת ביז 10 אזיגער. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. סיזוערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימס ביים קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

רומער וואוינונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען. עלעקטרישע ליכט גלאזווראנדא, פרוכט בארטען און צוטריט צום קיך. ביי לינגע 15, שייזענבאהן און בייס דאלי ווערט פערדינגען. עמיליעווייי 16, שאהלאסע־לונד.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlage J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt I A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

אויפמערקזאמקייט שענקען ווי א לעהרער צו זיינע שילער. אמאל מאכט זיך, אז אין צייט פון פראקטיצירען ווערט די טארפעדא פערלא־רען אויף איהר „רייזע".

א קליין קעמערעל אין דער טארפעדא ענט־האלט די געפרעסטע לופט. דאס העלפט צו זינקען די טארפעדא אין דער געווינשטער טיע־פעניש, נאכדעם ווי זי איז אין וואסער.

די לופט, וועלכע שטראמט ארויס פון דעם „לופט־קעמערעל" מיט דער הילף פון א רעגו־לירענדען „צאפען", טרייבט דעם מאטאר מיט א בליץ־שנעלקייט, וועלכע האלט אן כמעט דעם גאנצען וועג ביז די טארפע־א טרעפט אין ציעל.

דער מאטאר דרעהט צוויי פליגעל ביי דעם עק פון דער טארפעדא. דאס גיעט דער טאר־פעדא איהר גראדקייט און שטאנדהאפטיקייט, אז זי זאל זיך ניט איבערקעהרען.

צוויי אויפגעשטעלטע רודערס קירעווען די טארפעדא אין דער נויטיגער ריכטונג און צוויי האריזאנטאלע רודערס קאנטראלירען די טיעפ־קייט פון דער טארפעדא, וועלכע איז געוועהנ־ליך צווישען צעהן און פיערצעהן פוס טיעף. די טארפעדא ווערט געהאלטען אין וואסער מיט דער הילף פון א „באלאנס־קעמערעל" און דאס קירעווען ווערט קאנטראלירט דורך דעם וואונ־דערליכען אינסטרומענט, וועלכער רופט זיך „גיראסקאפ".

דער מעכאניזם ארבייט מיט אזא וואונדער־ליכע פינקטליכקייט, אז אונטער גינסטיגע אומ־שטענדען קען מען מיט דער טארפעדא זיך צי־לעווען אפילו פון דער ווייטקייט פון א יארד אדער צוויי. אין קורצען ערקלערט, איז דער „גיראסקאפ" א זיך־דרעהענדער רעדעל, וועל־כער קאנטראלירט אויטאמאטיש די טארפעדא אויף איהר רייזע.

די מעטהאדע פון אפפייערען א טארפעדא, איז כמעט די זעלבע ווי דאס אויסשיסען פון א ביקס. זי ווערט אויסגעשאסען פון דער טאר־פעדא־רעהר דורך געפרעסטע לופט. דערגרייי־כענדיג דאס וואסער, ווערט זי געטריבען פון שרויפען אין דער נויטיגער ריכטונג. ווען מען דערזעהט דעם שונא, גיט מען א דריק א קנע־פעל און מיט דער הילף פון עלעקטריציטעט ווערט די טארפעדא אויסגעשאסען.

די ענטרעקטע „אינטריגע".

דער פוילישער „דזיען" האט ענטדעקט זעהר א טיעפזיניגע אינטריגע געגען די אינטערעסען פון פאליאקען.

אין דער צייט וואס די פוילישע פרעסע לעבט איבער א קריזיס, צוליעב דער מלחמה און פיעל פוילישע צייטונגען האבען געמוזט אינ־גענצען פערמאכט ווערען, בעמערקט זיך — לויט דעם „דזיען" — א זעלטענע ערשיינונג: עס ווערען געבוירען אימער נייע מאנאטליכע און וואכענטליכע זשורנאלען און זאגאר ביכלעך, וועלכע די פערלעגער מוזען פערלירען פיעל געלד. די מייסטען פון זיי, ענטוועדער זיי גע־הען ארויס צו פערטיידיגען יודען, אדער זיי שפעטען־אב פון דער הערשענדער פוילישער „אריענטאציע", און נאך מעהר וואונדערליך איז דערביי, וואס אין די דאזיגע אויסגאבען בעגע־גענט זיך גאנץ וועהניג יודישע נעמען און פסע־ודאנימען. די זשורנאלען מאכען דעם איינדרוק פון ריין פוילישע, אבער דערין שטעקט ערשט די גרויסע אינטריגע: דאס אלץ אין יודישע אר־בייט. „די נעמען פון די געדונגענע פוילישע ליטעראטען זענען נאר א שוץ־מענטעל פאר דער חיטרער הינטער־קוליסען ארבייט פון יודען וואס איז פערעכענט צו אונזער נאציאנאלען שאדען". דער „דזיען" פערזיכערט, אז „אלע פויגעל אויף די דעכער זינגען שוין וועגען דעם ארגאנירטען יודישען אויסגאבע־קאנסארציום, צו שטיצען די יודישע צייטונגען וואס פערטיידי־גען די יודישע אינטערעסען. אדער, וואס שא־דען בלויז די פוילישע אינטערעסען".

א שאד נאר, וואס דער „דזיען" גיט ניט ארויס די נעמען פון די יודען, וואס געהערען צו דעם דאזיגען „קאנסארציאום"...

נארישע קלאנגען.

אונטער אזא קעפיל איז אין „וויטעבסקי וויעסטניק" אבגעדרוקט פאלגענדעס:

„אין די לעצטע טעג האבען זיך צווישען דער יודישער בעפעלקערונג פון דער שטאדט וויטעבסק פון ערגעץ בעוויזען פערשיעדענארטיגע אומגע־לומפערטע קלאנגען, אז מ'וועט כלומר'שט ארויסשיקען אלע וויטעבסקער יודען — צי קיין פענזא צי ערגעץ נאך ווייטער. ס'איז גאר ניטא וואס צו רעדען, אז ס'איז נישטא קיין שום גרונד פאר אזעלכע קלאנגען, פונדעסטוועגן, האט מען זיך צו זיי צוגעהערט, וועגען זיי זענען געפיהרט געוואהרען געשפרעכען צווישען יודען. און צו־זאמען מיט די געשפרעכען האט זיך געטראגען א געוויסע נערווייאישקייט, זענען זאגאר ערנסטע און פערשטענדיגע יודען ארונטערגעפאלען אונ־טערן איינפלוס פון דאזיגע קלאנגען. אנשטאט צו בערוהיגען די מענשען און שטעלען בחרפה די, וואס האבען זיך ערלויבט צו רעדען נאריש־קייט, פערשטעהט זיך, קיין שום השערות וועגען ארויסשיקען די וויטעבסקער יודען עקזיסטירע נישט"

היימלאזע.

דער קאמיטעט פון דער יודישער געזונד־הייטס האט בעקומען ידיעות, אז אין סאבין און אטוואצק (ווארשאווער גובערניע) האבען זיך צונויפגעזאמעלט צ סך היימלאזע ארויסגעשיקטע פון ראדאמער און קעלצער גובערניעס, דערביי דערגרייכט זייער צאהל אין סאבין 5.000 און אין אטוואצק 3.000. כדי איינצוארדנען קיכען און באראקען אין די דאזיגע ערטער, איז ארויס־געפאהרען אנ'אטריאד, וועלכען דער קאמיטעט האט געשיקט.

אויף דער סטאנציע קאבעליאקי זענען אנ־געקומען 200 ארויסגעשיקטע יודען פון קורלאנ־דער גובערניע, וואס מ'האט זיי בעשטימט אלס וואוין־ארט די שטאדט קאבעליאקי. דער אר־ר־גער קאזיאנער ראבינער האט געגעבען צו ווי־סען וועגען דעם דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכער האט זיך הייס אבגערופען. אויף צום געבען זיי די ערשטע הילף האט מען צונונויפ־געקליבען א סך שפייז־פראדוקטען. אין די ער־שטע טעג, איידער ס'וועט פערענטווערט ווערען די פראגע וועגען איינארדנען זיי, האלטען זיך אויף די אנגגעקומענע אין די בתי־מדראשים און אין פריוואטע הייזער.

דעם זעלבען טאג האט דער קאמיטעט בעקו־מען א מיטטיילנג אז קיין סיטפעראפאל האט מען געבראכט נאך 1.000 ארויסגעשיקטע יודען פון קאוונער גובערניע. און פונקט אזוי פיעל קיין מאריופאל.

אמעריקא־דייטשלאנד.

די פערהאנדלונגען צווישען די פעראייניג־טע שטאטען און דייטשלאנד בנוגע דעם „לוזי־טאניא צופאל אדער בעסער געזאגט בנוגע דער דייטשער טאקטיק פון ים־קריעג, זענען אריינ־געטראטען אין א נייעם פעריאד.

ווי אונזערע לעזער ווייסען שוין איז די ערשטע אמעריקאנישע נאטע צו דער דייטשער רעגירונג איז געשיקט געווארען נאך „לוזיטא־ניעס" אונטערגאנג, אויף וועלכער די וואשינג־טאנער רעגירונג האט בעקומען אנ'ענטפער. אזוי ווי די נאטע איז ניט צופריעדענ־שטעלענד האט מען אויסגעארבייט א נייע נאטע צו דער דייטשער רעגירונג, וועלכע האט גע־פיהרט צו דעם, אז דער אמעריקאנער מיניסטער פון אויסער, ברייאן האט פערלאזען זיין פלאץ, ווייל ער האט ניט געוואלט איינשטימען מיט דער פארם פון דער נאטע.

ווי עס איז דער פאקט אליין, אז דער פרע־זידענט ווילסאן האט געקענט צולאזען, דאס איינער פון זיינע מיניסטארען בכלל און מיניס־טער פון אויסערן בפרט, זאל דעמיסיאנירען, דער פאקטט אליין צייגט אויף וויפיעל דער פרעזידענט ווילסאן און מסתמא די מעהרהייט פון דער רעגירונג זענען פעסט בעשלאסען צו פיהרען א ניט־וואקלענדע קלארע פאליטיק אין א געוויסער ריכטונג נעמליך: זיכערן אמעריקא פון דער סכנה, וואס די דייטשע מלחמה טאק־טיק אויפ'ן ים האט מיטגעבראכט.

וואס אנבעלאנגט דער דייטשער רעגירונג קען מען נאטירליך ניט פארויסזעהען וואס פאר א ווירקונג דאס קען מאכען, ווייל די נאטע איז ניט נאר אבגעשיקט, נאר נאך ניט פערעפענט־ליכט געווארען און נאטירליך קען מען גענוי ניט וויסען דעם אינהאלט און איבערהויפט די פארם אין וועלכע די נאטע איז פערפאסט, דער־ווייל קען מען שוין הערען אבקלאנגען פון דער דייטשער שטימונג בנוגע דער נאטע.

די דייטשע אפיציעלע רעגירונגס־צייטונג „לאקאל אנצייגער" דרוקט זעהר א רוהיגען אר־טיקעל וועגען דער פראגע: די צייטונג שרייבט: „מען קען גלויבען, אז מיט'ן גוטען רצון פון ביידע צדדים קען מען יא געפינען א פונקט אויף וועלכען מען זאל קענען אנהויבען וויעדער די רוהיגע פערהאנדלונגען. מען דארף יעדענפאלס רוהיג אבווארטען און זעהען אויב פרעזידענט ווילסאן נאטע קען ענטהאלטען אנ'אפענע וועג פאר פריעדליכע פערהאנדלונגען. דייטשלאנדס מיליטערע אינטערעסען און גערעכטיגקייטס שטאנדפונקט קען זיך גוט פעראייניגען מיט א געדאנק וועגען עהרליכע פערהאנדלונגען.

דאס איז אלזא די מיינונג פון דעם אפי־ציע ער לאקאל איינצייגער.

די אנדערע דייטשע צייטונגען זענען ניט אזוי רוהיג צום ביישפיעל שרייבט די „דייטשע טאגעסצייטונג": אויב פרעזידענט ווילסאן וועט פאדערען, אז דייטשלאנד זאל אבשטעלען דעם ים־קריעג, דאן ווערט דעריבער געשאפט א קאנ־פליקט צו וועלכען קען קיין פשרה ניט געפונען." ווער רעדט נאך וועגען די אמעריקאנישע צייט־טונגען זענען מלא חימה. אלע דיסקוטירען די פראגע און לאנגע ארטיקלען ווערט פרעזידענט ווילסאן געגלויבט אין בעזונגען.

צו וואס די לאגע קען פיהרען קען מען נאך פארלויפיג ניט מ שער זיין. מיר'ן האפען אז דאס גרויס מענשען־שלאכט וועלען ניט פערגרע־סערט מיט אמעריקאס אריינטרעטען אין מלחמה

יודישע נייעס.

(פאר רוסלנאד). פון לאנדאן שרייבט מען: א מיטגליעד פון ענגלישען פארלאמענט האט פארגעשלאגען אנצונעהמען א רעזאלוציע פון פראטעסט געגען דער רוסישער רעגירונג פאר דעם ארעסט פון דומא־דעפוטאטען. דיעזע רע־זאלוציע איז אבער פערבאטען געווארען. זי וואלט געשטעלט אין געפאהר, הייסט עס, די גוטע בעציהונגען צווישען ענגלאנד און רוס־לאנד.

(ווילנער געלד־זאמלונג.) די געלד־זאמלונג אין ווילנא לטובת די מלחמה־געליטע־נע האט געגעבען א סומע פון 75 טויזענד רובל.

(סענאט ערקלרונג.) דער סאנאט האט ערקלערט, אז אנ'אלמנה פון א יודישען דאקטאר מעג קויפען אונבעוועגליכע גיטער אויסערן תחום נאר אין יענעם ארט. וואו זי האט זיך בעזעצט נאכ'ן מאנ'ס טויט.

(האפנונגען). אין א לייט־ארטיקל, וואס די לאידאנער „דיילי ניוס" איינע פון די עלטסטע און ליבעראלסטע צייטונגען אין ענגלאנד האט די טעג פערעפענטליכט, ווערט פערהאנדעלט אן ארטיקל פון דעם רוסישען ליבעראלען לידער, מיליוקאוו וואס ער האט געשריבען אין אי־טאליענער צייטונג און אין וועלכער ער דריקט אויס די מורא, אז די רוסישע רעגירונג וועט פערבעסערען די לאגע פון די יודען נאך דער מלחמה".

רויט און געל.

I

די געגנערשאפט אקעגען דעם פלאן פון א יודישען קאנגרעס געהט ארויס פון צוויי צדדים, — און דוקא פון יענע, וואס האבען זיך ביז איצט אזוי גערן געקרוינט מיט ן׳ נאמען „איינציג פארטרעטער". דאס זענען די עקסט־רא־דיקאלע" גענאסען" פון אין זיים, און די עקסט רעאקציאנערע „יאהודים" פון דער אנדערער. א הערליכער בונד פון רויט מיט געל, פון פרי־גישען רעוואלוציאנס־היטעל מיט ן׳ אלרייטישען צילנדער. דעם „לינקען" צד אנטיקאנגרעסיס טען בילדען יענע לייט, וואס האבען פון ימים קדמוניות חזקה אויף דעם יודישען ארבייטער קלאס: די „איינציגיג פארטרעטער פון־ם יודישען פראלעטאריאט". דעם רעכטען צד בילדען יענע לייט, וואס האבען פון ימים קדמוניות אויף דעם יודישען ארבייטער קלאס: די „איינציגיג פארטרעטער פון־ם יודישען פראלעטאריאט".

מ׳וועלט ממש ערריהרט ביז׳ן טיפען האר־צען, ווען מ׳קוקט צו, ווי דער העכסט רעספעק־טאבלער דושענטעלמען מר. קניעט־פאר־מיר און דער העכסט ענטוזיאסטישער גענאסע הויך־פאהן דר־יקען זיך בריידערליך די הענט, האל־טען זיך אויף שוועריק בפרהסיא א גע־טרייען בונד אויף לעבען און טויט געגען דעם יודישען קאנגרעס. ס׳איז ריהרענד אזא אחדות, ריהרענד אזא גייסטיגע איינשטימיגקייט, און דאס קען נאר אנדערש נית זיין: „איינציגיג" קא־נען נאר נית זיין אין צווייענדיגער צאל, זי מוזען געהן און לעבען געאייניגט, אונצעטרע־בארער גוף און נשמה, א יאהודימס־סאציאליס־טישער צווילינג. די אל־איניגיג גאלדענע רישער פון שתדלנות און מה יפית־העלדישקייט.

און נאך מעהר ריהרענד איז, וואס זיי הא־בען זיך אפילו נית צונויפגעררעט לכתחלה איינער מיט ן׳ צוויטען. גענאסע הויך־די־פאהן האט פערשפארט צו אונטערווייזען דעם מר. קניעט־פאר־מיר, נאר זיי זענען שוין פון געבורט אזוי פאליד־אריש געשטימט: וואס דער אפאונער גדול ברומט און ברילט מיט זיינע דונערן גענגן דער פאלקס־פאליטיק, באמעקט צו דער שמש פון צעהנטען שטאק, יענעם האט דער רבונו של עולם געשענקט א שטים פון א צעבייזערטען לייב, דעם — א שלשלת־קול־כעל פון א צע־בראכען פלאש, אבער דער נגון איז ביי קיידע־מען דערזעץ בי־גער דער גרינד־טאן איז איינער: איהר „מאישעס" זאלט רוהיג זיצען, און מיר וועלען זיך משתדל זיין פאר אייך מר. קניעט פאר־מיר וועט פאר אייך בעטען ביי די מיניס־פארען און פרעזידענטען, און גענאסע הויך־די־פאהן וועט פאר אייך פאריואלטען א וואהרע ביי די גוי׳שע גענאסען.

איז דאס דען נית ריהרענד, או מר׳ יענקי־שטאלץ צעטופען מיט די מיס און שלייערס אונ׳ שרייט אויף אונז, א׳הר זיינט א מב־אנ׳ערב־רב" בעת דער גענאסע מוטיג־קאמפף פאלש־אריין מיט אוריג סירופ־זיסע קאמפל מענ־טען, ווי „מלמדים", „בטלנים", „ישיבה־בחורים", כ׳לעבען. מיטיוואס איז „בטלנים" וועניגער עדעל ווי „מאי"? זיי קאנען שוין ביידע געבען לעק־צ׳יפ פון אנשטענדיגקייט און דרך־ארץ פארן פאלק, מיט איין וואהרע, געגען קאנגרעס טרעטען ארויס אלע יענע, וואס האבען ביי זיך שוין לאנג אפגעפסק׳ענט, או דאס יודישע פאלק טויג אויף גאר נית, און וואס האבען קיינמאל נית גע־האט קיין ברעקעל דרך־ארץ פאר זייער אייגע־נער אומה.

דער שטארקסטער ארגומענט זייערער גע־גען א יידישען קאנגרעס איז טאקע, וואס אנ־דערע פעלקער וועלען פאר־אידען קיין רעספעקט נית האבען און וועלען זיך צו די אידעשע פא־דערונגען איינפאך נית צוהערען, מ׳וועט די שווא כינקע שפספעלע, דאס אידעשע פאלק, קיינמאל נית אריינלאזען צו דער אס־יפה פון לייבען וועלף און בערען, דאס מיינט כען די מעכטגע, פון קאס ביז׳ די פיאטע בעוואפענטע אומות העולם, סיי די גלעלע, סיי די רויטע אנט־קאנגרעסיסטען טענהן אין איין קול, או ס׳איז גאר נית שייך צו רע. ן וועגען אידיש פאדערונגען און אי־דישע דלעגאציעס צום פרידענס־קאנגרעס. זיי איז אר לעכערליך דער גדאנק אליין, או די אידען זאלען אמאל קריגען די־סת־הרגל צו די בעראשונגען פון די אומות העולם. דערצו מוז מען דאך זיין א שטאט, א בעל־הבית אויף אנ־אייגענער מדינה און פערמאגען אנ׳ארמעע מיט באיאנעטען. הארמאטען און סאבמארינס.

ב. בארוכאוו.

די טארפעדא.

די גאנצע וועלט איז פעראינטערעסירט אצ׳יגד מיט די אונטערוואסער־שיפלעך און זיינ־רע טארפעדאס, וואס האבען זיך בעוונדערע אויס־גענציכענס אין דער איצטיגער מלחמה אין דער אונטערוואסער־שיפלעך פארגעקומען דורך דיא אונטערוואסער־שיפלעך פארגעקומען א גאנצע רעוואלוציאן. עס דויערט דרי יאהר צו בויען אנ׳ערשטע קלאסע קרייגס־שיף און זי קען קאסטען איניגיג מיליאן קראנען, וועלכע זי אבער אין עטליכע מינוטען פערניכטעט, וען עס טרעפט זי א טארפעדא.

די לענג פון א מאדערנער טארפעדא איז ווישען פיערצעהן און נייניצעהן פוס. די גרעס־טע וויישטקייט, וואס זי קען טרעפען, איז פיער טויזענד יארד. איהר נאז אדער „קרייגס־קאס", וויי זי ווערט טעכניש בעצייכענט, איז אנגע־פילט מיט טרוקענע און פייכטע עקספלאזיוו־שטאפען, וויי אויך מיט קוועקזילבער. וועלכעס איז נויטיג פאר דעם עקספלאדירען. אונטער דעם „קרייגס־קאס" געפינ זיך א קעמערל, אין וועלכען די צוזאמענגעפרעסטע לופט איז איינגעשלאסען, מיט וועמעס הילף די טארפעדא איז בכח אויסצושיסען און מאכען איהר בליק־שנעלער מארשרוט צו דער גצעילעוועטער שיף. נאך דער לופט־קעמערל קומען מיר צו אנ־אבטיילונג, וועלכע ענטהאלט אין זיך די „בעהי־רען" פון דער טארפעדא. דאס איז א קאמפלי־צירטער און וואונדערליכער מעכאניזם, וועלכער פיהרט און קאנטראלירט די טארפעדא. נאך דעם עהירען־קעמערל קומט די אבטיילונג פאר דעם מאטאר אין ביי דעם עק פון דער טארפעדא געפינט זיך א קעמערל, וואס נית דער טארפעדא איהר גלייכגעווירט.

אין דעם מאטאר, ווען מען הויבט אן מיט דער טארפעדא צו פראקטיצירען, הויבט זיך אן א נ׳י לעבען פאר איהר. פונקט ווי א קינד, וואס הויבט נור אן צו גהען אין שולע, אזוי הויבט מען אויך אן פון דער נייער טארפעדא צו פיהרען א טאג בוך וועגען איהר „האנדלונג" און בענעהמונג מאל מען האס די טארפעדא אפגעפייערט און ווי אזוי זי „האט זיך בענומען" דורכטראגנדיג זיך דורכ׳ן וואסער, צי זי האס נית „אראפגעטראטען פון דרך הישר", און איז גענאנגען וואהרין מען האט זי געשיקט א. ז. ו.

עס איז די פליכט פון יעדען לויטענאנט, אויף א אונטערוואסער אדער טארפעדא־שיפלעך, צו פערשרייבען די „בענעהמונג" פון דיינע טארפעדאס און ער מוז זיי פונקט אזוי פיהל

מעשה׳לעך פון „גוטע אידען".

(ענדע)

דער ענין איז אפילו פאר שמואל־יקען גענוג א גרויסער פלא. עפעס פלוצים פרייסאג פאר־נאכט, פארן קבלת שבת הייסען קומען דעם שמאס רב׳ אבער דער רבי הייסט...

און ר׳ שלמה דער בעקאנטער גדול, דער רב פון סקאלע, איז באלד געקומען שוין אנגע־טהאן אין די שבת־מלבושים, דער ריזינער האס איהם גע׳ייסען זיך זעצען און אנגעהויבען צו דערצהלען די דאזיגע מעשה:

עס איז געווען א איד א חסיד, טאקע אנ־אמת׳ער חסיד, ער איז געווען א גרויסער סוחר, פונדעסטוועגען האט איהם זיין עשירות קיינמאל נית פערפיהרט עובר צו זיין אפילו אויס׳ן קלענ־סטען אסור.

ר׳הי היום, האט ער איבערגענומען פון דעם אונטערנעהמונג, ביי וועלכען ער זיצט א גרויס אונטערנעהמונג, ביי וועלכען ער מפרנסענען צו פון דעם גאנצען יאהרען, ומאד בע׳זיין געווען, און היינט פליצ׳ט צו געבען דער רעגירונג די נויטיגע ערבות, וואס מען האס פערלאנגט. האט ער זיך מורה היתר געווען צו נעהמען דאס געלד וואס אלמנות און יתומים האבען איהם, אלס דעם שטאדט־גביר, פערטרויעט, און עס געבוירען אלס ערבות, ווי־סענדיג, או דאס געלד איז דאך זיכער כמונה בקופסה, ווייל דער מסחר איז א מקור פון א גרויס עשירות.

דער שר ביי וועמען דער קאנטראקט האט געזאלט ווערען אונטערשריבען, איז געווען א גרויסער שונא ישראל, ער האט דעם אידען נית פערגונען אזא גוט עסק, וויסענדיג, או דער אונ־טערנעמער איז א פרומער איד, האט ער איהף צו להכעיס בעשטימט דעם טאג צום אונטער־שרייבען דעם קאנטראקט פונקט אויף ש ב ת.

וואס־זשע איז צו טהון? זאל ער נית אונ־טערשרייבען, וועט דאך דאס גאנצע ערבות־געלד פערפאלען וועלען. עס וועט פערלאזען געהן די הארוואניע פון אלמנות און יתו־מים פון דעם בעסטען בידנע יתומי־ווידער יא אונטערשרייבען, ווי־נכן, אזוי ש׳ע־יאזען, וואס בע׳זיין געווען, און היינט פליצ׳ט וועלען פערלירען, ווי־נכן, אזוי ש׳ע־יאזען, וואס בע׳זיין געווען, און היינט פליצ׳ט

וועלען א טהלל שבת׳ניק!

פלוצים האט זיך איהם סארגעשטעלט, ווי די ארימע אלמנות בעפאלען איהם פון אלע זייטען שרייענדיג: רויבער, גיב אונז אב אונזער גלעלד! אין זיינע אויערן האט זיך געקלונגען דאס געווויין פון די הונגעריגע אבגעריסענע יתומים, בעטענ־דיג איהם רחמים אבצוגעבען זייערע ארימע פאאר גילדען, זייער פאטערס ירושה.

דאס רחמנות האט גובר געווען, דער איד האט נית געקענט מעהר עומד בנסיון זיין און האט מחלל שבת געווען.

איצט פרעג איך אייך, רב, פסק׳ענט מיר דעם דין, אויב דאס קען בעטראכט ווערען פאר אן „אונס רחמנא פטריה", פאר א געצוואונגענע עבֿרה קומט נית קיין שום עונש. און דער איד דארף נית בעשטראפט ווערען פאר „חילול שבת". אדער ווייל עס האט זיך נאר געהאנדעלט אין דינגי ממנות, געלד זאכען, נית אין פקוח נפשות, הייסט עס נית קיין אונס, און ער איז חייב מקבל צו זיין אן עונש.

נאך א לאנגען „שקלה וטריה" האט דער רב ר׳ שלמה געזאגט, פסק ענט, או עס הייסט אין

„אונס און דער בעל דין איז פטור פון אן עונש.

דעם ריזינערס פנים האט צוריק אנגענומען צו לייכטען פאר גרויס שמחה, דעם גאנצען שבת איז ער געווען געהויבען אין א בחינה פון „כתרין דגדלות". עס האט זיך טאקע געהאנדעלט אינ׳ם תיקון נשמה פון זיינ׳ס א חסיד. זייענדיג אין דער מקוה האט ער מרגיש געווען, או די נשמה איז נאר ביכולת או האבען א חקון, דורך א עסק דין פון א רב. וועלכען דאס בית־דין של מעלה קען נית מעהר מבטל זיין, ווי די תורה זאגט: „לא בשמים היא" די תורה איז נית אינ׳ם היכעל ביז ער וועט נית פריהער דער נשמה א טהאן און מעלה זיין.

באותה הלילה, איז דער בר־מינן בעקומען צום רב בחלום אבדאנקען פאר׳ן פסק, וועלכער האט איהם מציל געווען מדינה של גיהנום.

יצחק אבן

Jüdische Volkszeitung № 145 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, זונטאג, א' תמוז תרע"ה (13 Juni 1915).

אמעריקאס נאטע צו דייטשלאנד איבערגעגעבען.

לעמבערגס פאל ווערט ערווארטעט אין פעטראגראד.

לעמבערג.

לאנדאן, 12־טען יוני. „טיימס" פעטראגראדער קארעספאנדענט טעלעגראפירט: דאס מען מורא, אז לעמבערג וועט ניט קאנען איינשטעהן געגען דעם דייטש־עסטרייכישען פאראמארש און וועט מוזען פאלען.

די רוסען האבען שוין אלץ צוגעגרייט אפצוציהען די שטאדט. גרויסע דייטש־עסטרייכישע מחנות זענען קאנצענטרירט בייס דניעסטער נים וויים פון לעמבערג, און מען איז שוין גרייט צו פערלאזען די שטאדט

אמעריקאס נאטע צו דייטשלאנד.

בערלין, 12־טען יוני. די אבענד צייטונגען מעלדען מיט, אז פרעזידענט ווילסאנס עגטפער צום דייטשלאנד איז דורך די פעראיניגטע שטאאטענס באטשאפטער אין בערלין גערארד, איבערגעגעבען געווארען צום דייטשען מיניס־טער פון אויסערן. די נאטע איז פערפאסט אין א העפליכען אבער בעשטימטען טאן.

די מיינט מען, אז דייטשלאנד'ס עגטפער [illegible] וועלכע וועלען בעשטימען ווי אין א פאר וואכען אדום, ווייל דער פעדעראל־רעגירונג אין אמעריקא מייער געהאלטן איז אוועקגעפאהרען פון אמעריקא אין פיהרט מיט סעציעלע דיפלאמאטישע פון דעם דייטשען באטשאפטער נעזונט בערנסטארף צו דעם דייטשען מיניס־טעריום פון אויסערן. אין דא מיינט מען, אז דייטשלאנד וועט ניט אויסארבייטען קיין ענד־פער נאטע פריהער ווי מייער געהאלטן וועט קומען קיין דייטשלאנד:

אמעריקאנער פערלאזען דייטשלאנד.

לאנדאן, די אמעריקאנער קאנסולאטען אין דייטשלאנד, זענען איצט שטארק בעשעפטיגט. וויייל מאסען אמעריקאנער בירגער וואס וואוינען אין דייטשלאנד איילען זיך אהיים אדער אין א נייטראלער מלוכה.

דער אמעריקאנישער דימיסיאנירטער מיניסטער פון אויסערן וועט מארגען אריינלאזען אנ־אויפרוף צו די דייטשע אמעריקאנער. דער אינהאלט פון דעם אויפרוף איז נאך ניט בע־קאנט.

איטאליען־רייטשלאנד.

לאנדאן, א גרויסע סענסאציע האט אנגע־מאכט די ידיעה אז צווישען דייטשלאנד און איטאליען איז געשלאסען געווארען אנ'אבמאך וועגען בעשיצען דייטשע בירגערס אייגענטום אין איטאליען און איטאליענישע אין דייטשלאנד אויפ'ן טראקטאט זענען די אויבענדערמאנטע מלוכות אונטערגע'ריבען.

פון מזרח־פראנט.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 11־טען יוני. (אפיציעל) אויפ'ן רעכטען זייט פון דער טיך סילידזען האט דער שונא אנגעגריפען אונזערע פאזיציעס. נאר ער איז אבגעשלאגען געווארען צוריק.

אין גאליציען האט דער שונא מיט גרויסע מחנות ארגאניזירט אנ'אנגרייף ביי מאסציסקא. אין אוועג האט דעם שונא'ס ארטילעריע געעפענט א העפטיגען פייער בעגען אונז. טייל־ווייז מיט גיפטיגע באמבען און נאכדעם האבען אינפאנטעריע רעגימענטען אנגעהויבען שטורמען אונזערע פאזיציעס און זענען אזוי. דערגאנגען ביז די דראט־פערצוימונגען וואו זיי האבען זיך אבגעשטעלט, שפעטער האבען מיר זיי אבגע־שלאגען אויף א שטרעקע פון 2000 פוס פון אונזערע טראנשעען.

אויפ'ן רעכטען בערג פון דניעסטער האבען מיר אויף דער שטרעקע פון אוגארסבערג ביז זידאשעוו אבגעשלאגען דעם שונא אין געזומען נאך 2000 געפאנגענע צווישען זיי 50 אפיצירן. ביי זשוראוונא האבען מיר נאך א פערביטערטען קאמפף פערטריבען דעם שונא הינטער דער אייזענבאן־ליניע און עראבערט עטליכע דערפער. עראבערענדיג די דראך ביקאסטוקי האבען מיר געזומען 800 געפאנגענע צווישען זיי 20 אפיצירן.

אין משך פון דעם 10־טען יוני האבען אונזערע מחנות אבגעוואָרפען דעם שונא פון דעם רעכטען בערג פון דניעסטער און עראבערט דעם פראגוב זשוראוקאוו־סיווק. מיר האבען דא גע־נעזומען 6500 סאלדאטען און188 אפיצירען גע־פאנגען אויך עראבערט 17 קאנאנען און 49 מי־טראליעזען.

(דייטשער בעריכט).

בערלין, שבת דעם 12־טען יוני. (אפיציעל). אין דרום־מערב פון שאוולי האבען די רוסען זיך זעהר עקשנות'דיג פערטיידיגט. דא האבען מיר געהאט עטוואס קרעאלע. דאס וואס מיר האבען עראבערט פונ'ם שונא אין די לעצטע 2 טעג איז. 2250 געפאנגענע און פולעמיאטען.

פון צפון־מזרח ביי דובביצא האט דער שונא בעקומען פערשטארקונגען, דערפאר האבען מיר זיך אבגעצויגען צוריק צו דער ליניע בעשיגאלא—זאגינע.

פון מערב־פראנט.

פראצעדוישער בעריכט.

פאריז, 12־טען יוני. (אפיציעל). די ארטילע־ריע קאמפפען אין צפון פון אראס דויערן. וועג־גען די עראבערונג פון ניי־ווילפס־וואסט איז אנגענקומען פאלגענדע איינצעלהייטען: דער קאמפף איז געווען זעהר א בלוטיגער. אונזערע מחנות האבען געמוזט קעמפפען פאר יעדער הויז בעזונדער ביז וואנען זיי האבען עראבערט די גאנצע פאזיציע. דער שונא האט זיך אבגע־צויגען צוריק אויפ'ן עק שטאדט איבערלאזענ־דיג גרויסע מאסען קריעגס־מאטעריאל צווישען וועלכע ס'איז אויך געווען א 77 מילימעטערס קאנאנען און פיעל מיטראליעזען. אין די הויזער און קעלערס האבען מיר געפונען 1000 טוי־טע דייטשען.

„העברי הצעיר".

מיר דערמאהנען אונזערע מיטגליעדער, אז דער צוואמענקומפס־פונקט צום היינטיגען אויס־פלוג איז העברי הצעיר'ס לאקאל (קריסטאל־גאדע 24) 2 אזייגער בייטאג פר.

העברי הצעיר.

שבת דעם 19 יוני אום האלב 9 אוהר פרעס'ס וועט אויסגעפירט ווערען צום ערשטען מאהל דער
גרעסטער סעקסעס פון דעם סעזאן, ווי אויך דעם לעצטען מאהל

דער בלינדער מוזיקאנט

Osterbros Teater; Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער פעראיין

לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט געזאנג פון ל. קאברין.

די פיעסע ענטהאלט שפאנענדע סצענען. עהנליך צו (שעקספירס) אטעלא. מיט'ן אנטייל ה'ר און פרוי טימיאנאוו, ה'ר בילאווסקי, ה'ר און פרוי פעלדשטיין, ה'ר אפאטאווסקי, פר. יאקאבסאן און פריילין באראש.

בילעטען צו געווענליכע פרייזען.

באל ביז 3 אוהר.

בעמערקונג: די הויפט ראלע אלס דער בלינדער מוזיקאנט שפילט ה'ר טימיאנאוו.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכרונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער כראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ;
страхованіе стекла —
по исключительно дешевому тарифу.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Te. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Te 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

A. Ş. H MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג און דאמפפארבערייי. הערן און דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיעכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

Landbrugslotteri

לאנדווירטשאפטליכע לאטעריי

צום דריטען קלאס

פערקויפט לאטעריי צעטלען ביז דינסטאג

צעטעל־קר. 4,70 ½ צעטעל 2,45 קר. ¼

צו בעקומען ביי די קאלעקטארען און אין הויפט־קאלעקציאן

Frederiksberggade 2.

דער גרעסטער געווינס אין דיזער סעריע איז 70'000! קראנען.

עס קומען ארויס דיזע לבע נומערן,

ווי אין דער קלאסען לאטעריי.

א לעריך אינגעל.

קען זיך אויסלערנען בע טעלונגס ארבייט

אין ערשט קלאסיגע שניידעריי.

פאדבעראוו. וועסטלסגאדע 15.

pris 75 Øre pr. ½ kg.

צו פערדינגען

2 צימער מיט א קך פיר יונגע מענשען אהן קינדער. ביליג צו פערדינגען.

לעווין פילעסצערעדע 80.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

בילינג און שהנע שניידערי ארבייט נאך כוס
Blaagaards-Alle 31 B I. ראבינאוויטש

שהנע שניידער ארבייט נאך כוס
Ilesselsgade 15. פארבערזאן

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און בילינסטע פרייזען. בעשטעלונגן ווערען נאך הויז זע עשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו בילינסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע 78 Tel b. 3703

פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־ בעל, בעצציג־גארדינעס טעפיכער א.ר.וצו בי־ ליגסטע פרייזען, ס. סקאראהאר *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

א טלית פערלוירען

Schuel, Evaldsg. 6.

ווער ס' וועט צושטעלען ווערט בעלוינג

זומער וואוינונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען. עלעקטרישע ליכט, גלאזווראנדא, פרוכט גארטען און צוטריט צום קיך. ביי לינע 15, אייזענבאהן און בים וואלד ווערט פערדינגען. עמיליעווי 16, שארלאטענ־ לונד.

ציין־דאקטער וו. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7 — 6 12 — 10

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

קלמן שוע.

שניידער מייסטער

Evaldsg. 6. Tel. 1871 X.

בעסטע שניידער ארבייט, גוט געפאסט, ביליגע פרייזען.

הערן־אנצוגען, דאמען־קאסטומען, יאקען, רעפעראציעס ווערען אויסגעפירט שנעל און גוט. ארבייט ווערט אבגענומען און צוגעשטעלט א היים. תליתים און שניידער ווערען כעמיש גערייניגט

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־ שע פיש. סיורטס אנגענומען בעשטעלונגען

אויף חתונות און תנאים מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

כשר

היימישע מיטאגען פאר וועכענטליכע אדער כאי־ נאליכע אבאנענטען.

Kompagnigstræde 29. 2.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlage J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Iadisk Folkeblads Trykkeri, Kjøbenhavn.

אין סימפעראפאל האבען די ארטיגע כלל־טהוער איינגעארדענט א קיך פאר די קינדער פון די ארויסגעפאהרענע פון קורלאנדער און קאוונער גובערניעס.

* * * דער „ווילענסקי וועסטניק" טיילט מיט פאלגענדעס:

„אויף דער פערארדנונג פון דער העכערער מיליטערישער מאכט איז פארגעלעגט ג„ווארען די ארויסגעפאהרענע יודען פון קאוונער און קורלאנדער גובערניעס. וואס געפינען זיך אין ווילנא, אז זיי זאלען אין פערלויף פון צעהן טעג פערלאזען די שטאדט.

די וואס וועלען נישט ארויספאהרען מיט'ן גוטען ווילען, וועלען ארויסגעשיקט ווערען מיטן עטאפ אין גובערניעס. וואס געפינען זיך אין יו־דישען „תחום", און ליעגען אויסער'ן קריעגס־פלאץ".

* * * די ידיעה, וואס האט זיך פערשפרייט, אז די ארויסגעשיקטע פון קאוונער און קורלאנ־דער גובערניעס איז ערלויבט געווארען צוריק־צוקעהרען זיך, איז נאך ביז היינטיגען טאג אפי־ציעל נישט בעשטעטיגט געווארען.

דער „קיעווסק. מיסל" טעלעגראפירט מען פון ווילנא פאלגענדעס:

אין קאוונער פעסטונגס־ראיאן איז ענדגיל־טיג פערבאטען געווארען די יודען אומצוקעה־רען זיך בעת דער מלחמה. ס'איז פערארדענט אלע אויסצומעלדען.

די ליבאווער ק'עריקאלע לעטישע צייטונג „ווילטיס" רופט־אויף ענערגיש צו פערחאפען דעם האנדעל אין די געגענדען, פון וואנען ס'זע־נען ארויסגעפאהרען די יודען.

* * * פון דווינסק, דורך וואנען ס'איז אין די לעצטע טעג געגאנגען גרויסע פארטיעס היימלאזע שרייבט מען: די הילפס־ארבייט איז בעזונדערס נויטיג, אין דעם פאריגען זונטאג איז געקומען דער פארזיצענדער פון פעטרא־גראדער צענטראל הילפס־קאמיטעט, באראן גינז־בורג, נעהנטער צו בעקענען זיך מיט דער לא־גע און מיט די נויטיגע הילפס־ארבייט.

* * * פון אלע ערטער, וואו די ארויסגע־שיקטע פון קאוונער און קורלאנדער גובערניעס איז אויסגעקומען דורכצופאהרען, האט זיך בע־זונדער אויסגעצייכענט די אידישע געמיינדע פון דיגא.

דארט זענען באלד ארגאניזירט געווארען די נויטיגע פריוטען און נאהרונגס־פונקטען און אלע אנגעקומענע זענען בעזארגט געווארען מיט עסען, טרינקען און מעדיצינישע הילף.

פיעל בארמהערציגקייט האבען אויך ארויס־געוויזען ווילנער אידען, וועלכע האבען בעקו־מענדיג דעם ערשטען טאג שבועות די ערשטע ידיעות וועגען אנגעקומענע היימלאזע און זע־נען ארויס מיט עסענווארג פאר די אנגעקומענע.

* * * פון פיעל שטעדט איז מען מודיע וועגען איינפיהרען פון פרייוויליגע פליכטס־אבצאהל פאר די היימלאזע. די אידישע בע־פעלקערונג רופט זיך אב זעהר ווארעם, אפילו די ארעמסטע, וואס פערדיענען שווער זייער בי סען ברויט קומען אליין אין די קאמיטעטען פערשרייבען זיך צו צאהלען וועכענטליך.

* * * דער ווילנער ראבינאט האט בע־שטימט אויף פאריגען מיטוואך, א תענית־צבור אין דער שטאדט ווילנא וועגען שיקען א נצחון דעם רוסישען געוועהר.

אין אלע שוהלען און בתי־מדרשים וועלען אין דעם טאג געמאכט ווערען הזכרות נאך די געפאלענע סאלדאטען. ס'וועט אויך געזאמעלט ווערען אין די שוהלען נדבות לטובת די היימ־לאזע און די. וואס האבען געליטען פון די מלחמה־אפעראציעס.

* * * אין ריגא געפינען זיך ביז היינטי־גען טאג ביז 25.000 היימלאזע. עס ווערען ארויסגעגעבען 3 מאל טעגליך ביז 7000 פארציעס עסען. יעדער היימלאזער ווערט בעזארגט מיט פוהרען אבצופיהרען איהם מיט זיינע געפעק פון באהן, מיט קווארטיר, בעטצייג, קליידער, געלד, מיט א שטעלע, אויב ער פערלאנגט עס, מיט אנ'עצה, מיט אין ווארט— מיט אלעס, וואס עס איז נאר מעגליך. דער קאמיטעט האט אויך ניט פערגעסען צו בעזארגען מיט עסען די היימ־לאזע, וועלכע וואהנען ווייט פון דער פאלקס־קיך, און האט דעריבער איינגעארדענט, אז דאס עסען זאל צוגעשטעלט ווערען יעדען אין דער היים.

דער קאמיטעט בעשטעהט פון 7 סעקציעס:

1) עקספעדיציאנס־סעקציע, וועלכע זארגט צוצושטעלען פוהרען פאר די אנגעקומענע אויפ'ן וואקזאל—אונטער דער אנפיהרונג פון בעוואוס־טען כלל־טהוער הערמאן מאגידסאן;

2) וואהנונגס־סעקציע, וועלכע שטעלט צו יעדען וואהנונג — אונטער דער פיהרונג פון סטודענטען;

3) א סעקציע צו רעגיסטרירען די פאס־פארטען, אום צו קריגען וואהנרעכט — אונטער דער פיהרונג סטוד. רייבאווסקי;

4) א סעקציע צוצושטעלען אלע נוטיגע זאכען אין קווארטיר — אונטער דער פיהרונג פון די ה"ה הערמאן מאגידסאן, אזארך און קיסין;

5) א סעקציע ארויסצוגעבען ידיעות, וואו עס געפינט זיך יעדער היימלאזער און זיינע זא־כען — אונטער דער אנפיהרונג פון סטודענטען;

6) א סעקציע פון פעראנטווארטליכע דע־זשורנע, וועלכע דעזשורירען א גאנצען מעת־לעת ביי די היימלאזע — אונטער דער פיהרונג פון ד"ר העלמאן און סטוד. סאלמאנאוויץ;

7) קאנטראל־סעקציע— אונטער דער פיה־רונג פון סטודענטען.

זעהענדיג די אונערמיעדליכע ארבייט פון קאמיטעט טאג און נאכט און די גרויסע מאטע־ריעלע און מאראלישע שטיצע, וואס די ריגאער אידישע געמיינדע ברענגט פאר די היימלאזע, פערשווינדט אביסעל דער ביטערער יאוש.

* * * קיין מאריאופאל זענען אנגעקומען עטליכע טויזענד היימלאזע, וואו זיי זענען גלייך זעהר ווארעם אויפגענומען געווארען פון דער דארטיגער בעפעלקערונג.

אין פוילען.

(די קומענדיגע רעפארמען). פוילישע בלעטער טיילען מיט, אז די רוסישע רעגירונג האט שוין אויסגעארבייט א פראיעקט וועגען דער נייער איינריכטונג פון פוילען, די הויפט־פונקטען פון פראיעקט זענען פאלגענדע:

עס ווערט געשאפען א שטעלע פון א נא־מיעסטניק פאר פוילען: ביים נאמיעסטניק וועט זיין א ספיציעלער ראט, וואס א טייל פון זיינע מיטגלידער וועלען בעשטימט ווערען דורך דער רעגירונג און א טייל וועלען געוועהלט ווערען דורך די שטאדטישע זעלבסטפערוואלטונגען און די זעמסטוועס.—די ארטיגע מאכט אין פוילען האט דאס רעכט, צו בעשטימען פאליאקען אלס בעאמטע, און אלע וואס דיענען אין דער אדמי־ניסטראציע מוזען קענען פוליש.

אין גאנץ פוילען ווערען איינגעפיהרט זעמסטוואס מיט ברייטערע זכיות ווי אין רוסלאנד. עס ווערען אויך איינגעפיהרט געשווארענע גע־ריכטען און געוועהלטע פריעדענס־ריכטער.

די פוילישע בעפעלקערונג האט רעכט, צו ווענ־דען זיך אויף פוליש צו אלע אדמיניסטראטיווע אינסטיטוציעס און געריכטען אין לאנד. נאר די ביורא־שפראך אין די דאזיגע אנשטאלטען בלייבט רוסיש.

אין די שטאדטישע דומעס און זעמסטוועס, אין פריוואטע געזעלשאפטען און ארגאניזאציעס איז ערלויבט, צו בענוצען פוילישיאלס ביורא שפראך.

די וואס ענדיגען פוילישע שולען האבען אלע רעגירונגס־רעכט, אויב זיי עקזאמענירען זיך פאר א רעגירונגס־קאמיסיע.—די למודים אין אלע שולען זענען אויף פוליש. אויסער דער למוד פון דער רוסישער שפראך, ליטעראטור, גע שיכטע, געאגראפיע און יור" פון רוסלאנד מוזען זיין אין רוסיש.

די קאטוילישע קירכע פיעל מעהר פרייהיי־טען ווי פרוהער.

(אונצופרידענהייט). די „דווא גר." שרייבט: „וואונדערליך איז געווען דער פאקט, די ענגלישע דעלעגאציע אין ווארשא האט גאר־נישט געטהון פאר פאליאקען און האט געשטיצט בלויז די יודען, ניט וועניגער וואונדערליך איז דער נייער פאקט, וואס די אין לאנדאן געשא־פענע רוסיש־ענגלישע האנדעלס־געזעלשאפט מיט'ן נאמען „אנגלא־רוסיאן טרעדינג קאמפ."; וואס איהר פערטרעטער צו פערבינדען בעציהונ־גען און ברענגען קאטאלאגען מיט מוסטערן— האט וועגען דעם געגעבען א בעקאנטמאכונג נאר אין א זשארגאן־צייטונג. מיר האבען געזוכט א עהנליכע בעקאנטמכונג אין אונזערע גרעסטע פוילישע צייטונגען און ניט געפונען".

די „ד. גר." איז זיכער, אז דא איז עפעס פארגעקומען א מיספערשטענדניש „וועלכען מען מוז ווי אמשנעלסטען קלאר מאכען.

(פאלשע קל אנגען.) דער „ווארש. טיסל" שרייבט: „די לעצטע צייט האבען זיך אין דער פרעסע פון דער הויפט־שטאדט געזויזען ידיעות, אז ווארשא דראהט ווידער א געפאהר. אן אווטאריטע מיליטערישע קרייזען וואונדערטע מען זיך אויף אזעלכע נארישע כלאנגען. אין פערלויף פון די לעצטע צוויי מאנאטען זענען ניט געווען קיין שום אפעראציעס פון געגנער געגען ווארשא. די אומרוהיגע שטימונג צווישען די איינוואוינער פון ווארשא זענען. ווי עס שיינט ארויסגערופען געווארען דורך די לעצטע אפע־ראציעס פון די עסטרייכער און דיישט אויף דער נירא. אבער די דאזיגע אפעראציעס דדאחען אין קיין פאל ניט ווארשא, וועלכע גאפינט זיך אין פולער זיכערהייט.

יודישע נייעס.

יודישע פריזיוויקעס.) די הויפט־פערוואלטונג פון די רוסישע מיליטער־פריסוטסטוויעס האט ערקלערט, אז די יודען, וועלכע זענען ביז'ן ערשטען מאי צוגעשריבען געווארען צו א געוויסען פריזיוו־בעצירק. דאר־פען אריינגעטראגען ווערען אין די רשימות בלויז אין די ערטער וואו זיי זענען צוגעשריבען.

(וואוינרעכט.) דער רוסישער אינערן־מי־ניסטער מאקלאקאוו האט ערלויבט די יודישע דעלעגאטען אויף דעם צוזאמענפאהר פון די לעדער פאבריקאנטען צו וואוינען אין פעטרא־גראד אויף די גאנצע צייט פון צוזאמענפאהר, וועלכער וועט דויערען 5 טעג אנהויבענדיג פון 15־טען מאי.

(וועגען פאלעסטינא.) די „מאטען" דרוקט א ידיעה פון האלאנד. דאס די דייטשען פערשפרייטען דארט אן אפעל צו יודען אין אלע לענדער, אין וועלכען זיי דערמאהנען אלע צרות וואס די אידען זענען אויסגעשטאנען פון צאר און אויך פון דעם דייפוס פראצעס פון פראנקרייך.

זיי אפעל רען דעריבער צו די יודען, אז זיי זאלען ניט אזען פון אמעריקא שיקען קיין אמו־ניציע צו די פעראייניגטע מעכטע און זיי פער־שפרעכען די יודען א נייטראלע מלוכה אין פא־לעסטינא, דורך אנ'איינפערשטענדענעש צווי־שען דייטשלאנד און עסטרייך מיט'ן סולטאן.

דער אפעל איז אונטערגעשריבען פון 25 דייטשע און עסטרייכישע רבנים און אנדערע גרויסע פערזענליכקייטען צווישען וועלכע עס איז אויך דא הערר באלין.

Lad Deres Tøj Vaske
efter Vægt
Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361

PRISLISTE.

8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring
og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo.
Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

ארום די גירושים.

די ידיעות וועגען דעם, אז די קאוונעו׳ און קורלענדער גרושים זענען אבגעשטעלט געוואָרן, האבען זיך, לויטדער, ניט בעשטעטיגט. די גזרה וועלט דורכגעפירט מיט פולער קראפט. איבער צוויי הונדערט טויזענד יודען זענען די לעצטע דריי וואכען אבגעריסען געווארען פון זייער הויז און זענען דורך א פערבעכערישער האנד ארויסגעשליידערט געווארען אויף די שטויביגע וועגען פון רוסלאנד. א גרויסער שטראם פון יודישע הימלאזע האט זיך פונאנדערגעגאסען איבער יודישע שטעדט און שטעדטלעך אין דרום און מערב רוסלאנד. פונאנדערטראגענדיג מיט זיך דעם שווארצען יאוש און מורא׳דיגען פעקעל צרות און יסורים. מיט קליינע קינדער אויף די הענד. הונגעריג פערשמאכטע, אפט מיט מתים אויף׳ם פוהרען און קימפעטארינס אויף די בעטלעך זענען זיי אומעטום געקומען, בעטענדיג הילף ביי זייערע מחנה „גליקליכע" בריידער.

און קיין מאל האבען נאך די יודישע הערצער ניט בעווייזט אזוי פיעל ליעבע איינער צום צווייטען, קיינמאל איז נאך אזוי גרויס ניט געווען דאס רחמנות־געפיהל, דאס שטרעבען קומען צו הילף, צו שוץ, און פונקט אזוי, ווי די גרושים זענען א פאלקס־אומגליק אזוי איז אויך די הילף א פאלקס־הילף.

לייענט די קנאפע, קורצע ידיעות וואס עס ברענגען די רוסישע און יודישען צייטונגען איהר וועט דורכגעדרונגען וועלן מיט די גרויסארטיגקייט פון א אמת׳ער פאלקס־הילף.

***

*** דער פעטראגראדער יודישער הילפס־קאמיטעט האט אוועקגעשיקט זיינע בעפאלמעכטיגטע אין פאלטאווער, מאהילעווער, טשערניגאווער, יעקאטערינאסלאווער און טאווריישער גובערניעס וואו עס געפינען זיך די היימלאזע פון קאוונער און קורלאנדער גובערניעס. די בעפאלמעכטיגטע שטעהט־פאר צו אראנזיירען הילף אויף די ערטער פאר די נויטבעדערפטיגע היימלאזע.

*** די מינסקער יודישע בעפעלקערונג בעציהט זיך צו די היימלאזע מיט גרויס מיטגעפיהל. דער ארטיגער רב און דער יודישער קאמיטעט האבען ארגאניזירט פאר זיי א זאמלונג פון שפייז־פראדוקטען. גאנץ אומגעריכט האבען זיך אשאט געטהון נדבות ווי אהאגעלט, אויפ׳ן וואקזאל האט מען פאר צווייי טעג צוגעשעלט 15 וואגענס מיט פראוויאנט די מיטגלייער פון קאמיטעט האבען עס פונאנדערגעטיילט צווישען די סאמע נויטבעדערפטיגסטע. ס׳זענען איהר איינגעפיהרט געווארען דעזשורעס פון קאמיטעט־מיטגלידער ביים וואקזאל און ביים רב אין וואוינונג, כדי אבצווארטען די היימלאזע.

אין ליובארטאוו איז געווען א בעפאלמעכטיגטער פון פעטראגראדער הילפס־קאמיטעט, וועלכער האט איבערגעגעבען, אז ס׳דארפען קומען היימלאזע. ס׳איז גלייך געגרינדעט געווארען א קאמיטעט, אין וועלכען ס׳זענען אריין די שענסטע מענשען פון שטאדט. דאס גאנצע שטעדטיל איז אריס בעגעגענען די היימלאזע. מ׳הט גלייך געשאפט פאר זיי 16 וואוינונגען, וואו מ׳האט זיי בעזארגט מיט אלעס נויטיגען, סטאליארעס האבען גיארבייט אומזיסט פאר זיי בעטלעך, שניידער און שניידערינס האבען גענעהט פאר זיי בגדים און קרעמער געבען פאר זיי אומזיסט סחורה. אינטעליגענטע פריילינס און יונגע לייט האבען געוואשען די פאדלאגעס אין די גדודונגענע וואוינונגען פאר די היימלאזע — מ׳האט גלייך צוגעשיקט הונדערט רובל. אויסער דעם האט מען אייגענארדענט פאר די היימלאזע א קוך, וואו ס׳ארבייטען שטאדטישע פריילינס ביים קאכען פאר זיי עסען.

*** דער לובלינער גובערנאטאר האט פערעפענטליכט פאלגנדעס: „דער אנפיהרער פון דער ארמיע האט פערבאטען יודען אריבערצוקומען פון רעכטען ברעג ווייכסעל אויפ׳ן לינקען, בעקאנטמאכענדיג דאס וואַרען אין, אז די בערפאהרען אויפ׳ן לינקען ברעג ווייכסעל, וועלכע וועלען געגען פערבאט ארויפאנען, וועלכע וועלען געגען פערבאט ארויפאנען, וועלכע וועלען געגען פערבאט ארויפאנען

Jüdische Volkszeitung №144 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, פרייטאג, כט' סיון תרע"ה (11 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

לעצטע נייעס פון דער מלחמה.

בלוטיגע שלאכטען ביי דער טייך איזאנצא. אמעריקאס צווייטע נאטע.

פון דרום־פראנט

איטאליענישער בעריכט.

רוים, 10־טען יוני. (אפיציעל). אין דער לענג פון דעם גאנצען גרענעץ ביז טיראל און טרענטין פארטזעצען אונזערע מחנות אבצושטופען דעם שונא, כדי צו בעפרייען א פעלד פאר די קומענדע אפעראציעס.

ניט קוקענדיג אויף דעם שונא'ס פערבי־טערטען ווידערשטאנד זענען אונזערע מחנות אריבער געגאנגען אויף דער אנדער זייט גרענעץ און געהען פארווערטס צו פאלזאזשערא צו. אונגעפעהר 10 קילאמעטער אין צפון פון קארטינא ד' אמפעצא האבען מ'ר אבגעהאלטען א נצחון.

דעם 8־טען יוני אין אבענד האבען אונזערע מחנות ער בערט א וויכטיגע פאזיציע נעהמענדיג 100 געפאנגענע.

אויפ'ן איזאנצא פראנט פארטזעצען מיר די אפעראציעס. וועלכע האבען זיך געשטעלט דעם צוועק צו פערטרייבען דעם שונא פון זיינע גוט בעפעסטיגטע שטעלונגען. דער שונא פערטיידיגט זיך מיט גרויס ענערגיע און האט דערביי געהער גוט בעפעסטיגטע פאזיציעס.

עסטרי יכישער בעריכט.

וויען, 10־טען יוני. (אפיציעל). נעכטען פאר נאכט האט דער שונא אנגעגריפען מיט א גאנצער דיוויזיע אינפאנטעריע די בריקען ביי גערטץ, נאר דער אנגריף איז אבגעשלאגען געווארען מיט גרויס היזק פאר די איטאליענער.

דעם זעלבען מזל האבען אויך געהאט אנדערע פיינדליכע אנגריפען ביי גארדיסצא אין מאנפאל קאנע.

פון מזרח־פראנט.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 10־טען יוני (אפיציעל). אין מזרח פון ווינדאווא האבען מיר עראבערט קובלי ביי קירשאני. פון דרום־מערב דערנעהנטערען זיך אונזערע מחנות די שטאדט שאוולי.

ביי דוביצא האבען אונזערע מחנות אבגעווארפען דעם שונא אין דער ריכטונג פון בעטיגאלא־אילזשיץ.

אין דרום פון דער טייך ניעמאן האבען די רוסען נאך פערביטערטע קאמפפען ביי דעמבאווא, רודא, און באלישקי אנגעהויבען אבטרעטען צו קאוונא צו. דא האבען מיר גענומען 300 געפאנגענע. פערפאלגעזדיג דעם שונא זענען אונזערע מחנות דערגאנגען ביז'ן וועג צווישען מאריאמפאל און קאוונא.

עסטרייכישער בעריכט

וויען 10־טען יוני. (אפיציעל) אונזערע און דייטשע מחנות האבען נעכטען אין צפון פון קאלאמעא עראבערט די ליניע קולאשקעוויצי־קארצאוו און האבען עראבערט די בערג ביי אטיניא, אין אווענד האבען מיר בעזעצט סטאניסלאוו און זענען געגאנגען פארווערטס צו האליש צו. דערביי האבען מיר גענומען 55700 געפאנגענע און 13 פולעמיאטען.

(רוסישער בעריכט)

פעטראגראד, 10־טען יוני (אפיציעל). דער שונא האט בעקומען פערשטארקונגען ביי שאוול און נאכדעם ווי ער האט רעארגאניזירט זיין פראנט, האט ער אנגעגריפען מיט גרויס כח אונזערע פאזיציעס ביי דוביע. דעם 7־טען יוני האבען אונזערע מחנות אבגעליידיגט דיעזע דארף און האבען זיך קאנצענטרירט אין נייע שטעלונגען פאר שאוולי.

צו לינקס פון ווייכסעל אין צפון פון ראווא האבען די דייטשען בענוצענדיג זיך מיט דעם, וואס דער ווינד האט געבלאזען אין דער ריכטונג פון אונזערע פאזיציעס פערזוכט צו פער'סם'ען אונזער מכנות מיט גיפטיגע גאזען.

אין גאליציען געהען פאר ערנסטע קאמפפען, ביי ווישנא איז דעם שונא געלונגען אבשטופען אונזערע פאדערשטע מחנות צוריק, נאר ניט קוקענדיג דערוף האבען מיר גענומען 1,000 געפאנגענע.

אויפ'ן דניעסטר־פאנט איז פארגעקומען קאמפפען צווישען די טייכען טימעזניקא און לוקיא, דעם שונא'ס אנגריפען ביי אידאשאוו און אוגארסטבערג האבען ניט געהאט קיין ערפאלג, דא האבען מיר גענומען 300 געפאנגענע און 2 היטראליעזען.

צו לנגקס פון דניעסטר האט דער שונא בעקומען פערשטארקונגען אן, האט בעזעצט דעם וואלד ביי זוראוונא ביז'ן אייזענבאהן.

„העברי הצעיר".

דער יוגענד־פעראיין פעראנשטאלטעט זונטאג דעם 13־טען יוני א אויספלוג פאר זיינע מיטגליעדער.

כדי צו געבען די מעגליכקייט אנטייל צו נעהמען אין דיעזען אויספלוג, איז אויסגעקליבען געווארען אנ'ארט זעהר נאהענט פון שטאדט די צוזאמענטרעפעניש איז אין'ם לאקאל פון יוגענד פעראיין (קריסטאלגאדע 24) 1 א זייגער בייטאג פר.

אמעריקא־וולאדיוואסטאק.

פעטראגראד 10־טען יוני די רוסישע רעגיערונג האט געשלאסען אנ'אבמאך מיט דער געזעלשאפט „קאנאדיאן ראציפיק ריילוויי, בנוגע צי שאפען א רעגעלמעסיגע פערבינדונג דורך קאנאדא און ווייטער מיט'ן שיף קיין וולאדיוואסטאק.

דער ווייל כודם כל ווערען בעניצט די וועגען צו טראנספארטירען אמוניציאן אין קריעגס־מאטעריאל פון אמעריקא קיין רוסלאנד.

Kapitalisten

können durch Verbindung mit hiesigen Darlehnsgeschæft welches nach einem neuen Sustem arbeitet, vobei jede Risiko ausgesclossen ist, bis 36 procent jöhrliche Zinseu erzielen. Nähere Auskunft be Aufgabe von Adresse unter Chiffrej an die Jüdische Volkszeitung.

צו אונזערע אבאנענטען

פון 1־טען יוני האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען' מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ט ווארטענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקסעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

שבת דעם 19 יוני אום האלב 9 אהר פרעס ס וועט אויסגעפיהרט ווערען אום ערשטען מאהל דער גרעסטער סעקסטס פון דעם סעזאן, ווי אויך דעם לעצטען מאהל

דער בלינדער מוזיקאנט

לעבענס בילד אין 4 אקטען מיט געזאנג פון ל. קאברין.

Osterbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער פעראיין

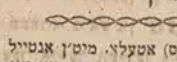

באל בין 3 אוהר!

די פיעסע ענטהאלט שמאנעדע סצענען, עהנליך צו (שעקספירס) אטעלא. מיט"ן אנטויל ה"ר אן פרוי טימיאנאוו, ה"ר בילאווסקי, ה"ר אן פרוי פעלהשטיין, ה"ר אפאטאווסקי, פר. יאקאבסאן און פרייזין באראש.

בילעטען צו געווענליכע פרייזען.

בעמערקונג! די הויפט ראלא אלס דער בלינדער מוזיקאנט שפילט ה"ר טימיאנאוו.

פאר שווערהעריגע

אריגינאל־אמעריקאנער הויאפאראט „אקוסטיקאן", קען מען איינשטעלען אין 6 גראדען, לויט דער שוואכקייט פון הערגען. „אקוסטיקאן" ווערט רעקאמענדירט פון א סך דאקטוירים אין ווערט בענוצט פון דער קעניגין פון ענגלאנד. פערלאנג א קאטאלאג.

W. Dement Vesteborog. 22 Tlf. 792.

אריגיגער פערטרעטער פאר סקאנדינאווין אין רוסלאנד.

בעמערק

די עכטע **B S. A.** ציקלען וועלאסיפעדען

ווערט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר בי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vendersg. Tel. 4195

פערלאנג א קאטאלאג

עס האט זיך געפעגט א נייע ספעציעלע אבטיילונג פאר *B. S. A.* מאטאציקלען און אלע געהערענדע טיילען ווי אויך גומענע מאטא־שיינען אין שלאנגען.

B. S. A.

Victoria Teatret

וויקטאריא טעאטער

Nattens Datter.

„דיענאכטס טענאציאנספילם אין 3־אקטען אין הויפטראל

Emilie Sannom.

נייעס! — נייעס! — נייעס!

אינטערנאציאנאל וואכורבילדער בילדער פון גרונד־לאוסטאג. קינדער קריגען ניט אריינגעלאזט קאמען

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל בי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

א נוציגער אינסטיטוט.

אין קאפענהאגען האט זיך געפעגט א נייע אונטערנעהמונג „דענישע דעדעקטיוו־ביורא".

Frediksbergg. 23.

דאס ביורא פירט אויס אלע פריוואטע פאלליי־ען. שאפט אויסקונפטען וועגען אלעס וואס איהר פערלאנגט. זוכט אב פערפאלענע קינדער בים און העלפט אלעמען. וואס שטעהען היל־פלאז אין דער פרעמד.

דאס ביורא ווערט געלייטעט פון א דעטעקטיוו שפען־אמעריקאנער

ס. א. נ. קעלער,

וועלכער האט מיטגעארבייט אין עהנליכע אינסטי־טוטען אין אמעריקא. א'סך יאהרען נאכאנאנד און אין אבסאלויט אנערקענט אלס א ספעציאליסט אין דער בראנשע.

דאס ביורא וואס ברענגט אפט זעהר גרויסע סכומען צען איז אזוי ביליג, אז יעדער קען עס בענוצען וועגעדעס זיך אין יעדער געלעגענהייט צו

„דענישע דערעקטיוו־ביורא",

פרעדעריקסבערגגאדע 23.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקווייזיטען

Petersen & Steenstrup

Købmagergade 18

כשר

היימישע מיטאגען פאר וועכענטליכע אדער מאנאטליכע אבאנענטען.

Kompanigstræde 29. 2.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פישע. סיזוניר אנגענומען בעשעלונגען

אויך התונות און תנאים מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

רעסטאראן־רונדעטארן

סרינישאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 אין 50

Tel. 772 **THEE** Tel. 772

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles — med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

פרובירט C.W.OBEL'S סיגארעטען

א טלית־פערלוירען

Schuel, Evaldsg. 6.

וועה ס' וועט צושטעלען ווערט בעלוינג

קלמן שועל.

שניידער מייסטער

Evaldsg. 6. Tel. 1871 X.

בעסטע שניידער ארבייט, גוט געפאסט, ביליג פרייזען.

הערן־אנצוגען, דאמען־קאסטומען, יאקען, ראציעס ווערען אויסגעפיהרט שנעל און גוט. ארבייט ווערט אבגענומען און צוגעשטעלט א הים. תלוהים אין קליידער ווערען כעמיש וועריניגט

ומער וואוינונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען. עלעקטרישע ליכט. גלאזווראנדא. פרוכט גארטען און צוטריט צום קיך. ביי ליניע 15. איינועבאהן און ביים וואלד ווערט פערדינגען. עמיליעווי 16. שאלאשען־לונד.

ציין־דאקטער

מרעפט איהר יעדען טאג פון 7 — 6 12 — 10

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

Redaktionschef: Fachemsohn & S. Skarschad. Trykt i A-s. „Jødisk Forlags Trykkeri, Adelgade

צעפעלינען אין לאנדאן.

וועגען דעם "בעזוך" פון די דייטשע צעפעלינען אין די לאנדאנער פארשפּעדע נעפינען מיר אין דער לאנדאנער צייטונג „די וועלט" אינטערעסאנטע פרטים. ווי עס זעהט האבען פון דער באמבעע גלייטען אויך יודען.

„דייטשע צעפעלינס האבען נעכטען אבענד בעעהרט מיט א בעזוך אויך לאנדאן אין פיעלע זענען געווארטעט געווארען.

ארום 11 א זייגער אין אבענד האט זיך נעהערט א שטארקער אויפרייס אין... און באלד נאכן ערשטען אויפרייס איז פארגעקומען א צוויישטער.

נאך א פויזע פון א פאר מינוט האבען זיך ווידער גהערט צווייי אויפרייסען אייניגער נאכן אנדערען, און איבער... האט זיך בעוויזען א דריקער שווארצער רויך בעגלייט פון א פייער.

הונדערטער מענשען האבען זיך באלד פערזאמלט אויפן פלאץ פון דער סצענע, און פאליסמענס ווי אויך פייער לייט זענען באלד אנגעקומען אויפן פלאץ.

די פאליציי האט די ערשטע זאך צוטרייבען דאס פובליקום און גהויסען זיך בעהאלטען אין קעלערען. די גאנצע בעווענונג איז אפגעשטעלט געווארען אין גאס, און מען האט אויסגעפונען, אז א באמבע איז געפאלען אין דער וואהנונג פון א אידישע פאמיליע אין... סטריט. דורכלעכערענדיג די פאדלאגע, זי איז געבליבען סטעקן אין דר־ערד אויסגעבענדיג פון זיך א רויך מיט א שלעכטען געריך.

נאך א באמבע איז געפאלען אין... וואס האט פערשוואכט א גרוסען פייער.

די באמבעס האבען פערשוואכט גרויסע שריפות.

שפעט נאך האלבע נאכט איז נאך די גאס... נעווען פול מיט מענשען און אין אלע אריומיגע גאסען איז מען געשטאנען אין גאנצע גרופעס און נע־עדט פון די צעפעלינס. אלע זענען אבער נעווען רוהיג און קיין שרעק איז ניט אריסגעוויזען נעווארען.

מיג זיי זינגען זיי. בעת די ריסם־געוואנגען און שפילעריין. נישט קוקענדיג דערויף, וואס די קנאפע 300 קינדער (פון וואהשעווער רעזערוויסטען און אנדערע אריסע לייט) פערשטעהען דורך דער קורצער צייט, וואס זיי געפינען זיך דארט, פערהעלטניסמעסיג זעהר פיעל העכערי־אויף אין ענטפערען אויף פיעל פראגען — רעדט מען צו זיי אויך יודיש און מען זארגט, אז די קינדער זאלען אין קיין פאל נישט זיין „געבונדען מיט דער צונג", ווי עס איז געווען אין די צוויי אסימילאטארישע „פרעבעלובקעס"—וועלכע זענען שוין איצט פערמאכט.

* * *

שעה"ג לאנג בין איך גענאנגען איבער די דאזיגע קינדער־ געסטען און אין קיין פאל נישט גע־קוקט דער־קענען די קליינע קינדערלעך, וואס מיר האבען אזוי אפט גזעהען אין די פרויטען, אמבולאנסען זענען גענאהרען פון האספיטאל און צ־ריק. אריינבערגענגעניג די פערוואונדעטע פון די באמבעס.

א אידישער אינגעל מיט דעם נאמען רובין איז צוריסען געווארען פון א באמבע.

עס זענען געבראכט געווארען אין שפיטאל די יודען: פילים פישער, יעטא זיגלער, לאה קאליש, פעני היימאן, וועלכע זענען דארט אונטער זוכט געווארען פון א דאקטאר און געשיקט געווארען צוריק אהיים.

אין גריכענלאנד.

ביי די אלגעמיינע וואהלען, וואס וועלען פארקומען אין א חודש אדער צווי ארום אין גריכענלאנד, דארפען אויסגעווהלט ווערען דריי אדער פיער יודען אלס קאנדידאטען. אויב אייניגער פון זיי וועט געווהלט ווערען, וועט דאס זיין דער ערשטער צופאל אין די גריכישע געשיכטע, אז א יוד זאל זיצען אין איהר פארלאמענט.

וואס אנבעלאנגט דער בעציהונג פון דער גריכישער רעגיערונג צו יודען, דארף מען בעצייכענען, אז דער נייער צווומענגעשטעלטער קאבינעט פון גונאריס בעציהט זיך צו יודען מיט דער זעלבער פריינדשאפט ווי וועניזעלאס־עס קאבינעט.

ידיעות פון קיעוו.

דעם 11 אין 21־טען מאי זענען קיין קיעוו אנגעקומען לערך 7000 אנסלאמענע פון גאליציען, דאהינטער 1000 שילער און שילערינס פון פערשיעדענע גאליצישע שולען.

די שילער האט מען אריינגענומען אין די קיעווער גימנאזיעס, און שילערינ—אין מאנאסטירען.

בסך הכל זענען ביז איצט געקומען קיין קיעו לערך 12000 אנסלאמענע פון גאליציען.

ארום די גירושים.

*** אין ווילנא צפינען זיך יעצט איבער 4000 אריסגעשיקטע, דאס רוב פון זיי ווינט אין אלגעמיינע וואוינונגען, וועלכע ס'האט צוגעפאסט אזעלכע עלענדע, פערשווארצטע, דערשלאגענע אין וועגזיניגע פון וואנען האט זיך דאס פלוצלונג גענומען אזא פארב אין די בעקלעך, אזא גלאנץ אין די אויגעלעך. אזא קלינגענדיגער זילבערנער גע־לעכטער אזא שרייער שפרונג אין לופטען?...

ווען אונזערע וואהשעווער רייכע יודען וואלטען איינמאל א קוק טהון אין די דאזיגע קינדער־היימען און אין איהם וועגט שוין צוזעהן ווי טויזענדער וואהשעווער אריסע בלאסע מא־מע שטעהען מיט זייערע קליינע קינדער ביי די טהירען און וויינען און בעטען מען זאל זיי אויך אהין אריינענעהמען — וויי פערשעמט וואלטען זיי אין גע־וואהרען פאר די „ליטוואקעס"!..

וואהרשוי. פ. כ"ץ

וויכטיגע מיטיילונג
פאר
לאטערי־שפּילער

דערמיט ערלויבען מיר זיך מיצוטיילען, אז דער פון דען דעניישער מלוכה אנערקענטער פלאן פון דער 18־טער דענישער קאלאניאל־לאטערי ווערט אומזיסט פאנאנדערגעטיילט אין דער הויפּסקאנטארס־קאלעקטיע, ניגאדע 5.

מיר מאכען אויפמערקזאם, אז די ציהונג מוז'ס ז־טען קלאס

הויבט זיך אן דינסטאג.

א וויכטיגע בעמערקונג:

אונזערע צווינסטען זענען פיעל גרעסערע ווי וועלכע ניט איז אנדערער דענישער לאטערי און ווערען אויסגעצאהלט במזומן.

דער, וואס געווינט דעם גרעסטען געווינס—450,00 פראנק האט זיין גאנצען לאבען יעהרליכע פראצענטען 20,250 פראנק. און דאך בלייבט דער גאנצער קאפיטאל אונבעריירט פאר זיינע יורשים.

אין דער 18־טער סעריע איז פאראנען פיעל אנדערע גרויסע געווינסען א חוץ דעם גרעסטען: 250,000 150,000 א. א. ו. און אין דער ערשער סעריע איז דא שוין 2 געווינסען צו 50,000 פראנק יעדערער.

דער פריים פון לאטעריע־בילעטען צו דער סעריע בעזונדער איז

¼ צעטעל 2 קר. 75 ½ 5,50 ¼ 11,00

די לאטעריע־צעטעלען אנקומען לויט וואונש צוישיקען דורך פאסט צו דעם זעלבען פרייז (און פאסט־אויסגאבען). קיינע עקספּרא פרייז סערהעכערונגען אדער שטעמפּעל־גלעד עקויספּירט ניט.

דער קויפער פון די לאטעריע־צעטעלען קען זעלבסט אויסקלייבען די ציפערן אוף וועלכער דער נומער פון'ס לאטעריע בילעט זאל זיך ענדיגען צום ביישפיעל אויף א 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 און 0.

די לאטעריע־צעטעלען שיקט מען אריוס גלייך ווי די בעשטעלונג קומט אן, אזוי, אז איהר זאלט עס קענען האבען איידער די נעווינסציהונג הויבט זיך אן.

דיענסטאג דעם 15־טען יוני 1915.

שיקט צו ריזוזען בעשטעלונגס־צעטעל צו

Kollektionen ved Hovedkontoret, Nygade 5, København K.
Telefon 9698.

Nr. 16 **Bestillingssedel**

til Kollektionen ved Hovedkontoret, Nygade 5, Københ. K.

Undertegnede ønsker sig tilsendt:

1/8 *Lod, som Ender paa Tallet* _____

1/4 — — — — — — — — — _____

1/2 — — — — — — — — — _____

til almindelig Planpris (plus Porto) uden extra Udgift til stempel osv.) (Hele Lodder er udsolgt. 2ð Lodder kan faas

Navn: _____

Stilling: _____

Adresse: _____

(Giem ikke Byens Navn)

N. B. Skriv tydelig Adresse. Sedlerne sendes paa Opkrævning! Flere Lodder kan bestilles paa en Bestillingsseddel.

פאר דירות דער ווילנער הילפס־קאמיטעט די דאזיגע דירות צפינען זיך אין דרייי קוואַרטאלען פון שטאדט. בראש פון יעדען קוואַרטאל שטעהט א פערוואלטער, וועלכער גיט אכטונג, מיט דער הילף פון דער יוגענד, אויף דער אַרדנונג אין זיין ראיאן.

דער יודישער הילפס־קאמיטעט גיט אויף זיין השבון אומזיסט דירה און מיטאג פאר די היים לאוז, אויסער דעם גיט דער אלרוסישער שטעדטס־סעראיין פריהשטיק אויף זיין חשבון.

ערשט ניט לאנג איז געפּעגט געווארען א פרוים פאר 951 קינדער און די טעג עפענט דער קאמיטעט פון דער יודישער געזונדהייטס־געזעלשאפט א צווייטען פריוז פאר קינדער.

צווישען די הייפלאזע געפינען זיך 8332 פרויען און מענער אין עלטער פון איבער 55 יאהר און יונגער פון 61 יאהר, ד"ה אזעלכע, וואס זענען נישט פעהיג אליין צו ארבייטען און פערדינענען זיך אויף חיונה.

א חוץ דעם געפינען זיך צווישען זיי מענער בעלי־מלאכות 993, 131 סוחרים, 301 פריקאזטשיקעס און 49 מאבריק־ארבייטער.

ד'אנונציא — ראפאפארט.

II

אז דער ענין „ד'אנונציא־ראפאפארט האט, ניט קוקענדיג אויף זיין לעכערליכקייט, אנגעהויבן בען ערנסט בעאונרוהיגען די דייטשע יודען, בעווייס ניט נאר די אריסטערעטונג פון „בערלינער טאגבלאט", נאר אויך די ערקלערונג פונ„ מפאראיין צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם", וועלכער האט, אבגעלייקענט די גאנצע געשיכטע פון א' ביז ת'.

אט די דאזיגע „הכחשה" גופא מאכט א טרויעריגען אינדרוק; האט זיך דען אין דייטשלאנד גארנישט ניט איבערגעביטען פאר דער צייט פון מלחמה, אז יודישע ארגאניזאציעס זאלען דארפען אריסטערעטען מיט ערקלערונגען צוליעב דער קלענסטער נאריישער נאטיץ?

מיר האבען אזוי אויספירלעך און גענוי איבערגעגעבען דא „עם ענין „ד'אנונציא־סא־לאנדרא" ניט צוליעב זיין וויכטיגקייט אדער פאליטישער בעדייטונג, נאר, אדרבה, פאר־קערט, טאקי וועגען זיין אומגעלומפערטקייט און נארישקייט, וועלכע איז אבער תראקטיר־ריסטיש פאר די שטימונגען אין דייטשלאנד און דער לאגע פון די יודען.

עס שיינט, אז די דייטשע יודען האבען זיך שוין מאנג אויפגעמאסט פונים שעהנעם חלום, אין וועלכען זיי זענען געווען איינגעווינט די ערשטע הדשים פון מלחמה, אז אלע קרבנות, אנ־שטרענגונגען און דער גאנצער איבער־פאטריא־טיזם האט אין עצם גאר ניט געענדערט. מען האט עס אויפגעפאסט אלס עטוואס זעלבסטפער־שטענדליכעס, אלס א נארמאלען צושטאנד און קיינער איז דערפון ניט נתפעל געווארען, קיינער האט צוליעב דעם ניט איבערגעביטען זייג איינ־שויאונגען. און אייניג און אפשער פיעלע הא־בען גאר אויפגעפאסט דעם יודישען מסירות נפש אלס א יודישען פערזוך צו שטעהען אויבען און צו מאכען פאר זיך רעקלאמע און אזוי צו זאגען שטופען זיך אין די ערשטע רייהען. די יודען האבען זאגאר אביסל געשטערט דעם פאלקסטימ־לין־אינגען האראקטער פון דער מלחמה, ווייל סוף־כל־סוף זענען זיי אין וועלען אויך בלייבען א „פרעמד־קערפער", א סעמיטיש גרופע אינ'ם אריש־גערמאנישען פאלק.

געוויס מוזען אלע אנערקענען, אז די יודען האבען אויסגעצייכנט און מיט פיעל קרבנות ערפיהלט זייער חוב בנוגע צום פאטערלאנד. דאס איז אבער גאר ניט אזא אויסערלישער פער־דינסט, אז די אנטישמיטען זאלען זיך צוליעב אים אבזאגען פון זייער פראגראם און וועלט־אויפשויאונג.

וואס אנבעלאנגט דער דייטשער רעגירונג און די געזעצ־געבערישע אנשטאלטען זענען זיי שטענדיג געווען די בעשיצער פון די יודישע רעכט און תמיד אריסגעטרעטען געגען די פער־זכען פון די אנטישמיטען דורכצופירען דעם אנטישמיטיזם אין דעם מלוכה־לעבען. אריין־פירען אים אין דער פאליטישער פראקטיק, דער אנטישמיטיזם אין דייטשלאנד איז די לעצ־טע יהרען געווען און וועט מסתמא בלייבען א ריין געזעלשאפטליכער און טעארעטישער, א מין אינערליכע אבניגונג געגען דעם יודען, א טיף־וואורצלנדע אנטיפאטיע און א שטענדי־גער פערבארגענער חשד בנוגע צום לעבעדיגען און פעהיגען „סעמיט".

די אילוזיעס פון די אסימילאטארען זענען איצט, וי אויך פריהער, צעשטערט געווארען; די זיסע חלומות פון א הארמאנישער פעראייני־גונג פון יודענטום און דייטשטום, אס די גאנצע געבוידע פון המצאות און סברות וועלכע שוין איצט, בשעת דעם קריג און, וי איינער קלוגע דייטשע יודען זאגען אליין, וועט אינגאנ־צען בויל וועלען שפעטער, נאך דער מלחמה.

דער אויסגעשריי פונ'ם בעליידיגטען דייטש: „און אזעלכע לייט ווילען נאך רעזערוויע־אפי־ציר־ווערען" — איז א מין סימבאליש־ווארט אדער אין אנדערע ערטער, וואו די קינדער לע־בען פראסט אויף פאר נחת.

מיט דער הילף און הויפט־שטיצע פון דעו־פעטראגראדער יודישער „עזונדהייטס־געזעל־שאפט" זענען געפעענט געווארען אזעלכע „הויז־מען" אויף פיעל גאסטן, דעם שטארקסטען אייג־דריק פון אלע מאכט די „הים" פון גרזיי־אווסקא 11. וואו די ענגליש־ע דעלעגאציע האט, וי בע־קאנט, אינגעארדענט א קיך פאר די קינדער.

די דאזיגע פרעבעל־הויף געפינט זיך אין גרויסען זאל „הארמאניא", וואס איז אזוי גרויס, אז פאר די 300 קינדער זענען דא 4 גרויסע טאנץ־זאלען. וואס אין יעדען איינעם וואלטען זיך קאנען גאנץ פריי בעוועגען עטליכע הונ־דערט גרויסע...

אויך דא פיהלען זיך די קינדער איינשאך וי אין ז. גן־עדן און שפרינגען און טאנצען און שפילען זיך אויף אלע ווי אין ז. גן־עדן. אויך דא פיהלען זיך די קינדער אין ערשטען אויפ־פאלג פון דער פרעבעל־הויף, ווען מען האט זיי אוועקגענומען פון דער מוטער, ווען זיי זענען אויך אין דער ערשטער ווילדער פרייד פון דער פרייהייט, ווען זיי זענען אויך נאך ניט אויסגעמאטערט פון דער לאנגער רייזע, ווען זיי זענען אויך נאך ניט אויסגעמאטערט פון דער אויפרעגונג פון דער נייער אומגעוויינטער אומגעבונג

Jüdische Volkszeitung №143 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, דאנערשטאג, כח׳ סיון תרע״ה (10 Juni 1915).

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

אלגעמיינע מאביליזאציע אין רומעניען.

דער אמעריקאנער מיניסטער פון אויסערן דימיסיאנירט.

רומעניען מאביליזירט.

לאנדאן, 9־טען יוני. „מארנינגס פאסט״ס ערעספאדענט אין בוקארעסט טעלעגראפירט: אין רומעניען געהט איצט פאר אנ׳אלגעמיינע מאביליזאציע און רומעניענס אריינמישען זיך אין מלחמה ווערט בעטראכט ווי זעהר אין גי־כעס פארשטעהענד.

אויך אין בולגאריען ווערען אונטערגענומען פארבערייטונגען, כדי צו אנגרייפען אין דער מלחמה. ס׳געהען קלאנגען, אז טערקיי וויל אב־שטעהן קירקילעזי און די דערביי ליגענדע טע־ריטאריום צו בולגארי, כדי צו אויסמיידען אריינטרעטען אין א נייער מלחמה.

ברייאן דימיסיאנירט

פאריז, 9 יוני. אהער טעלעגראפירט מען פון ניו־יארק: דער מיניסטער פון אויסערליכע ענינים פון די פעראייניגטע שטאטען ה׳ בריאן האט דערלאנגט אין דימיסיע.

לויט די לעצטע מעלדונגען האט דער פרע־זידענט ווילסאן אנגענומען ברייאנס דימיסיע און אויף זיין ארט איז בעשטימט געווארען דער דעפארטאמענט־ראטה אין אויסערן־מיניסטעריום לינסינג.

מען גיט איבער, אז ברייאז האט דורכאויס פערלאנגט, אז די קומענדע נאסע צו דייטשלאנד זאל זיין אין אזא טאן, אז זי זאל ניט ארויסרו־פען קיין ערנסטען קאנפליקט צווישען די צוויי מלוכות. דער נייער מיניסטער איז מסכים אונ־טערשרייבען די נאטע.

דער דייטשער ספעציאל־געזאנדטער דערנ־בורג פערלאזט שבת ניו־יארק.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בערכט.

פאריז, 9־טען יוני. (אפיציעל). ביי נאטר־דאם־דע׳ לארעט ענען פארגעקומען לעבהאפטע ארטילעריע קאמפפען. אונזער אינפאנטעיע האט זיך איבעראל בעפעסטיגט אין די פאזיציעס וואס זיי האבען עראבערט. און האבען געהאט מעה־רערע ערפאלג.

איז ניו־ווילסאנס־וואסט האבען מיר ערא־בערט א גרופע הייזער אין דעם מערב־טייל פון דער שטאדט.

אין דו״ם פון העקוטען האבען מיר בעהויפ־טעט אלע אונזער פאזיציעס און ניט קוקענדיג אויף דעם שונא׳ס מורא׳דיגע אנגריפען האבען מיר געהאט ערפאלג און זענען געגאנגען 1200 מעטער פארווערטס.

אין צפון פון ען ביי מולען־ סו־ טואווענט האט דער שונא אנגעהויבען א מורא׳דיגע קא־נאנאדע געגען אונזערע פאזיציעס וואס מיר האבען אבגענומען ביי איהם.

פון מזרח־פראנט.

(די קאמפפען ביי דוביצא.)

לאנדאן, 9 יוני. „מארנינגס פאסט״ס קא־רעספאנדענט אין פעטראגראד טעלעגראפירט: אויף קיין טייל פונ׳ם רוסישען פעאנט האט טען ניט געקעמפפט מיט אזא פערביטערטקייט, ווי ביי דוביצא. דא זענען די רוסען און די דייט־שען געשטאנגען ביז די קניה אין וואסער און געשלאגען זיך מיט באיאזעטען. די רוסען איז געלונגען צו פעדטרייבען די דייטשען צוריק איבער׳ן טייך און פיעל מענשען זענען דערביי דערטרונקען געווארען.

די דייטשען האבען געזאמעלט פערשטאר־קונגען און האבען פארגענומען א געגען־אנ־גריף ביי, וועלכען זיי האבען אבגעשלאגען די רוסען צוריק, די רוסען פון זייער זייט, האבען נאכהער אויך פארגענומען א געגענ־אנגריף און האבען פערטריבען די דייטשען. אזוי 5 מאל נאכאנאנד ביז די טייכעל איז רויט געוואהרען פון בלוט. דער לעצטער קאמפף איז פארגעקו־מען איבער א בריק פון טויטע קערפערס.

צום סיף האבען די רוסען מנצח געווען און זייער ארטילעריע איז איבערגעפארען די טייך וואו זיי האבען פערפאלגט די דייטשען.

פון דרום־פראנט

פאריז. 8 יוני. ווי די „גאזעטא דע לוזאנע״ גיט איבער, איז דעם עסטרייכישען גענעראל־שטאבשעפ׳ס קאנראד פאן העטצענדארף ס פלאן צו אריינרייסען זיך אין איטאליען מיט א האל־בען מיליאן סאלדאטען. און אז 150,000 דייטשע סאלדאטען זענען קאנצענטרירט ביי דעם עסט־רייכישען גרענעץ. ס׳איז שוין פארגעקומען דער ערשטער צוזאמענשטויס צווישען די איטאליע־נער און — דייטשען.

ווענעדיג באמבארדירט.

רוים, 9־טען יוני. (אפיציעל), א פיינדליכע פליה־מאשינע איז נעכטען אין דער פריה געפ־לייגען איבער ווענעדיג און האט אראבגעוואר־פען פיעל באמבען איבער׳ן שטאדט.

דורץ די אויפרייסען פון די באמבעס זענען אייניגע לייבט פערוואודעט געווארען.

די סם־באמבען.

ברוסעל, 9־טען יוני. מען ווייס שוין בע־שטימט וואו די דייטשען פאבריצירען זייערע גיפט־באמבען. דיעזע שטאפען ווערען געאר־בייט אין א פאבריקס־געביידע צווישען סען און ווילעבראק קאנאל. דיעזע פאבריקס־געביידען האבען די דייטשען אבגענומען ביי א פראנצוי־זיש־ענגלישער פירמא דושע. אלע ארבייטער האבען די דייטשען ענטזאגט און האבען גע־בראכט זייערע אייגענע כעמיקער און ארבייטער וואס האבען דארטען געארבייט חדשים נאכאנאנד

צעפעלינען איבער ענגלאנד.

לאנדאן 8 יוני. (אפיציעל). זונטאג ביי־נאכט איז א צעפעלין געפלויגען איבער די ענגלישע מזרח־ברעגען און אראבגעווארפען בראנד־באמ־פען און אויפרייס־באמבען. דערפון זענען ענט־שטאנען 2 שריפות: 2 מענשען זענען דער׳הרג׳ט געווארען און 40 פערוואונדעט.

נייע מחנות צו גאליפאלי.

בערלין, 9 טען יוני. מען מיטיילט פון מיטילענע, אז 2 גרויסע ענגלישע דאמפפער „מאריטאניא״ און „טראנסילוואניא״ זענען אנגעקומען קיין מודראס־בוכטע. וואו זיי האבען אויסגעשיפט 15,000 מאן פרישע מחנות. וועלכע וועלען אינ׳ם משך פון די קומענדע טעג איבערגעשיקט ווע־רען אויף ענגלישע קריעגסשיפען צום האלב אינזעל גאליפאלי.

די דייטשע צייטונגען זאגען אן אז די דייט־שע אוטערוואסער שיפען וועלען שוין מסתמא נאכיאגען זיך נאך דיעזע 2 קריעגס־שיפען.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארט־פערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Lars-en, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

זאקן קיין רוסלאנד

גרויסע פארטיעס אמעריקאנער זאקען, ס'ווערען צוגעשטעלט די נויטיגע סערטיפיקאטען וועגען די אמעריקאנער אבשטאמונג פון די סחורות, פריזיגן אויסער יעדער קאנקורענץ.

International Strømpelager, Østergade 51, I Sal.

Tel. Byen 4422.

A. & H. MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג און דאמפפארבעריי. הערן און דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיעכע בעדינונג.

סילי אלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקווייזיטען

Petersen & Steenstrup

Købmagergade 18

כשר

היימישע מיטאגען פאר ועכענטליכע אדער טעג־ נאטליכע אבאנענטען.

Kompanigstræde 29. 2.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־ שע פיש, ס'ווערט אננענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

Kobenhavn C.

רעסטאראן־רונדעטאראן

סריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 אין 50

Tel. 772 **IHCC** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles —

— med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטאריש עס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

פרוביר

C.W.OBEL'S

סיגארעטען

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

---

פערזיכערט

געגען פייער אין גבוהת פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

האגען יארגענסען

טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפנהאגען

שיפס מעקלער, דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־ים־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ;

страхованіе стекла —

по исключительно дешевому тарифу.

יודישע האנדווערקער און העגד־לער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אוי בילינסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז זע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צ בילינסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדץ 78 Tel b. 3703

פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

ייע און געברויכטע מעבעל, בעטגעוואנד, גאלד זילבער שהנע ניצינע זאכען צו פרעזענטען פערקויפט זעהר בילינ. ווילענשיק Borgegade 60. Tel. P 986. x

---

א טלית פערלוירען

Schuel, Evaldsg. 6.

ווער ס' וועט צושטעלען ווערט בעלוינט

קלמן שועל.

שניידער מייסטער

Evaldsg. 6. Tel. 1871 X.

בעסטע שניידער ארבייט, גוט געפאסט, בילינ פרייזען.

הערן־אנצוגען, דאמען־קאסטומען, יאקען, רעפעראציעס ווערען אויסגעפיהרט שנעל און גוט. ארבייט ווערט אבגענומען אין צוגעשטעלט א היים. תליתים אין קליידער זוערען כמיש גערייניגט

בילינע און שהנע שניידערי ארבייט נאך מאס

מאכט ה' נאכמא אויוויטש *Blaagaards-Allé 1.*

בילינע און שהנע שניידער ארבייט נאך מאס

מאכט ה' ס רבערואו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו בילינסטע פרייזען, בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־ בעל, בעסטע־גארדינגעס־טעפיכער א.א.וו.וצו בי־ ליגסטע פרייזען. ס. סקאראאהד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

2 סיכסיגע נאדלער קענען באלד קריגען אר־ בייט אונטע־ גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופער־ שמיק, שבת פרי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

זומער וואוינונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען, עלעקטרישע ליכט, גלאזווראנדא, פרוכט גארטען און צוטריט צום קוך, ביי לינע 15, אייזענבאהן און בים וואלד ווערט פערדינגען. עמיליעווייי 16. שארלאטענ־ לונד.

ציין־דאקטער ה. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7—6 12—10

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

יודישע וואכענשריפטען

אין קאפענהאגען ערשיינען פאלגענדע יודישע וואכענשריפטען:

„Jødisk Folketidende" — ערשיינט יעדען פרייטאג. פרייז פון אבאנעמענט פאר א יאהר 5 קראנען, פאר א האלב יאהר 2.50 קראנען.

„Jødisk Ugeblad" — ערשיינט יעדען פרייטאג. פרייז פון אבאנעמענט פאר א יאהר 5 קראנען, פאר א האלב יאהר 2.50 קראנען.

„Israelitisk Ugeblad" — ערשיינט יעדען פרייטאג. פרייז פון אבאנעמענט פאר א יאהר 5 קראנען, פאר א האלב יאהר 2.50 קראנען.

„Israelitisk Tidende" — ערשיינט יעדען פרייטאג. פרייז פון אבאנעמענט פאר א יאהר 5 קראנען, פאר א האלב יאהר 2.50 קראנען.

„Israelitisk Ugeskrift" — ערשיינט יעדען פרייטאג. פרייז פון אבאנעמענט פאר א יאהר 5 קראנען, פאר א האלב יאהר 2.50 קראנען.

„Israelitisk Ugeskrift for Børn" — ערשיינט יעדען זונטאג. פרייז פון אבאנעמענט פאר א יאהר 2 קראנען, פאר א האלב יאהר 1 קראנען.

„Israelitisk Maanedsskrift" — ערשיינט יעדען ערשטען טאג פון יעדען חודש. פרייז פון אבאנעמענט פאר א יאהר 5 קראנען, פאר א האלב יאהר 2.50 קראנען.

„Israelitisk Maanedsskrift for Børn" — ערשיינט יעדען ערשטען טאג פון יעדען חודש. פרייז פון אבאנעמענט פאר א יאהר 2 קראנען, פאר א האלב יאהר 1 קראנען.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget I. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

און געהאלטען זי פיעל ריינער פאר אלע אנ־דערע. זיי האבען זיך קיינמאל נישט צוגעפאסט צו די עקזיסטירענדע רעליגיעס, צוליעב דעם, בכדי זיי זאלען קענען אזוי ארום אריינשלעפען ענעם אין זייער רעליגיע. הונדערטער יאהרען זענען זיי אויסגעשטאנען די שרעקליכסטע רדי־פות, נאר זיי האבען זיך נישט אונטערגעגעבען. זיי האבען קיינעם נישט געצוואונגען און פרא־פאגאדירט אנצונעהמען זייער אמונה... די סיבה פון די רדיפות אנטקעגען זיי איז נישט די רע־ליגיעזע־פראגע, נאר א ראסען־פראגע: מענ־שען ווילען איינפאך ניט ליידען ד. ה. א צווייט פאלק, וועלכעס לעבט צווישען זיי זאל זיין שטארקער פאר זיי"...

„די יודען זענען דאס איינציגע פאלק — לויט דער מיינונג פון דער קעניגין — וואס עס זאל איבער זיי נישט געשעהן, פאלען זיי קיינ־מאל נישט אראב ביי זיך. זיי זענען שטענדיג מוטהיג, שטארק און עס הערשט צווישען זיי אחדות און שלום. זיי זענען גרייט צו העלפען איינער דעם צווייטען, און זענען געזונד און רייך מיט קינדער. און דאס אלעס האבען זיי צו פערדאנקען איין־אינציגען מענש, דעם גרעסטען הערשער פון דער וועלט. דער מלך איבער אלע מלכים, דער קלוגסטער מנהיג, דער גרעסטער פסיכאלאג און פיזיאלאג, וואס אויף דער וועלט איז נישט געווען מעהר זיינס גליי־כען — משה רבנו"... משה האט ביי דער קע־ניגין ארויסגערופען די שטארקסטע בעגייסטע־רונג. פאר משה'ן דארפען בויגען די קעפ די געניאלסטע בעשעפער פון די מלוכות, ווי קארל דער גרויסער און יולי צעזאר. „זייערע מלוכות זענען שוין פערשוואונדען, די מלוכה אבער פון משה'ן וואקסט אונאויפהערליך און פערברייי־טערט זיך"...

דיזעלבע בעגייסטערטע מיינונג האט זי אויך צו דער יודישער תורה.

(ענדע קומט)

פון ארץ־ישראל.

דער גענעראל־גובערנאטאר פון ביירוט, באקיר־סאמי־ביי, האט ארויסגעלאזען אנ'אויפ־רוף צו די יודען אונטערטאנען פון די פיינדליכע מלוכות, וואס זענען פערבליבען אין ארץ־ישראל און נאף נישט געווארען קיין טערקישע אונ־טערטאנען און ווילען נישט פערלאזען דעם לאנד.

אינ'ם אויפרוף ווערט געזאגט, אז ביז סוף מאי דארפען אלע ווערען טערקישע אונטערטא־נען, און ווער ס'וועט נישט פאלגען מוז פער־לאזען טערקיי.

נאכ'ן בעשטימטען טערמין וועט די רעגי־רונג שיקען בעאמטע אין אלע דערפער און שטעדט, וואו ס'וואוינען יודען, כדי צו קאנטרא־לירען לויט זייערע דאקומענטען, צי זיי זענען געווארען טערקישע אונטערטאנען.

יעדער יוד מוז שטענדיג און צו יעדער צייט האבען ביי זיך זיין דאקומענט וועגען אינטער־טאנשאפט. א חוץ דעם מוז יעדער יודישע פא־מיליע האלטען ביי זיך שטענדיג די בעזונדערע צייגניש אויף וואוינרעסט אין ארץ־ישראל וועל־כע זי בעקומט ווען איהרע מיטגליעדער ווערען טערקישע אונטערטאנען.

* * *

ווי ס'ווייזט זיך יעצט ארויס, האט די טער־קישע רעגירונג אבגעשטעלט די יונג־טערקישע צייטונג „זשען טורק" דערפאר ווייל די צייטונג האט אין איינעם פון איהרע ארטיקלען געוויזען א נייגונג צו די מלוכות פון דער דריי־פעראיי־נינונג, די דאזיגע צייטונג, איז ווי בעוואוסט, געווען גוט גענייגט צום ציוניזם און פלעגט יע־דעס מאל פערטיידיגען די יודישע אינטערעסען.

* * *

פונ'ם יודישען לעגיאן, וואס איז געגרינדעט געווארען אין אלעקסאנדריען און אבגעשיקט געווארען צוזאמען מיט'ן פראנצוישען מיליטער צו די דארדאנעלען און צום האלב־אינזעל גא־ליפאלי, האט מען שוין געבראכט צו פיהרען קיין אלעקסאנדריען א היבשע צאהל פערוואונ־דעטע.

די טעג זענען קיין אדעס אנגעקומען היימלאזע פון ארץ־ישראל. זיי דערצעהלען, אז'אין רומע־ניען האט מען זיי ניט ערלויבט אריבערצוגעהן איבער'ן גרענעץ, ניט קוקענדיג, וואס זיי האבען געוויזען א צייגניש, אז זיי האבען געהאט א סא־ניטארע אונטערזוכונג אין רושטשוק. פריי ארויס־צוגעהן פון דאמפף־שיף האט מען ערלויבט נאר די, וואס זענען געווען אנשטענדיג געקליידעט.

די היימלאזע האבען געמוזט פאהרען אויף רוסי־ע משא־דאמפף־שיפען איבער'ן דונא ביז רעני. אין אדעס האט מען די היימלאזע ארויס־געגעבען אומזיסטע בילעטען אויף צו פאהרען אהיים.

א השתדלות.

אויף דער זיצונג פונ'ם קאמיטעט פון צו־זאמענפאהרען־ראט פון פארשטעהער פון האנ־דעל און פאבריקאציע, וועלכער איז פארגעקו־מען דעם 12 (25)־טען מאי זענען אויסגעהערט געווארען טעלעגראמען פונ'ם פעראיין פון די וואלד־סוחרים פון צפון־מערב־קאנט און פון דער אפון־מערב'דיגער געזעלשאפט פאר האנדעל און פאבריקאציע, אין וועלכע ס'ווערט אנגעוויזען, אז צוליעב דעם, וואס מ'האט דעם 5־טען מאי ארויסגעשיקט אלע יודען פון קורלאנדער און קאוונער גובערניעס, זענען געבליבען אהן השגחה די האנדעלס־ און פאבריקאציע־אונטערנעהמונ־גען און דאס רוב פון זיי האט אויפגעהערט צו פונקציאנירען. ס'זענען אויך געבליבען אהן השגחה די געהילץ און האלץ־מאטעריאלען, וואס זענען צוגעגרייט געווארען צום אבשיקען אויפ'ן וואסער, וועלכע זענען געווען בעשטימט סיי פאר דער ציווילער בעפעלקערונג, סיי אויך פאר אדמיניסטראטיווע אנשטאלטען.

אנווייזענדיג אויף דער געשאפענער לאגע, זענען די אויבענדערמאהנטע ארגאניזאציעס זיך משתדל, אז מ'זאל אונעהמען מיטלען אבצוהי־טען דאס פערמעגען פון די ארויסגעשיקטע יו־דען, בעפאלמעכטיגענדיג די פאליציי־בעאמטע מיט'ן אנטייל פון דער פאבריק־ און נאלאג־אינספעקציע, אז זיי זאלען ארונטערנעהמען דאס פערמעגען פון די ארויסגעשיקטע אונטער זייער שוץ.

אין איטאליען.

די בעוועגונג, וואס איז ענטשטאנען אין איטא־ליען וועגען אבגעבען פאלעסטינא פאר יודען ענטוויקעלט זיך וואס מעהר. דער אנפיהרער פון די קאטאליקען, פראפעסאר סאנאליו, דער געווע זענער בילדונגס־מיניסטער, דער סענאטאר ווי־ליארי און דער סענאטאר מאצאטי געפינען זיך צווישען די טהוערס פאר דער דאזיגעד בעוועג גונג. די גרינדער פונ'ם קאמיטעט „פרא קאוא עבראיקא" בעצייכנען מיט צופריעדענהייט, אז די בעוועגונג האט ערפאלג. דער ה' לוצאטי און דער קיעווער מיליאנער בראדסקי נעהמען א גרויסען אנטייל אין דער ארבייט פונ'ם קאמיטעט מען האפט אויך אויף דער מיטהילף פונ'ם בארא עדמונד ראטשילד (דער בעוואוסטער נדיב).

מען רעכנעט צוזאמענצורופען אנ'אינטערנאציא־לע יודישע קאנפערענץ אין איטאליען, אין וועל־כער עס זאלען אנטייל־נעהמען די גרעסטע יודי־שע פינאנסיסטען, כדי זיך צו בעראטען וועגען דער צוקונפט פון פאלעסטינא.

ציוניסטיש אינסטיטוטען

די הכנסה פונ'ם יודישען נאציאנאל־פאנד פון דעם 1־טען יאנואר ביז 30־ען 1915 בעטר־עכט א סומע פון 145000 פראנק. פאר'ן ציוניס־טישען צענטרא־פאנד איז ביז'ן 31־טען מאי גע זאמעלט געווארען 60000 מארק. די דאזיגע צי־פערען בעווייזען. אז ניט קוקענדיג אויף דער מלחמה און דעם גרויסען קריזיס, ארבייטען די ציניסטישע אינסטיטוטען מיט דער פריהערדיגע ענערגיע און גוטען ערפאלג.

קרן קימת לישראל

יודישער נאציאנאל פאנד

מאי 1915

אויף דער פארשטעלונג „זשידאווקא" 1־טען מאי

געזאמעלט	3.50

פון פושקעס ארויסגענומען

ביי ה'ר ב. קאהן	1.00	קר.
" " י. ח. ווילענציק	1.00	"
" " ל. פעלדשטיין	—.85	"
" " ס. סקאראחאד	5,00	"
" " פ. דאנאוויטש	1,40	"
איז פעראיין „העברי הצעיר"	2.20	"
" ציוניסטען ביורא	8'00	"
ביי י. אבראמאוויטש	0,70	"
" מ. פינדיק	1.14	"
" מ. פארטאף	1.94	"
" שערמייסטער	2,23	"
" ד"ר מ. שארנשטיין	0,61	"
" י. ליעוויטאן	1,54	"
" י. פישער	0.52	"
" פעלטין	0.84	"
" י. ביימעל	2.00	"
" ג. געלפער	1.00	"
" גראסמאן	2.25	"

בסך־הכל 37 קר. 72 אויירעס.

נאציאנאל פאנד־קאמיסאר פאר דענעמארק

ס. סקאראחאד.

„ROSE" Cigaretterne.

№ 101 uden Mundst. 15 Stk 10 Øre

№ 101 med Mundst. 15 „ 10 „

№ 102 stort Format 15 „ 10 „

„ROSE" Cigaretterne

har det største Salg i Danmark.

Kun ægte fra

C. B. MØLLER & Co

האהן, היישעריק צו היישעריק, העלפאנד צו העלפאנד. אין א בעזונדערער גרופע ביים טי־שעל נעבען פענסטער — האט זיך א חברה שטארק עוסק געווען אין „בוי־קונסט", אויפ־שטעלענדיג פון קאלירטע קלעצלעך גאנצע גע־ביידעס מיט עיזאזשען, באלקאנען.

אין א צווטען צימער האט די לעהרערין גע־טיילט פארביגע פאפירלעך און צווישען די קינ־דער ביי די טישלעך איז געווארען א פאטשעריי:

— מיר א רויט!

— יאך וויל א בלאהס (בלויעס)!

— א גרינס!

בעת זי הויפט־לעהרערין האט מיר גענומען אויסרעכענען דאס פראגראם פון טאג, האט זיך דערהערט א פרעהליכער געזאנג פון דעם דרי־טען שפיעל־זאל, וואו עס שטעהט דער קלאוויר און די קינדער מאכען דארט מיט אלע הויפט־שפילערייען און ריטמישע מארשען און טענץ:

אוי די פילקע

אוי די ווייסע

אין דער הא — ה — אנד — חאפ!

אוי די פילקע

אוי די שווארצע

אין דער ע — ע — רד — טראפ!"

עס איז איינפאך נישט איבארצוגעבען די גליקליכע פרייד פון די קינדער בעת זיי שפיע־לען און זינגען, איבערהויפט ביי'ם שטארקען שטיפערישען קלאפ מיט די פיסלעך צום „חאפ" און „טראפ"...

די קינדער זענען אזוי גקיקליך און צוגע־בונדען צו דער דעזיגער „נייער היים", אז זיי ווילען פארנאכט נישט אהיים געהען שלאפען אין די אומעדיגע פריוטען אדער אין זייערע פריוואטע ענגע „היימען".

(ענדע קומט)

וואו שוי. פ. כ"ץ

ד'אנונציא — ראפאפארט.

I

וועלכע האבן צום ערשטען מאל איבערגעלייענט אין דער „דייטשער־טאגעצייטונג" די ידיעה, אז ס'איז א סברה, דאס דער איטאליענישער דיקטאטור און פלאם־פייערדיגער פאטריאט גאבריעלע ד'אנונציא איז א יוד, שטאמט פון רוסלאנד און האט אמאל גאר געהייסען ראפאפארט, האב איך, ווי מסתמא אויך פיעל אנדערע, א שמייכל געטאהן איבער דער המצאה. מעהר קיין דאגות, הייסט עס, האבען זיי איצט ניט, די דייטשע רעקטע פארטייען, ווי אויסצוגעפינען אין צו דערווייזען, אז דער דיקטעטאר ד'אנונציא, וועלכער האט געריסען איטאליען צום קאמפף, שטאמט פון יודען און דערצו נאך — אזא סקאנדאל! — פון רוסישע אדער פוילישע יודען.

ס'איז מיר געווען קלאר, אז ס'איז פשוט אנ'אונגלוגענער געשמאקלאזער וויץ פון א דייטשער אנטיסעמיטישער צייטונג, וועלכע מוז איצט נעבעך איבערטראגען שווערע אינערליכע יסורים, ווייל זי איז געצוואונגען אביסעל איינצוהאלטען די אנטיסעמיטישע, גיפטיגע פען און מאכען א פרום, כשר פנים. ניט אומזיסט איז דאך אזוי פייערליך פראקלאמירט געווארען דער „בורג־פריעדען", דער שלום צווישען אלע פארטייען און גרופען, און דרך־אגב, האבען דאך די יודען בפרט נאך אין דייטשלאנד צו פיעל קרבנות געבראכט צו מאטריאטיש זיך געהאלטען די גאנצע צייט, אז מען זאל זיי קענען בעהאנדלען, ווי סיינד פון פאטערלאנד.

דערביבער האט נאטירליך קיינער ניט געגלויבט, או די ענשיכטע ד'אנונציא־ראפאפארט זאל פון וועמען־עס־איז ערנסט אביזרגעזחנדט ווערען ס'שיינט אבער, אז מיר האבען א טעות געמאכט, פונ"ם וויץ איז געווארען א ערנסטער ענין, כמעט א כלי זין געגען יודען.

אט וואס עס שרייבט דער „בערלינער טאגעבלאט":

„זייט דעם אנהויב פונ"ם איטאליענישען קריעג ברענגען די „קרייץ־צייטונג", „דייטשע טאגעסצייטונג" און אנדערע, עהנליכע בלעטער נאטיצען, אין וועלכע עס ווערט דערווייזען, אז ד'אנונציא הייסט אייגענטליך ראפאפארט און איז א יוד.

הגם די אנטיסעמיטישע, אבזויכט פון די דא־זיגע מיטיילונגען איז אויסגעדריקט ניט אין גאנץ קלארע ווערטער, טראגען זיי דאך א ענגוג דייטליכען אנטיסעמיטישען חאראקטער. צי ד'אנונציא איז א יוד אדער ניט וויסען מיר ניט, דאס איז אונז לגמר גלייכגילטיג. ניט גלייכגילטיג איז אונז אבער, דאגענען, ווען קאנסערוואטיווע זשורנאליסטען, וואס צייגען זייער מוט ביים שרייבטיש, פארטוצען אויך איצט אנטיסעמיטישע אגיטאציע, בשעת דארטען, אויף די שלאכטפעלדער קעמפענען העלדיש און שטאר־בען נעבען זייערע חברים הונדערטער יודישע סאלדאטען.

די אנטיסעמיטישע „העסישע לאנדעס־צייטונג" האט אויך סאנינאן, וועלכער איז א פרא טעסטאנט, צוגערעכענט צו די יודען און האט זיך ערלויבט אזא מין זאך: „ביליג האט מען איהם וואהרשיינליך, אלס א יודען, ניט גע־קענט קריגען." (דאס איז אנ־אנדייטונג, אז יודען קען מען קויפען פאר געלד.)

גאר אונגרהערט איז אבער דאס, וואס ס'איז פארגעקומען אויף א פערזאמלונג פונ"ם „דייט־שען וועהרפראיין", אייניגער א ה' באדעלשווינג האט זין דארט בעמיהט צו אביזרצייגען די פערזאמלונג — אויפ־ן גרונד פון א נומער „הא־מער" — אז אייגענטליך האבען די גאנצע וועלט־מלחמה געמאכט די יודען, ד'אנונציא און סאני־א, צוויי יודען, האבען אינסצענירט דעם איטא־ליענישען טרייב־ברוך, און דער יוד דערנבורג

צווישען קינדער.

(אין די וואהרשעווער „קינדער־היימען")

צוזאמען מיט די אונצאהליגע טויזענדער דערוואקסענע שוועסטער אין בריידער אונזערע, וואס דער מלחמה־שטורם האט פערשראגען פון אלע עקען וווינכסעל אויפ־ן דעק פון דער גרויסער וואהרשא — האט דער שטראם מיטגעבראכט טויזענדער קליינינקע בריידערלעך און שוועס־טערלעך, וואס דאס שוועסטע און ביסטערסטע פון לעבען האט זיי עטראאפען, נאך איידער זיי זענען רעכט צום לעבען געקומען.

וואס פאר א סיינליכער חלום האט דאס גע־מיזט זיין פאר די קינדערלעך! וואס זענען ערשט נעכטען אין ליעבער שטילער היים צערשלי־גע־קאר־מעט און געגלעט געווארען פון מאטע־מאמען, — און היינט זעהען זיי פליצלונג, ווי מאטע־מאמע בעקומען פון פו עמדע, פאר־ציעט ברויט, שיסעלעך עסען, טעפעלעך טהיי און אין איין גרויסער שטוב געפינען זיך עפעס אזוי פיעל מאטעס מיט מאמעס!...

און אונזערע גוטע „ליטוואקעס", די רוסי־שע יודען, וואס זענען דאס פוילישען יודענטום אזוי וואהרעם אנטקעגענגעקומען — האבען אויך אין די קלייניגקע ניט פערגעסען.

כמעט צופליג בין איך אריין אין דער „היים פאר יודישע קינדער", וואס איז ערשט נישט לאנג געעפענט געווארען אויף גענשא 7 דורך דער פעטראגראדער יודישער „גזוזנדהייט גזעלשאפט" און וואס וועט אויך געשטיצט ווערען דורך דער גזעלשאפט „מפיצי השכלה" א אמת'ע יודישע היים פאר יודישע קינדער.

שוין באלד אריינקומענדיג אין דעם ערש־טען גרויסען צימער פון דער קך־זייט, האב איך בעמערקט א אנגענעהמ ב קד: ביי 4 ניעדריג לאנגע טישען אויס 4 וועגד — זענען גע־זעסען לו. ע שורות קינדער איבער בלויע־שי־

מיט ווייסע בענקעלעך. פלאכע און צוגעפאסטע פאר יעדען איינעם פון די קינדער.

מיט א פרעהליכען פאסט מיט די העפ־לעך לאזען זיי זיך אראב אין די בעקוועמע כ־עפע שטוהלכלעך אין רוהען זיך אב. נאכן כ־טאג א ווייל. שאקלענדיג שטיפערייס און זאל־לאז מיט די פיסלעך אראב אין אריין.

זייענדיג א ביסעל אין דער קאנדיטאריע, איז אפיין אין דעם פערבראנג־צימער, וואס ג־פינט זיך ביי דער פראנט־טהיר, און בערטמאל אנ־ערך 40 קינדער זיצען אין זייערע שטי־הלכלעך, יעדע עטליכע ביי אנ־אנדער בעפעס־טיגונג א טייל זענען בעזעסען ארום אין ב־ביים ארום וווייסע טאוועלעך. כדי אריינצוב־קומען דערפון פערשיעדענע בוכשטאבען אויף קאנדי־פיגורען, א טייל האבען בעשטיקט אויף פ־א טייל — געצייכענט אין בעריסעווע אויף האבען „שטודירט" זאאלאגיע, קליינבערג אדע־ די לאכא־בריעטלעך פליעג צו פליגע, האבען

דער פארזיצענדער האט די גאנצע צייט געשווייגען.

צוליעב דעם אזוי גערופענעם בורג־פריעדען — שרייבט דער „פאגעבלאט" וווייטער קענען מיר ניט עס נעהערט צו זיין אברעכענען זך מיט די דאזיגע לייט."

אט דאס זענען די פאקטען, וועלכע ווערען דערצאהלט פון א בלאט, וואס האט ניט קיין בע־זונדער ליעבע צו יודישע פראגען.

מ. ג.

די רומענישע קעניגין וועגען יודען.

נישט לאנג איז ערשיענען א בוך מיט מע־מוארען פון דער רומענישער קעניגין עליזאבעטא, וועלכע איז בעקאנט לויט אירע ליטעראריש־פסעוודאנים, קארמען סילווא.

איין קאפיטעל פון די דאזיגע אינטערע־סאנטע מעמוארען זענען געווידמעט די יודען.

פערוינטערעסירט האט זיך די קעניגין מיט יודען בעת זענענדיג נאך א פרינצעסין א דאנק דעם יודישען פראפעסאר־פילאלאג יעקב בער־נייס. בערנייס פלעגט זיין אנ־אפטער ארי נגע־הער אין איהר פאטערס הויף און פלעגט מאכען א שטארקען רושם אויף די קליינע פרינצעסין דערמיט, וואס ער פלעגט גאר נישט וועלען עסען ביי זיי אין הויז. בערנייס איז געווען א פרומער יוד און איז געווען זעהר אינערגע־בען דעם יודענטום. „ער איז געווען זעהר ני־דערשלאגען — דערצעהלט די קעניגין — דער־פון, וואס זיין ברודער האט אנגענומען דעם קריסטליכען ויט מיין מיי גלויבען! און איך מיין איז ער געווען גערעכט, כ'בין דערום מסכים מיט די רומענער, וועלכע קוקען מיט גרויס פער־אכטונג אויף א מענש, וואס בייט זיין גלויבען, וועלען ער געהט זאגאר איבער צום קריסטענטום".

אין איהר פאטערס הויז — דערצעהלט וויי־טער מארזיצעגדער האט די גאנצע צייט געשווייגען.

צוליעב דעם אזוי גערופענעם בורג־פריעדען — שרייבט דער „פאגעבלאט" וווייטער קענען מיר ניט עס נעהערט צו זיין אברעכענען זך מיט די דאזיגע לייט."

אט דאס זענען די פאקטען, וועלכע ווערען דערצאהלט פון א בלאט, וואס האט ניט קיין בע־זונדער ליעבע צו יודישע פראגען.

מ. ג.

די רומענישע קעניגין וועגען יודען.

טער די קעניגין, האט געהערשט אנ־אמת'ע רע־ליגיעזע סבלנות. „אין אונזער הויז איז דער חכם" געווען א שטענדיגער גאסט, אונזער פאמיליין־הויז איז געווען אנ־ארט מענשען פון אלע גלויבענס — קאטאליקען, טעסטאנטען, פראוואסלאווע, און א יוד נעדיענט ביי אונז אלס סעקרעטאר. אבזויכ־דיג זיך מיט וואוילטעטיגקייט, איז דער יוד אויך געווען מיין הויפט־בעהילף אין ל־כען. דאס איז געווען דער יודישער פאלקס־בראצינער, וועלכער האט בעקומען צווייז שוין וואנדען בעת דער מלחמה אין יאהר 1916, דערנאך איז ער אנגעקומען צו אונז אלס סעק־רעטאר און איז געווען מיין איבערגעבענע בעל־עצה בנוגע צו העלפען די אירמע אין ני־בעדערפטיגע".

די דאזיגע אטמאספערע, דער אינפלוס פון פראפעסאר בערנייס, און דער שטארקער ט־יעפער אינטערעס צו פילאזאפישע אין קי־רעלע פראגען האבען בעשאפען ביי דער קע־גין עליזאבעטא א פאלקאמע בעשטימטע הונג צו דער יור שפר רעליגיע, צו דער פראגע אין צו יודען בכלל. „די יודען — זי — האבען תמיד אבגעהיט זייער רעליגי־

פערעטע אצינד אין אמעריקא די אינטערעסען פון זיין דייטשען פאטערלאנד. (דערנבורג איז דער געווזענער דייטשער קאלאניאל־מיניסטער, וועלכער ערפינדט אצינד א וויכטיגע דייטשע מיסיאן אין אמעריקא. (רעד.) אלזא אומעדום אר־בייטען די יודען.

די פערזאמלווג האט פשוט געשטורעמט פון צופרידענהייט: מען קען אויך ניט פערגעסען א כעס־רוף פון איינעם א „איבערצייגטען" „און די דאזיגע לייט ווילען נאך ווערען רעזערוו־אפיצערען".

די רומענישע קעניגין וועגען יודען.

טער די קעניגין, האט געהערשט אנ־אמת'ע רע־ליגיעזע סבלנות. „אין אונזער הויז איז דער חכם" געווען א שטענדיגער גאסט, אונזער פאמיליין־הויז איז געווען אנ־ארט מענשען פון אלע גלויבענס — קאטאליקען, טעסטאנטען, פראוואסלאווע, און א יוד נעדיענט ביי אונז אלס סעקרעטאר. אבזויכ־דיג זיך מיט וואוילטעטיגקייט, איז דער יוד אויך געווען מיין הויפט־בעהילף אין ל־כען. דאס איז געווען דער יודישער פאלקס־בראצינער, וועלכער האט בעקומען צווייז שוין וואנדען בעת דער מלחמה אין יאהר 1916, דערנאך איז ער אנגעקומען צו אונז אלס סעק־רעטאר און איז געווען מיין איבערגעבענע בעל־עצה בנוגע צו העלפען די אירמע אין ני־בעדערפטיגע".

די דאזיגע אטמאספערע, דער אינפלוס פון פראפעסאר בערנייס, און דער שטארקער ט־יעפער אינטערעס צו פילאזאפישע אין קי־רעלע פראגען האבען בעשאפען ביי דער קע־גין עליזאבעטא א פאלקאמע בעשטימטע הונג צו דער יור שפר רעליגיע, צו דער פראגע אין צו יודען בכלל. „די יודען — זי — האבען תמיד אבגעהיט זייער רעליגי־

Jüdische Volkszeitung №142 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה סעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע
פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מיטוואך, כז׳ סיון תרע״ה (9. Juni 1915)

בלוטיגע שלאכטען אויפ־ן מערב־פראנט.

די איטאליענער איבערגעגאנגען איזאנצא. — דייטשע ערפאלגען ביי דניעסטר.

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 8 יוני (אפיציעל) אין צפון פון קורשא־ני איז אונזער קאוואלעריע נאך שוועריע אנ־שטרענגונגען גלוקלעך איבערגעקומען די טיף־דיגער ריכטונג. אין דרום־מזרח פון קור־ווענאי געהען אונזערע מחנות פארווערטס אין די אפענסיוו ווען פארטיגעזעצט מיט גוטען ערפאלג: דערביי האבען מיר געפאנגען 3340 גע־פאנגענע און צוגהן מיטראליעזען. אין דרום פון ניעמאן האבען מיר פערטריבען דעם פיינד בין צו דער ליניע טאלאוויץ־סאמיעשיסקי.

בשעת די קאמפפען ארום פשעמישל האָ־בען מיר געפאנגען בסך־הכל 33805 געפאנגענע. אין מזרח פון פשעמישל פארטזעצען די פערי־ציגסט ארמייען די פערפאלגונג. טיילען פון גע־נעראל ליסינעגסק ארמיע זענען ביי צוראונא אריבערגעגאנגען דעם דניעסטר.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בער׳כט.

פאריז, 8־טען יוני. (אפיציעל). ביי אראס מיר קאמפפען מיט גרויס פערביטערטקייט דערקעגן די קאמפפען מיט גרויס פערביטערטקייט מיר האבען דא געהאט ערפאלג. א גאנצען טאג זענען פארקומען ארטילעריע צוזאמענשטיי־סען ביי בוואל, אבלין, סאשע, ניר־ווייל און עקריי.

אונזערע אנגריפען אין דרום־מזרח פון הע־מיטען זענען פאלשטענדיג גלונגען. מיר האָ־בען געשטורעמט און עראבערט 2 פיינדליכע ליניען אין דעם הויף טוויגען. דערביי האבען מיר גענומען 400 געפאנגענע און עראבערט אייניגע מיטראליעזען.

אין צפון פון ען האט דער שונא פארגע־נומען מוראַ־דיגע אגרעסיפען.

פון דרום־פראנט

איטאליענישער בעריכט.

רוים, 8־טען יוני. (אפיציעל). ביי די בערג קאפרייס פארטזעצען אונזערע מחנות די קאמפ־פען גאנץ נאהענט פון דעם שונא׳ם פאזיציעס זיי דראהטען זעהר ערנסט די שטאדט טאלמינא. ביי דער טייך איזאנצא. נאכדעם ווי מיר האָ־בען פאר די אויגען פון דעם שונא געבויט ברי־קען איבערן טייך זענען אונזערע מחנות אַר־ביי־בערגאנגען אויף דער צווייטער זייט טייך, וואו זיי בעפעסטיגען זיך איצט.

די קאוואלעריע נעהמט פאר אויסגעצייכענטע רעקאגנאסצירונגען.

מיט די אפעראציעס סיי ביי א ואנציאן זען סיי אויף די אנדערע טהיילען פון אונזער פראנט, האבען מיר בדעה דערגרייכען מעהר בע־וועגונגס־פרייהייט. וואס קען אונז זעהר צוגוץ קומען זען מיר וועלען צוטרעטען צו די גרויסע אלגעמיינע אנגריפען. אונזער הויפ איז אונבע־די־טענד קלוין.

א צעפעלין פערניכטעט.

לאנדאן, 8 יוני. (אפיציעל). 3 אויגער אין דער פריה האט אנ׳ענגלישער פליהער אנגעגרי־פען צווישען גענט און בריוסעל א דייטשען צע־פעלין, ס׳איז פארגקומען א מוראַ־דיגער לופט קאמפף. פון א הויך פון 6000 פוס האט אונזער פליהער אראבגעוואָרפען זעקס באמבען אויף דעם דייטשען צעפעלין, וועלכער איז אראבגע־פאלען אויף דער ערד. וואו דער לופט־באלאן האט עקספלאדירט און זיך אנגעצונדען.

דער אויפרייס פון דעם דייטשען לופט־באלאן איז פאלגקומען מיט א כת. אזא דער ענגלי־טער מאנאפלאן איז אויפגהויבען געווארען אין לופטען. דאך איז דעם לופט־פליהער גלונגען אויפצוהאלטען דעם שיף און קומען בשלום אהיים.

דער ראטערדאמער „טעלעגראף״ טיילט מיט פרטים פון דעם צעפעלין־פערניכטונג: גלייכט פון דער שטאדט גענט איז פארגקומען א מוראדי־גער קאמפף צווישען א דייטשען פראוצויזישע און ענגלישע פליהער. דער צעפע־לין האט זיך אויפגעריסען אין דער לופטען און איז אראבגעפאלען אויף׳ן הויז פאר יתומים צוליב וואס 2 קינדער און 2 פרויען זענען דערהרג׳עט געווארען.

דער צעפעלין איז פולשטענדיג פערניכטעט געווארען דורך דער שריפה. אונטער די צו־בראכענע מעטאל־סקעלעטען פונ׳ם באלאן האט מען געפונען 28 האלב־פערברענטע קערפערס.

אויף גאליפאלי.

לאנדאן, 8־טען יוני. דער אלגעמיינער אנ־גריף אויף די טערקישע פאזיציעס אויפ׳ן האלב־אינזעל גאליפאלי האט זיך אנגעהויבען פרייטאג אין דער פריה און האט זיך ווידערהאלט פרייַ־טאג ביי נאכט.

דער רעזולטאט איז געווען, אז מיר זענען געגאנגען 500 מעטער. פארווערטס איבער א שטרעקע פון 3 ענגלישע מייל אין האבען ערא־בערט 2 ריייהען פינדליכע טראנשעען.

קעניג קאנסטאנטין.

פון אטהען זענען היינט אנגעקומען ידיעות, אז די לאגע פונ׳ם קראנקען גרייכישען קעניג קאנסטאנטין האט זיך נאך דער צווייטער אפע־ראציע בעדייטענד פערערגערט. זיין לעבען בעפינט זיך אין סכנה. די טעמפעראטור איז 41 דער טראהן־פאלגער ג ע א ר ג האט צוניפגע־רופען א קרוין־ראט, צו וועלכען עס איז אויך אייניגעלאדען דער געוועזענער פרעמיער־מיניס־טער וועניזעלאס. וועלכער האט געשיקט דעם קראנקען קעניג א טעלעגראם מיט וואונשען גע־זונד צו ווערען. די פאליטישע פראגען זענען דערווייל אבגעלעגט געווארען ביז סיווע קלאר ווערען דער מצב פונ׳ם קעניג.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,

dicht am Klampenborgvalde mit Aussicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Evtl. regelmässige ärzte Behandlung. Diät, medicin, Bader, Elektricitet Massage etc. Chemishes Laboratorium Anstaltsarzt: Kaj Wegge

Näheres Palæ 2163 y (7—8) nm.

רוסלאנדס גרעסטער וויאלין־ווירטואז,
Cafe Viktoria Vis a Vis Tivoli שפילטהיינט אין

רויכערט „טראיקא״ נומ. 3 און 4 עכטע רוסישע ציגארעטען פון א. ס. מאיקאפאר, ריגא!

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

Dansk Koloniallotteri

דענישע קאלאניאלאטריי

ערשטע קלאס, 18־טע לאטעריי ווערט געצויגען דעם 15־טען אין דעם 16־טען יוני.

— די סעריע בעשטעהט פון —

5 מיליאן 175,000 פראנקס געווינסט.

1/8 בילעט 275, 1/4 בילעט 5.50, 1/2 בילעט 11,00, 1/1 בילעט 22,00 בעקומט מען ביי

דעם אויטארעזירטען קאלעקטאר, קאלעקטיאנסגעשעפט

Ny gade 15. און אין הויפט קאנטקאנטאר *Østerg 33*

== זאקן קיין רוסלאנד ==

גרויסע פארטיעס אמעריקאנער זאקען. ס'ווערען צוגעשטעלט די נויטיגע סערציפיקאטען וועגען די אמעריקאנער אבשטאמונג פון די סחורות. פרייזען אויסער יעדער קאנקורענץ.

International Strømpelager, Østergade 51, I Sal.

Tel. Byen 4422.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

אויפמערקזאם.

די פעטערבורגער שניידערין פרוי שאווינסקי האט זיך איבערגעצויגען אין סט. גיערטרודסטר. 1. 4־טער זאל.

א לאזשיראנט.

ווערט געזנכט. סלאטסגאדע 28. 4־טע זאל.

ס'ווערט געזוכט.

א האנדנייערין. סלאטסגאדע 28 4־טע זאל.

A. & H. MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג און דאמפפארבעריי. הערן און דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיעכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

Tel 8512

Telegram Adr. "Beucrato"

טיוו ביורא.

דענישע דעדעק־

נעמם אן אונטערזוכונגען אין פריוואטע און קרימינעלע ענינים, בעזארגט פערהיטונגען פון מענשען־לעבענס ווי אויך קאפיטאל, שאפט אויסקונפטען אין אלע אנגעלעגענהייטען, אויך וועגן פערזאנען מיט וועמען איהר דענקט אריינטרעטען אין געשעפס פערבינדונגען, זוכט אויס פערשוואונדענע מענשען און חפצים, בעשיצט מענשען אדער ווערט־זאכען וואס זענען אין סכנה ענדליך שאפט בעווייזען צום געריכט, ווען אזעלכע פעהלען, אויך אלע אנדערע דעדעק־טיוו ארבייטען. פערבינדונגען איבעראל. קאנפערענצען אימער א ומזיסט. קארעספאנדירט אין אלע שפראכען.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע Tel b. 3703 78 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אווענד, שבת ביז 10 אווענד, זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

ייע און געברויכטעמעבעל, בעטגעוואנד, גאלד ז'לבער שעהנע ניציגע זאכען צו פרעזענטען. פערקויפט זעהר ביליג. ווילענטשיק Borgergade 60. Tel. P 986. x

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blaagaards.31 B 1,*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען, בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער .ז.וו.אצו ביליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען ארבייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופערשטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

א טלית פערלוירען

Schuel, Evaldsg. 6.

ווער ס' וועט צושטעלען ווערט בעלוינט

קלמן שועל.

שניידער מייסטער

Evaldsg. 6. Tel. 1871 X.

בעסטע שניידער ארבייט, גוט געפאסט, ביליגע פרייזען.

הערן־אנצוגען, דאמען־קאסטומען, יאקען. רעפעראציעס ווערען אויסגעפיהרט שנעל און גוט. ארבייט ווערט אבגענומען און צוגעשטעלט א היים. תליתים אין קליידער ווערען כעמיש גערייניגט

זומער וואוינונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען, עלעקטרישע ליכט, גלאזוועראנדא, פרוכט גארטען און צוטריט צום קיך. ביי ליניע 15, אייזענבאהן און ביים וואלד ווערט פערדינגען. עמיליעוויי 16, שארלאטענלונד.

ציין־דאקטער וו. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 6—7 10—12. זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקוויזיטען

Petersen & Steenstrup

Köbmagergade 18

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קל אוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

כשר

היימישע מיטאגען פאר וועכענטליכע אדער מאנאטליכע אבאנענטען.

Kompanigstræde 29. 2.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבענדע בילדער „Kinografen" Frederiksbergg. 25 (נעבען ראטהויזפלאץ)

יעדע טאג ווערט פארגעשטעלט אהן אונטערברעכונג פון 2 אזייגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסען

פון דער וועלט קריעג.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

Tel. 772 **IHGG** Tel. 772

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles — — med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

Victoria Teatret

וויקטאריא טעאטער

Nattens Datter.

„דענמארקס סענסאציאנספילם אין 3־אקטען איו הויפטראל

Emilie Sannom.

נויעס! — נויעס! — נו־אס!

אינטערנאציאנאל נאטורבילדער, בילדער פון גרונדלאווסטאג. קינדרר קריעגען ניט אריינצוקאמען

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlage J.Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

יודען. וואס אנבעלאנגט דער יודישער צייטונג „רעטש" — טא זאגט דאך עדות וועגען איהר נישט בלויז איהר נעגאטיווע שטעלונג צו דער פוילישער אבגעשטאנענהייט, נאר אויך דאס, אז מיליוקאוו האט אלס א סעקרעטאר א יוד ראזענ־בערג, וועלכער דענקט פערשטעהט זיך, פאר מיליוקאוו'ס וועגען, פונקט ווי דער „יוד" עהרענ־בערג פאר'ן הערר פריזע.

„אט אויף אזא אופן מאכען יודען די בעק־וועמע פאליטיק פאר זיך, לויט דער געניטער אריענטאציע, וואס הערשט אין דער קאוויארניע, וואו עס דיפלאמאטיזירט דער הערר עהרענבערג אבער דאס איז נאך נישט אלץ. אין אנ'אנדע־רער ווארשאווער קאוויארניע דערצעהלט מען נאך גרעסערע נסים וועגען דער דיפלאמאטישער קונסט פון יודען. נישט שטעלענדיג זיך צופרי־דען מיט'ן אריינזעצען אין דער „רעטש" דעם ה' ראזענבערג, האבען יודען אריינגעזעצט אין „קוריער פאראנני" אויך זייער'ס אנ' „אייגענעם" דעם ה' עהרענבערג, דערביי האבען דער ה' ראזענבערג און דער ה' עהרענבערג בעשלאסען צו בייטען זיך מיט די ראליען. אין דער צייט, ווען דער ה' ראזענבערג פערטיידיגט, אויס זיין ליעבע צו יודען, די סלאוויאנישע אינטערעסען, קאמפראמיטירט ה' עהרענבערג, צוליעב זיין שטאנדפונקט פון אנטיסעמיטיזם, די אינטערע־סען פון די סלאוויאנער, און ו'אשית כל, זיינע טלומר'שטע „ראדאקעס" ד. ה. די פאליאקען. אויף אזא אופן טריאומפירט דער יודישער אינ־טערעס פאלשטענדיג. אמת, די דאזיגע רויזען און עהרען־פאליטיק (ראזענבערג־עהרענבערג) שמעקט נישט ווי א רויז און איז נישט אויך מיט צופיעל עהרע. דערפאר אבער ווירקט זי באמת, דורכ'ן ברענגען די משונה'דיגע ארויס־טריטען פון פוילישען אנטיסעמיטיזם ביז אנ' אבסורד, פאר'ן טריאומפף פון „יודישען אינטע־רעס" ד. ה. פון דער אידעע פון פראגרעס און טאלעראנץ.

בערנשטיין און סיענקעוויץ.

די יודיש־פוילישע צייטונג „אפיניא זשידאווסקא דרוקט פאלגענדען נאטיץ:

מיט א קורצע צייט צוריק האט די ווארשאווער פרעסע גערופען די פוילישע כלל טהוער און שרייבער ארויסצוטרעטען געגען דער „כנופיא בראנדעס־לוצאטי־בערנשטיין". דערביי האט דער „קור. ווארש." אויך איבערגעדרוקט דעם ארטי־קעל פון „גלאס נאראדו" און מסכים געווען מיט דער מיינונג, אז עס איז נויטיג א פראטעסט פון א קאמפעטענטער פוילישער אינסטיטוציע.

עס וואונדערט אונז דעריבער, וואס איצט ווען עס האט זיך געמאכט זעהר א גינסטיגע געלעגענ־הייט, עפענטליך אבצולייקענען די שקרים פון די ליטוואקעס" ווייזט נישט דער „קוריער" ארויס אזא ענטשלאסענהייט.

ווי די דאזיגע צייטונג איז מודיע, האט דער אמעריקאנישער יוד הערמאן בערנשטיין (דער בערימטער רעדאקטאר פון דער יודיש־ענגלישער צייטונג „דער טאג") זיך געווענדעט מיט אנ'אפע־נעם בריעף צו הענריק סיענקיעוויטש, און פון דעם בריעף ציטירט דער „קוריער" א „קליינינ־קען אויסצוג" מיט א קאמענטאריום פון זיין זייט.

„דאס, וואס דיין פאלק־שרייבט בערנשטיין סיענקעוויטש'ן, לויט'ן נוסח פון „קוריער"־טהוט אב מיט יודען אין די לעצטע יאהרען איז א רעקארד פון פערברעכענס און פערפאלגונג, דער באיקאט געגען יודען אין די רוסיש־פוילישע פראווינצען איז אנ'אונפערשעמטע פערשווערונג פון איין אונטערדריקטען פאלק געגען צווייטען, פון איין שקלאף געגען אנדערן".

און ווייטער—דערצעהלט דער „קוריער" — רעדט בערנשטיין וועגען פוילישע דאקטוירים, וואס האבען נישט געוואלט היילען קיין קראנקע יודען; וועגען פוילישע אפטייקען, וואס האבען נישט געוואלט פערקויפען יודען קיין רפואות: וועגען פוילישע פראוואקאציעס, פאגראמען; און מסירות, און וועגען דאס אלץ, וואס ווערט כסדר איבערגע'חזר'ט אין דער יודישער פרעסע פון דער גאנצער וועלט, און ענדיגען ענדיגט זיך דער בריעף מיט א דראהונג: „דאס פוילישע פאלק, וואס בעמיהט זיך צו ערווערבען די סימ־פאטיע פון דער וועלט, דארף געדענקען, אז אזוי לאנג ווי עס וועט נישט אויפהערען די געוואלט מעשים געגען יודען קען עס אויף דער סימפא־טיע נישט האפען"... ער רייט, הייסט עס, אויפ'ן שקר און טרייבט אונז מיט'ן שקר...

נישט אריינלאזענדיג זיך, צוליעב פערשטענ־דליכע טעמים, אין חקירות וועגען בערנשטיינ'ס בעשולדיגונגען, וואונדערט אונז כלל נישט דאס, וואס דער „קוריער" געפינט דאס אלץ פאר „שקרים און רכילות'ען", אריינרעכנענדיג אויך דעם אויך דעם באיקאט און די מסירות.

מיר פערשטעהען אבער נישט דאס, פאר וואס האט דאס אייגענע נישט געענטפערט סיענ־קעוויטש אליין, נאר ער האט „א שפיי געטהון אויף די ליגענס" ד. ה. (ווען מ'זאל איבערזעצען די „פאעזיע" אויף א פשוט'ען לשון), אז ער איז בערנשטיינ'ס בריעף פערבייגעגאנגען שווייגענ־דיג. מיר פערשטעהען אויך נישט דעם שטאנד־פונקט „קוריער" אליין אין דער פראגע, ווארום פון איין זייט זאגט ער, אז עס איז שווער צוצו־לאזען, „סיענקעוויטש זאל פאלעמיזירען מיט עפעס דארט א פאסקוויליסט א ליטוואק", און פון דער צווייטער,—אז „וועגען דעם שפיי וועט זיך אייראפא נישט דערוויסען".

לויט אונזער מיינונג, וואס ווערט, איבריגענס געשטיצט פון אזא פוילישער און אנטיסעמיטי־שער צייטונג, ווי דער „גלאס נאראדו", האט סיע נקיעוויטש יא געדארפט ענטפערען, ווארום ער־שטענס איז בערנשטיין ניט „עפעס דארט א לי־טוואק". נאר אנ'אנגעזעהענער שריפטשטעלער און א פערזענליכער פריינד פון פרעזידענט וויל סאן; און צווייטענס איז דער טיטול „א יוד, א רע דאקטאר" אויך נישט בעליידיגענד נישט בלויז אין אייראפא, נאר אפילו אין פוילען.

דער קיעלצער „פערראט"

אונטער דעם דאזיגען נאמען שרייבט איינער ג. ווינניצקי אין „נאש וועסטניק" נומער 17 (ארויסגעבען ביים שטאב פון הויפט־קאמאנדיר פון צפון־מערב פראנט) פאלגענדעס:

„די אנטלאפענע פון קיעלץ דערצעהלען פאלגענדע איינצעלהייטען וועגען דער אויפנאה־מע פון די דייטשען דורך יודען.

ווען אונזער מיליטער איז אוועק פון קיעלץ, האט זיך תיכף צוזאמענגעקליבען א גרויסער המון יודען, וועלכע האבען ארויסגעטראגען פון שוהל די ספרי־תורה און ארויסגעגאנגען אונטער דער שטאדט מקבל־פנים זיין דעם אטריאד פון שונא. יודישע מיידלעך האבען געטראגען בוקעטען ללומען.

דער קבלת־פנים האט געטראגען א זעהר הערצליכען חאראקטער. די יודען האבען בע־גריסט די דייטשען מיט הייסע רעדעס, די דייט־שען האבען געענטפערט מיט דער זעלבער מטבע.

עס האט זיך אנגעהויבען די פייערליכע פראצעסיע אין שטאדט אריין. פאראויס זענען געגאנגען אין זעהר א פרעהליכער שטימונג די יודען, און הינטער זיי דער דייטשער אטריאד.

נאר אלץ האבען קאליע געמאכט די קאזא־קען.

מען דארף דערצעהלען, אז די דייטשען הא־בען פאר זייער אריינגעהן אין שטאדט פונאנ־דערגעפרענט די יודען, צי זענען שוין נישטא אין קיעלץ די „פערפלוכטע קאזאקען און ד' יודען האבען פערזיכערט זייערע נייע פריינד, אז זיי זענען נישטא.

און, ווירקליך, ווען די יודען זענען אוועק־געגאנגען מקבל־פנים זיין די דייטשען, זענען קיין קאזאקען אין שטאדט נישט געווען, נאר דערנאך האבען זיי זיך צוריקגעקעהרט, און דאס האבען די, וועלכע האבען בעגעגענט די דייטשען נישט געוואוסט...

און אט פלוצלונג, אונבעוואוסט פון וואנען, שפרינגט ארויס פאר'ן יודישען המון א קאזאק, שיסט, און ווערט ווייטער־נעלם.

די דייטשען האבען אנגעהויבען שרייען: „פערראט, פערראט!" און האבען אנגעהויבען שי סען אין זייערע אייגענע פריינד די יודען.

דער טאג פון פרייד איז געווארען טאג פון טרויער".

קאפ מיט'ן הויכען עדעלען שטערען און גראע, שוין לאנג ניט געוואשענע האר... דאס פערגאנ־גענע לעבען, וועלכעס ער האט מיט יאהרען צו־ריק פערלאזט מיט'ן גוטען ווילען אדער געצ־וואונגענערהייד, רעדט צו איהם מיט די אלטע דייד פון די שורות ארויס פון די שמוציגע, צו־דיסענע נעכטיגע צייטונגען.

שטארבען שטארבט ער אזוי: די מענשען פון צווייטען סארט, די וואס זיצען ביי די טיש־לעך אהן טישטיכער, בעמערקען, אז דער גע־וועזענער קומט שוין נישט עטליכע טעג. זיי שטעלען וועגען דעם, דערנאך געהט די נייעס אריבער אין דער אבטיילונג פון ערשטען סארט מיט די טישטיכער.

— איהר ווייסט, דער געוועזענער פראפע־סאר פון עסטרייך איז געשטארבען — בעמערקט איינער.

— מען זאגט, דער געוועזענער אינזשענער פון סאלאניקי איז געשטארבען — זאגט אין א שעה ארום אנ'אנדערער.

— איהר האט בעמערקט, היינט איז נישטא דער געוועזענער אפטייקער פון בולגאריען אדער פון ערגעץ אנדערש דארט — זאגט ארויס מיט א געניץ א דריטער.

דער געוועזענער איז פערשוואונדען פון קאפע און — הייסט עס — אויך פון לעבען. די נייע וועלט אמעריקא, איז געווען פאר איהם א טישעל אהן א טישטוך, א ווינקעל פון צווייטען סארט. נאר אויף די נייעסטע וועלט, וועלכע איז ביי די קברנים בעקאנט מיט'ן נאמען בית־עלמין נעהמט איהם אויך נישט פריינדליך. מען לעגט איהם אין ווייטעסטען ווינקעל, וואו עס קאסט ביליג, וואו עס בלאזט ווינטער־צייט און זומער־צייט איז שטויביג און הייס.

דעם געוועזענעם שטעלט מען קיין מצבה נישט. און א מצבה אויף א בית־עלמין איז דאס זעלבע, ווי א טישטוך אין א אמעריקאנער קאפע: זי טיילט די בעזוכער, וואס זיינען, פערשטעהט זיך, אלע גלייך, אויף נשמות פון ערשטען און צווייטען סארט.

נאר קען זיין — אפשר איז דא אויפ'ן בית־עלמין א פערקעהרטע ארדנונג?

אסיף דימאוו.

צו אונזערע אבאנענטען
אין קאפענהאגען

פון 1־טען יוני האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשוקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

חשד.

פון אלע אונגליקן און אלע מיטלען, וואס אונזער געזעלשאפט בעזיצט אויף צו פיניגען אייגער דעם צוויישען, איז ניטא קיין ערגערע זאך ווי חשד... די געזעלשאפט פיניגט א פערברעכער: זי בעשטראפט אים מיט געלד, מיט געפענגעניס, זאגאר מיט טויט. אבער ער און די געזעלשאפט וויסען פאר וואס. דער פראקוראר קומט צו אים אימער מיט אן אפענע, דייטליכע קלאגע: דאס און דאס האסטו געטאן: אין דעם ביזטו שולדיג. דערווייזט דער בעשולדיגטער מיט ראיות און עדות, אז ער האט דעם פערברעכערישן בשום אופן ניט געקענט בעגיהן, געהט ער אריוס פריי, אונבאפלעקט, אונשולדיג אזוי ווי א נייגעבוירענער.

דערווייזט דער פראקוראר, אז אס פערברעכען איז פון אים בעגאנגען געווארען, אז ער און ניט קיין אנדערער איז דער שולדיגער, דעמאלט מוז ער טראגען זיין שטראף.

די בעשולדיגונג און די פערטיידיגונג זענען אפענע, דער בעשולדיגער מוז ברענגען בעווייזן זען געגען פערברעכער. דער פערברעכער קען ברענגען בעווייזען. וועלכע זאלען צוקלאפען די בעשולדיגונג.

שרעקליכער איז אבער די לאגע פון אייגעם. וועלכען מען איז בלויז חושד אין א פערברעכען, אום חושד צו זיין יענעם דארף מען קיין בעווייזען ניט האבען.

אייגער קען מאכען אויף צווייטען דעם גרעסטען בלבול, פערבינדען א פרעמדען נאמען מיט די שרעקליכסטע מעשים, און ער לייגט בלויז אן אנשטענדיגער מענש, וועלכען ער לייגט בלויז צו די פאר צינישע ווערטער: איך בעשולדיג איהם חס ושלום ניט אין קיין זאך, איך בין איהם בלויז חושד"...

מענשען וועלכע אפט רואינירט: מענשען פערלירען זייער עהרע. זייערע פאזיציעס אין גאנצען לעבען בלויז דורך דעם וואס אימיצער א שונא האט מסווייליג און בייזוויליג אריינגע־ווארפען א וואָרט: „איך בעשולדיג ניט, איך האב נאר פערדאכט"

אז מען בעשולדיגט ניט, איז מען פטור פון בע־וויזען צו בריינגען, אז מען בעשולדיגט ניט, קען מען זיך ניט פערטיידיגען: עס בלייבט אבער הענגען דער חשד אין דער לופטען און פרעסט אין דריקט אפט אויפן קאפ פון אן אונשולדיגען מענשען. וועלכער יאגט איהם אן קען איהם קיינמאל ניט פערטרייבען.

חשד, דאס איז די שרעקליכסטע זאך, וואס דער טייוועל האט געקענט צוקלעהרען אויף צו בעשטראפען א מענשען. עס קומט אויס דעם קלענסטען פון אלע פערברעכער צו טראגען די שווארקסטע פון אלע שטראפען, ווען נור ער האט זיך בעגעגענט פנים לפנים מיט א חשד...

אן דיעזער אונגליק האט איצט די רוסישע יודען געטראפען. מען בע־ולדיגט ניט חס ושלום דעם פאריצענדען פון דער פעטראגראדער יי־דישער קהלה אין שפיאנעריי. ווען מען וואלט איהם בעשולדיגט—וואלט מען איהם געבראכט פאר ג׳עריכט. מען וואלט איהם פעראורטיילט אן דערשאסן, אדער מען וואלט איהם ערקלערט אנשולדיג אן בעפרייט.

מען איז איהם אבער בלויז חושד אין שפיאנעריי.

מען האט ביי איהם א הויז־זוכונג געמאכט. אמת, מען האט ביי איהם גארניט געפונען.

דער פערברעכען איז אוועק.

אבער דער חשד איז געבליבען. פון איצט אן ווען די פרעסע — פון דער רוסישער „נא־ווא ווראמיא" ביז דער ענגלישער „טיימס" — שרייבט יעדע צייטונג, וואס מען האלט אויף דער וועלט, אז דער פרעזידענט פון דער פעטראגראדער יי־דישער קהלה איז אויך ניט אינגאנצען אידישע קהלה איז...

„ניין: זיי בעשולדיגען איהם חס ושלום ניט"... יועלען זיי באלד צוגעבען מיט יעזואיטישען צי־ניזם. אבער א הויז־זוכונג האט מען ביי איהם געמאכט. עפעס איז דא א חשד"...

און דער פאל איז ניט מיט דעם ה׳ וואר־שאווסקי אליין, דאס גאנצע רוסישע יודענטהום שטעהט איצט אין דער זעלבער לאגע.

מען שיקט זיי ארויס ניט ווייל מען האט זיי געכאפט אלס שפיאנען, אזעלכע האט מען ביי דער קלענסטער מסירה באלד אויפגעהאנ־גען מען שיקט זיי ארויס בלויז „אונטער דעם חשד"...

אין דער חשד, וועלכער איז קיינמאל ניט דערווייזען געווארען הענגט איצט איבער אונ־זערע קעפ און פערפאלגט אונז ווי א שאטען. מיר ליידען די גרעסטע שטראף פאר א פער־ברעכען, וועלכען מיר האבען קיינמאל ניט בעגאנגען.

ס. דינגאל.

די קראפט פון ישראל

דאס יודיש־פרילישעס בלאט „אפיניא זשי־דאוסקא שרייבט:

דער נאציונאר לעזער, וועלכער מיינט, אז די יעצטיע מלחמה וועלט געפיהרט אויפן בא־דען פון די מלוכה־אינטערעסען, נאציאנאלע און עקאנאמישע אינטערעסען פון די גרויסע מלוכות, האט וא געואלדיגן טעות. עס וויזט זיך ארויס אז דאס הויפט־שרייפעל אין אלעס זענען — יודען. צו אזא אויספיהר לכל המחות דארף מען קומען נאכן איבערלייענען דאס ליט־ארטיקעל אין נומער 136 פון „קוריער פאראני" פון 17־טען מאי ד. י. אונטערן קעפעל: „פראגע־צייכענס". דאכט זיך, וואס פאר א שייכות קענען יודען האבען מיט׳ן בעוואפענטען אריסטרטס פון א־טאליען לטובת דער דרייי־פערא־יניגונג? און דאך ווילען זיי, די יודען, לויט דער מי נזנג פון פאליטיק־שרייבער פון „קוריער", ה׳ עהרענבערג, אס דעם ארויסטריט נישט דערלאזען. אפשר מיינט איהר, אז די איטאליענישע יודען וויזען אריוס א שענדעניג פון דייטשע אנהענגער? פער־קהרט: אין איטאליען אגיטירען די „יודן" מאסאנען" — ווי עס האט בעשטעטיגט אפילו די „גאזעטא וואר־שאווסקא" — פאר דער דרוי־פעראייניגונג. אבער די גאנצע שפיעל מאכען קאליע... די רוסישע יודען און דאס נאך אויך אן־אופן, וואס איז, פשוט, סתודת־זיג. אין פעס־ראגראד ערשיינט א צייטונג „רעטש". איהר אנפיהרער איז דער „יוד" מיליוקאוו. אן אס די דאזיגע „רעטש" איז „אריסגעשפרונגען מיט א פאדערונג, אז איטאליען זאל זיך אויס־דענשטעלען מיט דער מערב־העלפט פון אים־ריין צוזאמען מיט פאלא, און די אי־בערלאזען פאר די פלאוון פון דרום־אפ־שפענדיג קאנטראל פון מזרח־בערג פון אדי־אפישען ים אויפן גבויעט פון פאליטיק. דאס־דעל און מילטער". ס׳איז קלאהר, לויט דער מיינונג פון „קוריער", אז אין ריום האט מען זיך נישט אבגעגעבען קיין רעכנונג, וואס דאס איז פאר א צייטונג די „רעטש" און אויף וועלכן אופן זי דערפרעזענטירט די „פלאווי־אנישע אינטערעסען". מיט איין וואָרט, מען ד: רף דער אנשטויטען, אז זייערדיג פערנומען גאנצע טעג מיט׳ן שלינגען מאקאראנען, וויסען נ־שט די איטאליענער וואס עס טהוט זיך מיט זיי אין אונזהמענדיג דעם ארטיקעל פון „רעטש". אז א דיפלאמאטישע גאטע, האבען זיי זיך בעלד דיגט. ס׳איז קלאהר, אז די שולד דערפון ליגט

דער געוועזענער.

(ענדע)

דאס לעבען האט ווי פערגעסען וועגען איהם. דאס וואס קומט פאר ארום איהם, דער־גרייכט צו איהם נאר ווי א שווארצער, פערשפע־טיגטער וויעדערקלאנג. ער איז פון א זייט, ער איז אין א ווינקעל.

די גרעאנקען און אידעען, וועלכע ער האט געבראכט פון יענער זייט, פון יענעם לעבען, וואס איז פון הינטען געבליבען, ווערען אבגע־היט ביי איהם. אין מח. אזוי ווי די כלים פון פארן מבול אין די מאדערנע מוזאומס. קיינער ברויכט זיי ניט. די בעווכער נעהן דורך פערביי זיי צושטרייפט, זיי ווערען בעדעקט מיט שטויב, אבער אבשטאברבען — שטארבען זיי ניט אב.

דער געוועזענער זעהט זיך מיט פערשיע־דענע מענשען, טרעפענדיג זיך מיט זיי גלייך־גילטיג און גליכגילטיג גרוזגענענדיג זיך. קיי־נער וויים ניט פון וואנען ער לעבט, און פס אינטערעסירט אויך קיינעם ניט. זאל ער דרייי צעהנדליג יאהר בלייבען אין אמעריקא, ווען ער אלץ אויסזעהן ווי א אנגעפאהרענער. וואס קלייבט זיך אס־אס אוועקצופאהרען. נאר אוועק פאהרען האט ער, וויזוי אויס, ניט געהאט וואו־הין. מעגליך, אז די הארבע מענשליכע גרוזעצען, אויסשצירענדיג די הונגעריגע צייהן, וואַרטען אויף איהם דארט, אין די האפענס פון דער אל־טער וועלט, כדי זיך אבצורעכענען פאר א ני־טיג עוולה, וואס ער האט גטהאן אין די טעג פון זיין לייכטזיניגען יוגענד.

יעדען פריהמארגען ווען דאס קאפע ווערט נאך ערשט צוגעקליבען, און די שטוהלען מיט די פיסלעך ארויף ליגגען אויף די טישען. קומט דער גרוועזענער אוי, שפרינגענדיג איבער אנ־עמער און לוושעס וואסער, גענהט ער צו צום בופעט:

— איז דא אפשר פאר מיר א בריף — פרעגט ער.

און דעם בעל־הבית׳ס א קרובה, א דיקע פרוי, צעווייכט פון קאווע, ענטפערט ניט אויס־הויבענדיג די אויגען:

— ניי,

אין אוועגד, פאר׳ן זעצען זיך צו זיין צו־וויעגטען אינוואלידען־טישעל. אהן א טישטוך, פרעגט ער זיך נאך:

— מען האט מיך ניט געראטפען צום טעלעפאן? — און בעקומט וויעדער דעם זעלבען ענטפער, ניין.

אזוי ציהט זיך עס שוין א סך יאהרען. קיי־נער שרייבט איהם קיין בריף ניט. קיינער אויף דער וועלט רופט איהם ניט צום טעלעפאן, קיינער דארף איהם ניט. ער איז א געוועזענער.

פון צייט צו צייט, איינמאל אין א יאהר אדער אין צוויי אדער אין פינף יאהר, פאסירט ביי איהם א אונבעדייטענדע געשהענים. פון וועלכען מען רעדט דערנאך א צוויים צייט אין קאפע, וואו עס הערשט די שטרענגע לאגיק און גערעכטיגקייט.

איינמאל אין הערבסט, האט ער, ריזיקירעג־דיג מיט׳ן לעבען, גראפטעוועט א קינד פון פא־מע אונטער די רעדער פון א טראמווויי.

אן׳אנדער מאל האט ער געגעבען א פאפט א זאטען יונגען מאן, וועלכען ס׳איז אייגעפא־לען צו טרייבען שפאס איבער א בלינדען בעט־לער, וואס איז אריין אין קאפע.

נאך אין דריי יאהר ארום איז פארגעקומען עפעס א מאדנע בעגעגעניס צווישען אים א גרפאדבטער פרוי אין א שרייענדיגן הויף. די פרוי, דערזעהענדיג איהם, איז׳ם בליין צוגעגאנגען און אבטרעפען, ער האט אין שרעק גענומען אבטרעפען. איז רוהיג צוגעגאנגען צו איהר, האט די אנדע נומען פאר׳ן עלענבויגען, און אבפיהרענדיג די אן א זייט, איינגעלעגט איהר אין האנד זיין גאנצע מזומן־געלד — א דאלאר מיט אפטצעהן סענט. מען האט געזאגט, אז די בעפאלקע פרוי איז זיין ווייב, וואס האט איהם אמאל נראב אב־גענארט...

איצט איז ער אלט — און עס ווערט איהם אלץ שווערער צו נעהן. ער זיצט אין הויז־קעל ביי א טישעל פין צוויייטען סאדט און פון ענט די נעכטיגע צייטונגען, וואס קומען אן פון פערשיעדענע ווינקלען פון דער אלטער וועלט. זעהט איהם אז דער בעווערענער טרעפט אן בע־קאנטע נעמען. אמאל שמייכעלט ער מאדנס, אמאל דריקט ער צוזויך די ברעמען. און אמאל איבערלייענדיג די נעקראלאגען אויף אכט שפיא כען. זיצט ער. אראבלאזענדיג זיין קלוג־

Jüdische Volkszeitung № 141 Jodisk Folketidende

אבאנעמענס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „

יודישע
פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, דינסטאג, כו' סיון תרע"ה (8. Juni 1915)

פון די פיער שלאכטפעלדער.

ענגלענדער געהן פארווערטס אויפ'ן האלב־אינזל גאליפאלי.

פון מזרח־פראנט.

דייטשער בעריכט.

ווין, 7־טן יוני. (אפיציעל). בײַ סאודי קיי האבען מיר געהאט ערפאלג. אין צפון פון דרום פון סאודינקי האבען אונזערע מחנות בײַ אנ'אנגריף געוואונען 3650 רוסישע געפאנגענע.

אין מזרח פון פשעמישל האבען אונזערע אין עסטרייכישע מחנות אבגעווארפען דעם שונא פון זיינע פאזיציעס צו צפון פון דרום פון מאסיסקא. געוואלדיגע ליסינגענס מחנות האבען אנגעהויבען א רייהע אנגריפען צוגען דעם בריק פון איבערגאנג. אויך דער טייך דניעסטר בײַ זוראוונא. אין שטרעבען איבערצוגעהן אויף יענער זײַט טייך דניעסטר. בײַ דיעזע קאמפפען האבען מיר געפאנגענע 10.900 געפאנגענע אויך עראבערט 6 קאנאנען און 14 מולעמיאטען.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד־7־טן יוני. (אפיציעל). בעדיי־לעכע דייטשע פלאטיליעס האבען זיך געווענדט אין באלטישען־ים אונזערע שיפען האבען איי־נעם מאל אויסגעשאסען אויף זיי ביי ריגא.

אונזער אפענסיוו בײַ דער טייך סאן ענד־דניעסטער אין מיט ערפאלג. דער 14־טער עסט־רעזשימענט־קאמפוס האט געליטען א מפלה אויפן פראנט וואו־אויר־פאדוואל־נא־סטרי־נא און זענען געצוואונגען אבצוטרעטען צוריק צו זייערע בעפעסטיגט פאזיציעס צווישען לענ־דען סאן, אי־ם משך פון דעם 4־טען ד. מ. האב־ען מיר געוואונען 1000 געפאנגענע.

גרויסע דייטשע רעזערוון זענען געקומען צו הילף די עסטרייכיער. האבען ארגאניזירט א־דיגע אנגריפען נאר זענען איבעראל אב־געשלאגען צוריק.

א צוואמענשטויס אין מזרח־ים

שטאקהאלם 7־טען יוני. געכטען אין דער פריה א זייגער 6 האט מען פון גאטלאנד (א מראוויינ אין שוועדען) א מורא־דיגע קאנאנאדע, וואס איז געקומען פון דרום־מזרח ריכטונג. די קאנאנאדע איז געווען אזוי שטארק, אז די שוי־בען פון די פענסטער האבען צעזיטערט.

געכטען א זייגער 3 בייטאג האט מען פון גאטלאנד געוואהנען אייניגע קריעגס־שיפען, וואס זענען געקומען פון דרום, נאר ווען די קאנא־נאדע איז פארגעקומען האט מען ניט געקענט זעהען קיינע שיפען. מען גלויבט, אז ס'איז פאר־געקומען א צוואמענשטויס צווישען רוסישע און דייטשע שיפען בײַ די רוסישע ברעגען.

אויך גאליפאלי.

נאך א קלייניע הפסקה האבען זיך ווידער אנגעהויבען פערביטערט שלאכטען אויפ'ן האלב אוגזעל גאליפאלי. דיפעראיניגטע ענגלישפראנ־צויזישע מחנות האבען בעקומען פיער שטארקוט ענגען און גלייך אנגעהויבען א געוואלד־שטורם אויף די טערקישע בעפעסטיגטע פאזיציעס.

דעם אנגריף אונטערשטיצען די ענגלענדערס קריעגס־שיפען, וואס שטעהען אין סאראבוכט. די ענגלישע פארפאסטען געהען אלץ פארווערס און שטעהען ניט וויייט פונ'ם שטעדטעל מידיאם אנ'אנדער אבטיילונג געהט אין דער ריכטונג פון דער כמעט אינגאנצען פערניכטעטער שטאדט גאליפאלי.

די קאמפפע דויערען. די ענגלענדער מעלדען פון גרויסע נצחונות. די טערקען גיבען צו. אז די אנגריפען זענען זעהער ערנסטע.

די קאמפפען ביי איזאנצא.

לאנדאן. 7־טען יוני. די איטאליענישע אפענ־סיוו ביי דער טייך איזאנצא ענטוויקעלט זיך זעהר שנעל און עס קומען פאר מורא־דיגע קאמ־פפען. די עסטרייכער שטעהען אין גוט בעפעס־טיגטע פאזיציעס און פערמאגען א שטארקע ארטילעריע. אויך טיילט מען מיט, אז די דייט־שען שיקען גרויסע מחנות די עסטרייכער צו הילף. ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס אפיציעל עקזעסטירט ניט קיין מלחמה צווישען איטאליען און דייטשלאנד.

57 עסטרייכישע און דייטשע דאמפפער — צוזאמען 216000 מאן זענען פערכאפט געוואָרען אין איטאליענישע האפענס.

אויפרעגונג אין רומעניען.

בוקארעסט, 7־טען יוני. די אויפרעגונג פונ'ם רומענישען פאלק וואקסט פון טאג צו טאג. נעכ־טען זענען דא אב־געהאלטען געוואָרען מיטינגען, נאך ווען 30 טויזענד מאן האבען דעמאנסטרירט איבער בוקא־רעסט'ס גאסען. זינגענדיג די „מארסעליעז" און דעם איטאליענישען פאלקס־הימן זענען זיי אויעק צו דער איטאליענישער געזאנדשאפט. אלע רעדנער, וואס זענען אויפגעטראטען הא־בען אויסגעדריקט זייער וואונש, אז רומעניען זאל גלייך נעהמען א ביישפיעל פון איטאליען און פערוויירקליכען די נאציאנאלע אספירא־צען.

7000 געפאנגענע

בערלין, אפיציעל ווירד געמעלדעט, אז די דייט־שע עסטרייכישע מחנות, וואס האבען פאראבערט פשעמישל, האבען דאס גענומען געפאנגען 7000 סאלדאטען. קיין קריעגס־מעטעריאל איז כמעט גיט גענומען.

אין יוגענד פעראיין.

זונטאג אין אווענד איז אין יוגענד פעראיין ינ"ס לאקאל פארגעקומען א געמיטליכער אוועגד, אין וועלכען עס האבען זיך בעטייליגט די אקטיוע מיטגליעדער פון דער ערשטער גרופע (פון 14 יאהר אן) און די פאסיוע מיטגליעדער. דער אוועגד איז דורכגעגאנגען זעהר וואהרים און אין א גוטער שטימונג. דער עולם האט געזונגען יודישע פאלקס־ליידער און איניג רעדנער האבען אויסגעדריקט דייער סימפאטיע צום יי־נגענד־פעראיין און צו דער אידעע פון „געמיט־ליכע אוועגדען, וואס געבען די מעגליכקייט צו שאפען סיי די נויטיגע יודישע סביבה, סיי דעם שטארקערען אינטערעס צו דער טעטיגקייט פון „העברי הצעיר".

ווי מען גיעט אונז איבער האט דער ער־וואלטונג בדעה צו ארגאניזירען אפטע אויספלו־גען היגטער דער שטאדט.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,
dicht am Klampenborgvalde mit Aus-sicht auf die See. Herrschaftliche Zimmer. Evtl. regelmässige Ärzte Be-handlung. Diät, medicin, Bæder, Elek-rici tæt Massage etc. Chemishes Labo-ratorium. Anstaltsartz: Kaj Wegge
Näheres Palæ 2163 y (7—8) nm.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

A/s *Hannibal Sander.*

דאמפוועשריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. Telf. Søborg 31 og 61 קיינע כלאר, לוסט געטריקענט.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקוויזיטען

Petersen & Steenstrup

Köbmagergade 18

יודישע יונגעלייט,

וואס ווילען זיך אויסלערנען זעצען אין בעקומען א זיכערע עקזיסטענץ ווערען תיכף געזוכט, ווענדען זיך אין עקספעדיציע פון „פאלקס־צייטונג".

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבענדע בילדער „Kinografen" Frederiksbergg. 25 (נעבען ראטהויזפלאץ)

יעדע טאג ווערט פארגעשטעלט אהן אונטער ברעכונג פון 2 אזייגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסען

פון דער וועלט קריעג.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

Tel. 772 **IHEE** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles — — med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטארי שעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט, ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע Tel b. 3703 78

פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אווענד. שבת ביז 10 אווענד, זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blaagaards-31 B 1.*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען, בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער .ז.וו.אצו ביליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

---

פערזיכערט

געגען פייער אין גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

אלערליי איבערזצונגען.

אין און פון דייטש, דעניש, ענגליש, פראנצויזיש און רוסיש ווערען אויסגעפיהרט צו ביליגע פרייזען. צ. גאלדשמיד ני קאנגענסגאדע 6.

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען ארבייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופערשטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדל ערארבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

זומער וואוינונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען, עלעקטרישע ליכט, גלאזוועראנדא. פרוכט גארטען און צוטריט צום קיך. ביי ליניע 15, אייזענבאהן און ביים וואלד ווערט פערדינגען. עמיליעוויי 16, שארלאטענלונד.

ציין־דאקטער וו. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7 — 6 .12 — 10

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

כשר

היימישע מיטאגען פאר וועכענטליכע אדער מאנאטליכע אבאנענטען.

Kompanigstræde 29. 2.

א טלית פערלוירען

Schuel, Evaldsg. 6.

ווער ס' וועט צושטעלען ווערט בעלוינט

קלמן שועל.

שניידער מייסטער

Evaldsg. 6. Tel. 1871 X.

בעסטע שניידער ארבייט, גוט געפאסט, ביליגע פרייזען.

הערן־אנצוגען, דאמען־קאסטומען, יאקען, רעפעראציעס ווערען אויסגעפיהרט שנעל און גוט. ארבייט ווערט אבגענומען און צוגעשטעלט א היים. תליתים אין קליידער ווערען כעמיש געריינינט

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlag: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

וועלט, דערצעהלט די לעצטע „ארבייטער קאנ־פערענץ פאר יודישע רעכט" פון די לאנדאנער יודישע ארבייטער־ארגאניזאציעס, וועלכע איז די טעג פארגעקומען אין לאנדאן.

די קאנפערענץ איז געעפענט געווארען מיט א בעגריסונג צו די דעלעגאטען, און מר. דזשא־זעף איז אויסגעוועהלט געווארען אלס פארזי־צענדער.

דער פארזיצענדער האט צום ערשטען גע־שטעלט די פראגע וועגען די שטימען, ווייל א טהייל פעראיינען האבען בעקומען צו צוויי שטי־מען, בשעת זיי האבען בלויז געשיקט איין דע־לעגאט.

עס איז בעשלאסען געווארען, אז די שטי־מען זאלען געצעהלט ווערען לויט דער צאהל דעלעגאטען וואס זענען פערזאמעלט.

איינער האט זיך ארויסגעזאגט געגען די דעלעגאטען פון דער „אגודת המורים" און „אר־בייטער פערבאנד פאר אידישע רעכט".

ער מאטיווירט זיינע רייד דערמיט, וואס עס קומט אויס ווי צוויי פערבאנדען פאר אידישע רעכט, וועלען זיך קאנקורירען איינע מיט דעם אנדערען, און דערפאר פאדערט ער, אז דער פערבאנד זאל זיך צושמעלצען אין דער קאנ־פערענץ.

מר. קרעדיטאר, דעלעגאט פון „אגודת המורים" ענטפערט אב, אז די לעהרער פערמא־גען נאך אפשר מעהר סאציאליזם און פארטיי־אישקייט ווי וועלכער עס איז סאציאליסטישע ארגאניזאציע.

דער פארזיצענדער ערקלעהרט, אז די קאנ־פערענץ איז ניט קיין סאציאליסטישע, נאר — פון ארבייטער, און ער געפינט, אז לעהרער זע־נען אין געוויסער מאסען אויך ארבייטער און זענען בערעכטיגט צו נעהמען אן אנטייל אין דער קאנפערענץ.

און בנוגע די אויפלעזונג פון דעם איניצי־אטארען פערבאנד — זאגט דער רעדנער — קא־נען מיר עס ניט טהון, איידער די קאנפערענץ וועט ניט גרינדען דעם געוואונשטען פערבאנד פאר אידישע גלייכבערעכטיגונג.

דאן איז די קאנפערענץ איבערגעגאנגען צום הויפט פונקט פון דעם טאגעס ארדנונג, צו דער רעזאלוציע.

נאך א שטורמ'דיגע דעבאטע אין וועלכער עס נעהמען אנטייל כמעט אלע דעלעגאטען, איז אויסגעקליבען געווארען א סוב־קאמיסיע וואס זאל זיך פערנעהמען מיט דער אויסארבייטונג פון דער רעזאלוציע.

עס זענען ערהאלטען געווארען פיעל בע־גריסונגען. ד.

מענשיקאוו'ס אנפאלען.

מענשיקאוו פון „נאוו. וורמ." נוצט אויס אויף זיין שטייגער די ידיעה פון „נאש וויעסטניק" וועגען קוזשא, כדי צו בעשמוצען דאס גאנצע יודישע פאלק. פאלעמיזירענדיג מיט דער „יודי־שער צייטונג" „רעטש", וועלכע איז ארויסגע־טראטען געגען די אנטיסעמיטישע צייטונגען, אין צוזאמענהאנג מיט זייערע לעצטע אנפאלען אויף יודען, —שרייבט ער פאלגענדעס.

„איצט, בעת רוסלאנד און פוילען פיהרען אזא שווערען קאמפף מיט די פערטיליגער פון סלאווענטום,—מיט די טעווטאנעס, צי איז אנ־שטענדיג פון די יודען צו פערראטען דאס לאנד וואו זיי געפינען, גוט צו שלעכט, א 500 יעהרי־גע גאסטפריינדליכקייט, צי איז עס אנשטענדיג צו שווערען, אז זיי זענען טריי רוסלאנד און אין דער אייגענער צייט אונטערצינדען א שטעד־טעל, וואס איז פערנומען דורך אונזער אויסגע־מאטערטען מיליטער? צי איז עס אנשטענדיג איינצוארדנען אין די קעלערס דייטשע בעהעלט־נישען אין יענע פונקטען, וועלכע זענען דורך אונז אם ערגסטען פערטיידיגט?

קיינער בעשולדיגט נישט די גאנצע יודישע נאציע ביז'ן לעצטען מענשען, ווייל די נאציע, אין גאנצען גענומען האט אפילו פאקטיש נישט די מעגליכקייט צו בעשטימען איהר אנטייל אין אט דער מלחמה. דאס אבער נעהמט נישט אראב פונדעסטוועגען די פעראנטווארטליכקייט פון די יודען פאר דעם זעהר בעדייטענדען טייל פון זייער פאלק, וועלכער האלט זיך אויפ'ן קריעגס־פלאץ פערברעכעריש בנוגע צו רוסלאנד. די יו־דען האבען בעת דער איצטיגער גרויסער מלחמה געהאט די מעגליכקייט צו דערווייזען, אז אויב נישט אין דער פריעדליכער צייט, איז אין דער קריגס צייט פיהלען זיי זיך אלס זיהן פון אלגע־מיינעם פאטערלאנד און אלס עכט טרייע ביר־גער. בענוצט אבער האבען זיי זיך דערמיט, כדי צו דערווייזען עפעס פונקט קאפויער. זיי הא־בען פיעל געשריבען ועגען זייער העלדישקייט און פאטריאטיזם, נישט שעמענדיג זיך צו פאל־שען אי דאס, אי יענס. אין דער אמת'ן אבער האבען זיי זיך געאיילט ארויסצעווייזען זייער פאקטישע שנאה צו רוסלאנד און זייער פעהיג־קייט, איהר צו שאדען. פון איין זייט פילדערען זיי וועגען גלייכבערעכטיגונג און פון דער אנ־דערער טראגען זיי אונטער די עסטרייכישע און דייטשע ארמעען ברויט מיט זאלץ, העלפען זיי מיט שפיאנאזש, און איצט — מיט אזא גרויזא־מען פערראט אין קוזשא. דעם רויבערישען אנ־פאל וואס איז אויף אונז געמאכט געווארען דורך די עסטרייך־מאדיארישע־דייטשע וועלען מיר מיט גאט'ס הילף אבגעשלאגען — ווער אבער וועט זיין שולדיג דערין, אויב אונזער גרויסע ארמעע און דאס רוסישע פאלק וועלען לאנג נאך געדענקען די ראלע פון יודען אין אט דער מלחמה?

די נייע דענישע קאנסטיטוציע.

היינטיגען שבת איז פארגעקומען די אפי־ציעלע סאנקציאנירונג פון דער נייער דענישער קאנסטיטוציע.

שוין אין יאהר 1849, ווען דענעמארק איז איז געווען פערמישט א'ן א מלחמה מיט דייטש־לאנד, האט דער קעניג פריעדריך דער 7־טער אונטערגעשריבען א קאנסטיטוציע, וועלכער „יעדער פריווילעגערטע וואהל־רעכט ווערט אבגעשאפען", אבער אין 1864 ווען די רעכטע פארטיי האט געזיעגט בשעת די רייכסטאגס וואהלען און דאס רעכטע מיניסטערעיום האט זיך געשטעלט בראש פון דער רעגירונג איז ווי דער איינגעפיהרט געווארען פריווילעגערטער וואהל־געזעץ.

די יעצטיגע קאנסטיטוציע איז אויסערדעם וואס זי שאפט אב פריווילעגערטע וואהל רעכט, גיט זי נאך אויך די פרויען גלייכע פאליטישע רעכט ווי מענער. דעם 5־טען יוני דיזער נייער געזעץ אפיציעל אונטערגעשריבען געווארען און אריינגעטראטען אין קראפט. דאס איז אין קור־צען דער גרונד פונ'ם נעכטיגען דענישען יום טוב.

די הויפט געשעהנישען פונ'ם יום־טוב זע־נען געווען: דאס אננעהמונג פונ'ם געזעץ אינ'ם רייכסטאג און אין שטאטס־ראט. צום סוף פונ'ם רייכסטאגס זיצונג איז אהין אנגעקומען א דע־פוטאציע פון פרויען, וואס האבען געדאנקט די פאלקס־פערטרעטער פאר די זיי געגעבענע פא־ליטישע רעכט. נאכהער האט זיך די גאנצע דע־פוטאציע מיט א פרויען דעמאנסטראציע פון צעהנדליגער טויזענדער איינטיילנעהמער פער־זאמעלט יויפ'ן פלאץ ביי'ם קעניגליכען שלאס, וואו רעדנער האבען אויסגעדריקט אינ'ם נאמען פון אלע דענישע פרויען זייער דאנק דעם קעניג דערפאר. וואס מען האט זיי געגעבען די מעגליכקייט צו זיין גלייכבערעכטיג־טע בירגער פון זייער פאטערלאנד און אנווענ־דען אלע זייערע כחות כדי צו בויען דעם וואיל־שטאנד פון דענעמארק.

נאך דעם ווי די רעדנער, האבען געענדיגט האט דער קעניג פונ'ם שלאס־באלקאן געהאל־טען א קורצע רעדע צום א נויפגעזאמעלטען פאלק.

חוץ דעם איז אין "קאנגענס האווע" פאר־געקומען א גרויסער מיטינג פון די לינקע פאר־טייען און אין "סוינדערמארקען" פון די סאציאל דעמאקראטע מיט אלע קאפענהאגענער פאך־פעראיינען. אלעס האט געטראגען זעהר א יום־טוב'ז יגע שטימונג און דאס פאלק איז זיך צו־גאנגען מיט'ן בעוואוסטזיין פון זייער כח און רעכט. בר־ק.

א פוילישע דעפוטאציע.

דער פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען ווילסאן האט די טעג אנגענומען א דעפוטאציע פון "מעריקאנער פאלאקען וואס האט איהם גע־בעטען, אז אמעריקא זאל זיך אריינמישען אין דער מלחמה כדי עס זאל ניט פערניכטעט ווע־רען דורך א באמבארדירונג די פוילישע שטאדט קראקוי.

אר געהט אליין נאך איהר אין אן אנדער טייל פון קאפע, אנשפארענדיג זיך אויף זיין אלטען שטעקען, דעם פריינד פון זיין געוועזענעם לע־בען, מיט דער געהעריגער ווירו'ע, אויפהויבענ־דיג זיין קלוגען פריהצייטיג גראה־געוואהרענעם קאפ.

די בעזוכער פון ערשטען סארט, וואס לייע־נען די הייגטיגע נומערען פון די צייטונגען היינט און ניט מארגען, קוקען אויף איהק און רעדען שטיל.

איהר ווייסט ווער דאס איז? דאס איז א געוועזענער פראפעסאר פון ליטעראטור אין עסטרייך.

וואס רעדט איהר? דאס איז א געוועזע־נער אינזשענער פון סאלאניקי.

לאזט צו רוה! איהר האט א טעות. מיר טהא מען וועגען איהם גאנץ גענוי דערצעהלט: דאס איז א געוועזענער אפטייקער פון בולגא־ריען, א איד.

אבער אייך דריי זיינען איינשטימיג וועגען איינס — ער איז א געוועזענער.

דערנאך פערגעסט מען וועגען איהם, ווייל דער קעלער ברענגט גלייך דאס בעשטעלטע: קאווע, אויף פראנצויזיש, שווארצע קאווע און א פארציע אוסטערן.

דער געוועזענער בעקומט די צוטרייבערטע צוריסענע, פערשמירטע, פערגאסענע מיט קאווע און ביער נעכטיגע צייטונגס־נומערן און ליינעט. איהם איז אלץ איינס, וועלכע צייטונגען דאס זענען — ענגלישע, פוילישע, פראנצויזישע אי־דישע אדער שפאנישע. ער רעדט אכט שפרא־כען, ער איז אנ'אויסגעצייכענטער שאכמאטיסט, ער איז א גלענצענדער העברעאיסט. ער רעדט וועגען דאמפף־קעסלען, ווי א קענער. ער קען ווייזען א בריעף פון איינער זעהר א בע־קאנטער פערזאן, מיט וועלכער ער איז געווען בעפריינדעט. ער עסט ועלטען ווען מיטאג. עס פעהלט איהם א קנעפעל אין זשילעט. ער איז א געוועזענער.

(ענדע קומט) אסיפ דימאוו.

צו אונזערע אבאנענטען

איי קאפענהאגען

פון 1־טען יוני האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען' מיט א בקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד יט ווארטענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־דצעעפי פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון [illegible] נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען

דער פראצעס.

א מאדנע ידיעה האבען מיר נעכטען ערהאלטען פון רוסלאנד: ה. אנדריי נעמאיעווסקי, דער בעקאנטער „סראגרעסיווער אנטי־עמיט“, איינער פון די פערבינדערסטע יודען־פיינד, וואס העצט און האסט אהן אניאיפהער שוין א היבש ביסל יאהרען, האט כלומרשט אנגעלאגט געארג בראנדעסן אין גערריכט פאר זיינע ארטיקלען, אין וועלכע ער האט אויפגעדעקט פרי־לענס אנטיסעמיטישע שאנד־ דער פראצעס זאל פאקומען, דא אין קאפענהאגען.

אז די פאליאקען האבען די לעצטע צייט בעשלאסען פערטיידיגען זיך געגען יודישע „אנפאלען“, ריין־וואשען זיך אין די אויגען פון אייראפא פון יודישע רעשולדיגקן, האבען מיר שוין ניט אין מאל געהערט. די ריטערליכע פאליאקען, די פראנצויזען פון צוייטען זארט, האבען, ווי עס זעהט אויס, ענדליך פערשטאנדען, או דער „זשידעק מעשיקע“, וועלכע, זיי האבען פריהער פראנק און פרייי געשמיסען אין פנים מיט א בייטש, איז אויסגעוואקסען, ארויס פון זייער רשות, פארדערבט זיי זייער שפיעל, וואס הייסט „די אומגליקליכע אונטערייאכטע פוילען“. דער „זשידעק“ איז ארויס אויף דער ברייטער גאס און האט אנגעהויבען אונבערחמנותדיג אראברייסען פון דעם פוילישען פאלק און זיינע פיהרער, די שווארצע קלייד־דער, דעם טרויער־פלער פון אן־אומגליקליכע אלמנה, און האט אויפגעדעקט זייער פאלש הארץ און זייער רציחישע אינסטינקטען.

די יודען האבען מוטיג אויפגענומען דעם קאמפף, וועלכען די פאליאקען האבען געפֿעפנט געגען זיי. זיי האבען זיך ניט אונטערגעגעבען, די פוילישע פראנט איז געשטעלט געווארען אויפ׳ן סדר־היום פון דער יודישער פאליטיק — און די בעוועגונג געגען די פוילישע רציחות האט זיך אדורכגעטראגען פון איין וועלט אין דער אנדערע פון איין לאנד אינ׳ם צווייטען. ס׳איז מאר אייראפא אנטפלעקט געווארען א שפאגעל נייי בילד: ניט די אונטערדריקטע און פון רוסלאנד געקנכטעט, רעכטלאזע פוילען, נאר א ווילדער המון פון מאסע אונטערדריקער, פערפאלגער, ווילדע אנטיסעמיטען און רוצחים.

דער ראמאנטישער שלייער איז אראבגערי־סען געווארען און מען האט דערזעהען א קליין אינגעשרומפט היס׳לע, וואס וואלט צוריסען אויף שטיקלעך איהר קרבן, וועק מען זאל זי נאר צו לאזען. ס׳איז גאנץ קלאר, אז דער יודי־שער קאמפף האט נעהאט ערפאלגען און די סימ־פאטיען פאר פוילען האבען אנגעהויבען זינקען און פאלען. די ליבעראלע און סראגרעסיווע עלע־מענטען האבען דערזעהען אזעלכעס, פון וואס זיי האבען פריהער לחלוטין ניט געוואוסט. אין אייראפא, אין יענע לענדער, וואו די פאליאקען האבען שטענדיג געהאט סימפאטיען, האבען זיי פאר זיך דערזעהען קאלטע פנימער, גלייכגיל־טיגקייט און אפט אונצופרידענה יט.

דער „גוטער נאמען“ איז פערלוירען געגאנ־גען, פערדארבען געווארען...

איצט האבען זיך די פאליאקען געהאפט און ווילען פאריכטען דעם שאדען, פערבעסערען זייער רעפוטאציע, זיי האבען גענריגדעט פרעסע ביוראס, ארויסגעשיקט דעלעגאציעס, אנגאזשירט ספעצי־עלע רעדנערס אין. ענדליך, ווילען זיי דורך פרא־צעסען געגען די „רכילות־ניקעס“ וויי געגען בראנ־דעס זיך ריין מאכען.

מיר קענען עס נאר בעגריסען.

אדרבה, מיר וואלטען בעלונים געווען צו זע־הען מיט וואס וועט אנדריי נעמאיעווסקי און זיינע חברים קומען צום פראצעס. וואס וועט לען זיי מיטברענגען מיט זיך? די פעק אנטיסע־מיטישע פראקלאמאציעס און בלעטער? די ני־דערטרעכטיגע בילדער אין זייערע זשורנאלען? בעדייט, או די מענטשן, וואס זיצען ביי זיי, זע־נען ניט זעהר בעשעפטיגט און האבען גענוג פרייע צייט. דארט וועלט אפשר געפאדערט מעהר טהיי איידער וויין, און טינט גיכער ווי סטייפס. די בעזוכער פיהרען דא זייער קאריע־פאנדענץ, דאס איז וויער עס־צימער. דאס איז צייסענווייז אויך... זייער שלאפצימער.

איינער פון די הויפט בעזוכער פון דעם ווינ־קעל אין קאפע איז „דער געוועזענער“. ווי איז זיין פאמיליען נאמען — איז אלץ איינס. פון וואנען ער שטאמט — אויך. איינינע זאגען, אז פון גאליציען, אגדערע — אז פון דרום רוסלאנד. נאך אנדערע — אז ער איז א טערקישער אונ־טערטהאן, אלענפאלס קומט ער פון דער „אלטער וועלט“, פון יענער זייט. ער איז א געווועזענער.

אין דער אלטער וועלט פלעגט ער, זיך מסתמא זעצען אין קאפע ביי א טישעל, וואס איז געווען אדעקט מיט א שניי־ווייסען טישטוך. אין דער אלטער וועלט איז ער געווען א בעש־טימטע גראוס. ער האר פערנומען א בעשטימטען ארט אין דער געזעלשאפט. דערפֿאר, וואס פער־נעהמט אין דער געזעלשאפט א בעשטימטען ארט גיט מען א טישטוך. דאס איז דער געזעץ פון קאפע. דאס איז די גערעכטיגקייט פון דער גאס.

וואס אייגענטליך „דער געווועזענער“ איז געווען אין דער אלטער וועלט, וויים קיינער ניט, נאר זיינע רוהיגע מאניערען, זיין גאנג, זיין גרויסער שטערען, און — בעזונדערס — זיינע קלוגע, שטענדיג אומעטיגע אויגען, דערצו־האלן וועגען א בעסערען לעבען, וואס איז געבליבען פון הינטען, פֿר טראגט זיין אלטע דרייי־יאהריגע הוט, וואס איז גלעל געווארען פון דער זון אין גראה פון רעגען, אזוי, פונקט ווי דאס זאל זיין א טהייערער צוליגדער. פֿר שפארט זיך אן מיט בעזונדערער ווירדע אויפֿן אלטען שטעקען מיט א קונציג הענטעל. זיין שטעקען איז אויך גע־בראכט פון „יענער זייט“. רר איז אויך א „גע־וועזענער“.

דער „געווועזענער“ זיצט אין וויי־סטען ווינ־קעל פון קאפע, ביים סהיר, ביי א מאגאר ט־

פון ענגלאנד.

(פון אונזער קארעספאנדענט.)

דער דוסק פון׳ם יודישן פאליטישן און געזעלשאפטליכען לעבען קלאפט איצט אין לאנ־דאן זעהר שטארק. די שטאדט, וואו ס׳זענען פאראן גרויסע יודישע מאסען פון איין זייט און בעדייטענדע יודישע פאליטיקער פון דער אנ־דער זייט מוז זיך נאטירליך אברופען אויף די אלע וויכטיגע פראגען פון אונזער לעבען. אפטע קאנפערענצען, בעראטונגען, זיצונגען: די ריי־כע יודישע פרעסע מאכען דאס לעבען אין לאנ־דאן אינטערעסאנט און בעדייטענד.

ס׳איז קלאר, או די שענדליכע געשיכטע מיט די יודישע מיניסטארען האט דא אלעמען אויפגערודערט, און די רוהיגע יודיש־ענגלישע פרעסע איז ארויס מיט שארפע פראטעסטען.

אז וואס עס שרייבט דער „דזשאיס ווארילד“: מיר קענען ניט פערבייגעהן א בהויפטונג, וואס איז צו אונז געקומען פון העכסט ריכטיגע קוועלען, או די וואס האבען געצוואונגען די ליבעראלע רעגירונג צו אנ׳ענדע, האבען געגע־בען צו פערשטעהן, או זיי ווילען ניט האבען קיין אידען צווישען די נייע מיניסטארען. צו־ליעב דעם איז דורכגעפאלען דער פארשלאג, או לאדר רעדינגס זאל בעטרעטען דעם אמט פון לאדר שאשנעפאלאר. און אין דעם נייעם קאבי־נעט זענען ניטא קיין אמטען פאר מר. הערבערט סעמיועל און מר. עדווינ מאנטאגיו.

און. אויך וויפיעל עס איז נוגע לארד רע־דינג — ווילען מיר איהם בעסער זעהן שרי־בל יבען אין זיין גרויסען אמט אלס לארד סטיוו־דושאסטיס, אין וועלכען ער האט פאר זיך גע־שאפען אנערקענונג איבעראל. און ניט איבער־געפיהרט צום אמט פון לארד טשאנסעלאר, וואס איז א מעהר פאליטישער אמט וויי א יורידישער.

קיין איד וועט ניט פערדריסען אויב זיין נאמען ווערט פערבינדען מיט אן אנדערען, צו־ליעב דעם וויייל דער אנדערער איז נוצליכער פאר׳ן פרעמיער־מיניסטער. אנ׳אנדער זאך איז אבער ווען זיין נאמען ווערט פערבינדט דער־פאר וויייל ער איז א איד.

או אזא בהויפטונג זאל זיך זאגער לאזען הערען־איז א שלעכטער סימן.

או די בהויפטונג האט אין זיך מעהר ווי א טראפען אמת, קען מען זעהן גאנץ דייטלי־לארד נארטקליפ׳ס צייטונגען — הויפטזא־ליך די „טיימס“, וועלכע האבען דערפֿאריהרט דעם ליבעראלען קאבינעט צום פאלען. האבען לעצטע צייט ארויסגעוויזען א היבש ביסל אנ־טיסעמיטיזם.

עס איז שווער צו גלויבען, או לארד נארט־קליף זאל שטעלען פערזעגליכע פאראוסקלי־העכסטי פון נאציאנאלע אינטערעסען, אבער ער־הענדיג, דאס עס איז אויסגעלאזען מר. הערבערט סעמיועל׳ס נאמען, ניט קוקענדיג אויף די נע־טע פערדייענסטען וואס ער האט געהאט פאר דער רעגירונג, איז שווער צו בעטראכטען, אז דאס איז בלויז א צופאל.

עס איז שווער צו וויסען אויף וויפיעל די בהויפטונג איז אמת, אויב אבער עס זאל זיך אויסצייגען אמת, מוז א שטארקער פראטעסט געמאכט ווערען געגען אריינפיהרען אזא האנד־לונג אין פאליטישען לעבען פון ענגלאנד. די אידישע דעפוטאטען אין פארלאמענט ווילען פיהלען אזא לאגע אונערטראגליך...

גאר פון אנ׳אנדער, כמעט ענטגעגענגעזעצ־

Jüdische Volkszeitung №140 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, מאנטאג, כה' סיון תרע"ה (7. Juni 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

נייע שטורם אנגריפען אויף די דארדאנעלען.

די לאגע פון דייטשלאנד און אמעריקא קריטיש.

נייע אנגריפען אויף די דארדאנעלען.

לאנדאן. דער צייטונג „טיימס" טעלעגראפירט מען פון מיטילענע: פרייטאג האט זיך אנגעהויבען א געזאמעלטער אנגריף אויף אלע טערקישע פאזיציעס ביים האלב־אינזעל גאליפאלי.

טערקישער בעריכט.

קאנסטאנטינאפאל, 6־טען יוני. (אפיציעל) צייט דער שונא האט בעקומען פערשטערקונגע האט ער אנגעהויבען שטארק אנגרייפען אונזערע פאזיציעס. נאר איז אומעדום פערטריבען געווארען. די קאמפפען דויערען נאך.

אמעריקא — דייטשלאנד.

וואשינגטאן, 6־טען יוני. די צווייטע אמעריקאנער נאטע צו דייטשלאנד איז שוין אבגעשיקט נאכדעם ווי זי איז בעטראכט און דיסקוטירט געווארען אויף א זיצונג פונ'ם מיניסטעריום. וואס האט געדויערט 3 שעה.

די נאטע איז פערפאסט געווארען אין א עהרליכען, אבער זעהר בעשטימטען טאן. די אמעריקאנער רעגירונג פאדערט אין דער נאטע, אז די דייטשע אונטערוואסער־שיפען זאלען זיך פערהאלטען לויט די פעלקער־רעכט געזעצען, און אז די אונטערוואסער מלחמה זאל אין אלגעמיין ענדערען איהר טאקטיק אזוי. אז די מאנשאפט און פאסאזשירען אויף האנדעלסשיפען זאלען קיינמאל נישט געפינען זיך א נטער סכנה טארפעדירט ווערען. אויב דייטשלאנד פון איהר צד וועט ניט גאראנטירען, אז די דאזיגע פאדערונגען וועלען ערפיהלט ווערען. און אויב דייטשלאנד וועט ניט ערשטאטען פאר דעם ביז איצטיגען היזק, וועלען די דיפלאמאטישע פערבינדונגען צווישען אמעריקא און דייטשלאנד איבערגעריסען ווערען.

ס'געהען קלאנגען, אז די דייטשע אונטערטהאנען אין אמעריקא האבען בעקומען ידיעות, אז זיי זאלען זיין גרייט צו פערלאזען אמעריקא, ווייל די דיפלאמאטישע בעציהונגען קענען איבערגעריסען ווערען אין משך פון 48 שעה.

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 6־טען יוני (אפיציעל). אין גאליציען אויפ'ן לינקען זייט פון דער טייך סאן וואו די טייך פאלט אריין אין וויסלאק, האבען אונזערע מחנות וויעדער אבגעווארפען דעם שונא, וועלכער געפינט זיך אויף אנ'אלגעמיינעם צוריקגאנג.

צווישען פשעמישל און דער טייך דניעסטר פאבען מיר אין טאל ביי קרוקעניץ ארויסגעטריבען דעם שונא און האבען איהם פעראורזאכט גרויס היזק.

צווישען די טייכען טיסמעניצא און סטרי האבען אונזערע מחנות געהינדערט דעם שונא אריבערגעען די טייך און האבען איהם אבגעשלאגען צוריק צום דניעסטר.

דא האט דער שונא פערזוכט אנגרייפען, נאר איז צושלאגען געווארען און איז אנטלאפען אין גרויס אונארדנונג, איבערלאזענדיג פיעל טויטע, פערוואונדעטע און געפאנגענע.

עסטרייכישער בעריכט

וויען, 6־טען יוני. (אפיציעל). די רוסען האבען געמוזט אין מזרח פון פשעמישל ביי מעדיקא אבטרעטען צוריק. מיר זענען געגאנגען ווייטער צו מאשיסקאצו.

ביי דער טייך סאן האבען מיר אבגעשלאגען פיינדליכע אנגריפען און געגאנגען פארוווערטס אין דער ריכטונג פון באשוץ אין לזוראוונא.

די קאמפפען דויערען נאך. דער שונא האט אין פיעל ערטער אנגעגריפען מיט גרויס כח, אבער איז אומעדום אבגעשלאגען געווארען צוריק

רוסלאנד און רומעניען.

רוים, 6־טען יוני. לויט די לעצטע מיטטיילונגען פון בוקארעשט, איז געשלאסען געווארען אנ'אבמאך צווישען רוסלאנד און רומעניען. פיעל רומענישע יונגע לייט אין מיליטערען אלטער, וואס וואוינען אין פאריז האבען בעקומען ארדערס גלייך אומקעהרען זיך קיין רומעניען.

דער סענאט וועגען וואוינרעכט.

דער ראסטאווער גראדאנאטשאלניק האט זיך געווענדעט אין סענאט נאך אנ'ערקערונג, צי האבען פרויען פון יודען, וואס האבען געענדיגט אג'אוניווערזיטעט און אנדערע הויכשולען, נאר וואס וואוינען בעזונדער פון די מענער, שטענדיגע וואוינרעקט אין דאנער אבלאסט.

נעהמענדיג אין אכט, אז לויט'ן ארטיקעל 2 פון נאמענטליכען אלערהעכסטען בעפעהל פון 14 אווגוסט 1914 פערשפרייטען זיך נישט די איינגעפיהרטע הנחות פאר יודען אויף אזעלכע געגענדען, וואו ס'זענען בנונע צו יודען איינגעפירט בעגרענצונגס־תקנות, האט דער סענאט אנערקענט אז די פראגע, וועלכע ס'האט דערוועקט דער ראסטאווער גראדאנאטשאלניק, דארף פער ענטפערט ווערען אויף ניין.

אבגעשטעלט דעם „השלוח"

דער קאמאנדיר פון אדעסער מיליטער־ראיאן האט פעראר דנעט אבצושטעלען צו דער גאנצער צייט פון קריגס־צושטאנד אין אדעסער גראדאנאטשאלסטווא דעם מאנאטליכען העברעאישען זשורנאל „השלוח", וועלכער געהט—ארויס אין אדעס אונטער דער רעדאקציע פון ד"ר יוסף קלו זנער.

Dr. Ginsburgs Kurvilla,
dicht am Klampenborgsvalde mit Aussicht auf die See. Herrsachaftliche Zimmer. Evtl regelmäsige ärzte. Behandluug Diät, medicin. Bæder, Elektricitæt Massage etc. chemishes Laboratorium Anstaltsartz: Kaj Wegge
Näheres Palæ 2163 y (7–8) nm.

קרן קימת לישראל

ג עדענקט
דעם
יודישען נאציאנאל־פאנד

רוסלאנדס גרעסטער וויאלין־ווירטואז,
שפילט היינט אין Cafe Viktoria Vis a Vis Tivoli.

רויכערט „טראיקא" נומ. 3 און 4 עכטע רוסישע ציגארעטען פון א. כ. מאיקאפאר, ריגא!

האגען יארגענסען

טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפנהאגען

שיפס מעקלער. דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־ים־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

אויב איהר האט קרובים אין אמעריקא און פערלאנגט שטיצע, שיקט אייערע בריעף צו

K. Rosenblüth, 102 Attorney Str. Nev-Jork

ער וועט אייערע קרובים אויפזוכען און זיי אייערע בריעף איבערגעבען.

שרייבט אייער אדרעס און פון וואנען איהר קומט.

== זאקען קיין רוסלאנד ==

גרויסע פארטיעס אמעריקאנער זאקען. ס'ווערען צוגעשטעלט די נויטיגע סערציפיקאטען וועגען די אמעריקאנער אבשטאמונג פון די סחורות. פרייזען אויסער יעדער קאנקורענץ.

International Strømpelager, Østergade 51, I Sal.

Tel. Byen 4422.

A/s Hannibal Sander.

דאמפוועשריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־ריינינגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקוויזיטען

Petersen & Steenstrup

Köbmagergade 18

יודישע יונגעלייט,

וואס ווילען זיך אויסלערנען זעצען [illegible] בעקומען א זיכערע עקזיסטענץ ווערען תיכף געזוכט. ווענדען זיך אין עקספ[illegible] דיציע פון „פאלקס־צייטונג".

פרוביר

C.W.OBEL's

סיגארעטען.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבענדע בילדער „Kinografen" Frederiksbergg. 25 (נעבען ראטהויזפלאץ) יעדע טאג ווערט פארגעשטעלט אהן אונטער־ברעכונג פון 2 אזייגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסען

פון דער וועלט קריעג.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

Tel. 772 **IHGG** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles — — med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Tel 8512 | Telegram Adr. "Beucrato"

טיוו ביורא.

דענישע דעדעק־

נעמם אן אונטערזוכונגען אין פריוואטע און קרימינעלע ענינים, בעזארגט פערהיטונגען פון מענשען־לעבענס ווי אויך קאפיטאל, שאפט אויסקונפטען אין אלע אנגעלעגענהייטען, אויך וועגן פערזאנען מיט וועמען איהר דענקט אריינטרעטען אין געשעפס פערבינדונגען, זוכט אויס פערשוואונדענע מענשען און חפצים, בעשיצט מענשען אדער ווערט־זאכען וואס זענען אין סכנה ענדליך שאפט בעווייזען צום געריכט, ווען אזעלכע פעהלען, אויך אלע אנדערע דעדעק־טיוו ארבייטען. פערבינדונגען איבעראל. קאנפערענצען אימער א ומזיסט. קארעספאנדירט אין אלע שפראכען.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע 78 Tel b. 3703 אפען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אווענד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אווענד. שבת ביז 10 אווענד, זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blaagaards-31 B 1.*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען, בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער. ז.וו.אצו ביליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

Tlf. 129 W. Bähncke & Co: *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער אין גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Mobelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral 210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען ארבייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופערשטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדל עראר בייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

זומער וואוינונג.

3 — 4 מעבלירטע צימערען, עלעקטרישע ליכט, גלאזוועראנדא. פרוכט גארטען און צוטריט צום קיך. ביי ליניע 15, אייזענבאהן און ביים וואלד ווערט פערדינגען. עמיליעוויי 16, שארלאטענלונד.

ציין־דאקטער וו. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7 — 6 12 — 10

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

אלע קויפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

כשר

היימישע מיטאגען פאר וועכענטליכע אדער מאנאטליכע אבאנענטען.

Kompanigstræde 29. 2.

א טלית פערלוירען

Schuel, Evaldsg. 6.

ווער ס' וועט צושטעלען ווערט בעלוינט

קלמן שועל.

שניידער מייסטער

Evaldsg. 6. Tel. 1871 X.

בעסטע שניידער ארבייט, גוט געפאסט, ביליגע פרייזען.

הערן־אנצוגען, דאמען־קאסטומען, יאקען. רעפעראציעס ווערען אויסגעפיהרט שנעל און גוט. ארבייט ווערט אבגענומען און צוגעשטעלט א היים. תליתים אין קליידער ווערען כעמיש געריינינגט

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlag J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

טאקע אין שפאניען, האב איך זיך שטארק בע־שעפטיגט מיט דער יודישער פראגע און וואס מעהר איך האב זיך פערטיעפט אין אייער לאגע און היסטאריע, בין איך געקומען צו דער אי־דעצייגונג, אז איהר ברענגט א ברכה אויף דעם לאנד. צוזאמען מיט מיין פריינד אברהם ראט־נער און זיין ברודער יוסף ראטנער האב איך געמאכט א שפאציר איבער ניו־יארקער יודישע גאסען און איך בין איבערראשט געווארען פון דער יודישער אונטערנעהמונג אויף איסט־בראד־וויי גרענד סטריט, קאנאל סטריט אז״וו.

„איך גלויב — האט הוערטא ווייטער גע־זאגט — אז יודען וואלטען געקאנט קריגען א טעריטאריע מיט זעלבסט־פערוואלטונג אין מעק־סיקא, ווייל מיר האבען גענוג לאנד, וואס בעט זיך מען זאל בעזעצען מיט פעהיגע, פלייסיגע דעמשען: יודען וואלטען דאס לאנד אין א קור־צער צייט פערוואנדעלט אין א מארק פון טע־טיגקייט, אין א גן־עדן פון ציוויליזאציע.

„אין מעקסיקא־סיטי (די הויפטשטאדט פון מעקסיקא) — האט הוערטא דערצעהלט — גע־פינען זיך ארום און ארום נישט מעהר ווי הונ־דערט יודען, אבער זיי האבען אזוי אויפגע־לעבט די שטאדט — מעהר ווי טויזענד מענשען זענען דאס אומשטאנד צו טהון.

ה׳ זעליקאוויטש האט איהם דאן ערקלערט, וועגען דער בעוועגונג, וואס דאס „טאגעבלאט״ האט אויפגעהויבען. צונויפצורופען א יודישען קאנגרעס.

הוערטא׳ן איז דאס זעהר געפעהלען. ער האט זיך ארויסגעזאגט, אז אין דער בעוועגונג זיין אויך אריינגעצויגען ווערען קריסטען און ער האט זיך אליין אויך פארגעשלאגען צו ארבייטען פאר די יודישע אינטערעסען מיט אלע מעגליכקייטען.

אויסערדעם האט הוערטא צוגעשיקט צו אלע ניו־יארקער יודישע צייטונגען אנ׳ערקלערונג וועגען יודען.

אין דער ערקלערונג זאגט ער צווישען אנדערעס:

„אלס מעקסיקאנער דענק איך, געוועהנליך קודם כל וועגען מעקסיקא, ווייל דער איצטיגער צושטאנד אין מעקסיקא איז שלעכט, אבער איך האף, אז מיט גאט׳ס הילף וועט די לאגע אין גיכען בעסער ווערען. דאן אלס מעקסיקאנער לאד איך איין די יודען צו קומען אין מיין לאנד איך ווייס, אז איהר קענט אונז העלפען. איהר זענט מאראליש, עקאנאמיש און ענערגישע טהו־ער. יעדער איינער פון אייך וועט געפינען שוץ. אלע זענען גלייך אויב זיי זענען נאר גוטע מענשען. איך וואלט זעהר געוואלט הא־בען א מיליאן יודען אין מעקסיקא״.

ענגלאנד און אנטיסימעטיזם.

אין דער לאנדאנער צייט „די וועלט״ גע־פינען מיר אייניגע אינטערעסאנטע מיטיילונגען וועגען דעם נייעם ענגלישען מיניסטארען־קא־בינעט, אין וועלכען עס זענען ניט אריין קיין יודישע מיניסטארען, ווייל די וואס האבען דער־פיהרט צו דער גרינדונג פון נייעם קאבינעט האבען ערקלערט, אז זיי ווילען קיין יודען ניט האבען. דאס זענען די קאנסערוואטארען.

„די נייע בעשטימונג פון מר. הערבערט סעמיועל אלס „פאסט מאסטער דזשענעראל״, נור אהן א פלאץ אין קאב־נעט. אין דער צייט ווען יעדער „פאסט־מאסטער דזשענעראל״ ביז איצט האט יא געהאט א פלאץ אין קאבינעט, פערשטארקט נאך מעהר דעם חשד, אז דא ווערט געשפילט א העסליכע אנטיסעמיטישע שפיעל אונטער דעם איינפלוס פון פינסטערע קרעסטען, וועלכע וואגען זעלטען צו בעווייזען זיך אין דער עפענטליכקייט.״

די צייטונג פרעגט: „וועלען די יודישע דעפוטאטען דורכלאזען עס און ניט זוכען מיט אלע מעגליכקייט צו דערגעהן דעם אמת אדער די פאלשקייט דערפון?

א העלפט פון די יודישע דעפוטאטען אין ענגלישען פארלאמענט זענען קאנסערוואטארען.

אויב זייער פארטיי איז ווירקליך אזוי אנ־טיסעמיטיש אין איהר פאליטיק, ווי אזוי קענען יודישע דעפוטאטען זיך בעטייליגען אין איהר? דא האנדעלט זיך דאך שוין ניט וועגען פרעמדע יודען, נור וועגען זייערע אייגענע, נאהענטע וועגען זיך אליין.

דאס איז דאך א דירעקטער פאטש אין פנים צו יעדען יודישען דעפוטאט, אונמעגליך צו ערהויבען זיך צו א מיניסטארען שטעלע, אין דער צייט ווען ניט יודישע דעפוטאטען קען עס יא. אויב די יודישע דעפוטאטען זאלען זיין אזעלכע פאליטישע שקלאפען, אז זיי זאלען עס ניט אונטערנעהמען, דאן דארף עס זאגאר די „בארד אף דעפיוטיט טהאן. די מישט זיך אריין דירעקט די פראגע פון רעליגיעזע פרייהייט אין ענגלאנד. דא דארף געפרעגט ווערען די ענגלי־שע פאליטיקער פון דיעזען מין, אויב זיי זענען דערפאר, אז געגען יודען זאלען געמאכט ווע־רען פאליטישע בעגרענצונגען דערפאר, ווייל זיי זענען יודען...

דא האנדעלט זיך ניט וועגען דעם אמט אדער כבוד פון א סעמיועל אדער מאנטאגיו, פון זייערע אמטען האבען יודען וועניג וואס געהאט. דא האנדעלט זיך אבער וועגען א פראגע פון פאליטישע בעגרענצונגען געגען יודען אין ענגלאנד.

און דא האנדעלט זיך וועגען נאך עפעס וואס איז אויך אזוי וויכטיג.

אפשר ארבייטען הינטער דעם אזעלכע כחות, וועלכע ווילען ניט אז אין ענגלישען מיניסטא־רען־קאבינעט זאל זיך געפינען א יוד, אדער יודען, ווען עס וועט קומען צום שלום פערהאנ־דלונגען און די יודישע פראגע וועט אפשר חס וחלילה ארויפגעבראכט ווערען אויפ׳ן טאגס ארדנונג.

דער יודישער באטאליאן.

די יודען, וואס זענען אנטלאפען פון פא־לעסטינא און וואס געפינען זיך אין אדעס, דער־צעהלען פאלגענדע פרטים וועגען דעם יודישען לעגיאן, וואס איז ארגאניזירט געווארען לויט דער איניציאטיוו פון וול. זשאבאטינסקי׳.

נאך איידער דער לעגיאן איז ארגאניזירט געווארען, זענען אין אלעקסאנדריא פארגעקו־מען עטליכע פערזאמלונגען פון די אנטלאפענע, אויף וועלכע זשאבאטינסקי איז ארויסגעטראטען מיט פלאם־פייערדיגע רעדעס וועגען דער פליכט פון די יודען אריינצוטרעטען אין דער ענגלי־שער ארמעע, כדי זיך צו בעטייליגען אינ׳ם איינגעהמען פאלעסטינא. די רעדעס האבען גע־ווירקט, און באלד איז געגרינדעט געווארען א לעגיאן פון זעקס הונדערט יודישע יונגע־לייט. אין לעגיאן זענען אריינגעטראטען גימנאזיסטען ארבייטער און בעלי־מלאכות, אין עלט ער פון 18 ביז 32 יאהר.

נאכדעם, ווי די לעגיאנערען האבען געגע־בען א שבועה, האט מען זיי אויף 2 שיפען אבגעשיקט אין אנ׳אונבעוואוסטער ריכטונג, ווי עס האט זיך דערנאך ארויסגעשטעלט, איז דער פלאן אבצושיקען די לעגיאנערען איינעהמע פאלעסטינא אבגעשאפט געווארען, און אנשטאט פאלעסטינא האט מען זיי אבגעשיקט צו די דארדאנעלען... בראש פונ׳ם לעגיאן האט מען אוועקגעשטעלט דעם פארט־ארטורער העלד, דעם בעוואוסטען טרומפפעלדארף, וואס האט זיך צו־פעליג געפונען צווישען די אנטלאפענע. דער ענטוזיאזם, וואס האט די ערשטע צייט געהערשט צווישען די לעגיאנערען, איז געווען אזוי גרויס, אז בעת די מעדיצינישע קאמיסיע האט געהאט פערבראקירט איינעם א לעגיאנער, דעם פרא־וויזאר סקאראבאגאטין, מחמת קורצזיכטיגקייט, איז דער לעצטער געווען שטארק נידערגעשלא־גען און, נאך גרויס מיה און מאטערניש, איז איהם ענדליך געלונגען אריינצוטרעטען אין לעגיאן. צווישען די לעגיאנערען געפינט זיך אויך דער זוהן פונ׳ם דירעקטאר פון דער אנג־לא־פאלעסטינא־באנק, לעוואנטין.

מיט א קורצער צייט פריהער איידער די אנטלאפענע זענען אבגעפאהרען פון אלעסאנד־ריא, וואו זיי האבען זיך צייטווייליג אויפגע־האלטען, האט מען, צווישען אנדערע פערוואונ־דעטע, אויך געבראכט עטליכע פערוואונדעטע לעגיאנערען. צווישען זיי געפינען זיך: איינער בראדסקי און די גימנאזיסטען ווארטיין און גרינגויט. די פאמיליעס פון די לעגיאנער ן געפינען זיך אין אלעקסאנדריא און בעקומ ן שטיצע פון דער ענגלישער רעגירונג.

אבגעשטעלט דעם גירוש קאוונא־קורלאנד.

עס האט זיך בעשטעטיגט, אז דער הויפט־קאמאנדיר פון מערב־פראנט האט אפיציעל אב־געשטעלט דאס ארויסשיקען יודען פון קאוונער און קורלענדער גובערניעס און האט ערלויבט צוריקצוקומען די ארויסגעשיקטע אין זייערע היימען, וועגען די שולדיגע זאל געמאכט ווע־רען אנ׳אויספארשונג.

פון פעטראגראד איז מען מודיע, אז לויט ווי די צייטונגען גיבען־איבער, איז פאר׳ן אב־שטעלען דאס ארויסשיקען יודען פון קאוונער און קורלענדער גובערניעס פארגעקומען א בע־ראטונג פון מיניסטארען־קאבינעט, וועלכער האט איינגעפונען, אז די מאסען ארויסשיקונגען רו־פען־ארויס א צונויפזאמלונג פון היימלאזע וועל־כע פאלען צו־לאסט אויף דער וואהלטעטיגקייט, און אז דאס שטערט דעם נארמאלען גאנג פון עקאנאמישען לעבען און עס רופט־ארויס א נישט געוואונשענע אונרוהיגקייט צווישען דער בע־פעלקערונג.

קיין אידישען רב אין א דייטשען עראפלאן האט מען נאך אלץ ניט ענטדעקט; געשענדעט געווא־רען זענען ארום און ארום ס״ה 5 בתולות מיט ז פרויען...

און א וויסטע שמחה וועט דאן בעפאלען אונזער גאנצען גלות פון איין עק ביז׳ן צווייטען אין אידישע הייזער וועט מען זינגען גאנץ שמ־חת תורה׳דיג מיט׳ן רעכטען קנאק, אין די בתי מדרשים וועט מען גומל־בענטשען מיט׳ן תיקון און חצות וועלען אין דעם טאג געשטעלט ווע־רען ווי פריזיווניקעס, אין די טויזענדער, פונקט ווי אין א ל״ג בעומר.

די ידועות אויף אידען וועלען דאמאלס וואקסען, ווי קראפעווע און רעגען. ווי די קיע־ווער פערפלייצונג... דעפעשען פון „קוריערען״ וועלען, ווי פער׳סמ׳טע הינד, ארומטאנצען אי־דער אלע יודישע קהלות און אנזאגען בשורות טובות פון זיין ליעבען נאמען, ווי למשל, אין אבעסיניע איז קיין פאגראם ניט געווען און אין אארטוגאל באיקאטירט מען נאך קיין אידען ניט...

קורץ עס וועט זיין ליהודים.

ווער רעדט נאך, ווען עס וועט אנקומען א פרעהליכע פאסט וועגען דעם ביטול פון א בלוט־בלבול־פראצעס, צו וועגען דעם, אז די מסירה אויף דער בריסקער רביצין וועגען צו טרייבערען טעלעגראפען־דראהטען איז נאך מי־ליטעריש־געריכטליך „ניט בעשטעטיגט״, דאן וועלען אחינו בני ישראל פאר גדולה מאכען א־זא פאראדע און ווילדע־הוליאנקע. דאס איך ווינש מיר גארניט צו זיין דערביי: עס וועט זיך טהון אויף טיש און אויף ביינק, אויף טעלער און סאמאווארען... און אלעס איז צו ערווארטען, רבותי!

די מלחמה, פערשטעהט איהר, איז ניט קיין „טל ומטר׳ל״, זי וועט נאך אזוי אומדרעהען אונזער נאציאנאלע לאגע מיט׳ן קאפ א. אפ, אז מיר וועלען פערגעסען, אויף וועלכען געמיי־זעכץ מען האט אונז איינגעפלאנצט.

לאנדאן. אברהמ׳ל.

שלעכטע איינפלוסען

א גאנץ נאטירליכע זאך איז, ווען דער שטארקער האט אן׳איינפלוס אויפ׳ן שוואכערן. ווי׳נדערבאר איז אבער ווען דער שוואכערער באַאיינפלוסט דעם שטארקערן.

דיזען ווי׳נדער זהען מיר איצט בנוגע ענ־גלאנד און רוסלאנד. עס איז כמעט קיין סוד ניט, אז די שטארקערע אנטיסימיטישע פיהלונ־גען אין ענגלאנד זענען צופעדאנקען דעם איינ־פלוס פון רוסלאנד.

ווען מיר זאגען, צום ביישפיאל, אז די ענ־גלישע קאנסערוואטארען בעציהען זיך פּי נדליך צו יודען, איז עס ניט דערפאר, ווייל אין זייער טבע ליגט עס. ניין דאס איז נאר אן איינפליס פון רוסלאנד אויף זיי.

עס איז, דאַרום, קיין סוד ניט אז דאס ער־ווייטערונג פון יודישע מיניסטארען פון ענגלי־שען קאבינעט איז צוזאמען מיט דעם רוסישער איינפלוס.

ווארום עס וואלט פאר איהר געווען דער גרעסטער פאשע אין פנים, אז בשעת זי טרייבט אריוס אלע יודען פון קורלאנד, ליפלאנד און א. ז. ו. זיצען זיך יודישע מיניסטארען אין ענגלי־שען קאבינעט. ווי וואלט זי ענטמען אויפן צוקוקען דער וועלט אין פנים אריין!

בשעת אבער מען האט איצט דורך איהר די יודען ערווייטערט און ענגלאנד וועט קענען זאגען אויף איהר קאבינעט דאס זעלבע וואס רוסלאנד זאגט: „קראמע יעוורעיוו", איז די שאנדע ניט אזוי גרויס און דער גירוש קורלאנד וקאוונא איז ניט אזוי געפעהרליך.

אס דא זעהט איהר דעם אינפלוס פון שוו־כערען אויפ׳ן שטארקערן. דער ריזו דער שטארקער לייב ענגלאנד איז איינגעשרומפען גלוואריען פונ׳ם קליינער היהלע רוסלאנד.

און ניט בעסער זאל האבען געשעהן אין פראנקרייך. דאדט האט אויך א איד באדארפט „עולה לגדולה" זיין, עס האט שוין גענאלטען גאנץ נאהענט. אז אונזערער א ברודער זאל ווערען דער פיהרער פון דער פראנצויזישער ארמעע. ווידער איז געגעבען גלוואריען א וואונק פון רוסלאנד — און דער איד איז געבליבען אונערהויבען. מעגליך, אז פראנקרייך פארליהרט דאדורך, נאר זי קען זיך ניט העלפען, זי איז אונטער דעם איינפלוס פון רוסלאנד.

נאר ווען דער איינפלוס וואלט בלויז גע־דויערט ווי לאגג די מלחמה וועט דויערען, וואלט מען נאך געקענט פערטראגען. אמת, עס איז זעהר שווער צוליידען פון צווי מכות מיט איין מאל, עס איז זעהר שווער צו ווערען געש־מיסען מיט צוויי בייטשען, נאר וואס קען זיך דער איד העלפען. ער מוז ליידען אי פון דער מלחמה צוגלייך מיט אלע אן פון זייטיגע גירו־שים און פערפאלגונגען, מיר מוזען עס איבער־טראגען. אבער ווען חלילה, דער רוסישער איינ־פלוס זאל בלייבען אויך נאך דער מלחמה אויף די שטארקערע און פרייערע נאציאנען, דעמאלט בלייבט פאר׳ן אידען קיין ארט ניט אונטער־הימעל

וועגען אט דיזעזען איינפלוס האבען אונזערע גרויסע אידען שוין באדארפט נעהמען וארנען, שוין ניט אבליגירט דאס ביז נאך דער מלחמה.

ענגלאנד און פראנקרייך האבען צוגעדעכ־קען א גרויסע טובה, וואס רוסלאנד האט זיי געטאהן אין דער איצטיגער מלחמה. ענגלאנד דערמאנט די טובה גאנץ אפט. די טובה איז, וואס רוסלאנד האט בעשיקט אן ארמעע אין אפט־פרייסען כדי אב־צוציהען די דייטשען פון זייע־רע מאזיציעס ביי פראנקרייך. די טובה, דארפען זיי געדענקען, אבער עס דארף ניט אויסגעהן צו דער אידישער קאפּ.

ביידע גרויסע מעכטען דארפען ניט פערשכורט ווערען פון אירהר. אום צופרהיטען זיי פונ׳ם איינפלוס מוזען באלד אנהויבען ארבייטען אונ־זערע גרויסע אידען פון אייראפא און אמעריקא.

דערמאנענדיג אמעריקאנער אידען ווילען מיר צוגעבען, אז זיי האבען די לעצטע צייט, זינד די מלחמה האט אויסגעבראכטן זעהר פיעל געארבייט לטובת זייערע ברידער אין אייראפא און פאלעסטינא.

אמעריקא האט זעהר פיעל געשטיצט און שטיצט נאך ביז היינטיגען טאג די עסטרייך־גא־ליציע אידען. אמעריקא האט זעהר פיעל גע־האלפען די ארף ישראל ליידענדע מיט די שיף שפייז וואס זי האט אהין געשיקט. פאר די אמע־ריקאנער אידען שטעהט איצט נאך א וויכטיגע פראבלעם, וואס צוטאהן מיט די פיעלע עמיג־ראנטען, ווועלכע ווענדען זיך נעהמען ציהען ווי א שטראם נאך דער מלחמה. אמעריקאנער יודען דארפען זיך אהן צווייפעל דערצו צוגרייטען, נאר די אלע חשיב׳ע ארבייט קען ניט הינדערען די איין גרויסע ארבייט. אבצושוואכען דעם איינ־פלוס פון רוסלאנד אויף איהרע פערבינדעטע. אמעריקאנער א דען קענען אין דעם זעהר פיעל טאהן און וואס פריהער זיי ווועלען זיך עס נעה־מען אין זיהנען אלץ בעסערע רעזולטאטען וויע־לען דערמען זיין.

ל. האניגס.

א יודישע טעריטאריע אין מעקסיקא?

אין ניו־יארק געפינט זיך איצט וויקטאריאנא הורעטא. דער געווענער פרעזידענט פון דער מעקסיקאנישער רעפובליק, וועלכער האט זיך ערשט צוריקגעקעהרט פון א רייזע אין אייראפא, מיט הורעטא׳ן פאהרט־מיט אומעטום זיין נאהנטסטער פריינד און פינאנץ־מיהרער אברהם ראזענבערג, א ווילנער יוד, דער זוהן פונ׳ם בע־וואוסטען ווילנער למדן, ר׳ דוב בער ראזענער.

אברהם ראזענבערג איז געקומען קיין ניו־יארק אהן געלד־מיטלען. שפעטער האט ער אויסגע־וואנדערט קיין מעקסיקא. וואו די הצלחה האט איהם אנגענהיבען שפיעלען. ביז ער האט זיך דערשלאגען צו ווערען די רעכטע האנד פון הורעטא׳ן. הורעטא גיט זיך אהן ראזענבערג׳ן נישט קיין ריהר, זיין יודישער בוזום־פריינד פיהרט אלע זיינע געשעפטען. ווייל הורעטא בעזיצט א גרויס פערמעגען און נעבען איהם איז ראז־נער גענווארען א מיליאנער. ערשט פאר־א־יאה־רען האט א. ראזענבערג אריויסגעפיהרט מיט א ספעציעלער שיף קיין אייראפא א האלב מיליאן דאלאר אין גאלד — זיין אייגען קאפיטאל.

אברהם ראזענבערג איז זעהר גוט בעקאנט אין ניו־יארקער יודישען קוואַרטאל, וואוהין ער קומט אפט אין די ליטעראריש קאפע־היזער. איצט פיהרט ער זיך רא ארום מיט דעם שטרענגען ענגעראל הורעטא. וועלכער האפט נאך ווידער צו ווערען פרעזידענט אדער דיקטאטאר פון מעקסיקא.

דאס ניו־יארקער יודישע „טאגעבלאט" האט געשיקט איהר מיטארבייטער פראס. ג. זעליקא־ויץ צו האלטען אן׳אינטערוויו מיט הורעטא.

דער אלטער הורעטא האט זיך פאר ה׳ל ליקאוויץ׳ן צוגאסען אין שבחים אויף יודען, אינטערעסאנט איז אבער, וואס הורעטא איז איין אריספגעפאהרען אויף דער טעמא וועגען א יודישער טעריטאריע אין מעקסיקא.

„איך בין זיכער — האט הורעטא געזאגט — אז איך וועל נאך צוריק קריגען די ממשלה אלס פרעזידענט פון מעקסיקא און איך וועל זעהר צופריעדען זיין, אז יודען זאלען ה׳ארט בעקומען א טעריטאריע.

„איך קען אייך פערזיכערען, אז דאס וואלט געווען מעהר גליק פאר מעקסיקא ווי פאר יודען אליין. ווייל וואו יודען בעזעצען זיך, געהט די הצלחה פאראויס. ווען שפאניען וואלט ניט ארויסגעטריבען די יודען, וואלט שפאניען ניט אזוי פיעלע פערמיגע געווארען. אין די 9 חדשים וואס איך בין געווען אין אייראפא, מייסטענס

„אבגעלייקענטע" פאגראמען.

איך זאג אייך, רבותי, אז די ישועות ונחמות אויף אידען, מיט וועלכע די מלחמה טראקטירט אונז, ברוך השם, פון דער פולער האנד, איז גאר ניט אבצושאצען... די „גאולה שלימה", וואס גוס־טאוו ערווע האט אונז נביאות געזאגט, די „העב־רעאישע קאמאנדע" אין אלעלסאנדריער אידי־שען לעגיאן, דער מאניפעסט פון די רוסישע פראגרעסיסטען און אפילו די גרושים פון פור־לען, ליטא און גאליציען — זענען ממש ניט מעהר ווי א הונד געגען די גרויסע גליקען און גדולות וואס עס האט אונז מבשר געווען א פרעהליכע טעלעגראמע פון פאלעסטינא: „די טערקישע פאגראמען אויף אידען אין ארץ ישראל זענען... ניט בעשטעטיגט"...

הכלל. מזל טוב אייך אידען און מיט מזל זאלט איהר לעבען! די הימלישע מתנה פון „חכמת יון" וועלכע האט אונז מזכה געווען פאר׳ן פאטריאטיזם מיט א חורבן פוילען אין גאליציע, האט אויף דעם לאנד פון אונזערע אבות, דאס־קען גאט קיין שליחה ניט געהאט. די טערקען, פערשטעהט איהר מיך, זענען דאדט אנ׳אויאטיש פאלק און קענען מיט „מאדערנע" מיטלען פון די כל המינים „קולטורען" און „ציוויליזאציעס" קיין אידען ניט בעקומפעפען. דערצו, רבותי, גע־הערט שוין א קאוואקע בילדונג, א „נאוואיע־וועמיא"־ווייסענשאפט", א שפיאנאזש־לעגענדע און נאך אזעלכע גאלע אייראפעאישע מיטלען...

די „רויטע יארמילקע" איז אבער ניט צו דעם בעשאפען געווארען, און אגב האט דער פע־טער ישמעאל זיין אייגענעם פּלקעל צערוט. מען ניט בעשטעטיגט"...

הכלל. מזל טוב אייך אידען און מיט מזל זאלט איהר לעבען! די הימלישע מתנה פון „חכמת יון" וועלכע האט אונז מזכה געווען פאר׳ן פאטריאטיזם מיט א חורבן פוילען אין גאליציע, האט אויף דעם לאנד פון אונזערע אבות, דאס־קען גאט קיין שליחה ניט געהאט. די טערקען, פערשטעהט איהר מיך, זענען דאדט אנ׳אויאטיש פאלק און קענען מיט „מאדערנע" מיטלען פון די כל המינים „קולטורען" און „ציוויליזאציעס" קיין אידען ניט בעקומפעפען. דערצו, רבותי, גע־הערט שוין א קאוואקע בילדונג, א „נאוואיע־וועמיא"־ווייסענשאפט", א שפיאנאזש־לעגענדע און נאך אזעלכע גאלע אייראפעאישע מיטלען...

די „רויטע יארמילקע" איז אבער ניט צו דעם בעשאפען געווארען, און אגב האט דער פע־טער ישמעאל זיין אייגענעם פּלקעל צערוט. מען

האט איהם לעצטענס נעבאך אזוי צוטרייבערט און צודארדאנעלט זיין בינטעל רמ״ח איבריב. אז אידען ליגען איהם שוין אפילו אין פיאסט ניט. זעלבסטפערשטענדליך, אז ביי אזעלכע אום־שטענדען האט דער טערק זיך קיין „פאגראם־בענעפיס" ניט געקענט ערלויבען...

און איך זאג אייך רבותי, אז די טרייסט־דעפעשע, וועלכע האט אבגעלייקענט די פאלע־סטינא־פאגראמען, האט מיך אריינגעבראכט אין א גוואלדיגען התפעלות, אז איך בין אזש צורו־דערט געווארען...

שפעטער אביסעל האב איך פערזונקען אין א סדרה פאנטאסטישע רעיונות און בעטראכ־טונגען, אין אזעלכע טיפען כמעט ווי אנ׳עס־לעפעל...

עס האט זיך מיר פארגעשטעלט, אז די ישועה פון די „אבגעלייקענטע פאגראמען" איז נאך ווייט ניט דער לעצטער פון זיי. אז אין אמעריקא, אין אנגלי, אין פראנקרייך, אין איטאליע, אין אלע לענדער, וואו עס וואוינען יודען, וועלען נאך פיעל אזעלכע „אבגעלייקענטע" פאגראמען פארקומען, ביז מען וועט זיך אויסגעשריען האבען, אז מען וויל ניט קיין פאגראמען.

אבער אין דעם פאל איז דאך דער ענטפער גאר גרינג. מען דארף נאר אויפהערען צו שרייען, אז מען וויל ניט קיין פאגראמען, אז מען וויל ניט קיין פאגראמען, אז מען וויל ניט קיין פאגראמ

Jüdische Volkszeitung №138 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, זונטאג, כד' סיון תרע"ה (6. Juni 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פרטים וועגען פשעמישעל'ס עראבערונג.

געארג בראנדעס אנגעקלאגט פאר'ן געריכט.

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 5־טען יוני (אפיציעל). אויפ'ן לינקען ברעג פון דער טייך סאן, האבען אונזערע מחנות דעם 2־טען יוני דורכגעבראכען דעם שו־נאס פראנט און עראבערט אזעהר וויכטיגע אמוניציע ביי רודניק. דער ביי האבען מיר גענו־מען 4 טויזענד געפאנגענע און עראבערט איי־נגע קאנאנען און מיטראליעזען.

ווען די עסטרייכער האבען ווינטער פער־לאזען פשעמישל האבען זיי אויפגעריסען אלע פארטען, אזוי אז מיר האבען גלייך געוואוסט, אז מיר וועלען ניט ליינג קענען בעשיצען דאס פעסטונג. נאך דעם ווי דער שונא האט ערא־בערט יאראסלאוו און די טייך ראצינא זענען מיר געצויאונגען געווען צו ארגאניזירען און איבערהויפט פערקירצען אונזער פראנט. וואס איז געווען אונגעהויער גרויס. דער פאר הא־בען מיר אנגעהויבען אבליידינען פשעמיש'ל פון יעדער קריגס־אמוניציאן.

ווען מיר האבען אוועקגעפיהרט דעם גרעס־טען טייל פון אונזער ארטילעריע פון פשעמישל'ס פארטען, האבען אונזערע מחנות דעם 2־טען יוני אנגעלעדיגט די שטאדט אויך.

פון פשעמישל.

עסטרייכישעס קריעגס־ פרעסע־ קווארטיר, טייל מיט, פונ'ם 6־טען יוני: נאכדעם ווי די רוסען האבען פערלוירען די שלאכט אין די קארפאטען, האט זיך דער גרעסטער טייל פון פשעמישל'ס גארניזאן א ווארף געטהאן צו קראסנא צו. די אויפגאבע פון דיעזע מחנות איז געווען נאר צו בעשיצען זיך, אבער, ניט קוקענדיג אויף דעם, זענען זיי אינגאנצען פער־ניכטעט געווארען.

די דייטש־עסטרייכישע מחנות זענען גע־גאנגען אזוי גיך פארווערטס, אז די רוסען הא־בען ניט געקענט בעקומען פערשטארקונגען קיין פשעמישל, און ווען דער אנגריף אויף דער פעסטונג האט זיך אנגעהויבען, האט זיך דאר־טען געפונען נאר 3 רעגימענטען און פיעלע פארטען האבען כמעט ניט געהאט קיין ארטי־לעריע. אבער די רוסען מיט זייער ספעציאלי־טעט גיך קומען צו זיך נאך יעדער איבערראשונג איז דאך געלונגען צו בעקומען פערשטאר־קונגען פון לעמבערג און זיי האבען ארגאניזירט א היבשען צאהל מחנות און ארטילעריע.

א דאנק די 21 צענצמעטער מארזער שווע־רע קאנענען), וואס די בייערישע רעגימענטען האבען מיטגעבראכט, איז דער נצחון געקומען פון צפון זייט. נאך א העפטיגער באמבארדירונג וואס האט געדויערט אונ'אויפהערליך א מעת־עת, האבען די בייערישע מחנות פארגענומען א זעהר העפטיגען שטורעם־אנגריף. וואס האט געדויערט צוויי טעג און ביי וועלכען זיי האבען עראבערט די פארטען מאקאוויצי, צאנקאווסצי און מאלקאוויצי. עראבערענדיג דיעזע פארטען האבען זיי שוין געקעגט ריכטען זייערע קאנא־נען געגען עצם דער שטאדט.

צום ערשטען זענען די בייערען אריינגע־דדונגען אין דער פארשטדט צאזאניע, וואו ס'־געפינען זיך די קאזארמעס און די שפיטאלען די רוסען האבען זיך דא כמעט ניט פערטיידיגט. גלייכצייטיג זענען די עסטרייכער אריינגעדרונ־גען פון דרום און אז זיי זענען אריין אין שטאט האט מען דערזעהען, אז די רוסען האבען שוין לאנג פערלאזען די פעסטונג.

געארג בראנדעס.

דער בעוואוסטער פוילישע אנטיסעמיטישער פובליציסט, אנדריי ניעמאיעווסיהאט אנגעקלאגט געארג בראנדעסען פאר'ן דענישען געריכט, דער פאר וואס בראנדעס האט כלומרשט געשריבען רכילות וועגען דעם אנטימיטיזם אין פוילען.

י. ל. פרץ'ס אנדענקען

דער בעוואוסטער יודישער פערלעגער קלעצקין האט דערוועקט א פראגע וועגען פעראייביגען פרץ'ס אנדענקען דורכ'ן גרינדען אין קרים א ווילע אויף פרצ'עס נאמען; די ווילע זאל קענען דיענען פאר יודישע ליטעראטען אלס ארט, וואו אויסצורוהען זיך. קלעצקין האט שוין אפילו אויך אויסגעקליבען א בעשטימטע ווילע, וועלכע איז, לויט זיין מיינונג, זעהר פאסיג פאר'ן דערמאהנ־טען ציעל. די פראקטישע פערווירקליכונג פונ'ם פלאן רעכענט מען איבערצוגעבען די געזעלשאפ־טען פון "מפיצי השכלה" און פון "אבהיטען די יודישע געזונדהייט". צווישען די פערעהרער פון פערשטארבענעם איז קלעצקינ'ספראיעקט אויפ־גענומען געווארען זעהר ווארעם.

גזרה אויף אידישע פריזיוונ־קעס אין ריגא.

די ריגע'ר „מיליטער פריסוטסוויע" האט בנוגע צום פריצייטיגען „פריזיוו — 1916" פון 15־טען מאי, פערעפענטליכט וועגען אידישע רעקרוטען פאלגענדע בעקאנטמאכונג:

— אלע פריזיווניקעס פון אידישען גלויבען זענען ביי דער ערשיינונג צום פריזיוו מחויב צושטעלען אונבעדינגט א פאטאגראפיע, בעש־טעטיגט פון דער פאליציי."

לויט דער בעמערקונג פון „רעטש" איז דער דאזיגער „פונקט" פאר אידישע פריזיווניקעס אין אנדערע רוסישע שטעדט קיינמאל נאך ניט אנגעווענדעט געווארען..

א אוהב ישראל.

דער פרידריכשטאטער איספראווניק (דיעט־ריקס פערוואלטער) האט ארויסגעלאזען אנ'ער־קלערונג, אין וועלכע ער פערבאט א טייל פון דער בעפעלקערונג צו פערשפרייטען ניט גע־שטויגענע און ניט געפלויגענע ידיעות וועגען יודען, כדי, אויפצורעגען די פויערים אויף דער דארטיגער יודישער בעפעלקערונג.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען

פון 1־טען יוני האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד יט ווארטענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארט־פערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5 Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

יודישע אנדווערקער און העגדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין בילינסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. *Pederhvidtfeldstr. 12* קאהן

אין קוך און פערקוך געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו בילינסטע פרייזען. בארנשטין 50 Adelgade Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילקטרעדע 78 Tel. 3703 אפען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אוועד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה ה־ב 7 — ביז 7 אוועד. שבת ביז 10 אוועד. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער אין גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויך די בעסטע בעריגונגען

מעבעל

אויך קלייניע אפטבצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nord 2110

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראנען.

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען אר־ביט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופער־שטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op. C*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען אינערהויפט פרישע יודי־שע פיש. סיזנדע אונגעזומען בעשטעלונגען אויף התנות און תנאים מיט קלאויר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3259.

זומער וואוינונג.

3 — 4 מעבלירטע אימערן. קלעקטרישע ליכט, גלאזוועראנדא. פרוכט גארטען און צוטריט צום קוך. ביי ליניע 6. רייזענבאהן אזן בייס וואלד ווערט פערדינגט. עקילעזווי 10. שטראנדע־לונד.

ציין־דאקטער

טרעפט אויף יעדען טאג פון 7 — 6 — 10 זאנטאג 12 — 10

Vestergade 12

אלע קיפען איריס־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Iris Torveg 66.*

København C.

pris 75 Øre pr. ½ kg.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

האגען יארגענסען

טעל. 11693 16 סאנקט אנפלאן 16 טעל. 5663

ריגא — קאפענהאגען

שיפס מעקלער. דאמפשיף און זעגלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־ים־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

פיזיקאלישע באדאנשטאלט

און באדקיניק.

Gl. Kongevej 12 (Ch. IX gade Kvarteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און וואהרישע וויי־אויך אלע אנדערע בעריכטונגען פאר גיכט, מיטיזם, בעשטעל א פלאץ טרוק טעל.

יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

א טלית פערלוירען

Schuel, Evaldsg. 6.

ווער ס׳ וועט צושטעלען ווערט בעלוינט.

קלמן שועל.

שנוידער מייסטער

Evaldsg. 6. Tel. 1871 X.

בעסטע שנוידער ארבייט. גוט געמאכט. ביליגע פרייזען.

הערן־אנצוגען. דאמען־קאסטומען. יאקען. רעפעראציעס ווערען אויסגעפירט שנעל און גוט. ארבייט ווערט אנגענומען אזן צוגעשטעלט א הויז. טלית׳ים אזן קליידער ווערען בעמיט געריניגט

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

אזן אלע רעקווייזיטען

Petersen & Steenstrup

Købmagergade 18

A. & H. MEYER

כעמישע קלייד־ער ריניגונג אזן דאמפפארבערייי. הערן אזן דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע ריניגונג אזן צום פרעסען. גיכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærcket 25. Tel. 8. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

רעסטאראן־רונדעטאראן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעם 65 אזן 50

Tel. 772 **Thee** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimmelskaftet 34

Hvor der altid handles — — med fin Theer

Grundlagt 1841

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פריטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvet 8 I Sal.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבעדע בילדער. „Kinografen" Frederiksbergg. 25 (נעבען דאטהרויזעלאן)

יעדע טאג ווערט פארגעשטעלט אזן ארויסגעגעבן ברעכונג פון 2 אויגער אזן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסטן

פון דער וועלט קריעג.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Børneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: A. Abelsohn & S. Skorecki.

Trykt i A-s. „Jødisk Folkeblades Trykkeri, Møntergade

בען און ניט דארפען רואינירט ווערען. ווידער, דער קאמיטעט וועט קענען פערמיידען. אז פיעל רוסישע יודען זאלען ניט האבען קיין עגמת נפש דערפון, וואס זיי האבען ניט קיין אפיציעלע פאפירען: דער קאמיטעט וועט דארפען זארגען צו שאפען זייערע לעגיטימאציאנס־פאפירען. דער קאמיטעט וועט אויך קענען פיעל אויפטאן אין דעם הינזיכט, ווען עס וועלען אפשר אנקומען נייע פערוואגעלטע עמיגראנטען, וועלכע זאלען, לויפענדיג פון די מלחמה־לענדער, ניט האבען קיין שווערינקייטען ביים אריינקומען: דער קאמיטעט וועט מוזען זארגען וועגען זייערע פאפירען אן מעגליך אויך וועגען געלדמיטלען.

און נאך אזעלכע און עהנליכע עמיגראנטען־זארגען זענען דא, וואס אזא געמיינזאמער קאמיטעט וועט האבען די אויפגאבע אויף זיך צו נעהמען.

אז אזא קאמיטעט איז א דרינגענד־נויטיגע זאך — און בעזונדערס איצט — אין דעם, גלויב איך, קען קיין צוויי מיינונגען ניט זיין.

ס. ב.

וולאדימיר מעדעם.

וולאדימיר מעדעם איז פון ווארשאווער סורעבנע פאלאטע פער׳משפט געווארען די טעג צו 4 יאהר קאטארגע.

דעם ברייטען עולם איז אפשר ניט בעקאנט ווער וולאדימיר מעדעם איז. דערפאר איז אבער ניטא איין בונדיסט, סאציאליסט אדער נאציאנאל־ראדיקאלער מענש, ווער עס זאל ניט וויסען ווער מעדעם איז.

פאר די לעצטע 15 יאהר איז וולאדימיר מעדעם געווען איינער פון די בעקאנטע פערזענליכקייטען צווישען דער ראדיקאלער אינטעליגענץ און ארבייטערשאפט, סיי אין רוסלאנד, סיי אין די רוסישע קאלאניעס אין אייראפא.

וולאדימיר מעדעם איז א בונדיסט לויט זיינע איבערצייגונגען, ער איז איינער פון די טהעארעטישע בעגרינדער, און הייסעסטע קעמפפער פאר׳ן בונדיזם.

אין א גאנצע רייהע ארטיקלען אין דער אידיש־רוסישער ארבייטער פרעסע האט מעדעם קלאר געמאכט די טעארעטישע זייט פון בונדיזם אויף דעם גלענצענדסטען אופן, ער האט מיט דעם זעהר פיעל מיטגעהאלפען אין אויסבויען די גרויסע אידיש־סאציאליסטישע בעוועגונג אין רוסלאנד, וועלכע איז אין דער גאנצער וועלט בעריהמט געווארען אלס דער אלגעמיינער אידישער ארבייטער בונד אין ליטא, פוילען און רוסלאנד.

אינטערעסאנט איז, אז מעדעם איז ניט קיין איד, הגם ער שטאמט אפ פון אידען. זיין פאטער איז געווען א מיליטער־דאקטאר, וועלכער האט זיך אין די לעצטע יאהרען פון זיין לעבען גע׳שמד׳ט. אלע זיינע קינדער, צווישען זיי אויך וולאדימיר מעדעם׳ען, האט ער אבער אבגע׳שמד׳ט אין זייער פריהעסטער יוגענד, און האט זיי געגעבען א פאלשטענדיג קריסטליכע ערציהונג.

וולאדימיר מעדעם האט אין מינסק געענדיגט גימנאזיע, און איז אנגעקומען שטודירען אין קיעווער אוניווערזיטעט. פאר זיין אנטהיילנעהמען אין דעם סטודענטען סטרייק אין יאהר 1899 איז ער אויסגעשלאסען געווארען פון אוניווערזיטעט.

א פאאר יאהר האט ער דערנאך געוואוינט אין מינסק. אין יאהר 1901 איז ער ארעסטירט געווארען און איז פער׳משפט געווארען פערשיקט צו ווערען אין מזרח סיביר.

ער איז אנטלאפען אין אויסלאנד, וואו ער האט אבגעלעבט יאהרען לאנג. דארטען האט ער זיך בעשעפטיגט מיט דער טעארעטישער און פראקטישער בעגרינדונג פון בונדיזמוס.

אין 1905—1006, ווען די פרייהייטס־כוואליע האט זיך א גאס געטהאן איבער רוסלאנד, איז מעדעם אויף א קורצער צייט צוריקגעקומען אין דער אלטער היים.

ער האט זיך דאן בעטהייליגט אלס נאהענטער מיטארבייטער אין „וועקער", „מארגענשטערען", „פאלקס־צייטונג" און אין די זאמעלביכער „נייע צייט", „צייט־פראגען", „לעבענס־פראגען", ווי אויך אין פיעלע אנדערע בונדיסטישע אויסגאבען.

ער איז אויך געווען דער רעדאקטאר פון דער בונדיסטישער רוסישער צייטונג „נאשא טריבונא" און „נאשע סלאווא", און האט געהאלטען אפענע רעפעראטען וועגען פערשיעדענע געזעלשאפטליכע פראגען.

ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס מעדעם איז ערציגען געווארען אלס קריסט, און איז אין זיין פריהסטער יוגענד אבגע׳שמד׳ט געווארען, האט ער זיך דאך געפיהלט און פיהלט זיך אלס איד, אלס אידישער סאציאליסט, און אין דער צייט פון דעם שפראך־פראגען־קאמפף איז ער געווען איינער פון די הייסעסטע אידישיסטען און האט געבראכט די גלענצענדסטע ארגומענטען צו פערטהיידיגען זיין שטאנדפונקט.

מעדעם איז א גלענצענדער פאלעמיקער און האט אן אויסגעצייכענטען, שנעל אויפפאסענדען קאפ. ער איז א הייסער קעמפפער, אבער ניט קוקענדיג אויף דעם ווערט ער געאכטעט און רעספעקטירט פון אלע זיינע פרינציפיעלע געגנער.

אין יאהר 1913 איז מעדעם צוריקגעקומען קיין רוסלאנד און האט זיך בעזעצט אין ווארשא. א קורצע צייט איז ער דארט אינגאנצען אבגעווען, און ער איז ארעסטירט געווארען.

די ווארשאווער פאליציי האט, ניט קוקענדיג אויף דעם פערשפרעכען פון דעם פעטערבורגער פאליציי־דעפארטאמענט, אבגעזוכט אן אלטע קלאגע אויף איהם.

צוויי יאהר איז ער אבגעזעסען אין געפענגניס, און געגען איהם, צוזאמען מיט נאך אנדערע זשורנאליסטען און חשוב׳ע פערזענליכקייטען איז פערפיהרט געווארען א קלאגע פאר אנגעהערען צום „בונד".

מעדעם איז פער׳משפט געווארען צו פיער יאהר קאטארגע. די אידישע ראדיקאלע בעוועגונג און די אידישע זשורנאליסטיק פערליערט אין איהם פאר דיזער צייט א גרויסע קראפט, און דיעזער פערלוסט וועט בעדויערט ווערען ניט נאר פון זיינע אנהענגער און געזינונגס־גענאסען, נאר פון אלע זיינע עהרליכע און ערנסטע געגנער.

(פאניק אין שול). אין צארסקאע סעלא די שטאדט ווי דער רוסישער קייזער האט זיין ווינטער פאלאסט האט אויסגעבראכען א פייער אין דער יודישער שוהל אין מיטען דאוונען.

א גרויסע פנאיק האט זיך אנגעפאנגען. אלע האבען געזוכט צו לויפען צו די טהירען אויף אמאל. אין געדרענג זענען אייניגע יזדען פערוואונדעט געווארען.

דרייצענטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה"

הר׳ שטאם (צווייטע שפענדע	.	20 קר.
" אויערבאך	.	15 "
" אימאס	.	10 "
" ד״ר צוקער	.	5 "
" רייטערבאנד, קאפענהאגען	.	75,4 אויר.
" נ. נ. "	.	1 קר.
" בריינטדן,	.	3 "
" קליימאן, "	.	2 קר.
" בלאכמאן, "	.	5 "
" מוקסעף, "	.	5 "
" מיראנסקי, "	.	5 "
" מילשטיין, "	.	5 "
" וואיאקובסקי "	.	3 "
" וואלקוביץ, "	.	3 "
" צענצינאטיס, "	.	5 "
" טיקוצקי, "	.	5 "
" חדקל, "	.	5 "
" ג. גרינמאן, "	.	5 "
" ב. סלור, "	.	6 "
" מ. רפפורט, "	.	3 "
" ש. שיסטין, "	.	3 "
" וואנעוויץ, "	.	2 "
" שולדורפסקי "	.	5 "
אקצ. העראס, "	.	15 "
הר׳ ל. גאלושטיין,	.	10 "
" טשערנין, "	.	10 "
" גוזנצוף, "	.	5 "
" ב. כהן, "	.	5 "
" ז. וואלקוביץ, "	.	5 "
" י. רוזנבוים "	.	5 "
" ב. קצנלסון, "	.	3 "
" ג. קצנלסון, "	.	2 "
פרל. ש. שטערנין, "	.	2 "
ה׳ר ש. קצנלסון, "	.	3 "
" מ. באגראטשאוו,	.	3 "
" ס. שאפמאן, "	.	5 "

בסך הכל 198 קר. 75 אוירעס

צוזאמען מיט די פריהערדיגע צוועלף רשימות 4507 קר. 11 אוירעס

געלדער פאר דעם הילפס־קאמיטעט ווערען אנגענומען:

L. Motzkin, Vestergade I;
J.Nachemsohn, Tordenskjoldade I.

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:

Prof. D. Simonsen, Skindergade 28

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 36

PRISLISTE.

8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Torring
12½ Ø. do. do. Torring
og Maskinstrygning For uldent og broget Tøj intet Tillæg.

— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

די איינגע־עקלנ׳טע חסידים, וואס סטארען זיך אראבצוברענגען משיח׳ן דוקא מיט זיצען אויף דר׳ערד, מיט אש און מיט קינות.

„ישבו בנים לגבולם ... און די קינדער וועלען זיך צוריקקעהרען אין זייער לאנד... און עס איז צוגעגרייט שכר פון זייערט־וועגען... ווען? בפעולתך! אז דו וועסט אליין אויך עפעט טהאן!" קלינגען אין זיינע אויערען די רייד פונ׳ם מטיף: טהו, ישראליק, זאגט גאט, דאן וועל איך דיר העלפען! אין דיר איז די הילף דיינע! העלף זיך אליין, וועל איך דיר אויך העלפען!"

און ער שטעהט יעצט אויף דער טיהר פון זיין צימער און קוקט ברוגז אויף דעם גרייז־גרויען פאטער, וואס זיצט אויף דער ערד און וויינט.

ווען וועט שוין קומען א סוף צו אט דעם עקשנות?! — טראכט שמואל ביי זיך אין הארצען, ער האט אבער נישט קיין דרייסטקייט ארויסצוזאגען עס מיט׳ן מויל, צוזעהענדיג די טרעהרען, וואס רינען אויף די צוקנייטשטע באקען פונ׳ם אלטען פאטער: — מיט וואס ווילט איהר עס, עקשנים, מנצח זיין דעם שונא? מיט טרעהרען? מיט אש? מיט זיצען אויף דר׳ערד?

„מיט וואס? מיט וואס? — מורמעלט דער פאטער גלייך ווי ער וואלט זיך אליין רעדען: — מיט אכילת טריפות? מיט חלול שבת? מיט הולטייאישע דרשות? מיט עמי הארצישע אסיפות?"

און די צוויי אונצופריעדענע פון צוויי בעזונדערע און ווייטע וועלטען האבען זיך אבגעשיעדט איינער פון צווייטען: דער איז אויפגעשטאנען צו געהן אין קלויז אריין און יענער האט זיך אנגעהויבען אויסטהאן צו לעגען זיך שלאפען.

דער האט געפרעגט און דער האט געפרעגט:

מיט וואס? מיט זיצען אויף דער ערד?

מיט וואס? מיט די פוסטע און עמי־הארצישע אסיפות?

יהודה שטיינבערג

דער סך־הכל.

II

איצט קענען מיר זיך אומקעהרען צו דער עצם פראגע: צי מען דארף האבען א עמיגראנטען־קאמיטעט בכלל און צו מוז ער געמאכט ווערען בשותפות מיט די איינגעבוירענע דענישע אדער שוועדישע יודען?

ס'איז גענוג איבערצוליינען די בריעף, וואס מיר האבען ביז אהער אבגעדרוקט, ווי אויך די פיעלע בריעף, וואס געפינען זיך ביי אונז אין רעדאקציע, כדי רוהיג צו ענטפערען אויף די ביידע פראגע מיט א קלארען און דייטליכען: יא!

מען זעהט און מען פיהלט, אז די אלע איינגעוואנדערטע פיעלען זיך דא העכסט אונזיכער, אז זיי לעבען אין א סכנה ארויסגעשיקט צו ווערען, אז די נאטוראליזאציאנס־פראגע איז ניט גערעגעלט, און א בעפעלקערונג פון אייניגע טויזענד נפשות, פעהיגע, עהרליכע און ארבייטזאמע מענשען, בויען זייער לעבען. ווי אויפ'ן זאמד און ווייסען ניט, וואס עס וועט זיי ברענגען דער קומענדיגער טאג. דעריבער קאן אזא פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען, וואס זאל, אונזערטוועגען, בעשטעהען פון פערטרעטער פון פערשיעדענע שוין עקזעסטירענדע חברות, זיין א זעהר נוצליכע אינסטיטוציע. איך בין איבערצייגט, אז אויך די איינגעבוירענע יודען וועלען דערמיט זיין צופריעדען, ווייל מיט א פערבאנד קאן מען זיך בעסער צוזאמענרעדען, ווי מיט א יחיד.

פאר איינע פון די וויכטיגסטע אויפגאבען פון אזא קאמיטעט אדער קאמיסיע האלט איך אבער די נאטוראליזאציאנס פראגע.

וואס מעהר איינגעוואנדערטע יודען ס'וועלען נאטוראליזירט ווערען, אלץ בעסער וועט ווערען די לאגע פון די ניי־צוגעוואנדערטע ניט נאטוראליזירטע. אין דעם פרט, אין דער נויטיגקייט פון א „סקאנדינאווישען יודישען עמיגראנטען־פערבאנד אדער „קאמיטעט" זענען מיר, גלויב איך, אלע איינשטימיג.

ניט ווענינגער וויכטיג און נויטווענדיג געפינען מיר אבער די געמיינזאמע ארבייט מיט די דענישע יודען, וועלכע האט פאר אונז א אונגעהייערע בעדייטונג, סיי א פראקטישע, סיי א פרינציפיעלע און ערציהערישע. ניט מיט אבזונדערען זיך און איינגראבען זיך אין א פערשטעקטען לאך קענען מיר עפעס דערגעהן פאר'ן אונזער צוקונפט דא, נאר מיט'ן צופאסען זיך צו די הערשענדע קולטור־פארמען און זיטען. די איינגעוואנדערטע יודען דארפען, נאטירליך, דערביי ניט פערלירען זייער אייגענע פיזיאנאמיע, זייער נאציאנאלען חאראקטער, זיי מוזען אבער אריינגעהען אין די היעגע יודישע געזעלשאפט, זי בעאיינפלוסען און פון איהר בעאיינפלוסט ווערען. „בעסער א שלעכטער שלום אוידער א גוטער קריעג" — זאגט א רוסיש גלייכווערטל. —

אין דער היעגער דעניש־יודישער געזעלשאפט זענען פאראן גענוג גוטע און צו אונז פריינדליכע עלעמענטען. מיט וועלכער מיר דארפען געהען צו־זאמען. דער ביישפיעל פון דער היעגער פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען (צענטראל־ביורא) בעווייזט, אז א געמיינזאמע ארבייט קאן ברענגען נוצען.

בשעת די אזוי גערופענע אפאזיציע האט גערעדט און קריטיקירט, געגראבען און געבראכען, האט די פעראייניגונג, צו זאמען מיט די דענישע יודען געשאפען א רייהע נוצליכע אנשטאלטען, ווי די לייה־קאסע, פאלקס־קיך, יורידישע הילף, אונטערשטיצונגס־קאסע א. א. וו.

עס איז פאליטיש אונקלוג און פראקטיש פשוט לעכערליך אבזאגען זיך פון דער הילף, פון די איינגעבארענע יודען, וועלכע פערמאגען אזוי פיעל גייסטיגע און מאטעריעלע קרעפטען. איי, ס'זענען פאראן עלעמענטען, וואס האבען אונז ניט ליעב און ווילען פון אונז פטור ווערען, מוז מען זיי בעקעמפפען מיט פאסענדע מיטלען.

גערעכט זענען אויך די, וואס ווייזען אן אויף דער וויכטיגקייט פון דער געזעלשאפטליכער סימפאטיע, וואס מיר קאנען האבען נאר ראן, ווען מיר געהען צוזאמען מיט די איינגעבוירענע, ווען מיר טראגען ניט ארויס אין דער גאס אונזער אינערע שפאלטונג און סכסוכים, פאר דער רעגירונג מוזען זיין נאר יודען, נאר מיטגליעדער פון דער קהי ה, וועלכע איז פעראנטווארטליך פאר אלעמען.

דעריבער איז אונזער פראגראם פאר דער נאהענטער צוקונפט: א פעראייניגונג פון אלע איינגעוואנדערטע יודען און א געמיינזאמע פריינדשאפטליכע ארבייט מיט די בעסטע עלעמענטען פון דער היגער יודישער געזעלשאפט.

דערביי מוזען מיר ניט פערגעסען דעם כלל: מיר זענען צוויי גלייכווערטע און גלייכבערעכטיגטע צדדים.

מ. גראסמאן.

וועגען קאמיטעט.

די אידעע צו גרינדען א מין געמיינזאמען יודישען עמיגראנטען־קאמיטעט פאר גאנץ סקאנדינאוויען, וועלכע הר' גראסמאן האט פארגעבראכט אין איינעם פון די לעצטע נומערען פון דער „יודישער פאלקסצייטונג", איז גאר ניט אזוי איינפאך און צופעליג, ווי איינינגע מיינען. דאס איז א פלאן, וועלכער האט ארויסגערופען מיינונגס־פערשיעדענהייטען; אבער זיי זענען בשום אופן ניט אומזיסט. דאס איז א אידעע, וועלכע האט א באדען, און דעריבער דארף זי און קען פערווירקליכט ווערען. און ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס הר' גראסמאן איז געקומען מיט דער אידעע גראד צוליעב דער קאנפערענץ אין שטאקהאלם, איז אפילו איצט, ווען עס זענען פאראן ידיעות, אז די קאנפערענץ האט גאר ניט בעהאנדעלט די פראגע וועגען פרעמדע עמיגראנטען, בלייבט דער פלאן ניט אויסגעשעפט און ער פערליערט בשום אופן ניט זיין ווערד.

און אט פארוואס:

די דאזיגע קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען אין שטאקהאלם, — וואס זי זאל דארט ניט האבען בעהאנדעלט, סיי פראגען וועגען זיי אליין און סיי פראגען וועגען אונז, — קען זיי אליין ניט זיין דער פאקטאר, וואס זאל אונז בעוועגען צו גרינדען א געמיינזאמען קאמיטעט, שוין דערפאר אליין, וואס די קאנפערענץ האט אייגענטליך קיין נייעס ניט געקענט צוגעבען: ווארום א געזעץ וועגען שוועריגקייטען אריינצוקומען צב"ש אין דענעמארק איז שוין דא פון לאנג, נאך פון 1875, און פון פאר־א־יאהרען אן ווערט ער אנגעווענדעט. אלזא, שוועריגקייטען פאר דער איינוואנדערונג וואלט די קאנפערענץ ניט געקענט און ניט געדארפט מאכען, ווייל אזעלכע זענען שוין דא. און אויב אז דער עיקר — דער מעגליכער נייער געזעץ — איז סיי־ווי סיי פאראן אויסער דער קאנפערענץ, דאן מען שטעהט זיך, אז די פראגע וועגען א געמיינזאמען קאמיטעט מוז בלייבען אויף אונזער טאגעס אדנונג און בעהאנדעלט ווערען אהן שום ריכות צו דער קאנפערענץ.

ווען איך רעד דא וועגען א געמיינזאמען קאמיטעט, מיין איך, פערשטעהט זיך, נאר מען איינגעוואנדערטע רוסישע יודען. איי, מיר אליין וועלען דאך ניט האבען קיין „איינפלוס אויף דער געזעץ־געבונג" אדער קיין „סימפאטיע" דער עפענטליכער מיינונג", ווי מיינע אפאזיציע מיינען, דארף מען ווידער געדענקען, וועגען איינפלוס אויף דער געזעץ־געבונג דא קיין רייד ניט זיין, ווייל דער געזעץ איז שוין לאנג א דורכגעפיהרט. און אויך „סימפאטיע" פון דער עפענטליכער מיינונג" האבען אהער ניט קיין שייכות, ווייל מיר געהען דא ווערהלען קיין דעלעגאטען אין פארלאמענט.

אזא געמיינזאמער קאמיטעט דארף האבען פאלגענדע אויפגאבען, וועלכע ער איז אויך אויסצופיהרען:

אלערערשטענס, ביי יעדען צופאל, ווען עס פאסירט מיט די שוין איינגעזעסענע עמיגראנטען, ווען מען וויל וועמען ארויסשיקען, דארף דער קאמיטעט זארגען דערפאר, איז מעגליך די זעלבע זאלען קענען פערבאנד

מיט וואס?

(ענדע)

ער קען זיך נישט איינהאלטען, ער זאל נישט וויינען. איבערגעהאקט, איבערגעריסען קומען ביי איהם די ווערטער פון מויל ארויס:

„על אלה אני בוחיה עיני עיני יורדה מי..."

„הקבצו ושמעו בני י... כי בפשעכם שלחה אמ...!

„אנה הלך דודך? תרקיע עמו לשח...!"

„שכינה מה אומרת? קלני מרא...!

„המדבר הייתי לישראל, אם ארץ מאפל...?"

„ידענו ה' רשענו".

„אוי לרשעתינו ולעוונותינו!" — וועה געשריען אויף אונזערע רשעות און אויף אונזערע זינד! — האט געכליפעט אליעזר דער שוחט און האט זיך פערהוסט פון אויפרעגונג.

„אמרו לבת ציון — כה אמר אדוניך. תחת היותך עזובה יכלוך בניך".

ער האט געוויינט ווי א קאפריזנע קינד, וואס וויל בשום אופן ניט גלויבען אין די הבטחות פון די עלטערען ביז זיי וועלען איהם נישט געבען בעין...

און אליעזר שוחט וויינט, וויינט, אזוי, אז ער האט גאר נישט געהארכט, ווי אין דער מיניט איז זיין זוהן אריינגעגאנגען.

שמואל, אליעזר דעם שוחט'ס זוהן איז א יונגער מאן פון א יאהר אכט און צוואנציג. ער איז אויפגעצויגען געווארען, געוועהנליך, אינ'ם חסידישען גייסט און האט זיך קולט געווען אלע מדות פון חסידות — צווישען זיי אויך די מדה לייכטזיניגקייט, וועלכע געפינט זיך גאר אין א פולער מאס ביי די חסידישע ריידער. יונגערהייד האט ער געלערנט אויף „רב", און האט שוין אויך סמיכה פון די גדולי הרבנים געהאט, האט ער אבער אנגעהויבען קוקען אין די ספרים „חצונים" און איז קאליע געווארען און איז אריין צווישען די „האלבע משכלים".

די השכלה זיינע, פערשטעהט זיך, האט אוועקגענומען ביי איהם יעדע מעגליכקייט צו געפינען א וועלכע עס איז קהילה, וועלכע זאל איהם פאר א רב צו זיך נעהמען, און דעריבער, ווען עס האט זיך אנגעהויבען די עמיגראציע קיין ארגענטינא, האט ער נאכגעזוכט א קאמפאניע עמיגראנטען, וואס זאל איהם מיטנעהמען מיט זיך פאר א רב און שוחט. דאמאלס איז ער געווען א ברענענדיגער ארגענטינעץ און די גאנצע ישועה פאר אידען האט ער געזעהן נאר אין ארגענטינא פאהרען. אין די וכוחים זיינע וואס ער האט געפיהרט דאמאלס מיט די חסידים האט ער זיי בעוויזען מיט ראיות ברורות פון „זוהר" און פון „חזון דניאל", אז נאר אזוי דארף עס זיין, און אז ארגענטינא איז אט יענע ארץ ישראל, וואס די חכמים ז"ל זאגען, אז זי וועט זיך מתפשט זיין איבער אלע לענדער, און האט כסדר אין בוזעם ארומגעטראגען בריעף פון גרויסע צדיקים, וועלכע זענען כלומרשט מסכים אויף דעם רעיון. נאר מיט דער איינגעזעסענע לייכטזיניגקייט, מיט וועלכער ער האט בעקומען התפעלות דאמאלס ווען ער האט געלעזען די אריטיקלען פון די שרייבער, וואס זיינען געווען אנהענגער פון ארגענטינא, מיט דער איינגעזעסענע לייכטזיניגקייט האט ער יעצט בעקומען התפעלות פון דער ערשטער דרשה, וואס ער האט געהארכט פון א ציוניסטישען מטיף, וואס איז געקומען אין שטאדט — און ער איז געווארען א פייערדיגער ציוניסט מיט אלע זיעבען אין זיעבציג תגין.

יעצט איז ער פון בית מדרש געקומען, וואס ער האט געהערט דעם מטיף חוזק מאכען

Jüdische Volkszeitung №138 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, פרייטאג, כב׳ סיון תרע״ה (4. Juni 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פשעמישל צוריק עראבערט.

בולגאריען און רומעניען פערהאנדלען. — די איטאליענער געהען פארווערטס.

פון מזרח־פראנט.

עסטרייכישער בעריכט

וויען, 3־טען יוני. (אפיציעל) היינט האלב פיער אזייגער אין דער פריה, האבען אונזערע מחנות וויעדער עראבערט די פעסטונג פשעמישל.

פון דרום־פראנט

איטאליענישער בעריכט.

רוים, 3־טען יוני. (אפיציעל). אונזערע מחנות זענען געגאנגען פארווערטס אינ׳ם טאל יודיקאריא, האבען בעזעצט סטארא און זענען געגאנגען פארווערט ביז אויף דער צווייטער זייט פון דער טייך סאנדינא, כדי צו פעראייניגען זיך מיט אונזערע שטארקע אלפען־רעגימענטען, וואס זענען געגאנגען פארווערטס צו שיסעא, וואו זיי קענען בעהערשען דעם גאנצען טאל קאפארא און קאמאניקא.

ביים קארטינישען גרענעץ ביי ראקאלנאטאל האבען מיר דורך אונזער ארטילעריע געהינדערט א פיינדליכען אנגריף.

אויפ׳ן פריואלישען גרענעץ האבען מיר זיך בעפעסטיגט אין מאנטאנעגרא אויפ׳ן לינקען ברעג פון דער טייך איזאנצא.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 3־טען יוני. (אפיציעל) די בעלגישע און ענגלישע מחנות האבען אין א באיאנעט אנגריף עראבערט דעם שלאס האאגע ביי צאנעבעקע.

אין דרום־מזרח פון ניו־וויל־סט־וואסט האבען די דייטשען אין לאבירינט פארגענומען א געגען־אנגריף, וועלכען מיר האבען מיט ערפאלג אבגעשלאגען.

פון דעם 9־טען מאי ביז דעם 1־טען יוני האט די פראנצויזישע דיוויזיע, וואס האט עראבערט גארענצי, אבלען־סט־נאואר, מו־לין־מאלאן און דעם צוקערפאבריק אין סושע, גענומען 3100 געפאנגענע, צווישען זיי 64 אפיצערען, האט מקבר געווען 2600 דייטשע בר־מינן׳ס און האט פערוואונדעט און געהרגעטע 3200 מאן.

באמבארדירט חיפה און יפה.

דער טעלעגראף האט געבראכט א ידיעה, אז די ברעג־שטעדט פון ארץ ישראל ווערען אצינד בעשאסען דורך דער פ׳ אנצויזישער פלאטע. דער פאנצער־קרייצער „זשאנא ד׳ארק“ האט זונטאג באמבארדירט חיפה און האט מיט זיינע פופצעהן גראנאטען ארויסגערופען א שריפה אין דער געביידע פון דייטשען קאנסולאט און אין דעם רעגירונגס־קאנאק. א צווייטער קרייצער האט דינסטאג בעשאסען יפה און האט פערניכטעט די געביידע פונ׳ם דייטשען קאנסולאט. וועגען שאדען פאר אנדערע געביידעס איז קיין מיטיילונגען ניטא.

באלקאן־האלב־אינזעל.

דער שטורמדיגער באלקאן, וואס האט זיך די לעצטע צייט אביסעל בערוהיגט, הויבט זיך אן צו ריהרען. טאג־איין, טאג־אויס קומען אן פערשיעדענע ידיעות, איינע דער היפך פון דער אנדערער, אז איינינע אדער אלע באלקאן־מלוכות, צוזאמען אין א פארם פון באלקאן פערבונד אדער יעדערע פאר זיך, וועלען אין גיכען ארויסטרעטען פאר עסטרייך־דייטשלאנד אדער געגען זיי.

אין דער צייט ווען די פראנצויזישע מיטיילונגען מעלדען אז בולגאריען און רומעניען האלטען שוין ביי שליסען אנ׳אבמאך, אז זיי פיהרען איצט פערהאנדלונגען מיט רוסלאנד וועגען פרוט, באנאט און טעמעסוואר און אז די זע פערהאנדלונגען געהען אויפ׳ן רעכטען דרך הישר ד. ה. ס׳האלט שוין ביי אונטערשרייבען דעם אבמאך. אין דער זעלבער צייט מעלדעט מען פון בערלין אז דער אבמאך מיט רוסלאנד איז לא היה ולא נברא און, אז דער קעניג פערדינאנד איז א מורא׳דיגער שלום אנהענגער און וועט מיט אלע כחות ניט דערלאזען צו א מלחמה.

איינס איז זיכער: מען ארבייט איצט אויפ׳ן באלקאן מיט אלע כחות. דיפלאמאטען פון אלע רעגירונגען בעמיהען זיך צו דערגרייכען עטוואס פאר זייער צד. איבערהויפט ארבייטען די דייטש־עסטרייכישע דיפלאמאטען, ווייל אויב אפילו ס׳איז ניט ריכטיג, אז א באלקאן אבמאך פון אלע באלקאנישע מלוכות זאל געשלאסען זיין אין א פאאר טעג אדער וואכען ארום, איז דער פאקט, אז ס׳איז געבוירען געווארען א געראנק וועגען שאפען א נייע באלקאן־פעראייניגונג און זיך זעלבסט א גרויסע רעה פאר דייטשלאנד, ווייל ווי גלייך די באלקאן מלוכות אייניגען זיך אין זייערע אינוועניגסטע פראגען, דאן ווענדען זיי זיך אדער געגען טערקיי, אדער געגען עסטרייך, און זעלבסטפערשטענדליך ביי דער איצטיגער לאגע איז עס ניט אזוי „ווילקאמען“ פאר דייטשלאנד־עסטרייך.

„העברי הצעיר“

דער יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר פעראנשטאלטעט זונטאג דעם 6־טען יוני 7 א זייגער אין אווענד א פערגניגונגס־אווענד פאר זיינע מיטגלידער פון דער ערשטער גרופע.

פארטראגען, פארלעזונגען פון יודישער ליטעראטור, געזאנג און אנדערעס וועלען אויספיהלען דאס פראגראם פון דעם אווענד, וועלכער וועט פארקומען אין יוגענד־פעראיינס לאקאל (קרוסטאל גאדע 24 ערשטער זאל).

קינדער אונטער 14 יאהר וועלען אפילו מיטגליעדער פון יוגענד־ פעראיין צו דעם אווענד ניט אריינגעלאזען ווערען.

רוסלאנדס גרעסטער וויאלין־ווירטואז,
שפילט היינט אין
Cafe Viktoria Vis a Vis Tivoli.
יודישע יונגעלייט,
וואס ווילען זיך אויסלערנען זעצען און בעקומען א זיכערע עקזיסטענץ ווערען תיכף געזוכט ווענדען זיך אין עקספעדיציע פון „פאלקס־צייטונג“.

„ROSE“-Cigaretterne:
№101 uden Mundst. 15 Stk 10 Øre
№101 med Mundst. 15 „ 10 „
№102 stort Format 15 „ 10 „
„ROSE“-Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C. B. MØLLER & Co

בעמערק

די עכטע **B S. A.** ציקלען וועלאסיפעדען

BIRMINGHAM SMALL ARMS CO. LTD. BIRMINGHAM

ווערט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר ביי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vendersg. Tel. 4195

פערלאנג א קאטאלאג

עס האט זיך געפעגנט א גרויס ספעציעלע אבטיילונג פער *B. S. A.* מאטאציקלען און אלע געהערענדע טיילען ווי אויך גומענע מאטא־שיגען און שלאנגען.

B. S. A.

A/s **Hannibal Sander.**

דאמפוועשריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידער־רייניגונגס־אנשטאלט.

אבגענומען אין אבגעבראכט איבעראל. | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר. לוסט געטרייקענט.

אויב איהר האט קרובים אין אמעריקא און פערלאנגט שטיצע, שיקט אייערע בריעף צו

K. Rosenblüth, 102 Attorney Str. New-York

ער וועט אייערע קרובים אויפזוכען און זיי אייערע בריעף איבערגעבען.

שרייבט אייער אדרעס און פון וואנען איהר קומט.

זאקען קיין רוסלאנד

גרויסע מארטיעס אמעריקאנער זאקען. ס'ווערען צוגעשטעלט די נויטיגע סערטיפיקאטען וועגען די אמעריקאנער אבשטאמונג פון די מחותנים. פריייען אויסער יעדער קאנקורענץ.

International Strømpelager, Østergade 51, I Sal.

Tel. Byen 4422.

פיזיקאלישע באדאנשטאלט און באדקיניק.

Gl. Mønt 2 (Ch. IX gade Kvarteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און וואריעל וויי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכע אי מיטהים. בעשטעל א פלאץ דורך טעל. 1929. יעדער וועלכער אנגענומען.

א טלית פערליירען

Schuel, Evaldsg. 6.

וויר ס' וועט צושטעלען וועט בעלויבט

קלמן שועל.

שניידער מייסטער

Evaldsg. 6. Tel. 1871 X.

בעסטע שניידער ארבייט, גוט געמאכט. ביליגע פרייזען.

הערן־אנצוגען, דאמען־קאסטומען, יאקען, רעפעראציעס ווערען אויסגעפירט שנעל און גוט. ארבייט וועלט אבגענומען אין צוגעשטעלט א היים. חלישים אין קליידער ווערען כעמיש גערייניגט

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקווייזיטען

Petersen & Steenstrup

Købmagergade 18

A. & H. MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג און דאמפפארבעריי. הערן און דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג אין צום פרעסען. גיעכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבעדע בילדער

„Kinografen" Frederiksbergg. 25

(נעבען ראטהויזפלאץ)

יעדע טאג ווערט פארגעשטעלט אן אויסער־ ברעכונג פון 2 אויינגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסטן

פון דער וועלט קריעג.

רעסטאראן־רונדעטאראן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעם 65 אור 50

Tel. 772 **IHGE** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles — — med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr. 8 I Sal.

Ulykkesforsikring

Sygeforsikring

Børneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk» Telefon 565.

Agenter antages

יודישע האנדווערקער און העגדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פריישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט, ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

בילינג און שפהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blaagaards Alle 1.*

בילינג און שפהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' מארבראו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואהרע פריישע צו יעדער צייט צו בילינסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף אין פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער. ז.וו.אזו בילינסטע פרייזען. ס. סקראאהאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

נייע און געברויכטע מעבעל, בעטגעוואנד, גאלד זילבער שפהנע ניצינע זאכען צו פרעזענטען. פערקויפט זעהר בילינ. ווילענטשיק *Borgergade 60. Tel. P 986. x*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו בילינסטע פרייזען. בארנשטיין *Adelgade 50* Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטערעדע 78 Tel b. 3703 אפען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

Sant. Pederst 10op. C. 3.

ווייל קויפען א נאדלער מאשין.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co.:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער אין גנבות מאר זעהער קלייגע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

אלע קויפען אירים־ציקלען.

צו אנגרא פרייזען.

נייע ציקלען פון 48 קראנען אן.

Tel. 5768 *Jris Torveg 66.*

København C.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

וויקט איהר עסען

עכטען יודישען ברוייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסטרע מאר־ טיען אויף לאנד.

Telef. B. 532. W. 28. פאראוו הויזערפלאץ

מעבעל

אויף קלייניע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nora 1210

מאגאזין כע ראפעס פון 5 קראגער.

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריגען ארבייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופער־ שטיק, שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op. C*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראַרבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

MØBLER

ווער ווייל שפארען געלד דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז 5 קראנען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־ שע פיש. ס'וועט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימס מיט קלאווייר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tf. Byen 3959.

ציין־דאקטער וו. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7—6 10—12

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

Warshavendo for Redaktionen o Forlags A. Lachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A.-S. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

[illegible] אימיגרייהשאן) האט זיך ערקלערט פאר [illegible]ייע איינוואנדערונג און דערביי פאלגענדע [illegible]זאגט:

„איך גלויב נישט אין אזעלכע געזעצען, [illegible]לכע ערלויבען א טהייל מענשען גליקליך צו [illegible]ען, בשעת אנ'אנדער טהייל ליידט נויט און [illegible]פאלגונגען".

„איך בין נישט קיין קאמיסיאנער, נור דער [illegible]ציאנאלער טויער־היטער פון די פעראייניגטע [illegible]אטען און איך בין שטאלץ אויף מיין אויפ־[illegible]בע, וועלכע גיעט מיר די מעגליכקייט צו [illegible]ען אויף דער שוועל פון אזא דעמאקרא־[illegible]ער רעפובליק, ווי אונזערע, און צו זיין דער [illegible]ער צו בעגריסען די, וואס קומען אהער [illegible] מאכען זייער שטענדיגע היים".

„עס איז אמת, אז 2 פראצענט פון די, וואס [illegible]ען אהער, ווערען צוריקגעשיקט. דאס הייסט [illegible]ער, אז מיר לאדען איין 98 פראצענט פון די [illegible]ווואנדערער. זיי זאלען קומען אהער און דא [illegible]ען גליקליך גלייך מיט אלע אנדערע אמערי־[illegible]ער בירגער. מיין שטרעבונג איז. אז עליס [illegible]לאנד זאל זיין נישט אנ'אינזעל פון טרערען [illegible] אנ'אינזעל פון רחמנות און הומאניזם".

פון דעם יעהרליכען בעריכט פון דיעזער [illegible]ערנער „הכנסת אורחים" ווערען מיר גע־[illegible] אז טראץ דער מלחמה זענען אין יאהר 1914 [illegible]ינגעוואנדערט קיין אמעריקא 66,550 [illegible]ען. איבער דריי טויזענד איינוואנדערער [illegible]ען באלד אויף עליס איילאנד בעקומען די [illegible] פון דער הכנסת אורחים. אין לעצטען [illegible] האט דער פעראיין מכניס אורח געווען [illegible] 5 טויזענד פערזאן, אויסגעזוכט בעשעפ־[illegible] פאר 1770 אימיגראנטען און געגעבען [illegible] 26 טויזענד איינוואנדערער. דער פער־[illegible] האט אויך ארגאניזירט א סאציאלען דיענסט, [illegible]לכער העלפט די פאמיליעס פון די איינגע־[illegible]דערטע אין פאל פון קראנקהייט.

עסטרייכישע רעגירונג בעט ספרי תורות.

דער פעלדראבינער, ד"ר ארנאלד פראנק־[illegible]ער, דער לייטענדער גייסט פון דער קיי־[illegible] און קעניגליכער „איזראעליטישען מיליטער־[illegible]ארגע אין וויען", האט זיך געווענדעט מיט [illegible] בקשה צו אלע יודישע קולטוס געמיינדען און [illegible]פעל־פערוואלטער אין עסטרייך־אונגארן, [illegible] אזוי ווי דער קריעג האט נאר אויסגעבראכ־[illegible]ען. האט די רעגירונג איינגעריכטעט פאר די [illegible]אלדאטען פעלד־קאפעלען, כדי זיי זאלען קע־[illegible]ן דארטען זייערע גאטעסדיענסטען אבהאל־[illegible]ן, אבער דורך די שרעקליכע מלחמות איבע־[illegible] זענען די אלע קאפעלען פערניכטעט און [illegible]ענוצט געווארען. די רעגירונג וויל אבער [illegible] די רעליגיעזע פרומע סאלדאטען זאלען אויף [illegible]ער קענען זייערע תפלות אבריכטען, האט [illegible]עשלאסען פאר זיי איינצופיהרען ליינוואנד־[illegible]עלען, וואס מען זאל קענען מיטפיהרען אי־[illegible]ל וואו דאס מיליטער מארשירט און זיי אויפשטעלען אויף יעדען ארט וואו מען וויל. דעריבער בעט די רעגירונג מען זאל פאר איהר שרייבען קליינע ספרי תורות, וואס זאלען זיין לייכט צום מיטפיהרען, נאר אזוי ווי אזעלכע צו שרייבען דארף לאנג דויערען, בעט זי די יודישע שוהלען מען זאל איהר אויסבארגען ספרי תורות אין קליינעם פארמאט.

יודישע היימלאזע.

די יודישע בעפעלקערונג פון קנישין, נאנ־יאנדז און די דערבייאיגע שטעדטלעך אין ביא־לאסטאקער אויעזד איז פארגעלעגט געווארען, ארויסצופאהרען אין משך פון 3 טעג אנהויבענ־דיג פון 4־טען מאי.

נאכדעם, ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז א דין אזא קורצער צייט איז אונמעגליך ארויסצו־פאהרען איז דער טערמין פערלענגערט געווא־רען נאך אויף א וואך ד. ה. ביז מיטוואך דעם 13־טען מאי.

א טייל יודען פון די דערפאהנטע שטעדט־לעך, וואס האבען שוין בעוויזען ארויסצופאה־רען, געפינען זיך צייטווייליג אין ביאליסטאק, פון וואנען זיי וועלען ארויסגעשיקט ווערען אין יענע ערטער פון יודישען תחום, וועלכע געהען נישט אריין אינ'ם ראיאן פון די קריעגס אפע־ראציעס.

באראן שפייער.

פון לאנדאן שרייבט מען: דער יודישער מולטי־מיליאנער סער עדגאר שפייער געגען וועמען עס איז דא לעצטע צייט אזוי פיעל גע־העצט געווארען פאר זיין אפשטאמונג פון דייטש־לאנד, האט ארויסגעוויזען פיעל מוטה אין א בריעף צו פרעמיער אסקוויטה, פערדאמענדיג די פאגראמען אויף דייטשען אין ענגלאנד, און פאדערענדיג מען זאל איהם בעפרייען פון זיין ענגלישען בארגנסקען טיטול און פון זיין מיט־גלידערשאפט אין „פריווי קאונסיל"

איך בין ניט דער מענש" שרייבט ער צום פרעמיער, „וועלכער קען געטריבען ווערען אדער געשמיסען ווערען דורך סטראשונקעס און בע־ליידיגונגען צו פערענטפערען זיך, אבער איך בעטראכט עס פאר מיין אייגענעם כבוד, אלס טרייער ענגלישער אונטערטהאן און פאר מיין פערזענליכער ווירדע אלס מענש, צוריקצוציהען זיך פון אלע אפענטליכע עמטער.

„איך בעט אייך דארום אנצונעהמען מיין רעזיגנאציאן אלס פריווי קאונסילאר און בעט אייך אויך אוועקצונעהמען פון מיר מיין בא־ראנסקען טיטול".

שפייער איז א פערזענליכער פריינד פון דעם ענגלישען קעניג.

מענדעל ביילים.

א דעפעשע פון אלעקסאנדריען, עגיפטען, לייקענט אפ די אלע פערשיעדענע בעריכטען, וואס זיינען פערשפרייט געווארען וועגען דעם אידישען מארטירער מענדעל ביילים.

די דעפעשע זאגט, אז ביילים איז גאר קיינ־מאל ניט ארויסגעשיקט געווארען פון יפו. או ער זיצט דארט די גאנצע צייט מיט זיין פאמיליע בשלום און די טערקישע רעגירונג טשעפעט איהם ניט.

איין בעריכט וועגען ביילים'ען איז געווען, אז ער איז צוזאמען מיט אלע אנדערע רוסישע אי־דען ארויסגעשיקט געווארען פון יפו, אז ער איז א קראנקער אבגעפאהרען קיין בוקארעשט. א צווייטער בעריכט איז זאגאר געווען, אז ער איז שוין אין בוענאס איירעס, ארגענטינא. דיע־זע אלע בעריכטען זענען אבסאלוט ניט ריכטיג.

הרב ריינעס קראנק.

הרב הגאון ר' יצחק ריינעס, דער לידער רב און גרינדער פון „מזרחי" איז ערנסט קראנק.

הרב ריינעס איז קראנק זייט די לעצטע עטליכע מאנאטען, אבער יעצט האט די קראנק־הייט אנגענומען א גאנץ ערנסטע פארם.

דער גרויסער חולה איז איצט אין זיין 76־טען יאהר.

אין וועג.

פון מינסק מעלדעט מען:

נעכטען זענען ווייטער דורכגעפאהרען דורך אונזער שטאדט צוגען מיט די יודען, וועלכע זע־נען ארויסגעשיקט געווארען פון דעם קאוונער פעסטונגס־ראיאן.

די ארטיגע יודישע בעפעלקערונג האט זיך מיט דער געהעריגער אויפמערקזאמקייט בעצוי־גען צו דעם גורל פון די היימלאזע. מ'האט די לעצטע פערזארגט מיט שפייז־פראדוקטען, וואס די היגע יודען האבען מיט א ברייטער האנד מנדב געווען.

אויפ'ן וואקזאל האבען זיך געפונען פאר־שטעהער פון דער יודישער קהלה און די יודישע יוגענד, וועלכע האבען אבגעווארט די היימלאזע און געארבייט ביים פערזארגען זיי מיט פרא־וויזיע.

יודישע נייעס.

(בריעף קיין ארץ־ישראל). די טערקישע רעגיערונג, וועלכע האט מיט א צייט צוריק גע־פאדערט, אז אלע בריעף וואס מען שיקט קיין פאלעסטינא זאלען געשריבען ווערען אין טער־קיש, אראביש אדער פראנצויזיש האט איצט ארויסגעוויזען איהר געענדערטע שטעלונג צו יודען אויך אויף דיעזען געביט.

פון יעצט אן איז דער פערבאט אויף העב־רעאישע און יודישע בריעף אראבגענומען, און מען וועט ווייטער קענען שרייבען אין די ביידע יודישע שפראכען.

(הילף פון יודישע ארבייטער). די יו־דישע ארבייטער אין דעם רוסישען תחום האבען אויף א ריהרענדען אויפ'ן בעשלאסען צו קומען צו הילף די מלחמה געליטענע יודען, וועלכע האבען פערלארען זייער [illegible] און זענען ניט אומשטאנד צו פערדינען אויף זייער טעגליך ברויט.

די יודישע ארבייטער האבען זיך נעמליך פערפליכטעט יעדע וואך אבצוגעבען א פראצענט פון זייערע פערדיענסטען פאר די ספעציעלע קיכען, וואס מען האט אין פערשיעדענע פלעצער געעפענט פאר די ארבייטסלאזע.

(וואוהין זאלען זיי געדן?). די שטאטהאלטע־ריי פון גראץ האט ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז אין גראץ מיט איהרע סביבות, ווי אויך אין די שטעדט וואלטענדארף, ענגענדארף און וועט־צעלסדארף, זאל מען מעהר נישט אריינלאזען די גאליצישע פליכטלינגע, ווייל עס ווערט דארט א גרויסער מאנגעל אין לעבענסמיטעל און זיי האבען מורא, אז עס וועט ניט זיין גענוג אויף אויסצוהאלטען דיעזע, וועלכע זענען שוין דאר־טען.

(יודען אין קורלאנד). די אלגעמיינע צאהל פון דער יודישער בעפעלקערונג אין קור־לאנד דערגרייכט ביז 70.000 מאן. די יודען הא־בען געשפיעלט אנ'אונגעהויערע ראליע אין דעם דארטיגען האנדעל און אינדוסטריע. די צאהל פון די יודען אין מיטוי, וואס האבען פערלאזט די שטאדט, דערגרייכט ביז 7000.

די לעדער־פאבריקאציע און דער שוסטער־פאך, וואס האבען זיך דארט הויפטזעכליך גע־פונען אין יודישע הענד, זענען איצט פאל־שטענדיג ליקווידירט. אין דער אייגענער לאגע געפינען זיך אויך דער מאנופאקטור־און ברויט־האנדעל.

(א ת ע נ י ת). דער „פעטר. קוריער" דער־צעהלט, אז דעם 30. אפריל איז אין באברויסק בעשטימט געווארען אנ'אלגעמיינער תענית.

אין אלע שוהלען און בתי מדרשים האט מען אבגעריכט תפלות וועגען דעם וואויל פון טראהן און וועגען שיקען א נצחון דעם רוסי־שען מיליטער.

אויף פערזאנען פון 13 יאהר אן, וואס הא־בען ניט געהאט די מעגליכקייט צו פאסטען, איז ארויפגעלעגט געווארען א געלד־אויסקויף פון 9 ביז 18 קאפיקעס לטובת ארימע.

(יודען אין יורידישען אינסטיטוט אין מאסקווא.) דאס בילדונגס־מיניסטעריום האט די טעג בעשטעטיגט דעם אוסטאוו פון א פרי־וואטען יורידישען אינסטיטוט אין מאסקווא. וואס איז געשאפען געווארען לויט דער איניציאטיוו פון א גרופע פראפעסארען.

לויט'ן אוסטאוו רעכענט זיך דער אינסטי־טוט פאר א פריוואטע לעהר־אנשטאלט און האט נישט די רעכט, וואס עס האבען די לעהר־אנ־שטאלטען פון דער רעגירונג.

אינ'ם אוסטאוו, ווערט מיט גארנישט, דער־מאהנט וועגען א פראצענט־נארמע פאר יודען. דאס ערקלערט זיך דערמיט, וואס דאס נייע געזעץ וועגען די פריוואטע לעהר־אנשטאלטען ענטהאלט נישט קיין שום בעגרענצונג פאר יו־דען און גיט זיי אויך נישט קיין שום פריווילע־גיעס בנוגע צו וואוינרעכט.

דער סך־הכל.

I.

די לעצטע פיער־פינף נומערן פון „פאלקס־צייטונג", אין וועלכע עס זענען געווען געדרוקט די ארטיקלען, נאטיצען און ערקלערונגען וועגען דער עמיגראנטן־פראגע, האבען גלויבען מיר, קלאר און דייטליך בעווייזן, ווי אביעקטיוו און אונפארטייאיש אונזער בלאט איז, ווי פריי עס זענען אינהרע עמודים פאר אלעמען, וואס האבען וואס צו זאגען.

אונזער אביעקטיוויטעט קומט, נאטירליך, ניט דערפון, וואס מיר אליין האבען ניט וואס צו זאגען אדער מיר בעציהען זיך גלייכגיל־טיג צו דעם גאנצען ענין, נאר עס שטאמט פון אונזער טיפער איבערצייגונג, אז א איינציג יודיש בלאט אין אזא קליינער געזעלשאפט ווי די סקאנדינאווישע־יודישע, מוז זיין אונפארטיי־איש און תמיד אפען פאר אלעמען, און צוויי־טענס, אז א פרייע פאלעמיק, ווי שארף זי זאל ניט זיין, ברענגט שטענדיג נאר נוצען און מאכט פריעשער, רייניגר די לופט.

און מיר האבען רעכט געהאט, אויך די לעצ־טע פאלעמיק האט נוצען געבראכט. דערייבער זענען מיר געבליבען גאנץ גלייכגילטיג צו ענץ אויסגעשריייען, וואס האבען זיך דערטראגן צו אונז מצד די ניט־בעראפענע „פריינד" פון די דעניש יודן, וועלכע האבען זיך דערשראקען, איבערלייענדיג א פאאר וועדטער, האס ענט־האלטען ניט גאנץ זייער מיינונג.

גאר זאנדערבאר האבען אבער אויסגעזוכן אין אונזערע אויגען איניגע פון ענע צוגע־רייזטע יודישע אינטעליגענטען, וועלכע האבען, אנשפאט קלאר און רוהיג צו זאגען זייער מיי־נונג וועגען דער עמיגראנטן־פראגע, בעגנוי־גענד זיך מיט פערזונליכע פראטעסטען געגען אונטערדריקען די אפאזיציע. זייט איהר איבער־צייגט, אז איהר האט רעכט, טא לאזט זיי, די בעגנער, רוהיג אריסזאגען זייער מיינונג און דערמיט וועט איהר זיי ערשט קענען רעכט בע־קעמפען, ביז די אפאזיציע שווייגט, מיינט מען דאך באמת, אז זי האט וואס צו זאגען. מאכט עס טאקע א געוויסען אינדרוק, צווינגט איהר זי אבער אריסצוזאגען — וועדט דאן אפס אזוי לעכערליך און אינהאלטלאז איהר שטאנד־פונקט, אז זי פערלירט יעדען איינפלוס.

אפשר איז דאס גאר דער ריכטיגער וועג צו בעקעמפען די, וואס שטערען די געמיינזא־טע ארבייט פון די דעניש און רוסישע יודן? אפשר וועלען מיר, וואס האבען ניט מורא פאר א פאאר שארפע וועדטער פון א בעגנער, גיכער אריינברענגען שלום אין דער היגער בע־זעלשאפט איידער איהר, די ציטערדיגע אן שרעקעדיגע?

מ. גראסמאן.

יודישע איינוואנדערונג קיין אמעריקא.

אין ניו־יארק איז פארגעקומען די יהרליכע פערזאמלונג פון דעם הילפספראיין אן הנכסת אורחים פאר יודישע אימיגראנטען אין אמעריקא. דאס זענען געווען צוויי גרויסע פעראיינען, וועל־כע האבען זיך פאר עטליכע יאהר פעראייניגט אין איין גרויסען פעראיין, וועלכער האט אבטיי־לונגען אין אלע בעקאנטע שטעדט און צוהלט איצט 46000 מיטגליעדער, אקעגען 15300 אין יאהר 1913.

דער בענעראלקאמיסיאנער פון עמיגראציאנ־אמט, וועלכער האט בעגריסט די פערזאמלונג האט געזאגט אין זיין רעדע: „הלואי וואלטען אלע אנדערע נאציאנען אזוי געזארגט פאר זייער אימיגראנטען וי איהר יודען. דאס איינ־זענען אונז אין דער־וועלבער מאס נאהענט. ניט „העצע" (אזא מיאוס וואורט) געגען די דע־נישע יודען וויללן מיר אדער לאזען מיר צו, נאר דוקא א פערשטענדיגונג זוכען מיר. קלא־רע, עהרליכע און פריינדשאפטליכע בעציהונגען, מיר וויללן איבערוואנדערען דעם בריקעל צווישען מזרח און מערב, צווישען די אסימילירטע דע־נישע־יודישע עלעמענטען און די איינגעוואנדער־טע יודישע־נאציאנאלע. מיר וויסען גאנץ גענוי, אז נאר א געמיינזאמע ארבייט, נאר א טעטיג־קייט, וואס זאל בעהן האנד־אין־האנד קאן ברענגען נוצען די איינגעוואנדערטע יודען.

מיר וועלען שטענדיג שארף אריסטרעטען גע־גען די, וועלכע וועלען פאנאטיש רופען צו א שפאלטונג און נאר פערטיפען דעם תהום אנ־שטאט צו פערשיטען אהים. דאס קאן אבער גע־מאכט ווערען אין אזא פארם, אז מען זאל קיי־נעם ניט דאדפען פערשטאפען דעם מויל און אונטערדריקען זייט איהר איבער־צייגט, אז איהר האט רעכט, טא לאזט זיי, די בעגנער, רוהיג אריסזאגען זייער מיינונג און דערמיט וועט איהר קענען רעכט בע־קעמפען, ביז די אפאזיציע שווייגט, מיינט מען דאך באמת, אז זי האט וואס צו זאגען. מאכט עס טאקע א געוויסען אינדרוק, צווינגט איהר זי אבער אריסצוזאגען — וועדט דאן אפס אזוי לעכערליך און אינהאלטלאז איהר שטאנד־פונקט, אז זי פערלירט יעדען איינפלוס.

אפשר איז דאס גאר דער ריכטיגער וועג צו בעקעמפען די, וואס שטערען די געמיינזא־טע ארבייט פון די דעניש און רוסישע יודן? אפשר וועלען מיר, וואס האבען ניט מורא פאר א פאאר שארפע וועדטער פון א בעגנער, גיכער אריינברענגען שלום אין דער היגער בע־זעלשאפט איידער איהר, די ציטערדיגע אן שרעקעדיגע?

מ. גראסמאן.

יודישע איינוואנדערונג קיין אמעריקא.

אין ניו־יארק איז פארגעקומען די יהרליכע פערזאמלונג פון דעם הילפספראיין אן הנכסת אורחים פאר יודישע אימיגראנטען אין אמעריקא. דאס זענען געווען צוויי גרויסע פעראיינען, וועל־כע האבען זיך פאר עטליכע יאהר פעראייניגט אין איין גרויסען פעראיין, וועלכער האט אבטיי־לונגען אין אלע בעקאנטע שטעדט און צוהלט איצט 46000 מיטגליעדער, אקעגען 15300 אין יאהר 1913.

דער בענעראלקאמיסיאנער פון עמיגראציאנ־אמט, וועלכער האט בעגריסט די פערזאמלונג האט געזאגט אין זיין רעדע: „הלואי וואלטען אלע אנדערע נאציאנען אזוי געזארגט פאר זייער אימיגראנטען וי איהר יודען. דאס איינ־וואנדערונגס־אמט וועט אימער היטען די געזעלי־ליכע רעכט פון די אימיגראנטען". אן אנאנדער רעד הויכער בעאמטער פון דעם זעלבען אמט האט געזאגט: „עס מוז געמאכט ווערען אנ־אונטערשיעד צווישען יודישע און אנדערע אי־מיגראנטען פון אלע אנדערע גלויבענס און נאר ציאנען, וויל די מעהרהייט פון די יודישע אי־מיגראנטען קומען אהער ניט וויל זיי וויללען דא מעהר פערדינענען, נור וויל זיי וועלען אין זייערע אלטע היימען פערפאלגט, צוליעב גלויי־בען. דערייבער דארף מען זיי בעהאנדלען אנ־דערש, דאס הייסט, בעזונדער פון אלע אנדערע אימיגראנטען".

דער אבער־קאמיסאר (האו קאמישאנער

מיט וואס?

(פארטזעצונג)

ער האט געזומען א פולע האנד אש, אראב־געזומען פארזיכטיג די יארמולקע פון קאפ, ער זאל נישט בלייבען בגלוי הראש, ארויפגעלעגט אש אויפ'ן ארט פון די תפלין און שפּטשעט מיט די ליפען:

„לשום לאבלי ציון, לתת להם־פאר תחת אפר".

און קרעכצט מיט גרויס כונה און ציהט אראב דיך, און זעצט זיך אויף דער ערד נא־עהנט צו דער מזוזה.

„אשמנו, בגדנו, גזלנו"...

„איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר... אם אשכחך ירושלים, תשכח ימיני... אם לא אזכרי"...

„און אס די פערפיהרער און פערפיהרטע שרייען, אז זיי זענען עס ני, וואס גדעדענקען ירושלים כסדר! מיט וואס? מיט חלול שבת? מיט די טרפה'נע אסיפות זייערע?!"

„אלהים באו גוים בנחלתך, טמאו את היכל קדשך".

„מזמור לאסף? קינה לאסף — וואלט בע־דארפט זיין" — לויפט איהם דורך דורך'ן מח די אלטע קשיה.

נאר יעדענפאלס איז בעסער, אז גוים זאלען זיצען אין אונזער נחלה איידער די „הצימס" זאלען קומען מטמא זיין דאס לאנד: דערפאר שטעהט טאקע ניט „קינה לאסף!" נאר „מזמור לאסף!"

„און צו וואס עס דערגרייכט דאס עזות פון אס דער חברה! עזות? ניין נאריישקיט! קיינער טהום קיין עבירה נישט נאר סיידען עס געהט אין איהם פריהער א רוה שטות אריין!"

„שוין יובלות מיט יאהרען! דעם רבונו של עולם'ס גאנצע צוויי טעג בעווייזען מיר די גרוי־סע שריפה. מיט וועלכער גאס האס אונז גע־שטראפט. מיר וואלאערען זיך אין מיטס. מיר זייצען מתפלל אויף ציון. אויף בנין ירושלים. אויף הה"ת העבודה. אויף גאולת השכינה — און זיי האבען געגעסען טרייפות די נאנצע צייט אין גיי־ארק. אז איהר האט רעכט, טא לאזט זיי, די בעגנער, רוהיג אריסזאגען זייער מיינונג און דערמיט וועט איהר קענען רעכט בע־קעמפען, ביז די אפאזיציע שווייגט, מיינט מען דאך באמת, אז זי האט וואס צו זאגען. מאכט עס טאקע א געוויסען אינדרוק, צווינגט איהר זי אבער אריסצוזאגען — וועדט דאן אפס אזוי לעכערליך און אינהאלטלאז איהר שטאנד־פונקט, אז זי פערלירט יעדען איינפלוס.

אפשר איז דאס גאר דער ריכטיגער וועג צו בעקעמפען די, וואס שטערען די געמיינזא־טע ארבייט פון די דעניש און רוסישע יודן? אפשר וועלען מיר, וואס האבען ניט מורא פאר א פאאר שארפע וועדטער פון א בעגנער, גיכער אריינברענגען שלום אין דער היגער בע־זעלשאפט איידער איהר, די ציטערדיגע אן שרעקעדיגע?

מ. גראסמאן.

Jüdische Volkszeitung №137 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דאנערשטאג כא' סיון תרע"ה (3. Juni 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פערביטערטע שלאכטען ארום פשעמישל.

א איטאליענישער נצחון. — לעמבערג און פשעמישל אין א קריטישער לאגע.

ארום פשעמישל.

וויען. די עראבערונג פון די דריי צפון־ארטען פון פשעמישל'ס אויסערסטע פעסטונג, ווי אויך די עראבערונג פון דער שטאט סטרי בעדייטעט א נייע און זעהר וויכטיגע פאזע אין די קאמפפען ביי דעם טייך סאן.

ביי פשעמישל שטעהען די דייטש־עסטרייכישע מחנות אזוי נאהענט, אז זיי קענען שוין אנהויבען אנגרייפען די אינוועניגסטע פעסטונגס־לייניע און ווייל די רוסען האבען פערגעסען צו פערגיכטען די שווערע קאנאנען אין זייערע פארטען, בשעת זיי זענען אבגעטראטען צוריק האבען די דאזיגע אויסגעצייכענטע קאנאנען, געקאנט אנגעוועגדעט ווערען געגען די רוסען זעלבסט.

עס קאן קיין צווייפעל ניט זיין, אז די עראבערונג פון פשעמישל קאן מען ערווארטען גאר אין גיכען.

דעם גענעראל פאן ליסינגענס ארמעע געהט יעצט פארווערטס איבער סטרי און ווייטער צו די דנעסטר־פאזיציעס, אין ריכטונג פון לעמבערג. אויך פון דיעזען טייל פראנט קען מען אין גיכען ערווארטען זעהר וויכטיגע געשעהענישען. ארום לעמבערג דויערען פערביטערטע שלאכטען.

די קראקויער צייטונג „טשאס" גיט איבער אז די אייזענבאהן־לייטונג, פאליציי און מאגיסטראט פון פשעמישל האבען בעקומען ארדערס פון דער עסטרייכישער רעגירונג צו זיין גרייט אומקעהרען זיך צוריק אין פשעמישל. זיי זענען שוין אנגעקומען קיין קראקוי. וואו זיי ערווארטען נייע ארדערס אויף צו פאהרען ווייטער.

פון דרום־פראנט

איטאליענישער בעריכט.

רוים, 2־טען יוני (אפיציעל) אין קערנטען און דרום פון מאנטע־גראצע איז פארגעקומען גרויסע קאמפפען, וועלכע האבען זיך געענדיגט מיט א גרויסער מפלה פאר'ן שונא. דער שונא איז פשוט געלאפען איבערלאזענדיג פיעל טויטע און געפאנגענע.

די עראבערטע עסטרייכישע פעסטונג.

רוים 2־טען יוני. די פעסטונגען, וואס די איטאליענער האבען אבגענומען ביי די עסטרייכער, זענען זעהר מאדערנע און האבען געקאסט ביי זייער אויפבויען וועניגסטענס 10 מיליאן

אויב די אפעראציעס וועלען פארגעהן מיט אזא האסטיגקייט ווי ביז איצט קען מען ערווארטען, אז טריענטס עראבערונג, וואס מען האט פריהער בעטראכס אנ'אונמעגליכע זאך, וועט זעהר אין גיכען זיין א געשעהענער פאקט.

א „מלחמה ערקלערונג".

בער'ין, 2, טען יוני. (וואלפס ביורא) די קליינע רעפובליק סאן־מארינא דענקט אויך צו פאלגען סאלאנדרא'ס און סאנינא'ס פאליטיק אין ערקלערען דייטשלאנד קריעג.

סאן מארינא איז די קלענסטע מלוכה און אייראפא. זי האט בסך־הכל 10 טויזענד איינוואוינער.

פון מזרח־פראנט.

דייטשער בעריכט

בערלין, 2־טען יוני. (אפיציעל). נעכטען האבען די באיערישע רעגימענטען דורך א שטורם אנגריף עראבערט די פארטען 10 א 11 א און 12 ביי און אין דרום פון דונקאווישקי נעהמענדיג 1400 מאן געפאנגען. ווי אויך עראבערט דארטען 2 זעהר שווערע קאנאנען, 18 שווערע און 5 לייכטע קאנאנען. די רוסען האבען אין מזרח פון יאראסלאוו פערזוכט אנצוגרייפען אונזערע פאזיציעס, נאר אלע זייערע אנשטרענגונגען זענען געווען אומזיסטע. פיעל געפאלענע רוסען ליעגען פערשפרייט איבער'ן שלאכטפעלד.

א טייל פון דעם גענעראל ליסינגענס מחנות צוזאמען מיט מזרח־פרייסער און פאמעראנען האבען געשטורעמט די בעפעסטיגטע שטאדט סטרי און דורכגעבראכען דעם רוסישען פראנט ביי און צפון־מערב פון דיזער פעסטונג. ביז איצט האבען מיר גענומען 9182 מאן געפאנגען צווישען זיי 53 אפיציערען, עראבערט 8 קאנאנען און 15 פולעמיאטען.

עסטרייכישער בעריכט

וויען 2־טען יוני. (אפיציעל. אונזערע מחנות צוזאמען מיט די דייטשע, זענען היינט ביי נאכט אנגעגריפען געווארען פון שטארקע רוסישע מחנות איבער'ן גאנצען פראנט. איבעדהויפט ביי לובאשאווסק איז דער אנגרייף געווען שטארק, נאר אלע אנגריפען זענען מיט ערפאלג מיט גרויס היזק פאר'ן שונא, וועלכער איז אין פיעל ערטער געלאפען אין פולען אונארדנונג, אבגעשלאגען געווארען

ביי פשעמישל האבען בייערישע מחנות געשטורעמט די רוסישע פאזיציעס, וואו זיי האבען גענומען 1400 געפאנגענע און עראבערט 28 שווערע קאנאנען, צווישען זיי 2 פאנצער קאנאנען.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 2. יוני (אפיציעל). דעם 30־טען מאי האט דער שונא פארגענומען א רייהע אנגריפען אויפ'ן גאנצען פראנט אין מערב און צפון־מערב פון פשעמישל.

די נאכט צו דעם 31. איז דעם שונא געלונגען צו דערנעהנטערען זיך צו אונזערע פאזיציעס אויף 200 שריט און זענען אויך אריינגעדרונגען אינ'ם פארט נומער 7. ביי וועלכען עס האט זיך אנגעהויבען א מורא'דיגער קאמפף וואס האט געדויערט ביז 2 א זייגער אויף דעם קומענדען טאג. צום סוף איז דער שונא אבגעשלאגען געווארען מיט גרויס היזק. דער איבעריגער טייל פונ'ם שונא'ס מחנות, וועמען ס'איז געלונגען אנטלויפען, נעמליך 600 סאלדאטען און 23 אפיצערען, זענען גענומען אין געפאנגענשאפט.

ביים פראנט אויפ'ן צווייטען זייט פון דניעסטער האט דער שונא צוגעפיהרט נייע מחנות צו דער פעסטונג סטרי. די רעזולטאטען פון די דארטיגע קאמפפען ווייס מען נאך ניט.

ביי דעם טייך סוויצא האבען מיר געהאט ערפאלג. פון דעם 28. ביז'ן 30. מאי האבען מיר דא גענומען 238 אפיצערען און 10.422 סאלדאטען געפאנגען.

געשטארבען פרוי פראפעסאר שאפירא.

בערלין, 2. מאי (ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקסצייטונג"). מען טעלעגראפירט פון ירושלים, אז די פרוי פון פראפעסאר שאפירא, דער גרינדער פון יודישען נאציאנאלפאנד און אינציאטאר פון דעם געדאנק צו בויען א יודישען אוניווערסיטעט אין ארץ ישראל, איז די טעג נאך א קורצער קראנקהייט געשטארבען אין ירושלים.

די געשטארבענע האט זייט איהר מאן פראפעסאר שאפירא איז געשטארבען, זיך אינגאנצען איבערגעגעבען דער פאלעסטינא־ארבייט

רויכערט „טראיקא" נומ. 3 און 4 עכטע רוסישע ציגארעטען פון א. ס. מאיקאפאר, ריגא!

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע Tel b. 3703 78 אפען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

---

2 שעהנע

מעבלירטע צימערען ווערען פערדינגען אין קאר־סגאדע 52 1 זאל א. ה. ביי א גאלדשמיד.

ביליג זאקען ביליג.

דאמען, הערן און קינדער זאקען לויט בעשטע־לונג, קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קא־ניקעסטרעדע 3. Tlf. 8. 752. u.

ס'ווערט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט און א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

מאדערנע שטרויהאטען פאר הערן צו בעקו־מען ביי געלפער. *Pilestræde 57.*

א טיכטיגע האנדנייערען

ווערט געזוכט צו מיליטער ארבייט.

Tursensgade 8. 3. י. קאטץ.

ציין־דאקטער וו. רובען

טרעפט איהר יעדען טאג פון 7 — 6. 12 — 10

זאנטאג 12 — 10

Vesterbrogade 12

פרוביר

C.W.OBEL's

סיגארעטען.

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blaagaards 31 B 1.*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער. ז.וו.אצו בי־ליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

נייע און געברויכטע מעבעל, בעטגעוואנד, גאלד זילבער שעהנע ניציגע זאכען צו פרעזענטען. פערקויפט זעהר ביליג. ווילענטשיק Borgergade 60. Tel. P 986. x

---

צו פערדינגען איין פלאטץ פון מאשינען מיט עלעקטרישע קראפט און גאזבעלייכטונג, פא־סענדע פיר נאדלער אדער פאר שניידער שבת געשלאסען. ווענדען איך. Sant.-Pederst. 10 op. C. 3. 7 — 8 אבענד

Sant. Pederst 10op. C. 3.

וויל קויפען א נאדלער מאשין.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פאר־טיען אויף לאנד. *Telef. B. 532. W. 28* פארטאוו הויזערפלאץ

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Mebelmagasin, Aagade 110. Telef. Nora 1210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

---

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען אר־בייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופער־שטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלערארבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, 1

Tlf. Byen 3959.

האגען יארגענסען

טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפנהאגען

שיפס מעקלער, דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן, רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־ים־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

פיזיקאלישע באדאנשטאלט און באדקליניק.

Gl. Mont 2 (Ch IX gade Kvarteret)

מעדיצינישע, עלעקטרישע און וואריטע ווי אויך אלע אנדערע בעדער פאר גיכט און מיטיזם. בעשטעל א פלאץ דורך טעל. 3872

יעדער ווערט גלייך אנגענומען.

קלמן שועל.

שניידער מייסטער

Evaldsg. 6. Tel. 1871 X.

בעסטע שניידער ארבייט, גוט געפאסט. ביליגע פרייזען.

הערן־אנצוגען, דאמען־קאסטומען, יאקען. רעפעראציעס ווערען אויסגעפיהרט שנעל און גוט. ארבייט ווערט אבגענומען און צוגעשטעלט א היים.

א טלית פערלוירען

Schuel, Evaldsg. 6.

ווער ס' וועט צושטעלען ווערט בעלוינט

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקוויזיטען

Petersen & Steenstrup

Köbmagergade 18

A. & H. MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג און דאמפפארבעריי. הערן און דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיעכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבענדע בילדער „Kinografen" Frederiksbergg. 25

(נעבען ראטהויזפלאץ)

יעדע טאג ווערט פארגעשטעלט אהן אונטער־ברעכונג פון 2 אזייגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסען

פון דער וועלט קריעג.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.

אוירעס 65 און 50

Tel. 772 **JHGG** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles — — med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

Ulykkesforsikring

Sygeforsikring

Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlage J.Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jøbisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

ווייוויאני, וועלכער האט ערלויבט ארויסצוגעבען א צייטונג אויף יודיש און האט איבערגעגעבען דאס צענזורירען זי צום אפיציעלען פרעסע־קאמיטעט. ס'האט אנגעהויבען צו ערשיינען א צייטונג מיט'ן נאמען „פאריזער יודישע נאכריכ־טען", אונטער דער רעדאקציע פונ'ם פראפעסאר פון דער העברעאישער שפראך דימאנט, וועל־כער איז א פערברענטער אנהענגער פון העב־רעאיש, נאר ער איז, פונדעסטוועגען נישט גע־גען דעם, אז מ'זאל אין דער מלחמה־צייט ארויסגעבען א צייטונג אויף יודיש.

* די מאסען בריעף, וואס קומען־אן פון קריעגס־פלאץ פון יודישע סאלדאטען, בעזונ־דערס פון די יודישע פרייוויליגע פונ'ם פרעמ־דען־לעגיאן, זענען פול מיט מוטה און שטאר־קען גייסט. די צאהל העלדענטהאטען און טסירות־נפש, וועלכע די יודישע סאלדאטען בע־ווייזען אויפ'ן מערב־פראנט, פערגרעסערט זיך פון טאג צו טאג. פונקט אזוי פערגרעסערט זיך אויך די צאהל פון די יודישע סאלדאטען, וואס קומען־אום אויפ'ן שלאכט־פעלד.

* די פראנצויזישע יודען האבען זיך פאריגען פסח געפונען אין א שווערער לאגע, — ס'זענען נישט געווען קיין מצות. אין פערלויף פון די לעצטע יאהרען פלעגט מען, געוועהנליך, ברענ־גען פון לאנדאן, וואו מען פלעגט באקען מצות אין א גרויסען צאהל. דאס ברענגען די מצות פון לאנדאן קיין פאריז פלעגט נישט קאסטען טייער, און דעריבער פלעגט מען אין פאריז נישט באקען קיין סך מצות, בלויז לערך 10 פראצענט פון דער נויטיגער צאהל. היי־יאהר אבער האט די ענגלישע רעגירונג פערבאטען ארויסצופיהרען שפייז־פראדוקטען קיין אויסלאנד, און צוליעב דעם איז דער פרייז אויף מצות אין פאריז זעהר געשטיגען (ביז 2 פראנק א פונט). אין א קורצע צייט ארום האט שוין דער מין אינגאנצען אויסגעפעהלט, און פיעל האבען די ערשטע טעג פסח נישט געהאט קיין מצות.

* אין פאריז איז געגרינדעט געווארען א פראנצויזישער הילפס־קאמיטעט פאר פוילען דורכ'ן בעריהמטען פוילישען פיאניסט פאדע־רעווסקי. אלס עהרען־פארזיצענדער פונ'ם קא־מיטעט זענען געוועהלט געווארען: דער רוסי־שער געזאנדטער איזוואלסקי, דער געוועזענער פרעזידענט פון דער פראנצויזישער רעפובליק— לובע און דער ענגלישער געזאנדטער פראנסיס בערטי. מיטגליעדער פון קאמיטעט זענען די אנגעזעהענסטע פארשטעהער פון דער פראנצוי־זישער אריסטאקראטיע, פון דער פאליטישער און ליטערארישער וועלט, צווישען זיי געפינען זיך אויך בריאן, בארטו, האנאטא, מאריס באר־רעס, הארדי לאוועדאן, קאמיל סען־סאן און אנ־דערע. אינ'ם צעטעל פון די מיטגליעדער גע־פינען זיך אויך אייניגע אנגעזעהענע יודען: באראן עדמאנד ראטשילד, ארטור מייער, מא־דאם בליס, מאדאם בלומענטאל. אינטערעסאנט איז צו וויסען, ווי אזוי וועלען זיך די יודישע מיטגליעדער פון דעם קאמיטעט בעציהען צו דער פראגע וועגען הילף פאר די יודען פון פוילען, וועלכע האבען געליטען פון דער מלחמה. צי זיי זיצען אין קאמיטעט בלויז פון כבוד וועגען אדער מיט'ן צוועק צו געבען ממשות'דיגע הילף די יודען פון פוילען. די צוקונפט וועט די דא־זיגע פראגע קלאר מאכען.

א „חסד".

דער רוסישער מיניסטער פון אינערן האט ערלויבט יודישע סאלדאטען, וואס זענען פער־וואונדעט אויף מלחמה און האבען זיך געהיילט אין די פעטראגראדער מיליטער־שפיטאלען, אז ווען זיי געהען ארויס פון די שפיטאלען און האבען א בעווייז פון א מיליטער־דאקטאר, דאס זיי דארפען זיך נאך היילען, מעגען זיי פערבליי־בען אין פעטראגראד אינ'ם משך פון צוויי מא־נאטען, בתנאי, אז זיי זאלען אנגענומען ווערען אין די „הייל־אנשטאלטען" פון דער „געזעל־שאפט צו פערהיטען דאס געזונד פון דער יודי־שער בעפעלקערונג".

א דעפוטאציע.

א יודישע דעפוטאציע מיט דעם דעפוטאט פון דומע פרידמאן בראש, האט בעזוכט דעם רוסישען האנדעלס־מיניסטער וו. נ. שאחאווסקי.

די דעפוטאציע האט בעקאנט געמאכט דעם מיניסטער מיט דער שווערער האנדעלס לאגע אין קאוונער גובערניע און האט איהט געבעטען ער זאל מיטווירקען צו דערווייטערען די בעדינ־גונגען, וואס האבען געשאפען די שווערע לאגע.

דארדאנעלען.

לאנדאן, 31־טען מאי. (אפיציעל). דעם 26־ און דעם 26־טען מאי זענען ניט פארגעקומען קיין שום בעדייטענדע געשעהענישען.

דעם 28־טען האבען מיר בעמערקט, אז פיינדליכע פיאנערען האבען אנגעהויבען אונ־טער־גראבען זיך אונטער אונזערע פאזיציעס מיר האבען גלייך אויפגעריסען א מינע געגען זיי און האבען דערביי געהאט ערפאלג.

דעם זעלבען אווענד האבען די טערקען עראבערט די טראנשעען, וואס מיר האבען אויפגעריסען. אונזערע מחנות האבען פארגענו־מען א געגען־אנגריף מיט באיאנעטען, און הא־בען ניט נאר צוריק עראבערט דיעזע פאזיציעס נאר האבען אויך געצוואונגען די טערקען צו איבערגעבען זיך מיט זייער גאנצער אמוניציע אין געפאנגענשאפט.

גלייכצייטיג מיט דיעזע קאמפפען האבען פיינדליכע אבטיילונגען אנגעהויבען געהן פאר־ווערטס. נאר ווייל עס איז געווען א ליכטיגע נאכט האבען מיר זיי גלייך בעמערקט און אונ־זער ארטילעריע האט אנגעהויבען צו שיסען אויף זיי מיט אונגעהויערען כח, און די ווירקונג איז געווען אזוי איבערראשענד און אוגערוואר־טעט פאר די טערקען, אז זיי האבען אנגעהוי־בען לויפען און ראטעווען זיך ווער עס האט נאר געקענט. דער שונא האט דערביי פערלוירען 2,000 גע'הרג'עטע.

דעם 28־טען האבען די פראנצויזען ערא־בערט א זעהר וויכטיגע פאזיציע, וועלכע זיי האבען איצט בעפעסטיגט. פיעלע טערקישע אנ־גריפען דעם 29־טען און 30־טען זענען מיט ער־פאלג אבגעשלאגען.

גלות גאליציען.

לויט דער מעלדונג פון „רעטש" האט דער צופלוס פון מאסען גאליצישע אנטלאפענע אין קיעוו דערגרייכט די העכסטע מדרגה. דער קי־עווער גובערנאטאר האט בעפוילען דער שטאדט פערוואלטונג צו פערזארגען די גאליצאנער מיט היימען און מיט ארבייט.

די גאליצישע פויערים ווערען געשיקט אויף פעלד ארבייט. פאר די אינטעליגענטנע גאלי־צישע היימלאזע איז בעשטימט געווארען איינס פון די שטאדטישע הייזער.

טאג טעגליך קומען אן קיין קיעוו גאנצע עטאפען אידען, וועלכע ווערען אררויסגעשיקט פון גאליציע, אלס אונזיכערע עלעמענטען.

דער גאליצישער גענעראל גובערנאטאר גראף באברינסקי האט ארויסגעשיקט קיין קיעוו 2000 אידען פון גאליציען מיט דער בקשה, פא־נאנדערצוטיילען זיי אויף ארבייט אין קיעווער גובערניע. דערביי האט דער גענעראל גובער־נאטאר מודיע געווען, דאס ער וועט בקרוב צו־שיקען נאך עטליכע טויזענד פערזאן.

אמעריקא און דייטשלאנד.

גלייך ווי די דייטשע אונטערוואסערשיף האט דערטרונקען דעם ענגלישען פאסאזשיר־דאמפפער „לוזיטאניא" האט די אמעריקאנישע רעגירונג אבגעשיקט א נאטע צו דער דייטשער רעגירונג, אין וועלכער די וואשינגטאנער רעגי־רונג פאדערט אין העפליכע אויסדריקען דיך־וחשבון פון דער דייטשער רעגירונג פאר די פיעל אמעריקאנישע בירגער וואס זענען דער־טרונקען געווארען אויף „לוזיטאניא". מען זאגט אויך, אז אין דער נאטע האט די אמעריקאנישע רעגירונג געפאדערט ערשטאטונג, ווי אויך א גאראנטיע, אז אין דער צוקונפט וועלען ווייטער אזעלכע זאכען ניט געשעהען.

לויט די טעלעגראפישע מיטיילונגען פון אמעריקא האט דער פרעזידענט ווילסאן נעכטען בעקומען די ענטפטר־נאטע פון דער דייטשער רעגירונג מכח „לוזיטאניא"ס אונטערגאנג און וועגען די אמעריקאנער בירגער, וואס האבען געליטען דערביי.

אין אמעריקא איז מען אבער ניט צופרידען מיט דייטשלאנד'ס ענטפער, ווייל דער ענטפער ענטהאלט אין זיך גאר ניט פאזיטיוועס, און מען מיינט, אז גלייך נאכ'ן מיניסטער־קאבינעט'ס זיצונג וואס דארף פארקומען היינט, וועט דער פרעזידענט ווילסאן ווידער אבשיקען א נאטע, וואס וועט פאדערען א קלארען ענטפער.

יודישע נייעס.

(אין שפאניען). צום ערשטען מאל זינט גירוש שפאניען, דאס הייסט זינט דעם יאהר 1792, ווען אלע אידען זענען פערטריבען געווא־רען פון יענעם לאנד, איז אין מאדריד, דער שפאנישער הויפט־שטאדט געפייערט געווארען א אידישער פדיון הבן.

ד'ר מאקס נארדאוי, וואס געפינט זיך איצט אין מאדריד איז אנוועזענד געווען אויף דיעזען היסטארישען פדיון הבן.

(פאליאקען ארבייטען). פון ווארשא שרייבט מען: א דעלעגאציע פון פויליש־ענגלי־שען הילפס־קאמיטעט, וואס האט זיך געגרינדעט אין לאנדאן צו זאמלען שטיצע פאר די מלחמה־קרבנות, איז שענדליך אטאקירט געווארען פון די ווארשויער פוילישער אנטיסעמנטישער פרע־סע דערפאר וואס זי האט איינגעלאדען אידישע עקספערטען איהר אויפצוקלעהרען וועגען דער לאגע אין פוילען.

די דעלעגאציע האט פערעפענטליכט א ברי־עף, אין וועלכען זי ערקלהעט: „אונזער לאנד (ענגלאנד) ווייס ניט פון קיין ראסען אונטער־שיעד".

(חורבן גאליציע) דער חורבן גאליציע ווערט אלץ גרעסער און שוידערליכער. די צאהל אבגעווישטע שטעדט פון וועלט־קריעג האלט אין איין וואקסען. צו דעם לאנגען צעטעל פון רואי־נירטע שטעדט אין דער יודישער גאליציע דארף מען איצט צורעכנען אויך די געוועזענע רייכע און בליהענדע שטעדט בוטשאטש, הוסאטין, יא־נעליצא און מאנאסטיזשעסקא.

די ביטערע ידיעה האט געבראכט די „סלא־ווא פאלסקע" וועלכע שרייבט, אז פון די דער־מאהנטע שטעדט זענען איבערגעבליבען בלויז הייפענס אש און שטיינער.

די נעכט אין די טהעאטערען און צירקען און קארטען שפיעלען רחמנא ליצלן!"

„צו וואס טויג מיר אבער זוכען חטאים ביי אנדערע? מיין זוהן אליין דער סורר ומורה!"

ער דרעהט אויס דעם קאפ צו דער אפענער טיהר פון זיין זוהנ'ס צימער און קוקט אריין אהין....

דאכט זיך, אז ער איז נאך נישט געקו־מען!"

ער שטעהט אויף און הויבט אן ארומשפא־נען איבער'ן צימער מיט דער כונה צו געהן צו דער טיהר... און שטעקט געשווינד אריין זיין קאפ אין צימער...

„ניין, ער האט זיך נאך נישט צוריקגעקעהרט!" — ענדיגט ער מיט א קרעכץ.

„נא דיר א „בעל דרשן!" שוין די דריטע נאכט דרש'ענט ער וועגען ציון! אך און וועה איז צו ציון, אז דאס זענען די בעלי דרשנים איהרע!"

(פארטזעצונג קומט)

יהודה שטיינבערג.

די עמיגראציאנס פראגע.

א וויכטיגע ערקלעהרונג.

צו אונזער פרייד קענען מיר בערוהיגן די רוסישע געזעלשאפט און מיטיילען איניגיגע וועגן דער עמיגראציאנס־קאנפערענץ, וועלכע איז געווען אין שטאקהאלם. די צ. ב. האט נאכגעזוכט און בעקומען אויסקונפטען פון דער ערשטער קוועלע איבער די פערהאנדלונגען אויף דער דאזיגער קאנפערענץ.

עס איז אין דער קאנפערענץ נאר ניט גע־ווען די רעד פון איינוואנדערונג אדער אויס־וואנדערונג פון רוסישע יודען אדער אנדערע פרעמדע, עס האט זיך געהאנדעלט נאר פון דער אויסוואנדערונג פון איינגעבאראנע, דעני־שע, שוועדישע און נארוועגישע בירגער. די סקאנדינאווישע רעגירונגען ווילען נעמליך פער־הינדערן, אז זייערע בירגער זאלען ניט פער־נארט ווערען מיט צוזאגונגען פון פרעמדע לענ־דער און ניט פערלאזען די היימאט. מען האט נעמליך אבגענארט פיעל סקאנדינאווישע יונגע מענער צו פאהרען, בעזונדערס קיין קאנאדא. צוזאגענדיג זיי אז זיי ווילען דארטען בעקומען לאנד אומזיסט אדער זעהר ביליג.

די קאנפערענץ האט זיך בעשעפטיגט מיט די און נאך אזעלכע פראגען, אבער אבסאלוט ניט מיט דער איינוואנדערונג אדער אויסוואנ־דערונג פון פרעמדע און פון די סקאנדינא־ווישע לענדער.

מיט דרך ארץ

די צ. ב. פון דער „פעראיניגונג פון

אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען".

פאקטען.

אזוי ווי די צ. ב. בעשולדיגט מיך אין „אב־סאלוטע אונוואהרהייט" ווייל איך ברענגען דא א רייהע פאקטען, וועלכע בעשטעטיגען מיינע ווערטער וועגען דעם, אז די היגע איינגעבאר־ענע יודען האבען אונז ניט געשטיצט:

1) א יודישע פאמיליע (לעווינסאהן) האט מען פון קאפענהאגען ארויסגעשיקט. דאמאלס האט די גאנצע רוסיש־יודישע קאלאניע עפענט־ליך פראטעסטירט געגען די ארויסשיקער; די מיטגליעדער פון דער איצטיגער צ. ב. אויך. אין דער דעניישער פרעסע איז דער פראטעסט פערעפענטליכט געווען. (די צ. ב. וויים אויך ווער עס זענען געווען די ארויסשיקער). 2) א יודען וואלאוויסקי האט מען ארויסגעשיקט (די זעלבע ארויסשיקער — אלעמען בעקאנט). 3) א יודישע פאמיליע אין סט.־פעדערסטרייד 37 האט מען געוואלט ארויסשיקען. אפיציעל האט געהייסען, אז „מען קען זיי ניט העלפען", נאר א דאנק די בריידער קאהן איז די פאמיליע דא פערבליבען. 4) א יודישע פאמיליע פון וואננמא־גירגאדע האט מען ארויסגעשיקט און די פאליי־ציי האט זאגאר דורך אקציאן די זאכען פער־קויפט. 5) א יונגען מאן, א שלאסער, וועלכער איז געקומען פון ארגענטינא האט מען „גע־דארפט" ארויסשיקען, נאר א דאנק די בריידער קאהן איז ער דא פערבליבען. 6) א חתן־כלה, ביידע שניידער, האט מען ארויסגעשיקט. 7) מא־טעל ווארשטיאוו, א שוסטער, האט מען „גע־דארפט" ארויסשיקען, נאר א דאנק עטליכע רו־סישע יודען איז ער מיט הילף פון אנ׳אדווא־קאט דא פערבליבען. 8) אייודישע פאמיליע אין סט.־פעדערסטרייד 39, שניידער. האט מען דא ניט לאנג ארויסגעשיקט. זאגאר אבגעווארט אויף די קינדער ווי זיי זענען געגאנגען פון שולע און זיי פערנומען און אוועקגעשיקט. —

און נאך און נאך א סך אזעלכע פעלען קען איך דא דערמאנען.

קען מען דאן אנרופען מיינע ווערטער „אונ־זיך געקענט בענוצען; ער האט אבער ניט ליעב בענוצען זיך מיט די אלע נייע המצאות פון׳ם הייטיגען דור הפל ה — אין עניני שמים."

און נאך מעהר, ווען ער פאהרט אפילו צום „תם" — צום רבין, און ברויכט הפלפט וועג צו פאהרען מיט דער באהן — איז אויהם די גאנצע נסיעה על אפו ועל המתו און כמו שכפאו שד: תאטש ער וויים, אז בדיעבד און בשעת הדחק מעג מען נהנה זיין פון מעשי רשעים אויף דער וועלט, אין דעם איז דאך דער סוד: „רשע יכין וצדיק ילבוש" דאך יעדעס מאהל, ווען ער פאהרט מיט דער ווילדער „מאשינערי", פיהלט ער עפעס אין הארצען א מין גפיהל פון בושה... א גפיהל פון התבטלות... און האט כורא, אז ער איז עובר אויף התקרבות. הס ושלום, צום „חלק הרע"...

על כל פנים, בעקער איז געווען, ווען ער פלעגט פאהרען מיט וואלף דעם בעל עגלה, וואס רום דאס פלעגט ער פאהרען פון אינ־דער־זיך אויף געקענט בענוצען; ער האט אבער ניט ליעב בענוצען זיך מיט די אלע נייע המצאות פון׳ם הייטיגען דור הפל ה — אין עניני שמים."

און נאך מעהר, ווען ער פאהרט אפילו צום „תם" — צום רבין, און ברויכט הפלפט וועג צו פאהרען מיט דער באהן — איז אויהם די גאנצע נסיעה על אפו ועל המתו און כמו שכפאו שד: תאטש ער וויים, אז בדיעבד און בשעת הדחק מעג מען נהנה זיין פון מעשי רשעים אויף דער וועלט, אין דעם איז דאך דער סוד: „רשע יכין וצדיק ילבוש" דאך יעדעס מאהל, ווען ער פאהרט מיט דער ווילדער „מאשינערי", פיהלט ער עפעס אין הארצען א מין גפיהל פון בושה... א גפיהל פון התבטלות... און האט כורא, אז ער איז עובר אויף התקרבות. הס ושלום, צום „חלק הרע"...

מיט וואס?

אליעזר דער שוחט איז שוין אן׳אלטער מאן ער שטעהט שוין אין די זעכציגער יאהרען, די הרגשה זיינע איז נאך אבער זעהר שארף, און קיינער פון די „מהדרים מן המהדרים" צווייפעלט נישט אין זיין „השחזה", אדרבה, אלע ווילען קוי־פען פלייש דוקא פון זיין שחיטה.

נאכט־ביי־נאכט שטעהט ער אויף „בראש אשמורות", גרינג, ווי איין אדלער און דרייסט, ווי א טיגער און שטערקט זיך, ווי א לייב, מאכט ריין די הענד און דעם „חומר" זיינעם... און זעצט זיך צו תקון־חצות און קלאגט אויף גלות השכינה.

אין יענער נאכט האט ער זיך טוטע געווען אן אויפגעשטאנען אויף גאנצע צוויי שעה פריהער, ווי כנהוג: און מאטש ביי זיין זוהן אין צימער, וואס אין אפען אין זיין צימער אריין, געפינט זיך א „וועקער", מיט וועלכען ער וואלט זיך אויף געקענט בענוצען; ער האט אבער ניט ליעב בענוצען זיך מיט די אלע נייע המצאות פון׳ם הייטיגען דור הפל ה — אין עניני שמים."

און נאך מעהר, ווען ער פאהרט אפילו צום „תם" — צום רבין, און ברויכט הפלפט וועג צו פאהרען מיט דער באהן — איז אויהם די גאנצע נסיעה על אפו ועל המתו און כמו שכפאו שד: תאטש ער וויים, אז בדיעבד און בשעת הדחק מעג מען נהנה זיין פון מעשי רשעים אויף דער וועלט, אין דעם איז דאך דער סוד: „רשע יכין וצדיק ילבוש" דאך יעדעס מאהל, ווען ער פאהרט מיט דער ווילדער „מאשינערי", פיהלט ער עפעס אין הארצען א מין גפיהל פון בושה... א גפיהל פון התבטלות... און האט כורא, אז ער איז עובר אויף התקרבות. הס ושלום, צום „חלק הרע"...

פריה ביז דאונען צייט. נאך דאונען האבען זיי דאס הארץ איבערגעכאפט און וויטער געפאהרען, און אזוי האבען זיי זיך אויך מארגען און ער דאמאלס א בעסערען טעם געפיהלט און איהם גאר אנדערש „משיג" געווען.

„און אויס׳ן ארט פון זייערע זייגערס וועלכע זענען „מרעיש עולמות", פלעגט שמאי דער מכריז אויפשטעהן פארטאג, ווען א חוץ דעם אויבערשטען, וואס נאר ער איז וואך און איז מוריד דמעות, כביכול, שלאפען נאך אלע פער־חלומ׳ם אין הבלי עולם הזה; און דאן פלעגט ער, שמאי ארומשפאנען מיט זיין שטעקען איבער די פוסטע גאסען און פלעגט שרייען מיט א קול, וואס איז געווען פול מיט געווין און התעוררות:

„קומו קומו לעבודת הבורא, כי לכך נוצרתן!"

און דאס קול הילכט און שנייידט דורך דאס פינסטערניש, עס דרעהט זיך ארום איבער דעם חלל פון גאס און דרינגט אריין אין די אויס־און אין הארץ.

און ווי קאן דער, וואס האט נאר האערען אויערען און הערט דעם גרויסען אויפרוף, וואס פון שלאף אויפוואכען און זיך נישט מתבונן איוועס דעם חומר עכור, וואס אין איהם, אין פערלאזען די זינדיגע בעם און נישט לעבודת הבורא?!

„עצט אבער, קרעכצט אליעזר דער שוחט איז געדאנק, דער דור איז זעהר פערשי בעוונותינו הרבים! ניט ע קינדער און ניט מהנהיגי וואס פאר א גרויסער אונטערשייד איז צווישען למשל, צווישען ר׳ חיים דוד עליו השלום צווישען די קינדער זיינע! אויך איהם מען זאגען, אז אין זיין אייגענער שטוב זיך, ער נישט געווארטוסט, וואס עס טוהט זיך, ער פלעגט שלאפען גרינג און וועניג, ווי א קינדער זיינע? עס טרעפט אז דער אנ־

וואהרהייט"? און בין איך דען ניט גערעכט, אז מיר דארפען אליין, אהן די היגע יודען, פעו־טייידיגען אונזערע אינטערעסען?

ס. ב.

א געמיינזאמער קאמיטעט.

אין נומער 133 פון דער „יודישער פאלקס־צייטונג" שרייבט הר׳ ס. ב. אז ער איז איינשט־מיג מיט אין פונקט, וואס הר׳ גראסמאן האט בעריהרט אין נומער 132 פון דער „יודישער פאלקסצייטונג", נעמליך: מען זאל גרינדען א „געמיינזאמען קאמיטעט" נאר פון צוגעוואנ־דעהטע רוסישע יודען. און דער געמיינזאמער קאמיטעט זאל זעהען שאפען אנ׳עפענטליכע שטימונג צום גונסטען פאר די יודישע עמיגראנ־טען, אז דאס איז א גלייכער וועג — אין דעם גלויב איך, צווייפעלט קיינער ניט. אבער אין וואס איך און אויך געווים אנדערע צווייפלען איז: צי וועט זיך דאס פראקטיש איינגעבען, אויב נאר אליין די רוסישע יודען וועלען זיך מיט אזא וויכטיגער פראגע אינטערעסירען.

אמת טאקע, די פראגע בעריהרט נאר אונז טיף. מען דארף אבער נישט פערגעסען, אז ביי אנדערע בעדינגונגען, דאס הייסט, ווען מיר זאלען האבען פאליטישע רעכט, וואלט גאר קיין מיינונגספערשיידענהייטען נישט געווען אין אזא פראגע, ווי פערשיידיגען זיך זעלבסט. עס איז גאנץ נאטירלעך, אז דעם וואס ריהרט אן, דער איז מחויב זיך פערטיידיגען. אבער דאס אלעס איז געזאגט, ווען מען האט וואס אוס־צונוצען.

און אין אזא צייט, ווען עס זענען אונז אונ־בעדינגט נויטיג סימפאטיען פון דער עפענטלי־כער מיינונג, קומט הר׳ ס. ב. און שלאגט אונז מאר, אז מיר זאלען גרינדען אנ׳אייגענעם קא־מיטעט, וועלכער וועט פאקטיש נישט קענען שאפען די עפענטליכע מיינונג, וואס איז אונז נויטיג. ווען מיר גרינדען אבער א געמיינזאמען קאמיטעט פון אייגענבירענע סקאנדינאווישע יודען מיט די צוגעוואנדערטע רוסישע יודען, זענען מיר קודם כל זיכער, אז אין טייל וואס מיר וואלטען איהם נישט געהאט, ווען מיר זיך לען גרינדען אנ׳אייגענעם קאמיטעט, האבען מיר שוין, און דער טייל מוזען מיר דאך אלע צוזע־רען. קען האבען א גרויסען אייגפלוס אויף דעם גאנצען גאנג פון דער פראגע.

יא, הר׳ ס. ב. שרעקט זיך, אז אזא מין אר־ניגקייט זאל נישט פיהרען צום זעלבען נודר־ווי פון די גאליציאנער יודען אין בודאפעסט הר׳ ס. ב. פערגעסט, אז אין בודאפעסט האט נישט עקזיסטירט אזא געמיינזאמער קאמיטעט, ווי הר׳ גראסמאן בעריהרט אין זיין ארטיקל.

אלזא, אין אזא געמיינזאמען קאמיטעט, וואס עס וועלען זיין פערטרעטער פון סקאנדינא־שע און רוסישע יודען קענען מיר עפעס אויך סהאן אין דער הינזיכט און מיר האבען זיך נאר פאראואס צו שרעקען.

מ. זילבערבלאט.

פון פראנקרייך.

די גרויסע צאהל יודען אין פראנק־רייך, וואס רעדען יודיש, האט פערשטאנען זיך, אז אין געוויסען די נויטיגקייט איז א פרעסע אויף יידיש. אין אנהויב מלחמה זענען ערשיינען אין קליינע יודישע צייטונגען, נאר זיי האבען נישט לאנג געהאלטען, — נישט דערפאר, וויי די צענזור האט זיי פערמאכט צוליעב מאליטעריש טעמים, נאר צוליעב דעם, וויי אין קריעגס־מיניסטעריום זענען נישט בקיין צענזארען, וואס זאלען פערשטעהן יעצט איז די דאזיגע פראגע פערענ־גוואלרען. די ליגע „פאר מענשליכע אר־גערליכע רעכט" האט זיך געווענדעט דעם מיט א השתלות צום פרעמיער־מיניסטער

Jüdische Volkszeitung №136 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, מיטוואך כ' סיון תרע"ה (2. Juni 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

איטאליענער באמבארדירען דעם האפען פאלא.

בלוטיגע שלאכטען אין גאליציע.

פאלא באמבארדירט.

רוים, 1. יוני (אפיציעל). זונטאג אין אוועגד אין איינער פון אונזערע שטירענדע לופטשיפען געפלויגען איבער דעם עסטרייכישען קריעגס־האפען פאלא און אראבגעווארפען באמבעס אויף דער אייזענבאהן־ליניע און דעם נאפט־מאבריק דארטען. אלע באמבעס האבען געלונ־גען עקספלאדירט און אין ארסענאל האט זיך אנגעהויבען א שריפה. מען האט פון האפען גע־פרוכט בעשיסען דעם פליהער, אבער האבען ניט געטראפען און דער פליהער איז בשלום געקומען צוריק.

מאנטאג אין דער פריה האט אונזערע א טארפעדא־יעגער־עסקאדרע באמבארדירט די שיפספאבריקען אין מאנפאלקאן און האבען דארטען אנגעטהאן בעדייטענדען היזק. איינינע גרויסע שיפען וואס זענען געווען געלאדען מיט מעהל זענען אינגאנצען פערניכטעט געווארען. צוריקפאהרענדיג זענען די טארפעפא־יעגערס בעשאסען געווארען פון דער עסטרייכישער אר־טילעריע, אבער אהן ווירקונג.

פון מזרח־פראנט.

„ריטצאו ביורא"ס ספעציעלער קארעספאנ־דענט מיט מזרח־פראנט טעלעגראפירט: די קאמפפען אין גאליציען דויערן מיט אנ'אויפהער־ליכער פערניטערונג. דער שונא, וואס איז גע־ווען געדראהעט פון צפון, האט זיך אבגעשטעלט אין זיין פארמארש צו פשעמישל; זיין פארמארש צו דרום־צו האט געהאט דעם זעלבען מזל. אויפ' גאנצען פראנט, וואו די דייטשע מחנות האבען געוואלט ערייכען פשעמישל איז געקומען צו פאראנעט קאמפפען. דער שונא איז אבגעשטוי־ען געווארען אין דער צפון ריכטונג פון פשע־מישל.

די גרויסע צאהל געפאנגענע, וואס די רו־סען האבען גענומען אין דיזע קאמפפען, ציי־גען וואס א גרויסען כח אין מיליטערען הינזיכט עס זענען די רוסען. מען גלויבט אין די רוסי־שע מיליטערע קרייזען, אז עסטרייך־דייטשלאנד וועלען זיין געצוואונגען ענדערען זייער סטרא־ט גישע טאקטיק און בילדען א נייעם פראנט.

פון מערב־פראנט.

דייטשער בעריכט

בערלין, 1. יוני (אפיציעל). די פראנצויזען האבען פערזוכט אין צפון פון אראס און אין לע־פרעטרע־וואלד דורכברעכען אונזער פראנט. ביי אראס האט דער שונא געווען צוגעגרייט א גרויסען אנגריף און האט דורכ'ן הילף פון זיי־נע אינזשעניער־אבטיילונגען געוואלט געהן פארווערטס אויפ'ן פראנט ניווויל—ראקלונקורט. אלע דיזע פערזוכען זענען אבגעשלאגען געווא־רען פון אונזערע מחנות. דער שונא האט דער־ביי געליטען גרויס היזק.

אונזערע באיערישע און רהיינישע רעגימענטען האבען דורך זייער מוטיגקייט פאלשטענדיג צו־שלאגען דעם שונא.

אין לע־פרעטרע־וואלד איז געלונגען די פראנצויזען צו אריינזרינגען אין איינינע אונ־זערע שוואך־בעפעסטיגטע פאזיציעס. ביי אסט־ענדע האבען מיר אראבגעשאסען א פיינדליכען פליהער.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 1־טען יוני. (אפיציעל). די נאכט צווישען דעם 30־טען און 31־טען מאי איז גאר ניט וויכטיגעס געשעהען, אחוץ וואס א דייטשער אנגריף אין טאל נעבען נאטר־דאם־דע־לארעט איז זייער לייכט אבגעשלאגען געווארען פון אונזערע מחנות. די צאהל פון די געפאנגענע, וואס מיר האבען נעכטען גענומען אין „לאבי־רינטען", איז 150. צווישען זיי 4 אפיציערען.

די קאמפפען אין גאליציען.

בערלין 1־טען יוני. די דייטשע קארעספאנ־דענטען ביי דער עסטרייכישער הויפט־קוואר־טיר מיטיילען, אז די באמבארדירונג פון פשע־מישל געהט פאר מיט גרויס כח און, אז די דייטש־עסטרייכישע גראנאטען האבען אנגעריכ־טעט בעדייטליכען היזק אין די פשעמישלער פארטען.

די רוסישע אפענסיוו ביי סטרי ווערט בע־טראכט אלס א גרויסער פעהלער מצד דער רו־סישער ארמעע־לייטונג, ווייל די דארטיגע אפע־ראציעס האבען די רוסען געקאסט אונגעהויערע קרבנות סיי אין מענשען, סיי אין אמוניציאן און צום סוף האבען זיי דערביי גאר ניט גע־וואונען.

איטאליענער אויפ'ן וועג קיין טריעסט.

פאריז. לויט די ידיעות, וואס איז דא ערהאלטען געווארען, געהען פאר די אפעראציעס פון דער איטאליענישער ארמעע גאנץ נארמאל. זיי גע־הען פארווערטס אין דער ריכטונג פון טריעסט. איינינע אבטיילונגען געפינען זיך שוין ניט ווייט פון דער שטאדט. א ביטערער קאמפף קומט פאר ביי דער טייך איזאנצא.

איטאליען־עסטרייך.

פאריז, 1־טען יוני. די צייטונג „טריבונא" טיילט מיט, אז די צאהל פון די מחנות, וואס די עסטרייכער און דייטשען האבען געשיקט געגען איטאליען איז 650 טויזענד מאן און 70 באטא־רעען.

דער עסטרייכיש־דייטשער הייזק ביים אי־טאליענישען פראנט איז ביז איצט 1800 גע'הרג'־עטע, 3000 פערוואונדעטע און 1000 געפאנגענע.

א קעניג טרעפעניש.

בערלין, 1־טען יוני. דער איטאליענישער קעניג, וועט אין גיכען אבפאהרען קיין קאלע—אויפ'ן פראנצויזישען פראנט. מען טיילט מיט פון פאריז, אז וויקטאר עמאנועל וועט זיך אין קאלע צוזאמענטרעפען מיט'ן קעניג געארג פון ענגלאנד און דעם פראנצויזישען פרעזידענט פאינקארע.

א צעפעלין־פארק פערניכטעט.

פאריז, 1־טען יוני. אהער צו טיילט מען מיט פון אמסטערדאם, אז 2 פראנצויזישע פליה־ער האבען אראבגעווארפען 19 באמבעס אויף די האנגארען (לופט־שיפס סטאנציע) אין דרום מזרח פון גענט. די באמבען האבען עקספלא־דירט מיט מורא'דיגע קנאלען.

גרויסע רעזערווען פון אויפרייסענדע שטא־פען זענען אינגאנצען פערניכטעט געווארען. 44 סאלדאטען גע'הרג'עט געווארען און 30 פערוואונדעט.

דער גרעסטער פון דעם דארטיגען צעפע־לין־פארק איז פערניכטעט געווארען.

פון העברעאישען קלוב.

היינט מיטוואך האלב ניין אזייגער וועט דער ה'ר סלור האלטען זיין פארטראג אין העב־רעאישען קלוב (קריסטאלגאדע 24). איבער דער טעמא: „תרגילי הגוף אצל עם ישראל"

זאקען קיין רוסלאנד

גרויסע פארטיעס אמעריקאנער זאקען. ס'ווערען צוגעשטעלט די נויטיגע סערציפיקאטען וועגען די אמעריקאנער אבשטאמונג פון די סחורות. פרייזען אויסער יעדער קאנקורענץ.

International Strømpelager, Østergade 51, I Sal.

Tel. Byen 4422.

האגען יארגענסען

טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפנהאגען

שיפס מעקלער. דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־יט־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

דעניש־רוסישע ביורא.

פיהרט אויס איבערזעצונגען אויף אלע אייראפעאישע שפראכען. ספעציאליטעט רוסיש. גיט אויסקונפט איבער די האנדעלספערהעלטניסע אין דענעמארק. נעמט זיך אונטער צו שאפען אלע ארטיקלען צו עקספארט. פערלאנג אונזער געשעפטסקארטע! שנייד אויס די אנאנ ע אום דו זאלסט זי קענען שפעטער בענוצען ווען דו וועסט זי נויטיג האבען. (קאנטארצייט 10 — 5). Frederiksbergg. Nr. II. Tel. Byen 7020.

בעמערק

ציקלען ווילאסיפעדען

B S. A. די עכטע

BIRMINGHAM SMALL ARMS CO. BIRMINGHAM

ווערט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר ביי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vendersg. Tel. 4195

פערלאנג א קאטאלאג

עס האט זיך געעפענט א נייע ספעציעלע אבטיילונג פער *B. S. A.* מאטאציקלען און אלע געהערענדע טיילען ווי אויך גומענע מאטא־שינען און שלאנגען.

B. S. A.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקוויזיטען

Petersen & Steenstrup

Köbmagergade 18

A. & H. MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג און דאמפפארבעריי. הערן און דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיעכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kongensg. 39 og Fælledv. 25.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבענדע בילדער „Kinografen" Frederiksbergg. 25 (נעבען ראטהויזפלאץ)

יעדע טאג ווערט פארגעשטעלט אהן אונטער־ברעכונג פון 2 אזייגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסען

פון דער וועלט קריעג.

רעסטאראן־רונדעטארן

טרינינטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

Tel. 772 **JHEE** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles — — med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS» Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Tel. beleven 182

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד. געגרינדעט 1871

ווי איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאנד 100 פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

יודישע האנדווערקער און הענ׳ לער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל. גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע Tel b. 3703 78 אפען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 10 אין דער פרי.

2 שעהנע

מעבלירטע צימערען ווערען פערדינגען אין קאר־סגאדע 52 1 זאל א. ה. ביי א גאלדשמיד.

ביליג זאקען ביליג.

דאמען, הערן און קינדער זאקען לויט בעשטע־לונג. קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קא־ניקעסטרעדע 3. Tlf. B. 752. u.

ס'ווערט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט און א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

מאדערנע שטרויהאטען פאר הערן צו בעקו־מען ביי געלפער. *Pilestræde 57.*

א טיכטיגע האנדנייערען

ווערט געזוכט צו מיליטער ארבייט.

Tursensgade 8. 3. י. קאטץ.

ציגארעטען „ראזע"

Nr. 10 אהן מונדשטוקן 15 שטיק 10 אויר

Nr. 10 מיט מונדשטוקן 15 „ 10 „

Nr. 102 ארמאט 15 „ 10 „

„ראזע" אין דענעמארק דעם גרעסטען אבזאץ.

נאר עכטען

C. B. Møller og Co:

ס'ווערט געזוכט

פעה לע האנדנייער און האנדנייערין אויף גוטע בעצאהלענדע ארבייט. ליעווין *Dybensg. 22, 3.*

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פאר־טיען אויף לאנד.

פארטאוו הויזערפלאץ *Telef. B. 532. W. 28*

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nora 1210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען אר־בייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופער־שטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראר בייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN. Rosengaarden II, I

Tel. Byen 3959.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlag J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jøbisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

די עמיגראציאנס פראגע.

שעדליכע אונווארהייט.

אלס ענטפער אויף דעם ארטיקל „אונזער פראגע" אין 133 נר. און אין די אינטערעסען פון דעם ריינעם אמת בעטען מיר אויך אבדרוקען פאלגענדעס:

עס איז אבסאלוט ניט אמת, אז „אין די שווערסטע צייטען, ווען מען האט אונז אנגעהויבען ארויסשיקען פון דאנען, האט זיך פונדעסטוועגען זיך ניט געלאזט דערהערן אפילו קיין איינציגע שטימע פון א היגען איינגעבארענעם יודען, וועלכע זאל זיך אנ־נעמען פאר די אומגליקליכע „גלויבענסגענאסען". פארקעהרט, אמת איז, אז זעהער אנגעזעהענע דענישע יודען האבען פערזענליך און דורך דער פרעסע זיך ווארים אנגענומען פאר די היעגע רוסישע יודען. מיר דערמאנען נאר איינינע נעמען און פאקטען.

ה' פראפעסאר סימאנסען האט נאך מיט פיעל יאהרען צוריק, ווען מען האט אנגעגריפען די היגע רוסישע יודען געשריבען, אין דער היגער פרעסע, אין די אנגעזעהענסטע צייטונגען פון קאפענהאגען, גרויסע ארטיקלען צום גונסטען פאר אונז און האט אונז געשיצט. דאס זעלבע האט אויך געטאן דער אבער־ראבינער ד"ר שארנשטיין. דער פארשטעהער פון דער געמיינדע הר' קאלל מעלכיאר האט פיעל מאל טעלעפאניש און פערזענליך פערהאנדעלט מיט דער היגער סטאטס־פאליציי און פערהינדערט די אויסווייזונג פון א סך רוסישע יודען. דאס זעלבע האבען געטאן די אדוואקאטען ל. סאלאמאנסען, ג. אפענהיים אין סיסבי.

דער פארלאמענטס מיטגליד ה' איוואר בערענסען האט פערזענליך פיעל מאל פערהאנדעלט מיט דעם יוסטיץ־מיניסטער און אויס־געווירקט גוטע רעזולטאטען פאר דער רוסיש־יודישער עמיגראציאנס־פראגע.

די אויבענדערמאנטע פאקטען אין נאך פילע עהנליכע זענען אלעמען אזוי בעקאנט, אז מען מוז עס בעצייכענען אלס בעוואוסטע אונווארהייט, ווען ס. ב. שרייבט, דאס ס'האט זיך ניט געלאזט דערהערען קיין איינציגע שטימע פון א היעגען איינגעבוירענעם יודען".

מיר וואלטען ניט פאלעמ־זירען מיט ס. ב. ווען מיר וואלטען ניט געוואוסט, אז אזעלכע אונריכטיגע ווערטער קאנען שאדען די היגע רוסישע יודען בכלל און בפרט די וויכטיגע עמיגראציאנס פראגע.

מיט דרך־ארץ
די צ. ב. פון דער פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען.

ניט אבזונדערען זיך!

איך מיין, אז ה' ס. ב. איז אין זיין ארטיקעל „אונזער פראגע" נישט גאנץ אויסגעהאלטען, בפרט ווען ער ענטוויקעלט די מיינונג, אז אין דער עמיגראציאנס־פראגע בעדארפען מיר ארבייטען נישט צוזאמען מיט די סקאנדינאווישע יודען, נאר אליין גרינדען א קאמיטעט און דאס זאל זיין דער מיטעל אויסצוהעלפען דעם נייעם שטראם פעראומגליקטע פויליש־רוסישע יודען, אויב אזוי שטעלט זיך פראגע, וואס איז אזא קאמיטעט בכח אויפצוטוהן?

ווען מיר זענען אזוי פראקטיש און זוכען מיטלען ווי אזוי לייכט צו מאכען אונזער אומגליקליכע ברודערס, דאן שווימט ארויף די אלעמען אזוי אנגעווייטאגטע פראגע, ווי זענען עפיס די אויסזיכטען מיט אונז אליין... אט טאקע מיט די שוין פון לאנג איינגעזעסענע עמיגראנטען, וואס פערדינען זייער ברויט עהרליך און שוועהר און דאך געפינען זיי זיך אין א געפאהר, גענוי ווי די פוילישע יודען אין די מלחמה־ערטער, ארויסגעשיקט צו ווערען יעדען אויגענבליק. דעריבער, ווען עס רעדט זיך וועגען עטוואס אויפטוהן אין דער ברענעדיגער פראגע, פארוואס זאלען מיר עפעס זיין אנ'אויסנאהם און ארבייטען גאנץ אליין, אויפהויבען א בעוועגונג, וואס עס וועט נאר זיין א קול־קורא במדבר, ווייסען מיר דאך, אז די אמעריקאנישע און ענגלישע רוסיש־יודישע עמיגראנטען, וואס זיי צעהלען אונטער זייער קאלאניע צעהנדליגע טויזענדטער נאטוראליזירטע אמעריקאנער בירגער און האבען ממילא שוין א געוויסען איינפלוס אויף די געזעץ־געבונג פון לאנד, — דאך טרעפט מען אין די געגרינדעטע קאמיטעטען צו בעקעמפפען די צו שטרענגע איינוואנדערונגס געזעצען עכטע אמעריקאנער יודען ווי לאוי מארשאל אין אמעריקא און מיסטער אלעקסאנדער אין ענגלאנד און מעהרערע...

און אין דעם זעלבען וועג מוזען מיר אויך געהען, אויב מיר ווילען האבען עטוואס ערפאלג. ווען מען וועט נור נישט קומען גלייך מיט אונצוטרוי, דאן מוז די יודיש־רענישע געמיינדע דא ווי אויך די אנדערע אין שוועדען און נארוועגען אלס גאנצער רעפרעזענטאנט פון עטוואס ווירקליך יודישעס, ווי אויך איהרע מיטגליעדער פריוואט מיטהעלפען אונז. קודם כל מוזען זיי זיכער מאכען די עקזיסטענץ פון די שוין בעזעסענע רוסישע עמיגראנטען, וואס ארבייטען עהרליך פאר זייער עקזיסטענץ, דאן וועט שוין ממילא געלעזט ווערען די פראגע אויך אויף שפעטער, פאר די נייע עמיגראנטען.

ל. רויטשיין.

א בריעף אין רעדאקציע.

געעהרטער ה'ר רעדאקטאר.

ערלויבט מיר ארויסזאגען אין אייער צייטונג איינינע ווערטער מכח דער זעהר אינטערעסאנטער פראגע, וואס איז בעריהרט אין נומר 132 פון דער „יודישער פאקלסצייאונג": די פארשטעהענדע קאנפערענץ אין שטאקהאלם וועגען רעגולירען די איינוואנדערונגס־געזעצען. זייענדיג גאנץ איינשטימיג מיט דער מיינונג פון ה'ר גראסמאן, אז מען דארף גלייך דורכפיהרען, אז יעדער שטאדט אין סקאנדינאוויען וואו עס וואוינען רוסישע יודען, זאל אויסקלייבען אנ'ארטיגע קאמיסיע, און די אלע לאקאלע קאמיסיעס זאלען וועהלען א צענטראל קאמיטעט וואס זאל רעאגירען אויף דער איינוואנדערונגס פראגע אויף וויפיעל די פראגע בעריהרט יודען.

דאך וואלט איך געוואלט צוגעבען, אז די איינגעוואנדערטע זאלען רעפרעזענטירען אין א מערהייט, ווייל איינגענטליך קענען נאר די איינגעוואנדערטע פערשטעהן גענוי די נויט און הצתרכות פון די איינוואנדערער.

מיט דרך ארץ א. שווארצמאן.
מאלמע.

דער גרעסטער דרעדנאוט.

אין „טייימס" איז אבגעדרוקט דער פאלגענדער בריעף פון אנ'ענגלענדער, וואס האט בעזוכט דעם אויבער־דרעדנאאוט „קווין עליזאבעט".

„אונזער דאמפף־שיף געהט צוריק. פאר אונז שטעהט א טייל פון דעם פלאט, וואס דארף דורכגעהן די דארדאנעלען. פאר אלעמען ווארפען זיך אין די אויגען די טורעמס פונ'ם ריעז „קווין עליזאבעט" — דעם גרעסטען קריעגס־שיף. וואס האט זיך ווען־עס איז געטראגען איבער די חוואלעס פון אקעאן.

פלוצלונג לופט־צו צו אונזער דאמפפער א קאנטר־מינען שיף אונטער א פראנצויזישער פאהן. מיר ווייזען איהם אונזער נומר און דאס קאנטר־מינען־שיף, וואס היט דעם ענגלישען פלאט, געהט אוועק.

א לאדקע פיהרט מיך צו דעם ריעזיגען קרייסער. איך פאהר מיט א וויזיט צום אדמיראל.

דער דרעדנאאוט „קווין עליזאבעט" האט 8 גרויסע הארמאטען (385 מילימעטערדיגע). אט די אכט ריעזען מאכען אבער צו־נישט און פשוט קאמיש די גאנצע ארטילעריע, וואס עקזיסטירט ביז איצט... די ארטילעריסטען פון די הארמאטען זאגען, אז זיי קענען טרעפען אין א ציעל די גרויס פ ן א מטבע אויף א שטח פון 15,000 מעטער. הינטער דער האלב־אינזעל גאליפאלי, אויף באבא־טעפע, קאנען אלע די אונגעוועדנליכע קראפט פון די הארמאטען.

איבעריגענס, האט דער ריעז שוין אויך באקומען זיין קריעגס־טויף: דריי קוילען האבען איהם געטראפען.

קורצליך וועלען זיך בעווייזען אינ'ם ענגלישען פלאט און זיך בעטייליגען אין די אפעראציעס נאך פיער אזעלכע איבערדרעדנאאוטען.

די דייטשען האבען נישט קיין איין שיף אזעלכע, וואס זאל קענען פערמעסטען מיט דער „קווין עליזאבעט".

„רוסקאיע זנאמיא" העצט.

די „רוסקאיע זנאמיא" דריקט אויס איהר בעציהונג צו די אידישע מלחמה ליידענדע אין פאלגענדע העסליכע שורות:

אידען פון די קריגס־געגענדען טארען ניט געשטיצט ווערען! א חוץ דעם וואס עס איז פרינציפיעל זעהר ניט ווינשענסווערט צו שטיצען שפיאנען און פעררעטער, איז די איבערמעסיגע זארג פאר אידען פערבונדען מיט דער ענטציהונג פון הילף פאר ווירקליך נויט בעדערפטיגע און אנדערע גרויסע נצרכים, וועלכע קענען ניט קריכען אין די אויגען, אזוי ווי די חוצפה'דיגע „קינדער פון ישראל".

רעכט פאר יודען.

אויף דעם באנקעט לכבוד דער קאנפערענץ פון דעם ארדען „ברית אברהם", וואס ווערט איצט אבגעהאלטען אין פילאדעלפיא, האט סענאטאר פענראון געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט געזאגט דאס ער איז זיכער, אז די פעראייניגטע שטאטען וועלען ביי דער קומענדער פריעדענס קאנפערענץ אויסווירקען גלייכבערעכטיגונג פאר אידען אין אלע אייראפעאישע לענדער.

איך קען אייך פערזיכערען, האט סענאטאר פענראון געזאגט, אז אמעריקא וועט אונטער קיינע אומשטענדען ניט פערוויקעלט ווערען אין מלחמה. וואס די היצקעפ זאלען ניט טהאן, וועט אמעריקא דאך פערבלייבען נייטראל. דערפאר אבאר וועט זי נאך דער מלחמה האבען די גרעסטע דעה אלס די שטארקסטע נייטראלע מאכט, און איהר ערשטע אויפגאבע וועט זיין צו פערזיכערען גערעכטיגקייט פאר יודען אין די לענדער. וואו זיי זענען ביז איצט געווען אונטערדריקט."

ארום 500 דעלעגאטען וועלכע פערטרעטען 383 פעראיינען 71,277 מיטגליעדער זענען בייגעוועזען די ערעפענונג פון דער קאנפערענץ.

יודישע נייעס.

חורבן פוילען.

ראבערט קראזיער לאנג, דער בעקאנטער אמעריקאנער שריפשטשטעלער, האט בעזוכט די מלחמה געגענדען פון פוילען און ער דערצעהלט איצט פון דעם שרעקליכען חורבן, וואס ער האט דארטען געזעהען.

פוילען איז חרוב ומוחרב — זאגט קראזיער — דאס לאנד איז פערוואנדעלט אין א מדבר, גאנצע שטעדט און דערפער פון דער בזורא ביז דער נידא זיינען אזוי ווי אבגעווישט געווארען פון דער ערד דורך דער מלחמה.

א רב פון ווארשוי — זאגט קראזיער — האט מיר דערצעהלט אז אין ווארשוי וואלגערען זיך איצט ארום אהן א היים אריבערטיגען טויזענד יודען, וועלכע זענען אנטלאפען פון די פערוויסטע שטעט פון פיעטראקאוו, לאוויץ און לאדז, און דיזע הונדערט טויזענד אומגליקליכע יודען זענען נאר א טייל פון די אומגליקליכע נע־ונד'ניקעס, וועלכע האבען אין דער מלחמה פערלארען זייער היים.

מעהרהייט און מינדערהייט.

II

דער יוד איז ניט קיין דורכשניטס־מענש, ער קען צו דער מעהרהייט ניט קלעפען און זי קען צו איהם ניט קלעפען. ער קען זיך ניט אסימילירען אפילו ווען ער וויל דאס מיט אלע זיינע רמ״ח אברים. ווען ער הויבט אן נאכצו־טאנצען דער מעהרהייט און נאכצומאכען איהרע מנהגים און מאניערען זעהט ער אויס ביי איהר אין די אויגען נאך מעהר לעכערליך ווי פרי־הער, ווייל זיינע נאכמאכונגען קומען ארויס מורא׳דיג אומגעלומפערט און די אוננאטירליכ־קייט זייערע איז געוואלדיג בולט און שטעכט פשוט אין די אויגען.

דער פאקט איז דאך, אז וואו נאר עס הויבט זיך אן א שטארקע, אנטיסעמיטישע בעוועגונג, ווארפט זי זיך קודם כל ארויף דוקא אויף די יודען, וועלכע זענען אליין ביז א געוויסען גראד אנטיסעמיטען, דוקא אויף די אסימילאטארען, וועלכע שרייען מיט קולי־קולות אז זיי זענען גויים גמורים, אז זיי האבען קיין נאציאנאלע און קיין ראסען־שייכות מיט דעם יודישען פאלק.

עס איז מקוים געווארען אויף אונז די רייד פון דעם נביא, וואס האט געזאגט אין דעם נא־מען פון גאט: „איך וועל איבערגעוואלד קעני־גען איבער אייך״. צי מיר ווילען, צי מיר ווילען עס ניט — מיר מוזען זיין יודען, מיר מוזען גע־הערען צו דער מינאריטעט, מיר מוזען בלייבען אין אונזער רשות היחיד, דער רשות הרבים איז פאר אונז פארשפארט. און אויב אימיצער פון אונז פערקריכט אהין, שטעלט ער פיעל מעהר אין סכנה זיין לעבען און זיין עהרע.

אזוי ווי דער נעגער קען ניט איבערבייטען זיין פעל אזוי קען דער יוד ניט בייטען זיין יו־דישען פרצוף. ער מעג זיך גרימירען ווי א דייטש, ווי א דענער אדער ווי אנ׳אמעריקאנער, אבער זיינע נאטירליכע געזיכטס־שטריכען ווע־לען איהם אימער פעראטהען און דערצעהלען דער וועלט ווער ער איז אין דער ווירקליכקייט. עס איז אלזא נוצלאז פאר אונז פאנאנדערוואר־פען אונזער ענערגיע און צו פערבריינגען אונ־זער צייט אויף צו מאכען מאסקעס פאר אונזע־רע פנימ׳ער.

לאמיר זיך בעסער בעאיינפלוסען מיט דעם גלויבען, אז אונזער גאז איז ניט ווענינער חנ׳־עוודיג פאר אלע אנדערע נעזער, אז אונזער געשטאלט איז ניט העסליכער פאר אלע אנדע־רע געשטאלטען. און אויב מעגליך לאמיר טא־קע צוריק אויפלעבען אונזער אלטע „אתה־בחרתנו״־אמונה פון אונזערע טאטעס און זיי־דעס און לאמיר טאקע דענקען, אז מיר זענען שעהנער פאר די וואס לאכען פון אונז.

אונזערע אויפגעקלעהרטע אסימילאטארען לאכען פון אונזער אלטען „אתה־בחרתנו״. זיי טענה׳ן, אז דאס איז א ווילדער שאוויניזם. אבער פאר וואס מעגען די אנדערע פעלקער זיך האל־טען פאר „אתה־בחרתנו׳קעס״ און מיר טארען עס ניט? קענט איהר דען פועל׳ן ביי די דייט־שען אז זיי זענען ניט בעסער, קליגער און שע־נער פאר אלע אומות־העולם? קענט איהר פועל׳ן ביי די ענגלענדער, אז זיי זענען א שטייגער ניט די אריסטאקראטי פון דער מענשהייט? פאר־וואס־זשע זאלען מיר פון אונזער זייט ניט טא־רען זיך האלטען פאר די גרעסטע יחסנים אויף דער ערד?

מיר מעגען אויך איינפאך ערקלעהרען מיט וואס מיר זענען טאקע שעהנער און בעסער פאר זיי אלעמען, אזוי איז אימער געווען דער גורל פון יעדער מינדערהייט, וואס האט זיך אבגע־זונדערט פון דער מעהרהייט און איז אוועק מיט א שעהנערען און עהרליכערען וועג. עס איז געווען א צייט, ווען די קריסטען גופא זענען געווען א קליינע מינדערהייט צווישען א גרויסע מעהרהייט געצענדיענער און דאן זענען זיי פערדאמט געווארען און פערפאלגט געווארען און בעטראכט אלס די ווילדעסטע און שעד־ליכסטע ברואים אויף דער וועלט.

און די גרויסע פילאזאפען, מאראליסטען און ערפינדער פון יעדער צייט זענען אויך אויס־געשטאנען מורא׳דיגע רדיפות און זענען פון די מענשען פון זייער דור בעטראכט געווארען אדער אלס מורא׳דיגע משוגעים, אדער אלס ני־דערטרעכטיגע פערפיהרער און שעדליכע ברו־אים. דער גרויסער כלל האט ניט געקענט דער־לאנגען צו דער הויך פון דיזע יחידים, ער האט ניט געקענט משיג זיין זייערע הויכע אידעען, דעריבער האט ער זיי בעטראכט אלס א שטיק שעטנז אין דער געזעלשאפט.

קורץ, פון דער מיינונג פון דער מעהרהייט דארפען מיר ניט נתפעל ווערען. זי קען געוואהנ־ליך אנדערש ניט דענקען וועגען אונז, ווי זי דענקט. ווען זי וואלט געהאט די זעלבע בעגרי־פען און דעם זעלבען געשמאק ווי מיר, וואלט זי דאך געווען א טייל פון אונז, וואלטען מיר דאך ניט געווען אבגעזונדערט פון איהר. און ווי באלד אז איהרע בעגריפען זענען אנדערש מוזען נאטירליכערווייזע אונזערע אלע מעשים ערשיינען אין איהרע אויגען אדער ווילד אדער בארבאריש.

ווען א עמיגראנט קומט, למשל, אריבער קיין אמעריקא ווערט ער פערוואנדעלט אין א „גרינהארן״. ער מעג בעזיצען מעהר בילדונג און מעהר אמת׳ן טאקט פאר אלע יענקיס, ווערט ער אבער דאך בעטראכט אלס א לעכערליכע בריאה, זיינע תנועות, זיינע מינעס, זיינע מא־ניערען זענען אנדערש ווי די תנועות און מא־ניערען פון די דארטיגע צעהנדליגע מיליאנען בירגער און אט דערפאר אליין רופען זיי ארויס עקעל אדער געלעכטער אין די לעצטע.

דער געבילדעטער און פערנינפטיגער „גרינ־הארן״ פררליערט זיך אבער ניט פון דעם שפאט אדער פון דער פעראכטונג, וואס ער בעגעגענט דארט. ער איז שטארק איבערצייגט אז זיינע מאניערען זענען פיינע און ער לאכט גראדע אין זיך פון מאנכע יענקישע מאניערען, וועלכע קו־קען איהם ווילד. בלויז די אונוויסענדע און נא־רישע עמיגראנטען ווערען ביי זיך מורא׳דיג בטל און הויבען זיך אן שעהמען אפילו מיט די שעהנסטע זיטען, וועלכע זיי האבען אריבערגע־בראכט פון יענער זייט ים.

צו שווימען געגען שטראם זענען בלויז פע־היג יחידי סגולה, און די יודען וואס האלטען זיך ביי זייערע טראדיציאנען אין טראץ פון דער גאנצער וועלט, זענען געקנאטען פון א הע־כערען סארט מענשען־שטאף.

אפרים קאפלאן.

העלדישע אידען.

דער אידישער סאלדאט מרדכי פלאטסקין פון ווילנא, וועלכער האט אליין דערהרג׳עט אין דער שלאכט 8 דייטשען און האט ארויסגערא־טעוועט זיין רעגימענטס קאמאנדיר פון פייער איז בעשאנקען געווארען מיט געארגען קרייצען פון 4 מדרגות. דעם העלד, וועלכער איז ניט מעהר ווי 28 יאהר אלט, האט מען אבער נאך זיינע גבורות געמוזט אראבנעהמען ביידע פיס זיין פאטער אברהם פלאטסקין, 44 יאהר אלט, וועלכער דיענט אלס רעזערוויסט אין דער אר־מעע איז פערוואונדעט געווארען אין רעכטען פוס. ביידע קאליקע סאלדאטען האט מען אויף אימער בעפרייט פון מיליטער דיענסט און אב־געשיקט אהיים.

דער טעות.

(א אמת׳ע געשיכטע.)

(ענדע)

— טאח — טראח — טאח — טראח — טאח — האט אנגעהויבען דוד־משה קלאפען אין טהיר:

— עפען!... עפען!...

אין שטוב האט מען זיך אויפגעכאפט. עס האט זיך אויפגאכאפט דער פעטער יוסל. עס האט זיך אויפגעכאפט פון שלאף חנה און אונרוהיג זיך צו־געהערט צום קלאפען.

— עפען!... עפען!... — האט זיך געהערט פון דרויסען שרייענדיג א פערדומפפט קול.

דער אלטער יוסל אין די אונטערשטע וועש איז אראבגעקראכען פון בעט און א פערשלא־פענער און דערשראקענער זיך צוגעשלעפט צום טהיר.

— ווער איז דאס? — האט יוסל געפרעגט.

דוד־משה האט דערהערט א מאנסבילשען קול, האט ער זיך פערוואונדערט און א טראכט געטהון: אפשר האט זיך זיין חנה שוין אריבער־געצויגען ערגעץ אנדערש.

עפענט!... עפענט!... דא וואוינט חנה?

דער אלטער יוסל האט זיך אנגעהויבען פא־רען ארום שליסעל און חנה׳ן האט דער קול פון יענער זייט טהיר עפעס אזוי געשראקען, עס האט איהר געציטערט א צאהן אן א צאהן, זי איז אויך א נאקעטע אראבגעקראכען פון בעט און געשטאנען אין איין ערווארטעניש.

דערווייל האט יוסל די טהיר געעפענט און זיך אבגערוקט. — הינטער איהם איז געשטאנע חנה.

דוד־משה איז אריין, געבליבען שטעהן ביים טהיר און גארנישט בעמערקט אין דער פינסטער.

— ווער איז דאס!... — האט חנה א קוויטש געטהאן אין דער פינסטער.

— איך, דוד־משה... — האט ער געענטפערט

— א טויטער... — האט א זאג געטהון יוסל אין אימה.

חנה האט א אונגאטירליכען געשריי געטהון און אומגעפאלען אויף דער ערד. די קינדער האבען זיך באלד אויפגעכאפט. אין שטוב איז געווען פינסטער. דער אלטער יוסל האט זיך א זעץ־געטהון און נישט געקענט זיך אויפהויבען פון ארט. דוד־משה האט אליין אנגעצונדען א שוועבעלע פון קעשענע און דערזעהן חנה׳ן לי־גענדיג א האלב־נאקעטע אויף דר׳ערד, דעם אלטען יוסל אין ווייסען א זיצענדיגען, האט ער נישט פערשטאנען, וואס דא איז פארגעקומען אזוינס, איז ער ארויסגעלאפען אויף דרויסען און אנגעהויבען שרייען:

— מענשען!... מענשען!... ראטעוועט!... רא־טעוועט!...

עס איז געווארען א אויפגעלויף. מען איז געלאפען פון די שכנים, פון די ארומיגע הייזער, פון די טרעפ, מענשען האלב־נאקעטע, מען האט גלייך אנגעצונדען פייער, געפאטשט מיט די הענד:

— דוד־משה!... דוד־משה!...

און איבער׳ן גאס, אין מיטען נאכט, האט זיך צוטראגען איבער די הייזער:

— דוד־משה איז געקומען... דער טויטער איז געקומען... פון טויט לעבעדיג...

מען האט זיך גענומען אויפמונטערען חנה׳ן און דעם אלטען יוסל, די צוויי קינדערלעך זע־נען געשטאנען פון דער זייט, געציטערט אין די העמדלעך און געשריען:

— מאמע... מאמע... שטעה אויף...

מען האט זיי אויפגעמונטערט, די שטוב איז געווען א פולע מיט מענשען. אלע האבען גערעדט, דערצעהלט, געזעסען נעבען חנה׳ן, וואס איז אין בעט געלעגען.

אונבעמערקט האט זיך דער אלטער יוסל אנגעטהון און זיך ארויסגערוקט פון שטוב. דוד־משה איז געזעסען מיט ברייט־געעפענטע אויגען און דערפיהלט, אז דער פוס האט איהם אנגע־הויבען שטארקער צו שטעכען.

צום פריהמארגען זענען שוין אין שטוב גע־בליבען נאר א פאר מענשען און די פרומע גי־טעלע האט פאר דוד־משה׳ן דערצעהלט אלץ געגוי, ווי עס איז פארגעקומען, געבראכען מיט די הענד און צוגעזונגען:

— בעשערט אזוי... בעשערט אזוי... א שרעקליכער טעות...

יעקב פאט.

Jüdische Volkszeitung №135 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, דינסטאג יט׳ סיון תרע״ה (1. Juni 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די דייטשען 10 קילאמעטער פון לעמבערג.

איטאליענישער ערפאלג אין טיראל.

פון מזרח־פראנט

די קאמפפען ביי לעמבערג.

בערלין, 1־טען יוני. „טאגעבלאט״ס קא־רעספאנדענט שרייבט: גלייכצייטיג מיט׳ן נצחון פון׳ם דייטשען לינקען פליגעל ביי דער טייך סאן און ביי יאראסלאוו, האט דער דייטש־עסט־רייכישער צענטר און דער דרום פליגעל פון גענעראל פאן־מאקענסענס ארמעע, ניט קוקענ־דיג אויף דעם שונא׳ס ווידער־אנגריפען, פארט־געזעצט דעם פארמארש אויף דער שטרעקע פון דער אייזענבאהן־ליניע ראווארוסקא און לעמ־בערג.

די רוסען, וואס האבען בעקומענדיג פער־שטארקונגען און ווידער קאנצענטרירט א פראנט זענען אין אלע קאמפפען אבגעווארפען געווא־רען ליידענדיג גרויסען היזק.

פאן־מאקענסענס דרום־פליעגעל דערנעהנ־טערט זיך לעמבערג דורכ׳ן ווישניא־טהאל און שטעהט אנ׳ערך 10 קילאמעטער פון לעמבערג. אין בוקאווינא האבען מיר אבגעשטעלט דעם שונא ביי מאהאלא.

די רוסישע געפאנגענע האבען געהאט יא־פאנישע ביקסען, אמוניציע און יאפאנישע פו־לעמיאטען.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 31. מאי (אפיציעל). ביי שאוו־ל פארטזעצען אונזערע מחנות די געגען־אפענ־סיוו און שטויסען אב די דייטשען. דא האבען מיר דעם 28. עראבערט 9 קאנאנען און 7 מיט־ראליעזען א ן גענומען א טייל געפאנגען.

ביי דוביסא האט דער שונא אנגעגריפען מיט גרויס קראפט. אונזערע מחנות האבען זיך אבגעצויגען צוריק אויף דער צווייטער זייט טייך פערהינדערענדיג דעם שונא אריבערצוגעהן דעם טייך.

בשעת די פארטגעזעצטע קאמפפען אין גא־ליציען האבען מיר דעם 29. פערטריבען דעם שונא פון דעם רעכטען ברעג פון טייך סאן און פארגענומען אייניגע געלונגענע געגען־אנגרי־פען געגען דעם שונא׳ס צענטר, וואס האט בע־הויפטעט זיינע פאזיציעס נעבען די דערפער קאליקאוו און נאקלא, אויף ביידע זייטען פון טייך ווישניא, נעהמענדיג דערביי אנ׳ערך 300 געפאנגען, צווישען זיי 60 אפיצערען.

גענעראל איוואנאוו׳ס מחנות האבען בע־זעצט דעם דארף לעזאקאוו און גענומען 1000 געפאנגען. איינער פון אונזערע באטאליאנען אונטער דער קאמאנדא פון קאפיטאן באר האט דעם 28. פארגענומען א געגען־אנגריף ביי האי און ס׳איז זיי געלונגען ארומצורינגלען דעם שונא׳ס אנ׳אבטיילונג, וועלכע איז געווען 3 מאל אזוי גרויס, און האט איהם פערניכטעט כמעט אינגאנצען. די איבערגעבליבענע 600 זענען גענומען געפאנגען.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 31־טען יוני. (אפיציעל). אין בעל־גיען האבען אונזערע מחנות אויפ׳ן רעכטען זייט פונ׳ם איסער־קאנאל עראבערט אלע דייט שע טראנשעען אויפ׳ן בארג נומער 17 ביי פיל־קעם, נעהמענדיג דערביי 50 געפאנגענע און 3 מיטראליעזען.

אין צפון פון אראס געהען פאר העפטיגע ארטילעריע־קאמפפען. אין דרום פון ניו־וויל־סאנט־וואסט האבען מיר אונגעגריפען די דייט־שע פאזיציעס, וואס רופען זיך לאבירינט. בי דיעזער געלעגענהייט זענען מיט געגאנגען 400 מעטער פארווערטס.

אויך אין עלזאס־לאטרינגען האבען מיר געהאט ערפאלג און גענומען פיעל געפאנגענע.

דייטשער בעריכט

בערלין, 31־טען מאי. (אפיציעל). אין מזרח פונ׳ם איסער־קאנאל האבען די פראנצויזען געהאט פארבערייט א מורא׳דיגען אנגריף געגען אונזערע פאזיציעס אין צפון פון האטהעם. דער אנגריף איז ניט נאר אבגעשלאגען געווארען, נאר מיר זענען אויך דערביי געגאנגען פאר־ווערטס.

די פראנצויזישע געוועהנליכע בעשיסונג פון אונבעפעסטיגטע שטעדט הינטער אונזער פראנט האט דאס מאל אויך געבראכט פיעל קרבנות פון פראנצויזישע פרויען און קינדער אין עלזאס־לאטרינגען.

פון דרום־פראנט

איטאליענישער בעריכט.

רוים, 31־טען מאי. (אפיציעל). אויפ׳ן טריענטישען גרענעץ האבען מיר אין יודיבארי־אטאל בעזעצט א וויכטיגע שטעלונג אויפ׳ן שפיץ פון דער בארג ספעסא נעבען סטארא.

ניט ווייט פון אסירזשא, האט אונזער אר־טילעריע פערניכטען דעם פארט לוסערנא, וואס האט זיך אינגאנצען איבערגעגעבען.

א מאדערנע איינגעריכטעטע פאזיציע אויפ׳ן בארג איז אויך פערניכטעט פון אונזער ארטי־לעריע. צום סוף האט אונזער אינפאנטעריע עראבערט דיזען פארט און איז געגאנגען וויי־טער און עראבערט די דארף וועזענא. אינ׳ם קאטארא געגענד האבען מיר עראבערט די שטעדט טרע־קראך, און קארטינא און די גאנצע דערביי ליגענדע געגענד.

ביים פריאולישען גרענעץ האבען די עסט־רייכער שוין פון לאנג בעפעסטיגט זיך און צו־געפיהרט מיטעל־גרויסע קאנאנען צו די פאזי־ציעס אויפ׳ן לינקען ברעג פון טייך איזאנצא, וואס בעהערשען די איבערגאנגען איבער דער טייך. ניט קוקענדיג אויף דעם, פארטזעצען אונ־זערע מחנות זייער פארמארש.

עסטרייכישער בעריכט

וויען, 31־טען מאי. (אפיציעל). אין טיראל הצט דער שונא וויעדער אנגעהויבען בעשיסען אונזערע פאזיציעס אויף די בערג פלאגאריא אין לאוואראנע. פיינדליכע אבטיילונגען זענען אריין אין קארטינא, אבער זענען אנטלאפען צוריק ווי זיי האבען דערהערט דעם ערשטען שאס פון אונזערע קאנאנען.

פיינדליכע אבטיילונגען האבען אין צפון גערטץ פערזוכט איבערגעהן די טייך איזאנצא, אבער זענען געהינדערט געווארען פון אונזערע ארטילעריע ביז זיי האבען געמוזט אומקעהרען זיך צוריק.

רויכערט „טראיקא“ נומ. 3 און 4 עכטע רוסישע ציגארעטען פון א. ס. מאיקאפאר, ריגא!

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

שנייד ער פאכפעראיין.

פון 1873

האלט אב א עקסטראארדינערע גענעראל פערזאמלונג מיטוואך דען 2־טען יוני האלב נין אוי־ געה אין רוימערסגיידע 22 (פעסט זאל)

טאגס אורדנונג:

1) פארשלאג סון קאנדידאטען צו וויצע פארמאן, צו רעפרעזענטאנטן, 3 קאנ־ טראהענטן און 1 רעוויזאר.
2) פאלקס יום־טוב דעם 5 יוני.
3) אבשטימונג וועגען איריגנעהמען אין דענישן שניידער פערבאנד דעם נאנדערגלאזענעם שניידער פערבאנד.
4) איינשטימונג צום פראטאקאל.

פערוואלטונג.

ס'ווערען

פערקויפט פון לאגער

צו פאבריק פרייזען

פיינע דאמע־זאקען 1 פאר 95 אויר.
" " 3 " 5,20 "
פיינע פלאר זאקען פאר 1.25 "
עכטע זיידענע זאקען " 1,75 "

הערן, דאמען און קינדער זא־ קען אין גרויסע אויסוואהל צו בילי־ גע פרייזען

„איניערנאציאנאלער שטרימפלאגער"

Internationalt Strømpelager

Ostergade 51 I. sal.

Tel. Byen 4422.

א פלאץ

אלס א געהילף אין א קאלאניאל־געשעפט אדער אדער אנ'אנדערע בעשעפטיגונג. אין וועלכען ס'איז פאך וועדט געוווסט, וועגדען זיך אן „ד־ פאלקסצ" *Billet mærke Nr. 300.*

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Børneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordel- agtigste Betingelser *af*

Bernhard Philipsen
Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

BARNEVOGNE. Barnevogne til billige Priser og paa gode Betingelser.

Gummiringe fra 65 øre.

faas kun i

Amagerbrogade 102. Tlf. Amager 104

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.
СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ;
страхованіе стекла —
по исключительно дешевому тарифу.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבענדע בילדער „Kinografen" Frederiksbergg. 25

(נעבען ראטהויזפלאץ)

יעדע טאג ווערט פארגעשטעלט אהן אונטערברעכונג פון 2 אזייגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסטן

פון דער וועלט קריעג.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS» Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Tel. beleven 182

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotes-Tjenst Jeden Sonabend.

רעסטאראן־רונדעטארן

טרינישאטס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 אין 50

Tel. 772 **IKKE** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles — — med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען, בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין 50 *Adelgade*

Tel. Palœ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע 78 Tel. b. 3703 אופען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז אין דער פרי

---

2 שהנע

מעבלירטע צימערען ווערען פערדינגען אין קאר־ סגאדע 52 1 זאל א. ה. ביי א גאלדשמיד.

ביליג זאקען ביי ג.

דאמען. הערן און קינדער זאקען לויט בעשטע־ לונג. קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קא־ ניקעסטרעדע 3. Tlf. B. 752. u.

ס'ווערט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט אין א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ק. סוסלאוויץ,

סילקעבאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פאר־ טיען אויף לאנג.

Telef. B. 532. W. 28 פארטאוו הויזערפלאץ

מעבעל?

אויף קלייניע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nord 210

מאגאזין כע ראסעס פון 5 קראנער.

---

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען אר־ בייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופער־ שטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראַרבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

MØBLER

ווער ווייל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־ שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימ'ס מיט קלאווייר.

EPSTEIN, Rosenaargaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

ס'ווערט געזוכט

פעהיגע האנדנייערין אין האנדנייערין אויף גוטע בעצאהלונגע ארבייט. ליעווין. *Dybensg. 22, 3.*

ציגארעטען „ראזע"

Nr. 10 אהן מונדשטוקן 15 שטיק 10 אויר
Nr. 10 מיט מונדשטוקן 15 „ 10 „
Nr. 102 גרויסער פארמאט 15 „ 10 „

„ראזע" האבען אין דענמארק דעם גרעסטען אבזאץ.

נאר עכטען

C. B. Møller og Co:

PRØV
C.W.OBEL'S
CIGARETTER

Trykt i A-s. „Israelsk Folketidende"s Trykkeri, Mantergade

J. Michaelsohn & S. Skorochod.

די מלחמה, האט זיך די צאהל פון דער ארמעע זעהר געהויבען. די רעגיערונג האט אסיגנירט א סומע פון 40 מיליאן פונט פאר מיליטערישע פארבערייטונגען. און דאס גאנצע געלד איז שוין כמעט אויסגעבראכט געווארען אויף די הכנות.

איטאליען האט איצט צוזאמענגערופען דאס גאנצע מיליטער אפילו די סאלדאטען פון יאהר 1914—1915, וואס בעטרעפט 180 טויזענד מאן.

אין דער זעלבער צייט האט מען אויך פאר־געברייט די מאביליזירטע מיליץ (ווי די דייטשע לאנדוועהר), וואס ענטהאלט די רעזערוויסטען וועלכע האבען 8 יאהר אבגעדיענט אין דער אק־טיווער ארמיי. אפילו די דאזיגע וואס זענען צוליעב פאמיליע פריווילעגיעס בעפרייט געווא־רען, זענען איצט צוזאמענגערופען געווארען, א סך־הכל פון 350 טויזענד מאן.

און עס וועלען צוזאמען צו רופען ווערען, די דאזיגע עלטערע רעזערוויסטען פון 33 ביז 39 יאהר אלט. מען דענקט, אז איטאליען קען ארויסשטעלען אן ארמעע פון אנדערטהאלבען מיליאן.

דער „הינדענבורג" פון איטאליען, איז גע־נעראל קאדארנא, וועלכער ארגאניזירט דאס גאנצע מיליטער, און מאכט זיי פארגעברייט צום קריעג.

איטאליען פערמאגט 14 קריעגס־שיפען. אי־בער 20 אונטערוואסערשיפען, הונדערט טאר־פעדא־שיפלעך און א גרויסע צאהל קרייצערס און טארפעדא־צושטערער.

זייט די לעצטע 8 מאנאטען האבען די אי־טאליענישע פאבריקען געהאלטען אין ארבייטען געוועהר און פערשיעדענע אמוניציע.

די גאנצע ארמעע וואס איטאליען קאן ארויס־שטעלען דערגרייכט ביז 3.020.000, פון די צאהל זענען 1.020.000 געלערנטע סאלדאטען.

ווי אזוי מען העצט.

אין נומער 97 פון אפ־ציעלען „רוסקי אינ־וואליד" לעזען מיר פאלגענדעס:

„צווישען די מיטלען צו קעמפפען געגען די דייטשען אין באלטישען קאנט וועלען מיר אנ־מערקען: די ארויסשיקונג פון יודען פון גאנץ קורלאנד, וועלכע ווערט געפיהרט מיט א אונגע־וועהנליכע ענערגיע. מען האט זיי געהאפט אין פיהרען די דייטשען אויף שאוועל, וואו אין יע־נער צייט זענען דורך אונז געזאמעלט געווארען די רעקוויזירטע בהמות און פערד, און א טייל פון די בהמות איז אריינגעפאלען אין האנד פון געגנער, צוליעב זיין פלוצלונגען אנקומען אהין דורך די געניטסטע פיהרער: דערנאך ווערען גרינדליך בעזוכט די הייזלעך פון די וואלד־וועכטער, די קעלערס פון די קאלאניעס און קליינע גיטער, וואו מען געפינט געהיימע טע־לעפאנען, דייטשע אגענטען און שומרים, וועל־כע האבען זיך פערשטעקט און בעהאלטען אין שטארקע ערטער.

פון איבעראל ווייזט מען אן, אז אן דער שפיץ פון דעם געגנערס פיהרער האט מען דער־קענט פערזאנען, וועלכע האבען געוואוינט אין קאנט אלס פערשיעדענע פראפעסיאניסטען און האבען חוצפה־דיג אבגענארט מיט זייער אויפ־פיהרונג סיי די בעפעלקערונג, סיי די רעגירונג פונ׳ם לאנד, וואס האט זיי גאסטפריינדליך אריינ־גענומען. אזא פערראט מוז דורכאויס בעשטראפט ווערען, דורך איינפיהרען אין קאדעקס אינטער־נאציאנאלע רעגעלן, לויט די פראקטיק פון די יעצטיגע געשעהענישען: די שפיאנעריי, ווען זי זאל ניט ענטדעקט ווערען, בעדארף זי אויף איין אופן בעשטראפט ווערען, און עס איז נוי־טיג א ענערגישע סארטירונג פון די געפאנגענע כדי צו דערוויסען זיך ווער זענען פעררעטער."

ווי עס שיינט טראכטען שוין די רוסישע מיליטער־לייט וועגען נייע גזירות אויף יודען, ווען אויך ניט אויף אייגענע איז אויף פרעמדע.

און אט איז א צווייטער דאקומענט פון דער העץ־פאליטיק:

די „גאזעטא ראדאמסקא" (נומער 37) דרוקט פאלגענדע פליכט־פעראדנונג וועגען יודען:

„אויפ׳ן גרונד פון פונקט 7 פאראגראף 415 פון די פארשריפטען וועגען די פעלד־פערוואל־טונג איבער׳ן מיליטער בשעת מלחמה, פער־עפענטליך איך, אז צוליעב דער אונגעוועגליך פערגרעסערטער צאהל פון שווינדלערייען מצד די יודען אין דער לעצטער צייט צו שאדען דעם מיליטער, פערגרעסער איך (אויפ׳ן סמך פון פאראגראף 419 פון די דערמאנטע פאר־שריפטען, אין דער רעדאקציע, וואס איז אלער־העכסט בעשטעטיגט געווארען דעם 29. דעקא־בער 1914) די שטראף, וואס איז דורכ׳ן געזעץ בעשטימט פאר שווינדעל, און איך בעפעהל, אז אין דער צוק נפט זאל מען פאר יעדע שווינד־לערישע פערנעהמונג פון פרעמדע זאכען, געלד אדער אנדערע בעוועגליכקייטען, וואס זענען דערמאנט אין די פאראגראפען 173-176 אוס־טאוו וועגען בעשטראפונגען דורך די פרידענס־ריכטער — אין יעדען פאל ווען די אנגעקלאג־טע וועלען זיין יודען און די בעשעדיגטע — מיליטער־טיילען אדער איינצעלנע מיליטערישע פערזאנען, זאל מען אויף די שולדיגע ארויפלע־גען די שטראף, וואס שטעהט אין פ׳ 1666 פון שטראף־געזעץ, גאנץ אהן אונטערשיעד וועלכע סומע איז אויסגענארט געווארען דורכן שווינדעל.

אונטערגעשריבען: דער ארמעע־פערוואל־טער. עווערט.

זיי פערראטען זיך אליין.

וועגען דער שענדליכער „אילוסטראציע," וואס האט זיך בעוויזען אין א פוילישען הומא־ריסטישען זשורנאל, שרייבט די „אפיניא זשי־דאווסקא":

„אין יענער צייט האט ה׳ דייכעס־לונינסקי שטארק זיך אויפגערעגט אויף בראנדעס׳ן דער־פאר, וואס דער לעצטער האט אבגעדרוקט אין „פאליטיקען" א קאפיע פון דער אילוסטראציע אין „וויארוס", וואס שטלט־פאר „סצענע, ווי אזוי עס ווערט ערמארדערט א קריסטליך אינגעל און עס ווערט איהם אויסגעצאפט דאס בלוט אויף מצה לויט׳ן בעשו׳דיגונגס־אקט אין פרא־צעס פון בייליס׳ן". די דאזיגע אויפרעגונג איז פון שטאנדפוקט יעזואיטישען פלפל געווען זעהר בעגרינדעט. די אילוסטראציע מאכט אם שענז־ליכסטען קאליע די דאפעלטע שפיעל, וואס די פוילישע אנטיסעמיטען פיהרען: א אינערליכע און א אויסערליכע. בעת אויף די ציטאטען פון דער פוילישער פרעסע, וואס ווערען געבראכט אין דער רוסישער, און אין דער אויסלענדישער פרעסע, קען מען זאגען, אז זיי זענען טענדענ־ציעז איבערגעזעצט געווארען, ווערט די אילו־סטראציע ביי אלע פעלקער אויף א גלייכען אופ׳ן פערשטאנען.

עס איז אונז אלזא אינטערעסאנט צו וויסען ווי עס וועלען ערקלערען די פערשידענע לונינסק׳ס, באראנאווסקיס, פאדערעווסקיס און אנדערע אויסלענדישע פערטיידיגער פון די פוילישע אנ־טיסעמיטען, וועלכע פערזיכערען, אז די ערצעה־לונגען וועגען מאכען בלבולים אויף אידען זע־נען א אונפערשעמטער ליגען פון די ליטוואקעס, — ווי אזוי וועלען זיי ערקלערען דאס ליעבע בלבול, וואס האט זיך בעוויזען אין 17 נו׳מ. פון „מוחא" (פון 28־טען אפריל 1915), א הומאריס־טיש בלאט, וואס ווערט אממעהרסטען געלעזען אין פוילען און ווערט שטענדיג רעק־לאמירט דורך דער גאנצער פוילישער פרעסע? דאס בילדעל שטעלט־פאר א קעלער, פון וועל־כען א איד טעלעפאנירט צו א פרייסישען ליי־טענאנט און טראגט פאלגענדע אויפשריפט: „א שטימע פון קעלער: „דריי פעק קופער שוין! אין א וואך ארום א דאפעלטע פארציע! אויף די פעק שטעהט געשריבען: „שוויצע סטארענאווע".

מיר רעכענען אבער נישט, אז דער אויפריי־צענדער ארויסטריט פון בוכנער׳ן זאל קענען ערקלערט ווערען אלס פראוואקאציע מצד א גע־וועזענעם איד, וואס זאל האבען דעם צוועק צו קאמפראמעטירען דאס פוילישע פאלק אין די אויגען פון דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט!

צוועלפטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה"

הר׳ קאסטעליאנסקי, ליבוי	50	קו.
דורך די פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען (פון א טעאטער פארשטעלונג)	49	"
הר׳ ראבינאוויטש, קארלסקראנא	30	"
" ווינטער, לאדז	25	"
" בעקער, העלזינגער	20	"
" ה. גלאנצמאן	15	"
" ה. נ. גראסמאן, קאפענהאגען	10	"
" וולאדיסלאוואווסקי, שוועדען	10	"
" גאוואטין, שוועדען	5	"
" ב. קארדע	5	"
" מ. ל. חאגין	5	"
" אספיוואט	5	"
" י. ענקי קאפענהאגען	5	"
" ברידזעווסקי, "	5	"
" מילער, "	2	50
" שאליט, "	2	50
פרל. א. גארדין "	2	"
הר׳ ש. ש. "	5	"
" מ. בערגמאן "	4	"
" טרעלמאן, "	3	"
" א. שמועס, "	1	5
" חידעקעל, "	2	"
פרל. ש. ברעסעל, "	2	"
" ש. ברעסעל "	2	"
הר׳ מאלאניק "	3	"
" ר. חיט, "	5	"
" ש. פיש, "	5	"
" מ. פריינדזילבער,	4	"
" י. ראסקין "	2	"

בסך הכל 284 קר. 5 אוירעס

על פי טעות איז אין דער פערטער רשימה א סומע פון 60 קראנען געשטאנען (ווינטער, לאדז), וועלכע איז גאר ניט איינגענומען. דרום מוז יענע סומע אבגעצויגען ווערען. נאך אברעב־נונג פון דער דאזיגער סומע איז דער סך־הכל פון די צוועלף רשימות 4308 קר. 36 אוירעס.

געלדער פאר דעם הילפס־קאמיטעט ווע־רען אנגענומען: L. Motzkin, Vestergade I; J.Nachemsohn, Tordenskjoldgade I.

אדער אין דער צענטראל־שטעלע: Prof. D. Simonsen, Skindergade 2?

פאר די קינדער?...

עס האבען זיך אזוי געצויגען וואכען. איהר האט מען שוין גערופען „חנה די אלמנה". די קינדערלעך זענען יתומים געווען און ברוך׳קע האט קדיש געזאגט.

דער, וואס איז איהר געקומען צו הילף, איז געווען דוד־משה׳ס פעטער, דער אלטער יוסל, יוסל האט געלד, ביי איהם האט קיין ראליע ניט געשפיעלט דריי רובל א וואך. יוסל איז אבער געווען נישט פון די גרויסע צדקה־געבער, פון די נותנום, ער איז אבער שוין דריי יאהר אנ׳־אלטן געווען.

ווער האט זיך געקענט געגענשטעלען, אז גאט האט געוואלט אזוי שטראפען דער אונשול־דיגער חנה׳ן? — מסתמא איז דאס בעשערט גע־ווען אזוי.

גוטע מענשען האבען אנגעהויבען אונסער־זאגען, אנ׳עצה געבען, פרומע ווייבער זענען געקומען איינריידען: דארפסט אזוי טהון. חנה... דארפסט טהון... עס איז גישט קיין זינד...

לאזט אבער דאס הארץ נישט חנה׳ן, זי זאל חתונה האבען מיט׳ן אלטען יוסל. האבען זיך וואכען נאך וואכען געצויגען און אויף חיונה, האט ער געגעבען, ביז וואנען חנה האט זיך געמוזט בעשליסען: יא צי נישט.

און איצט, פאר צוויי וואכען צוריק, האט מען א שטילע חופה געשטעלט, חנה האט אונ־טער דער חופה ביטער געוויינט, זי האט אבער מיט׳ן פעטער יוסל חתונה געהאט און ער האט זיך צו איהר אין דער רויטער שטיבעל ארי־בערגעצויגען.

עס איז אין מיטען נאכט געווען, שטיל אין רוהיג אין אלע הייזער האט מען געשלאפען, אין ערגעץ האט קיין פייער נישט געברענט און דוד־משה אין די סאלדאטסקי קליידער איז זיך צוגעקומען צו זיין רויט הייזעל, דאס הארץ האט עקלאפט אינוועניג און באלד ארויסגע־שפרונגען פון טאטעשע ווארעמקייט: דארט אינ־וועניג איז חנה מיט די קינדערלעך...

(ענדע קומט)

יעקב פאט.

מעהרהייט און מינדערהייט.

I.

טרויעריג איז דאס שיקזאל פון דער מינדערהיים. גליקליך איז די מערהייט די לעצטע איז תמיד געוועכט, וועו זי בעגעהט אפילו די גרעסטע עוולות איז זי א צדקנית און קיינער וואגט ניט זי צו קריטיקירען. נאמער בעפאט זיך יא אימיצער וואס קריטיקירט זי, ווערט ער בעטראכט אדער אלס מורא־דיגער חצוף, אדער אלס אנ׳איינפאכער משוגענער. די ערשטע איז אבער תמיד אונגערעכט. וועו זי טהוט אפילו די נאבעלסטע טהאטען איז זי א מרשעת, אנ־אויסוואורף, א כל דבר אסור. קיינער וואגט ניט צו זאגען וועגען איהר א גוט וואורט, נאמער טהוט עס אימיצער יא — פראקלאמירט מען איהם אלס רשע מרושע אדער אלס אידיאט.

„וען די גאנצע וועלט זאגט שכור מוז זיך דער ניכטערער לעגען שלאפען". אויב עד טהוט ניט אזוי און געהט דוקא ארום צווישען מענשען לויפט מען איהם נאך און מען מאכט פון איהם א „הוראי" און פון אלע זייטען שיסט מען אויף איהם מיט פיילען פון שפאס.

עס איז דעריבער גאנץ נאטירליך, אז דער דורכשניטס־מענש זאל אימער זיך הנפענען צו דער מאיאריטעט, זאל נאכגעבען איהרע קאפריזען, נאכמאכען איהרע מנהגים און זיך בעמיהען צו זיין אייגער פון איהר, וואורום צו שטעלען זיך געגען דער מאיאריטעט הייסט שוויימען געגען שטראם און צו שוויימען געגען שטראם בעדייטעט צו זיין א מארטירער.

מיר יודען האבען געהאט דאס אומגליק צו זיין תמיד א מינאריטעט צווישען די סעלקער פון דער וועלט. מיר זענען אימער געווען קליין אין צאהל, אבער טראץ דעם האבען מיר זיך ענטוואזט צו הנפ־ענען די מאיאריטעט, נאכמא־כען אהרע מנהגים, אויבערצונעהמען אהרע מא־נירען און זיך לאזען פון איהר פערשלינגען אן ווערען זוואמענגעשמאלצען מיט איהר. דע־ריבער האבען מיר זיך טאקע אויסגעריכט מורא־דיגע צרות און האבען קיינמאל אין ערגעץ קיין תקומה ניט געהאט. מען האט אונז געיאגט, גע־טריבען פון יעדען פלאץ און אומעטום זענען מיר בעטראכט געווארען אלס, א שפיק שעטנז. אונזער שטייפקייט, אונזער הארטנעקיגקייט, אונזער „חוצפה" האט אונז זעהר טייער גע־קאסט, א גוואלדיג גרויסען טריים האבען מיר פאר דעם בעצאהלט.

פונדעסטוועגען האבען מיר אזוי אבגעלעבט פיעל הונדערטער יאהרען און האבען גאר ניט אנגעהויבען צו טראכטען וועגען אונסערגעבען זיך און וועגען אננעהמען א הכנעה־דיגע טאק־טיק. מיר האבען מקבל באהבה געווען די יסו־רים, וואס די מאיאריטעט פערשאפט אונז און האבען נאך זאגאר א געוויסע הנאה געפיהלט אין זיי. דער געדאנק אז דאס ליידען מיר צו־ליעב דעם, וואס מיר ווילען ניט זיין קרי־כענדע וועריס, וואס מיר ווילען ניט מבטל זיין אונזער נאציאנאלע אינדיווידואליטעט, האט אונז אויפגעהויבען ביי זיך אין די אויגען אין מיר זענען געווען שטאלץ מיט אונזער שטאלץ, הא־בען זיך בעטראכט אלס איבער־מענשען אין וואס ווייטער אין ווייטער האבען מיר געקראי־גען אלץ מעהר מוט צו האלטען הויך אונזער „אתה בחרתנו"־פאהן.

ענדליך איז אבער געקומען א נייע צייט. יודען מיט א דורכשניטס־פסיכאלאגיע זענען אויפגעשטאנען, וועלכע האבען ניט נעקענט בע־גרייפען אונזער האנדלונג, און דיזע האבען מסכים געווען מיט דער מאיאריטעט, אז מיר זענען פראים, אז מיר זענען פערדארבענע ברו־אים און אז מיר זענען ווירקליך ווערט די אלע ניערען און זיך לאזען פון איהר פערשלינגען אן ווערען צוזאמענגעשמאלצען מיט איהר. דע־ריבער האבען מיר זיך טאקע אויסגעריכט מורא־דיגע צרות און האבען קיינמאל אין ערגעץ קיין תקומה ניט געהאט. מען האט אונז געיאגט, גע־טריבען פון יעדען פלאץ און אומעטום זענען מיר בעטראכט געווארען אלס, א שפיק שעטנז. אונזער שטייפקייט, אונזער הארטנעקיגקייט, אונזער „חוצפה" האט אונז זעהר טייער גע־קאסט, א גוואלדיג גרויסען טריים האבען מיר פאר דעם בעצאהלט.

פונדעסטוועגען האבען מיר אזוי אבגעלעבט פיעל הונדערטער יאהרען און האבען גאר ניט אנגעהויבען צו טראכטען וועגען אונסערגעבען זיך און וועגען אננעהמען א הכנעה־דיגע טאק־טיק. מיר האבען מקבל באהבה געווען די יסו־רים, וואס די מאיאריטעט פערשאפט אונז און האבען נאך זאגאר א געוויסע הנאה געפיהלט אין זיי. דער געדאנק אז דאס ליידען מיר צו־ליעב דעם, וואס מיר ווילען ניט זיין קרי־כענדע וועריס, וואס מיר ווילען ניט מבטל זיין אונזער נאציאנאלע אינדיווידואליטעט, האט אונז אויפגעהויבען ביי זיך אין די אויגען אין מיר זענען געווען שטאלץ מיט אונזער שטאלץ, הא־בען זיך בעטראכט אלס איבער־מענשען אין וואס ווייטער אין ווייטער האבען מיר געקראי־גען אלץ מעהר מוט צו האלטען הויך אונזער „אתה בחרתנו"־פאהן.

ענדליך איז אבער געקומען א נייע צייט. יודען מיט א דורכשניטס־פסיכאלאגיע זענען אויפגעשטאנען, וועלכע האבען ניט נעקענט בע־גרייפען אונזער האנדלונג, און דיזע האבען מסכים געווען מיט דער מאיאריטעט, אז מיר זענען פראים, אז מיר זענען פערדארבענע ברו־אים און אז מיר זענען ווירקליך ווערט די אלע צרות, וואס מען טיילט אונז אויס. און זיי הא־בען אנגעשטעקט פיעלע פון אונז מיט זייערע אנשויאונגען און א שמארקע אסימילאציאנס־בעווייזונג האט זיך אנגעפאנגען אין אונזער לאגער. הונדערטע טויזענדער יודען זענען מיט גרויסיגקייט קעגן געקומען צו דער מערהייט און אויף די קניע פאר איהר געפאלען און רחמים ביי איהר געבעטען, אז זי זאל אויספריי־טען איבער זיי איהר פליעגעל און זאל זיי אננעה־מען אלס ברידער.

די מערהייט האט אנגעקוואלען קוקענדיג אויף די דאזיגע יודען, עס איז איהר זעהר גע־פעלען גיווארען זייער פאלען אויף די קניע און זי האט בעגריפן זייער אונטערטעניגקייט מיט א זיסען שמייכעל, אבער אויספארעקען א האנד צו זיי און זיי אויפהויבען פון זייערע „כורעים". האט זי געהאלטען העכער פאר איהר וועדרד, זי האט זיי גלאזען אזוי ליידגען אין זייער שפלות־דיגער סאזע.

דער דאזיגער קבלת פנים איז פאר א גרוי־סען טייל פון דיזע כורעים־פאלער גיווען א שטארקע ענטוישונג. זיי האבען איינגעזעהן אז צוזאמענוואקסען מיט דער מאיאריטעט קענען זיי ניט, וויייל זי לאזט זיי ניט צו נאהענט צו זיך, זענען זיי אויפגעשטאנען פון דער ערד, האבען אויסגעגליכן זייערע רוקענס, אויפגעהויבען די קעפ און האבען צוריק איינגעפארשירט אין דעם יודישען לאגער מיט אנ׳ענטשלאסענהייט צו בלייבען אויף שטענדיג מיט דער מינאריטעט און שוויימען מיט איהר געגען־שטראם.

בלויז א קליינער טייל פון די וואס האבען געזוכט די מחותנים־שאפט פון דער מאיאריטעט זענען געבליבען נאך עד היום ליעגען נעבען איהרע פיס און זיי טרויערן נאך גילדענע טרוי־מען וועגען א צייט, וען די טיהר פון דער מא־יאריטעט וועט זיך פאר זיי עפענען בריייט און זיי וועלען אריינטרעטען אין איהרע רייהען.

אבער פריהער־ שפעטער וועלען זיי זיך איבערצייגען אין זייער טעות. זיי וועלען אי־זעהען, אז זיי האבען גאנארט און גאנטש אומויסט, אז טראץ דעם וואס פון זייער זיים האבען זיי געמאכט אלערלי־ נאכגעבונגען אל־דעם שדוך צו שליסען, זויל דער צווייטער צד זיי ניט קענען און ער יאגט זיי און טריבט זי פון זיך און דערגעהט זיי די יאהרען. זיי וויל לען אייגזעהן, אז זיי זענען אין זייער בייד לאגע נאך גרעסערע מארטירער נוי זיי. זענען עס געווען פריהער און זיי וועלען בעשליסען אז עס לוינט זיך שוין בעסער צו זיין א מ־ טירער פאר א ריכטיגע אידעע אין צו לייד־ צוואמען מיט זייערע ברידער.

אברהם קאפלאן.

איטאליענס מיליטע רישע מאכט.

אין איטאליען עקזיסטירט געצוואונגענער ר־ ליטער־דיענסט. יעדער יונגערמאן פון 19 יאהר מוז זיך צושטעלען צום מיליטער.

דאס בעפרייאונג קען קומען צוליבע: 1. ג־ זונדס צושטאנד אדער אנדערע פריוויללי־

אין דער ארמעע דינען פר אב 2 יאהר. ד דער קאוואלעריע אין ארטילעריע — 3 אין פאלק. דאן 6 יאהר רעכענט פר זיך שען די רעזערוויסטען, און דערנאך פאר אריין אין דער מאביל־זירטער מיליץ אויף 4 יא צייט. און דערנאך נעהט פר אויבער צו טעריטאריאלער מיליץ אויף 7 יאהר. בם דויערט דאס דינענסט אין איטאליען — 19 יאהר.

אין שלום־צייט איז די צאהל פון אמאל נישען מיל טער ניט אויבעריג גרוים. בין יאהר 1913 האט איטאליען נעצעהלט בין טוזענד מאן. נור זיים עס האט אויסגעב

דער טעות.

(א אמת׳ע געשיכטע.

I.

עס איז נעווען שוין ווייט אין דער נאכט. אין עסעל איז נעווען די שטילקייט און רוהיג־קייט פון מיטען דער נאכט, צוגעמאכט די לא־דענס, צוגעשלאסען די טהירען און אויסגעלא־שען די פיירערן.

אריף צום עסעל האט זיך בעווייזען א מענש וואס איז פאמעלעך, לאנגזאם געגאנגען און ער האט זיך אלץ דערנעהנטערט. ער וואלט אפשר פאמעלעך נישט געגאנגען, וען ער וואלט דאס ניט מוזען. ער וואלט גלייכער גענאלאפען, גלא־מען צום רייטען שטוב, וואס שטעהט אין עק עסעל. ראוט וואלט מען זיך, מיינט ער, אויף די העלזער נעווארסען — ער איז אבער איצט נישט לאנג אויפגעשטאנען פון בעט, אויף וועל־כען ער איז נעלעגען מעהר ווי זיבצען הדשים. וועו ער פון עסעל וואלט איהם פלוצ־לונג דערזעהן. וואלט ער לכתחילה א זאג ג־ טהון:

— עפעס א נעווענזעגער סאלדאט געהט!..

נאר וואלט זיך יענער גוט צוגעקוקט און גוט דערזעהן, וואלט ער בלאס נעווארען, די צייכען וואלטען ביי איהם אנגעהויבען ציטערן. ער וואלט א קוויטש געטהון אין א פאסט מיט די הענד:

— מתים געהען... דוד משה געהט!...

און ער, דוד משה, וואס איז איצט בעגאנ־גען אין עסעל צו זיין רייטער שטוב, וואס איז נישט געווארסט, אנגעטהון אין זיינע סאלדאטען מלבושים, איז ער זיך בעגאנגן צו זיך אהיים, צו זיין וויב און קינדערלעך. דער פנים איז ביי איהם נאר בעווען בלייכער, די בארד זיינע וויי לענגער אין שווארצער און אוים־ן שיינעל איז איהם בעהאנגן א אויסצייכנונגס־צלם־ל.

ער האט קיין זאך נישט געווארסט, ער האט ניט געווארסט, אז זיין חנה האט שוין נאך איהם איהם איז נעווארען פיעל בעסער, האט איהם אבגעשיקט צו זיך אהיים אויף דריי חדש פערבעסערונג.

זיין חנה האט זיך די אויגען אויסגעוי לאנגע הדשים, וואס זי האט פון איהם ידיעה נישט געהאט. דאס וויייבלשע הארץ אונטערגעזאגט אזעלכע שווערע אין שלעכ השערות, פלעגט זי דיר נעכט ניט שלאפען צוויי קינדערלעך, די האלב־הונגעריג געזעהן, אז די מאמע וויינט פלעגען מישווייגען.

גוטע מענשען האבען פאר איהר בריי שרייבען, בין עס איז אנגעקומען די בשורה: דוד־משה איז טויט... עס איז שמעון־בערעל'ס און דערצעהלט, או האט מיט זיינע אויגען אליין געזעהן.

האט חנה קריגה געריסען, שבעה בעווי אן זי איז געקומען א ביסעל צו זיך, ה א ביטערער רעגען גיסט אומזיסט דאס הארץ אוי עקבערד דעם מה: וואס וויל זיין מיט

Jüdische Volkszeitung №134 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פריי׳ז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראָס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פריי׳ז:
מאָרגן טעקסט 25 אויראָס א שורה טעקסט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מאנטאג יח׳ סיון תרע״ה (31 Maj 1915)

מוראַ׳דיגע קאמפפען אין גאליציען און קורלאנד.

איבער 600,000 געפאנגענע אין רוסלאנד.

פון מזרח־פראנט

רוסישע געגנאַנגסען.

פון עטעראגראד מעלדעט מען: דער רוסישער ערמאלג אין מערב־גאליציען האט אויפגעמוטיגט די שטימונג צווישען די רוסישע מחנות וואס גרייפען איצט אן מיט גרויס קראפט.

די רוסען האבען עראבערט די עסטרייכישע הויפט־פאזיציעס ביי דעם טייך סאן און האבען געפאנגען 7000 געפאנגענע און עראבערט 6 קאנאנען. טאג־טעגליך בעקומען די רוסען פרישע רעזערוון און פערשטארקונגען.

די וויעזער צייטונגען שרייבען, אז די רוסען האבען דערגרייכט ביז דער גרעסטער מדרגה פון ווידערשטאנד אין די מערב־גאליציאישע קאמפפען. אלע רעזערוון. וואס די רוסען האבען נאר געקענט צוזאמענקלייבען האבען זיי געבראכט צום צפון־פליגעל פון זייער פראנט און גרייפען אן איבער׳ן גאנצען פראנט. נאר די אנגריפען האבען דאך ערגעץ ניט געהאט קיין ערפאלג א חוץ ביי סיניאווא.

די דייטשע הויפטקוואַרטיר מעלדעט: אונזערע מחנות האבען זיך דערנעהנטערט צו פשעמישל צו. אויך פראט וויסניא און לובאיזוויקא איז מזרח פון ראדימנא און יאראסלאוו האבען די רוסען פיעל מאל פארגענומען שטורמענדע אנגריפען. איבעראל איז דער שוא אבער געשלאגען צוריק. דער רוסישער 179. רעגימענט איז מערניכטעט פון אונזערע מחנות.

קריעגסגעפאנגענע אין רוסלאנד.

עטעראגראד. 30. מאי (אפיציעל). די צאהל פון די געפאנגענע, וואס די רוסישע מחנות האבען געגנומען איז געווען ביז דעם ערשטען אפריל 10,734 אפיצירען און 605,378 סאלדאטען. חוץ דעם איז א גרויסע צאהל גאליציש געפאנגענע בעפרייט געווארען און אווקגעשיקט געווארען אהיים.

די רוסישע פאזיציעס אין גאליציען.

די לאנדאנער צייטונג „טיימס" שרייבט: מיליטער ספעציאליסטען בעטראכטען די איציגע לאגע, ווי ערב א קריזיס. דער הויפט־פראנט ציהט זיך פון ארט, וואו די טייך סאלט אריין אין ווייכסעל — ביז פרשעמישל. די רוסישע שטעלונגען געפינען זיך אויף דעם לינקען ברעג פון סאן און אין צפון פון פשעמישל. די דייטשע טאקטיק בעשטעהט אין דעם וואס זיי בייטען זייערע צענטראלע פאזיציעס. איינמאל איז עס אין איין ארט, א צווייטען מאל אין א צווייטען. איצט קאנצענטרירען די דייטשען זייערע הויפט כוחות צו דער אייזענבאהן־ליניע פשעמישל־לעמבערג.

די אלגעמיינע מיינונג איז, אז די רוסישע פאזיציעס זענען זייער זיכער.

די מחנות וואס אפערירען אין די באלטישע פראווינצען ווערען אלץ גרעסער און גרעסער. ס׳זאל איצט זיין בערך 6 דיוויזיעס קאוואלעריע און 7 דיוויזיעס אינפאנטעריע, מיטגענדע ארטילעריע. די דייטשע פאזיציעס זענען אין בערהויפט שטארק ביי ליבוי און ביי שאוולי, גראניצא און מזרח פון ליבוי און די שטרעקע צו דרום און קורלאנד איז פאלשטענדיג אבגערייניגט פון דייטשען. אין דער ריכטונג צו מזרח פריסען צו איז די פראנט־ליניע די זעלבע, ווי מיט דריי חדשים צוריק: דער צענטער איז דארט אסאוועט.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 30. מאי. (אפיציעל). אין צפון פון אראס האבען מיר געהאט ערפאלג. נאכדעם ווי מיר האבען אבגעשלאגען די דייטשע אנגריפען אויף אונזערע פאזיציעס צווישען אבלען און סט. נאזאר, זענען מיר איבערגעגאנגען צום אנגריף און האבען עראבערט די גאנצע שטעדט אבלען. דער קאמפף איז נאך גאנץ א זעהר פערביטערער און דער שונא האט גרויסע פערלוסטען.

יודישע נייעס.

(וועגען די יודען אין קורלאנד). די ארויסגעשיקטע יודען פון קורלאנד איז מיט דער עריכוביגע פון הויפט־קאמאנדיר ערלויבט געווארען צו קומען צוריק ביז א בעזונדער פערארדנונג.

(דער יודישער לעגיאן). קיין מאסקווא זענען אנגעקומען ידיעות, אז דער יודישער לעגיאן האט העלדיש בעקעמפפט אין די דארדאנעלען. קיין אלעקסאנדריין האט מען געבראכט פערוואונדעטע לעגיאנערען.

(פאר יודען). דער פרשטעהער צוזאמענפאהר פון פארשטעהער פון די סיבירער שטעדט האט אנגענומען פאלגענדע רעזאלוציע.

„דאס בעראבייטען די נאטוראליזיר ייכטיטער פון סיביר פאדערט א צו־פלוס פון קאפיטאלען. און צום ענטוויקלען בכלל אלע פראדוקטיוע קרעפטען, דעם האנדעל און די מאבריקאציע איז אויך נויטיג א צו־פלוס פון לעבהאפטע טיכטיגע, פראקטיש ענגיטע עלעמענטען פון דער בעפעלקערונג, אהן אונטערשיעד פון נאציאנאליטעט און גלויבען. צוליעב דעם אלעמען זאגט אריוס דער צוואמענפאהר דעם וואונש, אז סיבירען אבגעשאפט ווערען די בעגרענצונגען פאר יודען".

(ציוניסטען פאר א יודישען קאנגרעס). דער פארלויפיגער אמעריקאנער קאמיטעט פאר אלגעמיינע ציוניסטישע אנגעלעגענהייטען, האט אנגענומען די פאלגענדע רעזאלוציאן:

„עס איז די מיינונג פון דעם קאמיטעט פאר אלגעמיינע ציוניסטישע אנגעלעגענהייטען אז עס איז ווינשענסווערטה, דאס ביי דער ריכטיגער צייט זאל פארקומען א קאנגרעס פון אמעריקאנער יודען איף א דעמאקראטישען באזיס כדי צו בעטראכטען די פראבלעמען, וואס בעריהרען דעם יודישען פאלק."

(טיימס העצט). „טיימס" האט וויעדער גענומען העצען אויף אידען.

איהר נייעסטער בלבול איז, אז די שטאדט ליבוי איז אויסגעגעבען געווארען צו די דייטשען דורך די אידען.

„פיער־פינפטעל פון די ליבויער אנדעלס־לייט זענען דייטשע אידען — זאגט דיעזע ענגלישע „נאוואיע וועימא" — אין זיי האבען עס גאר האלטען די דייטשען אויסצונעהמען די שטאדט.

פון העברעאישען קלוב.

דער רעפעראט פון ה׳ סלור איז אבגעלייגט געווארען אויף מיטוואך אוועגד דעם 2־טען יוני האלב 9. ווייל מיטגליעדער קענען שבת ניט קומען.

מיר כאבען אויסמערקזאם די אלע, וועלכע פערשטעהען העברעאיש, אז דער חבר סלור, וועלכער איז ווי בעקאנט, א גימנאסטיק־לערער ווייל בעבען א היסטאריישען איבערבליק איבער גימנאסטיק אין דער יודישער געשיכטע. מיר ערווארטען דערפאר אנצאהלרייכען בעזוך.

איינטריט פרייי פאר אלעמען.

בעמערק

די עכטע **B S. A.** ציקלען וועלאסיפעדען

ווערט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר ביי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vendersg. Tel. 4195

פערלאנג א קאטאלאג

עס האט זיך געעפענט א נייע ספעציעלע אבטיילונג מער *B. S. A.* מאטאציקלען און אלע געהערענדע טיילען ווי אויך גומענע מאטא־שינען אין שלאנגען.

B. S. A.

דעניש־רוסישע ביורא.

פיהרט אויס איבערזעצונגען אויף אלע אייראפעאישע שפראכען. ספעציאליטעט רוסיש.

גיט אויסקונפט איבער די האנדעלספערהעלטניסע אין דענעמארק. נעמט זיך אונטער צו שאפען אלע ארטיקלען צו עקספארט. פערלאנג אונזער געשעפטסקארטע!

שנייד אויס די אנאנ ע אום דו זאלסט זי קענען שפעטער בענוצען ווען דו וועסט זי נויטיג האבען. (קאנטארצייט 10 — 5). Frederiksbergg. Nr. II. Tel. Byen 7020.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקוויזיטען

Petersen & Steenstrup

Köbmagergade 18

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till bilige Præmier og kulante Betingelser

פערזיכערט

געגען פייער אין גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

האגען יארגענסען

טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפנהאגען

שיפס מעקלער. דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־ים־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבענדע בילדער „Kinografen" Frederiksbergg. 25

(נעבען ראטהויזפלאץ)

יעדע טאג ווערט פארגעשטעלט אהן אונטער ברעכונג פון 2 אזייגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסען

פון דער וועלט קריעג.

רעסטאראן־רונדעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.

אוירעס 65 און 50

Tel. 772 **JHEE** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles —

— med fineTheer

Grundlagt 1841

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwachen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Tel. beleven 182

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

A/S *Hannibal Sander.*

דאמפוועשריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. Telf. Søborg 31 og 61 קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאיויטש פילעסטרעדע Tel b. 3703 78 אפען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועגד, שבת ביז 10 אוועגד, זונטאג ביז אין דער פרי

---

2 שעהנע

מעבלירטע צימערען ווערען פערדינגען אין קאר־סגאדע 52 1 זאל א. ה. ביי א גאלדשמיד.

ביליג זאקען ביליג.

דאמען, הערן און קינדער זאקען לויט בעשטע־לונג, קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קא־ניקעסטרעדע 3. Tlf. B. 752. u.

ס'ווערט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט און א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blaagaards-31 B 1,*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער. ז.וו.אצו בי־ליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

מעבעל נייע און געברויכטע, בעטגעוואנד, גאלד זילבער שעהנע ניציגע זאכען צו פרעזענטען. פערקויפט זעהר ביליג. ווילענטשיק Borgergade 60. Tel. 986.

צו פערדינגען איין פלאטץ פון מאשינען מיט עלעקטרישע קראפט און גאזבעלייכטונג, פא־סענדע פיר נאדלער אדער פאר שניידער שבת געשלאסען. ווענדען זיך. Sant.-Pederst. 10 op. C. 3. 7 — 8 אבענד

Sant. Pederst 10op. C. 3.

וויל קויפען א נאדלער מאשין.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פאר־טיען אויף לאנד.

פארטאוו הויזערפלאץ 28. *Telef. B. 532. W.*

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral 210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

---

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען אר־בייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופער־שטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלערארבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן און קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

PRØV

C. W. OBEL's

CIGARETTER

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlaget: J.Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jøbisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

הערשאפט פון דעם ענגלישען קעניג הענרי דעם אכטען האט דער פארלאמענט אנגענומען א גע־זעץ, וואס האט אבגעווישט אלע חובות, וועלכע דער קעניג איז געווען שולדיג צו זיינע אונטער־טהאנען.

שפעטער האט טשארלז דער צווייטער בע־שווינדעלט די רעגירונגס־קרעדיטארען אין א צעהן מיליאן דאלאר דורך דעם וואס ער האט געשלאסען די רעגירונגס טרעזשורי, אבער נאכ־דעם איז געמאכט געווארען א פשרה דורך וועל־כער א קנאפער דריטעל פון דיזער סומא איז אויסגעצאהלט געווארען צו די בעלי חובות.

זעהר אפט האבען אייראפעאישע מאנארכען בעזוכט אויסצומיידען צו צאהלען זייערע שול־דען דורך דעם וואס זיי האבען ארויסגעלאזען א סך פאפיער־געלד, וואס האט אין דער אמת'ן א קנאפען ווערטה געהאט. צוליעב דעם האבען לאנדאנער סוחרים אין אלטע צייטען איינגע־פיהרט א מנהג, אז אלע זייערע חובות זאלען געצאהלט ווערען לויט א געוויסער וואג, א פונט סטערלינג, וואס בייט זיך קיינמאל ניט. דער־פון שטאמט דאס דער איצטיגער פונט שטער־לינג.

אבער ביז דער פראנצויזישער רעוואלוציאן האט עס קיינמאל ניט פאסירט, אז דאס פאלק זאל צוריקווייזען א נאציאנאלען חוב, קורץ גע־רעדט, דאס פראנצויזישע פאלק אבגעווישט אין [illegible] דעם גאנצען נאציאנאלען חוב, וואס האט בעטראפען פיעלע ביליאנען.

דער שרייבער זאגט, אז עס זיינען פאראן פיעלע, וועלכע דענקען נאך עד היום, אז די פראנצויזישע רעג־ערונג פון יענער צייט איז ניט בעגאנגען קיין אונערליכקייט מיט'ן אבווי־שען יענעם חוב, וואס איז געהאנגען ווי א מיהל־שטיין ארום די העלזער פון פאלק און וועלכער איז אנגעהאנגען געווארען אויף זיי דורך די בורבאנען מיט זייערע אויסגעלאסענקייט.

עס איז פאראן, זאגט מר. פרייס, פיעל אמת אין דער טענה, אז עס דארף זיין באנקראט גע־ריכט פאר נאציאנען גראדע אזוי גוט ווי ער עקזיסטירט פאר יחידים. אין יעדער לאנד קען א בירגער, וועלכער איז בעלאדען מיט חובות, וואס ער קען ניט בעצאהלען, זיך בעפרייען פון זיי און אנפאנגען אויף דאס ניי. פארוואס זאל א רעגיערונג, וועלכע איז אימער געווען פריי צו טהאן פיעל זאכען וואס וואלטען בעטראכט געווארען אלס עוולות ווען א יחיד וואלט זיי געטהאן — פאר וואס זאל א רעגירונג מוזען טראגען אויף זיך א שווערע משא פון חובות' וואס מאכט אז זי זאל ניט קענען טהאן איהר פליכט בנוגע צו די לעבעדיגע און צו די קו־מענדע דורות?

מר. פרייס ווייזט דאן אן, אז בשעת דער בירגער־קריעג איז געווען א רייד, אז אמעריקא זאל זיך בעפרייען פון דעם נאציאנאלען חוב פון צוויי און א האלב ביליאן דאלאר, וואס איז אויף איהר אנגעוואקסען

עס איז אמת, זאגט ער, אז די פעראייניגטע שטאאטען האבען זיך אויסגעדרעהט און האבען שוין בעצאהלט דריי־פינפטעל פון דעם נאציא־לען חוב פון 1896. אבער אין איירפא, אויב די מלחמה זאל אנהאלטען א יאהר צייט, וועלען די חובות פער קאפ פון יעדען איינוואוינער בע־טרעפען דאפעלט ווי אמעריקא און דערצו זיי־נען די לענדער און די מענשען פיעל ארימער.

מר. פרייס ווייזט אויך אן, אז דער אבווי־שען פון אזעלכע חובות בעדייטעט ניט, אז עפעס ממשות'דיג ווערט פערניכטעט. דער פערמעגען פון פראדוקטיווע זאכען וואס א נאציאן האט, וואלט ניט פערקלענערט געווארען ווען דאס לאנד זאל זיך ענטזאגען צו בעצאהלען איהרע חובות. פערקעהרט, ער דענקט, אז דאס וואלט געמאכט, אז די ארבייטער אין איירפא זאלען מעהר פערדיענען און אז אמעריקא וואלט דאן ניט געדארפט מורא האבען פאר ביליגע ארבייט און פראדוקציאן פון איירפא.

ווינקעלשטיין, א זקן פון 70 יאהר, האט זיין אייווען אויסגעהויצט מיט נאסע ריטער, איז פון קיימען ארויס א שווארצער, געדיכטער רויך, מען האט איהם דערפאר ארעסטירט. עס הייסט, אז ער האט עס מיטן רויך געמאכט א צייכען פאר די דייטשען.

נתן שפירא, דעם עקספעדיטאר פון טאמאז־שעט האט מען אויפגעהאנגען, ווייל מען האט איהם געכאפט מיט א שפאקטיוע (בינאקל) אין האנד.

יאפע'ס טאכטער האט מען אין ארכאנגעלסק פערשיקט, ווייל דייטשע אפיצירען האבען ביי זיי געגעסען און בעצאהלט: אין זייער הויז האט מען אלץ צובראכען, און פון זייער גרויסארטי־גע ווירטשאפט איז גארניט געבליבען. די קראנ־ע מוטער ליעגט ביי אן ארימען יודען און די טאכטער אין ארכאנגעלסק האט ניט פון וואס [illegible] לעבען און איז פון צרות משוגע געווארען.

איסר ברוידע [illegible] שוין 5 חדשים אין וויל־נער טורמע, ווייל ער האט געזאגט דעם בירג־מייסטער „ווי קומט עס, אז דו, דער ארדנונג־היטער, זאלסט קויפען פון די סאלדאטען 2 קיה און מעבעל". עס איז געווען פערבאטען צו קויפען ביי סאלדאטען, מען האט אבער קיינעם דערפאר ניט שטראפירט. דער בירגמייסטער איז בייז געווארען און האט איהם גע'מסר'ט, אז ער האט זיך געשושקעט מיט א דייטשען אפי־ציער. און דאס איז געווען גענוג מען זאל איהם אריינווארפען אין טורמע.

דער דיין איז אנטלאפען ערגעץ ווייט אין רוסלאנד, און איך ווייס וועגען איהם ניט מעהר. ער איז אנטלאפען, ווייל די רוסען האבען דא אלעמען, וואס זיינען געווען אין שטאדט צוזא־מען מיט די דייטשען ארעסטירט. די ארעס־טירטע האט מען אבגעהאלטען עטליכע וואכען אין געפענגניס, איינגע שפעטער־בעפרייט און די איבעריגע ניט, פון אנדערע שטעדט דער־צעהלט מען נאך שרעקליכערעס.

יודישער מנין אין א פוילי־שער קירך.

ליפסק, סובאלקער גוב. — נאכדעם ווי די דייטשען האבען פערנומען דאס שטעטעל, הא־בען זיי איינגעשפארט אלע קאטאליקען און יודען אין גרויסען קאסציאל און האבען זיי דארט אבגעהאלטען 10 טעג. די ארעסטירטע האבען זיך אין זייער אריגינעלער געפענגניס זעהר גוט צוזאמען געלעבט.

די פרויען האבען די דייטשען ערלויבט איין מאל אין טאג צו בעזוכען זייערע הייזער און קאכען דארט עסען פאר די ארעסטירטע מענער. די יודען האבען אין קאסציאל מתפלל געווען בצבור 3 מאל טעגליך אין א ווינקעל. ווערענד די קאטאליקען האבען אבגעריכט זייער גאטעס־דיענסט ביים אלטאר.

אין דער צייט פון דער באמבארדירונג הא־בען די ארעסטירטע געדאווענט מיט א בעזונ־דער בעגייסטערונג און געזאגט צוזאמען תהלים און תפלות פון דוד המלך האבען אין דער שפראך פון די נביאים ווי אויך אין דער שפראך פון די אלטע רוימער צוגלייך פערהילכט דעם קאסציאל. א קורצע צייט נאכדעם ווי די ארעס־טירטע יודען זענען בעפרייט געווארען פון קאסציאל, האט די מיליטער־מאכט פונקט דעם ערשטען טאג פסח זיי בעפויהלען צו פערלאזען דאס שטעטעל...

די פיכרא משומדים.

ווי בעוואוסט, האט דער פערשטארבענער רוסישער בילדונגס־מיניסטער קאסא געהאט איינגעפונען, אז די יודישע יונגעלייט, וואס הא־בען אנגענומען דעם לוטעראנישען גלויבען ביי דעם פינלענדישען פאסטאר פיכרא, האבען ניט קיין רעכט אנצוקומען און געפינען זיך אין או־ניווערזיטעט און די אלע סטודענטען־משומדים זענען טאקע אויסגעשלאסען געווארען פון די אוניווערזיטעטען.

יעצט שיקט פאנאנדער דאס בילדונגס מי־ניסטעריום סיי צו אויסגעשלאסענע סטודענטען, סיי צו די פערוואלטונגען פון די אוניווערזיטע־טען א צירקוליאר וועגען דעם, אז נאכדעם ווי דער נייער מיניסטער האט אויפסניי בעטראכט די אומשטענדען, וואס האבען געבראכט דערצו, אז מ'זאל די אויבערדעגמאנטע סטודענטען אויס־שליסען, געפינט קיין שטערונגען, אז מען זאל זיי יעצט צוריק אננעהמען, כדי צו ענדיגען זיי־ער בילדונג, אויב זיי בעפריעדיגען נאר אלע איבעריגע בעדינגונגען אויף אנגענומען צו ווערען.

הילף פאר ארץ־ישראל.

דאס קאפענהאגענער ביורא פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע טיילט מיט.

ס'איז ארגאניזירט געווארען א הילפס־קאמיטע צו העלפען די ליידענדע יודען פון פאלעסטינא. דאס צענטראל ביורא געפינט זיך און קאפענהאגען. נאר אבטיילונגען [illegible] גרינדעט איבער דער גאנצער [illegible]

אין אמעריקא עקזיסטירט שוין אזא הילפס קאמיטעט זינד לעצטען סעפטעמבער און ער בריינגט זעהר גוטע פינאנציעלע רעזולטאטען.

די געלדער, וואס ווערען אויפגעזאמעלט אין אמעריקא און אייראפא דורך דער ארגא־ניזאציע ווערט צוטהיילט דורך דעם אמעריקא־נער קאנסול מר. מארגענטהוי צו די פאלעסטי־נער יודען.

געלד זאל געשיקט ווערען צום צענטראל ביורא פון יודישען פאלעסטינער הילף ארבייט, קאפענהאגען וועסטערגאדע נומער 1.

ראטניקעס 2־טען ראזריאד

דער אסטראהאנער גובערנאטאר פער־עפענטליכט:

„איבערן שטאדט האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז אין גיכען וועט מען נעהמען די ראט־ניקעס פון 2־טען ראזריאד, איך ערקלער, אז דער קלאנג איז ניט ריכטיג און איז אויף קיין זאך ניט געשטיצט. די פריהעריגע מאביליזאציע האט נאך ניט אויסגעשעפט דעם זאפאס פון ראטניקעס 1־טען ראזריאד, און עס בלייבט נאך צו רופען די 1־טע ראטניקעס פון די יאהרען 1899—1892, ד"ה פון גאנצע אכט יאהר.

קעניג וויקטאר עמאנועל'ס מאניפעסט.

דער איטאליענישער קעניג וויקטאר עמא־נועל האט ארויסגעגעבען פאלגענדען מאניפעסט צו די איטאליענישע סאלדאטען:

„לאנד און מארינע־סאלדאטען!

ס'איז איצט געקומען דער הייליגער מא־מענט צו פערווירקליכען אונזערע נאציאנאלע שטרעבונגען. אראבנעהמענדיג א ביישפיעל פון מיינע ערהויבענע עלטערען, איבערנעהם איך היינט די הויפט־קאמאנדא איבער אונזערע מחנות סיי לאנד־ארמעע און סיי מארינע, האפענדיג אז דער נצחון וועט בלייבען פאר אונזערע פע־היגע, מוטיגע און אפפערוויליגע מחנות.

דער שונא געגען וועמען איהר זענט גע־שיקט איז א מלחמה־געפרובטער און איז א ווער־דיגער פיינד.

דער שונא האט בעסערע געאגראפישע בע־דינגונגען און האט אויך זעהר קלוגע בעשוץ־מיטלען און וועט דערפאר זיכער שטרייטען לאנג, אבער אייער שטארקער רצון וועט אייך ביישטעהן איהר זאלט זיעגען.

סאלדאטען! ס'איז אייער פליכט צו איינ־פלאנצען די איטאליענישע פאהן אויף די היי־ליגע גרענעצען, וואס די נאטור אליין האט בע־שטימט פאר אונזער פאטערלאנד, און אויף איי־ער גורל איז אויסגעפאלען דער כבוד צו פער־ענדיגען דאס ווערק, וואס אונזערע עלטערען האבען מיט אזא העלדענמוטה אנגעהויבען.

וויקטאר עמאנועל".

אונזער פראגע.

אין דעם לעצטען נומער פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" האט הר' גראסמאן בעריהרט איינע פון די וויכטיגסטע פראגען פאר אונז, יו־דישע עמיגראנטען אין סקאנדינאוויען. דאס איז די איינוואנדערונגס־פראגע. דאס איז יענע פרא־גע, וועלכע שטעהט שוין אויף אונזער טאגעס־ארדנונג זינט מיר, יודישע עמיגראנטען, געפי־נען זיך דא, אין קאפענהאגען. איצט אבער, אין דער צייט ווען מען ערווארטעט, אז די עמיגרא־ציע וועט געוויס פערגרעסערט ווערען — בע־קומט די דאזיגע פראגע גאר א נייעם „פנים" און ווערט ממילא כמעט ווי א נייע פראגע, וועל־כע פאדערט א ענדגילטיגען ענטפער.

הר' גראסמאן פרובירט אין זיין ארטיקעל פארלעגען א פלאן, ווי אזוי מען זאל אפשר קע־נען צוטרעטען עטוואס צו טהאן אין דיזער הינ־זיכט, אזוי אז די איינגעוואנדערטע און זייערע קרובים זאל עס קענען נוצען ברענגען. אט וועגען דעם דאזיגען פלאן וויל איך א פאאר ווער־טער זאגען.

מיר, רוסישע יודען, וועלכע האבען אויף אונזערע פלייצעס אריבערגעטראגען אלערליי שוועריגקייטען, סיי פריהער און סיי איצט, סיי אין רוסלאנד, וואו מיר האבען אויסגעליטען אזעלכעס וואס איז שוין איבער די כחות גע־ווען, און סיי אין אויסלאנד, אין אייראפא, וואו מיר האבען אנדערע צרות אויסצושטעהן, הא־בען מיר פון דעם אלעם סוף־כל־סוף דאך גע־וויסע נוצען געהאט. עס האט אונז טייער גע־קאסט, אבער דערפאר האבען מיר וואס־עס־איז גענאסען: מיר האבען נעמליך גענאסען ער־פאהרונג. בעזונדערס האבען מיר געהאט די ערפאהרונג טאקע דא אין אייראפא.

מיר האבען דא איבערגעלעבט פערשיעדענע צייטען: צייטען, ווען מען האט מיט אונז מיט־לייד געהאט; צייטען, ווען מען האט אונז אנגע־הויבען פיינט האבען און צייטען, ווען מען האט אונז פשוט „ניט געקענט" מעהר פערטראגען: מען האט פון אונז גערן געוואלט פטור ווערען. און אין דער שווערסטער צייט, ווען מען האט אונז אנגעהויבען ארויסשיקען פון דאנען, האט זיך פונדעסטוועגען ניט געלאזט דערהערען אפילו קיין איינציגע שטימע פון א היגען איינ־געבוירענעם יודען, וועלכער זאל זיך אננעהמען פאר די אומגליקליכע „גלויבענס־גענאסען". איך קום דא ניט אנצוקלאגען די היזיגע יודען פאר זייער דאמאלסטיגער בעציהונג. איך קום נאר צו זאגען, אז דאס איז אונזער ביטערע ערפאהרונג, אז ווען מיר קומען אריין אין א עת־צרה — בלייבען מיר הילפלאז אזוי לאנג ביז: כי באו מים עד נפש .. און וואו מיר וועלען זיך אליין ניט רעטען, וועט אונז קיינער ניט קומען צו הילף.

דעריבער מיין איך, אז הר' גראסמאן איז מיט איין טייל פון זיין פלאן גערעכט, אבער מיט דעם אנדער טייל ניט. ער האט פאלשטענ־דיג רעכט, ווען ער רעדט וועגען א געמיינזא־מען קאמיטעט פון איינגעוואנדערטע רוסישע יודען. אזא מין קאמיטעט איז אינבעדינגט נוי־טיג, אזא מין קאמיטעט וועט פערשטעהט זיך זארגען פאר די אינטערעסען פון־זייערע ארימע געבראכענע קרובים־עמיגראנטען, וועלכע וועלען פילייכט, פעראומגליקטע, לויפען, וואוהין די אויגען וועלען זיי טראגען.

אבער אז מיר זאלען קענען געהן צוזאמען מיט די איינגעבוירענע, דענ שע, שוועדישע אדער נארוועגישע יודען — און נאך אין אזא ברע־נענדער פראגע — אין דעם גלויב איך ניט. עס איז אונמעגליך דעריבער, ווייל אונ ערע פאדע־רונגען זענען געגען זייערע פערלאנגען און אינטערעסען. דאס איז אונמעגליך פאר זיי: ווייל זיי אינטערעסירט די דאזיגע פראגע פון א גאנץ אנדער זייט ... און עס איז אונמעגליך פאר אונז, ווייל אונז אינטערעסירט די זעלבע פראגע ווידער פון אנ'אנדער זייט. און, חס וחלילה, אז אזא מין „איינגקייט" זאל געשעהען, האב איך מורא, אז אונזער גורל וועט זיין ניט בעסער, ווי דער גורל פון די גאליציא־נער יודען אין בודאפעסט ...

ס. ב.

דער ערשטער שריט.

מיר האבען ערהאלטען פאלגענדען בריעף:

בנוגע צו דעם ארטיקעל „א וויכטיגע פרא־גע", וואס איז געווען געדרוקט אין נומער 132 פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" קענען מיר מיטיילען דער יודישער געזעלשאפט, אז דאס צ. ב. האט אויף דער זיצונג פון 27. מאי בע־טראכט די פראגע וועגען דער סקאנדינאווישער עמיגראציאנס־קאנפערענץ, וועלכע קומט פאר אין שטאקהאלם און האט בעשלאסען צו קריגען גענויע אינפארמאציעס וועגען דער זאך און אי־בער די פערזאנען, וואס נעהמען אנטייל אין איהר, כדי פארצונעהמען אלע נויטיגע שריט, וואס זענען נויטווענדיג כדי צו שיצען די אינ־טערעסען פון די היזיגע רוסישע יודען. אויך האט מען בעשלאסען צוזאמענרופען אנ'עקסטרא זיצונג פון צ. ב., כדי צו בעטראכטען די פרא־גע וועגען געמיינזאמע ארבייט מיט אלע סקאנ־דינאווישע יודען.

מיט דרך־ארץ

דאס צ. ב. פון דער „פעראייניגונג

פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען".

אהן פערזאמלונגען.

געערטער הר' רעדאקטאר.

וועגען דעם ארטיקעל „א וויכטיגע פראגע" וועלכען איך געפין אין אייער צייטונג פון 28. מאי, זאג איך מיין מיינונג, אז איהר זאלט זיך ווענדען צו די מענשען, וואס זענען שוין א לענ־גערע צייט אין לאנד און זיי נאטירליך וועלען זיך מעהר אינטערעסירען פאר דער זאך, ווי אלע אנדערע נייע עמיגראנטען. און אויב איהר ווילט רופען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג, גלויב איך, אז עס וועט זיין נאר צופיעל טומעל און קיין ערדנונג וועט ניט זיין, ווייל אימער זענען דא פיעל מענשען וועלכע זיי איז די פראגע ניט אינטערעסאנט, צום ביישפיעל: נייע יונגע־לייט — זיי איז גאנץ די זעלבע אויב זיי וועלען זיין דא אדער אין אמעריקא, נאר ווייל עס איז א פערזאמלונג קומען זיי און מאכען טומעל.

ס. איטקין.

מיר בעטען אלע אונזערע לעזער, בעזונ־דערס פון שוועדען, ארויסזאגען זיך וועגען די־זען וויכטיגען ענין.

די רעדאקציע.

אייראפא ערב באנקראט.

(ענדע.)

צו בעצאהלען די דאזיגע ריעזיגע חובות וועט נאר זיין מעגליך דורך נייע שטייערען אויף דאס פאלק. איצט איז א פראגע צו די פער־שטארקטע דעמאקראטיע, וואס מען ערווארטעט נאך דער מלחמה, צו דאס פאלק וועט שווייגען און זיך לאזען ווייטער ביישטייערן אויף אזא פיעל?

און אויב אזוי קען עס אפשר מעגליך זיין, אז די אלע חובות זאלען בתל געמאכט ווערען?

כדי צו ענטפערען אויף דיעזער פראגע מו־זען מיר זיך אומקעהרען צו די בלעטער פון דער היסטאריע, אבער אין דער היסטאריע קען מען ניט געפינען קיין שום פערגלייך צו דער איצט־גער לאגע. קיין מאל פריהער זענען נאך די נא־ציאנען ניט געווען אזוי איינגעטונקט אין חובות וי איצט.

דאך, געפינען מיר אזעלכע פאלען, וואו נא־ציאנאלע חובות זיינען בטל געמאכט געווארען, אבער די מייסטע פון דיעזע זיינען אזעלכע, וואו מאנארכען האבען זעלבסט מיט זייער אליין הערשאפט אומגעווארפען די חובות. בשעת דער

אונטער דעם חשד פון שפיאנעריי.

(פון א בריעף)

ביי אונז זענען געשטאנען 6 אפיצירען, ווען איך האב געבעטען איין אפיציר, אז ער זאל הייסען די סאלדאטען נעהמען מיט חסד, האט ער מיר פערשפראכען דאס צו טהאן און האט צו געגעבען: „זעה, פאר דיינע אייגענע סאלדאטען זשאלעווסטו, און אז אין א פאר שטונדען וועט קומען דער פיינד און וועט אלץ צונעהמען און אלץ פערברענען און צוברעכען, וועט זיין בע־סער?"

און ווען איך האב געזאגט דעם אפיציר, אז מען זאל ניט לאזען די דייטשען קומען צו אונז, האט ער מיר געענטפערט: „ווען עס וואלט דא ניט געווען אזוי פיעל זשידעס, וואלט דער דייטש קיין כח ניט [illegible] און ער וואלט ניט קומען, איבער אייך [illegible] מיר ליידען און מיר קעגען איהם ניט בעזיעגען".

אז מען שטעלט פאר זיי אויפ'ן טיש אלץ וואס עס געפינט זיך אין שטוב, מון מען אליין פון אלץ פריהער פערזוכען.

— דו האסט זשידאווקע, ניט אריינגעלעגט גיפט אין עסען? אויף אייך פאלשע, נידערטרעכ־טיגע שפיאנען אונפעררעטער איז אלץ צו גלוי־בען! פערזוך!

און אז זיי זיינען שוין מיט'ן עסען אבגע־פערטיגט, ווארפען זיי זיך אריין מיט די קליי־דער אין די בעטען.

דאס ערשטע מאל אין הערבסט, ווען די רוסען זיינען צוריקגעלאפען, האבען אייך די אפיצירען געשריען, אז מיר זאלען אנטלויפען, ווייל מען וועט אונז דא טהאן, ווי זיי האבען אין דייטשלאנד געטהאן. איבערהויפט האבען זיי די יונגע פרויען און מיידלעך געווארענט.

אן אפיציר האט אונז ניט געטרויט, אז מיר זאלען פ ר איהם קאטלעטען מאכען, ער האט עס אליין געטאהן. ער האט גענומען טריפה פלייש אין א כשר'ן פאן. ווען די מוטער האט דערזעהן, האט זי איהם געזאגט, אז זי וועט איהם געבען אנ'אנדער פאן. עס איז דאך רינד־פלייש ווארום טאר מען עס ניט פרעגלען אין דער פאן?" האט ער געפרעגט. די מוטער האט איהם ערקלערט, אז דאס האט א שוחט ניט גע'שחט'ן און דארום טאר מען עס ניט בראטען אין א כשר'ען פאן.

פאר אייך זשידעס דארף מען א גוטען שוחט, מען דארף אייך ביז איינעם אויסקוילענען! — האט ער געענטפערט.

צוליעב דעם פערדאכט האבען זי שוין טוי־זענדער אונשולדיגע אידען געהאנגען און נאך מעהר אין סיביר פערשיקט. ווי זיי האבען א נ־דערלאגע, אזוי בעשולדיגען זיי גלייך די אידען, אויך פיעל אידען פון ניישטאט זיינען שוין ניטא, א פאר זיינען צו דער אייביגער רוה געקומען און אנדערע שמאכטען אין די טורמעס, אויך פיעל זיינען קיין ארחאנגעלסק פערשיקט.

סאלאווייטשיק דער שניט־קרעמער, האט געוואלט זיין זילבער פערגראבען אין שטאל, ווייל פון די הארמאטען זיינען געווען פיעל פייערען. ווען מען האט די דייטשען ווייטער אין אסט פרייסען פערטריעבען, איז ער געגאנגען דעם זילבער אויסגראבען, ווייל ער האט גע־דענקט אוועקפאהרען אין רוסלאנד. א סאלדאט האט איהם געטראפען האלטענדיג דעם רידעל, דער סאלדאט האט גלייך אויסגעטראכט, אז ער האט פאר די דייטשען א טעלעפאן געגראבען און ער האט געבעטען 500 רובל אויסקויף־געלד עס איז באלד אונטערגעקומען אן אונטער אפי־ציר און סאלאווייטשיק איז שוין איצט אין סי־ביר. עס האט ניט געהאלפען, וואס זיין זוהן איז געלאפען צום גובערנאטאר, וואס די שעהנסטע בעלי־בתים פון שטאדט האבען זיך געוואלט אונטערשרייבען, אז ער איז אנ'ארענטליכער שטילער מענש, מען האט איהם פערשיקט.

Jüdische Volkszeitung №133 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף אחודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד אקווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס אשורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, זאנטאג יז' סיון תרע"ה (30 Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

אבגעשטעלט די דייטשע אפענסיוו אין גאליציען

פשעמישל באמבארדירט. — עסטרייכער פערלאזען די שטעלונגען ביי טריענט.

פשעמישל באמבארדירט.

פון בערלין טעלעגראפירט מען, אז זייט דעם 26־טען מאי ווערט פשעמישל באמבארדירט מיט די דייטשע 42־ער קאנאנען. פשעמישל איז ארומגערינגעלט פון די דייטש־עסטרייכישע מחנות.

פון מזרח־פראנט

פון די מיטטיילונגען פון ביידע צדדים, קען מען זעהען, אז די עסטרייכיש־דייטשע אפענסיוו אין גאליציען און קורלאנד איז ניט נאר אבגעשטעלט, נאר איצט אויך אבגעשלאגען. שוין ניט רעדענדיג פון דעם רוסישען אפיציעלען בעריכט, אפילו די דייטשע און עסטרייכישע בעריכטען זענען מודה, אז די רוסען האבען זיך ווידער קאנצענטרירט, רעארגאניזירט זייער פראנט און פאלען איצט אן מיט גרויס כח.

די הויפט כחות פון די רוסישע מחנות זענען ווי ס'זעהט אויס קאנצענטרירט — אין גאליציען, אויפ'ן פראנט פ'גאני־איגנאץ, פון וואנען די רוסען מעלדען, אז זיי האבען גענומען 6.000 געפאנגענע, און אין קורלאנד, אויפ'ן איבעריגען טייל פונ'ם רוסישען פראנט זעהט אויס האבען זיך די רוסען ניט אויסגערוהט פון דער לעצטער מפלה און זענען נאך שוואך, אבער מען קען ערווארטען, אז ס'וועט ניט לאנג געדויערען און זיי וועלען אנגרייפען אויפ'ן גאנצען פראנט.

די אורזאכען דערפון זענען גאר פשוטע, ווען די רוסען דרינגען אריין ווייט אויף עסטרייכישע אדער דייטשע טעריטאריום און די עסטרייכער אדער די דייטשען טרעטען אב צוריק, פערניכטען זיי ביי וייער צוריקגאנג אלע וועגען און בריקען, אזוי אז די רוסען קומען אין א פוסטער לאנד און האבען גרויסע שוועריגקייטען צו בעקומען פערשטארקונגען, אמוניציאן און טראנספארט אין אלגעמיין. ווען אבער, פערקעהרט, די דייטש־עסטרייכער דרינגען אריין אויפ'ן רוסיש טעריטאריום האבען זיי די זעלבע שוועריגקייטען און דערפאר זענען זיי אימער געצוואונגען אבצוטרעטען צוריק.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 29־טען מאי. (אפיציעל). ביי אנגרע האט דער שונא נעכטען אנגעגריפען אונז מיט מיט גרויס כח. אין משך פון נעכטיגען טאג האט דער שונא פארגענומען ניט וועהניגער ווי 5 אנגריפען, נאר ניט קוקענדיג אויף דעם האבען מיר בעשיצט אלע אונזערע פאזיציעס.

אין צפון פון עקוריע זענען מיר געגאנגען עטוואס פארווערטס אין ביי דעם וואלד לעפרעטר זענען מיר צוגעגאנגען צום וועג פו־יען־האיע. מיר האבען דערביי גענומען 150 געפאנגענע צווישען זיי פיעל אפיציערן.

אונרוהען אין מילאנא.

דער כעס געגען ד. דייטשען איז אזוי גרויס אז אין מילאנא זענען די טעג פארגעקומען גרויסע אונרוהען געגען דייטשען. פיעל דייטשע געשעפטען זענען פאגראמירט געווארען. די פאליציי האט גאר ניט געקענט מאכען מיט'ן צובושעוועטען המון.

די איטאליענישע אפעראציעס

פאריז, 29. מאי. די איטאליענער האבען איצט בעזעצט אלע בערג־איבערגאנגען ביים גרעניץ וואס ס'וועט זיי זעהר פיעל פערלייכטערען די צוקינפטיגע אפעראציעס. אלע בערג פון טאנאל וואס פעראייניגען אגליא און אדיזשא ביז די וועגען בעלינא—טולבאק און אודינע—ווילאק זענען בעזעצט און די איטאליענער האבען זיך שטארק בעפעסטיגט דארטען.

די איטאליענישע פא־פאסט־ליניען געהען פון סטעלוויא ביז גארדזעע און שטרעקט זיך אין מזרח איבער מאנטא באנדא און מאנטא סלעזיני ביז די פעלזען. וואו עס פעראייניגט זיך מיט איזאנצא.

ס'זעהט אויס, אז די הויפט־אפענסיוו וועט געריכטעט ווערען צו מזרח צו וואו די איטאליענער זענען איבערגעגאנגען דעם גרענעץ ביי פריאול און זענען אריינגעדרונגען אין קארינאלע איבערן וועג אדינא־גאריצקא.

אהן צווייפעל איז, אז דער איטאליענישער גענעראלשטאב האט בעשלאסען איבערפאלען די עסטרייכער איידער זיי וועלען בעקומען די דייטשע פערשטארקונגען פון גאליציען.

2 איטאליענישע לופט שיפען זענען געפלויגען איבער גארדזעע.

די עסטרייכער פון טריענט.

לאנדאן. די עסטרייכער ציהען זיך אב פון זייערע פאזיציעס איבער'ן גאנצען פראנט. אין טריענט זענען שוין די עסטרייכער אבגעטראטען פון אלא און זיי האבען זיך נאך ניט אבגעשטאלט, זיי ציהען זיך אלץ ווייטער צוריק.

פון לונד.

מאנטאג, דעם 24־טען מאי, איז אין לונד פארגעקומען אנ'אבענד לטובת די נויטליידענדע אידען אין מלחמה־לענדער.

דער אווענד איז בעשטאנען פון אייניגע וויאלין סאלא. וועלכע דער ה' בלומענטאל האט אויסגעצייכענט אויסגעפיהרט און גוט אמוזירט דעם עולם. עס האבען זיך אויך אויסגעצייכענט פרל. מאטאלסקי (קלאוויער) און פרוי ט. קאמראס (מאנדאלין).

א בעזונדער גרויסען רושם אויפ'ן פובליקום האט געמאכט הו' בערעזאווסקי (טענאר). זיינע יודישע פאלקסליעדער און די אריע פון „פאיאצע" זענען בעגעגענט געווארען מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען פונ'ם עולם וועלכער האט איהם ארויסגערופען פיעל מאל נאכאנאנד. צום סוף האט הר' פרישס זעהר געלונגען פארגעלעזען אייניגע פון שלום עליכם'ס ווערק.

אין אלגעמיין האט זיך דער אווענד זעהר גוט איינגעגעבען און אריינגעבראכט א ריינע הכנסה איבער 300 קר.

צום סוף אייניגע דאנק־ווערטער דעם הר' שווארצמאן פאר זיין געטרייער און נוצליכער ארבייט לטובת דעם אווענד.

קרן קימת לישראל

געדענקט

דעם

יודישען נאציאנאל פאנד!

בעריכט פונ'ם בלומען באל

דעם 22־טען מאי.

ריינער ריוח, 88 קר. 46 אוירע. דאס געלט איז פערטיילט צווישען די בעשטימטע פערזאנען.

דער יוגענד־קלוב.

Ryg „Trojka" Nr. 3 og Nr. 4 fra A. S. Majkapar, Riga!

שבת דעם 29 מאי אום האלב 9 אוהר פרעס״ס וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס גרויסע לעבענס בילד

די געבראכענע הערצער

לעבענס בילד אין 4 אקטען פון ז. ליבין

באל ביז 3 אוהר.

Osterbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט אנטייל פון גוטע קרעפטען. בילעטען צו ביליגע פרייזען.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 — *Mosedalsvej 5, Valby* — Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse Coalition

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

האגען יארגענסען טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפנהאגען

שיפס מעקלער. דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־ים־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

דאס בעסטע טעאטער פאר לעבענדע בילדער

„Kinografen" Frederiksbergg. 25

(נעבען ראטהויזפלאץ)

יעדען טאג ווערט פארגעשטעלט אהן אונטער ברעכונג פון 2 אזייגער אן.

עקסטרא:

לעצטע נייעסען

פון דער וועלט קריעג.

רעסטאראן־רודעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9.

אוירעס 65 און 50

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI-Septbr.

Tel. beleven 182

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

Ulykkesforsikring

Sygeforsikring

Börneforsikring

tegnes til biligste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

A. & H. MEYER

כעמישע קליידער רייניגונג און דאמפפארבעריי. הערן און דאמען גארדעראבען, ווערט אנגענומען צו כעמישע רייניגונג און צום פרעסען. גיעכע בעדינונג.

פיליאלען:

Landemærket 25. Tel. B. 2983 X. | St. Kungensg. 39 og Fælledv. 25.

יודישע האנדווערקער און הענ־לער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הוי־זע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע 78 Tel b. 3703 אפען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אווענד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אווענד. שבת ביז 10 אווענד. זונטאג ביז אין דער פרי

2 שעהנע

מעבלירטע צימערען ווערען פערדינגען אין קאר־סגאדע 52 1 זאל א. ה. ביי א גאלדשמיד.

ביליג זאקען ביליג.

דאמען, הערן און קינדער זאקען לויט בעשטע־לונג. קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קא־ניקעסטרעדע 3. Tlf. B. 752. u. 3

ס׳ווערט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט און א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה׳ נאכמאנאוויטש *Blaagaards 31 B 1.*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה׳ פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל. בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער. ז.וו.אצו בי־ליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

מעבעל נייע און געברויכטע, בעטגעוואנד, גאלד זילבער שעהנע ניציגע זאכען צו פרעזענטען. פערקויפט זעהר ביליג. ווילענטשיק Borgergade 60. Tel. 986.

צו פערדינגען איין פלאטץ פון מאשינען מיט עלעקטרישע קראפט און גאזבעלייכטונג. פא־סענדע פיר נאדלער אדער פאר שניידער שבת געשלאסען. ווענדען זיך. אבענד 8 — 7 Sant.-Pederst. 10 op. C. 3.

Sant. Pederst 10op. C. 3.

וויל קויפען א נאדלער מאשין.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פאר־טיען אויף לאנד. פארטאוו הויזערפלאץ 23 *Telef. B. 532. W.*

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nora 1210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען אר־בייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופער־שטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10. 3. op C.*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלערארבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ב״י הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטל ך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Byen 3959.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

pris 75 Øre pr. ½ kg.

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jøbisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade

ליזירען פראדוקטען אדער ארטיקלען אהן וועלכע דאס פאלק קען זיך ניט בעגעהן. אויף די מיסטע זאכען בעשטימט די רעגיערונג פעסטע פרייזען און ווישטארק עס זאל זיך ניט גלוסטען געוויסע יחידים וואס האנדלען אדער מאכען די פראדוקטען אבצולעקען א פעטען ביינדעל פון דעם מאנגעל, קענען זיי עס אבער ניט טהאן. די רעגיערונג לאזט זיי איינפאך ניט.

אזוי ווי דער איצטיגער קריעג ווערט מיט סענס גרופען א קאמפף געגען מיליטאריזם, דרינגט מר. פרייס. אז נאך דעם קריעג וועט דאס פאלק זיכער אויסקעמפען מ'פהר פרייהייטען און די דעמאקראטיע וועט ווערען בריסער אין אלע לענדער. די פראבען אין שטאסטסאציאליזם וואס האבען זיך אויסגעבעטן בשעת דעם קריעג, וועלען זיכער פערבליבען נאך דעם קריעג.

איצט קומען מיר צו דעם ריזיגען קריעגס־חוב פון די לענדער. אט איז ער: פראנקרייך 6.5000.000.000 דאלאר. רוסלאנד 4.500.000.000 דאלאר; דייטשלאנד 4.000.000.000 דאלאר; עסטרייך 3.800.000.000 דאלאר; ענגלאנד 3.500.000.000 דאלאר. צוזאמען אלזא 22 ביליאן און 300 מיליאן דאלאר.

מר. פרייס ווייזט א חשבון, אז ווען די מלחמה זאל אנהאלטען פונקט א יאהר, וועלען די קומענדע לענדער האבען פערלארען 45 ביליאן און 740 מיליאן דאלאר. אין דעם איז נאך ניט אריינגערעכענט די פערלוסטען פון סערביען, מאנטענגרא, יאפאן און טערקיי. א טהייל פון דיזע פערלוסטען זיינען דאס וואס געהט פערלארען דורך דער פראליזירונג פון פראדוקציאן און דעם קאפיטאליזירטען ווערטה פון מענשליכען לעבענס פערלוסטען. ווען מען זאל אבער כלויז רעכענען די טרוקענע אויסגאבען וואס די רעגירונגען מאכען פאר דעם קריעג, קומט מען צו דעם שלוס אז די איצטיגע חובות פון די קומענדע לענדער וועלען פערדאפעלט ווערען אין וועלען אנטערפען די ריזיגע סומע פון 44 ביליאן און 600 מיליאן דאלאר.

(ענדע קומט)

רומעניענס פאדערונגען.

בוקארעשט. האסש איטאליענס אריינמישען אין דער מלחמה פערפליכטעט ניט רומעניען אויך אנהויבען א מלחמה. פונדעסטוועניגער מיינט מען דא, אז ס'וועט ניט געדויערן לאנג אהן רומעניען וועט זיך פעראייניגען מיט ס'פיער־פערבאנד".

ס'וועלען געפיהרט פערההנדלונגען מיט רוסלאנד. צו אויסבייטערען די רומענישע גרענעצען אין דרום פון בוקאוויגא אין באנאט. די רומענישע רעגירונג פערלאנגט גאנץ באנאט און טשערנאוויץ.

לופט־אנגריף געגען פאריז.

פאריז, 27. מאי. נעכטען אהן היינט האבען פיינדליכע אראפלאנען געוואלט דורכברייסען זיך צו פאריז. אונזערע פליהער האבען זי פערטריבען, אויך זענען זיי בעשאסטן געווארען פון די פאדטען. אויף וועלכע זיי האבען געוואהרפען איינגיג באמבעס. וואס האבען דאך קיין היזק ניט אנגעמאכט.

באיקאט אויף ענגלאנד.

וואשינגטאן. פארשטעהער פון דעם גרויסען אמעריקאנישען פלויש־טראסט האבען אין בערגעגעבען דעם פרעזידענט ווילסאן א שארפען פראטעסט גגען דעם. וואס די ענגלישע רעגירונג פערנעמטס פלייש וואס ווערט גע־שיקט פון אמעריקא אין די נייטראלע. לענדער מיט דער טענה, אז דאס פלייש ווערט כלומרשט געשיקט קיין דייטשלאנד.

די ווערטה פון דעם פלייש וואס די ענגלישע רעגירונג האט פערהאפט, בעטרעפט אנ'ערך ביז 5 מיליאן דאלאר.

דער פלי.ש־טראסט דראהט, אז אויב ענגלאנד וועט נית אויפהערען צו פערהאפטן דאס פלייש, וועלען זיי באיקאטירען ענגלאנד. אזוי אז פון די פראיזיניגטע שטאטען און אויך פון דרום־אמעריקא וועט מען ניט שיקען קיין איין פונט פלייש קיין ענגלאנד.

איטאליען און דייטשלאנד.

בערלין. דער היעגער איטאליענישער באשפעטער באשאפטער באלאטי האט זיך גע־ווענדעט צום דייטשען מיניסטער־ים פון אויסערן אין פערלאנגט זיין מאס. וועלכען ער האס גלייך בעקומען. ווי בעקאנט האט דער דייטשער באשפעטער אין רים, פירשט ביולאוו שוין פער־לאזען רוים.

דערמיט איז אלזא די דיפלאמאטישע פער־בינדונג צווישען דייטשלאנד און איטאליען אי־בערגיריסען נאר פון דעסטוועגען איז דאס נאך ניט דאס זעלבע. וואס א מלחמה. די איטאליע־נישע רעגירונג האט פערקהרט געגעבען צו פערשטעהן, אז זי דענקט ניט ערקלערען דייטש־לאנד קיין מלחמה. זעלבסטפערשטענדליך וועט איטאליענס מיינונג דא ניט העלפען און דייטש־לאנד וועט זיך מסתמא שטעלען ביי עסטרייך־ט זייט.

קריעגסגעפאנגענע אין דייטש־לאנד.

דעם 1 אפריל האבען זיך געפונען אין דייטשער געפאנגענשאפט: פראנצויזן: 3,868 אפיצערען אוי 238,496 סאלדאטען. רוסען: 5140 אפיצ. און 504,210 סאלדאטען. בעלגיער 647 אפיצ. און 39,620 סאלדאטען. ענגלענדער 520 אפיצ. און 20,207 סאלדאטען. בסך הכל מאכט עס אויס 812,708 קריעגסגעפאנגענע.

א נייע ערפינדונג.

מען שרייבט פון נוי־יארק, אז אנ'ערך הונ־דערט טוויזענד איטאליענישע פרייוויליגע זענען פון דאהטען אויעקגעפאהרען קיין איטאליען, צווישען די אבגעפאהרענע בעפינט זיך אויך דער בריהמטער ערפינדער מארקאני, וואס טיילט מיט, אז ער האט גמאכט א נייע ער־פינדונג, וואס קען האבען זעהר א גרויסע בע־דייטונג אין דער מלחמה. דאס איז נעמליך אזא מין מאטאגראפי־אפאראט, וואס מען קען אב־מאטאגראפירען אלץ וואס ס'בעפינט זיך אין א פעסטונג אדער אין אנדערע געבידען. די שטראהלען פון אפאראט דרינגען דורך האלץ, שטיין און אלערליי מעטאלען.

6 עסטרייכישע קאנסולען ארעסטירט.

די איטאליענישע פרעסע פאדערט, אז די רעגירונג זאל פערכאפען די עסטרייכישע גע־זאנדשאפטס־געבוידע אין רוים, „פאלאצא וע־נעציא", ווייל די בעבוידע איז ניט קיין פריוואט אייגענטום נאר געהערט צו דער עסטרייכישער מלוכה.

די איטאליענישע פאליציי האט ארעסטירט 6 עסטרייכישע קאנסולען דערפאר, וואס די עסטרייכישע רעגירונג האט זיך עסטזגלוס אר־פ צוגעכבען די איטאליענישע [illegible] פעסטער. א. א. וו.

שיך קיין עסטרייך.

דער קאפענהאגענער עסטרייכישער באט־שאפטער האט ניט לאנג געבעטען די היעגע פאליציי. אויספארשען די אומשטענדען ביי וועל־כע די דענישע שוך־פאבריקאנטען האבען גע־ליפערט סחורה קיין עסטרייך.

אין עסטרייך קלאגט מען זיך נעמליך, אז די פרייזען, וואס מען צאהלט יעצט פאר שיך זענען אנ'ערך 2 מאל אזוי פיעל ווי די נארמא־לע פרייזען זענען געווען. נאטירליך האט מען אנגעהויבען פראפעסטירען געגען דעם.

אין דער אונטערזוכונג האט זיך גע־ווייזען, אז דער גרעסטער נארוועגישער וויצע־קאנזול אין ווין פאאוס, וואס איז געווען דער פערמיטלער צווישען די עסטרייכישע קויפער און די דענישע שוך־פאבריקאנטען האט אליין אנגענומען די לעצטע, אז זיי זאלען נעהמען טייערע פרייזען.

א טרויעריגער פאקט.

פראפעסאר זאליקאוויץ, ברענגט אין אמע־ריקאנער טאגעבלאט א אויסצוג פון א הערצרי־רענדען בריף, וועלכען ער האט ערהאלטען פון ירושלים. אז דער גרויסער גאון ומשכיל הרב אברהם משה לונץ, וועלכער האט רייך געמאכט די העברעאישע ליטעראטור מיט זיינע מאנאס־ליכע און יעהרליכע ביכער, איבער די אויספאר־שונג פון אונזער הייליגע לאנד, איבערהויפט מיט זיין פירוש אויף תלמוד ירושלמי, אז דיע־זער גאון, וועלכער איז בלינד געווארען פון צו־פיעל לערנען, בלאנזשעט יעצט ארום טאפעל־דיג מיט זיין שפעלען די גאסען פון ירושלים, פערהונגערט און פערשמאכט.

א גרויסע שרפה אין ווילנא.

אין ווילנא האט א גרויסע שרפה פארניכ־טעט א רייהע אידיש אינדוסטריעלע געביידען, וואו הונדערטער אידישע בעלי־מלכות האבען געהאט בעשעפטיגונג. דאס פייער איז קיום לאקאליזירט געווארען מיט דער הילף פון מילי־כער. צווישען די אבגעברענטע בנינים געפינען ז"ך: דער האלץ סקלאד פון ה' לאודסמאן און די גרויסע גראמאפאנען אינדוסטריע פון ה'ר איסערלין.

Lad Deres Tøj Vaske efter Vægt

Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361

PRISLISTE.

8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vridn.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring
og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo. Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

א ווייכטיגע פראגע.

די דענישע בלעטער האבען געבראכט נעכטען א ידיעה, וועלכע האט פאר די סקאנדינאווישע יודען, דערהויפט, נאטירליך, פאר די איינגעוואנדערטע רוסישע יודען א גרויסע בייסונג. עס האנדעלט זיך נעמליך וועגען א ספעציעלער קאנפערענץ, וועלכע וועט פארקומען די טעג אין שפאקהאלם און וועט צוזאמענגעשטעלט ווערען פון דענעמארקס, שוועדענס און נארוועגענס פערטרעטער, כדי בעמיינזאם אויסצוארבייטען א „עמיגראציאנס-געזעץ" פאר גאנץ סקאנדינאווין. דאס הייסט אזא געזעץ, וועלכער זאל רעגולירען די מעגליכע איינוואנדערונג אין די סקאנדינאווישע לענדער און וואהרשיינליך גוועויסערמאסען בעגרענצען זי.

ס'איז קלאר, אז די רעגירונגען מיינען ניט אזוי די בעגענווארט, בשעת די טוערען פון אלע לענדער זענען פערמאכט, ווי זיי האבען אין זינען די צוקונפט, יענע צייט נאך דער מלחמה, ווען עס קען זיך א גאס טהאן א עמיגראציאנס-שטראם פון די קריעגספיהרענדע לענדער, וועלכע האבען שווער געליטען פון דער מלחמה, ווי עסטרייך און רוסלאנד.

און די פרייע סקאנדינאווישע קעניגרייכען זענען אזוי פארזיכטיג און קוקען אזוי וויים פארוועקס, אז שוין איצט, אין סאמע ברען פון דער מלחמה, קלערען זיי וועגען מיטלען בעגען דער עמיגראציע אדער, אין בעסטען פאל, וועג, צען בעגרענצונגען און רעגעלען, וועלכע מען דארף איינפיהרען, כדי צו רעגולירען און קאנטראלירען די אינוואנדערונג.

וועז מען זאל פערגלייכען די אויבענדערמאנטע ידיעה מיט דעם טרויעריגען פאקט, אז די קאפענהאגענער פאליציי האט אנגעהויבען אריוסצושיקען רוסישע יודען, וועלכע האבען ניט אין ארדנונג זייערע פאפירען, הגם זיי האבען פריהער רוהיג געלעבט א לענגערע צייט אין שאפדט, וועט אונז קלאר ווערען, אז די קרימענריגע קאנפערענץ איז אונז זעהר און זעהר נוגע, נאך מעהר: זי האט א דירעקטען שייכות צו אונזערע לעבענס-אינטערעסטען.

וועז מיר וועלען אפילו ניט בעריהרען די עצם-פראגע — די מעגליכע נייע בעגרענצונגען פאר עמיגראנטען, וואס די קאנפערענץ קען אויסארבייטען — איז פאר אונז יעדענפאלס בעשטימט וויכטיג, אז די איינגעוואנדערטע יודען זאלען זיך פיהלען פרייער, זיכערער און האבען דאס רעכט ברענגען אהערצו זייערע עלטערען אדער זייערע קרובים.

זאל זיך ענדיגען די מלחמה — און יעדער פון די יודען, וואס האבען זיך פריהער בעזעצט אין שוועדען, דענעמארק און נארוועגען וועט דאך מסתמא בעקומען בריעף מיט בקשות פון זיינע לאנדסלייט, אפשר איז עס מעגליך אייניצוארדנען זיך דא, אין סקאנדינאווין. און מען מוז דעריבער זיין זירער אן גאראנטירט, אז די רעגירונגען און די פאליציי-מאכט וועט זיי ניט שטערען צו עריפלען זייער חוב בנוגע צו די ארימע און געבראכענע קרובים.

מען מוז פארצייטיג, בשעת עס זענען נאך ניט אויסגעארבייט געווארען קיין בעגרענצונגס-געזעצען, גלייך אנהויבען עפעס צו טהאן אין דער ריכטונג. מען טאר ניט שטעהן מיט אראבע-געלאזטע הענד און הילפלאז וואכטען בייז ס'וועט אריסקומען עפעס א גזירה פאר עמיגראנטען אדער א רעה פאר אונזערע יודישע אינטערעסען. מיר מוזן בעצייטענס זיך גוט ארגאניזירן, אויסנוצען אינזער קראפט, איינטערעסטען אין בעציהונגען מיט די נויטיגע פאקטארען, כדי צו בעאיינפלוסען יענע בעשלוסען, וועלכע קענען אנגענומען ווערען סיי אין שפאקהאלם און סיי אין די פארלאמענטען.

אלע איינגעוואנדערטע רוסישע יודען פון שוועדען, דענעמארק און נארוועגיען מוזן זיך דעריבער צוזאמענרעדען, גרינדען א מין געמיינזאמען קאמיטעט, שאפען די נויטיגע מאטעריאלען און נעהמטער בעקענען זיך מיט דעם, וואס עס האבען בדעה צו טהאן די סקאנדינאווישע רעגירונגען.

אין איטליכער שטאדט, וואו עס לעבט א גרויסע איינגעוואנדערטע יודען, מוז געשאפען ווע־רען א קאמיטעט אין אלע קאמיטעטען דארפען דערנאך אויסווהלען א קאמיסיע, וועלכע זאל זיין בערעכטיגט אריסצוטרעטען אין רעדען אין נאמען פון אלע איינגעוואנדערטע יודען.

זעלבסטפערשטענדליך דארפען מיר דערבייניט איגנאריירען די איינגעבוירענע יודען, איך מיין די דענישע, שוועדישע און נארוועגישע אפיציעלע יודישע קהלות, אין די פראגען מו־זען מיר עהנן צוזאמען, ניט קוקענדיג אויף דעם וואס צוויי שען אונזערע פאדערונגען אין זייערע ווינשען איז אפט פאראן א געגענזאץ, עס איז איצט אויך ניט קיין צייט צו בע־מיינזאמען קאמיטעט, שאפען די נויטיגע מאטע־ריאלען און נעהמטער בעקענען זיך מיט דעם, וואס עס האבען בדעה צו טהאן די סקאנדינא־וישע רעגירונגען.

אין איטליכער שטאדט, וואו עס לעבט א גרו־סע איינגעוואנדערטע יודען, מוז געשאפען ווע־רען א קאמיטעט אין אלע קאמיטעטען דארפען דערנאך אויסווהלען א קאמיסיע, וועלכע זאל זיין בערעכטיגט אריסצוטרעטען אין רעדען אין נאמען פון אלע איינגעוואנדערטע יודען.

זעלבסטפערשטענדליך דארפען מיר דערבי־ניט איגנאריירען די איינגעבוירענע יודען, איך מיין די דענישע, שוועדישע און נארוועגישע אפיציעלע יודישע קהלות, אין די פראגען מו־זען מיר עהנן צוזאמען, ניט קוקענדיג אויף דעם וואס צוי שען אונזערע פאדערונגען און זייערע ווינשען איז אפט פאראן א געגע־נזאץ, עס איז איצט אויך ניט קיין צייט צו בע־נייען די אלטע מהלוקת און ככסוכים.

מיר מוזען זיך בעמיהען, אז די יודישע קהלות זאלען זיך פעראינטערעסירען מיט דער וויכ־טיגער פראגע, זיי זאלען אבער ניט האנדלען אונזער וויסען, זיי אפטרוספסים, וואס פערטרע־גען ארעמע יתומים. אין קאפענהאגען — דעם גרעסטען יודישען צענטר פון סקאנדינאווין, מוז בעגרענדעט ווערען א „עמיגראציאנס-קאמיטע־טען פון דענישע און איינגעוואנדערטע יודען", וועלכע זיך בעשעפטיגען מיט דער פראגע.

מיר וועלען זיך צו אלע אונזערע לעזער אין סקאנדינאווין בעטען זיי אריסצוארבייטען זייער מיינונג וועגען דעם, וואס אזוי ווי אלץ מען מוז טהאן, כדי די עקזיסטענץ פון די אר־געוואנדערטע און זייערע קרובים זאל זיין כערער און פעסטער.

מ. גראסמאן.

אייראפא ערב באנקראט.

וועט אייראפא אנזעצען איהרע קריעגס חובות?

די ראזיגע העכסטע אינטערעסאנטע פראגע ווערט בעשפראכען פון א בעוואוסטען עקאנא־מיסט, טהעאדאר ה. פרייס, וועלכער קומט צום שלוס, אז אזא וועלט-אנזעץ איז נאר ניט אזוי אומפגלעיך, ווי מען קען מיינען.

אלס גרונדלאגע פאר זיין טהעאריע בעווייזט מר. פרייס ווי אזוי די איצטיגע מלחמה האט געפיהרט צו דעם, אז די קעמפענדע לענדער זאלען אינפיהרען א מין שטאטס-סאציאליזם איך, אזא גרויסען מאסשטאב, וואס איז נאך קיינמאל ניט געהערט געווארען. פרייער די דייטשע רעגיערונג און נאכהער ענגלאנד האבען איבערגענומען די קאנטראלע פון אינדוסטריע און פינאנסען אין זייערע הענד, אזוי אז עס זאל ניט זיין מאר א קלייניע צאהל יהידים צו שלא־גען די אלטע מהלוקת און ככסוכים.

מיר מוזען זיך בעמיהען, אז די יודישע קהלות זאלען זיך פעראינטערעסירען מיט דער וויכ־טיגער פראגע, זיי זאלען אבער ניט האנדלען אונזער וויסען, זיי אפטרוספסים, וואס פערטרע־גען ארעמע יתומים. אין קאפענהאגען — דעם גרעסטען יודישען צענטר פון סקאנדינאווין, מוז בעגרענדעט ווערען א „עמיגראציאנס-קאמיטע־טען פון דענישע און איינגעוואנדערטע יודען", וועלכע זאל זיך בעשעפטיגען מיט דער פראגע.

מיר וועלען זיך צו אלע אונזערע לעזער אין סקאנדינאווין בעטען זיי אריסצוארבייטען זייער מיינונג וועגען דעם, וואס אזוי ווי אלץ מען מוז טהאן, כדי די עקזיסטענץ פון די אר־געוואנדערטע און זייערע קרובים זאל זיין כערער און פעסטער.

מ. גראסמאן.

אייראפא ערב באנקראט.

וועט אייראפא אנזעצען איהרע קריעגס חובות?

די ראזיגע העכסטע אינטערעסאנטע פראגע וועלכע בעשפראכען פון א בעוואוסטען עקאנא־מיסט, טהעאדאר ה. פרייס, וועלכער קומט צום שלוס, אז אזא וועלט-אנזעץ איז נאר ניט אזוי אומפגלעיך, ווי מען קען מיינען.

אלס גרונדלאגע פאר זיין טהעאריע בעווייזט מר. פרייס ווי אזוי די איצטיגע מלחמה האט געפיהרט צו דעם, אז די קעמפענדע לענדער זאלען אינפיהרען א מין שטאטס-סאציאליזם דאס קען בלויז גרויסען אין בעזיץ לעקטיוויזם, אדער קרבנות פון אינדיווידואליזם. פרייוויליגיעס לטובת א גרעסטען צאהל מענשען, דאך, אבער, האט דיזער קאלעקטיוויזם, וואס דייטשלאנד האט איצט איינגע־פיהרט, אריסגעווייזן זיך שוין אלס א גרויסער ערפאלג. עס האט פערהיס דאס לאנד פון א גאנצען קריעג. סראץ דער שרעקליכער קריעגס־האבען די באנקען מעהר דעפאזיטס ווי אלע־מאל. קרעדיט סון לאנד שטעהט גוט. דאס זעלבע איז אויך געווירקט מאסען אין איבריגע לענדער. קיינער וועלט ניט ערלויבט צו מאנאפאל־ריזירען.

רוסישע אכוריות.

איך רעכען אבער, אז אין אזא קולטורעלען לאנד גלויבט מען גארנישט, אז אזעלכע זאכען זאלען מארקומען אין 20-סטען יאהרהונדערט"...

מיר פלעגען זעהען דארטען איבער דער פרייסישער גרענץ, יעדע נאכט יעדען אוועג, וויי דער גאנצער הימעל פלעגט זיך פערוואנדלען אין א שטיק פייער, פונקט ווי די גאנצע וועלט וואלט געווען אין פייער-פלאמען איינגעהילט.

איין גוטער קאזאק האט אונז דערצעהלט, אז א דייטשע פרוי האט איהם אויפן וואנק גע־וויזען, אז מען האט איהרע צוויי זיהן דערשא־סען און זי האט ניט מיט וואס זי נשמות פון איהרע צוויי קליינע קינדער צו דערהאלטען זיי געהען אויס פון הונגער: זי האט בלויז אין קליינע קוה, וועלכע איז איהר שפיזיערין געווען. דער קאזאק האט איהר דאן גלאזען א שטי־קעל פון זיין ברויט און עטליכע שווע עלפלי.

זעהר פיעל. געקענט דערצעהלען. אבער עס איז שוין קיין מוט ניטא. מען איז צו אלץ גלייכגיל־טיג געווארען. ע: זיינען געווען צייטען ווען איך וואלט זעהר פיעל אבגעגעבען. כדי צו קע־נען אייך שרייבען עטליכע ווערטער. דאן איז געווען שטרענג, און איצט דוכט מיר, אז פון דער טויטער געשריעבענער שפראך וועט איהר גאר ניט קענען בעגרייפען. וואס עס קומט פאר אין רוסלאנד, איך מיין, אז די ציוויליזעציע קענען גאר אזוי פיעל ניט וויסען וויפיעל מיר האבען איבערגעלעבט. צוגעהערט. צוגעזעהן. קיין מענש איז ניט אימשטאנד די ימים פון פערגאסענעם בלוט פון אונשולדיגע מענשען אבצומעסטען. קיין מענש. קען גאר ניט פיהלען דעם גרויסען וועהטאג. מיין מעדער איז צו שוואך דאס אלץ צו שילדערן. מען דארף וועגען דעם שרייבען אין שרייבען און גאר ניט :וויסהערען. איך רע־כען, או כיי אייך וויסט מען עשוואס וועגען די

אונטער דעם חשד פון שפיאנעריי.

(פון א בריעף)

געוויס האט איהר מיינע לעצטע רוסישע קארטלעך ערהאלטען. איך האב זיי דורך א גע־לעגנהייט עגשיקט קיין ווילנא. ווייל פון אונז געהט ניט די פאסט שוין זייט 2 וואכען. איצט קען איך שרייבען, אז די דייטשע ארמעע איז ווידער ביי אונז. ד. ה. אז זיי זענען שוין געווען ביי אונז איניגע וואכען צייט, נאך אין הערבסט. דאן זענען אבער די רוסען צוריק גע־קומען, בשעת זיי זענען קיין דייטשלאנד געפאנ־גען. און איצט האבען די דייטשען פערטריבען די רוסען ביז קאוונא. דעם בריעף וועל איך אזוי שיקען דורך דער דייטשער פעלד-פאסט, א דייטשער סאלדאט וועט דעם בריעף אבמיה־רען צום באר.

איך וואלט איהר ליבע ברידערלעך, מיר

Jüdische Volkszeitung №132 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פריזן:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פריזן:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטים
נאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mentergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, פרייטאג טו׳ סיון תרע״ה (28 Maj 1915)

בלוטיגע שלאכטען אויפ׳ן מערב־פראנט.

די איטאליענער געהען פארווערטס אין טיראל.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בער׳כט.

פאריז, 27. מאי. (אפיציעל). די ענגלישע מחנות האבען געהאט א נייעם ערפאלג ביי לאַבאַנ און האבען דארטען געפאנגען 60 געפאנגענע. צוויישען זיי אפיציערען ווי אויך עראבערט פיעל מיטראַליעזען. ביי קאַנאל האט א מיינדליכער אנגריף געווען געשוואונגען אונז אבצורעפען צוריק, נאר אין א שעה ארום האבען מיר דאַרך א געגען־אנגריף ווידעו עראבערט אונזערע פאזיציעס.

צווישען די לארעס־בערג און בובאל־טאל איז דעם שונא גיט געלונגען אבצונעהמען ביי אונז די שטעלונגען, וואס מיר האבען נעכטען עראבערט.

אין צפון־מזרח פון לארעס זענען מיר געגאנגען 200 מעטער פארווערטס.

אין אלע קאמפען האט דער שונא געליטען גרויס היזק.

דייטשער בעריכט

בערלין, 27. מאי (אפיציעל). א נאכט־אנאַריף אונזערע נייע אבערשט פאזיציעס אין אבעשלאגען געווארען.

אין צפון־מזרח פון גיוועניי איז די ענגלישע געלונגען צו ערַאבערען איניגע אונזערע פאזיציעס. וויישער צו דרום צו איז א פראנצויזישער אנגריף פאלשטענדיג גיט געלונגען. אויך אין דרום פון סוסע זענען פיעל פראנצויזישע אנגריפען גיט געלונגען. דער שונא האט אומעטום גליטען גרויס היזק.

איטאליענישער פארמארש.

פאריז, 27. מאי. ס׳גהען פאר בעדייטענדע איבערפיהרונגען פון איטאליענישע מחנות ביי וועראנא, וואו די טייכעל אדיזשע פאלס אריין אין פא. די עסטרייכער אין טרענטינא האבען בעקומען נייע דייטשע פערשטארקונגען, הויפטזעכליך פון באיערישע סאלדאטען.

וויישער צו צפון צו קאנצענטרירען זיך פרייטישע מחנות.

מען האט שוין געזעהען עסטרייכישע מחנות וואס ווילען דורכדרינגען צו וועלפלין, וואו מען קען אריינקומען קיין לאַנג־דן־ק מא. אין מיטאַנאסען, נאר דיעזע ערטער ליגען אויף הויך, אז עס וועט זיין אונמעגליך צוקומען אהין. סטעלוויא ליגט אויך א הויך פון 2756 מעטער און מיט שווערע אמוניציאנס טראנספארטען איז אין כמעט אומעגליך צוקומען.

דערפאר קען מען זיך דענקען, אז ס׳וועט זיך ענטוויקלען א קאמפף אין די טהאלען ביי אדיגע אדער גארניצא. ביי דער עסטרייך־אי־טאליענישער גרענץ.

עס זענען אויך אנגענקומען מיטיילונגען, אז אין די נעגענדען איז פארגעקומען א צוזאמענשטויס צווישען עסטרייך און איטאליען. אין צפון פון גארניצא איז פארגעקומען אנ׳ארטילעריע־קאמפף, און ביי פריאולא איז די איטאליענער גלונגען אויפצוהאלטען די גרענץ און אריינדרינגען אויף עסטרייכישער טעריטאריום.

קעניג וויקטאר עמאנועל — הויפט־קאמאנדיר.

רוים, 27. מאי. דער איטאליענישער קעניג וויקטאר עמאנועל האט איבערגענומען די הויפט־קאמאנדא איבער דער איטאליענישער ארמיע און סלאט און איז היינט אוועקגעפאהרען צום פראנט. אין דער צייט וואס דער קעניג וועט זיין ביים פראנט, וועט דעם קעניגס פעטער הערצאג פון גענוא, זיין דער שטאאטסהאלטער (שני למלך) איבער דער קעניגרייך איטאליען.

דער איטאליענישער באטשאפטער אין ווין הערצאג אוואַרנא איז היינט אנגעקומען אהער.

קייזער ווילהעלם ביים פראנט

בערלין 27־טען מאי. (וואלפס ביוראַ). אינ׳ם משך פון 14 טעג האט פאן מאקענסענס ארמיע אנגענריפען די רוסען פון גארליטץ ביז יאראסלאוו. אין מיטעל גאליציען. דער פראנט האט זיך געצויגען אויף א שטרעקע פון 100 קילאמעטער און איז געגאנגען איבער די בריקען. נאכדעם ווי די דייטשען האבען בעזעצט יאראסלאוו, האבען זיי אנגעהויבען איבערגעהן די טייך סאן.

די גארדע צוזאמען מיט די עסטרייכישע רעגימענטען האבען אנגעהויבען אריבערגעהן די טייך נעבען יאראסלאוו, און די האנאווער רעגימענטען זענען איבערגעגאנ ען די טייך סאן עטוואס ניעדריגער.

דיעזער נצחון איז אבגעהאלטען געווארען בשעת דער קייזער ווילהעלם איז געווען ביים פראנט. דער קייזער איז געקומען אין א אויטאמאביל און האט בעגריסט די פערוואונדעטע וואס ער האט געטראפען אויפ׳ן וועג מיט שטארקע „הורא״ רופען האבען די סאלדאטען אויסגעדריקט זייער שמחה, צו זהען זייער קייזער.

אויפ׳ן יאראסלאווער בארג האט דער קייזער בעגעגענט דעם פרינץ אייטעל פריזריך מיט וועמען ער איז פיעל שעה נאכאנאנד אפגעווען אין סאמע ברען פון קאמפף.

יודען אויף לוזיטאניא.

ווי די אמעריקאנער יודישע צייטונגען ברענגען בען איבער זיינען צוזאמען מיט „לוזיטאניא״ דערטרונקען געווארען אנ׳ערך צוואנציג יודען. געראטעטע זיינען געווארען 22 יודען. צוויישען די דערטרונקענע יודען געפינט זיך דער בעקאנטער טעאטער־דירעקטאר פראמען.

„מאזשעסטיק.ס אונטערגאנג.

קאנסטאנטינאפעל 27 מאי. (אגענצי מילי) דער ענגלישער קרייצער מאזשעסטיק איז היינט אין דער פריה דערטרונקען. געווארען ביי סעדעלבאר. גלייכצייטיג ווערט אפיציעל מיטגעטיילט, אז א דייטשע אונטערוואסער שיף האט דערטרונקען דעם קרייצער „טריאומף״.

„מאזשעסטיק״ געהערט צו די גרויסע קריעגסשיפען, האט 1500 טאן און איז געבויט אין 1885 יאהר. ער האט געהאט א בעדיענונג 757 מאן.

דער העברעאישער קלוב.

שבת. דעם 29. מאי. 9 א זייגער אין אוונד וועט אין העברעאישען קלוב (קריסטאלגאדע 24) סארקומען א סארטראג פון ה׳ סלור, איבער דער טעמא: „תרגילי הגוף אצל עם ישראל״.

דער אריינגאנג איז סאר אלעמען פרייי.

גוטע נאכריכטן!

פאר

יודישען נאציאנאל פאנד!

שבת דעם 29 מאי אום האלב 9 אוהר פרעסיס וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס גרויסע לעבעדס בילד

די געבראכענע הערצער

לעבעדס בילד אין 4 אקטען פון ז. ליבין

באל ביז 3 אוהר.

Osterbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט אנטייל פון גוטע קרעפטען. בילעטען צו ביליגע פרייזען.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקווייזיטען

Petersen & Steenstrup

Købmagergade 18

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till bilige Præmier og kulante Betingelser

---

פערזיכערט

געגען פייער אין גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

יודישע האנדווערקער און העגדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין בילִיגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. ל. קאהן *Pedersvidtfeldstr. 12*

אין קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו בילִיגסטע פרייזען. בארנשטיין *Adelgade 50* Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע 78 Tel b. 3703 אפען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני. אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועגד. שבת ביז 10 אוועגד. זונטאג ביז אין דער פרי

ס'וועלט געזוכט

א האנדגעהעלפן. פאר הערן־ארבייט. גוט בעצאהלט. ראוונסבארגאדע 13, 1 זאל.

ביליג זאקען ביי.ג.

דאמען הערן קינדער זאקען לויט בעשטע לונגי קרייגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קאניקענסטרעדע 3. Tlf. 8, 752, p.

ס'וועלט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט און א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקענסטרעדע 3.

בילִיג אין העגדלער מאנדאלינען

בילִיג אין שעהנע שנייידעריי ארבייט נאך מאס *Blaagaards-Alle 1 B 1.* מאכט ה' נאכמאנאוויטש

בילִיג און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו בילִיגסטע פרייזען, בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 2*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־ בעל, בעטצייג־גארדינען־טעפיכער. ז.ו.אצו בי־ ליגסטע פרייזען. ס. סקאראהאר *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

מעבעל נייע און געברויכטע, בעטגעוואנד, גאלד זילבער שעהנע ניצינע זאכען צו פרעזענטען. פערקויפט זעהר בילִיג. ווילענסקיג *Borgergade 60. Tel. 986.*

צו פערדינגען אין פלאטץ פון מאשינען מיט עלעקטרישע קראפט און גאזבעלייכטונג. פאר סענדע פיר נאדלער אדער פאר שניידער שבת געשלאסען. וועגדען זיך. *Sankt Pedersk. 10 op. C. 3. 7—8* אבענד

Sankt Pedersk 10 op. C. 3.

ווייל קויפען א נאדלער מאשין.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוויס דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרויסערע פאר־ טיגען אויף לאנד. *Telef. B. 532. W. 28* פארטאוו הוזערפלאץ

מעבעל

אויף קלייניע אפצאצאלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nørre 1210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראנען.

---

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריגען אר־ בייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופער־ שטיק. שבת פרי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראַרבייט שבת פרי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

האלב אומזיסט

א אוהר געשעפט ווערט אויספערקויפט. הונ־ דערטער הערן־ווינטער, מאשין יואנד, און ווענ־ אוהרען. אויך בארמעטערס ווערען פערקויפט מיט 30 פראצענט בילִיגער ווי געווענהלִיך. ווענ־ דען זיך צו

Grossmann

Toldbodvej 5.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־ שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאים מיט קלאווייר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

בעמערק

יד עכטע

ציקלען

וועלאסיפעדען

B S. A.

ווערט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר ביי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vendersg. Tel. 4195

פערלאנג א קאטאלאג

עס האט זיך געצעפענט א נייע ספעציעלע אבטיילונג פער B. S. A. מאטאציקלען אין אלע געהערענדע טיילען ווי אויך גומענע מאטא־שינען אין שלאנגען.

B. S. A.

BARNEVOGNE. Barnevogne til billigste Priser og paa gode Betingelser.

Gummiringe fra 65 øre.

faas kun i

Jagerbrogade 102. Tlf. Amager 104

רעסטאראן־רודעטארן

טרייניאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 אין 50

Ulykkesforsikring

Sygeforsikring

Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Tlf. 772 **THEE** *Tlf. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvor der alene handles —

— med fineTheer

Grundlagt 1841

שפארט געלד

און קויפט אייער נאלד און זילבער וואהרע ביי

ק. סוסלאוויץ,

ס י ל ק ע ג א ד ע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטלִיך.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

„ROSE" Cigaretterne.

No 101 uden Mundst. 15 Stk. 10 Øre

No 101 med Mundst. 15 „ 10 „

No 102 stort Format 15 „ 10 „

„ROSE" Cigaretterne

har det største Salg i Danmark.

Kun ægte fra

C. B. MØLLER & Co

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jydsk Forretningsdende"s Trykke

נע ונד נאכן טויט.

תאורן לייפציגער „רייכסגעריכט" היט זיך די ציפע אבגעשפילט פאלגענדער פראצעס: אין יוני 1913 איז אין אמעריקא געשטארבען א [illegible], וואס האט איהרע לעצטע יאהרען אבגע- [illegible] ט ביי א טאכטער און דערפאר האט די [illegible] מאכט פאר א יורש און אויספירער פון דער צוואה. דאנעגען האט די איהר צוזייטער טאכטער, וואס לעבט אויך אין אמעריקא, וועגיג־וואס אי- בקדעלאזט. די פערשטארבענע האט זיך ביים לעבן געוואונשען בעגראבען וועדען נעבען אירע עלטערן; די טאכטער איז דעריבער בע- שטימען קיין ברעסלוי, כדי זי דארט אויפ'ן בית- החיים פון דער חברה קדישא מקבר צו זיין. די חברה קדישא אבער פערלאנגט פאר די קרקע 4000 מארק, האט זי זיך נישט גייקענט מיט זיי- אירע־נגן און איז מיט מת צוריקגעפאהרען קיין אמעריקא. די פערהאנדלונגען וועגען טרייז פון דער קרקע זענען אבער נישט אינגאנצען אב- געבראכען געווארען און עגדליך איז זי מסכים צוצוגעבן מיט'ן פרייז. נור־וואס אנקומענדיג קיין אמעריקא, האט זי דאהער געמוזט תיכף צוריק- געפאהרען קיין דייטשלאנד און וויטער פער- האנדלען מיט דער חברה קדישא, אבער צום צוויטען מאל איז גאר נישט אויסגעקומען און זי האט געלאזט וויסן, אז „מ'האט איהם ענדליך מקבר געווען, באלד אבער איז די „געטרייע מאכטער" געקומען אויפ'ן גענאנק, אז זי האט נישט ממלא געווען דער מוטער'ס רצון. זי האט אלזא געלאזט אויסגראבען די טויטע און איז צום פינפטען מאל איבערן ים אריבער. אין גע- בראכט זי אין ברעסלוי צו דער קבורה.

קיים אבער זענען 2 חדשים פאריבער, האט זי בשלאסען זיך צו איבערקלייבען מיט איהר בני־בית קיין אמעריקא און האט געוואלט אריי- בערנעהמען אויך די מוטער, כדי זי זאל קענען בעוכהן אין פמלעגען איהר קבר. זי האט גע- בעטען די חברה קדישא, מ'זאל איהר ערלויבען די טויטע אויסצוגראבען, אויף וואס די חברה האט אבער נישט געוואלט מסכים זיין. די פרוי האט דערלאנגט א קלאגע. דאס לאנדסגעריכט האט זי אבגעוואהרפען, וויייל נישט זי אליין איז בערעכטיגט דאס צו פערלאנגען, בשעת ס'איז דא נאך א טאכטער, און אויסערדעם איז נישטא קיין וויכטיגער גרונד דעם מת אויסצוגראבען, אויסער דעם איז מען נישט זיכער, או וויייל די קלעגערין איז נישט קאנסענטקווענט, קען איהר גאלד וועדער אינפאלען צוויקצוקומען קיין דייטשלאנד. דאס „אבערלאנדסגעריכט ברעסלוי" האט אבער יא גאכגעגעבען דער קלאגע, וויייל די קלעגערין איז צופרידן אויסצוהיטער פון דער צוזה און האט אויך אליין דאס קבורה גלעך בעצאהלט. די חברה קדישא האט דאנעגען גע- מאכט א רעווידיע, אין וועלכער זי האט נאכגע- וויזען, או די קלעגערין האט צוגעטאן גענוג צייט זיך די זאך צו בעקלערען אין א עגטשלוס דא- ריבער צו פאסען. דאס רייכסגעריכט האט אינ- צווישען, או די רעווידזיאן איז גערעכטפערטיגט

האט גענומען אויסוואקסען דער אינסטינקטיוער צוכריוי פון דעם פאלק־ארגאניזם צו זיין רא- ליע אין דעם נאציאנאלען לעבען.

[illegible] אט מיט דער אנגעוואקסענער פאליטי- שער וואג וועלען די פראלעטאריאטען פון די קריגספיהרענדע מערב־אייראפעאישע לענדער קומען צו זייער אינטערנאציאנאלען פאראל- מענט. אין וועלען בעשאפען פון איהם א נייעם מעכטיגען פאקטאר אין דעם פאליטישען לע- בען פון אייראפא.

ד"ר ח. זשיטלאווסקי.

בע ונד נאכן טויט.

תאורן לייפציגער „רייכסגעריכט" היט זיך די ציפע אבגעשפילט פאלגענדער פראצעס: אין יוני 1913 איז אין אמעריקא געשטארבען א [illegible], וואס האט איהרע לעצטע יאהרען אבגע- [illegible] ט ביי א טאכטער און דערפאר האט די [illegible] מאכט פאר א יורש און אויספירער פון דער צוואה. דאנעגען האט די איהר צוזייטער טאכטער, וואס לעבט אויך אין אמעריקא, וועגיג־וואס אי- בקדעלאזט. די פערשטארבענע האט זיך ביים לעבן געוואונשען בעגראבען וועדען נעבען אירע עלטערן; די טאכטער איז דעריבער בע- שטימען קיין ברעסלוי, כדי זי דארט אויפ'ן בית- החיים פון דער חברה קדישא מקבר צו זיין. די חברה קדישא אבער פערלאנגט פאר די קרקע 4000 מארק, האט זי זיך נישט גייקענט מיט זיי- אירע־נגן און איז מיט מת צוריקגעפאהרען קיין אמעריקא. די פערהאנדלונגען וועגען טרייז פון דער קרקע זענען אבער נישט אינגאנצען אב- געבראכען געווארען און עגדליך איז זי מסכים צוצוגעבן מיט'ן פרייז. נור־וואס אנקומענדיג קיין אמעריקא, האט זי דאהער געמוזט תיכף צוריק- געפאהרען קיין דייטשלאנד און וויטער פער-

„ניין, ניין! גאט איז ניט געראכט. זיין ליכ- בער נאמען דארף ניט קיין כלי־זין ווער אויף דער ערד, בעת אירטש עלענדע מענשען דאר- פען זיי יא האבען, אין זאג מיר כ'בעט דיר, וויי איידיש דאס געראכטיגקייט ביי איהר? צוגעקומען דעם מאן, מטיל געווען אויף איהר, אויף א שוואכער אשה. אן עול פון פרנסה, צולי ב מגדל זיין די קינדער אידיש און אויף אן עהר- ליכען אופן, מיז זי נעבאך זיין אבהענגיג אן א גוים חסד, אן אויסטעהן מאנכע ניט פער- דיענטע זלזולים, לסוף וועדט איהר נאך, יהר- כן יחיד קראנק, און זי מוז זיצען נעבען כעט און ש'קען איהר יונג מידדלע שלעפען צוויי קאגען כלך און פערקויפען אין די היזער. האי- און די זאגסט נאך, או זיין ליבער נאטען איז נעראכט! ניין, ניין. משה ליב זאגט ניט אזוי אין דער תורה שטעהט בפירוש: לא תעשון „כן" לה' אלהיכם." כן, איז אויך טייטש „נעראכט", דאס מיינט, איהר זאלט ניט תמיד גאט נעראכט- ער איז ניט נעראכט, און דאס אינגעל מוז הא- בען א רפואה שלמה, בעגלא ובזמן קריב.

אן האט מבטל געמאכט דעם פסק־דין. דער מת בלייבט אין זיין קבורה אין ברעסלוי.

די סאלאניקער יודען.

דער קארעספאנדענט פון „טאן" אין סאלא- ניקי גיט איבער אין זיין צייטונג וועגען דער ליבעג פון דער יודישער יוגענד אין סאלאניקי צו פראנקרייך.

„די ענטוויקעלטע און געלערנטע יודען אין סאלאניקי זענען אמתע איבערגעגעבענע קעמפ- פער פאר דער פראגעזויזישער אידעע, א בעזונ- דערען דאנק איז וועדטה די יודישע „אליאנס", וועלכער פראנקרייך האט א סך צו פערדאנקען דערפאר, וואס זי פערשפרייט די פראגעזויזישע קולטור אין אלע מזרה־לענדער, בעזונדערס אין סאלאניקי איז די גאנצע יודישע יוגענד וואס איז ערציהען געווארען אין די „אליאנס־שולען, אנגעזערע אמת'ע פריינד.

דער „אינדעפאנדענט" א יודישע צייטונג, וואס ערשיינט דא אין פראגאזויזיש, פירט טעג- ליך א שטארקע אגיטאציע פאר אונז. דער ארויס- געבער פון דער דאזיגער צייטונג ה' גפפוסי, איז מיט איניגע וואכען צוריק געקומען אהער פון פאריז און איך א פאלקס־פערזאמלונג גע- לייענט א וויכטיגן רעפעראט, וועלכען אלע האבען אפגענומען מיט סימפאטיע. דא נאר ברענגען מיר איניגע שטעלען, וואס דערפון קענט איהר פערגלייכען צום גאנצען רעפעראט:

„פראנקרייך — האט דער רעפעראנט געזאגט — איז דאס גרעסטע לאנד אויף דער וועלט. די סטאטיסטיקער וועלען אייך זאגען: פראנקרייך בעהלט נאר 30 מיליאן; איינוואוינער, בשעת דייטשלאנד האט 65 מיליאן, אבער די סטאטי- טיקער האבען א טעות אין רעכענונג. זיי זעהען נישט, אז אויף דער גאנצער וועלט זענען די פראנצויזען א שטארקער זאך פערזעהן.

„דאס איז געווען א צדיק, ער האט ניט גע'חנפ'עט, ניט געבעטעלט תהנונים. נור עפעא- דערש מיט כח, בעת הייגטינג צייטען זענען די צדקים צו „גוט", וויייל מען סבלנים צו השם יתברך'ס גזרות. אמת'ע גוטע יודען.

„און איך זאג, האט איהם דער סאדאנערער געזענטפערט, — אז מיט גוטען פיהרט מען בע- סער אויס. מיט גוטען פועל'ס מען אפילו וועט השם יתברך איז אין גאנצען גערעכט. דער טא- טע זיל האט אמאל געזאגט:

„צדיק ה' בכל דרכיו". וועז השם יתברך איז גוזר א גזרה אין איז שוין ארום אין ארום גערעכט. ס'איז ניט פאראנען קיין שום זכות, פונדעסטוועגען „קרוב ה' לכל קוראיו", מיט תפלות, מיט תחנונים און מיט גוטען פועל'ס מען דעם גזר דין מבטל צו זיין."

כדי מ'זיים צו זיין בכי טוב, מיט א שיחת חולין של צדיקים, — האט ר' אייזיק געזע- דיגט זיין ספור המעשה. — וועלן איך דער- צוהלען א דבר הלצה כיצד [illegible] ר' דוד זיל זאל- גער זיל:

שמוסענדיג מכח דעם זכות פון א צדיק צו נעהמען בייו זייעג חסידים פדיונות, האט ער, ר' דודל זיל, זיך ערלויבט צו מאכען אזא מין ש'שאס:

„דאס ערשטע מאל, נאך מיין מאטער'ס פטירה, וועז איך האב אין מיין האנד אריין גע- קומען דעם ערשטען רובל פאר א פריין, בין איך געווען שטארק צוריידערט. ס'שיינט וויי נעהמט מען עפעס געלד ביי א יודען, ניט וויינ- דיג זיכער, אז מ'קען איהם דאפיר טהאן אן אמת'ע טובה. דער רובל האט מיך ממש געבראיהט. כיס נאר געבראיהט, נור פאקע פשוט אויסגע- רעגט א לאך אין מיין האנד. זינט דאמאלס פאטער, בעמיה איך מיך כסדר דאס אויסגעבראי- גט לאך צו פערשטעהן מיט „פדיונות" און עס ערט אלץ ניט פול.

יצחק אבן.

דער אינטערנאציאנאל און די יודישע ארבייטער.

II

אויף וויפיעל מען קען איבערהויפט וואס־עס־איז פאראויס זעהן אין א פערפלאנטערטען היסטארישען פראצעס, רעכען איך, אז מיר האבען א גרונד צו גלויבען, אז דער אינטערנאציאנאל וועט זיך אומקעהרען צו זיין ארבייט אי אבגעשוואכט, אי פערשטארקט. אבגעשוואכט אין איין פרט, פערשטארקט אין אנ׳אנדערען.

ווי א רעוואלוציאנערע קראפט, וואס דארף סאלידאריזירען און הארמאניזירען דעם אויפשטאנד פון דעם פראלעטאריאט אנטקעגען אלע יסודות פון דער קאפיטאליסטישער ציוויליזאציע, ווי א בויער פון דעם צוקונפטיגען לעבען פאר דער גאנצער מענשהייט, האט דער אינטערנאציאנאל שוין פון לאנג אן גענומען פערליערען זיין שארפקייט, אויסגעהאלטענקייט און זיין אנגעשטרענגטע ענערגיע. דער פרינציפיעלער רעוואלוציאנאריזם פון דעם אינטערנאציאנאל, ווי פון דער גאנצער סאציאליסטישער בעוועגונג אין אייראפא, האט געהאלטען אין איין פאלען, און אין דעם פרט זעה איך ניט איין, ווי אזוי די לאגע נאך דעם קריעג וועט ביי איהם קענען אבפרישען זיין אלטע רעוואלוציאנערע בלוט, ווי זעהר מיר וואלט זיך דאס געוואלט.

אבער ווי א פאליטישע מאכט, וואס דארף הארמאניזירען און סאלידאריזירען די קאמפפען פון דעם פראלעטאריאט אין די פערשיעדענע לענדער, צוליעב זיינע אינטערעסען פון דעם היינטיגען טאג, האט די בעדייטונג פון דעם אינטערנאציאנאל געהאלטען אין איין שטענדיגען וואקסען פאר דעם קריעג, און איך זעה ניט איין, ווי אזוי די לאגע נאך דעם קריעג קאן דא אויפהאלטען איהר ווייטערדיגען וואוקס.

אדרבה! דער איצטיגער קריעג האט בעשאפען אזא לאגע, פון וועלכער דער פראלעטאריאט מוז ארויסגעהן פאליטיש געשטארקט, מיט א סך א גרעסערער וואג אין דעם פאליטישען לעבען, איידער ער האט ווען עס איז פריהער געקאנט האבען.

לאזט מיך גלייך דערקלעהרען, פאר וואס איך רעכען אזוי.

ווארפט איהר א בליק אויף דער פאליטישער געשיכטע פון אייראפא זינט דער גרויסער פראנצויזישער רעוואלוציע. אזוי בעמערקט איהר, אז די פאליטישע מאכט פון א וועלכען עס איז געזעלשאפטליכען קלאס איז ניט נאר א פראדוקט פון זיין עקאנאמישער קראפט, פון זיין ראליע אין דעם עקאנאמישען לעבען פון זיין לאנד, נאר אויך א פיעל־יוצא פון זיין נאציאנאלער ראליע, פון זיינע פערדיענסטען אין דער בעפריעדיגונג פון די נאציאנאלע נויטען פון זיין פאלק און לאנד, — אלץ־איינס, צי יענע נויטען ווערען פון איהם פערשטאנען ריכטיג אדער פאלש.

די אריסטאקראטיע, וואס האט אין דייטשלאנד אזוי גוט ווי אין פראנקרייך, כמעט גלייך אויסגעשפיעלט איהר עקאנאמישע ראליע, האט אבער אין ביידע לענדער א גאנץ פערשיעדענע פאליטישע בעדייטונג. אין פראנקרייך, וואו די בורזשואזיע האט אנגענומען אלע נאציאנאלע אויפגאבען פון דער אריסטאקראטיע און איז געווארען נאך מעהר שאוויניסטיש, איידער די לעצטע איז געווען, האט די אריסטאקראטיע כמעט אינגאנצען פערלארען איהר פאליטישע בעדייטונג.

אין דייטשלאנד אבער, וואו די בורזשואזיע האט אין אנהויב נאר מיט גרויס ווידערווילען געשטיצט די נאציאנאלע אויפגאבען פון דער אריסטאקראטיע, איז די לעצטערע כמעט אומעטום געבליבען די היטערין פון די נאציאנאל־היסטארישע טראדיציעס, די קעמפפערין פון דער אונאבהעניגקייט פון דעם לאנד און ממילא אויך דער אויבערהערשענדער פאקטאר אין דעם פאליטישען לעבען. די פאליטישע ערפאלגען פון דער דייטשער בורזשואזיע הויבען אן וואקסען אין דער זעלביגער מאס, אין וועלכער זי ווערט אליין דורך און דורך נאציאנאל.

פאר דעם, וואס עס איז פערטרויט מיט די גרונד־קרעפטען, וואס טרייבען אן דעם מענשליכען פראגרעס, זענען אזעלכע ביישפילען, וואס קענען פערמעהרט ווערען און אילוסטרירט ווערען מיט הונדערטער איינצעלנע פרטים, גאר א ברעקעל ניט קיין חדוש. ער ווייס, אז נאציעס זענען אייגענארטיגע ארגאניזמען, וואס קעמפפען פאר זייער קיום מיט דער אנשטרענגונג פון אלע זייערע קרעפטען. אזא ארגאניזם קאן פאליטיש זיך לאזען פיהרען נאר פון אזעלכע עלעמענטען זיינע, אויף וועלכע ער קאן זיך פערלאזען, אז זיי וועלען בשום אופן ניט פערקויפען די אינטערעסען פון דעם נאציאנאלען קיום אין די צייטען פון געפאהר.

דער פראלעטאריאט האט ביז אהער ניט געהערט צו אזעלכע עלעמענטען פון דעם פאלקס־ארגאניזם, אדרבא, אין זיין יוגענד האט ער קאקעטירט מיט זיין גלייכגילטיגקייט צו אלע נאציאנאלע פראבלעמען פון דעם געזעלשאפטליכען לעבען און ניט נאר מיט זיין גלייכגילטיגקייט, נאר אויך מיט זיין דירעקטער פיינדליכער שטעלונג צו אלץ, וואס האט געשמעקט מיט נאציאנאליזם. דאס פאלק, ווי א גאנצעס, האט דעריבער ניט געקאנט האבען קיין פולען צוטרויען צו איהם. ער האט איהם אפט געשענקט זיינע שטימען אין די צייטען פון פריעדען, און געשטיצט איהם אין די אינוועניגסטע אנגעלעגענהייטען פון דעם לאנד.

אבער עס פלעגט באלד ארויסווייזען זיין טיעפען מיסטרויען צו איהם, ווי נאר אויף דעם האריזאגט פלעגט זיך בעווייזען א גרויסע ברענענדיגע נאציאנאלע לעבענס־פראגע.

דער איצטיגער קריעג האט אינגאנצען אי־בערגעביטען די לאגע און די שטעלונג פון פאלק צו דעם פראלעטאריאט. ווער עס זאל ניט האבען ארויסגערופען דעם קריעג, ווי גערעכט אדער אונגערעכט ער זאל ניט זיין, דער פראלעטאריאט פון די אייראפעאישע קריעגס־פיהרענדע לענדער האט זיך מיט מסירת נפש א ווארף געטהאן אויפ׳ן שלאכטפעלד, כדי מיט זיין גוט און בלוט צו בעשיצען זיין פאלק פון א נידערלאגע.

דאס איז ארויסגעקומען אינסטינקטיוו, אונערווארטעט, להיפך צו אלע טעאריען און אנמאכונגען, בלינד און כמעט אונבעוואוסט, אלע גרויסע היסטארישע בעוועגונגען, ווען דער מאסען טרייסלען אראב פון זיך דאס אונגעלערנטע, אויסגע׳מוח׳טע און אנטפלעקען אונז זייער אינוועניגסטען תוך.

דער פראלעטאריאט איז אומעטום געווארען ניט נאר נאציאנאל: דאס איז ער געווארען שוין פון לאנג אן, נאר אויך דער היטער און קעמפפער פאר דער נאציאנאלער עקזיסטענץ. ער איז דער גרעסטער און וויכטיגסטער טייל פון יענער קראפט, אין וועלכען דער פאלקס־ארגאניזם נויטיגט זיך און אויף וועלכער ער קאן זיך פערלאזען.

זיין פאליטישע וואג אין דעם געזעלשאפטליכען לעבען וועט דעריבער מוזען אויסוואלסען אין דערזעלביגער מאס, אין וועלכער ער

צדיקים און „גוטע יודען"

איהר ווילט וויסען, רבותי, אויב ס׳איז פאראן א חלוק צווישען די היינטיגע און די פארצייטיגע „גוטע אידען", מוז איך אייך זאגען, אז מכח דעם ענין זיינען פאראן חלוקי דעות טאקע צווישען די צדיקים גופא.

אין יאהר תרל״ט בעת ר׳ דוד׳ל טאלנער האט געהאלטען שבת אין סאדאגערי, האט איהם דער רבי ר׳ אברהם יעקב׳ניו ז״ל געפרעגט א שאלה, לאמר:

„טאלנער רבי, איהר זייט דאך א וועלטסחכם, אפשר קענט איהר מיר זאגען דעם טעם, פארוואס האט מען די פערצייטיגע צדיקים גערופען סתם „צדיקים", בעת די היינטיגע צדיקים רופט מען „גוטע אידען"?

דער טאלנער רבי, וועלכער האט ליעב גע־האט צו זאגען א [illegible]לע, האט א שמייכ[illegible] געטהאן:

איך מיין, האט ער זיך אנגערופען, אז דער טעם איז פשוט כפשוטו. די פארצייטיגע צדיקים, זענען ניט געווען קיין „גוטע" אידען, זיי האבען דעם רבונו של עולם ניט גערעכט געמאכט און איהם ניט נאכגעגעבען. אזוי ווי ס׳איז נאר געווען עפיס א גזר דין איבער׳ן כלל אדער איבער א פרט, האבען זיי תיכף מרעיש עולמות געווען, איהם מבטל צו זיין, ניט אבטרעטענדיג ביז זיי האבען זייער׳ס ניט אויסגעפיהרט. זיי זענען דעריבער געווען אויף דער מדרגה פון די צדיקים וואס די גמרא זאגט אויף זיי: „הקדוש ברוך הוא גוזר וצדיק מבטל", גאט מעג זיך מאכען א גזרה, אבער דער צדיק איז זי מבטל.

היינטיגע צדיקים אבער זיינען גוטע יודען, זיי ווילען זיך ניט צוקריעגען מיט זיין ליעבען נאמען. אויב דו, רבונו של עולם, פערשטעהסט, אז ס׳דארף אזוי צו זיין, מהיכא תיתא, צו וואס זיך עפעס איינשפארען געגען השם יתברך׳ס רצון. זיי זיינען דעריבער גוטע אידען, ס׳ארט [illegible]ט"...

[illegible] איהר דאס בדרך הלצה אדער בדרך אמת?" האט איהם דער סאדאגערער געפרעגט מיט אנ׳ערנסטער מינע.

„בכל אופן, איז דערינען פאראן א סך אמת" — האט איהם דער טאלנער געענטפערט. „אט דערצעהלט מען אזא דבור נאך פון ר׳ משה ליב סאסאווער, וועמען די וועלט רופט סתם „דער סאסאווער צדיק".

אין סאסאוו האט געוואוינט א יונגע ארימע אלמנה, וועלכע האט זיך און איהרע צוויי יתומים מפרנס געווען פון פערקויפען מילך אין די הייזער.

„אזוי ווי איהר מאן, דער פרנסה געבער איז געשטארבען, און זי, די אלמנה, איז געבליבען בעירום ובחוסר כל, האט דער פריץ פונ׳ם שטעדטעל אויף איהר רחמנות געהאט, איהר געהייסען קומען יעדען פריה־מארגען צו זיך אין הויף. דארט האט זי בעקומען צוויי קאנען מילך פאר א שיבוש, וועלכע זי האט ארומגעטראגען צו פערקויפען, און דערפון מפרנס געווען און אידיש ערצויגען איהרע קינדערלעך.

שלעכטע צינגער, אויס קנאה אדער אויס צביעות, האבען אויף איהר אפילו „מרגן" געווען, דער גאנצער ענין איז לגמרי ניט אזוי גלאט כשר, זי האט זיך אבער דערויס קיין עסק ניט געמאכט.

„ויהי היום, און איהר בן יחיד איז שווער קראנק געווארען. די אלמנה, וויסענדיג, אז מען האלט זי ניט פאר א זעהר גרויסע צנועה, האט זיך תמיד געהאלטען דערווייטערט פונ׳ם צדיק׳ס הויז, אבער איצט, אין איהר עת צרה, איז זי געקומען צו לויפען צו דער רבי׳צען מיט א ביטער געוויין, זי זאל אויף איהר רחמנות האבען און רעדען פאר׳ן צדיק עטליכע גוטע דבורים, ער זאל מתפלל זיין אויף איהר איינציגען „קדיש".

דער רבי ר׳ משה ליב ז׳צט זיך אזוי אין זין ארעם חדר׳ל על התורה ועל העבודה, און דערהערט פלוצים א יעמערליכען געוויין פון א אשה, וועלכעס קומט פון זיין רבי׳צענס חדר.

ער געהט צו צו דער טהיר און הארכט.

מען טאר ניט מתרעם זיין אויף זיין ליעבען נאמען, — הערט ער זיין רבי׳צענס קול זאגענדיג צו א וויינענדיגער פרוי, — אז ס׳קומט אוי

Jüdische Volkszeitung №131 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, דאנערשטאג יד' סיון תרע"ה (27 Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

א ניי מיניסטעריום אין ענגלאנד.

דער קאמפף ארום פשעמישל. — עמיגראציאנס־געזעץ פאר סקאנדינאוויען.

דאס ענגלישע מיניסטעריום רעקאנסטרואירט.

די צוזאמענשטעלונג פון'ם נייעם ענגלישען מיניסטעריום אסקוויט, איז געקומען גאנץ אי־בערראשענד פאר אלע נבאים, וואס האבען פריהער געזאגט נביאות וועגען דעם איצט־גען קאבינעט. עס איז אויך געבילדעט געווארען א נייע רעגירונגס שטעלע, נעמליך „מיניסטער פאר אמוניצ־ען", וואס איז איבערגעגעבען לא־יד דזשארזשען. דיזער נייער אינסטיטוט ווערט בעטראכט פאר א זעהר וויכטיגען אין איצטיגער מלחמה־צייט.

די צוזאמענשטעלונג פון'ם נייעם קאבינעט לויט די פארטייען איז: 13 ליבעראלען, 8 אוניאניסטען און 1 מיטגליעד פון דער ארבייטער־פארטיי. די פערשיעדענע מיניסטער־פארטפע־לען זענען פערטהיילט אזוי: מאק קענא — פינאנץ־מיניסטער, קאלפאר — ים־מיניסטער, לארד גורצאן — זיעגעל־היטער, לאנדסדאון — מיניסטער אהן פארטפעל, באנאר לאו — קאלא־ניאל־מיניסטער טשורטשיל — מיניסטער פאר הערצאגטום לאנראסטער. הענדערסאן — ביל־דונגס־מיניסטער, בוק־מייסטער — לארד־קאנצ־לער אן בארסאן אטאשע־גענעראל, דזשאן סי־מאן נעמט איבער דאס מיניסטעריום פון אינערן. סיר עדווארד גריי פערבלייבט מיניסטער פון אויסערן און לארד קיטשענער, קריעגס־מיניס־טער; ווייטער לארד גרעווע פרעזידענט פון געהיימראט, טשעמבערלען — מיניסטער פאר אינדיען, רונקירמאן האנדעלס־מיניסטער, ביכעל מיניסטער פאר אירלאנד, קינאן וואאד — מיניס־טער פאר שאטלאנד, הארקארט — מיניסטער פאר געזעלשאפטליכע ארבייט און לארד זעל־בורנע מיניסטער פון לאנדווירטשאפט.

פון מערב־פראנט.

אויפ'ן מערב־פראנט איז כמעט שטיל. א חוץ אייניגע קליינע אנגריפען, איז אין אלגע־מיין קיינע וויכטיגע געשעהעניסען צייט די „גרויסע פריהלינגט־אפענסיווען: וואס ביידע צדדים האבען אנגעזאגט, איז „געענדיגט".

אבער ס'איז דא נאך עטוואס וואס ציהט צו די אויפמע קזאמקייט צום מערב־פראנט: איטא־ליענס איינטייל אין מלחמה. ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס איטאליענס הויפט שנאה איז געריכ־טעט געגען עסטרייך, איז דאך גאנץ מעגליך, אז איטאליען וועט אויך שיקען מחנות צום פראנ־צויזישען פראנט. וועלכע וועלען קענען שפילען א גאנץ בעדייטענדע ראלע אין דער ענטשייד פון די קאמפפען.

איינע פון די אורזאכען, וואס אין מערב געהען די געשעהענישען פאר זעהר לאנגזאם, קיינע גרויסע נצחונות און קיינע גרויסע מפלות ליעגט אפשר אין דעריין, וואס די צדדים הא־בען צו גלייכע כחות און האבען מורא בעשטי־מען זיך אויף א דרייסטיגען שריט. אבער ווי באלד די איטאליענער קומען צו, דאן קען זיך בייטען די גאנצע לאגע.

פון מזרח־פראנט

די היינטיגע אפיציעלע בעריכטען פון ביי־דע צדדים, סיי פון דייטשלאנד־עסטרייך און סיי פון רוסלאנד ענטהאלטען ידיעות פון וועל־כע עס ווערט קלאר, אז די אויפמערקזאמקייט ווערט געריכטעט געגען פשעמישל.

די דייטשען מעלדען פון דארטען, אז זיי האבען עראבערט די דערפער דראהאיאוו, רא־דעמנא, וויסאקא און וייטלין, ווי אויך אז זיי האבען אין דיזער געגענד גענומען 21000 רו־סען געפאנגען.

פון דעם קען מען זעהען, אז די דייטשע און עסטרייכישע מחנות מאכען זיך די גרעסטע אנשטרענגונגען, כדי צו צוקומען צו פשעמישל, ווייל ווען די עסטרייכער און דייטשען עראבע־רען פשעמישל, איז פאר זיי פריי דער וועג אי־בער גאנץ גאליציען אין אוקריינא.

פון דער צווייטער זייט שווייגען די רוסען, נאר מיט דער רוסישער ספעציאליטעט צו בע־פעסטיגען זיך הינטער די ליניעס, איז א ספק, אויב ס'וועט געלינגען די דייטשען און עסטריי־כער אריינדרינגען אין אוקראינא און ווייטער אין גאליציען אפילו ווען זיי וועלען עראבערען פשעמישל.

סקאנדינאווישע עמיגראציאנס געזעצען.

לויט דער איינלאדונג פון דער שוועדישער רעגירונג, וועט דעם 27־טען דיעזען חודש, פאר־קומען א קאנפערענץ פון פארשטעהער פון די דריי סקאנדינאווישע מלוכות, אין שטאקהאלם, כדי צו אויסארבייטען א געמיינזאמע פלאטפארם פאר צוזאמענארבייט בנוגע עמיגראציאנס גע־זעצען, פאר די אויבענדערמאנטע לענדער.

פאר א דעלעגאט פון שוועדען איז בעש־טימט דער ביורא־שעף אין סאציאל דעפארטא־מענט ל. פ. ט. רא־עניאוס, פאר א דענישען דעלעגאט איז בעשטימט, דער ביורא־שעף אין יוסטיץ מיניסטעריום וו. טאפסייע־יענסען און פון נארוועגען דער ביורא־שעף אינ'ם נארווע־גישען סאציאל דעפארטאמענט, ט. ג. טהארסען.

אין רעוועל.

דער קאמענדאנט פון רעוועלער ים־פעס־טונג (פעטרא וועליקאנא) האט ארויסגעגעבען א בעפעהל לויט וועלכען עס איז פערבאטען צו קומען קיין רעוועל און אינ'ם פעסטונגס־ראיאן אלע יודען, וואס ווערען ארויסגעשיקט פון קור־לענדער, ליפלענדער און קאוונער גובערניעס.

די וואס וועלען עובר זיין אויפ'ן בעפעהל ווערען בעשטראפט מיט 3 חדשים תפיסה אדער 3000 רובל שטראף.

יודישער נאציאנאל־פאנד

עס איז געזאמעלט געווארען פאר'ן יודישען נאציאנאל־פאנד:

אפריל 1915.

אויף א פערזאמלונג געזאמעלט	5 קר.	90 אויר.
פון וויגא קאפעל 1 בוים אין „הערצל־וואלד" . . .	5 „	50 „
אויף דעם ברית פון שלמה רא־זענבוים 1 בוים אין „הערצל־וואלד"	5 „	50 „
אויפ'ן פרץ־אווענד געזאמעלט צום 50־יאהריגען געבורטסטאג פון הר. יוסף נאכעמזאהן: די פאמיליע ב. גליק, 2 בוימער	11 „	00 „
די ציוניסטען־ביורא 2 בוימער אין הערצעלוואלד . . .	11 „	00 „
הר. ד"ר בערנשטיין 1 בוים .	5 „	50 „
„ ל. מאצקין 1 בוים . .	5 „	50 „
„ דר. ראזענבלאט 1 בוים .	5 „	50 „
„ ב. קאגאן 1 בוים . .	5 „	50 „
פאמיליע ראזענבלאט 1 בוים.	5 „	50 „
די העררן ווילענציק, געלפער, ארנשטיין, סקאראחאד 1 בוים	5 „	50 „
בר. מ. גראסמאן 1 בוים . .	5 „	50 „

בסך־הכל 124 קר. 40 אויר

קאמיסאר פאר דענעמארק
ז. סקאראחאד.

Ryg „Trojka" Nr. 3 og Nr. 4 fra A. S. Majkapar, Riga!

שבת דעם 29 מאי אום האלב 9 אוהר פרעסיס וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס גרויסע לעבענס בילד

די געבראכענע הערצער

לעבענס בילד אין 4 אקטען פון ז. ליבין

באל ביז 3 אוהר.

Osterbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט אנטייל פון גוטע קרעפטען. בילעטען צו ביליגע פרייזען.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

A/S *Hannibal Sander.*

דאמפוועשריי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט. —

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. Telf. Søborg 31 og 61 קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ;

страхованіе стекла —

по исключительно дешевому тарифу.

BARNEVOGNE. Barnevogne til billige Priser og paa gode Betingelser.

Gummiringe fra 65 øre.

faas kun i

Amagerbrogade 102. Tlf. Amager 104

רעסטאראן־רודעטארן

טריניטאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — אוירעס 65 און 50

„ROSE" Cigaretterne.

№ 101 uden Mundst. 15 Stk 10 Øre

№ 101 med Mundst. 15 „ 10 „

№ 102 stort Format 15 „ 10 „

„ROSE"-Cigaretterne har det største Salg i Danmark.

Kun ægte fra

C. B. MØLLER & Co

Ulykkesforsikring

Sygeforsikring

Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

אייכענהאלץ־בופעט מיט שופלאדען 75 קר.

א עכטיש 19 קר. שטולען צו 4 קר., 2 געמאלטע בעטען מאגאני מיט פעדער מאטראצען 60 קר. א שראנק 17 קר., טואלעט מעבעל 63 קר., ב'כער שראנק 85 קר. שרייבטיש מיט שופלא ודען 38 קר., עלעגאנטע פליוש קאנאפע מיט 4 שטולען 56 קר. שעזילאן 20 קר. א טייל מעבעל ואס זענען געוועזען אויסגעשטעלט אין פענסטער אויך געברויכטע, ווערען פערקויפט צן האל־בע פרייזען. וועכענטליכע אבצאהלונג פון 2 — 5 קר.

De Danske Møbelmagasiner Blaagardsg 12 ביי Nørreborg.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאוויטש פילעסטרעדע 78 Tel b. 3703 אפען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אווענד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אווענד, שבת ביז 10 אווענד. זונטאג ביז אין דער פרי

ביליגע און שעהנע שיסטער ארבייט, רעפאראציעס ביליג און שטארק מאכט ה' קארפאצאוו *Adelgade 38*

ביליג זאקען ביליג.

דאמען, הערן און קינדער זאקען לויט בעשטעלונג, קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3. Tlf. B. 752. u.

ס'ווערט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט און א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blaagaards. 31 B 1.*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער ז.וו.אצו ביליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

מעבעל נייע און געברויכטע, בעטגעוואנד, גאלד זילבער שעהנע ניציגע זאכען צו פרעזענטען. פערקויפט זעהר ביליג. ווילענטשיק Borgergade 60. Tel. 986.

צו פערדינגען איין פלאטץ פון מאשינען מיט עלעקטרישע קראפט און גאזבעלייכטונג, פאסענדע פיר נאדלער אדער פאר שניידער שבת געשלאסען. ווענדען זיך. Sant.-Pederst. 10 op. C. 3. 7 — 8 אבענד

Sant. Pederst 10op. C. 3.

וויל קויפען א נאדלער מאשין.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פארטיען אויף לאנד. *Telef. B. 532. W. 28.* פארטאוו הויזערפלאץ

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral 210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען ארבייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופערשטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראַרבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

האלב אומזיסט

א אוהר געשעפט ווערט אויספערקויפט. הונדערטער הערן־זייגער, טאשען יואנר, און וועקאוהרען. אויך באראמעטערס ווערען פערקויפט מיט 30 פראצענט ביליגער ווי געוועהנליך. ווענדען זיך צו

Grossmann

Toldbodvej 5.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden 11, I

Tlf. Dyen 3959.

Tel. 772 **JHGG** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvar der alene handles —

— med fineTheer

Grundlagt 1841

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

PRØV

C.W.OBEL's

CIGARETTER

וועגעטארישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7, מיטאג 7 — 12

Løvstr 8 I Sal.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlaget: J.Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jobisk F[illegible]kelidende's Trykkeri, Møntergade

סערגעשרייבען די אנקעטע וועגען דער לאגע פון יודען אין רומעלאנד. דער פוילישער שרייבער האט געדרעט מיט אנדרעיעווען אנפאנגס וועגען דער יעצטיגער בעציהונג צווישען די פאליאקען און רוסען. אנדרעיעוו האט ארויסגעזאגט גרויס סימפאטיע צו די פאליאקען; ער זעלבסט האט זאגאר אין זיך פוילישעס בלוט, ווייל זיין מוטער איז א פוילישע. צום סוף פון געשפרעך האט ער בעריהרט אויך די יודען־פראגע אין פוילען. אנדרעיעוו האט זיך דא ארויס־געזאגט דייטליך, אז דער סכסוך, וואס האט אויסגעבראכען צווישען די פאליאקען און די פראגרעסיוו רוסען וועגען די יודען, שאדעט אממעהרסטען די פאליאקען זעלבסט.

„אין יעצטיגען מאמענט — האט געזאגט לעאניד אנדרעיעוו — שטויסט אונז אב גישט דאס וואס דער פוילישער פויער איז אנטי־סעמיט, נאר דאס, וואס דער אנטיסעמיטיזם ווערט אנערקענט צווישען די העכערע פוילישע ספערען. און דאס קרענקט אונז אמשטארקס־טען. איהר זייט מבטל אונזער מיינונג. און דורך אייער אויפטרעטן מיט די יודען האט איהר אויסגענראבען א טיפען גרוב צווישען אייך און דער רוסישער אינטעליגענץ, אויף וועלכער קראפט די פאליאקען האבען דאס רעכט צו פערלאזען זיך זיהר.

ווייטער האט אנדרעיעוו געזאגט:

— בערעכענט נאר, וויפיל נוצליכעס וואל־טען מיר געקאנט טהון פאר פוילען. אבער וואס זעהען מיר? מיר שוויגען, חאטש עס נעהמט אנ־ערקענ, וואס עפעס אנ־אראבאוישן טרעט ארויס געגען פוילען און מיר פראטעסטירען נישט. דאס וואלט נישט געווען. ווען דאס ריי־כע וואפער וואלט נישט אונטרין געווארען דורך דער יודענפראגע. איך טראכט יעצט: וויפיל וואל ט שוין די רוסישע פרעסע בעוויזען צו אנ־שריבען מכח דער פראגע צו פערוויקליכען דעם אויפרוף פון גרויס־פירשט, וויפיל קראפט און ריגד צו אינפארמירען די געזעלשאפט וועג־גען פוילען דורך דער פרעסע און פארלעוונגען, אבער אנשטאט דעם, פיהרט זיך ביי אונז א מחלוקת וועגען יודען!

— אלס א מענש פון א בעשטימטע וועלט־אנשויאונג וועל איך וועגען זיך זאגען, אז די מאס מיר וויעדער גיבראכט אין דאס ארויס־גיבען פון דאס ארויסגעפאהרען אין דאס ארויס־ראיזעדט. שרעקליך מיעד בין איך אריינגעפאלען אין דעם ערשטען הייזעל בים בערג דארף. מיינע קאזאקען האבען זיך פונאנדערגעלעגט ארום מיר. נישט אכטענדיג אויף דער שרעקלי־כער מיזעריקייט, האב מיך עפעס א פארגעפיהל גישט געלאזען איינשלאפען. עס האט אנגעהוי־שען נאגען, איך האב אריינגענומען אנ'אלטע ציי־טונג און לעזענדיג בין איך איינגעשלאפען. מיטלצונג האט א שטארקער קלאפ אין פענסטער מיך אויפגעוועקט. איך האב געפענט די טהיר... מיין אלטע בעקאנטע, די יודישע שענקע פרוי, איז אריינגעשפרונגען אין צימער.

— לויפס גיכער, דאס דארף איז פול מיט דייט־שען! — האט זי אהן אפעם אויסגערופען.

מיר זענען באלד אריינגעשפרונגען אויף די פערד און מארש פון דארף אריוס.

ווי עס האט זיך אריינגעווייזען, זענען מיר ביינאכט אריינגעקומען אין דארף. וועלכע איז פאר אונז געווען פערנומען דורך 2 עסקאדראנען דייטשע אולאנען. וועלכע האבען זיך פונאנדער געשטעלט אויף דעם אנדערען עק דארף.

איך האב עס געמאלדען אין פאלק, אין א האלבע שעה ארום האט א שטראם קאזאקען ארומגעריטען־געלט די דארף. די דייטשען האבען פערליערענדיג זייערע פיקעס און ביקסען, זיך געלאוט אנטלויפען.

איך בין וויעדער אריינגעקומען אין דעם זעלבען הייזעל, אויף דער ערד איז געלעגען די יודישע פרוי. פערבליטיגט און דורכגעשטאכען מיט א דייטשער פיקע.

— אדיע! — האט זי שטיל געפיפ שעפ.

זי האט נישט פערגעסען מיך טובה...

ס. ק—ר

ליעבשאפט פאר פוילען שטערט מיר כלל נישט צו ליעבען יודען. מיר שיינט, או יודען זענען דאס אייניציגע פאלק, וועלכעס פערבליבט ווי עס איז. פון זיין פריהעסטער יוגענד ביז הייגט. די יודען זענען א פאלק פון אזא שטארקען ווי־לען, וועלכען קיין שום אנדער פאלק האט נישט פערמאגט: אזא מין פאלק־געשיכטע האט איהר בעוונדערע שענקויט, וועלכע איך וויים צו אבשאצען. נישט קוקענדיג אויף אזוי פיעל רדיפות. זענען יודען נישט אומגעקומען און זענען פערבליבען ביז יעצט.

„בייַ די יעצטיגע פויליש־רוסישע בעציהונ־גען בעגעהר איך זיהר אין ווינש, אז יודען זאל מען נישט רודפ'ן אין פוילען. ווען די יודען וואלטען צוגעפט פאליאקיין, וואלט איך דאן געווען אויסגעבראכט אויף זיי. ווי איך בין יעצט אויסגעבראכט אויף די וואס אונטערדריקען די יודען.

— אויב אלזא די פוילישע געזעלשאפט וועט יעצט וועלען גיהן צוזאמען מיט דער רוס־שער פראגרעסיוויר אינטעל־גענץ, וועלכע וועט נאר קאנען ערפילען די הבטחות פאר פוילען, בע־דארף פוילען אנגענומען אויך די צוואה פון דער רוסישער דעמאקראטיע. אדער: ברייטע גע־דולדזאמקייט פאר אלע נאציאנען, אלזא אויך פאר יודען. נאר דאן וועט פוילען ערווארבען די סימפאטיע פון רוסישען פראגרעס און פון יודען און וועט פערמעסטיגען דאס. וואס ענד־האלט דער אויפרוף פון העכסטען הויפט־קאמאנדיר".

יודען אין פראנקרייך.

די מלחמה האט בעשאפען אין פראנקרייך אזא מין אייניקייט און סאלידאריטעט צווישען די פערשיידענע רעליגיעס, וואס אין שלום־צייט, וואלט מען דאכט זיך, נאר נישט געקענט קלע־דען וועגען דעם. אזוי שרייבט דער „מאמענט".

ערשט נישט לאנג איז אין דער שטאדט וועזול פארגעקומען די לויה פון א יודישען סאל־דאט, וואס איז געשטארבען פון די וואונדען אין ארטיגען שפיטאל. דעם ארן האבען בעגלייט אנ'עולם קאטאליקען און יודען ביין־ן בית־עולם. ס'האט זיך אריינגעווייזען, אז דער רב האט נישט בעוויזען צו קומען צום גוסח אין דער לעצטער מינוט, און דעריבער האט דער קאטוילישער גלח געזאגט מיט איהם ווידי.

ארום אראס האבען די פראנצויזען אנגע־הויבען בעגראבען די ע'הרג'עטע נאך אנ'אטא־קע פון די דייטשען, וועלכע מען האט אבגע־שלאגען. די ברידער־קברים זענען שוין געווען צוגעגרייט, דער גלח האט געהאלטען א פא־טריאטישע רעדע און האט זיך נעגומען בעגשען די טויטע קערפער. אין דער מינוט האט איהם דער קאמענדאנט געזאגט, אז צווישען די ע'־הרג'עטע געפינען זיך אויך יודען און מאכמע־דאנער, און דעריבער קען מען נישט אבריכטען דאס געבעט אויפ'ן קאטוילישען נוסח. דאן האט דער גלח אבגעריכט דאס געבעט אין אזא נוסח: "ס'זענען נישטא אין דעם דאזיגען ברידער־קבר נישט קיין יודען, נישט קיין מאהמעדאנער און נישט קיין קאטאליקען. ס'זענען פארהאן בלויז פראנצויזישע סאלדאטען, וואס זענען געשטאר־בען פאר זייער פאטערלאנד. איך בעגיס זיי אלע אהן אונטערשייד פון גלויבען. גיט אבער אייע־רע פאמיליעס, אז איך בעט פאר זיי אלע און איך וועל אלע טאג ארויפלעגען בלומען אויף זייערע קברים".

די פערלוסטען, וועלכע די פראנצויזישע יר־דען האבען געליטען אין דער יעצטיגער מלחמה, האבען געבראכט דערצו, אז זיי זאלען גרינדען א בעזונדער הילפס־געזעלשאפט מיט'ן נאמען: פערבאנד פון די יודען פון פראנקרייך און די לעזדער פון דער דריי־סערי־נינגונג". דער צוועק פונ'ם פערבאנדאז צו געבען הילף די פאמי־ליעס, וואס האבען פערלוירען זייערע שפיזיזער אויף די שלאכט־פעלדער. אלס פאריצענדערען פון דער געזעלשאפט איז אויסגעוועהלט געווא־רען די פרוי לעמער־קרעמיע. דער סענאטאר פאל שטרוס איז אויסגעוועהלט געווארען אלס עהרען־פארזיצענדער. דער הויפט־רב פון פראנ־קרייך, ה' אלפרעד לעווי, און דער שריפטשטע־לער גוסטאוו כהן זענען אויסגעוועהלט געווא־רען אלס וויצע־פארזיצענדע. אין יורידישען ראט פון דער געזעלשאפט בעשילוגט זיך אויך דער יורימס אלבערט קרעמיע. ווי ס'איז אלזא צו זעהן, שטעהען אין דער שפיץ פון דער גע־זעלשאפט די בעסטע און שענסטע מענשען פון פראנצויזישען יודענטום.

יודען אין ענגלאנד.

מען שרייבט אונז פון לאנדאן, אז דער פראיעקט צו ארעסטירען אלע דייטשע אין עהט־רייך־אונגארישע אונטערטאנעו און אינטערע־רען זיי, וועט נישט שוידען די יודען וואוי־נען אין ענגלאנד און זענען אונטערטאנען פון די אויבענדרמאהנטע מלוכות. ווייל א גאנצע רייהע פון יורישע ארגאניזאציעס פון חברות, צווישען זיי די ארגאניזאציע פון די ענגלישע יודען „גראנד־אדער אף אירועלי" און אנדע־רע ארגאניזאציעס וואס האבען א גרויסע ווירקונג אין די רעגירונגס־קרייזען. האבען בע־שלאסען געהען אין פרבות פאר די דאזיגע יודען אין ערווארקען א השתדלות בייַ דער ענגלישער רעגירונג, אז די אויבענדערטאנטע גזירה זאל נישט זיין ג'עלט בעזוג צו יודען.

ראקפעלער־קאמיסיע אין ווארשוי.

קיין ווארשוי איז געקומען די אמעריקאנישע „ראקפעלער־קאמיסיע", וועלכע האט דעם צווועק צו בעשטאטען די בעדערפנישען פון דער בע־פעלקערונג אין פוילען, וואס האט עליטען דורך דער מלחמה. די דאזיגע קאמיסיע, וועלכע בע־שטעהט פון 4 פערזאן, איז ניט לאנג ארומגע־פאהרען אין פוילען אין די ערשטע וואס זענען פערנומען דורכ'ן דייטש־עסטרייכישען מיליטער און איצט איז זי אויף אנ־ארומיגען וועג, איבער דעניעמארק, שוועדען אין פעטראגראד געקומען קיין ווארשוי.

די קאמיסיע בעשטעהט פון די ה"ה עליאט, וואדסוואָרט, ע. ביקנעל און קאלין הערל.

די דעלעגאטען האבען זיך אויך בעקענט מיט אלע יודישע אינסטיטוציעס אין ווארשוי.

די אמעריקאנישע געסט האבען פערבראכט אייניגע טעג, דערנאך זענען זיי אריוסגעפאה־רען אין די ערשטע וואס זענען אממעהרסטען בעשעדיגט דורך דער מלחמה.

יודישע לעהרער.

דער רוסישער בילדונגס מיניסטער האט איצט פערפליכטעט די אידישע קהלות אויסצוהאלטען די פאמיליעס פון אידישע לעהרער אין שטאט־שע אנפאנגס־שולען, אויב די לעהרער ערפיה־לען איצט זייערע מיליטער פפליכטען אין קריע.

די ערקלעהרונג איז געקומען אלס ענטפער אויף אן אנפראגע צום מיניסטער פון ווייגער קריעגס ראיאן וועגען דעם, אויב מען זאל די יודישע לעהרער פערעכענען אלס רעגירונגס בעאמטע און דאדוס זאלען זיייערע פאמיליעס אויך אריס איצט עהאלטען געהאלט פון דער רעגי־רונגס קאסע, ווי די פאמיליעס פון אנדערע רעגירונגס בעאמטע, וואס זענען איינבערופען געווארען אין קריעג. דער מיניסטער ווייל, אלזא, די יודישע לעהרער ניט אנערקענען אלס בע־אמטע פון דער רעגירונג, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס די קרייסלוכע לעהרערס פון עהליכע שוהלען זענען פערעכענט אלס אנגעשטעלטע פון דער רעגירונג.

א מאדנער צופאל.

„נאוויע זורעמיא" ווארנדער זיך זעהר, דערצע־הלענדיג, אז דער שטאט פון דער רוסישער גע־וואנדשאפט אין הרם בעשטעהט פון די פאלגענ־דע פערזאנען: פעקרעטאר בארון ביסטרם, מילי־טער־אנגעל — ענקעל, אטאשע פון פלאס־בארון וואראנגעל, פערעכענט ביי דער געזאנדשאפט בארון איקסקול, פעקרעטאר פון דעם רוסישען פערטרעטער בייַם וואטיקאן־באק, וויצע־קאנסול אין רוים — רייטערען, קאנסול אין פלארענץ — פיטינגהאפשעפעל, קאנסול אין מעסינא־שליייפער הויפט־דאקטאר פון דער געזאנדשאפט — ברעט־שנירדער און אמבאסאדאר אין רוים — פאן גירם.

גע דענ קט

דעם

יודישען נאציאנאל פאנד!

דער אינטערנאציאנאל און די יודישע ארבייטער.

פאר דער יודישער ארבייטערשאפט איז א דאנק דעם קריעג, אויסגעוואקסען א נייער פראבלעם: וועגדען זיך צו דער סאציאליסטישער ארבייטער־וועלט, און פערלאנגען פון איהר, אז זי זאל פערטיידיגען די דעכט פון דעם יודישן פאלק, אומעטום וואו זיי ווערען געטראטען מיט די פיס. די יודישע פראגע וועט מוזען ארויפגעבראכט ווערען אויף דעם סדר־היום פון יענעם סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וואס וועט צונויפגעפוהרט ווערען אויף מארגען נאך דער בענדיגונג פון דעם קריעג.

עס איז פאר אונז ביז דערווייל קיין נפקא מינה ניט, אין וואס פאר א פארם דאס וועט געשען: אין דער פארם פון אן־אייגענער יודישער פערטרעטערשאפט אדער אויף א וועלכער עס איז אנדער ארט, ווי וויכטיג די פראגע זאל ניט זיין לאזען מיר זי דא אן א זייט. עס איז אונז איצטער נאך וויכטיגער צו געווינען א קלארן בליק אויף דער בעדייטונג פון'ם צוקונפטיגען אינטערנאציאנאל און אויף יענער פאליטישער וואג, וואס מוז באלד נאכן קריעג אויספאלען אויף זיין גורל.

דער אינוועניגסטער קאמפף פאר דער אדער יענער פארם, אין וועלכער דער ווילן פון דעם יודישען פראלעטאריאט זאל מיטגעטיילט ווערן דעם אינטערנאציאנאל, — אזא קאמפף ווערט געפיהרט צווישען די פערשידענע יידיש־סאציאליסטישע ריכטונגען — וועט אין זיין העפטיגקייט מוזען אבהענגען פון דעם, ווי הויך מיר וועלען אבשעצען יענע בעדייטונג און וואג, וואס דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל קען האבען אויף א וויילע פערהאפט דעם קריעג, אויסגעווען א נייער פאקטאר אין דער פראגע וועגען דער צוקונפטיגער פארם פון דער יודישער ארבייטער־וועלט, און פערלאנגען פון איהר, אז זי זאל פערטיידיגען די דעכט פון דעם יודישן פאלק, אומעטום וואו זיי ווערען געטראטען מיט די פיס. די יודישע פראגע וועט מוזען ארויפגעבראכט ווערען אויף דעם סדר־היום פון יענעם סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וואס וועט צונויפגעפוהרט ווערען אויף מארגען נאך דער בענדיגונג פון דעם קריעג.

עס איז פאר אונז ביז דערווייל קיין נפקא מינה ניט, אין וואס פאר א פארם דאס וועט געשען: אין דער פארם פון אן־אייגענער יודישער פערטרעטערשאפט אדער אויף א וועלכער עס איז אנדער ארט, ווי וויכטיג די פראגע זאל ניט זיין לאזען מיר זי דא אן א זייט. עס איז אונז איצטער נאך וויכטיגער צו געווינען א קלארן בליק אויף דער בעדייטונג פון'ם צוקונפטיגען אינטערנאציאנאל און אויף יענער פאליטישער וואג, וואס מוז באלד נאכן קריעג אויספאלען אויף זיין גורל.

דער אינוועניגסטער קאמפף פאר דער אדער יענער פארם, אין וועלכער דער ווילן פון דעם יודישען פראלעטאריאט זאל מיטגעטיילט ווערן דעם אינטערנאציאנאל, — אזא קאמפף ווערט געפיהרט צווישען די פערשידענע יידיש־סאציאליסטישע ריכטונגען — וועט אין זיין העפטיגקייט מוזען אבהענגען פון דעם, ווי הויך מיר וועלען אבשעצען יענע בעדייטונג און וואג, וואס דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל קען האבען אויף א וויילע פערהאפט דעם קריעג, אויסגעווען א נייער פאקטאר אין דער פראגע וועגען דער צוקונפטיגער פארם פון דער יודישער ארבייטער־וועלט, און פערלאנגען פון איהר, אז זי זאל פערטיידיגען די דעכט פון דעם יודישן פאלק, אומעטום וואו זיי ווערען געטראטען מיט די פיס. די יודישע פראגע וועט מוזען ארויפגעבראכט ווערען אויף דעם סדר־היום פון יענעם סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וואס וועט צונויפגעפוהרט ווערען אויף מארגען נאך דער בענדיגונג פון דעם קריעג.

עס איז פאר אונז ביז דערווייל קיין נפקא מינה ניט, אין וואס פאר א פארם דאס וועט געשען: אין דער פארם פון אן־אייגענער יודישער פערטרעטערשאפט אדער אויף א וועלכער עס איז אנדער ארט, ווי וויכטיג די פראגע זאל ניט זיין לאזען מיר זי דא אן א זייט. עס איז אונז איצטער נאך וויכטיגער צו געווינען א קלארן בליק אויף דער בעדייטונג פון'ם צוקונפטיגען אינטערנאציאנאל און אויף יענער פאליטישער וואג, וואס מוז באלד נאכן קריעג אויספאלען אויף זיין גורל.

דער אינוועניגסטער קאמפף פאר דער אדער יענער פארם, אין וועלכער דער ווילן פון דעם יודישען פראלעטאריאט זאל מיטגעטיילט ווערן דעם אינטערנאציאנאל, — אזא קאמפף ווערט געפיהרט צווישען די פערשידענע יידיש־סאציאליסטישע ריכטונגען — וועט אין זיין העפטיגקייט מוזען אבהענגען פון דעם, ווי הויך מיר וועלען אבשעצען יענע בעדייטונג און וואג, וואס דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל קען האבען אויף א וויילע פערהאפט דעם קריעג, אויסגעווען א נייער פאקטאר אין דער פראגע וועגען דער צוקונפטיגער פארם פון דער יודישער ארבייטער־וועלט, און פערלאנגען פון איהר, אז זי זאל פערטיידיגען די דעכט פון דעם יודישן פאלק, אומעטום וואו זיי ווערען געטראטען מיט די פיס. די יודישע פראגע וועט מוזען ארויפגעבראכט ווערען אויף דעם סדר־היום פון יענעם סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וואס וועט צונויפגעפוהרט ווערען אויף מארגען נאך דער בענדיגונג פון דעם קריעג.

עס איז פאר אונז ביז דערווייל קיין נפקא מינה ניט, אין וואס פאר א פארם דאס וועט געשען: אין דער פארם פון אן־אייגענער יודישער פערטרעטערשאפט אדער אויף א וועלכער עס איז אנדער ארט, ווי וויכטיג די פראגע זאל ניט זיין לאזען מיר זי דא אן א זייט. עס איז אונז איצטער נאך וויכטיגער צו געווינען א קלארן בליק אויף דער בעדייטונג פון'ם צוקונפטיגען אינטערנאציאנאל און אויף יענער פאליטישער וואג, וואס מוז באלד נאכן קריעג אויספאלען אויף זיין גורל.

דער אינוועניגסטער קאמפף פאר דער אדער יענער פארם, אין וועלכער דער ווילן פון דעם יודישען פראלעטאריאט זאל מיטגעטיילט ווערן דעם אינטערנאציאנאל, — אזא קאמפף ווערט געפיהרט צווישען די פערשידענע יידיש־סאציאליסטישע ריכטונגען — וועט אין זיין העפטיגקייט מוזען אבהענגען פון דעם, ווי הויך מיר וועלען אבשעצען יענע בעדייטונג און וואג, וואס דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל קען האבען אויף א וויילע פערהאפט דעם קריעג, אויסגעווען א נייער פאקטאר אין דער פראגע וועגען דער צוקונפטיגער פארם פון דער יודישער ארבייטער־וועלט, און פערלאנגען פון איהר, אז זי זאל פערטיידיגען די דעכט פון דעם יודישן פאלק, אומעטום וואו זיי ווערען געטראטען מיט די פיס. די יודישע פראגע וועט מוזען ארויפגעבראכט ווערען אויף דעם סדר־היום פון יענעם סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וואס וועט צונויפגעפוהרט ווערען אויף מארגען נאך דער בענדיגונג פון דעם קריעג.

עס איז פאר אונז ביז דערווייל קיין נפקא מינה ניט, אין וואס פאר א פארם דאס וועט געשען: אין דער פארם פון אן־אייגענער יודישער פערטרעטערשאפט אדער אויף א וועלכער עס איז אנדער ארט, ווי וויכטיג די פראגע זאל ניט זיין לאזען מיר זי דא אן א זייט. עס איז אונז איצטער נאך וויכטיגער צו געווינען א קלארן בליק אויף דער בעדייטונג פון'ם צוקונפטיגען אינטערנאציאנאל און אויף יענער פאליטישער וואג, וואס מוז באלד נאכן קריעג אויספאלען אויף זיין גורל.

דער אינוועניגסטער קאמפף פאר דער אדער יענער פארם, אין וועלכער דער ווילן פון דעם יודישען פראלעטאריאט זאל מיטגעטיילט ווערן דעם אינטערנאציאנאל, — אזא קאמפף ווערט געפיהרט צווישען די פערשידענע יידיש־סאציאליסטישע ריכטונגען — וועט אין זיין העפטיגקייט מוזען אבהענגען פון דעם, ווי הויך מיר וועלען אבשעצען יענע בעדייטונג און וואג, וואס דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל

א יודישע פרוי.

(פון מיין סאגעבוך).

שפעט אין אוועגד איז א קאזאקן־ראויזד צוגאנגען צו א דארף. די זון האט זיך שוין גענעצט, און א גענדיכטער נעבעל האט נאך מעהר פערשטארקט דעם חושך. מיר זענען געגאנגען „אויפ'ן קול" ד"ה. אבשטעלענדיג זיך יעדע 5־10 מינוט אוז צוהערענדיג זיך. אין דערווייטען האט געבילט א הונד. אט איז אויך א דארף.

עס איז פינסטער־חושך. מען זעהט נישט קיין פונק־פייער. עס דאכט זיך, אז דאס גאנצע דארף איז אויסגעשטארבען, אן־איינזאם הינטעל בילט אין וואלד. שטערענדיג די אלגעמיינע שטילקייט.

מיר שפרינגען געשווינד אראב פון די פערד און קומען אריין אין הויז. פוסטע צימערען, ארעמע מעבעל, צובראכענע; אויף דער ערד וואלגערען זיך צובראכענע כלים און א רעשט שפייז. עס איז קאלט.

איך הייב [illegible] בען דאס צימער. איינער צען דעם אויוטער. 10—15 מינוט שפעטער פא[illegible] קערט שוין א פרעהליך פייערל אין אויוון

קאן האבען אויף דעם גאנג פון דער אלוועלט־ליכער פאליטיק.

אויב דער אינטערנאציאנאל וועט האבען ניט מעהר מאכט, איידער ער האט געהאט פרי־הער, אדער אויב ער זאל אריוס מיט נאך א קלע־נערען פרעסטיזש און אייגפלוס אויף דער פא־ליטישער וועלט, ווי ער האט געהאט, איז יע־מאלס לחלוטן ניטא זיך וואס צו היצען אזוי שטארק דוקא איצטער וען[illegible] דער יודישער פערטרעטערשאפט אין איהם.

גאנץ אנדערש אבער, ווען מיר זאלען אנ־נעהמען, אז דער אינטערנאציאנאל וועט זיך צוריקקעהרען צו זיין ארבייט ניט נאר ניט אב־געשוואכט אין זיין פאליטישער מאכט, נאר אין א גרויסער מאס פערשטארקט. יעמאלס קאן דער ווילן פון דער יודישער ארבייטער־שאפט, אויב ער זאל געמאכט ווערען צו דעם ווילן פון דעם אלוועלטליכען פראלעטאריאט, דירעקט אריין־גרייפען אין דעם גאנג פון די פאסירונגען און ביז צו א געוויסען גראד שוין איצטער בעשטי־מען די פערבעסערונג פון אונזער לאגע.

די פראגע וועגען דער יודישער פערטרע־טערשאפט, וועגען דער פאסענדער פארם, ווי אזוי זי זאל לאזען ווייסען די נויטען פון דעם ווילען פון דעם יידישען פראלעטאריאט, געווינט אין אזא פאל אן־אלגעמיין־נאציאנאלע בעדייי־טונג און א דרינגענדע דערצו, ווייל מען וועט דארפען שמיעדען דעם אייזען, כל זמן ער איז הייס, און דורכפיהרען פאדערונגען אין לעבען, כל זמן די יסודות פון דעם ניין פאליטישע זיין וועלען נאך ניט פערגליווערט ווערען אין בעשטימטע פארמען. דער קאמפף פאר דער אדער יענער ארט יודישע פערטרעטונג וועט אין אזא פאל מוזען געפיהרט ווערען מיט א בע־זונדערס שטארקען אימפעט.

בכן: וואס האבען מיר צו דענקען וועגען דער פאליטישער בעדייטונג און וואג פון דעם ווידער בעלעבטען אינטערנאציאנאל?

וועגען דער פראגע זענען שוין ארויסגע־זאגט געווארען א סך מיינונגען, וואס זענען סותר איינע די אנדערע. פעסימיסטען און אפטי־מיסטען גלייכען דא אויס די וואג: דער אינ־טערנאציאנאל איז טויט, דער אינטערנאציאנאל איז אונטערבליך. עס וועט געדויערען יהארען ביז ער וועט קומען צוריק. ער וועט זיך צונויפ־קלייבען אויף מארגען נאך דער מלחמה. ער וועט קומען א צושלאגענער, א אנמעכטיגער: ער וועט קומען מיט א בענייטער גבורה און קראפט.

מילא וועגען די, וואס האבען שוין אבגע־זאגט קדיש דרבנן נאך דעם וועלט־פארלאמענט פון דעם פראלעטאריאט, האבען מיר דא ניט קיין סך וואס צו רעדען. זיי האבען זיך מסתמא פארגעשטעלט, או די פראלעטאריער פון אלע לענדער פיהרען זיך צונויפאהרען, כדי צו ער־קלעהרען זיך אין לויבע איינער צו דעם אנדע־רען און כדי אויסצוגעפינען מיטלען, ווי אזוי די פעלקער פון דער וועלט זאלען זיך אין קאמא־פאליטישער דביקות צונויפגיסען „לבשר אחד", אין איין גוף און איין נשמה. און היות ווי די פראלעטאריאטען פון די ווייטגעטע פעלקער האבען אזוי מאוס צובלוטיגט איינער דעם אנ־דערען אין דעם איצטיגען קריעג, וועלען זיי שוין מעהר גאר ניט וועלען אנקוקען איינער דעם אנדערען.

א קינדיש, נאריש פארשטעלונג! דער אינטערנאציאנאליזם — די סאלידארישע אריוס־טערטונגען און צעמיינשאפטליכע ארבייטען פון די פערש־עדענע פעלקער, — איז צו דעם סוף פון דעם נייצצהנטען און דעם אנהויב פון דעם צוואנציגסטען יאהרהונדערט געווארען דער לע־בענס־אטעם פון מענשליכען פראגרעס. דער קריעג האט נאך אויך א ווייטלע פערהאפט דעם אטעם, און ווי נאר ער וועט זיך ענדיגען, אזו וועלען די זעלביגע לעבענס־נויטיגע וואס איידער דעם קריעג, בעשאפען די אלע אינטער־נאציאנאלע ארגאניזאציעס ניט נאר ביי דעם פראלעטאריאט, נאר כמעט אויף אלע פעלדער פון דער מענשליכער קולטור, ווידער אבפרישען זייער לעבענס־קראפט און מאכטן העפטיגער שלאגען זייער פולס.

ניט צולייב לייבעס־ערקלעהרונגען פלעגט זיך צונויפאהרען דער אלוועלטליכער פראלע־טאריאט, ער פלעגט דאס טהאן, געטריבען פון לעבענס־נויטיגע נויטען אויף אלע פעלדער פון זיין עקאנאמישען און פאליטישען קאמפף, גע־צויגען פון יענע פרינציפען, וואס ליגען אין דעם יסוד פון זיין געשיכטליכער בעווענדונג. נאך דעם קריעג וועלען יענע נויטען זיך לאזען פיהלען נאך שטארקער, זיין קאמפף וועט מוזען ווערען אינטענסיווער, און נאך בולט־ער וועט מוזען ארויסטרעטען פאר איהם די בעשיכטס־אויפ־גאבען פון אינטערנאציאנאלער אר־בעהמען פאר זיין אינטערנאציאנאלער אר־בעטער־קלאסע, א בעייכערטער מיט בייל־רע ערפאהרונגען.

וועט ער קומען אן־אבגעשוואכטער, אדער א פערשטארקטער?

ד"ר ח. זשיטלאווסקי.

ל. אנדרעיעוו

וועגען די פוילישיודישע בעציהונגען.

אין דעם וואכענבלאט „גלאס פאלסקי" איז אבגעדרוקט א עשפרעך פון איינעם, עדוואר בארטקעוויטש, מיט דעם בעריהמטען שריפט־שטעלער לעאניד אנדרעיעוו. ווי בעווארפט אנדרעיעוו געווען איינער פון די דריי גרו־רוסישע שריפטשטעלער, וועלכע האבען

Nr. 130 יודישע פאלקסצייטונג

דער אינטערנאציאנאל און די יודישע ארבייטער.

פאר דער יודישער ארבייטערשאפט איז א דאנק דעם קריעג, אויסגעוואקסען א נייער פראבלעם: וועגדען זיך צו דער סאציאליסטישער ארבייטער־וועלט, און פערלאנגען פון איהר, אז זי זאל פערטיידיגען די דעכט פון דעם יודישען פאלק, אומעטום וואו זיי ווערען געטראטען מיט די פיס. די יודישע פראגע וועט מוזען ארויפגעבראכט ווערען אויף דעם סדר־היום פון יענעם סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וואס וועט צונויפגעפוהרט ווערען אויף מארגען נאך דער בענדיגונג פון דעם קריעג.

עס איז פאר אונז ביז דערווייל קיין נפקא מינה ניט, אין וואס פאר א פארם דאס וועט געשען: אין דער פארם פון אן־אייגענער יודישער פערטרעטערשאפט אדער אויף א וועלכער עס איז אנדער ארט, ווי וויכטיג די פראגע זאל ניט זיין לאזען מיר זי דא אן א זייט. עס איז אונז איצטער נאך וויכטיגער צו געווינען א קלארן בליק אויף דער בעדייטונג פון'ם צוקונפטיגען אינטערנאציאנאל און אויף יענער פאליטישער וואג, וואס מוז באלד נאכן קריעג אויספאלען אויף זיין גורל.

דער אינוועניגסטער קאמפף פאר דער אדער יענער פארם, אין וועלכער דער ווילן פון דעם יודישען פראלעטאריאט זאל מיטגעטיילט ווערן דעם אינטערנאציאנאל, — אזא קאמפף ווערט געפיהרט צווישען די פערשידענע יידיש־סאציאליסטישע ריכטונגען — וועט אין זיין העפטיגקייט מוזען אבהענגען פון דעם, ווי הויך מיר וועלען אבשעצען יענע בעדייטונג און וואג, וואס דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל קען האבען אויף א וויילע פערהאפט דעם קריעג, אויסגעווען א נייער פאקטאר אין דער פראגע וועגען דער צוקונפטיגער פארם פון דער יודישער ארבייטער־וועלט, און פערלאנגען פון איהר, אז זי זאל פערטיידיגען די דעכט פון דעם יודישן פאלק, אומעטום וואו זיי ווערען געטראטען מיט די פיס. די יודישע פראגע וועט מוזען ארויפגעבראכט ווערען אויף דעם סדר־היום פון יענעם סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וואס וועט צונויפגעפוהרט ווערען אויף מארגען נאך דער בענדיגונג פון דעם קריעג.

עס איז פאר אונז ביז דערווייל קיין נפקא מינה ניט, אין וואס פאר א פארם דאס וועט געשען: אין דער פארם פון אן־אייגענער יודישער פערטרעטערשאפט אדער אויף א וועלכער עס איז אנדער ארט, ווי וויכטיג די פראגע זאל ניט זיין לאזען מיר זי דא אן א זייט. עס איז אונז איצטער נאך וויכטיגער צו געווינען א קלארן בליק אויף דער בעדייטונג פון'ם צוקונפטיגען אינטערנאציאנאל און אויף יענער פאליטישער וואג, וואס מוז באלד נאכן קריעג אויספאלען אויף זיין גורל.

דער אינוועניגסטער קאמפף פאר דער אדער יענער פארם, אין וועלכער דער ווילן פון דעם יודישען פראלעטאריאט זאל מיטגעטיילט ווערן דעם אינטערנאציאנאל, — אזא קאמפף ווערט געפיהרט צווישען די פערשידענע יידיש־סאציאליסטישע ריכטונגען — וועט אין זיין העפטיגקייט מוזען אבהענגען פון דעם, ווי הויך מיר וועלען אבשעצען יענע בעדייטונג און וואג, וואס דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל קען האבען אויף א וויילע פערהאפט דעם קריעג, אויסגעווען א נייער פאקטאר אין דער פראגע וועגען דער צוקונפטיגער פארם פון דער יודישער ארבייטער־וועלט, און פערלאנגען פון איהר, אז זי זאל פערטיידיגען די דעכט פון דעם יודישן פאלק, אומעטום וואו זיי ווערען געטראטען מיט די פיס. די יודישע פראגע וועט מוזען ארויפגעבראכט ווערען אויף דעם סדר־היום פון יענעם סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וואס וועט צונויפגעפוהרט ווערען אויף מארגען נאך דער בענדיגונג פון דעם קריעג.

עס איז פאר אונז ביז דערווייל קיין נפקא מינה ניט, אין וואס פאר א פארם דאס וועט געשען: אין דער פארם פון אן־אייגענער יודישער פערטרעטערשאפט אדער אויף א וועלכער עס איז אנדער ארט, ווי וויכטיג די פראגע זאל ניט זיין לאזען מיר זי דא אן א זייט. עס איז אונז איצטער נאך וויכטיגער צו געווינען א קלארן בליק אויף דער בעדייטונג פון'ם צוקונפטיגען אינטערנאציאנאל און אויף יענער פאליטישער וואג, וואס מוז באלד נאכן קריעג אויספאלען אויף זיין גורל.

דער אינוועניגסטער קאמפף פאר דער אדער יענער פארם, אין וועלכער דער ווילן פון דעם יודישען פראלעטאריאט זאל מיטגעטיילט ווערן דעם אינטערנאציאנאל, — אזא קאמפף ווערט געפיהרט צווישען די פערשידענע יידיש־סאציאליסטישע ריכטונגען — וועט אין זיין העפטיגקייט מוזען אבהענגען פון דעם, ווי הויך מיר וועלען אבשעצען יענע בעדייטונג און וואג, וואס דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל קען האבען אויף א וויילע פערהאפט דעם קריעג, אויסגעווען א נייער פאקטאר אין דער פראגע וועגען דער צוקונפטיגער פארם פון דער יודישער ארבייטער־וועלט, און פערלאנגען פון איהר, אז זי זאל פערטיידיגען די דעכט פון דעם יודישן פאלק, אומעטום וואו זיי ווערען געטראטען מיט די פיס. די יודישע פראגע וועט מוזען ארויפגעבראכט ווערען אויף דעם סדר־היום פון יענעם סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, וואס וועט צונויפגעפוהרט ווערען אויף מארגען נאך דער בענדיגונג פון דעם קריעג.

עס איז פאר אונז ביז דערווייל קיין נפקא מינה ניט, אין וואס פאר א פארם דאס וועט געשען: אין דער פארם פון אן־אייגענער יודישער פערטרעטערשאפט אדער אויף א וועלכער עס איז אנדער ארט, ווי וויכטיג די פראגע זאל ניט זיין לאזען מיר זי דא אן א זייט. עס איז אונז איצטער נאך וויכטיגער צו געווינען א קלארן בליק אויף דער בעדייטונג פון'ם צוקונפטיגען אינטערנאציאנאל און אויף יענער פאליטישער וואג, וואס מוז באלד נאכן קריעג אויספאלען אויף זיין גורל.

דער אינוועניגסטער קאמפף פאר דער אדער יענער פארם, אין וועלכער דער ווילן פון דעם יודישען פראלעטאריאט זאל מיטגעטיילט ווערן דעם אינטערנאציאנאל, — אזא קאמפף ווערט געפיהרט צווישען די פערשידענע יידיש־סאציאליסטישע ריכטונגען — וועט אין זיין העפטיגקייט מוזען אבהענגען פון דעם, ווי הויך מיר וועלען אבשעצען יענע בעדייטונג און וואג, וואס דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל

Jüdische Volkszeitung №130 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, מיטוואך יג׳ סיון תרע״ה (25 Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

באמבארדירט די איטאליענישע ברעג־שטעדט.

איטאליענישע טארפעדא־יעגער פערניכטעט פערטא־בוסא.

פון דרום־פראנט

ערשטער איטאליענישער בעריכט.

רוים, 24־טען מאי, (אפיציעל). גלייך נאך דער מלחמה־ערקלערונג האבען מיר ערווארטעט אז די עסטרייכער וועלען פערזוכען אנגרייפען אונזערע שטעדט ביים אדריאטישען ים. דאס איז אויך געשעהען.

קליינע פיינדליכע קריעגס־שיפלעד, איבער־הויפט טארפעדא־יעגער האבען אזיינער 4 אין דער פריה אנגעהויבען בעשיעסען די ברעגען פון אדריאטער־ים, גלייכצייטיג האבען אעראפלא־נען פערזוכט אנצוגרייפען דעם ארסענאל אין וועגעציא.

אונזערע לופט־שיפף קאנאנען האבען בע־שאסען די פיינדליכע פליהער, וועלכע זענען א חוץ דעם אויך אנגעגריפען פון אונזערע פליהער און פון א שטארקערען לופט־שיף וואס איז גע־פלויגען איבערן אדריאטער־ים.

דעם שונא׳ס שיפען זענען נאך א קורצער באמבארדירונג געצוואונגען געווען צו אנטלוי־פען, דער היזק איז אונבעדייטליך.

עסטרייכישער בעריכט

וויען, 42־טען מאי (אפיציעל) אונזער פלאט האט גלייך נאך דער מלחמה־ערקלערונג פאר־גענומען אנ׳אנגריף אויף דעם איטאליענישען טארה־ברעג צווישען וועגעדיג און בארלעטא; דערביי האבען מיר מיט גוטע רעזולטאטען בע־שאסען פיעל מיליטעריש וויכטיגע ערטער.

גלייכצייטיג האבען אונזערע לופט־שיפען געווארפען באמבען אויפ׳ן לופט־באלאן־האל אין שיארא־וואלא און געגען די מיליטערע גע־ביידען אין אנקאנא און ארסענאל אין וועגעדיג, וואו זיי האבען מסתמא אנגעטהאן עטוואס היזק. ביי דער גרענעץ שטאדט סטראסאלדא האט זיך היינט בעוויזען איטאליענישע קאוואל־ליעריע.

איטאליענישער אנגריף

רוים, 25. מאי (אפיציעל). מאנטאג אינ־דערפריה איז א איטאליענישער טארפעדא־יעגער אריינ־געדרונגען אין פארטא־בוסא, וואו ער האט פער־ניכטעט דעם האפען, דעם וואקזאל און די קא־זארמעס ווי אויך אלע שיפען און אויטאמאבי־לען אין האפען. דער טארפעדא־יעגער האט ניט געהאט קיין שום היזק. דער שונא האט געהאט 4 גע׳הרג׳עטע און 47 פערוואונדעטע.

(פארטא־ברוסא ליעגט ביים אדריאטישען ים אויף דער עסטרייך־איטאליענישער גרעניץ.)

די עסטרייכער ביי אדיזשע

פאריז. צו דער צייטונג „סעקאלא“ טעלע־גראפירט מען, אז די עסטרייכער האבען ביי אוויא און טרענטינא אויפגעריסען 2 טייך־ברי־קען איבער אדיזשע. אויסער דעם האבען זיי פערניכטעט אויף א שטרעקע פון 6 קילאמעטער די ליניע פון אייזענבאהן ביי בארגעטא.

דער הויפטקאמאנדיר

רוים. דער הויפטקאמאנדיר פון דער אי־טאליענישער ארמעע, קאדארנא, איז היינט 9 א זייגער אין אווענד אוועקגעפאהרען מיט א עקספרעס־צוג צום פראנט, כדי איבערנעהמען די לייטונג פון דער איטמליענישער ארמעע אויפ׳ן שלאכטפעלד.

פאר 100 מיליאן שיפען פער־חאפט

רוים, 24. מאי. די אפיציעלע צייטונגען פער־עפענטליכען א פעראר־דנונג, וועלכער שאפט אב די פונקטען אין די געזעצען פון האנדע׳ ספלאט, וואס פערבאטען צו פערהאפען פיינדליכע האנ־דעלסשיפען. אלע דייטשע און עסטרייכישע שי־פען, וואס ליעגען אין איטאליענישע האפענס, וועלען דערפאר פערהאפט ווערען פון דער אי־טאליענישער רעגירונג. די ווערט פון די שי־פען ווערט בערעכענט ביז איבער 100 מיליאן.

אין רומעניען.

בוכארעשט. די רומענישע רעגירונג פער־האנדעלט מיט׳ן „דריי־פערבונד“ און די מלחמה פארבערייטונגען ווערען דורגעפיהרט זעהער ענערגיש. דער קעניג פערדינאנד האט נעכטען געמושטירט די סאלדאטען, און פון אלע זייטען ערווארט מען די ענטוויקלונג פון די געשעהע־ניסען מיט גרויס שפאנונג.

א מאניפעסט פון קייזער פראנץ־יאזעף.

„דער איטאליענישער קעניג האט מיר ער־קלערט קריעג.

דאס קעניגרייך איטאליען איז דערמיט בע־גאנגען אזא טרייהייטס־ברוך, וואס די געשיכטע האט נאך קיינמאל ניט געזעהן. נאך פעראיי־ניגונג, וואס האט געדויערט איבער 30 יאהר, און אונטער וועלכער איטאליען האט געקענקט אויסברייטערען איהרע טעריטאריאלע גרענעצען און דערגעהן ביז א אונגעהויערע אויפבליהונג, האט איטאליען איצט אין א עת סכנה איבערגע־לאזען אונז און איז איבערגעגאנגען צום שונא. מיר האבען קיינמאל ניט געדראהט איטאליען, קיינמאל ניט אנגעגריפען איהר עהרע און אינ־טערעסען. מיר האבען שטענדיג עהרליך ערפילט אונזער פפליכט צו אונזער פעראייניגטער איטא־ליען און האבען זי בעשיצט אין א מלחמה־צייט.

מיר האבען נאך מעהר געטהאן. בשעת אי־טאליען׳ס בליקען האבען זיך געריכטעט צו אונ־זערע גרענעצען זיינען מיר געווען בערייט צו גרויסע און שמערצפולע קרבנות, כדי צו פער־היטען די פעראייניגונג און די גוטע בעציהונגען מיט איטאליען, אבער דאס האט ניט געהאלפען. איטאליען האט געוואלט אויסנוצען דעם מאמענט כדי צופריעדענשטעלען איהרע עגאאיסטישע ווינשען.

מסתמא איז שוין בעשערט, געגען דעם מעכטיגען שונא אין צפון־רוסלאנד זענען אונ־זערע מחנות בייגעשטאנען דעם 10־חודש׳דיגען גיגאנטיסען קאמפף אין געטרייע וואפענברודער־שאפט מיט דער דייטשער ארמעע. דער פאל־שער שונא אין דרום (איטאליען) איז ניט קיין נייער געגנער פאר אונז.

די שטאלצע וועגען פון נאווארא, מארטארא קוסטאצא און ליזא, וואס זענען מיין יוגענד׳ס שטאלצקייט, ראדעטצקיס, ערצהערצאג אל־בערט׳ס און טעגעטהאוו׳ס גייסט, וועלכע לעבען נאך אין אונזער לאנד און אונזער מאכט, איז פאר מיר א גענוגענדע גאראנטיע, אז אויך גע־גען דעם שונא אין דרום וועלען מיר מיט ער־פאלג בעשיצען די גרענעצען פון דער מא־נארכיע.

איך בעגריס מיינע אין קאמפף געפרובטע און אין נצחון־זיכערע מחנות. איך האף אויף זיי און זייערע פיהרער. איך האף אויף זיי און זייערע פיהרער. איך האף אויף מיין פאלק, וועמענס אונפערגלייכליכער מוטה האט פערדיענט מיין בעסטען דאנק. איך בעט דעם אלמעכטי־גען בענשען אונזערע פאהנען און בעשיצען אונזערע פאהנען און בעשיצען אונזערע עהר־ליכע אינטערעסען“.

שבת דעם 29 מאי אום האלב 9 אוהר פרעס'ס וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס גרויסע לעבענס בילד

די געבראכענע הערצער

לעבענס בילד אין 4 אקטען פון ז. לידין

באל ביז 3 אוהר.

Österbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט אנטייל פון גוטע קרעפטען. בילעטען צו ביליגע פרייזען.

אייכענהאלץ־בופעט מיט שופלאדען 75 קר.

א עסטיש 19 קר. שטולען צו 4 קר. 2 געפאלטע בעטען מאגאזי מיט מעדער מאטראצען 60 קר. א שראנק 17 קר. טואלעט מעבעל 63 קר. ב'כער שראנק 85 קר. שרייבטיש מיט שופלא ודען 38 קר. עלעגאנטע פלויש קאנאפע מיט 4 שטולען 56 קר. שעזילאן 20 קר. א טייל מעבעל ואס זענען געווען אויסגעשטעלט אין פענסטער אויך געברויכטע. ווערען פערקויפט צו האל־בע פרייזען. וועכענטליכע אבצאהלונג פון 2 — 5 קר.

De Danske Møbelmagasiner Blaagardsg 12 בייַ Nørreborg.

יודישע האנדווערקער און העג־לער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז־זע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד וזילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בארבער דאנאויטש פילעסטרעדע 78 Tel b. 3703 אפען פון 8 — 8 שבת ביז 10 אוועג. וונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועג. שבת ביז 10 אוועג. וונטאג ביז אין דער פרי

ביליג אן שהנע שיסטער ארבייט. רעפאראציעס ביליג און שטארק מאכט מ' קארפאצאוו *Adelgade 38*

ביליג זאקען ביי־ג.

דאמען הערן קויפט זאקען לויט בעשטע־לונג. קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קא־ניקעסטרעדע 3. Tlf. 8. 752. u.

ס'וועט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט אין א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

Tel. 772 **JKES** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvar der alene handles —

— med fineTheer

Grundlagt 1841

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ק. סוסלאוויץ,

ס י ל ק ע ג א ד ע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Tel. beleven 182

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

וועגעטאריישעס־רעסטאראן

פרישטיק 12 — 7. מיטאג 7 — 12

Lørest 8 I Sal.

ביליגע אנדווערקער און העג־לער אין קאפענהאגען

ביליגע און שהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאויטש *Blaagaards.31 B 1.*

ביליגע און שהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז. געשיקט. ס. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער. ז.ו.אצו בי־ליגסטע פרייזען. ס. סקראאהאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

מעבעל נייע און געברויכטע, בעטגעוואנד. גאלד וזילבער שהנע ניציג זאכען צו פרעזענטען. פערקויפט יעהר ביליג. ווילענטשיק Borgergade 60. Tel. 986.

צו סערדינגען איין פלאטץ פון מאשינען מיט עלעקטריש קראפט און גאזבעלייכטונג. מא־סענדע פיר נאדלער אדער מאר שניידער שבת געשלאסען. ווענדען זיך. Sant.-Pederst. 10 op. c. 3. 7 — 8 אבענד

Sant. Pederst 10op. C. 3.

וויל קויפען א נאדלער מאשין.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוויס דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט איך גרעסערע פאר־טיען אויף לאנד.

Telef. B. 532. W. 28 פארטאוו הויזערפלאץ

מעבעל

אויף קלייניע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral 210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

---

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריגען אר־בייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופער־שטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C*

א יונגעל אדער א מעדעל וועט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראַרבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

האלב אומזיסט

א אוהר געשעפט וועט אויספערקויפט. הונ־דערטער הערן־זייגער. טאשען וואנד, אין וועק־אוהרען, אויך בראאמעטערס וועט פערקויפט מיט 30 פראצענט ביליגער ווי געווענליך. וועג־דען זיך צו

Grossmann

Toldbodvej 5.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע מיט. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

אייגארטען "ראוע"

Nr. 10 אהן מונדשטוקן 15 שטיק 10

" 10 מיט מונדשטוקן 15 " Nr. 10

" 10 גרויסער פארמאט 15 " Nr. 102

„ראוע" האבען אין דענעמארק גרעסטען אבזאץ.

נאר עכטען

C. B. Møller og Co:

רעסטאראן־רודעטארן

סריניסאטיס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordel-agtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Frk. Bjørns Pensionat i Hornbæk Telefon 9.

דירעקט ביים וואלד, 3 מינוטען פון שטראנד. ערשטע קלאסס פענסיאנאט ליכטיגע אנגע־נעהמע צימער. באדען פריוא. פראצוזיוזיש. ענגליש. דייטש וועט גערעדט. פריים פאר א ציכט־איז פון 4 מיט א האלב ביז 6 קראנער.

פידלען, גיטארען מאנדאלינען,

און אלע רעקווויזיטען

Petersen & Steenstrup

Köbmagergade 18

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

A|s Kannibal Sander.

דאמפווערי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

— פ א ר ב ע ר י, דאמפווערי און כעמיש קלייד־רייניגונגס־אנשטאלט. —

קיינע כלאר, לעמ־ענטען. | Telf. Søborg 31 og 61 | אבגענומען אין אבגעבראכט איבערא.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ;

страхованіе стекла —

по исключительно дешевому тарифу.

BARNEVOGNE. Barnevogne til billige Priser og paa gode Betingelser.

Gummiringe fra 65 øre.

faas kun i

Amagerbrogade 102. Tlf. Amager 104

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlagat: J.Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jøbisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade 2

ד' אנטיסעמיטען און די דייטשע יודען.

פונקט אזוי ווי די רוסיש־פוילישע אנטיסעמיטען בעשולדיגען די פוילישע אידען, אז זיי גענעמען אויף הערצליך די דייטשע ארמעע, אזוי בעשולדיגען אויך די דייטשע אנטיסעמיטען די דייטשע אידען אין עלואס און לאטרינגען, אז זיי בעצ'הען זיך צו סימפאטיש צו די פראנצויזישע סאלדאטען.

די בעקאנטע אנטיסעמיטישע לייפציגער צייטונג „האמער" האט פערשפרייט א פלוג בלאט, אז די אידישע אינוואהנער אין מילהויזען (על־דאס) האבען בעגריסט די בלוי־ווייס־רויטע פראנצויזישע פאהנען, און ביי די קלאנגען פון דער מארסעיעזישער מיליטערישער מוזיק האבען אידישע טעכטער געטאנצט „טאנגא" אין די גאסען און „סקווערען" מיט די פראנצויזישע אפיציערען, און צוזאמען מיט זיי געטרונקען שאמפאניער." דאס בלעטעל בעהויפטעט אויך, אז אין פרייבורג (באדען) בעציהען זיך אידישע טעכטער (14 יעהריגע מיידלאך!) צו פרייוויליך צו די פראנצויזישע גפאנענע.

דער „מערקין פארן קאמפף געגען אנטיסעמיטיזם" האט אויסגעפארשט די דאויגע בעשולדיגונגען און אויסגעפונגען, אז דאס זיינען אינפאך אויסגעטראכטע בלבולים.

אפען גערעדט, וויסען מיר נישט וואס פאר א מצא איז דאס, אז אידישע מיידלאך בעציהען זיך סימפאטיש צו פראנצויזישע גפאנענע אדער פערוואונדעטע. א גפאנענער איז דאך אויך נישט דערזעלבער געגנערישער סאלדאט, וועלכער שטעהט בעוואפנטע אויפן שלאכטפעלד, און וויל הרג'ענען דעם שונא. דער גפאנגענער איז אויך מייסטענס א שוואכער, שוצלאזער מענש, און ווער עס האט נישט קיין פערשטענדעניש הארץ מוז אהם שענקען אביסעל מיטגעפיהל.

די בעהויפטונג פון „האמער" האט זיך אבער אינגאנצען ארויסגעוויזען אלץ אויסגעטראכט. וויי נידעריג אבער מוז מען זיין, כדי צו פערשפרייטען א קלאנג, אז יודען זענען דייטשע שונאים אין דער זעלבער צייט. וועו טויזענדע און טויזענדע יונגע דייטשע אידען האבען זיך אנגעגעבען אלס פרייוויליגע אין דער דייטשער ארמעע.

אט איז ערשיינען אין די יודישע צייטונגען א נאטיץ איבער דעם אנטהייל פון דייטש־אידישע פעראיינען אין דער מלחמה, אזוי זיינען למשל פון דעם בערלינער טוריסט־פראנקפורטער פעראיין „מאנטעפיארע" וועלכער בעשטעהט מיטגלעדער פון יונגע בעאמטע, זיינען געגאנגען אין דער מלחמה 150 מיט־גלידער. פון זיי זיינען 10 שוין דערהרג'עט געוואָרען. איינער איז אלס אפיציר בעשטימט געוואָרען. און 6 האבען ערהאלטען דעם „אייזערנעם קרייץ." א הויכע מיליטעריש אויסצייכענונג, וועלכע מען בעקומט פאר א בעזונדער־רען העלדענמוטה.

פרייוויליג איז אויך געגאנגען און איז איצט אויפן שלאכטפעלד געפאלען איינער פון די הויפט גרינדער און פיהרער פון די „אגודת ישראל" (יונגעד גרופע) מארטין פייסט.

לויט א רעכענונג, וואס עס האט געמאכט מיט א קורצער צייט צוריק א בערלינער אידישע צייטונג, האבען די אידישע קהלות און אנדערע אידישע אינסטיטוציעס אין דייטשלאנד ביז איצט איבערגעגעבען דער דייטשער מיליטערישער אדמיניסטראציע 22 טויזענד בעטלאך פאר דעם דייטשען רויטען קרייץ.

גרויס זיינען אויך די לוידען פון די דייטשע אידען. אין נעוויסע ערטער, וועלכע האבען געדיענט אלס קריעגס־פלעצער האבען די אידישע קהלות געליטען בעזונדערס גרויסע פערלוסטען. אין אסט פרייסען זיינען צושטערט געווארען פיעלע סינאגאגען. מען האט נאך נישט א ענויעס סטאטיסטיק וועגען דעם. אבער שוין איצט וויסט מען, אז אינגאנצען צושמעטערט זיינען די אידישע שוהלען אין סאלדוי, אר־טעלסבורג, שווידווינדט און נאדענבורג. אייז־ניג סאלאטען האבען פון לאנד שטורם באטאליאן בריעזען" האבען פון דער פערווייסטער סינאנא־גע אין סאלדוי גערעטעט א ספר תורה און אי־בערגעשיקט צו דער אידישער שוהל אין בריעזען.

אבער אויך אויפן מערב־פראנט האבען גע־ליטען וועהר פיעל אידישע קהלות. אזוי האט אויפגעהערט צו עקזיסטירען די אידישע גע־מיינדע אין זעגענהיים (אבער עלואס) דען די מיליטעריש מאכט האט העפטיליג אלע אייז־ואוינער אויסגעפאהרען פון דארטען. די מייסטע אידען האבען אויסגעוואנדערט אין די שוויין, נאר דער אלטער 80 יעהריגער ראבינער באם־בערג האט נישט געוואלט פון דארט אוועקצי־פאהרען. נאר וויין עס האט שוין פון אלע זיי־טען געהאנגעלט מיט קויליען, האט מען גע־זעזען, אז דער ראבינער, וועלכער איז בעקאנט דורך זיין פרומקייט און גלערנקייט, זאל דאך אין דעם לעצטען מאמענט אוועקפאהרען. איצט דער־וויסט מען זיך, אז די אידישע סינאגאג איז פון דארטען אינגאנצען פערשוואונדען. פארגעס וואך איז די סינאגאג צוזאמען מיט אלע 14 ספרי תורות פערברענט געוואָרען.

דאס אלעס האט בעדארפט צווינגען די אנ־טיסעמיטען בייטען זייער מאסיק. בעזונדערס האבען זיך די דייטשע אנטיסעמיטען גרויס פער־פראהרן, אז דאס פאטריאלאנד איז אזוי שטארק.

ס'צייגט זיך אבער אויס, אז בשעת פיעל אידען קעמפען פאר דאס דייטשע פאלק, האט „האמער" ארויסגעלאזען אנטיסעמיטישע פראק־לאמאציעס און פלוג בלעטער, וועלכע מען פער־שפרייט צווישען דייטשען מיליטער אוף די שלאכטפעלדער.

אידישער עמיגראציאנס־באנק

קיין ניו־יארק איז ערשט נישט לאנג געקו־מען דער פארשטעהער פון דער פעטראגראדער עמיגראציאנס־גזעזלשאפט דאוודאוויטש, מ'ן צווק צו אנטירען פאר"ן פראיעקט וועגען גרינדען א יודישע עמיגראציאנס־באנק. דאוו־דאוויטש איז וואהרים אויסגענומען גזווארען סי דורך דער גזעזלשאפט, סי דורך דער פרע־סע. אלע יודישע צייטונגען, אנהויבענדיג פון „טאג" און ענדיגענדיג מיט"ן „פארווערטס" הא־בען גזווידמעט דעם דאזיגען פארשלאג וואהר־מע ארטיקלען. א גאנצע רייהע ארגאניזאציעס האבען אוועקגעשטעלט די פראגע וועגען באנק אויף דער טאג־ארדנונג.

מיט דער דאזיגער פראגע האט זיך מער־דער בעוהויפטונג פון „האמער" האט זיך אבער אינגאנצען ארויסגעוויזען אלץ אויסגעטראכט. וויי נידעריג אבער מוז מען זיין, כדי צו פער־שפרייטען א קלאנג, אז יודען זענען דייטשע שונאים אין דער זעלבער צייט. וועו טויזענדע און טויזענדע יונגע דייטשע אידען האבען זיך דער זעלבער צייט. וועו טויזענדע און טויזענדע יונגע דייטשע אידען האבען זיך אנגעגעבען אלס פרייוויליגע אין דער דייטשער ארמעע.

אט איז ערשיינען אין די יודישע צייטונגען א נאטיץ איבער דעם אנטהייל פון דייטש־אידישע פעראיינען אין דער מלחמה, אזוי זיינען למשל פון דעם בערלינער טוריסט־פראנקפורטער פעראיין „בר כוכבא" גפאלען אויף די שלאכט־פעלדער דער פארזיצענדער און נאך 9 מיטגלי־דער, און פון זיי זיינען 6 געווען פרייוויליגע, פון דעם פראנקפורטער פעראיין „מאנטעפיארע" וועלכער בעשטעהט מיטגלעדע פון יונגע בעאמ־טע, זיינען געגאנגען אין דער מלחמה 150 מיט־גלידער. פון זיי זיינען 10 שוין דערהרג'עט געוואָרען. איינער איז אלס אפיציר בעשטימט געוואָרען. און 6 האבען ערהאלטען דעם „אייז־ערנעם קרייץ." א הויכע מיליטעריש אויסצייכענונג, וועלכע מען בעקומט פאר א בעזונדער־רען העלדענמוטה.

פרייוויליג איז אויך געגאנגען און איז איצט אויפן שלאכטפעלד געפאלען איינער פון די הויפט גרינדער און פיהרער פון די „אגודת ישראל" (יונגעד גרופע) מארטין פייסט.

לויט א רעכענונג, וואס עס האט געמאכט מיט א קורצער צייט צוריק א בערלינער אידישע צייטונג, האבען די אידישע קהלות און אנדערע אידישע אינסטיטוציעס אין דייטשלאנד ביז איצט איבערגעגעבען דער דייטשער מיליטערישער אדמיניסטראציע 22 טויזענד בעטלאך פאר דעם דייטשען רויטען קרייץ.

געהרג'עט, ניט קיין טויטע קערפער. ניט דער שרעק, וואס נעהמט זיך פון דעם צורודערטען הילפלאזען גדאנק. איך ליגע אויפן רוקען און שלאף, און עס פלאטערט זיך מיר א מורא־דיגער חלום ווי קינדוויוויז: אט זענען די שטילע אומעטיגע צימערען וואס דער טויט און דער שרעק האבען חרוב געמאכט, און איך אליין עמעס מיט א בריף אין די הענד. דער ברודער לעבט, און אלע ,יצען זיך ביי טהיי און עס הערט זיך ווי דאס גפעפס קלאפט.

א ראב שרייט...

ניין, דאס איז אמת. אונגליקליכע ערד, דאס איז דאך אמת. א ראב שרייט. דאס האט ניט אויסגעטראכט א פוסט שרייבער, וועלכער זוכט וואלווליג עפעקטען, דאס איז ניט קיין מאנאזיץ פון א משוגענעם, וואס האט דעם שכל פערלארען. א ראב שרייט. וואו איז מיין ברודער? א שטילער, אנ־ארענטליכער איז ער גענוג אין האס שרייען מען שלעכטס ניט פער־לאנגט, וואו איז ער? איך פרעג אייך אפען, פאר גאנצער וועלט אין די אויגען פרעג איך אייך, פערשאלטענע רוצחים, שוואכזיניגע חיות, ראבען, וואס זיצען אויף גבלות פון אומגליק־ליכע.—

איהר זייט רויב־חיות. פארוואס האט איהר ג'הרג'עט מיין ברודער? א פאשע אין פנים וואלט איך אייך גענגעבען. וואלט איהר נאך א פנים גענאטש, איהר האט אבער קיין פנים ניט. א שנוק פון א רויב־חיה האט איהר. איהר פער־שטעלט זיך פאר מענשען, אבער פון אונטער אייערע הענטשיקעס זעה איך נעגעל, פון אונ־טער'ן הוט — א פלאטשיגן שארבען פון א חיה. פון אייערע קלוגע רייד זעה איך בעהאל־טען משוגעת, וואס קלינגט מיט פערושאווערטע קייטען. און מיט דער גאנצער מאכט פון מיין צער, פון מיין אומעט, פון מיינע בעשמוצטע גדאנקען — פערשילט איך אייך, אומגליקלי־כע נאריש חיות!

לעאניד אנדרייעוו.

אינטערעסירט זיך יעקב שיף, נאר ער האט מסכים געווען צו בעטיליגען זיך אין „גרינדען דעם באנק בלויז מיט'ן תנאי, אז די יודישע מאסען זאלען אנטיילנעהמען אין גרינדען איהם. ה' דא־ויוויאוויטש האט זיך דערביבער געמומען יעצט אגיטירען סיי צווישען די דעמאקראטישע קרייי־זען, סיי צווישען די דייטש אמעריקאנישע יודען, לויט ווי מ'טיילט מיט, האט שוין ה' דאוויידא־ווישט צונויפגעזאמלט פערנומעראציע אויף הונדערט פיוזענד דאלאר פאר'ן צוקונפטיגען באנק. און ער האפט, אז אינגיכען וועט דער דא־יגער פראיעקט קאנען פערווירקליכט ווערען.

יודישע נייעס.

(די יודישע הייפלאזע אין ביאליסטאק)

דער בעפאלמעכטיגטער פון אלרוסישען זעמסקען פערבאנד, דומא־דעפוטאט קאוואלעווסקי, האט איבערגעגעבען דעם ביאליסטאקער יודישען הילפס־קאמיטעט פאר היימלאזע לערך 150 פוד סוחארעס. א טייל אין ווייצענע פלעצעל, און דאס איבעריגע אין בייגעל.

„די גזעזלשאפט אבצוהיטען דאס געזונד פון דער יודישער בעפעלקערונג" ארגאניזירט אין ביאליסטאק א קינדערהיים מיט א שפייז־פונקט פאר די קינדער פון די היימלאזע.

(בעשטראפט דעם „נאווי וואסחאד") פאר אבדרוקען אהן א פריהערדיגער ערלויבניש פון קריעגס־צענזור בריעף, מיט א ביילאג פון אנ־קעטע־פראגע־בויגענס וועגען דעם אנטייל פון יודען אין דער יעצטיגער מלחמה, איז אויפן רעדאקטאר פון רוסיש־יודישען זשורנאל „נאווי וואסחאד", אויף דער פעראנטוואָרטונג פונ'ם הויפט קאמאנדיר איבער דער 6טער ארמעע, ארויסגע־לייגט געווארען א שטראף אין א סומע פון 2.000 רובל, וואס קאן פערבייטען אויף זעקס מאנאטען ארעסט. מיט א מאל שפעטער האט מען אינגאנצען פערבאטען דעם „נאווי וואסחאד" ביז סוף קריעג. די צייטונג האט זיך אבגע־שטעלט.

(אבגעשטעלט דעם „הזמן"). די טעגליר־כע העברעאישע צייטונג „הזמן", וואס איז ארויס־געגאנגען אין ווילנא איז געווען גצצווונגען אבשטעלען זיך צוליבע מאנגעל אין בלעד־מיט־לען. די צאהל פון ברויטלאזע יודישע שרייבער־ס האט זיך אויף אזא אופן נאך פערגרעסערט.

(פאר די גאליציש־יודען). וויי מ'טיילט מיט פון קיעוו, האט דער גענעראל־גובערנא־טאר פון גאליציען גראף באברינסקי פערלויבט צו עפענען אין לעמבערג א הילפסקאמיטעט פאר דער יודישער בעפעלקערונג פון גאליציען, דער־ווי האט פאר ערלויבט, אז אין דער טעמפעראט פון דעם דאזיגען קאמיטעט זאל זיך בעסטי־גען אין פאריטעט פון יודישען הילפסקא־מיטעט אין קיעוו. אלס אזא פארשטעהער פאריט פון די טעג קיין לעמבערג אינזפעקטער ג. ס. סירקין.

פארוואס שווייגען זיי?

צעהן חדשים דויערט די מלחמה — און מיר שטעהען נאך אלץ מיט פערוואונדערטע כלים־קען אין די אויגען, מיט דער פראגע אויף די ליפען: — פארוואס שווייגען זיי?

פארוואס געבען זיי אריוס צענדליגער בי־כער וועגען דייטשע רצחות אין בעלגיון, וועגען פראנצויזישע עולה׳ס אין עלזאס, וועגען רו־סישע פאגראמען אין אסס־פרייסען, און קיינער קיינער פון די הויך־קולטיווירטע און הומאנע רעגירונגען, פון די קעמפפער פאר פרייהייט און פראגרעס, עפענט ניט דעם מויל, כדי צו רעדען, שרייען, פראטעסטירען וועגען אונזערע צרות, וועגען די רצחות געגען אונז, וועגען עולה׳ס בנוגע צו אונזערע פרויען און קינדער, וועגען דעם בלוטיגען און מערדעריישען פאגראם אויף יודען, וואס דויערט שוין צעהן חדשים נאכא־נאנד, און מען זעהט נאך ניט קיין סוף, קיין ענדע.

— פארוואס שווייגען זיי?

מען האט אונז ארומגערינגעלט מיט אן־איי־זערנער קייט, מען האט אונז אבגעשלאסען פון דער גאנצער וועלט, פערשפארט אין א שטייג — און מען קוילעט אונז אויס, מען דערשטיקט איינציגוויי — רוהיג, קאלטבלוטיג, רציח׳ש.

וואס זאלען מיר טהאן? וואס קאנען מיר טהאן? אז איטליע אונזערע בעוועגונג וועלט אויסגעטיטשט אלס פעראט, אז מיר זענען אריינ־געוואלטיגט אין א טהום פון בלבולים און שלאג־גען, וואס פערמ׳סמ׳ען אונז דעם לעבען און צא־פען אויס פון אונז דאס בלוט, מיר פערלירען דעם געדולד, דעם טאקט; מיר פערגעסען אן אלע קלוגע דיפלאמאטישע עצות און אלע ריכ־טיגע עדאנקען פון א סכנה, פון א נאך שרעק־ליכערען הורבן, וואס ערווארטעט אונז — דאס אלץ פערשווינדט. די יודישע הערצער אין רוס־לאנד זענען פערביטערט ביז גאר, אונזערע מחות זענען פערנעפעלט געווארען פון׳ם בלוטיגען יו־דישען־שטרוים, וואס גיסט זיך איבער גאנץ רוס־לאנד. אלע לעבען, ווי זיי וואלטען געווען פער־משפט׳ע פערברעכער, וואס דארפען יעדע רגע געשלעפט ווי׳רען צו דער תליה.

דאס וויס עס קומט סאר אצינד אין רוסלאנד איז ניט נאר א פאגראם, ניט נאר פשוט׳ע גירד־שים און רדיפות — דאס איז א מלחמה, וואס ווערט געפיהרט מיט די אינקוויזיציאנס־מיטלען, מיט די נידערטרעכטיגסטע און גמיינסטע מיט־לען. מען מאכט אונז צו קראנקע, האלב־משוג־נע בעטעלער. מען רייסט אונז אויס מיט די ווארצלען פון יענער עבד, אויף וועלכער מיר לע־בען — גוט צו שלעכט — הונדערטער יאהרען.

מיר זענען געווארען דער קרבן פאר די אלע מפלות, וואס רוסלאנד האט געהאט, פאר איהרע — פערלעטער, ווי מ׳אסאיעדאוו או זיין חבריא, מיר זענען די כפרה־הינדעל, וואס מען קוילעט, ווען עס ווערט ביסער אויפ׳ן הארצען.

נאך דעם פוילישען גירוש, נאך די פאגרא־מען ביי וויכסעל און נ׳יעמאן קומט איצט דער גירוש קורלאנד און גירוש קאוונא!

בעגרייפט איהר, וואס דאס איז? קענט איהר אויסמאלען פאר אייערע אויגען דעם שרעק, דעם פיין, די אונמענשליכע יסורים פון די גרויסע יודישע קהילות?

קאוונא! א שטאדט מיט וועלכער עס זענען פערבונדען אזוי פיעל יודישע טראדיציעס; א יודישע שטאדט פון איין עק ביז׳ן אנדערען, א קהלה פון ערך הונדערט טויזענד יודען, וואס אטעמען נאך לכל הפחות. און מיט איין האנד־בעווענונג פון א קענראל;

ווערט קאוונא רואינירט. געב־ראכען. צוברעקעלט. אין א משך פון זיעבען טעג ווערט די יודישע בעפעלקערונג פערוואנ־דעלט אין א צושראקענעם הונגעריגען המון.

מען טרייבט, מען יאגט, מען ראבירט — אין קיין ענדע זעהט מען ניט. פערקעהרט, עס הע־רען זיך קלאגען, או די פערברעכערישע האנד ציהט זיך שוין צו ווילנא, או אויך די דארטיגע יודען ערווארטען דעם גירוש און לעבען אין א שרעק און יאמער.

קען זיך אונזער אומגליק פערגלייכען מיט בעלגיין? זענען דען אונזערע צרות ניט טיפער, אונזער וועהטאג ניט שרייענדער און שרעק־ליכער?

און דאך — זעהט! — אלע שווייגען, ווי ס׳וואלט נארנישט געווען, גארניט פאסירט. קיי־נער גיט ניט אריוס קיין ביכער וועגען רוסישע רציחות, קיינער שרייבט ניט אין די גרויסע בלעטער, קיינער פראטעסטירט ניט.

ווי מיר וואלטען אין א מדבר געווען, ווי מען הערט ניט ק׳רודס הונדערטער טוי־זענדער מענשען, קינדער, פרויען און זקנים! מיר שוויינען און הערען ניט קיין וויעדער־קול, מיר ווייגען — און אונזער קול צוטראגט דער ווינד...

דא האנדעלט זיך ניט וועגען „אריינטאציע", דא רעדט זיך ניט וועגען דעם, ווער עס זאל זיינ׳גען אדער אויף וועמעס צד מיר זענגען — דא איז פשוטא פקוח נפש.

און אויב זיי שווייגען, אויב זיי עפענען ניט זייער מויל — מוזען מיר איין עפעס טהון.

זאלען די יודען פון די פרייע לענדער — ענגלאנד און אמעריקא, אריסגעהן אין די גאסען, זאלען זיי שרייען, אלע זאלען זיי הערען; זאלען זיי פערלאנגען, פאדערען מען זאל אבשטעלען דעם פאגראם, דעם אפענעם מארד. מיר ווילען ניט גלויבען, אז מענשען, וואס האבען נאך א פונק פון מענשליכקייטען זאלען רוהיג פארבי־געהן און זאלען צוזאמען מיט זיך ניט וועלען העלפען. ראטעווען אונזערע אומגליקליכע ברי־דער.

מ. גראס מאן.

פון פעטראגראד

שרייבט מען אונז: די טעג האט די מילי־טערישע מאכט פלוצליך בעפוילען צו מאכען „אנ׳ביסק" (הויז־זוכונג) בייס פארזיצענדער פון דער פעטראגראדער יודישער קהלה ה׳ וואהרש־וואסקי. 9 א זייגער אין דער פריה האט פאליציי ארומגערינגעלט זיין וואוינונג און אנ׳אפיציר עלעקטרא־טעכניק צוזאמען מיט פאליציסטען האבען עטליכע שעה נאכאנאנד אונטערזוכט אלץ וואס עס גיעפינט זיך אין וואהרשאווסקי׳ס וואהנ־ה׳ וואהרשאווסקי וואהנהט נעבען דער סינאגאגע.

ביי מאקאקאוו׳ן.

אין דעם יעלבען טאג, וועז ביי ה׳ וואהר־שאווסקי איז פארגעקומען דער אביסק, האט פר צוזאמען מיט דער קורלענדישער דעפוטאציע בעזוכט דעם רוסישען מיניסטער פון אינעווי מאקאקאוו׳ן, ביי וועלכען זיי האבען געבעטען שוץ און הילף. דער מיניסטער האט זי געענטפערט, אז ער איז כמעט גארנישט ניט פ העלפען, ווייל די ארויסשיקונגען וועלען בלי לען פון דער מיליטערישער מאכט.

נייע גירושים.

לויט די לעצטע ידיעות וועלען ארויסגעבן אלע יודן אויך פון די פאלגענדע אויעזדי: דער קאוונער גובערניע: קאוונער, שאוול פאנעוועזשער און ווילקאמיר סקי. די ארויסגעשיק טע יודען בעקומען ספעציעלע „פראהאדי סווידעטעלסטווא" אין בעשטימטע גובערניע פון יודישען תחום המושב.

אין ווינדאווע.

נאך דעם ווי מען האט אריסגעשיקט אלע יודען פון ווינדאווע איז דארט געבליבען מעהר ווי 1500 — 2000 איינוואוינער. פאר דר מלחמה איז די בעפעלקערונג פון ווינדאווע שטאנען פון 32000 מאן. אלע געשעפטען, ריינקן און ווערקשטאטען זענען פאראמאכט. יודישע דאקטוירים, א חוץ ד׳ פייטע, ווערען אלע פערשיקט. וועלכער פערזעמט דעם פאסטען פון א דאקטאר, זענען ארויסגעשיקט.

א ראב שרייט.

(ענדע)

„נעכטען האבען מיר אויסגעקוילעט שלא־פענדיגע. שטיל, אויף די שפיץ־פינגער האבען מיר זיך אונטערגענב׳עט. מיר זענען אזוי ביטרע און פארזיכטיג געקראכען, אז מיר הא־בען קיין טויטע א ריהר ניט געטהאן, קיין אי־ניגען ראב ניט א־ראבגעשריבען, וויי די שאטענס האבען מיר זיך נע׳גנב׳עט און די נאכט האט אונז פערשטעלט. איך אליין האב דעם וואך סאלדאט „ראבגענומען": כ׳האב איהם אומגע זוארפען און דערשטיקט מיט די הענד. עס זאל קיין געשריי ניט זיין — פערשטאסט: דער קלענסטער גערויש און אלץ וואלט געווען פער־שפילט. נאר ער האט קיין פיסק ניט געטהאן, ער האט, דאכט זיך, אפילו קיין צייט ניט גע־האט צו טרעפען, אז מען הרג׳עט איהם.

„ביי צאנק׳ן פייערען זענגען זיי אלע גע־שלאפען, רוהיג, ווי אינדערהיים אויף זייערע בעטען. איבער א שעה האבען מיר זיי געקוי־לעט און בלויז עטליכע האבען בעווייזען זיך אויפצוהאפען איידער זיי האבען דעם קלאפ בע־קומען. געקווישטשט האבען זיי אין האבען נא־טירליך געבעטען מען זאל אויף זיי רחמנות האבען, איינער האט מיר פון דער לינקער האנד א פינגער אבגעבייסען און אך האב איהם דעם קאפ אראבגעדרעהט. ווי מיינסטו, מיר האבען זיך אויסגעגליכט? ווי האבען זיי זיך עס אלע ניט אויפגעהאפט! מען האט געהערט ווי ביינער קנאקען און פלייש ווערט געהאקט. נאכדעם הא־בען מיר זיי אויסגעטהאן נאקעט און האבען זיך צוטיילט מיט זייערע קליידער. פריינד. בייזער זיך ניט פאר מיין ווייב, דו ביסט דאך אוא מפונק וועסטו זאגען, אז דאס שמעקט מיט רציחה. מיר אליין זענען אנ׳ער כמעט נאקעט. לחלופין אב־געטראגען. איך אליין טראג שוין לאנג עפעס א וויי־בערשרט קאפטע און האב מעהר א פנים פון א ... אויזידער פון אנ׳אפיצער פון א זיעגרייכער ארמעע.

פון פעטראגראד

שרייבט מען אונז: די טעג האט די מילי־טערישע מאכט פלוצליך בעפוילען צו מאכען אנ׳ביסק" (הויז־זוכונג) בייס פארזיצענדער פון דער פעטראגראדער יודישער קהלה ה׳ וואהרש־וואסקי. 9 א זייגער אין דער פריה האט פאליציי ארומגערינגעלט זיין וואוינונג און אנ׳אפיצי עלעקטרא־טעכניק צוזאמען מיט פאליציסטען האבען עטליכע שעה נאכאנאנד אונטערזוכט אלץ וואס עס גיעפינט זיך אין וואהרשאווסקי׳ס וואהנ־ה׳ וואהרשאווסקי וואהנהט נעבען דער סינאגאגע.

ביי מאקאקאוו׳ן.

אין דעם יעלבען טאג, וועז ביי ה׳ וואהר־שאווסקי איז פארגעקומען דער אביסק, האט פר צוזאמען מיט דער קורלענדישער דעפוטאציע בעזוכט דעם רוסישען מיניסטער פון אינעווי מאקאקאוו׳ן, ביי וועלכען זיי האבען געבעטען שוץ און הילף. דער מיניסטער האט זי געענטפערט, אז ער איז כמעט גארנישט ניט פ העלפען, ווייל די ארויסשיקונגען וועלען בלי לען פון דער מיליטערישער מאכט.

נייע גירושים.

לויט די לעצטע ידיעות וועלען ארויסגעבן אלע יודן אויך פון די פאלגענדע אויעזדי: דער קאוונער גובערניע: קאוונער, שאוול פאנעוועזשער און ווילקאמיר סקי. די ארויסגעשיק טע יודען בעקומען ספעציעלע „פראהאדי סווידעטעלסטווא" אין בעשטימטע גובערניע פון יודישען תחום המושב.

אין ווינדאווע.

נאך דעם ווי מען האט אריסגעשיקט אלע יודען פון ווינדאווע איז דארט געבליבען מעהר ווי 1500 — 2000 איינוואוינער. פאר דר מלחמה איז די בעפעלקערונג פון ווינדאווע שטאנען פון 32000 מאן. אלע געשעפטען, ריינקן און ווערקשטאטען זענען פארמאכט. יודישע דאקטוירים, א חוץ ד׳ פייטע, ווערען אלע פערשיקט. וועלכער פערזעמט דעם פאסטען פון א דאקטאר, זענען ארויסגעשיקט.

„מחשבות׳ן, דו ביסט, דאכט זיך, א בעווייב־טער, און דיר איז ניט גאר בעקוועם צו לייענען ארויסגערופען. זעהר קלאר האב איך דיך געשטעלט זיין געזיכט, אין וועלכען עס אלץ געווען ווייך און צארט, ווי ביי א מיידל. די קלאהרקייט פריהמארגענדיג פרישקייט אין די אויגען, בערדעל אזוי פוכיג און צארט, אז א מויל וואלט זיך געמעגט אויסמוצען דערמיט. ער האט ליעב געהאט ביכער, בלומען און בילדער, גראבקייט האט ער גיצייטערט און האט ליעב געשריבען — דער ברודער, אלס קריטיקער, פערזיכערט, אז עס זענען גיווען גוטע לייענ־ער, אין מיט דעם וואס איך האב גע׳ראטס דענקט, האט זיך בשום אופן ניט בעקלאפט דער שרייענדיגער האב. ניט דער טוט.

ה׳ האב ניט דער טוט.

א דאב שרייט...

און פליצלונג איז מיר אויף אין משוגע־גליקליכער מינוט קלאר, אז עס איז אלץ ניט עס איז גאר קיין מלחמה ניט־

Jüdische Volkszeitung №129 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, דינסטאג יב׳ סיון תרע״ה (25 Maj 1915)

מלחמה צווישען איטאליען און עסטרייך.

דייטשלאנד טריי צו עסטרייך. — דעמאנסטראציעס אין טריעס.

מלחמה ערקלערונג צו עסטרייך

וויען. דער היעגער איטאליענישער באטשאפטער הערצאג אווארנא האט היינט צוגעשטעלט דעם עסטרייכישען מיניסטער פון אויסערן, בוריאן, פאלגענדע קריעגס־ערקלערונג:

וויען, 23־טען מאי. לויט דעם בעפעהל פון זיין ערהויבענעם הערשער, זיין מאיעסטעט, דעם קעניג, האט דער אונטערגעשריבענער באטשאפטער אין עסטרייך די עהרע איבערצוגעבען זיין עקסעלענץ דעם עסטרייך־אונגארישען מיניסטער פון אויסערן פאלגענדע מיטטיילונג:

שוין דעם 4־טען דיעזען חודש איז מצד דער איטאליענישער רעגירונג איבע־געגעבען געווארען דער עסטרייך־אונגארישער רעגירונג אנ׳ערקלערונג וועגען די וויכטיגע אורזאכען, וואס קענען ווירקען אויף איטאליענס פאליטיק, ווייל איטאליען איבער־רייסענדיג דעם אבמאך מיט עסטרייך־אונגארן, אנ׳אבמאך, וואס איז גע־טראכען געווארען פון עסטרייך אליין, האט בע־קומען א פאלשטענדיג האנדלונגס־פרייהייט אין בעשטימען זעלבסט איהר אויסערליכע פאליטיק.

די איטאליענישע קעניגליכע רעגירונג איז פעסט ענטשלאסען מיט אלע עקזיסטירענדע מיטלען צו בעשיצען איטאליענס רעכט און טרא־דיציעס, און וועט קיינמאל זיך ניט אבשטעלען צו פערנעהמען בעשיצונגס־מיטלען געגען דרא־הונגען פון וועלכער ניט איז מלוכה, סיי איצט סיי אין צוקונפט. זיין מאיסטעט דער איטא־ליענישער קעניג ערקלערט, אז פון מארגען אן בעטראכט ער זיך אין קריעגס־צושטאנד מיט עסטרייך אונגארן.

איך האב די עהרע מיטצוטיילען אייער עק־סעלענץ, דעם מיניסטער פון אויסערן, אז דער עסטרייכישער באטשאפטער אין רוים וועט גלייך בעקומען זיין פאס און איך וואלט זעהר דאנק־באר געווען, ווען איך וואלט אויך בעקומען מיין פאס.

אווארנא."

דייטשלאנד געגען איטאליען.

בערלין (אפיציעל). די איטאליענישע רעגי־רונג האט דורך איהר באטשאפטער, הערצאג אווארנא, געלאזען היינט ערקלערען דער עסט־רייך־אונגארישער רעגירונג, אז איטאליען גע־פינט זיך פון 12 א זייגער ביי נאכט אין קריגס־צושטאנד מיט עסטרייך־אונגארן.

די איטאליענישע רעגירונג האט דורך די־זען ביישפיעללאזען אנגריף אויף דער דונאי־מאנארכיע אויך צוריסען אהן שום רעכט און אורזאכע דעם אבמאך מיט דייטשלאנד.

די דורך וואפען־ברידערשאפט נאך שטאר־קער צוזאמענגעבונדענע און דורך אנ׳אבמאך נאך מעהר פערפעסטיגטע טרייהייטס־פערהעלט־ניסען צווישען עסטרייך־אונגארן און דער דייט־שער מלוכה, איז אבסאליוט ניט געענדערט דורך דעם, וואס איינער פון דעם דרייבונד (איטאליען) האט זיך אבגעריסען און איז אריבער צו די רייהען פון אונזערע שונאים.

דער דייטשער באטשאפטער אין ריים פירשט ביולאוו האט דעריבער בעקומען א בעפעהל פון זיין רעגירונג צו פערלאזען איטאליען צוזאמען מיט דעם עסטרייך־אונגארישען באטשאפטער, באראן מאציא.

בעריכט פון סאנינא.

רוים. דער מיניסטער פון אויסערן, סאנינא, האט פאנאנדערגעשיקט צו אלע איטאליענישע דיפלאמאטישע פארשטעהער אין אויסלאנד א גענויען בעריכט וועגען די געוועזענע פער־האנדלונגען מיט עסטרייך־אונגארן. דער בע־ריכט ענדיגט זיך אזוי:

נעהמענדיג אין אנבעטראכט דאס אויבענ־שטעהענדע און שטיצענדיג זיך אויפ׳ן רצון פון גאנצען איטאליענישען פאלק און פארלאמענט, האט די קעניגליכע רעגירונג בעשלאסען אב־שטעלען אלע ווייטערע פערהאנדלונגען און איבערגעבען אינ׳ם קעניגס נאמען דעם עסט־רייכ־אונגארישען באטשאפטער אין רוים, אז די איטאליענישע רעגירונג בעטראכט זיך פון מאר־גען אן אין מלחמה־צושטאנד מיט דער עסט־רייכ־אונגארישער מאנארכיע.

א עהנליכער בעפעהל איז טעלעגראפיש אי־בערגעגעבען געווארען דעם איטאליענישען באטשאפטער אין וויען. מען בעט אייער עקסע־לענץ מיטצוטיילען עס דער רעגירונג, ביי וועל־כער איהר זייט בעגלויביגט.

דער באטשאפטער פערלאזט רוים.

רוים, 24. מאי. דער עסטרייכישער באט־שאפטער אין רוים באראן מאציא האט היינט בעקומען זיין דיפלאמאטישען פאס און איז אוועקגעפאהרען קיין עסטרייך.

דעמאנסטראציעס אין טריעסט

טריעסט. ווי מען האט דערהערט פון אי־טאליענס מלחמה־ערקלערונג, האבען זיך צוזא־מענקליבען מענשען־מאסען פאר דער איטאליע־נישער קאנסולאט־געבייזע, כדי צו דעמאנסטרי־רען געגען איטאליען. אנגעקומענע מיליטער הא־בען צוטריבען די מאסע.

עטוואס שפעטער איז א אונגעהויערער המן ארומגעגאנגען איבער די גאסען ביז זיי זיינען געקומען צום גרעסטען פלאץ פון שטאדט און האבען דארטע געדעמאנסטרירט פאר׳ן וואונונג פון גובערנאטאר. דער גובערנאטאר איז ארויס צום המון און האט אויסגערופען א דרייפאכען „לעבע" פאר׳ן קייזער פראנץ יאזעף. אלע עפענט ליכע געביידעס האט מען אויסגעהאנגען מיט פלאגען, און דעמאנסטראציאנען זענען פאר־געקומען ביז שפעט אין אווענד.

דער ערשטער צוזאמענשטויס

טוריו די איטאליענישע צייטונג „זשורנאל ד׳ איטאליא" טיילט מיט. אז אויף דער גרענעץ איז פארגעקומען א צוזאמענשטויס צווישען אי־טאליענישען אלפען־יעגער און א עסטרייכישע אב־טיילונג יעגער. די איטאליענער האבען פערטרי־בען די עסטרייכער. די פרטים וועגען דיזען צו־זאמענשטויס זענען נאך ניט בעקאנט.

הינדענבורג קיין איטאליען.

לוגאנא. דא געהען קלאנגען, אז גענעראל הינדענבורג וועט שטעהען בראש פון דער דייטש־עסטרייכישע ארמעע, וואס וועט קעמפפען גע־גען איטאליען.

א הנחה.

פיאטיגארסק 24־טען מאי. ס׳איז ערלויבט געווארען קומען די יודען אין די קאווק, זער קורארטען, כדי דארט זיך צו היילען.

ספעציאל אויפשניטגעשעפט
אונטער אויפזיכט פון דעם ה׳ אבערראבינער
ד״ר שארענשטיין
Hyskenstræde 12
Tel. 4624 Tel. 4624

רויכערט „טראיקא" נומ. 3 און 4 עכטע רוסישע ציגארעטען פון א. ס. מאיקאפאר, ריגא!

שבת דעם 29 מאי אום האלב 9 אוהר פרעסיס וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס גרויסע לעבעדיגע בילד

די געבראכענע הערצער

לעבעדיגע בילד אין 4 אקטען פון ז. ליבין

באל ביז 3 אוהר.

Osterbros Theater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט אנטייל פון גוטע קרעפטען. בילעטען צו ביליגע פרייזען.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער געזעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 Mosedalsvej 5, Valby Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

A|s Hannibal Sander.

דאמפוועשרי

געגרינדעט 1812

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

סארטירונג פון דאמפוועשרי אין כעמישע קלייד־רייניגונגס־אנשטאלט.

קיינע כלארי, לופט געטריקענט.

Telf. Søborg 31 og 61

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ;

страхованіе стекла —

по исключительно дешевому тарифу.

BARNEVOGNE. Barnevogne til billige Priser og paa gode Betingelser.

Gummiringe fra 65 øre.

faas kun i

Amagerbrogade 102. Tlf. Amager 104

רעסטאראן־רודעטארן

טריינטאטס־קירקע פלאץ מיטאג 12 — 9. אוירעס 65 און 50

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Børneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser af

Bernhard Philipsen
Nørrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

אייכענהאלץ־בופעט מיט שופלאדען 75 קר.

א עסטיש 19 קר. שטולען צו 4 קר., 2 געמאלטע בעטען מאגאני מיט סעדער מ׳טראצען 60 קר. א שראנק 17 קר., טואלעט מעבעל 63 קר., ב׳כער שראנק 85 קר., שרייבטיש מיט שופלא ודען 38 קר., עלעגאנטע פליוש קאנאפע מיט 4 שטולען 56 קר. שעזילאן 20 קר. א טייל מעבעל ואס זענען געווענדט אויסגעשטעלט אין פענסטער אויך בעבראכטע. ווערען פערקויפט. צו האל־בע פרייזען. וועכענטליכע אבצאהלונג פון 2 — 5 קר.

De Danske Møbelmagasiner Blaagardsg 12 בייַ Nørreborg.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט און ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז־זע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף אין פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

בילעט אן שפעטער ווי 8 שבת ביז 10 אוועד. זונטאג ביז 12 פון דעם 1 יוני אפען טעגליך פון פריה האלב 7 — ביז 7 אוועד. שבת ביז 10 אוועד. זונטאג ביז אין דער פרי

צו פערשטעהן דעם גרויסן חורבן, וואס עס וועלט אין דעם גייסט פון אנ־עהרליכקן מענשן וועלן ער היבט אן צו פיהלן, אז ער האט גע־מאכט דעם שרעקליכסטן טעות אין זיין לעבן.

בעשרייבענדיג זיין לעבן אלס סטודענט אין דעם קריסטליכן טעאלאגישן סעמינאריום, זאגט ער בערך אזוי:

היינריך היינע האט געלאכט פון די תלמי־דיסטן, וואס האבן אבגעגעבן א גאנצע מסכת פאר א „ביצה שנולדה ביום־טוב". ביי די קריסטליכע טעאלאגן וואלט היינע געפונען נאכצע קעדר אייער. נאר בשעת די רבנים הא־בן זיך מפלפל געווען וועגן הלכה בלויז מיטן מויל (למען יגדיל תורה ויאדיר) און עס איז נעווען א גייסטיגע מלחמה, האבן די קריסטן געפירהרט זייערע פלפולים מיט שווערד און ביקס אין האבן פערפליצט די ערד מיט בלוט.

פיר יאהר צייט האט מר. פריידער פער־בראכט אלס מיסיאנער. די הויפט־טעמא פון זיינע מארטראגען איז געווען „די יודן פון היינטיגער צייט". אין דיזען רעפעראט, אין וועל־כען ער האט געזוכט צו געבען א ריכטיגעס בילד פון דעם גייסטיגען יודישן לעבען און צו עדועקען די סימפאטיע פון די קריסטן, פלעגט אהם אויסקומען צו צייגען א טלית ותפילין אין אירך זאגען א קאפיטעל תהלים אין לשון־קודש.

אין דעם ברך גיט מר. פריידער עטליכע תאראקטעריסטישע שילדערונגען פון בעקאנטע מיסיאנערן, איינעם פון זיי, וועלכער איז גע־וען בעקאנט אלס „קלי־נער קדוש" איז געווי־ען אבצונארען די קריסטן, אז ער האט בכח אבשומד'ן א מיליאן יודן.

אין בשעת צווישען קריסטן איז דער קליי־נער „קדוש" געווען זעהר פלייסיג, איז זיין פראמאנדא צווישען יודן בעשטאנען אין דעם, וואס ער פלעגט זיצען טעג אין נעכט אין די „ביבעצארניעס" פון ניו־יארק, זוסען טער־קישע קאפע און רויכענען גוטע ציגארן.

די יודן און די אונרוהען אין לאגדאן.

בשעת דעם לעצטען פאגראם אויף די דיים־

שען, וואס ס'האט געמאכט דער ענגלישער המון האבען געליטען אריך פיעל יודן. א סך יודי־שע גשעפטען זענען אנגעגריפען געווארען פון צובושעוועטען עולם; זיי האבען גאר קיין שאלה ניט געמאכט, צו א איד צו א דייטש — געהאפט שטיינער און געבראזעגט אין די פענ־סטער.

מר. פרוכטצווייג, וועלכער האט א גרויסע פאביריק און אין אליין א רוסישער געבוירען, אין איז לאנגע יאהרען נאטוראליזירט אלס ענג־לישער בירגער האט געמוזט עטליכע טעג נאכ־אנאנד אויסהענגען זיינע ניטראליטעטס־פאפי־רען. דאך האט מען איהם די פענסטער אויס־געבראכען מיט שמיינער. אלץ, וואס ס'איז ge־וען אין די וויטרינעס איז צובראכען געווארען אריף שטיקלאך.

ביי א יודישען בעקער האט מען אויסגע־בראכען א פענסטער און צוראבירט אלץ, וואס דארט האט זיך געפונען.

אין בישאפ רויד זענען 2 שאפען אויסגע־פלינדערט געווארען. אין אידלינגטאן זענען 4 אידישע שאפען אטאקירט געווארען.

ביי ארטור וואגנער, א אידישען בעקער שאפ האט מען דורכגעבראכען די פענסטער, און דאס גרויס האט מען אריינסגעווארפען אין גאס

דער צוואוילדעטער המון האט זיך ארומגע־קליבען ארום דעם בעוואוסטען בעקער שאפ פון מר. ראזען און האט געטאהן דאס זעלבע ווי ביי אנדערע.

רוסישע אידישע פרויען, וועלכע האלטען קלייטלעך אין די בעפאלענע פרטער, האבען בעלאגערט די פאליציי אין מיעל בעצירקען, בע־טענדיג שוץ. אין פיעלע פרטער האט מען זיי נערעטענט פיר — דייטשען און גשפלאגען.

די פועלי־ציון.

פון האאג וועלט אונז גשריעבען:

מחמת דער מלחמה איז גזעזען דער וועלט־פערבאנד פון די פועלי ציון ביי זיין חדשים דעזארגאניזירט. דער צענטר פון פערבאנד האט זיך אפגעזונדערט פון דער מלחמה אין רוסלאנד. צוויי מיטגליעדער פון דעם פער־באנד'ס ביורא בארהאוז אין שלימאווישע, הא־

„א ראא שריים, הערסטן? א ראב שרייט, פון וואנען האבען זיי זיך געזומען אזוי פיעל דער הימעל וועלט שווארץ פון זיי. זיי זיצען אינאיינעם מיט אונז, זיי האבען שוין גאר קיין מורא ניט, אומעטום בעגליטען זיי אונז. און שטענדיג זענען מיר אונטער זיי ווי אונטער א שירעם פון שווארצע זיידישפיצען, ווי אונטער שווארצע בלעטער פון א בעזוגליכען בוים. אייגער איז אריינגעקראכען גלייך מיר אין פנים איריין אין האט געוואלט א פיק טהאן — ער האט געמיינט מסתמא, אז איך בין טויט. א ראב שריים אין דאס מאכט מיך א ביסעל אונרוהיג, פון וואס נעמען זיי זיך אזוי פיעל."

לעאניד אנדרעיעוו.

(ענדע קומט)

שם שוט מיר, וואס דו. אונגליקליכער פרייגד. בשום ניט מיט אונז, און מוזט זיך לאנגווייליגען אין דעם וואכעדיגען לעבען, וואס האט קיין שום טעם ניט. אין דער טוט־אטמאספערע וואלסטו געשמעקט דאס, צו וואס די האסט געשטרעבט מיט דיין אונרוהיגען, אידעלען הארצען. א בלוטי־גער מאהלצייט — אט אין דעם אביסעל־שוין־פרעלעטען פערגלייך שטעקט דער אפט, בין די קניע בראדזשען מיר אין בלוט, און דער קאפ דרעהט זיך פון דעם הויטען ווייך, ווי מיי־נע קינדער ריפען עס אין א גלייכווארט. אייגקען דעם שונא־ס בלוט — איז גאר ניט וואס נאדיעזער כוונה, ווי מיר מיינען: זיי האבען קוואסט וואס זיי האבען געטאהן".

קרן קימת לישראל

יודישער נאציאנאל־פאנד.

עס איז געזאמעלט געווארען פאר'ן יודישען נאציאנאל־פאנד:

דורך פושקעס.

ביי „יודישע פאלקסצייטונג"	2	קר.	70 אוירעס
„ מ. גראסמאן	5	„	— „
„ ב. גליק	5	„	45 „
„ אמאליע סאלמאנסאן	4	„	34 „
„ גוטא נאחעמזאן	5	„	84 „
„ יוסף נאחעמזאן	16	„	53 „
„ דוואראסקי, חריסטיאנזאנד	12	„	— „
„ לואי פרענקעל	2	„	— „
„ אבראמאוויץ	—	„	50 „
„ פרוי ב. פרענקעל	12	„	08 „
„ י. לעוויטאן	3	„	03 „
„ י. פישער	3	„	66 „
„ יודישע פאלקסצייטונג	4	„	15 „
„ געלפער	—	„	50 „
„ ק. ביימעל	4	„	50 „
„ שוערמייסטער	2	„	18 „
„ י. נאחעמזאן	6	„	— „
„ ר. נאחעמזאן	2	„	25 „
„ ג. נאחעמזאן	3	„	55 „
„ י. נאחעמזאן	5	„	10 „
„ י. שעלינסקי	1	„	02 „
„ סקאראהאד	1	„	25 „
געזאמעלט אין פושקעס	8	„	25 „

הערצל־וואלד.

2 בוימער אויפן נאמען פון			
מ. בערלין	10	קר.	85 אוירעס
1 בוים אויפן נאמען פון יוסף נאחעמזאן פון פאמי־ליע יאנאס	5	„	40 „
1 בוים אויפן נאמען פון י. נאחעמזאן פון פרוי ר. נאחעמזאן	5	„	40 „
1 בוים פון ג. נאחעמזאן	5	„	40 „
1 בוים פון ב. נאחעמזאן	5	„	40 „

פערשידענע.

געזאמעלט דעם 21 מערץ	3	קר.	00 אוירעס
„ ביי ה' ווילענטשיק פון דער	5	„	50 „
קאנפירמאציע פון זיין טאכטער	5	„	50 „
געזאמעלט	2	„	— „
פערשפיעלט א וועק צו ה' מ. ג. אויף דער ענגלאנד־פערזאמ־לונג פון ציוניסטען־פעראין	5	„	— „
געזאמעלט דעם 17. אפריל	6	„	25 „
פון וועקשיא	2	„	34 „
		„	— „

בסך הכל 175 קר. 92 אוירע

די אויבענדערמאהנטע סומע איז אבגעשיקט

יין האאג אין ביורא פון נאציאנאל־פאנד.

יוסף נאחעמזאן.

געדענקט

דעם

יודישען נאציאנאל פאנד!

בען געמוזט נאך בייט אנהויב פון דער מלחמה אוועקפאהרען, און דער סעקרעטאר, לעאן חא־זאנאוויטש איז געווען א צוויי־ל־געפאנענער אין עסטרייך־אונגארן, עס איז דעם לעצטען געלונ־גען זיך ארויסדרעהען פון דער געפאנגענשאפט און ער וועט אינאיינעם מיט ש. קאפלאנסקי דורכפירהרען די רעארגאניזאציאנס־ארבייט פון דעם פערבאנד. דאס ביורא געפינט זיך איצט אין האאג.

די פועלי־ציון פון פערשידענע ערטער וועלען געלטען זיך צו פערבינדען מיט'ן ביורא.

דער אדרעס פונ'ם ביורא איז:

Verbandsbureau Poale Zion dan Haag, Galenstraat 68.

געשטארבען י. ל. קאנטאר.

פון ריגא איז מען מודיעה, אז די טעג איז געשטארבען דער בעוואוסטער העברעאישער שריפטשטעלער און עסקן, ראבינער ד"ר י. ל. קאנטאר. ד"ר קאנטאר איז געבוירען געווארען אין ווילנא, אין יאהר 1849.

יודען אלס ערבות.

די דייטשע מיליטערישע בעאמטע אין קעל־צער און ראדאמער גובעוינעס, אין רוסיש־פוי־לען, האבען געלאזט ארעסטירען א סך יודען אלס ערבות, אז די יודישע בעפעלקערונג וועט ניט אנפיהרען קיין שפיאנאזש.

די שענדליכע מסירות פון די פאליאקען און אנדערע אנטיסעמיטען בעגען יודען הערען אלץ ניט אויף. און דער רעזולטאט איז, אז דער צו־שרוי צו דער יודישער בעפעלקערונג איז אי־בי די רוסען. אי בי די דייטשען אונטערגע־גראבען. ארעסטען אויכ'ן פערדאכט פון שפיא־נאזש קומען פאר אלע טאג.

קיין שום האפונגען.

די לאנדאנער ראדיקאלע צייטונג „דעילי־ניוס" האט פערעפעוטליכט א דעפעשע פון ריגם וועלכע ענטהאלט גאר ניט קיין פרעהליכע נייי־עס פאר די יודען פון רוסלאנד.

די דעפעשע דערצעהלט, אז דער בעוואוס־טער רוסישער ליבעראל פראפעסאר מיליוקאוו, וועלכער געפינט זיך אין ריגם, האט אין א גע־שפרעך מיט צייטונגס לייט עהקלעהס, אז פער זעהם קיין האפענונג ניט צו קענען פערבעסערן די לאגע פון יודען אין רוסלאנד נאך דער מלחמה.

פערבאטען פארשטעלונגען אויף יידיש.

דער הויפט־נאשאלניק פון דוינסקער מי־ליטער־ראיאן האט פערבאטען אין ווילנא אויף דער גאנצער צייט פון קריגס־צושטאנד טעאטער־פארשטעלונגען אויף יידיש. דער פער־באט ווערט מאטיווירט דערמיט, וואס יידיש איז זעהר עהנליך צו דייטש.

פארשטעלונגען אויף העברעאיש ווערען קרלויבט אזוי ווי ביזהער.

די דעלגעאציע.

קיין אמעריקא איז געקומען א פוילישע דע־לעגאציע, כדי צו ווירקען אויף דער אמעריקא־נער פרעסע.

אויפצווייזען, אז די אלע ידיעות וועגען די פערשארפטע פוילישע־יודישע בעציהונגען זענען פאלש, אז בראנדעס־עס ארטיקלען וועגען די פוילישע רציחות בנוגע יודען זענען ניט מעהר, ווי א בלויזע רכילות.

ליתר תוקף געפינען זיך אין דער דאזיגער דעלעגאציע נאר צוויי יודען, כשר׳ע עדות: איהר זאגט, אז מיר בעהאנדלען יודען שלעכט, אט נאט אייך די בעלי־דברים אליין! פוילישע יודען, ניט נאר זיי בעקלאגען זיך ניט, — זיי שרייען נאך אויף וויארסטען־ווייט: א דאנק!

אזוי דערצעהלען די צייטונגען.

וואס אנבעלאנגט דעם ווילען פון דער פוי־לישער געזעלשאפט זיך אויסצופיינען פאר דער וועלט פרעסע, — האבען מיר אין דעם ניט וואס צו צווייפלען.

די פוילישע געזעלשאפט ווייזט־ארויס די לעצטע צייט א גרויסע נערווייאישקייט אין אלע־מען, וואס אנבעלאנגט דער עפענטליכער מיינונג פון דער וועלט.

בראנדעס און לוצאטי זענען געווארען א פאר סטראשידלעס, וואס האלטען אין איין מסר׳ן אויף פוילען. מען מוז געגען זיי פיהרען א קאמפף מען מוז אבלייקענען, בעווייזען, אז זייערע אנ־פאלען זענען ניט מעהר ווי רכילות׳ן, בלבולים אויפ׳ן פוילישען פאלק.

מיר שיינט, אז אין דעם פאקט האבען מיר צו פערצייכענען א גוטע ערשיינונג. די פוילישע געזעלשאפט וויל זיך רעכענען מיט דער עפענ־טליכער מיינונג פון דער מענשהייט.

דאס אליין איז שוין א געווינס.

— מיר געהן אויף א וועג, — וואלט מיין אלטער רבי געזאגט ביי אזא געלעגענהייט: קוים קוקסט דו שוין אריין אין דער גמרא, און דו הערסט זיך טאקע צו ביים לערנען — האבען מיר דאך א האפנונג...

דער קראקויער „גלאס נאראדני" ליארעמט: וואס שווייגען מיר, פאליאקען? פאר־וואס ענט־פערען מיר ניט דער קאמפאניע בראנדעס־לוצא־טי־בערנשטיין?

ער ווייזט אויף, אז מען טאר ניט פערשוויי־גען, מען דארף רעדען, בעווייזען, ארויסברענ־גען דעם שקר פאר דער גאנצער וועלט.

אין א מזלדיגער שעה! ווען עס האנדעלט זיך מכח אבלייקענען, בעווייזען, רודפ׳ען דעם שקר, — קענען מיר נאר זיין צופריעדען.

מהיכא־תיתי.

מען האט זיך געדארפט צוגעוועהנען צום געדאנק, אז מען דארף זיך איינהערען וואס לייט רעדען. די פוילישע געזעלשאפט האט געדארפט איינמאל פאר אלעמאל געוואהר־ווערען, אז וועגען אנ׳עולה האט די וועלט ניט קיין גוטע מיי־נונג. און קו׳ם פאסירט א מיאוסע געשיכטע זאגט די וועלט, אז ס׳איז מאוס.

פערפאלען. אזוי איז שוין די וועלט בעשא־פען, און מיר קענען זי ניט איבערמאכען.

איינגעשפארטקייט, אין אייגענער „ניע פאז־וואליאם" קען גאר ניט העלפען, וויל מען זיך מיט קיינעם ניט רעכענען, נאר מיט אייגענע קאפריזען, דערגעהט מען ניט זעהר ווייט.

דעריבער איז די פוילישע דעלעגאציע קיין אמעריקא, — א געזונטער סימן. דער ווילען צו ווירקען אויף דער פרעסע איז א געזונטער, נאר־מאלער ווילען.

נאר די צוויי יודישע מיטגליעדער אין דער דאזיגער דעלעגאציע, — זענען גאר נישט פאסיג.

און עס ווילט זיך זאגען דער פוילישער געזעלשאפט:

גלויבט, אז א פוילישע דעלעגאציע אליין, וואס וויל שילדערען די אמת׳ע צושטאנדען, וואס וויל אויפווייזען די ריכטיגע בעדינגונגען, — איז גענוג שעהן און אימפאנירענד.

די פאר יודישע עדות, וואס איהר פיהרט ווי א פאפירענעם מענשעלע אויף א שטריקעל אלס לעבעדיגען „טיק־טאק" צו אייערע טענות, זיי זענען א שטיק אלטווארג, א שטיק פריציש־פער־גאנגענהייט פון פאקטוירים־צייט, — וואס האבען היינט קיין ווערט ניט.

היינט דארף מען ארויסגעהן אין גאס אין אפיציעלען סורדוט. דער פריצישער שלאפראק איז געבליעבען הענגען אין אלטען קאבינעט.

די ערגסטע זאך איז בטלנות. יודישע מיט־העלפאר געגען די וועלט־בעריהמטע יודען, — בראנדעס־לוצאטי, — זענען א גרויסע שטיק בטלנות. פוילען אליין דארף געגען דעם פרא־טעסטירען.

עמנואל.

וידוי פון א מיסיאנער

א געוועזענער מיסיאנער האט די טעג פער־עפענטליכט א בוך מיט׳ן נאמען „א מיסי נערס צוריקקעהר צום יודענטהום". דאס איז א מין וידוי פונ׳ם מיסיאנער, וועלכער האט חרטה אויף זיין שמד׳ן זיך און ווערט צוריק א יוד.

ה׳ זעווין גיט איבער דעם אינהאלט פונ׳ם בוך און דעם איינדרוק, וואס עס מאכט.

דער פערפאסער רעדט צו אונז אפענהער־ציג. ער דעקט אויף פאר אונז זיין פערוואונדע־טע הארץ, זיין צואווייטאגטע נשמה. ער בע־שולדיגט קיינעם ניט. ער בעשולדיגט ניט די יו־דען ביי וועמען ער האט קיין ערפאלג ניט גע־האט אלס א רעפארם ראבינער און ער בעשול־דיגט ניט די קריסטען ביי וועמען ער איז דורכ־געפאלען אלס מיסיאנער. ער נעהמט אויף זיך אליין אלע חטאים. ער איז זיך מודה, אז ער אליין האט געמאכט זיינע טעות׳ן, פאר וועלכע ער האט געליטען און ליידעט נאך יעצט. אין זיין גאנצער קאריערע אלס מיסיאנער 17 יאהר כסדר, האט ער ניט אבגעטויפט איין יודען, פשוט דערפאר — ווייל ער האט דעם מוטה ניט גע־האט צוריידען א מענשען צו א רעליגיאן און ועלכער ער אליין האט ניט געגלויבט.

בלויז אין איין ארט רעדט ער אביסעל בי־טערליך געגען די ברידער פון זיין אייגענעם שטאם. ער דערצעהלט איז ווען ער האט זיך שוין אבגעזאגט פון זיין שטעלע אלס מיסיאנער און איז אוועק פון די קריסטען, איז איהם געלונגען צו פערדיענען עטליכע הונדערט דאלאר פון פערקויפען א נייע אויפלאגע פון ביבעל. מיט דיעזען געלד איז ער געקומען צו זיינע קרובים אין ניו־יארק פרעגען אן׳עצה, וואס ער זאל אנפאנגען צו טהאן. די קרובים האבען איהם אנגעקוקט ווי א משוגענעם וואס האט אוועקגע־ווארפען אזא „גאלדענע ביזנעס": — נאכדעם איז ער אוועק פרעגען אן עצה ביי אן ארטא־דאקסישען רב. דער רב האט איהם אויפגענומען זעהר פריינדליך און האט איהם פערשפראכען צו העלפען מיט אלע מעגליכקייטען. אבער ווען ער האט וועגען דעם זעלבען צוועק בעזוכט א רעפארם־ראבי, האט יענער צוערשט איהם אויס־געזידעלט און צולעצט האט ער געזאגט:

וואס קענט איהר טהאן מיט עטליכע הונ־דערט דאלאר? איהר האט בעסער באדארפט בלייבען ביי די קריסטען און אבשפארען אביסעל געלד.

דער שרייבער פאנגט אן זיין לעבענס סצע־נע ווי ער האט אויף א פערזאמלונג פון קריסט־ליכע גייסטיגע און מיסיאנערען אפען ערקלעהרט מיט א שבועה, אז ער וועט מעהר קיין קריסט ניט זיין, ווייל זייער גלויבען איז א ריינערע און א בעסערער. נאכדעם געהט ער איבער אן זיין יוגענד אין אונגארן, וואו ער איז געבוירען אין א משפחה פון חזנים און רבנים.

בעשרייבענדיג די סצענע, ווי מען האט איהם געטויפט, דערצעהלט ער ווי איינינגע יודען וואס זענען געקומען אנקוקען דעם „בייז־וואונ־דער", האבען ביים ארויסגעהן זיך ניט איינגע האלטען און אויסגעשריען צו איהם: „וויפיעל האסטו בעקומען דערפאר?" אבער די קריסטען האבען איהם ארומגערינגעלט, געטרייסט און געזאגט אז איצט וועט ר לעבען גליקליך. אמת׳ע מעשה איז, זאגט דער פערפאסער אז סיי די וואס האבען מיך פער׳משפט און סיי די וואס האבען מיך געטרייסט האבען ביידע נאך מאכט א טעות".

מען דארף דורכלעזען דעם גאנצען בוך כדי

א ראב שרייט.

איבערקוקענדיג היינט אינדערפריה אין דער צייטונג אנ׳אונענדליכע רשימה פון גע׳הרג׳עטע, האב איך בעגעגענט א בעקאנטען נאמען: עס איז דער׳הרג׳עט געווארען מיין שוועסטערס חתן, אנ׳אפיצער, וועלכען מען האט צוגענומען אויף דער מלחמה אינאיינעם מיט מיין דער׳הרג׳עטען ברודער. און אין א שעה ארום האט מיר דער בריעפטרעגער אבגעגעבען א בריעף, וואס איז געשיקט געווען אויף מיין ברודערס אדרעס. אויפ׳ן קאנווערט האב איך דערקענט די האנד־שריפט פון דעם גע׳הרג׳עטען: א טויטער האט געשריבען צו א טויטען. דאס איז נאך אבער בעסער, איידער א טויטער שרייבט צו א לעבע־דיגען, מען האט ביר געוויזען א מוטער, וועלכע האט א חודש נאכאנאנד בעקומען בריעף פון איהר זוהן, נאכדעם ווי זי האט שוין אין ציי־טונגען געלעזען פון זיין שרעקליכען טויט — א באמבע האט איהם אויף שטיקער צוריסען. א גוטער זוהן איז ער געווען, און יעדער בריעף זיינער איז געווען פול מיט גוטע ווערטער. טרייסט און יונגער נאאיווער האפנונג אויף עפעס א גליק; טויט איז ער געווען, און מיט א טייוועלשער פינקטליכקייט האט ער טאג־טעג־ליך געשריבען וועגען לעבען, און די מוטער האט אויפגעהערט צו גלויבען אין זיין טויט — און אז עס איז אוועק א טאג און צוויי און דריי און עס איז געקומען די שטילקייט פון טויט, האט זי מיט ביידע הענד גענומען דעם זוהנ׳ס א גרויסען, אלטען רעוואלווער, און האט זיך געשאסען אין דער ברוסט. דאכט זיך, אז זי איז לעבען געבליבען — איך ווייס ניט, כ׳האב ניט נעהערט.

לאנג האב איך בעקוקט דעם קאנווערט און געטראכט: ער האט איהם אין די הענד געהאל־טען, ערגעץ האט ער איהם געקויפט, געלד האט ער געגעבען. און דער בעדינער איז געגאנגען ערגעץ אין א קראם, ער האט איהם פערקלעפט און נאכדעם איז ער אפשר אליין געגאנגען איהם אין קעסטעל אראבלאזען. און א ראד פון דער גרויסער מאשין, וואס הייסט „פאסט", האט זיך אנגעהויבען בעוועגען, און דער בריעף איז גע־שוואומען פארביי פעלדער, וועלדער און שטעט, איבערגעהענדיג פון איין לאנד אין א צווייטער, שטרעבענדיג אלץ צו זיין ציעל. ער האט די שטיוועל אנגעטאן אין זיין לעצטען פריהמאר־גען — און דער בריעף איז זיך געשוואומען, ער איז דער׳הרג׳עט געווארען, און דער בריעף איז געשוואומען. אין גרוב האט מען איהם אריינ־געשליידערט און איהם פערשאטען מיט [illegible] קערפערס און מיט ערד — און דער בריעף איז אלץ געשוואומען פארביי פעלדער, וועלדער און שטעט, ווי א לעבעדיגער שאטען, אין א גרויען געשטעמפעלטען קאנווערט. און איצט האלט איך איהם אין די הענד.

אט איז דער אינהאלט פון בריעף. מיט א בלייפעדער אויף שטיקלען פאפיר איז ער גע־שריבען און ניט געענדיגט. עפעס האט גע־שטערט:

„איצטער ערשט פערשטעה איך די גרויסע פרייד, וואס שטעקט אין מלחמה. דאס פארצייטיגטע העכסטע פערגעניגען צו הרג׳ענען מענ־שען — קלוגע, דורכגעטריבענע, כיטרע און א כך אינטע עסאנטערע אפילו איידער די ערגסטע רויב־חיות. [illegible] צו נעהמען — איז פונקט אזוי גוט, ווי צו שפילען [illegible] שפיעל [illegible] פלאנעטען און [illegible]

Jüdische Volkszeitung №128 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, מאנטאג יא׳ סיון תרע״ה (24. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

ארויסגעשיקט אלע יודען פון קורלאנד־קאוונא.

דער גירוש פון קורלאנד און קאוונא.

די רוסישע רעגירונג האט ווארשיינליך בעשלאסען אהן רחמנות ווייטער צו פיהרען דעם ביטערען און מערדערישען קאמפף געגען די יודען, די אונמענשליכע מלחמה געגען הילפלאזע יודישע קינדער, פרויען און זק נים. יעדער טאג ברענגט אונז נייע טרויעריגע ידיעות, איטליכעס בלאט פון רוסלאנד טראגט מיט זיך מיטיילונגען פון נייע רדיפות און גירושים.

גלייך נאך דעם, ווי דייטשען האבען איינגענומען מיטיי און האבען אנגעהויבען דערנעהענטערען זיך צו ריגא — האט די רוסישע מאכט פעראר דנעט, אז אלע יודען, אהן אויסנאהם זאלען ארויסגשיקט ווערען פון קורלנד. מען האט געגעבען א קורצען טערמין. קיין שום בקשות האבען ניט געהאלפען, און עס האבען זיך איבערגעחזרט די שוידערליכע און רציחושע געשיכטען פון די פוילישע גירושים. צעהנדליגער טויזענדער יודען האבען צו פוס געוואנדערט קיין ריגא. דאס גאנצע יודישע גוטס און האב איז געבליבען אויף הפקר. די ארטיגע אדמיניסטראציע האט שטרענג דורכגעפיהרט דעם גירוש־בעפעהל, וועלכער האט געטראפען אלע.

איצט איז קיין פעטראגראד געקומען א דעפוטאציע פון די קורלענדישע יודען, וועלכע בעשטעהט פון׳ם יודישען דעפוטאט ע. גורעוויטש, דעם מיטויער ראבינער נוראק און הר. טהאן. די דעפוטאציע האט בעזוכט דעם פרעמיער־מיניסטער י. ל. גארעמיקין און האט געהאט מיט איהם א לענגערען געשפרעך. די דעפוטאציע האט אנגעוויזען, אז די יודען פון קורלאנד זענען שטענדיג געווען לאיאל און אז דער גירוש רואינירט די גאנצע בעפעלקערונג. זיי האבען אויך געשילדערט די שרעקליכע לאגע פון די ארויסגעשיקטע קורלענדישע יודען.

בשעת די דעפוטאציע איז געזעסען ביי גארעמיקין׳ען איז אנגעקומען א ידיעה פון א נייעם גירוש, וואס וועט רואינירען אייניגע הונדערט טויזענד יודען.

די מיליטערישע מאכט האט פעראר דנעט ארויסצושיקען אלע יודען פון קאוונא און פאוועוועזש אין א משך פון זיעבען טעג. אויסער דעם זענען ארויסגעשיקט געווארען די יודען פון׳ם שטעדטל בירזשא, פאנעוועזשער אויעזד, וואוהין עס וועלען לויפען די נייע טויזענדער יודישע היימלאזע ווייסט קיינער ניט. איינס איז קלאר: דער גירוש איז אנגעהויער און דער אומגליק איז גרויס.

די מלחמה־ערקלערונג.

רוים, 23. מאי. די צייטונג „מעסאזשערא״ טיילט מיט: דאס מיניסטעריום האט נעכטען אויסגעארבייט א פארם פון דער מלחמה־ערקלערונג צו עסטרייך, וואס וועט מארגען אדער איבערמארגען איבערגעגעבען ווערען קיין וויין.

אלגעמיינע מאביליזאציע

רוים, 23. מאי (האוואס אגענטור). דער איטאליענישער קעניג וויקטאר עמאנועל האט אונטערגעשריבען א דעקרעט וועגען אנ׳אלגעמיינער מאביליזאציע פון ארמעע און פלאט אין דער גאנצער קעניגרייך איטאליען, ווי אויך וועגען א רעקוויזיציע פון פערד און פאהר־מיטלען, וואס קענען צוניץ קומען ביי מיליטער־טראנספארטען.

קעניג און פאלק

רוים, 23. מאי. נעכטען זענען דא ווידער פארגעקומען גרויסע דעמאנסטראציעס. די פראצעסיע, וואס איז בעשטאנען פון 100.000 מאן, האט זיך אנגעהויבען פונ׳ם קאפיטאליום, וואו עס איז פארגעקומען א זיצונג פון רוים׳ס קאמונאל־ראט. ווען די זיצונג האט זיך געענדיגט, האט דער בירגערמייסטער פירשט קאלאנ ארויסגעטראגען רוים׳ס פאהן און מיט דאלמאטיענס, טריענט׳ס און טריעסט׳ס פאהנען איז די פראצעסיע אוועק צום קעניגליכען שלאס.

דער קעניג, די קעניגין און זייערע קינדער זענען גלייך ארויסגעגאנגען אויף א באלקאן און איבער זיי האט א קאמערדיענער געהאלטען דעם איטאליענישען פלאג.

בעגריסענדיג דעם קעניג האט די מאסע געציטערט פאר שמחה און האט געשריען „הורא״ פאר׳ן קעניג, פאר דער דינאסטיע סאוואיען, ארמעע, איטאליען און פאר טריענט און טריעסט. נאכהער האט דער קעניג, וועלכער איז געווען אנגעטהאן אין א גרוי־גראהען פעלד־אוניפארם, אויפגעהויבען דעם איטאליענישען פלאג און האט מיט א קול, וואס האט אבגעקלונגען איבער זעם גאנצען פלאץ, אויסגעשריען: ווי־וואי איטאליא! (לעבע איטאליען).

די מאביליזאציע

נעכטען, זונטאג, האט זיך אין איטאליען אנגעהויבען די אלגעמיינע מאביליזאציע. די אייזענבאהנען זענען פערנומען נאר מיט מיליטער. עס זענען מאביליזירט געווארען רעזערוויסטען פאר 20 יאהר, פון יאהר 1876 ביז 1895.

די דייטשע און עסטרייכישע גרענעץ־מיליטער האט פערהאלטען 30'900 יונגע איטאליענער. וועלכע זענען געפאהרען קיין איטאליען.

א פראקלאמאציע

רוים. דער קעניג וויקטאר עמאנועל האט ארויסגעלאזען א פראקלאמאציע צו דער ארמעע און פאלק. אין דער פראקלאמאציע ערקלערט דער קעניג, אז איטאליענס עהרע און טראדיציאנען צווינגען איטאליען צו א מלחמה.

ד׳ר ווינקלערס פארטראג.

דער פארטראג פון הרב ד׳ר ווינקלער „יודישע מאראל״, וועלכער האט געזאלט פארקומען דיענסטאג דעם 25 מאי איז אבגעלייגט געווארען אויף דיענסטאג דעם 1־טען יוני.

אין העברעאישען קלוב.

שביתי־נאכט איז אין העברעאישען קלוב (אין העברי הצעיר׳ס לאקאל, קריסטאלגאדע 24) פארגעקומען א פערזאמלונג. הער ראזענבליום האט געהאלטען א פארטראג איבער דער טעמא „שפראכען ביי יודען — אמאל און היינט״. האטש קיין גרויסער עולם איז ניט געוועזען, איז דאך די פערזאמלונג דורכגעפיהרט געווארען זעהער געלונגען און די מיטגליעדער האבען זיך צופריעדענע פאנאנדערגעגאנגען. ס׳איז בעשלאסען געווארען יעדע וואך פעראנשטאלטען זיצונגען פונ׳ם קלוב.

צ. ב. אונטערשטיצונגס קאסע טיילט מיט אז די זיצונג וועט אנשטאט מאנטאג אבענד פארקומען מאנטאג פון 10 — 12 אין דער פריה

Ryg „Trojka“ Nr. 3 og Nr. 4 fra A. S. Majkapar, Riga!

שבת דעם 29 מאי אום האלב 9 אוהר פרעסיס וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס גרויסע לעבענס בילד

די געבראכענע הערצער

לעבענס בילד אין 4 אקטען פון ז. ליבין

באל ביז 3 אוהר

Osterbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט אנטייל פון גוטע קרעפטען. בילעטען צו ביליגע פרייזען.

Violiner, Guitarer Mandoliner
og alle Rekvisiter
Petersen & Steenstrup
Köbmagergade 18.

Frk. Bjørns Pensionat i Hornbæk Telefon 9.

דירעקט ביים וואלד, 3 מינוטען פון שטראנד, ערשטע קלאסס פענסיאנאט ליכטיגע [illegible] נעהמע צימער. באדען פרייא. פראנצויזיש, ענגליש, דייטש ווערט גערעדט. פרייז פאר א [illegible] איז פון 4 מיט א הא לב ביז 6 קראנער.

A/s Hannibal Sander.

געגרינדעט 1812

פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידע־רייניגונגס־אנשטאלט.

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער

דאמפוועשריי־אבטיילונג.

אבגענומען און אבגעבראכט איבעראל. | Telf. Søborg 31 og 61 | קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

ציגארעטען "ראזע"

Nr. 101 אהן מונדשטוקן 15 שטיק 10
Nr. 101 מיט מונדשטוקן 15 „ 10
Nr. 102 גרויסערפארמאט 15 „ 10

„ראזע" האבען אין דענעמארק גרעסטען אבזאץ.

נאר עכטען

C. B. Møller og Co:

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

שניידער זוכט איין פלאטץ ביי מיליגע [illegible] ביים, אדער א שטעלע אלס פרעסער [illegible] האנדנעהר. ווענדען זיך ביי גאלדפאדען [illegible] סטרעדע 34.

H. Steensens
VEGETARIA
Margarine
pris 75 Øre pr. ½ kg.

נייע שטרויהאטען פאר הערן צו בעקו מען ביי געלפער. *Pilestræde 57.*

Tel. B. 3757.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co:** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till bilige Præmier og kulante Betingelser.

פערזיכערט

געגען פייער אין גנבות פאר זעהער קליינע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגן

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט, ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל. גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

היגיענישער בארבער סאלאן, ערשטע קלאס ארבייט, גיכע בעדינונג. דאנאוויטש, פיליעסטרעדע 78. פון דעם 1־טען יוני אן איז אפען אום ונטאג פון האלם אכט ביז 10 אזייגער אין דער פריה.

ביליגע און שעהנע שיסטער ארבייט, רעפעראציעס ביליג און שטארק מאכט ה' קארפאצאוו *Adelgade 38*

ביליג זאקען ביליג.

דאמען, הערן און קינדער זאקען לויט בעשטעלונג. קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3. Tlf. B. 752. u.

ס'ווערט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט און א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blaagaards-31 B 1.*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען, בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער. ז.וו.אצו ביליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

מעבעל נייע און געברויכטע, בעטגעוואנד, גאלד זילבער שעהנע ניציגע זאכען צו פרעזענטען. פערקויפט פערקויפט זעהר ביליג. ווילענטשיק Borgergade 60. Tel. 986.

צו פערדינגען איין פלאטץ פון מאשינען מיט עלעקטרישע קראפט און גאזבעלייכטונג, פאסענדע פיר נאדלער אדער פאר שניידער שבת געשלאסען. ווענדען זיך. אבענד 7—8 Sant.-Pederst. 10 op. C. 3.

Sant. Pederst 10op. C. 3.

וויל קויפען א נאדלער מאשין.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פארטיען אויף לאנד. פארטאוו הויזערפלאץ *Telef. B. 532. W. 28.*

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral 210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

---

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען ארבייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופערשטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראַרבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

האלב אומזיסט

א אוהר געשעפט ווערט אויספערקויפט. הונדערטער הערן־זייגער, טאשען יואנד, און וועקאוהרען, אויך באראמעטערס ווערען פערקויפט מיט 30 פראצענט ביליגער ווי געוועהנליך. ווענדען זיך צו

Grossmann

Toldbodvej 5.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

טעה

טעלעפאן 772 | טעלעפאן 772

סטונלאדען

34 ווימעלסקאפטעט 34

דארט וואו מען האנדעלט בלויז מיט פיינע טעהן, געגרינדעט 1841.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

PROV

C. W. OBEL's

CIGARETTER

[illegible] Redaktionen & Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jøbisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade 2.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס גייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאווין אן׳ארגאן, וואס זאל סעראיניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנט מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע סערמאגט איצט אנאיינעע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אוירעס		אויף א קווארטאל . . 3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער . . . . . 5 „		איינצעל נומער . . . . . 7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאווין, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער אין פרייגד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד בילליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנעמענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

פוילישע העצעס.

אונטער דעם נאמען „דאס פאלק פון שפיא־נען און פעררעטער" איז אין איינע פון די לעצ־טע נומערן פון דמאוסקי׳ס ארגאן „גאזעטא וואַרשאווסקא" אבגעדרוקט אן־ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט דערצעהלט, אז די רעדאקציע פון דער דאזיגער צייטונג האט „די טעג" בע־קומען דאס בוך פון קאזשימיעראש בארטאשע־ווישט: „דער אנטיסעמיטיזם אין דער פוילישער ליטעראטור אין 16־טען און אין 17־טען יאהר־הונדערטען".

אויף דער זייט 81 פון דאזיגען בוך ווערט ציטירט א „ווערק" פון איינעם מ. סעבאסטיאן מיעזשינסקי אונטערן נאמען „דער שפיעגעל פון דער פוילישער קרוין". צווישען די ציטאטען גיפינען זיך אזעלכע „פערעל": „אזוי ווי פון יעדען פעררעטער, אזוי קוקט פון די אויגען פון יעדען יוד נישט אריוס קיין גוטס."

אויסערדעם אלע שלעכטע מדות, וועלכע עס האט די יודען צוגעשריבען „איין קלוגער און געלערטער דאקטאר". גיפט מיעזשינסקי צו פון זיך, או יודען זענען א „פעררעטעריש און שפיאניש פאלק. אזוי זענען אייניגע פון זיי ספעציעל ארויסגעשיקט געווארען קיין דייטש־לאנד, איטאליען, פוילען אום אויסצושפיאנירען געהיימנישסולע פראגען. די לאגע פון די ער־טער און שטעדט און ציקוקען זיך צו די אי־בערגענג אום עס דערנאך איבערצוגעבען א זיי־טיגען שונא. און בעזונדערס — דעם טערק".

דערנאך דערמאהנט מיעזשינסקי וועגען שפיאנאזש פון די אידען לטובת מאסקווא און וועגען אנדערע שפיאנאזש־געשיכטען, וואו אי־דען האבען כלומר׳ש׳ פיגורירט.

בעלילקענדיג די וועלט און איבערהויפט וועמען מען דארף מיט דער דאזיגער וואונדער־ליכער „ענטדעקונג", איז די „גאזעטא וואר־שאווסקא" מוכה איהרע לעזער נאך מיט פאל־שאפען וועלכע ניט איז שוהלען פאר דער יו־גענד. מיר האבען אויך אין פיל ערטער איינגע־ארדענט פאלקס־קיכען און טיי־האלען. וואו אזעלכע האבען שוין עקזיסטירט האבען מיר זי געשטיצט. חוץ דעם האט דער „אגודת־ישראל׳ס וגענד ארגאניזאציאן געשיקט מתנות אלע יודי־שע סאלדאטען וואס קעמפפען אין די דייטש־עסטרייכישע מחנות. די מיידלעך־גרופען האבען אויך געשהאן זעהר פיעל פאר די יודישע סאל־דאטען דורך קליידער זאמלונגען א. ז. וו.

צו פערזארגען די יודישע סאלדאטען אין דייטשלאנד מיט מצות און מסח־דיגען עסען האט זיך אננגענומען „דער פרייער פעראיין פאר די אינטערעסען פון ארטאדאקסישען יודענטום", וועלכע אויפגאבע זיי האבען גאלייזט זעהר גע־לונגען.

צוליב די נויטליידענדע אין ארץ־ישראל האט די „אגודה" איינגעזאמעלט א גרעסערע געלד־סומע און חוץ דעם איבער־געגעבען אלע ארטסגרופען אקטיוו איינטייל צו נעהמען אין דעם פאלעסטינא טאג, וואס „די דייטש־האלענדי־שע פאלעסטינא פערוואלטונג" האט ארגאניזירט צוויישען אלע יודישע קהלות אין דייטשלאנד. דער „פאלעסטינא טאג" האט געפונגען אנ׳אב־קלאנג אין די בריטיסטע שיכטען פון דער יודי־שער בעפעלקערונג. און ניט נאר אין דייטשלאנד נאר אפילו אין גאליציען, וואו די יודישע בע־פעלקערונג געפינט זיך אליין אין גרויס נויט, אויך דארט, האט די איינזאמלונג געבראכט גוטע רעזולטאטען.

משומדים

אין „ראזסוועט" בעשרייבט א מאסקווער איינוואוינער, וויי אזוי ס׳איז דארט צוגעגאנגען די יודישע נדבות־זאמלונג פאר די מלחמה־קרבנות, וועלכע איז ניט לאנג פארגעקומען. צוויישען אנדערעס בעשרייבט ער, וויי אזוי עס האבען זיך בעצויגען צו דער זאמלונג די מאס־קווער משומדים.

ס׳זענען געווען פיעל משומדים, וואס האבען מיט זייער וואריימער בעציהונג צו דער זאמלונג בעווייזען, אז חאטש זיי זענען אוועק פון יודען־טום, האבען זיי פונדעסטוועגען, נאך נישט אי־בערגעריסען די גייסטיגע פערבינדונג מיט איהם. דעם שרייבער פון די שורות, וועלכער האט גע־ארבייט אין דער זאמלונגס־ביורא, איז בעווואוסט א פאל, וועג א משומד האט זיך אליין געווענ־דעט צו דעם דאזיגען ביורא מיט א ביטע. אז מען זאל שיקען צו איהם נאך א גדבה, ווייל די זאמלער „קענען איהם, אלס משומד, אויסמיידען".

דערפאר אבער איז אויך געווען נישט וועג־ניג אזעלכע, וואס האבען אין דער דאזיגער זאמ־לונג זיך בעמיהט אונטערצושרייבען זייער פערזאטונג צו די יודישע ענינים און צום יודי־שען פאלק. דער משומד ג.—ן. וועלכער האט בעקומען פון ביורא אנ׳אויפרוף, האט איהם אב־געשיקט צוריק מיט פאלגענדער אויפשריפט: „איך האב קיין שום שייכות נישט מיט יודען, איך בעט, מיך נישט צו דערעסען"... דער משומד פריוואט־דאצענט נ. האט געגעבען די זאמלונג א קורצען ענטפער: „מיר סימפאטיזירען נישט דער פאליאק ש. האט זיך געווענדעט צום ביורא מיט א פרעטענזיע, אויף וואס פאר א גרונד מען האט איהם (מסתמא על פי טעות) צוגעשיקט אנ־אויפרוף, דען ער שטאמט, ווי ער פערזיכערט מיט א שבועה, פון אנ׳אלטער פויליישער פאר־מיליע.

פון דער עקספעדיציע

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדער, מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט־

לאנדאן.

(ענדע)

און פארנאכט איז אויך די גאסען טונקעל: ניט אלע לאמפערנען ברענען, און די וואס ברע־נען, זענען ביז אין דער העלפט מיט שווארצען גאז בעדעקט. מען האט אויך דא ווי אין פאריז מורא פאר אנ׳אנפאל פון די דייטשע אייזערנע פויגעל. וועדט מען אבער א טאג צוויי צוגע־וועהנט צו דער טונקעלקייט — פערגעסט מען אן אלעס, און עס איז שטיל, נאר וואס די צייי־טונגען יעדע שעה דערמאהנען אן דעס, וואס עס געשיהט אויף יענער זייט וואסער.

איינמאל נאר האב איך די מלחמה אויף דער לאנדאנער גאס גזעהען.

דאס איז געווען בייטאג. אבער אויף די גאסען האבען לאמפערנעס געברענט. עמערוויי־ז האס א רעגען געגאסען. די טראטוארען און די טערנעס האס אויף די וואסערדיגע טראטוארען זיך פון דער שיין פון די לאמ־פערנעס. אין דער גאס זענען פיעל מענשען אויף פערדען, אויף וועגנס, אויף פיס, אלע מיט שירעמער, אלע מיט רעגען־שירעמער, אלע מיט רעגען־שירעמער, אלע מיט רעגען־

Jüdische Volkszeitung №127 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, זאנטאג ״ סיון תרע״ה (23. Maj 1915)

רומעניען מאביליזירט די גאנצע ארמיע.

בולגאריען מאביליזירט אויך.

רומעניען־מאביליזירט.

בוקארעשט, 22־טען מיי. ניט קוקענדיג אויף דעם וואס אפיציעל איז קיין מאביליזאציע אין רומעניען ניט ערקלערט געווארען, איז טאקע אינגעהיים בעשטימט די גאנצע ארמיע אינגעזאמט, 300·000 מאן רומענער שטארק בייס גרענעץ.

ס׳ייס ד׳ מלחמה האט זיך אונגעהויבען האט רומענין געקראגען גרויסע מאסען קריעגס־מאַטעריאל, וואס איז בעשטעלט געווארען דורך איטאליען און צוגעשיקט געווארען קיין רומענין דורך סאַ׳לאניקי.

בולגאריען האט אויך אינגעהויבען די אקטיוויטעט ארבעט.

איטאליענישע הכנות.

צוריך, 22־טען מאי. די הערצ׳ציניאנען שרייבן מיט, אז אין גענוא איז געמאלדעט, אז 130 מאסן־מענטשן צוגעהערנדיגע אינעם מעגנטען־פון [illegible] מלחמה־ערקלערונג. [illegible] אז [illegible] אין [illegible] האבן [illegible] אז [illegible] אז [illegible] אז

שבת דעם 29 מאי אום האלב 9 אוהר פרעסיס וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס גרויסע לעבענס בילד

די געבראכענע הערצער

לעבענס בילד אין 4 אקטען פון ז. ל. ב. ין

באל ביז 3 אוהר.

Osterbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט אנטייל פון גוטע קרעפטען. בילעטען צו ביליגע פרייזען.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Mosedalsvej 5 Valby

Tel. 8932 *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

בעמערק

ציקלען

וועלאסיפעדען

B S. A. די עכטע

ווערט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר ביי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vendersg. Tel. 4195

פערלאנג א קאטאלאג

עס האט זיך געעפענט א נייע ספעציעלע אבטיילונג פער *B. S. A.* מאטאציקלען און אלע געהערענדע טיילען ווי אויך גומענע מאטא־שינען און שלאנגען.

B. S. A.

שניידער זוכט איין פלאטץ ביי מיליטער אר־בייט, אדער א שטעלע אלס פרעסער אדער האנדנעהר. ווענדען זיך ביי גאלדפאדען ביל־סטרעדע 34.

H.Steensens
VEGETARIA
Margarine
pris 75 Øre pr. ½ kg.

נייע שטרויהאטען פאר הערן צו בעקו מען ביי געלפער. *Pilestræde 57.*

Tel. B. 3757.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til. billigste Prœmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

האגען יארגע סען טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפענהאגען

שיפס מעקלער, דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־ים־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

ביליג זאקען ביליג.

דאמען, הערן און קינדער זאקען לויט בעשטעלונג, קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3. Tlf. B. 752. u.

ס'ווערט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט און א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

צו פערדינגען איין פלאטץ פון מאשינען מיט עלעקטרישע קראפט און גאזבעלייכטונג. פאסענדע פיר נאדלער אדער פאר שניידער שבת געשלאסען. ווענדען זיך.

אבענד 8 — 7 Sant.-Pederst. 10 op. C. 3.

Sant. Pederst 10op. C. 3.

וויל קויפען א נאדלער מאשין.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פארטיען אויף לאנד.

Telef. B. 532. W. 28 פארטאוו הויזערפלאץ

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

---

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען ארבייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופערשטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראר בייט שבת פריי

St. Pederst. 10, 3. op. C

האלב אומזיסט

א אוהר געשעפט ווערט אויספערקויפט. הונדערטער הערן־זייגער, טאשען וואנד, און וועקאוחרען, אויך באראמעטערס ווערען פערקויפט מיט 30 פראצענט ביליגער ווי געוועהנליך. ווענדען זיך צו

Grossmann

Toldbodvej 5.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

Tel. 772 **JHGG** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvar der alene handles —

— med fineTheer

Grundlagt 1841

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

מעדאווא"ס

טהע איז די **בעסטע** און **ביליגסטע**

פאראן נאר איין סארט 240 פר. פונט.

Medova The & Smør Co

Købmagergade 27.

...ansvarlig for Redaktionen o Forlaget: J.Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jøbisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade 2.

Extra Udgave | עקסטרא אויסגאבע | №126 | Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג ח' סיון תרע"ה (21. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דאס איטאליענישע פאלק און פארלאמענט פאר מלחמה.

די היסטארישע זיצונג.

רוים, 21־טען מאי. (אגענצא סטעפאני) ביי'ם עפענונג פונ'ם איטאליענישען פארלאמענטס זי־צונג נעכטען, איז דער זאל געווען געפאקט. ס'זענען געקומען 480 דעפוטאטען, און די לאז־שעס פאר דיפלאמאטען, סענאטארען, געוועזענע דעפוטאטען און סתם צוהערער זענען געווען איבער פולט.

אן די דיפ אמאטישע לאזשע האט מען געקענט זעהען די באשאפטער פון אמער יקא, ענגלאנד, פראנקרייך, רוסלאנד און יאפאן.

ווען גאבריעל ד'אנונציא איז אריינגעגאנגען אין צוהערער־לאזשע, איז ער בעגריסט געווארען מיט שטורמענדע אוואציעס. נאר די סאציאליס־טען האבען קיין אנטייל ניטגענומען אין די בע־גייסטערטע בעגריסונגען.

אלע אנגעזעהענע דעפוטאטען, חוץ דזשיא־ליט'ן זענען געקומען צו דער היסטארישער זי־צונג. 2 א זייגער איז געקומען דער פארזיצענ־דער פונ'ם פארלאמענט מארקארא און איז גלייך אויפגענומען געווארען מיט שטורמענדע אפלא־דיסמענטען. גלייך ווי די אפלאדיסמענטען הא־בען אויפגעהערט, איז אריינגעגאנגען דער פרעמיער־מיניסטער סאלאנדרא, דער מיניסטער פון אויסערן, סאנינא און אנדערע מיטגליעדער פון דער רעגירונג. דער גאנצער פארלאמענט האט זיך אויפגעהויבען פון די ערטער. און גע־שרייען: „ס'לעבע די מלחמה", „ס'לעבע דער קעניג" האט געהילכט איבערן גאנצען זאל.

נאכדעם ווי דער עולם האט זיך בערוהיגט, האט דער פרעמיער־מיניסטער סאלאנדרא, אונ־טער גייע אפלאדיסמענטען, פארגעשלאגען א געזעץ־פראיעקט, אז די רעגירונג זאל אין פאל פון א מלחמה בעקומען פונ'ם פארלאמענט אונ־בעשרענקטע עקסטרא ארדינערע רעכטען. מא־טיווירענדיג דעם פראיעקט, האט סאלאנדרא גע־זאגט:

דער אולטימאטום, וואס עסטרייך־אונגארן האט אין 1914 צוגעשטעלט סערביען, האט גלייך פערלעצט דעם אבמאך וואס מיר האבען געהאט מיט עסטרייך־דייטשלאנד, ווייל עס בעריהרט אונזערע אינטערעסען אויפ'ן באלקאן־האלב־אינזעל. עסטרייך און דייטשלאנד האבען זיך אריינגעווארפען אין א מורא'דיגער מלחמה. וועלכע איז געגען אונזערע אינטערעסען און געפיהלען און האט אפילו ניט געגעבען אונז צו וויסען דערפון. פונדעסטוועגען האט די איטאל־יענישע רעגירונג אנגעהויבען פערהאנדלונגען מיט עסטרייך־אונגארן, אבער די פערהאנדלונ־גען האבען צו קיינע רעזולטאטען ניט געבראכט און דערפאר איז די קעניגליכע איטאליענישע רעגירונג געווען געצוואונגען דעם 4. מאי אב־צוזאגען זיך פונ'ם אבמאך מיט עסטרייך־דייטש־לאנד.

דערפאר, נעהמענדיג אין אנבעטראכט די איצטיגע לאגע, מוז די רעגירונג זיין גרייט אויף אלע געשעהענישען און בעט דעם פארלאמענט צו בעוויליגען דער רעגירונג די געווינשטע מאכט.

עס איז בערעכטיגט ניט נאר, דערמיט אז פריהער איז אויך געווען אזעלכע צופעלען, סיי ביי אונז סיי אין אנדערע לענדער, נאר דאס ווערט גע־פאדערט פון דעם העכסטען געזעץ: „דאס וואויל פון פאטערלאנד".

אהן שרייענדיגע ווערטער, אהן שטאלצקייט נאר דער געפיהל פון פעראנטווארטליכקייט פאר'ן פאטערלאנד, האט די רעגירונג געהאנ־דעלט אזוי ווי די איידעלסטע און בעסטע אינ־טערעסען פון'ם פאטערלאנד פאדערען עס. אין נאמען פון איטאליען און איבערגעגעבענהייט צו איהר, ווענדען מיר זיך דורכ'ן פארלאמענט צום גאנצען איטאליענישען פאלק מיט א בקשה, אז אלע מיינונגס־מחלוקת זאל אויסגע־גלייכט און פערגעסען ווערען. פארטיי און קלא־סען געגענזעטצען, וואס שאפען אין א נארמאלער צייט א געזונדען קאנטראסט צווישען שטרעבונ־גען און גרונדזאצען, מוז איצט נעלם ווערען פאר דער גרויסער נויטווענדיגקייט, וואס רופט ארויס בעגייסטערונג מעהר ווי אלע אנדערע זאכען, נעמליך, איטאליענס גליק און גרויסקייט.

אלע אנדערע זאכען מוז פון היינט פערגע־סען ווערען, מיר דארפען נאר געדענקען, אז מיר זענען אלע איטאליענער, אז מיר אלע ליעבען איטאליען מיט'ן זעלבען כח און גלויבען. זאלען אלע כחות צוזאמענגיסען זיך אין איין כח, אלע הערצער פעראייניגען זיך אין איין הארץ, און זאל א געזאמעלטער ווילען פיהרען צו די ציע־לען נאך וועלכע מיר אלע שטערבען, און כח, הארץ און וויעלען וועלען געפינען זייערע ליי־דענשאפטליכע און העלדענמוטיגע אויסדריקען אין איטאליענס ארמעע און פלאט וואס וועט אריינפיהרען איטאליען אין א נייער היסטארי־שער עפאכען.

יעדער זאץ פון סאלאנדרא'ס רעדע איז אנ־גענומען געווארען מיט גרויס בעגייסטערונג. צום סוף האט אויסגעבראכען בעטויבענדע אוואציעס און די געשרייען „לעבע דער קעניג". לעבע די מלחמה"! „לעבע איטאליען"! און לעבע די ארמעע האבען זיך ווי מעכטיגע וועלען פונ'ם פאלקס־רצון געטראגען איבערן זאל. נאר די סא־ציאליסטען האבען קיין אנטייל ניט געגומען אין די אוואציעס. סאלאנדראס פראיעקט איז אנגע־נומען געווארען מיט 367 שטימען געגען 54. ס'איז בעשטימט געווארען אויסקלייבען א קא־מיסיע וואס זאל זיך פערנעהמען מיט דער פרא־גע.

דער קעניג פאר מלחמה.

בערלין. ביז איצט האט מען דא געגלויבט אז דער איטאליענישער קעניג איז געגען א מלחמה. איצט ווייזט זיך אבער ארויס אז דער קעניג האט גאר ניט געוואלט הערען פון דזשי־אליטיס שלום־פלענער, פארקעהרט, ער איז זעהר צופריעדען, וואס ער איז פון איהם פטור גע־ווארען.

אז וויקטאר עמאנואל איז אנ'אנהענגער פון מלחמה קען מען אויך זעהען דערפון, אז ער האט אנגענומען גאבריעל ד' אנוציא אויף א אודיענץ און איז מיט איהם ארומגעשפאצירט אין גארטען זעהר לאנג, זייענדיג די גאנצע צייט פערטיעפט אין א געשפרעך. נאך דער או־דיענץ האט ד' אנוציא ניט געוואלט דערצעה־לען וועגען וואס ער האט גערעדט מיט'ן קעניג נאר ער זאגט, אז ער איז אינגאנצען בעגייס־טערט פונ'ם קעניגס פערזאן און שטימונג.

די פארבערייטונגען

נאכדעם ווי סאלאנדרא און סאנינא האבען געהאט אזא גלענצענדען נצחון אין פארלאמענט און די ווייטערע ריכטונג פון דער איטאליענ־שער פאליטיק איז ענדליך קלאר פעסטגעשטעלט, איז אין גאנץ איטאליען געווארען רוהיג. די דעמאנסטרציעס האבען אויפגעהערט דאס פאלק איז רוהיג און ערנסט. טויזענדער מענשען פער־שרייבען זיך אלס פרייוויליגע, צווישען זיי פיעל דעפוטאטען און זאגאר די רעפארם־סאציאליס־טען. די מאביליזאציע געהט מיט'ן נארמאלען גאנג. דער קעניג האט בעזוכט די קאזארמעס און איז אויפגענומען געווארען מיט שטורמישע בעגייסטערונג סיי פון די סאלדאטען, סיי פון פאלק.

די איטאליענישע מחנות געהען צו דער גרענעץ. דער גאנצער געביעט פון באלאניא איז ערקלערט אלס קריעגס־געביעט און ס'איז ערקלערט געווארען קריעגס־צושטאנד.

די „תפילה".

אלע איטאליענישע סאלדאטען האבען ער־האלטען די פאלגענדע געדרוקטע תפלה: זעה, גאט, מיר געהען ניט מיט די מעכטיגע געגען די שוואכע; קיין שום מאכט־ווינשען טרייבען אונז אין דער דאזיגער מלחמה: מיר ווילען ניט ברענען און רויבען אין די אנדערע לענדער, מיר ווילען נאר צוריק־נעהמען די איטאליענישע ערד, וועלכע דו האסט אונז געגעבען און וועל־כע איז בעפרייט געווארען מיט'ן בלוט פון אונ־זערע אבות נאך דעם הונדערט־יאהריגען יאך, און ווען עס וועט קומען דער טאג פון קאמפף, בענש רבונו של עולם, אונזער וואפען און אונ־זער קעניג, דעם וואס שטאמט פון העלדען און הייליגע, און גיעב אונז א נצחון פאר אונזערע קינדער, אונזערע פרויען און פאר די קברים פון אונזערע אבות".

לעצטע נייעס.

רוים, 21־טען מאי. היינט 2 א זייגער האט זיך צוזאמענגעקליבען דער סענאט. די רעזול־טאטען פונ'ם סענאטס זיצונג ווייס מען נאך ניט יעצט, נאר זיכער איז דאס, אז ווען דער סענאט אנערקענט דאס מיניסטעריום־פאליטיק, קען די מלחמה־ערקלערונג ערווארטעט ווערען יעדע שעה.

שבת דעם 29 מאי אום האלב 9 אוהר פרעס'ס וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס גרויסע לעבענס בילד

די געבראכענע הערצער

לעבענס בילד אין 4 אקטען פון ז. ליבין

באל ביז 3 אוהר.

Osterbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט אנטייל פון גוטע קרעפטען. בילעטען צו ביליגע פרייזען.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגריגדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Mosedalsvej 5 Valby

Tel. 8932 Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

בעמערק

ציקלען

ד' עכטע **B. S. A.**

וועלאסיפעדען

ווערט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר ביי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vendersg. Tel. 419

פערלאנג א קאטאלאג

עס האט זיך געעפענט א נייע ספעציעלע אבטיילונג פער *B. S. A.* מאטאציקלען אין אלע געהערענדע טיילען ווי אויך גומענע מאטא־שינען אין שלאנגען.

B. S. A.

שניידער זוכט איין פלאטץ ביי מיליטע ארבייט, אדער א שטעלע אלס פרעסער אויף האנדנעהר. ווענדען זיך ביי גאלדפאדען ... סטרעדע 34.

Pris 75 Øre pr. ½ kg.

נייע שטרויהאטען פאר הערן צו בעקו

Pilestræde 57. מען ביי געלפער

Tel. B. 3757.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

Ulykkesforsikring

Sygeforsikring

Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

האגען יארגענסען טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפענהאגען.

שיפס מעקלער, דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־ים־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

צו פערדינגען איין פלאטץ פון מאשינען מיט עלעקטרישע קראפט און גאזבעלייכטונג, פאסענדע פיר נאדלער אדער פאר שניידער שבת געשלאסען. ווענדען זיך.

Sant.-Pederst. 10 op. C. 3. 7 — 8 אבענד

Sant. Pederst 10op. C. 3.

וויל קויפען א נאדלער מאשין.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברוייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פארטיען אויף לאנד.

Telef. B. 532. W. 28 פארטאוו הויזערפלאץ

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral 210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

---

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען ארבייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופערשטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראַרבייט שבת פריי

St. Pederst, 10, 3. op. C

האלב אומזיסט

א אוהר געשעפט ווערט אויספערקויפט. הונדערטער הערן־זייגער, טאשען יואנד, און וועקאוהרען, אויך באראמעטערס ווערען פערקויפט מיט 30 פראצענט ביליגער ווי געוועהנליך. ווענדען זיך צו

Grossmann

Toldbodvej 5.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

ביליג זאקען ביליג.

דאמען, הערן און קינדער זאקען לויט בעשטעלונג, קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3. Tlf. B. 752. u.

ס'ווערט געזוכט

א מיידעל צו הויז ארבייט און א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

Tel. 772 **JHEE** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvar der alene handles —

— med fineTheer

Grundlagt 1841

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

מעדאווא"ס

טהע איז די **בעסטע** און **ביליגסטע**

פאראן נאר איין סארט 240 פר. פונט.

Medova The & Smør Co

Købmagergade 27.

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlaget: J.Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jøbisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade 2.

צען געזיכט; מען פיהלט נאך די פעדים פון א שעהנעם חלום, וואס איז איבערגעריסען געווארען. די „מארגענס גייסטער" קלאפען אזוי ווי טויבען אין פענסטער; זיי פערשפרייטען ליכט, זיי שפריצען ליכט, ברענגען ליכט, וואס שיינט אזוי מילד, אויף א ציטער־דיגען שטרוי, אויף ציטערענדע וועלען, אויפ'ן מארגען־טוי, אויף קליינע קינדער און מוטער'ס, וואס נויטיגען זיך אין דעם. און דעם דיכטער'ס הארץ צוגעהט, צושמעלצט זיך פון מתיקות; ער פערמאכט די אויגען אין שטילען פרייד.

דורך די פיעל דיכטונגען, אזוי ווי צום ביי־שפיעל „צום פויגעל", וואס קומט פון דרום און ברענגט מיט זיך דעם ריח פון מירטען און באל־זאם און דורך די פיעל ליעדער, וואס ביאליק האט געשריבען צום יודישען פאלק ציהט זיך ווי א שטארקער שטראם די ליעבע צו ציון, דאס בענקעניש נאך ציון, און כמעט צופיעל איז דאס ליכט. ער איז מתפלל צו דער זוהן און דארשט נאך איהר.

די וועהניגע ליעבעס ליעדער, וואס געפי־נען זיך אין ביאליק'ס זאמלונג, שטעהען ניט אונטער דער ווירקונג פון זיין עצם־מאטיוו. עס האט דאס זעלבע פרייד איבער דער נאטור אינ'ם פריהלינג אבער עס פעהלט ביאליק'ס פונק פון לעבעדיגע און הייסע געפיהלען, עס טראגט דעם שטעמפעל פון רעליגיאזיטעט, וואס איז פרעמד דעם גרונד־טאן פון ביאליק'ס דיכטונג.

אין דער אבטיילונג „שירי כעס" ווייזס ביא־ליק ארויס א נביא'ס זעלבסטגעפיהל און שטריינ־גקייט. גאט האט איהם געשיקט. ער זאגט נביאות איינמאל שטראפט ער, דעם צווייטען מאל טרייסט ער. דא קען מען זעהען פאטאס, כח, פעסטקייט, ארער קיינע פארמירטע געשטאלטען אדער בילדער. דערפאר פערגעסט מען עס באלד, ווי מען האט עס דורכגעלעזען.

זיכער איז, אז ביאליק'ס לעזער־קרייז פא־דערט פון איהם ניט עטוואס אנדערש אדער מעהר ווי דאס וואס ער גיט. ער איז דער גייסט

דערמאהנט מען זיך די פערגליווערטקייט און שטילען טרויער, וואס שוועבט אום איבער די גאסען פון פאריז. און עס דוכט זיך אויס דא אז מען ווייס גאר פון קיין מלחמה נישט.

עס איז אלץ ווי געווען, עס זענען אפען געשעפטען, אפען מוזעאומס, עס שפיעלען טע־אטערס, עס טאנצען די מיידלעך אין די מוזיק האלס און עס זינגען זייערע ליעדלעך די קא־מיקער, יעדע פארשטעלונג אבער הויפט זיך אן און ווערט בעגלייט פון די הימנען: ענגליש, רוסיש, פראנצויזיש און בעלגיש. און אויף די לייוואנדען פון די קינעמאטאגראפען פלאטערען די פעהנער פון די פעראייניגטע, און דאס פוב־ליקום קלאפט בראווא פאר יעדער פאהן און פאר יעדען הערשער, און מיט די פאהנען פון די פער־אייניגטע זיינען בעפוצט די הייזער און גרויסע געשעפטען אין שטאדט צענטער.

(ענדע קומט)

מנחם.

ביי וועמען די האפנונגען פון די לעזער פון דער העברעאישער שפראך געפינען די נויטיגע יניקה. ער איז דער דיכטער, וועלכער קען זיי־ערע צרות, זייערע וועהטאגען, זייער שאנדע און זייערע וואונשען. און ער בעפרידיגט זיי־ערע הצטרכות און ער זאגט זיי אן א צוקונפט אין מארגען ליכט און שלום און פרייהייט אויפ'ן באדען פון ציון.

טערקיי און די מלחמה.

געגען די רוסען איז אין טערקיי פאראן א היסטארישע פיינדשאפט: צו די ענגלענדער א גלייכגילטיגקייט, צו די פראנצויזען — א סימ־פאטישע געפיהל, — שרייבט דער קארעספאנ־דענט פון „דיילי קראניקעל".

אלע גריכען פון דער קאנסטאנטינאפאלער בעפעלקערונג האבען גרויס סימפאטיע צו די פעראייניגטע מעכטען, הויפטזעכליך ווייזען עס ארויס די ארמענער.

אינטערעסאנטער פון אלעס איז די שטעלונג פון די אידען, וועלכע זענען פעררעמענט פאר די קלוגערע פון דער בעפעלקערונג. זייט די טעג פון די רעוואלוציע איז דער אידישער איינ־פלוס זעהר גרויס אין טערקיי.

אלענפאלס, האט ענווער פאשא זיך ארויס־געזאגט, אז די הילף פון אראבער איז איהם איצט מעהר ווערטה ווי פון די אידען.

צו דיעזע עלעמענטען — גרעקען, ארמענער, אידען מוז ווערען צוגעגעבען די גרופע פון די יונג־טערקען וואס איז געגען ענווער פאשא. זי ווערט אנגעפיהרט פון דעם יורש פון איצטי־גען סולטאן, אין דיעזער בעוועגונג זענען פער־בונדען פיעלע טערקישע געשעפטסלייט און קלענערע אפיציעלע בעאמטע, וואס זענען שטארק רואיניירט געווארען דורך דעם קריעג.

עס איז ניט איבערגעטריבען צו זאגען, אז בלויז בערך 50 פראצענט זענען פאר דעם קריעג בשעת איבער 50 פראצענט זענען געגנערס. זיי־ער פיינדשאפט איז א ריין פאסיווע. און די איינציגע זאך וואס קען פיהרען צו טערקיי ער־נידערונג איז ווען ענווער וועט אוועק.

די זשורנאליסטען ווערען שטרענג אונטער־דריקט, אפילו די דייטשען און די עסטרייכער. דער קארעספאנדענט פון דער „נייע פרייע פרעסע" איז פעראורטיילט געווארען צו א יאהר פעסטונגס־טורמע, בשעת דער פארשטעהער פון דעם „בערלינער טאגעבלאט" איז גערעטעט געווארען דורך די מיהע פון דעם באטשאפטער און איז ארויסגעשיקט געווארען פון דעם לאנד.

אויב קאנסטאנטינאפאל וועט פאלען — האט מען אויסגעקליבען עסקיש־היער פאר דער נייער הויפטשטאדט.

דער קארעספאנדענט שרייבט אז ער האט בעזוכט די דאזיגע שטאדט, וואס געפינט זיך אין סאמע הארץ פון קליין אזיען, 80 מייל פון באס־פאר. די פאזיציע איז דארט זעהר א סטרא־טעגישע.

איבער 200 הייזער זענען צוגעגרייט פאר די בעאמטע.

די פאמיליעס פון די הויכע בעאמטע זענען אהין געשיקט געווארען נאך אין פעברואר.

דער טערקישער קריעגס־מיניסטער בעהויפ־טעט, אז ער האט א מיליאן 322 טויזענד סאל־דאטען, נור דאס איז א ביסעל איבערגעטריבען. מען קען רעכענען, אז די צאהל פון די סאלדא־טען וועט דערגרייכען ביז 800 טויזענד פון וועלכע 200 טויזענד זענען שוין בעשעפטיגט אין גראבען טראנטשעס, בויען הייזער, שאסעען און גריקען.

די איבעריגע זענען צוטיילט אין 5 ארמעען. די ערשטע איז קאמאנדירט פון מארשאל פאן דע גאלטץ, וועלכע צעהלט זיך בערך 100 טוי־זענד וואס געפינט זיך אין אדריאנאפאל און קאנסטאנטינא־פאל, און די צווייטע ווערט קאמאנדירט אונטער דושעמעל פאשא, בערך 150 טויזענד מאן, וואס איז א געפאהר פאר עגיפטען. די דריטע — 50 טויזענד מאן אין באגדאד, און די פיערטע ארמיי ענטהאלט בערך 180 טויזענד מאן אין קאווקאז. די פינפטע איז אונטער גענעראל לי־מאן פון סאנדערס פון 70 טויזענד ביי די דאר־דאנעלען און 35 טויזענד ארום סמירנא. די הויפט קווארטירען זענען אין גאליפאלי. דערצו איז נאך פארהאן 20 טויזענד מאן צו בעשיצען דעם באספאר.

רעזערוויסטען קומען טאג טעגליך צו, נור עס פיהלט זיך א גרויסער מאנגעל אין אמוניציע און קליידונג.

אין קאווקאז, איז היינט א שטילשטאנד צו־ליעב דעם טיפוס וואס הערשט דארט און פער־אורזאכט 150 טייט־פעלע א טאג.

יודען אלס קאלאניזאטארס.

דער פראפעסאר פון עקאנאמיע אין ברעס־לו ער אוניווערסיטעט און אין דער האנדעלס־האכשולע אין בערלין, פראפעסאר ווערנער זאמ־באריט, האט זיי טעג געהאלטען א אינטערעסאנ־טען פארטראג.

„ערשט אין די לעצטע צייטען הויבט מען אן צו פערשטעהן, אז די קאלאניעס וואס די אייראפעאישע לענדער האבען זיך ערווארבען אין אנדערע וועלט־טיילען, זענען געווען א געווא טיגער כח אין דער ענטוויקלונג פון דעם קאפיטאליזם. די יודען האבען אויף דיזען גע־ביעט געשפיעלט אויב ניט די גרעסטע ראלע, אלענפאלס זאהר אנ'אנגעזעהענע ראליע.

אז די יודען זאלען זיין פעהיגע קאלאני־זאטארען איז גאנץ נאטירליך, ווארום אין דער נייער וועלט האבען זיי געקענט האפען אויף עפעס בעסערס ווי זיי האבען געהאט אין דער אלטער וועלט, איבערהויפט נאך דעם ווי מען האט זיי פערטריבען פון שפאניען. און די יודען האבען זייער ראלע געשפיעלט אלס קאלאניזא־טארען אין אלע עקען וועלט, וואו קאלאניעס זענען נאר פערברייטעט געווארען.

אין אסט־אינדיען האבען שוין געמוזט זיין א סך יודען נאך פון די צייטען פון מיטעלאל־טער און ווען די אייראפעאישע פעלקער האבען נאכ'ן יאהר 1498 אויסגעשטרעקט זייערע הענד אויף אריינצוהאפען יענע לענדער. האבען זיי זיך אנגעתאפט אן די יודען דארט אלס זייער ערשטע שטיצע. לויט אלע וואר־שיינליכקייטען האבען די שיפען פון די פארטוגעזער און די האלענדער געבראכט א סך יודען אין זייערע קאלאניעס אין אינדיען. דאס איז אבער זיכער, אז יודען האבען א זעהר גרויסען איינטייל גע־נומען אין אלע האלענדישע געשעפטס־אונטער־נעהמונגען. מיר ווייסען אז יודען זענען געווע איינטיילנעהמער אין דער אסט־אינדיא־קאמפא־ניע. מיר ווייסען אז דער גובערנאטאר פון דער קאמפאניע איז געווען א יוד מיט'ן נאמען קאוען. יודען זענען אויך געווען דירעקטארען פון דער קאפפאניע. קורץ, קיין קאלאניזאטארישע אונ־טערנעהמונג איז זיך ניט בעגאנגען אהן זיי.

עס איז נאך ניט בעוואוסט ווי שטארק די יודען האבען זיך בעטייליגט אין דער ענטוויק־לונג פון דעם עקאנאמישען לעבען אין אינדיען נאכדעם ווי די ענגלענדער זענען דארט געווא־רען די בעלי בתים. מיר האבען אבער גאנץ גענויע אויסקינפטע וועגען דער יודישער בעטי־ליגונג אין די ענגלישע קאלאניעס אין זיד־אפ־ריקא און אויסטראליען. אין דיזע געגענדען איז כמעט די גאנצע עקאנאמישע ענטוויקלונג די יודען צו פערדאנקען.

Lad Deres Tøj Vaske
efter Vægt
Emdrup Dampvaskeri

Tlf. Strand 2. Tlf. Strand 361

PRISLISTE.

8½ Ø. pr. ½ Kilo f. Vask og Vrien.
10½ Ø. do. do. Tørring
12½ Ø. do. do. Tørring
og Maskinstrygning — For uldent og broget Tøj intet Tillæg.
— Leveringstid 4 Dage —

Mindste Beregning 15 Kilo.
Vore Vogne kører hver Dag overalt i Byen.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט, ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

היגיענישער בארבער סאלאן, ערשטע קלאס אר־בייט, גיכע בעדינונג. דאנאוויטש, פיליעסטרע־דע 78. פון דעם 1־טען יוני אן איז אפען אום ונטאג פון האלם אכט ביז 10 אזייגער אין דער פריה.

ביליגע און שעהנע שניידערי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blaagaards 31 B 1.*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל. בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער. ז.וו.אצו בי־ליגסטע פרייזען. ס. סקאראוואו *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

די מזרח־אייראפעאישע יודען און זייערע דיכטער.

פון ג. ע. ר ב ר א נ ד ע ס.

II

אט די יולע געשעהענישסען טוט מען נעהמען אין בעטראכט און גדענקען, ווען מען הויבט אן צו לעזען די בעסטע לירייקער פון די מזרח־אייראפעאישע יודען, וועלכע שענקען זייער גדעסטע בעוואונדערונג און צותרוי. זייט די העברעאישע שפראך האט אנגעהויבען ווידער אויפלעבען, איז חיים נחמן ביאליק דער גרעסטער און איינציגער דיכטער אין דער שפראך, וועלכער איז אזוי אלגעמיין בעליעבט. די וואס קענען ביאליק'ן נאר פון איבערזעצונג, פערמאגן ניט קענטניס, כדי צו בעשטימען זיין בעדייטונג אלס א בעהערשער פון דער פאעטישער פארם, און מוזען זיך דעריבער בענוגענען נאר מיט בעפראכטען דעם איינדרוק וואס ביאליק'ס ווערטער מאכט אויף די לעזער.

חיים נחמן ביאליק איז געבאראן אין יאהר 1873 אין ראדי, א קליין שטעדטעל אין וואהלינער גובערניע, וואו זיין פאטער האט געהאלטען א קרעמשמע. נאר ער פלעגט פארברענגען די גרעסטע טייל פון זיין צייט ביי דער גמרא. ווען ביאליק איז אלט געווארען זעקס יאהר, זענען זיינע עלטערען איבערגעפאהרען קיין זשיטאמיר, וואו זיין פאטער איז אין גיכען גענומען צו זיך אין זשיטאמיר גופא און האט אים גלעלערנט אויף אזא אופן, ווי מען פלעגט אין מערב־אייראפא לערנען יודישע קינדער מיט 100 יאהר צוריק און ווי מען לערנט אזוי. אין מזרח־אייראפא נאך איצט דא ביי דער גמרא האט ער פערבראכט די גאנצע צייט צוזאמען מיט אנ'אלטען תלמוד־יסט.

ביאליק האט אבער געבענקט נאך לעבעדיגע קענטניסען און וויסענשאפט און, האפענדיג אז ער וועט עס געפינען אין וואלאזינער ישיבה, איז ער אוועקגעפאהרען אהין. דארטען האט ער אבער געפונען נאר פירושים אויפ'ן תלמוד און לאנגע פלפולים און חקירות וועגען דעם. דאך האט ער דא צום ערשטען מאל דערהערט וועגען די נייע בעוועגונגען און האפנונגען, וואס האבען דאן געהערשט צווישען די רוסישע יודען, ער האט זיך דערוואוסט ווי שטארק עס האט זיך ענטוויקעלט דער ציוניזם און אז די יודען האבען געפונען אין אחד־העם א גייסטיגן פיהרער. ארום וועמען עס האט זיך צוזאמענגעקריסטאלליזירט אין דען גאנצע יודישע יוגענד. און כדי צו זיין נעבען אחד־העם'ען האט ער פערלאזען די ישיבה און די גמרא און האט זיך איבערגעקליבען קיין אדעס.

א צייט האט ער געלעבט אין סאסנאוויץ, כדי צו פערדינענען עטוואס צום לעבען, נאכדעם האט ער א קורצע צייט געוואוינט אין וואַרשא, נאר צום סוף האט ער זיך איבערגעקליבען קיין אדעס, וואו ער האט זיך בעזעצט אין האט פון יאהר 1905 אן אריסגעגעבען דעם פון אחד־העם געגרינדעטען העברעאישען מאנאט־זשורנאל „השלח". א פעהיגער יודישער קריטיקער האוניצקי האט בעמערקט ביאליק'ס שיר „אל הצפור" (צום פויגעל) און האט גלייך אויסגעדריקט זיין סימפאטיע צו זיין שפהנער פאעטישער דיכטונג. צוזאמען מיט דעם זעלבען ראוניצקי'ן האט ביאליק שפעטער פיעל יאהר נאכאנאנד געלייטעט דעם העברעאישען מאנאט „מוריה".

ווען ביאליק איז אין פריהלינג 1908 געפאהרען קיין ארץ ישראל, איז ער שוין געווען אזוי בעריהמט, אז די יודען וואס ווואינען דארט און רעדען די זעלבע שפראך אין וועלכע ער דיכטעט, האבען אים בעגעגענט און בעגריסט אלס זייער דיכטער. אויפ'ן ברעג פון ים האבען זיך צוזאמענגעקליבען טויזענדער און האבען גע־מאכט שטורמישע אוואציעס. און ווען ער איז אריינגעפאהרען אין שטאט האט מען געמאכט א יום־טוב צוליעב זיין כבוד. די שול־יוגענד האט אים בעגריסט מיט זיין אייגען שיר „ברכת עם". ארבייטער האבען גלייך ווי זיי האבען דערהערט אז ביאליק איז אין שטאט, אנגעהויבען צו סיי־נט זיין שיר: אין זיין פאטערס זשיטאמיר גע־וואוינט א משורר, וועלכער פלעגט זיך אלע פאל בעהאלטען אין לעכער און שפאלטען, הינטער די וועניג חמצים וואס ס'האבען זיך בע־פונען אין שוב. דער משורר האט בעקענט נאר איין מארטירער־טאן, דעם מאנאטאנעם נעזאנגען פון ליידען. און שטענדיג פלעגט דעם קליינעס חיים'ס הערצל אויפהערען צו קלאפען, זיין גע־ווייז פלעגט דערשטיקט ווערען און זיין שטום פון צרות צוגעקלאפט צום גומען. אין דאן האבען זיך אין זיין איינאמער נשמה אריינגעריסען טעגער פון יענעם מוזיקאנט, מרגריל, דעם זינגער פון נויט.

די לאמפען זענען געווען פער־משכנ'ט. אבער שטאט זיי האט געברענט א חולב'נע ליכט, צוגעקלעפט מיט ליים. די שאטענס האבען גע־מאנט, און אלע זיבען הונגעריגע שלעפערדינע קינדער זענען גזעסטן בייס טיש. וואו ס'איז ניט געווען גיט קיין ברויט אין קיין ווייז, נאכדעם האט דע־ מאטער צישטעלט מיט א טעמפען מעסער א פיצעל הערינג. און דער קינדער האבען מיט איינגעשרייבט מאגענס געזונגען זמירות, האט מען גפרוווט פון ווינקעל דעם גרילס גזאנגען, אזוי אז קיין זיך פוגקט, ווי דער שלאפענדער ווערט ערוועקט, וואלט אויך געהערט צו דער גזעלשאפט אזוי צוגעט אויך מיט.

עס מאכט אנ'איינדרוק ווי פון א נאכט־ פענאמען, ווען ביאליק בעזיגט די „ליכט־ שהגנער שיר איז „מארגען גייסטער", ס'שטייט זיך פוגקט, ווי דער שלאפענדער ווערט ערוועקט, דורך א מוטערס קוש אדער דורך דעם גלאנץ פון פייגעלעך. א ים פון ליכט־שטראלען האט איהם ארומגענומען און שפראלט איבערן גאנ־ צען. ווי אויסגעגאסען א סייערליכקייט ליגט עפעס ווי פון א בית־עולם איבער זיינע ווערק. א תפלה־ ערנסטקייט פון א גאנצען כלל. וועלכע ביאליק האט פערפערזענליכט.

זעהר ערנסט און ווירקונגספול איז דאס ווערק ווי ביאליק שילדערט. פון וועמען ער האט גע־ יראַ'נט זיין שיר: אין זיין פאטערס זשיטאמיר האט גע־ווואוינט א משורר, וועלכער פלעגט זיך אלע־ מאל בעהאלטען אין לעכער און שפאלטען, הינ־ טער די וועניג חמצים וואס ס'האבען זיך גע־ פונען אין שוב. דער משורר האט בעקענט נאר איין מארטירער־טאן, דעם מאנאטאנעם נעזאנג פון ליידען. און שטענדיג פלעגט דעם קליינעס חיים'ס הערצל אויפהערען צו קלאפען, זיין גע־ווייז פלעגט דערשטיקט ווערען און זיין שטום פון צרות צוגעקלאפט צום גומען. אין דאן האבען זיך אין זיין איינאמער נשמה אריינגעריסען טעגער פון יענעם מוזיקאנט, מרגריל, דעם זינגער פון נויט.

די לאמפען זענען געווען פער־משכנ'ט. אבער שטאט זיי האט געברענט א חולב'נע ליכט, צוגעקלעפט מיט ליים. די שאטענס האבען גע־מאנט, און אלע זיבען הונגעריגע שלעפערדינע קינדער זענען גזעסטן בייס טיש. וואו ס'איז ניט געווען גיט קיין ברויט אין קיין ווייז, נאכדעם האט דע־ מאטער צישטעלט מיט א טעמפען מעסער א פיצעל הערינג. און ווען די קינדער האבען מיט איינגעשרייבט מאגענס געזונגען זמירות, האט מען גפרוווט פון ווינקעל דעם גרילס גזאנגען, אזוי אז קיין זיך פוגקט, ווי דער שלאפענדער ווערט ערוועקט, וואלט אויך געהערט צו דער גזעלשאפט אזוי צוגעט אויך מיט.

עס מאכט אנ'איינדרוק ווי פון א נאכט־ פענאמען, ווען ביאליק בעזיגט די „ליכט־ שהגנער שיר איז „מארגען גייסטער", ס'שטייט זיך פוגקט, ווי דער שלאפענדער ווערט ערוועקט, דורך א מוטערס קוש אדער דורך דעם גלאנץ פון פייגעלעך. א ים פון ליכט־שטראלען האט איהם ארומגענומען און שפראלט איבערן גאנ־

לאנדאו.

אונרוהיג איז דאס וואסער, וואס פליסט צווישען פראנקרייך און ענגלאנד און אונרוהיג טראגט זיך דאס שיף איבער די שטורמדיגע וועלען.

דער פריהמארגען איז גרוי. וואלקענס ציהען איבערן הימעל און מאכען נאך אונרוהיגער דער דיפ איבער'ן וואסער. און אין אונרוהיגען וואסער, אויף און אב זיך וויעגענדיג, קומען אונז פון דער וווייטען גרויסע וועלט שאטענס אנטקעגען, נעהענטער צוגעקומען — זעהט זיך א שיף, און נאך א מינוט — זעהט זיך א גרויסער רייסער צלם אויף זיין דעק. דאס שיקט ענגלאנד קיין פראנקרייך איהרע וואסער־לאזארעטען, איהרע זיהן, וואס האבען אויף פראנק־רייכס פעלדער בלוט פארגאסען, צוריק אהיים אריבערבראכטען, אויף רוה און היילונג אדער בראנדען. ווי אויסגעשפרייט איבער דעם וואסער, ווי אן אומגעהויערע פלאטע, ליגט דאס פלאמאנדישע לאנד, פלאך, פרוכטבאר, מיט ריכע שטעט, מיט פיעלע שיפען, מיט פיעלע מענשען. אין דער פערנע, אויף דעם ברעג פון פראנקרייך, זעהט מען אויפשטיין פון דער וואסער־פלאך די הויכע, ווייסע קרייד־פעלדזען פון דאווער, ווי אן אומגעהויערע מויער, וואס שיצט דאס לאנד פון דעם פיינט. אין דער מיטע פון דעם קאנאל, ווי אן אומגעהויערע שלאנג, ווינדט זיך דער וועג פון דאווער קיין קאלעס, דער וועג, וואס דורך אים האבען אזוי פיעלע מענשען, אזוי פיעלע ווערטער, אזוי פיעלע בריוו, אזוי פיעלע ווייטע ווינטשען, אזוי פיעלע ליבע־ווארטן, אזוי פיעלע שמייכלען, אזוי פיעלע טרערן, אזוי פיעלע ווייטאגס, אזוי פיעלע פרייד־ פיעלע ווייטאגס, אזוי פיעלע פרייד־ פיעלע ווייטאגס, אזוי פיעלע פרייד־ פיעלע ווייטאגס, אזוי פיעלע פרייד־

אדער ברענגען צו דער היימישער ערד די גע־ פאלענע, וואס זייער לעבען און אייגענטהום איז די ערד געווען.

געהט פערבי דאס שיף — לויפט א צייטער דורך די פאאזשירען, וואס שטעהען אויפ'ן פארט. איין מינוט און דאס וויסע שיף, בעגליי־ טען א מחנה וואסער פויגעל, פערשווינדט אין דער וווייטקייט, נאך א מינוט — אן אנטקעגען קומט אן א צווייטער וויסער וואסער־לאזארעט מיט א רויטען קרייץ און מיט א מחנה פויגעל בעגלייט. נאך איהם א דר טער און א פיערטער, דאס געהן איבער'ן ים די ווי סע גרוסען, וואס די היים שיקט איהרע פערוואונדעטע קינדער, דאס טראגען, אויף זיך די שיפען די בענקשאפט און ליבע פון די היימישע, און א צארטע שוועסטער האנד, און א ליבען שמייכעל — אין אפשר אויך א וויי פאר די. וואס זייערע טעג זיינען געצעהלט, און צוריק אז זיי וועלען פאה־ רען אין אזא לאנגער רייהע ווי איצט, וועלען

די מזרח־אייראפעאישע יודען און זייערע דיכטער.

פון ג. ע. ר ב ר א נ ד ע ס.

II

אט די יולע געשעהענישסען טוט מען נעהמען אין בעטראכט און גדענקען, ווען מען הויבט אן צו לעזען די בעסטע לירייקער פון די מזרח־אייראפעאישע יודען, וועלכע שענקען זייער גדעסטע בעוואונדערונג און צותרוי. זייט די העברעאישע שפראך האט אנגעהויבען ווידער אויפלעבען, איז חיים נחמן ביאליק דער גרעסטער און איינציגער דיכטער אין דער שפראך, וועלכער איז אזוי אלגעמיין בעליעבט. די וואס קענען ביאליק'ן נאר פון איבערזעצונג, פערמאגן ניט קענטניס, כדי צו בעשטימען זיין בעדייטונג אלס א בעהערשער פון דער פאעטישער שפראך, און מוזען זיך דעריבער בענוגענען נאר מיט בעפראכטען דעם איינדרוק וואס ביאליק'ס ווערטער מאכט אויף די לעזער.

חיים נחמן ביאליק איז געבאראן אין יאהר 1873 אין ראדי, א קליין שטעדטעל אין וואהלינער גובערניע, וואו זיין פאטער האט געהאלטען א קרעמשמע. נאר ער פלעגט פארברענגען די גרעסטע טייל פון זיין צייט ביי דער גמרא. ווען ביאליק איז אלט געווארען זעקס יאהר, זענען זיינע עלטערען איבערגעפאהרען קיין זשיטאמיר, וואו זיין פאטער איז אין גיכען גענומען צו זיך אין זשיטאמיר גופא און האט אים גלעלערנט אויף אזא אופן, ווי מען פלעגט אין מערב־אייראפא לערנען יודישע קינדער מיט 100 יאהר צוריק און ווי מען לערנט אזוי. אין מזרח־אייראפא נאך איצט דא ביי דער גמרא. האט ער פערבראכט די גאנצע צייט צוזאמען מיט אנ'אלטען תלמוד־יסט.

ביאליק האט אבער געבענקט נאך לעבעדיגע קענטניסען און וויסענשאפט און, האפענדיג אז ער וועט עס געפינען אין וואלאזינער ישיבה, איז ער אוועקגעפאהרען אהין. דארטען האט ער אבער געפונען נאר פירושים אויפ'ן תלמוד און לאנגע פלפולים און חקירות וועגען דעם. דאך האט ער דא צום ערשטען מאל דערהערט וועגען די נייע בעוועגונגען און האפנונגען, וואס האבען דאן געהערשט צווישען די רוסישע יודען, ער האט זיך דערוואוסט ווי שטארק עס האט זיך ענטוויקעלט דער ציוניזם און אז די יודען האבען געפונען אין אחד־העם א גייסטיגן פיהרער. ארום וועמען עס האט זיך צוזאמענגעקריסטאלליזירט אין דען גאנצע יודישע יוגענד. און כדי צו זיין נעבען אחד־העם'ען האט ער פערלאזען די ישיבה און די גמרא און האט זיך איבערגעקליבען קיין אדעס.

א צייט האט ער געלעבט אין סאסנאוויץ, כדי צו פערדינענען עטוואס צום לעבען, נאכדעם האט ער א קורצע צייט געוואוינט אין וואַרשא, נאר צום סוף האט ער זיך איבערגעקליבען קיין אדעס, וואו ער האט זיך בעזעצט אין האט פון יאהר 1905 אן אריסגעגעבען דעם פון אחד־העם געגרינדעטען העברעאישען מאנאט־זשורנאל „השלח". א פעהיגער יודישער קריטיקער האוניצקי האט בעמערקט ביאליק'ס שיר „אל הצפור" (צום פויגעל) און האט גלייך אויסגעדריקט זיין סימפאטיע צו זיין שפהנער פאעטישער דיכטונג. צוזאמען מיט דעם זעלבען ראוניצקי'ן האט ביאליק שפעטער פיעל יאהר נאכאנאנד געלייטעט דעם העברעאישען מאנאט „מוריה".

ווען ביאליק איז אין פריהלינג 1908 געפאהרען קיין ארץ ישראל, איז ער שוין געווען אזוי בעריהמט, אז די יודען וואס ווואינען דארט און רעדען די זעלבע שפראך אין וועלכע ער דיכטעט, האבען אים בעגעגענט און בעגריסט אלס זייער דיכטער. אויפ'ן ברעג פון ים האבען זיך צוזאמענגעקליבען טויזענדער און האבען גע־מאכט שטורמישע אוואציעס. און ווען ער איז אריינגעפאהרען אין שטאט האט מען געמאכט א יום־טוב צוליעב זיין כבוד. די שול־יוגענד האט אים בעגריסט מיט זיין אייגען שיר „ברכת עם". ארבייטער האבען גלייך ווי זיי האבען דערהערט אז ביאליק איז אין שטאט, אנגעהויבען צו סיי־נט זיין שיר: אין זיין פאטערס זשיטאמיר גע־ווואוינט א משורר, וועלכער פלעגט זיך אלע־מאל בעהאלטען אין לעכער און שפאלטען, הינטער די וועניג חמצים וואס ס'האבען זיך בע־פונען אין שוב. דער משורר האט בעקענט נאר איין מארטירער־טאן, דעם מאנאטאנעם נעזאנג פון ליידען. און שטענדיג פלעגט דעם קליינעס חיים'ס הערצל אויפהערען צו קלאפען, זיין גע־ווייז פלעגט דערשטיקט ווערען און זיין שטום פון צרות צוגעקלאפט צום גומען. אין דאן האבען זיך אין זיין איינאמער נשמה אריינגעריסען טעגער פון יענעם מוזיקאנט, מרגריל, דעם זינגער פון נויט.

די לאמפען זענען געווען פער־משכנ'ט. אבער שטאט זיי האט געברענט א חולב'נע ליכט, צוגעקלעפט מיט ליים. די שאטענס האבען גע־מאנט, און אלע זיבען הונגעריגע שלעפערדינע קינדער זענען גזעסטן בייס טיש. וואו ס'איז ניט געווען גיט קיין ברויט אין קיין ווייז, נאכדעם האט דע־ מאטער צישטעלט מיט א טעמפען מעסער א פיצעל הערינג. און ווען די קינדער האבען מיט איינגעשרייבט מאגענס געזונגען זמירות, האט מען גפרוווט פון ווינקעל דעם גרילס גזאנגען, אזוי אז קיין זיך פוגקט, ווי דער שלאפענדער ווערט ערוועקט, וואלט אויך געהערט צו דער גזעלשאפט אזוי צוגעט אויך מיט.

עס מאכט אנ'איינדרוק ווי פון א נאכט־ פענאמען, ווען ביאליק בעזיגט די „ליכט־ שהגנער שיר איז „מארגען גייסטער", ס'שטייט זיך פוגקט, ווי דער שלאפענדער ווערט ערוועקט, דורך א מוטערס קוש אדער דורך דעם גלאנץ פון פייגעלעך. א ים פון ליכט־שטראלען האט איהם ארומגענומען און שפראלט איבערן גאנ־

לאנדאו.

אונרוהיג איז דאס וואסער, וואס פליסט צווישען פראנקרייך און ענגלאנד און אונרוהיג טראגט זיך דאס שיף איבער די שטורמדיגע וועלען.

דער פריהמארגען איז גרוי. וואלקענס ציהען איבערן הימעל און מאכען נאך אונרוהיגער גער דיפ איבער'ן וואסער. און אין אונרוהיגען וואסער, אויף און אב זיך וויעגענדיג, קומען אונז פון דער וווייטען גרויסע וועלט שאטענס אנטקעגען, נעהענטער צוגעקומען — זעהט זיך א שיף, און נאך א מינוט — זעהט זיך א גרויסער רייסער צלם אויף זיין דעק. דאס שיקט ענגלאנד קיין פראנקרייך איהרע וואסער־לאזארעטען, איהרע זיהן, וואס האבען אויף פראנק־רייכס פעלדער בלוט פארגאסען, צוריק אהיים אריבערבראכטען, אויף רוה און היילונג אדער בראנדען. ווי אויסגעשפרייט איבער דעם וואסער, ווי אן אומגעהויערע פלאטע, ליגט דאס פלאמאנדישע לאנד, פלאך, פרוכטבאר, מיט ריכע שטעט, מיט פיעלע שיפען, מיט פיעלע מענשען. אין דער פערנע, אויף דעם ברעג פון פראנקרייך, זעהט מען אויפשטיין פון דער וואסער־פלאך די הויכע, ווייסע קרייד־פעלדזען פון דאווער, ווי אן אומגעהויערע מויער, וואס שיצט דאס לאנד פון דעם פיינט. אין דער מיטע פון דעם קאנאל, ווי אן אומגעהויערע שלאנג, ווינדט זיך דער וועג פון דאווער קיין קאלעס, דער וועג, וואס דורך אים האבען אזוי פיעלע מענשען, אזוי פיעלע ווערטער, אזוי פיעלע בריוו, אזוי פיעלע ווייטע ווינטשען, אזוי פיעלע ליבע־ווארטן, אזוי פיעלע שמייכלען, אזוי פיעלע טרערן, אזוי פיעלע ווייטאגס, אזוי פיעלע פרייד־ פיעלע ווייטאגס, אזוי פיעלע פרייד־ פיעלע ווייטאגס, אזוי פיעלע פרייד־

זיי, צווישען די וויסע וועגד בעהאלטען, מיט־ פיהרען אהיים דעם גרויל און שרעק פון דער מלחמה און דעם שוידערליכען גרוס פון יענע פעלדער, וואו זיי האבען זייער בלוט געלאזט.

און אז די וויסע שיפען וועגען אויסגעמי־ דען — טרעפען מיר אן אין וואסער נישט וויסע פון ברעג א שווארץ פאנצער־שיף שטעהן, וואס זעהט אויס מיט זיין שווארצקייט, וויי עס זאל צום וואסער צוגעשמידעט זיין. בעוואכט עס דא דעם וועג פון די, וואס פיהרען רוה און לייטזעליגקייט פאר די קרבנות פון די שלאכ־טן. אדער עס וואלט אליין אין שראכט זיך אר יצווארפען,

אין סוויטהעפטאן רעווידירט מען די פע־ סער, דעם באגאזש און נאך מעהר: מען פיהרט אריין אין א שפייכלער, וואו מען טהוט אויס, מען בעזוכט. מען צעהלט דאס געלד, און וועג אלץ איז רעכט, לאזט מען אריס.

דער וועג פיהרט איבער גרינע שפיעלע

די מזרח־אייראפעאישע יודען און זייערע דיכטער.

פון ג. ע. ר ב ר א נ ד ע ס.

II

אט די יולע געשעהענישסען טוט מען נעהמען אין בעטראכט און גדענקען, ווען מען הויבט אן צו לעזען די בעסטע לירייקער פון די מזרח־אייראפעאישע יודען, וועלכע שענקען זייער גדעסטע בעוואונדערונג און צותרוי. זייט די העברעאישע שפראך האט אנגעהויבען ווידער אויפלעבען, איז חיים נחמן ביאליק דער גרעסטער און איינציגער דיכטער אין דער שפראך, וועלכער איז אזוי אלגעמיין בעליעבט. די וואס קענען ביאליק'ן נאר פון איבערזעצונג, פערמאגן ניט קענטניס, כדי צו בעשטימען זיין בעדייטונג אלס א בעהערשער פון דער פאעטישער שפראך, און מוזען זיך דעריבער בענוגענען נאר מיט בעפראכטען דעם איינדרוק וואס ביאליק'ס ווערטער מאכט אויף די לעזער.

חיים נחמן ביאליק איז געבאראן אין יאהר 1873 אין ראדי, א קליין שטעדטעל אין וואהלינער גובערניע, וואו זיין פאטער האט געהאלטען א קרעמשמע. נאר ער פלעגט פארברענגען די גרעסטע טייל פון זיין צייט ביי דער גמרא. ווען ביאליק איז אלט געווארען זעקס יאהר, זענען זיינע עלטערען איבערגעפאהרען קיין זשיטאמיר, וואו זיין פאטער איז אין גיכען גענומען צו זיך אין זשיטאמיר גופא און האט אים גלעלערנט אויף אזא אופן, ווי מען פלעגט אין מערב־אייראפא לערנען יודישע קינדער מיט 100 יאהר צוריק און ווי מען לערנט אזוי. אין מזרח־אייראפא נאך איצט דא ביי דער גמרא. האט ער פערבראכט די גאנצע צייט צוזאמען מיט אנ'אלטען תלמוד־יסט.

ביאליק האט אבער געבענקט נאך לעבעדיגע קענטניסען און וויסענשאפט און, האפענדיג אז ער וועט עס געפינען אין וואלאזינער ישיבה, איז ער אוועקגעפאהרען אהין. דארטען האט ער אבער געפונען נאר פירושים אויפ'ן תלמוד און לאנגע פלפולים און חקירות וועגען דעם. דאך האט ער דא צום ערשטען מאל דערהערט וועגען די נייע בעוועגונגען און האפנונגען, וואס האבען דאן געהערשט צווישען די רוסישע יודען, ער האט זיך דערוואוסט ווי שטארק עס האט זיך ענטוויקעלט דער ציוניזם און אז די יודען האבען געפונען אין אחד־העם א גייסטיגן פיהרער. ארום וועמען עס האט זיך צוזאמענגעקריסטאלליזירט אין דען גאנצע יודישע יוגענד. און כדי צו זיין נעבען אחד־העם'ען האט ער פערלאזען די ישיבה און די גמרא און האט זיך איבערגעקליבען קיין אדעס.

א צייט האט ער געלעבט אין סאסנאוויץ, כדי צו פערדינענען עטוואס צום לעבען, נאכדעם האט ער א קורצע צייט געוואוינט אין וואַרשא, נאר צום סוף האט ער זיך איבערגעקליבען קיין אדעס, וואו ער האט זיך בעזעצט אין האט פון יאהר 1905 אן אריסגעגעבען דעם פון אחד־העם געגרינדעטען העברעאישען מאנאט־זשורנאל „השלח". א פעהיגער יודישער קריטיקער האוניצקי האט בעמערקט ביאליק'ס שיר „אל הצפור" (צום פויגעל) און האט גלייך אויסגעדריקט זיין סימפאטיע צו זיין שפהנער פאעטישער דיכטונג. צוזאמען מיט דעם זעלבען ראוניצקי'ן האט ביאליק שפעטער פיעל יאהר נאכאנאנד געלייטעט דעם העברעאישען מאנאט „מוריה".

ווען ביאליק איז אין פריהלינג 1908 געפאהרען קיין ארץ ישראל, איז ער שוין געווען אזוי בעריהמט, אז די יודען וואס ווואינען דארט און רעדען די זעלבע שפראך אין וועלכע ער דיכטעט, האבען אים בעגעגענט און בעגריסט אלס זייער דיכטער. אויפ'ן ברעג פון ים האבען זיך צוזאמענגעקליבען טויזענדער און האבען גע־מאכט שטורמישע אוואציעס. און ווען ער איז אריינגעפאהרען אין שטאט האט מען געמאכט א יום־טוב צוליעב זיין כבוד. די שול־יוגענד האט אים בעגריסט מיט זיין אייגען שיר „ברכת עם". ארבייטער האבען גלייך ווי זיי האבען דערהערט אז ביאליק איז אין שטאט, אנגעהויבען צו סיי־נט זיין שיר: אין זיין פאטערס זשיטאמיר גע־ווואוינט א משורר, וועלכער פלעגט זיך אלע־מאל בעהאלטען אין לעכער און שפאלטען, הינטער די וועניג חמצים וואס ס'האבען זיך בע־פונען אין שוב. דער משורר האט בעקענט נאר איין מארטירער־טאן, דעם מאנאטאנעם נעזאנג פון ליידען. און שטענדיג פלעגט דעם קליינעס חיים'ס הערצל אויפהערען צו קלאפען, זיין גע־ווייז פלעגט דערשטיקט ווערען און זיין שטום פון צרות צוגעקלאפט צום גומען. אין דאן האבען זיך אין זיין איינאמער נשמה אריינגעריסען טעגער פון יענעם מוזיקאנט, מרגריל, דעם זינגער פון נויט.

די לאמפען זענען געווען פער־משכנ'ט. אבער שטאט זיי האט געברענט א חולב'נע ליכט, צוגעקלעפט מיט ליים. די שאטענס האבען גע־מאנט, און אלע זיבען הונגעריגע שלעפערדינע קינדער זענען גזעסטן בייס טיש. וואו ס'איז ניט געווען גיט קיין ברויט אין קיין ווייז, נאכדעם האט דע־ מאטער צישטעלט מיט א טעמפען מעסער א פיצעל הערינג. און ווען די קינדער האבען מיט איינגעשרייבט מאגענס געזונגען זמירות, האט מען גפרוווט פון ווינקעל דעם גרילס גזאנגען, אזוי אז קיין זיך פוגקט, ווי דער שלאפענדער ווערט ערוועקט, וואלט אויך געהערט צו דער גזעלשאפט אזוי צוגעט אויך מיט.

עס מאכט אנ'איינדרוק ווי פון א נאכט־ פענאמען, ווען ביאליק בעזיגט די „ליכט־ שהגנער שיר איז „מארגען גייסטער", ס'שטייט זיך פוגקט, ווי דער שלאפענדער ווערט ערוועקט, דורך א מוטערס קוש אדער דורך דעם גלאנץ פון פייגעלעך. א ים פון ליכט־שטראלען האט איהם ארומגענומען און שפראלט איבערן גאנ־

לאנדאו.

אונרוהיג איז דאס וואסער, וואס פליסט צווישען פראנקרייך און ענגלאנד און אונרוהיג טראגט זיך דאס שיף איבער די שטורמדיגע וועלען.

דער פריהמארגען איז גרוי. וואלקענס ציהען איבערן הימעל און מאכען נאך אונרוהיגער דער דיפ איבער'ן וואסער. און אין אונרוהיגען וואסער, אויף און אב זיך וויעגענדיג, קומען אונז פון דער וווייטען גרויסע וועלט שאטענס אנטקעגען, נעהענטער צוגעקומען — זעהט זיך א שיף, און נאך א מינוט — זעהט זיך א גרויסער רייסער צלם אויף זיין דעק. דאס שיקט ענגלאנד קיין פראנקרייך איהרע וואסער־לאזארעטען, איהרע זיהן, וואס האבען אויף פראנק־רייכס פעלדער בלוט פארגאסען, צוריק אהיים אריבערבראכטען, אויף רוה און היילונג אדער בראנדען. ווי אויסגעשפרייט איבער דעם וואסער, ווי אן אומגעהויערע פלאטע, ליגט דאס פלאמאנדישע לאנד, פלאך, פרוכטבאר, מיט ריכע שטעט, מיט פיעלע שיפען, מיט פיעלע מענשען. אין דער פערנע, אויף דעם ברעג פון פראנקרייך, זעהט מען אויפשטיין פון דער וואסער־פלאך די הויכע, ווייסע קרייד־פעלדזען פון דאווער, ווי אן אומגעהויערע מויער, וואס שיצט דאס לאנד פון דעם פיינט. אין דער מיטע פון דעם קאנאל, ווי אן אומגעהויערע שלאנג, ווינדט זיך דער וועג פון דאווער קיין קאלעס, דער וועג, וואס דורך אים האבען אזוי פיעלע מענשען, אזוי פיעלע ווערטער, אזוי פיעלע בריוו, אזוי פיעלע ווייטע ווינטשען, אזוי פיעלע ליבע־ווארטן, אזוי פיעלע שמייכלען, אזוי פיעלע טרערן, אזוי פיעלע ווייטאגס, אזוי פיעלע פרייד־ פיעלע ווייטאגס, אזוי פיעלע פרייד־ פיעלע ווייטאגס, אזוי פיעלע פרייד־

זיי, צווישען די וויסע וועגד בעהאלטען, מיט־ פיהרען אהיים דעם גרויל און שרעק פון דער מלחמה און דעם שוידערליכען גרוס פון יענע פעלדער, וואו זיי האבען זייער בלוט געלאזט.

און אז די וויסע שיפען וועגען אויסגעמי־ דען — טרעפען מיר אן אין וואסער נישט וויסע פון ברעג א שווארץ פאנצער־שיף שטעהן, וואס זעהט אויס מיט זיין שווארצקייט, וויי עס זאל צום וואסער צוגעשמידעט זיין. בעוואכט עס דא דעם וועג פון די, וואס פיהרען רוה און לייטזעליגקייט פאר די קרבנות פון די שלאכ־טן. אדער עס וואלט אליין אין שראכט זיך אר יצווארפען,

אין סוויטהעפטאן רעווידירט מען די פע־ סער, דעם באגאזש און נאך מעהר: מען פיהרט אריין אין א שפייכלער, וואו מען טהוט אויס, מען בעזוכט. מען צעהלט דאס געלד, און וועג אלץ איז רעכט, לאזט מען אריס.

דער וועג פיהרט איבער גרינע שפיעלע

Jüdische Volkszeitung №125 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג ח' סיון תרע"ה (21. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

איטאליען איז שוין גרייט צו א מלחמה.

איטאליען.

רוים, 20־טען מאי. דעם דייטשען און עסטרייכישען באטשאפטערס באגאזש איז שוין אוועקגעשיקט קיין דייטשלאנד און עסטרייך. דער טעלעגראף צווישען רוים און פאלא איז איבערגעריסען.

די שטימונג איז דא אזא, אז איטאליען וועט זיכער ערקלערען א מלחמה אויב דייטשלאנד־עסטרייך וועט זיי ניט פערכאפען די וועג א פריהער ערקלערען א מלחמה.

די איטאליענישע צייטונג „דזשורנאל ד' איטאליא" טיילט מיט, אז דער דייטשער און עסטרייכישער באטשאפטער, פירשט ביולאוו און מאציא האבען היינט ביינאכט פערלאזען רוים.

דער איטאליענישער פארלא־מענט.

רוים, 20. מאי. דער איטאליענישער פארלאמענט איז איינגערופען אויף היינט 12 א זייגער און דער סענאט אויף 4 א זייגער בייטאג. גלייך ווי די זיצונג פון פארלאמענט וועט זיך עפענען וועט דער פרעמיער־מיניסטער סאלאנדרא פאר־לעזען אייניגע זעהר וויכטיגע מיטיילונגען פון דער רעגירונג. נאכהער וועט דער מיניסטער פון אויסערן סאנינא אבגעבען אנ'אפ'ציעלע ערקלע־רונג איבער דער דיפלאמאטישער לאגע און אריינטראגען א געזעץ־פראיעקט, אז די שטאטס־מאכט זאל איבערגעהן אין די הענד פון דער רעגירונג.

דער איטאליענישע „גרינער בוך" וואס ענט־האלט בערך 70—80 זייטען איז שוין אבגע־דרוקט, נאר ס'וועט ניט ארויסגעגעבען ווערען פריהער ווי הייגט אין אויענד. דאס בוך ענט־האלט דאקומענטען, מיט וועלכע דאס מיניסטע־ריום וועט פערענטפערען איהר אויסערע פאליטיק. דער וויכטיגסטער דאקומענט איז נאך ניט געדר יקט, סאנינא וועט עס ערשט שפעט אין אווענד אבגעבען דרוקען.

ס'געהען קלאנגען, אז דער גרינער בוך וועט ענטהאלטען א דאקומענט וועגען דעם, אז אי־טאליען האט אבגעזאגט דעם אבמאך מיט עסט־רייך־דייטשלאנד.

סאציאל־דעמאקראטען געגען מלחמה.

טורין, 20. מאי. ס'וואקסט אין אלע ארביי־טער־צענטרען א שטארקע בעוועגונג געגען מלחמה. די בעוועגונג ווערט אבער גלייך דער־שטיקט פון דער פאליציי מיט אונ'ברחמנות'די־גער שטרענגקייט.

אין טורין איז ניט לאנג פארגעקומען גרוי־סע אונרוהען, ביי וועלכע פיעל מענשען זענען דער'הרג'עט און פערוואונדעט. די אדמיניסטרא־ציע טיילט אפילו מיט, אז ס'איז געווען נאר 1 גע'הרג'עטער, פונדעסטוועגען ווייס מען אז ס'זענען געווען פיעל פערוואונדעטע סיי ארביי־טער און סיי סאלדאטען.

אנגעהויבען האט זיך עס אזוי: א מאסע פון 8000 ארבייטער האבען זיך צונויפגעקליבען און אנגעהויבען דעמאנסטרירען: „נידער מיט דער מלחמה"! גלייך האט זיך געוויזען קאוואלעריע און אינפאנטעריע און זענען איבערגעפאלען די דעמאנסטראנטען. עס האט זיך אנגעהייבען א מורא'דיגע געשלעג. פיעל פון ביידע זייטען זענען פערוואונדעט.

די סאציאל־דעמאקראטישע פארטיי האט ארויסגעלאזען אנ'אויפרוף געגען מלחמה.

עסטרייך און רומעניען.

בוקארעסט, 20. מאי. ס'ווערט מיטגעטיילט פון א זיכערע קוועלע, אז רומעניען וועט אי־בערגעבען א נאטע צו דער עסטרייכישער רע־גירונג, אין וועלכער רומעניען פאדערט, אז עסטרייך זאל אבשטעהן צו איהר בוקאווינא און טראנסילוואניען. גלייכצייטיג פאדערט רומעניען אז עסטרייך זאל אבציהען איהרע מחנות פונ'ם רומענישען גרענעץ.

איטאליען, עסטרייך און אמעריקא.

וואשינגטאן, 20־טען מאי. איטאליען און עסטרייך האבען זיך געווענדעט צו דער אמע־ריקאנער רעגירונג מיט א בקשה, אז אינ'ם פאל ס'וועט אויסברעכען א מלחמה צווישען איטא־ליען און עסטרייך זאלען די אמעריקאנישע באטשאפטער און קאנסולאטען אין דיעזע צוויי לענדער נעהמען די איטאליענישע און עסטריי־כישע אונטערטאנען אונטער זייער השגחה. די אמעריקאנער רעגירונג האט אנגענומען די בקשה און האט אוועקגעשיקט אינסטרוקציעס צו איהרע קאנסולאטען אין די אויבענדערמאנטע לענדער.

די קאמפפען אין מזרח

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 20. מאי (אפיציעל). די קאמפ־פען אויפ'ן לינקען ברעג פון ווייכסעל און אויפן גאליצישען פראנט ווערען פארטגעזעצט און נעהמען אן א זעהר בלוטיגען חאראקטער. אין טהאל ביי אפאטאוו זענען שטארקע פיינדליכע מחנות אבגעשלאגען געווארען פון אונזערע אנגריפען. די פעסטונג פשעמישל ווערט באמ־באר'ירט.

צווישען פשעמישל און די גרויסע זומפפען ביים דניעסטר האבען מיר אבגעשלאגען נייע פיינדליכע אנגריפען.

דייטשער בעריכט.

בערלין 20 אפריל (אפיציעל). די רוסען האב ען נעכטען געפרובטאבשטעלען אונזער אפענ זיוו, נאר אלע זייערע אנגרייפען האבען קיין שום רעזולטאט ניט געבראכט. אונזערע מחנות זענען אריבער די טייך סאן אין צפון פון פשע־מישל. אין די דאזיגע קאמפען האבען מיר גענו־מען 7000 רוסען געפאנגען. אויך עראבערט פיעל אמוניציאן.

איטאליען און רומעניען.

רוים, 20־טען מאי דער רומענישער מיניס־טער אין רוים פיהרט לאנגע פערהאנדלונ גען מיט דעם איטאליענישען מיניסער פון אויסערן סאנינא.

ספעציאל אויפשניטגעשעפט
אונטער אויפזיכט פון דעם ה' אבערראבינער
ד"ר שארענשטיין
Hyskenstræde 12
Tel. 4624 Tel. 4624

„ROSE"-Cigaretterne.
№101 uden Mundst. 15 Stk 10 Øre
№101 med Mundst. 15 „ 10 „
№102 stort Format 15 „ 10 „
„ROSE"-Cigaretterne
har det største Salg i Danmark.
Kun ægte fra
C. B. MØLLER & Co

א שניידער מאשין פפאף. א גאלדנע כראנא־מעטער אוהר ביליג צו פערקויפען ביי ווילענשיק בארגערגאדע 60.

Ryg „Trojka" Nr. 3 og Nr. 4 fra A. S. Majkapar, Riga!

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

האגען יארגענסען

טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפענהאגען

שיפס מעקלער, דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־ים־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Amaliegade **קאסינא טעאטער** היינט דעם 18־טען מאי וועט אין

געשפילט ווערען אויף דעניש א דראמא פון פויליש־ יודישען לעבען

I) „שבת שבתון" (Den store Sabatt)

דראמא פון א יודישען אינטעליגענט אין 3 אקטען פון מ. סוקעניקאוו.

II) „סאלאמעא"

דראמא אין 1 אקט פון אסקאר א איילד.

בילעטען צו פרייז פון 1·25 קר. ביז 5·50 צו בעקומען אין דער קאסע פון קאסינא טעאטער 5. טעג פאר דער פארשטעלונג

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע ... שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס מיט קלאוויר

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. *Byen* 3959.

Restauration Rundetaarn

Trinitatis Kirkeplads

Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

געלעגענהייטס קויף

א גאלדענער הערן זייגער אלע 3 דעקלעך גאלד (14 קאראט) א כראנאמעטער. זא גוט ווי ניי ווערט יעצט פערקויפט ביליג פאר 80 קר. ביי ה' סקאראחאד *Borgergade 30.*

פרוביר

C.W.OBEL's

ציגארעטען

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «*BAKKEHUS*»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

Ulykkesforsikring

Sygeforsikring

Börneforsikring

tegnes til billigste Prœmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Norrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

ביליג זאכען ביליג.

דאמען, הערן און קינדער זאכען לויט בעשטעלונג, קריגט איהר נאר ביי טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3. Tlf. B. 752. u.

ס'ווערט געזווכט

א מיידעל צו הויז ארבייט אין א יונגעל צום געשעפט. טה. קאהן סט. קאניקעסטרעדע 3.

צו פערדינגען איין פלאטץ פון מאשינען מיט עלעקטרישע קראפט און גאזבעלייכטונג. פאסענדע פיר נאדלער אדער פאר שניידער שבת געשלאסען. ווענדען זיך.

Sant.-Pederst. 10 op. C. 3. 7—8 אבענד

Sant. Pederst 10op. C. 3.

וויל קויפען א נאדלער מאשין.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פארטיען אויף לאנד.

Telef. B. 532. W. 28 פארטאוו הויזערפלאץ

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Mobelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral 210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

---

2 טיכטיגע נאדלער קענען באלד קריעגען ארבייט אונטער גוטע בעדינגונגען ביי מ. קופערשטיק. שבת פריי. *St.-Pederst 10, 3. op C.*

א יונגעל אדער א מעדעל ווערט פערלאנגט צו לערנען נאדלעראַרבייט שבת פריי *St. Pederst. 10, 3. op. C*

ספעציאל אויפשניטגעשעפט

אונטער אויפזיכט פון דעם ה' אבערראבינער ד"ר שארענשטיין

Hyskenstræde 12

Tel. 4624 Tel. 4624

Tel. 772 **JHEE** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvar der alene handles — — med fineTheer

Grundlagt 1841

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

ס'ווערט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יעהרליכע ארבייט ווענדען זיך ביי פרוי באראש אדעלגאדע 54 סטוען.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

געזיכטספלעגע, און קאפפלעגע. אלע זארטען האהרוואסער און זייפען. בעסטע און געזונדסטע פריזער האנדלונג ביי ה'דאנאוויטש *Pilestræde 74* אפען פון 8 — 8. שבת ביז 10, זאנטג 8 — 12

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער א.ז.וו. צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blaagaards 31 B 1.*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

ביליגע און שעהנע שיסטער ארבייט, רעפעראציעס ביליג און שטארק מאכט ה' קארפאצאוו *Adelgade 38*

ביליגע און שעהנע שוסטער ארבייט, רעפאראציעס ביליג און שטארק מאכט ה' שעהנבוים *Landemærket 18 et 21.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ז. ברייגין *Rosengaarden 5.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

TELF. 4894 BUDCENTRAL EN TELF. 480

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigsteBudbesørgelse af enhver Arthvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassegnold	— 75 Øre

Josef Nachemsohn

København

Tordenskjoldsgade 1.

קויפט און פערקויפט פיינערע אנטיקזאכען

נייע שטרויהאטען פאר הערן צו בעקומען ביי געלפער *Pilestræde 57.*

Tel. B. [illegible]

Ansvarshavende for Redaktionen o Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jøbisk Folketidende's Trykkeri, Møntergade 2.

ניקאלאי ניקאלאיעוויטש.

דער גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש איז אן עלטער־פעטער פון דעם רוסישען קייזער. ער מוטער איז א דייטשקע. מיט זיין וואוקס, איז ארום 7 פוס די הויך) עראינערט ער פעטער דעם גרויסען, ווי אויך מיט זיין אויסער־ געוועהנליכע פיזישע קראפט. וואס ער בעזיצט דאס בלויע אויגן, געוועקסטע וואנצעס און א זינג גרויע בערדעל ארום פנים.

אט אזוי זעהט אויס דער רוסישער הויפט־ נגעראל, וואס פיהרט אן ארמיי, וועלכע ענט־ פאלט צוהען מאל אזוי פיעל זעלנער ווי די אר־ מיי, וועלכע נאפאלעאן האט געפיהרט מיט 100 טויזנד צוריק.

גרויס־פירשט ניקאלאיי האט זעהר ניט ליעב אין עמדעע און האלט ניט פון צייטונגס־רעקלאמע. ווייל איין מאל האט ער אויפגענומען אין זיין פירשט קווארטיר א צייטונגס פערטרעטער, מיט דעם בעהיגן ער האט גערעדט, און מעהר לאוט ער זיך קיינעם ניט צו.

דער זעלבער צייטונגס־פערטרעטער זאגט, אז ער האט געפונען א שמעוועדיגען, גערויעזען מענטשען, אהן דעם סמן פון א שמייכעל אויף דיי פנים.

נען דער ווייט האט זיך געענדיגט איז דער שוורצאליסט אריינגעפיהרט געוואָרען אין וואגאן, וואס דיענט אלס שפיז־צימער פאר־ דיספירשט.

וען ער איז אלט געווען 21 יאהר, האט ער זיך בעמייליגט צוזאמען מיט זיין פאטער אין דער וויסיש־טערקישער מלחמה און האט באלד מיט מערשאנען די סדרות פון מיליטערישע אויסגעשאפט און איז געשטיגען פון שטופ צו שטופ.

ער איז, ווי מען זאגט, א רעליגיעזער און מיסטישער מענש. נאר אז ער האט זיך געגומען צו מיליטערישע קונסט איז ער געווארען דער גרעסטער זעלנער, וואס רוסלאנד האט ווען עס איז אריינגעגעבען, א סאלדאט פון קאפ ביז די פיס.

איהם אליין איז צו פערדאנקען די גרויסע רעפארמע, וואס רוסלאנד האט גemאכט מיט דער אבשאפונג פון בראנפען.

צוליעב איהם גלויבט מען אין רוסלאנד האט די רוסישע ארמיי פיעל געשטיגען מאראליש (?) קיין „כאבאר" און קיין קארופציאן איז איצט נישטא אין דער ארמיי.

ווי אזוי דער גרוספירשט קעמפט מיט קארופציאן און כאבאר, האט ער דערוויזען אין פוילען.

ווען איהם איז בעקאנט געווארען, אז אפי־ ציערען נעהמען כאבאר און לאזען דערפאר צו פון די סאדריאדטשיקעס שלעכטע סחורה פאר דער ארמיי, האט ער אהן צערעמאניע צוזוא־ מענגערופען אלע סאדריאדטשיקעס און האט זיי געזאגט גאנץ פשוט:

— אדער איהר וועט צושטעלען די ריכטיגע סחורה, אדער מען וועט אייך אויפהענגען....

פון דעמאלט האט מען שוין אויפגעהערט צו הערען ווען כאבאר אין רוסלאנד.

אנאדער שווארצליפט האראקטעריזירט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש'ן אזוי: איינגעזאט אין זיך דעם גאנצען דעספאטיזשען רעזשים פון רוסלאנד, איז ער א בוראקראט פון קאפ ביז די פיס, עגאיסטיש און ענגהערציג. מען האסט איהם שרעקליך, אבער צו דער זעלבער צייט ציטערט מען פאר איהם, ווי פאר פייער. ווייל מען ווייסט זיין גרויסען אינפלוס וואס ער האט אויף דער ארמיי.

אויף ווי ווייט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש איז זעלבסטשטענדיג אין זיינע טהאטען בנוגע צו דער ארמיי קען מען זעהן פון פאלגענדען פאקט וועלכער איז פארגעקומען אין פערליף פון דעם יעצטיגען קריעג.

ווען גענעראל רענענקאמפף, א היציגער און מוכאמעט פאלעף איז פלוצלונג געפאלען, און דעם פאשא'ס רופאים האבען איהם ער־ קלעהרט אלס פערגיפטעט.

פאר'ן טויט האט דער יונגער וואלעף נור געקענט ערקלערען, אז ער האט ביים בלייכען דערווייז אויפ'ן אינזעל דער „בלייכער פעלען" אויפגעגעסן א קוכען.

און גלייך האט זיין מוטער די פרומע מור־ לעזי, א פערצווייפעלטען געשריי געטהאן:

— א קוכען... א קוכען... ביים בלייכען דערווייז... אה... איך מערדערין... דעם קוכען האב איך געבאקען... האב איך פערגיפטעט... אליין... אליין מיט מיינע איגענע הענד מיין קינד, מיין איינציג קינד אומגעבראכט... איצט פערשטעה איך שוין דעם דערווייז'ס רייד: — וואס די טהוסט — טהוסטו דיר!...

און אין אהנמאכט איז זי געפאלען צו דער ערד.

ש. אדלער.

פאליאקען און יודען.

אין ניו־יארק איז אפגעהאלטען געווארען א מי־ טינג צו וועקען סימפאטיי ביי דער יודישער בעפעלקערונג צו די פאליאקען. אבער דער מי־ טינג איז נעווען א דורכפאל און די וואס הא־ בען דעם מיטינג צוזאמענגערופען זענען נעווען צופריעדען. אז זיי זענען אוועק פון זאל מיט גאנצע ביינער.

א נעוויסער הערר הויזנער פון לעמבערג איז נעקומען אלס ספעציעלער שליח פון דעם פוילישען נאציאנאל־ראסה אין עסטרייך. דא אויפצובלאזען די ניסהיגע סימפאטהי פאר ד פאליאקען זען ער האט נור נעווארען אויף אזוי פיעל סימפאטי וויסיעל ער האט אזן זיין רעדע אטאקירט. די רוסען ליבען די פאליאקען האט אבער דער עולם ניט נעלאזט. אין נאך וויניגער האט דער עולם נעווארט הערען די בעהויפטונג אז פאליאקען מאכען ניט קיין פאגראמען אויף יודען.

די רעכטע נעדיכטע האט זיך אנגעפאנגען ווען ב. פייגענבוים פון „פאלוועטס" האט נע־ נומען ריידען און גemאכט די בעהויפטונג, אז דא „ווערען גפיהרט העצעס נעגען פוילישען פאלק".

„ליגען, ליגען!" — האט מען נעהערט פון אלע זייטען און עס האט אפגעהילכט א פייפע־ ריי. ווען ער האט נעזעהן אז דער רעדנער צוגענומען די שפראך, ער האט איניגע מאל פרובירט ווייטער רעדען. אבער מען האט נעשריען. אז ער זאל ריידען ווייטער. וויטער. העט וויייט. ארויס פון גאס. ארויס פון ניו־יארק. אין פוילען זאל ער ריידען!...

דער מיטינג האט זיך נעענדיגט מיט א גרוי־ סען סקאנדאל און הערר הויזנער האט נעשריען „אידיש פאגראמשטשיקעס". אבער זיינע נע־ שריי זיינען דערטרונקען נעווארען אין א ים פון פערדאמונגס נעשרייען און פייפעריי פון עולם.

„צדיק" עטינגער געפאנגען.

לייב עטינגער, אן עסטרייכישער יוד וואס האט פיגורירט אין בייליס פראצעס און וועמען די אנטיסעמיטען האבען נעקרוינט אלס צדיק איז נעפאנגען נעווארען פון די רוסען אין גא־ ליציען און איז נעבראכט נעווארען אין קיעוו צוזאמען מיט אנדערע נעפאנגענע.

עטינגער און נאך א יוד פון עסטרייך זע־ נען נעווען נעסט און זייצעוס זאוואד. דער קיעווער פראקוראר האט נעזוכט צו ווייזען אז די בייד עסטרייכישע יודען זענען „צדיקים אין זייער צוזעץ פון קומען אין קיעוו איז נע־ ווען צו קריגען קריסטליכע בלוט, און אז בייליס האט אויף זייער בעפעהל ערמארדעט יושצינסקי. עטינגער און דער צווייטער יוד זענען פארנע־ קומען אלס עדות פאר בייליס, און האבען נע־ ציגט אז זיי זענען בייד היינט־וועלטיגע יונ־ גע לייט אין קיינע צדיקים. דאס האט אבער ניט אבגעהאלטען דעם פראקוראר צו שרייען אז עטינגער איז א צדיק אין נעהיים, אן ארט ליוו צדיק וואס איז נעקומען אין קיעוו וועגען דעם צוזעץ פון קריגען קריסטליכע בלוט.

פון קאסינא־טעאטער.

זונטאג אוועגד איז אין קאסינא־טעאטער אויפגעפיהרט געווארען די דראמא „שבת שבתון", וועלכע בעהאנדעלט די יודישע פערפאלגונגען אין פוילען. די דאזיגע דראמא זאל אייגענטליך אוי־ סען זיין צו בעווייזען דעם גוואלדיגען נעגענואַ פון א יוד צו קריסט — די גרויסע מאראל, וואס דער יוד בעזיצט און די מוראַ־דינע אונ־ בארעמהערציגקייט, וואס עס לייגט אין דעם קריסט, אבער ארוסגעקומען איז דער דאזיגער נעדאנק האלב ניט פערענדיגט.

אין איינעם פון די אקטען איז בעווייזען געווארען א מין סייל פון א פאגראם — מען האט שויבען געבראכען — אבער אויך דער דאזיגער פאגראם האט ניט גehאלטען צו בעווייזען די דראמאטישע סצענעריי, וואס אזא פיעסע. נאך איהר טעמא נאך, פאדערט. דאס גאנצע האט זיך נעפיהלט ערשטרוויין צו מעלאדראמאטיש. ערשטרוויין גלאט דיסקוסיאנען. אין איין סצענע, אין דער לעצטער, ווען עס ברעכט אויס א פאג־ ראם, ווילעלט זיך אין דער יונגער אידעלמאן אין א טלית — טראץ זיין פרייגעזאנענקייט — אין ווערט פלוצלונג דער שפאלצער יוד, וועמען דער טלית זאל דיענען פאר א בעשיצער און פאר אנ׳עדות פון נעגענזאץ פון איהם ביז קריסט.

דאס אין אבער דאס העכסטע, וואס סוקע־ ניקאוו האט דארט דערגרייכט. און מעהר ווי א טרונע אויפ'ן ביהנע און א פאר אויסגעבראכע־ נע שויבען האט מען ניט נעזעהען.

אין דער אויספיהרונג איז זעלבסט ה' טעק־ סירע נעווען ניט גאנץ נעלונגען. בלויז אין דער לעצטער סצענע האט עד געמאכט אנ׳איינדרוק, צווישען די איבעריגע זענען נעווען עהנליך: פרל. ראזענבערג אלס אניוטא. פרוי מאנציאוס אלס ראזא און פרוי קארען גלאן אלס אננא. פרוי בעלאווסקי האט אלס חנה די הענדלערין נעווירקט מעהר קאמיש ווי פראגיש.

צולעצט איז אויסגעפיהרט נעווארען 2 סצע־ נע פון „סאלאמע". דער „שליחה־טאנץ" און כאלאמע'ס מאנאלאג צו יוחנן'ס קאפ. דער „שליחר־טאנץ" איז אויסגעפיהרט נעווארען פון פרל. אדארעע ווילאני אונטער א אינדרוקסמא־ לער דעקאראציאן.

אין אלגעמיין איז דער אוועגד נעווען א „מעלאדראמאטישער". ס. ב.

די מזרח־אייראפעאישע יודען און זייערע דיכטער.

אין „פאליטיקען" האט זיך אנגעהויבען דרוקען א סעריע פעליע־טאנען פון גאראג בראנדעס „די מזרח־אייראפעאישע יודען און זייערע דיכטער". מיר ברענגען דעם ערשטען ארטיקעל פון דעם בעריהמטען קריטיקער, וועלכער איז זעהר חאראקטעריסטיש פאר די יודישע שטימונגען פון׳ם פערי־פאסטער.

I

די רוסישע אינטעליגענץ ליידעט פון דעם, וואס די מלחמה האט גאראפיש אבגעטיילט רוסלאנד פון זייערע „פעראיינגטע". איבער־הויפט פון פראנקרייך, ווייל אנשטאט דעם וואס פאר דער מלחמה פלעגט מען קענען דורכפאהרן פון דער שטאט ביי נעווא (פעטראגראד) צו דער שטאט ביים סענא (פאריז) אינ׳ם משך פון 2 מעת־לעת געדויערט עס א׳צט לכל הפחות 10—12 טעג. דערפאר האט מען איצט אנגעהויבען אריסצוגעבען אין פאריז זעהר א גוטען וואכענבלאט „ל׳ עכא דע רוסיע" (אבקלאנגען פון רוסלאנד).

דער ערשטער נומער פון דיזען וואכענבלאט ענטהאלט פיעל אינטערעסאנטע זאכען: אנ׳אריף פון די רוסישע אינטעליגענטן, וואס איז געווען געדרוקט אין די מאסקווע׳ער פראגרעסיוו צייטונגען. אונטערגעשריבען פון איבער 200 בעוואוסטע נעמען מיט מאקסים גאר־קי, לעאניד אנדרייעוו, טהע׳דאר סאלאגוב, ק. ק. ארטשיגיוו און מאקסים קאוואלעווסקי, בראש. די אפעלאציע איז געווען געריכטעט צו דער רוסישער רעגירונג מיט א בקשה אבצושא־פען די אויסנאהמס־געזעצען פאר דער רוסי־יודישער בעפעלקערונג. וואס בעשטעהט פון 5—6 מיל׳אנען.

אין דעם אויפרוף דריקט אויס די רוסישע אינטעליגענץ איהר האפענונג, אז די בלוט פון די רוסישע סאלדאטען וועט ניט פארגאסען ווע־רן אומזיסט, אז אלע נאציאנען וואס ווארינען אין רוסלאנד וועלען נאכ׳ן שלום אנהויבען מיט א דאפעלטע ענערגיע בויען א בעסערע און ליכ־טיגערע צוקונפט פאר גאנץ רוסלאנד. דאך מו־זען די אונטערגעצייכנטע אייניזהען, אז אין פאלק, וואס לעבט אין רוסלאנד האט מען ווי־דער בעליידיגט און פערשאפען אהם גרויס וועהטאג. די בעגרענצונג פאר דער יודישער יוגענד ביים אריינטרעטען אין די רוסישע שו׳לען ווירקט אויסט פיעל שטארקער, ווייל די (די יודישע יוגענד) האבען ניט קיין מעגליכ־קייט צו בעזוכען די מערב־אייראפעאישע שולען וואס האבען זיך צוליעב דער מלחמה פערמאכט פאר זיי. דערצו קומט נאך צו, אז די יודען וואס לעבען אין די בעגענדען וואו עס קומט פאר די מלחמה האבען קיין רעכט ניט צו פערלאזן זייער ארט, און ווען א יודישען סאלדאטס פרוי אדער מאטער טארען זיי עס ניט. צום סוף קומט נאך צו, אז אין די אנגעוויזענע בעגענדען הערשט צווישען די יודען די גרעסטע נויט.

די דאזיגע פערהעלטנישען זענען ניט נאר א גרויסער אונרעכט. נאר אויך א גרויסער היזק פאר דער רוסישער מלוכה גופא.

אין די מיטיילונגען פון׳ם פוילישען פרעסע ביורא איז געווען אבגעדרוקט פאלגענדע פער־ארדנונג פון דעם רוסישען הויפט־קאמאנדיר גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש: „אונזער מלחמה־ערפאהרונג האט אונז בעויזען די פיינד־ליכע שטימונג צו אונז, וואס הערשט צווישען די יודען אין גאליציען, בוקאווינא און פוילען. ביי יעדער בעווענונג פון אונזערע מלחמה־כוחות, ווי צום ביישפיל ביי אבערפיהרונג פון מחנות אדער אבליידיגען א וועלכען ניט איז ארט, וואס פאלט אין דעם שונא׳ס הענד, קומט רעכט אומזיסט, אז אלע נאציאנען וואס ווארינען אין רוסלאנד וועלען נאכ׳ן שלום אנהויבען מיט א דאפעלטע ענערגיע בויען א בעסערע און ליכ־טיגערע צוקונפט פאר גאנץ רוסלאנד. דאך מו־זען די אונטערגעצייכנטע אייניזהען, אז אין פאלק, וואס לעבט אין רוסלאנד האט מען ווי־דער בעליידיגט און פערשאפען אהם גרויס וועהטאג. די בעגרענצונג פאר דער יודישער יוגענד ביים אריינטרעטען אין די רוסישע שו׳לען ווירקט אויסט פיעל שטארקער, ווייל די (די יודישע יוגענד) האבען ניט קיין מעגליכ־קייט צו בעזוכען די מערב־אייראפעאישע שולען וואס האבען זיך צוליעב דער מלחמה פערמאכט פאר זיי. דערצו קומט נאך צו, אז די יודען וואס לעבען אין די בעגענדען וואו עס קומט פאר די מלחמה האבען קיין רעכט ניט צו פערלאזן זייער ארט, און ווען א יודישען סאלדאטס פרוי קומט נאך צו, אז אין די אנגעוויזענע בעגענדען הערשט צווישען די יודען די גרעסטע נויט.

די דאזיגע פערהעלטנישען זענען ניט נאר א גרויסער אונרעכט. נאר אויך א גרויסער היזק פאר דער רוסישער מלוכה גופא.

אין די מיטיילונגען פון׳ם פוילישען פרעסע ביורא איז געווען אבגעדרוקט פאלגענדע פער־ארדנונג פון דעם רוסישען הויפט־קאמאנדיר גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש: „אונזער מלחמה־ערפאהרונג האט אונז בעויזען די פיינד־ליכע שטימונג צו אונז, וואס הערשט צווישען די יודען אין גאליציען, בוקאווינא און פוילען. ביי יעדער בעווענונג פון אונזערע מלחמה־כוחות, ווי צום ביישפיל ביי אבערפיהרונג פון מחנות אדער אבליידיגען א וועלכען ניט איז ארט, וואס פאלט אין דעם שונא׳ס הענד, קומט שעה ארויסגעטריבען טויזענדער יודען פון זיי־ערע מקומות און ישובים, קיינער האט ניט גע־קראגען קיין ערלויבניש צו פערבלייבען, אונגע־זעהענע בעלי־בתים, פרויען, וואס זענען געלע־גען אין קימפעט. הונדערט־יעהריגע זקנים, אלע האבען געמוזט פערלאזען זייער היים. אינ׳ם משך פון אייניגע טעג זענען אנ׳ערך 30000 יודען ארויסגעטריבען פון דער גאליציע (ארויסשיקען) אלע יודען פון די געגענדען, וואו די מלחמה גענהט פאר. גלייך ווי די רוסישע מחנות בעזעצען א וועלכען ניט איז ארט, מוזען די יודען תיכף ארויסגעשיקט ווערען פון דארטען. די רייכע יודען זאל מען בעהאלטען פאר קריגס־משכנות (ערבות) און מען זאל זיי דערווייל אוועקשיקען קיין קיעוו, רבנים, רייכע און איבערהויפט מע־שען וואס האבען אנ׳אייגפלוס אויף דער גרוי־סער אונווסיענדער מאסע. זאלען צום ערשטען ארעסטירט און אוועקגעשיקט ווערען... פארלו־פיג צום געגענד ביים דניעפער.״

ווי בעקאנט, האט מען די יודען אין פוילען מאסענווייז אריסגעטריבען פון זייערע שטעט און ישובים.

איצט מיטטיילט „ל׳ עכא דע רוסיע", אז מען האט ערפאהרען אז דער זשאנדארמסקער פאל־קאוניק מיאסאידאוו, איבערזעצער ביי דעם גענעראלשטאב פון דער 10־טער רוסישער אר־מיי, האט צוזאמען מיט א גאנצער באנדע אויס־געשפיאנירט די רוסישע מיליטער־געהיימניסען און פלעגט זיי ארויסגעבען די דייטשען. מיאסא־יעדאוו מיט דער גאנצער חברותא זענען גע־האנגען געווארען.

דער הויפט־קאמאנדיר דריקט אויס יעצט זיין צופרידענהייט דערמיט, וואס דער ווירקליך־שולדיגער איז געשטראפט און אז מיאסאיע־דאוו איז שולדיג אין דעם וואס מען האט הושד געווען די יודען אין שפיאנאזש.

די צייטונג שרייבט: „אויפגערעגט איבער די פעררעטעריין. וואס זענען פארגעקומען אזוי אפט, און ניט קלענדיג גענפענן די שול־דיגע. האבען די רוסישע גענעראלען אין א פאר

דער בלינדער דערוויש.

(א טערקישע מעשה־לע)

(ענדע)

יענע נאכט איז געווען אנ׳אונרוהיגע. שטי־קער דיקע כמארעס האבען זיך אהן אויפהער ארומגעטראגען איבער דעם שוארצען אנגע־ברוגז׳טען הימעל. פון צפון זיים האט געריסען א שרעקליכער ווינד און ווי מיט א שפיעלכעלע גשפיעלט מיט דעם ברומענדיגען ים. איין כווא־ליע האט זיך איבער דער צווייטער געריסען און איינס דאס אנדערע דאכט זיך געוואלט א יג־שיינגען.

אט אין דער דאזיגער נאכט איז דעם פא־ש׳ס איינציגער זוהן, מוכאמעט וואלעף, ארויס־געפאהרען מיט זיין גווארדיע אויף א ים־שפא־ציר. אנאנגס איז דאס וועטער געווען זעהר שעהן, אבער שפעט אין דער נאכט האבען זיך

די כוואליעס צושפיעלט און דאס לייכטע שפא־ציר שיפעל פון יונגען מוכאמעט וואלעף האט זיך גענומען טראגען. ווי א שאלעכץ אהן שום ציעל און ריכטונג. דער גאנצער פערסאנאל אויף דער שיף האבען זייערע לעצטע קרעפטען אנ־גענומען כדי דאס ש׳ פעל צו רעטען. אבער ווילד איז דער שטורעם געווען און שווארץ האט דער הימעל אראבגעקוקט און מיט רציחה האבען זיך די כוואליעס געווארפען און שוואך זענען די מענשליכע כוחות געווען. אום דיעזע דריי שונאים צו בעקעמפפען. יעדע כוואליע, וואס האט זיך אויפ׳ן דעק אריפגעריסען, האט אלץ נייע קרבנות מיט זיך מיטגענומען.

און דאס שיפעל האט זיך געהאלטען אי איין טראגען, צווישען נאכט און שטורעם. דער יונגער מוכאמעט וואלעף איז געשטאנען אין זיין קאיוטע און געבעטען צו אללאה, ער זאל זיך אויף אירם מרחם זיין און אירם אריסהעל־פען אין זיין נויטה. אויף דער שיף זענען שוין

גאנץ וועהניג מענשען געבליבען און די זענען געלעגען אהן כוחות. אין די ווינקעלעך און גע־וואלץ ביז זייער ענדע וועט שוין קומען.

מי׳ איינמאל האט זיך דאס שיפעל מיט א שרעקליכער קראפט אן עפעס אנגעשטויסען, די נאכט איז ווי פערציטערט געווארען. א רגע האט דער ווינד זיין אטהעם איינגעהאלטען און באלד טאקע ווידער אנגעהויבען נאך מיט מעהר כעס צו פייפען, ווייענן און יאמערן.

אין דעם אייגענעם מאמענט האט עס א שטארקע כוואליע אויפגעכאפט און מיט אזא האסט עס א שליירער געהאהן צום ברעג, אז עס איז באלד צושפרונגען געווארען אויף שפענ־דלעך.

אויף דעם „בלייכען פעלזען", צווישען י׳ה מער און צעפילדער פון שטורעם־ווינד האט זיך גהערט די מאנאטאנע גרהויבענע ת׳ה פון אלטען בלייכען דערווייש. פלוצלונג האט דער קראך פון דעם צושמעטערטען שיף איהם דעם מאדעם פון זיין התפעלות איבערגעריסען, ער איז געקומען ביז׳ן ברעג, אין דער פינסטער האט ער אויפגעהויבען עפעס פון דער ערד. דאס איז געווען אנ׳אהנמעכטיגער מענש. מיט די לעצטע כחות האט ער איהם אריינגעטראגען צו זיך אין הייל אריין, מיט פערשידענע רפואות און קרי־טעכצער האט ער איהם לאנג געמינעטהאלטען. ענדליך האט דער חולה די אויגען געעפענט.

— וואו בין איך? אה אללאה! — האט ער געפרעגט.

דער דערווייש האט געענטפערט:

— אללאה איז מיט דיר!

דער חולה האט וויעדער געפרעגט:

— ווער ביסטו?

— איך בין אללאה׳ס דיינער. און דו ווער ביזטו?

— איך בין פאשא סינגאסולא׳ס זוהן כוכב־

Jüdische Volkszeitung №124 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דינסטאג ה' סיון תרע"ה (18. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

איטאליען ערב א מלחמה אדער רעוואליוציע.

צוזאמענשטויס ביים עסטרייך־איטאליענישען גרענעץ. — די פעסטונג פשעמישל.

איטאליען.

די טעלעגראמען וואס זענען אנגעקומען פון איטאליען טיילען מיט, אז ס'הערשט דארטען א אונגעהויערע אויפרעגונג. אלע גאסען אין די גרעסערע איטאליענישע שטעדט זענען איבער־פילט מיט מענשען וואס דעמאנסטרירען פאר א מלחמה מיט עסטרייך. די דעמאנסטראנטען ריי־סען אויס די שטיינער פון ברוק און בויען בא־ריקאדען. אומעדום הערט מען קולות וועגען א מלחמה.

אין גאנץ רוים הערט מען אויסרופען:

נידער מיט דעם דייטש דזשיאליטי! דער צונעמעניש „דייטש" אויף דעם געוועזענעם מי־ניסטער דזשיאליטי, ווערט געברויכט איבעראל. די אויפרעגונג געגען איהם איז אזוי גרויס, אז זיינע אנהענגער טארען זיך ניט ווייזען אויפ'ן גאס ווייל די דעמאנסטראנטען וואלטען זיי צו־ריסען אויף שטיקער.

גאבריעלע ד' אנגוציא האט געהאלטען א רעדע אין וועלכער ער האט געזאגט, אז די אי־טאליענישע רעגירונג האט דעם 4־טען מאי אב־געזאגט דעם אבמאך מיט עסטרייך־דייטשלאנד.

די אפיציעלע טעלעגראם ביורא „אגענצא טעפאני" טיילטמיט: דער קעניג וויקטאר עמא־נועל האט ניט אנגענומען די דימיסיע פון אל־טען מיניסטעריום. נאטירליך, פערבלייבט דאן סאלאנדרא ווייטער בראש פון דער רעגירונג.

די צייטונג „קוריער דע לא סערא" פאלט אן אויף דזשיאליטי מיט די ערגסטע זלזולים אין זאגט, אז איטאליען איז אויף אימער גע־שענדעט. די צייטונגען „סאקאלא" און „פאפא־לא ד' איטאליא" פאדערן אויף די בעפעלקע־רונג צו אנ'אויפשטאנד. אלע צייטונגען פער־עפענטליכען מיט ריזיגע אותיות א מאניפעסט פון די אינטערוויניסטען (אנהייגער פון מלחמה) וואס ענדיגט זיך בזה הלשון:

בירגער! בעזעצט אלע גאסען און פלעצער! זאל אייער לאזונג זיין: מלחמה אדער רע־פובליק.

די צייטונג „סעקאלא" שרייבט: אפילו ווען עסטרייך וועט וועלען אבגעבען איטאליען חוץ טרענטינא אויך טריעסט און איסטריען. ווילען די איטאליענער בעסער א מלחמה, ווייל איטא־ליענס נייטראליטעט איז די זעלבע זאך ווי א מלחמה מיט די „פעראייניגטע". און בעלגיענס פראנקרייכ'ס און סערביענס אונטערגאנג. די אויפרעגונג אין רוים איז אזוי גרויס, אז ווען דער געוועזענער קאלאניאל מיניסטער בערטאלי־ני איז דורכגעפאהרען דורכ'ן גאס, זענען די דעמאנסטראנטען איבערגעפאלען און שיעור ניט דער'הרג'ט איהם, צום גליק זענען געקומען 4 אפיציערען און האבען איהם גערעטעט. כמעט אלע דייטשען און עסטרייכער האבען פערלאזען איטאליען. די רעפובליקאנער ערקלערען, אז אויב איטאליען וועט ניט אנהויבען קיין מלחמה וועלען זיי ניט'ערשטירצען דעם קעניג. אפילו אין די מיניסטעריעלע קאנטארען האבען זיך צוזאמענגעקליבען די בעאמטע און האבען גע־שריען: הורא פאר סאלאנדרא!

ס'זענען אויך פארגעקומען דעמאנסטראציעס געגען דעם פאבסט, ווייל ער איז דייטש־פריינד־ליך. ס'געהען אויך קלאנגען, אז דאס מיניס־טעריום סאלאנדרא האט אסיגנירט 100 מיליאן פאר דער ארמעע און פלאט.

א צוזאמענשטויס

פאריז. 17. מאי. דער צייטונג „הומאניטע" טעלעגראפירט מען פון רוים: ביי דעם עסטרייך־איטאליענישען גרעניץ איז פארגעקומען א צו־זאמענשטויס צווישען איטאליענישע סאלדאטען און עסטרייכישע יעגער. די לעצטע זענען פער־טריבען געווארען פון גרעניץ.

פשעמישל.

בערלין, 17. מאי. „טאגעבלאט"ס קארעס־פאנדענט טעלעגראפירט, אז די דייטש־עסטריי־כישע מחנות דערגעהנטערען זיך זעהר האסטיג די פעסטונג פשעמישל פון דריי זייטען. אזוי אז די פעסטונג וועט גאר גיך זיין ארומגערינ־געלט פון אלע זייטען.

געפאנגענע רוסישע אפיצערען דערצעהלען אז די רוסען האבען אנגענומען אלע מיטלען צו בעשיצען די פעסטונג, דאך גלויבט קיינער ניט, אז די רוסען וועלען קענען געגענשטעהן די דייטש־עסטרייכישע בעלאגערונג.

אונרוהען אין פארטוגאל.

מאדריד, 17. מאי. דער פרעמיער־מיניסטער דאטא האט זיך אויסגעדריקט, אז דער קרייצער „עספאנא" קומט אן קיין ליסאבאן, כדי צו בע־שיצען די שפאנישע און אויסלענדערס אינטע־רעסען. מסתמא וועט קיין פארטוגאל אנקומען נאך א קריעגסשיף.

דער קאמפף צווישען די רעוואלוציאנערע מחנות און די סאלדאטען וואס זענען פערבלי־בען טריי דער רעגירונג, ווערט נאך פארטגע־זעצט אין די גאסען פון ליסאבאן.

די באמבארדירונג פונ'ם קרייצער האט אויפ־געהערט, ווייל ס'פעהלט איהם אמוניציע. פיעל מענשען זענען גע'הרג'עט אדער פערוואונדעט און א סך געביידען זענען אונטערגעצונדען. אין שטאט הערשט א מורא'דיגע שריפה און א פאלשטענדיגע אנארכיע.

די בעוועגונג סיי אין ליסאבאן און סיי אין צפון פארטוגאל נעהמט אן א קאמוניסטישען חאראקטער. טויזענדער מענשען זענען געהרג'ט און פערוואונדעט.

דער קעניג פאר א מלחמה.

רוים, דעם 71־טען מאי. דאס מיניסטעריום סא־לאנדראס פערבלייבען ביים רודער בעדייטעט אז דער קעניג וויקטאר עמאנועל איז איינשטי־מיג מיט דאס מינ סטעריומס אויסענרייכס פא־ליטיק. מען קען ערווארטען אז די געשעהענישען אין איטאליען וועט זיך ענטוויקלען מיט א וואולקאנישער האסטיגקייט.

פון מזרח־פראנט

עסטרייכישער בעריכט.

וויען, 17־טען מאי. (אפיציעל) אונזערע מחנות פערפאלגען דעם שונא אין דרום פון דער טייך פליצא. מיר האבען פערטריבען דעם שונא פון די בערג ביי קעלץ ביז דער טייך קא־מייענא און אין דער לענג פון ווייכסעל געהען מיר אין דער ריכטונג צו קלומאנטאוו.

אויף דער שטרעקע רודניץ־פשעמישל האבען מיר אבגעווארפען דעם שונא צוריק נעהמענדיג פיעל געפאנגענע. שטארקע רוסישע מחנות זע־נען נעכטען צוריסען געווארען פון אונזערע מינען. ביי דיזער געלעגענהייט האבען מיר גע־נומען 1000 געפאנגענע און עראבערט 7 שווערע קאנאנען, 11 פולעמיאטען און פיעל אמוניציאן. אונזערע מחנות זענען היינט אין דערפריה אריינגעדרונגען אין זאמבאר.

צוליעב יום־טוב

ערשיינט ניט די צייטונג מיטוואך און דאנערש־טאג. דער קומענדיגער נומער ערשיינט פרייטאג.

די רעדאקציע.

רויכערט „טראיקא" נומ. 3 און 4 עכטע רוסישע ציגארעטען פון א. ס. מאיקאפאר, ריגא!

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

האגען יארגענסען טעל. 11693 16 סאנקט אנפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפענהאגען

שיפס מעקלער. דאמפשיף און זעגעלשיפס־מעריגנדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־מעריגנדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־יס־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

מאנטאג, דעם 17־טען מאי וועט אין קאסינא טעאטער Amaliegade

געשפילט ווערען אויף דעניש א דראמא פון פויליש־ יודישען לעבען

I) „שבת שבתון" (Den store Sabatt)

דראמא פון א יודישען אינטעליגענט אין 3 אקטען פון מ. סוקענניקאוו.

II) „סאלאמעא"

דראמא אין 1 אקט פון אסקאר א. אייזלד.

בילעטען צו פריין פון1.25 קר. ביז 5.50 צו בעסומען אין דער קאסע פון קאסינא טעאטער 5. טעג פאר דער פארשטעלונג

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע שע פיש. ס'וו נרט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ"ם מיט קלאריר.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille. Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

Restauration Rundetaarn

Trinitatis Kirkeplads

Middag fra Kl. 12—9. 50 og 65 Ø.

געלעגענהייטס קויף

א גאלדענער הערן זיינער אלע 3 דעקלער (41 ראאט) א כראנאמעטער, זא גוט ווי נייע ווערט יעצט פערקויפט ביליג פאר 80 קר. *Borgergade 30.* ביי ה' סקאו אהאד

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Fotografi-atelier „Standard"

58 Østergade 58

12 st. Empire 2 Kr.

MØBLER

ווער ווייל שפארען געלט? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

עקסאפרט-הויז

טארשיש אוז בענקאוו, סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער. וואהרע ביי

ק. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפראצענטירט ביליג און פינקטליך.

ס'וועט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יפהרליכע ארבייט וועגדען זיך ביי פרוי בראש אדעלגאדע 54 סטוען.

דאמען האטען.

אלע מאדערנע און עיגענטע דאמען האטען צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Nørrebrg. 14 I.

מיטעל הויז

יודישער האנדווערקער זעלבסט הילפאסע.

בעקאנטמאכונג

לויט'ן פאראגראף נר. 2 פון די סטאטוטען, ווערט איינגערופען א עקסטרא גענעראל פער־זאמלונג. זונטאג דעם 16 מאי 1 זייגער ביי טאג און רוימערסגאדע 22 סטוען.

מען בעט קומען אונבעדינגט פרעציס.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. ז. ברייגין *Rosengaarden 5.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

ביליגע און שענע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנוויטש *Blaagaards-31 B 1.*

ביליגע און שענע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבראוו *Wesselsgade 15.*

ביליגע און שענע שיסטער ארבייט, רעפעראציעס ביליג און שטארק מאכט ה' קארפאצאוו *Adelgade 38*

ביליגע און שענע שוסטער ארבייט, רעפעראציעס ביליג און שטארק מאכט ה' שענבוים *Landemærket 18 et 21.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. ב. בריינין *Rosengaarden 5.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל. בעטצייג־גארדינעס־טעפיכער א.ו.ו. צו בילייגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל. גאלד זילבער פלעט און קריסטאל צו בילייגסטע פרייזען. ס. סקאראהאד *Borgergade 30 Tel. Palæe 2167 y*

TELF. 4894 BUDCENTRAL EN TELF. 480

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassegncid	— 75 Øre

Josef Nachemsohn

København

Tordenskjoldsgade 1.

קויפט און פערקויפט פיינערע אנטיקזאכען

נייע שטרויהאטען פאר הערן צו בעקומען

Pilestræde 57. בען ביי גאלפער.

Tel. 8. 3757.

Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade 2.

קאלע, וועלכע ווילען ניט וויסען פון א יודישער צוקונפט. מיט די אומות העולם וואלטען מיר קענען דורכקומען; שווער איז נאר דורכצוקומען מיט אונזערע יודען גופא.

רבי דראכמאן האט בעגריסט די קאנפערענץ אין נאמען פון דער „יוניאן אוו ארטהאדאקס קאנגרעגיישאנס", פון וועלכער ער איז פרעזידענט און האט זעהר בעגייסטערט גערעדט ווערען דער מזרחי־ארגאניזאציאן, בעמערקענדיג דערביי אז זי איז אייגענטליך קיין פארטיי נאר פערטרעטערין פון כלל־ישראל, ווייל איהר אלאטפארמע איז דאס עכטע טראדיציאנעלע יודענטום.

רעוו. מאסליאנסקי האט גערעדט אין דעם נאמען פון דער ציוניסטישער פעדעראציאן און האט אויך געמאכט א שטארקען אפיעל צו די מזרחים, אז זיי זאלען זיך ניט פערנעהמען מיט מלחמות געגען די אלגעמיינע ציוניסטען. „געהט צו די שולען", האט ער אויסגערופען מיט גרויס בהלהבות „און זאגט די פרומע יודען, אז זיי זאלען ניט יוצא מיט זייערע תפלות וועגען ציון אין ירושלים, ווען זיי וועלען ניט צולעגען א אנדער צו דער ערהאבענער ארביי פון אויפבויען די הרבות פון ארץ ישראל.

שבת איז אין אלע שוהלען געווען א מזרחי־שבת, די רבנים־דעלעגאטען האבען גע'דרש'נט אין דערפריה ביים דאוונען און נאכמיטאג און א גרויסער עולם איז געווען אין אלע שוהלען.

וועגען יודישען קאנגרעס.

די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין דרום אפריקא האט אנגענומען די פאלגענדע רעזאלוציע:

דער עקזעקוטיוו קאמיטעט פון דער זיד־אפריקאנער ציוניסטישער פעדעריישאן, וואס פערטרעט איבער הונדערט ציוניסטישע פעראיינען איז מיט דער מיינונג, אז די איינציגע גע־ענגענהייט צו פאדערען גלייכע רעכט פאר יודען, וועט זיין, בשעת דעם אינטערנאציאנאלען פריעדענס קאנגרעס, נאך דער מלחמה, און מען דארף דאריבער אנווענדען אלע קרעפטען צו זייכערען פיר די יודען די גלייכע רעכט.

עס איז דעריבער נויטיג אז יודען זאלען זיך פעראייניגען מיט דעם ציעל צו אויסארבייטען די פאדערונגען וועגען געבען יודען ציווילע פאליטישע און רעליגיעזע גלייכבערעכטיגונג. אין די לענדער וואו זיי האבען ניט דיעזע רעכט; צו זיכערען פא־אן'עפענטליכע און רעכטליך געזיכערטע היים אין ארץ־ישראל.

צוליעב דעם ציעל זאלען אלע ציוניסטישע פעדעראציעס אויפגעפאדערט ווערען צו פעראייניגען זיך מיט אנדערע יודישע קערפערשאפט, אין וועלכער די ציוניסטען זאלען זיין שטארק פערטראטען און וועלכע זאל ארבייטען צו פערווירקליכען די אלע דערמאהנטע פאדערונגען.

לייפציגער יריד אין לאנדאן.

אין לאנדאן ווערט געפלאנט אבצוהאלטען א גרויסען יריד עהנליך צו דעם בעריהמטען לייפציגער יריד.

דיעזער גרויסער יריד פאנגט זיך שוין אן בעקסטען מאנטאג אין גרויסען אגריקולטוראל האל איזלינגטאן און וועט אנהאלטען מעהר פון א וואך.

די בארד אף טרייד האט ארויסגעשיקט מעהר ווי 30 טויזענד איינלאדונגען צו קויפערס איבער'ן גאנצען לאנד. מעהר ווי 10 טויזענד איינלאדונגען זענען געשיקט געווארען צו קויפערס אין די קאלאניעס איבער די ימים. סוחרים אין אלע וועלט טהיילען זענען איינגעלאדען צו קומען — אויף נעקסטען מאנטאג — אין לאנדאן צום גרויסען ענגלישען אינדוסטריעלען יאהרמארק.

טויזענדער אן טויזענדער קאסטענס פון פערשיעדענע ארטיקלען, פראדוצירט אין ענגלאנד זענען שוין אנגעקומען צום פערקויף.

דער יריד וועט זיין אויף דעם זעלבען שטייגער ווי דער פון לייפציג, דורך וועלכען דייטשע פאבריקאנטען האבען אסך פראפעטירט אין אויסלאנד.

גרויסע פערפלייצונגען אין רוסלאנד.

מען שרייבט אונז פון מינסק: די פערפלייצונגען האבען דא אנגעמאכט אונגעהויער גרויסען היזק. פיעל גאסען שטעהען דא אונטער'ן וואסער און די איינוואוינער זענען געווען גע־צוואונגען צו פערלאזען זייערע הייזער. אויך א'נ'ם געגענד ביי האמעל שטעהען גאנצע דערפער אונטער וואסער. בריקען און וועגען זענען אבגעריסען פונ'ם וואסער, פיעל בהמות זענען דערטרונקען געווארען.

ערגער פון אומעטום איז אין די שטעדט וואס זענען בעלעגען ביי'ם דניעפר, ווייל די טייך דניעפר האט פערגאסען די ברעגען אויף א שטרעקע פון 30 וויארסט אין דער ברייט. אין קיעוו שווימען ארום מעבעל און דערטרונקענע עופות איבער די גאסען. אין דער פארשטאדט סלאבאדקא ביי קיעוו זענען פיעל הייזער אראבגעריסען פונ'ם וואסער־שטראם און א'ן סמאלענסק שטעהען פיעל הייזער אונטער'ן וואסער. אין באלאשאוו שטעהען איבער 200 הייזער אונטער'ן וואסער.

„אגודת ישראל".

דער צייטווייליגער קאמיטעט פון דער וועלט־ארגאניזאציע „אגודת ישראל" בעט אונז אבדרוקען פאלגענדעס:

די וועלט־מלחמה האט פאר אונז געשטעלט נייע אויפגאבען און געשאפען נייע טעטיגקייטס־פעלדער. דער פראיעקטירטער קאנגרעס פון דער „אגודת ישראל", וואס האט געדארפט פאר־קומען אינ'ם חודש אויגוסט 1914, איז אויך ניט פארגעקומען ווייל די וועלט־מלחמה האט עס געהינדערט.

גלייכצייטיג אבער זענען צוגעקומען נייע ארבייטען, וואס זענען בעשאפען געווארען דורך דעם, וואס פיעל פון אונזערע גלויבענס־גענאסען זענען איבעראשט געווארען פון דער מלחמה אויף די דייטשע קור־און באד־ערטער. זייענדיג אונטערטאנען פון מלוכות, וואס זענען פיינדליך צו דייטשלאנד זענען געווען אין א זעהר שווערער לאגע. חוץ דעם האט זיך אנגעהויבען דער גירוש גאליציען און די נויט פון אונזערע ברידער אין ארץ ישראל וואס האט אויך געפאדערט גלייכע און אויף ס'איז מעגליך גרויס הילף.

דערפאר האט די פערוואלטונג פון דער „אגודה" גלייך אנגעהויבען א געלד־זאמלונג צווישען איהרע מיטגליעדער אין דייטשלאנד, ווי אויך אין אנדערע נייטראלע לענדער. די זאמלונג האט געגעבען גוטע רעזולטאטען און מיר האפען, אז זי וועט צופריעדענשטעלענד פארטגעזעצט ווערען און וועט געבען די מעגליכקייט פארטצוזעצען די אנגעהויבענע ארבייט.

די ביז איצטיגע ארבייט איז בעשטאנען אין פאלגענדען: גאר צום ערשטען האבען מיר אנגעהויבען א אונטערזוכונג וויפיעל יודישע פאמיליעס אדער פערזאנען פון די גאליצישע היימלאזע קענען בלייבען אהן מצה אויף פסח, און נאך פיעל ארבייט איז אונז געלונגען צו קאנסטאטירען די צאהל, נאך וואס מיר זענען גלייך צוגעטראטען צום אויסטיילען מצות.

מיר האבען געברויכט אנ'ערך 32 טויזענד מארק. חוץ דעם האבען מיר אויסגעהאלפען די גאליצישע פאלקסקיכען און אויך פריוואטע פאמיליעס מיט מזומן געלד.

אונזערע פריוען־פעראיינען האבען געעפענט א זאמלונג פון קליידער און וועש לטובת די גאליצישע היימלאזע. פיעל הונדערט קאסטענס מיט בגדים און וועש זענען דורך די אויבענדערמאנטע פעראיינען איבערגעשיקט געווארען קיין גאליציען.

אויך האט זיך פאר אונז געשטעלט די אויפגאבע: ווי צו אויפהאלטען דעם מאראלישען אוז רעליגיעזען גייסט פון דעם גאנצען יונגען דור אינ'ם גירוש־גאליציען, וואס איז אריינגעפאלען אין א גאנץ פרעמדער סביבה און האט נאך געקענט האבען א זעהר שלעכטע ווירקונג. צו דעם צוועק האבען מיר איינגעארדענט שטרענג יודישע „חדרים" און העכערע שוהלען, אויך איז געגרינדעט געווארען א „קאמיטעס צו בעשיצען די גאליצישע היימלאזעס אינטערעסען", וועלכער וועט, ווי מיר האפען, צוזאמען מיט אנדערע יודישע ארגאניזאציעס העלפען אויפצוריכטען גאליציען נאך דער מלחמה.

(ענדע קומט).

בלבולים.

אין נומער 80 פון דער רוסישער מיליטער צייטונג „רוסקי אינוואליד" איז אבגעדרוקט געווארען פאלגנדעס:

אויף דער פרייסישער גרענעץ טהוט זיך א טומעל, וואס איז אייגעטליך א נאטירליכע זאך אויף א פלאנג, וואס מיינט בלויז צו מאכען דעמאנסטראציס.

זיי טעראריזירען אונז דורכ'ן באמבארדירען די בעפעלקערטע ערטער טיעף הינטער דער שלאכט ליניע, און דערביי ליידען בלויז די שפיטאלען און אידען וועלע בעוואוינען די דאזיגע ערטער.

די אידישע בעפעלקערוג פון די שטעדט און שטעדלעך אנטלויפט אוועק טיעף אין לאנד, און אויי ווי די דייטשע אויסשפירער ווערבעווען פון צווישען דער אידישער בעפעלקערונג דעם גרעסטען טייל (?) פון זייערע אגענטען, קומט אויס, אז אויסער דעם בארבאריזם פון רואינען די פריעדליכע איינוואהנער. מאכט אן דאס דאזיגע באמבארדירען שאדענס די דייטשע אליין, אויף וואס מען קען נישט אנווייזען.

ערלויבט יודען וואוינען אין באקו.

די רוסישע שטאאטהאלטער פון קאווקאז גראף וואראנצאוו דאשקאוו האט, לויט דער מעלדונג פון „הצפירה", בעפרידיגט די שתדלנות פון די דארטיגע פאבריק־בעזיצער, צו ערלויבען אלע וואוינרעכטלאזע יודען, וועלכע זיצען שוין בדיעבד אין באקו, צו פערבלייבען דארט וואוינען אונגעשטערט אין פערלויף פון דער גאנצער מלחמה־צייט.

[illegible] האט [illegible]ביסלעכווייז אויפגעפלאנטערט א טיעפע שנאה צו דעם אלטען דערוויש, [illegible] שטענדיגער איינפאכער ענטפער, — „וואס דו טהוסט — טהוסטו דיר"! — האט זי בייז גע־[illegible]. איהר צארן איז מיט יעדען טאג אלץ [illegible] געווארען, איהר כעס האט גאר קיין [illegible] ניט געהאט. זי האט ניט געקענט פער־[illegible], וואס מיינט דער אלטער מבולבלער [illegible] מיט זיין איינגע'עקשן'טען אויסדרוק? [illegible] האט זיך אויסגעוויזען, אז ער וויל זי נאר [illegible] זיין אונפערשטענדליכער פראזע רייצען [illegible] בעליידיגען. לאנג האט זי די שנאה בע־[illegible] ביי זיך אין הארצען. אלערליי פלענער [illegible] זיך איהר געפלאנטערט אין קאפ ביז א [illegible] מחשבה איז איהר ענדליך געקומען [illegible].

דעם טאג האט זי זיך אליין בעשעפטיגט אין קיך. כמעט אלעס אליין געקאכט און געבאקען, אויך דעם קוכען פאר דעם בלייכען דערוויש האט זי אליין פארטיג געמאכט. ענדיגענדיג איהר ארב יט. האט זי דעם קוכען איינגעוויקעלט און מיט אונגעדולד גענומען ווארטען ביז די נאכט וועט קומען און דער דערוויש וועט קומען, ענדליך האט זי דערהערט דריי מאהל אנקלינגען און דער דערוויש איז אריינגעקומען מיט ציטערדיגע הענד האט מורלעזי איהם דערלאנגט דעם קוכען און טיעפער נאך אראבגערוקט דעם שלייער אויף איהר פנים בכדי קיינער זאל ניט בעמערקען ווי בלאס זי איז געווען.

— וואס דו טהוסט — טהוסטו דיר! — האט דער דערוויש אויסגעמורמעלט זיין געוועהנליכען פזמון און זיך צוריק אהיים אומגעקעהרט.

(ענדע קומט). ש. אדלער.

אין איטאליען

די מיליטערישע, ווי אויך די פאליטישע לאגע פון אייראפא האט זיך אין'ם משך פון דער לעצטער וואך געענדערט מיט א שטורמישע שנעלקייט. אויף דער וועלט־ביהנע האבען זיך פלוצליך בעוויזען נייע געשטאלטען און פאקטארען. דער הויפט־אינטערעס האט זיך קאנצענטרירט אויף איטאליען, וועלכע האט זיך ערנסט גענומען צו די „אונטערהאנדלונגען" מיט עסטרייך, עסטרייך און דייטשלאנד און האט דורך איהרע גרויסע און ערנסטע מלחמה־פאר־בערייטונגען בעוויזען, אז זי מיינט דאס מאל גאנץ ערנסט. גאנץ איטאליען איז ווי דורכגעדרונגען געווארען מיט א מלחמה־פיבער, וועלכער האט אויפגעהיצט די נאציאנאלע געפיהלען ביז גאר. זייט דעם גאריבאלדי־פייער אין קאסטרא, וואו ס'האט אייגענטליך געואלט געזאגט ווערען „דאס גרויסע ווארט" צום איטאליענישען פאלק, לעבט איטאליען אין א געהויבענער אטמאספערע, אין א לופט, וואס איז דירעקט אנגעזאפט מיט פולווער און בליי. ס'איז גאנץ קלאר, אז סאלאנדרא און סאנינא, ווי אויך דער קעניג האבען שוין געוואלט נאכגעבען דער פאלקס־שטימונג, האבען געהאט בדעה צושטעהען צום דרייפערבאנד און ערפיהלען די חלומות פון דער אירעדענטישער (ניט געטיילטער, גאנצער) איטאליען.

„א. טריעסט, וואס איז אזוי נאהענט אונזער הארץ, מיר קומען דיך בעפרייען" — האט מען טאג און נאכט געזונגען אויף די גאסען פון רוים, פאדוא, מילאן, גענוא און אנדערע שטעדט, וואו דאס פאלק איז ארויס אין די גאסען און האט פערלאנגט, געפאדערט קריעג. און צוזאמען מיט דעם פאלקס־ליעד האבען זיך געהערט פערביטערטע געשרייען געגען דעם אלטען דזשיאליטי, וועלכער איז געקומען קיין רוים, כדי צושטערען די שווערע שווארצע וואלקענס, וואס האבען געדריקט איטאליען. דזשיאליטי, וועלכער האט הינטער זיך א גרויסע צאהל סענאטארען און דעפוטאטען, ווי אויך די סאציאליסטישע מאסען, האט כמעט ווי אויסגעפיהרט זיינע מיסיאן. צוזאמען מיט די קריגערישע פאלקסמאסען זענען ארויס אין די גאסען די פריינד פון פריעדען, די אנהענגער פון דזשיאליטי און זיינע נייטראליסטישע גרופען.

און דאס פאלק האט דערווייל מנצח געווען. די רעגירונג האט זיך ניט ערלויבט צו האנדלען ווא־באנק, האט ניט געוואלט פערלאזען זיך אינגאנצען אויף זיין אויטאריטעט, וועלכער האט אגב אנגעהויבען צו וואקלען. דער קאבינעט סאלאנדרא־סאנינא האט דעמיסיאנירט, ערקלערענדיג, אז אזוי ווי זיין פאליטיק בעגעגענט ניט די הסכמה פון אלע פארטייען, קען ער ווייטער ניט פיהרען די פאליטיק פון דער מלוכה אין אזא וויכטיגע רגע.

און אזוי ווי דעם 20־טען מאי דארף זיך עפענען דער פארלאמענט, איז גאנץ קלאר, אז די רעגירונג און דער קעניג ווילען די וויכטיגע פראגע פון שלום אדער מלחמה בעשליסען צוזאמען מיט די פאלקס־פערטרעטער. דאס איז בלי שום ספוק א זיעג פון פארלאמענטאריזם, א בעווייז פון טיעפען און עכטען קאנסטיטוציאנאליזם. וואס ווארצעלט אינ'ם איטאליענישען פאליטישען לעבען.

דערווייל איז אלזא די דירעקטע מלחמה־געפאהר עטוואס אבגעשוואכט געווארען און גראף ביולאוו קאן בעשטימט צופריעדען בלייבען מיט זיין דיפלאמאטישער ארבייט. דערהויפט מיט זיין פריינד דזשיאליטי, וועלכער האט איהם אזוי ענערגיש אונטערשטיצט. ווי ס'איז בעקאנט געפינט זיך דזשיאליטי, אז עסטרייכ'ס פארשלאג, נעמליך, די אבטרעטונג פון גאנצען דרום־טיראל מיט א טייל איסטריע, די אויטאנאמיע פון טריעסט, וועלכער בעקומט א איטאליענישען אונירסיטעט און די אנערקענונג פון וואלאנא'ס אקופאציע, — א גוטער באזיס, כדי ווייטער צו פיהרען פריעדליכע אונטערהאנדלונגען. די קריעגס־פארטיי געפינט אבער, אז דאס איז צו וועהניג, אז דערמיט ווערען ניט פערווירקליכט די נאציאנאל־היסטארישע אידעאלען פונ'ם איטאליענישען פאלק.

דעריבער זענען די גאסען פון רוים, מילאן, גענוא און אנדערע גרויסע שטעדם פול געווארען פון דעמאנסטרירענדע און אונצופריעדענע מענשען. א טייל פון פאלק איז אויפגערעגט און שטורעמט איז די גאסען און שרייט מיט א פערביטערונג:

— נידער מיט דייטשלאנד! נידער מיט איטאליען! נידער מיט דזשיאליטי!

און אויב די מלחמה־געפאהר איז פערשוואונדען ווערט איצט ערנסט אנ'אנדער סכנה־א סכנה פון א ברודער־קריעג אדער פון א אינערע רעוואליוציאן.

מזרחי־קאנפערענץ.

די צווייטע יעהרליכע קאנפערענץ פון דער מזרחי, וואס איז פארגעקומען די טעג אין ניויארק, געהערט צו איינע פון די אימפאזאנסטע קאנפערענצען אין אמעריקא.

ארום צוויי הונדערט דעלעגאטען, צווישען זיי די חשוב'סטע רבנים אין אמעריקא, אונדערצו אויך עטליכע הונדערט געסט זענען געווען ביי דער ערעפענונגס־זיצונג. צווישען די געסט זענען געווען די בעריהמטעסטע מענער פון דער אלגעמיינער ציוניסטישער בעוועגונג.

רבי אבראמאוויטש פון סט. לואיס, פארזיצענדער פון דעם הויפט ביורא פון דער מזרחי, האט געעפענט די קאנפערענץ מיט א תפלה און דערנאך האט רבי משה זבולון מרגליות געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט אויפגעוויזען די נויטווענדיגקייט צו פעראייניגען דעם יודישען נאציאנאליזם מיט דער יודישער רעליגיאן. ציון אהן רעליגיאן אדער רעליגיאן אהן ציון זענען ביידע האלבע זאכען. דער אמת'ער גייסט פון יודענטום פאדערט, אז זיי זאלען ביידע געהן האנד אין האנד אין פאלקאמער הארמאניע.

רבי שאפער האט דאן פארגעשלאגען, אז די לייטונג פון דער קאנפערענץ זאל איבערגעבען ווערען צו דעם גאסט פון אייראפא הרב ר' מאיר בערלין. דיזער פארשלאג איז בעגריסט געווארען פון דער פערזאמלונג מיט דונערענדע לאנג אנהאלטענדע אפלאדיסמענטען, בשעת א פארשטעהער פון דער אגודה „תפארת מזרחי" האט פרעזענטירט דעם איינשטימיג־געוועהלטען פארזיצענדען מיט א זילבערנעם האמער. האט רבי בערלין געהאלטען א זעהר בעגייסטערטע רעדע, אנהויבענדיג אין העברעאיש און ענדיגענדיג אין מאמע־לשון. ער האט דערמאהנט דעם פערשטארבענעם פיהרער און נאכפאלגער פון ד"ר הערצל, דוד וואלפסאן, וועלכען ער האט געשילדערט מיט די שעהנסטע פארבען אלס אנעכטער יוד וואס האט פעראינטערעסירט אין זיך יודישע קענטניסען מיט מאדערנער בילדונג און האט בעזעסען א ברייט יודיש הארץ איבערגעגעבען מיט לייב און לעבען צו דעם גרויסען ציון־אידעאל. דאס פובליקום האט אויסגעדריקט פערעדרונג צו דעם אנדענקען פון דעם גרויסען נפטר דורך אויפהויבען זיך פון די ערטער.

רבי ד"ר קליין האט בעגריסט די קאנפערענץ און האט פערשפראכען צו ארבייטען טיג פאר דעם „מזרחי". דער פארזיצענדער האט פארגעשטעלט ד"ר שמריהו לעווין. וועלכער האט געקראגען א זעהר ענטהוזיאסטישע אויפנאהמע פונ'ם גאנצען עולם. ד"ר לעווין האט אויך אנגעהויבען זיין רעדע אין העברעאיש און האט מסיים געווען אין יודיש. ער האט גערעדט זעהר טאקטיש און העפליך, האט הערצליך בעגריסט די טעטיגקייט פון די מזרחיים אין דעם נאמען פון דעם אקציאנס־קאמיטעט און האט אפעלירט צו זיי, אז זיי זאלען זיך נאר אבגעבען מיט פאזיטיווע ארבייט, ניט מיט נעגאטיווע אדער שלילה־ארבייט. — אייער הויפטאויפגאבע דארף זיין, האט ער געזאגט, ניט מלחמה צו האלטען מיט די אלגעמיינע ציוניסטען, מיט וועלען שוין צווישען זיך דורכקומען, נאר צוציהען צו אונזער ערהאבענעם אידעאל די גרויסע מאסען יודען, די קאנסערוואטיוען ווי די ראדי־

דער בלינדער דערוויש.

(א טערקישע מעשה'לע)

יעדען אווענד, ווען דער הימעל אין מערבזייט ווערט ווי מיט א פייער בעגאסען און די לעצטע שטראהלען פון דער זונן ראנגלען זיך, ווי די גוססים, מיט דער אנקומענדיגער פינסטערניש: ווען עס הויבען זיך אן איינס נאכ'ן אנדערען צו בעווייזען שטערענדלעך, בלייכע, ציטערדיגע, דעמאלט קען מען זעהן ווי איבער די וועלען פון דעם רוהיג פליסענדען ים־פאס, וואס טהיילט אב דעם האלב־ווילדען אינזעל „בלייכער פעלזען" פון דער רוישענדער שטאדט גליטשט זיך א[illegible] א שיפעל, וואס פיהרט נאר איין איינציגען פאסאזשיר, אנ'אלטען בלייכען דערוויש. (א מוסולמאנער גלח).

שוין מעהר ווי צוואנציג יאהר זייט דאס שיפעל פיהרט יעדען אווענד דיעזען דערוויש הין און צוריק. דאס איז געווען א הויכער גרייז־גרויער זקן, מיט א לאנג שנעע־ווייסע בארד, מיט אזעלכע ברעמען, וועלכע האבען צוגעדעקט צוויי אויסגעלאשענע, פערטרעהרטע אוי ען. זיין פנים און הויכער גערינצעלטער שטערן, וואס נאר א העלפט פון איהם האט זיך ארויסגעזעהן פון זיין טורבאן, האבען פיעל טרויעריגעס דערצעהלט פון זיין לאנגער פערגאנגענהייט.

איינזאם, אבגעזונדערט פון דער וועלט אין זיין אונטערערדישען מעטשעט (קירכע) האט דער דאזיגער זאנדערבארער זקן פערבראכט שוין העכער צוואנציג יאהר אויף דעם „בלייכען אינזעל". א גאנצען טאג האט איהם קיינער קיינמאל ניט געזעהן ארויסגעהן פון זיין בעהעלטענעש. פון דעם פריהמארגען ביז שפעט אין אווענד איז ער בעהאלטען פון דער וועלט און נאר ווען די נאכט האט אנגעהויבען צו צופאלען פלעגט ער אויף דעם אינזעל ארויסקומען. מיט מיעדע טריט איז ער ביז'ן ברעג פון ים צוגעגאנגען, האט אבגעבונדען א קליין שיפעל, האט זיך אין דעם אריינגעזעצט, און אויסשעפטשענדיג א תפילה, האט ער גענומען רודערען אין דער ריכטונג פון דער שטאדט. ביים צווייטען ברעג האט ער דאס שיפעל וויעדער צוגעבונדען. דארט איז געשטאנען א פרעכטיגער פאלאץ.

דאס איז געווען פאשא סינגאטוללא פאלעף'ס פאלאץ.

די וואך, וואס איז ביים טהויער געשטאנען האט דעם בלייכען דערוויש געקאנט. מיט דרך־ארץ נייגען זיי וייערע קעפ פאר איהם אין לאזען איהם דורך ביז דעם פאשא'ס חדרים, דארט קומט איהם מורלעזי, דעם פאשא'ס הויפט־ווייב אנטקעגען, פערהאנגען דאס פנים מיט א דיקען שלייער און גיט איהם איבער א שעהן געבאקטען קוכען.

— וואס דו טהוסט — טהוסטו דיר! — מעלט דער דערוויש אויס, אנשטאט צו דאנקען און קעהרט זיך וויעדער צוריק אהיים.

און שפעט ביי נאכט, ווען דער דערוויש בע־רעט דעם ברעג פון דעם איינזאמען „בלייכען פעלזען", ווערט די שטילקייט דארט איבערגעריסען פון דעם אלטענ'ס קורצע תפילה.

„לא איל, איל אללאה, מחמד ראיסול אללאה!" (נישטא קיין גאט אויסער אללאה און מחמד איז גאט'ס נביא).

* * *

נאר אין הארצען פון פאשא'ס הויפט־ווייב.

Jüdische Volkszeitung №123 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, מאנטאג ד' סיון תרע"ה (17. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

א מיליטערישער אויפשטאנד אין פארטוגאל.

נייע פראנצויזישע ערפאלגען. — די לאגע אין איטאליען

אונרוהען אין פארטוגאל.

מאדריד, 16. מאי. אין ליסאבאן האבען זיך אנגעהויבען גרויסע אונרוהען. די עסקאדרע, וואס שטעהט אין האפען אין טאזשא האט אנגעהויבען באמבארדירען די שטאט ליסאבאן. דער היזק פון מענשען זאל זיין זעהר גרויס. דער גארניזאן אין ליסאבאן איז אבער טריי דעם פרעזידענט.

פרטים.

מאדריד, 16. מאי. די אונרוהען אין ליסאבאן האבען זיך אנגעהויבען אויפ'ן קרייצער „אדא־מאסטאר" וואס האט באמבארדירט די שטאט. א מאסע פון אנ'ערך 200 ציווילע איינוואוינער האבען אונטער אויסרופען „ס'לעבע די רעפובליק" אריינגעריסען זיך אין די קאזארמעס און האבען אנגעהויבען פאגראמירען. פיעל זענען גע'הרג'עט אדער פערוואונדעט. די גאנצע רעפובליקאנישע גווארדיע איז אבער פערבליבען טריי דער רעגירונג און האבען בעזעצט אלע גאטען, פלעצער און וויכטיגע סטראטעגישע און פונקטען און צוטרייבען יעדער מענשען־זאמלונג. אין שטאט איז געשעהען פיעל באמבע־אויפרייטונגען.

דער קרייצער „וואסקא דע גאמא" איז אבגעגאנגען פון ליסאבאן מיט געהיימע „אנווייזונגען" פון דער רעגירונג. די אייזענבאהן און טעלעגראף־פערבינדונג מיט דער הויפטשטאדט איז אבגעשטעלט. דער גארניזאן אין עלבא וואס איז פערבליבען טריי דער רעגירונג איז איבערגעשיקט געווארען קיין ליסאבאן.

די צייטונג „עלמונדא" שילדערט די געשעהענישען אין ליסאבאן: דער סיגנאל צום אויפשטאנד איז געגעבען געווארען האלב פיער אוייגער בייטאג מיט 3 שאסען פון א ביקס וואס איז אויסגעשאסען געווארען ערגעץ וואו אין א גאס. גלייך האט דער קרייצער אנגעהויבען א מורא'דיגע קאנאנאדע אויף דער שטאדט און נאכהער האט מען אנגעהויבען שיסען אומעטום. די רעוואליוציאנערען האבען אנגעהויבען שטורמען די קאזארמעס, פאדערענדיג, אז די סאלדאטען זאלען צושטעהן צו זיי, נאר גלייך איז אנגעקומען קאוואלעריע, ארטילעריע און די רעפובליקאנישע גווארדיע און האט צוטריבען די מאסען. כמעט אלע מאטראסען זענען צוגעשטאנען צו די רעוואליוציאנערען, אלע קריעגס־שיפען האבען אויפגעהויבען דעם רעפובליקאנישען פלאג. דער פרעזידענט אריאגא איז אין בעגלייטונג פון דער רעפובליק־גווארדיע אוועקגעפאהרען קיין ליסאבאן.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 16. מאי (אפיציעל). אין צפון פון פיעערן האבען מיר ווידער אבגעהאלטען א גרויסען נצחון. אונזערע מחנות האבען עראבערט פיעל טראנשעען ביי העט־זאס. גלייכצייטיג האבען מיר בעזעצט א טייל פון דער שטאדט סטענסטראט, אין דרום פון קאנאל און דעם בריק וואס געהט איבער'ן איפר־קאנאל.

אין צפון פון אראס האבען מיר ווידער געהאט ערפאלג אין דרום מזרח פון נאטר־דאם־דע־לארעט האבען זיך אונגערע אנגריפען דער־נעהנטערט צום צוקער פאבריק אין סושעז. פון דער צווייטער זייט האבען מיר אבגעשלאגען פיעל אנגריפען. מיר האבען פון זונטאג אן גענומען איבער הונדערט דייטשע אפיצערען געפאנגען און עראבערט פיעל אמוניציאן.

באריקאדען אין איטאליען.

רוים, 16 מאי. היינט איז דא פארגעקומען גרויסע אונרוהען. אין פיעל ערטער האט מען אפילו געקעמפפט אויף באריקאדען פיעלע זענען פערוואונדעט.

אין קאנסטאנצא טעאטר, וואו מען האט געשפיעלט אפענבאכס א אפערעטע האט ד'אנונציא געהאלטען א פייערדיגע ראוואליוציאנע רעדע, אין וואלכער ער האט אנגערופען דעם געוועזענעם מיניסטער דזשיאליטי, לאנג־פערעטער. אין מילאנא האבען די ארבייטער פראקלאמירט א גענעראל־שטרייק.

ווען גאבריעלע ד' אנונציא איז אנגעקומען קיין רוים, האבען זיך צוזאמענגעקליבען א אונגעהויערע מענשען־מאסע צו בעגעגענען איהם. די וועג צו דזשיאליטיס וואוינונג איז געווען פערצוימט מיט סאלדאטען, נאר די דעמאנסטראנטען האבען זיך דורכגעריסען און האבען זעהר העפטיג דעמאנסטרירט נעבען דזשיאליטי'ס הויז. פון א באלקאן האט ד' אנונציא ווידער געהאלטען א פלאמענדע רעדע, וואס איז זייער אויפמערקזאם און מיט בעגייסטערונג אויסגעהערט געווארען פונ'ם זיבען טויזענד'יגען פובליקום.

גאנצע שטאדט טייל ווען איז איז ארומגערינגעלט מיט סאלדאטען.

און פיעל ערטער כמעט אין גאנץ איטאליען זענען פארגעקומען העגליכע אונרוהען.

ס'געהען דא פערשיעדענע קלאנגען, אז די לעצטע ארבייט פונ'ם דימיסיאנירטען מיניסטעריום סאלאנדרא איז געווען: אבזאגען דעם אבמאך מיט עסטרייך־דייטשלאנד, ערשט נאכדעם ווי עסטרייך האט עס דערוואוסט האט זי פארגעשלאגען נייע בעדינגונגען אויף א נייעם אבמאך. דער פארזיצענדער פון פארלאמענט מארקארא, וועמען דער קעניג האט פארגעשלאגען בילדען דעם נייעם מיניסטעריום איז אויך אנ'אנהענגער פון דעם, אז עסטרייך זאל אבשטעהן טריעסט צו איטאליען.

נאציאנאל־פאנד.

די געזאמטע הכנסה פון נאציאנאל־פאנד אינ'ם חודש אפריל 1915 איז 41647 מארק. פון דערויף ווערט צוטיילט אויף פאלגענדע סומען: פון צפון־אמעריקא 28408 מארק, דייטשלאנד 4529 מארק, רוסלאנד 2363 מארק, רומעניען 1778, ארגענטינא 1054, עסטרייך 905, גריכענלאנד 713, טוניס 608, האלאנד 555, איטאליען 274, ענגלאנד 214, שוועדען 97 אין שווייץ 89 מארק.

פון לאנדאן.

דער בעוואוסטער רוסישער ציוניסט וולאדימיר שאבאטינסקי איז אנגעקומען קיין לאנדאן מ'ט'ן צוועק דורכצופיהרען וויכטיגע ציוניסטישע פלענער.

ער האפט זעהר שטארק, אז אין זיין וויכטיגער מיסיאן וועט איהם דייוד ללאיד דזשארדזש, דער ענגלישער פינאנץ־מיניסטער פיעל מיטהעלפען.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adress: Coalition

האגען יארגענסען טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפענהאגען

שיפס מעקלער, דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערבינדונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן. רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־רומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק

אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־ים־אן טראנספארט פערזיכערונג.

צו ביליגע פרעמיעס.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

זונטאג, דעם 16־טען מאי וועט אין קאסינא טעאטער Amaliegade

געשפילט ווערען אויף דעניש א דראמא פון פויליש־ יודישען לעבען

I) „שבת שבתון" (Den store Sabatt)

דראמא פון א יודישען אינטעליגענט אין 3 אקטען פון מ. סוקעניקאוו.

II) „סאלאמעא"

דראמא אין 1 אקט פון אסקאר א אויילד.

בילעטען צו פרייז פון 1·25 קר. ביז 5·50 צו בעטומען אין דער קאסע פון קאסינא טעאטער 5. טעג פאר דער פארשטעלונג

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התוגות און תנאימ'ס מיט קלאריט.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

Tel. 772 JHEE Tel. 772

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvar der alene handles —

— med fine Theer

Grundlagt 1841

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

PRÖV

C.W.OBELS

CIGARETTER

MØBLER

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønnow's Eftf:

49 Nørrebrogade 49

גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ב"ז ביז 5 קראנען.

Tlf. 129 **W. Bähncke & Co** *Tlf. 129*

Niels Juelsgade 3.

tegner

Brand- og Tyveriforsikring till billige Præmier og kulante Betingelsen.

צייכענט

בראנד אין גנבות־פערזיכערונג פאר זעהער קלייניע פרעמיעס און אויף די בעסטע בעדינגונגען

עקסאפערט-הויז

טארשיש אוו בענקאוו, סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

Frk. Bjørns Pensionat i Hornbæk Telefon 9.

דירעקט בייס וואלד, 3 מינוטען פון שטראנד, ערשטע קלאסס פענסיאנאט ליכטיגע אנגענעמע צימער. באדען פרייא. פראנצויזיש, ענגליש, דייטש ווערט גערעדט. פרייז פאר א צימער אין פון 4 מיט א האלב ביז 6 קראנער.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

סיוערט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יעהרליכע ארבייט וועגדען זיך ביי פרוי בראש

אדעלגאדע 54 סטוון.

דאמען האטען.

אלע מאדערנע און עיגענטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Nørrebrg. 14 I.

מיטעל הויז

יודישער האנדווערקער זעלבסט הילפקאסע.

בעקאנטמאכונג

לויט'ן פאראגראף נר. 2 פון די סטאטוטען ווערט איינגעוראפען א עקסטרא געוועהנליכע פערזאמלונג, זונטאג דעם 16 מאי 1 זייגער ביי טאג און רוימערסגאדע 22 סטוון.

מען בעט קומען אונבעדינגט פרעציז.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

אלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין בילייגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז *Blaagaards-Allé 1.* נאכמאוויטש

בילייג און שעהנע שניידערי ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבראוו *Wesselsgade 15.*

בילייג און שעהנע שיסטער ארבייט, רעפעראציעס בילייג און שטארק מאכט ה' קארפאצאוו *Adelgade 38*

בילייג און שעהנע שוסטער ארבייט, רעפעראציעס בילייג און שטארק מאכט ה' שעהנבוים *Landemærket 18 et 21.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו בילייגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. ו. ברייגין *Rosengaarden 3.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו בילייגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

אלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין בילייגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז *Pederhvidtfeldstr. 12* ל. קאהן

געזיכטספלעגע, און קאפפלעגע. אלע זארטען האהרוואטער און זייפען. בעסטע און געזונדסטע פריזער האנדלונג ביי ה'דאנאוויטש

Pilestræde 74

אפען פון 8 — 8, שבת ביז 10, זונטג 8 — 12

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד, זילבער, פלעט און קריסטאל צו בילייגסטע פרייזען. בארנשטיין 50 Adelgade Tel. Palæ 1850 y.

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד, זילבער, פלעט און קריסטאל צו בילייגסטע פרייזען. ס. סקאראהאד

Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 480

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassegneld	— 75 Øre

Josef Nachemsohn

København

Tordenskjoldsgade 1.

קויפט און פערקויפט פינערע אנטיקזאכען

בילייג שטרויהאטען פאר הערן צו בעקו־

מען ביי

Pilestræde 57.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende"s Trykkeri, Møntergade 2.

די גאסען צום גרויסען אלעקסאנדריער פארט פיעל פראנצויזען זענען געקומען זיך געזעגענען מיט זייערע ברידער־סאלדאטען, וואס זענען גע־פאהרען פערגיסען זייער בלוט אויפ'ן קריעגס־פלאץ.

זונטאג, יום ה' אייר, האט דער הויפט־רב פערגלי אין דער גרעסטער שוהל פון אלעק־סאנדריען, אין דער אנוועזענהייט פון רעגירונגס־בעאמטע, אבגעריכט א תפלה פאר'ן ערפאלג פון יודישען געוועהר אינ'ם קאמפף פאר'ן אמא־ליגען און צוקינפטיגען פאטערלאנד.

דער אבשייד אין דאס אבפאהרען פון די יודישע סאלדאטען צום קריעגס־פלאץ וואס איז ארויסגעקומען אומגעריכט, האט געמאכט א שטארקען איינדרוק אויפ'ן גרעסטען טייל היימ־לאזע פון ארץ ישראל, וואס האבען צווישען די סאלדאטען פיעל קרובים און דער יום ב' אייר איז גוט פערבליעבען ביי זיי אין זכרון.

פאדערעווסקי האט דאס ווארט

אין א געשפרעך מיט א מיטארבייטער פונ'ם „דזשואיש קראניקל" האט פאדערעווסקי ער־קלערט, אז די נדבות פאר די קרבנות פון קריג אין פוילען ווערען פערטיילט אהן אונטערשייד פון גלויבען און ראסע, אלע ליידענדע ווערט ליידע געהאלפען. אינ'ם אינטערנאציאנאלען לוילפסקאמיטעט פאר פוילען זענען דא א סך [illegible]. פאדערעווסקי רעכענט אויס דעם בעקאנ־טען פילאזאף ה' אנרי בערגסאן, ה' פרוכטמאן פון ווארשוי און פראפעסאר אשכנזי אין לעמ־בערג.

פאדערעווסקי בעקלאגט זיך אויך אויף די [illegible]רשטע אגיטאציע פון די יודען קעגען די פאליאקען. ער זאגט: עס איז ניט ראטזאם, אז פוילען און יודען זאלען ווערען אייביגע שונאים נאכ'ן קריעג וועלען זיי מוזען ווידער לעבען צוזאמען.

פאדערעווסקי בעשולדיגט די רוסישע יודען פאר די פיינדליכע בעציהונגען צווישען יודען און פאליאקען. דערארן פון די פאליאקען איז נישט געגען די פוילישע, נאר געגען די רוסי־שע יודען און אזוי ווייטער, לויט דעם פוילישען [illegible]. פערשטעהט זיך, אז פאדערעווסקי דראהט אויך, אז די יודען וועלען זיך אליין ערגער מאכען דורך זייער אגיטאציע, ווידער לויט דעם אלטען פוילישען נוסח, חאטש עס איז אייגענט־ליך נישט קלאר, וואו האבען דאס יודען אגי־טירט געגען דעם פוילישען פאלק. איבער די [illegible]־פוילישע העצע אין רוסיש־פוילען געגען די יודען רעדט פאדערעווסקי נישט קיין ווארט.

אמעריקא און די יודען.

פון ניו־יארק שרייבט מען אונז: מר. רא־[illegible]ערט לענסינג, ראטגעבער פון דער מלוכה־[illegible]פארטאמענט האט מיטגעטהיילט, אז די אמע־[illegible]קאנער רעגירונג האט בעשלאסען אונטערזו־[illegible] ניט נור די צרות, וואס די אידען האבען אויסצושטעהן פון די „אונאפיציעלע" פאליאקען, נאר אויך די ראלע פון דער רוסישער רעגירונג אין דיעזע צרות.

דער דעפארטאמענט פאר אויסערע ענינים האט בעשלאסען איצט זיך פריהער נאך אמאל צו ווענדען צו דעם אמעריקאנער קאנסול אין ווארשא אום פון אייגענע קוועלען צו קריעגען א גענויען בעריכט. וואס עס טהוט זיך אין פוי־לען מיט די אידען, אזוי שנעל ווי דער ענטפער פון קאנאל אין ווארשא וועט אנקומען, וועט די וואשינגטאנער רעגירונג טעלעגראפירען איהרע ידיעות צום אמעריקאנער אמבאסאדאר אין פעט־ראגראד, כדי אויסצוגעפינען, וואס פאר א חלק עס האבען געשפיעלט אין דער טראגעדיע פון אונזערע פוילישע ברידער די רוסישע פאליציי און רוסישע מיליטער־בעאמטע.

יעדענפאלס איז זיכער, אז די אמעריקאנער רעגירונג איז שטארק פעראינטערעסירט אין דער אידישער לאגע, און זי איז גרייט אלץ צו טהאן אום צו קריגען א גענויען בעריכט פון דעם איצ־טיגען אידישען הורבן אין פוילען.

„אתה בחרתנו"־פעלקער.

פראפעסאר ווערנער זאמבארט, דער בעקאנ־טער דייטשער סאציאלאג, וואס האט שוין גע־שריבען עטליכע ביכער וועגען יודען, האט לעצ־טענס פערעפענטליכט א בוך וועגען „הענדלער און העלדען", אין וועלכען די ענגלענדער אלס דאס גרעסטע האנדעלס־פאלק אין דער וועלט אין דער געגענווארט ווערט שטארק אטאקירט.

אין דעם בוך זאגט ארויס פראפעסאר זאמ־בארט אז אין דער מענשליכער געשיכטע זענען נאר דא דריי גרויסע „אויסדערוועהלטע" פעל־קער: די דייטשען, די יודען און די גריכען.

די יודען האבען ארויסגעוויזען, לויט פרא־פעסאר זאמבארטס מיינונג, זייער גאונות אויפ'ן געביעט פון האנדעל.

פרץ'ס אנדענקען

דער שריפטשטעלער ח. ד. נאמבערג מעל־דעט אין „הצפיר", אז עסקנים און ליטעראטור ליעבהאבער אין אלע יודישע קהילות אין רוס־לאנד. זאמלען געלד צו פעראייביגען פרצ'ס נאמען, ווענדען זיך כסדר קיין ווארשא מיט אנ־פראגען, וואס פאר א פאנד דארט איז צו דיזען צוועק געגרינדעט געווארען. אויף דעם דאזיגען גרונד טיילט נאמבערג מיט, אז אין ווארשא ווערט, מיט דער ערלויבניס פון דער אדמיניס־טראציע, געגרידדעט א פרץ קאמיטעט, צוזא־מענגעשטעלט פון פערטרעטער פון אלע חברות און קערפערשאפטען, וועלכער זאל צו גונסטען פון א פרץ־מאנומענט, עפעגען א קאלעקשאן אין גאנץ רוסלאנד.

אלס מאנומענט וועט דיענען די גרינדונג פון א צענטראלער קולטורעלער אידישער פאלקס אינסטיטוציע אין ווארשא.

יודישער אבער־פראקוראר געשטארבען

דער בעוואוסטער פאריזער יודישער גענעראל־פראקוראר עדמאנד זעליגמאן איז ניט לאנג געשטארבען אין לאנדאן.

דער פערשטארבענער איז געווען אנ'אנגע־זעהענער כלל־טהוער בעזונדערס אין זיין טע־טיגקייט לטובת די יודען, לויט זיינע אנשויאונ־גען איז ער געווען אנ'אסימיליאטאר.

אין רומענישען פארלאמענט

בעת אין רומענישען פארלאמענט זענען פארגעקומען דעבאטען וועגען דעם געזעץ־פרא־יעקט איינצופיהרען א קאנטראל אויף די פרעמ־דע אין רומעניען, האט דער געוועזענער מיניס־טער פלעווא גערעדט געגען דעם וואס מ'פער־פאלגט די רומענישע יודען. דער דעפוטאט קוזא האט אויסגעשריען פון ארט:

— עס זענען נישטא ק ין רומענישע יודען, איך קען בלויז סתם יודען.

דערויף האט איהם פלעווא שארף געענט־פערט, אז ס'זענען פארהאן יודען. וואס זענען געבוירען געווארען אין רומעניען און זענען ערשט נישט לאנג מאביליזירט געווארען אויף דיענסט אין דער רומענישער ארמעע.

פלעווא האט אויפגעוויזען, אז די רומענישע רעגירונג טהוט א פעהלער דערמיט, וואס זי פערפאלגט די יודען.

היגע נייעס

יודישע כלל־טהוער אין קאפענהאגען.

אהער זענען אנגעקומען די מיטגליעדער פונ'ם ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט, די ה'ה אידעלסאהן, דער רעדאקטאר פון „ראזסוועט" ד"ר האנטקע און ד"ר יאקאבסאן.

קאזינא־טעאטער.

היינט, זונטאג, ווערט אין קאזינא־טעאטער אויסגעפיהרט די אינטערעסאנטע דראמא פון יודישען לעבען אין פוילען: „שבת שבתון" פון מ. סוקעניקאוו.

די הויפטראל ווערט געשפיעלט פונ'ם בע־ריהמטען קינסטלער יעקב טעקסירא. אויך מיט'ן אנטייל פון פרוי און הר' בעלאוסקי.

די אינטערעסאנטע פארשטעלונג, וואס איז א זעהר זעלטענע ערשיינונג דא, האט שוין בע־געגענט גרויס סימפאטיע צווישען די היגע יו־דען. מיר האפען, אז דער עולם וועט צאהלרייך בעזוכען די פארשטעלונגען.

ל. מאצקינס לעקציע

די לעקציע פון ה' ל. מאצקין, וועלכר ער האט געהאלטען מיטוואך אין דעם סטודענטען־פעראיין האט געטראגען א ערנסטען און זאכ־ליכען חאראקטער. ס'איז נעווען בעשטימט פאר א פובליקום, וואס וויל זיך פונאנדערקליי־בען אין די פראגען פון פאלעסטינא'ס נייעם ישוב און זיין ענטוויקעלט. אין דעם ערשטען טייל פון זיין לעקציע האט זיך ה' מאצ־קין אבגעשטעלט אויף דער געשיכטע פון דער פאלעסטינא־בעוועגונג, ווי ביי יודען אזוי אויך ביי קריסטען. די קאלאניזאציאן פון פאלעסטינא אלס לעזונג פון דער יודישער פראגע האט בע־שעפטיגט שוין מיט פיעל־פיעל יאהרען צוריק בעדייטענדע יודישע און קריסטליכע פאליטיקער די בעוועגונג האט איבערגעלעבט פיעל פאזען, פריהער אלס טעארעטיש־ליטעראריש עס פראב־לעם, דער נאך — בשעת בילו — א ראמאנטי־שען חאראקטער און ענדליך, ווען הערצל איז אויפגעטרעטען א פאליטיש־נאציאנאלען.

די פראגראם פון רעאלע ארבייט אין פא־לעסטינא, וועלכע איז אנגענומען געווארען דורך דער ציוניסטישער ארגאניזאציע זייט איינינגע יאהרען, האט געבראכט פיעל נוצען פאר'ן לאנד און האט אונז אויפגעוויזען, וואס ארץ־ישראל קאן געבען דעם יודישען פאלק. דער נייער ישוב אין ארץ־ישראל, זיינע שאפונגען, זיין קולטור־ארבייט, ווי אויפ'ן געביט פון לאנדווירשאפט אזוי אויך אויפ'ן געביט פון בילדונג און ער־ציהונג, מוזען צוציגען צו זיך די אויפמערק־זאמקייט פון דער יודישער וועלט.

מיט א רייהע אינטערעסאנטע ציפערען, וועלכע זענען ביז איצט ניט געווען בעקאנט, האט ה' מאצקין איליוטטרירט זיינע געדאנקען און געשילדערט א בילד פון דער שטייגענדער פראדוקטיוויטעט פון ארץ־ישראלס קאלאניען.

אין דער צווייטער טייל פון זיין לעקציע האט ה' מאצקין בעריהרט די פאליטישע זייט ציוניזמס אין דער פאלעסטינעזישער קאלאניזא־ציע. פאלעסטינא איז געווארען א בעד יטענדער פאקטאר אין דער איצטיגער אריענט־פאליטיק. די יודען זענען דערביי דער וויכטיגסטער פאק־טאר פון פאלעסטינא. און אויף אזא אויפ'ן שטעלט די איצטיגע מלחמה די פראגע פון פא־לעסטינא אויפ'ן ערשטען פלאץ.

מיר לעבען איצט איבער א שווערע צייט. א גרויסער הורבן האט רואינירט די יודישע מא־סען. אט באלד וועט זיך א גיס טהאן א שטראם פון וואנדערער, וועלכען מיר האבען ביז איצט זיך גאר ניט פארגעשטעלט. וואוהין וועלען זיי געהען? וואוהין וועלען זיי לויפען? דאס יודישע פאלק מוז פאר זיין געפינען א מקוט מקלט. — א באדען, א היים — און פאלעסטינא איז דאס איינציגע ארט, וואו זיי האבען א צוקונפט. פא־לעסטינאס צוקונפט ליגט אינ'ם יודישען עלע־מענט און די יודישען עלעמענט און די יודישע צוקונפט אין פאלעסטינא.

ספעציאל אויפשניטגעשעפט
אונטער אויפזיכט פון דעם ה' אבערראבינער
ד"ר שארענשטיין
Hyskenstræde 12
Tel. 4624 Tel. 4624

אונזער חוב.

II

עס איז זיי קשה׳דיג, צו וואס האט מען נוי־טיג א פאלקס־ארגאניזאציאן וואו הונדערטער טויזענדער אדער מיליאנען יודען זאלען זיך בע־טייליגען, ווען סוף כל סוף ווערט די פאליטישע ארבייט געטהאן דורך יחידים?

נאך שווערער איז אבער געווען די שאלה ביי דעם גרעסטען טייל פון פאלק, מיט אכט־צעהן־צוואנציג יאהר צוריק. זיי האבען גע־טענה׳ט: וואס לוינט אונז צו מאכען געוויסע פאליטישע פארבערייטונגען וועגען ארץ ישראל, ווען דער סולטאן איז אזא תכיף. גאנץ אייראפא היט די גאנצקייט פון טערקיי, כדי עס זאל ניט אנקומען חלילה איינעם פון זיי מעהר ווי דעם צווייטען א. ד. גל. און די פאליטישע סי־טואציאן איז געווען אזוי „קלאר" פאר אלע אונ־זערע „פאליטיקער", אז הערצל איז כמעט גע־צוואונגען געווען צו בעהאלטען דאס „עפענט־ליך־רעכטליכען" פראגראם מורא׳האבענדיג ניט אזוי פאר טערקיי ווי פאר אייגענע מענשען, פאר אונזערע יודען, וועלכע האבען ניט געקענט פערשטעהן ווי רעדט מען וועגען א זאך, וואס „איז ניט געשטויגען און ניט געפלויגען".

און דאס זעלבע איז אויך איצט, בשעת עס געפינען זיך מענשען, וועלכע גלויבען אז די טערקישע האלבע לבנה האלט ביי אונטערגעהן און מען מיינט געוויס, אז טערקיי וועט געשלא־גען ווערען, דארונטער וועט ארץ ישראל אויך פון דעם בעזיצענדען רשות ארויסגעהן, זעצט מען זיך אוועק און מען שרייבט איבער א „דרי־טען חורבן". מען זיצט און מען זאגט קינות און ס׳פאלט זיי גאר ניט איין, אפשר איז איצט די צייט ווען מען זאל ערנסט קלעהרען מכח די אלטע וועגען און די אלטע סיסטעמען, וועלכע הערצל האט געהאט אין זינען בשעת ער האט געבויט די ציוניסטישע ארגאניזאציאן.

מען מוז מודה זיין, אז אין דער לעצטער צייט איז ביי די יודישע מאסען קלארער גע־ווארען דאס, וואס זיי האבען ביז איצט ניט פערשטאנען. פיעלע זעהען איצט אליין איין ווי ווייט א פאליטישע סיטואציאן קען זיך ענדע־רען, ווי ווייט די וועלט־לאגע אין פאליטישען זין האט זיך געענדערט דורך א געשעהניש וועל־כע האט געקענט אריבערגעהן שטיל און איז געווארען א פאקטאר אין דער וועלט־געשיכטע. איך מיין דעם מארד אין סעראיעווא. עס איז אויך קלאר געווארען ביי פיעלע מענשען, וואס עס הייסט שטענדיג זיין גוט פארבערייט, וואס עס איז דער כח פון סיסטעמאטישע יאהרענלאנ־גע ארבייט אויף דעם פאליטישען געביעט, ווי דער פאל איז איצט ביי פראנקרייך מיט דעם אבמאך מיט רוסלאנד און ענגלאנד און אפילו בעלגיען, אדער דייטשלאנד מיט טערקיי, און נאך אועלכע מלוכה־טהאטען, וועלכע זענען אין דער צייט ווען זיי זענען געמאכט געווארען, אזוי גוט ניט פערשטאנען געווארען ווי איצט. אדער, למשל, די מיליטערישע פארבערייטונגען פון דייטשלאנד, וועלכע ווייזען איצט ארויס זייער פולען און גאנצען כח. עס איז איצט לייכט צו ערקלעהרען אונזער פאלק, אז קיין גרויסע זאך ווערט ניט געטהאן פון היינט אויף מארגען און אזוי גוט ווי מען מוז צו קאלאניזאציאוס־ארבייט האבען געדולד ביז מען זעהט עפעס פרוכט, מוז מען נאך מעהר געדולדיג זיין און פריהער פארבערייטען אויף שפעטער אלערליי פאליטישע פאקטארען און טהאטען.

עס איז אויך איצט מעגליכער ווי ס׳איז גע־ווען ביז איצט צו ערקלעהרען די וויכטיגקייט פון פאלקס ארגאניזאציאן, דעם דעמאנסטראטי־ווען ווערטה פון מאסען אויפטרעטונגען וועלכע האבען אויך א פראקטישען ווערטה. מען זעהט איצט ווי גרויסע לענדער, שטארקע פעלקער זו־כען צו שאפען סימפאטיע ניט נאר פון געוויסע פיהרער, נאר פון גרויסע מאסען. ווייל דער דע־מאקראטישער גייסט הערשט איצט אזוי מעכטיג אין דער גאנצער וועלט, ער איז אזוי שטארק, אז די פאלקס מיינונג מאכט א גרויסען רושם. און דאדורך קוקט מען איצט גאנץ אנדערש אויף מענשען, וועלכע קומען אין נאמען פון גרויסע, שטארקע ארגאניזאציאנען ווי אויף מענשען, וועלכע קומען אין זייערע אייגענע נעמען, מע־גען זיי זיין ווער זיי זענען. און אפילו די מענ־שען אליין וועלכע זענען פערטראטען, טרעטען אנדערש אויף ווען זיי ווייסען, אז הינטער זיי שטעהען אזוי פיעל און אזוי פיעל מענשען.

און דאס איז איצט אונזער חוב אויסצונו־צען די איצטיגע וועלט־לאגע, די קלארקייט פון פיעל זאכען, וועלכע זענען ביז איצט ניט קלאר געווען, און ערקלעהרען מעהר און מעהר די וועגען פאר׳ן ציוניזם, די וויכטיגקייט פון דער ארגאניזאציאן, די נויטיגקייט צו אויפאסען יע־דען פאליטישען גינסטיגען מאמענט, צו ארביי־טען סיסטעמאטיש, כדי ניט צו זיין הינטער־שטעליג אין א ריכטיגער צייט. אונזער חוב איז קלאר צו מאכען די מיטלען פון אונזער בעוו־גונג, דער צוועק איז שוין מעהר אדער ווענ־גער קלאר גענוג.

מאיר בערלין.

דער יודישער באטאליאן אין מצרים

דער אלעקסאנדריער קארעספאנדענט פון „הצפירה" שרייבט:

צוזאמען מיט׳ן פעראייניגטען ענגליש־פראנ־צויזישען מיליטער, וואס איז יום ב׳ אייר אוועק פון דאנען (אלעקסאנדריען) צום טערקישען קריעגס־פלאץ אויף מזרח, (קיין גאליפאלין) איז אויך אוועק אויפ׳ן קריעגס־פלאץ דער יודישער באטאליאן, וועלכער איז צוזאמענגעשטעלט גע־ווארען פון די היימלאזע יודען פון ארץ־ישראל. דער דאזיגער באטאליאן, וואס בעשטעהט פון 600 מאן, געפינען זיך אינגאנצען אונטער דער אנפיהרונג פון יודישע אפיציערען און אונטער־אפיציערען, וואס אין דער שפיץ פון זיי שטעהט דער יודישער אפיציער טרומפעלדארף, וועלכער האט זיך בעטייליגט אין דער רוסיש־יאפאנישער מלחמה.

ביז דער לעצטער מינוט האט מען אין שטאדט נישט געוואוסט, אז דער יודישער בא־טאליאן דארף אבפאהרען אויפ׳ן קריעגס־פלאץ דאנערשטאג אין דער פריה איז די זאך בעוואוסט געווארען צווישען די יודישע איינוואוינער, און בעזונדערס צווישען די היימלאזע, און פיעל זע־נען געקומען מאסענווייז צום מיליטערישען לא־גער, כדי צו געזעגענען זיך מיט׳ן באטאליאן, אויפ׳ן גרויסען פלאץ, וואו ס׳זענען אויפגע־שטעלט געווארען פאלאטקעס פאר׳ן מיליטער, איידער ס׳איז ארויס פון דאנען, איז געווען א גרויסע בעוועגונג, ווייל דאס רוב היימלאזע איז אהין אנגעקומען. פיעל פון די סאלדאטען הא־בען נאך בעוויזען אין דער לעצטער מינוט אנ־צושרייבען בריעף צו זייערע קרובים אין רוס־לאנד און איבערגעבען זיי אנדערע אויף צום אבשיקען.

צו געזעגענען זיך מיט די יודישע סאלדא־טען זענען אויך געקומען פיעל פון די ספרד׳ישע יודען, פון די אנגעזעהענסטע יודען פון דער אלעקסאנדריער קהלה מיט׳ן פרעזעס עדגאר סוערץ בראש. ס׳זענען אויך געקומען די כלל־טהוער, וואס ארבייטען ביים געבען הילף די היימלאזע פון ארץ־ישראל. אויך די בעוואוסטע יודישע באראנעסע דע־מנשה, איינע פון די רייכסטע צווישען די יודען אין מצרים, איז גע־קומען זיך געזעגענען מיט די יודישע סאלדא־טען, וואס געהען פערגיסען זייער בלוט פון זייער אמאליגען און צוקינפטיגען פאטערלאנד, ווען ס׳איז געקומען די מינוט פון אבשייד, ה־בען זיך די יודישע סאלדאטען אויסגעשטעלט אין רייהען, און זינגענדיג דאס יודישע נאציאנ־נאלע ליעד „התקוה" האבען זיי פערלאזען דעם לאגער און זענען אוועק, אין דער בעגלייטונג פון א גרויסען עולם מענשען, צו די שיפען, וואס האבען אויף זיי געווארט אין פארט.

דער יודישער באטאליאן האט פערלאזען אונזער שטאדט צוזאמען מיט פיעל פראנצויזיש סאלדאטען פון עקספעדיציאנס־קארפוס, וועלכע איז אוועק אויפ׳ן קריעגס־פלאץ.

די שטאדט איז געווען איבערפילט מיט מא־סען מיליטער, וואס האט זיך געצויגען איבער

ביכלעך.

(ענדע)

שפעטער, אז ער האט זיך אויסגעדיענט און איז געפאהרען מיט א גרופע עמיגראנטען קיין אמעריקא, האט ער וויעדער בעקומען א ביכעלע שוין דוקא אויף אידיש. דארט זיינען וויעדער געשטאנען דינים, ווי אזוי ער זאל זיך נוהג זיין אויפ׳ן וועג, וואו ער האט דורכצומאכען די באד וואו ער דארף דריי טעג פערשפארט זיין אין א געביידע, און אויב ער געהט ארויס ערגעץ, ווי פיעל אזייגער מוז ער קומען צוריק.

ער האט זיך בעצויגען צו די דאזיגע דינים שוין מיט א ביסעל קריטיק. מאנכע שטעלען, איבערהויפט דארט, וואו מען לערנט, ווי אזוי צו האלטען זיך אין באד, האבען ביי איהם רויסגערופען זאגאר א שמייכעל.

מען האט געמערקט בעשיינפערליך, אז יענ־קילס גייסט האט זיך טאקי, א דאנק די דאזיגע אלע ביכלעך, ענטוויקעלט, זיך א הויב געטהאן און ער וועט זיך ענדליך בעפרייען פון אלע דינים...

אבער אז ער איז געקומען אין ניו־יארק און איז אוועק אין שאפ ארבייטען, האט מען איהם קודם געפרעגט, צו האט ער א ביכעלע.

ער האט אויסגעשטעלט די אויגען פערוואונ־דערט און תמ׳עוואטע געפרעגט:

— וואס פאר א ביכעלע מיינט איהר?

נאטירליך האט מען איהם אויסגעלאכט. אן ארבייטער זאל ניט וויסען וואס פאר א בי־כעלע מען מיינט! א מעהר־צו־געלאזטער אר־בייטער האט איהם עלקלערט:

איהר דארפט, מיסטער, האבען א יוניאן־בי־כעלע, ווען ניט קענט איהר ניט ארבייטען, ניט דא ניט ערגעץ אנדערש.

יענקיל האט זיך באלד דערמאהנט אן דעם חיי־אדם ביים שניידער, אן דעם סאלדאטסקי׳ן ביכעלע אין דער קאזארמע, להבדיל, און אן דאס גאנץ דינטשענקען פון עטליכע בלעטעלעך בי־כעלע פאר די עמיגראנטען. עס האט איהם אנ־געכאפט א שרעק און צוטומעלטערהייט האט ער ארויסגעמורמעלט מיט א פראגע:

— עפעס א דיק ביכעלע?...

* * *

אריינגעהענדיג אין דער יוניאן האט ער בעקומען א שעהן, קליין ביכעלע מיט שווארצע טאוועלעך, אויפ׳ן ערשטען בלעטעל איז געווען פערשריעבען זיין נאמען און דער אדרעס וואו ער וואוינט.

קומענדיג נאך דער ארבייט א הייב האט ער טאקי ביים לאמפ איהם ארויסגענומען פון טאק, און זיך גענומען לייענען מיט שרעק און פער־צווייפלונג:

ווער ווייס וועלכע נייע דינים מען האט דא פאר איהם!...

ער האט געקעהרט א בלעטעל נאך א בלע־טעל, ביי מאנכע שטרענגע פונקטען זיך לענגער אבגעשטעלט, געקנייטשט דעם שטערען און זיך מישב געווען צו זאל ער דעם דאזיגען דין אב־היטען וו געהעריג, צי פערבויגען איהם. קומ׳נ־דיג אבער צו די ווייטערדיגע שטעלען און מונ־קטען וואו מען זאגט איהם צו א גליקליכע צו־קונפט, איז ער גלייך אנדערש געווארען און ה׳ט אויף זיך גענומען א׳ע דינים אבצוהיטען, ווי אן עהרליכער און פרומער יוניאן מאן.

דאס איז געווען זיין לעצט ביכעלע.

אברהם רייזין.

Jüdische Volkszeitung № 122 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, ז נטאג ג' סיון תרע"ה (16. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

גרויסע אונרוהען אין איטאליען.

דער איטאליענישער מינסטער־קריזס — די דייטשען געהען קיין פשעמישל.

אונרוהען אין איטאליען.

רוים 15־טען מאי. גלייך ווי די ידיעה וועגען מיניסטער קריזיס האט זיך פערשפרייט האבען זיך אנגעהויבען אונרוהען איבער גאנץ איטאליען. די מלחמה אנהיינגער האבען דעמאנסטרירט און פשוט געמאכט פאגראמען אויף אלע וואס זענען פאר שלום. איבערהויפט האבען זיי אויסגעגאסען זייער כעס אויף די דייטשע און עסטלייכישע געשעפטען. דער בעוואוסטער איטאליענישער שריפטשטעלער גאבריעלע ד' אנונציא האט אין רוים גערעדט פאר א פיעל טויזענדיגען פובליקום, וואו ער האט צווישען אנדערש געזאגט אז: אויב איטאליען וועט זיך יעצט ניט אריינמישען אין דער מלחמה איז די גאנצע לאנד פערלוירען. צום סוף האט ער אויסגערופען: זוכט אויס אין אלע גאסען אלע לאנדס־פעררעטער און שטראפט זיי. שווערט, אז איהר וועט עס טהאן. נאך וואס די גאנצע פיעל טויזענדיגע פערזאמלונג האט ווי איין מענש געענטערט: מיר שווערען! נאכדעם האט זיך די גאנצע מאסע אלאז געטהאן איבער די גאסען און געשלאגען יעדען, וואס זיי זענען חושד געווען אז ער איז פריינד פון שלום. אלע דייטשע עשעפטען זענען פאגראמירט געוואָרען.

מיניסטער־קריזיס אין איטאליען.

רוים 14־טען מאי. די „אגענץ סטעפאניא" טיילט מיט: נעהמענדיג אין בעטראכט, אז די רעגירונגס אינטערנאציאנאלע פאליטיק איז ניט אנערקענט פון אלע פארטייען אינ'ם איטאליענישען פארלאמענט, וואס איז איבערהויפט איצט זעהער נויטיג, האט דאס מיניסטעריום־ראטה זיך בעשלאסען אנגעבען אין דימיסיע. דער קעניג האט נאך וועגען דעם קיין בעשלוס ניט אנגענומען.

פרטים.

ווען דער פרעמיער־מיניסטער סאלאנדרא האט זיך נעכטען געטראפען מיט די איבעריגע מיניסטארען ביים קעניג האט ער צוזאמענגערופען א זיצונג פון מיניסטעריום, וואס איז אויך פארגעקומען נעכטען. אויף דיזער זיצונג האבען זיי דאס בעשלאסען אנגעבען אין דימיסיע

דער פארזיצענדער פונ'ם איטאליענישען פארלאמענט, וואס איז נעכטען געקומען קיין רוים האט געהאט א לאנגען געשפרעך מיט'ן קעניג אין היינט וועט דער קעניג זיך מישב יין מיט די פרעזידיומען פונ'ם פארלאמענט און סענאט, אויך מיט אנדערע אנגעזעהענע פערזענליכקייט.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 15־טען מאי (אפיציעל). ביים בעזעצונג פון גארענצי האבען מיר עראבערט זעהר פיעל קריעגסמאטעריאל. פון וועלכע די גענויע צאהל איז נאך איצט אונמעגליך צו בערעכענען נאר בערך האבען מיר עראבערט פאלגענדעס: 5 שווערע קאנאנען, 12 באמבע־ווארפער, פיעל מיטראליעזען, 3000 ביקסען און פיעל אמוניציע.

אין וואלד ביי די בערג 125 האבען מיר געפונען 3 גאנצע דייטשע קאמפאניעס ליעגען טויטע אין די גריבער. מיר האבען בעהויפטעט די בעזיצונג פון דער שטאט גארענצי און זענען געגאנגען פארווערטס צו צפון, וואו מיר האבען עראבערט די דערפער אלבאין און סט. נאזאר. דא האבען מיר גענומען פיעל הונדערט געפאנגען. אין ניו־וויל ־סט.־וואאס האבען מיר עראבערט אייניגע הויזגרופען.

מיר האבען דא צווישען אנדערש עראבערט 17 שווערע קאנאנען. דורך דעם נצחון וואס מיר האבען אבגעהאלטען איבערן שונא אין לעפרעטר וואלד בעהערשען מיר איצט די לעצטע דייטשע פאזיציעס אין דיעזען וואלד. אין די ארגאנען און באגאטעל האבען מיר אבגעשלאגען אלע דייטשע אנגריפען.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 15־טען מאי (אפיציעל). אין מזרח פון איפערן האבען מיר עראבערט א פיינדליכען שטיצונגס־פונקט. אין'ם געגענד פון גארענצי ביז ניו־וויל וואו דער שונא האט געווען עראבערט אונזערע ערשטע ליניע־טראנשעען ביי גארענצי און אבלאין איז נאך א פערביטערטען ווידערשטאנד ווידער אבגעליידיגט פון שונא. צום בעדויערען האבען מיר דא פערלוירען א טייל פון אונזערע מחנות.

דאס פראנצויזישע פערזוך צו וויעדער עראבערן די טראנשעען וואס מיר האבען ביי זיי אבגענומען אין די וועלדער, און דרום פון וויל־אויבאו זענען אבגעשלאגען מיט גרויס היזק פאר'ן שונא. נאך גרויסע הכנות האט דער שונא אונז אנגעגריפען מיט זיין ארטילעריע צווישען מאאס און מאזעל און ביי גראי דעקארס און ס'איז איהם געלונגען צו אריינדרינגען אונגעפעהר 200—150 מעטער אין אונזערע טראנשעען. אבער צום סוף האבען מיר ניט קוקענדיג אויף דעם שונא'ס פערביטערטען ווידערשטאנד, פערטריבען די פראנצויזען און גענומען א סך געפאנגענע.

אויפ'ן מזרח־פראנט געהען אונזערע מחנות אונטער דער קאמאנדא פון פאן־מעקענזאהן ערפאלגרייך אין דער ריכטונג פון פשעמיסל. די איינגעהמונג פון דיזער פעסטונג ווערט ערוואר־טעט אין דער נאהענטער צוקונפט.

פון מזרח־פראנט

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 15. מאי (אגיציעל). דער שונא האט אנגעהויבען ארויסווייזען גרעסערע אקטיוויטעט ביי שאוול.

אונזער אפענסיוו אויפ'ן רעכטען זייט פון דעם טייך דניעסטר ווערט פארטגעזעצט זעהר גאלונגען. דער שונא האט, כדי צו ארויסקומען פון זיין שווערער לאגע אין צענטר, פארגענומען אנ'אבטריט־בעוועגונג פון דער ליניע אבע טין—האראדענקא ביים דניעסטר. אין דיזען קאמפף זענען די עסטרייכישע מחנות אבגעשלאגען געווארען מיט גרויס היזק.

אונזער ארטילעריע האט פאלשטענדיג פערניכטעט 2 פיינדליכע באטארייעס. ביי האראדענקא האט דער שונא אנגעהויבען וואקלען פונ'ם פראנט. מיר האבען ווידער גענומען פיעל טויזענד געפאנגען און עראבערט 50 אמוניציאנס־וואגענס.

רוסיש־יודישער שניידער קלוב. האלט אב אהאלב־יעריגע גענעראל פערזאמלונג זונטאג, דעם 16 מאי 11 א זייגער בייטאג פר. אין פאך פעראיינס קאנטאר. א נייע פערוואלטונג ווערט געוואוילט. נייער מיטגליעדער ווערען אנגענומען און פאך־פעראיין און אין קלוב. די פערוואלטונג

Ryg „Trojka" Nr. 3 og Nr. 4 fra A. S. Majkapar, Riga!

שבת דעם 15 מאי אום 8 אוהר פרעסט וועט אויסגעפיהרט ווערען

דער

מיליאנער אלס בעטלער

מיט דעם אנטייל פון גאנצען פערסאנאל.

בילעטען מיט ביליגע פרייזען צו בעקומען ביי ה' שימיאנאוו קויבמאגרגאדע 59, 3.

באל ביז 3 אוהר.

מאדערנע אפערע־טע מיט עזאנג אין 4 אקטען פון שליפערשטיין.

Harmonien Nørrevoldgade 23 store Sal

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse: Coalition

A/s Hannibal Sander.

געגרינדעט 1812

פארבעריי, דאמפוועשעריי און כעמישע קליידער־רייניגונגס אנשטאלט. מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער דאמפוועשעריי־אבטיילונג.

א בגענומען און אבגעבראכט איבעראל.

Telf. Søborg 31 og 61

קיינע כלאר, לופט געטריקענט.

האגען יארגענסען

טעל. 11693 16 סאנקט אנעפלאץ 16 טעל. 5663

ריגא — קאפענהאגען

שיפס מעקלער, דאמפשיף און זעגעלשיפס־פערזיכערונג. דאמפשיפס־עקספעדיציאן, רעגעלמעסיגע דאמפשיפס־פערבינדונג צווישען קאפענהאגען־ראומא קאפענהאגען־ארכאנגעלסק אימפארט און עקספארט־געשעפט קאמיסיאנס געשעפט. קריעגס־יס־און טראנספארט פערזיכערונג צו ביליגע פרעמיעס.

זונטאג, דעם 16־טען מאי וועט אין קאסינא טעאטער Amaliegade געשפילט ווערען אויף דעניש א דראמא פון פוילישע יודישען לעבען

I) „שבת שבתון" (Den store Sabatt)

דראמא פון א יודישען אינטעליגענט אין 3 אקטען פון מ. סוקענ־קאוו.

II) „סאלאמעא"

דראמא אין 1 אקט פון אסקאר א איילד.

בילעטען צו פרייז פון 1·25 קר. ביז 5·50 צו בעטומען אין דער קאסע פון קאסינא טעאטער 5. טעג פאר דער פארשטעלונג

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 Mosedalsvej 5, Valby Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

דאמען האטען.

אלע מאדערנע און ע׳עגאנטע דאמען האטען צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

מיטעל הויז

יודישער האנדווערקער זעלבסט הילפקאסע.

בעקאנטמאכונג

לויט׳ן פאראגראף נר. 2 פון די סטאטוטען. ווערט איינגעפופען א עקסטרא גענעראל פער־זאמלונג, זונטאג דעם 16 מאי 1 זייגער ביי טאג אין רוימערסגאדע 22 סטוען.

מען בעט קומען אונבעדינגט פרעציז.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ר. סוסלאוויץ,

ס׳לקעגאדע 9

רעפאראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

ס׳ווערט געזוכט

א פעהיגער שנייידער אויף יעהרליכע ארבייט וועגדען זיך ביי פרוי בראש אדעלגאדע 54 סטוען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע שפ פיש. סוורס אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאים מיט קלאהר

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

MØBLER

וועלכער שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Bonnors Eftf:

[illegible]

Frk. Bjørns Pensionat i Hornbæk Telefon 9.

דירעקט ביים וואלד, 3 מינוטען פון שטראנד. ערשטע קלאסס פענסיאנאט ליכטיגע אנגע־נעהמע צימער. באדען פרייא. פראנצויזיש. ענגליש. דייטש ווערט גערעדט. פריז פאר א צימער איז פון 4 מיט א האלב ביז 6 קראנער.

TELF. 4894 BUDCENTRALEN TELF. 480

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. hvert enkelt Tilfælde haas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Gar[illegible] 13 Gr[illegible] Kr.

Tydelig pr. 40 Øre

pr. Telefon 50 Øre

3 hjult Vogn gerne 75 Øre

Josef Nachemsohn

København

Tordenskjoldsgade 1.

קויפט און פערקויפט פיינערע אנטיקוואטען

[illegible]

געלפערייא

Trykt i A-s. „Jødisk Folke[illegible]

ב) וואשען אלע סאג מיט וואסער און זייף די האר פון קאפ און בארד און זיי ריינ־יגען פון שוויים.

ג) צו פוצען די מלבושים יעדען טאג.

ד) צו וואשען גוט דאס מויל מיט די צייהן נאך יעדען עסען.

ה) ריינ־יגען אייניג מאל אין טאג, בעזונ־דערס נאך יעדען עסען, אלע צימערען און וויג־קלעך, אויך אלע כלים פון געבליבענע ברעק־לעך און עסווא שטויב.

ו) צו היטען אלע סאניטער־שע פערארדנונ־גען, ווי פאליציי בעפעהלט.

און מיר זענען מתפלל צו גאט, אז ער זאל אויך אונז מיטלייד האבען און אונז היטען פון יעדער צרה און אומגליק, אוי־עס זאל פערמיידען אונזער לאנד שווערד און הונגער און מגפה און אל דאס שלעכטס.

אוי־ן כתב איז גע־חתמ־ט דער גאנצער

ר א ב י נ א ט.

די אזהרה, וועלכע איז אבגעדרוקט אין אלע יודישע צייטונגען און, ארויסגערופען דורך די קראנקהייטען אין וואראשוי, איז בכלל זעהר נוצ־ליך און וויכטיג. מיר מיינען, אז אויך די קאפענ־האזענער יודישע בעפעלקערונג דארף אבלער־נען פון אירער אייניג נויטיגע היגיענישע גע־זעצען.

געפעהרליכע אוואנטורעס.

ערקלערונג פון די פועלי ציון וועגען די אידישע „לעגיאנען"

א רייהע פון אידישע און ניט אידישע צייי־טונגען ברעגנען די ידיעה מכח א „יודישען לעגיאן" וואס זאל זיך האבען געגרינדעט אין אלעקסאנדריע, כדי דורכצופיהרען אוואנטוריס־טישע פלענער בנוגע פאלעסטינא. זייט עטליכע חדשים וועהרען אין דער פרעסע אויך געדרוקטע קלאגענ וועגען א נייער שטימונג, וועלכע וויל פערווירקליכען דעם ציוניזם א „אקטי־זערען" אופן, ווי די אפיציעלע ציוניסטישע ארגאניזא־ציע. דיזע כלומר־שטע „בעזונדע" וועלט גע־מראכט אין פערבינדונג מיט אייניגע א אינזשי־ניער רוסענבערג.

מיר לאזען אפען די פראגע צו ביידע הער־מאנטע אונטערנעהמונגען שטעהען אין א די־רעקטער שייכות מיט דער אנדערער. מיר האל־טען עס אבער פאר אונזער חובֿ פעסטצושטעלען, אז אומלכע מינים אונטערנעהמונגען זייענען אונ־פערמיידליך ארטליך, אינגליש און צפעהרליך און קיינען ברענגען פיעל שאדען, ווען מען זאל נים אין דער ריכטיגער צייט ארו סטרעטען גע־גען זיי. דאס אידישע פאלק איז ליידער נאך צו ווינציג ארגאניזירט. דערפאר איז עס ביי אונז מעגליך, אז מענשען אהן א נאמען און אהן א מאדאם זאלען זיך אליין קרויגען אלס פ לקס־בעגי־קער. זאלען ריידען אינ־ם נאמען פונ־ם אידישען פאלק, פערשיהרען גרופען, וועלכע שטעהען ווייט פונ־ם אידישען לעבען, און דורך זייערע אונפערא־נטוואורטליכע אוואנטורעס שא־דען די אידישע אינטערעסען.

קאנסטאטירענדיג, אז קיין אייניגע פער־אנטוואורטליכע אידישע קערפערשאפט שטעהט ניט הינטער די דערמאנטע פלענער, דריקען מיר אויס אונזער בעשטימטע ערווארטונג, אז ערג־סטע פערזאנען וועלען זיך ניט לאזען מיסברויי־כען פון אונפערא־נטוואורטליכע עלעמענטען צום שאדען פון דעם אידישען פאלק.

פאר־ן אלוועלטליכען אידישען סאציאליס־טישען ארבייטער־פערבאנד פועלי ציון.

פערבאנדס־ביורא, האאג.

ל. חאזאנאוויטש.

פון ביאלאסטאק.

דער ביאלאסטאקער קאמענדאנט איז מודיע:

„ליוט בעפעהל פון דער עכערער מאכט איז קיין ביאלאסטאק ארויסגעשיקט גע־וארען א באאמרייע צו בעשיסען די פיינדליכע אעראה־פלאנען, וועלכע קאנען זיך בעווייזען אי־בער־ן שטאדט.

כדי צו אבהיטען פון אומגליקען, ראט דער קאמענדאנט פון שטאדט אלע איינוואוינער פון ביאלאסטאק, זיי זאלען זיך בעהאלטען אין די הייזער אן ניט ארויסגעהן אין גאס, קיים וועט נאר די באאמרייע געבען דעם ערשטען זאלפ אין כל זמן די שיסערייען וועט געדויערען. וויול פון די שטיקער קוילען פון דער באאמרייע אדער פיינדליכע באמבעס קאנען ליידען די פערזאנען וועלכע וועלען דורך זייער איבריגע נייגיריג־קייט זיך געפינען אין ניט־פערדעקטע ערטער."

פאריגען מאנטאג האט דער ביאלאסטאקער בית־דין גוזר תענית געווען צוליעב די געשע־הענישען, וועלכע די באלאשטאקער בעפעלקע־רונג האט ערשט ניט לאנג איבערגעלעבט.

די שוהלען און בתי־מדרשים זענען פון פריה־אן גע־וועזן פול מיט מתפללים. מען האט מזכיר־נשמות געווען די אומשולדיגע קרבנות פון דעם מערדערישען אנפאל און אבגעריכט א תפילה וועגען שענקען דעם העלדישען רוסי־שען מיליטער א נצחון איבער־ן חוצפה־דיגן שונא.

הילף פאר רוסען.

דער אויסרען מיניסטעריום האט אריינגעט־ראגען אין מיניסטארען־ראט א פארשלאג וועגען ארויסגעבען א קרעדיט פון 300'000 רובל אויף געבען הילף די פערבליבענע רוסישע אין אויס־לאנד, וועלכע קענען נישט צוליעב דער מלחמה צוריקקומען אהיים און גפ־ינען זיך אין א נויט־בעדערפטיגער לאגע. די הילף איז בעשטימט דערהויפט פאר פריוואטיכע ב רגער, וואס זענען פערהאלטען געווארען נאכדעם ווי די מלחמה איז אויסגעבראכען.

געגען די יודישע שיכדען

דער „דזיען" שרייבט: אין אדעס האט דער גראדאנאטשאלניק אין צייט פערבאטען יודען רעדען אויף זשארגאן דורכ־ן טעלעפאן. דער וואראשוער גובערנאטאר האט פערבאטען יודען קארעספאנדירען אין זשארגאן, דער הויפט־נא־טשאלניק פון קיעווער מיליטערישען ראיאן האט ארויסגעגעבען א בעפעהל וועלכער פערבאט אויף דער גאנצער צייט פון דער מלחמה דרוקען אן ארויסגעבען אלערליי שריפטען אין יודיש.

ווי מען זעהט דערפון האט אין דער יעצטי־גער קריעגס־צייט די מאכט געמאכט א גאנצע רייהע בעגרענצונגען פון זשארגאן. דערווייל אבער גפ־ינען זיך אין וואַרשא נאך ביז היינט א גאנצע מאסע זשארגאן שילדען. וועלכע דער־וועקען ערשטוינען בייַ די פערזאנען וואס קומען פון רוסלאנד. בעזונדערס דאס מעהר פשוט־ערע פובליקום, וועלכער קען נישט אונטערשיידען צווישען גאט־ישע און העברעאישע בוכשטאבען און ווען זיי קומען ביז די נאלעווקיס און זעהען די זשארגאנישע שילדען. פרעגען זיי: „צי דאס איז שוין בערלין?"

קיינע פירושים ברויכט מען שוין נישט.

אין פוילען.

(די אסימילאטארען גריסטען־זיך). די טעג איז פארגעקומען א פערואמלונג פון א גרוי־סען קרייז פאליאקן־יודען אין דער פראגע וויע־גען די וואהלען צו די שטאדטישע דומעס. ס־איז אנגענומען געווארען א מיינונג אין דעם גייסט, אז מען בעדארף צוטרעטען צו דער ארגאניזא־ציע פון די וואהלען אויפ־ן וועג פון א זעלבסט־שטענדיגער אקציע. עס איז אויסגעקליבען גע־ווארען א צייכווייזלוגער וואהל־קאמ־יטעט, וועל־כער זאל מאכטן פארבריי־טונגס־ארבייטען, און צווישען אנדערע ארויסגעגעבען אנ־ערקלערונג וועגען דער שטעלונג, וועלכע די פאליאקן־יודען פערנעהמען אין דער פראגע פון די וואה־לען צו דער זעלבסטפערוואלטונג.

(א מאוסע געשיכטע). „וואַרש. אוט־טיילט מיט: צוס זאפאסנעם פאלדאט. וואס איז דורכגעגאנגען אויף זעלנע גאס, איז צוגעלאפען עפעס א יונגעל און האט געשריען „ביליס־קאוף האט זיך ארום דעם פאלדאט פערזאמעלט א גרויסער המון, וועלכער האט ניט נאר נישט בעפטראפט דעם ווילדען יונגעל, נאר ער האט אליין אנגעהויבען אבצושפעטען פון דעם ארי־מען פאלדאט.

אין דאזיגען בילד האט אויך אנטייל גענו־מען דער סטרוזש פון הויז נומער 4 אויף זעלנע גאס. וועלכער האט אויפ־ן פראסטעס פון אייני־גע מעהר פאלאפענע מענשען. געפנטפערט מיט א בעלייידיגונג און לויט דער עצה פון קרעמער אויף עק זעלנא און המיעלנא האט ער נאך גע־וואלט ארעסטירען דעם פאלדאט. ווייל ער האט כלומרשט ניט קיין רעכט צו שפאצירען אין שטאט. דער גאסען־פאליציאנט האט נאכצוזעהן די דאקומענטען פונ־ם פאלדאט אן האט איהם אבגעלאזט. די שולדיגע ווידער זענען באלד אנטלאפען.

(לאנגע קאפאטעס און דער זאקס־שער גארטען). צייט צווי יאר האט מען אנגעהוי־בען אייניאזען אין זאקסישען גארטען יודען אין לאנגע קאפאטעס, קוים זענען זיי נאר ריין און ציכטיג. די אנט־סעמיטישע צייטונגען הא־בען אפילו פראטעסטירט געגען דעם, אבער עס האט זיי גאר נישט געהאלפען. די פראקטיק האט בעוויזען, אז די יודען אין לאנגער קלייד־ונג האבען ניט געשטערט די ארדנונג און געמוטליכקייט אין גארטען. אין דורך זייער בע־עמות־דיגער אויפפירהרונג האט מען זיי כמעט גאר נישט אנגעזעהען אין גארטען. דס איז דע־רום א חדוש, שרייבט „דער מאמענט" — וואס מען פאריגען וונטאג האט מען וויידער אנגעהוי־בען פאקסישען גארטען מאר יודען אין לאנגע קא־פאטעס, האטש זיי געהען זעהר ריין. אונז איז נישט בעוואוסט וועגען אנ־אפיציעלען פערבאט.

ל. מאצקינס פארטראג

מיטוואך דעם 12־טן מאי איז אין סטודענטען־הויז פארגעקומען א פארטראג פון ה' ל. מאצ־קין איבער „ארץ ישראל אין געגענווארט און אין צוקונפט".

צום פארטראג זענען געקומען אנ־ערך 300 מענשען, וועלכע האבען זעהר וואַרים בעגריסט ה' מאצקינס אינטערעסאנטען רעפעראט. א ג־ע־זיין בעריכט וועלען מיר ברענגען אין זונטאג־ייגען נומער.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט א: ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הוי־זע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

ביליגע און שעהנע שניידערי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנאוויטש *Blangaards-21 B 1.*

גזידיכטסטעלגע, און קאפפלגע. אלע זארטע האהרוואסער און זייפען. בעסטע און גע־זונדסטע פרייזער האנדלונג ביי ה' דאנאוויטש *Pilestræde 74*

ביליגע און שעהנע שוסטער ארבייט. רעפארא־ציעס בילינ און שטארק מאכט ה' קארסאצאוו *Adelgade 34*

אפען פון 8 — 8. שבת ביז 10, זאנטג 8 — 12

ביליגע און שעהנע שניידערי ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבראאו *Wesselsgade 15.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט א: ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הוי־זע געשיקט. ל. קאהן *Rosengaarden 5.* ז. בריינין

אויף קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל, גאלד זילבער פלאט און קריסטאל צו בי־ליגסטע פרייזען. ס. סקאראאבד *Borgergade 30 Tel. Palæe 2167 y*

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל, גאלד זילבער פלאט און קריסטאל צו ביל. פרייזען. באראנשטיין 50 Adelgade Tel. Palœ 1850 y.

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. ל. קאהן *Rosengaarden 5.* ז. בריינין

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז. געשיקט ס. קאהן *St.-Kannikest. 3*

אונזער חוב.

עס איז בעקאנט, אז דער אונטערשיעד צווישן א קלוגען מענשען און א ניט קלוגען, צווישן א גוטען קאם און ניט א גוטען איז נאר דיי צייט. וואס א פעהיגער מענש פערשטעהט און וויים פריהער, ערקענט דאס א אונפעהיגער ערשט שפעטער. דעלבסטפערשטענדליך איז אויך דא א אונטערשיעד אין דעם וויי וויים מען איז פעהיג, אייגער, ווען ער האט ניט פערשטא־נען זיי פאסענדע זאך צום פאסענדען מאמענט, מאכט ער דאס אבער נאך בעציים ענם וועז עס איז נאך ניט גאנץ שפעט. ווען מען איז אבער געשטראפט אין מען פערנאכלעסיגט א זאך וואס האט גאזאלט געהאן ווערען פיעל פריהער, דאן פאסירט אפט, אז עס העלפט קיין חרטה אויך ניט, אנ׳אמת קלוגער פערשטעהט אבער נאך פאראוים ווי צו האנדלען אין דעם פאל ווען עס וועט עמוואס פארקומען שפעטער.

דאס רופט מען: איזהו חכם הרואה את הנולד. יעדער איז קלוג, ווער עס פערשטעהט וואס עס וועט זיין.

נאך מעהר ווי דאס איז ריכטיג ביי איינצעלנע מענשען איז דאס דער פאל אין דער גע־שיכטע פון פעלקער. דאס וואס מען רופט „פאליטיק" איז ניט מעהר ווי צו שטודירען אלע פערהעלט־ניסען, וועלכע עס קענען פארקומען אין ווי מען דארף זיך צו זיי פערהאלטען. טרויעריג איז דעם פאלק, וועמעס פאליטיק ווערט שלעכט גע־פיהרט. עס זעהט זיך ארום ווי ס׳האט געדארפט טהאן, ערשט נאכדעם ווי עס איז שוין האלב אדער גאנץ צו שפעט. עס זענען בעקאנט א סך פעלען אין דער היסטאריע, ווי פעלקער אדער קעניגען האבען פערלארען דעם עקזיסטענץ נאר דאדורך וואס זיי האבען זיך „אביסעל" צו שפעט געהאפט צו די פההלערען, וועלכע זיי האבען געמאכט.

עס איז ניט נויטיג אויפבלעטערען אלטע זאכען, אויך איז איבעריג צו נעהמען א ביישפיל פון פוילען, למשל, מיט איהר אונטערגאנג אדער דייטשלאנד מיט איהר אויסבליהען, וואס איז געשעהען מעהר דורך פאליטישע קלוגהייט אדער נארישקייט ווי דורך פייער אן שווערד. גענוג איז צו וויסען, וואס ביי אונז אליין האט גע־קענט זיין אן עס איז ניט געווען. גענוג צו דערמאהנען זיך אן נאפאלעאן דעם ערשטען מיט זיין סנהדרין, מיט זיין היסטארישען גההן נאך מצרים און מיט זיינע שטרעבונגען נאך ארץ ישראל, וואס יודען האבען געקענט אויס־נוצען, אדער אן דעם בערלינער קאנגרעס וועז ביקאנספיעלד מיט זיין גאנצע בענקשאפט צום יודישען גלאנץ און שטאלץ איז געווען דער פיהרער פון די מזרח־פאליטיק, און דער אליאס מיט מיהבראש איז געווען אנגעזעהן אין שטארק וואס מען האט געקענט דאן עררייכען אונטער געוויסע בעדינגונגען. און דאס אלעס איז ניט געשעהען. דאס איז ניט געשעהען ווייל עס איז ניט געווען בעשערט און דעריבער איז שוין אויסגעקומען, אז וואס עס האט געדארפט זיין איז ניט געווען.

עס האט בעדארפט זיין שוין צו יענע צייט־טען א גרויסע יודישע ארגאניזאציע, וועלכע זאל קענען אויפטרעטען מיט נאציאנאלע פאדע־רונגען, וועלכע זאלען זיין פון נוצען פאר׳ן גאנ־צען יודישען פאלק און אלע וויייטערדיגע דורות און עס זאל האבען אנ׳אינפלוס אויף דעם גאנ־צען יודישען לעבען. ווער וויים. וועז עס וואלט בעשעהרט געווען און מיר וואלטען געווען פאר־בעריים. אויב עס וואלט ניט געווען אין דער צייט פון אונזער לאנגען גלות א צווייטע כורש עפאכע מיט דעם גאנצען פראכט און הערליכ־קייט.

געווים, אלעס איז מן השמים. און ווען עס איז ניט בעשערט, ווערען די קליגסטע נאריש און פערזעהען די ריכטיגע צייט ביז עס ווערט שפעט. עס איז אבער ניט גוזאגט, אז ווען עס איז צווישן מאל אדער אפילו א סך מאל ניט בע־שהרט, קען ענדליך ניט קומען א מאמענט ווען די געשיכטע ווידערהאלט זיך אן דאן גראדע קאן יא בעשעהרט זיין. וויפיעל מאל בעמיהם זיך יעדער פאר זיינע פערזעגליכע אינטערעסען געדאוועט, האט מען ניט שטארק מקפיד געווען צו זאגען דעם פיוט אין די דאזיגע צווייי ימים־טובים, האט אויך דער מחזור קיין גרויסען ווערטה ניט געהאט, דער עיקר פון דער ביבלי־שהער״ איז אלזא געווען דער דאזיגער חיי־אדם אויף עברי טייטש.

גלייכע יענע, וואס האבען אויך אזוי פיעל פיינט, ווי זיי האבען, אבער זיי האבען אויך אזוי פיעל פרינד, ווי זיי האבען, אזוי ווי אין קיין צייט פון דער גאנצער גלות האט מען ניט אזוי פיעל פיינט געהאט, ווי אין דער צייט פון דער אויפקלערונג, ווי אין דער צייט פון דער פרענטשען רעוואלוציע, ווי אין דער צייט פון דער פאלקס־פרילינג, ווי אין דער צייט פון דער פאלקס־פרילינג, ווי אין דער צייט פון דער פאלקס־פרילינג.

ביכלעך.

צו פונפצעהן יאהר אהט זיך יענקיל בעקאנט מיט׳ן חיי־אדם. דאס איז געווען א דין ספרי׳ל, אויף עברי טייטש, וואס האט זיך געפונען אין דער ב בל אטעק פון זיין בעל הבית, לייבע דעם שניידער. לייבע דעם שניידערס ביבליאטעק איז בעשטאנען פון א פיער ספרים: א גרויסער הומש אהן טאוולען, מיט אויסגעריסענע בלעטער פון פארענט און פון הינטען, א סדור שוין דוקא מיט טאוולען, אבער דערפאר האט דערטען געפעהלט א סטיק פון שבת׳דיגן דאוונען, און דוקא יע־נע תפילות, וואס איז שווער צו גדענקען אויף אויסווענדיג, און דערפאר האט דער דאזיגער סדור ניט געהאט דעם אמת׳ן ווערטה. ווידער האט זיך געפונען א כאזער אויף פסח אין שבועות. אבער אזוי ווי אין קיין וואו די שניידער האבען

גלייך יודען אדער ניט יודען — וועלכע האבען ניט געוואלט מסכים זיין צו הערצל׳ס אידעען, האבען גלעזגט שפיינער אויף דעם וועג פון דער יודישער אויפלעבונג.

מענשען, וועלכע עס פערשטעהען ניט הערצל׳ס שטרעבען, די יודען וועלכע וווייסען ניט דעם אלף־בית פון ציוניזם, זענען דורכאויס ניט נא־ריש און דורכאויס ניט נאאיוו אפילו אין כלל. זאכען, זיי פערשטעהען גאנץ גוט וואס דער אידעאל פון דעם ציוניזם איז, זיי גיבען צו, אז אנ׳אייגען לאנד איז דער גרונדשטיין פון אנ־אייגענעם לעבען אין אלע זיינע מאניפעסטען, וואס זיי פערשטעהען אבער ניט, איז דער וועג פון דעם אידעאל.

מאיר בערלין.

אנ׳אזהרה פון וואַרשאווער ראבינאט.

ולא תשים דמים בביתך
בכל עת יהיה בגדיך לבנים.

הערט זיך אין אן איהר וועט לעבען בליי־בען! אין יעצטיגען מאמענט געפינען מיר מאר אחוב צו דערמאנען אין וואַרענען אונזערע ברי־דער אויף אייניע פון די מצוות אין דער תורה.

אלע וויסט איהר גוט אונזער חוב, צו זיין שטענדיג ריין אוים׳ן שטרענגסטען היגיעניש־אויס׳ן, ווי עס שטעהט: איך וועל ריין וואשען מיינע הענד״ אז׳וי. צו וואשען ריין דאס גע־זיכט און די הענד יעדען פריהמארגען איז ביי אונז א שטענדיגער חוב, ווי עס איז געשריבען אין „שולחן ערוך״. אזוי איז אויך תמיד א חוב צו וואשען דאס גזיכט, די הענד און די פיס אלע ערב־שבת.

אבער ביי יעצטיגער צייט, ווען די מלחמה איז אויסגעבראכען אין אונזערע ערטער, האט די תורה נאך אמאל אונז געוואַרענט: וואַרום גאט דיין גאט גההט צווישען דיין לאגער, דיך צו רעטען, דעם שונא אונטערצוורציקען אונטער דיר, און דיין לאגער זאל זיין הייליג, עס זאל זיך ביי דיר נישט זעהן און ז. וו.״

בין עס געלינגט איהם?

ווען מיט אכטצעהן יאהר צוריק איז געקו־מען אונזער גרויסער הערצל און האט געזאגט אין דער גרויסער יודישער וועלט דעם גענאנק אז מען מוז צוגרייסען א פאליטישען פארום, אז מען מוז זיך ארגאניזירען אין זיך פארמען, כדי פערטרעטער פון דעם גאנצען יודישען פאלק זאלען קענען רעדען אין זיין נאמען און פערלאנגען אין זיין אייגענעם נוצען ווי אויך אין דעם נוצען פון דער גאנצער קולטור־וועלט, דאס וואס עס קען און דארף האבען דאס גאנצע יודישייי פאלק— אנ׳אייגען היים. דאן ווען הערצל האט דאס גזואגט און אנגעהויבען די ארגאני־זאציע צו שאפען, זענען געווען וועניג מענשען וועלכע האבען פערשטאנען דעם טיעפען גע־דאנק דערפון, ניט נאר די מענשען — גאנץ

ווי יעצטיגען מאמענט, ווען אונזער גאנ־שטרעבונג איז וואס שנעלער צו בעזיעגען דעם שונא, און יעדער פון אונז דארף, מיט וואס ער קאן, סיי מיט זיין געלד, סיי מיט זיין קעפעל, בערענגען שטיצע פאר אונזערע העלדען, וועלכע קעמפען וויי די לייבען גענען שונא. דאס מיר זיך אליין אן די ארומיגע פערהעלט־פון יעדער קרענק, עס זאל אונז קיין צופאל נישט האבען און נישט צווישען די מיליס־לייס. אויף וועמען מיר לעגען אונזערע גאנצע האפנונגען מיט גאטס הילף.

און דאס איז בעוואוסט, אז איינע פון די אורזאכען וואס בערענגען צו אנ׳עפידעמיע, איז די אונריינקייט. דאהרום געפינען מיר פאר א הויכע צו וואַרענען אייך, די גרויסע זאלען דאס קלייניע וואַרענען און די אינטעליגענטען — דאס מאסע, שטרענג צו היטען פאלגענדע:

א) צווייי מאל א טאג, אין דער פרי א אין אוועגד צו וואשען די חענד און דאס גאנצע מיט וואסער און זייף, א חוץ וואס מען וואשט זיך צום דאוונען און עסען.

קליגערע אידען פון איהם און פאר מעהר שטאר־קערע כאראקטערען.

אין עטליכע יאהר ארום איז יענקעל גע־וואַ־רען א סאלדאט.

אויף דעם דריטען טאג פון זיין סלוזשבע האט ער בעקומען א סאלדאטסק׳ן ביכלעלע: מון ערשטען קוק איז איהם דאס ביכלעל געפעהלען געוואַרען. עס איז געווען קליין און דין און ווען זיין מונדיר וואלט נעהאט טאשען, וואלט ער איהם בעקענט אין איינע פון די טאשען אריינ־לע ען. אזוי אבער האט ער איהם אריינגעלעגט אין קעסטעל צווישען די קאליר־טע האמדער־ווא־סער האט מען דער היים געבראכט.

אין א פריין אבענד אבער, אז ער האט אלס נאוואבראנעץ ניט געהאט וואס צו טהן און שלאפען געהן האט מען נאך ניט בעפויהלען האט ער דעם דאזיגען ביכעלע אריינגענומען אין קעסטל. און זיך נעמומען לייענען.

ולא תשים דמים בביתך

ווי יעצטיגען מאמענט, ווען אונזער גאנ־שטרעבונג איז וואס שנעלער צו בעזיעגען דעם שונא, און יעדער פון אונז דארף, מיט וואס ער קאן, סיי מיט זיין געלד, סיי מיט זיין קעפעל, בערענגען שטיצע פאר אונזערע העלדען, וועלכע קעמפען וויי די לייבען גענען שונא. דאס מיר זיך אליין אן די ארומיגע פערהעלט־פון יעדער קרענק, עס זאל אונז קיין צופאל נישט האבען און נישט צווישען די מיליס־לייס. אויף וועמען מיר לעגען אונזערע גאנצע האפנונגען מיט גאטס הילף.

און דאס איז בעוואוסט, אז איינע פון די אורזאכען וואס בערענגען צו אנ׳עפידעמיע, איז די אונריינקייט. דאהרום געפינען מיר פאר א הויכע צו וואַרענען אייך, די גרויסע זאלען דאס קלייניע וואַרענען און די אינטעליגענטען — דאס מאסע, שטרענג צו היטען פאלגענדע:

א) צווייי מאל א טאג, אין דער פרי א אין אוועגד צו וואשען די חענד און דאס גאנצע מיט וואסער און זייף, א חוץ וואס מען וואשט זיך צום דאוונען און עסען.

Jüdische Volkszeitung №121 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פריז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, פרייטאג ל׳ אייר תרע״ה (14. Maj 1915)

די פראנצויזען געהען אלץ פארווערטס.

די פערהאנדלונגען צווישען איטאליען און עסטרייך. — שלום אדער מלחמה?

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 13־טען מאי (אפיציעל). אין צפון פון ארראס געהען פאר זיך פערביטערטע קאמפען. אין משך פון דער מיטוואכדיגער נאכט האט דער שונא בעקומען פערשטארקונגען און האט פארגעמען פיעל וויידער־אנגריפען וואס האבען אירהם ניט געבראכט קיין רעזולטאטס. די פיינד־ליכע אנגריפען געגען ניו־ווייל־סס, וואאסט זיך נאך, עבראכטן אונטער פיירי, אויף א ברייט עולם האבען מיר געפונגען 200 ע׳הרג־עטע דייטשען. מיר זענען געגאנגען פארווערטס אין וואלד צו מזרח פון גארערצי. אויף א צוויישען ארט האבען מיר עראבערט פיעל פיינדליכע מראנשעס, וועלכע ציהען זיך ביים וואלד אין צפון פון גארענצי אוו. מיר זענען אריגענגעד־רונגען אין וואלד.

דורך דיעזען ערפאלג זענען די דייטשע פארבינדונגס ליניעס געשטעלט געווארען אין גרויס סכנה. אויך האבען מיר אנגעגריפען די פיינד פון ניו־ווייל סט־וואאסט וואס דער שונא האלט בזעצט. דאדורך האבען מיר עראבערט פיעל גרופען הייזער.

אונזער ע־פאלג דויערט. די צאהל געפאנ־גענע וואס מיר האבען גענומען פון זונטאג אן איז אין געשטיגען ביז 4000. אויך איבער גען פיינד פון פראנט האבען מיר אבגעשטעלט די דייטשע אנגריפען נעמל־ך ביי בערי־או־באק, באאשוויר און באגאטעל.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 13־טען מאי (אפיציעל). פיינדליכע פליהער האבען נעכטען באמבארדירט די בעל־גישע שטאדט בריגע. נאר דאך אהן ערפאלג. אין צפון פון איפערן האבען מיר עראבערט א בארג אריך האבען מיר באמבארדירט דונקירק.

צווישען גארענצי און ניו־ווייל אין צפון פון ארראס געהען זיך נאך די פאזיציעס. וואס מיר האבען פערלוירען אין דעם שונא׳ס העגד, פונדעסטוועגען האבען מיר אבגעשלאגען אלע פיינדליכע אנגריפען אן דורכברוכס־פערזוך.

דעם שונא׳ס אנגריפען איז געווען גרויס־טעם. הויפטזעכליך געגען אונזערע פאזיציעס אין מזרח און דרום־מזרח פון ווערמעל, די דער־פער גארענצי און אבלאין. אין געגען אונזערע טראנשעעס אין צפון און צפון־מזרח פון ארראס. אלע אנגריפען זענען ניט געלונגען.

דער שונא האט געליטטן גרויס היזק.

דעם שונא׳ס פערזוך צו ווידער אבנעהמען ביי אונז די בארג „הארטמאנוויללקאפף" האט זיך ניט איינגעבען.

פון מזרח־פראנט.

דייטשער בעריכט

בערלין, 13־טען מאי. (אפיציעל). צווישען די קארפאטען און דער טיך וווייכסעל פערפאל־גען מיר דעם שונא זעהר העפטיג. ווי אזוי די פערפאלגונגען גההט פאר קען מען זעהען פון דעם, אז נאר 1 באטאליאן אונזער אינפאנטעריי האט גענומען געפאנגען 14 אפיצירען צווישען זיי אויך א פאלקאוניק, 4500 סאלדאטען און עראבערט פיעל קאנאנען.

די „פערבונדעטעס" מחנות זענען איבער־גענגאנגן די טיך ס׳ען צווישען סאנאק און דינאוו. אויך אין די קארפאטען האבען מיר ארויסגעוואָרפען דעם שונא פון זייגע פאזיציעס.

עסטרייכישער בעריכט.

ווין, 13־טען מאי. (אפיציעל). די מפלה פון די רוסישע אכטע און דריסיג ארמעען וואקסט פון טאג צו טאג. די סאלדאטען לויפען פער־צווייפעלט און ראטעווען זיך אויף וויפיעל ס׳איז מעגליך קיין יראסלאוו, פשעמישל און חיראוו.

אונזערע מחנות זענען, פארסוצענדיג די פער־פאלגונג פון־ם שונא. איבערגעגאנגען די טיך וויסלאקא און האבען עראבערט רושעזאוו. די־נאוו, סאנאק און לידזקא.

דורך אונזער ערפאלג אין מערב־גאליציען הויבט אן וואקלען דער רוסישער קארפאטען פראנט ביי אוושאק. די עסטרייכיש־דייטשע מחנות געהען דא אויך איבער צום אנגריף און האבען ערפאלג. אין צפון פון וויסכעל זענען אונזערע מחנות איבערגעגאנגען די טיך נידא.

אין דרום־מזרח גאליציען זענען שטארקע רוסישע מחנות איבערגעגאנגען די טיך דנ־עסטר ביי הארדענקא. מיר האבען אבגעלידיגט די שטעדטעל זאלעשציקי. די קאמפפען דויערען נאך דא.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 13. מאי (אפיציעל). ביי שאוול זענען אונזערע מחנות געגאנגען פארווערטס און פערפאלגען דעם שונא. אויפן לינקען ברעג פון וווייכסעל און צו דרום צו סאכאטשעוו זענען מיר איבערגעגאנגען דעם טיך בוורא און האבען נאך א באיאנעט־אנגריף עראבערט די פיינד־ליכע טראנשעען. דער דייטשער פערזוך אנצו־גרייפען אונזער פראנט אין דרום פון סקערנע־ויץ, איז אבגעשלאגען.

אין מערב־גאליציען זענען אונזערע מחנות עטוואס אבגעטראטען צוריק. דעם שונא׳ס אנ־גריפס־בעוועגונג איז אבגעשטעלט.

ביי ראיאנקא האט דער סיינד אויפגעריסען מינען ביי אונזערע טראנשעען, דורך דעם איז איהם געווען גלונגען אריינדרינגען אין אונ־זערע פאזיציעס. נאר דורך א געגן־אנגריף האבען מיר פערטריבען די עסטרייכער, וועלכע זענען אנשלאסען אין גרויס אונארדנונג איבער־לאזענדיג פיעל טויטע. פערוואונדעטע און גע־פאנגענע.

איטאליען.

וועגען די פערהאנדלונגען צווישען איטאל־יען און עסטרייך שרייבט צירקולירען בעגענוצליכע בעריכטען, אזוי טעלעגראפירט צום בייספיעל „דיילי טעלעגראף״ס קארעספאנדענט אין רום, מר. דילאן: איך האב ערפאהרען, אז איטאל־יען האט זיך בעשטימט פאר א מלחמה מיט עסטרייך. דעם 20. מאי זאל זיך די מלחמה אנ־הויבען. מען האט זיך שוין פארבעריים דערצו, די איטאליענישע רעגירונג האט געגעבען דער אייזענבאהנ־לייטונג אינסטרוקציעס וויי די עסט־רייכישע און דייטשע באשאפטס אבפאהרען זאל געשעהען.

פון דער צווייטער זייט געהען קלאנגען, אז די פערהאנדלונגען צווישען רוים און ווין ענשווייקלען זיך לטובת א שלום.

די בוקאווינער היימלאוז

זייט די רוסישע ארמעע האט פערנומען בוקאווינא, הערט מען ניט אויף ארויסזיקען פון דארטען די יודען. א טייל פון זיי ווערען אבגעשיקט קיין סיביר, א טייל זיצט אין תפיסה. ניט לאנג איז קיין תאטן אנ־געקומען לערך 300 היימלאוזע יודישע פאמי־ליעס, וועלכע זענען געבליבען אין א שרעקלי־כער לאגער.

הילף די היימלאוזע גיט דער ארטיגער יודי־שער קאמיטעט, פר האט געגרינדעט א שפיין־קוק, וועלכער גיט אריוס די היימלאוזע טעג־ליך א בעשטימטע פארציע ברויט, פלייש, צו־קער, טהיי, האלץ און קארטאפעל.

ספעציאל אויפשניטגעשעפט
אונטער אויפזיכט פון רעם ח׳ אבערראבינער
דיר שארענשטיין
Hyskenstræde 12
Tel. 4624 Tel. 4624

שבת דעם 15 מאי אום 8 אוהר פרעסיס וועט אויסגעפיהרט ווערען דער

מיליאנער אלס בעטלער

מיט דעם אנטייל פון גאנצען פערסאנאל בילעטען מיט בילינג פרייזען צו בעקומען ביי ה' טימיאנאוו קיבמאגרגאדע 59, 3.

באל ביז 3 אוהר.

Harmonien Nørevoldgade 23 store Sal

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מאדערנע אפערעטע מיט גיטאנזאן אין 4 אקטען פון שליפערשטיין.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין בילינגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט, ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

בילינג און שעהנע שניידערי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנויטש *Blaagaards-Allé 1, B I.*

בילינג און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבראוו *Wesselsgade 15.*

בילינג און שעהנע שיכטער ארבייט, רעפארא־ציעס בילינג און שטארק מאכט ה' קארפאצאוו *Adelgade 34*

בילינג און שעהנע שוסטער ארבייט, רעפארא־ציעס בילינג און שטארק מאכט ה' שעהנבוים *Landemærket 18 et 21.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו בילינגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. ז. ברעינין *Rosengaarden 5.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו בילינגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

גע־זיכטספלעגע. און קאפפלעגע. אלע זארטען האהרוואטער און זייפען. בעסטע און געזונדסטע פריזער האנדלונג ביי ה' דאנאוויטש *Pilestræde 74*

אפען פון 8 — 8, שבת ביז 10, זאנטג 8 — 21

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל, גאלד, זילבער, פלעט און קריסטאל צו בילינגסטע פרייזען. בארנשטיין *Adelgade 50* Tel. Palæ 1850 y.

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל, גאלד זילבער פלאט און קריסטאל צו בי־לינגסטע פרייזען. ס. סקאראהאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

בעמערק

די ערשטע **B. S. A.** ציקלען

וועלאסיפעדען

וועדט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר ביי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vandersg. Tel. 419

פערלאנג א קאטאלאג

עס האט זיך געפעגט א נייע ספעציעלע אבטיילונג פער *B. S. A.* מאטאציקלען און אלע געהערענדע טיילען וו' אויך גומענע מאטא־שיינען אין שלאנגען.

B. S. A.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordel-agtigste Betingelser
af
Bernhard Philipsen
Nörrebrogade 34.
Generalagent for «Nordisk».
Telefon 565. Agenter antages

Tel. 772 **AKEE** Tel. 772

Stuebutiken
34 Vimelskaftet 34
Hvar der alene handles —
— med fineTheer
Grundlagt 1841

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

וויילט איהר עסען

עכטען יודישען בריית דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פאר־טיען אויף לאנד.

Telef. B. 532. W. 28. פארטאוו הויזערפלאץ

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין סעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

דאמען האטען.

אלע מאדערנע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו בילינג פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ר. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט בילינג און פינקטלין.

ס'ווערט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יעהרליכע ארבייט וועגדען זיך ביי פרוי בראש אדעלגאדע 54 סטוען.

זונטאג, דעם 16־טען מאי וועט אין **קאסינא טעאטער** Amaliegade געשפילט ווערען אויף דעניש א דראמא פון פוליש־ יודישען לעבען

I) **„שבת שבתון"** (**Den store Sabatt**)

דראמא פון א יודישען אינטעליגענט אין 3 אקטען פון מ. סוקענניקאוו.

II) **„סאלאמעא"**

דראמא אין 1 אקט פון אסקאר אאיילד.

בילעטען צו פרייז פון 1·25 קר. ביז 5·50 צו בעקומען אין דער קאסע פון קאסינא טעאטער 5. טעג פאר דער פארשטעלונג

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע מיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאים.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

מעבעל

אויף קרעדיט אבצעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nord 210

מאגאזין כע ראטעס פון 5 קראנען.

האלב אומזיסט

קאלאניאל וואארען און פיש קריגט איהר גור אין מיין: ווען קאלאניאל בעשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

א הערענציקעל (וועלאסיפעד)

בילינג צו פערהויפטען דיין הערן גלייך פער *Pilestræde 67*

ס'ווערט פערזינגען

א שפהיגע פיגע קאמער פאר א הערי לעווין סמעדיגאדע 4 ·/·טען זאל.

MØBLER 49 Nørrebrogade 49

ווער וויל שפארען גרויסע דער זאל באלד זעהן אין דיסען זיעך בעצעל ביי המען

M. Rommers Efts.

אנטער גוטע בעדינגונגען.

וואכענטל ך פון 2 ביז 5 קראנען.

Josef Nachemsohn
København

Tordenskjoldgade 1.

קויפט און פערקויפט פינערע אנטיקוואטן

שטראהטען צו בעקומען ביי הער

Pilestræde 71.

PRÖV

C.W.OBEL's

CIGARETTER

Frk. Bjorns Pensionat i Horenbek Telefon 9.

דירעקט ביים וואלד, 3 מינוטען פון שטראנד. ערשטע קלאסס פענסיאנאט ליכטיגע אנגע־נעהמע צימער. באדען פרייא. פראצאזויוש, ענגליש, דייטש ווערט גערעדט. פרייז פאר א צימער איז פון 4 מיט א האלב ביז 6 קראנער.

מאדערנע אפערעטע מיט גיטאנזאן אין 4 אקטען פון שליפערשטיין.

שבת דעם 15 מאי אום 8 אוהר פרעסיס וועט אויסגעפיהרט ווערען דער

מיליאנער אלס בעטלער

באל ביז 3 אוהר.

Harmonien Nørevoldgade 23 store Sal

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט דעם אנטייל פון גאנצען פערסאנאל בילעטען מיט בילינג פרייזען צו בעקומען ביי ה' טימיאנאוו קיבמאגרגאדע 59, 3.

יודישע האנדווערקער און הענדלער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין בילינגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט, ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

בילינג און שעהנע שניידערי ארבייט נאך מאס מאכט ה' נאכמאנויטש *Blaagaards-Allé 1, B I.*

בילינג און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה' פארבראוו *Wesselsgade 15.*

בילינג און שעהנע שיכטער ארבייט, רעפארא־ציעס בילינג און שטארק מאכט ה' קארפאצאוו *Adelgade 34*

בילינג און שעהנע שוסטער ארבייט, רעפארא־ציעס בילינג און שטארק מאכט ה' שעהנבוים *Landemærket 18 et 21.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו בילינגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. ז. ברעינין *Rosengaarden 5.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו בילינגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

גע־זיכטספלעגע. און קאפפלעגע. אלע זארטען האהרוואטער און זייפען. בעסטע און געזונדסטע פריזער האנדלונג ביי ה' דאנאוויטש *Pilestræde 74*

אפען פון 8 — 8, שבת ביז 10, זאנטג 8 — 21

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל, גאלד, זילבער, פלעט און קריסטאל צו בילינגסטע פרייזען. בארנשטיין *Adelgade 50* Tel. Palæ 1850 y.

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מע־בעל, גאלד זילבער פלאט און קריסטאל צו בי־לינגסטע פרייזען. ס. סקאראהאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

בעמערק

די ערשטע **B. S. A.** ציקלען

וועלאסיפעדען

וועדט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר ביי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vandersg. Tel. 419

פערלאנג א קאטאלאג

עס האט זיך געפעגט א נייע ספעציעלע אבטיילונג פער *B. S. A.* מאטאציקלען און אלע געהערענדע טיילען וו' אויך גומענע מאטא־שיינען אין שלאנגען.

B. S. A.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordel-agtigste Betingelser
af
Bernhard Philipsen
Nörrebrogade 34.
Generalagent for «Nordisk».
Telefon 565. Agenter antages

Tel. 772 **AKEE** Tel. 772

Stuebutiken
34 Vimelskaftet 34
Hvar der alene handles —
— med fineTheer
Grundlagt 1841

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

וויילט איהר עסען

עכטען יודישען בריית דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פאר־טיען אויף לאנד.

Telef. B. 532. W. 28. פארטאוו הויזערפלאץ

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין סעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

דאמען האטען.

אלע מאדערנע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו בילינג פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ר. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט בילינג און פינקטלין.

ס'ווערט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יעהרליכע ארבייט וועגדען זיך ביי פרוי בראש אדעלגאדע 54 סטוען.

זונטאג, דעם 16־טען מאי וועט אין **קאסינא טעאטער** Amaliegade געשפילט ווערען אויף דעניש א דראמא פון פוליש־ יודישען לעבען

I) **„שבת שבתון"** (**Den store Sabatt**)

דראמא פון א יודישען אינטעליגענט אין 3 אקטען פון מ. סוקענניקאוו.

II) **„סאלאמעא"**

דראמא אין 1 אקט פון אסקאר אאיילד.

בילעטען צו פרייז פון 1·25 קר. ביז 5·50 צו בעקומען אין דער קאסע פון קאסינא טעאטער 5. טעג פאר דער פארשטעלונג

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע מיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאים.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

מעבעל

אויף קרעדיט אבצעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nord 210

מאגאזין כע ראטעס פון 5 קראנער.

האלב אומזיסט

קאלאניאל וואארען און פיש קריגט איהר גור אין מיין: ווען קאלאניאל בעשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

א הערענציקעל (וועלאסיפעד)

בילינג צו פערהויפטען דיין הערן גלייך פער *Pilestræde 67*

ס'ווערט פערזינגען

א שפהיגע פיגע קאמער פאר א הערי לעווין סמעדיגאדע 4 ·/·טען זאל.

MØBLER 49 Nørrebrogade 49

ווער וויל שפארען גרויסע דער זאל באלד זעהן אין דיסען זיעך בעצעל ביי המען

M. Rommers Efts.

אנטער גוטע בעדינגונגען.

וואכענטל ך פון 2 ביז 5 קראנען.

Josef Nachemsohn
København

Tordenskjoldgade 1.

קויפט און פערקויפט פינערע אנטיקוואטן

שטראהטען צו בעקומען ביי הער

Pilestræde 71.

PRÖV

C.W.OBEL's

CIGARETTER

Frk. Bjorns Pensionat i Horenbek Telefon 9.

דירעקט ביים וואלד, 3 מינוטען פון שטראנד. ערשטע קלאסס פענסיאנאט ליכטיגע אנגע־נעהמע צימער. באדען פרייא. פראצאזויוש, ענגליש, דייטש ווערט גערעדט. פרייז פאר א צימער איז פון 4 מיט א האלב ביז 6 קראנער.

Ansvarlig for Redaktionen: J. Nachumsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jidisk Folkeblad"s Bogtrykkeri, Kbhvn. 2.

אייגענע ברידער, אנשטאט הילף, רעטונג, מיט־געפיהל, סימפאטיע און טרייסטווערטער, געפונען שפאט און פעראכטונג. — אין דעם וואלט קיי־נער ניט געגלויבט.

עס הייסט נעמליך אין אלגעמיין, אז די אויסווייזונגען פון די גאליצישע היימלאזע גע־שעהען לויט דער פאדערונג פון די אונגארישע יודען, אז די „אפיציעלע רעפרעזענטאנטען" פון די אונגארישע יודען האבען דאס געפועל'ט ביי דער רעגירונג!!

ווען מיר זאלען אפילו נישט וועלען געהן אזוי ווייט אין אונזער בעהויפטונג, כאטש די ידיעות, וועלכע מיר ווערען געוואהר מאחורי הפרגוד, ווי אויך די עפענטליכע פיינדליכע אויס־דריקען און דאס בענעהמען זיך בנוגע די „פוי־לישע" מצד מאנכע פריהערע „גלויבענסגענאסען" בעשטעטיגען דאס פאלשטענדיג — איז עס דאך זיכער און מיר זיינען דערפון שטארק איבער־צייגט, אז די „פיהרער" פון די אונגארישע יודען זענען שולדיג אין דעם גירוש.

די אונגארישע יודען האבען ביי דער רעגי־רונג א גרויסע דעה און א גרויסען איינפלוס, און עס איז נישט פארהאנען קיין זאך, וואס זיי זא־לען נישט קענען דורכפיהרען. אין אלע יודישע ענינים — און אלס אזעלכעס ווערט אויך די היימלאזע־אנגעלעגענהייט פון דער רעגירונג בעטראכט — ווענדט זיך די רעגירונג צו ד' יודישע געמיינדען אום זייער מיינונג און עצה.

ס'איז דארום אויסגעשלאסען, אז די אונגא־ריש־יודישע לאנדסקאנצעלייען — סיי די אר־טאדאקסע און סיי די נעאלאגע — האבען נישט געוואוסט פון די געפלאנטע אויסווייזונגען בע־צייטענס, ווען זיי האבען לייכט געקענט פערהי־ן דאס גרויסע אומגליק.

דער בעסטער בעווייז דערפאר איז, ווי ס'הייסט, אז אין צוויי קהלות וועלען די היימלאזע בליי־בען אויף דעם אויסדריקליכען פערלאנגען פון די דארטיגע יודישע געמיינדען. צי האט דאס זעלבע נישט געקענט געשעהן אין די איבריגע אויפענטהאלט־ערטער פון די היימלאזע, צי קען דאס נישט געשעהן אויך אין בודאפעסט, אין דעם יודישען בודאפעסט, אין דער דריטגרעסטער יודישער קהלה פון דער וועלט?!

איצט ערשט, ווען דער שטריק איז שוין אויפ'ן האלז, ווען טויזענדער היימלאזע געפינען זיך שוין אין די גיטער־צוגען אויף זייער נייעם גלות־וועג, איצט ווען דער יאמער פון די היימ־לאזע איז שוין אין לשער, ווילען זיי „אינטער־ווענירען", ווילען זיי ערווירקען א'ן ערלייכטע־רונג פון דער גזירה — זיי, די „פיהרער" פון די אונגארישע יודען, וועלכע האבען דורך זייער אפענער צי שטילשווייגענדער הסכמה צו דעם גירוש־פראיעקט, אדער גאר דורך זייער דירעק־טען פעראנלאסען פון דער ביטערער גזירה וועלכע בעשולדיגונג ס'לאסטעס אויף זיי, גע־בראכט דאס גאנצע אומגליק! מיר מוזען זיך אבער צו זיי פערהאלטען מיסטרויאיש און בע־צווייפלען זייער ערנסטען ווילען.

יא, די אונגארישע יודען זענען שולדיג אין דעם אויסווייזען פון די גאליצישע היימלאזע און די שולד זייערע, וועט זיך נאך אן זיי נוקם זיין.

איצט מאכט מען אן אנהויב, מ'טרייבט גא־ליציש־יודישע היימלאזע. שפעטער, אין א צייט ארום, וועט מען טרייבען אויך אזעלכע גאליצי־שע יודען, וואס וואוינען שוין אין אונגארן מכמה שנים, איצט יאגט מען „פרעמדע" „פוילישע" יודען, דערנאך וועט מען זיך נעהמען אויך צו די אייגענע, היימישע יודען, איצט זענען די אויסווייזונגען נור א צופאל, שפעטער וועלען זיי ווערען א סיסטעם!"

די נויט אין רוסלאנד.

דער פעטראגראדער יודישער הילפסקאמי־טעט שרייבט אין זיין לעצטען בעריכט.

מיט'ן אנקומען פון פריהלינג איז פיעל ער־גער געוואָרען די לאגע פון דער יודישער בע־פעלקערונג. פון פיעל ערטער פון פוילען קומען אן טעגליך אין יודישען הילפ־קאמיטעט מיטטיי־לונגען מיט השתדלות וועגען באלדיגער הילף. דער צופלוס פון היימלאזע קיין ווארשא וואקסט וויעדער פון טאג צו טאג. אין דער לעצטער צייט זענען קיין ווארשא אנגעקומען נייע היימ־לאזע, אין דערזעלבער צייט—לויט די ידיעות פון די בעפאלמעכטיגטע פונ'ם קאמיטעט שטע־לען ארויס די סאניטאר־אנשטאלטען זעהר ערנסט די פראגע וועגען עוואקואירען פון וואר־שא אטייל היימלאזע „אויפ'ן רעכטען ברעג פון דער ווייכסעל", כדי דירעקט צו בעקענען זיך מיט דער לאגע אין ווארשא, זענען איהן ארויס־געפאהרען לויט דער בעפאלמעכטיגונג פון פע־טראגראדער קאמיטעט, צוויי מיטגליעדער פון קאמיטעט.

די ארבייט פון די בעפאלמעכטיגטע פון קא־מיטעט אויף די ערטער איז זעהר שווער געוואָרען: אין פיעל פונקטען קומט זיי אויס אויף ס'ניי צו בעשאפען די צושטערטע הילפס־ארגאניזאציעס, ארבייטענדיג אליין אנשטאט די אויסגעוואנדער־טע ארטיגע כלל־טהוער. צוזאמען מיט די היימ־לאזע, וואס האבען זיך נאך פריהער בעזעצט אין קאנסק בעטרעפט דארט די צאהל היימלאזע איבער 1300 פאמיליעס. דאס אנקומען פון היימ־לאזע, און דערצו נאך אין אזא צייט, ווען מען האט עס ווענינגער פון אלץ ערווארט — אום יום־טוב—האט געטראפען דעם יודישען הילפס־קאמיטעט נישט צוגעגרייט, אין קאנסק איז נישט געבליבען קיין הויז, וואו ס'זאלען זיך נישט האבען בעזעצט צו עטליכע פאמיליעס היימלא־זע. דער בעפאלמעכטיגטער פון קאמיטעט בע־צייכענט דערביי די מיטלייד־בעציהונג צו די יודען מצד דער פוילישער בעפעלקערונג אין ראראשיץ און קאנסק: די פויערן האבען געגע־בען די יודען פוהרען. און אין קאנסק האבען פיעל פויערן פון די פארשטעדט אריינגענומען צו זיך היימלאזע יודען, ווייל אין שטאדט האט נישט געקלעקט קיין דירות פאר זיי. צוליעב דעם ווייל די סאניטארע בעדינגונגען זענען דארט זעהר נישט בעפרידיגענד. האט מען אויף דער פאדערונג פונ'ם בעפאלמעכטיגטען, פאלקאם אבגעזונדערט די קראנקע פון די געזונדע און איינגעלאדען 2 סאניטארען.

אין פוילען.

די פוילישע־יודישע „אפיניא זשידאווסקא" (נומער 7) שרייבט:

„אין דער פוילישער פרעסע האבען זיך ניט איינמאל בעוויזען בעמערקונגען וועגען דעם דייטשען כאראקטער פון די זשיראדאווער פאב־ריקען. געוויסע ארגאנען האבען זאגאר גערופען, מען זאל ארויפלעגען א סעקוועסטער אויף די דאזיגע פאבריקען. געוויסע ארגאנען האבען זא־גאר גערופען, מען זאל ארויפלעגען א סעק־וועסטער אויף די דאזיגע פאבריקען. ניט דער־מאנענדיג לגמרי וועגען דער מיטגליעדער־צו־זאמענשטעלונג פון דער פערוואלטונג פון דער דאזיגער [illegible] אונטערנעהמען [illegible] זיך אבער ארויס, אז אן דער שפיץ פון דער געזעלשאפט שטעהען אזעלכע הערען, ווי גראף וולאדיסלאוו וויעלאפאלסקי, טאדעאוש פאפאוו־סקי און טאמאש גארוויע, וועלכע האבען פאר דער מלחמה פערוואלטעט צוזאמען מיט פיער דייטשען.

יעצט, נאכדעם ווי מען האט ערווייטערט די דייטשען פון דער פערוואלטונג און צוגענומען ביי די דייטשע אקציאנערען דאס שטים רעכט, האט זיך פלוצלינג ארויסגעוויזען א יודישע סכנה, ווייל אויף א גרויסע סומע אקציעס געפי־נען זיך אין די הענד פון עטליכע יודישע מי־ליאנערען. וועלכע וואלטען אין היינטיגע בע־דינגונגען נעקאנט האבען א ענדגילטיגען איינ־פלוס אויפ'ן רעזולטאט פון די וואהלען אין דער פערוואלטונג.

קיעווער פערפלייצונג.

לויט דער „רוסקאיע סלאווא" האט די פער־פלייצונג פון דניעפר אין קיעוו אנגעמאכט שרעק־ליכע חרבנות אין די אידישע געגענדען.

אין דער קיעווער פארשטאדט „סלאבאדקע" וואו אידען איז ערלויבט צו וואוינען, האט דאס וואסער פאנאנדערגעטראגען א סך אידישע בנינים, און פערמעגענס. דאס אויסזעהן פון'ם פארשטעדטעל איז איבערהויפט טרויעריג ביי נאכט. מחנות סלאבאדקער אידען זיצען ארום אנגעצונדענע פלאקער'ס אין מיטען שאסיי, ווא־רימען די גליעדער און בעוויינען זייער אומגליק.

אין אידישען שטאדט בעצירק פון קיעוו גופא — „פאדאל", האט די פערפלייצונג אראב־געשוווינקט פון די ברעג א מאסע געהילץ און אנגעמאכט הזיקות אויף הונדערטער טויזענדער רובעלס. אלע „פאדאלער" מיהלען, צווישען זיי אויך בראדסקי'ס מיהל, זענען דורכ'ן מעכטיגען טייך שטראב אבגעשטעלט געוואָרען. מאסען אידישע ארבייטער זענען געבליבען אהן פרנסה.

ד"ר ווינקלערס פארטראג.

מאנטאג דעם 10. מאי, איז אין הארמאניען־זאל פארגעקומען אונטער'ן פארזיץ פון ה' וואולף די פארטזעצונגס־ריסקוסיאן פון ה' ד"ר ווינק־לער'ס פארטראג „די ערהאלטונג פון יודענטום".

גלייך ווי די פערזאמלונג האט זיך געעפענט האט א טייל פון פובליקום פארגעשלאגען מען זאל לאזען די אפאנענטען פריהער ארויסזאגען זייער מיינונג וועגען ד"ר ווינקלער'ס פארטראג. וואס איז פארגעקומען פאראכטאגען דינסטאג, און נאכדעם זאל ה' ד"ר ווינקלער ענטפערען די אפאנענטען מיט איין מאל, כדי עס זאל ניט פערנעהמען צופיעל צייט. דער פארשלאג איז אנגענומען געוואָרען.

נאכדעם ווי א רייהע אפאנענטען האבען זיך ארויסגעזאגט וועגען דער טעמא און ווע־גען דער ארגאניזאציע „אגודת ישראל", האט ה' ד"ר ווינקלער אין שארפע און אויסדריקלי־כע ווערטער געענטפערט די אפאנענטען, נאך וואס די פערזאמלונג איז זיך פאנאנדערגעגאנ־[illegible] צופרעדען.

מנות געקראגען און האט איהם איינגעוויקעלט אין א פאלטא. דערוויילע האבען ד' גוים מיט די לאדקעס געזוכט, ביז זיי האבען ענדליך זאק געפונען. ווען זיי האבען דעם זאק געבראכט צום ברעג, האבען דער דעדעקטיוו און די דיע־נער דעם זאק גוט בעטראכט, און בעשטע־טיגט, אז דאס איז דער זאק, וועלכען אומרוה האט מיט זיך געהאט און האט אריינגעוואָרפען אין וואסער. מען האט דעם זאק געעפענט און אלעמענס ערשטוינען, האט מען דארס געפו־נען ניט קיין טויבען — נאר קעפלעך קרויט' איהר הערט. קעפלעך קרויט האט מען געפונען! א ווילדער געלעכטער האט אויסגעבראכען צווי־שען עולם, און דער דעדעקטיוו איז א פער־שעהמטער און אהן הויזען אנטלאפען מיט גרויס שאנדע.

דעם אנדערען טאג האט מען אויסגעפונען, אז אין דער צייט ווען דעם פריץ'ס דיענער, דער דעדעקטיוו, די פאליציי און דאס גאנצע שטעטעל איז געווען בעשעפטיגט מיט אומרוה'ן און מיט זיין זאק קרויט ביים וואסער, האט מען ביי דעם פריץ ארויסגע'גנג'ט אלא טויבען פון אלע טויבען־שלאקען און ווער? אודאי אומרוה'ס לייט!

איך אליין האב דערנאך אנגעהויבען א פרא־צעס געגען פריץ. און דער פריץ האט געמוזט בעצאהלען אומרוה'ן דערפאר, וואס די דיענער זיינע און דער דעדעקטיוו האבען איהם אומזיסט בעלע־טיגט.

אי איז דאס געווען א טויבען־כאפער! ניטא היינט אזעלכע!"

ישראל דער יענקי.

אנגעזאפט מיט צער...

II

די „אריענטאציעס".

כעס איז א שלעכטער בעל־יועץ. און ברוגז־זיין העלפט וועניג אפילו אין כעגליכען פרייוא־טען לעבען, בפרט אין פאליטיק. און דאס יודישע פאלק האט אנגעהויבען צו מאכען „פאלי־טיק" און יעדעס מאל וואס ס'איז זיי בעשערט געווען צו שטעהן צווישען צווי פייערן — איז תמיד געווען א מחלוקת צווישען די צווי שיטות — כעס אדער פערשטאנד.

בשעת נאפאלעאן איז אריינגערוקט מיט זיי־נע חיילות קיין רוסלאנד, האט זיך פאר די ליט־וויש יודען געשטעלט א פראגע — וואס זא־לען זיי טהאן, צווישען וועמען זאלען זיי קלייב־בען, וויי אזוי זאלען זיי זיך „אריינטירען" — פאר נאפאלעאן אדער פאר אלכסנדר, פאר דער פראנצויזישער פרייהייט צי פאר דער רוסישער עבדות.

ס'וואלט זיך בעדארפט דאכטען, אז דא האט ניט געדארפט, בעקענט זיין קיין צוויי דעות. נאפאלעאן, דער גרויסער, דער געניאלער, איז געקומען אלס א שליח פון דער גרויסער פראנ־צויזישער רעוואלוציע, געבראכט פרייהייט און מענשענרעכט, געמאכט א נייע אייראפא. און דער צד שכנגד? דארטען איז געשטאנען דאס אלטע רוסלאנד מיט דעם זיבען־עקדיגען קנוט מיט דעם קאנסטיק, מיט פאנשצינא און נאך אזעל־כע זיסע זאכען. אבער די ליטווישע יודען — און ר' שניאור זלמן פון ליאדי אלס זייער אידע־עלער פיהרער — האבען מיט־ן חוש בעפיהלט, אז נאפאלעאן איז א חלום, וואס געהט פארבי, און רוסלאנד א ממשות וואס בלייבט; זיי האבען נאך טיפער געדאכט און פערשטאנען, אז נא־פאלעאנס נצחון — און דעמאלט פאר מאסקוי — וואלט זיך קיינער ניט בעקענט אנדערש אויס־מאלען — הייסט א צושטערונג פון יודישער איגענארט, אז נאפאלעאן קען מנצח זיין ניט נאר אלכסנדר'ן, נאר ר' שניאור זלמ'ען אויך.

און די היסטאריע האט זיי רעכט געגעבען. זיי האבען מוחל געווען די רדיפות זיון האבען בעקוקט אויפ'ן גרונד. און וויר וייס אויב עס וואלט נאך זיינען געווען א יודישקייט, א יודישע אומה, אויב נאפאלעאן וואלט מנצח זיין...

עס קען זיין אז היינטיגער ר' שניאור זלמן וואלט אנדערש געטראכט, ווען עס וואלט קומען א נייער נאפאלעאן, א פרייהיים־ברענגער, א צערברעכער פון דער אלטער ארדנונג און בויער פון א נייער, און דעמאלט וואלט מיט איהם די גאנצע וועלט געווצען.

אבער היינט? די רוסישע ממשות בלייבט, אין דעם האט קיינער קיינמאל ניט געצווייפעלט, אפילו יענע וואס האבען געהאפט, אז מען קען רוסלאנד א נידערווארפען, האבען גאנץ גוט גע־וואוסט, אז סוף כל סוף וועט אלצדינג בלייבען ביים אלטען, ניט פון דרויסען וועדט א גרויס, א שרעקליך גרויס לאנד פרי, נאר פון אינע־וועניג, פון אן דורך אייגענע כוחות, אין שלום און ניט דורך הארמאטען.

מען דארף ניט זיין קיין גרויסער אפטי־מיסט אן קיין בעל־חלומות צו האפען, אז רוס־לאנד מוז און וועט זיך איבערבייטען. עס איז א לעבענס־פראגע פאר רוסלאנד. די יודישע פרא־גע איז אין רוסלאנד ניט נאר קיין יודישע, נאר א רוסישע, א כלל־רוסישע. דאס איז די גרויסע קראנקהייט וואס מאכט רוסלאנד שוואך. — וואי־רום א מדינה איז שטארק נאר כל זמן זי איז מאראליש שטארק. דאס איז די קיים וואס בינדט רוסלאנד.

און רוסלאנד איז דאס אייניציגע לאנד, וואו מיר האבען ענטוויקלעלט אונזער אייגענע נאצי־אנאלע אינדיווידואליטעט, און וועלען און קע־נען ווייטער ענטוויקלען...

און אזוי לאנג וי מיר יודען וואוינען אין אייר־פא — פונקט פון אייראפא, פון דעם אייראפא, אויף וועלכער מיר האבען בין אהער געהאפט, פון וועלכען מיר קענען און מוזען וויטער האפען.

מיר טארען ניט זיין אונדאנקבאר, טארען ניט פערגעסען וועה האט געפעלט די טויערען פאר אונזערע בריידער אז זיי זענען אנטלאפען פון דער ביסערער נוט; וואו איז געווען אין אייראפא דער מקום מקלט פאר צעהנדליגער טויזענדער פון אונזערע ארעמע, פערוואנדעלטע וואנדערער — ניט פון די רייכע בעלי־בתים וואס האבען זיך בעדונגען ווילאס אין גרונע־וואלד ביי בערלין און בעלעבט תמיד אין פחד, אז די פרייסישע פאליציי וועט זיי אריסיש־קען — פון די שוסטער און שניידער און גלאס קבצנים, וואס דאס אמת'ע מערב־אייראפא האט זיי מכניס אורח געווען אין געמאכט פאר מען־שען? — וואו איז געווען דער ארט און די מדינה פרעגט א קליין קינד אינ'ס יודישען תהום אין איהר וועט הערן א קלארע תשובה. וואוהין פאהרט א יוד?

איך האב עפעס קיינמאל ניט געהערט, אז רוסיש־יודישע קבצנים זאלען פאהרען קיין בער־לין און בעזעצען זיך דארט. בעוויס. זיי זענען געפאהרען אי ב ע ר בערלין. איך האב זיי אפט, אפט געזעהען די הונגערינג און פערמאטערטע עמיגראנטען אויף די וואקזאלען פון בערלין מיט דעם שטאלצען „שוצמאן" ביי זייר זייט. דעם שוצמאן, וואס פעראכט אט די קבצנים ניט וועניגער, אויב ניט מעהר, פונ'ם היימישען „גא־ראדאוואי". און איך האב זיי בעזעהנדע קליינ־שעהען און ערנידריגען זיך פאר די „ששיאוי־ניקעס" פונ'ם „דייטשען הילפס־פעראיין". און זיי האבען געבענשט די שעה, וועלן זיי האבען זיך בעקענט שוין אריסרייסען פון דעם דייטשען עמאס.

ניט כעס, ניט אונדאנקבארקייט, איך פער־שטעה גאנץ גוט, אז קיין התלהבות איז אויך ניט מעגליך, אז די „אהבת מרדכי" איז א שווע־רע זאך, נאר צו וואס התלהבות, מיר — אלס פאלק — זענען בלב נייטראל. אונזער נשמה, אונזערע גדאנקען זענען נייטראל, נייטראל הייסט ניט ניט האבען קיין אייגענע מיינונג, עס הייסט טראכטען וועלען אייגענע אינטע־רעסען.

דאס איז די אריענטאציע פון „וואני", צי ר' וועלט ארום אונז וועט וועלען אזוי צי אנדערש, מיר דארפען טראכטען פון אונזערע ענינים, מיר דארפען בעשיצען אונזער פראגראם. און אזוי זער פראגראם איז א דאפעלטעס, א „איירא־אישעס", דהיינו בעפריידיגונג פון די קיימען דא וואו מיר זענען, אין אונזער איצטיגער הייט, וועלען דארט מענשען מיט מענשען גלייך, אין פון דער אנדער זייט דאס אלטע, גרייזענדע פראגראם פון: „און עס וועלען זיך אומקערען די קינדער אין זייערע גמאכען". דאס מיט גראם פון „וואני" — — —

ד"ר א. קאראלניק.

גירוש אונגארן.

די „וויינער מארגענצייטונג" ברענגט א ר... הע ארטיקלען איבער דעם „גירוש אונגארן", ... טייל פון זיי זענען אבער אזוי גמעקט פון דע... צענזור, אז מען קען זיי גארניט פערשטע... אט, וואס עס שרייבט א ספעציעלער קא... דענט פון בודאפעסט:

„עטליכע צענהנדליג טויזענד יודישע ... לאזע פון גאליציען וועלען אין קורצען ... עשעיקט און שולדיג אין דעם זענען די ... רישע יודען — ווער וואלט דאס געגלויבט... וועמען וואלט דאס נישט בעקלינגען, ווי א ... ראראקס!? און דאך איז עס אמת.

דער איצטיגער גירוש איז נישט די ערש... צרה — און געוויס אויך נישט די לעצטע. ... וועלכער מיר וועלען בעשענקט אינ'ם אינטע... „גלות בתוך גלות". נור איהר גרויסער אוהע... איהרע נעבען־ערשיינונגען און די אוממענ... ביי וועלכע זי איז געבוירען, געוואקסען, ... זי שמערצליכער און פיהלבארער.

אז יודען זאלען דורך יודען ליידען, ... גליקליכע, גמאטערטע יודען זאלען בייא ...

דער טויבען־כאפער.

(ענדע)

דער דעדעקטיוו האט איהם אנגעקוקט בייז און איהם געוואנעט, אז ער זאל זיך ניט שטו־סען מיט אונגעבעטענע עצות, און זאל בעסער אכטונג געבען, אז מען זאל איהם אליין ניט כא־פען גנבענען דעם פריץ'ס טויבען. אומרוה האט זיך דאס ניט געגומען צום הארצען און דעם דע־דעקטיוו א לאך געגעבען אין פנים, אז איהם איז געקומען דאס בלוט אין פנים אריין.

מיט אמאל האט זיך פערשפרייט א קלאנג אין שטעטעל, אז דעם פריץ'ס דיענער זענען אלע קראנק געוואראן און אז דער נייער דע־דעקטיוו איז צוריק אוועקגעפאהרען פון וואנען ער א ז געקומען, ווייל ער האט זיך מיט דעם פריץ ניט געקענט פערגלייכען.

— און דאס הילה, אין א ריעגנדיגער און קאלטער אס־ען־נאכט גיהט זיך אומרוה פערבי דעם פריץ'ס הויף מיט א שווערען זאק אויף די פלייצעס. און נאך איידער ער האט זיך רעכט ארומגעקוקט, האבען די היגע געהאוקעט א טרעוואגע, עס זענען ארויס אלע דיענערס פון פריץ און אויך דער דעדעקטיוו. מען האט דא־מאלס געזהען, אז די גאנצע מעשה מיט דער קראנקהייט פון דעדעקטיוו און מיט דעם אוועק־פאהרען פון דעם דעדעקטיוו איז געווען אנ'אויס געראכטע זאך, כדי צו אבנארען אומרוה'ן. ווי אומרוה האט זיי נאר דערוועהן, האט ער גענו־מען לויפען מיט זיין שווערער משא, אזוי ווי א רוה, און חברה זענען איהם נאכגעלאפען א גאנ־צען מייל ביז זיי האבען א'הם פערטריבען צום ס'יך, ארויס פון שטעדטעל, ווען זיי האבען שוין שיער ניט געלעגט די יד אויף איהם, האט ער א שלייד'ער געזהאהן דעם זאק מיט דער משא אין וואסער אריין און מען האט שוין דערפון קיין זכר ניט געזעהן.

די דיענער און דער דעדעקטיוו האבען איהם דערווייל בעכאסט און מען האט איהם גע־נומען צוים'ן דאפאראס.

— וואס האסטו געהאט אין זאק? — האט איהם דער דעדעקטיוו געפרעגט.

— דארף איך חשבן אבגעבען — האט ער צוריק געענטפערט מיט א פראגע.

מען האט איהם געהייסען אריינגעהן אין וואסער און דעם זאק אריינצונעמען.

— משוגע בין איך? — האט ער געענטפערט

— איך האב קיום דערגרייכט דאס וואסער דעם זאק אריינצוואפען, זאל איך איהם גאר יעצט אריינצונעמען?

איינער פון די דיענער האט זיך גענומען אויסצוהאהן די בגדים און אריינגעהן אין וואסער, ווען ער איז שוין ביז אן דעם האלז אין וואסער גע־קומען, האט ער אויסגערופען: „איך בין פערטיג!" — האט ער אויסגעצויגען דעם זאק פון וואסער, אויפגעמאכט, אויסגעשיט אלע זאכען, ווידער צוגעבונדען, אויפגעהויבען אויף דער פלייצע, אויפגעלאדען אויף דער טרעוואגע, אויפגעזעצט זיך אליין אויף דער טרעוואגע, אנגעהויבען צו פאהרען, אבער ער האט זיך ניט אומגעקוקט, ווי אזוי דער פריץ מיט זיינע דיענער לויפען נאכ־דעם אים, ווי אזוי זיי שרייען, ווי אזוי זיי ווינקען מיט די הענט, ער האט זיך ניט אומגעקוקט, ער האט זיך ניט אויפגעהאלטען, ער האט זיך ניט אומגעקערט, ער האט זיך ניט אויפגעהאלטען ביז ער איז אנגעקומען אין וואלד, ווי ווייט ער האט זיך אויפגעהאלטען אין וואלד, ווי לאנג

Jüdische Volkszeitung №120 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דאנערשטאג כט' אייר תרע"ה (13. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פראנצויזישער ערפאלג אין צפון־פראנקרייך.

די פערהאנדלונגען צווישען רוים און וויען — די רוסישע מפלה אין גאליציען.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 12־טען מאי (אפיציעל). אין בעל־גיען האט דער שונא נעכטען אין אווענד גע־וואלט דורך א געגען־אנגריף עראבערען די פא־זיציעס. וואס מיר האבען ביי איהם אבגענומען. נאר ער איז געבליבען אבגעשלאגען.

אין צפון פון אראס האבען מיר עראבערט דעם בית עולם און דעם מזרח־טייל פון דעם דארף גארענצי ווי אויך איינגענומען די וועגען וואס געהען פון גארענצי קיין סאשע. דערביי האבען מיר גענומען 230 געפאנגען. צווישען זיי 3 אפיצערען. גארענצי. וואס איז פון 3 זייטען בעזעצט פון אונזערע מחנות. האט איצט ניט קיין זיכערע פערבינדונג מיט די דייטשע לי־ניעס.

דער שונא האט אלזא געליטען א נייע מפלה. זיינע ווידער־אנגריפען אין צפון פון ניו־וויל. וועלכע האבען זיך אנגעהויבען מיט א מורא־דיגער קאנאנאדע. זענען פאלשטענדיג אבגע־שלאגען. מיר האבען גענומען פיעל געפאנגען.

דייטשער בעריכט

בערלין, 12. מאי (אפיציעל). ביי וועסטענדע האבען מיר פערט־ייבען אנ'ענגלישען קרייצער, וואס איז געשטאנען ביים דארטיגען האפען. דרום־מערב פון די בערג לארעט זיינען אלע פראנצויזישע אנגריפען אבגעשלאגען. דערביי האבען מיר גענומען 600 געפאנגענע. צווישען גארענצי און ניואוויל בעהויפטען די פראנצויזען די פריהער עראבערטע שטעלונגען. דער קאמפף דויערט נאך דארטען.

צפון־מערב פון בערי־א־באך אין די וועל־דער און דרום פון לא־וויל האבען אונזערע מחנות געשטורעמט דעם שונא'ס פאזיציעס אויף א פראנט פון 400 מעטער. מיר האבען ביי די־זער געלגענהייט גענומען א סך געפאנגענע און עראבערט אמוניציאן.

פון מזרח־פראנט.

עסטרייכישער בעריכט.

וויען 15 מאי. (אפיציעל). אין גאליציען פערטרייבען אונזערע און דייטשע מחנות דעם שונא. א ווידער־אנגריף וואס די רוסען האבען פארגענומען מיט 3 דיוויזיעס איז אבגעשלאגען געווארען מיט גרויס היזק פארן שונא. די צאהל געפאנגענע רוסען וואקסט פון טאג צו טאג. די עסטרייכישע מחנות האבען ביי באליגראד גע־שלאגען דעם שונא און זענען איבערגעגאנגען די טייך סאן ביי דווערניק. די 8־טע רוסישע ארמעע. וואס שטעהט צווישען לופקאוו און אוז־שאק האט אויך געהאט גרויס היזק.

אין דרום־מזרח גאליציען געהן פאר שטאר־קע רוסישע אנגריפען מיט נייע כחות. דעם שונאס מחנות איז געלונגען אין צפון פון האראצניצע צו בעזעצען איינינע שטעלונגען ביים דרום זייט פון דער טייך דניעסטר. דער קאמפף דויערט נאך.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 12. מאי (אפיציעל). אויף דער לי־ניע בעסקא — ברזשאזאוו — ראפטשיצע, ביים ווייכסעל, האבען דעם שונא'ס מחנות פערזוכט אנגרייפען פאן מאקענסעגס ארמעע. נאר אהן ערפאלג. אין אווענד האבען מיר דורכגעבראכען דעם שונא'ס פראנט ביי בעסקא און צווישען ברזשאזאוו און לוצקא. די פערפאלגונג פון שונא ווערט פארטגעזעצט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 12־טען מאי. (אפיציעל) נאך א רייהע צוזאמענשטויסען מיט'ן שונא, דער־נעהענטערן זיך אונזערע מחנות צו דער שטאדט שאוולי. וואס איז בעזעצט פון די דייטשען אין דער זעלבער געגענד האט אונזער קאוואלעריע גענומען פיעלע געפאנגענע.

צווישען דער טייך ווייכסעל און אין די קאר־פאטען האבען זיך די קאמפפען ענטוויקעלטעט עוזוואס אונגונסטיג פאר אונז, נאר א אנגריף וואס אונזערע רעזערווען האבען פארגענומען, האט אונז געגעבען די מעגליכקייט אבשטעלען דעם שונא'ס פארמארש און מאכען מעגליך פאר אונזערע מחנות עטוואס אבצוציהען זיך צוריק. אינ'ם טאל ביי דעמביצא האט דער שונא גע־ליטען גרויס היזק, ווייל אונזערע פאנצער־אוטאמאבילען אויטאמאבילען האבען איהם אנ־געגריפען.

אין בוקאווינא, אויפ'ן רעכטען זייט פון דער טייך דניעסטר, האבען אונזערע מחנות געהאט ערפאלג. דא האבען מיר גענומען 500 געפאנ־גענע, עראבערט 4 שוטץ־קאנאנען און פיעל מיטראליעזען און אמוניציאן.

איטאליען.

בערלין, 12־טען מאי. די לעצטע טעלע־גראמען פון איטאליען בעווייזען, אז די לאגע האט זיך ווידער פערערגערט. די איטאליענישע צייטונג „סטאמפא" שרייבט, אז איטאליען איז פריי און קאן טהאן וואס זי וויל. וועגען דעם געוועזענעם מיניסטער דזשואליטיס אוידיענץ ביים איטאליענישען קעניג ווערט מיטגעטיילט אז דער קעניג האט אליין איינגעלאדען דזשי־אליטי'ן כדי צו זיכערען דעם צוטרוי פון פאר־לאמענט צו דער רעגירונג, ווייל דזשיאליטיס פארטיי אינ'ם איטאליענישען פארלאמענט האט א גרויסען כח.

לויט דער צייטונג „טריבונא" איז פירשט ביולאוו'ס סעקרעטאר געקומען קיין רוים מיט זייער וויכטיגע מיטיילונגען פון דייטשלאנד און עסטרייך. נעכטען האט דער פירשט ביולאוו געהאט א לאנגען געשפרעך מיט'ן איטאליענ־שען מיניסטער פון אויסערן סאנינא.

אין לוגאנא, שווייץ, געהען פאר גרויסע אנטי־דייטשע דעמאנסטראציעס. גרויסע מענ־שען־מאסען זאמלען זיך נעבען די רעסטארא־ציאנען וואס זענען איבערפילט מיט דייטשען און שרייען: „צום טייוועל מיט די בארבארען! עס לעבע בעלגיען!"

לעצטע נייעס.

(פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 12 מאי. (אפיציעל) אין מזרח פון איפערן זענען די ענגלענדער ווידער אנגעגרי־פען געווארען מיט גיפטיגע באמבען, נאר בא־שיצנדיג זיך מיט געזיכט־מאסקען. האבען די ענגלישע מחנות פעראורזאכט דעם פיינד גרויס היזק. אונזערע ערפאלג אין צפון פון אראס האט זיך ענטוויקעלט אין מוראדיגע שלאכטען.

ביי לאס האבען מיר, ניט קוקענדיג אויפ'ן שונא'ס פערביטערטען ווידערשטאנד. עראבערט א גרויסע דייטשע בעשוץ־ווערק און א גאנצע רייהע טראנשעען. וואס זענען געבויט אין דער בריים פון וועג פון לאס ביז ווערמעל. ווייטע צו דרום צו האבען מיר עראבערט א גרויסען דייטשען פארט און די קירכע אין נאטרעדאם־דע־לארעט. אונזערע מחנות זענען אריינגע־דרונגען אין אלע דייטשע טראנשעען. וואס דער שונא האט חדשים־ווייז בעפעסטיגט.

יודישער האנדווערקער זעלבסט הילפקאסע.

בעקאנטמאכונג

לויט'ן פאראגראף נר. 2 פון די סטאטוטען. ווערט איינגערופען א עקסטרא גענעראל פער־זאמלונג. זונטאג דעם 16 מאי 1 זייגער ביי טאג און רוימערסגאדע 22 סטוען.

מען בעט קומען אונבעדינגט פרעציס.

רויכערט „טראיקא" נומ. 3 און 4 עכט" רוסישע ציגארעטען פון א. ס. מאיראפאר, ריגא!

שבת דעם 15 מאי אום 8 אוהר פרעס״ס וועט אויסגעפיהרט ווערען

דער

מיליאנער אלס בעטלער

מאדערנע אפערע־טע מיט געזאנג אין 4 אקטען פון שליפער שטיין.

Harmonien Nørevoldgade 23 store Sal

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט דעם אנטייל פון גאנצען פערסאנאל

בילעטען מיט ביליגע פרייזען צו בעקומען ביי ה׳ טימיאנאוו קויבמאגערגאדע 59, 3.

באל ביז 3 אוהר.

יודישע האנדווערקער און הענ׳ לער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ל. קאהן *Pederhvidtfeldstr. 12*

געזיכטספלעגע, און קאפפלעגע. אלע זארטען האהרוואסער און זייפען. בעסטע און געזונדסטע פריזער האנדלונג ביי ה׳דאנאוויטש *Pilestræde 74*

אפען פון 8 — 8. שבת ביז 10, זאנטג 8 — 21

אין קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד, זילבער, פלעט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד זילבער פלאט און קריסטאל צו ביליגסטע פרייזען. ס. סקאראחאד *Borgergade 30 Tel. Palæe 2167 y*

ביליגע און שעהנע שניידעריי ארבייט נאך מאס מאכט ה׳ נאכמאנאוויטש *Blaagaards 31 B 1.*

ביליגע און שעהנע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה׳ פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

ביליגע און שעהנע שוסטער ארבייט. רעפעראציעס ביליג און שטארק מאכט ה׳ קארפאצאוו *Adelgade 34*

ביליגע און שעהנע שוסטער ארבייט. רעפאראציעס ביליג און שטארק מאכט ה׳ שעהנבוים *Landemærket 18 et 21.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע געשיקט. ז. בריינין *Rosengaarden 5.*

קאלאניאל וואארע פרישע צו יעדער צייט צו ביליגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויזע. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

Tel. 772 **IHGE** Tel. 772

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvar der alene handles — — med fine Theer

Grundlagt 1841

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

Amaliegade קאסינא טעאטער

זונטאג, דעם 16־טען מאי וועט אין געשפילט ווערען אויף דעניש א דראמא פון פוילישי־ יודישען לעבען

I) „שבת שבתון" (Den store Sabatt)

דראמא פון א יודישען אינטעליגענט אין 3 אקטען פון מ. סוקעניקאוו.

II) „סאלאמעא"

דראמא אין 1 אקט פון אסקאר אאיילד.

בילעטען צו פרייז פון 1·25 קר. ביז 5·50 צו בעקומען אין דער קאסע פון קאסינא טעאטער טעג פאר דער פארשטעלונג.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN. Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydek Mobelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral 210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל ווארען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נייעם קאלאניאל געשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

א הערענציקעל (וועלאסיפעד)

ביליג צו פערקויפען ביי הערן געלפער *Pilistræde 57*

ס׳ווערט פערדונגען

א שעהנע פיגע קאמער פאר א הערר. לעווין סמעדעגאדע 4 1־טען זאל.

MØBLER 49 Norebrogade 49

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønmøws Eftr:

אונטער גוטע בעדינגונגען.

וואכענטל ך פון 2 ביז 5 קראנען.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פארטיען אויף לאנד.

Telef. B. 532. W. 23. פארטאוו הויזערפלאץ

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

ווילא אין שארלאטענלונד.

א שעהנער מעבלירטער צימער צו פערמיטען פיר בעסערע פובליקום, אגגענעהמע לאגע איין מינוט פון עלעקטרישען באהן לינייע 15. צו ערעפען טעגליך נאך 3 אוהר און זאנטאג א גאנצען טאג.

Adr. Emilievei 16, Charlotenlund.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

ס׳ווערט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יעהרליכע ארבייט ווענדען זיך ביי פרוי בארא אדעלגאדע 54 סטוען.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען

פון 1־טען מאי האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד יט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען אי נגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־עדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Ansvarsh vende for Redaktionen o Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jøbisk Folketidende" Trykkeri, Møntergade 2.

וועט „אמטליך" פעסטגעוועט ווערען, דאס הייסט אויף מאמע לשון: ווער עס וועט נישט עהען מיט גוטען, וועט געהען מיט בייזען. אונטער שוץ און דעקונג פון די הומאנע און טיכטיגע אונגארישע קאנסטאבלער...

בעקאנטליך טיילט זיך די אונגארישע בעפעלקערונג אין צוויי לאגערן: ארטאדאקסען אן נעאלאגען, וואס צעהלען 203.678 נפשות. דאס מאכט אויס אין פערהעלטעניס צו דער גאנצער בעפעלקערונג 23 פראצ.

כנוהג טראגט זיך דער ארטאדאקס, א יוד, וואס סט'ט זיך די בארד, עסט נישט אהן דעם היטעל, האלט פון א רבין אין האט זאנסט מיט יודישע פראגען א קליינעם שייכות. עס עקזיס־טירט דערבי א מין חרם אויף יענער גרעסערער און אינפלוסרייכער פארטשריטליכער־גרופע „ליבעראלען" און אט אויף דעם מזבח זענען די גאליציש יודען געפאלען א קרבן. ס'איז ערשט איצט אויפגעדעקט געוואָרען, אז ביים ערשטען אנקומען פון די גאליצישע היימלאוז האט די „ליבעראלע" קאנצליי זיך געווענדעט צו די ארטאדאקסען, היות עס האנדעלט זיך אין א ריין פילאנטראפישער זאך, וועגען א עמיינ־זאמער אקציאן. דער אויפרוף איז אבער מיט געלעכטער און שפאט אבגעווייזען געוואָרען.

דאס זעלבע איז אויך א־צו געשעהען.

וואלטען זיך די ביידע געמיינדען גרווען צוזאמענגעקומען און אינטערווענירט ביי דער רעגירונג, אז זי זאל וועניגסטענס די גאליצאנער, וואס וואוינען אין בודאפעסט לאזען בלייבען דאן וואלט עס בלי שום ספק געשען. די העררען האבען אבער דערצו קיין חשק ניט געהאט אפשר מאקי נישט אזוי צוליב דעם קליינעם

ריהען וועהטאג ניט געהאט. ער האט דעם גוי אזוי פערמאטערט, אז יענער איז אנידערגעפא־לען א קראנקער."

לייבע האט אנגעגאסען א פרישע. האט איריינגעגולגעט און ווידער אנגעגאסען. האט דאס זיך בעלעקט און ווידער אנגעגאסען, און וויסער גענומען דער צעהלען.

דער פריץ האט ניט געריהטע. ער האט גע־בראכט פון גאר וויט אינעם, אן אמת'ן ד"ע־עקסיוו, און אבגעצאהלט גאלד פר זאל כא־פען אומרוה'ן ביי דער האנד. דער טעטעקטיוו היט זיך בעוויזען אין שענק. וו ו אומרוה פלעגט אפט פערברענגען און דארט האט אהם אויפגעראכען א שמועס וועגען טויבען. „א גע־מיהרליכע זאך מיט די טויבען — האט פר דעטעקטיוו צוגעזאג — „וואס האט מען מיטן פריץ? מען האט זיך אנגעטשעפעט אן זיי־נע טויבען און מען גנבעט זיי אוועק. איך וויים, אז איהר זייט עדזונגען געוואָרען צו כאפען דעם גנב, ווילט איהר אפשר איך זאל איך דער־צו העלפען? איך אליין האב אויך פיינט מע־נען, וואס גנבענען יענעמס טויבען."

ישראל דער יענקי.

„בורגפריעדען" ווי דורך דער גרויסער פעראכ־טונג, מיט וועלכע ביידע טראגען זיך אבּ צום גאליציאנער יודען.

„נייער און אלטער ישראל"

דאס רוסישע אינערן־מיניסטעריום האט אויסגעארבייט און פונאנדערגעשיקט די מיני־סטערען א פראיעקט וועגען לעגאליזירען א סעקטע מיט־ן נאמען: „נייער און אלטער ישראל" אינ־ם פראיעקט וועלט דורכגעפיהרט דער גע־גענאנק אז מ'דארף רעגיסטרירען אלע עקזיסטי־רענדע גמיינדעס פון נייעם און „אלטען ישראל" אן אנווענדען בנוגע צו זיי די תקנות פון 17־ן אקט־אבער 1906. די גייסטיגע פיהרער פון דער סעקטע וועלען לויט־ן פראיעקט בעפריידט ווערען מיליטער־פליכט.

דער דאזיגער פראיעקט האט ארויס־ערופען אין די הויכע ספערען פ־על גערעדעריין. דאס רוב מיטגליעדער פון סינאד זאגט זיך אריין קאטעגאריש געגען רעגיסטרירען די כעקטע אין דער עיקר, געגען בעפריין פון מיליטער־זיינסט די גייסטליכע פון דער סעקטע.

וויקטאר שייקעוויטש.

אין פ־ריז, אין גרויכטס־פאלאץ איז צוגע־קלאפט א טאפעל מיט די נעמען פון 45 פארי־זער אדוואקאטען, וועלכע זענען געפאלען אויפ־ן שלאכט־פעלד אין דער איצטיגער מלחמה.

צווישען די דאזיגע העלדען עפענט זיך אינער א גבורהיגער פון רוסלאנד וויקטאר שייקעוויטש, א זוהן פון־ם בעוואוסטען אין זיין צייט מאסקווער אדוואקאט, וועלכער האט זיך גהאט איבערגעציגען קיין פאריז.

וויקטאר שייקעוויטש האט זיך גערעכענט פאר איינעם פון די ענגיסטע ציוויל־יוריסטען, און איז געווען יוריס־קאנסול פון פ־על גרויסע אונטערנעהמונגען.

ווי עס האט זיך נאר אנגעהויבען די מלחמה, איז שייקעוויטש אוועק, אויפ־ן פראנט און האט אין אלעמען אריסגעוויזען אנ־אונגעוועהנליכע העלדישקייט. אומגעקומען איז ער בעת אנ־אטאקע.

לעצטע ידיעות

(פון אונזער קאר־עספאנדענט)

פעטראגראד, דער פעטראגראדער שטאדט גאלאוא גראף איוונאן טאלסטאי אין דער מיט־גליעד פון גאטר־ סאוויעט מיכאיל טשאכאווישט האבען דערלאנגט א בקשה וועגען לעגאליזירען א נייע געזעלשאפט מיט־ן נאמען רוסישע גע־זעלשאפט צו אויספארשען דאס יודישע לעבען.

די קאמייסיע צו לעגאליזירען חברות בייט פע־טראגראדער גראנאנשאלניק האט איינגעפו־נען, אז אינ־ם אוסטאוו איז ניט קיין אנגעווי־זען דער טעטיגקייטס־פלאן פון דער גזעזל־שאפט און דערום איז דער אוסטאוו צוריק אב־געשיקט געוואָרען צום איבערארבייטען איהם.

דער צענטראל ביורא־ דערפאר איז דאס צ. ב. ניט פערפאנטוארטליך פאר־ן אויפרוף.

מיט אכטונג

די צ. ב. פון דער „פעראייניגונג".

פון דער רעדאקציע: פון אונזער זייט קענען מיר נאר מיטטיילען, אז דער אויפרוף איז אונז איבערגעגעבען געוואָרען פון ה' אנשע־לאוויץ.

עלפטע רשימה

פון די געוואמלטע גפלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה":

הר. רוזאף.	קאסענהאגען	2	קר.
„	ס. ג. ס. ד.	„	7 „
„	א. גלאנצבארט	„	3 „
„	קאראניקי	„	4 „
„	שמולעוויטש	„	2 „
פרל. צ. בריסלאוו		„	2 „
פר. אפאטאווסקי		„	2 „
פרל. ראזא פעלדשטיין		„	2 „
„	נ. ווייסהארף	„	3 „
הר. א. לעווין		„	4 „
„	ש. פעלדשטיין	„	10 „
„	א. דיעמאנט	„	5 „
„	י. דיעמאנט	„	5 „
„	מ. לייזעראוויטש	„	5 „
„	י. ל. קאהען	„	5 „
„	געלוואנד	„	2 „
„	יען	„	2 „ 50 אויר
„	א. מארקוס	„	1 „
„	ב. ליטישעווסקי	„	2 „
„	ברוין	„	2 „
„	ג. קלאס. (ארבייטסמאן)		4 „
„	י. קראוועקי. קאסענהאגען		3 „
„	מ. גאלדשטיין.	„	5 „
„	א. פלאטע	„	5 „
„	מ. קרעסטניקאוו	„	5 „
„	א. שווארץ	„	3 „
„	באקסענבוים	„	2 „
„	ל. עלבוים	„	4 „
„	י. ראזענבערג	„	10 „
„	מ. שטיין	„	5 „
„	ס. קפילאך	„	3 „
„	ש. גאריבארש	„	10 „
מרק. גאריבארש		„	2 „
הר. י. באלאנאוו		„	3 „
„	ו. אברא	„	4 „
„	ש. אשינאווסקי	„	10 „
„	ראטץ	„	3 „
„	מ. מ.	„	1 „
„	ב. קרעסטניקאוו	„	5 „
„	מ. לעווקאוויטש	„	3 „
פרל. א. בערמאן		„	3 „
הר. א. מאלאוויי		„	3 „
„	ל. גאלדמאן	„	1 „
הר. שילמאן		„	5 „

בסך הכל 172 קר. 50 אויר.

צוזאמען מיט די פריהערדיגע צענהן רשימות 4084 קר. 31 אויר־ס.

ג. פעלדער פאר דעם „הילפסקאמיטעט" וועלען נעמען:

L. Metzkin, Vestergade 1.

J. Nachemsohn, Tordenskjoldsgade 1.

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:

Prof. D. Simonsen, Skindergade 23.

„שבת שבתון".

ווי אונזערע לעזער איז שוין בעקאנט, וועט דעם 16־טען מאי דא אין קאסינא־טעאטער אויס־געפיהרט ווערען די דראמא „שבת שבתון" („סו־באטא סובאס"). פון דעם רוסישען שריפטשטע־לער מ. סוקקניקאוו.

די דאזיגע דראמא, וועלכע שילדערט בילד דער פון יודישען לעבען אין צייטגנט מיט די כולט־סטע שטריכען די פאגראמען, וועט געליי־טעט וועלען פון־ם פערפאסער אליין. סוקענ־קאוו, אלס געווענדענער אינסטרוקטאר פון אי־גיג פעאטערען אין רוסלאנד, איז איצט אליין סערנומען מיט דער איינשטעלונג פון דער פיעסע.

די איינטיילנעהמער אין דער אויספיהרונג פון דער פיעסע זענען בעווואוסטע דענישע קינסטלער. די הויפט־ראל פון־ם יוד אידעלאהן ווערט געשפילט פון יאקאב פעקסירע (א יוד) וועלכער איז די לעצטע מאר יאהר גראד נוט אויפגעטראטען אויף דער סצענע, זוך אין ה. ס. אנדערסענס פארלעזונגען. די ראל פון אירעל־סאנס פרוי שפילט פרוי מאנציוס, וועלכע איז אויך די לעצטע ציט געווען ווייליך פון טע־טער.

די איבעריגע ראלען ווערען אויסגעפיהרט פון בעקאנטע דענישע ארטיסטען. וועלכע זע־נען גוט בעקאנט.

ביי דער איבערזעצונג פון דער פיעסע איז זי עטוואס טערקירצט געוואָרען, אזוי אז די פער־נעהמט ניט פיעל צייט אויף אויפצופיהרען זי. דערביבער ווערט נאך אין דעם זעלבען אוועגד צוגעגעבען די בעריהמטע טראגעדיע „סאלאטע" פון אסקאר אוואיילד. אין איין אקט.

האפענטליך וועלען די בעזוכער האבען א אינטערעסאנטען אין גייסטרייכען אוועגד.

כדי די געזעלשאפט זאל קאנען לעגאליזירט וועד־רען.

** בי בירו. וויבר" שרייבט, אז דאס וואס אין וואשא האבען זיך צונויפגעזאמלט 75 טוי־זענד אנטלאפענע יודען, מאכט גינסטיג די השתדלות פון פערזיין פון די רוסישע שטעדט, אז מ'זאל געבען די פאמיליעס פון די יודען, וואס נעהמען אנטייל אין קריעג, די פרייהייט זיך אויפרצוציהען פון איין ארט אויפ־ן אנדע־רען אין גאנץ רוסלאנד.

בריעף אין רעדאקציע.

מיר געפינען פאר נויטיג מיטצוטיילען, אז דער אויפרוף „צו די קאפענהאגענער יודען", וועלכער איז געדרוקט געווען אין נומער 116 פון דער „יידישער פאלקסצייטונג", אינ־ם נאמען פון דער „פעראייניגונג", איז אפיציעל ניט פער־עפענטליכט געוואָרען פון צענטראל ביורא. דער אויפרוף איז געשריבען מערזענלך פון ה' אנשע־לאוויץ און אבגעדרוקט אהן דער הסכמה פון

אנגעזאפט מיט צער...

אנגעזאפט מיט צער און וועהטאג זענען מיר געזעסען אנומעלט — עטליכע יודישע כלל־טהוער און זשורנאליסטען, און האבען געהערט „בשורות טובות" פון רוסלאנד, גרוסען פון אינ־זער היים.

ווי א רעגען, א שטורמישער, א פאטשענ־דער האבען זיך געגאסען די ווערטער. מיר הא־בען געהערט — און האבען איינגענומען אין זיך ווי א שוואם דעם צער פון די ווערטער, דעם געוויין און די הארצרייסענדע קלאגען וואס מיר האבען פלעצליך דערהערט פון ווייטען.

פלעצליך? האבען מיר עס דען ניט ביז אהער געוואוסט, געפיהלט? מיר זענען געזעסען דאן אין דער ווייט, אין דער פרעמד, אין דער רוה, און אונזערע מחשבות זענען טאג און נאכט געווען — אין דער היים. אפילו דאס שווייגען פון דער היים האט אונז געסטראשעט. מיר הא־בען געוואוסט, אז אונטער די פערשלאסענע טירען און טויע ען, אונטער די אייזערנע ווענד טוען זיך אב מעשים אשר לא יעשו. —

נאר אויף אזוי פיעל האבען מיר זיך ניט געריעכט. אז די ווייסע שורות פון די רוסישע בלעטטע האבען זיך מיט איינמאל אנגעפילט מיט ווערטער, מיט בלוט, מיט טרעהרען, אז פאר אונזערע אויגען האט זיך געעפענט א בילד וואס מען קען זיך ניט שרעליכער מאלען, אז ... נאר וואס העלפען די ווערטער, קרעכצען, אפילו א צארן־געשריי העלפט ניט.

מיר זענען געפרובט אין צרות און בקי"ס אין הלכות פראטעסטען און שרייען. און האט עס אמאל שוין געהאלפען?

בשעת גאנץ אייראפא האט געלעבט אין שלום — האבען מיר געהאט צו פיהרען א טעג־ליכע מלכמה. ניט מיר האבען געפיהרט, נאר מיט אונז האט מען זי געפיהרט. א מלחמה מיט אלע מעטאדען פון מלחמה־קונסט. ווילט איהר ארויסשיקונגען, פולעמיאטען, ווילט איהר ירידת עד לחיים, צוקוועטשען, צוברעכען דעם „שונא" — אלץ האבען מיר געליטען, מיר זענען גרוי־סע בקי"ס אויף רדיפות...

און מיר האבען אפט פראטעסטירט, און „אייראפא" האט כלומרשט אויך פראטעסטירט — און עס זאט ניט געהאלפען. בפרט נאך היינט, אז אייראפא פיהרט מלחמה, אז עס איז ניטא קיין דין און קיין דיין, אז דאס ווארט „חסד" און „רחמים" און מענשליכקייט איז אויסגע־מעקט פונ"ם אייראפעאישען לעקסיקאן. און אז מיר וועלען שרייען — ווער וועט אונז הערען — און אונזערע פראטעסטען ווערען בטל, קיינער הערט זיי ניט. יעדער האט מיט זיך גענוג צו טהאן.

איין „לוזיטאניא" — און א"ע אונזערע צרות זענען פערגעסען פון דער וועלט, וואס פלעגט פריהער נאך אמאל צוהערען זיך צו אונז. און — מיר קענען אויף „זיי" גאר קיין פאראיבעל ניט האבען... מיר דארפען און טארען אויף קיי־נעם ניט רעכענען, נאר אויף אונז אליין...

בשעת איך בין געזעסען און געהערט די „בשו־רות" פון דער היים, בשעת פאר מיינע אויגען האבען זיך געמאלט די לאנגע מחנות פון יודי־שע קינדער, זקנים אין זקנות, קינדער אין די וויגעלעך, שוואכע פרויען, איינגעבויגטע, געעל־טערטע, אין איין נאכט פערארעמטע מענער, וואס האבען געמוזט אוועקגעהן פון זייער היים אין פוילען, געהען מיילען און מיילען צופוס אויף די בלאטיגע, בלוטיגע וועגען, אונטער א גיסענדען קאלטען רעגען, טויזענדער, טויזענ־דער פון אונזערע ברידער און שוועסטער — האב איך זיך דערמאנט אן אנ'אלטער יודישער לעגענדע, וואס איך געדענק נאך פון קינדהייט. די לעגענדע פון „ואני". און עס האט זיך דער־מאנט דער ניגון פונ"ם רבי"ן, בשעת ער האט אונז פערטייטשט דעם פסוק אין ת"נ"ך:

... „און דערפאר, אז נבוזראדן וועט פיהרען די יודען אין גלות אריין, אז מחנות פון געפאנ־גענע און גרושים וועלען פארבייציהען אויף דעם הייסען זאמד פון די וועגען אין אלע עקען וועלט, וועלען דאן די מחנות דורכגעהן נעבען דעם קבר פון אונזער מוטער רחל און „קול נשמע ברמה", א קול פון א וויינענדיגער מוטער, א יללה פון א ווייכהארציגער מאמע וועט זיך הע־רען אין דער הויך, רחל בעט פאר איהרע קינ־דער — און א קול וועט ענטפערען: וישובו בנים לגבולם — עס וועלען זיך אומקעהרען די קינדער אין זייער היים"...

אט די אלטע, גרויע לעגענדע איז אויפגע־שוואומען פאר מיר און איך האב געפיהלט, אז אלעס קעהרט זיך צוריק — אלע קללות פון אמאל, אלע יסורים פון אמצל — און אויך די ברכות און די האפנונגען...

און דאס געפיהל האט געזאגט: יא, עס איז ביטער, עס איז שווער, נאר פונדעסטוועגען אלעס וועט פאראיבערגעהן — מיר בלייבען מיר. די רגע, די שעה, דער טאג קען אונז ניט ברע־כען, ניט אונזער גוף און ניט אונזער נשמה.

און דאס געפיהל האט געזאגט דעם מתיאש־דיגען פערשטאנד: יא, אמת, מען קען פערשטהן א געפיהל פון נקמה, פון כעס געגען דעם, וואס אפילו איצט, אפילו אין שעה פון אלגעמיינער סכנה האט ניט פערגעסען זיין שנאה צו אונז, א געפיהל פון האס צו דעם, וואס נעהמט דאס בלוט פון אונזערע יונגע ברידער און פערצאפט דאס בלוט פון אונזערע זקנים. יא, מען קען עס פערשטעהן, אז יודען נעהמען אן פון יאוש אין צארן אנ'אנדער שטעלונג צו דער מלחמה ווי פריהער, אז זיי האבען איבערגעביטען זיין „אריענטאציע", ווי מען זאגט איצט אין רוס־לאנד, נאר פונדעסטוועגען — דער פערשטאנד האט א טעות. אונזער יודישע פאליטיק איז גע־ווען פון אייביגע יאהרען א „לאנגזיכטיגע" ניט בערעכענט אויף היינט און אפשר ניט אויף מארגען, נאר אויף דורות. וואו וואלטען מיר היינט געווען, ווען ניט אט די „דורות־אריענ־טאציע", און מיר דארפען זאגען אויך איצט אף על פי כן — „פונדעסטוועגען" דארפען מיר און טארען ניט בייטען אונזער „אריענטאציע" סיי די פון דער שעה, סיי די פון „לאחרית הימים". —

דריי אריענטאציעס זענען מעגליך: — א „אייראפעאישע", א „כעס'דיגע", און די אריענ־טאציע פון „ואני". און מיר ווילען גוט און קלאר בעדענקען, וועלכע איז פאר אונז די בעסטע.

ד"ר א. קאראלניק.

די גאליצישע היימלאזע.

כאטש די פראגע וועגען אויסווייזען די גא־ליצישע היימלאזע פון בוראפעסט הענגט נאך אין דער לופט, און עס איז פארהאן האפנונג, אז יענע, וואס וועלען זיך אבזאגען פון דער שטאאטס אונטערשטיצונג וועלען קענען בלייבען, האט דער היעגער יודישער „אויסווייזונגסקאמיטעט" אנגעהויבען זיין טעטיגקייט. אלע גאליצישע היימלאזע, וואס געפונען זיך דא, ביז צום 24־טען ד. מ. צו מעלדען, כדי פעסטצושטעלען דעם צייטפונקט פון דעם אבפאהרען. די פערשיקטע פערשטענד־גונגען אין דייטשער און אין אונגא־רישער שפראך, ענטהאלט אויך זעלבסטפערשטענדליך די „פיינדליכע" בעמערקונגען, אז די יעניגע, וואס וועלען זיך נישט מעלדען, זיך לען נישט נור פערלירען די אונטערשטיצונג, וועלכע ווערט זיי פאראויס ביז צום 5 מאי אויסגעצאהלט, נור זייער אבטראנזאפט.

דער טויבען־כאפער.

אנטקעגען דעם וואס איהר זאגט טויבען. פון טויבען זאל איך אייך דערצעהען א געשיכ־טע, וועט איהר אויפשטעלען מויל אין אויערען און איהר ווער זאגען, אז זינט טויבען האבען זיך געטויבט איז נאך אזא טוובעניש ניט געווען. מיר האבען דא געהאט א טויבען־כאפער, הערט איהר, וואס האט געמאכט, אז דאס גאנצע שטע־טעל זאל געהן כאדאראם מיט זיינע טויבען. זאגט נאר, האט איהר שוין געזעהן, אז טויבען זאלען זיין געמאכט פון קעפלעך קרויט? א יא, איהר לאכט? זאג איך אייך, אז דאס איז ניט ק"ן געלעכטער — א גאנץ שעדטעל האט דערויף געגאפט."

מיט די דאזיגע ווערטער האט אנגעהויבען זיין טויבען, געשיכטע דער אלטער לייבע, דער אדוואקאט, וועלכער איז ביי אונז אין שטעדטעל געווען דער פאטער פון אלע אידישע הילפס־אדוואקאטען.

דאס גאנצע שטעדעל האט איהם ליעב גע־האט און מען פלעגט קייכען פון געלעכטער ווען ער האט אביסעלע איבערגעהאפט די מאס און האט זיך געלאזט איבער'ן שטעדטעל טרייבען אין חדר אריין אלע קינדער וואס ער האט בע־געגענט אין גאס. ער איז געווען שטארק גע־כאפס אויף פויגעלך. די ווענט אין זיין דירה זע־נען געווען בעהאנגען מיט שטייגלעך מיט אלער־ליי פויגעל—פון א קאנאריק ביז א פאפוגאי. מעהר פון אלעמען האט ער ליעב געהאט טוי־בען. די גרעסטע חידושים אין דער וועלט פלעגט ער דערצעהלען פון זיינע טויבען—ווי זיי נונע־רען און פליהען אוועק פון טויבען שלאק, און ברענגען מיט זיך נאך טויבען, פרעמדע טויבען.

אין א קליין שטעדטעל אין רומעניען פער־ברענגט מען געוועהליך די פרייע צייט אין א וויין־הויז, מען גיסט ביסלעכווייז אריין און מען כאפט אריין א ווערטעל אויך אין מויל אריין. זענען מיר זיך דריי „גוטע ברידער" אזיי געזע־סען אין א שעהנעם נאכמיאג און געזופט „ווי־מעראזיג." דער אלטער לייבע, וועלכער איז ביי אנאנדער טיש נור וואס פערטיג געווארען מיט א מינין גלעזלעך און איז נאך געווען ניכטער אזוי ווי פאר'ן דאוונען, האט זיך צוגערוקט צו אונזער טיש און גענומען דערצעהלען זיין מעשה מיט די טויבען.

„איהר זעהט אט דעם פוילאק, אט דעם יענ־קעל אומרוה, וואס איז איצט ארויסגעגאנגען פון דאנען?" — האט לייבע פארטגעזעצט זיין געשיכטע — „ער האט אמאל, אין זיינע יונגע יאהרען, גע'שרף"ט א וועלט.

א טויבען־כאפער איז דאס געווען, פרעגט שוין ניט. א חריפות וואו א טויבען־שלאק. דער פריץ פון שטעדעל האט געהאט, האט ער ביי איהם געפוסטעוועט, אט זענען די טוי־בען שלאקען געווען פול, אט האבען זיי געלעבט די טויבען שלאקען, און אט זענען זיי געווען טויט, און אט האט זיי דער פריץ ווידער אויף פיהילט מיט נייע טויבען, און אט זענען זיי ווידער ניט געווען קיין טויבען, און מען זאג געוואוסט, אז יענקעלע אומרוה איז דער מלא המות פון די טויבען, אבער געה, כאפ איהם וואסילע, דעם פריץ"ס עלטסטער דיענער, האט געזוכט און גענישטערט דורך די טעג און דורך די נעכט, אבער כאפען ביי דער האנד האט מען יענקעלען ניט געכאפט. אמת, טויבען פעהלען, יענקעל האט זיי געכאפט, אבער איהם כאפען קען מען ניט, וואסילע איז איהם נאכגעגאנגען טריט ביי טאג און ביי נאכט, און יענקעל האט געקענט איינגעהען מיילען אז ער האט געוואלט.

איין מאל האט ער זיך אויפגעכאפט אין מי־טען דער נאכט און האט גענומען געהן, איז ער אפגעגאנגען אכט מייל. ער האט געהאט א צייהן וועהטאג, האט ער געזאגט, און דערפאר האט ער געמוזט געהן אסך, צו פערטרייבען דעם צייהן וועהטאג, און וואסילע האט איהם נע־בעך געמוזט נאכגעהן, כאטש זיין גוי האט קיין

Jüdische Volkszeitung №119 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף אחודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד אקווארטאל 3 „ 25 „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס אשורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, מיטוואך כח׳ אייר תרע״ה (12. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די מלחמה שטימונג אין איטאליען

דער לעצטער טערמין — 100000 געפאנגענע רוסען אין מערב־גאליציען.

איטאליען.

פאריז, 11. מאי. אבווארטענדיג אנ׳ענטפער פון דער עסטרייכישער רעגירונג האט די איטאליענישע רעגירונג בענוצט די צייט צו אויסארבייטען א מעמאראנדום, וואס קען האבען א וועלט־היסטארישע בעדייטונג. די איטאליענישע רעגירונג וועט אבער אבווארטען אויף עסטרייכס ענטפער נאר ביז 12 א זייגער ביינאכט און אויב עס וועט ניט קומען ביז דער צייט קיין צופרידענשטעלענדע תשובה, וועט איטאליען בעטראכטען איהרע דיפלאמאטישע פערהאנדלונגען מיט עסטרייך פאר אבגעריסען און די בעציהונגען אבגעבראכען.

בערלין, 11. מאי. די צייטונג „מעסאזשערא״ מיטיילט, אז קיין רוים איז היינט אנגעקומען א קוריער פון וויען און האט איבערגעגעבען דער איטאליענישער רעגירונג עסטרייכס ענדליכען ענטפער. דער ענטפער פאדערט אבסאלוט, אז די איטאליענישע רעגירונג זאל זיך פריי ארויסנעגען וואס זי דענקט מיט דער מאבילאציע און זי פערהאלט זיך צו די שטרייטפראגען.

די גרעסטע צאהל איטאליענישע סענאטאנען און דעפוטאטען זענען איבערצייגט, אז איטאלאנדרא האט איבערגעריסען די לעצטע מעגלעכקייט צו פארטזעצען די פערהאנדלונגען און אז א מלחמה איז אונפערמיידליך.

ס׳געהען אויך קלאנגען, אז דייטשלאנד און עסטרייך האבען געוואלט ווירקען אויפן פויפסט זאל ארבייטען געגען א מלחמה צווישען עסטרייך און איטאליען, און אויב עס וועט זיך דא אנהויבען א מלחמה זאל דער פויפסט גלייך פאלאזען רוים, נאר דער פויפסט האט זיך ענט זאגט דערפון.

די אפיציעלע בעריכטען

(פון מזרח־פראנט)

לויט דעם עסטרייכישען בעריכט האט די רוסישע ארמעע וואס איז בעשטאנען פון 5 קארפוסען און וועלכע שטעהט אין די קארפאטען און אין מערב־גאליציען איז פון די עסטרייכ־דייטשע מחנות צו זאמען געשפארט אינ׳ם געגענד ביי סאנאק און ליזקא. די דייטש־עסטרייכישע מחנות געהן אלץ פארווערטס און האבען ערא־בערט דעם איבערגאנג איבער׳ן טייך וויסלאק. אויפ׳ן צפון־פליגעל פונ׳ם מערב־גאליצישען פראנט האבען די עסטרייכישע מחנות דורך א שטורם־אנגריף נעכטען עראבערט פיל דערפער אין מזרח און צפון־מזרח פון דעלביצא.

די צאהל פון די געפאנגענע, וואס די עסטרייכער האבען אויף דיעזען טייל פון פראנט גענומען איז יעצט געשטיגען ביז 80000 מאן חוץ די 20000 רוסישע געפאנגענע, וואס די עסטרייכער האבען גענומען אין די קארפאטען. ווען מען זאל נאך דערצו צורעכעוען די גע־הרג׳עטע און פערוואונדעטע איז דער רוסישער היזק אין מענשען פון דעם 2־טען מאי ביז איצט איז געוועזען ניט וויינינגער ווי 150000 מאן.

דער דייטשער אפיציעלער בעריכט ענטהאלט ניט קיינע וויכטיגע נייעס. ער בעשטעטיגט דעם עסטרייכישען ראפארט וועגען דעם, אז די צאהל פון די געפאנגענע רוסען אין מערב־גאליציען איז געשטיגען צייט דעם 2־טען מאי ביז 100,000 אויך ווערט דערצעהלט אין בעריכט, אז גענע־ראל פאן־מאקענסענס ארמעע האט גענומען 12,000 רוסען געפאנגען.

לויט דעם רוסישען בעריכט איז די לאגע אזוי: אין מערב אין גאליציען איז פארגעקומען א קאמפף אויפ׳ן פראנט וועלעפאל־נאוואטאניעץ. נאך א פערביטערטען ווידערשטאנד פון אונזערע מחנות איז דעם שונא געלונגען צו איבערגעהן די טייך וויסלאקא ביי קראסנא. בשעת די שלאכטען אין דער פאריגער וואך האבען מיר גענומען גע־פאנגען פיעל טויזענדער עסטרייכער און דייטשען. אונזערע מחנות האבען אנגעגריפען דעם שונא ביי דעם דארף צאוולעוויקי. נאך א פער־ביטערטען קאמפף איז דער שונא געווען גע־צוואונגען אבטרעטען צוריק מיט שווערען היזק. דא האבען מיר גענומען 1300 געפאנגענע און פיעל כלי זיין.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 11־טען מאי. (אפיציעל). ניט קו־קענדיג אויף דעם שונא׳ס פיל ווידער־אנגריפען האבען מיר דאך בעהויפטעט אלע פאזיציעס, וואס מיר האבען נעכטען עראבערט און אויף אייניגע פונקטען פערברייטערט אונזער פראנט. איבערהויפט צווישען גארענאי און סאנאהעץ. די געזאמעלטע צאהל געפאנגענע, וואס מיר האבען דא גענומען איז מעהר פון 3000, צווישען זיי 40 אפיציערען און איין פאלקאווניק. נעכטען האבען מיר עראבערט 10 קאנאנען און 50 מיט־ראליעזען.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 11. מאי (אפיציעל). אין דרום־מערב פון ליל האט זיך אנגעהויבען די גרויסע פראנ־צויזיש־ענגלישע אפענסיוו, וואס מיר האבען ערווארטעט.

די „פעראייניגטע״ס אנגריפען זענען געווען געריכטעט איבערהויפט געגען פליערבא, גארענ־צי, און סט. לאורענט ביי אראס. דער שונא האט צוגעפיהרט נאך 4 ארמעע־קארפוסען אויף דיזען טייל פון פראנט, חוץ די וואס זענען שוין דא לאנג. ניט קוקענדיג אויף דעם האבען מיר אבגעשלאגען אלע אנגריפען.

ספעציאל אויפשניטגעשעפט

אונטער אויפזיכט פון דעם ה׳ אבעראבינער
ד״ר שארענשטיין

Hyskenstræde 12

Tel. 4624 Tel. 4624

מיטוואך דעם 12־טען מאי, פרעציס האלב ניין אין אווענד וועט אין סטודענטען פעראיין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

ה׳ר א. ל. מאצקין

איבער דער טעמא:

„ארץ־ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט״

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט געהן לטובת דעם הילפס קאמיטעט פאר די געליטענע יודען אין מלחמה לענדער.

בילעטען צו 5, 3, 2, 1 קר׳ אין צו 50 אוירעס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל ביורא וועסטערגאדע 1, ביי ה׳ סקאראחאד בארגערגאדע 30, ה׳ נאחעמזאהן טארדענסקיאלדס־גאדע 1, ה׳ בארנשטיין אדעלגאדע 25 און אין דער יודישער פאלקס צייטונג, מוינטערגאדע 2 אויך ביי דער קאסע ווי אויך אין בערלינכלע טיענדעס אין פאליטיקענס קאנטארן ראזהוזפלאץ

Harmonien Nørevoldgade 23 store Sal

שבת דעם 15 מאי אום 8 אוהר פרעס ס וועט אויסגעפיהרט ווערען

דער

מיליאנער אלס בעטלער

מאדערנע אפעראַ־טע מיט בעזאנ־ אין 4 אקטען פון שליפערשטיין.

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט דעם אנטייל פון גאנצען פערסאנאל בילעטען מיט ביליגע פרייזען צו בעקומען ביי ה׳ טימיאנאו קויבמאגערגאדע 59. 3.

באל ביז 3 אוהר.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

Tel. 772 **ЖЖЕ** Tel. 772

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvar der alene handles — — med fineTheer

Grundlagt 1841

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Børneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser af

Bernhard Philipsen
Nørrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Hovedstadens Mineralvandsfabrik.

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

זונטאג דעם 16־טען מאי וועט אין קאסינא טעאטער Amaliegade געשפילט ווערען אויף דעניש א דראמא פון פוליש־ יודישען לעבען

(Den store Sabatt) „שבת שבתון" I)

דראמא פון א יודישען אינטעליגענט אין 3 אקטען פון מ. סוקעניקאוו.

„סאלאמעא" II)

דראמא אין 1 אקט פון אסקאר אאיילד.

בילעטען צו פרייז פון 1.25 קר. ביז 5.50 צו בעקומען אין דער קאסע פון קאסינא טעאטער . טעג פאר דער פארשטעלונג

A. ROSENBERG

Kjøbenhavns Fotografiske Atelier

Amaliegade 15

Telefon 1 Kongens Nytorv 1

Telefon 1

יודישע האנדווערקער און הענ׳ לער אין קאפענהאגען

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט אין בילאגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. *Pederhvidtfeldstr. 12* זע געשיקט. ל. קאהן

געזיכטספלעגע, און קאפפלעגע, אלע זארטען האהרוואסער און זייפען, בעסטע און גענוגרסטע פריזער האנדלונג ביי ה׳דראגאוויטש *Pilestræde 74*

אפען פון 8 — 8. שבת ביז 10, זאנטג 8 — 21

איך קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד, זילבער, פלאט און קריסטאל צו בילאגסטע פרייזען. בארנשטיין Adelgade 50 Tel. Palæ 1850 y.

קויף און פערקויף געברויכטע און נייע מעבעל, גאלד, זילבער פלאט און קריסטאל צו בילאגסטע פרייזען. ס. סקאראהאד *Borgergade 30 Tel. Palæ 2167 y*

בילאגע און שענע שניידערי ארבייט נאך מאס מאכט ה׳ נאכמאנויטש *Blaagaards-Allé 1.*

בילאגע און שענע שניידער ארבייט נאך מאס מאכט ה׳ פארבעראוו *Wesselsgade 15.*

בילאגע און שענע שיסטער ארבייט, רעפעראציעס בילאגע און שטארק מאכט ה׳ קארפאצאוו *Adelgade 34*

בילאגע און שענע שוסטער ארבייט, רעפעראציעס בילאגע און שטארק מאכט ה׳ שענבוים *Landemærket 18 et 21.*

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו בילאגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז געשיקט. *Rosengaarden 5.* ז. בריינין

קאלאניאל וואהרע פרישע צו יעדער צייט צו בילאגסטע פרייזען. בעשטעלונגען ווערען נאך הויז. געשיקט ט. קאהן *St.-Kannikest. 3*

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען בריים דאס קריגט איהר בי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע מאר־ מיען אויף לאנד.

Telef. B. 532. W. 28 פארטאו הויזערפלאץ

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bei Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עיגענטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ק. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערע אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

ס׳וועלט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יעהרליכע ארבייט וועגדען זיך ביי פרוי בראש אדעלגאדע 54 סטוען.

ווילא אין שארלאטענלונד.

א שענער מעבלירטער צימער צו פערמיטען פיר בעסערע פובליקום. אגגענעהמע לאגע איין מינוט פון עלעקטריסיטעט בוהן ליניע 15. צו שרעפען טעגליך נאך 3 אוהר און זאנטאג א גאנצען טאג.

Adr. Emilievei 16, Charlotenlund.

מעבעל

אויף קלייניע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nørd 210

מאנאטל כע ראטע פון 5 קראנער.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל וואהרען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נ׳ יעם קאלאניאל געשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באדינאבי.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־ שע פיש. ס׳וועלט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאים.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

Лампочки Электрическія

для карманныхъ фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричнымъ цѣнамъ предлагаетъ

Акціонерное Общ „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только иностраным нам языкам.

א הערענציקעל (וועלאסיפעד)

ביליג צו פערקויפען ביי *Pilestræde 57* הערן געלפער.

ס׳וועלט פערדונגען

א שענע פיגע קאמער פאר א הערר. לעווין סמעדגאדע 4 *I* טען זאל.

MØBLER 49 Nørrebrogade 49

וועלט ווייל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהען אין קוופען זייער מעבעל ביי הערן

M. Rønmøws Efir:

אונטער גוטע בעדינגונגען.

וואכענטל ך פון 2 ביז 5 קראנען.

מיטוואך דעם 12־טען מאי, פרעציז האלב נין אין אוועגד וועט אין סטודענטען פעראין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

הר׳ א. ל. מאצ קין

איבער דער טעמא:

„ארץ־ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט"

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט גיהן לטובת דעם ביולפס קאמיטעט פאר די געלטענע יודען אין מלחמה לעגדער.

בילעטען צו 5, 3, 2, 1 קר׳ אין צו 50 אויערס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל ביורא וועסטערגאדע 1. ביי ה׳ סקאראהאד בארגערגאדע 30. ה׳ נאחעמזאהן טארדענסקיאלדס־ גאדע 1. ה׳ בארנשטיין אדעלגאדע 25 און אין דער יודישער פאלקס צייטונג, סוינגערגאדע 2 אין ביי דער קאסע וויי אויך אין בערלינסקע טידענדעס אין פאליטיקענס קאנטארן ראזהוספלאץ

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jydsk Folketidende's Trykkeri, Nørrevoldgade 2.

אמעריקאנסקן גרך אכהאלטען פון צו פאהרען קיין ארגענטינא. וואו זיי קענען בלויז פערגרעסערען די צאהל ארבייטסלאזע און בעטלער.

פון ארץ ישראל

דער אלעקסאנדריער קאריספאנדענט פון „הצפירה" טיילט מיט פאלגענדעס:

דער מאנגעל אין פראדוקטען פון ערשטער נויטוועניגקייט אין ארץ ישראל ווערט אלץ שטארקער. מעהל, צוקער, נאפט און קוילען איז כמעט נישט צו בעקומען. א בלעך נאפט קאסט 50 פראנק, א פוד צוקער — 70 פראנק, פיעל אייזענגער זיצען אין דער פינסטער, צו לעד מאנגעל אין נאפט. אפילו די פראדוקטען וואס וואקסען אין לאנד גופא. קאסטען אויך יעהר טייער. א זאק מעהל פון נישט קיין שלעכטען סאדס קאסט 65 פראנק.

מיט אונגעדולד ווארטען די איינוואינער אויף אמעריקאנישען שיף. ווען דארף די טעג אנקומען קיין יפו. די האזיגע שיף ווען ברענגען פיעל שפייז־פראדוקטען און ברען־מאטעריאלען. דאס פאאנדערטיילען די פראדוקטען פון אמעריקאנישע, מיט־ן אנטייל פון די אמעריקאנישע קאמיטעט, מיט־ן אנטייל פון די אמעריקאנישע קאנסולען אין ארץ ישראל.

פאמעראנצען פיהרט מען אריס פון ארץ־ישראל 25 טויזענד קאסטענס יעדע וואך. דער ענגלישער געזעראל־גובערנאטאר אין מצרים האט ערלויבט אריס אין אריינצופיהרען אהין פאמעראנצען, מיט־ן תנאי, אז די קאלאניסטען זאלען בעקומען דאס געלד ערשט נאך דער עלחמה, נאר דאך האט די דאזיגע ערליבעניש א גרויסע בעדייטונג דערפאר, ווייל אזוי־ארום ווילען די פאמעראנצען נישט ערלאנגען פון זיי אז זאלען שטארקער. דאמאלסט ווערט דער קאפיטאן אויפגעוועקט צוזאמען מיט דער ארטילעריע, וועלכע איז פיקס און פערטיג צו דער אטאקע. מיר שיעסען אויס 4 מאל, דער שאס 4 מאל און וויידער 4 מאל. דאן ווערט אלעס אנטשוויגען. אזוי ווי דורך א כשוף. און ערשט דערוויסען מיר זיך, אז עס איז געווען א פאלשער טומעל.

אבער אמאל קאן עס זיין אויך אנאמת. דאן ווערען זיי נאך אונזערע שיסעריי — ניט איינגעשטעלט און עס הויבט זיך ערשט אן א ריכטיגע מלחמה.

דאמאלסט ארבייטען שוין אויך מיר. די האפיציערען מיט די סאבע גרויסע גרויס ריי האפיציערען איין סייערען. און יעדער מאל קומען אן ערשיינדע ידיעות, וואו דער שונא עפנעט זיך און וואוהין מיר דארפען ציעלען. דאס קאן אמאל געדויערען 2 שטונדען.

ביסלעכווייז ווערען די באטאריי איינגעשטעלט. און אלעס שלאפט איין.

און אין דער פריה ווען די זונן שיינט אויף פרעדעהען מיר ווי דאס פעלד איז בעדעקט מיט מענש סאלדאטען אין גרויע שינעלען.

ד. וו.

פון ארץ ישראל

דער אלעקסאנדריער קאריספאנדענט פון „הצפירה" טיילט מיט פאלגענדעס:

דער מאנגעל אין פראדוקטען פון ערשטער נויטוועניגקייט אין ארץ ישראל ווערט אלץ שטארקער. מעהל, צוקער, נאפט און קוילען איז כמעט נישט צו בעקומען. א בלעך נאפט קאסט 50 פראנק, א פוד צוקער — 70 פראנק, פיעל אייזענגער זיצען אין דער פינסטער, צו לעד מאנגעל אין נאפט. אפילו די פראדוקטען וואס וואקסען אין לאנד גופא. קאסטען אויך יעהר טייער. א זאק מעהל פון נישט קיין שלעכטען סאדס קאסט 65 פראנק.

מיט אונגעדולד ווארטען די איינוואינער אויף אמעריקאנישען שיף. ווען דארף די טעג אנקומען קיין יפו. די האזיגע שיף ווען ברענגען פיעל שפייז־פראדוקטען און ברען־מאטעריאלען. דאס פאאנדערטיילען די פראדוקטען מיטן אמעריקאנישען קאמיטעט, מיט־ן אנטייל פון די אמעריקאנישע קאנסולען אין ארץ ישראל.

פאמעראנצען פיהרט מען אריס פון ארץ־ישראל 25 טויזענד קאסטענס יעדע וואך. דער ענגלישער געזעראל־גובערנאטאר אין מצרים האט ערלויבט אריס אין אריינצופיהרען אהין פאמעראנצען, מיט־ן תנאי, אז די קאלאניסטען זאלען בעקומען דאס געלד ערשט נאך דער מלחמה, נאר דאך האט די דאזיגע ערליבעניש א גרויסע בעדייטונג דערפאר, ווייל אזוי־ארום ווילען די פאמעראנצען נישט ערלאנגען פון זיי אז זיי זאלען זיך אכהאלטען פון צו פאהרען קיין ארגענטינא. וואו זיי קענען בלויז פערגרעסערען די צאהל ארבייטסלאזע און בעטלער.

פון ארץ ישראל

דער אלעקסאנדריער קאריספאנדענט פון „הצפירה" טיילט מיט פאלגענדעס:

דער מאנגעל אין פראדוקטען פון ערשטער נויטוועניגקייט אין ארץ ישראל ווערט אלץ שטארקער. מעהל, צוקער, נאפט און קוילען איז כמעט נישט צו בעקומען. א בלעך נאפט קאסט 50 פראנק, א פוד צוקער — 70 פראנק, פיעל אייזענגער זיצען אין דער פינסטער, צו לעד מאנגעל אין נאפט. אפילו די פראדוקטען וואס וואקסען אין לאנד גופא. קאסטען אויך יעהר טייער. א זאק מעהל פון נישט קיין שלעכטען סאדס קאסט 65 פראנק.

מיט אונגעדולד ווארטען די איינוואינער אויף אמעריקאנישען שיף. ווען דארף די טעג אנקומען קיין יפו. די האזיגע שיף ווען ברענגען פיעל שפייז־פראדוקטען און ברען־מאטעריאלען. דאס פאאנדערטיילען די פראדוקטען מיטן אמעריקאנישען קאמיטעט, מיט־ן אנטייל פון די אמעריקאנישע קאנסולען אין ארץ ישראל.

פאמעראנצען פיהרט מען אריס פון ארץ־ישראל 25 טויזענד קאסטענס יעדע וואך. דער ענגלישער געזעראל־גובערנאטאר אין מצרים האט ערלויבט אריס אין אריינצופיהרען אהין פאמעראנצען, מיט־ן תנאי, אז די קאלאניסטען זאלען בעקומען דאס געלד ערשט נאך דער עלחמה, נאר דאך האט די דאזיגע ערליבעניש א גרויסע בעדייטונג דערפאר, ווייל אזוי־ארום

ווילען די פאמעראנצען נישט פערלאזען געהען אין דאס געלד, ווידער, זענען די קאלאניסטען זיכער, אז זיי ווילען עס אבנעהמען נאך דער מלחמה. אריינפיהרען אבער קיין ארץ ישראל פערשידענע פראדוקטען פון אלעקסאנדריען ווייל ער בשום אופן נישט ערלויבען.

די פיהרער פון דער „אנגלא־פאלעסטינא־קאמפ". האבען גמעלדעט אין דער צייטונג „החרות", אז יעדער וואס האט טשעקען פון דער באנק, ווען בעקומען אויף זיין השבון א געוויסע סומע אין גאלד. דאס האט דערפרייט פיעל אייגענטימער פון די טשעקען, וואס נויטי־גען זיך אין מזמון גפלד און האבען עס ביזהער נישט בעקענט בעקומען.

דער פרייוויליגער ל.

דעם „רוסק. סלאווא" טעלעגראפירט מען ווילנא:

דער יודישער פרייוויליגער שמואל ל. 19 יאהר אלט, איז בעשאנקען געווארען מיט גע־ארגי־קרייצען פון 4־טער און 3־טער מדרגות און איז בעשטימט צוווארען פאר יעפרייטאר פאר פאלגענדע העלדענטאטען:

אינ־ם מאמענט, ווען די מלחמה איז אויס־געבראכען איז ש. ל. געווען א שילער פון לעצ־טען קלאס קאמערץ־שולע. ווי נאר מען האט אנגעהויבען אנצונעהמען פרייוויליגע, איז ש. ל. געווען איינער פון די ערשטע, וואס האבען זיך פערשריבען אן שוין אין אנהויב סעפטאבער האט ער זיך בעטייליגט אין די אנגריף־אפעראציעס פון די גאליציש ארמעען.

פאר צווייי גרויסע אנטשפארשונגען, וואס אלס רעזולטאט פון זיי זענען גענומען געווא־רען אומגעריכט דעם שונא־ס באטארעען אן א מהנה דייטשע דראגונער. איז ש. ל. בעשטימט געווארען פאר יעפרייטאר און בעשאנקען גרויא־רען מיט א גראנד־קרייץ פון פירטער מדרגה, בעת דער אויספארונג איז ער פערוואונדעט געווארען אין דער לינקער האנד.

אין דער לעצטער שלאכט, פאר וועלכע ל. איז בעשאנקען געווארען מיט א צווייטער גר־ארגי־קרייץ, האט זיך איהם איינגעגעבען צו ענטדעקען אנ־אונטערערדישען טעלעפאן פון שונא. אין א צימער מיט א בעזונדער אריינ־גאנג האבען זיך גרופען עסטרייכישע אפיציע־רען, וועלכע האבען גארניט חושד געווען, וועו עס זענען אריין די רוסישע אויספארער. האט אין אפיציר זיך צוגעהערט צום טעלעפאן אפאראט אין נעבנצימער, וועלכער האט עס פערשריבען אין א נאטיץ־ביכעל. די אפיציערען זענען געווען בישט־בעווילאפענט. די רוסישע סאלדאטען האבען גמאכט א שטרענג רעוויזיע אינ־ם הויז אין גרופען דארט אין קע־לער א טעלעפאן־סטאנציע מיט 2 פעלד־טעלע־פאנען. די ידיעות וואס זענען גענומען געווארען פונ־ם נאטיץ־ביכעל פון עסטרייכישען אפיציער. זענען גרופען זעהר וויכטיג און בעגונצענדיג זיך מיט זיי האבען די רוסישע סאלדאטען אויפ־ן אנדערען טאג אויסגעפיהרט א זעהר גרויגענע אפעראציע.

די „נאוואיא וורעמיא" ווענען פאלעסטינא.

דער קריעג מיט טערקיי — שרייבט די „נאוו. וורעמיא" אין לעצטען ליים־ארטיקעל — האט אריסגערופען א גאנצע רייהע פראגען, וועלכע האבען פון לאנג שוין אינטערעסירט אונזער גרזעלשאפט, אבער נישט שטענדיג אין א גלי־כער מאס. איינע פון די פראגען איז די פראגע וועגען פאלעסטינא. וועגען הייליגען לאנד, וועלכע איז נאך דערוועקט גרוואָרען אין דער צייט פון די קרייץ־צוגען.

דער קייזער ניקאלאי דער ערשטער האט פערבונדען די פראגע וועגען פאלעסטינא מיט דער עגטשיידונג פון דער אידען־פראגע אין רוסלאנד. אין די פיערציגער יאהרען פון פאר־גען יאהר־הונדערט איז ביי אידם געבוירען גע־ווארען דער גרדאנק, לויט וויי מיר וויייסען פון זיכערע קוועלען, אז מען זאל אוועקגעבען פא־לעסטינא דעם אידישען פאלק. איבערהויפט די אידישע ארבייטער־מאסען, וועלכע זיר האט נע־וואלט זיי זאלען אויסוואנדערן פון רוסלאנד אין זייער אלטער הייס. אבער די זעהר שווערע אויפגאבע, ווי ער האט זיך עגטשטעלט, איז נישט צוווינג מעגליך צו פערווירקליכען.

נאכדעם, ווי די צייטונג בעהאנדעלט די פערשיידענע בעציהונגען, וואס עס האבען גע־הערשט פאר דער צייט פון קרים־קריג בין איצט צו פאלעסטינא, וויייזט זי אן, אז איצט שטעלט זיך די פראגע וועגען שטעלען פאלעס־טינא אונטער־ן שוץ פון איין מלוכה אדער פון א גאנצער גרופע מלוכות. מיר וועלען נישט אריינלאזען זיך אין קיין חקירות. שרייבט די „נאוו. וורי." — וועלכע פון די אלע קאמבי־נאציעס איז פאר רוסלאנד בעסער. די רוסישע דיפלאמאטיע דארף גדענקען, וויפיעל רוסלאנד האט אריינגעלעגט אין פאלעסטינא און לויט דעם אירך האנדלען.

אונטער פוילישער הערשאפט.

די נייע פוילישע זעלבסטפערוואלטונג, וואו די בעטיליגונג פון אידען, איז, ווי בעקאנט, בעגרענצט מיט 10 פראצענט — האט צוליעב איהר אלערהייכסטער דורכפיהרונג, אין דער הו־סשער פרעסע קיין שטארקע דיסבאטען ניט געפונט. אריסר־פון, דאך האט דער בעקאנטער אידיש־רוסישער פובליציסט ה. ביקערמאן פער־עפעגטליכט אין „דיען" וועגען דעם ענין א מי־ערדיגען ארטיקעל. אין וועלכען ער וויייזט אן, ווי וויייניג מען קען פערטרויען דעם שיקואל פון 2 מיליאן אין די הענד פון גווייסענלאזען פוי־לישען פאלק, וועלכעס האט אין אזא טראגישען מאמענט אזוי אכזריתדיג בעהאנדעלט די אידי־שע „היימלאזע" אין „מלחמה קרבות". וועלכע די פאליאקען אליין האבען — מיט זייערע מסי־רות געשאפען. דער ארטיקעל פון ביקערמאנ־ען איז נאטירליך שטארק „אפעריט" געווארען פון דער רוסישער צענזור.

די שפיעל אין „מלחמה".

די טעג האבען זיך אין ריגא. אויף די לאנ־קעס נעבען קונצעצאוס זאוואד. צונויסגעקלי־בען פ'על קינדער און אנגעהויבען זיך שפילען אין „מלחמה". דער אנפיהרער האט פארגעלעגט זיך פאאנדערטיילען אויף „רוסען" און „דייט־שען". אלע האבען זיך א לאז געטהאן פאראויס אין דער גרופע פון די „רוסען" — קיין „די טש־" האט קיינער נישט געוואלט זיין. דעמאלט איז דער אנפיהרער געפאלען אויף א פלאן און האט געקליבען „דייטשען" לויט א גורל. נאכדעם ווי מען האט געהאט אויסגעקליבען „סאניטארען" און בעשטימט די באנדאזשירונגס־פונקטען, האט זיך די „כלחמה" אנגעהויבען.

די שלאכט איז געווען א פערביטערטע. אנ־שטאט קוילען זענען בעפלויגען שטיינער. שטע־קענס און שטיקער בלאטע. אין צוואנציג מינוט ארום האט דער אנפיהרער א פיף געטהאן און די שלאכט האט זיך בעענדיגט. אלע „העלדען" האבען פרעהליכע פערלאזט דאס שלאכטפעלד. נאר איינער, מיכאיל ק., א „דייטש", 11 יאהר אלט, איז געבליבען ליגען אהן בעוואוסטזיין.

די „סאניטארען" האבען איהם אויפגעהוי־בען און אבגעטראגען אויפ־ן באנדאזשירונגס־פונקט צום טייכעל. נאכדעם ווי מען האט איהם דורכגעוואשען די וואונד, איז ק. געקומען צו זיך. דעם פערוואונדעטען האט מען בעלויבט מיט א „מדאל".

אויפ־ן אנדערען טאג איז ק. אבגעפיהרט געווארען אין שטאט־שפיטאל, וואו ער איז באלד געשטארבען.

די ציוניסטישע פערזאמלונג אין מאלמע

(פון אונזער קארעספאנדענט).

זונטאג, דעם 9־טען מאי איז אין מאלמע אינ־ם גרויסן זאל פון סטאנדארטס האטעל פארגעקומען אונטער דעם פארזיץ פון הערן קאמראס, א גרויסע ציוניסטישע פערזאמלונג. אלס רעדנער זענען אויפגעטרעטען פונ־ם צאהל רייזענע סובליקום מיט שטורמישע אפלאדיס־מענטען.

נאך דעם ווי ה. פרישטאס האט אין דער דיס־קוסיע אויספיהרליך גערעדט ווענען די אויפגא־בען פון־ם נאציאנאלען יודענטהום, איז מען צו־עערשטענ צום גרינדען א ציוניסטען פעראיין, דעם ניי געגרינדעטען ציוניסטען פעראיין הא־בען זיך הזקף פערשריבען אנ־ערך 40 פערזון, ווען דער אבגעטראגען אויפ־ן באנדאזשירונגס־פונקט. ווי דער ראזענבליט פון קאפענהאגען האט ערמאנט, האבען מיר פעראין ווענען זיינע אלטבטען און ארבייט. עס זענען צו גלויך אויס־געקליבען א נאציאנאל פאנד קאמיסיע, וועלכע רעזידואנס קאמיסיע.

„לוזיטאניא"

ווידער איז איבער דער גאנצער וועלט דורכ־געגאנגען א ציטער, דורכגעלאפען, ווי א עלעק־טרישער שטראם, א געפיהל פון רחמנות גע־מישט מיט צער און צארן. דער טיעפער געהיימ־ניספולער ים האט פלעצליך געעפענט זיין מורא־דיגען מויל און האט איינגעשלונגען 1500 אונ־שולדיגע נפשות — מייסטענס פרויען, קינדער און זקנים. און ווידער זענען פאר אונז לעבעדיג געווארען די שרעקליכע דערצעהלונגען פון די „טיטאניק"־קרבנות, יענע שווארצע בילדער, וועלכע האבען מיט א פאר יאהר צוריק ארויס־גערופען אזא טיעפען טרויער. דער אונטערגאנג פון „טיטאניק". וועלכער איז דאן געפאלען אלס א קרבן פון דעם מענשליכען קאמפף מיט דער נאטור, איז ווי פערגליווערט געווארען אין אונ־זער זכרן און דער „טיטאניק" איז געווא־רען א בעגריעף. א פארשטעלונג פון א געווי־סער קאטאסטראפע.

דאס מאל, דער איצטיגער מורא'דיגער אומ־גליק מיט „לוזיטאניא, וועלכער טראגט די אוי־סערע סמנים פון יענער קאטאסטראפע, האט אבער א גאנץ אנדערען האראקטער, ער רופט ארויס גאר אנדערע געפיהלען און געדאנקען.

דער גרויסער גלענצענדער דאמפפער, די שאפונג פון מענשליכען געניוס, אנ'אבשפיג־לונג פון אונזער גוואלדיגען טעכנישען פרא־גרעס, איז צוזאמען מיט זיינע 2 טויזענד פאסא־זשירען פערניכטעט געווארען דורך א בעוואוסט־זיניגע טהאט, דורך א בעפעהל.

קאלט, רוהיג, דורכגעדרונגען מיט האס און נקמה, האט א דייטשע אונטערוואסערשיף אב־געוואר ט אויף זיין אנקומען, כדי צו טארפע־דירען איהם, וויסענדיג דערביי גאנץ גענוי, אז אויפ'ן דאמפפער געפינען זיך אונשולדיגע מענ־שען — פרויען און קינדער. און נאך דער ער־שטער טארפעדא, וועלכע האט גענוג בעשעדיגט דעם דאמפפער, איז גלייך געפלויגען די צוויי־טע. וואס האט פערגרעסערט די פאניק און גע־פיהרט צו דער קאטאסטראפע.

און בשעת עס האבען זיך געהערט הארצ־רייסענדע געשרייען, זענען די דייטשע שיפלעך פערשוואונדען אין וואסער. — — —

און די גאנצע וועלט איז איצט אויפגערעגט געווארען ביז גאר דורך דער קאלטבלוטיגער רציחה, דורך דעם מארד פון שוצלאזע. ניט נאר אין אמעריקא, וואס איז דירעקט פעראינטערע־סירט אין דעם געשעהעניש, נאר אויך אין דער נייטראלער סקאנדינאוויען, ווי אויך אין האלאנד האט זיך דערהערט א געשריי פון כעס און צארן, א פראטעסט, וועלכער טראגט זיך ווי א שטורם פון איין עק וועלט אין דער אנדערער.

ווער האט דאס געדארפט האבען? וואסערע מיליטערישע נוצען האט דען געהאט די טאר־פעדירונג? קען מען דען מנצח זיין דעם שונא דורך דער הריגה פון 1500 שוצלאזע מענשען? וואס האט דען דייטשלאנד דערמיט דערגרייכט? עס איז נאר פערגרעסערט געווארען די קייט פון שונאים און האסער, וועלכע האבען ארומ־גערינגעלט דייטשלאנד. ס'האט נאר ארויסגע־רופען א ביטערקייט ביי די, וועלכע האבען פערטיידיגט דייטשלאנד געגען די בעשולדיגונ־גען אין בארבארעריי.

די דייטשען פרעגען פערוואונדערט: וואס איז דען דא געשעהען? פארוואס שווייגט מען, ווען עס פאלען הונדערטער טויזענדער מענשען? מלחמה איז מלחמה.

יא, דאס איז גאנץ ריכטיג. די מלחמה האט פערהארטעוועט אונזערע הערצער זי האט אב־געשטומפט אונזערע געפיהלען, האט אונז פאר האלבע חיות געמאכט, אבער די רציחה פון „לו־זיטאניא" האט אויף אונז געווירקט ווי א שמיץ מיט דער בייטש, ווי א איבערפאל אין א שענעם העלען טאג. דעריבער איז טאקע גרויס די אויפ־רעגונג, ווייל ס'איז פלוצלונג פא אונז ענדעקט געווארען די משוגעת פון קריעג, דער תהום, אין וועלכען מיר ווערען אריינגעווארפען. דער מיליטאריזם מיט זיין גאנצער נידערטראכט און רציחה איז פאר אונז בולט און קלאר געווארען אין יענער רגע, ווען מיר האבען דערהערט וועגען די פערציג דערטרונקענע פרויען און קינדער

דא קען מען שוין ניט רעדען, ווי אין בעלגיען און אין פוילען, וועגען „פראנקטירוירען" און שפיאנען, דא זענען ניט געווען קיין צופעליגע קרבנות, ס'איז ניט געשעהען קיין אומגליק, נאר א רוהיג דורכגעפיהרטער מארד, אנ'אכזריות, וואס וועט בלייבען אין דער געשיכטע פון 1915 אלס א שווארצער פלעק.

דעריבער זענען מיר אלע אויפגעציטערט געווארען, און צוזאמען מיט'ן פראטעסט געגען שענדליכע האנדלונגען ווילען מיר אויסרייסען פון אונזערע הערצער יעדע סימפאטיע פאר מי־ליטער און יעדען גדאנק וועגען דער „גערעכ־טער" און „בעפרייענדער" מלחמה.

מ. ג.

אין ארגענטינא.

דער וועלטם־קריזיס, וועלכען די מלחמה האט ארויסגערופען, האט זיך טיעף אבגערופען אויף דער עקאנאמישער לאגע נישט בלויז פון די אייראפעאישע לענדער, נאר אויך פון אזעלכע לענדער, וואס זענען אין פלוג נישט פעראינטע־רעסירט דירעקט אינ'ם גאנג פון די מלחמה־געשעהענישען. איינס פון אזעלכע לענדער איז, למשל, דאס ווייטע ארגענטינא.

לויט די ידיעות, וועלכע ס'האט דערהאלטען די יודישע קאלאניזאציאנס־געזעלשאפט (יק"א), איז די לאגע אינ'ם דאזיגען לאנד אין צוזאמענ־האנג מיט דער מלחמה זעהר א טרויעריגע. דאס איז דערפאר ווייל דאס דאזיגע לאנד איז, ווי בעוואוסט, הויפטזעכליך א דארפס־ווירטשאפט־ליכע. די גרויס־אינדוסטריע, וועלכע איז אין ארגענטינא אין די לעצטע יאהרען געהאט אנ־געהויבען צו געשאפען ווערען האט זיך געהאל־טען דער עיקר אויפ'ן אויסלענדישען (אייראפע־אישען) קאפיטאל. ביי יעצטיגער צייט האט דער צופלוס פון די דאזיגע קאפיטאלען כמעט אינגאנצען אויפגעהערט, און דאס, וויעדער, האט געבראכט צו א פאלקאמען שטיל־שטאנד און א שארפע ארבייטסלאזיגקייט אויף אלע געביעטען פון דער אינדוסטריע. דערהויפט לעבען־איבער א שארפען קריזיס די בוי־אונטערנעהמונגען, ביי וועלכע עס זענען געוועהנליך געווען בע־שעפטיגט בעדייטענדע מאסען ארבייטער, דערין אויך יודישע. אין פערלויף פון עטליכע וואכען בשעת'ן תבואה־שניט. האט א טייל ארבייטס־לאזע נאך געפינען זיך א וועלכע עס איז אר־בייט אין די דארפס־ווירטשאפטליכע אונטערנעה־מונגען, יעצט אבער ווען ס'האט זיך געענדיגט די פעלד־ארבייט, האט זיך אויסגעשעפט די לעצטע קוועלע פון חיונה פאר צעהנדליגע טייזענד הונגעריגע.

די לאגע איז אויף אזוי פיעל ערנסט אז נישט קוקענדיג דערויף, וואס איצט איז זעהר שווער דער פערקעהר מיט אייראפא, שטייגט די אויסוואנדערונג. צוליעב דעם, וואס האט זיך צוזאמענגעקליבען א בעדייטענדע צאהל היימ־לאזע אין בוענאס־איירעס, זענען די פרייזען בעזונדערס אויף דירות, שטארק געשטיגען, און דאס פערגרעסערט נאך די נויט.

צוליעב דעם אלעמען דארפען די יודישע

אויף'ן שלאכט פעלד.

„אונזער באטארעע — האט דערצעהלט א פראנצויזישער אפיציער — געפינט זיך א מייל ווייט פון דער דייטשער ארמעע. אויסער אונז געפינט זיך אויך א גרויסע צאהל פון אינפאנ־טערי סאלדאטען, וואס ליגען פארשטעקט אין די טראנשעען.

מיר מוזען זיך זעהר היטען ניט בלויז פאר די שראפנעלען, נאר אויך פאר די פראסטע קוי־לען, וואס פליהען ארויס פון די ברענענדיגע מיי־לער פון די ביקסען.

ווארום קוים שטעקט מען נאר ארויס א קאפ — דאן טאנצען ארום די אויערען צעהנדליגער קוילען. אונזער ארטילעריע האט די דאזיגע קוי־לען א נאמען געגעבען „די שנעל פליהענדע פויגלעך" און די שראפנעלען רופען זיי „די קליענטען". פאר די צוויי אנאטען, וואס מיר געפינען זיך אין די הרע טראנשעען, האט זיך שוין יעדערער או געלערענט צו וויסען לויט דעם געדויש אין דעם שראפנעל, וואו ער וועט זיך אבשטעלען. זיי זענען שוין אזוי בע'הבנ'ט אין דעם, אז זיי ווייסען שוין גענוי, וועלכער שראפנעל פליהט אין דארף אריין, און וועלכער עס וועט אומווארפען א שווערען בוים, און וועל־כער עס וועט טאקע טרעפען אונז אליין.

איינמאל האבען מיר זיך איבערגעצויגען אין אנדערע טראנשעען, וואס די אינזשענערען הא־בען פאר אונז אויסגעגראבען.

אין א צוויי שעה ארום, איז א ריעזיגער דייטשער שראפנעל אריינגעפאלען אין אונזערע נייע טראנשעען אויפרייסענדיג דעם דאך. אבער ער האט קיין מענשליכע קרבנות ניט פעראור־זאכט.

די ארטילעריע האט זיך גלייך גענומען צו דער ארבייט, און האט מיט גרויס מיה און מא־טערניש צוריק אויפגעשטעלט דעם דאך פון אונזער טראנשעע, און זיך בעווארענט, אז דער „קליענט" זאל שוין קיין שליטה ניט האבען. מיר האבען אויך בעווארענט אונזערע הארמא־טען, וועלכע די ארטילעריע ליעבט אזוי שטארק אז זיי זאלען ניט געשעדיגט ווערען. דאן הא־בען מיר זיך גענומען בעקוועהמערמאכען אונ־זערע „וואהנונגען", — אז מיר זאלען קאנען שלאפען, קאכען, עסען. מיר האבען אויפגעש־טעלט א טיש, איינגעריכטעט אן אויוועלע מיט א קוימען, וואס מיר האבען געפונען אין א נאהנטען דארף. אפילו א לאמפ האבען מיר גע־מאכט, אז עס זאל אונז זיין ליכטיג: דאס הייסט — א ליכט האבען מיר אריינגעשטעקט אין א בלעכען קעסטעל, וואס זאל זיך לייכטען ארום און ארום. אט דער דאזיגער צימער האט אונז געדיענט פאר אונזער סאלאן, וואו דער מענש קאן זיצען, לייענען און שרייבען זייענדיג בע־וואהרענט פון קעלט, רעגען, און אפילו פון קוי־לען און שראפנעלען.

אונזערע טראנשעען זענען כמעט אונטער־ערדישע דערפער, אין וועלכע עס קענען לעבען בשלום און געזיכערט 45 ארטילעריסטען און 10 אפיצערען, אז קיין דייטשער שראפנעל זאל צו זיי ניט האבען קיין צוטריט.

ביי טאג איז גאר ניטא וואס צו טהון, ווייל אונזערע הארמאטען ארבייטען בלויז ביי דער נאכט. ביי טאג ליגען די דייטשען אין זייערע קעלערען, און רוהען זיך אב.

מיר שלאפען שפעט דערנאך טרינקען מיר זיך אב אונזערע שאקאלאדע, ווייל אין דעם נאהענטען דארף זענען פארהאן קיה, וואס ווע־רען פון אונז אויסגעמאלקען. מיר וואשען זיך ארום, און מאכען אונזער „טואלעט". א טייל פון אונזער חברה געהט אוועק ברענגען וואסער האלץ, און א טייל שטעלען זיך קאכען, און אויפראמען אונזערע געלעגערס.

מען נעהמט דאן א קארטאפעל, און מען שטעלט אריין א ליכטעל, כדי עס זאל אונז זיין ליכטיג, דאן הייצען מיר אויס דעם אויווען, וואס זאל אונז אויסווארעמען.

אט אזוי לויפט אוועק דער טאג, און די נאכט פאלט צו, ווען עס הויבט שוין אן ארומ־צופליהען די „שנעל פליהענדע פויגעלעך".

אין אונזער באטארעע איז אלעס רוהיג און שטיל, אלע שלאפען, אויסער דעם וואס שטעהט אויף דער וואך, — וואס דארף אנזאגען דעם קאפיטאן, ווען די שיסעריי פערשטארקט זיך.

און ווען די קוילען מיט די שראפנעלען

Jüdische Volkszeitung №118 Jodisk Folketidende

יודישע פאָלקס-צייטונג

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אורעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנ'אנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, דינסטאג כז' אייר תרע"ה (11. Maj 1915)

די מלחמה־פארבעראייטונגען אין איטאליען.

אמעריקא געגען דייטשלאנד — די אויפרעגונג אין האלאנד.

איטאליען ערב מלחמה.

רוים, 10. מאי. אין די פאליטישע קרייזען פארמאכט מען זיך לאנג זעהר קריטיש. ניט קוקנדיג אויף דעם, וואס עס ווערען נאך גע־פירט אונטערהאנדלונגען און פירשט ביולאו האלטעאט א לאנג אויידענץ ביים קעניג, איז קיין האנונג אויף א משרה כמעט ניטא. די אויפ־עגונג אין לאנד האט דערגרייכט די העכ־סטע מדרגה.

הגם די מאביליזאציע איז נאך אפיציעל ניט בעקאנט, ווערט זי פאקטיש דורכגעפיהרט אין אלע וואקזאלען און באהנען זענען איבער־פילט מיט רעזערוויסטען. אלע בריקען ווע־רען בעוואכט דורך סאלדאטען, די סערבינדונג צווישען גענוא און ווענעדיג איז אבגעבראכען, וויל דער ווג איז פערנומען פון מיליטער־טראנספארטען.

אין גענוא האט זיך געגרינדעט א סטעצי־לער קאמיטעט צו בעקעמפען דייטשע אגע־נטן און שפיאנען. ס'זענען ארויסגעלאזען גע־ווארען אויפרופען צו ארעסטירען פערדעכטיגע אויסלענדער, ווי די צייטונגען בעריכטען זענען פיל דייטשע שפיאנען ארעסטירט.

אויף דער גרענעץ.

לוגאנא 10. מאי. די קלייניע שווייצאריש־שאפט ביים גרענעץ פון איטאליען איז איבער־פילט מיט דייטשען אין עסטרייכער, וועלכע אנטיסיפירען אהערצו פון איטאליען. יעדער צוג ברענגט נייע אנטלאפענע, צווישען וועלכע עס זענען זיך א סך גייסטליכע פון דייטשע און עסטרייכישע קירכען. אפילו דער דייטשער אפ־טייקער פון וואשיקאן האט פערלאזען רוים וואו ס'זענען געשלאסען געווארען אלע דייטשע און עסטרייכישע אנשטאלטען און געשעפטען.

לעצטע הכנות.

רוים, 10־טען מאי. אלע פארטיין אונטער־שטיצען די רעגירונג. אונאויפהערליך קומען אן מחנות מאביליזירטע סאלדאטען פון שיאסא. אין ווערונא געפינט זיך 609'000 מאן.

דער פערסאנאל פון דער עסטרייכישער באטשאפט אין רוים איז אבגעריזט קיין וויען.

„לוזיטאניא".

אמסטערדאם, 10־טען מאי. די מיטיילונג וועגען לוזיטאניעס אונטערגאנג האט דא ארויס גערופען אין דער גאנצער בעפעלקערונג אונ־גהויערען כעס געגען די דייטשען. די צייטונ־גען ברענגען פיעריגע ארטיקלען, אין וועלכע זיי שרייבען, „אז אויב דער באששאפטר אין אמעריקא האט מתרה געווען, אז די שיף זאל ניט פערלאזען דעם נייַ־ארבער האפען בעווייזן עס נאר, דאס די הריגה פון אנשולדיגע מענ־שען איז געווען קאלטבלוטיג בערעכענט און צוגעגרייט שוין פון לאנג. די צייטונג „טעלעג־ראף" פרעגט: וואו זענען די נייטראלע מלוכות? זיי האבען זיך געהאלטען פאסיוו ווען דייטש־לאנד איז אבערגעפאלען בעלגיען. אבער איצט מוז די גאנצע וועלט פראטעסטירען געגען דייט־שע שענדליכקייט, וואס האט פערלוירען יעדען פערשטאנד פון מענשליכקיט'ס גפעפיהלען.

דייטשער שטאנדפונקט.

בערלין, 10־טען מאי. די גאנצע פרעסע בעשעפטיגט זיך הייַנט מיט „לוזיטאניאס" אונ־טערגאנג. די פרעסע ואגט נעמליך, אז „לוזיטא־ניא" איז געווען אדמירט (בעוואפנט) אין האס מיטגעפיהרט מיט זיך קיין ענגלאנד 5400 קאס־טענס מיט אמוניציאן אין דעריבער האט דער דייטשער אונטערוואסערשיף געהאלטען־דיגע רעכט צו דערטרינקען איהם. אלס א ראיה דערפון, אז דער שיף האט מיטגעפיהרט אמוני־ציאן ווייזען אויף די דייטשע צייטונגען אויף דעם, אז דער שיף איז אזוי גיך דערטרונקען געווארען און זאגען, אז דאס איז דערפאר וואס שטיצען די רעגירונג. אונאויפהערליך קומען אן מחנות מאביליזירטע סאלדאטען פון שיאסא. אין ווערונא געפינט זיך 609'000 מאן.

דער פערסאנאל פון דער עסטרייכישער באטשאפט אין רוים איז אבגעריזט קיין וויען.

„לוזיטאניא".

אמסטערדאם, 10־טען מאי. די מיטיילונג וועגען לוזיטאניעס אונטערגאנג האט דא ארויס גערופען אין דער גאנצער בעפעלקערונג אונ־גהויערען כעס געגען די דייטשען. די צייטונ־גען ברענגען פיעריגע ארטיקלען, אין וועלכע זיי שרייבען, „אז אויב דער באששאפטר אין אמעריקא האט מתרה געווען, אז די שיף זאל ניט פערלאזען דעם נייַ־ארבער האפען בעווייזן עס נאר, דאס די הריגה פון אנשולדיגע מענ־שען איז געווען קאלטבלוטיג בערעכענט און צוגעגרייט שוין פון לאנג. די צייטונג „טעלעג־ראף" פרעגט: וואו זענען די נייטראלע מלוכות? זיי האבען זיך געהאלטען פאסיוו ווען דייטש־לאנד איז איבערגעפאלען בעלגיען. אבער איצט מוז די גאנצע וועלט פראטעסטירען געגען דייט־שע שענדליכקייט, וואס האט פערלוירען יעדען פערשטאנד פון מענשליכקיט'ס גפעפיהלען.

דייטשער שטאנדפונקט.

בערלין, 10־טען מאי. די גאנצע פרעסע בעשעפטיגט זיך הייַנט מיט „לוזיטאניאס" אונ־טערגאנג. די פרעסע זאגט נעמליך, אז „לוזיטא־ניא" איז געווען אדמירט (בעוואפנט) אין האס מיטגעפיהרט מיט זיך קיין ענגלאנד 5400 קאס־טענס מיט אמוניציאן אין דעריבער האט דער דייטשער אונטערוואסערשיף געהאלטען־דיגע רעכט צו דערטרינקען איהם. אלס א ראיה דערפון, אז דער שיף האט מיטגעפיהרט אמוני־ציאן ווייזען אויף די דייטשע צייטונגען אויף דעם, אז דער שיף איז אזוי גיך דערטרונקען געווארען און זאגען, אז דאס איז דערפאר וואס פון דער ערשטער טארפעדא איז אויפגעריסע די גאנצע אמוניציאן.

די אפיציעלע בעריכטען

(פון מערב פראנט)

די אפיציעלע בעריכטען ענטהאלטען קיין גרויסע נייעס. דער דייטשער בעריכט דערצהלט ווענען קאמפפען בייַ איפער. די דייטשען האבען לויט זעהר בעריכט ארויסגעווארפען דעם שונא פון די בעפעסטיגטע פאזיציעס בייַם וועג. וואס געהט פון פארטיין און ווילין און פון שלויז־וועל אין איפער, ווי אויך בראבערט די דערפאר פרעזענבערג אין וועכלארענאק. דערבייַ האבען זיי גענומען 800 מאן גפאנגענע. צווישען וועלכע זענען 16 אפיצערען.

א 2־טער דייטשער ראפארט מאכט א סך־הכל צו די דייטשע מיליטעריש ערפאלגען אין די לעצטע קאמפפען בייַ איפערן. דער טוף הדבר איז, אז די פעראייניגטע האבען טיילווייז פער־לאזען די פאזיציעס אין צפון־דרום אין מזרח פון איפערן. די ליניע וואס גפהט פון סטע־סטראט דורך לאנגעמארק בייַ פאלבאדעל און אבגעלייַדיגט די גאנצע גגענד אין דרום און מזרח פון פאשען־טאל. דערבייַ האבען די ענ־גליש און פראנצויזישע טרופען גפהאט גרויס היזק.

דער פראנצויזישער אפיציעלער בעריכט דערצהלט וועגען בעדייטנדיגען ערפאלג אין צפון פון ארראס אויך אין דער ריכטונג פון לאן אין דרום פון גארענציי. די פראנצויזען האבען ערראבערט דריי הינטער־ די אנגעריפענע לי־נעניע פון בעפעסטיגטע טראנשעען וויי אויך דעם דארף לאטארגעס און א האלבע דארף ניי־וויל־סט־וואס. דערבייַ האבען זיי גענומען 2000 גפאנגענע און ערראבערט 4 קאנאנען. דא

האבען די דייטשען בענוצט באמבעס מיט שטי־קענדע גאזען. דער היזק פון די דייטשען איז לויטן פראנצויזישען בעריכט. מוראַ־דיג גרויס.

הר. מאצקין'ס פארטראג וועגען פאלעסטינא.

דער פארטראג פון הערן לעא מאצקין פאלקער וועט פארקומען מיטוואך דעם 12־טען מ"א אין סטודענטען פעראין לטובת דעם הילפס־קומיטעט פאר נויטלייַדענדע יודען אין די מלחמה־לענדער איבער דער טעמא: „ארץ ישראל אין גגענווארט און אין צוקונפט" האט ארויסגערו־פען אנ־אונגעהויערטן אינטערעס אין קאפענהא־גען. ווי מען גיט אונז איבער, אינטערעסירען זיך פארטראג פערשידענע דענישע־פא־ליטיקער קרייזען. אייניגע אנגעזעהענע פאלי־טיקער האבען זיך פארק נאכגעפרעגט וועגען דעם ענין, און אויך אין קריסטליכע קרייזען אינ־טערעסירט מען זיך זעהר מיט דער טעמא.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, או זיי זאלען זעהען בעצייטענס קריגען בילי־גען, כדי זיי זאלען האבען די מעגליכקייט צו הערען דעם אינטערעסאנטען פארטראג. הר. מאצקין. וועלכער איז ערשט קורץ פאר דער גרינדונג געקומען פון ארץ ישראל. איז בעקאנט, אלס א גרויסער פאלעסטינא קענער.

ספעציאל אויפשניטגעשעפט
אונטער אויפזיכט פון דעם ה' אבערראבינער
ד"ר שארענשטיין
Hyskenstræde 12
Tel. 4624 Tel. 4624

שבת דעם 15 מאי אום 8 אוהר פרעס־ס וועט אויסגעפיהרט ווערען

דער

מיליאנער אלס בעטלער

Harmonien Nørevoldgade 23 store Sal

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מאדערנע אפערע־טע מיט געזאנג אין 4 אקטען פון שליפערשטיין.

מיט דעם אנטייל פון גאנצען פערסאנאל. בילעטען מיט ביליגע פרייזען צו בעקומען ביי ה׳ טימיאנאוו קויבמאגערגאדע 59, 3.

באל ביז 3 אוהר.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

טעלעפאן 772 **טהע** טעלעפאן 772

סטוענלאדען

34 ווימעלסקאפטעט 34

דארט וואו מען האנדעלט בלויז מיט פיינע.

געגרינדעט 1841.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen
Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער, בעזארגט אייך גרעסערע פאר־טיען אויף לאנד.

פארטאוו הויזערפלאץ 28, *Telef. B. 532. W.*

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

ס׳ווערט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יעהרליכע ארבייט ווענדען זיך ביי פרוי באראש

אדעלגאדע 54 סטוען.

זונטאג, דעם 16־טען מאי וועט אין **קאסינא טעאטער** Amaliegade

געשפילט ווערען אויף דעניש א דראמא פון פוילישי־ יודישען לעבען

I) „שבת שבתון" (Den store Sabatt)

דראמא פון א יודישען אינטעליגענט אין 3 אקטען פון מ. סוקעניקאוו.

II) „סאלאמעא"

דראמא אין 1 אקט פון אסקאר אאיילד.

בילעטען צו פרייז פון 1·25 קר. ביז 5·50 צו בעקומען אין דער קאסע פון קאסינא טעאטער

. טעג פאר דער פארשטעלונג

ווילא אין שארלאטענלונד.

א שעהנער מעבלירטער צימער צו פערמיטען פיר בעסערע פובליקום, אגגענעהמע לאגע איין מיווט פון עלעקטרישען באהן ליניע 15. צו טרעפען טעגליך נאך 3 אוהר און זאנטאג א גאנצען טאג.

Adr. Emilievei 16, Charlotenlund.

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral 210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל ווארען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נייעם קאלאניאל געשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

מיטוואך דעם 12־טען מאי, פרעציס האלב ניין אין אוועגד וועט אין סטודענטען פעראיין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

ה׳ר א. ל. מאצקין

איבער דער טעמא:

„ארץ־ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט"

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט געהן לטובת דעם הילפס קאמיטעט פאר די געליטענע יודען אין מלחמה לענדער.

בילעטען צו 5, 3, 2, 1 קר׳ אין צו 50 אוירעס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל ביורא וועסטערגאדע 1, ביי ה׳ סקאראחאד בארגערגאדע 30, ה׳ נאחעמזאהן טארדענסקיאלדס־גאדע 1, ה׳ בארנשטיין אדעלגאדע 25 און אין דער יודישער פאלקס צייטונג, מוינטערגאדע 2 אויך ביי דער קאסע ווי אויך אין בערלינסקע טידענדעס אין פאליטיקענס קאנטארן ראזהוזפלאץ

אגודת ישראל (פאלקס־גרופפע) **גרויסע פאלקס־פערזאמלונג.**

היינט (מאנטאג) אבענד 9 אוהר אין הארמאניא זאל (*Norrevoldgade 23*)

א) פארטזעצונג פון דער טעהמע: „ערהאלטונג פון יודענטום" אונד בעאנטווארטונג דער פראגען דער דיסקוסיאנס רעדנער דורך ראבינער

ד״ר ווינקלער

ב) ארגאניזאטיאן ג) פא־שלאגע.

א הערענציקעל (וועלאסיפעד)

ביליג צו פערקויפען ביי

הערן געלפער *Pilistræde 57*

ס׳ווערט פערדונגען

א שעהנע פיגע קאמער פאר א הערר.

לעווין סמעדעגאדע 4 1־טען זאל.

MØBLER 49 Norebrogade 49

ווער וויל שפארען געלד? דער זאל באלד זעהן אין קויפען זיינע מעבעל ביי הערן

M. Rønmøws Eftr:

אונטער גוטע בעדינגונגען.

וואכענטליך פון 2 ביז ביז 5 קראנען.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J.Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jeblik Folketidende's Trykkeri", Mustergade 2.

ל. מאצקינס פארטראג

די „אגודת הציונים בדנמרק" בעט אונז אבדרוקן די פאלגענדע ציילן:

קיין מאל האט נאך די גרויסע פאליטישע וועלט אזן די ברייטע קרייזן פון יודישן פאלק ניט געהאט אזא גרויסן אינטערעס צו ארץ־ישראל ווי גראדע יעצט, בשעת דער וועלט־מלחמה, ווען עס ווערן בעשטימט די נאצי־אנאלע פראבלעמען.

די פראגע וועגען דער צוקונפט פון ארץ־ישראל גehערט אבער שוין זייט צעהנדליגער יאהרען צו דעם ארבייטס־פראגראם פון אונזערע בעסטע געזעלשאפטליכע גרופען.

ס׳איז אלעמען גוט בעקאנט, מיט וועלכער ענערגיע און בעגייסטערונג עס האבען די בעסטע מענשען פון אונזער פאלק געבויט א ניי־עם ישוב אין אונזער אלטער היים. די וואונדערבארע ערגעטוויקלונג פון פאלעסטינא, דאס נייע לעבען וואס שפראצט דארטען. די גרויסע פלענער וואס וועבען זיך אין״ם וויייטען מזרח — דאס אלץ מוז אינטערעסירען יעדען דענקענדען יודען. דעריבער גלויבען מיר, אז די היגע בעפעלקערונג וועט מיט צופריידענהייט בענוצען די געלע־גענהייט צו הערן איבער ארץ־ישראל, בפרט נאך פון א מאן וועלכער האט געפארשט די לאגע אוים׳ן ארט.

מיטוואך, דעם 12־טען מאי, האלב 9 אין אוונט וועט אין סטודענטענהויז וועסטער בולוואר*d* *Studenterforeningen Vesterboulevard 6.*

פארקומען א פארטראג פון״ם בעקאנטען ליטעראט און מיטגליד פון גרויסען ציוניסטי־שען אקציאנס קאמיטעט

ה׳ לעא מאצקין

איבער: **פאלעסטינא, איהר געגענווארט און צוקונפט.**

מיר האפען אז אלע ווילען בעשטימט בעווכען דעם אינטערעסאנטען פארטראג.

די גאנצע הכנסה פון פארטראג גייט לטובת דעם הילפסקאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה לענדער.

צוזאמען רשימה

פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה":

פון דער טאמבאלא אויף דעם אוועגד פון „הזמיר" (25 אפריל)	145 קר.	
אויס וועקשיץ (פערשיידענע עליות צוליבען הילפסקאמיטעט	14 „	40 אייר.
הר. מ. קאפפל, קאפענהאגען	3 „	
„ עפעלבוים „	5 „	
„ מ. ווייגער „	2 „	
„ ב. קרעגסעל „	2 „	
„ ברענער „	5 „	
„ ס. קאפעל „	8 „	
„ מ. מארקוס „	2 „	
„ רייכמאן „	5 „	
„ פ. באדניא „	5 „	
פרל. א. יאקאבסאהן „	3 „	
„ העכט „	2 „	
„ סאנדלער „	3 „	
הר. ענק „	4 „	
„ ש. בוקרינסקי „	10 „	
„ שיינבוים „	5 „	
„ ל. גאלדשטיין „	5 „	
„ ב. פיינבערג „	5 „	
פרל. ה. גערשאנאוויא „	3 „	
הר. ב. באנדע „	5 „	
„ י. גערשאנאוו „	2 „	
„ שעער „	1 „	
פרל. דבורה לייב „	3 „	
פרוי פעפער „	3 „	
„ גרינבוים „	5 „	
הר. ל. ווינאצקי „	5 „	

בסך הכל 259 קר. 40 אויר

צוואמען מיט די פריהערדיגע ניין רשימות 3911 קר. 81 אוירס.

געלדער פאר דעם „הילפסקאמיטעט" ווערן אנגענומען:

L. Metzkin, Vestergade 1.

J. Nachemsohn, Tordenskjoldsgade 1.

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:

Prof. D. Simonsen, Skindergade 28.

די יודען אין טול.

פון די ערשטע טעג אן זינט ס׳איז ערקלערט געווארען מאביליזאציע אין פראנקרייך, זענען דאס רוב איינוואוינער פון דער אלטער יודישער קהלה אין טול אריינגעשיקט געווארען פון דארט ווען דער רב־הכולל פון נאנסי, בלאך, וועלכער איז צוגעזעצענע געווארען פאר א גייסטליכען אין דער ארמעע ביי טול, איז אהין געקומען, האט ער די גאנצע קהלה נעטראפען רואיגירט אין צושטערט. די שוהל איז געווען פערשלאסען, קיין כשר פלייש האט מען גאר נישט בעקומען.

א דאנק די מיה פון״ם רב האט מען וויידער אנגעהויבען דאוונען אין שוהל. פרייטאג צאכטס און שבת בייטאג האבען זיך פערקליבען אין שוהל מנינים פון סאלדאטען. לויט זיין השתדלות האט דער טולער קאמענדאנט ערלויבט די יודישע סאלדאטען אלע טאג יום־טוב דארט צו דאוונען.

אין טול געפינט זיך ביי איצטיגען מאמענט אייניגע הונדערט יודישע סאלדאטען, אין משך פון חדש סעפטעמבער זענען אין יענער געגענד פארגעקומען עקשנות׳דיגע שלאכטען. צווישען די יודישע סאלדאטען זענען געהרג״עט געווא־רען דריי מאן אין פערוואונדעט געווארען ניין־ציג. דערוועגען איוד דריי אפיצירערן. יעצט געפינען זיך כמעט קיין קראנקע נישט אין די טולער שפיטעלער.

די בעציונגען צווישען די פערשיידענע גייסטליכע אין דער ארמעע איז זעהר א האר־צינע.

יודישע נייעס.

(יודישע רעקרוטען פאר ענגלאנד)

אין מיטען אפריל האט אין לאנדאן זיך אנ־גערויבען א גרויסע פראפאגאנדא. מיטצווירקען אז עס זאלען זיך שטעלען וואס מעהר פרייוויי־ליגע אין ענגלישען מילישער. אין איין טאג זע־נען אין לאנדאן פארגעקומען 90 אגיטאציאנס־פערזאמלונגען. וואס דאס רוב פון זיי האט זיך געענדיגט מיט פאטריאטישע פראצעסיעס.

א בעוונדערע לעבהאפטע טעטיגקייט האט ארויסגעוויזען דער יודישער קאמיטעט. ס׳איז פארגעקומען א גרויסע יודישע פערזאלונג, אין פרינצעסין יוליאנא, אויף ערציהונג צו דער יו־דישער לעהרערין מאדאם כהן־שטוארט.

צו דעם צוועק וועט געגרינדעט ווערען א ספעציעלע שול, וואס אין איהר שפיץ וועט שטעהן די מאדאם כהן־שטוארט. אין די דאוגג שול וועט אויך די פרינצעסין בעזוכען.

די צייטונג גיט־צו, אז אין די ערשטע יאה־רען וועט די פרינצעסין נישט לערנען קיין רע־ליגיע, וויייל די קעניגין וויל לערנען די דאוגג למודים אליין מיט איהר טאכטער.

ירושלים פאר יודען אין פשעמישל.

קיין פערזאגראד איז געקומען צופאהרען ה׳ ציעי, וועלכער האט זיך בעטיליגט אין פערטרונג פון פשעמישל אין פעברואר פון דעם יאהר.

אויף דער פראגע פון א מיטארבייטער פון „זור", זור אזוי בעציהט זיך צו די רוסען פאלקערונג פון די פערנומענע געגענדען פון פשעמישל?

— האט דער אפיציער געענטפערט פאל־גענדס:

דאס פאלק, דאס די פויערים — סיי גאלי־ציאנער און סיי פאליאקען — בעציהען זיך גוט צום אין הארציג. די סוהרים זעבער, די פאליציי — סיי די יודען און סיי די פאליא־קען — בעציהען זיך צו אונז נישט אזוי גוט. עטליכע מאל האבען זיי „לאיאל" צו דייער פערטרעטער רעגירונג. איך פערזיכער האלט אז דער פאר א גוטען סימן: וואן זיי וועלען אנהויבען אויפצוטרעטען, אז דאס דאזיגע לאנד גהערט אויף צו זיין אונזערס, וועלען זיי זיין אזוי אויפגעלאיאלע רוסישע בירגער. וויי דעם וועלכער וועט אונז בנוגע צו עסטרייך.

א יודישע לעהרערין און א קעניג.

אין פרייטונג „לא גאזעט דע־האלאנד" ברענגט מען די האלענדישע קעניגין און איהר פרינץ פון גידערלאנד, האבען בע־זוכט איבערצוגעבען זייער טאכטער. די

שהדלנות אבגעווארפען.

(אנ׳אבקלאנג פון פאסטאוו פראצעס.)

דער אנפיהרער פון די פאסטאווער סאיוזני־קעס פיאנטקאווסקי האט אנגעקלאגט אין גערייכט דעם פאסטאווער פריסטאוו מאליצקי און דעם אוריאדניק דידיקאלא, וועלכע עד בעשולדיגט אין רכילות.

ווי בעווארנט, זענען מאליצקי און דידיקאלא ארויסגעשטעלט אלס עדות אין גאנשארוס פראצעס און זייער עדות־זאגען אויפן גע־ריכט האבען זיי אנגעוויזען פיאנטקאווסקיען „נישט נארמאלער מענש".

וועלכער ס׳איז געווען פארויצענדער דער הויפט ריכטער לארד רופוס איזיזיק (א יוד).

אויף דער פערוואלונג זענען גהאלטען געווארען סיעל פאטריאטישע רעדעס.

(זיי ווילען ניט...) דער קאמענדאנט פון דוינא עד פעסטונג האט דערוועקט א השתד־לות אין דער הויפט פערוואלטונג פון „רוסקין־קרייז" צו ערליבען די יודישע טעכטער, וועל־כע האבען אין די ווילנער יודישע מיליטער־לא־זארעטען פראקטיצירט אויפן געביעט פון קראנ־קענשפלעגע צו פרהלטען דיפלאמען פון קראנ־קענשוועסטער פון „רוסקין קרייז".

די הויפט פערוואלטונג האט די דאזיגע

ל. מאצקינס פארטראג

די „אגודת הציונים בדנמרק" בעט אונז אבדרוקן די פאלגענדע ציילן:

קיין מאל האט נאך די גרויסע פאליטישע וועלט אזן די ברייטע קרייזן פון יודישן פאלק ניט געהאט אזא גרויסן אינטערעס צו ארץ־ישראל ווי גראדע יעצט, בשעת דער וועלט־מלחמה, ווען עס ווערן בעשטימט די נאצי־אנאלע פראבלעמען.

די פראגע וועגען דער צוקונפט פון ארץ־ישראל גehערט אבער שוין זייט צעהנדליגער יאהרען צו דעם ארבייטס־פראגראם פון אונזערע בעסטע געזעלשאפטליכע גרופען.

ס׳איז אלעמען גוט בעקאנט, מיט וועלכער ענערגיע און בעגייסטערונג עס האבען די בעסטע מענשען פון אונזער פאלק געבויט א ניי־עם ישוב אין אונזער אלטער היים. די וואונדערבארע ערגעטוויקלונג פון פאלעסטינא, דאס נייע לעבען וואס שפראצט דארטען. די גרויסע פלענער וואס וועבען זיך אין״ם וויייטען מזרח — דאס אלץ מוז אינטערעסירען יעדען דענקענדען יודען. דעריבער גלויבען מיר, אז די היגע בעפעלקערונג וועט מיט צופריידענהייט בענוצען די געלע־גענהייט צו הערן איבער ארץ־ישראל, בפרט נאך פון א מאן וועלכער האט געפארשט די לאגע אוים׳ן ארט.

מיטוואך, דעם 12־טען מאי, האלב 9 אין אוונט וועט אין סטודענטענהויז וועסטער בולוואר*d* *Studenterforeningen Vesterboulevard 6.*

פארקומען א פארטראג פון״ם בעקאנטען ליטעראט און מיטגליד פון גרויסען ציוניסטי־שען אקציאנס קאמיטעט

ה׳ לעא מאצקין

איבער: **פאלעסטינא, איהר געגענווארט און צוקונפט.**

מיר האפען אז אלע ווילען בעשטימט בעווכען דעם אינטערעסאנטען פארטראג.

די גאנצע הכנסה פון פארטראג גייט לטובת דעם הילפסקאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה לענדער.

יודישע פעדעראציע אין ענגלאנד.

אין לאנדאן איז פאר א קורצע צייט אויפגעשטאנען א נייע יודישע פעדעראציע, וועלכע האט אויפגענומען אין איהר מיטגלידערשאפט אלע יודישע פאליטישע פעראיינען, וועלכע זענען פאר דער ציוניסטישער אידעע. דער צוועק פון דער פעדעראציע איז, צו ארבעטען פאר דער פארוויקלונג פון דער ציוניסטישער אידעע אין ענגלאנד.

יודישע פעדעראציע אין פאריז.

אין פאריז איז אויפגעשטאנען א נייע יודישע פעדעראציע, וועלכע האט אויפגענומען אין איהר מיטגלידערשאפט אלע יודישע פאליטישע פעראיינען, וועלכע זענען פאר דער ציוניסטישער אידעע. דער צוועק פון דער פעדעראציע איז, צו ארבעטען פאר דער פארוויקלונג פון דער ציוניסטישער אידעע אין פאריז.

יודישע פעדעראציע אין אמעריקע.

אין אמעריקע איז אויפגעשטאנען א נייע יודישע פעדעראציע, וועלכע האט אויפגענומען אין איהר מיטגלידערשאפט אלע יודישע פאליטישע פעראיינען, וועלכע זענען פאר דער ציוניסטישער אידעע. דער צוועק פון דער פעדעראציע איז, צו ארבעטען פאר דער פארוויקלונג פון דער ציוניסטישער אידעע אין אמעריקע.

פאנטאסטישע פלענער.

איבערדרוקענדיג פון „מאמענט“ הלל ציטלינס ארטיקעל, ווילן מיר געבען די מעגליכקייט אלעמען טיג צו בעלייכטען די „לעגיאן“ פראגע“, וועלכע איז מעהר א ערנסטער פאקט אדער א פאליטישער פאקטאר“.

אלע האבען רחמנות אויף א יתום אין אלע ווילן איהם טובות טהאן. פינסטער און ביטער איז אבער דאס וואס עס זענען דא זעהר אין זעהר וועניג בעלנים צו געבען דעם יתום צו עסען אין צו טרינקען אין צו אנטאן אין וואו דעם קאפ אנידערצולעגען. דערפאר זענען אבער דא זעהר פיעל בעלנים צו מדריך זיין דעם יתום. צו געבען איהם עצות, צו זאגען איהם דעות, ווי אזוי ער זאל זיך צו פיהרען...

ווער איז נאך אזא עלענדער יתום ווי דער יוד? נו, צפיינען זיך פיעל אוואנטוריסטען, וואס קומען צום יודען מיט עצות.

אין דער לעצטער צייט האבען זיך אס די עצות־געבערס אין מדריכים זעהר צולאזט. בעזונדערס „ארבייטען“ זיי איצט אין אמעריקא און אין איטאליען.

עפעס ארבייטען זיי דארט אויס אלערליי פלענער וועגען דער כנסת ישראל, עפעס טראגען זיי זיך ארום מיט אלערליי פראיעקטען, עפעס פאהרען זיי ארום און אגיטירען, פיהרען דיפלאמאטישע אונטערהאנדלונגען.

פלענער און דיפלאמאטישע אונטערהאנדלונגען, מהיכ תיתי, זאלען זיי זיך מאכען פלענער, וועמען ארט עס: אם לא יועיל — לא יזיק...

די צרה איז אבער דאס, וואס אויף דעם גרונד פון אס די פלענער ווילען זיי פערדרעהן אויך די קעפ פון יודישע יונגע־לייט אין רוסלאנד. לויט די ידיעות וואס זענען געבראכט געווארען די לעצטע טעג אין די צייטונגען, ווי־לען זיי, די פלאנען־מאכער, אז יודישע יונגע לייט פון רוסלאנד זאלען אריינטרעטען אין עפעס א בעזונדער לעגיאן, וואס זיי ווילען גרינ־דען, וועלכע, זאל העלפען די ענגלענדער צו איינענהמען פאלעסטינא. ובזכות זה — הייסט עס — וועט יודען געגעבען ווערען אויטאנאמיע אין פאלעסטינא...

אט דאס הייסט באמת פערדרעהען מענשען די קעפ.

אז ענגלישע יודען דארפען העלפען די ענג־לענדער — דאס איז ניטוועגדיג. אנדערש קע־נען מיר זיך גאר ניט פארשטעלען. יודען דאר־פען זיין שטענדיג געסרעי מיט לייב און לעבען דעם לאנד. אין וועלכען זיי לעבען. די יודען אין ענגלאנד זענען מחויב צו מוסר נפש זיין זיך פאר ענגלאנד, יודען אין רוסלאנד — זענען זיך מחויב צו מוסר נפש זיין פאר רוסלאנד, אלזא, די יודישע יונגע־לייט אין רוסלאנד, וואס זענען פעהיג צו טראגען געווער, דארפען די־נען אין דער רוסישער ארמיע און זיי טהוען דאס מאקע אויף בעסטען אופן, נאר וואס טויג זיי א בעזונדער לעגיאן אין ענגלאנד?

אמת, אז ענגלאנד איז איצט פעראיניגט מיט רוסלאנד און דער נצחון פון ענגלאנד הייסט אין געוויסען זין אויך דער נצחון פון רוסלאנד, דאס איז אבער גערעדט בנוגע צום אלגעמי־נעם קאמפף. וועגן די רוסישע יודען קעמפפען אלס רוסען און די ענגלישע יודען קעמפפען אלס ענגלענדער — איז דאס נאטירליך. וועגן רוסישע יודען זאלען אבפאהרען פון דער היים, כדי אריינצוטרעטען אין א ספעציעלען ענגלישען לעגיאן — דאס איז שוין ניט נאטירליך!

אין דער גאנצער צייט פון אונזער צווייי־טויזענד־יעהריגען גלות האבען מיר נעהאס אירן פעסטען און זיכערען כלל: זיין געטריי מיט גוף אין נשמה זיעם לאנד. וואו מיר וואוינען, זיין שטרענג לויאל, סיינמאל ניט אריינלאזען זיך אין אוואנטורעס. עהען שטענדיג אויפן גלייכען און עהרליכען וועג...

אין דער אלטער ליטעראטור אונזערער איז דא א מערקווירדיגער מאמר, אז דער אויבער־שטער האט בעשוואהרען די יודען „שלא יעלו בחומה ושלא יהדקו את הקץ“ (ניט זאלען ניט געהן מיט גוואלד ארץ ישראל איינענהמען און זאלען ניט צווייללען דעם קץ)...

וועגן די ציוניסטישע בעוועגונג האט זיך אנגעהויבען, זענען געפיהרט געווארען זעהר ליידיגשאפטליכע וכוחים אהרום אס דעם מאמר. איך דענק אבער, אז סיי די ארטאדאקסען און סיי זייערע געגנער האבען גאנץ אינזזיטיג פערשטאנען דעם זין פון אט דעם מאמר. בייזי האט זיך עס גהאנדעלט וועגען „מען מעג און „מען טאר ניט“, באמת לויגט אבער אין אט דעם מאמר א גרויסע וועלט־חכמה און א ער־מאהנונג פון טויזענדער יאהרען. דער מאמר לערנט אונז, אז יודען דארפען אזוי לאנג אר־בייטען אויפן לאיאלען וועג, בין עס וועט קו־מען די גרויסע שעה פון וועלט־ערעכטיגקייט!

הלל ציטלין.

פון ענגלאנד.

די ענגלישע יודען זענען איצט זעהר בע־שעפטיגט מיט דער ארבייט לטובת די היימלאזע יודען אין די מלוכות־לענדער.

די פרעסע, געוועלאפטען, פריוואטע פער־איינען האבען אריינגעווארפן א קאלאסאלע ענער־גיע צו אראנזירען הילף. מען האט איינגאר־דעט פיעל מיטינגען, אויף וועלכע עס זענען ארויסגעטראטען יודישע און קריסטליכע רעדנ־נער און די מנדבים האבען דארט באלד געגע־בען גרויסע סומעס געלד. די „דזשואיש קרא־ניקל“ אליין האט געזאמעלט לערך 40 טויזענד קראן, ראטשילד'ס משפחה האט געגעבען 200 טויזענד קראן פאר די בעלגישע יודען, 20 טוי־זענד קראן פאר די פוילישע און 1 טויזענד פאר די פאלעסטינישע. מען האט איינגעארדענט פיל קאנצערטען צום זעלביגען צוועק. אבער די אלע געזאמעלטע סומעס זענען נ טראפען אין גרוי־סען ים פון דער יודישער נויט, וועלכע האט נישט קיין גרענצען אין קיין גרונד.

דאס ערשטע ארט צווישען די אונגליקליכע פערנעמען אין ענגלאנד בכלל און אין לאנדאן בפרט די בעלגישע יודען (על פי רוב זענען עס אויסגעוואנדערטע יודען פון רוסלאנד און פוי־לען), וועלכע ס'איז פאראן דארט צוזאמען מיט די היימלאזע יודען פון פראנקרייך 7000 פער־זאנען, און זיי אלע מוזען נעהמען איצט שטי־צע, ביז מארץ האט מען אויסגעגעבען פאר זיי 350 טויזענד רובל — צו 15 טויזענד רובל טעג־ליך. 800 פון זיי האט מען בעזעצט אין דער געבויידע פון דער יודישער „צדקה גדולה“. נון 3000 אין פריוט; 2500 היימלאזע יודען האט מען בעזעצט אין פריוטען אין אנדערע שטעדט. אוי־סער דעם האט די ענגלישע אדמיניסטראציע איינגעארדענט אין „מאנטש עסטער האטעל“ אין לאנדאן א פריוס פאר 530 היימלאזע. א בעדיי־טענדע צאהל היימלאזע האבען אריינגענומען צו זיך אין די וואהנונגען פריוואטע מענשען. פאר די היימלאזע האט מען מיט דער הילף פון דער שטאט־פערוואלטונג איינגעארדענט קורסען פון דער ענגלישער שפראך, און פאר די קינדער האט מען נאך אין נאוועמבער איינגע רדענט שולען.

אבער די ענגלישע יודען האבען נאך נישט נעהאס בעווייזען אינצוארדנען וויי געהעריג די

די שטימונג אין רוסלאנד.

II

א גפדריקטע שטימונג הערשט היינט אויך אין די רייהען פון דער רוסישער געזעלשאפט. אויך דא האט מען פערשטאנען, אז די מלחמה און צוזאמען מיט איהר די אינערע פאליטיק פונ׳ם לאנד האבען אנגענומען גאר אנ׳אנדערע וועגדונג און גאר אנ׳אנדערען כאראקטע ווי מען האט זיך פארגעשטעלט פון אנהויב אן.

איך האב דא ניט בדעה אבצושטעלען זיך אויף אזעלכע ערשיינונגען אין דעם רוסישען פאליטישען לעבען, ווי למשל דער פראצעס פון בורצעוו, וועלכען מען האט פערשיקט אדער דער פראצעס פון די סאציאלדעמאקראטישע דע־פוטאטען. דער אלגעמיינער טאכט און כאראקטער פון דער היינטיגער מאכט אין רוסלאנד איז פון זאך צו זאך, אז מען פערלירט די אמנונג, וואס די רוסישע אינטעליגענץ, און פראגרעסיוע געזעל־שאפט האט נישט אין אנהויב פון דער מלחמה וואהרענד אזא ע־ניע פאליטישע אויפ־שוואונג, ווי עס איז איצט. עס איז זעהר ווייט פון דעם, אז דער רוסישער פאליטישער לעבען איז אין אן אויסנאהמסצושטאנד, ווי עס איז אין אנדערע לענדער, וואו ד

Jüdische Volkszeitung №117 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסן־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „

קאפענהאגען, מאנטאג כו' אייר תרע"ה (10. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פרטים פון „לוזיטאניאס" אונטער גאנגס

ליבוי עראבערט פון די דייטשען — די מאביליזאציע אין איטאליען

לוזיטאניא.

ווי אונזערע לעזער ווייסען שוין, איז „גר־מאניא" דערטרונקען געווארען דורך 2 טאר־פעדאָס פון א דייטשער אונטערוואסער שיף. וואסער דייטשער אונטערוואסערשיף דאס איז געווען וויים ניט, ווייל עס איז פארגעקומען אזוי האס־טיג מען האט נארנישט געקענט מערקען. נאר אויפגעם האבען געוואָרפן, ווי פון ווייטען פון א ערך 800 מעטער האט זיך בעוויזען א פעריס־קאפ פון א אונטערוואסערשיף און גלייך האט דער דערהערט דעם רעש פון׳ם אויפרייס.

די איינצעלהייטען ד. ה. ווי אזוי דער דאמפ־דער איז אונטערגעגאנגען, זענען נאך ניט גע־וואָרפענט. נאר פון די אלע קלאנגען און דערצעלונגען, וואס צירקולירען, קען מען זיך שוין שטעלען פאלגענדעס: נאך איידער „לוז־יטאניא" האט געוואלט אוועקפהרן פון ניו־יארק, איז דער דייטשער באשאפענער אין אמעריקא, וואס בערנסטארף מתרה געווען, אז דער וועג פון אמעריקא צו אנ׳עננל־שען האפען איז פאר־מישט שיפען א סכנה, וויילע דייטשע כאר־אקטעריסטישע קרייצען דארט ארום און וועלען דאס אויסווייכען. ענגלישען שיף, דאס דערפון קיין אויסזיכען האבען, איז אויך דאס דערצען וויזיטן. די אמעריקאנער־פאסאזשירען, האבען קיין שום אכטונג ניט גענומען אויף דעם וואס א דייטשער אונטערוואסערשיף איז אויפגעטויכט. אלע האבען זיך אין גרויסע פאניק אוועקגעלאזט, אפילו אין דער ערשטער מינוט, ווען דער שיף האט זיך אנגעהויבען צו נייגען, האבען אלע פאסאזשירען זיך אוועקגעלאזט אויף די בוטעס, אבער ווי עס איז אויסגעקומען, האט דער גרויסער מערצאל פון די בוטעס נישט דערגרייכט דאס וואסער, ווייל זיי זענען אראפגעפאלן פון דער הויכער זייט פון דעם שיף, ווען דער שיף האט זיך שוין אזוי שטארק אויפגעהויבן, אז די בוטעס זענען שוין נישט געווען אין וואסער, ווי אויך אלע לייטערס, וואס זענען אויך נישט דערגרייכט דאס וואסער, ווייל זיי זענען אויך שוין אזוי שטארק אויפגעהויבן געווארען, אז זיי האבען נישט דערגרייכט דאס וואסער. אלע, וואס זענען נאך אויף דעם שיף, האבען זיך אויפגעהאלטען ביז דעם לעצטען מינוט, ווען דער שיף איז שוין אזוי שטארק אויפגעהויבן געווארען, אז זיי האבען נישט קענען אויסהאלטען, זענען זיי אראפגעפאלן פון דעם שיף אין וואסער, ווי אויך אלע, וואס זענען נאך אויף דעם שיף, האבען זיך אויפגעהאלטען ביז דעם לעצטען מינוט, ווען דער שיף איז שוין אזוי שטארק אויפגעהויבן

שבת דעם 15 מאי אום 8 אוהר פרעס ס וועט אויסגעפיהרט ווערען

דער

מיליאנער אלס בעטלער

מאדערנע אפערע־טע מיט געזאנג אין 4 אקטען פון שליפערשטיין.

Harmonien Nørevoldgade 23 store Sal

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

מיט דעם אנטייל פון גאנצען פערסאנאל. בילעטען מיט ביליגע פרייזען צו בעקומען ביי ה׳ טימיאנאוו קויבמאגערגאדע 59, 3.

באל ביז 3 אוהר.

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.

СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ; страхованіе стекла — по исключительно дешевому тарифу.

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

טעלעפאן 772 **טהע** טעלעפאן 772

סטוענלאדען

34 ווימעלסקאפטעט 34

דארט וואו מען האנדעלט בלויז מיט פרי

געגרינדעט 1841.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nørrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

ווילט איהר עסען

עכטען יודישען ברייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פאר־טיען אויף לאנד.

Telef. B. 532. W. 28. פארטאוו הויזערפלאץ

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

זונטאג, דעם 16־טען מאי וועט אין **קאסינא טעאטער** Amaliegade

געשפילט ווערען אויף דעניש א דראמא פון פוליש־ יודישען לעבען

I) „שבת שבתון" (Den store Sabatt)

דראמא פון א יודישען אינטעליגענט אין 3 אקטען פון מ. סוקעניקאוו.

II) „סאלאמעא"

דראמא אין 1 אקט פון אסקאר אאיילד.

בילעטען צו פרייז פון 1·25 קר׳ ביז 5·50 צו בעקומען אין דער קאסע פון קאסינא טעאטער טעג פאר דער פארשטעלונג.

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Nørrebrg. 14 I.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

ווילא אין שארלאטענלונד.

א שעהנער מעבלירטער צימער צו פערמיטען פיר בעסערע פובליקום. אגגענעהמע לאגע איין מיווט פון עלעקטרישען באהן ליניע 15. צו טרעפען טעגליך נאך 3 אוהר און זאנטאג א גאנצען טאג.

Adr. Emilievei 16, Charlotenlund.

ס׳ווערט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יעהרליכע ארבייט ווענדען זיך ביי פרוי באראש אדעלגאדע 54 סטוען.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע ... שע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Bjen 3959.

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nora 1210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל ווארען און פיש קריגט איהר נור אין מיין ו יעם קאלאניאל געשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

מיטוואך דעם 12־טען מאי, פרעציס האלב ניין אין אווענד וועט אין סטודענטען פעראיין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

ה׳ר א. ל. מאצקין

איבער דער טעמא:

„ארץ־ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט"

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט געהן לטובת דעם הילפס קאמיטעט פאר די געליטענע יודען אין מלחמה לענדער.

בילעטען צו 5, 3, 2, 1 קר׳ אין צו 50 אוירעס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל ביורא וועסטערגאדע 1, ביי ה׳ סקאראחאד בארגערגאדע 30, ה׳ נאחעמזאהן טארדענסקיאלדס־גאדע 1, ה׳ בארנשטיין אדעלגאדע 25 און אין דער יודישער פאלקס צייטונג, מוינטערגאדע 2 אויך ביי דער קאסע ווי אויך אין בערלינסקע טידענדעס אין פאליטיקענס קאנטארן ראזהוזפלאץ

עקסאפרט-הויז

טארשיש און בעקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Ansvarsmand for Redaktionen og Tidsskrift: I. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jeder Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2

פערוואונדעטער בעקומט הין און ווערט בע־
האנדלט אין ענדליך שטארבט ער. אזעלכע
באמבעס זענען לויט האאגער אבמאך פערבא־
טען.

עס איז אבער דא א מיטעל ווי אזוי צו
פערהיטען זיך פון אזעלכע גיפטיגע קיילען און
באמבעס.

מען דארף אנטאהן אויפן מויל א פיכטען
פלאנעל בעשאטען מיט קארבאלעס סאדע. דורך
דעם זאל מען אייגנטהען דעם אטמעם און איהם
אריינאזען צוריק דורכין נאז. דער שלעכטער
געפערליכער גערוך פון די גאזען ווערט אב־
גיטוואכט דורך די סאדע. ען דער ריח קומט
נישט אריין אין מויל.

די געלערטע כעמיקער האבען אויך ער־
קלערט, אן אייב די פערארינגטע מלוכות, ווי־
לען אויך צאהלען די דייטשען מיט אזעלכע
קיילען, קענען זיי דעס גאנץ לייכט פראדוצירען
דאס מיטל, אז עס איז ניט אזא גרויסע חכמה,
וואס נאר די דייטשען פערשטעהען דאס.

די הייפלאזע אין גראדנא.

אין גראדנא האבען זיך לעצטענס אננעוא־
קלעט אייניגע הונדערט יודישע פאמיליעס, וועל־
כע זענען אנטלאפען פון די מלחמה־שטעטלעך
אין גראדנער גובערניע, אדער ארויסגעשיקט
געווארען פון דער גראדנער פעסטונגס־סביבה.

פערמעגען פון די דאזיגע בלחמה־
קרבנות האבען אין די בעצירקס־שטעטלעך צו־
גענומען די קריסטען, וועלכע האבען זיך אויך
בעזעצט דארט אין די פערלאזענע יודישע היי־
זער אין האבען געזומען האנדלען אין די אויף
המקר־פערבליבענע יודישע קראמען. די לאנע

עט יודען...

און אט אזוי געהט עס: אין די זעלביגע
שעה בעת הונדערטער טויזענדער יודען פערגי־
סטען זייער בלוט אויפן מלחמה־פעלד און בע־
מהען זיך מיט אזא טראגישער בעגייסטערונג
בעווייזען די רוסישע גענעראלען וואס פאר טרייע
און גוטע סאלדאטען זיי זענען, און די זעלביגע
שעה בעת אין קיעוו האט מען פון דאס ניי אנ־
געפרידענט מאכען ביי נאכט די אבלאווע — די
דיין־זוכונגען כדי צו געפינען דארט יודען אהן
פאריך־דעכט, אין די זעלביגע שעה בעת מען
פערבים אריים נייע טויזענדער יודישע פאמי־
ליעס — מוז מען זאמלען געלד אין אזעלכע
גענויגט מאסען וווּ דאס איז נאך קיין מאל ניט
אנווענדען אין ארבייטען מיט בעגייסטערונג און
קלוגקייט, אלע כוחות, אין מען ארבייט ווייר־
עגמת־נפש, נור מען ארבייט, עס שפארט די
נשמה ארויס, נור מען ארבייט, קיין אנדער
אויסוועג איז נישט...

די רוסישע געזעלשאפט פון רואיקאלע און
פערזיכערונג־וועזען געזעלשאפט פון די אומגליקליכע אנטלאפענע יודען אין
גראדנא איז זעהר א טרויעריגע, איבערהויפט
איצט, ווען מען ערווארטעט, דאס די גראדנער
ציוויל־בעפעלקערונג זאל אין קורצען ארויס־
געשיקט ווערען פון שטאט.

דער דעפוטאט בריים־טער.

דער דעפוטאט פון עסטרייכישען פארלא־
מענט, בריים־טער, וועלכער איז ארעסטירט געווא־
רען אין לעמבערג און איז ארויסגעשיקט אויף
צוס וואינגען פריי אין קיעוו, איז דעם 28. מערץ
ארעסטירט געווארען אין קיעוו צוליב דעם וויייל
ס'האט זיך געפונדיגט דער טערמין פאר די עסק־
רייכישע אונטערטאנען אויף משתדל זיין זיך
וועגען ווערען רוסישע אונטערטאנען.

בריים־טער האט גזאלט ארויסגעשיקט ווערען
נאר דער דעפוטאט סאווענקא מיט דודיקעוויי־
טשען האבען דערוועקט א השונדלות וועגען
פערליכטערען בריים־טער'ס שיקזאל, אנווייזונ־
דיג דערויף, אז בעת פון בריים־טער איז געווען
אין פערלויף פון 20 יאהר דעפוטאט פון וויינער
פארלאמענט, האט ער פערנומען א אונאבהענ־
לאגע און האט שטענדיג געקעמפפט געגען די
רידיפות אויף די עסטרייכישע סלאוויאנער.

דער נאשאלניק פון קיעווער מילימער־
ראיאן האט פעראדענט צו בעפריין בריים־טערן.

די גרויסע יודישע פערזאמ־לונג אין מילאן.

אויף דער גרויסער יודישער פערזאמלונג,
וועלכע איז די טעג פארגעקומען אין מילאן,
(איטאליען), זענען אנגעקומען א סך טעלעגרא־
מען מיט בעגרוסונגען און אויסדריקען פון סימ־
פאטיע, ס'האבען צוגעזאגט שטיצען דעם קא־
מיטעט פיעל בעריהמטע איטאליענישע פאליטי־
קער, דער בעריהמטער עקאנאמיסט פראפעסאר
פון באלאניער אוניווערזיטעט, עקילו לאריא,
האט אין זיין טעלעגראמע געשריבען: „איך
פעראייניג זיך מיט מיין גאנצען הארצען צום
קאמיטעט וואס ארבייט לטובת יודען".

בעזונדערס אינטערעסאנט איז פאלגענדער
בריף פון'ס אנפיהרער פון די קאטוילישע פאר־
טיי־ען איטאליען, דעם בעוואוסטסיין פאליטי־
שען טהויער, פראפעסאר מאנאלא:

„איך בעדויער זעהר, וואס איך קען ניט
אנטייל נעהמען פערזענליך אין דער פערזאמ־
לונג, וועלכע ס'האט איינגעארדענט דער קאמי־
טעט לטובת יודען, מיט'ן גאנצען הארצען בע־
גריף איך די דאזיגע געזונדע און מענשליכע
אינציאטיוון. יעדע נאציע, יעדע רעליגיע האט
דאס הייליגע רעכט צו לעבען און עגטוויקלען
זיך אונגעשטערט. איך בין זיכער, אז צו דער
בעווילגונג לטובת יודען וועלען צו־שטעהן די
אלע, וואס דאס גזעזץ און די פרייהיט איז
בייַ זיי טייער. איך טרייער קאטאליק און פרייי
ער בירגער, זאג־בו מיטצוהעלפען וווּ וווייט
מעגליך".

פון דער פלארענצער קאמיטעט פון דער גע־
זעלשאפט „פאר דער יודען־פראגע" גרייט זיך
צו פערעפענטליכען אנ'אויפרוף לטובת יודען.
צווישען די אונטערגעשריבענע אויף דעם דא־
זיגען אויפרוף געפינען זיך: דער געווענענער
בילדונגסמיניסטער, סענאטאר פראפעסאר ראס־
קאלי וויילארי, דער פראפעסאר גווידא מאצאט־
אן נאך פיעל בעריהמטע פערזאנען.

יודישע נייעס.

(יודען אין האלאנד)

דער בעוואוסטער ציוניסטישער עסקן, מיט־
גליעד פון גרויסען אקציאנס־קאמיטעט, ה' יא־
קאבוס קאן איז בעשטימט געווארען דורכין הא־
לענדישען פינאנץ־מיניסטעריום פאר פארזיצנ־
דען דער רעגירונגס־קאמיסיע אויף איינצורעגו־
לירען די אפפראציעס פון די פאנדבערזעס אין
האלאנד.

אנ'אנדער אנגעזעהענער ציוניסט, דער יונ־
גער געלערנטער ד"ר בערנשטיין, איז בעשטימט
געווארען פאר ארדינארען פראפעסאר אויף דער
קאטעדער פון מאטעמאטיק בייַ דער אוניווערזי־
טעט אין אוטרעכט.

צו די קאפענהאגענער יודען!

צווישען די פיעל ערטער, א וואו די בעקאנ־
טע „נשמה־האפעריי" אונזערע האבען פער־
שפרייט זייער נעץ, פערגעמטט א בעזונדערען
ארט קאפענהאגען. דא האבען די דאזיגע „הער־
רען" הרחבה ענטוויקעלט זייער מאוסע
סעטיגקייט, כדי צו „האפען פיש אין מוטנץ
וואסער".

דער פאקט גופא פון אט די העררן „מיסי־
אנערען" איז קיין נייעס ניט. און וואלט ממילא
אויך קיין פערבייטערשקייט ארויסגערופען, ווען
עס וואלט זיך געהאנדעלט בלויז אום די „מיסי־
אנערס" אליין. העכסטענס וואלטען מיר זיי גע־
שאנקען דעם טיפען עקעל און פעראכטונג,
דאס טרויעריגסטע איז אבער, וואס דיזע „העררן"
געלינגט מיט געלד, מתנות, איינרעדענגס אויף
גליקקען א. ז. ו. צו פאנגען אין זייערע שטיינגן
א טייל גאנץ אומשולדיגע, א טייל געמיינע שנא־
רערס, וועלכע זענען גרייט מיט אלץ צו האנד־
לען. ליידער זענען א גרויסע צאהל פון רוסי־
שע יודען עמיגראנטען, מיר נעהמען, למשל,
דעם בעריכט זייערען פון 1913 און 1914 יאהרען
און מיר וועלען שטוינגען לעזענדיג וועגען דער
גרויסער צאהל „מיטגלידער", „פערזאמלונגען"
און ז. ו.

דער בעריכט פון 1913 לויטעט: „פערזאמ־
לונגען האבען מיר דיזען יאהר געהאט 83, בע־
זוכט פון 798 פערזאנען, 198 פרויען, און די
איבעריגע מענער. אין פערזאמלונגען זענען גרויען
די „קינדער־פפרזאמלונגען" געהלטן זענען בע־
זוכט פון 640 קינדער. וונטאמ־שוהלען האבען
בעזוכט פון 10 — 12 קינדער אין יעדער שולע.

אויך אין די „זומער־קאלאניעס" זענען גרויען
נאנץ פון 25 — 30 קינדער.

- ווי מיר זעהען, אלזא, איז דער דאזיגער
בעריכט ארויסגענעבען פון די מיסיאן, און קיין
גרויסע אמונה אין איהם קען מען דערביבער ניט
האבען, אבער דאך מוז יעדער צו גיבען, אז די
טהעטיגקייט זייערע איז א גרויסע סכנה. ניט
אזוי אין זין פון רעליגיאן — על כל פנים אין
מאראלישער זיים. שטעלט אייך מאר, ווי נאיוו
אדער גענאלען עס מוזען זיין דער מאטע־מאמע,
ווען זיי גיבען איבער זייער קינד אין מיסיאנע־
רישע הענד, כדי דאס קינד זאל „האפען מתנות"
אדער „פרישע לופט" אויף מיסיאנערישע־קריסט־
ליכע זומער־קאלאניעס. טראכטענדיג דערבייַ:
אט, דאס קינד פערשטעהט נאך סיי ווי סיי גאר
נישט.

דאס איז אבער א גרויסער טעות. דאס קינד
גענפינט זיך אין א גרויסער סכנה. עס ווערט
צוטומלט, פיהלט, אז מען טוהט מיט איהם
עפעס א ניט גוטעס. עס קלאפט און נאגט דאס
קינד'ס הערצל און דאך... ער פאהרט אהין,
זינגט זייערע ליעדער, און דאס קינד ווייסט
שוין אויך, אז גוט און עהרליך, איז נאר דארט
וואו מען בעקומט צו נאשען אדער עפעס אנ־
דערס.

קאפענהאגענער יודען! וועט איהר שפעהן
פון וויייטען און גאר ניט טוהן? קענט איהר
צוזעהען גלייכגילטיג, ווי מענשען האנדלען
לייכטזיניג מיט אונזער פאלקס־עהרע? האנד־
לען מיט זאכען, וואס איז אונז אלעמען אהן
אונטערשיעד פון פאהרטיי, זענען זיי טייער, און
דיילינג? קענט איהר רוהיג צוקוקען ווי מען
שלעפט אוועק יודישע קינדער, כדי זיי ביסלעך
ווייט אבשמדן? וואגט דען אינער פון אייך
צו רעדען אדער באגעגענען זיך מיט אזא אייי־
נעם, וועלכער האנדעלט מיט זיין נאמען? מיט
די ירושה צואות? ניין! ניין, דאס קען מען
ניט צולאזען. יעדער פון אונז מוז מיטהעלפען
אין דעם ענין.

ווי בעוואוסט פערנעהמט זיך מיט בעקעמ־
פען דעם „מיסיאן־ס אנענטען" די צווייטע קא־
מיסיאן פון „צענטראל־ביורא", וועלכע איז אפען
יעדע וואך דינסטאג אוועגד. דאס איין איז
אבער ניט גענוג, כדי עס ווירקליך אבוואשען
די הרפה, די שאנד און צרעת פון אונזער קא־
לאניע יודען. יעדער מוז צו הילף קומען הן
כ"ט וואהר הן מיט טהאט. עס מוז גערעדט
ווערען מיט די מענשען, ערקלערט ווערען די
נאיווע. רעדען, שטראפען די אונשולדיגע,
ארויסגעבען די שנארערס און אונטויגליכע
וועלכע קען שוין ניט בעסער ווערען, צו דער
עפענטליכקייט!

ברידער! מיר בעטען אייך אין רוסען און
כאדערען צו אלעמען: העלפט אונז אין אונזער
ארבייט. שעמט זיך ניט: נאר אהן
רהמנות! יעדער, וועלכער וויים וועגען דעם,
זאל מודיע זיין די מיטגליעדער פון צווייטער
קאמיסיאן אין צענטראל־ביורא, דערמיט העלפען
מיר קודם כל אונזער פאלק און שיצען
דעם יודישען כבוד.

די צענטראל־ביורא
פון דער „פערזיכערונג".

Rev. Mr. Israel Volk
Mr. Abraham Cahan (Commercial)
[illegible]

דער קריטישער מאמענט אין איטאליען

א פנים, אז די טעג זענען אין איטאליען, באמת, די קריטישע, די טעג פאר דער גרויסער ענטשיידונג. דאס זעהט מען ארויס ניט נאר דערפון, וואס מען רעדט, שרייבט און טוט דאר־טען, נאר אויך פון דעם פעסימיסטישען טאן פון די דייטשע בלעטער.

בערלינער צייטונגען ווי דער „לאקאל־אנ־צייגער", וואס איז נאהענט צו די מלוכה קריי־זען, און דער סאציאל דעמאקראטישער „פאר־ווערטס", גרייטען כמעט מיט דעם זעלביגען לשון דעם עולם דערצו צו, דאס אין עטליכע טעג ארום וועלען דייטשלאנד און עסטרייך הא־בען א נייעם געגנער אין דער מלחמה, א נייעם פראנט.

פארשארפט ווערט די שטימונג אין איטא־ליען דורך דער געוואלדיגער דעמאנסטראציע, וועלכע האט זיך אבגעשפיעלט די לעצטע טעג אין דער איטאליענישער שטאדט קווארטא וואו מען האט איינגעוועהט א מאנומענט פאר דעם גרויסען אמאליגען איטאליענישען העלד גארי־באלדי, פאר יענעם גאריבאלדי, וועלכער איז געווארען כמעט א לעגענדע ביי די איטאליע־נער. אונגעהויערע מאסען זענען זיך דערצו צו־נויפגעקומען, עס זענען געווען דערביי פיעל אפיציעלע פערזענליכקייטען און דער קעניג האט טעלעגראפירט, דאס ער קען וועגען די וויכטיג־קייט פון די איצטערדיגע מלוכה־געשעפטען ניט קומען, דאס ער איז אבער מיט זיינע געדאנקען ניט ווייט פון די פערזאטעלטע.

די הויפט רעדע האט געהאלטען דער בע־קאנטער דיכטער אננונציא, וועלכער איז נאר וואס געקומען פון פאריז און וועלכער האט רא־דיקאל פערלאנגט, דאס איטאליען זאל אנהויבען די מלחמה: אלץ, וואס איהר האט, אלץ, וואס איהר זיי, גיט דאס דעם ברענענדיגען איטאליען" האט ער אויסגערופען, דער הויט פון די ביידע איינ־יקלעך פון גאריבאלדי, וועלכע זענען געפא־לען אויף פראנצויזישער זייט, דאס די ערדבערג און די אבברוצען און אנדערע סימנים ווייזען אויף דערויף, דאס די מלחמה קומט, און „דער היינטיגער טאג בעטייט פאר איטאליען דעם אנהויב פון א נייער עקספעדיציע, ווי פון יענער עקספעדיציע, פון וועלכע דער שטיינערנע מא־נומענט דערצעהלט.

די אוואציעס, מיט וועלכען מען האט אויפ־גענומען די רעד פון אננוציא, זיינען געווען אמת איטאליענישע, שטורמ'דיגע, ליארמ'דיגע, און די התלהבות פון די מאסען האט געוויזען, דאס עס איז זעהר ערנסט, דאס עס איז קוים נאך מעג־ליך, דאס איטאליען זאל בלייבען נ'ישראל. און דאס אייגענע איז געווען ניט נאר אין קווארטא, נאר אויך אויף דעם גאנצען וועג פון דער ריי־זע אננוציאס. זיין גאנצע רייזע ביז גענוא איז טוין געווען געגליכען צו א טריאומפצוג, אויף וועלכען דעפיטאציעס פון אפיצערען, פון הויכע פערזענליכקייטען און פון פאלק האבען אויף יע־דער סטאנציע אויסגעדריקט מיט דעמאנסטרא־ציעס זייער צושטימונג צו דער פראפאגאנדא פון דעם פאפולערען דיכטער.

דערווייל פרובט זיך נאך דער בעוואוסטער און געשיקטער דיפלאמאט ביולאוו, דער דייט־שער באטשאפטער אין רוים, אבצוהאלטען אי־טאליען פון קרייעג, און איהם צו הילף קומט פון וויען דער פריהערדיגער עסטרייכישער מיניס־טער פון אויסערן גאלוכאווסקי, וועלכער האט א נאמען אין דער דיפלאמאטישער וועלט, צו וועט עס זיי געראטען, איז אבער א גרויסע שאלה. דען איטאליען שטעלט עסטרייך הארטע בעדינ־גונגען: עס וויל האבען ניט נאר טריענט און דעם שיינעם גארדיזזיי, ניט נאר דעם גרעסטען עסטרייכישען פארט טריעסט, וואס ער פערבינט עסטרייך מיט דעם מזרח און דער האנדעלס־וועלט, נאר נאך א ווייטערען שטיק עסטרייך ביז צום ברענער, און די בעקאנטע צייטונג „סטאמפא" גיט איבער די פאדערונג פון דעם ענטשיידענדען איטאליענישען שטאאטסמאן סא־ניגא מיט די ווערטער: „אדער עסטרייך מוז אננעהמען אלץ, וואס איטאליען פערלאנגט, אהן וואסערע עס איז אבהאנדלונגען, אדער עס הויבט זיך אן די מלחמה".

קען מען אבער רעכענען, אז עסטרייך וועט צושטימען צו אזעלכע פאדערונגען, וועלכע נעה־מען אב ביי איהר דעם לעבענס־אטעם? די דיפלאמאטען וועלען זיך נאך פרובען, אבער עס ווייזט אויס, אז באלד וועלען אנשטאט די דיפלאמאטען די שווערדען און די קאנאנען און די לופטשיפען רעדען. דאן וועלען מיר ווידער פון שרעקליכע נייע קרבנות הערען, פון קרבנות אהן א צאהל...

גיפטיגע באמבעס

אונזערע לעזער ווייסען פון די טעלעגרא־מען ווי ס'האבען די דייטשען בענוצט בשעת די לעצטע שלאכטען באמבעס, וואס זענען געמאכט מיט פערשיעדענע גאזען און פערגיפטונגס־שטאפען.

א גענויע ערקלערונג איבער די גיפט־באמ־בעס און זייער אונגעזעלציכקייט, גיט דער בע־ריהמטער ענגלישער כעמיסט מר. א. כ. ראבערטס אין די פיעלע פאראגראפען פון האאגער קאנפערענץ, אויף וועלכער עס זענען [illegible] פערטראטען 14 מלוכות, איז אויסדריקליך [illegible] גענומען געווארען א החלטא, אז דאס בענ[illegible] זיך מיט גיפט־קוילען און גאז־טויטליכע [illegible] בעס איז פערבאטען, דיעזע ערקלערונג [illegible] אויסגעדריקט אין די פאלגענדע ווערטער:

די אונטערגע'חתמ'עטע מלוכות שטימ[illegible] איין ניט צו נוטצען קיינע קוילען, וועלכע [illegible] געארבייט מיט טויטליכע גאזען.

אין פאל פון מלחמה צווישען די אויבענ[illegible] מאהנטע מעכטען, זאל דער אבמאך זיי בינד[illegible] ווי לאנג די מלחמה קומט פאר צווישען זיי [illegible] נאר ווען איינע פון די מלוכות פערבינדט [illegible] מיט אזא מלוכה, וואס איז ניט איצט ביי[illegible] און איז ניט פערפליכטעט צו דעם אבמאך, [illegible] הערט אויף צו עקזיסטירען דער אבמאך [illegible] צווישען די איינפערשטאנדליכע מעכטען.

דער פונקט איז איינשטימיג אנגענומען [illegible] געווארען פון אלע 14 נאציאנען, אויסער [illegible] שטימע פון דעם אמעריקאנישען דע'עגאס [illegible] כער האט ניט געשטימט דערפאר.

די דייטשען בעקלאגען זיך אויף די [illegible] צויזישע קוילען, אז אין זיי איז אויך פא[illegible] פיעל פון די טויט־גאזען און אויב זיי מע[illegible] בענוצען אזעלכע מעג דאך דייטשלאנד אויך.

מר. א. א. ראבערטס ווייזט אבער דורך [illegible] זיכערעאנאליזירונג, אז אין די פראנצויזישע [illegible] לען איז נישטא יענע טויטליכע גאזען, וועל[illegible] זענען פערבאטען געווארען ביי האאגער [illegible] פערענץ און אין די דייטשע איז יא פאראן [illegible] פערבאטען גיפט.

זעהר וויכטיגע מיינונגען דריקען אויס [illegible] בער דעם די געלעהרטע כעמיקע־ פון אוניווער[illegible] סיטי קאלעדזש.

זיי בעהויפטען, אז אין די באמבעס [illegible] זיך זעהר א ביליגער גיפט, פון וועלכען [illegible]

די שטימונג אין רוסלאנד.

(א בריעף פון פעטראגראד.)

I.

א געדריקטע שטימונג הערשט דא אין דער יודישער געזעלשאפט. טאג־אויס טאג־איין קו־מען אן נייע ידיעות פון דער פראווינץ. וואו די יודישע בעפעלקערונג איז טעראריזירט ביז צום לעצטען גראד, טאג־אויס טאג־איין איז מען מודיע וועגען דער ארויסשיקונג פון נייע טוי־זענדער יודישע פאמיליעס — דער מאשטאב פון דער רוסישער מיליטער־מאכט איז דאך היינט אזוי ברייט און גרויס — טאג־אויס טאג־איין איז מען מודיע וועגען דעם ווייטערען חורבן פון דעם פוילישען און גאליציאנישען יודענטום.

די צענטראלע ציוויל־מאכט אין פעטרא־[illegible] טהוט אויך וואס נאר מעגליך כדי [illegible] דעמאנסטרירען אי דער יודישער, אי דער רוסישער [illegible], אז יודען האבען ניט וואס צו האפען [illegible] מען [illegible]

מען ארעסטירט יודען דערפאר, וואס זיי „הא־בען זיך ערלויבט צו קוטען קיין פעטראגראד נישט האבענדיג דא קיין וואוינרעכט", מען גיט קיינעם נישט דאס רעכט צו וואוינען אין די קור־ארטען ארום פעטראגראד, מען פיהרט די פערביסענסטע יודענ־פיינדליכע אגיטאציע אין דער שווארץ־מאה'שער פרעסע.

מען דארף זיך נאר מאכען א בעגריעף ווע־גען דער שטרענגקייט פון דער פעטראגראדער מיליטער־צענזור און וועגען איהר פאליטישער ראלע אין דער רוסישער רעזידענץ, כדי צו פערשטעהן די בעדייטונג פון דער היינטיגער אטאקע געגען יודען אין דער פעטראגראדער שווארץ־מאה'שער פרעסע. [illegible] סטע פריעדענסצייטען האט די דאזיגע פרעסע ניט געדריקט אזוי פיעל און אין אזא אונפער־שעהמטער פארם העץ־ארטיקלען געגען דער יודישער בעפעלקערונג. מיט דער הסכמה פון [illegible] מיליטער־צענזור ווערט אין דער דאזיגער פרעסע פון טאג צו טאג געפאדערט, אז אלע יודישע סאלדאטען זאלען ארויסגעטרי־בען ווערען פון דער ארמעע, אז גאליציען „דאס אלטע עכט־רוסישע לאנד", זאל תיכף בעפרייט ווערען פון דער יודישער בעפעלקערונג, אז מען זאל תיכף קאנפיסקירען די ערד ביי די יודישע גוטס־בעזיצער אין גאליציען, מען זאל פאר יעדער מפלה פון דער רוסישער ארמעע פעראנטווארטליך מאכען די יודישע בעפעלקע־רונג, מען זאל זיי נעהמען אלע „אונזערע אי־נערע שונאים" אין אייזערנע קייטען אז"וו...

א געדריקטע שטימונג הערשט דא אין דער יודישער געזעלשאפט. נישט נאר צוליעב דעם ווייל מען האט שוין קוים פערלארען די פרי־הערדיגע האפנונג אויף גרויסע פערבעסערונג [illegible] ווייל די שווארצע קראכט ענטוויקעלט אלץ [illegible] ווייטער און ווייטער איהר פערביסענע ארבייט. [illegible] די אלגעמיינע מיליטערישע לאגע פון דער רוסישער ארמעע איז דאך ווירקליך זעהר אונ־גינסטיג און די טאלענטפולע העלדען און פיה־[illegible]ער פון דער דאזיגער ארמעע וועלען [illegible] געוויס וועלען אברעכענען זיך פאר זייער [illegible] גליק מיט דער יודישער בעפעלקערונג...

נור ו וי דאס איז די יודישע געזעלשאפט אין פעטראגראד פערשטעהט גאנץ גוט אז [illegible] טיגע צייטען קאן מען זיך ניט בענוגענען [illegible] דערמיט דאס מען וועט צו זעהען דעם גרויס[illegible] אומגליק מיט א צובראכענעם הארצען. די [illegible] פון די האלב־לעבעדיגע קרבנות וואקסט, [illegible] דארף דאך דערהאלטען זיי ביי זייער־לעבען, מען דארף דאך געבען עסען די צעהנדליגער [illegible] — ניין, היינט זענען דאס שוין הונדערטער [illegible] זענדער היימלאזע יודען, מען דארף דאך פארט ראטעווען די צעהנדליגער טויזענדער קליינע קינדער — אונזער נייער דור, אונזער לעצטע האפנונג, אונזערע קליינע איינגעטרוק [illegible] מעלעך און צווייגעלעך — די טויזענדער [illegible] שע פרויען, די טויזענדער [illegible]... עס איז [illegible] נוג צו זאגען אז נור דאס אויס האלטען פון די יודישע היימלאזע אין ווארשוי מיט א טעגליכע הונגער־פארציאן קאסט יעדען חורש הונדערט [illegible]

Jüdische Volkszeitung №116 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, זאנטאג כ'ה אייר תרע"ה (9. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דעם דאמפפער „לוציטאניאס" אונטערגאנג.

1400 מענשען דערטרונקען.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 8. מאי (אפיציעל). אין דרום פון איפערן האבען די דייטשען ביי צווארטעלע אנ־געגריפען אינזערע טראנשעען ביים בארג 60. דער שונא האט דא אנגעגריפען מיט מורא'דיגע קראפט בענוצענדיג גיפט־באמבעס און האט ערבערט די דאזיגע פאזיציע, נאר דורך א געגענ־אנגריף פון אונז איז א טייל פון דער פאזיציע צוריק עראבערט געווארען.

מיר האבען געהאט ערפאלג ביי אנ'אנגריף אין אייליי־וואלד און האבען צוריק עראבערט די פאזיציע, וואס דער שונא האט פערנומען ביי די ענגלענדער. אין משך פון דער לעצטער נאכט האבען מיר בעפעסטיגט אלע אונזערע פאזיציעס און ווידער עראבערט דעם שפיץ פון בארג סילאקערוואסען.

(דייטשער בעריכט)

בערל ן, 9 מאי (אפיציעל). כמעט איבערן גאנצען פראנט געהען פאר העפטיגע קאמפפען. ביי איפערן האבען מיר געהאט ערפאלג און האבען עראבערט די הויפען וואנ־הוילע און א שטיק פון דער אייזענבאהן־ליניע מעסינע־איפערן אונזער אנגריף אין'ם וואלד אויל. האט געהאט דעם געוואונשטען רעזולטאט. מיר האבען ארויס געווארפען דעם שונא פון אלע טראנשעען און דערביי גענומען 3 טויזענד געפאנגענע צווישען זיי 51 אפיצערען ווי אויך 2 קאנאוען און פיעל פעלדמיאטען. דעם שונא'ס פערלוסטען זענען זעהר גרויס. אין די וואגעזען און אין צפון סטענבראך האבען מיר אבגעשלאגען אלע פיינד־ליכע אנגריפען.

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 8. מאי (אפיציעל). די קאמפ־פען צווישען ווייכסעל און די קארפאטען ווערען פארטגעזעצט מיט גרויס ביטערקייט. געדעקט פון אמורא'דיגען ארטילעריע־פייער קאנצענט־רירט דער שונא זיינע מחנות אויפ'ן רעכטען ברעג פון'ם טייך דונאיעץ. אונזערע מחנות האבען געליטען פון דעם שונא'ס שווערע ארטי־לעריע, אבער דער שונא האט געהאט גרויסען היזק פון אונזערע שראפנעלען.

ביי סטרי האבען מיר ניט ווייט פון'ם טייך מאקאווקא געהאט ערפאלג. אין דיזען קאמפף האבען מיר גענומען 2000 געפאנגענע, צווישען זיי 40 אפיצערען. דער שונא איז אויף א גרוי־סער שטרעקע אבגעווארפען צוריק.

עסטרייכישער בעריכט.

וויען, 8. מאי (אפיציעל) אויפ'ן גאנצען קאמפ־פראנט אין מערב־גאליציען געהען אונזע־רע מחנות אלץ פארוועטס. דער שונא האט פערזוכט צו אנגרייפען אבער אחן ערפאלג.

שטארקע רוסישע מחנות אין די בעסקידע זענען אין סכנה אבגעשניטען צו ווערען. די גע־גענד ביי יאסלא און דוללא איז שוין עראבערט.

די קאמפפען וואס קומען איצט פאר וועלען פאלשטענדיג פערניכטען די 3־טע רוסישע אר־מעע. די צאהל פון די דא געפאנגענע איז 50־טויזענד. מיר האבען עראבערט די לעצטע רו־סישע פאזיציעס אין מזרח פון דונאיעץ און ביאלא. מיר האבען אויך בעזעצט די שטעטעל טארנאוו.

יאפאן און חינא.

טאקיא, 8. מאי. די פירשטען יאמאגאטא און א יאמא, ווי אויך מארקיז, מאטסוקטא זיינען איינגעלאדען אויף א ספעציעלער זיצונג פון'ם מיניסטעריום. וואס האט געדויערט גאנצע 5 שעה דער פרעמיער־מיניסטער אקומא און דער מיניס־טער פון אויסערן קאטא האבען ערקלערט פאר די אנטיילנעהמער פון דער זיצונג די פאליטיש־דיפלאמאטישע לאגע און האבען אויך מיטגע־טיילט, אז חינא האט אבגעווארפען די יאפאני־שע פאדערונגען. דער קאבינעט האט בעשלא־סען: צו שיקען חינא אנ'אולטימאטום.

א שפעטערדיגע טעלעגראמע טיילט מיט: יאפאן האט מיט דער הסכמה פונ'ם קייזער איבערגע־געבען דער חינעזישער רעגירונג אנ'אולטימא־טום און פאדערט אנ'ענטפער ניט שפעטער ווי אין 48 שעה ארום.

פארווערטס צו קאליע.

ראטערדאם. פון אלץ קען מען זעהען, אז די דייטשען גרייטען צו נאך אין דער קומענדי־גער וואך א נייעם דורכברוך. די דייטשע פא־זיציעס אין א האלב־לבנה פארם ארום איפערן זיינען פערשטארקט מיט נייע מחנות. וועלכע ווערען קאנצענטרירט אין קעלן און אאכען און פון דארטען ווערען זיי דורך אייניגע וועגען אריבערגעשיקט קיין בעלגיען. די דייטשע לופט־שיפסהאלען ביי שיסטעלעס זיינען באמבארדירט געווארען פון לופטען. די „פעראייניגטעס" פלי־הער האבען אראבגעווארפען פיעל באמבען, וואס האבען פעראורזאכט גרויסע צורשטערונגען.

לוציטאניא'ס אונטערגאנג.

לאנדאן. גונארד־ליניעס גרויסער אמעריקא דאמפפער איז דערטרונקען פון א דייטשען אונ־טער וואסער שיף ביי קינסטאלע (אירלאנד). אויפ'ן שיף זענען געווען: די בעזעטצונג פון שיף 668 מאן, 1־טע קלאס פאסאזשירען 290, 2־טע קלאס 662 און 3־טע קלאס 361 פאסאזשירען. איבער 14 הונדערט מענשען זאל זיין דערטרונ־קען. מען טיילט מיט פון אמעריקא אז דאס האט ארויס גערופען גרויס אויפרעגונג איבעראל און אויפ'ן פאנד בירושע איז געוועזען אן'אמתע פאניקע.

לעצטע ידיעות.

(פון דעם יודישען לעגיאן) דער אדע־סער איינוואהנער ,יוסף בערל האט בעקומען פון זיין זוהן שלמה א טעלעגראמע פון אלעק־סאנדריען, אז ער איז אריינגעטראטען אין דעם ענגלישען באטאליאן און האט בעקומען דעם טיטול פאדפארוטשיק.

שלמה בערל האט געלערענט אין דער „אליאנס־שול", אין פחח תקוה ביי יפו.

ווען די מלחמה האט זיך אנגעהייבען, איז ער אוועק קיין אלעקסאנדריען וואו ער איז אריינגעטראטען אין דער ענגלישער ארמעע און איצט האט ער שוין דערגרייכט די שטעלע פון א פאדפארוטשיק.

(אין פאלעסטינא.) אין אלע פאלעס־טינא'ר צייטונגען איז די טעג פערעפענטליכט געווארען א צירקוליאר פונ'ם טערקישען קא־מאנדיר פון דער 4־טער ארמיי, דזשעמאל פא־שא, וועלכער סטראשעט פאר פערשפרייטען פאלשע קלאנגען וועגען אטאמאנישע יודען, אדער פאר רעפרעסיעס געגען יודען בכלל, מיט די שטרענגסטע שטראפען.

(יודישע קריעגס־געדענק בלעטער.) דאס צווייטע העפט פון די יודישע „קריעגסגע־דענקבלעטער, וואס איז איצט ארויסגעגעבען געווארען פון דעם שריפטשטעלער מאריץ פריה־לינג און איז ווי דאס ערשטע העפט פרעכטיג אויסגעשטאטעט. דאס צווייטע העפט ענטהאלט 20 „געדענקבלעטער" מיט פארטרעטען פון גע־פאלענע יודישע אפיצערען און דאקטוירים.

אונטער דעם טיטעל: "פון יודישער פעדער" איז אבגעדרוקט א שטימונגס־ארטיקעל פונ'ם מחבר גופא: „א קייזערין עליזאבעט־קדיש אויפ'ן שלאכטפעלד", דאן דריי טאג־בוך־סקיצען מיט א פארטרעט פון פעלדראבינער ד"ר שמואל גוטמאן.

רוי כערט „טראיקא" נומ. 3 און 4 עכט' רוסישע ציגארעטען פון א. ס. [illegible] ריגא!

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא

אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער גענעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

בעמערק

די ערשטע **B. S. A.** ציקלען וועלאסיפעדען

BIRMINGHAM SMALL ARMS CO. BIRMINGHAM

ווערט פערקויפט אין קאפענהאגען נאר ביי

Axel Ketner

9 Nørrevoldgade Hj. af Vendersg. Tel. 419

פערלאנג א קאטאלאג.

עס האט זיך געעפענט א נייע ספעציעלע אבטיילונג פער *B. S. A.* מאטאציקלען און אלע געהערענדע טיילען ווי אויך גומענע מאטא־שינען און שלאנגען.

B. S. A.

טהע טעלעפאן 772

טעלעפאן 772

סטוענלאדען

34 ווימעלסקאפטעט 34

דארט וואו מען האנדעלט בלויז מיט פייז

געגרינדעט 1841.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Prœmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Tel. 8932

En gros Salg til Private.

Martin Andersen.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

נאכ׳ן אלגעמיינעם וואונש פון פובליקום

פעראנשטאלטעט הר. בערעזאווסקי (לירישער טענאר) זאנטאג, ד. 9־טען מאי 8 אזייגער אין אבענ׳ אין הארמאניענס גרויסען זאל נארעוואלדגאדע 23 נאך ספעציעל אגרויסען

סינאגאגע־קאנעצרט.

מיטאגאנץ נייער פראגראם פון זיינע זעלבסט פערפאסטע „סינאגאגאלע מוזיק" די רעציטיאטיווען וואס הר. בערעזאווסקי וועט זינגען מיט ארגעל בעגלייטונג זי נען: ספירה, סליחות, יו׳כ קטן שבת, יו׳ט, ימים נוראים־תפילות און זיינע ספעציאליטעטען פון **עכטע חזנות קונסט.**

אויסער דעם וועלען אויך פריינדליך מיטווירקען פרל. לויאזיע פריעדריצע (וויאלין) און דער קינסטלער הר. יאהן האנאווער־קאהן (ארגעל און קלאוויר). נאכ׳ן קאנצערט

באל ביז 3 אוהר

בילעטען צו 2, 150, 1·00 און 75 אוירעס צו בעקומען אין סקאנדינאווישען מוזיק פערלאג ווימעלסקאפט 43, אין דער פאלקס־קיך קראנפרינצענסיגאדע 34 פון 12 ביז 3 טעגליך, ביי עפשטיינען רויזענגא, דען 11 און ביי הר. בערעזאווסקי גרי פענפעלדסגאדע 58 טעל. Nora 1144 v

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

ס׳ווערט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יעהרליכע ארבייס ווענדען זיך בי פרוי באראש אדעלגאדע 54 סטוען.

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

ווילא אין שארלאטענלונד.

א שעהנער מעבלירטער צימער צו פערמיטען פיר בעסערע פובליקום, אגגענעהמע לאגע איין מיווט פון עלעקטרישען באהן ליניע 15. צו טרעפען טעגליך נאך 3 אוהר און זאנטאג א גאנצען טאג.

Adr. Emilievei 16, Charlotenlund.

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nora 1210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל ווארען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נייעם קאלאניאל געשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

מיטוואך דעם 12־טען מאי, פרעציס האלב ניין אין אווענד וועט אין סטודענטען פעראיין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

ה׳ר א. ל. מאצקין

איבער דער טעמא:

„ארץ־ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט"

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט געהן לטובת דעם הילפס קאמיטעט פאר די געליטענע יודען אין מלחמה לענדער.

[illegible]טען צו 5, 3, 2, 1 קר׳ אין צו 50 אוירעס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל ביורא וועסטערגאדע 1, ביי ה׳ סקאראחאד בארגערגאדע 30, ה׳ נאחעמזאהן טארדענסקיאלדס־[illegible]גאדע 1, ה׳ [illegible]שטיין אדעלגאדע [illegible] אין דער יודישער פאלקס צייטונג, מוינטערגאדע [illegible] [illegible] פאליטיקענס קאנטארן ראזהוזפלאץ

A[illegible] & S. Skorochod. Trykt i A-s. „[illegible] Tryk[illegible]

רע קאנקורענטען, זענען זיי זיך סומך אויף א שפינוועבס.

אבער דער פראנצויזישער פויער, דער פרייַ־געוואָרענער און געבילדעטער, וואס שמעקט קיין־מאל נישט אין קירכע אריין: דער בעריהמטער פראנצויזישער רעוואלוציאנער און אויפשטעהער — זאל זיין מלא ביטערען האס און פעראכטונג צום יודען, איז א גרויס וואונדער.

אין קיין פראנצויזישן דארף אדער קליין שטעדטיל געפינט איהר א אידען'ס טריט נים אויף א רפואה: פון דער כלומר־שפּיר יודישער קאנקורענץ קומט איהם קיין כאל נים אויס צו לויידען.

האט מען תחלה, אייַדער מ'האט זיך בענ־ענגט מיט־ן פויער „פנים אל פנים טאקי גע־גלויבט, אז פון שנאה צום איד איז „מאן דבר שמיה", ער איז כשר, ריין און הייליג. קומט אבער די לעבעדיגע ווירקליכקייט און פאשט אין פנים.

אט זענען איינציג קלאר־בולטע פאקטען, וואס בעשטעטיגען, וויַ וויַיט דער פראנצויזי־שער פויער האט פיינד דעם יוד.

ווען די דייטשע ארמעע איז געשאנען נישט וויַיט פון פאריז, איז די שטאט זיך צולא־פען וואו די אריגען האבען געטראגען. רייכע זענען געפאהרען אין בארדא, מארסעל אד"ג, ווען אויף אייגענעם אחריות; די אריימע רו־סישע אונטערטאנען האט דער רוסישער קאנסו־לאט אריסטאקראטיק אין אנדערע עק לו'אראר גובערניעס.

דער רוב אריסטאקראטען, אנ'ערך צוויי דריטעל מאן זענען געווען יודען. ס'האבען זיך אבער געפונען אמת רוסישע, פאלקען, ליטוי־ער און כמעט פון אלע רוסישע נאציאנאליטע־טען, אפילו טשערקעסען אויך.

די ערשטע שטאנצ ע, נאך א כמעט מער־לעת־דיגע רייזע, איז געווען: טור, טאקע די גר־בערנע־שטאט. מ'האט זיי דארט איינקווארי־טירט ווי די סאלדאטען אין מוזאום און שטאט־טילען. זיי האבען זיך אראמגעוואלגערט אויף גרזים; געשלאפען אויף דער ערד; דאס עסען איז אויך נים געווען זעהר געהויבען, אין משך פון צוויי וואכען זענען זיי צושטיקט געווארען מיט־ער די נאהנטע שטעטלעך און דערפער, נאכ־דעם גרופען צו צוואנציג, דרייסיג און פערציג מאן אויף אנ'ארט.

די דארפישע בעפעלקערונג האט זיי אפילו אויפגענומען בסבר פנים יפות — עפעס זענען דאך רוסישע פראנקרייכס מלאך הגואל... מ'האט אבער כלל נ שט שווער געווען צו בע־פעלקערונג אפצוקויפען עסן, ווייל גרויס נחת האבען זיי פון די פלוצלונג אופגעריכטע געסט נישט...

דער פראנצויזישער פויער איז בטבע זעהר הויפיג און שלוי: ווי א קאץ; מיט זיין העפליכע בעקאנטשאפט, נ'המס ער ארויס די קישקעס.

דעם ערשטען טאג האט זיי יעדער פראנ־צויז פערבעטען צו זיך אויף א גלעזעל ווייַן אין חבר־דיג זיך אונטערהאלטען.

זיי האבען בעקומען ציטערען צו וואונען אין דרייען אין פיערען אין א „כאן", א מין קוויטעל, אויף א פראנק א טאג.

אייגענטליך איז עס געגאנגען אויפ־ן השבון פון דער רוסישער רעגירונג, שפעטער, נאך דער מלחמה הייסט עס, וועט מען זיך בערעכענען...

ש. ערדבערג.

(ענדע קומט)

דייטשע אכזריות.

לויט די בעשרייבונגען פון „ראזטוועט" האבען די נייע דייטשע „בעלי־בתים" אין סר־באלקער גובערניע אנגעמאכט צווישען דער אר־טיגער אידישער בעפעלקערונג א שרעקליכען חורבן.

איבערהויפט האבען פון שונא־ס הערשאפט געליטען די שטעדטלעך: וויסזוע, סאפאצקין, סיני און קאנציאוו.

אין סאפאצקין האט די בעריהמטע דייטשע „רעקווירירציע" פון עסעגנוארג און מטלטלים ביי די אידישע איינוואוינער אנגענומען א כא־ראקטער פון אנ'אלגעמיינעם פאגראם. אויף די אנקלאגעס פון די אידען, פלעגט דער דייטשער קאמענדאנט שטענדיג האבען נור איין תשובה: „אין מעמעל האבען אייַערע קאזאקען גענומען קלייַנע קינדער אויף שפּיצוען און געשענדעט פרויען; אזעלכע באראבארייַען מאכען מיר ניט מיר נעהמען בלויז דאס, וואס איז לעבענסנויטיג פאר אונזער ארמיי"...

איבערהויפט האט אויפגערעגט די אידישע בעפעלקערונג פון סאפאלקער גובערניע — דער אונגעהייערער חלול הקדש, וואס די דייטשען האבען זיך ערלויבט צו בעגעהן אין סינאגאגען און בתי מדרשים, דיזע געבעטהייזער האט דער שונא פערוואנדעלט אין פערד שטאלען, און, רעקווירירענדיג קופער, האט ער פון דארטען צוגענומען פאר זיינע הצאות אלע שוהל לייכ־טער און עכרות.

אין סאפאצקין האט מען נאכן אוועקגעהן פון די דייטשען געפונען אין גרויסען בתי מדרש צוריסען ספרי תורות און א צובראכענעם עמוד. אין וויסזע האבען די דייטשען שבת אין דער פריה בייַם דאוונען ארומגעריגעלט די שוהל און פערנומען אין געפאנגענשאפט 150 אידען אין פריזוו ע'לטער. צווישען 17 און 50 יאהר.

אין שאלי — 180 אזעלכע אידען.

אינ'ם שטעדטעל קאנציאוו האבען זיי פער־ברענט 30 הייזער. די שטעדטלעך: שטאבין, ליפסק, און האליניק האבען זיי אין גאנצען הרוב געמאכט. אין סיני האט דער שונא גע־הייסען אריינפיהרען פערד אין בתי מדרשים און האט ארויסגעליינט אויף די אריימע אידישע בע־פעלקערונג א קאנטריבוציע פון 30 טויזענד רובעל.

אין שטעדטעל שאלי האבען די דייטשען געוואלט בעשטימען פאר א בירגערמייסטער דעם אויסגען „קאזיאנעם" רב: דער לעצטער אבער, וויסענדיג געניר, וואס פאר א פסק עס ערוואַרטעט איהם פאר אזא עהרענפאסטען זיך בעוואלטען. פאר גרויס כעס, האבען די דייטשען אוועקגעפיהרט אלס משכנות דעם רב און 2 טעכטער...

פוילישע אסימילאטארען און פרץ.

דערוו ארשאוער קארעספאנדענט פון „ראז־סוועט", וועלכער, בעשרייבט די לויה פון י. ל. פרץ ז"ל, שטעלט פעסט, או די בעציהונגען פון די פאליאקען און אסימיליאטארען צום טויט פון אונזער אונפערגעסליכען דיכטער איז גע־ווען זעהר גראב און אונפערשעמטט די פערוואל־טונג פון דער „גמינא" אין וואַרשוי, ווו דער פערשטארבענער האט 25 יאהר געדיענט אלס סעקרעטאר די וואַרשאווער יודישע חברה פון האנדלעס־אנגעשטעלטע און די יודישע קולטור־געזעלשאפט „ווידזא" (וויסענשאפט) האבען קא־טעגאריש בעשלאסען ניט צו נעהמען קיין אפ־ציעלען אנטייל אין דער לויה פון נאציאנאליס־טישען שרייבער...

ביי דער לויה גופא האבען די דורכ־גענע־דע פאליאקען געמאכט הונק און שפאט פון דער יודישער פראצעסיע. און האבען זיי בעגלייט מיט מאוסע זלולות. פוילישע אריסטאקראטען און דראשקען קופשער־ס, ווי אויך די טראם־ווא־גען אהן צערמאניעס געפלויגען דירעקט אויפ־ן גרויסען עולם אהרום 2 רוסישע סאלדאטען הא־בען מיט גוואלד געצוואונגען א טראם־פיהרער אבצושטעלען זיין וואגען.

ד"ר ווינקלער'ס פארטראג.

אלס פארזיצענדער פון דער אייַרענעכטיגער פערזאמלונג פון „אגודת ישראל" איז אייַנשטי־מיג געווארען ה' וואלף.

דער עולם גדוש. דאס פאלק האט אנגעהוי־בען זיין רעפעראט ה' דר. ווינקלער — ווי דער עולם קען, דער אינדיווידי־דועל, בעשטעהט פון גוף און נשמה. די יודענהייט דאס איז דער גוף, דאס יודעטהום דאס איז די פאלקס־נשמה.

צו גרויס זענען די יסורים אין דער יאמער פון דער יודענהייט, אז מען זאל איצט קענען א סך רעדען. וועגען דעם ווי אזוי ערהאלטען דאס יודענטום, וויַיל גרעסער איז דער איצטי־גער חורבן פאר'ן חורבן ירושלים, איצט איז מקום געווארען די תוכחה, וואס מיר לייענען הייַנטיגען שבת, איז וועלכער די גרעסטע קלאג איז והפיצתים בארצות צוישפריים צווישען אלע פעלקער.

די יודען דערהויפט אין רוסלאנד לעבען איצט אויבער די עפאכע פון גערונג, וועו דאס ווייַן זוירפט אין טויג נישט צום טרינקען. דאס זעלבע וואס די דייטשע יודען האבען בעהאט אין דער מעגלעלאציישער עפאכע. השמן לב העם, פערשעטיגט איז געווארען דאס הארץ פון דער יונגענד: די זאגט ניט „איך וויַיל לערנען, איך וויַיל פערשטיין" נאר איך ווייס און כאר־נאך דערביי א שמייכעל, זי וויַיס ניט, או דער פילאסאף (רמב"ם) זאגט — תכלית הידיעה שנדע שלא נדע — או דער צווייק פון דער וויסענ־שאפט איז, קומען צו דער אנערקענונג, או מיר וויַיסען ניט, און די יודישקייט איז אין סכנה.

דער איינציגער מיטעל צו דערהאלטען דאס יודענטום איז טהאן ווי רבן גמליאל האט גע־טאן מיט דער פרוי וואס דער מאן האט זי געווארלאט גט־ן.

מען דארף נאר צוקוקען זיך גוט צום אל־טען יונגטום, זעהם ווי עס איז פול מיט מאע־זיע, ס'איז אנ'אוצר פון שענהייט. וואס זאל אבער דער קינסטלער, דער מאלט, נעהמען פון דעם אזוי גערופענעם ליבעראלען יודענטום, וואס מוז אליין נעהמען פון'ם אלטען. אויב מיר רע־דען וועגען פערשידענע יודען איז זאגען מיר דאך־אז עס איזניטא קיין צוטיילטעס יודענטום קיין ספעציעל רעליגיעזע נאציאנאלע אין הומא־ניטערע יודען ישעי' איז זיכער געווען נאציאנאל און האט דאך געפאדערט היט דעם שבת. יהדה הלוי איז געווען דער נאציא־לער פאעט און גלייכצייטיג פערפאסט זיין רע־ליגיעזע ווערק דעם „כוזרי".

קוקט זיך גוט, וועט איהר זעהן, או שולדיג אין דעם וועלען גט־ן זיך מיט־ן אלטען יודע־טום איז די אונווייסענהייט און די איגנאראנץ.

דאס זענען די הויפט אידעען פון דער „אגודת ישראל", וועלכע וויַיל פערשיידענע אלע יודען, וואס שטעהן אויפ־ן שטאנדפונקט פון דער תורה, און ווי באלד אייַנער האט זיך ניט גע־שמדט הייסט עס, או ער שטעהט אויף דעם זעלבען שטאנדפונקט.

די „אגודת ישראל" וויַיל עפענען פאלקס־הייזער, וויַיל האבען אבווייקסלונג פון מיינונגען נעמט זי דאס גוטעס פון אלעמען, דענקענדיג, או דאס איז דער אייַנציגער מיטעל צו ערהאל־טען דאס יודענטום.

נאכדעם ווי די הערען ס. בייליק, קאטשיק, בערייש און ויגאדסקי זענען אריויסגעטרעטען אלס אפאנענטען, האט דער פארזיצענדער ה' וואלף, ערקלערט או צוליעב דער שפעטער צ'ט וועט דער רעפערענט געבען א ענטפער וי אפאנענטען אין א צווייטען אוועגד. וועגען וועלכען עס וועט בעקאנטגעמאכט ווערען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג".

דאס סובליקום האט מיט אפלאדיסמענטען צוגענוקט דעם רעפערענט פאר זיין אינטערע־סאנטע רעדע.

א.

פון דער עקספעדיציע

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, או וועגן זיי צוהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע צוזעגן זיי אונבעדינגט מעלדען אין מאסט

גלות־נאציאנאליזם.

I.

ווי קומט צו א פאלק, וואס האלט אין געהן א קראנקהייט, וועלכע שטאמט פון זיצען? די דאזיגע פראגע פונ׳ם יודישען דיכטער קומט מיר תמיד ארויף אין דער מחשבה, ווען איך טראכט זיך איין אין יענעם מאדנעם וועלט־קוק וואס רופט זיך „גלות־נאציאנאליזם".

אונזער פאלק איז א יוצא מן הכלל צווי־שען אלע פעלקער. בעת אלע אנדערע אומות האבען א מדינה, אנ׳אייגען לאנד, א היים, בלאנ־זשעט ארום דאס פאלק ישראל אהן א לאנד, אהן א היים. בעת ביי אלע פעלקער ווערט דער עיקר פרנסות געבויט אויף לאנד־ארבייט. אין דער ענגער בעריהרונג מיט דער נאטור, לעבט אונזער פאלק אבגעריסען פון דער נאטור, פריי פון ערד און באדען. אנדערע פעלקער ציהען זייער יניקה פון דער נאטור, דאס יודישע פאלק אבער — פון מענשען, און טאקע פון די „גוים" מעהר פאר אלץ. ווייל סוף־כל־סוף בעשטעהט דאך איטליכע קולטור און איטליכעס רייכטום פון צוויי הויפט־חלקים: 1) דערפון וואס דער מענש קריגט פון דער נאטור (נאהרונג און די רויהע מאטעריאלען, וואס פון זיי ווערט דער־נאך אלצדינג אויסגעארבייט) און 2) דערפון וואס עס ווערט אריינגעבראכט דורך דער מענ־שליכער ארבייט.

די יודען בעטייליגען זיך בלויז אין דעם דאזיגען צווייטען חלק פון קולטור און עשירות, זיי לעגען צו אויך זייער ארבייט צו יענע רוי־הע און האלב־רויהע פראדוקטען, וואס אנדערע אומות ברענגען ארויס פון דער נאטור. ממילא קומט דערפון ארויס, אז בכלל איז דער „גוי" ניט אבהעניג פונ׳ם יודען, בעת דער יוד מוז שטענדיג אנקומען צום „גוי".

דאס איז אין קורצע ווערטער דער עקאנא־מישער יסוד פון דער יודישער שוואכקייט, אב־העניגקייט און אבגעזונדערטקייט. און דאס איז דער היסטארישער חלאת פונ׳ם יודישען פאלק

איצט קומען מיר צו אונזער פונקט: דער גלות־נאציאנאליזם וויל האבען, אז אט דער חלאת איז קיין חלאת ניט, אז דאס איז פאר־קעהרט, א מעלה. דערין בעשטעהט אויך דער חלוק וואס טיילט אב דעם גלות־נאצ־אנאליזם פון אלע אנדערע בעוועגונגען ביים יודישען פאלק.

צוויי טויזענד יאהר האבען די יודען גע־שטרעבט און געחלומ׳ט צו ווערען צו אלע או־מות גלייך. יודען האבען געחלומ׳ט אז משיח זאל קומען, זאל אויפזאמלען די „עצמות יבשות" פון דער צוזייטער און צושפרייטער אומה, זאל אלע יודען ברענגען צוריק א היים קיין ציון און זאל אומקעהרען ז׳אס פעריתומ׳טע פאלק צו דער מוטער־ערד, צו דער רויהער, פרישער און לעבעדיגער נאטור. צוויי טויזענד יאהר האבען יודען געפיהלט, אז זיי לעבען ניט נארמאל, אז זענען ניט געגליכען צו אנדערע פעלקער, און פלעגען מיט׳ן געזונדען חוש פערשטעהן, אז דאס איז א קרענק, א קללה, א שטראף פונ׳ם רבונו של עולם. צוויי טויזענד יאהר, זאג איך, האט אונזער פאלק געלעבט מיט דער איבערציי־גונג, אז דער גלות איז אנ׳אומגליק און אשאנדע.

מיט אמאל קומען איצט מענשען וו ס פיה־לען זיך פאר אמת׳ע איבערגעגעבענע זיהן פון זייער פאלק, געטרייע יודען, און קעהרען אי־בער דעם גאנצען וועלט־קוק פון פאלק, זאגען, אז דער גלות איז ניט קיין קללה, נאר א ברכה, ניט קיין חסרון, נאר א מעלה, און מאכען פאר זייער פראגראם, אז דאס יודישע פאלק זאל און מוז פערבלייבען אין גלות אויף אייביג. זיי ווי־לען ניט, חלילה, אז דאס יודישע פאלק זאל זיך אויסמישען מיט די אומות העולם און פער־שווינדען פון דער ערד. זיי שעהמען זיך ניט, חלילה, מיט׳ן נאמען „יוד"; זיי שטאלצירען פאר־קעהרט, מיט דעם נאציאנאלען נאמען און בע־קעמפפען די אסימילאציע מיט דער זעלביגער התלהבות ווי די ציוניסטען. זיי איז אבער טיי־ער דער גלות, זיי זענען צוגעבונדען צו די פערשיעדענע ערטער וואו יודען וואוינען, צו די פערשיעדענע שפראכען וואס יודען רעדען, צו דער גאנצער פסיחאלאגיע, צום גאנצען לעבענס־גאנג אין דער צושפרייטונג פון פאלק.

דער גלות־נאציאנאליזם איז ניט פארשטייפט דוקא אויף דעם הוה, אויפ׳ן איצטיגען צושטאנד אדרבא, ער וויל, אז דאס פאלק זאל וואקסען און זיך ענטוויקלען, זאל זיך בעפרייען פון זיי־נע חסרונות און פון זיין שוואכקייט. פאראן אפילו א סך גלות־נאציאנאליסטען, וואס שטרע־בען אומצוקעהרען לכל הפחות איין טייל פון פאלק צו דער ערד־ארבייט, צו דער נאטור. נאר דאס אלץ מוז געשעהען אין גלות גופא, אט דא וואו יודען לעבען היינט צו טאג, צוזייהט און צוטיילט צווישען די שכנ׳ישע פעלקער. א יודי־שער נאציאנאליזם אהן ציון, א יודיש פאלק אהן א לאנד, אהן א פאטערלאנד, אנ׳אומה וואס די גאנצע ערד־קוגעל איז איהר היים, — אט דאס איז דער תוכן און דער אידעאל פון דער ניער בעוועגונג, וואס רופט זיך „גלות־נאציאנאליזם".

ס׳איז איצט גראד די צייט ארומצוקוקען זיך אויף דער דאזיגער בעוועגונג. נאך איידער די מלחמה האט זיך אנגעהויבען איז דער גלות־נאציאנאליזם שוין געווארען א גאנץ שטארקע בעוועגונג צווישען דער יודישער אינטעליגען אמאל האט מען געוואוסט גאנץ פשוט: א יודי־שער נאציאנאליסט איינער, אז די יודען זאלען בלייבען אין גלות און זאלען ניט טראכטען פון ציון, איז ער, פערשטעהט זיך, אנ׳אסימילאטאר אדער א קאסמאפאליט.

ב. בארוכאוו.

אנטיסעמיטיזם אין פראנקרייך.

אז די פראנצויזישע שטאדטישע בעפעלקע־רונג איז אויסגעשפראכען יודען פיינדליך און אנטיסעמיטיש געשטימט — אין דעם איז גאר קיינמאל קיין ספק ניט געיוען.

גענוג איז דורכצושפרייזען איינינגע גאסען אין פאריז, איבערצייגט מען זיך באלד אין דעם: „שמוציגער יוד" הערט מען אויף שריט און טריט. היינט די פרעסע! גאנץ אפט געפינט מען עכט „רוסקאיע זנאמישע" ארטיקלען אין די פראנ־צויזישע צייטונגען. נישט חס וחליה אין דעם בעוואוסטען יודען־פרעסערס דריומאן׳ס ארגאן, נאר אפילו אין לע־זשורנאל"

בשעת שלום קען מען זיך נאך טרועהריג טרייסטען — קיין וואונדער נישט! יודען זענען פאראן מוזען זיין אויך — אנטיסעמיטען...

אבער אין דער קריעגס צייט, ווען טויזענ־דער, ווען טויזענדער, טויזענדער יודען, ווי פראנצויזישע געבוירענע אויך ווילד פרעמדע, ערשט צוגעפאהרענע, האבען זיך העלדיש אין מיט מסירת נפש אנגעשלאסען אן די רייהען פון דער פראנצויזישער ארמעע, איז דאך דער שכל מחיב, אז די יודען־פרעסער האבען געוואוסט אביסע; ווערען פערשטומט.

איז אבער טאקי דער זעלבער „זשורנאל" די לעצטע צייט ארויס מיט א ווילדען שמוציגען ארטיקעל געגען דעם 4־טען אראנדיסמענט דער יודישער קווארטאל מיט די ערגסטע אין נידערטרעכטיגסטע בלבולים.

די יודען פעראומרייניגען פאריז, זיי פעה־רען, מעהרען זיך און ראיען זיך ווי די ווערט און ברענגען אלערליי קראנקהייטען אויף די פראנצויזישען, צוקאליעטשען די שפראך, א. ד. ג. נישט געשטויגענע און נישט געפלויגענע עליל.

מילא די שטאדטישע בעפעלקערונג זעהן אדער שרעקט זיך צו זעהן די יודען אלט רע־

א מלחמה פול מיט סודות

א מיטגליעד פון דער פראנצויזישער אקא־דעמיע און א געוועזענער מיניסטער פון אויסערן האט געלאזט וויסען דעם עולם. אז ער שרייבט די געשיכע פונ׳ם געגענווערטיגען קריעג, און ער וועט זי ארויסגעבען אין וועכענטליכע העפ־טען, מיט קארטונס און דער ערפאלג פון דיעזען ווערק וועט אודאי זיין א גרויסער, ווי דער סוקסעס פון אלע אויסגאבען, וואס האבען א שייכות מיט׳ן איצטיגען קריעג.

לויפט אצינד יעדער פראנצויז, וואס קען נאר לעזען א ביכעל, בעשטעלען א קאפיע פון דיעזען ווערק. ווייל עס האט יעדער דעם ליי־דענשאפטליקען פערלאנג ליידענשאפטליכען פערלאנג, געוואהר צו ווערען דאס ריכטיגע ווע־גען דער מלחמה. פול צוטרויען צום מחבר האט איטליכער די האפנונג, אז מוסיע האנאטאו וועט טאקי דערציילען דעם ריכטיגען אמת, ווייל ער וואלט אנדערש פערשפיעלען זיין גוטען שם אלס געשיכטס שרייבער.

געדיכטע וואלקענס פערשטעלען דעם קריעג פאר די בליקען פון דעם היינטיגען דור. קיינער קען ניט דעם ווירקליכען גאנג פון די פאסירונ־גען, וועלכע דארפען ענטשיידען דעם גורל פון אלע שטאטען און פעלקער אין אייראפא. זיכער איז נאר, אז מען ווייסט זעהר ווייניג וועגען די געשעהענעשען. דער גרעסטער קריעג, וואס די וועלט האט ווען עס איז געזעהען, געהט אן גלייך ווי די וועלטגעשיכטע זאל זיך אבשטיע־לען אין א קעלער.

מורא׳דיגע פעלקער־שלאכטען געהען דורך בסודי סודות, גלייך ווי זיי זאלען פארקומען טיעף אין דער ערד. א שווארצע אוניוויסענהייט לאגערט איבער די מארשען און די צוזאמענ־[illegible] פון די מיליטערישע מאסען, און ווען עס ווערט אמאל אנגערופען וועלכער־ניט־איז נאמען פון אנ׳ארט, וועלכער צורייסט די פינס־טערניס ווי א בליץ, דאן מאכט דאס שנעל פערשוואונדענע ליכט נאר א בלענדונג אויף א רגע און גיט ניט אפילו קיין אנצייכעניש פון א גאנצע בילד.

מען וועט שפעטער האבען פיעל מיה צו גלויבען אין אזא וואונדעליכע זאך, ווי עס קומט איצט פאר. עס וועט זיך ניט גלויבען, אז עס האט געקענט פארקומען אין דער צייט פון א העכסט ענטוויקעלטען פערקעהר מיט די שטאר־קסטע אויסגעבילדעטע פערשטענדיגונגס מיטעל א וועלט־קריעג אין אייראפא זאל נישט האבען די גענויעסטע ידיעות וועגען די מיליאנען מענ־נער. וואס שטעהען אין וואפען און שלאגען זיך מיט דער שרעקליכסטער ערביטערונג.

דער קריעגס שויפלאץ אין בעלגיען אינ׳ם גארדען אין אסטען פון פראנקרייך און ביי דער רוסישער גרענעץ פערנעמט א שטח [illegible] דעסטענס 50 טויזענד מיילען און צעהלט [illegible] אכט מיליאן סאלדאטען — און די בעפעלקע־רונג פון יענע מקומות שטעהט אהן אונטערבר־[illegible] אין בעריהרונג מיט די טהאטזאכען, צו וועלכע זיי קוקען זיך צו מיט אלע חושים. זיי הערען דעם דונער פון דער שלאכט און זיי זעהען אין די קעמפער אהין און אהער לויפען מיט זייערע געפאלענע און פערוואונדעטע, דארט זעהט ער אויך, ווי מענשען ווערען פערטריבען פון זייער הויז און הויף און ווי זיי קעהרען דערנאך צו־ריק אין זיירר פערוויסטעטער היים פון דעם אלעמען ווערט מען אבער געוואהר אונבעש־טימט און אויך אין די קעפ פון יענע, וועלכע זעהען דעם קריעגס־מיטעל, מיט די אייגענע אויגען. ארדענט זיך דאס, וואס פאלט זיי אין זיינען נישט צו א גאנצע בילד, נאר עס בלייבט זיי א פאלגע פון קליינע בילדלעך אהן א פערנופטיגען צוזאמענהאנג און אהן איין איינליי־טענדער בעדייטונג.

ד״ר מאקס נארדוי.

(יודע קימט)

Jüdische Volkszeitung №114 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אנאנסן־פריז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, דאנערשטאג כ'ב אייר תרע"ה (6. Maj 1915)

די בלוטיגע שלאכט ביי דונאיעץ.

אבגעשטעלט די דייטשע אפענסיוו. — איטאליענס קריעגס שטימונג.

פון מזרח־פראנט.

עפטרייכישער בעריכט.

ווין, 5. מאי (אפיציעל). אין ס' גאליציען בלי־ן־ברודערש איז האבען די פעראיניגטע סטרייך־אונגארישע און דייטשע מחנות ערוואר־טעט זיך א נייעם נצחון. דער רוסישער שטארק בעפעסטיגטער פראנט אין מערב גאליציען, צווי־שען דער טיך וויכסעל און די קארפאטען הויפט־שפיץ איז אינגאנצען דורכגעבראכען גע־וואָרען דורך אונזערע ארמיעס. חוץ דעם הא־כען די פעראיניגטע עסטרייך־אונגארישע און דייטשע ארמיעס אבגעהאלטען א נייעם נצחון אבעלר־ן גאנצען פראנט און די אויגען פון דעם וועלט־קאמענדיר ערקהערצוג פרידריך, און האבען פעטרויבען דעם שונא צו מזרח צו.

די בעדייטונג פון דעם איצטיגען נצחון קען מען יעצט נאָך נישט איבערזעהען. די צאהל פון ביז יעצט געזומענע געפאנגענע איז שוין בעשטיגען ביז א־יבער 30 טויזענד, אין די פיעל ארמיעס רוסישע פאזיציעס האבען מיר געזע־מען אונגעהויער גרויסע מאסען, 22 קאנאנען און 64 פוליעמיאטען, אנדערע קריעגס־מאטע־ריאל אין אמוניציאן.

(דייטשער בעריכט)

בערל ן, 5 מאי (אפיציעל) אונזערע אנגרי־פענדע רעוואלווער און צום צויגעל פון רע־וואלווער האט זיך דערפילט איהר חתן ס' לעצטע בקשה, און האט דאס שטריקעל א ציה געטאה

עס האט זיך דערהערט א שאס אין דער יונגער מר. קאוּל איז געפאלען טויט צו איהרע פיס.

העברעאישער קלוב.

פרייטאג, דעם 7. מאי, 9 א זייגער אין אוועד וועט אין העברעאישען קלוב (קריסטאלגאדע 24) פארקומען א פארלעזונג־אוועד. ה' סלאר וועט רעדען איבער דער טעמא: „די נבואה און נבי־אים אינ'ם אלטען יודענטום".

נאך דעם פארטראג וועלען פארקומען וכוחים. דער אריינגאנג איז פאר אלעמען פרייי מען בעט מיטצוברענגען געסט.

מאלמע

א ציוניסטישע פאלקספערזאמלונג.

דער נייגעוועהלטער ציוניסטישער קאמיטעט האט שוין אנגעהויבען א ענערגישע טעטיגקייט. יי טעג האט ער פערשפרייט ציוניסטישע אויס־רופען אין יודיש און אין שוועדיש איבער דער איצטיגער יודישער לאגע.

זונטאג, דעם 9. מאי, 5 א זייגער נאכמיטאג וועט אין שטאנדארטס האטעל פארקומען אגרוי־סע פאלקספערזאמלונג, אין וועלכער עס וועלען רעדען ה' ל ע א מ א צ ק י ן איבער דער טעמא: ארץ ישראל, דאס לאנד פון אונזער צוקונפט און ה' ד־ר ב ע ר נ ש ט י י ן איבער „די נאציאנאלע ענטוויקלונג פון'ם יודישען פאלק, די סערזאמ־לונג האט אין דער יודישער בעפעלקערונג אין מאלמע אריסגערופען א גרויסען אינטערעס.

ביי סטרי האבען מיר עראבערט א בארג און האבען געזומען 1200 מאן געפאנגען. צווי־שען זיי 3 בפיצערען און עראבערט 3 פולעמ־יאטען. ביי סוויצאס קוועלען איז ניט געלונגען דעם שונא'ס פערוון ארומצורינגלען אונזער רעכטען פליגעל. מיר האבען דערבייי געזומען פיעל געפאנגענע.

א זעלטענע הריגה.

א זעלטענע ליבעס טראגעדיע איז פארגע־קומען אין ניו־יארק. אין הויז פון א רייכע כלה מיסס וועלער, א שענע 20 יאהריגע מיידעל.

דאס מיידעל איז געווען פערקנסט מיט א רייכען חתן מר. קאוּל, און אין א קורצע צייט ארום האט געדארפט זיין זייער חתונה.

די כלה האט אבער דורך דער צ־ט חרטה געהאט אויפ'ן שידוך, און האט גלאזט וויסען דערפון דעם חתן, בעטענדיג איהם אז ער זאל קומען צו איהר אפנהמען איהר ענגיידזשמענט רינג.

דער חתן האט זי אבער שטארק ליעב גע־האט און האט בעשלאסען צו מאכען אן ענדע צום שדוך און איך צו זיין לעבען.

ער האט אין קעשענע אריינגעלעגט א גע־לאדענעם רעוואלווער און צום צויגעל פון רע־וואלווער האט ער אנגעבונדען א שטריקעל.

דערמיט איז ער אוועק צו זיין כלה. קו־מענדיג האט ער מיט איהר א ווייל ספערבראכט און האט מיט א שמייכעל פון א־הר צוריקגעו־מען זיין געשענקטען רינג.

ער האט איהר דאן געבעטען א קליינע טובה — זיי גוט, און גיב א ציה דאס קליינע שטריקעל, וואס שטעקט אריוס פון מיין מאנ־טעל.

זעצט. אונטער א קאמף ביי נעטא און עגרושנא. אין צפון פונ'ם גרויסען זומפף, האבען מיר ערא־בערט פונ'ם דערפער. די דייטשען האבען אנ־גענריפען אונזערע פאזיצ'עס אויפ'ן רעכטען בלי־ן־ברודערש האבען מיר ערא־בערט פונ'ם דערפער. די דייטשען האבען אנ־גענריפען אונזערע פאזיצ'עס אויפ'ן רעכטען ברעג פון דעם טיך וויכסעל און די קארפאטען טיל־ערייע געצוואונגען אויף זיך אבצופרעטען איבערלאזענדיג ביי אונזערע פאזיצ'עס פיעל טויטע און פערוואונדעטע. אביסעל וועניגער אין דרום פון פילישצא, האט דער שונא, בע־דיקט פון ארטילעריע פארגענומען פיעל אנגרי־פען. אויף אייניגע ערטער האט דער שונא פערזוכט איבערגעהן די טיך נידא, נאר מיר האבען דורך וויצ'דער־אנגריפען אבגעשלאגען איהם און געצוואונגען דעם שונא אבצורייניגען דעם לינקען ברעג פון נידא. ביים וועניגסטען האט זיך דער שונא בעפעסטיגט. קאנצענטרי־רענדיג זיך נעבען אונזערע שטעלונגען ביי קראסנאו, דערבייי האבען מיר גענומען 9 אפי־צערען און 400 סאלראטען געפאנגענע.

אין גאליציען האבען זיך אין משך פון די לעצטע טעג עטוויקעלט קאמפפען פון וועיכ־סעל ביז די קארפאטען. פיינדליכע מחנות איז געלונגען איבערגעהן אויפ'ן רעכטען ברעג פון דעם טיך דונאיעץ, נאר אונזער פייער האט זיי געהינדערט צו גהען וועיטער. די קאמפפען הא־בען אנגענומען א פערביטערטען חאראקטער, איבערהויפט ביי די שטעלונגען פון בי־עטשי, וואו דעם שונא'ס ארטילעריע עטוואס קעלט אונגעהויערע ענערגיע און רעגענט מיט מאסען גראנאטען.

אין פערשיידענע געגען־אנגריפען האבען מיר גענומען פיעל הונדערטער געפאנגענע און האבען יך איבערצייגט, אז די דייטשען ברוי־כען דא זייער לאנדשטורם (אפאלטשענע).

קריעגס־פערזיכערונג

ים־ און טראנספארטפערזיכערונגס־געזעלשאפט

„וואלגא"

אין פעטראגראד, געגרינדעט 1871

נעמט איבער טראנספארט־פערזיכערונגען מיט קריעגס ריזיקא
אויף לאדונג, קאסקא, פראכט און אינטערעסע ביי דער געזעראל אגענטור פאר דענעמארק

Martin Larsen, Vester Boulevard 33.

Telefon 8831 og 5248. Telegram-Adresse. Coalition

A. N. Grøn og W. Witzke

Telefon 573 Kongens Nytorv 6.

ВОЕННОЕ СТРАХОВАНІЕ.
СТРАХОВАНІЕ ГРУЗОВЪ.

Страхованіе отъ огня, несчастныхъ случаевъ, кражъ;
страхованіе стекла —
по исключительно дешевому тарифу.

Tel. 772 **IHEE** *Tel. 772*

Stuebutiken

34 Vimelskaftet 34

Hvar der alene handles —
— med fine Theer

Grundlagt 1841

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Børneforsikring

tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser
af
Bernhard Philipsen
Nörrebrogade 34.
Generalagent for «Nordisk».
Telefon 565. Agenter antages

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* *Tel. 8932*

En gros Salg til Private. Anbefales særlig d'Hrr Tjenere.

Martin Andersen.

נאכ'ן אלגעמיינעם וואונש פון פובליקום

פעראנשטאלטעט הר. ב ע ר ג ז א ו ס ק י (לירישער טענאר) זאנטאג, ד. 9־טען מאי 8 אוייגער
אין אבענד אין הארמאניענס גרויסען זאל נאראוואלדגאדע 23 נאך ספעציעל אגרויסען

סינאגאגע־קאנצערט.

מיטאגאנץ נייער פראגראם פון זיינע זעלבסט פערפאסטע „סינאגאגאלע מוזיק" די רעציטאטיוון וואס הר. בערזאווסקי וועט זינגען מיט ארגעל בעגלייטונג זי נען: ספירה, סליחות, יו"כ קטן שבת, יו"ט, ימים נוראים־תפילות און זיינע ספעציאליטעטען פון **עכטע חזנות קונסט.**

אויסער דעם וועלען אויך פריינדליך מיטווירקען פרל. לויאזיע פריעדריצע (וויאלין) און דער קינסטלער הר. יאהן האנאוער־קאהן (ארגעל און קלאוויר). נאכ'ן קאנצערט

באל ביז 3 אוהר

בילעטען צו 2, 150, 1·00 און 75 אוירעס צו בעקומען אין סקאנדינאווישען מוזיק פערלאג ווימעלסקאפט 43, אין דער פאלקס־קיך קראנפרינצענסגאדע 34 פון 12 ביז 3 טעגליך, ביי עפשטיינען רויזענגא דען 11 און ביים הר. בערזאווסקי גריפענ פעלדסגאדע 58 טעל. v Nora 1144

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ק. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

ס'ווערט געזוכט

א פעהיגער שניידער אויף יעהרליכע ארבייס וועגדען זיך בי פרוי בראש
אדעלגאדע 54 סטוען.

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען
צו בילליגע פרייזען.
אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

ווילא אין שארלאטענלונד.

א שעהנער מעבלירטער צימער צו פערמיטען פיר בעסערע פובליקום, אגגענעהמע לאגע איין מינוט פון עלעקטריזישן באהן ליניע 15. צו טרעפען טעגליך נאך 3 אוהר אין זאנטאג א נאנצען טאג.

Adr. Emilievei 16, Charlotenlund.

מעבעל

אויף קלייניע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Nora1210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראנען.

האלב אומזיסטע

פאלאניאל וואגען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נייעם קאלאניאל גשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־ שע פיש. ס'וו נרט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התנות און תנאים.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאווין אנ־ארגאן, וואס זאל פעראייניגן אלע יודישע קרייזען אויס'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ־אייגענע דרוקערייי, וועט ערשיינען מינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:
אויף א חודש . . . 1 קר.	20 אוירעס	אויף א קוואראטאל . 3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער . . . . . 5 „		איינצעל נומער . . . . . 7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאווין, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישע פאלקסצייטונג". און מיר בעטען אונזערע לעזער און פרייַנד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער. די פאסט נעמט אן אבאנעמענט נאר אויף א קוואראטאל (3 חדשים) צום פריין 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

מיטוואך דעם 12־טען מאי, פרעציז האלב ניין אין אוועגד וועט אין סטודענטען פעראיין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

הר א. ל. מאצ קין

איבער דער טעמא:

„ארץ־ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט"

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט גיהן לטובת דעם הילפס קאמיטעט פאר די גליטענע יודען אין מלחמה לענדער.

בילעטען צו 5, 3, 2, 1 קר, אין צו 50 אוירעס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל בי"א וועסטערגאדע 1, ביי ה' סקאראחאד בארגערגאדע 30, ה' נאחעמזאהן טארדענסקיאלדס־ גאדע 1, ה' בארנשטיין אדעלגאדע 25 און **אין דער יודישער פאלקס צייטונג, מוינטערגאדע 2** אויך ביי דער קאסע וווּ אויך אין בערלינסקע טידענדעס אין פאליטיקענס קאנטארען ראזהזופלאץ

Trykt i A-s. „Je[illegible] I. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykkeri [illegible]

ווייט פון אים.

הערצל'ס שטארקע און געפיהלפולע — אמטמאל פשוט בעגייסטערטע — רעדעס אין דער קאמיסיע האבען בעמאכט א גרויסען רושם איף די מיטגלידער פון דער קאמיסיע, זיין פשוטקייט אין אויפריכטיגקייט האבען געווירקט מעהר פון אלע לויב-געוואגנען און אלירליי בע־רימען זיך אויף נוצען, וועלכע יודען ברענגען דעם לאנד. נישט־ווילענדיג איז אויך ראטשילד אריינגערעכענט אלגעמיינעם איינ־פרוך, און אין זיין מיינונג וועגען הערצל'ן איז דאס־גאנצע צוגעקומען א שארפע אביזערקענונג. נאך דער זיצונג לאדט ער אין הערצל'ן צו זיך אויף א פריהשטיק. — ביי דער גאנצער פריינדליכער בעגריסונג צו מיר האט מיר דערצעהלט הערצל האב איך דאך געשריבן, אז ראטשילד צווי־פעלט שטארק אין מיין פעהיגקייט צו האלטען דיך אין סאלאנען, טאמער וועל איך נישט קענען אזוי גוט בעגעהן זיך מיט נאפעל־מעסער, אזוי שטארק זיכער איז ער געווען אין דער ווילד זיט אדער וועניגסטענס — אונקולטורעלישקייט פון די צינינסטען בכלל און זייער אנפיהרער בפו־ט... דער איף דעם דאזיגען עקזאמען מיט־ן גאפעל־מעסער האט הערצל אויסגעהאלטען גאנץ בעפרי־דיגענד, זאגא — א וואונדער! — ער האט פשוט פנעציקע אלעמען נישט בלויז מיט זיין שכל נאר איך מיט זיינע אירדלע מאגערען.

אויפן אנדערן טאג איז ביי ראטשילד'ן מארגענמאהל א גרויסער אוועגד. איף וועלכען דעם האט ערווארט דעם גאנצען „מגי" פון גאר־דאך. ראטשילד לאדט־אין הערצל'ן איף דעם דאזיגען אוועגד. — צום בעדויערן, קען אין נישט אנגענומען אייער פרייגדליכע איינלאדונג — פנטספרט אהם הערצל. דאס טרויער־יאהר אבער טויט פון מיין מאטער אין נאך נישט פאר־אבער, און ס'ערוס גהה איך קיין אויסנאם... וויל ער האט גיוואלט בעקענען הערצל'ן מיט אייניג גרויסע מאלישקעס. „איבריגענס, האט מאגנאם הערצל, אוב ביי אייך אויפן וועגד דעם זיין דושאזוף טשעכערלען און איך וועל זיין שכן בייס טיש. וועל איך דאן קומען... טשעכערלען איז געווען איף דעם דאזיגען אוועגד. הערצל איז געווען זיין שכן. און דער דאזיגער אוועגד האט געדויערט אלס אנהויב פון טשעכערלענ'ס סימפאטיע מיט דער ארבייט פון דיי ציוניסטען, וויי אויך צו זיין ריין־פרינד־ליכער און האדזיגער בצעהונג צו הערצל'ן.

וואס אבער־לאנגט דעם ראוד ראטשילד, האט ער ניט מאמע טויט פון הערצל'ן מיטגענאה־מען אהם מיט וואס ער האט געקענט אין איין בריף למשל,

וועלכען הערצל האט דערהאלטען, קוטענדיג קיין סעטראגראד אויף ראשטיד צוריקצוקומען אנדערש. געשרי־בען מאנגענדעס: „צי קען איך אייך שרייבען, מיטהעלפען, וועג איך וואלט גקאנט. אין וואלט איך איך נישט געשריבען דעם בריף, נאר איך וואלט גלייך מיט אייך געקומען צו פאהרען קיין פעטראגראד. אבער, ווי איך זאל נישט וועלען נעהמען חאטש א קלוי־נעם אנטייל אין אייער גרויסער אויפגאבע, מוז איך זיך אבזאגען, ווייל מיין מיטהילף וואלט אייך געבראכט שאדען און נישט קיין נוצען. ארבייט אליין. איהר האט א גרויסע אידעען־קראפט, זאל אייך גאט העלפען!"

ראס צווייטע פראויאנט־שיף.

דער ניו־יארקער הייסס־קאמיטעט האט איצט וויידער אבגעשיקט א צווייטעס שיף מיט לעבענסמיטעל קיין פאלעסטינא. פס האבען מנדב געווען: נאטאן שפרויס 250'000 דער ציו־ניסטישער צענטראל־קאמיטעט 125'000 דער רעליף־קאמיטעט 155'000 און יעקב שיף 125'000 קראנען.

דאס שיף איז שוין אנגעקומען קיין יפה.

פוילישׂ־יודישע פראגע.

אין מילאן (איטאליען) האט אנגעהויבען צו ערשיינען א זשורנאל אויף א פאליניש מיט־ן נאמען „וויעדפר־קול פון דער פוילישער פרעסע" וועלכער וועלט רעדאגירט דורכן פראפעסאר פולאד פלאוו בארנאווסקי. " אין ערשטען נומער וועט עס זיך די רעדאקציע צו דער איטאליעני־שער פרעסע אזן זאגט, או איהר אויפגאבע איז זיין מיטצוטיילען דער איטאליענישער געזעל־שאפטליכער מיינונג אביעקטיוו פאקטען וועג־גען „דער פוילישער פראגע, אן וועלכען די וועלט בילחמה האט דערמאהנט אירראפא".

אוימן ערשטען פלאץ אינם זשורנאל איז אבגעוו וקט אנ־אפענער בריף פון ה' במרא־נאווסקין צום בעוואוסטען איטאליענישען גע־לעהרטען און פאליטישען סהויער לוא־דושי־ני־צאשי, וועלכער איז פונקט ווי בראנדעס, ארוים געטרעטען מיט אנארטיקעל וועגען דער פוי־ליש־יודישער פראגע, ה' בארנאווסקי בעלייכט די פראגע פון זיין אייגענעם שטאנדפונקט.

אויך א גזרה.

איינע פון די נייעסטע גזירות געגען דעם יודישען פאלק איז רוסלאנד איז דער פערבאט האט די רוסישע צענזור. האט ארויסגעגעבען: נישט אנצוגעבען דעם פולען נאמען פון די יו־דישע העלדען וועלכע. האבען זיך אויסגעצייי־כנעט אויפן שלאכטפעלד, צוישען די עטליכע הונדערט טויזענד יודישע סאלדאטען, וואס פער־גיסען זייער בלוט פאר רוסלאנד. געפינען זיך מאנכע אזעלכע, וועלכע ווילען מיט זייער העל־דישקייט, אויסאפפערונג אזן אירערגעבונדיט אריסקריגען, ביי דער רעגירונג א בעסערע בעהאנדלונג פון זייערע בריידער.

אבער דאס פאקט ווייל ניט לירדען די רוסי־שע רעגירונג. די ווייל נישט, אז דאס רוסישע פאלק זאל זההען, ווי גרויס עס זענען די קרבנות אזן די פערד ערנסטען, וואס די יודען האבען אין דער איצטיגער מלחמה, די ווייל נישט לאזען. דרוקען די פולע נעמען פון די יודישע העל־דען.

אין „נאווי וואסכאד" אזן „ראזסוועט" די רוסיש־יודישע וואכענשריפטען ווערדן דע־ריבער דיזעזע העלדען אויפן מזבח פונ'ם פא־טער־אנד" בלויז נור דערמאנט מיט זייערע ראשי תיבות.

א השתדלות פון יודישע דאק־טוירים.

אין רוסישען בילדונגס־מיניסטעריום זענען אנגעקומען השתדלות'ן פון עטליכע יודישע דאקטוירים, וואס דיענען אין מיליטער. וועגען אנגענומען זייערע זההן אין די צימנאזיעס אויסער דער פראצענט־נארמע. די דאקטוירים שטיצען זיך דערבי אויפן ביישפיעל פון יאהר 1904, וועז מ'האט ערלויבט אנצוגענומען אין מיטעל־אזן הויכשולען איבער דער נארמע זיהן פון יו־דען, וואס האבען זיך בעשטייליגט אין דער יא־פאנישער מלחמה.

ווי ס'טיילט מיט דער „דזיען", בעציהט זיך דער בילדונגס־מיניסטער גראף איגנאטיעוו מיט סימפאטיע צו די דאזיגע השתדלות'ן אזן רעכנט צו דערוועקען אין מיניסטארי־ראט א פראגע וועגען עובר זיין אויף דער נארמע. די מעשה איז, אז דער צירקולייער וועגען אינפ־הרען א פראצענט־נארמע איז אריין אין 2־טען באגד פון גזעזען־בוך אזן האט בעקומען די קראפט פון א גזעזען אזן דעריבער קען דערלאזען וויע־רען אנ־אויסנאהם פון אינם בלויז מיט דער אלערהעכסטער ערלויבנ'ס.

די שריפה אין שאוול.

„בערלינער לאקאל אנצייגער" מלחמה־קארעספאנדענט ביים מזרח־פרייסישען גרענץ האט גזעהען דעם דייטשען אריינמארשירען אין שאוולי. דער קארעספאנדענט דערצעהלט: ווען די דייטשען האבען אנגעגרייפען דעם שאוו־לער וואקזאל האט אין שבאדט פשוט גערעגענט מיט גראנאטען. די בעפעלקערונג איז דערפאר אנטלאפען אין די דערבייליגענדע וועלדער. פון די גראנאטען האט זיך אנגעהויבען א מורא־דיגע שריפה. אזן אזוי ווי קיינער איז ניט גע־וועזן ווער עס זאל לעשען דעם פייער האט זיך די שריפה שנעל פערשפרייט איבער דער גאנצער שטאדט. ווען די דייטשען זיינען אריין אין שטאדט, זיי־נען אלע גאסען אזן געפלעך גע־וועזן איינגעהילט אין פייער פלאמען. די רוסישע סאלדאטען הא־בען מיט בענזין אזנטערצוצונדען די גרויסע האלין־לאגערען ב־ים וואקזאל פון וואנען דער פייער האט זיך פערשפרייט אזן האט ארומגע־האפט א בענזין־לאגער אזן דאן איז שוין נא־טירליך געווען א סוף צו דער גאנצער שטאדט. די שריפה איז געווען אזוי גרויס, אז די דייט־שען האבען ניט געקענט אריינמארשירען אין שטאדט אפילו ווען די רוסישע מחנות האבען שוין פערלאזען שאולי אין האבען געמוזט זיך אבשטעלען הויך שטאדט. די אייניגע מענשען וואס זיינען געווען אין שטאדט זיינען פשוט משוגע געוואָרען פון שרעק אין האבען גאר נישט געקאנט מאכען. אויף וויפיעל ס'איז גע־וועזן מעגליך האבען די דייטשע סאלדאטען אנגעהויבען צו לעשען. אזן צום סוף איז זיי גע־לונגען אריינצוקומען אייניג גאסען פון דעם פייער.

דייטשע פערלוסטען אין מערב

לאנדאן, 4. מאי. „דיילי עקספרעס" גיעט איבער: דער דייטשער גענעראלשטאב אין בעל־גיען איז מודה, אז די דייטשען האבען פערלא־רען אין די קאמפפען בי איפערן 12. טויזענד טויטע. די צאהל פון די פערוואונדעטע דייטשען איז געווען פיעל מעהר ווייפיעל די פעלד־לאוא־רעטען האבען געקענט צונעהמען. אין לאנגע־מארק פאשענדעל און אין אנדערע שטעדט הינטערן פראנט זענען געלעגען גרויסע מאסען דייטשע פערוואונדעטע אין די גאסען, שטאלען אזן אין די גערטנער. פיעלע זענען אויך גע־שאדבען ווייל מען האט זיי ניט אויפגעקלי־בען אין פערבונדען זייערע וואונדען.

ד'ענגרשטאג זענען דורך בריגע קיין קעלן דורכו נגאנגען 16 צוגען, יעדערער מיט 40 וואי־גאנעס. וואס זענען געווען איבערפילט מיט פערוואונדעטע דייטשען.

מאוסע בלבולים.

דער „יוד" וויענער כאראקטעריסטישע טיילט מען מיט פון בודוויס פאלגענדעס:

די בודוויסער אנטיסעמיטישע בלעטער הא־בען אויסגעטראכט א מעשה, אז אין דער דאר־טיגער שוהל אזן אין יודישען בית־עולם האבען די יודען פערבראכען א סך מעהל. דער קולטוס־מיניזיידעס האט דערפאר פערלאנגט א רעוויזיע פון די ערטער, כדי צו בעווייזען די אנטיסעמי־טישע שקרים. די בודוויזער בעציהקס־הויפט־מאנשאפט וואַרענט די בלעטער פארן ווייטערן פאלרשפרייטען פון אזעלכע ידיעות אזן דראה מיט שטראפען.

עס איז טרויעריג, אז דער קולטוס־מיניזי־דיזעס האט זיך נעמוזט דערניידריגען צו פער־לאנגען אזא רעוויזיע.

צו אונזערע אבאנענטען
אין קאפענהאגען

פון 1־טען מאי האט זיך אנגעהויבען א נייער יאהרס. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געהרטע אבאנענטען מיט א בקשה זיעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד

ים וואַרטענדיג אויף אנ־אינקאסאטאר. דאס גילט קען איינצאהלט ווערען אין אונזער עקס־עדיציע פון 10 ביז 1 מאי־סטאג. אזן פון 3 ביז 8 מאי־סטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א מאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

אין גאליציען.

די יודישע פרעסע, וואס ערשיינט אין עסט־רייך אין אונגארן, ווי, אגב, אויך די דאָרטיגע אלגעמיינע צייטונגען, קומט אן צו אונז די לעצטע ציים מיט מורא־דיגע וויסע פלעקען — גרויסע בלאנקע לעכער אינ׳ם געדיכטען וואלד פון שווארצע פינסטערלעך.

ווי שווערע וואונדען, וועלכע מען פֿער־בינדט מיט לייכטען ווייסען שטאף, כדי עס זאל זיך ניט ווארפען אין די אויגען דאס קראנקע לייב, אזוי זעהען אויך אויס אט די דאזיגע „בינטען״. וועלכע ווערען ארויסגעלעגט אויף די בלעטער דורך דער עסטרייכישער צענזור, שטרעבנ שטעהען אויף זייער וואך די עסטרייכישע צענזארען און לאזען ניט דורך קיין איין פרייי ווארט, קיין איין בערעכטיגטע קלאגע, חאטש דאס אלץ האט אייגענט־ליך, קיין שום שייכות ניט צו מיליטעריישע סודות, אונברחמנות׳דיג מעקט מען אויס אלץ, וואס דערצעהלט וועגען די ליידען פון דער בע־פעלקערונג, פון ספקות אדער געוויסע אינער־ליכע קאנפליקטען, אפילו די לעצטע רעדע פון אונגארישען פרעמיער־מיניסטער טיסצא האבען זיי ניט געשאנעוועט און אויסגעמעקט פון דאר־טען א גרויסען שטיק נאר דערפאר, ווייל עס וועלען אין יענער שטעלע נערעדט וועגען דער צוקונפט פון עסטרייכס נאציאנען.

א בעזונדער טרויעריגען איינדרוק מאכען אבער די יודישע צייטונגען, בפרט די, וועלכע דערצעהלען וועגען די ליידען פון דער בע־פעלקערונג, פון ספקות אדער געוויסע אינער־ליכע קאנפליקטען, אפילו די לעצטע רעדע פון אונגארישען פרעמיער־מיניסטער טיסצא האבען זיי ניט געשאנעוועט און אויסגעמעקט פון דאר־טען א גרויסען שטיק נאר דערפאר, ווייל עס וועלען אין יענער שטעלע נערעדט וועגען דער צוקונפט פון עסטרייכס נאציאנען.

א בעזונדער טרויעריגען איינדרוק מאכען אבער די יודישע צייטונגען, בפרט די, וועלכע דערצעהלען וועגען די ליידען פון דער בע־פעלקערונג, פון ספקות אדער געוויסע אינער־ליכע קאנפליקטען, אפילו די לעצטע רעדע פון גאליציש־יודישע פארמיר־מיניסטער אריאמס. אלס מען דאס ליינט, קען מען זיך נישט אנהאלטען פון טרערען. ווי אזוי קען מען אויך אנדערש? ווי אזוי קען מען אנדערש? ווי אזוי קען מען אנדערש? ווי אזוי קען מען

Jüdische Volkszeitung №113 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, מיטוואך כא' אייר תרע"ה (5. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דייטשער נצחון אויפ'ן מזרח־פראנט.

די שרפה אין שאוולי — לאגע פון די רוסען אין גאליציען קריטיש.

פון מזרח־פראנט.

עסטרייכישער בעריכט.

וויען, 4. מאי (אפיציעל). אין די קארפאטען ווערדער האבען מיר אין די לעצטע קאמפפען אין מזרח פון קאזיווא עראבערט דעם שונא'ס פאזיציעס און אבגעשלאגען פיינדליכע געגען־אנגריפען. דא האבען מיר גענומען פיעל הונ־דערט געפאנגען און עראבערט 3 פולעמיאטען. אויך אין צפון פון אסמאלאדא איז דער שונא אבגעווארפען געווארען פון פיעל בערג אין האט געליטען גרויס היזק. דער דאזיגער קאמפף ווערט פארטגעזעצט.

אין מערב־גאליציען געהען פאר געשעהע־נישען. וואס האבען זעחר א גרויסע בעדייטונג. די קליינע ארטילעריע־צוזאמענשטויסען אין די לעצטע טעג זענען פערוואנדעלט געווארען אין מורא'דיגע אנגריפען פון אונזער זייט געגען די ביידע פליגלען פון די שטארק־בעפעסטיגטע רוסישע פאזיציעס ביי דונאיעץ און ביאלא.

די פעראייניגטע עסטריי־אונגארישע און דייטשע כחנוש האבען נעכטען אנגעגריפען דעם שונא'ס בעפעסטיגטע פאזיציעס אויפ'ן גאנצען פראנט פון מאלאסטאוו גארליצע־גראמניק און האבען אבגעווארפען דעם שונא צוריק. פערשאפענדיג איהם גרויסען היזק און גענומען 8000 געפאנגען. די צאהל פון די ערא־בערטע קאנ נען און פולעמיאטען קען מען נאך ניט וויטען גענוי.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד 4 מאי (אפיציעל). אין מערב פון דער טייר נ'עמע און ביי דער טייך שצאפע ווערט דער קאמפף פארגעזעצט. א פיינדליכער באטאליאן האט אנגעגריפען דאס דארף סאסניא ביי אסאוועטץ. נאר אונזער פעסטינגע־ארטילע־ריע האט צו שפלויטערט דעם אנגריף. ביי בזו־רא איז אין דער דארף מיסטערוויטץ פארגע־גאנגען בעדייטענדע צוזאמענשטויסען. פון דעם ו־טען מאי אן זיינען פארגאנגען העפטיג קאמפ־פען אויפ'ן פראנט פון דער טייך נידא היז די קארפאטען ניט ווייט פון גלאדישעוי. ביי טאר־נאוו און ווייטער צו דרום געהען פאר גרויסע שלאכטען.

אין דער ריכטונג פון סטרו דרום־מזרה פון גאלא־וועטצקא האבען מיר עראבערט די בערג מאקאווקא און גענומען 300 עסטרייכער נעפאנ־גען. ביים דנעסטר ניט ווייט פון זאלשציקי האט דעם שונאס אנגר־יפען ניט געהאט קיין ער־פאלג.

פון מערב־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 4. מאי (אפיציעל). אין פלאנדערן האבען מיר מיט ערפאלג אנגעגריפען דעם שונא אין צפון־מזרח פון איפערן און האבען ערא־בערט די פארטון־הויפען ביי סט. זשוליען.

אין שאמפאין האבען מיר דורך מינען־אויפרייסען בעשעדיגט דעם שונא'ס פאזיציעס צווישען סואן אין פערטע. צווישען מאאס און מאזעל זענען נעכטען פארגעגאנגען ארטילערי־קאמפפען.

א דייטשע פליהער־עסקאדרע האט נעכטען אנגעגריפען די לופטשיפס־האלען און דעם וואק־זאל אין עפינאל. די אנגריפען האבען געהאט גוטע רעזולטאטען.

(פראנצויזישער בעריכט.)

פאריז, 4. מאי (אפיציעל). דער שונא האט געברויכענדיג גיפטיגע גאז־באמבעס פערזוכט אנגרייפען אונז 2 מאל. דעם ערשטען מאל אין צפון פון איפערן ביי זשוליען און דעם צווייטען מאל אויף דעם בארג 60. ביידע אנגריפען זע־נען ניט געלונגען.

א שמחה אין בערלין.

בערלין, 4. מאי. שוין פון אינדערפריה הא־בען זיך אנגעהויבען פערשפרייטען קלאנגען, אז די דייטשען האבען געהאט א גרויסען נצחון איבער די רוסען, נאר מען האט געגלויבט, אז דאס איז וויעדער גענעראל הינדענבור'ס א שפ־צעל אין קורלאנד. ערשט שפעטער האט מען זיך דערוואוסט, אז דאס האנדעלט זיך וועגען דעם גאליצישען פראנט. גלייך ווי די אפיצי־עלע ידיעות זיינען אנגעקומען, האט זיך אין שטאדט אנגעהויבען אנ'אמת'ער יום־טוב. גאנץ בערלין איז גלייך בעפוצט געווארען מיט פלא־גען, אלע גאסען און פלעצער זיינען געווען אי־בערפולט מיט בעגייסטערטע מענשען־מאסען איבערהויפט אין'ם אינוועניגסטען טייל פון שטאט האבען זיך צונויפגעקליבען גרויסע מא־סען מענשען און די התפעלות איז געווען פיעל גרעסער ווי ביי די ערשטע נצחונות. אלע בער־לינער שוהלען זיינען היינט געשלאסען און די תלמידים זיינען פרייגעלאזען, צוליעב דעם גרוי־סען דייטשען נצחון.

דארדאנעלען.

טערקישער בעריכט.

קאנסטאנטינאפאל 4. מאי. (אפיציעל). אר־גאניזרענדיג וויעדער אנגריפען האבען מיר גע־שלאגען דעם שונא און אבגעווארפען צוריק צום ים. דער שונא האט געליטען גרויס היזק סיי און אמוניציאן סיי אין מענשען. גלייכצייטיג האבען מיר בעשאסען און אונטערצונדען א ענג־לישען טראנספארט־שיף. דער ענגלישער קריי־צער „אגעמאנען", איז נעכטען געטראפען פון אונזערע 4 גראנאטען.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 4. מאי (אפיציעל). אונזער שוואר־צער ים־פלאט האט אייניגע שעה נאכאנאנד באמבארדירט די טערקישע בעפעסטיגונגען ביי כאספאר, איבערהויפט די פארטען פענער, קא־רידיע, פילבורנו, בויאק, לימאן און די העכערע און נידעריגע קוואקאס און די פארטען קילא און עלמאס. די פארטען האבען בעענטפערט די קאנאנאדע אבער אהן רעזולטאטען. מיר הא־בען אויך דערטרונקען 3 טערקישע שיפען.

פון דער עקספעזייציע

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט

געדענקט
אונזער טעלעפאן־נומר
Byen 1294 y.

עקסאפרט-הויז

טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

אגודת ישראל. (ארטסגרופע דענמרק.)

פאלקס פערזאמלונג.

היינט דינסטאג 8 דריי פערטיל אזייגער אין אבענד אין פאכפעריינס לאקאלען רוימערסג 22

טאגעס ארדנונג:

1) פארטראג פון הרב ד׳ר ווינקלער:
„ערהאלטונג דאס יודענטומס"

2) ארגאניזאציאן

3) פארשלאגען.

מען בעט די געעהרטע מיטגלידער קומען פינקטליך און מיטבריינגען געסט.

Hovedstadens Mineralvandsfabrik,

Tel. 8932 *Mosedalsvej 5, Valby* Tel. 8932

En gros Salg til Private. Anbefales særlig d'Hrr Tjenere.

Martin Andersen.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען

פון 1־טען מאי האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזערע עקס־עדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען אויך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער. די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

נאכ׳ן אלגעמיינעם וואונש פון פובליקום

פעראנשטאלטעט הר. בערעזאווסקי (לירישער טענאר) זאנטאג, ד. 9־טען מאי 8 אזייגער אין אבענד אין הארמאניענס גרויסען זאל נארעוואלדגאדע 23 נאך ספעציעל אגרויסען

סינאגאגע־קאנעצרט.

מיט אגאנץ נייער פראגראם פון זיינע זעלבסט פערפאסטע „סינאגאגאלע מוזיק" צו רעציטירען וואס הר. בערעזאווסקי וועט זינגען מיט ארגעל בעגלייטונג זי נען: ספירה, סליחות, יו׳כ קטן און ימים נוראים־תפילות און זיינע ספעציאליטעטען פון **עכטע חזנות קונסט.**

אויסער דעם וועלען אויך פריינדליך מיטווירקען פרל. לויזיע פריעדריצע (וויאלין) און דער קינסטלער הר. יאהן האנאווער־קאהן (ארגעל און קלאוויר). נאכ׳ן קאנצערט

באל ביז 3 אוהר

בילעטען צו 2, 150, 1.00 און 75 אוירעס צו בעקומען אין סקאנדינאווישען מוזיק פערלאג ווימעלסקאפט 43, אין דער פאלקס־קיך קראנפרינצענסיגאדע 34 פון 12 ביז 3 טעגליך, ביי עפשטיינען רויזענגא דען 11 און ביי הר. בערעזאווסקי גריפענפעלדסגאדע 58 טעל. 821 *y* אמאג.

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

ווילא אין שארלאטענלונד.

א שעהנער מעבלירטער צימער צו פערמיטען פיר בעסערע פובליקום, אגגענעהמע לאגע איין מיווט פון עלעקטרישען באהן ליניע 15. צו טרעפען טעגליך נאך 3 אוהר און זאנטאג א גאנצען טאג.

Adr. Emilievei 16, Charlotenlund.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. *Byen* 3959.

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Møbelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל ווארען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נייעם קאלאניאל געשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

מיטוואך דעם 12־טען מאי, פרעציס האלב ניין אין אווענד וועט אין סטודענטען פעראיין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

ה׳ר א. ל. מאצקין

איבער דער טעמא:

„ארץ־ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט"

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט געהן לטובת דעם הילפס קאמיטעט פאר די געליטענע יודען אין מלחמה לענדער.

בילעטען צו 5, 3, 2, 1 קר׳ אין צו 50 אוירעס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל ביורא וועסטערגאדע 1, ביי ה׳ סקאראחאד בארגערגאדע 30, ה׳ נאחעמזאהן טארדענסקיאלדס־גאדע 1, ה׳ בארנשטיין אדעלגאדע 25 און אין דער יודישער פאלקס צייטונג, מוינטערגאדע 2 אויך ביי דער קאסע ווי אויך אין בערלינסקע טידענדעס אין פאליטיקענס קאנטארן ראזהוזפלאץ

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende" Trykkeri M[illegible] 2

עסטרייך אוועק צוזאמען מיט עסטרייכישען מיליטער. די איבערגעבליבענע פאליאקען, ווי־דער, זענען אדער אונזערע גוטע פריינד, אדער זיי וואלקען זיך.

וואס אנבעלאנגט דער יודישער בעפעלקע־רונג פון גאליציען, איז זייער אויפהרונג אין די גרעניצען פון מיין גענעראל־גובערנא־טשווא א פאלקאם קארעקטע.

איך מוז נאך אמאל בעשטעטיגען — האט גראף באברינסקי וויטער גוואגט — אז אין די גרעניצען פון גאליציעער גענעראל־גובערנא־טשווא טראגט נישט די אויפהרונג פון די יודען בנוגע צו אונז קיין פיינדליכען האראק־טער.

דאס פאלען פון פשעמישל, דער דעזיגער לעצטער עסטרייכישער פעסטונג אין גאליציען, האט אן גרונד געגעבן די בעציהונג צו אונז פון דער גאליציעער בעפעלקערונג. די מעשה איז, אז איידער פשעמישל איז געפאלען האט מען גאליציען נאך נישט געקענט רעכענען פאר אינגאנצען אונזערע. די בעפעלקערונג האט זיך אבגעהאלטען פון אריסצואוויזען אפען אפריינד ליכע בעציהונג צו אונז, מירא האבענדיג, אז דאס עסטרייכישע מיליטער זאל נישט צוריק־קומען, נאכדעם אבער ווי פשעמישל איז געפא־לען און די דאזיגע געפאהר איז אינגאנצען פארביי, וויזט אריס צו אונז די בעפעלקע־רונג אפען אירהר סימפאטיע און פריינדשאפט. (אויסגעמאכט פון צענזור).

דאס איז דערפאר, וויל מזרח־גאליציען דארף ווערען א פעסט צוזאמענגעבונדענער טייל פון רוסלאנד, און מערב־גאליציען צוזאמען מיט פוילען בילדען איין נאציאנאלע גאנצע זאך, ווי־אס וועגען דער ממשות־דיגער פאליטישער אייניאדרנונג פון אירהר איז איצט פריהצייטיג צו רעדען.

בנוגע דער פראגע וועגען דער לאגע פון גאליציעשען ערד־בעזיץ קען איך מיטיילען פאל־גענדעס: ווי בעווסוס, וואקאלט זיך דער פוי־לישער ערד־בעזיץ אין גאליציען פון איינער ביז 10 דעסיאטין, אין דער גאנצער גרויסער ערד־בעזיץ געפינט זיך אין די הענד פון פאלא־קען און יודען. די רוסישע מאכט נעהמט אן איצט א דייהע עקסטרא־מיטלען צו געבען פרא־דוקטען־הילף דער בעפעלקערונג, ווי אויך צו בעזאהלען זי מיט דער נויטיגער תבואה אויף צו עפעדיציהען די פעלדער, צו דעם צוועק האב איך אינגעדענק אין אלע אויפזדען וואויל טעטיגע אגראקטען־קאמיטעטען אונטערן פארזיץ פון דיי אדעל־נאששאלניקעס. די דאזיגע קאמיטע־טען, פון זייער זיידי, זענען אונטערגעוואהרפען אין־אלגעמיינעם קאמיטעט פארן גאנצען קאנד, וועלכער פיהרט אן מיט דער גאנצער זאך.

בייאיצטיגער צייט פערמאגען מיר לערך פינף מיליאן פוד תבואה צום פערפיהרען, וואס אבענגעבען ווערען דער בעפעלקערונג. אויך מוז זאגען, אז אינ־ם קאנד ארבייטען די נאציאנאלע ווירטשאפטס־ארגאניזאציעס — פוי־שע, רוסישע און יודישע, נאר די נויט אין א אינוועניטאר און ארבייטער־הענד איז אזוי גרויס אז ס׳איז נויטיג א רעגירונגס־הילף.

פאר מיין אבפאהרען האב זיך צו מיר בע־וועדעט א דעפוטאציע פון פוילישע ערד־באזי־צער, מיט א ביטע אויסצופולן פאר זיי א הלואה פון עטליכע מיליאן רובל. איך רעכען, אז מ׳וועט זיי די דאזיגע הלואה געבען.

וואס אנבעלאנגט די קלאנגען וועגען אייר־ניגע מיטלען, וועלכע מען רעכענט אנצונעהמען בנוגע דעם יודישען ערד־בעזיץ, דארף איך זא־גען, אז דאס אלץ איז דערווייל נישט מעהר ווי גערעדט און איידער ס׳וועט זיך ענדיגען די מלחמה וועלען קיין שום מיטלען אין דער דא־זיגער ריכטונג נישט אנגענומען ווערען.

איך האלט פאר נויטיג אויפ־ן סוף אנצו־וויזען דערויף — האס געענדיגט גראף באב־רינסקי — אז אין מזרח־גאליציען ווערען ביס־לעכווייז אין אלע גבעיטען צוריקגעשטעלט די נארמאלע בעציהונגען און דאס לעבען הויבט אן ארויפצוגעהן אויפ־ן געווענליכען ווג.

ידיעות פון לאדז.

אין וואַרשא האט מען דערהאלטען א נומער פון דער לאדזער צייטונג „נאווי קוריער לודזקי" אין וועלכען מ׳בעקומט עטליכע ידיעות וועגען דער לאגע פון לאדז אין פערשאקאוער גובער־נייע.

די וואיטען פון לאדזער אריעז האבען בע־קומען א פערארדנונג פון דער מאכט, אז די בע־וועגונג פון מענשען און פוהרען איז פערבאטען פון 9 אוועגד ביז 5 פארטאג. די שולדיגע אין עובר זיין וועלען ארעסטירט און בעשטראפט ווערען ביז 1000 מארק. אויסנאהמען ווערען געמאכט נאר פאר די, וואס בעזיצען דעריוף א ספעציעלע ערלויבעניש פון דער דייטשער מאכט.

די קלך פאר די ארבייטער פון אייזען־אויס־ארבייטונגען גייט אויס טעגלעך צו 35 טויזענד מיטאגען צו 3 קאפ. און 5 טויזענד מיטאגען אומזיסט. די סעקציע צו פראויאנטירען די שטאדט איז געקומען צו הילף דער ארבייטער־קלך מיט קרעדיט און שפייז־פראדוקטען.

דאס פוילישע טעאטער איז אפען. איצט שטעלט מען זארט טאלסטאיס ווערק „דער כח פון דער פינסטערניס".

פון טשענסטאחאו שרייבט דער „קוריער", אז דער אריין און אריספאהר פון דער שטאדט איז ערלויבט נאר פון 6 א זייגער פריה ביז 6 אוועגד.

אין דער „גאזעטא טשענסטאחאווסקא" איז אבגעדרוקט א פפליכטס־פערארדנונג פון קא־מענדאנט פון מאלענדען אינהאלט:

אין משך פון היינטיג חודש איז אהן מיין ערלויבעניש אויסגעקלעפט געווארען אין די גא־סען א מודעה פון טשענסטאחאווער ארבייטער־קאמיטעט „פוילישע סאציאליסטען־פארטיי" (פ. פ. ס.) צוליעב דעם דערמאהן איך מיין מאלגע־דען בעפעהל: צו דרוקען אין פערשפרייטען צייטונגען, פלוג־בלעטער, מודעות און אלע אנ־דערע געדרוקטע מעלדונגען איז ערלויבט אין טשענסטאחאו נאר וועז מ׳האט פריהער בקו־מען א ערלויבעניש פון שטאדט־קאמענדאנט אדער פון דער ארטיגער דייטשער ציוויל־מער־וואלטונג. אין געגענטייל וועט דאס קאנפיסקירט ווערען און מ׳וועט בעשטראפען מיט א סומע ביז 1000 ר. אדער פוהרמע.

די ערהאלטונג פון יודענטום.

די ערהאלטונג פון יודענטום — דאס איז די טהעמע פון פארטאג, וועלכען עס וועט היינט האלטען דער פארציצענדער פון דער היגער גרופע פון דער וועלט־ארגאניזאציע „אגודת ישראל", ראבינער ד״ר ווינקלער.

די פראגע פון דעם, ווי צו ערהאלטען דאס יוהענטום, איז ביז איצט צוועיטען דאס שאלה אין מערב־איראפא, ד״ה דארט, וואו די שמד־מגפה האט אין אייניגע ערטער אויסגע קוקעלט ביז 40 פראצענט מיטגלידדער פון דיי יודישע געמיינדעס. אבער פארן כלל־ישראל איז דאס קיין פראגע ניט געווען; אין רוסלאנד און אמעריקא, איז ניטא קיין שאלה די ערהאל־טונג פון עם הנצחי און וועט. האספעטליך ניט זיין.

דער אומגליק אבער, וואס האט געטראפען א בעדייסענדען טייל פון דאס יודישען פאלק אין רוסלאנד, פוילען, גאליציען און ארך־יש־ראל, האט געמאכט די שאלה פון ערהאלטונג דאס יודענטום אין מערב אירראפא פאר א כלל־ישראל שאלה. אלס א נויטוועגדיגקייט פאר־ן נאנצען יודישען פאלק.

אויב ביז איצט האבען אנדערע, מיט רעכט אדער אונרעכט, געקענט זאגען „וואס איז דען דא? וועט זיין מיט עטליכע טויזענד איבריגס מדולדלים וועהניגער? קענען זיי עס און שארען עס ניט זאגען איצט.

די פראגע וועגען דעם, ווי מען ערהאלט דאס יודענטהום אין מערב און מזרח — וועט בעהאנדלען ה׳ ד״ר ווינקלער אין זיין היינטיגען פארטאג.

קענענדיג דעם רעדנער, קענען מיר זיכער זיין, אז דער פארטאג וועט זיין אינטערעסאנט אין פיעל בעלויכטען אין דער טונקעלער וועלט פון סך קות.

א.

ווילנא וואקסט.

פון די פארשטעהער פון רוסישען פינאנץ־אן האנדעלס־מיניסטעריום זענען ערהאלטען געווארען אין פעטראגראד ראפארטען, אז אין דער לעצטער צייט האבען דער האנדעל און די אינדוסטריע זיך אונגעוועהנליך עגטוויקעלט אין ווילנא.

היי־יאהר איז אין ווילנא אויסגעקויפט ג־ע־וארען אנ־אונגעוועהנליך גרויסע צאהל פון האנדעלס־ און אינדוסטריע־פאטענטען. צו אזא נגעווועהנליכען וואקסען פון דער ווילנער אינ־דוסטריע האט מיטגעווירקט דאס פערמאכען זיך פון די פאבריקען אין פוילען, בעזונדערס אינם גאנצען לאדזער פאבריק־ראיאן.

די פארשטעהער פון־ם האנדעלס־מיניסטע־יום זאגען, אז דאס לעבען אליין פארערט. דאס מען זאל אריבערטראגען די לאדזער פאבריקען קיין ווילנא — א זאך. וועגען וועלכער מען רעדט איצט אזוי פיעל, דאס נייע לאדז מוז זיין ווילנא. און קיינע אנדערע קינסטליכע צענטרען וועלען נישט בעקומען אזא וויכטיגע לעבענס־בעדייטונג.

אלס ראיה דערצו וויזען זיי אן, אז די ווילנער פאבריקען בעקומען שוין איצט יעהר פיעל בעשטעלונגען פון צענטראל־ו וסלאנד פון יענע סוהרים, וועלכע האבען פריהער נעהאנ־דעלט נאר מיט לאדז.

פון יודישען טעאטער.

„זשיזדאווקא".

צו רעדען א סך וועגען לעצטער־ס טעא־טער־שטיק „זשיזדאווקא", וועלכע איז שביתי־נאכט אויפגעפיהרט געווארען דורך ה׳ טימיאנאו זיינע קאלענען, איז גאנץ איבעריג. דער אינ־האלט פון דער „טראגעדיע" איז אזוי פשוט, די נעדאנקען אזוי בעקאנט און פלאך, די האנדלונג אזוי „טעאטער־מעסיג". אז דערקלערען עפעס אן פערטיטשען איז לחלוטין ניט נויטיג. וועך ס׳איז געווען אין טעאטער אן וועך עס האט בכלל ליעב וועה־בעשריין. שייטער־הויפענס אן טעאטראלישע עפעקטען — איז מסתמא נע־בליבען העכסט צופרידען אן האט „פערשטא־נען" די דאזיגע טראגעדיע פון א. ביז ת. ס׳איז אן־עכט אמעריקאנישע פירמה. הגם דער מחבר איז דוכ־ט זיך ניט געווען אין אמעריקא, ביי גו־טע קרעפטען אן ערשט־קלאסיגען טעאטער־רעקוויזיט קען דאס שטיק דאך מאכען אמאל א שטארקען אינדרוק אט טאקי מיט די פשוט־סטע געדאנקען אן גוט אויספרוביר־טע עפעקטען וועלכע בעשטעהען פון דריי הויפט־עלעמענטען יודישקייט. ליעבע אן נקמה...

ניט קוקענדיג אויף דעם, אז אין קאפענהא־גען פעהלען גראד די נויטיגע ערשט־קלאסיגע קרעפטען און די ביהנע גופא איז אן־אלטמאדי־שע, פערמאגט ניט די נויטיגע דעקאראציעס און דעם אינוויגיג רעקוויזיט. האט מען דאך „זשיזדאווקא" אויפגעפיהרט נאר ניט שלעכט. ס׳זענען זאגאר געווען מאמענטען, וועו הער צו־שויער איז באמת געווען אריינגעציגען אין דער דראמאטישער אנדלונג. ה׳ טימיאנאוו, אלס אליעזר, האט גאנץ גוט אויסגעפיהרט די שווערע ראל. תאטש זיין רעפערטואר בעהערט נאר צו אן־אנדער געביעט. דערביבר האט ע׳ טאקי אינוויגקייט־חוהט דעם אייבעריגען פעהלער מיט קום־לעטען. וואס מאכען ניט צו דער פיעסע.

געפעהלען איז מיר דעם מאל ה׳ בילאווסקי. ר׳ דוך זיין אויסגעצייכענטען גרים אזוי אויך מיט דער נאטירליכער מאסענדער האלטונג.

די פרויען־ראלען זענען געווען וועניגער געלונגען. ווי דער פרוי בעליאווסקי אזוי אויך דער פרוי טימיאנאוו האבען געשטערט די אומ־אטירליכע ששימען זייערע. ס׳איז א גרויסער פעהלער, אויב זי׳ מיינען, אז אין א „טראגעדיע" דיי מען אונבעדינגט רעדען טראגיש. וואס איינ־ער איז אלץ בעסער.

מ. ג.

עסטרייך.

II

אין דעם גייסטיגען לעבען פון א פאלק איז אזא מישונג פון פסיכאלאגישע עלעמענטען ניט א חידון — אמאל איז דאס זאגאר זעהר שעהן. די גייסטיגע אייגנשאפטען פון די פיעלע פערשיעדענע פעלקער אין איין צענטרום פעראייניגען זיך צו איין שעהנע סימפאניע — יעדעס פאלק איז דא אין אקארד.

און באמת זעהן מיר טאקע אין וויען און אין עסטרייך בכלל וויי אזוי דיעזע „פעלקערמישונג" האט געשאפען פיעל שעהנעס און בעז. וואנדערענס וועכטהס. די עסטרייכישע מוזיק מיט איהרע זיסליכע ליעבע טענער און מעלא־דיען איז א שעפטונג פון דעם עסטרייכער. וועל־כער האט אין אויער פאר זיינע שכנים און וועל־כער איז פון זיינע סלאווישע און ראמאניש שכנים בעאיינפלוסט געווארען. דאס זעלבע קען מען זאגען פון דער עסטרייכישער ליסטראטור און קונסט — און אין גענויסען זין אפילו פון דער וויסענשאפט.

אבער פאליטיש איז אזא „מישונג" ניט קיין גרויסע מעלה. אין דער פאליטיק ווירקט אזא מישונג פאראליזירענד. יעדעס עלעמענט האט אין אנדערען פאליטישען ווילען און אנדע־רע פאליטישע טענדענצען. און דיזע שטרע־בונגען זענען ניט צו פעראייניגען, ווייל זייער מאטיוו איז ניט די מלוכה און איהר שטארקונג, נאר דוקא די אייגענע קלייניע נאציאנאלע אינ־טערעסען. דער פאליאק האט אנדערע נאציאנא־לע אינטערעסען ווי דער טשעך. דער טשעך אנ־דערע נאציאנאלע און פאליטישע אינטערעסען ווי דער רוטהענער און דער רוטהענער אנדערע ווי דער דייטש.

דערפאר זעהען מיר אין עסטרייך א מער־קווירדיגע ערשיינונג. אויף איין זייט ענטוויקעלט זיך עס קולטורעל זעהר שטארק, עס האלט מיט דער צייט אויף אלע געביעטען פון גייסטי־גען לעבען און אויף דער אנדער זייט איז עס פאליטיש ווי פאראליזירט — עס שטעהט עפעס אויף איין ארט, עס דוכט זיך, אז אין עסטרייך ווערען פאליטישע פראבלעמען קיין מאל ניט געליייזט. עס קומען איבער די אלטע פראגען פאר: דייטש אדער טשעכיש — רוטהעניש אדער פויליש. די איסאליגענישע אוניווערזיטעט, די מי־ליטערישע קאמאנדא שפראך אין אונגארן און אזוי ווייטער. און אזוי ווי מען פראגעדסירט ניט אין די פאליטישע פראגען, נאר מען בלייבט אלץ שטעהן אויף איין ארט — ווערט מען אויס־געדרעגט, ערגערט מען זיך, זידעלט מען זיך, ביז מען פאסשט זיך גוט דורך.

אבער עס איז ניטא קיין שטילשטאנד אין דער געשיכטע אזוי ווי עס איז ניטא א ליידיגער ווינקעל אין דער נאטור. די צייט טרייבט ווייטער. דער עסטרייכער האט איהר געוואלט ווייטער טער געהען, אבער די עלעמענטען, וועלכע רינ־גלען איהם ארום, ספעציעל די סלאווען, האבען איהם ניט געלאזען געהען ווייטער, האט די עסטרייכישע רעגיערונג געוואלט אינפיהרען א רעפארם, האבען באלד די טשעכען אדער די רו־טהענען אדער אנ׳אנדער גרופע, אנגעהויבען מאכען אבסטרוקציעס. און עס איז דערמען גאר ניט געווארען.

און וואס מעהר די אינערע סלאווישע עלע־מענטען האבען פאראליזירט די אינערע פאלי־טיק און זי צעבראכט צו א שטילשטאנד, אלץ מעהר האבען די סלאווען, וועלכע רינגלען ארום עסטרייך, ווי רוסלן, און סערבien, אינטריגירט געגען עסטרייך אלס גרויסמאכט און געטראכט זי צו מאכען צו א צוויטער טערקיי. גראף באב־רינסקי האט אנגעפיהרט א רוסישע אניטאציע אונטער די רוטענער אין גאליציען און אונטער די סלאוואקען אין אונגארן. צו דעם האבען די סלאווישע מעכטען געטריעבען דיפלאמאטישע אינטריגעס געגען עסטרייך.

די עסטרייכער זענען פאליטיש ניט זעהר ענערגיש, און זיי האבען מיט גרויס געדולד לאנג, לאנג צוגעזעהען, ווי די סלאווען אין און אויסען פון עסטרייך, ארבייטען אויף דעם עסט־רייכישען חורבן — ביז עס האט געפלאצט א באמבע אין סאראיעוא — און דער עסטרייכי־שער יורש פון טראהן איז געוואהרען איהר קרבן.

דיעזע באמבע — ערקלערט עסטרייך. איז ניט געווען די ארבייט פון א ווייל־דען אנארכיסט, נאר פון א שליח פון דער סערבישער רע.־יע. רונג. די געמיטליכע לייכטזיניגע עסטרייכער האבען זיך דא ארומגעזעהען, אז אינערע אין אויסערע פיינד גראבען פאר עסטרייך א קבר — און זיי האבען ארויסגעצויגען דעם שוועריט פון זייער שייד. נאך איידער דער ק־שטעהט שלאג איז געפאלען האט זיך גאנץ א ראפא צופאלקערט אין א מלחמה. צוערשט האט בען זיך געשלאגען די אוראנגארדען פון פערשי־נעטטום און סלאוונעטום — עסטרייכער און טע ביינן — דאן האט זיך פאר־בייטעט די שלאכט אויף דעם גאנצען פראנט — דייטשלאנד א רוסלאנד — גערמאנען און סלאוון. דער צוי־טער אקט פון דער טראגעדיע איז בעפאנט. ד״ר ש. מ. מלמד.

רוסישע פלענער וועגען גאליציען.

דער ענגלענדישער גובערנאטאר פון גאליציען גראף גי. א. באברינסקי, האט אויפגענומען די מיטאר־בייטער פון די רוסישע צייטונגען. אין א לאנג־דויערנדען געשפרעך האט גראף באברינסקי אויספיהרליך זיך ארויסגעוואגט וועגען דער פערוואלטונג אין גאליציען. וועגען די שול־אן־רעליגיעזע פראגען, וועגען דעם ערד־בעזיץ און וועגען די געגענווייטיגע בעציהונגען פון די פערשיעדענע נאציאנאלע גרופען. (אויסגעמאקט פון דער צענזור).

ארבייטענדיג לויט די אינספרוקציעס, וועל־כע איך האב בעקומען, האב איך זיך בעשטעלט פאר אן׳אויפגאבע אינם געביעט פון דער צי־ווילער פערוואלטונג מיט׳ן קאנט אויפצוהאלטען די אלע עסטרייכישע אנשטאלטען, וועלכע קע־נען וווייטער פיהרען זייער טעטיגקייט אהן שא־דען פאר אונזערע אינטערעסען. דאס איינפי־רען וויידער רוסישע אנשטאלטען אין וועלכען ס׳איז געביעט דארף בשום אופן נישט בריכען די איינגעפיהרטע לעבענסבעדינגונגען פון קאנט און דארף זיין בעגרינדעט דעריבער. אז מיר פון אונזער זיים זאלען אומבעדינגט אנערקענען די פערשיעדענארטיגע אינטערעסען פון גאליצי־ן. אויהר לעבען און פיהרונג. איך וואלט געוואגט אז מיר זאלען אויפהאלטען דא אלץ, וואס מ׳ געווען, אויב נאר דאס וועט נישט ברענגען דייטליכען שאדען פאר אונזערע אינטערעסען.

איבערגעהענדיג צו אייניגע ממשות־דיגע זייטען פון מיין טעטיגקייט אין גאליציען, וועל איך אנווייזען דערויף, אז די סאמע הויפט־רונג פאר אונז, וואס שטערט אפט דורכ־רען אין לעבען די מיטלען, וועלכע מיר בע־אן, איז דאס, וואס די גאליציש בעפעל־בעשטעהט פון פיעל נאציאנאליטעטען. אין ליצירן פערהאלטען זיך פיינדליך אייניג אנדערער 4 נאציאנאליטעטען: די רוסיש־צישע, די פוילישע, אוקראיניש און יי דערבייי דארף מען בעמערקען, אז מיר אויהר צו טהאן מיט אנ׳אונטערשיעד אין יעזער הינזיכט.

איך מוז קאטעגאריש ערקלעהרען, אז צו דער רוסישער מאכט פיהרען זיך אי א גאליציש נאציאנאלע גרופען, א געוויסען טייל פון דער אוקראיניש אינ־גענץ, דורכאויס קארעקט. וועגען אריסטי־גען געגען אונז קען נאר קיין רייד נישט בעוונדערס וואס אנבעלאנגט דער פוילי־בעפעלקערונג זענען אלע פאליאקען פרייוו

א יודיש וועלטל.

אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה...

נאך מנחה לערנען איניגע א פרק משניות, אנדערע קוקען אריין אין א „עין יעקב", ווער עס זאגט א קאפיטעל תהילים און נעמ עס לערנט גאר א בלאט גמרא.

דריי מאל אין טאג ווערט נעדאוונט בציבור שבת געפינט זיך שטענדיג א יוד מיט א טייג כלי, א שטיקעל מנגן, וואס פראוועט אביסעל חזנות. נאכ׳ן לייענען שטעלט זיך אוועק ר׳ אלי־עלקאוויטש, א ליטווישער יוד פון א יאהר 40־ווא זעהט אויס פון א יאהר 50. — א יוד מיט א הדרת פנים, מיט א שענגער, לאנגער שוואר־צער בארד, שטארק דורכגעוועבט מיט גרויע פיידים, און זאגט א דרשה מענינא דיומא. אנ׳אנ־דער שבת זאגט א „מטיף מודרני" — א יונגער־מאן מיט א שיינעם חתוך־הדבור, מיט א טעמ־פעראמענט — פלי־ריער, מיט א וועלט בא־קענטניס, מיט שטיקער חקירה, מיט א ביסעל פילוסופיה, מיט א רמז אויף ליטעראטור — מיט איין וואורט ער לעגט אוועק א דרשה, וואס נישט יעדען טאג קען אייך אויסקומען אזוינס צו הערען.

וואו מיינט איהר קומט עס פאר? ערגעץ אין א בית־המדרש פון א ליטווישע־שטעטעל?

ניין, דוקא אין מאסקוע און דוקא נישט אין שוהל אדער אין שיבעל, נאר אין א לאזארעט פאר פערוואונדעטע און קראנקע סאלדאטען.

הייסען, היסט דער דאזיגער מערקווירדי־גער לאזארעט „לאזארעט פאר פערוואונדעטע און קראנקע סאלדאטען בייא ביילאוו׳ס פאברייק".

ביילאוו — דאס איז דער נאמען פון דעם געווען־זענעם פאבריקס־אייגענטימער. איצט ג־ערט זי צו זעליג פערסין, וואס האט אבגע־געבען פאר דעם לאזארעט איינע פון די גרוי־סע פאבריק־גע־בייד־עס און וואס ווערט אויסגע־האלטען האלב אויף דעם חשבון פון פריוואטע יודישע נדבות און האלב — אויף דעם חשבון פון שטאדט.

און קיין מעהר יודישע סביבה ווען איהר נישט געפינען אפילו אין סמארגאן.

אנ׳אריגינעלע יודישע קהלה.

אפשר די אריגינעלסטע יודישע קהלה, וואס עס קען וועלן עס איז אויסקומען צו זעהען.

וועמען, וועמען האט דער וועלט־שטורם נישט פערטראגען אהער אין דעם יודישען לא־זארעט פון דער גרויסער רוסישער הויפט־שטאדט, אין דער „הארץ פון רוסלאנד".

פוילישע שוואדרא־בעדיגע, געל־בערדיגע און אפילו גרוי־בערדיגע יודען מיט בלאסע אויסגעוויקסטע פנימ׳ער מיט איינגעפאלע ברוס־טען, מיט רוקענס געבויגענע אונטער דער שווע רער לאסט פון לעבען, מיט אויגען מרה־שחורה, דיגע און אפט בלישצענדיגע און פיבערהאפטע קוקענדיג וויי זיי דרעהען זיך ארום איבער דער פאלאטע אין ברוינע האלאטען מיט גארטלען, אין טשעק־שיך מיט וויסע זאקען און מיט שווא־

(סוף קומט)

Jüdische Volkszeitung №112 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, דינסטאג כ׳ אייר תרע״ה (4. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די דייטשע מחנות מארשירען קיין קורלאנד.

די דייטשען ביי מיטוי — דער יודישער קאנגרעס

פון מזרח־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 3. מאי (אפיציעל). אונזערע אפעראציעס אין צפון־מערב פון רוסלאנד האבען געהאט ערפאלג. ביי שאוול האבען מיר גענומען נאך 400 רוסען געפאנגען. פארפאלגענדיג די רוסישע מחנות זענען אונזערע פארפאסטען צוגעגאנגען צום געגענד ביי מיטאווא.

רוסישע אנגריפען ביי קאלווארי זענען אבגעשלאגען מיט גרויס היזק פאר׳ן שונא, מיר האבען דערביי גענומען 300 געפאנגען.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 3. מאי (אפיציעל). דעם שונא׳ס מחנות האבען בעזעצט דעם טהאל ביי שאוול. נעכטען האבען זיך געוויזען ביי ליבוי דייטשע פאטרוליען. דעם זעלבען טאג האבען דייטשע שארפעדא־יעגערס בעזיכט די ריגע׳ר בוכט.

אין מערב פון נעמאן דויערען די קאמפפען. ביי דעם דארף טאיענקא אויפ׳ן רעכטען ברעג פון טייך נעט האבען מיר גענומען געפאנגען א גאנצע קאמפאניע דייטשע סאלדאטען.

אין מערב־גאליציען האבען די עסטרייכער אנגעהויבען א נייע בעוועגונג ביי טשעקאוויץ. דער שונא איז דורך אונזער קאנאנאדע געצוואונגען געווען צו פערשאנצען זיך 600 מעטער פון אונזערע טראנשעען. אין די קארפאטען האבען מיר די זעלבע נאכט אבגעשלאגען דייטש־עסטרייכישע אנגריפען ביי גאלאוועטשקא און זענעטשאוו.

עסטרייכישער בעריכט.

וויען, 3. מאי (אפיציעל). אין רוסיש־פוילען איז דער שונא אין אייניגע פלעצער ארויסגעווארפען פון זיינע פאדערשטע פאזיציעס. אויפ׳ן פראנט אין מערב־גאליציען זענען פארגעקומען לעבעדיגע ארטילעריע־קאמפפען אויף די בערג צווישען דעם טהאל אראווא און אפער אונזערע מחנות האבען דא אבגעשלאגען רוסישע אנגריפען און האבען גענומען 200 מאן געפאנגען.

צום סוף זענען מיר איבערגעגאנגען צום אנגריף און האבען נאך א פערביטערטען קאמפף עראבערט א שטארק־בעפעסטיגטע פאזיציע אין מזרח פון די בערג אסטרי. פיעל הונדערטער רוסען זענען דערביי געפאנגען גענומען. אויך האבען מיר עראבערט א טייל פולעמיאטען און אמוניציע.

איטאליען און רומעניען.

רוים, 3. מאי. דער פאליטישער שטילשטאנד אין די איטאליענישע דיפלאמאטישע קרייזען דערנעהנטערט זיך צום סוף. אפילו דער דייטשער באטשאפטער פירשט ביולאוו און באראן מאטשיא פיהלען איצט, אז זיי פערלירערען דעם באדען אונטער די פיס און זיי זענען מודה, אז די קומענדיגע וואך וועט ברענגען איבעראשונגען און גאר ניט קיין פרעהליע.

דער רוסישער מיניסטער פון אויסערן און דער רוימישער באטשאפטער האבען צופריעדענשטעלענד געלעזט די אזיאטישע פראגע.

הגם די פערהאנדלונגען צווישען רוים און וויען זענען נאך ניט איבערגעריסען און איטאליען האט נאך מיט די „פעראייניגטע“ קיין אבמאך ניט געשלאסען, איז די לאגע סיי־ווי־סיי איצט פיעק זיכערער לטובת די פעראייניגטע איידער פריהער

פון בוקארעשט מעלדעט מען צו „דייל טעלעגראף: די אהערצו אנגעקומענע מיטיילונגען, אז עס זאל זיין געשלאסען אייניגקייט צווישען די „פעראייניגטע“ און איטאליען, האט ארויסגערופען גרויס בעוועגונג. איטאליענס אנטיילנעהמען אין מלחמה ווערט דא בעטראכט ווי זיכער און נאהענט, און מען איז איבערצייגט, אז אויך רומעניען וועט ניט שווייגען.

א יודישער קאנגרעס.

די אמעריקאנער פרעסע בעשעפטיגט זיך אצינד זעהר ערנסט מיט׳ן פלאן צוזאמענרופען אנ׳אלוועלטליכען יודישען קאנגרעס, וועלכער זאל אויסארבייטען און פארמולירען די פאדערונגען פונ׳ם יודישען פאלק צו דער קומענדיגער פריעדענס־קאנפערענץ און שאפען א בערעכטיגטע פערטרעטונג פונ׳ם יודענטום.

אויף א מיטינג, וועלכער איז ניט לאנג אבגעהאלטען געווארען אין ניו־יארק איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיטעט פון 50 פערזאנען וועלכער זאל זיך בעשעפטיגען מיט׳ן צוזאמענרופען דעם יודישען קאנגרעס. בראש פון דעם קאמיטעט שטעהט דער בעקאנטער ציוניסט ה׳ יוסף באראנדעס.

מיט דער קאנגרעס־פראגע האט זיך אויך בעשעפטיגט די קאנפערענץ פון די אמעריקאנער פועלי־ציון (די יודישע סאציאליסטיש־ציוניסטישע פארטיי), וועלכע האט בעשלאסען מיטצוארבייטען פאר דעם פראיעקט. וועגען דער קאנפערענץ אין איטאליען האבען מיר שוין בעריכטעט.

פון יוגענד־פעראיין.

דער אויף זונטאג, דעם 2־טען מאי בעשטימטער אויספלוג פון יוגענד־פעראיין „העברי־הצעיר“ איז צוליעב דעם רעגען ניט פארגעקומען און איז אבגעלעגט אויף נעכסטען זונטאג דעם 9־טען מאי 2 אוהר נ. מ. אלע פאר׳ן 2. מאי רעזערווירטע בילעטען קענען בענוצט ווערען אויך דעם 9. מאי.

בילעטען קען מען בעקומען טעגליך ביז שבת פון 8—10 אין אווענד אין יוגענד־פעראיין *Krystalgade 24.*

ל. מאצקינ׳ס פארלעזונג.

„אגודת הציונים בדנמרק“ טיילט מיט, אז דער הויפט־פערקויף פון בילעטען צום פארטראג. פון ה׳ לעא מאצקין, וועלכער וועט פארקומען ד. 12. מאי איז אין יוגענד פעראיין׳ס לאקאל *Krystalgade 24, I.*

מיר בעטען אלע די, וואס ווילען זיך בעשעפטיגען מיט דעם פערקויפען פון בילעטען, צו מעלדען אין דעם אויבענדערמאהנטען לאקאל, טעגליך פון 8—10 אין אווענד. האבענדיג אין ריען דעם וויכטיגען צוועק, אויף וועלכעם עס געהט די גאנצע הכנסה פון רעפעראט, די געלעגענע יודען אין מלחמה לענדער האפען מיר, אז די צאהל פון אינטערעסאנטען וועט זיין גרויס.

פון דער עקספעדיציע

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע ווען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט

עקסאפרט-הויז

טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

אגודת ישראל. (ארטסגרופע דענמרק.)

פאלקס פערזאמלונג.

מארגען דינסטאג 8 דריי פערטיל אזייגער אין אבענד אין פאכפעריינס לאקאלען רוימערסג 22

טאגעס ארדנונג:

1) פארטראג פון הרב ד׳ר ווינקלער:
„ערהאלטונג דאס יודענטומס"

2) ארגאניזאציאן

3) פארשלאגען.

מען בעט די געעהרטע מיטגלידער קומען פינקטליך און מיטבריינגען געסט.

ל׳ג בעומר אויספלוג פון „העברי הצעיר"

זאמלונגס-פונקט ווארטעזאל אויסטבאנעגארדען, Ostbannegaarden זונטאג דעם 2-טען מאי 1 נאכמיטאג פר. די בילעטען צו 50 אוירעס פאר עלטערע און פער קינדער צו 25 אוירעס קען מען שפעטענסט ביז שבת ערהאלטען ביי ה׳ דאנאוויטש פילעסטרעדע 78, יוגענד פעראיין קריסטאלגאדע 24, און טעלעפאן B. 532 v.

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Prœmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

ווילט איהר עסען

ערשטען יודישען ברייט דאס קריגט איהר ביי יודישען בעקער. בעזארגט אייך גרעסערע פאר־טיען אייף לאנד.

פארטאוו הויזערפלאץ 28. Telef. B. 532. W.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען

פון 1-טען מאי האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען-געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג. ווי אויך צוגעשיקט ווערען אויך א פאסט-אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

מעבעל

אויף קליינע אפבעצאהלונגען.

Jydsk Mobelmagasin, Aagade 110. Telef. Noral210

מאנאטל כע ראטעס פון 5 קראגער.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל ווארען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נייעם קאלאניאל געשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאנד:	אין אויסלאנד:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל . . 3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער . . . . . 5 „	איינצעל נומער . . . . . 7 „

אלע פאסט-קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער. די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג-אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט-קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראויס-בעשטע-לונג.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

מיטוואך דעם 12-טען מאי, פרעציס האלב ניין אין אווענד וועט אין סטודענטען פעראיין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

ה׳ר א. ל. מאצקין

איבער דער טעמא:

„ארץ-ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט"

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט געהן לטובת דעם הילפס קאמיטעט פאר די געליטענע יודען אין מלחמה לענדער.

בילעטען צו 5, 3, 2, 1 קר׳ אין צו 50 אוירעס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל ביורא וועסטערגאדע 1, ביי ה׳ סקאראחאד בארגערגאדע 30, ה׳ נאהעמזאהן טארדענסקיאלדס-גאדע 1, ה׳ בארנשטיין אדעלגאדע 25 און אין דער יודישער פאלקס צייטונג, מוינטערגאדע 2

אויך ביי דער קאסע

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jedes Folketidende's" Trykkeri [illegible] 2

וואס איז יודיש איז ביי זיי געווען שטענדיג טרייף ווי חזיר און ווען מען האט צו זיי גע־רעדט וועגען יודיש־נאציאנאלע אינטערעסען, האבען זיי פשוט פערשטאפט די אויערן. איצט נאכדעם ווי זיי האבען געזעהן ווי אפילו די ראדיקאליסטישע עלעמענטען אין די פערשיעדענע לענדער, טרעטען ארויס פאר זייערע פעלקער, האט זיך ביי פיעל פון זיי מיט איין מאל געעפענט די אויגען און זיי האבען אנגע־הויבען ריידען וועגען ספעציעל־יודישע אינטע־רעסען, וועגען נאציאנאלע יודישע פאדערונגען און וועגען געוויסע אויפגאבען פון יודישען פאלק. אז „זיירע ראדיקאלען און אינטערנאציא־נאליסטען, הייסט עס, מעגען זיין אזעלכע אפי־קורסים, פאר וואס זאלען עס אונזערע ראדיקא־לען און אינטערנאצננאליסטען נישט טארען...

בקצור הדבר, דער אמעריקאנער שמעלצטאפ איז אין געפאר. די הייסע מלחמה־אטמאספערע האט איהם צופיעל צוהיצט, אז מען קען מורא האבען, דאס ער אליין זאל צופלאצט ווערען.

די יעניגע פערזענליכקייטען, וואס האבען אזוי ענטוזיאסטיש געארבייט פאר דעם „פאן־אמעריקאניזם". אזוי צו זאגען, זענען טאקע שטארק דערשראקען פון דעם אונערווארטעטען קלאפ פאר'ן שמאלצטאפ.

עליאש.

יודען און פאליאקען.

די פוילישע אנטיסעמיטען, וועלכע האבען געגלויבט, אז מען וועט זיי פערשווייגען זייערע נידערטרעכטיגקייטען און מסירות, זענען איצט אויפגערעגט דורך דער יודישער אנטיפוילישער אגיטאציע.

„פון די פויזנער צייטונגען דערוויסען מיר ד' שרייבט די אנטיסעמיטישע „דווא גראשע", אז אויסער די רוסישע פראגרעסיווע צייטונגען, וואס „בעפאלען" די פאליאקען, און אויסער די ארויסטרעטונגען פון דעם דענישען „זשיד" בראנדעס אין דענעמארק און פון הערמאן בערנ־שטיין אין די אמעריקאנישע צייטונגען, ווערט יעצט געפיהרט אנ'עהנליכע קאמפאניע אויך אין דייטשלאנד, כדי „צו פערשמוצען פוילען אין די אויגען פון אנדערע געזעלשאפטען און דערווע־קען צו אונז אונווילען, אלס צו א אונקולטורע־לען פאלק".

אין דער שפיץ פון די ארויסטרעטער געגען פוילען אין דייטשלאנד שטעהט— לויט די פער־זיכערונגען פון »דווא גר.« — די צייטונג „יו־דישע רונדשוי" אין בערלין. אין אנ'ארטיקעל „בערעק יאסעלאוויטש" בעמיהט זיך די דער־מאנטע צייטונג צו דערווייזען, אז „פוילען האט בעצאהלט יודען מיט שווארצע אונדאנקבארקייט פאר זייער מסירת נפש און קרבנות לטובת דער רעפובליק, און אין דער צוקונפט קאנען יודען פונ'ם פרייען פוילען ערווארטען נאר א נייע אונטערדריקונג און נייע אונגערעכטיגקייטען".

די „דווא גר." ברענגט, „צוליעב דער חא־ראקטעריסטיק פון די געפיהלען, מיט וועלכע די דערמאנטע צייטונג בעציהט זיך צו פוילען", די לעצטע שטעלע פונ'ם דערמאנטען ארטיקעל:

„די געשיכטע פון בערעק'ן מיט זיין זוהן איז פאר אונז אקטועל, ניט בלויז צוליעב די קריעגס־מעשים און די געשעהענישען אויפ'ן קריעגס־פלאץ, וואו עס ווערט ענטשיעדען דער שיקזאל פון א גרויסען טייל יודישען פאלק, נאר אויך דאדורך, וואס אין איהר געפינען מיר א אינטערעסאנטען שטריך פון די עמאנציפירטע יודען. דאכט זיך, עס איז שוין אונמעגליך גע־ווען א גרעסערען מסירת נפש, ווי עס האט ארויסגעוויזען בערעק און זיין זוהן, כדי צו גע־ווינען א פאטערלאנד און ערווערבען איהר דאנקבארקייט. אבער אלץ אומזיסט. די שנאה פון דער אומגעבונג לאזט זיך נישט אבשוואכען. אבער צו בעווייזט אונז אויך נישט די געשיכטע פונ'ם פאטער מיט'ן זוהן, וואס דאס יודישע פאלק האט צו ערווארטען פון דעם זעלבסט־שטענדיגען פוילען? פוילען שטעהט וויעדער פאר א קריטישען היסטארישען מאמענט. מיר ווייסען נאך ניט וועלכען רעזולטאט וועלען ברענגען די דאזיגע וועלט־ראנגלונגען. מיר ווייסען נאך נישט, אין וועלכער לאגע פוילען וועט זיך געפינען נאך דער מלחמה. נאר איין זאך ווייזט־ארויס די געשיכטע פון פוילען שוין היינט מיט דער גאנצער זיכערהייט, וועה יודען, אויב די פאליאקען וועלען בעקומען א קראפט צו ענטשיידען וועגען אונזער שיקזאל! דאס פאלק, וואס איז פון 120 יאהר צוריסען און אונ־טערדריקט, וועט קודם כל זיך בעמיהען, צודער־דריקען די יודישע נאציאן, דען „די ערד צי־טערט ווען א קנעכט קומט צו הערשאפט".

די „דווא גר." זאגט דארויף מיט כעס: „אט אזוי בעארבייטען וועגען אונז די יודען די עפענטליכע מיינונג אין דער אייראפעאישער פרעסע".

רוסישע יודען אין ענגלישער ארמעע.

300 רוסישע יודען פון פריזיוועלטער, וואס זענען אנגעקומען פון ארץ־ישראל קיין אלעקסאנדריען און ס'איז זיי שווער צו פאהרען א היים קיין רוסלאנד, זענען מיט דער הסכמה פון רוסישען קאנסולאט אנגעקומען אויף דיענסט אין דער ענגלישער ארמעע.

פון די בריעף, וואס זענען אנגעקומען פון די דאזיגע יודען אין אדעס, איז צו זעהן, אז די טערקען האבען אנגעהויבען שפיאנירען די אונ־טערטאנען פון די מלוכות, וואס זענען פיינדליך צו טערקיי און זענען דערגאנגען, אז צו איינינגע פון זיי איז אנגעקומען דורכ'ן איטאליענישען קאנסולאט געלד פון זייערע קרובים אין ענגלאנד און רוסלאנד. ביי די אלע פערזאנען האט מען מיט'ן תירוץ, אז מ'איז זיי חושד אין שפיאנאזש, געמאכט רעוויזיעס און קאנפיסקירט דאס גאנצע געלד, וואס מען האט ביי זיי געפונען. האטש די רעוויזיע, האבען ניט געגעבען קיין שום רע־זולטאטען, פונדעסטוועגען האט מען די אלע, ביי וועמען מען האט געמאכט רעוויזיעס, ארעסטירט. וועגען דעם האט זיך דערוואוסט די איטאליע־נישע מיסיע און זי האט זיך הייס אנגענומען פאר די רוסישע אונטערטאנען, וואס געפינען זיך אונטער איהר שוץ, דאן האט מען די ארעס־טירטע בעפרייט און זיי איז געלונגען צו אנט־לויפען קיין אלעקסאנדריען, וואו זיי האבען זיך פערשריבען אלס פרייוויליגע אין דער ענגלישער ארמעע, וואס געפינט זיך אונטער דער קאמאנדע פונ'ם גענעראל פעטערסאן.

פון אנ'אנדער קוועלע טיילט מען מיט: צווישען די יודען, וואס האבען זיך איבערגעצוי־גען פון ארץ־ישראל קיין אלעקסאנדריען, הא־בען לערך 300 יונגעלייט רוסישע אונטערטאנען פון פריזיוו־עלטער. בלייבענדיג אין אלעקסאנד־ריען געוואלט דארט איבער־ווארטען די מלחמה און דערנאך צוריקפאהרען קיין ארץ־ישראל. דאך צוליעב'ן לעצטען אוקאז וועגען א פארטערמיניגען פריזיוו פון יאהר 1916, ווי אויך צוליעב דער צירקוליארישער פערארדנונג וועגען דעם, אז ס'דארפען זיך אומ־קעהרען קיין רוסלאנד אלע, וואס דארפען גע־רופען ווערען צו מיליטער־דיענסט און געפינען זיך אין בעפריינדעטע און נייטראלע מלוכות, זענען די יונגע געצוואונגען געווען צו ענדערן זייער פלאן. ס'איז זיי אלזא פארגעשטאנען אומ־צוקערען זיך קיין רוסלאנד. נאר צוליעב דעם, ווייל ס'איז יעצט שווער צו פאהרען אהיים, זע־נען די יונגעלייט, מיט דער הסכמה פון רוסישען קאנסולאט אנגעקומען אויף דיענסט אין דער ענגלישער ארמעע און יעצט לערנען זיי שוין די קריעגס־קונסט. אויף וועלכען קריעגס פלאץ מען וועט זיי אבשיקען, איז נאך דערווייל נישט בעוואוסט.

לאנדאנע יודישער לעבען.

די טעג איז ערשיענען דער יעהרליכער בע־ריכט פון דער יודישער וואהלטעטיגער געזעל־שאפט אין לאנדאן. — „בארד אף גארדיענס" פון דעם דאזיגען בעריכט איז צו זעהן, אז צו־ליעב דער מלחמה איז די מאטעריאלע לאגע פון די יודישע ארבייטער־מאסען אין לאנדאן בע־דייטענד ערגער געווארען. אין איסטלאנד און אין אנדערע שטאדט־קווארטאלען, זענען פער־מאכט געווארען פיעל יודישע ווארשטאטען. און די ארבייטער זענען געבליעבען אהן פערדיענסט צוזאמען דערמיט איז אויך געווארען א יקרות אויף פראדוקטען פון ערשטער נויטווענדיגקייט, און דאס מאכט די לאגע פון די ארבייטער־מא־סען נאך טרויעריגער און ברענגט דערצו, אז פיעל פון זיי זאלען מוזען אנקומען צו צדקה.

נישט לאנג איז דא פארגעקומען א פער־זאמלונג פון די סימפאטיקער מיט דער העברע־איסטישער בעוועגונג. ס'איז בעשלאסען געווא־רען צו פעראייניגען אלע עקזיסטירענדע העב־רעאיסטען־קרייזלעך און גרינדען נייע. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען צו בענייען דאס ארויסגעבען פון דעם העברעאישען וואכען־זשורנאל „היהודי", וועלכער איז פריהער ער־שינען אונטער דער רעדאקציע פון יצחק סובאל־סקי ז"ל און איז נאך זיין טויט אבגעשטעלט געווארען.

די אנפאלען־אויף מאירבעערן.

די פוילישע אנטיסעמיטען פיהרען א קאממף ניט באלויז מיט די לעבעדיגע יודען, נאר אויך מיט די טויטע, און אפילו אזעלכע יודען וואס די גאנצע וועלט האט אנערקענט זייערע גרוי־סע פערדיענסטען אין דער קונסט אד"ג, זענען ביי די פוילישע יודענ־פרעסער „מענשען אהן טאלענט". אזא שיקזאל האט, נעבעך, יעצט געהאט דער גרויסער מאירבעער ביי דער „דווא גראשא" איהר טעאטער־קריטיקער, עפעס א „דיכטשינסקי" האט שרייבענדיג וועגען דער אפערא „הוגענאטען" וואס ווערט יעצט מיט גרויס ערפאלג אויפגעפיהרט אין ג־ויסען טע־אטער, געפונען פאר זיין חוב, צו בעליידיגען דעם יודישען קינסטלער, אז „זיין מוזיק איז א שרייענדיגע, א רוישענדיגע, און אפט אויך א געמיינע".

אי פאר וואס שפיעלט מען „הוגענאטען" א בעראל און זיי געהען ניט אראב פון די וועלט סצענעס? דארין — מיינט דער טיפזיניגער קרי־טיקער פון „דווא גראשא" איז צו פערדאנקען, ניט דער מוזיק פון מאירבעער, נאר „ א דאנק, דער ליברעטא. די שענע ארפען, די פאפולערע מעלאדיען, און ועל כולם, א דיינק די גרויסע זינגער, צווישען וועלכע עס געפינען זיך אויך א פאר פאליאקען, ווי מערזשווענסקי און טאמ־בארליצקי. דאס האבען זיי געמאכט אזוי פאפו־לער מאירבעערס אפערע...

ארעמער מאירבער ע...

פינף נייע פעהנער פון די דייטשע רעגימענטען, וועלכע זענען איצט געבראכט געווארען, און דא־רום דורך אנ'אנדער טיר, איבערן גרויסען הויף פון אינוואליידען הויז.

און ווייט פון דארט האט זיך אין דער הויך אריין געהויבען מיט די צוויי טהורעמס דאס צוויטע ארט. וואו עס ציהט אצינד דאס פאריזער פאלק — די „נאטר דאם" קירכע. עס האט אנ־געהויבען גרויען אויף טאג ווען איך בין אהין צוגעקומען.

בין איך געשטאנען פון דערוויטען און גע־קוקט אויף איהר, און איך האב דאס געפיהלט געהאט, אז דארט אינוועניג שטעהט פאריז, די שווארץ־אויגיגע פראנצויזען, אויף די קניה און בעט. ווייס זענען די קליינע הענד און א שטיפערישער שמייכעל איז אין די ווינקלען ליפען בעהאלטען, נאר אויפ'ן פנים ליגט וועה־טאג און טרויער אויסגעגאסען און דעם קאפ בייגט זי צו דער ערד אין געבעט. און עס קען זיך דער שמייכעל, דורכ'ן וועהטאג ניט דורכ־רייסען.

מנחם.

עסטרייך.

I

וואס א קעפעל קרויט איז — ווייס יעדער, אבער וואס א עסטרייכער איז, ווייס קיינער ניט. מען ווייס אפילו, וואס א יוד איז — א צופעליגער מענש מיט א שטענדיגען דלות. דער סוד וואס א עסטרייכער איז, האט נאך קיינער ניט ענדעקט. ווען א יוד זאגט, אז ער איז א עסטרייכער, איז ער געוויס ניט קיין עסטרייכישער גערמאנע, נאר א נכתב פון קראקוי אדער לעמבערג. ווען א גוי זאגט, אז ער איז א עסטרייכער, מיינט דאס ניט, אז ער איז א דייטש, נאר א קראאט, א רוטהענער, א פאלאק אדער עפעס אנ'אנדער חברה־מאן פון עסטרייכישען ערב־רב. דער אמת'ער עסטרייכער, דאס הייסט, דער עסטרייכישער דייטש, זאגט קיינמאל ניט אז ער איז א עסטרייכער, נאר ער זאגט, אז ער איז א וויענער, א לינצער, א אינסברוקער, א גראצער און אזוי ווייטער. דאס הייסט, ער רופט זיך אן ביים נאמען פון זיין שטאט אדער פון זיין גובערניע — א אויבער־עסטרייכער, א שטייער־מארקער, א טיראלער אדער א דייטש־בעהמער.

דערפון קענען מיר צוויי זאכען לערנען: ערשטענס, אז אלע ניט־דייטשע פעלקער אין דער האבסבורג־מאנארכיע זענען שטאלץ אויף די דייטשע מחותנ'עסטע עסטרייך און צווייטענס, אז די אלטע מחותנ'עסטע אליין איז גאר ניט שטאלץ אויף איהר שנור.

חאטש דער עסטרייכישער דייטש איז גראד אזוי א גערמאנער ווי דער דייטש אין דייטשלאנד, האט ער מיט זיינעם „רייכס־דייטשען" „שטאמעסגענאסען" זעהר וועניג פסיכאלאגישע עהנליכקייט. דער עסטרייכישער דייטש איז וועניגער ערנסט און ענערגיש ווי דער דייטש אין דייטשלאנד, אבער דערפאר איז ער פלינקער און וויציגער פאר איהם. דער דייטש אין דייטשלאנד גאופ איז עפעס א ערנסטער לייט־ארטיקעל, דער עסטרייכישער דייטש איז א לייכטער אנגענעהמער פעליעטאן. וויען איז טאקע די היימאט פון געשמאקען, גייסטרייכען פעליעטאן און פון דער זיסער אפערעטע.

קורץ, עסטרייך איז א פרעהליכע מדינה. דאס לעבען פליסט דארט לייכט, און אפט לייכטזיניג, מען טרינקט דארטען א לייכטען „שפרי־צעל", מען רויכערט א קליינינקע, שעהנע „פרינצעס" און מען זינגט א לייכט פרעהליך ליעדעל. אזוי איז עסטרייך, אזוי איז דער אמת'ער עסטרייכער. מען קען אלזא די עסטרייכער אנרופען: די פראנצויזען אונטער די גערמאנען, און וויען קען מען אנרופען דאס גערמאנישע פאריז.

ווי אזוי איז צו ערקלעהרען דיזען אונטערשיעד צווישען דעם עסטרייכישען דייטשען און דעם רייכס־דייטשען? שבטים פון דער זעלבער ראסע און פון דעם זעלבען פאלק זאלען זיין אזוי פערשיעדען אין זייער חאראקטער! צוערשט מוז מען געדענקען, אז דער עסטרייכישער דייטש איז ניט קיין פראטעסטאנט, נאר א קאטאליק. דער קאטאליציזמוס איז וועניגער ערנסט און שטייף ווי דער פראטעסטאנטיזם, דערפאר איז ער אבער פרעהליכער, לעבעדיגער און פארבענרייכער.

אלזא שוין דער אונטערשיעד אין דער רעליגיאן אליין ערקלעהרט דעם חאראקטער־אונטערשיעד פון דעם עסטרייכישען דייטשען און דעם רייכסדייטשען גערמאנען. דאן מוז מען נאך אין אנבעטראכט נעהמען די געאגראפישע פאזיציאן. די עסטרייכישע דייטשען, צעהן מיליאנען נפשות, זענען כמעט ווי ארומגערינגעלט פון א סך אנדערע ניט־גערמאנישע און אפילו פון ניט ארישע פעלקער. פון איין זייט סלאווען פון דער אנדער זייט איטאליענער און דער דרייטער זייט אונגארן. וויען איז דער צענטראלער פונקט, וואו אלע פאליטישע און קולטורעלע אינטערעסען פון דיזע פעלקער, קומען צוזאמען. אין וויען טרעפען זיי זיך — ווי די פיעלע שכנים ביי דעם איינעם אלטען בעל־הבית. א גלייכווערטעל זאגט אבער: אז דו ווילסט וויסען ווער דיין בעל־הבית איז, קוק זיך צו ווער זיינע שכנים זענען.

ווער עס איז אמאל געווען אין וויען, דערמאהנט זיך געוויס די „געמישטע געשטאלטען" וועלכע מען בעגעגענט דארטען אויפ'ן גאס. בלאנדע, שעהנע טשעכינען מיט זיסע פערחלומטע אויגען שפאצירען לאנגזאם הינטער א אונגאריש מיידעל מיט שווארצע אויגען און א ליי־דענשאפטליכען בליק. פאר זיי געהט אנ'אמת'ע וויענערין שלאנק, בלאנק און גראציעז. זי געהט ניט, נאר זי זינגט — דאס גאנצע וועזען איז נאר איין שעהנע און זיסע מעלאדיע. אין אנדער ווינקעל זעהט מען די זעלבע גרופע פון געמישטע געשטאלטען. אויב דיזע גרופע בעשטעהט פון מענער אדער פון פרויען, דער חאראקטער־אונטערשיעד טרעט דאך שטענדיג דייטליך ארויס.

ד"ר ש. מ. מלמד

דער אמעריקאנער שמעלץ טאפ.

דער ניו־יארקער קאו עספאנדענט פון „מאמענט" שרייבט וועגען די איבערקערענישען וואס די מלחמה האט ארויסגערופען אין אמעריקא. דער אמעריקאוער שמעלץ־טיפ, אין וועלכען ס'האבען זיך געזאלט אויסקאכען אלע פעלקער און שאפען דעם „פאן־אמעריקאניזם", האט ניט אויסגעהאלטען די הויכע טעמפעראטור פון דער איצטיגער מלחמה און האט געפלאצט.

אלע זענען ביז איצט געווען אמעריקאנער, נאר „מיט אמאל נאדיר! — ברעכט אויס אין אייראפא די גוואלדיגע מלחמה און צושטערט אלע גוטע חלומות. יעדעס פאלק, פון וועלכען די אמעריקאנער נאציע האט זיך געהאלטען אין אויסשמעלצען, איז פלוצלונג שרעקליך פאטריאטיש געווארען. דער דייטש האט מיט איין מאל פערגעסען, אז ער איז „אן אמעריקדן מען", ער רעדט מיט בעגייסטערונג וועגען אלעס, וואס איז דייטשיש און כאטש גיט איהם כ'ווייס וואס, רעדט ער קיין ענגליש נישט, נאר דוקא זיין לאנד־שפראך, וועלכע ער האט שוין יאהרען אין מויל ניט געהאלטען. דאס זעלבע איז מיט דעם ענגלענדער, מיט'ן פראנצויז, און מיט די אלע אנדערע נאציאנאליטעטען. די צירקוליאציע פון די פרעמדשפראכיגע צייטונגען (אויסער נאטירליך ענגליש, וועלכע איז אויך די שפראך פון אמעריקא) האט זיך היבש א הויב געטהאן און דורך א כשוף זענען ווי פערגעסען געווארען אלע פראזען וועגען אמעריקאנער קולטור, אמעריקאנער מאראל, און יעדער האט זיך מיט א כאפ געטהאן צו דאס זייניגע.

אויך אויף די אמעריקאנער אסיבליטע יודען האט די מלחמה דעם זעלבען אייגעמאכט, אבער נישט, אז זיי זאלען זיך קערען צום יודישען פאלק. דער ענגלישער האט זיך גאר געכאפט, אז ער איז אנ'ענגלענדער. דער דייטשער יוד — אז ער איז א דייטש דער פראוצויזישער יוד — אז ער איז א פראנצויז און אזוי ווייטער. די יודען האלטען נאר רוהיגער ווי זייערע נישט־יודישע לאנדסלייט און זיי אכטען מעהר די נייטראליטעט די פעראייניגטע שטאטען.

בעסער איז שוין דער איינדרוק, וואס די מלחמה האט געמאכט אויף די אמעריקאנער שטאנענע אמעריקאנער יודישע ראדיקאלען אזוי גערופענע מאסען־מענשען, ביי וועלכע

פאריז.

בולווארען דענקמעלער, רייץ פון קונסטשטיק אויף יעדען שריט, — פענדלעך פיעל־פארביגע אויף אלע הייזער, אזוי ווי אויף א יום טוב זאל זיך דישטאדט האבען אויסגעפוצט, און איבער די בולווארען, אויף די גאסען, צווישען די פלאטערענדע פעהנער — פרויען אין שווארצע טרויער־קרעפע איינגעהילט, די לאדענס פון די געוועלבער פערמאכט און ווייסע בלעטעלעך אויף די בלעכענע לאדענס אנגעקלעפט: „דער בעל הבית אויף דער מלחמה אוועק."

אוועק זענען די יונגע אויף דער מלחמה, טרויער קרעפעס אויף די אקסעל און טרויער וואלקען אויפ'ן פנים טראגען נאך זיי די מאמעס און שוועסטער, און בעגעגנען זיי עמיצען א יונגען אויף דער גאס, קוקען זיי מיט צארן אויף איהם און די אויגען פרעגען: פאר וואס ביזטו ניט דארט וואו אונזער איז?" לויפען די יונגע און בעהאלטען זיך פאר די בליקען פון די מאמעס און שוועסטער און מיידען אויס צו בעווייזען זיך אויף דער גאס, וואו די יוגענד געהט אום נאר אין די בלוי־רויטע היטלען און רויטע הויזען פון מיליטער לייט און די פעהנער, וואס פלאטערען איבער די הייזער, דערצעהלען ניט פון יום טוב אויף די שויבען פון די אפענע געשעפטען אין די זעלבע הייזער זענען בלעטלעף אנגעקלעפט: — „מעזאן פראנסען" — און די פעהנער ווי די בלעטלעך דארפען דאס הויז בעשיצען פאר'ן צארן פון פאלק, וואס האט זיך די ערשטע טעג פון דער מלחמה מיט שטיינער געלאזט צו די שויבען פון יענע, וואס זענען אין פיינדליכ ען לאנד געבוירען געווארען.

שימערט גאלד און זילבער ציערונג פון א פענסטער אין א געשעפט ארויס, אבער אויפ'ן פענסטער איז א צעטעל אנגעקלעפט, לייענט: „דער מאן איז אוועק אויף דער מלחמה (אנגערופען דער נאמען פון פאלק) אין שטוב זענען 2 קליינע קינדער און אפרוי וואס איז אויף דער צייט. צו וואס דערצעהלט זי עס, די פרוי? א יודישע טאכטער איז זי און איהר פאמיליען נאמען איז דייטשיש — זאל אומגערן קיין שטיין אין שויב ניט פאלען! הענגט דאס צעטעל, און דאס גאלד און זילבער בלאנקט פון פענסטער ארויס.

און פערשלאסען שטעהען די טהירען פון די טעאטערס: ס'איז ניט די צייט פאר קונסט, און ערגעץ אויף אפלאץ צווישען גרינס שטעהט א שטיין אין גראהען לייווענד איינגעדעקט: ס'איז א דעקמאל, וואס מ'האט געזאלט עפענען, אבער די שרעק איז אנגעקומען, האט מען עס אין לייווענד פערהילט און דאס געשטאלט בעהאלטען ביז די צייט וועט ווידער קומען — דאן וועט מען דעם שלייער אראבנעהמען און די שעהנקייט בעווייזען, און עס וועט זיך פון טרויער ווידער דער שמייכעל דערזעהן.

ס'איז פינסטער און טויט שטיל, פארלעכווייז שטעהען די פאליציאנטען און שמועסען אין שיין פון די איינצעלנע לאמטענעס, און זענען ווען עס געהט עמיצער פארביי איבער'ן אין עס קלאפען מיינע טריט און שרעקען מיר אבער איך וויל זיך געזעגענען מיט די ערטער וואו עס קלאפט איצט אם שטארקסטען ארץ פון פאריזער פאלק.

אט הויבט זיך, פינסטער אין דער גאסט, ד מעכטיגע קופאל געביידע פון נאפאלעאן'ס קבר בייטאג האבען זיך אהער מחנות געצויגען, מיט די הוילע קעפ איז מען געשטאנען אינגעדעקט ארום גרויסען מ'רמארנעם בעקען, וואס אין דער טיעף פון איהם שטעהט דער מעכטיגער ברוין מארמארנער סארקאפאנג מיט די ביינער פון קארסיקאנער. פאריזער און פאריזערינס אלטע און יונגע, בלייכע און גהעפארבטע, זענען פערביי דעם קבר דורכגעגאנגען אויסגעמיטען דעם אלטאדרמיט'ן גאלדענענעם ליכטפאר'ן קבר אריין אין דער קירכע, וואו עס הענגען די צוריסענע פעהנער, וואס דער קארסיקאנער האט געפאנגען גענומען, זיך אבגעשטעלס פאר ד

Jüdische Volkszeitung № 111 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, מאנטאג יט' אייר תרע"ה (3. Maj 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

ווארשא באמבארדירט פון לופטען.

די פעסטונג דונקירך באמבארדירט

פון מזרח־פראנט.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 2. מאי (אפיציעל). אין די קאר־פאטען האבען די עסטרייכער אנגעגריפען אונ־זערע פאזיציעס ביי אוזאק. די אנגריפען זענען אבגעשלאגען מיט גרויס היזק פאר'ן שונא. ניט ווייט פון סטרי אין דרום פון קאזיווקא און גא־לאמעטשקא האבען מיר עראבערט 2 בערג. אין דיזען קאמפף האבען מיר גענומען איבער 1000 געפאנגען און עראבערט פיעל פולעמיאטען. אונזערע אנגריפען דויערען נאך.

אין טהאל ביי ווישקאוו האבען מיר מיט ערפאלג אבגעשלאגען דייטשע אנגריפען. אויפ'ן איבעריגען טייל פון פראנט איז קיין נייעס ניטא.

עסטרייכישער בעריכט.

וויען. 2־טען מאי (אפיציעל). אין רוסישען פוילען געהען פאר לעבהאפטע קאמפפען. דער שונא האט אנגעגריפען די בערג. וואס מיר הא־בען עראבערט צווישען אראווא און דעם טאל אפאר. די אנגריפען האבען מיר אבגעשלאגען מיט גרויס היזק פאר'ן שונא. דערביי האבען מיר גענומען געפאנגען 500 רוסען. אין דרום פון וואלעשיק, האבען אונזערע קאנאנען אונטער־געצונדען א פיינדליכען אמוניציאנס־דעפא.

שאוול און ווארשוי באמבאר־דירט.

פעטראגראד 2־טען מאי די טעג זענען דייט־שע לופט פליהער געפלויגען איבער רוסיש פוי־לען. אין ווארשא האבען די דייטשע פליהער אראבגעווארפען 3 באמבען און אויף שאוול האבען זיי אראבגעווארפען 31 באמבען.

פון מערב־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 2. מאי (אפיציעל). צווישען מאאס און מאזעל, איבערהויפט אין טאל צווישען אייל און אפרעמאנט געהען פאר קלענערע צוזאמענ־שטויסען מיט'ן שונא. אלע פראנצויזישע אנגרי־פען גענען אבגעשלאגען. דער שונא האט ווי־דער פערלארען 3 פליהמאשינען. א ענגלישע פליהמאשינע איז אראבגעשאסען דרום־מערב פון טעלט, א צווייטע פליהמאשין איז אראבגע־פאלען ביי וועלציע אין צפון פון איפרעס א דריטע וועלכע האט געהערט צו א גאנצער עסקאדרע איז געצוואונגען געווען נידערצושטיי גען און איז גענומען געפאנגען.

(פראנצויזישער בעריכט.)

פאריז, 2. מאי (אפיציעל). אין די ארגאנען ביי באגאטעל האבען מיר אבגעשלאיען דייטשע אנגריפען. אין דעם וואלד לע־פרעטרע האבען מיר עראבערט פיעל טראנשעען און פולעמיא־טען און גענומען געפאנגען 150 מאן.

די בעלגישע פליהער זענען אונאויפהער־ליך געפלויגען און געווארפען באמבעס איבער דעם שונא'ס פאזיציעס ביי ביקשטאטע סטענ־סטראט און העט־זאס. ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס די פליהער זענען בעשאסען געווארען פון דעם שונא, האבען זיי דאך פאטאגראפירט פיעל וויכטיגע פלעצער פון די פיינדליכע פאזיציעס.

דונקירך באמבארדירט.

לאנדאן, 2. מאי דאנערשטאג איז די פעסטונ דונקירך שטארק באמבארדירט געווארען פון די דייטשען. 26 גרויסע גראנאטען זענען נידער געפאלען אין שטאדט. 50 מענשען גע'הרג'עט און פערוואונדעט.

פון „הזמיר".

דעם 29־טען אפריל איז אין ארבייטער פעראייניגונג'ס לאקאל פארגעקומען די יעהר־ליכע גענעראל־פערזאמלונג פון געזאנג־פעראיין „הזמיר". אלס פארזיצענדער פון דער פערזאמ־לונג איז געוועהלט געווארען הר. ליכטען. פון די בעריכטען איז צו זעהען, אז דער פעראיין האט אין דעם לעצטען יאהר ענטוויקעלט זעהר אנ'ענערגישע טהעטיגקייט.

די מיטגליעדער־צאהל איז געשטיגען פון 52; 27 פאסיווע, און 25 אקטיווע מיט דער גרינדונג פון דאמען־חאר, האט זיך די מיטגליע־דער צאהל פערגרעסערט ביז 85. אויף אזא קליינע קאלאניע, ווי די רוסיש־יודישע געזעל־שאפט אין קאפענהאגען, איז עס זעהר א גרייסע צאהל.

קאנצערטען האט דער פעראיין אין דעם יאהר געהאט דריי.

דער קאסע בעריכט האט געוויזען, אז אויך דער באלאנס פונ'ם פעראיין איז געשטיגען אין'ם פערגאנגענעם פעראיינ'ס־יאהר ביז 1317 קר. 57 אוירע. די פעראיין'ס אויסגאבען, פערוואל־טונג און לייטונג, האבען געקאסט: 399,11 קר. אויף פעראנשטאלטונגען האט דער פעראיין אויסגעגעבען: 315,30 קר.

טראץ דעם, וואס דער פאראגראף 2 פון די סטאטוטען לויטעט: אז „די מוזיקאלישע אבענ־דען ווערען אויסגענוצט נאר פאר די צוועקען פון פעראיין", האט דאך דער „הזמיר" אין לעצ־טען פעראיינ'ס־יאהר געגעבען צו וואהלטעטיגע צוועקען 455,14 קר. אויסער דעם וואס אין אונ־טערשטיצונגס־פאנד פון פעראיין געפינט זיך נאך ווייטערע 29 קר. אויך אין דער הויפט־קאסע איז פאראן א איבערשוס: פון 66 קר.

נאך א קורצע, אבער זאכליכע דיסקוסיאן, האט די פעזאמלונג מיט דאנק אנערקענט די ביורא'ס טהעטיגקייט.

אין דעם נייעם ביורא זענען געוועהלט גע־ווארען כמעט אלע מיטגליעדער פון דער פארי־גער ביורא: ראץ, קאץ, וועלנער, פעלדשטיין, בירנבוים, און פריילין רויטמאן.

מיט דעם גרינדען פון דאמען־חאר האט זיך פאר דעם פעראיין אויף דעם מוזיקאלישען געביט געעפענט אברייטער פעלד פאר טהעטיג־קייט. ביז אהע האט דער דיריגענט כמעט שטענדיג געמוזט אליין בעארבייטען די פאלקס־לידער. יעצט ווען עס בילדעט זיך א געמיש־טער חאר, וועט דער רעפערטואר פונ'ם פער־איין גרעסער ווערען.

יודישע נייעס

(פרייהער האנדעל פאר יודען). דער אמסקער בערזען־קאמיטעט האט זיך געווענדעט צום האנדעלס־מיניסטעריום מיט א השתדלות וועגען אבשאפען אלערליי בעגרענצונגען פון יודען און האנדעלס־טעטיגקייט. ביים שטרעבען צו בעפרייען דעם האנדעל און די פאבריקאציע פון דער דייטשער בעהערשונג, דארף מען קודם כל זארגען וועגען בעזייטיגען אלע בעגרענצונ־גען וואס שטרעבען צו ענטוויקלען די רוסישע אינדוסטריע. בעזונדערס איז פאר'ן סטעפ־קאנט נויטיג צו ערלויבען אריינפאהרען אין די סטעפ־אבלאסטען יודישע אונטערנעהמער פון ווארשא־ווער און לאדזער ראיאנען.

צווישען די געלדער, וואס די רעדאקציע האט ערהאלטען איז געווען דער מאנט גינזבורג 12 קר. דארף זיין; געזאמעלט דורך הר דימאנט אויף אברית ביי ליוסטמאנען 12 קר.

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אווענד וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעוואוסטע היסטארישע טראגעדיע

„זשידאווקא"

פון י. לערנער

(די יודין)

1־טער אקט — דער סדר. 2־טער אקט — דער ארעסט. 3־טער אקט — אין דער תפיסה

4־טער — אויף דעם שייטערהויפען.

מיט׳ן אנטייל פון הר׳ אין פרוי טימיאנאוו, הר׳ און פרוי בעלאווסקי הר׳ רעזניק און ה׳ שטרויך.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

די הויפט ראלען ווערען אויסגעפיהרט פון ה׳ אין פרוי טימיאנאוו — ה׳ און פרוי בעלאווסקי.

דער ערשטער קאהר פון סדר — אין דאס געבעט פאר׳ן טויט ווערט געלייטעט פון ה׳ר בערעזאווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג, ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה׳ר סקאראכאד.

באל ביז 3 אוהר

ל׳ג בעומר אויספלוג פון „העברי הצעיר"

זאמלונגס־פונקט ווארטעזאל אויסטבאנעגארדען, Østbannegaarden זונטאג דעם 2־טען מאי נאכמיטאג פר. די בילעטען צו 50 אוירעס פאר עלטערע און פער קינדער צו 25 אוירעס קען מען שפעטענסט ביז שבת ערהאלטען ביי ה׳ דאנאוויטש פילעסטרעדע 78, יוגענד פערא קריסטאלגאדע 24, און טעלעפאן B. 532 c.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען

פון 1־טען מאי האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

אגרויסער מעבלירטער צימער

צום גאס מיט א בעזונדער אריינגאנג מיט אלע בעקוועמליכקייטען ווערט פערדונגען ביי

יצחק רויטמאן. וועסעלסגאדע 15 a 1.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Prœmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernhard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

pris 75 Øre pr. ½ kg.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI-Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל ווארען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נייעם קאלאניאל געשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט־קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראויס־בעשטעלונג.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

מיטוואך דעם 12־טען מאי, פרעציס האלב ניין אין אווענד וועט אין סטודענטען פעראיין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

ה׳ר א. ל. מאצקין

איבער דער טעמא:

„ארץ־ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט"

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט געהן לטובת דעם הילפס קאמיטעט פאר די געליטענע יודען אין מלחמה לענדער.

בילעטען צו 5, 3, 2, 1 קר׳ אין צו 50 אוירעס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל [illegible] וועסטערגאדע 1, ביי ה׳ סקאראחאד בארגערגאדע 30, ה׳ נאחעמזאהן טארדענסקיאלדס־גאדע [illegible], ה׳ בארנשטיין אדעלגאדע 25 און אין דער יודישער פאלקס צייטונג, מוינטערגאדע 2 אויך ביי דער קאסע

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende" Trykkeri [illegible]

Jüdische Volkszeitung № 110 Jodisk Folketidende

אנאנסען־פרייז:
פארן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „ „

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, שבת יז׳ אייר תרע״ה (1. Maj 1915)

פון די קריעגס פלעצער.

איטאליען און עסטרייך.

טורין, 30־סטן אפר׳ל. די איטאליענישע זייטונג „סטאמפּא" שרייבט: נאר דריי אישה־ליכער וויסען גענוי די איינצעלהייטען פון די פּערהאנדלונגען, וואס ווערען יעצט געפּיהרט צווישען איהן וויען און רוים, נעמליך דער קנציג וויקטאר־עמאנועל, דער פּרעמיער־מיניס־טער סאלאנדרא און דער מיניסטער פון אויסערן אנגעלעגענהייטען סאנינא. סאנינא האט צום ביישפּיל, הייגט גע־זאגט, אין וועגיגער וויי פּינף אונטערהאנדלונגען מיט פּערשיידענע דיפּלאמאטען, צוערשט מיט־ן עסטרייכישען באטשאפטער קרופענסקי, מיט־ן דויטשען באטשאפטער פירסט שילקא, דייט־שען פירשט ביולאוו און עגדלין מיט־ן פראנ־צויזישען באטשאפטער בארער. די פּילע קאנ־פּערענצען, וואס קומען פאר טעגלין, בעווייזען, אז א קריזיס מוז באלד קומען אין דיזעם פּער־האנדלונגען. אלין וואס וויט זיך גערעדט אויף דיזען קאנפערענצען וועלט עגהאלטען אזוי גע־הייסן, אז אלע טעלעגראמען, וואס דער פּרעמיער־מיניסטער סאלאנדרא בעקומט דערשפּריכט פּר אייך, גיט וויללענדיג פּערטרויען אנ׳אנדערען, בעזונדערס אויפמערקזאם ווערט געפּאלגט די פּאר׳אנדלונגען סוג׳ס דייטשען באטשאפטער פּרישם ביולאוו.

פון מערב־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 30 אפריל. (אפיציעל). זונטאג פּא־זיטיאָן אויף דרום בערג פון קאנאל אין צפון איפּער. עס וויייט פון סטענטראטע און העט־סא זענען נקמשען אהן אויפהער אבער אויך אהן פּראָלג אנגעגריפען געווארען. אין מזרח פון קאנאל האבען מיר אבגעשלאגען אנגריפען. וואס די פראנצויזישע אלושירישע מחנות האבען גע־מאכט צוואמען מיט די ענגלענדער. דער שונא האט דערבי געליטען גרויס היזק, די צאהל פון דעם שונא׳ס קאנאטען. וואס מיר האבען ערא־טענטום, אין וועלכער זי האט די יודען גע־עצה׳ט אריבערגעהן אין קריסטענטום. ס׳האט זיך אנגעהויבען א גרויסער קאנדאל, מען האט גשפּרינען, געשלאגען מיט די שטוהלען, ביז אייר־נער האט אנגעהויבען הויך צו שפּרינגען, אויפן אהרגעל און מיט דער הילף פון אלדנערס האט זיך ענדליך איינגעגעבען צו מאכען רווהע.

דעם גבאי פון סינאגאגע האט מען בעב־טען פּערלאזען זיין שטעטל, די ארטיסטין וויערט אנגעקלאגט אין גערייכט פאר רעליגיאנ־שטע־רונג״ אין צווישען די יודישע אסימילאטארען הערשט א גרויסקייט שטימונג צוליעב דעם אונגעהערטען סקאנדאל.

בראש פון דער מאדערנער סינאגאגע שטעהט דושעמס סימאן, דער פּאריזיענדער פון הילפס־פּעריין.

וועגען ארץ־ישראל.

— די ענגלישע רעגירונג האט עריליבט איבערצופּיהרען גרעלד־סומען פון דער אנגלא־פאלעסטינא־באנק אין קאנסטאנטינאפּעל קיין ארץ־ישראל, כדי צו צאהלען די טשעקען, וויל די טערקישע רעגירונג האט ערלויבט וויידער צו עפענען די אבטיילונג פון דער באנק.

— די פערוואלטונג פון תל־אביב האט וויי־דער אנגעהויבען איהר פריהערדיגע ארבייט און דער יפּוי־ער חכם־באשי, ר׳ בן־ציון עוזיאל, איז צוריק געקומען און פערנומען זיין שטעלע.

— דער אנפּיהרער פון דער שולע פאר מיידלעך אין יפּו, ד״ר ניסן סוראוו האט געמאכט די נוטיצע שריט אונטפּני צו עפענען די דאזי־גע שולע. און דעם לעהרער־סעמינאריאום, וואס ביי דער שולע.

— אין יפּו־ער העבריישען גימנאזיאום איז מען שוין צוגעטרעטען צו די עקזאמענס פון אכטען קלאס. דאס איז שוין דאס צווייטע מאל וען יודישע קינדער ענדיגען דאס דאזיגע גימנאזיום.

— אנשטאט דעם גימנאזיום־דירעקטאר ד׳ר מאסענזאהן, וועלכער איז אבגעפאהרען קיין אלעקסאנדרייען (מצרים) פ׳ה־ר־אן יעצט מיט־ן גימנאזיום דער ד׳ר באגראשאוו.

— דער „בירוש. וועד״ טעלעגראפירט מען פון סאלאניקי, אז לויט ווי מען מיילט מיט אהין פון אלעקסאנדרייען, האט מען פון דארט נעמוזט ארויסשיקען די היימלאזע יודען פון ארץ־ישראל. וועלכע האבען נעוואוינט אין די לעדיגע קא־זארמעס, צוליעב דעם ווייל מ׳האט אהין אנגע־בראכט מיליטער, פיעל היימלאזע האט מען אי־בערגעפּיהרט אויף דער סטאנציע טאנגע פון דער קאאירער באהן־לינייע.

— דער ה׳ מ. קאמיאנסקי פון קיעוו טיילט מיט דער „הצפירה", אז ער האט נעהאט א לע־נגערן שמועס מיט ה׳ לאון בראדסקי, וועלכער איז די טעג צוריקגעקומען פון פאריז. ה׳ בראד־סקי זאגט, אז אויפן צוקונפטיגען קאנגרעס, וואס וועט פּארקומען, נאכדעם, וו די די מלחמה וועט זיך ענדיגען, וועט זיך אייראפּא גאנץ ערנסט אינטערעסירען מיט אונזער פערזאגעלט פאלק און דאן, וועו עס וועלען בעשטימט וו־ע־רען די גרענעצען פון פערשיידענע פעלקער, וועט מען אויך איינארדנען די יודען אין ארץ־ישראל.

— אין איטאליען ארבייט וועגען דעם זעהר שפּארק דער נעווענעגער פּרעמיער־מיניסטער ל׳אנדרשי לוצאטי.

פון הער רעדאקציע.

אזוי ווי דער ערשטער מאי פאלט אויס אום שבת און אונזער דרוקעריי וועט זיין פערמאכט איך שביתי־נאכט, האבען מיר בעשלאסען ארויס־צולאזען אנ׳עקסטרא־נומער אין האלבען פּאר־מאט, וועלכער איז געווענט אין געדרוקט פּרייי נאכ בייי־טאג. דער קומענדיגער נומער ערשיינט מאנטאג אינדערפרי.

היינט

שבת דעם 1־טען מאי מוז יעדער אבאנענט און לעזער פון „פאלקסצייטונג" זיין אין טעאטער. בעזארגט פאר זיך בעי־צייטענס ביליעטען, ווייל עס זענען גאר־ביבען וועגיג פּרייע פלעצער.

פון די קריעגס פלעצער.

איטאליען און עסטרייך.

טורין, 30־סטן אפר׳ל. די איטאליענישע זייטונג „סטאמפּא" שרייבט: נאר דריי אישה־ליכער וויסען גענוי די איינצעלהייטען פון די פּערהאנדלונגען, וואס ווערען יעצט געפּיהרט צווישען איהן וויען און רוים, נעמליך דער קנציג וויקטאר־עמאנועל, דער פּרעמיער־מיניס־טער סאלאנדרא און דער מיניסטער פון אויסערן אנגעלעגענהייטען סאנינא. סאנינא האט צום ביישפּיל, הייגט גע־זאגט, אין וועגיגער וויי פּינף אונטערהאנדלונגען מיט פּערשיידענע דיפּלאמאטען, צוערשט מיט־ן עסטרייכישען באטשאפטער קרופענסקי, מיט־ן דויטשען באטשאפטער פירסט שילקא, דייט־שען פירשט ביולאוו און עגדלין מיט־ן פראנ־צויזישען באטשאפטער בארער. די פּילע קאנ־פּערענצען, וואס קומען פאר טעגלין, בעווייזען, אז א קריזיס מוז באלד קומען אין דיזעם פּער־האנדלונגען. אלין וואס וויט זיך גערעדט אויף דיזעם קאנפערענצען וועלט עגהאלטען אזוי גע־הייסן, אז אלע טעלעגראמען, וואס דער פּרעמיער־מיניסטער סאלאנדרא בעקומט דערשפּריכט פּר אייך, גיט וויללענדיג פּערטרויען אנ׳אנדערען, בעזונדערס אויפמערקזאם ווערט געפּאלגט די פּאר׳אנדלונגען סוג׳ס דייטשען באטשאפטער פּרישם ביולאוו.

פון מערב־פראנט.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 30 אפריל. (אפיציעל). זונטאג פּא־זיטיאָן אויף דרום בערג פון קאנאל אין צפון איפּער. עס וויייט פון סטענטראטע און העט־סא זענען נקמשען אהן אויפהער אבער אויך אהן פּראָלג אנגעגריפען געווארען. אין מזרח פון קאנאל האבען מיר אבגעשלאגען אנגריפען. וואס די פראנצויזישע אלושירישע מחנות האבען גע־מאכט צוואמען מיט די ענגלענדער. דער שונא האט דערבי געליטען גרויס היזק, די צאהל פון דעם שונא׳ס קאנאטען. וואס מיר האבען ערא־

סקאנדאל אין סינאגאגע.

פון בערלין שרייבט מען אונז:

די טעג האט די פערוואלטונג פון דער גרוי־סער מאדערנער סינאגאגע אין דער פּאזענע־שטראסע פעראנשטאלטעט א העכסט מאדער־נעם „ביבלישען אוונד". די בעקאנטע ארטיס־טין הערזוג וואנגעל האט געזאלט פּארלעזען פערשיידענע שטעלען פון ת׳נ׳ך. עס האט זיך צוזויגעקלויבען א גרויסער עולם, היימזוכליך פון דער „פיינער" געזעלשאפט — די אריסטא־קראטען פון בערלין W. ווי גרויס איז אבער געווען די איבערראשונג פּונ׳ם עולם, אז די פּרו־העדוויג וואנגעל, א קריסטין, האט אנגעהויבען לייענען נים דעם ת׳נ׳ך נאר דעם „ברית חדשה", דעם נייעם טעסטאמענט, ד׳ה דעם עוואנגעליום. די צוהערער האבען אנגעהויבען פּראטעסטירען געגען אזא חוצפּה, אבער די ארטיסטין האט דערויף געענטפערט מיט א רעדע וועגען קריס־

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אווענד וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעוואוסטע היסטארישע טראגעדיע

„זשידאווקא"

פון י. לערנער

(די יודין)

1־טער אקט — דער סדר. 2־טער אקט — דער ארעסט. 3־טער אקט — אין דער הניסה.

4־טער — אויף דעם שייטערהויפען.

מיט'ן אנטייל פון הר' אין פרוי טימיאנאוו, הר' און פרוי בעלאווסקי הר' רעזניק און ה' שטרויך.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

די הויפט ראלען ווערען אויסגעפיהרט פון ה' אין פרוי טימיאנאוו — ה' און פרוי בעלאווסקי.

דער ערשטער קאהר פון כדר — אין זאס געבעט כאר'ן טויט ווערט געלייטעט פון ה'ר בערעזאווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג, ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה'ר סקאראכאד.

באל ביז 3 אוהר

ל'ג בעומר אויספלוג פון „העברי הצעיר"

מיט טיילען מיט די אנטיילנעהמער פון דעם אויספלוג. זאמלונגס־פונקט איז ווארטעזאל אוסטבאנעגארדען. זונטאג דעם 2־טען מאי האלב 2 נאכמיטאג פר. די בילעטען קען מען שפע־טענסט ביז שבת ערהאלטען ביי ה' דאנאוויטש פילעסטרעדע 78 אין יוגענד פעראיין.

ערשטקלאסיגע שניידעריי

ח. פארבעראוו

האט זיך איבערגעצויגען אין וועסעלסגאדע 15 א. 2.

און נעמט ווייטער אויך אן בעשטעלונגען אויף אלערליירע ארבייט.

ארבייט ווערט אויסגעפיהרט רעיעל און פונקטליך.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודי־לער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

אגרויסער מעבלירטער צימער

צום גאס מיט א רעזונדער אריינגאנג מיט אלע בעקוועמליכקייטען ווערט פערדונגען ביי

יצחק רויטמאן. וועסעלסגאדע 15 a. 1.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Prœmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

pris 75 Øre pr. ½ kg.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbœk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI--Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Kopenhagen 1906

Gotesdienst jeden Sonabend.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל ווארען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נייעם קאלאניאל געשעפט, באגעטענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט־קלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראויס־בעשטע־לונג.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

מיטוואך דעם 12־טען מאי, פרעציס האלב ניין אין אווענד וועט אין סטודענטען פעראיין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

ה'ר א. ל. מאצקין

איבער דער טעמא:

„ארץ־ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט"

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט געהן לטובת דעם הילפס קאמיטעט פאר די געליטענע יודען אין מלחמה לענדער.

בילעטען צו 5, 3, 2, 1 קר' אין צו 50 אוירעס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל בארא וועסטערגאדע 1, ביי ה' סקאראחאד בארגערגאדע 30. ה' נאחעמזאהן טארדענסקיאלדס־גאדע 1. ה' בארנשטיין אדעלגאדע 25 און אין דער יודישער פאלקס צייטונג, מוינטערגאדע 2. אויך ביי דער קאסע

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folkeliden[illegible]s" Trykkeri [illegible]

אריין אין זיין לאגע:

— ווייסט איהר וואס, איך פאהר אויך קיין ביאליאסטאק, קומט אריין צו מיך אין האטעל, וועל איך אייך שוין מיטנעהמען מיט זיך. איך וועל נאר א בעט טהאן פרץ'ן וועט מען שוין פאר אונז געפינען בילעטען.

פרץ איז שטארק צופריעדען און דאנקט איהם...

אין א פאר שעה ארום איז דער צוג אנגע־קומען קיין ביאליאסטאק און פרץ איז אינאיי־נעם מיט זיין נייעם פריינד אראב אויף דער סטאנציע. א דעפוטאציע וואס האט שוין דארט געווארט האט ארומגערינגעלט פרץ'ן מיט א ברייטען שלום עליכם. אין א מינוט ארום, פרץ קוקט זיך אום, ערשט זיין פריינד, „דער לייב־ליכער ברודער" איז נעלם געווארען...

— אט אזוי פערלירט מען פריינד. אזוי האט פרץ מעלאנכאליש געענדיגט זיין ערצעה־לונג און אין זיינע יונגע אויגען האט אויפגע־לעבט א שמייכעלדיג פייערעל...

מ. כ. ץ.

אסטראלאגיע און די מלחמה.

צייטונגען ברענגען אסטראלאגישע מעל־דונגען וועגען דער איצטיגער מלחמה.

דאס יאהר 1915 צייכענט זיך אויס דערמיט וואס אין מארץ איז פארגעקומען א פעראייני־גונג צווישען סאטורן און יופיטער, וואס פאסירט איינמאל אין 960 יאהר און ברענגט דער וועלט כליטיגע מלחמות, אזוי ווי די פעראייניגונג צווי־שען יופיטער און מארס (מזל צדק און מזל מא־דים), וואס איז פארגדקומען אין יולי 1914.

די וועלט־מלחמה וועט זיך ציהען — לויט די אסטראלאגישע חשבונות — 389 טעג און אזוי ארום וועט זי זיך ענדיגען אין אווגוסט.

ביז דעם דאזיגען מאנאט, כל זמן סאטורן און יופיטער וועלען נישט אריינגעהן אין מזל בתולה, קען מען זיך נישט ריכטען אויף קיין גוטס.

פיעל צרות וועט איבערהויפט ברענגען די פריהלינגס־צייט, ווען טאג און נאכט גלייכען זיך אויס. דאן וועלען פארקומען גרויסע שלאכ־טען. דייטשלאנד און עסטרייך שטעהען פאר אין יאהר 1915 גרויסע געפאהרען, א פאלשטענ־דיגע פערניכטונג דער מלוכה פון די האהענצא־לערן און א צוטיילונג פון דער צוויי־אייניגער מלוכה (עסטרייך־אונגארן). אין ביידע לענדער וועט אויסברעכען א רעוואלוציע. די שטערען־זעהער רעכענען אויס לויט זייער אצטגנינות די געשעהנישען אזוי:

מארץ וועט עפענען א וועג קיין קאנסטאנ־טינאפאל. דער סוף פון מאנאט מארץ וועט בע־ריהמט ווערען דורך א אונגעהויערען פערברע־כען, וואס וועט ווארפען אויף דער וועלט א שרעק. דעם 26. אפריל וועט איטאליען ארויס־טרעטען געגען עסטרייך און רומעניען. נאר זי וועט פערשפעטיגען מיט איהר קריעגס־ערקלע־רונג געגען עסטרייך, און וועט דעריבער פער־ליערען אייניגע שכנות'דיגע ראיאנען, וועלכע זי האט געהאט אויסזיכטען צו פעראייניגען מיט איהרע טעריטאריעס.

אין מאי וועט פארקומען א ים־שלאכט, אין וועלכער דייטשלאנד וועט פערליערען א האל־בען פלאט. ענדע מאי וועט פארקומען א פאל־שטענדיגער חורבן פון טערקיי.

נישט שפעטער פון 1־טען יוני וועט פאר־קומען דאס צוריקשטעלען פון דער מאנארכיע אין פארטוגאל.

יולי וועט בעקאנט ווערען דורכ'ן שלום צווישען עסטרייך און דעם דריי־בונד.

יולי וועט זיין שרעקליך: די בעהערשער פון איינינגע מלוכות וועט פארשטעהן א געפאהר פון די דייטשען. אבער די דייטשע תחבולות וועלען פריהער פאראויסגעזעהן ווערען און די געפאהר וועט מיידען.

פאר בולגאריען וועלען אווגוסט און סעפ־טעמבער זיין זעהר שלעכטע און אומגליק־ברענגענדע. גרויסע אונרוהען וועלען דאן פאר־קומען אין לאנד, וועלכע קענען זיך ענדיגען מיט א דינאסטיע־איבערקעהרעניש.

דער סוף פון יאהר וועט זיין א פרעהלי־כער פאר דער גאנצער וועלט. —

די אלע אסטראלאגישע נביבות טראגען אזא אויסגעשפראכען איינזייטיגען חאראקטער און שמעקען אזוי מיט די וואונשען פון די פעטרא־גראדער פאליטיקער, אז גלויבען אין זיי קען מען טאקע נאר אין רוסלאנד גופא.

„דאטשע צרות"

ס'קומט דער זומער און עס הויבען זיך שוין וויעדער אן די „דאטשע־צרות" אין רוסלאנד, די מלחמה האט זיי נאך שארפער געמאכט. דער קראנשטאטער קאמענדאנט האט שוין פערבא־טען יודען בעזעצען זיך אויף די זומער־וואוינונ־גען אינ'ם ראיאן פון דער פעסטונג, אויפ'ן ברעג פונ'ם פינישען ים־אויסגוס.

דער דאזיגער פערבאט איז נוגע אויפ'ן גאנ־צען ערד־פאס, וועלכער הויבט זי אן ביי'ם אויסגוס פון דער נאראווי, ביז פעטערהאף, אוי־סער פעטערהאף אליין, פון פעטערהאף ביז פעטראגראד, אויף דער גאנצער לענג פון ברעג, דאראונטער אויך אין סטרעלנא, סערגעעווא און ליגאווא, ווערט יודען ערלויבט צו בעזעצען זיך לויט די אלגעמיינע כללים.

אויפ'ן צפון־ברעג איז דער פערבאט פאר־יודען צו בעזעצען זיך חל אין די ערטער: סער־וואסטאידין, טעריאקי, קואקאלא, אללא און בכלל דער גאנצער פינלענדישער ברעג און די ליניע פון דער פרימארסקי אייזענבאהן.

ענגלאנד און הילף פאר ארץ־ישראל.

דער חכם פון דער ספרד'ישער קהלה אין לאנדאן, ד"ר גאסטער, שרייבט אין דעם „דזשו־איש כראניקל", אז ניט אכטענדיג אויף די ספקות, וועלכע זענען ערוועקט געווארען צווישען יודי־שען פובליקום אין ענגלאנד. צי די ענגלישע רע־גירונג וועט ערלויבען שיקען מאטעריעלע שטי־צע קיין פאלעסטינא — האט ער די מעגליכקייט איבערצוגעבען, אז מצד ענגלאנד איז ניטא קיין שום שטערונג דערצו.

דער אויסערן־מיניסטער, צו וועמען ד"ר גאסטער האט זיך געווענדעט מיט א פראגע ווע־גען דער דאזיגער הילף, האט געענטפערט דעם חכם מיט פאלגענדען בריעף:

"טייערער ד"ר! אלס ענטפער אויף אייער בריעף פון 11־טען ד"מ, בין איך אייך מודיע, אז די פעראייניגטע מלוכות האבען איינגעשטימט, צו ערלויבען איבערשיקען זאכען און שטיצע פאר די פאלעסטינער איינוואוינער מיט דעם בע־דינג, אז די צוטיילונג פון דער הילף זאל פאר־קומען אונטער דער השגחה פון די אמעריקאנער קאנסולען, און אז די טערקישע רעגירונגס־לייט אליין זאלען ניט האבען די מעגליכקייט אריינ־צומישען זיך אין דעם."

דער ד"ר גאסטער האט דערויף געענטפערט, אז דער אמעריקאנער קאנסול האט איהם פער־זיכערט, אויסצופיהרען דעם דאזיגען תנאי, און נאכמעהר: די טערקישע רעגירונג האט געגעבען איהר פערפליכטונג דעם אמעריקאנער קאנסול, אז זי וועט זיך ניט מישען אין דעם צוטיילען די שטיצע.

עס איז ווערטה צו בעמערקען, אז פריהער האט די ענגלישע רעגירונג געפאדערט גאנץ אנדערע תנאים וועגען אבשיקען די שטיצע קיין פאלעסטינא. צווישען אנדערע האט זי גע־שטעלט די בעדינגונג, דאס די שטיצע זאל נישט צוטיילט ווערען נאר צווישען מענשען פון איין אבשטאמונג אדער פון איין אמונה, און אז די שטיצע, וואס וועט געשיקט ווערען, זאל נישט זיין מיט געלד, נאר זאכען און שפייז־פראדוק־טען.

יעצט האט ענגלאנד אבגעלאזט די דאזיגע תנאים.

אין א יודיש שטעדטיל.

דער קריעגס־קארעספאנדענט פון „בירזש. וויעד." טאן בעשרייבט אזוי זיינעם א בעזוך אין א יודישען שטעדטעל אין די קארפאטען, וואו דאס רוסישע מיליטער האט איינגעאר־דענט א לאזארעט.

אינ'ם שטעדטעל איז פארהאן אנ'אלטע שוהל, וואס שפאמט נאך פון 18־טען יאהרהונדערט. מיר האבען זיך פעראינטערעסירט און בעקוקט אי די, אי יענע שוהל, ס'איז געווען דער ער־טאג פון חול־המועד פסח, אין יענער שוהל האט מען דאן געדאווענט.

צו אונז איז צוגעגאנען עפעס א נידריג יודעל אין א לאנגען קאפטען און האט פערפירט א געשפרעך.

ער האט דערצעהלט, אז דאס שטעדטעל איז הויפטזעכליך א יודישע שטעדטעל. אין איהם האבען זיך געפונען ביז 600 יודישע פאמיליעס א־העלפט פון זיי איז אוועקגעפאהרען קיין אונ־גארן, און די ארימערע זענען געבליעבען.

— נאר לעבען לעבט זיך אונז זעהר שלעכט, האט צוגעגעבען דער יוד — ענטשולדיגט, הויכגעשעצטע העררען, נאר ס'איז אונז זעהר שווער.

און אלס בעשטעטיגונג צו זיינע רייד, האט ער געהייסען ברענגען פון זיין אייגען הויז א שטיקעל מצה. די דאזיגע מצה איז געווען שווארצער פון קארן־ברויט און האט געטרעש־שעט אויף די צעהן, געבראכט האט מען זי פון שכנות'דיגען אויעזד און זי האט געקאסט צו 25 קאפ. א פונט.

אין א נארמאלער צייט לעבט דאס שטעטעל פון וויין־האנדעל, אין הורט און אויפן איינצעל.

וויעדער געווען אין פלען, נאכאמאל ארויסגע־דרעהט זין, אונטער א קרייץ־פייער צוגעשטעלט נאטשאלסטווא א וויכטיגע ידיעה, און אבגעטאן נאך אזעלכע „קלייניגקייטען". [וואס עס קענען אלץ אויסקומען צו טהון אין א מלחמה.

אט איז לייבע ק. א יונג מיט ביינער, „אין דער היים געווען א פישער און דא — א סאל־דאט — ווי ער זאגט אליין אין שפאסק, איז שטענדיג פרעהליך, שטענדיג זינגט ער, זאגט וויצען, ווערטעלט זיך איבער זיינע חברים און איבער זיך אליין. אזוי שפאסענדיג דערעהלט ער אייך „ווי ער איז געווארען א קאוואלער".

— איהר מיינט, נאך „בארישנעס אוחא־זשעוועט? — ניטשעווא פאדאבנאווא! א סאל־דאטסקע ווייב איז די ווינטאווקע... זי טרעבע־וועט, מען זאל נאך איהר אוחאזשעווען... זי האט פיינט רעגען, ראסט... אז זי ווערט אין כעס, צוהיצט זי זיך אזוי — גאט בעהיט פארוואס איך בין געווארען א קאוואליער? — איך זאג דאך אייך, נישט פאר ראמאנסירען מיט פרייליגס. פינף חדשים בעזפרעריוונא געווען אין באי... קיין טרוס בין איך נישט, אט האט מען מיר געגעבען א מעדאל. זאטעס, דעם גע־ארגיעווסקען קרעסט, בודטא דערפאר וואס איך בין געווען א שניידער: דריי טעג מיט דריי נעכט געשניטען מיט א שער די ניעפריאטעל־סקע פראוואלטטשנע זאגראזשדעניס.

אט אזוי חכמה'ט זיך און וויצעלט זיך א מענש וואס איז חדשים נאכאנאנד געווען אונטער'ן פיינדליכען־פייער, וואס האט הונדערטער מאל געקוקט דעם טויט גלייך אין די אויגען אריין.

צעהנדליגער און הונדערטער אזעלכע בע־געגענט איהר אין די לאזארעטען, יעדערער האט צו דערציילען פון זיינע גבורות און העל־דישקייט. אבער זיי זעהען ניט קיין בעזונדע־רעס אין דעם, וואס זייהאבען געטאהן, זיי הא־בען ערפיהלט זייער חוב און ווייטער גארנישט.

דאס זענען נישט נאר העלדען, נאר אויך בעשיידענע שטילע העלדען.

מאסקווא.

וו. נ. דראף.

ארץ־ישראל.

ס'איז אנ'אלטער כלל, אז א גוטען פריינד דערקענט מען ערשט אין א עת־צרה. אמת'ע ליעבע און געטריישאפט ווייזען זיך ארויס גראד דאן, ווען די צרות און ליידען דערגרייכען די העכסטע מדרגה. בשעת ארום און ארום איז שטיל און דאס לעבען פליסט מיט'ן געוועהנליכען נארמאל־רוהיגען טעמפ, זענען אויך די בעצי־הונגען פון איין מענשען צום אנדערען און פום בירגער צו זיין לאנד — רוהיגע און שטילע. מען פיהלט גאר ניט אין זיך די פאטערלאנדס־ליעבע, ווי מען בעגרייפט אויך ניט, אז מען איז ביכולת אבצוגעבען דאס גאנצע לעבען אט פאר'ן שטיקעל ערד, איבער וועלכען מען שפרייזט אזוי גלייכגילטיג און אפט לאנגווייליג. וואסערע ענגלענדער אדער פראנצויזען וועט עס איינפאלען אין קאפ צו רעדען וועגען דעם, אז ער איז אנ'ענגלענדער אדער פראנ־צויז און ווער וועט עס געהן בעווייזען אדער בעזונדערס בעצייכענען זיין ליעבע צום פאטער־לאנד.

קומט אבער א שטורעם, לעבט איבער דאס פאלק א עת־צרה — דאן דערהויבען זיך פון די טיעפענישען פון די רוהיגסטע נשמות שטור־מישע געפיהלען און פערלאנגען. עס ווערען פלעצליך ווי אנטפלעקט נייע בעגריפען, אונ־ענדליכע אפפערוויליגקייט, גרענצלאזע און, ווי א תהום טיעפע, ליעבע צום פאטערלאנד.

דאס זעלבע האט אויך איצט פאסירט מיט ארץ ישראל, מיט אונזער אלט־נייער פאלעסטי־נא, וועלכע איז פאר פיעלע אפט געווען כמעט ווי א טויטער בעגריעף.

אויסערליך, דוכט זיך, איז דער אומגליק אין ארץ ישראל ניט גרעסער, אויך גאר ניט קלענער, איידער די פאגראמען און צרות אין פוילען און גאליציען, און דאך — לייענט אויפ־מערקזאם די צייטונגען — און איהר וועט דער־זעהן, ריכטיגער דערפיהלען, אז איבער אלע יודישע פאלקס־זארגען שוועבט די גרויסע זארג וועגען אונזער צוקונפט אין ארץ ישראל; אז אין אלע פאליטיש־געזעלשאפטליכע יודיש־נא־ציאנאלע אונטערנעהמונגען פערנעהמט דעם אויבענ־אן גראד פאלעסטינא, דער דארטיגער ישוב און די דארטיגע אינסטיטוציעס. וואו מען זאל ניט בעהאנדלען די יודישע פראגע, אוואו מען זאל ניט זאמלען געלד פאר די נויטליידענ־דע, וואו מען זאל ניט פיהרען פאליטישע פער־האנדלונגען — אומעטום הערען מיר דאס ליע־בע און טייערע ווארט וועגען ארץ ישראל, וואס טראגט אין זיך א האפנונג ־שטרהאל.

די יודישע צייטונגען פון דער גאנצער וועלט זענען איצט פול מיט כל המיני ידיעות און מיט־טיילונגען איבער ארץ ישראל. אפילו די אסימי־ליאטארישע בלעטער, וועלכע מיידען אויס אזא „געפעהרליכען שטאף", האבען זיך אויך אנגע־הויבען פערנעהמען מיט פאלעסטינא־פראגען.

דאס קלענסטע געשע־עניש אויפ'ן מזרח, יעדע פעיינדליכע און פיינדליכע בעוועגונג, רופט באלד ארויס אומעטום א בעזונדערע אויפ־מערקזאמקייט.

לוצאטי און ראטשילד, בראדסקי און שטרויס; דער יודישער קרעמער פון מינסק און דער אר־בייטער פון ניו־יארק, דער געוועזענער סאציאל־רעוואלוציאנער, רוטענבערג און די פלוטאקרא־טישע עסקנים פון לאנדאן; די שטורמישע סטו־דענטישע יוגענד און די פעסימיסטיש־געשטימ־טע יודישע סאלדאטען פון מערב־פראנט; איז אלע, אין אלע האט זיך אנטפלעקט א קוואל פון ליעבע צום לאנד פון אונזערע נאציאנאלע האפנונגען.

גראד איצט, ווען דער חורבן פונ'ם יודישען פאלק אין גלות האט דערגרייכט זיין העכסטע מדרגה; ווען די טרעהרען שטעהען אין די אוי־גען און דער געוויין שטיקט דעם האלז — איצט האבען זיי אלע דערפיהלט, אז ארץ ישראל איז ניט א צופעליג קייטעל אין אונזער פערגאנ־גענהייט, ניט אנ'אבגעשטארבען בלעטעל גע־שיכטע, נאר א לעבעדיגער אבר פונ'ם נאציא־נאלען גוף.

די דאזיגע געפיהלען האבען זיך, נאטירליך ניט פלוצלונג אריינגעהאפט אין זייערע נשמות, זיי זענען אויך פריהער געווען. מען האט זיי אבער ניט געמערקט, ווי מען שפירט ניט א גע־זונדען אבר און די ליעבע צו עלטערען.

פערבארגען און שטיל זענען זיי געלעגען טיעף אין די הערצער. דער גרויסער שטורעם וואס האט זיך אדורכגעטראגען איבער די יוד־שע שטעדט און שטעטלען האט זיי אבער איצט אויפס'ניי צום לעבען גערופען.

מ. גראסמאן.

ביי י. ל. פרצ'ן אין דער היים.

(ענדע).

און פונקט אזוי האט ער ניט ליעב געהאט קיין געקינסטעלטע מענשען, מענשען וואס טהו־ען אויף זיך אן א מאנטעל פון וועלט־שמערץ פון אידישע צרות, פון פערזארגטקייט פאר'ן כלל.

פרץ איז געווען זעהר א געזעלשאפטליכער מענש. עס איז ניט געווען קיין א־דישע געזעל־שאפטליכע שמחה אדער טרויער, אין וועלכע פרץ זאל ניט אנטיילנעהמען. האט מען ערגעץ אין א פערווארפען ליטוויש אדער פויליש שטעדטעל געגרינדעט א ליטעראריש געזעל־שאפט אדער א „הזמיר", איז געווען גענוג אנ־צושרייבען פרץ'ן און ער האט זיך קיינמאל ניט אבגעזאגט צו קומען און עפענען די געזעלשאפט. ער האט געצעהלט זיינע פערזענליכע פריינד אין די צעהנדליגער טויזענדער, ווייל עס איז פאר קיינעם ניט געווען שווער צו קומען צו איהם. און האט איהם איינער איין מאל געזעהן איז ער פון איהם בעגייסטערט געווארען אויפ'ן גאנצען לעבען.

אויף דעם באדען פלעגען אפט פארקומען קוריאזען. איינעם פון זיי, וועגען וועלכע פרץ האט מיר דערצעהלט אין סוף 1912 וועל איך דא איבערגעבען.

פרץ איז איינגעלאדען געווארען אויף א פארלעזונג קיין ביאליסטאק, פאהרט ער אהין מיט די באהן און אין מיטען דער רייזע דער הערט ער ווי אין א צווייטער אבטיילונג רעדט מען עפעס וועגען... פרץ'ן. איהם האט דאס פעראינטערעסירט און ער האט גענומען צוהער־רען. ערהערט ווי איינער א איד זיצט צווישען א גאנצער קאמפאניע און דערצעהלט חדושים וועגען פרץ'ן. געהט צו איהם פרץ צו און פרעגט איהם:

— קענט איהר דען אזוי גוט פרץ'ן?

— שייך צו זאגען איך קען איהם! מיר זענען דאך פשוט ווי לייבליכע ברידער. ווען איך קום קיין ווארשא שטעל איך זיך אב ביי פרץ'ן, איך עס ביי איהם און שלאף ביי איהם. ער לאזט מיך פשוט ניט אב.

— אזא מענש איז אט דער פרץ? — וואונ־דערט זיך פרץ — אויב אזוי מוז מען דאך בע־זוכען די פארלעזונג וואס ער האלט היינט ביי נאכט אין ביאליסטאק. איך פאהר גראד קיין ביאליסטאק און האב געלייענט אין די ווארשאווער צייטונגען, אז ער האט דארט היינט א פארלעזונג.

קוקט איהם דער איד אן און שמייכעלט:

— און א בילעט האט איהר שוין?

— איך וועל קויפען.

— האט איהר טאקע א טעות ר' איד. אויב איהר האט זיך פריהער ניט אנגעגרייט קיין בי־לעט וועט איהר שוין קיין פלאץ ניט געפינען שפיעלט זיך פרץ'ס א פארלעזונג!

— ווי זשע טהוט מען פארט?

אבער דער איד איז א גוטער און געוו

שטילע העלדען.

א סך האב איך זיי בעגעגענט אין די מאס־קווער אונצעהליגע לאזארעטען, אין סינאגאגע, אין דער קיך פאר יודישע סאלדאטען און אפילו אין פריוט פאר די היימלאזע יודען אין מאסקווא.

פאראהן צווישען זיי נאך גאר יונגע, כמעט אינגלעך, און פארהאן אזעלכע, וואס וואלטען שוין געקענט זיין טאטעס פון די יונגע העלדען.

עס פאסירט אויך, אז דער טאטע מיטן זוהן שלאגען זיך אויפ'ן שלאכט־פעלד האנד ביי האנד און פאלען נאכהער ביידע אריין אין איין לאזארעט...

אלערליי סארטען מענשען וועט איהר דא בעגעגענען: פון דעם פערצערלטען גביריש קינד ביז דעם געזונדטען קצב־יונג, פון דעם 17 יאה־ריגען פרייוויליגען ביז דעם מיטעל־יאהריגען בעל־הבית. אבער אלע צייכענען זיי זיך אויס מיט איין מעלה. מיט א שטילער בעשיידענהייט.

איידער זיי זענען אריינגעפאלען אין לאזא־רעט, האט יעדער פון זיי דורכגעמאכט שווע־רע „פאחאדען, אנטייל גענומען אין צעהנדליגע שלאכטען, הונדערטער מאל געקוקט דעם טויט אין די אויגען אריין, געוויזען וואונדער און גבורות — דערויף זאגען עדות די געארגי־קריי־צען און מעדאליען אויף זייערע ברוסטען — אבער זיי קוקען אויף זייערע מעשים, ווי אויף א געוועהנליכע זאך וועגען וועלכע עס לוינט זיך גארנישט צו ריידען.

ער פיהלט זיך גאר אונבעקוועם, וואס מען פרעגט איהם פאר וואסערע העלדענטהאטען ער האט בעקומען די אויסצייכנונג.

ער ענטפערט אייך מיט אזא טאן און מינע ווי ער וואלט זאגען: פארהאן דא וועגען וואס צו רעדען.

אט איז שלמה ז. א יונגערמאן פון געוועהנ־ליכען אויסזעהען, העלדישעס איז אין איהם פארהאן זעהר וועהניג, און ער אליין וואלט קיינמאל מיין אויפמערקזאמקייט אויף זיך נישט געצויגען, מיין אויפמערקזאמקייט האבען אבער אויף איהם געצויגען די דריי געארגי־קרייצען די צוויי געארגי־מעדאליען און נאך אנ'אויס־צייכנוגגס מעדאל אויף זיין ברוסט.

אזוי פיעל אויסצייכנונגען אויף איין ברוסט — דאס מוז עפעס זיין אנ'אויסערגעוועהנליכער העלד.

מיט א בעזונדער אינטערעס געה איך צו צו איהם און פרעג:

— פאר וואסערע מעשים־טובים האט איהר דאס בעקומען אזוי פיעל אויסצייכנונגען?

ער שמייכעלט א שעמעוודיגען שמייכעל און ענטפערט:

— כ'ווייס מען האט געגעבען...

איך ווייס אבער, אז געארגי־קרייצען ווע־רען געגעבען, „פאר גאר בעזונדערע שלאכטט־העלדישקייט", פאר עפעס אזוינס, וואס נישט יעדערער איז בכח צו בעווייזען. מעדאליען ווע־רען אויך נישט געגעבען אומזיסט. און איך ווי־ווייסען, וואס פאר א העלדענטהאטען ז. האט בע־וויזען. אבער ער גיט א מאך מיט דער האנד און ענטפערט ווי אונגערן: — ווייס איך, פאר ראזוועדקעס... נאך דארטען... מאלע וואס עס קומט אויס אין א מלחמה צו טהאן...

מיט גרויס מיה דערוויס איך זיך אביסעל פון איהם און נאך מעהר פון זיינע חברים, אז ז. איז דורכגעגאנגען מיט זיין פאלק גאנץ גאלי־ציען, אנטייל גענומען אין צעהנדליגער שלאכ־טען, געשלאגען זיך הינטער זיין געבורטס־שטאט אינטער א קרייץ־פייער ארויסגעטראגען, זיין פערוואונדעטען ראטנעם קאמאנדיר, ענדעקט א פיינדליכען טעלעגראף און פערהאפט 17 טע־לעגראף אפאראטען, געווען אין פלען און אנט־לאפען פון פלען, פערוואונדעט געווארען, גע־זונד געווארען און צוריק אוועק אין שלאכט

Jüdische Volkszeitung № 109 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג טז׳ אייר תרע״ה (30. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

אפענסיוו און געגען־אפענסיוו אין פלאנדערן.

דער קאמפף אויף גאליפאלי־האלב־אינזעל — יודישע לעגיאנען.

פון מערב־פראנט.

דער אפיציעלער ענגלישער בעריכט מיט־ [illegible] וועגען פערביטערטע שלאכטען אין צפון [illegible] אין צפונית־מזרחית פון איפערן. די ענגלישע [illegible] האבען צוזאמען מיט די פראנצויזישע [illegible] די דייטשע אנגריפען און פערטרי־ [illegible] די דייטשען אין דרום פונ׳ם קאנאל איסער. כדי ווידער צו בעפעסטיגען די שטעלונגען [illegible] די פעראייניגטע ארמעען פארגענומען [illegible] אנגריפען.

פראנצויזישע פליהער.

פאריז 29. אפריל. (אפיציעל). דעם 27־טען [illegible] אונזערע פליהער אראבגעווארפען 32 [illegible] אויפ׳ן וואקזאל אין באל־ווילער און 60 [illegible] געגען די וואקזאלען אין שאמבליי. וואו [illegible] האבען דערביי אונטערגעצונדען אנ׳אמוני־ [illegible] דעפא. די וואקזאלען אין ארנעוויל און [illegible] אייזענבאהן שאמליי־טהייקורט איז באמבאר־ [illegible] געווארען ביינאכט פון אונזערע פליהער. [illegible] 28־טען אפריל האט אונזערער א פליהער [illegible] אראבגעווארפען 6 באמבען אויף דעם לופט שיפ־ [illegible] אין פרידריכסהאפען. דער פליהער האט [illegible] ווי עס איז אויפגעגאנגען א וואלקען־ [illegible] פון דער געביידע. ווייטער האבען אונ־ [illegible] פליהער געווארפען געגען דעם וואקזאל, [illegible] אין שטאל־פאבריק אין לעאפאלדסהייע. [illegible] דער באמבארדירונג איז איינער פון אונ־ [illegible] פליהער אראבגעפאלען אין די דייטשע [illegible] אין משך פון דעם טאג זיינען 4 דייטשע [illegible] פערפאלגט געווארען פון אונזע־ [illegible] פליהער. איינער פון זיי איז דערשאסען [illegible] און אראבגעפאהלען אויף דעם שונא׳ס [illegible] ביי ברעמאנט. די איבעריגע האבען [illegible] גענומען געפאנגען.

א נייער אבמאך.

פון פאריז טיילט מען מיט, אז די איטאל־ יענישע און רומענישע רעגירונגען האבען גע־ שלאסען אנ׳אבמאך, לויט וועלכען די ביידע מלוכות מוזען מאביליזירען גלייכצייטיג זייערע ארמעען און אויפטרעטען אויפ׳ן מלחמה־פלאץ נאך א בחברותא׳דיגען פלאן.

דארדאנעלען.

29. אפריל. אין בערלין בערעכענט מען די לאנדגעזעצטע מחנות פון די פעראייניגטע ביי די דארדאנעלען ביז העכסטענס 100 טויזענד מאן אין דער צייט ווען טערקישע מחנות בעשטעהען דארט פון 200 טויזענד מאן.

דער אפיציעלער ענגלישער בעריכט טיילט מיט, אז ניט קוקענדיג אויפ׳ן טערקישען ווידער־ שטאנד בעהערשען די פעראייניגטע ארמעען דעם האלב־אינזעל גאליפאלי פון עסקי־הוסאר־ ליק אן. זיי האבען אבגעשלאגען אלע אנגרי־ פען ביי סארי־באר און געהען אלץ פארווערטס.

לעצטע נייעס.

(פון אונזע־ קארעספאנדענט.)

פעטראגראד.

— פון ריגא איז מען מודיע, אז דער בע־ וואוסטער יודישער שריפטשטעלער, כלל־טוער ון היגער ראבינער ד״ר יהודא ליב קאנטאר איז זעהר ערנסט קראנק.

— דאס רוסישע בילדונגס־מיניסטעריום האט בעשלאסען ארויסצוגעבען פון די מיטלען פון יודישען שול־פאנד שטיצע די פאמיליעס פון די יודישע לעהרער, וועלכע זענען גערופען גע־ ווארען צו מיליטער־דיענסט.

— „בירושעוויא וועדאמאסטי" ברענגט אין לעצטען נומער פאלגענדען נאטיץ: דער בעקאנ־ טער פובליציסט וול. זשאבאטינסקי איז אצינד פערנומען מיט דער גרינדונג פון אנ׳„אטריאד" יודישע פרייוויליגע, וועלכער ווערט איצט פאר־ מירט אין עגיפטען און וועט אריינטרעטען אין די רעגולערע ענגלישע חילות. די קאמאנדא איבער דעם יודישען לעגיאן האבען איבערגע־ נומען יודען־אפיצערען פון דער ענגלישער אר־ מעע. די קאמאנדא־שפראך וועט זיין העברע־ איש. אין דעם יודישען לעגיאן, וועלכער וועט געהערען צום ענגלישען קארפס, וואס אפערירט געגען פאלעסטינא, וועלען אויך אריינטרעטען איטאליענישע און רומענישע יודען".

(די ידיעה קלינגט צו סענסאציאנעל, צו יין אמת.)

1 מאי אין פאריז.

די גרויסע ארבייטער־דעאאנסטראציע וועל־ כע פלעגט אלעמאל פארקומען אין פאריז דעם 1־טען מאי, וועט היינטיגס יאהר ניט אבגעהאל־ טען ווערען. נאר די סאציאליסטען וועלען אין אווענד אבהאלטען א פריוואטע פערזאמלונג.

יודישע נייעס

(א פערזאמלונג אין מילאן). אין מילאן (איטאליען) איז פארגעקומען א גרויסע יודישע פערזאמלונג, אונטער דער אנפיהרונג פון געווע־ זענעם איטאליענישען פרעמיער־מיניסטער לו־ אידזי לוצאטי, ה׳ אטאלענזי און אנדערע גרויסע יודישע פערזענליכקייטען. ס׳איז בעשלאסען געווארען מיטצוארבייטען מיט די עקזיסטירענדע יודישע ארגאניזאציעס אין אייראפא און אמע־ ריקא, כדי צו לעזען די יודען־פראגע אויפ׳ן קו־ מענדיגען פריעדענס־קאנגרעס.

(א קריסט וועגען יודען). דער „נאוואיע וורעמיא" טעלעגראפירט מען פון ניקאלאיעוו אויף דער ערעפענונג פונ׳ם לאזארעט פון דער יודישער געמיינדע, האט דער מיטגליעד פון דער שטאדט־אופראווע, גראטשאוו, געהאלטען א רעדע, אין וועלכען ער האט צווישען אנדע־ רען, אנגעוויזען, אז דער לאזארעט וועט דיענען אלס א צוניפבינדונגס־רינג צווישען דער יודי־ שער און קריסטליכער בעפעלקערונג. ווייטער האט גראטשאוו ארויסגעזאגט א וואונש, אז ס׳זאל וואס גיכער אנקומען דער מאמענט, ווען אין דער רעכטליכער לאגע פון קריסטען און יודען וועט שיין מעהר נישט זיין קיין שום אונ־ טערשייד. דעם לאזארעט האט געהייליגט דער גלח מיטגליעד פון גאס. דומא סטאיאנאוו.

ל. מאצקינ׳ס רעפעראט אין שטאקהאלם.

זונטאג, דעם 2־טען מאי וועט אין שטאק־ האלם אינ׳ם גרויסען זאל פון דער וויסענשאפטס אקאדעמיע פארקומען א רעפעראט פון ה׳ לעא מאצקין אויף דער טהעמא: פאלעסטינא, איהר געגענוואדט און צוקונפט".

די שטאקהאלמער יודישע בעפעלקערונג האט זיך זעהער פעראינטערעסירט מיט׳ן פאר־ טראג און ס׳איז דעריבער צו ערווארטען א גו־ ווי־ סען עולם פון אלע שיכטען.

על פי טעות

איז דער נעכטיגער נומער בעצייכענט נומר 107 אנשטאט נומער 108.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט

בעזארגט פאר זיך בעצייטענס בילעטען צום 1־ן מאי. יעדער אבאנענט פון „פאלקס צייטונג" מוז שבת זיין אין טעאטער.

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אווענד וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעוואוסטע היסטארישע טראגעדיע

„זשידאווקא"

פון י. לערנער

(די יודין)

1־טער אקט — דער סדר. 2־טער אקט — דער ארעסט. 3־טער אקט — אין דער תפיסה

4־טער — אויף דעם שייטערהויפען.

מיט'ן אנטייל פון הר' אין פרוי טימיאנאוו, הר' און פרוי בעלאווסקי הר' רעזניק און ה' שטרויך.

די הויפט ראלען ווערען אויסגעפיהרט פון ה' און פרוי טימיאנאוו — ה' און פרוי בעלאווסקי.

דער ערשטער קאהר פון סדר — אין דאס גנבעט פאר'ן טויט ווערט געלייטעט פון ה'ר בערעזאווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג, ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה'ר סקאראכאד.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

באל ביז 3 אוהר

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

ערשטקלאסיגע שניידעריי

ח. פארבעראוו

האט זיך איבערגעצויגען אין וועסעלסגאדע 15 א. 2.

און נעמט ווייטער אויך אן בעשטעלונגען אויף אלערליירע ארבייט.

ארבייט ווערט אויסגעפיהרט רעיעל און פונקטליך.

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 I.

אגרויסער מעבלירטער צימער

צום גאס מיט א רעזונדער אריינגאנג מיט אלע בעקוועמליכקייטען ווערט פערדונגען ביי

יצחק רויטמאן. וועסעלסגאדע 15 a 1.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Börneforsikring

tegnes til billigste Prœmier og paa fordelagtigste Betingelser

af

Bernard Philipsen

Nörrebrogade 34.

Generalagent for «Nordisk».

Telefon 565. Agenter antages

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Fotografiatelier **„Standard"**

58 Østorgade 58

12 st. Empire 2 Kr.

יודישער האנדווערקער פעראיין.

בעקאנטמאכונג.

דורך געוויסע סכסוכים וואס ה' פשישווא האט געהאט מיט דער פערוואלטונג אויף א זיצונג דעם 11־טען אפריל 1915, האט ער זיך זעלבסט אויסגעשלאסען פון פעריין.

די פערוואלטונג.

א גוטע

אויפ אסערין צו קימפעטארינס איז נאר פרוי קעלער ריעסגאדע 56 אויפג. F. 2־טע זאל.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל ווארען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נייעם קאלאניאל געשעפט, באגעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשטקלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Tervegade עק

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראויס־בעשטעלונג.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

מיטוואך דעם 12־טען מאי, פרעציס האלב ניין אין אווענד וועט אין סטודענטען פעראיין (וועסטער בולוואר) פארקומען א פארלעזונג פון

ה'ר א. ל. מאצקין

איבער דער טעמא:

„ארץ־ישראל

אין דער געגענווארט און אין צוקונפט"

די גאנצע הכנסה פון די בילעטען וועט געהן לטובת דעם הילפס קאמיטעט פאר די געליטענע יודען אין מלחמה לענדער.

בילעטען צו 5, 3, 2, 1 קר' אין צו 50 אוירעס קען מען בעקומען: אין ציוניסטישען צענטראל ביורא וועסטערגאדע 1, ביי ה' סקאראחאד בארגערגאדע 30, ה' נאהעמזאהן טארדענסקיאלדסגאדע 1, ה' בארנשטיין אדעלגאדע 25 און אין דער יודישער פאלקס צייטונג, מוינטערגאדע 2, אויך ביי דער קאסע

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Forlagsbladets" Trykkeri, Møntergade 2

אין גאנצען? גלויבט מיר, ס'איז גאר ניט אזוי גוט צו זיין א שרייבער.

אין פלעגט מיט אינם פערפיהרען א געמיט־לעכען שמועס וועגען וואס איהר ווילט, נאר ניט זיין ליטעראטור, אדער קונסט...

פרץ האט ניט געקענט פערטראגען קיין "מארטיגע" מענשען:

— אז זיי דארפען גאר ניט וואקסען, זיי האבען שוין אלץ געגעבען.

(ענדע קומט.)

יודען אין בוקאווינא.

א בעוואוסטער ציוניסטישער עסקן האט די טעג בעווזוכט די אזוי גערופענע „רוסישע בוקא־וינא", וואו ער האט זיך אינטערעסירט מיט דער לאגע פון די יודען אין צוזאמענהאנג מיט די יעצטיגע געשעהענישען. ער גיט־איבער פאלגענדעס:

צום ערשטען מאל האב איך דערזעהן היימ־לאוע אין האטין. איך בין געקומען צופאהרען מיטאכט, און דערוויסענדיג זיך, אז דארט איז איינגעארענט א ספעציעלער שפיז־פונקט, בין איך גלייך אוועק אהין. דאס ערשטע וואס האט מיך ערשטוינט, איז דאס, וואס איך בין אריומגע־דרגלעט געווארען כמעט אויסשליסליך פון קינ־דער. ווען איך האב א פערוואונדערטער גע־קענט, מיט וואס ערקלעהרט זיך אזא גרויסע אהל קינדער, האט מען מיר עס ערקלעהרט „דערמיט, וואס א גרויסע צאהל געלייגע גע־דרעט צום מיטעל־פערמעגליכען קלאס מענשען. דאס האבען זיך קיינמאל אין קיין זאך נישט „פערטיגט, און יעצט זענען זיי כמעט נישט מהגל צו בעזעהן הילף און 90 פראצענט פון זיי קענען ניעריג קיגדער. איט אינבעקוועמליכקיט. ווען איך האב דערוויך געזעגספערט, אז אזא ארט הילף פיהרט דאך צו נאך ערגערע רעזולטאטען, וויל דאס דעמאראליזירט די קינדער און ענט־

ווייקעלט ביי זי שנארערייי, האט מען מיר קורץ צוריקגעזענטפערט: „קיין אנדער אויסוועג איז ניטא".

דערפער, וואו ס'האבען געווארינט יודען, זענען פארהאן דריי־צהן. דערפון האב איך בעזוכט בלויז 9, אין די איבעריגע איז מיר נישט גלונגען צו זיין. אין 9 דערפער האבען גע־וואוינט ביז דער מלחמה לערך 2.700 יודישע נפשות. דאס זענען גאנץ אריגינארטיגע יודען, פון אביסעל א דארפישען טיפ, פרומע, איינפאכע און געזונדע. אין די דערפער דעדט מען הויפט־זעכליך יודיש, אומעטום איז פארהאן א בית־המדרש, און אין איניגע זענען זאגאר פארהאן 3 און 4 בתי־מדרשים. זיי פערגעהמען זיך — מיט קרעמעריי, גערטנעריי. הויפטזעכליך מיט דעם אזוי גערופענעם פלויטען־גשעפט.

ווען אין יעני האט זיך אנגעהויבען די מלחמה, אין סאמע שניט־צייט, האבען די יודען פערלוירען די מעגליכקייט אויסצוברענגען די ארבעגעליבענע פלוימען. נאר ווי שווער ס'זעץ נען נישט געווען די מאטעריעלע שאדענס פון דעם מין, זענען געווען נאך אנדערע אומשטענ־דען, וועלכע האבען געצווונגען די יודען צו איילען זיך אין שטאדט אריין. א גרויסע צאהל איז געגאנגען צו־פוס. פיעל ממש בארוועס, און זיי זענען געווען גליקליך, ווען מען האט געקענט בעקומען האטש עטליכע פוהרען פאר אלטע לייט און קינדער. אזוי איז אין דער ער־שטער צייט געקומען קיין האטין לערך 1.700 מאן. אין האטין איז דאן אויך געווען א גרויסע צורודערונג, געבען א באלדיגע הילף איז דערי־בער געווען שווער. נאר ס'האבען זיך געפונען דריי־פיער מיטפיהלענדע יונגעלייט, וועלכע האבען מיט גראשענע קאפיטאלען תיכף געע־פענט א שפיז־פונקט, וואו זיי הארבען זיך פער־נומען מיט שפייזען די היימלאזע. מען פלעגט זיי געבען בלויז ברויט מיט טיי. ווייל מעהר איז גארנישט געווען. דערנאך האבען שוין אנ־

מיין פרייער גרדאנק, וועדט דערשראקען פון זייער שטילשוויגען, און לאזט זיך ניעדעריג אראב.

פריהלינג, פריהלינג!

פון די טיעפע פינסטערנים און בייזע קעל־טען, איז דער פריהלינג געקומען, און מיט זיך, דאס גרויסע פריהלינגס ניעד דאס ליעד פון ליכט און לעבען געבראכט. בעריהמט זיי בע־האלטענע וואנדען, דורכגעשלאגען אין די קאל־טע שטומע הערצער פון די ליידענדע, אריינ־גרדרונגען טיפע, און וואקעמט זייערע פער־שלאפענע נשמות, און ניע אינבעקאנטע בלי־הענדע וועלטען האבען אנגעפיהלט זייער הארץ אין מח — און ס'פוי קומען די ציים אין ס'וועט פאלען די וואנד".

וואהין איך קירעוע מיין אויג, בעגעגען איך שטראלען פון די פריהלינגס־זונן און איך שפיער דעם אטהעם פון א ניע שפראצענדע וועלט.

פריהלינג, פריהלינג!

לוצאטי, ראטשילד און פאלעס־טינא'ס צוקונפט.

לויט די ידיעות, וועלכע מיר האבען ערהאל־טען פון זיכערע קוועלען, שפעהט אין איטאל־יען, אין דער שפיץ פון דעם קאמיטעט וואס בעמיהט זיך צו ברענגען די יודע־פראגע מארן פריעדענס־קאנגרעס אין שאפען א יודישע היים אין פאלעסטינא, דער געווענער פרעמיער־מיניסטער לוצאטי.

א שטארקען אנטייל נעהמט אין דער אר־בייט אויך דער פאריזער בארען עדמונד ראט־שילד. וועלכער איז שוין פון לאנג בעקאנט מיט זיין גרויסער פראקטישער ארבייט פאר יו־דען אין פאלעסטינא. אנ'ארבייט, וואס האט אהים אבוועקאסט פיעל מיליאנען פראנק אין געבראכט צו דער פערהעלטנימסמעסיג גוטער לאגע, אין וועלכער די יודישע קאלאניזאציע אין פאלעסטינא האט זיך געפונען פאר דער מלחמה.

באראן עדמונד ראטשילד האט זיך דא ניט לאנג אויסגעדריקט. אז ער בעדויערט ערשט צוויי זאכען, ערשטענס, וואס ער איז שוין אזוי אלט און, צווייטענס, וואס די מלחמה האט אויס־געבראכען נישט מיט 25 יאהר שפעטער. ווען דער יודישער עלעמענט אין ארץ ישראל וואלט פיעל שטארקער געווען און ממילא וואלטען די יודישע אויסזיכטען אויף ארץ ישראל גענוען גרעסער.

מיט א קורצע צייט צוריק האט בארען ראט־שילד איינגעלאדען צו זיך קיין פאריז די בייי־דע מיטגליעדער פון ענגערען ציוניסטישען אק־ציאנס־קאמיטעט ד"ר י. טשלענאוו און נ. סא־קאלאוו, וועלכע האבען פערבראכט אין פאריז 10 טעג.

ווי מען טיילט אונז מיט, סימפאטיזירט שטארק מיט דער ארבייט פון קאמיטעט אויך דער בעוואוסטער קיעוער מיליאנער ה' לעוו בראדסקי, וועלכער האט זיך איצט אימגעקערט פון אויסלאנד.

סטאקהאלמער רוסישער גע־זאנדטער און די יודענפראגע.

דעם „ראזסוויעט" שרייבט מען פון שטאק־האלם.

דער ראבינער פון דער היגער געמיינדע ד"ר מ. עהרענפרייז האט בעזוכט דעם רוסישען גע־זאנדטען ביים שוועדישען הויף ה' נעקליודאוו, און געפירהרט מיט אים א געשפרעך וועגען דער לאגע פון יודען אין רוסלאנד און אין גאליציען, דער גזאנדטער האט זיך וועגען דער דאזיגער פראגע אזוי אויסגעדריקט:

אין יעצטיגען מאמענט איז פערשטעהט זיך, שוועד צו רעדען וועגען די מעגליכע פארמען פון פערענטפערען די יודען פראגע. עס איז אבער גענוג צו זאגען, אז מיר האבען אין פרינציפע נישט קיין שום אפיזיציע צו מאכען קעגען דעם ציל, וועלכען די יודען פארפאלגען. מיר זעהען אין דעם ציל א נאטירליכע פאלגע פון דעם אומרעכט, וועלכעס דאס יודען פאלק האט דורכגעמאכט אין פארלויף פון יאהרהונדערטער. מיר זעהען אין דעם ציל אויך א מיטעל, וועלכעס קען העלפען צו פארמינדערען דעם יסורים, וועלכע דאס יודען פאלק האט אויסגעשטאנען אין פארלויף פון יאהרהונדערטער.

אונזער געווינס·

II

שוין איצט לאזען זיך הערען אזוינע שטימען, אט מיינט צום ביישפיעל דער דייטשער פרא־פעסאר ציגלער, אז נאר דאס דייטשע פאלק בעזיצט גענוג יונגע קראפט, כדי צו שאפען נייע ווערטען און פארווערטס טרייבען די מענש־הייט; דער רוסישער פילאזאף־פובליציסט יעוו־געני טרובעצקאי ענטוויקעלט פון זיין זייט אויך א גרויסע וועלט־מיסיאן־פראגראם, וועלכע נאר רוסלאנד איז בערופען דורכצופיהרען. ער ב נ דעט עס צונויף מיט דער אידעע פון רוסישער הערשונג איבער קאנסטאנטינאפאל און איבער־הויפט מיט דער רעליגיעזער אידעע פון דעם טעמפעל „די הייליגע סאפיא" וועלכער געפינט זיך אויך אין קאנסטאנטינאפאל. אז פראנק־רייך רעכענט זיך צוגעפאסט אלס דאס איינצעל־נע פאלק פאר פערשיעדענע וועלטאנשויאונגען איז דאך נישטא וואס צו רעדען. ענגלאנד ווי־דער בעהאלט פאר זיך די חזקה אויף מיסיאנען, ווייל זי האט א סך פאנצערשיפען און ווייל יודען געניסען ביי אידר גלייכבערעכטיגונג נאך פון קראמוועל'ס צייטען אן. מיט איין ווארט, יעדעס פאלק וועט פרעטענדירען אויף דער מי־סיאן פריווילעגיע, פון די נארע וועט מען דאס פיהרען דעם סכסוך וועלכע קולטור שטעהט הע־כער: די גערמאנישע, די ראמאנישע אדער די סלאווישע? ווער איז ערהאבענער: דער בלאנ־דער זיעגפריד, דער פראנצויזישער שאנטעק־לער אדער דער דער רוס'שער קניאז איגאר?

דער ויכוח וועט זיך פיהרען אין זעהע א ליידענשאפטליכען טאן, ווארום דער הויפט אימ־פולס פון אט דעם ויכוח וועט זיין נישט דער נייגעריגער זוכען נאך דעם אמת, נאר דער גע־וואלדיגער האס פון איינעם צום צווייטען, עס איז נישטא איין מאמענט, וועלכער זאל אונז צווינגען גלויבען, אז מען קען מאהלען די צו־קונפט אייראפא'ס אפשר אויף דורות לאנג אין אנדערע, מעהר העלערע, פרעהליכערע פארבען, און ווי געזאגט, די אייראפא וועט פערמאגען צו וועניג חן, צו וועניג אנציהונגס־קראפט און וועט זיכערליך נישט זיין אימשטאנד פערנארען ווי פריהער, גרויסע טיילען פון אונזער גייסט־רייכער, דורשטיגער יוגענד. דאס וועט זיין א וועלט אהן דעם שעהנעם נגון וועגען גרויסע קאסמאפאליטישע און אינטערנאציאנאלע אידעען.

אויב צווישען אונז זענען יודען געוועזען און פאראנען א סך אזוי צו זאגען לאקאלע אסי־מיליאטארען, וועלכע פיהלען און בעטראכטען זיך אלס גערמאנען, סלאווען אדער ראמאנען, דארף מען דאך נישט פערגעסען, אז דעם גרעס־טען טייל ציהט אוועקווארפען דעם אייגענעם גארטען, די צויבער־פלייטע, דאס וואס מען שפיעלט אזוי שעהן און דאס וואס מען דער־צעהלט מעשה'לען וועגען דעם אלמענש, וועגען דעם קאסמאפאליטישען פענאמען, וועלכער שטעהט איבער אלע גרענצען. זיי האט זיך גע־דוכט, אז דער בייט איז א גוטער, זיי בייטען אויס א קלענערע אידעע אויף א גרעסערע, דער בעגריעף יוד ווערט פערשלונגען אין דעם בעגריעף אבסטראקטער מענש.

גאנץ אנדערש וועלען אבער זיין א'צט די נגונים וועלכע זיעגפריד, שאנטעקלער און איגאר וועלען זינגען פון זייערע מיט האס אנגעפי.טע נארעס, זיי וועלען זיין ריין לאקאלע נגונים. באמת! עס לוינט זיך נישט בייטען. אין דעם גערוימען בעגריעף מענש קען מען אריינגעהן, אבער אין איא־סאפיא מיט דער ספעציעלער סלאוויאנישער מיסיע איז ערשטענס קען זיין, אז מען זאל גא־ נישט אריינלאזען, נישט אפשר נאר געוויס, און צווייטענס וואס האט דארט דער יוד צו טהאן?

דער פאקט, אז אייראפא האט באנקראטירט און נישט שעהן באנקראטירט, וועט ערשט קענ־טיג ווערען נאך דער מלחמה, די ענטוישונג וועט זיין דאן נאך א גרעסערע, און יעדע ענ־טוישונג פיהרט צו א זעלבסטפערטיעפונג. די יודישע אינטעליגענץ וועט זיין די ערשטע, וועל־כע וועט קומען צו אזא זעלבסטפערטיעפונג, די אינטעליגענץ פון אנדערע פעלקער וועט קיין צייט נישט האבען צו פערטיעפען זיך, זי וועט זיין געוואלדיג פערנומען, ווארים זי וועט דאר־פען האסען. דער אמת'ער האס וועט ערשט אויפפלאקערען נאך דעם קריעג.

מען וועט זיך נישט קענען צוזאמענקומען ווארים יעדערער וועט זיצען ביי זיך אין דער היים און וועט האסען.

וואהין וועט די אויבענדערמאנטע זעלבסט־פערטיעפונג פיהרען איז איבעריג אנצואווייזען — געוויס צו זעלבסט־ערקענונג. מען וועט אנ־הויבען ליעבען די אייגענע שפראך און דאס אלטע יודישע וואי־ט, ווארים די איצטיגע ווער־טער האבען געוואלדיג אבגענארט און מען קען זיך אויף זיי נישט פערלאזען. מען וועט ליעב קריגען דאס אייגען פאלק, ווארים בלאונזשען אזוי איבער דער וועלט ווי אנ'אבגעריסענער צווייג וועט זיין אונהיימליך. עס איז דאך שוין נישטא דער סתם־מענש, דער קאסמאפאליט, מיט וועלכען מען פלעגט זיך מעשה־חבר קענען ארומשפאצירען. ניין, עס זענען פאראנען נאר א בלאנדער זיעגפריד, א בעל־גאוה'דיגער שאנ־טעקלער און א קניאז איגאר — און אלע זענען זיי דעם יודען פרעמד.

עס פערדריסט אזוי, וואס מיר קענען נישט האבען דעם פעסטען גלויבען, אז אונז וועט גיך לייכטער ווערען צו לעבען אין פאליטישען זין, דערפאר אבער קענען מיר זיכער זיין אין דער אינערליכער ארבייט וואס עס וועט ווערען אב־געטהאן. מיר קענען זיכער זיין אין דעם וואק־סען פון דער נאציאנאלער אידעע און אז אין דעם הויפטגרונד וועלען מיר זיך אלע איינינגען און געהן מיט איין וועג, וואס וואס וועט אונז פיהרהן צו א בעסערער צוקונפט...

שמריהו גארעליק.

ביי י. ל. פרצ'ן אין דער היים

פרץ'ס הויז אויף צעגעלניא 1, אין ווארשא, איז געווען דער בית המקדש וואוהין עס האבען זיך געצויגען אלע, וואס האבען נאר דערפיהלט אין זיך א פונק פון געטליכען פייער. ניט גראד שרייבער אליין: ארטיסטען, קינסטלער, מא־לער, אלע האבען זיך געצויגען אין פרץ'ס הויז און שטענדיג זענען פאר אלעמען די טהירען געווען אפען, און שטענדיג פלעגט פרץ געפינען צייט פאר זיינע געסט.

אבער די בעציהונגען צו די בעזוכער איז געווען א פערשיעדענע:

איז איינער אריינגעקומען א צוטראגענער, אן אונענטשלאסענער, דרעהענדיג אין האנט א צוקארטשעטען העפטעל מיט ליעדער אדער ער־צעהלונגען און פלעגט ניט רעדען וועגען דעם „טאלאנט", וואס ער פיהלט אין זיך, פלעגט איהם פרץ אויפנעהמען ווי א גוטער פאטער, ארויסנעהמען דאס העפטעל פון זיין האנט, אוועקזעצען זיך מיט זיין לעבענס־פריינד דינענ־זאן, וועלכער פלעגט שטענדיג צוקומען, און נעהמען לייענען ווארט ביי ווארט די ערגסטע קאראקולקעס, וואס מען האט איהם געבראכט פלעגט ער געפינען א געלונגען ווארט פלעגט ער נתפעל ווערען: פלעגט ער זיך אנטרעפען מיט א וואולגארען, באנאלען אויסדרוק פלעגט ער אין כעס ווערען, אבער כמעט שטענדיג פלעגט ער דעם אנפאנגער צוגעבען מוטה און האפנונג און ניט וועניג אונגעלונגענע אנפאנגער טראגען זיך נאך ביז איצט ארום איבער דער וועלט מיט פרץ'ס ערמוטיגונגס בריעף.

גאנץ אנדערש איז געווען אין בעציהונג צו די, וואס פלעגען צו איהם קומען מיט א דער־רען אויסזעהן פון זעלבסט אנערקענטע טאלאנ־טען. ער פלעגט אונגעדולדיג איבערבלעטערען דאס העפטעל, עטליכע מאל מיט א שמייכעל א קוק טהאן אויף זיין גאסט און איהם זאגען:

— איהר האט א גאנץ פיינע האנדשריפט אדער:

— איהר דארפט זיך שוין ניט לערען איהר זיינט שוין א פארטיגער... אדער גאר:

— ווייסט איהר גאר וואס, הערט איבערן אויף צו שרייבען. צו וואס דארפט איהר דאס

פריהלינגס שטימונג

... פריהלינג, פריהלינג!

נאך דעם שווערען ווינטער איז געקומען דער פריהלינג, די נאטור האט אבגעלעבט אויף דאס ניי. די פעלדער און די וועלדער לאזען ארויס פון זיך די גן־עדן ריחות, אנן די נאכ־טיגאלען מיט אלע זינג־פויגלען זינגען שירה, די וואסערען ברויזען און שטורמען האסטיג איבעראל.

מיט פרייהייט האט גאט די ערד בעשענקט!

די ערד בעפרייט זיך פון איהרע צוואנג־קייטען: יעדעס גרעזעלע, יעדע שפראצונג רייסט זיך ארויס פון זיין ווינטער תפיסה אין לעבט אויף, ווערט בענייעט, יונג, פריש...

און פון יענעם זייט ים, דוכט זיך, אז גאט האט די אונזינדיגע קינדער פערלאזט. — מען שווימט אין בלוט ביז'ן האלז. רוחות טאנצען און פרעהען זיך איבער דעם גרויזאמען, גרוי־סען פעלד פון הויכע שווארצע בערג, וואס איז בעזעצט מיט טויטע מענשליכע קערפערס.

דארטען לאזען זיך ניעדריג די שווארצע וואלקנס אהאפ. — דורך די זיילען רויך, האלב פייעריג, האלב שווארץ, ראנגלען זיך נשמות שטארבענדיג אין יסורים...

פריהלינג, פריהלינג!

יעדערער דערפיהלט מיט אמאהל די פרעה־ליכע האכצייט פון זון און ערד, — פון איין געשלעכט מיט'ן צווייטען. פיעל בעהלאטענע הארץ־סטרונגעס צושפיעלען זיך אין יעדען לע־בעדיגעס וועזען. עס גלנגט זיך אזוי זינגען, לאכען, קושען און האלזען. מיט ברייטע אויס־געשפריימע הענד מקבל זיין פון גאט זיין מתנה.

גאט'ס גוטסקייט האט זיך מיט שפע אויס־געגאסען אויף אלץ. אלץ טראגט אין זיך אוצ־רות סוד'ישע גיטער פון פרעהליכע, בעגייסטער טע ליעבענס־ לוסט, וואס שפארט אין יעדער ברוסט. פון אלע זייטען שלאגט ארויף מיט כח פון דער ערד לעבען. אויף יעדען שריט אין טריט הערען זיך די דופטענדע ריחות פון גרא־זען און בלומען.

א שמחה איז אויסגעשפרייט אומעדום. יע־דערער דערפיהלט מיט אמאל זיין אבגעריסענעם טהייל פון איהם־ווייט צושיידטע נשמות: מיליא־נען פייכטע, פינסטערע גריבער, וואס האבען די ערד ווי א זיפ צולעכערט, ליגען מיליאנען מענ־שען, געפאלענע אין שלאכט, ווי אקסען אין שלאכט־הויז געקוילעטע, וויפיעל פון זיי הייבען נאך דער פריהלינג זונן געבענקט, און וויפיעל די זונן אין הארצען געטראגען? און איבערגע־לאזען האבען זיי צו זייערע ליעבסטע א דר־פיכע שווערע ירושה הונגער, קייטען און פערבלוטיגטע הערצער. — זיפצען פון אלמנות און יתומים, קללות שטאהלענע ווי שווערדען לאזען זיך הערען העכער, איידער די שטורעמ־דיגע נאטור פון פריהלינג מיט זייגע געטליכע פזרונות, וואס בעהערשט די וועלט, קען ניט דערפרעהען זייערע פארבלוטיגרע הערצער.

פריהלינג, פריהלינג!

ארום און ארום שיינט די זון, ריין, ציכטיג איז דער הימעל, די ערד ווערט פרייער, פרוכט־בארער, ליעבער און מילדער. די גאנצע וועלט ווערט איינגעשכור'ט פון פרייד איין זונן אויף אלעמענס קעפ... אין עס גליסט זיך אזוי לי־דענשאפטיך ג־ויבען אין דיעזע גליקליכע, ווא־רעמע, זונען־שטראלען פון פרייד אין פרייד, אין סיין פערפינסטערטער נשמה, וואסט אויף א

Jüdische Volkszeitung № 107 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דאנערשטאג טו' אייר תרע"ה (29. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

שלאכטען אויף'ן האלב־אינזעל גאליפאלי.

לוצאטי, ראטשילד און פאלעסטינאס צוקונפט.

דארדאנעלען.

פאריז, 28־טען אפריל. (אפיציעל). בשעת די פעראייניגטע האבען לאנדגעזעצט מחנות אויף ביידע זייטען פון די דארדאנעלען איז פאר אונזער מיליטער אויסגעפאלען דער שווערסטער חלק. מיר זיינען געשטאנען ביי קום־קאלע פון דער אזיאטישער זייט. ניט קוקענדיג אויף דעם שונא'ס העפטיגען ווידערשטאנד איז עס דאך געלונגען אונזערע מחנות צו עראבערן דעם דארף קום־קאל'ע. דערביי האבען מיר גענומען 500 געפאנגענע. דער היזק פונ'ם שונא, ווי ס'זעהט אויס, איז געווען זעהר גרויס. די אויסשיפונגען פון אונזערע מחנות ווערט פארט־געזעצט אונטער גוטע בעדינגונגען.

(ענגלישער בעריכט).

לאנדאן, 28־טען אפריל. (אפיציעל). נאך א טאגיגען פערביטערטען קאמפף ביי די שוועו'ע בעדינגונגען האבען די מחנות, וואס זיינען לאנדגעזעצט געווארען אויפ'ן האלב־אינזעל גאליפאלי בעפעסטיגט זיך דארט מיט'ן הילף פון דעם פראנצויזישען פלאט און האבען גענומען 500 געפאנגענע. אין קאאירא איז פערעפענטליכט אנ'אפיציעלער בעריכט: די פעראייניגטע ארמעען זיינען לאנדגעזעצט אויף ביידע זייטען פון די דארדאנעלען און האבען גענומען פיעל געפאנגענע. זיי פארטזעצען זייער פארטארש.

טערקישער בעריכט.

קאנסטאנטינאפאל, 28. אפריל (אפיציעל). די ברעגען פון סיגהים־דערע זענען אבגעריי־ניגט פונ'ם שונא. דער שונא, וואס געפינט זיך ביי קאבאטאפע נעהמט אן אלע מיטלען כדי צו בעהאלטען דיזע שטעלונג, נאר אונזערע מחנות האבען היינט עראבערט זיי און געצוואונגען דעם שונא אבצוטרעטען מיט גרויסען היזק. א טייל פון די פיינדליכע מחנות זענען אנטלאפען צוריק צו זייערע שיפלעך. די וואס האבען ניט געקענט אנטלויפען האבען אויפגעהויבען א ווייסען פלאג און האבען זיך איבערגעגעבען.

א פיינדליכער טראנספארט־דאמפפער איז געטראפען פון אונזערען א יראנאט און איז אונטערגעגאנגען צוזאמען מיט די מענשען, וואס האבען זיך געפונען אויף איהם. דעם שונא'ס מחנות ביי קאבאטאפע(אנ'ערך 4 בריגאדען, זענען פערטריבען געווארען צום ים.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט.)

פאריז, 28. אפריל. אין צפון פון איפערן האבען מיר און די ענגלענדער, געהאט ערפאלג. מיר האבען גענומען פיעל געפאנגענע און ער־אבערט א טייל באמבענווארפער און מיטרא־ליעזען. אויפ'ן פראנט עפארזשע — סאנט־רעמי — קאלאן זענען די דייטשע אנגריפען פאל־שטענדיג אבגעשלאגען. אויף איין פלאץ האט א אפיצער איבערגעצעהלט ביז 1000 טויטע. מיר זענען איבערגעגאנגען צום אנגריף און געהען פארווערטס. ביי הארטמאנסוויילער זענען מיר נאכדעם ווי מיר האבען ווידערעראבערט דעם שפיץ פון בארג געגאנגען 200 מעטער צו מזרח.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 28־טען אפריל. (אפיציעל). אין פלאנדערן האבען די ענגלענדער מיט זייער בע־דייטליכע קראפטען אנגעגריפען אונזער פראנט אין צפון און צפונית־מזרחית פון איפערן. די ענגלישע אנגרייפען זיינען ניט געלונגען דער־פאר, ווייל אונזער ארטילעריע האט זיי בעשא־סען פון הינטען. די הייזער אין ליצערנע, וואס דער שונא האט צושאסען האבען מיר פערלאזען אבער דער בריק געפינט זיך אין אונזערע הענד. אין די ביז איצטיגע קאמפפען האבען מיר ערא־בערט 50 פוליעמאטען. מיר האבען אנגעהויבען מיט ערפאלג בעשיסען די אייזענבאהנען פונק־טען, 12 קילאמעטער אין דרום פון איפערן.

נחום סאקאלאוו אין אמעריקא.

די טעג איז קיין אמעריקא געקומען דער רעדאקטאר פון „הצפירה" ה' נ. סאקאלאוו וועל־כער איז א צייט לאנג געווען אין קאפענהאגען, לאנדאן און פאריז. איהם אנטקעגען זענען ארויס מאסען זיינע פערעהרער. נישט נאר בלויז ציוניסטען נאר אויך פיעל אנגע עהענע פאר־שטעהער פון אנדערע פארטייען. אין דעם קבלת פנים וואס מען האט צוליעב איהם איינגעאר־דענט. האבען אנשיילגענומען זאגאר פיעל פא־ליטיקער נישט־יודען.

דאס אנקומען פון ה' סאקאלאוו קיין אמע־ריקא האט א גרויס שייכות צו דער בעוועגונג, וואס האט זיך יעצט אנגעהויבען, צו דערוועקען אויפ'ן פריעדענס־קאנגרעס. וואס וועט פארקו־מען נאכדעם ווי די מלחמה וועט זיך ענדיגען, די פראגע וועגען אבגעבען ארץ ישראל יודען און שאפען אין דעם דאזיגען לאנד אנ'אויטא־נאמע יודישע מדינה.

סאקאלאוו איז געקומען קיין אמעריקא פון לאנדאן, וואו ער האט פערבראכט אייניגע חדשים און זיך פעראינטערעסירט מיט רעם ענין ווי סאקאלאוו האט פערזיכערט די יעניגע וואס שטעהען אין דער שפיץ פון דער ציוניסטישער בעוועגונג אין אמעריקא, איז צו האפען, אז די יודישע פראגע און די ארץ ישראל פראגע וועלען פערענטפערט ווערען צום גוטען אויפ'ן צו־קונפטיגען קאנגרעס און, אז כמעט אלע מלו־כות זענען געמיינט איבערצוגעבען ארץ־ישראל צו יודען.

אין העברעאישען קלוב.

אנ'עולם פון 40—50 פערזאנען האט זיך צוזאמענגעקליבען אינ'ם לאקאל פון יוגענד־פער־איין, כדי צו עפענען דעם העברעאישען קלוב.

די פערזאמלונג האט אויסגעהערט דעם רעפע־ראט פון ה' אנשעלאוויץ איבער דעם „מזרח זיין פארם, אייגענשאפט, פארב און קלאנג" איט גרויס אינטערעס. בעזונדערס האט זיך דער רע־פערענט בעמיהט צו בעווייזען, אז דער מזרח איז דער הויפט־מקור פון די יודישע שאפונגען און אויב דאס פאלק וויל ווייטער ציהען זיין היסטארישען שנור, מוז עס אומקעהרען זיך צו־ריק צום מקור, צום מזרח.

נאכדעם ווי ה' ווייסבארד האט גלענצענד פארגעלעזען „לאט־לאט", א שילדערונג פון ארץ ישראל־לעבען, זענען פארגעקומען די ויכוחים איבער דעם רעפעראט.

אין אלגעמיין קען מען זאגען, איז די ער־שטע פערזאמלונג פון «עבריה» אריבער גאנץ צופריעדענשטעלענד.

פון יוגענד־פעראיין.

דער „יוגענד־פעראיין" פעראנשטאלטעט ונטאג, ד. 2. מאי, ל"ג־בעומר, אנ'אויספלוג פאר זיינע מיטגליעדער אין דער געגענד פון שארלאטענלונד. אזוי ווי די צאהל פון די רע־זערווירטע פלעצער אינ'ם בעשטעלטען וואגען איז בעגרענצט, בעט מען בעצייטענס צו בע־שטעלען בילעטען.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז זיין זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע גוזען זיי אונבעדינגט מערדען אין פאסט

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אוונד ווערט אויפגעפירט ווערען די בעוואוסטע היסטארישע סראגעדיע

„זשידאווקא"

(די יודין)

פון י. לערנער

Østerbros Teater, Ryesg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

1־טער אקט — דער סדר. 2־טער אקט — דער ארעסט. 3־טער אקט — אין דער תפיסה.

4־טער — אויף דעם שיטערהויפען.

מיט'ן אנטייל פון הר' אין פרוי טימיאנאוו, הר' און פרוי בעלאווסקי הר' רעזניק און ה' שטרויך.

די הויפט ראלען ווערען אויסגעפירט פון ה' און פרוי טימיאנאוו — ה' און פרוי בעלאווסקי.

דער פרשטער קאדר פון סדר — אין דאס גענצע מארן כויט ווערט געלייטעט פון ה"ר בערעזאווסקי.

באל ביז 3 אוהר

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג, ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה"ר בקראכאד.

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

דאמען האטען.

אלע מאדערע און עלעגאנטע דאמען האטען

צו ביליגע פרייזען.

אלטע האטען ווערען מאדערניזירט.

Fru Schur, Norrebrg. 14 i.

אגרויסער מעבלירטער צימער

צום גאס מיט א רעזונדער אריינגאנג מיט אלע בעקוועמליכקייטען ווערט פערדונגען ביי יצחק רויטמאן. ווענסלאסגאדע 15 a 1.

Ulykkesforsikring
Sygeforsikring
Børneforsikring
tegnes til billigste Præmier og paa fordelagtigste Betingelser
af
Bernard Philipsen
Nørrebrogade 34.
Generalagent for «Nordisk».
Telefon 565. Agenter antages

ערשטקלאסיגע שניידעריי

ח. פארבערמאן

האס זיך אויפגעצויגען אין ווענסלאסגאדע 15 א. 2.

און נעמט ווייטער אויך אן בעשטעלונגען אויף אלערליירע ארבייט.

ארבייט ווערט אויסגעפירט רעזיעל און פונקטליך.

„MEDOVA"
THE
er bedst og billigst.
Føres kun i én Kvalitet.
2 Kr. 40 pr. Pund
Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

Fotografi-atelier „Standard"
58 Østergade 58
12 st. Empire 2 Kr.

יודישער אנדווערקער פעראיין.

בעקאנטמאכונג.

דורך געווייסע סכסוכים וואס ה' פשישווא האט געהאט מיט דער פערוואלטונג אויף א דיצונג דעם 11־טען אפריל 1915 האט ער זיך זעלבסט אויסגעשלאסטען פון פעריין.

די פערוואלטונג.

א גוטע

אויפצוערין צו קימפעטאירינג איז נאר פרוי בלר.ען. דייעסגאדע 56 אויפ. 2־טע זאל.

האלב אומזיסטע

פאלאניאל וואירן אין מיט קריגט איהר נור אין מיין ניי־עם קאלאניאל געשעפט, באגעסנסגאדע 19 מיט אכטונג באבציקאוו.

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאווין אן'ארגאן, וואס זאל פעראיניגען אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן־אייגענע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפרי זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פריזן:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש . . .	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קוואראטאל . .	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער . . .	„ 5 „	איינצעל נומער	„ 7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאווין, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג". און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען. אבאנירען זיך אויף פאסט, וויל דאן קאסט עס בעדייטענד בילינער.

די פאסט נעמט אן אבאנאמענטן נאר אויף א קוואראטאל (3 חדשים) צום פריזן 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנמענטען און גאנץ קעסטען א בעטערר יודישער מאמיליע. ערשטקלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26
Torvegade עק

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראיס־בעשטעלונג.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע שפייס. סיוועדע אנגענומען בעשטעלונגען אויף התנות און תנאים.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

א גאלדענע הערץ אוהר

כראנאמעטער. 3 שווערע גאלד קאפסלען צו קויפען ביי ווילענטשיק, באראגראדע 60.

עס ווערט געזוכט

א העקער בנקר וואס זאל זיין פלינק צו דער ארבייט. וועגדען זיך ריוזענגאדען 14, בערנשטיין.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ.

Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12ч. до 1ч. дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцеляріи Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 3226.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

וויפיל קאסט פאפיר־געלד?

צוריישען פאפיר־געלד מאכען קרעדיט־מעטען קאסט די מלוכות אבי, ווי עס שטעלט זיך ארויס, א מאטע געלד. די רוסישע אסיגנאציעס ווערען, למשל, געדרוקט אין א ספעציעלער עקספעדיציע, וועלכע ארבייט אויס פאפיר. יעדעס פאפיר מוז געדרוקט ווערען פון דריי ביז פינף מאל. די אסיגנאציעס פון 500, 50 און 25 רובל, אויף וועלכע ס׳עפּינען זיך די בילדער פון הויכגעשטעלטע פערזענלישקייטען, געהן דורך דער אזוי גערופענער גראדורקעריי. וויייטער ווערען זיי בעארבייט נליך. זיי די קלענערע אסיגנאציעס. פריהער פאר אלץ וועדט אויף די אסיגנאציעס געמאכט דער ווייטער אדלער און דערנאך קומט פאר דאס דרוקען מיט דרוקעריי־פארב פון די נומערן און אונטערשריפטען. אויסער דעם ווערען אויף א באזונדער אויס׳ן געמאכט די וואסער־צייכנס. פיינערער פון אלע קאסט אב א 100־רובל־אסיגנאציע. זעהר טייער קאסט דאס פאפיר זיך פון נאכמאכען.

דורכשניטליך קאסט אב דער עקספעדיציע א 1 רובעלדיגע אסיגנאציע צו 2 קאפ. פון שטיק דאס דער פארמאט פון דער אסיגנאציע איז נישט־קליין, איז זי אלץ טייערער. א 100 רובל־אסיגנאציע קאסט צו 10 קאפ. א שטיק.

פון מלוכה־באנק קומט אן א בעשטעלונג א געוויסע צאהל קרעדיט־בילעטען פון א באשטימטען ווערט. דורכשניטליך צאהלט דער באנק צו 5 קאפ. פאר א קרעדיט־בילעט. אזוי אויך וואלט א מיליארד פון 1־רובלדיגע אסיגנאציעס אבגעקאסט דער מלוכה־באנק א סומע פון 50 מיליאן רובל. צוליעב דעם אבער, וואס די אסיגנאציעס ווערען אריינגעלאזען אויף פערצענטע סומעס, דארף מען די דערמאנטע סומע פערקלענערן מינדעסטענס אויף 10 מאל.

יודישע געזעלשאפטן.

דער יודישער גענעראל אין סי אנקרייך הייסט איז פערעיכענט געווארען אלס ד׳ווי־זאנס.

— א. איהר האט א גראבען אייזערנעם שטעקען. אויב איהר וועט מיר טרעפען אין קאפ, וועט איהר מיר דער־הרג׳ענען. מיר אליין וועט גארניט שאדען, איך וועל זיך טוט, אייך וועט מען כאפען אין מערשיקען קיין סיביר, אייער פרוי וועט פערארימט ווערען און דאספען נעהן אבער די הייזער, אין איהר וועט אויך קאטארגט ניט אויסהאלטען דעם שווערען רעזשים און וועט בקומען טשאכאטקע. אייערע קינדער וועלען צוגעבן און צושפרייט ווערען איבער ארבע כנפות העולם און ווערען גנבים. אין אייער מוטער, ווען זי וועט פראהרען פון אייער פערברעכען, וועט נאך בעקומען דעם שלאג... ווי געפעהלט עס אייך?

א. אוועריטשענקא.

גענעראל אין דערהויבען געווארען צו דער מדרגה פון אקאדעמישען קאמאנדיר.

ווי בעוואוסט איז אויך דער יודישער גענעראל וואלאבראנע בעשטימט געווארען אלס א קאר־פוס־קאמאנדיר. דער פאלקאוניק כהן, דער שווא־גער פון דעם דערמאנטען גענעראל היימאן, איז בעשטימט געווארען פאר אנ׳אפיצער פון א עה־רען־ליגיאן. די אפיציעלע צייטונג, וועלכע רע־כענט אויס זיינע שבחים, דערצעהלט צווישען אנדערע, אז אין משך פון דער יעצטיגער מלחמה איז שוין דער דאזיגער העלד געווען פערוואונ־דעט זיעבען און צוואנציג מאל.

יודישע סטודענטען אין שוויץ

אלע יודישע סטודענטען פון רוסלאנד, וועל־כע האבען זיך אריבערגעפֿירט פֿון דייטשע און עסטרייכישע הויכשולען קיין בערן, זענען אין א צאהל פון 150 פערזאנען זעהר גאסטפרײַנד־ליך אויפגענומען געווארען אין בערנער אוני־ווערסיטעט. וואו מען האט זיי אלעמען פארערי־כענט זייער שטודיום־צייט אין די דערמאנטע מלחמה־לענדער, צוליעב די פארבינדונגס־שוועי־ריגקייטען מיט רוסלאנד, איז אבער זי לאגע פון די דאזיגע סטודענטען זעהר א בעדריקטע. דער רוסישער אמבאסאדאר אין בערן האט זיי אסיגנירט 1000 רובל. פאר וועלכע זיי האבען אייגנארטיגע א בילעט קיך מיט זעהר אריגע מאהלצייטען.

לעצטענס איז אנגעקומען פון אמעריקא לטובת די יודישע סטודענטען אין בערן א גרעל־שטיצע פון 30 טויזענד פראנק.

זייער מאטעריעלע לאגע וואלט זיך דורך דעם בעדייטענד פערבעסערט. איז אבער פלוי־צים פון ארטיגען ריסישען קאנסול אריוס א צירקוליאר, וועלכער האט אויפגעפאדערט די סטודענטען צו פאהרען א הויז, צו שטעלען זיך צום מיליטער־דינסט.

דער צירקוליאר האט צווישען דער שטו־דירענדער יוגענד אריסגערופען א גרויסע פא־ניק אין האט זיי צושטערט אלע האפנונגען וועג גען אונגעשטערטער פארטעזעצונג פון זייער בילדונג.

גאליציש היימלאזע.

די „אלג. יודישע צייטונג" שרייבט: לויט דער בקשה פון דער דעפוטאציע פון די בודא־פעסטער היימלאזע, וואס זענען געקומען קיין ווין, האבען די עסטרייכישע יודישע דעפוטא־טען לעווענשטיין און שטיינהויז צוזאמען מיט ד״ר קאלישער, רייך און ד״ר גראס געווירקט, אז דאס עסטרייכישע מיניסטעריום פון אינערן האט ערקלערט וויייטער אויסצוצאהלען די שטאאטליכע אונטערשטיצונג פאר די בודאפעס־טער היימלאזע און האט מיטגעטיילט וועגען דעם דער אונגארישער רעגירונג.

„צו אונזער לעבהאפט בעדויערען האבען מיר פונ׳ם גשפרעך. וועלכעם מיר האבען גע־האט מיט די דעפוטאטען קאנסטאטירט, אז זיי האבען ביי דער אונגארישער רעגירונג נישט דעם שטאנדפונקט פערטרעטען, אז אלע היימ־לאזע זאל ערלויבט ווערען צו בלייבען אין בו־דאפעסט, נאר האבען זיך בלויז בעשרענקט, אז דאס אבסיראנספארטירען זאל נישט פארענגומען ווערען צו ראש און נישט אין לאסט־וואגאנען.

„פאר דער דאזיגער טובה שרייבט די „אל־געמ. יודישע צייטונג" וועלען זיי די היימלאזע נישט דאנקבאר זיין. אין געגענטייל זיי וועלען זיי מיט ערביטערונג נאכשרייבן: שקילו לטו־בותיך ושדי אחיזרי! עס האנדעלט זיך נישט וועגען דעם, אז מען זאל ערציילען א צוויי־וועכענטליכען טערמין, נאר צו קענען דא בכלל בלייבען."

דער „הזמיר"־קאנצערט.

די. וועלכע זענען וונטאג ניט געווען אינ׳ם סטודענטען־פעראין האבען ניט אויסגע־הערט די גרויסארטיגע פראגראם פונ׳ם געזאנג־פעראין „הזמיר". האבען פערליורען א שענעם, דערהויבענעם אוועגנד. א טעות האבען די. וועל־כע מיינען, אז „מ׳האט שוין דאס געהערט". „וויידער אמאל דאס זעלבע" אא״ו. וויייל איט־ליכער קאנצערט פון „הזמיר" ברענגט מיט זיך אלץ נייע און נייע פערלען פון יודישער פאלקס־מוזיק. מען מוז באמת בעוואונדערן דעם אונ־ערמיידליכען דיריגענט ה׳ יעקב ביימעל, וועל־כער האט געבראכט דעם תאהר צו א הויכע מדרגה און געפינט אלץ נייע און נייע מעלא־דיען, וועלכע בעריכערען אונזער נשמה מיט טיף־יודישע קלאנגען.

מיר מוזען אבער בעמע־רקן, אז אייניגע פאלקס־לידער — בעזונדערס די חסידישע נגונים — פערליערען, ליידער, זייער פאלקס־טימליכען חראקטער. דורך דעם „סטילייזיר־ען", דורך די מוזיקאלישע בעארבייטונג, וועלכע מאכט זיי טרוקענער, אספר ליעט עס אין דעם וועזען פון האהר־געזאנגען, אבער די טהאם־זאך בלייבט.

מיט אפלאדיסמענטען האט דאס סובליקום אויסגענומען די הה׳ זימאנאוסקי (פאלמאן), שטע־ליסס) אין רוזאלף סימאנסען (פיאניסס). זיי האבען בעריכטערט דאס פראגראם אין אריגינ־בראכט א פרישקייט אינ׳ם אויפנ׳.

מיר האפען, או דער „הזמיר" וועט אויך וויייטער ענטוויקלען זיין אויסגעצייכענטע און נוצליכע טעטיגקייט. די לייטונג פון ה׳ י. בייר־מעל איז די בעסטע גאראנטיע דערפאר.

מ. ג.

יודישע נייעס

(א קאנפערענץ פון אידישע עסקנים אין מאסקווע.) די טעג איז אין מאסקווער היימט סינאגעג לויט דער איניציאטיוו פון „אי־דישען הילפס קאמיטעט פאר די מלחמה לייד־דענדע". פארגעקומען א קאנפערענץ פון מאסק־ווער און פראווינציעלע אידישע כלל־טהעי־טיס׳ן צווק צו רעגולירען די בעזעצונג פון די אידישע מלחמה קרבנות אין אנדערע שטעדט, און צו פערואראגען זיי. אויך דער קאנפערענץ זענען געווען פערטרעטער פון 20 שטעדט. צווי־שען זיי אויך דעלעגאטען פון וייטעבסק, מינסק, מאהילעוו, האמעל א. ז. וו.

נייגטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה":

הר. ווייגשטיין		5 קר.
„ פ. וועלנער.	קאפענהאגען	5 „
„ נאגלער	„	5 „
„ וואהשאווסקי	„	1 „
„ ב. פיינבערג	„	3 „
„ ב. מאנין	„	3 „
„ א. קאפלאן	„	5 „
„ ד. קאפלאן	„	5 „
„ ביאלע	„	2 „
„ קורלאנד	„	5 „
„ שווערדלין	„	5 „
„ פינקלשטיין	„	4 „
„ ש. שלאגאוויטש	„	6 „
„ קורנאוו	„	2 „
„ א. ק.	„	5 „
„ מינדלין	„	5 „
„ ה. ליפשיטץ	„	5 „
„ לייזעראוויטש	„	3 „
„ וואניעוויטש	„	5 „
„ שאלא וויצק	„	5 „
„ בענדען	„	4 „
„ י. אקערמאן	„	2 „
פרל. זאך	„	2 „
הר. י. רובאק	„	5 „
„ ו. ווירצעלמאן	„	2 „
„ ה. בוקרינסקי	„	5 „
„ מאנגורטען	„	5 „
„ ח. עדעלמאן	„	5 „
„ י. סליצעווסקי	„	5 „
„ י. פאצטארוק	„	3 „
„ ב. שווארצבארד	„	4 „

בסך הכל 126 קר.

צוזאמען מיט די פריהערדיגע זיינען רשימות 3652 קר. 41 אויערס.

געלדער פאר דעם „הילפסקאמיטעט" ווערען אנגענומען:

L. Mutzkin. Vestergade 1.

J. Nachemsohn. Tordenskjoldsgade 1.

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:

Prof. D. Simonsen. Skindergade 28.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער. אז ווען זיי זיהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט בעלדען אין פאסט

אונזער געווינס.

I.

אויב די מלחמה וועט עקאנאמיש רואינירן א גרויסן טייל פון אונזער פאלק און אין פאליטישן זין וועט זי אונז געבען עטליכע פראגע־צייכענס, וועלען מיר דאך ארויס פון איהר נישט אהן געווינס. דער געווינס וועט בעשטאהן אין א אינערליכע רעוואלוציע, וועלכע וועט מוזען פארקומען בייַ די. וואס זענען גאשטאנען וויַיט פון די יודישע נאציאנאלע שטרעבונגען און אידעאלען און אויך אין דער פערטיפונג פון נאציאנאלען בעוואוסטזיין און פיהלען. נאך מעהר וועלען מיר זיך אומקעהרען צו זיך אליין, צו אונזערע אלטע ספרים, צו אונזער פערגאנגענהייט; די ליעבע צום אייגענעם פאלק וועט וואקסען און שטייגען.

די גרויסע נאפאלאניש קרייגען מיט הונדערט יאהר צוריק האבען מיט זיך געבראכט די יודישע אסימילאציע אין מערב איראפא. די איצטיגע שוועכע ביטערע עפאכע (ליגנער רוסען עס אן „גרויסע עפאכע") וועט נאר טויטען א סך לענגער. אבער בעשאפען וועט זי נישט איינע אפילו. ניכטער און צו פראזאיש וועט די וועלט אויסזעהן. עס וועט זיין אונמעגליך זיך פיין אבצוארבן. וויַי א מאל, אח א ניכטערקייט וועט בעהערשען א סך פערבלענדעטע ביז איצט מוחות און וועט זיי אומקעהרען אין אייגענעם נעסט אריין. — מיט הונדערט יאהר צוריק, אין יענע נאפאלעאנס צייטען, איז דעם מענשענס גרעאנק ארומגעפלויגען, עס איז דאן ווירקליך געווען א גרויסע פייערליכע צייט, וועלט־אידעען האבען דאן ארומגעשוועבט; עס האט זיך געהערט דער אטעם פון דער גרויסער פראנצויזישער רעוואלוציע, טיפען, ענטוזיאסטיש קעם האבען אריסגעווארפען ברענדיגע לאזונגען, און נאפאלעאן אליין האט אויסגעזעהן ווי א שליח, וועלכער איז בערופען אויסצופיהרען גוואלדיגע פלענער. נאפאלעאנס חיל האט אזוי ווי פערשפרייט אנ׳עפידעמיע פון פרייהייטס־אידעען.

עס האבען דאן אויך געקעמפעט פעלקער, בלוט האט זיך דאן אויך געגאסען, אבער אין דער זעלבער צייט זענען געזעסען דענקער, פילאזאפען, פאעטען און האבען געווענדט חלומות וועגען א נייע זון, וואס דארף אויפגעהן אין פעראייניגטן אלע מענשען. דאן גראדע האבען דאס געבליהט אוטאפישע אידעען וועגען אונטערברענגען אלע ברידער־מענשען אונטער איין דאך. די אמעריקאנער איז געווען אנגעלאדען מיט די פארב־רייכסטע, שעהנסטע פלענער. דאן האט זיך קיינעם ניט געווואלט שטארבען, וואהרים אלע האבען אויף עפעס גראנדיעזעס געווארט.

אין איהר אידעאלע פארם גענומען פלעגט זיך די אסימילאציע שטענדיג שטיצען אויף גרויסע אידעען, וואס נעהמען ארום די גאנצע וועלט. די יודישע אינטעליגענץ פון מערב אירופא האבא האט זיך טאקע דאן אריינגעווארפען אין די ארעמס פון דער אסימילאציע, עס האט זיך איהר געדוכט, אז זי בייט אויס דאס קלייניקע און בעגרענצטע אויף דאס גרויסע און אונענדליכע. עס איז דאן געווען א זעהר שעהנע אייראפעער.

וואס וועט אבער אייראפא פארשטעלען מיט זיך נאך אט דעם בלוטיגען קריעג? דאס וועט זיין אן אייראפא אהן פריהרדיגען חן, עס וועט פעהלען די אנציהענדע קראפט פון די שפרענע אידעען, וואס האבען גלאזט פלאקערן די הערצער מיט הונדערט יאהר צוריק, אין די ביכער פון די אקארשט עזהועזענע פיהרער פון דער מענשהייט וועלען מיר שוין ניט אריינקוקען מיט דער פריהרדיגער ליעבע און צוטרויליכקייט. ליידער זענען אלע מאדערנע גייסטער שוער קאמפראמעטירט און אזוי ווי אונקרעדיטפעהיג געווארען, זיי זיינען אלע פערוואנדעלט געווארען אין אדיוטאנטען פון די גענעראלשטאבען, אנשטאט א נוטיגען טרייסט אדער ווארנונג וואלט דאס מענשהייט פון זיי גענהערט אין אט דער קריטישער צייט נור מיליטעריש עצות און האס ארטיקלען. א סך וועלען זיך זיך עפענען וועלכע וואלטען מיט פערגעניגען אויסצוהערן די אלע ביכער פון די מאדערנע גייסטער אויף עטליכע אלטע ביכער אין אלטען זיכערען לעדער גבונדען. אפשר איז די פארם נישט אזוי עקזיסטענטיעלט. אבער דערפאר קען מען זיך אויף זיי פערלאזען, אויף די טיפע אלטע ביכער.

נאך דעם קריג וואלט נישט אהעלער מאר־גען. וועלן פעלקער וועלען זיך וויידער איבערבעטען, עס זיינען פאראנען אלע סמנים צו מיינען, אז זיי וועלען זיך אומקעהרען צוריק אהיים אין יעדערער אין זיין נארע וועט קולטיווירען דעם האס צום גענגער און די אינבילדונג אין דער אייגענער גרויסקייט, וועלכע מען וועט זעלבסט־פערשטענדליך בעפוצען מיט שפהנע וועלטען וועגען די ספעציעלע מיסיע וואס יעדער דארף דורכפיהרען אין דער וועלט.

שמריהו גארעליק.

שוועך צו זיעגען.

מר. ווייל, דער געוועזענער בערליענער קאר־רעספאנדענט פון די „דיילי מייל" דרוקט אן אינטערעסאנטען ארטיקעל וועגען דייטשלאנד אין דער איצטיגער מלחמה.

„וועהן איך הער וויַי מענשען זאגען, אז די מלחמה וועט דויערען בלויז נאך 6 מאנאטען און אז דיעזען הערבסט וועלען מיר האבען שלום, וויַילט זיך מיר רופען א שוצמאן, — זאגט מר. ווייל.

די דאזיגע מענשען זענען פיעל געפערלי־כער פאר ענגלאנד, ווי די 16.000 דייטשען, וואס געהען ארום פרייַ אויבער ענגלאנד, ווייל זיי לאזען זען ניט בעגרייפען ענרנסט די סיטואציע, ווייל זיי רעדען וועגען דעם אויף מאטאר־באסעס, פון וואנען לארד קיטשענער־ס רעקרוטען קומען, און אויב מען זאל מיינען, אז די מלחמה וועט דויערען בלויז 6 מאנאטען, נעהמט מען די זאך ניט עסטער.

שולדיג אין דעם וענען נאטירליך די צייט־טונגען, וועלכע ברענגען יעדען טאג געשיכטעס וועגען דייטשע „צוריקקרעטען" און „עווינסען" פאר די פעראיניגטע מעכטען.

וועהן מיר נעהמען אבער אין בעטראכט, אז מיר האבען שוין איבער 139.000 פערלוסטען, און די דייטשען זענען נאך א האר ניט גערהרט געווארען פון פראנקרייך. פון בעלגיען און פון רוסיש־פוילען, וואו זיי האבען אריינגעשטעקט א פוס ביים אנפאנג פון דער מלחמה, וועלט די לאנג זעהר ערנסט.

ענגלאנד דארף בעגרייפען, אז זי קעמפט ניט געגען די 4 אדער 5 מיליאן פאלדאטען פון שונא, וועלכע געהן אין אוניפארם, נור זיי קעמפט פון געגען א שונא פון 62 אדער 63 מיליאן, וועלכע האבען נאך גאר קיין פולווער ניט גע־שמעקט.

דייטשלאנד האט זיך צו דער מלחמה צוגע־גרייט פאר די לעצטע 30 יאהר און האט זיך מיט אלעס צוגעגרייט. זי האט זיך אזוי גוט צוגעגרייט, דאס פאר די לעצטע צוויי יאהר האט איהר רייכסבאנק גענומען מאביליזירען גאלד, און צו דעם טאג ווען דייטשלאנד האט פערנומען בעלגיען האט די רייכסבאנק געהאט 63.000.000 אין גאלד, וואס איז ביז איצט געווארען 118.000.000 דער סומע.

ביז איצט האבען מיר געמאכט דייטשלאנד בלויז אביסעל אונבעקוועם, עס איז אבער אונזין צו דענקען, אז זי קען שוין באלד ניט פיהרען מעהר קיין מלחמה.

מיר קענען און דארפען די מלחמה גע־נען: מיר מוזען אבער דערצו זיך נעהמען מיט גאנצען ערנסט און אריסשטעלען אלע שלאכטפעלד וואס מעהר מענשען און וואס מעהר קוילען...

געדענקט דעם 1 מאי! וועלן עס ווערט געשפיעלט די בעקאנטע טראגעדיע „זשיד דאווקא" פאר'ן פרעסע־פאנד פון דער „יודישער פאלקס־צייטונג".

דער איינזאמער.

(ענדע)

פון עס־צימער איז דערווייל ארויסגעגאנגען די נידערשלאגענע פרוי פון בוכהאלטער קאזאנ־ליקאוו. מיט פערווייניגט אויגען און האס גע־מעלדעט. אז מען האט שוין דערלאנגט וועט־שערע.

די טרויעריגע שטימונג האט זיך א ביסעל צושטרייט. די גאנצע קאמפאניע איז אויפגעש־טאנען און איז ווידער לוסטיג אוועק אין עס־צימער. וועהן מען האט אנגענאסען די כוסות, האט זיך דער גאיינזאמער" הערר אויפגעהויבען פון שטוהל און געזאגט:

ערלויבט מיר אויסצוטרינקען פאר'ן גזוונד פון הויכגעשעצטען קינד. דער אי־י־בערשטער זאל איהם מזכה זיין מיט נאך א צהנהן־צווילף יאהר לעבען, און מיט א גאנצע פאדטגעזעצט דער אורח — הויב איך פאר אייער צוקונפטיגען בכור!

דערבייַ איז די צוקונפטיגע מוטער פשוט צושמאלצען געווארען פאר נחת און האס אויפן גאסט געווארפען אזא בליק, וועלכער האט געלאזט פערשטעהן, אז זי זיז איהם מוהל אלעס פארגאנגענעם...

איך טרינק פאר אייער צוקונפטיגען זוהן — האט וווייטער גערעדט דער לוסטיגער טאכט־מייסטער — אמת, קינדער זענען ניט אלעמאל גלוגנגענע. איך האב געקענט א גייַ־יאהרי־גען אינגעל, וועלכער פלעגט גנב'ענען בייַם טאטען גלעלד און טרינקען שנאפס; איך האב אויך גע־קענט 14 יעהריגען יונגאטש, וועלכער האט זיין פרייהייטס־אידעען.

Jüdische Volkszeitung № 107 Jodisk Folketidende

אבאנסען־פרייז:
פאר ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, מיטוואך יד' אייר תרע"ה (28. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

א נייער שטורם אויף די דארדאנעלען

דער בלוטיגער קאמפף אין פלאנדערן — די רוסען ביי באספארוס.

דארדאנעלען.

נאך א פיער־וואכנטליכער הפסקה זענען וויידער אנגעקומען די ידיעות וועגען א נייעם שטורם אויף די דארדאנעלען. איצט האנדלט עס זיך ניט נאר וועגען א בעשיסונג מצד דעם וואסער, נאר אויך וועגען עראבערונגען מצד דער יבשה. דער אפיציעלער ענגליש־שער בעריכט איז זעהר קורץ און טרוקען. עס ווערט מיטגע־טיילט, אז „די פעראיניגטע האבען גלאנדעט מחנות אייף׳ן האלב אינזל גאליפאלי.

די פעראיניגטע פלאטען האבען ווידער אריינגענומען אנגלאפמינעס אנגריף אויף די דארדאנעלען. בעשיצט פון די קריעגשיפען האט זיך גאנץ פרי אנגעהויבען לאנדזעצען מחנות אויף פערשיידענע פונקטען פון דעם האלב־אינזל גאליפאלי. ניט קוקנדיג אויף דעם שנאס ערנסטען ווידערשטאנד, וועלכער האט זיך נעפונען אין שטארקע פעראשאנצונגען בע־שיצט מיט דראס־פעראיימונגען, איז אונזער אנטערנעמונג דאך מאלשטענדיג גלוקנגען. אין פארנאכט האבען מיר לאנדגעזעצט גרויסע מחנות אויף׳ן ברעג פון ים. די אריסשימונגען פון אונזערע מחנות וועלכע שטעלען זיך ניט אב־פאר דעם שונאס ווידערשטאנד אין געהען אלץ פארווערטס, ווערען פארטגעזעצט.

פרידאטטעלגראמען.

די לאנג־ערוואַרטעטע ידיעות, אז די פער־איניגטע לאנדזעצען מחנות אויפ׳ם האלב־אינ־זעל גאליפאלי, איז בעגעגנעט פון דעם וועג דער לאנדאנער בעפעלקערונג מיט גרויס שמחה דערוויייל קען מען אבער ניט ערווארטען קיין גרויסע נצחונות, אין דעם פאל פון קאנסטאנ־טינאפעל קען מען מסתמא ערווארטען ניט פריער ווי אין זשענוואר ווען מיר האבען אריבערגעטראגן מיט די לאנדזעצונג פון מחנות האט דער גרוי־סער פלאט וואס שטעהט איצט ביי די דארדא־נעלען, אנגעהויבען א מורא׳דיגע באמבארדי־רונג געגען די טערקישע פארטפען און פאויצישע.

2 טערקישע פליהמאשינען וואס זענען נעכ־טען אין אוועד געפלויגען איבער טענעדאס זענען אראבגעשאטען געווארען פון אונזערע קריעגשיפס־קאנאנען. די פליהער זענען דער־טרונקען געווארען.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזישער בעריכט.)

פאריז, 27־טען אפריל. (אפיציעל.) אין צפון פון איפרן, אויפ׳ן לינקען קאמפף־פראנט, האבען מיר געהאט א בעדייטענדען ערפאלג. מיר האבען אבגעשלאגען דעם שונא׳ס אנפאלען אן געבראכט איהם גרויסען היזק. די דייטשען האבען ווידער בעגונט באמבען מיט שטיקען־דע גאזען, נאר מיר האבען אויסגעפונען געגען זיי א בעשיצונגס־מיטעל, וועלכער האט גע־בראכט אונז אין די בעלגישער גרויסע נוצען, ביי פאריע אין צפון פון שאלנע. האט זיך געווען אנגעהויבען א לעבהאפטע ארטילעריע־דועל, נאר אונזערע מחנות האבען איבערגעהענדיג אין א שטורם־אנגריף עראבערט די פאזיציעס. אין שאמפאן נעבען באזשור האבען די דייטשען ווידער אנגעגריפען אונז, נאר מיר האבען זיי אבגעשלאגען. פיינדליכע אנגריפען אויף די בערג נעבען מיט. אויפ׳ן פראנט עפארזשע־פאנט רעמי אין נעבען די שראפענען ביי קא־לאן זיינען ניט קוקנדיג אויף די מורא־דיגע אנשטרענגונגען פון די דייטשען דאך די פאזי־ציעס ביי עפארזשע פערליבען אין אונזערן רשות. די צווייטע־גענדע בעווענונג ביי קא־לאן, וואס מיר האבען אריבערגעטראפ־מען, האט געהאט נאר א צווייוויליקען טער, יעצט איז עס פערוואנדעלט געווארען אין א אנגריפס־בעווענונג.

(דייטשער בעריכט)

בערלין, 27. אפריל. (אפיציעל), אויפ׳ן מערב פראנט דויערען נאך די געשלעגען ביי איפערן, אויפן מערב ברעג פונ׳ם קאנאל געפינט זיך ליצערן, ווענען וועלכען׳די פראנצויזען׳זאגען, אז זיי האבען איהם ערראבערט, אין אונזערע הענד. אויך אין מזרח פונ׳ם קאנאל האבען מיר בע־היפטעט דאס פריהער עראבעטע. די צאהל פון די אבגענומענע ביים שונא קאנאנען איז געש־טיגען ביז 45. צווישען זיי 3 שווערע ענגליש־קאנאנען, צפונית־מערבית פון צענעבאך האבען מיר פאדטגעזעצט אונזערע אנגריפען אין הא־בען גענומען יאך 1000 קאנאדער געפאנגען.

די געמיינאמע צאהל פון די געפאנגענע האט דערמיט דערגרייכט 5000.

די געפאנגענע שטעלען מיט זיך פאר א אונגעוועהנליכען מישמאש פון זענאאליש־נע־גערן, ענגלענדער, אינדיאנער, פראנצויזען קא־נאדיאנער, זואוון און אלושירער.

איטאליענישע פאדערונגען.

רים, 27. אפריל. די צייטונג „קוריר דעלא סערא" שרייבט: איטאליענס פאדערונגען אויף טריעסט, טריענט און דאלמאצין זענען אנער־קענט גוואראן פון די „פעראיניגטע". און עס איז גלוזונגען צו מאכען א פשרה צווישען אי־טאליענס און סערביענס אינטערעסען.

סערבין בעטומט צוטריט צום אדריאטישען ים, וואלאנא בלייבט פאר איטאליען און סער־בין זאל האבען דעם איבריגען טייל פון אל־באניען אלס קרשטבוגונג פאר דער פראוי־

רוסען אנגרייפען באספאר.

פעטראגראד. דער שווארצער ים׳פלאט האט זיך דערנענטערט צום טייך באספאר און האט בעשאסען די דארטיגע פארטען און באטעריין־גען. ער האט באמבארדירט די פארטען פענער. קאר־בישע. יומבורי אוצוניאר און מאדיאר. אויך האבען מיר בעשאסען די טערקישע קריעגשי־פען וועלכע האבען גליטעי היזק. דורך אונ־זערע לופס־פליהער האבען מיר עראהרען, אז די באמבארדירונג האט אנגעריכטעט היזק אויף אלע פארטען.

פאר די נויט־לייַדענדע

די רעדאקציע האט ערהאלטען פאר דעם הילפס־קאמיטעט:

הר. וויאסקין,	. . . . .	10	קר.	00 אוירעס
„ פעלדמאן	. . . . .	3	„	-
„ מאחאציוסקי	. . . .	4	„	25 -
„ ס. אלטשולער	. . . .	7	„	-
„ א. פרידמאן	. . . .	3	„	-
„ ה. פארבאראוו	. . . .	10	„	-
„ גינזבורג	. . . .	12	„	-
„ וועלינסקי	. . . .	5	„	-
„ מ. קוועטני	. . . .	5	„	-
פרוי באדניא	. . . .	1	„	-
פרל. פעקונדע	. . . .	3	„	-

בסך הכל 63 קר. 25 אוירעס

און צוואמען מיט די פריהערדיגע 368 קר 75 אוירעס — בסך־הכל 432 קר.

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אווענד וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעוואוסטע היסטארישע טראגעדיע

„זשידאווקא"

(די יודין)

פון י. לערנער

Østerbros Teater, Ryesg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

1 טער אקט — דער סדר. 2־טער אקט — דער ארעסט. 3־טער אקט — אין דער תפיסה.

4־טער — אויף דעם שייטערהויפען.

מיט'ן אנטייל פון הר' אין פריי טימיאנאוו, הר' אין פרוי בעלאווסקי, הר' רעזניק און ה' שטרויך.

די הויפט ראלען ווערען אויסגעפיהרט פון ה' און פרוי טימיאנאוו — ה' און פרוי בעלאווסקי.

דער ערשטער קאהר פון סדר — אין דאס געבעט פאר'ן טויט ווערט געלייטעט פון ה'ר בערעזאווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג, ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה'ר סקאראכאד.

באל ביז 3 אוהר

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

ערשטקלאסיגע שניידעריי

ח. פארבעראוו

האט זיך איבערגעצויגען אין וועסעלסגאדע 15 א. 2.

און נעמט ווייטער אויך אן בעשטעלונגען אויף אלערליירע ארבייט.

ארבייט ווערט אויסגעפיהרט רעיעל און פונקטליך.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברעונגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינז, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאכט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו' סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Fotografi-atelier **„Standard"**

58 Østorgade 58

12 st. Empire 2 Kr.

Rachel Grün

Streng כשר Restaurant

Seebad Taarbæk- Klampenborg

bej Kopenhagen VILLA «BAKKEHUS»

Zwischen See und Wald belegen)

MEDIO MAI—Septbr.

Nähere Mitteilung: Store Kongensgade 27 b.

Silberne Medaille.

Copenhagen 1906

א גוטע

אויפפאסערין צו קימפעטארינס איז נאר פרוי בערמאן. רייעסגאדע 56 אויפג. F. 2־טע זאל.

האלב אומזיסטע

קאלאניאל ווארען און פיש קריגט איהר נור אין מיין נייעם קאלאניאל בעשעפט, באנעסענסגאדע 19 מיט אכטונג באביצקאוו.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשטקלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראויס־בעשטעלונג.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

עס ווערט געזוכט

א העקער מנקר וואס זאל זיין פלינק צו דער ארבייט. ווענדען זיך רויזענגארדען 14. י. בערנשטיין.

מיר ווינשען גליק

ה'ר ראזענבוים און פרוי צו זייער ניי געבוירענעם זוהן.

ג. סענדעראוויץ און פרוי.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и по справкамъ обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 10 ч. до 1 ч. дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцеляріи Larslejstræde 5. — Телефонъ Byen 32 26.

[illegible] Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

פאלען טויזענדערווייז — און אט פאר דעם אלעמען האט די רעגירונג געלאזט גאליציען אויף הפקר און בעהאנדעלט די אנטלאפענע ווי א שטיעף־מוטער.

און דאס מערקווירדיגסטע ערלויבט זיך דער קריסטליך סאציאלער ארגאן פון וויען די „רייכספאסט"! ער איז די לעצטע טעג ארויס מיט אן ארטיקעל און סטראשעט: „עס קומט דער טאג דער אברעכנונג", סטעמפעלט די גאליצישע אידען אלס „וואוכערער" דערפאר ווייל די אידען ווילען ניט אנקומען צו דער רעגירונג נאך שטיצע. די „רייכספאסט" איז דער ארגאן פון דער מעכטיגסטער פארטיי אין עסטרייך און זי נוצט אויס איהר קראפט צו העצען געגען די אידען און זיי פארשטעלען אין א שווארצען ליכט.

דער גאליצישער איד טראגט אבער א שלאס אויף זיין מויל און ווען ער זאל באגעגענען דעם רעדאקטאר פון דער „רייכספאסט" וואלט ער אראבגענומען דעם היטעל אין זיך טיף פערנויגט, פונקט ווי ער וואלט געפאלען צו די פיס דעם וויענער בירגערמייסטער דערפאר ווייל ער איז געלאפען צום קייזער אז מ'זאל געבען אן „אוקאז" מען זאל ניט מעהר אריינלאזען גאליצישע אידען און אבהיטען די שטאדט פון „שמוץ".

דער גאליצישער איד האט ניט דעם מוטה צו פראטעסטירען אבגערעדט שוין פון רעוואלטירען, ער האט איין און איינציגען וועג פון וועלכען ער וויל ניט אבטרעטען: ער שווייגט! „די וועלט".

פון סטאקהאלמער לעבען

(קארעספאנדענץ צו דער „יוד. פאלקסצ.")

דער קאמיטעט, וועלכער האט זיך אנגערופען «איינינגע מיטגליעדער פון מאזאאישען גלויבען» און איז בעשטאנען פון די הערר: ערנסט קליין, מאריץ כארשיש און גבריאל גרינוואלד, האט די טעג פעראנשטאלטעט א «סוארע» לטובת די נויטליידענדע יודען אין פוילען, גאליציען און פאלעסטינא. דאנק דער מיה און דעם אייפער פון דיזע הערן ווי אויך די סימפאטיע און דער אינטערעס, וועלכע אונזער געהרטער ראבינער ד"ר עהרענפרייז האט געצייגט פאר דער זאך איז דער אווענד געלונגען אין אלע הינזיכטען און האט געגעבען גלענצענדע רעזולטאטען ווי מאטעריעלע אזוי אידעאלע. דער גרויסער זאל אין דער וויסענשאפטס־אקאדעמיע, וועלכער נעהמט אריין אנערך פון 600 פערזאנען איז געווען פול געפאקט און הונדערטער האבען געמוזט פערצווייפע־ט אומקעהרען זיך צוריק א היים, ווייל זיי האבען קיין פלאץ ניט בעקומען.

דער אווענד האט געהאט א שטארקע צוציהונגס־קראפט אויף די היגע יודען דורך דער רייכער פראגראם. אויסער דער רעדע פון ד"ר עהרענפרייז איז געווען געזאנג פון דעם ניי־געבילדעטען יודישען טעמפעל־חאר. וועלכער איז דא זעהר פאפולער און ארויסטרעטונגען פון דער יודישער ארטיסטין פרוי לובלין־סטראנדין, פרוי אלגא ראפאעל־לינדען און דעם בעריהמטען יודישען וויאליניסט הר' מיחאילאוו.

ד"ר עהרענפרייז האט אנגעהויבען זיין גלענצענדע רעדע מיט א שילדערונג פון דער יודישער נויט אין די לענדער, וואו דער קריעג קומט איצט פאר. אין דיזע לענדער וואוינען אנערך פון 10 מיליאנען יודען און ווען מיר שאצען די צאהל פון די מאביליזירטע מיט 10 פראצענט, געפינען מיר, אז אנ'ערך פון 1 מיליאן יודישע סאלדאטען קעמפפען איצט אויף די אייראפעאישע שלאכטפעלדער, אנ'ארעמע פיער מאל אזוי גרויס ווי די בעלגישע, דאפעלט אזוי גרויס ווי די סערבישע. ווען מיר שאצען די צאהל געפאלענע און שווער־פערוואונדעטע מיט 20 פראצענט, געפינען מיר, אז די צאהל קרבנות וואס די יודען האבען ביז איצט געבראכט אין דעם קריעג איז אנ'ערך פון 200.000!

דאס טרויעריגסטע איז דאך, אז די גלויבענס־גענאסען און שטאם־פערוואנדטע מוזען קעגען זייער ווילען קעמפפען און מארדען איינאנדער. פסח ביי־נאכט האבען ביים אסט ווי ביים יועסט־פראגט יודישע סאלדאטען אין די טראנשעען געפראוועט דעם סדר און געלעזען די פאר זיי טייערע „הגדה", אויסגעפיהר אויף וויפיעל ס'איז מעגליך עס אויסצופיהרען אין די טראנשעען.

פון די ליפען פון די דאזיגע „פיינד" זענען אויפגעשטיגען צום הימעל די ווערטער „השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישראל, השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין". נאר דער קאנאנען־דונער האט פערטויבט דיזע שטילע תפילה: מארגען אדער פילייכט נאך די זעלבע סדר־נאכט מוזען זיי געהן שלאגען זיך מיט איינאנדער, מארדען, פערלעצען און געפאנגען נעהמען. דען אפיציעל זענען זיי דייטשען, רוסען, עסטרייכער קען דען געבען עטוואס מעהר טראנשעס?

נאר אויך די קרבנות זענען דאך ניט גאנץ אהן נוצען: זיי האבען פערניכטעט די רכילות, וועלכע מען האט אויף אונז ביז איצט געפיהרט אין די אנטיסעמיטישע קרייזען. זיי האבען אונז פאלש בעשולדיגט און פערליימדעט: די יודען האבען קיין מוט, קיין אפפערוויליגקייט, נאר א קרעמער־פאלק, פאר וועלכע פאטריאטיזם און ליעבע צום פאטערלאנד זענען אונבעקאנטע בעגריעפען. דיזער פלעק, לאמיר האפען, איז אויף אייביג אבגעוואשען.

דער רעדנער געהט איבער צו דעם איצטיגען יודישען מצב אין די קריעגספיהרענדע מלוכות, וועלכע ער האט בעצייכענט אלס דעם גרעסטען חורבן אין דער יודישער געשיכטע, פיעל גרעסער אלס חורבן ירושלים און די גזרת תח'.

דער רעדנער האט איינגעטיילט דאס יודענטום אין צוויי טיילען, די אסט און וועסט־אייראפעאישע. אין וועסט־אייראפא איז בעסער די יודען, אין אסט־אייראפא — בעסער דעם יודענטום. די עמאנסיפאציאן, פערבעסערענדיג דעם יודישען צושטאנד עקאנאמיש און פאליטיש פערשוואכט דעם אינערען באנד. וועלכער האלט צוזאמען דעם יודענטום. איין אויסנאהם איז נאר אין דייטשלענד, וואו א דאנק דעם אנטיסעמיטיזם און אנדערע פאקטארען איז פאראן א שטארקעס יודענטום. וועלכע האט זיך ענטוויקעלט אין די לעצטע יאהרען.

פון די רוסישע 6 מיליאנען יודען לעבען אנ'ערך פון 5 מיליאנען צוזאמענגעפרעסט און אונטערדריקט. אהן גערעכטיגקייט און פרייהייט. עקאנאמיש און פעליטיש קען מען זיך קנאפ דענקען אנערגערען צושטאנד, ווי דיזע 5 מיליאנען יודען, און גראד דא. אין דער מאדערנער גרויסער רוסישער געשטאנד האט זיך א דאנק דער דאזיגער צוזאמענפרעסונג העכסט ענטוויקעלט און געגעבען די שעהנסטע פרוכטען. דער יודישער גייסט האט דא געשאפען א צענטרום פון לעבען און קראפט. פון וועלכען די ווירקונג געהט איבער די גרענעצען פון רוסלאנד אין דער גאנצער יודישער וועלט.

אזעלכע צענטרען, אין קלענערען מאסשטאב, פול יודישען גייסט, און לעבען. האבען מיר אויך געהאט אין דעם נעהערען אריענט ווי צום ביישפיעל אין סאלאניקי. איבער דער באלקאן־קריג האט זיי חרוב געמאכט און דיערך 3 פערטעל מיליאנען איינוואהנער פון די לענדער, וועלכע האבען פיעלע יאהר־הונדערט געלעבט אזוי גליקליך און פריעדפול. איצט מוזען זיי יעצט נעמען דעם וואנדערשטאק און וואנדערן ווייטער. דער שטארקסטער אונער לעבענסקראפטיגסטער יודישער צענטרום איז יעצט אין ספק רוסלאנד און גרענצענדע גאליציען.

און דיזע יודישע גלות־מלוכה האלט יעצט ביים אונטערגעהן, זי ווערט הרוב. פוילען און גאליציען האט די וועלט קריג פערוואנדעלט צו צוויי גרויסע בת־עולמ'ס. און זייערע 3 מיליאנען קענען ניט מעהר זיין פאר'ן יודענטהום דאס וואס זיי זענען געווען ביז יעצט.

פאלעסטינא, האט פארטגעזעצט דער רעדנער, דאס לאנד פון אונזער פארגאנגענהייט און צוקונפט, דאס לאנד אין מזרח וואוהין מיר האבען שטענדיג גערכטעט אונזערע בענקענדע בליקען, וואו אונזער קולטור דאנק דער אפפערוויליגקייט פון יודען אין אלע לענדער האט אין די לעצטע צייטען געגעבען אזעלכע שיינע פרוכטען, איז יעצט אויך אין סכנה.

פאר דעם יודענטהום זאגט דער רעדנער, האבען מיר קיין מורא ניט. עס קען ניט צושמעטערט ווערען דורך קאנאנען, עס איז אוניווערסעל, נאר פאר די יודען, די דאזיגע אונשולדיגע קרבנות פונ'ם וועלט־קריג וועלכע זענען צו זעהייט און צו שפרייט איבער דער וועלט, זיי ווערען פערטריבען פון זייערע הייזער, האבען פערלוירען זייער גוטס און האב, פאר זיי איז אונזער הייליגער פפליכט אלס יודען, צו זארגען און צו העלפען אין דעם מאס פון אונזער מעגליכקייט. און דאן קענען מיר האפען וועט אויפשטעהען פון די קריגס־רואינען אנייעס ריינערעס און שטארקערעס יודענטום.

די רעדע האט געמאכט א שטארקען איינדרוק. דער גלענצענדער אווענד האט אריינגעבראכט אנ'ערך 1000 קראנער.

מ. קאזדאן

געדענקט דעם 1 מאי,

ווען עס ווערט געשפיעלט די בעקאנטע טראגעדיע „זשי־דאווקא" פאר'ן פרעסע־פאנד פון דער „יודישער פאלקס־צייטונג".

טרערען אין די אויגען, אבער גערעדט האבען זיי עס גראדע צו יענע מאנסביל, וועלכע האבען ערשט מיט איינינגע שטונדען צוריק געהאלטען די זעלבע ווייבער אין זייערע ארעמס.

— ווייס אייך דער טאייעל, וואס איהר רעדט דא אזוינס צוזאמען!? — האט אויפגערעגט א געשריי געטהאן דער אקציזניק טיולאסען.

— איך פערזיכער אייך, מיין הער, איינמאל האב איך געדונגען א צימער ביי אנ'אדוואקאטען פאמיליע. די פרוי פלעגט יעדען טאג מיט א ליעבליכען שמייכעלע שיקען דעם מאן אין קלוב אמוזירען זיך, בעמערקענדיג, אז זי פיהלט זיך עפעס ניט גוט און וויל זיך צולייגען... און ער, דער ליעבער מאן, האט זיך דאך געבאך איבערגעארבייט... דערביי האט זי איהם געקושט און פערזיכערט, אז ער איז דאס ליכט פון איהר לעבען... אבער ווי נאר דער לעקיש דער מאן האט ארויסגעשפאנט פון טיהר, פלעגט פון קאמאד ארויסשפרינען דער ליעבהאבער, און עס האט זיך אנגעהויבען א קושעריי, ווי גאט האט געבאטען... הינטערען וואנט האב איך דאס אלעס געהערט...

דער אקציזניק איז געזעסען א בלאסער און האט שווער געאטהעמט... ער האט זיך אגב אורחא דערמאהנט, אז גראדע היינט האט איהם זיין פרוי אנגערופען: „דאס ליכט פון איהר לעבען" און האט איהם שוין ניט איינמאל בעדויערט, וואס ער ארבייט זיך אזוי איבער.

איהם האט זיך געוואלט תיכף אויפשטעלען פון פלאץ און לויפען אהיים, אבער עס האט ניט געפאסט...

(ענדע קומט)

א. אויערבעך

„העברי הצעיר".

מיט צוויי חדשים צוריק האבען מיר אויף דער זעלבער שטעלע בעגריסט דעם ניי־געגרינ־דעטען יודישען יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר" און ארויסגעזאגט די האפנונג, אז די היגע גע־זעלשאפט וועט מיט אלע כחות אונטערשטיצען דעם דאזיגען וויכטיגען און נוצליכען פעראיין. ס'איז דאך, אזוי קלאר און פערשטענדליך, אז די זארג וועגען די קינדער, וועגען זייער צו־קונפט און ווייטערע ענטוויקלונג, געהערט צו די ערשטע פליכטען פון איטליכען דענקענדען מענשען, בפרט נאך אין אזא ווינקעל ווי קאפענ־האגען, וואו מיר זענען ארומגערינגעלט מיט א ים פון פרעמדער קולטור. איטליכער פאטער — ער מעג זיין א ציוניסט צי א בונדיסט, א העב־רעאיסט צי א יודישיסט, אבער קוים דענקט ער יודיש און האט א געוויסע פעראנטווארטליכ־קייט בנוגע צו זיינע קינדער און זיין געזעל־שאפט, מוזען איהם שטענדיג דריקען די שווע־רע מחשבות וועגען דעם, וואס ס'וועט זיין מיט זיינע קינדער.

דעריבער האבען מיר טאקע געהאפט, אז דער יוגענד־פעראיין וועט גיך עראבערען די סימפאטיען פון אלע היגע יודען, אז ארום דעם „העברי הצעיר" וועלען זיך גרופירען די בעסטע עלעמענטען און קרעפטען. דאס וועט זיין — האבען מיר געטראכט — דער יונגסטער און ליעבסטער פעראיין פון דער היגער יודישער געזעלשאפט, אזוי צו זאגען דער מוזיניקעל. בפרט נאך, אז בראש פון איהם שטעהען מענ־שען, וועלכע ארבייטען אזוי געטריי און איבער־געגעבען, אינגאנצען פערטהאן אין זייער נוצ־ליכער טעטיגקייט.

ס'איז כדאי נאר איינמאל אריינגעהן אין לאקאל פון יוגענד־פעראיין, אויף קריסטאלגא־דע 24, און זעהען די דריי שעהנע צימערען, די ארדנונג און זויבערקייט, וואס הערשט דארט; ס'איז גענוג חאטש איינמאל זיין בשעת א פרא־בע אדער א לעקציע און זעהען, ווי די קינדער זענען בעגייסטערט און ערפילען מיט גרויס כונה אלץ וואס עס ווערט פון זיי פערלאנגט — ס'איז כדאי דאס אלץ צו זעהען, כדי צו פערשטעהן, אז אינ'ם יוגענד־פעראיין האבען מיר בעקומען א אונגעהויער וויכטיגע אינסטיטוציע, אנ'אנ־שטאלט מיט גרויסע מעגליכקייטען.

די קינדער בעקומען א יודיש־נאציאנאלע ערציהונג, זיי לערנען יודישע געשיכטע און העברעאיש, זיי זינגען יודישע פאלקסליעדער און מעלאדיען, זיי איבען זיך אין גימנאסטיק און ווערען צוגעוועהנט צו א חבר'שע געזעל־שאפט, זיי וועלען איצט, זומער, מאכען אויס־פלוגען הינטער דער שטאט און וועלען אין זיך אריינגעהמען, צוזאמען מיט דער פרישער לופט, די שעהנסייטען פון דער נאטור, — קורץ, זיי געניסען אינ'ם יוגענד־פעראיין פיעל, זעהר פיעל.

דוכט זיך, אז דאס אלץ איז גענוג, כדי צו־צוציהען צום יוגדנד־פעראיין אלע עלעמענטען, אלע גייסטיגע און מאטעריעלע קרעפטען?

אין דער ווירקליכקייט זעהט אבער אויס די זאך גאנץ אנדערש. דער עולם איז גלייכ־גילטיג, די געוועהלטע פערזאנען נאכלעסיג, די מיטגליעדער — קאלט ווי אייז. ווי שטענדיג ביי אונז, האט מען זיך אויך דא פערלאזט אויף איין מענשען, וועלכער ארבייט געטריי, אבער צו פיעל, צו אנגעשטרענגט.

און זאל דער איצטיגער פארזיצענדער און זיינע צוויי דריי מיטארבייטער אוועקגעהן — שטעהט דער פעראיין אין א סכנה אונטערצו־געהן, צופאלען ווערען.

אט אזוי געהען ביי אונז צו גרונד שעהנע וויכטיגע אינסטיטוציעס. מיר ווערען בעגייסטערט אויף איין רגע. עס צינד זיך אן אין אונזער הארצען א פייערל, אבער נאר אויף א קורצע צייט — ער ווערט באלד פערלאשען. עס פע־האלטען אונז — דער אויסדויער, די סיסטעמא־טישע פלאנמעסיגע ארבייט די סיסטעם פון גע־זעלשאפטליכע טעטיגקייט. צוויי־דריי פערזאנען ווערען אויסגענוצט ביז גאר און די אנדערע שטעהען אין דער זייט און געניצען גלייכגיל־טיג, ווי עס וואלט פאר זיי גאר ניט געווען וואס צו טהאן.

מיר טארען אבער ניט דערלאזען, אז דאס זעלבע זאל זיך איצט טרעפען מיט'ן יוגענד־פעראיין מיר מוזען בעצייטענס זארגען וועגען דעם אז ארום דעם „העברי הצעיר" זאל בעשא־פען ווערען א ווארימע סביבה. ניט נאר וועגען געלד ווערט דא גערעדט — עס האנדעלט זיך דערהויפט וועגען אמת'ע סימפאטיען, וועגען אויפריכטיגע און געטריי־פריינד. ווער עס האט אנ'אחריות - געפיהל בנוגע צו זיינע קינדער — דער מוז זיין א גוטער פריינד פון יוגענד־פער־איין.

מ. ג.

איז גאליציען.

די גאליצישע אידען זענען תמיד געווען די אבגענארטע. אפילו אין די גאר גוטע צייטען האבען זיי געמוזט ליידען פון דער רעגירונג און צומאכען דאס מויל אויף אלע קריוודעס, וואס מ'האט זיך ערלויבט אויף זייער חשבון.

אכט הונדערט טויזענד אידען האבען גע־לעבט אין גאליציען, געפיהרט דארטען דעם האנדעל, געשאפען אן אינדוסטריע (אויב מען קען ריידען וועגען אן אינדוסטריע אין גאלי־ציען האבען די אידען זי געשאפען געארבייט שווער און געשטארבען פאר הונגער. זייט 66 יאהר צאהלט דעד גאליצישער איד שטייער צו דער רע.ירונג און די שטייערען האבען בעטרא־פען קרוב צו 40 מיליאנען א יאהר. ניט איינ־מאל האט דער א ד דארטען געמוזט פארזעצען דאס שטריימעל אדער דער ווייבס שטערענטי־כעל, ניט איינמאל האט ער געמוזט פאסטען מיט'ן גאנצען בני בית בכדי זיך אבצוראטעווען פון'ם „עקזעקוטארס" האנד, וועלכער האט גע־מאהנט דעם שטייער ביד חזקה.

וואס האט די עסטרייכישע רעגירונג גע[illegible] מיט די פערציג מיליאנען, וועלכע זענען [illegible] ליך אריינגעקומען פון דעם גאליצישען איד[illegible] די יעצטיגע מלחמה האט עס ארויסגע[illegible] מיט איין „זאמאך" האט רוסלאנד אוועקגע[illegible] זיעבען אכטעל גאליציען און די אידען [illegible] געמוזט געהמען די פיל אויף די פלייצעס [illegible] געהן. די צוויי פעסטונגען, וואס גאליציען [illegible] פערמאגט זענען געשטאנען אויף אזעלכע [illegible] צער, אז די שלאכטען האבען געמוזט [illegible] איבער גאנץ גאליציען און זיך אפילו ניט [illegible] געגענען מיט די פעסטונגען.

ווי אזוי די קריעגס לאגע זאל דארטען [illegible] זיין, אידען זענען דארטען אויף צרות.

א העלפט פון דער גאליציש־אידישער [illegible] פעלקערונג געפינט זיך היינט אויף א [illegible] מגלות וועג, די אנדערע העלפט וועט מוזען [illegible] אכען דעם זעלבען פראצעס. די רעגירונג [illegible] די אידען מיט געוואלט איינרעדען, אז [illegible] אלעס א ז בלויז „סטראטעגיקע". אז יעדע [illegible] גענומענע שטאדט איז בלויז די „סטראטעג[illegible] פון עסטרייך. און אז אידען וואלגערען [illegible] ארום אין די באראקען אין הונגער, שמוץ [illegible] קעלט איז דאס אויך בלויז „סטראטעגיקע". אז מען ווארפט מיט די ארימע אידען פון [illegible] פלאץ צום צווייטען און מען פערמאכט פאר [illegible] די טויערען פון יעדער גרעסערער שטאדט [illegible] דאס אויך ניט מעהר ווי „סטראטעגיקע". [illegible] גאליצאנער איד קען נעבאך ניט דאס [illegible] ווארט און דאנקט פאר גנאד און פאר [illegible] „סטראטעגיקע".

וויפיעל לעבען דער גאליצישער [illegible] אוועקגעגעבען צו דער עסטרייכישער רע[illegible] וויפיעל ארבייט און מיה ער האט גע[illegible] פאר זיין פאטערלאנד. וויפיעל יאהרען [illegible] האט געקושט דעם פריץ קאנטשוק וואס [illegible] איהם געשמיסעי אהן רחמנות, וויפיעל [illegible] דער גאליצישער איד האט געליפערט [illegible] רעגירונג, וועלכע שטעהען היינט אין [illegible]

דער איינזאמער

(פארטזעצונג)

דער סטודענט האט געמאכט עפעס א פנים פון א בעשולדיגטען און א שמייכעל געטהאן:

— צופעליג וועל איך יא חתונה האבען, אט ערלויבט מיר פארצושטעלען אייך מיין כלה...

— אזוי? האט איהר יא ח־תו־נה?— האט דער איינזאמער פארשוין ארויסגעזונגען: אזוי? נו וואס זאל איך אייך זאגען, פריילין? איך קען אייך ווינשען פיעל גליק און זארגלאזען לעבען! איבריגענס, האב איך שוין גענוג געלעגענהייט געהאט צו בעאבאכטען, ווי אזוי עס לעבען פערהייראטע סטודענטען: א צימערעל אויפ'ן 6 טען שטאק, הינטער א שפאניש ווענטעל — א קראנקעס קינד, אנ'אויסגעמאגערטע פערטרויער־טע פרוי, וועלכע האט פערלארען איהר גאנצע שעהנקייט דורך איהר שלעכט לעבען, און א מאן, וואס איז שטענדיג בייז און נערוועז פאר גרויס הונגער און מיסערפאלגען...זעלבסט־פער־שטענדליך, עס טרעפען זיך אויך גליקליכע אויסנאהמען אין אזעלכע פאלען; דאס קינד קען אוועקשטארבען, די פרוי קען אין א שעהנעם טאג אנטלויפען מיט עפעס א שמייכלערישען שכן, אבער וועה! — דאס פאסירט ליידער זעהר זעלטען. ע"פ רוב טרעפט זיך, אז דער מאן שיקט אוועק דאס ווייב אין לאמבארד, אום כלומרשט צו פארזעצען זיין לעצטען מאנטעל און אליין שלאגט ער אן אויף א הענגער דעם רימען פון זיין וואנט־שפיעגעל, און מאכט מיט זיך די קונץ...

אין זאל האט געהערשט א שטילקייט.

דער חתן האט זיך צוזאמענגעקארטשעט אין זיין שטוהל, און די כלה האט ארויסגעקיקט אויפ'ן שטייג פון א זינג־פויגעל, און אויף א[illegible]רע אויגלעך האבען געציטערט צוויי צופעליגע טרערעלעך, וועלכע האבען זיך מינוטענוויזי אראבגעקי קעלט אויף איהר שטורעמדיגע ברוסט און האבען געמאכט פלאץ פאר נייע טרעהרען.

— דער גוטער יאהר ווייסט אייך, וועגען וואס איהר האט זיך געשטלט ריידען — האט שמייכלענדיג בעמערקט דער בוכהאלטער קאז־לאניקאוו — לאמיר בעסער א שמועס טהאן פון פרעהליכערע זאכען!

— אין דער אמת'ן — האט צוגעגעבען דער אקציזניק הערר טיוליאפין — איהר קוקט עפעס אויפ'ן לעבען, מיין הערר, צו שווארץ און זעהר איינזייטיג! אט נעהמט מיך, למשל — איך האב געהייראט אויס ליעבע, און בין מיר מיט מיין פרוי פאלשטענדיג גליקליך. אונזער פאזיציע איז א געזיכערטע, און מיר לעבען ווי 2 טויבען.

דער „איינזאמער" פארשוין האט פערצוויי־פעלט געשאקעלט מיט'ן קאפ.

מעגליך... זעהר מעגליך... אבער איך האב צו אלדע קאליקע, קיין פערדאמט־גליקליכע שדוכים אין לעבען ניט געזעהן. געטרייע [illegible] בענדע פרוי — דאס איז אזא זעלטענהייט [illegible] כע מען קען נאר אין א מוזעאום צייגען [illegible] שרעקליכער פון אלץ איז דאס — האט [illegible] געווענדעט צו דעם גאנץ נידערשלאגענעם [illegible] דענט — וואס יעדע פערהייראטעטע יונגע [illegible] וואס זי איז אלץ מעהר צוגעלאזט און [illegible] מערקזאם צו איהר מאן, אלץ א [illegible] פאסקודנע חתונה מיינט זי איהם [illegible] לען.

— מיין פרוי געהערט ניט צו אזעלכע [illegible] האט בייז און צוהיצט ארויסגעבורטשעט [illegible] אקציזניק.

— איך גלויב אייך! — האט זיך דער [illegible] טייער גאסט איידעל פערנייגט [illegible] איך [illegible] אזוי בכלל. אויף מיין לעבען האב איך [illegible] בעגעגענט מענער, וועלכע האבען גערעדט [illegible] זייערע כרויען מיט התפעלות און מיט [illegible]

Jüdische Volkszeitung № 106 Jødisk Folketidende

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע
פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, דינסטאג יג' אייר תרע"ה (27. April 1915)

פון אלע קריעגס־פלעצער.

די שלאכט ביי איפערן. — די רוסען גייהען פארווערטס אין די קארפאטען.

פון מערב־פראנט.

(פראנצויזיש בעריכט.)

פאריז, 26. אפריל. (אפיציעל). אין צפון פון אישפרן דויערן די קאמפען ביי גונסטיגע בעדינגונגען פאר אונזערע מתנות. אין פיעל פונקטען האט דער שונא אנגעגריפען דעם ענגלישען פראנט, איבערהויפט אין דרום פון איפערן, נאר די אנגריפען האבען נית געבראכט קיינע רעזולטאטען. מיר אונזער זייט האבען מיר דורך א מראַ־דיגען אנגריף געהאט ערפאלג אויפן רעכטען בערג פון איסער־קאנאל.

אויפן איבעריגען פראנט איז קיינע בעדייטענדע נייעס.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 26. אפריל (אפיציעל). ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס דער שונא האט אונז נעכטען אנגעגריפען מיט גרויס קראפט, האבען מיר דאך באשיצט אלע אונזערע פאזיציעס אין צפון פון איפערן. אביסעל וויייטער צו דרום צו האבען מיר פא טגעזעצט אונזערע אנגריפען. אויך האבען מיר געשטורעמט דעם הויף זאלארעס, דעם דארף סט. זשוליען און האבען געהאט א נאחן ביי גראפענסטאפעל.

בשעת דיזע קאמפען האבען מיר געפאנגען אנ'ערך 1000 ענגלענדער וויי אויך עראבעמס פיעל פולעמיאטען.

אין מערב פון ליל האבען מיר אבגעשלאגען ענגלישע אנגריפען.

פון מזרח־פראנט.

פעטראגראד, 26־טען אפריל. (אפיציעל). דייטשע מחנות האבען אונז אנגעגריפען נעבען באלייאריא אין ליודוויגאווא. נאר מיר האבען זיי אבגעשלאגען. ביי א עגליכען אנגריף האט דער שונא געליטען גרויסען הזק און אבגעטראטען אין אונארדנונג. אונזערע פליהער זיינען געפלויגען איבער נידערנבורג און האבען מיט באמבען אונטערגעזונדען דעם וואקזאל אין אלגעמיין איז די לאגע זעהר א צופרידענשטעלענדע.

לוצאטי וועגען יודען אין פוילען.

דער געזעצענער אישאליגישער פרעמיער מיניסטער לואידזשי לוצאטי (א יוד) האט אבגעדרוקט אין דער איטאליגישער צייטונג „קאריערא דעלא סערא" א גרויסען ארטיקעל וועגען דער לאגע פון יודען אין רוסלאנד און אין פוילען. לוצאטי ברענגט צישטעען פון בראנדענבורג, וועלכע ארטיקלען און זאגט פאלגענדעס:

די פאליאקען דאהרפן געדענקען, או זיי נויטיגען זיך אין יעצטיגען מאמענט אין אונטערשטיצונג מצד דער געזעלשאפטליכער מיינונג פון אייראפא. מיט זייער פאליטיק אבער בנוגע צו יודען דערוועקען זיי געפיהלען פון פראטעסט און אנטיפאטיע אין די הערצער פון דער גאנצער אייראפעאישער געזעלשאפט".

דער העברעאישער קלוב.

היינס, דינסטאג ד. 27. אפריל. האלב ניין אין אוונד וועט פארקומען די ערעפענונג פונ'ם קאפענהאגענער העברעאישען קלוב «עבריה» (קריסטאלגאדע 24). ה' אנשעלאוויץ וועט רעדען אין יודיש איבער די „בעדייטונג פון דער העברעאישער שפראך פאר דעם יודענטום אין די מ'רח און מערב־לענדער". דערנאך וועט הר' וויסבארד רעדען אין העברעאיש איבער דעם יונגען יודישען דור אין ארץ ישראל.

א. ינטערים פרי.

פון מאלמע.

זונטאג ד. 25. אפריל איז אין מאלמע פאר־געקומען א זיצונג פון א גרופע היגע ציוניס־טען. אויפ'ן סדר היום איז געשטאנען די פראגע וועגען גרינדען אין מאלמע א ציוניסטישען קא־מיטעט. וועלכער זאל זיך פערנעמען מיט ציוניסטישע ארבייט. צו דער זיצונג זענען געקו־מען ה' לעא מאצין. וועלכער שטעהט בראש פין דעם ציוניסטישען צענטראל ביורא אין קא־פענהאגען. און די מיטגליעדער פונ'ם ביורא ה'ה ד"ר בערנשטיין און ד"ר ראזענבליט.

נאך לאנגע און גרינדליכע וכוחים איז אנ־גענומען געוואָרען א בשלוס צו גרינדען אין מאלמע א פארלויפיגען קאמיטעט. אין וועלכען עס זענען אריין ה' ע. קאמראז אלס פארזיצ־מען די ה'ה בלומענטאל. פרידמאן. מילנער. פרישט. קיסין. פרוי נאחמזאהן אלס פארשטאנד־מיטגליעדער.

דער נייער קאמיטעט האט אויסגעארבייט א בריי,טען ציוניסטישען פראגראם פאר דער יודישער בעפעלקערונג אין מאלמע און האט אויף ערפאלגרייכער טעטיגקייט.

אכטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה":

הר. מאזעסזאהן, וועקסיע		25 קר.	00 אויר
פרוי ז. איזאקסאהן	„	10 „	-
הר. מ. איזאקסאהן	„	2 „	-
„ י. קירשטיין	„	5 „	-
„ ס. סענדער	„	5 „	-
„ ס. ג. סענדער	„	5 „	-
„ א. אראנסאהן	„	1 „	-
„ י. פ. איזאקסאהן	„	5 „	-
„ ג. געלפער. קאפענהאגען	„	10 „	-
„ ש. גערשאנאף	„	5 „	-
„ וו. ליפשיץ	„	5 „	-
„ ש. שוב	„	3 „	-
„ מ. לעווין. (סאנארבייט)		3 „	-
„ ל. ראזאצקין. קאפענהאגען		3 „	-
„ מ. גוטמאנאוויטש (סאנארבייט)		5 „	-
„ א. שוכמן. קאפענהאגען		2 „	-
„ מ. פלאקס „		2 „	-
„ ע. דאנאוויטש „		5 „	-
„ ז. ציפיקאוו „		10 „	-
פרוי ל. ראנדין „		2 „	-
„ אנא שארדינסקאיא		2 „	-
הר. ל. ציפיקאוו. קאפענהאגען		4 „	-
„ ז. שווייסטין „		5 „	-
„ צעמאקאוו „		5 „	-
„ מ. רעכטמאן „		5 „	-
„ ז. שענדעראוויטש „		3 „	-
„ ה. פשיסווע „		5 „	-
„ ל. אפאטאוסקי (סאנארבייט)		3 „	50
פרל. פיגלאס. קאפענהאגען		2 „	-
„ קלוכצאק „		1 „	-
הר. פ. שימשאן „		3 „	-
„ מ. צארנא „		3 „	-
„ ל. לינדענבוים „		3 „	-
„ כ. ראזענבערג „		3 „	-
פרוי אנא בראס „		2 „	-

בסך הכל 162 קר. 50 אויר.

צוזאמען מיט די פריהערדיגע זיינבען רשימות 3526 קר. 41 אוירעס.

געלדער פאר דעם „הילפסקאמיטעט" ווערען אנגענומען:

L. Mutzkin, Vestergade 1.

J. Nachemsohn, Torvenskjoldsgade 1.

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:

Prof. D. Simonsen, Skindergade 28.

תקון טעות.

אין דעם זונטאגדיגען נומער איז אין דער רשימה פון הילפס־קאמיטעט פאר ליידענדע יו־דען געדרוקט געווארען א טעהלער. עס שטעהט בסך־הכל 107 קר. 66 אוירעס. עס דארף זיין בסך הכל 207 קר. 66 אוירעס.

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אוועגד וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעוואוסטע היסטארישע טראגעדיע

„זשידאווקא"

פון י. לערנער

(די יודין)

1 טער אקט — דער סדר. 2־טער אקט — דער ארעסט. 3־טער אקט — אין דער תפיסה.

4־טער — אויף דעם שייטערהויפען.

מיט׳ן אנטייל פון הר׳ אין פרוי טימיאנאוו, הר׳ און פרוי בעלאווסקי הר׳ רעזניק און ה׳ שטרויך.

די הויפט ראלען ווערען אויסגעפיהרט פון ה׳ און פרוי טימיאנאוו — ה׳ און פרוי בעלאווסקי.

דער ערשטער קאהר פון סדר — אין דאס געבעט פאר׳ן טויט ווערט געלייטעט פון ה׳ר בערעזאווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג, ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה׳ר סקאראכאד.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

באל ביז 3 אוהר

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

ערשטקלאסיגע שניידעריי

ח׳ פארבעראוו

האט זיך איבערגעצויגען אין וועסעלסגאדע 15 א. 2.

און נעמט ווייטער אויך אן בעשטעלונגען אויף אלערליירע ארבייט.

ארבייט ווערט אויסגעפיהרט רעיעל און פונקטליך.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד בילינער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

קאנטיגענט־חובות.

די געזעצען זאגען אויסדריקליך, אז כדי צו זיין אבערעכטיגטער מיטגליעד טאר מען ניט שולדיג זיין מעהר ווי 6 וואכען קאנטיגענט.

מיר האבען געהערט אז אין געוויסע אבטהיילונגען בעגעהט מען זיך ניט גענוי לויטן געזעץ. דאס טאר ניט געשעהען ווייל יעדערער ווייס אז וואס מעהר מען איז שולדיג אלץ שווערער איז צו בעצאהלען.

מיר שטעהען יעצט פאר דעם יאהר 1916. קיינער ווייס ניט ווי דער יאהר וועט דורכגעהן, אויב ער קומט מיט שלום אדער קאמפף. נור איינס ווייסען מיר אז אויב ער וועט ברייגען קאמפף וועט עס זיין לאנגגעדויערענד, און דער פאר איז דער חוב פון יעדען איינציגען ניט נור בנוגע דעם פאך־פעראיין נור פאר זיך אליין, צו ארדנען זייערע פאך ביכלעך (בעצאהלען־קאנטיגענט) כדי ניט זיין שולדיג מעהר ווי פיל דער פאך־געזעץ ערלויבט, ווייל ווען ניט, פערלירען זיי די רעכט צו אונטערשטיצונג, וועלכע זיי קענען ניט אויסמיידען אויב מיר געוויגען דעם קאמפף מיר זאגען יעצט צו אונזערע קאלעגען: האט איהר אייערע פאך־ביכלעך אין ארד־נונג, וואס גליקליכער ווייזע איז די מערהייט, פארטזעצט דערמיט, און אויב איהר האט נאך ניט בעצאהלט, זעהט בעצאהלען אין דער צוקונפט אזוי אז איהר/זאלט ניט פערשפילען אייער אונטערשטיצונג, ווען איהר וועט אפשר נויטיגען זיך אין דעם.

שניידער פאך־פעראיין.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשטקלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראויס־בעשטעלונג.

מיר ווינשען גליק

ה׳ר ראזענבוים און פרוי צו זייער ניי געבוירענעם זוהן.

ג. סענדעראוויץ און פרוי.

עס ווערט געזוכט

א העקער מנקר וואס זאל זיין פלינק צו דער ארבייט. ווענדען זיך רויזענגארדען 14.

י. בערנשטיין.

שניידער־פאכפעראיין

פון יאהר 1873.

די ארדינערע גענעראל פערזאמלונג

ווערט אבגעהאלטען

דינסטאג דעם 27־ן אפריל האלב ניין אזייגער אין אבענד

אין רוימערסגאדע 22, פעסט זאל.

טאגעס ארדנונג:

1) פראטאקאל דורכלעזונג.
2) דין וחשבון
3) טעטיגקייט.
4) איינגעקומענע פארשלאגען.
5) מאי־דעמאנסטראציע.
6) גרינדונגס־פעסט.
7) ערקענונג פון פראטאקאל.

א גילטיגער פאך־בוך דארף פארגעוויזען ווערען.

די פערוואלטונג.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12ч. до 1ч. дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцелярію Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 32 26.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

לאווסקי האט אין דער יאהודישער צייטונג אב־
געדרוקט א סעריע סקאנדא־יעזע ארטיקלען
אונטער'ן נאמען „אייניגע שעה מיט ד"ר הערצל,
אין וועלכע דער שרייבער טראכט אויס פער־
יעדענע בלבולים אויפ'ן פערשטארבענעם
גרויסען ציוניסטישען פיהרער, בעווארפט זיין
אנדענקען מיט בלאטע און ערנידריגט איהם
אויף אלערליי אופנים. נאטירליך, טאר אזא זאך
ניט פערשוויגען ווערען און דעם שרייבער
דערט צוגעטיילט, ווי ער האט עס כשר פערדינט.
אז זענען ארויס מיט ארטיקלען געגען איהם
בעטעט אלע יודישע צייטונגען און זשורנאלען,
וואס ערשיינען אין אמעריקא.

הכלל, קיין מאנגעל אין סקאנדאלען און
מחלוקת'ן האבען מיר, ברוך השם, נישט. די צרה
איז נאר, וואס אין טומלעריי און קריעגעריי
פערגעסט מען דערווייל צוביסלעך, אז דארט
אויף יענער זייט ים גיסט זיך בלוט, אז מען
דארף דארט „פאר די טויטע אויף תכריכים און
פאר די לעבעדיגע — ברויט".

עליאש.

„שולדיג איז עדווארד גריי!"

די צייטונג „ניו־יארקער ווארלד" פערעפענט־
ליכט א וויכטיגען אינטערוויוו מיט הערר באלין,
דער אידישער הויפט דירעקטאר פון דער האמ־
בורג אמעריקאן ליניע, וועלכער איז בעשטימט
געווארען פון קייזער ווילהעלם צוצושטעלען
אלץ, וואס איז נויטיג פאר דער דייטשער ארמיי
און פלאטע.

דער אינטערוויוו איז פארגעקומען אין
האמבורג, בעת הערר באלין האט זיך אקארשט
געהאט צוריק געקעהרט פון פראנט, וואו ער
האט געהאט א לאנגען געשפרעך מיט קייזער
ווילהעלם.

הערר באלין האט דעם צייטונגס פארשטע־
הער איבערגעגעבען די פאלגענדע ווערטער,
וואס דער קייזער האט איהם געזאגט, אין בע־
זוג צו דער — מלחמה: „איך האב קיין מאל
ניט געוואלט דיעזע מלחמה: יעדער אקט מיי־
נער, אין די 26 יאהר פון מיין רעגירונג, בע־
ווייזט, אז איך האב ניט געזוכט די אדער אן
אנדער מלחמה".

— ווער דען זשע, דענקט דער קייזער איז
פערגאנטווארטליך פאר דיעזען קריעג? — האט
דער קארעספאנדענט געפרעגט.

„מיר אלע, אין דייטשלאנד, פיהלען, אז
דער קריעג איז ארויסגערופען געווארען פון
ענגלאנד — האט הערר באלין געענטפערט —
„מיר גלויבען עהרליך, אז סיר עדווארד גריי
האט גרינג געקענט פערמיידען דיעזע מלחמה,
ווען ער וואלט דעם ערשטען טאג ערקלעהרט,
אז ענגלאנד געהט ניט צו דער
מלחמה צוליעב די אינערליכע פראגען צווישען
עסטרייך און סערביען, דאמאלסט וואלטען אויך
רוסלאנד און פראנקרייך געפונען א וועג זיך
אויסצוגלייכען מיט עסטרייך.

„ווען ער וואלט וויעדער באלד געזאגט, אז
ענגלאנד איז גרייט צו געהן אין מלחמה מיט
דייטשלאנד; דאמאלסט וואלט אפשר עסטרייך
גיכער צוגעשטימט צו א קאמפראמיס; יעדענ־
פאלס, האט סיר עדוארד גריי געקענט אויסמיי־
דען דעם קריעג".

הערר באלין האט ווייטער ערקלעהרט, אז
דער קייזער פיהלט זיך זעהר גוט, און איז זעהר
אפטימיסטיש וועגען רעזולטאט פון דער מלחמה.

דער קארעספאנדענט האט געפרעגט הערר
באלין, ווי לאנג, דענקט ער, וועט די מלחמה
געדויערען?

הערר באלין האט געענטפערט, אז ער ווייס
ניט, און אז דאס ווייס אפילו דער קייזער אויך
ניט.

ער האט אויך גערעדט וועגען דייטשלאנד'ס
מאכט, וועגען איהרע גרויסע רעזערווען פון
טרופען, עסענווארג און וואפען, און ער האט
ערקלעהרט, אז די 9 מיליארדען מארק, וואס
דאס דייטשער פאלק האט בייגעשטייערט צו די
לעצטע מלחמה־הלואה, בעווייזט וואסער א צו־
טרויען דאס פאלק האט אין דעם רעזולטאט פון
דער מלחמה. אלץ, האט ער ערקלעהרט, איז צו
גונסטען פון די דייטשען, זיי און האבען גאר ניט
וואס צו זארגען.

הערר באלין האט געענדיגט מיט דער בע־
הויפטונג, אז די קריעגס־שיפען פון די פעראיי־
ניגטע וועלען קיין מאל ניט וואגען צוצורוקען
זיך צו די דייטשע ברעגען, וויל דער צוטריט
א ז אונמעגליך דורך אן אונטערבראכענע ליניע
פון מינען, וואס זענען דארטען פערלייגט.

ווען וועט זיך ענדיגען די מלחמה?

אויף דער פראגע גיט א קלארע תשובה א
נביא פון דער שטאדט אגראם. שטיצענדיג זיך
אויף דעם אויסשפרוך פון הינדענבורג, אז אלע
שטרייטפראגען וועלען נור דורך די מאטעמאטיק
געלעזט ווערען, נעמט ער דעם בליישטיפט און
אדיערט די צאהלען אויף גרונד פון פריהעריגע
מלחמות פאלגענדער ווייזע: דער קריעג געגען
נאפאלעאן האט זיך אנגעהויבען 1813 און גע־
ענדיגט 1814, דאס איז ס"ה 3627 און ווייל די
צאהל שטאמט פון 2 יאהרען טיילט מען זי אויף
2 טייל: 36 און 27. אצינד אדיערט מען 7 און
2 איז 9; 3 און 6 איז 9 דאס איז דער 9 סעפ־
טער (IX). אין דעם טאג האט מען דאן אונ־
טערגעשריבען דעם פריעדענס־אבמאך. דער
דייטש־פראנצויזישער קריעג האט געדויערט
פון 1870 ביז 1871, בעטרעפט צוזאמען 3751.
טיילט מען אויך דעם מספר אויף 2 טייל 37
און 41 און מ'רעכענט: 7 און 3 איז 10; 1 און
4 איז 5.

אם 5 אקט. איז טאקי ריכטיג דער פו'יעדען
געשלאסען געווארען. אצינד געהט ער איבער
צו דער איצטיגער וועלט־מלחמה פון 1915 14,
וואס בעטרעפט סומע 3829 און טיילט עס אויך
אויף 2 חלקים: 38 און 29, דאן מאכט ער א
חבור: 8 און 3 איז 11; 9 און 2 איז 11. הכלל
קומט אויס, אז די מלחמה וועט נעהמען א סוף
דעם 11. נאוועמבער (XI).

אויב נישט נאך פריהער.

א צווייטער יודישער דיפלא־מאט אין טערקיי.

די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען
האט בעשטימט דעם יונגען יודישען דיפלאמאט
ה' לואיס איינשטיין אלס ספעציעלען געזאנדטען
קיין טערקיי איבער דער צייט פון קריזיס. איינ־
שטיין א'ז שוין אמאל געווען אין דיפלאמאטי־
שער דיענסט איבער צעהן יאהר און האט פער־
טראטען די שטעלע פון אמעריקאנער געזאנד־
טען אין קאסטא־ריקא. ער האט געמוזט זיין
שטעלע פערלאזען, ווייל ער איז א רעפובליקא־
נער און די איצטיגע אדמיניסטראציע אין וואש־
ינגטאן איז א דעמאקראטישע.

ה' אנשטיין איז אויך פיעל יאהרען געווען
א בעאמטער אין דער אמעריקאנער געזאנדשאפט
אין קאנסטאנטינאפאל און איצט איז ער זעהר
נויטיג. זיין בעשטימונג איז נישט קיין בעליי־
דיגונג פאר דעם אמעריקאנער געזאנדטען אין
קאנסטאנטינאפאל ה' הענרי מארגענטוי (אויך א
יוד), וועלכער האט זיך ארויסגעוויזען זעהר פע־
היג פאר זיין אמט. עס איז קיין נייעס נישט
צו שיקען א געהילף, אדער א ספעציעלען גע־
זאנדטען, ביי אויסעראר דענטליכע געלעגענהיי־
טען אפילו, ווען זיי זענען נישט אזוי וויכטיג
ווי די איצטיגע לאגע אין טערקיי.

א זעלטענהייט.

די לעצטע צייט האבען זיך אין ווילנא דורך
אונבעקאנטע פערזאנען גענומען מאסענהאפט
פערשפרייטען אונטער דער בעפעלקערונג די
אנטיסעמיטישע צייטונגען „זעמסטשינא" און
«רוסקאיא זנאמיא» אין וועלכע עס איז געווען
געדרוקט דער בעריכט פון כאסטאווער «עלילת
דם». דער ווילנער גובערנאטאר האט ארויסגע־
געבען א בעפעהל צו דער פאליציי שטרענג אכ־
טונג צו געבען און דער פערשפרייטוג פון די
דאזיגע העץ־בלעטלעך און מאכען אן ענדע צו
די פאלשע קלאנגען, וועלכע פארשפרייטען ראס־
סענהייס צווישען דער בעפעלקערונג.

פער'משפט אנ'אנטיסעמיט.

דער לייפציגער געריכט האט פער'משפט
דעם בעקאנטען אנטיסעמיט פריטש, דעם בע־
קאנטען ארויסגעבער פון דעם אנטיסעמיטישען
בלאט „האמער" פאר בעליידיגען יודישע מעד־
לעך און פרויען. דעם 15. דעצעמבער האט ער
אין „האמער" פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל מיט
דעם טיטעל „העברעאישע פראנצויזען־פריינ־
דינס", אין וועלכען ער האט בעהויפטעט, אז
ביים אנקומען פון פראנצויזישע געפאנגענע אין
מילהויזען האבען יודישע טעכטער געטאנצט מיט
פיינדליכע אפיצערען אויף די גאסען.

דער אנטיסעמיט האט נישט געקאנט בע־
ווייזען זיינע בעהויפטונגען און איז דארום פער
משפט געווארען צו א געלד־שטראף פון 1200
מארק.

ציוניסטען אין אמעריקא.

דער ציוניסטישער פערבאנד אין אמעריקא
האט בעשלאסען ארויסצוגעבען בראשורען אי־
בער ציוניזם און ארץ־ישראל. מען וועט געבען
א פרייז פון 100 דאלאר און א בראנזענעם מע־
דאל צו דעם אמעריקאנער יודישען סטודענט,
וואס וועט שרייבען דעם בעסטען אריגינעלען
ארטיקעל וועגען דעם יודישען לעבען און קול־
טור אין פאלעסטינא.

נאציאנאל־פאנד.

אינ'ם משך פונ'ם חודש מערץ האט דער
יודישער נאציאנאל־פאנד ערהאלטען בסך־הכל
30.223 מארק. די סומע פערטיילט זיך אויף פאל־
גענדע לענדער: נארד־אמעריקא — 2773 מארק;
עסטרייך 6978; רוסלאנד — 2773; דייטשלאנד —
2345; רומעניען — 629; ענגלאנד — 482; שווייץ
— 435; האלאנד — 332; גריכענלאנד — 244;
אויסטראליען — 222; בולגאריען — 212; אסט־
אזיען — 183 מארק.

געזעצ־ענדערונגען וועגען יו דען אין מיטעל־שוהלן.

פעטראגראד. דאס מיניסטעריום פאר פאלקס
בילדונג האט פארגעשלאגען נייע געזעצ־ענ־
דערונגען בנוגע אננעהמען יודישע שילער אין
די רוסישע מיטעל שוהלען. נאך דעם נייעם
געזעץ נאך זאלען יודישע קינדער האלטען עק־
זאמענס צוזאמען מיט די שילער פון אנדערע
גלויבענס. די ענטפערען פון די יודען זאלען
בעצייכענט ווערען מיט „צופריעדענשטעלענד",
און „ניט־צופריידענשטעלענד" פון די יודען וואס
האבען אויסגעהאלטען דעם עקזאמען זאל מען
אננעהמען פריהער די, וואס זייערע עלטערען
זיינען גע'הרגט אדער פערוואונדעט אין מלחמה
די קינדער פון יודישע סאלדאטען, וואס האבען
זיך ניט אויסגעצייכענט אין דער מלחמה זאלען
ווערען בעשטימט אויף די פלעצער וואס זיינען
געבליבען ליידיגע נאך די ערשט־דערמאהנטע.
אויב די צאהל פון די לעצט דערמאהנטע שילער
איז מעהר ווי די צאהל ליידיגע פלעצער, דאן
ווארפט מען צווישען זיי גורל. די איבעריגע
ליידיגע פלעצער, אויב אזעלכע געפינען זיך
ווערען פערטיילט צווישען די יודישע קינדער,
וואס האבען אויסגעהאלטען דעם עקזאמען ביז
וואנען די צאהל פון יודען עהנליך דער „פרא־
צענט נארמע" איז פערפולט אלץ דורכווארפען
גורל צווישען זיך.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז
ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע
מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט

יודישע לעגיאנען.

פון צייט צו צייט בעווייזען זיך אין דער אלגעמיינער און יודישער פרעסע קורצע ידיעות וועגען דעם: אז אין איטאליען, עגיפטען און אמעריקא וועלט געפיהרט א ענערגישע פראפאגאנדע וועגען גרינדונג פון בעזונדערע „יודישע לעגיאנען", וועלכע זאלען ערפיהלען א וויכטיגע היסטארישע יודישע מיסיאן. אונקלאר און נעבעלדיג וועלט אויך ערצעהלט וועגען א נייער בעווענונג אין איטאליען, וואס שטרעבט צו די זעלבע ציעלען, ווי דער ציוניזם. דאס הייסט, צו מאכען ארץ־ישראל פאר א יודיש לאנד, פאר א היים פון אונזערע וואנדערנדע מאסען, אבער די נייע בעווענונג האט אנדערע, גאר אנדערע וועגען און מיטלען וואס זאלען ערווירקליכען די דאזיגע נאציאנאלע שטרעבונגען.

די לופט פון דער יודישער פאליטישער וועלט איז דירעקט אנגעזאפט מיט עלעקטרישע שטראמען. וועלכע ענטהאלטען אין זיך פערשיידענע דרייסטע און שטורמישע אידעען, גזדאנקען פון קראפט און מוט. עס פיהלט זיך א דראנג נאך טהאטען, א אינערליכע בעדערפענישׂ עפעס אויפצוטהאן, ניט זיצען און וואַרטען, נאר דורכזעצען און דורכפיהרען יענע גזדאנקען און חלמות, וועלכע זענען פריהער, פאר דער מלחמה, געווען די לעבענס־נערוועז פון דער יודישער פאליטיק.

דאס איז אויך גאנץ פערשטענדליך! מיר לעבען אין א צייט, וועו נאר די טהאטען נאר, די פיזישע כחות און מעשים דירעגירען דעם גאנצען פאליטישען לעבען.

ארמעען און הארמאטען, ביקסען אין אריטילעריע, בלוט און גרענצאזע קרבנות — דאס אלץ פלעכטן זיך צוזויף אין א פאנאטישען בילד פון קראפט און רצון, דאס שטעהט פאר אונזערע אויגען און רופט, און וועקט, און בעראיזפלוסט אונז.

ניט דא איז דער ארט און ניט איצט איז די צייט צו בעהאנדלען די פראגע וועגען „לעגיאנען" און „ארמעען", וועגען זייער צוועקמעסיגקייט און נוצלאזיגקייט — ס׳איז א ענין, וועלכער נעהערט ניט פאר־לויפיג דער פרעסע.

איינס מוזען מיר דאך בעמערקען: אלץ וואס עס קומט איצט פאר פאר אונזערע אויגען, אט טאקע די קלאנגען פון „לעגיאנען", זענען זעהער תאראקטעריסטיש און סימפטאמאטיש. דאס זענען סמנים פון געוויסער נאציאנאלער רייפקייט. ס׳ווערט נען צייכען פון דעם, אז דער מורא־דיגער בלוטיגער ים, אין וועלכען עס שטרומען אויך טייכען פון יודיש בלוט האט אויפגעוועקט אין אונזערע הערצער א דראנג צו טהאטען. עס ווערט פאר אונז קלאר און בולט־אז ניט נאר מיט שקלים און מארקען קען אירפגעריכט ווערען א פאלק. ס׳ווערען צייטיג אין אונזערע מחות די גזדאנקען, אז דער בעגריף פון קרבן, פון פאלקס־ארבייט, פון פאלקס־גאולה איז א מעהר טיפער און בריימער. ער איז גרענצלאז און מוראדיג, ווי דער הונם און דערבי ריין און קרישטאל־לויטער, ווי דער בלויער פריהלינגס־הימל, וועלכער פערשווינדט אין דער אונענדליכקייט.

ס׳קען זיין, אז פון די אלע לעגיאנען וועט גאר נישט ווערען — דאס איז כמעט וואַ־שיינליך — אבער זאל אונזער יוגענד אויסואקסען אונטער די הייסע שטראהלען פון פלאם־פייערדיגע־פערלאנגען און דרייסטע חלומות. זי זאל ערצויגען ווערען צו טהאטען, צו קרבנות, צו אידעאלען, וועלכע פערלאנגען דעם גאנצען מענשען — זיין גוף און זיין מוח.

כ. ג.

פון אמעריקא.

קיין שלום ושלוה צווישען די אמעריקאנער יודען און יהודים האט קיינמאל נישט געהערשט. אבער איצט האט זיך צווישען ביידע לאגערן צופלאקערט אנ־אמתע מלחמה.

ווער זענען עס די יודען און ווער זענען די „יהודים"? די יודען זענען „מיר". דאס הייסט, די איינגעוואנדערטע יודען פון רוסלאנד, גאליציען, רומענין און אנדערע מקומות. די „יהודים" זענען אונזערע „אריסטאקראטען" פון אויבען", די יודישע מאגנאטען.

די „יהודים" האבען שטענדיג געוואלט שפיעלען די ראליע אלס די פערטרעטער פון די אמעריקאנער יודען. יעדער „יהודי" האט זיך געגומען דאס רעכט צו ריידען אין נאמען פון גאנצען אמעריקאנער יודענטום. די יודען האבען דאס נישט געוואלט דערלאזען. זיי האבען שטענדיג געשטרעבט צו צובראכען דעם דעספאטיזם פון די „יהודים", וועלכע האבען מיט זייער מה־יפית־פאליטיק אין די הויכע מענטערע בעליידיגט דאס יודישע פאלק. די „יהודים" שפיעלען א פאליטיק פון „פערשווייגען", „זאל אונזערס איבערגעהן", די יודען זאלען זיך דא נישט וואַרפען אין די אויגען.

די „יהודים" זענען פיעל מאל געווען גענוואונגען זיך צו בויגען פאר דעם ווילען פון די יודען, דורך די שטארקע פראטעסטען פון די לעצטע. נאך מעהר מאל איז די יודען געלונגען ריינצוואוואשען דעם יודישען כבוד א דאנק דעם וואס זיי האבען נישט געפאלגט די יאהודימשע פערשווייגונגס־פאליטיק. אזוי, למשל, איז דאס לעצטע געשעהען, וועו דער געוועזענער אמטסיסעמיטישער שף פון דער ניו־יארקער פאליציי ב׳נ׳ה׳א׳ם האט אריסגעגעבען אנ׳ערקלעהרונג, אז 70 פראצענט פון די ניו־יארקער פערברעכער זענען יודען, דאס איז צושפרייט געווארען הונ־פין, צוואמענפרעסענדיג איהרע ליפען.

— ענטשולדיגט מיר, מיין טייערסטע, אבער איך בין... שרעקליך געערגערט... פלוצלונג קען עפעס מיט מיין וווהנדעלע חס ושלום פאסירען עפעס ניט גוטעס...

ניט פערענדיגענדיג איהרע ווערטער און פערגעסענדיג צו צוזוגענען, זיך האט די ציטעריגע מוטער א קלאם געטהאן מיט׳ן טיר און איז נעלם געווארען.

דער גאסט איז זיך ווייטער געזעסען און האט זופענדיג דעם טיי מיט קלייניע שלוקען, בעטראכטט דעם סטודענט אניטשקין מיט זיין כלה, וועלכע זענען איהם גראדע אנטקעגען גענעסען.

אויף וועלכען פאקולטעט שטודירט איהר? האט ער א פרעג געטהאן דעם אקאדעמיקער, ליעבליך צושליסענדיג. דאס לינקע אויג.

— אויף דער יורידישער.

— אהא, אזוי... אמאל האב איך אליין אויך שטודירט אין אוני־ווערזיטעט. איך האב זעהר טעלעגראפיש אויף דער וועלט און איז אויך געווען געדרוקט אין דער „נאוואיא וורעמיא" די יודען האבען אזא בעליידיגונג נישט געקאנט פערשווייגען. די „יאהודים" האבען דאקא געוואלט מען זאל עס שטילערהייד אראבשלינגען. דער סוף איז געווען, אז די יודען האבען ארגאניזירט א פראטעסט־מיטינג און ב׳נ׳ה׳א׳ם איז געווען געצוואונגען אפען מודה צו זיין, אז ער האט געוואגט ליגען און ער איז טאקע דער פאר אראבגעזעצט געווארען פון זיין אמט.

איצט, אז מען האט אין אמעריקא אנגעהויבען ריידען וועגען א יודישען קאנגרעס. האבען די „יאהודים" ארויסגעווויזען א אונאפערידענקייט, „וואס — הייסט עס — טומלען וועגען יודען! בעסער שוויגען!" אז די יודען האבען אבער געמאכט די ערשטע קאנפערענץ מיט פייערדיגע רעדעס און פעסטע בעשלוסען זיך צו ארגאניזירען — האבען זיך די „יאהודים" דערשראקען און זיי וועגדען אן אלערליי מיטלען צו צובראכען דעם יודישען קאנגרעס פון איידער עס איז געבוירען געווארען.

נו, האט זיך דאס צופלאקערט די גרויסע מלחמה. די יודען פיהלען די געפאהר, וואס עס דראהעט דער אידעע פון א יודישען קאנגרעס מצד די „יאהודים", וויל צו אזא קאנגרעס האט נויטיג די סימפאטיע פון די אמעריקאנער הכנסת ריזיון און „יאהודים", פון וועלכע אויפזאנען ווי יעקב שיף, לואיס מארשאל און זענען די רעדעל־פיהרער. האבען דאס א זעהר גרויסען איינפלוס.

בקיצור, אין ניו־יארקער יודישער וועלט איז איצט לעבעדיג. בפרט אז א יודישע ציטונג „דער טאג", וואס ערשיינט ערשט א קורצע צייט און ווערט אויסגעהאלטען פון די „יאהודים", צווייפלט זיך לויבענדיג איהרע בעלי־בתים, פון דער פינפטער עוועניו און ווארפט שטאלץ אויף די אינגעוואנדערטע יודען. דא איז נאך אונטערגעקומען א נייער סקאנדאל. ד״ר זשי־

דער איינזאמער.

(פארטזעצונג)

דער גאסט האט א שמייכעל געטהאן...

— מאדאם, בלויז פארויפג! איבריגענס, האט איהר געהערט, אז עס הערשט איצט אין שטאדט דיפטעריע? דאס קינד קען זיך אזוי שפא־צירען. ארומלויפען און שטיפען. פלוצלונג הויבט עס אן לייכט אונטערצוהוסטען, אין העלדזעל בעמערקט זיך א רויטקיט, כלומרשט א נאריטקייט אהן סכנות...

די מאדאם פיטיליעו איז אויפגעציטערט געווארען און האט בריים פאנאנדערגעפענט איהרע אויגען.

— ערלויבען זיי, מיין סערגייעלע האט דאך נעכטען אין דער אמת׳ן צווויי מאהל א הוסט געטהאן...

— א, דא האט איהר עס! — האט דער גאסט א שריי־כל געטהאן מיט׳ן קאפ, עס איז מעג־ל... אז אויקר א גו... האט נעכאפט דיפטעריע. יעריגענס וועט איך איהר בעריהיגען, עס קען זיין, אז דאס איז ניט קיין דיפטעריע, נאר סקארלאטין... וויי זאגט איהר? נעכטען האט ער אונטערגעהוסט? המם... אויב ער איז ניט איזא־לירט, קען ער נאך לייכט אנשטעקען די איבע־ריגע קינדער...

בלאס, ווי א ווייס שטיק פאפיר, האט די פרוי פיטיליעוו כסדר געהאלטען אין אירן אויס־מאכען און צושליסען איהר מויל, ניט קענענדיג איין וואַרט אריסריידען.

— צנפיעל נעהמט זיך דאס ניט צום האר־צען, — האט זעהר פריינדליך באמערקט דער גאסט, סקארלאטין ענדיגט זיך בלויז מיט מאל מיט טוים. מאנכעמאל דופט זי זיך נאר אבי אויפן געהער־ארגאן און קריגט זיך בלויז מיט טויבקייט, אדער וואס עס איז נאטירליך גע־פעהרליכער. די רופט זיך אבי אויף די לונגען...

— וואהין לויפט איהר שוין? — האט אונ־רוהיג א פרעג געטהאן די בעל־הבית׳טע בייט דער פרוי פיטיליעוו. זי־ענדיג, וויי די קנעפט זעצט אויף זיך אריוף דעם הוט מיט ציטער־נע־דע הענד און צושטעכט זיך די פ׳נגער מיט דער

Jüdische Volkszeitung № 105 Jodisk Folketidende

יודישע פאלקס-צייטונג

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

אבאנעמענט־פרייז:
פאַרן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, מאנטאג יב' אייר תרע"ה (26. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די בלוטיגע שלאכט ביי איפערן.

דער רוסישער קייזער אין פשעמישל. — די דייטשע פלאטע אין נארד־זעע.

די שלאכטען ביי איפערן.

דער באדען פון מערב־פלאנדערן דער קעניג, וואס געפינט זיך אין דיי־ טש העזה איז גאנץ דורכגעזאמט מיט מענש־ לעכן בלוט, אהום יעם איפער־קאנאל זענען פאר־ געקומען די בלוטיגסטע שלאכטען פון דער אר־ מיי. בלאמע, די דייטשען ווילען זיך דורכ־ בייסען צו קאלע און די ענגלענדער מיט די בעלגיער וואשען אויף דער רעכ, זענן זיי וויי־ לען קענען ארויסווארפען דעם שונא פון בעל־ גיען באדעק.

נאך א לאנגער הפסקה האבען זיך בריים אי־ בערקאנאל ווידער אנגעהויבען מוראדיגע שלאכטען. די פאלענדע בערזכטען גיבען א בילד פון דעם, וואס ס'קומט פאר אין פלאנ־ דערן. וועלכער גאט האט נעשענקט א צוויליזי־ ע שחיטה און א פריהלינג.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 25 אפריל. (אפיציעל). אויפן מערב־ פראנט האבען זיך חעם שוגאס פערזוכען צו אנגריפען אונז ניט אריינגעגעבען, אין צפון פון איפערן האבען זיך א פראבאזוישער און ענגלי־ שער אנגריפען ניט אריינגעגעבען. דער שונא האט דערבייי נעהאט גרויסען הויק, נאך א מיינלעכען אנגריף ביים שאטע. וואס נעמט פון איפערן ביז בייקשאט. האט נעהאט דעם זעלבען מזל. אין צפון פון איסער־קאנאל האבען אונזע־ רע מחנות נעשטורעמט די דארף ליזערן, די צאהל פון די נעפאנגענע פראנצויזיזן ענגלע־ דער און בעלגיער איז צוזאמען מיט די נעכטי־ גע איף דעם זעלבען ארט דערגרייכט 2470. חוץ דעם האבען מיר עראבערט 35 קאנאנען מיט אמוניציאן, א גרויסע צאהל ביקסען און פולע מאטשין

קריעגס־שיפען זענען נעווען גרייט אויפצונעה־ מען א קאמף. אבער די ענגלענדער זענען ווי פערשוואונדען פונם „בלאקירטען" ים. „נארד־ זעע איז פרייי" — אזוי שרייבט די „דייטשע טאגעסצייטונג".

די היינטיגע מיטיילונג פון ענגלישען אדמי־ ראלשטאב לייקענט אב די דייטשע ידיעות און ערקלעהרט, אז דאס ווערט אלץ נעמאכט. כדי צו באגרייפן דעם מאריע־מיניסטער טירפיליץ צו זיין יובילאום. אויב דער דייטשער פלאט וואלט באמת נעווואלט א ים־שלאכט וואלט ער עס נעקענט זעהר לייכט דערגרייכען. ס'אי־ נור נעניג, אז ער זאל זיך אין דער ווירקליכקייט בעווייזען אריס'ן צפון־ים.

אין דער עראבערטער פעס־ טונג.

לעמבערג, 24־טען אפריל. דער צאר איז אבנעפאהרען דורך זאמבאר, קיין פרשעמישל אין דער בעגלייטונג פון דעם הויפט־קאמאנדיר גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש מיט זיין גאנצען שטאב. 7 א זייגער אין אוונד איז דער קייזער אנגעקומען קיין לעמבערג, וואו ער איז עמפאנגען נעווארען דורך דעם פעסטונגס קא־ מענדאנט מיט־ן גאנצען גארניזאן. נאכדעם ווי ער האט נעגעסען אבענד־ברויט אין דעם נע־ ווענליעם עסטרייכישען קאמענדאנטס־פאלאץ האט ער בעקוקט די עראבערטע פעסטונג פרשעמישל. אויף מארגען איז דער רוסישער קייזער ווידער אוועקגעפאהרען קיין לעמבערג.

ראטשילדס צוואה.

די טעג איז פערפעסנשלוכט צוואתן לארד ראטשילדס צוואה. זי איז נעווייסער מאסען מער־ קווירדיג. דערמאר, וואס נעגען אלעמענם ער־ ווארטונגען, זענען ניטא אין דער צוואה קיינע אבגעשרייבענע סומעס נעלט אויף צדקה אג־ שטאלטען.

דער פערזונליכער פערמעגן פון לארד איז אונגעפעבען אין א סומע 2.500,000 פונט.

דאס איז אבער ניט דער גאנצער פערמעגן פון פערשטארבענעם לארד ראטשילד. ער האט נאך גרויסע קאפיטאלען צו ווארמען איבער דער גאנצער וועלט. און מען קען פון דארט ניט בעקומען קיין ריכטיגען איבערבליק וועגען דעם קאפיטאל פון פערשטארבענעם לארד ראטשילד. דאס גאנצע פערמעגן איז פונאנדעך נעטיילט צווישען די זיהן מעכטער אין קרובים.

רוסישע פליגער.

ניין פרייטאג זענען רוסישע פליגער נע־ פליגען איבער טשערנאוויץ אין אראבאוואר־ פען באמבען איבער דער שטאדט בסך־הכל זע־ נען אראבאוואגען נעווארפן נעווארדן 12 באמבעס, א טייל פון זיי האט נעטראפען אין אנגעריכטעט שאדען.

געדענקט דעם 1. מאי,

ווען עס ווערט געשפיעלט די בעקאנטע טראגעדיע „זשי־ דאווקא" פאר'ן פרעסע־פאנד פון דער „יודישער פאלקס־ צייטונג".

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אווענד וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעוואוסטע היסטארישע טראגעדיע

„זשידאווקא"

פון י. לערנער

(די יודין)

1 טער אקט — דער סדר. 2־טער אקט — דער ארעסט. 3־טער אקט — אין דער תפיסה.

4־טער — אויף דעם שייטערהויפען.

מיט'ן אנטייל פון הר' אין פרוי טימאנאוו, הר' און פרוי בעלאווסקי הר' רעזניק און ה' שטרויך.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

דער ערשטער קאהר פון סדר — אין דאס געבעט פאר'ן טויט ווערט געלייטעט פון ה'ר בערעזאווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג, ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה'ר סקאראכאד.

באל ביז 3 אוהר

דער קאפענהאגענער געזאנג פעראיין

„הזמיר" (דיריגענט י. ביימעל)

פעראנשטאלטעט זונטאג, דעם 25 אפריל, אין סטודענטען־פעראיין

Wester Boulward 6.

אגרויסען קאנצערט

געווידמעט דער יודישער מוזיק.

עס וועלען מיטווירקען: קעניגליכער קאפעל־מוזיקער ה. זיגפריעד סאלאמאן (וויאלאנטשעל) און ה. רודאלף סימאנסען (קלאוויר)

בילעטען צו 2 ·1.50 און 1·00 קראן־ און 75 אויירעס צו בעקומען אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, און ביי אלע מיטגלידער פון „הזמיר" אין אווענד.

בעמערקונג: מיר מאכען אויפמערקזאם אז דיעזער קאנצערט ווי אלע פריערדיגע קאנצערטען פון "הזמיר הויבען זיך אן פרעציס.

באל ביז 3 אוהר.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשטקלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראויס־בעשטעלונג.

מיר ווינשען גליק

ה'ר ראזענבוים און פרוי צו זייער ניי געבוירענעם זוהן.

ג. סענדעראוויץ און פרוי.

עס ווערט געזוכט

א העקער מנקר וואס זאל זיין פלינק צו דער ארבייט. ווענדען זיך רויזענגארדען 14.

י. בערנשטיין.

שניידער־פאכפעראיין

פון יאהר 1873.

די ארדינערע גענעראל פערזאמלונג

ווערט אבגעהאלטען

דינסטאג דעם 27־ן אפריל האלב ניין אזייגער אין אבענד

אין רוימערסגאדע 22, פעסט זאל.

טאגעס ארדנונג:

1) פראטאקאל דורכלעזונג.
2) דין וחשבון
3) טעטיגקייט.
4) איינגעקומענע פארשלאגען.
5) מאי־דעמאנסטראציע.
6) גרינדונגס־פעסט.
7) ערקענונג פון פראטאקאל.

א גילטיגער פאך־בוך דארף פארגעוויזען ווערען.

די פערוואלטונג.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ предподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12ч до 1ч: дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцелярію Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 32 26.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

ערשטקלאסיגע שניידעריי

ח. פארבעראוו

האט זיך איבערגעצויגען אין וועסעלסגאדע 15 א. 2.

און נעמט ווייטער אויך אן בעשטעלונגען אויף אלערליירע ארבייט.

ארבייט ווערט אויסגעפיהרט רעיעל און פונקטליך.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אויריס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אויריס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צוב פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע אין קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG" MONTERGADE 2 KÖBENHAVN K

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

דער דאזיגער סראטעסט פון דר. באער האט בעגעגנט אין דער ניצ׳צער געזעלשאפט דעם גרעסטען מיטגעפיהל און צופרידנהייט. דער ניצצ׳ער בירגערמייסטער האט אנגעשריבען דעם ראבינער פאלגענדען בריף:

געהרטער הערר ראבינער!

דער ניצצ׳ער מוניציפאליטעט — (שטאדט־פערוואלטונג) פעראיניגט זיך פון גאנצען הארצען מיט אייער פראטעסט ברירף, וועל־כער איז געווען געדריקט אין היגען „עקלעראר". זיין פראנט קענען מיר בלויז פראנצויזישע סאלדאטען, וועלכע קעמפען אין שטארבען פאר׳ן פאטערלאנד. דער מוניציפאליטעט האט דאס פערגניגען אבצוגעבען דעם גרעסטען קרע־דיט דער העלדישקייט פון אייערע גלויבענס־גענאסען, וועלכע האט זיך לעצטענס אזוי גלע־צענד בעשטעטיגט דורכ׳ן העלדישען טויט אויפ׳ן שלאכט פעלד פון דעם ניצצ׳ער אידישען לויי־טענאנט אלבערט מעסעאס, וועמענס נאמען עס ווערט הויך געאכטעט פון אלע בירגער אהן אונ־טערשייד פון אמונה.

צום היינטיגען קאנצערט פון „הזמיר".

דיריג. יעקב בי׳מעל.

סאלא־זינגער.

ס. ראבוכין.

פוילישע זעלבסטפערוואלטונג

די פוילישע פרעסע קאן זיך נאך אלץ ניט בערוהיגן וועגען דעם, וואס די יודען האבען בעקומען אביסעל רעכט אין דער זעלבסט־פער־וואלטונג. «דזינן» שרייבט.

„מיר האבען אבער א האפנונג, אז פאר די פוילישע וועהלער וועט נעגוג זיין אין דער הינ־זיכט דער נעוונטער פערשאנדז. און דער אינ־סטינקט פון זעלבסטהיטונג וועט אבהיטען די פוילישע מיעשצאנסטוא, זי זאל נישט פערדאר־בען דאס וואס אונז גיט דער נעזעץ.

דער דזינן" שרייבט:

„דאס נעבען זעלבסטפערוואלטונג פאר פוי־לישע שטעדט האבען די יודען אנערקענט פאר זיך אלס א שטארקען קלאס אז״ו. די יודען האבען נערעכענט, אז בשעת דער היינטיגער מלחמה וועלען זיי בעקומען גרויסע פריווילע־גיעס. אבער דער אוסטאוו פון זעלבסטפערוואל־טונג בעווייזט, אז די בעשטימענדע מלוכה־ספערען האבען כלל נישט בדעה. אריסווייזען פרייהדשאפט די יודען אויפ׳ן חשבון פון די פוי־לישע אינטערעסען. די יודען האלטען דאס פאר א גרויסע מאראלישע מפלה. און דארום בעמיהען זיי זיך טרייסטען. פערקלענערענדיג וי וייט מעגליך די בעדייטונג פון דער דאזי־גער עקאנאמישער רעפארם אין אונזער קאנט.

לויה פון א העלד.

אין ארגעיוו בעסאראבער גוב. איז פאר־נעקומען א גראנדיעזע לויה פון געפאלענעם יו־דישען סאלדאט אשר זעליג פיינמאן. דער פער־שטארבענער קריעגס העלד האט אין דארף משאני, ביי לעמבערג, געארבייט אין דער אפי־צערן קך און א גראנאט פון שונא האט אנ־געצונדען און פערברענט די גאנצע קיך־מיט אלע דיענער צווישען זיי אויך דער פערשטארבענער. ווינער א ברודער ניסן פיינמאן, וועלכער האט געדינט אלס סאניטאר אין זעלבען רעגימענט האט פון אונטער די חורבות אריסגעשלעפט ווין טויטען ברודער. די אומגליקליכע מוטער איז תיכף אבגעפאהרען צום סראנט און האט געפונען ביים היפט־שטאב אנ׳אומזיסטען וואג־גאן פאר׳ן בר־מינן בין, קישיניעוו.

דאס גאנצע שטעטעל האט מיט טיפען טרויער און הערציידסענדען גאסניאמער בע־גלייט די לויה און האט דעם נפטר צוגעטיילט גרויס כבוד.

יודישע נייעס.

פראגרעסיוו־נאציאנאל־ארטהאדאק־סי״ש. דאס איז נעמליך די פראגראם פון א נייי־ער צייטונג „דער אמת" וועלכע הויבט אן אריוס־צוגעהן אין לאנדאן און וועלכע וויל קעמפען נעגען „רעליגיעזען זון מאראלישען הפקרות" וי׳ אויך נעגען דער פאלשער הייליגקייט פון די פרומאקעס.

לזכרון די געפאלענע יודען. די האמ־בורגער אלטע און נייע קלויז, וועלכע איז אייניג פון די עלטסטע בתי מדרשים אין דייטשלאנד האט בעשלאסען, אלע געפאלענע יודישע סאל־דאטען אין דייטשלאנד איינצושרייבען מיט קורצע ביאגראפיען אין א ספעציעלען ספר־זכרון און יעדען יום כפור פאר זיי מזכיר נשמה צו זיין. עס ווערט אויך געפלאגט, איינצוקריצען די נעהמען׳און די יאהרצייטען פון די געפאלענע סאלדאטען אין א מארמארענע מצבה וועלכע דארף איינגעמויערט ווערען אין דער שוהל פון דער „קלויז".

(די זעמסטוואס פאר די יודישע הייס־לאזע) דער רוסישער „זעמסקי סאיוז" האט בעשלאסען, צו עפענען אין וואַרשא 30 קינדן פאר יודישע און קריסטליכע הייסלאזע. די יו־דישע קינדן וועלען זיין בעזונדער, אונטער דער אויפזיכט פון א נאמן אויף כשרות. אויסער דעם איז בעשלאסען געווארען צו גרינדען א סאניטארע קאמיסיע, וועלכע וועט בעזוכען די דירות פון די הייסלאזע. וועלכע וואוינען אוי־סער די פרויסען, און אכטונג געבען, אז די דיר־רות זאלען זיך נעפינען אין א היגיענישען צו־שטאנד. און די קראנקע נעכטן אומזיסט דאק־טוירים און מעדיקאמענטען. א בעזונדערע קא־מיסיע ביים „זעמסקי סאיוז" איז אויך נעגרינ־דעט געווארען צו נעבען בעקוועמערע וואוינונ־גען די הייסלאזע, וואס וווינען זעהר ענג.

(אונצופרידען). די לאנדאנער צייטונג „גלאוב" איז ארויס מיט א שארפער אטאקע נע־גען ישראל זאנגוויל, אין וועלכע ער ווערט בעשולדיגט, אז ער וויל צוליעב די יודישע אינ־טערעסען מקריב זיין ענגלישע אינטערעסען.

מר. זאנגוויל ווערט שארף קריטיקירט דער־פאר, וואס ער האט פובליצירט אין ענגלאנד די נעשיכטע פון די פאגראמען, וואס איז בעגאנגען נעווארען נעגען יודען אין פוילען. ער ווערט בעשולדיגט, אז צוליעב די יודען שטעלט ער אין נעפאהר די פריינדשאפט צווישען רוסלאנד און ענגלאנד. וואס איז יעצט אזוי נויטיג בשעת דער מלחמה מיט דייטשלאנד. די צייטונג זאגט אז צוליעב עטליכע יודען וויל זאנגוויל אפברע־כען דעם פערבאנד מיט רוסלאנד און נעבען דייטשלאנד די נעלעגענהייט צו שלאגען ענג־לאנד.

געדענקט דעם 1. מאי,

וועלן עס ווערט געשפיעלט די בעקאנטע טראגעדיע „זשי־דאווקא" פאר׳ן פרעסע־פאנד פון דער „יודישער פאלקס־צייטונג".

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז וועגן די׳ ציהען זיך פון אירן דירה אין אנדערע פונקטן זיי **אונבעדינגט בעלדען** אין פאסט קעל געטאהן מיט׳ן קאפ.

— הלואי׳ אבער, כ׳מיין, עס טרעפען זיך דאך אויך אזעלכע פעלע. אז דאס קינד ווערט גליקליך געבאראן, און שטארבט פונדעסטוועגען נאכהער. דער קינדערישער ארגאניזם איז זעהר א צארטער און א שוואכליכער... עס גיט נאר א בלאז אין ווינטעל און טראגט אויפ׳ן קינד ארויף א שטיקעל שטויבעלע — דאן איז א סוף. לויט דער סטאטיסטיק פון קינדער שטארבליכקייט...

— עה. לאזט מיך אב מיט אייער סטאטיס־טיק! איך האב געלויבט צו גאט, פיער קינדער־לעך און אלע לעבען זיי ברוך השם... האט דעם בעל דרשן אויבערגעשלאגען די מאדאם פי־ליזיוו.

(פראטזעצונג קומט)

א. אוועדטשענקא.

דער בעל־הבית האט א קוועטש געטהאן תם׳ ווי׳אטע מיט די פלייצעס.

— דאס זענען אבער זעלטענע פאלען״.

— זעלטענע? — האט אונטערגעכאפט דער קאלקקער אורח. ניין, ניט קיין זעלטענע. מאנ־כע מריינען טארען איבערהויפט קיין קינדער ניט האבען״.

— אי, אום גאטעס ווילען, צוליעב וואס. האם איהר פיזיהערט אזעלכע דבורים?! — האט דר אבגעפרופען די פרוי פון בעאמטען פיזיליזיוו: עס וועט הס ישלום קיין שום בייז ניט געשעהן. אין איהר — האט זי זיך געוועגדעט צום אייג־נאמען מארשוין — איהר וועט נאך הוליען אויף אייערע שעגניץ״.

דער אינזוימער הער האט אומעדיג א שא־

צוריק צום פאלק.

גרויסע געדאנקען דרינגען אריין אין ברייטע פאלקס־מאסען נאר דורך שווערע אינערליכע קאמפפען און דורך טיעפע פאלקס־איבער־לעבענישען. אפט זענען עס בלוטיגע צייטען און דונקעלע עפאכען, וועלכע ברענגען אריין אין א פאלק א נייעם גייסט און ערוועקען אין איהם אלטע, גרויסע מחשבות, אידעאלען וועלכע זענען שוין כמעט פערלארען געגאנגען — און די לעבענס־קראפט פון דעם פאלק האט זיי אין שווערע צייטען צוריקגעבראכט צו א נייעם לעבען און שטרעבען. דערפאר וועט די פאלקס־נשמה אלעמאל בלייבען דער אייביגער קוואל פון וואנען עס וועלען געשעפפט ווערען נייע כחות און נייע טהאטען. וועה איז דעם דור, וועלכער פארפרעמדעט זיך פון דעם לעבענס־קוואל פון זיין ליידענדער נאציאן. און גליקליך איז דער דור, וועלכער זוכט און געפינט די וועגען צום הארץ פון דער אומה און פערבינדט דאס פאלקס־לעבען מיט די שטארקסטע אידעאלען פון אייביגקייט. אזא דור קען בעגליקען א פאלק.

איין געדאנק וועט געוויס אריינדרינגען אין דעם בעוואוסטזיין פון אונזער פאלק: דער טויט פון דעם גלותיזם. דורות לאנג זענען געפיהרט געווארען די שטארקסטע מלחמות איינצורעדען אונזער פאלק, אז אויך אין גלות איז פאראן גענוג רייכער באדען פאר דער גייסטיגער און עקאנאמישער ענטוויקלונג פון דעם יודענטום. פון רעכטס און פון לינקס זענען ר״ר אונז אויפגעשטאנען טאג־טעגליכע בעפרייער וועלכע האבען ערקלעהרט, אז דער בעגריעף גלות איז נאר א פראזע, וועלכע אונזערע נאציאנאליסטען האבען אויסגעטראכט, א פראזע וועלכע קען אבשרעקען נאר שוועכלינגע און קליינמוטיגע, קורצזיכטיגע נאציאנאליסטען, וועלכע זענען פרעמד פון דער אלוועלטליכער קולטור און פון דעם אייראפעאישען פראגרעס. וועלכע שעהנע טעאריעס זענען ביי אונז יאהרען לאנג אויסגעבויט געווארען כדי בעשיינפערליך צו בעווייזען וועלכע גליקען דער גלות קען אונז אלץ נאך ברענגען, אנהויבענדיג פון א זעלבסשטענדיגער קולטור ביז א נאציאנאלער אויטאנאמיע. און דאס גרויסע אומגליק איז בעשטאנען ניט נאר אין דעם וואס די דאזיגע געוויסענלאזע, פאלשע טעאריעס האבען אויפגעוועקט אין גרויסע מאסען פון אונזער פאלק פאלשע האפנונגען און פאלשע אויסזיכטען וועגען אונזער נאציאנאלער בעפרייאונג. דאס ערגסטע דערפון איז געוועזען, וואס דורך דעם זענען אונז גאנצע דורות פארלארען געגאנגען. שעהנע, שטארקע, שטרעבזאמע, יונגע יודישע הערצער זענען אבגעריסען געווארען פון דער אינערער פאלקס־נשמה און האבען אזוי ארום פערלארען דעם צוזאמענהאנג מיט די אמת׳ע אלט־נייע יודישע בעפרייאונגס־אידעאלען. ווער ווייס צי וועלען מיר אזוי גיך קענען אויסהיילען די טיעפע וואונדען וועלכע די דאזיגע אויסגעטראכטע, אונלאגישע טעאריעס האבען געמאכט אונ׳ם יודישען פאלקס־קערפער.

די בלוטיגע געשעהניסען פון דעם היינטיגען דור האבען איינמאל פאר אלע מאל געמאכט א סוף צו די דאזיגע פערפיהרערישע טעאריעס. די גרויסע יודישע מאסען האבען איצט איינגעזעהן, אז די דאזיגע ריכטונגען און טעאריעס זענען געפעהרליכע אוטאפיעס וועלכע מען מוז ארויסשטויסען פון דעם יודישען לעבען, אלס אוננאטירליכע, אונגעזונדע ערשיינונגען וועלכע שטערען די נארמאלע ענטוויקלונג פון דער נאציאנאלער אויפלעבונג. נאך קיינמאל איז דאס יודישע פאלק אזוי שארף און בולט ניט ארויסגעזעהן ווי אונערטרעגליך דאס גלות־לעבען איז, וועלכע סכנות עס ליעגען אין דעם גלות פאר דעם מאראלישען און סאציאלען קיום פון דער נאציאן.

אין דערין ליעגט די גרויסקייט פון א פאלק: האט עס איינגעזעהען און דערפיהלט דעם טיעפען יסוד פון זיין אומגליק, קוים האט עס דערקענט די היסטארישע סבה פון זיין אייביגען ליידען, אזוי וועט עס אונאויפהערליך שטרעבען נאך דעם וועג פון בעפרייאונג. א נייער טיעפער ווילען, שטארק ווי אייזען און ווי שטאהל וועט ענטשטעהן און קעמפפען געגען זיין אוננאטירליכער טרויעריגער לאגע. דער אייביגער קוואל פון אונזער גרויסער פאלקס־נשמה וועט זיך ניט צומאכען און וועט אלץ פערשטארקען און דערפרישען דעם דאזיגען ווילען און וועט ניט רוהען ביז עס וועט ערקעמפפען פאר זיך א גליקליכע, פרייע, זעלבסשטענדיגע צוקונפט.

דאס איז דער גרויסער היסטארישער ווילען פון אונזער פאלק — און דאס מוז ווערען דער גרויסער אייזערנער ווילען פון אונזער דור.

צוריק צום פאלק! דאס מוז ווערען דער לאזונג פאר אלע אונזערע יונגע יודען, וועלכע זענען דורך א מאליגע גלותישטישע טעאריעס דערווייטערט געווארען פון דעם נאטירליכען יודישען דענקען און שטרעבען. צוריק צו דער יודישער פאלקס־נשמה וועלכע לעבט דורך איהר נאטירליכע פערגאנגענהייט און וועלכע זי, נאר זי, טראגט אין זיך די שעהנע און הייליגע יסודות פאר איהר גרויסער צוקונפט. אין דעם לאזונג ליעגט אונזער בעפרייאונג.

ד״ר ש. בערנשטיין.

אנטיסימיטען.

אין דער גרויסער ניצצ׳ער טעגליכער צייטונג „עקעלאר דע ניס״ איז ניט לאנג געווען אבגעדרוקט אנ׳ארטיקעל פון א רוסישען דעמיסיאנירטען גענעראל מוראוויאוו־אמורסקי אונטער דעם טיטעל: „די אינערליכע שונאים פון רוסלאנד״. אין זיין ארטיקעל רעדט דער פערפאסער, זעלבסט־פערשטענדליך, וועגען אידען. ער בעשולדיגט זיי אין פערראטה געגען אויגענעם פאטערלאנד. ניט בעגנוגענדיג זיך מיט דעם אליין, געפינט דער גענעראל פאר נייטיג צוצוגעבען, אז ביי פראנקרייך און רוסלאנד איז דא איין געמיינזאמער שונא, מיט וועלכען מען דארף אנפיהרען א קאמפף.

דער העץ ארטיקעל האט אויף די ניצצ׳ער אידען געמאכט אזא אי׳נדרוק, אז דער ניצצ׳ער ראבינער דר. באער האט תיכף אריינגעשיקט א פראטעסט־בריעף אין „עקלעראר דע ניס״ וועלכען די רעדאקציע האט אבגעדרוקט מיט אנ׳אייגענער בעמערקונג, דאס די אידען ערפיהלען געוויסענהאפט זייער פפליכט צום פאטערלאנד.

דער פראטעסט־בריעף פונ׳ם ראבינער איז פאלגענדער:

— „אין נומער „עקלעראר״ פון — 22־טען מערץ איז ערשיענען אנ׳ארטיקעל, אונטערגעשריבען פון גראף מוראוויאוו־אמורסקי, וועלכער האט גאנץ אומזיסט אויפגערעגט אייערע לעזער.

אלס ענטפער אויף די געוויסענלאזע בעשולדיגונגען פון מוראוויאוו־אמורסקי געגען די אומגליקליכע רוסישע אידען, וויל איך בלויז אנוויזען, אז איבער 300 טויזענד אידען דערפיהלען העלדיש זייער חוב צום פאטערלאנד אין די רייהען פון דער רוסישער ארמיי, און די רוסישע רעגירונג זעלבסט האט בעלוינט די דאזיגע קעמפפער פאר זייער פאטריאטישער העלדישקייט דערמיט, וואס זי האט 300 אידישע סאלדאטען שוין בעשאנקען מיט געארגענקרייצען, וואס אנבעלאנגט מוראוויאוו־אמורסקי׳ס מיינונג וועגען אונז, פראנצויזישע אידען, קענען מיט זיך אודאי בעציהען צו איהר מיט דער גרעסטער פעראכטונג. די פערהעלטניסמעסיג גאר דויטענדע צאהל פון אונזערע וואלאנטערען, פערוואונדעטע, טויטע, מיליטערישע אויסצייכנונגען און אפיציעלע דאנקזאגונגען — האבען שוין געמאכט זייער איינדרוק אויף די גאר איז בערגלויבישע אנטיסעמיטען, — און האבען קלאהר בעוויזען, אז אונזער פאטריאטיזם שטעהט אויף דער העכסטער שטופע פון פאטערלאנדס ליעבע פון אלע מיטבירגער״.

דער איינזאמער.

דער בוכהאלטער קאזאנליקאוו האט זיך אנגערופען צו זיין פרוי:

— עס איז מיר א גרויס רחמנות אויף איהם... ער איז נעבאך שטענדיג אזוי עלענד, קיינער קוקט זיך אויף איהם ניט ארום און רעדט מיט איהם ניט... דאך איז ער, אלס מענש, פאלקאם קארעקט און אנשטענדיג, איך מיין, ער קען דאך אונז ניט שאדען, חלילה. ער איז דאך פונקט דערזעלבער באנק־בעאמטער, וואס איך. האסטו גארניט דאגעגען? איך האב איהם איינגעלאדען צו אונז אויף היינטיגען אווענד...

— מיט פערגניגען! — האט האלב פערוואונדערט געענטפערט די פרוי — איך בין העכסט צופריעדען.

די געסט האבען זיך צוזאמענגעק־יבען ארום 9 אזייגער אין אווענד. זיי האבען געטרונקען טיי, גראטולירט דעם בעל־הבית צו זיין געבורטסטאג און האבען זיך לוסטיג שפאס געמאכט איבער א יונג פארעל: די שוועסטער פון בוכהאלטער קאזאנליקאוו און איהר חתן — דעם סטודענט אניטשקין.

צעהן אזייגער איז אויך ערשיעגען דער זעלבער אנשטענדיגער „איינזאמער״ יונגער מאן וועגען וועלכען הער קאזאנליקאוו האט עס געהאט א געשפרעך מיט זיין פרוי.

ער איז געווען א הויך געוואקסענער פארשוין, מיט האר שיטערע און שטארקע, ווי א שטאהלענע בארשט, און געדיכטע שווארצע ברעמען. אנגעטהאן איז ער געווען אין א שווארצען ראק, וועלכער האט זיין פיגור עהנליך געמאכט צו א מיהל־ראלל: גערעדט האט ער שטיל און איידעל, אבער מיט אויטאריטעט, צווינגענדיג, אז מ׳זאל איהם אויסהערען. ער האט געטרונקען טיי מיט ראם, פארטיג־ווערענדיג מיט צוויי גלאז טיי, האט ער זיך פון א דריטער ענטזאגט, און אויפמערקזאם בעטראכטענדיג דעם בעל־הבית, האט ער א פרעג געטהאן:

— האט איהר קינדער?

— איך ערווארט — האט א שמייכעל געטהאן קאזאנליקאוו, אנצייגענדיג ווי מיט א ברייטען ענטשולדיגונגס־צייכען אויף זיין פרוי.

דער „איינזאמער״ פארשוין האט גאנץ סאליד א בליק געווארפען אויף דער בעל־הבית׳טעס בייכעל און האט בעמערקט:

— איהר ערווארטעט? יא... הממ... ווייסט איהר — קינדער האבען איז דאך א גאנץ געפעהריכע זאך....

— פארוואס? — האט א פרעג גטהאן קאזאנליקאוו.

— וועניג אורזאכען זענען דא? אזעלכע זאכען ענדיגען זיך אפט מיט א שטערבליכע סוף. קימפעטארען־פיעבער, אדער נאך עפעס אזוינס — און מען איז קאפוט...

קאזאנליקאוו, בלאס ווערענדיג האט א שמייכעל געטהאן:

— נו, לאמיר האפען, אז מיר וועלען זיך פון דעם גליקליך ארויסדרעהען. מיר וועלען איה״ש בעקימען עפעס אזא רעכטען דיקען יונגאטש... חע, חע, חע!

דער „איינזאמער״ האט נאכדענקענדיג א גלעט געטאהן מיט זיין נאסער האנד די שווארצע שיטערע „דראהטען״ פון זיין קאפ און ארויס געשטאמעלט:

— א יונגאטש? הממ... די יונגאטשעס אבער, ווייסט איהר... ווערען אויך אפט געבארען אזוי צו זאגען, טויטינקע.

Jüdische Volkszeitung № 104 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 25 „

אנאנסען־פרייז:
פאר״ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ״ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, זונטאג יא׳ אייר תרע״ה (25. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קליינער דייטשער נצחון.

שטיל אויפ׳ן מזרח פראנט.

פון מערב־פראנט.

דייטשער בעריכט.

בערלין, 24. אפריל (אפיציעל). נעכטען אין אוענד האבען מיר געמאכט אנ׳איבערפאל אויף די פיינדליכע פאזיציעס אין צפון פון איפערן. אין דיזען אנגריף זענען אונזערע מחנות אריינגעדרונגען צו די בערג אין דרום און מזרח פון פילקען. נאך א פערביטערטען קאמפף האבען מיר פערהאפט דעם איבערגאנג איבער׳ איפער־קאנאל, וואו אונזערע מחנות האבען זיך בעפעסטיגט אויף דעם מערב־ברעג פון דיזען קאנאל. מיר האבען בעזעצט די דערפער לאנגעמארק, סטענסטראט, העט־האס און פילקען. דערביי האבען מיר גענומען געפאנגען 1600 פראנצויזען און ענגלענדער און 30 קאנאנען, צווישען זיי 4 שווערע ענגלישע מארזערס.

צווישען מאאס און מאסעל זענען פארגעקומען לעבהאפטע קאמפפען, נעבען אפרעמאנט זענען די פראנצויזען אריינגעדרונגען אין אונזערע טראנשעען, נאר זיי זענען טיילווייז פערטריבען צוריק. אונזערע פארפאסטען האבען זיך אבגעצויגען צוריק פון דארף עמבער־מעניל אבער די בערג נעבען דעם דארף זענען אין אונזער מאכט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 24. אפריל (אפיציעל). נעכטען זענען אין בעלגיען פארגעקומען לעבהאפטע געשלעגען. ביי דעם טייך איסער האבען בעלגישע מחנות אבגעשלאגען א פיינדליכען אנגריף. וואו דער שונא האט געהאט גרויס היזק. אין צפון פון איפערן האבען די דייטשען אנגעווענדעט באמבעס מיט שטיקענדע גאזען. וועלכע האבען זיך געשפירט 2 קילאמעטער הינטער אונזער פראנט און דערפאר האבען מיר זיך אבגעצויגען אין דער ריכטונג צו דרום פון איסער־קאנאל. אין דרום פון איפערן האבען מיר אבגעשטעלט א פיינדליכען אנגריף: דורך א שטארקען ווידער־אנגריף האבען מיר עראבערט די פערלארענע פאזיציעס. דערביי האבען מיר גענומען פיעל געפאנגענע.

אין וואלד איילי האבען מיר דורך אנ׳אנגריף עראבערט נאך 700 מעטער טראנשעען און גענומען הונדערט געפאנגענע. צווישען זיי אויך 3 אפיצערען.

עסטרייכישער קרוינפרינץ אין סכנה.

בודאפעסט 24־טען אפריל. דער עסטרייכישער קרוינפרינץ ערקהערצאג קארל פראנץ יאזעף האט זיך געפונען אין א גרויסער סכנה בשעת ער איז געווען אין טשערנאוויץ. גראד דאן זענען רוסישע פליגער געפלוגען איבערן שטאדט און האבען אראפגעווארפען באמבעס וועלכע האבען געבראכט גרויס היזק.

דער צאר אין לעמבערג.

לעמבערג 24־טען אפריל. דער רוסישער קייזער, וואס האט זיך איניגע טעג געפונען ביים פראנט איז יעצט אנגעקומען קיין לעמבערג.

פאסט־טויבען.

פאריז. די דייטשע אונטערוואסערשיפען בענוצען פאסט־טויבען פאר זייער קארעספאנדענץ מיט זעעבריגע. א האלענדישער פישער האט געהאפט אזא טויב מיט א אנגעבונדענעם בריעף אויפ׳ן האלז.

דארדאנעלען.

לאנדאן. אנטלאפענע דערצעהלען, אז די פעראייניגטע האבען לאנדגעזעצט מחנות ביי דער שטאט ענאס. דער טערקישער גארניזאן וואס איז דארטען געשטאנען איז אבגעטראטען צוריק. דער בעקאנטער גענעראל פון דער בורען־מלחמה יאן האמילטאן האט איבערגענומען די קאמאנדא פון דעם פארשטעהענדען אנגריף אויף די דארדאנעלען.

עסטרייכישע מחנות־טראנספארט.

בוכארעסט 24־טען אפריל. די עסטרייכישע רעגירונג האט מיטגעטהיילט דער רומענישער רעגירונג אז די אייזענבאהנע פערבינדינג צווישען די 2 מלוכות מוז צייטווייליג אבגעשטעלט ווערען, ווייל עס געהט פאר גרויסע איבער פיהרינגין פון מחנות אין עסטרייך.

נויט אין ארץ־ישראל.

אלעקסאנדריא. אנטלאפענע פון ארץ ישראל דערצעהלען: דער גאנצער מסחר האט זיך דארט אבגעשטעלט, פיעל מענשען שטארבען פון הונגער און היישעריקען האבען אויפגעפרעסען די גאנצע תבואה פון די פעלדער.

זיעבענטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה״:

הר. ל. הארטאגס, עסביערג	10 קר.	00	אויר
„ נ. נ., קאפענהאגען	10 „		-
„ פעדער „	10 „		-
„ קאגאן קופנהגן (2. שפענדע)	12 „	50	-
„ דר. לייטעס, „ (2. שפענדע)	12 „	50	-
„ וואגמאן, קאפענהאגען	5 „		-
„ בלאק, ניויארק „	1 „		-
„ א. מ. בארנשטיין „	1 „		-
„ ש. באביצקאוו „	2 „		-
„ א. בערעזאווסקי „	3 „		-
„ מ. איצקאוויטש „	2 „		-
„ י. קאפלאוויטש (טאגארבייט)	2 „		-
„ ב. בורשטיין, קאפענהאגען	2 „		-
„ מ. אלעסקאוויטש „	5 „		-
„ פ. שווירסקי „	2 „		-
„ קערמאן „	3 „		-
„ מ. שווארצבערג „	3 „		-
„ מ. בוראקס „	3 „		-
„ ש. ברוין „	4 „		-
„ א. ברוין „	5 „		-
„ ש. פישער „	2 „		-
„ י. יאקאבאוויטץ, „	5 „		-
„ א. שארדע „	5 „		-
„ א. שארדע „	2 „		-
„ ל. פיינשטיין „	2 „		-
„ מ. בערגער „	10 „		-
„ סענדעראוויטש (טאגארבייט)	6 „	66	-
„ אבראמאוויטש, קופנהגען	4 „		-
„ י. סאיער „	4 „		-
„ נאחמאנאוויטש „	5 „		-
„ סטאביעצקי „	5 „		-
„ שילקין „	3 „		-
„ ריסקין „	5 „		-
„ ח. אונטערשלאק „	5 „		-
„ ווייף „	3 „		-
„ בירנבוים „	3 „		-
„ נתן ציפיקאוו „	10 „		-
„ נוסבוים „	3 „		-
„ פעלדמאן „	10 „		-
„ חמעלניק „	5 „		-
„ ל. לעווין „	5 „		-
„ גאלדין „	5 „		-

בסך הכל 107 קר. 66 אויר.

צוזאמען מיט די ערשטע זעקס רשימות 3363 קר. 91 אוירעס.

געלדער פאר דעם „הילפסקאמיטעט״ ווערען אנגענומען: L. Metzkin, Vestergade 1; J. Nachemsohn, Tordenskjoldsgade 1.

אדער אין דער צענטראל־שטעלע: Prof. D. Simonsen, Skindergade 28.

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אוועגד ווערט אויפגעפיהרט ווערען די בעוואוסטע היסטארישע טראגעדיע

„זשידאווקא"

(די יודין)

פון י. לערנער

2־טער אקט — דער ארעמער. 3־טער אקט — אין דער תפיסה.

4־טער — אויף דעם שיסטערהויפען.

מיט אנטייל פון הר. אין פרוי טימיאנאוו. הר. און פרוי בעלאווסקי. הר. רעזניק און ה. שטרוין.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" 1 טער אקט — דער סדר.

ה'ר טימיאנאוו אין די הויפט ראלע אלס אליעזר.

דער ערשטער קאהר פון סדר — אין דאס געבעט פארן טויט ווערט געלייענט פון ה'ר בערעזאווסקי.

באל ביז 3 אוהר

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג. ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה'ר סקאראכאד.

דער קאפענהאגענער געזאנג פעראיין

„הזמיר"

(דירידענט י. ביימעל)

פעראנשטאלטעט זונטאג, דעם 25 אפריל, אין סטודענטען־פעראיין

Wester Boulward 6.

אגרויסען קאנצערט

געווידמעט דער יודישער מוזיק.

עס וועלען מיטווירקען: קענגליכער קאפעל־מוזיקער ה. זיגפריעד סאלאמאן (ווייאלאנטשעל) און ה. רודאלף סימאנסען (קלאוויר)

בילעטען צו 2·50, 1·50 און 1·00 קראן, און 75 אויירעס צו בעקומען אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, און ביי אלע מיטגלידער פון „הזמיר" אין אוועגד.

בעמערקונג: מיר מאכען אויפמערקזאם אז דיעזער קאנצערט וויי אלע פריערדיגע קאנצערטען פון "הזמיר" הויבען זיך אן פרעציז

באך ביז 3 אוהר.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגן

פון 1־טען אפריל הויב זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע בעהערטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט אייגצאהלען זייער אבאנענטען־געלט ניט ווארטענדיג אויף אינקאסאטאר. דאס געלד קען אייגעזאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג אין פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, וויי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו, סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין פאקאדינאווין אן ארגאן, וואס זאל פעראייניגן אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

באהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן אויסגעברייטע סירקולאציע, ווערט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפרי ווען מאל אויאך אין ווערט בעצייטענס בקענטען.

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייזן:

אין דענמארק:		אין רוסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אויר.	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אויר.
אויף א קווארטאל	3 „ 60 „	אויף א חודש	1 „ 20 „
אויף א נומער	7 „	אויף א נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין דענמארק, נארוועגיען, שוועדען, פינלאנד, אמעריקא, אנגלאנד, בעלגיען, האלאנד, שווייץ, פראנקרייך, איטאליען, שפאניען, פארטוגאל, אפריקא, אזיע, אויסטראליע, ניו־זילאנד, סיי ווי אלע לענדער פון דער וועלט, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג". אין מיר בעטען אונזערע לעזער אן פרייזעט אין נאוועמבער, אבאנירען זיך אויף פאסט, וויי דאן קאסט עס בעדייטענד בילליגער. די פאסט נעמט אן אבאנאמענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז פון 3 קר. 25 אויר.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע אין קאפענהאגן:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K.

כשר פענסיאנאט כשר

סעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. סיוערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאים.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשטע קלאסען קוך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

אינצעלנע מיטאגען נור דורך פארוויס־בעשטע לונג.

עס ווערט געזוכט

א גוטע האנדנייערין ראזענבארג טוערגאדע 6 4 זאל, נאגלין.

עס ווערט געזוכט

א מאשינער און א האנדנייער

Borgergade 56, 1.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען, וואס זאל זיין עס האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און בעציל א. ז. ו. דאן גענט צום פערגאלדער־וועדקסטעלע Fuglevandsvej 16 עק H. C. Ørstedsvej.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט השידען אין מאסט

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: I. Nachemsohn & S. Skorachod. Trykt i Aes. „Jødisk Folke-Blade's" Trykkeri, Mønstergade 2.

די טרויער פערזאמלונג.

די אייערנעכטיגע טרויער־פערזאמלונג צום אנדענקען פון י. ל. פרץ, האט זיך געעפענט מיט דער „טרויער־מוזיק" פון באך, וועלכע איז אויסגעפיהרט געווארען אויף הארמאניום פון ה' האנאווער־קאהן און פרל. פרעדעריציע. נאכדעם האט דער פארזיצענדער ה' ל. מאצקין געהאלטען א אינטערעסאנטע רעדע איבער'ן פערשטארבענעם.

פרץ, — האט ה' מאצקין אנגעפאנגען — איז געווען דער שטענדיגער שטרעבער צו נייע שאפונגען, דער זוכער פון נייע וועלטען. דאס איז דער פושט צורה ולובש צורה: דער שטענדיגער זוכער פון נייעס: נייע הימלען, נייע געטער. שטענדיג געבראכען און ווייטער געבויט.

געקומען איז צו אונז פרץ אלס העברעאישער סופר מיט א בעשטימטע מיינונג וועגען דעם יעצטיגען יודיש נאר אמאליגען זשארגאן. נאכהער, אין די 80־גער יאהרען געהט ער דורך פאר אונז אלס בילדונגס־פערשפרייטער. ליכט וויל ער פאר'ן פאלק אין דער יודישער שפראך. שפעטער, לעצטענס, קומט ער שוין פאר אונז אלס יודיש־פריינד א. ז. וו.

עס איז גענוג א קוק־צו־טהאן אויף זיין „שטריימעל" און זיין „אויב ניט נאך העכער", כדי צו פיהלען די פיעל־פארביקייט פונ'ם גרויסען פרץ. דער קאנטראסט פון אט די צוויי שאפונגען גיט אונז א קליין בילד אום צו זעהן ווי רייך וועקסלענד זיין פעדער איז געווען.

און דאס איז נאר דערפאר, ווייל פרץ איז געווען א קינסטלער און דער עיקר — א הייסער יוד. און די גרויסע קינסטלערישע הענד האבען אויף דער פאלקס־מוזע פערשיעדענארטיגע נגונים געשפיעלט.

אודאי ווייסען מיר, אז פרץ איז מאנכעס מאל געווען א ביטערער געגנער פון ציוניזם; מיר ווייסען אבער, אז פרץ איז געווען דער גרויסער קינסטלער, גרויסער יוד און הייסער חסיד.

און פון דעם לעצטען האט פרץ געשאפען עטוואס אזוינס, וואס קיינער האט ניט געשאפען. פארקעהרט, פרץ האט דעם שטיין, דעם הארטען שטיין גענומען און געמאכט דערפון א דיעמענט. עס גלויבט זיך גארניט, אז אזא שאפונגס־קראפט, דער אימער יונגער לעבעדיגער פרץ, איז מיט קאלטע ערד צוגערעקט געווארען. זאל איהם די ערד גרינג זיין!

עס בעקומט דאס ווארט ה' ד"ר קאראלניק.

מיר, זאגט ה' קאראלניק, אינטרעסירט ניט צו פרץ איז געווען א נאציאנאליסט, א קעמפפער פאר פאלקס־פרייהייט. זעלבסט פערשטענדליך קען מען אלץ אין איהם געפינען, נאר דאך איז אונמעגליך אויסצומאהלען די צורה פון דיכטער אין אלע פערשידענע פארבען. פרץ האט אונז געוויזען דעם מקור החיים. די קוועלע פון פאלק, אין „צווישען צוויי בערג" זעהען מיר ביאלע און בריסק. ביאלע — דאס איז ניט די טרוקענע בריסק, די הארטע שטאט פון דין. ביאלע איז דער ווינקעל פון לעבען. דער הימעל פון ביאלע נעהמט ארום אלע איהרע מענשען אונטער איין חופה. די גראז פון ביאלע קושען און טוליען זיך צו די רייכע ווי צו די ארימע קאפאטעס. ביאלע צייגט דעם אייביגען יודישען חיות, די קראפט פון אידעאלען שאפען. ביאלע — דאס איז דאס שטארקסטע רינגעלע אין דער „גאלדענע קייט". פרץ האט אונז געוויזען די נשמה פון בענקשאפט. פרץ איז געווען דאס בריליאנטענע רינגעלע אין אונזער גאלדענער קייט.

דאס ווארט בעקומט ה' קאציק, וועלכער האט געפונען פאר נויטיג אויסצונוצען די געלעגענהייט צו רעדען פון פארטייאישען שטאנדפונקט. אויף דעם גרעסטען טייל פון דער פערזאמלונג האט די רעדע פון ה' קאציק געמאכט א שווערען איינדרוק.

נאך דעם ווי ה' אנשעלאוויץ האט פארגעלעזען א פאר זאכען פון פרץ'ס שריפטען איז די טרויער־פערזאמלונג געשלאסען געווארען האלב צוועלף ביי נאכט אין בעגלייטונג פון א טרויער־ליעד, וועלכע דער קינסטלער קאהן האט אויסגעפיהרט אויף דעם ארגעל.

יודישע נייעס.

(א השתדלות ארויסצושיקען היימלאזע). דער ווארשאווער סאניטאר־קאמיטעט, אנערקענענדיג אלס געפעהרליך פאר'ן געזונד פון דער שטאדט דעם גרויסען צופלוס פון היימלאזע אין ווארשא — האט זיך געווענדעט צום גענעראל־גובערנאטאר מיט א ביטע, צו ערפילען די השתדלות פון ווארשאווער בירגער־קאמיטעט וועגען ארויסשיקען די היימלאזע אויפ'ן רעכטען ברעג ווייכסעל. (ד. ה. די יודען).

לויט דער דאזיגער השתדלות דארפען די היימלאזע פריהער געהאלטען ווערען 5 טעג אונטער א מעדיצינישער אויפזיכט און נאך דעם ארויסגעשיקט ווערען פון ווארשא.

(געפאנגענע גאליצישע אידען אין סיביר. לויט דער מעלדונג פון „קיעווסקאיא מיסל", זענען די טעג צוגעשטעלט געווארען פון גאליציען קיין קיעוו מיט'ן עטאפ 81 געפאנגענע רוטהענער, מאדיארען און אידען, וועלכע ווערען ארויסגעשיקט קיין סיביר. קיין קיעוו האט מען אויך אראבגעבראכט דעם לעמבערגער אידישען אדוואקאט אלעקסאנדער יאנאס. און דעם גוטסבעזיצער קארל האלפערין. ביידע ווערען זיי פערשיקט אין טאמסקער גובערניע.

(פאליאקען). אין ווארשא האט די טעג אנגעהויבען צו ערשיינען א נייע רוסישע צייטונג „סלאוויאנסקאיע עכא", וועלכע ווערט ארויסגעגעבען פון פאליאקען.

אין ערשטען נומער מעלדעט די צייטונג אין פראגראם ארטיקעל, אז איהר ציעל וועט זיין צו דיענען די נאציאנאליסטישע פוילישע אינטערעסען און צו ברענגען א דירעקטע פערשטענדיגונג צווישען דער רוסישער און פוילישער געזעלשאפט אהן דער פערמיטלונג פון געוויסע „דייטשע משתתים" „און" פיינד — פון — סלאווענטום".

(דער נייער מיניסטער) ווי מען גיטאיבער פון אויטאריטעטע קוועלען, האט דער נייער רוסישער בילדונגס־מיניסטער גראף איגנאטיעוו געשטעלט אויף ענטשיידינג א גאנצע רייהע פראגען וועגען הויכער און מיטעלער בילדונג, וועגען פערברייטערען די רעכט אויף בילדונג פון די פרעמדע פעלקער, דערהויפט יודען א. א. וו. אין בילדונגס־מיניסטעריום ווערט יעצט געארבייט ביי'ם צוגרייטען פראיעקטען פון אוניווערזיטעט־אוסטאוו און פון מיטעלער בילדונג, וועלכע וועלען אריינגעטראגען ווערען אויף בעטראכטען אין די געזעצגעבעריש אנשטאלטען.

שטיצע די ארויסגעשיקטע יודען. דער רוסישער אינע־ען־מיניסטער האט דערלאנגט דעם מיניסטארען־ראט א פארשלאג, אז עס איז געווינשט, צו ארויסגעבען שטיצע די יודען, איינוואוינער פון די ערטער וואס געפינען זיך אין מלחמה־ראיאן, וועלכע ווערען ארויסגעשיקט פון דארט לויט דעם לעצטען בעפעהל פון דער מיליטערישער מאכט. דער מיניסטער זאגט זיך ארויס, מען זאל די דאזיגע יודען ארויסגעבען שטיצע פון דעם פאנד פון 200 טויזענד רובל, וועלכער איז בעשטימט געווארען אויף ארויסגעבען שטיצע די דייטשע קאלאניסטען, ווען זיי ווערען ארויסגעשיקט פון קריעגס־ראיאן.

(געטריבען צו דער שמד). בשעת דער קריעגס־מהומה, ווען טויזענדער פאמיליעס זענען אנטלאפען פון זייערע שטעדטלעך זענען פיעלע יודישע קינדער פערלוירען געגאנגען אויפ'ן וועג. די דאזיגע קינדער האבען די פאליאקען אריינגענומען אין קלויסטערס. שפעטער האט מען די קינדער נישט געוואלט פון די קלויסטערס ארויסגעבען.

(פאר שמירת שבת). דער ציריכער רעגירונגס־ראט האט ארויסגעגעבען א פסק־דין אז יודישע שולקינדער דארפען בעפרייט ווערען פון שרייבען שבת, ווי באלד זייערע עלטערען פערלאנגען דאס. געגען דעם האבען די ציריכער לעהרער געמאכט א גאנצען פרינצנפיעלען שטרייט. דער ארגאן פון די „פרייע" שווייצארישע לעהרער איז דערביי ארויסגעטראטען מיט בעשימפפונגען געגען די... גאליצישע און רוסישע יודען אין דער שווייץ. עס איז אונז דערפאר א בעזונדער פערגניגען צו אונטערשטרייכען דאס טאלעראנטע פערהאלטען זיך פון א שווייצער קאטאליש בלאט, די ציריכער נייעסטע נאכריכטען", וועלכע טרעט איין פאר די שאנונג פון די רעליגיעזע געפיהלען פון די יודישע עלטערן און קינדער. דיעזער אקט פון רעליגיעזע סבלנות מצד די שווייצארישע קאטאליקען רעדט פאר זיך אליין.

(פאליאקען פערלאנגען). די „הצפירה" שרייבט: „ווי מיר דערוויסען זיך, האט מען אין גאנץ וויכטיגע קרייזען געראטען די פערטרעטער פון די אידישע געמיינדעס, זיי זאלען געבען א מיליאן רובל דעם צענטראלען בירגער קאמיטעט, דאן וועט מען אריינגעהמען איינעם אדער צוויי אידען אין דעם דאזיגען קאמיטעט.

יודען און די קריעגס־הלואה. די יודישע געמיינדע אין בערלין האט איצט וויעדער געצייכענט א גאנצען מיליאן מארק אויף דער קריעגס־הלואה. די פענסיאנס, אלמנות און יתומים קאסע האט געצייכענט 190.000 מארק. די יודישע פירמא ארענשטיין און קאפעל האט געצייכענט 1 מיליאן מארק. בכלל ווייזט זיך ארויס, אז די גרעסטע און אנגעזעהענסטע סומען פאר דער דייטשער קריעגסאנלייהע איז געקומען פון יודען.

(די „זעמסטווא" פאר אידען. דער אלרוסישער זעמסטווא־פערבאנד, האט אין ווארשא געעפענט א האספיטאל פאר די קינדער פון די אנטלאפענע פוילישע אידען.

דאר פון פארלאמענט מיט'ן קאפ פאר־ריסען און פערטראכט.

זיינע קליידער זענען ניט גאר פון לעצטער מאדע, און פערגלייכענדיג איהם מיט דעם אלטען, שעהן געקליידעטען לארד ראטשילד איז דעם זוהן געווען פשוט א רחמנות אנצוקוקען.

די סיטי־לייט האבען פון וואלטער דע ראטשילד ניט פיעל געהאלטען אלס ביזנעסמאן, חאטש זיי פלעגען איהם זעהן געהענדיג און קומענדיג פון די בענק פלעגען זיי אבער אלע מאל זאגען: „אה וואהרשיינליך האלט ער ביים קויפען א הימאלאישען בער, אדער א ווילדע קאץ אדער גאר אן אדלער. אז ער בעשעפטיגט זיך מיט פינאנץ, האט קיינער ניט געגלויבט.

די פיגור פון נייעם לארד איז זעהר א שעהנע. ניין געזיכט איז וועניג יודיש, אזוי זאגען ענגלענדער, אבער אין אמת'ן האט ער אן'עכט יודישען פנים.

דער יודישער קהלה איז דער נייער לארד ניט אזוי וועניג בעקאנט ווי דעם אלגעמיינעם פובליקום. מען דענקט ניט, אז ער זאל נעהמען אזא גרויסען אנטייל אין דער קהלה אזוי ווי זיין פאטער. און פילייכט דענקט מען בלויז אזוי. מעגליך, אז דער נייער לארד זאל זיך יא נעהמען אבגעבען מיט יודישע געזעלשאפטליכע ארבייט, איז שוין די שטראף פון יעדען קינד, וואס האט געהאט א גרויסען פאטער. מען געגעפינט אין איהם ניט די מעלות פון פאטער און עס דוכט זיך, אז אזוי ווי דער פאטער קען שוין גאר ניט זיין.

ד. ב.

גלות.

II.

נאך קיין מאל אין לעבען האב איך ניט געלעזען אזוי פיעל צייטונגען ווי אין אמעריקא, זייט די מלחמה האט זיך אנגעפאנגען. מען איז דאך נייגעריג, מען וויל אלעס וויסען, און ווען מען איז אפילו זיכער, אז אלע צייטונגען האבען די זעלבע נייעס, וויל מען דאך לעזען פיעל צייטונגען, ווארים מען איז דאך ניט יוצא מיט דעם וואס שטעהט אין די שורות, מען זוכט דאך ארויס אויך דאס, וואס שטעהט צווישען די שורות. און צווישען די שורות זענען כמעט אלע צייטונגען פערשיעדען.

בין איך פון פיעל לעזען צוטומעלט געווארען. פון אנהויב איז פאר מיר אלעס געווען גאנץ קלאהר. די ענגלענדער, די דייטשען, די פראנצויזען, די רוסען און אזוי ווייטער, האבען אנגענומען, יעדער פון זיי, זיין אייגענעם שטאנדפונקט און פערטיידיגט איהם מיט אלע כחות, מוזען מיר האבען אונזער יודישען שטאנדפונקט און האלטען זיך פאר איהם פעסט. איך האב געציטערט מען זאל ניט צוברעקלען דעם יודישען שטאנדפונקט, ווארום רענסטמאל וועלען מ״ר גאר ניט קאנען ארויסקריכען פון פלאנטער. הויפטזעכליך האט זיך דא געהאנדעלט וועגען דער לאגע פון די רוסיש־פוילישע און די גאליצישע יודען, וואס זיי האט געטראפען די גרעסטע קויל. געוועהנליך פערשטעהט מען גאנץ גוט, אז פון אונזערע יודישע סימפאטיען הענגט ניט אב דער אויסגאנג פון דער מלחמה, נאר עס ליעגט שוין אזוי אין דער טבע פון מענשען ער האט ליעב צו מאכען חשבונות אפילו ווען ער ווייס, אז ער מאכט דעם חשבון אהן דעם בעל־הבית.

איז דער חשבון פאר מיר געווען קלאר, איך ווייס ווי עס לעבען די יודען אין רוסיש־פוילען אין דעם צווייענדיגען גלות, אין דעם אונערטרעגליכען רוסישען און אין דעם נאך אונערטרעגליכערען פוילישען גלות. איך ווייס, ווי עס לעבען די יודען אין גאליציען, אדער ריכטיגער, ווי עס האבען געלעבט די יודען אין גאליציען און איך קען אויך גאנץ גוט דעם מצב פון די יודען אין דייטשלאנד. דא האט זיך נאר געהאנדעלט וועגען אנ׳אויסוואהל פון 3 גלות׳ען און מיין געזונדער, פשוט׳ער מענשען־פערשטאנד האט מיר ז׳יקטירט וואס איך זאל אויסקלייבען, איך מיין ו׳אס איך זאל ווינשען, לכל־הפחות, ווארום מעהר ווי ווינשען קענען מיר דאך ניט. האט מען אבער אנגעהויבען צו פילאזאפירען, אנגעהויבען מיט א מאל צו רעדען פון די בעהאלטענע אויסגעצייכענטע סלאווישע מדות, וועלכע וועלען זיך מוזען ענטפלעקען נאך דער מלחמה און פון וועלכע עס וועט מוזען קומען די ישועה אויף יודען. מען האט אנגעהויבען צו שאפען איין טעאריע נאך דער אנדערער, מען האט דערלאזען דאס איינפאכע, פערווארפען דעם פשט און אנגעהויבען צו פשט׳לען זיך און פערקראכען אין חכמת הנסתר.

האב איך זיך דערמאהנט אן יענעם מגיד, וואס האט זיך געשטעלט אויף א פסוק און דער פסוק איז דוקא געווען גלאט, איין פגימה׳לע ניט געהאט, איינער פון די גלאטע פסוקים, ווי למשל: אלה תולדות נח, שם חם ויפת, דאס זענען די תולדות׳ן פון נח, שם חם און יפת. האט דער מגיד אזוי געזאגט: זעהט רבותי דער פסוק איז גלאט, דרעהט איהם אויף אלע זייטען, ליעגט ער גאנץ רוהיג, וועל איך אבער א ביסעל מרחיק מן השכל זיין, וועט איהר זעהן, אז עס קלעפט זיך ניט א ווארט צו א ווארט. און דער מגיד איז טאקע געווען א גרויסער בריה אויף מרחיק מן השכל זיין, און נאך צוויי מינוטען האבען אלע געפיהלט בעשיינפערליך, אז דער פסוק איז גאר משונה׳דיג.

אין די היינטיגע צייטען האט מען ניט צו טהאן מיט פסוקים און מען פערדרעהט זיי ניט מעהר. וואס טהוט מען אבער, פערדרעהט מען די אייגענע געדאנקען, מען קעהרט אויס די לאגיק אויף דער לינקער זייט, ממילא קומט אלעס פערקעהרט, דער אונטערשלאג איז פון אויבען און די קנעפ זענען פון אונטען.

אט שמועסענדיג וועגען דער איבערגעניצעוועטער לאגיק אין א געזעלשאפט ביי מיינעם א פריינד, האט מיך איינער פון די געסט א פרעג געטהאן, וואו שטעט דער פסוק „משיב חכמים אחור ודעתם יסכל״ — ער קעהרט אום די חכמים נאך הינטען און מאכט זייער וויסען פארקעהרט. איך האב געגלויבט, אז דער פסוק שטעהט אין איוב, עס לאזט זיך אבער אויס, עס איז א פסוק פון ישעיה. ערשט אז איך ב׳ן געקומען א היים און נאך א מאל א טראכט געטהאן וועגען דעם פסוק, איז מיר איינגעפאלען, אז דער פסוק איז דאך מערקווירדיג אנגעפאסט צו אונזער מלחמה־פילאזאפיע. ווען גאט וויל א מאל שטראפען דעם חכם, וואס טוט ער מיט איהם, ער קעהרט איהם אום נאך הינטעי, ממילא קעהרט זיך אויס זיין שכל, זעהט ער אלעס מיט׳ן קאפ אראב.

לאכט ניט פון א פסוק, ער איז גוט אין פריעדענס־צייטען, ער קומט אבער אויך צוניץ אין מלחמה־צייט.

ד״ר שמריהו לעווין.

יודישע־צרות.

אין אמעריקאנישען „פארווערטס״ איז אבגעדרוקט א בריעף פון פרילוקי, פאלטא.וער גוב, וואס א דארטיכער בעל־הבית שרייבט צו זיינע קרובים אין אמעריקא:

„און צו אלע צרות האבען מ״ר גרויסע יסורים, וואס אונזערע שכנים... פערשאפען אונז, איצט איז ביי אונז געווען א נייע מאביליזאציע דאס פאלק איז פערביטערט און די שווארצע מאה רייצט אויף דאס פאלק אויף די יודען. מען זאגט זיי, אז די יודען האבען געוואלט די מלחמה די יודען שטיצען דעם דייטש און נאך אנדערע ליגענס, וואס דער פראסטער עולם גלויבט. מען קריצט אויף אונז מיט די צייהן. מען זאגט אונז שטענדיג זידעל ווערטער און מ׳סטראשעט אונז אז מען וועט אונז פערוויסטען פון דער וועלט. מיר זענען שטענדיג אין גרויס שרעק בעפאלען צו ווערען פון אויפגערייצטען המון. מיר זענען אין גרויס סכנה דא אין דער היים און אונזערע קינדער זענען אין גרויס סכנה דארטען אויפן שלאכטפעלד. פאר וועמען אויסצוגיסען די הארץ איז נישטא, וועט מען אונז בעפאלען, וועט ניט זיין ווער עס זאל זיך פאר אונז אנגעהמען. ווארום די שטארקערע יודען זענען דאך אוועק אויף דער מלחמה און דא זענען מיר פערבליבען די שוואכע, די אלטע מיט די פרויען און די קינדער. אונזערע יונגע און שטארקע שלאגען זיך מיט דעם דייטש. דערווייל וועט מען אונז דא אין דער היים פערניכטען און פערוויסטען.

„ליעבער פריינד: אט דאס זענען אונזערע נייעס און דאס זענען אונזערע האפנונגען. מען פערשפרעכט אונז, אז ווען דער גרויסער שלום וועט קומען אויף דער וועלט, וועט מען ערשט פערפיהרען א מלחמה אום פטור צו ווערען פון די זשידעס און דערווייל נעמט מען צו א היטע ביסעל זשידעס צום שלאכטפעלד און מ״ל „זשידעס״ קריגען אויסצייכנונגען...

זייט געזונד, גריסט אלעמען בעט פון אונזערט וועגען אויף בעסערע צייטען.

געדענקט דעם 1. מאי, ווען עס ווערט געשפיעלט די בעקאנטע טראגעדיע „זשידאווקא״ פאר׳ן פרעסע־פאנד פון דער „יודישער פאלקס־צייטונג״.

דער נייער ראטשילד

א ענגלישע בלאט האט פאלגענדען אינטערעסאנטען ארטיקעל וועגען דעם נייעם לארד ראטשילד. געשריעבען פון איינעם וואס קען איהם פערזענליך.

דעם אלטען ראטשילד האבען כמעט אלע געקענט. עס איז אבער וואונדערבאר. וואס דעם נייעם ראטשילד דעם זוהן, קען מען ניט. אלץ וואס מען ווייס פון איהם איז, אז ער איז א ליעבהאבער פון חיות און ער בעזיצט א זעלטענעם „טהיער־גארטען״.

די אלע לעגענדען און אנעקדאטען וואס געהען ארום וועגען דעם נייעם לארד, קאנצענטרירען זיך בלויז ארום זייו „טהיער־גארטען״ קיינער זאגט אבער ניט, וואס פאר א סארט מענש איז דער נייער לארד, ווען ער הערט אויף צו טראכטען פון זייע חיות און בהמות.

עס איז צו גלויבען, אז דער פריהערדיגער ראטשילד האט קיין מזל ניט געהאט צו די צייטונגען. נאר וואהרשיינליך, וועט דער נייער לארד ראטשילד שוין האבען א בעסערען מזל ער פערדיענט א גאנץ שעהנע רעפוטאציע, אויסער זיין טהיער־גארטען.

צוערשט מוז געזאגט ווערען, אז אזוי ווי זיין פאטער, אזוי איז ער אויך, א גרויסער פאטריאט: און אנ׳ענטוזיאסטישער מאמין אין דער אייביגער עקזיסטענץ פון דער ענגלישער ראסע. און ווען מען הערט, אמאהל, דעם נייעם לארד רעדענדיג פון ענגלאנד, זעהט מען ווי ער איז פול מיט א ליידענשאפטליכער ליעבע צום לאנד און פאלק.

דער נייער לארד ראטשילד האט זיך קיין מאל ניט אבגענארט וועגען די פאליטישע בעציהונגען צווישען ענגלאנד און דייטשלאנד און האט איינינגע מאל מזהיר געווען אין פאליטישע פערזאמלונגען, אז מיר דארפען זיך אנדערש בעציהען צום דייטשען האנדעל און צו דייטשע קאנקורענץ.

און ווייל ער איז בעוואוסט געווען בלויז אלס מיליאנער און חיות זאמלער, פלעגען די צוהערער קיין פיעל אויפמערקזאמקייט איהם ניט שענקען און פלעגען זאגען „עה, וואס ווייס ער פון אינדדוסטריע!״

מען דארף אבער ניט פערגעסען אז ער איז דעם «טאטענס זוהן» און אזוי ווי די איבעריגע מיטגלידער פון ראטשילד־הויז, האט ער געהאט זיין פלאץ אין די באנק פון סט. סוויטינס ליין, וואו ער האט זיך בעגעגענט מיט די גרעסטע מארשטעהר פונ׳ם ענגלישען האנדעל.

און פיעלע הינזיכטען איז ער אבער גאנץ פערשיעדען פון פערשטארבענעם לארד ראטשילד. ער איז שעמעוודיגער און ציהט צו זיך אויך וועניגער פריינד ווי זיין פאטער. ער איז אויך ניט אזא שארפער פאליטיקער.

דאס וואס ער איז געווען אין פארלאמענט גאנצע 11 יאהר אלס דעפוטאט פאר איילסבורי, איז עס ניט געווען דער פאר ווייל ער האט ליעב די פארלאמענטארישע ארבייט, נאר ער האט עס איינפאך געהאלטען אלס זיין פליכט צו ענגלאנד.

ווען ער האט זיך צוריקגעצויגען פון פארלאמענט האט מען אויף איהם געזאגט, אז ער האט קיין מאל פאר דער גאנצער צייט קיין ווארט ניט ארויסגערעדט.

דאס איז אבער מעהר ניט ווי געזאגט, אז אמת׳ן האט ער יא אמאל גערעדט, איין מאל האט ער א גאנצע רעדע אבגעהאלטען איבער פראגען וועלכע זענען נוגע געווען דעם פישפאנג.

מען דערצעהלט אויף איהם, אז ער פלעגט זיין אלע מאל דער ערשטער צוקומען אין פארלאמענט אין א הויכער שטרוי חוט. ער איז געווען דער ערשטער שוואלב, וואס האט אנגעזאגט דעם זומער. אז מען האט איהם דערזעהען אין זיין שטרוי הוט, האט מען שוין געוואוסט אז דער ווינטער איז אריבער.

ער האט געהאט א געוואהנהייט — און פילייכט איצט אויך ארומצושפאצירען אין קארי

Jüdische Volkszeitung № 103 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 25 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, פרייטאג ט׳ אייר תרע״ה (23. April 1915)

די מלחמה אין לופטען.

דייטשער און עסטרייכישער קאנסולען פערלאזען איטאליען.

די מלחמה אין לופטען.

בערלין, 22. אפריל. די לופט־מלחמה איבער מזרח און מערב־פראנס גייט מיט גרויס התמדה. א טעלעגראם צו „ב. צ.״ טיילט מיט, אז דייטשע פליהער וויזען זיך כמעט טעגליך איבער ענגלאנד. אין פראנקרייך האבען דייטשע אויפקלערער ווידער בעזוכט די פאזיציעס בײ גערדאמער, וואו זיי האבען אראבגעוואַרפען פיל באמבען. וווייטער האט א אריאפלאן באמבארדירט פיעל געבוידען אין מורמעלן א וואַג עס לעבען פיעל פראנצויזישע סאלדאטען. אויך די געגענד פון סואסאן איז פיעל מאל באמבארדירט געוואָרען דורך דייטשע פליהער.

א בעזונדערע התמדה האבען אונזערע פליהער געוויזען איבער מזרח־פראנס. וואו נאנצע פליהער־עסקאדראנען פון 12־15 שטיק־מאשינען האבען באמבען איבער די דויטשע פאזיציעס בײ אסטרעלענקא נאוואַראד און משענאוו.

פראנצויזישע פליהער־אנגריף.

צירוך 22. אפריל. צווײ פראנצויזישע פליהער־עסקאדראן האבען ווידער געריכטעט א אנגריף נעגען דער אייזענבאהן־ליניע אין דער נענד פון דער טיך רהיין. די פליהער האבען אראפגעוואַרפען פיעל באמבען איבער די סטאנציעס מיהלהויזען און האבען אויך מעהרערע מאל מיטגעטיילט די גרויסע פראַוויזאנס שפייכלערס אין מאנהיים.

אין איטאליען.

רוים, 22. אפריל. דער דייטשער און עסטרייך־אונגארישער באטשאפטער, ווי אויך די פערטרעטער בײם וואטיקאן מאכען געהיימע פאדעריישונגען צו פערלאזען איטאליען. דער עסטרייך־אונגארישער באטשאפטער בײם קווי־

ריינאל האט שוין אויפגעשיקט זיין פאמיליע קיין אינסברוק און האט בעפרייט דעם גאנצען פערסאנאל פון אנגעשטעלטע בײ דער גזואנד־שאפט.

דער עסטרייך־אונגארישער באטשאפטער נעהמט אורלויב (פעריע) אויף א אונבעשטימטער צייט און פערלאזט גלייך איטאליען. דער קירכליכער ראט־געבער בײ דער עסטרייך־אונגארישער גזואנדשאפט האט אין א אויידענען בריף פויסטט געבעטען, אז ער זאל אין די אינטערעסען פון קיזער פראנץ יאזעף אויפרעכט מען דעם עסטרייכישען „וועלטציאניסישען פאלאץ" אונטער זיין שוץ.

דער דייטשער גזואנדשאפטס־ארכיוו וועט אויך אויפגעהרט וועלען זיין פאליטיש.

גריכענלאנד.

אטהען, 22. אפריל. די צייטונג „פאטריס" טיילט מיט, אז אין גריכענלאנד געהט פאר א בעוועגונג, אז גריכענלאנד זאל זיך אריינמישען אין דער מלחמה אויף דער זייט פון די „פרייהיטגעסטע".

די דאזיגע בעוועגונג איז אריסגעוואַרפען געוואָרען צוליעב דעם, וואס דער גריכישער מיניסטער פון אויסערן צאפאגראפאס האט צוגעשטעלט דעם קעניג קאנסטאנטין א מעמאראנדום פון מיניסטערן־ראט וועגען דעם אויף וועלכע בעדינגונגען גריכענלאנד קען פערלאזען איהר נייטראליטעט.

די קארפאטען־שלאכט.

בערלין, (אפיציעל) פון שטאקהאלם מעלדעט מען, אז „די רוסען פארבעריטען יידיעות וועגען זייערע פראפלגען אין די קארפאטען. די פערלוסטען פון די פראיזינגטע (עסטרייך און דייטשלאנד) זיינען ווייטערער גרויס. דער גרייצע שוין א אחוז פון הונדערט טויזענד מאן און פערגרעסערען זיך פון טאג־צו־טאג.

דער מצב פון די פעראיזינגטע איז שלעכט. די רוסען האבען ניט בדעה פארצודרינגען אין אונגארן, נאר יעדער פערזוך פון די עסטרייכער צוריק צו בעזעצען די אלט־רוסישע גרענדען זענען אבגעשלאגען געוואָרען.

אויב די רוסען האבען באמת גשטורעמט ניט מעהר ווי פערשמארקען זיך אין זייערע אלט־רוסישע גרענדען, טא צו וואס האבען זיי גמאכט אזעלכע מוראדיגע אנשטרענגונגען אין די קארפאטען און פערלארען דערבײ דריי מאל אזוי פיעל כאלאטען ווי די פעראיזינגטע. יעדער מענש ווייסט, אז אין די רוסישע פלעצער פון גענעראל־שטאב שפיעלט די בעזעצונג פון אונגארן א גרויסע ראל. אויב די רוסען פערקלענערען פלוצלינג זייערע אבזיכטען און לייקענען אב זייער פארווערטס שטרעבען איז עס בעשטימט א סימן פון זייער שוואכקייט און פון אונגעלונגענער קארפאטען־אפענסיוו.

די רוסען פערלאזען טארנאוו.

די „צייט" איז מדיע, אז די לעצטע צייט האבען די רוסען כמעט אינגאנצען אבגעשטעלט זייער טעטיגקייט אין מערב־גאליציען.

אויסער דעם האבען זיי יעצט פלוצלינג אבגעלידיגט אלע שטאדט טארנאוו אין פערלאזען די פאזיציעס ארום דער דאזיגער שטאדט.

דאס זאל זיין א רעזולטאט פון דער עסטרייכישער שווערער ארטילעריע

רוסישע פליעגער איבער אסט־פרייסען.

בערלין, 21. אפריל. די לעצטע צייט זענען די רוסישע פליעגער עפליכע מאל געפלויגען אראפר די שטעדט פון אסט־פרייסען און גע־וואָרפען דארטען באמבען. אין אינסטערבורג און טילזיט האבען די באמבען חרוב געמאכט א גאנצע רייהע געביידען און ג׳הרג׳ט א סך צי־ווילע פערזאנען אין מילטער־לייט. דאדורך איז ענטשטאנען א פאניק. יעצט האט דער אבער־פרעזידענט פון דער פראווינץ אסט־פרייסען אריסגעלאזען אנ׳אויפרוף צו דער בעפעלקע־רונג, אין וועלכען ער בעט, אז מען זאל זיך פערהאלטען רוהיג און ניט שאפען דורך פלאנ־לאזען לויפען קיין פאניק.

א מיסטישע געשיכטע.

סאן־רעמא, 22. אפריל. א געווענער רו־מענישער מיניסטער, וועלכער וואוינט איצט דא האט מיטגעטיילט דעם קארעספאנדענט פון „נאציאנאלטידענדע", אז רומעניען האט די טע גשטעלט עסטרייך געוויסע פאדערונגען דורך וועלכע זי קען פערהיטען אירע נייטראליטעט, אבער עסטרייך האט די פאדערונגען ניט גע־וואלט ערפילען.

דערזעלבער בעאמטער פערזיכערט, אז עס עקזיסטירט א אפענ סיוו־אבמאך צווישען איטא־ליען און רומעניען. איטאליען וועט בשום אופן ניט אנגעהמען קיין שום פשרה־פארשלאג בנוגע טריינט אין טריעסט אהן דער הסכמה פון רו־מעניען.

דער הילפס־קאמיטעט

פאר די נויטלידענדע יודען פון דער מלחמה איז מודיע, אז די סאמבאלא פון דעם קאנצערט פון „הזמיר" וואס וועט זיין דעם25 אפריל, וועט גהען צום גונסטען פון דעם הילפס־קאמיטעט.

מיר בעטען צו שענקען זאכען פאר דער סאמבאלא און שיקען לויט׳ן אדרעס.

Nyt Missionshotel Helgolandgade 4
Fru Spielfogel.

פון דער אדמיניסטראציע.

צולויט א פאשיין־רעפראציאן האט אונזער צייטונג נעכטען ניט געקענט ערשיינען. איצט איז עס שוין פעריכט און מיר האפען, אז זוי־זערע לעזער וועלען ווידער בעקומען די צי־טונג רעגעל און פינקטלך.

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אווענד וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעוואוסטע היסטארישע טראגעדיע

„זשידאווקא"

פון י. לערנער

(די יודין)

1 טער אקט — דער סדר. 2־טער אקט — דער ארעסט. 3־טער אקט — אין דער תפיסה. 4־טער — אויף דעם שייטערהויפען.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

ה'ר טימיאנאוו אין די הויפט ראלע אלס אליעזר.

דער ערשטער קאהר פון סדר — אין דאס געבעט פאר'ן טויט ווערט געלייטעט פון ה'ר בערעזאווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג, ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה'ר סקאראכאד.

באל ביז 3 אוהר

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאען

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו' סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

דער קאפענהאגענער געזאנג פעראיין

„הזמיר" (דיריגענט י. ביימעל)

פעראנשטאלטעט זונטאג, דעם 25 אפריל, אין סטודענטען־פעראיין

Wester Boulward 6.

א גרויסען קאנצערט

געווידמעט דער יודישער מוזיק.

עס וועלען מיטווירקען: קעניגליכער קאפעל־מוזיקער ה. זיגפריעד סאלאמאן (וויאלאנטשעל) און ה. רודאלף סימאנסען (קלאוויר)

בילעטען צו 2 ·1.50 און 1·00 קראן־ און 75 אויירעס צו בעקומען אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, ביי אלע מיטגלידער פון „הזמיר" און ביי דער אווענד־קאסע פון 7 א זייגער אין אווענד.

בעמערקונג: מיר מאכען אויפמערקזאם אז דיעזער קאנצערט ווי אלע פריערדיגע קאנצערטען פון „הזמיר" הויבען זיך אן פרעציס.

באל ביז 3 אוהר.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ предподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12 ч. до 1 ч: дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцелярію Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 32 26.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

עס ווערט געזוכט

א גוטע האנדנייערין ראוונס טווערגאדע 6 3 זאל, נאגלין.

עס ווערט געזוכט

א מאשינער און א האנדנייער

Borgergade 68, 4.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

2 גוטע שניידער מאשינעס

אזוי גוט ווי נייע. פערקויפט זיך ביליג.

Borgergade 30 Telef Palæ 2167

ח. פארבעראוו'ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fælødvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערר־ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

מלחמה קאסט דעם יודען א סך מעהר ווי אלע אנדערע פעלקער. און א פערברעכען וועט דאס אויך זיין, ווען די דאזיגע פראגע וועט אוועקגעשטעלט ווערען דורך פרעמדע נישט דורך אייגענע.

גענעראל־פערזאמלונג פון דער פעראייניגונג.

זונטאג, דעם 18. אפריל, איז אבגעהאלטען געווארען די יעהרליכע גענעראל־פערזאמלונג פון די צ. ב. תיכף נאך דער ערעפענונג פון דער פערזאמלונג האבען די מיטגליעדער בעעהרט דעם כבוד פונ'ם ערשט פערשטארבענעם י. ל. פרץ „דורך אויפשטעהן פון די פלעצער.

דער סעקרעטאר, ה' וויגאצקי, לעזט פאר דעם פראטאקאל פון דער פאריגער גענעראל־פערזאמלונג. דעם פארזיץ פיהרט דער איינ־שטימיגען געוועהלטער ה' שפיעלפויגעל. נאכ־דעם הערט אויס די פערזאמלונג דעם בעריכט פונ'ם פארזיצענדער פון צענטראל־ביורא ה' צע־מאכאוו, וועלכער גיעט איבער אין אלגעמיינע שטריכען די פיעל־זייטיגע ארבייט פון דער פער־אייניגונג. און פון די איינצעלנע קאמיסיאנען. בעזונדערס האט ער זיך אבגעשטעלט אויף די פראגע פון דער שטאטס־פאליציי בנוגע צו די רוסישע יודען, וועלכעס האט אממייסטען בע־שעפטיגט די צ. ב. און אויך אויף דער ארבייט פון דער פעראייניגונג לטובות די ארויסגעווי־זענע רוסישע יודען פון דייטשלאנד, וואס האט פערשאפט פיעל מיהע: ווי וואוינונגען בעזאר־גען, עמפפאנגען ביים באהן. און אין אלגעמיין בעזארגען ווי ווייט מעגליך זייערע הצטרכותן. ה' צעמאכאוו האט אויך דערמאהנט, אז צו די הייי־יעהריגע ארבייט געהערען אויך די אונ־טערשטיצונגס קאסע און די פאלקס קיך. ער האט אנגעוויזען, אז די בעציהונג פון דער הי־גער דענישער געמיינדע צום אנשטאלט איז איצט א פיעל מעהר צופערטרויליכע, ווי בשעת'ן גרינדונג פון דער אנשטאלט. וואס אנבעלאנגט די סימפאטיע פון דער היגער יודיש־רוסישער געזעלשאפט. איז זי געווען א גלאנץ ווארימע בנוגע צו אלע אונטערנעהמונגען פון דער פער־אייניגונג, ווי למשל, צום שלום־עליכם אווענד און א. וו. ווייטער דאנקט ער דעם דראמאטי־שען דעליטאנטען־פעראיין פאר זיין ערשטען פאנד־שטיפונג פאר דער אונטערשטיצונגס־קאסע, דעם „הזמיר" פאר זיין ערשטען פאנד־שטיפ־טונג צו דער הילפס־קיך. און ווינשענדיג דעם נייען צענטראל־ביורא אנ'ערך מעהר ארבייטס־ענערגיע; שליסט דער פארמאן, ה' צעמאכאוו, זיין בעריכט.

ה' אסינאווסקי בעריכטעט איבער דער אר־בייט פון דער ערשטער קאמיסיאן, וועלכע איז בעשטאנען אין פונאנדער־טהיילען פושקעס אין די הייזער, מאכען פערשיעדענע אונטערנעה־מונגען לטובת דעם צ. ב. און אונטערזוכען די אומות פון נויטבעדערפטיגע מבקשים. לויט זיין מיינונג, איז געלונגען צו פיהרען די ארבייט אויף א געהעריגען אופן, טראץ אלע שטערונגען, וועלכע זענען פארגעקומען. צו דער ארבייט פון דער קאמיסיאן געהערען אויך די אונטער־שטיצונגס קאסע מיט איהר באלאנס פון 11 הונדערט קראנען אין א צייט פון 10 מאנאטען, און אויך די קראנקען־קאסע, פאך־פעראיין און יורידישע עצות.

ה' געלפער גיט אב א בעריכט איבער די ארבייט פון דער צווייטער קאמיסיאן, וועלכע האט געהאט די אויפגאבע צו ווירקען אויף די קינדער, וועלכע ווערען ארויסגעטריבען פון שולע, מען זאל זיי וויעדער צונעהמען, ווירקען אויף די מאראלישע פערבעסערונג פון דער יו־גענד בכלל, בעקעמפען די שטרייק־ברעכעריי און פערמיידען פערזענליכע מחלוקות. אויפ־ווייזענדיג דעם געהעריגען פארשריט, וואס ס'איז געמאכט געווארען אויף דעם געביעט, ווינשט אויך ה' געלפער דעם נ"ען צענטראל־ביורא א פיעל גרעסערען ערפאלג.

ה' וויגאדסקי בעריכטעט איבער די טעטיג־קייט פון דער „ליי־קאסע". דער באלאנס פון היי־יאהר דערגרייכט איבער 4 טויזענד קראן געליהען האבען 73 פערזאן אויף א סומע פון אנ'ערך 4 טויזענד קראן. די לייהער בעצאהלען פינקטליך און דאס בעווייזט דעם מאראלישען מצב פון די לייהער. וואס האט אויך אי־בערצייגט די דענישע יודען, אז מיר קענען זיך זעלבסט, העלפען. די ליי־קאסע האט פיעל גע־ווירקט צו פערמיידען אנצוקומען נאך פרעמדע הילף.

ד"ר מ. שארנשטיין בעריכטעט איבער דער טעטיגקייט פון פאלקס־קיך. בסך־הכל זע־נען פערקויפט געווארען 12 טויזענד בילעטען 8 הונדערט פון זי' פסח. דער באלאנס בעטרעפט 6 טויזענד קראן. א חוץ מאסען פראדוקטען, גע־פינט זיך אין קאסע מזומנים, איבער הונדערט קר. ה' ד"ר שארנשטיין האט געענדיגט דעם בעריכט מיט א אויפאדערונג צו די היעגע יודיש־רוסישע פרויען, אז זיי זאלען זיך מעל־דען צו פרייע בעדינונג און געבען די מעגליכ־קייט די קיך זאל זיך ווייטער האלטען איבער די זומער קאניקולען.

דער קאסיר ה' פריעדבערג בעריכטעט, אז דער באלאנס פון דער קאסע איז געווען 11 הונדערט קראן.

נאכדעם קומען די דעבאטען.

פראפעסאר סימאנסען דאנקט די פער־אייניגונג און אויך די פאסוווע מיטגליעדער פאר זייער נוציגער טעטיגקיים.

ה' גאלדין דריקט אויס זיין דאנק דער צ. ב. ער מיינט, אז די ארבייט פון די 2־טער קאמי־סיאן פאר די קינדער איז זעהר א וויכטיגע, אויך פאדערט ער אויף די יודישע פרויען, אז זיי זא־לען זיך מעלדען אויף פריי־בעדינונג און פאלקס־קיך. עס האבען נאך גערעדט די ה'ה סולסא־וויטש, דאנאוויטש, גארבארש, פריעדמאן און אנדערע.

עס בעקומט וויעדער דאס ווארט דער פאר־מאן ה' צעמאכאוו. ער דריקט אויס זיין צופרי־עדענהייט מיט דער זאכליכע קריטיק פון די מיטגליעדער.

די פערזאמלונג האט איינשטימיג אויסגע־דריקט צוטרוי און דאנק דער אלטער צענטראל־ביורא פאר דער גרויסער שווערער ארבייט.

ה' ל. מאצקין, וועלכער איז געקומען צו דער פערזאמלונג, דריקט אויס זיין צופרידענ־הייט מיט דער פערזאמלונג, וועלכע איז געווען דער היפף פון דעם. וואס ער האט זיך פארגע־שטעלט. שטיל, בעשיידען איז די פערזאמלונג אריבער. און דאך מיט טיעפער בעגייסטערונג. ער בענוצט די געלעגענהייט צו דאנקען צו קא־פענהאגענער יודישע ארבייטער פאר זייער ווארימע בעציהונג צו דער איינזאמלונג פארן הילפסקאמיטעט און אויך די „פעראייניגונג" פאר איהר אנטיילנעהמען אין דער הילפס־ארבייט.

מען טרעט צו צו די וואהלען.

כמעט אלע מיטגליעדער פונ'ם צענטראל־ביורא זאגען זיך אב ווייטער אריינטרעטען אין קאמיטעט און עס ווערען געוועהלט נייע. גע־וועהלט זענען פאלגענדע פערזאנען: פריעדבערג, בארנשטיין, סקאראחאד, אלטשולער, דאנאוויטש, קוועטני און גערשוואלד.

אין די קאמיסיאנען זענען אויסגעוועהלט געווארען פאלגענדע הערען: קאמינאוו, צעמא־האוו, וויגאדסקי, בודינסקי, גארעליק, פרוי בי־לאווסקי, אנשעלאוויטש, פריעדמאן, סאסקין, יא־פע, אלטשעל, פארבעראוו, ווילענטשיק טרעל־מאן און וועלנער.

עס ווערט אנגענומען דער פארשלאג פון ד"ר מ. שארנשטיין צו וועהלען די פערזאנען וועלכע דאבען זיך אויסגעצייכענט מיט זייערע פערדינסטען פאר דער היעגער געזעלשאפט אלס עהרען־מיטגליעדער.

אלס ערשטער עהרען מיטגליעד ווערט גע־וועהלט דער פראפ. סימאנסען. זיין וואהל ווערט בעגריסט מיט אפלאדיסמענטען.

די פערזאמלונג דאנקט דעם פארזיצענדען ה' שפיעלפאגעל און דעם ד"ר מ. שארנשטיין און ווערט געשלאסען האלב־צוועלף ביי־נאכט.

י. אנ־ץ.

זעלבסטפערוואלטונג אין פוי־לען און די יודען.

די אנטיסעמיטישע צייטונגען אין וואר־שא האבען אנפאנגס געגלויבט, אז אין פוילען ווע־לען יודען לגמרי ניט אויסגעוועהלט ווערען אין דער זעלבסטפערוואלטונג. נאר א פאר יודען וועלען בעשטימט ווערען דורך דער ארמיני־סטראציע. דער אנגעקומענער טעקסט פון או־סטאוו האט זיי ארויסגעפיהרט פונ'ם אנגענעה־מען טעות. יודען ווערען יא געוועהלט אין די שטעטישע קוריעס. נאך מיט א פראצענט. די דערמאנטע צייטונגען זענען אבער אויך דערפון צופריעדען. די „דווא גראשע" שרייבט:

„בנוגע דער בעטייליגונג פון יודען אין דער שטאדטישער זעלבסטפערוואלטונג. פערזיכערט דער אוסטאוו פון זייער איבערגעוויכט אין די שטאדטישע אינסט טוציעס. פון אונז זעלבסט איז אבהענגיג, אז די דאזיגע פערזיכערונג זאל ניט ווערען א פארמאלע פיקציע. ד"ה אז די שטאדטישע זעלבסטפערוואלטונגען זאלען נישט אריינפאלען אין די הענד פון אזעלכע וואס שטי־צען די יודישע אינטערעסען.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט

מען שיקט זיך פאטאגראפישע קארטעס, בריוועלעך צעטלעך, לופט־קושען, מען שטימט שוין זאגאר אב א ראנדעוואו, א ליעבע־זעהע־ניש.

ליעבע! פון וואנען האט זיך עס דערנומען פלוצלינג אט דיעזעס ווארט?

קיין גרעסער דעסאנאנס האט שוין ניט גע־קענט זיין אין דער אטמאספערע, אין וועלכער די וועלט לעבט יעצט. אין דער לופט וואס איז אנגעזאפט מיט יסורים, פיין שנאה, קרעכצען פון פערזואונדעטע, חריפען פון גוסס, אט אין דער דאזיגער לופט הויבט אן צו וואקסען דאס צארטע בלימעלע, וואס הייסט ליעבע?

דער ברודער פון דער גרעטכען האט ער־געץ־וואו, אויף די בלוטיגע פעלדער פון פלאנ־דרירען, געציעלט זיך אין דעם דאזיגען זשאן. און דער זשאן האט מיט זיין באגנעט דורכגע־לעכערט דעם אנפאלער די ברוסט, —

גרעטכען ליעבט דאך דעם מערדער פון איהר אייגענעם פאטער — זי ליעבט איהם דאך.

— וואס פאר א גליק איז אט דיעזע מלחמה, מורמעלט זשאן אויפ'ן אויער זיין הערצענס־גע־ליבטע: ווען ניט זי, וואלטען מיר פילייכט זיך קיינמאל ניט געטראפען.

— יא, וואס פאר א גליק: ווי אזוי וואלט איך דען אנדערש געקענט לעבען?

און איך שטעל זיך פאר, אז אין דיעזע גליקליכע מינוטען, ווען די צוויי געליבטע ווע־בען צווישען זיך דעם גליקליכען שמועס, הילכט אין דער לופטען אנ'איראנישער, טייוולישער געלעכטער.

— א גליק! יא, א גליק!

נאר קיינער הערט זיך ניט איין און די צייט טהוט ווייטער איהר ארבייט: זי פלעכט איין די גרויזאמע דערנער פון מענשליכען פיין אין די צארטע קווייטען פון ליעבע, און מיר בעקו־דעם מערקווירדיגען קראנץ, וואס הייסט „לע־בען"

עמנואל.

גלות.

I.

פון מיין קינדהייט אן האב איך א שוואכקייט צו פסוקים. איך ווייס, די אויפגעקלעטע לאכען דערפון, איהר מעגט אויסדריקען דעם בעסטען, טיפסטען געדאנק, נאר אויב איהר אילוסטרירט איהם דערנאך דורך א פסוק זייט איהר פערלארען, מען ארי אירך חושד, אז איהר האט נישט צוגעפאסט דעם אלטען פסוק צום אייגענעם געדאנק, נאך אימגעקערט, איהר האט צוגעשניטען א געדאנק צום פרעמדען אלטען פסוק.

מען זאגט ווייטער, אז פסוקים קויפען אונטער די לאגיק, זיי דיקטירען אונז אין וועלכער ריכטונג מיר זאלען דענקען, עס קען זיין. דאס איז אבער ניט נאר די אייגענשאפט פון פסוקים, עס בעאינפלוסען אונז ביז צו א גרויסען גראד אלע ספרים פון גרויסע מענער און אלע גרויסע קונסטווערק. דערין בעשטעהט אויך זייער דיערענדער וועדטה. מיט דער צייט פערשמעלצען זיך אבער די פרעמדע געדאנקען מיט אונזערע אייגענע. מיר האבען זיי פערדויעט און עס איז נאר רעכט און ביליג פון אונזער זי ט ווען מיר פארמולירען אונזערע אייגענע געדאנקען. מיט א געפיהל פון דאנקבארקייט מאכען א הזכרה דעם דענקער אדער דעם קינסטלער, וועמען גאט האט געבענשט מיט טאלאנט צו בעפרוכטען די מחשבה און צו איבערלאזען א רושם אין דער געשיכטע.

און איך בעדויער עס זעהר טיף, וואס מיר האבען פערלאזען דעם פסוק, וואס אונזער נייע ליטעראטור האט פערלאזען דעם מקור, וועלכער האט אונז אין דעם משך פון אונצעהליגע דורות געגעבען אזא אייגענטימליכען חאראקטעריסטישען רייכטהום, גלאנץ און הן, וועלכער האט אונז פערבונדען מיט אונזער היסטאריישער קינדהייט, מיט די שענסטע עריאדען פון אונזער אויפבליהען און פון אונזער שעפפעריישער פאלקס־קראפט. א פאלק מוז האבען א הייליגען ספר, אין דער ספר מוז דורכדרינגען זיין גאנצעם לעבען און דער גייסט פון דיזען ספר מוז שוועבען איבער אונזער טראכטען און דענקען, איבער אונזער ווירקען און האנדלען.

איך מיין ניט, אז מיר זאלען אנהויבען ווי דער שרייבען מיט האלבע פסוקים, ווי עס האבען א צייט לאנג געטהאן אונזערע בעלי־מלי־צה. א דאנק גאט, וואס מיר זענען שוין איבער געקומען דיזע פעריאדע אין אונזער ליטעראטור. דאס איז געווען א פעריאדע פון שוואכקייט און פון אונבעהאלפענקייט. מיר זענען אבער איצט אריבערגעגאנגען צום אנדער עקסטרעם. מיר האבען זיך עמאנציפירט פון אונזערע קלאסישע ווערק. מיר זענען געווארען נייע מענשען פון נעכטען און עס שוועבט איבער אונז א סכנה צו ווערען גאנץ שפאגעל נייע פון הייניטיגן טאג. מיר פערגעסען, אז אלע נאציאנען האבען זייערע קלאסיקער, און אז יעדער געבילדעטער מענש לערנט צוערשט זיינע קלאסיקער, ווארים קלאסיקער קען מען ניט אויס־בארגען ביי פרעמדע נאציאנען, און עס איז זעהר שאדע, וואס מיר פערגעסען אונזערע קלאסיקער און דערווייטערען זיך פון פסוק. אינטער פסוק פערשטעה איך אין ערשטער שורה די נביאים. אבער אויך די משנה, די גמרא און דעם מדרש. ווען איך לעז עטוואס פון פרק, פון שלום עליכם, פון אש פיהל איך נאך דעם טעם פון פסוק, איך פיהל, אז זיי האבען א יניקה פון אלטען מקור, און דערינען ליגט אויך דער סוד פון זייער בעזונדערער אנציהונגס־קראפט. ניט נאר דער אינהאלט, אויך די פארם האט עטוואס מאגנעטישעס אין זיך.

איך ווייס היינט אויך אינטיישטען א פסוק. און איך שווער, אז דער פסוק איז מיר געקומען נאר צולעצט. עס איז נור א ריינער צופאל. איך טהו דא ניט אויף קיין חדושים. איך לערן נאר פשט. אבער מערקווירדיג, טויזענד מאל נעהן מיר פארבי א פסוק, און ער ריהרט אונז ניט אן. דער פסוק איז גלאט, מיר מערקען אין האבענדיג דורכגעמאכט די שיטה, אז א מענש איז אייגענטליך א העכסט פערפאלקאמענסטער טיפ מאלפע, — דערצו מוז דער מענש האבען א שניידער.

אין דער צייט, וואס מיר האבען אן זיי פערגעסען, זענען זיי דאך געבליבען אונז גענטריי. זיי האבען געזאנגען פאר אונז, זיי האבען געקלעהרט מען א נייע מאדע קליידונג פאר אונז.

און זיי האבען זיך צוגוינפגעקליבען — אזוי דערצעהלט א שלעגראמע. — אין פראנקפורט־אם־מאיין, אלע דייטשע מענער־שניידער, און האבען בעשלאסען אריינצוגעבען פאר דער מע־נער־וועלט א נייע מאדע, ניט מעהר און ניט ווינציגער האבען זיי בעשלאסען, ווי אריינצו־ברענגען א מיליטעריישען שניט אין דער מע־נער־קליידונג.

ערנסט און שפאס.

דייטשע שניידער.

ענדליך זענען געקומען די הערען מענער־שניידער צום וואהרט!

מיר זענען שוין געווען אזוי פערטויבט פון הארמאטען־קנאל, אזוי פערשטויבט פון פולווער־רויך, אזוי פערטאהן אין דער גרויסער וועלט־קאטאסטראפע, אז מיר האבען גאר פערגעסען אן זיי — אן אונזערע בעקליידער, אן אונזערע מאדע־קעניגען.

וואס איז דער מענש אהן א שניידער? מעהר ניט ווי אדם־הראשון'ס אנאיינקעל. דאס איז דאך אבער ניט גענוג. דאס איז נאך גארנישט. כדי צו זיין א קולטור־מענש, כדי צו לעבען אין דער צייט פון גרויסע קולטור־אויפגאבען, און האט זיך דאך אנגעהויבען צווישען די יודען, אז מ'זאל שיקען אויפ'ן וויענער קאנגרעס א יודי־שען דעלעגאטן, וועלכער זאל בעטען, מאדערען ביי די פערטרעטער פון די אייראפעאישע מלו־כות, אז מען זאל ביי די יודען ניט אוועקנעהמען די בירגערליכע רעכטען, וואס די רעוואליוציע האט זיי געגעבען. די יודען פון פראנקפורט און מיי־נץ האבען זיך שטארק פערטהיידיגט קעגען דעם פארשלאג, אז מען זאל זיי אפנעמען די אייגענע מאדע־קליידונג, וואס זיי האבען שוין אזוי לאנג געטראגען, אז מען זאל זיי נישט צווינגען אנצו־נעהמען די מאדע פון פאריז, וואו מען ווייסט אז מען קען נישט ליבען אן אנדערע מאדע, ווי פון פאריז.

די דאזיגע יודישע אינטערווענציע איז גע־ווען אונטערשטיצט פון די ראשילדס און פון דער יודישער בראנאנזע פאן ארנעשטיין, וועל־כע האט געהאט גרויסע פערבינדונג אין דער דיפלאמאטישער וועלט. דער יודישער דעלעגאט האט געפונען אפענע אויערן ביי די פערטרעטער פון די גרויסע מלוכות. די בעפאלמעכטיגטע ראקענבערג, מעטערניך און הומבאלדט האבען געהאלפען און אונטערשטיצט דעם יודישען דע־לעגאט, די ווירקונג פון דער דאדיגער יודי־דיפלאמאטישער ארבייט איז גענוג, וויי געווען־לין. מעהר וויכטיג איז פאר אין דעם בען. דער קאנגרעס האט זיך צונגעהערט צו די יודישע פאדערונגען און בעשלאסען, אז אין די מדינות וואו די יודען זענען שוין פריי זאל מען ביי זיי די בירגערליכע רעכט ניט אבנעהמען אין די מדינות וואס האבען די יודען נישט בעפרייט האט מען פארגעשלאגען, אז זיי זאלען בעקומען די יודען בירגערליכע רעכט.

נאך מעהר ווי דער רעזולטאט איז מיר אונז אבער וויכטיג דער פאקט אליין, אז מיט הונדערט יאהר צוריק איז די „יודענפרייהייט" געשטעלט געווארען אויפ'ן קאנגרעס פון די איראפעאישע מלוכות נישט דורך פרעמדע נאר דורך יודישע דעלעגאטען. און דער דאזיגער פאקט דארף אונז דיענען אלס גוטער בייספיל, מאר דער איצטיגער צייט.

דאס וואלט געווען דאס גרעסטע פערברע־כען געגען דעם יודישען פאלק, ווען זייניג אי־טערעסען זאלען ניט אוועקגעשטעלט ווערען אויף דער קומענדער פריידענס־קאנפערענץ. דו

יעדער דייטשער בירגער וועט מודען טרא־גען א סורדוט, וואס וועט זיין עהנליך צו א שינעל, הויזען מיט לאמפאסען, רעק מיט שלי־פעס.

די גאנצע דייטשע מענער־וועלט דארף זיך ביסלעכווייז רוקען צו דער קאזארמע צו. ביס־לעכווייז ארויפציהען דעם שינעל, פריהער בייזיך אין שטוב, פון היימישען שניידער. דערנאך פון דער אינטערנאציאנאל.

די גאנצע מאדע פון מענער־קלידונג ווערט בעגרענצט אין סאלאטסטקע הלבשה, מאנסביל און סאלדאט דאס איז איינס און דאס זעלבע — אזוי האלטען די פראנקפורטער הערען־שניידער ביי וועלכע דער מיליטאריזם האט אויסגעראג־טען יעדען פונק פון טאלענט. יעדע קינסטלע־רישע בעגאבונג.

ס'איז א שאד, ס'איז א וועהטאג צו זעהען, אבער אהים ניט קיין טיפען גדאנק און מיר לאזען איהם רוהיג ליגען. מאכט זיך אבער א וויכ־טיגע בעשפהענים און מיר הויבען אן טראכטען און דענקען, ביז מיר האבען א גאנצע שנור פון רעזונות, און מיטאמאל דערמאהנען מיר זיך אן דעם אלטען פסוק, און מיט אמאל בעקומט ער מאר אונז א נייעם אינהאלט, פיעל טיפער ווי מיר האבען גערעכענט.

דאס האס מיר אויך פאסירט ביי דער איצ־טיגער מלחמה־צייט.

ד"ר שמריהו לעווין.

מיט הונדערט יאהר צוריק.

אין איטאליען האט זיך אנגעהויבען א בע־וועגונג צווישען די איטאליענישע יודען וועגען א יודישען קאנגרעס וואס זאל ארבייטען בייי דער „פריעדענסקאנפערענץ" וועגען יודישע רעכט פעציעלע ארגענען וועגען די אונטערדריקטע יודען אין רוסלאנד. אין אלע גרעסערע שטעדט פון איטאליען זענען אבגעהאלטען געווארען פער־זאמלונגען, בעראטונגען, ווער און ווי־אזוי זאל מען אינטערווינירען אויף דער „פריעדענס־קאנפערענץ".

ביי דער גלעקענהייט דערמאהנט די יודי־שע איטאליענישע צייטונג "לא סעטים נא יזראעליס די יודישע אינטערוועגיצע אויף דעם קאנגרעס פון די אייראפעאישע גרויס־מעכ־טען מיט הונדערט יאהר צוריק. די רעאקציע האס זיך דעמילט עגנומען איינצופיהרען אויהר ארדנונג, ד. ה. מיט אלע כחות האס זי געזעהען צו אונטערדריקען די פרייהייטען, וואס די רע־וואליוציא. האס איינגעפיהרט. די יודען פון יע־נער צייט האבען זיך שטארק געשראקען. זייע־רע בירגערליכע רעכטען, אן די רעפאהר בעקומען דורך דער רעוואליוציע, און די געפאהר איז געווען גרויס, אז איצטער זאל מען ביי זיי אבנעהמען די דאזיגע רעכטע. און א בעוועגונג

Mr. 102

Jüdische Volkszeitung № 102 Jødisk Folketidende

יודישע פאָלקס-צייטונג

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר־ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מיטוואך ז' אייר תרע"ה (21. April 1915)

פון אלע קריעגס־פלעצער

א יודישער לעגיאן — 40 רבנים ארויסגעשיקט פון פוילען.

אויפ'ן מזרח־פראנט.

די אפיציעלע בעריכטען פון אלע צדדים ראדען נאכמאלען אויפ'ן מזרח־פראנט ענטהאלטען אירגענדשייך זעהר וועניג אינטערעסאנטעס. עס פעהלן קלייניג צוזאמענשטויסען אהן וויכטיגע סטראטעגישע בעדייטונג. וואהרשיינליך איז דער שטילשטאנד פערבונדען מיט דעם, וואס דער שנעע צושמעלצט זיך און ס'וועט אונמעגליך צו מאהרען. דער פאר האלטען זיך די פארדעם יעצט שטיל נאר ארבייטען מיט אלע קראפט בעפעסטיגען די פערנומענע פאזיציעס אין אלגעמיין צו גרייטען זיך צו דער גרויסער פריהלינגס אפענסיוו. מען קען אלזא זיכער זאגען, אז דער פריהלינג וועט מיט זיך ברענגען בלוטיגע שלאכטען און וויכטיגע גע־וויקסען אויפ'ן מזרח־פראנט, ואו ס'איז נישט שטיל.

א יודישער לעגיאן.

מיר האבען שוין מיטגעטיילט וועגען דעם וואס אין אישאליען ענטוויקעלט זיך א נייע יודי־שע באוועגונג, וואס האט די זעלבע צוועקען ווי דער ציונזם, שטרעבט אבער אויף אנדערע וועגען צו פערווירקליכען די יודישע נאציאנאלע אידעאלען.

אפענבר מיילט מען מיט פון מילאן, אז דארט האבען אנגעהויבען מארמירען דעם ערשטען יודישען לעגיאן. אלע רוסיש־יודישע סטודענ־טען האבען זיך שוין פערשריבען אין דעם לע־גיאן. אין מען וואַרט נאר אויף דעם מאמענט, ווען מען קאַנען אפען ארויסטרעטען. אויף פון אמעריקא איז מען מידיע, אז דאר־טיגע יודען זיך גרופען פאר דעם יודישען לעגיאן, בראט פון דער באוועגונג שטעהט דער באקאנטער ראבערט גרעץ, וועלכער גפעינט זיך איצט אין רוים.

פון מערב פראנט.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז דעם 20־טען אפריל. (אפיציעל.)

מאנטאג האלב פיער ביי נאכט האבען מיר אבגעשלאגען א דייטשען גענגען־אנגריף. אין דעם וואלד ביי מארטאמאר־זענען פארגעקאמען אינ־טענסיוע קאמפפען, וועלכע האבען נישט גענ־ראכט קיין שום ערפאלג פאר בידע צדדים.

ביי רענעווייל זענען פארגעקומען בלוטיגע ארטילעריע קאמפפען.

אין די וואגעזען האבען אונזערע אנגריפען גהאט ערפאלג און מיר האבען געצוואונגען דעם שונא אבטרעטען אין גרויסער אונארדנונג פון עסעיבריק אין פון דעם דארף מעטעראל איבערלאזענדיג פיעל אמוניציע.

אונזער לופט־פליהער קראאס איז אין צפון פון קוטראי געפאלען אין דייטשער געפאנגע־שאפט.

40 רבנים פערשיקט

פעטראגראד. — לויט די ידיעות פון נאווי־וואסחאד זענען 40 רבנים פון ראדאמער אין קעלצער גובערניע ארויסגעשיקט געווארען פון פוילען אין די וויייטע רוסישע גובערניעס. אלס משכון פאר־ן גוטען אויפהערן זיך פון די אידען.

די רבנים זענען מעהרסטענטהייל אלטע און קראנקע מענשען.

די לובלינער קהלה האט גזר תענית געווען. נאך א גשפרעך צווישען רב מיט־ן גובערנאטאר

היגע נייעס.

„העברי הצעיר".

דער יוגענד־פראַיין „העברי הצעיר" טיילט מיט אלע זיינע אקטיוע מיטגליידער, או היינט מיטוואך, דעם 21. אפריל, 8 א וויגער אין אוועגד

וועט מאַ־קומען א בראטונג פון די אקטיוע מיטגליידער: פאר דער צוויישער גרופע זיינען א זייגער אין אוועגד: פאר דער ערשטער גרו־פע אכט אין אוועגד. אזוי ווי עס האנדלט זיך וועגען פערטיילען די מיטגליידער אין די גרו־פען צו לערנען העברעאיש. איז זעהר נויטיג, אז מיטגלידער זאלען קומען. ווער עס וועט נישט קומען, וועט נישט צוגעלאזען ווערען צו די העברעאישע לעקציעס.

סינאגאגען־קאנצערט.

ה' בערעזאווסקי, וועלכער איז בעקאנט דעם קאפענהאגענער פובליקום דורך זיין לעצטען סינאגאגען־קאנצערט, האט איצט בעשלאסען צו געבען נאך איין קאנצערט וונטאג, דעם 9. מאי, עס וועלען מיטווירקען: ה' יאהאן האנא־וועי־קאהן און פרל. פרעדעריציא. דער קאנ־צערט וועט טראגען דעם תאראקטער פון ריין סינאגאגאלער מוזיק און ה' בערעזאווסקי וועט פארזינגען א רייהע פון זיינע אייגענע קאמפא־זיציעס אין הפלות־נגונים.

ה' יוסף נאחעמזאהן.

לכבוד דעם 50־יעהריגען געבורטסטאג פון ה' יוסף נאחעמזאהן זענען דורך זיינע פרייונד און פערוואנדטע געגעבען נעוי־ארען פערשיידע־נע סומען פאר דעם יודישען נאציאנאל־פאנד דארטנטער א היבשע צאהל בוימער פאר־ן הער־צעל־וואלד אין ארץ ישראל. די ציוניסטישע צענטראל־ביוראַ אין קאפענהאגען 2 בוימער אויפ'ן נאמען פון „בעל־יובל". א תוך דעם הא־בען די מיטגליידער פון ביוראַ. ה' ר. מאצקין, ד"ר בערנשטיין, קאגאן, ד"ר ראזענבליט יעדע־ר׳ בעפלאנצט א בוים. די פרייונד פון ה' נא־חעמזאהן רעכענען, או מיט דער צייט וועט מען קענען די צאהל פון די בוימער פערגרעסערען ביז 100, כדי צו פלאנצען א ספעציעלען גאר־טען אויף דעם נאמען פון יוסף נאכעמזאהן און דעם הערצל־וואלד.

בריף אין רעדאקציע.

איך דאנק הערצליך אלע מיינע פרייונד און בעקאנטע, וועלכע האבען מיך גראטולירט צום פופציג־יעהריגען געבורטסטאג.

מיט ציונס־גרוס

יוסף נאחעמזאהן.

דער „יודישער מאנדאלין־קלוב אין קאפענהאגען" דיריקט אויס זיין טיפען גרעטצלאונג טרויער צולייב דעם טויט פון דעם גייסטיגען קינסטלע־רישען שעפער אין גרויסען לעהרער פון דעם יודישען מאלק, י. ל. פרץ.

די פערוואלטונג.

גענעראלקט דעם 1. מאי.

וועג עס ווערט געשפיעלט די בעקאנטע טרויגעדיע „זשי־דאווקא" פאר־ן פרעסע־פאנד פון דער „יודישער פאלקס־צייטונג".

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אווענד וועט אויפגעפיהרט ווערען די בעוואוסטע היסטארישע טראגעדיע

„זשידאווקא"

פון י. לערנער

(די יודין)

Østerbros Teater, Ryeg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" 1 טער אקט — דער סדר. 2־טער אקט — דער ארעסט. 3־טער אקט — אין דער תפיסה. 4־טער — אויף דעם שייטערהויפען.

ה'ר טימיאנאוו אין די הויפט ראלע אלס אליעזר.

דער ערשטער קאהר פון סדר — אין דאס געבעט פאר'ן טויט ווערט געלייטעט פון ה'ר בערעזאווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג, ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה'ר סקאראכאד.

באל ביז 3 אוהר

דער קאפענהאגענער געזאנג פעראיין

„הזמיר" (דיריגענט י. ביימעל)

פעראנשטאלטעט זונטאג, דעם 25 אפריל, אין סטודענטען־פעראיין

Wester Boulward 6.

אגרויסען קאנצערט

געווידמעט דער יודישער מוזיק.

עס וועלען מיטווירקען: קעניגליכער קאפעל־מוזיקער ה. זיגפריעד סאלאמאן (וויאלאנטשעל) און ה. רודאלף סימאנסען (קלאוויר)

בילעטען צו 2 1.50 און 1.00 קראן־ און 75 אויירעס צו בעקומען אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, ביי אלע מיטגלידער פון „הזמיר" און ביי דער אווענד־קאסע פון 7 א זייגער אין אווענד.

בעמערקונג: מיר מאכען אויפמערקזאם אז דיעזער קאנצערט ווי אלע פריערדיגע קאנצערטען פון „הזמיר" הויבען זיך אן פרעציס.

באל ביז 3 אוהר.

אגודת הציונים בדנמרק

די גרויסע טרויער־פערזאמלונג צום אנדענקען פון אונזער גרויסען פאלקס־דיכטער

י. ל. פרץ ז'ל

וועט פארקומען דינסטאג דעם 20. אפריל, 8 אזייגער אין אווענד, אין האנדווערקער־ פער־איינ'ס גרויסען זאל, קראנפרינסענסגאדע 7.

בעקאנטע רעדנער און כלל־טהוער וועלען רעדען איבער דאס לעבען פון דעם גרויסען טויטען.

יודען! קומט מאסענהאפט צום טרויער־אווענד לכבוד דעם אונפערגעסליכען גרויסען פאלקס־שרייבער!

איינטריט 25 אוירעס צו דעקען די קאסטען.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ предподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12ч. до 1ч. дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцелярію Larslejstræde 5. - Телефонъ Bysn 3226.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:	אין אויסלאנד:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל . . 3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער . . . . . 5 „	איינצעל נומער . . . . . 7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודי־ער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

דער יודישער שניידער קלוב

האלט אב א מיטגלידס־פערזאמלונג זאנטאג ד. 18־טען אפריל, אום 11 אוהר אין דער פריה פר. אין פאך־פעריינס קאנטאר, הויזערפלאטץ 14 1־טע זאל. מיטגלידער אין פאך־פעריין און אין קלוב.

ווערען אנגענומען די פערוואלטונג.

---

2 גוטע שניידער מאשינעס

אזוי גוט ווי נייע. פערקויפט זיך ביליג.

Borgergade 30 Telef Palæ 2167

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.

דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Englevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

ח. פארבעראוו'ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fæledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערר־ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

Jüdische Volkszeitung № 101 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע
פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דינסטאג ז' אייר תרע"ה (20. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

ערב א מלחמה צווישען איטאליען און עסטרייך

אבלוטיגער גרעניץ־קאנפליקט.

איטאליען־עסטרייך.

באזעל. די שווייצארישע בלעטער האבען בעקומען ידיעות פון וויען, אז דארט אערש ט גטויסע אונרוהיגקייט צוליעב די דראהענדע קלאנ־גען וואס קומען פון טרענטינא. דארטען איז מען איבערצייגט, אז די מלחמה צווישען איטאליען און עסטרייך איז אינפערמיידליך און אז יעדען טאג קען אויסברעכען די קאטאסטראפע, אלע גרענצ־שטעט זענען איבערפיהלט מיט עסטרייכישען מיליטער און אומעטום זענען איינגעפירט מיליטערישע געזעצען.

אויך אין וויען גופא איז די שטימונג ווי ערב א נייער מלחמה. די איטאליענישע באט־שאפט אין וויען איז גרייט אבצופאהרען און אפילו די פאיפרען זענען געארדענט. א סך אי־טאליענישע פאליטיקער און דיפלאמאטען, וואס געפינען זיך אין עסטרייך זענען שנעל אוועק־געפאהרען א היים, צווישען זיי אויך דער מי־ליטערישער אטאשע, וועלכער האט ערקלערט, אז ער קומט ניט צוריק קיין וויען. אין גאנץ עסטרייך הערשט אנ'אויפגערעגטע שטימונג.

לאנדשטורם ביז 50 יאהר.

וויען, 19. אפריל. היינט איז פובליקירט געווארען א נייער געזעץ, לויט וועלכען די פליכט פון א לאנדשטורם־מאן (אפאלשטעניע) צו געהן דינען ווערט פערלענגערט אויף אכט יאהר, דאס הייסט, אז אלע לאנדשטורמלייט, וואס זענען אלט ביז 50 יאהר זענען מחויב אצינד צו דינען. בשעת זיי זענען פריהער געווען פריי פון מיליטער־דיענסט ביים 42־טען לעבענס־יאהר. דער נייער געזעץ האט ארויסגערופען אין עסטרייך־אונגארן א גרויסע מהומה, וועלכע האט זיך גלייך אבגערופען אויפ'ן געשעפט לעבען.

צוזאמענשטויס אויף עסטרייך־איטאליענישען גרעניץ.

לאנדאן, 19. אפריל. א ערנסטער צוזאמענ־שטויס איז נעכטען פארגעקומען צווישען עסט־רייכישע און איטאליענישע גרענעץ־סאלדאטען. עסטרייכישע סאלדאטען האבען אנגעגריפען דעם 11. בעסארגלירע רעגימענט, וואס האט זיי אבגעשלאגען צוריק, און זענען אריינגע־דרונגען אנ'ערך 200 מעטער אויף עסטרייכישען טעריטאריום. ביים געשלעג זענען דער'הרג'עט געווארען אנ'ערך צו 100 מאן אויף יעדען צד, דער פאלקאווניק, וואס האט געקאמאנדירט מיט דעם רעגימענט איז עקסטרא גערופען געווארען אין רוים. די געשעהניסען ערוועקען גרויס אונ־רוה אין וויען און אין רוים.

א נייער פלאן.

"זשורנאל ד'איטאליא" שרייבט, אז די פער־איינגעטע האבען מסתמא איינגעזעהן דאס ס'איז ניט אזוי גרינג צוצוציהען איטאליען אויף זייער זייט און ניט האבענדיג א מעגליכקייט אפילו מיט בעדייטענדע פערשטארקונגען דורכברעכען דעם דייטשען פראנט, האבען זיי בעשלאסען אנהויבען אנגרייפען דייטשלאנד אין אנ'אנדער טייל פון פראנט. דער איינציגער מיטעל איז אויף וויפעל ס'איז מעגליך אנגעהמען א דעפענסיווען שטעלונג איז פלאנדערן כדי צו קענען איבער פיהרען א בעדייטליכע טייל מחנות איבער מאנ־טאנעגרא און סערביען צו דער עסטרייכישען גרענעץ און דארטען ענטוויקלען נייע אנגריפען הויפטזעכליך געריכט געגען וויען, כדי אגב אורחא אויך העלפען רוסלאנד. גלייכצייטיג זאל ארגאניזירט ווערען נייע אפעראציעס אויפ'ן ים.

גרויספירסט ניקאלאי ניקאלא־יעוויטש.

בערלין, 19. אפריל. „לאקאל אנצייגער" שרייבט: בנוגע דער קראנקהייט פונ'ם גרויס־פירסט ניקאלאי קענען מיר מיטיילען, אז ער האט געוואוינט א געוויסע צייט אין פינלאנד און אז דעם סייזערס רייזע קיין העלסינגפרס איז אויך געווען, כדי געוואהרצווערען וועגען זיין קראנקען אנקעל. ס'געהען ארום קלאנגען, וואס שטאמען פון קאמפעטענטע קוועלען, אז ניקאלי ניקאלאיעוויטש געפיהנט זיך צוליעב זיין קראנ־קהייט זעהר וועהניג אין הויפט־קווארטיר. ער קומט נאר, ווען עס איז נויטיג צו בעגייסטערען די סאלדאטען און אויך צוליעב פאליטישע סבות דאס קען מען זעהען פון דעם, אז די לעצטע רוסישע גענעראל־שטאבס בעריכטען זענען ניט אונסערגעשריעבען פון איהם.

דער טרויער־אווענד לכבוד י. ל. פרץ.

די גרויסע טרויער־פערזאמלונג, וועלכע די „אגודת הציונים בדנמרק" פעראנשטאלטעט היינט, דינסטאג ד. 20., 8 א זייגער אין אווענד לכבוד דעם פערשטארבענעם גרויסען פאלקס־דיכטער י. ל. פרץ, האט ארויסגערופען אין דער גאנצער יודישער געזעלשאפט אין קאפענהאגען א אונגעהויערען אינטערעס. מען ערווארטעט, אז דער אווענד זאל זיך פערוואנדלען אין א גראנדיעזע מאניפעסטאציע לכבוד דעם גרויסען יודישען פאלקס־שרייבער.

די טרויער־פערזאמלונג צייכענט זיך אויס דערמיט, וואס עס וועלען זיך אין איהר בעטי־ליגען, ניט נאר די רעדנער און כלל־טהוער־ה"ה מאצקין און ד"ר קא־אלניק, עס וועלען זיך אויך בעטייליגען די בעריהמטע קינסטלערישע קרעפטען פון קאפענהאגען ה' יאהאן האנאווער־קאהן און פרל. לואיזע פרעדעריציא. די קינסט־לער וועלען פארט־אגען אויף ארגעל און וויא־לין מוזיקאלישע טרויער־געזאנגען פון באך און בעטהאווען. א חוץ דעם וועלען פארגעלעזען ווערען פערשיעדענע זאכען פון פערשטארבע־נעמס ווערק, צו דער טרויער־פערזאמלונג זע־נען איינגעלאדען אלע קאפענהאגענער יודען, ווי אויך אלע יודישע חברות און פעראיינען.

איינטריט 25 אוירעס (צו דעקען די קאסטען)

גענעראל־פערזאמלונג

פון

דער פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודע

נעכטען, זונטאג, איז פארגעקומען די גענע־ראל־פערזאמלונג פון דער פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קא־פענהאגען. אלס פארזיצענדער איז געוועהלט געווארען ה' שפיעלפאגעל פון ווארשוי. צווי־שען די איינגעלאדענע געסט האט מען געזעהן די ה"ה. לעא מאצקין, ד"ר בערנשטיין און אנ־דערע. אלס פאסיווע מיטגליעדער האבען זיך אין דער צ בעטייליגט די ה"ה: פראפעסאר סימאנסען און ד"ר מ. שארנשטיין.

די פערזאמלונג, וועלכע האט געדויערט אנ'ערך פינף שעה איז דורכגעגאנגען אין דער בעסטער ארדנונג, לסוף איז אויסגעוועהלט גע־ווארען א נייע צענטראל־ביורא. ה' פראפעסאר סימאנסען איז איינשטימיג געוועהלט געווארען אלס אנ'עהרען מיטגליעד.

א גענויען בעריכט וועלען מיר ברענגען אין ארגעדיגען נומער.

ס'ווערט געזוכט

דער ווארשויער איינוואוינער ה'ר חירש פייוולאוויטש, ווער עס האט וועלכע ניט איז ידיעות וועגען איהם אדער זיין אדרעס, בעט מען ווענדען זיך צום אבערראבינער ה'ר ד"ר מ. שארנשטיי

פון דער רעדאקציע.

צוליעב טעכנישע סבות ערשיינט דער היינ־טיגער נומער אין א האלבען פארמאט.

שבת דעם 1־טען מאי אום האלב 9 אוועגד ווערט אויפגעפיהרט

„זשידאווקא"

(די יודין)

פון י. לערנער

Østerbros Teater, Ryeg. 106

לטובת דעם פרעסע־פאנד

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

1 טער אקט — דער סדר.

2־טער אקט — דער ארעסט.

3־טער אקט — אין דער תפיסה.

4־טער — אויף דעם שייטערהויפען.

ה׳ר טימיאנאוו אין די הויפט ראלע אלס אליעזר.

דער ערשטער קאהר פון סדר — אין דאס געבעט פארן טויט ווערט געלייטעט פון ה׳ר בערעזאווסקי.

באל ביז 3 אוהר

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע פון פאלקסצייטונג, ביים יודישען בארבירער דאנאוויטש אויך ביי ה׳ר סקאראכאד.

דער קאפענהאגענער געזאנג פעראיין „הזמיר"

(דיריגענט י. ביימעל)

פעראנשטאלטעט זונטאג, דעם 25 אפריל, אין סטודענטען־פעראיין

Wester Boulward 6.

אגרויסען קאנצערט

געווידמעט דער יודישער מוזיק.

עס ווערען מיטווירקען: קעניגליכער קאפעל־מוזיקער ה. זיגפריד סאלאמאן (וויאלאנשעל) און ה. רודאלף סים אנסען (קלאווייר)

בילעטען צו 2·50, 1·50 און 1·00 קראן־ און 75 אויירעס צו בעקומען אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, ביי אלע מיטגלידער פון „הזמיר" אין ביי דער אוועגד־קאסע פון 7 א זייגער אין אוועגד.

בעמערקונג: מיר מאכען אויפמערקזאם אז דיעזער קאנצערט ווי אלע פריערדיגע קאנצערטען פון „הזמיר" הויבען זיך אן פרעציס.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־גלד ניט ווארטענדיג אויף אן־אינקאסאטאר. דאס גלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что однимъ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ преподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12ч. до 1ч; для ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцелярію Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 3226.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Об-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 3528.

עס וועלט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג „יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שפעלט זיך מאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אן־ארגאן, וואס זאל פאראיניגען אלע יודישע קרייזען אויס׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט אינ־איגענע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטלין און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעציטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פריזן:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קוואַרטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודי־שער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער אן פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאניהרן זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קוואַרטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K.

2 גוטע שניידער מאשינעס

אזוי גוט ווי נייע. פערקויפט זיך ביליג.

Borgergadej 30 Telef Palæ 2167

ח. פארבעראוו׳ס ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fældvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערען־ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעברעכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גוראנטירט ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

דער יודישער שניידער קלוב

האלט אב א מיטגלידס־פערזאמלונג זאנטאג ד. 18־טען אפריל, אום 11 אוהר אין דער פריה פר. אין פאך־פעריינס קאנטאר, הויזערפלאטץ 14, 1־טע זאל. מיטגלידער אין פאך־פעריין אין אין קלוב, ווערען אנגענומען די פערוואלטונג.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען ווען זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. ו. דאן גיהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 פון H. C. Ørstedsvej.

כשר פענסיאנאט כשר

מעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודי־שע פיש. ס׳וועט אנגענומען בעשטעלונגען אויף התונות און תנאימס.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט־אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשטע קלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade פון

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראוים־בעשטע לונג.

Ansvarshavende for Redaktionen og Udgiveren: I. Tarnopolski & S. Stolarsky. Trykt i A-s. Jødisk Folketidende's Trykkeri, Møntergade 2.

פערזאנען, וואס לייטען די צייטונגס־אונטער־נעהמונג, און אויב די צייטונג פייערט א יום־טוב קען מען עס בשום אופן ניט אבטיילען פונ־ם טרייב־פעדער פון דער דאזיגער צייטונג.

פאראוואס די פערזאנען וואס אפפערען מיט צייט און מיה, מיט געלד און אונערמידליכע ארבייט, האבען פערדינט א אמת'ן יישר כח — איז, וואס — מיט דער צייטונג האבען זיי אויסגעפילט דעם חלל, די פוסטקייט, וואס האט פריהער געהערשט אין אונזער היגען גזעלד־שאפטליכען לעבען. וואס זי האט ביסלעכווייז גע־בילדעט א גזעלשאפטליכע מיינונג, וואס האט לאנגזאם צוגעריבען דעם פריהערידען האאס און האס כמעט ווי פערניכטעט דאס שפינוועב, וועלכע האט זיך פערצויגען אין די ווינקלעך פון אונזער גזעלשאפט.

און דערביבער גלויב איך, אז די לעזער וע־לען פערשטעהן די בעדייטונג, וואס עס האט מאר אונז דער הונדערטער נומער פון דער „יי־דישער פאלקסצייטונג" און פאר וואס מיר פיי־ערען דעם טאג, און די לעזער וועלען אויך פער־שטעהן אויף ווייטער וי אבצושאצען אזא אר־בייט, ווי אריסגעבען א טעגליכע יודישע צייי־טונג אין אזא קהלה ווי אונזערע, און די לעזער וועלען אויף ווייטער געווים האבען דעם אינ־טערעס, אן די „יודישע פאלקסצייטונג" זאל פארמעגענדיגען איהר גאנג, וועלכער בעדייטעט אונז אין אונזער איצטיגען חשך־דיגען מא־מענט, וי א פונק פון אמת'ער ליכטיגקייט, וי א שיין איהר אונזער פערחמארטען הימעל.

ס. ב.

אין ארץ־ישראל.

דער אבער־קאמאנדירענדער פון דער טער־קישער ארמיע אין סיריען, דזשעמאל־פאשא האט בעזוכט תל־אביב און האט אין העכרייי־שען גימנאזיום געמאלטען א פרייוולליכע רעדע, פר האס אויך ארויסגעגעבען א יודענפרייוולי־גע פראקלאמאציע. אין גלייך האט די רעגירונג ווייטער ערלויבט צו נעהמען אין דיענסט יודי־שע שומרים.

אין די קאלאניען זענען אלע נויטיגסטע ארבייטען דורכגעפיהרט געווארען ווי געווענג־ליך. מען ערווארטעט איצט. אז די באיארען־בעזיצער וועלען איצט בעקומען פון אמעריקא א הלואה אויף 100'000 דאלאר.

די עקאנאמישע לאגע אין די שטעדט האט זיך געבעסערט. ווען די געלדמיטעל וועלען זיין און די שיפען מיט לעבענסמיטעל אויס אמעריקא זאלען אנקומען, וועט דאס האבען א גרויסע פעולה. בכלל הערשט אבער אין די שטעדט און בפרט אין ירושלים דחקות און ארבייטסלאזיג־קייט.

די לאגע פון די יודישע ארבייטער אין די קאלאניען איז נישט קיין שלעכטע. כמעט אלע ארבייטער זענען בעשעפטיגט, ווייל די אראבער זענען אין קריעג, דער יודישער נאציאנאל־פאנד גיט אויך נוטארבייט פאר די בריוטלאזע.

אין די יודישע פערמעס איז די ארבייט געראטענע. הגם קריזיס איז דא ווערט דאך אלעס נויטיגעס געטאהן, אין דעם יאהר ווערט געפלאנצט פיעל גרינס. פון בן־שמן ברענגט מען קיין תל אביב מילך, קעז, היהנער, אייער וכדומה.

איבער די לאגע פון די יודישע קאלאניעס אין פאלעסטינא שרייבט די העברייאישע אגרי־קולטור ציישריפט „החקלאי", וועלכע ערשיינט אין יפו: כמעט אלע קאלאניעס האבען זייערע פעלדער בעארבייט, א דאנק דער „אגודת נטעים האבען די קאלאניעס „חדרה", "גן שמואל" „חפצי בה" געמאכט נייע פלאנצונגען, און די ארבייט קאכט דארטען. איניגע הונדערט פוע־לים זענען דארטען בעשעפטיגט. די קאלאניעס פון גליל האבען כמעט ווי גאר נישט געליטען פון דעם קריזיס. אין סעפטעמבער האט אנגעהויי־בען די אגודת נטעים נייע אונטערנעמונגען. אין די אנדערע קאלאניעס געהט די ארבייט ווי אין די פריהערדיגע צייטען. די פועלים, וואס אר־בייטען דארטען האבען זיך אלע אטאמאניזירט אביסעל ערגער איז שוין די לאגע אין די פלאנץ אבער ניט געקומען. זי איז געשטאנען פאר זייי־נע אויגען, ווי ער האט זי געזעהן בייט רב אין הויז מיט אהער פנים, וואס האט אויסגעזעהן אי אויף ווייטען, אי אויף לאכטן. ער האט זי געזעהן מיט פערמאכטע אויגען און מיט אפע־נע אויגען... ער האט די גאנצע נאכט ניט גע־שלאפען, געדרעהט זיך אויף אלע זייטען און איז דורך דער נאכט מעהר גזעזעסען, איידער גענעגען. און אז עס איז געווארען טאג, האט ער זיך אויף גיך אנגעטאהן, אראב אין גאס, געמומען א וויגען צום סענטראל באנהאף און געקויפט א בילעט צו דער — זעלבער סטאציאן וואוהין זיין ווייב איז געפאהרען...

י. לעווין.

קאלאניעס פון יהודה ווי „פתח תקוה", „ראשון־לציון". דארטען שפירט זיך שוין די מלחמה־צייט די מייסטען פרדסים האבען גענגלי־שען מארק און איצטער איז דאס אבגעשניטען געווארען. נור א דאנק די אונטערשטיצונג פון „כרמל". „פרדס" זעהט מען צו בעקעמפען דעם קריזיס וו וייט מען קען. אין פתח תקוה פער־זוכט מען אויסצונוצען די ארבייטער אינזשען דוסטריעלע פראדוקציע. אויך איז גלונגען אר־גאניזירען א קליינע פערבינדונג מיט־ן אמערי־קאנער מארק פון ארבייטען אין מען האסט. אז עס וועט עפעס אריינברענגען.

די לאגע אין מקוה ישראל איז א גוטע.

י. ל. פרץ.

ווי עס גיט איבער דער „היינט" וועלט פרא־יעקטירט צו גרינדען א ליטערארישען פאנד אויפ־ן נאמען פון י. ל. פרץ. מען רעכענט, אז גאר אין גיכען קען אויף אזא פאנד צוזאמענ־געקליבען וועדען א היבשע סומע געלד. אויף דעם פאנד וואלטען אויך געגאנגען אלע סומעס געלד, וואס אינסטיטוציעס אדער איינצעלנע פערזאנען ווילען בעשטימען אויף פערשידענע צוועקען אנשטאט בלומען־קרענץ אויף דעם ארון פון י. ל. פרץ.

די נאהנטע און שילער פון פערשטארבע־נעם פראיעקטירטן אויך אריסצוגעבען א זא־מעל־בוך מיט זכרונות וועגען דעם גרויסען יו־דישען דיכטער.

דער בעוואוסטער סקולפטאר היינריך גלי־צענשטיין האט אראבגענומען א מאסקע פון פערשטארבענעם י. ל. פרץ. און א יך אראבע־נימען א סקיצע פאר א גרויס בילד פון י. ל. פרץ אויפ־ן טויטען בעט.

די גאנצע פוילישע פרעסע האט מיט קיין איין ווארט נישט דערמאהנט וועגען י. ל. פרץ־ס לויה. זיי האבען זאגאר נישט בעצייכענט דעם פאקט וועגען אזא גרויסע לויה.

די יודישע „נאוא גאזעטא" וואס האט זיך אריינגעשטעלט און געגעבען א נאטיץ פון 5 שו־רות וועגען פרץ־ס טויט, האט זיך אויך פער־אייניגט צו דער פוילישער פרעסע און גאר נישט פערצייכענט די לויה.

א יודישער עסקאדראן.

די לאנדאנער „וועלט" דרוקט פאלגענדען בריף פון אלעקסאנדריע, וועלכען ס'האט דער־האלטען א לאנדאנער יוד:

„די לאגע אין פאלעסטינא וועדט ערגער פון טאג צו טאג — אין פאליטישער הינזיכט נאך מעהר ווי אין עקאנאמישער. ביז איצט האבען די אידישע קאלאניסטען נאך ניט גע־קענט אראבעהמען די אראנדוסקע אין טראנס־פארטירען זיי; די פירות הענגען נאך אויף די בוימער. שטעלט זיך פאר, אז מען קען דארפען איצט בעקומען 200 ארענדושעס פאר אין „מעפליק". די סרייזען אויף אלע לעבענסמיטעל זענען אין פאלעסטינא זעהר געשטיגען: א „ראטעל" (6 פונט) צוקער קאסט 6 פראנק; א בלעכקאסטען פעטראלעאום (12 פונט) קאסט 30 פראנק. מען דארף אויך ניט ספרגענען, אז דער מזומען־ער פראנק האט איצט א ווערטה פון 10. א חוץ די אלע צרות, איז דאס יאהר אי־בערפאלען אינזערע פעלדער דער היישעריק און האט אויסגעפרעסען אלץ. וואס דארט איז גענוגען, אפילו די נאך־נים־צייטיגע תבואה.

אין די קאלאניעס „זכרון יעקב" און „פתח תקוה" האס די מיליטעריש אדמיניסטראציע געוואלט מאכען דאס, וואס זי האס געמאכט אין דער נייער ציוניסטישער קאלאניע „חולדה"..... (ס'מיינט: רעקווירירען די פיה און ארויסטרייי־בען די בעפעלקערונג. — רעדאקציע.) אבער א דאנק דער אריינמישונג פון אמעריקאנער אמבאסאדאר אין סטאמבול ה' מארגענטוי, וועל־כער האט געווירקט אויף דער טערקישער רע־גירונג, זי זאל אבשטעלען איהרע מעשים תע־תויעים געגען אידען. איז דאס אומגליק ניט צושטאנדע געקומען.

לעצטענס האס מען ארויסגעשיקט נאך א־דען פון ארץ ישראל צווישען זיי אויך דעם גימנאזיום לעהרער דר. מאסינזאהן פון יפו.

דער איניציגער „חאס" פון די ארויסגע־שיקטע בעשעפטס אין דעם. דאס זיי זענען ציוניסטען. אין אלעקסאנדריא האבען זיך מא־סען פאלעסטינער אנטלאפענע ביז 300 אין צאהל אנגאזשירט. אלס וואלאנטערען. אין די ענגלישע ארמיי פון עגיפטען. די פרייוויליגע האבען געביליגט א בזונדערען „עסקאדראן" מיט זייער אייגענער ציוניסטישער פאהן. זיי פארלאנגען דורכאויס. מען זאל זיי שיקען מיט דער ארמיי. וואס וועט געהן אויף פאלעסטינא:...

דר. טשערנאוו און דר. קייוערמאן פון ציי־רוס זענען דער־הרג־עט געווארען אין דער ער־סטער שלאכט."

דער כשר־ביל.

א „כשר ביל" איז אנגענומען געווארען אין אמעריקא. דאס דאזיגע גזעזע בעשטראפט אלע סוחרים, וואס שווינדלען מיט זייערע כשר־ע שיל־דען, נארען אב די יודישע קונים און פערקויפען טרפה אנשטאט כשר.

ניט ווייניגער דערמאנען מיר זיך אן דער בלחמה, וואס עס האס געפיהרט די וויינער קולטוסגעמיינדע געגען די בעריהמטע „כשרג פירמעס. אסך־ע די דאזיגע פירמעס האס די גע־מיינדע ניט געקענט, ווייל זי האס מורא געהאט אז די דאזיגע „כשר" פירמעס וועלען זי קלאגען אויף „שאדען־ערזאץ". און קיין אנדער בריה האס זי ניט געהאט ווי איינצופיהרען „כשר" שילדען מיט דער אויפשריפט: תחת השגחת בד"צ דפה. און אזוי האבען מיר אין ווין אין בערלין צוויי־דריי מינים פון „כשר" געשעפטען: סתם «כשר» און כשר תחת השגחת בד"צ דפה

100.

אז די „יודישע פאלקסצייטונג" וועט ווען־עס־איז קענען אריינגעבען א הונדערטען נומער — אין דעם האט כמעט קיינער ניט געגלויבט, אפילו א סך פון אונזערע נאהענטסטע פרייַנד האבען אויך אין דעם עצוויפעלט. צו גרויאוט און ריזיקאליש איז זיי אויסגעקומען אונזער אונטערנעהמען. — — — בפרט נאך, אז קלוגע און רויהיגע מענשען, וואס בעטראכטען איטליכען ענין אהן אייליגיש און מיט א ערנסטער געגרינדעטע האבען בעשיינפערליך אויסגעווינען. ווי צוויי מאל צוויי איז פיער, אז א טעגליכע צייטונג וועט בשום אופן ניט קענען עקזיסטירען, אז העכסטענס וועט מען קענען אויסהאלטען א פאר וואכען און דעריבער איז די גאנצע זאך נאר אנ׳אומזיסטע טרחה און בעלדפערשוועדונג.

און ווען עס האבען זיך אנגעהויבען די שסע־רונגען און שוועריגקייטען און אונזער בלאט איז זאגאר געצוואונגען געווען צו שטעלען זיך אויף א צייט ביז ס׳וועט פארטיג ווערען די אייזענע דרוקערייען, א דאן האבען זיי ממש טריאומ־פירט, די פיסימיסטען און שווארצ־זעהער, די מולאזע פריינד און פערבלענדטע געגנער.

זיי האבען אבער צו וויניג און ביליג אב־געשאצט דעם רצון פון מענשען, וואס גלויבען אין זייער זאך און זענען ביכולות פיעל פון דעם אויפצוטהון, וואס עס שיינט פאר די «בר־דעת־ליים»פאר אונמעגליך.

מיט הילף פון אונזער ווילען און געשטיצט דורך אונזערע לעזער־פרייַנד זענען מיר ביז איצט בייגעקומען אלע שטערונגען. די לעצטע דריי חדשים ערשיינט אונזער בלאט פינקטליך, ווערט געדרוקט אין א אייגענער דרוקעריי און דרינגט דורך ביסלעכווייז אין די פערווארפע־סטע ווינקעלעך פון סאנדיאוויטץ.

שווער איז דער וועג פון א יודישער צייטונג בכלל, נאר דאפלט שווערער זענען אונזערע וועגן זערע ערשטע שריט, בשעת מיר האבען געמוזט בעקמפען די גלייכגילטיגקייט. די אבגעלא־זענקייט פון דער היגער געזעלשאפט, איינשטי־לען די קליינליכע מחלוקות, אויסווארצלען די שנאה פון איין גרופע צו דער אנדערער. פיעל מיה און ארבייט האט אונז געקאסט צו פעראיי־גיגען יענע עלעמענטן, וועלכע האבען פריהער גערעכענט פאר גאר אונמעגליך א גערעגולירטע ארבייט און האבען דורך זייער קלייניליכקייט שיער ניט צושטערט איך אונזער אונטערנעה־מען.

אט דורך די אלע דאזיגע «דראהט־פערצוי־מונגען» זענען מיר פארזיכטיג בשלום דורכגע־גאנגען און האבען איצט צוואמענגענומען ארום אונזער בלאט אלע בעסטע עלעמענטען פון דער היעגער געזעלשאפט. אויך מאטעריעל האט זיך אונזער בלאט אויסגעצייכנט — פאר די היעגע בעדינגונגען־ענטוויקלט. מיט א שמייכעל דער־מאהנען מיר זיך אן יענע צייטען, וועלן אין אונ־זערע ביכער זענען געווען פארשריבען נאר... 34 אבאנענטען.

יענער צושפאנד איז שוין לאנג פארביי מיר זענען וויים פארווערכס געגאנגען. אבער אויף אונזער וועג געפינען זיך נאך עד היום פיעל גרויסע שטערונגען און געפעהר־ליכע שוועריגקייטען. ארעם און מינציג איז די יודישע בעפעלקערונג אין סקאנדינאווין, אז א צייטונג, וווּ קליין זי זאל ניט זיין, זאל קענען פון זיך אליין דורך א נארמאלע ענטוויק־לונג. עקזיסטירען. מיר האבען דאך דא א מין מיניאטיור־יודענטום פלעמענטען, וועלכע זענען פארוואנדלען געווארען אהער, וווּ א וויינד פאר־וואוסט אמאל אבגערייסענע בלעטער.

אונזער בלאט האט דעריבער א בעזונדערע אויפגאבע: קודם כל צוזאמענגעהמען די איינ־צעלנע טיילען, צוזיפהרען אין גרופע מיט דער צווייטער, אויסעובען צוויישען זיי פערבינ־דונגס־פעדעמלעך און דען בכילא שאפען א גע־זעשאפטליכע מיינונג, א געפיהל פון גמיינזאם־קייט צווישען אונזער לעזער אין קאסענהאגען און דעם אבאנענט אין האפאראנדא.

אזא מין אויפגאבע קען אבער ערסיהלען נאר די געזעלשאפט גופא.

מיר זאגען אפען: ס׳איז שווער פאראויס צו זעהען, ווי לאנג מיר וועלען נאך ביכולת זיין צו ברענגען אזעלכע קרבנות און דערהאלטען די צייטונג ביז זי וועט קענען עקזיסטירען מיט אן זייט דער היגער געזעלשאפט. ס׳קען זיין, אז ניט קומענדיג אויף אונזער שטארקען רצון, וועל מיר אפשר זיין דאך געצוואונגען אבצושטעלן אונזער ארבייט, אויב די געזעלשאפט וועט אונז ניט קומען צו הילף.

דערביבער איז אונזער פרייד מיט ס׳הונדער־טען נומער ניט קיין גאנצע. זי איז פערבונדען מיט טרויעריג געדאנקען וועגען די צוקונפט.

איינס וויסען מיר אבער אויף זיכער: מיר האבען אונזער הבטחה עריפיללט מיר האבען די ציי־טונג אויפ׳ן ריכטיגען וועג געפיהרט.

מיר ווילען אבער, אז דער היינטיגער נומער זאל ניט נאר זיין א סימן פון א דערפיללטער הבטחה, פון א דורכגעפיהרטער שטיק ארבייט, ער זאל אויך ענגער צוזאמענבינדען אלע לע־זער מיט אונזער קליינער „פאלקסצייטונג" וואס איז פלוצלונג אויפגעבליהט אין קאלטען ווייי־טען צפון און ווייל דא שאפען א וואריעמע ווע־ג־שע סביבה.

מ. גראסמאן.

צום הונדערטען נומער

דער היינטיגער נומער פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" האט א גאנץ בעזונדערע בעדיי־טונג. דער היינטי־גער נומער וועט פון איין זייט זיין אייגער פון די אונצאהליגע פאקטן, וועלכע בעווייזען די גרויסע ארבייטסווילליגקייט פון אונז, יודען, אויפ׳ן געביעט פון קולטור און ערציהונג, און פון דער אנדער זייט וועט ער זיין נאך איין בעדייטענדער עדות, אז ביי אונז יודען פאסירען וואונדער איבער וואונדער כמעט אין אונזער אלטעגליכען לעבען, אז אזוינס וואס ביי די אומות העולם — זען צייטענווייז אויך ביי אונז אליין — זעהט אויס ווי א מאנטאזיע, ווי א לעגענדע, ווי א זאך, וואס איז אפשר שעהן און ערהאבען אבער צו פערווירקליכען איז עס כמעט אונדענקבאר, — אועלכעס וועלט ביי אונז א ווירקליכקייט.

דאס אלעס בעווייזט דער היינטיגער נומער פון דער „יודישער פאלקסצייטונג".

דער הונדערטער נומער! וואס פאר א גרויס־סע צאהל דאס איז, וועלן מען נעהמט אין בע־טראכט די היגע געזעלשאפט און די אומשטע־דען אין וועלכע מיר געפינען זיך דא! דאס איז א ווירקליכער יובילעאום. דאס איז אפשר צו פערגלייכען מיט א צוהן־יעהריגען יובילעאום ביי די אומות העולם וואלט, פער־שטענדען. ביי די אומות העולם קיין ריזיקע ניט געווען. ער וואלט גארנישט קענטיג געווען, און עס וואלט נאר קאמיש געווען, ווען מען זאל זיך אבשטעלען אויף דעם אוך רעדען וועגען דעם. אין זייער נארמאלען לעבען איז אזא זאך קיין בעזונדערע געשעהניש ניט. ביי אונז אבער אין בעזונדערס נאך דא אין קאפענהאגען, אין אזא קליינער קהלה ווי מיר זענען דא, איז עס א גרויסע געשעהעניש. וואריים, וואס האט אונ־זער „יודישע פאלקסצייטונג" שוין ניט געהאט איינשטעהען אין דער צייט צווישען דעם ער־שטען און דעם הונדערטען נומער! פערשיעדע־נע קאטאסטראפען, פערשיעדענע איבערקערה־נישען, ענדערונגען, פערשיעדענע מאנגלען גע־וועהנליכע ווי אונגעוועהנליכע, טעכנישע שוי־רונגען, מאטעריעלע שוועריגקייטען, וועלכע ברענגען מיט זיך פשוט א אונמעגליכקייט ווי־טער פארצוצעצען די צייטונג. אין נאך אלע־מען, אז מיר זענען אלץ אריבערגעקומען אין זעהען זיך טאג־טעגליך מיט דער „יודי־שער פאלקסצייטונג", איז עס א בעוויים, אז דאס איז ביי לייענען וואלט בעווען אונמעגליך. אזוי־כע זאך, וועלט מעגליך דורך אונזער יודישער אפעראוויגקייט.

אבער אויב ביי אונז איז היינט דער הונ־דערטער נומער פון דער צייטונג, איז עס אויך גלייכצייטיג מ ע ה ר ווי דער הונדערטער פון אונערמידליכע ארבייט, פון אונאויפהער־ליכע אפעראוויליגקייט, פון איבערמענשליכע אויפקלעגענדע כחות פון די לייטער פון דער צייטונג. וויייל אויב די צייטונג איז אויסגעשטע־גען שוין אריבער־געשראגען אלע שטערונגען, איז עס צו פערוואונדערען, אז עס איז נאך אלץ דא, ווערט ביי אונז מעגליך דורך אונזער יודישער אפעראוויליגקייט.

דער הונדערטער נומער! וואס פאר א גרויס־סע צאהל דאס איז, וועלן מען נעהמט אין בע־טראכט די היגע געזעלשאפט און די אומשטע־דען אין וועלכע מיר געפינען זיך דא! דאס איז א ווירקליכער יובילעאום. דאס איז אפשר צו פערגלייכען מיט א צוהן־יעהריגען יובילעאום ביי די אומות העולם וואלט, פער־שטענדען. ביי די אומות העולם קיין ריזיקע ניט געווען. ער וואלט גארנישט קענטיג געווען, און עס וואלט נאר קאמיש געווען, ווען מען זאל זיך אבשטעלען אויף דעם אוך רעדען וועגען דעם. אין זייער נארמאלען לעבען איז אזא זאך קיין בעזונדערע געשעהניש ניט. ביי אונז אבער אין בעזונדערס נאך דא אין קאפענהאגען, אין אזא קליינער קהלה ווי מיר זענען דא, איז עס א גרויסע געשעהעניש. וואריים, וואס האט אונ־זער „יודישע פאלקסצייטונג" שוין ניט געהאט איינשטעהען אין דער צייט צווישען דעם ער־שטען און דעם הונדערטען נומער! פערשיעדע־נע קאטאסטראפען, פערשיעדענע איבערקערה־נישען, ענדערונגען, פערשיעדענע מאנגלען גע־וועהנליכע ווי אונגעוועהנליכע, טעכנישע שוי־רונגען, מאטעריעלע שוועריגקייטען, וועלכע ברענגען מיט זיך פשוט א אונמעגליכקייט ווי־טער פארצוצעצען די צייטונג. אין נאך אלע־מען, אז מיר זענען אלץ אריבערגעקומען אין זעהען זיך טאג־טעגליך מיט דער „יודי־שער פאלקסצייטונג", איז עס א בעוויים, אז דאס איז ביי לייענען וואלט בעווען אונמעגליך. אזוי־כע זאך, וועלט מעגליך דורך אונזער יודישער אפעראוויליגקייט.

אבער אויב ביי אונז איז היינט דער הונ־דערטער נומער פון דער צייטונג, איז עס אויך גלייכצייטיג מ ע ה ר ווי דער הונדערטער נומער פון אונערמידליכע ארבייט, פון אונאויפהער־ליכע אפעראוויליגקייט, פון איבערמענשליכע אויפקלעגענדע כחות פון די לייטער פון דער צייטונג. וויייל אויב די צייטונג איז אויסגעשטע־גען שוין אריבער־געשראגען אלע שטערונגען, איז עס צו פערוואונדערען, אז עס איז נאך אלץ דא, ווערט ביי אונז מעגליך דורך אונזער יודישער אפעראוויליגקייט.

דער גט.

לאנג האט ער געווארט און געהאפט אויף ריזולן מינוט — און ער האט זיך דערווארט. אט זיצט ער מיט איהר ביים רב — נאך עטליכע מינוט, און זיי זיינען נע׳גמ׳.

דער שידוך איז געווען א צרה׳דיגער באלד פון דער ערשטער מינוט אן. ער האט געהאט פאר זיך צוויי וועגען: אדער ווערען א סאל־האט. אדער התונה האבען מיט איהר און פאה־רען מיט איהר געלד און מיט איהר אין א מרעמד לאנד. ער אליין וואלט אפשר אויסגעקליבען דאס ערשטע, אבער טאטע־מאמע און משפחה האבען איהם ניט דערלאזט, געצוואונגען איהם התונה האבען מיט איהר און פאהרען.

און זייט דער חופה איז איהם דאס וואורט „גט" ניט אריוס פון געדאנק. ער האט זיין וויייב אנקוקען ניט געקענט. ער האט פיינט געהאט איהר קערפער און איהר נשמה. ער האט גע־האסט איהר פריינדשאפט צו איהם. ער וועט מיט איהר ניט זיין, ער וועט איהר גט׳ן....

דא איז די ערשטע צייט געווען די פערדר־נערקע און איהם אויסגעהאלטען. דערנאך, אז ער האט זיך אויסגעלערענט אנ׳ארבייט און געמאכט א לעבען, האט זי שטענדיג געקרענקט. זי איז געוואקרן פיעל מיאוס׳ער. און ער האט ניט געקאנט א קוק טהאן אויף איהר. און זיין כאראקטער האט איהם ניט ערלויבט אועקצוגי־בען זי איצט פון זיך. שפעטער איז געקומען א קינד, און דערנאך איז דאס קינד אועקגע־שטארבען — אלץ זאכען, וואס האבען ניט גע־לאזט איהם געהן מיט איהר צום גט — ער וועט איהר אבער גט׳ן — ער וועט איהר אבער גט׳ן — ער וועט מיט איהר ניט לעבען. זי איז ניט געווען געווארט, זי האט גוט געוואוסט און בע־גריפען, זי האט זיך שוין אבער געהאט איינגע־לעבט מיט איהר לאגע און האט ערווארטעט דאס ערגסטע.

און זיין גליקליכער טאג איז ענדליך געקו־מען. זיי געפינען זיך ביים רב אין הויז.

זיי זיצען אין בעזונדערע ווינקעלעך. זי קוקט אויף דער ערד און איהר פנים זעהט אויס ווי זי וואלט וועלען אי וויינען אי לאכען, און ווי זי וואלט האלטען מיט זיך א ישוב הדעת, וואס פון די ביידע זאכען זי זאל טהאן. אויך ער זעהט ניט אויס איבער גליקליך אין דעם מיט אין אנדערן...

האבען זיך צושפרייט אין א מורא'דיגען גלות איבער גאנץ עסטרייך און וועלכע זענען אנטלאפען קיין רוסלאנד (נעמליך די פון רוסיש־פוילען) אויף וויפיעל מען האט זיי אריינגעלאזען, זיי לעבען זייט חדשים פונ'ם ביטערען ברויט פון רחמנות און פון פרעמדקייט. זייט די טעג פון נבוכדנצר און פונ'ם חורבן האט ראס יודישע פאלק אפשר קיין ביטערערען מזל נישט געהאט."

מען זעהט סטעפאן צווייג האט אהארף מיטצופיהלען דעם מורא'דיגען יודישען חורבן פון אונזערע טעג. און ער ווענדט צו די נייטראלע פעלקער מיט דער שאלה וועלכע, איז צונלייך א ביטערער פארוואורף פארוואס זיי האבען וישט קיין מיטגעפיהל מיט די אומגליקליכע?

מיר אבער פרעגען: פארוואס ווענדט זיך ה' צווייג מיט זיין פראגע גראד צו די נייטראלע?...

און באמת מיר, וועמעס אונגליק סטעפאן צווייג קען אזוי טיעף מיטפיהלען, מיר וואלטען מחל זיין יעדען מיטגעפיהל יעדען רחמנות.

י. ל. פרץ.

די פאמיליע פונ'ם פערשטארבענעם י. ל. פרץ האט ערהאלטען טויזענדער מיטגעפיהל־טעלעגראמען, צווישען וועלכע עס געפינען זיך אויך פאלגענדע:

„פון טיעפען הארצען טרויערן מיר אויפ'ן פערלוסט פון טאלאנטפולען פאלקס־שרייבער, און וועלכער האט געקרענקט פונ'ם צער זיין ליידענדען־פאלק און וועלכער האט אין זיך קלאר אבגעשפיגעלט די פאלקס־אידעאלען און האפנונגען.

מיטגליעדער פון גאסוד. דומא:

באמאש, הורעוויטש, פרידמאן.

„מיר בעוויינען צוזאמען מיט אייך די שווערע אבדה.

אבראמאוויטש (מענדעלי מוכר ספרים), י. ח. ראווניצקי, נ. ח. ביאליק. „די יודישע פאלקס גרופע" דריקט אויס איהר טיעפען צער צוליעב'ן טויט פונ'ם קינסטלער, וואס זיין הארץ האט געוועהטאגט פאר זיין פאלק".

אדעס. (צו פרצ'ס פאמיליע). אייער אונענדליך אומגליק פיהלט־מיט דאס גאנצע פאלק.

אבראמאוויטש (מענדעלי מוכר ספרים) מארק ארנשטיין ח. נ. ביאליק מ. בן־אליעזר, וועקסלער, גליקסאן, גרינבערג, גרינבלאט, גלאס, דרויאנאוו, יערוסאלימסקאיא, קאגאן, יוסף קלויזנער, משה קליינמאן, טשארני, לינעצקי, מינקאווסקי אסיפאוויטש, פען, ראווניצקי, ראבינאוויטש, מ. ספעקטאר, ש. פרוג, פרישמאן, א. שטיינמאן, ב. שאפיר, שווארץ, ב. עפעלבוים.

פעטראגראד. זייענדיג ערשיטערט דורכ'ן טויט פון בעגייסטערטען קינסטלער־ווירטואז פון מוזיק אין דער ליטעראטור, פונ'ם שעפער, וועלכער האט אונז ענטדעקט דעם גייסט פון רעליגיעזען פאלקס־פאטאס, שיקען די טהוער פון דער געזעלשאפט פאר יודישער פאלקס־מוזיק" דער פאמיליע אנ'אויסדרוק פון טיעפסטען אמת'דיגען מיטגעפיהל.

„זיי שטארק אין שטילען טרויער, מיר קענען איבערטראגען אלץ.

שלום אש".

„מיר בעוויינען טיעף דעם גרויסען פערלוסט פון פרצ'ען.

דוד פינסקי".

„די יודישע גמינע און איך אין מיין פערזענליכען נאמען און אלס פארזיצענדער און ליעבהאבער פון דער יודישער שפראך, ווי אויך פון דער געזעלשאפט צו פערשפרייטען ריכטיגע ידיעות וועגען יודען און יודענטום — דריקען אויס אונזער טיעפען צער צוליעב'ן טויט פון יצחק־ליב פרץ. די אנדענקונג פון פאעט, וואס האט געוועקט עקעל צום פראסטען וואכעדיגען לעבען; וואס האט אזוי לעבהאפט געמאלט מיט זיין אונשטערבליכען פענזעל דעם ביטערען גורל פון דער יודישער פרוי; וואס האט טיעף אנאליזירט די פערוויקעלטע גייסטיגע איבערלעבונגען פונ'ם אייביגען פאלק; וואס האט פון דער טיעפעניש פון פאלקס־גייסט ארויסגעטראגען אזוי פיעל פעסטען גלויבען; וואס האט מיטגעהאלפען, אז עס זאל זיך ענטוויקלען דער סטיל און ליטעראריש ער געשמאק; וואס האט געבראכט דערצו, אז די שאפונג זאל אנגעהמען קינסטלערישע פארמען. — אט די אנדענקונג פון דעם דאזיגען פאעט זאל זיין געבענשט אויף אייביג!

מאסקווער ראבינער מאזע.

דער פעטראגראדער קאמיטעט פון דער „געזעלשאפט צו שיצען דאס יודישע פאלקס־געזונד" זייענדיג נידעגעשלאגען צוליב'ן פלוצלונגען טויט פונ'ם אונפערגעטליכען יצחק־ליב פרץ, געפינט ניט גענוג ווערטער אויף אויסצודריקען אייך זיין טיעפסטען מיטגעפיהל. דער נאמען פון פערשטארבענעם, וואס איז פעסט פערבונדען מיט די אידעען פון נאציאנאלען זעלבסט־בעוואוסטזיין און גייסטיגער אויפלעבונג פון יודענטום, וועט שטענדיג בלייבען א ליכטיגער שטראהל, וואס פאר א שווערע נסיונות אונזער פאלק זאל ניט אויסקומען איבערצולעבען. דערין וועט איהר און אייער פאמיליע אפשר געפינען חאטש א שוואכע טרייסט אינ'ם אומגליק, וואס עס האט אייך געטראפען.

די ליעבע צום פאטערלאנד.

דער „היינט" ברענגט א ריהרענדע שילדערונג פון פאטערלאנד'ס ליעבע פון א יודישען האנוועד־סאלדאט אויס אונגארן. וואס איז שווער פערוואונדעט געווארען און ליעגט קראנק אין קיעווער לאזארעט. ווען מען האט איהם אהין געבראכט האט ער זיך געוועהרט מיט אלע כחות ווילענדיג פערבלייבען אין זיין אונגארישער אוניפארם, ווען מען האט איהם מיט געוואלד אויסגעטהאן די קליידער האט ער אויסגעפלאצט אין א יאמערליכען געוויין. שפעטער האט מען זיך דערוואוסט די סבה. דער יודישער קריעגער האט געהאט ארום זיין לייב ארומגעוויקעלט די האנוועד־פאהן פון זיין רעגימענט און נישט געוואלט זי זאל פאלען אין רוסישע הענד. זייט מען האט ביי איהם די פאהן אוועקגענומען, קען מען איהם גאר נישט טרייסטען

פאר די יודען אין גאליציען.

דער רעדאקטאר פון דער ענגלישער צייטונג „דיילי ווארלד" האט זיך געווענדעט צום ענגלישען אויסערן־מיניסטער גריי מיט א בריעף, אין וועלכען ער מאכט אויפמערקזאם אויף דער שלאכטער עקאנאמישער לאגע פון די יודען אין מזרח גאליציען, און פרעגט איהם צי ס'זענען נישטא קיין שטערונגען, אז ס'זאל געגרינדעט ווערען א הילפס־קאמיטעט, ווי דער, וואס אין פעטראגראד, ה' עדוארד גריי האט געענטפערט, אז ער זעהט נישט קיין שטערונג, אז ס'זאל געגרינדעט ווערען אין לאנדאן אזא מין איין פילאנטראפישעו קאמיטעט, צוליעב דעם, ווייל ס' קען שווער זיין צו איבערצוגעבען דאס געלד וואס וועט געזאמעלט ווערען, לייגט פאר גריי, אז מען זאל פריהער צונויפריידען זיך מיט פעטראגראדער הילפס קאמיטעט.

לויט ווי ס'איז געוואר געווארען דער „דזשוריש קראניקל" איז ה' הערמאן לאנדוי פון לאנדאן שוין געקומען אין בעציהונגען מיט'ן פעטראגראדער הילפסקאמיטעט און, נאכדעם ווי דער קאמיטעט האט זיך בעקענט מיט ה' עדוארד גרעי'ס בריעף, האט ער צוגעזאגט זיין מיטהילף ווי אויך די מיטהילף פונ'ם פוילישען הילפס־קאמיטעט פאר די יודען אין מזרח־גאליציען.

אין ארץ־ישראל.

די אדעסער פאלעסטינישע עסקנים האבען בעקומען א ידיעה, אז דער קאמאנדיר איבער דער פאלעסטינישער ארמעע, דזשעמאל פאשא קעהרט זיך אום צוריק קיין קאנסטאנטינאפאל, אונטער דער ווירקונג פון דער איטאליענישער און אמעריקאנישער פאסאלסטוועס, האט דער פאשא שארף געביטען זיין בעציהונג צו די אידען אין פאלעסטינא.

אבשטעלענדיג זיך אין יפו, האט ער בעזוכט די אידישע גימנאזיע און ערקלערט אין א געשפרעך מיט'ן דירעקטאר ד"ר מאסינזאהן, אז די פריהערדיגע רעפרעסיעס האבען געשטאמט פון א מיספערשטענדניש.

בעזוכענדיג דערנאך דעם נאטשאלניק פון דער פאליציי און דעם קאימאקאם, האט ער אין דער געגענווארט פון די פארשטעהער פון דער אידישער קהלה, ד"ר מאסינזאהן און דיזענהאף, ערקלערט, אז אין פאל, אויב ס'וועלען זיך איבער'חזר'ן וויעדער גוואלטהאטען איבער דער בעפעלקערונג און מען וועט פערהאפען זייער פערמעגען, וועט דער קאימאקאם ווערען אנגעקלאגט אין געריכט.

די אנדערע פארשטעהער פון דער מאכט האט דזשעמאל פאשא אויך ערקלערט, אז פאר'ן שטערען די ארדנונג וועלען זיי שטרענג בעשטראפט ווערען.

די יודען אין ענגלאנד.

דורך דער שווייץ ווערט דער פראנקפורטער איזראעליט געוואהר איבער דעם לעבען פון די יודען אין לאנדאן בשעת קריעג, פאלגענדעס:

דער מיטעלשטאנד איז פאלקאם רואינירט און וואנדערט אויס קיין אמעריקא, ווי ווייט דאס לאזט זיך. דאסזעלבע איז מיט גרויסע סוחרים־עקספארטערען. דאגעגען דער יודישער פראלעטאריאט פון ווייטשעפל, די שניידער, שוסטער, קירשנער, העט־מאכער האבען נאך קיינמאל נישט געהאט אזעלכע גוטע צייטען ווי יעצט. די גרויסע מיליטער־בעשטעלונגען בעשעפטיגען יונג און אלט. דער פערדיענסט איז גאנץ גוט. אבער דאס יודישע כלל־לעבען איז ווי אויסגעשטארבען. אין דער לאנדאנער קהלה, וואו עס פלעגען הערשען גרויסע מחלוקת'ן הערשט איצט די רוה פון א בית עולם.

אין דער טרויעריגער צייט הערען די ענגלישע מיסיאנערען נישט אויף צו ארבייטען. מען מוז דאך ראטעווען די יודישע נשמות.

פערקויפט נאוואיע וורעמיא?

דער „קוריער פאלסקי" גיט איבער א מעלדונג פון קיעווער א צייטונג וועלכע האט זיך דערוואוסט, אז די רוסישע אזאוו־דאנער באנק האט אבגעקויפט אלע אקציעס פון דער בעקאנטער יודענפרעסערישער צייטונג „נאוואיע וורעמיא". די אקציעס פון דער דערמאנטער באנק געהערען כמעט אויסשליעסליך צו יודען.

מיר גיעבען איבער די ידיעה, חאטש זי ווייזט אונז אויס נישט צום גלויבען.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם גייעם אדרעס.

די האפנונגען אויף דער דיפלאמאטיע.

דאס איז דער ענערגישסטער איינגרייפען פון מיסטער גרעי'ס צד אויף וועלכען מיר קענען זיך ריכטען. ער זאל זיך שטארק אפפערלען, ער זאל ניט אנדערש ווי פאדערען, ער זאל שטעלען אן'אולטימאטום — איז אונגלויבליך. מחמת זעהר פיעל טעמים: ערשטענס, ווייל די דיפלאמאטען וועלען זיין גוואלדיג מיעד. ערשענסט פון אזוי פיעל ארבייט און דעם יודען וועט מען זעהן אב'סטרין אמשנעלסטען. אזן צווייטענס, און דאס איז די היפסטואן, ענגלאנד'ס זיג וועט זיין מעגליך נור א דאנק די הילפע פון זיינע חברים און אנטקעגען א טרייען גענאסע קען מען זיך ניט איינשפארען אן בכלל קען מען ניט זיין אזוי אונהעפליך. דאס הייסט אונדיפלאמאטיש, און כריכען יענעם אין די אויגען. איי, מיסטער גרעי'ס וואדט? מיסטער גרעי האלט וואדט. דאס מעגען מיר זיכער זיין. פארמעל וועט ער פועל זיין אזן מעגליך, אז א פאפירעל וועט אונטערגעצייכענט ווערען, פונקט ווי א מאל אין דער צייט פון בערלינער טראקטאט ווען רומעניען האט זיך פחהיב געווען שענקען יודען גלייכבערעכטיגונג.

רומעניען! ווען איך דערמאהן זיך אן די נעכטיגע ציגיינער קאכט עס אזן זידט אין מיר. וואס האט רומעניען דער וועלט געגעבען. וואס פאר פערדינסטען האט זי. וואס די נעהמט זיך די העזה ניט פאלגען איראפא. אזן דאך, זעהט רומעניען האט גוט געפאלגט אזן וועט וואהרשיינליך אירן וייטער ניט פאלגען. פון רומעניעס אונהארכזאמקייט קען מען וואס לערנען אזן פערשטעהן אז אויב מען וועט ניט וועלען פאלגען דאס וואס אירף פאסיר איז אנגעשריבען ניט העלפען, וואהרום דאס אלעס איז געווען דיפלאמאטישע ארבייט. די ענגלענדער זענען געווים א פארנעהמעס פאלק אזן גלויבסטאן האט זיך קיינמאל ניט פאנאנדערגרעניצט מיט דער ביבעל. נאר דיפלאמאטיע אזן מען קען ניט זיין אונטערשעיד

Jüdische Volkszeitung № 99 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, זונטאג ד' אייר תרע"ה (18. April 1915)

דער קאמפף אין לופטען.

א פארשטעהנדער אנגריף אויף די דארדאנעלען.

ארום די דארדאנעלען.

פעטראגראד, 16. אפריל. די רוסישע אויבערקאמאנדא נעמט אן מיטלען אויף צו ארגאניזירען א נייעם אנגריף אויף'ן באספאר און די דארדאנעלען.

אין אדעס, סעוואסטאפאל און ניקאלאיעוו שטעהען גרייטע דריי קארפוסען און אין סעוואסטאפאלער האפען ליגען איבער 150 טראנספארט שיפען. די דייטשע און עסטרייכישע אונטערטאנען ווערען ארויסגעשיקט פון שטאדט. סוף דיזען חודש וועט דער שווארצער־ימס־פלאט דייכער ווערען מיט נאך א דרעדנאאוט. אויסערדעם ווערט פארט יג אין מאי נאך א דרעדנאאוט.

פון מערב־פראנט.

דייטשער בעריכט.

בערלין (אפיציעל). ביי אסטענדע אוז ניופארט האבען נעכטען איינינגע טארפעדא־שיפלעך אנטייל גענומען אין קאמפף. זייער שיסונג האט אבער באלד אויפגעהערט. ווייל זיי זענען שטארק בעשאסען געווארען דורך אונזער ארטילעריע. אין דרום פון סט. עלוי האבען מיר עראבערט 2 הייזער.

אין דרום פון די בערג לארעט דויערט נאך דער קאמפף פון ביי נאכט אן. די פראנצויזען געברויכען אלץ מעהר און מעהר באמבעס מיט שטיקענדע גאזען.

אין א שעהנעם וועטער איז נעכטען פארגעגאנגען זעהר א לעבהאפטע טעטיגקייט פון אונזערע פליהער. פיינדליכע פליהער האבען אראבגעווארפען באמבעס איבער די דערפער הינטער אונזער פראנט. פרייבורג האט געליטען היזק. פיעל ציווילע פערזאנען, איבערהויפט קינדער, זענען דער הרג'עט און פערוואונדעט געווארען.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז (אפיציעל). ביי נאטרעדאם דע לארעט האט דער שונא דריי מאל אנגעגריפען אונז. די אנגריפען, וועלכע האבען זיך יעדען מאל אנגעהויבען מיט א מורא'דיגע קאנאנאדע, זענען פאלשטענדיג אבגעשלאגען פון אונזערע מחנות. א דייטשער פערזוך אויף אנצוגרייפען עספארוש, האט זיך ניט איינגעגעבען.

אין דעם וואלד מארטמאר האבען מיר אין אנ'ארטילעריע־קאמפף איינגעשטילט די פיינדליכע באטארייען און אויפגעריסען עטליכע אמוניציאנס־דעפאטען אין לופטען.

וועניצעלאס.

בערלין. 16. אפריל. א טעלעגראם פון אטהען טיילט מיט, אז דער געוועזענער גריכישער פרעמיער־מיניסטער וועניצעלאז, קלייבט צונויף מיט הילף פון די נאציאנאליסטישע מיליאנערען א גריכישען פרייוויליגען עקספעדיציאנס קארפוס כדי ארויסטרעטען געגען סמירנא. דער חיל וועט ארגאניזירט ווערען אין עגיפטען און אופן אינזעל ציפערן. וועניצלאז וויל אויף אזא אויפ'ן העלפען די פעראייניגטע, כדי שפעטער ארויסשטעלען געוויסע פאדערונגען.

אידישע דעפוטאציעס ביי גארעמיקינ'ען.

פעטראגראד 15 די טעג האבען אדוואקאט ג. סליאזבערג און בארא'ן גינזבורג צוזאמען מיט די פארשטעהער פון די אידישע קהלות אין ראדאם און קיעלץ בעזוכט דעם פרעמיער־מיניסטער גארעמיקין, וועלכען זיי האבען איבערגעגעבען וועגען דער לאגע פון אידען אין פוילען.

גארעמיקין האט די דעפוטאציע זעהר גוט אויפגענומען און ערקלערט, אז די רעגירונג איז מיט אלץ בעקאנט און זי אינטערעסירט זיך זעהר מיט דער אידישער לאגע. גארעמיקין האט אויך פערזיכערט, אז די רעגירונג טהוט אלעס וואס מעגליך איז צופערלייכטערען די לאגע פון די אידען, און זי וועט ווייטער אויך טהון דאס זעלבע.

נעכטען האבען די אידישע דעפוטאטען באמאש און פרידמאן בעזוכט דעם פינאנץ־מיניסטער בארק און איהם בעקאנט געמאכט מיט דער לאגע, איבערלאזענדיג ביי איהם א „זאפיסקע". די טעג וועלען זיי אויך בעזוכען דעם אינערן־מיניסטער מאקלאקאוו.

דייטשע עסקאדרע אין מזרח־ים

בערלין. א דייטשע קרייצער־עסקאדרע פון 4 שיפען האט זיך געוויזען ביי די אלאנדס־אינזלען נעבען סטאקהאלם. דערפאר איז די שיף־פערבינדונג צווישען שטאקהאלם און אבא (שוועדען — פינלאנד) אבגעשטעלט געווארעי.

א הספד.

דינסטאג דעם 20. אפריל, 8 א זייגער אין אווענד, אין האנדווערקער־פעראיינס גרויסען זאל, קראנפרינסענסגאדע 7, פעראנשטאלטעט „אגודת הציונים בדנמרק" א גרויסע טרויער־פערזאמלונג אויף דעם טויט פון י. ל. פרץ.

בעקאנטע רעדנער און כלל־טהוער וועלען רעדען איבער: דעם לעבען און טעטיגקייט פון דעם גרויסען יודישען פאלקס־דיכטער.

מברך אני מר נחמזון ליום הולדתו, ומנדב 1 קר. לכבודו, לקופת „הקרן הקימית"

גריעגסט.

מברך אני את «העברי המסור» ליום מלאת לו חמשים שנה.

אריכת ימים לך ביחד עם משפחתך הנכבדה

אנשעלעוויטש.

מעמקי לבבנו אנחנו מברכים את חברנו יושב בראש אגודתנו מר יוסף נחמזון, מי יתן ונזכה ביחד לראות במהרה בישועת ונחמת ישראל.

הועד של אגודת־הציונים בדנמרק.

מ"ר גראטוליערען אונזער פאסיווען מיטגליעד הער יוסף נאחעמזאן צו זיין 50־יאהריגען גבורסטאג און ווינשען איהם כל־טוב.

דער געזאנג פעראיין „הזמיר"

מקרב לב הנני מברך את ידידי מר יוסף נחמזון ליום מלאת לו חמשים שנה. יאריך לו ה' ימיו ושנותיו.

יעקב ביימעל.

אנחנו חברי „אגודת הציונים בדנמרק" מברכים את נשי האגודה חברינו הנכבד ה' יוסף נחמזון ליום מלאות לו חמשים שנה ומביעים את תודתנו ע"י מטע נעים על נחמד ביער הערצל על שמו הנכבד על עמלו להגדיל ולהתפתח את האגודה ויזכה לראות בנחמת ציון וירושלים.

י. ח. ווילענטשיק, ז. סקאראחאד,
ג. געלפער, ז. בארנשטיין.

פאר דעם אינהאלט פון די אנאנסען איז די רעדאקציע ניט פעראנטווארטליך.

דער קאפענהאגענער געזאנג פעראיין „הזמיר" (דיריגענט י. ביימעל)

פעראנשטאלטעט זונטאג, דעם 25 אפריל, אין סטודענטען־פעראיין

Wester Boulward 6.

א גרויסען קאנצערט

געווידמעט דער יודישער מוזיק.

עס וועלען מיטווירקען: קעניגליכער קאפעל־מוזיקער ה. זיגפריעד סאלאמאן (וויאלאנטשעל) און ה. רודאלף סימאנסען (קלאוויר)

בילעטען צו 2, 1.50 און 1.00 קראן־ און 75 אויירעס צו בעקומען אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, ביי אלע מיטגלידער פון „הזמיר" און ביי דער אוועגד־קאסע פון 7 א זייגער אין אוועגד.

בעמערקונג: מיר מאכען אויפמערקזאם אז דיעזער קאנצערט ווי אלע פריערדיגע קאנצערטען פון „הזמיר" הויבען זיך אן פרעציס.

פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען.

די ארדינערע גענעראל פערזאמלונג וועט שטאטפינדען זאנטאג דעם 18 אפריל אום 4 אוהר נאכמיטאג אין „האנדווערקער פערייניגונגס" לאקאל קראנפרינסעסגאדע 7.

טאגעסארדענונג:

I פראטאקאל אפלעזנונג — II בעריכט פון צ. ב. און קאמיסיאנען
III קאסע בעריכט — IV וואהלען
V צוגעבען איין פאראגראף צו די סטאטוטען — VI פערשידענס

נ ב) אין דעם פונקט VI פון טאגעס ארדענונג וועלען בעהאנדעלט ווערען אלע ביז יעצט אריין געקומענע פארשלאגען. נייע פארשלאגען קענען אריין געשיקט ווערען ביז שפעטסטענס דאנערשטאג דעם 15 אפריל. נייע מיטגלידער קענען זיך מעלדען אויף דער גענעראל פערזאמלונג. מיר מאכען אויפמערקזאם אלע מידגלידער דאס איבער דעם גרויסען טאגעס ארדענונג צו קומען רעכטצייטיג אויף דער גענעראל פערזאמלונג.

די צ. ב.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ביז 1 פאר־מיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג „יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי. וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:	אין אויסלאנד:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל . . 3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער . . . . . 5 „	איינצעל נומער . . . . . 7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

Sct. Petri Real-Skole

Реальное училище - Larslejstræde 5.

Настоящимъ доводится до свѣдѣнія гг. родителей русскихъ и польскихъ учащихся, что отнынѣ, въ числѣ другихъ предметовъ, будетъ предподаваться въ нашемъ училищѣ также русскій языкъ и литература, для какой цѣли приглашенъ спеціальный лекторъ. Для записи и за справками обращаться къ директору училища, пріемъ отъ 12 ч. до 1 ч.; дня ежедневно кромѣ праздниковъ въ канцелярію Larslejstræde 5. - Телефонъ Byen 32 26.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשטע קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

עק Torvegade

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראויס־בעשטעלונג.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

א גאלדענע הערן אוהר

(כראנאמעטר) 3 שווערע גאלדקאפסלען (14 קאראט), צו קויפען ביליג ביי ווילענטשיק. בארגערדאדע 60.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ'ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II. 1

Tlf. Byen 3959

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

דער יודישער שניידער קלוב

האלט אב א מיטגלידס־פערזאמלונג זאנטאג ד. 81־טען אפריל, אום 11 אוהר אין דער פריה פר. אין פאך־פעריינס קאנטאר, הויזערפלאטץ 1.41־טע זאל. מיטגלידער ווערען אין פאך־פעריין און אין קלוב.

די פערוואלטונג.

Barnevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

ח. פארבעראוו'ס ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fældvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערר־ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

Fotografi-atelier **„Standard"**

58 Østorgade 58

12 st. Empire 2 Kr.

„מעדאווא"ס

טהע איז די **בעסטע** און **ביליגסטע**

גיבט נאר איין סארט 240 פר. פונט

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

וואס האבען די זכיה דאס צו זעהן זענען בלויז וויכטיג ארטילעריע־אפיצערען, וואס קענען האבען נוצען פון דיעזע פראבעס.

אז איהר קומט אריין אין ארסענאל, לעדיגט מען אייך ערשטענס אויס די קשעניעס, אז איהר זאלט מיט זיך חלילה ניט האבען קיין שווערבעלעך, ווייל דער ארסענאל איז פול מיט אויפריוס־מאטעריאלען, אן איין שווערבעלע האט שוין דאדט אין יאהר 1802 געמאכט א שרפה. וואס האט געקאסט ענגלאנד 200,000 פונט.

פראקטיש גערומט מיט אייערע קשעניעס, נעהמט מען זיך צו אייערע שיך. מען הייסט אייך אריינקריכען אין שטעק־שיך, וועלכע איהר מוזט אויס ביים אריסגאנג... דאס ווערט גע־שהען מיט'ן צווק, כדי איהר זאלט מיט זיך אויף די שיך ניט מיטנעהען קיין ביסעל פולווער אדער קנעדיג. און אן־אונפארזיכטיג שווע־רעלע זאל אייך ניט צווייסען אייערע שיך צוואמען מיט די פיס.

דערנאך הויבט איהר אן ארומגעהן איבער די אבטיילונגען פון ארסענאל, וועלכע פער־נעהמען א שטח פון 600 אקער לאנד.

אבער אנשטאט ארומצוגעהן קענט איהר דאדט ארומפאהרען, ווייל דער ארסענאל האט זיין אייגענע באהן־ליניע, וועלכע פיהרט פונאנ־דער די ארבייטער צו די ווינקלען, וואו זיי דאר־מען ארבייטען און בריינגט צו פיהרען אין די סספ־לעריס די פערטיגע אמוניציע, וואס וועדט אויסגעארבייט הונדערטער אקערס וויזט.

אין פריעדענס־צייטען ארבייטען אין אר־סענאל 20 טויזענד ארבייטער, וועלכע בעקומען נאהענט פון א פיערטעל מיליאן שילינג א חודש דאס מאכט אויס ארום 3 פונט א וואך דורכש־נישלעך פאר יעדען ארבייטער.

איצט, נאטירליך, ארבייטען דאדט פיעל וועניגער מענשען און אלע ארבייטער וועלען אויס־געמאדערט צו ארבייטען איבער־שטונדען, זיי

זיך מיטגענומען דעם „סאלטס" מיט נאך צוויי פיעלעס און זיך אומגעקערט אויפ'ן פעלד צו צוגראבען דעם קבר.

דערקאנען דעם טויטען איז נישט געווען פון די לייכטע זאכען. זיין גענויכט איז שוין אינגאנצען געווען געמנדערט. דאס וויבעל האט נאר דערקאנט אין די צייכענס אויפ'ן וועש.

וואס איך האב איבערגעלעבט — זאגט זי, וויין איך האב דערוועהען דעם קערפער פון מיין מאן, איז מיר שווער איבערצוגעבען, נאר איך האב געמוזט באלד זארגען צו בעקומען א סוהר אין דעם קערפער אבפירען קיין קאשעניץ אויף דעם דארטיגען בית־עולם, וואו עס איז גע־בראבט געווארען צו קבר ישראל.

דאס אויסזוכען מיין מאנ'ס טויטען קער־פער — האט זי פערענדיגט איהר טרויעריג געשיכטע — האט מיר פיעל אבגענאסט.

נאר דאך בעדויער אך דאס נישט, זאלען מיינע קינדער, ווען זיי וועלען אויסוואקסען, וויס־סענס־וויהען, וואו עס ליגענען די ביינער פון זייער מאטער.

ש. ב.

וואס האבען די זכיה דאס צו זעהן זענען בלויז וויכטיג ארטילעריע־אפיצערען, וואס קענען האבען נוצען פון דיעזע פראבעס.

אז איהר קומט אריין אין ארסענאל, לעדיגט מען אייך ערשטענס אויס די קשעניעס, אז איהר זאלט מיט זיך חלילה ניט האבען קיין שווערבעלעך, ווייל דער ארסענאל איז פול מיט אויפריוס־מאטעריאלען, אן איין שווערבעלע האט שוין דאדט אין יאהר 1802 געמאכט א שרפה. וואס האט געקאסט ענגלאנד 200,000 פונט.

פראקטיש גערומט מיט אייערע קשעניעס, נעהמט מען זיך צו אייערע שיך. מען הייסט אייך אריינקריכען אין שטעק־שיך, וועלכע איהר מוזט אויס ביים אריסגאנג... דאס ווערט גע־שהען מיט'ן צווק, כדי איהר זאלט מיט זיך אויף די שיך ניט מיטנעהען קיין ביסעל פולווער אדער קנעדיג. און אן־אונפארזיכטיג שווע־רעלע זאל אייך ניט צווייסען אייערע שיך צוואמען מיט די פיס.

דערנאך הויבט איהר אן ארומגעהן איבער די אבטיילונגען פון ארסענאל, וועלכע פער־נעהמען א שטח פון 600 אקער לאנד.

אבער אנשטאט ארומצוגעהן קענט איהר דאדט ארומפאהרען, ווייל דער ארסענאל האט זיין אייגענע באהן־ליניע, וועלכע פיהרט פונאנ־דער די ארבייטער צו די ווינקלען, וואו זיי דאר־מען ארבייטען און בריינגט צו פיהרען אין די סספ־לעריס די פערטיגע אמוניציע, וואס וועדט אויסגעארבייט הונדערטער אקערס וויזט.

אין פריעדענס־צייטען ארבייטען אין אר־סענאל 20 טויזענד ארבייטער, וועלכע בעקומען נאהענט פון א פיערטעל מיליאן שילינג א חודש דאס מאכט אויס ארום 3 פונט א וואך דורכש־נישלעך פאר יעדען ארבייטער.

איצט, נאטירליך, ארבייטען דאדט פיעל וועניגער מענשען און אלע ארבייטער וועלען אויס־געמאדערט צו ארבייטען איבער־שטונדען, זיי

נאך די מיליטער־גרושים.

„דזיעניק פאלסקי" בעשרייבט אזוי דאס אויסזעהן פון די ערשטע, פון וואנען אידען זע־נען ארויסגעשיקט געווארען:

אמת אריגינעל איז דאס אויסזעהן פון די פוילישע פאסאדעס און שטעדטלעך אויף מערב פון ווארשא נאכדעם, ווי די אידען זענען פון דאדט געצוליך דערווייטערט געווארען. וואהין אפילו די באהן־קאסטע פערקויפען נישט אידען קיין בילעטען.

דער האנדעל. וואס איז גאנצע יאהר־הונדערטער גלעלעגן אין אידישע הענד. פער־שווינדט כמעט אינגאנצען, ווייל די מעהרהייט געשעפטען איז פערמאכט. ווי אין פרושקאוו, אדער אין גראדזיסק, למשל. וואו עס איז נישטא קיין איין אפענע יאטקע און אויפ'ן מארק איז פוסט, ווייל די אידישע קרעמער. וואס פלעגען דאדט שטענדיג האנדלען, זענען נישטא.

דאך האט די ארומיגע קריסטליכע בעפעל־קערונג זיך שוין צוגעוועהנט צו דעם נייעם צו־שטאנד. בעזונדערס, ווען די פערמעגליכערע אידישע סוחרים, וואס זענען בעזייטיגט געווא־רען דורך דער מאכט, האבען אבגעפראטעט זיי־ערע געשעפטען די ארטיגע קריסטליכע פערקוי־פער. איבערגעבענדיג זיי די סחורה אויף א גע־וועהנליכען וועקסעל אויסצוצאהלען אין א טער־מין פון אנ־ערך דריי חדשים, פון דאן אן האבען זיך וויעדער נישט לאנג צוריק געפעלט די אי־דישע געוועלבער און קראמען. נאר אנשטאט אידען זיצען דאדט קריסטען.

אממערהסטען האט פון דער נייער ענדע־רונג געליטען דער פוליש־האנדעל. די פוילישע בעקומען דערמאר עקסטרא בעצאהלט.

דאן זעהט איהר די ארבייט אין ארסענאל. וואס איז איינגעטיילט אין 4 דעפארטמענס, אי־בער וועלכע עס פערוואלטען ניט בלויז גענע־ראלען פון שווערד נאר אויך גענעראלען פון גענדאנק.

דער וויכטיגסטער דעפארטמענט איז דאס לאבאראטאריאום.

דאס איז א פלאץ אין וועלכען עס זענען בעשעפטיגט גרויסע חעמיקער. וועלכע מאכען פערשיעדענע פראבען מיט גאזען און שטאפען, וועלכע מען קען שיקען דורך די הארמאטען־לעכער גלייך אין שונא'ס לאגער און אנטהאן דאדט דעם גרעסטען הורבן.

דערנאך קומט די הארמאטען־פאבריק, דא וועדען געמאכט די גרויסע הארמאטען.

דער האמער וואס וועדט בענוצט אריינצו־קלאפען „שטויקלקך" וועגט ניט וועהניגער פון 45 טאן. נאטירליך קען איהם קיינער ניט אויפ־הויבען, א חוץ די עלעקטרישע קראפט, וועלכע גיט איהם א ציה ארויף 45 פוס הויך אין לאוט אראב א זעק, וואס האט אין זיך די לראפט פון 1000 טאן.

די אנדערע צוויי אבטיילונגען זענען פון אריינפאבע אמוניציע, זיי קיילען, פולווער, דינא־מיט און הילצערנע זאכען, וואס מען האט נוי־טיג צו געווהר.

נאך די מיליטער־גרושים.

„דזיעניק פאלסקי" בעשרייבט אזוי דאס אויסזעהן פון די ערשטע, פון וואנען אידען זע־נען ארויסגעשיקט געווארען:

אמת אריגינעל איז דאס אויסזעהן פון די פוילישע פאסאדעס און שטעדטלעך אויף מערב פון ווארשא נאכדעם, ווי די אידען זענען פון דאדט געצוליך דערווייטערט געווארען. וואהין אפילו די באהן־קאסטע פערקויפען נישט אידען קיין בילעטען.

דער האנדעל. וואס איז גאנצע יאהר־הונדערטער גלעלעגן אין אידישע הענד. פער־שווינדט כמעט אינגאנצען, ווייל די מעהרהייט געשעפטען איז פערמאכט. ווי אין פרושקאוו, אדער אין גראדזיסק, למשל. וואו עס איז נישטא קיין איין אפענע יאטקע און אויפ'ן מארק איז פוסט, ווייל די אידישע קרעמער. וואס פלעגען דאדט שטענדיג האנדלען, זענען נישטא.

דאך האט די ארומיגע קריסטליכע בעפעל־קערונג זיך שוין צוגעוועהנט צו דעם נייעם צו־שטאנד. בעזונדערס, ווען די פערמעגליכערע אידישע סוחרים, וואס זענען בעזייטיגט געווא־רען דורך דער מאכט, האבען אבגעפראטעט זיי־ערע געשעפטען די ארטיגע קריסטליכע פערקוי־פער. איבערגעבענדיג זיי די סחורה אויף א גע־וועהנליכען וועקסעל אויסצוצאהלען אין א טער־מין פון אנ־ערך דריי חדשים, פון דאן אן האבען זיך וויעדער נישט לאנג צוריק געפעלט די אי־דישע געוועלבער און קראמען. נאר אנשטאט אידען זיצען דאדט קריסטען.

אממערהסטען האט פון דער נייער ענדע־רונג געליטען דער פוליש־האנדעל. די פוילישע קצבים עקזיסטירען שוין לאנג נישט. אויסער די וואורשט־העגדלער. וועלכע האנדלען ווי שטענ־דיג אהן א שום ענדערונג. די אידישע קצבים, וועלכע פלעגען מאנאפאליזירען דעם בהמות־אויסקויף אין דער גאנצער גענענד און ארויס־פיהרען צום שעכטען קיין ווארשא. זענען מיט אמאל פערשוואונדען געווארען און קיינער פער־טרעט נישט זייער ארט.

דער שיקזאל פון יודישען אפי־ציער ראץ.

ביים אויסברוך פון דער מלחמה האבען אלע צייטונגען בעהאנדעלט די העלדישקייט פונ'ם ערשטען יודישען אפיציר אין רוסלאנד ה' ראץ, (ע"ם טעות פערופען: קאץ)

ה' ראץ, וועלכער איז שטארק פערוואונדעט געווארען אויפ'ן שלאכט פעלד, איז דאן צעקו־מען קיין פעטראגראד הייללן זיך. דער פעטרא־גראדער גראדאנאשאלניק האט איהם ערלויבט 6 מאנאטען צו וואוינען אין דער רעזידענץ, אצינד האבען זיך די זעקס מאנאטען צעגענדיגט, און דער פערוואונדעטער העלד, וועלכער איז נאך אימער קראנק און מוז קוירירט ווערען מיט עלעקטריציטעט, האט דערלאנגט צום גראדא־נאשאלניק א בקשה, צו פערלענגערן איהם דעם וואוינרעכטס־טערמין. די בקשה פון אפי־ציר ראץ איז אבגעווארפען געווארען, און דער קראנקער העלד האט געמוזט פערלאזען פעטרא־גראד.

גאליציש היימלאזע.

אין גראץ האט מען די ערשטע צייט די גא־ליציש היימלאזע פריינדליך אויפגענומען. אזוי ווי אבער עס האט זיך אריסגעווייזען, אז די נייע געסט מוזען בלייבען א לענגערע צייט, איז די פריינדליכקייט אבגעקילט געווארען בין נול. אלס האראקטעריסטיק ווי מען בעמיהט זיך דא די היימלאזע מבורה צו מאכען ביים פאלק, מעג דינגען די פאלגענדע געשיכטע:

צווישי פרויען פון די היימלאזע, האבען אין א מאדע מאגאזין אנגעמאסטען קאפעליושען, ווען זיי זענען אריסגענאנגען פון סאלאן. האט דער אייגענטימער בעמערקט צו זיין גרוסען שרעק, אז די קאפעליושען, וועלכע די דאמען האבען אויף זייערע קעפ, זענען פול מיט אונ־געציפער. אויף אזא נעדריגען אימן זענען די גראצער כילסטער מבזה די וואס זענען דורכן קריג געצוואונגען געווארען בי זיי צו זוכען א דאך איבערן קאפ.

פון הילפס־קאמיטעט.

מיטוואך אוועגד איז אין „טוריסט־האטעל" מארגעקומען א זיצונג פונ'ם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען". אונטער'ן פארזיץ פון הר' ל. מאצקין. מיט'ן אנטייל פון די חיצע פערטרעטער פון די גרופען פון פערזיינען.

איידער מען איז צוגעטרעטען צ'ם טאגס־

ארדנונג האט הר' ל. מאצקין דערמאהנט אין עטליכע ווערטער וועגען פויט פון אונזער דיכ־טער י. ל. פרץ פון האט גאבעטען אויפשטעהן לכבוד איהם. אלע פערזאמלטע האבען זיך אויפגעהויבען פון זיערע פלעצער.

עס איז אנגענומען געווארען אב עשלוס צו שיקען א טעלעגראמע צו פרץ'ס פרוי.

הר' מאצקין האט אבגעגעבען א בעריכט איבער די ביז־איצטיגע זאמלונגען. צווישען די היגע רוסיש־יודישע איינוואוינער. ביז איצט זענען געזאמעלט אנ־ערך 1200 קר. (איינגאנצען איז געזאמעלט 4000 קר. אלוא, דער רעשט פון 12 הונדערט איז געזאמעלט צווישען די געסט)

נאך א דיסקוסיאן איז אנגענומען געווארען אויסצודריקען די צופריעדענהייט מיט דעם, וואס די היגע ארבייטער־גזואלשאפט האט זיך גוט אבגעוויזען אויף דער זאמלונג. גלייכצייטיג איז אנגענומען געווארען אויסצודרוקען זאלען, אז דער ווילנער חוב ערפילען.

דערנאך האט הר' מאצקין בעריכטעט וועג־גען די איינזאמלונג צווישען די דענישע יודען. ביז איצט איז געזאמעלט 20,000 קר. אין שוועדען איז ביז איצט געזאמעלט געווא־רען אנ־ערך 10,000 קר.

הר' מאצקין מיינט, אז נאכן סקאנדינא־ווישן וועט קענען געבען אנ־ערך ביז 45,000 קר צולעצט איז איבערגעגעבען געווארען, אז דעם 8. מאי וועט הר' מאצקין לעזען א מאר־טראג וועגען פאלעסטינא. פון וועלכען דער רוח וועט זיין פארן הילפס־קאמיטעט, ווי אויך אויפ'ן קאנצערט פון «הזמיר» וועט זיין א כאפ־באלא מאר'ן הילפס־קאמיטעט. צו בעזארגען די טאמבאלא איז בעשטימט געווארען א פרויען־קאמיסיאן, וועלכע זאל עס איינארדנען.

ה' יוסף באהעמזאהן,

דער פארזיצענדער פון דער „אגודת הציר־נים בדנמרק" און פארמאן פון דער אקציען־געזעלשאפט „יודישע פאלקסציטונג דרוקערייי" ווערט מארגען, שבת, דעם 17. אפריל, 50 יאהר אלט.

מיר בעגריסען דעם געהרטען בעל־יובל צו זיין פופציג־יעהריגען געבורטסטאג אוך ווינ־שען איהם נאך פיעל־פיעל יאהרען פרוכטבאר צו ארבייטען לטובת דער היגער געזעלשאפט און דעם יודישען נאציאנאלען געדאנק.

די רעדאקציע און פערלאג
פון דער „יודישער פאלקסציטונג".

זר ברכות אני מגיש לא' יוסף בן נחום נחמזן) ליום מלאת לו חמשים שנה. מי יתן ויזכה לחג את יום הולדתו הבא בארצנו

בנימין סלוד.

אני מברך את מר יוסף בן־נחום(נחמזן לרגלי חג יובלו של חמשים שנה, ומאחל לו שיוחג את יום הולדתו הבא בארץ ישראל.

אלי עזר וייסבורד.

די האפנונגען אויף דער דיפלאמאטיע.

I

איין לעגענדע שטארבט אב, די אנדערע ווערט געבוירען. אהן דעם וואלט געווען שווער אונמעגליך אריבערצוטראגען די קלעם פון דער וויידקייט. נאר דעם הלום וועגען פלוצליכע גלייכבערעכטיגונג פאר יודען אין רוסלאנד ווא־כען אויף נייע קלאנגען: די יודישע פרא־גע וועט אויפגעהויבען און דעבא־טירט ווערען אויף דעם קינסטגען פרידעדנס־קאנגרעס. געוויס וואלט דאס געווען א יושר גדול, געווים וואלט מען א סך געקענט אויסטהאן פאר יודען וועג „זיי", די דיפלאמאטען, זאלען טאקע באמת שטארק ווע־לען. אבער די דיפלאמאטען:

שווארצע רעק, פון זייד די זאקען
די מאנושעטען וויים געטראגען
רעדעס זאפטיג און קושען,
אך, א הארץ, וועג זיי פערמאגען!
נאר א הארץ אין ברוסט און ליעבע
ליעבע וואריימ אין הארצען.

(ה. היינע)

און גראד דאס, איך מיין א הארץ פער־מאגען דיפלאמאטען ניט, זיי טארען עס ניט פערמאגען. ווי דער דיפלאמאט דערשפירט נאר זיין הארץ פאכענדיג מיז ער דאס גלויך. און וואס שנעלער אונטערדריקען, ער דארף זיך דאס, אז אט דער סוד זאל ניט נתגלה ווערען פאר זיינע קלעגען, קיינער חלילה דארף ניט ווי־סען אז אונטער דער מאדערנער וועסט קלאפט א מענשליכעס הארץ. דערפאר איז טאקע שטענ־דיג וועג דיפלאמאטען קלייבען זיך צוגויף איינ־שטעלען גערעכטיגקייט זענען די רעזולטאטען זעהר ארימע, זיי פערלירען עפעס דעם גאנצען טאלענט, די קולטיווירטע שלייפקייט און קלוג־קייט וועלכע איז אזוי פרוכטבאר בייס שליסען אבמאכן. צוטיילען זיך מיט דעם געוואונענעם אויף די שלאכטפעלדער. מען דארף ניט צוויי־פלען דארען, אז אונזערע אייטאריטעטע כלל־טו־ער וועלען פון זייער זייט אלעס טהאן און די דיפלאמאטען דערמאהנען. מען דארף אנגעהמען זאגאר אז אונזער ליעבער, גלויביגער מיסטער זאנגוויל וועט עס ניט פערמיידען געוגי צו ער־קונדיגען זיך וועג מיסטער גרעי וועט דארפען אבפאהרען צו דער פרידעדנס־קאנפערענץ און דערוויסענדיג זיך וועט ער זיכערליך ניט פער־מיידען אנרופען אירהם טעלעפאניש און דערמא־נען, נאך א מאל דערמאנען, און מיסטער גרעי אריייפצוענדיג אויף זיך דעם פראק וועט צוזא־גען און וועט זאגאר אין ביכעלע זיינס פארגא־טירען. און דאך מיין איך, וועג די רוסישע יר־דען וועט יא בעשערט זיין א מאל געניסען גלייכבערעכטיגונג וועט דאס פארקומען נאר דאן וועג אין רוסלאנד וועט זיך דאס גאנצע אינער־ליכע לעבען גרינדליך ענדערען, נאר אויך דעם (וועג וועלכער איז דעריוייל ניט צו זעהן קיין מען עפעס האפען. דער וועג אבער פון דיפלא־מאטשע ווירקונגען, צוואנענישען, טראקטאטען וועט וואהרשיינליך צו גארניט פיהרען. און עס וועט נאר צוקומען נאך אין אייראפעאישער וועלקסעל וועלכער, וועט באנקראטירען פונקט ווי דער רומענישע וועלקסעל...

דען באמת, ווי שטעלט מען זיך פאר אזא דיפלאמאטישע אריינמישען זיך. איינשטעלען זיך פאר דעם יודישען פאלק? פריהער פאר אלץ וועלט אנגענומען. אז די פערארינגטע זענען די זיעגער, ביי אנדערע פאל. דאס הייסט ביי דעם פאל וועג דייטשלאנד דיקטירט דעם פריע־דען וועלען די ענגליש־פראנצויזישע דיפלאמא־טען האבען אין זינען גאנץ אנדערע זאכען. מען וועט טראכטען אין אזא מאמענט נאר וועגען זיך אין מען וועט זיך האבען צו דינגען איבער אנאנטוורפען. איבער נאך א סך וויכטיגע ענינים. מען וועט מיט געפרעסטע הערצער שלי־סען פריעדען אין פאאנדערפאהרען זיך א הויפ מיט מחשבות וועגען נקמה. די יודישע פראב־לעם וועט אלזא אריפגע־נומען ווערען אויף דעם פריעדענס־טיש, וועלכען די פעראייניגטע מלוכות וועלען נאך זייער זיעג אויפשטעלען, און אפילו ביי דעם פאל פערשטעהט מען אז די יודישע פראגע וועט זיין די פאמע לעצטע, וועג מען וועט זיך שוין האלטען ביי פאאנדערפאה־רען, וועג אלע ענינים וועלען שוין זיין פער־ענדיגט, אלע פאפירען אונטערגעשריבען אין די געטין פון פריעדען אין איהו, וויייסען קלייד וועט זיך אהויבען ביסלעכווייז בעווייזען דורך די וואלקענס. דאן... דאן וועט מיסטער גרעי אדער אנ׳אנדער קאלעגע זיינער (אויב מען וועט זיי פריהער רעכט גוט דערמאהנען און אנזאגען למעה״ש פערגעסט ניט) א וואהרף טהאן א פאר וועדשער אין דעם נוסח: „מיינע הערען! אזוי און אזוי, ישנו עם אחד, מפוזר ומפורד, א פאלק יודען (ביי די דיפלאמאטען וועדט א מעלאנכא־לישעס פנים) און עס וואלט געווען א יושר גא־כען טאקע א שטיקעל טאלק מיט זיי. ערלייב־טערען, פערבעסערען, דערצו זענען זיי אויך גוטע פאטריאטען אין שלאגן זיך, ווי העלדען, ווי מיינט אהער מיינע הערען! וועלען מיר ניט האנדלען גערעכטיג וועג מיר וועלען די עכא־כע פון אייביגען פריעדען פערפלאקאמען. נאך מיט אזא הומאנעם שריט ווי שענקען עלעמענ־טארע רעכט פאר דאס אלטע וואהרליך מידע פאלק, וועלכעס האט אונז א מאל די ביבעל, געגעבען און אפילו א גאט אויך״...

ש מ ר י ה ו ג א ר ע ל י ק.

ענגלאנדס אמוניציע.

„אמוניציע, אמונציע און מעהר אמוניציע!" אזוי, ווייל אין דער ווירקליכקייט קען נאר דאס דאס איז דער אינצידענר געשריי. אין אלע מען א בליק אין ארסענאל בלויז אנ׳ענגלישע בירגער. קיין איינגעוואנדערטער ווערט אהין ניט אריינגעלאזען. סיידען ער האט א רעקאמענדא־ציע פון דעם אמבאסאדאר פון לאנד צו וועלכען ער געהערט.

אבער שוין אפילו אנ׳ענגלישער בירגער אדער אנ׳אר־סלענדער מיט פראטעקציע פון אמ־באסאדאר, קען ניט בעווכען אלע ערטער אין ארסענאל, עס איז דא אין ארסענאל אנ׳ארט וואס מען מאכט פראבעס מיט נייע הארמאטען, אהינצו ווערען זעהר וועניג מענשען צוגעלאזען, בפרט אין דער צייט ווען די פראבע ווערען געמאכט.

אבער ווען אפילו אנ׳ענגלישער בירגער, אדער אנ׳אר־סלענדער מיט פראטעקציע קען ניט בעווכען אלע ערטער אין ארסענאל, עס איז דא אין ארסענאל אנ׳ארט וואס מען מאכט פראבעס מיט נייע הארמאטען, אהינצו ווערען זעהר וועניג מענשען צוגעלאזען, בפרט אין דער צייט ווען די פראבע ווערען געמאכט.

ווען דער אמבאסאדאר פון לאנד צו וועלכען ער געהערט, ווען ער איז אליין אנ׳ענגלישער בירגער, קיין איינגעוואנדערטער ווערט אהין ניט צוגעלאזען. סיידען ער האט א רעקאמענדא־ציע פון דעם אמבאסאדאר פון לאנד צו וועלכען ער געהערט.

אבער שוין אפילו אנ׳ענגלישער בירגער, אדער אנ׳אר־סלענדער מיט פראטעקציע פון באסאדאר, קען ניט בעווכען אלע ערטער אין ארסענאל, עס איז דא אין ארסענאל אנ׳ארט וואס מען מאכט פראבעס מיט נייע הארמאטען, אהינצו ווערען זעהר וועניג מענשען צוגעלאזען, בפרט אין דער צייט ווען די פראבע ווערען געמאכט.

עס ווערט דערביבער זיין העכסט אינטערע־סאנט צו האפען א בליק אין עלטסטען אין גרעסטען וואפען־ארסענאל פון וואנען ענגלאנד נעהמט איהר אמוניציע.

„האפען א בליק" — דאס רעדט זיך נאר מען זאל איהר געבען צוויי חברה־לייט צו פאה־רען זוכען דעם קרעפער פון איהר מאן.

אריף קלאר דאס ארט, וואו איהר מאן איז געהרג־עט געווארען. האט זי נישט געוואוסט, דערצו האבען זיך נאר דאן געמאכט פרעסט, די ערד איז פערפרוירען געווארען און דאס האט נאך שווערער געמאכט די אויפגאבע, וועלכע זי האט אויף זיך גענומען.

צוויי טעג האט דאס וויבעל זיך ארומגע־דרעהט מיט די חברה־קדישא־לייט אויפן בע־דעקטען מיט שניי פעלד, געזוכט דעם ברו־דער־קבר פון די יודישע הרוגים, נאר זיי האבען איהם נישט צעפונען, און זיך אומגעקהרט צור־ריק קיין קאזענין.

דאס וויבעל האט זיך אבער נישט געוואלט בערוהיגען, זי איז אריסגעפאהרען אין די אריי־מיגע דערפער און אנגעהויבען אויספרעגען בייא פויערים פילייכט וויייסען זיי, וואו דער דאזי־גער קבר צעפינט זיך. אם ענדע האט זי אין אירן הארף געפונען א פויער, וועלכער האט זיך אונטערגענומען פאר 25 רובל געהען אויסזו־כען מיט איהר דעם קרעפער פון איהר מאן.

צו „קבר ישראל".

צווישען די ביישפילען פון הייכער זעלבסט־אפפערונג פון דער יודישער פרוי, וועלכע דו איצטיגע מלחמה האט אריסגעווייזען, דארף אויפ׳ן ערשטען ארט פערשריבען וועדען טהאט פון דער יונגער יודישער אלמנה גאלדע פ.

אין ענדע אקטאבער האט די דאזיגע פרוי בעקומען א בריף פון ראטנע קאמאנדיר פון דער ראטע, אין וועלכער איהר מאן האט גע־דיענט, אז בעת די שלאכטען אין דער אומגע־גענד פון קאזענין, איז דער מאן איהרער גע־הרג־עט געוואָרען און בעגראבען געוואָרען צו־זאמען מיט אנדערע געפאלענע סאלדאטען אין א „בריידערליכען" קבר.

די יונגע פרוי האט באלד בעשלאסען צו פאהרען קיין קאזענין און דארט אויסזוכען דעם קרעפער פון איהר געליבטען מאן און איהם ברענגען צו קבר ישראל. וואלען האטש מיינע קינדער — האט זי געזאגט — וואס זענען איצט געבליבען יתומים, וועג זיי וועלען אויסוואקסען, קאנען פאהרען בעזוכען דעם קבר פון זייער טאטען און איהם קדיש זאגען.

אין די ערשטע טעג נאוועמבער איז זי גע־קומען קיין וואַרשא מיט דעם בעשלוס פאהרען פון דאנען ווייטער, נאר אויף אויפצווזוכען דעם דערהרג־עטען האט זי בעדארפט בעקומען א ספעציעלע ערלויבענים פון דער העכערער מי־ליטערישער מאכט און דאס האט בייא איהר צו־גענומען מעהר ווי דריי וואכען, אזוי אז אריים פאהרען קיין קאזענין האט זי געקאנט ערשט אין אנהויב דעצעמבער. קומענדיג קיין קאזע־נין האט זי זיך געווענדעט צו דער ארטיגער חברה קדישא מיט דער ביטע איהר בהילפיג זיין און אויסזוכען איהר גע׳הרג׳עטען מאן.

די זאך איז איהר כלל נישט לייכט אנקומען. די ארטיגע איינוואוינער האבען דאן געהאט גע־נוג אייגענע זארג אין צו דער ביטע פון דער אלמנה האט מען זיך בעגיגען מעהר ווי קאלט־בלוטיג. דאס יונגע וויבעל האט אבער ניט גערוהט, זי האט אבגעקלאפט די טהירען בייס רב און ביי אלע חברה־קדישא־לייט, און אם ענדע האט איהר אבגעגאלטען צו פועל׳ן אז מען זאל איהר געבען צוויי חברה־לייט צו פאה־רען זוכען דעם קרעפער פון איהר מאן.

אריף קלאר דאס ארט, וואו איהר מאן איז געהרג־עט געוואָרען. האט זי נישט געוואוסט, דערצו האבען זיך נאר דאן געמאכט פרעסט, די ערד איז פערפרוירען געווארען און דאס האט נאך שווערער געמאכט די אויפגאבע, וועלכע זי האט אויף זיך גענומען.

צוויי טעג האט דאס וויבעל זיך ארומגע־דרעהט מיט די חברה־קדישא־לייט אויפן בע־דעקטען מיט שניי פעלד, געזוכט דעם ברו־דער־קבר פון די יודישע הרוגים, נאר זיי האבען איהם נישט צעפונען, און זיך אומגעקהרט צור־ריק קיין קאזענין.

דאס וויבעל האט זיך אבער נישט געוואלט בערוהיגען, זי איז אריסגעפאהרען אין די אריי־מיגע דערפער און אנגעהויבען אויספרעגען בייא פויערים פילייכט וויייסען זיי, וואו דער דאזי־גער קבר צעפינט זיך. אם ענדע האט זי אין אירן הארף געפונען א פויער, וועלכער האט זיך אונטערגענומען פאר 25 רובל געהען אויסזו־

Jüdische Volkszeitung № 98 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, פרייטאג ב' אייר תרע"ה (16. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

צעפעלין איבער ענגלישע שטעדט.

געזאמעלט אין קאפענהאגען 25,000 קראנען פאר די נויטליידענדע יודען

צעפעלינען באמבארדירען ענגלישע שטעדט

לאנדאן, 15. אפריל. מיטוואך אין אווענד האט א צעפעלין אראבגעווארפען פיעל באמבעס איבער נארט־הומבערלאנד.

אין ניו־קאסטלע האט מען נעכטען 8 אזייגער אין אווענד בעמערקט א צעפעלין, וועלכער איז געפלויגען פון דער ריכטונג פון ים. ווען מען האט געזעהען, אז ער איז רוהיג איבערגעפלויגען איבער ב ל י ט האט מען געמיינט, אז האט איז א ענגלישער לופט־שיף. נאר ווען ער איז געקומען עטליכע מייל אויף דער יבשה האט מען דערהערט מורא'דיגע אויפרייסען און מען האט געזעהען, אז ער האט ארויסגעווארפען אייניגע באמבען אין קוילען דיסטריקט ביי שאפינגטאן, בעדינגטאן, טייטאן־דעלאוואל. דער איינציגער היזק, וואס איז געמאכט פעווארען, איז געווען, אז עס האט זיך אנגעצונדען א הייזעל אין טייטאן, נאר די שרפה איז גלייך פערלאשען געווארען.

דער לופט־שיף איז אוועקגעפלויגען אין דער ריכטונג פון טייך טון און האט וויעדער אראבגעווארפען צוויי באמבען' וועלכע זענען אבער געפאלען אויפ'ן פעלד און האבען קיין היזק געמאכט, נאר לייכטט פערוואונדעט א ...ליסט.

דעם צעפעלין האט מען שפעטער נאכאמאל געזעהען איבער וואלסענד, וואו ער האט אראבגעווארפען זעקס באמבעס, וועלכע האבען אונטערגעצונדען אייניגע הייזער. איין באמבע איז געפאלען אויף א וואקזאל און האט איהם אונטערגעצונדען, צוליעב וואס עס האט זיך אויף א קורצער צייט אבגעשטעלט דער אייזענבאהן־פערקעהר. דער צעפעלין האט זיך אויך געוויזען איבער טינען און איז דערנאך נעלם געווארען איבער'ן ים.

אין דער גאנצער געגענד האט מען תיכף ומיד פארלאשען אלע ליכט. אאגעשטעלט די טראמוואיען און פארמאכט די טעלעפאן־סטאנציע, ערשט א זייגער עלף איז שוין ווייטער געווען שטיל. קיין איין מענש איז ניט געניזקט געווארען.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 15. אפריל (אפיציעל). נעכטען ביי נאכט האבען מיר עראבערט א דייטשע טראנשעע, וואס דער שונא האט נאכהער אבגענומען צוריק, נאר מיר האבען גלייך עראבערט א צווייטע ניט ווייט פון דער ערשטער.

אין שאמפאין, ניט ווייט פון פערטע. האט אנ'אבטיילונג דייטשע אינפאנטעריע פערזוכט ארויסגעהן פון די טראנשעען, נאר אונזער ארטילעריע האט זיי געצוואונגען אבשטעלען זיך.

אין דעם וואלד איילי האבען מיר פערגרעסערט אונזער פראנט און אבגעשלאגען א געגען־אנגריף.

אין וואלד מארטמאר האבען מיר ביי א צוזאמענשטויס מיט'ן שונא גענומען געפאנגען אייניגע סאלדאטען און עראבערט א 77־מילימעטער קאנאן, א סך ביקסען און אמוניציע.

שלאכטען אין מעסאפאטאמיען

לאנדאן, 14־טען אפריל. (אפיציעל.) מאנטאג און דינסטאג האבען 23 טויזענד אראבער קורדען און טערקען אנגעגריפען די בריטישע שטאדט שאייבא אין מעסאפאטאמיען, די ענגלענדער האבען זיי אבער דינסטאג פערטריבען צפון און גענומען 18 אפיצירען און 300 סאלדאטען געפאנגען.

ענגלישע פאס־פערארדנונגען.

לאנדאן 15־טען אפריל. ס'איז פערעפענטליכט א נייע מיניסטעריעלע בעקאנטמאכונג מיט נייע געזעצען פאר אויסלענדער: נאך דעם 25־טען אפריל מוז יעדער רייזענדער קיין ענגלאנד אדער פאהרט אוועק פון דארטען אונבעדינגט האבען א פאס.

איטאליען—עסטרייך.

פאריז, 15. אפריל. לויט די לעצטע ידיעות, וואס זענען אהערצו אנקומען, זענען די פערהאנדלונגען צווישען עסטרייך און איטאליען כמעט אבגעבראכען. אין רוים קומען פאר זיצונגען פון מיניסטארען־ראט און אויסגעארבייט פערשיעדענע פערארדנונגען וואס האבען א שייכות צום קריעג.

אין וויען.

לאנדאן, פון זיכערע קוועלען טיילט מען מיט, אז אין וויען קומען קומען פאר ערנסטע אונרוהען. מען קען ערווארטען, אז איז גיכען וועט אין וויען ערקלערט ווערען בעלאגערונגס־צושטאנד.

דער פרץ־אווענד.

וועט פארקומען דינסטאג דעם 20־טען אין האנדווערקער־פעראיינ'ס גרויסען זאל' קראנפרינסענסגאדע 7.

זעקסטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה":

דורך די „יודישע פאלקסצייטונג (די נעמען זייען שוין געווען געדרוקט). 368 קר. 75 אוירעס.

הר. ד. פונדיק, קאפענהאגען	10	„	-
„ דווארקין,	1	„	-
„ ב. איציקאוויטץ „	25	„	-
„ גרינבוים „	5	„	-
„ י. קראנץ, „	5	„	-
„ מ. ראבינאוויטץ „	5	„	-
„ סקאביטץ „	5	„	-
„ מ. הורוויטץ „	5	„	-
„ מ. חארלופסקי „	5	„	-
„ א. בוימאן „	2	„	-
„ פ. קאטץ „	5	„	-
„ א. דינקעלעוויטש „	5	„	-
„ ח. גאלאמבעק „	5	„	-
„ י. זילבער „	5	„	-
„ ח. גאלדמאן „	5	„	-
פרוי אננא מיראנאוונא	5	„	-
הר. י. ביימעל קאפענהאגען	5	„	-
„ בוצינסקי „	5	„	-
„ בילאווסקי און פרוי	10	„	-
„ ברענמאן און פרוי	2	„	-
„ פיאר קאפענהאגען	2	„	-
„ וויעלונסקי „	3	„	-
„ זינצעווסקי „	4	„	-
„ זילבערבערג „	3	„	-
„ קאמגארן און פרוי	5	„	-
„ סאכאצעווסקי קופנגן	1	„	75 אוירעס.
„ סאנדלאונסקי, „	2	„	-
„ א. לעווין, „	4	„	-

בסך־הכל 512 קר. 50 אוירעס.

צוזאמען מיט די ערשטע פיער רשימות 3156 קר. 25 אוירעס. די זיעבענטע רש'מה וועט זיין געדרוקט אין אנהויב פון דער קומענדיגער וואך.

געלדער פאר דעם „הילפס־קאמיטעט" ווערען אנגענומען: L. Motzkin, Vestergade I; J. Nachemsohn, Tordenskjoldgade I

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:
Prof. D. Simonsen, Skindergade 28

קאפענהאגענער ביורא

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (וועסטערגאדע 1) טיילט מיט, אז דורך דער פערמיטלונג פון ביורא קאן מען אריבערשיקען געלד קיין ארץ־ישראל.

פאר דעם אינהאלט פון די אנאנסען איז די רעדאקציע ניט פעראנטווארטליך.

צו אונזערע אבאנענטען
אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עקספארט-הויז
טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען.

די ארדינערע גענעראל פערזאמלונג וועט שטאטפינדען זא. טאג דעם 18 אפריל אום 4 א.הר נאכמיטאג אין „האנדווערקער פערייניגונגס" לאקאל קראנפרינסעסגאדע 7.

טאגעס ארדענונג:

I פראטאקאל אפלעזונג
II בעריכט פון צ. ב. און קאמיסיאנען
III קאסע בעריכט
IV וואהלען
V צוגעבען איין פאראגראף צו די סטאטוטען
VI פערשידענס

נ ב) אין דעם פונקט VI פון טאגעס ארדענונג וועלען בעהאנדעלט ווערען אלע ביז יעצט אריין געקומענע פארשלאגען. נייע פארשלאגען קענען אריין געשיקט ווערען ביז שפעטסטענס דאנערשטאג דעם 15 אפריל. נייע מיטגלידער קענען זיך מעלדען אויף דער גענעראל פערזאמלונג. מיר מאכען אויפמערקזאם אלע מידגלידער דאס איבער דעם גרויסען טאגעס ארדענונג צו קומען רעכטצייטיג אויף דער גענעראל פערזאמלונג.

די צ. ב.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Manufakturvarer — **מאנופאקטור**

købes bedst og billigst — וואהרען קויפט מען

F. C. DAHL, — בעסער און ביליגער

31 Frederiksborggade 31 — ביי — פ. צ. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

די דרוקעריי
פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"
מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. **רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.**

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

„MEDOVA"
THE
er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

PFAFF
Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** HOLMENS KANAL 5

Barnevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

„בונד׳ס ארבייטער לעזע־זאל פאר אלע„

פעראנשטאלטעט דאנערשטאג ד׳ 15. אפריל אום 8 אוהר אוועגד אין האנדווערקער־לאקאל

Kronprinsensgade 7,

א פארטראג פון דעם בעוואוסטען זשורנאליסט און מיטארבייטע פון „פארווערטס" הר פ. זיי־דעמאן איבער: **„די־לאגע פון די יו־דען אין פוילען."**

דער בעוואוסטער מיטארבייטער פון „פאר ווערטס", וועלכער האט דורכגערייזט גאנץ פוי־לען און גענוי שטודירט די לאגע פון די געלי־טענע יודען פון דער מלחמה, וועט האלטען א פארטראג, וועלכער וועט געוויס זיין פון גרוי־סען אינטערעס. נוצט אויס די געלעגענהייט און קומט אין מאסען!

די ביורא.

א פעהיגער שניידער געזעל,

האנדנייערס און האנדנייערינעס וואס זענען בעקאנט מיט קאסטומען קענען בעקומען גוט בעצאהלענדע ארבייט. לעווין לאנדעמארקעט 53 I־טען זאל.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע, ערשט־קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראויס־בעשטע־לונג.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

ס׳ווערט געזוכט

א יונגע דאמע וואס קען גוט קאכען יודישען עסען, עפשטיין, רויזענגארדען 11 I־טען זאל.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבער־הויפט פרישע יודי־שע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II, I

Tlf. Byen 3959.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

נאר גוט איז אויך א חיי שעה.

אין ענגלאנד אבער, ווי עס זעהט אויס, וויל דער אנטיסעמיטיזם זיין קרבן אויף קיין ו'גע נישט אפלאזען — מיר רעדען דא נישט פון דער „טיימס", וועלכע הערט נישט אויף צו מסר'ן אויף רוסישע יודען, וואס האלט אין גיסען פעך און שוועבעל אויף די יודען אין פוילען, וואס זענען כלומר'שט נישט געטריי דעם „פאטער־לאנד". דער „טיימס" קען מען עס מוחל זיין, זי טהוט עס דאך נישט אומזיסט, דער רוסישער וובל האט אין איהר גוטער ארבייט א גרויסען חלק, וואלט די „טיימס" געווען די איינציגע צייטונג שמאך און שאנדע ווי דאס איז פאר ענגלאנד, וואלטען מיר דאך געשוויגען, די לייטישסטע משפחה קען זיך נישט פערהיטען געגען א משומד. דער אומגליק איז אבער, וואס די „טיימס" איז אויף דעם פעלד נישט די איינציגע, זי האט געפונען טיכטיגע נאכמאכער און די נאכמאכער טהון עס נישט לשם געלד, נאר לשם פרינציפ.

דער אנטיסעמיטיזם איז געווארען אן „אורח נכבד" אין די סאמע חשוב'סטע זשורנא־ען און צייטונגען און ווי עס זעהט אויס האבען די דאזיגע צייטונגען נישט געוואלט מפסיק זיין און זייער „דייליגער" אגיטאציע אפילו איבער דער מלחמה צייט.

ערשט לעצטענס איז אין דער פרעסע אבגעפרישט געווארען דער אלטער מארקאני־ביל־בוי מיט דעם איינציגען צוועק דעם יודישען נאמען צו בעשמוצען. כאטש, ווי אלע ווייסען ברענגען איצט די יודען אין ענגלאנד די גרעסטע קרבנות: יודישע לארדען פון דער רייכער קלאס האבען געשיקט זייערע קינדער צו דעם פראנט, זענען געווען ד ערשטע בייצושטייערען זייער געלד צו אלערליי קריגס־פאנדען, כאטש די יודישע מאסע, וואס איז אנטלאפען פון רוסישען גיהינום האט פראפארציאנעל צוגעשטעלט

ראטשילד האט שפאצירט מיט דעם יונגען מאן איבער א פאר גאסען און האט פערבייגעזענדיג אפגעטראטען צו איין בערזען סוחר, צו אצווייטעז, בעקעגענדיג מיט זיי דעם יונגען מאן דערנאך איז ער צוריקגעגאנגען מיטן יונגען מאן צו זיך אין באנק. ביים טהיר פון באנק גיט איהם ראטשילד די האנד:

אדיע.

— אבער מיין לארד. — איהר — הויבט אן דער יונגער מאן — איהר האט דאך פאר מיר גארניט געטהאן.

— איך האב פאר דיר גענוג געטאהן! — האט לארד ראטשילד געענטפערט, און איז אליין אריין צו זיך אין באנק הויז.

דער יונגער מאן איז אוועק און האט נאכגעטראכט לארד ראטשילד'ס ווערטער.

איהם האט לאנג ניט גענומען אויסצוגעפינען, אז לארד ראטשילד'ס שפאציר מיט איהם דורך דער סיטי און זיין בעקאנטשאפט מיט די פאר פירמעס האבען איהם געגעבען א מעגליכקייט צו בעקומען גרויס קרעדיט.

דער יונגער מאן האט דאס אויסגענוצט און איז איצט איינער פון די גרעסטע געשעפטס־לייט אין דער סיטי.

לאנדאן.

ס. דינגאל.

מעהר פרייוויליגע סאלדאטען ווי דאס ענגלישע פאלק אליין, האבען עס די רוסישע יודען גע־טהון, נישט קוקענדיג דארויף, וואס זייער קאמפף, פאר ענגלאנד איז דאס מאהל אויך א קאמפף פאר רוסלאנד. דאס אלץ האט דאך נישט געהאלפען אז די פרעסע זאל זיך צוימען און נישט ארויסלאזען די אנטיסעמיטישע קאץ פון איהר זאק, כאטש איבער דער מלחמה צייט.

ליעבע און פפליכט.

פאלגענדע טראגעדיע איז פארגעקומען אויפ'ן פראנצויזישען שלאכט־פעלד אין הויז פון א פראנצויזישען קאפיטאן דערווייל, וועלכער איז קאמאנדירט געווארען צוזאמען מיט זיין רעגימענט צום פראנט.

דער קאפיטאן האט שוין חתונה געהאט זייט עטליכע יאהר, און ווען די מלחמה האט אויסגעבראכען, איז ער גערופען געווארען צום פראנט. זיין פרוי איז דערפון געווען אונצופריעדען. חאטש די מיליטער־געזעצען פערבאטען א פרוי צו זיין ביי איהר מאן אויפ'ן קריעגס פלאץ, איז זי אוועקגעפאהרען אין קעמפ וואו איהר מאן געפינט זיך, און פון דארטען ניט געוואלט אבטרעטען. זי האט ערקלעהרט, אז זי האט בעסער געוואלט שטארבען איידער צו פערלאזען דעם מאן.

דער מאן האט אבער בעקומען א שטרענגען בעפעהל, אז זיין פרוי מוז איהם תיכף פערלאזען, אבער די פרוי איז געווען איינגעשפארט און האט זיך ניט געוואלט ריהרען פון ארט.

ביי דעם מאן איז די מיליטער פפליכט געשטאנען פיעל העכער פון זיין פרויס ליעבע און ער איז צו איהר איין מאל אריין מיט א רעוואלווער אין האנד, פרעגענדיג איהר מיט כעס: וועסטו אהיים פאהרען אדער נישט?

זי האט נישט גלייך געענטפערט און ער האט ארויסגעהאפט א רעוואלווער און זי גלייך דערשאסען אויף טויט.

ער איז תיכף ארעסטירט געווארען. דער מיליטער־געריכט האט פרייגעשפראכען דעם קאפיטאן.

ארעסטירט פרויען־הענדלער.

די ניו־יארקער בלעטער בעריכטען: „מארדכע" געלדבערג, איינער פון די פינף מאכערס פון דעם ארגאניזירטען שאנד־טראסט אין ניו יארק, איז ארעסטירט געווארען אין הארלעס. צוזאמען מיט „מארדכע'ן" וועט אויך געשטעלט ווערען צום געריכט דער גאנצער שאנד־טראסט זעלבסט.

עס איז בעוויזען געווארען, אז דער שאנד־טראסט האט געהאט פערציג שאנד־הייזער אין גרויס ניו־יארק, אין וועלכע עס האבען זיך אויפגעהאלטען ערך צוויי טויזענד פרויען. דער טראסט האט געגעבען א מיליאן מיט א פערטעל א יאהר פראפיט, אויסער די 400 טויזענד דאלאר, וואס דער טראסט פלעגט אויסצאהלען דער פאליציי.

די אונטערזוכונג האט דאן אויך ארויסגעבראכט, אז דער טראסט איז געווען ארגאניזירט אויף דעם שטייגער פון א מאדערנער ביזנעס אונטערנעהמונג, ער האט געהאט א גאנצע סיסטעם, ווי אזוי די ארעסטירטע פלעגען קריגען שטיצע. ער האט אויך געהאט א האטעל אין האבאקען, וואו עס פלעגען זיך אויפהאלטען די יעניגע, פאר וועלכע עס פלעגט ווערען צו ענג אין ניו יארק.

„מארדכע" האט צוויי און א האלב יאהר, וואס ער איז ניט געווען אין ניו יארק, פערבראכט אין בוענאס איירעס, אין דעם גן עדן פון די ווייסע שקלאפען־הענדלער, ביז ער איז ענדליך צוריק געקומען אין ניו־יארק און געוואלט דא עפענען א געמבליג הויז. איצט האט מען איהם ארעסטירט.

שטאקהאלמער לעבען.

(פון אונזער קארעספאנדענט.)

(הילפס־ווערק) א גרופע שוועדישע יודען מיט'ן אבער־ראבינער ד"ר עהרענפרייז בראש, וועלכע האבען ארגאניזירט די זאמלונג לטובות די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה לענדער פעראנשטאלטען זונטאג, דעם 18־טען אפריל א אווענד (סוארע) לטובת דעם הילפס־קאמיטעט. ה' ד"ר עהרענפרייז וועט האלטען א פארטראג וועגען „די וועלט־מלחמה און די יודען". אויסער דעם וועלען ארויסטרעטען: דער בעקאנטער וויאלין־ווירטואז מיחאילאוו, די ארט'סטען פרוי אלגא ראפאעל־לינדען און די זינגער'ן פרוי אינגעבארג לובלין־שטראנדען, ווי אויך דער ניי־געבילדעטער יודישער חאר, דיריגענט ה' פעליקס שאול.

(אנ'אויפרוף צו דער יוגענד) א גרופע פון יודיש־שוועדישער יוגענד (קליין גרי־נעוואלד, תרשיץ און וואלענטין) האבען ארויסגעלאזען אנ'אויפרוף צו דער יודישער יוגענד אין שוועדען, אז עס זאל ארגאניזירט ווערען א ספעציעלער יוגענד־פעראיין, וועלכער זאל זיך אויך פערנעהמען מיט הילפס־ארבייט פאר די נויטליידענדע.

אנ'אונגעבעטענער שליח־צבור

אין לעצטען נומער פון דער פוילישער צייטונג „קוריער פאראני" איז אבגעדרוקט „אנ'אפענער בריעף צו דער קאדעטישער פארטיי אין רוסלאנד" פון היעגען ד"ר נוסבוים. אין דעם דאזיגען בריעף וויל ה' נוסבוים איבערצייגען די קאדעטען, אז יודען זענען גאר קיין פאלק נישט און ער פערלאנגט פון די קאדעטען, אז זיי זאלען זיך, חלילה, נישט משתדל־זיין לטובת די יודישע רעכט אין פוילען.

חאראקטעריסטיש איז דערביי, אז ד"ר נוסבוים ערלויבט זיך אזוי ארויסצוזאגען אין נאמען פון אלע יודען אין פוילען, חאטש אין אמת'ען האט איהם קיינער דערצו נישט בעפאלמעכטיגט און ער האט נישט דאס רעכט צו רעדען נישט בלויז אין נאמען פון כלל־ישראל, נאר אפילו נישט אין נאמען פון די אסימילאטארען, וועלכע רעכענען איהם פאר אנ'אבגעלעבטען מענשען, וואס איז ווייט פון יעצטיגען געזעלשאפטליכען לעבען.

די לויה פון י. ל. פרץ.

דער גרויסער יודישער דיכטער י. ל. פרץ איז געשטארבען פון א הארץ־אפאפלעקסיע, בשעת ער איז געזעסען ביים פערענדיגען א זאמלונג שירים פאר די קינדער פון די היימלאזע, וואס געפינען זיך איצט אין ווארשוי. זיין טויט איז געקומען זעהר אונערווארטעט, הגם ער איז די לעצטע צייט געוועזען זעהר שוואך פון אנשטרענגונגען. געווירקט האבען אויף איהם אויך די צרות, וואס גאנצע יודישע קהלות דארפען אויסשטעהן בשעת זיי ווערען ארויסגעטריבען פון זייערע אלט־בעזעסענע מקומות און אנהויבען א נייעם גלות, א מין גלות אין גלות.

ביי י. ל. פרץ'ס לויה זענען נאכגעגאנגען מעהר ווי הונדערט טויזענד מאן. דאס גאנצע יודישע ווארשוי, הונדערטער דעפוטאציעס פון ארגאניזאציעס, חברות, פעראיינען, פון פערשיעדענע לעהר־אנשטאלטען און פריוטען, וואו דער פערשטארבענער האט תמיד מיטגעארבייט. סטודענטען און גרופען יודישע יוגענד האבען אבגעהיט די ארדנונג ביי דער לויה.

די מטה האבען דעם גאנצען וועג געטראגען זשורנאליסטען און אנגעזעהענע כלל־טהוער, נאר לויט'ן וואונש פון דעם פערשטארבענעם זענען קיין בלומען אדער קראנצען ביי דער לויה ניט געווען.

ס'הערט ניט אויף אנצוקומען מאסענווייז טעלעגראמען, אין וועלכע פערשיעדענע יודישע ארגאניזאציעס און אנגעזעהנע יודען דריקען אויס זייער מיטגעפיהל און צער איבער דעם פערלוסט פון דעם גרויסען פאלקס־דיכטער, אין וועמען עס האט זיך אבגעשפיעגעלט דער גאנצער צער און עמקות פון יודישען לעבען.

פריינד און תלמידים פונ'ם פערשטארבענעם גאון האבען בעשטימט ארויסגעבען א זאמלונג פון זייערע זכרונות איבער י. ל. פרץ.

ערפינדונג פון א אידען.

די וויענער צייטונגען מעלדען, אז דעם ארטיגען אידישען פראפעסאר פרענקעל איז געלונגען אויסצוגעפינען א מיטעל געגען דער אנשטעקענדער קראנקהייט וועלכע איז בעקאנט אונטער'ן נאמען: „פלעק טיפוס".

דאס מיטעל בעשטעהט אייגענטליך אין א מין גיפטיגע פליסיגקייט, וועלכע פערניכטעט גרויסע פאראזיטען, וועלכע זענען אנערקענט אלס די הויפט פערשפרייטער פון דער טיפוס־קראנקהייט.

א יודישער קאנגרעס

די אידעע צוזאמענרופען א יודען־קאנגרעס, וועלכע ווערט איצט פראפאגירט פון א גרופע־סען טייל פון דער יודישער פרעסע אין אמעריקא, און וועלכע האט דאדורש שוין א גרויסע צאל אנהענגער, בפרט צווישען די יודישע נאציאנאליסטען, איז נישט קיין נייע. אין אייראפא איז דער פלאן שוין עטליכע מאל אויפגעהויבען גע־ווארען, אבער יעדעס מאל מאכט דער פלאן אן אביסעל גרעזדער אינ׳ם יודישען בלעטער־וואלד, העכסטענס געפינט ער נאך אנ׳עכא אויף דער יודישער פערזאמלונגס־טריבונא, כדי דאן לחלוטין צו פערשווינדען.

די אידעע פון א יודען־קאנגרעס ווערט ביי אונז פראפאגירט תמיד מיט דעם זעלבען ציוועק: אום צו ברענגען פאר אנ׳אייראפעאישען פארום דעם רעכטלאזען צושטאנד פון די יודען אין רוסלאנד און אין יענע לענדער, וועלכע בעמי־הען זיך אין דער יודען־פאליטיק צו זיין נאך רוסישער ווי רוסלאנד גופא. ווייטער דארף דער יודען־קאנגרעס רעגולירען די פראגען וועגען אונזער עמיגראציאן און קאלאניזאציאן. אבער האטש יעדער איז מודה די נויטיגקייט און נוצ־ליכקייט פון אזא קאנגרעס, ווערט דאך פון דער אנדער זייט אנגעווייזען אויף די אונגלייי־ערע מניעות, וועלכע פערשפעלען דעם וועג פון אזא קאנגרעס און מאכען די גאנצע אידעע ניט דורכפירבאר.

שוין אין פריעדענס־צייטען איז אנגעווייזען געווארען אויף די גרויסע קולטורעלע, נאציא־נאלע, רעליגיעזע, פאליטישע און סאציאלע אונ־טערשיידען אינ׳ם היינטיגען יודעטום, וועלכע מאכען כמעט אונמעגליך דאס קריסטאליזירען זיך פון א כלל־רצון. היינט אבער איז עס פשוט ניט דענקבאר, ווי אזוי זאלען זיך למשל דייט־שע און ענגלישע יודען אהינזעצען ביי איין טיש צו בעראטען א געמיינזאמע אקציאן, ניט רעדענדיג שוין פון די דיספערענצען, וועלכע צוי־טיילען דאס יודענטום פון יעדען לאנד בעזונ־דער אין פערשיעדענע לאגערען.

אפילו ריין ארגאניזאטאריש שטעלען זיך ביי דער פערווירקליכונג פון דעם פלאן אקעגען גרויסע שווערigkייטען, ווער זאל דעם יודישן קאנגרעס געבען דעם מאנדאט? די קהלות אין זייער היינטיגען צושטאנד האבען נישט דאס צוטרויען פונ׳ם פאלק. בלייבען די גרויסע יודי־שע הילפס־ארגאניזאציעס און די ארגאניזא־ציעס פון אונזערע «נאטאבלען», ווי למשל די «בני ברית». אבער דאס הייסט באלד פון אנ־הויב אוועקגענומען ביים קאנגרעס דעם האמא־קראטישען האראקטער.

דער נוצען און דער ווערט פון אזא קאנ־גרעס ווערט אבער אריך צושטארק איבערשאצט. מען מוז זיך פרעגען: וועלכען צוועק דארף ער־פילען אזא קאנגרעס? דארף דאס זיין א גרויסע מאניפעסטאציע, אדער אנ׳ערנסט און זאכליך־ארבייטענדע קערפערשאפט? דו ערמאהרונגען, וועלכע מיר האבען געמאכט מיט די ציוניסטען־קאנגרעסען, לערנען אונז, אז ערנסטע ארבייט קען מען נישט ערווארטען פון קיין קאנגרעס. אן אויף וויפיל? עס ווערט אויף אזא קאנגרעס ערנסט געארבייט, ווערט דאס געטהאן נישט פונ׳ם קאנגרעס, נאר מארן קאנגרעס. נעבען קאנגרעס, אויסער קאנגרעס — אסט קיינען דער שטערענדער ווירקונג פונ׳ם קאנגרעס. נא־ציאנאלע קאנגרעסען זענען אייגענטליך נישט מעהר ווי פאלקס־פערזאמלונגען.

און אויב דער ציוניזם מיט זיין איינהייט־ליכער ארגאניזאציע, מיט זיין צוזאנציג־יעהריי־גער פארטיי־טעראדיציע, מיט דער פארטיי־אי־דעאלאגיע, וועלכע פערבינדט דאך סוף־כל־סוף אין פיעלע פראגען אלע זיינע מיטגלידער, קען טראץ דעם אלעם נישט מנצח זיין די פאציאל־קולטורעלע, פאליטישע און אנדערע דיפערענ־צען, וועלכע צוטיילען אפט די קאנגרעס־דעלע־גאטען, ווי קען דאס זיין אויף א פערזאמלונג פון כלל־ישראל, וועלכע איז אין איהרע פאלי־טישע און קולטורעלע ציל׳ען נישט קלאהר און וועלכערס פערשיעדענע ריכטונגען וואלטען שטרעבען אויסאנאנדער און קעגען אנאנדער?

בלייבט אלזא דער יודען־קאנגרעס אלס מאניפעסטאציע פונ׳ם יודענטום פון דער גאנ־צער וועלט קעגען דער רעכטלאזיקייט אין רוסלאנד, קעגען אנטיסעמיטיזם אין אנדערע לענדער, וועלכער איז ווילד און אונפערשעמט, און אויב שוין נאר א מאניפעסטאציע, דאן לאזט זיך דאס לייכטער און ווירקונגספולער מאכען דורך א רייהע גוט־ארגאניזירטע פערזאמלונגען אין די אייראפעאישע און אמעריקאנישע גרויס־שטעדט, אויך די פרעסע טאר מען נישט פער־געסען, א גוטער זשורנאל, א געשיקט־רעדא־גירטע צייטונגס־קארעספאנדענץ קאן זעהר פיעל נוצען.

כדי צו ברענגען די יודען־פראגע פארן פארום פון אייראפא אויפ׳ן קומענדיגען פרייע דענס־קאנגרעס, איז נויטיג א בעזונדערע אק־ציאן פון די יודען פון די פערשיעדענע לענ־דער ביי זייערע רעגירונגען. די עסטרייך־אונ־גארישע און די דייטשע רעגירונג זענען אצינד נישט אבנעגייגט פון דער אידעע צו בעהאנד־לען די רוסישע יודען־פראגע אייראפעאיש, אויף א מיטינג פון יודישע „בראד אוו די פיוטיס" האט לארד ראטשילד מיטגעטיילט, אז דאס ענגלישע מיניסטעריום וויל זיך אינטערע־סירען מיט דער יודען־פראגע. כדי אבער די בעזונדערע אקציאן צו פעראיינigen פארן גע־מיינזאמען צוטוף, דארף נויטיג געווען א פער־שטענדיגונג פון די ארגאניזירטע לאנדעס־קא־מיטעטען מיט דער נייטראלער „דזשואיש עמאנ־ציפיישאן ליגע" (יודישע אנטיסעמיטישע ליגא) אין אמעריקא.

דאס איז אפילו נישט אזוי (אמאנטיש ווי א יודען־קאנגרעס, אבער עס איז רעאל־פאלי־טיש און דורכפירבאר.

ל. שוסהיים

אנטיסעמיטיזם אין ענגלאנד.

אויב דאס ליבעראלע ענגלאנד וועט ווען־עס איז האבען א ווירקונג אויף דער רוסישער רע־גיערונג׳ס שטה אין בעצוג צו יודען, האט אבער רוסלאנד, ווי עס זעהט אויס, שוין איצט זעהר ניט קיין גוטע ווירקונג אויף ענגלאנד. דער אנ־טיסעמיטישער באציל האט זיך פערקליבען אין דעם פריינען ענגלאנד. און עפעס דארט מאכט זיך א גוטען באדען. אפילו אין דער מלחמה־צייט וועט דאס לאנד האט צו קעמפען קעגען אנטיסעמיטישער באציל טהעטיג ווי אין דייטשלאנד, איז דאך דער שטארקען שונא ווי דייטשלאנד, איז דאך דער אנטיסעמיטישער באציל טהעטיג ווי אין דייטשלאנד.

אפילו אין דייטשלאנד, וואו דער אנטיסע־מיטיזם האט מאר זיך אויסגעבויט א גאנצע רייע סענשאפט, האט מען צוליעב דער מלחמה־צייט ליעב דער נויטיגקייט אויפצוהאלטען די אייניג־קייט פון פאלק פון איין זייט, און רעכענדיג זיך מיט די גרויסע אפפער, וואס די ענגלענדער מיט די גרויסע גבורות, וואס זיי ווייזען אדורך — אפילו דייטשלאנד האט זיך אויף דערווייל לכל הפחות בעפרייט פונ׳ם אנטיסעמיטיזם קרעפס, וואס האט זיך געהאט טיף איינגעגרא־סען אין איהר קערפער.

וואס ס׳וועט זיין שפעטער קען מען נישט גאראנטירען, ס׳איז גאנץ מעגלין, אז נאך דעם בלוטיגער חתונה וועט מען זיך ווייטער נעפרי־וואירען „בערלאן" אויף יודי־שע אן־ערקענונג.

ווייטען.

ראטשילד.

ראטשילד, דאס איז אפשר איצט דער פא־פולערסטער נאמען אין דער וועלט. ראטשילדס פאפולאריטעט ביי יודען שטאמט נאך פון ע־נער צייט, וועו ניט געלד אליין, נאר אויך תורה אין עבודה האבען דעם יודישען מזרח פערנר־מען. דערצעהלט האט מען וועגען אלטען:

— אין פראנקפורט אם מיין זיצט ראטשילד און לערנט... ; ער האט דארטען זיין אייגענעם בית המדרש, וואו ער קומט דריי מאל אין טאג דאוונען...

אין אונזער דור, וועו די בריטיע קעשענע האט דעם יודישען אויבען־אן פארנומען האט זיך ראטשילד׳ס פאפולאריטעט ניט פערקלענערט. — בלויז די לעגענדעס האבען זיך געביטען. אנ־שטאט תורה און יראה, האט מען וועגען זיינע עשירות גענומען לעגענדען דערצעהלען:

— פעסלעך מיט גאלד שטעהן אין ראטשילדס קעלערען; מלכים קומען צו איהם אין שטוב א גמילות חסד בעטען; — זילבער טרעט מען ביי איהם מיט׳ן פיס.

דער נאמען „ראטשילד" איז לעגענדאריש ביי יודען.

נישט נאר וועגען זיין עשירות, נאר אויך וועגען זיינע אנדערע מעלות זענען ביי אונז לעגענדען פאראן.

אט איז דא א לעגענדע וועגען ראטשילדס שפאזוכקיט:

— א קליין שטעדטעלדיגער יונגערמאן האט זיך אויסגעלערנט בוכהאלטעריע (דורך בריעף לוים דער נייעסטער מעטאדע מסתמא!). און איז אווענ צו ראטשילד׳ען בעטען א שטע־לע. — האט מען איהם אבגעזאגט. וואס קאנ בוכהאלטערען איז דא ביי ראטשילדען?

געהט ער צוריק אבל וחפי ראש. ביי דער טיר בעמערקט ער א שווערעלע. נאך נאר ניט קיין געצונדענע. ליעגט אויף דר׳ערד. טראכט ער — בא! וואס ראטשילד קען זיך פערגינען... דאס שווערעלע האט מען געקענט אין צוויין שפאלטען און פיעל מאל דערמיט פייער מאכען. הויבט ער עס אויף און טראגט צו דער קאסע:

— מאני קאסירער, דאס שווערעלע קען נאך צונוץ קומען...

מאכט דער קאסירער פון איהם חוזק.

דאס האט אבער צוגעהערט ראטשילד. וועל־כער איז געזעסען ביי זיך אין קאבינעט פער־טיפט אין עסקים.

ער האט צוגערופען דעם קליין־שטעטל־דיגען יונגען מאן, און געזאגט:

— אז דו ביסט אזא עהרליכער און גינצי־גער מענש, ביסטו ווערט צו פערנעהמען א שטעלע ביי מיר. און דער יונגער מאן איז עולה לגדולה געווארען.

און אט איז נאך א געשיכטע וועגען ראט־שילד׳ן. — מען האט איהם דערצעהלט פון א זעהר קלוגען, פעהיגען יונגען מאן, וועלכער איז אויף גרייסע צרות און קען קיין לעבען ניט מאכען.

— איז ער עהרליך? — האט ראטשילד געפרעגט.

Jüdische Volkszeitung № 97 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אבאנסען־פריז:
פאר'ן טעקסט 25 אויראס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דאנערשטאג א' אייר תרע"ה (15. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פרעזידענט ווילסאן וועגען שלום.

קייזער ווילהעלם נאך די קארפאטען — גרויספירשט ניקאלייַ ניקאלאיעוויטש קראנק.

קלאנגען וועגען שלום.

די קלאנגען וועגען שלום פערשפרייטען זיך. מיט פעדערנדיגע אויף אלע הכחשות, מיט פערניי־גען זיך צווישען די ציווילע בעפעלקערונג און די מלחמה־לענדער. ווידער געהען קלאנגען אז מען קען ערווארטען א עסטרייכישען סעפא־ראט־שלום מיט רוסלאנד, ווייל עסטרייך איז בלוטשט נור א משא פאר דייטשלאנד.

דאס איז וואהרשיינליך ווייס פון אמת, ווייל אפילו אז עסטרייך זאל וועלען שלום מאכען, וועלען דאך די פעראייניגטע נים גלייך איינ־שטימען. ווייל זיי האבען א טראקטאט, אז זיי קענען שליסען שלום נור בחבריתא. חאטש די אמעריקאנער פרעזע איז אין פראנצויזישען פארלאמענט אנגעהויבען די פראגע צו דיזער טראקטאט איז נאך יעצט גילטיג.

מיט ווייניגער אינטערעסאנט ווי די דאויג קלאנגען זענען די ידיעות וועגען די דייטשע מיליטער־אקטיאנען. ווי פ־איז בעווארסט, האט זיך די דייטשע מאציאל־דעמאקראטיע צו־גענומען אויף צוויי לאגערען, און די אפאזי־ציע פון ד־ קארל ליבקנעכט בראך ציהט צו אלץ מעהר אנהייגער, פאר אייניגע טעג צו־ריק האט דער אפיציעלער ארגאן פון די פראנ־צויזישע סאציאל דעמאקראטען „הומאניטע" אין עפענטליכען א אויפרוף אונטערגעשריבען פון ד־ ק־ ליבקנעכט, לעדאבור, רוילע, מעריינג, קלארא צעטקין און ראזא לוקסעמבורג פון וועל־כען מען קען זעהען, אז די אפאזיציע וועגען דער מלחמה וואקסט צווישען די בריטיע שיכ־טען פון דייטשעס פאלק.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, האט דער אמעריקאנישער פאספס צוגעזאגט דעם פרעזידענט ווילסאן זיין הילף, אויב ער וועט אנהויבען צו פאציפיקירען שלום. ווייל די גאנצע וועלט ער־וואַרט עס יעצט פון אמעריקא. וועגען דעם איז ערהאלטען געווארען פאלגענדע טעלע־גראמע:

בנוגע די מיטטיילונגען, אז דער פאפסט וויל מיטהעלפען די פעראייניגטע שטאאטען צו צוואמענפיהרען שלום, ערקלעהרט פרעזידענט ווילסאן אז ער האט ערהאלטען פיעל ווינקען וועגען שלום נאר קיין איינע ניט א פארמעלע.

ווילסאן גיט צו, אז די קלאנגען אז די פער־אייניגטע שטאטען זאלען האבען ערהאלטען פון די מלחמה־פיהרענדע רעגירונגען צו בעדינגונ־גען וועלכע זיי ווילען מאכען א שלום איז ניט ריכטיג.

גרויספירשט ניקאלייַ קראנק.

בערלין, 14. אפריל. „לאקאל אנצייגער" מיילט מיט: דער הויפט־קאמאנדיר איבער די רוסישע ארמעען, גרויספירשט ניקאלאי ניקאלא־יעוויטש, זאל זיין זעהר שווער קראנק. דער גרויס־פירשט האט שוין פיעל יאהר געליטען פון א לעבער־קראנקהייט, וואס האט זיך בע־דייטענד פערערגערט די לעצטע צייט. מען גלויבט, אז ער האט א קרעפס (ראק). ווייל ער האט אייניגלאדען צו זיך אייניעם פון רוסלאנדס בעסטע חירורגען.

רוסישער נצחון.

פעטראגראד, 14. אפריל (אפיציעל). דעם 11. אין דעם 12. זענען פארגאנגען גרויסע קאמפפען אויף דעם שטח פון בארטפעלד ביז סטרי.

אונזערע מחנות געהען פארוועראט אויף בייד זייטען פון דעם טייך אנדאויא אין דרום פון סטראפקא. מיר האבען עראבערט פיעל בערג אין צפון־מערב פון טעלעפאטש און האבען געהאט ערפאלג ביי אושזאק, וואו מיר האבען נאך א פערבייטערטען קאמפף עראבערט די בערג ביי די דערפער בוקאוויטש, קענעוו און וויסאקאסניצי. דאראטען האבען מיר גענומען אין פלען 53 אפיצערען אין 2700 סאלדאטען. אויך פערהאפט 1 קאנאן אין 20 פולעמיאטען.

אויף די בערג אין דרום פון וואלאסאט, אי־ן בערהויפט ביי קאצייוק איז דער שוגא פיעל מאל אנגעפאלען מיט גרויס פערביטערונג, נאר זיי זענען אומעטום אבגעשלאגען צוריק.

אין בוקאווינא האט דער שוגא אין אוועג אין א שטארקען רעגען און נעפעל אנגעגרי־פען אונזערע מחנות ביי צאלעשציקי, נאר נאך א באאנגסט־קאמפף האבען מיר אהם אבגע־שלאגען.

קייזער ווילהעלם צו די קאר־פאטען.

פעטראגראד, 14. אפריל. אין די היזיגע מי־ליטערישע קרייזען גלויבט מען, אז די קומענדע פרילינגס־אפענסיוו אין די קאר־פאטען וועט פירען קייזער ווילהעל אליין.

הינטער דעם דייטש־עסטרייכישען פראנט שטעהען אנגעגרייט 5 אבטיילונגען פון די עסט־רייכישע מחנות, וואס זאלען אבהאלטען די רו־סען, וועלכע דרינגען אריין מיט א אונגעהויערן כח אין די קארפאטען.

איטאליין.

מאריז, 14. אפריל. אווף א זיצונג אין טורין האט דזשאליטי ערקלערט, אז די מלחמה מיט עסטרייך, איז אונפערמיידליך.

„קוריער דע לאפערא" פערעפענטליכט היינט אניאַרטיקעל, וועלכער שטאמפט פון א זר־בערג קוועלע, אז די שעה פון ענטשיידונג איז נאהענט און מ'איז נוטא מעהר קיין ספק, אז איטאליין וועט גיך אריינטרעטען אויף דעם קריעגס־פלאץ.

פון וועגעדיג טיילט מען מיט, אז די אר־מאליגישע רעגירונג האט פערארדענט, אז אלע בעדייטענדע קונסט־ווערקען פון די קיר־כען און גאלעריין זאלען איבערגעפיהרט וער־דען קיין פלארענץ.

דער פרץ־אוועגד.

ווי מען גיט אונז איבער, וועט דינסטג דעם 20־טען אפריל פארקומען א גרויסער טרויער־אוועגד צום אנדענקען פון פערשטארבענעם גרויסען דיכטער י. ל. פ ר ץ. די פערזאמלונג ווערט ארגאניזירט דורך דעם „אגודת הציונים בדנמרק" און עס וועלען גענהאלטען וועדען רעדעס פון די ה"ה ל. מאצקין, ד"ר מ. שארנשטיין, ד"ר א. קארפלניק און קאצענעלענבאגען.

הזמיר.

דער קאפענהאגענער גזואנג־פעראין „הזמיר" האט געגרינדעט א פריינד־כאהר. עס האבען זיך ביז יעצט איינגעשריבען 30 פרויען.

נעכטען אין אוועגד האבען זיך אנגעהויבען די איבונגען פון דער אונטערריכט אין נאטען פרויען־מיטגליעדער קענען זיך איינ־מעלדען אין „הזמיר" ביי די איבונגען יעדען דינסטאג אוועגד צווישען 7־8 אהר. אין דער יודישער קנאבען־שולע יאהנאוועג 6.

פון דער רעדאקציע.

אייערגעסטען, דינסטאג, האבען מיר איבערגע־געבען דעם פאריצענדען פונקט „הילפסקאמי־טעט פאר די גרויס־ליידענדע יודען אין דר מלחמה־לענדער". ה. ל. מאצקין, 368 קראנגען אין 75 אירעס, וועלכע זענען גזואמעלט גע־ווארען דורך דער „פאלקסצייטונג" פאר די נוטס־לידענדע. די קוויטונג אויף 368 קראנגען אין 75 אירעס געפינט זיך אין עקסטראבלאט פון אונזער צייטונג.

פאר דעם אינהאלט פון די אנאנסען איז די רעדאקציע ניט פעראנטווארטליך.

צו אונזערע אבאנענטען
אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עקספארט-הויז
טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען.

די ארדינערע גענעראל פערזאמלונג וועט שטאטפינדען זא. טאג דעם 18 אפריל אום 4 א.הר נאכמיטאג אין „האנדווערקער פערייניגונגס" לאקאל קראנפרינסעסגאדע 7.

טאגעס ארדענונג:

I פראטאקאל אפלעזונג — II בעריכט פון צ. ב. און קאמיסיאנען
III קאסע בעריכט — IV וואהלען
V צוגעבען איין פאראגראף צו די סטאטוטען — VI פערשידענס

נ ב) אין דעם פונקט VI פון טאגעס ארדענונג וועלען בעהאנדעלט ווערען אלע ביז יעצט אריין געקומענע פארשלאגען. נייע פארשלאגען קענען אריין געשיקט ווערען ביז שפעטסטענס דאנערשטאג דעם 15 אפריל. נייע מיטגלידער קענען זיך מעלדען אויף דער גענעראל פערזאמלונג. מיר מאכען אויפמערקזאם אלע מידגלידער דאס איבער דעם גרויסען טאגעס ארדענונג צו קומען רעכטצייטיג אויף דער גענעראל פערזאמלונג.

די צ. ב.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Manufakturvarer
købes bedst og billigst
F. C. DAHL,
31 Frederiksborggade 31

מאנופאקטור
וואהרען קויפט מען
בעסער און ביליגער
— ביי —
פ. צ. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

די דרוקעריי
פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"
מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

„MEDOVA"
THE
er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.
Købmagergade 27

Bar nevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

„בונד׳ס ארבייטער לעזע־זאל פאר אלע"

פעראנשטאלטעט דאנערשטאג ד. 15. אפריל אום 8 אוהר אוועגד אין האנדווערקער־לאקאל

Kronprinsensgade 7.

א פארטראג פון דעם בעוואוסטען זשורנאליסט און מיטארבייטע פון „פארווערטס" הר פ. זיידעמאן איבער: „די־לאגע פון די יודען אין פוילען."

דער בעוואוסטער מיטארבייטער פון „פארווערטס", וועלכער האט דורכגערייזט גאנץ פוילען און גענוי שטודיתט די לאגע פון די געליטענע יודען פון דער מלחמה, וועט האלטען א פארטראג, וועלכער וועט געוויס זיין פון גרויסען אינטערעס. נוצט אויס די געלעגענהייט און קומט אין מאסען!

די ביורא.

א פעהיגער שניידער געזעל,

האנדנייערס און האנדנייערינעס וואס זענען בעקאנט מיט קאסטוימען קענען בעקומען גוט בעצאהלענדע ארבייט. לעווין לאנדעמארקעט 53 1־טען זאל.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט
אויף די יודישע טעגליכע צייטונג
„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:	אין אויסלאנד:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל . . 3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער . . . . . 5 „	איינצעל נומער . . . . . 7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26
Torvegade עק

איינצעלנע מיטאגען נור דורך פאראויס־בעסטעלונג.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. ו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

ס׳ווערט געזונט

א יונגע דאמע וואס קען גוט קאכען יודישען עסען, עפשטיין, רויזענגארדען 2 1־טען אל.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II. 1
Tlf. Byen 3959.

PFAFF
Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsonn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

האט זיך פלוצלונג אנגעהויבען שיטען א נייער האגעל פון קוילען און גראנאטען. דער ריזיך האט ארומגעווויקעלט דעם אפאראט: ווייטער ווי אויף א שטח פון 20 יארדען איז אונמעגליך גע־ווען צו זעהן. מיר האבען זיך געפרובט אויפ־הויבען אביבר אט דעם גיהנם, נאר א קויל, וואס איז געווארפען געווארען מיט א טייוועלשער געשיקטקייט. האט זיך מיט אבסטויבענדען גע־רוישּ אויפגעריסען סאמע איבער אונזערע קעפּ.

א רגע האב איך צעמיינט, אז דער מארך מאצט ביי מיר פון וועהטאג. אין דער אייגע־נער צייט האב איך דערפיהלט אז אביבל אן א שוואכקייט אין גאנצען קערפער. דערנאך איז אלץ אייגנעוויקעלט גע־ווארען אין א בעדיכ־טען חשך. פערשטיקנדיג אין־זיך דעם וועהטאג, האב איך געהאלטען די מאשין אויף דער אוי־בענער הויך, כדי אויסצומיידען די קוילען. און ווידערלייך — די פייפעריי זיירע איז געווארען צעלעבנער.

— איז אייך אריבער בשלום, מיין לייטע־נאנט? — האב איך אויסגעשריען, נאר קיין ענטפער האב איך ניט בעקומען. מיינענדיג, אז דער הערט נישט, האב איך די פראבע נאכאמאל וידערהאלט, עפענענדיג מיט גרויס אנשטרענ־גונג די אויגען, נאר נישט נאר, וואס איך האב ווען ענטפער נישט בעקומען, איך האב גאר נישט ניט געזעהען, ארום איז אלץ געווען שוואַרץ.

אינער אליין אין דעם אונענדליכען שטח, אויף א הויך פון אונגעפעהר 6000 פוס — און א בלינדער. מיר איז געווארען שרעקליך. איך האב זיך איבערגעגעבען צו גאט, האטש דעם שונאים באשאפען האבען נאך אונטען פון זיך בעגעבען צו וויסען, — האט מען זיך בעדארפט אומקעהרען צוריק. אומקעהרען זיך און מודיע זיין, וואו זיי געפינען זיך. אומקעהרען זיך אוי־בעדינגס, אין וואס דא זאל נישט גיהן. ריכטען־דיג זיך נאכן גערויש פון דער שיסעריי, האב אויך זיך געלאזט אין דער זייט, וואו עס האבען בעדארפט געפינען אונזערע פאזיציעס.

א מינוט צוויי — דריי האט דער אפאראט זיך נעמראגען אין אט דער ריכטונג. פלוצלונג, צו מיין גרויס ערוואונדערונג, האט דער ליי־טענאנט בעקומען לשון:

— סהום א קוק פליהער! העכער, העכער, העכער!..

מיט דער גאנצער קראפט האב איך זיך אנ־גיהאפען אן רודער. און דער אפאראט האט זיך א לאז געטהון אין דער הויך, אבריייסנדיג עפּס אין א קלינגערייי. דאס איז געווען א פליוגער אויף שפיץ פון א קירכען־טהורעם. און וועלכען אין־האב שיער־שיער דעם אפאראט נישט צו־גאמען.

— א דאנק, מיין לייטענאנט! האב איך אויסגערעדט. — איהר מוזט מיר ענטשולדיגען אויך דעה גאנרישט, נאר איהר זענט פערוואונ־דעט.

— א, איך האב מורא — ס׳איז שרעקליך. זעהנדיג, דערנאך, אז מחמת בלינדקייט, האלט זיך ביים פערקירעוועז אין א גאנץ אנדער ריכ־טונג, האט אר אויסגעשריען:

— לינקס! נאך מעהר מעהר. איצט איז גוט. גלייך פאראויס.

באלד דערוויך האט פון דאס נייע אנגעהוי־בען האגעלען מיט קוילען און איך האב פערשטא־נען, אז מיר גיפינען זיך וויעדער איבער די דייטשע באשאריעס. דאס מאל אבער האבען מיר זיי אויסגעמידען בשלום. אין עטליכע מינוט ארום האט זיך וויעדער דערהערט דעם לייטענאנטס שטים, א שוואכע און אנ־אבגע־האקטע:

— איצט — סטאפ! מיר זענען שוין ביי זיך. איך זעה די אונזערע. שרייפט אב דעם מאטאר און לאזט זיך אראב גלייך פאר זיך.

מעהר האב איך פון אים קיין ווארט נישט געהערט, באלד דערויך האט זיך אונטער די רע־דער פון דעם אראבשטייגענדען מאטאר אנגע־הויבען סקריפען די ערד.

דער לופט־פליהער האט געענדיגט דער־צעהלען, א זיפצענד שפעטשען האט זיך דורכ־געטראגען צווישען די אנגעלאפענע פראנצויזין, ווען זיי האבען דערזעהען דעם וואונדער־שעה־נעם לופט־פליהער א בלינדען, און הינטער אים — דעם טויטען קערפער פונ׳ם לייטענאנט. נאר דער לופט־פליהער האט אנגעשטעלט אויף זיי זייער אויסגערינגען בלינדע אויגען אין, אנגע־הויבענדיג בעוועגען מיט די פלוצים שוואך־גע־וואָרענע ליפען, האט ער אריסגערעדט:

— איך וואלט מיט פערגענגען נאכאמאל דורכגעמאכט מיין לופט־שפאציר!

קאנסערוואטיוע יודישע וואכענבלאט.

די קאנסערוואטיוע יודישע צייטונג, „די יודישע פרעסע", וועלכע ערשיינט איצט אין בער־לין, איז ווי ס׳ווייזט זיך אריס, ניט קיין נייי געגרינדעטער, נאר עס האנדלט זיך וועגען דער געגרינדעטער פון ד״ר הילדעסהיימער וואכע־נ־שריפט „די יודישע פרעסע" וועלכע עקזעסטירט שוין 46 יאהר. „קאנסערוואטיוע וואכענשריפט" הייסט נאר דער אונטערקריפעל פון דער בעניי־טערידישער „פרעסע", זייט דעם 26־טען פעברו־אר, דאס בלאט וויל ווי ביז איצט שטרעבען צו דיענען די אינטערעסען פון קאנסערוואטיוון יודענטהום. אין דעם לייט־אריטיקל פון וועל־כען מיר האבען שוין אמאהל געשריבען און וועלכער דיענט אלס פראגראם וועלט אויסג־פיהרט „אז דאס וואס די יודען האבען ביז איצט געהאלטען, אז די אידעע פון פאליטישען לי־בעראליזם, איז די אלער־לעצטע וואר־הייט איז געווען א תרתי דסתרי", ווי קען עס זיין, אז דאס אין אלע צייטען קאנסערוואטיוע יודישע פאסק, זאל זיין די טרעגערען פון דעם נייצייטינען ראדיקאליזם. די דייטשע געשיכטע האט געוויזען, אז דער דעמאקראטישער גרעדאנק קען נים זיין דער ענטשיידענער. היינט בענשט שוין אויך דער יוד יענע מאכט, וועלכע ער האט ערשט מיט א קורצער צייט צוריק געהאלטען פאר די פערקערטערונג פון דער „קוקציע".

אויך ער לערנט זיך צו בעגרייפען. אז פון דייט־שלאנד וואלט שוין איצט געווען א חורבה. וועג ניט די קלוגע וווירטשאפטליכע פאליטיק, וועלכע דער דייטשער יוד, האט דאנק זיין אינזייטיגער ענטוויקלונג און אבסטראקט פאליטישען דענקען קיינמאל ניט פערשטאנען און ממילא תמיד זי בעקעמפט.

אין אינטערעס פון דייטשטום און יודענטום לייגט פונאנדערקלייבען זיך אין דעם „דייטש־יודישען קולטור צומישענעס". ביי דייטשע ע־נים מוז מען זיין אדייטש און אין יודישע־ענינים דארף מען א יוד זיין. דעם דייטשען יודען מוז א נייע פאליטישע אריענטירונג געגעבען ווערען. זיי מוזען דורכגעדרונגען ווערען מיט גייסטיגען אין פאליטישען לעבען פון דייטשלאנד. דורך קאנסעקווענטע ערציהונג צו טאקט־גפיהל, וועלכע קומט פון פערטיפטע אנערקענונג פון געשיכטליכע טהאטזאכען, מוז מען גיבען דעם דייטשען יודען א נייע פאליטישע אריענטירונג, וועלכע זאל גלייכצייטיג דיענען דעם יודענטום ווי אויך דעם פאטערלאנד.

אבקלאנגען פון ביילים-פראצעס

אין מאסקווער קרייז־גערייכט איז די טעג מארגקומען דער פראצעס פון געוועזענעם פער־טיידיגער פון ביילים־, דומע־דעפוטאט אדווא־קאט וו. א. מאקלאקאוו, פיאטר סטרוביע און דעם רעדאקטאר פון „רוסק", וויעד״. פ. וו. יע־נאראוו. וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען מאר אבדריקונג אין זשורנאל „רוסק" מיסל" אר־טיקלען וועגען ביילים־פראצעס.

דער זיצונג־זאל אין אלע זייטיגע קאריא־רען זענען איבערפולט מיט פובליקום. יעגא־ראוו׳ן האט פערטיידיגט אדווא־קאט ארדינסקי, מאקלאקאוו און סטרוביע האבען זיך אליין פער־טיידיגט.

אלע בעשולדיגטע האט מען נעמעלדעט א בעשילדיגונג אין פערשפרייטען פאלשע ידיעות וועגען דער טעטיגקייט פון די רעגירונגס־אנ־שטאלטען.

אויף דער פראגע פון גערייכט, צי ער אנ־ערקענט זיך פאר שולדיג, האט מאקלאקאוו געענטפערט, אז נישט. קודם כל — האט ער ער־קלערט — לייקען איך אב קאטעגאריש, אז איך בין אויסען געווען צו זאגען בכיון א ליגען בנוגע די מעזאגען, וואס א דאנק זיי איז ענטשטאנען דער ביילים־פראצעס.

וויייטער האט מאקלאקאוו דערצעהלט די אומשטענדען, ביי וועלכע ס׳איז צוגעגאנגען צו דער ביילים־פראצעס. אונטערשרייבונגדיג די מאמענטען פונ׳ם פראצעס.

דער רעדאקטאר פון „רוסק, וויעד״ יענא־ראוו האט ערקלערט, אז ער האט געטהון אלץ, וואס דאס געזעץ פאדערט פון איהם אלס רע־דאקטאר. מען האט געדארפט קאנטראלירען, נאר פאר דער ריכטיגקייט פון די מטגעטיילטע פאקטען איז פעראנטוואורטליך דער נאמען פונ׳ם בעוואוסטזין אדווא־קאט, כלל־טהוער און ענדליך, פארשטהער פון פאלק וו. א. מאקלאקאוו.

נאך א בעראטונג פון 40 מינוט האט דאס גערייכט ארויסגעטראגען פאלגענדע רעזא־ליוציע:

מאקלאקאוו, יענאראוו און סטרוביע וועלען אנערקענט פאר שולדיג און פערמשפט צו צוויי מאנאטען טורמע יעדער.

א יודישער מיניסטער.

וועגען אנ׳אינטערעסאנטען אינצידענט, וואס איז פאראגעקומען אין סט. דושאדושעס די ערשטע טעג פסח, שרייבט דער לאנדאנער טאג:

אין טאון־האל איז פארגעקומען א מיטינג אויף וועלכען עס זענען פון עטוועלכע וועגען דער אידישער מיניסטער מר. הערבערט סעמיועל מיט זיין פרוי.

מען האט פאר די גאסט געבראכט א שעה־נעם טהעע מיט גוטע קעקס. אבער דער אידי־שער מיניסטער האט זיך ענטשולדיגט, אז האט זיך ניט צוגעריהרט דערצו, ערקלערענדיג, אז ס׳איז ביי איהם פסח. און ער קען עס ניט עסען.

דער קלערק פון סט. דושאדושעס האט באלד געשיקט אין א אידישען געשעפט קיימען מצה, אבער עס איז געווען יום טוב, און די אידישע קלייטען אין סט. דושאדושעס זענען געווען פערמאכט.

פון טאון־האל האט מען דאן אריבערגע־שיקט קעגען־איבער צו א אידישען בעל־הבית, וועלכער האט אויף א טעלער געשיקט אייניגע מצות פאר דעם אידישען מיניסטער מיט זיין פרוי, און די אידן פון אנטקעגען זענען גע־שאנען אין פענסטער און געקליבען נחת צו־קוקענדיג, וויי דער אידישער מיניסטער מיט זיין פרוי עסען דעם אידישען „לחמא עניא".

פון ארץ־ישראל.

א אינטיליגענטער רוסישער יוד, וועלכער האט זיך בשלום ארויסגעקריגען פון ארץ־ישר־אל דערצעהלט, וואס דארט קומט יעצט פאר.

די טערקען בעמיהען זיך יעצט, או די יודען רוסיש אונטערטאנען זאלען וועלען טערקישע אונטערטאנען. נאר דאס געליינגט זיי בלויז בני־גע צום אלטען דור, וועלכער איז צוגעבונדען צום לאנד דורך זיין פאמיליען. לאגע און וועל־כער פערשטעהט אין דער זעלבער צייט גאנץ גוט, אז אין עטליכע מאנאטען ארום, וועלן די טער־קען וועלען שוין נישט־זיין אין ארץ ישראל. וועט מען זיי פון דער ראזיגער גצוואונגענער אונ־טערטאנשאפט בייכט קענען בעפרייען. דאגעגען אנטלויפט כמעט די גאנצע יודישע יוגענד פון ארץ ישראל, האטש דאס איז פערבונדען מיט שווערע־קייטען, מען מוז זיך בעזארגען מיט פאספארטען פון די נייטראלע לענדער אזוי למשל האט זיך דעם ערצעהלער איינגעגעבען צו בעקומען אן׳איטאליעניישען פאספארט.

די טערקען ווילדעווען אונגעוועהנליך, בעוונדערס אין די יודישע קאלאניעס. וואו די מוסווילוגקייט פון דער טערקישער מאכט האט אראבּ־עוואבסען פון זיך דאס מינדעסטע אויפ־זעהען פון געזעצליכקייט.

„די גאלדענע קייט".

אין א פינסטערער צייט איז י. ל. פרץ פון אונז אוועקגענאנגען, אין א שעה פון צער און פון טומעל און פון הארץ־וועהטאג, ווער ווייסט, עס קען זיין, אז גראד די מלחמה, דער אנבריק פון דער שרעקליכער טראגעדיע, וואס די וועלט און בפרט דאס יודישע פאלק לעבט איצט אי־בער, האט פרץ'ס הארץ. — זיין פון לאנגע יא־רען שוואכער הארץ — צובראכען, געטויטעט, ווייל אלע זענען מיר איצט אין דער מלחמה — איינער מיט זיין גוף, דער אנדערער מיט זיין קאפ, מיט זיין מח, דער דיכטער אבער, דער צארטער, דער ווייכער — מיט זיין הארץ.

און פרץ'ס דיכטער־אינסטרומענט, זיין פי־דעל, זיינע סטרונעס־איז געווען זיין הארץ, זיין מענשליכקייט, זיין יודישקייט הארץ, פון אלע יודי־שע דיכטער פון דער היינטיגער צייט — איז ער געווען דער הארציגסטער, דער ווייכסטער, פון אלע זיינע כתבים קלינגט אונז אנקענען אזא מין טרויעריגע ווייכקייט, א גוטסקייט, א לויב־הארציגקייט, א געפיהל פון גרויסען רחמנות מיט אלעמען אין דער וועלט, מיט דעם שוויי־גענדן, ליידענדן און דאך שטענדיג האפענ־דען מענשען.

די גאנצע לעבענס־ארבייט פרץ'ס איז נע־ווען אין אייניגער „גלגול פון א נגון". און דער נגון איז געווען דער יודישער קרעקן, דער יודישער צער, דער צער פון דער שעה און דער צער־עולמי, דער אייביגער צער, די אייביגע בענקעניש פון דער יודישער נשמה.

נאך וואס בענקט זיך נאך דער גאלדענער קייט". — צוויי מינים קייטען קענען מיר יודען — די אייזערנע, די שוועדע, די פערזשאוועדטע וואס רייבט אונז אן וואונדען, וואס בינדט אונז און לאזט אונז זיך ניט ריהרען פון אָרט. און ס'איז דא אן־אנדערע קייט, א דינע, א פיינע, א קולטור־סביבה — דאס בענקעניש בלייבט, ס'איז דער אייגענער אלטער גנון אין פערשיידענע גלגולים. ס'איז ניט נאר בי אונז אזוי — אלע פעלקער פון דער וועלט האבען דאס זעלבע פארלאנגען — אלע ליידען. אלע דורשטען נאך דעם „וואס" און דער „עלה". קיינער האט עס נאך ניט געפונען, מיר אויך ניט. פרץ אויך ניט. ער האט עס אליין געפיהלט, מיט וועהטאג און צער. אבער א דיכטער ד'ארף גאר ניט געפינען — ער זאל נאר אבשפיגלען, דעם אקארד נעהמען, אונגעבען די מעלאדיע, דעם טאן, און דער עיקר איז — צי דער טאן איז א ריכטיגער, א ריינער, א שהנער, א ווארימער, צי געפינט ער דעם וועג צו אונזער הארץ, און צי קענען מיר איהם וויייטער שפיעלען, אנדער־ע וועלען וויייטער שפיעלען, איינייג „מח־מעג־שען" וועלען אונז זאגען, וואס איז אונזער „עליה", וואו איז דער ארט פון אונזער נשמה — אנדערע גאלדשמיעדען וועלען דאס גאל־דענע קייטעלע וויייטער שמיעדען, וויייטער ציה־ען. פרץ האט עס מיט צארטע פינגער אנגעהוי־בען, אונז געווייזען זיין גאלדענעם גלאנץ, זיין ריינעם שטראל — און האט עס געבענשט מיט לייבעדיגען הארץ, געבענשט דאס קיי־טעלע — און געבענשט די וואס עס טראגען עס — איז אלע, דאס גאנצע יודישע פאלק.

אנדערע יודישע דיכטער האבען אונזער שאנד און אונזער צארן בעזונגען און נבי־אות געזאגט — אנדערע האבען געשמייכעלט און געלאכט — פרץ האט שטיל געשפילט אויפ־ן אלטען, קלינגענדען פידעל און האט ווי אנ־אמת'ער קינסטלער, אנ־אמת'ער אריסטאקראט אריינגענומען אונזער גאלדענ־פינקלענדע קייט — און זיך געפרעהט מיט איהר — און געווייזען אלעמען: זעהט, קוקט און פרעהט זיך, פרעהט זיך אפילו אין דער ערנידיגונג און אריפקייט, פ־עהט זיך — ווייל מיר האבען אוצרות, מיר זענען רייך־רייך...

און דער דיכטער פון יודישעם וייכטהום איז געשטארבען אינמיטען פונ'ם גרויסען עלענד פון אונזער פאלק, ניט דערלעבט דאס קליינגען פון דער נייער גאלדענער קייט — אבער עמ־צער וועט עס דערלעבען, דער אדער אן אנ־דערער יועט דעם קלאנג הערען — און געדענ־קען אין פרצ'ן בשמחה, ווי מיר געדענקען איהם — בצער...

ד"ר א. קאראלניק.

א בלינדער לופט־פליהער.

אין פלאנדערן איז ניט לאנג פארגעקומען א אינטערעסאנטער און רייהרענדסטער עפיזאד פון דער מלחמה אין דער לופטען.

א לייטענאנט אנ'אויסמארשער, וואס האט מיט זיך גענומען אלס לופט־פליהער איינעם פ סערזשאנט, האט בעקומען א בעפעהל אויסצו־פארשען דאס ארט, וואו עס געפינט זיך ד שוגא'ס א באטארייע. וואס האט מיט איהר פ־ער אנגעמאכט נישט וועניג שאדען. דער לופט־פליהער דערצעהלט:

— בעווייזענדיג זיך איבער די דייטשע פאר־זיכערס, זענען מיר בענעמענט געווארען מיט א האגעל פון קוילען. מיר האבען זיך אויפגעהא־בען העכער און זיך פארקערעווט אן א דייט־פלוצלונג דערזעהען מיר — נישט אייניג־גא־גאנצע דרייי באטארייעס. — אז זענען זיי־ד טייוולאנגים! — זאגט דער לייטענאנט און מאכט מיט די פויסטען — אונזער מיסיע איז געפא־דיגט. צוריק!

איך האב, פערשטעהט זיך, נישט געלאזט זיך לאנג בעטען. נאר מיר זענען נאך בייסט אבגעפלויגען קיין 500 יארדען, וו׳ אויף אוי־זענען רייך־רייך...

און דער דיכטער פון יודישעם וייכטהום איז געשטארבען אינמיטען פונ'ם גרויסען עלענד פון אונזער פאלק, ניט דערלעבט דאס קליינגען פון דער נייער גאלדענער קייט — אבער עמ־צער וועט עס דערלעבען, דער אדער אן אנ־דערער יועט דעם קלאנג הערען — און געדענ־קען אין פרצ'ן בשמחה, ווי מיר געדענקען איהם — בצער...

ד"ר א. קאראלניק.

א בלינדער לופט־פליהער.

אין פלאנדערן איז ניט לאנג פארגעקומען א אינטערעסאנטער און רייהרענדסטער עפיזאד פון דער מלחמה אין דער לופטען.

א לייטענאנט אנ'אויסמארשער, וואס האט מיט זיך גענומען אלס לופט־פליהער איינעם סערזשאנט, האט בעקומען א בעפעהל אויסצו־פארשען דאס ארט, וואו עס געפינט זיך דאס שוגא'ס א באטארייע. וואס האט מיט איהר פ־ער אנגעמאכט נישט וועניג שאדען. דער לופט־פליהער דערצעהלט:

— בעווייזענדיג זיך איבער די דייטשע פאר־זיכערס, זענען מיר בענעמענט געווארען מיט א האגעל פון קוילען. מיר האבען זיך אויפגעהא־בען העכער און זיך פארקערעווט אן א דייט־פלוצלונג דערזעהען מיר — נישט אייניג־גא־גאנצע דרייי באטארייעס. — אז זענען זיי־ד טייוולאנגים! — זאגט דער לייטענאנט און מאכט מיט די פויסטען — אונזער מיסיע איז געפא־דיגט. צוריק!

איך האב, פערשטעהט זיך, נישט געלאזט זיך לאנג בעטען. נאר מיר זענען נאך בייסט אבגעפלויגען קיין 500 יארדען, וו׳ אויף אוי־

יודישע פרויען.

די מלחמה האט נישט נאר געבוירען העל־דען צווישען די מענער, נאר זי האט אויך ארויסגערופען העלדינס צווישען די פרויען.

אמת, דער העלדענמוטה פון דער פרוי איז אנ־אנדערער. זי עזהט נישט מיט דער ביקס אויפ־ן שולא, זי שטעלט נישט אהער הארץ אקע־גען די קוילען, נאך דאך איז דער קרבן איהרער וועלכען זי ברענגט אפט פלייכט נישט לייכטער פון דעם קרבן, וועלכען עס טראגען די מענער.

אין וואראשא געפינען זיך איצט פיעל יודי־שע „סאלדאטקעס". פרויען פון יודישע סאלדא־טען, וואס זענען געמומען געווארען פונ'ם רע־זערוו און וועלכע געפינען זיך אויפ־ן נאהענטען פראנט. די דאזיגע פרויען האבען פערלאזט זייער היים, זייערע עלטערען און קינדער און זענען געקומען קיין וואראשא מיט־ן איינציגען צוועק צו זיין נאהענט צו זייערע מענער און מיט וואס־עס־איז זיי פערלייכטערען דאס שוור־רע לעבען אויף די פאזיציעס.

פיעל פון די דאזיגע פרויען זענען געקומען קיין וואר־א אהן שום געלד־מיטלען. דאס לע־בען אין דער גרויסער און פרעמדער שטאדט, וואו זיי האבען נישט קיין שום בעקאנטע אדער קרובים איז פאר זיי זעהר שווער. זיי קומט אויס צו ליידען מאנגעל. אפילו הונגערען, נאר דאס אלץ האלט זיי נישט אב פון צו פערבלייבען וויייטער אין וואראשא. וואו זיי געפינען זיך נא־הענט צו זייערע מענער און וואו זיי רעכענען אז זיי וועלען זיי קאנען מיט עפיס נוצליך זיין.

אריוספאהרען אויף די פאזיציעס צו זייערע מענער קאנען זיי נישט, און זיי בעמיהען זיך האמש פון דערוויסטענס זיי מיט עפיס נוצליך זיין אין פערשידענע זייד מיט א ריין העמד. מיט א ווארימע פאר זאקען. און דאס גליכען און אויך מיט א פריש שטיקעל געבעקס אדער מיט אנ־אויסגעקאכט שטיקעל פלייש.

בעוונדערס פיעל זענען איצט דא אין וואר־שא פרויען פון פערוואונדעטע יודישע סאלדא־טען, וועלכע קוירירען זיך אין די וואראשעווער שפיטאלען און לאזארעטען.

בייס לאזארעט קאן מען יעדען טאג זעהען פאלגענדעס בילד.

ארום 12 א זייגער קומט צו צום לאזארעט א יונגע יודישע פרוי, איינפאך געקליידעט, און שטעלט זיך אב אין טויער ווארטען ביז דער לאזארעט ווערט געפענט פאר זייטיגע בעזוכער. ארום 1 א זייגער, וען מען הויבט אן אריינצו־לאזען די קרובים פון די פערוואונדעטע. געהט זי אריין אין לאזארעט. די סאניטארען און דיענער קאנען זי שוין. קיינער פרעגט בייי איהר נישט וואוהין זי געהט און וועמען זי דאו־ף. זי געהט איבער די לאנגע רייהע צימערען און קומט אריין אין דעם זאל. אין וועלכער איהר מאן ליגט א שווער פערוואונדעטער. דער מאן איהרער, נישט קוקענדיג אויף דער שוע־רער וואונד, דערקאנט זי שוין, אויף זיינע בלא־סע ליפען בעווייזט זיך א לייכטער שמייכעל, דאס וווייבל זעצט זיך אוועק בייי איהם אויפ־ן בעט און הויבט אן צו גלעטען זיינע האר.

רעדען מיט איהם קאן זי נישט, ווייל דער דאקטאר האט איהר געזאגט, אז דער קראנקער טאר נישט רעדען, אז דאס איז פאר איהם גע־פערליך, זי קוקט זיך נאר נעהנטער צו צו זיין געזיכט. ווי זי זאל אין זיינע עזויכטס־צוגען וועג לען איבערלעזען, וואס עד מאכט און וואס פאר אנ־ענדערונג עס איז פארגעקומען אין זיין גזיכט. דערנאך נעהמט זי ארויס פון קעשענע זעלבסט־פיינע ווייבלעך טיכלעך, וואס זי האט מיט זיך גענומען פון שטוב, וואס זי האט זיי אליין גע־וואשען, גע־גלעט, גע־פלאכט, גע־שטיקט

Jüdische Volkszeitung № 96 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, מיטוואך ל' ניסן תרע"ה (14. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פון די קריעגס־פלעצער.

די דייטשען ביי אסאוועץ. — פראפעסאר לונינסקי־א גאליצישער יוד.

אמעריקא און דייטשלאנד.

לאנדאן, 13. אפריל. פון ניו־יארק טעלעג־ראפירט מען צו „דיילי חראניקל": דער דייטשער אמבאסאדאר אין וואשינגטאן, גראף בערנסטארף, האט דורך זיין פערעפענטליכען דעם אינהאלט פון דייטשלאנד'ס נאטע צו די פעראייניטע שטאטען בנוגע דער ליפערונג פון קריעגס־מאטעריאל צו די פעראייניגטע. ארויסגערופען אין דער אמעריקאנער פרעסע אשטורם פון אויפרעגונג און אונצופרידענהייט. די דייטשע נאטע איז א אינטימע און האט געזעצליך ניט געקענט פערעפענטליכט ווערען אהן דער הסכמה פון דער אמעריקאנישער ווי אויך פון דער דייטשער זייט.

בעזונדערס פאלט אן אויף גראף בערנסדארף „ניו יארקער העראלד" וועלכער פאדערט אז ער זאל אראב פון זיין פלאץ. אויב ער וועט ניט באלד אבגערופען ווערען פון זיין רעגירונג מוז אמעריקא ניט ווארטען און צושטעלען איהם זיין פאס.

פון מזרח־קאמפס־פלאץ.

פעטראגראד, 13. אפריל (אפיציעל). דעם עלפטען האבען מיר ביי סובאלקי עראבערט 4 פולעמיאטען און גענומען א סך געפאנגענע.

דעם זעלבען טאג איז אסאוועץ באמבארדידט געווארען פון שווערע האוביצערס. די פעסטונגס־ארטילעריע האט געבראכט דעם פיינד צום שווייגען. די דייטשען האבען פרובירט לאזען ברענענדע־פליטען איבער דעם דודא־קאנאל כדי צו פערניכטען דעם בריק צו דער פעסטונג אבער די דאזיגע פליטען זענען פערניכטעט געווארען דורכן פעסטונגס־פייער.

אין דער געגענד ביי דעם דארף זעלעצק האט אונזער ארטילעריע ארויסגערופען א מורא'דיגע עקספלאזיאן.

ניט ווייט פון נארעוו האבען מיר אבגענומען א דייטשע פליהמאשין מיט 2 פליהער.

עסטרייך און איטאליען.

לאנדאן, 13. אפריל. פון רוים טעלעגראפירט מען צו „דיילי טעלעגראף", אז עס קומען איצט פאר מערקווירדיגע דיסקוסיאנען צווישען די איטאליענישע צייטונגען. אייניגע מענען, אז די פערהאנדלונגען צווישען עסטרייך און איטאליען זענען פאלשטענדיג אבגעשטעלט, אנדערע ווידער בעהויפטען, אז עס איז כמעט דערגרייכט א אייניגקייט. צוליעב דעם האט „טריבונא" פערעפענטליכט א מין אפיציעלע מיטיילונג, וועלכע ערקלעהרט, אז ביידע שטאנדפונקטען זענען אונריכטיגע, די פערהאנדלונגען ווערען פארטגעזעצט, אבער קיין אייניגקייט איז מען נאך ניט געקומען.

ווער איז לונינסקי?

אין וואכענבלאט „שוויאט" דרוקט זיך א רייהע בריעף פון קאפענהאגען פון איינעם „ערנסט לונינסקי", וועלכער בעפאלט מיט די געמיינסטע זלזולים אויף דעם בעריהמטען קריטיקער געארג בראנדעס. דערפאר וואס ער האט אבגעדרוקט אין „פאליטיקען" ארטיקלען וועגען דעם מאוסען אנטיסעמיטיזם, וואס הערשט איצט אין פוילען. לונינסקי'ס בריעף זענען מיט גרויס חדוה איבערגעדרוקט געווארען אין די אנטיסעמיטישע צייטונגען „דזיען", „דווא גראשא", „גאזעטא ווארשאווסקא" און די איבריגע חבריא.

יעצט האט די יודישע „אפיניא זשידאווסקא" אין איהר לעצטען נומער מגלה [illegible] א סוד אז דער לונינסקי איז א פרא[illegible]ניאנע־י„זשידעק", מיט'ן נאמען דייכעס. די „אפיניא" בעווייזט דערביי, אז לונינסקי־דייכעס מאכט צום נארען די אנטיסעמיטישע צייטונגען, וועלכע דרוקען זיינע פאסקווילען אלס א כשרה מטבע און ווייסען נישט, אז מיט זיין גמראקעפעל פערפיהרט ער זיי אין א נעץ, צו דערצעהלען דעם עולם דעם איינדרוק פון בראנדעסעס ארטיקלען אין דער עפענטליכע מיינונג אין אייראפא וועגען די אנטיסעמיטישע אנפיהרער פון פוילען...

א הכחשה.

בערלין, 13. אפריל (אפיציעל). די אפיציעלע רוסישע ידיעות, וועלכע זענען פערברייט געוועזען אין דער פרעסע וועגען א געפאנגענעם רוסישען אונטעראפיצער, וועלכען ס'זענען אבגעשניטען געווארען גליעדער אין דער געגענווארט פון אפיצערען, איז אזא גראבע און זינלאזע אונוואהרהייט, אז ס'איז גאר ניט כדאי זי אבצולייקענען.

בר־כוכבא אין דייטשען געפאנגען־לאגער.

בערלין, 13. אפריל. כדי צו געבען די רוסישע געפאנגענע א מעגליכקייט זיך צו פערוויילען, האט די דייטשע מיליטער־פערוואלטונג ערלויבט, אז די געפאנגענע זאלען אויפפיהרען א טעאטער־שטיק פאר זייערע חברים.

די טעג האבען די יודישע געפאנגענע, וועלכע געפינען זיך אין געפאנגען־לאגער ביי ראסטאק, אויפגעפיהרט די בעקאנטע יודישע אפערעטע פון גאלדפאדען „בר כוכבא". די ראלע פון בר כוכבא האט געשפיעלט א געפאנגענער יודישער ארטיסט, אויך די אנדערע ראלען זענען געווארען גוט איינגעשטודירט.

צו דער אויפיהרונג זענען געקומען אלע יודישע געפאנגענע און אויך א גרויסע צאהל רוסישע. אויף די דייטשע אפיצערען, וועלכע זענען געווען ביי דער אויספיהרונג, האט דאס שטיק געמאכט א גרויסען איינדרוק.

באמבעס איבער האמבורג

קאלדינג, 13. אפריל. א רייזענדער, וואס איז אנגעקומען אהערצו דירעקט פון האמבורג, דערצעהלט, אז א פראנצויזישער פליהער האט אראבגעווארפען 2 באמבעס איבער האמבורג, וועלכע האבען אויפגעריסען ניט ווייט פון דער קאזארמע אין אוימערבוטערשטראסע. אין שטאט האט זיך אנגעהויבען א שרפה.

דער יודישער געזאנג פאראיין

„הזמיר" דריקט אויס זיין טיעפען צער צוליב דעם טויט פון דעם גרויסען יודישען דיכטער

י. ל. פרץ.

די פערוואלטונג מהזמיר.

פאר די נויט־ליידענדע.

די רעדאקציע האט ערהאלטען פאר דעם הילפס־קאמיטעט:

ה'ר ח. ליעוו	5 קראנען
„ ש. זאלצמאן	1 „
פרוי מ. ליבמאן	1 „
פרל. ר. רויטמאן	1 „
הר. ס.	3 „
„ פ. ברעשעל	4 „
„ גערשענאוויץ	5 „
פון יודישען מאנדאלין־קלוב	22 „

געזאמעלט דורך ה'ר סקאראחאדען ביי הר. בלאכמאן בארגערגאדע 28, אויף א ברית. 13.10 בסך־הכל 55 קראנען און 10 אוירע און מיט די פר. — 368 קראנען און 75 אוירעס.

עקספארט-הויז

טארשיש אוו בענקאוו, סטאקהאלם

איבערנעמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר וועלען זיך צו אונזערע געהרי־
אבאנענטן מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־גלי־
ניט וואַרטענדיג אויף אונזערע אינקאַסאַטאָרן. דאס גלעלט קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־
פעדיציע פון 10 ביז 1 פאַרמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דור־
א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען.

די ארדינערע גענעראל פערזאמלונג ווערט שטאטפינדען זאנטאג דעם 18 אפריל אום 4 א׳הר נאכמיטאג אין „האנדווערקער פעריינינגס״ לאקאל קראנפרינסעסגאדע 7.

טאגעס ארדענונג:

I פראטאקאל אפלעזונג
II בעריכט פון צ. ב. און קאמיסיאנען
III קאסע בעריכט
IV וואהלען
V צוגעבען איין פאראגראף צו די סטאטוטען
VI פערשידענס

נ ב) אין דעם פונקט VI פון טאגעס ארדענונג ווילען בעהאנדעלט ווערען אלע ביז יעצט אריין געקומענע פארשלאגען. נייע פארשלאגען קענען אריין געשיקט ווערען ביז שפעסטענס דאנערשטאג דעם 15 אפריל. נייע מיטגלידער קענען זיך מעלדען אויף דער געזאמלונג.
מיר מאכען אויפמערקזאם אלע מידגלידער דאס איבער דעם גרויסען טאגעס ארדענונג צו קומען רעכטצייטיג אויף דער גענעראל פערזאמלונג.
די צ. ב.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאויען אן־ארגאן, וואס זאל פאראיינigen אלע יודישע קרייזען אויף באדען פון אלגעמיין יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן־אייגענע דרוקערייי, ווערט ערשיינען סינקסלין
און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און ווערט בעצייטענס בערגנג
אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פריים:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	. . . 1 קר. 20 אורעס	אויף א קוואַרטאל	. 3 קר. 45 אורעס
איינצעל נומער	. . . . . 5 „	איינצעל נומער	. . . . . 7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודי־
שער פאלקסצייטונג״. און מיר בעטען אונזערע לעזער אן פרייַנד, אין שוועדען און
נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.
די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קוואַרטאל (3 חדשים) צום פריים 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

מאנופאקטור

Manufakturvarer

købes bedst og billigst

F. C. DAHL,

31 Frederiksborggade 31

(וואהרען קויפט מען)

בעסער און ביליגער

— ביי —

פ. צ. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

די דרוקערייַ

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש,
יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון ווייזיט־קארטען

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Bar nevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען אין נאנץ קאפ־
אין א בעסערער יודישער פאמיליע. שרייבט
קלאססיגע קוך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

סיזערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף
דיגע קוכענס.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבן רהויפט פרישע יודי־
שע פיש. סיזערט אנגענומען בעשטעלונגען
אויף התונות און תנאים.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

וויללט איהר וואלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען
אויף אייערע אלטע ראמען און נעבעל א. ס.
דאן גענם צום פערגאלדער־וו ערקשטעלע
Fjolevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

א פעהיגער אנדנייער אדער

האנדנייערקע

קען בעקומען גלייך אריבער.
האלמענסגאדע 33, 3־טע זאל.

„בונד׳ס ארבייטער לעזע־זאל פאר אלע„

פעראנשטאלטעט דאנערשטאג ד. 15. אפריל אום 8 אוהר אוועד אין האנדווערקער־לאקאל א פארטראג פון דעם בעוואוסטען זשורנאליסט און מיטארבייטע פון „פארווערטס״ הר ס. זיי־
דעמאן איבער: „די־לאגע פון די יו־
דען אין פויילען.״

דער בעוואוסטער מיטארבייטער פון „פאר־
ווערטס״, וועלכער האט דורכגעריזן גאנץ פויי־
לען און גענוי שטודירט די לאגע פון די בעזי־
טענע יודען פון דער מלחמה, וועט האלטען א
פארטראג, וועלכער וועט געווייז זיין פון גרוי־
סען אינטערעס. נוצט אויס די גלעגענהייט און קומט אין מאסען!

ד י ב י ו ר א.

א שנ־ידער געזעל,

א האנדנייער אדער א האנדנייערין בעקומען
גוט־בעצאהלענדע ארבייט גלייך. הארלובסקי,
פרינצענס גאדע 6, 1־טע זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folkeblades" Trykkeri, Møntergade 2.

עיני עיני ירדה מים...

(אייפ׳ן קבר פון י. ל. פרץ.)

זאל די וועלט איצט פינסטער ווערען,
זאל פארשטעלען זיך איהר ליכט!
זאל פערציהען זיך א טרויער
ף׳יעדען יודישען געזיכט!

זאלען פליסען קוואלען טרעהרען
פון מיין פאלקס פערוויינטע אויגען,
ווייל עס האט זיך אויף מיין אומה
איצט א טרויער־נאכט פערצויגען!

ס׳איז פערלאשען איצט געווארען
יענע ברענענד הייסעס הערץ,
וועלכעס האט געפיהלט אמ׳טיעפסטען
דיינע וואונדען און דיין שמערץ.

יענעס הארץ, וואס האט מיט ליעבע
דיך געווארעמט און פערטיידיגט
און האט ווי א לייב געקעמפפט מיט
די, וואס האבען דיך בעליידיגט.

יענעס הארץ, וואס האט געפלאקערט,
פול מיט ריינע זונען־שטראהלען, —
יענעס הארץ איז איצט פערגליווערט,
יענער גייסט איז איצט געפאלען.

קליידט זיך אלע אן אין שווארצען,
ן׳טיעפען טרויער קריעה רייסט.
ווייל פערלאשען איז געווארען
אונזער גרעסטער יוד׳שער גייסט!

זאל דער טרעהרען־ים איצט שטייגען
און דערגרייכען ביז׳ן ברעג —
זאלען מיינע אויגען גיסען
טרעהרען אלע מיינע טעג!

ס. ביילין.

י. ל. פרץ.

לויט די ידיעות, וואס מיר האבען ערהאל־טען נעכטען שפעט אין אוועגד אין דעריבער ניט גלעקנט אריין אין נומר, איז י. ל. פרץ געשטאר־בען נאך מיט עטליכע טעג צוריק, נעמליך דעם 5־טען אפריל. י. ל. פרץ, וועלכער איז שוין אלט געווען 64 יאהר (געבוירען אין יאהר 1851), האט פיעל געליטען פון א שווערער קרענק, וואס האט זיך די לעצטע צייט בעדייטענד פערער־גערט און האט פלוצלונג איבערגעריסען זיין לעבען. אונזער גרויסער פאלקס־דיכטער איז געבוירען אין זאמאשץ לובלינער גובערניע און האט זיין גאנץ לעבען פערבראכט אין ווארשוי. אנגעזעצליכען ביז׳ן לאצטען מאמענט אלס בע־אמטער אין דער ווארשעווער יודישער קהלה.

ביי דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען און רוסלאנד האט די בייזע ידיעה ארויסגערופען א טיעפען טרויער. די גאנצע רו־טישע און פוילישע פרעסע האט געווידמעט דעם פערשטארבענעם גרויסע ארטיקלען, אין וועל־כע ער ווערט הארקטעריזירט אלס דער בע־דייטענדסטער קינסטלער און דיכטער פון דער יודישער ליטעראטור.

צוליעב טעחנישע סבות זענען מיר געצוואונ־גען אבצולעגען די ארטיקלען און נאטיצען אי־בער י. ל. פרץ, ווי אויך די לעצטע ידיעות אי־בער זיין לויה, אויף מארגעדיגען נומער.

דער קאפענהאגענער יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר"

דריקט אויס זיין טיעפסטען טרויער־געפיהל צו־ליעב דעם טויט פון אונזער גרויסען שריפט־שטעלער און פאלקס־דיכטער י. ל. פרץ ז״ל

די יודישע יוגענד בעוויינט אין איהם דעם פערלוסט פון א גרויסען לעהרער, פון א גייס־טיגען ערציהער, וועמעס גאלדענע פעדער האט איינגעפלאנצט ליעבע און טרייהייט צו די שענ־סטע אידעאלען פון אונזער פאלק.

דער יוגענד־פעראיין

„העברי הצעיר" פעראנשטאלטעט פאר זיינע מטטגליעדער צוויי טרויער־פערזאמלונגען גע־ווידמעט דעם פעו שטארבענעם פאלקס־דיכטער י. ל. פרץ: 1) פאר דער ערשטער גרופע און פאר די פאסיווע מיטגליעדער וועט די פערזאמ־לונג זיין מיטוואך, דעם 21־טען אפריל, 8 אוי־גער אין אוועגד, דעם רעפעראט איבער י. ל. פרץ וועט האלטען מ. גראסמן.

2) פאר דער צווייטער גרופע וועט די פער־זאמלונג פארקומען דאנערשטאג, דעם 15־טען אפריל 8 א זייגער אין אוועגד, א חוץ א פאר־טראג איבער י. ל. פרץ וועלען אויך פארגעלע־זען ווערען פרץ׳ס ווערק.

איינצעלהייטען פאלגען. ביידע פערזאמלונ־גען וועלען זיין אין לאקאל פון „יוגענד־פעראיין" קריסטאלגאדע 24.

וואלד סוחרים צוזאמענפאהר וועגען יודען.

מינסק. — דער צוזאמענפאהר פון וואלד סוחרים אין צפון־מערב געגענד, האט אנגענומען אונטער אנדערע בעשלוסען, אויך א ספעציעלע רעזאלוציע וועגען אידען:

„נעהמענדיג אין בעטראכט, דאס, כדי צו מאכען דעם רוסישען וואלד־מסחר אונאבהענגיג פון דייטשען עקספארט, איז נויטיג איינצוריכ־טען א נעץ פון נייע פאבריקען און זעג מיהלען אין פיעל „אויסערשטעדטישע געגענדען", וואו אידען איז פערבאטען צו וואוינען, און היות, ווי צוליעב דעם דערמאהנטען ציעל איז אויך נויטיג א פרייע קאמערציעלע קאמוניקאציע פאר אלע וואלד סוחרים איבער גאנץ רוסלאנד, — בע־שליסט דער צוזאמענפאהר, זאפארט צו דערווע־קען א השתדלות ביי דער רעגירונג וועגען בע־זייטיגען אלע אידישע בעגרענצונגען אויפ׳ן גע־ביעט פון וואוינרעכט, האנדעל און אינדוסטריע.

די דאזיגע רעפארט מוז דערווייל דורכגע־פיהרט ווערען שנעל ווי מעגליך, ביז די געז־צען וועגען „אידישע רעכטע וועלען בעטראכט ווערען אויף אן אפיציעלען שטייגער".

פאר מעלקען בהמות.

די פרוי פון שוסטער א פייגין, וועלכע וואוינט אן בעזשאניץ, פסקאווער גובערניע איז אמאל אנגעקלאגט געווארען פאר פסקאווער גע־ריכט דערפאר וואס זי האט געדונגען 2 בהמות, געמאלקען זיי און פערקויפט די מילך.

דאס געריכט האט זי דאן פערמשפט ארויס־געשיקט צו וועו׳ען אין די „טשערטא" פאר׳ן אונגעזעצליכען „האנדעל" אין די רוסישע גו־בערניעס.

די פרוי פייגין האט דערלאנגט אן אפעלא־ציע אויפ׳ן אורטייל אין פעטראגראדער גרעיכטס פאלאטע, אנווייזענדיג אז די בהמות זענען גע־ווען ניט איהרע אי׳גענע, נור איהר שטיפ־טאכ־טערס, וועלכע איז א פרוי פון א «ניקאלאיעווער» סאלדאט און האט דאס רעכט צו האנדלען אוי־סער דער טשערטא...

דער פראקוראר האט אבער געדרונגען, דאס עס איז ניט וויכטיג וועמען די בהמות האבען געהערט, זאנדערן ווער עס האט די בהמות גע־מאלקען.

די פאלאטע האט מסכים געווען מיט׳ן פרא־קוראר׳ס „לאגיק" און האט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון פסקאווער געריכט, לויט וועלכען די פרוי פייגין מוז פאר׳ן „פערברעכען" ארויסגע־שיקט ווערען פון איהר היימאט.

פון מאלמע.

(פון אונזער קארעספאנדענט)

נעכטען, זונטאג דעם 11־טען אפריל, איז אין מאלמע פארגעקומען א גרויסער מיטינג, וועל־כער איז געווען ארגאניזירט דורך דעם ביל־דונגס פעראיין און קאמיטעט פאר די נויט־ליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער. צום מי־טינג זענען געקומען איבער 200 מאן. אלס ער־שטער רעדנער איז ארויסגעטראטען דער מאל־מער ראבינער ד׳ר וואלטשטיין, וועלכער האט מיט איינינע ווארימע ווערטער געשילדערט די יודישע נויט אין די מלחמה־לענדער און אנגע־וויזען אויפ׳ן חוב פון יעדען יודען קומען צו הילף די אומגליקליכע ברידער. די וועלט מוז דערפיהלען די גרויסע אינערע קראפט פונ׳ם יו־דענטום, דעם געפיהל פון אחדות און ברידער־ליכקייט.

דעם הויפט־רעפעראט האט געהאלטען ה׳ מ. גראסמאן, וועלכער האט אנגעצייכענט א מורא׳דיגען בילד פונ׳ם יודישען חורבן אין די מלחמה־לענדער. מאטעריעל און גייסטיג איז רואינירט געווארען דאס פוילישע און טיילווייז דאס רוסישע יודענטום. הינטער די חורבות פון די קליינע שטעטלעך שלעפען זיך שאטענס פון מרה־שחורה און פעסימיזם. דאפעלט מוז אבער אויך זיין אונזער הילף: מאטעריעל און גייסטיג מוז געשטארקט ווערען דאס יודענטום.

נאך דער רעדע פון ה׳ מ. גראסמאן וועלכע איז אויפגענומען געווארען מיט רוישענדע אפ־לאדיסמענטען, האט די פערזאמלונג געהאט א געלעגענהייט הערען אייניגע ווערטער פונ׳ם בעקאנטען ציוניסטישען עסקן און כלל־טהוער ה׳ מאצקין, וועלכער האט זיך געפונען אין זאל. ה׳ מאצקין איז באגעגענט געווארען מיט אפלא־דיסמענטען און די פערזאמלונג האט אויסגע־הערט.

מיט גרויס אויפמערקזאמקייט זיינע אינטע־רעסאנטע אויספיהרונגען. א טיעפען איינדרוק האבען געמאכט ה׳ מאצקינס ווערטער וועגען דעם אינערליכען צוזאמענהאנג, וואס געפינט זיך צווישען דעם הילפס־ווערק און די קומענ־דיגער יודישער פערטרעטונג אויפ׳ן שלום־קאנגרעס. נאר א פאלק, וואס קאן בעווייזען זיין קראפט, האט רעכט צו שטעלען פאדערונ־גען (אפלאדיסמענטען).

נאך דער פערזאמלונג, וואס האט געמאכט א טיעפען איינדרוק, איז געוועהלט געווארען אנ׳ארבייטער־קאמיטעט פאר די זאמלונגען.

ה׳ ל. מאצקינס מיטיילונג וועגען פרץ׳ס טויט האט ארויסגערופען א טרויער ביים פובליקום און די פערזאמלונג האט בעעהרט זיין אנדענ־קען דורך אויפשטעהן.

א. שווארצמאן.

פינפטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה":

פרוי שפיעלפאגעל, ווארשוי		25 קר.
הר. ב. גארפונקעל, קאפענהאגען		10 „
פרוי מ. גארפונקעל, קאפענהאגען		10 „
הר. י. גארדאן, העלזינגבארג		5 „
פרל. טשעמערינסקי, קאפענהאגען		5 „
הר. לעווי, מאסקוי		5 „
פרוי וויינשטיין, קאפענהאגען		3 „
הר. ראזענבלום		20 „
הר. גריעגסט, קאפענהאגען		5 „
הר. לופמאן	„	4 „
„ י. צוויקלער	„	6 „
„ א. דראג	„	3 „
„ מ. הארוויץ	„	5 „
„ וואגענהייס	„	4 „
„ צערלאוו	„	25 „
„ געטסקאוויטש	„	5 „
„ א. גאראטקין	„	3 „
„ ל. וויינער	„	5 „
„ מ. וויינער	„	5 „
„ צ. פארבעראוו	„	10 „
„ י. בלוישטיין	„	3 „
„ מ. קאטץ	„	3 „
„ א. אלטשולער	„	3 „
„ פ. פוקס, טאגארבייט, קאפענהאגען		4 „
„ ברידער פליישער,	„	2 „
„ מ. הארין	„	2 „
בסך־הכל:		180 קר.

צוזאמען מיט די ערשטע פיער רשימות 2643 קר. 75 אוירעס.

די זעקפטע רש׳מה קומט אין מיטוואכדיגען נומער פון דער יודישער פאלקסצייטונג".

געלדער פאר דעם „הילפס־קאמיטעט" ווע־רען אנגענומען:

L. Motzkin, Vestergade 1;

J. Nachemsohn, Tordenskjoldgade 1

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:

Prof. D. Simonsen, Skindergade 28

די יודען און דער פריעדענס־קאנגרעס

II.

גאנץ אנדערס איז דאס אבער ביי א גלות פאלק, וואס האט ניט קיין געשלאסענע מאיאריטעט. די סביבה — ניט נאר וואס זי העלפט ניט אויסבילדען זיין נאציאנאלען חאראקטער, זי איז אדרבא אנקעגען איהם. זי זוכט איהם אבצו׳שמד׳ן פון קינדווייז אן ניט נאר אויף דעם רעליגיעזען געביעט. זי גיט איהם אפרעמדע שפראך, א פרעמדע פערגאנגענהייט. א פרעמדען אינהאלט אין דער געגענווארט. די שוואכע נאטורען קאנען ניט אויסהאלטען דעם שטארקען דרוק פון דער פרעמדער סביבה און גיבען זיך אונטער, זיי שטרעקען אויס די כלי־זין, וואס זיי האבען בעקומען ביורושה און קאפיטוליערען. נאר די שטארקערע נאטורען רעטען זיך און שאפען פאר זיך א אינסימע אינוועניגסטע וועלט, אין וועלכער זיי זוכען זיך אויסצולעבען. דארט, וואו דאס לעבען שפיעלט זיך אב אין מאסען־ערשיינונגען איז די מלחמה פיעל לייכטער, עס ווערט געשאפען א גהעטא, מיט מויערן, אנ׳אייגענע סביבה מיט אייגענע לעבענסמעג־ליכקייטען. דעריבער בעגינט די אסימילאציאן דוקא אין די שפיטצען פון דער געזעלשאפט, ניט מחמת יענע מענשען וואס פערנעהמען דעם אויבען־אן אין דער געזעלשאפט זיינען רייכער און געבילדעטער, און זיי ווילען האבען א לייכטערעס לעבען, נאר הויפטזעכליך ווייל אויבען־אן לעבען די מענשען ווי איינצעלנע, זיי זיינען אינדיווידועלער, און דער איינצעלנער איז צו שוואך מלחמה צו האלטען אנקעגען א גאנצער סביבה. די אסימילאציאן איז די נאציאנאלע שווינדזוכט, און ווי יעדע שווינדזוכט הויבט זי זיך אן מיט א שפיטצען קאטאר. וואס העכער די געזעלשאפטליכע קלאסע איז זי אלץ שוואכער אין דער מלחמה מיט דער סביבה.

אנ׳אלגעמיינע אידישע ארגאניזאציאן, וועלכע זאל האבען דאס מאראלישע, ניט נאר דאס פארמאלע רעכט צו רעדען און אויפצוטרעטען אים נאמען פון גאנצען פאלק, מוז זיין נאציאנאל, ווארים ווען ניט לייקענט זי אב איהר אייגענע עקזיסטענץ בערעכטיגונג. איינצעלנע אידען, ווי שטארק זיי זאלען ניט זיין דורך זייער געלד־מאכט אדערגוטע פערבינדונגען דורך זייער אינטעליגענץ, אדער גאנצע גרופען אדער ארגאניזאציאן, וועלכע זאגען ארויס אפען, אז די אידען זיינען קיינע נאציאנאלע איינהייט מעהר, אז אידען מוזען טראכטען וועגען א פאלש טענדיגען אויפגעהן אין אינטערנאציאנאל־שמעלץ־טאפ — אזוינע אידען קאנען אפשר אפטמאל דערגרייכען זייער אייגענע גלייכהייט.

אין דער פרעמדער סביבה, וועלכע זיי דינען זי האבען אבער פערלוירען זייער יוד. גלייכבע־בעריכטיגקייט. עס איז ניט לאגיש און אויך ניט יושר׳דיג צו וועלען פערטרעטען די אינטערעסען פון א פאלקס־איינהייט אין וועלכע מען גלויבט ניט, אדער וועלכער מען ווינשט קורצע יאהרען.

א שטארקער חלק פון אונזער פאלק איז אסימילירט און האלט זיך פעסט פאר די אסימילאטארישע אידעאלאגיע. מיר געפינען אסימילאטארען אויף אלע געביעטען: וויסענשאפטלער, קינסטלער, פאליטיקער און מיליאנערען. מיר קאנען זיי פערזענליך אפילו ניט בעשולדיגען, זיי זענען א פראדוקט פון דעם יודישען גלות, זיי זענען די קרבנות, וואס א גלות־פאלק מוז שענקען דער פרעמדער סביבה.

דערין ליעגט די גרעסטע שווערינקייט, וועלכע לאזט ניט צו די שאפונג פון אנ׳אלגעמיינער יוד. נאציאנאלער וועלט ארגאניזאציעס, און נאר די האבען א נאציאנאלען חאראקטער. זיי וואלטען געבילדעט א גרויסע קראפט, א סך א גרעסערע ווי דער סך־הכל פון זייערע קרעפטען, ווען זיי ווירקען בעזונדער. דערצו איז נויטיג, אז מען זאל זיך פעראייניגען אויף א נאציאנאלער פראגראם־מינימום, צו וועלכער אלע זאלען קענען מסכים זיין. די ארבייט האט מען געקאנט אויספיהרען אהן בעזונדערע שווערינקייטען.

אזא ארגאניזאציאן וואלט אויך געהאט די מעגליכקייט מבטל צו זיין דעם איינפלום פון די גאנץ קליינע יודישע ארגאניזאציאנען, וועלכע ציהען חיונה נאר פון זכות אבות און וועלכע האבען אין די לעצטע יאהרען נאך קיין מאל ניט בעוויזען, אז זיי פערשטעהען אין מאדערנעם זין דאס יודישע פראב־עם און אז זיי בעזיטצען גענוג קראפט אום געהאלטען צו ווערען פאר א וויכטיגען פאקטאר.

די יודישע עפענטליכקייט האט איצט דאס רעכט צו וויסען, וואס קלי בט מען זיך פארצושלאגען. די קאטאסטראפע איז צו גרויס און דער חולה וויל וויסען, וואס פאר א רפואה זיינע פריינד שלאגען איהם פאר.

ד׳ר שמריהו לעווין.

לארד ראטשילד.

לארד ראטשילד האט ניט געגלויבט אין קיין נאציאנאלע יודישע צוקונפט. ער האט זיך געהאלטען ביי דער מיינונג, אז די יודען דארפען אויף זייערע ערטער בעקומען גלייכע רעכט, און ארבייטען האנד אין האנד מיט דער אלגעמיינער בעפעלקערונג פון לאנד.

פאר גלייכע רעכט צו יודען, האט אבער לארד ראטשילד פיעל געארבייט.

עס ווערט בעהויפטעט, דאס ערשט אין דורות ארום וועלען ענדעקט ווערען אלע סודות פון ראטשילד׳ס טעטיגקייט. וואס מען ווייס אבער איצט איז, אז פון יאהר 1822 האט די פירמע ראטשילד קיינע הלואות צו דער רוסישער רעגירונג ניט געמאכט.

אין יאהר 1891 האט רוסלאנד געפיהרט פערהאנדלונגען מיט ראטשילד׳ן וועגען א הלואה פון 100,000,000 סטערלינג. לארד ראטשילד האט פון דער הלואה געדארפט בעקומען ביז 2,000,000 סטערלינג פראפיט. ער האט אבער דייטליך ערקלעהרט, אז אזוי לאנג ווי די רוסישע יודען וועלען אזוי אכזריות׳דיג בעהאנדעלט ווערען, קען ער מיט דער רוסישער רעגירונג קיין געשעפטען ניט מאכען. דאס זעלבע האט ער געענטפערט אויך צו רומעניען.

דער רעזולטאט איז געווען, אז רוסלאנד האט זיך געמוזט ווענדען אין פאריז נאך א הלואה און האט געמוזט בעצאהלען א שווערען פרייז פאר איהרע יודישע פערפאלגונגען.

ווען אין רוסלאנד זענען אויסגעבראכען מאסען פאגראמען אין יאהר 1905, באלד נאך דער רוסישער קאנסטיטוציע, האט ראטשילד שטארק געשטיצט די יודישע זעלבסט־פערטיידיגונג און האט גענומען א גרויסען אנטייל אין דעם קאמיטעט צו העלפען די יודישע פאמיליעס, וואס זענען רואינירט געווארען דורך די פאגראמען.

ער האט אויך פיעל גוטע ארבייט געטהאן ביים בייליס־פראצעס, געבענדיג אין די הענד פון דער פערטיידיגונג וויכטיגע דאקומענטען פון פויפסט.

דער לאנדאנער טשיף־רבי ד׳ר אדלער ז׳ל האט א מאהל דערצעהלט, אז ווען ראטשילד׳ס מוטער איז געלעגען אויף איהר טויטען־בעט, האט זי צו זיך צוגערופען איהרע 3 זיהן, דעם לארד, לעאפאלד און אלפרעד ראטשילד, און האט זיי געזאגט אין איהר צואה בלויז דריי ווערטער: „געדענקט די ארימע".

און די ראטשילדס האבען אויף א זעלטענעם אופן בעוויזען וואס הייסט געדענקען די ארימע.

אין ראטשילדס באנק איז געזעסען א בעזונדער שטאב פון איינגעשטעלטע, וועלכע האבען געהאט צו בעזארגען פערשיעדענע צדקה אנגעלעגענהייטען. ראטשילדס צדקה איז געווען ניט וועהניגער פון 2,000,000 קראן א יאהר, און מעהר ווי ער האט געגעבען אין דער אפענטליכקייט, האט ער געגעבען מתן בסתר צו פערזארגען און צוועקען, וואס נאר איינינגע אינטימע מענשען האבען געוואוסט.

ראטשילד האט אויך געהאלטען דער טער ריטאריאליסטישער בעוועגונג צו בעזארגען די עמיגראציע קיין גאלוועסטאן, און האט זיך א געוויסע צייס אויך שטארק אינטערעסירט מיט ציוניזם.

פאלעסטינא־טאג.

כדי צו קומען צו הילף די נויט־ליידענדע אין ארץ־ישראל זענען אין פיעל שטעדט פון דייטשלאנד און האלאנד ארגאניזירט געווארען מפעציעלע זאמלונגען, אזוי גערופענע פאלעסטינא טעג.

בעזונדערס פיעל טהוען אויף פאר׳ן פאלעסטינא־הילפס־ווערק די ארטאדאקסישע יודען אין דייטשלאנד, וואו עס האבען זיך פערא־ניגט די דריי ראבינער־ארגאניזאציעס.

אין לאזארעט.

(ענדע)

מ. האט א ווייילע געשוויגען.

— אין וואסער שלאכט זענט איהר פערוואונדעט געווארען?

— אין וואלד האט זיך אונזער פאלק צוטיילט אין אטריאדען. און נישט קיין גרויסער אטריאד, אין וועלכען איך בין געווען, איז אוועק דורכ׳ן וואלד. מיט אונז איז געווען דער פארוטשיק ס, — ער ליעגט אין אפיצערישען לאזארעט — א מענש א יונגער, א ליעבליכער און, ווי עס פערשטעהט זיך, רייסט זיך פאראויס אין פייער אריין. נישט רעכענענדיג זיך מיט קיין געפאהר. אויפ׳ן צווייטען טאג האבען מיר זיך אויפ׳ן וועג אנגעטראפען אויף .. ר׳ייסען פיינדליכען אטריאד, מיט וועלכען מיר האבען געקעמפפט ביז׳ן סאמע אווענד און ביי נאכט־צו בין איך פערוואונדעט געווארען אין קאפ און בין אנידערגעפאלען אהן בעוואוסטזיין, ווי לאנג איך בין געלעגען—ווייס איך נישט. נאר אז איך האב זיך אויפגעחאפט איז געווען א פינסטערע נאכט, עס האט זיך זעהר געוואלט טרינקען און עס האט שרעקליך געהאקט אין קאפ. אינ׳ם בלעכענעם קענדעל ביי מיר איז געווען אביסעל וואסער. איך האב עס שוין געוואלט נעהמען צום מויל, ווי פלוצים הער איך אונטער מיר ווי עמיצער קרעכצט. איך בין צוגעקראכען צו דעם ארט פון וואנען עס האבען זיך געטראגען די קרעכצען. איך טהו א קוק — דאס איז אונזער פארוטשיק. ער בעט מיך א טרונק. ער איז א יונגער מענש. ער האט נאך צו לעבען און צו לעבען. און איך בין שוין אנ׳אבגעניצעוועטע קליאטשע. איך האב שוין באלד קיין לונג נישט.... איהם איז דאס וואסער נויטיגער פאר מיר, און איך האב איהם דארום אוועקגעגעבען דאס קענדעל מיט וואסער. אח, ווען איהר זאלט זעהען דאמאלס זיינע אויגען, מיט וועלכע ער האט געקוקט אויף מיר, ווי ווארים און פעסט ער האט מיר די האנד געדיקט און דאס אלץ פאד א קליין ביסעל וואסער! ביי׳ם פארוטשיק, האט זיך אויסגעוויזען, זענען די פיס אבגעשאסען, און ביי מיר זענען די פיס גאנצע, נישטמעהר דער קאפ טהוט שרעקליך וועה און א גרינקייט שווינדעלט פאר די אויגען. איך האפ גיך דאן בעטראכט, דאס אויב איך זאל דעם פארוטשיק נעהמען צו זיך אויך דער פליי־צע, וואלט מען פון די צוויי צו׳ניזוק׳טע מענשען געקענט צונויפשטיקעווען איין גאנצען מענש. מחמת ער האט א קאפ און איך האב א פוס, און איך האב טאקע אזוי געטהון, הגם ער האט נישט געלאזט און געבעטען, כ׳זאל איהם לאזען דא שטארבען, ווי לאנג האט געדויערט אזוי ווע געדענק איך נישט, נאר אזוי צי אזוי, מיט האבען זיך סוף־כל־סוף דערשלאגען צו אונזערע און דא איז מיר אינגאנצען פינסטער געווארען פאר די אויגען און איך האב פערלארען דאס בעוואוסטזיין. איצט, ווי איהר זעהט, בין איך דא, און עס איז מיר גוט. בעדויערען בעדויער איך נאר אט דעם יונגען מענש, וועלכער איז געבליעבען א קאליקע: ביי איהם זאגט מען, האט מען ביידע פיס אראבגענומען....

מ. האט מיעד פערמאכט די אויגען און עפעט געשעפטשעט.

מ. ל.

Jüdische Volkszeitung № 95 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פריזן:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אבאנסען־פריזן:
פאר׳ן טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, דינסטאג ל׳ ניסן תרע״ה (13. April 1915)

די רוסען אויפ׳ן וועג קיין בודאפעשט

ביי די דארדאנעלען. — פערביטערטע שלאכטען אין וועסטפראנט.

באמבארדירט פאדגאריצא.

בערלין, 12 אפריל. פון ריים טעל׳עגראפירט מען, אז עסטרייכישע לופט־פליגער האבען ווידער געוואַרפען באמבען איבער פאדגאריצא, מאנטענעגרא. 105 פערזאנען זענען פערוואונדעט געווארן. א טייל פון זיי זענען שפעטער געשטארבן פון זייערע וואונדען.

אין די קארפאטען.

לאנדאן, 12. פון פעטראגראד טעלעגראפירט מען צו „דיילי־טעלעגראף": מיט די ערשטע טעג פון דעם חודש איז אנגעהויבן אין מערב פון בעסקידערגע, אין די רוסען געלונגען צו בעפעסטיגן זיך אויף א גרויסען פראנט פון די בערג, וועלכע זענען איצט ערוואַרטעט דורך די רוסען אין ביז די אונגאריש גרענץ גיט מעהר ווי 20 ענגלישע מיילען. די ווידערשטענדען שטיידיג גיטטינטיגט, אז אין די רוסישע מילי־טערישע קרייזען איז מען איבערצייגט, אז פסחריך איז גיט אימשטאנד איינצוהאלטען דעם רוסישען דראנג. נאר גרויסע נייע דיוויזיעס וועלען זיין ביכולת אבצושטעלען די מכנה פון א רוסישען איינפאל אין טיפע אונגארן.

דער עסטרייכישער פערזוך איינצודרינגען אין בעסאראביען האט זיך געענדיגט מיט א פיאסקא־דיגע מפלה. די עסטרייכישע מחנות זענען צוואונגען שנעל צו פערלאזען די געגענד ביי בעסאראביען.

ביי די דארדאנעלען.

אטהען, 12. אפריל. דער ענגליש־פראנצויזישער פלאט, וועלכע שטעהט ביי מענעדאס האט וויעדער אויפגענומען די אפענסיוו בי מאראס־בוכט. די שיפען פון די פראַנצויזישע האבען זיך דערנענטערט צום כרעג כאמאריז מיט וויערען עראוארטעט וויכטיגע געשעהנישע.

פראנצויזישער בעריכט.

פאריז, 12. אפריל (אפיציעל). אין צפון פון אלבערט האבען די דייטשען אין דער נאכט צווישען דעם 10. און 11. פארגענומען אנגריפען געגען אנגר־טא־ברעדער, געגען אונזערע טראנשעען ביי האמעל און ביי טיפוואל־וואלד. נאך א באאענטען־קאמפף זענען די דייטשען אבגעשלאגען געווארען צוריק. אין ארגאנען וואלד האט די נאנצע נאכט געדויערט א פערביטערטער קאמפף.

מיר האבען פערניכטעט א פיינדליכען בלאק־הויז און עראבערט 300 מעטער טראנשעען.

אין משך פון שבשות־צו־נאכט איז דייטשען געלונגען צוריקצוערען אייניגע טראנשעען אין מאנמארט־וואלד, וועלכע זיי האבען פריהער פערלארען.

א העברעאישער קלוב אין קאפענהאגען.

שבת אין אוועגד, דעם 10. אפריל איז אין לאקאל פון׳ם יוגענד־פעראיין פארגעקומען, אונטער דעם פארזיץ פון ה׳ ראבינער ד״ר וינקלער, א גרינדער־פעראמלונג פון א העברעאישען קלוב, אינ־ם פארשאנדט פון דעם קלוב זענען געווען־לם גע־ווארען: ה׳ ד״ר בערנשטיין, סאלאר ראזענבלום, וויים־באדד און פרל. הורוויץ. דער נייער קלוב וויל אין גיכען אנהויבען א ענערגישע טעטיג־קייט אין די העברעאישע קרייזען פון קאפענ־האגען.

אין ציוניסטען־פעראיין.

זונטאג, דעם 11־טען אפריל, איז אין לאקאל פון׳ם יוגענד־פעראיין, אונטער דעם פארזיץ פון ה׳ סקראחאד, פארגעקומען אמיטגליעדער־פער־זאמלונג פון׳ם היגען ציוניסטען־פעראיין. אין וועלכען ה׳ ד״ר בערנשטיין האט געהאלטען א פארטראג: „אונזער חוב צו א״י [illegible] און צום גלות".

א העברעאישער קלוב אין קאפענהאגען.

שבת אין אוועגד, דעם 10. אפריל איז אין לאקאל פון׳ם יוגענד־פעראיין פארגעקומען, אונטער דעם פארזיץ פון ה׳ ראבינער ד״ר וינקלער, א גרינדער־פעראמלונג פון א העברעאישען קלוב, אינ־ם פארשאנדט פון דעם קלוב זענען געווען־לם גע־ווארען: ה׳ ד״ר בערנשטיין, סאלאר ראזענבלום, וויים־באדד און פרל. הורוויץ. דער נייער קלוב וויל אין גיכען אנהויבען א ענערגישע טעטיג־קייט אין די העברעאישע קרייזען פון קאפענ־האגען.

אין ציוניסטען־פעראיין.

זונטאג, דעם 11־טען אפריל, איז אין לאקאל פון׳ם יוגענד־פעראיין, אונטער דעם פארזיץ פון ה׳ סקראחאד, פארגעקומען אמיטגליעדער־פער־זאמלונג פון׳ם היגען ציוניסטען־פעראיין. אין וועלכען ה׳ ד״ר בערנשטיין האט געהאלטען א פארטראג: „אונזער חוב צו א״י [illegible] און צום גלות".

אנהויבענדיג זיין פארטראג האט דער רע־פערענט מיטגעטיילט דעם עולם די טרויעריגע ידיעה וועגען דעם טויט פון י. ל. פ ר ץ. די פערזאמלונג האט זיך אויפגעהויבען פון זייערע פלעצער.

אין א זעהר אינטערעסאנטער און אינהאלט־רייכער פארם האט דער רעפערענט געשילדערט די ענטוויקלונג פון די ציוניסטיגע בעציהונגען פונ׳ם יודישען פאלק צו זייער בעפרייאונגס־אי־דעאלען און צו ארץ־ישראל. אין דער נאנצער יודישער געשיכט איז נישטא קיין איין טאג אין וועלכען די בעסטע און שענסטע יודישע פאלקס־עלעמענטען זאלען האבען אבגעבראכען זייערע בציהונגען צום אלטען יודישען היילי־גען הייס, דורך די דאזיגע בעפיהלען איז ענט־שטאנען דער ציוניזם, וועלכער האט געשאפען גרויסע אין גלות און אין ארץ ישראל. די ציוניסטישע ארגאניזאציע לערנט די יודן צו זיין גרייט, אנצוואמלען כחות, כדי צו קענען אויסנוצען גרויסע היסטארישע מאמענטען פון דער וועלט־פאליטיק, אונזער חוב צו ארץ ישראל הייסט אונז נעהן אויף דעם אלטען וועג פון ד׳ר הערצעל׳ס פאליטיק, און צוגלייך צו פערשטאר־קען די יודעשע פאזיציע פון ארץ ישראל.

אונזער חוב צו דעם גלות צווינגט אונז אנ־צוגעהמען מישלען צו רעגולירען די גרויסע צו־קונפטיגע יודישע עמיגראציע. מיר מוזען גרינ־דען אנ׳אבטיילונג פון דער יודישער קאלאניאל־באנק אין ניו־יארק, וועלכע וועט זיין אי א פאר־בעריטונג פון דער ציוניסטישער פאלקס־פאלי־טיק. אי א גליק פאר די עמיגראנטען, די ציו־ניסטישע ארגאניזאציע מוז שאפען א ספעצי־עלען עמיגראציאנס־דעפארטאמענט, וועלכער זאל פיהרען דעם שטראם פון עמיגראציע קיין אמעריקא און קיין ארץ ישראל.

די צאהלרייכע פערזאמלונג האט אויסגע־הערט דעם פארטראג מיט א גרויסען אינטערעס און האט בעדאנקט דעם רעדנער מיט זעהר וואַ־רימע אפלאדיסמענטען.

נאך דעם פארטראג האבען זיך אנגעהויבען לאנגע און הייסע וכוחים, פון די געגנער הא־בען געהערט ה׳ קאציק און ה׳ קאנטאראוויטש. עס האבען אויך געהרעדט די ה״ה לעווינסאן, אנ־שלאוויץ, ראזענבלום און סלאר. דער רעפע־רענט האט צולעצט געענטפערט די געגנער און האט זעהר שארף קריטיזירט זייערע מיינונגען נאכוויזענדיג, וויי אונלאגיש און אונבעגרינדעט זיי זענען. די פערזאמלונג האט זיך געענדיגט שפעט אין דער נאכט און זעהר א געהויבענער און בעגייסטערטער שטימונג.

ל. א.

FANØ-BAD (אויף יוליאנדס מערב־ברעג)
פריהלינג ביים ברעג פון ים
מעבליירטע ווילעס און זומער־היזער (דאטשעס) פאר אייגענע הויז־סיהרונג
זענען ביליג צו פערדינגען.
דער שטראנד־האטעל (פענסיאן־האטעל) נעהמט אן פענסיאנערען
צו 28 קר. אוואך אלעס פריי. וועג מען וואהנט א לענגערע צייט
אין פאר פאמיליען ביליגער. קארטספאנדענץ: דעוויש דייטש אין ענגליש.
FRANZ BECK, FANØBAD.

צו אונזערע אבאנענטען
אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג
„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 5 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עקספארט-הויז
טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Manufakturvarer — **מאנופאקטור**

köbes bedst og billigst — וואהרען קויפט מען

F. C. DAHL, — בעסער און ביליגער

31 Frederiksborggade 31 — ביי — פ. צ. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

די דרוקעריי
פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"
מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש.

יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

„MEDOVA"
THE
er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Barnevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

PFAFF
Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** HOLMENS KANAL 5

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט־קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף פסח־דיגע קוכענס.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.

דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

א פעהיגער האנדנייער אדער האנדנייערקע

קען בעקומען גלייך ארבייט.

האלמענסגאדע 33, 3־טע זאל.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

ניט צווישען יודען אזא נידערטרעכטיגער יחיד וועלכער זאל פאר דער דאזיגער אויפפאדערונג פון די פאליאקען אין עסטרייך מאכען פעראנט־ווארטליך די פאליאקען פון רוסלאנד. נאר די אנטיסעמיטען קאנען זיין אזוי חוצפה׳דיג. נאך מעהר, זיי רופען־אן אפילו די פוילישע סאקאלען „א יודישע ארגאניזאציע״, ווערענד די פוילישע שיסער און סאקאלען זענען ניט וועניגער אנטיסעמיטען ווי אנדערע „דרוזשינעס״, און ליט ווי די רוסישע צייטונגען בעשטעטיגען, ערלויבען זיי זיך איבער יודען אלערליי גוואלד־טאטען, אזש ביז פאגראמען״.

די צייטונג ענדיגט, אז די ווילדע מעשים פון די נאראדאווצעס האבען זאגאר א גוטע זייט. „וואס מעהר די ענדעציע (נאראדאוועדעמאקראטיע) ווייזט ארויס אכזריות בנוגע צו ניט־פאליאקען אז״וו, אלץ דייטליכער שטעלט זי זיך ארויס א צייגניש פון מאראלער ארעמקייט״.

א צו שוואכע נחמה!

ענגלישע אוני־ווערזיטעטען.

ווען ס׳איז אויסגעבראכען די מלחמה — האבען די יודישע סטודענטען פון רוסלאנד, וואס האבען זיך געפונען כמעט אין אלע אויסלענדישע אוניווערזיטעטען, געמוזט רעאגירען אויף איהר אזוי אדער אנדערש. די, וואס האבען גע־לערענט אין דייטשלאנד און אין עסטרייך און זענען נישט בייצייטענס אבגעפאהרען, זענען פערהאלטען געווארען אלס קריעגס־געפאנגענע. אין פראנקרייך און אין בעלגיען אבער האבען פיעל פון זיי גענומען א הייסען אנטייל אין פער־טיידיגען די דאזיגע לענדער. פיעל פון די דא־זיגע סטודענטען זענען דער׳הרג׳עט געווארען. איבער 60 זענען אוועקגעפיהרט געווארען אלס קריעגס־געפאנגענע קיין דייטשלאנד, און בלויז אנ׳אונבעדייטענדער טייל פון זיי איז אנגעקומען מיט די בעלגיער קיין ענגלאנד, וואו ס׳האבען שוין געפונען א היים אייניגע סטודענ־טען. וועלכע זענען בעצייטענס אנטלאפען פון דייטשלאנד.

ענגלאנד האט ארויסגעוויזען אלע היימלא־זע א קאלאסאלע מאטעריעלע שטיצע. זי האט אויך ברייט און גאסטפריינדליך געעפענט פאר זיי די קהירען פון זייערע אוניווערזיטעטען, אין וועלכע ס׳פלעגען געוועהנליך קענען אנקומען בלויז רייכע לייט, ווייל דער שכר־למוד אין זיי זיין זעהר טייער. די סטודענטען אבער האט מען צוגענומען אין די אוניווערזיטעטען אומזיסט מיט׳ן תנאי, אז זיי זאלען נאך דער מלחמה איינ־צאהלען פאר׳ן לערנען. כדי צו פערלייכטערען פאר די סטודענטען די למודים האבען די ענגלי־שע פראפעסארען פארגעלעגט זייערע בעלגישע קאלעגען צו לייענען צוגאב־לעקציעס אויף פראנצויזיש. די ערשטע עקזאמענס זענען אויך פארגעקומען אויף פראנצויזיש. פאר סטודענטען פון אלא פאקולטעטען זענען איינגעארדענט גע־ווארען קורסען פון ענגלישער שפראך און אין לאנדאנער קעניגליכער אוניווערזיטעט פיהרט־אן מיט די דאזיגע קורסען דער דעקאן (עלט־סטער פראפעסאר) אליין פון פילאלאגישען פא־קולטעט אטקין.

דאס אלץ האט מען זעהר פריינדליך געטהון אויך פאר די רוסישע סטודענטען וואס זייער פינקטליכע צאהל איז נאך ביז יעצט נישט פעסטגעשטעלט געווארען. ס׳איז בלויז בעוואוסט, אז אין לאנדאנער הויכשולען זענען זיי פארהאן לערך 100, דערביי זענען פארהאן אין דער קע־ניגליכער אוניווערזיטעט — 64: דערפון זענען ניין צעהנטעל — יודען, וועלכע זענען אנגעקו־מען אהער אהן מיטלען.

געשטיצט די סטודענטען האט דער יודישער צענטראל־קאמיטעט פאר היימלאזע. ווען דער רעקטאר פון דער קעניגליכער אוניווערזיטעט האט געמוזט מאכען עקסטרא־הוצאות אויף איינ־קויפען פאר די ניי־אנגעקומענע סטודענטען לעהר־ביכער, אינסטרומענטען אא״וו. האט ער בעשלאסען זיך ווענדען נאך הילף צו די ענגלי־שע יודען דורכ׳ן יודישען פראפעסאר גאלענץ דעם סעקרעטאר פון דער ענגלישער אקאדעמיע. די ענגלישע יודען האבען זיך פריינדליך אבגע־רופען און האבען גלייך אריינגעטראגען 6.000 רובל אויף דעקען טיילווייז די הוצאות און הא־בען געדאנקט דעם רעקטאר פאר אלץ וואס ער האט געטהון פאר זייערע ברידער פון איין גלוי־בען.

ווען ניט די ענגלישע יודען און בעזונדערס דער ענגלישער־יודישער קאמיטעט וועלכער האט גענומען אונטער זיין אויפזיכט אלע היימ־לאזע יודען, דערין אויך די סטודענטען, וואל־טען די לעצטע אדער אויסגעשטארבען דארט פון הונגער אדער זיי וואלטען שוין לאנג גע־מוזט פערלאזען ענגלאנד.

ביסמארק און די יודען.

צוליעב דעם 100־טען געבורטס־טאג פון ביסמארק, דערצעהלען די צייטונגען אייניגע עפיזאדען, וועלכע כאראקטעריזירען ביסמארקס בעציהונגען צום יודענטום. זיין פערהעלטניס צום יודישען באנקיר בלייכרעדער איז שוין פון לאנג בעקאנט, וועניגער בעקאנט איז, אז א דאנק ביסמארק׳ן איז איוד ד׳ר ווילהעלם קאהן האט זיך אויסגעבילדעט פאר די דיפלאמאטישע קאר־יערע, ער האט אבער נישט געקאנט אהן שמד זיין אידעאל דערגרייכען. א דאנק ביסמארקען איז קאהן געווארען לעגאציאנס־ראט. בעציע־הענדיג זיך אויף קאהן׳ס האלטען ביים יודישען גלויבען האט איהם ביסמארק געזאגט: „מיר הא־בען אייך שוין פון לאנג אלס א טאפפערען מאן דערקענט״.

אמאל איז ביסמארק געקומען אין בעגלייטונג פון נאך אנדערע הויכגעשטעלטע פערזאנען צום חנוכת־הבית פון דעם בערלינער אראניענבורגער טעמפעל.

בכלל אבער איז ביסמארק׳ס בעציעהונג צו יודען און יודענטום נישט קאנסעקווענט, זעהר אפט האט זיך אין איהם דערוועקט דער אלטער יונקער, און דעמאלט פלעגט ער זיך בעציהען ספעציעל צו זיינע יודישע געגנער מיט דער גרעסטער פעראכטונג. ער האט אבער אויך גע־וואוסט צו שעצען די מעלות פון די יודען. און איינמאל האט ער זיך זאגאר ארויסגעזאגט פאר געמישטע שדוכים צווישען דייטשען און יודען צוליעב א פערבעסערונג פון דער ארישער ראסע.

סווען העדין איבער יודען.

מחמת אייניגע דייטשע בלעטער האבען גע־בראכט די השערה, אז דער בעוואוסטער שווע־דישער פארשער סווען העדין איז א יוד, האט זיך צו איהם געווענדט דער דייטשער יודישער שריפטשטעלער ד״ר קאהוט מיט א פראגע צי דאס איז אמת. סווען העדין שרייבט, אז דאס איז נישט אמת, אז נאר דער אור־עלטער־זיידע פון זיין מוטער איז געווען א יוד, וועלכער האט זיך גע׳שמד׳ט. טראצדעם, שרייבט העדין, אז ער פיהלט די גרעסטע בעוואונדערונג פאר די יודען און פאר דאס גרויסע און שעהנע, וואס זיי הא־בען געלייסטעט.

יודישע נייעס

(א יודישע דאנק־תפלה לכבוד פשעמישל). דעם 11־טען מארט איז אין פעטראגראדער הויפט־סינאגאגע פארגעקומען א דאנק־תפלה לכבוד דעם, וואס די רוסישע ארמעע איז אריין אין פשעמישל.

דער ראב־נער מ. ג. אייזענשטאדט האט אבגעריכט א תפלה פאר׳ן נצחון, וואס איז גע־שענקט געווארען דעם רוסישען מיליטער, פאר׳ן געזונד פון קייזער, די אלערהעכסטע פאמיליע און דעם העכסטען הויפט־קאמאנדיר. דער הויפט־חזן ה׳ רויטמאן האט אין דער בעגלייטונג פון כאר געזונגען אמענדע קאפיטלעך תהלים און תפלות.

(היימלאזע יודען). ס׳איז ארויס א צירקוליאר־פעראר־דנונג פון דער העכערער אד־מיניסטראציע וועגען דעם, אז יודען, וואס ווע־רען ארויסגעשיקט פונ׳ם ראיאן פון די מלחמה־אפעראציעס, ווערט ערלויבט צו וואוינען אויף דער לינקער זייט פון טייך דניעפר אין מאהי־לעווער, טשערניגאווער, פאלטאווער, יעקאטערי־נאסלאווער און טאוורישער גובערניעס. א חוץ אויף קריטער האלב־אינזעל.

(ערלויבט קומען קיין פעטרא־גראד). דער רוסישער דעפארטאמענט פאר אלגעמיינע ענינים אין מיניסטעריום פון אינערן האט געמעלדעט דעם פעטראגראדער גראדאנא־טשאלניק, אז דער אינערן־מיניסטער האט ער־לויבט צייטווייליג צו פערוויילען אין פעטרא־גראד יודען פארשטעהער פון בערזע־קאמיטע־טען, כדי אנטיילצונעהמען אינ׳ם אלרוסישען עקסטרא־צוזאמענפאהר פון דער בערזע מיט׳ן תנאי, אז די דאזיגע יודען זאלען פארשטעלען צייגנישען פונ׳ם צוזאמענפאהר פון די בערזע־פארשטעהער.

(זיי רוהען ניט...) דער סטראטאייער גובערנאטאר האט דערלאנגט אין 1־טען דעפאר־טאמענט פון רוסישען סענאט א ראפארט, אין וועלכען ער האט געבעטען צו ערקלערען די פראגע וועגען דעם, צי זענען יודען, וואס האנד־לען מיט ארדענס, פעראנטווארטליך לויט וועל־כען מענשען פון נישט קריסטליכען גלויבען איז פערוועהרט צו פערקויפען איקאנעס, צלמים און אנדערע קריסטליכע רעליגיעזע בילדער.

דער סענאט האט איבערגעלאזט דעם רא־פארט פון גובערנאטאר אהן רעזולטאט, דערפאר, ווייל דאס דערוועקען א השתדלות וועגען ער־קלערען די דאזיגע פראגע געהערט נישט צו דער קאמפעטענץ פון דער אדמיניסטראטיווער מאכט, נאר פון געריכט, אין וועלכען ס׳וועט דערוועקט ווערען א פערפאלגונג געגען די יודישע סוחרים פאר עובר זיין אויפ׳ן דערמאהנטען ארטיקלען.

(א מיניסטער געגען אנטיסעמיטיזם.) דער איטאליענישער בילדונגס מיניסטער פובלי־צירט אין דער אמטטליכער צייטונג פון איטא־ליען די צואה פונ׳ם אינושינער עמילא טרעוועס, וועלכער האט איבערגעלאזט דעם בילדונגס מי־ניסטער א סומע פון 10.000 לירען מיט׳ן צוועק, דאס געלד אויסצוצאהלען דעם, ווער עס וועט אנשרייבען דאס בעסטע ווערק געגען ראסען און רעליגיאנס־האס. ספעציעל קעגען אנטיסעמיטיזם צו דעם קאנקורס ווערד יעדער אהן אונטערשיעד פון מלוכה־צוגעהעריגקייט צוגעלאזען, נור דאס בוך מוז זיין געשריעבען אין איטאליעניש.

בריעף אין רעדאקציע.

ערלויבט אונז אבצודרוקען אין אייער ווער־טער צייטונג פאלגענדע ציילען:

מיר דאנקען הערצליך „די פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען פאר די גוטע און פריינדליך הארציגע בעהאנדלונג די געסט פון דער פאלקס קיך״ אום פסח. די פאלקס קיך איז געווען פאר אונז ניט אבילוג־גוטער אנשטאלט פון כשרות אום פסח — נאר אויך א היים. די פייערליכקייט פון יום־טוב אין „פאלקס־קיך״ האט אונז געגע־בען א שטיקעל טרייסט אין אונזער בענקענעש נאכ׳ן ווייטען היום...

אויך דאנקען מיר בעזונדער דעם ראבינער ה׳ ד״ר שארנשטיין, פאר זיין שווערע מיה און גרויסע ארבייט אין דער דאזיגער נויטיגער זאך ווי אויך אלע איבריגע מיטהעלפער אדער אנ־טייל־נעהמער.

א בעזונדערען דאנק גיעבען מיר די גע־עהרטע פרוי שפיעלפויגעל.

מיט דרך ארץ.

די געסט און בעזוכער פון פאלקס־קיך.

קאפענהאגענער ביורא

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (וועסטער־גאדע 1) טיילט מיט, אז דורך דער פערמיטלונג פון ביורא קאן מען אריבערשיקען געלד קיין ארץ־ישראל.

די יודען און דער פריעדענס־קאנגרעס

פון לאנדאן איז אנגעקומען א ידיעה, אז די „אנגלא־דזשואיש־אסאסיאיישאן" מאכט הכנות צו פערטרעטען די יודישע אינטערעסען ביי דעם פריעדענס־קאנגרעס, וועלכער וועט איינ־בערופען ווערען, ווי מען רעכענט, נאך דער מלחמה. די ידיעה טראגט ניט דערווייל אויף זיך קיין זיכערען שטעמפעל, זי איז אנאנים. אויך ווייסען מיר ניט אין וואס בעשטעהען די פאר־בערייטענדע שריט פון דער אויבענדערמאהנ־טער „אסאסיאיישאן" און ווי רעכענט מען דארט אין לאנדאן צו ארגאניזירען די פערטרעטונג פון די יודישע אינטערעסען אויף דעם קינפטי־גען פריעדענס־קאנגרעס. מיינט דער אריסטא־קראטישער אדער ריכטיגער דער פלוטאקראטי־שער ענגליש־יודישער מנין, אז ער אליין קאן מוציא זיין אויפ'ן קאנגרעס דעם כלל ישראל, ווי ער האט דאס ניט איין מאל שוין פערזוכט ביי אנדערע קלענערע געלעגענהייטען, אדער האט ער אפשר בדעה איינצולאדען נאך אנדע־רע פערטרעטער. און ווען זיי ווילען שוין איינ־לאדען אויך אנדערע פערטרעטער, וועלען זיך די ענגלישע מיוחסים ווענדען צו די יודישע עקזיסטירענדע פאלקס־ארגאניזאציאנען, אדער צו זייערע מקורבים פון די אנדערע לענדער, דאס הייסט צו די, וואס שטעהען אויפ'ן שפיץ פון די כלומר'שטע ארגאניזאציאנען און וואס זענען נאהנט צו די מיטגליעדער פון דער „אנ־גלא־דזשואיש־אסאסיאיישאן" אי נאך זייער גייסט, אי נאך זייער געזעלשאפטליכע שטעלונג.

עס איז כדאי, אז די יודישע עפענטליכע מיינונג זאל בעצייטענס אויפמערקזאם געמאכט ווערען אויף די וויכטיגקייט פון די שריט, וועל־כע ווערען אונטערנומען אדער קאנען איצט אונטערנומען ווערען פון פערשיעדענע זייטען אין דער יודען־פראגע, כדי עס זאלען בעצייטען פערמיעדען ווערען די פעהלער. פון וועלכע די יודישע אינטערנאציאנאלע פאליטיק האט שטענ־דיג געליטען, ווען עס זאל נאר זיין ערלויבט אנצורופען שתדלנות מיט דעם נאמען פאליטיק.

אין די לעצטע צוואנציג יאהר האבען פיעל פון אונזערע כלל־טהוער און פובליציסטען גע־שפראכען פון אנ'אלגעמיינער יודישער ארגאני־זאציאן, וועלכע זאל האבען דאס רעכט צו רע־דען אין נאמען פון געזאמטען יודישען פאלק און פערטרעטען זיינע אינטערעסען אויף אינ־טערנאציאנאלע קאנגרעסען אדער קאנפערענ־צען, וואס קומען פאר פון צייט צו צייט. מען האט געפיהלט, אז די בעשטעהענדע יודישע ארגאניזאציאנען, ווי גרויס זיי זאלען ניט זיין און ווי ברייט עס זאל ניט זיין זייער פראגראם זענען ניט בעפאלמעכטיגט פון גאנצען פאלק אלס געשלאסענע נאציאנאלע איינהייט. מען האט גע'חלומט פון א פאלקס־אומפאסענדער ארגאניזאציאן, וואס זאל ארומנעהמען אלע גע־זעלשאפטליכע קלאסען נאך זייער עקאנאמי־שער סטרוקטור און אלע גייסטיגע ריכטונגען נאך זייערע פערשיעדענע וועלט־אנשויאונגען און ציעלען.

א שעהנער געדאנק! מיר זענען זיכער, אז קיין נאציאנאל־געזונדער יוד קאן ניט זיין אנ־קעגען דיזען געדאנק. ליידער אבער איז ער ניט אויספיהרבאר, ווייל ער רעכענט זיך ניט מיט דער בעשאפענהייט פון דעם גלות. דער געדאנק פון אנ'אלגעמיינער יודיש־נאציאנאלער ארגא־ניזאציאן איז אויפגעבויט אויף דער „איבערוויג־דונג פון דעם גלות". דאס הייסט אויף דער פערנייגונג פון דעם גלות אין גלות גופא. דער גלות בעשטעהט דאך ניט נאר אין דער געאגרא־פישער צערשטרייטהייט, ער בעשטעהט הויפט־זעכליך דערין, וואס פערשיעדענע חלקים פון פאלק האבען די מעגליכקייט אבצוקעהרען זיך פון זייער נאציאנאלער איינהייט.

דער דייטש, דער פראנצויז, דער ענגלענ־דער א. ז. וו. קאן זיין קאנסערוואטיוו געזאגען אדער פרייזיניג, ארטאדאקס אדער רעפארמער אין רעליגיעזע אנגעלעגענהייטען, ער האט אבער ניט דעם ווילען און ניט די מעגליכקייט אויסצושליסען זיך פון זיין אומה. ער בלייבט שטענדיג א דייטש, א פראנצויז, אנ'ענגלענדער א. ז. וו. ער קאן אפילו שווערמען פאר קאס־מאפאליטישע אידעען, זיין קאסמאפאליטיזם קאן אבער קיין מאל ניט ארויס פון דעם אידעען־קרייז, אין פראקטישען לעבען מוז ער זיך אונ־טערגעבען דער נאציאנאלער סביבה. די שולע, די ליטעראטור, דאס טעאטער, די קונסט־גאלע־רייען, די מוזעען און די גאנצע געזעלשאפט זענען ניט פארבלאז, זיי טראגען אויף זיך אין דער גאנצער וועלט א נאציאנאלען שטעמפעל.

העצערייען פון פוי־לישע אנטיסעמיטען.

דער לעצטע נומער פון דעם יודיש־פוילישען בלאט „אפינא זשידאווסקא" גיט אנ'איבערזיכט אויף דער גלענצענדער בעטייליגונג פון יודען אין דער היינטיגער גרויסער מלחמה, און די גבורות, וואס זיי האבען שוין ארויסגעוויזען און וואס זענען אנערקענט געווארען אפילו דורך די גרעסטע רעאקציאנערען אין רוסלאנד. די צייט־טונג געהט דאן אריבער צו דער שענדליכער העצעריי, וואס די פוילישע אנטיסעמיטישע פרעסע פיהרט אהן אויפהער געגען יודען, וועל־לענדיג זיי לאדען אין די אויגען פון רוסלאנד.

גאר צום ערשטען האבען זיי געפרובט מסר'ן יודען פון רוסלאנד, אז זיי שטרעבען צו גערמאניזאציע. אבער דערמיט לא די וואס זיי האבען פערפעהלט דעם צוועק. נאר זיי האבען געברענגט א גאנץ ענגעגענזעצטען רעזולטאט, די גאנצע רוסישע פרעסע, פון די פראגרעסיווע ביז די גאנץ געמעסיגטע, איז ארויסגעטראטען געגען די דאזיגע נידערטרעכטיגע מסירות מיט הייסען פראטעסט. די גאנץ מעסיגע, און זאגאר די אנטיסעמיטען, האבען ניט־צוויידייטיג ער־קלערט, אז צורייצען די בירגער וואס קעמפפען צוזאמען אין דער רוסישער ארמעע, קאנען נאר די שונאים פון רוסלאנד אז"וו.

„די צווייגראשענדיגע זענען צומישט גע־ווארען און גענומען שעפען דעם סם פון מסי־רות פון אנ'אנדער פעסעל. זיי בעמיהען זיך, אויפ'ן קאס פון די רוסישע יודען ארויסווארפען די שולד פאר די מעשים פון די גאליצישע יו־דען, וועלכע בעשטעהט כלומר'שט אין זייער שפיאנעריי לטובת עסטרייך. וועלענדיג אונז פערשליסען דאס מויל, ציהט־ארויס די „דווי גראשע" איהרע טעמים פון א אפיציעלען דאקו־מענט. עס איז קלאר, אז אין יעצטיגען מאמענט קאנען מיר נאר ענטפערען אז פרינציפיעל קא־נען די יודען פון דער רוסישער מדינה ניט זיין פעראנטווארטליך פאר די מעשים פון די יודען וועלכע קעמפפען אדער ערשט ניט־לאנג גע־קעמפפט אין דער פיינדליכער ארמיע. אין דער זעלבער לאגע געפינען זיך דאך אויך די פאלקס־קען אז"וו.

די „אפינא זשידאווסקא" ברענגט דאן ר' מיינונג פון דעם בעאמטען פוריש קעוויטש (ברי־דער פונ'ם דעפוטאט) אין זיין אפיציעלען בע־ריכט, וועלכער זאגט, אז די גאליציאנישע יודען זענען כלל ניט קיין געבוירענע אויסטראקען אדער גערמאנאפילען (ליעבהאבער פון דייטשען) גאנץ איינפאך, איבעראל וואו יודען וואוינען ערפילען זיי מיט'ן גאנצען פלייס די פליכטען וואס די געהעריגע מלוכה לעגט־ארויף אויף זיי דאן זאגט די „אפיניא זשיד.":

„ווען מיר זאלען וועלען, ווי דער ענדעצ־קער (נ. ד.) ארגאן זשאנגלירען מיט דאקומענטען עקזעסטירט דאך אויך אנ'אפיציעלער דאקומענט וועלכער בעפלעקט פיעל מעהר ווי ד' יודען די גאליציש־פוילישע סאקאלען און שיסער פאר וואר־פענדיג זיי, ניט בלויז אז זיי קעמפפען גע־גען סלאוויאניזם לטובת דעם גערמאניזם, אויך אז זיי בענוצען זיך ווי בארבארען אויפרייסענדע קוילען און יעדאך געפינט

אין לאזארעט.

— א סך סאלדאטען זענען שוין דא איבער־געווען אין דעם דאזיגען לאזארעט — זאגט צו מיר איינע פון די בארמהערציגע שוועסטער — נאר אזא מאדנעם סאלדאט, ווי דער, זעה איך צום ערשטען מאל.

זי האט מיר אנגעוויזען מיט דער האנד אויף איינעם פון די פערוואונדעטע, וואס דער קאפ איז ביי איהם פערבאנדאזשירט כמעט ביז די אויגען.

— א גאנצע טאג ליעגט ער און שווייגט אדער שעפטשעט עפיס אין דער שטיל ווי ער וואלט מתפלל זיין צו גאט. און אז די פרעגסט איהם צי פערלאנגט ער נישט עפעס וואס, ענט־זאגט ער זיך. — „א דאנק זאגט ער — שוועסטע־ריל כ'דארף קיין זאך נישט. נאר פעטראוו, דאכט זיך, וויל עסען". פ. דאס איז זיין שכן, וואס ליעגט מיט איהם אין איין רייה — פערטיישט מיר די שוועסטער — ער זארגט זיך אלץ ווע־גען איהם. אדער וועגען די איבעריגע שכנים, און אליין דארף ער גארנישט.

איך בין צוגעגאנגען צום פערבאנדאזשיר־טען סאלדאט. אויף מיר האבען געקוקט צוויי גרויסע שווארצע אויגען, אין וועלכע עס איז גע־לעגען אויסגעגאסען א מיעדקייט און שרעק, פון דער בארמהערציגער שוועסטער האב איך שוין געוואוסט, אז ער הייסט מ., שוין געוואוסט אויך פיעל־וועניג זיין געשיכטע און, נישט אריינ־געהענדיג מיט איהם אין קיין געשפרעך, האב איך שוין געוואלט אוועקגעהן פון זיין בעט, ווי פלוצים האט ער מיר נאכגעשריען:

— זייט אזוי גוט, זייט אזוי גוט!

איך האב זיך אומגעקעהרט.

— איהר זענט א יוד?

— יא.

ער האט אפוירגענומען פון אונטער דער קאלדרע זיין מאגערע האנד און מיר אויסגע־שטרעקט.

— איהר ווייסט נישט: אין לאדז זענען אונ־זערע?

איך האב איהם נישט געוואלט מצער זיין און געשאקעלט מ'ט'ן קאפ.

— איך בין א לאדזער און האב דארט די גאנצע פאמיליע, א ווייב, א מוטער און פיער קינדער. איך בין א רעזערוויסט.

עס איז קענטיג, געווען, דאס ער האט חשק א ביסעל אויסצוריידען זיך דאס הארץ, און איך האב זיך אוועקגעזעצט נעבען איהם.

די מאביליזאציע האט מיך געטראפען א קראנקען. איך בין דאן געווען נאר־וואס נאך א לונגען־עגטצינדונג, אין אנ'אנדערע, געוועהנ־ליכע צייט, קען זיין, וואלט איך זיך געסטארעט, אויפ'ן דאזיגען גרונד, צו בעפרייען. איצטער אבעד ווען עס האנדעלט זיך אין אזא גרויסע זאך... איך דארף דאך אייך נישט דערצעהעלען, איהר פערשטעהט דאך אליין, בקיצור, איך האב געזאגט דער קאמיסיע אז איך בין פאלקאם גע־זונד... צוזאמען מיט'ן פאלק בין איך דורכגע גאנגען גאנץ מזרח־גאליציען, האב זיך בעטייליגט אין די בעריהמסטע שלאכטען ביי ר. אן ס.. האב אנטייל גענומען אין פערשיעדענע ראוו־וועדקעס און איינמאל בין איך שיער נישט אריינגעפאלען אין פלען. דאס איז דאס מאמענט שרעקליכע, וואס איך האב איבער דער גאנצע צייט איבערגעלעבט, ווארום איהר דארפט וויסען זיין, דאס איך האב איינמאל פאר אלע מאל גע־געבען זיך דאס ווארט: א יוד טאר זיך ניט אונ־טערגעבען. א יוד מוז שטעהן אויפ'ן פלאץ! און דאס נישט צוליעב זיך נישט צוליעב דעם, בכדי מ'זאל מיר זאגען א דאנק, אדער געבען א נאב־ראדע — חלילה וחס!

(ענדע קומט)

מ. ל.

Jüdische Volkszeitung № 94 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פריז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מאנטאג כט׳ ניסן תרע״ה (12. April 1915)

גרויסע שלאכטען אין די קארפאטען.

געשטארבען דער גרויסער יודישער דיכטער י. ל. פרץ.

געשטארבען י. ל. פרץ.

וואַרשא, 11־טען אפריל.

(ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקסצייטונג.)

אין דער פאריגער נאכט איז געשטארבען פלוצלונג דער גרויסער יודישער שריפטשטעלער און פאלקס־דיכטער י. ל. פרץ.

זיין טויט האט ארויסגערופען ביי דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג א טיעפען טרויער.

אויפן קבר פון י. ל. פרץ.

א טיף־טרויעריגע בשורה האט אונז גע־בראכט דער טעלעגראף. אונזער גרויסער פאלק־דיכטער, אינזער בעליבטער און געניאלער י. ל. פרץ איז געשטארבען. א סך צרות האָ־בען מיר א דורכגעלעבט אין דער לעצטער צייט, פיעל פון־אנדערען זענען פערגאסען געוואָרען אויף דער יודישער גאס און פון א סך יודיש לייד און מיין האבען מיר געהערט אין דעם פערלויף פון דריי־פיר טרויעריגען יאהר. און דאך וועָ־לט קיין דעם דאזיגען גרויסען אונגליק, פרץ׳ס טויט, א דורכפוהלען אלס אונזער טיפסטען פיעפץ, אלס דעם טיפסטען וואונד, מיט וועל־כען דאס פערטרויערטע יודישע הארץ קאן גע־הייַלען ווערען. פרץ׳ס טויט איז א טראגעדיע פאר׳ן גאנצען יודישען פאלק. מיר האבען פער־לאָרען אין אים אייניע פון די גרויסטע און הייַנטיגע געיי־שטאלטען. וועמען הארץ ס׳האט נאָך פיר־פונקט אין א מיערליכע ליעבע צום יודישען פאלק און וועמען קינסטלעריש פעדער הגם ארויסגערופען אין אלע קלאסען און שיכטען פון אונזער פאלק די טיעפסטע איבערגעבענ־קייט און א אינערליכע פארעהרונג צו אלע שעהנע פאלקסטימליכע אידעאלען פון דעם יודישען לעבען.

נאך איז פריש די וואונד. נאך צושטארק איז דער שמערץ אום צו קענען געבען א גע־העריגע שילדערונג פון דער גרוואלדיגער לי־טערארישער פערזענליכקייט. וועלכע מיר הא־בען אט איצט אנגעוואָרפען. אין די קומענדיגע נומערען וועלען מיר ברענגען א רייהע ארטיק־לען איבער אונזער פערשטארבענעם גרויסען פאלקסדיכטער.

און אין דיזער ביטערער שעה קענען מיר נאר נחמה געפינען אין דעם איינציגען געדאנק, אז דאס דאזיגע גרויסע לעבען האט ניט אומזיסט געארבייט און געקעמפט פאר זיין פאלק. אייי־ביג און אונפערגעסליך וועט אונז בלייבען די ליכטיגע געשטאלט פון י. ל. פרץ. וועלכע הגם אריינגעטראגען ליכט און פריידע דורך זיין שעהנעם פאלקסטימליכען גייסט אין אלע ליי־דענדע און זוכענדע הערצער פון אלט און יונג, פון דער דאזיגער גרויסער געשטאלט שעפען מיר אמונה אין א בעסערע צוקונפט און קלייבען מיט אונאויפהערליך צו ארבייטען פאר די בעס־טע אידעאלען פון אונזער פאלק.

* * *

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט דער קאפענ־האגענער ציוניסטען פעראין „אגודת הציונים בדנמרק" די טעג פעראנשטאלטען א גרויסע טרויער־פערזאמלונג צום אנדענקען פון דעם פערשטארבענעם פאלקס־דיכטער י. ל. פרץ.

אין דעם אוועגד זאלען זיך בעשייליגען אלע שיכטען פון דער קאפענהאגענער יודישער בע־פעלקערונג, איבער די איינצעלהייטען פון דער פערזאמלונג וועט מען נאך מודיע זיין.

דער קארפאטען־קאמפף.

פעטראגראד, 11. אפריל (אפיציעל). אין די קארפאטען האבען מיר אין דער ריכטונג פון מעצאלאבארץ פערטריבען דעם פיינד פון וויי־ראוא.

אין דרום פון וואליא־מיהאווא האבען מיר עראבערט די הויך 909. אזוי אז דער פיינד איז געטריבען צוריק אויפן גאנצען קארפאטען־פראנט.

אין דער נעגענד ביי ראסטאק, האט דער פיינד בעקומען בעדייטענדע פערשטארקונגען, פער האט דא פארגענומען א פערביטערטען גע־גען־אנגריף. אבער מיר האבען איהם צוריקגע־שלאגען און דערבייַ געפאנגען 1000 מאן, צווי־שען זיי 20 אפיצירען.

אונזערע מחנות, וועלכע האבען זיך דורכ־געריסען א וועג דורך שניי, וואס איז געווען איבער צוויי מעטער טיף, האבען זיך אין מע־רערע פונקטען דערנעהגטערט צום טהאל אוזאק.

ביי ראָזאנקא האט דער פיינד געמאכט צוויי אנגריפען, אבער אהן רעזולטאטען.

פון מערב־פראנט.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 11. (אפיציעל). אויף דעם מערב־די־גען קריעגספלאץ האבען מיר ביי דריגראכטען געזונען געפאנגען פון,די בעלגיער 5 אפיצירען און 120 סאלדאטען אין עראבערט 5 מאשין־געווערען.

אין שאמפאין האבען אונזערע מחנות אב־געלעדיגט די שוץ־גריבער אין צפון פון באסא־זשור, וועלכע די פראנצויזען האבען צושעדיגט דורך שוועכער ארטילעריע. פראָנצויזישע אנ־גריפען האבען מיר צוריקגעשלאגען.

דער קאמפף צווישען מאאס און מאסעל דויערט נאך. אין דרום־מערב פון שאטא־סאלאן האבען מיר געזונען געפאנגען 2 אפיצירען און 101 מאן.

אין די וואגעזען איז דא לאגע אונטערגעדרט

פראנצויזישע מעלדונג.

פאריז, 11. אפריל (אפיציעל). צווישען מא־אס און מאסעל האבען מיר געמאכט נייע פאָרט־שריטען. אין וואלד מארטמארע האבען מיר עראבערט א נייע ליניע שוץ־גריבער אין צוריק־געשלאגען א געגען־אנגריף.

ביי עפארגע האבען מיר געהאט א בעדיי־טענדען נצחון. מיר האבען עראבערט די פיינד־ליכע פעסטונגס־פאזיציעס. ביי וועלכע דער פיינד האט בעאפפערט אין די לעצטע 2 מאנא־טען ביז 30.000 מאן. זיי האבען אנגעשטרענגט אלע זייערע קרעפטען אויף צו בעהאלטען דיזע וויכטיגע פאזיציע, אבער ס׳איז זיי ניט גע־לונ־גען.

אגודת הציונים בדנמרק.

מביעה את צערה העמוק על מות הסופר המצורר העממי הגדול מר י. ל. פרץ ז״ל

הועד.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־נעלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע דייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 49 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Manufakturvarer — **מאנופאקטור**

købes bedst og billigst — וואהרען קויפט מען

F. C. DAHL, — בעסער און ביליגער — ביי —

31 Frederiksborggade 31 — פ. צ. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. **רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.**

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Barnevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til øje Priser. Afbet. indr.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** HOLMENS KANAL 5

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Tervegade עק

ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף מאנדיגע קוכענס.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.

דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

א פעהיגער האנדנייער אדער האנדנייערקע

קען בעקומען גלייך ארבייס.

האלמענסגאדע 33, 3־טע זאל.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבער־הויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II. 1

Tlf. Byen 3959.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

ערלויבען צו באקען מצות פון ריינער מעהל, ואר דער קאמענדאנט האט געענטפערט „ביי אונז אין דייטשלאנד איז דאס געזעץ הארט ווי שטאהל. קיין שום אויסנאהמען קאנען פאר קיין ניש געמאכט ווערען" און ווי וועלענדיג ברייסטען דעם רב האט ער צו געגעבען „אין מלחמה־צייט מוז מען זיך פון פיעלע זאכען אבראגען, ביי אונז אין גאנץ דייטשלאנד וועט מען אויף דעם קומענדען אסטערען (קריסטליכע פאסטא) נישט ערלויבען צו באקען קיין אסטערען קוכען.

דער רב האט דאן אויפמערקזאם געמאכט דעם קאמענדאנט אז אין דער צייט, ווען די אסטערען־קוכען זענען פאר די דייטשען נישט מעהר ווי א מנהג, זענען די מצות ביי די יודען איינע פון די גרונד יסודות פון דער רעליגיע, אז די יודישע געשיכטע ווייסט פיעל פאקטען וועגען מוסר־נפש זיין זיך צוליעב דער מצוה פון מצות אין פסח און אז די גרויסע מעהרהייט פון דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג וועט בעדער מסכים זיין צו ליידען הונגער אלע אכט טאג פסח און נישט עסען קיין חמץ.

דעם רב'ס ווערטער האבען געמאכט א ווירקונג און דער קאמענדאנט האט געענטפערט:

ביי אונז אין דייטשלאנד זענען אויך דא יודען, אויב די זאך איז אזוי ערנסט, ווי איהר שטעלט פאר, האט די דייטשע רעגיערונג גיווויס געמאכט אויסנאהמען פאר זיי. איך וועל אנפרעגען אין בערלין און אויב עס איז ערלויבט געוואר ער באקען מצות פון ריין מעהל אין דייטשלאנד וועל איך דאס אויך ערלויבען אין לאדז.

דער קאמענדאנט האט ווירקליך באלד טעלעגראפירט קיין בערלין און אויפ'ן צווייטען טאג האט ער בעקומען אנ'ענטפער, אז דאס באקען מצות איז ערלויבט. נאר מיט'ן בעדינג, אז יעדע פאמיליע זאל בעגרענצען איהר בעדערפעניש אין מצות ביז א מינימום.

דער דאזיגער תנאי איז אבער כלל נישט נויטיג געווען. א דאנק די שווערינקייטען מיט וועלכע עס איז געבונדען דאס ברענגען מעהל קיין לאדז קאסט א פוד מצות ביז 20 רובל, ביי אזא יקרות בעמיהט זיך יעדערער צו קויפען, וואס ווענינגער, קיין איבריגעס קויפט נאטירליך ניט נישט.

ענגלישע ציוניסטען.

דער צענטראל־קאמיטעט פון דער ענגלישער ציוניסטישער פעדעראציאן האט ארויסגעלאזט אנ'ערקלערונג אין וועלכער ער פאדערט א פעראייניגונג פון אלע יודישע כחות צו קעמפפען דער יודישע רעכט. די ערקלערונג איז פאלגענדע:

דער קאמיטעט אין ענטשלאסען צו העלפען קרוגען די יודען גלייכע בורגערליכע אין פאלעטישע רעכט אין די לענדער. וואו זיי האבען עס ניט, ער איז אויך גרייט מיטצוהעלפען אין אלע שריט וואס וועלען פארגענומען ווערען, ניט צו דערלאזען, אז דורך דעם איבערגאנג פון א טעריטאריע זאלען יודען וואו עס איז פערלירען ווערען איצטיגע רעכט.

באזעלער פראגראם. קיינמאל אין דער גאנצער ..ישער געשיכטע איז א פעראייניגטער יודישער כח ניט געווען נויטיגער איידער איצט. אין איצטיגען מאמענט דארפען די פערשיעדענע טיילען פון יודישען פאלק פערגעסען זייערע דיפערענצען און קומען צו א פעראייניגונג. עס איז די ערנסטע האפענונג פון דעם קאמיטעט דאס הארמאניע און אהדות וועלען איינגעפיהרט ווערען ביים יודישען פאלק".

פריזיווניקעס פון די פערנומע ערטער.

דאס רוסישע אינערען־מיניסטעריום האט ערקלערט, אז די פריזיווניקעס, וואס זענען געבוירען געווארען אין די ערטער אין פוילען, וועלכע זענען פערנומען דורכ'ן שונא, זענען איצט ניט פערפליכטעט זיך צו שטעלען צום מיליטער־פליכט. זיי וועלען גערופען ווערען צו ערפילען מיליטער־פליכט ערשט דענסמאל, ווען די רוסישע אדמיניסטראציע וועט זיך צוריקקערען אין די דאזיגע ערטער.

גאליצישע היימלאזע.

א לעמבערגער הויזבעזיצער און דירעקטאר פון א דרוקעריי ס. א., וועלכער האט געלעבט א צייט אלס היימלאזער אין פראג, האט דעם 14. מערץ זיך איבערגעצויגען מיט'ן בני־בית קיין וויען און האט דארט אנגענומען א פאסטען אלס זעצער אין א דרוקעריי. אין א פאאר טעג ארום האט ער בעקומען א מינדליכען בעפעהל פון דער פאליציי, אז ער זאל תיכף פערלאזען וויען, ווען נישט וועט מען איהם אבשיקען אין די באראקען אין לייבניץ. געגען דיזער אויסווייזונג, וועלכע איז אויך בעשטעטיגט געווארען פון אינערן־מיניסטעריום האט ה' ס. א. געמאכט א אנקלאגע צום רייכסטריבונאל. ווייל מיט דעם אויסווייזען זענען פערלעצט געווארען די קאנסטיטוציאנעלע געזעצען וועגען גלייכהייט פאר אלע בירגער אין זייער רעכט זיך צובעזעצען וואו זיי ווילען. די פעראדרנונג נישט אריינצולאזען קיין וויען בעציהט זיך נאר פאר די איינוואוינער פון גאליציען און בוקאווינא. דיזע ערלעטע אנקלאגע אין דעם ענין וועט צווינגען דעם רייכסטריבונאל צו א פרינציפיעלען פסק־דין.

דעפוטאט ברייטער אין סיביר.

דער יודישער דעפוטאט ברייטער, וועלכער האט זיך געפונען איז לעמבערג, בשעת די שטאט איז געווען פערנומען דורך די רוסען איז איצט פארשיקט געווארען קיין סיביר.

בשעת דעם איבערפיהרען קיין קיעוו איז ער אויפ'ן וועג שווער קראנק געווארען. מען האט געמוזט איהם צוריקפיהרען קיין לעמבערג, וואו ער איז געלעגען אין שפיטאל אונטער פאליציי־ליכער אויפזיכט. איצט איז אנגעקומען א ידיעה אז די רוסישע רעגירונג האט 1־טען מערץ הגם ברייטער איז נאך געווען קראנק, אנ'עקגעשלעפט איהם פון לעמבערג און איבערגעפיהרט [illegible] קיין [illegible] און סיביר.

יודישע נייעס

(א גלח פאר שמירת שבת אינ'ם אונגארישען שטעדטעל זשארנויציא האלטען די יודישע סוחרים אויך אום שבת אפען די קראמען. דער דין מייערזאהן האט נאכ'ן אויסברוך פון דער מלחמה בחנם געפרופט די דארטיגע יודען צו מוסר'ן, און זיי צו בעוועגען, שבת אבציהטען. אבער וואס עס איז דעם דין נישט געלונגען, דאס האט בעוויזען — דער קאטאלישער גייסטליכער פונ'ם שטעדטעל. נעמליך, ווי מען שרייבט צו דער „אלגעמיינער יודישער צייטונג", האט דער גלח פון זשארנויצא פאר עטליכע וואכען פון דער בימה אראב אויפגעפאדערט די פרומע קאטאליקען, אז זיי זאלען אזוי לאנג מיידען די יודישע קראמען, ביז זייערע בעליבתים וועלען נישט אבהיטען שבת לויט דעם יודישען דת. און די אויפפאדערונג פונ'ם קאטאלישען גייסטליכען האט געווירקט. באלד דערנאך האבען די יודישע סוחרים פונ'ם שטעדטעל ארויסגעגעבען אנ'אויפרוף צו די קריסטליכע איינוואוינער, אין וועלכען זיי בעטען זייערע קריסטליכע קונים זאלען זיך פאר שבת אלץ איינקויפען, ווייל זיי, די יודען, ווילען איצט אבהיטען שבת און גלייך ווי די גלויביגע פון די אנדערע אמונות בעטען גאט, אז ער זאל באלד שיקען שלום אויף דער וועלט.

נאך דעם אויפרוף, האט דער גייסטליכער נאך אמאל געהאלטען א רעדע פון דער בימה און געבעטען די פרומע קאטאליקען זיי זאלען אונטערשטיצען די יודישע סוחרים אין שמירת שבת.

51 ע ה ר ע ן ל י י ט.) אין דער צייט פונ'ם 1. ביז 22. מערץ, האבען זיך אין וייען גע'שמד'ט 32 יודישע פרויען און 19 מענער. צווישען די משומדים זענען פערטרעטען אלע קלאסען און שטאנדען, נעבען א פוהרמאן, א פערקויפערען און א הילפס אראייטערען, זענען דא אינזשענערען, דאקטוירים, אדוואקאטירס־לאנדידאטען סטודענדען און בעאמטע. צווישען די משומדים זענען פערטרעטען פון אלע עלטער, מייסטענס פון 18 ביז 30 יאהר. עס זענען אבער אויך דא 50 יעהריגע און איינע א געבוירענע אין יאהר 1839 האט זיך אין די אלטע יאהרען דערמאנט „אויסצולייזען" איהר נשמה.

(יודישע סטודענטען.) מחמת דער מלחמה זענען די אויסלענדישע סטודענטען אין דער שווייץ אין גרויסער נויח: צוליעב אנ'אויפרוף פונ'ם ניו־יארקער „טאגעבלאט" ווערט איצט איי אמעריקא געזאמעלט א פאנד פאר די נויטליידענדע סטודענטען.

(פ א ר א ר ץ י ש ר א ל.) אנ'אויפרוף פון די ציוניסטען מין שיקאגא, האט געהאט דעם ערפאלג אז ס'זענען דארט געזאמעלט געווארען 8 וואגאנען לעבענסמיטעל פאר די נויטליידענדע אין ארץ־ישראל. יודישע עספרעס־לייט האבעי אומזיסט די שטיין עקספעדירט צום באהן־מאגאזין. מען האט אויך געפועלט ביי דער דארטיגער באהן־געזעלשאפט, זי זאל בחנם די לעבענסמיטעל קיין פילאדעלפיא. פון וואנען זיי ווערען אבגעשיקט דורכ'ן שיף.

(רוסישע יודען אין דייטשלאנד). עס געפינען זיך איצט אין דייטשלאנד דער צאדל פון 60.000 רוסישע יודען. כמעט אלע לעבען אין גרויסער נויט, כדי דאס עלענד צו לינדערן, און די ארימע צו שיצען, זיי זאלען נישט אויסגעוויזען ווערען, האט דער הילפס־פעראיין פון די דייטשע יודען צוזאמענגערופען א קאנפערענץ, אין וועלכער עס האט זיך אויך בעטייליגט איין פערטרעטער פון דער רעגירונג. עס איז בעשלאסען געווארען די ארימע פליכטלינגע אונטערשטיצען, צו דעם צוועק ווערען געלד געזאמעלט.

פירטער רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה":

הר' ב. פעטראגראד.		100 קר.
פרוי הירוויץ, קאפענהאגען		60 „
ה'ר ווינטער, לאדז		60 „
„ מייזנער, ווארשוי		25 „
„ זילבערבערג, קאפענהאגען		10 „
„ ש. אהרנזאהן, האלמשטאדט		25 „
„ בערלינער, קאפענהאגען		10 „
„ טשארנאזיל, קאפענהאגען		10 „
„ לאקסער, קאפענהאגען		10 „
„ ליפאוועצקי, שטאקהאלם		1 „
„ א. קאמינאוו, קאפענהאגען		25 „
„ י. עבשטיין,	„	4 „
פרל. בריינין	„	2 „
הר' מאלינאוויטש	„	1 „
„ מ. קאמינקאוויטש	„	3 „
„ א. ראבינאוויטש	„	5 „
„ א. לעווין	„	3 „
„ א. נאטווארסקי	„	5 „
„ ש. לעוואוו	„	5 „
„ א. בראנט	„	3 „
„ י. יאקובסאהן	„	10 „
„ מ. קראמטוש	„	4 „
„ ש. פוקס	„	3 „
„ קופפערשטיק	„	2 „
„ ו. נאוואטווארסקי	„	5 „
„ ה. קרידיעווסקי	„	5 „
„ ב. ברידיעווסקי	„	5 „
„ פרוי פאניא	„	0,50
„ י. רייז	„	3
„ ד. בעססיקאוו	„	10 „
„ י. אבראמאוויטש	„	5 „
פרל. סאניא בוז'יל	„	2 „
ה'ר דאלגאפאלסקי	„	5 „
פאמיליען סעקאללער	„	1.25 „
ה'ר ש.	„	5 „
„ יצחק וויגאדסקי	„	4 „

בסך־הכל: 436,75 קר.

צוזאמען מיט די ערשטע דריי רשימות 2463 קר. 75 אויערס.

די פינפטע רש'מה קומט אין מאנטאגדיגען נומער פון דער יודישער פאלקסצייטונג".

געלדער פאר דעם „הילפס־קאמיטעט" ווערען אנגענומען:

L. Motzkin, Vestergade 1;

J. Nachemsohn, Tordenskjoldgade 1

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:

Prof. D. Simonsen, Skindergade 28

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294 y.

די גרעסטע צרה:

וויען איז איבערפילט מיט גאליציש היימלאזע. אז זיי שטעהען אויס פיעל צרות אין ליידען — איז שוין פון לאנג בעקאנט. דער בעריהמטער יודישער דענקער ד"ר נתן בירנבוים בעריהרט אבער אין „וועלט מארגענציטונג" אג'אנ' דער זייט פון זייער לאגע: די ווי־נער אינפלוסען און ווירקונגען אויף זיי.

א צייט פון פרעגען קשיות — פרעג איך אי"ך א קשיה:

וועלכע פון די אלע צרות, וואס די אנטלאפענע (פליכטלינגע בלע"ז) טראגען איבער א צונד, מעג מען פארריכענען פאר דער גרעס־טער צרה?

און איך מיין, אז נישט דאס איז די גרעס־טע צרה, וואס די אנטלאפענע האבען ס'רוב נישט צו עסען, געהען אויס פאר הונגער, און נישט דאס, אז זיי האבען אייגנטליך נישט דעם קאם וואו אנידערצולעגען. און נישט דאס, וואס זיי מוזען ארומגיין שלינג און שלאנג און קיין ארבייט איז נישטא. האטש סם זיך: און אויך נישט דאס, וואס די קהלות און די פאמי־ליעס זענען צוריסען און צוואוארפען, טיף וויסט נישט איינער פונ'ם אנדערען.

נאר די גרעסטע צרה איז גאר אג'אנדערע.

נישט געגנג האס שוין אנגעליטען דאס יודישע פאלק פון די, וואס ס'וקט כסדר אריס אין דער וועלט, פכזומרשט לערנען זיך: פאה־רען זיך אוועק גאנצע מענשען און גאנצע יודען און קומען צוריק האלבע מענשען און א צהנט־חלק יודען, קומען צוריק אריסגעווייקט, צופלא־טשינגט, פארפי־עמדטע. דאס פאלק דארף אזוי־נע, וואס זאלען קענען הערען דעם אייביגען דופק פון זיין לעבען און זאלען קענען אנטפלע־קען די אייביגע קוואלען פון זיין כח, וואס זא־לען קענען אויסרוכטען און בענייען עס פון זיי־נע אייגענע מקורות — און זיי קומען צוריק מיט זייערע נאריש קונצען און גענג, מיט זיי־ערע נאכקריעניש און נאכשטופענישען, מיט הערצער אהן אויערען און מיט נשמות אהן אויגען, מיט גאוה און מיט הוצפה, און מאכען אן א הורבן ארום זיך.

נישט געגנג אן דעם, דארף זיך נאך מאכען אזא טומעל, אזא ירייד וור היינט. אזא שטורעם וואס זאל אועקטראגען א גרויסען טייל פון פאלק גופא. עיקר זיין משרשו, אבריסען אים פון זיינע שטארקע וואורצלען: דארף זיך מאכען אז הונדערטע טויזענדער יודען, מאנסבילען, וויבער און קינדער, מוזן פיצלונג אנטלויפען קיין ווין און קיין בדין און קיין ווייס איך ווא, קוקען זיך ארום אין דער פרעמדער וועלט און ווערען נשתומם קוקענדיג. קוקען זיך איין אין די ליכטיג צורות פון זייערע מערב־דיגע ברי־דער און אין זייער גאנץ פיהרען זיך. הערען זיך איין אין זייערע קלוגע רייד און זייערע טייערע תורות: אז מיט יודיש דארף מען זיך שפהמען: אז מיט א קורצען בגד טהוט מען אן א נייע פרייע נשמה: אז מיט פערבייטען דעם שבת אויף זונטאג קויפט מען זיך א שטוהל אין גן־עדן: אז מיט עס־הארצות מעג מען שטאל־צירדען: אז מיט גאס איז נענוג זיך צו זעהען ביי הזכרת נשמות, און אפשר איז אפילו דאס אויך איבריג... און די ריידּ און די תורות און דאס גאנצע פיהרען זיך היבען אן צו ווירקען אויף זיי. די הייסערע הערצער, די שטארקערע נשמות, די מוחות מיט'ן טיפערען קוק שפארען זיך, ווילען זיך נישט אבזאגען, נישט פון זיך אליין און נישט פון זייער פולבלוטיגער יודיש־קייט. זיי ווילען זיך נישט לאזען אריסציהען פון דעם גרויסען לעבעדיגען יודישען כלל. וואס דאס געפיהל זייערס זאגט זיי, אז זיין אייביגער כיום, זיין אייביגע ארבייט און זיין אייביג אי־בערגעבוירען ווערען איז אויך געשטעלט אויף זיי. זיי ווילען זיך נישט אוועקווארפען, ווילען ניט ווערען ווי די שמוציגלעך, וואס פליהען ארום אין זונשיין, נישט זיי העלפען איהר שיי־נען, נישט זיי זענען אליין עפעס אויף דער וועלט... אבער פראגן א סך, א סך אנדערע: די קאלטערע, די שווארכערע, די פלאטשיגע, די בעקוועמע, הויבען זיי זיך אן צו וואקלען, צו פאלען ביי זיך, צו שמעקען צו דעם עפעל פון ען־הטעות, צו גרייסען זיך אויף די גרויסע מציאות, צו געהן אויף פשרות... א קליניגקייט: איראפא ווארט אויף זיי די אומות העולם האל־טען שוין פשוט נישט אויס...

און ס'וואקסען אויס ניע מח־קאליקעס און הארץ־קאליקעס. וועלכע לזזען נאך איבער זיי־ער צוקאלטשעטקייט אויף די דורות, וואס קו־מען נאך זיי. ס'וואקסען אויס ניע חילות פון חריב־מאכערס, אכזורים, אין וועלכע איהר וועט נישט צעפינען אפילו קיין אין איינציגען פונק פון אויפבליהענדיגען, בעשעפעריגען גייסט: ניע חילות פון מלאכי חבלה, אויסבלאזערס פון דעם געטליכען רוח החיים, וואס ברענט אין די נשמות פון פעלקער. און ווידער געהט לאיבוד יודיש מאטעריאל אויף וויייטער צו פיהרען און אויפצופרישען דעם יודישען קיום...

לאנג וועט מען שוין האבען פערגעסען אן די אלע אנדערע צרות, וואס זענען איצט געקו־מען אויף אונזער פאלק, און די איינע צרה וועט מען נאך צעדענקען, מיט דער איינציגער צרה וועט מען זיך נאך שלעפען... האטש איך מיין, אז דערשרעקען דארף מען זיך פאר איהר אויך נישט. לא אלמן ישראל! דער גרויסער לעבעדי־גער גאט בעשאפט אלץ ניע. וועלטען אין זיין יודישען פאלק און איז שטארקער פון די אלע מלאכי חבלה מיט זייערע קליינשטיגע השגה־לעך און מעשים־לעך...

ד"ר נתן בירנבוים

אין לאדז:

א פערזון, וועלכע איז געקומען פון לאדז קיין ווארשוי האט אויבער עגעבען פאלגענדע פרטים וועגען פאר פסח אין לאדז.

די עקאנאמישע לאגע אין לאדז — האט ער פערצעהלט — איז זעהר א שווערע. פון אלע לאדזער פאבריקען ארבייטען נאר פינף. און דאס נישט מעהר ווי צוויי טעג א וואך. די אי־בריגע פאבריקען שטעהען. און דורך דעם איז די נויט אין שטאדט זעהר גרויס. אין די ארבי־טער קווארטאלען זענען געה־ען עטליכע פאלען, וואס דער הונגעריגער המון איז אנגעפאלען א יף שפיי־קראמען און זיי צוברייכט, דער קאמע־איגען, מיט גאוה און מיט הוצפה, און מאכען אן א הורבן ארום זיך.

נישט געגנג אן דעם, דארף זיך נאך מאכען אזא טומעל, אזא ירייד וור היינט. אזא שטורעם וואס זאל אועקטראגען א גרויסען טייל פון פאלק גופא. עיקר זיין משרשו, אבריסען אים פון זיינע שטארקע וואורצלען: דארף זיך מאכען אז הונדערטע טויזענדער יודען, מאנסבילען, וויבער און קינדער, מוזן פיצלונג אנטלויפען קיין ווין און קיין בדין און קיין ווייס איך ווא, קוקען זיך ארום אין דער פרעמדער וועלט און ווערען נשתומם קוקענדיג. קוקען זיך איין אין די ליכטיג צורות פון זייערע מערב־דיגע ברי־דער און אין זייער גאנץ פיהרען זיך. הערען זיך איין אין זייערע קלוגע רייד און אין זייערע טייערע תורות: אז מיט יודיש דארף מען זיך שפהמען: אז מיט א קורצען בגד טהוט מען אן א נייע פרייע נשמה: אז מיט פערבייטען דעם שבת אויף זונטאג קויפט מען זיך א שטוהל אין גן־עדן: אז מיט עס־הארצות מעג מען שטאל־צירדען: אז מיט גאס איז נענוג זיך צו זעהען ביי הזכרת נשמות, און אפשר איז אפילו דאס אויך איבריג... און די ריידּ און די תורות און דאס גאנצע פיהרען זיך היבען אן צו ווירקען אויף זיי. די הייסערע הערצער, די שטארקערע נשמות, די מוחות מיט'ן טיפערען קוק שפארען זיך, ווילען זיך נישט אבזאגען, נישט פון זיך אליין און נישט פון זייער פולבלוטיגער יודיש־קייט. זיי ווילען זיך נישט לאזען אריסציהען פון דעם גרויסען לעבעדיגען יודישען כלל. וואס דאס געפיהל זייערס זאגט זיי, אז זיין אייביגער כיום, זיין אייביגע ארבייט און זיין אייביג אי־בערגעבוירען ווערען איז אויך געשטעלט אויף זיי. זיי ווילען זיך נישט אוועקווארפען, ווילען ניט ווערען ווי די שמוציגלעך, וואס פליהען ארום אין זונשיין, נישט זיי העלפען איהר שיי־נען, נישט זיי זענען אליין עפעס אויף דער וועלט... אבער פראגן א סך, א סך אנדערע: די קאלטערע, די שווארכערע, די פלאטשיגע, די בעקוועמע, הויבען זיי זיך אן צו וואקלען, צו פאלען ביי זיך, צו שמעקען צו דעם עפעל פון ען־הטעות, צו גרייסען זיך אויף די גרויסע מציאות, צו געהן אויף פשרות... א קליניגקייט: איראפא ווארט אויף זיי די אומות העולם האל־טען שוין פשוט נישט אויס...

אן ס'וואקסען אויס ניע מח־קאליקעס און הארץ־קאליקעס. וועלכע לזזען נאך איבער זיי־ער צוקאלטשעטקייט אויף די דורות, וואס קו־מען נאך זיי. ס'וואקסען אויס ניע חילות פון חריב־מאכערס, אכזורים, אין וועלכע איהר וועט נישט צעפינען אפילו קיין אין איינציגען פונק פון אויפבליהענדיגען, בעשעפעריגען גייסט: ניע חילות פון מלאכי חבלה, אויסבלאזערס פון דעם געטליכען רוח החיים, וואס ברענט אין די נשמות פון פעלקער. און ווידער געהט לאיבוד יודיש מאטעריאל אויף וויייטער צו פיהרען און אויפצופרישען דעם יודישען קיום...

לאנג וועט מען שוין האבען פערגעסען אן די אלע אנדערע צרות, וואס זענען איצט געקו־מען אויף אונזער פאלק, און די איינע צרה וועט מען נאך צעדענקען, מיט דער איינציגער צרה וועט מען זיך נאך שלעפען... האטש איך מיין, אז דערשרעקען דארף מען זיך פאר איהר אויך נישט. לא אלמן ישראל! דער גרויסער לעבעדי־גער גאט בעשאפט אלץ ניע. וועלטען אין זיין יודישען פאלק און איז שטארקער פון די אלע מלאכי חבלה מיט זייערע קליינשטיגע השגה־לעך און מעשים־לעך...

ד"ר נתן בירנבוים

אין לאדז:

א פערזון, וועלכע איז געקומען פון לאדז קיין ווארשוי האט אויבער עגעבען פאלגענדע פרטים וועגען פאר פסח אין לאדז.

די עקאנאמישע לאגע אין לאדז — האט ער פערצעהלט — איז זעהר א שווערע. פון אלע לאדזער פאבריקען ארבייטען נאר פינף. און דאס נישט מעהר ווי צוויי טעג א וואך. די אי־בריגע פאבריקען שטעהען. און דורך דעם איז די נויט אין שטאדט זעהר גרויס. אין די ארבי־טער קווארטאלען זענען געה־ען עטליכע פאלען, וואס דער הונגעריגער המון איז אנגעפאלען א יף שפיי־קראמען און זיי צוברייכט, דער קאמע־דאנט האט דערום פערארדענט, אז אין די עקען שטאדט זאל מען אלע קראמען פערשליסען, דא־געגען אין צענטר פון שטאדט מוזען אלע קרא־מען זיין אפען פון 10 אין דער פריה ביז 9 א זייגער אין אוונט.

די שווערע עקאנאמישע לאגע פון דער שטאדט האט זיך בעזונדערס שפ ארק ארויסגע־וויזען בעי צענדערס, וואס דאס איז ניע חילות פון חריב־מאכערס, אכזורים, אין וועלכע איהר וועט נישט צעפינען אפילו קיין אין איינציגען פונק פון אויפבליהענדיגען, בעשעפעריגען גייסט: ניע חילות פון מלאכי חבלה, אויסבלאזערס פון דעם געטליכען רוח החיים, וואס ברענט אין די נשמות פון פעלקער. און ווידער געהט לאיבוד יודיש מאטעריאל אויף וויייטער צו פיהרען און אויפצופרישען דעם יודישען קיום...

לאנג וועט מען שוין האבען פערגעסען אן די אלע אנדערע צרות, וואס זענען איצט געקו־מען אויף אונזער פאלק, און די איינע צרה וועט מען נאך צעדענקען, מיט דער איינציגער צרה וועט מען זיך נאך שלעפען... האטש איך מיין, אז דערשרעקען דארף מען זיך פאר איהר אויך נישט. לא אלמן ישראל! דער גרויסער לעבעדי־גער גאט בעשאפט אלץ ניע. וועלטען אין זיין יודישען פאלק און איז שטארקער פון די אלע מלאכי חבלה מיט זייערע קליינשטיגע השגה־לעך און מעשים־לעך...

ד"ר נתן בירנבוים

אין לאדז:

א פערזון, וועלכע איז געקומען פון לאדז קיין ווארשוי האט אויבער עגעבען פאלגענדע פרטים וועגען פאר פסח אין לאדז.

די עקאנאמישע לאגע אין לאדז — האט ער פערצעהלט — איז זעהר א שווערע. פון אלע לאדזער פאבריקען ארבייטען נאר פינף. און דאס נישט מעהר ווי צוויי טעג א וואך. די אי־בריגע פאבריקען שטעהען. און דורך דעם איז די נויט אין שטאדט זעהר גרויס. אין די ארבי־טער קווארטאלען זענען געה־ען עטליכע פאלען, וואס דער הונגעריגער המון איז אנגעפאלען א יף שפיי־קראמען און זיי צוברייכט, דער קאמע־

לשון־הרע.

(עגדע)

זי גייט אפילו ריין אנגעטון, נאר אזוי ווי אין מיטען וואך. און אזוי טוט זי אויך א וואכעדיגע ארבייט, וואונדערט זיך דער רב: אפשר וואהנט דא ניט קיין יודיש־קינד? בלייבט ער שטעהן א ווייל. און קוקט זיך ארום פער־הדוש'ט: ס'איז פארט א יודיש קינד, א יודיש הייזעל, אט זעהט ער דאך וי אויפ'ן הייזעל און ארום הייזעל רוהט גאט'ס שכינה, און דער זיי־ליגער שבת־קודש וואס געהט שוין באלד אויפ־ווונדערט עס איהם נאך מעהר...

דערווייל קומט דאס וועיבעל צו נאהענט צום פענסטער, דערזעהט דעם רב שטעהען אנטקע־גען, ווערט זי מבולבל, און א רויסקייט בעדעקט איהר פנים, זי רוקט גיך אראפ די פאטשילע אויפ'ן שטערן, און ווי א ווינט איז זי שוין ביים טיר אריין, אויפ'ן שטיבל, ווי א שטורעם איז זי אריין, אז דער רב זאל נישט קומען אריין

Jüdische Volkszeitung № 93 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פריזן:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פריזן:
פאר'ן טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, זונטאג כח' ניסן תרע"ה (11. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

שלאכטען אויף אלע פראנטען.

די רוסען געהען פארווערטס אין די קארפאטען. — איטאליען — דייטשלאנד.

דער קאמפף אין די קארפאטען.

עפפרייכישע מעלדונג.

ווין, 01. אפריל (אפיציעל). אין די בערג־פעלדער זעצט פאר דער פיינד זיינע פראנטא־לע שטורעס־אנגריפען. ניט שאנעווענדיג קיין „משטער־מאטעריאל". בערג פון טויזע און פער־וואנדעטע בעצייכענען די רוסישע אנגריפ־לי־גיעס. אין פערלויף פון נעכטיגען טאג האבען מיר געמאכט 1600 רוסען געפאנגען

אויף אלע די איבעריגע פראנטען איז קיין גייעס ניטא.

רוסישע מעלדונג

פעטראגראד, 10. אפריל (אפיציעל). אין די קארפאטען האבען אונזערע מחנות פערטרייבען די עסטרייכער פון דעם דיסטריקט ארום סטראס־קא און־פוזשאק.

אין דער געגענד ארום מעצא־לאבאראץ האבען די דייטשען און עסטרייכער, וועלכע האב־בען בעקומען־פערשטארקונגען, פארגענומען א אפענסיוו, אבער אונזערע מחנות האבען אבגע־שלאגען אלע זייערע אנגריפן און געבראכט דעם פיינד גרויסען שאדען.

אין צפון דער אייזענבאהן נאזאך־בערעזנא ענגען אונזערע מחנות איבערגעגאנגען די קאר־פאטען און האבען דערגרייכט די הויכען פונקטען דרום און מזרח פון וואלאסאס.

אויף די אנדערע פראנטען איז קיין בעדייי־טענדע ענדערונגען ניט פארגעקומען.

קיין שלאכט אויפ'ן צפון־ים.

לאנדאן, 01. אפריל. צוליבע די קלאנגען, וועלכע האבען זיך פערשפרייט אין פיעלע צייי־טונגען וועגען א שלאכט אויפ'ן צפון־ים, האט דייטשע־ס בייורא, אנגעפרעגט אין ענגלישען אד־מיראלטי־אמט, בעקומען־פארגענומען אז דאס איז נאר א פיינטלעכע אנטדעקונג. אין דאס שטימט ניט מיט דער וירקליכקייט קיין טאג קען אויפ'ן צפון־ים איז ניט פארגעקומען.

די לאגע אין פשעמישל.

בערלין, 10. אפריל. לויט ווי די רוסישע צייטונגען גיבען איבער הערשט איצט אין פשע־מישל ווידער רוה. די שטאדט האט ניט פיעל גע־ליטען אונטער דער בעלאגערונג, און דאס לע־בען נעמט אן בייסלעכווייז זיין געווענליכען גאנג.

אלע קראמען און רעסטאראציאנען זענען ווידער געפעפנט געווארען, און די צופיהרונג פון לעבענסמיטלען איז גאנץ נארמאל. די ריי־כערע איינוואוינער האבען בעקומען די ערלוי־בעניש אוועקצופארען קיין לעמבערג.

אלע צושעדיגטע אייזענבאהן־ליניעס ווערען איצט צוריקגעמאכט.

געניראל זשאפר רעדט.

ראטערדאם, 10. אפריל. לויט מיטטיילונגען פון זונקירט האט דער גענעראל זשאפר צוזא־מען מיט דעם בעלגישען גענעראלשטאבס־שעף בעזוכט די בעלגישע ארמיע. גענעראל זשאפר האט געהאלטען א רעדע צו א רעגימענט פון פרייוויליגע, אין וועלכער ער האט צווישען אנ־דערעס, געזאגט פאלגענדעס:

— דער טאג דערנענטערט זיך, ווען אונ־זער גרויסע אפענסיוו וועט בעשטימען דעם שיקזאל פון בעלגיען. דער פיינד גרייט זיך צו א פערצווייפלטער ווידערשטאנד. אויב אלץ וועט גיהען גוט, וועלען מיר אין 3 וואכען ארום גע־פינען זיך אין דעם הארץ פון בעלגיען. דאן וועלען מיר מיט אונזער שווערד אנגריפען דייטש־לאנד אין האַרצען!

דייטשע בעהאנדלונג.

פעטראגראד, 10. אפריל (אפיציעל). אין דער נאכט פון 9. מערץ האבען די דייטשען געמאכט גען איינעם פון אונזערע אונטעראפיצירען, פא־נאסיוק, וועלכער איז געווען אריינגעשיקט אונ־טערזוכען די געגענד ביי מיזשינעץ, אין האבען איהם אויפגעהאלטען אין דעם דארף ראזאגא, וואו ס'געפינט זיך זייער קוואַרטיר. דארט האב־בען זיי איהם פאר די אויגען פון 10 דייטשע אפיצירען גע־פיינגיגט און געצוואונגען, אז ער זאל אויסזאגען וועגען די רוסישע מחנות־פאזי־ציעס. פאנאסיוק האט מיט גרויסע לויירען אויס־געהאלטען אלע פיינגונגען, וואס זיי האבען איהם אונגעטהאן, און האט זיי ניט געגעטפערט אויף זייערע פראגען. זיי האבען איהם דערנאך אבגעשניטען אין אויער און צוקאלעטשעט זיין פנים, און ער האט אלץ אויסגעהאלטן.

דעם 2. אפריל איז פאנאסיוק געלונגען צו אנטלויפען פון זיי. דעם זעלבען טאג איז ער געקומען צו אונזערע לינייעס.

דער גרויספירשט ניקאלאי האט פאנאסיוק'ן געשאנקען א געאַרבייוסקען צלם פון ערשטען גראד אין א גאלד־מתנה פאר זיין טרייער אי־בערגעבענהייט און פאר זיי מוט.

פון די דארדאנעלען.

לאנדאן, 10. אפריל. „דיילי הראניקל"ס קא־רעספאנדענט אין מיטיל מעלעגראפירט, אז פראנצויזישע אוו ענגלישע קריגסשיפען און הידראאראפלאנען האבען באמבארדירט די פארטען ביי די דארדאנעלען דעם 4. און 7. אפריל. פון טענעדאס קען מען זעהען, אז די גראנאטען האבען אנגעמאכט גרויסע עקספלא־זיאנען און שרפות.

איטאליען־דייטשלאנד.

לאנדאן, 10. אפריל. „צענטראל ניוס" קא־רעספאנדענט אין לאזאן טעלעגראפירט: לויט א אדרעס פון בערלין זענען אבגעשטעלט געווא־רען א גרויסע צאהל וואגאנעס מיט סחורה, וועל־כע זענען געגאנגען קיין איטאליען. פרעל לעזי־גע איטאליענישע וואגאנעס. וועלכע זענען ג־וען אויפ'ן וועג קיין איטאליען, זענען אויף אב־גשטעלט געווארען, אין בערן ניט מען צו די־ער מיטטיילונג א גרויסע בעדייטונג.

ד־יטש־פיינדליכע דעמאנסט־ראציאנען.

לאנדאן, 10. אפריל. צו דיילי „טעלעגראף" מעלדעט מען פון זשענעוע. אז דארט איז פאר־גענומען א גרויסע דעמאנסטראציאן פאר קריעג.

א גרויסע מענשען־מאסע האט געבראכט די שויבען אין עפליכע דייטשע ברויערייען און אין נארד־דייטשע־לאיד־ס קאנטאר.

אין בודאפעסט איז פארגעקומען אונרוהען דורך פאציפיסטען און רעפובליקאנער. גערוכ־טעט געגען דייטשען מיליטאריזם.

היגע נייעס.

פארטראג פון דר. בערנשטיין.

דער היגער פערוין „אגודת הציונים בדנמרק" טיילט מיט, אז היינט האלב ניין אין אוועד וועט פארקומען די מיטגליעדס־פערזאמלונג, וואו ד'ר ש. בערנשטיין וועט האלטען א פאר־טראג אויף דאס טעמא: „אונזער חוב צום גלות און ארץ־ישראל".

„יודיסק אוגעבלאד".

נעכטען איז אויסגעקומען דער ערשטער נומר פון „יודיסק אוגעבלאד", וועלכע וועט ער־שיינען איינמאל אין וואך. דער אינהאלט פון דיזען נומר איז:

1) וואס מיר ווילען. 2) די יודישע פרעסע (פון ה'ר גראסמאן). 3) יודישע נאציאנאלע גע־פיהלען (פון ה'ר דאווידסאהן). 4) פון אלע לענ־דער. 5) דענעמארק און די שכנות־לענדער. 6) פעליעטאן (יודישע מלחמה־בריקן).

קאפענהאגענער ביורא

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (וועסטער גאדע 1) טיילט מיט, אז דורך דער פערמיטלונג פון ביורא קען כען אריבערשיקען געלד קיין ארץ־ישראל.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקס־פעדיציע, פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

מאנופאקטור

| וואהרען קויפט מען

בעסער און ביליגער

— ביי —

פ. צ. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

Manufakturvarer

købes bedst og billigst

F. C. DAHL,

31 Frederiksborggade 31

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Barnevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til Høje Priser. Afbet. indr.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** HOLMENS KANAL 5

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף מאנדיג קוכענס.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואם זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.

דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

א פעהיגער האנדנייער אדער האנדנייערקע

קען בעקומען גלייך ארבייט.

האלמענסגאדע 33, 3־טע זאל.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden II. I

Tlf. Byen 3959.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

משפחות נאך פאר פסח אויסצואוואנדערן. מיט שווערער מיה האט מען דעם «אוקאז» ביז אי־בער פסח פערלענגערט.

די „בוד. אלג. יוד. צייטונג" ווערט געוואהר אז דאס אונג. מיניסטעריום פון אינערן האט ארויסגעגעבען א פעראר דנונג צו אלע פראווינץ שטעדט (א חוץ בודאפעשט) תיכף אבצוטראנ־ספארטירען נאך פסח די גאל. היימלאזע קיין עסטרייך, דאס הייסט ארויסשיקען זיי פון אונגארן. די דאזיגע מאסרעגעל א״ז געמאכט געווארען נהסכם מיט׳ן עסטרייכישען מיניסטעריום, וועל־כעם האט בעשלאסען ניט געבען מעהר די גא־ליצישע היימלאזע אין די אינגארישע פראווינ־צען קיין אווטערשטיצונג, נאר זיי ארויסשיקען אין אנדערע עסטרייכישע פראווינצען און דארט זיי צו געבען די מלוכה־אונטערשטיצונג.

ווי מיר הערען, ווילען זיך די בודאפעשטער ארטהאדאקסען בעשרענקען צו פועל׳ן, אז די ארויסשיקונג פון די אומגליקליכע זאל געשעהן אויף א הומאנעם אופן נישט מעסענווייז".

ווי עס שיינט, א״ז די לאגע פון די אומ־גליקליכע גאליצישע יודען זעהר ביטער. די אויבעדערמאנטע ידיעות זענען דורכגעגאנגען די עסטרייכישע צענזור און פיעלעס איז מסתמא אויסגעמעקט געווארען.

פרויען לעגיאנען אין ענגלאנד.

לינקס, צוריק, מארש!... גאנץ גוט מאכט איהר עס, פרוי ברוין!

פרוי ברוין ווערט א ביסעל רויטלעך, פער־שעמט זיך א ביסעל, גיט א ווארף מיט׳ן בלאנ־דען קעפיל און איז קענטיג צו פריעדען און שטאלץ מיט איהר מיליטערישע לעהרע.

דער אלטער אפיציער, וואס לערענט די יונגע פרייוויליגע פון דעם פרויען־באטאליאן פון לאנדאן האט געלויבט פ׳ ברוין. געזאגט, אז זי מאכט גוטע ערפאלגען. אין דער שפיץ פון דעם פרויען־באטאליאן שטעהט די פרוי פון מארקין לאדאנדעררי.

טעגליך קומען־פאר אויף דעם בעשיידענעם „טקעטינג" די איבונגען פון די וואלענטערקעס און זיי בעמיהען זיך דורכפיהרען מיט אלע כוחות אלע מינים איבונגען און מען מוז מודה זיין, אז פיעל אלטע סאלדאטען וואלטען זיך געמעגט לערנען ביי זיי פלינקייט און פונקטליכטקייט.

די אוניפארם פון די פרייוויליגע בעשטעהט פון א קורטקע און א קורץ קליידעל פון א גרויליכען קאליר. אויפ׳ן קאפ טראגען זיי א ווערליכע היטעלע פון א גרויליכען פוטער.

ווען א אבטיילונג געהט דורך, איבער די גאסען פון דער שטאדט, ערלויבט זיך קיינער נישט פונ׳ם גאסען־המון זיי צו בעליידיגען, צו בעליידיגען, צו ווארפען אויף זיי א שפאטישען בליק, פערקעהרט מען בעציהט זיך צו זיי מיט פולער אכטונג.

דער פרויען־לעגיאן האט בעוויזען צו פער־איינינגען ארום זיך אלע קלאסען פון דער געזעל־שאפט. דער קלאסען־פערשידענהייט איז דא אינגאנצען פערשוואונדען.

אין דער ערשטער רייהע, ווערענדיג אנגע־פיהרט פון א פרוי - א לייטענאנטין, געהען די „סאלדאטקעס": א בעוואוסטע לאנדאנער פרוי־דאקטאר גלייך מיט איהר — א אפיציער׳ס א פרוי, ווייטער א ביסעל א יונגענקע סטענאגרא־פיסטין, א פאפולערע מאלערין און א פריקס־ארבייטערין.

און אט די אלע זענען פעסט צוזאמענגע־בונדען מיט א חבר׳ישען געפיהל.

די דאזיגע פרויען־לעגיאנען האבען פאר זיך א גאנץ אנדער צוועק, ווי די באטאליאנען פון די סופראזשיסטקעס.

זיי האבען נישט בדעה זיך צו שלאגען מיט׳ן שונא: די פרויען־פרייוויליגע וועלען אין דער ארמעע פערנעהמען שטעלעס פון טעלעגראפיס־טינס, שאפערען, איבערזעצערינס. זיי וועלען בעגלייטען די פעלד־קיכען און אנפיהרען מיט די סאניטאר־אבטיילונגען.

זיי וועלען נעהמען אויף זיך פיעל פליכטען פון א מאנספערשוין און דערמיט וועלען זיי גע־בען די מענער די מעגליכקייט צו דיענען אין „סטראי" אלס קריעגס־פעהיגע סאלדאטען.

בורצעוו׳ס שיקזאל.

אין פעטראגראד איז דערהאלטען געווארען א ידיעה, אז דער בערימטער שרייבער אלעק־סאנדער אמפיטעאטראוו האט זיך געווענדעט צום פרעזידענט פון דער פראנצויזישער רעפוב־ליק, פואנקארע, און איהם געבעטען, ער זאל זיך משתדל זיין פאר דער רוסישער מאכט, מען זאל בעגנעדיגען בורצעוו׳ן.

די טעג האט אמפיטעאטראוו בעקומען א ידיעה פון דעם פראנצויזישען געזאנדטען אין רוים, אז פואנקארע האט איינגעוויליגט זיך משתדל זיין פאר בורצעוו׳ס בעפרייאונג (ווי בעוואוסט, איז בורצעוו פערמשפט געווארען אויף אייביגע פערשיקונג אין סיביר).

דער נאציאנאל־פאנד.

ווי בעקאנט, ווערען די זאמלונגען פאר׳ן יודישען נאציאנאל־פאנד ארגאניזירט אויף פער־שידענע אופנים. זעהער פאפולער זענען די בלויע פושקעס. וואס הענגען אין 150.000 יודי־שע הייזער אין איירא פא, אזיען, אפריקא, אמע־ריקא און אויסטראליען. ס׳איז א חוב פון יע־דען יודען, וואס סימפאטיזירט מיט די שטרעבונ־גען צו שאפען אין ארץ־ישראל א געוונטען יו־דישען ישוב און צו ערווערבען דאס הייליגע לאנד — צו האבען ביי זיך אזא מין פושקע. ס׳איז אבער אויך א חוב פון די נאציאנאל־פאנד־קאמיסיארען סיסטעמאטיש צו ליידיגען די פושקעס און קאנטראלירען זיי.

אין דער לעצטער צייט האט זיך פערמעהרט די צאהל פון „נדרים", וואס יודישע סאלדאטען און דאקטוירים געבען לטובות דעם יודישען נאציאנאל־פאנד. בעזונדערס פאפולער זענען די „נדרים" אין דייטשלאנד און עסטרייך, וואו פיעל האבען צוגעזאגט געבען א געוויסע סומע געלד דעם נאציאנאל־פאנד. אויב זיי קומען צוריק געזונד.

יודישע נייעס

(ערלויבט יודען וואוינען אין קור־ער־ערטער). אין מיניסטעריום פון אינערען זענען אנגעקומען פיעל השתדלות פון סיבירער יודען וועגען ערלויבען זיי צו וואינען היי יאהריגען זומער אויף קוראציע ביי דער אזערע שירא אין יעניסייער גוב.

דער אינערן־מיניסטער ג. א. מאקלאקאוו האט די השתדלות בעפריעדיגט.

אויסערדעם האט דער מיניסטער מאקלא־קאוו ערלויבט יודען צו וואוינען היי־יאהר אין די קאווקאזער קור־ערטער.

(גאנטשארוק איז זיך משתדל וועגען א קאסאציע). דער מערדער פון פאסטאווער יודישען יונגעל איוואן גאנטשארוק, וועלכער איז, ווי בעוואוסט, פערמשפט געווארען צו 12 יאהר קאטארגע, האט זיך געווענדעט צו זיין פערטיידיגער מיט א גרויסען בריעף, אין וועל־כען ער פערזיכערט מיט א שבועה, אז ער איז אונשולדיג און בעט אנגעבען א קאסאציע אויף זיין אורטייל.

(פערבאטען ארבע־כוסות). דער וואר־שעווער יודישער גמינע איז אנגעקומען א מעל־דונג פון דער מיליטערישער מאכט אין ווארשא, אז דער פערקויף פון וויין אויף ארבע־כוסות איז פערבאטען.

(פאר געליטענע מיידלעך). די קיעווער אבטיילונג פון דער „געזעלשאפט צו זארגען פאר די יודישע מיידלער" פון דער פרויען־שוץ־געזעלשאפט האט די טעג ארויסגעשיקט קיין גאליציען צוויי דעלעגאטען, דעם ה׳ גאלדענוויי־זער און די פרוי וו. נ. קליאטשיקינא מיט דעם צוועק צו בעקענען זיך מיט די ארטיגע בעדינ־גונגען, ביי וועלכע דער געזעלשאפט וועט אויס־קומען צו ארגאניזירען און עפענען „ביוראס" פאר די געליטענע יודישע מיידלעך אין גאלי־ציען.

לארד ראטשילד.

דער טויט פ׳נ׳ם יודישען לארד ראטשילד האט אויפגערודערט גאנץ לאנדאן. ווי עס שטעלט זיך ארויס האט מען דעם 75 יאהריגען זקן גע־מאכט אנ׳אפעראציע, וועלכע איז גראד געווען געלונגען, אבער שפעטער האט זיך די לאגע פונ׳ם חולה פערערגערט.

לארד ראטשילד איז געבארען געווארען דעם 8־טען נאוועמבער 1840 און צו 25 יאהר איז ער געווארען ליבעראלער דעפוטאט אין פארלאמענט. וואו ער איז אויך פערבליבען אלס דעפוטאט פון איילסבורי צוואנציג יאהר נאכ־אנאנד. אין יאהר 1885 איז ער דערהויבען ג׳־ווארען צום טיטול באראן, און איז געווארען א לארד — דער ערשטער יודישער לארד אין ענגלאנד.

די לויה פון לארד ראטשילד איז פארגעקו־מען פאריגען פרייטאג. דער קעניגנ און קעני־גין זענען געווען די ערשטע, וועלכע האבען צוגעשיקט טרייסט־טעלעגראמען צו דער פא־מוליע.

די יודען אין סטאניסלאוואוו.

די צייטונג „סלאווא פאלסקע" בעשרייבט ווי אזוי דאס רוסישע מיליטער האט צום צוויי־טען מאל פערנומען די גאליצישע שטאדט סטא־ניסלאוואוו, נאכדעם ווי די שטאדט איז 12 טאג וויעדער געווען אין רשות פון די עסטרייכער.

פון דער שיסעריי האט די שטאדט זעהר פיעל געליטען. די איינוואוינער האבען זיך בע־האלטען אין די קעלער, אבער אויך דארט האט פיעל געטראפען דער טויט. עס זענען גע׳הרג׳ט געווארען 80 פערזאן אין פערוואונדעט 60. פיעל הייזער זענען צושטערט אדער אבגעברענט גע ווארען.

„דאס עסטרייכישע מיליטער האט פערלאזען סטאניסלאוואוו דעם 2־טען מערץ.

פאר דער מיליטערישער עוואקואציע איז פארגעקומען דער „ארויסגאנג" פון דער יודישער בעפעלקערונג פון דער שטאדט. עס איז שווער אריינצוגעהן אין די צורזאכען פון דער שטימונג וועלכע האט ארויסגערופען די מאסען־עמיגרא־ציע פון מעהר ווי העלפט יודישער בעפעלקע־רונג אין סטאניסלאוואוו: א פאקט איז דאך, אז יעצט זעהט מען כמעט ניט קיין יודען אויף די גאסען.

דער ארויספאהר פון די יודען האט געמאכט אויף די איינוואוינער, וועלכע האבען גאר־ניט געטראכט צו וואנדערען, א זעהר פריקרען איינ־דרוק. דורך די גאסען, אין דער ריכטונג פון נאדווארנא און קאלאמעא, האבען זיך געשלעפט דראשקעס, אנגעלאדען מיט זאכען און מענשען, איינע הינטער דער אנדערער. עס זענען גע־גאנגען מחנות פאמיליעס, וועלכע טראגען־אוועק זייער גאנץ פערמעגען אויף די איינגעבויגענע פלייצעס: מאנכע האבען געקויפט א וועגעלע און געשלעפט דערמיט זייער באגאזש—א קרעכ־צעריי און געוויין האט בעגלייט די דאזיגע וואנ־דערונג פון די מענשען, וואס האבען זיך געצוי־גען נאכ׳ן עסטרייכישען מיליטער.

צוליעב דער מאסען־עמיגראציע פון יודען איז אין שטאדט אבגעשטארבען דער האנדעל און די בעוועגונג אין שטאדט האט זיך אב־געשטעלט.

די יודען אין גאליציען.

לויט׳ן בעפעהל פון לוואווער גראדאנאטשאל־ניק האט מען בעשטראפט די יודען עסטרייכישע אונטערטאנען: ישראל שפירא, יעקב טעמפעל־מאן און לעאפאלד ראזענפעלד פאר פערשפריי־טען פאלשע קלאנגען וועגען דער לאגע פון רו־סישען מיליטער — מיט 2 וואכען ארעסט, און העניא רייזבאך — צו 1 חודש ארעסט דערפאר, וואס קומענדיג אין וואוינונג פון זאפיא שלעזאק האט זי געזאגט, דאס רוסען געפינען זיך אין לוואוו וועניג, און אז נאך אין צוויי טעג וועלען צוריקקומען די עסטרייכער און אויסהענגען די „מאסקאלאפילען".

פאר ניט־ערלויבטען קומען קיין גאליציען זענען ארעסטירט געווארען די יודען רוסישע אונ־טערטאנען: אברהם מארגעל, יהודה־ליב קאץ, שלום פעלז, אברהם גאלדענכערג, שלום פערקערט אין וויאצעך באראנאוויסקי.

בלבולים.

דורך דער גאנצער געשיכטע פונ׳ם יודישען פאלק ציהט זיך, ווי א רויטער פאדים, די לאנ־גע רשימה פון כל־ערליי בלבולים, וואס יודען האבען געהאט אויף זיך. ווי א לייכט שיפעל, וואס שפירט אויף זיך די קלענסטע בעוועגונג פונ׳ם ים און ווערט אפט געבראכט אין א סכנה דורך א פארביישווימענדען גרויסען דאמפפער, וועלכער הויבט אויף צו שטארקע חוואליעס, — אזוי איז אויך דאס לעבען פונ׳ם יודישען פאלק תמיד געווען אונזיכער אין דעם ארומיגען פרעמ־דען ים. מיר האבען אויף זיך געשפירט די קלענסטע בעוועגונג, די שמחה און כעס פון דער ארומיגער בעפעלקערונג, אויף אונזער שיק־זאל פלעגט זיך גלייך אבשפיעגלען דער פער־ענדערטער לעבענסגאנג פון די בעלי־בתים.

מען קאן מיט זיכערהייט פעסטשטעלען, אז אלע גרויסע געשיכטליכע איבערקעהרענישען און פאלקס־בעוועגונגען, ווי מלחמות, רעוואליוציעס, רעליגיעזע רעפארמען און א.־ווייטער, פלעגען ארויסרופען גרויסע רדיפות בנוגע צו יודען.

דער בלבול אויף יודען, וואס זאל אבלענ־קען די אויפרעגונג פון די פאלקסמאסען אן א זייט האט געהערט צו די בעליעבסטע מיטלען פון די מלוכה־לייט, וועלכע האבען אויסגענוצט די אינסטינקטען און סימפאטיען פונ׳ם המון.

מיר געדענקען נאך די קרייצ־צוגען, די פעסט־בלבולים, די עלילת־דם־פראצעסען און אזוי ווייטער.

דאס קלאסישע לאנד פון אנטיסעמיטישע בלבולים, וועלכע געהערען פשוט צו „רעגירונגס־קונסט" איז נאטירליך רוסלאנד. דארטען האט מען זיך מיט א לייכטיגקייט צוגעפאסט צו יע־דער סיטואציאן. איז געווען א הונגערסנויט אין לאנד האט מען אין פאלק געשאפען א שטימונג געגען די „בלוט־זויגערס", וואס ציהען אויס די „זאפט" פונ׳ם ארימען פויער. געקומען א רע־וואלוציע — איז דער יוד תיכף פערוואנדעלט געווארען אין א רעוואליוציאנער, וואס גראבט אונטער די יסודות פון מלוכה־לעבען. האט אין פאלק אנגעהויבען הערשען א רעאקציע — איז פון ארחיוו ארויסגענומען געווארען דער בלוט־בלבול, כדי צו שטילען דעם בלוטיגען דורשט.

עס איז דירעקט פערוואנדעלט געווארען אין א מין סיסטעם, אין א געוויסע רעגירונגס־ארדנונג. ווארים עס איז די אונפעראנטווארט־ליכסטע און נידערטרעכטיגסטע ארט פון נאצי־אנאלען קאמפף. מען ברויכט ניט צו בעווייזען, ס׳איז גענוג, אז מען פער׳סמט דאס פאלק מיט א חשד־געפיהל.

און איצט, אין די שווארצע טעג, וואס דאס יודענטים לעבט איבער אין רוסלאנד, איז ווי־דער אויפגעשוואומען א שפאגעל נייער בלבול, וועלכער ווערט וואס א טאג אלץ פאפולערער: די יודען זענען שפיאנען, פערעטער!

פון וואנען דער בלבול שטאמט, צי פון די פאליאקען, צי פון די געשלאגענע רוסישע גע־נעראלען — איז אייגענטליך א קנאפע נפקא־מינה. א פאקט איז נאר, אז אין דער גרויסער רוסישער ארמעע, וואס שטעלט מיט זיך באמת פאר א פאלקס־ארמעע, ווייל זי האט אין זיך פערטרעטער פון אלע שיכטען, קלאסען און פעלקער, ווערט איינגעבירגערט דער געדאנק, אז די יודען זענען א געפעהרליכער, אונזיכע־רער און שעדליכער עלעמענט. די בעווייזען, אז די יודען האבען דאך געגעבען 400.000 סאל־דאטען, אז זיי קעמפפען מיט גרויסער גבורה און האבען צו פערצייכענען צווישען זיך זעל־טענע העלדען — דאס אלץ ווערט שנעל פער־געסען און אפט פשוט איגנאריירט, אונבעאכטעט. נאר אליין דער מאוס׳ער בלבול, וואס שטעמ־פעלט א גאנצע אומה צו שפיאנען אדער א גרוי־סען טייל פון איהר, ער בלייבט גראד איינגע־ווארצעלט אין זכרון און פערשפרייט זיך אין פאלק ווי א מגפה.

די קאנסעקווענצען דערפון זענען זעהר פשוטע: דער בלבול גיט די מעגליכקייט ווייטער צו פערפאלגען די יודען, ווי ס׳וואלט גארנישט ניט געשעהען, ווי זיי וואלטען גאר זיך ניט מקריב געווען, ווי זייער בלוט וואלט ניט פער־גאסען געווארען אויף די פוילישע און גאליצי־שע פעלדער.

שווער איז דער קאמפף געגען בלבולים, ווי ס׳איז אונמעגליך צו בעקעמפפען א בעשול־דיגונג, וועלכע ווערט געהאלטען אין אונקלארע און אונבעשטימטע ווערטער.

ג.

די צרות פון גאלי־צישע היימלאזע.

איבער דער טרויעריגער לאגע פון די גאלי־צישע היימלאזע וואס געפינען זיך אין אונגארן געפינען מיר אין דער בודאפעסטער „אלגעמיי־נע יודישע צייטונג" פאלגענדע ידיעות, וועלכע מיר גיבען דא איבער:

„אין פחד און אין מורא האבען די גאליצי־שע אנטלאפענע היימלאזע מאסען צוגעבראכט די ערשטע טעג יום־טוב. ערב פסח זענען נעמ־ליך א סך היימלאזע פלוצים ארעסטירט געווא־רען, איניגע אויף די מארקט־פלעצער און איניגע אין די גאסען. אלס גרונד פון דעם־דאזיגען אונגעהייערליכען האט געדיענט דער חשד, אז די יודען קויפען כלומרשט צוזאמען לעבענסמי־טעל, כדי דיעזעלבע דאן טייערער צו פערקוי־פען. צוויי פיש, צוויי הינדלעך אדער א האלב שאק אייער, יא איז אפט זאגאר געווען גענוג בלויז דער קויף פון א וועסטע אדער א פאר שיך, כדי די בעטרעפענדע צו שלעפען אינ׳ם פאליציי־געפענגעניס און דאן אבצופיה־רען אינ׳ם ארעסט־הויז".

„אבער אויך אהן א שום פארוואס זע־נען יודישע היימלאזע, געהענדיג אין דער גאס, „געפאנגען" געווארען. איינער פון די ארעס־טירטע, וועלכער — איז מאנטאג נאכ־מיטאג פונ׳ם ארעסט־הויז אנטלאפען האט יום־טוב ביי נאכט אין דער ארטהאדאקסען שוהל נאך „עלינו" געמאכט א יאמער־געשריי, אז 36 היימלאזע ווערען פעסטגעהאלטען אין ארעסט־הויז, און אז די קהלה דארף זיך נישט זעצען צום סדר ביז די אונשולדיג ארעסטירטע וועלען פריי זיין".

„דער פארשטאנד האט אויף דעם ערקלערט, ער, אז אזוי ווי אויך דער קאנצליי־פרעזידענט פרענקל האבען אין דער זאך „אינטערווענירט", אבער ליידער אהן ערפאלג. מ׳האט אבער פאר די אומגליקליכע געשיקט אין ארעסט־הויז אריין מצות, פלייש און וויין".

דיענסטאג נאכמיטאג, דעם ערשטען טאג יום־טוב, האט מען 25 פרייגעלאזען דערפאר אבער אנדערע אריינגעכאפט (וועלכע האבען דאך אום פסח זיכער גאר נישט געוואלט צוזאמען מענקויפען). ווי דאס איז בעקאנט געווארען האט זיי ארומגענומען א געוואלטיגער שרעק, א סך האבען מורא געהאט אויף דער גאס צו גע־נישט־אמאל צו מנין. דער שרעק דויערט אן".

א נאך טרויעריגען פסח האבען נעהאט 600 היימלאזע, וועלכע זענען דא דורכגעפאהרען ערב פסח נאכמיטאג, מען האט אפילו נישט געפרוויט זיי דא צו פערהאלטען די ערשטע 2 טעג. דער הילפסקאמיטעט האט נור אריינגעגעבען אין אריין אביסעל מצות, פלייש און וויין. דער טראנ־ספארט איז בעשטאנען פון היימלאזע ווי זענען געווען אין אונגארישע פראווינצשטעט אדער אזעלכע, וואס אנטלויפען ערשט איצט פון גאליציען. עס ווייזט אויס, אז זייט א געוויסע צייט הערשט אין דער אונגארישער פראווינץ א אויסווייזונגס־סיסטעם געגען די גאליצישע יודען אין נירערהאזא האט מען די היימלאזע אנגע־פרעגט, אין וועלכע עסטרייכישער ערטער ווילען פאהרען, ווייל דארט וועט מען זיי דולדען ביז איבער פסח, מען האט אין ווערט נייטראר קאמיטאט) בעפוילען די 42 יודען

לשון־הרע.

איינמאל, אין א שבת, בעת ר׳ עזרא, דער אלטינקער רב אונזערער איז געגאנגען פון בית המדרש, פון מנחה דאוונען, איז איהם גראד אויסגעקומען פארביי צו געהן דאס קצבים־גע־סעל; און דארט, אין דעם דאזיגען שמאלען הינ־טער געסעל, האבען געוואהנט ניט נאר די קצבים און זייערע העקער־יונגען, נאר אויך די בעלי עגלות, און אזוי פשוט׳ע יודען, פערגרעבטע נפשות... אלע זענען זיי געווען זעהר פשוט׳ע מענשען, עמי־הארצים, און האבען גערעדט א סך נבול־פה... דעריבער האט דאס דאזיגע גע־סעל געהאט זעהר א שלעכטען נאמען ביי אונז אין שטעדטעל. און א קינד פון לייטישע טא־טע־מאמע האט זיך ניט געוואלט חבר׳ן מיט די קינדער פון קבצנים־געסעל, און ניט געוואלט לערנען מיט זיי ביי איין רבי׳ן.

נור דער אלטער רב ר׳ עזרא פלעגט זאגען, אז אלע יודען זענען יודען, אפילו דער בעל הגלה וואס שמירט זיין וואגען בעת ער געהט אנגעטון אין טלית און תפילין, איז אויך א יוד... דערצו איז נאך רבי עזרא כסדר אזוי פערטיעפט אין די טועפע רעיונות פון גאט׳ס תורה, אז ער הערט ניט און זעהט ניט וואס ארום איהם טהוט זיך. ער געהט זיך שטילערהייט זיין וועג מיט דער רויטער פאטשיילע ארומגעבונדען ארום האלז...

נאר אז גאט וויל, טוט ער א נס, און שיקט א ווינטעל, וואס רייסט ביי ר׳ עזרא׳ן אראב די פאטשיילע פון האלז, שלאגט דאס איהם דערווייל שוין ארויס פון זיינע רעיונות און בעת ער בויגט זיך איין אויפצוהויבען די פאטשיילע, דערגעהט צו זיינע אויערען אזא שמועס:

— קיילעטשקע די שווארצע האט זיך נעכ־טען שוין וויעדער פערשפארט אויף א גאנצע נאכט מיט רויטען העקער־יונג, אלע ווייסען עס, נאר מען שווייגט, און מען מאכט זיך ניט ווי־סענדיג...

הויבט אויף דער אלטער רב די אויגען און זעהט: אויף די פריזבעס, פאר די שטיבער, זי־צען ווייבער, עלטערע און יונגערע, ווער מיט, און ווער אהן א שייטעל אויפ׳ן קאפ, מע קנאקט יאדערען, און מע רעדט אויף די שכנות אלדאס־בייז; ווערט רבי עזרא זעהר בייז, און ער וויל זיי אויסשטראפען מיט רייד, נור א שוואך הארץ האט ער, דער רב אונזערער, און פאר די ווייבער פון קצבים־גאס היט ער זיך ווי פאר פייער, גיט ער א מאך אוועק מיט דער האנד, און געהט ווייטער. אין זינען האט ער, אז ביי דער דרשה, קומענדיגען שבת, זאל ער דעם עולם אויסשטראפען אביסעל פאר רעדען רכילות און לשון־הרע... און ער וויל צוריק פערקניפען די איבערגעריסענע רעיונות אין די סתרי־תורה, נור דער שמועס פון די ווייבער האט איהם שוין אין גאנצען אראב געפיהרט פון וועג, געהט ער שוין מיט אפענע אויגען און אויערען, און האטש ער קוקט גלייך פאר זיך, און די אויגען זענען ביי איהם אראבגעלאזען צו דער ערד, הערט ער פונדעסטוועגען, און זעהט זיי, די אלע ווייבער און ווייבלעך וואס זיטצען אויסגעזעצט אויף די פריזבעס, קנאקען יאדערען, און רעדען נבול־פה און לשון־הרע... און וואס ווייטער ער געהט, ווא וואס מעהר ער הערט, אלץ הייסער ווערט איז אין פנים, אלץ שטיקענדער ווערט די לופט, ער הויבט אן געהן גיכער, כדי וואס גיכער דע ארויס צו רייסען פון דעם דאזיגען פערשאלטע נעם געסעל.

קומט ער אין עק גאס, און דערוויט א קליין, ווייס שטיבעל ביי דער זייט פון וועג, פאר׳ן שטיבעל וואקסען צוויי הויכע בוימער, און די גרינע בלעטער בעהאלטען דאס הייזעל און א קיהלען שאטען, דאס פענסטער, וואס קוקט ארויס צום גאס, איז אפען, און דאס ווינטעל בלאזט ארום דאס ווייסע פירהענגעל אהין און אהער, און רב עזרא בעמערקט אז אינוועניג געהט ארום א ווייבעל, און זי איז שטארק פער־פארעט, גלייך עס וואלט גאר היינט ניט שבת געווען.

(ענדע קומט.)

Jüdische Volkszeitung № 92 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף אחודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד אקווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס אשורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג כו' ניסן תרע"ה (9. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די גרויסע שלאכט אין די קארפאטען.

ווענעצעלאז און קעניג קאנסטאנטין. — ערב מאביליזירונג אין איטאליען.

די קארפאטען־געשלעגען.

וויען, 8. אפריל (אפיציעל). פון מיטען מערץ באנאט אן איז דער קארפאטען־קאמפף צוליעב די ניי מעכטיגע רוסישע מחנות אריבערגעגעגאנגען אין אנייער פאזע. כמעט איבער'ן גאנצען פראנט האבען די רוסען פארגענומען אונאויפהערליכע אנגריפען און האבען נאכאנאנד פערשטארקט זייערע מחנות מיט נייע קרעפטען.

די דאזיגע אנגריפען, וועלכע זענען דורכגעפיהרט געווארען אהן שום שאנונג פון מענשען־מאטעריאל, זענען אין אייניגע שטעלען געלונגען, אבער דער פערביטערטער קאמפף, וועלכער רעשט שוין פיער וואכען, האט נאך דעם פיינד ניט געבראכט צו די רעזולטאטען און די פאזיציעס, פון וועלכע מיר האבען איהם פערטריבען אין ענדע יאנואר.

פון אוזאק איז די גאנצע מזרח־טייל פון די קארפאטען אין אונזער בעזיץ. אין מערב פון אוזאק מאכען אונזערע מחנות געגען־אנגריפען. אין די לעצטע טעג האבען מיר אבגעשטעלט דעם פיינד'ס אנגריפען און האבען עראבערט א גרויסע צאהל געפאנגענע, ווי אויך קאנאנען און מאשין־געוועהרען.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 8. אפריל (אפיציעל). ניט קוקענדיג אויפען שלעכטען וועטער ווערט אונזער ווירקזאמקייט פארטגעזעצט מיט גוטע רעזולטאטען. צווישען מעמוס און מאטעל האבען מיר ווידער געמאכט גוטע פארשריטען. אין מזרח פון ווערדון האבען מיר ווידער עראבערט צוויי רייהען שוץ־גריבער.

ביי עפארגנע האבען מיר, אין דער נאכט צווישען דינסטאג און מיטוואך, געמאכט א בעדייטענדען שפרונג פאסווערטס. די דייטשען האבען דעם גאנצען טאג געמאכט געגען־אנגריפען, אבער אהן שום רעזולטאטען. זייער לעצטער אנגריף איז פאלשטענדיג פערניכטעט געווארען דורך אונזער פייער. אויף דעם טייל פראנט האבען מיר גענומען פיעל געפאנגען.

צווישען די געפאנגענע, וואס מיר האבען נעכטען גענומען ביי הארטמאנסוויילער געפינען זיך אויך סאלדאטען פון גארדע. וועלכע זענען אהער געבראכט געווארען נאך זייער נידערלאגע דעם 26. מערץ.

ווענעצעלאס און קעניג קאנסטאנטין.

לאנדאן, 8. אפריל. צו „דיילי טעלעגראף" מעלדעט מען פון אטהען: דער פאליטישער קריזיס איז נאך מעהר פערשארפט געווארען. נאכדעם ווי ס'איז אפיציעל אבגעלייקענט געווארען די צושטימונג פון קעניג קאנסטאנטין אבצוגעבען גריכיש לאנד צו א פרעמדער מאכט, אזוי ווי ווענעצעלאס האט ערקלעהרט.

גלייך נאכדעם, ווי ס'איז ארויס די אפיציעלע קאמוניקע מיט דער אבלייקענונג, האט ווענעצעלאס צוגעשטעלט דעם קעניג א בריעף, אין וועלכען ער פראטעסטירט געגען דעם פלעק וואס ווערט געמאכט אויף זיין עהרע און פערלאנגט, אז דער קעניג זאל פעריכטען דעם פעלער. דער קעניג האט אליין ניט געוואלט ענטפערען, נאר ער האט איבערגעגעבען דעם מיניסטער־פרעזידענט גונאריס, ער זאל ענטפערען פאר א'הם.

ווענעצעלאס פריינד מיינען, אז אויב ער וועט ניט צופרידענגעשטעלט ווערען, וועט ער געוויס אינגאנצען צוריקציהען זיך פונ'ם פאליטישען לעבען.

אמעריקא'ס האנדעל מיט דייטשלאנד.

פאריז, 8. אפריל. „אגענטור האוואס" טיילט מיט: דער אמעריקענישער באטשאפטער האט דעם דריטען אפריל איבערייכט דעם אויסער'ן־מינימטער דעלקאסע א נאטע, אלס ענטפער אויף דעם פראנצויזישען דעקרעט פון 13־טען מערץ בנוגע דעם האנדעל מיט דייטשלאנד. דער באטשאפטער האט צוגעגעבען, אז די ערקלערונג איז אבגעגעבען געווארען אויף א זעהר פרי'נדליך אופן און אין דעם זעלבען פריינדליכען גייטט, ווי ס'האט אלעמאל געהערשט צווישען די צוויי רעגירונגען.

א עהנליכע נאטע איז פון דעם אמעריקאנישען באטשאפטער אין לאנדאן איבערגעגעבען געווארען דעם אויסער'ן־מיניסטער גרעי

דער גרענעץ קאמפף צווישען סערבען און בולגארען.

בערל'ן, 8. אפריל. מיטיילונגען פון ניש לויטען, אז די גרענעץ־געשלעגען ביי סטרומיצי האבען זיך געענדיגט מיט א זיעג פאר די סערבען, וועלכע האבען צוריקגעווארפען איבער דעם בולגארישען גרענעץ, א מהנה פון 3000 בולגארען.

ביז די בולגארען האבען זיך צוריקגעצויגען האבען די סערבען גענומען ערבות פון די דערפער.

די סערבען האבען געהאט שאדען 5 אפיציערין און 125 מאן.

דער לופט־קריעג.

בערלין 8. אפריל. אנגעקומענע מיטיילונגען פון פעטראגראד בעשטעטיגען די ווירקזאמקייט פון די דייטשע פליהער אויפ'ן מזרח־פראנט. 15 פליהער האבען אין איין טאג אראבגעווארפען מעהר פון 100 באמבעס איבער אסט־אלענקא.

אסאוועץ איז איצט אבגעלעדיגט פון דער ציווילער בעפעלקערונג, וועלכע איז אנטלאפען קיין גראדנא און ווילנא. דאס בעווייזט, אז די רוסען ערווארטען א שטארקען אנגריף אויף אסאוועץ.

מאביליזירונגען אין איטאליען

רוים, 8. אפריל. אונטער'ן פארזיץ פון רוים'ס בירגערמייסטער פירשט קאלאנא, איז נעכטען אבגעהאלטען געווארען א זיצונג אין קאפיטאליום פון הויכע רוימישע פערזענליכקייטען.

עס זענען געוועהלט געווארען א רייהע קאמיסיאנען, וועלכע זאלען זארגען פאר דעם, אז די עפענטליכע אונטערשטיצונג אין סאניטערן און סאציאלען זין זאלען ווירקען מיט אלע מעגליכע קרעפטען, ווען ס'וועט נאר ארויסגעלאזען ווערען א ארדער צו מאביליזאציע.

סערביען — בולגאריען.

פון פעטראגראד טעלעגראפירט מען: דער בולגארישער איבערפאל אויף סערביען האט ארויסגערופען א שטארקע פערביטערונג אין רוסלאנד. אין רוסישע דיפלאמאטישע קרייזען מיינט מען, אז די רעגירונג אין סאפיא האט ניט קיין דירעקטען שולד אין דער געשעהניס, אבער מען דענקט, אז די בולגארישע באנדעס זענען ארגאניזירט געווארען פאר עסטרייכישע געלד און האבען אויך בעקומען זייערע וואפען פון וויען, וואו מען איז געווען שטארק פעראינטערעסירט אריינצופיהרען סערביען אין קריעג מיט בולגאריען.

אין אנדערע קרייזען ווידער מיינט מען, אז די באנדען־אפעראציאנען וואלטען ניט אנגענומען אזא חאראקטער, ווען די רעגירונג אין סאפיא וואלט ערפילט א'הר פליכט כדי צו פיהרען די אונרוהיגע עלעמענטען.

היעגע נייעס

דער מאנדאלינען קלוב.

בעט אונז מיטצוטיילען, אז דער געפלאנטער קאנצערט וועט צוליעב פערשידענע אויסערע סבות ניט פארקומען.

אין יוגענד־פעראיין.

היינט, פרייטאג, וועט אינ'ם נייעם לאקאל פון יוגענד־פעראיין, אין דער ערשטער גרופע, זיין א פארטראג פון ה' מ. גראסמאן איבער די אויפגאבען פון דער יודישער יוגענד.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה: זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער. די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Manufakturvarer — **מאנופאקטור**

købes bedst og billigst — וואהרען קויפט מען

F. C. DAHL, — בעסער און ביליגער — ביי —

31 Frederiksborggade 31 — פ. צ. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. **רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.**

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Barnevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til Høje Priser. Afbet. indr.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען און פרייז דיגע קוכענס.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. ו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Jaglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

כשר פענסיאנאט כשר

טעגליך פרישער עסען איבערהויפט פרישע יודישע פיש. ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף חתונות און תנאימ׳ס.

EPSTEIN, Rosengaarden 2. I

Tlf. Byen 3959.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** HOLMENS KANAL 5

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

שריפטשטעלער. אט איז דער קורצער אינהאלט פון די דאזיגע גרויסע אינטערווירן.

— אונזער אויפגאבע — האבען ערקלערט די דאזיגע פערזאמלונג — איז צו פארבעריטען די אייראפעאישע געזעלשאפטליכע מיינונג צו א גינסטיגער פערענטפערונג פון דער יודען פראגע אין יעצטיגען בעקוועמען מאמענט, וועגן דער אייראפעאישער קאנפליקט האט געשטעלט אויף דער טאגעסארדנונג די פראגע וועגען דער עקזיסטענץ פון בעזונדערע נאציאנאליטעטען — א פראגע, מיט וועלכער ס'וועט זיך פערענטמען דער צוקונפטיגער שלום־קאנגרעס. ס'איז נעקומען די ציט אויך פאר'ן ווילסאניזם צו ווערן א וואר. דאס וואס ענגלאנד האט בדעה צו שאפען אן'אוטאנאמע יודישע ארץ־ישראל איז נאנץ ערנסט, און ס'גלויבט זיך קנאפ־וואס, אז דאס זאל בעגלגענען שטערונגען מאד דער דיפלאמאטיע. מיר פרעטענדירען נישט, פערשטעהט זיך, דערויף, אז מען זאל אונז אבגעבען ירושלים אדער אלע הייליגע ערטער. נאר דאס האט אויך נישט קיין בעדייטונג, ווייל קיין איין קריסטלי־כע מלוכה וועט נישט וועלען אבגעבען די שטאט ירושלים צו א צווייטער קריסטליכער מלוכה אין די דאזיגע שטאדט וועט, נאנץ וואהרשיינ־לעך, בלייבען אן'אינטערנאציאנאלע שטאדט. פערשטעהט זיך, דאס רוב יודען וועלען בלייבען אויף די ערטער מיט וועלכע זיי זענען פון דעם פערטעל יאהרען צוזאמענגעבונדען, נאר אין ארץ־ישראל וועט זיין א מין יודיש היים, א נאציאנאלע עיר־מקלט, וואו ס'וועלען געפינען א היים די מעהר־געדריקטע פון זיי. דאס, וואס דויטש עקזיסטירען אן'אוטאנאמע יודישע מדינה וועט האבען א גרויסע ווירקונג אויף דער בע־ציהונג פון די אייראפעער צו יודן. מען וועט זיך מיט אונז מעהר רעכענען, וועגן מיר וועלן האבען אן'איגען הויז. מיר זענען כלל ניט קיין ציוניסטען, ווארשיינליך קומט זיך צוזויף מיט דיזיערע האפענונגען, זיי זענען א אויסשליסליך נאציאנאל־יי־

ער וייס דאס אן זיך. ער וייס. אז ס'איז גע־וויס א צייט, וואס ער איז ניט איינמאל געשטא־נען פנים אל פנים מיט טויט. דאס איז געווען אין די דעוואלוציאנערע טעג אין רוסלאנד. ער איז ניט איינמאל נגאנגען אויף א זיכערען טויט. אין פונדעסטוועגען האט ער דאך קיינמאל ניט געפיהלט, אזוי ווי איצט. אזוי ווי אין דעם אבענד. ער האט דאן געוואוסט, אזוי ווי אין דעם מאמענט, אז ער געהט אויף א זיכערן טויט. אז מארגען אין דער צייט וועט ער ערגעץ וואו ליגן א טויטער, א צוטראטענער. דאך האט ער געפיהלט אז ער וועט זיין אזוי טויט, אזוי אפגעשארבען ווי ער פיהלט דאס איצט אין אט דיזעם מאמענט.

און ער שטעהט ווי א פערגליווערטער צווי־שען אלעמען. ער הערט זייער געבעט, דער ניגון פון זייערע תפלות קלינגט איהם אין די אויערען אין עס נאגט איהם... די הארץ געהט אין איהם אויס פון קלעמניש...

ד. א. ס.

א יודישער קאנגרעס אין אמעריקא?

אין ניו־יארק איז פארגעקומען א קאנפע־רענץ פון בעוואוסטע יודישע כלל־טהויער און פארשטעהער פון פערשידענע יודישע ארגאני־זאציעס מיט'ן צוועק פארצובעריטען און ארגא־ניזירען אין אמעריקא א גרויסן יודישן פאלקס־קאנגרעס. ביי וועלכען עס זאל נעמען אויסגע־ארבייט ווערען א פראגראם וועגען א יודישער פערטרעטונג בייס פרידענס־קאנגרעס נאך דער מלחמה.

פארזיצענדער פון דער קאנפערענץ איז נע־ווען דער בעוואוסטער יודישער כלל־טהויער, דער ציוניסט יוסף בראנדעס. אין זיין ערעפענונגס־רעדע האט ער אונטערגעשטרישן, אז די קאנגרעס־אידעע איז א זאך פאר'ן גאנצען פאלק, נישט פאר קיין אייזעלנע אינסטיטוציע, אדער ארגא־ניזאציע. אלע קלאסען פון אמעריקאנער יודען־טום מ'זען דא זיין פערטרעטען מיט זיערע מיינונגען און אנשויאונגען.

אדוואקאט שאמער (דעם בעוואוסטען שמ"ד־ס זהן) איז אבער אין זיין רעדע נאך וויטער אוועק. ער האט זיך בעקלאגט דערויף, וואס ביי יודען הערשט הפקרות, יעדע ארגאני־זאציע אדער אפילו איינצעלנע פערזאנען, נעהמט זיך דאס רעכט צו רעדען אין נאמען פון גאנ־צען פעלד.

פראפעסאר י. א. הורוויטש האט ערקלערט, או אין דער איצטיגער צייט, וועו די אייראפע־אישע לעגערר זענען פערוויקעלט אין קריג, קען קיין רעד נישט זיין פון א קאנגרעס פון די יודען אין דער גאנצער וועלט. דאס איז א שפעטערע זאר. פאלויסיג איז נויטיג צו ארגא־ניזירען די אמעריקאנער יודען. אין אמעריקא זענען דא יודישע ארגאניזאציעס און אדעסע, וואס צעהלען צו הונדערט און הונדערט מיטגלידער, וועו זייערע פער־טרעטער זאלען זיך פעראייניגען. קענען זיי רע־דען אין נאמען פון אנ'ארגאניזירט אמעריקאנער יודענטום.

אנדערע רעדנער האבען אין ריהרענדע וער־טער אויסגעדרופען, אז מען זאל מעורר זיין די אמעריקאנער יודען גוזר תענית צו זיין אויף א טאג און די אבגעשפארטע הוצאות אבגעבען פאר די יודישע מלחמה־קרבנות. אויך וואלט מען גע'דארפט איינארדנען א גרויסע יודישע פראצעסיע און אויפטרייסלען אמעריקא'ס סימ־פאטיע פאר די יודען, וועלכע זענען מעהר רו־אינירט ווי די בעלגיער.

עס האבען נאך נעריעדט פיעל יודישע כלל־טהויער און שריפטשטעלער. כמעט אלע רעדנער האבען שארף קריטיקירט די אמעריקאנער „א־הודים", אונזער אריסטאקראטיע, ווי יעקב שיף, לואיס מארשאל און אנדערע, וועלכע האבען זיך זעלבסט געקרויצט אלס יודישע פארשטעהער, אבער זיי פערטרעטען נישט די יודישע אינטע־רעסען און דריקען נישט אויס דעם יודישען ווילען. נאר זיי פיהרען א מה־יפית־פאליטיק, וועלכע שטעלט אפשר צופריעדען זייער ענגען קרייז, אבער נישט די בריייטע פאלקס־מאסען.

צום סוף איז אנגענומען געווארען א רעזא־לוציע, וועלכע זאגט, אז די קאנפערענץ נעהמט אויף זיך די אויפגאבע צונויפצורופען א קאנג־רעס פון אויסגעוועהלטע פערטרעטער פון אלע יודען אין אמעריקא מיט'ן ציעל צו זארגען פאר די יודישע אינטערעסען, אז אויף דעם פרידענס־קאנגרעס נאך דער מלחמה, זאל אויפגעהויבען ווערען די יודענ־פראגע.

גאליציען אין רוסישן הענד.

דער „ווואו. וויעסטניק" שרייבט פאלגענ־דעס:

„ניט קוקענדיג אויפן בעפעהל פון גאליציש־כען גענעראל־גובערנאטאר וועגען פערבאט פאר יודען און בכלל פאר פריוואטע מענשען, צו אריבערפאהרען די גאליציש־ע גרענץ, און ניט קוקענדיג דארויף, וואס דער דאזיגער בעפעהל אין זיינער ציים פערפעפענטליכט געווארען אין רוסלאנד און איז יעדען בעווארט, געפינען זיך דאך פיעל צווישען די רוסישע יודען, וועלכע צוליעב שפעקולאציע און אנדערע צוועקען קו־מען זיי פון רוסלאנד קיין גאליציען.

די לעצטע ציייטען האט זיך, צוליעב דעם בעפעהל פון לוואוער גראדאנאטאלניק א. א. סקאלאן, די ארטיגע פאליציי בעזונדערס ענער־גיש געזומען, צו אויספיהרען דעם בעפעהל פון גענעראל־גובערנאטאר, און יעדען טאג ארעס־טירט געווארען 21 יודן, דערבייא האט די מעהרהייט פון זיי זאגאר ניט געקאנט ענוי ער־קלערען, צו וועלכען צוועק זיי זענען געקומען.

נאכדעם ווי די יודען זיצען־אב די אדמינים־סטראטיוע שפראך, ווערען זיי אריסגעשיקט קיין רוסלאנד מיט'ן עסאפ".

רוישע ארגאניזאציע, וועלכע האט זיך פערשלאסען אין יודענטום, און מיר רופען זוגו צו הילף אלע, אהן אונטערשיעד פון פארטיען, גלויבענס אין נאציאנאליטען. אין אונזער קאמיטעט זענען פא־ראן אי סאציאליסטען, אי ליבעראלען, רעפובלי־קאנער, קאנסטיטואנטען, יודען, קריסטען, צווי־שען די לעצטע האבען מיר עפענען אנ'אוני־טערשטיצונג בייים בעוואוסטען היסטאריקער, דעם מחבר פון מאקיאוועלי'ס ביאגראפיע, דעם סענאטאר ווילארי, ביי די פראפעסארען מצאצ־ני און פיסטערלי, בייים אנגעזעהענעם לאמבאר־רישען קאטאליק טאניאלי, און דער קארדינאל פערארי האט צוגעזאגט אונז צו אונטערשטיצען אין וואשיקאן. אונזער נאציאנאליזם שיידט זיך אונטער פון די ציוניסטען, ווי אויך פון זייער טאקטיק. זיי האבען בעארבייט די אייראפעאישע געזעלשאפטליכע מיינונג פונ'ם שטאנדפונקט פון סענטימענטאליזם און מענשען־רעכט. דאס איז א שפיעל, וואס איז גאר נישט ווערט. מיר אבער שטעלען אריוס אונזער נאציאנאלע רעכט אין די אייגענע אינטערעסען אויס. מיר רעאליזירען זאלען זיי די צוויישען וועלכע מיר זענען צור־ייהם. אין איטאליען, פערשטעהט זיך, איז אונ־זער בעוועגונג נישט אריסגערופען געווארען דורכ'ן אנטיסעמיטיזם, וועלכער איז דא נישטא. אין איטאליען טרעפט מען אן אנטיסעמיטען בלויז אלס זעלטענהייט אין אריסטאקראטישען קרייז, איז דאס אויך נאר א פשוטע אריסווי־זונג פון „פריזישקייט". מיר פיהלען זיך אלס איטאליענער אין האבען גאר נישט בדעה צו מאכען א נייע יציאת מצרים צום געווינשטען לאנד. מיר ווילען בלויז העלפען אונזערע ברי־דער צו עפענען א היים אין איטאנאמען ארץ־ישראל, וואס איהם צו שאפען האלטען מיר פאר א נויטיגען אקט פון פאליטישען און היסטאר־שען יושר.

א חוץ מילאן זענען אויך געגרינדעט ג־ווארען קאמיטעטען „פאר דער יודען־פראגע" אין אנדערע איטאליענישע שטעדט. בעזונדערס עפענרגיש ארבייט דער קאמיטעט אין פלארענץ. אין גיכען דארף זיך עפענען א קאמיטעט אין טורין, און אין איהם וועט זיך בעטיליגען דער בעוואוסטער פראפעסאר־עקאנאמיסט לודריא. די בעוועגונג האט אריסגערופען די אויפמערק־זאמקייט פון די איטאליענישע מלוכה־לייט צו דער יודען־פראגע.

רוטענבורג געפינט זיך יעצט אין אמעריי־קא, וואו ער פיהרט אנ'אגיטאציע לטובת דער דאזיגער זאך. פון דער ציוניסט־שער פארטיי איז ער אריסגעטראטען.

דריי ברידער סאלדאטען.

אין מאסקווא אין ענגלישען שפיטאל הייליגט זיך דער ווייטעסקער געבורטענער שפירא. וואס האט זיך בעטיליגט אלס פריוויליגער אין דער קאנאדישער ארמעע, וועלכע ענגלאנד האט ג־שיקט אויפ'ן פראנצויזישען קריעגס־פלאץ. ער איז פערוואונדעט געווארען. אירינגפאלען אין פלען צו די דייטשען און דיערנאך אנטלאפען פון פלען און נעקומען קיין רוסלאנד.

שפירא יונגערער ברודער דינט אין דער רוסישער ארמעע.

יעצט טיילט מען מיט, אז די טעג איז אריסגעפאהרען פון ווייסבסק א זייטער ברו־דער שפירא, כדי אנצוקומען אלס פריוויליגער אין דער רוס־שער ארמעע.

וועלכע אונטערגעצונדען?

(ענדע).

ד"ר העלפערין גיעט אויך צו, אז קייזער ניקאלייס בעשטעבונגען זענען געווייס געווען געמיינט ארענטליך. וועלן דער גורל פון איירא. פא האט נעדארפט פאלען לשלום אדער למלחמה. האט זיך איינגעמישט די קריעגס־פארטיי פון רוסישען הויף און האט געצוואונגען צו מלחמה. אויפגעבענדיג א מאטיוו, אז דיישלאנד מאבי־ליזירט זיך אין גאלאמיינער מאביליזאציע. „דאס איז אבער געווען ניט ריכטיג, ווייל ווען רוסלאנד וואלט באמת געגלויבט, אז מיר מאביליזירען, וואלט זי דאך אונז נעזאגט, אין וועגען דעם נעפינט מען ניט אפילו קיין איין וואורט אין די אלע פערעפענטליכטע דאקומענטען פון רוסלאנד, ענגלאנד און פראנקרייך. זאגאר ווען דער דייט־שער נעזאנדטער אין פעטערבורג האט דעם 30־טען יולי צוגעשטעלט סאזאנאוו'ן די פראגע וועגען די רוסישע מאבערייטונגען. האט יענער איהם אויך גאר נישט נעפרעגט. פארוואס מא־ביליזירט איהר זיך? אפילו קייזער ניקאליי אין זיין טעלעגראם צו ווילהעלם דערמאנט מיט קיין איין וואורט וועגען דייטשע מאבערייטונ־גען. נאך מעהר: אין דעם פראנצויזישען גלעלן־בוך וועלט בעשטעטיגט, אז דער רוסישער נענע־ראל־שטאב־שעף האט דעם 29־טען יולי נעגע־בען אן־עהרען־וואורט דעם דייטשען מיליטער־מאלמעכטיגען. אז די אלע מאבערייטונגען וע־רען נעמאכט נעגען עסטרייך־אונגארן. אבער ניט נעגען דייטשלאנד. היינט, אויב אין רוס־לאנד האט מען נעגלויבט, אז דייטשלאנד גרייט זיך שוין, טא ווי אזוי האט ער נעקענט נעבען אן־עהרען וואורט? און ווען די יריעות אי־בער דייטשע מאבערייטונגען זענען אנגענומען שפעטער, אין דאך דער רוסישער נענעראל־שטאב־שעף זיכער אויף גרונד פון זיין עהרען וואורט דייטשען קייזער, אז דער דייטשער אין פעטערבורג האט דעם דייטשען בעפאלמעכטיגטן, אז די ענדערונג אין פאראנקומען צוליעב דעם, וואס מיר האבען בע־קומען ידיעות, אז דייטשלאנד גרייט זיך, אין ניט מאכען אזא שריט, וועלכען ס'איז נעווען אונמעגליך צו פערריכטען: די אלגעמיינע מא־ביליזאציע.

דער דייטשער פינאנץ־מיניסטער זעצט מאר ווייטער זיין בעהויפטונג, אז נאר רוסלאנד איז נעווען דער דירעקטער שלום־ברעכער און אונ־טערצינדער פון דער וועלט־שרפה. ס'זענען אבער אויך נעווען אונדירעקטע מיטהעלפער און זיי זענען גראד די הויפט שולדיגע: די פראנצויזי־שע רעגירונג און איבערהויפט דער נענגלישער מיניסטער פון אויסערן נ ר ע י, וועלכער האט נעשפיעלט א צווייי פנים־דיגע ראל.

אנווייזנדיג אויף דעם רוסישען אראנושי־בין, אין וועלכען דירוסישע רעגירונג ברענגט 10 דאקומענטען פון דעם 29־סטען יולי בעמערקט העלפערין דעם לעצטען דאקומענט: סאזאנאוס א טעלעגראם צו איוואלסקי, „אז ער זאל אין נאמען פון דער רוסישער רעגירונג אויסדריקען די בעסטע אנערקענונג דער פראנצויזישער רע־גירונג פאר דער ערקלערונג פון פראנצויזישען נעזאנדטען אין פעטערבורג, דאס פראנקרייך וועט אונטערשטיצען רוסלאנד ווי א פאראבונדס חבר".

ד"ה, אז ערשט דעם 29־טען אין אוועגד האט פראנקרייך נעגלויבט א אויסדריקליכע ערקלע־רונג רוסלאנד, אז ז וועט איהר העלפען מיט דער נאנצער מאכט. פרעגט ד"ר העלפערין, פאוואס נראד ערשט דעם 29־טען אוועגד, ניט פריהער אין ניט שפעטער? און ערקלערט דאס מיט פאלגענדעס:

די פראנצויזישע רעגירונג האט אנדערש ניט נעווואלט אינשטימען אויף דעם רוסישען בעפאלמעכטיגטן, אז די ענדערונג איז פאראנקומען צוליעב דעם, וואס מיר האבען בע־קומען ידיעות, אז דייטשלאנד גרייט זיך, אין ניט מאכען אזא שריט, וועלכען ס'איז נעווען אונמעגליך צו פערריכטען: די אלגעמיינע מא־ביליזאציע.

דער דייטשער פינאנץ־מיניסטער זעצט מאר ווייטער זיין בעהויפטונג, אז נאר רוסלאנד איז נעווען דער דירעקטער שלום־ברעכער און אונ־טערצינדער פון דער וועלט־שרפה. ס'זענען אבער אויך נעווען אונדירעקטע מיטהעלפער און זיי זענען גראד די הויפט שולדיגע: די פראנצויזי־שע רעגירונג און איבערהויפט דער נענגלישער מיניסטער פון אויסערן נ ר ע י, וועלכער האט נעשפיעלט א צווייי פנים־דיגע ראל.

אנווייזנדיג אויף דעם רוסישען אראנושי־בין, אין וועלכען דירוסישע רעגירונג ברענגט 10 דאקומענטען פון דעם 29־סטען יולי בעמערקט העלפערין דעם לעצטען דאקומענט: סאזאנאוס א טעלעגראם צו איוואלסקי, „אז ער זאל אין נאמען פון דער רוסישער רעגירונג אויסדריקען די בעסטע אנערקענונג דער פראנצויזישער רע־גירונג פאר דער ערקלערונג פון פראנצויזישען נעזאנדטען אין פעטערבורג, דאס פראנקרייך וועט אונטערשטיצען רוסלאנד ווי א פארבונדס חבר".

ד"ה, אז ערשט דעם 29־טען אין אוועגד האט פראנקרייך נעגלויבט א אויסדריקליכע ערקלע־רונג רוסלאנד, אז ז וועט איהר העלפען מיט דער נאנצער מאכט. פרעגט ד"ר העלפערין, פאוואס נראד ערשט דעם 29־טען אוועגד, ניט פריהער אין ניט שפעטער? און ערקלערט דאס מיט פאלגענדעס:

די פראנצויזישע רעגירונג האט אנדערש ניט נעווואלט אינשטימען אויף דעם רוסישען

דער גורל פון ארץ־ישראל

דער בעוואוסטער רוסישער שריפטשטעלער אלעקסאנדער אמפיטעאטראוו שרייבט פאלגנד: דעם וועגען דער בעוועגונג, וואס האט זיך אויפגעהויבען אין אימאלין פאר דעם נעדאנק צו שאפען אן־אונאבהענינע יודישע מדינה אין ארץ־ישראל.

אלס אינציאטאר פון דער דאזיגער בעוועגונג, וואס איז נאנץ אנדערש פון ציוניזם און וואס האט זיך שוין אבנעטיילט פון איהם, איז אויסגעפערטנט דער בעוואוסטער אינטשענער רוסטענבערג, וואס זיין נאמען איז אין רוסלאנד צוזאמענגענדנדן מיט נאמען פון אין אויב ענגלאנד איז נערוימט דער ענגלישער, אז אויב ענגלאנד איז בעריים צו בלייבען נייטראל, איז דייטשלאנד בעריים בכלל ניט אנצוגרייפען פראנקרייך מיטן פלאט, זי איז אפילו גרייט ניט צו בעריהרען דעם פראנצויזישען האנדעלס־פלאט". דערפער האט די ענגלישע רעגירונג ערשט נעגעבען פראנק־רייך די הבטחה דעם 29־טען יולי און פראנקרייך האט גלייך איינגעשטימט אויף דעם רוסישען פארשלאג, וואס עס האט געפיהרט דערצו, אז רוסלאנד האט נעמאכט די מאביליזאציע און די וועלט־שריפה האט אויסגעבראכען.

ד"ר העלפערין ענדיגט מיט פאלגענדע וועדטער:

„ביי דער בחירה ביי דעם אויסוואהל צווי־שען צוזאמענהאלטען דעם דריי־בונד אדער דעם וועלט־שלום, האבען די לייטענדע מלוכה־מענער פון פראנקרייך און ענגלאנד מקריב נעווען דעם שלום אויפן מזבח פונם דריי־בונד.

קלאר מאכען די וויקליכע פרטים פון דר צוזאמענגעמישט בעשולדיגונגען און אורזאכ וועלכע האבען אריסנגעוויזען די וועלט־מלח וועט זיין די אויפגאבע פאר דעם, וועלכער קומען פאראשען אונזער צייטס־בעשיכטע".

בן שמואל.

רוטענבערגס ענערגיע, אין צוואמענהאנ מיט זיין בעריהמשקיט אין איטאליען, אלס א זשענירער האט א שטויס נעטהאן די בעוועג וועלכע ער האט נעשאפען אויף א בריטען צוליעב דעם האב איך נעבעטען מיין קאר מאנדענט אין מילאן א שמועס צו טהאן מיט פארשטעהער פון דער ארטיגער נעזעלשאפ „פאר דער יודען־פראגע". פרעזיי־דענט פון דע דאזיגער נעזעלשאפט איז ה' באלאפא, עהר פרעזידענט — סאבאטיני לאפע, דער פרע דענט פון דער נאציאנאלער נע עלשאפט

פארן טויט.

אלע זענען מתפלל...

קריסטען צלמ'ען זיך נעבויגענערהייד אויף די קניע, יודען שטעהען אין די ווינקעלעך און זאגען תהילים. יעדער אייגער בעט נאט אויף זיין שטיגער, נאר ער איליין שטעהט ווי א סער־גליווערטער און ווייסט ניט וואס צו טהאן —

ס'איז שוין מעהר ווי א וואך, אז דער רע־גימענט, וואו ער דיענט רוקט זיך אלץ נעהענ־טער צום פראנט, נעהענטער צום שלאכט־פעלד. פון אנפאנג האט מען זיך נעפרייסט, אז מ'וועט נאר צום פייער ניט קומען. די פאדערשטע טרו־פען וועלען דעם שונא צוריקשטויסען, וועלען איהם בעזיגען. די בעריכטען פון שלאכטפעלד האבען דאס בעווייזען שווארץ אויף ווייס. מ'האט נאר נעמאלדען, אז מ'זיצט און מ'זיגט. און ניט קוקענדיג אויף די אלע זיגעגן. רוקען זיך וואס א טאג נעהענטער און נעהענטער. און ווייער רעגימענט איז שוין נאהענט — אז ס'איז שוין

טען אין ביי וועמען צו בעטען — — — —

וועו ער איז נאך קיין סולע 16 יאהר ניט אלט נעווען, האט ער שוין ניט נעגלויבט אין א נאט, וואס זיצט אין זיעבעטען הימעל. האט ניט נעגלויבט אין קיין נהינום, אין קיין גן עדן און קיין עולם הבא. נעגלויבט האט ער נאר אין איין זאך: אין די צוקינפטיגע נעזעלשאפט. אין די נעזעלשאפט פון גלייכהייט, ברידערליכקייט און פרייהייט. ער האט נעגלויבט אין די מענשען וואס פרעדיגען וועגען אזא צוקינפטיגע נעזעל־שאפט. האט פערגעטערט זייער יעדען וואורט. איז גרייט נעווען פאר דעם זיין לעבען אויפצוזע־בען.

נאר אט האט די מלחמה אויסגעבראכען, און אט דיעזען איינציגען גלויבען האט ער אויך פערלאירן.

ער האט נאך קיין צייט ניט נעהאט דורכ־צובלעטערען די נעדאנקען. אבחשבון'ען זיך מיט זיך אליין... זעהען וואו, ער האלט... וואס איז די אונטערשטע שורה... ער וויים אבער, אז זיינע נעדאנקען זענען צופלאנטערט, און אז ער גלויבט יעצט אין קיינעם און אין קיין זאך ניט...

דער צווייטער טאג ווי מ'הערט דאס קנאלען פון די קאנאנען.

פארנאכט איז נעקומען דער פאלקאוואיער סוויאסטשענק, מיט'ן גלח און א רב. האבען דעם רעגימענט נעבענטשט. נאכהער האט מען זיי נע־נעבען צו וויסען, אז נאך איידער דער מארגע־שטערן וועט פערנעהען וועלען זיי שוין זיין אין רעכטען מיטען פייער.

שטעהן אלע יודען און קריסטען יעדער איינער אויף זיין שטיגער, און זענען מתפלל פאר נאט. די שוואכערע, די שרעקענדיגע בעטען, אז ס'זאל מיט זיי א נס נעשעהן, זיי זאלען בלייב־בען לעבען, און די שטארקערע, די מוטהיגערע, די וואס קוקען דעם טויט גלייך אין די אויגען אריין, זאגען וידוי. בעטען, אז נאט זאל זיי זייערע זינד מוחל זיין. זייערע נשמות זאלע קומען א־יף יענער וועלט רייגע, אויסגעלייטערט.

אלע בעטען, יעדער אינער וויים וואס ער בעט, יעדער אינער וויים, אז ער האט ביי וועו־מען צו בעטען, נאר ער אליין שטעהט מיט א פער כאפטען אטהעם: ער וויים ניט וואס צו בע־

Jüdische Volkszeitung № 91 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאַר'ן טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, דאנערשטאג כה' ניסן תרע"ה (8. April 1915)

די רוסען איבערגעגאנגען די קארפאטען.

די פראנצויזען שטורמען דעם דייטשען פראנט. — ענגלאנד גיבט אלקאהאל.

דער קארפאטען־קאמפף.

פעטראגראד, 7. אפריל (אפיציעל). אין די קארפאטען האבען מיר פאָרטגעזעצט אונזער אָפענזיוו־טעטיקייט. אין דער גענד פון סטרי אויפן גאנצען פראנט פון סטשעלי ביז אוזאק, אין דער גענד ביי דאַסאַק האבען מיר עראָבערט בעדייטענדע פאָזיציעס. אונזערע ווייטע אבטיילונגען זענען איבערגעגאנגען די דרוס־זייט פון די קארפאטען־בערג און האבען בעזעצט דעם דארף סמאלניק.

די עסטרייכישע פראבעס אויף צו הינדערען אונזערע אפענסיוון איז ניט גלונגען. אלע פיינדליכע אנגריפען האבען מיר צוריקגעשלאגען מיט גרויסע פערלוסטען פאַרן פיינד. אויף דייר צוריקגאנג צינדען אונזער די עסטרייכער אלע בריקען און אלע רעזערוון פון לעבענס־מיטלען. אין לעצטען קאמפף דעם 5־טען, האבען מיר גענומען גפאנגען 20 אפיצערען און איבער 1500 סאלדאטען.

אויף די איבערגע טיילען פון פראנט זענען פאַרגעקומען בלויז ארטילעריי־דועלען און עטליכע גיוועהר־גשלעגען.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 7. אפריל (אפיציעל). מיר האבען געמאכט בעדייטענדע פארשריטען אויף אלע זיי אפענסיוו. אין מורח פון וועךדון האבען מיר באזעצט דעם דארף גוסאינווייל און די בערג. דועלכע בעהערשען דעם טייך ארנע. אין דער נעגענד פייכטוג זענען מיר אויך בעדייטענד פאָרגעשריטען. אין וואלד איילי און אין וואלד ברולע האבען מיר עראבערט גייע שוץ־גרייבער. אין וואלד לע־סוזערע האבען מיר גע־מאכט גייע פארשריטען.

לויט ווי די געפאנגענע גיבען איבער, זענען דייטשע באטאליאנען פערשיכטעט געווארן דורך אונזערע לעצטע שטורמען אן וועווערע.

די אלקאהאל־פראגע אין ענגלאנד.

לאנדאן, 7. אפריל. דעם קעניג'ס און לארד קיטשענערס מיטיילונגען, אז אין זייערע הייזער וועלען מעהר ניט געברויכט ווערען קיין אלקא־האל־געטראנקען. האט געפונען א קאָאפעלען אבקלאנג ביי דער בעפעלקערונג. איבער 100,000 מאן האבען געשריבען צום פינאנץ־מיניסטער לארד דזשרדזש אן האבען אים אויפגעפאדרט „אויסצוטרינקענען" דאס לאנד פון סמריט.

דער ענדליכען רעזולטאט פון דער פראגע וועגען אלקאהאל ערווארטעט מען אין די קו־מענדע טעג. מיטגליעדער פון קאבינעט מיינען אז מען זאל פערבאטען צו פערקויפען ספיריט־געטראנקען, אויסער ביער.

גענוים וועגען דעם איז נאך ניטא ווייל דער ענין וועט באלד בעטראכט ווערען אין פארלאמענט. אבער האספנשליך, וועט מען פער־באטען צו האנדלען מיט ספריט, אזוי לאנג זוי די מלחמה וועט דויערען. די וואט וועלען ליי־דען הויז דערפון. וועלען נעווים בעקומען בע־צאהלט פאר זייער שאדען.

דייטשלאנד' און אמעריקא.

לאנדאן, 7. אפריל. פון ניו יארק מעלדעט מען צו „דיילי טעלעגראף": די ווירקליכע סבה פון דעם, וואס די אמעריקאנישע רעגירונג רופט צוריק די אמעריקאניכע אפיצירען, וועלכע האבען געפאלגט מיט דער דייטשער ארמעע, ביי הארטמאנסווילער האבען מיר ערא־בערט דעם בארג, וועלכער האט געדינט פאר קאמאנדא־פאסט פאר דעם דייטשען פאלקאוועניק, וועלכער האט געלייטעט די דייטשע מחנות אין די לעצטע געשלעגען.

מיר האבען דא געמאכט בעדייטענדע פאר־ווערטס־שריט אין האבען גענומען פיעל געפאנ־גענע.

פון שטאקהאלם

דער „הילפס קאמיטעט פאר די נויט־ליי־דענדע יודען אין די מלחמה־לענדער", וועלכער האט זיך דא ארגאניזירט צווי וואכען צוריק, ענטוויקעלט זעהער ערפאלגרייך זיין טעטיגקייט. ווי מען טיילט אונז מיט, האט דער ראבינער ד"ר עהרענפרייזער שוין ערהאלטען פאָרן קא־מיטעט איבער 7000 קראנען. מען האפט, אז אין סטאקהאלם וועט מען זאמלען א 20־15 טויזענד קראן. זעהר פיהל האט מיטגעהאלפען דער ה'ר לעא מאצקין, וועלכער איז גענוון בשעת'ן דער גרינדונג פון קאמיטעט אין סטאקהאלם. וואס איז געווען געדריקט אין דער גרויסער צייטונג „דאגענס ניהעטער. ה' מאצקין האט געשיידערט די יודישע לאגע און אויפגעוויזען דעם חוב פון אלע יודען צו העלפען די רוואינירטע רוסי־שע און גאליציש יודען.

פאר די נויט־ליידענדע.

די רעדאקציע האט ערהאלטען פאר דעם הילפס־קאמיטעט:

ה' ריטץ	. . . . .	5 קראנען
„ א. ביאלער	. . . . .	5 „
„ ד. גערשוואלד	. . . . .	5 „
פרייליין ה. סמאלינסקאיא	. .	2 „
ה' י. שאראנציק	. . . . .	5 „
„ מ. גרינגער	. . . . .	5 „
„ ה. וואלקאוויטש	. . . . .	5 „
„ גרייטצמאן	. . . . .	2 „
„ מעלניק	. . . . .	5 „
„ י. מאטיזאזו	. . . . .	3 „

בסך־הכל 42 קראנען און מיט די פריהערדיגע 313 קראנען און 65 אוירעס.

FANØ-BAD (אויף יולאנדס מערב־ברעג)
פריהלינג ביים ברעג פון ים
מעבלירטע ווילעס און זומער־היזער (דאטשעס) פאר אייגענע הויז־פיהרונג
זענען ביליג צו פערדינגען.
דער שטראנד־האטעל (פענסיאן־האטעל) נעהמט אן פענסיאנערען
צו 28 קר. אוואך אלעס פריי. וועג מען וואהנט א לענגערע צייט
און פאר פאמיליען ביליגער. קארעספאנדענץ: דעוגיש דייטש אין ענגליש.
FRANZ BECK, FANØBAD.

צו אונזערע אבאנענטען
אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ׳אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג
„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעטיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:	אין אויסלאנד:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל . . 3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער . . . . . 5 „	איינצעל נומער . . . . . 7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עקספארט-הויז
טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Manufakturvarer — **מאנופאקטור**

| וואהרען קויפט מען

בעסער און ביליגער

— ביי —

F. C. DAHL,

31 Frederiksborggade 31

פ. צ. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

די דרוקעריי
פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"
מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. **רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.**

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

„MEDOVA"
THE
er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Barnevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

PFAFF
Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** HOLMENS KANAL 5

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

ס׳ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף פעסט דיגע קוכענס.

א פעהיגער שניידער

צו מיליטער־ארבייט קען בעקומען גלייך ארבייט

A. Levin, Adelgade 74, I.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.

דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

בענער פון אלע 80 יודישע וואהלמענער זענען בעזונט אינגאנצען דריי, די פראבע, איבעריגענס זעהר שוואכע. דורכצופיהרען א יודישען קאנדידאט האט זיך געענדיגט זעהר טרויעריג: פאר אהם זענען אבגעגעבען בלויז עטלי שטימען. און ער האט זיך, פערשטעהט זיך, אבגעוואגט פון די וואהלען.

אויפן אנדערען טאג בין איך אינגעלאדען געווארען צו וויטע'ן. ער איז געווען ערשטוינט ווי אזוי אין נישט אויסגעוועהלט וועלט פון דער פשוטער סבה וואס אין די דאזיגע גרופען זענען קיין יודען נישטא. די איינציגע מעגליכקייט איז געווען — אויסגעוועהלען פונ'ם סוהרים־שטאנד. אין ער האט געוואלטען פאר א גרויסע פאקטאזיקייט וואס דער סוהרים־שטאנד האט עס נישט פער־שטאנען אין האט ניט אויסגעוועהלט קיין איין יודען. דאס איז דאך אנ'אונמעגליכער פאקט: אין דער געזעצגעבערישער אנשטאלט ווען ניט זיין קיין איין פראסטע'הער פון א 5 — 6 מיליא־נער בעפעלקערונג.

איך האב איהם ערקלערט, אז ס'זענען ניט געווען קיין שום שאנסען דורכצופיהרען אפילו איין יודען.

„יעצט בלייבט אונז נישט אנדערש, ווי צו האבען אין גאס. סאועט א יודען לויט'ן בע־שטימונג". האט בעמערקט ווי־טע, איך האב איהם אויפמערקזאם געמאכט דערויף, אז אין אנ'אנ־שטאט, וואו ס'זיצען 100 אויסגעוועהלטע פאר־שטעהער, וועט די לאגע פון איינציגען נישט אויסגעוועהלטען נאר בעשטימטען פראשטעהער פון א 5 — 6 מיליאניגער בעפעלקערונג אויך זיין נאך אונגראמאל. וויטע האט דערמיט פאלקאם אויפגעשטימט. נאר דאך האט ער צוריקגעענט־פערט: „דאס איז נויטיג, ביים בעפעלקערונג

— אט אזוי פערשטעה איך. ביי יודען איז קיין לאגע קיין ליידער נישטא. ווי קומען לידער יודען? אזוי פערשטעה איך ... רייסקי־קאר־מאזי. הייסט עס, בעט גאט, ער זאל אראבקו־קען אויף דעם יודישען וויינגארטען, וועלכער שטעהט די פרעמדע וויינגערטנער... הע? ווי האלט עס דאהט דער פסוק: „כרמי שלי לא נטרתי"...

ער האט געשוויגען. ער האט האלב פער־מאכט די אויגען און אינגעזאפט אין דעו׳ נשמה די שקנע קלאנגען פון דער תפלה־לויד, וועל־כעס עס האבען נאכהער פערבינטען אנדערע יר־דישע לייד־ער.

דען האט געזונגען פ. ערבאנע:

„קיין גאלד און זילבער וועלען מיר נישט שפארען

און קיין פאלעסטינא וועלען מיר פאהרען.

אין אונזער אלטע היים

„אין אונזער אלטע היים...".

— קיין פעלעסטינא!... דאס גיבט מען אונז, דייטש עס. אנ'אנצוהערענישי. אז אונזער ארט איז נאר אין פאלעסטינא. נישט אמת, מאכטער מיינסטו?

— איך מיין טאטע...

די שטימע פון דעם יונגען יודישען מיידעל האט געצויטערט:

— איך מיין, טאטע, דאס דו ביזט הייגט זעהר אין א שלעכטער שטימונג...

בידיד האבען געשוויגען, איך האב בע־מערקט, וויי ביים אלטען האט געציטערט די זיל־בער־ווייסע בארד.

אין עטליכע שעקונדען האט איך אויף ס'ניי דערהערט זיין שטילע שטימע:

— זיי נישט בייז אויף מיר. טאכטער מיינע... עס איז נישט פון שלעכטסקיטן...

דער אלטער האט נישט דערוועדט. איך האב געקוקט אויף איהם און דערזעהן, ווי זיינע גע־דיכטע גרויע ברעמען זענען גיעוען פייכט פון טרערען.

נאכהער האט מען ווידער געזונגען, און ווי־דער געליינט, נאכאמאל געזונגען, און נאכ־אמאל געליינט. נאר אויפמערקזאם אינהרען זיך האב איך מעהר נישט געקוקט.

איך האב נעטראכט וועגען מיין שכן. וואס איז גיזעסען נעבען מיר רעכטס ער האט מיר אויסגעווייזען ווי א סימבאל פון זיין פאלק.

א. ל. ד.

ספעציעל־יודישע געזעצען אדער אפילו אלגע־מיינע געזעצען, נאר אזעלכע, וואס ריהרען אן דאס יודישע לעבען, וועט מען דאך זיך נישט קענען בעגעהן אהן דעם. אז מען זאל זיך ניט וועגדען נאך ערקלעהרונגען און ידיעות צו א יודען. קיין אנדער אויסוועג זעה איך נישט.

ער האט מיך געבעטען נאך אריינצוגעהן צו איהם אין א פאאר טעג ארום און דאן האט ער מיר נאך מיט מעהר אינגעשפארטקייט אר־בערגע'חזרט, אז ער האלט דאס בעשטימען האטש אירע יודישען מיטגליעד אין גאס. סאועט פאר נויטיג, סיי אין די אינטערעסען פון יודען, סיי אוך בעזונדערס פונ'ם מלוכה־שטאנדפונקט.

„איך וויים נישט וויי לאנג ס'וועט מיר נאך אויסקומען צו ויצען אויף דעם דאזיגען שטוהל דאכט זיך, זעהר נישט לאנג. נאר אויב איך וועל אויף איהם בלייבען, וועל איך צוליעגען אלע מיה, אז אין גאס. סאועט זאל בעשטימט ווערען האטש אירע יוד. דאס פאדערט דער עלע־מענטאר ישרר".

ווי בעוואוסט, איז ווייטע נאכדעם בלויז א קורצע צייט געווען פרעמיער־מיניסטער.

פערקויפט דער טעכניקום

ד' טעג איז אין בערלין פארגעקומען דער „אויקציאן" אויף דעם הויפ־ער יודישען טעכני־קום. דער „הילפס־פעראיין פון די דייטש יודען" האט, ווי מען טיילט מיט פון בערלין, אבגעקויפט דעם גאנצען טעכניקום סך־הכל פאר 225.000 מארק. קיין אנדערע קויפער זענען ניט גע־ווען.

דער קאנקורס איז געווען אנגעמעלדעט מצד דעם הילפס־פעראיין, וועלכער האט זיך בעפריין זיך פון אלע נאציאנאל־יודישע עלע־מענטען אין אינסטיטוציעס. דער באאמטע, וועל־כער האט געהאלט בעוויייזען די קריטישע לאגע פון דעם אינסטיטוט איז געווען צוואמענגע־שטעלט אויף א העכסט מערקווירדיגע און די־רעקט פערדעכטיגער וויייז. דער פאסיוו איז געווען אנגעוויזען אין א סומע פון 892.000 מארק, בשעת דער אקטיוו האט דערגרייכט נאר 284.000 מארק. אזוי, למשל, האט מען די גע־בייטע, וועלכע האט אבגעקאסט א מיליאן מארק בערעכענט אינ'ם באלאנס נאר פאר 150.000 מארק, וויייל... חיפה קען נאך באמבארדירט ווערען און די געבייטע דורך גראנאטען צו־שטערט. אלס כוונות פונ'ם טעכניקום האט מען בערעכענט אלע קלייניע הלואות פון „הילפס־פעראיין" און די פאנדען פון אנדערע יודישע אינסטיטוציעס. אין דערוילבער צייט האט מען די אנטיילען פון די אמעריקאנער יודען (ווי למשל, יעקב שיפס 420.000 מארק) און דעם גרונד־פאנד פון וויסאצקי (215.000 מארק) בע־רעכענט פשוט אלס מתנות. וויייטער האט מען די 100.000 מארק פונ'ם יודישען נאציאנאל־פאנד גערעכענט אלס א אי־ביגע הלואה. בשעת דעם פאנד פון קאהן־אפענהיימער און די 100.000 מארק פון דזשעמס סימאן האט מען בעטראכט אלס הלואות, וואס מוזען לויט'ן פערלאנגען גלייך אויסגעצאלט ווערען.

אויף אזא אונכשר־ען און אונעהרליכען אופן האט מען עס צוזאמענגעשטעלט דעם באלאנס, אלס גרונד אנצומעלדען דעם קאנקורס איז אנ־גענגעבען, אז עס האט אפעפהלט סך־הכל 80.000 מארק, וועלכע מען האט נעדארפט כלומרשט דרינגענד בעצאלען.

ווי בעקאנט, האט דער נאציאנאל־פאנד און וויסאצקי אלס „אויסלענדער", לויט דער מסירה פון „הילפס־פעראיין" ניט געקענט אנטיילנעה־מען. די אמעריקאנער יודען האבען זיך אויך בעגנוגענט מיט שארפע פראטעסטען — און אזוי איז דער טעכניקום, די האפענונג פון טויזענד יודישע יונגע־לייט, אריבערגענאנגען אין די הענד פון די ה"ה פויל נאטאן און דושעמס סימאן.

אויב דער „הילפס־פעראיין" האט געוואלט דורך זיין סקאנדאלוזע האנדלונג דיענען דער דייטשער פאליטיק אין מזרח — האט ער, לויט אונזער מיינונג, א גרויסען טעות געהאט. קיין גרעסערען מיסטריען און שאדען פאר דעם דייטשען אינפלוס האט מען זיך קוים געקענט דענקען.

דער ערד־בעזיץ אין גאליציען.

קיין פעטראגראד איז צוריקגעקומען פון מזרח־גאליציען דער העווזור פון ערד־אינארד־נונג א. א. קאפאר, וועלכער איז אהין נעשיקט געווארען מיט'ן צוויק צו בעקענען זיך מיט דער ערד־אינארדנונג אין דעם פערנומענעם קאנט. קאפאר האט נאך זיין צוריקקומען פאר־נעשטעלט דעם מיניסטער קריוואשאינען א בעריכט וועגען זיין ריייזע.

אין מזרח־גאליציען איז לערך 61 פראצענט פון דער גאנצער ערד אנ'אייגענטום פון די פויר־ערען. ד"ה אונגעפעהר דריי מיליאן מיט 300 טויזענד דעסיאטין ערד. יודען אין פוילישע פריצים בעזיצען דארט א ביסעל וועניגער פון צוויי מיליאן דעסיאטין ערד.

אין די לעצטע יאהרען האט זיך דער ערד־בעזיץ פון די פריצים אין גאליציען בעדייטענד פערקלענערט. צו יודען, וויידער, פלעגט די ערד איבערגעהן הויפטזעכליך צופעליג. ד"ה אויף היפאטעקען, דערבי פלעגען זיך די יודען בעמיהען וווייטער צו פערקויפען די ערד צו אנ־דערע. לויט דער לעצטער סטאטיסטיק האט נע־הערט צו יודען לערך 11 פראצענט פון דער גאנצער נישט פויערשער אלגעמיין האט דער ערד־בעזיץ אין גאליציען אריסגעווויזען א שטארקונג איבערצוגעהן צו פויערן אין די הענד.

ארץ־ישראל.

ווי בעוואוסט, איז אין א טייל פון דער ענגלישער און אמעריקאנישער פרעסע און ג־זעלשאפט דערוויעקט געווארען די פראגע וועגען אינארדנען אין ארץ־ישראל א יודישע מדינה. יעצט האט זיך מיט דער זעלבער פראגע אנגע־הויבען פערנעהמען אויך די איטאליענישע פרעסע.

די אפיציעלע איטאליענישע צייטונג „טרי־בונא" האט אבגעדרוקט אנ'ארטיקעל וועגען דער צוקונפט פון ארץ־ישראל, אין וועלכען זי זאגט זיך אריס פאר אבגעגעבען דאס דאזיגע לאנד צו יודען, אין דעם זעלבען גייסט זענען אבגע־דרוקט געווארען ארטיקלען אויך אין אנדערע איטאליענישע צייטונגען.

ברענענדיג די דאזיגע ידיעה, גיט־צו דער „נאוי וואסחאד" א בעמערקונג, אז דוקא די אר־טיקלען, וואס בעווייזען זיך אין דער מערב־איראפעאישער פרעסע (בעזונדערס אין דער ענגלישער) און וואס זאגען זיך אריס פאר א יודישע אויטאנאמיע אין ארץ־ישראל, רעגען אויף די טערקישע מאכט. אויב נישט געגען יודען בכלל, איז געגען די „אויסלענדישע יודען", וועניגסטענס, אזוי גיבען איבער די אנטלאפענע פון ארץ־ישראל קיין מצרים.

יודישע נייעס

(א יודישער קאנגרעס). אין מאילאנד איז דעם 24־טען פעברואר געווען א פער־זאמלונג פון דאהטיגע חשוב'ע יודען. און פון יודען פון אנדערע איטאליענישע שטעדט, כדי צו בעראטען איבער די לאגע פון די יודען אין איטאליען. און אייראפא. עס איז בעשלאסען געווארען, איינצוברופען א אינטערנאציאנאלען יודישען קאנגרעס אין איטאליען. עס איז אויך אייסגעווהלט געווארען א קאמיטעט צו דעם צוועק.

(יודישע האפנונגען אין דייטש־לאנד). א יודישער אונטער־אפיציער אין דייטש־לאנד שרייבט אין א בעלד־פאסטבריף, אז ער האט געוויזען זיינע קאלעגען די מיטיילונג פונ'ם „פעראין צור אבווערה דעם אנטיסעמיטיזמוס", אין וועלכע עס רעדט זיך דערפון, אז דער יודי־שער סאלדאט שטעהט נישט צוריק אין מוט פון זיינע קריסטליכע קאלעגען. די קריסטליכע סאל־דאטען האבען מסכים געווען מיט דער מיינונג, דער קאמאנדיר־לייטענאנט האט אויסגעדרייקט די האפנונג, אז נאכן פריעדען וועט דער יוד אין אלע בעציהונגען גלייכגעשטעלט ווערען מיט די קריסטען. הלואי!

וועלכער אונטערגעצונדען?

גאנץ איראפא איז שוין צייט צוהנדליגער יאהרען געווען איין גרויסער שטיק ברען־שטאף, מיט וועלכען מען האט געמוזט זיין זעהר פאר־זיכטיג, כדי צוליעב אין שוועבעלע זאל זיך גאנץ איראפא ניט אנצינדען מיט א העלישען פייער און די גאנצע דורך מיהע און ענערגיע ערווארבענע קולטור־אוצרות, זאלען חרוב ומוחרב ווערען כאפרא דאראפא. דעריבער איז קיין חדוש וואס אין די לעצטע טעג פון יולי מאנאט פאריגען יאהר, וועו די רעגירונגען פון די גרויס־מעכטען האבען אנגעהויבען שפיעלען מיט פייער און ס׳האבען זיך אנגעהויבען ווייטן פונקטן, האט עס ארויסגערופען א שרעק מיט א מהומה ווי ביי א שריפה אויסברוך. און וועו אין אנ־הויב אווגוסט, בשעת דער פייער האט שוין אנ־געהויבען מיט א שטורם־האסט קוקלען זיך פון לאנד צו לאנד, זענען די רעגירונגען, וואס הא־בען געשפיעלט מיט ס׳פייער, ארויסגעטרעטען מיט די „גלעל״, „וויסע״ און „בלויע״ ביכער און האבען זיך בעמיהט צו וואהרפן די שולד איינע אויף דער צוויישער, ס׳הייסט בעווייזען, אז ניט פון אירער פייער האט זיך דאס אנגעצונ־דען נאר פון יענער ס׳.

די דערמאהנטע ביכער מיט די צוגעליגטע דאקומענטען צו זיי זענען אבער געווען אזוי טרוקען, אזוי סחעמאטיש, אז ס׳האט זיך געפיהלט, דאס מען גלאבט דא ניט אויסזוכען און אויסג־פינען דעם אונטערצינדער, כדי דער פערברע־כער זאל בעקומען די געוצליכע שטראף לויט זיין פערברעכען, נאר א מין רופען צו־לינטשא־משפט כדי צו צורייסען דעם אנגעוויזענעם פער־ברעכער אויף שטיקער.

איצט אבער, וועו אלץ וואס ס׳איז געקענט טהאן ווערען אין דער ריכטונג, איז געטאהן גע־ווארען, די צוהעצטע מאסען פון די מלחמה־פיהרענדע לענדער האבען געריסען אויפ די צוויישע עד שפּך־דם און זענען אבגעגאנגען מיט ימים בלוט, איצט וועו איבער פיער מיליאן מענ־שען זענען שוין געפאלען, וועו אויף טוידט און וועו עבליבען אן׳אייבגער קאליקע ערשט איצט, זענען זיי די אמת׳ע חשודים, די וועלכע האבען געשפיעלט מיט׳ן פייער, עזווארען אביסעל מיו־שב׳דיגער, ערשט איצט האבען זיי אנגעהויבען זוכען, אין בעשטימט א סלעדאוואטעל אויף אויסצוזוכען — בשל מי הרעה הזאת — ווער איז דער — מדליק את הדליקה — דער אונטערצינדער און דערף אין זאל אנערקענט וועו עס אלס „חייב״ אלס שולדיגער פאר׳ן ה סטא־רישען גלעריכט.

די ערשטע פון די מלחמה־פיהרענדע לענ־דער, וועלכע האט אזוי געטהאן איז געווען דייטש־לאנד. דאראען איז די טעג ארויס א בוך פון דעם נייעם פינאנץ־מיניסטער ד״ר העלפערי־ך וועלכער, שטיצענדיג זיך אויף די פערשפענט־ליכטע ביכער און דאקומענטען פון די קריעגס־פיהרענדע רעגירונגען בעמיהט זיך מיט ברען און לייד ענשאפטליכקייט צו געפינען דעם שול־דיגען אין איבערגעבען אייהם צום היסטארישען גערישט.

פערשטייט זיך, אז די איבריגע מלוכות ווע־לען מסתמא אויך ארויס מיט עהנליכע געגען־שריפטען. אבער דערווייל מאכט העלפעריכ־ס ווערק א גוטען איינדרוק, וואס עס מוזען אנער־קענען אפילו די אנטי־דייטשע צייטונגען.

ד״ר העלפעריך ווייזט אן, אז דער דירעק־טער גרונד צום מלחמה־אויסדרוך איז געווען דעם רוסישען קייזער׳ס בעפעהל פון 31 יולי צו מאכען אן׳אלגעמיינע מאבי־יזאציע אין רוסלאנד, גראד אין דער צייט, וען דאנק דער מיה פון קיין פעטראגראד. אין פערלויף פון די דאזיגע אונטערהאנדלונגען האט פלעווע ארויסגעזאגט א פערלאנג, אז הערצל זאל בעווכען וויכטיג וועלכער איז דאן געווען פינאנץ־מיניסטער, פלעווע האט אנגעשריבען צו וויטע׳ן זעהר א לאנגען בריף, אין גלייך אויפ׳ן צווייטען כאפ־האט אונז שוין וויטע איינגעלאדען אין זיין דר׳ מער־זוארונג אויף די „אינזלען״. דאס געשפרך־האט געדויערט לערך דריי שעה.

דאס דאזיגע געשפרעך איז וויים ניט גל־נאנגן בלויז וועגען ציוניסטישע פראגען, ווייל איז געווען אנגענעהם ערשטוינט דערפון, וואס הערצל האט געשטעלט דורכאויס א בעדינג פערבעסערען אויף די לאגע פון יודען אריפ־ארט, כמעט אלע מיטלען, וועלכע פלעווע האט דאן צוגעזאגט הערצלען דורכצופיהרען אין לי־בען, האבען ביי וויטע׳ן נישט נאר עפעס פאלשטענדיגע סימפאטיע, נאר ער האט געהאפט אז די רעגירונג וועט אויך נאך ווייטער אויפ דעם דאזיגען וועג.

וואס אנבעלאנגט די ציוניסטישע אנשטע־טען, האט ער זיך אריינגעזאגט פאר גריי־ערלויבען עפענען אבטיילונגען פון קאלאנ־באנק אין פעטראגראד און אנדערע ערטער אין צוזאמען דערמיט, פערשטעהט זיך, צו דערלא־זען די אקציעס פון דעם דאזיגען באנק קיין רוסלאנד.

מיין צווייטע בעגעגעניש מיט וויטע׳ן אין געווען אין יאהר 1905, וען איך בין געווען אין וואהלמאן פון ליבאוויר בעריזען־קאמיטעט גאס. כאוועט פון די פארשטעהער פון האנד־לונג פאבריקאציע. די וואהלען האבען נישט גע־האט קיין בעזונדערען אינטערעס, ווייל שוין פריהער אויף די בעראטונגען האט די מאסקי־גרופע פאנאדערעטיילט די ערטער. צוזע־זאמלענדיג ארום זיך א מערהייט פון 50 וראה־

קייזער וויהעלם האט מען געפרעלט ביי עסט־רייך א מהילה און עסטרייך איז אייגעגאנגען אויף צו פיהרען וויייטער פערהאנדלונגען מיט סערביען וועגען וואס קייזער וויהעלם האט אויך אינערגעגעבען קייזער ניקאלאי אן בעקו־מענדיג פון אים א בערוהיגענדען טעלעגרא־פישען נוטפער. נאכמהר, ס׳איז געשהן דאן, וען די דייטשע רעגירונג האט שוין געווען פר־קלערט, אז ביי יעצטיגען אנגעשטרענגטן מא־מענט וועט מאבילזיאציע הייסען גלייך וויי פר־קלערט קריעג.

(ענדע קומט).

בן־שמואל.

גראף וויטע און די יודען־פראגע.

דער דירעקטאר פון יודישען קאלאניאל־באנק אין פעטרבורג, ה׳ ג. קאצענעלסאהן גיעט אין „ראזסוועט״ פאלגענדע אינטערפאנטע בע־שרייבונג פון זיינע בעגעגענישען מיט׳ן גראף וויטע, פון וועלכע עס זעהט זיך ארויס דייטלעך גראף וויטע בעצייהנט צו דער יודען־פראגע.

„דער פערשטארבענער גראף וויטע איז גע־ווען איינער פון די מלוכה־מענער, וואס האט קיינמאל נישט אויסבעהאלטען זיין בעציהונג צי דער יודען־פראגע אין רוסלאנד. ביי פערשיי־דענע בעגעגענישען ס׳איז עס ארויסגעקומען אין דער קאטעגאריישטער פארם און מיט זיין גע־וויהנליכען בייסענדען ווייז.

מעהר אויספיהרליך איז מיר אויסגעקומען צו הערען זיינע מיינונגען צווייי מאל.

דעם ערשטען מאל אין יאהר 1903, וועו איך בין געווען בייא איהם צוזאמען מיט׳ן ד״ר הערצל, ווי בעוואוסט, האט הערצל דאן געפירט אונטערהאנדלונגען מיט׳ן אינערן־מיניסטער ו. ק. פלעווע, וועלכער האט איהם אינגעלאדען

— אה, טאטע, שטענדיג קומסטו מיט טענות...

נאר דא האט זיך אויפגעהויבען דער מאר־האנג. דער הארׂ האט געזונגען, נאכהער האט די פרוי אנדרעיעוו אנגעהויבען לייענען קאראלענ־קא׳ס „די לעגענדע וועגען פלאראס״.

— וועגען מלאכים לייענט מען אונז — האט שטיל געזאגט דער אלטער — אלץ וועגען הי־מעל־זאכען...

— וואס וויילסטו דערמיט זאגען, טאטע?

— גארנישט, טאכטער מיינע ... אז מען וויל, קען מען עס אייגענטליך רעכענען פאר א מין אנצוהערענים, דאס גיעט מען אונז, הייסט עס, אנצוהרען.

— אה, טאטע, פארוואס רעדסטו אזעלכע וועריטער? ביי דיר איז אלץ אן׳אנצוהרענים!

— עך, גארנישט, גארנישט טאכטער, כ׳זאג עס נאר גלאט אזוי ...

אויף דער עסטראדע האט זיך בעווייזען די בעריהמטע באל־עט־טענצערין קארסאווינא, וועל־כע האט אויסגעפיהרט דעם וואונדער־שענעם „מזרח־טאנץ״

דאס איז געווען נישט קיין טאנץ, נאר א מאנטאסטיש־מעשה־לע, א שענע וואונדערבארע מאעמא.

— וויי רופט מען דאס, אט דעם דאזי־טאנץ? — האט געפרעגט דער אלטער יוד.

— מזרח־טאנץ.

— מזרח ... מען דערמאהנט אונז דעם מזרח ... וועגען אזיען הייסט עס ... אז דארט אונז אמאל גוט געווען, ווי גוט, הייסט עס, סיואלט געווען, וען מ׳זאל אונז קענען שיקען קיין ארץ־ישראל...

— טאטע !!

— נו, נו, כ׳וועל שוין מעהר נישט... דאן האט עזווגען די פ׳ בריען, ווי א ר סע תפלה האבען געקלונגען די ווערטער:

„א, גאט קוק אראב אויף דיין יודישע גארטען״...

דער אלטער האט געפרעגט:

— דאס איז פון תהלים?

— כ׳ווייס נישט, טאטע, אין פראגראם שטעקט אז דאס איז „א יודיש ליעד״.

— א יודיש ליעד ... א יודיש ליעד ... ר קומט צו יהען ליעדער? ביי יודען איז בייא קיין ליעדער. דאס האט געמוזט נישט קיין ח

פערפאסען.

— דער פערפאסער דערפון, טאטע, איז ר סקי־קארסאקאוו.

א פערוועהטאגטע נשמה.

אויף דעם „יודישען אוועניו״ אין פעטרא־גראדער קאנסערוואטאריום זענען רעכטס נעבען מיר גזעטסען צוויי שכנים, אנ׳אלטער יוד און א יונג יודיש מיידעל.

פונ׳ם געשפרעך, וואס האט זיך צווישען זיי געפיהרט, האב איך פערשטאנען, אז דאס איז א טאטע מיט א טאכטער.

ביי׳ם יונגען מיידעל, ווי עס ווייזט־אויס א קורס־סטודענט, האבען האבען זיך צוויי שטיק זעהר אויגען, יעדע וויילע האט זי געשלעפט דעם אל־טען ביי דער האנד און אנווייזענדיג איהם, דא אויף אירגעם, דא אויף א צווייטען, פון די וואס האבען זיך גפינען אין זאל, האט זי געשעפט־שעט:

— די זעהסט טאטע? דאס איז מאקסים קא־וואלעווסקי!

— דאס איז קארעיעוו, פערשטעהסטו? קא־רעיעו אליין!

— און טהו נאר א קוק, טאטע, אט איז מי־ליקאוו!

וען עס האבען זיך אנגעהויבען ווייזען די שריפטשטעלער, האט דאס מיידעל שוין גאר־נישט בעקענט אייניצען פון התעלות, און גע־האלטען ארן איין שלעפען דעם אלטען פארן ארבעל:

— קוק זיך נאר גוט אין, טאטע, אט אין דעם, וועלכער האט זיך נאר וואס דארט אויעק־געוועצט. אט אין יענער רייהע, דאס איז מאקסים גארקי!

— און אט דער איז לעאניד אנדרייעוו.

— און, טאטע, די זעהסט? דאס איז דאך פ׳אדער סאלאגוב.

דער אלטער יוד האט געשמייעלט און גע־ענטפערט מיט א זיפץ.

— אין וויים, טאכטער, איך וויים, ביי אונז זענען אויך מארהאן גוטע שריפטשטעלער: מענ־דעלי מוכר ספרים, ביאליק, מרן.... די קענסט זיי נישט דערפאר, וויייל די פערשטעהסטו קיין יודיש נישט... און האסט זיך נישט געוואלט לערנען. די פלעגסט זאגען, אז ס׳איז דיר א דרפה, שעמט זיך פאר דער חברה צו קענען זיי־דיש...

Jüdische Volkszeitung № 90 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה סעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מיטוואך כג' ניסן תרע"ה (7. April 1915)

פון די שלאכט־פעלדער.

סערביש־בולגאריש קאנפליקט. — די רוסישע מינען־בלאקאדע.

פון די קרייגס־פלעצער.

דער בלוטיגער קאַרפאטען־קאמפף האט אין דער לעצטער וואך צוגענומען צו זיך דעם הויפ־אינטערעס. די גאנצע פסח־וואך האט דאָרט גע־דויערט דער קאמפף וועלכער האט געבראכט בע־דייטענדע נצחונות פאר די רוסען. די עסטרייי־כער דעדען אפילו אויך פון זיעג אויף זייער זייט. אבער זיי מוזען צוגעבען אז אויף פילע שטע־לען האבען זיי זיך צוריקגעצוגען צוליעב דעם פיינד'ס גרויסע מחנות. די עסטרייכער האבען אויף זייער צוריקגאנג אינברענלאזען מאסען גיוועהר און אמוניציע, וועלכע די רוסען האבען פקרחאפט.

אין פוילען און ביי דער אסט־פרייסישען גרענעץ זענען קיין גרויסע געשעהניסען ניט פאָרגעקומען. די רוסען, זענען אלץ די אנגרייי־פער אין די דייטשען די פערטיידיגער.

אויפ'ן מערב־פראנט דויערען קלענערע גע־פעכטען אבער אהן א בעדי־טונג.

דאנגען ששארקט זיך דער קריג אויפ'ן וואסער. די שיף־פערבינדונג צווישען טרעלע־באָרג אין זאסניץ ווערט ביסלאנגוייז אבגעשטעלט צוליעב שוויכענדע מינעס. וועלכע רוסישע מי־נען־שיפען זאלען האבען אויסגעלעגט. אויך אויפ'ן שוארצען ים האבען זיך אנגעהויבען מערקען די פלאגען פון די מינעס. דער טער־קישער קרייצער „האמידיע" איז דאָרט דערטרונ־קען געווארען. וואס סאיז בלי ספוק א גרויסער פאר'ן טערקישען פלאט. אויפ'ן באלטישען ים איז דערטרונקען געווארען א דייטשער דאמ־פער. דייטשע אונטערוואסער־שיפען האבען דער־טרונקען א ענגלישען און א רוסישען דאמפ־פער.

האלאנד'ס נייטראליטעט.

ראטערדאם, 6. אפריל. די דייטשע אונטער־וואסרישפען, וועלכע זענען פערטיג געווארען אין דער לעצטער וואך אין האבאקען ביי אנט־ווערפען, זענען טראנספארטירט געווארען קיין ועבריגע דורך די בעלגישע קאנאלען. דערמיט איז פערשווינדען די פראגע וועגען ברעכען די האלענדישע נייטראליטעט דורך א טראנספארט אי־בער־ן טיך שעלדע.

פיינדשאדט צווישען בולגא־ריען און סערביען.

פון לאנדאן טיילט מען מיט: א מעגנע בול־גארען, וועלכע האבען מיטגעפיהרט מאשין־קאנאנען, זענען אייערגעטטען ארויף אויפ'ן סער־בישען טעריטאריום און האבען צושעדיגט אויף א שטח פון צוויי קוואדראט מייל א שטיק סער־ביש לאנד.

די סערבישע מחנות, וועלכע זענען ארויס־געשיקט געווארען געגען די בולגארען, האבען זיי עצאוונגען צו אנשלויסען אין אנגעטהאן שוועריגען שאדען.

דערטרונקען ענגלישע און רו־סישע דאמפערס.

לאנדאן, 6. אפריל. דער קלייגער ענגלישער דאמפפער „אליוויגע" איז דערטרונקען געווא־רען צוויישען גרימסבי און קאלע. די מאנשאפט איז גערעטעט אויף די רוסישע זעגעל־שיף „הער־מעס", וועלכע איז געווען אויפ'ן וועג קיין מעק־סיקא. איז דערטרונקען געווארען דורך א אונ־טערוואסער־שיף. די מאנשאפט איז גערעטעט.

דערטרונקען א דייטשער דאמפפער.

פון סטאקהאלם מעלדעט מען: א הער זענען אנגעקומען. מיטיילונגען, אז דער דייטשער דאמפפער „נרעטהעמאס". וועלכער איז גע־גאנגען פון ע'דען קיין סטאקהאלם מיט קוילען, איז דערטרונקען געווארען. וועגען דעם שיקואל פון מאנשאפט ווייס מען נאך ניט.

הונגער אין צפון־פראנקרייך.

פון ראטערדאם מעלדעט מען: אין וואלע־צין און ליל און אנדערע צפון־פראנצויזישע שטעדט הערשט הונגער־נויט. די דייטשען שי־קען אריין פיעל אלטע ליים, פרויען און קינדער פון די געגענדען, און מען „פיהרט זיי איבער דייטשלאנד אן שוויץ אין וויסטערן פראנק־רייך, וואס עס איז ניט בעזעצט פון די דייט־שען.

ביי די דאָרדאנעלען.

בערלין, 6. אפריל. פון רוים מעלדעט מען: „דושארנאליא ד'איטאליא" פערעפענטליכט א מיטיילונג, אז 1800 מאן פראנצויזישע און ענ־גלישע סאלדאטען זענען געווען געבראכט צו דעם אויסטישען זייט פון די דאָרדאנעלען אבער באלד זענען זיי אנגעגריפען געווארען פון גרוי־סע טערקישע מחנות און זענען פערניכטעט גע־וואָרען.

פון יודישען טעאטער.

„שלמקע שאָרלאטאן" פון י. גאָרדין.

די הויל־המוזי־פאָרשטעלונג, וואס איז פאר־געקומען שבת דעם 3. אפריל, איז געווען א שטיקעל פרעהליכערע ערשיינונג אין דעם הי־גען יודישען רעפערטואר פון די לעצטע עטלי־כע וואכען, עס איז אויפגעפיהרט געווארען יעקב גאָרדין'ס זעהר וועהניג־בעקאנטע פיעסע „שלמקע שאָרלאטאן".

זי געהערט אפילו צו די וועהניג־געלונגע־נערע וועָרק, וואס יעקב גאָרדין האט געשאפען. אבער טראץ דעם, בעגעגענען מיר זיך אין דער פיעסע מיט אינטיגע זעהר האראקטעריסטישע טיפען, וועלכע דער גרויסער דראמאטורג האט אונז געמאלען מיט א זיכערען פענזיל, און וועל־כע מאכען אויפ'ן פובליקום א גאנץ גוטען אייע־דרוק.

די אויספיהרונג איז דאס מאל געווען ניט שלעכט. אבער אויב די פארשטעלונג איז ge־וועז מעהרסטענטיילס געלונגען איז עס דורך דעם, וואס הר' טימיאנאוו האט אויסגעפיהרט די ראלע פון שלמקע שארלאטאן, מען האט אין אים געזעהען דעם צובראכענעם מענשען, דעם ארויסגעווארפענעם טויגענישעס, דעם טראגי־קא־מישען ניכטערען שבור, דעם אונגליקליכען בעט־לער, וויי יעקב גארדין האט אונז געמאלען. און צוליעב דעם קען מען אים אפשר אויך מוהל זיין דאס, וואס ער האט זיך צוגעטשעפעט א ליעד אין ערשטען אקט, וועלכעס געהערט ניט צו דער פיעסע.

הר' פעלדשטיין אלס וויאסערשטיין און הר' רעזניק אלס מוזלין, ווי אויך הר' בעלאוסקי אלס מישע, זענען געווען אין זייער גאנצער האלטונג ניט שלעכט. פרוי פעלדשטיין אלס אסתר רחל, פרל, נאנא יאקאבסען אלס אלישבע זענען געווען עטוואס שוואכער. דאנעגען איז פרוי טימיאנאוו געווען אלס קעכין צו־הציג־צופ־ל „שנץ" — אזוי דארף א קעכין ניט זיין. דער קליינער חסיד־ל איז ניט געווען אויף זיין פלאץ.

דאס פובליקום האט די פארשטעלונג אויפ־גענומען מיט בעגייסטערונג.

ס. ב.

(אויף יוליאנדס מערב־ברעג) FANØ-BAD
פריהלינג ביים ברעג פון ים
מעבלירטעווילעס און זומער־הייזער (דאטשעס) פאר אייגענע הויז־פיהרונג
זענען ביליג צו פערדינגען.
דער שטראנד־האטעל (פענסיאן־האטעל) נעהמט אן פענסיאנערען
צו 28 קר. אוואך אלעס פריי. וועג מען וואהנט א לענגערע צייט
אין פאר פאמיליען ביליגער. קארטספאנדענץ: דעוויש דייטש און ענגליש.
FRANZ BECK, FANØBAD.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען' מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד ניט ווארטענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו, סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19. Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנושעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Manufakturvarer — **מאנופאקטור**

købes bedst og billigst — וואהרען קויפט מען

F. C. DAHL, — בעסער און ביליגער — ביי —

31 Frederiksborggade 31 — פ. צ. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. — **רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.**

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Barnevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** HOLMENS KANAL 5

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען אן גאנץ קעמט אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

ס'ווערט אנגענומען בעשטעלונגען אויף שמחה דיגע קוכענס.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.

דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

Fotografiatelier **„Standard"**

58 Østorgade 58

12 st. Empire 2 Kr.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

גרענעצען פון מזרח־פרייסען.

די אויפמערקזאמקייט איז אריבערגעטראגען געווארען פון די בעלגישע שלאכט־פעלדער צו גאליציען, פוילען און מזרח־פרייסען.

פון איין זייט האבען די רוסישע ארמעען פערפלייצט גאנץ גאליציען און געבראכט מיט זיך חורבן און טוידט, פון דער צווייטער זייט האט זיך געטראגען גענעראל רענענקאמפף מיט א גרויסער ארמעע צו די גרענעצן פון מזרח־פרייסען. אין יענעם קריטישען מאמענט ווען גאנץ מזרח־פרייסען האט אויסגעזעהן צו זיין אין גרו״ס געפאהר און די רוסען האבען זיך געריהמט אז באלד וועלען זיי אריינמארשירען אין בערלין, אט דאמאלס איז ארויסגעשוואומען דער נאמען הינדענבורג און די גאנצע לאגע איז ווי דורך א כשוף געביטען געווערען.

הינדענבורג איז דורך זיין אטאקע אויף די רוסען ביי „די מאזורישע־בלאטעס" איבער דער גאנצער וועלט בעריהמט געווארען און דייטשלאנד האט איהם אלס נאציאנאלען העלד געקרוינט.

הינדענבורגס זיעג איבער דער גרויסער רוסישער ארמעע, ווי פאכלייט זאגען, איז ווירקליך געווען א מערקווירדיגע און וועט פערנעמען איינעם פון די גרעסטע פלעצער אין דער געשיכטע פון וועלט־קריעג.

די מפלה פון דער רוסישער ארמעע איז דאן געווען א מורא־דיגע. עטליכע און פערציג טויזענד מאן פון זיי זענען דאן געפאלען.

א אינטערעסאנטע כאראקטעריסטיק פון הינדענבורגן, וועלכער איז היינט דער אפגאט פון דייטשלאנד, גיט דער בעקאנטער שרייבער נארמאן דרייפער.

„אויב הינדענבורג איז היינטיגען טאג פערעכענט פאר איינעם פון די געצעהלטע סטראטעגען אין דער וועלט איז דאס אייגענטליך קיין וואונדער ניט. ווייל ער האט זיין גאנצען לעבען געווידמעט צום מיליטאריזם. פון זיין פריהסטער יוגענד ביז איצט. זייענדיג שוין א זעקס און זעכטציגער האט ער זיך אפגעגעבען מיט דער קריעגס־קונסט.

נו, זענען עס נישט ווערטער פון א תלמיד חכם?

באמת, ווי קען ער צולאזען, אז אזא אלט היסטאריש פאלק, ווי די פאליאקען, זאלען זיך מתחתן זיין מיט עפעס בני בלי שם, מיט א פאלק אהן א פערגאנגענהייט, אהן א היסטאריע, אהן א געגענווארט און אהן אנ׳עתיד?

ווי קען א פאלק, וואס האט שוין 2000 יאהר קיין מלחמות נישט געפיהרט, אויף פאלעוואניע נישט געגאנגען, מיט א פאלק, וואס האט נישט קיין פירשטען, קיין גראפען, קיין „דענקער", „פאליטיקער" און שטאאטס־מענער"?

ניין, דאס קען ער, אלס מענש, וואס האט ליעב פוילען, בשום אופן נישט דערלאזען.

מעגען די צוויי מיליאן יודען אין פוילען ווי וועלען דעם שדוך — ד״ר הענריק נוסבוים וועט צו אזא נחות דרגא קיינמאל נישט מסכים זיין.

מען זעהט טאקי, אז וואס עלטער דער אסיטילאטאריש־ער תלמיד־חכם ווערט אלץ קליגער ווערט ער.

ווארשוי.

וו. נ. דראף

ווען ער איז אלט געווען זעכצעהן יאהר האט ער שוין געענדיגט די מיליטערישע אקאדעמיע און איז בעשטימט געווארען אלס צווייטער לויטענאנט אין דער ארמעע. עס האט באלד אויסגעבראכען די קריעג צווישען דייטשלאנד און עסטרייך און דער יונגער ליוטענאנט האט באלד געהאט א געלעגענהייט צו לערנען די מלחמה־קונסט ניט נור פון טהעארעטישע ביכער נור טאקע אויף דעם שלאכטפעלד, אונטער הארמאטען־קראך, צווישען די בערג פערוואונדעטע און געהרג׳עטע.

נאך אין יענער ערשטער מלחמה האט דער יונגער הינדענבורג שוין געוויזען סמנים פון א קינפטיגען מיליטערישען גאון. ביי דער שלאכט נעבען קעניגרעטץ, צום ביישפיעל, האט ער געוויזען העלדישקייט עראבערענדיג פינף קאנאנען. פאר זיין העלדענטהאט איז ער דעקארירט געווארען מיט דעם ארדען פון „רויטען אדלער".

נאכהער איז געקומען די גרויסע דייטשפראנצויזישע קריעג פון 1870. הינדענבורג איז שוין דאמאלס געווען ערשטער־לייטענאנט. און אין א רייהע פון שלאכטען געוואונען פאר זיך פיעל בעריהמטקייט, בעזונדערס ביי דעם שטורמען לע־בארטשעט, און געקראגען די גרעסטע אויסצייכנונג וואס א דייטשער מיליטאריסט

איז „מאסאיסקי סאמפונד" א יודיש בלאט?

אונטער דעם טיטעל איז אין „יוידיסק סאמפונד" אבגעדרוקט אנ׳ארטיקעל, וועלכען מיר געפינען פאר אינטערעסאנט איבערגעבען טייל־ווייזע אויך אין אונזער בלאט.

„דער נומער פון 22 מערץ (פונ׳ם בלאט „מאסאיסק סאמפונד", וואס רופט זיך זעלבסט אנ׳ארגאן פאר די אלע מאזאישע פאמיליען און געשעפטס־לעבען אין דענעמארק) צווינגט אונז צו ערקלערען דער עפענטליכקייט דעם ריכטיגען ווערטה און בעדייטונג פון דעם דאזיגען וואכענבלאט. ווי אונזערע לעזער איז בעקאנט האט פראפעסאר געארג בראנדעס געשריבען 2 פעליעטאנען אין „פאליטיקען", וועלכע בעלויכטען די אונגעהויער שווערע בעדינגונגען, אין וועלכע די יודען אין פוילען זענען געצוואונגען צו לעבען. דער אזוי גערופענער „פוילישער קאמיטעט" האט דורך זיין היעגען פארשטעהער, פראפעסאר לונינסקי, פערזוכט צו פאלעמיזירען מיט בראנדעסעס ארטיקלען, נאר קיין איינציגע קאפענהאגענער צייטונג האט ניט געוואלט פערעפענטליכען אזא מין פאלעמיק. דאס מיטטיילט ה׳ר לונינסקי זעלבסט אין זיין בראשור „פוילען ביים שאנדסלופ", וועלכע דער ה׳ר לונינסקי האט ארויסגעגעבען. אין אונזער לעצטען נומער האבען מיר געגעבען א גענויע ערקלערונג וועגען דעם אינהאלט פון דער בראשורע און אויך בעוויזען, אז דער ה׳ר לונינסקי איז ניט אימשטאנד צו אפלייקענען אזעלכע דייטליכע בעשולדיגונגען ווי, אז די אנטיסעמיטישע פאלאקען אין ווארשוי האבען געפאדערט פון די דארטיגע 300.000 יודען, אז זיי זאלען שטימען פאר אנ׳אנטיסעמיטישען דומא־קאנדידאט, וואס האט זיך אנגעצייכענט אין זיין פראגראם „אויסשליס־ווינשט זיך דעם „אייזערנעם קרייץ". צו איין און דרייסיג יאהר איז ער שוין געווען א קאפיטאן פון גענעראל־שטאב און מיט גרויס שנעלקייט געשטיגען אלץ העכער און העכער.

אין יאהר 1911 האט ער דעמיסיאנירט פון אקטיווען מיליטער־דינסט, אפיציעל האט עס געהייסען צוליעב אלטקייט, אין די מיליטערישע קרייזען האט מען אבער גערעדט, אז ער איז דערצו געווען געצוואונגען, ווייל ער האט פערלארען דעם חן אין קייזער ווילהעלם׳ס אויגען צוליעב עפעס א שארפער מיינונג, וועלכע ער האט ארויסגעזאגט אין ווילהעלם׳ס אנוועזענהייט אויף א מיליטערישען מאנעוור.

און אט האט דייטשלאנד אנגעהויבען פיהרען די ארמעע געגען די שונאים, האט זיך אויך געפונען דער זעקס און זעכציגער יעהריגער הינדענבורג, און ווען ער האט זיין ערשטען גרויסען זיעג איבער די רוסען אפגעהאלטען איז ער געווארען דער נאציאנאלער העלד פון זיין לאנד.

דער צווייטער גרויסער זיעג איבער די רוסען וואס ער האט ניט לאנג אפגעהאלטען, וועט זיין נאמען נאך בעו׳יהמטער מאכען ניט נור אין זיין פאטערלאנד, נור איבער דער גאנצער וועלט.

געזעצען פאר יודען אין פוילען."

דאס פוילישע בלאט „וויארוס" האט נאכ׳ן ביילים פראצעס פאקטיש געבראכט א זעהר אויפרעגענדע איליוסטראציע, וועלכע שילדערט ווי יודען הרנ׳גען א קריסטליך קינד צוליב ריטועלע צוועקען א. א. וו.

מיר האבען אין דעם זעלבען ארטיקעל אויך געצייגט, אז ה׳ר לונינסקיס ערקלערענדיג דאס פראפעסאר בראנדעס בעהויפטונגען זענען ניט ריכטיגע, האט עס ניט געקענט בעווייזען אדער בריינגען עדות. דער איינציגער עדות איז אויך אנ׳אנימער און ווי עס ווייזט אויס גלויבט אים ה׳ר לינינסקי אויך זייער ווייניג.

„ווי אזוי אבער בעהאנדעלט יעצט די „יודישע צייטונג מאסאיסק סאמפונד" דיעזע זעהר ערנסטע זאך: „אויף וויפיל מיר קענען זיך ערינערען איז וועגען בראנדעס צוויי ארטיקלען אין דער צייטונג קיין איין ווארט ניטא. דאגעגען איז די גאנצע ערשטע און א טייל 2־טער זייט, אויך וויפיל די אנאנסען ערלויבען עס, אינגאנצען פערנומען מיט א בוכשטעבליכע איבערגעבונג פון איינינגע ערטער פון ה׳ר לונינסקיס בראשורע, וואס נאך דער מיינונג פון רעדאקטאר „זאל זי אפשוואכען די ווירקונג פון בראנדעס ארטיקלען". אפילו אזעלכע זאכען וואס זענען שוין אהן צווייפעל ניט ריכטיג: „אז קאטוילישע גלחים האבען קיין מאל און ערגעץ ניט געפרעדיגט מלחמה געגען יודען" זענען אויך אריינגעקומען. דאגעגען איז אין דעם שיינעם ארטיקעל קיין ווארט וועגען די פון ה׳ר בראנדעס געגען די פאליאקען געבראכטע, ערנסטע בעשולדיגונגען וועמעס פאקטישע ריכטיגקייט ה׳ר לינינסקי זעלבסט איז געצוואינגען צו ערקענען. קיין אנטעסימיטישע צייטונג האט ניט געקענט בעהאנדלען דיעזע ערנסטע זאך מעהר איינזייטיג לרעה פון די אונגליקליכע פוילישע יודען ווי די צייטונג, וואס רופט זיך „ארגאן פון די מאזאישע פאמיליען און געשעפט לעבען אין דאנעמארק".

„כדי צו פולמאכען די מאס, ברענגט דיזע צייטונג א צווייטען ארטיקעל אונטערן איבערשריפט „פאליטיקען און ריטואלמארד". אין דיזען ארטיקעל פאלט אן די צייטונג אויף פראפעסאר בראנדעס׳ן דערפאר, וואס ער האט כלומרשט ניט ריכטיג איבערגעזעצט דעם טעקסט, וואס האט בייגעפאלגט די אילוסטראציע „ריטואלמארד" אין „וויארוס", און דערפאר וואס ער האט זיך בענוצט מיט א בילד וואס שטאמט פון 1913."

„מיר זיינען איבערצייגט, אז ה׳ר לונינסקי וועט בענוצען דיזע צוויי ארטיקלען אין דיזער „יודישער" צייטונג מיט דעם שטאלצען טיטעל „מאסאאיסק סאמפונד", צוליעב בעשיצען זיך. דערפאר זיינען מיר געצוואונגען איין מאל פאר אלע מאל פעסטשטעלען קלאר און דייטליך: „מאסאאיסק סאמפונד" איז קיין יודישע צייטונג, נאר גאר פשוט א אנאנסען־אונטערנעהמונג, רעדאגירט פון א מענשען, וואס איז ניט און איז קיינמאל קיין יוד ניט געווען; א אונטערנעהמונג וואס זיין טיטעל און טאקטיק איז א פאלשע און אונגעזעצליכע רעקלאמע.

דער פעראנטווארטליכער און פאקטישער רעדאקטאר איז ניט קיין יוד, און ווען מען האט דעם ארויסגעבער געמאכט אויפמערקזאם אויף די אומגעלומפערקייט פון דעם, בענוצט ער זיך מיט א ביישפיעל און אונטערשרייבט זיין אייגענעם נאמען אלס רעדאקטאר. אבער דערמיט הערט ניט אויף צו עקזיסטירען דער פאקט, אז דיזע „יודישער" צייטונגס פעראנטווארטליכער און ווירקליכער רעדאקטאר איז ניט קיין יוד, און ווען דיזער שרייבט אין יעדען נומער: »מיר בעטען אונזערע געעהרטע גלויבענס־גענאסען צו שטיצען די געשעפטען, וואס אנאנסירען אין אונזער צייטונג«, איז עס א פאלשע רעקלאמע.

אפילו דער טיטעל אליין, וועלכער איז ווארשיינליך געמאכט געווארען צוליעב שאפען א מיינונג, דאס די צייטונג האט א שייכות צו מאסאעישער קהלה־איז א פאלשע רעקלאמע. דאס זעלבע איז אויך בנוגע דער רובריק: „בעקאנטמאכונגען פון פארשטאנדערנשאפט", וואס אנדערע, וועלכע ווייסען ניט, קענען טאקי מיינען, אז דער פארשטאנד גיעט דער צייטונג דיעזע מיטיילונגען. דער אמת איז אבער, אז די צייטונג האט מיט דער מאסאאישער געמיינדע גאר ניט געמיינזאמעס, און אז די אויבענדערמאנטע מיטיילונגען זענען גאר פשוט אנ׳אבדרוק פון „בערלינגסקע־טידענעס" שפאלטען.

„ס׳איז אונז בעוואוסט, אז נאך דעם לעצטען ארטיקעל האבען זיך פילע ענטזאגט פון צו בעקומען די צייטונג און אויב מען וועט ניט אפשטעלען צו שיקען די צייטונג, וועט מען אנקלאגען אויף פאסט.

אויב אבער די צייטונג וועט אויף ווייטער ניט אויפהערען גראב מיסברויכען דעם יודישען נאמען, דאן וועט שטייגען די פאדערונג, אז דיזע אונגעזעצליכע פערשפרייטונג זאל אפגעשטעלט ווערען דורכן הילף פון דעם נייעם רעקלאמעגעזעץ.

די קנעכט בעפרייען.

(פאראלעל צום לאזונג: „ווערט פרייַ".)

אין דעם ווייסטען חושך פון אונזער לאנגער גלות־געשיכטע שימערירט און גלאנצט מיט די פראכטפאלע פארבען פון רעגענבויגען אין ליכטיגער מאמענט, וואס אלע דורות פון אונזער פאלק זענען בעגייסטערט געווארען פון זיינע גינגאלדענע שטראהלען, און אלע דענקער און קעמפער פון יודישען פאלק וועגדען אהין זייערע בליקען און שעפען כוחות און מוט צום ווייטערען קאמפף פאר דער גליקליכער צוקונפט.

איך מיין דא נישט מאמענט פון אונזער געשיכטע, ווען ס׳איז געקומען דער ערשטער גייסטיגער ריזע, דער ערשטער בביא אין רע־ווא־ליוציאנער מ ש ה, צו דעם פאלק פון שקל־א־פען און האט פראקלאמירט און געקעמפט פאר דעם לאזונג: „מעבדות לחרות".

פון דאמאלס אן זענען שוין פיעלע טויזענ־דער יאהרען אויפ׳ק, ס׳זענען געווען שוין פער־שיעדענע צייטען אין אונזער פאלקסלעבען: גו־טע, שלעכטע און גאנץ ביטערע — אין דער רוף: „בעפרייט זיך" דונערט נאך אלץ מיט דער זעלבער ווילד־בריזענדער קראפט אין די איי־דעלסטע נשמות פון פאלק, ווי אין דעם פלאם־פייערדיגען קאמפף פון אונזער ערשטען רעווא־ליוציאנער מ ש ה.

פערשיעדענע פארמען און וועגען האט דער קאמפף אנגענומען, ווי א מעכטיגער שטורעם האט זיך דער דאזיגער רוף צושפרייט און גע־נומען וועקען און מוטערען אלע אונטערדריק־טע צום קאמפף פאר פרייהייט. און ס׳איז איינע פון די טיף בעלערענדסטע ערשיינונגען אין דער וועלט־געשיכטע, אז פון דעם מאמענט אן וואס די יודען האבען אנגעהויבען אונטערצו־צוהן אלס א זעלבסשטענדיג פאלק — האט זיך באלד אריסגערופען א ווילען און א געוואלדי־גער דראנג ביי א טייל פון יודישע אידעאליס־טען צו פערבינדען דעם גורל פון יודישען פאלק מיט׳ן גורל פון אלע אונטערדריקטע.

ס׳האט זיך געפונען א מאן מיט׳ן נאמען קריסטוס, וואס האט פערשטאנען, אז די געטלי־כע־ און פרייהייט אידעאלען, וואס משה און ישעיה האבען געפרעדיגט דעם יודישען פאלק זענען נישט בלויז פאר יודען, נאר אויך פאר אנדערע, און ער מיט זיינע נאכפאלגער האבען אנגעהויבען פרעדיגען די ערהאבענע געדאנקען פון יודענטום — נאר אונטער אנדערע פארמען, צו די אונטערדריקטע מאסען פון אנדערע פעלקער.

ס׳איז אוועק דער פינסטערער מיטעלאלטער מיט די אינקוויזיציאנען, בשעת די פעלקער האב־בען פערברענט און ערמארדעט אנדערש־גלוי־ביגע צוליעב דעם ווילדען רעליגיאנס־פאנא־טיזם — און ווידער איז אויפגעשטאנען א מאן, א גייסטיגער ריזע, קארל מארקס — ווייטער א יוד — און האט געזומען די גרויסע פרייהייט־אידעאלען פון משה׳ן פרעדיגען פאר די אונ־טערדריקטע און פערקנעכטעטע, פאר די פאריס, און געפרעדיגט האט ער נישט בלויז די פרוי־הייטס־אידעאלען, נאר אויך — און דאס איז דאס וויכטיגסטע — די גלייכהייטס־אידעאלען, און אין דעם איז טאקע בעשטאנען די געניאלי־טעט פון מארקס׳ן, וואס ער האט פערשטאנען, אז אהן סאציאלע גלייכהייט קען קיין אמת׳ע פרייהייט נישט זיין.

ער האט פערשטאנען, אז כדי צו פערווירק־ליכען די גרויסע פרייהייטס־אידעאלען פון אונ־זער הייליגען פאלקספהרער משה, מוז מען קודם כל זיין עקאנאמיש גלייך. זענען דען די דאזיגע אידעאלען פרעמדע? איז דען נישט שמיטה און יובל גרונדוועצען פון סאציאליזם? אדער זענען אפשר די אידעאלען עוואראן פרעמדע דאדורך, וויייל קריסטוס און מארקס האבען זיי געפרעדיגט צו אנדערע? זענען אפשר די אידעאלען פון ס׳פרטען שטאנד דאדורך פרעמדע, ווייל זיי האבען בעגריפען, אז בע־פרייען דאס פאלק קען נאר מעגליך זיין ווען ס׳וועלען אבגעשאפט ווערן קלאסען?

און ווען דער יודישער פיערטער שטאנד דער סאנקט־קילאטען־קלאס, האט זיך מיט זיין אייזענע האנד אנגעקלאמערט אן די פרייהייט־און גלייכהייטס־אידעאלען פון אלע אונטער־דריקטע, קען מען דען דערפאר אונז בעשולדי־גען, אז מיר בעגעהען דערמיט א נאציאנאלען פארברעך? איז דען דאס נישט אונזער טיפסטע און הייליגע אביערציגונג, אז דאס אלטע יודי־שע מארטירער־פאלק וועט נאר דאמאלס זיין אמת פריי, ווען די קלאסען וועלען זיך בעפרייען, איז דען נישט אונזער הייליגסטער חוב אנ־צושפאנען אלע קרעפטען צום קאמפף פאר די דאזיגע גליקליכע צוקונפט? און עגגעהרט דען ניט די ליידענס־געשיכטע פון יודישען פאלק — אונזערע נשמות און מאהנט און וועקט צום קאמפף פאר א גערעכטערער ארדנונג?

און אין דעם יעצטיגען בלוטיגען מאמענט, ווען דאס יודישע פאלק איז געפאלען אלס קרבן פון דער פאלשער און אונגערעכטער וועלט־ארדנונג; אין דעם יעצטיגען מאמענט, ווי די קרעכצען און זיפצען פון פאלק צורייסען אי זערע נשמות, און די גרעסטע מערהייט אונזער פאלק איז געקומען צו דער מדרגה פאריס, — אין דעם יעצטיגען מאמענט כ־מיר נאך שארפער, נאך רעש׳ער, מ׳הער אינ־געגעבענער קעמפען פאר אונזערע אידעא־פאר גלייכהייט און פרייהייט.

און ווען ס׳קומען צו אונז יודישע אידי־ליסטען און היסטען מקריב זיין אונזערע אי־אלען פאר׳ן פאלק, מוזען מיר מיט דער גאנ־ליידענשאפטליכקייט פון אונזערע נשמות א רופען: ניין, און טויזענד מאל ניין!..

נישט אונזערע אידעאלען דארפען מקריב זיין, נאר מיר מוזן זיך מקריב זיין אונזערע אידעאלען, מיר מוזן נאך טיפ־נאך אינגעגעבענער קעמפען פאר אי־אידעאל, וואס דריקט זיך אויס זיין דיזען צען זאץ: פון סאציאלע גלייכהיט צו אמ־פאלקס־פרייהייט...

י. קאציר.

געזעלשאפטלעכע פראגען

געזעלשאפטלעכע פראגען

געזעלשאפטלעכע פראגען

געזעלשאפטלעכע פראגען

געזעלשאפטלעכע פראגען

#

Jüdische Volkszeitung № 89 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פריז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, זונטאג כ' ניסן תרע"ה (4. April 1915)

פראנצויזישע פליהער איבער בעלגיען.

פאלקאוניק מיאסאיעדאוו אויפגעהאנגען. — עסטרייך ווינשט פריעדען.

רוסישער נצחון.

פעטראגראד, 3. אפריל (אפיציעל). אויפן אנאנס אין מערב פון נעמאן האבען מיר געהאנגען א בעדייטענדען נצחון. איבער די דייטשע אין דער געגענד פון קראסנא און סימנא. דער פיינד האט פארגעזומען א שנעלען צוריקגאנג און ווערט פערפאלגט פון אונזערע מחות.

אין די קארפאטען דויערט נאך אונזער אפענסיוו. אין מיר דערגרייכען בעדייטענדע רעזולטאטען אין דער געגענד פון וואליא. מיחאווא איז לוסאוויסקא.

אין דער געגענד פון וואליא מיחאווא זענען אונזערע מחנות געגאנגען אין גוואלדיגע פעסטנישען פון שנעע. און טראץ דעם האבען מיר פערטריבען די עסטרייכער פון זייערע לויפ־גראבען און האבען ערראבערט זעהר וויכטיגע פאזיציעס. ביי לודאוויסקא האבען אונזערע מחות פון דראן דעם מורא־דיגען פייער פון פיינד פארמאגט זיינע פאזיציעס און פערטריבען זיי פון דארט.

דעם 30. מערץ האבען מיר אין די קארפאטען געמאנען 80 אפיצירען און 5600 מאלאטען אין ערראבערט 4 קאנאנען און 14 פור־לענאטען.

אין דער געגענד פון חאטין זענען עטליכע אסטרייכישע באשאליאנען. וועלכע האבען גע־מוסט בעזעצט די דערפער זשילאוטע און מא־לאמ ארומגערינגעלט געוואלדען פון אונזערע מחות. אין טייל־ווייז זיי פערניכטעט. דעם רעשט פון 1500 מאן. האבען מיר גענומען געפאנגען

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 3. אפריל (אפיציעל). אויף דעם מערב־דיגען קריעגספלאץ איז צווישען מעאאס און מאסעל פארגעקומען ארטילעריע־גשלעקגען דער אינפאנטעריע־קאמפף בייס וואלד לע־פרע־פרע האט געדויערט א טאג און א נאכט. אין מערב פון דעם דערמאהנטען וואלד איז א פראנ־צויזישער אנגריף צוזאמענגעבראכען געוואָרען. ביי א געגען־אנגריף האבען מיר פעראורזאכט דעם פיינד גרויסען שאדען אן צורייקגעוואָרפען אירם זיינע אלטע פאזיציעס. בלויז אין וואלד גופא זיצען נאך די פראנצויזען אין צווייי בלאק־הייזער. אין אונזער פאדערשטער פאזיציע.

פון יודישען נאציאנאל־פאנד.

דעם לעצטען פורים האט דאס ביורא פון יודישען נאציאנאל־פאנד אין אמעריקא ארגא־ניזירט א „פלאגען־טאג", אין וועלכען עס האָ־בען זיך בעטייליגט 92 שטעדט. די הכנסה פון־דעם „פלאגען־טאג" דערגרייכט א סומע פון 40000 דאלאר. (אין־ערך 40000 קרא־נען). דעם גוטען ביישפיעל פון די אמעריקאנער יודען וועלען איצט פאלגען די זאמעל־שטעלען פון יודישען נאציאנאל־פאנד אין אויסטראליען, גריעכענלאנד און אנדערע לענדער. אזוי וויי דער „פלאגען־טאג" האט געמאכט דעם נאציאנאל־פאנד זעהער פאפולער וועלט אצינד פארבעסערי־טעם צו שבועות א כלומען־טאג.

פאר די נויט־ליידענדע.

די רעדאקציע האט עהאלטען פאר דעם הילפס־קאמיטעט:

ה' ליבמאן	. . . . .	5 קראנען
X	. . . . .	2 „
פר' מאגינאר	. . . . .	5 „
רחל רויטמאן	. . . . .	4 „
מאגא רויטמאן	. . . . .	3 „

בסך־הכל 19 קראנען און מיט די פריהערדיגע 271 קראנען און 65 אוירעס.

אנגעצונדען א נארוועגישע שיף.

ראטערדאם, 3. אפריל. נעכטען איז אנגע־קומען קיין אמסטערדאם דער נארוועגישער דאמפפער „אוניטא" מיט 11 מאן פון אן־אנדער נארוועגישע שיף. די מאנשאפט טיילט מיט, אז די שיף איז פון צוין־ים אבגעשטעלט גע־ווארען פון א דייטשער אונטערוואסערשיף, וועל־כע האט פערלאנגט די שיפס־פאפירען. אז זיי האבען דערזעהען אין די פאפירען, דאס די שיף געהט קיין הולל, איז די מאנשאפט ארבאנג־לאזען נעווארען אין רעטונגס־שיפלעך. און זיי האבען פרובירט דערטרינקען די שיף דורך עס־ליכע גראנאטען. די שיף, וועלכע האט געהייי־סען „נארי", האט אבער ניט געקענט אזוי גיך זינקען, ווייל זי איז נעווען פול מיט האלץ. דע־ריבער האבען די דייטשען זי אונטערגעצונדען.

אלקאהאל־פראגע אין ענגלאנד

פון לאנדאן טיילט מען מיט: דער ענגלישער קעניג האט ערקלערט, אז אזוי לאנג ווי די מלחמה וועט דויערען וועלען אין זיין קעניג־ליכען הויז ניט אריינקומען קיין אלקאהאל־ג־טראנקען. דאס וועלבע האבען געמעלדעט די ענגלישע מיניסטארען און פיעל אנדערע הויכע בעאמטע, ווי אויך ריכטער, אז זיי וועלען פאל־גען דעם ביישפיעל פון דעם קעניג.

פראנצויזישע לופט־אנגריפען.

פאריז, 3. אפריל. (אפיציעל). א עסקאדרע פראנצויזישע פליהער האבען געוואָרפען 33 באמבעס איבער די האנאוארען. דעם פליהר־לאגער אין אייזענבאהן־סטאציאן אין ווינגאלעס און וועוורע. די מעהרסטע פון די באמבעס האבען געטראפען אין צייל. אונזערע פליהער זענען בעשאסען געוואָרען פון פיינדליכע קוילען. 3 פון אונזערע פליהמאשינען זענען נעקומען מיט צו־גען וואס מיר האבען בעקומען וועגען דער ווירקזאמקייט פונ־ם פאלקאוניק מיאסאיעדאוו, וועלכער איז געווען אין שטאב פון דער צעהנ־טער ארמיע. האבען מיר פאראדענט א נעגויע אונטערזוכונג.

נאך דעם, או עס האט זיך בעשטעטיגט דער חשד אויפ'ן דערמאהנטען גענעראלשטאבסאפי־צער, דאס ער שטעהט ווירקליך אין פערבינדונג מיט דער פיינדליכער מאכט, איז ער ארעסטירט געוואָרען און איבערגעבען געוואָרען צום קריעגסגעריכט פאר שפיאנעריי. דער קריעגס־געריכט האט איהם פער־משפט צום טויט. און ער איז באלד אויסגעהאנגען געוואָרען.

די אונטערזוכונג וועגען זיינע מיט־שולדיגע ווערט פארטגעזעצט:

עסטרייך ווינשט פריעדען.

פעטראגראד, 3. אפריל. דא געהען ארום קלאגען, אז עסטרייך האט אנגעבאטען דער רוסישער רעגירונג פריעדענס־פערהאנדלונגען.

די רוסישע רעגירונג זאל האבען געענט־פערט, או עסטרייך זאל די זעלבע וועגדונג שי־קען צו די רעגירונגען אין פאריז און אין לאנ־דאן, ערשט דאן וועט די זאך קענען גענומען ווערען אין אנבעטראכט.

פון דער באמבארדירונג אויף ליבוי.

פון בערנען טעלעגראפירט מען: לויט א בעריכט פון דעם נארוועגישען קאנסולאט אין ליבוי, איז דער נארוועגישער דאמפפער „לויב־סטאקען" בעשעדיגט געוואָרען דורך די פרא־יעקטיל־ען פון די דייטשע קריעגספשיפען, וועלכע האבען באמבארדירט ליבוי.

דער קאפיטאן פון דעם דערמאהנטען דאמפ־פער איז דער הרג'עט געוואָרען דורך א שטיק פון א גראנאט.

ניאסאיעדאוו געהאנגען.

פעטראגראד, 3. אפריל. דער גרויסער גע־נעראלשטאב טיילט מיט: צוליעב די טיסיילונג־

שבת, דעם 3־טען אפריל (חול־המועד פסח) אום האלב 9 אוועגד, וועט אויסגעפֿירט ווערען צו מעסיגע פרייזן

שלומקע שארלאטאן

אויף דעם אלגעמיינעם פּ נרלאגג

לעבענס־בילד פֿון 4 אקטן מיט געזאנג

פֿון ו׳עקב גאדפֿרי

מיט דער אנטייל פֿון גאנצען פערזונאל.

באל ביז 4 אוהר

הר׳ ט׳ימיאנאוו אין זיין גרויסען סוקסעס אלס „שלומקא שארלאטאן".

בילעטען צו בעקומען ביי ה׳ טימיאנאוו, קעבמאגערגאדע 59 אן אויך ביי עפֿשטיין, ראזענגארדען 11.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פֿעראיין.

עקספּארט-הויז

טארשיש אוו בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעמט פערטרעטונגען אוו אלע געשעפֿטליכע פֿערמיטלונגען.

עקספּארט אוו אימפּארט פֿון רוסלאנד אוו דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען.

פֿון 1־טען אפריל האט זיך אנגענומען א נייער חודש. מיר וועלען זיך צו אונזערע געהאלטענע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלט

ניט וואַרטענדיג אויף אן׳אינקאסאטאר. דאס גלעלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער אפּיס

פעדריציע פון 10 ביז 1 פּארמיטאג אוו פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך

א פּאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפּמארקען.

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19. Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאלוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנושעטען, העמדער אוו קראגענס.

אלץ ווערט געזומען צום וואשען אבגעהאלטען אוו אבגעבראכט אי׳בערואל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי. אוו מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאלוט גוטע אר־

בייט אוו ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען אוו גאנץ קעסט. אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט־קלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

סיוועט אנגענומען בעשטעלונגען אויף פסח־דיגע קוכענס.

Klicheer. Københavns Klichefabrik

VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Manufakturvarer

kebes bedst og billigst

F. C. DAHL,

31 Frederiksborggade 31

מאנופאקטור

וואהרען קויפט מען

בעסער אוו ביליגער

— ביי —

פ. צ. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

„מעדאווא"ס

טהע איז די בעסטע אין ביליגסטע

גיבט נאר איין סארט 240 פר. פונט

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

Fotografi-atelier „Standard"

58 Østergade 58

12 st. Empire 2 Kr.

ציגארען אין רוסלאנד!

א היזיגע גרויסע פירמע, וואס קען ליעפערען 50—100 טויזענד א וואך,

זוכט פערבינדונגען מיט קויפער פאר בארעס געלד.

פרייזען פון 35 קר.

Billet mrkt 27 „Jüdische Volkszeitung"

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען

איוך אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ד.

דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעל

Elvavngsvej 16 עק H. C. Ørstedsvej.

Bar nevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

שפּארט געלד

אין קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפּעראציעס ווערט אויסגעפֿירט ביליג אין

פינקטליך.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Овo „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

בר־מצוה

פון מיין זוהן שלמה־זלמן און צו דער סעודת

מצוה אום 1 אוהר אין מיין וואהנונג

דיבענסגאדע 8, ערשטער זאל

מנחם־מענדל קופערשטיין

ח. פארבראזוס

ערשט־קלאסיגע שניידערי

Feledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי קליידער

ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיסגעבראכטע

שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפֿירט לויט

רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

די דרוקערייַ

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג".

מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש,

יודיש, דעניש, דייטש אוו אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. רעיעלע אוו פינקטליכע אויספֿירונג.

א גרויסער אויסוואהל פון ווייז־קארטען

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

וואס זענען פערוואַרגט מיט אלפֿע נויטיגקייטן. דעהר פיעל ענערגיע וועט אויך ארויס די סאָציאַרישע אבמייליונג פונ׳ם „רויטען קרייץ״ אין מאסקוע, מיט דער פירשטין טרובעצקאיא בראש וואס האט אמאָל אויסגעזירט אין ניס, נעבען דער אירי־נענבאהן־ סטאנצע, אנ׳אומזיסטפֿע טהיי־הויז, אנ׳אמבולאטאריום אין האט אויך איינגעאַרדנעט אויך אירע מיטלען בראַקאָן פֿאר אנשטע־קענדע קראנקע אויף 120 בעטלעך. נאר דאס אלץ, וויַ געזאגט, איז נישט מעהר ווי א טראָפּן אין ים.

צו די אלע אומגליקען איז נאך דעם 4־טען סעפטעמבער צוגעקומען דאס צ׳ומבארדירען בעל־גראד, און די דאזיגע באמבארדירונג האט אנ־גריפֿן מאל דערמאהנט די סערבען, אז דער שונא שלאפט נישט. אז ער נעהמט עפעס אונ־מער, און אז דער בעכער פון פּיין איז נאך ניט אינגעטרונקען ביז׳ן סוף.

די דאזיגע באמבארדירונג איז געווען אזוי גרויזאם, אז, ווי עס דערצעהלען מענשען, וואס האבען נישט פערלאזט בעלגראד פונ׳ם ערשטען טאג פון דער מלחמה, איז זי געווען שטארקער פֿון אלע פריהערדיגע באמבארדירונגען. פריהער האט מען זיך התאש געצילעוועט אין די רעגי־רונגס־געביידעס, די פרייוואט היזער סלעגען אויך צו זאגען, חרוב וועהרען צופעלליג. איצט האט מען געשאָסען אהן שום צילע — אין דעם צענטען און בעפעלקערטסטען טייל שטאדט. מישן אייגענע צווישן צו מאכען וואס מעהר חורבות אין שטערידירען די בעפעלקערונג.

מ׳איז אויפֿ נאך א וואך, און וועגען בעלגראד האט מען פערגעסען, אויך די דאזיגע שרעקען אין דאזיגע בליהענדע גרעגענדען, וואס די עסט־דייכער האבען הרוב גמאכט. טרעטען אב אויפֿ הינטערשטען פלאַן פאר די ענדגילטיגע דעזולטאטען פונ׳ם וועלט־קריג. וואס פיהרט דער פאר דער עקזיסטענץ פון גאנצע נאציאנען, אין אין סערבien פערשטעהען דאס אלע — פון הונגער ביז גרוים. דאס גאנצע פאלק, וויַיל ניטא קיין סערב, וואס זאל זיך ניט פערגעסען מיט פאַנאַטיזם, מיט וועמען אויהר זאלט ניט רעדען דייטשע זיכער, אז בי אייער בעסטען ווילען צו רעדען וועגען סערבien, וועט דאס גאָספּרעך באלד אריבער אויף רוסלאנד. דער סערב וועט אויך פערוואַרפֿען מיט שאלות וועגען די רוסי־שע קריעגס־אפֿערציעס און וועט גארנישט אויהר נאָך וועהניג — אזוי־זיך פערביגעהנע־ בערהערן די ספעציעל־סערבישע קריעגס־אפערציעס.

אויסגעמאטערט פון דער אונבעשרימטהייט, וועלכע זיך איצט דער סערבישער בירגער צו טראָגען דעם טוף, וואַרט אויפֿ רעזולטאט פון גרויסע גשעהנישען.

קעניג אלבערט א קוואטער.

„דש. קראניקל״ גיבט איבער פאלגענדע אינטערעסאנטע מעשה.

אין בעלגיען איז א מנהג, אז ווען אן א פאליציי וועהרט גענוירען א זיבעגענטער יונגעל, וואס זיינע איבריגע זעקס בריידער לעבען און קיין שוועסטער איז פאר איהם נישט געפוירען

א אויפרוף וועגען דער יודישער לאגע.

מיט דער אונטערשריפט פון בעוואוסטע רוסישע פאליטיקער, שריפטשטעלער, קינסט־ler אין געלעהרטע, איז אין די רוסישע ציישונגען אבגעדרוקט פאלגענדער בריף אין רעדאקציע:

„מיט דער גרעסטער אנשטרענגונג פון אלע איהרע נייסטיגע אין מאסקריעלע קרעפטען פיהרט רוסלאנד מלחמה. אינ׳ם דאזיגען קאמפֿ נעהמען אנטייל גלייך אלע נאציאנאליטעטען, וועלכע וואהנען אין רוסלאנד.

מיר גלויבען, אז דאס בלוט פון די קעמפֿ־פער וועהרט סערגאסען נישט אומזיסט, און אז די גרויסע קרבנות, וואס ס׳ברענגען די פעלקער פון רוסלאנד, זענען נישט אומזיסט. מיר גלויי־בען, אז נאכדעם, ווי מען וועט איבערטראגע די שרעק פון דער מלחמה, וועלען די פעלקער מיט א פערשפארקטער ענערגיע סטארען זיך איינצואַרדנען א בעסערע, ליכטיגערע צוקונפט, וועלען די בעציהונגען צווישען די פעלקער פון רוסלאנד זיך בויען אויף די פעסטע יסודות פון פערשטאנד און יושר.

אבער אינ׳ם דאזיגען גרויסען יאהר אין אונזער גשיכטע זעהען מיר, (אויסגעמאקט פון צענזור) אז צו די ענויים פון איינעם פון די פעלקער, וואס וואהנט אין רוסלאנד, קומען צו (צענזור) נייע יסורים: די בעגרענצונג פון די רעכטען אויף בילדונג שפירט די אידישע יוגענד (אויסגעמאקט פון צענזור). איצט, וויַיל די מערב־ נרענץ איז גשלאסען און אין די רוסישע שו־לען הערשט נאך אלץ די פראצענט־נארמע פאר אידען, די אידען פון די רואינירטע ערטער האבען נישט קיין מעגליכקייט צו בעזוכען זיי, (אויסגעמאקט פון צענזור) דאס פיעל אנגעליטע־נע אידיש פאלק, וועלכעס האט זיך בעגרענצט דער וועלט אוצרות אויפֿ נעביעט פון רעליגיאן, פי־לאזאפֿיע און פאעזיע, האט שטענדיג גענומען א מכשות־דיגען אנטייל אין אלע ארבייטען און שוויריגקייטען פונ׳ם אלגעמיין רוסישען לעבען, עס האט אזוי אפט געליטען פון פאלשע בלבולים און האט שוין נישט איינמאל הערויזען זיין לו־עבע צו רוסלאנד: איצט לעבט עס וויַיטער איבער שוערע נסיונות און ווערט בעליידיגט דורך אונגערעכטע בעשולדיגונגען.

די רוסישע אידען, וועלכע ארבייטען צוזא־מען מיט אונז אויף אלע געביעטען פון ארבייט, צו וועלכע מען דערלאזט זיי נאר, האבען געגע־בען אזוי פיעל בעווייזען פון זייער אמת־ען רייי־נעם וויללען צו זיין מיט אונז, צו דיענען די אל־געמיינע צוועקען פון דער מלוכה און פון פאלק — אז דאס בעגרענצען וויַיערע רעכט איז (אויס־נעמעקט פון צענזור) א זאך, וואס איז שעדליך פאר דער מלוכה, נאר אין דער אחדות פון אלע פעלקער, וואס לעבען אין רוסלאנד, קאן אין דערף די מלוכה שעפען איהרע קרעפטען און נאר דאס פאלשטענדיגע פערגלייכען פון אלע בירגער אין וויַיערע רעכט וועט מאכען אט די כוחות פעסט.

רוסישע לייט! לאמיר זיך דערמאהנען, אז די רוסישע אידען האבען נישט קיין אנדער פא־טערלאנד. אויסער רוסלאנד: לאמיר זיך דער־מאהנען, אז פאר א מענשען איז נישטא קיין ליבבערעס לאנד, ווי יענען, וואו ער איז געבו־רען.

לאמיר פערשטעהן, אז דאס גליק און מעכ־שיגקייט פון רוסלאנד, דאס גליק און די פרי־הייט פון די רוסען איז פעסט פערבונדען מיט־ן גליק און מיט דער פריהייט פון אלע פעלקער, וואס געהען אריין אין דער גרויסער רוסישער מלוכה. לאמיר פערשטעהן דאס, און לאמיר זיך צוואויענדען צו אונזער פערשטאנד זער פערשטאנד און צו אונזער יושר און לאמיר פאר זיך שטעלען אלס איינע פון די בעדינגונ־גען פון אונזער מלוכה־בויי — (אויסגעמאקט פון צענזור) דאס פאלקאמע אויסגלייכען פון וויַיערע רעכט מיט אונזערע.

אונטער דעם אויפרוף זענען אונטערגעשריבען בעריהמטע רוסישע שריייבער, קינסטלער, געלעהרטע און פאליטיקער.

די ענגלישע קעניגין און שרה בערנארד.

לויט ווי עס מעלדעט דער „טיימס״ האט די ענגלישע קעניגין געשיקט שרה בערנארד פאל־גענדע טעלעגראמע:

„איך האב מיט׳ן טיעפסטען בעדויערען זיך דערוואוסט וועגען דעם אונגליק, וואס האט איהר געטראפֿען. איך ערלויב מיר איהר אויסצודריקען מיין מיטגעפֿיהל אין אייערע לידען, אין צוזא־מען מיט גאנץ ענגלאנד. בעדויער איך טיף דעם אונגליק, וואס האט געטראפֿען די גרעס־טע ארטיסטין פון דער וועלט.

שרה בערנארד האט אבגעענטפֿערט מיט פאלגענדער טעלעגראמע:

„איך וויל אויסדרוקען דעם ערשטען מאמענט וועז דער דאקטאר האט מיר ערלויבט צו שרייי־בען, אום אויסצודריקען אייער מיטיעפֿ מיין טיעפע דאנקבארקייט. איך בעט די ערלויבניש מיט אכטונג צו קושען די האנד פון אייער מאיעסטעט״.

יודישער ערד־בעזיץ אין גאליציען.

צו דער קורצער ידיעה, וואס מיר האבע שוין געברענגט וועגען פראיעקט פון דער רו־סישער רעגירונג צו ליקווידירען דעם ערד־בע־זיץ פון יודען אין גאליציען, וועלען יעצט נעב־רענט נאך איניגע פרטים:

די פראַצע וועגען רעכט פון די יודען וואס פערמאגען איגענע גיטער אין פערגומענעם גאליציען, איז דערווייַסט נאוואָרען דורך דעם מיליטערישען גענעראל־גובערנאטאר פון גאלי־ציען, גראף באברינסקי, וועלכער האט וועגען דעם בעלעגט א גרויסען מעמאריאל אן פאר־גלעגט א רייהע מישלען צו ליקווידירען אינ־גאנצען דעם יודישען ערד־בעזיץ.

גראף באברינסקי מאטויירט זיין מיינונג דורך די בעקאנטע טעמעס, ווי למשל, אז די יו־דען קעספלואטירען די ארטיגע בעפעלקערונג, די יודען זענען נישט פעהיג צו פיזישער און ערד־ארבייט אזוי־וי. די ליקווידאציע בעדארף אויך אויסגעפֿירט ווערען אלס א נאטירליכער רעזולטאט פון דער רוסישער גזעצגעבונג וועג־גען יודען אין מזרח דורכגעפֿירט ווערען תיכף נאך דער אנעקסיע פון גאליציען.

היט זיך פאר שווינדלער!

(א בריף אין רעדאקציע).

אין דער לעצטער צייט האט זיך אין קא־מענהאגען בעויזען א מאן, א דענער, וועלכער נאַרט אויס גלעד ביי די רוסישע יודען.

דער שווינדעל בעשטעהט אין פאלגענדעס: ס׳קומט אריין צו איהך א מאן גלעקלידעס ווי א בעאמטער און זאגט, אז ס׳איז דא פאר איהך א טעלעגראמע מיט א פאקעט פון רוסלאנד. ער גיבט אייך א בלאנקעס פון דער פאסט אין הייסט בעצאהלען דערפאר 1 קר. מיט 85 אויסס.

אזוי האט ער בעשווינדעלט א יודישען ארבייטער ש. י. ווייליץ און נעכטען — דעם ארבייטער י. פאטשטארוק.

די פרוי וייליץ איז ארומגעלאפען א האל־בען טאג אויף די פערשידענע וואקזאלען און פאסט־קאנטארען, און ענדליך האט זיך אריוס גיפֿונדען, אז די גאנצע זאך איז א ריינער שווי־דל. מען האט די זאך אויבערגענבען דער גע־הייס־פאליציי.

דערווייל אבער שטעלט דער פאלשער ניט אפ זיין טעטיגקייט, דען ווי ס׳האט זיך בעווי־זען אין דער פאליציי א גאנצער פאק מיט בלאנקען, וואס די בעשווינדעלטע האבען אי־בערגענבען דער פאליציי.

דערויבער זאלט איהר זיין זעהר פארזיכטיג ווען מען וועט צו איך קומען מיט אויפֿלכע „טעלעגראמען״. איהר דארפט נישט נאכפרובען אין קאנטאראלירען צי ס׳זענען דא די פאסט־שטעמפלען א. ד. ג.

דאדורך וועט איהר זיך קענען אויסהיטען פון בעשווינדעלט צו ווערען. און גיבט איבער די דאזיגע וויַארנונג אייערע פריינד און בעקאנ־טע, וואס לייענען נישט די „יודישע פאלקסצייי־טונג״, כדי זיי זאלען זיך קענען אויסהיטען פון שווינדלער.

י. קאציק.

ביסמארק.

היינטיגע וואך פייערט גאנץ דייטשלאנד דעם הונדערט־יעהריגען געבורטסטאג פון׳ם גרויסען ביסמארק, פון דעם „אייזערנעם קאנצלער״, וועלכער האט צוזאמענגענומען די צער־ברעקלטע, צעריסענע טיילען פון דייטשלאנד און געשאפען פון זיי א מעכטיגע אימפעריע, שטארק, פעסט, ווי פון גראניט אויסגעהאקט, שטעלט זיך אונז פאר דער בערהמטער פאליטיקער. און וואס ווייטער א יאהר ווערט אלץ בולטער און קלארער די דאזיגע גראנדיעזע פיגור, וועלכע שפיגעלט אין זיך אב אלע מעלות און חסרונות פון׳ם דייטשען פאלק, דערהויבט אלע גוטע מדות און שלעכטע אייגנשאפטען פון די פרייסען.

דער אייזערנער רצון, די גרענצלאזע ליבע צום פאטערלאנד, די ביישפיעללאזע עהרליכקייט, די פליכטס־טרייהייט און צוזאמען מיט דעם די אובערהמנות׳דיגע הארטקייט, אפט פשוט רציחה, דער שווארצער שאוויניזם און שארף־אויסגעפרעגטער נאציאנאלער־און־קלאסען־עגאאיזם,—אט דאס זענען די תארקטעריסטישע שטריכען, פון וועלכע עס שטעלט זיך צונויף דאס בילד פון ביסמארק און זיין עפאכע.

אין זיין צייט האט מען ביסמארק׳ן שטארק בעקעמפט. ער איז געווען דער רעאקציאנער פאליטיקער און מיליטאריסט, דער פערפאלגער פון די סאציאליסטען און אונטערדרי־קער פון די קליינע נאציאנען, און שוועדע־שולדיגונגען פלעגען אפט פאלען אויף זיין קאפף. זיין פאליטיק האט שטענדיג באגעגנט געגנער, וועלכע האבען זיך נישט געקענט אין זיינע דרכים א גרויסע סכנה פאר די קולטורעלע עגטוויקלונג פון דייטשלאנד.

דער אייזערנער קאנצלער האט אבער פעסט געהאלטען אין די הענד דעם מלוכה־רודער און האט דורכגעפיהרט זיינע פלענער מיט א שטארקער ענערגיע. ער האט פעראייניגט דייטשלאנד, געשטעלט די קליינע, שוואכע הערצאגטימער אין קעניגרייכען אונטער פריי־סענס אפטרוסיות, אבגעשוואכט פראנקרייך, פערגרעסערט די גרענצען פון דייטשלאנד אין געלעגט דערמיט די גרונד־שטיינער צו יענער מלוכה. וועלכע רופט ארויס אצינד די בעוואונ־דערונג אין קנאה פון דער גאנצער וועלט.

אין אין משך פון דער צייט זענען פער־שוואונדען די קליינע חטאים און פעהלער פון ביסמארק׳ן, עס זענען אראבגעפאלען, ווי שא־לעכץ פון־אריפער פירה. די אלע פלעקען און עולות פון זיין פאליטישער טעטיגקייט — און אין דער זעלבער צייט זענען געוואקסען די פא־זיטיוע רעזולטאטען פון זיין פאליטיק און עס זענען קלארער געווארען זיינע גרויסע היסטא־רישע פערדיענסטען. עס זענען פערגעסען גע־ווארען אלע פערזענליכע, אפט אונגענעמע האנדלונגען. וואס האבען אין זייער צייט ארויס־גערופען געגען אהם א שטאנ־קא־אפאזיציאן, איצט איז ביסמארק דער נאציאנאלער העלד, איצט איז ער גלייך טייער דעם רעאקציאנערען אגרארי, ווי דעם דעמאקראטישען ליבעראל, ער האט זיך דערהויבען ביז אזא הויכע מדרגה, אז די געזעהליכע מאס און די פשוטע קריטיק קען צו אים ניט אנגעוועגדעט ווערען.

וואויל איז דעם פאלק, וואס גיט ארויס אזעלכע שטארקע פערזענליכקייטען. גליקליך איז א נאציאן, וואס קען בעגרייפען. דערפיהלען דעם היסטארישען מאמענט און׳ן גרויפירען זיך ארום א גרויסען מאן. אבערבליקען די קליינע טאג־טעגליכע אינטערעסען. אבערשטיגען די פערזענליכע סימפאטיען און זיכער שמיידען מיט שווערע האמערס די אייגענע צוקונפט.

די לאגע אין סערביען.

דער זיעבען־חדשים־דיגער קאמפף מיט׳ן שטארקערען שונא האט אויסגעשעפט אלע עקא־נאמישע און פינאנציעלע קרעפטען פון סער־ביען, וואס איז נאך צו זיך נישט געקומען פון די פריהערדיגע צוויי מלחמות. אין האטש אופ׳ן קריעגספלאץ הערשט איצט א פערהעלטניסמע־סיגער שטילשטאנד, קומט אויס דעם דאזיגען קלייניגם לאנד זיך שטארק צו רעכענען מיט די פאלגען פון אט דער מלחמה.

די סאמע פרויכטבארסטע געגענדען ליגען וויסט און פערלאזען. איצט האט זיך דארט עקשווייקלט אן־עפידעמיע פון פלעקען־טיפוס, וואס טראגט אויף טעגליך הונדערטער קרבנות.

די אויפגאבע צו קעמפען מיט די דאזיגע פאלגען איז זעהר א שווערע, עס פיהלט זיך א דוחק אין אלץ.

מיט׳ן אנקומען פון פר׳ הלינג ווען ענט־שטעהן א נייע, אונגעהויער־וויכטיגע פראגע — איטליכעס פאלק, וואס לעבט אויבער קרי־טישע צייטען, בשעת איינצעלנע טיילען הייבען אן פונאנדערפאלען, ברויכט א ביסמארק. וואס זאל זיי צוזאמענהאלטן און צוזאמענגיסען די איינצעלנע וואונשען און חלומות אין איין מעכטיגען שטראם.

און ווילענדיג ניט ווילענדיג ווערט אויך ביי אונז, יודען, ערווארטעט א שטרעבען נאך א שטארקען מאן.. וואהרוס אויב מיר בלייבען אצינד הילפלאז און צושראקען, אויב אונזערע חלומות נעמען ניט אן רעאלע אין פאזיטיוו־קלארע פאר־מען שטעהט עס בעשטימט אין א געוויסען צו־זאמענהאנג מיט דעם, וואס עס פעהלען אונז די ריכטיגע מענער. וואס אונזער מחנה איז אהן א פיהרער. עס מוז קומען א מאן. וואס זאל פאר־שטעהען דעם איצטיגען בלוטיגען אויגענבליק בעגרייפען ווי אזוי מען געווינט דאס פאלק, רופען אונז צו מעשים, צו א קאמף.

א ביסמארק, אלס א פאליטישען סימבאל, אלס א מאראקטערזיטש פיגור מיט א אייזער־ווילען ברויכען א צינד די צוברעקלטע מידדלינג פון׳ם יודענטום ס׳איז נויטיג א מאן וואס זאל קאנען גרופירען ארום זיך די בעסטע קרעפטען געפינען די נויטיגסטע, ווערטער זיין ביחולות איבערבליקען די ווייטע קומענדע געשעהנישען.

מיר וואלטען זיך אזוי ווילען אנשפאנ־אן א שטארקע פערזענלישקייט, מיר ברויכ־אזוי דרינגענד א פיהרער, א העלד, א פערקע־פערונג פון אונזער רצון.

מ. ב.

די מוטער

פון ישראל זאנגוויל.

(ענדע)

פון די שווארצע וואלקענס האט אם ענדע אנגעהויבען פאלען א גדיכטער רעגען. די קאל־טע טראפענס האבען אפשטשס אין גיכטס אין איין א קורצע ווייל אויפגעפרישט, נאר באלד איז זי אין גאנצען נאס געווארען, און די קליי־דער איין איהר זענען גיכער שוועקליך שווער, דער ווינד איז געווארען בלאטיג, און זי האט נעמוזט אנשטרענגען איהרע לעצטע כוחות זי זאל קאנען גיהן ווייטער. נישט קוקענדיג איף דעם שפארקען ווינד, נישט קוקענדיג איף דעם רעגען, איז זי אלץ ווייטער געגאנגען. א נייער שרעק האט איהר אנגעהאפט: ווער ווייסט, אויב די כחות וועלען איהר דינען ביז׳ן סוף וועג? די טריט איהרע זענען יעדע רגע גע־ווען קלענער און דער גאנג לאנגזאמער, נאר איין עגדאנק האט זי אלץ געמאטערט: ווער ווייסט צי וועט זי נאך קאנען הערען דעם זוהנס לעצטע ווערטער צי וועט זי נאט נישט שטראי־ען דערפאר וואס זי איז מחלל דעם הייליגען שבת, און זי וועט נאר טרעפען דעם זוהנס טויטען קערפער. „שטארק זיך מיין ליעב קינד, שטארב נאך ניט, דיין מאמע קומט״, האט זי מיט א טיפען זיפץ ארויס־געזאגט. דער רע־גען האט אויפגעהערט. די זון וועלכע האט ארויס־געשיינט פון צווישען די המארעס, האט אבגעטריקענט איהר געזיכט, און העגדי, און איהרע פערוואנדעטע און עגשואלענע פיס האבען זי אהן אן אויפהער ווייטער געטראגען.

א דארפס פויער מיט וועלכען זי האט זיך בעגעגענט, האט איהר פארגעלעגט זיך צו־זיצען אויף זיין וואגען, נאר זי האט אבגעדרעהט דעם קאפ און ניט געענטפערט. דער טאג האט זיך איהר אויסגעווייזען לאנג, גאר אהן א סוף, זי איז געגאנגען ביי א וואלד. פאלענדיג פון מידקייט: די קוסטען וועלכע זענען געוואקסען ביי דעם וועג, האבען געפאטשט איהר געזיכט אם ענדע האט די זוהן זיך אראבגעלאזט און א געזיכטע פינסטערקייט האט בעדעקט דעם גאנ־צען וואלד. און דער וועג האט זיך נאך אלץ ניט געענדיג. נישט קוקענדיג. אויף איהר מיד־קייט, איז זי אלץ ווייטער געגאנגען, קוים שלע־פענדיג די פיס און נאר צייטענווייז, האבען זיך

— ווען איז ער געשטארבען?

נעכטען, מיר האבען זיך געמוזט איילע־דער קבורה, מיר זאלען ניט אריין אום צו די שטימען וועלכע האבען געדאוועט זיך אויך צוגעצויגען דער אלטשטקערע

„אדם לעמל ילד, נמשל כבהמה נדמה...

— — —

די וועכטערענס וועלכע זענען געשטאנ־ביי דער קראנקען בעט, האבען נישט גע־פערשטעהן, מיט וואס פאר א קרעפטען אם דאזיגער שוין האלב טויטער קערפער האט אויפגעהויבען פון בעט, די אלטע האט אויפ־לעגט איהר ביינערדיגע האנד אויפ׳ן קאפ, און האט אריינגענומען א אפיר, וואס איז גע־ווען אזוי גלעב ווי איהר געזיכט. מען הער געקאנט אויף איהם זענהן אבגערבענע אהרט־דער שיין. און איהרע וויינקלע האט שוואך געבלישצעט בעווען:

„איך גיה, מיין קינד. — האט זי שטיל גע־רעדט — מיטן, די מאמע איז אין וועג. איך הער נאך זענהן דיין צוהרה, איך וועל דיר בעשיצן

אי בערוצעט פון יעשוגס ראשפט׳ן

Jüdische Volkszeitung № 88 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, פרייטאג יח׳ ניסן תרע״ה (2. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

געשטארבען לארד ראטשילד.

רוסישע זשאנדארמען אלס שפיאנען. — 220,000 היימלאזע גאליצישע יודען.

די אפיציעלע קאמוניקועס.

אין די לעצטע טעג זענען אויף די שלאכט־פעלדער קיין גרויסע געשעהענישען ניט פאר־בעקומען, ניט אין מערב און ניט אין מזרח. לויט דער לעצטער מעלדונג פון פאריז, זענען קיין בעזונדערע בעגעבענהייטען פון אינטערעס ניט געשעהען. לויט דער דייטשער מעלדונג, האבען די דייטשען צוריקגעשלאגען אייניגע אנגריפען פון די פראנצויזען. די דייטשע מעל־דונג בעריכטעט, אז פיינדליכע פליהער זענען געפלויגען איבער די בעלגישע שטעט ברוגעס, קריסטעלעס און קורטרע, וואו זיי האבען אראב־געווארפען באמבעס, אבער קיין שאדען ניט געמאכט.

פון מזרח־פראנט, בעריכטעט די דייטשע הויפטקווארטיר, איז נאר צו מיטייען, אז זיי האבען צוריקגעשלאגען רוסישע אנגריפען אויף פעשיעדענע פונקטען פון די פראנטען. אויך האבען זיי גענומען געפאנגען עטליכע הונדערט מאן.

אין די קארפאטען דויערט נאך די בלוטיגע שלאכט, וועלכע איז נאך ווייט פון א ענדגיל־טיגען שלוס. די רוסען מאכען דארט מורא׳דיגע אנגריפען, אבער צו בעשטימטע רעזולטאטען איז נאך פארלויפיג ניט געקומען. לויט די עסט־רייכישע מעלדונגען, האבען די עסטרייכער צו־ריקגעשלאגען עטליכע שטורם־אנגריפען און גענומען דערביי עטליכע הונדערט געפאנגען.

קיין רוסישע מעלדונגען איז ניט געקו־מען.

דער ים־קריעג ברענגט מיט זיך יעדען טאג נייע קרבנות. די לעצטע טעג זענען ווידער דער־טרונקען געווארען 2 ענגלישע שיפען. וואו א טייל פאסאזשירען זענען אומגעקומען און אטייל גערעטעט דורך ענגלישע דאמפפערס. א דייט־שער אונטערוואסער־שיף איז דערטרונקען גע־ווארען.

געשטארבען לארד ראטשילד.

לאנדאן 1. אפריל. נעכטען נאכמיטאג איז אין זיין פאלאץ געשטארבען לארד ראטשילד. ווי בעוואוסט, האט לארד ראטשילד שטענדיג געלעבט מיט יודישע אינטערעסען און האט זיך בעטייליגט אין אלע גרויסע יודישע אונטער־נעהמונגען. די לעצטע צייט האט ער זיך פער־אינטערעסירט מיט דער יודישער לאגע אין ארץ־ישראל. און האט זאגאר צוגעזאגט שטיצע. זיין טויט קומט גאר אינערווארטעט. קיין פרטים זע־נען דער ווייל ניטא.

רוסישע שפיאנעריי.

די גרויסע ענגלישע טעלעגראם־ביורא מעל־דעט: די רוסישע רעגירונג האט איצט געמעל־דעט וועגען די ארעסטען פון די אפיצערען וועל־כע ווערען בעשולדיגט אין שפיאנאזש.

די הויפטפערזאן זאל זיין דער פאלקאווניק גרעסאיעדאוו, וועלכער איז געווען דער שעף פון דערענעץ זשאנדארמעריע ביי ווערזשבאלאוו.

דער זעלבער מעסאיעדאוו איז אויך פיעל מאל אלס גאסט ביים דייטשען קייזער. אויך געפינט זיך צווישען די אראסטירטע די בעוו־אוסטע גרעפין קליינמיכעל. א בעריהמטע שענ־הייט. איהר סאלאן אין פעטראגראד איז געווען דער בעדייטענדסטער און איינפלוסרייכער.

גאליצישע היימלאזע.

וויען, 1. אפריל. לויט דער לעצטער סטא־טיסטיק זענען פון גאליציען אנטלאפען איבער א האלבען מיליאן מענשען. אין איין וויען גע־פינען זיך 250,010 גאליצישע היימלאזע. לויט די נאציאנען פערטיילען זיך די היימלאזע אזוי:

250,000 פאליאקען 220,000 יודען און בערך 30,000 רוטענען.

געגען סמירנא.

רוים, 1. אפריל. די היעגע בלעטער האבען ערהאלטען א ידיעה, אז אין אלעקסאנדריא זע־נען קאנצענטרירט 60,000 ענגלישע און פראנ־צויזישע סאלדאטען, וועלכע וועלען געשיקט ווע־רען געגען סמירנא.

סאציאליסטען און פריעדען.

בערן, 1. אפריל. דער פארשטאנד פון דער שווייצארישער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי האט זיך געווענדעט צום אינטערנאציא־לען סאציאליסטישען ביורא, וועלכעס געפינט זיך אצינד אין האאג מיט א פארשלאג צונויפ־רופען אין בערן אדער ציוריך א זיצונג פון אינ־טערנאציאנאל. אויב דער פראיעקט וועט ניט אנגענומען ווערען וועלען די שווייצער סאציא־ליסטען אליין צוזאמענרופען א קאנפערענץ פון אלע סאציאליסטישע פארטייען אין די נייטרא־לע לענדער.

הינדענבורג רעדט.

בערלין 1. אפריל. דער פריהערדיגער אמע־ריקאנישער סענאטאר בעווערידזש האט געהאט א געשפרעך מיט׳ן גענעראל־פעלדמארשאל פאן־הינדענבורג, וועלכע האט ארויסגעזאגט אייניגע חאראקטעריסטישע געדאנקען וועגען דייטש־לאנד׳ס בעציהונגען צו די געגנער: „ענגלאנד האט געקענט ניט צולאזען די מלחמה. רוסלאנד וואלט קיינמאל ניט אנגעהויבען, ווען ענגלאנד וואלט געזאגט „ניין", אבער ענגלאנד האט גע־וואלט דעם קריעג. ענגלאנד האט געגלויבט, אז זי וועט קענען מיט רוסלאנד׳ס און פראנקרייך׳ס הילף אונז פערניכטען.

מיר האבען רוסלאנד ניט אונגערן. פראנקרייך האבען מיר גערן. ענגלאנד האסען מיר.

פון סטאקהאלם.

אין סטאקהאלם געפינט זיך אצינד דער בעקאנטער ציוניסט, מיטגליעד פון ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט ה׳ לעא מאצקין. זיין קומען קיין סטאקהאלם שטעהט אין א פערבינדונג מיט דער יודישער לאגע אין רוסלאנד און דער הילפס־אקציאן. אין סטאקהאלם איז איצט גע־גרינדעט געווארען א הילפס־קאמיטעט בראש מיט דעם ראבינער ד״ר ערענפרייזער. דעם באנקיר לאם און דער פאליטיקער פראפעסאר ווארבורג. די שוועדישע פרעסע האט אבגע־דרוקט ווארימע ארטיקלען וועגען דער נויט צווישען די רוסישע יודען.

פאר די נויט־ליידענדע.

די רעדאקציע האט ערהאלטען פאר דעם הילפס־קאמיטעט:

5 קראנען פון ה׳ ד. עפלאנד:
5 „ „ „ ג. פרידמאן:
5 „ „ „ א. סאלאווייציק:
4 „ „ „ ס. יאפפע:
3 „ א יוד:
4 „ פון ה׳ ע. קירשענבוים:
450 „ „ „ ס. האלעווא:

בסך־הכל 30 קר׳ 50 אויר. און מיט די פריהערדיגע 252 קראנען און 65 אוירעס.

FANØ-BAD (אויף יולאנדס מערב־ברעג)
פריהלינג ביים ברעג פון ים
מעבלירטע ווילעס און זומער־הייזער (דאטשעס) פאר אייגענע הויז־פיהרונג
זענען ביליג צו פערדינגען.
דער שטראנד־האטעל (פענסיאן־האטעל) נעהמט אן פענסיאנערען
צו 28 קר. אוואך אלעס פריי. ווען מען וואהנט א לענגערע צייט
און פאר פאמיליען ביליגער. קארעספאנדענץ: דעגיש דייטש און ענגליש.
FRANZ BECK, FANØBAD.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

שבת, דעם 3־טען אפריל (חול־המועד פסח) אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען צו מעסיגעפרייזען

אויף דעם אלגעמיינעם פערלאגג

שלומקע שארלאטאן

לעבענס־בילד אין 4 אקטן מיט געזאנג פון יעקב גארדין

באל ביז 4 אוהר

הר׳ טימיאנאוו אין זיין גרויסען סוקסעס אלס „שלומקא שארלאטאן״. מיט דער אנטייל פון גאנצען פערזאנאל.

בילעטען צו בעקומען ביי ה׳ טימיאנאוו, קעבמאגערגאדע 59 און אויך ביי עפשטיין, ראזענגארדען 11.

— און קויפט אייערע —

שפארט געלד

פסח׳דיגע קאלאניאל־פראדוקטען

Th. KOHN. St.-Kanikestræde 3, Tlf Byen 752 u.

דער איינציגער לאגער פון פסחדיגען צוקער צו 30 אוירעס אפונט. עכטער פאלעסטינא וויין „כרמל״ 150 פר׳ פלאש.

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

רוסישע פיש, היענער

און פסח׳דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו בעקומען ביי לעווין.

Pilestræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט. אויך אבאנענטען אויף פסח אין אבעסערער יודישער פאמיליע. ערשט־קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

וועשעריי „ווינגארדען״

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע ארבייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

Fotografi-atelier „Standard”

58 Østorgade58

12 st. Empire 2 Kr.

כשר לפסח

אלע זארטען טארטען און פערשיעדענע צוקער־געבעקס קענט איהר נאר בעקומען ביי דעם יודישען בעקער פארטאוו

Hauserplads 28 Tlf. Byen 532 v

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען צו יעדער צייט.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

ח׳ פארבעראוו׳ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fælledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלעריליי הערין ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

Manufakturvarer

købes bedst og billigst

F. E. DAHL,

31 Frederiksborggade 31

מאנופאקטור

וואהרען קויפט מען

בעסער און ביליגער

— ביי —

פ. ע. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

Bar nevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til heje Priser. Afbet. indr.

ציגארען אין רוסלאנד!

א היעזיעגע גרויסע פירמע, וואס קען ליעפערען 50 — 100 טויזענד א וואך,

זוכט פערבינדונגען מיט קויפער פאר בארעס געלד.

פרייזען פון 35 קר.

Billet mrkt 27 „Jüdische Volkszeitung”

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS“ St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלאניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג״

מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's' Trykkeri, Møntergade 2.

לעצטע צייט בנוגע די יודען פון ארץ־ישראל.

וואס אנבעלאנגט דער צוקונפט פון ארץ־ישראל, רעכענט פורס, אז די דאזיגע פראגע וועט נישט ענגלאנד אליין ענטשיידען. פראנק־רייך און רוסלאנד וועלען אויך דערין האבען א ענטשיידענע דעה. לויט זיין מיינונג, וועט בע־סער זיין אוועקצושטעלען ארץ־ישראל אונטער א קאנטראל פון א אינטערנאציאנאלער קאמיסיע. ארץ־ישראל דארף בלויז האבען א גוטע רעגי־רונג, ווען זי וועט נאר האבען אזא רעגירונג, וועט זי ממילא זיך ענטוויקלען.

יודען און דער קינפטיגער שלום־קאנגרעס.

די אפיציעלע יודישע ארגאניזאציעס אין ענגלאנד האבען זיך צוועונדעט צו די רעגיע־רונגען פון ענגלאנד, פראנקרייך, אמעריקא און בעלגיען מיט א פאדערונג, אז זיי זאלן צולאזן דען א יודישע דעלעגאציע אנטייל צו נעמען אין די שלום־אונטערהאנדלונגען. וואס וועלען זיך אנהויבען נאך דער מלחמה.

אבקלאנגען פון ביילים־פרעצעס

דער דומע־דעפוטאט וו. א. מאקלאקאו האט בקומען א בעשולדיגונגס־אקט, אין וועלכען ער ווערט בעשולדיגט לויט ן ארטיקעל 4 1034 פון שפראך־קאדעקס פאר מיטטיילען זיכער פאלשע ידיעות. וואס דערוועקען א שנאה צו דער רע־גירונג, דערמיט, וואס ער האט אבגעדרוקט אין רוס. מיסל" אנ־ארטיקעל מיט ן נאמען „ארע־טונגס־וואראנונג" וועגען ביילים־פראצעס.

די „שולד" פון בולגארישען קעניג.

ווי בעוואוסט, האט זיך צווישען די מנדבים אין בולגאריין לטובות די יודישע מלחמה־בעלי־לימעגע אין פוילען, אויף געפונען דער באל־גאריישער קעניג פערדינאנד. דער וואהרשיינער „דזיען" ערגעדט דאס, נאטירליך, אבער ער פירעבט זיך דערמיט אז „אין די אדערן פון דעם דאזיגען מאנאך פליסט יודיש בלוט", און באלד ווערען מיר געוואהר ווען דעם גאנצען מיר־היהוס פון איצטיגען בולגארישער קע־ניג.

דער זיידע פון בולגארישען קעניג — דער־אלטער דער „דזיען" — האט אין יאהר 1816 חתונה געהאט מיט דער בת־יחידה פון עסטרי־כישען גענעראל בירשט קאהמרי. די דאזיגע האט זיך אמאל אנגערופען פשוט „קאהן", אומגעגרינ א גרויס פערמעגען און ריעזיגע גי־טער אין אונגארן, האט די פאמיליע אין יאהר 1867 בקומען דעם פירשטען־טיטול.

ערשט אין יאהר 1867 — איז דער „דזיען" אומער מזכה די וועלט מיט זיינע וואונדערליכע ענטדעקונגען — האט זיך די פאמיליע בעפריים פון טיטול „די פירשטען פאן־זאקסען קאבורג־גאטהא". ווי עס האט זיך נאטורגעפון דער ערשטע פערדינאנד בין זיין אריינטרעטען אויף דעם באלגאריישען טהראן.

פאליאקען און היימלאזע.

די נייע פוילישע מיאוסע העצע געגען די יודישע היימלאזע. וואס האבען זיך געראטעוועט אין זוארשויי נעמט אן א געפערליכען חאראק־טער און וויזט אריוס דעם אמת־ען פנים פון דער פיינער אומה.

„הצפירה" פערזיכערט אז זי האט בעקומען פון א גאנץ זיכערער קוועלע א ידיעה, אז די פוילישע בירגער־קאמיטעטען האבען דערוועקט א השתדלות ביי דער מאכט, אז מען זאל ארויסשיקען אלע אידישע היימ־לאזע. וואס געפינען זיך אין וואהרשא, — אין די גאנץ וויטע רוסלענדישע מקומות. אלס היימלאזע ווערען געראכענט אלע אידען, וואס האבען זיך בעזעצט אין וואהרשא בשעת דער מלחמה און קאנען נישט דערווייזען, אז זיי האב־בען דא א שטענדיגע בעשעפטיגונג.

די מאטיוון, וואס די פוילישע קאמיטעטען וויזיזען אן, זענען פאלגענדע:

1) די אידישע היימלאזע און בכלל אלע אידען, וואס האבען נישט אין וואהרשא קיין שטענדיגע בעשעפטיגונג פון פריהער. וואהנגען ענג און שמוציג אין די פריוטען פאר די היימ־לאזע אדער אין אנדערע וואהנונגען, און זיי שפייזען זיך נישט ווי געהעריג. מען קען דע־ריבער מורא האבען פאר עפידעמישע קראנקהיי־טען, וואס וועלען אויסברעכען צווישען זיי און זיך פערשפרייטען אויף דער שטענדיגער בע־פעלקערונג.

2) די צאהל פון דער דאזיגע היימלאזע איז זעהר גרויס און דערגרייכט בי־ם פיעל צעהנדלי־גער טרויעדער, און ווייל דאס אריינברענגען שפיז־פראדוקטען קיין וואהרשא איז פערבונדען מיט גרויס שוויריגקייט, איז דאס געפינען זיך פון די דאזיגע היימלאזע אין וואהרשא זעהר שוידליך פאר די שטענדיגע אינוואהנער. וויל די אריינגעבראכטע שפייז־פראדוקטען קאנען נישט קלעקען פאר אלעמען.

די דאזיגע השתדלות האט בין איצט נישט געהאט קיין ערפאלג. די מאכט, צו וועלכער מען האט זיך געווענדעט, ווייל זי נישט ער־פילען.

וועגען דער נייער פוילישער מסירה שרייבט ה. ד. נאמבערג אין „היינט": „ווער האט זיך געקאנט פארשטעלען, אז אזוינס זאל טאקי קא־נען געשעהען?! —

בשעת מיר האבען געלייענט אין „דזיען" דאס ארטיקעל, אז מען דארף די אלע אידישע היימלאזע ארויסשיקען פון וואהרשא, האבען מיר נערעכענט, אז דאס איז נאר א בייזער אנפאל פון אנטישעמיטיש העץ־בלעטעל, אז דאס איז בלויז אנאויסנאהמ, א פערגיפטעטע שפיז אין א פערבלוטיגט הארץ.

מיר האבען זיך נישט געקאנט פארשטעלען, אז אזא נעדאנק זאל זיך קאנען אויסשפינען אין א קאפ פון רוהיגע מענשען, אין וועמע־ס הערצער עס שליעט נאר א פונק פון מענש־ליכקייט.

נאר אט דערווייסט מען זיך, אז אט דער בייזער הלום איז א שטיק ווירקליכקייט, א פאקט פון אונזער הייטיגען לעבען.

נישט א העצער פון א צייטונג, נאר גאנ־צע בירגער־קאמיטעטען, פעראנט־ווארטליכע אינסטיטוציעס, ווען עס ויצען דאך די חשוב־סטע און בכבוד־יגסטע מענשען, האבען זיך צוועונדעט צו דער מאכט, מען זאל די היימ־לאזע פערשיקען און פערטרייבען פון וואהרשא אין די ווייטע, גאנץ ווייטע גובערניעס.

אט אזוי האט מען דאס בשתיקה געזאהרט פאר אונז, בשעת דער צענטראלער בירגער־קאמיטעט האט זיך עפענטליך געוועדעט מיט א צירקולאר צו די ארטיגע קאמיטעטען, אז זיי דארפען זאהרגען פאר די אינטערעסען פון אלע בירגער, אידען אין קריסטען צוגלייך."

פסח פאר די יודישע פער־וואונדעטע.

אויסער די יודישע סאלדאטען, וואס געפי־נען זיך אויף די פאוויצעס, וועלכע מען דארף פערזארגען מיט מצות, געפינען זיך אויך פיעל יודישע סאלדאטען אין די שפיטאלען אין אויף עוואקואציאנס־פונקטען, וועלכע מען דארף אויך פערזארגען אויף פסח מיט כשר־ע מאכלים.

דעם פערוואונדעטען קען מען שוין ניט אבקומען נאר מיט טרויקענע מצה אליין, ער מוז האבען אביסעל וואסער געקעכט. אפילו א ביסעל ווייז (וואס איז פאר פערוואונדעטע ער־לויבט צו פערקויפען). נאר ביז איצט האט מען אבער דערפאר נאטענישט געוואהרגט.

אמת, אייניגע שפיטאלען און אלזאדעטען, וועלכע ווערען אויסגעהאלטען דורך יודישע ארגאניזאציעס האבען אליין געזאהרגט דערפאר, אז די יודישע סאלדאטען, וועלכע געפינען זיך דארט זאלען האבען פסח כשר עסען, וועגען דעם זאהרגט דער „שפיטאל פון דער יודישער סוהרים־ געזעלשאפט", „סומך נופלים", אויף אלע שפיטאלען, וואס האבען אויך אנגענומען צו פערזארגען מיט מצות, אויך פאר אלע פערוואונדעטע, וואס זענען אין אנדערע שפיטאלען, וואס האבען נישט גענוג מצות, אבער נאר אויף דער באדינגונג, אז זי זאלען זיך פערשרייבען אין דער ליסטע פון יודען, וואס וועלען עסען מצות.

א געזעלשאפט צו ערלערנען דאס יודישע לעבען.

לויט ווי דער „נאוו. וואסחאד" גיט איבער ארגאניזירט זיך אין פעטראגראד א נייע געזעל־שאפט צו ערלערנען דאס יודישע לעבען.

די גרינדער פון דער נייער געזעלשאפט זענען: דער מיטגליעד פון גאסוד, סאוויעט סטא־כאוויטש, אקאדעמיק שאכמאטאוו, אקאדעמיק שאכמאטאוו, אקאדעמיק אוסיאניקא־קוליקאוו־סקי, אקאדעמיק בעכטעראוו און פראפעסאר קאר־טאשעוו.

גאנץ נאהענטע בעציהונגען צו דער נייי־געבירערנער גזעזלשאפט האבען אויך די בע־ריהמטע רוסישע שריפטשטעלער מאקסים גארקי, ל. אנדרעעוו און פ. סאלאגוב.

די גזעזלשאפט שטעלט זיך פאר א אויפגא־בע דאס ערלערנען די געשיכטע און דאס לע־בען פון יודישען פאלק און זיך צו בעקענען מיט דער גזעזצגעבונג פון פערשידענע לענ־דער בכלל און אין רוסלאנד בנוגע צו יו־דען.

צו דעם צוועק האט די גזעזלשאפט בדעה איינצוארדנען לעקציעס, עפענטליכע פערזאם־לונגען, אויסשטעלונגען, ארויסגעבען ביכער אין זאמלונגען.

דערווייל איז שוין צונויפגעזאמעלט „נעוא־רען מאטעריאל פאר אין זאמלבוך וועגען די אויבענדערמאנטע פראגען אן טעמען. אין רע־דאגירען דעם זאמלבוך נעהמט א לעבאשפטען אנטייל מאקסים גארקי.

דער אוסמאוו פון „דער נייער גזעזלשאפט איז שוין אויסגעארבייט אין וועט אין גיכען אריינגעשראנגען וועדען אויף צו רעגיסטרירען אין דער שטאדטישער פריפוסטטויע פאר גע־זעלשאפטען און פעראיינ.

א רוסישע רעליגיעזע חברה שטיצט יודען.

דעם „דיען" שרייבט מען פון בראנאוויטש (מינסק. גוב.) פאלגענדעס:

דער בראנאוויטשער צערקאוונא־פריחאד־סקער אויסזיכטס־ראטה האט אריסגעוויזען א בייספיעל פון אמת־ער קריסטליכער ליעבע צום צוויישטען, וואס איז כדאי פערצייכענט צו ווערען.

פון מאנאט אוגוסט אן האט דער אויסזיכטס־ראטה האט דער אויסזיכטס־ראטה געמומן אויף זיך צו זארגען פאר די פאמיליעס פון די גערי־פענע זאפאסצע און ראטניקעס פון אפאלטשענע. דערביי האט עד די דאזיגע ארבייט פערשפרייט אויף אלע פאמיליעס פון די פערטיידיגער פון פאטערלאנד סיי די קריסטליכע, סיי די יודישע.

די טעג האט דער אויסזיכטס־ראטה ארויס־גלאזען א בעריכט וועגען זיין טעטיגקייט. אין דעם דאזיגען בעריכט זענען אויסגערעכענט 139 פאמיליעס, וואס האבען בקומען שטיצ פונם אויסזיכטס ראטה, דערין 44 יודישע פאמי־ליעס.

ס'איז אפשר א זעלטענער פאקט, נאר ער פערדינט אויסמערקזאמקייט.

נאך דער זאמלונג.

די זאמלער, וועלכע זענען זונטאג און מאנטאג ארומגעגאנגען איבער דער שטאדט און געזאמלט געלד פאר די נויט־ליידענדע יודען איז די מלחמה־לענדער, דערצאלען, אז זעלטען איז זיי אויסגעקומען אזוי אנגענעהם און לייכט צו ערפילען די דאזיגע שווערע ארבייט. אומעטום, אין אלע יודישע הייזער, האט מען זיי פריינדליך באגעגנט און אנטקעגען געטראגען דאס פון פריהער־צוגעגרייטע געלד. קיין „ניין", קיין אבלעגען אויף אנ׳אנדערסמאל איז ניט געווען. אלע, און דערהויבט די לעזער פון דער „פאלקס־צייטונג", האבען שוין געווהאוסט, אז היינט איז דער זאמעל־טאג און אז היינט מוזען זיי ערפילען זייער חוב בנוגע צו זייערע אומגליקליכע בריידער און פון דעם אפט קנאפפען פערדינגסט האבען זיי אבגעשפארט פאר׳ן קאמיטעט די טאג־הכנסה, און וואס ארימער און פשוט־ער ס׳איז געווען דאס הויז, וואס די זאמלער האבען בעזוכט, אלץ הערצליכער און פריינדליכער איז געווען די אויפנאהמע. זאגאר ארבייסלאזע, וואס באגעגענען דעם פסח אין א טרויעריגער שטימונג, האבען געפאדערט, אז מען זאל אויך זייער טייל פון זיי נעהמען, כדי זיי זאלען זיך בעטיליגען אין דעם גרויסען הילפס־ווערק.

אנ׳ערך טויזענד קראנען האבען די זאמלער געבראכט פאר דעם ערשטען טאג. און הגם דער הילפסקאמיטעט האט צווישען די רייכערע צוגעריזטע רוסישע יודען א בעדייטענד גרעסערע סומע געזאמעלט — איז איהם לייבער געווען די הכנסה פון׳ם זאמעל־טאג, אט די פינפערלער און דריייערלעך און איינצעלנע קראנער אלס, די הונדערטער און פופציגער, וועלכע זענען אפשר אפט גרעסבען געווארען פון יונגע וועגען.

וויל דאס הילפס־ווערק פאר די ליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער, פאר אנוזערע מארטירער און קדושים אין נאהנטען און ווייטען מזרח, איז ניט א פשוטע צדקה־ואך, נאר עס ליגט נאך אין דעם אלעמען פערבארגען א טיפער סימבאל פון כלל־ישראל, פון יודי־שער אחדות, פון א פאלק, וואס האט געשאפען דאס וואהרט „רחמנים בני רחמנים". אט די אב־געשפארטע גראשענס, וועלכע זענען גרעסבטען׳ן געווארען פונ׳ם גאנצען הארצען, ווי עס גיעט איין ברודער דעם אנדערען, דאקומענטירען אונז די גרויסע מאראלישע קראפט פונ׳ם יודעי־טום, דעם שטארקען באנד, מיט וועלכען מיר זענען אלע פעסט צוזאמענגעבונדען.

ס׳איז געווען גענוג א קוק צו טהאן אויף די פנימער פון די פערהארעוועטע און מיעדע זאמלער, כדי גלייך צו פערשטעהן, אז זייער מיה לטובת דעם הילפסקאמיטעט איז ניט גע־וען פאר זיי קיין לאסט, נאר א גרויסע אינערע בעפריידיגונג, וואס איז בעשטאנען אין דעם געפיהל, אז ניט ווי צדקה־נעהמער האט מען זיי בעגעגענט, נאר ווי גוטע פריינד, וואס הא־בען אויף זיך געזומען די וויכטיגע און שוהנע ארבייט.

אויך מיר, די רעדאקציע פון דער פאלקס־צייטונג, האבען מיט גרויסער בעפריידיגונג אויפגענומען די גוטע ידיעות, וואס די זאמלער האבען אונז מיטגעטיילט אנ׳ם משך פונ׳ם זא־מעל־טאג. מיר האבען געזעהען, אז אונזער רוף איז דערהערט געווארען, אז די הערצער פון אונזערע לעזער שלאגען זיך אין איין טאקט מיט אונזערע, און אז א ווארעמען אבקלאנג האבען געפונען בייַ זיי אונזערע ווערטער.

ס׳קען זיין, אז דער קאפענהאגענער טייל וועט פערנעהמען א קליינעם פלאץ אינ׳ם אלווועלט־ליכען יודישען הילפס־ווערק, ווי ס׳איז אויך קלייך די היגע יודישע געזעלשאפט. אבער איינס וווייסען מיר שוין: אונזער חוב האבען מיר מיט כונה ערפילט און וועלען אויך וווייטער שטענ־דיג ערפילען, ווען אונזערע בריידער וועלען זיך נויטיגען אין הילף.

ענגלענדער און ארץ־ישראל

איינער פון די גרעסטע יוריסטען אין אייראפא, דער ענגלענדער ערווין פירס, איז קרענקליך. איז ניט א פשוטע צדקה־ואך, נאר עס ליגט נאך אין דעם אלעמען פערבארגען א טיפער סימבאל פון כלל־ישראל, פון יודי־שער אחדות, פון א פאלק, וואס האט געשאפען דאס וואהרט „רחמנים בני רחמנים". אט די אב־געשפארטע גראשענס, וועלכע זענען גענבעבען געוואהרט אריוסיס מאראלישע קראפט פונ׳ם יודעי־טום, דעם שטארקען באנד, מיט וועלכען מיר זענען אלע פעסט צוזאמענגעבונדען.

ס׳איז געווען גענוג א קוק צו טהאן אויף די פנימער פון די פערהארעוועטע און מיעדע זאמלער, כדי גלייך צו פערשטעהן, אז זייער מיה לטובת דעם הילפסקאמיטעט איז ניט גע־וען פאר זיי קיין לאסט, נאר א גרויסע אינערע בעפריידיגונג, וואס איז בעשטאנען אין דעם געפיהל, אז ניט ווי צדקה־נעהמער האט מען זיי בעגעגענט, נאר ווי גוטע פריינד, וואס הא־בען אויף זיך געזומען די וויכטיגע און שוהנע ארבייט.

אויך מיר, די רעדאקציע פון דער פאלקס־צייטונג, האבען מיט גרויסער בעפריידיגונג אויפגענומען די גוטע ידיעות, וואס די זאמלער האבען אונז מיטגעטיילט אנ׳ם משך פונ׳ם זא־מעל־טאג. מיר האבען געזעהען, אז אונזער רוף איז דערהערט געווארען, אז די הערצער פון אונזערע לעזער שלאגען זיך אין איין טאקט מיט אונזערע, און אז א ווארעמען אבקלאנג האבען געפונען בייַ זיי אונזערע ווערטער.

ס׳קען זיין, אז דער קאפענהאגענער טייל וועט פערנעהמען א קליינעם פלאץ אינ׳ם אלווועלט־ליכען יודישען הילפס־ווערק, ווי ס׳איז קלייך די היגע יודישע געזעלשאפט. אבער איינס וווייסען מיר שוין: אונזער חוב האבען מיר מיט כונה ערפילט און וועלען אויך וווייטער שטענ־דיג ערפילען, ווען אונזערע בריידער וועלען זיך נויטיגען אין הילף.

די מוטער

פון ישראל זאנגוויל.

דאס מוטערליכע געפיהל און די בענקשאפט נאך דעם איינציגען זוהן האבען געריהרט אלע סטרונעס פון איהר הארץ. און דער סוף פון בריף האט אין איהרע אויגען געקלונגען, ווי א שרעקליכע נבוה: „קום געשווינד, ליבע מוטער, וואהרום איך וועל דיר א לאנגע צייט ניט קאנען בעווכען"

מען מיז פאהרען געשווינד — האט זי געקלערט — נאט וווייסט, אויב איך וועל איהם שוין ניט זעהן דאס לעצטע מאהל!

פלוצלינג האט א שרעקליכער געדאנק זי אבגעהאלטען.

עס איז שוין באלד שבת, און גאנצע 24 שעה וועט מען ניט קאנען פאהרען; מחלל שבת זיין קען מען נאר דאן, וועז עס געהט א מענ־שען אין לעבען, און וויַ די, אלטע האט געמא־טערט איהר מה האט זי אלץ ניט געקאנט געי־פינען קיין בעוויַיז, אז דעם זוהנס געזונד־ווע־רען איז אנבעלאנגט אן איהר קומען, פער־קעהרט, שטרענג אבגעריַעדיג די זאך איז

צווישען די יונג־טערקען איז פארהאן איינער אדער צוי יודישע אנפיהרער, וויַ מיטגליעדער פון„דער פאמיליע קראסא, וועלכע זענען זעהר אינטיליגענטע מענשען, וויַ טארנאסאביי. די דאזיגע יודען זענען בעליי־און געשעצט סיי ביַי די טערקען, סיי ביַי קריסטען. בכלל, קען מען ניט זאגען אז פאהרען עפעס א בעוואגונג געגען יודען קאנסטאנטינאפאל, נישט קוקענדיג אויף אגיטאציע, וואס האט זיך אויסגעריבען די יונג־טערקען.

וועגען דער בעציהונג פון די טערקען ציוניזם האט ערווין פירס גזאגט זאלגענדעס:

דער געוועזענער סולטאן אבדול האמיד זיך בעציגען שלעכט צו די יודען. האבען געוואלט ערווערבען ערד אין ארץ־ישראל, ווי בעוואוסט, איז אין זיין צייט איינגעקויפט געווארען דער „רויטער צעטעל" פאר פרייע יודען, וואס קומען קיין ארץ־ישראל. אבדול־חמיד האט געריכטעט, אז א גרויסע יודישע קאלאניזאציע אין ארץ־ישראל וועט ברענגען סכסוכים מיט די אראבער. אונטערען נייעם זשים פון די יונג־טערקען איז דער „רויטער צעטעל" אבגעשאפט געווארען. ביי יעצטיגען צייט הערשט אין קאנסטאנטינאפאל א מיינונג, פערשיידענהייט בנוגע דער דאזיגער פראגע זאגאר צווישען די יודישע קרייזען, אזוי ווי איז טאראנטא־ביי אנ׳אויסגעשפראכענער גער פון פאליטישען ציוניזם, זינט עס איז אין געבראכען די מלחמה האט זיך בכלל געגעבען די בעציהונג צו יודען. מען זאגט, אז עניי־פאשא איז אנ׳עכטער אנטיסעמיט און עי־דאס דער פעראנטוואר־טליכער פאר די געווא־טהאטען, וואס זענען בעגאנגען געווארען

איינער פון די גרעסטע יוריסטען אין אייראפא, דער ענגלענדער ערווין פירס, איז קרענקליך. איז ניט א פשוטע צדקה־ואך, נאר עס ליגט נאך אין דעם אלעמען פערבארגען א טיפער סימבאל פון כלל־ישראל, פון יודי־שער אחדות, פון א פאלק, וואס האט געשאפען דאס וואהרט „רחמנים בני רחמנים". אט די אב־געשפארטע גראשענס, וועלכע זענען גענבעבען געוואהרט אריוסיס מאראלישע קראפט פונ׳ם יודעי־טום, דעם שטארקען באנד, מיט וועלכען מיר זענען אלע פעסט צוזאמענגעבונדען.

ס׳איז געווען גענוג א קוק צו טהאן אויף די פנימער פון די פערהארעוועטע און מיעדע זאמלער, כדי גלייך צו פערשטעהן, אז זייער מיה לטובת דעם הילפסקאמיטעט איז ניט גע־וען פאר זיי קיין לאסט, נאר א גרויסע אינערע בעפריידיגונג, וואס איז בעשטאנען אין דעם געפיהל, אז ניט ווי צדקה־נעהמער האט מען זיי בעגעגענט, נאר ווי גוטע פריינד, וואס הא־בען אויף זיך געזומען די וויכטיגע און שוהנע ארבייט.

אויך מיר, די רעדאקציע פון דער פאלקס־צייטונג, האבען מיט גרויסער בעפריידיגונג אויפגענומען די גוטע ידיעות, וואס די זאמלער האבען אונז מיטגעטיילט אנ׳ם משך פונ׳ם זא־מעל־טאג. מיר האבען געזעהען, אז אונזער רוף איז דערהערט געווארען, אז די הערצער פון אונזערע לעזער שלאגען זיך אין איין טאקט מיט אונזערע, און אז א ווארעמען אבקלאנג האבען געפונען בייַ זיי אונזערע ווערטער.

ס׳קען זיין, אז דער קאפענהאגענער טייל וועט פערנעהמען א קליינעם פלאץ אינ׳ם אלווועלט־ליכען יודישען הילפס־ווערק, ווי ס׳איז קלייך די היגע יודישע געזעלשאפט. אבער איינס וווייסען מיר שוין: אונזער חוב האבען מיר מיט כונה ערפילט און וועלען אויך וווייטער שטענ־דיג ערפילען, ווען אונזערע בריידער וועלען זיך נויטיגען אין הילף.

זי געקומען צום אויספיהר. אז קיין ריכטיגען בעוויַיז אויף איהר זוהנס געפעהרליכע קרענק־האט זי ניט און אויב זי וועט איצט פאהרען, וועט דאס זיין א עכטער הלול־שבת.

לאנג האט אין איהר הארצען געשטורעמט די מלחמה צווישען מוטערליעבע און פרומקייט, און צום סוף האט זי געפונגען א מיטעל. וואס איז ניט געווען דערווידער איהרען געוויסען. פאהרען וואלט זי געבראכט נאך עמיצען צו אנ׳ארבייט: אחוץ דעם וואלט זי בעדארפט האל־טען געלד, און איהר איז דערביבער געבליבען נור א איינציג מיטעל: געהן דעם וועג צו פיס... זי האט געוואוסט, אז דאס טאר מען אויך ניט אז מען טאר ניט געהן מעהר ווי א „תחום שבת", נאר איהר האט זיך געדאכט אז געהענדיג צו פיס, וועט זי פארט זיך ניט אזוי פערזינדיגען פאר גאט. ער וועט געווים וויסען, אז זי איז גע־וועזען וווייט פון געדאנק צו טוהן עפיס א אר־בייט, און עס איז מעגליך, אז ער און זיין גרויס רחמנות, וועט איריין אין איהר לאגע און איהר מוחל זיין די עבירה, וועלכע זי האט געטוהן געגען איהר איינגענעם רצון.

נאך דעם זעלבען אוועגד האט זי אויפגע־

האנגען דעם זוהנס בריעף אויפ׳ן האלז, גוט ארומגעגארטעלט אין האט זיך געלאזט אין ווייַ־טען וועג אריין, זי האט מיט זיך געזומען קיין שטעקען אויף אנצושפאהרען זיך, ניט קיין שי־רעם, וועלכער זאל זי פערהינדערן פון רעגען, וואהרום טראגען עפעס אום שבת האט זי ניט געוואלט, איהר האט זיך אויסגעווינקען, אז דאהרט, וועז דער הימעל לאזט זיך אראב, זעהט זי א בלאס גע־זיכט, וועלכעס שיינט ווי שנעהרען. „איך גיהּ, מיין קינד — האבען איהרע בלאסע לינפען שטיל אריסגעזאגט דיין מאמע איז שוין אין וועג".

די נאכט איז געווען שווער אין נאס, שווערע ווי בליי וואלקענס האבען בעדעקט דעם גאנצען הימעל אוז א צעדיכטער נעפיל האט זיך אויסגעווייקעלט די בוימער. אין גאנצען האט זי ניט בעגעגענט קיין אייניציג בעשעפענישּ, נאר די לוסטיגע וועווריקעס זענען שנעל אביבערגע־לאפען פון די בוימער, צו וועלכע זי איז צוגע־גאנגען, וועז די זון איז אויסגעגאנגען. האט זי זיך שוין געפיהלט אין גאנצען פערמא־טערט, נאר פון דעסטוועגען האט זי זיך ניט אבגעריהרט. זי האט געוואוסט, אז זי האט נאך מעהר פון האלבען וועג, אוז דער גדאנק האט זי אלץ וווייטער געטריבען.

קיין עסענוואג האט זי זיך ניט גע־וווייל מען טאר ניט טראגען, זי האט אר־זיך שבת קיין געלד ניט געוויקלט, האט ניט געהאט פאר וואס זיך עפיס צו קויפען. פערטיפט אין איהרע פינסטערע גדאנקען, זי פערגעסען אוז עסען, ארום האלבען טאג זי בעגעגענט א בעטלער

וועלכער האט איהר געשענקט א קוקעל ברויט, זי האט געגעסען דאס בייַטל אין דער ביסען האט געבראכט איהר גומען, אלץ מורא געהאט, אויב דאס ב׳ייט חלילה געלעגען נעבען טרפות. זי ז׳אט אייגטונקען די פיס אין טייכיל און דערפרישען, נאר זי האט אבי־סעל דערפרישען. מאנט, אזדאס טאר מען אויך ניט. זי האט ענגומען דעם בריעף פון בוזעם און איהם גע־קוקט, און צו זאמען נעמענדיג די לעצטע כוחות, האט זי גזאגט שטיל: „האלף דיך, קינד! דיין מאמע איז אין וועג". און איז וויַיטער אוועקגענאנגען.

(ענדע קומט).

איבערזעצט פון י. ראטשטיין.

Jüdische Volkszeitung № 87 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף אחודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד אקווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס אשורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דאנערשטאג יז' ניסן תרע"ה (1. April 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פון די שלאכט־פעלדער.

די רוסען ביי באספארוס. — ערב אשלום? — די ים־מלחמה.

די רוסען ביי באספארוס.

פון לאנדאן מעלדעט מען: דער ערשטער רוסישער אנגריף אויף די באספארוס־פארטען המט געהאט זעהר גוטע רעזולטאטען. די גראנאטען זענען געפאלען אין פאסענדע ערטער און האבען אנגעמאכט גרויסען שאדען.

דער קרייצער „ברעסלוי", וועלכער איז ארויסגעשיקט געווארען געגען דעם רוסישען פלאט, האט זיך אנגעשטויסען אויף א מינע און איז בעשעדיגט געווארען.

די לעצטע מעלדונג פון פעטראגראד לויטעט אויך מאנטאג האט זיך אונזער פלאט דערנעהענטערט צו די פעסטונגען ביי באספארוס, אבער זיי האבען ניט געקענט פארטזעצען די באמבארדירונג צוליעב דעם גרויסען נעבעל.

איינע פון אונזערע שיפען האט אויסגעשאטען עטליכע מאל אויף א טערקישער טארפעדאשיף־עסקאדרע, וועלכע איז באלד פערשוואונדען.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 31. מערך (אפיציעל). די נאכט צווישען מאנטאג און דינסטאג האט דער פיינד באמבארדירט די בריקען ביי ניופארט, אבער אהן רעזולטאט. אויפ'ן פראוט פון ים־ברעג ביז ען קומען פאר גרויסע ארטילעריע־דועלען.

אין שאמפאין און באסאזשור איז פארגעקומען אנ'ארטילעריע און מינען־קאמפף, וואו מיר האבען געהאט די אויבערמאכט. אין די ארגאנען קומען פאר הארטנעקיגע געשלעגען אהן שום רעזולטאטען פאר קיינעם.

נעכטען האבען די דייטשען באמבארדירט איינעם פון די פארטען אין צפון פון ווערדון. אונזער ארטילעריע האט אבער באלד שטיל געמאכט די דייטשע באטארייע.

אין דעם מערב־דיגען טייל פון פרעטרע־וואלד האבען מיר עראבערט א ליניע שוץ־גריבער און גענומען געפאנגען הונדערט סאלדאטען מיט 1 אפיצער און 3 אונטעראפיציערען.

אויפ'ן קאמפף־פלאץ ביי הארטמאנסוויילער־קאפ האבען מיר געפונען 700 טויטע דייטשע סאלדאטען.

די באמבארדירונג אויף ליבאו

פעטראגראד, 31־טען מערץ. דער רעזולטאט פון די צוויי באמבארדירונגען אויף ליבאו איז, אז דריי פערזאנען זענען דער הרג'עט און זיעבען פערוואונדעט געווארען.

דער דאמפפער „באלטיקא" איז שטארק בעשעדיגט געווארען. אויך 15 הייזער זענען רואינירט און פיעל שויבען אין דערבייאיגע הייזער זענען צובראכען געווארען.

דער אונטערוואסער־קריעג.

דער צופאל מיט'ן ענגלישען דאמפפער „פאלאבא", וועלכער איז דערטרונקען געווארען דורך א דייטשען אונטערוואסער־שיף, און וואו עס זענען אומגעקומען 110 מענשען, איבער וועלכע די דייטשען זאלען האבען זיך לוסטיג געמאכט בשעת'ן קאמפף מיט די ים־חוואליעס האט ארויסגערופען אין ענגלאנד א גוואלדיגע אויפרעגונג. די ענגלישע בלעטער בעצייכענען דעם צופאל פון „פעלאבא" אלס דעם העכסטען פונקט פון ברוטאליטעט. די אמעריקאנישע צייטונג „גלאבע" זאגט זיך ארויס, אז דער צופאל מיט „פאלאבא" שטייגט אריבער די אלזשערישע ים־רויבער. אויך „עוועניגג פאסט" גיט, אז אזעלכעס איז נאך אין דער געשיכטע ניט געשעהען.

איצט מעלדעט מען פון לאנדאן: דער פעראיין פון האנדעלס־שיפען, ווי אויך די קאפיטאנען האבען בעשלאסען צו נעהמען נקמה פאר דעם אקט פון „פאלאבא". זיי פאדערען אונבעדינגט צו קריגען קאנאנען אויף די שיפען, מיט וועלכע זיי וועלען קעמפפען מיט די פיינד.

ערב שלום?

ניו־יארק, 31. מערץ. די לעצטע טעג האבען זיך דא פערשטארקט קלאנגען וועגען ערנסטע פריעדענס־פערהאנדלונגען, וואס ווערען איצט געפיהרט צווישען די קעמפענדע צדדים.

איינפלוסרי'כע פאליטיקער פערזיכערען, אז אין עסטרייך הערשט די שטימונג פאר א סעפעראט־פריעדען מיט רוסלאנד.

דער אלטער קייזער פראנץ־יוסף איז געשטימט פאר א שנעלען פריעדענס־שלוס. כדי ניט געבען איטאליען די מעגליכקייט צו בעזעצען טריענט. אויך אין בערלין האט זיך די קריעגערישע שטימונג פערביטען אויף א פרידליכע. דער געדאנק וועגען צוריק אבגעבען בעלגיען ווערט וואס א טאג אלץ פאפולערער.

היעגע נייעס

פון פאלקסקיך.

די צוויי סדרים, וועלכע זענען פעראנשטאלטעט געווארען אין פאלקסקיך זענען דורכגעפיהרט געווארען אויף זעהר א פיינעם אופן. דעם ערשטען סדר האט געלייטעט הר' בערעזאווסקי און דעם צווייטען — הר' ביימעל. די סדרים־אווענדען, אויף וועלכע עס האבען זיך געפונען ביז 50 מאן, זענען דורכגעגאנגען אין זעהר א יום־טוב'דיגער שטימונג און האבען צופריעדענגעשטעלט אלע, וואס זענען דארט געווען.

פון יודישען האנדווערקער'ס זעלבסט־הילף'ס קאסע.

די רעוויזארען פון דער „יודישער האנדווערקערס זעלבסט הילפסקאסע" טיילען מיט, אז די ביכער זענען שוין רעווידירט, און אז אלץ געפינט זיך איצט אין דער בעסטער ארדנונג.

גלייכצייטיג ווערט געמעלדעט, אז פון איצט אן איז די ארבייט איבערגעגאנגען צו דער נייער פערוואלטונג, וועלכע בעשטעהט פון פאלגענדע פערזאנען: ה' שענדעראוויץ, ה' ראזענבוים, ה' לעוויטין, ה' ציפיקאוו, ה' רויכמאן ה' יאקאבסאהן, ה' בראגינסקי.

די דאזיגע פערוואלטונג דאנקט די אלטער פערוואלטונג פאר אזהר טהעטיגקייט ביז לעצט און נעהמט איבער מיט צופריעדענהייט אויף זיך צו פיהרען די ווייטערע ארבייט.

אנייער זשורנאל.

דער פערלאג פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" האט בעשלאסען ארויסצוגעבען א וואכען־צייטונג אין דעניש אונטער דעם נאמען „יודיסק אוגעבלאד".

דרוק־פעהלער.

אין דעם נומער 84 פון אונזער צייטונג איז געווען געדרוקט א. יאקאבסאהן 10 קר. פאר'ן „הילפס־קאמיטעט" ס'דארף זיין א. יאקובאוויטש 10 קר'.

צו אונזערע אבאנענטען

אין קאפענהאגען.

פון 1־טען אפריל האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצאהלען זייער אבאנענטען־געלד, ניט ווארטענדיג אויף אנ'אינקאסאטאר. דאס געלד קען איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמיטאג און פון 3 ביז 8 נאכמיטאג, ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריעפמארקען.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

שבת, דעם 3־טען אפריל (חול־המועד פסח) אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען צו מעסיגעפרייזען

שלומקע שארלאטאן

אויף דעם אלגעמיינעם פערלאגג

לעבענס־בילד אין 4 אקטן מיט געזאנגען פון יעקב גארדין

באל ביז 4 אוהר

הר׳ טימיאנאוו אין זיין גרויסען סוקסעס אלס „שלומקא שארלאטאן״, מיט דער אנטייל פון גאנצען פערזאנאל.

בילעטען צו בעקומען ביי ה׳ טימיאנאוו, קעבמאגערגאדע 59 און אויך ביי עפשטיין, ראזענגארדען 11.

שפארט געלד

— און קויפט אייערע —

פסח׳דיגע קאלאניאל־פראדוקטען

Th. KOHN. St.-Kanikestræde 3, Tlf Byen 752 u.

דער איינציגער לאגער פון פסחדיגען צוקער צו 30 אוירעס אפונט, עכטער פאלעסטיגע וויין „כרמל״ 150 פר׳ פלאש.

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

רוסישע פיש, היענער

און פסח׳דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו בעקומען ביי לעווין.

...stræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט. אויך אבאנענטען אויף פסח אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט־קלאססיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

וועשעריי „ווינגארדען״

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

Fotografi-atelier „Standard”

58 Østorgade58

12 st. Empire 2 Kr.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

כשר לפסח

אלע זארטען טארטען און פערשיעדענע צוקער־געבעקס קענט איהר נאר בעקומען ביי דעם יודישען בעקער פארטאוו

Hauserplads 28 Tlf. Byen 532 v

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען צו יעדער צייט.

ח׳ פארבעראוו׳ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fæledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי העמדער ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

Manufakturvarer

købes bedst og billigst

F. E. DAHL,

31 Frederiksborggade 31

מאנופאקטור

וואהרען קויפט מען

בעסער און ביליגער

— ביי —

פ. ע. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

Bar nevogne og Klapvogne.

Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til Leje Priser. Afbet. indr.

ציגארען אין רוסלאנד!

א היעזיעגע גרויסע פירמע, וואס קען ליעפערען 50 — 100 טויזענד א וואך,

זוכט פערבינדונגען מיט קויפער פאר בארעס געלד.

פרייזען פון 35 קר.

Billet mrkt 27 „Jüdische Volkszeitung”

Aktor E. H. Andersen

...ORGERGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS“ St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע דראגיסטישע און קאלאניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג״

מוינטערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען. רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. י. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

...levangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: I. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's“ Trykkeri, Møntergade 2.

ביי אייגענע און פרעמדע.

אין דעם לעצטען נומער פון דער „וויענער ארבעטערצייטונג" גפסינען מיר צווישן אנדערע אינטערעסאנטע ידיעות אויך אן אינטערעסאנט ניט נאר אויך דורך דעם וואס עס זענען ביידע געדרוקט כמעט אויף איין בלאט.

„דער קארעספאנדענט פון „טיימס" אין וועלאנד מר. גראהאמס, האט פערעפענטליכט אין דעם ענגליש־חודש־זשורנאל „ענגליש רעוויו" אן אנטיסעמיטישען ארטיקל.

דער זשורנאל ווערט אריינגענעבען פון סיר סידני מאנד. א קרוב פון סיר רופוס אייזאקס. ס'איז נישט מעגליך דעם גאנצען ארטיקל אין זיין תוכן איבערצודרוקען אבער איין זאך מוען מיר איבערגעבען:

„וואלט רוסלאנד נגעבען די יודען צוריק, וואלטען די יודען תיכף אין רוסלאנד פערפארט מיט זייער שווינדל־פאבער און דאס פאלק אויסגעלייגט. די יודען זענען פונקט אזא גפעהרליכע ראסע ווי די פאשארען". דאן דערצעהלע מר. גראהמס, אז די יודען האבען אונטערגעקויפט די גאנצע פינאנציעלע פרעסע און מאכען דער רוסישער רעגירונג א שלעכטען שם. די יודען האבען אויך גפמאכט דעם פרייען האנדעל. ער רעדט דערויף, איבער דעם ביילוס פראצעס מיט דעם נאמען „בלבול און פערענטפערט די רוסישע רעגירונג דערמיט, אז עס קען דאך מעגליך זיין, אז דאס האט בעגאנגען א מארד זוען אויך אפשר אויס צולייג רעליגיעזע טעמים אזוי דאך צו רעכט אנדערע אינטערעסען. אבי־רי־גענס איז דאך מעגליך, אז ביי יודען גפסינט זיך א מין סעקטע פון דאל פערוועגדען קריסטענבלוס.

זוי מען זעהט, גפהען די ענגלעגדער גפהע־רען צו די שוורצע מאהניקעס אין הדר!"

אין וויינער גפסינען מיר א קארעספאנדענץ פון נזיקאוויעס.

„עס גלויבט זיך קוים, אבער עס איז דאך א פאקטום: בודאפעסט, גרויסע יודישע קהלה איז אהער איבער 200,000 יודישע נפשות, בע־האנדעלט נישט בעזונדערס גוט די אומגליקליכע יודישע היימלאזע פון גאליציען. די ליבעראלע פרעסע, וואס גפסינט זיך נאטירליך צום גרעס־טען טייל, אין יודישע הענד שרייבט נישט אזעלכע ארטיקלען ווי די וויענער „רייכספאסט", אבער מיט גרויסער סימפאטי בעציהט זי זיך אויך נישט צו יענע קרבנות, וואס האבען פער־לאוט זייער האב און גוטס און בלאנקען זיך ארום ליידענדיג נויט און קעלט.

פערשטעהט זיך, אז אין ערשטער רייהע קומען די אונגארישע יודען אליין אין בעטראכט. דערביבער קיין וואונדער ווען א טייל פון דער קריסטליכער בעפעלקערונג גפהט דעמולבען ווע.

די אונטערשטיצונג, וואס די רעגירונג האט נאך לאנגער אין שווערער ארבייט בעשטעטיגט סך־הכל (70 העלפער א טאג) ווערט אומ־בטעם־ס פערוואלטעט. די האכהערציגע הערען מיט זייערען A B C סיסטעם, וואס פעראורזאכט, אז דערייגיגער וואס האט דאס אומגליק צו הייר־סען מיט W אדער Z מוז לאנג וואַרטען ביז עס קומט אויף אירהם די רייהע. (וווייטער אויסגע־מעקט פון דער צענזור.)... צו א מיליטער ליפע־ראנט זענען גפקומען פליכטלינגע בעטען ארבייט, האט ער געפונטפערט: „איך ברויך נישט גאלי־ציש־יודישע וואנצען". קינדער פון היימלאזע, וואס פערקויפען צינדהעלצלעך אויף דער גאס ווערען שרעקליך פערפאלגט, פערשטעהט זיך ווייל זיי. בעדראהטן דעם בודאפעסטער האנדעל."

זאס אויענדל־בלאט, וואס איז א ריין יודיש אונטערנעהמען, סימפאטיזירט מיט די אונגליק־ליכע פליכטלינגען. אבער אויף א גאנץ מערק־ווירדיגען אופן. עס שרייבט למשל פאלגענדעס:

„צוגעגעבען, די גאליציש־יודען זענען קיין סימפאטישען געשטאלטען און מען מוז אכטונג געבען, אז זיי זאלען „ניכט אונזערע שוואדט איבערשוועמען, אבער (דא הויבט אן דער הער אויטאר רעדען מיט שעקספיר): „גאט שוף זי דאך אונד זא לעסט זי אלס מענשען געלטען."

וואס מ'וויל. די יודען האבען עס שוין ניט גע־קענט אריבערטראגען און זענען אנטלאפען קיין פראנקרייך.

זייער לאגע איז אויך דארטען אבער ניט פיעל בעסער געווארען, אמת, זיי זענען זיכער מיט'ן לעבען, זיי האבען אבער ניט צום לעבען. אין פראנקרייך זענען דא איצט געוג מענשען, וואס ליידען הונגער אהן זיי. אום ניט צו שטאר־בען פון הונגער האבען זיך 10-000 פון זיי אנ־געשלאסען אן דער פראנצויזישער ארמעע אלס פרייוויליגע.

די יק"א טהעטיג אין גאליציע.

די יק"א האט זיך אנגעהויבען שטארק אינ־טרעסירען מיט דעם גרויסען עלענד פון די יו־דען אין גאליציע. ד"ר פיינבערג, דער פער־טרעטער פון יק"א אין סעטערבורג, איז ספע־ציעל געפאהרען נאך גאליציע, כדי אויפ'ן ארט זיך בעקענען מיט דער לאגע פון די יודען און זעהען ווי צו ארגאניזירען די „הילפס־ארבייט.

ד"ר פיינבערג איז אויפגענומען געווארען פונ'ם רוסישען גענעראל־גובערנאטאר באבריני־סקי און האט מיט איהם געהאט א גשפרעך וועגען דער לאגע פון די יודען וועלכע זענען איצט אונטער דער רוסישער מאכט. ד"ר. פיינ־בערג האט דארטען גענרינדעט קאמיטעט־ען וועל־כע וועלען זיך אפגעבען אויסזוהעלפען די ארע־מע אין נויט ליידענדע יודען.

ענגלישע ארבייטער און די יודען.

דער סעקרעטער פון דער ענגלישער יודישער פארטיי האט אריינגעשיקט צו דער ס. פארטיי אין פארלאמענט א פראטעסט־רעזאלוציע נגעגן דער האנדלונג פון דער רוסישער רעגירונג בנוגע צו די אידען. און האט אויפגעפאדערט די ארבייטער־פארטיי צו דערהויבען די פראגע אין פארלאמענט.

אלס ענטפער אויף זיין אויפאדערונג האט ער ערהא־טען פאלגענדען בריעף: „אין ענט־ער צו אייער בריעף צום פארזיצענדען פון דער ארבייטער פארטיי, מעלד איך אייך, אז די פראגע איז בעטראכט געווארען אין דער פראק־ציע פון אונזער פארטיי.

זיי זענען גרייט צו ציהען די אויפמערק־זאמקייט (אין פארלאמענט) צו די פערפאלגונגען פון אידען אין רוסלאנד, אויב איהר האט גענו־געדע אינפארמאציע וועגען דעם.

זיי זעהען אבער ניט אין, אז דאס זאל עזעס העלפען, ווייל ווען די פראגע איז ערהויי־בען נעווארען וועגען דער בעהאנדלונג פון דער רוסישער רעגירונג צו די פראס. פערשיינען אין רוסלאנד, האט סיר עדווארד גרייי דייטליך גע־עגטפערט אז ער קען ניט איינמישען זיך אין די היימישע אנגעלעגענהייטען פון אן אנדער נאציאן...

ביי די היימלאזע.

ווי שרעקליך עס איז איצט די לאגע פון די 100-000 יודען פון די פוילישע קליינע שטעטלאך, וועלכע גפסינען זיך איצט אין וואַרשוי. איז צו זעהן פון פאלגענדען בריף, וואס איז געדרוקט אין „ראזסוועט".

30 ביז 40 פערזאן וואוינען אין איין צימער, אזן עס איז קיין שום וואונדער ניט וואס די שטערבליכקייט צווישען זיי איז אזוי שטארק עקטוויקעלט.

א סך „גלות אבריכטענדע" מלחמה ליידענ־דע האבען, פאהרענדיג אין א וועג פון רעגען אזן בלאטעס, זיך שטארק פערקילהלט. פיעלע הא־בען דעם שווערען וועג אינגאנצען ניט אריבער־עטארגען. א סך בע־יאהר־טע זקנים, וועלכע האבען אין זייער היימאט נאך ווי עס איז זיך דערהאלטען די נשמה, זענען אבער דעם וועג אזן דעם וואוינונגס ענדערונג ניט איבערגעש־טאנען. א סך בע־יאהר־טע זקנים, וועלכע האבען אין זייער היימאט נאך ווי עס איז זיך דערהאלטען די נשמה, זענען אבער דעם וועג אזן דעם וואוינונגס ענדערונג ניט איבערגעש־טאנען. מען קומט נאך געדענקען, ווי אזוי מען האט די קראנקע אזן די זקנים, וועלכע האבען ניט געקענט געהן צו פוס אדער אפילו זיצען אויפ'ן וועגען געפאהרען אהער!

מאראקאנער יודען.

ס'איז א דעפיצ פון לאנדאן זענען 50-000 יודען פון מאראקא אנגעקומען קיין פראנקרייך. די מאראקאנער יודען האבען נגמוזט פערלאזען דאס לאנד צוליעב די פערפאלגונגען און רויי־בערייען. וואס זיי האבען דארט אויסצושטעהן זייער היימישער בעפעלקערונג.

די לאגע פון די יודען אין מאראקא איז נאך אלעמאל גענוג א שרעקליכע. זיי האבען שטענ־דיג צו ליידען פון פרעל בעליטען פון די ווילדע אראבער שטעמען. די לעצטע צייט איז די לאגע נאך ערגער, די מאר־דער ווילען אויסנוצען די איצטיגע גלעגענ־הייט פון דער מלחמה אין אראפוארפען פון זיך די פראצענטישען יאך. און די ערשטע כפרה פון גלייך די יודען, ס'בעפאלט זיי אין מימען פון מושלאמס, מ'ראבירט אונ'ם שהוט מיט זיי שטעלט זיך פאר: אויף איין וואגען שטרוי, צוויי־שען פערענעס און קישענס, זענהט מען די בייי־נערדיג געזיכט פון א קימפעטארען, א טיפוס־קראנקען אדער אנ'אלטען מאן.

אין א צימער פון א „הכנסת אורחים" וואו עס זענען איינקווארטירט 50 פערזאן, ליגט שוין פון צוויי טעג א בר מינן, אין די בעווארינער פון צימער הויבט עס גאר ניט אן צו קימערען... זיי זענען שוין צוגעוואוינט...

אדער אזא מין בילד:

עס שטעהט א גרויסע פוהר. אונטער די „מעבעל" און פערינעס זענהט זיך ארויס א גאל בלויער פנים פון א נור וואס געשטארבענער קימפעטארען, וועלכע האט געבוירען צוויי טעג פאר איהר אריוספאהר פון איהר היימאט. און דא האט מען פלוצלונג געמוזט אויסוואנדערען. די אומגליקליכע האט די „מעבעל לאסט" ניט ארי־בערגעטראגען און איז צוגשטארבען.

איהר מאן איז עס נעגאנגען אין פאליציי ארויסצונעהמען א ערלויבניס צו מקבר־זיין די פרוי, האט ער אבער פערגעסען זיין פאספארט. דא האט זיך אנגעהויבען א סדרה פון שיקלונות, און דער מת איז אפגעלעגען נעבען דער פאלי־צייי נעבויידע ביז אין אוונד...

וועגען דעם, וויי אזוי די היימלאזע זענען נעצווואונגען נעווען ארויסצופאהרען. ערצעהלען זיי ניט פיעל. „דער סטראזשניק איז נעקומען און נעהייסען ארויספאהרען. א טערמין האט ער נעגעבען פון 24 שעה, אמאל נאך מעהר"... קיינער האט אבער אויפ'ן טערמין ניט נעווארט און נעמומען וואס מען האט געקענט, און אויפק. מען האט נור נעבעטען די נאשאלסטווא אר־בערצולאזען די שווער קראנקע סערזאנען. די פרויען פון די רעזערוויסטען האבען אויך פער־זוכט אויסצונוצען זייער „פרייוויליגיטעט" לאגע אבער די ליבהארציגע „נאשאלסטווא" האט בלויז אויסגעדריקט די אומגליקליכע איהר „מיט־נעפיהל": העלפען האט זי ניט נעקענט...

„דארטען אין וואַרשא וועלען אייך אייערע העלפער האבען זיי די ארויס נעשיקטע נעמרייסט...

די פויערים פאר די פוהרען האבען נעריי־סען די פעהל: 100 רובל האבען זיי פערלאנגט פאר א וואגען.... אויפ'ן וועג האבען די „היימ־לאזע" קיין בעזונדערע אונאנגענעמליכקייטען ניט נעהאט. די בעגעגנונגען פויערעם אויפ'ן וועג האבען בלויז נעזיכט די ארויס נעשיקטע נעמרייסט...

בריף אין רעדאקציע.

די אונטערצייכנטע נעפינט פאר איהר חוב צו דאנקען די ה"ה גינזבורג, לעווין, ליכטענ־בערג, אויערבאך און ביאלער פאר זייער הילף בשעת דער זאמלונג פון מעות־חטים אין א סומע פון 200 קר. פאר די היענע נויטלייד־נדע.

זיי האבען ניט נאר אליין מנדב נעווען, נאר אויך ערהאלטען נעוויסע סומען פון די ה"ה וואולף, טרוסקער, ראוויקאוויסקי, פספעפר, פעלי, קראנשטיין, ווינטער, שפיעלמאנער, האלדעין, נעלבפיש, מאנעסזאהן, קאסטעליאנסקי, וואר־שאווסקי, שטילערמאן, שיניאק, גליצענשטיין, נאווינסקי, הורוויץ, יצחק גינזבורג, פוקס, גאלדשטיין, העניג, סינקעלשטיין און אנדערע.

אויך די הערען דריק איך אויס מיין דאנק.

סדרי ראבינער ד"ר. ווינקלער.

שעהן מען שפּילט זיך אונטער דער פּריהלינגס זון — אמת'ע בני חורין...

יא, ברודער, דער קינדערשער פּריהלינג איז מאַרבי, שוועריג בלייבנע המאַרעס האבען זיך איבער אויפן פּערצויגען, אבער די זון וועט זיך נאך אמאל דורכבריין, דורכברעכען דורך די וואלקנס, און דאמאלס וועט קומען דער אמת'ער לאנג-דויערענדער יודישער פּריהלינג.

ס. ביילין.

זיי קרעכצען ניט...

א סאניטאר — דערצעהלט דער רוסישער שריפטשטעלער ל. אנדרעיעוו, האט אויף אים איבער־געגעבען, אז וויען מען טראגט פּערוואונדעטע יודישע סאלדאטען פונם שלאכט־פעלד בעמיהען זיי זיך נישט צו קרעכצען. צו דעם מערקווירדיגען פאקט האט אנדרעיעוו נישט געמאכט קיין שום פּירושים. צו שווער, צו שוידערליך וואל־טען געמוזט מסתמא זיין די פּירושים, און אפשר האט אנדרעיעוו מורא געהאט בעריהרען די פּער־גיפטעטע נשמה פון די רוסישע יודען, וואס אין משך פון לאנגע דורות — האט זיך אלעס בע־מיהט אויף פּערשידענע גראבע און קונצ־גע אופנים אריסצורופען א האס געגען זיי.

און די פאלגען זענען געווען גלעזנצענדע: מען האסט יודען, און יודען האבען אויסגעהערט צו האבען פּער טריוען צו אלע אנדערע מענשען, צו נישט יודען.

אינזערע שונאים האבען זייער צייל דער־גרייכט. זיי האבען אונז אזוי לאנג ערנידעריגט בין מיר האבען זיך אויפגעהערט צו פיהלען בע־רעכטיגט אפילו צו קרעכצען. ווען א הארמאט רייסט אב פון אונזער גוף א לעבעדיגען שטיק, אדער אפשר איז עס דער הארטער יודישער שטאלק, וואס אזוי פיעל יאהר־הונדערטער רדי־פות האבען אים נישט געבראכען, אפילו נישט געבויגען: און ווען עס קומט צו דעם שרעק־ליכסטען מאמענט, ווען דער יודישער סאלדאט שטעהט אויס די געוואלדיגסטע יסורים, ווען ער ראנגעלט זיך מיט טויט, פערגעסט ער נישט, אז מען האט זיין בלוט געזוכט שווארץ צו מא־כען, צו פערמאנ־ען, ער פערגעסט נישט, אז ער איז א געפיינגטער יוד, וואס האט קיין רעכט נישט צו לאזען הערען זיין קול.

סאיז דער זעלבער יוד, וואס צווישען יודען קרעכצט ער אזוי הויך. און ביי אנ־אומגליק הערט זיך דאס יאמערליכע צוויי טויזענד־יעה־דיגע יודישע געווייר; א געוויין וואס קען ריה־רען שטיינער. וויר האט שוין דען נישט אמאל אריינגעקוקט אין די פינסטערע אויגען פון א יו־דען, בעת ער וויינט? קען מען זיך דען פאר־שטעלען א טראגישערע ערשיינונג מיט מעהר צער, ווי דאס געווייז פון א יודען?

און דאך בעמיהען זיך די פערוואונדעטע יודישע סאלדאטען נישט צו קרעכצען.

אנדרעיעוו דערצעהלט אונז וויטער, אז דער פערוואונדעטען, יודישען סאלדאט, וואס ער האט געזעהען אין עטפּאגראד, האט זיך בע־מיהט ווי אלע יודישע פערוואונדעטע מען זאל איהם נישט אנזעהען. ער זאל אויף זיך נישט ציהען די אויפמערקזאמקייט, און בלאס איז ער געווען מיט אבאנדערן מחד־אויסדרוק אויפן פנים.

אלע אנדערע נישט יודישע פערוואונדעטע סאלדאטען, זענען אויך בלאס געווען, נאר עס איז נישט געווען דייוט בלאסקייט, און דעם בע־זונדערען אויסדרוק אויפן פנים האבען זיי אויך נישט געהאט. און שווער איז געווען פאר אנד־רעיעוען צו פערשטעהן די דערצעהלונג פון דעם סאניטאר, אז בעת אלע אנדערע נישט יודישע פערוואונדעטע סאלדאטען קרעכצען) בעמיהען זיך די יודישע סאלדאטען נישט צו קרעכצען.

יא, א סך זאכען קענען אנדערע נישט פער־שטעהן, וואס עס געהט פאר אין דער נשמה פון א יודישען סאלדאט: דער יודישער סאלדאט ווייסט, אז אין רוסלאנד ווערען געפּיהרט צוויי מלחמות, איינע נעגען אויסערליכען שונא — און די צווייטע נעגען יודען. און די צווייטע איז שענדליכער ווי די ערשטע. דאס איז א מלחמה אהן וועלכע עס איז פארשריפטען, אהן וועלכע עס גזעזעצען, אהן מלחמה־רעכט אפילו: א מלחמה אין וועלכער אלע מיטלען זענען בערעכטיגט דער יודישער סאלדאט ווייסט, אז יודיש בלוט איז מים דאס דאן געלעבט מיט דער איינצי־גער האפנונג, אז זי וועט קיינעם נישט דארפען אבגעבען א דין־וחשבון ווען מען וועט שענדען זיין שוועסטער, זיין כלה...

אומשולדיגע ברידער זיינע האט מען פון זייער הויס פערטריבען, זייער האב און גוטס פערניכטער ביז'ן גרונד, דאס איז דער טרייסט וואס בעלייט דאס יודישען סאלדאט אויפן שלאכט־פעלד, און וואס האט ער נאך צו קרעכצען, און זאל אין דער עשיכטע פערשריבען וועלען: העלדיש האבען צעקעמפט די יודען פאר זייער פאטערלאנד—רוסלאנד... נאר אז זיי זענען גע־פאלען אויפן שלאכט־פעלד פערוואונדעט הא־בען זיי זיך בעמיהט, אז מען זאל זייער קול נישט הערען, זיי האבען זיך בעמיהט נישט צו קרעכצען.

ס. וועלנער.

די מוטער

פון ישראל זאנגוויל.

די אלטע באבע האלט שוין ביים שטארבען, זי האט שוין אבגעלעבט גאנצע הונדערט יאהר, און איצט זאגען די דאקטוירים, אז עס איהר גע־בליבען נאר א פערטיל שעה לעבען. די קרענק האט זי פערכאפט פלוצלונג, און די אייניקלך איהרע האבען קיין צייט ניט גהאט צו קומען און זיין ביי איהר די לעצטע שעהן.

קיין וועהטאג האט זי נישט גפיהלט, דעם לעבענס וועג איז זי שוין איבער גענאנגען, און קיין זאך האט איהר איצט ניט גפעקאנט פערשאפען קיין שמערצען. די וועכטערענס פון דער קרייזקער האבען פערגעסען אויף א מינוט דעם כעס, וואס זיי האבען געהאט אויף איהר פאר איהרע פרעטענזיעס און בלבולים. אז די שפּייזען זענען ניט געמאכט געווארען שטרענג כשר, און זענען איצט געשטאנען אנגעבויגען איבער דעם בעטיל, אויף וועלכען די צוזויפגע־קארטשעטע קראנקע איז ליגעלעגען, זיי האבען ניט געוואוסט, וואס עס טוהט זיך איצט ביי דער קראנקער אין הארצען און האבען ניט געקאנט פערשטעהן די טרויעריגע זכרונות, וועלכע זע־נען איצט דורך איהר מח דורכגעגאנגען.

די זכרונות טראגען זי אויף מיט 30 יאהר צוריק, בעת זי איז געווען א זיבציגיאהריגע אלמנה. זי האט דאן געלעבט מיט דער איינצי־גער האפנונג, אז זי וועט קאנען שטארבען אין דעם קליינעם פולישען שטעדטיל, אין וועלכען זי האט געוואהנט.

אין א שענעם זומער־טאג, פרייטאג, איז דאס געווען, האט זי געקראגען א בריף פון איהר אייניגען ברודער, וועלכער האט געהאל־טען אין קרעטשמע אין א דארף 37 ווירסט ווייט פון דעם שטעדטיל, אין וועלכען זי האט געוואהנט. דעם בריף האט זי געע־פענט מיט א קלאפענדיג הארץ, דען דער זוהן איז געווען איהר אייניגער קדיש און איז ביי איהר געווען טייערער פון אלע אויג אין קאפ, שנעל דורכלויפענדיג מיט די אויגן דעם בריף, האט זי דערפילט אז אין איהר הארצען האט עפעס א שטאך געגעבען און זי איז געפא־לען חלשות. צווישען די פיער זייטען פאפיר איף וועלכען דער בריף איז געווען אנגעשרי־בען, האבען זיך געפונען אפאר שורה'ליך, וועל־כע האבען אויף איהר א אונגעהויערן אינדרוק גמאכט.

„שוין עטליכע וואכען פיעל איך מיך ניט אין גאנצען גזונד — האט דער זוהן געשריבען — איך אסהעם שווער און די ברוסט דריקט מיך, נאר דאס איז א קליניגקייט, געוויס איז דער מאגען ניט אין גאנצען אין ארדנונג".

אין בריף זענען געלעגען פאר איהר עט־ליכע רובעל, נאר זי האט זיי גארניט בעמערקט, און זיי זענען אראבגעפאלען אויף דער ערד. א שרעקליכע קרענק, די האלערא, האט דאן גע־הערשט און איז איבערגעלאפען פון איין ארט צום צווייטען פיעל שנעלער, ווי די דענטסמאל־דיגע פאסט. א שרעקליכער בעדאנק האט איהר דעם גאנצען טאג גמאטערט, זי האט אלץ אי־בערגעקלערט איבער איהר זוהן, און איצט האט דער בריף איהר שרעק נאך מעהר פערגרע־סערט. די שרעקליכע מגפה האט פערהאפט איהר זוהן גוויס אין דער מינוט, וואס ער האט צו איהר געשריבען. דער קראנקער זוהן ליגט איצט גוויס אין זיין בעטעל, עס קען זיין, אז ער איז גוסס... עס קען אויך זיין, אז ער איז שוין געשטארבען!...

(ענדע קומט).

איבערזעצט פון י. ראשטיין.

— וועניגער רעדען! — מאכט ער נאך ערנ־סטער — איך בין געקומען ביי אייך מאכען אנ־„אביסק" און נעגוב.

— וואס איז מיט דיר, דימיטרי? —שטאמעלט דער טאטע — ווילסטו טרינקען? עס איז ביי מיר יום־טוב, פסח, פערשטאנען? קום, זעץ דיך ביי מיר, וועסטו טרינקען...

— האלט דעם מויל! — טהוט דימיטרי א געשריי — ביי אייך איז פאבריצירט געוואראן באמבעס. פערשטעהט איהר שוין?

— באמבעס? — ווי קומסטו צו אזא זאך?

— ניט אייער דאגה! מאכט ער צו אונז גראב — אלזא. איהר זאלט זיך פערהאלטען רוהיג בשעת'ן אביסק, א ניט וועט מען שיסען.

דער טאטע האט ארונטערגעלאזען דעם קאפ. דער מאמען איז שיער ניט גוט געווארען און מיר. קליינע, זענען געווען ווי טויטע אויס־געשטאנדענע געבליבען זיצען. שא, שטיל.

דער אביסק האט געדויערט לאנג. מען האט אויסגעריסען די דילען, אבגעשלאסען אלץ, וואס איז געווען אויבען בעת ער נישט, דיגען הארצען איז געגאנגען עפענען די טהיר. און טרעפט, ווער איז אריין? דער גאדזי־ראטעל אונזערער, דימיטרי איוואנאוויטש. מיט זיין גאנצער חברה. דימיטרי איז געווען דעם טאטענס א פריינד, און אנ'אנדזשרסמאל ווען ער זאל אונז געווען בעזוכען, וואלטען מיר זיך דערפרעהט. דאסמאל איז ער, דער טייוועל, גע־קומען אזוי אונגעריכט, אז מיר אלע האבען איהם אנגעקוקט מיט ערשטוינען. דער ערשטער ווער עס האט זיך צוזאמענגענומען איז געווען ווידער דער טאטע. ער איז צוגעגאנגען צו די־מיטרין און האלב־שפאסענד געפרעגט:

— מיט וואס אייגענטליך קען איך דיר דיר־נען, דימיטרי? גאר פלוצים קומסטו!

— איסאק יאקאוולעוו — מאכט ער צום טאטען ערנסט — איך בין געקומען צו מאכען ביי דיר אנ'אביסק".

— אנ'אביסק? — האבען מיר אלע אין איין קול אויסגעשריען, וואס סאלט איך אירין? איצט? דימיטרי...

דיגען הארצען איז געגאנגען עפענען די טהיר. און טרעפט, ווער איז אריין? דער גאדזי־ראטעל אונזערער, דימיטרי איוואנאוויטש. מיט זיין גאנצער חברה. דימיטרי איז געווען דעם טאטענס א פריינד, און אנ'אנדזשרסמאל ווען ער זאל אונז געווען בעזוכען, וואלטען מיר זיך דערפרעהט. דאסמאל איז ער, דער טייוועל, גע־קומען אזוי אונגעריכט, אז מיר אלע האבען איהם אנגעקוקט מיט ערשטוינען. דער ערשטער ווער עס האט זיך צוזאמענגענומען איז געווען ווידער דער טאטע. ער איז צוגעגאנגען צו די־מיטרין און האלב־שפאסענד געפרעגט:

— מיט וואס אייגענטליך קען איך דיר דיר־נען, דימיטרי? גאר פלוצים קומסטו!

— איסאק יאקאוולעוו — מאכט ער צום טאטען ערנסט — איך בין געקומען צו מאכען ביי דיר אנ'אביסק".

— אנ'אביסק? — האבען מיר אלע אין איין קול אויסגעשריען, וואס סאלט איך אירין? איצט? דימיטרי...

וואס איז געלעגען אויבען און וווייס אונז ווי איינער זאגט: הא? איהר מאשענ־יקעס, דעם אמת ניט צו גלויבען, יעצט זעהט.

א טעלער האט זיך אויפגהויבען און מיר הא־בען אלע אהן א אטעם אקוק געטאהן אינע־וויניג.

— קנייד־לעך!— שרייען מיר אלע אויס אין איין קויל און שיסען אויס א גלעלעכטער.

דימיטרי קוקט — און פערשטעהט ניט, וואס ס'קומט מאר.

די מאמע מאכט אבער קיין שהיות ניט, כאפט א גאפעל און זויבט אן צו עסען די „באמ־בעס".

— — — — — — — — — —

אז מיר האבען זיך גענוג אנגעלאכט מאר אונזער שרעק — איז זעלבסט פערשטענדליך, דער טאטע האט אבער אונז „געזאגט: קינדער, עס איז שפעט, איהר גההט שלאפען אין איך וועל זאגען הלל...

י. אנשעלאוויטש.

אין ווילדען שטראם פון בלוט שטיל פאלען מיינע טרערען.

בעשיץ זיי גאט!

פון פרעמדען וועה קען מיר נישט גרינגער ווערען, איך קען נאר איין געשריי פון ווילדען ווירבעל הערען:

די שטימע פון מיין פאלק.

וואס ארט מיר דען די וועלט מיט איהרע ליידען; זי מוז די שולדען צאהלען!

איך האב זיך נישט געטיילט מיט איהרע גרויסע פריידען,

איך וויל נישט צוליעב איהר מיט מיין פאמיליע שיידען,

און זיין אין גרויסען מיהל פון מענשען שטראם צומאהלען.

איך האב די פולע ברוסט פון „פריעדען" ניט געזויגען,

ריין בוים האט זיך פון זיינע פרוכטען ניט געבויגען,

מיין שאף האט זיך אויף זיינע לאנקעס ניט געפיטערט,

עס האט זיין ג'רעטעניש מיך ניט דערפרעהט די אויגען.

איצט, וויל איך נישט, מיין הארץ זאל זיין פאר איהם ערביטערט!

וואו איז מיין פאטערלאנד, וואס איך זאל איהם בעוויינען?

און וועמעס העלדיש חיל זאל איצט מיין ליעד בעקרוינען?!

ווער האט מיין זיכערהייט געצייכענט אויף זיין פאהן?

דער בער פון צפון־לאנד, דער אדלער פון גערמאניען?

דער וואסער־לייב, וואס שיצט די מעכטיגע בריטאניען?

צי דער דערשלאגענער צופליקטער גאליען־האן?...

א, פרעגט די טאפאליען פון דער פערוויסטער פוילען!

די שטיינער פון גאליציען וועלען אייך דערצעהלן, די שטילע בירקען פונ'ם ארים ליטוויש לאנד.

אויף וועמעס וואפען האט דען ניט מיין בלוט געשימערט?

און וועמעס האנד האט ניט מיין ארעם שטוב צוטרימערט?!

ווער האט זיך ניט געזעטיגט מיט מיין שוועס־טער'ס שאנד?!

מיין שטילע קעניגרייך, די אידישע קהילה, אין טרערען דורכגעווייקט און איינגעהילט אין תפלה,

זי האט קיין וואפען ניט חוץ יענע שטילע טרער: וואס נעמט מיר דורך דאס בלוט און ברענט מיר אין די ביינער,

וואס באלט די הענד מיר אויף און דריקט מיר אויף די ציינער,

און שיקט א קללה יעדער האנד וואס טראגט געווער.

מיין שטילע קעניגרייך, די אידישע קהילה!

די קליינע, ארימע, דערשראקענע פאמיליע,

ווי וואלט איך איצט מיין לייב און בלוט פאר אייך געטיילט!

און אויב עס קען מיין בלוטט מיט אייער בלוט ניט פליעסען,

טא זאל ניט אויפהערען מיין טרער פון אויג צו גיעסען,

און בלייבען זאל מיין וואונד אויף אייביג ניט פערהיילט!

* *

דאס בלוט פון קדושים פליסט אין מיינע אדערען, א טאכטער פון מערטירער ביזטו, קינד,

מיר מוזען געהן אין וועלט און דארטען פאדערען:

גערעכטיגקייט פאר אלץ, וואס ליידט אצינד.

די רוה לאז אב, מיין טייערע, איין אנדערען, ניט אונז געהערט פון פלאנצונגען די פרייד.

דעם שטעקען נעם, מיין קינד, און לאמיר וואנדערן!

די וועלט איז ברייט, און פול מיט טיעפען לייד.

אונז איז בעשערט די וויסטע פעלד צו אקערען פון מענשליך גייסט און מענשליכען געמיטה:

מיט הייליג פלאם דעם דארען סנה צופלאקערען ניט האבענדיג די פרייד בשעת ער גליהט.

די גאנצע וועלט מיט דערנער קראנץ בעקריינענדיג אליין, אליין זיך בלוטען אונטער זיי.

די גאנצע וועלט מיט ליעבע־גלאנץ בעשענענדיג! פערגעהן אליין אין דעם גת שמני וועה.

דערפאר האט גאט די גאנצע וועלט בעשענקענדיג בעגנעדיגט אונז מיט יענעם טיעפען בליק:

וואס קען אין תהום פון ליידען זיך פערבענקענדיג דערזעהן דעם גלאנץ פון ווייטען גרויסען גליק.

דאס בלוט פון קדושים פליסט אין מיינע אדערן, א טאכטער פון מערטירער ביזטו, קינד.

מיר מוזען געהן אין וועלט און דארטען פאדערען גערעכטיגקייט פאר אלץ, וואס ליידט אצינד.

דוד איינהארן.

פסח־בילדער.

גענוג, ברודער. גענוג זיר אזוי צו לויפען, גענוג צו האווען און יאגען אהן אנ'אויפהער. קום בעסער א וויילע מיט מיר, וועסטו אפשר געניסען פון עטוואס יום־טוב'דיגעס. — צי דען האסטו זיך נאך וועניג אנגעלאפען? האסטו וועניג נאך געפלאגט זיך אין דעם אלטעגליכען רויש און טומעל? איז נאך וועניג דיין רוקען געבויגען? אדער האסטו נאך ניט גענוג פול די מאס פון יאוש?

גענוג, ברודער, האט דיך די דחקות און נויט ערמיעדעט, גענוג. — קום מיט מיר און דו וועסט אלעס אויף א וויילע פערגעסען.

זעהסט, אט זענען בילדער פון אונזער פערגאנגענהייט, אט זענען אונזערע קינדער־יאהרען, אט געהען מיר מיט אזא זיסען קינדערשען שמייכעל אויפ'ן פנים — מיר פרעהען זיך, וואס מיר האבען דערלעבט יום־טוב, פסח, פטור געווארען פון דער מאמע'ס וואשען־און רוימען, פטור געווארען פון די היי אין שטוב, אלע פסח'דיגע כלים שטעהען אויף די ערטער און די קינדערשע כוסות שיינען בעזונדערס ארויס פון צווישען די גלעזענע כלים מיט די רויטע בליהמעלעך. זעסט, ווי אונזער שטיב'ל זעהט אויס, דאס קליינע פערצארענטע שטיבעל איז אין א פאלאץ פערוואנדעלט געווארען — קוק נאר, וואס פאר א יום־טוב־דיגע שטימונג עס ליעגט אויף אלעס אויסגעגאסען! עפעס איז אין שטיבעל אזוי ליכטיג געווארען, אזוי העל, אז עס איז ניט צו דערקענען — דאס האט די זון אויפגעעפענט איהר גאלדענעם אוצר און האט פערטרונקען דאס שטיבעל אין כוואליעס פון גאלד און דאס שטיבעל וויעגט זיך אין די העלע ליכטיגע שטראהלען, וועלכע גיבען איהר צו אזוי פיעל יום־טוב־דיגע זיסקייט, אזוי פיעל יום־טוב'דיגע חן.

זעהסט, אט שטעהען אין קלאר־ווייסע פאר־טוכער די מאמע מיט דער שוועסטער און א יום־טוב'דיגער שמייכעל איז אויסגעגאסען אויף זייער פנים, זיי גרייטען צום טיש — דער טאטע דארף באלד קומען פון שול.

אן געהט דער טאטע פון שול. זעהסט, ברייט, יום־טוב'דיג איז צוקעמט זיין בארד, דער פאלטא אויף די אקסלען איבער'ן טלית, ער געהט און שמועסט מיט שלמה דעם שמש, דער הימעל איז ריין און די זון ווארעמט און גלעט אלעס מיט אזא צערטליכקייט, אז דעם טאטענס שטענדיג־טרויעריגער פנים איז יום־טוב'דיג געשטימט. דער גאנצער עולם געהט פון שול, פול די גאס מיט יום־טוב'דיג געשטימטע פנימער, מיט פסח'דיגער שטימונג. מען געהט איבער דער בלאטיגער גאס, וואו עס לויפען דינע קוואלען וואסער פון נאר־וואס צוגאנגענעם שנעע און אייז.

אין לופטען פיהלט זיך דער פסח, עס שמעקט מיט דעם פריהלינגס־יום־טוב פון אלץ, וואו מען ווארפט נאר אנ'אויג — די בלאהקייט פון די הימלען, די לויטערקייט פון דער זון, דער ליעבער שמייכעל אויף די יודישע פנימער — אלץ זאגט, אלץ רעדט פון יום־טוב, פון פסח, — מעבדות לחרות...

זעהסט, אט שפראצען שוין די בוימער, פרישעס לעבען מערקט זיך אין זיי, די צווייגעלעך פלאטערען, די גרעזעלעך ריהרען זיך — אלע שפירען זיי אונזער יום־טוב, דעם יום־טוב פון פריהלינג.

און אט שטעהען מיר קינדער און שפיעלען אין ניס, זעהסט ווי פריי מען איז פון יעדען יאך, ווי זארגלאז מען איז, ווי מען איז אינגאנצען בעהערשט פון דער יום־טוב־טראדיציע, ווי

קניידלעך.

פאסירט האט די מעשה, וועלכע איך וועל אייך דא דערצעהלען, „בימים ההם". די גרויסע חמארע, וועלכע האט זיך דאן געטראגען איבער גאנץ רוסלאנד, האט אויך פערנומען אונזער שטעדטעל, און הגם מיר האבען געהאט די זכיה צו וואוינען העט־ווייט, אזש אין טיעף רוסלאנד, וואו א יוד איז א יקר המציאות, האבען דאך אונזערע שכנים, רוסען, שוין איבערגענומען די פילאזאפישע אידעע וועגען יודען, וועלכע „ווילען פארחאפען גאנץ רוסלאנד, פערקויפען די פויערים" אא"וו.

נאר אט האבען זיך פאוואלינקע ארוק געגעבען די פסח־טעג.

אודאי האבען מיר די פסח־טעג ניט באגעגענט מיט דערזעלבער פרעהליכקייט ווי אלעמאל. אין לופטען האבען נאך געשוועבט די קולות פון די אומגליקליכע פאגראמירטע יודען, קורץ ס'איז געווען, ווי מען זאגט, קאלעמוטנע, דערצו האבען מיר נאך געפיהלט, אז עפעס איז דארט און דא ניט גאנץ גלאט, מען קוקט אויף אונזער פאמיליע גאר מיט אנדערע בליקען, מען איז אונז אין עפעס חושד.

דאך האט מיין טאטע, אנ'עהרליכער יוד, ניט צוגעלאזען אינגאנצען די עצבות: — עס איז פסח — מען מוז זיין פרעהליך פונקט ווי אלעמאל, האט ער גע'מוסרט דער מאמען.

און אזוי איז אויך געווען. פסח איז פסח, די שטוב האט גע'כשרט אנא יעפימאוונא, ווי אלעמאל, מצות און וויין איז אנגעקומען פון ג. די מאמע איז אריין אין איהר ראל און אויך ווי אלעמאל צוגעגרייט קניידלעך, יויך, וכדומה.

אבגעדאווענט ביחידות מעריב, האט דער טאטע אבגעגעבען א ברייטען „גוט־יום־טוב" און מיר האבען זיך געזעצט צום סדר.

אויפגעמישט די רוסיש־יודישע הגדות האט דער טאטע אנגעפאנגען צו זאגען די „מאליט־וועס".

דער טאטע איז געווען א יוד א רעליגיזער און די שווארצע פינטלעך זענען ביי איהם געפלויגען ווי א וואסער, דאך האט ער געזאגט די הגדה תמיד לאנגזאם, פאמעלעך, ערקלעהרענדיג אונז דעם אינהאלט אויף רוסיש:

והיא — און זי — שעמדה לאבותינו, איז בעשטאנען פאר אונז און פאר אונזערע עלטערען, דען ניט איינער איז אויפגעשטאנען אויף אונז, אונז צו פערניכטען, נאר גאט רעטעט אונז פון זייערע הענד.

אזוי איבערזעצט אונז דער פאטער און מיר הערען און הערען די שעהנע ווערטער, וועלכע קלינגען דאס מאל גאר אנדערש.

אבגעטרונקען צוויי כוסות, האבען מיר זיך גענומען צום עסען.

פיש, פלייש, יויך, קניידלעך — ס'איז געווען א מאכל מלך.

אבגעבענשט, געה איך אויפמאכען די טיר, אליהו הנבי'ס כוס שטעהט א פולינקער גרייט צו בעגעגענען דעם גרויסען אורח.

געעפענט די טהיר, הויבט אן דער טאטע: „שפוך חמתך, גיס אויס דיין צארן אויף די פעלקער, וועלכע האבען דיך ניט געקעוט, און אויף די קעניגרייכען, וועלכע האבען דיין נאמען ניט גערופען, דען זיי האבען פערצעהרט יעקב'ן און זיין וואוינונג פערוויסט; גיס אויס דיין צארן אויף זיי און דיין גרימצארן זאל זיי דערגרייכען, אז זיי זאלען פערפאלגט אין פערטיליגט ווערען פון גאטעס הימלען.

דער טאטע איבערזעצט און מיר הערען און הערען, און די שעהנע ווערטער קלינגען דאס מאל גאר אנדערש.

אבגעזאגט, געה איך פארמאכען די טהיר, ווי געוועהנליך. פלוצים: טראך... טראך... עס הערט זיך א שטארקען קלאפען אין דער פאדערשטער טהיר, וואס איז געווען פערשלאסען.

עס איז איבעריג צו זאגען, ווי מיר זענען געבליבען זיצען... דען מיר האבען געפיהלט, אז נאך אזא אונהעפליכען קלאפען וועט אליהו הנביא ניט קומען!

טראך... טראך... קלאפט מען שטארקער אין טהיר.

דאס האט אונז אביסעל אויפגעוואכט, און דער טאטע אליין, א בלייכער, מיט א קלאפע־

פריהלינג.

דער ווינטער האלט שוין ביי דער גסיסה. אנשטאט די קאלטע בייזע ווינדען פערבלאנדז־שען צו אונז אפט ווארימע אין מילדע ווינטע־לעך. דער הימעל ווערט וואס א טאג אלץ בלוי־ער, די ערד גרינער, און די ליכטיגע זונען־שטראלען צוטראגען איבער די ארבע פינות העולם די פריהלינגס־גרוסען. און אויך די מענ־שען ווערען עפעס יונגער, פרישער; זייערע הער־צער הויבען אן צוקלאפען האסטיגער, די אוי־גען ווערען לויטער, די געדאנקען בעוועגען זיך שטארקער און פרייער:

— דער פריהלינג קומט!

עס דערנעהנטערט זיך די יאהר־צייט, ווען די מענשליכע הערצער ווערען אפענער און צו־צוגענגליכער פאר איטליכען קאמפס־רוף. ווען דער שימעל פון טאג־טעגליכע דאגות און זאר־גען פאלט ביסלעכווייז אראב פון דער נשמה און בעפרייט דאס הארץ.

— דער פסח קומט!

אינ׳ם גרויסען ים פון וואכענדיגקייט און פרעמדער הערשאפט הויבט אן פלוצים צו פלי־סען א מעכטיגער שטראם פון יודישע מנהגים און זכרונות, וואס רייסט אונז ארויס פונ׳ם קליינעם געסעל און ברענגט אונז אין דער גרויסער ברייט־טער וועלט פון חלומות און האפנונגען. עס קו־מען אן די ליכטיגע פסח־טעג און ברענגען א־ריין אין אונזער לעבען, אין יעדעם ווינקעל פון אונזער הויז א מין פרייהייטס־שטראהל, א פריש־קייט און מונטערקייט.

ניט אומזיסט זענען די פסח־טעג אין דער־זעלבער צייט אויך די פריהלינגס־טעג. ניט אומ־זיסט איז גראדע אין דער צייטווען די מאמע ערד איז טראגעדיג מיט נייע שפראצונגען איז אונזער פאלק אויפסניי געבוירען געווארען און פון דער פינסטערער קנעכטשאפט אין דער פרייער וועלט ארויס. זכרונות פון אונזער יוגענד־צייט, און אונ־זערע ערשטע טעג פרייהייט, פון אונזערע גרוי־סע שטרעבונגען און שעהנע חלומות ברענגען זיי מיט זיך, אט דיך זיסע און הייליגע טעג פונ׳ם פריהלינגס־יום טוב.

שוין פון די קינדערשע יאהרען איז דער דאזיגער יום־טוב געבליבען אין אונזערע הער־צער אלס א פעסט פון ריינקייט, פרישקייט, צו־פריעדענהייט, אלס א יום־טוב, ווען מיר נעהמען ארויס פון די פערבארגענע שופלאדען די טייער־סטע חפצים פון אמאליגער פרייהייט און שטאלץ — און בינדען צונויף אונזער עבר מיט׳ן עתיד, פערגעסעדיג אויף א רגע אן דער שווערער גע־גענווארט.

ווי דער פריהלינג, וואס בעדייטעט די וויע־דערגעבורט פון דער נאטור, אזוי איז אויך דער פסח געווען און איז נאך אצינד א מין תחום, וואס טיילט אב איין זמן פונ׳ם אנדערען, איין פעריאד פונ׳ם צווייטען, וואס גיסט אריין אין אונזערען אויסגעדארטען פאלקס גוף פרי־שען זאפט, נייעם מוט.

עס ענדיגט זיך דער קאלטער ווינטער, די ערד ווערט גרין און יונגע און אויך אונזערע פאלקס־האפנונגען אויף פרייהייט בעקומען א נייעם גלאנץ.

מיר דערהויבען זיך פון דער ארומיגער סביבה, מיר דערפיהלען אין אונז פריש בלוט, ווייל א יום־טוב פון נאציאנאלער ווערדע און שטאלץ, פון אמת׳ן זמן חירותנו איז פאר אונז דער פסח.

היי־יאהר בעגעגענען מיר דעם שעהנעם יום־טוב מיט א בעזונדער טרויעריגער שטימונג. די געשיכטען פון אמאל, די לעגענדען פון מצרים, די דערצעהלונגען פון אונזערע שמאר־צען אויף די ברעגען פון ניל וועלען היי־יאהר קיין שום איינדרוק אויף אונז ניט מאכען. מיר לעבען איבער א צייט, ווען מצרים־בילדער זע־נען א טאג־טעגליכע ערשיינונג געווארען און די ליידען פון אונזער פאלק זענען אפשר טיע־פער און שווערער פון די אמאליגע.

און מיט ביטערע טרעהרען און צובראכע־נע הערצער וועלען פיעלע פון אונזערע ברידער בעגעגענען היי־יאהר דעם פריהלינגס־יום־טוב: מיט ציטערדיגע פערקרימטע ליפען וועלען א סך פון זיי לייענען די הגדה און אלס ביטערע אי־ראניע וועלען קלינגען אין זייערע אויערען די ווערטער: זמן חירותנו, זמן שמחתנו...

און דאך, גלויב איך, וועלען פיעלע פון זיי פערשטיקען אין זיך די טרויעריגע געדאנקען, פערטרייבען פון זיך די שווארצע בילדער און וועלען מיט זייער כח הדמיון שאפען ארום זיך א פסח־וועלט, בשעת יעדער יוד איז א מלך און איטליכע יודענע א מלכה. אזוי שטארק איז די טראדיציע, אזוי מעכטיג זענען די ווארצלען וואס זענען געפלאנצט אין די יודישע הערצער.

נאר ניט פערלאזען די האפנונג, נאר ניט אראבלאזען אנמעכטיג די הענד! ווייטער וועבען די חלומות פון פרייהייט, ווייטער שמידען די גאלדענע קייט!

אדרבה, נאך שטארקער און דרינגענדער מוז ווערען די דורשט נאך אמת׳ער פרייהייט. דער פריהלינג טראגט מיט זיך דרייסטע געדאנ־קען, ער רופט צו מעשים, צו גבורות, ער מאנט פון אונז. די זונען־שטראהלען דערוועקען אין אונז דאס שטרעבען פעריינגערען אונזער אלט פאלק, אויסגלייכען דעם רוקען און מיט א גע־הויבענעם קאפ ווייטער וואנדערען איבער דער וועלט.

לאמיר דעם פסח בעגעגענען, ניט קוקענדיג אויף דעם טרויער און אבל, מיט צושפרייטע ארימס. לאמיר אריינעהמען אין זיך די פרישע לופט און איבערפלאנצען אין די נשמות פון אונזערע קינדער די פסח־חלומות, די פרייהייט־געדאנקען — און ווייטער טראגען זיי ווי א טייערע ירושה, ווי א זעלטענעם חפץ.

דער פריהלינג קומט!

ער ברענגט אונז דעם פסח און פאדערט, אז מיר זאלען אויסרוימען אונזערע הייזער, ריי־נער מאכען אונזערע געדאנקען, פערטרייבען די ווינטערדיגע מרה־שחורה, פעריאגען די שווארצע בילדער, אויסווארצלען דעם פרעמ־דען איינפלוס, און מיט א קלארען בליק, שטיל, בנעימות ווארטען אויף די גרויסע טעג פון פאלקס־בעפרייאונג.

ווער ווייסט, אפשר ברענגען אונז די ליכ־טיגע זונען־שטראהלען גרוסען פון א נייער פרייער צייט. — — —

מ. גראסמאן.

ווערט פריי!

2

דא עפענט זיך פאר אונז איינע פון אונזע־רע שמערצליכסטע וואונדען. צי איז א צופאל, וואס דוקא אזוי פיעל שעהנע און איידעלע זיהן פון אונזערע פאלק, וועלכע האבען זייער לעבען אוועקגעגעבען פאר די אידעאלען פון אלערליי פרייהייטען, האבען גראד אזוי וועניג געטראכט וועגען דער דאזיגער נאטירליכער יודישער פרייהייטס־בעוועגונג. גרויסע יודישע מאסען, אונזער ארבייטענדע און ליידענדע מאסען הא־בען זיך אוועקגעשטעלט אן א זייט, ברעכענדיג זייערע נאטירליכע געפיהלען, זיך איינרעדענ־דיג, אז די דאזיגע פרייה״יט־אידעאלען זענען ניט זייערע.

די טראדיציעס פון א פאלק, זיינע ערצעה־לונגען און לעגענדען, בילדען די יסודות פון דער פאלקס־פסיכאלאגיע. זיינע מנהגים און זיינע געזעצען, זיינע היסטארישע זיטען און איינריכ־טונגען מאכען אויס דעם גרעסטען און בעסטען טייל פון זיין נאציאנאל־פאליטישען לעבען. א פאלק, וועלכעס פייערט מיט אזא ליעבע און הארטנעקיגקייט זיין פרייהייטס־יום־טוב בעווייזט, אז דאס שטרעבען נאך פרייהייט און זעלבסט־שטענדיגקייט איז א טייל פון זיין נאטירליכען לעבען, אז טיעף אין זיין נשמה פלאקערן שטארק און הייליג די אייביגע פונקען פון דער גרויסער נאציאנאלער פאלקסבעפרייאונג.

און דאס איז די גרויסע קללה פונ׳ם גלות, די שווארצע, פינסטערע וואלקען פון אונזער לאנגען גלות האבען ביסלעכווייז פארדונקעלט און דערשטיקט די שענסטע מאמענטען פון אונ־זער פאלקסלעבען. די שעהנסטע טראדיציעס און מנהגים, וועלכע זענען געווען פאר די גרויסע מאסען ווי ליכט־אינזלען אינ׳ם שווארצען ים פון פיין. אונטער דעם יאך פון׳ם טויזענדיעהריגען גלות איז ניט נאר דער יודי־שער גוף פארקרימט און געבראכען געווארען. אויך די יודישע נשמה האט ער פארגיפטעט און ווילענלאז געמאכט. אין דער שווערער, לאנג־יעהריגער געפאנגענשאפט ווערט אויך דער גרעסטער העלד, דער פלאמענדער פרייהייטס־קעמפפער גייסטיג אבגעטויטעט און מאראליש געבראכען. ער פערלירט זיין ווילען, זיין לע־בענס־ענערגיע און געהט צו גרונדע. אזוי איז אויך דאס יודישע פאלק געפאלען ביסלעכווייז פאר א קרבן. דער גלות האט איהם אהנמעכטיג געמאכט. א פערדונקעלונג, א געפעהרליכע אפאטיע און א טויטליכע גלייכגילטיגקייט האט ער אריינגעטריבען אין זיין לעבען און האט איהם געמאכט פאר א בעוואוסטלאזען נע־ונדניק. אויף זיין לאנגען, שווערע היסטארישען עטאפ האט אונזער פאלק פערלארען א טייל פון זיין גרויסען פאלקס־אוצר: דעם אלטען, גרויסען הייליגען ווילען צו פרייהייט.

און דא ליעגט דער גרעסטער הייליגסטער חוב פאר אלע אונזערע אינטעלעקטועלע פאלקס עלעמענטען. צו קומען צו הילף אונזערע פאלקס מאסען, ארויסצונעהמען די שטארקסטע און שעהנסטע מאמענטען פון אונזער פאלקסלעבען, זיי צו שטארקען און צו לייטערען און צו פער־וואנדלען אט די אלע בעזאלטענע געהייט פאלקס כחות אין א גרויסער נאציאנאלער קראפט ניטא קיין גרעסערער נאציאנאלער חוב, ווי צו שטערקען און צו בעלעבען די בעפרייאונגס אידעאלען פון א פאלק, און זאלען דאס אלע אונזערע אינטעלעקטועלע יודען וויסען, אז, זאל גענדיג אז די פרייהייטס־געדאנקען פון יודישע פאלק איז פאר זיי קליין און ניט וויכטיג, בע געהען זיי א נאציאנאלען פארברעך. אט די אלע וועלכע פיהלען אויס זייער וועלט־אנשויאונג מיט די דאזיגע טענות זענען אפשר גאנץ אין שטענדיגע מענשען, גאנצע יודען זענען אבער ניט.

שטעהענדיג גלייכגילטיג צו די פרייהייטס פראבלעמען פון זיין פאלק, שליסט זיך דאזיגער מענש אויס פון דער קעמפפענדיג נאציאנאלער געמיינשאפט.

א שעהנער געדאנק איז דא אין אונזער פסח־טראדיציע: דער קרבן־פסח. דער קרבן וואס דער איינצעלנער ברענגט אויס דאנקבארקייט און ליעבע צו זיין פאלק, אלס א סימן פון זיין צוגעהעריגקייט צו דער גרויסער נאציאנאלער פאלקס־קראפט. גראד איצט איז די שעה ווען אונזער פאלק דארף האבען קרבנות פון יחיד. עס איז נאך קיינמאל אזא צייט ניט ווען וועזען ווען אונזער פאלק זאל זיין אזוי איזאם און עלענד, אינגאנצען אנגעוויזען אויף און זיינע אייגענע כוחות. איצט איז די שעה ווען דער יחיד מוז ברענגען דעם גרעסטען קרבן, וועלכער ווערט פון איהם פערלאנגט.

פאר אלע די, וועלכע זענען מיט זייערע אידעאלען אוועק פון אונז, וועלכע קעמפפענדיג פאר פרייהייט זענען זיי אוועקגעגאנגען זוכען פרעמדע וועגען, איז איצט געקומען א גרויסע שעה, זיי קענען ברענגען א קרבן פאר זיין אייגען פאלק.

דען דער גרעסטער קרבן איז — צו מקריב זייז די אייגענע וועלט־אנשויאונג, אפט א סך שווערער צו מקרב זייז די אידעע אייגען אוועקצוגעבען דאס לעבען.

צו זיי אלעמען, וועלכע טראגען נאך איז זיך די לאסט פון פרעמדע אידעען, וועלכע ווערען שטענדיג געטריבען פון א אינערער אונזער און שטענדיגער זוכעניש, רופט דער היינטיגער בלוטיגער פסח: ווערט פריי! זייט העלדען זייט מקריב אייערע אידעען! פערטיעט זיך אין דעם דאזיגען נאטירליכען פרייהייטס־געדאנק פון דעם יודישען פאלק. פערטיעפט זיך אין דער דאזיגער יודישער פאלקס־נשמה, וועלכע שטרעבט נאך גליק און פרייהייט אין איהר אייגען היים. דאס וועט זיין דער שעגסטער „קרבן פסח״, וועלכען איהר וועט ברענגען פאר דעם פאלק.

ד״ר ש. בערנשטיין.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294 y.

Jüdische Volkszeitung № 86 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, מאנטאג יד׳ ניסן תרע״ה (29. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פרטים וועגען פשעמישלס עראבערונג.

דייטשע שפיאנען אין האלאנד. — פראנצויזישע פליהער איבער עלזאס.

רוסישער פירוש צו די עסט־רייכישע מיטיילונגען.

פעטראגראד, 28. מערץ (אפיציעל). די דייטשע פרעסע גיעט איבער, אז דער גארניזאן אין פשעמישל איז ניט געווען גרעסער פון 25.000 מאן, און אז די לעבענסמיטלען אין פעסטונג זיאלטען געווען גענוג אויף א לענגערע צייט, אויב דער גארניזאן וואלט ניט געדארפט טייל זיך דעם עסען מיט די געפאנגענע, וואס זיי האבען גענומען אין דער צייט פון בעלאגערונג. און אז דער פאל פון פשעמישל האט קיין בעדייטונג ניט, ווי אויך אז די רוסען אין גאליציען האבען פערניכטעט 300 דערפער און קרעגערע שטעדט, פון וועלכע 250 זענען פאל־שטענדיגע חורבות געווארען.

אלע די מעלדונגען זענען אבסאלוט פאלש. אין פשעמישל האבען מיר גענומען געפאנגען אנ׳ארמעע פון 120.000 מאן. די איינצלעהייטען איבער די רעגימענטען ווי אויך די נעמען פון די קאמאנדירען וועלען פערעפענטליכט ווערען גלייך, ווי נאר אונזער גענעראלשטאב וועט האבען פערענדיגט די פאלקאמענע פערצייכענונג, די צאהל רוסען, וועלכע מיר האבען אין פשעמישל בעפרייט בעטרעפט אנ׳ערך 1350 מאן.

וועגען דער בעדייטונג פון דער פעסטונג קען מען משפט׳ן לויט די אנשטרענגונגען וואס עסטרייכער האבען געמאכט זייט ענדע נאוועמבער. צולעצט, קיין איינציגע דארף אדער שטאדט אין גאליציען איז ניט פערניכטעט אדער צושעדיגט געווארען.

האלענדישער מיניסטער־ראט.

ראטערדאם, 28. מערץ. דאס מיניסטעריום האט נעכטען אבגעהאלטען א דרינגענדע זיצונג, כדי צו בעטראכטען, וואס ס׳זאל פארגענומען ווערען אין דער „מעדעא״־געשעהניס. די זיצונג האט געדויערט פון אין דער פריה ביז אין אוועגד. די רעגירונג האט בעשלאסען צו ווענזיך צו דער דייטשער רעגירונג, אז זי זאל געבען א גענויערע ערקלעהרונג וועגען דער געשעהניס.

עס האנדעלט זיך, ווי מיר האבען שוין נעכטען געמעלדעט, וועגען דעם האלענדישען דאמפער „מעדעא״, וואס די דייטשען האבען דערטרונקען, ווי כלל וועגען די פערפאלגונג פון די האלענדישע שיעפען.

פראנצויזישע פליגער.

בערלין, 28. מערץ. די לעצטע וואך האבען די פראנצויזישע פליגער אפט געפלויגען איבער די שטעט און שטעטלעך פון עלזאס. אראבווארפענדיג באמבען. נאך פרייבורג און מעץ זענען זיי היינט איבערגעפלויגען סטראסבורג און געווארפען 5 באמבען, וועלכע האבען אנגעריכט פיעל שאדען און מענשליכע קרבנות.

דייטשע שפיאנען אין האלאנד.

ראטערדאם, 28. מערץ. „טעלעגראף״ טיילט מיט: אין דעם צפון־טייל פון האלענדישען לימבורג זענען ענדעקט געווערען דייטשע שפיאנען וועלכע האבען ווירקזאם געארבייט ביים טייך מאס. עטליכע פון זיי זענען פערהאלטען געווארען און עס איז איינגעארדענט געווארען א אונטערזוכונג.

האלענדישע פארבערייטונגען.

ראטערדאם, 28. מערץ. אין העלדער, וואו עס שטעהט דער האלענדישער פלאט, האט דער בירגערמייסטער ארויסגעלאזען אנ׳אויפרוף, אין וועלכען ער מאכט אויפמערקזאם, די בעפעלקערונג, אז מען זאל זיך צוגרייטען צו קענען בעהאלטען זיך אין קעלערען א. ז. וו. אין א צופאל פון געפאהר.

דער בירגערמייסטער ערקלעהרט, אז דער־ווייל איז קיין געפאהר ניטא: אבער עס קען גיך קומען דערצו, און דעריבער איז בעסער, אז מען איז פארבערייט צו עהנליכע געשעהעניש־ען.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 28. מערץ (אפיציעל). אויפ׳ן גאנצען פראנט איז פערהעלטניסמעסיג רוהיג. א דייטשע פליה־מאשין, וועלכע איז געפלויגען ביי מאנאווילער און געווארפען א באמבע, האבען מיר אראבגעשאסען. דעם פליהער מיט׳ן אבסערוואטאר האבען מיט גענומען געפאנגען.

דערטרונקען א פראנצויזישען דאמפפער.

לאנדאן, 28. מערץ. פון ליווערפאל מעלדעט מען: דער דאמפפער „וואזגעס״ איז נעכטען געזונקען ביים ברעג פון קארנוואל. דאס איז געווען א דייטשע אונטערוואסער־שיף, וועלכע האט דעם דאמפפער דערטרונקען. „וואזגעס״ ערשטער מאשין־מייסטער איז דער׳הרג׳עט און עטליכע פערזאגען פון מאנשאפט זענען פערוואונדעט געווארען.

די איבריגע פון דער מאנשאפט זענען גערעטעט און אבגעזעצט געווארען אין נעווקיי.

היינטיגע זאמלונגען.

פון ניין א זייגער אינדערפריה זענען נעכטען, זונטאג איבער דער שטאדט ארומגעגאנגען די זאמלערס פון׳ם הילפסקאמיטעט. אומעטום, אין אלע יודישע הייזער. האט מען זיי באגעגענט זעהער פריינדליך און ס׳איז כמעט ניטא קיין פאל פון אבזאגען. מען האפט, אז די זאמלונג פון זונטאג און מאנטאג וועט אריינברענגען אנ׳ערך טויזענד קראנען.

פאר די נויט־ליידענדע.

די רעדאקציע האט ערהאלטען פאר דעם הילפסקאמיטעט:

5 קראנען פון ה׳ מ. גרינגער;
5 „ „ „ וו. וויגאדסקי;
10 „ צום געבורטס־טאג פון זיין זוהן;
5 „ פון ה׳ קלאפמאן;
5 „ „ „ א. האלובסקי;
8 „ „ „ מ. זילבערבערג;
5 „ „ „ ש. בראגינסקי;
5 „ „ „ ב. סעדלעצקי;
5 „ „ „ א. טשעסנע;
4 „ „ „ אברהם טשעסנע;
5 „ „ „ ט. קאמיסארטשיק;
11.10 „ פון א געבורטס־טאג ביי ה׳ וואלטער ווארצעלמאן;
5 קראנען פון ה׳ איוזעראוויץ
5 קר׳ מאריץ; 5 קר׳ י. עלקאווסקי.

בסך־הכל 88 קר׳ 10 אויר. און מיט די פריהערדיגע 222 קראנען און 15 אוירעס.

צוליעב פסח ערשיינט דער קומענדיגער נומער דאנערשטאג.

Dette Nummer indeholder
6 Sider.

היינטיגע נומער ענטהאלט
6 זייטען.

FANØ-BAD (אויף יולאנדס מערב־ברעג)
פריהלינג ביים ברעג פון ים
מעבלירטע ווילעס און זומער־הייזער (דאטשעס) פאר אייגענע הויז־פיהרונג
זענען ביליג צו פערדינגען.
דער שטראנד־האטעל (פענסיאן־האטעל) נעהמט אן פענסיאנערען
צו 28 קר. אוואך אלעס פריי. ווען מען וואהנט א לענגערע צייט
און פאר פאמיליען ביליגער. קארעספאנדענץ: דעגיש דייטש און ענגליש.
FRANZ BECK, FANØBAD.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

שבת, דעם 3־טען אפריל (חול־המועד פסח) אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען צו מעסיגעפרייזען אויף דעם אלגעמיינעם פערלאנג

שלומקע שארלאטאן

לעבענס־בילד אין 4 אקטן מיט געזאנג פון יעקב גארדין

באל ביז 4 אוהר

הר׳ טימיאנאוו אין זיין גרויסען סוקסעס אלס „שלומקא שארלאטאן". מיט דער אנטייל פון גאנצען פערזאנאל.

בילעטען צו בעקומען ביי ה׳ טימיאנאוו, קעבמאגערגאדע 59 און אויך ביי עפשטיין, ראזענגארדען 11.

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

שפארט געלד

— און קויפט אייערע —

פסח׳דיגע קאלאניאל־פראדוקטען

Th. KOHN. St.-Kanikestræde 3, Tlf Byen 752 u.

דער איינציגער לאגער פון פסחדיגען צוקער צו 30 אוירעס אפונט, עכטער פאלעסטיגע וויין „כרמל" 150 פר׳ פלאש.

רוסישע פיש, היינער

און פסח׳דיגע היענער־שמאלץ ב׳ליג צו בעקומען ביי לעווין,

Pilestræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט. אויך אבאנענטען אויף פסח אין אבעסערער יודישער פאמיליע. ערשט־קלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

Fotografi-atelier „Standard"

58 Østorgade 58

12 st. Empire 2 Kr.

ח׳ פארבעראוו׳ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fælodvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערן ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

כשר לפסח

אלע זארטען טארטען און פערשיעדענע צוקער־געבעקס קענט איהר נאר בעקומען ביי דעם יודישען בעקער פארטאוו

Hauserplads 28 Tlf. Byen 532 v

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען צו יעדער צייט.

Bar nevogne og Klapvogne.

Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til Høje Priser. Afbet. indr.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52. TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלאניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40. Tlf. Palæ 1940 x.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

זונטאג, דעם 28־טען מערץ אום 4 א זייגער נאכמיטאג,

פעראנשטאלטעט דער

„אונטערשטיצונגס־פעראיין"

א וואהלטעטיגע נאכמיטאגס-טהע

אין „קווינדעליג לעזע־האל", גאמעלמיינט 1.

די איינאהמע געהט פאר וואהלטעטיגע צוועקען. בילעטען צו 2—1 קר. און 50 אוירעס איז צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון אונזער צייטונג.

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19. Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען. העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי. און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5. Tele. Godthaab 1691 y.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Manufakturvarer

købes bedst og billigst

F. E. DAHL,

31 Frederiksborggade 31

מאנופאקטור

וואהרען קויפט מען

בעסער און ביליגער

— ביי —

פ. ע. דאהל, פרעדעריקסבארגאדע 31

ציגארען אין רוסלאנד!

א היעזיעגע גרויסע פירמע. וואס קען ליעפערען 50 — 100 טויזענד א וואך.

זוכט פערבינדונגען מיט קויפער פאר בארעס געלד.

פרייזען פון 35 קר.

Billet mrkt 27 „Jüdische Volkszeitung"

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Ово „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

איך האב זיך צולאכט. אזוי זענען מיר גע־שטאנען א שעה. דער אנגריף פון די דייטשען איז אבגעשטויסען געווארען. אויפ'ן הימעל האט זיך בעוויזען א ליכטיגע לבנה. זי האט אונז בעלויכטען. מיר זענען אריין אין אונזערע טראנשעען.

אט איז דער צווייטער בריעף:

... דער דריטער חודש פון אונזער רייזע איבער פוילען האלט שוין ביים ענדע. און פאר מיינע אויגען איז פערביי א רייכע פאנאראמע פון טרויער און טרעהרען. פון וועהמוט און יאוש און פון ענדלאזער פיין און יסורים. אין וועלכער עס געפינט זיך איצט די יודישע בע־פעלקערונג. די יודישע בעפעלקערונג קרעכצט אונטער די דריי האמערס פון דער געגענווארט. זי איז געיאגט פון דעם פאליאק. קרעכצט אונ־טער די קלעפ פון שונא וואס שאנעוועט קיינעם ניט. און וואס עס איז נאך ערגער פון אלץ איז דאס. וואס די יודישע בעפעלקערונג ליידעט פון איהרע אייגענע פערטיידיגער. וועלכע ווערען אנגערייצט פון די חיטרע פאליאקען. אלע האפ־נונגען זענען געלעגט געווארען אויף אונז סאל־דאטען. „אט וועלען קומען אונזערע און מיר וועלען לייכטער אבאטעמען". אבער די דאזיגע האפנונג איז ניט מקוים געווארען.

געבען א פאלשטענדיגע בילד פון דאס. וואס עס האבען איבערגעלעבט און לעבען אי־בער די יודען אין פוילען. קענען נאר צעהנד־ליגע מענשען אין פערלויף פון א לענגערע צייט. איך נעהם זיך אויך ניט אונטער צו בע־שרייבען איינצעלנע פאקטען. וועלכע איך האב געגוי אונטערזוכט".

די לאגע אין ארץ־ישראל.

די יודישע קאלאניזאציע אין גליל האט כמעט נאר נישט געליטען, נישט פאליטיש. נישט עקא־נאמיש. די יודישע קאלאניעס אין גליל זענען צום גרעסטען טייל קאלאניעס פון פעלד־ארבייט און נישט פון פלאנטאציעס און דעריבער האט אויף זיי קיין איינפלוס נישט דאס. וואס די פארטען זענען געשלאסען: אויף זייער ווייץ, גערשטען און אנדערע תבואות זענען שטענדיג פאראן א סך קונים אין לאנד גופא. בפרט נאך יעצט. דער דאזיגער צושטאנד פון די קאלאניעס פון גליל ראטעוועט דעם גאנצען יודישען ישוב אין דער דאזיגער געגענד פון אהונגער־געפאהר אין ביידע פערמעס פון נאציאנאלפאנד. הגניה און כנרת. איז פאראן א גרויסע צאהל ברויט און נישט קיין קלענערע צאהל פון אלע מינים אנדערע שפייז־פראדוקטען געפינט זיך אויך אין יעדער קאלאניע. אין גליל האט די טערקישע רעגירונג נישט געמאכט קיין שום רעקוויזיציעס. בלויז אינ'ם דארף תל־ערש. נעבען חיפא. האט די רעגירונג פערזיעגעלט דעם גאנצען תבואה־לאגער. זי האט אבער גארנישט ארויסגעפיהרט פון דארטען און מען האפט. אז זי וועט איהם אינגיכען אויך אויפזיגלען. נאר אפילו ווען די רעגירונג וועט יעצט געהן קאנפיסקירען פאר זיך די תבואה. וועט זי קיין סך נישט געפינען און די צאהל ברויט. וואס פאדערט זיך פאר די איינוואוינער פון גליל. איז געזיכערט.

אין גליל איז נישט צו זעהען קיין סימן פון יודישער פערפאלגונג מצד דער רעגירונג. ווייל אפילו קיין איין יוד. סיי א פויער. סיי אנ.ארבייטער. האט נישט פערלאזען דאס לאנד. אלע זענען געבליבען אויף די ערטער און די ארבייט אין די קאלאנ.עס געהט־צו ווי געוועגליך. זי איז נישט פערקלענערט געווארען און האט זיך נישט אבגעשטעלט אפילו אויף איין טאג. אין גליל איז נישטא קיין איין ארבייטער אדער אר־בייטארין. וואס זאל האבען געבליבען אהן אר־בייט. פאר זייער ארבייט בעקומען די ארבייטער בעצאהלט נישט מיט געלד. פערשטעהט זיך. נאר מיט ברויט. דער ווידער. וואס וואס דארף נישט דאס גאנצע ברויט. וואס ער בע־קומט. טוישט אויס דאס איבעריגע אויף אנדערע נויטיגע זאכען. ווייל ברויט איז אין ארץ־ישראל די גאנגבארסטע מטבעה. יעדער קרעמער וועט פאר ברויט אוועקגעבען אלץ. וואס מען ווען פון איהם פערלאנגען און יעדער בעל־מלאכה בעקומט אויך פאר זיין ארבייט בעצאהלט מיט ברויט. ברויט ווידער. איז ווי געזאגט. פאראן גענוג און אין אמת'ן וואלט מען געקענט דורך דעם ברויט אויך בעזייטיגען די הונגער־געפאהר וואס שטעהט פאר אין יהודה. נאר א חוץ דעם. וואס ס'איז שווער איבערצופיהרען. צוליב מאנ־געל אין פערד. מויל־אייזלען אא"וו. האט מען נאך מורא צו פיהרען די תבואה קיין יהודה צו־ליעב דעם. ווייל אין יהודה מאכט די רעגירונג רעקוויזיציעס. אויב ס'וועט קלאר ווערען. אז די רעגירונג וועט נישט קאנפיסקירען די תבואה פון גליל. וועט מען א טייל דערפון קענען א וועקפיהרען אויך קיין יהודה.

די שולען אין גליל זענען אלע אפען דערין אויך די רעאל־שולע א'ן חיפא. און די למודים קומען דארט פאר. ווי געוועגליך. בכלל איז די לאגע אין גליל נישט פיעל געענדערט געווא־רען צוליעב דער מלחמה און די יודישע קאלא־ניזאציע האלט זיך דארט אין איין ענטוויקלען. מען דארף צוגעבען. אז אין פיעל קאלאניעס פון גליל וואוינען יודען רומענישע אונטערטא־נען. און אז די קאלאניע „פוריה" און אנדערע געהערען צו אמעריקאנישע יודען.

גענומען. זי וויינט אין זיך שטיל. ווישט די גי־טענדע טרעהרען און דאס שטילע געוויין ווערט אונטערהאלטען פון די איבעריגע פרויען. וואס איהרע צרות האבען זיי אין זייערע דערמאנט. נאר איינע וואס דער מאן איהרער איז אין דער ווייט פערבליבען פיעלט זיך זינדיג. זי קען דא ניט זיצען. און קען אויך ניט אוועקגעהן. דרעהט זי אביסעל דעם קאפ אוועק. נעהמט דאס טיכעל צו די אויגען און ווישט. און וויל מען זאל זעהן. אז זי וויינט אויך. און עס בעריהרט איהר זייער צער. דער געוויין ווערט הילכיג. ציהט אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון די בענק דערנעבען וואס קוקען מיט שטוינען צו דער וויינענדער באנק. די קינדער שטעלען אפ דעם שפיעל. לויפען פער'חדוש'ט צו זייערע מוטערס.

— מאמא. מאמא. אזוי פיעל „סאלאפעס" אויף זיצען דארט אויפ'ן באנק און וויינען. וואס וויינען זיי?

ווער ווייס זיי. ענטפערען די מוטערס. און קושען די קינדער פאר זייערע קינדערשע חכמות. דיגע פראגען. און די וויינענדיגע באנק ווערט ניט פערוואונדעטע בליקען בעפאלען...

י. ד. שיניאק.

צום היינטיגען זאמעל־טאג.

אין דער שרעקליכער מלחמה. וועלכע מאכט א תל פון דער גאנצער קולטור־וועלט. דער־געהט אלץ נאך א שוואכער עכא פון די צרות. וואס עס ליידען איצט אויס אונזערע ברידער אין רוסיש־פוילען. גאליציען און ארץ־ישראל. איבער דעם רעש פון די מורא'דיגע ידיעות. וועלכע קומען אן טעגליך פון די בלוטיגע מלחמה־ערטער. ווערט פארשטיקט דער יאמער פון אומגליקליכע מיליאנען. ווערט פארדעקט די אונגעהויערע טראגעדיע. וועלכע שפילט זיך אב אין א מאסע שטעדט און שטעדלעך.

חרוב געווארען איז דאס גאנצע עקאנאמישע לעבען פון איבער דריי מיליאנען אידען גאנצע קהלות זענען מיט קינד־און קייט פארטריבען געווארען פון זייערע שטענדיגע וואוינ־זיצען. צעהנער טויזענדער אידישע וואוינונגען זענען אויסגערויבט. הייזער אהן א צאהל זענען פארברענט אדער צושאסען געווארען. גרויסע שטעדט. וואס האבען געהאט א שם ביים אידי־שען פאלק. שטעהען ווי חורבות. וואס מען קען קיים נאך דערקענען און הונדערטטויזענדער פון אונזערע ברידער לויפען פון שרעק און יאוש אין דער ווייטער וועלט אריין. ברענגענדיג מיט זיך זכרונות ווי פון די צייטען פון די קרייצצוגען.

דען בשעת אין אלע ארמעען קעמפפען איבער 600.000 אידען פאר די לענדער. אין וועלכע זיי וואוינען. בשעת זיי זענען מקריב זייער לעבען מיט זעלטענעם מוטה און מיט זעלטענער איבערגעבענקייט. פארגיסט זיך אין דער היים א בעזונדער ים פון אידישע בלוט. פאלען טויט אויף די וועגען און אויף די שניי־פעלדער דערנידעריגטע מאסען אידישע זקנים. קראנקע. פרוי־ען און קינדער. וואס קענען מעהר ניט אריבערגעטראגען די ליידען און די צרות. דאס גאנצע אידישע עלענד שלעפט זיך צווישען די מלחמה־פראנטען און פון ביידע זייטען פון די פראנ־טען. הונדערטער טויזענדער פון אונזערע ברידער האבען שוין קיין ארט ניט אויף אויסצו־רוהען. הונדערט טויזענדער זוכען טאג־טעגליך א שטיק הארטען ברויט. און אפילו פון גרויסע שטעדט בעקומען מיר נאכאנאנד ווילדע בשורות. אז אידען שטארבען דארט אויס פון הונגער.

נאך קענען מיר ניט אבשאצען ווי גרויס די טראגעדיע איז. נאך פיהלען מיר נאר א קליי־נעם טייל פון דעם גאנצען אונגליק. פון וועלכען מיר וועלען באמת זיך דערוויסען. ווען עס וועט קומען אמאל א רוהיגערע צייט. אבער וואס מיר הערען שוין איצט. איז. גענוג אז מיר זאלען פארשטעהען. דאס אזא טראגעדיע איז אין דעם יודישען לעבען אפשר טויזענדער יאה־רען ניט געווען.

געוויס. שוין זאמעלט מען הילפס מיטלען אין דער גאנצער וועלט. ווי ווייט זי איז נאך ניט באריהרט געווארען פון די שרעקען פון דער מלחמה.אבער אלץ ווייניגער ווערען די ערטער. אין וועלכע מען קען זאמלען. ווייל פון טאג צו טאג מעהרען זיך די קאטאסטראפען. קומען צו אלץ נייע מקומות. וואס זענען שוין אליין געטראפען פון אונגליק אדער וואס ריכטען זיך פון טאג צו טאג אויף דעם אומגליק.

מוז מען דען נאך ערשט דערקלערען. אז עס טאר ניט בלייבען אפילו קיין ווינקעלע ניט' אין וועלכען מען זאל ניט אנשטרענגען אלע כוחות אויף צו העלפען די אומגליקליכע? מוז מען ערשט זאגען. דאס יעדערער איז מחויב צו געבען ווי פיעל ער קען און מעהר ווי ער קען?

די יודען. וואס וואוינען אין סקאנדינאוויען. האבען זייער חוב נאך ניט אבגעטאן. דער הילפסקאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה. וואס איז געגרינדעט געווארען מיט עטליכע וואכען צוריק. האט צווישען די יודען וואס זענען זיך צונויפגעפאהרען אין די לעצטע חדשים אין קאפענהאגען. צונויפגעקליבען א געוויסע סומע. און ער האפט. דאס די סומע וועט נאך פערגרעסערט ווערען דורך די סומעס פון די אנדערע סקאנדינאווישע שטעט. צו וועלכע ער האט זיך געוועגדעט.

זאלען אבער די יודישע ארבייטער שטעהען פון דער ווייטען? איצט איז געקומען די רייהע אן די פיעלע הונדערטער יודישע ארבייטער. וועלכע לעבען אין סקאנדינאוויען און זענען זיך בעסער אדער ערגער מפרנס דא ניט וויסענדיג אין זייער אייגענעם לעבען פון אלע אונגעהייערע צרות. עס איז צייט. דאס יעדערער פון אייך זאל ווייזען זיין מיטגעפיהל צו יענע ליידענדע און אומגליקליכע. עס איז צייט אז איהר זאלט טאן דאס אייגענע. וואס עס האבען שוין געטאן הונדערטער אלגעמיינע און יודישע ארגאניזאציעס פון ארבייטער. וועלכע האבען בעשטימט. אז א טאג פון זייער ארבייט זענען זיי מקריב פאר די עלענדעסטע פון די עלענדע! דאס איז די קלענסטע הילף. וואס איהר קענט שאפען. וואס איהר זייט אבער אויך מחויב צו שאפען.

דארום האבען די פארטרעטער פון אלע קאפענהאגענער רוסיש־יודישע ארגאניזאציעס. וועלכע זענען צונויפגערופען געווארען פון דעם הילפסקאמיטעט. בעשטימט. דאס אין פערלויף פון דעם קומענדען חודש מוז יעדער יודישער ארבייטער איינצאלען אסומע. וועלכע איז ניט וועניגער פון זיין מיטלערען טאג פערדיענסט. דאס אייגענע גילט. פערשטעהט זיך. אויך פאר די איבעריגע ארבייטער פון סקאנדינאוויען. עס איז זייער חוב פונקט ווי דער חוב פון די קא־פענהאגענער ארבייטער.

יודען! טראגט אריין וואס גיכער. ווארום מען איז מחויב וואס גיכער צו העלפען און צו ראטעווען. ווארום מען מוז וואס שנעלער אבשיקען די סומעס. וואס עס וועלען זיך צונויפ־קומען פון סקאנדינאוויען.

יודען! זאגט יעדערען. וועלכער עס קומט אין דער איצטיגער שעה ניט צו הילף זיינע געפלאגטע און גערודפ'טע ברידער. אין אזא שעה. וואס אלע אומגליקען פון פריהערדיגע פאגראמען פערבלאסען אנטקעגען דעם היינטיגען מאמענט. — זאגט יעדערען. וועלכער קען מיט א פערהארטעוועטען הארצען ניט אפרופען זיך אויף דעם אומגליק פון מיליאנען. אז ער שליסט דערמיט זיך אויס פון דעם יודישען פאלק. קיינער טאר ניט זאגען. דאס ער קען ניט! עס איז ניטא קיין ניט קענען! יודען טראגט אריין לכל הפחות אייער חוב!

דער „הילפס־קאמיטער פאר די נויט־ליידענדע פון דער מלחמה".

ווערט פריי!

1

זעלטען האט זיך א אומה, אזוי ארגאניש פערבונדען מיט דער פרייהייטס־טראדיציע, ווי דאס יודישע פאלק מיט דעם שעהנעם פסח יום־טוב. דער חג האביב, דער פריהלינגס־יום־טוב, דער זמן חירותינו איז געווארען א אונצוטרענ־בארער בעגריעף מיט דער יודישער פאלקס־נשמה. אינם טרויעריגען און בלוטיגען פערלויף פון אונזער געשיכטע שטראהלט ארויס דער פסח יום־טוב, ווי א ליכטיגער גאלדענער שטערן, וועלכער האט אריינגעטראגען ליכט אין די דונ־קעלע קוועלען אין אונזער פאלקס־לעבען.

די יודישע פאלקס־טראדיציע האט אריינ־געלעגט א שעהנעם געדאנק אין די פרייהייטס־אידעאלען, אין דעם אמת שעהנעם און גרויסען פאלקס־פעסט. פסח בעדייט די פרייהייט ניט נור פאר'ן כלל ישראל נאר אויך פאר דעם פרט, פאר איטליכען יודישען מענש איז דער פסח יום־טוב מחויב צו ווערען א פערזענליכע פריי־הייטס איבערלעבעניש. יעדער יוד איז מחויב אדורכצופיהלען פונקט ווי ער אליין וואלט דער־לייזט געווארען פון מצרים און האט זיך א דורכ־געקעמפט פון קנעכטשאפט צו פרייהייט. דאס זענען רייכע געדאנקען פון פערזענליכע פריי־הייט, דאס איז א תורה פון א פערזענליכען בע־פרייאונגס־פראצעס. וואס פערדיענט בעציי־כענט צו ווערען אלס איינער פון די שטארקסטע מאמענטען פון דער מענשליכער קולטור. ניט אומזיסט האט דער גרויסער פיהרער פון דער פראנצויזישער רעוואלוציע, ראביעספיער, גע־זאגט: עס וועט אלע מאל בלייבען דאס גרעסטע רעטעניש ווי אזוי עס איז משה'ן געלונגען צו פערוואנדלען דעם פרייהייטס געדאנק אין א אייזערנע טראדיציע פון א גאנץ פאלק.

אינ'ם לאנגען גלות לעבען פון יודישען פאלק האבען אט די אלע פרייהייטס־געדאנקען אלעמאל געקלונגען ווי א ביטערער הומאר. אבער קיינמאל האבען מיר נאך אין אונזער גאנצער ליידענסגעשיכטע ניט געפיהלט אזא טרויעריגע איראניע, ווי רעדענדיג היינט צו יודען פון פרייהייט.

רעד פון פרייהייט, בשת אין יודישע שטעט און שטעטלעך חזר'ן זיך איבער די שרעקליכ־סטע בארבארישע קרייץ־צוגען.

רעד פון פרייהייט, בשעת די שפאנישע אינקוויזיציע איז צוריק איינגעפיהרט געווארען אלס א אנ'אלטעגליכע אינסטיטוציע אין דער יודישער גאס.

רעד פון פרייהייט, בשעת פעטמילך און באג־דאן המעלניצקי זענען גאר אויף ס'ניי געווארען די בעהערשער פון דער יודישער גאס.

שוין 2000 יאהר קענען מיר דעם גלות, — און פארט האבען מיר איהם ניט גאנץ געקענט.

און פארט איז געקומען א שעה, וואו עס קלייבען זיך צוזאמען אונזערע ברידער און שוועסטער, וואו זיי זענען ניט צוזייט און צו־שפרייט, כדי ארומצוריידען, און דורכצולעבען דעם יום טוב פון פרייהייט.

און אין אט די זעלביגע גאסען און געסלעך וועלכע זענען דערטרונקען געווארען אין יודי־שע בלוט און טרעהרען, וועלען אונזערע ברי־דער און שוועסטער אין די לעכער און קעלערס פראווען דעם יום־טוב פון בעפרייאונג. וואונ־דערשעהנע מעשיות און לעגענדעס וועלען דער־צעהלט ווערען וועגען א פאלק, וואס איז גע־לעגען אין קנעכטשאפט, וועגען א נאציאן, ווע־מעס זיהן און טעכטער זענען פערמוטשעט גע־ווארען, וועגען א העלד, וועלכער האט ארויס־גערופען א רעוואלוציע פון פרייהייט ביי א גאנ־צען פאלק, וועגען א פאלק, וועלכעס איז געלא־פען אין ווילדע מדבריות, וועלכעס איז געגאנ־גען אין פייער און אין וואסער, כדי צו ערקעמ־פען א ריהיג לעבען אין זיין אייגען לאנד.

אט דאס אלץ וועט דערצעהלט ווערען מיט א הייליגען ערנסט, מיט די ריינסטע געפיהלען און מיט דער שענסטער אמונה.

וואס איז דאס? צי איז דאס א טראגי־קא־מעדיע? צי איז דאס ניט א שרעקליכע איראניע אין א שרעקליכען מאמענט?

און קיינער וועט זיך ניט קענען בעפרייען פון דעם געפיהל, געוויס, דאס איז א שעהנע, אמת־הייליגע גרויסע פרייהייטס־ליעבע פון אומ־גליקליכע פאלקסמאסען. דאס זענען די שעהנע גרויסע יודישע פרייהייטס־חלומות, די נאטירלי־כע פרייהייטס־בעוועגונג פון אונזער פאלק.

און דוקא איצט, אין דער בלוטיגסטער עפא־כע פון אונזער געשיכטע, מוז דער דאזיגער מאמענט ארויסרופען דעם טיעפסטען אינטערעס פון אלע אונזערע בעסטע פאלקס־עלעמענטען, מיר האבען פאר אונז א גרויסען פרייהייטס־פראבלעם. דא ליעגט דער הייליגער חוב פאר יעדען יודישען מענשען אליין דורכצומאכען דעם גרויסען בעפרייאונגס־פראצעס. זיך אליין ארויס־צורייסען פון דער קנעכטשאפט און קומען צו דער פרייהייטס־איבערצייגונג פאר זיך און פאר זיין פאלק.

דר. ש. בערנשטיין.

די טראגעדיע פון יודישע סאלדאטען.

(ענדע)

נאכדעם האב איך אלעמען דערקלעהרט און אויפגעוויזען, אז אזא זאך האט ניט געקענט פאסירען און אז אזעלכע העצעס האט מען גע־מאכט שוין פיעל מאל און דערנאך האט עס זיך ארויסגעוויזען שקר וכזב.

האט מען אנגעהויבען מיר ענטפערען און בעווייזען מיט נארישע פוסטע חקירות, אז אזעל־כע זאכען קאנען זיין אמת, אונזער (אויסגעמעקט) וועלענדיג ווייכער מאכען דעם שמועס, האט זיך אבגערופען:

— אט די יודען, וועלכע געפינען זיך מיט אונז, זענען גוטע יודען, דאס ווייסען מיר אלע.

כאפט זיך פלוצלונג ארויס איין סאלדאט און זאגט:

— גאט צו דאנקען, ביי אונז אין ראטע זענען קיין יודען ניטא.

דא האב איך מיר ניט געקענט בעהערשען און ניט מיט מיין שטימע האב איך געזאגט צום סאלדאט:

ווייסטו דען, וואס דו רעדסט? ווייסטו דען אז פון די זעקס יודען פון דיין ראטע זענען דער'הרג'עט געווארען דריי, איינער איז פון וואונדעט געווארען און געפינט זיך אין צוויי זענען פערוואונדעט געווארען נאך אוגוסט מאנאט, זענען געזונד געווארען און אנפאנג נאוועמבער זענען זיי ווידער פערוואונ־דעט געווארען?

דערווייל האבען די דייטשען אוגעהויבען שיסען, איך בין געשטאנען אנגעשפארט אן א שטיינערנע וואנד און האב ניט געקענט קומען צו זיך. אזוי ביטער איז מיר געווען פון דעם דאזיגען שמועס. צו מיר איז צוגעגאנגען א יו־דישער רעזערוו־סאלדאט פון אונזער ראטע און מיר א צופ געטהאן פאר'ן ארבעל. איך האב געמיינט, ער האט מיט צוגעטראגען א פאפיראס.

ניין, מאכט ער צו מיר, א דאנק אייך וואס איהר האט זיי ניט פערשוויגען, א דאנק אייך, זאל אייך גאט געבען געזונד.

אין קליינעם גארטען

(פאריזער מלחמה־בילד).

אין קליינעם גערטענדעל ביי „רוע דע טעמ־פעל" זענען אלע בענק פערנומען. עס איז פאר־נאכט אין שפעטען זומער. קיין ארבייט איז נישטא. די מלחמה האט אלע אטעליעס גע־שלאסען, די מענער זענען אין קריעג אוועק, קענען די פרויען אין שטוב זיך נישט דער־האלטען, קיין איבעריגע געלד אין קאפעס צו זי־צען איז אויך ניטא. זיצט מען אין גערטענ־דעל אויף די בענק צוזאמענגערוקט, און מען רעדט וועגען אלעס, וואס האט א שייכות צו מלחמה.

די בענק זענען אלע פון פרויען פערנומען, איינצעלנע אלטע מענער זיצען פערזארגט, די אויגען לויפען פיבערש ארום איבער אבענד צייטונגען, און די שטערענס קנייטשען זיך פער־זארגט, א שווערער זארג לייגט זיך אין די פאל־דען פון די קנייטשען, און האלטען די קנייטשען אן. א טרויעריגער נעבעל פערציהט די אויגען פון די אלטע, זיי שארען פון זיך אפ די צייי־טונג מיט א שטילען איינגעהאלטענעם זיפץ. עס הייסט, מיר פערשטעהן, אז מען בעהאלט פון אונז דעם אמת.

עס איז פארנאכט, די פארנאכטיגע לופט איז מיט פחד אנגעזאפט, און וואס שפעטער צו נאכט צו ווערט די לופט נאך פחד'יגער. אין די לופט איז ערגעץ שרעקליכעס פערבארגען, און אט קען דאס שרעקליכע אויף די ערד אראפ און אלעס צוקוועטשען. דער גאנג איז א שווערער, עפעס שווער שניידט זיך די לופט און האלט דעם גאנג איין.

איבערן גערטענדעל הענגט א שטילע ערענסט נאר דאס קינדישע זארגלאזע געלעכטער שטופט עס אב. דאס שפיעלען זיי אין פוס־באל, און יע־דער באל־שפרונג רופט אן'אנטציקענדען גע־שריי אויס, און פעריאגט אביסעל דעם טרויער פון די פערזארגטע פנימ'ער פון זייערע מוטערס אויף די בענק. באלד ווארפט מען דאס פוסבאל שפיעל אוועק און מען נעהמט זיך אין זעלנער שפיעלען, מען קריגט שטעקלעך, מען לייגט זיי וואו ביקסען אויף די פלייצעס, און מען גרייט זיך צו מלחמה. די מאמעס אויף די בענק קוקען און קלייבען נחת. נאר באלד ברעכט אויס אן אינצידענט. יעדעס אינגעל פיגורירט אלס מלוכה אין דער מלחמה. נאר קיין דייטש וויל קיינער ניט זיין. אפילו דאס מיידעלע, וואס האט אויך אין מלחמה געוואלט שפיעלען און מען האט זי ניט געוואלט אריינגעהמען, וויל מען יעצט אלס דייטש אריינגעהמען, נאר זי ענטזאגט זיך בע־ליידיגענד. מען בעשטימט ווארפען גורל, ווער זאל דייטש זיין. די קינדערשע הערצער קלא־פען פאר מורא און בושה, און אין הארצען בע־שטימט יעדער, אויב עס וועט אויסקומען אויף איהם — ניט אנגעהמען, דער גורל פאלט אויף א טויט צושראקען אינגעל. א בלאסער, א בע־לעדיגטער שטעהט ער א פאר סעקונדען, נאכ־דענקענד און אנטלויפט צו דער מוטער א וויי־נענדיגער:

— איך וויל ניט זיין קיין דייטש.

איין באנק, וואס שטעהט אביסעל אן א זייט פון גערטענדעל, ריהרט דאס קינדישע זארגלאזע געלעכטער ניט אן.

די באנק איז פערנומען פון אידישע פרויען.

די פנים'ער, וועלכע זענען אין די פאר וואכען פון מלחמה מיט יאהרען געעלטערט, זיצען מיט איינגעפאלענע צושראקענע טרעהרען־אויגען. די געפאהר פון מלחמה האט זיי אם שטארק־סטען געטראפען. כמעט ביי אלע פון זיי זענען די מענער אלס פרייוויליגע אין מלחמה אוועק. און טאפעלט וויינט אין זיי דאס האר אויף זייערע מענער, וואס האבען צוליעב די פרויען און קינדער זייערע לעבענס אין קען געשטעלט, און אויף זייערע אייגענע הילפלאזע קייט אין דער שווערער צייט. די געטרייקייט צו זייערע מענער ציהט זיי דאס הארץאויס, אין טרעהרען פאלען, און לייגען זיך אויף די בלייכע באקען.

מעהר פון אלעמען קען אין זיך ניט שטילען די טרעהרען א יונגע פרוי פון עטליכע צוזאמען יאהר, וואס איז ערשט מיט עטליכע וואכען פאר דער מלחמה פון רוסלאנד צום מאן געקומען, וואלט איהם ניט געלאזען, נאר ס'איז שוין צו שפעט געווען. דער מאן איז אוועק, אוועק א וויינענדיגער, פול מיט חרטה, ער האט געמיינט מען וועט איהם אויסבראקירען, האט מען איהם צוגענומען. איינזאם איז זי דא פערבליבען, אין א פרעמדע שטאדט, צווישען פרעמדע מענשען אהן מיטלען צו לעבען, זי קען אין שטוב ניט אריין, זיצט די גאנצע טעג ביי שכנים. אפילו שלאפען קען זי צו זיך אין שטוב ניט אריין, פונקט ווי מען וואלט א טויטען פון דארט ארויס

Jüdische Volkszeitung № 85 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, זונטאג יג׳ ניסן תרע״ה (28. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאנפליקט צווישען האלאנד און דייטשלאנד.

דייטשלאנד וויל ניט אנעקטירען בעלגיען. — רוסישער נצחון אין די קארפאטען.

רוסישער נצחון אין די קארפאטען.

פעטראגראד, 27. מערץ (אפיציעל). אונזער אפענסיוו אין די קארפאטען איז אונז פאלשטענ־דיג געלונגען. אונזערע מחנות, וועלכע אפערי־רען דארט אונטער שווערע בעדינגונגען, האבען אך געוואונגען א פאלשטענדיגען נצחון אין דער געגענד ביי לופקאוו. וואו מיר האבען ערא־בערט א זעהר וויכטיגע פאזיציע.

אונזערע מחנות האבען פערניכטעט אלע פיינדעע באריערען און אלע דראט־פערצאמונ־גען, וועלכע זענען געווען ארומגערינגעלט פון פעליכע עטאזשען לוף־גריבער. און האבען זיך דורכגעריסען צום פיינד׳ס הויפט־פאזיציע. דורך דאבע־וואַרפערס האבען דערנאך אונזערע חיות׳ראבערט אלע פיינדליכע בעפעסטיגונגען.

די עסטרייכער האבען פרובירט מאכען גע־גן־אנגריפען. אבער דורך אונזער פיער אין מאַעגע־אנגריף האבען מיר זיי כמעט אינגאנ־צען פערניכטעט. מיר האבען געפאנ־גען 100 אפיציערען און 5600 סאלדאטען און דערבאבט 20 פולעמיאטען.

בערלין, 27. מערץ. די עסטרייכישע הויפט־קוואַרטיר טיילט מיט: די מורא־דיגע קעמפען ביי קארפאטען רעשען מיט בע־גיסטערונג אלע אויסלענדישע קאָרעספאָנדענטען, וועלכע שטורעם אהרם אויפן קעמפ־פלאץ מיט מורא־דיגן רעש. דערווייל ווייס מען נאך נישט, ווען ס׳וועט נעהמען א ענדגילטיגען סוף.

אישאליען איז גרייט

לאנדאן, 27. מערץ. „צענטראל נעווס" מעל־דעט:

אין אישאליען איז אלעס גרייט צו אנ־פאנגען מאבילזאציע. 7 יאהרגאנגען זענען אונטער די וואפען, און עס וועלען פאר־בליבען א מאבילזירונג פון נאך 5 יאהר־גאנ־גען.

אויך פינאנציעל איז איטאליען בעווארנט. די רעגירונג האט איצט 160 מיליאנען לירען, וועל־כע, ווי מען רעכענט זאלען זיי ענוג זיין אויף 6 מאנאטען קריעגס־הרונג.

דייטשע און עסטרייכישע מאמיליעס פער־לאזען ביסלעכווייז איטאליען. אין די לעצטע טעג האבען 3000 פערזאנען פערלאזען רוים און זענען אוועקגעפאהרען איבער מילאנד און וועניזיג צום גרענץ. טיעל אונגארער וואס וואוי־נען אין וועניזיג זענען אוועקגעפאהרען קיין טריעסט.

ביי די דארדאנעלען.

בערלין, 27. מערץ. לויט ווי מען טיילט מיט פון אטהען, בעשטעהט די פעראיניגטע ארמעע ביי די דארדאנעלען פון אנ׳ערך 100·000 מאן.

נעכטען זענען די שיפען, ווי אויך די מינע־זוכערס אריינגעשוואמען אין די דארדאנעלען און האבען ווידער אנגעהויבען זייער בעשיסונג.

פראנצויזיש־פליהער איבער מעטץ.

וואלמ׳ס ביוראַ טיילט מיט: נעכטען האבען זיך געווויזען עטליכע פראנצויזישער פליהער אי־בער מעטץ. איבער דעם דרום־דיגען טייל שטאט האבען זיי געוואַרפען באמבעס. אונזער ארטילע־ריע האט זיי פערטריבען.

עס זענען פערוואונדעט געוואָרען 3 סאל־דאטען און קיין מאטעריעלער שאדען איז ניט געווען.

דערטרונקען האלענדישען דאמפפער.

לאנדאן 27. מערץ. פון דאוועך טיילט מען מיט: דער האלענדישער דאמפפער „מעדא" איז דאנערשטאג אין דער פריה דערטרונקען גע־וואָרען דורך א דייטשער אונטערוואסער־שיף. דעם פערסאנאל האט גערעטעט א ענגלישער שיף.

אנגעגריפען א נארוועגישען דאמפפער.

פון לאנדאן מעלדעט מען: דער מאנשאפט אויף דעם נארוועגישען דאמפפער „דיאנא" רא־פארטירען וועגען אנ׳אנגריף. אויף דעם דאמפ־פער פון א דייטשען פליהער. דער דאמפפער איז אויבן וועג קיין קאלע. דער פליהער האט ארא־פעוואַרפען ביז 500 „פילען" איבערן דאמפ־פער.

פערהאלטען צוויי שוועדישע דאמפפערס.

לאנדאן, 27. מערץ. רייטערס ביוראַ טיילט מיט: די שוועדישע דאמפפערס „וועראַ" און „וועאַנע". וועלכע זענען נעפאנגען קיין גלאז־גאוו און האבען געזיהרט רייז, זענען פערהאל־טען געווארען פון די ענגלענדער. די ענגלע־דער מיינען, אז די דאוויג דאמפפערס האבען די משא איבערגענומען פון א דייטשען דאמפ־פער אין וויגא, כדי צו שיקען עס וויייטער צום שוועדישען האפען.

דייטשלאנד — האלאנד.

לאנדאן, 27. מערץ. לויט די לעצטע מיטיי־לונגען איז די לאגע אין האלאנד זעהר ערנסט. די בעפעלקערונג איז זעהר אויפגעהיצט אויף דייטשלאנד. און נאך מעהר צורייצט זענען זיי געוואָרען. וועז זיי האבען איצט דערהערט וועי־גען דעם. אז א דייטשע אונטערוואסער־שיף האט דערטרונקען די האלענדישע שיף „מערעא". א קארעספאנדענט פון איינער פון די גרעס־טע האלענדישע צייטונגען האט ערקלערט, אז די לאגע איז אזוי קריטיש, אז עס וועט גאר נים איבעראשענד זיין, וועז האלאנד וועט שיקען צו דייטשלאנד אנ׳אלטימאטום.

דייטשלאנד וויל ניט אנעק־טירען בעלגיען.

פון ניו יארק טעלעגראפירט מען: דער גע־וועזענער קאאנצי־מיניסטער דערנבורג, וועלכער געפינט זיך דא אלס דייטשער פערטרעטער האט ערקלערט, אז דייטשלאנד וויל ניט אנעקטירען בעלגיען, נאר בעלגיען זאל נאך דער מלחמה ווידער זיין אונאבהענגיג.

דערנבורג האט צווישען אנדערעס אריסגע־זאגט פאלגענדעס:

— איך בין ניט אפיציעל בעפאלמעכטיגט צו ארויסזאגען זיך וועגען דער פראגע. אבער דאס איז בעווארנט. אז א פלוכה האט קיין מאל ניט געהאט קיין נוצען פון אנעקטירען טיילען פון לענדער, וועלכע ווערען בעווארינט פון אנ־אנדער מאלק. פון אנ׳אנדער ראסע. און אין אלגעמיין האבען זיי ניט קיין שום אלגעמיינעס מיט די ערוברער.

ענגלישע יודען און די לאגע אין רוסלאנד.

לויט א דעפעש פון לאנדאן האבען די פער־אייניגטע קאמיטעטען פון די „אידישע בארד אוו דעפוטיס" און די „אנגלא דזשואיש אסא־סיאיישאן" אנגעפאנגען אונטערהאנדלונגען מיט רוסלאנד וועגען גלייכבערעכטיגונג פאר אידען. די ערשטע אונטערהאנדלונגען זיינען בעפיהרט געוואָרען מיט דעם רוסישען פינאנץ־מיניסטער בארק, וועז ער איז געווען אין פאריז.

פר. לאיד דזשארדזש, דער ענגלישער פינאנץ מיניסטער זאל האבען אונטערשטיצט די פאדע־רונג פון גלייכע רעכטע פאר אידען אין רוסלאנד. און ער זאל האבען געפאכט א טיפען אייגדרוק אויף דעם רוסישען מיניסטער.

שבת, דעם 3־טען אפריל (חול־המועד פסח) און האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען צו מעסיגעפרייזען

שלומקע שארלאטאן

אויף דעם אלגעמיינעם פערלאגג

לעבענס־בילד אין 4 אקטן מיט געזאנג פון יעקב גארדין

באל ביז 4 אוהר

Østerbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

הר׳ טימיאנאוו אין זיין גרויסען סוקסעס אלס „שלומקא שארלאטאן״. מיט דער אנטייל פון גאנצען פערזאנאל.

בילעטען צו בעקומען ביי ה׳ טימיאנאוו, קעבמאגערגאדע 59 און אויך ביי עפשטיין, ראזענגארדען 11.

שפארט געלד

— און קויפט אייערע —

פסח׳דיגע קאלאניאל־פראדוקטען

Th. KOHN. St.-Kanikestræde 3, Tlf Byen 752 u.

דער איינציגער לאגער פון פסחדיגען צוקער צו 30 אוירעס אפונט. עכטער פאלעסטינא וויין „כרמל״ 150 פר׳ פלאש.

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

רוסישע פיש, היענער

און פסח׳דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו בעקומען ביי לעווין.

Pilestræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט. אויך אבאנענטען אויף פסח אין אבעסערער יודישער פאמיליע. ערשט־קלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

זונטאג, דעם 28־טען מערץ אום 4 א זייגער נאכמיטאג,

פעראנשטאלטעט דער

„אונטערשטיצונגס־פעראיין״

א וואהלטעטיגע נאכמיטאגס-טהע

אין „קווינדעליג לעזע־האל״, גאמעלמיינט 1.

די איינאהמע געהט פאר; וואהלטעטיגע צוועקען. בילעטען צו 2—1 קר. און 50 אוירעס איז צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון אונזער צייטונג.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

Fotografi-atelier

„Standard"

58 Østorgade58

12 st. Empire 2 Kr.

כשר לפסח

אלע זארטען טארטען און פערשיעדענע צוקער־געבעקס קענט איהר נאר בעקומען ביי דעם יודישען בעקער פארטאוו

Hauserplads 28 Tlf. Byen 532 v

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען צו יעדער צייט.

וועשעריי „ווינגארדען״

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען. העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

ET PAR SILKE FLOR

זאקען שווארצע, אדער ברוינע ווערט צוגעשיקט פאר 1 קר׳ מיט מארקען. נאר בענוצטע פראבען, שרייב באלד צו קאפענהאגענער מאר נופאקטור אימפארט

Larshjørnstræde 16 København K.

ח׳ פארבערגאוו׳ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fæledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי העדרן ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

Bar nevogne og Klapvogne.

Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное О-во „HEROS" St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

RECORD-FILM

Lille Strandvej's Sidevej 4,

HELLERUP.

זוכט אשותף ארוסישען קאפיטאליסט צו אפילם־געשעפט.

אויסגעצייכענטע אפזעצונגס מעגליכקייטען פאר רוסלאנד און ענגלאנד.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.

דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

En dygtig Møbelpolstrer

Tapetserer kan faa Arbejde i Fortunstræde 5 hos Berger.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassecycld	— 75 Øre

מעדיצינאל־וואהרען

פאר רוסלאנד

H. OBEL, Ehlersvej 12, Hellerup.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skoruchod.

Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's' Trykkeri, Møntergade 2.

(אויסגעמעקט פון צענזור). עמעצער האט נאכאלדען, אז די אידען, בעת דער רוסישער חיל איז אוועק פון ל., האבען בעגעגנט די דייטשען מיט בריוס און זאלץ. האבען זיך ווידער דערקענט דראהענדע אויסרופען אויפ'ן חשבון פון אידען. דא האב איך שוין מעהר נישט געקאנט איינהאלטען און טהו א פרעג דעם סאלדאט:

— די, לאנדסמאן, האסט עס אליין גיזעהן, פֿאר דו האסט גיהערט פון עמיצען, וואס האט עס גיזעהן? דערצעהל מיט איינצעלהייטען, די זאך איז גיוווען.

— ניין, דער קאוואס האט עס דערצעהלט — האט דער סאלדאט געגנטפֿערט.

— ווי אזוי האט עס דער קאוואס גיוואגט — נטפֿערט דער סאלדאט, — האט ער מסתמא פֿיהרט פון עמיצען, פון וועמען ווייס איך נישט.

(ענדע קומט.)

פשעמישל.

די פֿעסטונג פשעמישל ליגט ביי דער טייך נאמ אויפ'ן מיטען וועג צווישען קראקוי און לעמ־ בערג. אין ווינקעל פון רוסיש־גאליציש גרע־ צען גאליציש־עסטרייכיש גרענצען און איז דערביי א וויכטיגער באהן־פֿערבינדונגס־פונקט. פשעמישל איז בעפעסטיגט געווארען אין יאהר 1868 מיט א סך פארטען. וועלכע בעפיהלן זיך פֿאר שווער־צוטרעטענדע פֿרטער.

פשעמישל ציילט איבער 40,000 איינוואהנער. די פֿערהייט איז אוליאפען אייזדער זי איז בעלא־ נעס געווארען, נאך דאן וען דער קאמענדאנט פֿון בעגעבען דעם בעפעהל. אז די וועלכע הא־ בען ניט גענוג לעבענס־מיטלען אויף דריי חדשים פֿארן פֿערלאזען די שטאדט.

פשעמישל איז איינגעשלאסען געווארען פֿון פֿרישט אין סעפטעמבער מאנאט. אבער וען די דייטשען האבען גמאכט אין אקטאבר מא־ נאט די אפענסיוו צו וואהרשוי האבען די רוסען אומדום בעפרייען פשעמישל, נאכדעם אבער, אז

די דייטשען האבען זיך צוריק־געצויגען פון וואהרשוי האבען די רוסען וווייטער אריינגעדרונ־ גען אין גאליציען. און דעם 10־טען נאוועמבער איז פשעמישל ווידער בעלאגערט געווארען. און איצט נאך 4 חדשים מיט 10 טעג בעלאגערונג, האט די פעסטונג. געמוזט א פֿערהונגערטע זיך איבערגעבען די רוסען אין די הענד.

דער אינצידענר נעוו־ינס, וואס די רוסען הא־ בען גיהאט פון פשעמישלס פאלען, איז נאר די וואס בייַ זיי איז איצט בעפרייט געווארען די בעלאגערונגס־ארמעע. וועלכע איז בעשטאנען פון בערך 200,000 מאן. די פֿעסטונג וויִ אויך דעם קריעגס־מאטעריאל. האבען אבער די עסטרייכער נאך גיהאט א שעת הכושר צו אויסרייסען און חרוב מאכען. אזוי אז פון מצודת פשעמישל איז געבליבען דאס. וואס פון מצודת דויד און ירו־ שלים. — דער היסטאריקער נאמען.

קיין גרוסיע וויִרקונג אויף דעם בערך 500 וויִאירסטיגען מזרח־מלחמה־פלאץ וועט דאס ניט מאכען.

מ'דארף ניט פֿערגעסען, אז דאס איז דער ערשטער צוואל אין דער גשיכטע. וועו א בע־ לאגערטע פעסטונג גיעט זיך איבער לויט דעם בעפעהל פון הויפט־קווארטיר. דאס הייסט, אז די הויפט־קוואַרטיר זאל האבען גענוג ידיעות אי־ בער דעם צושטאנד פון פעסטונג און קענען גע־ בען בעפעהלען און פֿערארדנונגען דודך לופט־ פֿליהער. פֿערשטעהט זיך, אז ווי באלד די הויפט־ קוואַרטיר האט גהיליפֿען איבערגעבען די פעס־ טונג, האט זי שוין מסתמא אויך גפארדענט און צוגעגרייט זיך. אז די סכנה זאל ניט גרויס זיין.

לויט די לעצטע ידיעות, זאלען גראד איצט די דייטש־עסטרייכישע ארמעע־פֿיהרער האבען בעשלאסען, איינמהל פאר אירע דורכצובראכען דעם רוסישען פראנט אין די קארפאטען און אז איצט קומט מאר אין די קארפאטען אזא גיגאנ־ טישער געשלעג, וועלכער האט ניט קיין גלייכען אין דער געשיכטע.

בן־שמואל.

די פאליאקען געגען יודען.

נאך דער צייטונג „דזיקן" איז איצט אריס־ געטראטען די צייטונג „דווא־גראשע" מיט אנ־ ארטיקעל. אין וועלכען זי מאכט די בירגער־ קאמיטעטען א פאריואורף, אז זיי צוטיילען ניט די הילף אלעמען גליַיך. — נאר מיינט איהר אפשר, אז זי נעהמט זיך אן פאר יודען — האט איהר א טעות.

„איף איפיעל אונז איז בעווארסט — זאגט די „דווא גראשע". — האבען די יודען זיך אויס־ געקאמפט א פריוועלעגירטע שטעלונג, זייערע סובקאמי טעטען רעכענען, אז ס'איז גענוג נאר צו מאדערן גלעד און נהמען, דאגעגען טראכ־ טען זיי ניט צו אונטערוויארפען זיך וועלכע ניט־איז קאנטראלע אז־וי־".

וווייטער געהט־ארויס „דווא־גראשע" מיט א גיוואלד, אז פונ־ם יודישען „אגלויף" קיין וואר־ שא שטעהט־פאר א גרויס געפאהר. אלזא, דארף מען זיי אריסטרייבען.

„מיט דער איבערפלייצונג פון די אנקו־ מענט יודען בעדארף זיך אויך פֿראינטע־ רעסירען דער ניט־לאנג־גשאפענער וואר־ שאווער סאציאל־קאמיטעט. מיר וווייסען פון דער פראקטיק, וויִ אונריין די יודען זענען. עס איז נענוג אין א נארמאלער צייט אריינ־ גיהן אויף א וואהרשוואר יודישער גאס און זיהען די פארמיסטיגטע און שוינקענדע טרא־ טוארען, אנגעוואהרפען מיט פֿרשיידענע אב־ פאל, אן די אובאארמהערציג עפוש־דיגע הויפען אין ז'יו. אזוי זיהען־אויס די יודישע שטאדט־ טיילען אין די נארמאלע צייטען — טא וואס וועט זיך שוין טהון הייַ־יאהר פריהלינג, וועו די דאוגע קוואַרטאלען האבען פֿרגרעסערט זייער בעפעלקערונג דורך די איינוואוינער פון גרא־ דזיסק, זשיראַרדאוו, וויסקיטעק, גרויצע, גער־ פיאסטשוא אז־וי אזוי? אלזא, שוין יעצט, כל־זמן ס'איז נאך צייט, בעדארף דער סאני־ טארער קאמיטעט אויסווירקען צו ארויסשי־ קען מיט גוואלד די היימלאזע יודען אז־וי.

די „דווא־גראשע" מאכט זיך ניט וויסענדיג, אז פון די יודישע פרישטען איז נאך ביז יעצט, חלילה, קיין איינציגער ניט פֿרמאכט געווארען צוליעב אנשטעקענדע קראנקהייט, בשעת דעם „שווייצער־טאל" האט מען לויידער גמוזט פֿער־ מאכען, ווייל עֶר איז געווען א נעסט פון אנ־ שטעקענדע קרענק.

פערבאטען יודען צו שמד'ן זיי־ ערע קינדער.

די טעג איז אין רוסישען סענאט בעטראכט געווארען דער צוגעשטעלטער פון אינערען מי־ ניסטער ראפאטו וועגען די רעכט פון פֿרזא־ גען, וועלכע געהערען צום יודישען גלויבען אי־ בערגעבען זייערע מינדער־יעהריגע קינ־ דער ביז 14 יאהר. אריבערגעהען צו איינע פון די קריסטליכע גלויבענס בשעת די עלטערען איין פֿרבלייבען ביי זייער פריהערדיגען גלוי־ בען.

נאכ'ן מיינונג פון מיניסטער האבען א זויע השתדלות נאר דעם צוועק צו בעפרייען די יר־ דישע קינדער פון די איינגעאַרדנטע פאר יודען בעגרענצונגען. דער שכל איז מחייב, אז עלטע־ רען, וועלכע זענען אליין פֿרעמדּ דעם קריס־ טענטום, זענען ניט בכח צו ערציהען זייערע קינדער אין גייסט פון דער קריסטליכער אמונה, וויִיל דאס וואלט דאך קומען אין א גלייכער סתירה מיט זייערע איינענע רעליגיעזע איבער־ צייגונגען. דער מיניסטער האט דעריבער גע־בע־ טען דעם סענאט צו לעזען די אויפגהויבענע פראגע און ניט ערלויבען די עלטערען צו שמד'ן זייערע קינדער.

דער סענאט האט איינגעשטימט מיט־ן מי־ ניסטערס אויספֿהרונגען און האט ערקלערט, אז מינדעריעריגע (ביז 14 יאהר) יודישע קינדער קענען ניט אריבערגענהן צום קריסטענטום, אויב זייערע עלטערען פֿרבלייבען ביי זייער פרי־ הערדיגען יודישען גלויבען.

ארום לאדז און דאמבראוע.

די אנטלאפענע פון סאסנאוויצער אומגעגענד דערצעה'ן, אז דו טיִס־עפ'דעמ'ע. וועלכע האט זיך אנגעהויבען אין סאסנאוויץ. האט זיך פערשפרייט איבע די שטעטלעך סראדולק, זא־ ווערצע און מישקאוו און האט דארט אנגענומען א זהר שארפען חארקטער. די שווערע בע־ דינגונגען, די ארבייטס־לאזיגקייט און דלות, אין וועלכע עס לעבט די בעפעלקערונג פון די פער־ נומענע ערטער, ווירקען מיט צו פערשטארקען די עפ'דעמ'ע, וו־ נאר עס האט זיך דערווייזען די עפ'דעמ'ע. האבען די דייטשען אנגענומען ענער־ גישע מיטלען צו קעמפענ געגען איהר, נאר שפעטער וען די דייטשען האבען זיך איבער־ צייגט, אז אבהאלטען די עפ'דעמ'ע איז אונמעג־ לין, האבען זיי אנגעהויבען צו עוואקואירן זיי־ ערע פערוואונדעטע פון די באזיגע ערטער. אי־ בערלאזענדיג די בעפעלקערונג אהן מעדיצינישע הילף. „אין סאסנאוויץ איז געבליבען נאר א קליינער גארניזאן פון 100 פערזאן מיט צוויי דאקטוירים. אין זאווערצע און אין מישאן זע־ נען קיין דייטשע סאלדטען נאר נישטא. נאר פון צייט צו צייט פערפאהרן אהין דייטשע פארפאסטען. אין סאסנאוויץ זענען אין משך פון דריי וואכען געשטארבען 82 פערזאן אהן אין זאווערצע זענען געשטארבען מעהר ווי 100.

דער „מאמענט" גיעט איבער, אז מיט עס־ ליכע וואכען צוריק האט מען געפונען ביי מאנ־ יא. נעבען לאדז, דעם טויטען קערפער פון א גע־הרג־טען דייטשען סאלדאט. ביי דער דייט־ שער מיליטער־מאכט איז געבוירען געווארען א חשד, אז דעם סאלדאט האבען גע־הרג־עט די ארטיגע אינוואהנער. עס איז פערשיהרט געווא־ רען, אז־אויסאראונג אין רעזולטאט פון וועלכער עס זענען ארעסטירט געווארען דריי ארטיגע איינוואוינער: די יודען י. מאזנאסקי און מ. נא־ ראש און דער פאליאק סטעפאן סטאסיאק. די דאזיגע ארעסטירטע האט מען איבערגעגעבען צום פעלד־גריכט, וועלכעס האט זיי מעראור־ טיילט צום שיסען. און אויך צווייטען שאג איז דער אורטייל אויסגעפיהרט געווארען.

אין א מאר טעג שפעטער, האט זיך צופֿ־ ליג ארויסגעוויזען, או דער אמת'ער מערדער איז אן־אנדערער דייטשער סאלדאט, וועלכער האט זיך צוקרייגט מיט־ן דער־הרג־טען און איהם דאן דערשטאכען אוף טויט.

די דייטשע מיליטער־מאכט האט זיך דער־ פיהלט זעהר נישט הייַמלין: דער מערדער איז איבערגעגעבען געווארען צום גריכט און דעם זעלבען טאג דערשאסען געווארען. און דער בעאמטער, וועלכער־האט געפיהרט די „דיקלא־ איז אראבגעזעצט געווארען פון זיין שטעלע. די איינוואוינער האבען בעקומען א שטרענגען פון מעדיצינישע פון די דאזיגע ערטער. אר־ בערלאזענדיג די בעפעלקערונג אהן מעדיצינישע הילף. „אין סאסנאוויץ איז געבליבען נאר א קליינער גארניזאן פון 100 פערזאן מיט צוויי דאקטוירים. אין זאווערצע און אין מישאן זע־ נען קיין דייטשע סאלדטען נאר נישטא. נאר פון צייט צו צייט פערפאהרן אהין דייטשע פארפאסטען. אין סאסנאוויץ זענען אין משך פון דריי וואכען געשטארבען 82 פערזאן אהן אין זאווערצע זענען געשטארבען מעהר ווי 100.

דער „מאמענט" גיעט איבער, אז מיט עס־ ליכע וואכען צוריק האט מען געפונען ביי מאנ־ יא. נעבען לאדז, דעם טויטען קערפער פון א גע־הרג־טען דייטשען סאלדאט. ביי דער דייט־ שער מיליטער־מאכט איז געבוירען געווארען א חשד, אז דעם סאלדאט האבען גע־הרג־עט די ארטיגע אינוואהנער. עס איז פערשיהרט געווא־ רען, אז־אויסאראונג אין רעזולטאט פון וועלכער עס זענען ארעסטירט געווארען דריי ארטיגע איינוואוינער: די יודען י. מאזנאסקי און מ. נא־ ראש און דער פאליאק סטעפאן סטאסיאק. די דאזיגע ארעסטירטע האט מען איבערגעגעבען צום פעלד־גריכט, וועלכעס האט זיי מעראור־ טיילט צום שיסען. און אויך צווייטען שאג איז דער אורטייל אויסגעפיהרט געווארען.

אין א מאר טעג שפעטער, האט זיך צופֿ־ ליג ארויסגעוויזען, או דער אמת'ער מערדער איז אן־אנדערער דייטשער סאלדאט, וועלכער האט זיך צוקרייגט מיט־ן דער־הרג־טען און איהם דאן דערשטאכען אוף טויט.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294 y.

33 וואכען.

2

אויב די שלאכטען אויפ'ן מערב־פראנט טראגען אין געוויסען זין א „רוהיגען חאראק־טער" און די אפעראציעס ברענגען ניט קיין גרויסע שנויים אין דער לאגע פון די קעמפפענ־דע צדדים, — ווערט דער קאמפף אויפ'ן מזרח־פראנט — אין פוילען און גאליציען, אין אסט־פרייסען און קארפאטען — געפיהרט מיט א מורא'דיגער פערביטערקייט. דארטען זענען איצט קאנצענטרירט די גרויסע מיליאנען־ארמעען און איטליכע פארווערטס־בעוועגונג קאסט אב שווערע מענשליכע קרבנות. דא ראנגעלט מען זיך ניט צוליעב א ברעג פון א קאנאל אדער א צושאסענעם קלויסטער, ווי מען טיילט אויך ניט מיט וועגען עראבערונגען פון „צעהן קילאמע־טער לויף־גריבער", — דא, אין מזרח, טראגען די שלאכטען א גראנדיעזען חאראקטער. גאנצע פראווינצען ווערען עראבערט און פערלוירען. צעהנדליג־טויזענדער מענשען ווערען מיטאמאל געפאנגען אדער אבגעשלאכטעט.

ווי די ווילדע מגושמ'דיגע נאטור פון דער מזרח־געגענד — אזוי זענען דארטען אויך די קעמפעען ווילד און אומגעלומפערט, די נצחונות אונגעהויער און די מפלות שרעקליך.

צוויי מאל זענען שוין די רוסען געווען אין אסטפרייסען און צוויי מאל זענען זיי פון דאר־טען ארויסגעשטויסען געווארען, ריכטיגער — דירעקט צוריבען געווארען אדער דערטרונקען אין די גרויסע בלאטעס. הינדענבורג און זיין ארמעע האבען בעוויזען אונגעוועהנליכע גבורות. אבער נאך מעהר גרויסארטיקייט האבען בעווי־זען די דייטשע אייזענבאהנען, וועלכע ווארפען איבער מיט אזא לייכטקייט צעהנדליג־טויזענ־דע סאלדאטען פון איין פלאץ צום אנדערען. ניט אומזיסט זאגט מען טאקע אין דייטשלאנד, אז אויב אין דער מלחמה פון 1870 האט מנצח געווען דער דייטשער לעהרער, וועט אין דער איצטיגער מלחמה מנצח זיין די דייטשע אייזענ־באהן.

אסטפרייסען, וואס האט ערנסט געליטען דורך דעם רוסישען איינפאל, איז אויף א לענ־גערע צייט געשיצט געגען רוסישע אפענסיווען און איינפאלען. דער נייער פערזוך פון די רוסען אריינרייסען זיך אין מעמעל איז ניט געלונגען. פונקט אזוי שנעל, ווי זיי זענען אריינגעקומען זענען זיי אויך ארויסגעווארפען געווארען דורך הינדענבורגס פון אייזען געשמידטע מחנות.

דערפאר וועלען אבער די דייטשע שטרע־בונגען צו עראבערען ווארשוי מסתמא גאר ניט מקוים ווערען. אלע זייערע אנשטרענגונגען דורכברעכען די אייזערנע וואנד, וואס שיצט דעם ווייכסעל, זענען געגאנגען לאיבוד. די רו־סישע מחנות זענען צו שטארק, די נייעסטע פון ענגלאנד און אמעריק אנגעקומענע הארמאטען צו העפטיג, אז אפילו די דייטשע גבורה און דרייסטקייט זאל זיי קענען בייקומען.

אין פוילען איז די דייטשע אפענסיוו אלזא אבגעשטעלט געווארען.

אויף וויפיעל די רוסען האבען געליטען מאוסע מפלות אין אסטפרייסען און טיילווייז אין פוילען — אויף אזוי פיעל האבען זיי זיך רעוואנשירט אין גאליציען. דארטען געהען די רוסישע מחנות מיט נצחון־געזאנגען. גאליציען און בוקאווינא זענען פעסט בעזעצט, און ס'איז שווער צו האפען, אז די דאזיגע לענדער זאלען אזוי גיך דערזעהען זייער ווירקליכען בעל־הבית. און איצט איז געפאלען דער לעצטער עסטריי־כישער אינזעל אינ'ם ים פון רוסישע גרויע מחנות — די פעסטונג פשעמישל.

די אלטע בעריהמטע שטאט האט זיך לאנג און מיט כבוד פערטיידיגט. זי האט דורכגעמאכט אלע פאזען פון א בעלאגערטער פעסטונג — גע־הונגערט. געמאכט אויספאלען, די כחות זענען אבער סוף־כל־סוף אויסגעשעפט געווארען.

איצט איז דער וועג קיין קראקוי אפען.

אויף אזא אופן האבען די רוסען דאס גע־וואונען אין עסטרייך־אונגארען, וואס זיי האבען פערלוירען אין פוילען און אסטפרייסען. זיי הא־בען אויסגעגליכען די ציפערען אין זייער מילי־טערישען באלאנס.

ג.

די טראגעדיע פון יודישע סאלדאטען.

פאלגענדע צוויי בריעף זיינען געדרוקט אין רוסיש־יודישען זשורנאל „נאווי וואסחאד". די דאזיגע בריעף זיינען געשריעבען פון אידישע סאלדאטען, וואס געפינען זיך אויף די שלאכט־פעלדער. איינער פון די בריף־שרייבער איז „א וואלני אפרעדעליאוסטשי". דאס זיינען צוויי וויכטיגע דאקומענטען וועגען דער שוידער־ליכער אידישער לאגע, דערצו נאך שפיגלען זיי אב די גרויסע טראגעדיע פון די אידישע סאלדאטען, וועלכע פערגיסען זייער בלוט פאר רוסלאנד אין דער צייט, בעת זייער אונשולדיגע ברידער ווערען געהאנגען און גע־רודפט אין די שטעדט, וועלכע זיי פערטהיידי־גען מיט זייער בלוט

דער אידישער וואלני־אפרעדעליאוסטשי שרייבט:

....די אידישע ענינים וועגען וועלכע איהר דערמאנט פארבייגעהענדיג אין אייער בריעף, זיינען מיר בעקאנט. א סך זאכען האב איך אליין געזעהען, אבער וואס קען מען טהון....

איך האב געוויינט, בעת איך בין געוואהר געווארען אייניגע פאקטען, אבער קען מען דען דערמיט העלפען.. איבער דער דאזיגער פראגע האב איך די טעג געהאט א שמועס מיט (פער־מעקט פון צענזור) פון אונזער רעגימענט. נא־טירליך, זיין אנשויאונג אויף אידען איז די זעל־בע, וואס הערשט איצט אין פוילען... ער האט פאר מיר ארויסגעבראכט דאס זעלבע, וואס עס איז אויסגעקומען צו הערען בעת דעם ביי־ליס־פראצעס, נעמליך: „פאר וואס איהר אידען, — האט ער געזאגט — מאטערט זיך מיט אלע מעגליכקייטען ווייס צו מאכען אלע אידען; פאר וואס ווילט איהר ניט צוגעבען, אז עס זיינען דא א סך, וואס שפיאנירען?" מיר האט גע־קאסט פיעל מיה איהם צו דערקלעהרען (דא איז אויסגעמעקט פון צענזור). אבער האב איך דען איהם איבערצייגט אויף שטעדיג, וועט ער דען אין אשעה ארום ניט ווידערהאלטען דאס, וואס אלע האבען גערעדט און רעדען. א וועלכער איז גויע דארף נור פלוידער טהון און אלע כאפען זיך אן ווי אן אנ'אמת און א בעווייז. וואס מען קען ניט ווידערלעגען.

איך געדענק איין מאמענט, וואס איך וועל קיין מאל פערגעסען, קיין מאל וועט עס פון מיין זכרון ניט פערשווינדען, אויב מיר איז בע־שערט לאנג צו לעבען. דאס איז געווען אין פ־דאכט זיך, צוועלף וויארסט פון ל. אונזער רע־גימענט האט אין פערלויף פון אייניגע טעג פערנו־מען די פאדערשטע פאזיציעס ביי דער אייזענ־באהן סטאנציע. די דייטשען האבען מיט גרויס וואוטה זיך געווארפען צו אטאקירען די שטאדט אבער זיינען אלץ אבגעשטויסען געווארען מיט גרויסע פערלוסטען. דעם 21־טען נאוועמבער האט דער שונא דעם גאנצען טאג געשאסען אויף דער שטאדט און אויף אונזערע פאזיציעס מיט שווערע קוילען. עס האט זיך געדאכט, אז הימעל און ערד האט זיך פעראייניגט אין איז שטיק פייער. אונזער באטאליאן איז ארויסגע־פיהרט געווארען פון די טראנשייען און איז אי־בערגעפיהרט געווארען אין אנ'אנדער טייל שטאדט. עס איז געווען א מצרים חשך, דערצו האט געבלאזען א קאלטער, שניידענדער ווינד, וואס האט איטליכען דורכגענומען. די קוילען האבען געפייפט אהן א סוף. אלע האבען זיך געטוליעט איינער צום צווייטען, בילדענדיג א קנויל, א מענשען־קנויל.. אין מיטען איז גע־שטאנען אונזער באטאליאנער קאמאנדיר אין עטליכע אפיצירען. איך בין דא אויך געשטאנען. גערעדט האט מען גאנץ שטיל. גערויכערט בגנבה, כדי דער שונא זאל אונז ניט דערזעהען די טהעמע פון שמועס איז געווען דאס כאטעס פון צוויי דייטשען־איינוואהנער פון פ., וועלכע האבען פון דאך געגעבען סיגנאלען מיט לאנד טערנעס צו די דייטשען. איז מען ארויפגעקומען מען אויף אידען.

לעתיד לבוא.

קיינמאל נאך, אין די פיעל טויזענדער יאה־רען פון איהר עקזיסטענץ, האט די מענשהייט ניט אזוי פיעל געלעכצטנאך דער צוקונפט, ניט אזוי פיעל געדורשט נאך נביאות, ניט אזוי פיעל אנ־געשטרענגט דעם בליק כדי צו דערזעהען דאס וויזטע, דאס פערבארגענע, פערהוילענע, — אזוי ווי אין היינטיגער צייט.

אין די איינצעלנע מאמענטען, ווען דער קאפ רוהט אב פונ'ם הארמאטען־דונער, ווען אלע חושים און אלע נערווען אין מענשען בעטען רוה, ווען עס ווילט זיך פערגעסען אן דער ווירקליכ־קייט, טראגט זיך אריבער דער געדאנק אין דער קומענדער צייט, אין די קינפטיגע טעג. ווי וועט עס זיין דערנאך? נאך דעם אלעמען? ווי וועט עס אויסזעהן די וועלט?

און דא ווערט אונזער פאנטאזיע פערבלייכט, זי בלייבט אהן קרעפטען, אהן פליעגעל. וויפיעל מיר זאלען זיך ניט בעמיהען צו בעפליעגעלען זי, — בלייבט זי קראפטלאז. מיר ווייסען נאר איינס. די גערעכטיגקייט מוז זיעגען, דער אמת מוז ארויס פון דער קאטאסטראפע מיט א קראנץ פון נצחון — דאס ווייסען מיר, אבער צוקוקען נעהנטער די פארמען פון דער צוקונפט קענען מיר ניט.

און אין דער הינזיכט קען דער טרוימער, איך מיין, דער אייביגער טרוימער וואס לעבט אין דער מענשהייט, געפינען אבעזונדערען ציי־כען, א בעזונדערע בעדייטונג.

דער אייביגער טרוימער פון דער מענשהייט — איז דאך דער יוד, מיט זיינע האפנונגען וועגען משיח'ס צייטען, וועגען עולם־הבא, וועגען דער גרויסער שענער צוקונפט.

מען מוז זאגען, אז דאס ערשטע ליעד וועגען דער צוקונפט האבען מיר געזונגען, אונזער „לעתיד־לבוא" — „דאס קומענדע", אונזער „עולם־הבא" — די „קינפטיגע וועלט", אדער די „וועלט פון צוקונפט", — דאס זענען די ערשטע האפנונגען, וואס מיר האבען געוועבט וועגען דער קומענדער צייט, נאך דאן, דאן, ווען די גאנצע מענשהייט איז געווען זעהר צופריע־דען מיט איהר געגענווארט.

די גאנצע מענשהייט טאר טרוימעריש ניט זיין. דיכטער און טרוימער געהן שטענדיג מיט אויפגעהויבענע אויגען, ווייט־געעפענטע אנטקע־גען די ווייטע האריזאנטען. געוועהנליכע מענ־שען אבער דארפען האלטען די אויגען אראב, צו דער ערד, צי דער מאמע־ערד, וואס שפייזט און פערוויעגט דעם אייביגען שלאף.

דיכטער און טרוימער בלייבען אויסער דער געזעלשאפט. מיר זענען אויף געבליבען אויסער דער פעלקער־געזעלשאפט.

יעצט אבער, דוכט אונז, האט אונזער ביי־שפיעל געפונען אנ'אבקלאנג אין די ארומיגע, ביי אלע פעלקער אויף דער גרויסער ערד ער־וואכט אט דער זעלבער געפיהל פון בענקשאפט נאך צוקונפט, פון לעכצען נאך — לעתיד לבוא. פון וועלען וויסען דעם גרויסען סוד, וואס ליגט נאכ'ן קץ.

און מערקווירדיג: אט די אלע פעלקער, האבען איינגעארדנעט זייער לעבען אויף אזעלכע פעסטע פונדאמענטען וואס האבען זייער לעבענס־לויף געלאזט געהן ווי א שנעלען אויף זיכערע בעשטימטע רעלסען — אט די אלע פעלקער זענען פערווירט, צוטומעלט, ניט ווייסענדיג די נאהנטע סטאציע, וואו זייער צוג וועט זיך אבשטעלען.

ניט רעדענדנדיג פון די קעמפפענדע אויפ'ן קער, הערשט אנ'אויפרעגונג צווישען די דייטשע, די נייטראלע, די צושויער.

פריהער זענען די רעלסען געווען גלייכע, זיכערע: זיי האבען אנגעשפארט אן די האר־זאנטען. ערשט געהן זיי אוועק אין נעבעל, ווייסט ניט, וואס הינטער איהם שטעהט. איז קלאר. דורך דעם שווערצען פארהאנג, האט זיך אראבגעלאזט און פערשטעלט די צוקונפט, לייכט זיך אדורך אגרויסע ליכטיגע זון.

דאס איז אויך אונזער א ביישפיעל. מיר, די שטענדיגע טרוימער פון דער מענשהייט, הא

Jüdische Volkszeitung № 84 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויערע
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאַר׳ן טעקסט 25 אויערע א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, פרייטאג יא׳ ניסן תרע״ה (26. Marts 1915)

פּוז די שלאכט־פעלדערי.

חאלערא אין אונגארן. — דייטשען גענען צוריק פון אסאווץ.

פון מזרח־קאמפף־פלאץ.

פעטראגראד, 25 מערץ (אפיציעל). אויפ׳ן לינקסטן בריג פון ארשיץ ווערען די גשלאגענען וואס וויטער אלץ הארטנעקיגער. טראץ די אנגעקומענע פערשטארקטע דייטשע מחנות, וועלכע האבען אנגעהויבען צו מאכען געגנאנגריפען, האבען מיר זיי דאך צוריקגעשלאגען אין מיר זענען גרעסערע אין ערא־כערטס עטליכע שוץ־גרייבער. מיר האבען געגענומען 300 מאן און ערוברט 8 פולע־מיטען און 2 באמבע־ווארפער.

ביי דער פילטצא האבען מיר געצוואונגען די דייטשען צו פערלאזען דעם הויף דאמא־נוריץ, וואו מיר האבען פערשטארקט אונזערע פאזיציעס.

אין די קארפאטען גרעהען אונזערע מחנות פארוואלטס. איבערהאל וואו דער פיינד האט פארבארט אנגרייפען. איז איהם נוט געלונגען. מיר האבען גענומען 4000 מאן גרעפאנגען און ערוברט 10 פולע־מיאטען.

פון מערב־פראנט.

אין מערב־פראנט ווערען פארטגעזעצט די קשלאגען. אבער אהן בזונדערע רעזולטא־טען. לויט די לעצטע מעלדונגען זעהט עס אויס אין אלגעמיין איז דארט די לאגע וועניג־סטענס אויסער ביי הארטמאנסווייללערקאפ, וואו עס קומט פאהר א שטארקערער קאמפף. פראנצויזישע פליהער האבען באמבארדירט די דייטשען אונטערוואסער־שיפען וועלכע זיי האבען פון אנטוורפען. די סטאציאן פון זוייס אונטערוואסער־שיפען וועלכע זיי האבען פון אנטוורפען. היינט טיילט מען מיט פאריז סאלענדעס:

פאריז, 25. מערץ (אפיציעל). אין צפון פון אראס האבען די דייטשען פרובירט מאכען צוויי אנגריפען, אבער עס האט זיך געענדיגט מיט א פאלשטענדיגער נידערלאגע פאר׳ן פיינד. אין שאמפאין האבען זיי זיך אויך פרובירט מאכען אנ׳אנגריף. אבער אויך דארט זענען זיי צוריק־געשלאגען געווארען.

דער אנגריף אויף די דארדא־נעלען.

ביי די דארדאנעלען הערשט דער וויידל רוה. די שטורמען פערהינדערען די אפעראציאנען. לויט פרייוואטע מיטיילונגען איז אין טענדאס אנגעקומען א בעדייטענדע צאהל סאלדאטען, אנ׳ערך 50-000 וועלכע זאלען אונטערשטיצען די אקציאן פון פלאט. וועלן די אפעראציאנען וועי־לען זיך אנהויבען.

וועגען א רוסישען אנגריף אויף קאנסטאנ־טינאפעל פון דער אנדער זייט, איז לויט ווי וויעניר צייטונגען שרייבען, נישט וואס מורא צו האבען. אזוי ווי דעם שווארצען ים קאנען די רוסען דאך נוט בעהערשען. קאנען זיי אויך נוט אנגרייפען קאנסטאנטינאפאל. און אויב זיי־ער פלאט זאל דאס פרובירען. וועט דער טער־קישער פלאט אימשטאנד זיין צוריקצוווייזען וייער אנפאל.

דייטשער פלאט ביים רוסישען ברעג.

פעטראגראד, 25. מערץ. ביים ברעג פון פא־לאנגען אין קאווקער גובערניע איז דעם 23. אקטאבער אויסער ביי הארטמאנסווייללערקאפ, וואו עס קומט פאהר א שטארקערער קאמפף. פראנצויזישע פליהער האבען באמבארדירט די דייטשע אונטערוואסער־שיפען וועלכע זיי האבען פון אנטוורפען. די סטאציאן פון זוייס אונטערוואסער־שיפען וועלכע זיי האבען פון אנטוורפען. היינט טיילט מען מיט פאריז סאלענדעס:

פאריז, 25. מערץ (אפיציעל). אין צפון פון אראס האבען די דייטשען פרובירט מאכען צוויי אנגריפען, אבער עס האט זיך געענדיגט מיט א

יאפאן און חינא.

באזעל, 25. מערץ. לויט די טעלעגראמען וואס קומען אן א הער איז צו זעהען, אז אין מזרח איז טראץ דעם אריינמישען זיך פון דער אמעריקאנישער רעגירונג, די לאגע זעהר א דראהענדע.

אין יאפאן זענען מאבילזירט אלע רעזער־וויסטען פון די יאהרען 1880 ביז 1895 אין אלץ איז צוגעגרייט צו א שנעלער אקציאן געגען חינא.

א גרויסע צאהל חינעזער פערלאזען אין אייליניש די שטאדט טאקא. אין חינא ווערט פארבארייטעט פערטיידיגונגס־מיטלען אין 73-000 מאן מיט 150 קאנאנען זענען קאנצענטרירט אין פעקין.

גענעראל פא.

פון בוקארעשט טעלעגראפירט מען: די מעל־דונגען, אז דער פראנצויזישער גענעראל פא זאל פערבלייבען אין רוסלאנד און דארט איבע־נעהמען די היפטקאמאנדא איבער דעם וואר־שעווער מיליטער־דיסטריקט, איז נוט ריכטיג. גענעראל פא געפינט זיך אויף וועג צוריק קין פראנקרייך און איז אנגעקומען קין בוקא־רעשט. ער איז אינטערווויורט געווארען פון רו־מענישע בלעטער, צו וועלכע ער האט זיך ארויס גענומען. אז דער מיליטעריישער צושטאנד אין רוסלאנד איז זעהר צופריעדענשטעלענד. און אז דער פאל פון פשעמישל האט א גרויסע און וויכטיגע מיליטערישע בעדייטונג.

חאלערא אין אונגארן.

לאנדאן, 25. מערץ. „מארנינג פאסט" קא־רעספאנדענט אין בוען טעלעגראפירט: אין אונ־גארן איז אויסגעבראכען חאלערא. די אדמי־ניסטראציע וועגדעט אן אלע מיטלען אויף צו בעריהינגען די בעפעלקערונג און צו בעקעמפ־פען די קראנקהייט.

אין דער לעצטער וואך זענען אפיציעל קאנסטאנטירט 22 צופאלען פון חאלערא. פון וועלכע 8 זענען געשטארבען.

מען האט מורא, אז די קראנקהייט זאל זיך אנהויבען מעהר פערברייטען צוליבע דעם וואס עס הויבט אן וועריען וואריטער.

אויפגעבען דער אנגריף אויף אסאווץ?

פון פעטראגראד מעלדעט מען: די דייט־שען גיבען אויף זייער אנגריף אויף אסאווץ. די באמבארדירונג פון דער פעסטונג איז נאך נוט אינגאנצען אויפגעהערט, אבער אין שטארק פערמינדערט געווארען און מאכט קיין שום שא־דען נוט אן. עס מערקט, אז זיי האלטען אן דעם פייער פון לייכטערע באשאריין. כדי צו קענען דערווייל דערוויטערען די שוועריע בע־לאגערונגס־קאנאנען. די דאזיגע צוריקגעהענדע בעווענגונג ביי אסאווץ זאל זיין אנ׳אנהויב צו א צוריק־גאנג פון דעם גאנצען פראנט.

דר׳ ליבקנעכט.

בערלין, 25. מערץ. דער סאציאלדעמאקרא־טישער רייכסטאגס־דעפוטאט דר׳ ליבקנעכט איז די טעג אינבערופען געווארען צו מיליטער־דינסט אלס „לאנדשטורם־מאן". נעכטען איז ער אבגעפאהרען קיין לאטרינגען.

דר׳ ליבקנעכט איז שוין איינמאל געווען איינבערופען נאך דער פאריגער רייכסטאגס־זאמלונג, נאר אין א פאאר טעג ארום איז ער צוריק אבגעלאזען געווארען.

פאר די נויט־ליידענדע.

די רעדאקציע האט ערהאלטען פאר דעם הילפס־קאמיטעט:

5	קראנען	פון ה׳	בעקער
5	„	„ „	מ. פאדטאוו;
3	„	„ „	פרייליין ג. קאפעל;
5	„	„ „	ה׳ ל. בעסיקאוו;
5	„	„ „	מ. גוטמאנאוויטש;
10	„	„ „	א. יאקאבסאהן;

בסך־הכל 33 קראנען און מיט די פריהערדיג 134 קראנען און 5 אויערס.

די הילפסקאמיסיע.

פון׳ם הילפסקאמיטעט בעט מען אונז מודיע צו זיין, אז די זאמלונג הויבט זיך אן זונטאג אינדערפרי. די זאמלער זענען פארטיילט אויף 8 ראיאנען. אין יעדען ראיאן געהען 2 זאמלער. פון די פאלגענדע בעפאלמקטיגטע פערזאנען: פינע וועלנער, ל. וויגאצקי, ה׳ צעמאחאוו יואל פאשטאראע, א. לעווין, פ. פוקס, פרל. דבורה לייב, ה׳ סלאר, ה׳ וויינבארד, פרל. נא־חעמזאן, ה׳ מעלדשטיין, ה׳ בארנשטיין, ה׳ סקא־ראבאר, ה׳ ציפיקאוו און ה׳ סענדעראוויץ.

Østerbros Teater, Ryesg. 106

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין.

שבת, דעם 3־טען אפריל (חול־המועד פסח) אום האלב 9 אווענד, וועט אויסגעפיהרט ווערען צו מעסיגע פרייזען

אויף דעם אלגעמיינעם פערלאגג

שלומקע שארלאטאן

לעבענס־כילד אין 4 אקטן מיט ... פון ... ארדי

באל ביז 4 אוהר

הר׳ טימיאנאוו אין זיין גרויסען סוקסעס אלס „שלומקא שארלאטאן“. מיט דער אנטייל פון גאנצען פערזאנאל.

בילעטען צו בעקומען ביי ה׳ טימיאנאוו, קע במאגערגאדע 59 און אויך ביי עפשטיין, ראזענגארדען 11.

שפארט געלד

— און קויפט אייערע קאלאניאל־פראדוקטען

פסח׳דיגע

Th. KOHN. St.-Kanikestræde 3, Tlf Byen 752 u.

דער איינציגער לאגער פון פסחדיגען צוקער צו 30 אוירעס אפונט, עכטער פאלעסטיגע וויין „כרמל“ 150 פר׳ פלאש.

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו׳ סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

זונטאג, דעם 28־טען מערץ אום 4 א זייגער נאכמיטאג,

פעראנשטאלטעט דער

„אונטערשטיצונגס־פעראיין“

א וואהלטעטיגע

נאכמיטאגס-טהע

אין „קווינדעליג לעזע־האל“, גאמעלמיינט 1.

די איינאהמע געהט פאר וואהלטעטיגע צוועקען. בילעטען צו 2—1 קר. און 50 אוירעס איז צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון אונזער צייטונג.

רוסישע פיש, היענער

און פסח׳דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו ... מען ביי לעווין.

...s'ræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט. אויך אבאנענטען אויף פסח אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט־קלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

Fotografi-atelier „Standard“

58 Østorgade58

12 st. Empire 2 Kr.

כשר לפסח

אלע זארטען טארטען און ערשיעדענע צוקער־געבעקס קענט איהר נאר בעקומען ביי דעם יודישען בעקער פארטאוו

Hauserplads 28 Tlf. Byen 532 v

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען צו יעדער צייט.

ווערשעריי „ווינגארדען“

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנושעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

ET PAR SILKE FLOR

זאקען שווארצע, אדער ברוינע ווערט צוגעשיקט פאר 1 קר׳ מיט מארקען. נאו בעגוצטע פראבען. שרייב באלד צו קאפע־האגענער מאנופאקטור אימפארט

Larsbjørnstræde 16 København K.

Bar nevogne og Klapvogne.

Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

ח׳ פארבעראוו׳ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fælødvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערדן ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 85 28.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer.

Лампочки Электрическія

для карманных фонарей

Спеціально для экспорта в РОССІЮ.

По фабричным цѣнам предлагаетъ

Акціонерное Ово „HEROS“ St. Kongensgade 70.

Нателефон. запросы отвѣчаем только извѣстным нам лицам.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

RECORD-FILM

Lille Strandvej's Sidevej 4,

HELLERUP.

זוכט א שותף ארוסישען קאפיטאליסט צו א פילם־געשעפט.

אויסגעצייכענטע אפזעצונגס מעגליכקייטען פאר רוסלאנד און ענגלאנד.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.

דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נויעם אדרעס.

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr.	40 Øre
med Trækvogn	—	50 Øre
3-hjulet Kassecycld	—	75 Øre

En dygtig Møbelpolstrer

Tapetserer kan faa Arbejde i Fortunstræde 5 hos Berger.

מעדיצינאל־וואהרען

פאר רוסלאנד

H. OBEL, Ehlersvej 12, Hellerup.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's' Trykkeri, Møntergade 2.

ניטער. אזוי דערצעהלט ער, אז דער יודי־
שער ארצט ד״ר פ. פערקויפט אין א געשעפט
אין דער יודישער אדווקאט א. האנ־
דלט מיט בילדער און דעהמלין, מאנכע פון
דן פוילישער פראנוניג־אינטיליגענץ בעלי־
דעווען אין פרעמדע וואהנונגען און לעבען
דו ווי די פירסטען.אזוי האט זיך עפעס א ד״ר
לעפאווסקי אריינגעצויגען אין די דירות פון־ם
פאנטען ציוניסס און וויצע פרעזידענט פון־ם
פוילישען צענטראל־קאמיטעט ד״ר לעאן דייך
דו מען פרעגט דעם הויזמייסטער. אויב דער
ד הבית ד״ר דייך וואהנט אויבען, ענטפערט
ם אז ער וויים נישט.

דאס הויז פון ד״ר מייערס עלטערען אויפן
פראסטינאוו איז פון דער ארטיגער בעפעלקע־
גג רואינירט געווארען.

אין לעמבערג איז אינגעוועצט רוסישע
פוליציי.

מ׳בעמערקט אפט ווי קאזאקען טראגען יו־
דע טולופעס אן דאמען־פעלצען.

אינטערעסאנט איז געווארען ווי עסטרייכי־
שע מיליטער איז אם 20־טען סעפטעמבער
דן סטאניסלוי, די שמחה פון די ארטיגע יודען
די געווען אונבעשרייבליך. יעדער האט דעם
מיליטער אקעגען געטראגען. וואס ער האט נאר
פאסירט, די יודען וואס האבען געהערט שרייען
פון האבען אויך געשריען „מלך עליון״!

דר. מ. ווינבערג.

מיר האבען שוין געמעלדעט, אז דער אסיס־
טענט פון פראפעסאר רו אין פאריזער „מאסטער
פרסיטוט״, דער אידישער דר. מ. ווינבערג,
האט פרופונדען א מיטעל געגען די באציללן
דן נאגראנא. וועלכע וועלען ראפעווען טויזנ־
דע פערזוואנדעטע מאלאדעטן פון טויט. די
רוסישע מרעסע גיעט אויס אויבער וועגען דעם
פרבען אידישען גלעהרטען מאלגענדע ביאגרא־
פישע ידיעות:

מ. וו. ווינבערג, וועלכער איז הינט סך־
הכל 35 יאהר אלט, איז געבארען געווארען אין
אדעס, אין א בעלי־הבתישער פאמיליע.

זיין עלטערע שוועסטער, וועלכע האט גע־
עגדיגט מעדיצין אין אין אויסלענדישער אוניווער־
סיטעט, ארבייט איצט אין א לאזארעט פון רוסי־
שען „זעמסטוווא סערבאנד״.

ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס דער יונגער
ווינבערג האט גלענצענד דורכגעמאכט דעם
קורס פון אן אדעסער גימנאזיום, האס ער, אלס
איד, אין א רוסישען אוניווערסיטעט ניט גע־
קענט אנקומען. ווינבערג האט אריבערגעוואנ־
דערט קיין פראנקרייך, וואו ער האט אנגעהויי־
בען שטודירען מעדיצין אין דער פאריזער „סאר־
באננא״. מיט זיינע עקספערימענטאלע ארבייי־
טען אויפן געביעט פון „פאטאלאגישער אנטא־
נאמיע״ (לעהרע פון קערפערבוי ביי א קראנקען).
האט ווינבערג שנעל גיוואונען די אויפמערק־
זאמקייט צו זיין טהעטיגקייט פון בעריהמטען
גלעלהרטען פון פאליטיקער פראפעסאר י.
מעטשניקאוו, וועלכע האט א טבע צו נעהמען
אונטער זיין שוץ אלע יונגע רוסישע גלעלהרטע
וואס שטודירען מחוץ זייער היימאט. האט זיך
אויך פאראינטערעסירט מיט מ. וו. ווייזבערג,
אן האט איהם אינגעלאדען אין „פאסטער אינ־
סטיטוט״, — וואו ער האט פאר איהם געעפענט
א בריייט ארבייטספעלד אויפן גלעבייט פון מע־
דיצינישע פארשונגען.

די גלעלהרטע מעדיצינער וועלט איז באלד
בעקאנט גיווארען מיט א גאנצע סעריע וויסען־
שאפטליכע ווערק, וואס דער יונגער ווינבערג
האט פערפענטליכט אין פראנצויזישע פאך־
זשורנאלען.

ווי אזוי מען העצט.

די אפיציעלע רוסישע טעלעגראפען־אגענטור
האט פונאנדערגעשיקט אין אלע רוסישע צייטונ־
גען פאלגענדע טעלעגראמען איבער דער לאגע
אין סטאניסלאוו: „די קלאנגען וועגען די מא־
סען עקזעקוציעס פון די עסטרייכער אין סטא־
נוסלאוואו האבען זיך אריסגעוויזען אלס אי־
בערגעטריבענע. די עסטרייכער אריינקומענדיג
קיין סטאניסלוי האבען זיי תיכף פונאנדערגע־
שיקט שטראף־פאטרולען אין דער בעגליי־
טונג פון יודען מיט צעטלען. וואו עס
זענען געווען אויסגערעכענט נעמען. פונדעסט־
ווענגען זיינען קיין קרבנות נישט געווען. ווייל
זיי האבען בעוויזען צו ענטלויפען. דאן זענען
זיי געגאנגען און האבען לויט מסירות ארעס־
טירט אייניגע צהנדלינג שטאדט־איינוואוינער.
נישט אויסשליסענדיג אפילו געווענדע עסטרייי־
כישע בעאמטע, נאר דאס קריעגס־געריכט האט
זיי בעפריים און נאר אנ׳ערך 10 מאן פון די
ארעסטירטע זענען אוועקגעשיקט געווארען קיין
טיף עסטרייך״.

יודישע נייעס

(מתיר געווען באב אויף פסח). דער
מינסקער ראבינאט האט צוזיצ׳ן יקרות אויף
לעבענס־מיטלען און צולייב די אויסשליסליכע
בדינגונגען פון הייי־יאהר מתיר געווען צו ג־
ברויכען אום פסח באב, ארבעס אין בעבלעך.

(15000 היימלאזע אין ווילנא). לויט
דער סטאטיסטיק פון דער פאליצי, בעפינען זיך
יעצט אין ווילנא נישט וועניגער פון 15 טויזענד
היימלאזע יודען. 7000 פון זיי נויטיגען זיך אין
געזעלשאפטליכער הילף.

(אנ׳אינסטיטוט אויפן נאמען פון אלעזר
פאליאקאוו). די מאסקווער ערד־באנק האט
אסיגנירט דעם ווייסנשאפטליכען אינסטיטוט 100
טויזענד רובל אויף איינארדנען א נעאלאגישען
אינסטיטוט אויפן נאמען פון פערשטארבע־
נעם בעוואוסטען יודישען פינאנסיסט אלעזר
פאליאקאוו.

(„נאראדע״ פאר ביאלאסטאקער יו־
דישע סאניטארען). 36 יודישע מיטגליעדער
פון ביאלאסטאקער פריוויליגער סאניטארען־
דרוזשינע פון „ריטען קרייץ״ זענען פארגע־
שטעלט געווארען צו אנ׳אלערהעכסטער נאגרא־
דע „פאר פלייס״. פאר זייער פליסיגער טעטיג־
קייט ביים בעדינגען די פערוואונדעטע סאל־
דאטען.

(דער „טאטיאנא־קאמיטעט״ פאר
די יודישע היימלאזע). דער קאמיטעט
פון דער גרויספירשטין טאטיאנא ניקאלאיעווע
האט אסיגנירט דעם מאנאט 20 טויזענד רובל
לטובת די יודישע היימלאזע.

(א קאפערא־טויער איינקויף
פון מצות). אין מינסק איז לויט דער איני־
ציאטיוו פון הרב ר׳ אליעזר ראבינאוויטש אר־
גאניזירט געווארען א קאפערא־טויער איינקויף
פון מצות. ס׳איז צוזאמענגעקליבען געווארען
פון איינצלנע אינטראגען אנ׳אומזאץ־קאפיטאל
אין א סומע פון 4000 רובל. פאר דעם געלד
האט מען שוין איינגעקויפט אין די סכינות־דינע
שטעדט באברויסק און אסיפאוויטש א היבשע
פארטיע מצות.

(פאר רעדען יודיש). אין ריגא
האט דער גובערנאטאר בעשטראפט צוהן יודען
פאר רעדען דייטש און יודיש. „יואס איז עהנליך
צו דייטש״.

נייעס פון פוילען

(די שאדענס פון פוילען). דער אמעריי־
קאנישער געזאנדטער אין פעטראגראד האט זיך
געווענדעט צום צענטראלען בירגער־קאמיטעט
מיט א ביטע, ער זאל איהם אבגעבען די סומע
פון די הזיקות, וואס פוילען האט געליטען דורך
דער מלחמה. דער קאמיטעט האט געמאכט א
פראבע, בערעכענען די שאדענס ביז׳ן 1־סטן יא־
נואר. א עהנליכער חשבון איז געמאכט געווא־
רען אין בעלגיען, כדי אמעריקא זאל ווייסען ווי
גרויס עס בעדארף זיין די שטיצע. אין פוילען,
וואו די מלחמה דויערט נאך אזן א גאנצע ריי־
ערטער זענען פערמאכט פאר די אויספארשער
פון די שאדענס, איז מעגליך געווען צו מאכען
א חשבון נאר פערהעלטנישמעסיג אזן לפי הערך
לויט דעם דאזיגען חשבון האט דער שאדען ביז׳ן
1־סטן יאנואר בעטראפען 1 מיליארד. 14 מי־
ליאן מיט 668 טויזענד רובל.

פון הילפס־קאמיטעט.

דינסטאג אוועגד איז אין „טורים האטעל״
פארגעקומען א זיצונג פון „הילפסקאמיטעט
פאר די נויטליידענדע יודען״, וואו עס האבען
זיך איך בעטייליגט פערטרעטער פון די היגע
פערזיינען אין געסט פון די רוסישע יודען,
וואס געפינען זיך דא צייטווייליג.

הר׳ מאצקין האט אבגעגעבען א קליינעם
בעריכט איבער די ביזהעריגע זאמלונגען. אין
האט אונטערשטריכען דעם פאקט, אז די זאמ־
לונג צווישען די רייכע יודען איז נעווען זעהר
ניט ערפאלגרייך, ער האט איהך מיטגעטיילט,
אז די דענישע יודען האבען ארגאניזירט א בע־
זונדערע גרויסע זאמלונג.

נאך א דיסקוסיאן איבער דער דאזיגער
פראגע, איז אנגענומען גיווארען א בעשלוס
אריינצולאזען אנ׳אויפרוף אין דער רוסישער
שפראך אין פערשפרייטען עס צווישען די צו־
נעריזטע רייכערע יודען.

וויטער איז בעשלאסען גיווארען אוועק־
צושיקען די סומען גיזאמעלטע בעלדער (ביז איצט
א״ז גיזאמעלט 2400 קר.) — 1000 רובל (צוויי
טויזענד קראנען) ווערט. נעשיקט אין פעטרא־
גראדער הילפס־קאמיטעט אזן 500 קראנען אין
ארץ־ישראל.

דאן איז אנגענומען גיווארען אריסצולאזען
נאך אנ׳אויפרוף אין יודיש צו גאנץ סקאנדינא־
ווין אזן פערשפרייטען אהיהם איידער די איי־
זאמלונג הויבט זיך אן צווישען די רוסישע יו־
דען אין קאפענהאגען.

כדי צו פערלייכטערען די מעגליכקייט פון
אייניצואמלען מעהר גלעלד צווישען די יודען,
וואס זענען דא צייטווייליג, איז אבערגעגעבען
גיווארען אייניגע פערזאנען פון הילפסקאמיטעט
אזן אייניגע געסט, אז זיי זאלען זעהן איבער
די האטעלען אדער פריוואט־וואוינונגען אזן זע־
הען אייזאמלען צווישען די, וואס האבען נאך
ביז איצט ניט גיגעבעבען.

הר׳ נאחמזאהן האט בעריכטעט, אז אין
שוידען ווערט אויך פארגענומען צו טהאן עס־
וואס פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה.

ניט עפעס ארט דאס זי ניט. דעם נאנצען
טאג לעבט זי צוליעב דער נאכט. זי פיהלט גאר
ניכט טאג קיין הונגער ניט. ווען ניט דער גלאק,
וואס קליינגט צו יעדען מאל עסען, וואלט זי פאר־
געסען ווען עסען גאר אינגאנצען.

דערצאר לעבט זי אויף ביי נאכט.

אין דער שטילקייט פון דער נאכט, ווען אלע
שלאפען, קעהרט זי זיך אום מיט די געדאנקען
צו אהיהם.

דאס זעהט זי זיך מיט איהר מאן אזן קינ־
דער, וואס איהר איינגענעם נעסט. זי לעבט
אהיהר נאך אמאל אלע זכרונות, איהרע גדאנ־
קען שפרינגען פון טרייער צו פרייד אזן פון
פרייד צו טרויער.

פלוצלונג ברעכט זי אויס אין א הילכיגן
געוויין.

— איהר יאנקעלי איהר יאנקעלי!... נאט וויים,
וי לעבט ער נאך? צי וועט ער נאך אמאל אהיים
קומען!... געפינט ער זיך געפאנגען ביים שונא?
פיהרט רוהען שוין לאנג זיינע בינער אין א
נידעריג־קבר אויפן שלאכט־פעלד!...

א. קאדאק.

33 וואכען.

I

און ווידער איז פארביי א מלחמה־וואך. די צאהל פון בלוטיגע טעג האט שוין דערגרייכט די שטאטליכע ציפער פון 231.

ווער וואלט עס פריהער געגלויבט, אז די מלחמה קען זיך ציהען אזוי לאנג, אז זי וועט זיין אזוי שרעקליך־דויערענד, עס איז דאך פאר אלעמען כמעט ווי א כלל געווען, אז מעהר ווי צוויי־דרייי חדשים קען אירגאפא ניט אויסהאלטן, אז אומעטום וועט תיכף הרוב ווערען דאס עקאנאמישע לעבען — און א שרעקליכער שטורעם וועט זיך א־דורכטראגן איבער מערב און מזרח.

נאר אירגאפא האט זיך גאנץ גוט צוגעפאסט צו דער מלחמה, און דער איצטיגער מצב וועט באלד ווערען א געוועהנליכער, א טאג־טעגליכער, און דוקא ניט קוקענדיג אויף די 33 וואכען. איז נאך די לאנג אויף אלע קריעגס־פלעצער גאנץ אונקלאר און אונבעשטימט. די ביזהעריגע נצחונות זענען קיין ענדגילטיגע נצחונות און די מפלות זענען ניט קיין ענדליכע און בעשטימטע. אלץ געפינט זיך נאך אין א פעריאד פון פלוסענדען קאמפף, פון ניט דער־ענדיגטע אפעראציעס, און אלע צדדים פיהלען זיך, ניט קוקענדיג אויף די מורא־דיגע פערלוסטען און קרבנות, נאך גענוג פריש און שטארק צו פיהרען דעם קאמפף ווייטער. אדרבה, עס דערנעהנטערט זיך דער פריהליגן און צוזאמען מיט איהם וועלען די אפעראציעס אויף די שלאכטפעלדער אנגעהמען ברייטע און גרעסערע מאסטאבען.

אלע צדדים גרייטען זיך פיבערהאפט צום פריהליגן און פון אלע צייטונגען הערען מיר די דראהענדע פערשפרעכונגען וועגען דער „פריהליגנס־אפענסיוו".

לעת־עתה שטעלט זיך אונז פאר די לאגע אזוי: אויף דעם מערב־דיגען פראנט, אין בעלגיען און פראנקרייך, קומען פאר קליינע שלאכטען, די דייטשען פערנעהמען דארטען א פעריטיידיגונגס־שטעלע, זייערע הויפטקרעפטען גענינען זיך אין פוילען און גאליציען — און דער ריבער האלטען זיי אין נארד־פראנקרייך און בעלגיען נאר אזויפיעל מיליטער, וויפיעל ס׳איז נויטיג, כדי אויפצוהאלטען דעם שטורעם פון די פעראיניגטע, וועלכע פערזוכען פון צייט־צו־צייט אריבערצוגעהן אין אפענסיוו. דער קליינער ערפאלג פון די ענגלענדער ביי נעוו־שאפעל האט בעווייזען, אז די דייטשען פערמאגען דארט פערהעלטניסמעסיג שוואכע קרעפטען.

דער קאמפף ביי די בעלגישע מערב־ברג־גען דויערט נאך אלץ, אבער אהן בעשטימטע ערפאלגען. די ביידע צדדים שטעהען אויף דעם זעלבען ארט, ווי זיי זענען געשטאנען מיט צוויי חדשים צוריק.

דעם „וועג קיין פאריז" האבען די דייטשען ווי ס׳שיינט, פערגעסען. און די קעמפענען אין שאמפאין טראגען אויך א פערטיידיגונגס־האראקטער, אויך די פלוגען פון די צעפעלינען האבען ניט קיין גרויסען ערפאלג. זיי דערשרעקען קען שוין מעהר ניט די נייגעריגע פאריזער, וועלכע לאכען זיך אויס פון די „נאכט־רויבער".

דער דייטשער „אונטערוואסער־קריעג", וועלכער איז געפעלט געווארען מיט אזא פראלע־ריי אין רעקלאמע, האט דערווייל קיין גרויסע רעזולטאטען ניט עבראכט. עס ווערען פערזענק־טעט יעדע וואך א פאאר שיפען, אבער ענגלאנד איז עד היום ניט אבגעשניטען פון דער גענצער וועלט און דער ענגלישער האנדעל, דער אויס־פיהר און צופיהר, גיהט אויפן געווענליכען, וען אויך לאנגזאמען אופן. די אונטערוואסער־שיפען זענען דאך ניט אזוי אלמעכטיג ווי מען האט געמיינט, געגען זיי געפינען זיך גענוג גוט־ווירקענדע געגען־מיטלען.

ביי די דארדאנעלען איז דערווייל שטיל. ס׳איז א רוהיג־פויזע נאך א שטורעם. די פער־אייניגטע ענגליש־פראנצויזישע פלאטען האבען געליטען ערנסטע פערלוסטען. סיי אין שיפען, סיי אין מענשען. די טערקיש־דייטשע באטא־רייען האבען זיך בעוויזען ענורג קרעפטיג, דאר־דאנעלען זעלבען גענבליבען דאך דאס הייסט: זייער שם איז גענבליבען בעפעסטיגט. ס׳איז א שווערע אויפגאבע. דורכצורייסען זיך צווישען דעם שמאלען פאס, וועלכער איז אזוי שטארק און מאדערן בעפעסטיגט. אמת, די ענג־לישע שיפס־גראנאטען האבען שוין אנגעריהרט די ווייטע פארטיען כיי שאנאק, עם שמאלטען און געפעהרליכפטען פונקט, אבער בזה אנ׳אמתן ערפאלג איז ווי ס׳שיינט, נאך זעהר ווייט.

ג.

אין סטאניסלוי און לעמבערג.

דער סטאניסלויער בעקאנטער יודישער דאקטאר אברהם יוסף מייער, וועלכער איז די גאנצע צייט געווען אין סטאניסלוי און האט גענוג אינ׳ם שפיטאל פון רוייטען־קרייץ איז אנגעקומען קיין ווין, האט פערצאהלט דעם רעדאקטאר פון מארגענצייטונג פאלנעדעס:

אם מייסטען האט גליטען דאס שטעדטעל באהאראדשאן. די קאזאקען האבען געבערענט און גענוג גערויבט אין געשעפטען, אז ד״ר מייער איז גערופען געווארען אין די בעלוועדערסקע גאס נומער 55 צו קריעגעל (אדער קרייגער), וואו ביי נאכט זענען די קאזאקען אריינגעדרונ־גען מיט׳ן באיאנעט. די פרוי, וועלכע זיי האבען געוואלט שענדען, איז אנשלאפען אוי׳ן דאכ־בוידעם, אהן זענען איהר די קאזאקען נאכגע־לאפען, איז זי פון דאך אראבגעשפרונגען און זיך די ביינער צובראכען.

דער פאליציי־דירעקטאר לוקאפסקי האט ספעציעל געהאט די אויפגאבע צו שיקאנירען די יודען. ער האט זיי פערבאטען צו גיהן אויף דער ליניע A. L. און וועי עס איז יא געגאנ־גען האבען די פאליציסטען געשלאגען. די פא־ליציי האט זיך בכלל מאוס בענומען.

ציייטונגען ערשיינען דארט רוסישע און פו־לישע. אין די רוסישע ציייטונגען האט מען אפט געקענט לעזען די ידיעה, או אלע אין גאליציען זענען מיט די היינטיגע פערהעלטניסע צופרי־דען אויסער די יודען און אוקראינער.

און די יודען בעקומען פאר דעם זייער שכר. פאר דער מינדסטער קליניגליים, וואו מען קען זיך נאר אנהעקלען, בעשטראפט מען זיי מיט די גרעסטע סומען. אזוי האט מען בעשטראפט דעם יודישען אפטיקער לינסקער, אויף דער מיינונג פון א רוסאפיל, אז ער האט ניט געוואלט בערן כענען דעם רובל מיט 3.43 מיט נישט וועהניגער ווי טויזענד רובל אדער 3 מאנאטען אין ער האט געמוזט אבזיצען גאנצע 3 מאנאט.

ביי א זאמלונג פאר צדקה זאכען האט מען בעפוילען יודען צו צאהלען 35.000 קראנען. אין דער פאלקס־קיך האבען קריסטען בעקומען עסען בחנם, יודען האבען געמוזט בעצאהלען. ד״ר מייער למשל האר בעצאהלט פאר דעם צוינניסטישען עסען ד״ר לויפער, אנדערש וואלט מען אייהם דאכען אדער דאס הויז פערקויפט.

דער האנדעל איז בתחילה גווענדען בעסער ווייל מ׳האט געקענט ברענגען צאהלפרעי סחורה פון רוסלאנד. זייט 1 יאנואר האט מען געמוזט צאהלען צאהל פאר סחורות, וואס מען ברייגט פון רוסלאנד קיין סטאניסלוי. אין דורך דעם אריספירהערבאס פון סטאניסלאוי קומען די רוסישע סוחרים אויך נים אהין.

ד״ר מייער איז אויך געווען 2 טעג אין לעמבערג, די שטימונג פון די יודען איז שווער

זי האט דעם קאמפליצירטען געפיהלט און אנ־שטאט צי ענטפערען אויף דעם, האט זי נור צערשלאגן געוואגט:

— וואלט נאך איין מינוט, יאנקעל, איך גיב דיר באלד עסען.

ער האט געוואלט, נור זי האט באלד מיט איהרע אויספערקוואמע אויגען בעמערקט אז ער האפט דערמעלען.

זי האט שנעל איבערגעריסען איהר ארבייט־צוגעגאנגען צו איהם, און שנעל געגריפן צום טיש...

דאס איז געווען פאר א יאהרען.

פערעלטערט ניט נאך איהרע יאהרען ויצט איצט שרה לאה אין אפרעמדע הויז פון א פרעמ־דע שטאדט, און בעגעגענט דעם היינטיגען ערב פסח.

אין אגרויסען הקדש, צוזאמען מיט נאך צעהנדליגע יודישע פאמיליעס פערבראנגט זי איצט אירע שווערע טעג

פון אירע מאשין־נאדעל נעהט ארויס אנ־אבגעשטעפטער ארבעל פאר א קינד׳ס קליידע־לע. זי גלייכט עס אויס, שטעלט עס צו צום קליידעל, און אן אויגענעהמה שמייכעל צוגיסט זיך אויף איהרע ליפען.

איהר מוטערליכער געדאנק רעדט אהן ווער־טער:

— פינעלע ווען אויסזעהן אין דעם ווי אן אמת׳ער מלכות...

דער מאן האט איהר איבערגעשלאגען איה־רע נעדאנקען. מיט׳ן געווהנליכען „גוטען אבענד" איז ער אריין געקומען אין שטוב, און האט זיך א מידער א ווארף געטאהן אויפ׳ן זא־פע.

זי האט איהם געווייזען דאס קליידעלע און ער האט א מידען שמייכעל געטאהן, א שמייכעל פון צופרידענהייט.

— איך ווייס, אז דו ביזט א בעל־הבית׳־טע — האט ער איהר געזאגט — ווען ניט, צו וואס וואלט איך מיט דיר חתונה געהאט.

ערב פסח.

שרה לאה איז געזעסען ביים שיין פון א קליין לעמפעל איבער׳ן טיש, און האט מיט גרויס אימפעט געדרעהט דאס הענטעל פון נייה־מאשין, איבער וועלכע זי איז געווען איבערגע־בויגען.

עס איז אבענד. די קינדער שלאפען אין צוויי־טען צימער מיט א רוהיגען ערפרישענדען שלאף. איהר מאן איז נאך נישא: ער איז נאך ביי דער ארבייט. זיצט זי און נייהט קליידעלעך פאר די קינדער לכבוד יום טוב.

זי נייהט און טראכט פון איהר יאנקלען, וואס ארבייט אזוי שפעט. זי וואלט שוין אזוי וועלען, אז דער הייליגער יום טוב זאל קומען, האפט אבי׳סעל אפרוההן. זינט פאר פורים האט זי נאך כמעט מיט איהם ניט געריעדט. יעדען אבענד פאלט ער איין א מידער, אן אויסגע־הארעוועטער, אז איהר פערהאפט ביים הארצען, און ער גיהט אויף צו דער ארבייט, וועהן זי ליגט נאך אין בעט.

Jüdische Volkszeitung № 83 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אבאנסען־פריז:
פאַרן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „

קאפענהאגען, דאנערשטאג ד׳ ניסן תרע״ה (25. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די בלוטיגע קארפאטען־שלאכט.

ארום פשעמישעל׳ס עראבערונג. — געפערליכע פאַ אין וואַרשוי.

פון מזרח־קאמפף־פלאץ.

נאך א בעדייטענדען קאמפף האבען די רוסישען סערטריבען די רוסען פון מעמל און קראַגוי זיי איבער׳ן גרענץ.

וועגען דער לאגע אין פוילען איז קיין נייעס נישט. די דייטשע הויפט־קוואַרטיר בעשטעטיגט דאָס וויך מיטצוטיילען נאר קורצע פאקטען.

ביי פשעמישל האבען די רוסען געוואַלטיגען 120׳000 מאן, צווישען זיי 9 גענעראַלען און 2500 אפיצירען.

אין דער גרויסער שלאכט ביי די קארפאטען האבען די עסטרייכער, לויט דער לעצטער מיטטיילונג, געוואַלטיגט ביז 3000 רוסען.

לויט דער רוסישער מיטטיילונג האבען די רוסען ביי קאלוואריא און סובאלק פערניכטעט א דייטשע אבטיילונג, און די ליבענגעבליבענע רוסען געפאַנגען. לויט דער זעלבער מיטטיילונג האבען די רוסען אין די קארפאטען געוואַלטיגט 3500 עסטרייכער, געפאַנגען און פראַבערט 16 מאַשינען־גוועהרען און 3 קאנאנען. די רוסען געהען פארוואַרטס פון דוקלא ביז מאן.

נאָך דעם פאל פון פשעמישל.

בערלין, 24. מערץ. פון ווירן מעלדעט מען פון גענועזענער קריגסמיניסטער ש י י נ א ך האט נאך דעם ווי ער האט בעקומען צו וויסען וועגען דעם פאל פון פשעמישל, זיך אריינגעגעבן, אז „אלץ הענגט איצט אב פון דער גרויסער שלאכט אין די קארפאטען!"

די קארפאַמאדענטען טיילען מיט, או די רוסישע גשלעגען אין די בערג וועלען וואס וויייטער אלץ מוראַ־דיגער. דערווייל קען מען נוך נישט זאגען, וואס עס וועט געשען, אבער מען דענקט, אז עס זאל באלד קומען צו אַנדערלייגען קאמפף.

די גשלעגען צייכענען זיך אויס מיט וויער

פון מערב־פראנט.

פאריז, 24. מערץ (אפיציעל). ביי ניופאַרט אין בעלגיען האט אונזער ארטילעריע פערניכטעט עטליכע דייטשע אבסערוואציאנס־פונקטען. אין צפון פון אראס האבען מיר פראבערט א דייטשע שוץ־גרוב, וועלכע מיר האבען פערניכטעט, אטייל סאלדאטען האבען מיר געפאַנגען.

ביי סואסאן האבען די דייטשען פרובירט א באמבארדירונג, אבער אונזער פייער האט דאס גלייך אבגעשטעלט. אין שאמפאן האט דער פיינד באמבארדירט די אפיציפס, וואס מיר האבען בעזעצט אין די לעצטע טעג. אבער אין דער האט אונז ניט געטראפען.

כיי האַרטמאנס־ווייילערקאפ האבען מיר פראבערט עטליכע שוץ גריבער אין א בלאק־הויז

די טערקען ביים סועץ־קאנאל

לאנדאן, 24. מערץ. אין אנ׳אפיציעלער מיטיילונג פון קאירא בעריכטעט מען:

דעם 22־טען האט אייניגר פון אונזערע פאס־רולען בעמערקט א פיינדליכע אבטיילונג אין דער גענענד פון על־קוברי, ניט ווייט פון סועץ.

אונזערע פליהער גיבען אינעך, או לויט זייערע בלוטיגקייט, וועלכע זענען נאך אפשר אין דער גאנצער צייט פון דער פלחמה אזפלכעס ניט פארקומען.

געגעראל פאו.

בערלין, 24. מערץ. געגעראל פאו וועט זיך אויפהאלטען א לענגערע צייט אין וואַרשא. עס הייסט, או די הויפטקאמאנדא איבער דעם וואַרשאוער מיליטער־דיסטריקט וועט איבער־גענעבען צו אים, און או ער וועט וועלען גע־נעראל אין דער רוסישער ארמיע.

עסטרייך — איטאליען.

לאנדאן, 24. מערץ. „רייטער׳ס קארעס־פאנדענט אין וועניציג טעלעגראפירט: עסטרייך שיקט נאכאנאנד גרויסע מחנות צו דער איטאל־יענישער גרענץ. אבער טראץ די אנשטרענ־גונגען איז נאך ניט געלונגען צו בערענגען אזא גרויסע צאהל סאלדאטען, וואס די דאזיגע וויר־טיגע פאויציעס פאדערען.

לויט וויי מען טיילט מיט פון וויען איז די־זען שבת ארויסגעגעבען געווארען א ארדער אויף אייניצורופען אלע מאנסביליען ביז׳ן 52 יאה־ריגען עלטער אונטער די וואפען. די גרעסטע טייל פון די עלטערע מחנות זאל בעשיקט וועי־רען צו דער איטאליענישער גרענץ.

מען מיינט, או 40־000 מאן זענען קאנצענ־טרירט אין טריעסט אונטער די לייטונג פון דייטשע אפיצירען.

יודישע ארבייטער אין קא־פענהאגען!

מיר זענען אייך מודיע, או זונטאג, דעם 28. מערץ, וועלען די פערטרעטער פון די ארטי־גע ארגאניזאציעס — צו צוויין — אויפוווכען די קאפענהאגענער ארבייטער. כדי צו זאמלען די בייטראגען פאר די נייטליידענדע פון דער מלחמה.

ארבייטער! געדענקט דעם בעשלוס פון די פארשטעהער פון די היגע ארגאניזאציעס, או יעדער ארבייטער איז מחויב איינצוצאהלען א סומע, וועלכע איז ניט הויניגער פון זיין מיט־לערען טאג־פערדינסט. גרייט דרום צו צו זון־טאג דאס גלעל, וואס געהט פאר די עלענדסטע פון די עלענד!

דער הילפסקאמיטעט פאר די נוים־ליידענדע יודען פון דער מלחמה.

ענגלישער פלאט נעבען זעע־בריגע.

ראטערדאם, 24 מערץ. די צייטונג „טיד" מעלדעט, או פון זונטאג אן שווימט ארום א גרוי־סער טייל פון ענגלישען פלאט נעבען זעעכרי־גע, מסתמא כדי צו פערסיידיגען דעם אנפאל אויף האנדעלסשיפען.

די ענגלישע האנדעלסשיפען זענען איינ־געריכטעט געווארען מיט ספעציעלע סיגנאלען צו צורופען די אסיסטאנצע פון פלאט.

בולגאריען.

סאפיא, 24. מערץ. דער מיניסטער־פרעזי־דענט ראדאסלאוואוו האט אין א פריוואטען צו־זאמענקונפט מיט די פארטייען אין פארלאמענט ערקלערט, או בולגאריען וועט זיך פערהאלטען נייטראל. אבווארטענדיג אויף דער צייט, וועלן די אינטערעסען פון לאנד וועלען פאדערען א נייע פאליטיק.

דער מיניסטער ערקלערט אויך, או די קלאנגען וועגען פערענדערונגען אין מיניסטער־יום זענען ניט ריכטיג.

ער באַאבסטונג געפינען זיך דארט אנ׳ערך 1000 מאן אינפאנטעריע, ארטילעריע און רייי־טער.

די קאנאנען ביי על־קוברי, האבען גלייך אבגעפייערט עטליכע שאסען אוים׳ן פיינד און פערוואַרזאכט דעם פיינד שאדען.

דעם 23־טען האבען אונזערע מחנות, אונ־טער דער לייטונג פון גענעראל סיר ג. יאנגהוס־באנד, אנגעגריפען דעם פיינד און האבען אים פאלשטענדיג געשלאגען, ער גענהט איצט צוריק.

א געפאנגענער טיילט מיט, או די פיינדליכע אבטיילונג איז געקומען דירעקט פון בירעל־סאבא. די דאזיגע אבטיילונג וועט בעגליים פון גענעראל טרויטער און 3 אנדערע דייטשע אפיצירען.

יודישע פאָלקס־צייטונג

ערשיינט יעדען טאג אויסער מאנטאג פרי.

אדרעס: Møntergade 2, København K.

טעלעפאן: Byen 1294 y.

פאסט־טשעק־קאנטא: 7500.

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אנזאגען־פרייז:
פאַרן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „

עקספארט-הויז

טארשיש אוו בענקאוו, סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען אוו אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט אוו אימפארט פון רוסלאנד אוו דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

זונטאג, דעם 28־טען מערץ אום 4 א זייגער נאכמיטאג,

פעראנשטאלטעט דער

„אונטערשטיצונגס־פעראיין"

א וואהלטעטיגע נאכמיטאגס-טהע

אין „קווינדעליג לעזע־האל", גאמעלמיינט 1.

די איינאהמע געהט פאר וואהלטעטיגע צוועקען. בילעטען צו 2—1 קר. אוו 50 אוירעס איז צו

בעקומען אין דער עקספעדיציע פון אונזער צייטונג.

וועשעריי „ווינגארדעז"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנושעטען, העמדער אוו קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלטען אוו אבגעבראכט איבעראל.

אלץ ווערט ווייס ווי שניי. אוו מיר גיבען די בעסטע גאראנטע פאר אבסאליוט גוטע אר־

בייט אוו ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

Klicheer. Københavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

א פרוי, וואס קען גוט קאכען

יודישע עסען. קריגט גוט־בעצאהלענדע בעשעפטיגונג פאר אייניגע שעה טעגליך.

בי Vintz, Nørrevoldgade 10, 1.

שפארט געלד

פסח׳דיגע פראדוקטען

אן קויפט אייער

h. KOHN. St.-Kanikestræde 3, Tlf Byen 752 u.

דער אינציגער לאגער פון פסחדיגען צוקער צו 30 אוירעס א פונט. עכטער מאלצ־

ווייז „כרמל" 150 פר׳ פלאש.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

רוסישע פיש, היענער

אוו פסח׳דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו

מען ביי לעווין.

Mræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

א האנדנייעריז

צו מיליטער־קאפעס בעקומט גלייך א פלאץ

גוטע בעדינגונגען. סאלאמאן, קלערקענ־

4־טע זאל.

KØB Philipsons THE

24 KØBMAGERGADE 24

א טיכטיגער שנייידער־געזעל

צו מיליטער אוו צו לאגער־ארבייט קען בעק

גלייך ארבייט.

M. Braginsky, Nicolajgade 21, I

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

ET PAR SILKE FLOR

זאקען שווארצע, אדער ברוינע ווערט צו

פאר 1 קר׳ מיט מארקען. נאר בעי

פראבען. שרייב באלד צו קאפענהאגען

נומאקטור אימפארט

Larsbjørnstræde 16 København K.

ח. פארבעראוו׳ס ערשט־קלאסיגע שניידערי

Fæledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערלייי הערי

ארבייט מיט אייגענע ווי אויך נוט מיטגעבראכ

שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפירט פון ערשטע

רעיעל און פינקטליך.

גוסע בעהאנדלונג. גוסע גוסע גוסע

פוילישער הומאניזם.

דאס אנקומען פון טויזענדער יודישע הימ־
לאזע קיין ווארשא בעאונרוהיגט שטארק דעם
פוילישען „דזיען" — ניט ווייל ער זארגט פאר־ן
שיקזאל פון די דאזיגע אונגליקליכע. ווען דער
האבען אין איין טאג פעראלארן אלעס און גע־
בליבען הויל און נאקעט, נאר — ווייל עס ווערט
צופיעל יודען אין ווארשא. דער „דזיען" שרייבט
אזוי הומאניס וועגען די היימלאזע:

„עס איז כמעט ניטא קיין איין טאג, אין
ווען מען א מאנאט צייט, ניט מודיע זיין וועגען
אנקומען פון אלץ נייע מאסען יודען קיין ווער־
שא. הונדערטער, און אין א טייל טעג טויזנ־
דער יודען קומען צופאהרען. און בעזעצן זיך
אין אונזער הויפטשטאט. אהער ציהען יודען,
ניט בלויז פון דער פראווינץ נאר זאגאר פון
טערקיי, דערהויפט פון מאלעסטינא (!). פון
וואנען די טערקישע מאכט ווארפט זיי אויס
אריוס.

„ווארשא, ווי מיר זעהען, איז געווארען אנ־
איינפאהר־הויז פאר די יודען פון דער גאנצער
וועלט. אויב פאר דער מלחמה האט די יודישע
בעפעלקערונג דערגרייכט די ציפער פון לערך
300 טויזענד, איז זי איצט שוין געווים מעהר
ווי א האלב מיליאן א. ז. ו.

„די יודען פון מינסק האבען געבעטען צו
זיך די אנטלאפענע יודען און זיי צוזעזאגט גע־
בען א דאך איבער־ן קאפ ווי אויך די אויס־
האלטונג. אבער די אזויגערופענע „הייכלאזע"
יודען ווילען ניט פערלאזען ווארשא. דעכטענ־
דיג ווי עס שיינט, אז דא איז זיי אמבעסטען.
זיי האבען די שטעדטישע גערטנער (!) פיעל
שוהלען, די נאהנטסייט פון גערער צדיק, ניט
איין ווארט, פיעל הנאה און נחת.

„די יודען, ווי מען זעהט, איז זעהר גוט
צווישיען אונז, מען קען אבער ניט זאגען. דאס
מיר קריסטליכע און פוילישע בעלי־בתים פון
ווארשא זאלען זיין צופריעדען פון די דאזיגע
„מאלעסטינישע בעסע".

די זארג פון די וויט־זעהענדע בירגער פון
שטאדט בעדארף אלזא זיין. צו בעמיהען זיך
ניט אלע מעגליכקייטען, צו פערגרינגערען
ווארשא און לייכטער מאכען די משא צו אויס־
האלטען אזויפיעל יודען — און צי זיי ווילען
אדער זיי ווילען ניט. אריבערפיהרען זיי אין
אנדערע שטעדט פון דער אימפעריע".

דער „דזיען" געהט וויישער: אין די הויפ־
לאזע יודען זעהט ער א שרעקליכע געפאהר:
„זיי קענען זעהר לייכט אנברענגען פיעל עפ־
דעמיעס, וועלכע וואלטען געדראהט. ניט בלויז
דער בעפעלקערונג נאר אויך דער ארמעע, וואס
איהר עזונדהייט איז אזוי וויכטיג פאר יעדען
וועלכער בעגעהרט די מפלה פון די דייטשען".

די אנטיסעמיטיש־האקאסטישע צייטונג
פאדערט פון די בירגער־קאמיטעטען אנצונעה־
מען רעכטליכע מיטלען צו אריסשיקען די יודען
פון ווארשא.

ס'האט מיר דערצעהלט איין מיליטערישער פא־
ניטאר, וואס פאהרט מיט מיט צוג, אז די פער־
וואונדעטע יודען בעמיהען זיך נישט צו קרעכ־
צען. דאס איז שווער צו גלויבען, אבן איך האב
אויך אין אנהויב נישט געגלויבט: ווי איז עס
מעגליך, אז א פערוואונדעטער, וועלכען מען
האט נאר־וואס אויסגעהויבען, וואס ליעגט צווי־
שען אנדערע פערוואונדעטע, זאל זיך בעמיהען
נישט צו קרעכצען וועגן אלע קרעכצען? נאר דער
סאניטאר האט בעשטעטיגט זיין ערצעהלונג.

דער יודישער סאלדאט איז אוועק נאך די
אנדערע אין לאזארעט אבן די טהיר האט זיך
פערמאכט: נאר דאס כילד זיינס, אן־אומעטיגס
אבן אונרוהיגס, איז געבליבען פאר מיינע אויגען.
פערשטעהט זיך, ער האט זיך אויך בעמיהט נישט
צוציהען אויף זיך די אויפמערקואמקייט, אבן
ווען מען וועט איהם פערבאנדאזשירען אבן
אנידערלעגען, וועט ער זיך אויך בעמיהען ניט
צו קרעכצען.

די רוסען אין גאליציען.

די לוואוער צייטונגען האבען אבגעדרוקט
פאלגענדע אפיציעלע בעקאנטמאכונג:

פליכט פעראדנונג. לויט בעפעהל פון הויפט־
קאמאנדיר פון־ס דרום־מערב פראנט, ווייל די
שפיאנערייי פון די יודען האט זיך די לעצטע
צייט פערשטארקט, האט דער מיליטערישער גע־
נעראל־גובערנאטאר, שטיצענדיג זיך אויף די
פונקטען 1, 2 און 3 פון די פאררישטען פאר
די ערטער וואס זענען ערקלערט אין קריגס־
צושטאנד, — ארויסגעגעבען פאלגענדען בעפעהל:
1) עס ווערט פערבאטען די פערואונען פון יודי־
שער אבשטאמונג אריבערגעהען פון אירזד
אין אנדערען. די וואס וועלען עובר זיין וועלען
בעשטראפט ווערען ביז 3 חדשים ארעסט, אדער
ביז 3000 רובל, די אויספהרונג פון דער יעצ־
טיגער פערפליכטונג ווערט איבערגעגעבען דעם
לוואוער שטאדט־נאטשאלניק, די גובערנאטא־
פון גאליציען און די נאטשאלניקעס פון די אוי־
עזדען.

אמעריקאנישע מלוכה־לייט וועגען דער יודען פראגע.

די ניו־יארקער יודיש־ענגלישע צייטונג
„דיילי נייס" האט פערעפענטליכט פאלגענדע
אינטערעסאנטע מיינונגען פון פערשידענע אמע־
ריקאנישע גרויסע לייט און דיפלאמאטען וועי־
גען דער יודען פראגע.

ד־ר טשארלז עליאט, פראפעסאר פון דער
האוואארד־אוניווערזיטעט, דער שטארקסטער
קעמפער פאר די פרעמדע אייגווארנדערער אין
די פעראייניגטע שטאטען זאגט זיך ארויס, אז
ס'איז פארהאן א גרונד צו האפען אן ערווא־
סטען. אז נאכדעם ווי ס'וועט זיך ענדיגן די יעצ־
טיגע שרעקליכע מלחמה אין אייראפא, וועלען
די יודען בעקומען גלייכע רעכט מיט אלע אנ־
דערע בירגער אין די לענדער ווא זיי וואוינען.
אן אז די פאראורטיילען פון די מעלקער אין
אייראפא בנוגע די יודען וועלען פערקלענערט
ווערען, וויל מען וועט נעהמען אין אכט די
נעוויסער פאס גאנץ בערעכטיגט.

ס'איז אן אויספעהויבען מיט דעם ליפט איז
ניין פערוואונדעטער סאלדאט עפעס בעזונדערס
־וואספען זיך אלעמען אין די אויגען. דאס איז
ווען א יונגער, דאריינקער, קלייניגעוויקסיגער,
־דעקליך בלאסער יוד, א פראסטער מענש. אלע
־רוואונדעטע זענען אויך געווען בלאס, נאר
ער האט געהאט עפעס א מאדנע בלאסקייט,
־לכע ס'איז צו זעהן ביי אויסגעמאגערטע
־ויט־ארימע, אדער געפעהרליך־קראנקע מענשען.
ר איז געגאנגען אליין, שוואך שלעפענדיג די
ס, און האט, פונקט אזוי ווי אלע זיך איינגע־
־גען אין א קוש געטהון דעם גלח אין דער
־אדר.

פערוואונדעט איז ער געווען, ווייוס־אויס,
דער האנד, ווועלכע ער האט געטראגן פונאנדער־
־ספרייט: א טייל פינגער איז ביי איהם געווען
־רומגעווויקעלט, און די אנדערע, גזעזנדסטע, זע־
־ען געווען בעדעקט מיט א שאלעכץ פון שמוץ
־ן בלוט, נאר אויפ־ן שינעל אויפ־ן פלייצע האט
־עווען א זעהר גרויסער טונקעל־ברוינער
־פלעק, וואס האט פערנומען א האלבע פלוי־
־ן אן צווישיען דער ווייכער שטאף פון שינעל
־ די זייטען איז דער דאזיגער פלעק געשטא־
־ ווי אנגעקראכמאלעס. נישט צו בויגען
־.

דער סאלדאט האט זיך אבער געווארפען
־ן די אויגען נישט מיט דעם דאזיגען פלעק,
־ מיט זיין בלאסקייט, מאגערקייט און ניט־
־הקעווודיגקייט. ער האט אויסגעזעהן עפעס
־דערש צושראקען, ווי ער וואלט נישט וויסען:
־ מוזט ער אזוי ווי מ'דארף און צי איז ער גע־
־נען אהין, וואו מ'דארף אנדערע פערוואונדעטע
־ישט יודען. האבען אזא אויסדריק נישט געהאט:
־ זענען צומישט געווארען, נאר זיי האבען זיך
־ישט געשראקען, און אין סהיר זענען זיי אריין
־ויסט.

אין דאן האב איך דערמאנט אן דעם, וואס

וואס הייסט פארואס? צי דען מאכט דער
־אן חוזק פון מיר? וואס הייסט? צי דען האב
־יך נישט קיין צווייי זיהן אויף דער מלחמה?
־אן צי דען ווען מען מיך נישט בקר זיין, ווען
־יך וועל שטארבען, אין דער דאזיגער ערד?
־אה־אה! ביי הימם ליאזנער איז א יונגערער
־ען איינער אוועק אלס פרייוויליגער אין דער
־חמה, ער איז גרהרגיט געווארען. וו־ אזוי־
־ען קען מיר אדער הייס־ן ארויפגהן אויפ־ן
־ויאנק? דאס אויף דער דאזיגער ערד זאלען
־הה זיצען די דייטשען? אוי, דער פאן רעדט
־ן ריכטיג, נישט ריכטיג! נא־א שלעפ זיך
־ו פגירה איינע! וויא־א!

ער האט מיט כעס א שמיץ געטהאן די
־קעמפ, לאנג געשאקעלט מיט־ן קאפ און גע־
־רמס מיט זיך אליין.

און אויפ־ן וועג, איבער די טיעפע ליימיגע
־אמעס האבען זיך צעצויגען און געצויגען
־חתות מענשען פון די פערלאזטע שטעדט און
־טעלטען.

כ. ל.

יודען אין גאליציען.

דער „וואראשאווסקי דנעווניק" ברענגט פאל־
גענדע טעלעגראמע פון פעטראגראד:

אין די רעגירונגס־קרייזען רעדט מען וע־
גען פראיעקט, צו ליקווידירען תיכף אין גאלי־
ציען דאס ערד־אייגענטום פון יודען.

אונזער לאגע אין פוילען.

די דעפוטאטען אין גאסודארסטוועניע־דומא
פריעדמאן און באמאס האבען צוגעשטעלט דעם
פראזיעניגדען פונ־ם מיניסטארען־ראט גראף־
מ י ק י ן און דעם אויסרן־מיניסטער ס א ז א נ אוו
ספעציעלע „זאמיסקעס". וועלכע שטעלען־פאר
די עזונדערס־פרויעריגע לאגע פון די יודען
„אויף־ן וויכטעל־קריעגס־פלאץ".

סאזאנאוו האט אויסגעהערט מיט גרויס אינ־
טערעס און לעבהאפטען אנטייל די דעמיסטאטען.
וועלכע האבען איהם בעקאנט געמאכט מיט דער
פרויעריגער לאגע פון די יודען אין פוילען און
האט צוגעזאגט זיין מיטהילף אין פערלייכטערן
דעם שיקזאל פון די יודען.

דעם פרעמיער־מיניסטער גראפ־מיקין האט
אבער דעמזעלבען טאג בעזוכט בלויז דער דעפר
טאט פרידמאן, וועלכער האט פארגעשטעלט דעם
פרעמיער־מיניסטער א בעריכט־זאפיסקע וועגען
דער זעלבער פראגע.

וואס ערווארטעט אונז נאך דער מלחמה?

די מלחמה, וועלכע דויערט שוין אכט חדשים, האט אין פערלויף פון דער צייט גע־בראכט מיט זיך די מורא׳דיגסטע קאטאסטראפע פאר׳ן יודישען פאלק, וועלכע עס האט ווען־עס־איז איבערגעלעבט.

דען אויב כמעט אלע פעלקער ליידען אונ־טער דער איצטיגער מלחמה, שיינט פאר זיי דאך ערגעץ א שטערען, — א האפנונג אויף נאך דער מלחמה: עס וועט שטיל ווערען, די לאגע וועט זיך ענדערען, זיי וועלען „שניידען מיט געזאנג דאס, וואס זיי האבען מיט טרעהרען גע־זייהט". אבער מיר, יודען, האבען, ווי עס זעהט אויס, קיין אויסזיכט אויף בעסערס, אויב ניט אויף ערגערס. און די מורא׳דיגע קללה פון דער מלחמה האט מיט זיך געבראכט אויפ׳ן טאגעס־ארדנונג זעהר הארבע פראגען פאר אונז יודען: ערשטענס, וואס טהוען מיר, כדי צו לינדערען די גרויסע נויט, וואס הערשט אין די היימען פון די אומגליקליכע יודישע פאמיליעס, וואס ליידען פון דער מלחמה? און צווייטענס: וואס ערוואר־טעט אונז, יודען, נאך דער מלחמה? צי האבען מיר א האפנונג, אז ערגעץ־וואו וועלען מיר זיך קענען געפינען און א וויילע פערגעסען די גרוי־סע ליידען, וואס מיר שטעהען אויס, צי ניט? וועט דער סוף פון דער מלחמה ברענגען אויך פאר אונז א אברוה פון די שרעקליכע אומגלי־קען, פערפאלגונגען און בעליידיגונגען — אדער ניט? —

די ערשטע פראגע — צו לינדערען ווי ווייט מעגליך די גרויסע נויט, וואס הערשט איצט, איז נאך טיילווייז צו פערענטפערען: אין אלע לענדער, וואו יודען געפינען זיך, שטרענ־גען זיי אן אלע זייערע כחות און זאמלען געלד וויפיעל עס־איז נאר מעגליך, און דערמיט העלפט מען חאטש וויפיעל־ניט־איז די אומגליקליכע.

וואס קענען מיר אבער פארנעהמען, כדי צו פערענטפערען די גרויסע קומענדע פראגע: אונזער אלגעמיינע לאגע נאך דער מלחמה?

לאמיר זיך פארשטעלען אויף א וויילע, אז די מלחמה איז געענדיגט, — וואו זאלען מיר זיך דאן ווענדען? וואו זאלען מיר זיך דאן לאזען? צו דייטשלאנד? צו רוסלאנד? אין פוי־לען? אדער ערגעץ אנדערש? —

דייטשלאנד, ווייסען מיר, אז אויב דארט איז ניטא קיין געאגראפישער תחום, איז דארט אבער דא א גענוג העסליכער געזעלשאפטליכער תחום. מיר ווייסען, אז אין די גוטע צייטען, קענען קיין יודען ניט אריייקומען אין דער „שעהנע־רער געזעלשאפט", קיין יוד קען ניט זיין קיין מיטגליעד אין בעשטימטע סטודענטישע קאר־פאראציעס, סאר ניט פערנעהמען קיין אמט אין ציוויל־דיענסט, סיידען שמד׳ן זיך, קען ניט פערנהמען קיין העכערע דיענסט אין דער ארמעע אדער פלאט א. ז. וו. און אז זי אונ־טערדריקט די שוין געדריקטע פעלקער אויפ׳ן פיינעם אופן, איז אונז בעקאנט פון דעם ווי אזוי זי בעהאנדעלט די פאליאקען, ווי זי בע־ציהט זיך צו די שלעזוויג־האלסטיינער, און די בעסטע בעווייזען האט זי אונז געגעבען אין דער לעצטער צייט. די לעצטע פערהאנדלונגען אין דייטשען רייכסטאג האבען אונז פאלשטענ־דיג קלאהר געמאכט די לאגע, אז עס איז גע־קומען א פארשלאג וועגען אראבנעהמען די אויסנאהמס־געזעצען פאר אונטערדריקטע שטא־מען, איז ער פאלשטענדיג פערווארפען געוואר־רען. אלזא, ערווארטען וואס פון דייטשלאנד, איז ניטא.

רוסלאנד — דאס איז שוין פאר אונז צו־גוט בעקאנט. נאך אלע די צוזאגונגען וועגען פערבעסערען די יודישע לאגע, ווערט זי וואס א טאג אלץ ערגער. אלע מעגליכע רעפרעסיעס ווערען אנגעווענדעט, ווי אין די בעסטע פאג־ראם־צייטען. און דאן איז שוין כמעט איבעריג צו זאגען, אז צו ערווארטען פון רוסלאנד הילף פאר אונז — איז לעכערליך.

און וועגען פוילען — דא שטעלען זיך די האהר קאפויר. דארט, וואו די רציחות זענען אזוי גרוילהאפט, וואו דער האס איז אזוי גיפ־טיג, וואו די פערפאלגונגען אזוי בלוטדורשטיג: דארט, וואו דער לעצטער פונק מענשליכקייט איז כמעט ווי אויסגעלאשען געווארען — דארט זאלען מיר א מקום מנוחה געפינען?

אין פוילען זענען אין די לעצטע חדשים צושאסען און אויסגעהאנגען געווארען טויזענ־דער אונשולדיגע יודען, ווי פון רוסישען מילי־טער אזוי אויך פון די דייטשען, דורך די גע־מיינע פוילישע מסירות, אז יודען זענען שפיא־נען. ס׳איז שוין גענוג, אז רוסישע גלחים הא־בען געמוזט אבנעהמען יודען פון די תליות.

דארט וואו פריהער האט געהערשט באיקאט און איצטער — די שענדליכסטע בעליידיגענדע פערפאלגונג און פייניגונג, — וועט געוויס נאך דער מלחמה זיין פיעל ערגער, פיעל שטארקער וועט זיך ריכטען אנטקעגען אונז די בלינדע פאנאטישע שנאה.

אלזא, וואוהין זאלען זיך די גרויסע מאסען יודען ווענדען נאך דער מלחמה? וואו זאלען זיך די מיעדע יודישע פערפאלגטע מאסען אהינטאהן?

די דאזיגע גרויסע פראגע, וועלכע עגבערט דעם מח ביי יעדען דענקענדען יודען, פערלאנגט איינמאל פאר אלע מאל אנ׳ענטפער, א ענדגילטיגע תשובה.

דענקט, יודען, וועגען אייער גרויסער פראג־גע. דענקט און זעהט, אז די גאנצע וועלט זאל זיך פאראינטערעסירען מיט אייער פראגע. לאזט עס ארויס אין דער גרויסער וועלט־פרעסע אז זאל די וועלט־פרעסע זאגען איהר ווארט, אפשר וועט זיך א אבקלאנג געפינען.

ס. ב.

ל׳ אנדרעיעוו וועגען יודישע סאלדאטען

אין א רוסישער צייטונג איז אבגעדרוקט פאלגענדער אינטרעסאנטער ארטיקעל פון בע־ריהמטען רוסישען שריפטשטעלער לעאניד אנדרעיעוו.

„פאר מיינע אויגען שטעלט זיך אפט אנ׳אר־מעטיג און אומרוהיג בילד.

דאס איז געווען אין פעטראגראד, אויף די טרעפ פון גרויסען נייעם הויז, וואו אין איינע פון די דירות איז איינגעארדענט א פריוואטער לאזארעט, ווען איך בין אריין אין שווייצער־צימער, כדי דורכצוגעהן צו א בעקאנטען, איז ער געווען פול מיט נאר־וואס אנגעקומענע פער־וואונדעטע, און ביי דער שפיגעל־טהיר איז גע־שטאנען א המון נייגיעריגע. דאס דאזיגע הויז איז רייך, ניי, און די ליפט אויף וועלכער מען האט אויפגעהויבען די פערוואונדעטע, האט מען זארגליך בעצויגען מיט א לייוואנד.

אויבען האבען די פערוואונדעטע פריינדליך בעגעגענט עפעס א גלח און א מענש אין א ווייסען חאלאט: און די פערוואונדעטע, א קרע טהוענדיג די האנד ביי׳ם גלח, קענטיג, צומישע ווערענדיג פון צו העלען ליכט און פראכט, זענען נישט דרייסט און שווייגענדיג, אריינגעגאנגען אין דער אפענער טהיר פון לאזארעט, קיין שווער פערוואונדעטע, אויף טראג־בעטלעך, איז נישט געווען, אלע זענען נעגאנגען אויף זייערע פיס.

אין איינער פון די לעצטע פארטיעס, וועל־

אויפ׳ן וועג.

(פוילישע רייזע־איינדריקען).

א גרויער, משופ׳דיגער וועג בעדעקט מיט קופעס שניי. טיעפע ליימיגע בלאטעס, וואס קאנען זיך אפילו זומער ניט דערטריקענען. אויפ׳ן וועג שלעפען זיך פוס־געהער — זקנים, קינדער און ווייבער. א קאלטער, פייכטער ווינד יאגט און שטורמט און קריכט טיעף אין די ביי־נער אריין. א בלינד האלב גע׳פגר׳ט פערדעל הויבט קוים די פיס און שלעפט זיך.

— דער רוח וויל איהם גארנישט נעהמען!

— ברומט דער אלטער בעל־עגלה און ציטערט אינגאנצען פון קעלט.

— וועמען?

— וועמען? די שקאפע מיינע. א פגירה אויף איהר. איז געווען א רעקוויזיציע — האט מען איהר נישט גענומען. זענען געקומען די דייטשען — האט מען איהר נישט גענומען. זע־נען דערנאך געקומען אונזערע — האט מען איהר וויעדער ניט גענומען. אפילו דער מלאך־המות אליין וויל איהר נישט נעהמען. נא־א! וויא־א!

דער בעל־עגלה, ווי עס האט אויסגעזעהען, האט זיך געוואלט אביסעל דאס הארץ אויסרע־דען. יעדע מינוט האט ער זיך אומגעקעהרט צו מיר, געעפענט דאס מויל און אנגעהויבען מכלו־מרש׳ט הוסטען. ער האט א פנים געוואלט דער־געהן פריהער ווער איך בין: א רוסישער פריץ, אדער א היימישער, א יוד הייסט עס. ענדליך האט ער זיך א כח אנגעטהון און א פרעג גע־טהון מן־הצד.

— צוליעב וואס, אייגענטליך, פאהרט עס דער פאן אין אזא פאגאדע? עסקים? וואסערע עסקים קאן מען היינט מאכען, מ׳שטיינס געזאגט? אח־אח־אח! איהר זעהט ווי די מענשען לויפען. אנ׳אמת, ער יציאת־ מצרים. ווי איך בין א יוד!

— פון וואנען? מען לויפט. א טייל לוי־פען אויס שרעק, אנדערע לויפען, ווייל דאס מזל יאגט זיי.

ער האט א מינוט געשוויגען, אונטערגע־שמיסען זיין שקאפע און, נאכאמאל אויפמערק־זאם א קוק טהוענדיג אויף מיר האט ער אנגע־הויבען רעדען שטיל, הגם קיינער האט אונז נישט געקענט אונטערהערען:

— צוויי טויזענד פאמיליעס. דער פאן ווייסט, דאס איז ניט קיין קליינינגקייט. זיך צו־נויפגעקליבען און פערלאזען די שטאדט, איבער־לאזענדיג ווער א קראם, ווער א שטוב, ווער א בעל־הבתישקייט און ווער זיינע לעצטע ביסעל בעבעכעס. אח־אח־אח! ווי אזוי זענען זיי ארויס? וואוהין זענען זיי אוועק? און איך ווייס? גאט ווייס. דער גביר ר׳ חיים ליאזנער, וועלכער איז קיינמאל צו־פוס נישט געגאנגען, האט זיך געשלעפט מיט׳ן המון מיט די קינדער אויף די הענד. וואס רייכקייט? איצט זענען אלע גלייך. אח־אח־אח! דער אייבערשטער האט אונז אלעמען גלייך געמאכט: מיך, דעם בעל־עגלה און ר׳ חיים ליאזנער. נא־א! וויא־א! א פגירה זאל דיך נעהמען, וויא־א!

ער האט א סמאטשקע געטהון מיט די לי־פען. א ציה געטהון די לייצעס און ווידער גע־רעדט:

— געזעסען זיך שטיל אויף זייערע ערטער. ווער עס האט געהאנדעלט, ווער עס האט זיך פערנומען מיט א מלאכה. מענשען ווי מענשען.

און אט האסטו דיר: ר׳ חיים ליאזנער איז רייך ווי ראטשילד. ער פערמאגט אודאי, ווי מען זאגט, א פינף טויזענד רובל געלד, א חרץ א נייע הויז — איז אט דער דאזיגער חיים ליאז־נער האט איצט מעהר נישט דעם קאפ וואו אנ׳דערצולעגען און קומט אב מיט טרוקען ברויט.

— וואס האט איהר אלץ אזא עגמת־נפש פון אייער ליאזנער׳ן — פרעג איך איהם — פאר האן דאך מסתמא אזעלכע, וואס זענען אין אנ׳ערגערען מעמד.

— אח־אח־אח, א ווערטעלע אויסצורעדען חיים ליאזנער! דאס איז דאך געווען דער ער־שטער מענש! אזוי איז עס, אח־אח־אח, פריהער איז ער געווען דער ערשטער, און איצט אין איז שורה מיט די לעצטע.

דער אלטער האט זיך פערטראכט, געטא־קעלט עפעס מיט׳ן קאפ, און אין מיטען האט ער זיך ווי דערמאהנט:

— זאגט־זשע מיר פאן, האבען מיר טרין ארויסגעטריבען דעם דייטש פון קאליש? נעכטען איז אין אונזער בית־המדרש געווען א גרויסע התלהבות. מ׳האט געשמועסט, דאס אונזערע האבען שוין אינגאנצען אבגעטריבען דעם דייטש פון יענער זייט ווייכסעל.

— פארוואס, אייגענטליך, אינטערעסירט דאס אייך אזוי?

Jüdische Volkszeitung № 82 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאַרן טעקסט 25 אוירעס א שורה מעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, מיטוואך ט׳ ניסן תרע״ה (24. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דער קריעג אין לופטען.

דער יובעל אין רוסלאנד. — די לאגע אין גאליציען.

די עראבערונג פון פשעמישל.

ווין, 23. מערץ. (אפיציעל). נאך פיער מיט א האלב מאנאטען בעלאגערונג איז די פעסטונג פשעמישל מיט עהרע פשעמישל געפאלען דעם 22. מערץ.

נאכדעם ווי פראויאנט־רעזערוון האבען נאך אין מיטען פון דיזען מאנאט אנגעהויבען ווערען קנאפער, האט דער גענעראל קומאנדע קומאנדע בעשלאסען פארצונעהמען דעם לעצטען אנגריף. אין דעם 19 איז עמאכט געווארען דיזער אויס־פאל וועלכער האט געדויערט 7 שעה. ער איז אבער זיך אנגעשטויסען אויף שטארקע מינדליכע קרעפטען. מיר זעהען געצוואונגען צו ציהען זיך צוריק אין פעסטונג־ליניע.

אין אזוי־ווי נאך דעם 19־טען איז נאר געווען א מעגליכקייט נאך אויסצוהאלטען קנאפע 3 טעג, האט דער קאמענדאנט בעקומען אנ׳אר־דער אז ער זאל פערניכטען דעם קריעגסמאטע־ריאל און איבערגעבען די פעסטונג צום פיינד.

ליים ווי פליהער פון דער פעסטונג טיילען מיט, איז ווידקיך געלונגען צו פערניכטען די מאשינען מיט די קאנאנען. אמוניציע א. ד. ג.

א יובעל אין רוסלאנד.

פעטראגראד, 23. מערץ. די פאטריאטישע אומאנסטראציעס צוליעב דעם פאל פון פרשע־מיסל האבען געדויערט ביז שפעט אין דער נאכט. אין אלע קירכען ווערען אבגעהאלטען נאכמיטאגס דיענסטען, אין גרויסע סראצעסיאנען בעוועגען זיך מיט נאציאנאל־געזאנגען טראגען־דיג די בילדער פון׳ם קייזער ניקאלי איבער די הויפט־גאסען.

בעזונדערס האט זיך געפרעהט די בעפעל־קערונג אין מאסקווא. נאך א גאטעסדינסט אין קרעמעל, איז א המון אויסגעוואקסענע פאלק אין דער נעגנראלגע־בעטאריס פלאץ און האט בעיובעלט פון שכחה.

דער קאמפף אין לופטען.

פאריז, 23. מערץ (אפיציעל). די פראנצויזישע פליהער האבען מיט גוטע רעזולטאטען געענטפערט אויף די דייטשע אנגריפען איבער פאריז. אין בעלגיען איז אין זונטאגדיגען טאג געווארפען געווארען 20 באמבעס איבערן פליה־פלאץ אין אייזענבאהן אין ליכטענפעלד און אין עסטען. 10 באמבעס זענען געווארפען געווא־רען איבערן וואקזאל אין מערקען (רהיין־פרא־וינץ).

אין שאמפאן איז געווארפען געווארען 500 גראנאטען איבער א דייטשען באלאן. 6 באמ־בעס איז געווארפען געווארען איבערן וואקזאל אין קערניי און די קאזארמעס אין מילהיים זע־נען באמבאר ירט געווארען פון אונזערע פלי־הער.

א נייער צעפעלין־אנגריף אויף פאריז.

פאריז, 23. מערץ. נעכטען האלב צעהן א דייטער אין אוועגד איז די בעפעלקערונג ווידער אלארמירט געווארען צוליעב א צעפעלין־אנגריף. דאס מיכט אין גאנץ פאריז איז גלייך פערלאשען געווארען און עס האט געהערשט א פאל־שטענדיגע פינסטערקייט. טויזענדער מענשען האבען זיך צוזאמעלט אויף די גאסען און פלע־צער, כדי צו בעאבאכטען דעם אנגריף. איבע־ראל איז אבער גרויסע רוהיגע. די צעפעלינען האבען זיך נית צו בעווייזען.

די רעדע פון עדוארד גרעי.

די לעצטע טעג האט דער ענגלישער מיני־סטער עדוארד גרעי, געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט צווישען אנדערע גענאזט פאלגענדעס:

דער צוועק פון די פעראיינטע שטאטען איז צו בעשרייבען אויראפא אזוי, אז יעדע נאציאן זאל האבען איהר אייגענעם אונאבהענגיגען לעבען און אייגענע רעגירונג־מאכטען. זייער נאציא־נאלע ענטוויקלונג זאל פארקומען פאלשטענדיג פרייי. וואס פאר לעבעדער דאס זאלען נית זיין — גרויסע אדער קלייגע.

א הויפטבעדינג אין פרידענשליסען זאל זיין: די אונאבהענגיקייט פון בעלגיען. איהר פרייהיר נאציאנאלער לעבען. איהר בעזיצען די אייגענע טעריטאריום.

דער ארעסט פאר שפיאנעריי.

אין דער לעצטער צייט האבען זיך אין רוס־לאנד געווען פערשפרייט קלאנגען וועגען ארעס־טען פון זשאנדארמען און פאליצייליים. וועלי־כע ווערען בעשולדיגט אין שפיאנעריי.

איצט ווערען בעשטעטיגט די דאזיגע קלאנ־גען, אז עס זענען ווירקליך ארעסטירט געווא־רען געווענע זשאנדארמסקע פאלקאוניקעס אין אירך פון דעפארטאמענט־פאליציי. צוויי־שען וועלכע עס געפינט זיך אויך דער בעקאנטער מעסאידאוו און דער גיווענענער קישענעווער פראקוראר. זיי זענען געשטאנען אין פערבין־דונג מיט דעם דייטשען גענעראל־שטאב.

דער וויטעבסקער רב — אטערק

ווי בעקאנט האט די רוסישע רעגירונג גע־נומען ארויסשיקען אין די ווייטע רוסישע גו־בערניעס אלע אונטערטאנען פון די פיינדליכע מלוכות.

צווישען די דאזיגע „קאנדידאטען“ איז ארויסגעשיקט צו ווערען געפינט זיך אויך דער וויטעבסקער רב ר׳ מרדכי בער הורוויץ ווילכער זיצט שוין אין ווייטבסק 30 יאהר אויפן בימא הרבנות.

ר׳ מרדכי בער׳ס צווי זיהן האט שוין כיט א פאר חדשים צוריק מערשיקט אלע פערקוישע אונטערטאנעו קיין ריאזאן.

מערקווירדיג איז, וואס די ווישעבסקער קהלה האט גאר ניט געוואוסט אז איהר גייסט־ער בער פארשטעהער איז א טערקישער בירגער. דער רב האט דערלאנגט אנ׳אלערהעכסטע בקשה וועגען נאטוראליזאציע אין רוסלאנד.

די פארשטעהער פון דער ווייטעבסקער קהלה האבען אוך געמוזלט ביי דער אדמיניסטראציע אביקרצולאזען זייער רב דערווייל אין זיין הייסאט.

פאר די נויט־ליידענדע.

די רעדאקציע האט ערהאלטען פאר דעם הילפס־קאמיטעט:

6	קראנען	פון	א פאטער אין זוהן.
5	„	„	ה׳ ל. ראשטשטיין.
5	„	„	א. נאשקין.
5	„	„	מנשה בראגינסקי.
5	„	„	א. הערינג.
2	„	„	ל. פעדרשטיין.
10	„	„	סעקונדע.
5	„	„	ווייננארטען.

בסך־הכל 43 קראנען און מיט די פריהערדיגע 101 קראנען זין 5 אוירעס.

קאפענהאגענער ביורא

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (וועסטער־גאדע 1) טיילט מיט, אז דורך דער פערמיטלונג פון ביורא קאן מען אריבערשיקען געלד קיין ארץ־ישראל.

געלדער פאר דעם „הילפס־קאמיטעט“ זענען אנגענומען:
L. Motzkin, Vestergade 1;
J. Nachemscha, Tordenskjoldgade 1
אדער אין דער צענטראל־שטעלע:
Prof. D. Simonsen, Skindergade 28.
ווי אוך אין דער עקספעדיציע פון דער „יודישער פאלקסצייטונג“.

אלע אונזערע גוטע פרייגד, וועלכע האבען אונז געווייזען זייער פרייגדליכע אויפמערקזאמקייט צו אונזער טאטערס קאנפערמאציאנס־טאג, ד. 14־טען מערץ ברענגען מיר דא אונזער הערצליכען דאנק

יעקב לעווינסאן און פרוי.

שפארט געלד פסח'דיגע

— און קויפט אייערע — קאלאניאל־פראדוקטען

Th. KOHN. St.-Kanikestræde 3, Tlf Byen 752 u.

דער איינציגער לאגער פון פסחדיגען צוקער צו 30 אוירעס אפונט. עכטער פאלעסטיגע וויין „כרמל" 150 פר' פלאש.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

רוסישע פיש, היענער

און פסח'דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו בעקומען ביי לעווין.

...stræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

א האנדנייערין

צו מיליטער־קאפעס בעקומט גלייך א פלאץ גוטע בעדינגונגען. סאלאמאן, קלערקעגאזע 4־טע זאל.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

אטיכטיגער שניידער־געזעל

צו מיליטער און צו לאגער־ארבייט קען בעקומען גלייך ארבייט.

M. Braginsky, Nicolajgade 21, I

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

ET PAR SILKE FLOR

זאקען שווארצע, אדער ברוינע ווערט צו פאר 1 קר' מיט מארקען. נאר בענוצונג פראבען. שרייב באלד צו קאפענהאגענער נופאקטור אימפארט

Larsbjørnstræde 16 København K.

ח. פארבעראוו'ס

ערשט־קלאסיגע שניידערי

Fælledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערך ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

„MEDOVA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smør Co.

Købmagergade 27

עפשטיינ'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף פסח ווערט שוין אנגענומען פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Fotografi-atelier „Standard"

58 Østergade 58

12 st. Empire 2 Kr.

כשר פענסיאנאט כשר

נעהמט אן מיטאג־אבאנענטען און גאנץ קעסט. אויך אבאנענטען אויף פסח אין א בעסערער יודישער פאמיליע. ערשט־קלאסיגע קיך.

R. DANZIGER, Prinsesegade 26

Torvegade עק

גיט ניט קיין

וואכער־פראצענט

פאר וואס גיט איהר 8 און 10 פראצענט ווען איהר קענט בעקומען די העכסטע הלואות פאר אלע זאכען צווישען הימעל און ערד מיט קליינע פראצענטען.

פאר אלע גוטע משכנות 3, אסיסטענט־הויז צעטלען 5 און לאטעריע־צעטלען 6 אוירעס פון קראנע־. מוינטערגאדע 8, 1 זאל.

געדענקט די גרינע שילדען

Barnevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognsfabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

כשר לפסח

אלע זארטען טארטען און פערשיעדענע צוקער־געבעקס קענט איהר נאר בעקומען ביי דעם יודישען בעקער פארטאוו

Hauserplads 28 Tlf. Byen 532 v

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען צו יעדער צייט.

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו' סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

זונטאג, דעם 28־טען מערץ אום 4 א זייגער נאכמיטאג,

פעראנשטאלטעט דער

„אונטערשטיצונגס־פעראיין"

א וואהלטעטיגע נאכמיטאגס-טהע

אין „קווינדעליג לעזע־האל", גאמעלמיינט 1.

די איינאהמע געהט פאר וואהלטעטיגע צוועקען. בילעטען צו 2—1 קר. און 50 אוירעס איז צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון אונזער צייטונג.

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנושעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

Klicheer. Köbenhavns Klichefabrik VIMMELSKAFTET 43. TLF. 8528.

אפרוי, וואס קען גוט קאכען

יודישעס עסען. קריגט גוט־בעצאהלענדע בעשעפטיגונג פאר איינינגע שעה טעגליך.

Vintz, Nørrevoldgade 10, 1. ביי

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא-ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassecycld	— 75 Øre

מיר גראטולריען זעהר הערצליך פר' בתיה באראקס און ה' מאיר סקאראפסקי צו זייער פערלאבונג.

בוק'ס ענגלישע ווערקשטעלע

RECORD-FILM

Lille Strandvej's Sidevej 4,

HELLERUP.

זוכט א שותף ארוסישען קאפיטאליסט צו א פילם־געשעפט.

אויסגעצייכענטע אפזעצונגס מעגליכקייטען פאר רוסלאנד און ענגלאנד.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

מעדיצינאל־וואהרען

פאר רוסלאנד

H. OBEL, Ehlersvej 12, Hellerup.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

אין מאנכע יודישע „פאליטישע" קרייזען הערשט די נייגונג אריפצווואַרפען די גאנצע שולד אין פעראַנטוואַרטליכקייט פאר אלע מערדעריין אויף די פאליאקען.

א שטיקעל אמת איז דערין יא פאראן.

די פאליאקען האבען מעהרערע מאל געמוסרט אויף יודען צום רוסישען מיליטער. זיי האבען פערשפרייט קלאנגען אז די יודען דינענען דער דייטשער רעגירונג אלס שפיאנען. אין די מאגדאמען אויף יודען האבען זיי אויך געגנומען א האנד. איבעראל וואו רוסיש מיליטער איז פערבייגעגאנגען זיינען פאליאקען זיי אנטקעגען גלאפען מיט פארטיגע אדרעסען פון יונגע יודישע פרויען און מיידלאך.

די זעלבע פאליאקען האבען שפעטער, אויף דעם זעלבען אויפן געווינען חן אין די אויגען פון דעם דייטשען מיליטער, אבער אין ערמאלו.

די נייגונג אבער צו וואַרפען די גאנצע שולד אויף די פאליאקען איז ניט נאר פאליטיש אונקלוג, נאר אויך ניט ריכטיג.

א קאנפערענץ פון ענגליש-אמעריקאנישע באנקירען.

אין ניו־יארק וועט אין גיכען צוזאַמענקומען א קאנפערענץ פון אמעריקאנישע באנקירען צו רעאליזירען די רוסישע הלואה. א חוץ דעם וועט אויך דער קאנפערענץ אלזיך בעסער בעראטען ווערען די פראגע ווי צו פערשטארקען דעם רוסישען עקספארט קיין אמעריקא, ענגלאנד, פראנקרייך, יאפאן און די סקאנדינאווישע לענדער. ס׳ווערען אנגענעמען אופנים ווי אזוי צו פערווירקליכען דעם דאזיגען פראיעקט. כדי פראקטיש צו פערווירקליכען די אויפגאבען פון דער קאנפערענץ איז בעשלאסען געווארען צוזאמענצוברענגען אנטיילצונעמען אין איהר די בריטיש קרייזען פון די פאבריקאנטען און עקספארטערען פון רוסלאנד, אמעריקא און ענגלאנד. ווי אויך עפענען אין פעטראגראד א רוסיש־אמעריקאנישען באנק.

די קאנפערענץ וועט צוזאמענקומען אויף דער איניציאטיוו פון ניו־יארקער פראיניטען באנק. („ניו־יארק אסאסיאיישעד בעוק.")

— טובארג!

— גאמלע קארלסבערג!

— פאדטער, סקאטעפרי, פילזנער, מאלץ־אויל!

דער עולם האט זיך צוהיצט, אריין אין אמבאר און מען האט געגעסען און געטרונקען ווי ניט ווי פראקטישע. עס איז שוין געווען א אמת׳ער וויכלו ... מען האט געקנאקט ווי די דיסעריקען.

יע, יע, געגעסען האבען מיר אהן א חשבון, זילם אהיר אבער וויסען וויפיעל מיר האבען בעצאהלט? פרעגט שוין גאר ניט, עס איז געגנג פראגען, אז ניט וואלט דער עולם איהם צוריקגען ווי א העריגג.

י. מ. אנשעלאוויץ.

פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען.

„יודישע גזעזלשאפט".

מיר טיילען מיט אלע אונזערע מיטגלידער און אבאנענטען, אז צוליעב פערשיעדענע טעכנישע שווערייקייטען האבען מיר בעשלאסען דעם יודישען טהייל פון דער „יודישער גזעזלשאפט" פארלויפיג אבצושטעלען; אלע בעשלוסען און מיטטיילונגען פון צענטראל־ביוראַ, קאמיסיאנען וועלען מיר בעקאנטמאכען דורך די „יודישע פאלקס צייטונג".

דער דענישער טהייל ערשיינט רעגעלמעסיג ווי פריהער.

גענעראל פערזאמלונג.

די גענעראל־פערזאמלונג פון דער „פעראייניגונג" וועט פארקומען זונטאג דעם 18. אפריל 4 א זייגער נאכמיטאג אין „האנדווערקערס" לאקאל קראנפרינסענסנאדע 7. דער טאגעס־אר־דענונג וועט גמאלדען ווערען דורך אנאנסע אין דער „יודישער פאלקס־צייטונג" מיט אכט טאג פאראוס.

פארשלאגען, וועלכע די מיטגלידער ווילען עס זאלען בעהאנדעלט ווערען מוזען אריינגעשיקט ווערען ביז 3. ב. שפעכטענס אכט טאג פאר דער גענעראל־פערזאמלונג.

מיר מאכען אויפמערקזאם, אז די מיטגלידער וועלכע זיינען שולדיג פאר צוויי קוואַרטאלען קאנטיגענט פערלירען דורך דעם דאס רעכט צו בעטייליגען זיך אין דער גענעראל פערזאמלונג.

קאנטיגענט קען איינגעצאהלט ווערען אין 3. ב. יעדען אוונד פון האלב 9 ביז 10 און זונטאג פון 10—12 נאכמיטאג.

פאלקס־קיך.

דאס צענטראל־ביורא האט בעשלאסען, אז צוליעב די גרויסע אויסגאבען אויף פסח׳דיגע פראדוקטען זאלען די פאלקס־קיך־ס מיטאגעסן פארהעכערט ווערען ביז 50 אוירעס. די מיטאגען מוזען בעשטעלט ווערען מיט איין טאג פאראויס. די בעשטימונג גילט נור אויף די פסח טעג. די „סדרים" אוונדען וועלען געלייגט ווערען דורך ה׳ בערעזאווסקי (I. אוונד) און ה׳ קאנטאר בוימעל (II אוונד).

צו די „סדרים"־אוונדען זענען שוין אנגענומען אזוי פיעל מעלדונגען, אז עס קען מעהר קיין מעלדונגען נישט אנגענומען ווערען.

די היגע „חברה קדישא" האט געשאנקען 150 קראנען אויף די פאלקס־קיך. דאס צ. ב. דריקט אויס דערמיט איהר דאנק דער „הברה קדישא".

לייה־קאסע.

צוליעב די רעוויזיאן פון לייה־קאסע ווערט דער 1־טען אפריל קיינע הלוואות ניט ארויסגעגעבען ווערען, אלע אנזוכער מוזען אריינשיקען די „סקמא" שפעטסטענס מיטוואך אוונד דעם 24. מארטס.

אונטערשטיצונגס־קאסע.

דאס צ. ב. האט בעשלאסען, אז די אונטערשטיצונגען זאלען געגעבען ווערען דורך פראדוקטען, ווי אנווייזונגען אויף עסען־ווארג, קלייד־דער און אזוי ווייטער. די 1. קאמיסיאן איז געקומען אין פערבינדונג מיט געשעפטסלייט פון פערשיידענע שטאדט־טיילען, וואו די בעדערפטיגע קענען בעקומען די אלע פראדוקטען.

לויט די לעצטע בעריכטען פון דער אונטערשטיצונגס־קאסע, זיינען די אויסגאבען לעצטענס צוליעב יום טוב פיעל פערגרעסערט געווארען.

מיר וועלען זיך דאריבער צו דער יודישער גזעזלשאפט, אז זי זאל זיך ווי שטענדיג אפרופען און בייטראגען מיט וואס איינער קען מיט גלעק אדער פראדוקטען. — בייטראגען ווערען אנגענומען אין צ. ב. יעדען אוונד פון האלב 9 ביז 10.

דער שקל־טאג.

דער נעכטיגער „שקל־טאג", וואס איז איינגעארדענט געווארען פון דער „אגודת הציונים בדנמרק" אינ׳ם גרויסען זאל פון „הארמניען", האט זיך פערוואנדעלט אין א גראנדיעזע יודישנאציאנאל׳ע דעמאנסטראציע.

דער גרויסער זאל איז שוין געווען איבערפולט, ווען ה׳ נאחעמזאן האט ערקלערט די פערזאמלונג אלס געעפענט, און פארגעשלאגען ה׳ יעא מאצקין פערנעהמען דעם פלאץ פון פארזיצענדען.

דאס ערשטע וואָרט בעקומט ד״ר בערנשטיין.

אבשילדערענדיג אין א שעהנער פארם די ערנסטקייט פון דעם איצטיגען מאמענט אינ׳ם לעבען פון יודישען פאלק, אויפקלערענדיג די גרויסע בעדייטונג און וויכטיגקייט פון „שקל", האט זיך דער רעדנער בעזונדערס אבגעשטעלט אויף די פראגען פון יודישער פאליטיק און אר־גאניזאציאן.

אינטערעסאנט זענען געווען די היסטאריש זכרונות וועגען די גרויסע נאציאנאלע טרויעמען פונ׳ם בערהמען ענגלישען פאליטיקער ביקאנספילד. (דיזראעלי) וועלכער האט צווישען זיין שווערער מלוכה־ארבייט גענען צייט צו שרייבען דעם בעווסטסיין־ראמאן וועגען דעם משיח־השקר און זיין שטרעבונג אומקעהרען דאס פאלק צוריק קיין ארץ־ישראל. אין א פארם פון א ראמאן האט דער גרויסער מלוכה־מאן איבערגעגעבען זיינע געדאנקען וועגען יודען־בעפרייאונג.

— און ווען מאנטעפיורי, האט אמאל געפרעגט ביקאנספעלדען, וואס הערט זיך מכח דער יודען־בעפרייאונג? האט ער מיט טרויער געענטפערט „זי איז געבליבען ניט מעהר ווי א לעגענדע". שפעטער איז אבער געקומען ד״ר הערצעל און האט אויסגעשריען „אם תרצו אין זו אגדה!" ווילט נאר בעפרייט ווערען פון די יודישע בעפרייאונג וועט ניט זיין קיין לעגענדע נאר א ווירקליכקייט. און אלס צייכען פון „וועלען", פונ׳ם פאלקס רצון איז אנגענומען געווארען דער „שקל", וועלכער דעיענט גלייכצייטיג אלס ארגאניזאציאנס־מיטגל. קיינמאהל האט מען אזוי ניט געדארפט דעמאזיגען רצון ווי איצט.

פרייהער אדער שפעטער דארף פארקומען פרייעדענס קאנפערענץ, וואו ס׳וועלען גלעלעזען זען ווערען די רעכט פון פעלקער און נאציאנען אין ס׳איז נויטיג, אז דאס יודישע פאלק זאל צייגען זיין ווילען, און געבען די מעגליכקייט צו ארגאניזירען און צו פאדערען זייער טייל. איצט קען אפשר פון דער לעגענדע ווערען א ווירקליכקייט, און דערום פאדערען מיר פון אייך: גיעט דעם שקל, ווייזט, אז איהר ווילט פריי זיין און איהר ווילט פריי זיין אין איהר ווערט בעפרייט.

די רעדע, איז אויפגענומען געווארען מיט רוישענדע אפלאדיסמענטען.

נאך איהם בעקומט דאס וואָרט ה׳ גראסמאן, וועלכער האלט א בעגייסטערטע אגיטאציאנס־רעדע, שטעלט זיך בעזונדערס אב אויף דעם, וואס אויך די געווענע בעקעמפער פון דעם ציוניזם זענען געקומען צום שקל־טאג, ער האפט, אז ניט נאר כדי צו דיסקוטירען, נאר וויייל זיי פיהלען זיך אונרוהיג, עפעס עפענען זיי זיך וויי שולדיג און ווילען צוזאמען מיט׳ן כלל שאפען און בויען. דער רעדנער רופט זיי פערגעסען אן די סכסוכים און מחלוקות און מיטהעלפען אין דער בעפרייאונג פונ׳ם יודישען פאלק.

די רעדע וועָרט אויפגענומען פון פובליקום מיט גרויס בעגייסטערונג.

דער כלל פון ליכא כתובה דלא רמא בה תגרא — ס׳גיעט קיין שמחה. ביי וועלכער עס זאל קיין רייסענגיש ניט זיין, האט אפילו דאס מאל אויך געווייזען זיין ריכטיגקייט. די דיסקוסאנטען האבען זיך ערלויבט צופיעל. אבער א דאנק דער טאקטישער האלטונג און שטארקען רצון פונ׳ם פארזיצענדען ה׳ לעא מאצקין, וועלכער האט זיי אין דער רעכטער צייט אונטערבראכען און צוגענומען דעם וואָרט, איז די פערזאמלונג וויייטער דורכגעגאנגען גלענצענד.

די ה׳ה׳ קאציק אין קאנטאראוויטש האבען זיך געשטעלט אויף׳ן שטאנדט־פונקט פון פרינציפיעלען טעריטאריאליזם, האבען אבער עראקלערט, אז זיי זענען ניט מסכים מיט די וועגען און מעטאדען פונ׳ם ציוניזם.

אין א גלענצענדער רעדע האט ה׳ מאצקין געענטפערט די אפאנענטען.

ניט איצט איז די צייט אבשטעלען זיך אויף קליינליכקייטען און פרטים. וויכטיג איז, אז דאס גאנצע פאלק זאל פערשטעהען דעם היסטאריישען מאמענט און קיינער זאל ניט פעהלען, קיינער זאל ניט שטעהען אין א זייט.

דער שקל איז דער אויסדריק פונ׳ם נאציאנאלער קראפט, פון אונזער ארגאניזאציאן פון אונזער ווילען צו פרייהייט.

און דער וואס ערפיהלט ניט זיין חוב אין דעם שווערען מאמענט, וועט אפשר מוזען נעמען אויף זיך א טייל פון דער שווערע שולד, אז ער האט געשטערט די פערווירקליכונג פון אונזערע האפענונגען.

מיט רוישענדע אפלאדיסמענטען האט די פערזאמלונג בעדאנקט דעם רעדנער אין דער התקוה־געזאנג חאט נאך לאנג געהילכט אין זאל.

פארוואס שווייגט איהר?

שוין פיעל מאהל האט דער הילפס־קאמיטעט זיך געווענדעט צו אונז דורך דער יודישער פאלקס צייטונג מיט טיעפע אויפריכטיגע ווערטער אז מיר זאלען בעצאהלען אונזער חוב צו אונזערען פאלק, צו דעם העכסט־אומגליקליכען און טיעף־ליידענדען יודישען פאלק, — און איהר ד. ה. די ברייטע שיכטען פון ארבייטענדען פאלק שווייגט!

פארוואס איז דאס אזוי?

זענען דען נאך ווייניג די יסורים פונ׳ם יודישען פאלק? קענט איהר אזוי פערברעכעריש רוהיג בלייבען אין א צייט ווען מען דרעשט און מ׳ברענט דעם קראנקען ארגאניזם פונ׳ם יודישען פאלק?...

קענט איהר רוהיג שלאפען, אין א צייט ווען די פייערדיגע כלי משחיתים פון די שפאנישע אינקוויזיציאן אפעריירט ווייטער מיט איהר גאנצע ווילדהייט איבערען גרעסטען טייל פונ׳ם יודענטום!...

און פיהלט איהר דען נישט, ווי פייערגליהענדע בליקען פון טויזענדער אויגען זענען געווענדעט צו אייך מיט געבעט אין מיט דראהונג: ערפיהלט אייער חוב!

פארוואס שווייגט איהר פארט?

זאל איך גלויבען, אז די פערשידענע פערזענליכע קלייניקייטען און אויסרעכנונגען שפילען ביי אייך אפילו אין דער יעצטיגער צייט — און ביי דער בליטיגער פראגע וועגען העלפען די ליידענדע — די הויפט ראלע?

אויב אזוי, טא זאגט זשע מיר, איהר פארבלענדעטע, וואס אייער גורל איז פון אייביג אן אזוי ענג פערבונדען מיט׳ן גורל פון אלע ליידענדע, — מיט וואס וועט איהר זיך פערענטפערען פאר אייער אייגען פאלק? ווי אזוי וועט איהר ריין־וואשען אייער אייגענעס געוויסען?

און קענט איהר דען זאגען, אז א טאג ארבייט פאר׳ן ליידענדען פאלק איז צו טייער און פיעל פאר אייך!!

איין טאג ארבייט!! אך גאט, מיר דאכט זיך, אז נישט בלויז דעם פערדינסט פון א טאג ארבייט דארפען מיר אוועק־געבען, נאר אונזערע קערפערס און אונזערע נשמות, ווען מען זאל פערלאנגען פון אונז אלס קרבן פאר אונזער ליידענד פאלק וואלטען מיר אויך אהן שום פראגען אין ספקות געמוזט געבען!

יא, מיר וואלטען געדארפט און געמוזט געבען, ווייל דאס פאלק איז ווערט מען זאל זיך פאר איהם מקריב זיין. דאס אלטע יודישע פאלק מיט זיין געטליך־מענשליכער קולטור, מיט איהרען גרענצלאזען אידעאליזם. דאס פאלק, וואס האט זיך געלאזט פערברענען אויפ׳ן שייטערהויפען פאר זיינע אידעאלען און איבערצייגונגען; א פאלק, וואס האט די וועלט א גאט געגעבען, שטענדיג נייע אידעאלען געוועבט, און בעפרייאונגס־האפנונגען נישט בלויז פאר זיך נאר פאר די גאנצע מענשהייט (דערמאהנט אייך: משה, ישעיה, מארקס, לאסאל)—אזא פאלק איז ווערט, אז מען זאל זיך מקרב זיין פאראיהם.

און אין דער יעצטיגער צייט, ווען די ליידען און פיין פון אונזער פאלק זענען ווי דער תהום טיעף, ווי אייזען הארט און ווי דער גהינם גליהענד; אין אזא צייט נעהם איך מיר נאך מעהר דאס רעכט זיך צו ווענדען צו מיינע קלאסען־חברים מיט דער פאדערונג: ערפיהלט אייער חוב!

דעם פערדינסט פון א טאג ארבייט זאלט איהר אוועק־געבען, און טריי און הייליג זאלט איהר דאס טאהן. קיין צוק פון א נערוו, קיין ציטער מיט דער האנד, ערנסט און איבערגעגעבען זאלט איהר אייער קליינעם קרבן ברענגען. קיינע פערענטפערונגען, קיינע קליינליכע השבנות. דעם פערדינסט פון א טאג ארבייט מוזען מיר אלע אוועק־געבען.

און זאל אונזער נשמה דורכגעדרונגען ווערען מיט דעם טיעף־הייליגען געפיהל, — אז מיר זענען ווערט צו רופען זיך קינדער פון דעם אייביג ליידענדען און אייביג לעבענדען יודישען פאלק.

י. קאציק.

דער יודישער חורבן אין פוילען.

א קארעספאנדענט פון א יודישער אמעריקאנער צייטונג, וועלכער בעזוכט איצט די רואינירטע יודישע שטעדט פון פוילען בעשרייבט די דארטיגע לאגע.

„וואס איך האב אין פוילען געהערט און געזעהען באלד נאך מיין אנקומען האט טויזענדפאך איבערשטיגען יעדע ערווארטונג, יעדע פארשטעלונג. די רייכסטע פאנטאזיע וואלט אויף דעם טייוועל אליין ניט אויסגעטראכט אזעלכע מעשים.

צעהנדליגע בליהענדע יודישע געמיינדען וועלכע האבען נעצעהלט צו עטליכע טויזענד נפשות, זענען אין גאנצען צושטערט געווארען, די יעניגע פון זייערע איינוואהנער, וואס זענען ניט ערמארדעט געווארען, האט מען פאריאגט און פארטריבען. זייער האב און גוטס האט מען צורויבט. פיעלע מענער בלאנקען זיך היינט ארום און זוכען זייערע פרויען; עלטערען — זייערע קינדער. געוועזענע באנקירען, נעכטיגע סוחרים, יודען וואס האבען א שטאאט געפיהרט און אין רייכטהום געלעבט, ערנעהרען היינט זייערע פאמיליען דורך דעם פארקויף פון סיגארעטען אין די גאסען.

הונדערטע יודען זענען אהן א פארוואס פערברענט געווארען. אנדערע האט מען בוכשטעבליך לעבעדיגערהייד בעגראבען. אויף איין הויז האט מען אויסגעטראכט, אז צוויי דייטשע סאלדאטען האבען פון דארט ארויסגעשאסען, האט מען דאס הויז אונטערגעצונדען און זעכציג יודען, פרויען און קליינע קינדער דארונטער, זענען אומגעקומען אין די פלאמען. ניטא א שטעטיל, ניטא א ווינקעל, וואו מען האט יודישע מיידלעך ניט פערגוואלטינט אונטער די שוידערליכסטע אומשטענדען. קיין קראנקע — האט מען אויך ניט געשוינט. האבען זיך מענער אדער עלטערן איינגעשטעלט פאר זיי, האט מען זיי ערמארדעט. איין יודיש מיידעל האבען די קאזאקען אין מיטען נאכט פון בעט ארויסגעכאפט און נאקעטערהייד איבער די פינסטערע גאסען אוועקגעשלעפט אין זייער קאזארמע. אין דער פריה האט מען נעבען דער קאזארמע גע פונען איהר טויטען קערפער.

לויט אנ׳אויבערפלעכליכער אבשאצונג גרייטע היינט די צאהל פוילישע יודען וואס האבען פערלוירען זייערע פארמעגענס, צו א האלבע מיליאן. די צאהל פון ערמארדעטע וועט מוזען פארשריבען ווערען מיט מינדענסטענס פינף אדער פינף ציפערען.

צוזעהנדיג דעם דאזיגען חורבן, וועלכע איבערטרעפט אלע וואס יודען, א פאלק פון חורבנות, האבען ווען עס איז איבערגעלעבט האב איך מיר געזאגט: „איצט איז ניט די צייט פאר שעהן שרייבעריי אדער שטימונגס ארט לען. ווי ווייט מיר איז בעקאנט בין איך דער ערשטער זשורנאליסט, וואס האט זוכה ווען אהער צו קומען אום גענוי צו אויס פאר שען די לאגע פון די פוילישע יודען.

איך האב אנגעשטעלט עטליכע טיכטיגע מיטארבייטער און מיר האבען צוזאמען בעזוכט יעדעס ארט אין פוילען, וואס איז איינגעבענט און בעזעצט געווארען פון דייטשען און עטרייכישען מיליטער. מיר האבען אויפגעזוכט די היימלאזסטע יודען, וואו נאר זיי האבען בעהאלטען פערצייכענט יעדעס ווארט וואס האבען דערצעהלט, דאן אלעס נאכגעזוכט, אויפגעפארשט, און בלויז דאס פעסטגעשטעלטע פאר שריבען.

איצט איז דער גאנצער מאטעריאל פאר טיג. ער ענטהאלט די פאקטען פון אלע כעדערייען און גרוילטהאטען אין קנאפע דער הונדערט פונקטען פון פוילען.

צום שלום וויל איך דא מאכען עטליכע בעמערקונגען.

קאפענהאגענער בילדלעך.

„אויף א „קאפ" קאפע".

(ענדע)

ענדליך זענען מיר אנגעקומען אין „גיהנם", אייגענטליך די זעלבע יאכנע נאר אנדערש געשלייערט. דא איז שוין יא צו זעהן א פאאר קעלנער, אלעגפאלס אביסעל אנשטענדיגער, כ׳מיין גרוימער.

פראקטישע מענשען האבען מיר געהאט א פולע אין אונזער חברה, ס׳הייסט ניט קיין קארגע, חלילה, נאר וואו מען קען פארשפארען א גראשען האלטען זיי, דארף מען פארשפארען, — לכן האבען אט די פראקטישע מענשען פארגעשלאגען, אז היות ווי מיר זענען פיעל קיין עין־הרע, זאל מען מיט׳ן קעלנער אבמאכען „אגולנע" מילא, א־גולנע איז „א גולנע". מען האט צוגערופען א קעלנער און אנגעהויבען די פערהאנדלונג.

א גליק, וואס איך קען ניט קיין דעניש, א ניט וואלט איך געהאט צו בעשרייבען א שעהן ביסעל „וואַ־בע־הא"ס — מצד דעם קעלנער און די תשובות פון מיין חברה. נאר אט נעהמט ער שוין ארויס א פאפירעלע, צעהלט אונז אויס, רעכענט און נאך א קורצען ישוב הדעת טראגט ער ארויס א סך־הכל פון — א קראנער 10.

— 10 קראנען! — שרייט ניט מיט איהר קול איינע פון די פראקטישע דאמען — א ניט־דערלעבען זאל שוין די קאפע מיט די קאפעען צוזאמען.

חיים! — רופט זי דעם מאן — הערסט א מעשה: 10 קראנען!! געהסט א היים?

— איהר האט רעכט, רבקה — מאכט צו איהר א קלוגער יודעל, וואס האט זיך געהאלטען די גאנצע צייט פון ווייטען — איך האב א קאפע צו עסען און צו טרינקען און טאקע כמעט בחצי חנם, ווי איך בין א יוד.

— וואו איז עס ערגעץ? — פרעגען אלע אין איין קול.

— אט ניט ווייט טאקע, קומט נאך מיר — קאמאנדעוועט ער.

ס׳הייסט ניט ווייט, אין אמת׳ן איז דאס געווען מעהר ווי א תחום־שבת, מיר זענען געפיהרט געווארען דורך גאסען און געסלעך גאר ווי די העלדען פון שמר׳ס ראמאנען, אזוי אז מען האט געהאט צייט זיך דורכשמועסען פון תכלית און פראקטישקייט ווי געהעריג.

נאר אט זענען מיר שוין אין קאפע. די קאפע איז אלעמען אונבעקאנט, א ניי־געעפענטע משמעות, אבער גאנץ פיין, ליכטיג, זויבער, קורץ מיר זענען צופריעדען.

— וואס ווילט איהר, רבותי — פרעגט דער יודעל — אלץ איז ביליג, זשאלעוועט ניט. קודם כל טרינקען מיר קאפע מיט „קאיער"ס, הייסט עס, טהוט זיך אבער אויס, רעדען וועט איהר בעווייזען.

מיר האבען זיך נאך ניט בעווייזען אויסגעטאן, עס שטעהט שוין אויפ׳ן טיש פרישע קאפע מיט גאלדענע „קאיער"ס, עס צוגעהט די נאזלעכער, א מחיה. דער פראקטישער עולם האט זיך א נעהם געטהאן, ניט צו שלעכט חלילה, נאר צו אכלן, פראקטיש טאקע. פריהער לאנגזאם, פאמעלעך און וואס ווייטער אלץ ענערלער אזוי, אז די פולע טעלער פון „קאיער"ס די קאפע־טשייניקעס זענען פוסט געבליבען אין א קליין וויילע.

— אפשר ווילט איהר צו־בייסען, רבותי — פרעגט ווייטער דער חיטרער יודעל.

— א „סמארברויט׳ל, ניט טייער, בחצי־חנם איך קען די ערלים, באמונתי.

דער פראקטישער עולם מיינער האט אנגעהויבען צו בעשטעלען, א פריהער מיט דרך ארץ, פויל, האלב־גענעצענדיג, נאר נאכדעם גאנץ ווארעם. נאכדעם איז געקומען א סדרה ביער:

מיר האפען, אז אונזערע לעזער וען פרייַנד וועלכע פיהלען צוזאמען מיט אונז די טראגישע לאגע פון יודענטום וועלן זיך אברופען אויף אונזער רוף און וועלען בעווייַזען, אז די געמיינ־דע פון דער „פאלקסצייטונג" פערבלייבט ניט קלייַבגילטיג צו די ליידען און צרות פון אונזערע בריידער.

מיר גלויבען, אז קיינער וועט ניט פערזוי־כען קומען צו הילף די ליידענדע און הונגעריגע.

די דרוקערייַ פון עקספעדיציע פון „יודישער פאלקסצייטונג" (ש. אלטשול, מ. אלטשול, ל. ברוק, ס. ביילין, ש. ברייַנין, י. וועבא, י. קאפלאן און מ. לאמאנעק). האט בעשלאסען אבצוגעבען 12 פראצענט פון זיַאכען־געהאלט פאר „הילפסקאמיטעט פאר די ניט־ליידענדע יודען אין די מלחמה־פיהרענדע לענדער" — 25 קראן.

די רעדאקציע פון דער פאלקסצייטונג האט פארהאלטען:

5 קראנען פון ה' בעקער; 5 קראנען פון ה' אליקנה קוויאטקאווסקי און 4 קראנען (א שאג אריבייט) פון ב' קאנטאראוויטש. בס"ה 39 קראן.

קריעג געגען יודען.

— אין גאליציען איז בעקאנט געווארען די פאלגענדע פעראארדנונג פון דער רוסישער אר־מיע־לייטונג:

„די ערפאהרונגען פונ׳ם קריעג האבען אונז דייטליך בעווייזען די פיינדליכע שטעלונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען, גאל־ציען און בוקאווינא. דאס יעדעסמאליגע פער־האלטען פון דעם אדער יענעם ראיאן דורך אונ־זערע געגנער פיהרט צו הפיגיע שטראפען־גע־גען די מיט אונ׳ם סימפאטיזירענדע בעפעלקערונג. קיינמען וועלכע די יודען הצענען איהר אזוי גוט די עטרייכער וי אויך די דייטשען. כדי צו שיצען די בעפעלקערונג, וואס איז אונז געווע־ר־קיגען אכזריות־קייטען און כדי אויך אבצוהי־טען אונזערע מחנות פאר שפיאנאזש, וועלכער ווערט עפיפירט פון די יודען אויף דעם גאנצען מ׳מאנ׳ם. האט דער אלערהעכסטער קאמאנדיר־פערבאטען דאס אויפהאלטען זיך פון יודען אין ראיאן אויפ׳ן מערב זייט פון דער שטאדט יא־ראסלאוו. און מדי ניט צו דערלאזען די מסירות פון די יודען קעגען די פרייַנדליכער, מיט אונז סימפאטיזירענדער בעפעלקערונג און כדי צו קיגען אריוועקצופינען די יודישע שפיאנען, האט דער אלערהעכסטער קאמאנדיר בעפוילן צו נעמען ערבים פון די יודען, אויף וועלכע עס ווערט אריופגעלייגט די טויט־שטראף דורך קוילה אויף דעם אופן:

פאר יעדען פריידליכען אייגוואהנער, וואס ווערט בעשטראפט פון די עסטרייכער אדער פון די דייטשען און פאר יעדען געכאפטען שפיאן־ען־ערען צווישי יודישע ערבים געצויגען צו מיליטערגערטונג. דיעזע שטראפען וועלען בע־שטימט אויסשליסליך אין אינטערעס פון דער פריידליכער, מיט אונז סימפאטיזירענדער בע־פעלקערונג, כדי זיי צו שיצען פון די אויס־הצענדיגען פון אונזערע גע׳נער. וועלכע שטו־צען זיך אויף די פערלייטדונגען פון די יודען.

דאס בעווייזט זיך אלס א נייטיגע רעזולטאט פון א זעקס־מאנאטליכער גרעולד און פון דער אונלאיאליטעט און אכזריות־דיגקייט פון די יודען אנגעקענגן דער ארטיגער בעפעלקערונג.

קליינע כראניק

(יודען אין קיעווער קאמערץ־אינסטיטוט.) דורך א בעשלוס פון דער פערוואלטונג פון קא־מערץ־אינסטיטוט זיַן קיעוו, וואס איז פארגעקו־מען דעם 19־טען פעוראר, זענען אנגענומען אלס ווירקליכע צוהערער פון פרשטען פריה־לינגס סעמעסטער 8 יו"ע. די אנגענומענע זע־נען רעקאמענדירט געווארען דורכ׳ן אויפזיכטס־ראט פון אינסטיטוט. סך־הכל זענען אנגענומען געווא־ר׳ן אויפ׳ן פריהלינגס־סעמעסטער 163 מאן. יעצט איז שוין דאס אנגעהמען פערנעדיגט.

(אנ׳ערקלערונג ווענען יודישע וואונ־רעכט.) אויף אנ׳אנפראגע פון יעקאטערינאס־לאוועי שטאדט־אופראוע. האט די גובערני־פערוואלטונג ערקלערט, אז די פערטנער־מלאכה גיט ניט יודען דאס רעכט צו וואוינען אין דער־פיגע געגענדען פון יודישען „תחום".

(די פיכרא־משומדים.) ווי בעוואוסט, זענען פאר א יאהרען, לויט א פעראדנונג פון פערשטארבענעם בילדונגס־מיניסטער קאסא, אויסגעשלאסען געווארען פון די הויכשולען אלע געווענזע יודישע סטודענטען, וואס האבען זיך גע־שמדט ביים פאסטאר פיכרא אין העלזינג־פארס, פינלאנד. יעצט טיילט־מיט דער „דיען", אז איניגע פון די אויסגעשלאסענע האבען בע־קומען אנ׳ערלויבעניש צוריק אנגענומען צו וונ־רען אין י. שולען, אין די ערלויבענישען פון מיניסטעריום וועלכע אנגעווענדט, אז דאס מיניס־טעריום עדלויבט צוריק אנצונעמען זיי אין די שולען „צוליעב דעם, וואס סיזענען אנגענומען נייע אומשטענדען".

(אומגעקומען דער בעוואוסטער באנקיר מענדעלסאהן). צווישען די פער־שפענטליכע רשימות פון די דייטשע אפיציערען וועלכע זיַנען אומגעקומען אין דער דייטשער אנטייל פון דער בעריהמטער באנקיר־פירמע אין בערלין, וועלכער האט געזומען א טעטיגען אנטייל אין ראליזירען די לעצטע אינעורליכע הלואות אין דייטשלאנד.

אין ארץ־ישראל.

אדעסער יודישע כלל־טהויר האבען דער־האלטען ידיעות, אז סיהאבען זיך שוין פערעג־דיגט פארבעריי־טונגען צום אבשיקען פון אמעריי־קא א ספעציעל שיף מיט זאכען פון ערשטער נויטווענדיגקייט פאר די יודען אין ארץ־ישראל אויף וואס מען האט פריהער בעקומען די הסכמה פון ענגלאנד, פראנקרייך און טערקיי. אז זיי זאלען אונטערשטערט דורכגלאזען דאס שיף. דאס שיף וועט אבגעהן די טעג פון מיט משא, מיט־לען אויף קויפען פראדוקטען און זאכען פאר די יודען אין ארץ־ישראל זענען צוזאמענגעקליבען געווארען צווישען די אמעריקאנישע יודען.

פון אלעקסאנדריען זענען דערהאלטען גע־וואהרען נאכמאל, דאך לאוט זיך וואס וויַיטער אלץ מעהר שפירען דער עקאנאמישער קריזיס. די יודען אין ארץ־ישראל נויטיגען זיך אין באל־דיגער מאטעריאלער הילף און אהן דעם וועט זיי שווער זיין איבערצולעבען דעם יעצטיגען קריזיס.

פון אלעקסאנדריען טיילט מען אויך מיט אז אויף דער אנקלאגע פון ירושלים־ער יודען, אז דער פערוואלטער פון דער ראטשילד־קאלאניזאציע האט אויסגעלאזען א ספעציעלע אנווייזונג, אז אין דער קאלאניזאציע זאלען ניט אויפגענומען ווערען קיין יודען, וואס קומען פון רוסלאנד.

סטאקהאלמער לעבען.

(פון אונזער קארעספאנדענט).

דעם פאריגען זונטאג האט דער סטאקהאל־מער ציוניסטען־פעראיין אבגעהאלטען א עפענט־ליכע פערזאמלונג. אין וועלכער דער ה"ר מ. גראסמאן האט געהאלטען ארעדע. דער זאל, וואס האט אנ׳ערך 200 פלעצער איז געווען פול גע־פאקט. דאס פובליק איז בעשטאנען פון סטאק־האלמער ציוניסטען, רוסישע און אנדערע עמי־גראנטען און זאגאר איניגע שוועדישע יודען, וועלכע מיר זיהען ליידער זעהער זעלטען אויף אונזערע פערזאמלונגען. פון מעהר בעדייטונג איז געווען די צאהלרייכע פערטרעטונג פון די היגע יודישע בעוואוסטזיניגע ארבייטער, וועל־כע מען האט געמערקט דיזען אוועגד. נאכדעם ווי דער פארזיצענדער ה' מ. מארשיס האט בע־גריסט די פערזאמלטע, פארשטעלענדיג פאר זיי דעם רעדנער א"ן זיין ציוניסטישע טהעטיג־קייט, האט ער איבערגעגעבען דאס ווארט דעם העררן גראסמאן.

דער רעדנער האט אנגעפאנגען, ווי גע־וועגטליך אין איצטיגער צייט, פון דער יודישער לאגע אין דעם וועלט־קריג. האט זיך אבגע־שטעלט בעזונדערס אויף דעם יודישען סאלדאט, וועלכער קעמפט אהן בעגייסטערונג פאר פרעמדע אינטערעסען, אפטמאל געגען זיינע אייגענע און זיין פאלק אינטערעסען. און וועגן ער פאלט אין שלאכט שטארבט ער ניט מיט א ברכה אויף זיינע ליפען פאר־ן ליעבען פאטערלאנד, ווי דער דייטש אדער דער פראנ־צויז. נאר מיט קללה און פערביטערונג פאר דעם נוצלאזען טויט. נאכדעם איז ה' גראסמאן איבערגעגאנגען צו די פערהעלטענישען פון ציוניסטען צו די אנדערע פארטייען אין יודע־נ־טהום. לויט דעם רעדנערס מיינונג קענען די יודישע געזעלשאפטליכע גרופען איינגעשטילט ווערען אין דרעי שיכטען: אסימיליאנטען, סתם נאציאנאליסטען און טעריטאריאליסטען אדער פאליטישע ציוניסטען. די ערשטע שיכט האט פאר אונז נור א נעגאטיוע בעדייטונג. מיר האבען קיין גוטעס פון אירהר צו ערווארטען. זי האט גראד פיעל מיטגעווירקט ביי דער שאפונג פון אונזער געשיכטע, אבער דאס האט זי ניט געהאלפן פון ליעבע צו אונזער פאלק און זיין פערגאנגענהייט. נאר וועגען קלענערע עגאיסטי־שע צוועקען: פאר איהר איז די יודישע גע־שיכטע נאר א יהוס ברידף צו די פעלקער מיט וועלכע זי וויל זיך אסימילירען.

די אנדערע גרופע ד. ה. די סתם־נאציאנא־ליסטישע שיכט האט שוין א פיעל גרעסערע בעדייטונג פאר אונז. וויַיל זי לעבט יודיש און דענקט יודיש. דער פעהלער בעשטעהט נאר דערין, וואס זי דענקט ניט גרויס, זי האט קיינע רייפע וועלט־אנשויאונג. איהר נאציאנאליזם איז נאר א לאקאל נאציאליזם. זי טרייבט נאר קליינע טעגליכע פאליטיק, שטרעבט דודכצופיה־רען יודישע דפוטאטען אין פארלאמענט, גרינ־דעט בילדונגס־געזעלשאפט א. ז. ו. ו. אבער האט קיין בליק פאר אונזער צוקונפט, פאר דער צו־קונפט פון כלל ישראל.

פאר דעם דריטען שיכט ד. ה. פאר דער טעריטאריאליסטישער אויפאסונג פון דער יו־דענפראגע, איז די יודישע עגשיכטע קיין יחוס בריף. נאר א פאלקס־געשיכטע איבער וועל־כער מיר קענען שטאלץ זיין און וועלכע פער־פליכטעט אונז צו לערנען אונזערע קינדער. זי לעבט מיט׳ן יודישען הויה און ארבייט פאר זיין עתיד אין פאלעסטינא. אויך די סאציאליס־טישע און בונדיסטישע גרופען האט דער רעדנער גאנץ שארף אנגעגריפען. ער האט אנגעוויזען אויף דעם באנקראט, וועלכען דער אינטערנאציאנאל האט געליטען אונטער דער וועלט־קריג. נור אין פאלעסטינא אונטער נארמאלע פערהעלטענישע וועט, נאך דעם רעד־נערס מיינונג, זיין פלאץ פאר א נארמאלען קלאסען קאמפף אינ׳ם יודענטהום. דער רעד־נער איז בעלוינט געווארען מיט דונערענדע אפ־לאדיסמענטען. אין דער דיסקוסיאן, אין וועלכער האט זיך מייסט בעטייליגט הערר מ׳ער וועל־כער איז שארף אריסגעטראטען געגען דעם רעדנערס „ריאקציאנעלע טענדענצען", וועלכער האט זיך געפרעטט איבער דער מפלה פון דעם אינטערנאציאנאל, און האט געענדיגט מיט דער בעקאנטער פראזע דאס פאר דעם ארבייטער איז ניטא קיין פאטערלאנד. זיין פאטערלאנד איז נאך הערר מערס מיינונג, דאס לאנד, וואו ער קריגט מעהר בעצאהלט און לעבט בעסער.

הער גראסמאן האט געענטפערט ה' מער אנווייזענדיג, אויף זיינע פעהלערון און טעות'ן און אויפקלערענדיג די ציוניסטישע אויפאסונג פון פאלק, קלאס און מלוכה.

דער אינטערעסאנטער אוועג האט זיך גע־ענדיגט היט א אינטימער פערזאמלונג פון אק־טיוע ציוניסטען, וועלכע האבען פערבראכט צו־זאמען מיט׳ן רעדנער און דעם גאסר פון קא־פענהאגען ה' יוסף נאחעמזאן עטליכע פרעהליכע שטונדען. עס איז אויך געזאמעלט געווארען אנ׳ערך 50 קראן פאר נאציאנאל־פאנד און פרעסע־פאנד.

מ. קאזשדאן.

דער פערזענליכער ראטגעבער פון דזשעמאל־פאשא, בענאלאדין, וועלכער האט אגיטירט גע־גען יודען, שוין הערוויסטערט געווארען פון זיין שטעלע.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294 y.

יודישע ארבייטער אין קאפענהאגען!

אין דער שרעקליכער מלחמה, וועלכע מאכט א תל פון דער גאנצער קולטור־וועלט, דער־געהט אלץ נאך א שוואכער עכא פון די צרות, וואס עס ליידען איצט אויס אונזער ברידער אין רוסיש־פוילען, גאליציען און ארץ־ישראל. איבער דעם רעש פון די מורא'דיגע ידיעות, וועלכע קומען אן טעגליך פון די בלוטיגע מלחמה־ערטער, ווערט פארשטיקט דער יאמער פון אומגליקליכע מיליאנען, ווערט פארדעקט די אונגעהויערע טראגעדיע, וועלכע שפילט זיך אב אין א מאסע שטעדט און שטעדטלעך.

חרוב געווארען איז דאס גאנצע עקאנאמי־שע לעבען פון איבער דריי מיליאנען אידען, גאנצע קהלות זענען מיט קינד־און קייט פאר־טריבען געווארען פון זייערע שטענדיגע וואוינ־זיצען, צעהנער טויזענדער אידישע וואוינונגען זענען אויסגערויבט, הייזער אהן א צאהל זענען פארברענט אדער צושאסען געווארען, גרויסע שטעדט, וואס האבען געהאט א שם ביים אידי־שען פאלק, שטעהען ווי חורבות, וואס מען קען קוים נאך דערקענען, און הונדערטטויזענדער פון אונזערע ברידער לויפען פול שרעק און יאוש אין דער ווייטער וועלט אריין, ברענגענ־דיג מיט זיך זכרונות ווי פון די צייטען פון די קרייצצוגען.

דען בשעת אין אלע ארמעען קעמפפען אי־בער 600.000 אידען פאר די לענדער, אין וועל־כע זיי וואוינען, בשעת זיי זענען מקריב זייער לעבען מיט זעלטענעם מוט און מיט זעלטענער איבערגעבענקייט, פארגיסט זיך אין דער היים א בעזונדער ים פון אידישע בלוט, פאלען טויט אויף די וועגען און אויף די שניי־פעלדער דער־נידריגטע מאסען אידישע זקנים, קראנקע, פרוי־ען און קינדער, וואס קענען שוין מעהר ניט קריכען, וואס קענען מעהר ניט אריבערטראגען די ליידען און די צרות. דאס גאנצע אידישע עלענד שלעפט זיך צווישען די מלחמה־פראנטען און פון ביידע זייטען פון די פראנטען. הונדער־טער טויזענדער פון אונזערע ברידער האבען שוין קיין ארט ניט אויף אויסצורוהען, הונדערט טויזענדער זוכען טאג־טעגליך א שטיק הארטען ברויט, און אפילו פון גרויסע שטעדט בעקומען מיר נאכאנאנד ווילדע בשורות, אז אידען שטאר־בען דארט אויס פון הונגער.

נאך קענען מיר ניט אבשאצען, ווי גרויס די טראגעדיע איז, נאך פיהלען מיר נאר א קליינעם טייל פון דעם גאנצען אונגליק, פון וועלכען מיר וועלען באמת זיך דערוויסען, ווען עס וועט קומען א מאל א רוהיגערע צייט. אבער וואס מיר הערען שוין איצט, איז גענוג אז מיר זאלען פארשטעהען, דאס אזא טראגעדיע איז אין דעם יודישען לעבען אפשר טויזענדער יאהרען ניט געווען.

געוויס, שוין זאמעלט מען הילפס־מיטעל אין דער גאנצער וועלט, ווי ווייט זי איז נאך ניט בארירט געווארען פון די שרעקען פון דער מלחמה. אבער אלץ ווייניגער ווערען די ערטער, אין וועלכע מען קען זאמלען, ווייל פון טאג צו טאג מעהרען זיך די קאטאסטראפען, קומען צו אלץ נייע מקומות, וואס זענען שוין אליין גע־טראפען פון אונגליק אדער וואס ריכטען זיך פון טאג צו טאג אויף דעם אומגליק.

מוז מען דען נאך ערשט דערקלערען, אז עס טאר ניט בלייבען אפילו קיין ווינקעלע ניט, אין וועלכען מען זאל ניט אנשטרענגען אלע כוחות אויף צו העלפען די אומגליקליכע? מוז מען ערשט זאגען, דאס יעדערער איז מחויב צו געבען ווי פיעל ער קען און מעהר ווי ער קען?

די יודען, וואס וואהנען אין סקאנדינאוויען, האבען זייער חוב נאך ניט אבגעטאן. דער הילפסקאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה וואס איז געגרינדעט געווארען מיט עטליכע וואכען צוריק, האט צווישען די יודען וואס זענען זיך צונויפגעפארען אין די לעצטע חדשים אין קאפענהאגען, צונויפגעקליבען א גע־וויסע סומע, און ער האפט, דאס די סומע וועט נאך פערגרעסערט ווערען דורך די סומעס פון די אנדערע סקאנדינאווישע שטעט, צו וועלכע ער האט זיך געווענדעט.

זאלען אבער די יודישע ארבייטער שטעהען פון דער ווייטען? איצט איז געקומען די רייע אן די הונדערטער יודישע ארבייטער, וועלכע לעבען אין קאפענהאגען און זענען זיך בעסער אדער ערגער מפרנס דא ניט וויסענדיג אין זייער אייגענעם לעבען פון אלע אונגעהיירען צרות. עס איז צייט, דאס יעדערער פון אייך זאל ווייזען זיין מיטגעפיהל צו יענע ליידענדע און אומגליקליכע. עס איז צייט אז איהר זאלט טאן דאס אייגענע, וואס עס האבען שוין געטאן הונדערטער אלגעמיינע און יודישע ארגאניזא־ציעס פון ארבייטער, וועלכע האבען בעשטימט, אז א טאג פון זייער ארבייט זענען זיי מקריב פאר די עלענדעסטע פון די עלענדע! דאס איז די קלענסטע הילף, וואס איהר קענט שאפען, וואס איהר זייט אבער אויך מחויב צו שא־פען.

דארום האבען די פארטרעטער פון אלע אר־טיגע ארגאניזאציעס, וועלכע זענען צונויפגערו־פען געווארען פון דעם הילפסקאמיטעט, בא־שטימט דאס אין פערלויף פון דעם קומענדיגען חדש מוז יעדער יודישע ארבייטער פון קא־פענהאגען איינצאלען א סומע, וועלכע איז ניט ווענינגער פון זיין מיטלערען טאג פערדיענסט.

אידען! טראגט אריין וואס גיכער, ווארום מען איז מחויב וואס גיכער צו העלפען און צו ראטעווען, ווארום דער הילפסקאמיטעט מוז ווא[illegible] שנעלער אבשיקען די סומעס, וואס עס וועל[illegible] זיך צונויפקומען פון סקאנדינאוויען. לאמיר [illegible] כען דעם אנהויב מיט קאפענהאגען!

אידען! זאגט יעדערען, וועלכער עס [illegible] אין דער איצטיגער שעה ניט צו הילף זיינע [illegible] פלאגטע און גערודפ'טע ברידער, אין אזא [illegible] וואס אלע אומגליקען פון פריהערדיגע פאג[illegible] מען פארבלאסען אנטקעגען דעם היינטיגען [illegible] מענט, — זאגט יעדערען, וועלכער קען [illegible] פערהארטעוועטען הארצען ניט אפרופען זיך [illegible] דעם אומגליק פון מיליאנען, אז ער שליסט [illegible] מיט זיך אויס פון דעם אידישען פאלק. [illegible] טאר ניט זאגען, דאס ער קען ניט! עס [illegible] ניטא קיין ניט קענען! אידען, טראגט [illegible] לכל הפחות אייער חוב!

דער „הילפס־קאמיטעט פאר די [illegible] ליידענדע פון דער מלחמה" [illegible] קאפענהאגענער רוסיש־יודישע [illegible] ניזאציעס.

געלדער פאר דעם „הילפס־קאמיטעט" [illegible] רען אנגענומען: Motzkin, Vestergade I; Nachemsohn, Tordenskjoldgade I

אדער אין דער צענטראל־שטעלע: [illegible] D. Simonsen, Skindergade 28.

כדי צו ערלייכטערען אונזערע [illegible] צו ערפיהלען זייער חוב, האט די רעדאקציע [illegible] דער „יודישער פאלקסצייטונג" [illegible] לאסען אנצונעהמען די געלדער פאר'ן [illegible] הילפסקאמיטעט. אונזער עקספעדיציע, [illegible] איז אפען טעגליך א חוץ שבת פון 10 ביז [illegible] פון 3 ביז 8 אין אווענד, איז גרייט צו [illegible] פערמיטלער צווישען אונזערע לעזער און [illegible] הילפסקאמיטעט. יעדע סומע, וואס וועט ביי [illegible] ערהאלטען ווערען, וועט תיכף ווייטירט [illegible] אינ'ם בלאט און איבערגעגעבען ווערען [illegible] הילפסקאמיטעט.

קאפענהאגענער בילדלעך.

„אויף א „קאפ" קאפע".

— געהט איהר טרינקען מיט אונז א „קאפ" קאפע? — האט געפרעגט מיינער א בעקאנטער בעל־הבית, ארויסגעהענדיג מיט מיר פון א קאנ־צערט.

— פארוואס ניט, אדרבה.

צוגעהענדיג נעהנטער צו מיין פריינד, האב איך געטראפען נעבען איהם א גאנצע חבריא: טעכטער, שוואגערס, איידימס און סתם בעקאנ־טע אהן א בייז אויג, אזוי, אז איך האב זיך אזש שטארק פערמאטערט אבצוגעבען יעדען זיין „שלום־עליכם".

די ערשטע זאך, וואס מיין קאמפאני האט געטהאן ארויסגעהענדיג אין דרויסען, איז גע־ווען: סטאפ! דאס גאנצע געזינדעל איז שטעהן געבליבען אויפ'ן גאס און... עולם איז קיין גולם, מען האט אנגעהויבען — דבר'ן.

אויפ'ן טאגעסארדנונג איז געשטאנען די פראגע: וואוהין געהט מען?

קאפעען זענען דא א סך און לכן דארף מען געפינען דאס אמת'ע.

— איך וויל אין בריסטאל — האפט זיך ארויס מיט א מיינונג א יונג מעדעל.

— אנדערש שטעהט דיר גאר ניט אן, מיין טאכטער? בעצאהלען 35 אוירעס פאר א קאפע־לע קאפע — מוסר'ט איהר די מוטער.

— און איך זאג, אז מיר זאלען געהן אין קאפע נאציאנאל — שלאגט פאר א דאמע מיט פאלשע לאקען.

— ונאס ווילט איהר, קאפע צי קאפען? ס'געהערט! דארט גיט מען דאך די קאפע אין פינגערהוטען — בייזערט זיך א פראקטישער יונגערמאן.

— פארוואס זאלען מיר ניט געהן אין „גיהנם" („העלוועדע")? — פרעגט עמיצער.

— און פארוואס טאקע ניט אין „בערלינער קאפע" — פרעגט א צווייטער. —

די „חד גדיא" וואלט זיך לאנג פערצויגען, ווען עס זאל ניט געווען אנקומען א ווינד און צוטרייבען די גאנצע חבריא.

— יודען — לעגט פאר איינער פון עולם, איהר זעהט דאך בעשיינפערליך, אז געהן מוזען מיר, לעג איך אייך פאר, אז מיר זאלען געהן כסדר פון איין קאפע צו דער אנדערער, ביז מיר וועלען זיך סוף־כל־סוף צוקלייבען איינס.

דער אומגעריכטער גוטער פלאן איז דעם עולם געפעלען געווארען און די חברה האט זיך א לאז געטהאן.

דעם ערשטען וויזיט האבען מיר אבגעגע־בען דער „בערלינער קאפע". פארוואס דאס קאפע הייסט „בערלינער" — ווייס קיינער ניט פון דער געזעלשאפט; איינס איז אבער ביי אלעמען קלאר, אז אויב עסען ממשות'דיג איז נור „בערלינער קאפע". דארט, פערשטעהט איהר בעקומט מען אמת'ע קאפע טאקע, ניט קיין „קאפען".

שוין דער „ארום־בערלינער" קאפע איז אינטערעסאנט; דאס איז דער עיר מקלט פון אלע איינגעוואנדערטע, ארבייטער און „פאלקס־מענשען": מען זעהט דארט לאנגזאמע מעדלעך, פאמעלעכע בחורים, קורץ — עס איז שוין איין מאל א „צענטער".

ווי מיין געזעלשאפט האט זיך אריינגעש־טופט אינווייניג ווייס איך ניט. איך האב [illegible] מחילה געמוזט די נעזליכער פארשטעקען [illegible] ביידע הענד. אקליינקייט וועלכע ריחות! [illegible] פון חזיר, בעבלעך, קנאבעל, וואורשטען, [illegible] זענען אנגעגרייט מששת ימי בראשית [illegible] פאר עסער, נאר ניט פאר שמעקער, [illegible] פארע, דער רויך?

ווען ניט די בוכצעס אין די זייטען, [illegible] איך האב געכאפט פון צונויפגעפרעסטען [illegible] וואלט איך געקענט מיינען, אז איך [illegible] מעשה מרכבה אין וואלקענס פון די [illegible] העליונים.

— ארויס מיט די זעלבע — הער אין [illegible] אין טומעל די קאמאנדע פון אונזער עקס[illegible] פיהרער — מיר האבען דא ליידער קיין [illegible] ניט. ווי־עס־איז זיך ארויס געצאפעלט פון [illegible] לינער־קאפע, צעהלען מיר איבער, אויב [illegible] האבען ניט אנגעווארען אין די שטופענעש [illegible] נפש, און געהען ווייטער.

(ענדע קומט)

י. מ. אנשעלאזוויטש.

Jüdische Volkszeitung № 80 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, מאנטאג ז׳ ניסן תרע״ה (22. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

צעפעלין באמבארדירט פאריז.

טערקיי וויל פריעדען. — די רוסען אין מעמעל.

א לופט־אנגריף אויף פאריז.

פאריז, 21. מערץ. היינט ביינאכט האבען די בראנד־לייט געגעבען צו וויסען דער בעפעלקערונג, אז עס ווערט ערווארטעט א צעפעלין־אנגריף, און גלייך איז אין גאנץ פאריז פינסטער געווארען.

אין עטליכע מינוט ארום האט א צעפעלין־לופטשיף אראבגעווארפען צוויי באמבעס. א דריטע באמבע האט פעראורזאכט א שרפה אין א פארשטאט פון פאריז.

טערקיי וויל פריעדען.

לאנדאן. „דיילי טעלעגראפ״ס בעריהמטער פאליטישער קארעספאנדענט ד״ר דילאן מעלדעט פון רוים: אין די היגע רעגירונגס־קרייזען ניינט מען, אז די טערקישע רעגירונג האט איינגעלייטעט פערהאנדלונגען מיט די פעראייניגטע.

די פארטא האט אנגעבאטען איבערצוגעבען די דארדאנעלען צו די פעראייניגטע בתנאי, אז די פיינדליכקייט געגען טערקיי זאל גלייך נעהמען א סוף. די טערקען ווילען מאכען א טעפאראט־פריעדען, אבער ס׳איז זעהר צווייפעלהאפט אייב די פעראייניגטע וועלען איינגעהן.

פון מזרח־קאמפף־פלאץ.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 21. מערץ (אפיציעל). אויפ׳ן מזרח דיגען קריעגס־פלאץ איז די לאגע פערהעלטניס־מעסיג רוהיג. די רוסען האבען בעזעצט מעמעל.

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען, 21. מערץ (אפיציעל). אויפ׳ן קארפאט־פראנט איז קיין נייעס ניטא. אין צפון פון נאדווארנא האבען מיר צוריקגעשלאגען א רוסישען אנגריף, וועלכער האט דערגרייכט 100 שריט פון אונזערע שוץ־גריבער.

אין דרום־מזרח גאליציען איז פערהעלטניס־מעסיג רוהיג. אין פוילען איז קיין נייעס ניטא.

דער גארניזאן פון פשעמישלער פעסטונג האט נעכטען פארגענומען אנ׳אויספאל אין דער מזרח־ריכטונג. זיי האבען זיך אבער אנגעשטויסען אויף שטארקע פיינדליכע מחנות און האבען זיך צוריקגעצויגען הינטער די פעסטטונגס ליניעס.

רוסיש מעלדונג:

פעטראגראד, 21. מערץ. (אפיציעל). ביי פשעמישל האט דער פיינד געמאכט אויספאלען פון פעסטונג דעם 18. און 19. אבער זיי האבען זיך געמוזט צוריקציהן איבערלאזענדיג פיעל טויטע און פערוואונדעטע. מיר האבען גענומען 3000 געפאנגען, צווישען זיי 78 אפיצערען און ערבערט 7 פולעמיאטען.

א שטורמישע רייכסטאגס־זיצונג.

בערלין, 21. מערץ. אין דער נעכטיגער זיצונג פון רייכסטאג האבען די רעדעס פון די סאצ. דעמאקראטען ליבקנעכט און לעדעבור ארויסגערופען שטורמישע סצענעס.

לעדעבור האט שארף קריטיקירט דעם אופן אויף וועלכען די רעגירונג בעגעהט זיך מיט׳ן פעראיינס־געזעץ. ער האט אנגעוויזען אויפ׳ן פוילישען שפראך־פאראגראף אלס די ערגסטע פארם פון אויסנאהמס־געזעצען. דאס גלייכען איז ער ארויסגעטראטען געגען דעם, אז נאך דער מלחמה זאל אין א טייל קרייזען פון עלזאס לאטרינגען פארבאטען זיין די פראנצויזישע שפראך. ווידער האט ער ערקלערט, אז ער איז געווען מורא׳דיג אויפגערעגט איבער דעם לעצטען דייטשען ראפארט פון דער הויפטקווארטיר, אז אלע שרפות וואס די רוסען וועלען פעראורזאכען זאלען געענטפערט ווערען מיט שרפות פון דער דייטשער זייט.

די דאזיגע ווערטער האבען ארויסגערופען שטורעמדיגע סצענעס אין זאל בעזונדערס נאכדעם ווי ליבקנעכט האט אויסגעשריען: דאס איז בארבעריי״!

נאך דעם האבען גערעדט רעדנער פון די איבעריגע פארטייען, וועלכע האבען געפאדערט, אז די סאציאל־דעמאקראטען זאלען ערקלעהרען, אז די רייד פון לעדעבור און ליבקנעכט זענען פריוואטע מיינונגען און ניט די מיינונג פון דער פארטיי.

צולעצט האט שיידעמאן (ס.ד.) ערקלעהרט, אז לעדעבור איז בלויז געווען בעפאלמעכטיגט צו רעדען וועגען דער פוילישער שפראך־פראגע. פאר דאס איבעריגע איז ער אליין פעראנטווארטליך.

דייטשע דרום־מערב־אפריקא בעזעצט.

לאנדאן, 21. מערץ. צו רייטערס ביורא מעלדעט מען אפיציעל פון קאפשטאדט:

די אוניאנס־מחנות האבען בעזעצט די דייטשע סטאציאנען דאוויגנאוו, נאבאס הייראגאבוס, אוקארנאס, ירושלים, שוידריפט און וועלאר אין דרום־מזרח פון דער דייטשער דרום־מערב־אפריקא. דאס איז א זעהר בעדייטענדער רעזולטאט פון מיליטערישען שטאנדפונקט.

קייזער פראנץ יאזעף.

פון רוים מעלדעט מען: די קלאנגען וועגען דעם, אז קייזער פראנץ יאזעף האט ביי א קאנפערענץ מיט׳ן אויסער׳ן־מיניסטער בשום אופן ניט געוואלט איינגעהן אויף אבצוגעבען טריענט, ווערען בעשטעטיגט. די איטאליענישע רעגירונג האט בעקומען געמעלדעט, אז קייזער פראנץ יאזעף׳ס שטעלונג איז ווירקליך אזוי.

עס איז אנ׳אפענער סוד אין רוים, אז קייזער פראנץ יאזעף געטרויט ניט דעם וואונש פון דער איטאליענישער רעגירונג צו עראבערען טריענט אויף א פריעדליכען אופן. דער אלטער מאנארך זעהט אין דעם א סכנה, נעמליך, אז דאס קען פיהרען צו אנ׳אנגריף אויך אויף טריעסט, דאלמאטיען און איסטריען. פראקטיש גערעדט, דאס וועט גאנץ לייכט שאפען דער איטאליענישער רעגירונג אנ׳אפענעם וועג אזש צו וויען.

די דאזיגע מיינונג פון קייזער פראנץ יאזעף האלט אויך אונטער די רעגירונג אין בערלין.

דער דארדאנעלען־קאמפף.

פון טענעדאס טעלעגראפירט מען צו רייטערס ביורא: זעקס פאנצערשיפען האבען זיך אומגעקעהרט צוריק פון די דארדאנעלען. דאס שלעכטע וועטער האט פערהינדערט, אז די אפעראציאנען זאלען פארטגעזעצט ווערען.

טערקישע מעלדנג

קאנסטאנטינאפאל, 21 מערץ. לויט ווי מיר האבען בעאבאכטעט, האבען 5 פון אונזערע גראנאטען געטראפען דער פאנצערשיף „קווען עליזאבעט״ און 4 — דער שיף „אינפלעקסיבלע״.

אין דער צייט, וואס ביי די פיינד איז פערלארען געגאנגען 3 פאנצערשיפען און 2 דאמפפערס, איז אויף אונזער זייט בעשעדיגט געווארען 4 קאנאנען. ביי אונז זענען דער׳הרג׳עט געווארען 28 מאן און פערוואונדעט 51.

פון יוגענד־פעראיין

דער קאפענהאגענער יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר״ האט אצינד א אייגענע וואהנונג, וועלכע געפינט זיך אין קריסטאלנאדע 24 ערשטער שטאק. צוליעב רעמאנט וועט דער לאקאל געעפענט ווערען ערשט סוף וואך.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיר טיילען מיט אונזערע געעהרטע אבאנענטען, אז אלע קוויטונגען אויפ'ן אבאנענטען-געלד פאר'ן חודש מערץ האבען מיר איבערגעגעבען אספעציעלע אינקאסאציאנס-ביורא, וואס וועט אויפמאהנען דאס געלד.

אגודת הציונים בדנמרק.

יום השקל

זונטאג, דעם 21-טען מערץ, 8 אזייגער אין אווענד,

וועט פארקומען אינ'ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nørrevoldgade 23

אשקל-טאג

עס וועלען רעדען **בעוואוסטע רעדנער** און **כלל-טהוער**, וואס געפינען

יעצט אין קאפענהאגען.

אין דער איצטיגער וויכטיגער צייט ווילען מיר, אז דער אווענד זאל זיין א ווירדיגע דע

סטראציע פאר'ן אויפלעבונגס-אידעאל פונ'ם יודישען פאלק.

אלע יודען, וועלכע סימפאטיזירען דעם בעפרייאונגס-געדאנק פונ'ם יודענטום אין פאלע

בעטען מיר קומען

צום שקל-טאג

איינטריט פריי.

רוסישע פיש, היענער

און פסח'דיגע היענער-שמאלץ ביליג צו ב

מען ביי לעווין.

Westræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

שפארט געלד

און קייפט אייערע פסחדיגע קאלאניאלווארען

Th. COHN, St. Kanikestræde 3.

Tlf. Byen 752 u.

כשר לפסח

אלע זארטען טארטען און פערשיידענע צוקע

געבעקס קענט איהר נאר בעקומען ביי דע

יודישען בעקער פארטאוו

Hauserplads 28 Tlf. Byen 532 v

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען צו יעדער צ

גיט ניט קיין

וואכער-פראצענט

פאר וואס גיט איהר 8 און 10 פראצענט ו

איהר קענט בעקומען די העכסטע הלוא

פאר אלע זאכען צווישען הימעל און ע

מיט קליינע פראצענטען.

פאר אלע גוטע משכנות 3, אסיסטענט-

צעטלען 5 און לאטעריע-צעטלען 6 אוי

פון קרוינע-. מוינטערגאדע 8, 1

געדענקט די גרינע שילד

Barnevogne og Klapvogne. Gr. paa Betalings-Vanskeligh. sælges hele Lageret til ethvert rimeligt Bud. Barnevognstabr., Frederiksborgg. 19. Br. tages i Bytte til høje Priser. Afbet. indr.

א יונגעל,

וואס איז פריי פון שוה

קען בעקומען ארבייט

א גאנצען טאג אין די דרוקעריי און עקספע

ציע פון דער „יודישער פאלקסצייטונג".

8—10 קר. א וואך.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

עפשטיינ'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1-טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף

פסח ווערט שוין אנגענומען

פאר וואכען-אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Fotografi-atelier **„Standard"**

58 Østorgade58

12 st. Empire 2 Kr.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען

אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.

דאן געהט צום פערגאלדער-ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art.

I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassecycld	— 75 Øre

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט-קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודי-שער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עקספארט-הויז

טארשיש און בענקאוו, סטאקהאלם

איבערנעהמט פערטרעטונגען און אלע געשעפטליכע פערמיטלונגען.

עקספארט און אימפארט פון רוסלאנד און דייטשלאנד

TARSCHIS & BENKOW,

Götgatan 35, STOKHOLM, Alm. Tlf. 31450

זונטאג, דעם 21-טען מערץ אום 4 אזייגער נאכמיטאג,

פעראנשטאלטעט דער

„אונטערשטיצונגס-פעראיין"

א וואהלטעטיגע **נאכמיטאגס-טהע**

אין „קווינדעליג לעזע-האל", גאמעלמיינט 1.

די' איינאהמע געהט פאר וואהלטעטיגע צוועקען. בילעטען צו 2—1 קר. און 50 אוירעס איז צו

בעקומען אין דער עקספעדיציע פון אונזער צייטונג.

דער רוסיש-יודישער

שניידער-קלוב

האלט אב א מיטגליעדס-פערזאמלונג, זונטאג

דעם 21-טען מערץ אום 11 אוהר פארמיטאג

אין פאך-פעראיינס-קאנטאר, הייזערפלאץ 14, 1

נייע מיטגליעדער קענען זיך איינמעלדען אין

פאך-פעראיין און אין קלוב.

די פערוואלטונג

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** 5

HOLMENS KANAL

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: I. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

וואוינרעכט פאר פערוואונדעטע טע יודן.

די לעצטע צייט זענען אין רוסישען אי־זראל־מיניסטעריום אנגעקומען אין אגרויסער צאהל השתדלות'ן פון יודישע סאלדאטען, וועל־כע זענען פערוואונדעט געווארען אדער אבגע־לאזען געווארען אויף אורלויב פון די מיליטער־טיילען כדי צו פערבעסערן דאס גזונד.

די אדמיניסטראציע אויף די ערטער אוי־פערן „תהום", נישט האבענדיג קיין עהנריגע אנווייזונגען פון דער צענטראלער מאכט פלעגט דאך אבזאגן צו־צושרייבען די דערמאהנמע יודען.

איינגעפינענדיג, אז פאר פערוואונדעטע און קראנקע יודען, וואס געפינען זיך אויף מיליטער־דינסט, דארף געמאכט ווערן אנ׳אויסנאהם פון די אלגעמיינע געזעצען פאר יודען, האט דאס אינערן־מיניסטעריום בעשלאסען צו בעפרי־דיגען די השתדלות'ן פון אזעלכע יודען, וואס קומען אין מיניסטעריום. מיט'ן תנא, אז די זאלען פארשטעלען א צייגניש פון מי־לישער טייל פון וועלכען זיי זענען בעפרייט גע־ווארען אויף אורלויב. אדער פון מילישערי־שען שפיטאל. אדער לאזארעט, וואו זיי האבען דאך געהיילט, אידער זיי זענען ארויסגעפאהרען טיף אין לאנד אין די ביטעס דארף מען אנ־זייזען, צי האט מען אין דער שטאט, וואו דער יודישער סאלדאט רעכענט זיך צו היילען, קרובים אדער בעקאנטע, וועלכע זאלען זיך אויף אהם ארומקוקען.

קליינע כראניק

(א 13־יעהריגער יודישער העלד.) פון יעקאטערינאסלאוו איז ארויסגעפאהרען צו׳ן פעטראגראד, כדי אנצוקומען דעם אין קא־דעטען־קארפוס דער דרייצעהן־יעהריגער אלעזר פאריפמאן, וועלכער איז בצשאנקען געווארען מיט א געארגירע פאר אויסשפרונגען.

(יודען פון גאליציען.) דעם „דיען" איז מען מודיע פון קיעוו אז אהין איז געקומען א גרויסע פאדטיע גאליציאנישע יודען פון דער אומגעגענד פון בעלאגערטין פשעמישל. לויט ווי די אנגעקומענע דערצעהלען, זענען פון יענע געגענדען שוין ארויסשיקט געווארען אין טיף רוסלאנד 7 טויזענד יודען.

(א געזעלשאפט פון שלום). די שווייצ־צארישע צייטונג „טריבון" דע זשענעוו" טיילט מיט, אז ס׳איז ארגאניזירט געווארען א נייע געזעלשאפט פון שלום. אין דער שווייץ איז פארגעקומען א בעראטונג, אין וועלכער ס׳הא־בען אנטייל גענומען פארשטעהער פון דרי־פארם־קורכען, דער באזעלער, לוגאנער, לא־זאנער, זשענעווער, סען־גאלער און סיאנער ביסקופען, פארשטעהער פון באזעלער, פרייבור־גער, צירייכער און זשענעווער אוניווערזיטעטען, פון ארבייטער־פעראיין און פון פערשיעדענע פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס. די דאזיגע פערזאנען האבען זיך געוויגדעטע צום שווייצא־רישען שטאטען־ראט מיט א ביטע צוגוטפצווור־פען א קאנפערענץ פון די נייטראלע מלוכות היטן צוזאמ צו בעטראכטען מיטלען צו פער־היטען די גייטראלע אינטערעסען, אויפצוהע־רען די מלחמה און צו דערגרייכען א דויער־האפטען שלום.

(א יודישער געארגי־קאוואלער פון צווייי מדרגות.) דער יודישער סאלדאט זלמן בן וואלף בריקער האט בעקומען צוויי געארגי־קרייצען. בריקער איז פערוואונדעט געווארען אין די קארפאטען. פאר א העלדישקייט, וועל־כע ער האט אריסגעווייזן, איז בריקער בעשאנ־קען געווארען מיט א געארגי־ארדען פון 4־טער מדרגה, און פאר א צעלונגענע אויסשפרונג אין די קארפאטען און דערלאנגען בעצייטענס א ראי־פאר. אונטער א שטארקען פולעמיאטען־פייער פון שונא, איז ער בעשאנקען געווארען מיט א געארגי־ארדען פון 3־טער מדרגה.

צום היינטיגען שקל־טאג.

אין דער צייט בשעת די שרעקליכע מלחמה פערפלייצט אונאויפהערליך מיט אירע בלוטיגע חוראליעס די גאנצע מענשהייט; אין דער צייט ווען די מורא־דיגע חורבנות מעהרען זיך און מעהרען זיך — האלטען מיר עס פאר אונזער חוב, ניט קוקענדיג אויף די אלע טרוי־עריגע און שווערע געשעהנישען, צו קומען צו אייך מיט א דריינגענדיגען רוף, כדי אייך נאך אמאל צו דערמאנען אייער נאציאנאלע שולד, יענעם חוב, וועלכער איז אין א משך פון אכט־צעהן יאהרען געווארען א הייליגע פאלקס־פליכט: **געדענקט דעם שקל!**

דערמאנט זיך, וואס פאר א היסטאריישען מאמענט מיר לעבען! איצט איבער! נאך קיינ־מאל איז פאר אונזערע אויגען ניט פארגעקומען אזא צייט־פונקט, אין וועלכען מיר האבען גע־פיהלט אזוי שטארק און בולט דעם גרויסען אמת און די היסטאריישע נויטווענדיגקייט פון דעם ציוניסטישען געדאנק, גראד אין דער איצטיגער צייט, בשעת פעלקער און נאציאנען קעמפענ־פאר זייער נאציאנאלען קיום און טראגען הויך די פאהן פון זייער נאציאנאלער בעפרייאונג, גראד איצט ווערט קלאר און דייטליך פאר אונז די גרויסע יודישע פאלקסטראגעדיע. און אלץ מעהר און מעהר ווערען מיר איבערצייגט, ווי גרויס און וויכטיג עס איז יעדע פאלקס־ארגאניזאציע, מיר זעהן ווי אויך אין דעם זעבען פון דער קלענסטער אומה בילדעט זי א גוואלדיגע קראפט אין די צייטען, וועו פאר דעם גורל פון דעם פאלק קומט אן א וויכטיגער היסטאריישער מאמענט.

עס איז נאך קיינמאל אזא צייט ניט געווען, וועו די געשעהנישען האבען מיט אזא מאכט גע־צוואונגען די הנהגה פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אנצושטרענגען אלע איהרע קרעפ־טען און זאמלען אלע איהרע כוחות, כדי זיך צו דערנהנטערן צום אונזערען היסטאריישען אידעאל. אגרויסע אויפגאבע שטעהט איצט פאר אונז: פון איין זייט צו ראטעווען און צוזא־מענצוהאלטען אלץ, וואס מיר האבען אין אמשך פון לאנגע יאהרען געשאפען און אויפגעבויט אין ארץ־ישראל און אין גלות, און פון דער צווייטער זייט זיך צוצוגרייטען, צו דער גרויסער שעה, וועו עס וועלען בעשטימט ווערען די היסטאריישע ענטשיידונגען אויבער דאס שיקזאל פון אונזער היסטאריש לאנד. דאס זענען די אויפגאבען, נאך וועלכער ריכטונג עס מוזען ארבייי־טען די מענער וועלכע איהר האט אויסגעשטעלט בראש פון אונזער בעווענונג.

חברים! צי איז עס דען נויטיג אייך צו ערקלערען, אז אט די גרויסע אויפגאבען פערלאנ־גען פיעל כוחות און גרויסע מאטעריעלע מיטלען? אין דער איצטיגער פראנטוואריכער צייט טאר אין אונזערע רייהען דער געדאנק ניט ארויפקומען, אז די מלחמה־געשעהנישען מא־כען די שקלים־זאמלונג פאר אונמעגליך, אז דער ציוניזם איז א אידעאל פאר וועלכען מען קען ארבייטען נאר אין צייטען פון שלום, איהר דארפט וויסען, חברים, אז פיעל מעהר ווי צו אלע צייטען איז דער ציוניסטישער געדאנק אין דעם מאמענט געווארען א טייל פונ׳ם עפענטליכען און פאליטישען לעבען.

בשעת די פעלקער פון מזרח און מערב פיהרען א בלוטיגען קאמפף צווישען זיך, מוז די ציוניסטישע פראגע ארויסטרעטען אויף דער וועלט־טריבונע אין איהר גאנצער גרויסקייט און מיט איהר גאנצער היסטארישער געדעכטניגקייט. איצט מוזען קלאר און דייטליך ארויסגעשטעלט ווערען אונזערע ערפאלגען א געדאנק אין דער גאנצער וועלט, אז דער ציוניסטישער געדאנק איז א פאקטאר פון גרויסער וויכטיגקייט, וועלכער מוז אין רעכנונג גענומען ווערען פון אלע פאקטארען, וועלכע ווערען אין דער צוקונפט בעשטימען דאס שיקזאל פון אונזער היסטארישען לעבען.

בשעת די פעלקער פון מזרח און מערב פיהרען א בלוטיגען קאמפף צווישען זיך, מוז די ציוניסטישע פראגע ארויסטרעטען אויף דער וועלט־טריבונע אין איהר גאנצער גרויסקייט און מיט איהר גאנצער היסטארישער געדעכטניגקייט. איצט מוזען קלאר און דייטליך ארויסגעשטעלט ווערען אונזערע ערפאלגען א געדאנק אין דער גאנצער וועלט, אז דער ציוניסטישער געדאנק איז א פאקטאר פון גרויסער וויכטיגקייט, וועלכער מוז אין רעכנונג גענומען ווערען פון אלע פאקטארען, וועלכע ווערען אין דער צוקונפט בעשטימען דאס שיקזאל פון אונזער היסטארישען לעבען.

דערפאר — **געדענקט** אן אייער ארגאניזאציע! ערקלערט אלע אידען, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע — איז זייערע!

טראגט אריין דעם שקל און פארשפרייט איהם צווישען אלע אידען, וועלכע זענען מרוצה אריינצוטראגען זייער שטייער פאר די הייליגע ציעלען פון דעם ציוניסטישען געדאנק, נעהמט דעם שקל פון די אידען, וועלכע פיהלען אין זיך, לפחות, אין דעם גרויסען מאמענט אזוי פיעל אחריות, ניט וועלענדיג אויף זיך ארויפנעהמען די שולד, אז זיי האבען זיך אין דעם היסטאריישען שעת הכשר אבגעזאגט צו העלפען די ברידער, וועלכע האבען צוערשט געפיהרט דעם קאמפף פאר דער בעפרייאונג פון זייער פאלק, וועו עס צאהלטן אין אזא צייט דעם שקל ניט, בעגעהט געגען זיין פאלק א דאפעלטע זינד: ער גיט ניט די נויטיגע הילפסמיטעל פאר דער גרויסער פעראנטוואדטליכער פאלקס־ארבייט און אין דער זעלבער צייט שוואכט ער אב די בעדייטונג און די פארטרעטונגס־רעכט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. אין א צייט, וועו גראד די־זער רעכט וועלען וועדען בעטראכט דורך די מעכטיגע פאקטארען פון דער וועלט־פאליטיק.

קיינער פון אונז טאר ניט פערגעסען זיין חוב. דער שקל דינט פאר אונז אלס דער סימ־באל און דער יסוד פון אונזער ארגאניזאציאנס־לעבען. אויף יעדערען פון אונז ליגט דער הייי־ליגער חוב צו פארשפרייטען דעם שקל אין אלע קרייזען, וועלכע אנערקענען דעם ציוניסטי־שען געדאנק. אונזער שטארקייט איז אלעמאל בעשטאנען אין דער קראפט פון אונזער ארגא־ניזאציע. איצט בריכען מיר מעהר ווי אלעמאל די קראפט און די שטארקייט. טראגט אריין דעם אידישען פאלקסשטייער! דער שקל איז אין דער איצטיגער היסטארישער צייט געווארען א אמת'ר קריעגסשטייער, פאר דאס יודישע פאלק.

קאפענהאגענער ביורא פון דעי ציוניסטישער ארגאניזאציע.

רחמנות און חוב.

טאג־טעגליך ברענגט אונזער צייטונג, ווי אלע יודישע צייטונגען הארץ־רייסענדע ידיעות פון רוסלאנד און עסטרייך, פון פוילען און גאלי־ציען. און ניט נאר פון חורבנות און צושטע־רונגען, פון שרעקליכע מארדען און אונמענש־ליכע ליידען דערצעהלען די דאזיגע ידיעות: ניט פון דעם, וואס ס'איז פריהער געווען, נאר אויך פון דעם ביטערען עלענד, וואס העו שט אצינד: פון הונגער און נויט, וועלכע רעגיערען איצט אין די יודישע שטעט און שטעטלעך בעריכטען זיי.

עס זענען ניט קיין געשיכטען פון טויטע, וואס פיהלען שוין מעהר נישט דעם וועהטאג, נאר שילדערונגען פון צרות און פיין, וועלכע ס'טראגען איבער לעבעדיגע נפשות, ציטערענ־דיגע קינדערלעך און שוצלאזע פרויען.

פאר אונזערע אויגען שטעהט ווי לעבעדיג דאס טרויעריגע בילד, און אפט דוכט זיך, אז עס הערען זיך ערגעץ נאהענט, די פערשטיקטע געוויינען, אז עס בעוועגען זיך אין דער טונקעל־הייט דערפרוירענע, אויסגעהונגערטע געשטאל־טען.

אונזערע ברידער און שוועסטער, אונזערע טאטעס און מאמעס — זיי, ניט קיין אנדערע — לעבען איבער אט די דאזיגע שרעקען. ווי קאן דען אונזער הארץ גלייכגילטיג בלייבען, ווי קענען דען איינדרעמלען אונזערע בעסטע ברי־דערליכע געפיהלען? און דורך דער גאנצער יודישער וועלט, דורך אלע ערטער, וועלכע זענען פערשוינט געווארען פונ'ם מלחמה־שטו־רעם טראגט זיך דער רוף, די פאדערונג: — העלפט!

פון יעדער שורה, וואס דערצעהלט אונז פון די פוילישע און גאליצישע אומגליקען הערט זיך דאך א שטילע בקשה:

— העלפט ברידער!

און אלע, וואס ווייסען, אז זיי געהערען צום פאלק פון „רחמנים בני רחמנים" אין בפרט די, וואס האבען איבערגעלאזט און דערהיים עלטערען און קינדער מוזען וויסען, וואס עס ווערט פון זיי איצט געפאדערט.

זאלען זיי וויסען אז יעדער גראשען, וואס איז פאר זיי אפשר אונבעדייטענד, קאן איינ־שטילען א געוויין, אז יעדע קלענסטע סומע קאן זאט מאכען א הונגעריגען און איבערדע־קען זיין גוף מיט א מלבוש.

עס דערנעהנטערען זיך די טעג פון פסח.

אט ווער מען באלד פייערען דעם יום־טוב פון ליכט און פריהלינג. עס איז נאהענט די וואך פון „כל דכפין", די וואך פון אמת'ער צדקה און ברייטקייט. און בשעת מיר וועלען דא זי־צען אין ליכטיגען פרעהליכען צימער און פער־בריינגען די „נאכט פון פרייהייט" ביי א גלאז וויין און פריש־געדעקטען טיש — וועט מען דארט אין פוילען און גאליציען, צווישען די היימלאזע און פערלארענע, צווישען געטריבענע און פעריאגטע, פערגיסען ביטערע טרערען און קייען א טרוקען ברעקעל מצה....

שעהן זענען געווען די יודישע מנהגים פון אמאל. דער ערב־פסח איז געווען געווידמעט דער צדקה, אז יעדער יוד זאל פיהלען דעם טעם פונ'ם בעפרייאונגס יום־טוב, אז איטליכעס הייזעל זאל זיין בעלויכטען און פייערליך.

און די ווערטער „כל דכפין" האבען דאן געקלונגען אויפריכטיג, הערצליך.

האבען שוין פיעלע פון אונז איצט ערפיהלט דעם דאזיגען חוב? זענען שוין אסך געקומען צום „הילפס־קאמיטעט" און אליין געבראכט זייער טייל אינ'ם גרויסען הילפס־ווערק? האבען שוין אלע אבגעריסען א טייל פון זייער פער־דיענסט און אבגעגעבען דעם ליידענדעם ברודער? אדער מוז מען נאך רופען, וויעדער מאהנען אין שרייען? שלוחים צו אייך שיקען?

וואס ווארט איהר?

ניט פון קיין רחמנות רעדען מיר. רחמנות האט מען צו אלע מענשען און אויך אלע אנדע־רע האבען רחמנות צו אונז. —

פון אייער חוב, פון אייער היי־ליגער פליכט, פון אייער טייל ווערט גערעדט.

פערגעסט ניט, אז די נויט איז גרויס. [illegible] דענקט, אז אייער קלייניגקייט, וואס איהר [illegible] געבען, קאן איינשטילען דעם הונגער, אויסג[illegible] כען דעם רוקען, אויסווישען טרעהרען פון [illegible] אויגען ביי פיעלע ליידענדע.

געדענקט דעם „כל דכפין".

מ. ג.

יודען אין דער פראנצויזישער ארמעע.

דער „נאווי וואסחאד" בריינגט עטליכע שטעלען פון פראנצויזישען „זשורנאל אפיסיעל" וועגען די מיליטערישע אויסצייכנונגען פון די יודען אין דער פראנצויזישער ארמעע.

לויט א בעפעהל פון 18־טען סעפטעמבער איז „בעשאנקען געווארען מיט א קאוואלער־קרייץ פון עהרען־לעגיאן דער קאפיטאן באנס־באק פון 225־טען פעחאטע־פאלק. ער איז שווער פערוואונדעט אין קאפ, שטעהענדיג אן דער שפיץ פון זיינע סאלדאטען"

לויט א בעפעהל פון 27־טען סעפטעמבער איז אזא מתנה געשאנקען געווארען „דעם קא־פיטאן פון 26־טען פעחאטע־פאלק לעווענברוק ער איז פערוואונדעט געווארען דורך דריי קוי־לען, בעת ער האט נאך זיך נאכגעצויגען מיט דער גרעסטער העלדישקייט זיין ראטע געגען שונא.".

אין דער דערמאהנטען זשורנאל פון 19־טען סעפטעמבער איז אבגעדרוקט א בעפעהל צו דער ארמעע וועגען פאז־פארוטשיק פון 259־טען פע־חאטע־פאלק לעווי, „ניט קוקענדיג אויף דער וואונד האט לעווי איינגעהאלטען אויף דער פא־דערשטער פאזיציע זיין מיליטער־אבטיילונג ביז'ן סוף פון אער שלאכט אונטער א פערבי־טערטען פייער.

דעט 8־טען סעפטעמבער איז ארויסגעגעבען געווארען א בעפעהל צו דער ארמעע וועגען פליהער אונטער־אפיצער פינק, וועלכער "האט בעת זעהר פיעל לופט־אויפארשונגען אויף אנ' עראפלאן אונטער א פייער פון ספעציעלע האר־מאטען ארויסגעוויזען אנ'אמת'ע דרייסטקייט און ענערגיע, ער איז שווער פערוואוידעט [illegible] ווארען אראבפאלענדיג מיט דעם אפאראט [illegible] דער לעצטער אויספארשונגס־פליהעריי.

אין בעפעהל פון 19־טען סעפטעמבער [illegible] דערמאהנט דער פארוטשיק פון 16־טען [illegible] לעריע־פאלק איזאק, וועלכער איז בעשא[illegible] געווארען „פאר זיין גלענצענדע אויפפיה[illegible] אונטער'ן פייער פון 14־טען ביז דעם 16־[illegible] אויגוסט.

אין בעפעהל פון 19־טען אקטיאבר [illegible] בעצייכענט „די גלענצענדע אויפפיהרונג [illegible] גלענצענדע זעלבסט־בעהערשונג אונטער'ן [illegible] ער בעת די שלאכטען פון 14־טען ביז'ן [illegible] אויגוסט" פון הויפט־דאקטאר פון 3־טען [illegible] לאטאריאום לעווי.

אין נוטער פון 2־טען אקטאבר טייל[illegible] דער „זשורנאל אפיסיעל", אז עס ווערט בע[illegible] קען מיט א קאוואלער־קרייץ פון עהרען־לע[illegible] דער אדמיניסטראטאר פון ערשטען קלאס [illegible] האם, וועלכער האט אויפגעריסען א ברי[illegible] העכסט שווערע בעדינגונגען און איז [illegible] לאפען פון שונא.

דעם 22־טען נאוועמבער, איז בעשא[illegible] געווארען מיט אנ'אפיציערען־קרייץ פון עה[illegible] לעגיאן דער באטאליאן־קאמאנדיר פון 36־[illegible] פאלק קאן.

מיט א קאוואלער־קרייץ פון עהרען־לעגיאן [illegible] באשאנקען געווארען דער זאפאס־פארוטשיק [illegible] 19־טען פעחאטע־פאלק, לעווי.

אין 3 אנדערע בעפעהלען צו דער אר[illegible] ווערט בעצייכענט די גלענצענדע אויפפיה[illegible] פון פליהער קאהען, קאפיטאן קאך און [illegible] ווייצעל.

א בילד.

מיך האט בעריהרט א קליין בריוועלע פון א גרויסען יודישען קינסטלער.

ער שרייבט, — אין „דזשואיש קראניקעל", — אז ער האט פערפערטיגט א בילד פונ'ם יו־דישען לעבען אין פוילען. „זמן שמחתנו" הייסט דאס בילד. עס שטעלט פאר א פרעהליכען יו־דישען יום־טוב.

— ווי פרעמד קלינגט דער נאמען פונ'ם בילד יעצט, — אזוי רופט אויס דער קינסטלער אין זיין בריעף.

און ער דערצעהלט ווייטער, אז ער שענקט אוועק דאס בילד, וועלכעס איז ווערט 500 פונט שטערלינג, דעם יודישען קאמיטעט אויף צו העלפען די יודישע היימלאזע אין פוילען.

איינפאך, קורץ און שעהן. פון דער זייט הייסט עס א נדבה פון א פינף טויזענד רובל. צוקוקענדיג זיך נעהנטער — הייסט עס, א קינסטלערישער שטריך, א בעהארצטער טאן.

עמיצער וועט קויפען דאס בילד, פיליחאוו־סקי'ס א בילד, וועט בעצאהלען פאר דעם די פינף טויזענד רובל, און דאס געלד וועט אוועק־געהן צום פערלייכטערען דעם ביטערען גרוי־סען אומגליק.

עמיצער וועט שטעהן פאר'ן ליינוואנד, וואס דעם קינסטלער'ס פענזעל האט איהם געמאכט אונשטערבליך און אונגעוועהנליך. עמיצער וועט בעוואונדערען דעם יודישען יום־טוב, דעם פרעהליכען יודישען יום־טוב. ער וועט האבען א עסטעטישען גענוס בעטראכטענדיג די פיגו־רען, די געזיכטער, די פאזען.

אט שטעהט אנ'אלטער יוד מיט אנ'אתרוג און לולב. ווי ליכטיג איז דאס אלטע, בעגייס־טערטע געזיכט. די ווייסע בארד דערמאהנט אן הייליגקייט, זויבערקייט פון גאנצע דורות, פון א גאנצער ראסע. דער הויכער שטערען איז נביאיש, ערהאבען. אזא שטערען האבען גע־דארפט האבען די אבות, די אלטע גאונים. דאס איז ניט א טייל פון געזיכט, א הארמאניש גליד פון דאס גאנצע, — דאס איז א ענין אנ־און פאר־זיך.

דער אלטער בעוועגט שטיל די ליפען, אפשר בענשט ער אתרוג, און נעבען איהם שטעהט א קליין יונגעלע, א קליין חנ'עוודיג יונגעלע, מיט גרויסע טיעפע אויגען, און מיט'ן בעלעבט, ריה־רעננדיג פנימעל, א יודיש יונגעלע, א פרום כשר'ס קינד. אזוינע יודישע קינדער זענען גע־ווען מיט טויזענד, מיט צוויי טויזענד, מיט דריי טויזענד יאהר צוריק. אזעלכע יודישע קינדער זענען געווען אין רשי'ס צייטען, אין רמבם'ס, אין רב'ס. און פונקט אזוי זענען זיי געשטאנען יום־טוב נעבען זייערע שעהנע אלטע זיידעס און געבענשט אתרוג...

און נאך און נאך...

אט איז דער הינטער־פאן פונ'ם בילד. דער בית־מדרש, צי די שטוב, יום־טוב'דיג צוגערוימט אויפגעפאסט.

עמיצער וועט אויף דעם קוקען, וועט הנאה האבען, עסטעטיש הנאה האבען, עמיצער, א פרעמדער, אנ'אונבעקאנטער.

יענער וועט אפשר ניט וויסען, אז די [illegible] זאנען וואס זענען אויסגעמאלט אויפ'ן ליינוואנד זענען פוילישע יודען.

יענער וועט אפשר ניט וויסען, ווי [illegible] פוילישע יודען לעבען, ווי אזוי זיי פראווען [illegible] ערע יום־טובים.

דער יודישער קינסטלער אבער ווייס [illegible] ער האט געצייכענט דאס בילד מיט די [illegible] דערליכע פארבען, וואס זיין נשמה האט [illegible] דיקטירט. אבער פאר זיינע אויגען זענען [illegible] שוואומען די בילדער, די לעבעדיגע [illegible] פון דער ווייטער היים, פון דער ליעבער [illegible] שער ערד...

אט דער אלטער יוד און דאס יונגע [illegible] קעל, — דאס זענען טיפען פון זיין היים, [illegible] זיין שטעדטעלע, פון זיין בית־מדרש. ער [illegible] זיי געקענט, געליעבט נאך פון די קינדערשע יאהרען.

אט דער אלטער שעהנער יוד, וואס שטעהט אזוי יום־טוב'דיג אויפ'ן קינסטלערישען [illegible] וואנד, האט געמוזט ציטערען פון קעלט און [illegible]

Jüdische Volkszeitung № 79 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, זונטאג ו' ניסן תרע"ה (21. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

ענגליש־פראנצויזישע פערלוסטען.

געזונקען פיער פאנצער — קרייצער די רוסען ווידער אין אסטפרויסע.

פון די קריעגס־פלעצער.

די בעציהונגען צווישען עסטרייך און איטאליען זענען אין די לעצטע טעג געווארען אלץ שפאנענדער און דראהענדער. לויט אלע מיטיילונגען איז צו זעהען, אז ביידע צדדים פרייטען זיך צום קאמפף. פון רוים מעלדעט מען אז די עסטרייכער האבען קאנצענטרירט גרויסע מאסען מחנות אין און ביי טריענט, און אין די גרענעץ־געגענדען ווערען געמאכט א רייהע שוץ־גריבער. עס זעהט אויס, אז אלע דייטשע אנשטרענגונגען אויף צו מאכען א סוף מיט דעם דאזיגען קאנפליקט צווישען איטאליען און עסטרייך, זענען ניט געלונגען. עסטרייך וויל ניט אבגעבען אזויפיעל פון איהר לאנד פאר איטאליען. די לאגע איז אזוי געשפאנט, אז אטאט און עס ברעכט אויס א נייע מלחמה.

דער דארדאנעלען־קאמפף איז נאך אין פולען גאנג. לויט די ענגלישע מעלדונגען מאכען זיי גוטע פארשריטען. אין דערזעלבער צייט בעשטעטיגען זיי וועגען דערטרונקענע פראנצויזישע און ענגלישע פאנצער־שיפען.

דער קאמפף אויפ'ן מזרח־פראנט געהט אין פולען ברען, און, ווי עס זעהט אויס, האבען די רוסען אין די לעצטע טעג די אויבערמאכט. די טעלעגראמען פון רוסלאנד, ווי פון דייטשלאנד, שילען מיט, אז רוסישע מחנות געפינען זיך ווידער אויפ'ן פרייסישען באדען.

אויפ'ן מערב־פראנט איז פארגעקומען א רייהע געשלעגען מיט קליינע פארטשריטען פאר די פראנצויזען.

די בלאקאדען־מלחמה ברענגט כמעט יעדען טאג נייע קרבנות. די לעצטע מעלדונג גיט איבער, אז די דייטשען האבען דערטרונקען א ענגלישען דאמפער מיט רייז. די ענגלענדער האבען פערהאלטען א שוועדישע שיף און געבראכט זי אין ענגלאנד.

ענגליש־פראנצויזישע נידער־לאגע ביי דארדאנעלען.

פאריז, 20. מערץ (אפיציעל). בשעת דער נעכטיגער בעשיסונג פון די דארדאנעלען האט זיך דער פראנצויזישער פאנצער־קרייצער „בואווע" אנגעשטויסען אויף א מינע און איז גלייך געזונקען.

די פאנצערשיף „גואלאס" איז דורך דעם פיינדליכען פייער בעשעדיגט געווארען. צוויי ענגלישע שיפען זענען דערטרונקען געווארען. א טייל פון דער מאנשאפט פון דער שיף „בואווע" איז גערעטעט. די אפעראציאנען ווערען פארטגעזעצט.

ענגלישער ראפארט.

לאנדאן, 20. מערץ (אפיציעל). די ענגלישע שיפען „אירעסיסטיבלע" און „אקעאן" און די פראצויזישע שיף „בואווע" האבען זיך אנגעשטויסען אויף מינעס און זענען געזונקען. דער שאדען פון ענגלישען מאנשאפט איז זעהר אונבעדייטענד, אבער דערפאר איז די מאנשאפט פון שיף „בואווע" כמעט אינגאנצען אומגעקומען.

פון מזרח־קאמפף־פלאץ.

דייטשע מעלדונג

בערלין, 20. מערץ (אפיציעל). אויפ'ן מזרח'דיגען קריעגספלאץ איז די לאגע ביי מעמעל נאך ניט גאנץ קלאהר. עס זעהט אויס, אז שוואכע רוסישע אבטיילונגען האבען זיך אריינגעריסען אין מעמעל. מיר נעמען אן מיטלען געגען דעם.

די רוסישע אנגריפען צווישען פיסעק און ארזיך ווי אויך אין צפון און מערב פון פראזניץ, האבען מיר צוריקגעשלאגען, טיילווייז מיט גרויסען שאדען פאר'ן פיינד.

אין דרום פון וויכסעל איז די לאוע אונפערענדערט.

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען, 20 מערץ (אפיציעל). אין די קארפאטען זענען פארגעקומען גרויסע ארטילעריע־געשלעגען. אין דרום־מערב פון בעלגראד האבען די רוסען געמאכט א נאכט־אנגריף, וועלכען מיר האבען צוריקגעשלאגען. שטארקע פיינדליכע קרעפטען האבען געמאכט אנגריפען אויף אונזערע פאזיציעס אין צפון פון אוזאך, אבער מיר האבען זיי אבגעשלאגען.

אין דרום־מזרח־גאליציען קומען פאר פערביטערטע געשלעגען. אלע פיינדליכע אנגריפען האבען אונזערע מחנות, א דאנק זייערע אויסגעהאלטענקייט, אבגעשלאגען. 5 אפיציערען און 500 סאלדאטען האבען מיר געגומען געפאנגען.

אין מערב־גאליציען און אין פוילען איז קיין ענדערונג ניט פארנעקומען.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 20. מערץ (אפיציעל). אין דער געגענד פון די דערפער סערעפינע, טארטאק, וואק, זאמעק, און אויך אין צפון פון פראזניץ דויערען די געשלעגען. מיר האבען עראבערט עטליכע דערפער און דערביי 5 קאנאנען, 42 פוליעמאטען און א טייל אמוניציאנס־וועגען און געפאנגען עטליכע הונדערט דייטשען.

אויפ'ן רעכטען ברעג פון נעמאן קומען פאר די געשלעגען ביי טאוואראג און אויפ'ן דייטשען טעריטאריום ביי די וועגען פון גארזדא צו מעמעל. מיר האבען דא עראבערט 2 קאנאנען, 4 פוליעמאטען און 2 אויטאמאבילען מיט אמוניציע און גענומען א טייל געפאנגענע.

אויפ'ן לינקען ברעג פון ווייכסעל קומען פאר מורא'דיגע ארטילעריע־געשלעגען.

ברויט־מאנגעל אין ווענעדיג.

רוים, 20. מערץ. אין ווענעדיג הערשט איצט א מאנגעל אויף ברויט. טויזענדער מענשען האבען אין די לעצטע טעג ניט געקענט בעקומען גענוג ברויט. די לעצטע רעגירונגס־בעשטימונגען האבען פעראורזאכט, אז די בעקער האבען ניט געקענט בעקומען קיין מעהל. פיעל בעקערייען זענען פון דעם אויפגערעגטען עולם אויפגעבראכט געווארען, און אין פיעל שטעלען האט עס ארויסגערופען גרויסע גאסען־דעמאנסטראציעס.

עסטרייכישע מחנות ביים איטאליענישען גרענעץ.

לאנדאן 20 מערץ. די פערהאנדלונגען צווישען עסטרייך און איטאליען וועגען אבגעבען טריענט זענען אינגאנצען אבגעבראכען.

די עסטרייכער קאנצענטרירען בעדייטענדע מחנות אין און ארום טריענט, און טויזענדע רוסישע געפאנגענע גראבען שוץ־גריבער אין בעפעסטיגען די גרענעץ.

ענגלישער קרייצער שניידט איבער דעם טעלעגראף.

לאנדאן, 20 מערץ. די רייטער'ס ביורא טיילט מען מיט: דער קרייצער „אמעלהיסט" האט בעקומען א בעפעהל צו שווימען אין דעם פאם פון די דארדאנעלען כדי איבערצושניידען דעם טעלעגראף צווישען קיליד־באר און שאנאק. דער קרייצער האט ערפילט די אויפגאבע איידער דער פיינד האט זיך דערפון דערוואוסט.

אמעריקאנישער פראטעסט

ניו־יארק, 20. מערץ. דער פארמעלער פראטעסט געגען דעם אמעריקאנישען דאמפפער „מאראקאס", וועט באלד איבערגעגעבען ווערען דורך דעם אמעריקאנישען באטשאפטער אין לאנדאן, פאגע.

מען דענקט, אז דער פראטעסט זאל ענטהאלטען צוגלייך א פאדערונג, אז נייטראלע שיפען וועלכע שווימען פון א נייטראל האפען צו אנ'אנדערען און האבען ניט קיין קאנטראבאנדא, זאל האבען רעכט צו שווימען.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיר טיילען מיט אונזערע געעהרטע אבאנענטען, אז אלע קוויטונגען אויפ'ן אבאנענטען־געלד פאר'ן חודש מערץ האבען מיר איבערגעגעבען אספעציעלע אינקאסאציאנס־ביורא, וואס וועט אויפמאהנען דאס געלד.

אגודת הציונים בדנמרק·

יום השקל

זונטאג, דעם 21־טען מערץ, 8 אזייגער אין אווענד,

וועט פארקומען אינ'ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nørrevoldgade 23

אשקל־טאג

עס וועלען רעדען בעוואוסטע רעדנער און כלל־טהוער, וואס געפינען זיך יעצט אין קאפענהאגען.

אין דער איצטיגער וויכטיגער צייט ווילען מיר, אז דער אווענד זאל זיין א ווירדיגע דעמאנ־סטראציע פאר'ן אויפלעבונגס־אידעאל פונ'ם יודישען פאלק.

אלע יודען, וועלכע סימפאטיזירען דעם בעפרייאונגס־געדאנק פונ'ם יודענטום אין פאלעסטי בעטען מיר קומען

צום שקל־טאג

איינטריט פריי.

רוסישע פיש, היענער

און פסח'דיגע היענער שמאלץ ביליג צו בעקומען ביי לעווין.

Pilestræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

שפארט געלד

און קויפט אייערע פסחדיגע קאלאנ אלווארען ביי

Th. COHN, St. Kanikestræde 3.

Tlf. Byen 752 n.

כשר לפסח

אלע זארטען טארטען און פערשיעדענע צוקער־געבעקס קענט איהר נאר בעקומען ביי דעם יודישען בעקער פארטאוו

Hauserplads 28 Tlf. Byen 532 v

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען צו יעדער צייט.

א מעבלירט צימער

א גרויסער מיט א בעזונדערען איינגאנג ווערט פערדינגען.

פ. אלטשולער, ניהאוון 31, אויפג. 9, 1 זאל.

א פרוי

וואס קען גוט קאכען יודישעס עסען, קריעגט גוט בעצאהלענדע בעשעפטיגונג פאר איינינע שלא טעגליך. ביי

Vintz, Nørrevoldgade 10, I.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

עפשטיינ'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף פסח ווערט שוין אנגענומען פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

א גוטע האנדנייערין

ווערט געזוכט צו מיליטער־קאפעס.

לאנדעמארקעט 19, 3־טען זאל, העכט.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודי־שער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע· 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליג פרייזען רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

דער רוסיש־יודישער שניידער־קלוב

האלט אב א מיטגליעדס־פערזאמלונג, זונטאג דעם 21־טען מערץ אום 11 אוהר פארמיטאג אין פאך־פעראיינס־קאנטאר, הויזערפלאץ 14, 1 נייע מיטגליעדער קענען זיך איינמעלדען אין פאך־פעראיין און אין קלוב.

די פערוואלטונג

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2

...עלען די גאליצישע יודען נור אנוועזען זייע־...ע רעכט?

דער פראפעסאר האט מיר ווי ניט פער־...טאנען אין דער ערשטער מינוט.

ווי איהר ווייסט מסתמא, האבען דאך די ...ישע יודען קיין גלייכבערעכטיגונג..

— אבער זיי בעקומען דאך! האט דער ...אפעסאר בעמערקט אין א פאזיטיווען טאן. ...נטיג דער געעהרטער פראפעסאר גלויבט ...טארק אין רוסלאנד...

איך האב איהם אנגעהויבען — ערקלערען ...לאגע אין רוסלאנד, דאס ניט נאר יודען, נאר ...ילו איהרע דומע דעפוטאטען ארעסטירט די ...גירונג.

— ארעסטירט. זאגט איהר, דעפוטאטען, ...יל זיי זענען געגען דער מלחמה? גאנץ רעכט ...ר וואס זענען זיי ניט קיין פאטריאטען?

איך האב צוריק ארויפגעפיהרט דעם גע־...רעך צו דער יודען פראגע.

— ס'איז זעהר מעגליך, אז רוסלאנד זאל ...מתחיב זיין אויפ'ן קאנגרעס צו געבען פולע ...ט די גאליציאנער יודען. נאר אט האט זיך ...ר רומעניען אויך מתחיב געוועזען...

...ייטשער באטשאפטער וועגען דער יודען־פראגע.

אין א געשפרעך מיט א זשורנאליסט האט ...ר דייטשער באטשאפטער אין אמעריקא גראף ...טארף זיך ארויסגעזאגט איבער די לאגע ...ן די יודען אין פוילען, וועלכע איז לויט זיין ...ינונג פיעל טרויעריגער ווי די לאגע פון די ...ליער. האטש די בעלגיער האבען ארויסגע־...ען אזא רחמנות צו זיך, בעת וועגען די פוי־...ע יודען רעדט מען נישט. דער באטשאפ־...ר האט פערזיכערט, אז דייטשלאנד טהוט ...ס נאר מעגליך אום דעם טרויעריגען מצב ...ן די אונגליקליכע יודען צו פערבעסערען.

איבערגעהענדיג צו דער לאגע פון די יודען ...ן דייטשלאנד, האט גראך בערנסטארף קודם ...טערגעשטראכען דאס מוטיגע און טאפפערע ...לטען זיך פון די יודען אין דער דייטשער ...רמעע. 800 יודען זענען אויסגעצייכענט גע־...ארען מיט'ן אייזערנעם קרייץ (לויט אונזערע ...ות איז די צאהל דאפעלט אזוי גרויס) און ...ב יודען זענען געווארען אפיצערען.

אין דייטשלאנד איז די סאציאלע שטעלונג ...ן די יודען א פיעל העכערע ווי אין אמעריקא ...ר ענגלאנד. די יודען שטעהען אין דער ...ן פונ'ם אינדוסטריעלען און ווירטשאפטלי־...ען לעבען. נור אפיצערען האבען יודען ניט ...ערען, ווייל די אפיציערען־קארפס ...האבען מחמת שטענדיגע פאראורטיילען, פרי־...ר נישט געוואלט ערנענען קיין יודען. דאגע־...ען האט די רעגירונג גאר נישט געקענט טהאן ...ייל די אפיצערען־קארפס זענען אויטאנאם. ...אבער זענען די אפיציערען־קארפס אליין ...ערטעטען פון זייערע פאראורטיילען. מען ...ן אלזא די פראגע וועגען די יודישע אפיצע־...ן אין דער דייטשער ארמעע בעטראכטען ...ל ערלעדיגט.

געשטארבען הרב ראבינאוויטש

פון גראדנא מעלדעט מען, אז די פאריגע וואך איז דארט דורך א אונגעוועהנליך־טראגי־שען טוידט געשטארבען דער מורה־הוראה ר' משה יהודה ראבינאוויטש.

האלטענדיג א דרשה, וואס האט אלעמען געריהרט ביז טרעהרען, איז ער ענדליך אריין אין א שטארקען עקסטאז און אויסשרייענדיג: רבנו של עולם, שיק דיין הילף!— איז ער געפא־לען אין אהנמאכט און געשטארבען.

דער נפטר איז בכלל געווען א מערקווירדי־גער מענש. אזוי ווי זיין טוידט אזוי איז אויך זיין לעבען געווען אונגעוועהנליך. געשטאמט האט ער פון א קליין שטעדטעל, זיימעל, וואס איז נעבען בויסק אין קורלאנד. זייענדיג אנ'־אייניקעל פון דעם בעריהמטען אין זיין צייט ר' שלמה'לע בעל־שם, האט ער, קענטיג, גע־וואלט געהן אין זיין זיידענ'ס וועג, און האט זיך נאך אין זיינע יונגע יאהרען פערנומען מיט קבלה. מיט א יאהר 20 צוריק האט ער, בעזע־צענדיג זיך אין טיקטין, גראדנער גוב., אויפגע־רודערט די גאנצע געגענד מיט זיין אויסער־געוועהנליכער הנהגה און מיט די ספורי־נסים, וואס האבען זיך פערשפרייט וועגען איהם, און וואס האבען נאטירליך ארויסגערופען פערשיע־דענע מיינונגען וועגען אט דעם „קורלאנדער גוטען אידען", ווי מען האט איהם דאמאלס גערופען.

שפעטער אבער האט ער פערלאזען זיין פרישות און האט זיך בעזעצט אין גראדנא, וואו ער איז געווארען א מורה־הוראה. אבער אויך אויף דעם געביעט האט ער זיך אויסגעצייכענט מיט זיין הנהגה, האט אליין געלעבט אין ארעמ־קייט, נישט גענומען קיין געלד פאר קיין דין־תורה, און זעהר פיעל געזארגט און געטהון פאר דער ארעמער בעפעלקערונג, און איז דאדורך זעהר בעליעבט געווען ביי די ארעמע קלאסען פון דער שטאדט.

אבקלאנגען פון ביילים-פראצעס

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון די דעפאר־טאמענטען פון דער פעטראגראדער סוד. פאלא־טע האט לויט'ן פראטעסט פון פראקוראר מבטל געמאכט דעם בעשלוס פון דעם ראט פון די געשווארענע אדוואקאטען, וועלכער האט בע־שלאסען נישט בעשטראפען אין דער דיסציפ־לינארער ארדנונג די אדוואקאטען, וואס האבען געשיקט א רעזאלוציע וועגען דעם ביילים־פראצעס.

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון די דעפאר־טאמענטען האט בעשלאסען דריי אדוואקאטען: קערענסקי, פערעווערזאוו'ן און סאקאלאוו'ן פערוועהרען צו פראקטיקירען אין פערלויף פון א יאהר צייט, 32 אדוואקאטען פערוועהרען פראק־טיקירען אין פערלויף פון א האלב יאהר און פינף פרייגעשפראכען.

פערוואונדעטע יודען.

דער פעטראגראדער גראדאנאטשאלניק האט געפאדערט פון דער פאליציי, אז מען זאל איהם באלד פארשטעלען די סבות פארוואס מען האט ארויסגעטריבען פון פעטראגראד דעם פערוואונ־דעטען יודישען סאלדאט ש.

דער דאזיגער ש. איז געקומען קיין פעטרא־גראד מיט דער ערלויבניש פון דער מיליטערי־שער מאכט, כדי צו קורירען זיך פון זיין וואונד, אבער די פאליציי האט איהם באלד בעפויהלען ארויסצופאהרען פון פעטראגראד. דעם דאזיגען בעפעהל האט אויך בעשטעטיגט דער גראדאנא־טשאלניק. דאן האט ש. זיך געווענדעט מיט א ביטע צום אינערן־מיניסטער, וועלכער האט פארגעלעגט דעם גראדאנאטשאלניק, אנצונעמען תיכף מיטלען, כדי צו ערקלעהרען די סבה, פאר־וואס מען האט ארויסגעשיקט דעם פערוואונ־דעטען סאלדאט, דערביי האט דער מיניסטער אנגצוויזען, אז האטש ש., אלס יוד, האט נישט קיין וואהנרעכט אין פעטראגראד, קען מען דאך נישט דערלאזען, אז מען זאל איהם פון דארט ארויסטרייבען, נעהמענדיג אין אכט די וואונד, וואס ער האט בעקומען אין דער מלחמה מיט'ן שונא.

אונטערגעווארפען.

אין דער ווילנער צייטונג „נ. קאפייקא" איז פערעפענטליכט פאלגענדער בריעף אין רעדאק־ציע:

אדורכפאהרענדיג דורך נאווא־וויליסק, הא־בען די גראדנער פאסאזשירען געבעטען צוצו־נעהמען ביי זיי צוויי אידישע קינדער, וואס זייער מוטער איז דעם 11־טען פעווראל, בשעת דער צוג האט זיך אבגעשטעלט אין ווילנא, ארויס פון וואגאן און איז מעהר צוריק נישט געקומען. די קינדער האבען א גאנצען טאג געפרוירען אין א קאלטען וואגאן. איך האב די קינדער צוגענומען צו זיך און זיי געפינען זיך אין נאווא־וויליסק ביי דער פאמיליע רייז.

דאס אינגעלע איז אלט 4 יאהר און הייסט העניך, דאס מיידעלע פון 3 יאהר הייסט איטקע. דער פאטער הייסט שמואיל און די מוטער טשערני און דער פאמיליען־נאמען איז האלצ־מאן.

וויפיעל איז א מיליארד?

די הוצאות פון דער לעצטער מלחמה ווע־רען גערעכענט געוועהנליך מיט מיליארדען, די הלואות ווערען געמאכט אויף מיליארדען. אבער וואס איז דאס א מיליארד, — שרייבט די פראנ־צויזישע צייטונג „אילוסטראציאן" — שטעלט מען זיך קוים פאר.

א מיליארד פראנק אין גאלד און א מילי־ארד אין איין שטיק אויסגעגאסען וועט האל־טען 25 קוביק איילען. מען זאל וועלען א מי־ליארד אוועקשיקען מיט דער באהן, וועט מוזען האבען א צוג פון 24 וואגאנעס. אום אויפצו־הויבען א מיליארד מוז מען האבען 6000 מענ־שען. מען זאל נעהמען א מיליארד אין מטבעות צו 20 פראנק גאלד יעדע און מען זאל זיי אויס־לעגען איינען נעבען דער אנדערער, וועט עס פערנעהמען א לענג פון אנ'ערך 1000 וויארסט. מען זאל פון די 20־פראנק־שטיקען מאכען א טיטעל, וועט ער האלטען אין דער הויך 30 וויארסט.

אט אזוי זעהט אויס א מיליארד אין דער ווירקליכקייט.

אין גראדנא.

אין דער גראדנער צייטונג „נאשע אוטרא" איז פערעפענטליכט פאלגענדער בעפעהל:

„אין נאמען פון קאמענדאנט פון גראדנער פעסטונג ערקלעהר איך היער מיט, אז אלע אי־דישע סוחרים מוזען פרייטאג און שבת אפען האנדלען מיט אלע סחורות און פראדוקטען, און טארען ניט פערמאכען זייערע געשעפטען פאר 9 א זייגער אין אבענד, אזוי ווי אין די וואכען טעג, די שולדיגע אין עובר זיין אויף דיעזען בעפעהל וועלען מוזען בעצאהלען א גרויסען שטראף.

גראדנער פאליצמייסטער,

א. שקעפיאוו

א יודישע מיידעל אלס עסט־רייכער לייטענאנט.

אונגארישע צייטונגען דערצעהלען דעם פאלגענדען אינטרעסאנטען פארפאל:

אין סאבאדקא איז אנגעקומען ביים רעגי־מענט א יונגער לייטענאנט מיט'ן נאמען עלמער קאדער, וועלכער האט דערצעהלט, אז ער איז אבגעשיידעט געווארען פון זיינע חברים אויף א פאטראל גאנג אין די קארפאטען. זיינע אלע חברים זענען געפאנגען געווארען פון די רוסען, נור ער אליין האט זיך גערעטעט דורך אנטלוי־פען. האט דער הויפטמאן אויפגענומען דעם ליי־טענאנט מיט גרויס צופריעדענהייט. דער נייער לייטענאנט האט זיך אויך ארויסגעוויזען אלס א טיכטיגער קריעגער און האט בעוויזען גרויס טאפפערקייט אין אנפיהרען פאטרולען. מיט אמאל איז אנגעקומען צום הויפט מאן א סאל־דאט, בלייך און דער שראקען, מיט דער מעל־דונג, אז דער טאפפער לייטענאנט קאדער איז גאר א מעדעל.

דער סאלדאט האט אויך געזאגט דעם אמת, ווייל לייטענאנט קאדער איז ווירקליך א מע־דעל און דוקא א יודישע. איהר נאמען איז אלגא ווייסמאן און זי קומט פון מארמ אראשער קאמי־טעט. דער נאמען עלעמאר קארעד האט זי גע־זעהען אין דער ליסטע פון די געפאלענע סאל־דאטען איז עס איהר געפעלען, אויסצוקלייבען דעם נאמען.

אזוי ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען אז לייטענאנט קאדער איז א מעדעל, האט מען זי זעלבסטפערשטענדליך נישט געקענט לענגער האלטען אין פראנט פון דער מלחמה, האט מען זי באלד אבגעישקט אלס נוירס צום אונגארישען רויטען קרייץ

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

שווארצע שאטענס

דער טעלעגראף האט אונז געבראכט א ידיעה, אז דער רוסישער געריכט אין וואסיל־קאוו האט פער׳משפט דעם פויער גאנטשארוק, דעם העלד פון דעם אזוי גערופענעם „פאסטא־ווער פראצעס״, צו 12 יאהר „קאטארגע״. דאס הייסט, אז די רוסישע געשווארענע האבען גע־פונען גאנטשארוקען פאר שולדיג אין הרג׳ענען דעם יודישען יונגעל יוסל פאשקאוו.

אזוי שטעהט אין דעם פסק־דין פונ׳ם גע־ריכט.

אונטער דעם דאזיגען פשוטען נאמען איז אבער פארבאהאלטען א גרויסע יודישע טרא־געדיע, וואס רופט ארויס פון דער נאהענטער פערגאנגענהייט שווארצע שאטענס, מורא׳דיגע געשפענסטער און זכרונות.

דער מארד פונ׳ם יודישען יונגעל פאשקאוו איז א מאדערנע ווארי׳אציע פונ׳ם גוט־בעקאנ־טען מאטיוו, וואס טראגט דעם נאמען „בלוט־בלבול״.

ווארום נאר צופעליג, נאר „על־פי־טעות״ זיצט אויף דער בעשולדיגונגס־באנק דער פינ־סטערער פויער גאנטשארוק. מען האט גאר גע־האפט, אז דעם דאזיגען פלאץ זאל פארנעהמען דער גרויהער אלטער פאשקאוו און דער פרא־צעס זאל הייסען: „ריטואל־מארד־פראצעס״. און פאשקאוו איז טאקע נאחנט געווען ביי דעם. ער איז שוין געזעסען אין טורמע און איבער זיין קאפ האבען זיך געטראגען קללות און מאוס׳ע בלבולים.

עס זענען נאך פריש אין אונזער זכרון די ערשטע ידיעות פון א נייעם „עלילת־דם״ אין פאסטאוו, וואו מען האט געפונען א קער־פער פון א ערמארדעטען יונגעל, וואס האט גע־טראגען אלע „סמנים״ פון פראנייטיס׳ן: געווען כמעט אהן בלוט און געהאט 13 אדער 14 וואונדען.

און מיר געדענקען נאך די שרעקען פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע איז די־רעקט טעראריזירט געווארען דורך דער אנגע־פאהרענער באנדע שפיאנען און שווארץ־מאה־ניקעס. עס האט זיך שוין אין דער לופט גע־טראגען דער ריח פון א פאגראם, עס האבען שוין ווייטערע בלבולים געוועבט די פינסטערע מחות — און עס האט זיך געפארעמט א נייער יודישער קרבן, א נייער מארטירער. און דאן איז געשעהען א „גליק״: מען האט נאכגעוויזען, אז דער דער׳הרג׳עטער יונגעל איז ניט געווען קיין גוי, נאר דוקא א יוד, און איז דוקא דער זוהן פון דעם זעלבען פאשקאוו, וועלכען מען האט געהאלטען אין געפענגעניש אלס ריטואל־מערדער.

א גליק! א יודישער גליק איז עס געווען! — יודען האבען זיך געפרעהט, וואס ס׳איז דאנקען גאט געווען ניט קיין קריסטליך יונגעל....

און דאן האט זיך ווייטער ארויסגעשטעלט, אז גאנטשארוק איז געקומען קיין פאסטאוו, כדי צו איבער׳חזר׳ן דא די „מעשה ביילים״, נאר ס׳איז איהם ניט געלונגען; על פי טעות האט ער דער׳הרג׳עט „לויט אלס דינים פון ריטואל״ א יודישען יונגעל, דעם זוהן פון פאשקאוו.

און דעם פאשקאווער פראצעס האט מען געמוזט אומוואנדטען אין גאטשארוק׳ס פראצעס, וואס האט נאך אמאל געגעבען א בילד פון דעם טראגישען יודישען לעבען.

דער פראצעס האט אויפגוועקט די שוואר־צע שאטענס, וואס האבען מיט אנדערהאלבען יאהר צוריק געפייניגט דאס גאנצע יודענטום, ער האט דערמאנט אונז אן יענע שווערע, פינ־סטערע טעג. אבער ווי א שוואכען וויעדער־קויל האבען מיר פערנומען די ידיעות פון פראצעס.

נאך פינסטערע און נאך שווערערע וואל־קענס האבען פערדעקט אונזער הימעל. נייע בלבולים זענען ענטשטאנדען און מעהר קרבנות האבען זיי פון אונז געפאדערט.

שווארצע, מאטע שאטענס...

מ. ג.

רוסלאנד און יודישע רעכט.

א מיטארבייטער פון דער לאנדאנער יודי־שער צייטונג „די וועלט״ האט געהאט א אינ־טערעסאנטען געשפרעך מיט דעם ענגלישען פראפעסאר היגינס, וועלכער געהערט צו איי־נע פון די ענגלישע אנערקענטע אווטאריטעטען אויפ׳ן געביט פון אינטערנאציאנאלע רעכט. ער האט זיך בעטייליגט אין אייניגע פריעדענס קאנגרעסען: ער איז א געוועזענער מיטגליעד פון פארלאמענט און פראפעסאר פון אינטער־נאציאנאלע רעכט אינ׳ם קעניגליכען פלאט קא־ליעדזש, ווי אויך אין אנדערע הויכע שולען.

אויף מיין ערשטע פראגע, דערצעהלט דער קארעספאנדענט, צי קענען יודען האפען צו הא־בען אנ׳אייגענעם פערטרעטער אויפ׳ן קומענדען פריעדענס־קאנגרעס, האט פראפעסאר היגינס געענטפערט:

— ניין, זיי קענען ניט; זיי זענען ניט קיין מלוכה.

— ווי וועט זיין מיט די פאליאקען, ארמע־נער? מיינט איהר, אז אויך זייער שיקזאל וועט בעשטימט ווערען אהן זייערע פארשטרהער?

— איך מיין אזוי.

ווי זשע קאנען יודען האפען, אז זייער פרא־גע וועט ריכטיג בעהאנדעלט ווערען?

— די איינציגע זאך, וואס יודען קענען טהאן איז — ווירקען אויף די קאנגרעס פאר־שטעהער אין יעדער לאנד בעזונדער, אז זיי זא־לען ערהויבען און אונטערשטיצען די פראגע פון יודישע רעכט.

וועגען דער פאלאסטינא פראגע האב איך בעקומען דעם פאלגענדען ענטפער:

די פראגע איז זעהר א פערוויקעלטע, ווייל דא בעגעגענען זיך די אינטערעסען פון פיעלע מלוכות. אז מיר זאלען שוין אננעהמען, אז ענג־לאנד בעקומט די אויבערמאכט אין פאלעסטינא, קענען נאך דאן וועגען פאלעסטינער הערשאפט זיין פיעל אויסוועגען: ס׳איזמעגליך א פראטעקטא־ראט, מיט א וועלכען ס׳איז סולטאן אזוי ווי אין עגיפטען, אדער א קריסטליכעך שני־למלך.

ס׳זענען מעגליך אנדערע פארמען פון הערשאפט אלענפאלס, דא שפיעלט א גרויסע ראלע — צו וועמען געהערט דער גרונד, די ערד פון פא־לעסטינא, ווייסט איהר ניט קיין פרטים אין דער הינזיכט?

איך האב געענטפערט, אז א געוויסער טייל לאנד געהערט שוין צו יודען; דאס איבריגע צו אראבער און צו דער טערקישער קרוין.

דאן איז מעגליך, אז די ערד, וועלכע גע־הערט צו דער טערקישער קרוין זאל דורך דער ענגלישער רעגירונג איבערגעגעבען ווערען אויף געוויסע בעדינגונגען צו יודישע קאלאניזאר טארען.

פראטעקטאראט איבער א לאנד — מיינט ניט קיין רעכט איבער׳ן גרונד, וועלכע געהערט פריוואטע פערזאנען. ביים ענגלישען פארשטע וועגען אוגאנדע האט זיך געהאנדעלט אין וועגען גרונד, וועלכער געהערט דער ענגלישען קרוין.

אין פערלויך פון ווייטערדיגען געשפרעך האט דער פראפעסאר געזאגט:

— איהר דארפט ניט פערגעסען, אז אין אונזער מלוכה געהען אריין אזוי פיעל מאה־מעד׳אנער, דאס איז זעהר א וויכטיגער פאקטאר.

דערצו איז יעדער ווינקעל אין פאלעסטינא טייער יעדען קריסט צוליעב רעליגיעזע טעמים, און ס׳איז זעהר שווער פאראויס צו זאגען, ווי אזוי דער פאליטישער מאמענט וועט בעשטימען די פראגע.

— קענען מיר האפען, אז אינ׳ם פאל ווען גאליציע וועט פעראייניגט ווערען מיט רוסלאנד

דער יאמער־טהאל

(ווארשעווער איינדריקען).

דער הויף פון דער יודישער קהלה־פערוואל־טונג אויף גזשיבאווסקע גאס איז פאר די לעצ־טע פאר מאנאטען געווארען א קאנצענטרא־ציאנס־לאגער פון יודישען דלות, פון דער יו־דישער היפלאזיגקייט.

דער גאנצער יאמערטהאל פון אונזער נא־ציאנאלען גלות, דער תהום פון יודישע צרות געפינט אויף דעם דאזיגען הויף זיין ריכטיגע געשטאלט, זיין אונאיבערטראפענע אפשפיעג לונג. — די טראגעדיע פון אונזערע ברידער, וועלכע קעמפפען פאר׳ן גליק פון א לאנד, וואס האט אוועקגערויבט זייער מענשען־רעכט און זייער לעבען, קען נאטור טרייער און רעאליס־טישער ניט געשילדערט ווערען ווי אויף דיעזען פלאץ פון טרויער און עלענד, צרות און טרערען.

דא איז דער זאמעל־פונקט פון יודישע מלחמה קרבנות, וועלכע האבען אויף הפקר אי־בערגעלאזט זייער היים, האב און גוטס און אנטלאפען פון פייער ניט בלויז פון דעם שוי־דערליכען שלאכט־פייער, נור אויך פון אנטיסע־מיטישען פייער—פון דער שרעקליכער גלותגזרה..

אט ליעגט אין א ווינקעל פון הויף אויף א פויערשען וואגען, בעדעקט מיט אלטע קי־שענ׳ס און שמאטעס, אנ׳אלטע גוסס׳דיגע פרוי, וועלכע איז האלב דערפרארען געווארען אין וועג און ראנגעלט זיך מיט׳ן מלאך המות...

ניט ווייט פון איהר וואלגערט זיך אויף דער ערד און יאמערט אנ׳אומגליקליכע מוטער ביי וועלכער מען האט נעבעך אויפ׳ן וועג אין ענ־גען רעטונגס־וואגען דערשטיקט א קינד. פון אונטער די בינטלעך און זעק שמאטעס אויף די וועגען קוקען ארויס מיט א ביטערען רחמנות בליק בלאסע אויגעלעך פון יודישע האלב נא־קעטע קינדער, וועלכע ווארטען אויף הילף. אין זייער פערצווייפעלטע בליקען לעזט איהר ווי פון א בולטער שריפט די אייביגע פראגע: „פאר־וואס״? פון די אלע טראגישע סצענעס און הערצ־רייסענדע געשטאלטען קען מען אנצייכענען א גרויסען נאטיץ בוך, וועלכער זאל פאר׳ן צו־קונפטיגען היסטאריקער דיענען, אלס צענטראל פונקט פון די יודישע איבערלעבונגען אין דער וועלט מלחמה, פון דער יודישער געשיכטע אין די פינסטערסטע טעג פון אונזער יאהר־הונדערט. גרויליכע סצענעס... הארצרייסענדע בילדער... אט דא זענען עטליכע ביישפילען און מוסטערן:

משה קאפמאן, א שוסטער פון משטשאנאוו, א טאטע פון 3 קינדער. אלס רעזערוויסט, האט ער זיך אין אנפאנג פון דער מלחמה צוגעשטעלט צו מיליטער... אנטייל גענומען אין 30 שלאכטען: אין גאליציע, אסט־פרייסען, ביי לאוויטש און סקערנעוויץ. פאר׳ן ארויסראטעווען פון שונא׳ס הענד א רוסישען הארמאט — האט ער בעקומען פון עסקאדראן־קאמאנדיר א מתנה פון 10 רו־בעל, פון קארפוס גענעראל א קוש אין שטערען; פאר ארויסראטעווען אנ׳אפיציער פון רעכטען פייער אונטער א האגעל פון קוילען האט ער ערהאלטען א געארגיע־קרייץ. ענדליך איז משה קאפמאן פערוואונדעט געווארען און אבגעשיקט געווארען אין א האספיטאל קיין וואלאגדא. נאך א געוויסער בעסערונג איז ער געקומען קיין ווארשא, וואו ער האט בעזוכט דעם קאמענדאנט און געבראכט אין ארדנונג זיינע מיליטער דא־קומענטען. פון ווארשא איז דער „גליקליכער״ טאטע אבגעפאהרען צו זיין ווייב און קינדער קיין משטשאנאוו. אויפ׳ן וועג האט ער בעגעגענט א מאסע יודישע גלות וואנדערער..... דאס זע־נען געווען ניט קיין אנדערע ווי זיינע ארויס־געטריבענע משטשאנאווער לאנדסלייט. צווישען וועלכע ער האט אויך בעמערקט... זיין פרוי און קינדער. אזוי איז דער „געארגיען קאוואליער״ משה קאפמאן אנגעקומען מיט זיין פאראומגליק־טע פאמיליע צוריק קיין ווארשא, און די קהלה האט זיי בעזעצט אין א „הכנסת אורחים״ אויף לעשנא גאס, 13.

יצחק ליבערמאן, 33 יאהר אלט פון שטע־טעל קערנאדזשי, די „געשעהנישען״ אין שטע־טיל פעראורזאכט פון רוסישען מיליטער האבען אויף איהם אזוי שטארק געווירקט, דאס ער איז קראנק געווארען.

נאך דער „גלות גזרה״ האט ער דיך גע־לאזט אין וואנדערוועג איבער פאכאטשאוו און זשיראדאוו קיין ווארשא. אויפ׳ן וועג איז ער געשטארבען פון א פאפלעקסיע, איבערלאזענדיג א ווייב מיט קינדער.

א. גאלדבערג.

Jüdische Volkszeitung № 78 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, פרייטאג ד׳ ניסן תרע״ה (19. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

איטאליען און עסטרייך.

סמירנא׳ס קריטישע לאגע. — דערטרונקען צוויי ענלישע שיפען.

איטאליען — דיישלאנד.

פאריז, 18. מערץ. דא ווערט מיטגעטיילט, [illegible] עס ווערען מעהר ניט עקספעדירט קיין פאכט־[illegible]ווינגען צווישען איטאליען און דייטשלאנד.

[illegible]טערגעגאנגען דער דייט־[illegible]ער קרייצער „קארלסרוהע".

לויט ווי „ריבע סטיפטסטידענדע" האט ער־[illegible]רען פון א זיכערע קוועלע, איז דער דייטשער [illegible]ייצער „קארלסרוהע", וועלכער האט זיך גע־[illegible]ען ביי דעם אמעריקאנישען ברעג, אונטער־[illegible]גאנגען. די דאזיגע קאטאסטראפע איז גע־[illegible]ען דורך א עקספלאזיאן, דורך וועלכער עס [illegible]ען אומגעקומען די גרעסטע טייל פון דעם [illegible]סאנאל, די איבעריגע, אנ׳ערך ביז 200 מאן, [illegible] געלונגען צו רעטען דורך דעם דאמפפער, [illegible]לכער האט נאכגעפאלגט דעם קרייצער.

דער דאזיגער דאמפפער, וועלכער זאל [illegible]ען דערנאך זיך אומגעקעהרט קיין דייטש־[illegible] מיט די גערעטע, האט בעקומען א שטרענ־[illegible] בעפעהל ניט איבערצוגעבען וועגען דער [illegible]ענעניש.

אויב די דאזיגע מיטיילונג איז ריכטיג, האט [illegible]לאנד מעהר ניט קיין קריעגסשיפען אויף [illegible] אפענעם ים.

[illegible] סמירנא איבערגעגעבען?

פאריז, 18. מערץ. פון אטהען מעלדעט [illegible] א דעפרעזענטאנט פון דעם וואלי אין [illegible]נא, בעגלייט פון דעם אמעריקאנישען גע־[illegible]ראל־קאנסול, האט געגעבען אנצוהערען דעם [illegible]ט־קאמאנדיר פון די פעראייניגטע פלאטען [illegible]ען א 48 שטונדען וואפען־רוה, נאך וועל־[illegible] ער וועט אפשר איבערגעבען סמירנא.

די אנצוהערעניש איז אנגענומען געווארען, [illegible] די באמבארדירונג איז אבגעשטעלט.

פון מזרח־קאמפף־פלאץ.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 18. מערץ (אפיציעל). אויף דעם מזרח׳דיגען קריעגספלאץ האבען מיר צוריק־געשלאגען שוואכע רוסישע אנגריפען און אב־געשטעלט דעם פיינד׳ס פערזוך דורצוברעכען אונזער פראנט.

און דרום פון ווייכסעל איז קיין ענדערונ־גען ניטא.

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען, 18. מערץ (אפיציעל) אין רוסיש־פוילען און אין מערב־גאליציען זענען נעכטען צוריקגעשלאגען געווארען עטליכע פיינדליכע אנגריפען.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 19. מערץ (אפיציעל), אויף ביידע ברעגען פון ארזיץ ווערט פארטגעזעצט אונזער אפענסיוו, טראץ דעם פיינדס הארטנע־קיגען ווידערשטאנד, די צאהל פון די געפאנגע־וואס מיר האבען גענומען אין די לעצטע טעג וואקסט.

ביי יעדנאראזעץ האבען מיר אבגענומען ביי די דייטשען 17 קאנאנען.

אין די קארפאטען אין דער געגענד ביי ראביעע, פארטזעצען מיר אונזער אנגריף.

ביי סטרי האבען מיר אבגעשלאגען דייטשע און עסטרייכישע אנגריפען.

אויפ׳ן פראנט ביי די קארפאטען איז קיין בערייטענדעס ניט געשעהען. אין דער געג נד ביי ווישקאוו האט א פיינדליכע אבטיילונג פרו־בירט עראבערען צוריק אונזערע פאזיציעס, אבער ס׳איז איהר ניט געלונגען.

אין דרום פון דניעסטער דויערט נאך דער קאמפף, און די לאגע איז אונפערענדערט.

אין מזרח פון טשערנאוויץ האבען מיר אב־געשטעלט א פיינדליכען אנגריף.

פון מערב־פראנט.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 18. מערץ (אפיציעל). דער קאמפף ביי לארעטע, אין צפון פון אראס, האט זיך געענדיגט צו גונסטען פאר אונז.

אין שאמפאין און אין צפון פון לע־מעסניל האבען די פראנצויזען געמאכט שטארקע אנגרי־פען, אבער אהן רעזולטאטען. ביי לע־מעסניל האבען די פיינד אנגעהויבען א נייעם אנגריף, וועלכער דויערט נאך.

אין וואלד פרעטרע זענען צוויי פראנצוי־זישע אנגריפען ניט געלונגען.

פראנצויזישע מעלדונג

פאריז, 18. מערץ (אפיציעל). ביי איסער האבען די בעלגיער געמאכט נייע פארטשריטען.

אין צפון פון אראס האט דער פיינד גע־מאכט א גדגען־אנגריף, אבער ס׳איז איהם ניט געלונגען. סואסאן און ריימס זענען ווידער באמבארדירט געווארען.

אין שאמפאין זענען מיר ווידער געגאנגען פארווערטס.

אונזערער א פלי ער האט באמבארדירט ד, קאזארמעס הין קאלמא.

ענגלישע מיסיאן אין בול־גארען.

לאנדאן, 18. מערץ. פון סאפיא טעלעגרא־פירט מען: אהער איז אנגעקומען די ענגלישע ספעציעל־מיסיאן און איז אויפגענומען געווארען אין א אוידיענץ פון קעניג פערדינאנד. דער ענגלישער, פראנצויזישער און רוסישער מיניס־טער זענען אין דער זעלבער צייט אויך אויפגע־נומען געווארען פון דעם קעניג. די ענגלישע געזאנדשאפט האט איינגעלאדען דעם בולגארי־שען פרעמיער־מיניסטער און אלע פארטיי־פיהרער צו א גרויסען באנקראט.

מען גלויבט, אז די דאזיגע ענגלישע ספע־ציעל־מיסיאן זאל האבען א גרויסע בעדייטונג

אנגעגריפען צוויי ענגלישע דאמפפערס.

לאנדאן, 18. מערץ (אפיציעל), מאנטאג איז ביי דאם ברעג פון נארטהומבערלאנד דערטרונ־קען געווארען דאר דאמפפער „פינגעל". זעקס מענשען זענען דער׳הרג׳עט, צווישען זיי איין פרויענצימער.

דער דאמפפער „עטלאנטע" איז זונטאג אנ־געגריפען געיוארען פון א אונטער־וואסער־שיף אבער ניר דערטרונקען געווארען.

די בולגארן געגען אדריאנאפאל

פאריז, 18 מערץ. לויט ווי עס ווערט מיט־געטיילט פון סאלאניקי, איז פלוצלונג מאבילי־זירט געווארען א בולגארישע דיוויזיע און זי איז גרייט אבצומארשירען פון גואלדינא.

די טערקען האבען אוועקגעשיקט בעדיי־טענדע פערשטארקונגען קיין אדריאנאפאל.

וועגען דער נעכטיגער מעל־דונג פון רוסישען קאנסולאט.

אזוי ווי אין אונזער רעדאקציע קומען אן פיעל אנפראגען וועגען דעם, צי קען דענע־מארק אויסליפערען די רוסישע מיליטער־פליכ־טיגע קיין רוסלאנד האבען מיר זיך געווענדעט צום אדוואקאט סאלאמאנסען, וועלכער האט אונז ערקלעהרט, אז צווישען דענעמארק און רוסלאנד איז קיין אבכאך וועגען אויסליפערען אונטערטאנען ניטא און דעריבער איז ניטא וואס צו שרעקען זיך. די מיליטער־פליכטיגע, וואס וועלען ניט קומען קיין רוסלאנד, וועלען גאר זיין פעראנטווארטליך פאר׳ן רוסישען געזעץ.

וויין אויף פסח.

פעטראגראד. די רעגירונג האט בעשלאסען ערמיהלען די בקשה פון די יודישע רבנים צו ערלויבען יודען קויפען אויפ׳ן קומענדיגען פסח וויין אין מעד. יעדער קויפער מוז צושטעלען א ערלויבעניש כין א שוהל אדער בית־דמדוש.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיר טיילען מיט אונזערע געעהרטע אבאנענטען, אז אלע קוויטונגען אויפ'ן אבאנענטען־געלד פאר'ן חודש מערץ האבען מיר איבערגעגעבען אספעציעלע אינקאסאציאנס־ביורא, וואס וועט אויפמאהנען דאס געלד.

אגודת הציונים בדנמרק.

יום השקל

זונטאג, דעם 21־טען מערץ, 8 אזייגער אין אווענד,

וועט פארקומען אינ'ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nørrevoldgade 23

אשקל־טאג

עס וועלען רעדען **בעוואוסטע רעדנער** און **כלל־טהוער**, וואס געפינען

יעצט אין קאפענהאגען.

אין דער איצטיגער וויכטיגער צייט ווי'ען מיר, אז דער אווענד זאל זיין א ווירדיגע דעמ

סטראציע פאר'ן אויפלעבונגס־אידעאל פונ'ם יודישען פאלק.

אלע יודען, וועלכע סימפאטיזירען דעם בעפרייאונגס־געדאנק פונ'ם יודענטום אין פאלעס

בעטען מיר קומען

צום שקל־טאג

איינטריט פריי.

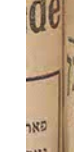

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד . און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש . . .	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל . .	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינז, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרעדעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש,

יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליג פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

רוסישע פיש, הינער

און פסח'דיגע היענער־שמאלץ ניליג צו בע

מען ביי לעווין.

Pilestræde 30 st., Telf. Byen 5458 x

שפארט געלד

און קייפט אייערע פסחדיגע קאלאניאלווארען

Th. COHN, St. Kanikestræde 3.

Tlf. Byen 752 u.

„MEDOWA"

THE

er bedst og billigst.

Føres kun i én Kvalitet.

2 Kr. 40 pr. Pund

Medova The & Smor Co.

Købmagergade 27

כשר לפסח

אלע זארטען טארטען און פערשיעדענע צוקער

געבעקס קענט איהר נאר בעקומען ביי דעם

יודישען בעקער פארטאוו

Hauserplads 28 Tlf. Byen 532 y

בעשטעלונגען ווערען אנגענומען צו יעדער צייט

א מעבלירט צימער

א גרויסער מיט א בעזונדערען איינגאנג ווערט

פערדינגען.

פ. אלטשולער, ניהאוון 31, אויפג. 6, 1 זאל.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

עפשטיינ'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף

פסח ווערט שוין אנגענומען

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און **קאלאניאל־פראדוקטען פאר עקספארט**

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

א גוטע האנדנייער'ן

ווערט געזוכט צו מיליטער־קאפעס.

לאנדעמארקעט 19, 3־טען זאל, העכט.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. **MACARONI og Spise-olie**

Delikatesse & Kolonialvarer:

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** HOLMENS KANAL 5

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

א אויפרוף פון די ענגלישע ציוניסטען.

אינ'ם איצטיגען שוועכן קריזיס, וואס די וועלט מאכט דורך, און אין ענטפער צו פיעלע פראגען, ווינשט דער עקזעקוטיוו קאנסול פון דער ענגליש-ציוניסטישער ארגאניזאציע צו מאכן פאלגענדע ערקלערונג:

„דער קאנסול איז נייגעריג צו העלפען, ווי פיעל ס'איז נור מעגליך, צו בעקומען אלע די אידען גלייכבערעכטיגונג, ציווילע און פאליטישע אין יענע לענדער, וואו זיי האבען נאך ניט דיעזע רעכטע. ער איז אויך גרייט צוצוארבייטען מיט די, וואס וועלען אנווענדען וועלען, אז די אידען זאלען ניט פערליידען זייערע רעכטען בייא די צוטיילונג פון לאנד וועגן וועלכע עס וועט געשלאסען ווערען.

„דער ציוניסטישער קאנסול ווינשט אויך וויסען, וועגן דער שיקזאל פון קליינע פעלקער אין ענטשיידען וועלכע, אויסצודריקען זייער פאליטיק צו דער ציוניסטישער פראגראמע פון דעם בעגריפ צו גרינדען א לעגאלע און פעלקערקענטע היים פאר די אידען אין פאלעסטינא. אין דיעזען הינזיכט זוכט דער קאנסול פון מיטארבייטונג פון אנדערע אידישע פערפאשאפטען.

„דער קאנסול פיהלט, אז עס זענען פאראן פיל אידען, כאטש זיי נעהמען ניט קיין אנטייל אין אידישע נאציאנאלע אספיראציעס. וואלטען די וועלען צייגען זייער סאלידאריטעט מיט דער פאלק, און זייער וואונש אויסצובאשערען די לאגע. צו אזעלכע אידען אפעלירען מיר מיט סימפאטי און שטיצע אין איצטיגען קריזיס פון מאמענט".

וויליאם פון ד"ר בערנשטיין קאהאן.

די טעג האט זיך בעגעבען 25 יאהר, זינט עס האט אנגעהויבען זיין טהעטיגקייט אלס יור-

טשין צייג-פינגער באהעפט אין א התלהבותדיקן כוה'דיגען קנאק — דאס אלץ האט נאך לאנג ניט אויפגעהערט צו שוויינען:

א-א-ח-ח-ד-ד.

* * *

אזוי האט מען אויסגעהאנגען די טויזענד פלאקאטען, וועלכע מעהר פוילישע יודען ימים נוראים צייט אין שנעת תרע"ד. ביינאכט האבען זיך הברה-קדישא לייט שטיל אריסגעגנב'עט פון זייערע הייזער און שטיל, אהנע א קלאפ צו גיבען מיט האמער, זיי פארשארט אין זייערע קברים. דעם שמיעד האבען זיי מחילה געבעטען נאר האדצליך, און אייהם אנגעזאגט אז ער איז נעמאכט אין געהעריג שוין מעהר ניט צו טהון קדישא. דערנאך האבען זיי מיט פערמאכ-טע מיילער אפגעזאגט קדיש און געהערט האט קיינער אחוץ דעם „פינסטערען הימעל, די נאר בעלעלטע שטערנדלער און דער פייכטער נעכטס ווינט.

י. ענטין.

א הנחה פאר יודישע סטודענטען.

דער רוסישער בילדונגס-מיניסטער האט היינט אריסגעגאבען א הנחה פאר א גרויסע צאהל — יודישע סטודענטען — טעכנאלאגען, וועלכע האבען געפונדיגט טעכנישע הויכשולען אין אויסלאנד.

די סטודענטען וועלען האבען דאס רעכט צו עקזאמענירען זיך אין פעטראגראד ניט בעטענ-דערויך קיין בעזונדערע ערליבניש פון מיניס-טעריום.

פאר דער צייט פון די עקזאמענס האבען די יוד.שע סטודענטענען וואונדערבע אין פעט-ראגראד.

וואוינרעכט.

דער סענאט האט ערקלערט, אז יודען, וואס זענען געבוירען געווארען נאכדעם ווי ס'איז אריסגעגעבען געווארען דאס בעזעץ פון 8-טען מאי 1880 בייא פערזאנען, וואס וואהנען בעזעצ-ליך אויף דארפישע געגענדען פון וו.ישען תחום האבען נישט דאס רעכט צו האנדלען אויף די דאזיגע געגענדען.

אינטערעסאנט איז דער מאטיוו פון דער ערקלערונג. וועלכער ווערט געבראכט אין „קיעוולאנין". דער צווועק פונ'ם בעזעץ פון 3-טען מאי בעשטעהט דערין, אז כדי אויסצומיידען אונרוהען געגען יודען, זאל מען פערקלענערן די צאהל איינגעזעסענע יודען אין די דערפער. דער דאזיגער צווועק וואלט אבער נישט געקענט דערגרייכט ווערען, ווען מען זאל צולאזען, אז די רעכט, וועלכע איז פערבליבען בייא די יו-דען, וואס האבען זיך בעזעצט אין דארפישע געגענדען, וואס געפינען זיך אין יודישען „תחום" ביזן 3-טען מאי פון יאהר 1882, קענען איבער-געהן בירושה פון איין דור צום אנדערן.

די לאגע פון די יודען אין גאליציען.

די טעג האט דער בעוואוסטער שריפטשטע-לער טאן געלייענט אין מאסקוע, אין דער „גע-זעלשאפט צו פערשפרייטען ריכטיגע ידיעות וועגען יודען און יודענטום". א רעפעראט אויף דאס טעמא: „די יודען אין גאליציען".

טאן האט זיך נישט לאנג אומגעקוקהרט פון גאליציען, וואו ער האט זיך בעקענט מיט'ן לע-בען פונ'ם גאליציישען יודענטום בכלל און מיט'ן לעבען פון די לוואוער יודען אין דעם איצטי-גען שווערען מאמענט — בפרט.

ריידענדיג וועגען דעם קולטורעלען לעבען, מאלט דער רעפערענט דערנאך א הארצרייסענד בילד פון דער גוואלדיגער אימקייט, וואס הערשט אי'צט צוויישען דעם גאליציאנער יודע-טום, די עקאנאמישע לאגע פון די גאליציאנער יודען, וואס איז ביז איצט אויך געווען נעוג טרויעריג, איז איצט אינגאנצען רויאינירט גע-ווארען.

א יודישער ארבייטער אין לוואוי, וואס פלעגט אין דער פריידליכער צייט פערדינען... 8 קאפ. א טאג, האט איצט אויך אט דעם פער-

דיענסט פערלארען; די יודישע קרעמערקעס אויפ'ן לוואוער מארק פערדיענען איצט אינ-גאנצען 5 — 6 קאפ. א טאג, — און ס'איז דא-רום גאנץ נאטירליך, וואס אין די אומזיסטע יודישע קיכען, וואס זענען איצט ארגאניזירט געווארען אין לוואוי, קומט טעגליך פאר אנ-אמת'ער קאמפף צווישען דער אונגעהויערער הונגעריגער מאסע פאר אנ'ארט, פאר א מיטאג, פאר א שטיקעל ברויט...

אין דער שול, וואו עס ווערען צוויי מאל אין וואך ארויסגעגעבען קוויטאנצייעס אויף צו בעקומען מישאגס, שפיעלען זיך אב שווערע, אונמענשליכע סצענעס...

איינער פון די פארשטעהער פונ'ם לוואוער מוניציפאליטעט, דער יוד שלייכער, אנ'אנגע-זעהענער כלל-טהורער, האט מיט זיין ענערגיע און איבערגעבענהייט זעהר פיעל אויפגעטהאן פאר די ליידענדע לוואוער איינוואוינער אין בעזונדערס פאר די דארטיגע אומגליקליכע יודען.

צום סוף האט דער רעפערענט דערצעהלט, אז קיין לוואוי זענען איצט אנגעפאהרען א סך יודען פון רוסלאנד.

דער פארזיצענדער פון דער פערזאמלונג, ראבינער מאזע, האט דערנאך אין א גלענצנ-דער רעדע אויפגעפאדערט די פערזאמלונג — קומען צו־הילף אונזערע ברידער אין גאליציען.

ידיעות פון לאדז.

די מענשען, וואס זענען אנגעקומען פון לאדז. דערצעהלען, אז אין שטאדט פיהרען זיך די דייטשען פערהעלטניסמעסיג רוהיג, טייל מאל נאר מאכען זיי רעפרעסיעס געגען די איינוואוי-נער. דאס ערקלערט זיך דערמיט, וואס דער לאדזער קאמענדאנט וויל געפעלען די לאדזער איינוואוינער. נאר דערפאר אין פאביאניץ און איהרע אומגעגענדען טהוען די דייטשען אב מעשים. דארט געהט אום אנ'עפידעמיע פון דיזענטעריע, טיפוס און האלערא, וועלכע האט אנגענומען א גרוואלדיגען חאראקטער. מיט יעדען טאג ווערט גרעסער די צאהל קראנקע און טויט־פאלען ווערען וואס אמאל אפטער. עס זענען פארהאן הייזער, אין וועלכע עס זענען קראנק גאנצע פאמיליעס.

צווישען וויארסט וויינט פון פאביאניץ האבען די דייטשען איינגעריכטעט א קרעמאטאריום צו פערברענען טויטע קערפער. די דייטשע מאכט איז אונמעכטיג אין קאמפף מיט דער עפידעמיע. זייענדיג דעריבער אין כעס, בעשולדיגען זיי די בירגער אין פערגיפטען דאס וואסער מיט מיק-ראבען פון טיפוס און האלערא. דער רעזולטאט פון דער דאזיגער בעשולדיגונג איז געווען, וואס מ'האט דערשאסען דעם פעלדשער ס. בענדער און נאך א בירגער, וועלכע מ'האט כלומר'שט גחאפט ביים פערגיפטען דאס וואסער. אוי-סער דעם האט מען אנ'ערך 10 פערזאן ארויס-געשיקט קיין דייטשלאנד. אין דער אומגעגענד איז די לאגע פון די דייטשען נאך ערגער. אין די הייזלעך, וואו עס קומען פאר פערדעכטיגע קראנקהייטען, מאכען די דייטשען נישט קיין דעזינפעקציע, נאר זיי פערברענען די דאזיגע הייזלעך. אין אייניגע דערפער זענען א העלפט

דישער עסקן אין מעדיקער דאקטער בערנשטיין קאהאן, אלס קישינעווער געבארענער (געבארען אין יאהר 1859), האט בערנשטיין-קאהאן דארט געענדיגט אין יאהר 1879 דאס גימנאזיום מיט א גאלדענעם מעדאל און איז אריינגעטראטען אין דעם מאטעמאטישען פאקולטעט, נאכדעם, ווי ער האט געענדיגט זיין שטודיום אלס מטעמאטי-קער, איז ער אריינגעטראטען אין יוריעווער אוניווערסיטעט צו שטודירען מעדיצין, און גע-ענדיגט זיין שטודיום אלס דאקטאר.

דעם ערשטען מארט 1890 האט בערנשטיין-קאהאן אנגענומען זיין ערשטען פאציענט אין קישינעוו און אין גיכקען איז ער מסורס גע-ווארען אין אלע קרייזען אין שטאדט אלס אויס-געצייכענטער דאקטאר.

אלס געזעלשאפטליכער עסקן, אויסער זיין ציוניסטישער טהעטיגקייט, איז ד"ר בערנשטיין-קאהאן בעוואוסט מיט זיין אנטיילנעהמען אין אלע וואהלטהעטיגע און קולטורעלע אינסטיטו-ציעס אין קישינעוו, בעזונדערס, אין די יודישע. בערנשטין-קאהאן איז נאך עד היום פארצייג-דער אין דער קישינעווער אבטיילונג פון דער חברה „מפיצי השכלה".

פון יאהר 1903 און ביזן סוף יאהר 1911 האט דאקטאר בערנשטיין-קאהאן געלעבט אין ארץ ישראל, וואו ער האט זיך אלזיטיג בעקענט דארט מיט'ן לעבען, בכלל איז ד"ר בערנשטיין-קאהאן בעוואוסט אין וויטע יודישע קרייזען, בעזונדערס, צוליעב דער וויכטיגער ראליע וואס ער האט געשפיעלט אין ציונים און מיט זיין לעבען אין ארץ-ישראל.

אלס העכסט-הומאניסישער עסקן און געטרייר-ער יוד, פערנעמט ד"ר בערנשטיין-קאהאן דעם וויכטיגסטען ארט אין דער קישינעווער קהלה, וואו זיין טהעטיגקייט איז א העכסט פרוכטבארע.

ד"י אחוזה־געזעלשאפטען אין אמעריקא.

די טעטיגקייט פון די „אחוזה" געזעלשאפ-טען אין אמעריקא (געזעלשאפטען צו קויפען אין קאמפאניע ערד אין ארץ-ישראל און נאכדעם וויי-די ערד וועט זיין פערפלאנצט און גוט אויסגע-ארדענט, פונאנדערטיילען זי אויף הלקים צווי-שען די מיטגליעדער), וועלכע איז אין די ערש-טע מאנאטען פון דער מלחמה אבגעשטעלט גע-ווארען, ווערט איצט בעגייט נאך אין א גרעסע-רער מאס. די אנטיילנעהמער פון די „אחוזות" וועלכע ס'האט אין ערשטען מאמענט אנגעהאפט א פאניק, קומען איצט צום בעשלוס, אז דער יודישער דארפישער קאלאניזאציע אין ארץ-יש-ראל שטעהט נישט פאר קיין שום ערנסטע גע-פאהר, און אז ווען ס'וועלען זיך ענדיגען די מלחמה-אפעראציעס וועלען זיך פאר אייהר עפע-נען נאך בריטערע מעגליכקייטען. א הויך דעם וואס ס'ווערט בעגייט די טעטיגקייט פון די אל-טע „אחוזה" געזעלשאפטען, ווערען אין פיעל שטעדט געגרינדעט נייע, וועלכע ציהען צו א היבשע צאהל אנטיילנעהמער.

האפנונגען.

וואו ליעגט דער שווערער פונקט פונ׳ם יו־דישען פראבלעם? וועלכעס איז דער הויפט־פונקט וואס פעראורזאכט, אז אונזער לאגע זאל זיין אזוי אונערטרעגליך?

דער גלות?

געוויס האט דער גלות דעם גרעסטען חלק אין אונזער טרויעריגען צושטאנד, געוויס איז א פאלק וואס האט קיין צענטר, קיין קאנקרע־טען פונקט, וואו זיין גאנץ פאליטיש און געזעל־שאפטליך לעבען זאל זיך צוזאמענלויפען ווי די שטראהלען אין א ברען־גלאז — דאס לעבען פון אזא פאלק קאן גאנץ זיכער נישט געהן אין זיין ענטוויקלונגס־וועג אויף א גראדער ליניע. און מ׳קאן א נארמאל לעבען נישט פערלאנגען פון אזא פאלק.

אבער, פון נישט נארמאל ביז נישט ער־טרעגליך איז דאך נאך א היבשער מהלך. סוף־כל־סוף האט דאך אונזער פאלק יא א געוויסען פונקט וואו אלע יודישע פעדים לויפען זיך צו־זאמען; מיר האבען דאך נאר נישט א טערי־טאריע פון ערד אונטער אונזערע פיס, אבער מיר האבען דאך א טעריטאריע פון גייסט, וואס פעראייניגט אונזער פאלק. די יודישע קולטור אין איהר גאנצען אומפאנג איז דאך א גארטעל וואס בינדט צוזאמען אונזער פאלק, אזוי גוט ווי א לאנד פערבינדעט אנדערע פעלקער — טא ווי קומט דאס, וואס מיר זענען אזוי מאכט־לאז, אזוי צוברעקעלט?

פון וואנען דען נעהמט זיך דאס, וואס מיר האבען אזוי פיעל צו ריידען און צו קריטיקי־רען די מעשים פון אונזערע יאהודים, האלטענ־דיג אין איין אויפווייזען, אז זיי פערנאכלעסי־גען אונזערע אינטערעסען, אז זיי טהוען נישט גענוג פאר׳ן יודישען פאלק? וואו זענען דען מיר אליין? וואו איז דען דאס פאלק? עפעס ליעגט דאך אין דעם אליין אויך, וואס אונזער ממשלה ליעגט אין די הענד פון די דאזיגע יא־הודים! — ס׳איז אנ׳אלט בעקאנט שפריכווארט: יעדעס פאלק האט אזא רעגירונג ווי זי פער־דיענט. און אויב אונזער „רעגירונג" ליעגט אין די הענד פון אט די דאזיגע „יאהודימ׳שע" עלע־מענטען דארפען מיר זוכען די שולד אין זיך אליין...

מ׳איז געוועהנט צו האלטען דעם בטחון פאר איינט פון די גרעסטע יודישע מעלות: אונ־זער האפנונג, אונזער בטחון, זאגט מען, האט אונזער פאלק אויסגעהיטען פון אונטערגאנג דורך זיין לאנגער מערטירער־געשיכטע — עס ליעגט א טייל אמת דערין, גלייכצייטיג אבער — יעדענפאלס ביי די היינטיגע אומשטענדען — טויטעט אונזער בטחון אב יעדע טהאט, יעדע אקציע פון געזעלשאפטליך פאליטישע טעטיג־קייט.

ווי עפעס א געשעהניס, וועקען זיך אויף אין אונזערע הערצער כל המינים האפענונגען: האפנונג אויף גלייכבערעכטיגונג, האפנונג צו בעקומען פאלעסטיגא, האפנונג אויף כל המינים נסים אין דער וועלט.

נישט האפנונגען דארף האבען א פאלק, נאר אויסזיכטען; ווען ס׳זענען דא אויסזיכטען אפערירט מען מיט טהאטען די אויסזיכטען צו פערווירקליכען, אז עס זענען אבער דא האפ־נונגען, זיצט מען און מען גענעצט...

אויסזיכטען פיהרען צו פאליטישע טהאטען; האפנונגען — צו שתדלנות.

אין דעם איצטיגען מאמענט דארפען מיר זיך רעכענען נישט מיט די האפנונגען וואס מיר האבען, נאר מיט אונזערע אויסזיכטען.

ד. וו.

ווי אזוי מאכט מען בלבולים.

אין דער פוילישער צייטונג „נאווא גאזעטא" האט אנ׳אפיציער — א פאליאק, וואס דיענט אין דער אקטיווער ארמעע, אבגעדרוקט פאלגענדע מעלדונג:

„דאס, וואס איך בעשרייב איצט, איז פאר־געקומען אין דארף ס., וואו עס האבען זיך צו יענער צייט געפונען אונזערע פוהרען אמוניציע.

אין דעם דאזיגען דארף איז מיר אויסגע־קומען בייצוואהנען אזא מין סצענע.

א גרופע סאלדאטען האט ארומגערינגעלט א פוילישען יונגען מאן, וועלכער האט זיי דער־צעהלט, אז די יודען האבען אין דיעזען פונקט איבערגעריסען די טעלעגראפען דראהטען. די שולדיגע אין דעם פערברעכען האט דער בחור׳ל אליין געזעהן און ער קען זיי... די סאלדאטען זענען געווארען זעהר אויפגערעגט און פול מיט נקמה דורשט. איך בין תיכף צוגעגאנגען צו די סאלדאטען און האב זיך פאר זייערע אויגען גע־ווענדעט צום יונגען פויער מיט פאלגענדע ווער־טער: הער זשע צו, מיין ליעבער, עס איז זעהר פיין פון דיין זייט, אז דיינע פאטריאטישע גע־פיהלען האבען דיך בעוואויגען צו ענטדעקען די פעררעטער. פיהר מיך דאריבער באלד צו יענע יודען, וועלכע האבען איבערגעריסען די טעלעגראפען דראהטען און מיר וועלען די שפיאנען ארעסטירען. דו וועסט דערמיט דער־ווייזען אונזער ארמיי די גרעסטע געפעליג־קייט.

דער בחור׳ל האט זיך פון מיינע ווערטער געפונען גאנץ פערלארען און האט קוים ארויס־פלאנטערט מיט דעם צונג אזא מין ענטפער:

— אליין... אליין האב איך ניט געזעהן ווער עס האט דעם טעלעגראף צושעדיגט, איך האב גארנישט ניט געזעהן, נור.. מענשען ריי־דען... כ׳ווייס?.

— ניין, מיין טייערער — האב איך איהר בעמערקט — ווייסען ווייסטו יא, נאר דו ווילסט די פעררעטער ניט ארויסגעבען. דו ביסט אבער מחויב צו ערפילען דיין פליכט! פיהר זשע אונז תיכף צו די „פעררעטערישע זשידעס"!...

דער פויער האט פערשטאנען, אז ער האט דא ניט צו טהון מיט איבערגלויביגע סאלדאטען און האט זיך אנגעהויבען צו בעטען זיך ב׳ מיר מיט תחנונים, אז איך זאל אויף איהם רחמנות האבען... ער קען ניט קיין שום „אי־דישע" שפיאנען, ער האט ניט געזעהן, ווער עס האט דעם טעלעגראף קאליע געמאכט, נור... אלע רעדען, רעדט ער אויך...

איבערצייגענדיג זיך, אז דער יונגער מאן האט ניט מעהר, ווי אנגעפראוועט א ביסעל רכילות, האבען זיך די היציגע סאלדאטען גע־וואלט מיט איהם תיכף אברעכענען, אבער איך האב איהם פערטיידיגט...

איך האב איהם נור גוט אויסגעזידעלט אין געהייסען געהן צום „קסיאנז ז" זיך מתודה זיין אין זיין חטא, און בעפעהלען דעם גלח מיין נאמען צו פרעדיגען דעם קומענדיגען טאג אין „קאסטשאל" וועגען נעקסטען־ליעבער.

נאך א סצענע האב איך בייגעוואוינט.

אין ווארשא, אין אנ׳אנגעפיהלטען מיט פאר־סאזשירען טראם־וואגאן האט א פוילישע „פרוי דאקטאר" דערזעהענדיג דורכ׳ן פענסטער א דורכלויפענדען אידישען „סאניטארען אויטאמאר־ביל", א געשריי געטהאן אויפן קויל:

— קוקט נור אן! די אידישע געמיינע שיקט אויך ארום איהר סאניטארען אויטאמאר־ביל... ער איז אודאי א גע׳גנב׳עטער....

מיך האט די דאזיגע גראבע בעמערקונג שרעקליך אויפגערעגט. איך האב זיך גלייך אויפגעהויבען פון באנק און געפאדערט פון דער „פרוי דאקטאר" אנ׳ערקלערונג. יענע האט זיך עפענטליך פאר מיר ענטשולט און צוריקגעצוי־גען איהרע ווערטער.

די געשיכטע פון טויזענד געהאנגענע

(ענדע)

און דער מלמד איז זיך אין זיין וואטאווען קאפטאן געגאנגען שפאצירען הינטער׳ן שטאדט — א רפואה צום הוסט — און געקלעהרט ווע־גען זיין קנעלונג אויפן נייעם זמן, זיך ווידער אמאל געמאטערט איינזעצען יענעם פסוק אין יחזקאל, וואס פיקט איהם אין קאפ שוין א יאהר פופציג און וועגען דעם „ענגען" תוספות אין פרק „הזהב". אזוי טראכטענדיג האט ער ניט באמערקט, אז ער איז צוגעקומען הארט צום שלאגבוים. פלוצים — צאפ! — מען שלעפט איהם צום קאפיטאן.

„וואס קען עס בעדייטען?". האט יונה אלץ געקלעהרט פאר זיך. „זאל עס זיין א פאספארט, טא וואס זשע האט מען מיך אזוי לאנג ניט געט־שעפעט? אלא זאל איך ווידער זאגען, אז דאס איז פאר׳ן קנעלען, טא וואס האבען זיי אויסגע־קליבען גראד איצט סוף הזמן, אז ס׳איז צולאזט דער חדר?"

— האסט זיך פארבונדען מיט די דייטשען געגען פאטערלאנד!

— ווער — איך?

— יא, דו.

— אז איך האב אפילו קיין השגה ניט פון די תכסיסי מלחמה.

— נישקשה, אויף שפיאנסטווע זייט איהר אלע בריות.

— איך א לוגער? א מרגל? איהר גיט נאר, פריץ׳ל, אויף מיר גוט א קיק.

— אי ביזטו א קונצענמאכער!

— דער אדון גלויבט מיר חלילה ניט?

— איך שיק דיך אהין, אויף דער אמת׳ער וועלט, דארט וועט מען שוין דערגעהן אויף ריכטיג וואס דו ביזט.

יונה האט זיך בעגאסען מיט טרעהרען און שטיל גענומען כליפען:

— מיין יענטעל, זאל געזונט זיין... די קינ־דער... מיין הדר... מארגען זיך געקליבען מאכען א סיום אויף סדר זרעים.

— דער רוח ווייס דיך וואס דו באלעבאט־שעסט דארט אויף טאטעריש! סאלדאטען, נעהמט איהם!

וונה איז געווארען בלייך ווי לייוועגט, זיי־נע ליפען האבען איינע דער צווייטער געפאטשט אהן ווערטער און זיינע דארע באקען האבען זיך גענומען אויפהייבען און איינפאלען, אויפ־הייבען און איינפאלען.

ארויסקומענדיג אויפ׳ן הויף, האבען זיינע בליקען זיך באגעגענט מיט׳ן הימעל.

„עין צוביה!" האט איהם פלוצלינ א קלאפ געטהאן אין קאפ „גאט׳ס אויג קוקט אויף מיר אראפ אונזעהט ווי איצט, ווען די אימת מות איז מיך בעפאלען, האב איך אן איהם, כביכול, רחמנא לצלון, אין גאנצען פארגעסען! אזוי בין איך עס מקיים דעם „בכל נפשך"?

און יונה דער מלמד האט זיך אויסגעגלייכט און אויך זיין פנים האט זיך אויסגעגלייכט און א זיסע, הייליגע רוהיגקייט האט זיך איבער איהם אראפגעלאזען.

— איהר׳ט דאך ניט זשאלעווען א מענשען אביסעל וואסער? — האט ער ווייך געבעטען ביי די סאלדאטען.

מען האט איהם דערלאננט. יונה האט גע־וואשען די הענד, אפגעווישט מיט דער פאט־שיילקע, גוט פארשפילעט דעם וואטאווען קאפ־טען און נאך ארומגעגארטעלט זיך מיט דער פאטשיילקע, אראפגעווארפען דאס היטעל און געבליבען אין איין יארמולקע און גענומען זאגען וידו.

ביים אנטהאן די פעטליע האט ער דעם דערענדיגטען וידוי געיוארפען און אויף מיט גרויס כונה און איבערמענשליכער גבורה האט ער גענומען אויסשרייען דעם „יחוד הבורא" מיט׳ן לעצטען „ד" האט ער זיך דערווארגען.

אבער א דערווארגענער האט ער דעם „אחד" נאך אלץ ניט אויפגעהערט צו קוועטשען. די מיט גרויס דבקות פארזשומערעטע אויגען, די אין התלהבות פארדבקה׳טע באקען און שטערען דער ברייט צועפענטער מויל, די משונה ארויס־שטעקענדע צונג, די צום הימעל צוגעשפיצטע פאות, דער ווייט אויסגעשטרעקטער, אין דער הויך אויפגעהויבענער רעכטער ארעם

Jüdische Volkszeitung № 77 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף אחודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד אקווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס אשורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, דאנערשטאג ג׳ ניסן תרע״ה (18. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פון די שלאכט־פעלדער

קרוין־ראט אין בוקארעסט. — אמעלדונג פון רוסישען קאנסולאט.

די קעמפפען אין מזרח.

אין פוילען קומען פאר די געשלעגען זעהר הארטנעקיג, הויפטזעכליך אויפ׳ן לינקען ברעג פון נעמאן שטארקען זיך די געשלעגען.

אויפ׳ן לינקען ברעג פון ווייכסעל קומען פאר ווייטע ארטילעריע־דועלען. ביי בזורא האבען די דייטשען באמבארדירט די רוסישע פעסטונגען און האבען פרובירט אריבערגעהן א אפענטיוו, אבער, לויט דער רוסישער מעלדונג, איז זיי דאס ניט געלונגען.

אין די קארפאטען הערשען נאך אלץ גרויסע פרעסט און שנעען, וועלכע הינדערען די אפעראציאנען. אין דער געגענד ביי סמאלניק האבען די רוסען געצוואונגען די עסטרייכער צו געהן צוריק.

אין מזרח־גאליציען געהען די געשלעגען צווישען סטאניסלאוואוו און קאלאמעא.

קרוין־ראט אין בוקארעשט.

בערלין, 17 מערץ. די טעג וועט אין קעניגליכען פאלאץ פארקומען אונטער דעם פארזיץ פון קעניג א וויכטיגער קרוין־ראט, וואו ס׳וועלען בעשטימט ווערען פאליטישע פראגען.

געהט איטאליען מיט די פער־אייניגטע?

לאנדאן, 17 מערץ. דא צווייפעלט מען ניט, אז איטאליען וועט באלד שטעהן אויפ׳ן שלאכטפעלד, אויפ׳ן זייט פון די פעראייניגטע. דער ענטפער פון עסטרייך זאל זיין זעהר ניט צופריעדענשטעלענד פארמולירט, און די שטימונג אין לאנד ערלויבט אויך ניט דער רעגירונג צו בלייבען ווייטער אינדיפערענט.

דערמיט ווערט בעטראכט פירשט בולאוו׳ס מיסיאן פאר פאלשטענדיג ניט געלונגען.

פון מעהרערע קרייזען פערזיכערט מען, אז איטאליען האט איבערהויפט ניט געוואקעלט, נאר זי האט געווארט אויף דעם פריהלינג און דאן שיקען איהר ארמעע געגען עסטרייך.

ווען איטאליען געהט מיט...

פון רוים טעלעגראפירט מען צו „דיילי טעלעגראף“: דא מיינט מען, אז אויב איטאליען וועט אויפגעבען איהר נייטראליטעט, וועט דייטשלאנד גלייך שיקען אנ׳ארמעע פון 250'000 מאן איבער שווייץ, כדי צו עראבערען מילאנא.

פון דער שווייצישער גרענעץ טיילט מען מיט, אז דארט זענען צוליעב דעם געמאכט געווארען אויסערגעוועהנליכע פערזיכערונגען.

צווישען עלזאס און שווייץ איז פערצויגען געווארען א שטארקער צוים פון דראט, און דאס זאל זיין א גרויסע הינדערונג אין אריבערקומען די גרענעץ.

יאפאן—חינא.

לאנדאן. א טעלעגראמע פון פעקין טיילט מיט, אז דער פרעזידענט יואן־שיקאי וויל אפעלירען צו ענגלאנד, אז זי זאל זיך אריינמישען מישען און אבהאלטען יאפאן פון איהר דראהענדע האלטונג.

אין דעם האפען ביי זאעשא זענען קאנצענטרירט 122.000 יאפאנישע סאלדאטען, וועלכע זענען גרייט צו מארשירען צו חינא יעדען אויגענבליק.

רוסלאנד׳ס פינאנסיעלע העלפער.

לויט ווי עס ווערט מיטגעטיילט פון האמבורג, האבען פראנקרייך און ענגלאנד זיך אנגענומען צו בעצאהלען פאר אלע טראנספארטען, וואס רוסלאנד בעקומט פון אויסלאנד אין דער צייט פון דער מלחמה. אויך האבען זיי זיך אנגענומען צו בעצאהלען די פראצענטען פון די רוסישע מלוכה־שולדען. אין א יאהר נאך דער מלחמה זאל רוסלאנד צוריק אומקעהרען די דאזיגע סומען מיט׳ן פראצענט. י קארן־רעזערווען אין אדעס זאלען זיין געזעצט אלס משכון פאר די געלדער.

ענגלאנד און פראנקרייך לעגען אויך אויס די סומען, וואס רוסלאנד זאל אויסהאלטען פון דער הלואה, וועלכע ווערט געגעבען בעלגיען, סערביען און מאנטאנעגרא.

מערקווירדיגע אויסווייזונג.

לאנדאן, 17. מערץ. צו „צענטראל נעווס“ טעלעגראפירט מען פון רוים: „פראנקפורטער צייטונג“ס און „וויענער טאגעבלאט“ס קארעספאנדענטען זענען ארויסגעשיקט געווארען פון איטאליען.

וויכטיג פאר רוסישע רעזערוויסטען (זאפאסנע).

אין די היעגע צייטונגען איז היינט אבגעדרוקט געווארען פאלגענדע מודעה פונ׳ם רוסישען גענעראל־קאנסול:

„דאס קייזערליכער רוסישער גענעראל־קאנסולאט אין קאפענהאגען איז מודיע צו הערען רוסישע אונטערטאנען פאלגענדעס:

מעלדען זיך אין רוסלאנד, כדי ערפיהלען זייערע מיליטערע פליכטען דארפען אלע יונגע לייט אין פריזיוו־עלטער, וואס וואוינען אין אויסלאנד אויסער די ערשטע לגאטניקעס; דיזעס איז אבער ניט גיילטיג פאר פערזאנען פון יודישען גלויבען, וועלכע זענען פריוויליעגירט מיט ערשטע לגאטע — זיי דארפען זיך דאך מעלדען אין רוסלאנד.

אלע אפיציערען, דאקטוירים, מיליטער־בעאמטע און איינפאכע סאלדאטען פון רעזערוו (זאפאס), וואס וואוינען אין אויסלאנד פון דעם ערשטען מערץ 1915, מוזען זיך מעלדען צום מיליטער־דיענסט אין רוסלאנד.

פון „אפאלטשענצעס“ (לאנדשטורם) מוזען זיך מעלדען: אבער־אפיציערען ביז 50־יעהריגען עלטער, שטאב־אפיציערען און גענעראלען ביז 55־יאהרעס־עלטער און פון איינפאכע סאלדאטען (ניזשני טשין) נאר ראטניקעס אפאלציעניא (לאנדשטורם, וועלכע האבען זיך געמעלדעט צום מיליטער־דיענסט (פריזיוו) און זענען ניט עלטער פון 35 יאהר גאנץ גלייך אויב זיי זענען געוועזען די פיער וואכען.

פון צו מעלדען זיך דעם ערשטען מערץ זענען בעפרייט:

ערטשע ראנג לאנדשטורם (ראטניקי אפאלציעניא פערוואגא ראזריאד), וועלכע זענען אריבער אין לאנדשטורם (אפאלטשעניע) נאכדעם ווי זיי זענען געווען אין רעזערוו (זאפאס); די וועלכע זענען אנגעשטעלט ביים מיניסטעריום פון אויסערן און זענען צוגעשיקט אין אנדערע דעפארטאמענטען.

וועגען איינצעלהייטען און ערקלעהרונגען אין דיזען פונקט קען מען זיך ווענדען אין גענעראל־קאנסולאט. אלע רעזערווען (זאפאס) אין לאנדשטורעם (אפאלטשעניע), וועלכע וועלען פון דעם ערשטען מערץ געפינען זיך אין דינסט אין די ארמעען פון אונזערע פערבינדעטע (ענגלאנד, פראנקרייך און בעלגיען) זענען בעפרייט פון קומען קיין רוסלאנד.

אלע מיליטער־פליכטיגע (פריזיווניע) רעזערוו (זאפאס) און לאנדשטורם (אפאלטשעניע) וועלכע וועלען ביז דעם ערשטען מערץ ניט ארויספאהרען קיין רוסלאנד אהן וויכטיגע אורזאכען, וועלען זיך געפינען אונטער געזעצליכע פעראנטווארטליכקייט.

ד ר וו. יאקאבסאן.

קיין קאפענהאגען איז אנגעקומען דער מיטגליעד פון קליינעם ציוניסטישען אקציאנסקאמיטעט ה. ד״ר וויקטאר יאקאבסאן, וועלכער פערבלייבט דא אייניגע טעג.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיר טיילען מיט אונזערע געעהרטע אבאנענטען, אז אלע קוויטונגען אויפ'ן אבאנענטען־געלד פאר'ן חודש מערץ האבען מיר איבערגעגעבען אספעציעלע אינקאסאציאנס־ביורא, וואס וועט אויפמאהנען דאס געלד.

אגודת הציונים בדנמרק.

יום השקל

זונטאג, דעם 21־טען מערץ, 8 אזייגער אין אווענד,

וועט פארקומען אינ'ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nørrevoldgade 23

אשקל־טאג

עס וועלען רעדען **בעוואוסטע רעדנער** און **כלל־טהוער**, וואס געפינען

יעצט אין קאפענהאגען.

אין דער איצטיגער וויכטיגער צייט ווילען מיר, אז דער אווענד זאל זיין א ווירדיגע דעמ

סטראציע פאר'ן אויפלעבונגס־אידעאל פונ'ם יודישען פאלק.

אלע יודען, וועלכע סימפאטיזירען דעם בעפרייאונגס־געדאנק פונ'ם יודענטום אין פאלעסט

בעטען מיר קומען

צום שקל־טאג

איינטריט פריי.

רוסישע פיש, היענער

און פסח'דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו בע

מען ביי לעווין,

Pilestræde 30 st., Telf. Byen 5458 x

שפארט געלד

און קייפט אייערע פסחדיגע קאלאניאלווארען ב

Th. COHN, St. Kanikestræde 3.

Tlf. Byen 752 u.

א נייה־מאשינע

מיט א פוס כמעט ניי, ווערט פערקויפט פאר 40 קר

Nikolajgade 20, Larsen.

מיר גראטולריען זעהר הערצליך פר' בת

באראקס און ה' מאיר סקאראפסקי צו

זייער פערלאבונג.

בוק'ס ענגלישע ווערקשטעלע

א מעבלירט צימער

א גרויסער מיט א בעזונדערען איינגאנג ווער

פערדינגען.

פ. אלטשולער, ניהאוון 31, אויפג. C, 1 זאל

א דאנק

איך דאנק זעהר הערצליך דעם יודישען

מאטישען דעליטאנטען־פעראיין, דעם יו

קלוב און אלע אנדערע פערזאנען פאר די

רע פרעזענטען, וואס זיי האבען מיר געשע

און פאר די גרויסע עהרע, וואס זיי האבען

צוגעטיילט אין מיין בענעפיס־אווענד.

מיט האכאכטונג

מ. טימיאנאוו.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען

אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.

דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

עפשטיינ'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף

פסח ווערט שוין אנגענומען

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

א גוטע האנדנייערין

ווערט געזוכט צו מיליטער־קאפעס.

לאנדעמארקעט 19, 3־טען זאל, העכט.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטערארישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודי־שער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינז, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש,

יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליג פרייזען רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. **MACARONI og Spise-olie**

Delikatesse & Kolonialvarer:

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** HOLMENS KANAL 5

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. Jødisk Folketidende's' Trykkeri, Møntergade 2.

איז אבער צו בעפירכטען, אז זיי וועלען נישט קענען וווייטער געהעריג פיהרען, מחמת קריעגס־צושטאנד מיט פראנקרייך.

דער לעצטער צייט זענען דא א סך נייע איינגעפיהרט געווארען. אזוי זענען דורך אבשאפען פון די קאפיטולאציעס תיכף נאכדעם וואס די פערשיעדענע פרעמדע פאסט־ עמטער. דער גאנצער פערקעהר וויקעלט זיך אבער דורך דער אטאמאנישער פאסט. אלע גרעסערע יודישע קאלאניעס זענען איצט געווארען אמטליכע פיליעס פון דער אמעריקאנער פאסט־אמט זענען אנגעשטעלט געווארען. אין תל־אביב אין ירושלים, אין ירושלים ער פאסט־אמט זענען אנגעשטעלט דרייען א סך יודישע באאמטע.

מחמת דעם קריעגסצושטאנד איז פערבאטען צו ווייזען זיך שפעט ביי נאכט אין דער גאס. דאס איז בעזונדערס פאר דער יוגענט בעפעלקערונג פון יפו א הארבע גזרה, וואו די דאקטוירים, די דאקטוירגע עסקנים זענען געווארענט פון אבצוהאלטען זיצונגען און פערזאמלונגען נאך חצות.

אין די לעצטע טעג איז אבגעשאפט געוואָרען די גזרה, וועלכע האט מחמת צענזורסיבות פערבאטען, צו בעדינען זיך אין פאסט־ קאנטאר מיט דער העברעישער שפראך. לויט דער הכרזה פון דעם פעפעהל צו די פאסט־טעלעגראף־אנגעשטעלטע, וועלכע האבן אפגעזאגט צו ארבעטען, וועט דער פאסט־אמט פון יפו ווידער אנהייבן ארבעטען מיט דער העברעישער שפראך. לויט דער הכרזה פון דעם פעפעהל צו די פאסט־טעלעגראף־אנגעשטעלטע, וועלכע האבן אפגעזאגט צו ארבעטען, וועט דער פאסט־אמט פון יפו ווידער אנהייבן ארבעטען מיט דער העברעישער שפראך. לויט דער הכרזה פון דעם פעפעהל צו די פאסט־טעלעגראף־אנגעשטעלטע, וועלכע האבן אפגעזאגט צו ארבעטען, וועט דער פאסט־אמט פון יפו ווידער אנהייבן ארבעטען מיט דער העברעישער שפראך.

דער טויט־אורטייל אויף די מערדער

די וויינער צייטונגען גיבען־אויבער פאלגענדע פרטים, ווי אזוי ס׳איז אויסגעפיהרט געווארען דער טויט־אורטייל אויף די מערדער פון

און אז איך׳ל דיר די שקורע אראפרייען

צו קורץ דיינע הענד.

און אז איך וועל דיך הענגען!

דאס קענסטו.

אאבט דאס דיך גאר ניט?

כ׳האב בטחון.

אין וואס?

אין אלץ. איבעריגענס איז עס ניט פאר מיר נקאמט. מאך עס גיכער.

איהן שטריק האט זיך מאיר דער שמיעד פון קוים־קוים. אין זיין שווארצען לעבן איז פאראטוך מיט די אויפן ברוסט צוגוים־ נעגענע שוואַרצע הענד און איבערן שווארצען פנים בלייבט צוועפענטע, אריפקוקענדע אויגן. דאס האט ער אויסגעזעהן ווי אן אלטע־אסיריש־ טע־אלט, ווי די געשטאלט פון עפעס א כאל־ דעי־ען שטערן־זעהר וואס בליקט הויך ארויף אין הימל און פארשט און וואַרט . . .

(ענדע קומט)

י. ענטין

עסטרייכישען קרוין־פרינץ פערדינאנד — גאב־ רינאוויטש, יאוואַוויטש און אילליטש.

דעם 2־טען פעברואר איז אין סא־ראיעוא דערהאלטען גיוואָרען די ידיעה אז דער קייזער פראנץ־יאוזף האט בעשטעטיגט דעם טויט־אורטייל פונ׳ם סאראיעווער עריכט און אז דער טויט־אורטייל וועט אויסגעפיהרט ווערען אויפ׳ן צוויטען טאג. די פערמשפט׳ע האבען די ידיעה אויפגענומען מיט פולער רוהיג־ קייט. אריף זייער פאדערונג האט מען צו די פערמשפט׳ע איינגעלאדען אגלה, וועלכער האט לאנג געשמועסט מיט זיי. אין דעם זעלבען טאג האט מען צו זיי אין קאמער אריינגעלאזען זיי־ ערע קרובים אויף א לעצטער זעהונג.

אויפ׳ן צוויטען טאג איז אין קאמער אריינ־ געקומען דער פראקוראר אין דער בעגלייטונג פון איינגיג מיטגליעדער פון דער קאמיסיע, וועלכע האט בעדארפט זיין ביים אויספיהרען דעם טויט־אורטייל. מען האט די פערמשפט׳ע נאכאמאל דורכגעלייענט דעם פסק־דין, דערנאך האט מען זיי אונטער א שטארקער וואך אריינ־ ג׳פיהרט אויפ׳ן פעסטונגס־הויף, וואו ס׳זענען שוין געווען צוגעגריים דריי תליות.

צום ערשטען האט מען געטוים גאבריינא־ נאוויטש׳ען, אבשטויסענדיג פון זיך דעם תלין, איז ער אליין אריפגעגאנגען אויפ׳ן טרעפעל און אראבגענומען פון זיך די קורטקע. וועז מען האט אויף איהם אריפגעציגען דעם שלייף האט גאבריינאוויטש אויסגעשריגען „ס׳לעבע סער־ ביצין". דער אויסגעשריי איז אבער באלד פער־ שויבט געווארען דורך א פויקען־קלאפעריי.

דער צווייטער איז צוגאנגען צו דער תליה יאוואנאוויטש. פון אנהויב האט ער זיך אבי־ סעל פערלוירען, נאר באלד האט ער זיך גע־ פאסט מוט און געוואלט זיך וועגדען צו זיינע תלינים מיט ארעדע. איהם האט זיך איינגעגע־ בען אריסצושריייען הויך „פחדנים!" די איבע־ ריגע ווערטער זענען פערשויבט געווארען דורך דער שטארקער פויקען־קלאפעריי.

מעהר קאלט־בלוטיגקייט האט אריסגעווי־ זען דער דריטער פער׳משפט׳ער אילליטש.

יודישע נייעס

(טויט פון איודישען מיליטער דאקטאר). אין פאלטאוע איז פארגעקומען דא ניט לאנג די לויה פון היגען אידישען מילי־ טעראַרצט דר. ד. ל. פרישבערג, וועלכער איז דער־הרג׳עט געווארען אויפ׳ן רוסיש־טערקישען מלחמה־טעאַטער. פיעלע פאלטאווער איינוואו־ נער האבען בעגלייט זייער פערשטארבענעם העלדישען לאנדסמאן — צו זיין איביגער רוה.

(געפאלענער אידישער העלד לאזט ירושה פאר׳ן נאציאנאל פאנד). פון דעם נאציאנאל־פאנד־ביורא אין האאג, האלאנד, מעלדעט מען לויט אמעריקא־ נישע צייטונגען, דאס דער נאציאנאלער פאנד האט איצט געקראגען א ירושה 659.40 פראנק, וואס א אידישער סאלדאט אין דער דייטשער ארמי, האט אבערגעלאזען פאר׳ן נאציאנאל פאנד. דער ואזיגער סאלדאט איז געווען א גע־ וואונדער, וועלכע זענען צוריקגעקומען, זענען איך א הין אנגעקומען פיעל פאליאקען אין דייט־ שען פון דער פוזינער פראווינץ, וועלכע נעהמען אן אלע מיטלען צו גערמאניזירען די שטאדט און פערהאפען דעם גאנצען האנדעל אין זייערע הענד. פון דער גרויסער קאליישער קהילה זענען געבליבען אייניגע הונדערט יודישע קבצנים. דער יודישער האנדעל און אינדוסטריע בעזונ־ דערס די פאבריקען פון שפיצען און האפטען וואס האט אין קאליש געבליהט, איז פאלשטענדיג דרויב געווארען, פון די פיעל יודישע פאבריקען, וועלכע האבען זיך געפונגען אין קאליש, ארבייט נאר די איינציגע יודישע פאבריק פון האלצערנע אבצאסען, נאר די ארבייט אין דער פאבריק ווערט געפיהרט דורך דייטשען אהן דעם וויסען פונ׳ם אייגענטימער. וועלכער איז פון קאליש אנטלאפען אין די ערשטע טעג פון דער מלחמה און אהן זיין הסכמה.

פון די רייכע און פערמעגליכע יודען איז אין קאליש קיינער נישטא. עס זענען נאר גע־ בליבען די ארימע לייט, וועלכע דער דלות האט צוגעשמידט צום ארט און זיי נישט גע־ לאזט אנטלויפען. דאס אריסקייט צווישען די דאויגע יודען איז אשרעקליכע, די איינציגע שטיצע, וואס זיי בעקומען איז פון דער יודישער געמיינדע אין ברעסלוי, וועלכע האט אין קאליש געפעפענט אנ׳אומויסטע קיך און האט אויך אריסגעבען א קליינע בעלד־שטיצע.

א בריף אין רעדאקציע.

ערלויבט מיר אייך צו מאכען א פארשלאג בנוגע צו אונזער „יודישער פאלקסצייטונג". איך בין איבערצייגט אז אלע היגע יודען, בפרט די עמיגראנטען זיינען מסכים, ווי וויכטיג און בעדייטענד פאר דאס יודישע לעבען אין קא־ פ׳נהאגען איז די יודישע פאלקס־צייטונג. איך מיין, אז ס׳איז אונזער הייליגער חיוב צו זעהען זאגרגן דערפאר, אז די צייטונג זאל זיך ענט־ וויקלען און וויערען אלץ בעשטארקט.

איך וואלט וועלען אנווייזען אויף א מנהג, וואס איז איינגעפיהרט אין אלע אידישע קרייז־ זען, וועלכע אינטערעסירען זיך פאר דער עק־ זיסטענץ פון דער יודישער פרעסע. יעדער יוד א פרייַנד פון דער צייטונג בענוצט יעדערע געלעגענהייט, ווי למשל, ביי גראטולאציאנען, דאנקזאגונגען, ביים אויסדריקען פון מיטגעפיה־ לען, כדי אפצודרוקען דאס אין דער צייטונג אלס אנאנסע. דאס איז א גוטער מנהג ניט נאר צו דער האלטונג פון פרייַנדשאפטליכע בציהונגען צווישען די מיטגלידער פון דער געזעלשאפט, עס איז אויך א וויכטיגע מאטערי־ עלע שטארקונג פאר דער צייטונג.

דערפאר ערלויב איך מיר דורך אייער גע־ שעצטער בלאט מאכען א פארשלאג פאר אייערע לעזער אין דעמאַרק, איינפיהרען דעם שענעם און נוצליכען מנהג. א אנהויב איז שוין אין דער לעצטער צייט געמאכט געווארען אין אייר צייטונג און איך האף. אז די היגע יודישע געזעלשאפט איז מחזיב איינפיהרען אט דעם מנהג פאר דער „יודישער פאלקס־צייטונג". אין קאפענהאגען אלס א שטענדיגע זאך.

מיט דרך ארץ

יוסף בערמאן,
וואַרשוי.

ציוניסט מיטן נאמען קאהן. פאר׳ן אוועקגעהן אין דער מלחמה האט ער איבערגעלאזט א צוהאַ־ דאס זיין גאנצער פערמעגען זאל אוועקגעגעבען ווערען פאר׳ן נאציאנאל פאנד. קאהן איז גע־ פאלען אין א שלאכט און זיין פערמעגען איז אבגעשיקט געווארען צום נאציאנאל פאנד.

(אמעריקאנער פרעזידענט וועג־ גען דער אידען פראגע. מר. בערג־ שטיין רעדאקטאר פון „טאג" טעלעגראפירט פון וואשינגטאן:

איך האב ערפאהרען פון זעהר א זיכערע קוועלע, אז דער פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאאטען איז געבעטען געווארען אנצונעהמען זיך פאר דער אידישער פראגע, און צו העלפען אבשאפען אלע בעשרענקונגען געגען די אידען, מען פערשטעהט, אז דער פרעזידענט, איז זעהר סימפאטיש געניגט צו דעם, אבער מען דענקט, אז ווי די לאגע פון דער מלחמה שטעהט יעצט, איז נאך פריהצייטיג צו אויפ־ הויבען דיעזע פראגע.

(אידישע דעפוטאציע פון רוס־ לאנד.) א אידישע דעפוטאציע פון פעטראַ־ גראד איז אנגעקומען אין לאנדאן, מיט דער אבזיכט בעקאנט צו מאכען די הערשענדע קרייי־ זען אין ענגלאנד מיט דעם יעצטיגען צושטאנד פון די אידען אין רוסלאנד, און בעטען אז ענג־ לאנד זאל בענוצען איהר איינפלוס אויף די רו־ סישע רעגירונג צו גונסטען די אידען.

(דער „רויטער צלם" ראטעוועט 59 ספרי תורות פון סאכאטשאוו. דער אידישער סאציטעט קאמיטעט אין וואַרשוי האט זיך געוועלדעט צום קאמיטעט פון „רויטען קרייץ" מיט א בקשה, צו שיקען אן „אויטאמא־ ביל" קיין סאכאטשאוו, און אריספיהרען פון דאַרט 59 ספרי־תורות, וואס די אנטלאפענע אי־ דען האבען איבערגעלאזט אין שטאדט. דער קאמיטעט פון „רויטען קרייץ" האט די בקשה בעפארידיגט און האט די ספרי־תורות געבראכט קיין וואַרשוי.

פון קאליש.

פון צייט צו צייט גילט עמיצען אב דורכ־ צורייסען זיך פון קאליש קיין וואַרשא און ברענ־ גען א גרוס פונ׳ם לעבען אין דער דאזיגער אונגליקליכער שטאדט.

די דייטשען נעהמען איצט אן מיטלען צו־ ריק צו שטעלען דאס נאַרמאלע לעבען אין דער דאויגער שטאדט, וועלכע זיי האבען אין די ערשטע טעג פון דער מלחמה חרוב געמאכט.

אויסער דער מיליטערישער מאכט איז אין קאליש אויך איינגעשטעלט געווארען א ציוויל־ מאכט און פאר קאליש מיט איהר ראיאן איז בעשטימט געווארען אלס לאנדראטה, איינער, יאהאן ציבעל.

די בעפעלקערונג, וואס איז זיך צולאפען באלד נאכ־ן חורבן, וועלכער דער מאיאר פרוי־ סקער האט אנגעמאכט, הויבט אן ביסלעכווייז צוריק צו קומען אין ביי היינטיגען טאג געפינט זיך שוין אין קאליש ביז 20 טויזענד איינוואו־ נער (פאר דער מלחמה האט קאליש געצעהלט 60,000 איינוואינער) אויסער די קאליישער אייג־

די עהרען־שולד פון קאפענהאגען

שוין א היבשע עטליכע וואכען אז אין קאפענהאגען עקזיסטירט א הילפסקאמיטעט צו אונטערשטיצונג פאר די נויטליידענדע יודען אין די מלחמה־לענדער. די גרינדונג פון דעם קאמיטעט האט ארויסגערופען אין אלע היגע יודישע קרייזען גרויס סימפאטיע און מיטגעפיהל. מיר זענען אלע געווען איבערצייגט, אז די יודישע געזעלשאפט אין קאפענהאגען וועט זיך פערהאלטען מיט דעם געהעריגען אינטערעס צו דער גרויסער זאך, און וועט מיט אלע כחות שטיצען די ארבייט. וועלכע אנגעזעהנע יודישע כלל־טהוער האבען מיט ליבע און ערנסט אנגענומען.

מיר צווייפלען אויך איצט ניט, אז די סימפאטיע פון דער היגער געזעלשאפט צו דעם דאזיגען קאמיטעט איז נאך גרויס און ווארם. אבער, ליידער, מוז דא געזאגט ווערען, אז דערוויילע זעהען מיר נאך ניט, אז אלע זאלען האבען ערפילט זייער חוב פאר אונזערע אומגליקליכע ברידער. פון די ביזאהעריגע רשימות פון די נדבות, וועלכע זענען געווען אבגעדרוקט אין אונזער צייטונג, האבען מיר דערוויילע געזעהען, אז נאר די אנגעפאהרענע געסט און די צופעליגע רייזענדע בעטייליגען זיך אין דער אונטערשטיצונג. און ניט ווילענדיג ענטשטעהט דא די פראגע: וואו בלייבט די קאפענהאגענער יודישע געזעלשאפט?

איין זאך מוזען מיר וויסען. די יודישע געזעלשאפט אין קאפענהאגען האט ביי דער איצטיגער צייט א בעזונדערע בעדייטונג. איצט איז קאפענהאגען ניט די אבגעלעגענע, רוהיגע און שעהנע דענישע רעזידענץ־שטאט, וועמעס נאמען עס ווערט, בפרט אין דער יודישער פרעסע זעלטען אמאל דערמאהנט. עס איז ניט די קליינע, פארווארפענע, פארהארעוועטע געזעלשאפט פון יודישע עמיגראנטען, וואס נאר א דורכפאהרענדיגער רוסישער נייגעריגער יוד גיט א טראכט וועגען זיי. די איצטיגע וועלט־לאגע האט דערצו גורם געוועזען, אז קאפענהאגען איז געווארען א צענטר פאר דער גאנצער וועלט, פון וואנען דער טעלעגראף פערשיקט ידיעות אין אלע עקען וועלט.

קאפענהאגען איז געווארען א ארט, וואו צעהנדליגער טויזענדער יודען זענען דורכגעפאהרען אין גלות־מלחמה, מיט גרויס פיין און נויט. טויזענדער און טויזענדער יודישע פאמיליעס קוקען איצט אויף דאס נייטראלע קאפענהאגע, ווי אויף דעם איינציגען ארט, וועלכער קען זיי נאך פערבינדען מיט זייערע ברידער און שוועסטער אין די בלוטיגע מלחמה־לענדער. אין דער גאנצער וועלט ווייס מען איצט, אז אין קאפענהאגען איז דא א יודישע געזעלשאפט, וועלכע האט מיט איהרע אייגענע אויגען אנגעזעהען די טרויעריגע וואנדערונגען און ביטערע פערטרייבונגען פון גרויסע יודישע מאסען.

און די גאנצע יודישע וועלט וועט געוויס פרעגען: ווי האט זיך די יודישע געזעלשאפט אין קאפענהאגען אפגערופען בעת מען איז געקומען צו איהר מיט דעם רוף, העלפט אייערע ברידער, וועלכע וואלגערען זיך אין טייכען פון בלוט אן טרערען, העלפט די יודען, וועלכע מוזען צו זעהן, ווי זייערע פרויען און קינדער שטארבען אהן ברויט און אהן א קלייד. גאנץ בעזונדערס וועט מען מוזען פרעגען: וואס האבען אונזערע עמיגראנטען, אונזערע אייגענע ארויסגעטריבענע ברידער פון רוסלאנד געטהאן? צי האבען זיי ערפילט זייער חוב? קוקענדיג אויף די ביז־א־הערינגע רשימות קענען ארויפקומען אין דער יודישער וועלט ניט אנגענעהמע געזאנגען וועגען אונזערע קאפענהאגענער יודען.

דער פאר בעגריסען מיר דעם ענערגישען אנהויב, וועלכע די יודישע געזעלשאפט אין קאפענהאגען מאכט אצונד. אין דעם היינטיגען נומר פון אונזער צייטונג לייענען מיר א בעריכט וועגען די בעשליסען פון דער קאפענהאגענער הילפס קאמיסיע. לאמיר האפען אז דאס מאל וועלען די פלענער האבען מעהר גליק און אז די גאנצע יודישע געזעלשאפט אין קאפענהאגען וועט זיך אברופען ווי געהעריגס אויף דעם גרויסען נויט געשריי פון אונזערע אומגליקליכע ברידער.

די יודישע געזעלשאפט אין קאפענהאגען מוז וויסען, אז איצט מוז זי ערפילען איהר חוב פאר איהר פאלק און איהר עהרע.

דאס איז די עהרען־שולד פאר קאפענהאגען.

בריעף פון ארץ־ישראל.

דער אמעריקאנישער אונטערשטיצונגס־פאנד האט אהער אריבער געבראכט א שליח מיוחד ה׳ ווערטהיים, אנ׳איידעם פונ׳ם אמעריקאנישען באטשאפטער מארגענטוי. לויט די תקנות וועלכע זענען אין זיין געגענווארט צוזאמען מיט׳ן הויפט קאמיטעט פערפאסט געווארען, וערט דער פאנד אויפגעטיילט אין דריי חלקים, היינו: פאר׳ן קרייז ירושלים־חברן־מוצא 47 פראצענט, פאר׳ן קרייז יפו און די קאלאניעס פון יהודה 26 און פאר׳ן קרייז חיפה־צפת־טבריה און די קאלאניעס פון אויבערן און אונטערן גליל 27 פראצענט פונ׳ם פאנד. פאר יעדען קרייז איז געוועהלט געווארען איין הויפט־פארשטעהער, וועלכער פערטיילט דאס געלד אינאיינעם מיט די ארטיגע „ועדים" אינ׳ם זין פון די בעשטימונגען פונ׳ם אמעריקאשען אונטערשטיצונגס־קאמיטעט. די דריי פארשטעהער זענען: דר. רופין, אהרנזאהן און אפרים כהן. לויט די בעשטימונגען מוזען פערוועגדעט ווערען אויף הלואות פאר פריוואטע אונטערנעהמער אדער עפענטליכע אנשטאלטען, וואס בעשעפטיגען יודישע ארבייטער 40 פראצ. פאר אונטערשטיצונגען צו פאלקסקיכען און אנדערע וואהלטעטיגע אינסטיטוטען 40 פראצענט און די איבריגע 20 אויף איינצוקויפען לעבענסמיטעל, כדי צו פערקויפען זיי דער בעפעלקערונג אהן רוח.

אינאיינעם מיט דער הילף פאר די נויטוענדיגסטע מאטעריעלע צרכים האבען אויך די אמעריקאנער ציוניסטען געגעבען דער אלגעמיינער ציוניסטישער ארגאניזאציע די מעגליכקייט, ווייטער צו פיהרען די ארבייט אויף קולטורעלען געביעט, וועלכע זי האט אין פאריגען יאהר אויף זיך גענומען. דורך די גרעסערע סכסוכים, וועלכע זיי האבען דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פאר׳ן נאציאנאלפאנד און פאר׳ן שולווערק אריבערגעשיקט, האבען זיך אויך געקאנט אלע שולען רעכטצייטיג עפענען און הגמ קען לעת־עתה נישט דענקען אן די אלע רעפארמען און פערגרעסערונגען, וועלכע האבען געזאלט מיט דעם איצטיגען נייעם שול־יאהר איינגעפיהרט ווערען, פיהרען זיך כמעט אלע שולען ווי געהעריג. דאס העברעאישע גימנאזיום אין יפו, למשל, האט נישט פיעל וועניגער תלמידים ווי פאריגעס יאהר. די שטעלען פון דער פעהלענדע לעהרקרעפטען זענען ערזעצט מיט וואלאנטערע קרעפטען. אזוי א נטער ריכטעט, למשל. דר. רופין דייטש, דר. טהאן לאטייניש א. א. וו. עס זענען אויך געעפענט געווארען כמעט אלע שולען פונ׳ם „הילפס־פעראיין" מיט אויסנאהם פון מאנכע קינדערגערטנער, אויך די שולען פון „אליאנס" זענען געעפענט געווארען

די געשיכטע פון טויזענד געהאנגענע

— הערר סטודענט, א, הערר סטודענט? וואס טראכט איהר אלץ?

— איהר וועט עס סאי ווי ניט פארשטעהן. א ריין יודישע מחשבה.

— וואס האט איהר זיך ארומגעדרעהט אינ׳ם שטעטעל?

— דאך וואקאציע צייט.

— אבער איהר האט דאך דא קיינעם.

— אמאל געהאט.

— און הינטער׳ן שטאדט וואס פלעגט איהר רק אומוואנדערען?

— אויפן יודישען בית עלמין געווען.

— וואס איז?

— טאטע־מאמע ליעגען דארט.

— יודען?

— פארשטעהט זיך.

— און איהר?

— געטויפט.

— טא, וואס זשע?

— איהר וועט עס ניט פארשטעהן.

— פארט??

— חרטה. צוריק . . .

— אפשר גאר א ליגען די מעשה? א זשידאווסקע וויקרוטשקע.

— קענט אייך דענקען ווי איהר ווילט.

— אזוי גאר. נו און דער האלזטוך?

— סטאליפין׳ס? ך׳ווייס.

— ווילסט גאר ניט ענדיגען די אוניווערסיטעט?

— קיין חשק.

— און לעבען?

— רעכט ניט.

— אלזא די שטריק?

— כ׳האב עס פערדיענט.

— אהא, ביזט זיך מודה?

— פאר די עלטערען „דער וואס פערגיסט א מענשען׳ס בלוט, דורך מענשען זאל זיין בלוט פערגאסען ווערען".

— א ביבעלמענש?

— געווארען.

— ווילסט א באטיושקא?

— א רב.

— א באטיושקא, אז די ווילסט...

— ניין.

— פראשצאי!

— פראשצאיטיע!

וולאדימיר יעפרעמאוויטש האט מיט די הענד פארשטעלט דאס פנים אזוי ווי ער האט געדענקט פון קליינערהייד ווי די מאמע פלעגט טהאן צו ליכט־בענשען, און ביז אין דער לעצטער רגע געשעפטשעט::

— אל מלך נאמן. שמע ישראל ה׳ אלוהינו, ה׳ אחד . . . .

* * *

אין זיין לעדערנעם פארטוך די ארבעל פערקאטשעט, איבער די שווארצע הענד און מיט א פנים איינגעקנאטען אין סאזשע, איז געשטאנען מאיר דער שמיעד.

— האסט זיי געגעבען סיגנאלען?

— וועמען?

— מאך זיך גאר ניט פאר אזא נעביכקע פארשטעהט זיך, די דייטשען.

— ניין. ניט איך.

— און די פונקען?

— פארשטעהט זיך, אין א קוזניע אז מען בלאזט מיט א בלאזאק געהן פונקען.

— ביזט א שמיעד, ביזטו?

— זעהסט דאך.

— אזוי? און וואס נאך ביזטע?

— א יוד.

— ווייס איך שוין. ך׳מיין, צו וועמען בעלאנגסטו?

— הא?

— צו וואסער ארגאניזאציע אדער פעראיין?

— צו חברה קדישא.

— א נאבאזשני, הייסט עס?

— קיינעמס עסק.

— אי ביזטו פרעך, און א ליגנער דערצו!

— פאר יעדען! חזיר האב דרך ארץ! און ליגען זאגען האב איך ניט צוליב וואס.

Jüdische Volkszeitung № 76 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויערע
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פריז:
פאַר־ן טעקסט 25 אויערע א שורה פעטיט
נאכ־ן טעקסט 15 „ „

קאפענהאגען, מיטוואך ב׳ ניסן תרע״ה (17. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

עסטרייך וויל ניט אבגעבען טריעסט צו איטאליען

ערטרונקען דער דייטשער קרייצער „דרעזדען". — הכנות אין קאנסטאנטינאפאל.

טריעסט.

וויען, 16. מערץ. דא געהען ארום זיכערע גערוכטען, אז ניט קוקענדיג אויף די געוויסע פון געוויסע קרייזען אבצוגעבען טריעסט צו איטאליען, לויט דעם פאשלאג פון דייטשלאנד, האט דער עכטיגער קרוינראט קאטעגאריש בעשלאסען, קיין שום געביעט־אבטרעטונג צו צולאזען.

פאר דעם פארשלאג איז געווען נאר דער פרעזידענט־מיניסטער בוריאן.

ווען א שטארקען אינדרוק האט געמאכט דער פון קייזער פראנץ יאזעף. אין וועלכער האט ערקלערט, אז זיין גאנץ לעבען האט ער געקעמפט אלץ פערגרעסערען זיין און אז ער וועט גיכער שטארבען אייר אבגעבען 1 אייב פון זיין לאנד.

זי מען פערזיכערט, האלט מען דא די פארהאנדלונגען צווישען עסטרייך און איטאליען פאר אבגעבראכען.

פון קאנסטאנטינאפאל.

קאנסטאנטינאפאל, 16. מערץ. אין מארינע־קרייזען מען שטארק, אז דער ענגליש־פראנצויזיש־רוסישער פלאט וועט דערנעכטנערען זיך קאנסטאנטינאפאל איידער דעם 15. אפריל.

מען מיטיילט, אז קאנסטאנטינאפאל וועט אויסדרוקלעך צום בעשיצען זיך. מען האט אויך אבגעבען טראנשפען פאנאנדערגעשיקט וועגען קאנאנען אויף די פאזיציעס, וועלכע דארויף, וואס פיעל אויסלענדישע קאנסולאטען האבען מיטגעטיילט, אז מען זאל זיי נישט שיסען, ווייל עס איז גאנץ אונגעוויס און מיטלען נאר די שטאט מיט די איינוואוינער אליין.

דערטרונקען „דרעזדען."

קאפענהאגען, דעם 15־טען מערץ (אפיציעל). די פרעסע־קרייצערס „גלאזגאוו" אין „קעלן"

אויך דער היספסקרייצער „אראמא" זיינען בייַ „יואן־פערנאנדע" אינזולען איבערגעפאלען דעם דייטשען קרייצער „דרעזדען". נאך א לאנגען קאמפף האט „דרעזדען" אין א שטארק בעשעדיגטען צושטאנד ארויפגעלאזען דעם פלאג און קאפיטולירט. אויפן קרייצער האט זיך אנגעהויבען א שריפה, וועלכע האט פערואורזאכט אז אין א קורצער צייט ארום איז דער אמוניציאנס מאגאזין אויפגעריסען געווארען אין לופטען דורך דעם, וואס דער קרייצער איז גענאנגען צום גרונד. די גאנצע בעזעצונג איז גערעטעט דורך די ענגלענדער, וועלכע האבען קיינע שאדען ניט געליטען.

אין וואַרשוי.

פעטראגראד, דעם 16־טען מערץ. די פעטראגראדער טעלעגראפען־אגענטור לייקעט אב די קלאנגען, וועלכע די דייטשע צייטונגען פערשפרייטען, אז מען גרייט זיך צו פערלאזען וואַרשוי. אין שטאט איז רוהיג און די בעפעלקערונג האט א פאלשטענדיגע צוטרוי צו דער לאגע.

די האלטונג פון דענעמארק

קאפענהאגען, דעם 16־טען מערץ. אין די לעצטע טעג האבען זיך פערשפרייט שטארקע קלאנגען, אז אין גיכען שטעהט פאר די דימיסיע פון מיניסטארען־קאבאנעט. מען האט עס געבראכט אין צוזאמענהאנג מיט זיכערע ידיעות וועגען דעם פערלאזען פון דעם נייטראליטעט מצד דער דענישער רעגיערונג. דער פרעמיער־מיניסטער צ א ה ל ע האט ערקלערט פאר די היעגע צייטונגס־קארעספאנדענטען, אז אלע די דאזיגע ידיעות האבען קיין שום יסוד ניט.

דייטשע פערשטארקונגען.

האטערדאם, דעם 16־טען מערץ. פון זיכערע קוועלען איז מען מודיע, אז דייטשלאנד האט אויך אויבערגעפיהרט פיעל מיליטערישע פערשטארקונגען נאך פלאנדרין און אין די געגענד לא־באסטע אין נארד־פראנקרייך. דארט געהען פאר זעהר העפטיגע שלאכטען.

דייטשער בעריכט.

בערלין, דעם 16־טען מערץ. אויף אלע פראנטען קיינע ענדערונגען. שטארקע אנפאלען פון ענגליש־פראנצויזישע מחנות, אין דער גענד פון ליל, זענען צוריקגעשלאגען געווארען. די לעצטע אנגריפען פון דעם שונא האבען גע־טראגען א פיעל שוואכערען חאראקטער ווי פאר עטליכע טעג.

אויפן מזרח־פראנט זענען פארגעקומען שלאכטען אהן בעזונדערע בעדייטונג.

דער פאסטאוו פראצעס.

(ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקסצייטונג")

פעטראגראד, דעם 16־טען מערץ. די טעג דארף פארקומען דער פראצעס פין דעם פויער אייואן גאנטשארוק וועגען דער־הרג־ענען דעם אינגעל יוסף פאשקאוו. אויף דער אלגע־מיינער פערזאמלונג פון די אבטיילונגען פון אקרוזשנאי סוד איז בעטראכט געווארען די פראגע וואס די 5־טע קרימינעלע אבטהיילונג האט דערוועקט וועגען די ניט ריכטיגע מעשים פון דעם אנטיסעמימישען סליעדאוואטעל איבער וויכטיגע ענינים א. ע. פוריק. וועלכער האט געשפילט א גרויסע ראלע אויך אין דער אויס־פארשונג פון בייליסעס פראצעס. בעת דער אויספארשונג אינ׳ם פראצעס וועגען מארד פון יונגעל יוסף פאשקאוו אין פאסטאוו האט פוריק דערלאזען נישט ריכטיגע מעשים. די פערזאמ־לונג האט בעשלאסען צו מאכען פוריקען א פארווארף.

די בעלגיער אין גלות.

דער בעלגישער אינערען־מיניסטער האט געמאכט א רשימה וועגען דער צאהל בעלגיער וואס זענען אנטלאפען קיין אויסלאנד, פון די אנטלאפענע גפינען זיך 200 טויזענד אין פראנ־קרייך, 300 טויזענד אין האלאנד. 750 טויזענד אין ענגלאנד. די לעצטע צייט קעהרען זיך פיעל בעלגיער צוריק אויף זייער פאטערלאנד.

היעגע נייעס

פון דער הילפס קאמיסיע

מאנטאג דעם 15־טען מערץ איז פארנעקו־מען די צווייטע אסיפה פון די פארשטעהער פון אלע קאפענהאגענער חברות. וועלכע האבען זיך פעראייניגט צו ארבייטען פאר דעם הילפס־קא־מיטעט פון די געליטענע יודען אין די מלחמה לענדער. נאך לאנגע ויכוחים זענען אנגענומען געווארען די רעזאלוציעס:

א) צו זאמלען די אדרעסען פון דער היגער יודישער בעפעלקערונג און אנטיילען די שטאט אין ראיאנען.

2) פאר יעדען ראיאן וועלען בעשטימט 2 גע׳ל־דזאמלער וועלכע האבען ביי זיך קוויטירונ־גען פון׳ם הילפס קאמיטעט.

ג) עס וועלען ערקלערט אז עס ליגט א חוב אויף יעדען יודען, סיי ריין. סיי בעמיטעלט, סיי אסוחר, סיי ארבייטער אבצוגעבען די הכנסה פון איין טאג געשעפט. אדער ארבייט לטובת די אומגליקליכע יודען.

ד) די פערזאמלונג בעשליסט אז וועגען דער גרויסער נויט וואס פערלאנגט אלץ וואס גיכער זאלען אלע ארבייטע און זאמלונגען גע־מאכט וועלען אין דער האפענונג אז די קאפענ־האגענער יודען פערשטעהן די וויכטיגקייט פון דער זאך

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער
Byen 1294 y.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיר טיילען מיט אונזערע געעהרטע אבאנענטען, אז אלע קוויטונגען אויפ'ן אבאנענטען־געלד פאר'ן חודש מערץ האבען מיר איבערגעגעבען אספעציעלע אינקאסאציאנס־ביורא, וואס וועט אויפמאהנען דאס געלד.

אגודת הציונים בדנמרק.

יום השקל

זונטאג, דעם 21־טען מערץ, 8 אזייגער אין אווענד,

וועט פארקומען אינ'ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nørrevoldgade 23

אשקל־טאג

עס וועלען רעדען **בעוואוסטע רעדנער** און **כלל־טהוער**, וואס געפינען

יעצט אין קאפענהאגען.

אין דער איצטיגער וויכטיגער צייט ווילען מיר, אז דער אווענד זאל זיין א ווירדיגע דעמ

סטראציע פאר'ן אויפלעבונגס־אידעאל פונ'ם יודישען פאלק.

אלע יודען, וועלכע סימפאטיזירען דעם בעכרייאונגס־געדאנק פונ'ם יודענטום אין פאלעס

בעטען מיר קומען

צום שקל־טאג

איינטריט פריי.

רוסישע פיש, היענער

און פסח'דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו בע

מען ביי לעווין.

Vestræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

שפארט געלד

און קייפט אייערע פסחדיגע קאלאניאלווארען

Th. COHN, St. Kanikestræde 3.

Tlf. Byen 752 u.

אלע מיינע גוטע פריינד דריק איך אויס

בעסטען דאנק פאר זייערע הערצליכע גראט

רונגען צו מיין טאכטערס קאנפערמאציאן

מיט אכטונג

י. ח. ווילענטשיק.

אנייה־מאשינע

מיט א פוס כמעט ניי, ווערט פערקייפט פאר 40 ק

Nikolajgade 20, Larsen.

מיר גראטולריען זעהר הערצליך פר' ב

באראקס און ה' מאיר סקאראפסקי

זייער פערלאבונג.

בוק'ס ענגלישע ווערקשטעל

א מעבלירט צימער

א גרויסער מיט א בעזונדערען איינגאנג ווער

פערדינגען.

פ. אלטשולער, ניהאוון 31, אויפג. C.

RECORD-FILM

Lille Strandvej's Sidevej 4,

HELLERUP.

זוכט א שותף ארוסישען קאפיטאליסט צו

א פילם־געשעפט.

אויסגעצייכענטע אפזעצונגס מעגליכקייטען

פאר רוסלאנד און ענגלאנד.

מעדיצינאל־וואהרען

פאר רוסלאנד

H. OBEL, Ehlersvej 12, Hellerup.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

עפשטיינ'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף

פסח ווערט שוין אנגענומען

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע, און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

Fotografi-atelier **„Standard"**

58 Østorgade 58

12 st. Empire 2 Kr.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטערארישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש . . .	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל . .	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודי־שער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש,

יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליג פרייזען רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

...ועבעלעך. ווי איהר הערט, ביים שיין פון ...ועבעלעך. יעדער עהרענהאפטער מיטגליעד ...ן „קארטען אקאדעמיע" מוז צו זיין רייהע, ...ליכטען די קאלעגען אין זייער ארבייט. ער ...ע אנצינדען — ווען עס איז דא, א האלץ, א ...סט און ווען עס ברענט — א שטיין אויך. די ...אטוטען פערבאטען עס ניט.

איצט אבער איז מען שוין קליגער געוואר־ ...ן. מען נעהמט מיט, אין טארבע, א „יאהר־ ...ייט!" פראגרעס . . . !

נאר — לאמיר ווערען ערנסטער — דיא ...רענטשעס ערנעהרען איצט א היבש ביסעל ...אמיליעס, און ביי אלע שווערי‌גקייטען, מיט ...ועלכע די ארבייט איז פערבונדען, קען מען ...אך אלץ — ביי אזעלכע אומשטענדען — מא־ ...ען א לעבען.

ח. נ. ביאליק וועגען רוסלאנד

אין „רעטש" גיט איבער א קארעספאנדענט ...ד מיינונג פון דעם בעריהמטען יודישען דיכ־ ...טער חיים נחמן ביאליק וועגען דער מלחמה און ...דער לאגע אין רוסלאנד פון יודישען שטאנד־ ...פונקט — אין פאלגענדע ווערטער:

„צי וועט „דאס טירישע" אין דעם מענשען ...בעזיעגט ווערען, צי ניין? דאס זענען די צוויי ...הויפט־פראגען אין איצטיגען מאמענט, וועלכע ...קענען דעם יודען אינטערעסירען.

אין דיזער הינזיכט קענען מיר, יודען, דער־ ...ווילע אנמערקען און בעגריסען פון הארצען ...אין נצחון, וועלכען דאס רוסישע פאלק האט ...שוין אבגעהאלטען, איך מיין דא, דעם ערשטען ...געמאכטען שריט אויפ'ן וועג צו אויסניכטערען ...דאס פאלק — דעם פערבאט פון שכרות. דאס ...איז אנ'אקט פון העכסטער פערנונפט און פון א ...גרויסען מאראלישען ווערטה.

לאמיר האפען, אז דער איצטיגער אנגע־ ...פאנגענער פראצעס פון דער „פאלקסאויסניכ־ ...טערונג" וועט זיך פערברייטענדיג, אויך אר־ ...בערוואר‌פען אויף אנדערע געביטען פונ'ם רו־ ...סישען פאלקס לעבען. לאמיר אויך האפען אז ...דיזער פראצעס וועט אזוי לאנג ניט אויפהערען ...ביז ער וועט ענדליך ניט ברענגען צו דער ...„גייסטיגער אויסניכטערונג" פון דעם פאלק און ...פון זיינע אנפיהרער — אין דעם זינען פון ...פעסטזעצען מעהר־מענשליכע בעציהונגען צו ...די אזוי גערופענע „פרעמד־גלויביגע" און אין ...דעם זינען פון אכטען די מענשליכע רעכטען ...פון די דאזיגע „פרעמד־גלויביגע". דען, אויב ...די „בראנפען־מאנאפאל" פון דער רעגירונג איז ...שעדליך פאר דאס לאנד, דאן זיעבען מאל אזוי ...ליל שעדליך פאר יעדע מלוכה די „מאנאפאל" ...אויף מענשליכע רעכטען"...

פאר יודישע נויטבעדערפטיגע אין גאליציע.

דער געוועזענער דומא־דעפוטאט זשוקאוו־ ...סקי, וועלכער איז צוריקגעקומען פון לוואוו, ...האט אין א געשפרעך מיט א מיטארבייטער פון ...„רעטש" מיטגעטיילט פאלגענדעס:

אויפ'ן גורל פון דער לוואווער שטאדטישער זעלבסטפערוואלטונג איז אויסגעפאלען א שווע־ רע אויפגאבע — צו ארגאניזירען הילף פאר דער בעפעלקערונג וואס האט געליטען פון דער מלחמה. די צאהל געליטענע איז לויט'ן פרא־ צענט פון דער גאנצער צאהל איינוואוינער פון לוואוו גאנץ בעדייטענד. די שטאדט מוז ארויס־ געבען טעגליך נישט ווענ‌יגער פון 42.000 אומ זיסטע מיטאגען. צו דעם צוועק האט די שטאד־ טישע זעלבסטפערוואלטונג ארגאניזירט 54 גע־ זעלשאפטליכע קיכען און 12 קינדער־היימען. הילף ווערט געגעבען דער גאנצעד נויט־בע־ דערפטיגער שטאדטישער בעפעלקערונג אהן אונטערשיעד פון גלויבען און נאציאנאליטעט. פאר דער יודישער בעפעלקערונג זענען גע־ עפענט געוואר‌ען 5 ספעציעלע קיכען וואו מען קאכט כשר עסען.

די יודישע ארימע לייט אין לוואוו זענען געבליבען אין דער שווערסטער לאגע טיילווייז צוליעב דעם, ווייל ס'זענען ארויסגעפאהרען פון פון שטאדט דאס רוב טהוער פון די ארטיגע יודישע צדקה־חברות. אייניגע פון די דאזיגע ארגאניזאציעס האבען זיך איבערגעצויגען קיין וויען און האבען נאטירליך, איבערגעריסען די פערבינדונג מיט מזרח־גאליציען.

אפגעשאפט די הנחה פאר פרי־ זיווניקעס.

אין אנהויב פון דער יעצטיגער מלחמה, האט דאס קריעגס־מיניסטעריום געפונען פאר מעגליך צייטווייליג אבצוזאגען זיך פונ'ם פריזיוו פון די רוסישע אונטערטאנען, וואס וואהנען אין אויס־ לאנד, וועלכע זענען מחויב זיך צו צושטעלען צו מיליטער בעת א מאביליזאציע. יעצט איז אנ־ ערקענט געוואר‌ען פאר צייטמעסיג אבצושטע־ לען די ווירקונג פון דער דאזיגער הנחה.

דאס אבשאפען די הנחה איז נוגע נישט נור יענע פערזאנען, וועלכע ווערען גערופען אין דער צו־ קונפט, נאר אויך די קאטעגאריעס „זאפאסנע אפאלטשענצעס" וואס זייער פריזיוו איז שוין ערקלערט נאך אין אנהויב פון דער מלחמה.

פון צושטעלען ווערען בעפרייעט נור יענע, וואס וועלען צום 1־טען אפריל זיך געפינען אויף דיענסט אין די ארמעען פון די מלוכות, וואס זענען פערבונדען מיט אונז און פיהרע דעם קאמפף מיט'ן געמיינזאמען שונא.

מוסר פון א רוסישען גלח.

ווילנא.—אין היגען יודישען לאזארעט, גע־ פינען זיך צווישען די פערוואונדעטע סאלדאטען ביז 45 פראצענט קריסטען; איצט האט דעם יו־ דישען לאזארעט בעזוכט דער הויפט־גייסטליכער פון גענעראל־שטאב דער גלח ראזמאינסקי. פארבייגעהענדיג די קראנקע רוסישע סאלדאטען האט זיך דער הויכער גאסט צו זיי געווענדעט מיט פאלגענדע ווערטער:

„ווען אייך וועט אויסקומען א מאל צו הע־ רען מאנכע אונגלויבליכע ערצעהלונגען און קלאנגען נועגען וודען, זאלט איהר דאן איינס געדענקען, א דאנק דער יודישער השגחה און אפפערוויליגקייט דא אין לאזארעט איז אייער לעבען גערעטעט געוואר‌ען".

אין א צווייטער פאלאטע פונ'ם זעלבען לאזארעט, וואו א יודישער סאלדאט איז געלע־ גען אין שכנות מיט א קריסטליכען, האט דער גלח צו ביידען געזאגט: „ביידע האט איהר מוט־ היג געקעמפפט געגען אלגעמיינעם שונא, פאר אונזער פאטערלאנד. ביידע זענט איהר איצט פערוואונדעט, און דער געמיינזאמער „אומגליק" אייך דערנעהנטערט און פעראייניגט. לעבט זשע ווייטער אזוי ברידערליך אויך אין די צייטען פון אלגעמיינעם גליק!"

ציוניסטישע פיהרער ביי לארד ראטשילד אין לאנדאן.

די ציוניסטישע פיהרער סאקאלאוו און טשליענאוו זיינען אויפגענומען געוואר‌ען אין ראטשילד'ס באנק אין ניו קאורט. זיי האבען געהאט א לאנגען געשפרעך מיט לארד ראטשילד און מר. לעאפאלד דע ראטשילד. די ציוניסטי־ שע פיהרער האבען זיי ערקלערט דעם ציעל און צוועק פון ציוניזם. ביידע ראטשילדס הא־ בען מיט אינטערעס אויסגעהערט די ציוניס־ טישע פלענער און מען האפט אז די לאנדאנער ראטשילדס וועלען נאכטאן דעם ביישפיעל פון פאריזער ראטשילד און וועלען אויפנעהמען וויכ־ טיגע ארבייט אין פאלעסטינא.

דער קאנפירמאציע־יום־טוב אין דער היעגער סינאגאגע.

זונטאג, דעם 14־טען מערץ איז אין דער גרויסער סינאגאגע (קריסטאלגאדע 12) פארגע־ קומען דער געווענליכער קאנפירמאציאנס גאטעס־ דיענסט. דיסינאגאגע איז געווען איבערפולט פון עלטערען און קינדער און א סך זייטיגע מענשען, וועלכע זענען געקומען צו בעטייליגען זיך אין דעם פאמיליען יום־טוב פון די קאפענהאגענער יודען — ס'זענען קאנפירמירט געוואר‌ען 21 מיידלעך און 16 יונגלעך.

נאך די תפילות און חאר־געזאנג אונטער דער לייטונג פון הערן קאנטאר ביימעל, האט דער היעגער אבערראבינער ה' ד"ר שארנשטיין געהאלטען זעהר א וואר‌ימע און בעגייסטערטע רעדע. דער אבערראבינער האט אין א זעהר שיינער. פארם אנגעוויזען, וועלכע גרויסע בע־ דייטונג דער דאזיגער טאג מוז האבען פאר די יודישע עלטערן און זייערע קינדער. די עלטערן מוזען איינזעהען, אז נאר דורכ'ן איינפלאנצען פון אייביוע ליעבע און טרייהייט צום יודישען פאלק און צו דער יודישער אמונה וועלען זיי בעגרינדען דאס גליק פון דער יודישער נאציאן, דאס איז די הייליגע אויסגאבע, ניט נאר פאר דעם מאן נאר אויך פאר דער פרוי. גראד פאר דער יודישער פרוי גיעט דאס יודענטום א גרוי־ סע ראלע אין דער ערציהונג פון דעם יודישען קינד. ה' ד"ר שארנשטיין האט דערמאהנט די קיודער, אז זיי זאלען וויסען, אז פון היינט אן הייבט זיך ערשט פאר זיי אן דאס ריכטיגע זעלבסטשטענדיגע לעבען אלס יודען. די רעדע פון דעם אבערראבינער האט געמאכט אויף דעם עולם זעהר א שטארקען איינדרוק און ביי פולע עלטערען און קינדער ארויסגערופען טרערען.

אין שול איז געוועזען דער גאנצער גע־ מיינדע־פארשטאנד דארונטער אויך ה' פראפ' ד. סימאנסען. איינס דעם זייגער האט זיך גע־ ענדיגט די יום־טוב'דיגע צערעמאניע, וועלכע האט געמאכט זעהער א שטארקען איינדריק אויף דעם גאנצען עולם.

דריטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־ קאמיטעט פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה":

דורך די „יודישע פאלקסצייטונג"
66 קר.
(די נעמען פון די מנדבים דורך די „פאלקס־ צייטונג וועלען נאך געדרוקט ווערען ביי דער פיערטער רשימה)

דורך דעם פעראיין „הזמיר"
(פון פעסטאווענד) 56 קר. 41 אוירעס

הר' א. טראצקי, קאפענהאגען	50 קר.
„ קירדעצאוו, פעטראגראד	50 „

דורך פרוי גראסמאן (פון קינדער־פעסט)
44 קר. 23 אוירעס

הר' ד"ר א. קאראלניק, קאפענהאגען	30 „
„ גליק, קאפענהאגען	25 „
„ וו. גאסלאר, קאפענהאגען . . .	25 „
„ קאווגאווסקי, ווילנא	25 „
„ ד"ר קאס, קאפענהאגען	20 „
„ קאנטאר ביימעל, קאפענהאגען . .	20 „
„ מ. מארקוס, קאפענהאגען . . .	20 „
ה. וו	20 „
„ ליכטענבערג, לאדז	15 „
„ האנסען (בעל־הבית פון טוריסט־ האטעל), צוריך . .	12 „

(געגעבען מיעטע פאר אסיפות)
זאמלונג אין א זיצונג אין טוריסט־האטעל
10 קר. 36 אוירעס

הר' ווארענבראן, קאפענהאגען . . .	10 קר.
פרל. גוציא נחמזאהן, קאפענהאגען . .	10 „
הר' ווייסבראד, ווילנא	10 „
„ וויינגטאך, מאסקוי	10 „
„ סוסלאוויטש, קאפענהאגען . . .	10 „
„ טראפאווסקי, פעטראגראד . . .	10 „
„ ביאלאזעמאר	10 „
„ ד"ר סולער, מינסק	5 „
„ ביאלא	5 „
נ. נ.	3 „

בסך־הכל: 572 קר.

אין די ערשטע צוויי רשימות האט די סומע אנ־ געטראפען 1455 קר. און ניט, ווי עס איז על פי טעות געשטאנען 1465 קר. (די 10 קר., וועל־ כע הר' קאפלאן האט איינגעצאהלט, זענען צוויי מאל גערעכענט געוואר‌ען), דערום בעטרעפס די סומע פון די דריי ערשטע רשימות אינאיינעם 2027 קראנען.

די פיערטע רשימה וועט זיין אבגעדרוקט אין איינ‌יגע טעג ארום.

יודען! ווארט ניט, ביז מען וועט יעדערען פון אייך בעטען בעזונדער! טראגט אריין אייעט חוב!

געלדער פאר דעם „הילפס־קאמיטעט" ווע־ רען אנגענומען:
L. Motzkin, Vestergade 1;
J. Nachemsohn, Tordenskjoldgade 1
אדער אין דער צענטראל־שטעלע:
Prof. D. Simonsen, Skindergade 28.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

יודישע ערציהונג.

אין דעם היינטיגען נומער פון אונזער צייטונג גפינען אונזערע לעזער א בעריכט איבער דעם קאנפירמאציאנס־יום־טוב פון די יודישע קינדער אין דער קאפענהאגענער גרויסער סינאגא. 37 יודישע קינדער יונגלעך אין מיידלעך זענען ערקלערט געווארען אלס זעלבסטשטענדיגע יודען. און אלע וועלכע זענען געווען עדות פון דער דאזיגע צערעמאניע וועלען אודאי בעשטיגען אז דאס איז דוכאוויס ניט געווען קיין צערעמאניע אליין, אז דאס איז פארגעקומען זעהר א ערנסטער, טיפער, רעליגיעזער אקט וועלכען די יונגע קינדער און עלטערען וועלען א לייגע צייט ניט קענען פערגעסען.

דער קאנפירמאציאנס יום־טוב דערמאנט אונז קאפענהאגענער יודען אן זעהר וויכטיגען פונקט וועלכער נעמט אוועק די רוה ביי א סך פון אונזערע ברידער, בפרט ביי די עמיגראנטען: די ערציהונג פון די קינדער פון זיין הויז, ווי ער האט געמאכט ארום זיך אל פי רוב א שטארקען אינטעגסיוו־יודישען לעבען פיהלט זיך דער יו־ישער עמיגראנט אין זיין נייעם ארט ווי א פערלוירענער און איינע פון זיי נע בי־טערסטע און שווערע דאגות בלייבט די יודישע ערציהונג פון זיינע קינדער. די נייע אטמאס־פערע, ווי עהרליך און אויפריכטיג זי זאל ניט זיין קען דעם רוסישען עמיגראנט בשום אופן ניט ניט בעפו־דיגען. ער קען בשום אופן ניט פערגעסען אז אים פעהלט די גאנצע קייט פון דעם נאציאנאלע רעליגיעזען לעבען, אין וועלכען ער און זיינע קינדער האבען געלעבט ביי זיך אין דער הויס.

א דאפעלט שוועריע דאגה איז פאר דעם יודישען עמיגראנט די ערציהונג פון זיינע טעכטער. האט ער וען דער ערציהונג פון דעם אינגעל נאך וען עס איז א מעגליכקייט איהם צו דערנעהנטערען צו זיינע נאציאנאל־רעליגיעזע בעדערפענישען, אין איהם צו דערוועקען אינטערעס. פאר אלעס יודישעס — איז די ערציהונג פון מיידלעך ביי יודען ליידער נאך א לעדיג אונבעשריבענעס פאפיר. עס איז א טרויעריג ערשיינונג אבער מיר זעהען עס אויף יעדען טריט און שריט ווי אונזערע טעכטער שטעהען אין דער יודישע פאמיליע, ממש פערעמד פון יעדען יודישען אינטערעס פונקט ווי פרעמ־דע ניט אידישע קינדער וואלטען ארום אונז אויסגעוואקסען אן דערפאר וועט די לעצטע קאנפירמאציאנס צערעמאניע פון דער קאפענ־האגענער סינאגאגא געווים פון אלעמען אנער־קענט ווערען אלס א וויכטיגער אן סימפאט־שער מאמענט אין דעם וואכענדיגען לעבען פון אונזערע ברידער. לכל הפחות איין מאמענט אין וועלכען אונזערע טעכטער זענען אויך אזוי ווי אונזערע זיהן דערמאנט געווארען איהם זייערע פליכטען צו אונזער פאלק.

ס׳איז קיינער ניטא וועלכער זאל ניט מיט דאנקבארקייט אנערקענען דעם גרויסען אינטע־רעס און די שווערע מיהע, וועלכע די פיהרער פון אונזער היזיגער געמיינדע האבען אוועקגע־לייגט כדי צו געבען אונזערע קינדער א יודי־שע ערציהונג. אלע זיינען מיר דערין אייניג אז די גרויסע לאנגיעדריגע הארעוואניע פאר־דינט אנערקענונג און דאנקבארקייט, אבער דאס מוזען די גייסטיגע פיהרער פון אונזער געמיי־נדע וויסען — דער אידישער עמיגראנט קען ניט גאנץ צופרידענע זיין דערמיט. דער יודישער עמיגראנט, האלט דעם לאנגיעהריגען רעליגיאנס אונטערריכט און די שיינע קאנפירמאציאנס־צערעמאניעס נאר פאר א אנהויב און האפט אז מען וועט די קינדער ניט שטעהן לאזען אויפן האלבען וועג. נאר דענסטאל וועט דער רוסישער יוד מיט צופריעדענהייט און רוהע קענען בעטראכטען דעם יונגען דור. אז ער וועט זעהען די גייסטיגע פיהרער פון דער גע־מיינדע זארגען פאר א ווירקליכער פולשטענדי־גער נאציאנאל־רעליגיעזער ערציהונג. א ער־ציהונג וועלכע זאל צוניפבינדען אונזערע קינדער מיט אלע גייסטיגע נאציאנאלע וועדטען פון אונזער פאלק. אס איז א שיינע גרויסע אויפגאבע פאר אונזער געמיינדע.

א יודיש בילד פון פאריז

אן־אמעריקאנישע גרויסע יודישע צייטונג דארט נאך אלץ צו ארבייטען. מען שלי־נאך אריין אכט פראנק פון דער ערד פא־פינף מיט האלבער שעה ארבייט. שטעלט אבער ניט פאר, אז עס איז אן אמת־ער גן פאראן א סך שווערע־גקייטען וואס ניט אלע נען עס גובר זיין; מאנכע מאל ארבייט אזוי וויייט פון א ישוב אז מען מוז עהען ביז פינף קילאמעטער צו קריגען ברויט. פראקטיק האט זיי שוין אויסגעלערנט זיך בעזארגען מיט פראוויאנט פריהער אויס. איז דא נאך עפעס וואס מען מוז דערמ־ווייכע בעקוועמליכקייטען פון א בעט. וואר־פען אייך נאך דער מוז ניט וויייט פון א איז נאך צו דערליידען, עפעס אויף בלוט. שטיקעל פערהעלטניסמעסיג פערנינפטיגען לוין ארבייטס־טאג. פון דעם אלעמען איז גארניט געבליבען. עס דוכט זיך אייך, אז דורך עפעס א אונאנגענעהמען כישוף זענט איהר צוריקגעפא־לען אין צייט־תהום אויף גאנצע צוואנציג יאהר.

אויב די טהירען עפענען זיך נאך מיהר אדער ווייניגער אויף פאר די פראנצויזישע פרויען (מענער זיינען קנאפ וואס פערבליבען) בלייבען זיי פארן פרעמדען (מאן איבערהויפט) אין גאנצען פערשלאסען. שטיצע האט מען איהם שוין פון לאנג אויפגעהערט צו געבען, מיז מען זיך אליין „אן עצה געבען".

וואס זשע טהוט מען?

האט מען זיך דערוואוסט, אז מען מאכט טערנטשעס אין דער ווייטער אומגעגענד פון פאריז. — מען האט זיך „פרובירט" אנגאשירען. און וועלן די פראבען איז גוועהן ניט אס ערג־סטען, האבען זיך אהינצו געמוסען שיטען אלץ מעהר און מעהר אידען.

און טראצדעם וואס דער ארבייטס־מאריף איז קלענער גוואראן, אנשטאט גרעסער, לוינט דארט נאך אלץ צו ארבייטען. מען שלי־נאך אריין אכט פראנק פון דער ערד פא־פינף מיט האלבער שעה ארבייט. שטעלט אבער ניט פאר, אז עס איז אן אמת־ער גן פאראן א סך שווערע־גקייטען וואס ניט אלע נען עס גובר זיין; מאנכע מאל ארבייט אזוי וויייט פון א ישוב אז מען מוז עהען ביז פינף קילאמעטער צו קריגען ברויט. פראקטיק האט זיי שוין אויסגעלערנט זיך בעזארגען מיט פראוויאנט פריהער אויס. איז דא נאך עפעס וואס מען מוז דערמ־ווייכע בעקוועמליכקייטען פון א בעט. וואר־פען אייך נאך דער מוז ניט וויייט פון א איז נאך צו דערליידען, עפעס א שטאל אניידערצולי־גען ביינאכט אייער מען בינטעל ביינער, און דאס דארפט אי־פחדן ניט זיין אן נייע מורא האבען צו מיט בהמות דאס שלאף־צימער. וועהרע אבער פערוואגעלט וויייט פון מענשען אן דאן, איז כאטש נעהם אן שלאף הינטער קעטען הימעל. און אט האט איהר שוין א נאכט־לעגער, ווי אין ערשטען פאל, דא פיעל בעסער ניט צו קומען אויף אייער טיר ביי טאג. סיאיז שוין געווען אזא מא־דער אירמער ארבייטער אין זיין מע־ווירדע. ער האט זיין דירה געטראפען מען פון א סטאדע אונעסטעטישע חזירים.

און אויך דארט פערבריינגט מען ציייט אומזיסט. עס האט זיך באלד גע־א „קארטען אקאדעמיע" וואס האט גרויסען קריזיס סימפאטייזער צווישען זיי לוקום. און די אקאדעמיע ארבייט. זאגט „וואונדערבאהר": די ליעבע צו דער גייסטיגער צייט־פערטרייב דערגרייכט וויייט, אז מען קנאקט קערטלעך ביים שיין

די געשיכטע פון טויזענד געהאנגענע

— זשידאווקא, וואס, האט דער דייטשער זעלנער געטהאן ביי דיר אין קליוט?

— זאל איך אזוי, פריילְ ניט וויסען פון שלעכטס, וויי איך בין ניט שולדיג. די טהיר איז געווען אפען איז ער אריין, וועדליג מען איז אין געשעפט. דארף פאר אלעמען זיין אן אפע־נע טהיר, וועד עס וויל געהט אריין. כ׳נויט קיי־נעם ניט . . .

— שווייג, האט ער ביי דיר עפעס גע־קויפט?

— א בולקע. איין בולקע נאר. כ׳פרעג איהם, אפשר וויל ער טאבאק פאפיראסען ....

— שווייג, און וואס האט ער דיר בע־צאהלט?

— אויף זייערע געלד, צעהן פעניג. אסור מיר אויב עס איז טהייער פארקעהרט וועדליג ניטהמה־צייט איז עס גאר וואלוועל....

— יא, מלחמה־צייט און איהר זשידעס מאכט דערווייל געשעפט, שאבער מאכער, פארקויפענ־דיג דאס פאטערלאנד צום שונא. הענגט איהר אויף, די שפלה!

— מיט א מורא׳דיגען געשריי איז עשקע ווי א סנאפ אנידערגעפאלען צו דר׳ערד נאך איידער די סאלדאטען האבען צייט געהאט צו איהר צוצולויפען.

— וואשע בראדיע זי האט געהלש׳ט.

— די סטערווע האט זיך פערשאיעט. גיט זי קארשט א וועק.

— א פאר געזונטע שטויס אין זייט מיט סאל־דאטסקע שטיוועל, און עשקע עפענט לאנגזאם די אויגען און פיהרט מיט זיי מטושטש ארום איבערן חדר. פלוצלינג שפרינגט זי אויף און ווי א טיגערין לאזט זי זיך צום טהיר. די סאל־דאטען דערכאפען זי און געהמען זי שלעפען אין דרויסען. עשקע גראבעלט מיט די נעגעל בייסט מיט די איבערגעליבענע צייהן און שרייט פארשטיקט און אהן כוחות:

— מיינע קינ־דער! געוואלד מיינע עו־עו־פה׳לעך! געוואלד, יודען, ראטעוועט! האט רח־מנות אויף מיינע שוועל־על־בע־בע־לעך!

די סאלדאטען ממית׳ן. עשקע בעגיסט זיך מיט בלוט און קוויטשעט שוין גאר הייזערייג. דער פארטוך און די קליידער זענען שוין צורי־סען און זייערע טראנטעס שלעפען זיך נאך איהר נאך. דער פאריק איז אראפגעפאלען און שוידערליך קוקט ארויס עשקעס האלב געגאל־טער האלב שווארצער, האלב שיווער קאפ.

דערזעהען די שטרייק, איז עשקעס צוקלאפ־טער, צובלוטיגטער פנים גלל גע׳וואראן. איהר איהר גאנצער קערפער האט זיך אנגעהויבען וואראפען, איהר הארץ האט זיך געהויבען און געפאלען און מיט מאוים־דיגע געשריייען, גאר ניט ווי פון איהר, נאר ווי פון עפעס אן אב־גרונד, האט זי גאר פון דאס ניי גענומען שרייען:

— מיי־יי־נע קינדער! לא־א־זוי מיין מיינע קינדער! איך וויל זיך גע־זע־גענען מיינע קינדער, מיין משה׳לען כאטש! מיין קינדער לען הוא האלוהים משה׳לע! מיינע קינדער יש־ר־א־א־ל! קי־קין...

און לאנג האט זיך נאך דער קערפער איין העמד, מיט טראנטעס פון א קליי־פארטוך נאכשלעפענדיג זיך פון אונ־זוי ווי אין גרינע אדערן איינגעדרי־הענד. מיט א גאל־צובלוטיגטפנים. מיט שווארץ־האלב־שיווען צום הימעל ענטפ־קאפ, זיך געהויבט הין און צוריק. הין ריק, און די שוימיגע ליפען האבען אין פענדיגען ווינט נאך אלץ ווי געשעפצט:

— מיי־נע קי־י־נ־דער! מיי־נע מיין משה׳קע! . . .

(פארטזעצונג קומט)

Jüdische Volkszeitung № 75 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דינסנטאג א׳ ניסן תרע״ה (16. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

די פערהאנדלונגען צווישען עסטרייך—איטאליען

ענגלישע מחנות אין פארטוגאל. — די צוקונפט פון קאנסטאנטינאפאל.

פערהאנדלונג צווישען עסטרייך און איטאליען.

פאריז 15 מערץ. „טאן“ ברענגט פאלגענדע ...ייילונג: מאנטאג איז אין וויען אבגעהאלטען ...וארען א קרוין־ראט, וואו ס׳איז בעטראכט ...וארען די פראגע וועגען דער בעציהונג צו ...אליען. אין דעם דאזיגען קרוין־ראט האבען ...ייל גענומען דער קייזער, דער אונגארישער ...יסטער־פרעזידענט, גראף טיסצא, דער אוי־...ן־מיניסטער בוריאן, דער שעף פון גענע־...אלשטאב העצענדארף און עטליכע אנדערע ...בגעשטעלטע פערזענליכקייטען.

ס׳איז בעשלאסען געווארען, אז איטאליען ...ל בעקומען דעם דרום־טייל פון טיראל מיט ...ר שטאדט טריענט, און צו צפון פון די אלי־...ע אלפען ביז׳ן אדריאטישען ים, אזוי, אז די ...ענץ וועט זיין הארט אין צפון פון־ טרי־...טע.

דער דאזיגער פארשלאג איז איבערגעגע־...ען געווארען דעם דייטשען באטשאפטער אין ...ם, פירשט באלאוו, וועלכער האט עס איבער־...געבען דער איטאליענישער רעגירונג.

פארטוגאל.

עיוריך. 15. מערץ. אהער טעלעגראפירט ...ען פון פאריז: צוויי ענגלישע קרייצער׳ס זענען ...אנגעקומען צום טייך טאיא און האבען דארט ...בעטראכט א גרויסע צאהל סאלדאטען.

עס געהען קלאנגען, אז די דאזיגע מחנות ...אלען געשיקט ווערען קיין עגיפטען צוזאמען ...ט א פארטוגעזישער ארמעע.

פערלארען 10,000 מאן אין 3 טעג?

לאנדאן, 15. מערץ. דאס קריעגסמיניסטע־...ום טיילט מיט: דער פיינד האט נעכטען פאר־...ענומען א שטארקען געגען־אנגרייף, אבער מיר ...האבען אינהם צוריקגעשלאגען.

לויט אונזערע בעאבאכטונגען אויף די פער־שיעדענע טיילען פון קאמפף־פלאץ, און לויט דעם, ווי עס גיבען איבער די געפאנגענע, פון וועלכע מיר האבען גענימען 1720, האט דער פיינד געליטען זעהר גרויסען שאדען, עס זענען געפאלען אין די 3 טעג ביז 10,000 מאן.

אויף דער סטאנציע דאן האבען אונזערע פליהער צוריסען א אייזענבאהן.

דייטשלאנדס אנבאט צו אמעריקא.

לאנדאן, 15. מערץ. דעם „דיילי טעלעגראף מעלדעט מען פון וואשינגטאן, אז די דייטשע רעגירונג האט דורך איהר באטשאפטער מודיע געווען דער אמעריקאנישער רעגירונג, אז זי איז גרייט צו בעצאהלען דעם גאנצען היזק פאר דער אונטערגעגאנגענער שיף וועלכע איז דערטרונקען געווארען פון דעם דייטשען קריי־צער „פרינץ אייטעל פרידריך“.

דער דייטשער קרייצער קען פארלויפיג ניט פערלאזען דעם אמעריקאנישען האפען, ווייל ער ווערט אבגעלויערט פון א ענגלישער קריג־שיף.

קאנסטאנטינאפאל אינטער־נאציאנאל?

בערלין 15. מערץ. צו ויאלף׳ס ביורא מעל־דעט מען פון גענף: לויט ווי „זשורנאל דע זשע־נעוו“ שרייבט, האבען די פעראייניגטע רעגירונ־גען בעשלאסען, אז קאנסטאנטינאפאל זאל ווע־רען א אינטערנאציאנאלע שטאט, וועלכע זאל פערוואלטעט ווערען פון רוסלאנד, פראנקרייך און ענגלאנד, דער דורכגאנג צווישדן די דאר־דאנעלען און באספארוס זאל זיין א פרייער.

כדי צופרידענצושטעלען רוסלאנד, זאל די סאפיא־מאשעע אנגעווענדעט ווערען אויף קריסטליכע גאטעס־דיענסטען.

אין ווארשוי.

בערלין, 15. מערץ. דא געהען קלאנגען, אז, ניט־קוקענדיג וואס די רוסישע הויפט־קאמאנדא פערזיכערט, אז זיי וועלען פערטיידיגען ווארשוי ביז׳ן לעצטען טראפען בלוט, איז און די לעצ־טע טעג אנגענומען געווארען א רייהע איינ־ארדנונגען אויף צו פערלאזען די שטאט.

די מיליטער־אינטענדאנטור איז איבערגע־פיהרט קיין ווילנא און אויסער דעם זענען כמעט אלע פערוואונדעטע איבערגעפיהרט אין אינוועניגסטער רוסלאנד.

די גרעסטע טייל פאבריקען האבען זיך פערמאכט, און די ציווילע בעפעלקערונג ליידט גרויסע נויט.

סמירנא.

אטהען 15 מערץ. דער קאמענדאנט פון סמירנא האט דורך א פראקלאמאציאן אויפגע־פאדערט אלע די, וואס קענען ניט ארומגעהן מיט געוועהר, זאלען פערלאזען די שטאט.

די פעראייניגטע האבע׳ געבראכט פיעל מחנות און אראבגעלאזען זיי ביים ברעג. די טערקען האבען בעשלאסען צו פערטיידיגען סמירנא ביז׳ן לעצטען טראפען בלוט.

דערטרונקען 7 ענגלישע דאמפפער.

בערלין, 15. מערץ. די ענגלישע אדמיראלי־טעם איז מודיע, אז פאר די לעצטע 4 סעו זע־נען דערטרונקען דורך דייטשע אונטערוואסער־שיפלעך 7 ענגלישע האנדעלס־דאאפמערס.

די ענגלענדער ביי ליל

לאנדאן, 15. מערץ. נאך דעם גרויסען נצחון פון די ענגלענדער בוי נעוו־שאפעל, שטעהען איצט די ענגלישע מחנות נאר 3 קילאמעטער פון ליל. אין שטאט הערט מען טאג און נאכט דעם דונער פון די ענגלישע קאנאנען.

קאנפערענץ אין פעטראגראד

(ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקסצייטונג“).

פעטראגראד, 15. מערץ. א קאנפערענץ קומט איצט פאר דא צווישען רוסישע און פוי־לישע פראגרעסיסטען, וועגען דער יודישער לאגע אין פוילען.

איינער פון די אקטיווסטע טהוערס אין די־זער קאנפערענץ איז מאקסים גארקי. די רעדע וואס דיזער מענשענפריינדליכער גרויסער רו־סישער שרייבער האט געהאלטען אויף דער קאנפערענץ, וועגען די אונמענשליכע ליידען וואס דאס געפלאגטע יודישע פאלק שטעהט איצט אויס אין פוילען, וואו עס איז ארומגע־רינגעלט פון שונאים פון אלע זייטען, האט גע־מאכט אנ׳אונגעהויערען איינדרוק אויף די פער־זאמעלטע און די מעהרסטע געריהרט ביז צו טרעהרען.

דיזע רעדע האט אויך ארויסגערופען א שטארקע כוואליע פון סימפאטיע־געפיהלען אין אלע קרייזען פון דער אנשטענדיגער רוסישער געזעלשאפט.

יודישע נאציאנאל־קאנפערענץ אין לאנדאן.

(ספעציעל פאר דער „יודישער פאלקסצייטונג“.)

לאנדאן, 15. מערץ. — א פריוואטע קאנפע־רענץ איז דא אבגעהאלטען געווארען פון אנגע־זעהענע יודישע נאציאנאלסטען צו בעראטהען זיך וועגען די פיעלע יודישע פראבלעמען, וואס זיי־נען ארויסגערופען געווארען פון דער איצטיגער מלחמה.

אין דער קאנפערענץ האבען אנטייל גענו־מען די בעוואוסטע ציוניסטישע פיהרער דר. טשלענאוו און נחום סאקאלאוו, דער בעוואוס־טער טעריטאריאליסטישער טהוער דר. יאכעל־מאן, אחד־העם און א רייהע אנדערע.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיר טיילען מיט אונזערע געעהרטע אבאנענטען, אז אלע קוויטונגען אויפ'ן אבאנענטען־געלד פאר'ן חודש מערץ האבען מיר איבערגעגעבען אספעציעלע אינקאסאציאנס־ביורא, וואס וועט אויפמאהנען דאס געלד.

אגודת הציונים בדנמרק.

יום השקל

זונטאג, דעם 21־טען מערץ, 8 אזייגער אין אווענד,

וועט פארקומען אינ'ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nørrevoldgade 23

אשקל־טאג

עס וועלען רעדען **בעוואוסטע רעדנער** און **כלל־טהוער**, וואס געפינען

יעצט אין קאפענהאגען.

אין דער איצטיגער וויכטיגער צייט ווילען מיר, אז דער אווענד זאל זיין א ווירדיגע דעמ

סטראציע פאר'ן אויפלעבונגס־אידעאל פונ'ם יודישען פאלק.

אלע יוד ען, וועלכע סימפאטיזירען דעם בעפרייאונגס־געדאנק פונ'ם יודענטום אין פאלעס

בעטען מיר קומען

צום שקל־טאג

איינטריט פריי.

רוסישע פיש, היענער

און פסח'דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו ב

מען ביי לעווין,

...stræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** 5

HOLMENS KANAL

שטאטבאהנען אוניפארמען

דער שטרייק ביי פ. פ. אנדערסען, לארסב...

סטרעדע 11 ווערט פארגעזעצט. ביי איהם

בייט א שטרייקברעכער, דער שניידער־מייס...

פעטערסען, סטאנציאן האלווזייע.

באיקאטירטע זענען:

אטא יענסען, סטודיעסטרעדע 43, 1־טע

הערטץ פעטערסען, קלארעבאדערנע 16, 1.

חר. נילסען, וועסטערפעליעדוויי 44 און וו.

דער, וועסטערבריגאדע 189 (געוועזענער

בעקס־אלעע 32).

שטרייקברעכער ביי א. יענסען זענען פאלגע

לאנגע, בלאגארדספלאץ 3; משה פלאקס

מאקס גרינפעלד, פילעסטרעדע 72, 2־טע

יאקובאוויטך, אדעלגאדע 96 א. ה.; הענריק

אויהלענשלעגערסגאדע 35, 2־טע זאל און

דערמייסטער נ. י. סארענסען, פיאלטטרעדע

ערשטע זאל. ווייליאם פ. ארום

שפארט געלד

און קייפט אייערע פסחדיגע קאלאניאלווארען

Th. COHN, St. Kanikestræde 3.

Tlf. Byen 752 u.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

עפשטיינ'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף

פסח ווערט שוין אנגענומען

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע,

דראגיסטישע און קאלא-

ניאל־פראדוקטען פאר

עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

Fotografi-atelier **„Standard"**

58 Østorgade 58

12 st. Empire 2 Kr.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטערארישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קווארטאל . .	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודי־שער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען און נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנענטען נאר אויף א קווארטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש,

יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליג פרייזען רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A-s. „Jüdisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

אונז יודען—פערגעסט מען!

אזא מזל האבען מיר יודען...

איז אונזערע שכנים גוט — פערגעסט אויף אלץ.

פערקעהרט, איז זיי שלעכט, דערמאנט אונז נישט ניט.

א ענגלישע צייטונג, וועגען דעם סך הכל פירער האט מעהר גליטען פון דער יעצטיגער קאמפּאניע, איז געקומען צום בעשלוס: „אז מעהר פון אלעמען האבען גליטען די פאליאקען אין פוילען".

וועגען אונז אידען — איז קיין וואהרט ניט דערמאנט. פונקט ווי מיר אידען, נעהמען קיין פארטייל אין דער יעצטיגער מלחמה!

מען פערגעסט אונז...

ביז 5 מיליאן אידען זיינען מיר דירעקט אדער אומדירעקט פערבינדען מיט דער יעצטיגער קריעג!

„העכער פון א האלבען מיליאן יודישער זעלבסטענדיגע זיך אויף די שלאכט פעלדער!

„א מיליאן יודען זיינען רעאנירט אין רוסצעטריבען גיווארען טאקי אין דער זעלבער פוילען!

„ביז 100 טויזענד יודען זיינען רעאנירט אין פּאלאנד אין בעלגיע!

און וואו איז עסטרייך? פון עסטרייכישען יודען וויסען מיר קיין ענדיג ציפערען. אבער מען קען זיך משער זיין אז די צאהל אומגליקלעכע, וואס האבען פערלארען זייער היים, זייער פּראפּערטיעט אדער אום גוטס וועט דערלעבען שוועדע הונדערטע־טויזענדע!

און אונז פערגעסט מען!!

„ליידען — זאגט די אויבענדערמאנטע פּרעסע — האט גליטען די פאליאקען און די יודען".

נייז מיינע הערען! איהר שרייבט ניט ריכטיג! ניט דער פוילישער און ניט דער בעלגישער פאלק האט גליטען. גליטען און ליידען האבען נאר ניט אידען. אי! אי! אי! אי איז עסטרייך, אי איז בעלגיע אי פוילען, דער אידישער פאלק און ניט מעהר. דיי זיי, ביי די ניט יודען, איז דער ליידען אומבאשרייבליך גרויס, א להוראת שעה־דיגער א מין קאטיסטרופע, וואס דערברענט זייערע הייזער זייער הויזווירטשאפט. אמת, אבער די ערשטע דער וואלד איז דאך געבליבען, זייער ליידען איז נאך ניט פערניכטעט, ניט פערברענט גיווארען!

די מלחמה וועט אריבער און אויך די פעלדער וואו ס'איז פערגאסען געווארען מענשליכע בלוט און אין דערינען אויך אפּולע יודישע בלוט, וועט ווידער נעהמען שיינען די זון. די אייבערגע זון, די זון פון פריעדען. אך, ווען זי וואלט אימער עגשייגן איבער אונז! דער בעלגישער פון דער פאליאק וועלען זיך צוריק נעהמען צו זייער בעשעפטיגונג צו זייער אלטעגליכען לעבען.

מיט די אקערס און בראנעס וועלען זיי אויסגלייכען די אנגעוועהטיגטע ערד וועלכע איז צוקריפּלט געווארען פון מענשליכע קברים פון שראפּנעלען און באמבעס. זיי וועלען דאס פערזייען און ב׳סעל צייט ארום וועט אונמעגליך זיין צו דערקענען, אז דא איז ווען ס׳איז פאר־געקומען אזא מענשען־יאטקע אזוינע מענשליכע בלוט־בעדער.

— אומגליקען מוזען פערגעסען וועלען! — האט ערגעץ א פּילאסאף גיזאגט. יע „זייער" אומגליק וועט גיך פערגעסען וועלען, אבער ניט דער אומגליק פון יודישען פאלק!..

דער אומגליק פון יודישען פאלק קען צו־ריק ניט אויסגעבויט וועלען. און וואס די מלחמה האט ביי זיי צושטערט — וועט בלייבען צושטערט.

די ארימע לייט. וואס די מלחמה האט זיי געמאכט פאר ארימע לייט — וועלען בלייבען ארימע לייט!

די נע־נונ־ציקעס, וואס צוליעב דער מלחמה זענען זיי געבליבען נע־נונ — וועלען פערבלי־בען נע־נונ! אי פון פוילען אי פון עסטרייך אי פון בעלגיען.

וועך זענען אלזא, די ריכטיגע קרבנות פון דער מלחמה?

וועך האט מעהר פון אלעמען גליטען און וועט ליידען פון דער איצטיגער מלחמה?

ניט די פאליאקען, ניט די עסטרייכער און ניט די בעלגיער.

נאר די יודען! די יודען! און די יודען!

די יודען אין פוילען, די יודען אין עסטרייך און די יודען אין בעלגיען.

נאר אזא מזל האבען מיר:

מען פערגעסט אונז.

בארים שומאכער.

א שלום־עליכם אויפ׳ן שלאכט־פעלד.

(כמעט א פעליעטאן).

מיר האבען אלע געלעזען און געווייגט וויי־גען דעם הערצרייסענדען שמע ישראל אויפ׳ן שלאכטפעלד, ווי אין דעם מאמענט וועך א רו־סיש אידישער סאלדאט האט טריאומפירט איבער א דערשאסענעם „שונא" האט דיעזער „שונא" מיט זיין לעצטען אטעם אויסגערופען „שמע ישראל"! און דאס האט אזוי געריהרט דעם „זיעגער" אז ער איז דערפון אראפ פון זינען. דערפאר האבען מיר יעצט א פיעל פרעהליכע בשורה פון א שלום עליכם אויפ׳ן שלאכטפעלד. הערט וואס עס האט פאסירט:

א פאטרול פון צוואנציג רוסישע סאלדא־טען האבען געפאנגען אן עסטרייכער אידישען פאלדאט און איהם צענומען שלעפען. דערוץ־העגדיג אז ער האט צו טהאן מיט רחמנים בני רחמנים. האט דער גפּאנגענער אזוי געזאגט צו זיינע פאנגער:

„וואס איז די פעולה וואס איהר וועט מיך נעהמען אין פּלען? דאס וואס איהר זיינט צוואנציג געגען איינעם וועט אייך קיין עהרע ניט שאפען. איהר וועט מיר טהאן א רעה אזן פאר אייך וועט עס גאר קיין טובה ניט זיין וואהרום זאלען מיר דעם עסק ניט מאכען פאר־קעהרט? לאזט מיר אייך נעהמען אין פּלען. דאס וועט הייסען א קונץ, איינער זאל פאנגען צוואנ־ציג מיט זייערע ביקסען און שוועדרדען. דערצו וועט עס זיין א גרויסע טובה פאר מיר אזן אסור א רעה פאר אייך. איהר וועט זיכער בלייבען מיט גאנצע ביינער אזן בין ענדע מלחמה וועט איהר גאר ניט דארפען טהאן עס וועט אייך גאר ניט פעהלען. האט רחמנות אויף זיך זעלבסט אזן לאזט מיר אייך נעהמען צו מיין קאמאנדיר".

דער אנפיהרער פון רוסישען פאטראל האט זיך א קראץ געטהאן אין פאטילניצע אזן דאן געענטפערט:

„מיט אזא שכל קען איין מענש בעזיגען ניט נור צוואנציג נור טויזענדע רוסישע סאל־דאטען. הלואי וואלט איהר געקענט פאנגען אלע רוסישע אידישע סאלדאטען. היער איז מיין שוועדר אזן שלום עליכם, ברודער!"

ידיעות פון לאדז

דער בעאמטער פון לאדזער מאגיסטראט ראמאן ב. | וועלכער איז געקומען קיין ווארשא דערצעהלט, אז די פוילישע סאקאלען האבען זיך געווענדעט צום לאדזער מאגיסטראט מיט א פא־דערונג זיי צושטעלען א רשימה פון אלע יונגע־לייט, וועלכע האבען בעדארפט שטעהן צום פרי־זיוו אין די יאהרען 1925 אזן 1916 אזן דערנאך האבען זיי די אלע יונגע לייט געצוואונגען אריינצוטרעטען אין די לעגיאנען פון די „סא־קאלען" אויף צו נעהמען דעם דאזיגע לעגיאנערען איז איינגעארדנעט געווארען א בעזונדער אנש־פאלט, צוגענומען האט מען אלע זאגאר קורצ־זיכטיגע, שוואכע, אהן צייהן. פערבראכירט האט מען נאר פאלשטענדיגע קאליקעס.

דער לאדזער בירגער־קאמיטעט. האט זיך עסקן, כדי צו שטודירען די לאגע פון די יודען.

(צייטנסטישע וועלט קאנגרעס) אין אמעריקא האבען אויף זייער לעצטער קאנפע־רענץ אין שיקאגא בעשלאסען צו פערשפריטען די אידעע אזן צו מאכען הכנות פון א׳ן אלגע־מיינעם יודישען וועלט־קאנגרעס צום צוועק צו בעקומען א יודישע פערטרעטונג אויפ׳ן קומענ־דיגען פריעדענס־קאנגרעס. די אידעע פונ׳ם יו־דישען קאנגרעס וועלען איצט אויך לעבהאפט פראפאגאנדירט פון דעם ניו־יארקער יודישען „טאגבלאט".

ירדישע נייעס

(קראמיע יעווריעיוו) דער „קוריער וואסקי" איז מודיע, אז אין לעמבערג, טאר־נאפּאל אזן יראסלוי וועלען געעפענט שולען פאר יודישע קינדער. כנהוג רוסלאנד וועלען יידען אין אנגעגומען אין די שולען

(ש׳טודירען די יאגע פון די יודען) די יודישע צייטונגען פון רוסלאנד זענען מודיע, אז אין זענען אריסגעפאהרען קיין גאליציען די בעלשעוויקעס מאהניקעס די גלוחים וואהט־אזן ארלאוו אין געזעלשאפט פון איודישען

דאן געווענדעט צום קאמענדאנט אזן איהם אנ־געווינען דערוויך, אז דאס צווינגען רוסישע אונ־טערטאנען אריינצוטרעטען אין דיי רייהען פון א א מיליטעריישער ארגאניזאציע. וועלכע קעמפּפט געגען רוסלאנד איז געגען דיי הער־שענדע אינטערנאציאנאלע. געזעצען אזן אז די יונגע לייט, וועלכע מען צווינגט אריינצוטרעטען אין די דאזיגע לעגיאנען, וועלען אין פאל מען וועט זיי נעהמען אין פלען, ג׳משפט וועלען ווי פעררעטער.

דעד קאמענדאנט האט געענטפערט „מיר דייטשען טהוען אזעלכע זאכען נישט" נאר גליכצייטיג האט ער אבער ערקלערט, אז אויף די „סאקאלען" האט ער קיין דעה נישט, ווייל די „סאקאלען" שטעהען אונטער דער קאמאנדע פון דער עסטרייכישע הויפּט־קוואַרטיר ער עצה־ט דערום דעם בירגער־קאמיטעט צו וועגדען זיך מיט זיין אנקלאגע צו דער עסטרייכישער הויפּט קוואַרטיר, דער רעזולטאט פון דער דאזיגער השתדלות ביי דער עסטרייכישער הויפּט־קוואר־טיר איז נאך נישט בעוואוסט. ש־ב.

דריטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה":

דורך די „יודישע פאלקסצייטונג"
66 קר.

(די נעמען פון די מנדבים דורך די „פאלקס־צייטונג וועלען נאך גערדרוקט ווערען ביי דער פיערטער רשימה)

דורך דעם פּראיין „הזמיר"
(פון פעסטאוועגד) 56 קר. 41 אוירעס

הר׳ א. טראצקי, קאפענהאגען . . . . 50 קר.
„ קירדעצאוו, פעטראגראד . . . . 50 „

דורך פרוי גראסמאן (פון קינדער־פעסט)
44 קר. 23 אוירעס

הר׳ ד״ר א. קראלניק, קאפענהאגען 30 „
„ גליק, קאפענהאגען . . . . . 25 „
„ וו. גאסלאר, קאפענהאגען . . . 25 „
„ קאוואוסקי, ווילנא . . . . . 25 „
„ ד״ר קאס, קאפענהאגען . . . . 20 „
„ קאנטאר ביימעל, קאפענהאגען . . 20 „
„ מ. מארקוס, קאפענהאגען . . . 20 „
„ ה. וו . . . . . 20 „
„ ליכטענבערג, לאדז . . . . . 15 „
„ האנזען (בעל־הבית פון טוריסט־האטעל), צוריך . . 12 „
(נאעגעבען מיעטע פאר אסיפות)
צאמלונג אין א זיצונג אין טוריסט־האטעל
10 קר. 36 אוירעס

הר׳ וואראנבראן, קאפענהאגען . . . 10 קר.
פרל. גוציא נחמזאהן, קאפענהאגען . 10 „
הר׳ וויסבערד, ווילנא . . . . . 10 „
„ ווינגטאך, מאסקוי . . . . . 10 „
„ סוסלאוויטש, קאפענהאגען . . . 10 „
„ טראפּאווסקי, פעטראגראד . . . 10 „
„ ביאלאזמאר . . . . . 10 „
„ ד״ר סולער, מינסק . . . . . 5 „
„ ביאלא . . . . . 5 „
נ. נ. . . . . 3 „

בסך־הכל: 572 קר.

אין די ערשטע צווייי רשימות האט די סומע אנ־גערופען 1455 קר. אזן ניט, ווי עס איז על פי טעות געשאנען 1465 קר. (די 10 קר. וועל־כע הר׳ קאפלאן האט איינגעצאהלט, זענען צוריי מאל גערעכענט גיווארען), דערום בעטרעפט די סומע פון די דריי ערשטע רשימות אינאיינעם 2027 קראנען.

די פיערטע רשימה וועט זיין אבגעדרוקט אין אייניגע טעג ארום.

יודען! וואהרט ניט, ביז מען וועט יעדערען פון אייך בעטען בעזונדער! טראגט אריין אייער חוב! געלדער פאר דעם „הילפס־קאמיטעט" וע־רען אנגענומען:

L. Motzkin, Vestergade 1;
J. Nachemsohn, Tordenskjoldgade 1

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:
Prof. D. Simonsen, Skindergade 28.

א פראטעסט פון יענער וועלט.

א אינטערעסאנטער דאקומענט איז אונז פארגעקומען די טעג פאר די אויגען: א פראטעסט פונ׳ם „בונד״ געגען דעם ציוניזם.

היות ווי אין דער לעצטער צייט געהט דורך די יודישע מאסען א שטרעמונג פון ארץ־ישראל־ליעבהאבעריי (פאלעסטינאפילסטווא) לכן איז דער בונד מודיע בפני קהל ועדה „אז זיין פערהאלטען זיך צום ציוניזם מיט זיינע רעאקציאנערע אידעען האט זיך ניט געענדערט אפילו אויף א האר״.

געוויס, קיין פראטעסט איז דאס אפשר ניט. גיכער, א קול׳כעל, א זשיפיע פון די לעצטע כחות. א קול פון מענשען וואס האבען פערשלאפען זייער לעבען ערגעץ וואו אין בעהעל־טעניש, א פראטעסט פון יענער וועלט.

אויף זיי זאגט די וועלט: א סך פערגעסען און גאר נישט געלערנט.

אמת, עפעס געלערנט, שיינט, האבען זיי יא. שטילינקערהייד פיהלט זיך, לייענענדיג דעם פראטעסט, אז אט די זעלביגע מענשען אליין גלויבען ניט אזוי שטארק באמונה שלמה אין דעם וואס זיי זאגען און אפשר דערפאר איז דאס א נעבעך־פראטעסט, א פראטעסט אהן כח און אהן גלויבען, נאר אבי־אזוי כדי יוצא צו זיין פאר דעם הייליגען אינטערנאציאנאל.

דען דער פראטעסט רעדט האלבע ווערטער. מען הערט עפעס ניט מעהר קיין הבטחות פאר די יודישע מאסען אז נאר צוזאמען מיט די אל־געמיינער רוסלענדישער ארבייטער־פראגע וועט קומען די גליקליכע לייזונג פאר דעם יודישען ארבייטער. דער בונד איז נאר מוסר מודעה אז ער האלט פעסט זיין „שטאנדפונקט״ בנוגע צום ציוניזם. קורצע און וועניגע דבורים. קענטיג אבער, אז עטוואס איז דא ניט דערזאגט געוואר־ען.

און זאל דאס דער „בונד״ וויסען: קיין טובה וועט איהם דער פראטעסט נישט ברענגען. מיר מוזען דאס פערשטעהן ווי א אבזאג פון זיין אלטען פרינציפ. די יודישע ארבייטער־מאסע אין ליטא, רייסען און פוילען וועט דערפון פערשטעהן אז פון זייערע רוסישע אדער פוילישע חברים־ארבייטער קען זייער ישועה ניט קומען.

אבער דאן מוז דאס דער „בונד״, במחילה, ערקלעהרען בפירוש, מיט קלארע דבורים. כדי די יודישע מאסען זאלען קיין טעות ניט האבען.

אסך יאהרען זענען שוין אוועק זייט דער „בונד״ איז ארויסגעטראטען מבטל צו זיין דעם „רעאקציאנערען״ ציוניזם. געווען צייטען ווען נאר פונ׳ם קאמפף געגען דעם ציוניזם האט דער „בונד״ געשעפפט זיין חיונה. אבער, זייט דענסטמאל זענען פארלאפען די יאהרען און די צייטען. נייע צייטען זענען געקומען, נייע גע־דאנקען און — נייע לעבענסערשיינונגען. דער ציוניזם איז געווארען א טייל פונ׳ם יודישען סאציאלען און געזעלשאפטליכען לעבען. פאלעסטינא אליין איז געווארען א נייער פאקטאר אינ׳ם לעבען פון ווייטע יודישע פאלקס־שיכטען. גרויסע נאציאנאלע כחות און פאלקס האפנונגען זענען ענטשטאנען ארום די ארבייט פאר ארץ־ישראל. דאס איז זייט כמה יאהרען א בעוואוסטזיניגע ערשיינונג ביי אלע קלאסען פונ׳ם יודישען פאלק אין אלע לענדער פון גלות.

נאר דער „בונד״ האלט, דוקא איצט, פאר זיין חוב צו קומען מיט דעם פראטעסט פון יענער וועלט.

דאס יודישע לעבען איז פערוואנדעטל גע־ווארען אין א גיהנם. א וועלט פון שונאים שטעהען ארום אונז. אלע טויערען ווערען אונז ביס־לעכווייז פארשפארט. שוין שפירען מיר אז אט אט נעהמט מען אוועק פון אונז אויך אונזער איינציגען טרייסט, די „טרעהרען־אינזעל״. און אינ׳ם גאנצען יודישען פאלק לעבט נאר איין איבערצייגונג אז מען מוז באצייטען זיך אנ־גרייטען צו דער צוקונפט. נייע האפנונגען גע־הען אויף פון ארץ־ישראל, האפנונגען אויף א נייעם גרויסען נאציאנאלען עמיגראציאנס־צענ־טרום. און אסך כחות ארבייטען און שטרעבען כדי צו פערווירקליכען אט די עמיגראציאנס־מעגליכקייטען. דען נאך לעבט שטארק אין אונ־זער פאלק די שנאה און די פעראכטונג צום גלות, נאך לעבט אין אונז דער רצון צו אונזער אמת׳ער בעפרייאונג.

און דוקא אין דער איצטיגער צייט, בשעת די פרייהייטס־אידעאלען זענען געווארען גוואל־דיגע פאקטארען אינ׳ם לעבען פון אלע פעלקער בשעת די נאציאנאלע פרייהייט איז געווארען איינער פון די וויכטיגסטע פראבלעמען פון דער גאנצער קולטור־וועלט — דוקא איצט האלט דער „בונד״ פאר נויטיג ארויסצוגעהן מיט זיין אהנמעכטיגער שטים געגען די „פאלעסטינאפיל־סטווא״. עס פארקלעמט דאס הארץ פאר כעס און — רחמנות מיט די דאזיגע מענשען וואס קוקען ארויס ווי מתים פון זייערע לעכער און האבען טענות צו דער וועלט.

מתים, אין אייער רוה אריין!

ד״ר ש. בערנשטיין.

בר־עף פון ארץ־ישראל.

1.

דער בלוט־מבול, וועלכער האט פערפלייצט די גרויסע וועלט, האט אויך שטארק מיטגערי־סען אונזער קליינעם ישוב אין ארץ־ישראל אין א סכנה. צום גליק איז די קאטאסטראפע נישט איינגעטראטען, און דאס האבען מיר צו פער־דאנקען דער סאציאלער רייפקייט פונ׳ם נייעם ישוב, וועלכע האט געפיהרט פערשיעדענע נוי־טיגע איינריכטונגען און אינסטיטוציעס. שטארק פערהאלפען צום פערהיטען די קאטאסטראפע האבען אויך אונזערע אמעריקאנער ברידער דורך זייער ראשער מאטעריאלער שטיצע.

דו נויט פעראייניגט אלע, די פערשיעדענע פארטייען און ריכטונגען, וועלכע מיר זענען געוועהנט צו זעהען אינ׳ם יפו׳ער לעבען ביטי שלום, האבען זיך איצט תיכף פעראייניגט און מיט בעזונדערער ענערגיע גענומען זיך צו דער ארבייט. א דאנק דעם אחדות, איז עס אויך גע־לונגען, איינצופיהרען די טשעקעס פון דער אפ׳ק (ציוניסטישע באנק) און פונ׳ם ועד פון תל אביב דער האנדעל, וועלבער האט אנגעהויבען שטא־קען דורך דעם מאנגלען פון מטבעות (פאפיער־געלט איז אין טירקיי גישט פארהאן) און דורך דער אונמעגליכקייט, יעדען די סחורה אויף בארג אוועקצוגעבען — איז צוריק בעלעבט גע־ווארען. עס האבען זיך אפילו געטראפען מאנ־סוחרים, וועלכע האבען אויסגענוצט דעם צוגע־טאנד און די טשעקעט אנגענומען פאר ניט פולווערטיג, אבער די „אגודת הסוחרים״האט באלד אריינגעמישט און געמאכט ארדנונג איז אויך אויף איניציאטיווע פונ׳ם „קאמיטע צו פערלייכטערען דעם קריזיס״ (ועד להל חמשבר) געגרינדעט געווארען אין אלגעמיינע סחורה־לאגער מיט פעסטע פרייזען. כדי אז פערהיטען יעדעס אויסוואוכערן פון דער בע־פעלקערונג דורך הויכע פרייזען.

דער ועד צו פערלייכטערן דעם קריזיס האט פון דער ערשטער שעה געארבייט מיט סיסטעם, געגרינדעט פערשיעדענע קאמיסיעס וועלכע בעפעסען זיך יעדע מיט איהרע בעזונ־דערע אויפגאבען, די מיט׳ן פערזארגען פון ווי־צען און מעהל. יענע מיט׳ן אויסבאקען פון ברויט א דריטע מיט דער טהעע־האלע וכדומא. דיע זער ועד נעמט אויך אב יעדעסמאל בעריכטען פון די קאמיסיעס און פון די אבריגע ועד וואס זענען איהם אונטערגעשטעלט.

די געשיכטע פון טויזענד געהאנגענע

אז מ׳ן האט די הויכע, שלאנקע, שווארץ־אויגיגע, שווארץ־האריגע און אדלער־נאזיגע שימעלע, די רעוואלוציאנערקע פון שטעטיל, גע־בראכט צום אפיצער, זענען איהם איינגעפאלען די געבליטען. זיינע קניע האבען א ציטער גע־טאן; אונטער זיינע אויגען האט א שפאר גע־טאן א שטראם טרעהרען, וואס איז געווען בע־רייט יעדע רגע ארויסצושפריצען דרויסען, און אין גאנצען איז ער ביי זיך שטארק אראפגעפא־לען. ער שווייגט, שימעלע גיט א מעסט אפ מיט איהרע ברענענדיגע, שארפע אויגען און נעהמט זיי גלייך אוועק צו ריק, אזוי ווי פון א מיאוסען שרץ.

— וואס האסטו דעם דייטשען אפיציער גע־זאגט?

— ער האט געפרעגט, וואס איך האב גע־לייענט, האב איך איהם געענטפערט.

— און וואס האסטו געלייענט?

— א בוך.

— אויף וואסער שפראך?

— אויף דייטש.

— האסט ליעב דייטש?

— יע.

— און די דייטשען?

— מעהר איידער די רוסען.

— ווייסט וואס שטעהט דיר פאר?

— כ׳שטויס זיך אן.

— ביזט א שען מיידעל!

— איז גוט.

— קענסט זיך נאך אויסקויפען...

— ניין.

— ביזט שטאלץ.

— מיין זאך.

— וועל דיך אזוי אויך באקומען.

— ניין, זאג איך!

— טייוועל!... טוט איהר איהר רעכט!

— ווערסט בעסער?

— כ׳וויל מיך בלויז צורעכט מאכען.

— גוט.

פלינק כאפט שימעלע ארום איהר טיכעל פון קעשענע, בינדט זי ארום ארום די פיס, כאפט ארויס איהרע שפילקעס פון קאפ און שפילעט מיט זיי גוט־גוט ארום דאס קליידעל ארום שיך און זאקען, דאן אויסגלייכענדיג זיך און אראפווארפענדיג פון קאפ אויפ׳ן נאקען און רוקען געדיכטע פאליעס שווארצע האר, שרייט זי אויס:

— גאטאווא!

באלד הוידעט זיך שוין שימעלע אין ווינט, אזוי ווי א גרויסער וואונדער־פויגעל — מיט א שווארצען גוף, ברייט נאך׳ן קאפ און זעהר שמאל ארום עק, מיט צוויי קלאר ווייסע פליגעל־הענד און א גרויסען, געדיכטען פאכענריגען קאם פון ראב־שווארצע פעדערען.

די קאזאקען קוקען מיט שרעק, א פאנטאס־טישע שרעקענס־בריעה פון די אלטע קאזאצקע מעשיות טויכט אויף אין זייערע דונקעלע מוחות. אויף גיך כאפען זיי אראפ זייערע האריגע היט־לען און צלם׳ען זיך שטיל . . .

* * *

אז מען האט עשקען פון איהר קליי[illegible] געבראכט צו שלעפען אין הויפט קווארטיר, [illegible] זי געווען שיער משוגע פאר שרעק. [illegible] שווארצע, דארע הענד מיט די אויך [illegible] סטארטשענדע גרינע אדערען האבען זיך [illegible] ווארצען ווי אין קדחת. די אויגען האבען [illegible] רנע ארויסגעווארפען קורצע, דונקעלע פלעכ[illegible] לעך, וואס האבען זיך משונה אפגעשלאגען [illegible] די שווארצע פאסען אונטער די ברעמע[illegible] ברייט צועפענטע נאזלעכער האבען טרוקע[illegible] סאפעט און ארום די ליפען איז ארויסגע[illegible] טען א שוים. די פאטשיילקע איז איהר [illegible] געפאחרען פון קאפ. דער אלטער אפגעבליאק[illegible] וועטער פאריק איז געווען פאדרעהט, און [illegible] אונטער איהם האבען ארויסגעקוקט קורץ [illegible] שוירענע שיווע הערעלעך. דער קרעמערש[illegible] פארטוך און דאס קלייד זענען געווען צוקא[illegible] קעט און צושויבערט.

(פארטזעצונג קומט)

י. ענטין.

Jüdische Volkszeitung № 74 Jodisk Folketidende

אבאנסען־פרייז:
פארן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „ „

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, מאנטאג כ׳ט אדר תרע״ה (15. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mentergade 2. Telefon Byen 1294 y

א שוועדישע שיף געזונקען פון די דייטשען.

א ארמעע אויף קאנסטאנטינאפאל. — רוסישער עקס־פרעמיער־מיניסטער טויט.

דערטרונקען א שוועדישען דאמפפער.

פון הולל טעלעגראפירט מען: דער שוועדישער דאמפפער „האנא" וועלכער איז געגאנגען שוין שבת. איז דערפרייה דערטרונקען. מען ארבעט דורך א אונטערוואסער־שיף. זעקס מענשען זענען דערטרונקען געווארען; די אייבעריגע זענען גערעטעט און געבראכט געווארען קיין הולל.

גראף ווימע טויט.

נעכטען איז אין פעטראגראד געשטארבען דער געוועזענער רוסישער פרעמיערמיניסטער גראף פערגיי ווימע.

וואנדערבאר איז געווען זיין שטייגענדע ארבעט. פון א אונבעדייטענדען אייזענבאהנמיטגליעד איז ער אין עניני 4 יאהר דערנאך געווארען צום אמט פון טראפיק־מיניסטער. אין דעם זעלבען יאהר צו פינאנץ־מיניסטער און נאך דער יאפאנישער מלחמה — צו פינאנץ־מיניסטער.

נאר אזוי גיך ווי זיין קאריערע איז פריי־געשטיגען, אזוי שנעל האט זי נאכהער (אין 1906) גענומען פאלען אין ער האט געמוזט אריכטן „אסטטאווקא, אין ער איז געווארען א מיליאנער. עד פון „גאסודארסטוועני סאוועט".

מיט זיין טויט האט די רוסישע ביוראקראטיע פערלארען איינעם פון איהרע טעטיגסטע פירהירער און מיטגליעדער.

גראף ווימע איז אלט געווען 66 יאהר.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישע מעלדונג.

פאריז, 14. מערץ (אפיציעל). אין מזרח פון אבאדזע האבען מיר ערראבערט א קליינעם רייסשען פאדט. אין מזרח פון ארמענטיערס דאר. זענען די ענגלענדער בעזעצט דעם דאזיגע סיניע.

ביי נאוץ שאפעל גיהען די ענגלענדער פאר־וועדטס. צווישען דעם דארף פיעטרע און דער מיהל דערבי. וועלכעס זיי האבען בעזיצט, האבען זיי געזומען 400 מאן געפאנגען. צווישען זיי 5 אפיציערען.

אין שאמפאין האבען מיר פערנומען עטלי־כע פיינדליכע שוץ־גריבער און געזומען געפאנ־גען א טייל פיינדליכע סאלדאטען און עטליכע אפיציערען.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 14. מערץ (אפיציעל) איוך דעם מערב־דיגען קריגספלאץ האבען מיר אין דער געגענד ב׳י איפרעס צוריקגעשלאגען אנ׳ענגלי־שען אנגריף. אונזער אנגריף איוך צו אראבע־רען צוריק דעם דארף נאוע־שאפעל איז אונז ניט גלונגען צוליעב דעם, ווייל ביי זיי זע־נען גענוג בעדייטענד מעהרערע קרעפטען.

מיר האבען אראבגעשאסען 2 ענגלישע פליהער, וועלכע זענען געפלויגען איבער אונ־זער פראנט.

אין שאמפאין האבען מיר צוריקגעשלאגען אלע פראנצויזישע פארטיעלע אנגריפען, מיר האבען געזומען 200 מאן געפאנגען.

אין די וואגעזזען וועלען די אפעראציאנען געהינדערט דורך שניי און נעפעל.

דער גרויסער אנגריף אויף קאנסטאנטינאפעל.

בערלין, 14. מערץ. די איטאליענישע צייטונג „טריבונא" טיילט מיט פאלגענדעס וועגען דער פעראיניגטער עקספעדיציע געגען טערקיי:

אויפן אינזעל „גאליפאלי" זענען אנגעקו־מען 150.000 מאן ענגלישע און פראנצויזישע סאלדאטען. אין אלזשיר זענען קאנצענטרירט 110.000 פראנצויזישע סאלדאטען. 40.000 אויסט־ראלישע און אינדישע סאלדאטען וואלטען אין אלעקסאנדריין צו וועלען געשיקט טערקיי.

די לאדזער פאבריקען.

די קלאנגען וועגען איבערטראגען די לאדזער פאבריקען אין די אינערליכע גובערניעס בעשטעטיגען זיך. א גרופע פאבריקען אין יע־קאטעריגאסלאוו רעכענט, ביי דער מיטווירקונג פון די גרויסע מאנופאקטוריסטען, צו עפענען אין יעקאטעריגאסלאוו אנאבטיילונג פון די לאדזער פאבריקען.

פון יודישען טעאטער.

«די לוסטיגע אמעריקאנערין»

א גליקליכער מענש מוז זיין, דער אמערי־קאנער פיעסע־מאכער „מיסטער" מ. שאר. גראד צום בענעפיס פון הר׳ טימיאנאוו איז אויפגע־פיהרט געווארען זיין זאגענאנטע «קאמישע אפערעטע» „די לוסטיגע אמעריקאנערין".

וועגען דער אויספיהרונג פון דער פיעסע, וי׳ וועגען דער פיעסע זעלבסט אין וועגען דעם וי׳ אונזער פובליקום האט עס אויפגענומען, — וועגען דעם אלעם איז צו זאגען מיט די וויר־טער פון אונזער בעווארטען יודישען שריפט־שטעלער דוד פרישמאן: „אוי האבען מיר א רעפערטואר! און אוי האבען מיר אקטיארען! און אוי האבען מיר א פובליקום!"...

דערפאר האט דער בענעפיסיאנט געווייס געהאט אגלונגענעם אוועג — ער האט בע־קומען זעהר פיעל געשאנקען

אויף וויי׳טער א ביסעלע מעהר דרך־ארץ.

ס. ב.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז מ חור.
וועגן זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

דערטרונקען א ענגלישען הילפס־קרייצער.

לאנדאן, 14. מערץ (אפיציעל). דער הילפס־קרייצער „בעיאנא" איז דערטרונקען געווארען ווי עס וווייזט אויס, דורך א טארפעדא פון א אונטערוואסער־שיף. 8 אפיצערען פון 18 מאט־ראסען זענען גערעטעט. די איבריגע זענען מסתמא אומגעקומען.

בעשעדיגט א פארסיפאל־לופט־שיף.

לאנדאן, 14־טען מערץ. פון אמסטערדאם מעלדעט מען, אז א דייטשער פארסיפאל־לופט־שיף איז נעכטען ביי גענט בעשעדיגט געווארען, עטליכע מענשען פון דעם פערסאנאל זענען אומגעקומען.

גלייכצייטיג זאמעלט רוסלאנד אנ׳ארמעע פון 200.000 מאן אויף צו שיקען אין צפון־מערב פון באספארוס.

אויף דעם אופן האפען די פעראיניגטע צו מאכען א גרויסען אנגריף אויף קאנסטאנ־נאפאל פון אלע זייטען.

די דארדאנעלען.

פון אטהען מעלדעט מען: די ענגלישע און פראנצויזישע שיפען האבען דורך זייערע גרא־נאטען פאלשטענדיג פערניכטעט די דארדאנוס־באטארייעס. דער פארט האמידיע איז שטארק בעשעדיגט. האנא־קאלעסי איז באמבארדירט געווארען. און די אייגוואוינער זענען פון שרעק אנטלאפען. דער אינציגער מארט, וואס עגטפארט־אויף דער באמבארדירונג איז: שימיקלי.

עס ווערט פארטגעזעצט די ארבייט פון אויפשיפען די מינעס מיט גוטע רעזולטאטען.

דערטרונקען א ענגלישען אונטערוואסער־שיף.

לאנדאן, 14. מערץ. דער אדמיראלטי־שטאב מעלדעט: א ענגלישער אונטערוואסער־שיף איז פארלארען. 8 אפיצערען און 18 מאט־ראסען זענען גערעטעט. די איבריגע זענען אומגעקומען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס גייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין סקאנדינאוויען אן׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויף באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

באהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן׳אייגענע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטלעך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייסענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אבאנאמענטס־פריזן:

אין לאנד:		אין אויסלאנד:	
אויף א חודש . . .	1 קר. 20 אוירעס	אויף א קוואַרטאל . .	3 קר. 45 אוירעס
איינצעל נומער	5 „	איינצעל נומער	7 „

אלע פאסט־קאנטארען אין סקאנדינאוויען, נעהמען אן דאס אבאנאמענט אויף דער „יודישער פאלקסצייטונג", און מיר בעטען אונזערע לעזער און פריינד, אין שוועדען אין נארוועגען, אבאנירען זיך אויף פאסט, ווייל דאן קאסט עס בעדייטענד ביליגער.

די פאסט נעמט אן אבאנעמענט נאר אויף א קוואַרטאל (3 חדשים) צום פרייז 325.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וועשעריי „וויגגארדעז"

Vingaardstræde 19. Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנושעטען, העמדער און קראגענס.

אלע וועלט געמען צום וואשען אבגעהאלטען און אבגעברעכט אויבעראל.

אלע וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע ארבייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערקינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערלייי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש.

יודיש. דעניש. דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליג פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג.

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיר טיילען מיט אונזערע געהרטע אבאנענטען, אז אלע קוויטונגען אויפ׳ן אבאנענטען־געלד פאר׳ן חודש מערץ האבען מיר איבערגעגעבען אספעציעלע אינקאסאציאנס־ביורא, וואס וועט אויפמאהנען דאס געלד.

אגודת הציונים בדנמרק.

יום השקל

זונטאג, דעם 21־טען מערץ, 8 אזייגער אין אוועגד,

וועט שטאטפינדען אינ׳ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nørrevoldgade 23

אשקל־טאג

עס וועלען רעדען **בעוואוסטע רעדנער** אין **כלל־טהוער**, וואס געפינען זיך

יעצט אין קאפענהאגען.

אין דער איצטיגער וויכטיגער צייט ווילען מיר, אז דער אוועגד זאל זיין א ווירדיגע דעמאנסטראציע פאר׳ן אויפלעבונגס־אידעאל פון׳ם יודישען פאלק.

אלע יודען, וועלכע סימפאטיזירען דעם בעפרייאונגס־געדאנק פון׳ם יודענטום אין פאלעסטינע בעטען מיר קומען

צום שקל־טאג

איינטריט פריי.

רוסישע פיש, הייענער

און פסח־דיגע הייענער־שמאלץ בילליג צו באקומען בייי לעווין,

Vilhelmsstræde 30 st., Telf. Byen 5458 x

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** 5

HOLMENS KANAL

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

וויליט איהר גאלן

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען, קויפט אייער אלטע ראמען און מעבעל א. ד. ווי אויך אייערע אלטע בילדער.

דאן געהט צום פערגאלדער־וועגען

Frue Kirkevangsvej 16 עק H. C. Ørstedsvej.

שפארט גאלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרענד ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס וועגען אויסגעפיהרט בילליג און פינקטליך.

KØB Philipsons THE

24 KØBMAGERGADE 24

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11. 1־סע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף פסח וועלט אנגענומען

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

אינצעלנע שפייזען צו בילליג פרייזען.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

Fotografi-atelier **„Standard"**

58 Østergade 58

12 st. Empire 2 Kr.

Udgiver: Redaktionen og Forlaget: I. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

די לאגע אין ארץ־ישראל.

די לעצטע ידיעות פון ארץ־ישראל, וועלכע די האבען דערהאלטען אין אדעס פון ערשטע וועלען מענשען, וואס אינטערעסירען זיך מיט דער קאלאניזאציע פון ארץ־ישראל, לייקענען אין אין א גרויסער מאס די אומרוהיגע קלאנגען, וועלכע האבען געשטאמט דערהויפט פון אלעק־סאנדריען און זענען דערנאך איבערגעגעבען ווארען אין די רוסישע צייטונגען. אזוי־ווי, איז געווען מיטגעטיילט, אז פון דער מאנע דרום־דיגסטער קאלאני פון ארץ־ישראל, „פאטינייע", זענען אריסיקע געווארען אלע אלאניסטען און אז דארט איז אויפגעשטעלט ווארען א בעפעסטיגטער לאגער. ווי ס'ווייזט זיך אבער אריס, איז דאס אינגאנצען נישט ריכטיג. אלע קאלאניסטען זענען אויף די ער־דער. זיי לעבען בלויז איבער א נישט אנגע־נעמען מאמענט: אויף די פעלדער פון די קא־לאניע איז גיפונען געווארען א דערהרג־טער אראבער, ס'איז געקומען צו פאהרען א ספע־ציעלע קאמיסיע צו מאכען אן־אויספארשונג און צעט ציהט זיך, ווי דער שטייגער אין טערקיי. א לאנגער פראצעס.

ווייטער איז געווען א ידיעה, אז צוליבע פעסע סטראטעגישע טעמים איז אין דער קאלא־ניע „חדרה" (אין גליל) אויסגעהאקט געווארען דער פרעסער אייקאליפטוס־וואלד, וועלכען מען האט פריהער פאלאנצט אין פערלויף פון 25 יאהר און ער האט אבער קיין פעל מיה און געלד. אויסער דעם האט דער דאזיגער וואלד א גרויסע, סא־מישרישע בעדייטונג, ווייל ער רייניגט אב די לופט פון די זומפען, וואס געפינען זיך ארום אים. ס'ווייזט זיך אבער אריס, אז די גאנצע ידיעה איז א פאלשע. דארט געפינט זיך נישט קיין אזיין טערקישער סאלדאט, און דעם וואלד האט נאר קיינער אין זיינע נישט געהאט אויס־צוהאקען.

נאך האט מען מיטגעטיילט פון אלעקסאנד־ריען, אז 28 בעווואסטע ארץ־ישראל־דיגע כלל־טהורה. אדער חשוב'ע בעלי־בתים, ווי די ציי־טונגען האבען זיך אויסגעדריקט, זענען אויף דער צייט פון דער מלחמה ארויסגעשיקט געווא־רען אין די וויייטע אינערליכע געגענדען פון לאנד. אין אמת'ן אבער איז די מעשה אזוי גע־וען: דזשעמאל־פאשא האט זיך דערוואוסט, אז פיעל יודישע כלל־טהורה האבען אפען אויסגעדריקט זייער אונצופרידענהייט מיט זיין פעראדנונג וועגען פנטואפענען די יודישע וועכטער־ארגאניזאציע „השומר". דאן האט דזשעמאל־פאשא ארויסגערופען צו זיך פאלגע־דע 12 מאן: פון ירושלים דעם ד"ר סענאל און דוד יעלין, פון יפו: מ. דיזענהאף, ד"ר באג־ראמשעוו, ד"ר טוראוו און בערלין, רבבי. גאל־דענבערג, י. גראזאווסקי און סלושטש. פון דער קאלאניע פתח־תקוה — א. פאפירא פון ראשון־לציון — מ. מאיראוויטש. אזיפענהמענדיג די דא־זיגע כלל־טהורה. האט דזשעמאל־פאשא אנגעווי־זען, אז ער קען נישט דערלאזען, מען זאל עפענטליך קריטיקירען זייע מיליטעריש פער־פיגונגען און כדי אנצולערנען אנדערע פאדערט ער פון די כלל־טהורה, אז זיי זאלען אבפאהרען אויף 14 טעג אין צענטר פון גליל טבריה. דער־מיט האט זיך דער אינזידענט פערענדיגט. די יודישע כלל־טהורה האבען שוין זאגאר בעווייזען צוריקצוקומען.

וואוינרעכט פאר היימלאזע יודען.

די לעצטע צייט איז שוין נישט אינמאל אויפגע־קומען בעווארען די פראגע וועגען דער שוץ־רעכט לאגע. אין וועלכער עס גיפינען זיך די היימלאזע יודען פון די ערטער אין פוילען, וואס זענען פערנומען דורך די דייטשען. וויייל דאס איז־נערל־מיניסטעריום ערלויבט זיי נישט צו וואו־נען אויסער דער טשערטא פון יודישען וואוינ־רעכט.

דער מיטארבייטער פון בירוש. וועדאמאסטי־טשע זיך געווענדעט צום אינערן־מיניסטעריום וועגען דער דאזיגער פראגע. וואו מ'האט איהם באנטווארט, אז אים אלגעמיין קען דאס מיניס־טעריום נישט ערלויבען די דערמאהנטע היימ־לאזע יודען צו וואוינען אויסער דער טשערטא, ווייל די טשערטא אליין, וואו זיי מעגען וואוינען, איז בעניג גרויס, און דערביבער גיפינען זיך ניט די היימלאזע יודען אין קיין ערנסטער שווערער פראגע.

אין בעזונדערע פעלען אבער, וועו א יוד דארף פאטיללען גרונד. צוליבע פערזונליכע אויסיללען־אנגעלעגענהייטען, צו בעקומען דאס רעכט צו וואוינען אויסער דער טשערטא, קען ער וועגען דעם דערווייקען א השתלות ביים אינערן־מיניסטער.

יודישע נייעס

(א יודישער געזעראל־מאיאר) דער יו־דישער געזעראל מאיאר קארל שווארץ, וועל־כער האט בעקומען דעם טיטעל פיט עסליכע יאהר צוריק, וועו ער איז געגאנגען אין רוהע־שטאנד האט איצט אוואנסירט צום ווירקליכען גענעראל־מאיאר. גענעראל־מאיאר שווארץ וועלכער איז ביים אויסברוך פון קריעג וויידער אין אקטיוון דינסט געטרעטען, איז פריהער געווען רעגימענטס־קאמאנדאנט פון א. אינ־פאנטעריע רעג. נר 16 אין קראקוי. ער איז איצט דער אינציגער אקטיווער יודישער גענע־ראל און דער עסטר. אונג. ארמיע. גענעראל־מאיאר שווארץ איז אויך א געטרייער דעליגי־ירער יוד.

(אנטיסעמיט שלאג זיך על חטא) אין דער לאנדאנער „זשוואיש קראניקל" לעזען מיר:

דער בעוואוסטער דייטשער קינסטלער פאו־ווין־מאביץ פון דוסעלדארף האט געשריבען צום ידיעה איז א פאלשע. דארט געפינט זיך נישט קיין אזיין טערקישער סאלדאט, און דעם וואלד האט נאר קיינער אין זיינע נישט געהאט אויס־צוהאקען.

נאך האט מען מיטגעטיילט פון אלעקסאנד־ריען, אז 28 בעווואסטע ארץ־ישראל־דיגע כלל־טהורה. אדער חשוב'ע בעלי־בתים, ווי די צייי־טונגען האבען זיך אויסגעדריקט, זענען אויף דער צייט פון דער מלחמה ארויסגעשיקט געווא־רען אין די וויייטע אינערליכע געגענדען פון לאנד. אין אמת'ן אבער איז די מעשה אזוי גע־וען: דזשעמאל־פאשא האט זיך דערוואוסט, אז פיעל יודישע כלל־טהורה האבען אפען אויסגעדריקט זייער אונצופרידענהייט מיט זיין פעראדנונג וועגען פנטואפענען די יודישע וועכטער־ארגאניזאציע „השומר". דאן האט דזשעמאל־פאשא ארויסגערופען צו זיך פאלגע־דע 12 מאן: פון ירושלים דעם ד"ר סענאל און דוד יעלין, פון יפו: מ. דיזענהאף, ד"ר באג־ראמשעוו, ד"ר טוראוו און בערלין, רבבי. גאל־דענבערג, י. גראזאווסקי און סלושטש. פון דער קאלאניע פתח־תקוה — א. פאפירא פון ראשון־לציון — מ. מאיראוויטש. אזיפענהמענדיג די דא־זיגע כלל־טהורה. האט דזשעמאל־פאשא אנגעווי־זען, אז ער קען נישט דערלאזען, מען זאל עפענטליך קריטיקירען זייע מיליטעריש מער־אדנונגען און כדי אנצולערנען אנדערע פאדערט ער פון די כלל־טהורה, אז זיי זאלען אבפאהרען אויף 14 טעג אין צענטר פון גליל טבריה. דער־מיט האט זיך דער אינזידענט פערענדיגט. די יודישע כלל־טהורה האבען שוין זאגאר בעווייזען צוריקצוקומען.

יודישע נייעס

(א יודישער געזעראל־מאיאר) דער יו־דישער געזעראל מאיאר קארל שווארץ, וועל־כער האט בעקומען דעם טיטעל פיט עסליכע יאהר צוריק, וועו ער איז געגאנגען אין רוהע־שטאנד האט איצט אוואנסירט צום ווירקליכען גענעראל־מאיאר. גענעראל־מאיאר שווארץ וועלכער איז ביים אויסברוך פון קריעג וויידער אין אקטיוון דינסט געטרעטען, איז פריהער געווען רעגימענטס־קאמאנדאנט פון א. אינ־פאנטעריע רעג. נר 16 אין קראקוי. ער איז איצט דער אינציגער אקטיווער יודישער גענע־ראל און דער עסטר. אונג. ארמיע. גענעראל־מאיאר שווארץ איז אויך א געטרייער דעליגי־ירער יוד.

(אנטיסעמיט שלאג זיך על חטא) אין דער לאנדאנער „זשוואיש קראניקל" לעזען מיר:

דער בעוואוסטער דייטשער קינסטלער פאו־ווין־מאביץ פון דוסעלדארף האט געשריבען צום

„פעראיין צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם", אויסדריקענדיג זיין טיעפסטע חרטה, וואס ער איז ביז אהער געווען א אידען־פיינד. די העל־דישקייט פון די יודען אויפ'ן שלאכט־פעלד, שרייבט ער, האבען אים געלערנט צו אכטען די יודען.

(ווי רוסלאנד איז דאנקבאר איהרע ו דען) דער פעטראגראדער קארעספאנדענט פון דער לאנדאנער „זשואיש קראניקל" מעל־דעט:

די רוסישע רעגירונג האט צוגעשלאסען אין פעטראגראד א קאמערץ־שולע וויייל דארט לערנען זיך צופיעל יודען.

א סך יודישע סטודענטען זענען אויסגע־שאפען געווארען פון דער אכאנגעלסקער מע־צינ־שער שולע.

א יודעשע קאנסערוואטיוועצייטונג אין ד יטשלאנד.

ווי די צייטונג „גערמאניי" גיעט איבער, האט אין דייטשלאנד אנגעהויבען צו ערשיינען א נייע צייטונג מיט'ן נאמען „די יודישע פרע־סע, א קאנסערוואטיווע וואכענשריפט, וועלכע ווי עס שיינט איז בעשטימט צו דינענען די צי־לען פון א יודישער בעוועגונג, די „גערמאני" ציטירט פאלגענדע שטעלע פון לויט־ארטיקעל פון דער דערמאניזטער צייטונג:

„די ענטשיידונג פון די פערפאסונגס־שטרייטען אין דער דייטשער מלוכה איז ניט אבהיינגיג פון דעם דעמאקראטישען גרעדאנק, דער קאמפף איבער דער בעשיצונגס־מאכט פון דייטשלנד־פרייסען האט אין אלע צייטען געווי־זען די בלינדקיט פון פאלישען ראדיקאליזם, היינט בענשט שוין אויך דער יוד, יענע מאכט, וועלכע ערשט מיט א קורצער צייט צוריק האט ער זי געהאלטען פאר די פערקערפערונג פון דער „רעאקציע". אויך ער לערענט זיך צו בע־גרייפען, אז פון דייטשלאנד וואלט איצט שוין געווען א חורבה, וועו ניט די קלוגע ווירטשאפ־ליכע פאליטיק, וועלכע דער דייטשער יוד דאנק זיין אינזייטיגער ענטוויקלונג אבסטראקט־פאלי־טישען דענקען, האט קיינמאהל ניט פערשטאנען און ממילא תמיד בעקעמפט.

אין טשענסטאחאוו.

די דייטשען אין טשענסטאכאוו, וועלכע האבען דארט מיט אנדערהאלבען חדשים צוריק אבגעשטעלט די ארבייט ביים אויפבויען בעפעס־טיגונגען, האבען יעצט די ארבייט ווידער אנגע־הויבען.

אלע צעמענט־פאבריקען, וועלכע גיפינען זיך אין דאמבראווער קאנט. ארבייטען יעצט מיט א פערגרעסערטען פערסאנאל ארבייטער, ווערט בענוצט אויסשליסליך צום בויען בעפעס־טיגונגען ארום דער שטאדט, וואס ווערט דורך די דייטשען איבערגעמאכט אין א „פעסטונג פון צוויייטען קלאס".

פאר צווויי וואכען דאנערשטאג האט די בע־פעלקערונג פון־ם דארף ראקאוויץ, וואס גע־פינט זיך האלט ביי טשענסטאכאוו, פלוצים בע־קומען א בעפעהל צו פערלאזען זייערע וואוי־נונגען.

אלע הייזער אין פאבריקען, וואס האבען זיך געפונען אין דעם דאזיגען פאבריקס־דארף, האבען די דייטשען שוין אידען־פריי געמאכט. די אינזייטיגע פון די יודען אויפ'ן שלאכט־פעלד, שרייבט ער, האבען אים געלערנט צו אכטען די יודען.

(ווי רוסלאנד איז דאנקבאר איהרע ו דען) דער פעטראגראדער קארעספאנדענט פון דער לאנדאנער „זשואיש קראניקל" מעל־דעט:

די רוסישע רעגירונג האט צוגעשלאסען אין פעטראגראד א קאמערץ־שולע וויייל דארט לערנען זיך צופיעל יודען.

א סך יודישע סטודענטען זענען אויסגע־שאפען געווארען פון דער אכאנגעלסקער מע־צינ־שער שולע.

א יודעשע קאנסערוואטיוועצייטונג אין ד יטשלאנד.

ווי די צייטונג „גערמאניי" גיעט איבער, האט אין דייטשלאנד אנגעהויבען צו ערשיינען א נייע צייטונג מיט'ן נאמען „די יודישע פרע־סע, א קאנסערוואטיווע וואכענשריפט, וועלכע ווי עס שיינט איז בעשטימט צו דינענען די צי־לען פון א יודישער בעוועגונג, די „גערמאני" ציטירט פאלגענדע שטעלע פון לויט־ארטיקעל פון דער דערמאניזטער צייטונג:

„די ענטשיידונג פון די פערפאסונגס־שטרייטען אין דער דייטשער מלוכה איז ניט אבהיינגיג פון דעם דעמאקראטישען גרעדאנק, דער קאמפף איבער דער בעשיצונגס־מאכט פון דייטשלנד־פרייסען האט אין אלע צייטען געווי־זען די בלינדקיט פון פאלישען ראדיקאליזם, היינט בענשט שוין אויך דער יוד, יענע מאכט, וועלכע ערשט מיט א קורצער צייט צוריק האט ער זי געהאלטען פאר די פערקערפערונג פון דער „רעאקציע". אויך ער לערענט זיך צו בע־גרייפען, אז פון דייטשלאנד וואלט איצט שוין געווען א חורבה, וועו ניט די קלוגע ווירטשאפ־ליכע פאליטיק, וועלכע דער דייטשער יוד דאנק זיין אינזייטיגער ענטוויקלונג אבסטראקט־פאלי־טישען דענקען, האט קיינמאהל ניט פערשטאנען און ממילא תמיד בעקעמפט.

אין טשענסטאחאוו.

די דייטשען אין טשענסטאכאוו, וועלכע האבען דארט מיט אנדערהאלבען חדשים צוריק אבגעשטעלט די ארבייט ביים אויפבויען בעפעס־טיגונגען, האבען יעצט די ארבייט ווידער אנגע־הויבען.

אלע צעמענט־פאבריקען, וועלכע גיפינען זיך אין דאמבראווער קאנט. ארבייטען יעצט מיט א פערגרעסערטען פערסאנאל ארבייטער, ווערט בענוצט אויסשליסליך צום בויען בעפעס־טיגונגען ארום דער שטאדט, וואס ווערט דורך די דייטשען איבערגעמאכט אין א „פעסטונג פון צוויייטען קלאס".

נייעס פון פוילען

(דייטשער א ערפאלען איבער וואר־שוי. איבער וואר־שא האט זיך די טעג ווידער בעווייזען א דייטשער אראפלאן.

פון אראפלאן זענען אראבגעווארפען גע־ווארען 7 באמבעס. איינע פון זיי איז אריינגע־פאלען אין א וואוינונ נאר זי האט נישט אויס־געריסען.

כמעט אין דער זעלבער צייטהאט זיך דער־הערט א שטארקער אויפרייס, וועלכער האט, ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, קיין מענשען נישט געשאדט.

פונ־ם אויפרייס איז אויסגעהאקט געווארען די שויבען אין איניגע הייזער.

(פערבאטען יודישע קארעספנדענץ)

דער וואר־שעווער גובערנאטאר סטרעמא־אוהאוו האט בעפוילען, אז די פאסט־אן טע־טעלעגראף־אנשטאלטען זאלען ניט אננעהמען קיין שום קארעספאנדענץ אויף זשארגאן. די ארויסגעשיקטע בריף וועלען פערניכטעט וו־רען.

(פון ראדאם) די שאדענס פון צושטערטע געביידען אין ראדאמער אויזעד צוליבע דער מלחמה־טעטיגקייט, דערגרייכט ביז 69.833 רובל. אמעהרסטען האט געליטען דאס שטעדטיל ביאלאבושע (אויף 42.040 רובל) און דאס דארף דאברוש.

דער ראדאמער גובערנאטאר האט פערע־פענטליכט א בעפעהל, אז די, וואס גיפינען שטי־קער מעטאל פון אויסגעשאטענע הארמאטען־קוי־לען אדער ביקסען־קוי־ען, מוזען עס תיכף אב־ברענגען אין די געהעריגע פאליציי־אנשטאל־טען וויייל די דאזיגע מעטאל־שטיקער און קוי־לילען זענען אייגענטום פון קאזנא.

(נייע פוילישיידישע וואכענשריפט) די פוילישיידישע בלעטלען, וואס פלעגען ערשיי־נען פון צייט צו צייט אין פערלויף פון דער מלחמה, האבען אנגעהויבען ערשיינען רעגעל־מעסיג. אלס וואכענשריפט אונטערן נאמען: „טיגאדניק דליא וושיסטקיך אפיניא זשידאוו־סקא". דער אינהאלט פונ־ם ערשטען נומער, וועלכער איז די טעג ערשינענען, מאכט א גוטען איינדרוק.

יודישקייט אין דענעמארק.

מערקווירדיגע צייטען לעבען מיר איבער, רוסישע יודען, אין דענעמארק. צייטען, ווען מיר זענען דא געווען ווי פאנאנדערגערי־סענע פעדים, ווי מיר וואלטען צו קיינעם אין דער וועלט ניט געהערט, ווי מיר וואלטען מיט קיינעם קיין געמיינזאמעס ניט געהאט: און דאן צייטען, ווען בייַ אונז האט זיך אנגעהויבען מערקען א פונקט אין לעבען — פאראיינען הא־בען זיך אויף אונזער גאס בעווייזען: אין ווידער צייטען, ווען אונזערע פעראיינען האבען זיך אנגעהויבען פערווואנדלען אין געוואלשאפטליכע אין קולטורעלע אינסטיטוציעס און זאגאר גע־הלומ׳ט פון פאלקס־אויפגאבען, פון אידעען וועג־גען אנהויבען צוזאמענבינדען די פאנאנדערגע־ריסענע פעדים אין שאפען פון דעם עטוואס געמיינזאמעס, גאנצעס, — אין פלוצלונג האט די צייט־ראד גענעבען זיך א דרעה אויף צוריק אין האט אלעס פערוואנדעלט אין א אונגלויב־ליכער שטילקייט, אין א מערקווירדיגען האאס אזעלכע צייטען האבען מיר דא איבער־געלעבט.

אבער אט איז אנגעקומען די מלחמה אין זי האט אונזער יודישען לעבען אין דענעמארק אינגאנצען גענדערט. זי האט פאנאנדערגע־ווארפען טיילען פון אונזערע פערוואנדטע פאלקס־קינדער אין אלע לענדער, וואו ס׳איז נאר מעגליך געווען, אין א גרויסען טייל פון זיי — אין אונזער פערוואלטונג־אפאראט, פענהאגען, אין אט האט דאס לעבען אנ׳אנדערע פנים בעקומען.

דאס, וואס ביי די בעסטע צייטען פון אויפ־לעבונג איז ביי אונז א חלום געווען, אזי איצט געווארן א ווירקליכקייט: דאס וואס מיר האבען כמעט ניט געוואגט צו דענקען — און בפרט צו פערווירקליכען — זעהען מיר איצט אין לעבען. וועך פון אונז זאל מעגליך זיין א טעגליכע יודישע ציייטונג? וועך האט זיך עס גאר געקענט פאר־שטעלען! — און אויב מען האט יא גדעדענקט, איז מען אבער בייַם דענקען געבליבען; דער מוט, די ענערגיע, דער אייזערנער ווילען — דאס אלעס, וואס עס בעזיצען די איינצעלנע פערזאנען, וועלכע שאפען און לייטען די צייי־טונג — דאס אלעס האט דא פריהער געפעהלט. עס האט געפעהלט דער ווילען, וועלכער קען און מוז, וועך ער דארף, בערג שטירצען.

איצט, אז מיר קוקען אריין אין אונזער גע־זעלשאפט פיהלען מיר, ווי עס האט אנגעהויבען אויפצולעבען: מיר פיהלען, ווי דער פולס, דער יודישער פולס קלאפט: מיר פיהלען, אז דאס געזעלשאפטליכע לעבען האט אנגעהויבען שפי־נען א שטארקען און זיכערען פאדעם, פון וועל־כען מען קען האפען, אז פון איהם וועט קענען ווערען א גאנצער געוועב.

און ביי דעם אליין זענען די דאזיגע מוט־גע, ענערגישע אינציאטארען ניט שטעהן גע־בליבען. זיי האבען זיך ניט בעגנוגענט מיט דער צייטונג, מיט דער „יודישער פאלקסצייטונג" פאר אונזער גזעלשאפט. זיי האבען אנגעהויי־בען זארגען פאר אונזערע קינדער. זיי האבען געגרינדעט א „יוגענד־פעראיין", א פעראיין, וועלכער זאל קענען ארייננעהמען אונזערע יי־דישע קינדער און ערציהען זיי אין א מעהר יודישען גייסט, דערנעהנטערען זיי צו די יודי־שע מנהגים, צו דער יודישער שפראך א. ד. ג.

ווי פא טייאיש מען זאל ניט זיין, צו וואס פאר א פארטיי מען זאל ניט געהערען, מוז מען דאך מיט פרייד בעגריסען אזעלכע אונטערנע־מינגען, ווארום, ווירקליך, מיר, דא אין קאפענ־האגען, וועלכע זענען שוין כמעט ווי געוועהנט צו צוקוקען, ווי אונזערע קינדער ווערען אריינגעדרונגען אין דעניגען קריסטליכען לע־בען, זענען דאך פאקטיש געווען ווי פאנאנדער־געריסענע טיילען מיט אונזערע קינדער. זיי האבען דאך שוין באלד ניט פערשטאנען, וואס מיר האבען צו זיי געדעדט. איצט דארף דאך עס אונז ווירקליך פרעהען, ווען מוטיגע, ענער־גישע מענשען האבען זיך געזומען צו אזא אויפ־גאבע, ווי צו ערציהען אונזערע קינדער יודיש, ריידען מיט זיי יודיש, זינגען מיט זיי יודיש און דאס גלייכען.

עס קען אפשר זיין, אז אין די דאזיגע אונ־טערנעהמונגען איז דא נאך ערטערוויי פעלער־האפט, ערטערוויי איז ניט גאנץ צופריעדענ־שטעלענד, אבער כּדי דארף דאך גדעדענקען, אז „אויך ריים איז ניט מיט איינמאל געבויט גע־ווארען". און דאס, וואס האט קיין פעהלער ניט, האט אויך קיין ווערד ניט, די צייט ווען גדולי־די נויטיגע פונקטען פעריכטעט. — —

און איצט, ווען ארום און ארום פלאקערט די מלחמה און דאס יודישע פאלק שטעהט דו־רך א יאמער־טהאל און האט ניט קיין אויס־וועג — איצט קענען מיר דא, א קליין הייפעל יודען, חאטש פרעהען זיך דערמיט, וואס בי־אונז האט זיך אנגעהויבען שפירען, ווי עס קלאפט דער יודישער פולס.

ס. ב.

רוסישער יושר!

ניט לאנג איז אריסטאגשיקט געווארען פון פעטראגראד דער פריוואנדטער יודישער סאל־דאט ישעי׳ שטיינהארדט׳ אלס ניט האבענדער קיין רעכט צו וואהנען אין הויפטשטאט.

שטיינהארדט׳ איז איוף דער מלחמה פער־וואונדעט, געווארען אין עלענבויגען פון דער רעכטער האנד, איז אבגעלעגען דריי חדשים אין א פעטראגראדער לאזארעט און נאך דער אונ־טערזוכונג פון דער ספעציעלער מיליטער־דאק־טוירים קאמיסיע, איז ער אנערקענט געווארען אלס ניט דיענסט־פעהיגער און בעפרייט עוואו־רען אויף א יאהר.

אין דעם בילעט אריסגעגעבענעם פון וואַ־אינסקען נאטשאלניק, געפינט זיך אויך די אנ־מערקונג, אז „שטיינהארדטען ווערט פארגעס־טעלט די רעכט צו בעזעצען זיך אין די ערטער וועלכע איהם געפעלען". דאך האט די פעטרא־גראדער פאליציי אייגענפונגן, אז דער דאקי־מענט גיעט שטיינהארדטען קיין רעכט ניט צו פערבליבען אין פעטראגראד און ער איז אריס־געשיקט געווארען.

ישעי׳ס שטיינהארדט׳ס א ברודער וואס וואהנט אין פעטראגראד, האט דערלאנגט א בקשה צום מיניסטער פון אינערען אין וועלכער ער וויזיט אן, אז דער איינציגער ארט וואו זיין קראנקער ברודער וואלט קענען לעבען און רוהיג שטארבען, איז אין זיין היימאט־שטאט, אין דער שטאט ריגא.

א יודישע דעפוטאציע בייַ גארעמיקין.

די טעג האט דער פארזיצענדער פון כ׳־סטארען־ראט, גארעמיקין, אנגענומען די יודי־שע דעפוטאציע, אן דער שפיץ פון וועלכער עס נעמ געשטאנען דער יודישער דעפוטאט פרי־מאן, דער בעוואוסטער געשוואָרענער אדוואָ־קא. א. גרוזענבערג און דער מיטגליעד פון דער פערוואלטונג פון דער וואַרשאווער יודי־שער גמינע, הר׳ ליבוש דאוידזאהן.

די דעפוטאציע האט פארגעשטעלט דע־פערמיער־מיניסטער א גענויען בעריכט וועגען דער לאגע פון די פוילישע יודען.

די געשיכטע פון טויזענד געהאנגענע

סוף הזמן איז עס געווען, ימים־נוראים צייט, און דער פערצעהן־יאהריגער היימ׳קע, וואס איז געווען פריי פון חדר און האט ליעב געהאט הלומ׳ען אויפ׳ן וואהר, איז געזעסען בייַם טיי־כעל, און מיט פערטראכטע, גאר ניט זעהעדיגע אויגען געקוקט אויפ׳ן וואל פון דער פעסטונג אויף יענער זייט, און מעכאניש געווארפען קליי־נע שטיינדעלעך אין וואסער.

פלוצים — א שטארקער טארעראין דער פליי־צע. היימ׳קע שפרינגט אויף דרעהט זיך אום און דערזעהט מיט מבולבלע אויגען ווי א קאזאק מיט א פיקע האלט איהם פאר׳ן קאלנער.

— הא?

— הא? געכאפט, זשידיאנאק! וואס האסטו עס געטאן?

— אי — אי — ך? גאר ניט... גלאט אזוי...

— יע, גאר ניט גלאט אזוי. דערצעהל עס דער באבען דיינער. האסט אפגעצייכענט די פעסטונג, הא?

— וואס הייסט?

— אט אזוי הייסט עס קום...

— וואהין?

— וועסט שוין זעהן פאדמיגערהייד...

היימ׳קע געהט, געפיהרט פון קאזאק. אין גאס איז טויט־שטיל, דורך די שפאלטען פון די פערקלאפטע לאדענע קוקען אויף איהם ברענע־דע, שמאכטענדע, דערשראקענע אויגען, היימ׳קע זעהט זיי אבער ניט. דורך זיין גהירן שפינט זיך נאך דער חלום פון טייכעל, דורכגעוועבט מיט א ימים־נוראים׳דיגען ניגונ׳דיל און פאר־צויגען מיט א לייכטען נעבעל פון וואונדער איבער אט דער פערוואקסענער בריאה מיט דער פיקע.

פלוצים צולאכט זיך היימ׳קע. דער ענין קומט איהם כאר קאמיש. אזא משונה׳דיגער מענש און עפעס שלעפט ער איהם, גראד איהם. ניט אנדערש דאס האט זיך אימיצער איבערגע־געטאן, פערשטעלט, און ווי איהם איבערשרע־קען, נישקשה ער האט זיך געניג אנגעהערט וועגען חברה־לייט, וואס אין די עשרת ימי תשובה פארקריכען זיי הינטער א פארקאן און ריפען די וואס זיי האבען אויף זיי א הארץ, כלומערשט צום בית־דין של מעלה, מאדנע איז נאר וואס דער לץ רעדט יונגיש...

דער קאפיטאן פרעגט, צי האט ער שפיא־נירט. היימ׳קע פארשטעהט גיט דאס וואַרט און לאכט.

— וויפיעל האבען איהם די דייטשען געגעבען?

היימ׳קע עפענט די אויגען נאך בריייטער אין לאכט נאך העכער.

דער קאפיטאן געהט אריוס פון די כלים, גיט א טופ מיט דער פוס און שרייט אויס:

— די רגע, א האלטוך אויפ׳ן האלז!

היימ׳קע וועדט בלייך, דאס גלעלעכטער בלייבט שוואך העגגען אויף די ליפען. צ׳ קאזאקען חאפען איהם אן, און גרינג וויי א ש׳ דערייל וועדט ער צוויישען זיי געשלעפט ה׳ הויז אריין.

מען פיהרט איהם צו א סלופ פון פאר׳ן אן מ׳פארציהט א שטריק ח׳ימ׳קע׳ס פארגעהט. ס׳מוז זיין עפעס א שפיעל, א דעלקע אזא. מען שלעפט איהם. מען איהם, מען ציהט איהם אריוף.

— איי! איי!

ס׳האט איהם פארווארגען אין האלז. פאלעס פון דער קאפאטקע פאכען אין הינט די אויגען עטוואס דערשראקען. דאך נאר לאכענדיגע, ווייט אריסגעקאטשעט די אריסנעשטעקט.

די משונה גרויסע אויגען לאכען פון דער משונה גרויסער צונג! די אריסגעשטעקטע שפעט פון די ווילד אריסגעפאהרענע חיימקע לאכט...

(פארזעצונג קומט)

Jüdische Volkszeitung № 73 Jødisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, זונטאג כ׳ח אדר תרע״ה (14. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

אמעריקאנישע שיף געזונקען פון די דייטשען.

שטארקע קעלטען אין די קארפאטען. — דער שיקזאל פון קאנסטאנטינאפאל.

דייטשלאנד — אמעריקא.

דער דייטשער הילפסקרייצער „פרינץ איי־טעל פריעדריך" חאט דערטרונקען אנ׳אמעריקא־נישע האנדעלס־שיף „וויליאם פריץ". דער דייט־שער הילפסקרייצער, וועלכער איז נאכדעם קארפאלגט געווארען פון אנ׳ענגלישען קרייצער אין איז בעשעדיגט געווארען, איז אנטלאפען אין אנ׳אמעריקאנישען האפען אויף צו ווערן רעפאַרירט. דער דאזיגער הילפסקרייצער האט אינגאנצען דערטרונקען 8 שיפען, 3 ענגלישע, 3 פראנצויזישע, 1 רוסישע און די אמעריקא־נישע.

די שטימונג אין אמעריקא איז דורך דעם ערשטן געשפאנט געגען דייטשלאנד. ניט. דער־פאר אליין, וואס ס׳איז דערטרונקען געווארען די אמעריקאנישע שיף, נאר הויפטזעכליך דער־פאר, וואס דייטשלאנד האט געבראכען די אמע־ריקאנישע נייטראליטעט מיט׳ן אריינקומען פון דעם הילפסקרייצער אין א אמעריקאנישען האפען און מיט דעם אראבלאזען פיעל פאסא־ז׳ירען פון דער דערטרונקענע שיפען, אין אנדע־רע אמעריקאנישע האפענס.

א טייל פון די אמעריקאנישע צייטונגען פון דעם דייטשען הילפסקרייצער זאלען בע־האַלטען ווערען ווי ים־רויבער.

צו וואס די דאזיגע געשעהענישן קען פיה־רען איז דערווייל אונבעווואוסט. די אמעריק־נישע אויטאריטעטען האבען נאך זייער שטאנד־פונקט ניט פערפעסטליכט. אבער, אז דאס איז א אונפריינדליכע האנדלונג פון דייטשלאנד גע־גען אמעריקא, דאס איז זיכער.

25 גראדען פראסט אין די קארפאטען.

די עסטרייכישע צייטונגען טיילען מיט, אז אין די קארפאטען איז איצט פאקטיש אונמעג־ליך צו פיהרען די אפעראציאנען, ווייל עס הערשט אמוהא׳דיגע קעלט פון 25 גראדען. די וויכ־טיגסטע אין די קארפאטען איז, צו בעשיצען די פאלדאטען פון די קעיט. טראץ דעם וואס אין די שנייע־גרייבער איז נישטעלט, איז עס אויך שוין וואַרעמען. דראהט דאך די קעלט א גרויסע געפאהר.

פון קאנסטינאפאל.

לאנדאן, 13 מיירץ. „דיילי חראניקעל׳ס קא־רעספאנדענט אין קאנסטאנט טעלעגראפירט: אין קאנסטאנטינאפאל הערשט א מאגעל אין לע־בענסמיטלען. דער אוראפאַישער קוואַרטאל איז אינגאנצען אויפגעריהרט. אלע רייכערע פא־מיליעס זוכען צו לויפען פון קאנסטאנטינאפל קיין טהעראפיאס.

דער דייטשער שעף פון דעם קרייצער „גע־בען" ערקלעהרט, אז אויב די פעראייניגטע וועי־לען פערניכטען די דאדאנעלען, וועט ער לא־זען אויפרייסען דעם קרייצער „געבען", כדי צו פעדהינדערען, אז ער זאל ניט אריינפאלען אין רעם שונא׳ס הענד.

אויף דער אזיאטישער זייט איז א פיכטי־האפטע אייל־עניש מיט׳ן פערענדיגען די בע־פעסטיגונגען.

פון מזרח־פראנט.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 13. מערץ (אפיציעל). אויפן מזרח־דיגען קריעגספלאץ זענען די רוסען צו־ריקגעשלאגען געווארען בייס אוגוסטאוועי וואלי. זיי האבען זיך צוריקגעצויגען אין דער ריכטונג פון גראדנא, וועלכעס בעדייטעט א פאלשטענדיג נידערלאגע.

מיר האבען געמומען 4 טויזענד מאן געפאנ־גען און עראבערט 3 קאנאנען און 10 פולעמיא־טען. אין ני אוגוסטאוו דעם פיינד צוריק.

אין צפון פון אסטראלענקא האבען מיר דורך אנ׳אנגריף געמומען אין פלען 3 אפי־צערען. אין 220 מאלדאטען געפאנגען. אין צפון פון פראזניץ מאכען מיר פארשריט. אי־בער 3200 מאן זענען דא ארייגגעפאלען אין אונזערע הענד.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 13. מערץ (אפיציעל). צווי־שען נעמען אין וויכסעל קומען פאר זעהר שטארקע געשלעגען. אויפן לינקען ברעג פון וויכסעל איז קיין גרויסע ענדערונג ניטא.

אין די קארפאטען זענען אלע פיינדליכע אנגריפען אבגעשלאגען געווארען, און אין דער נעגענד פון גארליץ האבען מיר דורך א נעגען־אנגריף פערניכטעט א עסטרייכישע אבטיילונג, וועלכע האט פרובירט נאך א ניט־געלונגענעם אנגריף צו פערמאכען זיך נעבען אונזער פראנט.

אין מזרח־גאליציען האבען מיר צוריקגע־וואַרפען די דייטשען אין דרום פון ניניעוו.

בולגאריען.

פאריז, 13. מערץ. אהער טעלעגראפירט מען פון סאפיא: די רוסיש־פרייוויליכע פארטי־האט געווואונען א ענדגילטיגען זיעג, און עס איז פאלשטענדיג געלונגען צו פערניכטען די דייטש־עסטרייכישע אינטריגעס.

פערגומען א דענישען דאמפ־פער.

דער דענישער דאמפפער „בריסעל", וועל־כער איז געגאנגען פון פילאדעלפיא קיין קאפ־האלם און איז געווען געלאדען מיט איייל, איז פרייטאג אינדערפרי״ה פערהאלטען געווארען אויף די באלטישע וואסערען פון א־דייטשען קרייצער און איז אוועקגעפיהרט געווארען קיין סווינעמינדע.

דאס דענישע אויסערן־מיניסטעריום האט גליין נאכ׳ן בעקומען די ידיעה וועגען דעם דאמפפער „בריסעל", אוועקגעשיקט א פרא־מעסט צום דענישען געזאנדט אין בערלין, און דאס זעלבע האט געטהאן דאס שוועדישע אויי־סערן־מיניסטעריום.

מען האפט דאך, אז די דייטשען וועלען פרייי־לאזיין דעם דאמפפער צוריק.

געזעראל סיעווערס בעגאנגען זעלבסטמארד?

פון בערלין טעלעגראפירט מען: לויט ווי „פראנקפורטער צייטונג" טיילט מיט, איז דער רוסישער הויפט־קאמאנדיר פון דעם ווינטער־שלאכט בייי די מאזורישע בלאטע, גענעראל בארען סיעווערס, בעגאנגען זעלבסטמארד.

שווייצארישע הלואה.

לאנדאן, 13. מערץ. פון בערן מעלדעט מען, אז די שווייצארישע רעגירונג האט גענאכט א הלואה אין באסטאן אויף 3 מיליאן פונט שטערלינג. די דאזיגע הלואה איז ספעציעל אויף צו דעקען דעם אייגקויף פון קארן און אנדערע סחורות, וואס שווייץ האט גענאכט אין אמעריקא.

גריכענלאנד.

אטהען, 13 מערץ. עס איז ארויסגעגעבען געווארען אקענגליכער דעקרעט, וועלכער לעגט אב די זיצונגען פון פארלאמענט אויף 30 טעג.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער
Byen 1294 y.

בענעפיס פאר די בעליעבטע שוישפיעלער הר׳ און פרוי טימיאנאוו!!!

„די לוסטיגע אמעריקאנערין"

יודישער דראמאטישער דילעטאנטן פאריין
שבת, דעם 13־טען מארץ, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106
אום האלב 9 אזייגער אין אוועגד פרי. וועט אויסגעפיהרט ווערן
דאס וואס ס׳איז שוין לאנג געווען צוגעזאגט.

גרויסע קאמישע אפערעטע מיט פיעל געזאנג אין 4 אקטען פון א. שאר. עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפטען
ה׳ און פרוי טימיאנאוו, ה׳ און פרוי ביעלאווסקי, ה׳ און פרוי פעלדשטיין, ה׳ אפאטאווסקי, ה׳ רעזניק און אנ.

בעמערקונג: די הויפט־קאמישע ראלען פון בעני און פרוי ווערט אויסגעפיהרט דורך הערר און פרוי טימיאנאוו.

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Købmagergade 59, og 3 און אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

באל ביז 3 אוהר.

קלייניע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיר טיילען מיט אונזערע געהרטע אבאנענטען, אז אלע קוויטונגען אויף אבאנענטען־געלד פאר׳ן חודש מערץ האבען מיר איבערגעגעבען אספעציעלע אינקאסאציאנס־ביורא, וואס וועט אויפמאהנען דאס געלד.

יודען גרייט זיך
צום 21־טען מערץ

עס וועלט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג
„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן׳ארגאן, וואס זאל פערארבייטען אלע יודישע קרייזען אויף׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט אריצט אנ׳אויגענע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אויצעלפערקויף:
אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אזוי דעמאלט אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

רוסישע פיש, היענער

און פסח־דיגע היענער־שמאלץ בילליג צו בעקומען
מען ביי לעווין,
Gothersgade 80 st., Telf. Byen 5458 x

PFAFF
Den bedste Symaskine.
BENDIX & Co
HOLMENS KANAL 5

Viktor E. H. Andersen
BORGERGADE 52, TLF. 10829.
Spec. MACARONI og Spise-olie
Delikatesse & Kolonialvarer:

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואס איר וועט ניט דארפען שיקען
ל. סוסלאוויץ,
סילקעגאדע 9
רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט בילליג און פינקטליך.

KØB
Philipsons
THE
24 KØBMAGERGADE 24

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.
יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף פסח ווערט שוין אנגענומען
פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.
איינצעלנע שפייזען צו בילליג פרייזען.

Bernhard Cohn
Copenhagen
מעדיצינישע, כימישע,
דראגיסטישע און קאלא־
ניאל־פראדוקטען פאר
עקספארט
Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

א קראם
מיט שטענדיגע קונדען ווערט איבערגעגעבען
וואנגמאנגערגאדע 3 אין קעלער.

וועשעריי „וויינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.
אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנשעטען, העמדער און קראגענס.
אלץ ווערט געזונען צום וואשע אבגעהאלטען און אבגעבראכט איבעראל.
אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע ארבייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.
Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרעריקסבארגגאדע.
ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.
ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.
אויך אין עקספעדיציאן־מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorechod. Trykt i A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

קעניג אלבערט.

א האראסקאפישע בעגעגעניש צווישן דער פארעפאנדענט פון „דזשורנאל". אין אייראפע זיך אונז זארעדיג אויף א שטעקען.

פריוואטלעבן בעלגישער סאלדאט. צווישען אנדערסן קאראטען וואס לייגען אויף די מענטשן, בעמערקט עד איינע מיט׳ן פארברעף פון

די פיגור פון סאלדאט וועט מאמענטאל אומגלייטיג, ער גיבט אם „טשעסט" און קומענדיג, מיט וראת־הכבוד. זורף׳ן פארטרעט, וועדעט ער זיך צום אנגעשטעלטן.

— גיבט מיר דאס דאזיגע קארטעל פון בעלגישען קעניג, וואלי־ל קאסט עס?

דער אנגעשטעלטער שאקלעט אבער מיט׳ן קאפ:

— וויפיעל קאסט עס? איהר מיינט, אז אין בעהמען בין א בעלגישען סאלדאט געלד נעמען פארטרעט פון זיין קעניג, און נאך וואס א קעניג?... א סאלדאט פון דעם לאנד וואו איהר דא אזא קעניג, קען איך בלויז א דריק־ען דיר האנד, נישט מעהר.

דער פערוואונדעטער שטעקט שטיל אויס די האנד, זי ווערט פעסט געדריקט און דער סאל־דאט גרויס פון גשעפטס, האלטענדיג קאריכטיג דאס בילד.

18 יודישע סענאטארען.

דער איטאליענישער קעניג האט ערשט לאנג בעשטימט אלס סענאטארען פון דעם קעניגרייך אימאליען 2 יודען, ח׳ פרישט־אן א׳ לאאנץ וואלמבערג. אין דער איטאל־יענישער אריסטאקראטע (א מין גאט סאוועט) איז פארלאמענט געפינען זיך 16 יודישע קעפוטאטן.

די וואלענבארג איז מיט פויל יאהרען צו־רוק געווען דעפוטאט אין אימאליענישן פאר־לאמענט, ווען ער האט זיך אריינגעדרונגען אין אלטענדען און אלטערטומלעכן דנער איז אין 1901 האט ער בעקומען די שרעק פון פינאנץ מיניסטער אין דעם ערשטען מיני־סטעריאל קאבינעט, וואס איז געגרינדעט געווא־רען דורך דער איטיגער איטאליען.

קרישי איז ער געווען וויצע־קעהרעטאר פון דעם פארלאמענט פינאנצן.

די וואלקבארג מיט זיין פרי זקנען בע־קומט אין רוגע מיט דייער אנשטרענגונג אין געזעל־שאפטליכער אפטהיילונג און אין וואוילטעטיגקייט פון קשטילגען זיך צווישן גאנץ אקטיוו אין די אנגעלעגענהייטען פון דער יודישער געמיינד.

עגלישע סאלדאטען און יודען.

אין דיסוישע צייטונגען ווערט געפלאטשט פון אלעקסאנדרינען פינאנץ, וועלכע זיך איז אריבער 1200 אנגעקומענע יודען פון פאלעסטינא דאלישען ארבייטען אפצוהעלפען. אונטער אנדערע זאכען ווערט דערציילט, אז אן עגלישער סאלדאט האט אויסגעדרייט אן אנטיסעמיטישע רעדע אין אן אפענטלעכע פלאץ, ווען אן אלטער יוד האט אים אויפגעפאדערט, ער זאל אויפהערן צו רעדען אזעלכע זאכען, ווייל אין דער פרעמדע לאנד זיינען אלע יודען ברידער. דער סאלדאט האט אים אבער אויסגעלאכט, ווייל ער האט נישט פארשטאנען, וואס דער יוד האט אים געזאגט.

אויסטיגע ערקלערונג וועגען די 300 רובל.

א מינסקער יודישער אינטעליגענער האט זיך משתדל געווען, אז מ׳זאל פון אים אראבנעה־מען די 300 רובל שטראף, וויל זיין זוהן וואס איז נישט געקומען צום פריזיוו, געפינט זיך אין אמעריקא און צוליעב דער מלחמה האט ער נישט געקאנט קומען צום פרייזיו.

צוליעב דעם האט די פערוואלטונג פון מ־ליטער־פליכט ערקלערט, או אלס געזעצליכע סיבה פון נישט קומען צום פריזיו ווערט טאקע אנערקענט א קראנקהייט אדער שטערונג, וואס מ׳קען אהער נישט ברינגען, דאס מוז אבער דערווייזען ווערען אויף א געהעריגען־אופן (דאס הייסט, אז מען מוז דערווייזען צושטעלען אנ־אפי־ציעלע צייגנישן).

דערביבען אלס דאקומענט פאר די, וואס געפינען זיך אין די פיינדליכע אדער נייטראלע לענדער, קאן בלויז דיענען א צייגניש, וואס ווערט אויסגעגעבען דורך די רעגירונג מיטען און דיפלאמאטישע אגענטשאפט, וואס געפינען זיך אין אויסלאנד.

די פריזיוניקעס ווידער, וואס זענען פער־האלטען געווארען אין די פיינדליכע מלוכות אדער אין די אינטערי, וועט זענען פערנומען דורכין שונא, קאנען צושטעלען אויך אנדערע צייגנישן פון אן־אנדערען קאנסול פון א נע־מיידע ניטראל־קאמיסיע אדי.

עטישע הייראלאט.

אין מאסקוע האט זיך די לעצטע טעג פער־שטארקט דער צוזאמלוף פון הייראלאט פון די ערשטע אין צווייטע גילדען פון דער מלחמה הילף. גיבען די. הייראלאטן מאסק־וא צווי אויפצוהיבען די יודישע געזעל־שאפט צו קרבנות פון דער מלחמה.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

קליינע כראניק

(פ ר ע ס ־ ט א ג). אין מאסקווא איז פאר־געקומען א פרעסע־טאג לטובת די פער־וואונדעטע מאלדאטען. אין דעם טאג איז אנשטאט אלע מאסקווער צייטונגען אריס־געגאנגען בלויז אירן צייטונג מיטן נאמען „פרעסע־טאג" דורך א ספעציעל־אויסגעוועהל־טער רעדאקציע. דער פרעסע טאג איז אריבער זעהר גוט. ס׳איז פערקויפט געווארען 400,000 עקזעמפלארען פון דער צייטונג. אנאנסען זענען אנגענקומען אוף א סומע פון איבער 20 טויזענד רובל. צו דער צייטונג זענען אריינגעלאזען געווארען צווי בייסאגיג ביילאגעס.

(מאלאקאווס צירקולאר.) דער אי־נערל־מיניסטער מאלאקאוו האט פונאנדערגעשיקט א פאדערונג צו די גובערנאטארען פון אלע אוניווערזיטעט־שטעדט, אז זיי זאלען געבען וואונערעכט ביזן 20־טען יוני אלע יודישע סטו־דענטען פון אויסלענדישע אוניווערזיטעטען, וועלכע דארפען האלטען עקזאמען אין די עק־זאמענאציאנס־קאמיסיעס. אין פאל וויען די דא־זיגע סטודענטען וועלען האבען פאספארט פון בילדונגס־מיניסטעריום אין פעטערבורג, דאן זיי רען צוגעלאזען צו די מלוכה־עקזאמענס.

(הייטלעבען.) די קיעווער גובערנאטור פערוואלטונג האט אפגעשיקט א טעלעגראם פון יודישע היימלאזע קינדער, וועלכע זיי פון דער פערוואלטונג האט אויסגעשיקט פון קיעוו קיין פעטערבורג. אין דעם טעלעגראם שרייבען זיי, אז זיי זענען אויסגעשיקט פון קיעוו אן אויפזיכט פון א פאליציי־מאן, וועלכער האט זיי אויפגעפירט אין א באזונדערן וואגאן. אין פעטערבורג אנגעקומען, האט מען זיי אויסגעלאזט פון וואגאן אן זיי צו פרעגען וואס זיי דארפען, אבער מען האט זיי נישט אויפגענומען אין קיין פלאץ, זיי ווערען אויסגעשיקט פון איין פלאץ קיין אנדערן, אן מען האט זיי נישט אויפגענומען אין קיין פלאץ, ווייל זיי האבען נישט קיין פאספארטען. אין דעם טעלעגראם בעטען זיי, אז מען זאל זיי אויפנעמען אין קיין פלאץ, ווייל זיי ווילען נישט פארן ווייטער, ווייל זיי האבען נישט קיין מיטלען צו פארן ווייטער.

מצות פאר יודישע סאלדאטען

דער ווילנער רב הרה״ג ר׳ חיים־עזר גראד־זענסקי האט אבגעדרוקט און פערשפנטליכט אן־אויפרוף וועגען שענקען נדבות אויף מצות פאר די יודישע סאלדאטען. וואס דיענען אין דער ארמעע, אינ׳ם אויפרוף ווערט עזגאגט, אז ווייל ווילנא איז אצינטראלע שטאדט און גע־פינט זיך נאהבט פין קריעגס־פלאץ, דעריבער דארפען די ווילנער יודן זארגען וועגען דעם די ערלויבניש איז דערהאלטען געווארען פון דער מילטעריישער און פון דער ציווילער מאכט, סיי אויף זאמלען די נויטיגע סומע דערויף, סיי אויף אבשיקען די מצות אין דער ארמעע. דערצו איז אבער נויטיג א גרויסע סומע און דעריבער איז געווארטען, אז די נעדבים פון יעדער שטאדט זאלען שענקען היבשע סומעס אויף דער דאזיגער הייליגער זאך.

די כטיגע ערפינדונגען.

אין הענדל ארבעטליש מעדיצינישע קריסטען רעדט מען אינ׳ם זעהר שטארק וועגען דער נייער ערפינדונג פון א יודישען דאקטאר וויינבערג, וועלכער האט ענטדעקט א מיטעל צו בעקעמפען ענטצונדונגען (אנגעזעצע) וועל־כע האבען זיך אריין זואונדען, וען זיי וועט רען א קורצע צייט פערנאכלעסיגט.

דיעזע ערפינדונג איז געפרובירט געווארען אויף פערוואונדעטע חיות און מענשען, און זיי האבען בעווייזען גלענצענדע רעזולטאטען דאדט וואו די מעדיצין האט שוין ביין קראנקען אפגענומען אלע האפנונגען אויפ׳ן לעבען.

דר. ווייסבערג׳ס מעדיצין, וואס בעשטעהט פון א געוויסע אייגשפריצונג וועט באלד גע־שיקט ווערען צוס שלאכט פעלד, וואו מען האפט דורך דעם צו ראטעווען טויזענדער סאל־דאטען, וועלכע פלעגען ביז איצט שטארבען פון זייערע וואונדען בלוז דורכדעם, וויל דאק־טיירים האבען ניט געקענט גלייך אטענדען זיי און עס פלעגט זיך אין זיי אריינכאפען אן׳ענט־צינדונג וואס פלעגט פערגיפטען דאס בלוט.

נייעס פון פוילען

(ידיעות פון לאדז) קיין ווארשא איז גע־קומען פון לאדז דער מיטארבייטער פון דער פאבריק „קאראל שולץ" ה׳ מ׳ זאלצמאן, וועל־כער האט איבערגעגעבען פאלגענדע ידיעות פון לאדז:

די שטאדט און די אומגעגענד שטעלען יעצט פאר א טאניסארען לאגער. אלע גרעסערע וואיינונגען אין לאקאלען פון רעגירונגס און גע־זעלשאפטליכע אינסטיטוציעס זענען פערנומען אויף לאזארעטען.

אין עק שטאדט, וואו עס איז דער קאליי־שעו ואזוזאל, זענען אויסגעבויט געווארען דער־וויילינג שאלאשען פאר אנשטעקענדע קראנקע.

— די דייטשע מאכט פערבאדרגט יעדען צופאל פון פערדעכטיגע קראנקהייטען: די געשטאר־בענע פון אנשטעקענדע קראנקהייטען בע־גראבט מען בייגאכט.

אין די לאזארעטען געפינען זיך נאר די שווער־פערוואונדעטע, די לייכט־פערוואונדעטע ווערען אויפגעפירט קיין דייטשלאנד.

דער גארניזאן פון לאדז און דער אומגע־גענד בעשטעהט בלויז פון לאנדשטורם, די אר־טילעריע האט מען אריסגעפירט.

די בירגער־מיליציע שפילט קיין שום ראל־לע ניט. דער הערשער איבערן לעבען און טויט איז דער שטאדט־קאמענדאנט, גענעראל פאי הערינג.

אין שאדט פעהלען ארטיקלען פון ערשטען נויטווענדיגקייט. דאס ארטיקל פון אריזיאן מור־מעלס ווערען דעם. דאס האט עבערגענג דערצו, אז בין האט אנגעהויבען בילדונגס טראנספאר־טירונג.

Advertisements for Roberts Johnson & Rand Shoe Co. Factories: Nashua, N. H. Makers of Rand's Mahogany Tip Shoes

אין דעם יודישען תהו־ובהו.

„...מחזק תכשל חרב
ומחדרים אימה.“
(האזינו.)

אין דעם גאנצען תהו ובהו, וואס געהט פאר אין דעם לעבען פון רוסישען יודען, אין דעם גאנצען פעקעל צרות, וואס יודען זיינען שוין אויסגעשטאנען זינדר די ערשטע פאראמען פון די 80 יאהרען. פון דעם צרר אלעקסאנדער דעם דריטען, פאבעדנאסצאוו'ס פלעוו־ווען, קרושעוואנען און זייער קאמאריליע, איז נאך ניעמאלס זיי אויסגעקומען אזוי פיעל צו פילען דעם גלות, ווי יעצט אין „20 יאהר הונדערט“...

אידישע בלוט, אידישע שווער פערהארע־וועטע פערמעגענס, איז געווארען הפקר.

די ערשטע פאלען קרבנות אויפן מזבח פון „פאטריאטיזם“ — און הונדערטע פון זיי ווערען אויסגעהרג־עט אויף די שלאכט פעלדער: אין פוילען, עסטרייך און קאוקאז.

די צוויי־טע — אידישע האב און גוטס, ווערט צוראבירט, טהיילווייז — ס'זאל אונז קיין חרפה ניט זיין — פון די זעלבע רוסישע סאלדאטען מיט וועמען דער רוסישער איד שטעהט פלייצע אין פלייצע פערגיסט זיין בלוט פערטהיידיגונג זיין „פאטערלאנד.“

קען זיין א ערגערע טראגעדיע?!

קען זיין ערגער ווי דאס, וואס א פאלק פון אריבער 6 מיליאן מענשען (כן ירבו) ערפהרי־לען זייער פפליכט אלס טרייער בירגער, אין פייער און וואסער גלייך מיט אלע רוסישע ביר־גער (אויב ניט מעהר) פאלען ווי פליגען אויף די שלאכט פעלדער, און דאך זאל מען זיי אזוי ברוטאליש, מעשי סדום, בעהאנדלען!!

— ניין, אין דער וועלט־היסטאריע איז נאך אזוינס בירי יעצט ניט פארגעקומען, ס'איז מעשים לא היה.

די לעגענדע דערצעהלט, בעת מען האט אומגעבראכט די עשרה הרוגי מלוכה, האבען מלאכים פון הימעל גלייכגילטיג ניט געקענט צו קוקען די שרעקליכע עולה'ס געגען יודען און זיי זענען דארט, אין הימעל ארויס מיט א אפענ־טליכען פראטעסט: „מלאכי רחמים — זאגט די לעגענדע — צעקו מרה, זה תורה וזו שכרה“...

... רבונו של עולם, דאס איז ניט ריכטיג!

פון דאז איז שוין א לאנגע צייט אוועק, פיעלע וואסערען זיינען איבערגעגאנגען. די וועלט איז געווארען ציוויליזירטער, איידעלער, קלוגער. מען האט אויסגעטראכט צוגעבן, אראב־פלאנען, דראטאזעז דעפעשען, טעלעפאנען. מיט איין ווארט: די וועלט האט פראגרעסירט.

אבער יודישע בלוט איז געבליבען די זעל־בע הפקר, וי בעפאר, אויב ניט מעהר.

קיין עשרה הרוגי מלוכה קען יעצט ניט פארקומען. פור דאס פאסט פארן מיטעל־אדער אור־אלטער, אבער ניט יעצט, ווען דער פראג־רעס פון דער וועלט געהט פארווערטס.

און מען מוז מודה זיין אז אין דעם איז שאקע די קריסטליכע וועלט אוועק „פארווערטס“ און אנשטאט 10, קוילעם מען טויזענדע... און שא, שטיל, קיינער פראטעסטירט ניט.

די קללה פון דער תוכחה האט אונז דער־יאגט: — מזון תשכל חרב ומחדרים אימה.

אבער פארוואס? פארוואס?

רבונו של עולם, פארוואס?

באריס שומאכער.

דער פאמעטו פראצעס

דער פראצעס פון דעם מערדער פון פאס־טאווער יונגעל יוסל פאשקאוו, ווילכער איז בע־שטימט געווארען אויפן 25 פעברואר איז וואס־סילקאוו, אויף דער אריוספאהר סעסיע פון קרי־מינאל־קאמערס, ווערט דויערען ניט טאג. פארויצענדער ווערט זיין דער גערישטס־פראזי־צענדער קיסליטשענקי. צווישען די געשוואירענע צענדער איז דאס מעהרהייט פויערן. דאס פובליקום ווערט אויף בילעטען, פארן פובליקום האט מען אבגעגעבען אינגאנצען 20 ערטער.

דער גורל פאר יודישע שילדער

דאס רוסישע בילדונגס־מיניסטעריום האט שטעלט אויף דער פאגאסאדונג די פאל ווערען איבערקוקען די תקנות, וואס רעגלי־די טעטיגקייט פון די עלטערען אמיטקונען פראגע, ווערען דער מעגליכקייט צו באקו־די אדרעגונג פון אנגעהמען יודען אין מיטל שולען (דעם גורל) און ווערען כפסטשטעלען געגענזייטיגע בעציהונג צווישען מיניסטע־און די שטאטיטע און זעמסקע שרעטאלסטע. אין די פראגען, וואס האבען א ווייכוי־לעהר־אנשטאלטען, וואס הערען אויסגעהאלטען אויף אחטיגע משלען מיט א שטרענג רעגירונג.

די לאגע אין ארץ־ישראל.

II.

די ידיעות, וואס האבען זיך בעוויזען אין די צייטונגען ווועגען דעם, אז מען סעקוועסט־רירט די יודישע ערד־נחלאות, זענען ניט אמת ביז יעצט אז, אין ערגעץ נישט סעקוועסטרירט געווארען קיין יודישע ערד, און די ארבעבר האבען זי פערשטעט זיך, נישט געקענט פער־נעהמען. ס'איז בלויז אנגעקומען א בעפעהל פון קאנסטאנטינאפאל איבערצושרייבען אלע אונז בעווענליכע גיטער, וואס געהערען צו אונטער־טאנען פון די מלוכות, וואס האלטען מלחמה מיט טערקיי.

אגב איז כדאי צו בעמערקען, אז פון אלע יודישע ערד־בעזיצען אין ארץ־ישראל איז בלויז איין דריטעל אין די קאלאניעס פערשריבען אויפן נאמען פון אונטערטאנען פון מלוכות, וואס קעמפפען מיט טערקיי, מערסטענטיילס אויפן נאמען פון פראנצויזישע יודען; אין די שטעדט איז די גאנצע יודישע ערד פערשריבען אויפן נאמען פון טערקישע יודען אונטערטא־נען פון ניטראלע מלוכות, אדער פון מלוכות, וואס זענען פערבונדען מיט טערקיי.

אין די פערמעס פון „אציאנאל־פאנד“ איז פאלקאם רוהיג. די ארבייט אין זיי איז ניט גאר ניט פערקלענערט געווארען, נאר זאגער אביסל פעהרגרעסערט געווארען, אראבק דעם, וואס אין זיי גיעט מען יעצט ארבייט די ארבייטער, וואס האבען פערלארען זייער פערדינסט אין אנדע־רע קאלאניעס. מען ארבייט אויך אין דער פער־מע פון די מאסקווער ציוני סטען מגדל און אין דער ערד־ארבייטער־פערס'ג פאר פרויען אין כנרת.

אין די גימנאזיעס בע זמען די לעהרער 50 פראצענט געהאלט, האסט וייער געהאלט איז ביז אהער אויך געווען קלוין. פאר די קינ־דער זארגט מען מען ניט זיי עסען.

אלע לעהרער א חוץ אייניגע, ווי אלע אנ־געהעניע כלל־טהויר אין ארץ־ישראל אהן

די געשיכטע פון טויזענד געהאנגענע

א גרויסער רוסישער שרייבער האט זיך־ געזען פאראן א געשיכטע פון זיבען געהאנגענע. זיבען געהאנגענע אין רוסלאנד, אין דער צייט פון דער רעוואלוציאן. איינער איז א רויבער, אנאנאן פון דער טעטיגקייט דער צוהייליגער א הויפ בצורת אדם, וואס שטעכט דעם בעל־חבית אוף וויל מאנט זיין ער בעל הבית שם. די אנדערע פינף זענען רעוואלוציאנערען, וואס האבען מיט באמבעס טייער צוריסען א מיניסטער. די זעכ־סטע איז א יונג מיידעל, א הילפלאזע קורצר פון ליעבע און האפנונג אויף פרייהייט. בייס שוועל פון דער תלוה צוקושט זי אך מיט אלעמען אוף דער וועלט, שמייכעלט מיט אלע מענשען, אפילו מיט די פינפטע ערטע, וואס הויבט אן מיט זי מעגשען, אבי זיינען מבטל דאס טויט. נימא קיי טויט) ס'איז נאר דא נשמה־ליכקייטען לעבע ון בטחון!

זיבען געהאנגענע אין רוסלאנד, אין דער צייט פון דער רעוואלוציאן. איינער איז א רויבער, אנאנאן פון דער טעטיגקייט דער צוהייליגער א הויפ בצורת אדם, וואס שטעכט דעם בעל־חבית אוף וויל מאנט זיין ער בעל הבית שם. די אנדערע פינף זענען רעוואלוציאנערען, וואס האבען מיט באמבעס טייער צוריסען א מיניסטער. די זעכ־סטע איז א יונג מיידעל, א הילפלאזע קורצר פון ליעבע און האפנונג אויף פרייהייט. בייס שוועל פון דער תלוה צוקושט זי אך מיט אלעמען אוף דער וועלט, שמייכעלט מיט אלע מענשען, אפילו מיט די פינפטע ערטע, וואס הויבט אן מיט זי מעגשען, אבי זיינען מבטל דאס טויט. נימא קיי טויט) ס'איז נאר דא נשמה־ליכקייטען לעבע

Jidisk Folkszeitung

Jüdische Volkszeitung № 72 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג כ'ו אדר תרע"ה (12. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

גרויסע מחנות שיפען צו די דארדאנעלען.

גריעכענלאנד בלייבט נייטראל. — ענגלאנד און פריוואט־פאבריקען.

אלע ענגלישע פאבריקען מאכען קאנאנען.

דער ענגלישער פינאנץ־מיניסטער, לאאיד געארג, האט דינסטאג פארגעלעגט אין פארלא־מענט א זעהר בעדייטענדען פארשלאג. ער האט פארגעלעגט, אז אלע פאבריקען אין ברי־טאניען, וואס קענען נאר אנגעווענדעט ווערען דערויף. זאלען אונטער דעם קאנטראל פון דער רעגירונג פאבריצירען קריעגס־מאטעריאל.

ביז איצט האבען זעהר א קליינע צאהל פאבריקען געמאכט געוועהר און אנדערע מא־טעריאלען, אבער עס האט אנגעהויבען וואקסען דער געברויך אויף קאנאנען, אמוניציע, ביקסען, אייטאמאבילען, פליהמאשינען א. ד. ג. און דאס האט געצוואונגען ארויסצוקומען מיט דעם נייעם פארשלאג.

די גאנצע ענגלישע מאשינען־אינדוסטריע וועט, ווען דער פארשלאג וועט אנגענומען ווע־רען, שטעהען אונטער דער רעגירונגס־קאנטראל און וועלען פאבריצירט ווערען גרויסע מאסען פון קריעגסמאטעריאל.

פון מערב־פראנט.

די שלאכט ביי שאמפאין איז איצט די גרעס־טע בעגעבענהייט אויפ'ן מערב־פראנט. דער קאמפף האט זיך אנגעהויבען דעם 17־טען פעב־רואר און האט געדויערט ביז איצט אהן אופהער טאג און נאכט.

די דייטשע מעלדונגען לויטען אז דער פראנצויזישער פערזוך אויף דורכצוברעכען דעם דייטשען פראנט איז ניט געלונגען. דער שא־דען איז פון ביידע זייטען גרויס די דייטשען האבען דא פערלארען מעהר, ווי זיי האבען פער־לארען ביי די מאזורישע בלאטעס און די פראנ־צויזען אויך אנ'ערך ביז 45.000 מאן. היינט טיילט מען מיט פאלגענדעס:

פאריז 11. מארץ (אפיציעל). צווישען ליס און רעם ים־ברעג האבען די ענגלעגדער גע־וואונען בעדייטענדע רעזולטאטען. זיי האבען עראבערט דעם דארף נעוועשאפעל אין מזרח פון לא־באזעע און זענען געגאנגען פארווערטס אין דער ריכטונג פון אאובערס און דעס וואלד ריעץ.

זיי האבען גענומען געפאנגען איבער 1000 מאן, צווישען וועלכע זענען פיעל אפיצערען, און האבען עראבערט א טייל פולעמיאטען.

און שאמפאין האט דער פיינד פרובירט מאכען א געגען־אנגריף, אבער אהן רעזולטא־טען.

פון מזרח־פראנט.

לויט ווי דער רוסישער גענעראלשטאב טיילט מיט, פארטזעצען די רוסען זייער אפענ־סיוו ביי סובאלק. אין דער געגענד פון פראזניץ מאכען די דייטשען שטארקע אנגריפען.

אויפ'ן לינקען ברעג פון ווייכסעל האבען די רוסען אבגעשטעלט דעם דייטשען אפענסיוו און זיי געהען פארווערטס.

אין די קארפאטען דויערט נאך די בלוטיגע שלאכט, וועלכע האט נאך צו קיינע רעזולטא־טען ניט געבראכט. די קעלט איז א שרעקליכע און פון ביידע זייטען פאלען טויזענדער קרבנות.

דער פוילישער חורבן.

פאריז, 11. מארץ. אין דעם פראנצויזישען „הילפסקאמיטעט פאר פוילען" האט דער בע־ריהמטער פיאניסט פאדערעווסקי געגעבען פאל־גענדען איבערבליק איבער דעם צושטאנד אין פוילען:

185.000 קוואדראט קילאמעטער איז חרוב דורך דער מלחמה, און 17 מיליאנען פאליאקען ליידען דערפון. 120 שטעדט און שטע־לעך, 400 קירכען שטעדט און דערפעד זענען פערניכטעט. דער שאדען, וואס די בעפעלקע־רונג האט געליטען ביז יאנוואר מאנאט, בע־טרעפט אנ'ערך 6 מיליארד פראנק. 10 מיליא־נען מענשען זענען אהן א דאך איבער'ן קאפ און אהן עסען.

גרויסע מחנות שיפען צו די דארדאנעלען.

בערלין, 11. מערץ. 25 טראנספארטשיפען מיט 42 טויזענד מאן זענען אבגעגאנגען פון מאלטא צו די דארדאנעלען.

צעהן פראנצויזישע און ענגלישע קרייצערס און א גרויסע צאהל טארפעדא־שיפען בעגליי־טען די טראנספארט־שיפען.

גריכענלאנד.

אטהען, 11. מערץ. אין א ערקלעהרונג, וואס דאס מיניסטעריאום האט ארויסגעשיקט צו דער פרעסע, ווערט ארויסגעזאגט, אז גריעכענ־לאנד דארף אבסאלוט זיך פערהאלטען אין פרי־עדען און ארבייטען פאר די נוטצען פון דעם לאנד.

גריעכענלאנד דארף זיך דערפאר האלטען נייטראל, אבער דאך ערפילען די פליכטען, וואס די אליאנס לעגט ארויף. זי דארף אר־בייטען פאר איהרע אינטערעסען, אבער ניט ארויסשטעלען דאס לאנד אין געפאהר.

דער קאמפף אין קאווקאז

פעטראגראד, 11־טען מערץ (אפיציעל). אין דער געגענד ביי טראנסטשאראק האבען אונזע־רע מחנות עראבערט צוויי קאנאנען. אין א קאמפף ביי דילמאן אין דער ריכטונג פון אזער־ביידיאן האבען מיר עראבערט 1 קאנאן און דריי אמוניציאנס־וועגען.

אויפ'ן איבריגען טייל פראנט איז קיין ניי־עס ניטא.

די קאנפערענץ אין רוים.

בערלין, 11. מערץ. „בערל. טאגעבלאט" טיילט מיט פון רוים: נעכטען האט פירשט ביולאוו געהאט א לענגערע קאנפערענץ מיט'ן מיניסטער־פרעזידענט סאלאנדרא. גלייך נאך דער קאנפערענץ האט די איטאליענישע רעגי־רונג ארויסגעלאזען א מיטיילונג, אין וועלכער עס ווערט אונטערגעשטריכען, אז די דאזיגע קאנפערענץ איז ניט פון גרויסער בעדייטונג; עס זענען פארגעקומען עטליכע אזעלכע קאנ־פערענצען אין פערלויף פון די לעצטע טעג.

אינסורגענטען פערלאנגען אראבצוזעצען עסאד־פאשא

וויען, 11. מערץ. לויט ווי „אלבאנישע קא־רעספאנדענץ" מעלדעט פון סקוטארי, האבען די אינסורגענטען צוגעשיקט צו די פרעמדע קאנסולען א נאטע, אין וועלכער זיי פאדערען מען זאל אוועקרופען עסאד־פאשא פון דוראזזא.

די אינסורגענטען פערזיכערען, אז זיי ווע־לען רעספעקטירען, די פרעמדע'ס אינטערעסען, זייער לעבען און זייער גוטס.

פרידענס־קאנגרעס פון פרויען.

סטאקהאלם. פון פרויען אין האלאנד איז ארויסגעשיקט געווארען אנ'איינלאדונג צו פרוי־ען אין אלע לענדער אז זיי זאלען צוזאמענצוקו־מען אויף א אינטערנאציאנאלען קאנגרעס אין האאג צוליעב די גונסטען פון פריעדען.

אין סטאקהאלם

א רעפעראט פון מ. גראסמאן.

זונטאג, דעם 14־טען מערץ וועט אין סטאקהאלם פארקומען א פאלקס־פערזאמלונג, אין וועלכען הערר גראסמאן וועט האלטען א רעפעראט איבער דער טעמא: „די וועלט־מלחמה און די יודען".

בענעפיס פאר די בעליעבטע שוישפיעלער הר׳ און פרוי טימיאנאוו!!

„די לוסטיגע אמעריקאנעריך"

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

שבת, דעם 13־טען מארץ, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב 9 אזייגער אין אווענד פר., וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס, וואס ס׳איז שוין לאנג געווען צוגעזאגט.

גרויסע קאמישע אפערעטע מיט פיעל געזאנג אין 4 אקטען פון א. שאר. עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפטען ה׳ און פרוי טימיאנאוו, ה׳ און פרוי ביעלאווסקי, ה׳ און פרוי פעלדשטיין, ה׳ אפאטאווסקי, ה׳ רעזניק און אנ.

בעמערקונג: די הויפט־קאמישע ראלען פון בעני און פעני ווערט אויסגעפיהרט דורך **הערר און פרוי טימיאנאוו.**

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Købmagergade 59. og 3 און אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, 1־ע

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

צו אונזערע אבאנע ען אין קאפענהאג

פון 1־טען מערץ האט זיך אנגעהויבען אנייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצוצאהלען זיין אבאנענטען־געלד, ניט ווארטענדיג א אינקאסאטאר. דאס געלד קאן איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 און פון 3 ביז 8 נאכמ. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריפמ

יודען גרייט זיך

צום 21־טען מערץ

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

רוסישע פיש, היענער

און פסח׳דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו מען ביי לעווין,

...stræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

PFAFF

...en bedste Symaskine.

BENDIX & Co

HOLMENS KANAL **5**

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

...ktor E. H. Andersen

...ORGERGADE 52, TLF. 10829.

...c. **MACARONI og**

Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף פסח ווערט שוין אנגענומען

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

ווערעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

אקראם

מיט שטענדיגע קונדען ווערט איבערגעגעבען

וואנגמאגערגאדע 3 אין קעלער.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i A... Volkstidende's Trykkeri Møntergade 2

די יודישע קאנפערענץ אין פעטראגראד.

אין לאקאל פון פעטראגראדער יודישען מושב־זקנים איז פארגעקומען, אונטער'ן פארזיץ פון מ. א. ווארשאווסקי, א בעראטונג פון בעפאל־מעכטיגטע פון פערשידענע יודישע עמיינדעס. אין דער בעראטונג האבען זיך בעטיליגט בע־פאלמעכטיגטע פון קיעוי, מאסקווא, הארקאוו און אנדערע שטעדט. צוליעב דעם, וואס ס'זענען נישט אנגעקומען פון וואַרשאווער יודישער גע־מיינדע די בעראטונג האט פעטראגען דעם תא־ראסקער פון א פארבערראטונג.

די וואַרשאווער בעפאלמעכטיגטע זענען קיין פעטראגראד אונטערקומען אויפ'ן אנדערען טאג.

די בעראטונג האט זיך געפאסט מיט א רעדע פון פארשטעהער פון פעטראגראדער יודישער גמיינדע מ. א. וואַרשאווסקי, וועלכער האט אנגעוויזען, אז ס'איז נויטיג צוזאמענצופא־סען די טעטיגקייט פון די יודישע גמיינדעס אינ'ם ענין פון געבען הילף די יודישע הימלא־זע, וואס זייער צאהל האט זיך די לעצטע צייט שטארק פערגרעסערט.

די פארשטעהער פון מאסקווא, קיעוי און חארקאוו האבען אין זייערע רעדעס איינשטימיג אנגעוויזען דערויף, אז ביים ארגאניזירען די הילף דארף מען זיך רעכענען מיט די נאציאנא־לע בעזונדערהייטען פון די יודען. מען האט אין גוט בעוואוסט, צום ביישפיעל, אז „די „לאנדאן מיימס" אנגענומ הכנסה פון אמעריקא אליין איז פערקלענערט געווארען אויף צוהן טויזענד דאלאר א וואנאט. עס איז אויך גוט בעוואוסט, אז מאנכע אויסגאבען אין ענגלאנד זענען צול־עב אנגענומ פערקלענערט געווארען אין פארמאס. איין רעפארם ארגאן האט אין גאנצען געמוזט אבשטעלען. אפילו אזא בעזו־אוסטע צייטונג ווי די „וועסטמינסטער גאזעט" האט אויצט ניט קיין אנאנסען.

אין אמעריקא — שרייבט מר. ווילארד — די מלחמה ארוי אנגעמאכט א גרויסען חורבן אין דער אנאנסען־וועלט, אלע פינאנץ „אדווער־טייסמענטס האבען זיך אינגאנצען אבגעשטעלט.

א צואה פון א יודישען העלד.

דער יודישער נאציאנאל פאנד טיילט מיט, אז קעמפפענדיג ווי א העלד איז געשטארבען דער יודישער אפיציר לייטענאנט אלפרעד קריין פון דער עסטרייכישער ארמיע. אויף די שער־בישע שלאכטפעלדער.

א פאר וואכען פריהער איז פערפענטליכט געווארען א פעלד־פאסט בריף, וואו בעשרייב־בענדיג דאס לעבען אויף די שלאכט־פעלדער, ערקלעהרט ער, אז אויך דארט אויף די בלוטיגע פעלדער פערגעסט ער נישט דעם יודישע נא־ציאנאל אידעאל, און אז אויך דארט האט ער צוזאמען מיט אנדערע גענאסען פאר'ן יודישען נאציאנאל פאנד.

יעצט טיילט מיט דער ברודער פון פער־שטארבענעם דעם יודישען נאציאנאל פאנד, אז לייטענאנט אלפרעד קריין האט אינגאנצען אבגעשטעלט.

די „גל קען" פון די בלעטער.

דער גרויסער עולם איז זיך נאנץ זיכער, אז די צייטונגען שמעדטען אצט גאלד־קען דען זיין ענדערש? אויף דער וועלט ווילדוועטש אצט אזא מלחמה, איטליכער איז נייגעריג צו וויסען ווי די מדינות האלטען אין דער וועלט אזן מען לעזט דארום מעהר צייטונגען ווי אין פרידליכע צייטען, אין פלוג מוז טאקע אזוי ווי קומט אבער דער פרעזידענט וודראָ ווילסאָן אמעריקאנישער צייטונג „איוועניג פאסט" מר. ווילארד אן מאכט א חשבון־אז די מלחמה האט אנגע־מאכט א וואַרבן אין דער פרעסע, אלע צייטונגען זענען אויצט צו גרעלד, אן דעם חשבון מאכט זיי אזוי:

קודם כל קאסט זעהר טייער די מלחמה־צייטונג עס פאלט דערויף זעהר פיעל הוצאות. די דעפעשען ברייענען א סך נייעס, וועלכע די צייטונגען קענען ניט, געבראוכען, פון דעסט־וועגען קאסט עס גוטע גרעלד, צי מען דרוקט זי דוקט נישט א גרויסע נייעס־אויפקער צום ביישפיעל, האט אוועקגעשיקט דער לאנדאן אנ'עקספערט אויף צו רעדאקטירען זיין אריטיקל־וואַרפען די אבריגע צייטונגען אין אריסצו־וואַרפען פון די דעפעשען נייעס, כדי עס זאל ניט קאסטען אזוי פיעל. די „אסאשייייטעד פרעסס" וועלכע שטעלט צו נייעס פאר 900 אמעריקאנישע צייטונגען איז געווען גצוואונ־גען צו פערקלענערען זי הוצאות אויף נייעס צו דעקען די גרויסע עקסטרא קאסטען אין קריגס־צייט.

אויסער דעם האט די מלחמה גהאט א גרויסע שלעכטע וו'רקונג בנוג צו אנא נצען. עס

טעטאמענטאריש פאלגענדע צואה:

1) 700 קראנען צו פלאנצען א „אלפרעד קריין גארטען אין הערצל וואלד אין א"י.

2) 500 קראנען דעם „בר כוכבא" פעראיין אין פראג צו אונטערשטיצען א געזעלשאפט־ליכע רייוע קיין פאלעסטינא.

3) 300 קראנען צו קויפען 12 אקציעס פון דעם „פאלעסטינא לאנד־ענטוויקלונג גיזעל־שאפט".

4) 400 קראנען פאר'ן העברעאישען שוהל פאנד אין פאלעסטינא.

5) 100 קראנען פאר'ן מיקראביאלאגישען אינסטיטוט אין חיפה.

6) 100 קראנען פאר'ן ציוניסטישען צענ־טראל פאנד.

7) 100 קראנען פאר'ן יודיש־נימנאסטישען פעראיין „מכבי" אין פראג (געגרינדעט פון פערשטארבענעם)

8) 50 קראנען פאר'ן „טעאדאר הערצעל פעראיין" אין טייטעניז.

זיין ביבליאטהק פאר דער ביבליאטהעק פון צוטונפטיגען העברעישען אוניווערזיטעט אין ירושלים

כדאי צו וויסען.

** דער סוויץ קאנאל, וואס פערבינדט דעם מיטעללענדישען ים מיט'ן אינדישען, אין וועלכען די טערקען ציעלען איצט צו פערכא־פ'ן, איז געפענט געווארען אין יאהר 1869.

** מילבען קענען ביישטעהן אי גרויס היטץ אי גרויסע קעלט, א מילב וועט קענען פערבלייבען צווישי מעת־לעת אין א פראסט אין וועט ניט פערפארען ווערען, אין דאגעגען מא־כען זיך אנדערע זייער נעסט אין אונגעהויער הייסע פלעצער.

** פאר דער מלחמה איז אין דייטשלאנד געווען 1'032 פרויען אויף יעדע 1'000 מענער; אין פר־אנקרייך זענען געווען 1'033 פרויען פאר יעדע 1'000 מענער.

** לויט דער סטאטיסטיק פון יאהר 1910 פערמאגט לאדז א בעפעלקערונג פון 415'650 נפשות.

** די אייראפעער זענען געווייס שטאלץ אויף דעם, וואס זיי קענען איצט זיך צוזאמענרע־דען דורך'ן דראטלאזען טעלעגראף. אין קאנגא אפריקא, איז־דא א שבט, וואס ווייסט אויך פון א מיטל ווי זיך צוזאמענצוריידן איינער מיט'ן אנדערן דורך דער לופט און פון וויייטע שטרעקעס, דאס איז וואס וועלט אנגערופען „די פויקען שפראך" זיי האבען אזוינע צייכענס. און מיט א פויק קענען זיי זיך פארשטעהן איינער דעם אנדערען פון דער ווייטענס.

אויף א סטאנציע פון דער פענסילוואן־באהן, וואו עס זענען געווען צופיעל מייז האט מען איינגעריכט עלעקטרישע פאסטקען צו עלעקט־ריזירן די מייז. עס הייסט, אז וען די מייז קומען צום שטיקעל קעז, דאס א נאש צו טהאן וועלען זיי גיפאנגען אין עלעקטרישען שטראם און וועלען עלעקטריזירט.

** א פראנצויזישער גועלעהרטער האט אויס־גיפונען א רפואה גיגען פויליקייט. די רפואה בע־שטעהט פון א געוויסען עסענץ, וואס וועלט אריינגעשפריצט אונטער'ן הויט פון דעם פויליגן־צער, און לויט עס וועלט פערזיכערט ווירקט עס ווי דורך א כישוף.

ערקלערונג.

מיר האבען ערהאלטען אבריף פון'ם ה' אבער־ראבינער ד"ר מ. שארנשטיין, אין וועל־כען ער בעט אונז פעסטשטעלען, אז זיין בריף צום רעדאקטאר, האט גיטראגען אנ'אב־סאליוט פריוואטען חארקטער און האט ניט גע־זאלט, לויט זיין אויסדריקליכען וואונש, ערשיי־נען אין בלאט.

מיר בעשטעטיגען גערן די אויבענדערמאנ־טע ציילען, גיפינען אבער פאר נויטיג, פון אונ־זער זייט, צו ערקלערען, אז ס' האנדעלט זיך דא אום אמיספערשטענדיש. ה' דר" שארנשטיין האט נעמליך צום סוף פון זיין בריף גישריבן: „איך ווידערהאלע, דאס איך אין איינער פרעסע־פאלעמיק ניכט טיילצונעמען ווינטשע. ביטע דאהער אויך דיעזען בריף ניכט אבצודרו־קקן; אים אויבריגען דארפען זי דעמזעלבען נאך גוט דיינקען בענוצען". אויפ'ן גרונד פון די לעצ־טע וועדטער האבען מיר זיך גיפיהלט בערעכ־טיגט אבדרוקקען נאר אייניגע זאכליכע שטע־לען. זיינענדיג אי'בערציגט, אז ה' דר" שארנ־שטיין וועט גארניט ניט האבען דאגעגען.

די רעדאקציע.

רוסלאנד.

די ידיעות, וואס פלעגען קומען פון רוסלאנד זענען שטענדיג געווען טרויעריג. אינליכער נו־מער פון א יודיש בלאט, וועו די העלפט פון אים איז אפילו געווען וויסנשאפטן דורך דעם צענזור, האט תמיד געבראכט מיט זיך א גע־דריקטע שטימונג. א מין פערשטיקטען גיוויין, אנאיינגעהאלטענע קללה.

די קלענסטע נאטיץ, די מינדסטע בעמער־קונג האט דערצו‌הלט פון אונמענשליכע צרות און וועהטאגען, וואס די אומגליקליכע יודישע בעפעלקערונג מוז אויסשטעהען. און דאך האט מען, טרעף אין דער נשמה, נאך געגלויבט, נאך געהאפט אויף בעסערע צייטען. מען האט זיך זעלבסט געטרייסט: אפשר איז דאס נאר די ערשטע צייט? אפשר איז עס געשעהען אין א מקומה בשעת דער מענש האנדעלט אונפער־אנטוואורטליך?

אין די יודישע בעפעלקערונג פון רוסלאנד האט שוויי‌ענד וויי‌טער געטראגען אידערע קרענות אויפן בלוטיגן מזבח פון דער מלחמה, וואס וועלט געפיהרט פונ׳ם „ליעבען פאטער־לאנד״.

נאר אט זענען שוין פארבי כמעט אכט הדשים, זיט די בעלדער פון אויראפא זענען פערפלאנקט געוואורן פון מענשליכן בלוט; עס זענען שוין טויזענדער יודישע קינדער געפאלען אויף די פארשטע פאזיציעס. אט האט מען שוין פון ערך 400.000 יודישע פאמיליעס בע־רויבט זייערע פאטער, ברודערס, זיהן — און די ראד פון רדיפות און ריצחות דרעהט זיך מיט גרויענליכען טעמפ. אדרבא, ניט נאר די לאגע האט זיך ניט פערבעסערט, ניט נאר די בעציהונגען זענען פריינדליכער געוואורען, נאר שווערער און אונערטרעגליכער איז געוואורען

דער יאך. טאג־טעגליך טראגען זיך צו אונז גע־ווינען פון רוסיש־פוילען, גאליציען, בוקאווינא, די יודישע רעכטלאזיגקייט האט דערגרייכט די העכסטע מדרגה.

ווי אין א גיהנם־קעסעל קאכט זיך דאס פוילישע יודענטום, אויף וועלכען ס׳איז געפא־לען א שווערער גורל צו לייגען צוויישען דעם האמער און קאוואלע, צווישען צוויי פיינד־ליכע גרופען, — און דערצו נאך האבען אזא אנגענעהמען שכן, ווי די פאליאקען.

יודישע כלל־טהויער, וואס זענען דך לעצטע טעג געווען אין קאפענהאגען, האבען אונז שוי־דערליכע עגשיכטען דערצו‌הלט. ביי די גרעסע־טע אפטימיסטען צווישען די רוסישע יודען, ביי די, וועלכע האבען שטענדיג געהאפט אויף „זיי־, איז אירע פינסטער געווארען אין די אויגען. אז וואהין מען שטויכט זיך, וואהין מען וועג־דעט זיך — באגעגענט מען אלץ נאר קאלטע פיינדליכע בליקען.

די לעצטע פון יודישע פערעטהער, פון דייטשע שפיאנען בצורת יוד, פון געהיימע טע־לעפאן־סטאנציעס אין די שולען — זענען גע־וואהן אזוי פערשפרייט און פערבריט, אז אפילו אזעלכע ליבעראלען, ווי דער מאסקווער פירשט טרובעצקאי האט געוואלט אונטערשרייי־בען אן׳אויפרוף פון די רוסישע ליטעראטען און פאליטיקער וועגען גלייכבערעכטיגונג מיט א תנאי, אז... אז מען זאל דאך פערוועהרען יודען צו בעזעצען זיך 50 ווירסט ביי דער גרענץ.

און ניט איין רוסישער נענעראל האט שוין אויסגעוצט דעם מאסען און נארישען בלבול, כדי צו פערנעטפערען זייער נפלות. אז ס׳איז אי בעקוועם, אי אונפראנטוואר‌טליך!

יודען זענען אין רוסלאנד א הפקר־ארטיקעל, א מין בילליגער שמוי אויף אונטער־צוהויצען די פינסטערע הערצער פונם רוסישען חיל.

דאר דאנעלען.

און אט האט איהר א נייעם פיוריריו:

— מען באמבארדירט די דארדאנעלען!

אוי, וואו נעהמט מען יעצט די אלטע פאלי־טיקער פון אונזער בית־מדרש, די אמת׳ע סטרא־זענגען פון הינטערן וואר‌עמען אויוון, אט אזא ר׳ חייקעל מישלים, למשל, וואס איז געווען אויס־געבונדען אין אלע וועלט־קארטעס און אין אלע פאליטישקעס, און וואס פלעגט שטענדיג קויעלען פון די חכמות פון די ענגלענדער.

אוי, וואו נעהמט מען איהם ערשט! די ער־שטע זאך נאכן טוהן עליכם וואלט איך איהם אריינגעדרוקט די לעצטע טעלעגראמע: „מען באמבארדירט די דארדאנעלען!״

איך בין זיכער, אז ער וואלט געריבען די אויגען א שעה צייט נאכנאנד: היתכן? די דאר־דאנעלען? די סאמע דארדאנעלען?

ר׳ חייקעל מישלם איז געווען בקי אין די דארדאנעלען, ער איז געווען ענציקט פונ׳ם נא־מען אליין. ער האט טאג אין נאכט געלעדט וע־גען די דארדאנעלען. אין דעם נאמען איז בי־איז געווען פון קיין ים די גאנצע אויסגע־

אירש מאכט. די גאנצע ענגלישע דיפלאמאטיע, און צוליעב־דעם אליין פלעגט ער מבטל מא־כען אמעריקא כעפרא דארעא:

— עס, אויך מיר אמדינה! אז דארט איז גאר ניטא קיין דארדאנעלען...

וואס די דארדאנעלען זענען אזוינס האט ר׳ חייקעל ניט געוואוסט, עפעס האט ער גע־לייענט, אז מען שליסט זיי צו, און מען עפענט זיי אויך, און אז מען שליסט א יד אין דעם. און אז מען שליסט זיי צו, מאכט מען א ויצעקו, און אז מען עפענט זיי אויך איז עפעס פרעהליכער אויפ׳ן הארצען.

פון דעם אלעמען האט די איינבילדונגס־קראפט פון די צוהערער גמאלט מאדנע פאר־שטעלונגען פון די דארדאנעלען. די טיש־פאלי־טיקער פון ר׳ חייקלען פלעגען זיך פארשטע־לען א גרויסען טויער מיט א שלאס. אויפ׳ן טויער איז אנגעקלאפט א שילד: „דארדאנעלען״. און ביים טויער, אויך א נישט־ריג בענקעלע, זיצט דער פעטער ישעמאל איז רויכערט א ליול־קע.

עפעס האט געמטעקט מיט גרויס דרך־ארץ פון דער זייט דאס דארדאנעלען. אפילו שפעטער, וען מיר

האבען מעהר גלעלערענט און מעהר זיך דער־וואוסט וועגען זיי. האבען מיר ניט געקענט אוועקווארפען דעם עפיהל פון גרויסע אכ־טונג פאר דעם ים־דורכגאנג צוויישען בעפעס־טיגטע בערג.

עס איז אונז שטענדיג אויסגעקומען, ווי אויך דעם נאמען ליעגט עפעס א יחוס־דיגע תהימה, א בכבודיגער צייכע. ארום די דארדא־נעלען האבען זיך תמיד געפארעט אזוינע גרוי־סע ליים, אזעלכע גרויסע דיפלאמאטען, און טא־קע די גאנצע איירא‌פא האט זיך מיט זיי גע־שפיעלט ווי מיט א צאצקע.

און ערשט באמבארדירט מען זיי. פשוט עס הויבט זיך ביי א מענשען די האנד ארויסצושי־טען אויף די מיוחסדיגע מקומות אפאר גרא־נאטען! מיר לעבען טאקע אין א צייט פון גרויסע סיורפריזען.

אמת, זיי שיסען אויף די דארדאנעלען אליין. מיין איך. אויף די בערג שטעהען מאנאנקי אי־מען זיי וואלטען מיט קאנאנען, אבער זיי דארפען זיין גאנץ אלטיבקע.

מיר פערשטעהען צו גוט די לאגע פון ד׳, וואס מוזען מאכען זיך ווי ניט ווייסענדיג. ד׳ ס׳וואלט גארנישט פאסירט. ווי נען וואלט בי־עפיהרט א קריעג געגען די יודען. דערצו א מערדערישען קריעג...

וואהרם, האט דען עמיצער שוין אבגעמאכ־טען, ווי טיף עס איז דער גיהנם?

און אין דעם לויגט די שרעקליכע טראגע־דיע פון רוסישען יודענטום: זענהען ווי ד׳ בייטשע ציהט זיך אויס אויבערן קיירפער מאכט בלוטיגע פאסטן — און דערביי קוקען מיט רחמנות אויגען אן... אין רעדטען פון „ליעבען פאטער־לאנד״.

מ. ב.

די לאגע אין ארץ־ישראל.

די אבטיילונג פון אנגלא־פאלעסטינא־באנק אין יפו און אין עזה זענען פערמאכט געווא־רען איהר דער פעראדרנונג פון דער מיליטערישער מאכט. די אבטיילונג פון באנק אין ביירוט איז אפען, עס פונקציאנירען אויך וויי‌טער די יודי־שע שולען: די קונסט־שול „בצלאל״ אין ירו־שלים, די העברעישע גימנאזיומס אין יפו און ירושלים, די ראעל־שולע אין חיפה און אנד.

אלע קאלאניסטען בלייבען אויף זייערע ערטער און נעהמען זיך צו פעלד־ארבייט. די גרעסטע רעפרעסיע זענען אויסגעפאלען אויפ׳ן חלק פון יפו, וואו דער קאמאנדאנט און קאומא־קאם (איספראוויזיק) זענען געווען אראבער פון דמשק. וועלכע זענען פיינדליך געשטימט צו דער יודישער קאלאניזאציע. די רעפרעסיעס זענען געווען אהן א שום סיבות. אין אנזויב האט מען יודען, אונטערטאנען פון די מלוכות פון דער דרייי־פראיינגונג, מיט גוואלד ארויס־געשיקט, דערנאך האט מען זיי פערוועהרט

ארויסצופאהרען פון לאנד. די רעקווירזיציעס זע־נען געמאכט געווארען אהן אנ׳ארדנונג. בכ־האט זאגאר רעקווירזירט זאכען, וואס זענען ג־נישט נויטיג פאר דער ארמעע, ווי דאמ־הענשטקעס, שטוב־ווירטשאפט א. א. וו. ב־גרעסטען טייל קרעמער האט מען צוגעגעבען כהורה.

לויט א טעלעגראפישער מיטטיילונג, וועל־איז דערהאלטען גווארען. האט מען די שולע־גע אין די רעפרעסיעס, לויט א פערארדנונג פ־קאמאנטינאפאל, אבגערופען פון יפו.

די יודישע בעפעלקערונג פון ארץ־ישר־לעצט איבער א זהר שארפען עקאנאמיי־קריזיס. פון דער ענגלישער רעגירונג האט בעקומען אנ׳ערלויבניש אריינצופיהרען פאפ־ראנצען קיין ענגלאנד. ס׳זענען אויך פאר־דאמף־שיפען פון נייטראלע מלוכות אויף א־בערצופיהרען. דאס טערקישע מיניסטעריום שו־ערד־ארבייט האט אויך ערלויבט ארויסצופ־

Jüdische Volkszeitung № 71 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, דאנערשטאג כ׳ה אדר תרע״ה (11. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

גריעכענלאנד און בולגאריען.

דריי ענגלישע דאמפפער פערניכטעט. — די קאמפפען אין מזרח.

פון מזרח־קאמפף־פלאץ.

די גרויסע געשלעגען ביים מזרח־פראנט האבען נאך ביז איצט צו קיינע רעזולטאטען ניט געבראכט. די בלוטיגע קעמפפען ווערען פארטגעזעצט אונאויפהערליך. די רוסישע אפענסיוו האט, ווי עס ווייזט אויס, בעגעגענט א גאנץ שטארקען ווידערשטאנד. פון בערלין מעלדעט מען, אז די רוסישע אנגריפען ביי לאמזשע זענען ניט געלונגען. דאס גלייכען איז מיט די קעמפפען ביי פראזניץ. ביי אסטראלענקא דויערט נאך א גרויסע שלאכט. היינט טיילט מען מיט פאלגענדעס פון פעטראגראד:

אויפ׳ן גאנצען פראנט, צווישען נעמאן און ווייכסעל, זענען די געשלעגען זעהר פערביטערט. אונזערע רייטער האבען עראבערט א פראוויאנט־קאלאניע און דערנאך זיך צוריקגעצויגען צום דארף סאיני.

ביי אויגוסטאוו איז פארגעקומען א קאמפף צוויי וויארסט פון וואקזאל. ביי אסאוועץ האבען אונזערע ארטילעריע בעקעמפט דעם פיינד׳ס בעלאגערונגס־באטארייעס. א דייטשער אנגריף אויפ׳ן וועג פון קאלאנא ביז לאמזשע איז צוריקגעשלאגען געווארען.

אין די קארפאטען פארטזעצען די עסטרייכער זייער אפענסיוו, טראץ דעם גרויסען שאדען, וואס זיי האבען דורך אונז געליטען.

פיער ענגלישע דאמפפער׳ס דערטרונקען.

לאנדאן, 10. מארץ (אפיציעל) פאלגענדע ענגלישע דאמפפערס זענען דינסטאג פריה דערטרונקען געווארען דורך דייטשע אונטערוואסערשיפען: „טאגיסטאן“ ביי סקארבורג; פון דעם מאנשאפט׳ס 38 מאן, איז בלויז איינער גערעטעט: „בלאקוואד“ ביי האסטינגס: די 17 מאן זענען אלע גערעטעט: „פרינצעס וויקטאריא“ ביי ליווערפאל, דער מאנשאפ, 34 מאן, איז גערעטעט.

בערלין 10. מארץ צו וואלף׳ס ביורע טעלעגראפירט מען פון ראטערדאם: דער ענגלישער דאמפפער „בעטהאווען“, וועלכער איז געגאנגען מיט קויהלען פון נעווקאסטלע קיין גיבראלטאר, איז דעם 7־טען ביי דאווער ארויפגעגאנגען אויף א מינע אדער אנגעגריפען פון אאונטער וואסער שיף און דערטרונקען געווארען. דער דאמפפער געהערט אין סונדערלאנד.

בולגאריען.

לאנדאן, 10. מערץ. דער גריכישער קריזיס זעהט אויס צו זיין אנ׳אנהויב פון אויראפא. פון בולגאריען טיילט מען מיט, אז דאס מיניסטעריום איז געשטירצט פונ׳ם קעניג, דערפאר וואס ראדאסלאוואוו האט פערלאנגט, אז בולגאריען זאל ארויסגעהן געגען טערקיי און עראבערען אדריאנאפאל.

דער רוסישער פלאט.

פעטראגראד. 9 מארץ (אפיציעל). דעם 7־טען מארץ האט אונזער פלאט באמבארדירט זונגולדאק, ערגלי׳ קילימי און קאזקו. די פיינדליכע באטארייעס זענען דורך אונזער פייער פערניכטעט געווארען. א טייל געביידעס, וועלכע זענען נעברויכט געווען צום טראנספארט פון שטיין־קויהלען, זענען צושעדיגט געווארען, ווי אויך די געביידעס ביים האפען. מיר האבען דערטרונקען 8 דאמפפערס און איין גרויסע זענעל־שיעף.

אונטער דעם דאזיגען קאמפף זענען פון אונזערע פערוואונדעט 3 מאן.

„קווען עליזאבעט“ אין די דארדאנעלען.

פאריז 10. מארץ. דאס מארינע־מיניסטעריום טיילט מיט: דעם 8־טען איז דער ענגלישער דדעדנאוט „קווען עליזאבעט“, בעגלייט פון 4 אנדערע פאנצערשיפען, אריינגעגאנגען אין די דארדאנעלען און בעשאסען מיט די גרויסע 38 סענטימעטער קאנאנען דעם פארט דזמאלימעדידיע־טאביא, וועלכע ליעג׳ן צו דרום פון קיליד־באר.

שלעכטעס וועטער הינדערט די ווייטערע אפעראציאנען.

פליהער איבער פיען (דענמארק).

פון אדענזע טעלעגראפירט מען: עטליכע פליהמאשינען זענען די לעצטע נעכט געפלויגען איבער סוואנדבארג פון צפון־זייט געהנדיג אין דער ריכטונג פון לאנגעלאנד. אין דער שטילקייט פון די נעכט האט מען גאנץ דייטליך געהערט דאס רוישען פון די מאטראזען און מען האט אויך געזעהען די לייכטענדע לאמטערנעס.

בעראטונגען אין רוים.

ווי די דייטשע צייטונגען גיבען איבער איז אין רוים פארגעקומען א וויכטיגע בעראטונג, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט דער קעניג און די מיניסטארען סאלאנדרא און סאניגא. דארט איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען פערהאנדלונגען מיט עסטרייך, וועלכע זאלען האבען געבראכט אזוי ווייט, אז אלע קריעגערישע שטימונגען זענען שוין אוועק און עס קען זיך אנהויבען א פריעליכע פערהאנדלונג צווישען עסטרייך און איטאליען.

די דייטשע פרעסע איז זעהר צופרידען מיט דער דאזיגער פערהאנדלונג.

דער חורבן פון ריימס.

פון ראטערדאם טיילט מען מיט: לויט ווי „פעטיט פאריזיען“ גיעט איבער, איז די לאגע אין דער שטאדט ריימס א שרעקליכע. עס רעגענט נאכאנאנד מיט טויזענדער גראנאטען. די שטאט זעהט אויס וו א גרויסע חורבה. די איינוואוינער אנטלויפען הונדערטערווייז. אין שטאט זענען נאר פערבליבען נאך 30.000 מענשען. (פריהער זענען געווען אנ׳ערך 200.000 איינוואוינער.

שוין 164 טעג, ווי ריימס שטעהט אונטער האגלען פון קוילען און גראנאטען.

היעגע נייעס

פון יוגענד פעראיין. — נעכטען, דעם 9־טען, איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון אקטיווע און פאסיווע מיטגליעדער ווי אויך אייניגע איינגעלאדענע עלטערען פון יוגענד פעראיין. אויפ׳ן טאגעס ארדנונג זענען געשטאנען די פראגען:

א) דינגען א דירה פאר׳ן פעראיין.

ב) צוציהען מעהר דעם אינטערעס פון די עלטערן צו דעם וויכטיגען אנשטאלט און בעזייטיגען די ביז איצטיגע גלייכגילטיגקייט מצד די פאסיווע מיטגליעדער צום פעראיין.

עס איז בעשלאסען געווארען, אז מען זאל תיכף דינגען א דירה און בעפאלמעכטיגען דריי מיטגליעדער פון פערזאמלונג אונטערצושרייבען דעם קאנטראקט, ביי א געגען התחייבות פון אלע פערזאמעלטע.

אלע פערזאמעלטע זענען זיך מתחייב קומען צו העלפען דעם פעראיין ביי יעדע ארבייט, וועלכע עס וועט נויטיג זיין.

אופ׳ן פארשלאג פון אקטיווען מיטגליעד ה׳ קוויאטקאווסקי איז בעשלאסען געווארען גרינדען א פאנד צו דעקען דעם דעפיציט און אין פאל אויב דער פעראיין וועט זיין געצוואונגען צו אבשטעלען זיין טעטיגקייט.

ביי התקוה געזאנג האט זיך געענדיגט די קליינע אבער וויכטיגע בעראטונג.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיר טיילען מיט אונזערע געעהרטע אבאנענטען, אז אלע קוויטונגען אויפ׳ן אבאנענטען־געלד פאר׳ן חודש מערץ האבען מיר איבערגעגעבען אספעציעלע אינקאסאציאנס־ביורא, וואס וועט אויפמאהנען דאס געלד.

בענעפיס פאר די בעליעבטע שוישפיעלער הר׳ און פרוי טימיאנאוו !!!

„די לוסטיגע אמעריקאנערין"

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

שבת, דעם 13־טען מארץ, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב 9 אזייגער אין אווענד פר׳, וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס, וואס ס׳איז שוין לאנג געווען צוגעזאגט.

גרויסע קאמישע אפערעטע מיט פיעל געזאנג אין 4 אקטען פון א. שאר. עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפטען ה׳ און פרוי טימיאנאוו, ה׳ און פרוי ביעלאווסקי, ה׳ און פרוי פעלדשטיין, ה׳ אפאטאווסקי, ה׳ רעזניק און אנ.

בעמערקונג: די הויפט־קאמישע ראלען פון בעני און פעני ווערט אויסגעפיהרט דורך **הערר און פרוי טימיאנאוו.**

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Købmagergade 59, og 3 און אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, 1־ע זאל

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

פון 1־טען מערץ האט זיך אנגעהויבען אנייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצוצאהלען זיין אבאנענטען־געלד, ניט ווארטענדיג אין אינקאסאטאר. דאס געלד קאן איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פאר[illegible] און פון 3 ביז 8 נאכמ. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך אפאסט־אנווייזונג אדער מיט בריפמארק[illegible]

יודען גרייט זיך

צום 21־טען מערץ

רוסישע היענער און פיש[illegible]

און פסכ׳דיגע היענער־שמאלץ ביליג צו בע[illegible] מען ביי לעווין.

Pilestræde 80 st., Telf. Byen 5458 x

צוויי טיכטיגע פינערס

ווערט פערלאנגט צו ארבייטען אין ווערקשטע[illegible] אדער צו הויזע, אויך ווערט פערלאנגט א[illegible] וואס קאן שניידען צוראטען צו שיך. גוטע [illegible] שטענדיגע ארבייט. ווענדען זיך דיבענסגאדע [illegible] ערשטער זאל.

הרררן אדער דאמען

קענען לערנרן נאדלער־ארבייט גלייך בעצאהל[illegible] 125 אטאג נאכהער מעהר, דאך ניט עלטער [illegible] 25 יאחר. ווענדען זיך דיבענסגאדע 8, 1־ע זאל.

אלע, וואס האבען מיטגעווירקט אין אונזער[illegible] שטיצט מיין סינאגאגע־קאנצערט ווי פרוי [illegible] פויגעל, פר׳ לואיזא פרעדעריצא, ה׳ פראפע[illegible] ד. סימאנסען און ה׳ יאהאן האנאווער־[illegible] דריק איך אויס מיין הערצליכען דאנק.

מ. בערעזאווסקי.

אהערצליכען מזל־טוב

ווינשען מיר ליכטען און פרוי צום 1־טען געבוירענעם זוהן.

א. קאהן, וויערשכאווסקי און פרוי, וואלף ליפשיץ, קץ און קראטאשאוו־סקי מיט כלה.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען אויף פסח ווערט שוין אנגענומען פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

אקראם

מיט שטענדיגע קונדען ווערט איבערגעגעבען

וואנגמאגערגאדע 3 אין קעלער.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri Møntergade 2.

נאך א יודישע דעפוטאציע ביים קייזער.

בשעת דער רוסישער קייזער איז געווען אין פאלטאווע האט א דעפוטאציע אין נאמען פון פאלטאווער יודען בעגריסט דעם קייזער מיט פאלגענדע ווערטער:

גנעדיגסטער גרויסער קייזער!

די יודען פון פאלטאווע זענען גליקליך אונ־טערצוטראגען אייער קייזערליכע מאיעסטעט ברויט מיט זאלץ און אנידערצולעגען פאר די פיס פון אייער קייזערליכער מאיעסטעט זייערע געפיהלען פון אונבעגרענצטער ליעבע און אי־בערגעבענהייט צום טראהן און זייער בערייט־זאמקייט צו אלע קרבנות פאר׳ן רוהם און ער־האבענקייט פון אונזער טייערען פאטערלאנד.

הייס בעטען מיר דעם אויבערשטען וועגען געזונד און לאנגע יאהרען פאר אייער קייזער־ליכער מאיעסטעט און אייער גאנצע קייזערליכער פאמיליע. מיר בעטען, אז עס זאל אראבגע־שיקט ווערען דעם העלדישען רוסישען חיל א גיכער גענצליכער נצחון אויף דעם חוצפה־דיגען שונא.

מיר זענען איבערפולט מיט טיעפען גלויבען, אז אין גיכען וועט די זון פון גליק בעלייכטען דאס גרויסע רוסלאנד און אלע פעלקער. וואס געפינען זיך אין רוסלאנד. בעגליק אונז, קיי־זער, צוצונעהמען דאס ברויט מיט זאלץ פון דיינע עהרליכע אונטערטאהנען, פאלטאווער יודען."

דער קייזער האט איבערגענומען דאס ברויט מיט זאלץ, און געהייסען דאנקען די פאלטאווער יודען.

אדוואקאט ה׳ מ. ב. ארענשטיין, האלטענ־דיג אין האנד א קאנווערט, אין וועלכען ס׳איז געלעגען א טשעק פון גאסוד. באנק אויף 5000 רובל, האט אויסגעדריקט די בקשה פון פאלטא־ווער יודען מיט פאלגענדע אונטערטעניגסטע ווערטער:

„בעגליק אונז, גרויסער קייזער, צוצונעה־מען די בעשיידענע נדבה פון פאלטאווער יודען אויף די מלחמה־בעדערפענישען לויט די הויכע אנזיכט פון אייער קייזערליכער מאיעסטעט."

דער קייזער, צונעהמענדיג דעם קאנווערט, האט אויסגעדריקט די פאלטאווער יודען זיין דאנק פאר׳ן ברויט מיט זאלץ און פאר זייער נדבה, וועלכע ער וועט איבערגעבען אין קאמי־טעט פון קייזערין אלעקסאנדרא פיאדאראוונא.

ז׳ זארגען.

דער פוילישער „דזיען" זארגט פאר׳ן פוילי־שען האנדעל נאך דער מלחמה. ער בעווייזט׳ אז דער דייטשער האנדעל האט געהערשט אין פוילען נאר א דאגק די יודישע פערטרעטער. ווען די מלחמה וועט זיך ענדיגען, וועט געוויס ארויפגעלעגט ווערען א גרויסער אבצאהל אויף די דייטשע סחורות, און די יודען וועט ניט לוינען צו ברענגען זיי אהער. זיי וועלען זיך גע־וויס א ווארף געבען אויף די פראנצויזישע און די ענגלישע סחורות, וועלכע וועלען קאסטען פיעל ביליגער ווי די דייטשע.

„מיר — קלאגט דער „דזיען" — וועלען וויעדער מוזען רייך מאכען די יודען, ווייל דייט־שע סחורות וועלען מיר ניט קויפען, און אין פראנצויזישע מיט ענגלישע וועלען דורכגעהען דורך זייערע הענד".

דער „דזיען" געפינט דארויף נאר איין עצה: „ניט ווארטענדיג אויפ׳ן סוף פון דער מלחמה, בעדארפען שוין היינט די פוילישע סוחרים פאה־רען קיין ענגלאנד און פראנקרייך, אדער זיך בעמיהען דורך די געהעריגע קאנסולאטען, צו בעקומען די אויסשליסליכע פערטרעטונג". און כדי די יודען זאלען ניט קומען און זיך פאר־שטעלען אלס פאליאקען, בעדארפען — לויט דער עצה פונ׳ם זעלבען פאראויסזעהענדען „רזיען" — די פוילישע סוחרים ווארענען די פראנצויזישע און ענגלישע פירמעס, זיי זאלען ניט קומען אין פערבינדונג מיט די סוחרים סיי־דען זיי וועלען זיך פריהער איבערצייגען, צו וועלכער נאציאן זיי געהרען!...

יודען אין קיעווער שולען.

די קיעווער שטאדט־דומא האט בעשלאסען זיך ווענדען צום בילדונגס־מיניסטער מיט אנ־אנקלאגע אויף די מעשים פון קוראטאר פון קיעווער לעהר־ראיאן, וועלכער האט איינגע־פיהרט דורך א צירקולאר־פעראדהונג נייע בע־גרענצונגען פאר יודישע קינדער ביים אננעה־מען זיי אין די העכערע אנפאנגס־שולען. דער צירקולאר פאדערט צו קאנטראלירען דאס וואוינרעכט פון די דאזיגע קינדער אין קיעוו. די דומא האט אנערקענט, אז דער צירקולאר פונ׳ם קוראטאר פון לעהר־ראיאן איז געגען דעם קלא־רען און פינקטליכען זין פון געזעץ וועגען די דאזיגע שולען, פאר וועלכע ס׳זענען נישט איינ־געפיהרט קיין שום בעגרענצונגען פאר יו־דען.

פאגראם־אגיטאציע.

דער אויסלענדישער קאמיטעט פון „בונד" טיילט מיט דעם פאלגענדען בעפעהל פונ׳ם פעסטונגס־קאמאנדאנט פון נאווא געארגיעווסק צו די מחנות פון דער בעפעסטיגטער געגענד:

אין די דייטשע בלעטער ווערט מיטגעטיילט, אז די דייטשע יודען האבען אין די רוסישע יו־דען געפונען זיכערע פערבינדעטע, וועלכע פער־זארגען זיי נישט בלויז מיט שפייז, נור זיי (די יודען) זענען אויך די בעסטע שפיאנען פאר די דייטשען, אפטמאל אהן א שום לוין, אבי נור צו שעדיגען די רוסישע אינטערעסען. פון אדייט־שען נצחון ערווארטען די יודען זייער בעפריי־אונג פונ׳ם צארישען יאך און פון די רדיפות מצד די פאלאקען.

כדי דאס מיליטער צו שיצען פון די שענד־ליכע מעשים פון דער יודישער בעפעלקערונג, האט דער אבער־קאמאנדיר בעפוילען ביי דער בעזעצונג פון בעפעלקערטע ארטשאפטען, צו נעהמען ערבים פון דער יודישער בעפעלקערונג, און צו ווארנען די איינוואוינער, אז אין פאל עס וועלען פארקומען פעררעטערישע מעשים, פון וועלכען־ס׳איז איינוואוינער, נישט בלויז אין דער צייט פון דער בעזעצונג פונ׳ם ארט דורך אונזערע טרופען, נור אויך נאך זייער אב־צוג, וועלען די ערבים געטויטעט ווערען.

ביי דער בעזעצונג פון בעפעלקערטע ער־טער מוז דורך א גענויע דורכזוכונג פעסטגע־שטעלט ווערען, צי עס געפינען זיך נישט פאר־ריכטונגען צום דראהטלאזען טעלעגראפירען, סיגנאל־אפאראטען, טויבענפאסט־סטאציעס, אונ־טערערדישע טעלעגראפען און ד. ג. מיט די פערזאנען, וואס ווערען געכאפט דערביי דארף מען פארגעהן לויט דער גאנצער שטרענגקייט פונ׳ם געזעץ".

אז דער בעפעהל איז א מין אינסטרוקציע צו פאגראמען איז בולט פאר יעדען, ווער עס קען דעם „גייסט" פונ׳ם רוסישען מיליטער. די דייטשע און עסטרייך־אונגארישע פרעסע האט דערפאר די מענשליכע פפליכט צו זיין פארזיכ־טיג אין זייער שרייבען און ניט שטעלען אין א סכנה א בעפעלקערונג פון צוויי מיליאן מא.

נייעס פון פוילען

(מאסקווער שטאדט־דומע און די ווארשעווער יודישער גמינע). אין דער ווארשאווער יודישער גמינע איז אנגעקומען 14 טויזענד רובל, וועלכע עס האט אריינגעשיקט די מאסקווער שטאדט־דומע פאר די יודישע היימלאזע.

(היימלאזע רבנים.) אין ווארשא גע־פינען זיך איצט ביז 50 היימלאזע רבנים, וועל־כע בעקומען פון דער סעקציע פאר יודישע היימ־לאזע ביי דער גמינע פון 50 ביז 80 רובל א מאנאט.

(וויין און מצות). אויף א זיצונג פון ווארשויער רבנים, רביים און כלל־טהוער איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען וויין אויף „ארבע כסות" דער גראדזיסקער רבי האט אויפמערקזאם געמאכט, אז אין ראדאם און אין ראדאמער גובערניע, האט דער גובערנאטאר ערלויבט פערקויפען וויין אויף פסח, ווייל עס געהערט צו דער יודישער רעליגיע — ער לעגט דערום פאר מיט דעם זעלבען מאטיוו צו ווענ־דען זיך צו דער ווארשאווער מאכט.

עס איז אויך בעטראכט געווארען די פראגע וועגען מצות פאר דער ווארשאווער בעפעלקע־רונג, טייל האבען פארגעלעגט ארויסצושיקען מענשען אין רוסלאנד.

דער סינאגאגאגע־קאנצערט.

זונטאג, דעם 7־טען מארץ, איז אין קליינעם זאל פון דעם האנדווערקערפעריין אבגעהאל־טען געווארען א קאנצערט פון ה׳ בערעזאווסקי (טענאר). אין דעם קאנצערט האבען אנטייל גע־נומען פרל. פרעדעריציא (וויאלין) ה׳ האנאווער־קאהן (קלאוויר) און ה׳ אונטערשלאק (גע־זאנג).

מען האט א נאמען געגעבען דיזען קאנ־צערט „סינאגאגאל", איך מיין אבער אז א קאנ־צערט, אין וועלכעם מ׳זינגט פון „א ווייב א פאדלע" קען ניט האבען אנ׳אנשפרוך אויף דעם נאמען „סינאגאגאל".

ה׳ בערעזאווסקי בעזיצט א סימפאטישע, ווייכע, הגם ניט גרויסע שטימע. די הויכע לאגע פון זיין שטימע קלינגט שיין און העל אויך זיין „פיאנא" קלינגט אזוי, אבער די מיטעל־לאגע איז א ביסעל מאט און האט ווייניג פארב. דער פארטראג פון הערר בערעזאווסקי איז געווע־זען ווי די תפלות, אזוי אויך אין די יודישע פאלקסלידער זעהר גוט, אבער אין דער אריע פון דער אפערע „פאיאצי", וועלכע ה׳ בערע־זאווסקי האט אלס צוגאבע געזונגען, איז ער געווען דילעטאנטיש. אויך האט ה׳ בערעזאווסקי ניט גענומען אין אכט, אז מימיק מאכט א גו־טען איינדרוק אויף דער ביהנע, אין דער אפע־רע, ביי דעקאראציאן און קאסטיומען. אויך ווערט מימיק געברויכט אין קאבארעט ביים פארטראג פון פאלקס — אדער גאסענלידער. ווען מען זינגט אבער א ערנסטע אריע אדער ליעד אין א קאנצערט, ווירק מימיק א ביסעל געשמאקלאז. אין דעם זין האט געווירקט אויך די מימיק פון ה׳ ב׳, ווען ער האט געזונגען די אריע פון „פאיאצי".

פרל. פרעדעריציא בעזיצט א זעהר שיינעם „טאן" און איהר שפיעל איז איינפאף, אהן איבערטרייבונג און מיט געפיהל. אלע דיעזע מעלות זענען א סימן פון טאלאנט. פרל. פרע־דעריציא האט מיט רעכט פערדיענט די אפלא־דיסמענטען, מיט וועלכע דאס פובליקום האט זי בעשאנקען.

א זעהר גרויסע לייסטונג האט געמאכט ה׳ האנאווער קאהן. ער האט דעם גאנצען אבענד געשפיעלט זעכס נומערען. ער האט „סאלא" גע־שפיעלט און ניט ווייניגער פון איין און צוואנ־ציג נומערן האט ער בעגלייטעט, מען מוז זא־גען, אז ער האט זיין אויפגאבע אויסגעצייכענט ערפיהלט. ווי דאס סאלא־שפיעל, אזוי אויך די בעגלייטונג זענען געוועזען זעהר גוט. ליידער, איז דאס רוסישע פובליקום צו קלאוויערשפיעל ניט געוואהנט, פערשטעהט עס ניט און פער־האלט זיך דארום אונרוהיג. דאס איז גראדע ניט זעהר רעספעקטפול בנוגע מיטווירקינדע קינסט־לער. דאס צוהערענדע פובליקום אבער האט איהם מיט שטארקען בייפאל בעשאנקען.

אויך ה׳ אונטערשלאק האט אפלאדיסמענ־טען געהאט.

אין אלגעמיין איז דער קאנצערט געלונגען. ליידער אבער האט מען וועניג געזארגט פאר גוטע ארדנונג אין זאל גופא.

י. ביימעל.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ׳אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

די בעסטע מענשען פון רוסלאנד

מאקסים גארקי, לעאניד אנדרעיעוו און פעאדאר סאלאגוב האבען זיך געווענדעט מיט אנ׳אפענעם בריעף צום רוסישען פאלק וועגען דער יודען־פראגע.

גארקי, אנדרעיעוו און סאלאגוב — דריי שטערען פון דער מאדערנער רוסישער ליטע־ראטור. געוויס קאן אונז נאר א הנאה טהאן, ווען זיי נעהמען זיך נאהנט צום הארצען אונ־זער לאגע, ווען זיי מאכען אויפמערקזאם דאס רוסישע פאלק אויף אונזער צושטאנד. זיי הא־בען זיך אויך געווענדעט מיט אנ׳אנקעטע צו די פארשטעהער פון דער רוסישער קונסט, וויסענ־שאפט און ליטעראטור, וואס זיי דענקען וועגען דעם אנטייל פון יודען אין די פערשיעדענע צווייגען פון דער רוסישער קולטור א. ד. ג.

אויך דאס קאן אונז נאר הנאה טהאן. ס׳איז קלאר, אז די בעסטע מענשען פון רוסלאנד — און געוויס נאר צו זיי האבען זיך די דאזיגע שריפטשטעלער געווענדעט — זענען זיכער מענשען, וואס זייערע הערצער זענען ניט אזוי פער׳סמ׳ט מיט דער גיפטיגער שנאה צו יודען, יעדענפאלס די גרעסטע טייל פון זיי, פערליי־קענט נישט אונזערע רעכט צו אטעמען אויף גאטס ערד. —

אבער שכור ווערען פון שמחה דארפען מיר פונדעסטוועגען ניט פונ׳ם דאזיגען ארויסטריט פון די דריי דערמאנטע שריפטשטעלער.

מיר זענען שוין געוועהנט צו דעם, אז די בעסטע מענשען פון רוסלאנד זאלען זיך אננע־מען אונזער קריוודע, און מיר זענען צוזאמען מיט דעם אויך אזוי שוין געוואוינט, אז דאס גרויסע רוסלאנד זאל אונז טרעטען מיט איהרע שווערע פיס, אז עס זעהט אויס, דאס די ביידע זאכען האבען איינס מיט׳ן צווייטען נישט צו טהאן. איינס געהט נישט אריין אין צווייטענס גרעניץ אריין. די בעסטע מענער פון רוסלאנד פיהלען צו אונז דאס בעסטע, און די רוסישע רעגירונג טהוט זיך דאס בעסטע, וואס זי פער־שטעהט...

רוסלאנד איז קאלאסאל גרויס; אין דער זעלבער צייט, ווען אין איין טייל פון איהר בליהט דער זומער אויף די פעלדער, ליעגט א צווייטע טייל פון איהר פערדעקט אונטער שניי, און אזוי איז עס אויך אין געזעלשאטטליכען לעבען. סאלאגוב און פורישקעוויטש, אנדרעיעוו און באברינסקי, גארקי און מאקלאקאוו, דאס זענען נישט נאר צוויי פאלוסען, וועלכע קענען קיינמאל נישט קומען איינער אין צווייטענס גבול, נאר אויך אזעלכע צוויי ווייטקייטען, וועמעס שטימען ס׳וועלען זיך קיינמאל ניט בע־געגנען... און אינמיטען, צווישען די צוויי פא־לוסען, שטעהט דאס גרויסע, נאיווע אונוויסענ־דע פאלק — וועמען הערט עס? וועמען פער־שטעהט עס?

איהם איז געוויס פיעל פערשטענדיגער די שפראך פון פורישקעוויטש און די שפראך פון „נאטשאלסטווא״, ווי די שפראך פון מאקסים גארקי און סאלאגוב. דער בעוואוסטזיניגער פינ־סטערלינג האט א גלייכען צוטריט צום הארצען פונ׳ם נאיווען פינסטערלינג...

פיעל גלייכער וואלטען שוין דערום די דא־זיגע דריי דערמאנטע שריפטשטעלער געטהאן, ווען זיי וואלטען זיך נישט געווענדעט צו די בעסטע מענשען פון רוסלאנד, נאר דוקא צו די „ערגסטע״ מענשען פון רוסלאנד; זי בעסטע מענשען ווייסען מיר, הייסען אויף אונז נישט מאכען קיין פאגראמען — צו די „ערגסטע״ מענשען האבען זיי זיך געדארפט ווענדען און ריידען צו זיי אויף זייער שפראך. נישט ווע־גען דעם אנטייל פון יודען אין דער קונסט, נאר וועגען דעם, אז ס׳איז דא א גאט אויף דער וועלט, וואס שטראפט זייער שווער פאר פייני־גען און בעליידיגען מענשען, מעגען עס זיין יודען; — א פרימיטיווע שפראך צו פרימיטיווע מענשען, אפשר וואלט עס א שטיקעל פעולה געהאט.

אזוי אבער, וועט די רוסישע ליטעראטור נאר רייכער ווערען מיט א פאר בלעטלעך, און דאס רוסישע לעבען וועט זיך ווייטער קריכען מיט זיין פינסטערען, לאנגזאמען וועג...

ד. וו.

א העלדיש יונגעל

צווישען די פיעל יודישע העלדען, וועלכע האבען זיך אויסגעצייכענט אין דער איצטיגער מלחמה און דערפאר בעלוינט געווארען מיט פערשיעדענע ארדענס און קרייצען פערנעהמט אונבעדינגט דעם ערשטען פלאץ דאם 14־יאהריגע יודישע יונגעל אליהו גינצבורג פון ווילנא.

דער דאזיגער יונגעל, אזוהן פון א פער־מעגליכער און אינטיליגענטער יודישער פא־מיליע, איז באלד, ווי עס איז ערקלערט געווא־רען דער קריעג, אנטלאפען פון דער היים פון ווילנא און אריינגעטרעטען אלס פרייוויליגער אין איינעם פון די רוסישע פאלקען, וועלכער האט אפערירט אין גאליציען. גינזבורג איז באלד געווארען דער ליבלינג פון דער ראטע, אין וועל־כער ער האט זיך אויסגעצייכענט מיט זיין מוטה און אונערשראקענהייט.

בעת איינער פון די שלאכטען איז דער ראטנע קאמאנדיר פון דער ראטע אין וועלכער גינזבורג האט געדיענט געפאלען אפערוואונדע־טער. גינזבורג, נישט קוקענדיג אויפ׳ן שטארקען פייער פון שונא האט ער אויפגעהויבען דעם פערוואונדעטען ראטנע און איהם ארויסגעטרא־גען פון ראיאן פון פייער, דערביי איז ער אבער אליין פערוואונדעט געווארען.

אלס פערוואונדעטען האט מען גינזבורג׳ן אבגעשיקט אין א שפיטאל. אהין האט מען איהם צוגעשיקט אגעארגי־קרייץ פון דער פיערטער מדרגה, פאר דעם העלדענמוטה, וועלכען ער האט ארויסגעוויזען ביי׳ם ארויסטראגען דעם ראטנע קאמאנדיר פון פייער.

בעת ג. איז געווען אין שפיטאל איז דער פאטער זיינער, וועלכער האט איהם געזוכט, גע־וואהר געווארען, וואו ער געפינט זיך און קו־מענדיג א־הין האט ער איהם צוגענומען א היים.

אין דערהיים איז אבער נ. לאנג נישט גע־ווען. ווי נאר עס איהם בעסער געווארען און ער האט אנגעהויבען ארויסצוגעהן אין גאס איז ער ווידער אמאל אנטלאפען אין פאלק.

דער פאלק זיינער האט זיך דאן שוין גע־נען אויפ׳ן לינקען ברעג ווייכסעל. ג. האט פאלק אבגעזוכט און וויעדער אמאל אר־טראטען אין זיין ראטע. ער האט זיך בע־ליגט אין אלע גרויסע שלאכטען, וועלכע ד־פארגעקומען ארום לאדז און ביי בזורא.

נאך איין שלאכט האט דער קאמאנדיר פאלק ארויסגערופען „אחאטניקעס״ צו אויף א וויכטיגער, נאר געפעהרליכער, וועדקא״ ג. האט זיך ארויסגערופען אלס א־ניק, געגאנגען אויף דער ראזוויעדקא. מיט פאלג ערפילט די וויכטיגע שליחות, וועלכע איהם איבערגעגעבען געווארען און גע־וויכטיגע ידיעות.

פאר דעם דאזיגען טהאט איז גינזבורג לוינט געווארען מיט א געארגי־קרייץ פון דריטער מדרגה און איואנסירט גע־אויף אונטעראפיציר.

דער שוואכער קערפער פונ׳ם הע־יונגעל וועלכער האט דערצו זיך נאך נ־נוג אויסגערוהט פון דער וואונד, וועלכ האט בעקומען האט אבער נישט געקאנט א־טראגען די שווערי־גקייטען פון דער מלחמה ער איז קראנק געווארען.

דעם קראנקען גינזבורג האט מען פיהרט קיין ווארשא. דא איז ער געווען וואכען, פאריגע וואך איז דער פאטער ווידער אמאל געוואהר געווארען וואו ער פינט זיך, געקומען קיין ווארשא און איהם נומען א היים. געזעגענדיג זיך מיט די אין שפיטאל האט ג. געזאגט, אז ער וועט דערהיים לאנג נישט בלייבען. און האט קורצען ווידער אמאל צו זעהן זיך מיט די רייהען פון די קעמפפער געגען דעם פון פאטערלאנד.

ש. ו.

פאגראמען־העצע אין רוסיש־פוילען*)

פון געארג בראנדעס.

(ענדע)

אגב האט מען פון פוילען ארויסגעשיקט פאלגענדען צירקוליאר:

„די פוילישע פרעסע האט אין אלגעמיין שוין פיעל מאהל אויפגעווארפען די פראגע, פארוואס די פוילישע שרייבער און זשורנאליסטע האבען ניט געענטפערט אויף געארג בראנדעס ארטיקלען. דער פעראיין האט אויף זיין לעצ־טער זיצונג בעשלאסען ניט ענטפערען, ווייל זיי בעטראכטען די רעפליקען פון די איינצעלנע צייטונגען פון דער פוילישער פרעסע, פאר אי־בער געווג. דער פעראיין וועט זיך אברופען מיט א קאלעקטיווען פראטעסט.

*) פון „פאליטיקען״ נומ׳ 59

ס׳וואלט געווען מעהר העלדישער ווען זער פוילישער שרייבער און זשורנאליסטן־פעראיין וואלט בעשלאסען צו טאהן וואס־עס־איז געגען די פאגראמען, איידער ארויסצוטרעטען מיט דער גאר נישט זאגענדער מעלדונג, וועלכע אימפאנירט קען זיין וועמען עס איז, אבער ניט מיר.

די גאנצע פוילישע פרעסע, אויסער איין בלאט „קוריער ראדזקי״ איז יודענפיינ־דליך.

כדי ניט צו שפילען אין בעהעלטענעש, ווייל די זאך איז אנ׳ערנסטע, רוף איך ערשט היינט אן די נעמען פון די פוילישע ארגאנען, וועלכע זענען אנטיסעמיטיש:

טאגבלעטער 1) „גאזעטא ווארשאווסקי״ 2) „דווא גראשא״ 3) קוריער ווארשאווסקי״ 4) קוריער פאראנני״ 5) „דזיען״ 6) דזיענניק פאוושעחני״, 7) „פאליק קאטאליק״, 8) וויארוס 9) „פראוודא״, (סוויענטאחאווסקי׳ס) און 10) „סיבווא״,

פאלגענד אילוסטרירטע צייט־שריעפטען און וואכענבלעטער;

1) „סוויאט״, 2) טיגאדניק איללוסטריראוואנני (וועלכער ענטהאלט אין זיך סוויענטא־חאווסקי׳ס אנטיסעמיטישע ארטיקלען), 3) „הומאניסטא פאלסקי״, 4) מיסל ניעפאדליעג־לא״ (ניעוואיעווסקי׳ס).

אנטיסעמיטישע קינדער־בלעטער:

1) פריזשאטעל דיעטי״, 2) „וויעס אי דוואר״ און ענדליך בכלל אלע פראווינץ־בלע־טער

כדי איינמאל פאר אלעמאל צו בעווייזען, אז מען זאל ניט קענען אבלייקענען, ווי א־ווערט אין רוסיש־פוילען אגיטירט גע־יודען, בריינגען מיר און דעם זעלבען צייטונג, א קאפיע פון א איללוסטראציע דעם פוילישען פאלקס־בלאט „וויארנא״ אויפשריעפט אויפ׳ן בילד איז „ריטועל־מ־אונטערשריפט לויטעט: א סצענע, ווי א־מארדען א קריסטליך קינד, כדי צו בע־זיין בלוט צו מאכען מצות, ווי ס׳האט ארויסגעוויזען בשעת בייליס פראצעס.

איך האב אין דער אייראפעאישער פרע־געזעהען אלערליי זאכען איבער וועלכע מוז זיך פיהלען זשענירט, ווען מען אננעהמען, אז אויף דער וועלט עקזעסט־עהרע איך האב אבער אין מיין לעבען געזעהען מעהר שענדליכעס, ווי דאס אויבע־דערמאהנטע.

Jüdische Volkszeitung № 70 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויערס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פריז:
פאר׳ן טעקסט 25 אויערס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מיטוואך כ׳ד אדר תרע״ה (10. Marts 1915)

פון די שלאכט־פעלדער.

דער קאנפליקט אין גריכענלאנד. — בולגאריש האפנונגען.

פון מזרח־פראנט

רוסי׳ש־פעלדונג

פעטראגראד, 9. מערץ (אפיציעל) אין דער נאכט צווישן 7טן און 8טן מערץ האבן אונזערע טרופן אנגעפאלן אויף דער שטעלונג פון דער דייטשער 10טער ארמיי צווישן דער שאסי־שאסע פון מלאווא־קאמנא — אוואגוסטאוו. אונזער אפענסיוו האט זיך אנטוויקעלט אין דער ריכטונג פון מלאווא־קאמנא. דער פיינד האט זיך אונטער אונזער פייער צוריקגעצויגן. אויפ׳ן רעכטען ברעג פון נאראוו איז דער פיינד אויך אנגעגאנגען צוריק. אונזערע טרופן האבן אים נאכגעיאגט. אויפ׳ן לינקען ברעג פון נאראוו איז דער פיינד אויך אנגעגאנגען צוריק. אונזערע טרופן האבן אים נאכגעיאגט. אין דער נאכט פון 8טן מערץ האבן אונזערע טרופן אים אויך אנגעגאנגען. אין דער נאכט פון 9טן מערץ האבן אונזערע טרופן אים אויך אנגעגאנגען. אין דער נאכט פון 9טן מערץ האבן אונזערע טרופן אים אויך אנגעגאנגען. אין דער נאכט פון 9טן מערץ האבן אונזערע טרופן אים אויך אנגעגאנגען.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 9. מארץ (אפיציעל). אין שאמפאין ווערען די אפעראציאנען אביצעל געהינדערט דורך די שנעע־שטורמס.

נעכטען האט דער פיינד פרוביירט צוריק צו עראבערן א וואלד ביי פערטהע, אבער מיר האבען איהם צוריקגעשלאגען, דורך דיזער גענגען־אפענס־ווי האט דער פיינד געמוזט איבער־לאזען בעדייטענדע שטח צו צפון און צו מזרח און א טייל געפאנגענע. מיר האבען דא ערא־בערט אין פערלויף פון א טאג 500 מענער לויף־גריבער.

ביי סענט מיהיעל אין וואלד אפרעמאנט האבען מיר עראבערט א שוץ־גרוב, אין וועל־כער מיר האבען געפונען פיעל מאטעריאל.

אין צפון פון באדענוויל געהען מיר פאר־ווערטס. אין עלואס האבען מיר צוריקגעשלאגען אפיינדליכען אנגריף.

א ענגלישער דאמפפער דער־טרונקען

לאנדאן, 9. מארץ. דער אדמיראליטעט טינלט מיט: דער דאמפער „בענגראוע", וועלכער איז גאנגען פול מיט קויהלען, איז זונטאג אנגעגרי־פען געווארען פון א אונטער־וואסער־שיף ניט וויים פון אילפראקאמבע (בייס ריסטאל־קא־נאל) און איז געזונקען. די מאנשאפט, 33 מאן, זענען גערעטעט.

דער גריכישער מיניסטעריום.

אטהען, 9. מארץ. אנשטאט דער מיניסטער זאמיסיר וועלכער האט זיך אבגעזאגט פון צו בילדען דעם מיניסטעריום־קאבינעט, האט איינג־וויליגט איבערצונעהמען דעם קאבינעט דער דעפוטאט ה׳ה גונאריס.

בעלאגערונגס־צושטאנד אין רומעניען?

פאריז 9. מארץ. לויט ווי מען טעלעגרא־פירט פון בוקארעשט, האט דער פארלאמענט דיזען שבת געעבען דער רעגירונג די פולמאכט צו פראקלאמירען א בעלאגערונגסצושטאנד.

די מאביליזירונג אין רומעניען קען ווערען אויסגעפיהרט אין משך פון 3 טעג.

ענגלישע פליהער איבער אסטענדע.

לאנדאן, 9. מארץ (אפיציעל). פיער מארי־נע־אראפלאנען זענען נעכטען געפלויגען אי־בער אסטענדע. זיי האבען דארט בעווארפען 11 באמבעס איבער דעם רעפראציאנס־פלאץ פון די אונטערוואסערשיפען און 4 באמבעס איבער דער מיליטערישער הויפטקוואַרטיר.

זיי האבען דארט געוויס אנגעטהאן גרוסען שאדען, אליין זענען זיי צוריקגעקומען אונבע־שעדיגט.

די שטימונג אין בולגאריען.

פאריז, 9. מארץ. אהער טעלעגראפירט מען פון סאפיא, אז די פעראייניגטע ערפאלגען ביי די דארדאנעלען ערווארטע א גרויסע בעגייס־טערונג צווישען די בולגארער, וועלכע גלויבען אין ענגלאנד׳ס אונטערשטיצונג אויף צו פער־ווירקליכען די נאציאנאלע האפנונגען.

דאס מוז שטעלען אין פערבינדונג מיט די קלאנגען, אז בולגאריען וויל צוריקערוברען אדריאנאפעל.

יודישע גירושים אין פינלאנד.

העלסינגפארס. די צייטונג „הופוודסטאדס־בלאדעט" טיילט מיט פאלגענדען פאקט פון דעם גירוש פון דער סאנאטאריום אין האווינגע:

א פאליציימייסטער בעאמטער איז געקומען סאנאטאריום און מיט אבעווייז פון דער גובערנ־סקער פערוואלטונג האט ער גיפאדערט, אז אלע יודען זאלען גלייך פערלאזען דעם סאנא־טאריום, אויסער די וואס האבען בעזונדערע ערלויבענים. די יודען האבען נאטירלידי נאך דעם זעלבען טאג דערלאנגט א בקשה צום גו־בערנאטאר וועגען א ערלויבענים צו פערבלי־בען דארט. אין עטליכע טעג ארום זיי אנגע־קומען אנ׳ענטפער פון גובערניע מיט א אויפ־פאדערונג גלייך צו פערלאזען דעם סאנאטאריום.

אלע די, וואס זענען געלעגען אין די בע־טען און האבען ניט געטארט פערלאזען דאס, איז ערלויבט געווארען צו פערבלייבען. אבער נאר ביז דאן ווען זיי וועלען עטוואס גענדער ווערען. בסך־הכל זענען ארויסגעשיקט עטוא־רען 40 קינדער און פרויען.

דער נאציאנאל־פאנד.

ניט קוקענדיג אויף דער דיערעגדער מ׳חמה ארבייט דער יודישער נאציאנאל־פאנד, וועלכער גפינט זיך אין האאג, זעהר גוט.

לויט דעם בעריכט, וואס מיר האבען ע־האלטען, האט דער נאציאנאל־פאגד ערהאלט אינ׳ם משך פון חודש פעברואר 22500 מאר׳.

די דאזיגע סומע פערטיילט זיך צווישען פאלגענדע לדענדער: נארד־אמעריקא — 1014 מארק; ענגלאנד — 4450; דייטשלאנד — 3789; עסטרייך — 3451; רומעניען — 1362; גריכנ־לאנד — 645; שווייץ — 361; עגיפטען — 214 איטאליען — 214; שוועדען — 193 מארק אוו קראאציען (עסטרייך) — 93 מארק.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער
Byen 1294 y.

בענעפיס פאר די בעליעבטע שוישפיעלער הר׳ און פרוי טימיאנאוו!!!

„די לוסטיגע אמעריקאנערין"

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

שבת, דעם 13־טען מארץ, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב 9 אזייגער אין אוועגד פר׳, וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס, וואס ס׳איז שוין לאנג געווען צוגעזאגט.

גרויסע קאמישע אפערעטע מיט פיעל געזאנג אין 4 אקטען פון א. שאר. עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפטען ה׳ און פרוי טימיאנאוו, ה׳ און פרוי ביעלאווסקי, ה׳ און פרוי פעלדשטיין, ה׳ אפאטאווסקי, ה׳ רעזניק און אנ.

בעמערקונג: די הויפט־קאמישע ראלען פון בעני און פעני ווערט אויסגעפיהרט דורך **הערר און פרוי טימיאנאוו.**

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Kobmagergade 59. og 3 און אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, 1־ע זאל

באל ביז 3 אוהר.

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

פון 1־טען מערץ האט זיך אנגעהויבען אנייער חודש. מיר וועדען זיך צו אונזערע געזעהן אבאנענטען מיט א בקשה זעלבסט איינצוצאהלען זיין אבאנענטען־געלד, ניט וואר טעגדיג א אינקאסאטאר. דאס געלד קאן איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פאר און פון 3 ביז 8 נאכמ. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריפמארקע

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען פסח ווערט שוין אנגענומען

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. **MACARONI og Spise-olie**

Delikatesse & Kolonialvarer:

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40. Tlf. Pal. 1940 x.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ד. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Jaglevangsvej 16 עקע H. C. Ø stedsvej.

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassecycld	— 75 Øre

Fotografi-atelier **„Standard"**

58 Østorgade 58

12 st. Empire 2 Kr.

פינער צו מיליטער־שטיוו

בעקומען ארבייט צו העכסטע פרייזען, ה׳ 80 קר׳ אוואך פערדינסט.

אדעלגאדע 38 סטוען, אדער אדעלגאדע אין קעלער.

KØB Philipsons THE

24 KØBMAGERGADE 24

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

דעם 21־טען מערץ

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri Møntergade 2.

" וואס אנבעלאנגט דער פאס פראגע, וועלכע איז בעהאנדעלט געווארען אין אייער געשעצ־טער צייטונג, בין איך תמיד גרייט צו געבען אייך די נויטיגע זאכליכע ידיעות, אויב איהר האט דעם וואונש צו בעהאנדלען די פראגע ד'עדאקציאנעל. אין א פאלעמישער בעהאנד־לונג, ווי די איצטיגע, קאן איך זיך צו מיין בעדויערן, ניט בעטייליגן, ווייל דאס וועט דער זאך זעלבסט, וואס איז זעהר ערנסט, נאר שא־דען ברענגען, בפרט וען די פאלעמיק ווערט געפיהרט אזוי געהעסיג און מיט אזעלכע אונ־ווארהייטען...."

" ס'איז שוין ניט איינמאל פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער „מאזאיסק סאמפונד" איז א פריוואטע אנאנסן־אונטערנעהמונג, און די רעפרעזענטאנטען פון דער עמיינדע האבען זיאגאר פערזוכט צו פערבאטען צו בעזוצען דעם טיטעל „מאזאיסק סאמפונד". וואס קאן פיהרען צו טעות'ן, ווי אויך אז דער רעדאק־טאר פון־ם אנאנסען־בלעטל איז א קריסט, (דאס בלאט האט ניט קיין אבאנעמענטן, נאר ווערט פאנאנדערגעשיקט אומזיסט), ווי אזוי קען מען דאן צושרייבען די דענישע יודן די מיי־נונגען פון אזא בלאט?"

„א עהנליכען „וואהרען" חאראקטער טרא־גען אויך די איבעריגע אויספיהרונגען, וועלכע ס'איז לייכט צו ווידערלעגען מיט א רייהע זאכ־ליכע דאקומענטען".

דער מיליטערישער אבצאהל.

דאס רוסישע פינאנץ־מיניסטעריום האט אריינגעטראגען אין מיניסטעראען־ראט א פראיעקט פון א נייעם מיליטערישען אבצאהל.

לויטען דאזיגען פראיעקט, וואס דער קיצור פון אים איז פערעפענטליכט אין אפיציעלען ארגאן פון מיניסטעריום, פאלען ארונטער אונ־טער דעם אבצאהל: 1) אלע, וואס ווערען בע־פרייט פון מיליטער, בעקומענדיג רויטע אדער בלויע בילעטען; 2) די וואס ווערען בעפרייט פון ערפילען מיליטער־פליכט, אדער די, וואס ווערען צוגעערכענט צום זאפאס פון פלאט; 3) וואס ווערען בעפרייט פון מיליטער־דינענט פאר דער צייט: 4) אויסלענדער, וואס זענען געווא־רען רוסישע אונטערטאנען אין עלטער פון העכער 30 יאהר, אין וועלכע זענען פערערכענט אלס ראטניקעס.

אויסער דעם וועלען אויך אונטערפאהלען דעם מיליטערישען אבצאהל אזעלכע, וואס בע־קומען וויסע בילעטען, אדער ראטניקעס, וואס לויט זייער השתדלות האט מען זיי אנערקענט פאר אונפעהיג צו דער ארבייט. די ביידע לעצ־טע קאטעגאריעס פאלען ארונטער דעם אבצאהל נאר אין דעם פאל, וען זייער יעהרליכע הכנסה בעטרעפט וועניגער פון 1000 רובל.

די, וואס זייער יעהרליכע הכנסה בעטרעפט וועניגער פון 1000 רובל, וועלען דאפען צאה־לען אונאיבענדיג פון אנדערען יאהר נאכדעם, וואס זיי זענען בעפרייט געווארען פון מיליטער, ווי אזוי זענען אלע מענשען, וועלכע ווערען פון מיליטער בעפרייט, פליכטיג צו דינען אין דער מיליטער־פלאט, אויב זיי ווילען אלט ווערען 38 יאהר, און די, וואס הויבען אן צו ערפילען זייער מיליטער־פליכט שפעטער, ווי מ'האט זיי ערלויבט צום מיליטער, מוזען צאהלען ביז מען בעפרייט זיי אין גאנצען פון זאפאס די, וואס האבען זיך אויסבעהאלטען פון מיליטער־פליכט, וועלכע מוזען צאהלען פאר אלע פריהערדיגע יאהרען, דאס הייסט זינט זיי זענען אלט געווארען 20 יאהר.

די נארמע פון דאזיגען אבצאהל איז פאל־גענדע: ביי א יעהרליכער הכנסה וועניגער פון 1000 ר', צו 6 רובל א יאהר! פון 1000 ביז 5000 — צו 25 רובל א יאהר; פון 5000 ביז 100000 — צו 50 רובל א יאהר און העכער פון 100000 רובל צו 100 רובל א יאהר.

דאס מיניסטעריום רעכענט, אז מ'וועט נאך קאנען היי־יאהר אנהויבען צו נעהמען דעם דא־זיגען אבצאהל, וועלכער וועט געבען א יעהר־ליכע הכנסה פון 17 מיליאן רובל.

יודעז אוז די מלחמה

אין „נאוויי וואסחאד" זענען אבגעדרוקט בריעף וואס חאראקטעריזירען די פערזונליכקיט פונ־ם פריוויליגען א. ג. גרוזענבערג, וואס איז העלדיש געפאלען אין שלאכט דעם 8־טען דע־צעמבער. דער פערשטארבענער האט אגעוויסע צייט געארבייט אין דער קאנטאר פון דער צייי־טונג „רעטש". מיט צוויי יאהר צוריק האט ער געענדיקט די יורידישע פאקומטעט אין פעטרא־גראד.

א. נ. גרוזענבעדג האט בעקומען א גראא־גי־מעדאל פאר „העלדישקייט און קאלטבלו־טיגקייט בעת די אויספארשונגען".

אין דערזעלבער נומער „נאוויי וואסחאד" גפענען מיר א גאנצען רייסטער פון יודן, וועל־כע האבען זיך פאר דער לעצטער צייט אויסגע־צייכענט אין דער מלחמה.

א. ד. ק. פון מאהילעוו, מינסק. גוב. איז צוגעשטעלט געווארען צו א מעדאל אויף א גע־ארגי־לענטע אין בעקומען געארגיעט פון דרי־טער און פיערטער מדרגה. אירן גראדיע האט ער בעקומען דערפאר, וואס ער איז אין א משך פון דריי טאג, אונטער א שטארקער שי־סעריי פון שונא. דורכגעגאנג ן דורך די דראט פערצוינונגען, כדי זיך צו ווארפ ען אן׳אטא־קע. ק. איז פערוואונדעט געווארען אין לינקען פוס אן גענפינט זיך איצט אין א מאסקווער שפיטאל.

ל. ב. ל. פון באברינעץ, חערסאנער גוב. א פריוויליגער 23 יאהר אלט. אין דער פריעד־ליכער צייט האט ער געדינט אין דער... ארטי־לעריישער בריגאדע און איז בעשטימט געווארען אלס יפפרייטאר. גענפנפנדיג זיך אויף דער מלחמה, האט ער אויף זיך גענומען די גענפנהר־ליכסטע ארבייטען און איז פאר פערשידענע העלדישקיטען, בעלוינט געווארען מיט גענאר־גיעס פון דרייטער און פיערטער מדרגה. אויף איינער אנ׳אויספארשונג איז ער דער׳הרג׳עט געווארען.

ס. ס. ג. פון קיעוו, פיאניסט, געפנדיגט די קיעווער מוזיק־שוהל, בעלוינט געווארען מיט א גענארגיע פון 4־טער מדרגה.

פון דער פאמיליע פונ־ס יודישען שוסטער ה. י. פיין פון א.. לוב. גוב.

זיבבען זיהן זיינע און אנ׳איידעם געפינען זיך אויף דער מלחמה.

— איך האב געבראכט זאגט ער א גאנ־צע מנורה אויפ׳ן מזבח פון פאטפערקאנד נישט רעכענענדיג מיין איידעם...

בעת די שלאכטען מיט די עסטרייכער ב׳י וו... איז די פאמיליע פיין געבליבען אין שטאדט, אין דער לופט האבען זיך געריסען די שראפנע־לען, ס׳האט אויסגעבראכען א שרפה אין זיי אלע ווועלכע זענען די גאנצע צייט געלעגען בעהאל־טען ערגיץ אין אקעלער, האבען גענומזט אנ־טליפען. לויפענדיג האבען זיי פלוצלונג פון דער נאהנט דערהערט א גוואלדיגאן אויפרייס און זענען פון שרעק געפאלען צו דער ערד. אין עטליכע מינוט האבען זיי זיך אויפגעהויבען פון דער ערד. געבליבען ליעגען איז נאר פיינ־ס טאכטער, די 52־יעהריגע רבקה — דורך די שטיקלעך פון א שראפנעל איז ביי איהר דער קאפ צושפאלטען געווארען און זי איז געשטאר־בען אויפ׳ן ארט. דאס זויג־קינד, וועלכעס זי האט אויף די הענד געהאלטען, איז ווי דורך אנס, נצול געווארען...

קליינער פעליעטאן

נערוון.

איהר האט אמאל געהערט פונ־ם שטעדטעל „בירעל־דוע־דאר"? געוויס ניט. אויב אזוי מוזט איהר גוט אינ׳חזר׳ן דעם נאמען אין זינען. בירעל־דוע־דארט וועט פערגעהמען א גרויסען ארט אין דער געשיכטע, קענען פאר־קומען גרויסע שלאכטען.

בסך־הכל מוז עס זיין א גאנץ ארעם ארא־ביש דערפעל. ליעגען ליעגט עס ערגעץ פערי־ווארפען אין יענע זאמדען, וואס זיהען זיך צווי־שען סיריין און עגיפטען. איך קען אייך שווע־רען, אז קיין פאסט א הין געהט ניט, קיין בעל־עגלה ווייס ניט דעם וועג אהינצו, און די חשוב־ע איינוואוינער פונ־ם דאזיגען דארף מוזען בכלל האבען א קליינעם בעגריף פון אונזער וועלט מיט איהרע חדושים.

דאך בירעל־דוע־דאר איז שוין דערמאהנט אין די דעפעשען, עס האבען זיך שוין צוגעריסט אהין די טערקישע פארפאסטען, וואס געהען אויף עגיפטען אין אלע זעצער פון די צייטונגס־דרוקעריין האבען שוין ביי דעם נאמען גע־מאכט א גריי.

דאס וויסט איהר דאך מסתמא, אז א קא־רעקטאר איז אזא מענש, וואס זיין ספעציאלי־טעט איז צו מאכען גריי.

דאס איז אויך ניט צו דער זאך. איך ווייל נאר זאגען, אז ווען עס מאכט זיך א מאל, א חשוב׳ער ארבעבר פון בירעל־דוע־דאר זאל ניט קענען איינשלאפען איין נאכט אויף זיין גלעגער, אין ער זאל אנהויבען צו קלערען איבער וועלט־פראגען, — וואלט ער געוויס אראב פון זינען.

ערגעץ אין אייראפא, מיט א האלב יאהר צוריק, איז אויסגעבראכען א קאנפליקט צווישען עסטרייך און סערביען. און אט ערשט האט דעם וועהטאג דערשפירט בירעל־דוע־דאר!

ווי אזוי איז דאס געווארען? מיינער א בע־קאנטער, אנ׳אלטער טרעגער, פלעגט שטענדיג פרעגען: ווי קען עס וועה טהון א צאהן? ס׳איז דאך ביין, א שטיקעל ביין?

און די ווייב זיינע פלעגט אים באלד ענט־פערען אויף דעם: בהימה, דאס איז אלץ נערי־וען, ס׳איז היינט א צייט פון נערוון.

ווי אזוי קען אנהויבען וועה צו טהון בירעל־דוע־דאר? אזא ביין, אראבישׂ דערפעל, וואס שטעהט שוין טויזענדער יאהר פערשאטען אין זאמדען?

דער תירוץ איז — מיר לעבען אין א צייט פון נערוון. באגדאדער אייזענבאהן איז א נערוו אין אראבין, א טעלעגראפישער דראהט איז א נערוו אין אפריקא.

מיר מאכען לעבעדיג די וועלט. אומעטום צייהען מיר אריין לעבענס־נערוון. די שטומע, טויטע לענדער וועדען לעבעדיג, זיי הויבען אן צו שפירען, צו ריהרען זיך.

נאר צי בירעל־דוע־דאר וועט דאנקען דער־פאר, דאס איז א גרויסער ספק.

עמנואל.

פון גראדזיסק.

די גראדזיסקער בעפעלקערונג האט זיך די לעצטע צייט פערקלענערט פון 12 טויזענד אויף 2 טויזענד איינוואוינער. א גאנצע נאכט איז אין שטאט פאלקאם פינסטער, ווייל צוליעב׳ן מאנגעל אין נאפט קאן זיך קיינער ניט ערלוי־בען צו בעלייכטען זיין וואוינונג. דער ארטי־גער בירגער־קאמיטעט האט זאגאר בעקומען א ערליבניש צו ברענגען נאפט, נאר ביז איצט האט ער זיך נאך מיט דער דאזיגער ערליבנ־ש נישט בענוצט, און צוליעב דעם קאן מען אין גאנץ גראדזיסק ניט בעקומען קיין אין טראפען נאפט.

די בילינע קיך, וואס דער בירגער־קאמי־טעט האט אין־גרינדעט, גיבט ארויס טעגליך אי־ניגע הונדערט 5־קאפיקאווע מיטאגען. צוליעב דעם איז דער נעזונד־צושטאנד אין גראדזיסק א בעפריעדיגענדער.

נייע ווערטער

א פיהרער פון דער דייטשער סאציאלדעמאקראטיע האט די טעג מדיע געווען אינם פריייסיען לאנדטאג בקול רם פאר דער גאנצער וועלט: „מען זאל וויסן, אז מיר זענען ניט נאר דייטשע סאציאלדעמאקראטן, מיר זענען צוגלייך אויך סאציאלדעמאקראטישע דייטשען!“

קיין גאנץ גרויסען סוד האט דער דייטשער סאציאליסט דערמיט ניט ענדגילטיג. גלפיהלט און געוואוסט האט מען דאס שוין פון לאנג. דאס זענען אבער געווען נייע ווערטער, דערין ליגט די גרויסע בעדייטונג.

פאר דעם עצם געדאנק פונ׳ם סאציאליזם איז דאס אפשר א גרויסער פארטשריט, וואס ער איז סוף־כל־סוף פטור געווארן פון די אונ־נאטירליכע קייטען פונ׳ם אינטערנאציאנאל. פריייער און גאנצער, הארמאניישער און געזונ־דער וועט איצט קענען אריינטרעטען און ענט־ווילקלען זיך דער פערזענליכער חאראקטער און די וועלט־אנשויאונג פונ׳ם סאציאליזם. דען ניט דאס איז דער עיקר וואס די סאציאליסטישע פארלאמענטאריער אין אלע לענדער האבען גע־מוזט צושטימען צו די קריעגסקרעדיטען, וויכ־טיג איז דער פאקט, אז פאר די ברייטע שיכ־טען פון אלע קולטור־פעלקער איז גאר קיין ספק ניט געווען, אז קודם כל מוזן זיי ראטע־ווען די נאציאנאלע לעבענסאינטערעסען. דער נאציאנאלער גדאנק איז אריינגעקומען מיט זיין גאנצער נאטירליכקייט.

און אז מען לייענט די ביטערע און ערנ־סטע ווערטער פון הר׳ אפרים קאפלאן אין דער „יודישער פאלקסצייטונג“ פארקלעמט טאקע דאס הארץ פון צער און — בושה. סטייטש, וואס האט מען אונז, יודישע ארבייטער, אלץ ניט איינגערעדט, אז מיר מוזן אויסראטען צווישען אונז יעדע „נאציאנאלע ענגהערציקייט,

אז נאר אינ׳ם אינטערנאציאנאל ליגט פאר אונז די ישועה? אט טאקע די זעלבע דייטשע סאציאליסטישע פיהרער, וועלכע האבען יאהרע־לאנג געקעמפט געגען די „שאוויניסטישע“ טענדענצען פונ׳ם יודישען ארבייטער — זענען מיט גרויס התלהבות געלאפען צו פערהאפען פארן דייטשען קאפיטאל נייע פלעצער, נייע געביעטען און זענען זיך מוסר נפש פאר די דייטש־נאציאנאלע קולטור „ניט וועניגער ווי אלע אנדערע פארטייען“, ווי דער אויבענדער־מאנטער דייטשער פאליטיקער האט זיך אויס־געדריקט.

איין זאך איז אונז קלאר: דער יודישער ארבייטער, די יודישע מאסע, וועט דערהערען די נייע ווערטער.

זיי וועלען דאס מוזען דערהערען, ווייל דאס זענען ניט ווערטער פון דעמאגאגען און פאליטיקמאכער. דאס לעבען, די גרויסע ווירק־ליכקייט האט זיי ארויסגעזאגט.

אט די נייע אייזערנע ווערטער וועלען ביי אונזער מאסע, דער גרויסער יודישער ליידען־דער און פיהלענדער מאסע, מוזען ארויסרופען נייע געדאנקען.

עס וועט מוזען קומען דער גרויסער, נאצי־אנאלער חשבון־הנפש.

און דאס וועט זיין דער אנהויב פון אונזער גאולה.

ד״ר ש. בערנשטיין.

א יודישער קאנגרעס.

אין ניו־יארק איז פארגעקומען א ריזיגער מיטינג, אין וועלכען ס׳האבען אנטייל גענומען פארשטעהער פון פערשיעדענע יודישע ארגא־ניזאציעס, צו בעראטעטן די איצטיגע יודישע לאגע אין דער וועלט און וואס די אמעריקאנער יודען דארפען טהון אין דעם מאמענט.

בעריהמטע יודישע כלל־טהורער האבען גע־שטורעמט. געגען די רייכע יאהדים מיט זייער דעמאגאגיע און שתדלנות.

א פלאן איז פארגעלעגט געווארן, צוואמען צורופען א קאנגרעס פון די אמעריקאנער יודען אן א קאמיטעט איז אויסגעוועהלט געווארן זיך מיט׳ן ענין צו בעשעפטיגען.

ארט׳ס־פראגען.

וועגען דער פראגע, וועלכער איז בעריהמט געווארן אין דעם ארטיקעל „ארט׳ס־פראגען“ וואס איז עדזדוקט געווען אינ׳ם פארלעצטען נומער פון אונזער בלאט, האבען מיר בעקומען אייניגע בריעף.

מיר גלעבען דא אויבער די דאזיגע בריעף און גלפונען דערבייי פאר נויטיג צו בעמערקען אז סיי די מיינונג פונ׳ם ה׳ ש. ח. ל., ווי אויך די אויספיהרונג פון ה׳ ס. ב.—האבען קיין שיכות ניט צום שטאנדפונקט פון אונזער רעדאקציע. מיר זענען גענוג אביעקטיוו און אונפארטייאיש, כדי יעדען צו גלפבען די מעגליכקייט ארויסצוזא־גען זיין מיינונג וועגען אזא פראגע.

ה. לעא מאצקין

שרייבט אונז:

אלס פרייוד פון אייער צייטונג האלט איך עס פאר מיין חוב, פראטעסטירען גלפגען דעם, וואס אייער צייטונג ברענגט אריין א טאן פון פיינדשאפט צווישען דענישע און רוסישע יודען.

איך בין נישט בעקאנט מיט די פערהעלט־ניסען פון די יודען אין דענעמארק, אבער איך פערשטעה, אז דער וועג, וועלכען אייער צייי־טונג האט אין דעם פרט אויסגעקליבען, איז אויף יעדען פאל שעדליך, אפילו ווען אייער בלאט זאל זיין גערעכט. איך הער אבער פון פערשיידענע זייטען, אז די צייטונג, אויף וועל־כען דער היינטיגער לייטארטיקעל בעגרינדעט זיין שוועכען אנפאל אויף די דענישע יודען, וועלכע אין דענעמארק זענען פון א יודען און האט קיין שום שייכות ניט צו דער הינגער יודישער קהלה. אויב דאס זאל זיין אמת, אויב דער צי־טאט איז אריסגענומען פון א ניט־יודישען מדעות־בלפטעל, דעמאלט מוז מען זאגען, דאס עס איז א ניט געהערט־גע־וואריענע, ווען אין דעם מאמר ראשי פון היינט וועלט דאס בלפ־טעל אנגעדרופען „דער דענישער־יודישער ארגאן“.

אפשר איז דער שרייבער פון דעם ארטי־קעל אויך ניט גוט בעקאנט מיט די דענישע פערהעלטניסען אדער אפשר זענען פון אויעלכע זאכען הינטער ד׳ קוליסען, וועלכע צוגעפאהרענע וויסען זיי ניט. אבער דאס שטעהען מיר אויף יעדען פאל, אז די אר... איהר האט אריסגערופען א מין קאמפאניע... גען די דענישע יודען, איז אין אלע הינ... פאליטישער פארבערך. אין א צייט, וואס... לעבען איצט איבער, טאר מען אזא שפראך... פיהרען. קען מען פון אייער צייטונג, דו... האט א וויכטיגע נאציאנאלע און קולטור... מיסיון. פערלאנגען, דאס אויב זי וויל, ניט... קענדיג אויף די גרויסע צרות פון דעם... ישראל, זיך איצט פארנעהמען מיט די בע... גען צווישען די דענישע און ריסישע... זאל זי דאס טהאן מיט גרויס קלוגשאפט... זאל זי וויסען, וואס זי וויל.

אך וויים ניט, צי די יודען אין רוס... וועלען אייך זיין דאנקבאר פאר דער... מלחמה״, אויף וועלכע זיי האבען זיך גע... געריכט, פאר א מלחמה, וואס זי קען צוש... אייניגע וויכטיגע פאזיטיוע ענינים. יא... רעכען זאגאר, אז אויך די איינגעזעסענע... פענהאפענער רוסישע יודען פערשטעהען... וועלען פערשטעהן, דאס דער קאמפף, וועל... אויפ׳ם האט אנגעהויבען, איז ניט פאר... אינטערעסען, נאר גלפגען זייערע אינטע...

דרום, מעהר גלפזהל פון התחייבות, ... העזרען.

מיט אכטונג

א. ל. מאצ...

ה׳ ד״ר מ. שארנמוטיין

דער אבער־ראבינער פון קאמענהאגען... וועלכען מיר האבען זיך געוועדעט האט גע... פיזרט מיט א פריוואטען בריעף צום רעדא... פון דעם אריף ערלויבען מיר אונ׳ אריי... אייניגע זאכליכע בעמערקונגען.

פאגראמען־העצע אין רוסיש־פוילען*)

פון גלפארג בראנדעס.

(פארטזעצונג)

דאס, וואס דער המון אין ריסיש־פוילען איז אינערפעלט מיט יודען־האס, קען קיינעם ניט וואונדערען. אין ס׳וואלט זיכער ניט צווינ־גען א שרייבער וועלכער איז מסתמא עטוואס שטארקער פון די אנדערע, וואס לעבען יעצט ניט צווישען די פאליאקען, אז ער זאל ארויס־זאגען זיין מיינונג אינבער׳ן פוילישען פאלק און אריס־טארעטען מיט א אפעליאציאנס־אנקלאגע גלפגען די פאליאקען.

וואלטען די פאגראמען גלפשטאמט נאר פון המון, וואלט גאר נישט גלפוען דערצו וואס צו זאגען. דאן וואלט דער צופאל אין פוילען גע־וען גאנץ דער זעלבער ווי אין קישינעוו און אין די אנדערע שטעדט אין דער זעלבער רוס־לאנד.

אבער, דאס וואס ס׳האט מיך גלפבראכט צום ריידען, איז דער גוואלדיגער אונטערשייד צווי־שען דעם פעליטיקען, וועלכע האבען דעם שטאדט בעתאוא אין וועלכער—ווי איך גלפערי־בען—זענען פארגלפקומען מלפשי־אבן... הייסט ניט בעתאוא נאר בוחאוא. דיי־סס... אז מיין טעות איז בעשטאנען אין דעם וואס... פערבי־טען א „א“ איף א „ע“, אבער די ר... זענען דאך גלפווען די זעלבע און זיי גופא... ער ניט אבגלייקענט.

נאך א פהלער האב איך בעגאנגען... מיינע ארטיקלען, איך האב בעציכענט... לאוו מיצקעוויטשען וואס האט גערעדט... א עפענטליכע פערזאמלונג, אלס מיצקע... אויסגעצייכענטען זוהן, אבער ער האט כ... געשיקט א בריף פון פאריז, אין וועלכען... טיילט מיר מיט, אז ער איז בכלל ניט... אין וואירשוי זייט דעם גרויסען אויפשטאנ...

אויך דעם פעהלער קאן מען מיר ע... דיגען, וויל דער וואס האט גערעדט... וויי׳ער קריוב פון מיצקעוויטשען... דעמזעלבען נאמען און פאמיליע—אין... פערבייטען איז גלפווען זעהר מגלך... די אוקראינער פרעסע האט מיך בגלפנא... דערפאר, וואס איך האב גערעבט

*) פון „פאליטיקען“ נומ׳ 59.

Jüdische Volkszeitung № 69 Jodisk Folketidende

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד איקווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
גאנ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דינסטאג כ'ג אדר תרע"ה (9. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

אויף די שלאכט־פעלדער.

ביי די דארדאנעלען. — אויף דעם באלקאן־האלב־אינזעל.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 8. מערץ (אפיציעל). אין צפון פון ארראס געהן מיר פארווערטס. ביי א געגען־אנגריף פון דעם פיינד האבען מיר עראבערט עטליכע גרויבער און איהם פעראורזאכט פיל שאדען.

אין די וואגזיזן האבען מיר עראבערט די הייכע שטעלען פון דייכענקאמפן, דער פיינד האט פרובירט מאכען אנ־אנגריף, אבער מיר האבען עס פאלשטענדיג צוריקגעשלאגען.

אויפ'ן צפון־ברעג פון טייך פעכט האבען מיר עראבערט אינבארג און וויטער צו צפון צו — די הויך 356.

ביי הארטמאנסוויילערקאפ האבען מיר אב־גשלאגען אנ'אנגריף פון אדייטשען באטאליאן. וועלכער האט געליטען גרויסען שאדען און א גרויסע צאהל געפאנגענע.

פון מזרח־פראנט.

לויט די מיטעלונגען פון פעטראגראד, געהט די עסטרייכישע ארמעע אין בוקאווינא, אונטער דער לייטונג פון'ם ערצהערצאג יאזעף, צו־רויק.

די רוסען האבען אין דער לעצטער וואך צוריק עראבערט די שטאט סטאניסלאוו. וועלכע צוישען דניעסטער און פרוט, און זיי האבען וויטער פארווערטס פארפאלגענדיג די צוריקגעהענדע עסטרייכער.

די לעצטע אפיציעלע מיטיילונג בעריכטעט, אז די רוסען פארטזעצען זייער אפענסיוו אויפ'ן צוג קיין מזרח־פרייסען, און אז די האבען צוריקגעוואָרפען די דייטשען פון סאפאטשקין ביז ליפסק.

די דייטשע מיטיילונג לויטעט, אז זיי האבען צוריקגעשלאגען אנ'אנגריף אין צפון מזרח פון לאָמזשע. אין מערב פון פראוגין האבען זיי געפונען 3400 רוסען געפאנגען.

דער געזעראלאנגריף.

לאנ'דאן, 8. מערץ. גרויסע געשעהענישען שטעהען פאר ביי די דארדאנעלען, נאר מען וויס נאך ניט די איינצעלהייטען. דאס, וואס אין די לעצטע טעג איז פארגעקאמען ביי די דארדאנעלען, איז נאר געווען אנ־איינליישונג צו א מורא־דיגע אקציאן אויף קאנסטאנטינאפאל, ווי אויך די שטילקייט אויפ'ן ים — איז א שטילקייט פאר דעם גרויסען שטורעם.

אין פערלויף פון דיזען מאנאט וועלען פאר־קומען מורא־דיגע געשעהענישען. אלץ דייטשע דאקומענטען ווערען פובליצירט, וועלכע ווייזען, אז א פעראייניגטע האבען פארבעריט א געגעראלאנגריף, וועלכער וועט געמאכט ווע־רען אויף אלע פראנטען מיט איין מאל, און וועט געווייס קאסטען גרויסע פערלוסטען, אבער וועט צוברעכען דעם לעצטען ווידערשטאנד פון די צענטראל־מעכטע.

אלע לאזארעטען זען גרויס־בריטאניען זע־נען פארבעריט.

ביי די דארדאנעלען.

פראוִיזאריזישע מעלדונג.

פאריז, 8. מערץ (אפיציעל). שבת האט די פאנצערשיף „קוין עליזאבעט" פארגענומען א בעשיסונג אויף די צווייי גרויסע פארטען ביי דעם אזיאטישען ברעג, נעמליך האמידיע 1 טאביא און האידיע 111 סולטאניק.

גלייכצייטיג האבען די אנדערע פאנצער־שיפען, וועלכע האבען זיך אריינגעריסען אין די דארדאנעלען, באמבארדירט די דארדאנאס־פארטען אויפ'ן אזיאטישען ברעג און סואנדער־פארט, אויף דעם אייראפאישען ברעג.

מערקישע מעלדונג

קאנסטאנטינאפאל, 8 מארץ (אפיציעל)

די פיינדליכע פלאטען זענען פערשטארקט געוואָרען מיט די ענגלישע שלאג־שיפען „מאי־עסטיק" און „אירעסיסטיבלע", אבער אז דער פייער פון אונזערע באטעריייעס האבען בעשע־דיגט א פראנצויזישען פאנצער קרייצער און אנ'ענגלישען, האבען זיך פיינדליכע שיפען צוריקגעצויגען און האבען אויפגעהערט זייער באמבארדירונג האלב פייער בייטאג.

גריכענלאנד—בולגאריען.

בערלין, 8. מערץ. לויט א טעלעגראם פון קאנסטאנטינאפאל האט די גריכישע רעגירונג פערלאנגט א ערקלעהרונג פון דער בולגארישער רעגירונג וועגען די מיליטער־קאנצעטראציאנען ביי דעם גריכישען גרענץ.

בולגאריען האט געענטפערט, אז דאס ווערט געמאכט צוליעב די קומענדע פריהלינגס־מאנאווערס.

דייטשע אונטערוואסערשיפען

פאריז, 8. מארץ. די אפיצירען, וואס מיר האָ־בען געזומען גיפאנגען פון דער אונטערוואסער שיף „או 8", גיבען איבער, אז דייטשלאנד האט פערלארען פון 8 ביז 10 אונטערוואסערשיפען זינט דער אונטערוואסער־קריג האט זיך אנ־געהויבען (פון דעם 18. פעברואר אן).

אמעריקאנישער דאמפפער פערהאלטען.

לאנדאן, 8. מארץ. לויט א טעלעגראם פון וואשינגטאן, איז דער אמעריקאנישער דאמפפער „פאסיפיק" פערהאלטען געוואָרען דורך די ענג־לענדער.

דער אמעריקאנישער אמבאסאדאר אין לאנ־דאן האט בעקומען א ארדער אויסצופארשען די איינצעלהייטען פון דעם פאקט.

א צעפעלינער אי־בער קאלע.

בערלין 8 מערץ. פון אמסטערדאם מיילט מען מיט, אז א צעפעלינער איז דעם 5־טען מערץ 10 א זייגער אין אוועגד גיפלויגען אי־בער קאלע.

די לופטשיף איז גיגאנגען אין דער ריכ־טונג פון בולאן.

שפעטער איז די זעלבע לופט שיף גיזעהען גיוואָרען איבער גראוועליאנס.

די בעשאסענע שפיטאל־שיף.

לאנדאן. דער דייטשער אמבאסאדאר אין וואשינגטאן, גראף בערנסטארף, גיבט צו, אז די ענגלישע שפיטאל־שיף „אסטוריא" איז אנגעגרי־פען גיוואָרען פון דייטשע אונטערוואסער־שיפען איז דיכטיג. נאר גראף בערנסטארף ערקלערט, אז דאס איז גישעהן על פי טעות.

די דייטשע קאלאניע פערלאזט קאנסטאנטינאפאל.

פון בוקארעשט טעלעגראפירט מען: די מורא־דיגע אנגריפען פון די פעראייניגטע פלא־טען אויף די דארדאנעלען האט אריסגערופען א פאניק אין דער דייטשער קאלאניע אין קאנ־סטאנטינאפאל. אלע דייטשע אפיצירען האבען אוועקגעשיקט זייערע פאמיליען.

צוואנציג פרויען, צווישען זיי אויך דעם ענגלישן לאמאן פאן סאנדערס פרוי, זענען אנגעקומען אהער.

זיי גיבען איבער, אז דער פאניק אין קאנ־סטאנטינאפאל איז אונבעשרייבליך.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעשירק דעם נייעם אדרעס.

בענעפיס פאר די בעליעבטע שוישפיעלער הר׳ און פרוי טימיאנאוו!!!

„די לוסטיגע אמעריקאנערין"

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

שבת, דעם 13־טען מארץ, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב 9 אזייגער אין אוועגד פר., וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס, וואס ס׳איז שוין לאנג געווען צוגעזאגט.

גרויסע קאמישע אפערעטע מיט פיעל געזאנג אין 4 אקטען פון א. שאר. עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפטע ה׳ און פרוי טימיאנאוו, ה׳ און פרוי ביעלאווסקי, ה׳ און פרוי פעלדשטיין, ה׳ אפאטאווסקי, ה׳ רעזניק און אנ.

בעמערקונג: די הויפט־קאמישע ראלען פון בענ׳ און פענ׳ ווערט אויסגעפיהרט דורך **הערר און פרוי טימיאנאוו.**

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Købmagergade 59, og 3 און אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, 1־ע

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגע

פון 1־טען מערץ האט זיך אנגעהויבען אנייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע גע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצוצאהלען זיין אבאנענטען־געלד, ניט ווארטענדיג א אינקאסאטאר. דאס געלד קאן איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פ און פון 3 ביז 8 נאכמ. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך אפאסט־אנווייזונג אדער מיט בריפמאר

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עפשטיינ׳ס רעסטאר

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען פסח ווערט שוין אנגענומען

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

שטאטסבאהנע אוניפארמע

דער שטרייק ביי פ. פ. אנדערסען, לארסב סטרעדע 11 ווערט פארגעזעצט. ביי איהם בייט א שטרייקברעכער, דער שניידער־מייס פעטערסען, סטאנציאן האלווזייע.

באיקאטירטע זענען:

אטא יענסען, סטודיעסטרעדע 43, 1־טע הערטץ פעטערסען, קלארעבאדערנע 16, 1. חר. נילסען, וועסטערפעליעדוויי 44 און וו. דער, וועסטערבריגאדע 189 (גע׳ועזענער בעקס־אלעע 32).

שטרייקברעכער ביי א. יענסען זענען פאלג לאנגע, בלאגארדספלאץ 3; משה פלאקס מאקס גרינפעלד, פילעסטרעדע 72, 2־טע יאקובאוויטך, אדעלגאדע 96 א. ה.; הענר אויהלענשלעגערסגאדע 35, 2־טע זאל און דערמייסטער נ. י. סארענסען, פיאלטטרעדע ערשטע זאל. ווילי אם פ. אר

אצימער

צום פערדינגען אויך אקאסע־אויטאמאט (נאציאנאל) ביי ראפאפארט.

St.-Kongensgade 106.

אהערצליכען מזל־טוב

ווינשען מיר ליכטען אזן פרוי צום געבוירענעם זיהן.

א. קאהן, ווערשקאווסקו און פרוי וואלף ליפשיץ און קראטאקאווסקי מיט כלה.

פערצייכענט אונזער טעלעפ נומער

Byen 1294y.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. **MACARONI** og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassecycl	— 75 Øre

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

Fotografi-atelier **„Standard"**

58 Østergade 58

12 st. Empire 2 Kr.

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. rykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

מערקט דעם פאקט. וואס מאנטאגיו איז גיך גע־שטיגען אין דיענסט און צו 36 יאהר איז ער שוין קאבינעט מיניסטער. נאר די אנטיסעמיטי־שע „מארנינג־פאסט", וועלכע לאזט ניט דורך קיין געלעגענהייט אביס צו טהון יודען, האט דרך־אגב בעמערקט, אז בשעת מאנטאגיו איז געווען וויצע־מיניסטער פאר אינדיען איז פאר־געקומען די „געשיכטע מיטן זילבער".

מיט א פאר יאהר צוריק האבען די היגע אנטיסעטיטען אויפגעהויבען א טומעל, אז די ועגירונג האט געקויפט ביי דער באנק־פירמע מאנטאגיו זילבער אויף מטבעות גיסען פאר אינ־דיען און מען האט חושד געווען, אז דער ווי־צע מיניסטער מאנטאגיו האט צוגעשארט פרנסה צו זיין פירמע. דערנאך האט זיך ארויס־געוויזען אין געריכט, אז עדווין האט קיין שום חלק ניט אין דער פירמע. אבער זיין שוועסטער־קינד סער סטואדט מאנטאגיו סעמיעל, פארלא־מענט־דעפוטאט פון ווייטשעפעל, האט יא גע־ליטען שאדען דורך דעם טומעל, ווארום ער געהערט יא צו דער פירמע און אלס דעפוטאט טאר ער ניט מאכען קיין געשעפט מיט דער רע־גירונג).

ווי בעוואוסט, איז דער יודישער לארד רע־דינג (רופוס אייזיקס) שוין מעהר ווי א יאהר הויפט־ריכטער פון ענגלאנד. דער דאזיגער גאון אין יורוספרודענץ איז אבער אויך א גאון אין פינאנסען, און זינט די מלחמה האט זיך אנגע־הויבעז האט איהם די רעגירונג שוין צוויי מאל אראבגערופען פון ריכטער־שטוהל אום צו העל־פען איהר אריבערצוקומען שווערע קריזיסען. דעם ערשטען מאל איז עס געווען תכף נאכ'ן אויסברוך פון דער מלחמה, בשעת אלע בערזען פון ענגלאנד האבען זיך צוגעמאכט און מען האט פראקלאמירט א מאראטאריום און ארויסגע־געבען פאפיר־געלד אנשטאט גאלד. מיר הא־בען אפילו אגעניאלען פינאנץ־מיניסטער לאיד דזשארדזש, וועלכער איז אויך אנ'אדוואקאט לויט פראפעסיע. ער מוז שטענדיג האבען זיין פריינד רופוס נעבען זיך ווען עס מאכט זיך אנ'־אונגעוועהנליכע שווערע אויפגאבע. האט דער לארד הויפט־ריכטער געמוזט פערלאזען דאס געריכטס־הויז און זיך געשטעלט דיענען זיין לאנד אין פינאנציעלע ענינים. די רעגירונג ווייס און מבנים ווייסען, וואס לארד רעדינג האט אויפגעטהון אין דער גוואלדיגער קריזיס־צייט. זיך אבגעפארטיגט מיט די פינאנצען פון דער מדינה, האט דער הויפט־ריכטער זיך אומגע־קעהרט צו זיין העכסטען ריכטער־שטוהל.

די טעג האט מען ווידער אפיציעל בע־קאנט געמאכט, אז די רעגירונג האט אויף א צייט צוגענומען דעם הויפט־ריכטער צום פי־נאנץ־מיניסטעריום און ער וועט דערום ניט זי־צען אין געריכטס־הויז. אט אזא מענש איז דער יודישער לארד רעדינג, אז ער קען זיצען אויף צוויי שטוהלען, ער טויג אי דא אי דארט און מען קען איהם בענוצען וואו ער איז צו דעם מאמענט נויטיגער.

לאנדאן. מאן.

א טרויעריגער פאקט.

די יודישע „וויענער מארגענצייטונג" טיילט מיט: דער בודאפעסטער אבערראבינער דר' שמואל רייך איז ארויסגעטראטען מיט אנ'ארטי־קעל געגען די בודאפעסטער יודען, וועלכע בע־שעפטיגען זיך, לויט זיין מיינונג, צופיעל מיט די גאליצישע היימלאזע און פערגעסען דארי־בער אן די אונגארישע הילף־בעדערפטיגע". „עס איז שויין כמעט א פריווילעגיע ווען מען איז א גאליציאנער, פאר'ן אונגארישען, פאר'ן פעסטער ארימאן זענען אלע טהירען פערשלא־סען".

אזוי שרייבט דער בארמהערציגער אבער־ראבינער.

אזא ענגהערציגע בעציהונג פון א רב צו ארימע, היימאטסלאזע, נע־ונד'ע יודען, ווארפט ניט קיין גוט ליכט אויף די אונגארישע „אבער־ראבינערס".

מיר ווילען האפען, זאגט די צייטונג, אז דער כלל פונ'ם אונגארישען יודענטום איז ניט אזוי ענגהערציג, אזוי קהל'ש בעשרענקט ווי זיינע אבעראבינער פון דעם מאן, וועלכע עס שטעלט פאר דער הערר ד'ר שמואל רייך. ווא־רום סוף־כל־סוף האט זיך דער רייכטום פונ'ם בודאפעסטער יודענטום ניט אויסגעשעפט דורך דעם קארגען, זעהר קארגען ביסעל הילף פאר די גאליצישע היימלאזע. עס איז שווער צו גלוי־בען, אז די אונגארישע הילפסבעדערפטיגע זא־לען האבען געליטען דורך די גאליצישע.

ה' דר' רייך פוצט אויף זיין ענגהארציג־קייט מיט א פסוק פון ישעיה. עס איז ניטא קיין זאך, פאר וועלכע מען זאל זיך ניט קענען עדות'ן מיט א פסוק פון תנ'ך. עס איז אבער דא א פסוק, אן וועלכען קיין שום יוד, ובפרט א רב טאר ניט פערגעסען, א פסוק, וועלכער איז דער גרונד־יסוד פון אונזער מאראל. דיזער פסוק הייסט: ואהבתם את הגר.

איז דאס אין די הייזער איבערגעלאזענע פער־מעגען צוראבירט און צו־שלעפט געווארען. און אויסער די אויבענדערמאנטע יודען זענען נאך פון 8 שטעט יודען ארויסגעטריעבען געווא־רען און זענען געלאפען אין דער הויפט־שטאדט, וועלכע האט זיי ניט געקענט אריין נעהמען צו זיך און זיי זענען געבליעבען נע־וגד.

דאס אלץ קומט פאר אין דער זעלבער צייט, ווען א מאסע יונגע יודען האבען זיך אויסגע־צייכענט אין דער מלחמה, האבען בעקומען מע־דאלען און „ארדערס" און אפילו די רעגירונגס־פרעסע לויבט די יודען פאר זייער העלדישקייט און פאר זייער שטיצע די פערוואונדעטע און די פריזען און קינדער, וואס זענען געבליעבען אין דער היים, פאר זייער איינארדנונג האספי־טעלער און דאס גלייכע...

פארטזעצונג קומט.

היימלאזע יודען אין גאליציען.

דער קארעספאנדענט פון „רוסק. וועד". שילדערט פאלגענדעם בילד וועגען די וואנדע־רונגען פון די היימלאזע יודען אין גאליציען:

..... אויפ'ן וועג האט זיך געשלעפט די פא־מיליע פון אהרן זייף, אנ'אלטער, קראנקער יוד, וואס זיין הויז איז פערברענט געווארען מיט אלץ וואס זיי האבען נאר געהאט. ארויסגעגאנגען אפילו אהן ווארימע בגדים.

פונ'ם מאנאסטיר האבען זיי זיך אלע, פער־גליווערט פון קעלט, אראבגעלאזט אין א דארף — דער אלטער זייף, זיין פרוי, א טאכטער, א יונג מיידעל, און א יונגעל פון א יאהר צעהן. די רוסישע סאלדאטען האבען די אומגליקליכע פאמיליע בעזעצט אין מרחץ, זיי געגעבען א בי־סעל אלטע בגדים, געגעבען אבצועסען. דא אינ'ם מרחץ, איז די פאמיליע אויך פערבליבען וואוינען...

דער מרחץ — גלייכצייטיג אויך א וועשע־ריי — דאס איז א קליין צימערעל מיט א פלי־טע, וואו עס איז איינגעמויערט א גרויסער קע־סעל. אין מיטען צימער שטעהען צוויי באליעס און עטליכע עמער פאר קאלט וואסער. אויף דער צוהאקטער, שמוציגער פאדלאגע — גאנצע לוזשעס וואסער און מעהר גארנישט: ניט קיין באנק, נישט קיין בעטעל, נישט קיין שטוהל. מ'שלאפט אויף דער פאדלאגע אהן א שום סימן פון א בעט. אפט אפילו אויף שמוציגען סאל־דאטסקען וועש.

זייף'ס פרוי און טאכטער זענען מרוצה גע־ווארען צו ווערען וועשערינס. ווי־ניט־ווי, דאך אבער איז די מוטער אביסעל געוועהנט געווען צו דער דאזיגער ארבייט. די טאכטער איז גע־ווען ווייט דערפון. זי האט קליינע, איידעלע הענד, אנ'איידעל געזיכט.

די ביידע פרויענצימער האב איך געטראפען ביי דער ארבייט. די מוטער איז געשטאנען און געוואשען, און די טאכטער, מיט א הויך פער־קאטשעט קליידעל און מיט ענטבלויזטע האנד ביז די עלענבויגענס, האט זיך געשטעלט אין א ווינקעל. פון דארט האבען אויף מיך געקוקט צוויי גרויסע, דערשראקענע, טרויעריגע אויגען. נישט אזוי גיך פערגעסט זיך אזא בליק...

דער אלטער אהרן, א גרייזגראהער זקן, מיט א ווייסער בארד און ווייסע האה־. אנ'־אויסגעדארטער סקעלעט, איז געזעסען, אנגע־בויגען דעם קאפ צום אייווען, אין א נידעריג אנגערוקטען צוריסענעם פעלץ־היטעל. אין די הענד האט ער געהאלטען א דיקען ספר און, גוואלדיג פערטיעפט, האט ער צומאל די אויגען נישט אויפגעהויבען. דער דאזיגער ספר — דאס איז אלץ, וואס ער האט ארויסגעראטעוועט פון דער שרפה.

דאס יונגעל, אויך א בלייכס, א מאגערס, בלאהע רייפען אונטער די אויגען איז געשטא־נען הארט נעבען פאטער און אויך אריינגעקוקט אין ספר. בעת איך האב גערעדט מיט דער מוטער, איז ער צוגעגאנגען און זיך געשטעלט נעבען אונז.

ווי האט זי זיך דערפרעהט, אט די אומגליק־ליכע, אז זי האט מיר געקאנט דערצעהלען די לאנגע, שוידערהאפטע געשיכטע פון זייערחורבן...

אזוינע געשיכטעס וואלט מען דא געקאנט אנשרייבען בענדער.

קליינע כראניק

(היימלאזע אין פעטראגראד.) קיין פעטרא־גראד איז די טעג אנגעקומען א פארטיע היימ־לאזע פון 70 מאן, דערין לערך 40 קינדער. דאס רוב אנגעקומענע זענען פוילישע פויערן און ארבייטער, די מינדערהייט — יודען. זיי אלע זענען געבליבען אהן מיטלען צום לעבען. בלויז איינינגע פון זיי האבען געפונען בעקאנטע, וועל־כע האבען זיי בעגעגענט אויפ'ן ווארשאווער וואקזאל און צוגענומען צו זיך א היים. פאר די איבעריגע וועט מסתמא זארגען די שטאדט. אין מאמענט ווען דער צוג מיט די היימלאזע איז אנגעקומען זענען געווען אויפ'ן וואקזאל דער שטאדט־גלאסני זעלענקא און פארשטעהער פון דער פוילישער געזעלשאפט און פון דער יודישער געמיינדע. איינינגע פון די אנגעקומע־נע האט מען איינגעארדענט אין פריוואטע וואוינונגען די איבעריגע האט מען אבגעשיקט אין לאקאל פון שטאדטישען קאמיטעט אכטונג צו געבען אויף די ארימע לייט.

(א יורידישער אינסטיטוט אין קיעוו) אין צוזאמענהאנג מיט דער גרינדונג פון א פריוואטער יורידישער אינסטיטוט אין מאס־קווא (וואו מען וועט אננעהמען יודען אהן א פראצענט־נארמע), איז צווישען די קיעווער פרא־פעסארען־קרייזען אויפגעקומען א געדאנק פרא־יעקט פון אזא אינסטיטוט אין קיעוו, וועלכען ס'האט אויסגעארבייט דער פראפעס. סאמאחווא־לאוו אין יאהר 1906.

(רוסען וועגען יודען.) ווי מיר הא־בען שוין מיטגעטיילט, איז אין „ב. וו." געווען אבגעדרוקט אנ'אפענער בריעף פון די רוסישע שריפטשטעלער לעאניד אנדרעיעוו, מאקסים גארקי און פיאדאר סאלאגוב וועגען דער יודען־פראגע צו אלע גרויסע לייט אויפ'ן געביעט פון קונסט, וויסענשאפט, ליטעראטור און מלוכה־לעבען. דער דאזיגער בריעף איז פונאנדערגע־שיקט געווארען צו א גרויסער צאהל מענשען, וואס מיט זייער מיינונג איז די רוסישע אינטע־ליגענץ שוין לאנג געוועהנט צו רעכענען זיך, די ענטפערס אויף די פארגעלעגטע פראגען ווע־לען בילדען א בעזונדער בוך, וואס וועט ערשיי־נען גלייך נאכדעם, ווי ס'וועלען צונויפגעקלי־בען ווערען די מאטעריאלען.

3000 דאנק בריעף.) די פעטראגרא־דער יודישע געמיינדע האט בעקומען פון דער קעמפפענדער ארמעע איבער 3000 דאנק־בריעף פאר די מתנות די סאלדאטען, וועל־כע דער אדוואקאט גרוזענבערג האט פונאנדערגעטיילט אין נאמען פון די פעטרא־גראדער יודען.

דארדאנעלען.

די בליקען פון דער גאנצער וועלט זענען איצט פלוצלינג ווי צוגעשמידט געווארען צו יענעם שמאלען פאס וואסער, וואס ליגט צווישען צוויי ערד־טיילען און בינט־צונויף צוויי ימים: צו די דארדאנעלען.

ווי אויף דער בהגע, יוא א צופעליגער שטארקער דראמאטישער עפעקט שוואכט אב די ווירקונג פון דער עצם דראמא. אזוי האט אויך דער קאמפף ביי די דארדאנעלען, וואס איז טוף־כל־טוף א נעבען־קאמפף. פערמינערט דעם אינטערעס צו די בלוטיגע ידיעות, וואס קומען פון מערב און מזרח.

טאג־טעגליך דערצעהלען אונז גרויסע דעפעשען וועגען די צושטערטע פארטען און פעריכטעטע באטעריין, וועגען ערפאלגרייכע פארטשריטען פון די פעראייניגטע פלאטען, וועגען נייע און נייע מחנות, וואס ווערען גע־בראכט צו די ברעגען פון די דארדאנעלען.

און אין דער זעלבער צייט, ווי א־קאמ־פאניעמנט צו א בעקאנטער מעלאדיע, קומען אן ידיעות וועגען א פחד אין קאנסטאנטינאפאל און א טיפער אונרוה, וואס דרינגט דורך די בעפעלקערונג, וועלכע פיהלט די גרויסע סכנה, אט שטעהען שוין גרייט די קייזערליכע וואגע־נען, אט פיהרט מען שוין אוועק קיין קליין־אזיען די אוצרות און געלד־רעזערוון, אט ברעכט שוין אויס א מורא־דיגע רעוואלוציאן...

עס פערגעהט אבער א טאג, פערגעהט א נאכט — און די שרעקליכע בילדער ווערען מילדער, רוהיגער, גאר ניט אזוי גרויזאם, ווי ס׳האט זיך געדוכט.

עס וועלען נאך מסתמא פארגעהען גוטע וואכען ביז די נביאות פין די קריעגס־קארעס־פאנדענטען וועלען מקויים ווערען.

און דאך איז די בעשיעסונג בון די דארדא־נעלען איינג פון די אינטערעסאנטסטע מאמע־טען אין דער איציגער מלחמה. אלץ דייטעט אן, אז דאס מאל האבען די פעראייניגטע ערנסט בעשלאסען דורכצופצן און אויספירען זייער אויפגאבע: דורכרייסען זיך דורך די שמאלע דארדאנעלען און דערגרייכען די גאלדענע וואג־סערען פון דעם שטאלצען קאנסטאנט־נאפל.

אנ׳ערך פערציג גרויסע דרעדנאטס און פאנצער שיפען מיט איבער 250 שווערע קאנאנען, א גאנצער פלאט פון קליינע קרייצער, טארפ־דאס און אונטערוואסער שיפען שטעהען בייס איינגאנג פון די דארדאנעלען און פיהרען דורך די פערניכטענדע ארבייט מיט א שטארקען רצון. סיסטעמאטיש און פלאנמעסיג ווערען פערניכ־טעט די אויסערע פארטען, און ארומגערינגעלט מיט א מחנה מינען־צושטערער און אונטערוואס־סער שיפען ערקעמפפט זיך דער פעראייניגטער פלאט א וועג דורך דעם שמאלען אבער זעהער וויכטיגען פאס וואסער. און אין דער זעלבער צייט ווערען אויך געוואלטע גרויסע מחנות מילימער, כדי צו עראבערן די פארטען מצד דער יבשה, און אויף אזא אויפ׳ן צווינגען דעם פיינד, אנידערלעגען זיין שווערד.

אויסער דירעקטע מילימערישע ציעלען — ערראבערונג פון דער טערקישער הויפטשטאדט און אבשוואכונג די עגיפטישע און קאווקאזישע פראנטען, אויסער דעם שטרעבען דעזערגאניזי־רען דאס טערקישע מלוכה־לעבען — פער־פאלגט די איצטיגע באמבארדירונג פון די פאר־טען נאך וויכטיגע פאליטישע און האנדעלס־פא־ליטישע צוועקען.

דורך פריי־מאכונג פון די דארדאנעלען און באספארים וועלען זיך עפענען נייע ים־וועגען, וואס פערבינדען רוסלאנד מיט ענגלאנד און פראנקרייך. די גרויסע תבואה־רעזערוון, וואס לאגערען אין דרום־רוסלאנד וועלען קענען גע־פיהרט ווערען צו די פעראייניגטע. ווי אויך וויכטיגע אויסגעארבייטע סחורות און מאטע־ריאלען פון די פעראייניגטע קיין רוסלאנד, וואס איז איצט פון זיי כמעט אינגאנצען אבגעשני־טען. אויך קריעגס־מאטעריאל, אין וועלכען רוסלאנד נויטיגט זיך וו ניט מען קענען אויף דעם וועג צופיהרען לייכט און בעקוועם.

ניט וועניגער וויכטיג איז אבער דער איינ־דרוק, וואס עס מאכט די באמבארדירונג פון די דארדאנעלען אויף די באלקאן־מלוכות און אי־טאליען.

ס׳איז נעניג איבערלעזען די לעצטע טעלע־גראמען, כדי צו איבערציגען זיך, אז דער באלקאן־האלב־אינזעל געפינט זיך ערב א שרפה.

ענגלישע יודען ביי דער מלוכה־ארבייט

(פון אונזער קארעספאנדענט).

די טעג זענען דא פארגעקומען געוויסע ענ־דערונגען אין מיניסטעריום און א יוד איז ווי־דער דערהויבען געווארען. מר. עדווין מאנטא־גיו, ברודער פון לארד סווייטלינג, זוהן פון דעם בעוואוסטען רבי שמואל מאנטאגיו (דערנאך לארד סווייטלינג) איז אריין אין ענגלישען מי־ניסטארען־קאבינעט.

עדווין מאנטאגיו איז נאך גאר א יונגער מענש. פאר 9 יאהרען איז ער אויסגעקליבען אלס דעפוטאט אין פארלאמענט פון עלטער פון 27 יאהר. דערנאך האט ער געדיענט אין פער־שיעדענע מיניסטעריומס און איז געווען א צייט לאנג וויצע־מיניסטער פאר אינדיען. זיצענדיג אין לארדען־פאלאטע, האט מאנטאגיו געהאט די שווערע ארבייט צו פערטרעטען דאס מיניסטע־ריום אין פארלאמענט. ער האט בעזונט אינדיען אום פערזענליך בעקאנט צו ווערען מיט די אינ־טערעסען פון יענער גרויסער מדינה. אין אזיען, וואס געהערט צו ענגלאנד, ווען ער האט זיין שטעלע מיט עהרע פערנומען. דערנאך איז ער געווארען וויצע מיניסטער פון פינאנץ. די טעג איז ער געווען אין פאריז צוזאמען מיט דעם בעריהמטען פינאנץ־מיניסטער לאיד דזשארדזש ביי דער בעראטונג מיט׳ן רוסישען פינאנץ־מי־ניסטער בארק און דעם פראנצויזישען פינאנץ־מיניסטער ריבא ווען גייען שותפות׳דיגע פינאנ־זיעלע פראבלעמען צו באהאנדלען. ווי מען הערט, האבען די באראטונגען אויך שוין אנגעהויבען. מר. מאנטאגיו איז איצט איין פון די וויכטיגסטע מיניסטער אין דער רעגירונג, ווייל ער איז פארבונדען מיט אלע ווייטע לענדער פון דער ברייטער עמפיר. ער איז אויך איינער פון די וויכטיגסטע מיניסטער אין דער רעגירונג, ווייל ער איז פארבונדען מיט אלע ווייטע לענדער פון דער ברייטער עמפיר. ער איז אויך איינער פון די וויכטיגסטע מיניסטער אין דער רעגירונג, ווייל ער איז פארבונדען מיט אלע ווייטע לענדער פון דער ברייטער עמפיר.

פאגראמען־העצע אין רוסיש־פוילען*)

פון געארג בראנדעס.

נאכדעם ווי ס׳איז געלונגען דורך אויפהע־העצונג פון נאציאנאלער פיינדשאפט צו מאכען פון איירלאפא א תפיסה, א בית־האבל, א הקדש, א בית־עולם, און פיהרען איהר צו באנקראט האט מען געקענט גלויבען, אז ווייניגסטען א יאהר צייט וועט אבער אנהאלטען שלום, אין די גרעניצען פון די קריעגס־פיהרענדע לענדער.

גיעלט דאס אבער לחלוטין ניט, — ווי איך האב שוין אנגעוויזען אין עטליכע ארטיקלען — בנוגע דער רוסישער מלוכה. אין דער צייט ווען פראנקרייך און ענגלאנד זענען נוט־געצוואונגען געבען צו וויסען איירלאפא, אז די רוסישע רע־גירונג, ווי זייערע אייגענע רעגירונגען קעמפט פאר גערעכטיגקייט און פרייהייט, אין דער זעל־בער צייט האט די דאזיגע רעגירונג אונטער־דריקט די ארבייטער פרעסע, פערטע, פערניכטעט אלע ארבייטער ארגאניזאציעס, איינ־געזעצט טוטמע 5 סאציאל־דעאקראטישע דע־פוטאטען פון גאסודארסטוונענער דומע, האט פערשיקט פינלאנדס בעדייטענדסטען שטאטסמאן קיין סי־ביר, האלט די פאליאקען אונטער א נעבעלדיגער הבטחה, וועלכע איז ניט געגעבען געווארען פון צאר אליין נאר פון א ארמער פיהרער, וועמענס וואהרט פארפליכטעט צו גאר נישט, און האט אינסצעניירט פערפאלגונגען געגען איהרע רו־סישע יודען, ערגער נאך ווי ס׳איז געווען ביז יעצט. אין דער צייט ווען די יאהל יודישע סאל־דאטען, וואס קעמפפען אין די רוסישע ארמעע דערגרייכט פון 350·000 ביז 400·000, האלט די רוסישע רעגירונג די יודישע רעכטלאזיגקייט אן וואכט, אז ס׳זאל קיינער פון זיי ניט וואגען אריבער דעם „תחום המושב״. וועלכער איז בערך דער שטח לאנד, וואו די מלחמה קומט פאר: אין פוילען און אין עטליכע ליטווישע גובערניעס. ווען דורך גרענצלאזע עלענדקייט און הונגער זענען זיי דאך געצוואונגען צו פערלאזען זייער וואהנונג־פלעצער, ווערען זיי דורך סאלדאטען־פאטרולען אדער קאזאקען צו־ריקגעטריבען אין תחום המושב, ווען א יודישער סאלדאט, נאך ניט אינגאנצען אויסגעהיילט פון זיינע וואונדען פערלאזט א האספיטאל, וועלכער געפינט זיך דארט, וואו דער יוד האט קיין וואהנרעכט, ווערט ער אויב ער איז ניט דינסט־פעהיג צוריק געשיקט אין זיין „היים״ וואסערע איז שוין לאנג צו ראבירט און פערניכטעט גע־ווארען...

אט אזוי לעבען זיי פערוואגעלט און פער־ווייסטע.

י״א. ס׳האט שוין געטראפען, אז א יודישער פריוויליגער, 19 יאהר אלט, פון האַרקאוו, האט בעקומען אבגעריסען א האלבען פנים און האט געדארפט מאכען זיך אנ׳אפעראציע פון פרא־פעסאר הירשמאן, איז ארויסגעשיקט געווארען פון דער גערויש פון די הארמאטען, וואס דונערען ביי די דארדאנעלען. האט דערנאך עקט גרויסע לאנד און בולגארייַן, וועלכע וו לען ניט בלוי בען גלייכגילטיגע עדות, בשעת עס וועלען שטימט דער גורל פון טערקיי.

די דארדאנעלען זענען א קנויל, אין דעם כען ס׳זענען איינגעפלאנטערט צופיל אינטערעסן דערביבער זענען אויך גרויס און פערשיעדע־ארטיג די גלעגענזעצען, ווי ס׳איז אויך גרויס סכנה פון א גייער מלחמה־שרפה.

Jüdische Volkszeitung № 68 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, מאנטאג כ'ב אדר תרע"ה (8. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דער קריזיס אין גריעכענלאנד.

פרעמיער־מיניסטער וועניצעלאז דעמיסיאנירט. — די אפיציעלע מיטיילונגען.

די אפיציעלע מיטיילונגען.

די אפיציעלע מיטיילונגען פון דייטשלאנד זעגען אין די לעצטע טעג אזוי קארג, אז עס איז פשוט אונמעגליך צו געפינען אין זיי א ברעקעל ידיעה וועגען דער לאגע אויף די פלאכטפעלדער. הפנים, אז זיי האבען זיך אנ־געשטויסען אויף גרויסע און שטארקע פיינדליכע מהנות פון אלע זייטען.

פון פראנקרייך דאגעגען מעלדעט מען טעגליך וועגען קליינע פארטשריטען, וואס זיי מאכען אויף אלע פראנטען און לעצטענס אין עלזאס און שאמפאין.

די רוסען טיילען מיט, אז זיי געהן פארווערטס אין פוילען און שלאגען צוריק די עסטרייכער אין גאליציען און אין די קארפאטען ביי סאקאלקא האבען זיי אראבגעשאסען א דייטשען פליהער.

אויפ'ן לינקען ברעג פון ווייכסעל האבען זיי געפאנגען אדייטשען לייטענאנט, וועלכער איז ארויסגעגאנגען „צו פאנגען רוסען צוזאמענדיג די סאלדאטען בעלוינונג צו 100 מארק פאר א פערזאן.

דערפאר דערצעהלט די ענגלישע אפיציעלע מיטיילונג וועגען גרויסע בעדייטענדע ערפאלגען ביי די דארדאנעלען. די לעצטע מעלדונגען שטיינערען, אז די פארטען, וועלכע זענען געווען א שוץ פאר סמירנא זענען אויך צושעדיגט געווארען. די דאזיגע געשעהעניס זאל האבען א גרויסע בעדייטונג פאר די ווייטערדיגע אפעראציאנען.

גריכענלאנד.

אטהען, 7. מערץ. דעם מיניסטר פרעזידענט וועניצעלאז'ס מיטיילונג אין דעפוטירטן קאמער וועגען דעם, אז זיין מיניסטעריום דעמיסיאנירט, ווייל דער קעניג קאנסטאנטין אנערקענט ניט דער רעגירונגס פאליטיק האט ארויסגערופען א גאנצע רייהע דעמאנסטראציאנען.

די לאגע ווערט בעטראכט פאר זעהר א ערנסטע. פון אלע זייטען מערקט זיך א דרוק אויף די לייטענדע קרייזען.

אין די דיפלאמאטישע קרייזען איז מען מיט דער מיינונג, אז גריכענלאנד וועט נאך אבווארטען אביסעל די געשעהענישען אין די דארדאנעלען, און דאן וועט זיין מעגליך אויפגעבען איהר נייטראליטעט אין אריינמישען זיך אין קריעג.

דער רוסישער פלאט.

בערלין 7. מארץ. „דזשארנאלע ד' איטאליא" טיילט מיט פון בוקארעשט: פון בורגאס האט מען בעמערקט דעם רוסישען פלאט וואס געפינס זיך אויפ'ן ווענ קיין באספארוס.

ברויט און מעהל־קארטען אין עסטרייך.

בערלין 7 מערץ. פון וויען טעלעגראפירט מען: אזוי ווי ס'האבען זיך געענדיגט די מעהל־און קארן־רעזערווען, וועט מען אויך דא איינפיהרען ברויט און מעהל קארטען, ווי אין דייטשלאנד.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 7. מערץ, אפיציעל. אין בעלגיען האט אונזער ארטילעריע אויסגעפיהרט א זעהר ווירקזאמע בעשיסונג אויף שווערע דייטשע באטארייעס ביי וועסטענדע.

אין צפון פון אראס האבען מיר געמאכט גוטע פארטשריט. די דייטשען האבען געליטען גרויסען שאדען. אין שאמפאין האבען מיר צוריקגעשלאגען אנ'אנגריף ביי באסאזשור. אין עלזאס ביי הארטמאנסוועלערקאפ האבען מיר עראבערט 300 מעטער דייטשע שוץ־גריבער. ביי קערנאי האבען מיר אויפגעריסען א אמוניציאנס־מאגאזין.

דער שאדען פון דייטשלאנד־עסטרייך.

פאריז. אנ'אפיציעלע מיטיילונג וועגען דעם דייטש־עסטרייכישען שאדען אין דער צייט, וואס די מלחמה דויערט, גיעט אן דריי מיליאן מענשען. דעריין ווערען מיטגערעכענט טויטע, פערוואונדעטע, געפאנגענע און קראנקע.

פון פשעמישל.

פון פעטראגראד טעלעגראפירט מען: דער גארניזאן אין דער פעסטונג פשעמישל מאכט נאכאנאנד גרויסע בעשיעסונגען מיט גראנאטען פון שווערע ארטילעריע. די דאזיגע בעשיעסונג איז אבער געווען ווירקונגסלאז. טויזענדער גראנאטען האבען אויסגעשאסען און האבען פערוואונדעט נאר איינעם פון אונזערע רייהען.

די עסטרייכער שיסען הויפטזעכליך אויף אונזערע פליהער, וועלכע פליהען טעגליך איבער דער פעסטונג. פיעל גראנאטען ווערען אויפגעריסען, אבער אהן רעזולטאטען.

שטרוי אלס עסענווארג.

בערלין, 6. מארץ. א דייטשער געלעהרטער דר' פריעדענטהאל האט ערפונדען א מעטאדע, לויט וועלכער מען קען צוזאמענשטעלען שפייזמיטלען און פוטער פאר בהמות און פערד פון געוועניליכע שטרוי. די ערפינדונג, וועלכע וועט געפרובט ווערען פון דעם קייזערליכען געזונדהייטס־קאלעגיום, ציהט אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון גרויסע קענער. אנדערע מיינען זאגאר, אז דאס וועט קענען פערנעהמען דעם פלאץ פון ווייצען־מעהל.

היעגע נייעס

פון הילפס־קאמיטעט.

נעכטען, שבת, אי, אין עפשטיין'ס רעסטאראן פארגעקומען א פערזאמלונג פון אלע היגע פעראיינס־ביוראען מיט'ן פארזיצענדער פון „הילפס־קאמיטעט פאר די נויטליידענדע יודען פון דער מלחמה" הר' ל. מאצקין בראש, אויף וועלכער ס'איז בעטראכט געווארען די פראגען וועגען אנ'אלגעמיינער פערזאמלונג, וועגען אנ'אויפרוף צו די היגע ארבייטער, וועגען די פארמען פון דער געלד־זאמלונג א. ז. וו.

הר' מאצקין האט איבערגעגעבען פון הילפס־קאמיטעט, אז דער קאמיטעט האט בעשלאסען קיין פערזאמלונג ניט צו מאכען. נאכדעם האבען די פערטרעטער פון די היגע גרופען געפיהרט א ווארימע און זעהר א לאנגע דיסקוסיע וועגען דעם צי מען זאל מאכען א פערזאמלונג אדער ניט. און טראץ דעם, וואס לכתחלה זענען כמעט אלע געווען דערפאר, אז א פערזאמלונג מוז זיין, איז דאך צולעצט מיט א מערהייט אנגענומען געווארען, א דאנק דעם פארשלאג פון א מיטגליעד פון צ. ב., אז אויב דער הילפס קאמיטעט וועט די פערזאמלונג ניט מאכען, זאל די פאלקספערזאמלונג ניט זיין.

דאן איז אנגענומען געווארען צו פערעפענטליכען אנ'אויפרוף וועגען א בעזונדערען ארבייטס־טאג צו דער היגער ארבייטער־בעפעלקערונג, וועלכער איז אויפ'ן זיצונג פארגעלעזען געווארען.

הלואי זאל די דאזיגע זיצונג, וועלכע האט געדויערט פון א זייגער 9 ביז 3, ברענגען בעסערע פרוכטען, ווי די זיצונגען ביז איצט האבען געבראכט.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

בענעפיס פאר די בעליעבטע שוישפיעלער הר׳ און פרוי טימיאנאוו!!!

„די לוסטיגע אמעריקאנערין"

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

שבת, דעם 13־טען מארץ, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב 9 אזייגער אין אווענד פר., וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס, וואס ס׳איז שוין לאנג געווען צוגעזאגט.

גרויסע קאמישע אפערעטע מיט פיעל געזאנג אין 4 אקטען פון א. שאר. עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפטען ה׳ און פרוי טימיאנאוו, ה׳ און פרוי ביעלאווסקי, ה׳ און פרוי פעלדשטיין, ה׳ אפאטאווסקי, ה׳ רעזניק און אנ.

בעמערקונג: די הויפט־קאמישע ראלען פון בעני און פעני ווערט אויסגעפיהרט דורך **הערר און פרוי טימיאנאוו.**

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Kobmagergade 59. og 3 און אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, 1־ע זאל

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגע

פון 1־טען מערץ האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהר אבאנענטען מיט א בקשה זעלבסט איינצוצאהלען זיין אבאנענטען־געלד, ניט ווארטענדיג א אינקאסאטאר. דאס געלד קאן איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פאר און פון 3 ביז 8 נאכמ. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריפמאר

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען. אבאנענטען א פסח ווערט שוין אנגענומען

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

שטאטסבאהנע אוניפארמע

דער שטרייק ביי פ. פ. אנדערסען, לארסב סטרעדע 11 ווערט פארגעזעצט. ביי איהם בייט א שטרייקברעכער, דער שני דער־מייס פעטערסען, סטאנציאן האיווזיע.

באיקאטירטע זענען:

אטא יענסען, סטודיעסטרעדע 43, 1־טע הערטץ פעטערסען, קלארעבאדערגע 16, 1. חר. נילסען, וועסטערפעליעדוויי 44 און וו. דער, וועסטערבריגאדע 189 (געוועזענער בעקס־אלעע 32).

שטרייקברעכער ביי א. יענסען זענען פאלגע לאנגע, בלאגארדספלאץ 3; משה פלאקס מאקס גרינפעלד, פילעסטרעדע 72, 2־טע יאקובאוויטך, אדעלגאדע 96 א. ה.; הענר אויהלענשלעגערסגאדע 35, 2־טע זאל און דערמייסטער נ. י. סארענסען, פיאלטטרעדע ערשטע זאל. ווילי אם פ. אר

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassecycld	— 75 Øre

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

אצימער

צום פערדינגען אויך א קאסע־אויטאמאט (מאשינע נאציאנאל) ביי ראפאפארט.

St.-Kongensgade 106.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

אהערצליכען מזל־טוב

ווינשען מיר ליכטען אזן פרוי צום געבוירענעם זיהן.

א. קאהן, ווערשקאווסקו און פרוי וואלף ליפשיץ און קראטאקאווסקי מיט כלה.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294y.

Fotografi-atelier **„Standard"**

58 Østorgade 58

12 st. Empire 2 Kr.

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. rykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's' Trykkeri, Møntergade 2

די יודען־פראגע אין רוסלאנד

(א אינטערוויו מיט געארג בראנדעס).

ביים שרייב־טיש, צווישען א בארג אנגע־ווארפענע צייטונגען און זשורנאלען, האב איך איהם געטראפען אין זיין ארבייט־צימער.

— איהר זייט געקומען מיר מאטערען? — האט ער, אויסדרייענדיג זיך אויף זיין שרויפען שטול מיט'ן פנים צו מיר, פריינדליך א זאג געטאהן.

— איהר זייגט ריכטיגע משחיתים... ערגעץ קען מען זיך פון אייך ניט בעהאלטען...

— איך בין געקומען אייך אינטערווירען פאר מיין צייטונג.

— וועגען וואס?

— וועגען דער אלטער יודישער פראגע אין רוסלאנד.

— יע, יע, א אלטע... אבער דאך אימער ניי, האט ער א־אפלאזענדיג די קאפ, צוגעגעבען.

— פרעגט, וועל איך אייך ענטפערען.

— וואס דענקט איהר וועגען די יודען אין רוסלאנד. וועט זיך זייער לאגע נאך דער מלחמה פערבעסערען?

— איך גלויב אז ניט!

— קענט איהר מיר זאגען די אורזאכע פאר־וואס גלויבט איהר אזוי?

— אורזאכען זענען פאראן אפולע: ער־שטענס — דער „הויף". דער הויף איז זייער שלעכט אויפגעלעגט צו יודען; און צווייטען, מאמער וואלט שוין דער „הויף" יא געוואלט געבען די יודען (געוועהנטליך צו ליעב איירא־פא וועגען) אביסעלע הנחות, וועלען די דייטשען און פאליאקען, וואס געפינען זיך ביים „רודער" (און אזוינע זענען פעראן זייער פיעל) ניט דערלאזען און זייער — ווי מען זאגט ביי אייך אין אמעריקא — «וועטא» איז אין די הויכע קרייזען זייער אויטאריטעטיש. איך מיין מען רעכענט זיך דארט מיט זיי זעהער שטארק — ווייל די מעהרסטע אין „טאוועט" זענען אדער דייטשען אדער פאליאקען.

— אבער יעצט — וועלען דאך די דייטשען שוין מעהר קיין ווירקונג ניט האבען אין „הויף" אדער אין די „הויכע קרייזען", ווייל דאס רוסי־שע פאלק האט זיך איבערצייגט, ווי ווייט די דייטשען האבען געשעדיגט און שעדיגען דעם רוסישען פאלק! — האב איך זיך אבגערופען.

— איהר האט א טעות, ווען איהר דענקט אז די דייטשען וועלען מעהר קיין ווירקונג ניט האבען אין דעם אינערליכען (און אפילו אין דעם אויסערליכען) לעבען פון רוסלאנד. און וואו זענען די „קולבארסעס", „רענענקאמפס", „ניידגארד"ס, „גריפענבערגער"ס, „פאן וואלס", „פאן פלעוועס", „בארא גיקינס" און נאך אזוי־נע, וואס זייערע נעהמען איז „לעגיאן"? דענקט איהר, אז זיי האבען שוין פערלאזען רוסלאנד? אז זייער אויטאריטעט איז קלענער געווארען אין „הויף", אין די „הויכע ספערען?" ניט דאס ערשטע און ניט דאס אנדערע. ווייל דער גאנ־צער הויף איז דייטש... און אפילו, ווען מיר זאלען צוגעבען (וואס דאס איז אונמעגליך) אז די דייטשען וועלען מעהר קיין ווירקונג ניט האבען אויפ'ן אינערליכען לעבען פון רוסלאנד, נו, און וואס איז עפעס מיט די אונפערשעהמטע פאליאקען? און אין אנטיסעמיטיזם — מוז איך צוגעבען — זענען זיי פיעל שטארקער פון די דייטשען, ווייל די לעצטע האבען חאטש ווי־פיעל ס'איז ציוויליזאציע און קולטור... זיי שע־מען זיך פארט אביסעל פאר דער ציוויליזיר־טער וועלט־מיינונג. אנדערש אבער זענען די פאלאקען... זיי רעכענען זיך ניט מיט קיינעם.

האט זיך עפעס פראנייטעס — אין ביילים'ס פראצעס גערעכענט מיט די מיינונגען פון אזוינע אויטאריטעטען ווי טראצקי, טיכאמיראוו, מאזע און אנדערע? — שפיי איהם אין צורה וועט ער זאגען: ס'געהט א רעגען... און אזוינע פראנייטיסעס, וויפערס, מאשקעוויטשעס זיינען אין רוסלאנד פיעל שטארקער געווארען. און וואס זיי וועט זיין בעסער, — אלס ערגער קען דעם יודען פון זיי זיין...

הייסט דאס, איז קיין האפנונג ניטא פאר זיי?..

— צום בעדויערען — ניט... די איינציגע האפנונג איז, אז די ציוויליזירטע וועלט דארף זיך אריינמישען אין רוסלאנדס פאליטיק בנוגע צו אידען און דאס וואלט געקענט ווירקען, נאר איך גלויב ניט, אז זיי וועלען דאס וועלען טאן... ווייל קיינער וועט זיך ניט וועלען אריינמישען אין דעם אינערליכען לעבען פון א צווייטער נא־ציאן... נאר ס'איז דאך מעגליך, אז ליבעראלען אין רוסלאנד וועלען זיך פעראייניגען, קאן פילעס, פילעס אויסגעבעסערט ווערען אין דעם אידישען מצב. און דאס איז זייער מעגליך... אט דאס איז זייער איינציגע האפנונג... וואס די צייט קען בריינגען, קען קיינער ניט וויסען.

דערמיט האט זיך אונזער אינטערוויו גע־ענדיגט.

באריס שומאכער.

לעצטע ידיעות פון ארץ־ישראל.

די אדעסער טהוער פאר ארץ־ישראל הא־בעקומען זיכערע ידיעות, אז די טערקישע רע גיערונג פאדערט נאך אלץ פון די אויסלענדער, וואס בלייבען־איבער אין ארץ־ישראל, בעזונ־דערס פון יודען, אז זיי זאלען ווערען טערקישע אונטערטאנען. דורך שטארקע השתדלות'ן האט מען זיך דערשלאגען, אז מען זאל אבלעגען דאס איבערגעהן אין טערקישער אונטערטאנשאפט פון קאנסטאנטינאפאל האט מען פעראדענט טע־לעגראפיש, אז מען זאל געבען די אלע, וואס ווערען טערקישע אונטערטאנען, הנחות בע־פרייען זיי פון מיליטער פליכט און אין פער־לויף פון א יאהר פון דעם מאמענס אן, זינט זיי ווערען טערקישע אונטערטאנען, נעמען פון זיי קלענערע שטייערען.

די פאפירען מיט די פערצייכונגען פון עדר פון די יודישע קאלאניעס, זענען אבגעשיקט גע־ווארען קיין קאנסטאנטינאפאל. די יודישע קא־לאניאל־באנק אין קאנסטאנטינאפאל פונקצי־אנירט, ס'זענען אנגענומען געווארען מיטלען ווידער צו עפענען די אבטיילונגען פון באנק אין ארץ־ישראל, אין די קאלאניעס איז איינגעאר־דענט געווארען א געמישטע אראביש־יודישע מיליציע. ס'פונקציאנירען רעגולער אלע לעהר־אנשטאלטען, א חוץ איין פערמאכטער שולע, וועלכע ס'האלט אויס א רוסישער אונטערטאן. דער אמעריקאנישער געזאנדטער מארגענטוי בע־קומט פון אמעריקא גרויסע סוען, וועלכע ווע־רען געשיקט קיין ארץ־ישראל. ענגלאנד ער־לויבט איבערצופיהרען געלד פון אלעקסאנדרין קיין יפו אויפ'ן אמעריקאנישען קרייצער „טע־נעסי" אויסשליטליך פאר די בעדערפענישען פון די יודען אין ארץ־ישראל. די לעצטע ווע־רען אויך געשטיצט דורכ'ן נאציאנאל־פאנד.

קיין אונגעני איז אנגעקומען דורך רומע־ניען א נייע פארטיע אנטלאפענע פון ארץ־ישראל, וואס בעשטעהט פון 113 מאן. צוליעב דעם וואס צווישען זיי געפינט זיך א פערדעכ־טיגער קראנקער האט מען די אנטלאפענע דער־ווייל, איידער מען וועט בויען א צייטווייליגען באראק, בעזעצט אין וואגאנען, אין אונגעני ווערט געווארע א קאמיטעט צו העלפען די היימ־לאזע. זייער באגאזש ווערט דעזינפיצירט, מען האט צוגעגרייט 500 אומזיסטע רייזע־בילע־טען.

יעוולאגי און לוואוו.

דער פראוואסלאוונער סינאד האט געפונען פאר געוואונשען, אז דער פערוואלטער פון די פראוואסלאוונע צערקוועס אין גאליציען, דער וואלינער ארחיפיסקאפ יעוולאגי, זאל זיך ארי־בערציהען אויף שטענדיג פון זשיטאמיר קיין לוואוו. דער סינאד רעכענט, אז „די בעדערפע־נישען פון דער פראוואסלאוונע צערקווע, וועל־כע מען קאן ניט אבלעגען אויף שפעטער, אין דעם איינגענומענעם לאנד, פאדערען, דאס דארט זאל זיך שטענדיג געפונען א פראוואסלאוונער עפיסקאפ.

א מאנאפאל אויף טהיי.

אין רוסישען פינאנץ־מיניסטעריום ווערט פערענדיגט די פארבערייטונגס־ארבייט צו דער פראגע וועגען איינפיהרען א טהיי־מאנאפאל אין רוסלאנד. א בעשטימטערען חאראקטער וועט די דאזיגע פראגע אננעהמען באלד נאכ־דעם ווי ס'וועט קומען צופאהרען דער פינאנץ־מיניסטער. דאן וועט געגרינדעט ווערען א ספע־ציעלע בעראטונג, וועלכע וועט, ווי מ'טיילט מיט, אויך פארלעגען ארויסצוזאגען זיך וועגען דעם פארשטעהער פון גרויסע פירמעס, וואס האנדלען מיט טהעע.

אלס בעווייז, אז דער טהיי־מאנאפאל וועט זיין נוצליך ווייזט מען אן דערויף, וואס דאן איז פאראן א גרונד צו קלעהרען, אז דער טהיי וועט זיין א בעסערער.

דער געדאנק וועגען איינפיהרען א טהיי־מאנאפאל האט פאר א פערהעלטניסמעסיג קור־צער צייט אזוי ווייט פעראינטערעסירט איינינג פארשטעהער פון פינאנץ־מיניסטעריום, אז מען האט זאגאר פארגעלעגט דורכצופיהרען עס לויטן ארטיקעל 87 פון די גרונד־געזעצען (ד"ה אהן די געזעצגעבערישע אנשטאלטען). מיט דער אידעע וועגען א טהיי־מאנאפאל סימפאטיזירט זאגאר דער פראגרעסיווער טייל פון די דעפו־טאטען. ס'איז פאראן א פארשלאג, אז נאכדעם ווי ס'וועט אויסגעארבייט ווערען א געהעריגער געזעץ־פראיעקט זאל ער בעטראכט ווערען אויך א בעראטונג מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון ביידע געזעצגעבערישע פאלאטעס (גאס. דומא און גאס. סאוועט).

שער און זאגען: קעהר אום אונזערע ביינער פון טויטען־לאנד! און די קינדער וועלען זייע־רע פאטער'ס מאהנען, און די מוטער'ס זייערע קינדער, און די שוועסטער זייערע ברידער. אבער די הערשער וועלען הינטער זיעבען טי־רען פעריגעלט זיין און אויף דעם רוף ניט ענטפערען. וועלען זיי די טירען צוברעכען, זיין שלאס צושמעטערען און פון זייער אייגע נעם שוועל וועלען די הערשער פערטריבען ווע־רען אזוי וועט גאט נקמה נעהמען אין זיין צארן...

ניינעריג האבען זיך די זעלנער צוגעהערט, א ווארט געחאפט:

— אבער ער זידעלט דאך דעם קייזער!

א פאר שטארקע הענד האבען איהם ביים קארק אנגענומען, פון ארט אבגעריסען און א שטויס געטהאן פאר זיך.

איז ער געלאפען דעם קאפ איינגעבויגען. דער רויטער פייער פון בראנד איז איהם אויפ'ן געבויגענעם קארק געפאלען, און די קלעפ פון די זעלנערישע פויסטען האבען זיינע טריט אלץ שנעלער געטריבען. ער איז אומגעפאלען, אבער זיי האבען איהם פון דער ערד אבגערי־סען און אין דער רויטער שיין אלץ ווייטער געיאגט.

די צואווארפענע אויפ'ן פעלד האבען נאר שטיל אבגעזיפצט: ער וועט שוין אומקומען, דער משוגע'נער! און געפיהלט האט מען, אז עפעס אונגעוועהנליך וועט זיין סוף זיין און נישט פערשטענדליך פאר זיי, ווי אונפער־שטענדליך עס איז פאר זיי גע־ווען דאס לעבען פון דעם שטענ־דיג האלב־הונגעריגען לעהרער, וואס איז ערגעץ פון דער ליטא געקומען, האט אין א בוידעם שטיבעל געוואהנט און פלעגט שטענדיג אליין אין זיינע וועגען ארומגעהן.

פון דער זייט, וואו די געצעלטען זיינען געשטאנען, האט זיך דערהערט א שאס.

— ברוך דיין האמת! — האט אימיצער אב־געזיפצט.

טויט שטיל איז געווארען — פון דער ברע־נענדער שטאדט האבען זיך קראכען פון איינ־פאלענדע ווענד און קוימענס דערהערט. און אין דער פינסטערניש פון דער נאכט האבען די פייער־צינגער אויף די צושראקענע בלייכע פנים'ער מיט רויטען שווינדעל־שיין געשפיעלט.

מנחם.

ארט־פראגען

מיט דעם ארטיקעל „אויסלאנד׳ס־פעסער״ אין נומער 64 פון אונזער צייטונג, האט דער ה׳ר ש. ח. ל. בעריהרט איינע פון די אנגעוועה־טאגטע פראגען אין דער היגער יודישער עמיג־ראנטען־געזעלשאפט. ער האט דערמאהנט דעם דענישען איינוואנדערונגס־געזעץ פון 1875, וועלכען די היעגע רוסישע יודען געדענקען זעהר גוט און וועלכער לאזט זיך ניט אזוי לייכט פערגעסען.

אבער בעריהרענדיג די דאזיגע פראגע, האט ש. ח. ל. געמאכט צוויי זעהר בעדייטענדע פעהלערען. ערשטענס, איז אין דעם דענישען איינוואנדערונגס־געזעץ ניטא אזעלכע ווערטער, אז „מען טאר ניט אריינקומען אין לאנד אהן אויסלאנד׳ס־פעסער״, ווי דער ה׳ר ש. ח. ל. גיעט איבער. דארט שטעהט, אז „יעדער אויסלענדער ביי זיין אריינקומען אין לאנד דארף צייגען א לעגיטימאציאנס־פאפיר״. און אז יעדער אפיצי־עלער דאקומנט הייסט „לעגיטימאציאנס־פאפיר״ אין דענעמארק, קען מען זיך לייכט איבערצייגען ביי יעדען דענישען אדוואקאט. און אזעל־כע ווערטער ווי „פאס״ אדער „אויסלאנד־פאס״ ווערט לחלוטן ניט דערמאהנט.

צווייטענס,—און דאס איז דאס וויכטיגסטע— שרייבט דער ה׳ר ש. ח. ל., אז „א שטארקע ארגאניזאציע פון רוסישע יודען, צוזאמען מיט דענישע יודען, וואלטען געקענט אויפטהאן אין דער הינזיכט, אז די טויערען פון דענעמארק זאלען ניט פערמאכט ווערען פאר אונזערע ברי־דער״. — מיינט ער ווירקליך, אז צוזאמען מיט די דענישע יודען וועט מען קענען עטוואס אויפ־טהאן געגען דעם געזעץ אדער ענדערען איהם? האט אפשר די מלחמה אזוי געענדערט די בע־ציהונג פון די דענישע יודען צו די רוסישע, אז עס איז מעגליך צו קומען מיט אזא „נייעם״ פארשלאג?

אז מיר וועלען זיך צוקוקען נעהנטער צו דער לאגע, וועלען מיר, דוכט זיך, קומען צו אנ׳אנדער שלוס. לאמיר נעהמען דעם דענישע־יודישען ארגאן „מאסאאיסק סאמפונד״ און לא־מיר זעהען, וואס זאגען די דענישע יודען. אין נומער 44 פון דער דערמאהנטער צייטונג (פון 31. אקטאבער 1914) געפינען מיר אין לייט־ארטיקעל צווישען אנדערס פאלגענדעס:

„גלייך פון דער ערשטער צייט אן, ווי רו־סישע און פוילישע יודען האבען אנגעהויבען קומען אהער, האבען מיר מתרה געווען, אז מען זאל זיי ניט ארויסווייזען צופיעל גאסטפריינד־ליכקייט״. — — און ווייטער מיט עטליכע שורות:

„געוויס האבען זיך ניט אלע פון זיי (פון די רוסישע יודען) אונאנשטענדיג אויפגעפיהרט, אבער אלס־איינס איז עס שוין א גרונד צו זעהען פטור ווערען פון דיזען סארט מענשען.״

און דער ארטיקעל ענדיגט אזוי:

„פריהער האבען זיי זיך גענויטיגט אי אין געלד, אי אין מיטלייד; איצט זאגען זיי, אז זיי נויטיגען זיך ניט אין דעם. איצט נויטיגען זיי זיך אבער נאר אין איינס: אנגענומען צו ווע־רען ביים קראגען און ווערען ארויסגעווארפען. און דערצו איז דא מיטלען גענוג. מען דארף נאר געפינען דעם ריכטיגען. און וואס פריהער איז אלץ בעסער״. —

דוכט זיך, אז די דאזיגע שורות דערצעה־לען גענוג וועגען דעם, ווי ווייט די דענישע יודען האבען א אינטערעס אין די רוסישע יודען׳ס פערבלייבען אין דענעמארק. און דאך קומט דער הר׳ ש. ח. ל., ווי ער וואלט גאר פון קיין זאך ניט געוואוסט, און לעגט פאר זיין „נייעם״ פלאן!.. — די רוסישע יודען, וועלכע עס געדענקען נאך די מהומה־צייט, ווען מען האט אנגעהויבען ארויסשיקען פון דאנען, און די בעציהונג פון די דענישע יודען צו דעם, וועלען געוויס וויסען, ווי דאנקבאר צו זיין דעם הר׳ ש. ח. ל. פאר זיין עצה!

די פראגע פון דער בעגרענצונג, וועלכע איז זעהר וויכטיג פאר די קינפטיגע אומגליק־ליכע יודישע וואנדערער, דארף בעטראכט און בעהאנדעלט ווערען אויף מעהר זיכערע און רעיעלערע יסודות און דארף ארויסגעהן מיט לאגישערע בעווייזען און ערקלעהרונגען. די פרא־גע דארף געלעזט ווערען ניט ווי דער הר׳ ש. ח. ל. גיעט אן „צו פערהיטען דענעמארק פון א ניט־דעמאקראטישען שריט״ — דאס וועט דענעמארק אליין זארגען. מיר האבען וויכטיגע־רעס צו בעזארגען: מיר האבען צו בעזארגען אומגליקליכע נויט־ליידענדע יודישע וואנדע־רער. און דאס צו בעזארגען קען מען נאר אויף אזא אופן: כדי די קינפטיגע יודישע וואנ־דערער זאל ניט אויסקומען צו בלייבען אין מי־טען וועג און ניט קענען אריינקומען אהער אין לאנד, דארף מען, ווי ווייט דאס איז מעגליך, מעלדען אין דער יודישער פרעסע פון אלע לענ־דער, אז אין פאל, ווען יודישע עמיגראנטען וועט אויסקומען צו פאהרען קיין דענעמארק, זאלען זיי זיך בעזארגען מיט וועלכע־ניט־איז אפיציעלע פאפירען. (א מעטריקע איז אויך א אפיציעלער פאפיר) און ווען זיי זאלען נאך קענען אויך האבען וויפיעל ניט־איז געלד — איז אלץ פערענטפערט.

ס. ב.

פון דער רעדאקציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער אויף דעם אויבען־געדרוקטען ארטיקעל און אויף דער פראגע, וואס איז בעריהרט געווארען אין די ארטיקלען פון די הערערן ש. ח. ל. און ס. ב.

כדי אויסצומיידען מיספערשטענדניסען ברענגען מיר דא גענוי אין דענישער שפראך די אויסדריקען פון „מאסאיסק סאמפונד״, וועל־כע ווערען ציטירט אין היינטיגען נומער.

דרוקענדיג די ארטיקלען פון ה׳ ל. ה׳ ב., האבען מיר זיך אין דער זעלבער געווענדעט צום פראפעסאר סימאנסען דעם אבערראבינער דר׳ שארנשטיין מיט בקשה ארויסצוזאגען זייער מיינונג וועגען ערנסטער און אנגעוועהטאגטער פראגע.

„MOSAISK SAMFUND" Nr. 44:

„Gang paa Gang, lige fra den allerførste Tid, Dygtende russiske og polske Jøder begyndte at til Danmark og slaa sig ned her, har vi ad- mod at vise disse mennesker alt for megen frihed".

„Det er jo ganske sikkert kun en Del af de andrede, der har opført sig saa uanstændigt, alligevel, forekommer det os, var der Grund at søge at blive netop dette Kontigent kvit; thi demoraliserer de ovrige".

„Nu vel. Men de har trængt til begge Dele det er ogsaa blevet givet dem af et godt

Nu trænge de altsaa kun til et: til at blive i Kraven og sat paa Døren.

Og dertil kan man vel nok finde Midler. Der statueres et Eksempel, og helst jo før je

אימיגראציע קיין אמעריקא

די „רייטער אגענטור״ טיילט־מיט פון שינגטאן, אז דער פארלאמענט־קאמיטעט די פראגען פון אימיגראציע, האט מיט א מע פון די שטימען געגען 3 בעשלאסען אומ רען אין פאלאטע דעם געזעץ־פראיעקט אימיגראציע (לויט וועלכען ס׳פאדערט די אימיגראנטען, אז זיי זאלען קענען און שרייבען)״ אויף וועלכען דער פרעזי ווילסאן האט ארויפגעלעגט זיין וועטא באט). דער קאמיטעט רעקאמענדירט דער לאטע אנצונעהמען דעם געזעץ־פראיעקט טראץ פון דעם פרעזידענטס מיינונג.

דער נביא

(ענדע)

זיין קול, עטוואס הייזעריג, אבער רויהיג האט געקלונגען זיכער און פעסט; זיין קאפ איז דערהויבען געווען, און דער שיין פון אונטער־גאנג האט זיך געטוקט אויף זיין דארען פנים און אין די אפענע גראהע אויגען. עטליכע על־טערע יונגלעך האבען זיך אומבעמערקט פון טאטע־מאמע אבגעריסען און ארומגערינגעלט דעם „משוגענעם לעהרער״, ווי בעלי בתים פלע־גען איהם רופען, — אויף וועלכען זיי האבען שטענדיג מיט א בעהאלטענער ניינ׳יעריגקייט און אכטוגג געקוקט.

און ער איז רוהיג געשטאנען און האט גע־רעדט.

— ווישט אויס די טרעהרען פון אייערע אויגען און פערטרייבט דעם צער פון אייער פנים: גאט נעהמט נקמה פאר אייך, און אין זכר־לחורבן־יאהר גיסט ער אויס זיין צארן אויף די צושטערער פון זיין הויז. «ווי דאס פייער, וואס ברענט הינטער אייך, וואס איז א ליכט פאר פעלקער געוועזען און פאר לענדער א שיין, איז ער איצט געקומען דאס ליכט פון פרייד ביי די פעלקער צונעהמען און דעם שיין פון זייער שטאלץ פערלעשען.

— «בלוטיג איז דער וואונד פון אייער זכר לחורבן, אבער זיבען מאל בלוטיגער וועט זיין די וואונד פון די, וואס האבען אייער הויז צו־שטערט, ווי א טראפען וועט אייער בלוט זיין אין ים פון זייערן, און די בערג פון זייערע טוידטע קערפער וועלען פאר אנ׳דענקונג בליי־בען פון אייער פייער־יאהר.

— זאלען ברענען די הייזער, זאלען די קנוילען רויך צום הימעל אויפשטייגען, זאלען רויכערן די פעלדער און זאל קנאלען דאס איי־זען! ליכט און ווייהרייך, געזאנג און שפיעל איז אויפ׳ן יום־טוב, וואס גאט׳ס צארן האט זיך גע־מאכט, ווען ער איז געקומען דער וועלט זיין חורבן דערמאהנען.

«הויבט אויף אייערע אויגען צו די וואל־קענס רויך און נויגט אייערע אויערען צום גע־קלאנג פון אייזען: זיין הויז איז אייער הויז געווען און זיין יום־טוב איז אייער יום טוב.

— און זאל איך א לויב געזאנג פון אייערע ליפען דערהערען, דען אייער היטער איז וואך און זעהט אייער פיין, און גרויס איז דער יום־טוב וואס ער האט פאר אייך צוגעגרייט...

אלץ געדיכטער איז געווארען דער עולם ארום איהם. זיין קויל, הויך און שרייענד, האט נייגיער געוועקט, אין די אין פיין פערטרונקע־נע האבען זיך אויף א וויילע פערפיהרען גע־לאזט: וואס וויל דער משוגענער? ווייבער מיט די קינדער אויף די הענד, אלטע יודען מיט צי־טערדיגע הענד, יונעלעך, וואס זיי האט פלוצ־לינג עפעס פון חדר דערמאהנט, האבען איהם ארומגערינגעלט, מיט די קעפ געשאקעלט און מויל און אויערען געעפענט.

דערווייל האבען עטליכע זעלנער פון דער־ווייטען בעמערקט עפעס אן אונגעוועהנליכע בע־וועגונג און פערזאמלונג אויפ׳ן פעלד. זיי הא־בען זייערע געצעלטען פערלאזט און מיט די רויכערנדיגע ציגארען אין פערזאמעלטען עולם זיך אריינגעריבען. דערזעהן זיי, האט מען זיך אנגעהויבען פונאנדערורוקען אין שרעק שטיל, שטיל, איינציגווייז, ביז ער איז אין מיטען שטעהן געבליבען מיט די זעלנער ארומגע געלט. זיי האבען זיך צוגעהערט צו די ע בעקאנטע קלאנגען פון זיין שפראך, איינ ווערטער געכאפט און מיט נייגיער זיך קוקט צו די שטריכען פון דעם נאך אבער שוין גראהען קאפ. ער האט זיי נישט זעהען און אלץ רייסענדער איז זיין קול וועזען.

— געבראכען איז געווארען די קר בבל, דער שטאלץ פון פרס איז צוגע און די מאכט פון יון איז אונטערטעניג רען.

אזוי וועט אויך געבראכען ווערען די פון די, וואס זייערע הענד זענען אויף לעגען.

פערבלוטיגטע און צושלאגע וועלען אהיים קומען — און קיין שוועל נישט געפינ זיי וועלען אין די טירען קלאפען און ווען ניט עפענען; זיי וועלען א קערענדיל די פעלדער זוכען, אבער וויסט וועלען די דער זיין. וועלען זיי דאן קומען צו זייער

Jüdische Volkszeitung № 67 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, זונטאג כ'א אדר תרע"ה (7. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

גריעכענלאנד'ס פארבערייטונגען

גריעכענלאנד און בולגאריען. — די מלחמה־געפאהר אויפ'ן באלקאן־האלב־אינזעל.

גריעכענלאנד.

בערלין, 6־טען מערץ. די גאנצע בערלינער פרעסע בעשעפטיגט זיך אצינד זעהער פיעל מיט דעם קרוין־ראט, וואס איז די טעג פארגעקומען אין אטהען. לויט די ידיעות, וואס זענען אנגעקומען קיין בערלין האבען זיך אינ'ם קרוין־ראט בעטייליגט אויסער דעם גריעכישען קעניג קאנסטאנטין און דעם פרעמיער־מיניסטער וועניצעלאז אויך א סך איינפלוסרייכע פאליטיקער און דעפוטאטען. עס זענען בעהאנדעלט געווארען וויכטיגע פאליטישע פארשלאגען, וואס עס האבען אריבערגעבראכט דעם פראנצויזישער גענעראל פ א און דער באטשאפטער אין פאריז ראמאנאס. פון זיכערע קוועלען איז מען מודיע, אז די פעראייניגטע האבען אנגעבאטען גריעכענלאנד צו בעטייליגען זיך אין דער ערא־בערונג פון קאנסטאנטינאפאל און ערפיהלען אויף אזא אופן די „היסטארישע פליכט". דער קרוין־ראט האט מסכים געווען מיט דער פאליטישער פראגראם פונ'ם פרעמיער־מיניסטער וועניצעלאז און ס'איז דעריבער צו ערווארטען, אז גריעכענלאנד וועט זיך די טעג אריינמישען אינ'ם קריעג און וועט זיך שטעלען אויף דער זייט פון די פעראייניגטע.

נעכטען, פרייטאג, האט געזאלט פארקומען נאך א קרוין־ראט, וואו דער שעף פון גענעראלשטאב דורמאניס האט געדארפט פארלעגען זיין מיליטערישע פראגראם.

די בערלינער פרעסע מאכט אויפמערקזאם די גריכישע רעגירונג אויף די שלעכטע פאלגען פון אזא מין ארויסטרעטונג און ווייזט אן די פארבערייטונגען פון בולגאריען, וועלכע וועט בעשטימט בענוצען די געלעגענהייט, כדי אבערעכענען זיך מיט גריכענלאנד פאר דער באלקאן־מלחמה.

בולגארישע הכנות.

סאפיא 6 מערץ. דער קריעגס־מיניסטער האט אריינגעטראגען אין סאבראניע א געזעץ פראיעקט וועגען א שטרענגערער צענזור בנוגע צו אלע מיליטערישע פראגען אין ענינים. אויסערדעם איז בעשלאסען געווארען דורכצופיהרען א מיליטערישע פארבערייטונג פון אלע קאמפס־פעהיגע בולגארען. לויט דעם ערשטען פונקט פונ'ם נייעם געזעץ, וועלכער מוז נאך בעשטעטיגט ווערען, האט דער קריעגס־מיניסטער דאס רעכט פעריאדיש איינצורופען אלע מענער פין 21 ביז 45 יאהר צו א פינפאונפערציג טעגיגען קריעגס־אויסבילדונג.

פון די מלחמה־פלעצער.

אין דער לעצטער וואך איז קיין איינציגע מיטטיילונג געקומען וועגען די רעזולטאטען פון דעם דייטשען אונטערוואסער־קריעג, וועלכער האט זיך אגגעהויבען מיט אזא מין רעש דעם 18. פעברואר. די אורזאכע מוז ליעגען אין דעם, וואס דער דאזיגער אונטערוואסער־קריעג, איז ניט אזוי בעדייטענד, ווי מען האט זיך פריהער פארגעשטעלט, און דערצו האט, נאטירליך, די פאטרולירונג פון די ענגלישע און פראנצויזישע קרייצער'ס און טארפעדא־שיפען, אויך געהאט א שטיקעל בעדייטונג. בעקומען א בעזונדערען אינטערעס אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעקומען א בעזונדערען אינטערעס אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעקומען די מיטטיילונגען וועגען דעם, אז איין דייטשער אונטערוואסער־שיף איז דערטרונקען געווארען דורך א פראנצויזישער טארפעדא־שיף און דורך א ענגלישער קויהלען־שיף. דאס בעווייזט אויך, אז די אונטערוואסער־שיפען זענען גאר ניט אזוי זיכער פון צו ווערען אנגעגריפען, ווי מען האט זיך פארגעשטעלט.

פון מזרח'דיגען קריעגס־פלאץ דערצעהלען די לעצטע מעלדונגען, אז די רוסען געהען פארווערטס אופ'ן גאנצען פראנט. די דייטשע פלענער וועגען איינגעהמען ווארשוי און עראבערען די אייזענבאהן־ליניעס אין פוילען, איז דורך דעם שטורעם פון די געוואלדיגע רוסישע מחנות פערניכטעט געווארען. אין די געשלעגען מיט די עסטרייכער האבען די רוסען אויך געהאט די אויבערמאכט, בעזונדערס אין די קארפאטען, וואו די עסטרייכער אליין מעלדען, אז זיי האבען געליטען גרויסען שאדען.

פון דעם מערב'דיגען קריעגספלאץ איז קיין גרויסע נייעס ניטא, אויסער קליינע פארטשריטען פון די פראנצויזען אויף אלע פראנטען.

— ב.

עסטרייך'ס לעצטע רעזערווען

וויען, 6. מארץ. די טעג זענען אין עסטרייך איינבערופען געווארען גרויסע טיילען פונ'ם „לאנד־שטורעם". די דאזיגע, וואס זענען איצט איינבערופען, זענען קאסירטע און מיליטער־פרייע פערזאנען צווישען 38 און 42 יאהר.

דערמיט זענען אריינגעקומען אלע יאהרגאנגען, וועלכע קענען לויט'ן מיליטער־געזעץ איינבערופען ווערען.

לופט־אנגריף אויף א ענגלישען דאמפפער.

לאנדאן, 6. מארץ. רייטער'ס ביורא טיילט מיט: א ענגלישער דאמפפער, וועלכער איז אנגעקומען קיין הומבער דערצעהלט, אז א דייטשע לופט־שיף האט געווארפען 3 באמבעס איבער'ן שיף, נאר אז דער קאפיטאן האט געהייסען פאהרען דער שיף אין א זיג־זאג, איז קיין שאדען ניט געווען. פון פארזיכטיגקייט וועגען האבען די מאטראזען אראבגעלאזען אלע רעטונגס שיפלעך און זענען געווען גרייט אראבלאזען זיך אין זיי.

פון קאנסטאנטינאפאל.

פון בוקארעשט טעלעגראפירט מען: רייזענדע פון קאנסטאנטינאפאל דערצעהלען, אז די לאגע דארט איז זעהר אנ'ערנסטע.

אין דער טערקישער רעגירונג איז די מעהרהייט דערפאר, אז מען זאל שליסען פריעדען, ווייל זיי ערווארטען, עס זאל אויסברעכען ארעוואליציאן.

פון אטהען ווערט מיטגעטיילט, אז דער סולטאן האט פערלאזען קאנסטאנטינאפאל, און אז אין שטאט הערשט א פאניק. די יונג־טערקען פארבערייטען זייער אבפאהר.

דאס אומקעהרען זיך פון ענווער־פאשא צוריק צו דער ארמעע און קאווקאז און די רייזע פון דזשעמאל־פאשא קיין בערלין, איז לויט אלע מיינונגען, כדי צו פערשווינדען און ניט בייוואוינען דעם מורא'דיגען שטורעם וועלכער קען אויסברעכען יעדען טאג.

ברויט־מאנגעל אין אונגארען.

לאנדאן, 6. מארץ. צו רייטער'ס ביורא טעלעגראפירט מען פון ווענעדיג: אין בודאפעסט הערשט א מורא'דיגער יקרות אויף ברויט. אלע בעקער אין פארשטאט „לעאפאלדשטאט" האבען געשלאסען זייערע בעקערייען, ווייל זיי קענען ניט בעקומען קיין מעהל. די מיליטערישע מאכט האט קאנפיסקירט אלע רעזערווען, וואס האבען זיך געפונען ביי די מילנער אין בודאפעסט.

די עסטרייכישע רעגירונג האט געקויפט 100.000 טונען בוריקעס, וועלכע מען וועט געברויכען אויף צו פיטערען בהמות און פערד, פאר די דאזיגע בוריקעס האט מען געצאהלט 225 קראנען א טון.

בעשעדיגט א לופט־שיף.

בערלין, 6. מערץ. צו וואלפ'ס ביורא מעלדעט מען פון בריסעל: א צעפעלין־לופטשיף איז נעכטען אנגעקומען פון א לאנגע "רייזע" און האט זיך אראבגעלאזען אין דער פינסטער ביי טירלעמאנט. דורך דער פינסטערנעש איז די שיף ארויף אויף עטליכע בוימער און איז שטארק בעשעדיגט געווארען:

די לופטשיף וועט צוריק צוזאמענגעשטעלט ווערען אין דייטשלאנד.

בענעפיס פאר די בעליעבטע שוישפיעלער הר׳ און פרוי טימיאנאוו!!!

„די לוסטיגע אמעריקאנערין"

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

שבת, דעם 13־טען מארץ, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב 9 אזייגער אין אווענד פר׳, וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס, וואס ס׳איז שוין לאנג געווען צוגעזאגט.

גרויסע קאמישע אפערעטע מיט פיעל געזאנג אין 4 אקטען פון א. שאר. עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפטען ה׳ און פרוי טימיאנאוו, ה׳ און פרוי ביעלאווסקי, ה׳ און פרוי פעלדשטיין, ה׳ אפאטאווסקי, ה׳ רעזניק און אנ.

בעמערקונג: די הויפט־קאמישע ראלען פון בעני און פעני ווערט אויסגעפיהרט דורך **הערר און פרוי טימיאנאוו.**

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Købmagergade 59, og 3 און אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, 1־ע זאל

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

פון 1־טען מערץ האט זיך אנגעהויבען אנייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצוצאהלען זיין אבאנענטען־געלד, ניט ווארטענדיג אויף אינקאסאטאר. דאס געלד קאן איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פאר און פון 3 ביז 8 נאכמ. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריפמארקען.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען דריי געריכטען

פרייז: 1 קר., 125, 150.

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassecycld	— 75 Øre

שטאטסבאהנע אוניפארמען

דער שטרייק ביי פ. פ. אנדערסען, לארסבאדער סטרעדע 11 ווערט פארגעזעצט. ביי איהם אין בייט א שטרייקברעכער, דער שניידער־מייסטער פעטערסען, סטאנציאן האלווזייע.

באיקאטירטע זענען:

אטא יענסען, סטודיעסטרעדע 43, 1־טע זאל הערטץ פעטערסען, קלארעבאדערנע 16, 1. זאל חר. נילסען, וועסטערפעליעדוויי 44 און וו. סטרעדער, וועסטערבריגאדע 189 (געוועזענער ראדע בעקס־אלעע 32).

שטרייקברעכער ביי א. יענסען זענען פאלגענדע לאנגע, בלאגארדספלאץ 3; משה פלאקס אין מאקס גרינפעלד, פילעסטרעדע 72, 2־טע זאל יאקובאוויטך, אדעלגאדע 96 א. ה.; הענריקסען אויהלענשלעגערסגאדע 35, 2־טע זאל און שניידערמייסטער נ. י. סארענסען, פיאלטטרעדע 7, ערשטע זאל. ווילאם פ. ארופ.

איין צימער

צום פערדינגען איז אין גאטהערסגאדע 14 ביי איפלאנד.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

זונטאג, דעם 7־טען מערץ אום 8 אוהר אווענד

וועט אין „האנדווערקער־פעראיין" קראנפרינסענסגאדע 7 פארקומען

א סינאגאגא־קאנצערט

פון די בעריהמטע מוזיק־ווערק פון יודישע חזנים און קאמפאניסטען ווי סיראטא, קווארטין, וולאדאווסקי, שלאסבערג א. א. וו. געזונגען פון ה׳ בערעזאווסקי (לירישער טענאר) מיט פריינדליכע מיטווירקונג פון ה׳ יאהאן האנאווער־קאהן (קלאוויר); פריילין לואיזע פרעדעריצא (וויאלין); ה׳ אונטערשלאק (געזאנג). עס וועט אויך געזונגען ווערען יודישע פאלקס־ליעדער.

באל ביז 3 אוהר.

בילעטען צו 2, 150, 100, 75 אוירעס און שטעה־פלאץ 50 אוירעס, איז צו בעקומען טעלעפאניס ביי ה׳ בערעזאווסקי, אוירעסונדסוויי 21 טעלעפ. אמאגער y 821, אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11 און אין פאלקס־קין, קראנפרינסעסגאדע 34. איינצעלהייטען אין פראגראם.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. rykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2

היימלאזע יודען אין עסטרייך.

ווי מ׳גיט איבער, זענען פון גאליציען, אייר־דער זי איז פערנומען געווארען פון די רוסען, אנטלאפען אין די טיעפערע עסטרייכישע גע־נענדען קרוב א האלב מיליאן יודען. דאס רוב אנטלאפענע זענען פרויען און קינדער, וועלכע די מענער האבען מיט א צייט פריהער ארויס־געשיקט און אליין זענען זיי געבליבען אין גא־ליציען. בלויז אין איין וויען געפינען זיך ביז 150000 אנטלאפענע יודען. אנ׳ערך 40 טויזענד געפינען זיך אין בעהמען און די איבעריגע האב־בען זיך פונאנדערגעשפרייט איבער גאנץ עסט־רייך.

די לאגע פון די אנטלאפענע איז א שרעק־ליכע. בלויז א קליינער טייל פון זיי זענען רייך אדער פערמעגליך און האבען מיטלען אי־נערצולעבען די שווערע צייט. די מעהרהייט אבער בעשטעהט פון אנ׳ארימע הונגעריגע מא־סע און געפינט זיך אין אנ׳אונגעוועהנליכען מצב. די עסטרייכישע רעגירונג האט אסיגנירט פאר זיי א געוויסע געלד־שטיצע, וועלכע איז אבער זעהר קליין און אונבעדייטענד. יעדער גאליצאנער היימלאזע אין וויען, אדער אויף דער פראווינץ, בעקומט 70 העלער א טאג. א שטיקעל וואוינונג אין וויען קאסט מינדעסטענס דריי קראן וועכענטליך, בלייבט אלזא איבער אויף לעבענס־מיטעל 30 העלער א טאג, וואס עס קען אפילו אויף קיין בלויז ברויט נישט אלעקען, צוליעב דעם גרויסען יקרות, וואס עס הערשט דארט שטענדיג, ובפרט נאך אין מלחמה־צייט. די מאסען היימלאזע יודען קומט אויס צו הונגערן אין בוכשטעבליכען זין פון ווארט און לעבען אין די שרעקליכסטע בעדינגונגען.

די יודען האבען מעהר פון אלע אנדערע געליטען פון דער מלחמה. אויסער די פיעל מענשליכע קרבנות, וואס זיי האבען מקריב גע־ווען אויפ׳ן שלאכט־פעלד, איז דאס גאנצע יו־דישע גאליציען פאלקאם רואינירט געווארען.

וועמען איהר האט אייער ווייב און קינד, אייער האב און גוטס אוועקגעגעבען?

ווייל נישט קיין שחיטה יאהר האט איהר הייגט נאר אנ׳אנדענקונג׳ס יאהר, און נישט קיין אומגליק איז אויף אייך געשיקט געווארען, נאר א זכר לחורבן.

ווייל דער יאהר צוויי טויזענד פינף הונ־דערט איז היינט נאכ׳ן חורבן — און האט דאך נישט געקענט דאס פייעריאהר, ווי אלע יאהר אריבער.

און האט איהר יעדעס יאהר דעם חורבן מיט א טאג פון הונגער און טרעהרען דער־מאהנט, זאלט איהר דאך איהם אין פייעריאהר אויך מיט בלוט און לעבען דערמאהנען.

אין אט איז אייך א צייכען: תשעה באב איז געווען דער טאג, ווען מען האט אייערע קינ־דער ביי אייך צוגענומען, און תשעה באב איז געווען דער טאג, ווען די מלכים האבען זיך צו מלחמה גערופען

(ענדע קומט)

מנחם.

קליינע כראניק

(הנחות פאר יודישע סטודענטען). לויט ווי ס׳גיט־איבער דער מיטגליעד פון גאס. סא־וועט פ. א. איוואנאוו, וועלכער פערנעהמט זיך מיט דער פראגע וועגען די אויסלענדישע סטו־דענטען, האט דאס מיניסטעריום מודיע געווען אלע פאליטעכנישע און בערג־אינסטיטוטען ווע־גען צוקאזען צו די מלוכה־עקזאמענס אלע, וואס האבען געלערנט און געענדיגט זייער בילדונג אין אויסלענדישע אינסטיטוטען: דערביי ווע־לען נישט זיין איינגעפיהרט קיין שום פראצענט־בעגרענצונגען פאר פערזאנען פון די דערמאהנ־טע קאטעגאריעס.

(דער „גורל" פאר יודישע שילער). מען טיילט מיט, אז אין גיכען וועט אבגעשאפט ווע־רען דער צירקולאר פון פערשטארבענעם ביל־דונגס־מיניסטער ל. א. קאסא וועגען דעם „גורל" פאר יודען אין די אוניווערזיטעטען און גימנא־זיעס.

(דער פאסטאוו־פראצעס.) ווי בעוואוסט, האט די פערטיידיגונג פון איוואן גאנטשארוק׳ן, דעם מערדער פונ׳ם פאסטאווער יונגעל יוסל פאשקאוו, בעשטימט א רעגירונגס־פערטיידיגער יעצט האט גאראנטשוק דערלאנגט א מעלדונג אין קיעווער געריכט, אז ער האט אויך איינגע־לאדען אלס פערטיידיגער דעם אדוואקאט מא־טוסעוויטש.

(בעפריעדיגט די השתדלות פון די יודישע אפטייקער). דער פארזיצענ־דער פון אדעסער פארמאצעווטען־געזעלשאפט ד. א. לייבענזאן האט די טעג בעקומען א מעלדונג, אז די השתלות, וועלכע די אויבענ־דערמאנטע געזעלשאפט האט דערוועקט ביים העכסטען נאטשאלניק פון סאניטארישען און עוואקואציאנס־טייל וועגען געבען יודישע פאר־מאצעווטען. דאס רעכט צו דיענען אין דער ארמעע, אזוי ווי די יודישע דאקטוירים, אין די סאניטאר־טיילען לויט זייער ספעציאליטעט, — איז אנערקענט געווארען, אז זי דארף בעפרי־דיגט ווערען.

(וואוינרעכט). דער בילדונגס־מיניס־טער גראף איגנאטיעוו האט זיך געווענדעט צום אינערן־מיניסטער מאקלאקאוו מיט א בריעף, אין וועלכען ער האט געבעטען געבען יודישע מעדיצין־דאקטוירים פון אויסלענדישע אוניווער־זיטעטען, וועלכע ווערען צוגעלאזען צו מלוכה־עקזאמענס אין רוסלאנד, וואוינרעכט אויף דער צייט פון די מלוכה־עקזאמענס.

דער אינערן־מיניסטער האט מסכים געווען מיט׳ן פארשלאג פון גראף איגנאטיעוו, און די טעג איז פונאנדערגעשיקט געווארען א געהעריגע מעלדונג וועגען דעם צו די גובערנאטארען פון די אוניווערזיטעט־שטעדט.

אין ארץ־ישראל

וועגען דער לאגע פון די ערציהונגס־אנ־שטאלטען אין ארף־ישראל טיילט מען מיט פאלגענדע פרטים:

די קונסט־שולע „בצלאל" אין ירושלים איז אפען און פאר די שילער פון דער דאזיגער שולע איז איינגעארדענט געווארען א קיך, פון וואנען זיי בעקומען ביליג מיטאגען. עס פונק־ציאנירט אויך דאס העברעאישע גימנאזיום אין ירושלים, וועלכע האט אויך א קיך פאר די שי־לער. דאס לעהרער־סעמינאריום פון דוד יעלין איז אפען און האט אויך א קיך פאר די שילער (בשותפות מיט׳ן גימנאזיום). די „אליאנס"־שו־לען, וועלכע זענען ביזאהער געווען פערמאכט זענען יעצט געעפענט געווארען א דאנק דער השתדלות פון חכם־באשי ר׳ נחום, ביים אינערן־מיניסטער טאלאט־ביי, וועלכער איז א געווע־זענער שילער פון דער „אליאנס". ס׳זענען אויך אפען די שולען פון „הילפס־פעראיין" און די ארטאדאקסישע שולע „תחכמוני", נאר דער מא־טעריעלער צושטאנד פון דער לעצטער איז זעהר א געדריקטער, ווייל איהר עקזיסטענץ איז אינ־גאנצען אבהענגיג פון דער שטיצע פונ׳ם קא־מיטעט אין פראנקפורט־אם־מאין, און יעצט איז שווער צו בעקומען פון דארט שטיצע. ס׳פונק־ציאנירט אויך די רעאל־שולע אין חייפה. דאס העברעאישע גימנאזיום אין יפו האט געגרינדעט פאר די שולער א קיך און האט גאראנטירט די בעלי־בתים פאר זייער דירה־געלד. דאס גימנא־זיום האט אויך געגרינדעט פאר די שילער א וועשעריי און, בכלל, טהוט דאס יפו׳ער גימנא־זיום א סך מעהר פון איהרע כחות כדי צו פער־לייכטערן דעם שיקזאל פון די שילער.

אין יודישע לאזארעטען.

דעם לאזארעט פון פעטראגראדער יודישער קהלה פאר פערוואונדעטע סאלדאטען האט אויף אג׳אלערהעכסטען בעפעהל בעזוכט דער גענע־ראל־אדיוטאנט פון דער קייזערליכער סוויטע פירשט ביעלאסעלסקי־ביעלאזערסקי. דער פירשט איז ארומגעגאנגען אלע פאלאטעס, געדאנקט די פערוואונדעטע און אייניגע פון זיי האט ער פונאנדערגעגעבען אויסצייכנונגס־מעדאלען, סך־הכל האט ער פונאנדערגעטיילט 12 מעדאלען „פאר העלדישקייט".

דעם 1־טען פעבראל האט דער גענעראל־מאיאר פון דער קייזערליכער סוויטע, ס. ס. אזע־ראוו, אין דער בעגלייטונג פון זיין אדיוטאנט און ספעציעל קאמאנדירטע אפיצערען, בעזוכט דעם לאזארעט פון די ברידער האלפערין אין קיעוו. דער גענעראל האט בעקוקט דעם לאקאל און דעם אפעראציאנס־זאל, ארומגעגאנגען אי־בער די פאלאטעס, וואו ער האט אויספיהרליך אויסגעפרעגט די פערוואונדעטע און געדאנקט זיי פאר׳ן גלענצענדען דיענסט. זעקס שווער פערוואונדעטע האט ער פונאנדערגעטיילט מע־דאלען מיט אנ׳אויפשריפט „פאר העלדישקייט" אויף א געארני־לענטע. צווישען די בעשאנקענע מיט מעדאלען געפינען זיך צוויי פרייוויליגע ביחאווסקי 19 יאהר און רודצקי 15 יאהר אלט. צום שלוס האט גענעראל־מאיאר אזעראוו אויס־געדריקט א דאנק די מנדבים און דעם פערסא־נאל פון לאזארעט פאר׳ן אויסגעצייקענטען צו־שטאנד פון לאזארעט און פאר דער ליעבליכער בעציהונג צו די פערוואונדעטע.

דער גענעראל־מאיאר אזעראוו האט אויך בעזוקט דעם אויפנאהמס־לאקאל פון „קיעווער פארשטעהערשאפט איבער די ענינים פון יודישע וואוילטעטיגקייט", אנן האט אויספיהרליך אויס־געפרעגט די פערוואונדעטע. איבערגעגעבען זיי אין נאמען פון זיין מאיעסטעט א וואונש, אז זאלען גיף געזונד ווערען, און די גרינדער און דעם פערסאנאל—א דאנק פאר׳ן גוטען צושטאנד פוו׳ם אויפנאהמס־לאקאל.

פון גאליציען.

דער גאליצישער קארעספאנדעט פון א רו־סישען בלאט דערצעהלט פאלגענדע מעשה:

מיר זענען געווען אויף א פויערים פער־זאמלונג, וואו מען האט בעטראכט די פראגע וועגען געבען הילף די געליטענע. ווען איך בין צוריקגעגאנגען אין מיין פויער׳ש שטיבעל, האט מיך בעגלייט דער וואיט שאבאנא, א פאליאק. איך האב בעמערקט, אז ער וויל מיר עפעס זא־גען, נאר ער האט עפעס מורא און געפינט נישט די ריכטיגע ווערטער. ענדליך האט ער זיך פאר מיר אנטשולדיגט און דאן דערצעהלט, אז אין דארף וואהנט א יודושע פאמיליע, וואס נויטיגט זיך זעהר שטארק און ער ווייס ניש, צי מעג מאג איודישע פאמיליע אריינשטעלן אין צעטעל פון די נויטבעדערפטוגע אויף צו בעקומען הילף. —איך האב געקלערט—זאגט דער וואיט אפשר טאר מען גאר קיין יודען נישט העלפען

דער אנטיסעמיטיזם אין גאלציען — זאגט ווייטער דעם קארספאנדענט — איז ווי א מגפה נאר דאס גוטע הארץ פון פאן שאבאנא האט גובר געווען די שנאה. און מיר האבען שיער נישט געלאזען אהן הילף די הונגעריגע פאמיליע פונ׳ם יודען אהרן זייף.

נייעס פון פוילען

(נעגען קרעדיט די יודישע באנקען) די «דווא גראשא» איז ארויס מיט א גיפטיגען לייט־ארטיקעל, אין וועלכען ער פאדערט מען זאל אננעמען מיטלען, אז די 50 מיליאן רובל, וואס זענען בעשטימט געווארען צו שטיצען דעם עקאנאמישען לעבען אין פוילען זאלען נישט אריינפאלען אין די יודישע באנקען.

די צייטונג ראט, אז עס זאל געגרינדעט ווערען א קאמיטעט פון אנגעזעהענע פוילישע בירגער, סוחרים און פאבדיקאגטען, וועלכע זא־לען אנווייזען, וועמען עס זאל געגעבען ווערען די שטיצע פון די 50 מיליאן.

(א דעלעגאט פון סיביר) קיין ווארשא איז אנגעקומען אפארשטעהער פון דער גמינע ליסיעוו, קורבאנער אויעזד, טאבאלסקער גובער־ניע דאניאיל קוזמין, וועלכער האט מיטגע־בראכט מיט זיך 1200 פוד מעהל, וואס די דאר־טיגע פויערים האבען געשאנקען פאר׳ן צענט־ראלען בירגער־קעמיטעט.

(צווישען היימלאזע) די טעג האט מען אין דעם לאקאל פאר היימלאזע ביי דער וואר־שאווער גמיגע אונטערגעווארפען א קינד אין עלטער פון 3 וואכען, א מיידעלע. ביי׳ם קינד׳ס יאקעלע איז געווען צוגעקלעפט א קוויטעלע, אין וועלכען די מוטער פון קינד שרייבט, אז זי איז א היימלאזע. זי בעט מען זאל דאס קינד ראטעווען, דאס קינד האט מען אריינגענומען אין לאקאל פון דער דערמאנטער „לינת הצדק" און עס דערווייל אוועקגעגעבען צו אנ׳אם.

דער באנקראט פון אינטערנאציאנאל

(צווייטער ארטיקעל.)

„מען האט אונז אלע מאל געלערנט — שרייט יעקב מילך — אז די סאציאלע פראבלעם איז די וויכטיגסטע פון אלע פראבלעמען! אז דער סאציאליזם וועט פארענטפערען אלע פראגען און מען מוז דעריבער איבערלאזען אלע אנדערע פראגען און זיך נעהמען צו דער גרעסטער פון אלע, צו דער סאציאלער פראגע. און דא זענען מיט א־מאל געקומען די סאציאליסטען, מען קען זאגען פון דער גאנצער וועלט און האבען אלץ געשטעלט מיט דעם קאפ קאפויר. זייער איצטיגע האנדלונג זאגט, אז עס זענען דא וויכטיגערע פראבלעמען פון די סאציאלע. די נאציאנאלע פראגע קומט, לויט די סאציאליסטען פון אייראפא, צוערשט און זי מוז פריהער פערענטפערט ווערען. ווען עס קומט א פראגע: סאציאליזם אדער נאציאנאליזם זאגען זיי, לעגען מיר אב אן א זייט דעם סאציאליזם און קעמפפען פאר דער נאציע...

פרעגט זיך, וואס זאלען מיר יודען טהאן? אויב עס איז רעכט ביי זיי איבערצולאזען דעם סאציאליזם אויף דערווייל, ביז זיי וועלען פערענטפערען פי פראגע פון זייער נאציאנאלער עקזיסטענץ, דארפען אפשר מיר יודען זיך אויך ארומקוקען וועגען אונזער נאציאנאלער עקזיסטענץ?...“

די געשווארענע יודישע גענאסען, ביי וועמען דער סאצ׳אליזם איז א מעלקעדיגע קיהעלע וועלען זיכער הייסען זייערע ארבייטער־חסידים קריעה רייסען געגען אזא שרעליך אפיקורסות׳ן געדאנק. אבער אלע אזעלכע און עהנליכע מיטלען וועלען העלפען ווי א טויטען באנקעס. דער דאזיגער אפיקוסות׳ער געדאנק וועט זיך פערשפרייטען וואס ווייטער און ווייטער אלץ מעהר און ער וועט מאכען א חורבן פון דעם סאציאליזם אין דעם יודישען לאגער, פונקט ווי עס איז איצט פון איהם געווארען א חורבן אין די לאגערען פון די אלע אנדערע פעלקער.

די לעקציע פון דער מלחמה איז א קלארע, א דייטליכע און דולדעט אבסאלוט ניט קיין אנדערע אויסטייטשונגען. דער אינטערנאציאנאזיזם איז פערשוואונדען, ניטא מעהר זיין זכר אויף דער אומות העולם׳דיגער ערד, פונקט ווי עס איז ניט איבערגעבליבען קיין זכר פון דעם אמאליגען קאסמאפאליטיזם. און די ראדיקאלע יודען וואס בעזיצען נאר עטוואס לאגיק, וואס האבען האטש א קווינט פון דעם גרויסען שטאף אין זייער קאפ וועלען מוזען צוגעבען, אז זיי זענען ביז אהער געווען פערפיהרט, אז זיי האבען געבלאנזשעט און האבען יאהרען־לאנג געזוכט א זאך, וואס איז אויסער אין זייער קראנקער פאנטאזיע גאר קיינמאל במציאות ניט געווען.

די פראפעסיאנעלע „גענאסישע“ אגיטאטארס, די בעצאהלטע סאציאליסטישע אויגען־גלאטשער וועלען מעגען אנגורטען זייערע פלפול׳דיגע לענדען און אנשטרענגען אלע זייערע סאפיסטישע כחות אויף מטהר צו זיין דעם אינטערנאציאנאלען שרץ בק״ן טעמים, אבער זיי וועלען גיך איינזעהן, אז זייערע אלטע וואפען האבען שוין ניט מעהר די מאכט צו פאנגען נפשות און צו פער טומלען מחות.

די שטונדע פון דער קלייזעל האט געשלאגען, זי מוז צומאכען איהר קרעמעל, זי מוז ארויסגעהן פון די „ביזנעס“ אבצורייסען יודישע קינדער פון זייער פאלק און איינצופלאנצען אין זייערע הערצער א גיפטיגע שנאה צו אלץ וואס יודיש איז.

די שטימע פון דער ווירקליכקייט, די שטימע פון אמת׳ן אמת הויבט זיך אן הערען וואס א טאג ווייטער אלץ העכער און העכער און די גענאסישע שטימע מוז מיט דער צייט גענצליך פערשטומט ווערען.

ניין, דער דייטשער ארבייטער איז ניט נעהנטער צום פראנצויזישען ארבייטער ווי ער איז צו דעם דייטשען קאפיטאליסט. ער איז פריהער פאר אלץ א דייטש און די אינטערעסען פון דער דייטשער נאציאן שטעהען ביי איהם העכער פאר אלע אנדערע אינטערעסען פון דער וועלט. און אזוי איז דער דין מיט יעדען אנדער ארבייטער פון יעדען אנדער פאלק. דער קאפיטאליסט פון זיין פאלק, וואסערע קריוודעס ער זאל פון איהם ניט האבען, איז זיין ברודער, פילייכט א שלעכטער ברודער, אבער א ברודער.

און דער יודישער ארבייטער מיט דעם יודישען קאפיטאליסט זענען אויך ברידער, לייבליכע ברידער פון איין טאטע מאמע, וועלכע האבען ענגע געמיינשאפטליכע נאציאנאלע אינטערעסען, וועלכע מוזען שטעהן איינע ר פאר דעם אנדערען און צוזאמען זיך בעשיצען געגען דעם ארבייטער און דעם קאפיטאליסט פון דער פרעמדער נאציאן, וועלכע ווילען ביידע זיי ביידען איינשלינגען.

דער יודישער ארבייטער בעגעהט א איינפאכען זעלבסטמארד ווען ער פערלאזט זיין ברודער דעם קאפיטאליסט און געהט אנבאטען ברידערשאפט א פרעמדען ארבייטער. יענער נעהמט אן די מתנה און ניצט עס טאקע זעהר גוט אויס פאר זיינע אינטערעסען, אבער ער גיט קיין זאך ניט אין אויסטויש דעם דאזיגען מה־יפית׳דיגען פראלעטאריער.

יודען מוזען זיין דאס וואס זיי זענען — יודען, פונקט ווי די קינדער פון אנדערע אומות זענען דאס וואס זיי זענען. דער וואס פרעדיגט אנדערש, דער וואס ערמוטיגט יודען אריינצוקריכען אין א פרעמדער פעל און נידערצושלייערען די יודישע פאהן איז דער ערגסטער סארט פערעטהער וואס איז שטארק פעראכטעט אפילו אין די אויגען פון ניט־יודען.

אודאי דארפען יודען זיין ליבעראל, ליען האנען אלע מענשען, אבער זיי דארפען קיינען ניט ליעבען אויף דעם חשבון פון דער ליעבע צו זיך זעלבסט. די ליעבע צו זיך קומט פריהער פאר אלץ, דאס איז די נאטור פון יעדען נארמאלען מענשען. דער וואס האלזט דעם אנדערען און זיך שלאגט ער קאפ אן וואנד: דער וואס רעספעקטירט דעם צווייטען און זיך שפייער אין פנים איז ניט קיין נארמאלער מענש איז אינטעלעקטועל ניט מיט אלעמען, פעהלט איהם עפעס א שרייפעלע אין מח, בעזיצט ער א קראנקע פסיכאלאגיע.

א מענש וואס שלאגט זיך קאפ אן דער וואנט האט ניט דעם צוטרויען פון אנדערע מען קוקט אויף איהם פערדעכטיג. יעדערע דענקט, מיט רעכט, אז ער איז א משוגענער און פונקט ווי ער שלאגט היינט זיך אליין, קען ער מארגען אנהויבען שלאגען אויך אנדערע.

דער ריכטיגסטער וועג פאר אונז אלעמען איז צו האלטען הויך די יודישע פאהן און מיט פעראייניגטע כחות זוכען מיטלען ווי אזוי זיכערען אונזער נאציאנאלע עקזיסטענץ.

מיר טארען אין דיזער הינזיכט ניט בעסען און ניט ערגער זיין פאר אלע אנדערע פעלקער.

אפרים קאפלאן.

זיי זארגען...

„נאווי וואסחאד“ טיילט־מיט, אז אויף איינע פון די בעראטונגען, וועלכע זענען פארגעקומען אין טאברישען פאלאץ פאר דער ערעפענונג פון דער נאר־וואס פערענדיגטער סעסיע פון גאס, דומא האט דער אינערן־מיניסטער ג. מאקלאקאוו, אגב, בעריהרט די יודען־פראגע ערקלרענדיג, אז די רעגירונג טהוט אלץ, וואס מען קען טאהן ביי היינטיגע בעדינגונגען אין מעהר ווי דאס קען מען נישט טהון“.

וואס די רוסישע רעגירונג טהוט קאן מען זעהען פון די קורצע ידיעות, וואס דערגרייכען צו אונז דורך דער פרעסע.

דער נביא

די זון האט זיך אן פייערדיגען ראנד פון הימעל אראבגעזעצט, און די זוימען פון די וואלקענס, וואס האבען זיך איבער דעם פייערראנד געצויגען, זענען אין רויטען גליהען איינגעטונקט געוועזען און דער רויטער אבשיין האט זיך מיט די רויטע פאסעס ליכט פון דער פערגעהענדער זון אנגעטראפען איבער די קעפ פון די פעריאמערטע, וואס זענען אויפ׳ן פרייען פעלד פונאנדערגעווארפען געלעגען.

מיט עטליכע פון פייער ארויסגעכאפטע קישענס, מיט א פאר קליידער און שטוהלען, מיט די זויגקינדער אויף די ארעמס און קליינע קינדער ביי די הענד פיהרענדיג, האט מען זיך פון דער שרפה געלאזט לויפען, ביז מען איז מיעדע, פערסאפעטע אויפ׳ן פעלד אנידערגעפאלען. אין יאמער און וועהען איז מען געבליבען זיצען און צוקוקען, ווי דאס האב און גוטס געהט מיט׳ן פייער אוועק און צו הערען יעדענס מאל דאס קראכען פון די איינפאלענדע ענד.

צושראקענע פערווילדעטע אויגען האבען שטום געזוכט ארונם די קינדער און נאהענטע, וואס ס׳האט נעבען זיך נישט געזעהען און אפשר דארט אין בראנד איבערגעלאזט. אמאל האט זיך א געשריי פון דער מחנה ארויס געלאזט הערען — דאס האט א מאמע פון דער ווייטען דערזעהען איהר צושראקען קינד אנטקעגען צו איהר לויפען, און זי האט איהם צו זיך גערופען, און אמאל איז דער געשריי נאך שוידערליכער געווארען — דאס האט זיך א מאמע צוריק אין פייער אריינגעלאזט לויפען איהר פערלארען קינד צו זוכען.

און ניט ווייט אויפ׳ן פעלד, נעבען די ליי־ווענדע געצעלטען, וואס זיינען פון פייער אבגלאנץ רויט געווען, זענען די פיינדליכע זעלנער געזעסען מיט די ציגארען אין מויל, און פלאפעלדיג צווישען זיך, זיך צוגעקוקט ווי רציחיש עס געהט צום הימעל ארויף דאס פייער וואה זייערע הענד האבען אנגעצונדען. און אבמרייסלענדיג דעם אש פון די ציגארען האבען זיי געשפאסט איבער׳ן לעכערליכען אויסזעהן פון די, וואס לויפען אין שרעק.

צווישען די צוטומעלטע, וואס האבען יעדע ווייליע פון רויך ארויסגעטיילט, צום פעלד לויפענדיג, האט זיר בעוויזען א הויכע גראהע פיגור. אין נעבעל פון רויך, אין שפיעל פון רויטען רויך ארום, און געשריי און געוויין פון די לויפענדע, איז ער געגאנגען רוהיג, מיט שטילע געמאסטענע טריט, און דעם קאפ אויפגעהויבען קעגען דער שיין פון דער פערגעהענדער זון, אזוי ווי ער זאל פארנאכט פון ארוהיגער פריעדליכער שטאדט זיך לאזען אין פעלד אריין שפאציערען, אין די גראזען ביים שטילען אונטערגאנג.

לויפענדע האבען זיי זיך געשטויסען אן איהם — ער איז אבער פון דער גלייכער סטעזשקע ניט אראפ. רוהיג איז ער צוגעגאנגען ביז׳ן מיטען פון דער פערצאגטער מאסע, וואס איז אויפ׳ן פעלד געווען צואווארפען, האט זיך אבגעשטעלט נעבען א אידענע אויף א פעקעל מיט צוויי קינדער ביים זייט און זיך אבגערופען:

— וואס וויינסטו, חנה?

די אידענע האט אויפגעהויבען אויף איהם א פאאר אין טרעהערען ערשטוינטע אויגען וויל ער וואס האבען פון איהר, דער אלטער היימלאזער, דער שטענדיג הונגעריגער העברעאישער לעהרער?

זי האט דעם קאפ פון איהם אבגעדרעהט און ער האט ווייטער גערעדט.

— וואס וויינסטו, חנה? מען האט דיר דער זיהן אין דער מלחמה גענומען, דיין קראם צוהר בעוועט, דיין הויז פערברענט און אויפ׳ן ארויסגעווארפען? אבער מיינסטו דען, האסט מעהר פערדיענסטען פאר גאט, ווי יענע חנה, וואס האט גאט איהרע זיבען קינדער אוועקגעגעבען, ווי יענע טויזענדער חנה׳ס טויזענד, שטעדט וואס האבען זייערע קינדער אויפ׳ן פעלד אוועקגעשיקט.

און ביי דיר, שיינע, האט מען דעם מאן אוועקגענומען — ביסטו אויך איינע ביי גאט?

און איהר ר׳ שמואל, אלטער יוד, קלאגט אויך אויף אייער ווייב, וואס דער באלקען האט דערשלאגען, אויף די קינדער וואס מ׳האט אויך צוגענומען, אויפ׳ן האב און גוטס, וואס ברענט דארט אין פייער, און איהר ווייסט אויך נישט,

Jüdische Volkszeitung № 66 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג י'ט אדר תרע"ה (5. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דער גורל פון קאנסטאנטינאפאל.

די רוסען געהען פארווערטס. — די שרפה אין האטעל ד'אנגלעטערע.

די דארדאנעלען.

לאנדאן 4. מערץ. דער פעראייניגטער ענג־ליש־פראנצויזישער פלאט פארטעזצט די פלאנ־מעסיגע בעשיסונג פון די אינערליכע דארדאנע־לען־פארטען. די פעראייניגטע עסקאדרעס בעשטעהען איצט פון אנ'ערך 40 גרויסע דרעדנאוטס און פאנצער־קרייצער, אויסער א גרויסען צאהל קליינע קרייצער און טארפעדא־שיעפען. די פערניכטעטע פארטען ווערען סיס־טעמאטיש בעזעצט פון שטארקע ענגלישע־מחנות, וועלכע גרייטען זיך צו א עראבערונג פון די פארטען מצד דער יבשה. פערזאנען, וואס זענען אנטלאפען פון קאנסטאנטינאפעל קיין סאלאניקי דערצעהלען, אז אין שטאדט הערשט א מהומה, די בעפעלקערונג האט זעהער מורא פאר א באמבארדירונג און די באנקען האבען ארויסגעפיהרט זייערע אוצרות קיין קליין אזיען. די מיליטערישע לייטונג פון די פארטען געפינט זיך איצט אין די הענד פון דעם קריעגס־מיניסטער ענווער־פאשא און דעם דייטשען גע־נעראל גאלץ־פאשא.

ענגלישע ארמעען.

לאנדאן, 4. מערץ. ביז'ן ערשטען מערץ זענען צום מערב'דיגען קריעגס־פלאץ טראנס־פארטירט געווארען 750,000 ענגלישע סאלדא־טען און דער נייער ארמעע. אויסער דעם ווע־לען איצט געשיקט ווערען צו הונדערט־טויזענד מאן יעדען חודש.

פון מזרח־פראנט.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 4. מערץ (אפיציעל). דער פיינד האט פרובירט זיך דערנעהנטערען צו דער פעסטונג ביי אסאוועץ, אבער ער איז צו־ריקגעשלאגען געווארען.

דורך שטורעם האבען מיר עראבערט דעם דארף קעריען, אויף דעם לינקען ברעג פון אמו־לעוו, וואו מיר האבען גענומען געפאנגען 10 אפיצערען און עטליכע הונדערט סאלדאטען און עראבערט 10 פולעמיאטען.

אין די קארפאטען, צווישען אנדאווע און סאן האבען מיר צוריקגעשלאגען דעם אנגריף פון די עסטרייכער. אין דער געגענד ביי קא־זיווקא איז אונז געלונגען ארומרינגלען צוויי דייטשע קאמפאניעס, וועלכע זענען צושפלי־טערט געווארען.

אין גאליציען זענען אונזערע מחנות ארי־בערגעגאנגען דעם טייך לאמניץ און האבען בעזעצט דעם דארף קראסנא. אין דעם טאג האבען מיר גענומען געפאנגען 6000 סאלדאטען און 64 אפיצערען און עראבערט 4 קאנאנען, 7 פולעמיאטען און א טייל אמוניציע.

דייטשע מעלדונג.

בערלין 4. מערץ (אפיציעל). אין דרום־מזרח פון אווגוסטאוו האבאן די רוסען פראבירט ארי־בערגעהן דעם טייך באבר, אבער מיר האבען זיי צוריקגעשלאגען. דערביי האבען מיר גענומען 1500 מאן געפאנגען

אין צפון־מזרח פון לאמזשע האבען מיר צוריקגעשלאגען עטליכע אנגריפען

אין דרום־מערב פון קאלנא האבען מיר געמאכט פארשריטען.

אין דרום פון מיזשעץ זענען אונזערע מחנות געגאנגען צוריק.

אין צפון־מערב פון פראזניץ זענען דו רו־סען געגאנגען פארווערטס.

אין מזרח פון פלאצק האבען מיר צוריק־געשלאגן עטליכע פיינדליכע אנגרייפען.

ענווער־פאשא'ס האפנונג.

בערלין 4. מערץ. פון קאנסטאנטינאפעל טעלעגראפירט מען דעם אינהאלט פון א גע־שפרעך מיט דעם קריעגס־מיניסטער ענווער־פאשא. דער מיניסטער לייקענט ניט, אז די פעראייניגטע פלאטען האבען שטארק בעשעדיגט די אויסערע דארדאנעלען — פארטען, נאר ער ערקלערט, אז די דאזיגע פארטען זענען די על־סטע און קענען זיך ניט פערגלייכען מיט די מא־דערנע אינוועניגסטע פארטען, וועלכע זענען ווידערשטאנדס־פעהיגער. עס וועט נאך געדוי־ערען זעהער לאנג ביז די פעראייניגטע וועלען ביחלות זיין דורכברעכען זיך, אבער אויך דאס וועט קיינמאל ניט געשעהען.

טימאשאוו דימיסיאנירט

פעטראגראד, 3. מארטס. דער רוסישער מיניסטער פון האנדעל און אינדוסטרי, טימאשאוו האט אנגעגעבען אין דימיסיע, וועלכע איז אויך אנגענוען געווארען, איצט פערנעהמט טימאשאוו די שטעל אלס סעקרעטאר ביין קייזער.

היעגע נייעס

א מורא'דיגע שרפה אין הא־טעל ד'אנגלעטערע.

נעכטען האלב פיער אזייגער אין דער פריה האט זיך פלוצלינג אנגעהויבען א שרפה און דעם בעקאנטען האטעל ד'אנגלעטערע, אויף קאנגענס־ניטארוו.

אז די בראנד־לייט זענען אנגעקומען הא־בען זיך שוין געזעהען גרויסע פלאמען און נע־דיכטע רויך־וואלען האבען ארומגערינגעלט דעס האטעל און זיי האבען גלייך אנגעהויבען זייער גוואלדיג־אנשטרענגע ארבייט. די פלאמען האבען זיך אבער אזיי פערשפרייט איבער דער געביידע אז כמעט גאנץ קבפענהאגענ'ס בראנד־לייט האבען געמוזט קומען צו הילף.

צוועלף אזייגער בייטאג האבען נאך די בראנד־לייט געארבייט מיט אלע כחות און די פלאמען זיך נאך אלץ געטראגען מיט א טייפ־לישער קראפט. ארום איינס אזייגער בייטאג איז ענדליך געלונגען צו פערלעשען די רעש־טען, וואס זענען געבליעבען אינעוועניג.

פון דרויסען איז דער פראכטפאלער הא־טעל ניט פיעל בעשעדיגט, אבער אינעוועניג האט די שרפה פערניכטעט די גרעסטע טייל פון האב־און־גוטס.

האטעל ד'אנגלעטערע איז קאפענהאגענס עלטסטער, גרעסטער פארנעהמסטער האטעל.

דער סינאגאגען־קאנצערט.

זונטאג, דעם 7־טען מערץ וועט אין זאל פון האנדווערקער־פעראיין פארקומען א גרויסער סינאגאגען־קאנצערט, אין וועלכען עס וועלען ארויסטרעטען ה' בערעזאווסקי, אונטערשלאק און ה'ר האנאווער־קאהן. ווי מען גוט אונז אי־בער זענען כמעט אלע בילעטען אויספערקויפט. ס'איז נויטיג בעצייטענס צו בעזארגען זיך מיט בילעטען, ווייל אין דער אווענד־קאסטע מיט 25 אוירעס טייערער אלס דער איינגעגעבע־נער פרייז.

פון דער רעדאקציע

קיין קאפענהאגען איז אגגעקומען דער ספעציעלער מלחמה קארעספאנדענט פון דער גרויסער יודישער צייטונג אין ניו־יארק „דער טאג" ה' באריס שומאכער, וועלכער האט איצט בערייזט ענגלאנד, פראנקרייך און בעלגיען.

ה' ב. שומאחער האט אונז פערשפרא־כען צו געבען א רייהע פון זיינע אינטערעסאנ־טע רייזע — איינדריקען און אינטערוויאוס. אין זונטאגדיגען נומער וועט געדרוקט ווערען דער געשפרעך פון ה' שומאחער מיט ן גרויסען קריטיקער און דיכטער געארג בראנדעס.

בענעפיס פאר די בעליעבטע שוישפיעלער הר׳ און פרוי טימיאנאוו!!!

„די לוסטיגע אמעריקאנערין"

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

שבת, דעם 13־טען מארץ, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב 9 אזייגער אין אוועגד פר., וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס, וואס ס׳איז שוין לאנג געווען צוגעזאגט.

גרויסע קאמישע אפערעטע מיט פיעל געזאנג אין 4 אקטען פון א. שאר. עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפטען: ה׳ און פרוי טימיאנאוו, ה׳ און פרוי ביעלאווסקי, ה׳ און פרוי פעלדשטיין, ה׳ אפאטאווסקי, ה׳ רעזניק און אנ.

בעמערקונג: די הויפט־קאמישע ראלען פון בעני און פעני ווערט אויסגעפיהרט דורך **הערר און פרוי טימיאנאוו.**

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Købmagergade 59, og 3 און אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, 1־ע זאל

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

פון 1־טען מערץ האט זיך אנגעהויבען א נייער חודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט א בקשה זעלבסט איינצוצאהלען זיין אבאנענטען־געלד, ניט ווארטענדיג אויף א אינקאסאטאר. דאס געלד קאן איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמ. און פון 3 ביז 8 נאכמ. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריפמארקען

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

א טיכטיגע ציגארענמאכערקע

בעקומט גלייך ארבייט.

Nørrebrogade 175, I

מען בעט יענעם, וואס האט דעם נומער 28 פון דער טאמבאלא ביים פורים־פעסט, דעם 28־טען פעברואר, זיך מעלדען אין דער אדמיניסטראציע פון דער „יודישע פאלקסצייטונג".

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען דריי געריכטען צום פרייז: 1 קר., 125, 150.

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

פינער צו מיליטער־שטיוועל

ווערט געזוכט אין דער היים אדער אין ווערקשטעלע ביי זילבער,

Tjørnegade 7, stuen og.

איין צימער

צום פערדינגען איז אין גאטהערסגאדע 14 ביי איפלאנד.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassecycld	— 75 Øre

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

זונטאג, דעם 7־טען מערץ אום 8 אוהר אווענד

וועט אין „האנדווערקער־פעראיין" קראנפרינסענסגאדע 7 פארקומען

א סינאגאגא־קאנצערט

פון די בעריהמטע מוזיק־ווערק פון יודישע חזנים און קאמפאניסטען ווי סיראטא, קווארטין, וולאדאווסקי, שלאסבערג א. א. וו. געזונגען פון ה׳ בערעזאווסקי (לירישער טענאר) מיט פריינדליכע מיטווירקונג פון ה׳ יאהאן האנאווער־קאהן (קלאוויר); פריילין לואיזע פרעדע־ריצא (וויאלין); ה׳ אונטערשלאק (געזאנג). עס וועט אויך געזונגען ווערען יודישע פאלקס־לידער.

באל ביז 3 אוהר.

בילעטען צו 2, 150, 100, 75 אוירעס און שטעה־פלאץ 50 אוירעס, איז צו בעקומען טעלעפאניש ביי ה׳ בערעזאווסקי, אוירעסונדסוויי 21 טעלעפ. אמאגער y 821, אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11 און אין פאלקס־קיך, קראנפרינסעסגאדע 34. איינצעלהייטען אין פראגראם.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. rykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2

אין דעם האלב חרוב־געמאכטען לאוויטש זאל קיינער ווילהעלם האבען געהאלטען א „רעדע צו דער בפעלקערונג.“

דאדט האט זיך געפונען א יונגעל, וועלכער קען רעדען דייטש. מיט אים זאל ווילהעלם האבען געהאט אנאויסערגעווענלעך סענסאצי־אנעלען געשפרעך.

דאס יונגעל זאל, נעמליך האבען געמאל־דען ווילהעלמ׳ן וועגען די „פרעטענזיעס פון דער בעפעלקערונג“.

— וואס זענען דאס פאר א פרעטענזיעס? פרעגט דער דייטשער קייזער.

— מען האט מיר דעם הרג־עט מיין מוטער — האט דאס יונגעל אבגעענטפערט — און בייַ פיעל פון אונז האט מען דער־הרג־עט אלע קרובים, און מען האט פֿאַרניכטעט דאס גאנצע פערמעגען. יעצט וועהט מען ארום אידער די פעלדער, מען עסט צוואמען מיט די הינד און מען בעט די דורכפאהרענדע, זיי זאלען שענ־קען א נדבה און גאט — ער זאל שיקען דעם טויט.

— ווער האט דיך אויסגעלערענט אזוי רע־דען? פרעגט ווילהעלם.

— איך האב אליין געזעהן, איך וויים אליין — זאל האבען געענטפערט דער יונגעל, וועל־כער האט אליין אויסגעדריקט „די פרעטענזיעס פון דער בעפעלקערונג פון דער שטאדט לא־ווישע“.

קייזער ווילהעלם איז ווי מען זאגט — שטארק נעפעלטערט געווארען, זיך איינגעהויקערט, דאס פנים איז איהם גיל געווארען און בעדעקט מיט קייזשען, ער עסט וועניג, אידערהויפט קאנ־סערוון.

דריי הונדערט טריט פאר זיין אויטאמאביל פאהרט דער אויטאמאביל פון זיין פעלד־קאנ־צעלארין, וואס טראגט דעם זעלבען פאהן מיט׳ן הערב פון די האהענצאלערן׳ס. פונקט ווי דער קייזערליכער אויטאמאביל.

עטליכע מאל האט ווילהעלם פערזענליך נעשיסלט אריינ לייט גיעלד און וועדט־פאפי־דען.

קיין גאלד האט ער נישט געהאט.

איף דער גאטס־דינסט, וואס איז אבגע־ריכט געווארען אין לאדז, איז ווילהעלם די נאנצע צייט געשטאנען אנגעשפארט מיט דער האנד אן שוועדד.

נאכ׳ן פאראד האט ווילהעלם צוגויפגעזא־מלט די אפיציערען פון מאקנזעו׳ס ארמעע מיט די קאמאנדירען פון די קא־פוסקן און די דייטשע בראש, און האט זיך געוועדעט צו זיי מיט א געהויבענער רעדע, וועלכע ער האט נע־עדיגט מיט פאלגענדע וועדטער. „נאר מיר דארפען זיך נישט בערוהיגען און מיר וועלען זיך נישט בערוהיגען, ביז מיר וועלען איהם נישט בייקומען“. דערביי האט ווילהעלם נע־מאכט אזא ענערגישע בעוועגונג מיט׳ן בייט־שטעק, וועלכען ער האט געהאלטען אין די הענד, פונקט ווי ער וואלט זיך קלייבעז וואלפען אין אמאקע.

די דייטשע קריעגס־קארעספאנדענטען, וועל־כע האבען געזעהן ווילהעלמ׳ן אין לאדז, גלפי־נען, אז ער זעהט אויס זעהר בייז און אז אויף זיין גיזיכט האבען זיך בעוויזען נאך מעהר קנייטשען.

א נאנקעטא וועגען יודען

דריי בעריהמטע רוסישע שריפטשטעלער, — לעאניד אנדרעיעוו, מאקסים גארקי און פיא־דאר פאלאגוב, האבען פערעפענטליכט אן „אפע־נעם בריף צום פובליקום“. אין דעם דאזיגען בריף וויזען־אן די אויבענ־דערמאהנטע שריפט־שטעלער אויף דיר לאגע פון די יודען, וואס האבען שטענדיג גענומען אנ־ענערגישען אנטייל אין קולטורעלען לעבען פון רוסלאנד און יעצט אין דער שוועהרער מלחמה־צייט געהען זיי האנד בייַ האנד מיט די רוסען און שטעלען־איין זייער לעבען אויף צו פערטיידי־גען דאס לאנד גענען שונא. זיי וועגדען זיך דעריבער „צו אלע עהרליכע און פערשטענדיגע רוסען“ מיט א ביטע צו געבען אפענהערציגע ענטפערס אויף פאלגענדע פראגען, וועלכע זיי שטעלען:

1) צי מיינט איהר, אז דער אנטיסעמיטיזם, אלס גזעלשאפטליכע ערשיינונג, איז ענטשטא־נען בייַ אונז און האט זיך פערשפרייט אונטערן אינפלוס פון אנטיסעמיטיזם אין מערב־אייראפא, אידער אויפ־ן מערב.

2) וואס פאר א ווירקונג קען האבען דער וואוקס פון אנטיסעמיטיזם אויף דער קולטור־טיר פון גענטשיקלונג פון רוסישען פאלק.

3) וואס פאר א ווירקונג האט דער אנטיסע־מיטיזם אויפן עקאנאמישען וואוקס פון רוסלאנד.

4) וואס פאר א ווירקונג האט אויפן וואוקס פון אנטיסעמיטיזם בייַ אונז דער פאקט גופא פון דער יודישער רעכטלאזיגקייט.

5) צי דוכט זיך אייך נישט, אז דער אנטי־סעמיטיזם, וועלכער גיט, צוליעב די פערשיעדע־נע שבטים פון רוסלאנד, א גינסטיגען באדען פאר דער ענטוויקלויג פון נאציאנאליסטישע אין ראסען־פאראורטיילען, האט פאר רוסלאנד א שעדליכע בעדייטונג.

6) וואס פאר א ראלע שפיעלען יודען, לויט אייער מיינונג, אין דער קונסט, אין דער וויסענ־שאפט און אינ׳ס געזעלשאפטליך־קולטורעלען לעבען פון מערב־אייראפא און פון רוסלאנד.

7) צי קענט איהר נישט מיטטיילען אייערע פערזענליכע בעאבאכטונגען אוו ראיזנערונגען, וואס האבען א שייכות צו דער טעטיגקייט פון יודען אויף פערשיעדענע געביעטען פונ׳ם גייס־טיגען און פראקטישען לעבען פון רוסלאנד אדער אויפ־ן מערב.

8) וואס פאר א מעגליכע מיטלען שטעלט איהר זיך פאר אויף צום שטעלען אנ׳אקטיוון ווידערשטאנד דער פערשפרייטונג פון נאציאנא־לען און ראסען־האס אין רוסלאנד.

די ענטפערס אויף די דאזיגע אלע פראגען רעכענען די שריפטשטעלער צוזויפצוקלייבען אין ארויסגעבען אין א בוך, וואס וועט אפשר ארויסווייזען זיך פאר פעהיג צו העלפען די רוסען, וועלכע האבען נאך נישט געקלערט וויג־גען די דאזיגע פראגען, אז זיי זאלען זיך פוי־אנדערקלייבען אין זיי אין א זוך טהאן מעג־ליכקייטען צו פערטיידיגונג פון די יודען.

דייטשע סאלדאטען וועגען פוי־לישע יודען.

אין א בריף פון גפאנגענע דייטשע סאל־דאטען האט מען געפונען א סך אינטערע־סאנטע וועגען דער בעציהונג פון די פוילישע יודען צום דייטשען מיליטער.

דער לייטענאנט אלפרעד מארטווין, למשל, שרייבט פאלגענדעס:

„אין אנהויב מלחמה האט מען אונז פערזי־כערט, אז די פוילישע שטעדט זענען בעזעצט דערהויפט מיט יודען. די לעצטע — האט מען אונז גזאגט — וועלען אונז שטיצען און מיט־העלפען צו דערגרייכען אונזער ציעל. אין אמת׳ן אבער האט זיך ארויסגעוויזען גאר אנ־דערש. די יודען האבען אונז נישט בלויז נישט אויפגענומען, נאר זיי זענען די ערשטע אנשלא־פען פון אונז, ווי פון פייַער.

וועגען א וועלכער עס הילף מצד די יודען קאן גאר קיין רייד נישט זיין. וועג מיר געהען הויבען מיר אן אויסצופרעגען, וואו מען קאן דא בעקומען פראוויאנט, וואוהין ס׳פיהרען די געהיימע וועגען, וואו גיפינט זיך דער שונא אז״ו. נאר מיר קענען פון זיי קיין ענטפער. דער יוד קוקט אויף דיר, ווי אנ׳איבערגעשראקענע חיה, ציטערט מיט׳ן גאנצען קערפער און אויף אלע פראגען ענטפערט ער: „איך ווייס נישט“. מיר איז אויסגעקומען צו בעזוכען אייניגע שטעדטלעך, זיי מאכען אנ׳איינדרוק פון אויסגעשטארבענע, נומען אונטער זיין השגחה.

מיט 5 יאהר שפעטער האט ער גענומען ר׳ דוד׳ן פאר אנ׳איידעם און ביי איהם אין הויז איז ער צייט דאמאלסט געזעסען און געלערנט, גאנצע צוואנציג יאהר. דאמאלס האט ער גע־שריבען זיין גרויס ווערק „פסקי הלכות“, פון וועלכען עס זענען אבגעדרוקט געווארען צוויי גרויסע בענדער, וואס האבען געמאכט א שטאר־קען רושם אין דער לומדישער וועלט.

אין יאהר תרכ״ח — 1868 האט ער פערנר־מען די שטעלע פון רב אין קארלין, וואו ער האט פערברענגט ביז זיין פטירה.

ר׳ דוד פרידמאן ז״ל איז געווען איינער פון די ערשטע עסקנים וועגען ישוב ארץ ישראל, נאר וען דער רעיון איז געווארען פאפולער — האט ער אלס רוהיגער חארקטער, וואס ענט־לויפט פון יעדען פרסום, זיך צוריקגעצויגען פון דער עפענטליכער ארבייט און זיך אינגאנצען איבערגעגעבען דער תורה.

אין מאלמע.

(פון אונזער קארעספאנדענט).

זונטאג, דעם 28, פעברואר, האט דער „בילי־דונגס־פֿעראיין“ איינגעארדנעט א פורים־פעסט. עס זענען אינגעלאדען געווארען הר׳ און פרוי טימיאנאוו און הר׳ און פרוי בעלאווסקי. אויס קאפענהאגען. זיי האבען פארגעשטעלט א פארס אין איין אקט „מיין ווייבס משוגעת“, וועלכער איז גלענצענד דורכגעפיהרט געווארען; בעזונ־דערס האט זיך אויסגעצייכנט פרוי טימיאנאוו. נאכהער האט פרוי בעלאווסקי שענן פארגע־טראגען ראזענפעלד׳ס געדיכטען און פרוי טימ־יאנאוו האט געזונגען יודישע קופלעטען. מיט בעגייסטערונג האט מען אויפגענומען די דעק־לאמאציע פון „אויפ׳ן בוזעם פון ים“ פון מאריס ראזענפעלד.

נאך דער פארשטעלונג איז די שטימונג לייַדער, געפאלען דורך פאלגענדען אינצידענט: דער „בילדונגס־פֿעראיין“ האט איך איינגעלא־דען זעהר פיעל קריסטען „צום טאנץ“ וועלענ־דיג פערגרעסערען זיין הכנסה. דאן האבען די שוועדישע יודען, וואס זענען דאכט זיך נישט אזוי נאציאנאליש, פערלאזען דעם זאל און דער פעסט איז פארטגעזעצט געווארען דורך לויטער קריסטען אזוי, אז ס׳האט געמאכט א קאמישען אייַנדרוק, נעמליך, אז נאר קריסטען פרעהען זיך מיט המן׳ס מפלה.

ביי יודען מוז אלץ זיין פערקעהרט.

עס זענען געווען אויך עטליכע שכורים, וועל־כע האבען נעבען באמת גיט געווארט בין ארור המן לברוך מרדכי.

ש. פרישט.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז וועגן זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעציהונג דעם נייעם אדרעס.

דער באנקראט פון אינטערנאציאנאל

אין דעם לעצטען נומער פון דעם זשורנאל „ליטעראטור און לעבען" איז ערשיענען אן ארטיקעל פון יעקב מילך אונטער דעם נאמען: „וואס טהוט מען מיט די אידען?"

יעקב מילך איז אן אלטער סאציאליסטישער ארטאדאקס און אלס אזעלכער האט ער געהאט געענדיגט אלע זיינע חשבונות מיט'ן אידישען פאלק. ווען מען וואלט איהם נאך מיט אייניגע מאנאטען צוריק געפרעגט: „וואס טהוט מען מיט די אידען?" וואלט ער זיכער עקספראמטאם געענטפערט: פאר מיר ווי פאר מיינע אלע חברים, עקזיסטירען ניט קיין ספעציעלע אידישע פראבלעמען און קיין אידישע נאציע. די אידישע צרות ווי די צרות פון דער גאנצער אונטערדריקטער מענשהייט נעהמען זיך פון איין קוועלע — פון'ם קאפיטאליזם, און ווען די לעתיד לבא'דיגע סאציאלע רעוואלוציאן וועט געשעהן, וועט זי בריינגען א גאולה שלמה פאר אידען ווי פאר ניט־אידען".

יעצט פרעגט ער אבער אליין די דאזיגע פראגע און פרעגט זי זעהר שטארק, אויף אן איינדרוקספולען אופן. די מלחמה האט ארויסגערופען א מהפכה אין זיין סאציאליסטישער פסיכאלאגיע, האט צושטערט די סאמע יסודות פון זיין אלטער, אלטער, פעסט איינגעווארצעלטער אמונה און האט איהם אנגעשטאכען מיט אפיקורסות און מיט „דעות נפסדות".

דאס פינטעלע איד האט ערוואכט אין דעם הארצען פון דיעזען סאציאליסטישען וועטעראן און מיט א אמת'ן העלדענמוטה איז ער אויפגעטראטען קלאגען אויף גלות השכינה בפרהסיא.

קודם אנאליזירט ער די אידישע לאגע אין דעם איצטיגען גרויזאמען מאמענט און ער קומט צום שלוס, אז זי איז פיעל ערגער אפילו פאר דער שרעקליכער לאגע פון די בעלגיער. ער זאגט:

סאלדאטען צו דער מלחמה האבען די יודען צוגעשטעלט אודאי דריי מאל אזוי פיעל ווי די בעלגיער. אין דער רוסישער ארמעע אליין פערגיסען איבער דרייהונדערט טויזענט יודען זייער בלוט. און די יודען האבען נאך די „אויסצייכנונג" וואס זיי פערגיסען זייער בלוט אין אלע ארמעען. זיי קעמפפען פאר רוסלאנד און געגען רוסלאנד, פאר פראנקרייך און געגען פראנקרייך, פאר דייטשלאנד און געגען דייטשלאנד..! די גאנצע וועלט האט רחמנות אויף די בעלגיער און זוכט זיי צו שטיצען... ווער שטיצט אבער די פעראונגליקליכטע יודען? ווער שפייזט זיי? ווער לויבט זיי? יעדער סאלדאט, אויסער דעם יודישען, האט א בעוואוסטזיין, וואס בעגלייט איהם אין זיין וועג און מאכט איהם לייכטער זיין גורל.... האט דער יודישער סאלדאט, קען ער האבען אט דעם בעוואוסטזיין, וואס זאל איהם העלפען טראגען זיין שווערען לאסט? זעהר אפט איז עס להיפוך. זעהר אפט פיהלט ער אז ער קעמפפט צוזאמען מיט זיין שונא געגען זיין פריינד, געגען זיין ברודער, געגען די קינדער פון זיין פאלק.... אט די דאזיגע טראגעדיע איז אפשר די ערגסטע פון אלע. און די יודישע העלדענטהאטען פון וועלכע מיר הערען אזוי פיעל טראטץ אלעמדעם, מאכען די טראגעדיע נאך גרעסער, ווייל דאס אליין פערשטארקט די אורזאכען פון רדיפות. ווארים יודען טארען דאך אפילו קיין העלדען ניט זיין. די יודען פון רוסלאנד וועלען מוזען ליידען פאר די העלדענטאטען פון די גאליציאנער יודען און די גאליציאנער יודען וועלען מוזען ענטפערן פא די העלדענטהאטען פון די רוסישע יודען".

די דאזיגע ווערטער זיינען ניט קיין נייע און ענטדעקען ניט קיין שפאגעל נייעם אמת. זינט די מלחמה האט זיך אנגעפאנגען ליגען זיי אויף די ליפען פון יעדען יודישען נאציאנאליסט. דאך קלינגען זיי אריגינעל און פריש ווען זיי געהן ארויס פון דעם מויל פון א סאציאליסט און דעריבער האבען מיר געפונען פאר נויטיג זיי צו ציטירען. די יודישע נאציאנאליסטען האבען פון שטענדיג אנגעוויזען אויף דער זאנדערבארקייט פון דער יודישער לאגע. א יודען אין גלות ארבייטען פאר א פרעמדער וועלט, אז זיי זעען און אנדערע שניידען, אז דעס קרעדיט פאר די גוטע לייסטונגען פון דעם יודען נעהמט זיך דאס לאנד וואו ער וואוינט, בשעת פאר זיינע שלעכטע טהאטען מאכט מען פעראנטווארטליך דעם כלל ישראל. אבער די סאציאליסטען ווי די בורזשואזנע אסימילאטארען האבען פון די דאזיגע טענות ניט געוואלט הערען, זיי האבען ניט געהאט קיין אויגען צו זעהן די פאקטען, טראטץ דעם וואס זיי זענען געווען אזוי בולט. יעצט אבער האט די מלחמה ווארשייניליך אויפגעריסען די אויגען פון פיעלע פון די ביז אהער פערבלענדעטע יודען און זיי האבען מיט אמאל דערזעהן דעם גרויסען תחום וואס איז תמיד געלעגען אונטער זייערע סאמע פיס. זיי וואגען נאך ניט ארויסצוגעהן מיט אנ'אפענעם ודוי און צוצוגעבען, אז פון זייער אלטען אלטען «אני מאמין» איז געווארען א תל, אבער פריהער־שפעטער וועלען זיי דאס זיכער טהאן, און די בעסטע התחלה גלויבען מיר האט געמאכט ה' מילך.

(צווייטע ארטיקעל קומט)

אפרים קאפלאן.

קייזער ווילהעלם אין פוילען

אין די רוסישע צייטונגען געפינען מיר א בעשרייבונג פון קייזער ווילהעלמס בעזוך אין אייניגע פוילישע שטעדט. איידער קייזער ווילהעלם איז אנגעקומען קיין לאדז האט דער קאמענדאנט פון שטאדט אין פערגויף פון אייניגע טעג כסדר אבגערייניגט די שטאדט פון „צוויי פעלהאפטע" פערזאנען. וועמען מען האט בעפוילען ארויסצופאהרען ווייטער, אין דער ריכטונג פון דייטשלאנד.

ווער עס האט געוואלט האט אויך געקענט פאהרען אויף „אייגענער ריזיקע" אין די שטעדטלעך הינטער לאדז און זגערש.

עס איז פובליקירט געווארען, אז די בעפעלקערונג טאר נישט אין דעם טאג פון ווילהעלמ'ס אנקומען ארויסגעהן פון שטוב, אונטער דער דראהונג, אז יעדער וואס וועט ארויסגעהן וועט איבערגעגעבען ווערען צום קריעגס־געריכט.

אלע האבען געוואוסט, אז קייזער ווילהעלם דארף קומען פון קאליש, וואו ער האט פערבראכט אייניגע טעג.

פון קאליש איז קייזער ווילהעלם עטליכע מאל ארויסגעפאהרען אין פעטראקאווער גרבערניע און צו דער בזורא אין א ספעציעלען אויטאמאביל. וואס האט א ספעציעלען אפאראט צום איבערשניידען דראטען, מיט וועלכע מען וואלט געקענט פערצוימען דעם וועג. דער דאזיגער אפאראט בעשטעהט פון א אויסגעבויגענעם, אויסגעשארפטען שטאלענעם מעסער, וואס ציהט זיך ארום גאנצען אויטאמאביל און איז פון פארענט אויסגעבויגען ביז די סאמע מאדערשטע רעדער. אט דער אונגעהויערער מעסער שניידט־איבער לייכט נישט נאר דעם דראהט, וואס איז פערצויגען אין דער קרום פון וועג נאר ער שטויסט אויך אב אלץ, וואס ליעגט אויפ'ן שאסע, מיט דער הילף פון ספעציעלע אבווארפער'ס, וועלכע זענען פעראייניגט מיט דעם דאזיגען גרויסען מעסער.

צוקומענדיג נאהענט צום שלאכט־פעלד האט קייזער ווילהעלם אומעטום אליין איבערגענומען דורכ'ן טעלעפאן די ידיעות וועגען דער טעטיגקייט פון דער ארטילעריע.

צום צווייטען טאג נאכ'ן אנקומען קיין לאדז איז קייזער ווילהעלם, מאנטאג אין אוועגד, אבגעפאהרען קיין לאוויטש.

קליינער פעליעטאן

„נייטראליטעט".

— הכלל, ברודער געצעל, עס געהט די סדרה „נייטראליטעט". וואו דו זאלסט זיך ניט קעהרען און ווענדען מוזטו זיך אנשטויסען אויף... נייטראליטעט.

אט נעהם, למשל, די מלחמה גופא — איז עס אויך א שטיק נייטראליטעט. קודם כל די שטאהל־פאבריקאנטען: זיי איז קיין אונטערשייד ניט, וועלכע נאציאן אדער פאלק וועט דורך זייערע געוועהרען פערניכטעט ווערען; זיי זענען נייטראל. און וואס מעהר פערשיעדענארטיג די קרבנות וועלען זיין, און וואס מעהר ביינדלעך עס וועלען פערזייהט ווערען, אלץ מעהר נייטראל בלייבען זיי.

דאן ווידער, דער טריאומפיהרער פון אלע מלחמות — דער מלאך המות — ער איז געוויס נייטראל. און זייענדיג צופריעדען פון זיין גלענצענדען שווערד, שטעהט ער און קוועלט אן פון דער בארג הרוגים, אין וועלכער עס געפינען זיך אי דייטשלעך, אי פראנצויזלעך, אי רוסלעך אי נאך און נאך, — און דערביי בלייבט ער נייטראל...

היינט ווער רעדט שוין פון די קאנאנען אדער ביקסען — זיי זענען דאך די נייטראליטעט אליין... ביי זיי איז ניטא קיי שום פארטייליכקייט — זיי טרעפען אלעמען.

און אט אזוי ווי דו זעהסט, ברודער געצעל, איז איצט אלץ נייטראל. — — —

נאר ווייסטו, ברודער לעבען, וואס מיר פאלט איין? מיר דוכט זיך, אז די גאנצע נייטראליטעט איז גענאשט געווארען פון אונז יודען. ערשטענס האבען מיר אויף דעם א גמרא חולין, וועלכע זאגט: „הכל שוחטין, אפילו חרש שוטה וקטן"... דאס הייסט — קאליע מאכען מעגען אלע... ריינע נייטראליטעט...

ווער רעדט נאך, אז דו וועסט זיך צוקוקען צו אונזער יודישען לעבען, וועסטו געוויס זאגען, אז איך האב רעכט.

אט, למשל, נעהם מיין סביבה, א קליין שטעטעל, זענען דא די טאטעס גאנץ נייטראל: זיי קימערט ניט וואס זייערע קינדער וועלען זיין ניט קיין גוים און ניט קיין יודען...

אדער, למשל, אז עס קומט אמאל אן א שווערע צייט, א גזירה־צייט, אויף די וואנדערער־יודלעך פון מיין סביבה, וועלען די תושבים־יודען ח"ו ניט אננעהמען זיך פאר זיי; זיי דארפען זיין נייטראל... זיי טארען ביי קיין פאל ניט ארויסווייזען, אז זיי זענען אויך פון דער זעלבער אומה, זיי דארפען היטען „נייטראליטעט"...

און אט אזוי ווי דו זעהסט, ברודער, בין איך דא אין דער שמאלער יודישער געסעל, ווי א תינוק שנשבה בין העכום — איך האב קיין ארט ניט, ווייל וואו איך זאל זיך ניט קעהרען, שטויס איך מיך אן אויף ... נייטראליטעט. —

יא, איך האב דיר פערשפראכען צו שרייבען עטוואס וועגען היגען יודישען טעאטער, קען איך דיר זאגען, אז אויך דאס דאזיגע בעשעפעניס, דאס טעאטער, שמעקט אויך מיט נייטראליטעט.

די וואך האט מען ביי אונז אויסגעהאנגען טעאטער־אפישען מיט גרויסע ווערטער, אז עס ווערט געשפיעלט די וועלט־בעריהמטע טראגעדיע „דאס קינד פון 5 מאמעס און 1 טאטען" אדער „די גרינע קאץ". דאס איז א שפיעל אן א מאסע אקטען מיט קופלעטען און טענץ אן מיט א פארהאנג... אויף די אפישען האט מען בעמערקט, אז דער עולם זאל ניט לאכען, ווייל דאס איז א טראגעדיע...

וועסטו דאך אודאי פרעגען, וואס האט דאס צו טהאן מיט נייטראליטעט — נעהם און פערטייטש דאס ווארט אויף אונזער לשון, וועסטו זעהען, אז דאס וועט אויסקומען אזוי: זאל דיך ניט קימערען...

הכלל, ברודער, מיר האבען זיך מיט וואס גרויס צו האלטען, אז אפילו נייטראליטעט איז אויך גענאשט פון אונז...

שמואליק.

Jüdische Volkszeitung № 65 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דאנערשטאג י"ח אדר תרע"ה (4. Marts 1915)

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פון די שלאכט־פעלדער.

ענגלאנדס נייע בלאקאדע. — דייטשע אונטערוואסער־שיעפען.

פון קאמפף־פלאץ אין מזרח

די דייטשע הויפטקווארטיר איז אין די לעצטע טעג זעהר שפארזאם אין מיטטיילונגען. עס איז נאר געקומען אמעלדונג, אז די רוסען מאכען גוואלדיגע אנגריפען, אבער אהן רעזולטאטען. אזוי איז געווען ביי אווגוסטאוו און אין צפון־מזרח פון לאמזשע.

דער רוסישער גענעראלשטאב האט דאגעגען געשיקט גרויסע בעריכטען, וועלכע דערצעהלען, אז די אפענסיוו צווישען נעמאן און ווייכסעל ווערט פארטגעזעצט מיט גוטע רעזולטאטען. די דייטשען ציהען זיך צוריק. היינט מעלדעט מען וויעדער פון פעטראגראד פאלגענדעס:

דער רוסישער פארווערטס־מארש ווערט פארטגעזעצט איבער'ן גאנצען פראנט צווישען נעמאן און ווייכסעל. בעזונדערס אין צפון שטרענגען זיך די דייטשען און מיט אלע קרעפטען, און די געשלעגען זענען דאדורך זעהר כלוטיגע.

צווישען פיזא און ראזאגא זענען מיר געגאנגען פארווערטס אויף א בעדייטענדען שטח.

אין די קארפאטען קומען פאר מוראדיגע געשלעגען צווישען אנדאווע און סאן, וואו מיר האבען צוריקגעווארפען די עסטרייכער מיט גרויסען שאדען פאר זיי.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 3. מערץ (אפיציעל). פון ים־ברעג ביז ען זענען פארגעקומען ארטילעריע־געשלעגען, וועלכע ענדיגען זיך צו גונסטען פאר אונז.

איבער'ן גאנצען פראנט ביי ריימס האט דער פיינד געמאכט שטארקע אנגריפען, וועלכע זענען צוריקגעשלאגען געווארען.

צווישען סאואין און באסאזשור געהען מיר פארווערטס.

אין מעהרערע ערטער האבען מיר פערנומען די פאזיציעס אין די וועלדער, וואו דער פיינד האט זיך געווען איינגעריכטעט, און מיר געהן פארווערטס.

אין די ארגאנען ביי וואנקאיס האבען מיר וויעדער עראבערט א גרויסען שטח פלאץ און האבען גענומען הונדערט מאן געפאנגען.

ביי פאנט־א מאוסאן האט דער פיינד געמאכט א נאכט־אנגריף, אבער ס'איז איהם ניט געלונגען.

פון איבעריגען טייל פראנט איז קיין נייעס ניטא.

די פאלגען פון דעד ענגלישער בלאקאדע.

קריסטיאניא, 3. מארטס. צוליעב דער ענגלישער בלאקאדע האבעי די בערגענער און נארדענשפיעלנער דאמפשיף־געזעלשאפטען בעשלאסען אבצושטעלען דעם שיפס־פערקעהר קיין האמבורג.

אנשטאט דער דאזיגער ליניע וועלען זיי איצט לאזען געהען זייערע שיפען קיין ליבעק.

מינעס ביים האלענדישען ברעג.

בערלין, 3. מערץ. לויט די מיטטיילונגען פון האאג, איז נעכטען צוגעשוואומען א מינע צום ברעג ביי צעריקסע אין דער פראווינץ זעעלאנד. די מינע האט עקספלאדירט און האט דע"ר הרג'עט 5 מענשען.

אויך ביי וועסטקאפעלע' אויך אין פראווינץ זעעלאנד, איז אנגעטריבען געווארען א מינע צום ברעג.

ביי די קארפאטען.

בערלין. אין די קארפאטען־קעמפפע בעגעגענען די דייטש־עסטרייכישע ארמעען זעהר גרויסע שוועריגקייטען, וועלכע וועלען געוויס דויערען זעהר לאנג.

די רוסען האבען, נאך זייער צוריקגאנג פון בוקאווינא. געבראכט נייע גרויסע פערשטארקונגען פון פוילען, און פיעלע פאטרולען גיבען אן, אז די צאהל פון די רוסישע סאלדאטען, אין גאליצישען און בוקאווינער קאמפף־פראנט דערגרייכט ביז 800.000 מאן.

די דייטש־עסטרייכישע מחנות זענען אבגעטיילט פון זייערע פערבינדונגס־ליניען דורך די הויכע און גרויסע בערג. דאס הינדערט פיעל אויך דעם טדאנספארט פון אמוניציע.

ד'ר ליבקנעכט.

דער דייטשער סאציאל־דעמאקראט ד'ר ליבקנעכט האט בשעת דער לעצטר זיצונג פונם פרייסישען לאנד־טאג ארויסגעזאגט פאלגענדע שארפע ווערטער: פאר די נאציאנאל־ליבעראלען איז די מלחמה א בעדייטענדער עקאנאמישער און פאליטישער געשעפט. דער איינציגער ערלייזער פון פאלק איז דער אינטערנאציאנאלער קלאסענקאמפף. דערפאר: אויף צום קלאסענקאמפף! געגען קריעג! —

ליבקנעכט'ס רעדע האט געמאכט א מורא'דיגען איינדרוק און ארויסגערופען א בהלה. די איבעריגע דעפוטאטען האבען דעמאנסטראטיוו פערלאזען דעם זאל.

אנפראגע פון אמעריקא צו ענגלאנד און פראנקרייך.

וואשינגטאן, 3. מערץ. די פעראייניגטע שטאאטען ווילען שיקען א נאטע צו ענגלאנד און פראנקרייך מיט אנ'אנפראגע וועגען די רעגלען, וואס זיי דענקען אננעהמען כדי איבערצושניידען דעם אריינפיהר און ארויספיהר פון דייטשלאנד.

דערטרונקען א דייטשע אונטערוואסער־שיף.

לאנדאן, 3. מערץ. דא איז אנגעקומען א מעלדונג, אז נעכטען האט א ענגלישער קויהלען דאמפפער דערטרונקען א דייטשע אונטערוואסער־שיף ביי בעחי־הייד, בשעת דער אונטערוואסער־שיף האט געוולט טארפעדירען דעם דאמפפער.

אנגריף אויף די דארדא־נעלען

בערלין, מיטוואך. לויט מיטיילונגען פון אטהען ווערען די אנגריפען אויף די דארדאנעלען פארטגעזעצט.

די פעראייניגטע פלאטען האבען שוין געבראכט בעדייטענדע מחנות צו דו דארדאנעלען, וועלכע וועלען זיך אויסשיעפען אויפ'ן לאנד. דער גרעסטער טייל פון זיי בעשטעהט פון אויסטראלישע און פראנצויזישע קאלאניע־מחנות. די הויפט־קאמאנדע ווערט געפיהרט פון גענעראל ד'אמאדע.

די לאגע אין לאדז.

בערלין, 3. מערץ. די דייטשען האבען זיך, ווי עס ווייזט אויס, איינגעארדענט אויף צו פערבלייבען א לענגערע צייט אין לאדז.

עס ווערען איצט אריינגעפיהרט רעגעלמעסיגע קויהלען־טראנספארטען, און די פאבריקען ארבייטען מיט פולער קראפט. עס זענען שוין ווידער אנ'ערך פון 600.000 איינוואוינער אין לאדז. די סאניטערע פערהעלטניסען זענען אבער נאך ניט צופריעדענשטעלענד.

די מיליטערע פערוואלטונג האט איינגעפיהרט זעהר שטרענגע רעגלען פאר די איינוואוינער, וועלכע קומען ניט באלד מעלדען וועגען אנשטעקענדע קראנקהייטען. דאס איז א ווירקזאמער מיטעל געגען די פערברייטונג פון אזיאטישע חאלערא און טיפוס.

בענעפיס פאר די בעליעבטע שוישפיעלער הר׳ און פרוי טימיאנאוו!!!

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

„די לוסטיגע אמעריקאנעריך"

שבת, דעם 13־טען מארץ, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב 9 אזייגער אין אווענד פר., וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס, וואס ס׳איז שוין לאנג געווען צוגעזאגט.

גרויסע קאמישע אפערעטע מיט פיעל געזאנג אין 4 אקטען פון א. שאר. עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפטען: ה׳ און פרוי טימיאנאוו, ה׳ און פרוי ביעלאווסקי, ה׳ און פרוי פעלדשטיין, ה׳ אפאטאווסקי, ה׳ רעזניק און אנ.

בעמערקונג: די הויפט־קאמישע ראלען פון בעני און פעני ווערט אויסגעפיהרט דורך **הערר און פרוי טימיאנאוו.**

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Kobmagergade 59, og 3 און אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, 1־ע זאל

באל ביז 3 אוהר.

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיט היינטיגען נומער הויבט זיך אן אנייער הודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצוצאהלען זיין אבאנענטען־געלד, ניט ווארטענדיג אויף אינקאסאטאר. דאס געלד קאן איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמ. און פון 3 ביז 8 נאכמ. ווי אויך צוגעשיקט וועוען דורך אפאסט־אנווייזונג אדער מיט בריפמארקען

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואם זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

שארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען דריי געריכטען צום פרייז: 1 קר., 125, 150.

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

פינער צו מיליטער־שטיוועל

ווערט געזוכט אין דער היים אדער אין ווערקשטעלע ביי זילבער,

Tjørnegade 7, stuen og.

איין צימער

צום פערדינגען איז אין גאטהערסגאדע 14 ביי איפלאנד.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS-KANAL 5

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassecycld	— 75 Øre

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

זונטאג, דעם 7־טען מערץ אום 8 אוהר אווענד

וועט אין „האנדווערקער־פעראיין" קראנפרינסענסגאדע 7 פארקומען

אסינאגאגא־קאנצערט

פון די בער־המטע מוזיק־ווערק פון יודישע חזנים און קאמפאניסטען ווי סיראטא, קווארטין, וולאדאווסקי, שלאסבערג א. א. וו. געזונגען פון ה׳ בערעזאווסקי (לירישער טענאר) מיט פריינדליכע מיטווירקונג פון ה׳ יאהאן האנאווער־קאהן (קלאוויר); פריילין לואיזע פרעדע־ריצא (וויאלין); ה׳ אונטערשלאק (געזאנג). עס וועט אויך געזונגען ווערען יודישע פאלקס־לידער

באל ביז 3 אוהר.

בילעטען צו 2, 150, 100, 75 אוירעס און שטעה־פלאץ 50 אוירעס, איז צו בעקומען טעלעפאניש ביי ה׳ בערעזאווסקי, אוירעסונדסוויי 21 טעלעפ. אמאגער y 821, אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11 און אין פאלקס־קיך, קראנפרינסעסגאדע 34. איינצעלהייטען אין פראגראם.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

זיך. זיצט מען אין דעם דאזיגען רעסטאראן, וואס הייסט „ניו־יארק", מען פילדערט און מ׳שרייט, מען נארט זיך אליין אב און מ׳פאנ־טאזירט, אז מ׳איז אויף דער אנטווערפענער בערזע. די טישלעך בליצען פון טייערע עדעל־שטיינער, מען וועגט אויף די קליינע, געשליע־פענע וואגשאלען, מ׳שאצט־אב, מ׳טוישט זיך מיט די שטיינער, איינער צאהלט־צו, א צווייטער וועגט שוין און נעהמט ווייטער צו־געצאהלט. אזוי געהען די שטיינער איבער מיט טויש און צו־צאהלעכץ פון האנד צו האנד, ביז צום סוף פאלען די ערשטע שטיינער צוריק צו זייער בעל־הבית, און די ביזנעס געהט איבער אויפסניי.

ווי חסידים פלעגען אמאל זאגען:

אז מיר האבען נישט קיין בראנפען, לאמיר כאטש ריידען וועגען בראנפען...

קליינע כראניק

(הנחות פאר יודישע עמיגראנטען). צוליעב דעם, וואס די יודישע עמיגראציע פון רוסלאנד איז יעצט בעשווערט דורך דעם, וואס דאס דורכפאהרען איבער די מערב־גרעניצען איז אונמעגליך, האט דאס ביורא פון די טאריפען־צוזאמענפאהרען מודיע געווען די רוסישע באהן־פערוואלטונג, אז די יודישע עמיגראנטען, וועלכע פאהרען מיט דער הילף פון די יודישע געזעלשאפטען צו רעגולירען די עמיגראציע, קענען פון 14־טען דיעזען מאנאט אן געניסען פון דעם פערלייכטערטען טאריף אין דער ריכ־טונג פון וולאדיוואסטאק און דער מזרח־פינלענ־דישער באהן.

(צופריעדען...) דער פארזיצענדער פון דער פאלאטע „מלאך מיכאל", וו. ג. ארלאוו, וועלכער האט פונאנדערגעטיילט מתנות אויף די פאזיציעס, און האט געהאט א שליחות קלאר צו מאכען צום פארשטעהענדען מאנארכיסטען־צוזאמענפאהר די פויליש־יודישע בעציהונגען אין פוילען, האט בנוגע דער בעציהונג פון פא־ליאקען און יודען צו רוסען בעקומען אנ׳איינ־דרוק לטובת די יודען.

„איך האלט פאר מיין חוב צו ערקלערען, זאגט ער, אז אין די בעציהונגען פון יודען אין פוילען צו די רוסען, האב איך נישט געפונען קיין געגאטיווע זייטען".

מעהר איינגעהאלטען רעדט ארלאוו וועגען די פאליאקען.

(א גובערנאטאר און א פאליציימייס־טער פאר יודען). אין אסטראחאן איז גע־גרינדעט געווארען א געזעלשאפט צו קלייבען נדבות פאר די יודישע היימלאזע. די ערשטע, וועלכע האבען אריינגעטראגען נדבות, זענען געווען דער אסטראחאנער גובערנאטאר און דער פאליציימייסטער.

(פורישקעוויטש און פריעדמאן). בשעת דער יודישער דומע־דעפוטאט פריעדמאן — האט געהאלטען זיין רעדע אין דומע, איז פורישקע־וויטש אויפגעשטאנען, זיך אומגעקעהרט צום רעדנער און גענומען דעמאנסטראטיוו צו אפלא־דירען.

דער קריעג געגען די יודען

דאס איז נישט קיין גוזמא, שרייבט די וויענער מארגען צייטונג, נישט גלאט א ציי־טונגס־סענסאציע. עס איז נור די קאנסטאנטירונג פון אטרוקענעם ביטערען אמת: נעבען דעם גרויסען קריעג געגען עסטרייך־אונגארן און דייטשלאנד פיהרט רוסלאנד נאך א קליינעם, אבער דערפאר מעהר ווילדען, מעהר אכזריות׳־דיגען, דורך קיין שום כללים נישט בעשרענק־טען קריעג געגען די יודען. און וואס מעהר מפלות רוסלאנד בעקומט אינ׳ם גרויסען קריעג, אלץ מעהר זענען זיך די רוסישע העלדען נוקם אן די שוואכע, שוצלאזע יודען אין די בעזעצטע געביעטען.

אודאי האט די רוסישע ממשלה אין גאלי־ציען און דער בוקאווינא קיין שום פאלקסגרו־פע נישט פערשוינט: די קאזאקען און זייערע פיהרער זענען געווען און זענען נאך גלייך רציח׳יש פאר אלע אהן אונטערשיעד. וואס עס האבען שפעציעל געליטען די רוטענען און די דייטשען און בעזונדערס די רומענען אין דער בוקאווינא, איז אלעמען בעקאנט. אבער די אלע ליידען זענען נור ווי א טראפען קעגען די צרות און יסורים, וואס די יודען האבען געליטען און ליידען נאך פון די רוסישע „העלדען". קעגען די יודען פיהרט רוסלאנד א בעזונדערן קריעג, דאס איז דער קריעג אינ׳ם קריעג.

אז אונזער בעהויפטונג איז נישט קיין גוזמא, בעווייזען די פערשיעדענע «אוקאזען» ספעציעל אקעגען די יודען, די רויבונג פון מייס־טענס יודישע הייזער, דאס ארויפלעגען פון קאנטריבוציעס נאר אויף יודען, די פערשי דענע פאגראמען, דאס אוועקפיהרען פון בע־דייטענדערע יודישע געמיינדע מיטגליעדער — אלץ אהן שום ערקלערליכען טעם. ווארום טראץ דער טיעף אין דער יודישער בעפעלקערונג איינגעוואורצעלטער ליעבע צום עסטרייכישען מלוכה־געדאנק, האבען זיך דאך די יודען אין די בעזעצטע געביעטען כסדר רוהיג פערהאל־טען, וויסענדדיג וואסערע געפאהרען עס דראהען זיי, ווען זיי זאלען נור ארויסווייזען די קלענס־טע אומצופריעדענהייט מיט׳ן שונא. און טראץ דער גאנצער פאסיווקייט פון דער יודישער בעפעלקערוננג — אלע די רדיפות און רציחות, אלע די פאגראמען און גזילות און די גאנצע אונמעשליכע שטרענגקייט פון א בארבארישען עראבערער. דאס איז די נקמה פאר דעם אב־סאלוטען עסטרייכערטום פון די גאליציש־בו־קאנוינער יודען, פון וועמעס זיכערע, חאטש נישט ארויסגעוויזענע רוסען־פיינדשאפט די ער־אבערער מוזען איבערצייגט זיין. דאס איז דער קריעג קעגען די יודען, אין וועלכע רוס־לאנד פיהלט אינסטינקטיוו זיינע אבסאלוטע שונאים.

(געשטארבען א יודישער פילאנט ראפ). „בעס. זשיזן" טיילט מיט, אז אין גאלי־ציען איז פלוצלונג געשטארבען דער בעוואוס־טער יודישער פילאנטראפ ש. מעס, וועלכער האט זיך בעקענט מיט דער לאגע פון די גאלי־שע יודען. מעס פלעגט ארויסגעבען די געלי־טענע יודען גרויסע שטיצעס.

רבנים אין דער ארמעע.

דער פארזיצענדער פון אדעסער גבאים־ראט י. ע. קאפמאן האט בעזוכט דעם בעפאל־מעכטיגטען פון „רויטען קרייץ" אין אדעס, גע־נעראל א. ג. גריגאריעוו, און האט איהם אנגע־וויזען, אז ס׳איז געוואונשען צוצולאזען אין דער ארמעע יודישע רבנים, אזוי ווי ס׳ווערען צוגעלאזען גייסטליכע פארשטעהער פון אנדע־רע גלויבענס. גענעראל גריגאריעוו האט גע־ענטפערט, אז דאס פערענטפערען די פראגע הענגט־אב פון די העחערע ספערען, וואוהין ס׳וועט טאקע, ווי ס׳גיבען איבער די רוסישע צייטונגען, געשיקט ווערען א השתדלות. גענע־ראל גריגאריעוו האט צוגעזאגט צו שטיצען די דאזיגע השתדלות.

ד״ר קאצענעלסאנ׳ס יובילעאום

אויף אנ׳אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער פעטראגראדער „חברה מפיצי השכלה", איז די טעג געפייערט געווארען דער 35־יעהריגער יובילעאום פון דער ליטעראריישער טעטיגקייט פונ׳ם עהרען־מיטגליעד פון דעם חברה, דער בעוואוסטען יודישען געלעהרטען, שריפטשטע־לער און כלל־טהוער ד״ר ל. ס. קאצענעלסאן (בוקי בן יגלי).

ה׳ ס. מ. גינצבורג האט געהאלטען א רע־דע, אין וועלכער ער האט געגעבען אנ׳אויס־פיהרליכע חאראקטעריסטיק פון דער ליטערא־רישער טעטיגקייט פונ׳ם יובילאר.

דעם יובילאר, וועלכער איז געווען אויף דער פערזאמלונג, האבען הייס בעגריסט די פארשטעהער פון די יודישע ליטעראריישע און געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס.

נייעס פון פוילען

(אין לאדז.) דער „פאסישער צייטונג" טיילט מען מיט פון לאדז, אז דארט ווערען ארויסגעגעבען טעגליכע צייטונגען אויף דייטש: „לאדזער צייטונג", „נייע לאדזער צייטונג"; אויף יודיש — „לאדזער טאגעבלאט"; אויף פויליש — „גאזעטא לודזקא", „נאווי קוריער לודזקי", „גאזעטא וויעטשארנא" און „נאפרזשוד". די אלע צייטונגען ענטהאלטען טעלעגראמען פון דער „וואלף־אגענטור" און מיטטיילונגען פון דער דייטשער און עסטרייכי־שע הויפט־קווארטירען.

אויף שפייז־פראדוקטען אין לאדז זענען בעשטימט מאקסימאלע פרייזען: ווייצען־מעהל — 32 פעניג א פונט, קארן־מעהל — 22 פעניג, זאלץ — 14 פעניג, ר. נד־פלייש — 46 פעניג, צוקער — 40 פעניג.

(בעגנעדיגט די שטאדט קעלץ) דער רוסישער העכסטער הויפט־קאמאנדיר, נעהמענדיג אין בעטראכט די לאיאלע בעציהונג צו דער רוסי־שער ארמעע פון דער פוילישער בעפעלקערונג אין איהר אלגעמיינער מאסע און די גוטסקייט פון די קיעלצער איינוואוינער צו די רוסישע חיילות אין דער לעצטער צייט, האט ער געפו־נען פאר מעגליך, צו בעפרידיגען די פארשטע־לונג פון ווארשעווער גענעראל־גובערנאטאר וועגען אומקעהרען די 105.000 רובל, וועלכע זענען איינגעמאהנט געווארען פון דער שטאדט קיעלץ אין ענדע יולי 1914, פאר דעם צופאל פון שיסען צו רוסישע חיילות.

(פון סובאלקער גובערניע) אין קי־בארט, איז כמעט אלעס פערניכטעט געווארען. עס זענען פערברענט געווארען לערך 100 היי־זער, די צאל־קאמער אז״וו.

אין קיבארצינקי און דאנגעלאיציע זענען פערברענט געווארען פיעל הייזער. די קראמען זענען בערויבט געווארען. אממעהרסטען הא־בען געליטען די ארומיגע דערפער, וואו עס זענען פערברענט געווארען 22 הייזער; די אי־בערגעבליבענע הייזער זענען צוראבירט. עס האבען געליטען 150 פאמיל׳עס.

(דער מאראטאריוס און וועקסלען) מיר האבען שוין מודיע געווען, אז די בערזען־נאטאריוסען אין רוסלאנד פראטעסטירען די

היעגע נייעס

א שרעקליכער זעלבסטמארד.

נעכטען פריה איז אין קאהען׳ס דרוקעריי, טארדענסקיאלדסגאדע 16, פארגעקומען א שרעק־ליכער זעלבסטמארד. דער פאקטאר אין קאהענס דרוקעריי, פרעדעריק לונד, א 50־יאהריגער מאן איז ארויסגעשפרונגען פון 5־טע זאל און איז דער׳הרג׳עט געווארען אויפ׳ן ארט.

די אורזאכע פון דעם זעלבסטמארד איז, וואס דער דירעקטאר האט איהם געמעלדעט, אז צוליעב דער מלחמה ווערט די ארבייט אלץ וועניגער און דעריבער מוז ער איהם ענטזאגען פון זיין פלאץ.

א פארבאט געגען ארויספיהרען פלייש?

זינט די מלחמה האט זיך אנגעהויבען, איז דער ארויספיהר פון פלייש דא פון דענעמארק זעהר שטארק געשטיעגען. און אזוי ווי דורך דעם ווערען געקוילעט צופיעל פיה און חזירים הויבט אן די לאגע צו ווערען בעדענקליכער.

נעכטען איז אין מיניסטעריום בעטראכט געווארען די פראגע וועגען ארויסגעבען א פער־ארדנונג געגען דעם ארויספיהרען פון פלייש. עס איז זעהר מעגליך, אז דער דאזיגער פאר־באט זאל באלד ארויסקומען פאר דער עפענט־ליכקייט.

(חברה קדישה) אויף דער לעצטער גענע־ראל פערזאמלונג פון דער קאפענהאגאנער „חב־רה־קדישה" האט מען היי־יאהר ניט אבגעהאל־טען די טראדיציאנאלע סעודה. צוליעב דער נויט וואס די מלחמה האט ארויסגערופען האט מען בעשלאסען דאס געלד, וואס די סעודה דארף קאסטען, שענקען אויף צדקה.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294 y.

אויסלאנד׳ס־פעסער.

די טעגליכע פרעסע האט געבראכט די ידיעה, אז די נארוועגישע רעגירונג האט אנ־גענומען א געזעץ, וועלכער ערלויבט ניט איינ־צואוואנדערען אין לאנד אזעלכע פערזאנען, וואס האבען ניט קיין ריכטיגע אויסלאנדס־פעסער.

דורך דער אונגעהויערער שווערינגקייט, מיט וועלכער עס קומט אן א יודען בכלל צו קריגען אנ׳אויסלאנדס־פאס, און די נאך גרע־סערע פינאנציעלע שווערינגקייטען פאר דעם יודישען ארבייטער, וועט אזא געזעץ מעהר פאר אלע אנדערע נאציאנען, ברענגען שאדען אונז, רוסישע יודען.

ניט־ווילענדיג פאלט אונז אין געדאנק אריין אונזער נייע היים, דענעמארק׳ס שטרענ־גע געזעצען געגען די ניי־איינגעוואנדערטע רוסישע יודען. ווען מיר זאגען יודען, איז דאס דערפאר, ווייל פאקטיש ליידען דערפון 99 פרא־צענט יודען.

די פעראר דנונג, אז מען טאר ניט אריינ־קומען אין לאנד אהן א אויסלאנדס־פאס, האט די דענישע ראדיקאלע רעגירונג ארויסגעגעבען נאך איידער די מלחמה האט זיך אנגעהויבען; בשעת דער מלחמה אבער האט די אדמיניסטרא־ציע געקוקט אויף דעם דורך די פינגער, און פאקטיש ערלויבט יעדען צו קומען.

אייביג אבער וועט אזוי ניט בלייבען, ווי עס איז איצט. אט האבען מיר שוין פאריגע וואך געהערט, אז איינינגע פערזאנען זענען גע־רופען געווארען צו דער פאליציי, און דארט האט מען פון זיי פערלאנגט: אדער שאפען זיך אנ׳אויסלאנדס־פאס און דורך דעם קריגען א אויפהאלטונגס־בוך אדער איינלעגען 50 קראנען אלס א זיכערהייט דערפון, אז די פערזאנען הא־בען גענוג געלד. די פראגע איז אלזא אנערנסטע. נאך ערנסטער ווערט זי, ווען מיר ווייסען, אז נאך דער מלחמה וועט זיך אנהויבען א גרויסע עמיגראציע פון רוסלאנד און גאליציען, און טרויעריג וואלט געווען, ווען סקאנדינאוויענס, דעם פרייען סקאנדינאוויענס טויערען זאלען פערשלאסען ווערען פאר׳ן אומגליקליכען היימ־לאזען יודישען וואנדערער.

כדי צו פערהיטען דענעמארק פון אזא ניט־דע־מאקראטישען שריט און בעצייטענס שיצען די קינפטיגע עמיגראנטען, וואלטען די ארטיגע רו־סישע יודען געדאפט א קלעהר טהאן וועגען דעם, וויסענדיג, אז זיי קענען פיעל אויפטהאן. ניט איינמאל האט אונז די עפענטליכע מיינונג בעוואונדערט דורך אונזער צוזאמענהאלטען און פעראייניגונג, דורך דער ארט זעלבסהילף און שטארקען ווילען צו שטייגען העכער און הע־כער אויפ׳ן סאציאלען און קולטורעלען געביעט, און אפט זיך ארויסגעזאגט סימפאטיש וועגען די טיכטיגקייט און אינטעליגענץ פון די איינגע־וואנדערטע רוסישע יודען.

ווען א שטארקע ארגאניזאציע פון רוסישע יודען, צוזאמען מיט די דענישע יודען, וואלטען בעצייטענס אויסנוצען אזעלכע אויבענאנגעווי־זענע פאקטען, וואלטען מיר געקאנט האפען, אז עפעס נוצליכעס וואלט מען דאך געקענט אויפ־טהאן אין דער הינזיכט. אזוי, אז די טויערען פון דעם פרייען און שעהנעם דענעמארק זאלען ניט פערמאכט ווערען פאר אונזערע וואנדרענ־דע און ליידענדע ברידער.

בעצייטענס האנדלען — הייסט רעכט האנדלען.

ש. ח. ל.

יודישע סאלדאטען אין רוסלאנד

דער בעקאנטער יודישער פובליציסט באריס זאלדבערג בערעכענט אויפ׳ן יסוד פון סטאטיס־טישע דאטען, אז ביים רוסישען מיליטער ד. ה. ביי די רעגולערע טרופען, רעזערווען און ערזאץ־רעזערווען דיענען ס״ה 365.000 יודען.

דער גלות פון די בעלגישע יודען

דער ערשטער יודישער קרבן, וואס איז געפאלען אין דער איצטיגער וועלט־שחיטה איז געווען דאס מוזיניקעל פון די יודישע גהעטאס, דער יודישער ישוב אין בעלגיען, וועלכער איז געווען דער יונגסטער יודישער ישוב אין איי־ראפא — איהם האט די ערשטע קויל געטראפען!

די בעלגישע יוזען האבען זיך צושפרייט איבער שבעה ימים, דעם גרעסטען פון זיי האט איינגעשלונגען דער ענגלישער ווייטשעפעל און אט אזוי האט דער גורל איינס פון זיינע טייפ־לישע קונצשטיק בעוויזען, אז די אנטווערפענער יודען, וועלכע האבען די וועלט מיט לוקסוס בע־זארגט, די וועלכע האבען צוגעשטעלט די לוס־טיגע רייכע דאמען פון דער גאנצער וועלט בריליאנטען, וואלגערען זיך איצט ארום אין די צדקה־הייזער פון לאנדאן און עסען בעטעל־ברויט.

דאס מערקווירדיגע דערביי איז, וואס צווי־שען א גרויסער טייל פון די דאזיגע יודען גע־פינען זיך אין די בוזעם־טאשען פעקלעך מיט „ברוד״ (רויהע נישט־געשליפענע דימאנטען), דאס האבען זיי מיטגעראטעוועט מיט זיך, קיין געלד האבען זיי אבער נישט. אין נארמאלער צייט איז דאס א פערמעגען, היינט האט עס כמעט קיין ווערטה נישט. האלב בחינם אוועק־געבען ווילט זיך, נישט האלט מען אין בוזים פעקלעך מיט דימאנטען און אין מאגען קנייפט דער הונגער...

נאך א גליק וואס גאט האט אזוי בעשאפען די וועלט, אז זעלנער מוזען האבען מלבושים, טארבעס אויף קוילען און אנדערע קליינינגקיי־טען, וועלכע קענען ווערען גענעהט פון יעדען מענש וואס האט נאר א האנד צו דרעהען א ראד פון א מאשין און אזוי ווי די גוטע און ליעבע פירמע „זינגער״ האט שוין אין יעדען יודישען הויז פון לאנדאנער ווייטשעפעל אריינגעשטעלט א מאשין — האט זיך א גרויסע טייל פון אט ד דאזיגע בריליאנטענע יודען פון אנטווערפ מישב געווען, אז איידער צו הונגערען איז ש פיעל גלייכער זיך אנידערזעצען ביי אזא מ שינדעל, זיצען א 15, 16 שעה אין מעת־לע און פערדיענען וואסער אויף קאשע! און א אזוי זיצט זיך דער יוד, וואס ערשט מיט א קו צער צייט צוריק האט ער געטריעבען די גר גרויסע ביזנעס אויף אנטווענפענער דימאנט בירזע, וועלכע איז געווען די אינטערעסאנטס יודישע פינאנץ־אינסטיטוציע אין אייראפא— שוויצט ביי דער הארטער, רויהער לייוואנט, מ כענדיג א טארבע פאר סאלדאטסקע קוילען.

ס׳איז פארהאן אבער אויך א טייל פון ד אנטווערפענער יודען, וועלכע דאס גלוק ה מעהר צוגעשפיעלט און זיי האבען ארויסגער טעוועט פון זייער פערמעגען ניט נאר טו גלאנציגע שטיינער, נאר אויך אנ׳יסעל געלד זיי זענען שוין נישט גענויט צו ערנעהרען מיט דעם צדקה־ברויט און גיט אויסגעבייט ווערען פון די קאנטראקטארס פון דער סא זשער ארבייט, אט די דאזיגע יודען האבען אבגעגומען א רעסטאראן אין ווייטשעפעל טרייבען דארט ווייטער זייערע „ביזנעס״.

א מאדנעם „ביזנעס״ טרייבען אבער לאנדאן די דאזיגע אנטווערפענער יודען. זיי פשוט א הארצ־וועהטאג אויף די ש בלישצענדע שטיינער, וועלכע ליעגען ב אין די קאנווערטען נישט בעריהרטערהייט דערמאהנט זיך מיט בענקשאפט די שעהנע מאנטען־בירזע און די דימאנטען „שענקל אין אנטווערפען, וואו געשעפטלעך זענען מאכט געווארען מיד ליד אויף 40 טויזענד הונדערט טויזענד פראנק, לאזט איינפאך דימאנטענער געוויסען נישט רוהען. האבען זיך מישב געווען, זיי וועלען ביזנעווען צוו

קאפענהאגענער בילדלעך

„איך זוך א ספר...״

(ענדע)

מילא, איך זעה שוין אז קיין תנך, מיט׳ן ביאור דערצו, וועל איך ביים קאפענהאגענער עולם ניט בעקומען, מוז מען זיך נעהמען צו מענדעלעס „קליאטשע״, אפשר איז זי מזל׳די־גער.

— זאגט מיר, גוטער יוד, — פרעג איך איהם — וואו וואהנט דא א יודישער ארביי־טער?

— א בעל־מלאכה מיינט איהר? צו וואס דארפט איהר האבען א בעל־מלאכה?

— איך וויל, פערשטעהט איהר מיך, באר־גען ביי איהם מענדעלעס „קליאטשע״.

— מענדעלעס וואס? פרעגט מיך איבער מיין יוד, און קוקט מיך אן, אויב ער האט דא צו טוהן מיט אנארמאלען מענשען.

— פערשטעהט איהר מיך, גיעב איך איהם צו ערקלערען — עס איז פאראן ביי אונז יודען א שרייבער, הייסט ער מענדעלע, האט ער גע־מאכט א בוך, הייסט דאס בוך «קליאטשע», אוז אט די דאזיגע «קליאטשע» וויל איך ליי־נען.

— א מאדנע זאך — מאכט צו מיר דער ה׳ ג. לאכענדיג — עפעס ווילט זיך אייך מאד־נע זאכען — נאר קורץ, איהר דארפט אבעל־מלאכה? אט וואהנט דארטען אנטקעגען חיים דער שניידער, ער האט א גאנצע ביבליא־טעק.

אבגעדאנקט, פליה איך ארויס מיט א שנע־לען „גוטען אווענד פון ה. ג.

דער ארויפגאנג צו חיימ׳ן איז געווען ניט אזוי לייכט ווי איהר שטעלט זיך פאר אפילו איך האב געפיהלט עטליכע שטאך אין זייט קריכענדיג אויפען „אייפעל טורעם״, נאר גאר ניט, אט בין איך שוין דאנקען גאט אין שטוב אין געפין מיין חיימ׳ן אין מיטען מלחמה... מיט דער אכילה.

— גוטען אווענד, זיינט איהר עס חיים?...

— יע, דאס בין איך.

— איך האב געוואלט בארגען ביי אייך מענדעלעס „קליאטשע״, האט איהר עס אפשר?

— איך? ניין, אבער מען דארף נאכ׳עהן. זאגט מיר אבער פארוואס זאלט איהר עס ניט אויסשטריגעווען אין דער בונדישער לעזע האלע פאר אלע.

— אויף די המצאה בין איך אויך געפאלען, אבער אומזיסט. דאס ביכעל איז דארט שוין לאנג פערלוירען.

— א מאדנע זאך, — גיעט ער מיר צו — ביי זיי איז ווי אמאשין אהן א שניידער; אלץ האבען זיי: קרעגעלעך, קנעפלעך, קומט עס אבער צו וואס — עס איז, אויס מיט דער שטי־קעל ארבייט.. ווילט איהר, הייסט עס דאס בוך?

— יא, — ענטפער איך, אבער עסט אפריה־ער אב, עס האט צייט.

— ביי מיר איז עס איינס צוויי, איך בין שוין פארטיג: נו מאכען מיר א זוך, האלט גוט צו, זייט מוחל, דעם שטול, ווארום ער איז א ליקע — קאמאנדעוועט ער.

ארויף אויפ׳ן שטוהל, זוכט ער א שאף.

דאס ע־שטע וואס געהט ארויס איז א קליין כעלע, איינגעוויקעלט אין פאפיער „דער ס סיזים״, א מיוחס משמעות, נאכדעם קומט א ד. הערמאלינ׳ס „פערפיהרונגען ווי מען שאקאלאד״ פון ג. „טאנצען״ פון ה. ב. עקזעמפלארען פון די „יוגענד שטימע״ א אויס אייך מיט חיימ׳ס ביבליאטעק.

— מעהר האט איהר ניט — פרעג פערצווייפעלט.

ניין, געהאט א סך מעהר, נאר פערשוואונ געווארען; איבעריגס ווארט ביז מיין מיי וועט קומען, אפשר ווייס זי — — —

אוועק בין איך, פערשטעהט זיך, פון חיי מיט ליידיגע הענד.

א אומזיסטע טרחה געווען מיינע, ח׳לעבע א ספר ביים קאפענהאגענער „עס הספר״ א ניט צו געפינען.

י. מ. אנשעלאוויטש.

Jüdische Volkszeitung № 64 Jødisk Folketidende

יודישע

פאָלקס-צייטונג

אבאנעמענטס-פרייז:
מאָן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „ „

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מיטוואך י'ז אדר תרע"ה (3. Marts 1915)

פון מערב און מזרח.

אמהומה אין קאנסטאנטינאפאל. — דער פראנצויזישער אפטימיזם.

אמהומה אין קאנסטאנטינאפאל.

אמהומה, 2 מערץ. צוליעב דעם ערפאלג פון באמבארדירונג פון די דארדאנעלען און נעפאהר וואס דראהט קאנסטאנטינאפאל זיך די רעגירונגס-קרייזען און אין פאלק א קטע שטימונג.

די פארטען ביי דעם מערב-זייט זענען פאלשטענדיג פערניכטעט. און די טערקען זען איין, אז די איבריגע פארטען וועלען די האבען דעם זעלבען שיקזאל.

עס ווערט פערזיכערט, אז פון דער רעגי- זיים האט מען פארגענומען אין אייליגעש קדער. כדי צו אריבערצוהען זיך קיין ברוסא, דער פאשא'ס פארטיי זוכט צו האלטען דעם ביי דער בעפעלקערונג, ערקלערעגדיג, אז איך קיין געפאהר, אבער דער פארטייס אייג- ום איז פערניכטעט.

דער דייטשער אייגפלוס איז געזונקען ביז

אין אלע פאלטישע קרייזען איז מען איי- אז די געשעהנעשען ביי די דארדאנעלען ען האבען די גרעסטע בעדייטונג פאר דער מיגער האלטונג פון די באלקאן-מלוכות.

אלץ בעסער און בעסער...

מאריי, 2. מערץ. אונטערפרהרענדיג א סך- פל פאר די זיבעבן מלחמה-חדשים דריקען ים אלע צייטונגען זייער העכסטע בעפריעדי- ג ים דעם פארלויפיגען רעזולטאט פון דער הנה.

די צייטונג „טאן" שרייבט, אז עס געהט בעסער און בעסער. דער זיבעטער חודש ענונג געלונגען, דער אכטער פערשפרעכט ן נאך בעסער.

דער פליהענדער געגנערל.

קריסטיאניא, 2. מערץ. אלגעמיינע צייטונג ערפאהרט, אז דער פליהער לוטענאנט פון דער מארינע האט בעפעלקערונג, ערקלערעגדיג, אז ער וועט נישט אויפהערען צו באמבארדירען פון דער לופט, ביז אלע פארטען וועלען זיך ערגעבען.

ענגלישער קאנטראל אויפן באלטישען ים.

קריסטיאניא. כדי צו מאכען וואס בעדיי- טענדער די בלאקאדע גלייך, דייטשלאנד, איז גאנץ נאטירליך, אז ענגלישע און פראנצויזישע קריגשיפען אפערירען אין באלטישען ים. מען קען זיין פארבעראיט אויף א ניט-קלייניגע קאנ- טראל אין באלטישען ים, וואו דער רוסישער פלאט האט שוין מיט א שייט צוריק בעקומען א גרויסע הילף דורך די ענגלישע אונטערוואסער- שיפען.

די דאזיגע אונטערוואסער-שיפען וועלען איצט געווינ אויספהרען די ארבייט פון „קאנ- טראלארען" אויף אזוי פיעל, ווי זיי וועלען נאר זיין אימשטאנד.

פון מזרח-פראנט.

מיט גוואלדיגער קראפט געהען די רוסישע ארמיעען איבער גאנצען פראנט פארוועדס און וואַרפען דעם שונא-צוריק. מוראַ-דיגע געשלע- גען געהען איצט אויפן וועג פון לאמזשע און אסטראלענקא, האַרט ביים אסט-פרייסישען גרע- נץ.

דער איצטיגע רוסישער אפענסיוו וועט אהן צוויפעל ברענגען די ענדגילטיגסטע רעזול- טאטען פון דעם שלאכט אין גאנץ פוילען, ווייל ס'איז אנאנהויב פון א גרויסען אפענסיוו צו דעם דייטשען גרענץ.

די רוסישע מחנות, וואס ענגראל הינדע- בורג האט בעזיעגט ביי די מאזורישע בלאטעס, זענען געווען בעדייטענד קלייַן אין פערגלייך צו באמת אנגעקומען דער בעריהמטער פראנ- צויזישער ענגראל פא. וועגען יוועלכען מ'האט מיטגעטיילט, אז ער גפינט זיך אין סערבין, אלע צייטונגען בעגריסען דעם ענגראל אלס דעם לאנג ערווארטען גאסט.

ענגלישער קאנטראל אויפן באלטישען ים.

קריסטיאניא. כדי צו מאכען וואס בעדיי- טענדער די בלאקאדע גלייך, דייטשלאנד, איז גאנץ נאטירליך, אז ענגלישע און פראנצויזישע קריגשיפען אפערירען אין באלטישען ים. מען קען זיין פארבעראיט אויף א ניט-קלייניגע קאנ- טראל אין באלטישען ים, וואו דער רוסישער פלאט האט שוין מיט א שייט צוריק בעקומען א גרויסע הילף דורך די ענגלישע אונטערוואסער- שיפען.

די דאזיגע אונטערוואסער-שיפען וועלען איצט געווינ אויספהרען די ארבייט פון „קאנ- טראלארען" אויף אזוי פיעל, ווי זיי וועלען נאר זיין אימשטאנד.

פון מזרח-פראנט.

מיט גוואלדיגער קראפט געהען די רוסישע ארמיעען איבער גאנצען פראנט פארוועדס און וואַרפען דעם שונא-צוריק. מוראַ-דיגע געשלע- גען געהען איצט אויפן וועג פון לאמזשע און אסטראלענקא, האַרט ביים אסט-פרייסישען גרע- נץ.

דער איצטיגע רוסישער אפענסיוו וועט אהן צוויפעל ברענגען די ענדגילטיגסטע רעזול- טאטען פון דעם שלאכט אין גאנץ פוילען, ווייל ס'איז אנאנהויב פון א גרויסען אפענסיוו צו דעם דייטשען גרענץ.

די רוסישע מחנות, וואס ענגראל הינדע- בורג האט בעזיעגט ביי די מאזורישע בלאטעס, זענען געווען בעדייטענד קלייַן אין פערגלייך מיט די איצטיגע ארמיעען, וועלכע האבען זיך ארויסגעלאזט געגען דעם שונא און שטויסען איהם מיט מוראַ-דיגער קראפט צוריק צום דייט- שען גרענץ.

די לעצטע מיטיילונגען גיעבען איבער, אז די גרויסע געשלעגען האַרט ביים אסט-פרייסי- שען גרענץ דויערען נאך. די רוסישע מחנות האבען די איבערמאכט.

איבער די געשלעגען אין גאליציען און אין די עסטרייכער בערג-געגענדען איז דערווייל זעהר קלייניג און קנאפע ידיעות.

קיין לעבענסמיטעל פאר דייטש- לאנד.

פון לאנדאן טעלעגראפירט מען: אין דער אונטערשטער פאלאטע האט דער פרעמיער מי- ניסטער מיטגעטיילט, אז אויפן גרונד פון דייטש- לאנד'ס אפענעם ברעכען די אינטערנאציאנאלע געזעצען, זענען די פראַייניגטע געצוואונ- גען אנצונעהמען די שטרענגסטע מיטלען, דורך וועלכע עס זאל מעגליך זיין צו פערהינדערען אז דייטשלאנד זאל ניט קענען קריגען קיין שום לעבענסמיטעל פון פרעמדע לענדער, ווי אויך דאס ארויספיהרען פון דייטשלאנד אין אנדערע לענדער.

די דאזיגע מיטלן פון פרייַנקרייכס און ענגלאנדס זייט וועלען אבער ניט בעדייטען וועלכע ס'איז דראהונג געגען די נייטראל לענדער.

דייטשע פליהער איבער קאלע

אמסטערדאם, 2 מערץ «אלגעמיינע האנ- דעלסבלאט» טיילט מיט, אז דער לופט-באמ- בארדעמאן פון די דייטשע פליהערס אויף קא- לע האט פעראורזאכט בעדייטענדן שא- דען. צעהן פון די געוואַרפענע באמבעס הא- בען עקספלאדירט. ביים זואקזאל זענען בעשע- דיגט געוואַרען די ליניעס אויף אלאנגע שטרע- קע. 6 מענשען זענען דער'הרג'עט.

די באמבארדירונג איז פארגעקומען אין דער פריה און אונטער אומשטענדען וואס וויי- זען אז די פליהער האבען געהאט א געלעגע- הייט צו בעקאנט וועַרען מיט דער געגענד ארום וואקזאל.

30 שרפות.

אין לעצטען חודש, מיט דער שרפה וואס איז נעכטען פארגעקומען אין הויז אויף קאטע- סונדעט 14, האט די צאהל פון די שרפות אין קאפענהאגען פאר'ן לעצטען חודש דערגרייכט די צאהל פון דרייסיג.

ווי עס ווייסט זיך אריוס זענען ניט אלע שרפות צופעליג. עס איז פעסטגעשטעלט געווא- רען איניגע פערברעכערישע האנדלונגען און דריי פערזאנען זענען ארעסטירט געווארען.

מאראטאריום אויף וועקסלן

מיר האבען שוין מודיע געווען, אז די בערזען- נאטאריסטען אין רוסלאנד פראטעסטירען די וועקסלען, וועלכע זענען אויסגעשטעלט אין פוילען, אבער מען מוז זיי צאהלען אין די ער- טער וואס זענען ניט אויסגעריכענט אין אוקאז וועגען מאראטאריום. ווי מען שרייבט יעצט, איז די דאזיגע פראגע פאר איניגע טעג בע- טראכט געוואַרען אין יוסטיץ-מיניסטעריום, מיט אנטייל פון פערטרעטער פון אינדוסטריע און האנדעל.

די פערזאמעלטע האבען ארויסגעזאגט זיי- ער מיינונג, אז דער מאראטאריום בעדארף אנ- געווענדעט וועַרען בלויז אויף וועקסלען, וועל- כע מען בעדארף צאהלען אויסער פוילען.

בענעפיס פאר די בעליעבטע כאראקטער־שוישפיעלער הר׳ און פרוי טימיאנאוו — די פאפולערסטע אפערעטע פון ווארשא און ניו־יארק!

יודישער דראמאטישער דילעטאנטען פעראיין

„די לוסטיגע אמעריקאנערין"

שבת, דעם 13־טען מארץ, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב 9 אזייגער אין אווענד פר׳, וועט אויסגעפיהרט ווערען דאס, וואס ס׳איז שוין לאנג געווען צוגעזאגט.

גרויסע קאמישע אפערעטע מיט פיעל געזאנג אין 4 אקטען פון א. שאר. עס נעהמען אנטייל די בעסטע קרעפטען: ה׳ און פרוי טימיאנאוו, ה׳ און פרוי ביעלאווסקי, ה׳ און פרוי פעלדשטיין, ה׳ אפאטאווסקי, ה׳ רעזניק און אנ.

בעמערקונג: די הויפט־קממישע ראלען פון בעני און פעני ווערט אויסגעפיהרט דורך **הערר און פרוי טימיאנאוו.**

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Kobmagergade 59, og 3 און אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11, 1־ע זאל

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיט חייגטיגען נומער הויבט זיך אן אנייער הודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט אבקשה זעלבסט איינצוצאהלען זיין אבאנענטען־געלד, ניט ווארטענדיג אויף אינקאסאטאר. דאס געלד קאן איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמ. און פון 3 ביז 8 נאכמ. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך אפאסט־אנווייזונג אדער מיט בריפמארקען.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו. דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע

Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Ørstedsvej.

שניידער פאך־פעראיין פון 1873

האלט אב א

עקסטראגענעראל פערזאמלונג

דינסטאג, דעם 2־טען מערץ אום האלב 8 אוהר אבענד אין רוימערסגאדע 22, פעסטזאל.

טאגעסארדנונג:

1) וואהלען פון 4 פרייזקוראנט קאמיסיאנען;
2) בעריכט פון קאנטראהענט־זיצוגגען;
3) די ערקענונג פון די פראטאקאלען.

אגילטיגער פאן־בוך מוז פארגעוויזען ווערען די פערוואלטונג.

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען דריי געריכטען צום פרייז: 1 קר., 125, 150.

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art. I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3 hjulet Kassecycld	— 75 Øre

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

האנדנייערקעס

צו דאמען־ארבייט ווערט געזוכט. אבראמאוויץ סטורע־רעגנעגאדע 17, 2

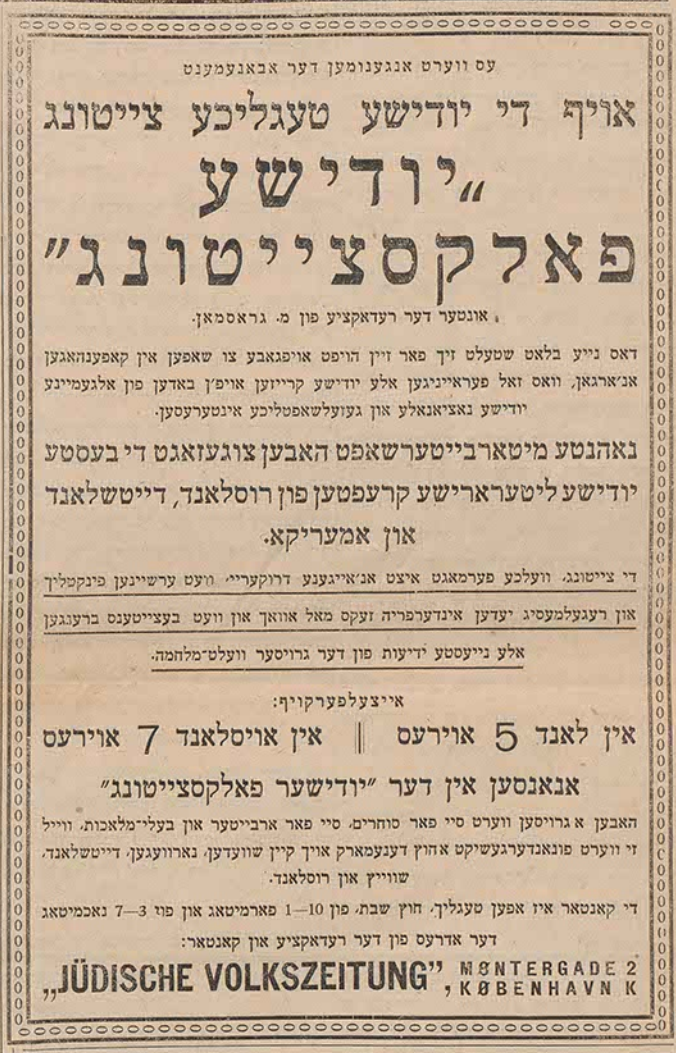

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

זונטאג, דעם 7־טען מערץ אום 8 אוהר אווענד

וועט אין „האנדווערקער־פעראיין" קראנפרינסענסגאדע 7 פארקומען

אסינאגאגא־קאנצערט

פון די בער־המטע מוזיק־ווערק פון יודישע חזנים און קאמפאניסטען ווי סיראטא, קווארטין, וולאדאווסקי, שלאסבערג א. א. וו. געזונגען פון ה׳ בערעזאווסקי (לירישער טענאר) מיט פריינדליכע מיטווירקונג פון ה׳ יאהאן האנאווער־קאהן (קלאוויר); פריילין לואיזע פרעדע־ריצא (וויאלין); ה׳ אונטערשלאק (געזאנג). עס וועט אויך געזונגען ווערען יודישע פאלקס־לידער.

באל ביז 3 אוהר.

בילעטען צו 2 150, 100, 75 אוירעס און שטעה־פלאץ 50 אוירעס, איז צו בעקומען טעלעפאניש ביי ה׳ בערעזאווסקי, אוירעסונדסוויי 21 טעלעפ. אמאגער y 821, אין עפשטיינס רעסטאראן, ראזענגארדען 11 און אין פאלקס־קיך, קראנפרינסעסגאדע 34. איינצעלהייטען אין פראגראם.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. rykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's' Trykkeri, Møntergade 2.

פאלשער פאטריאטיזם.

אין דער בערלינער „אלגעמיינער צייטונג ד. יודענטומס" איז נישט לאנג געווען אבגע־דרוקט פאלגענדעס:

«אודאי טרויערן מיר דעריבער (איבער די פאגראמען), אבער, צי וועלען מיר נאך אמאל קענען און צי וועלען מיר נאך אמאל איבערהויפט וועלען אונזערע גלויבענס־ברידער אין מזרח העלפען? צי זאלען נאך אונזער נצחון, וויעדער אונזערע מיליאנען פליעסען אין דעם שונא'ס לאנד, כדי צו היילען זי וואונדען, וועלכע נקמה און שנאה האבען אונזערע גלויבענס־ברידער געשלאגען?"

און אין דער «שווייצער איזראעליטישער וואכענשריפט» שרייבט א מיטארבייטער:

«און ווען עס וועט יויעדער אמאל קומען פון רוסלאנד א הילפגעשריי, ווי דאס איז אין די לעצטע יאהרען אפט פארגעקומען, דאן וועט מען קודם מוזען אנווייזען אויף די היינטיגע רוסישע פאטריאטישע יודישע יונגע לייט און דאצענטען, וועלכע וועלען זיך מע־גען זוכען הילף ביים צאר אליין».

קעגען דיעזען אונמענשליכען און אוניודי־שען כלומר'שטען פאטריאטיזם ווענדעט זיך דאס האמבורגער «איזר. פאמיליענבלאט», וועל־כעס שרייבט:

«אין אזעלכע ווערטער פון יודישע צייטונ־גען ווייזט זיך נישט ארויס קיין פאטריאטיזם, נור א מיאוס'ער שאוויניזם... שיין היינט, אונ־טער דעם דונער פון די קאנאנען, נעהמט זיך די מענשענליעבע אן פאר אלע קראנקע און פערוואונדעטע, אהן א חילוק צי זיי שטעהן אין אונזער מחנה אדער אין די מחנות פונ'ם שונא. און מיר זאלען נאך'ן קריעג אונזערע נויטליי־דענדע און הילפסבעדערפטיגע גלויבענס ברידער פרינציפיעל אונזער הילף אבזאגען, נור דער־פאר ווייל זיי האבען אין קריעג לויט זייער גע־פיהל און זייער פליכט געהאנדעלט און געהאל־טען מיט זייער פאטערלאנד? דאס וואלט נישט געווען יודיש. און מיר זענען מוסיף: דאס וואלט אויך געווען נישט מענשליך. ווען די זון פון א נצחון'דיגען פריעדען וועט אונז וויעדער שיי־נען, דאן וועלען מיר ווידער גרייכען אונזער העלפענדע האנד צו אונזערע בעדערפטיגע און בעדריקטע גלויבענסברידער פון אלע לענ־דער».

א העלדין.

עסטרייכישע צייטונגען בעשעפטיגען זיך זעהר פיעל מיט די העלדענטהאט פון א אידישע מיידעל, עלזא קאהן, וועלכע האט דורך איהר מוט און קלוגהייט גערעטעט די גאנצע אמוניציאן פון צוויי עסטרייכישע רעגימענטען, וואס די סערבען האבען געוואלט פערכאפען.

צוויי עסטרייכישע רעגימענטען האבען זיך פלוצלונג געפונען ארומגערינגעלט פון פינף סערבישע רעגימענטען ביים טייך גאלי און זיי האבען זיך געמוזט צוריקציעהען. לאזענדיג זיי־ער ראנצע אמוניציאן, וואס איז געלעגען אויף דעם בערגעל לעבען בית־עולם. די מיידעל, ניט קוקעגדיג אויף די קוילען וואס זענען געפלויגען ארום איהר, איז ארויפגעלאפען אויף דעם בער־געל און אנגעהויבען פארפאקען די אמוניציע אויף וואגען, וועלכע זענען געשטאנען לעבען בית־עולם. די מיידעל איז עס אונטער גרעסטער לעבענס־געפאהר געלונגען די וואגען מיט אמו־ניציע אוועקצושלעפען צו דער געקסטען איי־זענבאהן־סטאנציע. דארטען איז שוין די אמו־ניציע געווען זיכער. פאר דיעזע גבורה האט עלזא קאהן געקראגען פון קייזער פראנץ־יאזעף דעם זילבערנעם פערדיענסט קרייץ מיט דער קראנע.

א טעלעפאן צווישען אטלאנטי־שען און שטילען אקעאן.

ווי די צייטונגען דערצעהלען, איז דעם 27. יאנואר פארקומען דאס ערשטע געשפרעך דורך'ן טעלעפאן, וואס פעראייניגט דעם אטלאנטישען אקעאן, מיט'ן שטילען. א דאנק דער ערפינ־דונג פון זשיופענען, האט ווילסאן אפריהער גערעדט דורכ'ן טעלעפאן מיט'ן בורגמייסטער פון סאן־פראנציסקא, און דערנאך דורך די אינזעל דזשעקילס מיט געארגיא. נישט קוקענדיג דע־רויף, וואס די לעצטע דיסטאנץ פערנעהמט א שטח פון 8000 קילאמעטער, האט מען דייט־ליך געקאנט הערען יעדעס ווארט.

די אמעריקאנער האפען, אז אין גיכען וועט געלינגען איינשטעלען א טעלעפאן־פערקעהר מיט אייראפא.

פון יודישען טעאטער.

נאך אגאנץ לאנגער הפסקה האבען מיר וויעדער דערלעבט צו עהרע פון דעם אלט־בעקאנטען אפערעטע־פאבריקאנט לאטיינער, וועמעס שטיק „ב ל י ה מ ע ל ע" אדער „עלילת דם" איז אויפ־געפיהרט געווארען דורכ'ן דראמאטישען דילע־טאנטען־פעראיין, אונטער דער לייטונג פון ה'ר טימיאנאוו.

ווי אלעמאל האט ה'ר לאטיינער אויך דיע־זען מאל בעזארגט זיין אפערעטע מיט אלץ, וואס עס קאן נאר געבען אויף אנצוציהען די נערווען ביז דער העכסטער מדרגה פון שפאנונג, אז אט־אט און די נערווען וועלען ניט אויסהאלטען. ה' לאטיינער האט אבער אלעמאל געהאט א גוט־הארץ און היינטיגען מאל אויך — האט ער בעזארגט זיין געוועהנליכען פעקעל מיט באלא־גאן־קאמיזם, אלס א באלזאם אויף די „טראגי־שע" וואונדען, וואס ער האט אנגעמאכט ביים פובליקום...

צולעצט, נאטירליך, האט ער אויסגעלעגט איין סעריע נאך דער צווייטער מיט הרוגים אויף דער ביהנע, און ביי דעם עולם איז אראב א שטיין פון הארצען.

די אויספיהרונג פון דער אפערע איז לויט די כחות נאך געווען ניט גאר שלעכט.

הר' טימיאנאוו אלס דר' דניאל האט גע־מאכט זעהר א גוטען איינדרוק. דער צושויער האט מיט איהם מיטגעליטען אין זיינע ליידען און געפרייט זיך אין זיינע פריידען. פרוי טימ־יאנאוו אלס זעליק'ל איז מייסטענטיילס געווען גאנץ געלונגען, אויסער א פאאר שטעלען, וואו זי האט עטוואס איבערטריבען. הר' בעלאווסקי איז אלס גלח און יודען־פיינד געווען ניט שלעכט, ווי אין גרים אזוי אין זיין האלטונג. פרוי בעלאווסקי האט ניט ערפילט איהר אויפ־גאבע. זי האט, ווי שטענדיג, דורך איהר פאטאס געמאכט יעדע נאטירליכע שטעלע פאר טראגיש און יעדע טראגישע שטעלע פאר קאמיש. אלס גראף איז הר' פעלדשטיין געווען ניט שלעכט; דער גרים איז אבער געווען ניט גוט. פרוי פעלדשטיין איז געווען א גאנץ סימפאטישע בליהמעלע. דאס גלייכען איז געווען פרל. יא־קאבסען אלס צירעלע.

עס איז כדאי צו בעמערקען די דילעטאנ־טען, אז עס איז שוין צייט זיי זאלען אנהויבען מעהר פערשטעהן אז „דעקלאמאציאן" אין גע־וועהנליכע אלטעגליכע געשפרעכען מאכט נאר קאמיש דאס גאנצע.

די פארשטעלונג איז פון עולם בעגלייט געווארען מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען.

ס. ב.

דער פורים־פעסט פון „יוגענד־פעראיין"

זונטאג, פורים, האלב פינף א זייגער נאכ־מיטאג האט זיך ביי א פול־געפאקטען זאל צו־שויער, פון וועלכע דאס רוב זענען געווען קינ־דער — אנגעהויבען דער פורים־פעסט פון פער־איין „העברי הצעיר".

אין דער קורצער, אבער מיט ווארימקייט און הערצליכקייט דורכגעדרונגענער ערעפענונגס־רעדע, האט דער פארזיצענדער פון פעראיין ה' שטיקגאלד בעקאנט געמאכט דעם עולם מיט די אויפגאבען און ציעלען פון „העברי הצעיר", וועלכער וויל ערציהען א דור פון נאציאנאלע שטאלצע יודען.

דער אבערראבינער ד"ר שארנשטיין, וועל־כער האט געהאלטען די פעסט־רעדע, אין דעני־שער שפראך, האט איבערגעגעבען פאר זי קינ־דער די גאנצע געשיכטע פון פורים, ווי זי איז לויט דער יודישער טראדיציע בעשריבען אין מגילת אסתר, און געענדיגט מיט די ווערטער:

— וואס לערנט אונז די פורים־געשיכטע? ערשטענס עראינערט זי אונז, אז מיר זענען אנ־אלטעס, איבער 3000־ יאהריגעס קולטור־פאלק, וועלכעס האט פון זיך ארויסגעגעבען נאך אין דער פאריהסטארישער צייט גרויסע דיכטער און סתם גדולים. ווייטער צייגט זי אונז, אז מיר דארפען זיין נאציאנאל, אז אונזערע פערסישע ברידער האט ניט געהאלפען די אסימילאציאן און ווען ס'איז ארויס די גזירה פון להשמיד ולהרוג, האט זי ארומגענומען כל היהודים. און לעצטענס, אז מיר דארפען איצט האבען א־זעל־כע יודען ווי מרדכי און אסתר.

נאך ד"ר שארנשטיינ'ס רעדע, וועלכע איז אויפגענומען געווארען זעהר ווארעם, שפיעלט פרל. פרעדעריציא פיליפ פידעל און מוז אייני־גע מאל שפיעלען אויף „ביס".

ה' קאנטאר ביימעל האט געזונגען „דאס פעקעלע" און אנדערע פיינע פאלקס־ליעדער, און צולעצט האט פרוי וועקסעלמאן געשפיעלט קלאוויר.

אלע ווערען בעגלייט מיט רוישענדע אפלא־דיסמענטען.

ס'הויבט זיך אן די אנדער אבטיילונג פון פעסט: קינדער שפיעלען, דעקלאמאציאן און געזאנג, וועלכע פערנעהמען דאס פובליקום זעהר גוט און אלע זענען העכסט צופריעדען זעהענדיג, ווי די קינדער פערוויילען זיך. מען זעהט, אז די ארגאניזאטארען פון פעסט האבען געלעגט פיעל מיה און ענערגיע איינצושטעלען אזא ארדנונג און זיי פערדיענען א שעהנעם יישר־כח. ס'איז באמת געווען א שעהנער און לוסטיגער אווענד.

איין פעהלער האט ער אבער געהאט וועל־כען מען קען ניט פארביי—געהן. פורים'דיגעס האט אין איהם כמעט אינגאנצען געפעהלט. (אויסער דער פעסט־רעדע פון ד'ר שארנשטיין); אפילו קאנטאר ביימעל, ווען ער איז א צווייטען מאהל דורך אפלאדיסמענטען ארויסגערופען גע־ווארען האט אויך אנשטאט צו זינגען א „שושנת יעקב'ל" „פורים לנו" אדער א „אל נא בלשון", האט געזונגען „צעהן ברידער זיינען מיר גע־וועזען".

די פיהרער פון „העברי הצעיר" ווילען מיר ראטען אויף להבא, אז די פראגראם פון אזעלכע פעסטען זאלען זיי זעהען מעהר צופאסען צום חאראקטער פון יום־טוב כדי די יוגענד זאל בע־קומען עטוואס מעהר בעגריעף איבער דער טראדיציע פון דעם געגענווערטיגען פעסט.

בכלל, איז אבער, ווי געזאגט, דער פורים־פעסט פון „העברי הצעיר" געווען אנ'אויסגע־צייכענטער.

מיר גלויבען, אז די קינדער וועלען יאהרען לאנג געדענקען די שעהנע שטונדען, וואס זיי האבען פערבראכט אין א יודישע סביבה.

ש. א—ל.

— מיין ה' ג. נעהמט א ליכט און פיהרט מיר אריין אין גארדעראבע צימער, ווערט אויפ'ן וועג שיער ניט געניזוקט איבער די קוי־לען און שמאטעס. ער געהט גלייך צו א קאס־טען און הויבט אן מאכען די אונטערזוכונג.

— האלט איהר די ליכט, איז ער מכבד און איך וועל שוין זעהן.

די ערשטע זאך, וואס ה' ג. האט ארויס געגראבעלט פון זיין אלטען קאסטען, איז גע־ווען א חומש בראשית; נאכדעם איז געקומען א „צאינה וראיהנה", אן אלטער לוח פון תרמו, א תחינה פון שרה בת טובים, א קינה, א סליחה און א פסולדיגה וואלענע ציצה, און מעהר גאר נישט.

מיין יוד ווישט אב דעם שווייס פון פנים און זאגט מיר בזה הלשון:

— ווי איהר קוקט מיר אן, זענען דאס מיי־נע ספרים, געהאט אמאל ספרים, נאך פון זיי־דען עליו השלום, יקר המציאותן, נאר וואס זאל מען טוהן? מען האט דאס פערקויפט פאר דער נסיעה.

(ענדע קומט)

י. מ. אנשעלאוויטש

פאטריאטיזם

אין היינטיגען נומער וועלען די לעזער גע־פיגען א נאטיץ „פאטריאטיזם", וועלכע ס'איז כדאי אויפמערקזאם און ערנסט דורכצולייענען. עס ווערען אין איהר איבערגעגעבען די ווער־טער און מיינונגען פון צוויי יודישע צייטונגען: איינע הייסט — „אלגעמיינע צייטונג דעס יודענ־טום" און ערשיינט אין בערלין אונטער דער רעדאקציע פונ'ם פראפעסאר לודוויג גייגער; די אנדערע איז דאס „שווייצער איזראעליטישעס פאמיליענבלאט", וואס ערשיינט אין ציוריך.

ביי די ביידע בלעטער איז די פאטריאטישע שטימונג געשטיגען ביז אזא הויכען גראד, אז זיי האבען איינפאך פערלוירען דעם קלארען פערשטאנד און רעדען ווי פון היץ. ווען דאס וואלט אבער באמת געווען נאר א מין צופעלי־גע חולאת, וואלט גאר ניט כדאי געווען אב־שטעלען זיך אויף דעם פונקט און בעטראכטען איהם נעהנטער. מילא, האבען מיר נאך איינינגע קרבנות אין דער איצטיגער שווערער, בלוטי־גער צייט...

ליידער איז עס אבער ניט אזוי. צו אונזער אומגליק איז דער פראפעסאר לודוויג גייגער מיט זיין חבריא ניט קיין צופעליגע ערשיינונ־גען אין אונזער געזעלשאפטליכען און פאליטי־שען לעבען, ווי אויך זייערע ווערטער זענען ניט צופעליגע. ביידע בלעטער און זייערע רע־דאקציעס רעפרעזענטירען א בעשטימטע ריכטונג אינ'ם מערב־אייראפעאישען יודענטום: די אסי־מילאציע.

דאס זענען פערטרעטער און פיהרער פון יענע גרופען, וועלכע שטרעבען צו אסימילירען; דאס יודענטום מיט די פעלקער, צווישען וועל־כע מיר לעבען, צופאסען זיך צו די ארומיגע מנהגים און שפראכען, ווערען נאר דייטשען אדער דענען פון „משה'ס גלויבען".

מיט יודישקייט און יודישע אינטערעסען האבען זיי נאר אויף אזוי פיעל שייכות אויף וויפיעל דאס יודישקייט איז פאר זיי א יחוס־בריוועל פון אמאליגע צייטען. מיט'ן אמת'ן, גע־זונדען און שטרעבענדען יודענטום האבען זיי גארניט צו טהאן. די טאג־טעגליכע דאגות און זארגען פון די ברייטע יודישע מאסען, זייער שווערערער קאמפף פאר עקזיסטענץ — זענען פון זיי פונקט אזוי ווייט, ווי ס'איז ווייט פון זיי דאס יודישע נאציאנאל־פאליטישעס לעבען.

שוואכע זעהער שוואכע בענדער בינדען זיי נאך צונויף מיט'ן יודישען כלל, וועלכער איז פאר זיי נאטירליך נאר א גרופע פון אומגליקלי־כע „גלויבענסגענאסען". אז די אסימיליאציע פערמאגט זעהער ווייניג זעלבסט־ווערדע, אז די אסימיליאנטען זענען מענשען, וואס שטעהען מחוץ למחנה און זענען תמיד גרייט צו פערלא־זען אונז אין א עת צרה, האבען מיר שטענדיגגע־וואוסט אבער אצינד ווייסען מיר נאך איינס: מיר ווייסען, אז די אסימיליאציע פערמאגט ניט קיין טראפען הערצליכקייט, אז אויך די געוועהנלי־כע מענשענ־ליעבע, דערחמנות פון א מענשען צו א מענשען פעהלען זיי אויך.

ווייל ווי קען מען דען אנדערש דענקען, ווען א פראפעסאר גייגער ערקלערט, אז די רוסישע יודען וועלען מעהר ניט בעקומען קיין שטיצע מצד די דייטשע יודען ווייל... ווייל זיי זענען לאיאל געווען צו זעהער רעגירונג און צום לאנד, וואו זיי וואהנען. האבען דען נאר די דייטשע יודען א מאנאפאל אויף לאנ־דעס־פאטריאטיזם? און ווייסט מען דען ניט אין בערלין, אין וועלכע פערהעלטענישען עס לע־בען די רוסישע יודען? איז דען דעם ה' גייגער און זיינע חברים ניט בעקאנט, אז דער יודעל, וואס ליגט צווישען דעם האמער און דעם קא־וואדלע קאן ניט אזוי לייכט און פריי פיהרען א פאליטיק פאר און געגען — אדער האט מען אפשר אין בערלין געמיינט, אז די רוסישע יו־דען וועלען זיך בלינד א ווארף טהון אין די ארעמס פון די אונפעראנטווארטליכע דייטשע אגיטאטארען?

זיי האבען געהאט א ביטערען טעות. די רוסישע יודען וועלען זיך ניט איבערשרעקען.

און אויף די דראהונגען פון אסימיליאנטען, וואס האבען אנשטאט א ברידערליכען הארץ א דייטשע מיליטער־אוניפארם, וועלען זיי ענט־פערען מיט פעראכטונג.

מ. ג.

פון אמעריקא

די ענגלישע צייטונגען פון אמעריקא הא־בען כמעט אלע געווידמעט ארטיקלען דעם פרא־יעקט אבצוגעבען ארץ־ישראל פאר'ן יודישען פאלק. זיי רופען זיך זעהר ווארעם אב וועגען דעם און זאגען ארויס זייער האפנונג, אז דאס וועט מקוים ווערען.

צווישען די יודישע כלל־טהוער פון אמערי־קא געהט מכח דעם אן א לעבהאפטע בעוועגונג. לעת־עתה הערשט נאך אפילו אין דעם נישט קיין איינהייט. למשל, די „אמעריקאן דזשואיש קאמיטע" רעכענט, אז נאר זי האט דעם זכות צו פערטרעטען די יודישע אינטערעסען ביי דעם פרידענס־קאנגרעס, וואס וועט פארקומען נאך דער מלחמה. דאס־זעלבע גלויבען אויך אנדערע יודישע חברות וועגען זיך.

אויף דעם איז ארויס די ניו־יארקער ציי־טונג „דאס יודישע טאגעבלאט" און רופט אויף צו אלע יודישע ארגאניזאציעס, חברות, פעראיי־נען, פארטייען און אזוי כלל־טהוער פון אמע־ריקא, אהן אונטערשיעד פון ריכטונגען און אי־בערצייגונגען, אז זיי זאלען זיך פעראייניגען און געמיינזאם ארבייטען פאר דעם גרויסען צוועק; אזוי, אז שיקענדיג פארשטעהער צום פעלקער־קאנגרעס נאך דער מלחמה, זאל עס נישט הייסען, אז זיי פערטרעטען א געוויסע ארגאניזאציע, נאר דאס גאנצע יודישע פאלק.

נאטירליך, דארפען ביים פעלקער־קאנגרעס פארגעלעגט ווערען אויך פערשידענע וואונשען פון יודישען פאלק, אבער דער עיקר איז אז ווען ס'וועט געשטעלט ווערען די פראגע וועגען ארץ־ישראל, זאל זיך דערהערען א פעס־טע יודישע שטים און ווען מען וועט האלטען ביים געבען ארץ־ישראל — פאר א יודישען קבוץ — זאל מען זיין גרייט דאס צו נעהמען...

דאס איז די מיינונג פון די גרעסטע היגע כלל־טהוער. עס איז צו ערווארטען, אז אין־גיכען זאל וועגען דעם פארקומען אנ'אלגעמיין־יודישע קאנפערענץ, ביי וועלכער עס וועט אויסגעארבייט ווערען א פינקטליכער פראגראם.

*

אין ניו־יארק האט זיך די טעג געגרינדעט א יודישע ארגאניזאציע אונטער'ן נאמען „דער רויטער מגן־דוד".

דער „רויטער מגן־דוד" וועט האבען די זעלבע אויפגאבע וואס דער „רויטער קרייץ", נאר זיין הילפס־טעטיגקייט וועט זיין ספעציעל פאר די געליטענע אין די מלחמה־לענדער, וואס נויטיגען זיך אין הילף, בעזונדערס אין ארץ־ישראל.

לטובות פון „רויטען מגן־דוד" איז איינגע־ארדענט געווארען „א פלעג דעי" (פאהנען־טאג) איבער די ניו־יארקער גאסען, וואס האט איינגעבראכט א היבשע סומע.

*

די טעג איז אנגעקומען אין ניו־יארק א גרוי־סער טראנספארט פאמעראנצען פון די יודישע קאלאניעס אין ארץ־ישראל.

צוליעב דער מלחמה קענען די פאלעסטינע נישט שיקען זייערע פראדוקטען אויף די שטע־דיגע מערק און דער הויפט־מארק וועט, אלזא איצט ווערען אמעריקא.

דאס וועט זיין אין דער איצטיגער שווערער צייט כמעט דער איינציגער אויפהאלט פאר די יודי־שע פלאנצערס אין ארץ־ישראל, וועלכע ליידען שטארק פון דער מלחמה.

קאפנעהאגענער בילדלעך

„איך זוך א ספר..."

דעם קריסטליכען קאמפלימענט, אז מיר זע־נען „אנ'עם הספר", האב איך אמייסטען גע־פיהלט „אנ'ערב פסח", ווען דער טאטע פלעגט זיך נעהמען לופטערען זיינע ספרים. מיט וואס פארא קינדישער צערטליכקייט האט דער טאטע ארויסגעטראגען יעדען ספר בעזונדער פון פא־ליצע אין דרויסען ארויס! אבנעימותדיגער שמיי־כעל פלעגט זיך אויף זיין פרומען פנים צוגי־סען, בשעת ער האט אויסגעגלייכט יעדען פארקרומטען בלאט פון די אלטע שמות.

און אז איך, א קינד, האב דאס געזעהן האט מיין קינדיש־הארץ געפיהלט, אז דעם מין גע־פיהל, האט נאר מיין טאטע, א יוד, קיין אנ־דערער אויף דער וועלט.

דערמאהנט האב איך זיך וועגען דעם היינ־טיגע וואך, ווען עס איז מיר אויסגעקומען צו זוכען א ספר ביים קאפענהאגענער «עם הספר».

ס'הייסט, געדארפט האב איך האבען צוויי ספרים: א תנך מיט'ן ביאור און ... מענדעלעס „קליאטשע".

פרעגט מיך ניט קיין קשיות, ווי קומט א תנך צו מענדעלעס «קליאטשע»? פאר וואס און צוליעב וואס איך האב אזוי נויטיג געהאט די צוויי פערשידענע ספרים? דען קשיות איז אויף דערוועלט פאראן אסך. איינס איז אבער זיכער: די ספרים האב איך געדארפט און לכן בין איך גע־גאנגען בארגען ביים היגען עולם.

פערקנעפעלט מיין אויבער־מלבוש, געה איך אוועק צו מיינעם א בעקאנטען כלל־טוהער, א ציוניסט.

פערצוינען א זייטיגען שמועס, טוה איך בדרך אגב א פרעג: — ענשולדיגט מיר, קען איך אפשר ביי אייך בעקומען א תנך מיט'ן ביאור?

— א תנך מיט'ן ביאור? ניין, איך גלוב ניט. און אפשר יא? דארפט איהר עס שוין.

— יא, — איז געווען מיין קורצער ענטפער.

— דאן וועלען מיר נאכזעהן, זאגט מיר מיין בעקאנטער, און געהט צו צום וואשטישעל, עפענט די טיהרל און הויפט אן מאכען „אנ'־אביסק". קודם כל שלעפט ער ארויס פון דאר־טען קויטיגע קראגענס, מאנישקעס, זאקען און טאשענטיכלעך; נאכדעם קומט אסדרה אלטע צייטונגען, בלעטלעך פון „העולם", „רונדזשאו" וכדומה, ואחרי ככלות הכל, אפאר אלטע רצועות פון תפלין און... מעהר גאר נישט.

ניין — מאכט ער מיט א זיפץ, ניטא דא, איך ווייס גאר ניט וואו דאס קען ליגען.

— שיינע! שיינע! — רופט ער זיין ווייב, ווייסטו ניט וואו עס ליגען ערגיץ די ספרים?

— וועלכע ספרים מיינסטו? — פרעגט דאס ווייבל ערשטוינט.

— די גאלדענע! — מיינע ספרים — שרייט ער שוין הויך — וואס דען האסטו געמיינט וועמעס

— וואס האסטו דען געהאט? משטיינס גע־זאגט, געווען אפאר אלטע שמות האט מען ע[illegible] שוין לאנג פערברענט, קיין נייע האט מען [illegible] געקויפט.

— אזוי, פערברענט גאר? נו, אויב אז[illegible] מוזט איהר מיר ענשולדיגען, האב איך ניט, [illegible] איהר וועט דאס בעקומען זיכער ביים ה'ג... [illegible] איז, פערשטעהט איהר מיך, אפרומער [illegible] א מחזיק־הדתניק, אגב האט ער טאקי גאנץ [illegible] נע ספרים. נאט אייך דעם אדרעס, זאגט א[illegible] אז איך האב געהייסען בארגען.

גערעדט נאך אביסעל מיט מיין בעקאנט[illegible] פון דרך־ארץ וועגען, בעדאנקט, און אוועק [illegible] ה' ג...

— הייסט עס, איהר דארפט א תנך? — פרעגט מיין לאנגבערדיגער ה' ג...

— מיט'ן ביאור — לייג איך צו.

— אזוי גאר — מאכט ער צו מיר און קוקט מיך אן פון אויבען ביז אונטען — דארפט איהר עס שוין?

— אויב ס'איז מעגליך.

— דאן וועלען מיר נאכזעהן.

Jüdische Volkszeitung № 63 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דיענסטאג דעם 2־טען מערץ 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דארדאנעלען אין געפאהר.

רוסען געהען פארווערטס אין אסט־פרייסען. — חינא, יאפאן און אמעריקא.

פון די דארדאנעלען.

דער פראנצויזיש־ענגלישער פלאט קאן איצט געהן גאנץ פריי פיער מייל אין וואסער־פאס פון די דארדאנעלען. די פארטען זענען צושעדיגט און די מחנות וואס זענען אהין אנ־געקומען פון די פעראייניגטע האבען די פאר־טען פאלשטענדיג פערניכטעט, און די מינעס זענען ארויסגענומען. דער אריינגאנג צו די דארדאנעלען איז איצט אין די פעראייניגטע'ס הענד, און דער גרויסער געפעהרליכער אנגריף אויף קאנסטאנטינאפאל קען זיך גלייך אנהוי־בען.

דער שאדען פון די אנגרייפער אויף די פארטען איז ביז איצט געווען זעהר קליין. בלויז איין מאן איז גע'הרג'עט און דריי פערוואונדעט.

פון מזרח־פראנט.

(רוסישע מעלדונג)

כעטראגראד 1. מערץ (אפיציעל). צו לינקס פון נעמאן ווערען די געשלעגען אלץ העפטי־גער. די אנגריפען ווערען אונטערגעשטיצט פון ארטילעריע. דורך א שטורעם־אנגריף האבען מיר עראבערט פון די דייטשען 6 קאנאנען און גענומען עטליכע הונדערט סאלדאטען געפאנ־גען.

די נאכט צו דעם 27־טען האט דער פיינד מיט פערשטארקונגען געווען בעזעצט פראנזיץ. דעם 27־טען אין אוועגד האבען מיר עס אבער ווידער צוריק עראבערט. אין פיעל שטעלען האט דער פיינד איבער געלאזען פראוויאנט און פער־וואונדעטע סאלדאטען.

די צאהל געפאנגענע, וואס מיר האבען גע־נומען ביז דעם 27־טען אין אוועגד דער־גרייכט ביז 58 אפיציערען און 5400 סאלדא־טען.

אין גאליציען האבען אונזערע מחנות פער־אורזאכט די עסטרייכער א גרויסע נידערלאגע.

אין דעם קאמפף אויף דער ליניע יאסינאוויטץ־ראזנאטאוו האבען מיר גענומען 4000 מאן גע־פאנגען און עראבערט 9 פולעמיאטען.

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען, 1 מארץ (אפיציעל). אין פוילען און אין מערב־גאליציען איז קיין בעזאנדערס ניט געשעהען; עס זענען פארגעקומען ארטילעריע־געשלעגען.

ביים פראנט אין די קארפאטען געהען די געשלעגען ביי ווישקאוו און אין דרום פון דניעסטער; די לאגע אין אלגעמיין האט זיך אבער ניט געענדערט.

פון מערב־פראנט.

דייטשע מעלדונג

בערלין, 1 מארץ (אפיציעל). אויף דעם מערב'דיגען קריעגס פלאץ האט דער פיינד אויך נעכטען פארטגעזעצט זיינע אנגריפען, וועלכע מיר האבען צוריק געשלאגען.

אין צפון פון ווערדון האבען מיר מיט שטורעם עראבערט עטליכע פאזיציעס. מיר הא־בען גענומען 6 אפיציערען און 250 מאן גע־פאנגען און עראבערט 4 מאשין־געוועהרען און 1 באמבע־ווארפער.

ביי די וואגעזען האבען מיר נאך אשטאר־קען קאמפף צוריקגעווארפען דעם פיינד פון עטליכע פאזיציעס.

פראנצויזישע מעלדונג.

פאריז 1. מערץ (אפיציעל). אויפ'ן רעכטען ברעג פון איסער האבען די בעלגישע אינפאנ־טעריע בעזעצט א הויף. אין אסטענדע האט א בעלגישער פליהער געווארפען באמבעס אי־בער'ן וואקזאל.

די דייטשען האבען ווידער באמבארדירט ריימס; זיי האבען אויסגעשאסען 60 גראנאטען, א גרויסע טייל פון זיי אויף דער דאמקיר־כע.

אין שאמפאן מאכען מיר בעדייטענדע פאר־שריט. מיר האבען גענומען 200 מאן גע־פאנגען.

די צאהל סאלדאטען, וואס האבען זיך אי־בערגעגעבען אין אונזערע הענד די לעצטע טעג דערגרייכט איבער 1000.

ביי הארטמאנס וויילענקאפ האבען מיר גע־מאכט בעדייטענדע פארשריט.

יאפאן — חינא.

די שפאנונג אין ווייטען מזרח איז טיילווייז אבגעלאזען געווארען, און די לעצטע מעלדונגען טיילען מיט, אז די פערהאנדלונגען געהען אויף א גוטען וועג. די אורזאכע פון דער ענדערונג אין דער לאגע איז, וואס א דריטע מאכט האט זיך אריינגעמישט, נעמליך, די פעראייניגטע שטאאטען פון אמעריקא. פאלגענדעס טעלע־גראפירט מען פון ניו־יארק:

אז די פערהאנדלונגען צווישען חינא און יאפאן האט גענומען אנ'אנדער ווענדונג איז דאס די אורזאכע, וואס די אמעריקאנישע רעגירונג אורזאכע, וואס די אמערקאנישע רעגירונג האט געמאכט אנ'ענערגישען אויפטריט.

פרעזידענט ווילסאן האט געשטעלט א פאדערונג צו דער רעגירונג אין טאקיא, אז די פאדערונגען פון יאפאן צו חינא זאלען אבסאלוט געענדיגט ווערען אויף א פריעדליכען אופן. און דאס וואס דער שטילער ים־פלאט איז דיעזען שבת ארויס מיט פולער קראפט, בעווייזט, אז אין וואשינגטאן איז מען גרייט דורך מאכט צו צווינגען, אז זי זאל ענדיגען פריעדליך איהרע פאדערונגען.

א ערקלעהרונג פון „בונד".

דער אויסלענדישער קאמיטעט פונ'ם „אל־געמיינעם יודישען ארבייטער־בונד" שיקט צו א ערקלעהרונג, אין וועלכער ער לייקענט אב די קלאנגען וועגען דעם, אז זיינע פערטרעטער האבען אנטייל גענומען אין דער סאציאליסטי־שער קאנפערענץ אין לאנדאן. דער בונד איז ניט מסכים מיט די החלטות פון דער קאנפע־רענץ, וועלכע איז צוזאמענגערופען געווארען אויף אזא זאנדערבארער ווייזע.

אונרוהען אין איטאליען.

רוים, 1. מערץ. ניט קוקענדיג אויף דעם פערבאט פון דער רעגירונג צו פעראנשטאלטען וועלכע — עס איז פעראנשטאלטען וועלכע עס איז פערזאמלונגען פאר און געגען דער מלחמה. אין מילאן זענען פרייטאג פארגעקומען בלוטיג דעמאנסטראציעס, וועלכע האבען זיך געענדיגט זעהער טרויעריג. צווישען די געגנער און אנהענגער פון מלחמה זענען דערביי ערנסט פערוואונדעט געווארען. אין דער שטאדט רעזיא וואלי איז ארויסגעטראטען דער בעקאנטער סאציאליסט באטיסטי. 2 מאן זענען דערהאר־געט געווארען און אייניגע פערוואונדעט.

א בריעף אין רעדאקציע.

מיר ערלויבען זיך אויסצודריקען דורך אייער געעהרטע צייטונג, אונזער טיפסטען דאנק די אלע, וועלכע האבען אנ'אנטייל גענו־מען אין אונזער פורים־פעסט. א בעזונדערן דאנק דריקען מיר אויס פעסט. א בעזונדערן דאנק דריקען מיר אויס פרוי וועקסעלמאן, פריי־לין פיליפ, פריילין טריער, דעם ה' אבער־ראבי־נער ד"ר שארנשטיין און ה' קאנטאר ביימעל פאר זייער ליעבענסווירדיגער מיטווירקונג אין קאנצערט.

מיט דרך־ארץ און דאנק
דער יוגענד־פעראיין
„העיבר הצעיר".

צו אונזערע אבאנענטען אין קאפענהאגען

מיט היינטיגען נומער הויבט זיך אן א נייער הודש. מיר ווענדען זיך צו אונזערע געעהרטע אבאנענטען מיט א בקשה זעלבסט איינצוצאהלען זיין אבאנענטען־געלד. ניט וואוטענדיג אויף א אינקאסאטאר. דאס געלד קאן איינגעצאהלט ווערען אין אונזער עקספעדיציע פון 10 ביז 1 פארמ. און פון 3 ביז 8 נאכמ. ווי אויך צוגעשיקט ווערען דורך א פאסט־אנווייזונג אדער מיט בריפמארקען.

א שניידערמאשין

אזוי גוט ווי ניי פערקויפט זיך ביי
S. Skorochod Borgergade 30.

Kinografen. Frederiksberggade 25

אין דער נעהע פון ראטהויזפל.
פיהרט אויס די וואך א נייע גרויסע דעניע פילם

אונטער דער תליה

א פילם, וואס אלע דארפען זעהן.

ווילט איהר גאלד

אדער אנדערע זאכען וואס זאל זיך גוט האלטען אויף אייערע אלטע ראמען און מעביל א. ז. וו.
דאן געהט צום פערגאלדער־ווערקשטעלע
Fuglevangsvej 16 עקע H. C. Østedsvej.

שניידער פאך־פעראיין פון 1873

האלט אב א

עקסטראגענעראל פערזאמלונג

דינסטאג, דעם 2־טען מערץ אום האלב 8 אוהר אבענד אין רוימערסגאדע 22, פעסטזאל.

טאגעסארדנינג:

1) וואהלען פון 4 פרייזקוראנט קאמיסיאנען;
2) בעריכט פון קאנטראהענט־זיצוגגען;
3) די ערקענונג פון די פראטאקאלען.

א גילטיגער פאך־בוך מוז פארגעוויזען ווערען.
די פערוואלטונג.

ח. פארבעראוו'ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fæledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערן ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

עפשטיינ'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען דריי געריכטען צום פרייז: 1 קר., 125, 150.

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

ET PAR SILKE FLOR

זאקען שווארצע, אדער ברוינע ווערט צוגעשיקט פאר 1 קר' מיט מארקען. נאר בענוצטע צו פראבען. שרייב באלד צו קאפענהאגענער מאנופאקטור אימפארט
Larsbjørnstræde 16 København K.

האנדנייערקעס

צו דאמען־ארבייט ווערט געזוכט. אבראמאוויץ סטורע־רעגנעגאדע 17, 2

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

TELF. 4804 BUDCENTRALEN TELF. 4804

Vi Besørger Alt. Kompagnistræde 22

Hurtigste og billigste Budbesørgelse af enhver Art.
I hvert enkelt Tilfælde faas skriftlig Garantikupon for Pengebesørgelse.

Garantikupon 10 Øre pr. Stk.

Cyclebud	pr. 40 Øre
med Trækvogn	— 50 Øre
3-hjulet Kassecycl	— 75 Øre

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

זונטאג, דעם 7־טען מערץ אום 8 אוהר אווענד

ווערט אין „האנדווערקער־פעראיין" קראנפרינסענסגאדע 7 פארקומען

א סינאגאגא־קאנצערט

פון די בער־המטע מוזיק־ווערק פון יודישע חזנים און קאמפאניסטען ווי סיראטא, קווארטין, וולאדאווסקי, שלאסבערג א. א. וו. געזונגען פון ה' בערעזאווסקי (לירישער טענאר) מיט פריינדליכע מיטווירקונג פון ה' יאהאן האנאווער־קאהן (קלאוויר); פריילין לואיזע פרעדע־ריצא (וויאלין); ה' אונטערשלאג (געזאנג). עס וועט אויך געזונגען ווערען יודישע פאלקס־לידער

באל ביז 3 אוהר.

בילעטען צו 2 150, 100, 75 אוירעס און שטעה־פלאץ 50 אוירעס, איז צו בעקומען טעלעפאניש ביי ה' בערעזאווסקי, אוירסענסוויי 21 טעלעפ. אמאגער y 822, אין עפשטיינ'ס רעסטאראן, ראזענגארדען 11 און אין פאלקס־קיך, קראנפרינסענסגאדע 34. איינצעלהייטען אין פראגראם.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אפעהיגער שניידער

צו לאגער־ארבייט קען בעקומען א פלאץ אין לאנדסקראנא. אנפאנגס געהאלט 30 קר' א וואך. ווענדען זיך צו Polack, Rosengaarden 3, 2

א

טיכטיגער שניידער אדער שניידערקע אויך א שניידערקע צו דאמען־ארבייט בעקומען א גוטען פלאץ. קנאברוסטרעדע 19, 3־טע זאל.

מחזיקי הדת

זמן־התפלות

שבת תצוה פ' זכור קבלת שבת א פערטיל 6 Kl.
שחרית — 8 Kl., דרשה — האלב 10.
מוצאי ש'ק פורים 25 מינוט אויף 7;
שחרית פורים—האלב 7 און האלב 9 אוהר.

Fotografi-atelier „Standard"

58 Østorgade 58
12 st. Empire 2 Kr.

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.
אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.
אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.
אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Rachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jüdisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

Jüdische Volkszeitung № 62 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מאנטאג דעם 29־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

בלוטיגע שלאכטען אויף אלע פראנטען.

א מיליאן געפאנגענע אין דייטשלאנד און עסטרייך. — ביי די דארדאנעלען.

...עפענט דעם אריינגאנג צו די דארדאנעלען.

לאנדאן, 23. פעברואר. פון אטהען טעלעג־...ירט מען: דער פעראייניגטע'ס פלאט איז ... אריינגעקומען אין דעם וואסער־פאס ... די דארדאנעלען.

דער פלאט האט פערניכטעט דעם פארט ...ינטעפע" און האט באמבארדירט א טערקישען ...גער.

בערלין, 28. פעברואר. פון קאנסטאנטינא־...ל מעלדעט מען, אז פרייטאג פריה האט דער ...ראייניגטע'ס פלאט ווידער אנגעהויבען באמ־...ארדירען די אויסערסטע פארטען ביי די דאר־...אנעלען.

פון די פארטען קען מען דייטליך זעהען, ...ז הינטער די גרויסע פאנצער־שיפען שטעהען ...א גרויסע צאהל שיפען אויף אויפצונעהמען מי־...נעס.

דער פעראייניגטער פלאט בעשטעהט פון 22 גרויסע פאנצער־שיפען און 20 טארפעדא־...יעגער.

נעכטיגע בעשיסונג איז פארבערייטעט גע־...ווארען פון 3 פליה־מאשינען, וועלכע האבען פון 1000 מעטר הויך געווארפען בראנד־גראנא־...טען איבער די פארטען, און ארויסגערופען דארטען גרויסע שרפות. די דאזיגע באמבאר־...דירונג איז הויפטזעכליך געווען געריכטעט גע־...גען די פארטען ארקאניע און קום־קאלעס.

עס זענען אראבגעווארפען געווארען אי־...בער 2000 גראנאטען. בשעת דעם קאמפף איז דער פיינדליכער פלאט פערשטארקט געווארען מיט 7 ענגלישע און 3 פראנצויזישע דרעדנא־...אוטען.

לויט א מעלדונג פון טענעדאס, זענען 2 גרוי־...סע טראנספארט־אבטיילונגען, בעגלייט פון 10 ...ילפס־קרייצערען, אריינגעקומען צו די דאר־...דאנעלען.

א מיליאן געפאנגענע.

לויט ווי «פראנקפורטער צייטונג» טיילט מיט, דערגרייכט די צאהל פון קריעגס־געפאנ־גענע אין דייטשלאנד און עסטרייך ביז איבער א מיליאן.

פון רוסען זענען אין דייטשלאנד בערך 462.000 און אין עסטרייך־אונגארען 230.000 געפאנגענע. צוזאמען 692.000 רוסען אליין. פון פראנצויזען זענען 237.000, פון בעלגיער 37.000 און פון ענגלענדער 19.900 — אויסער דעם זע־נען אין עסטרייך־אונגארען ביז 50.000 געפאנ־גענע סערבען.

פון גאליציען און בוקאווינא.

לאנדאן, 28. פעברואר. פון רומעניען מעל־דעט מען, אז דער רוסישער געגען־אפענסיוו האט אויך אנגעהויבען מיט גו.אלדיגער קראפט אין בוקאווינא.

אונטער בלוטיגע באיאנעט־קעמפפען הא־בען די רוסען צוריקגעווארפען די דייטש־עסט־רייכישע מחנות פון סטאניסלאוו און האבען עס בעזעצט. דאס גלייכען איז אויך קאלאמעא ווי־דער עראבערט פון די רוסען.

דייטשער ראפארט.

בערלין, 28. פעברואר (אפיציעל). אויף דעם מערב'דיגען קריעגספלאץ האבען די פראנצויזען אין שאמפאין ווידער געמאכט שטארקע אנגרי־פען. אין איינצעלנע ערטער דויערט נאך דער קאמפף. אין אלגעמיין זענען די אנגריפען אבער צוריק געשלאגען.

אין צפון פון ווערדון האבען מיר אנגעגרי־פען א טייל פון די פראנצויזישע פאזיציעס.

דער קאמפף דויערט נאך.

פון דעם איבעריגען טייל פראנט זענען קיין בעזונדערע נייעס ניטא.

גרויסע ענגלישע מחנות.

בערלין, 28. פעברואר. „טעגליכע רונד־שאוי" מעלדעט פון האאג: פון דעם 8־טען מערץ איז יעדע פערבינדונג פון פאלקעסטאן און טילבורי קיין האלאנד דורך דער ענגלישער רעגירונג פארבאטען. מען מיינט, אז פון דעם טאג אן וועלען אנהויבען געהען גרויסע ענגלי־שע מחנות־טראנספארטען.

הינדענבורג צום מערב־פראנט?

לאנדאן. „דיילי עקספרעס"ס קארעספאנ־דענט ביי דעם בעלגישען גרענעץ טעלעגרא־פירט: דא איז מען זיכער, אז גענעראל הינ־דענבורג וועט איבערנעהמען די אויבערקאמאנדא אויף דעם מע־ב־פראנט.

דער קייזער זאל זיין אונצופריעדען מיט דער איצטיגער לייטונג און מיט די פעהלערען, וואס די גענעראלען מאכען דארט.

עס איז זאגאר פארגעקומען א שארפער צו־זאמענשטויס צווישען דעם קייזער אויף איין זייט און דעם קראנפרינץ פון בייערען און דעם קעניג פון זאקסען אויף דער אנדער זייט. דער קעניג פון זאקסען האט מיט כעס פערלאזען די הויפטקווארטיר, נאך א געשפרעך מיט'ן קייזער, און האט ערקלעהרט, אז ער קומט ניט מעהר צוריק.

ענגלאנד'ס קריעגס־הוצאות.

אמסטערדאם, 28. פעברואר. אין דער פארלא־מענטס־זיצונג, וואס ס'וועט פארקומען מאנטאג וועט דער פרעמיער־מיניסטער אסקוויט פאר־לעגען א נייעם צוזאץ־ביודזשעט. וואס בעט־רעפט 37 מיליאנען פונט סטערלינג. בסך־הכל וועלען די ענגלישע קריעגס־הוצאות ביז 1־טען אפריל דערגרייכען א סומע פון 362 מיליאנען פונט סטערלינג.

רוסלאנד פארבאט ארויספיה־רען אלקאהאל.

פעטראגראד, 28. פעברואר. דאס פינאנץ־מיניסטעריום האט פערעפענטליכט א צירקולאר, אין וועלכען עס ווערט פארבאטען ארויסצופיה־רען אלקאהאל, אויסער צו די פעראייניגטע אדער צו פריינדליכע שטאאטען.

אין לעמבערג.

דער קארעספאנדענט פון פעטראגראדער „נאווי וואסחאד" שרייבט איבער דער שרעקלי־כער לאגע פון די יודען אין לעמבערג:

60 טויזענד יודען הונגערן אין לעמבערג, די רייכע זענען געפליכטעט. אויך פון אנדערע גאליצישע שטעדט זענען דא אין לעמבערג א סך ארימע יודען, די נויט איז אונבעשרייבליך איך האב געזעהן ארימע קינדער און פרויען וואס געהען ארום האלב נאקעט און שטארבען פשוט פאר הונגער ווייל זייערע עלטערען זע־נען אין קריג אדער אויך אטנטלאפען. א סך זענען פאר צרות משוגע געווארען. איין משוגענער איז מיר נאכגעלאפען אויף דער גאס און געש־ריען „ברויט"־געלד האט ער ביי מיר נישט גע־וואלט נעהמען נאר ברויט. א יודישער געוועזע־נער געמיינדעראט האט מיר ערקלערט, באם זיי וועלען נישט בעקומען פון דרויסען קיין הילף וועלען זיי אלע אויסשטארבען פאר הונגער. די צייטווייליגע פערוואלטונג פונ'ם בית־יתומים און מושב זקנים האבען מיר ערקלערט, אז זיי קענען שוין נישט מעהר אויסהאלטען ווייל די פונדאמענטען זענען נישט דא. זיי וועלען אב־שליעסען און די אלטע לייט די יתומים ארויס־טרייבען אויף דער גאס.

צוליעב פורים ערשיינט דער היינטיגער נומער אין האלבען פארמאט.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר" אין קאפענהאגען.

זונטאג, דעם 28־טען פעברואר, 4 אזייגער נאכמיטאג,

וועט אינ'ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nörrevoldgade 23 פארקומען

אגרויסער פורים־פעסט

אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראַרישע קרעפטען

ווי פו' **פיליפ**, ה' **בוימעל** און פיעלע אנדערע.

עס וועלען איינגעארדנעט ווערען פערשיעדענע פערוויילונגען, ווי לעבענדע בילדער, פאסט, טאמבאלא און אויך **קינדער־שפיעלען.**

קינדער בעקומען טראדיציאנעלען שלוח־מנות

בילעטען צו 100، 50 און פאר קינדער ביז 14 יאהר 25 אוירעס צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדע 2; ביי הערר דאנאוויטש, פיליסטרעדע 78 און אין „יוגענד־פעראיינ"ס לאקאל, ראזענגארדען 14, טעגליך פון 8 ביז 10 אווענד.

„א נאכט אין פאלעסטינא"

דער **שטאקהאלמער ציוניסטען פעראיין** אראנזשירט, **זונטאג** ד. 28. פעבר. אום האלב 7 אוהר אב. אין האטעל „אנגלא" סטורעפלאן, Hotel Anglais Festvåning, Stureplan

א פורים־פעסט אין סאארע־פראגראם מיטווירקט: די בעריהמטע 11־יעהריגע וויאלינווירטואזין יעאנעטע גיגי; פיאנאסאלא, פר' בראיעלאווסקי; אפערנזינגערין, פרל' אנגא גרינעוואלד און דעקלאמאציאן פון הערן ע. בענקאוו.

א גרויסארטיגער קאבארעט פיעלע איבעראשונגען. — פאסט און טעלעגראפען־סטאנציאן. — אספעציעלע פורים־צייטונג וועט ארויסגעגעבען ווערען.

איינטריט 1 קר. 50 אוירעס (150) צו בעקומען ביים איינגאנג. די הכנסה געהט צוגונסטען די נייגעגרונדעטע העברעאישע שוהלע אין שטאקהאלם.

ח. פארבעראוו'ס
ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fæledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערן־ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג.

עפשטיינ'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען דריי געריכטען צום פרייז: 1 קר., 125, 150.

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

אי־נצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

ET PAR SILKE FLOR

זאקען שווארצע, אדער ברוינע ווערט צוגעשיקט פאר 1 קר' מיט מארקען. נאר בענוצטע צו פראבען. שרייב באלד צו קאפענהאגענער מאנופאקטור אימפארט

Larsbjørnstræde 16 København K.

האנדנייערקעס

צו דאמען־ארבייט ווערט געזוכט. אבראמאוויץ, סטורע־רעגנעגאדע 17, 2

KØB
Philipsons
THE

24 KØBMAGERGADE 24

Bernhard Cohn
Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און **קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט**

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

א טיכטיגער שניידער אדער שניידערקע אויך א שניידערקע צו דאמען־ארבייט בעקומען א גוטען פלאץ. קנאברוסטרעדע 19, 3־טע זאל.

Fotogrnfi-atelier **„Standard"**

58 Østorgade 58

12 st. Empire 2 Kr.

אפעהיגער שניידער

צו לאגער־ארבייט קען בעקומען א פלאץ אין לאנדסקראנא, אנפאנגס געהאלט 30 קר' א וואך. ווענדען זיך צו Polack, Rosengaarden 3, 2

מחזיקי הדת
זמן־התפלות

שבת תצוה פ' זכור קבלת שבת א פערטיל 6 Kl.

שחרית — 8 Kl., דרשה — האלב 10.

מוצאי ש'ק פורים 25 מינוט אויף 7;

שחרית פורים—האלב 7 און האלב 9 אוהר.

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע ארבייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Tele. Godthaab 1691 y.

זונטאג, דעם 7־טען מערץ אום 8 אוהר אווענד

וועט אין „האנדווערקער־פעראיין" קראנפרינסענסגאדע 7 פארקומען

א סינאגאגא־קאנצערט

פון די בער־המטע מוזיק־ווערק פון יודישע חזנים און קאמפאניסטען ווי סיראטא, קווארטין, וולאדאווסקי, שלאסבערג א. א. וו. געזונגען פון ה' בערעזאווסקי (לירישער טענאר) מיט פריינדליכע מיטווירקונג פון ה' יאהאן האנאווער־קאהן (קלאוויר); פריילין לואיזע פרעדעריצא (וויאלין); ה' אוגטערשלאג (געזאנג). עס וועט אויך געזינגען ווערען יודישע פאלקס־לידער

באל ביז 3 אוהר.

בילעטען צו 2, 150, 100, 75 אוירעס און שטעה־פלאץ 50 אוירעס, איז צו בעקומען טעלעפאניש ביי ה' בערעזאונסקי, אוירסענסוויי 21 טעלעפ. אמאגער y 822., אין עפשטיינ'ס רעסטאראן, ראזענגארדען 11 און אין פאלקס־קיך, קראנפרינסעסגאדע 34. איינצעלהייטען אין פראגראם.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרעדעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

איז געשטאנען מיט 80 אדער 90 סאלדאטען ניט ווייט פון ראווא־רוסקא. קומט צולויפען דער סאמדול אן מעלדעט, אז א רעגימענט קאזאקען נעמען אבנעהמען אונזער גאנצע אמוניציע. די קאזאקען זענען געווען ניט מעהר ווי א שטונדע ווייט. דער הויפטמאן איז אויפ בעגעגנען מו־טיג די קאזאקען. ערשט ווי פון דער־ווייט וואקסען־קאלאנע אין א זיכערען אָרט, אז ער זאל ניט קענען אריינפאלען צו די קאזאקען אין כך הזה: מיט זייערע וועגען האבען זיי נעפֿירט אונז ביז זיי האבען געבראכט בשלום אין א גרויסען גרעניצקי קאשטאגען־ווילד, און די קאזאקען, צופלאצטע פאר פערדרוס, וואס זיי קענען אונזערע ניט געפינען, האבען זיך נעמוזט צוריקקעהרען מיט גארנישט. די אמוני־ציאנס־קאלאנע איז גראטעווען געווארען, אין דער קאמאנדיר האט פאר אלע סאלדאטען אין די אויגען גליואט די פאטריאטישע טהאט פון די צוויי גאליציאנער יודען.

איין שבת פריה, דערצעהלט ווייטער דר׳ אלמאן, האב איך גפֿקראגט צו ווייסן, אז אויף דער אנדער זייט פון דעם שטעטיל איז אויפ־געשטאלט געווארען א גלאק צו פערבינדען די פערוואונדעטע. איך בין אויפ אויפצוזו־כען אונזערע פערוואונדעטע. ווי ערשטיגט בין איך געווארען, אז איך האב אויפ־ן וועג דער־כאהן א יודען מיט א בארד און פאות. איך א נאגען קאפטאן, זיצט אויף א וואגען און פֿהרט א קלייע מאגערע קוה און א צוויי־טער דר׳. איך א גאליציאנער, טרייבט דאס פיה.

היינט איז דאך שבת, טראכט איך מיר, ווי־זעט קען דאס געמאלט זיין, אז א פרומער יוד זאל פאהרען? דאן גפֿה איך דורך דאס שטעטיל, דאס איך אויפ־ן מארק־פלאץ א בעקערייי. ביים אויזגאן שטעהט א יודישער בעקער אין א יאר־

טום שטילע טריט דערנאהענט זיך צום בעט פרומ גוסס.

פלוצלינג האט די טהיר דעס זיך געפֿענט און אין צימער איז אריינגעלאפען דער דאקטאר מיט א טעלעגראמע אין דער האנד:

— ב. צו אייך איז דא א טעלעגראמע, אייער ווייב טעלעגראפירט איין, אז זי איז נעב־טען אין אויגוסט גליקליכע אין גוטען אויפֿנעהמען.

אזוי ד׳ בלאסע ליפען פון גוסס האט זיך בעווייגן א שמייכעל אין אנשטרענגנדיג זיינע לעצטע קרפֿטען האפ ער שטיל בעזאגט:

— איך בעט אייך זייט איהר באלד מודיע אז אין שטארב, זאל מען מיין קינד נאך ניט א נאכטען געבען.

אין זיי רייד־עגדיג צו זיך אליין האט דער גוסס שטיל געזאגט:

— ליקרא שמו בישראל יצחק בר׳ יצחק.

די דאזיגע וועהרטער פון־ם גוסס זענען גע־וען די לעצטע. אין איינציג טעקונדען ארום איז ער פֿשטארבען.

ש. ב.

מולקע. די סאלדאטען רייסען פון די הענד די האלב־געבאקענע ברויט, און דער יוד זידעלט זיי נוטמוטיג אין יודיש. אין די שענקען שטע־הען אויך יודען אין בעי־ענען די סאלדאטען, וועלכע האלטען אין איין אריינקומען.

איצט איז מיר קלאר געווארען, אז היינט איז ניט שבת, און אז איך האב נעמוזט א טעות האבען. איך האב זיך גפֿשהמט פאר זיך אליין, ענדליך נעה איך צו צו אין יודען און פרעג איהם:

— וואס פאר א טאג איז היינט, שבת אדער פרייטאג?

— היינט איז שבת, ענטפערט מיר דער יוד

— און דא באקט מען אום שבת, מען קוי־לעט, מען פערקויפט?

— יא, אונזער רבי האט דעם שבת בטל געמאכט.

איך האב איהם ניט געוואלט גלויבען, נאר איך האב זיך באלד אין דעם איבערצייגט.

די נאציאנאלע פראגע אין גאליציען.

דער רוסישער פראפעסאר קאטליאפֿוסקי וועלכער איז גפֿאהרען קיין גאליציען, האט אין מאסקוע נעהאלטען א רעפֿעראט, אין וועל־כען ער האט נעגעבען ערקלערונגען:

די נאציאנאלע פראגע אין גאליציען איז יעצט שטארק פֿערפֿלאכטעט געווארען, נאר דאך קען מען ווי ס׳איז נעפינען אנ׳אויסוועג, און איינצעלנע מאכטען פון אפילו ביי די געשאפענע בעדינגונגען. דער הויפט־עדינג דערצו איז ס׳פאסיגקייט פון יענע פא־בעדינג דערצו איז ס׳פאסיגקייט פון יענע פא־דערונגען, וועלכע סיי־נען אריוסשטעלען די בעזונדערע נאציאנאלע גרופען. אויף וויפיעל דעם רעפֿערענט איז גלונגען קלאר צו מאכען וואלטען די דאזיגע מיניגע פאדערונגען נישט בעגעגענט קיין וויידערשפאנד מצד דער העכע־רער רוסישער אדמיניסטראטיוער מאכט.

די שארפסטע איז סוף־כל־סוף, די יודען־פראגע אין גאליציען. ערווייל איז קיין שום בעשטימטעס בנוגע צו דעם ניט אנגעמערקט, נאר די העכערע אדמי־סטראציע פונ־ם קאנט שטרעבט צו פערענפע־נען זי אין דער גינסטי־גער ריכטונג פאר יודען. דא איז מען נעווויגט דערצו, אז די פראגע וועגען די גאליציע יודען זאל מען ביים כערענפערען זי שטעלען אין צוזאמענהאנג מיט דער יודען־פראגע אין רוס־לאנד בכלל. אלע איינגען מיטעל אין דעם פאל רעכענט מען (מען גיט־אבער, אז פון דעם דאזיגען נעדאנק האלט אויך דער נעגע־ראל־גובערנאטאר פון גאליציען גראף באבריני־סקי) אינגאנצען אבצושאפען דעם יודישען „תחום״.

נייעס פון פוילען

(20 טויזענד היימלאזע) לויט ווי «נאווא גאזעטא» האט געהערט, האט די צאהל עוואקואירטע יודען פון ווארשאווער אומגע־גענד דערגריכט די לעצטע טעג. ביז צוואנציג טויזענד.

הילף פאר די מלחמה־קרבנות

(בעריכט פון פעטראגראדער הילפס־קאמיטעט).

די מיטטיילונגען, וואס קומען־אן אין צענט־ראלען פעטראגראדער יודישען הילפס־קאמיטעט פון די בעפאלמעכטיגטע, וועלכע פאהרען ארום איבער די געליטענע ראיאנען, ווי אויך די השתד־לות׳ן וועגען הילף פון די ערטער בעוויזען, זו די לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג, וואס האט גליטטען פון דער מלחמה. וועדט אלץ ערגער. די נישט צופרידענ־שטעלענדע ערנעהרונג, די סאניטארע און היגיענישע בעדינגונגען, וועלכע וועדען ערגער מיט יעדען טאג. דער מאנגעל, וואס האט זיך דערפיהלט. אין פראדוקטען ערשטער נויטוועניגקייט, היין־מאטעריאל, מלבושים און שיך שטעלען די יודישע בעפעלקערונג פאר דער מורא־דיגער גפֿאהר פון עפידעמישע קראנקהייטען. אין צוזאמענהאנג מיט דער רייזע פון איינעם פון די מיטגליעדער פונ־ם פרעזידיום האט דער קאמיטעט אנגענומען מיטלען אינצו־ארדנען אין ווארשא א צענטראלען פראדוקטען־סקלאד צו פערזארגען מיט פראדוקטען פון ער־שטער נויטוועניגקייט די געליטענע פונקטען פון ערשטער נויטוועניגקייט און צוליעב דער שווערקייט צוצושטעלען די פראדוקטען, זענען די פרייזען אויף זיי אין פיעל ערשטער שטארק געשטיגען. דערצו דארף מען אוך צוגעבען דאס, וואס צוליעב רעליגיעזע טעמים גענייסט די יודישע בעפעלקערונג בלויז אין ארגאניזי־רען הילף אין קלייענם מאס פון די אלגע־מיינע שפייז־פונקטען. דער קאמיטעט בעשלאסען ארוסצוגעבען די נויטוועדערפֿטיגע פראדוק־טען־היין־מאטעריאל און מלבושים. דער קא־מיטעט האט שוין אין זיין רשות אין ווארשא דירות אויף סקלאדען פון פראדוקטען. וועלכע מען האט איהם אבגענעבען. דאדט איז אויך ארגאניזירט א סקלאד, וואהין דער קאמיטעט שיקט די געשענקטע זאכען, כדי ווייטער זיי פונאנדערצוטיילען צווישען די געליטענע פונק־טען. אזוי זענען בעזונדערג געוואדען ביז יעצט מיט זאכען די שטעדט וואדשא, לובלין, אסטרא־לענקא און אנדערע. כדי צו פערבעסערן די סאניטאריש־היגיענישע לעבענס־בעדינגונגען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין א רייהע פונקטען (אין שאקי, ווילקאמיר, פיאסטשנא, גער און אנדערע) איז ארגאניזירט געווארען מעדיציניש־היגיענישע הילף אין דירות פאר דער בעפעל־קערונג, עס וועדען געשטיצט די קינדער־היימען אדג״ל.

אין די פונקטען וואו ס׳זענען בעזונדערס צונויפגעזאמעלט היימלאזע, ווי למשל, אין שא־קי, סובאלקער גובערניע, וואו ס׳האבען זיך די לעצטע צייט צונויפגעזאמעלט 250 היימלאזע יודישע פאמיליעס פון וולאדיסלאוואו (פון דער־זעלבער סובאלקער גובערניע) האט דער בע־פאלמכטיגטער פון קאמיטעט אויסגעזוכט דירות, וואו מען האט בעזעצט צעהנדליגער פאמיליעס, וועלכע האבען זיך דערווייל גפֿונען אין גזעזל־שאפטליכע הייזער: אין שוהל, מושב־זקנים און הכנסת־אורחים, וואו זיי האבען ביזהער גע־וואוינט אין שווערע אנטיסאניטארישע בעדינ־גונגען, פיעל פאוליעס האט מען אויבערגעזעצט פון די דירות, וואס זיי האבען פערנומען, אין אנדערע, וועלכע זענען מעהר צופריעדענשטע לעגד אין היגיענישער הינזיכט. אויסער דעם, האט דער זעלבער בעפאלמעכטיגטער ארגאני־זירט דאס איבערשיקען די, וואס האבען געוואלט אריוסגעפאהרען אין אנדערע שטעדט, נאר זיי האבען נישט געהאט קיין מיטלען דערצו. לויט דער השתדלות פון בעפאלמעכטיגטען האט דער נאשאלניק פון וולאדיסלאוואער אויעזד ערלויבט צו נוצען אומזיסט האלץ פון די רעגירונגס־וועלדער. ער האט אויך צוגעזאגט מיטצוהעל־פען ביים שאפען דירות פאר 15 היימלאזע פא־מיליעס, וואס האבען בעשלאסען איבערצופאה־רען אין אנדערע שטעדט.

(אריסגעשיקט קארל שיבלער פון לאדז) די טעג האט די דייטשע מיליטע־טערישע מאכט אריסגעשיקט קיין דייטשלאנד א גאנצע רייה אנגעזעהענע לאדזער בירגער, צווישען וועלכע ס׳האבען זיך גפֿונען — דער בעוואוסטער לאדזער פאבריקאנט און פיעלפא־כער מיליאנער קארל שיבלער (זיין פערמעגען שאצט מען אויף 40 מיליאן רובל) דער אייגע־טימער פון רעטיפיקאציאנס־פאבריק לוב און דעם רעדאקטאר פון א דייטשער צייטונג דרעו־ינג. דער לעצטער האט זיך פערשולדיגט דער־מיט, וואס ער האט ניט געוואלט אין זיין צי־טונג לויבען דייטשלאנד און איהר ארמעע.

(פון ראדאם) א דאנק דעם שטארקען צופי־הר זענען די פרייזען פון לעבענס־מיטלען אין ראדאם שטארק געפאלען, אזוי אז א פונ־דיגער זאק מעהל פון בעסטען סארט, וואס פרי־הער האט מען פאר איהם געצאהלט 23 רובל קאסט היינט נישט מעהר ווי 17 18 רובל, אויך נאפט וואס פריהער האט עך געקאסט אין הורט 6,50 א פוד קאסט היינט אין הורט 3.50 און אין

איינצעל 20 קאפ א קווארט, זאלץ קאסט היינט א 5 פודיגער זאק 6.50 נאר איז קויליען פיהלט זיך אין שמאדט א שטארקער מאנגעל און מען ברענט בלויז מיט האלץ.

(דער קאמפף מיט פאקען) די מאגי־סטראט־קאמיסיע צו קעמפענען מיט דער פאקען־קראנקהייט האט פארגעלעגט צו עפענען אין פארשטעדט פון וואדשא אויפ־ן לינקען־ברעג וויכסעל 5 סטאציעס, וואו מ׳זאל שטעלען פא־קען, און אין פראגא — 3.

(אין טשערנאוויץ) צוואמען מיט דער עסטרייכישער ארמעע איז די טשערנאוויצער פאליציי און דאס גאנצע פערוואלטונג־פערזא־נאל איינגעטראפען אין טשערנאוויץ און צוגע־טרעטען צו דער ארבייט, בכלל קעהרט די אדמי־ניסטראציע אין גאנץ בוקאווינא צוריק. עס ווערט אויך געשיקט אין די צוריקארבעטרע מקומות פון דער בוקאווינא פיעל לעבענס־מי־טעל פאר דער בעפעלקערונג.

די יודען אין דענעמארק

II.

עס פרעגט זיך אצינד: וויפיעל פון די ערך 5000 יודען אין דענעמארק זענען דא געבוירען געווארען און וויפיעל פון זיי זענען אין דער לעצטער צייט איינגעוואנדערט? — אין יאהר 1901, איידער ס'האט זיך אנגעהויבען די גרעסערע איינוואנדערונג, האט מען עקזעהלט אין דענעמארק אנ'ערך 3500 יודישע נפשות. די דאזיגע צאהל האט געהאלטען אין א לאנגזאמען, אבער רעגעלמעסיגען זינקען, צוליעב דעם קליינעם צאהל פון געבורטען און צוליעב די געמישטע חתונות (אלזא ניט קיין שמד!).

מיר וועלען שפעטער נענויער בעטראכטען די כוחות און סבות, וואס האבען דערצו געפיהרט, אבער שוין איצט קען מען גאנץ זיכער זאגען, אז ס'איז ניטא קיין שום גרונד צו מיינען, דאס די דאזיגע פאקטארען זענען זייט יענער צייט שוואכער געווארען. אז מיר וואלטען וועלען דערביבער רעכענען מיט א צאהל פון 3500 דענישע יודען וואלט עס געווען צו הויך, אויף יעדען פאל ניט צו נידריג גערעכענט.

די 200 יודען, וועלכע לעבען אויסער קאפענהאגען, אין א דערע קלייניע שטעדט, אין די 250, וועלכע האבען זיך צושפרייט איבער'ן לאנד (מסתמא הויפטזעכליך אין די נייע „סטאציאנס־שטעדטלעך"), וועלכע וועלען אפיציעל צוגערעכענט צום „לאנד") — די וועלען מיר לעת־עתה ניט בעהאנדלען. מיר וועלען זיך איצט בעסער אבשטעלען אויף דער מעהר אינטערעסאנטער פראגע: ווער זענען זיי און וואס פאר א סארט מענשען זיינען אט די ערך 3500 קאפענהאגענער יודען?

ווען מיר בלעטער'ן איבער די ליסטען פון די וואהל־בערעכטיגטע מיטגליעדער פון דער קאפענהאגענער קהלה, געפינען מיר דארט, אויסער אייניגע אויסנאמען, כמעט אלע ערוואקסענע מענער. עס ווייט זיך אויך גלייך ארויס, אז פון די 800 אנגעגעבענע נעמען זענען 650 בעצייכענט אלס העכסטע אדער סוחרים אדער גרעסטער טייל פון זיי זענען פערשריבען אלס „גראסירער". ווייטער גייט מיר 125 נעמען פון שטודירטע לייט, אקאדעמיקער, ווי דאקטוירים, פראפעסארען, יוריסטען, אדוואקאטען; די לעצטע קען מען אויך צורעכענען גרעסטענטייל צו דער עשירים־וועלט. א הונ די צוויי גרופען זענען אנ'ערך 25 פערזאנען אנגעגעבען אלס בעלי־מלאכות, אבער אויך זיי זענען פאקטיש העכסטע בייספיעל. זייגערמאכער, וועלכע האנדלען מיט זייגער און גאלד־זאכען, און א סך עהנליכע פרנסות.

א פאר חוסיש־יודישע נעמען, וועלכע מיר געפינען אין דער ליסטע זענען אויך אדער קליין־העגדלער אדער בעלי־מלאכות, די לעצטע נאר איינציג.

אלזא, די קאפענהאגענער יודישע געמיינדע איז אנ'אבערן־קלאסע געמיינדע!

זענען דען באמת גאר ניטא קיין ארימעלייט צווישען די דעניזש יודען? — געווים פאראן, אבער ראשית זעהר וועניג און דאן איז עס ניט א פראלעטאריאט, נאר אזוי־גערופענע «קליינע־טען», וועלכע וועלען אונטערהאלטען און גענטיגט דורך די אנדערע, די רייכערע. זיי, די «קליענטען» לעבען פון צדקה, פון „לעגאטען" „פון דער עמיינדע" און אזוי ווייטער.

זיי קלאמערען זיך אן די אויבערשטע שיכטען, וועלכע זענען טאקע גרייט זיי תמיד אויס־צוהאלטען; דאס זענען אפט קרובים, געווענליך דיענער אדער געהילפען, אלטע לייט, וועלכע פערשטעהט איהר־מיר ה' דאקטאר, איך האב אין דער היים א פרוי, פון וועלכער איך האב שוין לאנג קיין בריף נישט עהאלטען. ווען איך בין אוועק אויף דער מלחמה איז מיין פרוי געווען שוואנגער. לויט מיין העכנונג האט זי שוין איצט בעדארפט גלעזעגן וועהרען, איך וויים, אז מיינע טעג זענען גצעצהלט, אז איך וועל שוין נישט געזונד וועהרען און איידער איך שטארב, וואלט איך געוואלט וויסען צי איך לאז איבער א קדיש נאך זיך.

דער דאקטאר האט זיך צוגעהערט צום קראנקענס וועהרטער מיט גרויס אויפרעגונג און מיט מיטגעפיהל איבערגעפרעגט:

— וואס זשע קען איך פאר אייך טהון?

— כ'בעט אייך באלד טעלעגראפירען צו מיין פרוי, אז איך גיפין זיך דא אין שפיטאל און בעט זי, אז זי זאל מיר באלד עטפערען, וואס עס הערט זיך ביי איהר, לויידער האב איך קיין גלעד נישט אייך צו גיבען אויף די דיפעשע הוצאות, נאר איך בעט אייך, טהוט א מצוה און שאפט די פאר גילדען אויף דער טעלעגראמע.

— גוט — האט דער דאקטאר גיענטפערט, אייער ביטע ווערט ערפילט ווערען.

נאך דעמזעלבען טאג האט דער דאקטאר אוועקגעשיקט א טעלעגראמע מיט אנ'אבגאבע צאהלטע ענטפער לויט'ן אדרעס, וועלכען דער פערוואונדעטער האט איהם גיגעבען.

עס איז אריבער אין טאג, און דער צוויי־טער און אויף דער טעלעגראמע איז קיין ענטפער נישט אנגעקומען. די לאגע פון פערוואונדעטען איז מיט יעדער שעה גיווארען ערגער, ער האט גיקריגען היץ, נאר אפילו לי־גענדיג אין היץ האט ער נישט אויפגעהערט צו ריידען וועגען זיין פרוי און וועגען דער טעלע־גראמע, וואס ער ערוואארטעט. ווען פון יענער זייט טהיר האט זיך דערהערט עפעס א שארך האט דער קראנקער א שיטער גיגעבען און וועגן אין דער פאלאטע, אין וועלכער ער איז גילע־גען איז עמיצער אריינגעקומען, האט ער יענעם לאנג און פארשענד בעקוקט און זיינע אויגען האבען ווי געפרעגט:

— «האט איהר מיר נישט גיבראכט עפעס קיין ידיעה פון מיין פרוי?»

אויסער אייניגע אויסנאמען, כמעט אלע ערוואקסענע מענער. עס ווייט זיך אויך גלייך ארויס, אז פון די 800 אנגעגעבענע נעמען זענען 650 בעצייכענט אלס העכסטער טייל פון זיי זענען פערשריבען אלס „גראסירער". ווייטער גייט מיר 125 נעמען פון שטודירטע לייט, אקאדעמיקער, ווי דאקטוירים, פראפעסארען, יוריסטען, אדוואקאטען; די לעצטע קען מען אויך צורעכענען גרעסטענטייל צו דער עשירים־וועלט. א הונ די צוויי גרופען זענען אנ'ערך 25 פערזאנען אנגעגעבען אלס בעלי־מלאכות, אבער אויך זיי זענען פאקטיש העכסטע בייספיעל. זייגערמאכער, וועלכע האנדלען מיט זייגער און גאלד־זאכען, און א סך עהנליכע פרנסות.

א פאר חוסיש־יודישע נעמען, וועלכע מיר געפינען אין דער ליסטע זענען אויך אדער קליין־העגדלער אדער בעלי־מלאכות, די לעצטע נאר איינציג.

אלזא, די קאפענהאגענער יודישע געמיינדע איז אנ'אבערן־קלאסע געמיינדע!

זענען דען באמת גאר ניטא קיין ארימעלייט צווישען די דעניזש יודען? — געווים פאראן, אבער ראשית זעהר וועניג און דאן איז עס ניט א פראלעטאריאט, נאר אזוי־גערופענע «קליינע־טען», וועלכע וועלען אונטערהאלטען און גענטיגט דורך די אנדערע, די רייכערע. זיי, די «קליענטען» לעבען פון צדקה, פון „לעגאטען" „פון דער עמיינדע" און אזוי ווייטער.

זיי קלאמערען זיך אן די אויבערשטע שיכטען, וועלכע זענען טאקע גרייט זיי תמיד אויס־צוהאלטען; דאס זענען אפט קרובים, געווענליך דיענער אדער געהילפען, אלטע לייט, וועלכע

מלחמה־עפיזאדען

אין איינעם פון די שפיטאלען פאר פער־וואונדעטע האט מען מיט עטליכע טעג צוריק געבראכט דעם שווער פערוואונדעטען יודישען סאלדאט יצחק ב.

בשעת מען האט איהם געבראכט אין שפי־טאל האט שוין דער טויט גשווועבט איבער איהם, ער איז געווען פערוואונדעט אין ברוסט, די קול איז געבללילען אינוועניג און מען האט זי נישט עקאנט אריסנעהמען, און די דאקטוירים איז שוין געווען קלאר, אז קיין רעטונג איז פאר איהם נישטא, ער מוז שטארבען.

ווען מען האט איהם אבגעוואשען, אנגע־טוהען אין וויסע וועש און אינ'ם שפיטאל־הא־לאט, האט ב. זיך אנגעבויגען צום דאקטאר וועל־כער'ן גשטאנען ביי זיין בעט און שטיל געזאגט:

— ה' דאקטאר, איך האב צו אייך אביטע, עס געהט מיר אין לעבען.

— וואס פערלאנגט איהר — האט דער דאקטאר מיט מיטלייד איבערגעפרעגט, מען וועט פאר אייך טהון אלעס, וואס איז מעגליך.

— איך בעט אייך, איך האב אין ווין אלעס, נאר איך בעט אייך, טהוט א מצוה און שאפט מיר אויף אן אנדערע פלאץ, וואו מען וועט מיך נישט קענען.

דער דאקטאר האט זיך ארומגעקוקט אין דער גאנצער פאלאטע, וואו אלע בעטען זענען גיווען באזעצט מיט שווער פערוואונדעטע, אבער אלע האבען אויסגעזעהן ווי אין אגאניע, אלע האבען גיהאט פיבער, אלע האבען גיפאנטאזירט, אלע האבען גיהאט אן אויסזעהן ווי אין א גרוב, אין וועלכער מען וועט זיי ארונטער־לאזען.

— איך קען אייך ניט העלפען, האט ער גיענטפערט, איך האב אייך שוין גיזאגט, אז מיין פרוי איז שוואנגער, אז איך האב אין ווין אלעס, נאר איך קען אייך ניט העלפען, איך בין ניט קיין גאט, איך בין א מענש, איך בין א דאקטאר, איך קען אייך העלפען, אבער

Jüdische Volkszeitung № 61 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען זונטאג דעם 28־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

רוסישער נצחון אין פוילען.

ערב א קריעג צווישען חינא און יאפאן. — דער קאמפף ביי די דארדאנעלען

פון מזרח־פראנט.

פעטראגראד, 27. פעברואר (אפיציעל). ביי פראזניטץ האבען מיר געהאט זעהר בעדייטענדע רעזולטאטען. אונזערע מחנות האבען דורך א גוואלדיגען באיאנעט־אנגריף געבראכען דעם דייטשען ווידערשטאנד און געהען פארווערטס. דער פיינד ציהט זיך צוריק און לאזט איבער געפאנגענע, קאנאנען, פולעמיאטען און קריעגס־מאטעריאל. דיזער געלונגענער קאמפף ווערט אונטערשטיצט פון אונזערע געפאנצערטע אויטאמאבילען.

ביז איצט האבען מיר אין פערלויף פון 24־טען און 25־טען ד. מ. גענומען געפאנגען 30 אפיצערען און 2600 סאלדאטען און עראבערט 7 קאנאנען, 11 פולעמיאטען און א טייל קריעגס־מאטעריאל און בעדייטענדען שטח פראנט.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 27. פעברואר (אפיציעל). איבער'ן גאנצען פראנט אין שאמפאין געהט פאר אנ'ארטילעריע־קאמפף. מיר געהען פארווערטס.

אין צפון פון מעסניל עראבערען מיר איין רייהע שוץ־גריבער נאך דער צווייטער און פערטרייבען די דייטשען פון זייערע פאזיציעס. פון די ארגאנען און די וואגעזען איז קיין בעדייטענדע נייעס ניטא.

ערב קריעג צווישען יאפאן און חינא?

בערלין, 27. פעברואר. דא זענען פערשפרייט קלאנגען, אז מארגען וועלען איבערגעריסען ווערען די דיפלאמאטישע בעציהונגען צווישען יאפאן און חינא. דער יאפאנישער באטשאפטער אין פעקין איז שוין גרייט אבצורייזען. חינא האט זיך אבגעזאגט צו ערפילען די 21 יאפאנישע פאדערונגען.

ביי די דארדאנעלען.

לאנדאן 27 פעברואר. די לעצטע אפיציעלע און פריוואטע ידיעות, וואס זענען אנגעקומען די לעצטע טעג, בעווייזען, אז די ענגליש־פראנצויזישע עסקאדרע וואס באמבארדירט אהן אנ'אויפהער די פארטען פון דארדאנעלען פיהרט אויס איהר אויפגאבע מיט גרויס ערפאלג. צעהן גרויסע פאנצער־קרייצער בעשיעסען די אויסערע פארטען פון אינדערפריה ביז שפעט ביי־נאכט, און האבען שוין פערניכטעט א גאנצע רייהע פון די בעפעסטונגען. לאנגזאם אבער זיכער דערנעהענטערען זיך די קריעגס־שיעפען צו די שמאלע פאסאזשען און א רייהע קליינע ספעציעל־געבויטע שיעפען שלעפען ארויס די אויסגעלעגטע מינען.

נעכטען זענען צוגעקומען נייע פראנצויזישע קרייצערס און פינף־אונטערוואסער־שיעפען. אין די ענגלישע פאליטישע קרייזען איז מען איבערצייגט, אז ס'וועט זיך איינגעבען סוף כל סוף דורכרייסען זיך דורך די דארדאנעלען און זאגאר איינעהמען קאנסטאנטינאפאל, וואו עס הערשט א פחד. מען גיט איבער, אז וויכטיגע מלוכה פאפירען און די אוצרות פין סולטאנס־פאלאץ זענען ארויסגעפיהרט געווארען קיין קליין־אזיען.

רוים 27 פעברואר. צוליעב די לעצטע מלחמה־דעמאנסטראציעס אין די איטאליענישע שטעדט און וועגען דער געשפאנטער שטימונג צווישען וויען און רוים האט די עסטרייכישע רעגירונג פערארדנעט תיכף בעפעסטיגען די גרענעץ־פראווינץ טריענט. עס ווערען געגראבען טראנשייען, אויסגעשטעלט באטאריען, דורכגעצויגען דראהט־שטערונגען. די בעפעלקערונג פון די גרעניץ־דערפער וואו עס לעבען דערהויפט איטאליענער מוז פערלאזען די גע־גענד.

פער'משפט די דומא דעפו־טאטען.

פעטראגראד, 27. פעברואר. דער קרימינאל־געריכט האט פער'משפט עטליכע סאציאליסטען, צווישען זיי 5 דומא־מיטגליעדער צו פערלירען אלע בירגערליכע רעכטען און ארויסשיקען קיין סיביר. די דומא־מיטגליעדער זענען אנגעקלאגט געווארען פאר געהערען צו דער סאציאליסטישער פארטיי און פאר האבען אגיטירט צווישען די ארבייטער געגען דעם קריעג און פאר וועלען אומוואנדלען פון אלע אייראפעאישע מלוכות, אויך רוסלאנד בתוכם, צו דעמאקראטישע רעפובליקען.

פון ארץ־ישראל.

פון יפו איז דערהאלטען געווארען א מיטטיילונג וועגען דעם, אז דער הילפס־קאמיטעט פאר די יודען אין ארץ־ישראל, וואס איז גע־גרינדעט געווארען אין אמעריקא, האט ארויסגעשיקט אויף ארויסצוגעבען שטיצע די יודישע ארבייטער אין ארץ־ישראל 400 טויזענד פראנק. די ארבייטער האבען איינגעארדענט א פערזאמלונג, אויף וועלכער זיי האבען בעשלאסען, אין די אינטערעסען פון צוריקשטעלען די קאלאניזאציע פון ארץ־ישראל איבערצוגעבען דאס געלד די בעלי־בתים ערד־ארבייטער, כדי זיי זאלען צוריקשטעלען זייער ווירטשאפט.

כדי צו פערהיטען דערפון, אז די אנטלאפענע פון ארץ־ישראל זאלען נישט פערשלעפען עפידעמישע קראנקהייטען, וועלכע געהען ארום אין אייניגע ערטער פון סיריען און ארץ־ישראל איז אין אונגעני (א באהן־סטאנציע אויף דער גרעניץ פון רומעניען און רוסלאנד) איינגעארדענט געווארען א קאראנטין און א צייטווייליגער שפיטאל.

די רוסישע אונטעטאנען ווערען פערהאלטען אין קאראנטין אויף 10 טעג און ווערען בעזארגט מיט לעבענס־מיטלען און ווארימע זאכען. ס'איז ארגאניזירט געווארען א הילפס־קאמיטעט אין וועלכען ס'בעטייליגען זיך די זעמסטווא און די יודישע געזעלשאפט.

היעגע נייעס

(יוגענד־פעראיין). פיער א זייגער בייטראג, וועט פארקומען דער פורים־פעסט פון דעם יוגענד־פעראיין. א חוץ דער פראגראם, וועגען וועלכער מיר האבען שוין מיטגעטיילט, וועט דער אבערראבינער ד"ר מ. שארנשטיין האלטען א פעסט־רעדע. אויך די קינדער גופא וועלען דעקלאמירען און זינגען.

צווייטע רשימה

פון די געזאמעלטע געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט" פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה":

הר' וואלף, פעטראגראד	100 קר.
„ י. לעווין, קאוונא	60 „
„ נאווינסקי, לאדז	50 „
„ מ. מאנאסזאהן, פעטראגראד . . .	50 „
„ מ. גראסמאן, קאפענהאגען . . .	30 „
„ בלום, ריגא	25 „
„ מאראז, קיעוו	25 „
„ דר' ש. מילנער, לובלין	25 „
„ יעקב נחמזאהן, קאפענהאגען . .	25 „
„ דר' לייטעס, קאפענהאגען . . .	25 „
„ קרעטינגען, באקו	25 „
„ דר' בערנשטיין, קאפענהאגען . .	20 „
„ אל. און ארק. גארפונקעל, קאפענ.	20 „
„ קירשנער, ווילנא	10 „
„ סאלאנסקי, ווילנא	10 „
„ פערשטאדט	10 „
„ קאפלאן, ווארשא	10 „
„ ברידער גינזבערג, לאדז	10 „
„ האכשטיין, שטאקהאלם	5 „
„ איזראילסאהן, שטאקהאלם . . .	5 „

בסך־הכל: 540 קר.

צוזאמען אין די ערשטע צוויי רשימות 1465 קר.

די דריטע רשימה קומט אין דינסטאגדיגען נומער פון דער „יודישער פאלקסצייטונג".

געלדער פאר דעם „הילפס־קאמיטעט" ווערען אנגענומען:

L. Motzkin, Vestergade I;
J. Nachemsohn, Tordenskjoldgade I

אדער אין דער צענטראל־שטעלע:

Prof. D.Simonsen, Skindergade 28.

לכבוד פורים!

„בליהמעלע"

יודישער דראמאטישער דעליטאנטען פעראיין
שבת, דעם 27-טען פעברואר, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106
אום האלב נײן אוהר פר. וועט אויסגעפיהרט ווערען די שעהנסטע,
סענסאציאנעלע אפערעטע, וואס געפינט זיך אויף דער יודישער ביהנע און דאס איז:

א היסטארישע אפערעטע אין 5 אקטען פון לאטײנער. מוזיק פון מאגאלעווסקי. די בעסטע קרעפטען נעהמען אנטײל ווי אויך א גוט-איינשטודירט כאהר

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר. טימיאנאוו, Købmagergade 59, og 3 און בײם יודישען בארביער דאנאוויטץ, פיליסטרעדע 78.

באל ביז 3 אוהר.

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג „יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן'ארגאן, וואס זאל פערשיניגן אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן'אייגענע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען וועדט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אהין דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

יוגענד-פעראיין „העברי הצעיר" אין קאפענהאגען.

זונטאג, דעם 28-טען פעברואר, 4 אזייגער נאכמיטאג,
וועט אינ'ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nörrevoldgade 23 פארקומען

אגרויסער פורים-פעסט

אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען
ווי פר. **פילים**, ה. **בוימער** און פיעלע אנדערע.
עס וועלען אייגענארדנעט ווערען פערשיידענע פערווייללונגען, ווי לעבענדע בילדער, פאסט-טאמבאלא און אויך **קינדער-שפיעלען.**

קינדער בעקומען טראדיציאנעלען שלוח-מנות

בילעטען צו 100, 50 און פאר קינדער ביז 14 יאהר 25 אוירעס צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדען 2, ביי הערר דאנאוויטש, פילסטרעדע 78 און אין „יוגענד-פעראיין"ס לאקאל, ראזענגארדען 14, טעגליך פון 8 ביז 10 אוונד.

„א נאכט אין פאלעסטינא"

דער **שטאקהאלמער ציוניסטען פעראיין** אראנזשירט **זונטאג** ד. 28. פעברואר
אום האלב 7 אוהר אב. אין האטעל „אנגלא" סטורעפלאן, Hotel Anglais Festvåning, Stureplan

א פורים-פעסט

אין סאאל-פראגראם מיטווירקט: די בעריהמטע 11-יעהרידע ווייאלינווירטואזין **יעאנעטע גיגי**, פיאנאסאלא, פר. בראך, יעלאווסקי, אפערנזינגערין, פרל. **אננא גרינעוואלד** און דעקלאמאציאן פון הערן ע. בענקאוו.

א גרויסארטיגער קאבארעט פיעלע איבעראשונגען. — פאסט און טעלעגראפען-סטאנציאן. — אספעציעלע פורים-צייטונג ווערט ארויסגעגעבען ווערען.

איינטריט 1 קר. 50 אוירעס (150) צו בעקומען בײם איינגאנג. די הכנסה געהט צוגונסטען דר נייעגרונדעטע העברעאישע שוהלע אין שטאקהאלם.

ח. פארבעראוו'ס ערשט-קלאסיגע שניידעריי

Fældvej 14 mezz.

נעמט-אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערען ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.
גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג.

עפשטיין'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1-טע זאל.
יעדען טאג פרישע מיטאגען דרײ גערעכטען צו
פרייז: 1 קר., 125, 150.
פאר וואכען-אבאנענטען ראבאט.
איינצעלנע שפייזען צו בילליג פרייזען.

ET PAR SILKE FLOR

זאקען שווארצע, אדער בריינע ווערט צוגעשיקט פאר 1 קר' מיט מארקען. נאר בענוצטע פראבען. שרייב באלד צו קאפענהאגענער נופאקטור אימפארט
Larsbjørnstræde 16 København K.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי
ל. סוסלאוויץ,
סילקעגאדע 9
רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט בילליג און פינקטליך.

KØB Philipsons THE

24 KØBMAGERGADE 24

Bernhard Cohn

Copenhagen
מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא-ניאל-פראדוקטען פאר עקספארט
Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

אגוט אייגענפיהרטע קראם

ווערט איבערגענעבען.
וואגנמאגערגאדע 3

א פעהיגער יונגעל (ביבוד) א גאנצען אדער אויף א האלבען טאג.
קאלאניאלגעשעפט ראזענגארדען 5, בריינין.

א טיכטיגער שניידער אדער שניידערקע אויף א שניידערקע צו דאמען-ארבייט בעקומען א גוטען פלאץ. קנאברוסטרעדע 19, 3-טע זאל.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.
spec. MACARONI og Spise-olie
Delikatesse & Kolonialvarer:

אפעהיגער שניידער

צו לאגער-ארבייט קען בעקומען א פלאץ אין לאנדסקראנא. אנפאנגס געהאלט 30 קר' א וואך. ווענדען זיך צו Polack, Rosengaarden 3, 2

מחזיקי הדת

זמן-התפלות

שבת תצוה פ' זכור קבלת שבת א פערטל 6 Kl.
שחרית — 8 Kl, דרשה — האלב 10.
מוצאי ש"ק פורים 25 מינוט אויף 7.
שחרית פורים—האלב 7 און האלב 9 אוהר.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע-דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבידער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2

וואס־זשע פאר נביאות זאגט מען עפעס פאר?

„פראפעסאר“ ג. מייער, וועלכער האלט זיין „הויף“ אזש אין האבאקען און בעצייכענט זיך אלס „וויסענשאפטליכער אסטראלאג“, פערזיכערט אז פונקט דעם 15־טען יולי אין 1917, וועט זיך די מלחמה ענדיגען, דאס הייסט, אז מיר האבען נאך צו וואריטען א קימא ־ לן פון 2 מיט א האלב יאהר, אבער ענדיגען וועט זיך די קריגע, זאגט דער זעקער־בער פראפעסאר. מיט א זיעג פאר דייטשלאנד איף דעם איז ער זיכער, פונקט ווי ער לעבט איף דער וועלט.

דערפאר אבער איז ער אין צוויפעל אויב וויללהעלם וועט דערלעבען, ביז יענער צייט אין קומענדען יאהר. וועלען אין דייטשלאנד שטארבען צוויי עקסטרינסע קעפ, פונקט ווי דאס האס פאסירט אין 1887, וויבל די בעוועגונ־גען פון די הימלישע קערפער וואס מושל־ען אבער דייטשלאנד, זיינען דיעזען יאהר פונקט אויגע ווי דאן, היינט מוז דאך שוין במילא אויסקומען, אז אויב דאן זיינען מלכים געשטאר־בען אין דייטשלאנד אין איין יאהר, זאל אויך דיעזען יאהר דאס איגענע פאסירען.

אין רוסלאנד, זאגען די אסטראלאגען, וועט פארקומען א גרויסע רעוואלוציאן פון די מאסען נעגען די הערשענדע קלאסען, וואס וועט נא־טירליך בריינגען א מפלה פאר רוסלאנד אין דער אינטיגער מלחמה און א סך צרות פאר דער רעגירונג.

די שטערען צייגען נאך אבער אויך, דאס אנדערע מלוכות וועלען אריינגעשלעפט ווערען אין קריעג אויף דעם זייט פון דייטשלאנד.

שוועדען און דענעמארק וועל־לען זיך אנשליסען אין דייטשלאנד. אויך דעם זענען די אסטראלאגען נאנץ זיכער. אנדערע פארלויפיג נייט־דאלע מדינות וועלען אויך אריינגעשלעפט ווע־רען אין דער קריעג.

איטאליען וועט אויך אריינטרעטען אין קריעג און מעגליך איז, אז זי וועט זיין אויפן זיים פון דייטשלאנד. די שפערען אליין זייענען נאך אויך ניט בעשטימט אויף וועמעס זייט אי־טאליען וועט זיך אנשליסען...

„עדענפאלס וועט אבער די מלחמה ווערען א אל־אייראפעאישע, און נאר אנקעל סעם וועט אבער אויסגעמידען ווערען.

די פערזיינונגען שטאטען וועלען אבער האבען א אייגענע קריעג. און דאס איז מיט מעקסיקא.

די קיעווער דעפוטאציע.

זוי בעוואוסט פון די טעלעגראמען האט, בעת דער רוסישער קייזער איז די טעג געווען אין קיעוו, צווישען אנדערע, זיך אויך פארגע־שטעלט פאר אים א יודישע דעפוטאציע.

די יודישע דעפוטאציע, וועלכע איז בע־שטאנען פון ב. ראזענאן, ד. מארגאלין, האל־פערין און זאקס, האט איבערגעגעבען דעם קיי־זער 100,000 רובל אויף מלחמה־צוועקען. דער־ניי האט דער רב גהאלטען פאלגענדע רעדע:

דער גלות פון קעניג אלבערט

פאעטען, דראמאטורגען און ראמאניסטען הא־כען איצט א פארטיגע טהעמא פאר פיינע זא־בען. דאס איז וועגען דעם שיקזאל פון דער בעלגישער קעניגליכער פאמיליע, פון קעניג אלבערט, קעניגין עליזאבעטה און זייערע דריי קינדערלעך.

דער תכלית וואס איז פון זיי געווארען, איז א הערצרייסענדער.

אהן א היים און אהן א קעניגרייך, וואל־גערען זיי זיך איצט ארום אין דער פרעמד. קע־ניג אלבערט האלט זיך נאך מיט דער יתר הפליטה פון זיין קלייניר אבער בראוער ארמיי וועלכע האט אזוי העלדיש געקעמפט פאר יע־דען טריט לאנד, אויף דעם שמאלען פאס לאנד פון בעלגיען, וואס איז נאך געבליבען אונבעזיגט פון די דייטשען.

ניט קיין פאלק איבער וועמען צו רעגירען און ניט קיין לאנד וואו צו רעגירען, האט איצט קעניג אלבערט, ער איז בלויז געבליבען מיט זיינע מיניסטארען־און מיט זיינע רעגירונג פיהרער, וועלכע ריכטען איצט אב גלות אין דער פרעמד. פראנקרייך האט פאר זיי אויפגעעפענט איהרע טהירען און זיי געשענקט א פלאץ וואו צו זיין.

די קעניגין אליין געפינט זיך אין די שפי־טעלער אויפ־ן שלאכטפעלד און איז דארט בע־שעפטיגט אלס דאקטארשע און האט דעם טיטול דאקטאר פון מעדיצין.

צוזאמען מיט איהר מאן האט זי אויסגע־וואנדערט פון בריסעל, וועו די שכאדט האט געהאלטען ביי אריינפאלען צו די דייטשען, און זיינט דאן האט זי אבגעריכט גלות. פון איין שטאדט אין דער צווייטער האט זי זיך געשלעפט און וועו זי האט געזוכן אז די דייטשען דרינגן אלץ טיפער אריין אין בעלגיען און פאר זיי בלייבט דארט קיין פלאץ ניט, האט זי איהרע דריי קינדער, פון וועלכע דער עלטסטער איז א אינגעל פון 12 יאהר אלט און די יונגסטע א מיידעלע 8 יאהר אלט, אוועקגענומען אין ענג־לאנד און דארטען זיי איבערגעגעבען אין פרעמ־דע־האבער פריינדליכע הענט, אליין האט זי זיך צו־ריקגעקעהרט אין בעלגיען, און גיט זיך אב מיט העלפען די פערוואונדעטע.

מיט העלפען די קראנקע און ליידענדע האט זיך קעניגין עליזאבעטה אייגענטליך אב־גענעבען זייט יאהרען. אלס דאקטאר מעדיצין האט זי אין בריסעל נעהאט אויפגעבוים א האס־פיטאל פאר שווינדזוכטיגע, וואו זי אליין פלעגט קומען טעגליך העלפען היילען די אונגליקליכע.

געווען זענען דער קעניג און די קעניגין די גאנצע צייט שטילע און רוהיגע מענשען און מען האט פון זיי וועניג געהערט.

עס איז נאר זיכט די מלחמה האט אויסגעב־ראכען און בעלגיען איז געווארען דער צענטער פון דעם טיפעל־שפיעל, זענען ביידע מיט אמאל ארויסגעשוואומען אלס די פיגורען פון א גרויי־סער טראגעדיע.

וואלט אלבערט געוואלט זיין פרייהדליך מיט די דייטשען, וואלט ער גאר ניט פערלארען זיין לאנד וואלט גאנץ געווען, ער וואלט זיין פאלק געהאט און וואלט געקעכט בלייבען אויף זיין כסא המלוכה אונגעשטערט. ער האט „בלויז“ געדארפט ערלויבען די דייטשען א פרייען וועג דורך בעלגיען, ווי דאס איז געווען דער פאל מיט לוקסענבורג.

ער האט אבער אנדערש פערשטאנען זיין אויפגאבע. געוואלט בלייבען אונאבהייניגיג און האט דערפאר טייער בעצאלט.

אין פראנקרייך און ענגלאנד, וועלט קענין אלבערט כמעט ווי פערגעטערט. דערהויפט איז עס אין פראנקרייך. דארטען, זאגט מען, זיינען פאראן אלטע ראיאליסטען, וועלכע האבען נאך ניט אויפגעגעבען זייער חלום צו זעהען פראנק־רייך אלס מאנארכיע, און אט דיעזע ראיאליסטן זאגט מען, וואלטען אלבערט'ן געמאכט פאר'ן קעניג פון פראנקרייך, וועו זיי וואלטען עס נאר געקענט.

„גרויסער קייזער! אינ'ם יאהר פון שוועדע נסיונות שטרעבען די הערצער פון מיליאנען דיינע טרייע אונטערטאנען צו דיר, זייער גע־ליבטען הערשער, גרויס איז דיין מלוכה, זי איז גרויס מיט דער בריטקייט פון איהר טערי־טאריום, נאר נאך גרעסער איז זי מיט איהר בריייטער ליבע און איבערגעבענהייט פון דיינע זיהן. אין דיין הייליגער פערזון זעהן זיי גאט'ם געזאלבטען, וועלכער פערקערפערט די גאנצע מאכט און גרויסקייט פון רוסלאנד. און דעריבער בעקומען זיי אין דיין אנווענדעניהייט מוט און האפענונג אויף א ליכטיגע צוקונפט. ערליוב־זשע אונז, וועלכע האבען זוכה געווען צום אומבע־שרייבליכען גליק פארצושטעלען זיך פאר דיינע ליכטיגע קייזערליכע אויגען, צו בעגריסען דיר און דערלאנגען ברויט מיט זאלץ אינ'ם נאמען פון דער בריי־אונטערטעניגער קיעווער יודי־שער געמיינדע און אויסדריקען א וואונש, אז דער אויבערשטער זאל מיט זיין מעכטיגער האנד דיך פיהרען פון נצחון צו נצחון און זאל מאכען מיט דעם שטויב צוגלייך אלע דיינע שונאים.

צוזאמען דערמיט לעגען מיר פאר הונדערט טויזענד רובל אויף מלחמה־צוועקען. בעהאר, גרויסער קייזער, אנצונעהמען די דאזיגע בעשיי־דענע נדבה פון דיין טרייי־אונטערטעניגע גע־מיינדע.

נאכדעם האט א דעפוטאציע פון שטאט־בירגער דערלאנגט ברויט מיט זאלץ און האט איבערגעלייענט א בעגריסונגס־אדרעס. דער קייזער האט יעדענקס די יודישע געזעלשאפט.

א אנפראגע וועגען יודען

אויף דער אנפראגע אין ענגלישען פאר־לאמענט צו די רוסישע רעגירונג האט גארנישט געענדערט די ארדנונג וועגען אריינלאזען אויס־לענדער, און צי יודען איז יעצט ערלויבט אריינ־צופאהרען קיין רוסלאנד, האט גריי געענט־פערט, אז ער האט נישט קיין ידיעה. וועגען וועלכע־עס איז ענדערונגען אין דעם דאזיגען ענין.

וועגן דער דעפוטאט, וואס האט גמאכט די דאזיגע אנפראגע, האט אנגעהויבען דורכאויס צו פאדערן ידיעות אין דער דאזיגער פראגע, האט גריי געענטפערט, אז אין אוא צייט איז אונמעגליך אויפצוהויבען וועלכע־עס־איז פרא־גע, וואס איז נוגע די אינערליכע ענינים פון רוסלאנד.

ארום דער מלחמה

(מען טרינקט בגניבה) ווייס די ידיעות וואס זענען געזאמעלט געווארען דורכ'ן מיניס־טעריום זענען אין פערלויף פון די לעצטע 6 חדשים ענטדעקט געווארען אין רוסלאנד 1825 גרעהיימע ברויזען וועלכע האבען זיך בעשעפ־טיגט מיט אויצוארבייטען א ספעציעלען סארט שנאפס «קוטושקא». אויסער דעם זענען ענט־דעקט געווארען 160 ברויזען וואס זענען איינ־געארדנעט געווען לויט אלע טעכניש פאדע־רונגען: 92 ברויזען וועלכע האבען זיך ספע־ציעל פערנומען ! מיט אברייניגען פאליטיר און לאקיר, און 60 ברויזען צו אברייניגען דענאטו־רירטען שפירט.

(אלבאניען און סערביען). 1.500 אלבא־ניער זענען דעם 27־טען יאנואר אריבער גע־גאנגען די סערבישע גרענץ לענגאוויס פון שטראם פונ'ם טייך ביעלאיא דרינא אונטער דער אנפיהרונג פון גענעראל זשיווקא וועלכע האבען זיך אויסגעטהיילט אין צוויי קאלאנען. דער לינקער פליגל איז פארגעשטעלט געווארען פון 3 באטאליאנען אינפאנטעריע, 2 באטאליאנען יעגער, 2 סקאדראנען קאוואלעריע, 2 באטאריעס פעלד־ארטילעריע, 1 באטאריע בערג־ארטילעריע, 1 קאמפאניע פיאנירען, 1 קאמפאניע טעלעגראף־טרופען, 1 קאמפאניע טראנספארט־טרופען, 1 פעלד־לאזארעט, 1 פעלד־אפטעקע, 1 פעלד־שפיטאל, 1 פעלד־אפטעקע פון

„העברי הצעיר"

אז די בעסטע פראפאגאנדע פאר איטליכער אידעע איז די טהאט גופא, — איז אנ'אלטער כלל. דעם גרעסטען און טיעפסטען איינדרוק מאכט שטענדיג אויף א מענשען, ווען ער זעהט מיט זיינע אייגענע אויגען, ווי פלענער ווערען פערווירקליכט, ווי פון ווערטער ווערען מעשים, ווי דאס אנגעמאלטע בילד נעהמט אן פעסטע רעאלע פארמען.

דעריבער האב איך טאקע גערעכענט פאר מיין חוב איידער איך וועל שרייבען וועגען „יוגענד־פעראיין", זעהען פריהער, ווי ער זעהט אויס, דער „העברי הצעיר", ווי עס פיהלען זיך דארט די קינדער און וואס פאר א גייסט עס הערשט אין דער יונגסטער קאפענהאגענער חברה.

און די נעכטיגע פאאר שעה, וועלכע איך האב פערבראכט צווישען די קינדער, האבען מיך נאכאמאל איבערצייגט אין דעם, אז דער „יוגענד־פעראיין" געהערט צו די בעסטע און שעהנסטע גרינדונגען פון דער לעצטער צייט. יעדע אר־בייט, וואס ווערט געטהאן פאר איהם איז באמת לשמה, אנ'ארבייט, וואס גיט ממשות'דיגע פרוכ־טען און בעפרידיגט איטליכען, וועלכער איז מקריב זיין צייט און מיה.

ס'איז גענוג נאר צוקוקען זיך צו די פנימער פון די יונגלעך און מיידלעך, בשעת זיי זינגען יודישע ליעדער אדער הערען זיך צו צו איודיש ווארט, כדי אינסטינקטיוו דערפיהלען, ווי די הערצער זייערע ווערען ווייכער און ריינער, ווי זייער קינדערש וועלט'ל ווערט בערייכערט.

יודישע קינדער אין א יודישער סביבה, יו־דישע קינדער מיט א יודיש ליעד אויף די לי־פען — וואס קאן נאך זיין דערהויבענער און וויכטיגער, בפרט, ווען מען פערגלייכט אט דעם אויפוואקסענדען דור מיט דעם, וועלכער איז דא אין קאפענהאגען, ליידער, דערצויגען גע־ווארען אהן דער השגחה פון ליעבענדע און אינטעליגענטנע מענשען. יענע זענען ווייט פון אונז. זיי הויבען שוין אן ניט פערשטעהן זייע־רע עלטערען, ווי א טיעפער תהום וואלט זיי אבגעטיילט.

זייער גייסטיגע וועלט איז פוסט און קאלט; זייערע אינטערעסען זענען קליין און נישטיג, ווייט פון דעם יודישען גייסט זענען זיי, אבער נאך ווייטער פון דעם דענישען. דער אויסערלי־כער ביליגער גלאנץ, וואס זיי האבען זיך דא ערווארבען ווערט גיך אבגעבליאקעוועט און ביים ערשטען שטורעמווינד וועלען זיי דערפיה־לען די פוסטקייט און צוועקלאזיגקייט פון זיי־ער לעבען.

פערטריקענטע פערוועלקטע צווייגען זענען זיי.

ווער איז אין דעם שולדיג — איז ניט דא דער ארט אויסצופארשען. שולדיג זענען די עלטערען און שולדיג די סביבה, די גאס, דער מארק.

גאר אנ'אנדערען וועג וועלען געהן די קינ־דער פונ'ם „יוגענד־פעראיין", אויב ער וועט נאטירליך אויך ווייטער עקזיסטירען. שעהנע, דערהויבענע, טיעפע יודישע קינדער־זכרונות וועלען זיי אויפ'ן גאנצען לעבען פערבלייבען; א אינהאלט, א צוועק. ניט אבגעריסענע בלעטער פון קיין קאפענהאגענער פערווארפענע יודישע צווייגען וועלען זיי זיין, נאר קינדער פון יודישען פאלק, מענשען מיט אחריות־גע־פיהלען, מיט אידעען און איידעלע חלומות.

און נאך איינס: א יודישע ריינע סביבה, א גוטע ערצ'הונג וועלען זיי בעקומען; א סביבה, וואס וועט זיי שיצען און אבהיטען געגען די שטורעמס פון די אויסגעלאסענע גאסען. — —

און ניט אומזיסט האט דער קאפענהאגענער יודישער „יוגענד־פעראיין" גלייך בעקומען אזא גרויסע צאהל מיטגליעדער, ניט צופעליג פול־סירט דארטען דאס לעבען אזוי שטארק און קרעפטיג. די בעדערפעניש האט שוין לאנג עק־זיסטירט, די נויט אין אזא מין אינסטיטוציע איז שוין צייט יאהרען געווען רייף און צייטיג, און איצט האט אונז געגליקט צו בעקומען די פא־סענדע פערזאנען — יונגע, איבערגעגעבענע מענשען — וואס ארבייטען מיט'ן גאנצען האר־צען און זענען ביז גאר טריי דער זאך.

א הערצליכקייט, גוטע חבר'שע בעציהונ־גען, א פערשטענדליכע שפראך — דאס זענען די גרויסע מעלות פונ'ם „יוגענד־פעראיין" און דערפאר מיר מוזען זאגען אונזער דאנק די פיהרער.

עס ליעגט אבער אויף אונז א הייליגער חוב צו שטיצען דעם דאזיגען פעראיין. עס איז אויך א חוב פון אלע עלטערען, וועלכע זארגען וועגען דער צוקונפט פון זייערע קינדער, שיקען זיי אין דעם „יוגענד־פעראיין", ווי אויך אליין איינשרייבען זיך, כדי דער באנד צווישען על־טערען און זייערע קינדער זאל ווערען וואס ענגער און נאטירליכער.

ווער עס וויל האבען פיעל תבואה מוז בע־צייטענס אקערען און זייען. דאן וועלען די פעלדער בעשטימט ווערען בעדעקט מיט גע־דיכטע און פולע גאלדענע זאנגען.

מ. גראסמאן.

נביאות אויפ'ן יאהר 1915

וועמען וואלט זיך עס א שטייגער ניט גע־וואלט וויסען וואס וועט דער וועלט בריינגען דער יאהר 1915. וואס פאר א פאסירונגען ווע־לען אין דיעזען יאהר פארקומען?

נאר ווער קען עס זיין א נביא און וויסען וואס די צוקונפט וועט בריינגען? — פרעגט איהר. עס זיינען אבער יא פאראן „נביאים", וועלכע זאגען פאראויס וואס עס וועט פארקו־מען אין 1915. און זיי זאגען עס פאראויס מיט אלע איינצעלהייטען, ממש ווי זיי וואלטען עס געלעזען פון א בוך.

ווארום, פארשטעהט איהר, דאס זיינען אס־טראלאגען, שטערען־זעהער, הייסט עס, וועלכע דארפען בלויז א קוק טאהן אויפ'ן הימעל, בע־טראכטען די שטערען, די פלאנעטען, מזלות און אנדערע הימלישע קערפער, און זיי קענען אייך דאן דערצעהלען פון אלף ביז תיו וואס עס וועט פארקומען אין די קומענדע 12 מאנא־טען.

זיי ווייסען שוין אין פאראויס, ווער עס וועט געווינען די מלחמה, זיי ווייסען ווער עס וועט שטארבען, און ווער עס וועט לע־בען, וועלכע קעניגע וועלען פאלען און וועל־כע וועלען דערהויבט ווערען. הקיצור עס איז גאר ניטא א זאך וואס זיי ווייסען ניט, אט די עזע אסטראלאגען אדער שטערען־זעהער.

און נביאות זאגען זיי פאר זעהר שלעכטע אט דיעזע „פראפעטען" יעדענפאלס זעהען זיי גאר ניט קיין שטראהל פון האפנונג פאר די מענשהייט אין פערלויף פון נייעם יאהר, און אויב איהר ווילט טאקע ניט פאר די קומענדע פאאר יאהר.

אזעלכע פאטענטירטע נביאים זיינען דא אין אמעריקא ווי אויך אין אוירפא. ז'י איירא־פעאישע זיינען מעהרסטענס ווייבער, וואס הא־בען זיך אריינגעקליבען אין די הויכע פענסטער, זייערע קונדען זיינען די גרעסטע מענער פון לאנד, דארונטער מיניסטארען.

דער זיידענער יונגערמאנטשיק

(פון די מלחמה־עפיזאדען).

(ענדע)

דער ראטנע קאמאנדיר, וועלכער האט גע־קאנט יצחק־בער'ן אלס א גוטען און אינטעלי־גענטען סאלדאט האט פונדעסטוועגען איבער־געפרעגט:

— וואס דארפסטו דארט?

— דארט זענען דא עטליכע יודען, וועלכע שטארבען פון הונגער, איך וויל קויפען ברויט און זיי אוועקטראגען.

דער ראטנער האט ערלויבט, יצחק־בער האט מיך מיטגענומען מיט זיך. מיט גרויס מיה הא־בען מיר געפונען צו קויפען עטליכע פונט ברויט, הערינג, צוקער און טהע. פאר די אלע זאכען האבען מיר בעדארפט בעצאהלען א דרייפאכי־גען פרייז, נאר יצחק־בער האט זיך ניט גע־דונגען אפילו: בעצאהלט וויפיעל מען האט פער־לאנגט, דאס אלץ אוועקגעטראגען די עטליכע יודען אין דער פאלאטקע.

דאס בילד, וועלכעס מיר האבען דארט גע־זעהען, דעם שרעק, וועלכער האט זיך בעוויזען אויף די געזיכטער פון די דאזיגע יודען, ווען זיי האבען אונז דערזעהען אריינקומען צו זיך און די פרייד, וועלכע האט א גלאנץ געגעבען אין זייערע אויגען ווען מיר האבען מיט זיי אנ־געהויבען צו ריידען יודיש, וועל איך ניט פער־געסען מיין גאנץ לעבען.

*

איין צרה האט יצחק־בער געהאט, פון וועל־כער מיר האבען אלע יודישע סאלדאטען אין ראטע געוואוסט.

אין דער היים האט יצחק־בער איבערגע־געלאזט א יונגע פרוי, מיט א קליין קינד ביי דער ברוסט. ווען דער פאלק איז אוועקגעגאנ־גען אויף די פאזיציעס, האט יצחק־בער אנ־געשריבען אהיים, אז מען זאל איהם ארויס שי־קען דאס פאטאגראפישע בילד פון זיין קינד. אויב איך וועל גע'הרג'עט ווערען וויל איך חאטש אין דער לעצטער מינוט [פון מיין לע־בען א קוק געבען אויפ'ן בילד פון מיין קינד".

פון דער מינוט אן איז דאס פאטאגראפישע בילד פון זיין קינד געווארען ביי איהם א מין אידעע פיקס, וועלכע האט איהם נישט אבגע־לאזט בייטאג און ביינאכט.

אונזער פאלק איז אבער אוועק אלץ טיעפער אין שונא'ס לאנד, די פאסטפערבינדונג איז גע־ווארען שווערער. בריעף זענען אנגעקומען זעל־טען, פערשפעטיגט. עס איז אריבער א טאג נאך א טאג, א וואך נאך א וואך און יצחק־בער האט דאס בילד אלץ נישט בעקומען.

מיר אלע יודישע סאלדאטען האבען גע־זעהען ווי דער מענש ליידט דערפון שרעקליך. אז ער שלאפט איבער דעם קיין נאכט נישט, אז אבשטעלענדיג זיך ערגעץ אין א דארף אדער אין א שטעדטעל, איז ער באלד געלא־פען געוואהר ווערען צי איז נישט אנגעקומען די פעלד־פאסט און צי איז נישטא קיין בריעף צו איהם, און געוואהר ווערענדיג אז דאס ער־ווארטעטע בילד איז איהם נישט אנגעקומען, איז ער געווארען בלאס און מיט גרויס מיה איינגע־האלטען די טרעהרען.

איין מאהל האט ער יא געקריגען א בריעף א פערעלטערטע, די פרוי זיינע האט איהם געשריבען, אז זיין ביטע וועט ערפילט ווערען, זי האט בעשטעלט שוין די פאטאגראפיע פונ'ם קינד און אין די נאהענסטע טעג וועט זי דאס בילד איהם ארויסשיקען.

יצחק־בער איז געווארען נאך מעהר נער־וועז און אונגעדולדיג, נאר עס איז אוועק א טאג נאך א טאג, א וואך נאך א וואך און די פאטאגראפיע איז נישט אגגעקומען.

אונזער פאלק איז דערווייל אויסגעקומען צו נעהמען אנ'אנטייל אין איינעם פון די פערבי־טערטע שלאכטען. עטליכע פון די יודישע סאל־דאטען פון אונזער ראטע זענען גע'הרגעט גע־ווארען, צווישען די געהרגעטע איז אויך געווען יצחק־בער...

אין דריי טעג שפעטער האט מען פון דער פעלדס־פאסט געבראכט אין אונזער טראנשיי א פעקעל בריעף, אדרעסירט צו די סאלדאטען פון אונזער ראטע, צווישען די דאזיגע בריעף איז אויך געווען א בריעף צו יצחק־בער'ן.

איך האב גענומען דעם בריעף אין האנד. אין דעם פערחתמטען קאנווערט אנגעטאפט־פאטאגראפיש בילד.

דאס בילד פון קינד, וועלכעס יצחק־בער האט מ'ט אזא אינגעדולד ערווארטעט איז אנ־געקומען, נאר אביסעל צו שפעט.

ש. ב.

Jüdische Volkszeitung № 60 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען פרייטאג דעם 26־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דער חורבן פון ריימס.

די קריעגערישע סופראזשיסטקעס. — רומעניען גרייט זיך.

דער חורבן פון ריימס.

פאריז 24. פעברואר. די דייטשען פארט־זעצען די שרעקליכע און צוועקלאזע בעשיסונג פון דער שטאדט ריימס. מעהר ווי הונדערט גראנאטען פאלען אין א משך פון א טאג און באנצע הייזער ווערען דורכדעם חרוב און רואי־נירט. בעגראבענדיג אונטער די חורבות די איינוואוינער. ביז איצט איז אנ'ערך 300 מאן פערוואונדעט און דער'הרג'ט געווארען. אין שטאדט הערשט א פאניק. די בעפעלקערונג לויפט קיין פאריז, מיטפיהרענדיג אויף קליינע פוהרען זייער ביסעל האב און גוטס. בעריהמטע אלטע בנינים זענען צושטערט געווארען. און די פאריזער מיליטערישע קרייזען ערקלערט מען די אונבע־רחמנות'דיגע בעשיסונג מיט דער שלעכטע לאגע פון די דייטשען ביי ריימס. די פראנצויזען זענען איבערגעגאנגען צו אפענסיוו און די דייטשען מוזען איצט אבטרעטען.

סופראזשיסטקעס ביים מערב־פראנט.

לאנדאן, 25. פעברואר. „צענטראל נעווס" קארעספאנדענט אין פאריז טעלעגראפירט, אז א גרויסע צאהל ענגלישע סופראזשיסטקעס זע־נען נעכטען אנגעקומען קיין לע־האוורע. וואו זיי האבען גלייך איבערגענומען די דיענסט ביים טעלעפאן־ און טעלעגראף־ וועזען, אלס קוואר־טירמייסטער'ס און שאפער'ס. אין גאנצען בע־שטעהען זיי פון צוויי באטאליאן אויף יעדע 4 קאמפאניעס. יעדער באטאליאנען צעהלט 500 פרויען.

זיי זענען אויפגענומען. זיי האפען, אז יע־דע פרוי וועט קענען געבו'ויכט ווערען ביים פראנט.

רומעניען גרייט זיך.

פאריז. די צייטונג „מאטען" מעלדעט פון בוקארעשט. אז דער רומענישער באטשאפטער אין לאנדאן, וועלכער געפינט זיך איצט אין בוקארעשט, האט בעקומען פון זיין רעגירונג א אפיציעלע ערקלערונג, אז אין משך פון די קו־מענדע וואכען וועט רומעניען ארויסטרעטען געגען עסטרייך.

צוויי אונטערוואסער־שיפען דערטרונקען.

אמסטערדאם: צוויי אונטערוואסער־שיפען זענען אנגעגריפען געווארען אין קאנאל טאר־פעדאס און זענען דערטרונקען געווארען.

נאך צוויי דאמפפער'ס דערטרונקען.

לאנדאן, 25. פעברואר. דער דאמפפער „ריא פאראנא, איז אויפ'ן וועג קיין פאדטא־פעראיא אויף דער עלבא. און דער דאמפפער „הארפא־ליאן", זענען דערטרונקען געווארען דורך א דייטשער אונטערוואסער־שיף.

די מאטראסען זענען גערעטעט, אויסער דריי חינעזער, וועלכע זענען דער'הרג'עט געווארען דורך דער עקספלאזיאן.

באמבארדירט לופטשיפס־האלען אין פרייבורג.

לאנדאן, 25. פעברואר. א פראנצויזישער פליהער האט געמאכט א פליה־טור קיין פריי־בורג אין באדען און האט באמבארדירט די דארטיגע לופטשיפס־האלען און די אעראפלאן־האנגארען.

דער רעזולטאט איז, אז די האלען זענען אוועק אין פלאמען.

פון מזרח־קאמפף־פלאץ.

פון פעטראגראד מעלדעט מען: לויט ווי מען האט דא ערפאהרען, האט דער דייטשער גענע־ראלשטאב אנגעגעבען אלס טערמין פאר א גע־לונגענעם סוף צו די אפעראציאנען אויפ'ן מזרח־פלאץ, דעם אנהויב פון מאנאט מערץ. אין די היגע מיליטערע קרייזען איז מען אבער איבער־צייגט, אז ס'איז נאך ניט אזוי, ווי דער דייט־שער גענעראלשטאב מיינט, און דאס מאל וועט ער ווידער ניט טרעפען, ווי ער האט שוין איי־ניגע מאל ניט געטראפען.

ווידער ווערט אנגעוויזען, אז די דייטשע קרעפטען אויף דער נעמאן־ליניע זענען צו־שוואך, און אז דעריבער וועלען זיי נאר ווירקען אויף אזוי פיעל, אויף וויפיעל־ניט־איז אב־צוהאלטען די רוסען פון אריינדרינגען ווידער אין דייטשלאנד.

די פעטראגראדער מיליטער־צייטונג „רוסקי אינוואליד" מיינט, אז די דייטשע ארמעע שטעט אין געפאהר צו האבען דעם זעלבען שיקזאל, וואס נאפאלעאן האט געהאט אין יאהר 1812 אין די זומפיגע בלאטעס ביי סובאלק און לאמזשע.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 25 פעברואר (אפיציעל). פון ליס ביז ען זענען פארגעקומען ארטילעריע־געשלע־גען, וועלכע דיענען צו גונסטען פאר אונז. ביי מאואס האט אונזער ארטילעריע געצוואונגען עטליכע דייטשע באטעריי־ס צו אנשוויגן ווערען.

ביי עפארגעע האבען מיר נאך דעם לעצ־טען קאמפף געפונען דער'הרג'עטע 600 דייט־שען. ווי פיינדליכע סאלדאטען, וועלכע מיר האבען גענומען אין פלען, גיבען איבער, הא־בען די 2 רעגמענטען, וואס מיר האבען פער־טריבען פון זייערע פאזיציעס, פערלארען 3000 מאן, וועלכעס בעדייטעט א העלפט פון גאנצען.

„רוסישע שפיאנען"

שטאקהאלם. ניט ווייט פון דער פעסטונג ווערמאדע, וואס ליגט ביי שטאקהאלם איז ארע־סטירט געווארען א יודישער יונגערמאן מיט'ן נאמען יענאך פייוועלעוויטש בורשטיין, וועל־כער האט כלומרשט שפיאנירט. בורשטיין פלעג פאהרען איבער'ן לאנד און אויפקויפען אלטע זאכען.

רוסישע טובות

פעטראגראד. דער בילדונגס־מיניסטער האט בעשטעטיגט די תקנות פונ'ם יורידישען אינסטי־טוט אין מאסקווע. לויט וועלכע יודישע יונגע־לייט ווערען אנגענומען אין אינסטיטוט אהן שום בעגרענצונגען דערביי האט ער אבער איין קליי־ניקייט אויסגעמעקט פון די תקנות — נעמליך, אז די יודען סטודענטען האבען וואויג־רעכט אין מאסקווע.

היעגע נייעס

(די לאזשע בני ברית) פאר אכט־טאג דינסטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון דער הי־גער לאזשע בני־ברית", אויף וועלכער זער רא־בינער ד"ר מ. שארנשטיין האט געהאלטען א פארטראג וועגען «העברעאיש און איהרע רענע־סאנס».

(פורים־פעסט פון יוגענד־פעראיין) ווי מען טיילט אונז מיט, זענען צום פורים־פעסט פונ'ם יוגענד־פעראיין שוין פערקויפט געווא־רען כמעט אלע בילעטען. עס זענען נאר נאך געבליבען אייניגע קארטען פאר די קינדער און ס'איז דעריבער נויטיג פריה־צייטיג צו בעזאר־גען אט די קינדער־קארטען, ווייל דער גרויסער זאל פון הארמאניען האט ניט מעהר ווי 400 פלעצער.

ערשטע רשימה

פון די געזאמעלטען געלדער פון דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה":

הר' יוסף נחמזאהן, קאפענהאגען	210 קר.
„ שייניוק, ווילנא	100 „
„ האלאדעץ, קיעוו	100 „
„ שטאם, אדעס	50 „
„ פ. דאנישעווסקי, פעטראגראד	50 „
„ בעלאסטאצקי, לאמזשא	50 „
„ קראנשטיין, לוצק	50 „
„ ש. פעלז, ווארשא	50 „
„ טרוסקיר, ווארשא	40 „
„ ג. גראסמאן, קאפענהאגען	35 „
„ ל. מאצקין, קאפענהאגען	30 „
„ ב. קאגאן, קאפענהאגען	30 „
„ א. ציטראן, פעטראגראד	30 „
„ אינזשענער שאר, קיעוו	25 „
„ מ. ברלין, ניו־יארק	20 „
„ ש. גארדאן, ווילנא	15 „
פרוי קאהן, לאדז	15 „
הר' קאפלאן, ווארשא	10 „
„ ראזענבערג, ברעסט	10 „
פרוי מ. שאר, קיעוו	5 „
בסך־הכל:	925 קר.

די צווייטע רשימה קומט אין זונטאגדיגען נומער פון דער „יודישער פאלקסצייטונג".

געלדער פאר דעם „הילפס־קאמיטעט" ווע־רען אנגענומען:
L. Motzkin, Vestergade I;
J. Nachemsohn, Tordenskjoldgade I
אדער אין דער צענטראל־שטעלע:
Prof. D. Simonsen, Skindergade 28.

לכבוד פורים!

יודישער דראמאטישער דעליטאנטען פעראיין
ש ב ת. דעם 27־טען פעברואר. אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106
אום האלב נײן אהר פר. וועט אויסגעפירט ווערען די שענסטע,
סענסאציאנעלע אפערעטע, וואס געפינט זיך אויף דער יודישער ביהנע און דאס איז:

„בליהמעלע"

אדער עלילת־דם

א היסטארישע אפערעטע אין 5 אקטען פון לאטײנער. מוזיק פון מאגאלעווסקי. די בעסטע קרעפטען נעהמען אנטײל ווי אויך א גוט־איינשטודירט כאהר

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען בײ הר. טימיאנאוו, Købmagergade 59, og 3 און בײם יודישען בארביער דאנאוויטץ, פילסטרעדע 78

קלײנע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט. באל ביז 3 אוהר.

יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר" אין קאפענהאגען

זונטאג, דעם 28־טען פעברואר, 4 אזײגער נאכמיטאג,

וועט אינ׳ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nörrevoldgade 23 פאר־קומען

אגרויסער פורים־פעסט

אין וועלכען עס ווערען זיך בעטײליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען

ווי פר׳ פילף, ה׳ בוימעל און פיעלע אנדערע.

עס ווערען איינגעאדנעט ווערען פערשיעדענע פערווײלונגען, ווי לעבענדע בילדער. פאנטאמבאלא און איך קינדער־שפיעלען.

קינדער בעקומען טראדיציאנעלען שלוח־מנות

בילעטען צו 100, 50 און פאר קינדער ביז 14 יאהר 25 אוירעס צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדען 2, בײ הערר דאנאוויטש, פילסטרעדע 78 און אין „יוגענד־פעראיינ״ס לאקאל, ראזענגארדען 14, טעגליך פון 8 ביז 10 אוונד.

„א נאכט אין פאלעסטינא"

דער שטאקהאלמער ציוניסטען פעראיין אראנזשירט זונטאג ד. 28. פעברואר

Hotel Anglais Festvåning, Stureplan.

אום האלב 7 אוהר אב. אין האטעל „אנגלא" סטורעפלאן.

א פורים־פעסט

אין סאאל־פראגראם מיטווירקט: די בעריהמטע 11־יעריגע וויאליניסטין יעאנעטע גיגי; פיאנאסאלא, פר׳ בוים, יעלאוסקי; אפערעטן־זינגערין, פרל׳ אננא גרינעוואלד, דעקלאמאציאן פון הערען ע. בענקאוו.

אגרויסארטיגער קאבארעט פיעלע איבעראשונגען. — פאסט און טעלעגראפען סטאנציאן. — אספעציעלע פורים־צייטונג ווערט ארויסגעגעבען ווערען.

איינטריט 1 קר. 50 אוירעס (150) צו בעקומען בײם איינגאנג. די הכנסה געהט צוגונסטען ניגיגרונדעטע העברעאישע שוהלע אין שאקהאלם.

עס ווערט געפאדערט

א פעהיגער יונגעל (ביבוד) א גאנצען אדער אויף א האלבען טאג.
קאלאניאלגעשעפט ראזענגארדען 5, בריינין.

א נאדלער

בעקומט ארבייט גלייך St.-Pederstræde 22, I og

א מאשינערין

צו מיצען־ארבייט בעקומט א פלאץ, אויך צו לערנען די ארבייט.
צעמאהאוו, Pilestræde 72, I

אין א 10־אוירעס באזאר

בעקומען 2 יודישע מיידלעך פלעצער. וועגדען זיך בײ קאשלאווסקי, ני־אויסטערגאדע 5 צווישען 12 און 1 א זײגער בייטאג.

א האנדנייערין

וואס קען אויך נײַען לעכער, קען בעקומען באלד ארבייט צו אוניפארמען (מונדירען).
פרעדעריצבערגאדע 73, 1 רעכטס צום גאס

א טיכטיגער שניידער אדער שניידערקע אויך א שניידערקע צו דאמען־ארבייט בעקומען א גוטען פלאץ, קנאבראסטרעדע 19, 3־טע זאל.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגרגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג „יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן׳ארגאן, וואס זאל פאראיינigען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן׳אייגענע דרוקערײ, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעציטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אריצעלפרקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען וועדט סיי פאר סוהרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויל זי וועדט פונאנדערגעשיקט אהוץ דעגעמארק אויך קיין שוועדען, נארווועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

ח. פארבעראוו׳ס ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fælædvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערען ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפירט על־פי־רעיעל און פינקטליך.
גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג.

עפשטיין׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען דריי גערייכטען גאנגען

פריים: 1 קר., 125, 150.

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו בילליג פרייזען.

אגוט אייגענפיהרטע קראנקען

ווערט איבערגענעבען.

וואגנמאגערגאדען.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפירט בילליג און פינקטליך.

KØB
Philipsons
THE
24 KØBMAGERGADE 24

PFAFF

Den bedste Symaskine.
5 BENDIX & Co 5
HOLMENS KANAL

העברעאישע אונטערריכט

פון א געבוירענעם אין ארץ־ישראל, איינצעלנע שטונדען אויך אבענד־קורסען אין גרופען.

B. Slor, hos E. C ristensen
Bredgade 58, Tlf. Palæ 1035.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

נטיגע. ארום איז שטאק פינסטער. מען קען נישט זאך ניט זעהן. דער קאפיטאן שטעהט אויפן בריקעל און זוכט דורצודרינגען די פינסטערניש מיט זיינע אויגען.

דאס שיפעל וואלפט זיך אויף די ברוזענדע כוואליעס, און זעצט פאר זיינע רייזע.

ערשט דאן וועז עס הויבט אן צו טאגען, הויבט מען אן צוגרייטען דאס שיפעל אויפן ארונטערצולאזען אין גאנצען אונטערן וואסער.

דער בריקעל ווערט צוזאמענגעלעגט און באלד ווערען געפעסטנט די מיט לופט אנגעפילטע פרובען, און וען די וואסער קומט אין זיי איריין, שטופט עס ארונטער דאס שיפעל אונטערן וואסער. די מאטראזען ווערען אונטען אויסגעשטעלט, ביי דער מאר־פעדא טרובע. און גרייטען אלעס צו צום פיירען: די מאטראזען וועלכע האבען געשריבען, דאס שיפעל ווערען אבגעשטאפט און דאס שיפעל ווערט ווייטער אנגעטריבען פון עלעקטריציטעט. אינווייניג לייכטען א פאאר עלעקטרישע לעמפלעך אבער ארום איז שטאק־פינסטער. די אומרוהיגע וואסערן טרייסלען די שיפען, און דערצו הייסען די מאשינען, אזוי דאס מען קען ניט הערן אייגער דעם צווייטען. די לופט ווערט אנגעפילט מיט ריחות פון גאזען, און עס ווערט שווינדעל. אייגער ווערט אויסגעשטעלט בייז „פעריסקאפ“. דאס איז אזא אינסטרומענט וואס שטעקט ארויס אבעראן וואסער, און דורך ווען מען קען גארניט הערן. די מאטראזען קריגען זייערע בעפעהלען דורך עלעקטרישע אופשריפשען, וואס ווערען בעלויכטען אויפן וואנט.

די מאטראזען וויייסען גאר ניט וואו און וואס זיי זיינען. זיי דערוזעהען אבער באלד א עלעקטרישען אופשריפט „אויפמערקאם“ און וויייסען, אז זיי מוזען זיין פארטיג. זיי מאכען גרייט די טארפעדא און דער עלעטער שטעהט אן האלט די הענטעל, וואס דארף בלויז א ציה געמהאן ווערען אן די טארפידא וועט אפגעפיירט ווערען. באלד ערשיינט אויפן וואגד דאס ווארט „פייער.“ דער עלעטער גיט א ציה די הענטעל, דאס שיפעל גיט זיך א טרייסל, און די מאטראסען מאכען פארטיג אנאנדער טארפעדא.

זיי וויייסען דערווייל ניט צו די טארפעדא האט געטראפען צי ניט, און הערען ניט אן זיי הען ניט וואס פון אויבען גההט אן. ערשט וועז „ארבייט“ איז אבגעטהאן גיט זיך די שיפעל א שוס, זיי וויייסען אונטען, או דאס האט זי זיך אויסגעקרייצוועט און גההט אויף צוריק, נאכדעם זיי די טארפעדאס האבען געטראפען אין ציעל.

דער הויפט מאכער פון א אונטערוואסערישן אטאקע איז דער מאן בייז „פעריסקאפ“, ער רעכענט שוין אויס, דאס שיפעל זאל זיך קירצוועהן. און וועז זי זאל פיירען. די אבייגיג. בלייבען אבער אין דער פינסטערניש, און וויייסען ניט פון דעם וואס עס קומט פאר. זיי קענען עס בלויז משער זיין זייער דמיון.

היימלאזע ספרי־תורות

בעת די יודישע בעפעלקערונג האטפערלאזט סאכאטשאוו, זענען דארט געבליבען אויף הפקר 95 ספרי־תורות, צווישען זיי אויך גאנץ אלטע, אנטיקען, וואס זענען זעהר חשוב ביי דער יודישער בעפעלקערונג. די איינוואוינער האבען קיין צייט נישט גהאבט זיי מיטצונעהמען מיט זיך. דער גורל פון די דאזיגע ספרים האט שטארקפעראינטערעסירט די וואשאוור ארטא־דאקסישע קרייזען. בעזונדערס שטארק האט דאס זיך מיט דער דאזיגער פראגע פעראינטערעסירט דער ראדזימינער רבי, וועלכער איז ספעציעל צוליעב דעם געקומען קיין וואשא און דערוועקט א השתדלות, אז מען זאל ארויס־געבען אן ערלויבניש עטליכע פערזאן ארויס־צופאהרען קיין סאכאטשאוו, דארט אבזוכען די ספרי־תורה און זיי ברייגען קיין וואשא.

אויפן גרונד פון דער השתדלות פון דעם דערמאהנטען רבין האט דער סאניטארער קא־מיטעט ביי דער וואשאווער יודישער גמיינ־דע, 18־טען יאנואר (א׳ ס׳) זיך צוזאנדעט צו דער הויפט פע רוואלטונג פון רויטען קרייץ מיט פאלגענדען בריף:

די יודישע בעפעלקערונג פון סאכאטשאוו וועלכע האבען פערלאזט זייערע וואוינונגען צו־ליעב די קריעגס־אפעראציאנען האבן קיין מעג־ליכקייט נישט גהאבט מיטצונעהמען מיט זיך פון די שוהלען און בתי־מדרשים די רעליגיעזע הייליגקייטען, די ספרי תורות.

דער נאטשאלניק פון סאכאטשאווער אויפזד האט זיך צוזוועגדעט צום קאמענדאנט פון דער שטאדט סאכאטשאוו מיט א ביטע צו געבען א פראפוסק אויף ארויסצופהרען די הפקר־ספרי־תורות פון סאכאטשאוו.

די פארשטעהער פון דער יודישער בעפעל־קערונג פון סאכאטשאוו האבען זיך געוועגדעט צום יודישען סאניטארען קאמיטעט מיט דער ביטע אביצערצוגעבען אין זייער רשות אויך א גאנ פריייען אוועטאבציל ון קאמיטעט אויף איבערצופהרען די דאזיגע הייליג זאכען.

מחמת דער גרויסער הייליקייט פון דער דאזיגער זאך פאר דער יורישער בעפעלקערונג האט דער סאניטארער קאמיטעט די עהרע צו בעטען די פערוואלטונג פון „רויטען קרייץ אלס אויסנאהם צו ערלויבען ארויסצושיקען קיין סא־כאטשאוו א פרייען אוטאבוס פון סאניטארען קאמיטעט אויף איבערצופהרען די ספרי־תורות.

אויף דעם דאזיגען בריף האט דער בעפאל־מעכטיגטער פון „רויטען קרייץ“ מ׳ יאקומאוו געלעגט זיין רעזאליוציע. אז ער ערלויבט צו בענוצען צו דעם צוועק איינעם פון די פרייע איוטאבוסען פונ׳ם דערמאנטען קאמיטעט.

די ערלויבנוש פונ׳ט קאמענדאנט צו פאה־רען קיי כאכאטשאוו און ארויספהרען פון דאר די ספרי־תורות איז געגעבען געווארען נאר אויפן נאמען פון סעמיאן אווסייעוויטש לעווין, וועלכער נישט זענענדיג אים שטאנד אליין אי־בערצופהרען אזא גרויסע צאהל ספרי־תורות האט זיך געוועגדעט צום יודישען סאניטארען־קאמיטעט מיט דער ביטע איהם געבען צו הילף די ביטע צו ערפיהלען און ה׳ לעווין, איז ארויס געפהרען קיין סאכאטשאוו דארט אבזוכען און ברייגען קיין וואשא די 95 איבערגעבליבענע ספרי־תורות.

צוויישען די דרום סאלדאטען, וואס געפינען זיך אין גגאלאדנ זיינען דא 200 יודען. פון דרום אפריקא ווערט געמעלדעט, אז די רעגי־מענטער זיינען דארטען פול מיט יודישע סאל־דעטען. אין אסטראליען זיינען אויך דא א היב־שע צאהל יודען אין דער ארמעע.

צוערשט האט מען גערעדט, אז יודען זא־לען בילדען בעזונדערע רעגימענטען, אבער די רייבע יודען זענען גיווען גענגען דעם און דאס איז ניט דורכגעפיהרט גיווארען. איבער 500 פון די אמאליגע תלמידים פון די היברו פדי טקול, דיענען איצט דער ענגלישער ארמעע.

הילף פאר פוילען

ענדליך האט מען־גאנץ אייראפא אנגע־הויבען צו דענקען ווען דער לאגע פון דער אומגליקליכער פויליישער בעפעלקערונג ווילכע איז ריאיניירט געווארען דורך דער מלחמה און לעבט איבער מוראדיג שווערע צייטען. אומע־טום האבען זיך איצט געבילדעט קאמיטעטען אן ארגאניזירט געווארען זאמלונגען.

אויך אין דייטשלאנד אין עסטרייך האבען זיך געבילדעט קאמיטעטען, וועלכע וועלען זאר־גען פאר דער פויליישער בעפעלקערונג פון די בעזעצטע געגענדען.

אין לאנדאן איז די טעג אבגעהאלטען גע־וואָרען א גרויסע פאלקס־פערזאמלאגג אין וועל־כער ס׳האבען זיך בעטייליגט די בעדייטענדסטע מענער פון ענגלישען יודענטום מיט דעם אבער ראבינער דר׳ הערץ בראש. אצינד האבען זיך אנגעהויבען געלד־זאמלונגען און טאג־טעגליך קומען צו גרויסע סומען.

אין בערלין איז געגרינדעט געווארען א הילפס־קאמיטעט א „יודישער הילפ־פאנד“ פאר די נויטליידענדע יודען אין פאלעסטינא.

אין ווין איז אבגעהאלטען געווארען א בעראטונג און בעשלאסען געווארען צו שאפען א הילפס־קאמיטעט.

אויסער די אלע, קאמיטעטען איז אין זשע־נעווע ערשינענען אן׳אויפרוף פון א ענגעראל־הילפס קאמיטעט פאר פוילען אונטער דעם פארזיץ פון דעם בעוואוסטען שרייבער הענריק סענקעוויטש. אין קאמיטעט זענען אויך אריינגע־נעטרעטען פערטרעטער פון דער וואשעווער יודישער קהלה.

דער קאנצערט פון „לירא“

זונטאג, דעם 21־טען האט דער מוזיק־פער־איין „לירא“ געגעבען א קאנצערט, אין וועלכען עס האבען זיך בעטייליגט דער אפערן־זינגער ה׳ רודאלף סאלעניוס און דער שוישפיעלער ה׳ טימאנאוו.

דער מוזיק־פעראין „לירא“, וועלכער בע־צוועקט הויפטזעכליך דאס שפיעלען אויף דעם עכט־רוסישען מוזיק־אינסטרומענט „באלאלייקא“, האט צעמאכט גרויסע פארשריטען. דאס שפילען פון דעם ארקעסטער בעוויזען שטרענגען און שארפען ריטמוס, דאס אבהיטען פון „מארטא“, „און פיאנא“ איז אויך גאנץ גוט, אז דער צוזא־מענשפיעל האט געמאכט א זעהר גוטען אייג־דרוק און דער דיריגענט, ה׳ סאסין, האט עהרליך פערדיענט דעם בייפאל, מיט וועלכען דאס פובליקום האט איהם בעשאנקען.

בעזונדערס זענען געפעלען געווארען די עכטע רוסישע פאלקס־ליעדער. אויף קיין שום אנדערען מוזיק־אינסטרומענט קלינגט דאס רוסי־שע פאלקס־ליד אזוי עכט ווי אויף א באלאלייקא, אדער ציטה־הארמאניקא. דיעוע ספעציפיש רו־סישע מוזיק־אינסטרומענטען זענען ווי געבוי־רען פאר אלטע, רוסישע פאלקס־ליעדער. אפשר זענען זיי אויך אין דער זעלבער צייט ענט־שטאנען ווי דאס ליעד גופא. דארום, איז צו ראטען, אז דער פעראין „לירא“ זאל פארלוי־פיג נאר רוסישע פאלקס־ליעדער איינשטודירען און די ווירקונג וועט שטענדיג זיין א גוטע, עס איז א ספק אויב, למשל, יודישע ליעדער וועלען אזא ווירקונג האבען אויף די באלאלייקא־ס.

ה׳ סאלעניוס האט מיט זיין פרעכטיגע שטי־מע זעהר גוט געזונגען. הגם מען האט געקענט מערקען א קליינע היזערניקייט.

אלס שלוסען האט דאס פרל׳ העלענא בארנ־שטיין גאנץ גוט געשפיעלט, זי האט בעשטימט בעווייזען, אז זי בעזיצט בעגאבונג.

ה׳ טימאנאוו האט, געדארפט וועהלען צו דעם אוועזנד אנדערע ליעדער...

ביימעל.

איטאליען

אין די גאסען פון רוים קומען פאר אויפ־גערעגטע סצענעס. דעמאנסטראציעס און געגען דעמאנסטראציעס זענען געווארען א טאג־טעג־ליכע ערשיינונג.

די גרויסע פערזאמלונגען, וואס ווערען אר־גאניזירט פון די מלחמה־געגנער פערוואנדלען זיך אין קליינע שלאכטפעלדער, וואו מען קעמפט מיט שטיינער, שטולען און לעדיגע וויין־פלע־שער. די פאטריאטיש און קריעגעריש געשטימ־טע איטאליענער קענען רוהיג ניט צוהערען די פרידליכע ווערטער פון די „נייטראליסטען" און דריקען אויס זייער כעס און צארן מיט אונער־לויבטע „האנדבעוועגונגען". און אפט, זעהר אפט ווערען די שלום־פערזאמלונגען פערוואנ־דעלט אין קריעגס־העצערישע מיטינגען; די שלום־פרעדיגער ווערען ביטער געשלאגען און ארויסגעטריבען, און פון דער טריבונע הערען זיך שטורמישע ווערטער וועגען מלחמה און קאמפף.

דיזעלבע ידיעות קומען אויך אן פון מילאן טורין, ווענעדיג און אנדערע גרויסע איטאליע־נישע שטעט, וואו דער סכסוך צווישען די „ניי־טראליסטען" און „אינטערוועציאניסטען" נעהמט אן א בלוטיגען חאראקטער.

די בעמיהונגען פון די סאציאליסטען איינ־צושטילען די צופלאקערטע תאוות און אבצו־קיהלען די נאציאנאלע שטרעבונגען, האבען דערווייל קיין גרויסען ערפאלג ניט געהאט. די שטימונגען אין די ברייטע פאלקסמאסען זענען געגען א נייטראליטעט־פאליטיק, וועלכע איז, ווי די צייטונג „טריבונא" זאגט, גלייך צו א זעלבסטמארד פון א גרויסער נאציאן.

און דער איטאליענישער פארלאמענט מאכט רוישענדע דעמאנסטראציעס דעם דעפוטאט, וועלכער איז מספיד די געפאלענע גאריבאלדי־נער, וועלכע האבען „געוויזען דעם ריכטיגען וועג, וואוהין עס דארף געהן איטאליען, כדי צו פערווירקליכען די נאציאנאלע אידעאלען". זא־גאר דער פרעמיער־מיניסטער געפינט פאר נוי־טיג מיטצוטיילען דעם פארלאמענט, אז איטאל־יען געפינט זיך ערב גרויסע געשעהניסען. אין דער זעלבער צייט ווערען אויך פארגעזעצט די מאביליזאציאנס־פארבערייטונגען און צעהנדלי־גער שיפען ברענגען צו די איטאליענישע ברע־גען גרויסע רעזערווען פון לעבענסמיטעל. די ארמעע ווערט פערשטארקט, די אלטע גענערא־לען בעזייטיגט און זייער ארט פערנעהמען פרי־שע יונגע קרעפטען.

אט דאס איז דאס בילד פונ'ם לאנד, וועל־כעס איז ערשט מיט זיעבען חדשים צוריק גע־ווען דער „טרייער בונדעס־גענאסע" פון עסט־רייך און דייטשלאנד, דער גוטער פריינד אין פרייד און נויט.

די איטאליענישע קאנאנען זענען צוגעגרייט די ביקסען זענען געלאדען און אלץ איז אנ־געשטעלט מיט'ן פנים צו יענעם טייל פון עסט־רייך, וואס איז אזוי טייער איטליכען איטאליע־נער: טריעסט און טריענט.

די דיפלאמאטישע סטרונעס צווישען רוים און וויען זענען אזוי שטארק אנגעצויגען, אז ביי דער ערשטער בעסטער געלעגענהייט קענען זיי פלאצען, ניט־קוקענדיג אויף די דיפלאמא־טישע חכמות און המצאות פון פירשט ביולאוו און זיינע חברים.

דייטשלאנד וויל עס אבער ניט דערלאזען. דייטשלאנד וויל ניט צו־לאזען, אז די צאהל פון איהרע שונאים זאל זיך פערמעהרען נאך מיט איינעם — און דעריבער ווערען אנגעווענדעט אלע מיטלען, כדי דורכצופיהרען א פשרה צווי־שען די צוויי לענדער.

דער דייטשער באטשאפטער פירשט ביולאוו בעמיהט זיך דורכצוזעצען א מין „גרעניץ־קא־רעקטור", ד. ה., פשוט גערעדט, אז עסטרייך זאל בעפרידיגען א טייל פון די איטאליענישע פאדערוגגען, כדי זיכער צו זיין מיט'ן געוועזע־נעם „בונדעס־גענאסע", וועלכער לויערט און שארפט דעם חלף.

די עסטרייכישע פרעסע וואס ווערט דירעקט דערשטיקט דורך דער צענזור, איז אבער זעהר אויפגערעגט און טרעט שארף ארויס געגען אזא פשרה.

דעריבער האט טאקע דער דייטשער קאנצ־לער בעטמאן־האלוועג געמוזט פאהרען קיין עסטרייך, כדי דארטען נאכאמאל קאטעגאריש צו פערלאנגען, אז די פשרה זאל געמאכט ווע־רען.

די דאפעל־מאנארכיע לעבט איבער שווע־רע צייטען. איין שונא האט בעזעצט א טייל פון די קרוין־לענדער און דער אנדערער רוקט זיך צו וואס א טאג אלץ נעהנטער.

ווער ווייסט, אפשר וועלען די עסטרייכי־שע נצחונות אין די קארפאטען ניט פארבעסע־רען, נאר פארערגערען די לאגע. ווארים אי־טאליען וויל זעהן זיין שכן ניט אין דעם נצחון גלאנץ, נאר אינ'ם שפל'דיגען מצב פון א גע־שלאגענעם לאנד.

מ. ג.

אונטערוואסער־שיעף אין דרעדנאוט

פון די אלע כלי משחית, וואס ווערען בע־נוצט אין דער איצטיגער מלחמה זענען די אונ־טערוואסער שיפען אפשר די וואונדערבארסטע, און פילייכט טאקע, אויך די געפעהרליכסטע. ווארום דיעזער אונטערוואסער־טייפעל איז ניט נאר מעכטיג גענוג, צו צושמעטערען די גרעסטע שיפען (הגם אליין איז עס זעהר קליין), נאר האט נאך אויך די מעגליכקייט אליין זיך אויס־צובעהאלטען פון די אויגען פון שונא און קומען און אוועקגעהען אונבעמערקט.

און דאס איז אייגענטליך טאקע די גבורה פון דעם אונטערוואסערשיפעל. ער וואלט גאר ניט געקענט זיין געפעהרליך ווען ער וואלט געדארפט קומען פנים־אל־פנים מיט'ן שונא. געגען א גרויסע שיף וואלט ער געווען ווי א פיפערנאטער געגען א ריעז.

ער קען אבער געהן אונטער'ן וואסער. ער רוקט זיך אונטער צו אקריעגס־שיף אונבעמערק־טערהייט, און פייערט אב א טארפעדא און פערשווינדט צוריק, נאך איידער מען קען זיך ארומזעהען פון וואנען דאס שיפעל איז גע־קומען.

די גרויסע פערלוסטען וואס די ענגלישע פלאטע האט ערליטען פון די דייטשע אונטער־וואסערשיפלעך איז נאו' צוליעב דעם, וואס די דייטשען האבען זיי פערפאלקאמט אזוי, אז זיי קענען גרויסע שטרעקען אבשווימען אונטער וואסער.

א בעשרייבונג פון אנ'אטאקע פון א דייטשע שיפעל אויף אנ'ענגלישע שיף, ווערט איבערגע־געבען פון א מאטראז, וועלכער גיט א גאנ־גענויען בילד פון דעם וואס עס טהוט זיך מיט שיעפעל פון דער צייט וואס ער שווימט אר־פון האפען, ביז ער קעהרט זיך אום צוריק, ווי די „ארבייט" איז שוין אבגעטהאן.

אין דער פינסטערניס פון דער נאכט, צו־שען הויכע פעלזען, — דערצעהלט דער מאטר־מאכט זיך דאס שיפעל גרייט פאר דער „יאוד" דאס רוב ווערט אויסגעקליבען א נאכט, ווע דער הימעל איז פערוואלקענט, און דער ים א שטורמ'דיג. ווארום דאס שיפעל וועט דאך דא־פען אויסמיידען א סך שיפען פון דעם פיינ־וועלכע שטעהען אויף וואך, און די פינסטע ניש איז דער בעסטער שוטץ.

דאס שיפעל איז האלב פערזונקען אין וואסער, בלויז דער בריקעל איז פון אויבען און דארטען געפינען זיך די מאטראזען מיט דעם קאפיטאן, וועלכע געהען אנגעטהאן צערא־טענע בגדים, כדי ניט בענעצט צו ווערען מיט די כוואליען וועלכע גיסען זיך איבער'ן בריקעל.

ווען אלעס ווערט פארטיג, און דאס שיפעל איז אין א גוטען צושטאנד, פאנגט זיך אן ד

דער זיידענער יונגערמאנטשיק

(פון די מלחמה־עפיזאדען).

ביי אונז אין ראטע — דערצעהלט א פער־וואונדעטער יודישער סאלדאט, האט געדיענט א יוד, וועלכען אלע יודישע סאלדאטען האבען גע־רופען „דער זיידענער יונגער טאנטשיק".

און איך מוז אייך זאגען — אז דאס איז ווירקליך געווען אזיידענער מענש, אזא איידע־לען חאראקטער איז שווער צו געפינען, א בן תורה, א זוהן פון א מורה הוראה פון שטעדטעל דעווינישקי און אליין אויך אמענש מיט סמיכות אויף רבנות האט ער אפילו אין ראטע, ביי די שווערע אומשטענדען פונ'ם מלחמה־לעבען גע־קאנט בלייבען «דער זיידענער יונגער מאן», דער איידעלער אינטעליגענט.

די יודישע סאלדאטען קוקענדיג אויף זיינע פערחלום'טע אויגען אויף זיין הויכען שטענדיג געקנייטשטען שטערען, און אויף זיין מעלאנ־חאליש געזיכט, האבען זיך האבען זיך צום אנ־הויב געהאלטען ווייט פון איהם, נאר ווען עס האט זיך אנגעהויבען די מלחמה, ווען דער פאלק איז אוועק אויף די פאזיציעס, האבען זיך אלע א'בערצייגט, אז אזא גוטען חבר, אזא הערצ־ליכען מענשען, ווי דער דאזיגער זיידענער יונ־גער־מאנטשיק איז, איז זעלטען צו געפינען, און אלע האבען איהם הערצליך ליעב געקרי־גען.

דער דאזיגער יונגער־מאנטשיק האט געהאט א רייכען שווער, וועלכער פלעגט איהם שיקען אין פאלק אריין געלד, ווען דער פאלק אונזזע־רער איז נאך געשטאנען אין ז. האט יצחק־בער (אזוי האט מען גערופען דעם זיידענעם יונגען־מאן) געהאט אנגעדונגען קעסט אין א בעל־הבתיש הויז, נאר ווען עס איז ערהאלטען גע־וארען דער בעפעהל, אז אונזער פאלק זאל זיך ריהרען פון ארט, און געהן אויף דער מלחמה, האט יצחק־בער צוגערופען צו זיך עטליכע יודי־שע סאלדאטען פון די ארעמסטע און זיי גע־זאגט:

—חברים, איצט וועל איך מוזען עסען גלייך מיט אלע אנדערע, איך האב ביי זיך אפשר הונדערט רובל, וועלכע מיין שווער האט מיר צוגעשיקט, אויב עמיצער פון אייך דארף עפעס, זאגט איך וועל זיך מיט אייך טיילען מיט'ן לעצ־טען גראשען.

די סאלדאטען האבען זיך צום אנהויב גע־קוויינקעלט, נישט געוואלט נעהמען, נאר יצחק־בער האט זיי איינגעבעטען, איינעם האט ער געגעבען עטליכע רובל אויף וועש, די איבריגע האט ער געגעבען צו עטליכע רובל אויף קליינע אויף קליינע אויסגאבען און זיך נאך געבעטען אז מען זאל ביי איהם נעהמען. זיין האנד איז אבער געווען אפען נישט נאר פאר די יודישע סאלדאטען נאר אויך פאר די קריסטליכע און אלע סאלדאטען אין דער ראטע האבען שוין גע־וואוסט, אז דער «ראבין» (אזוי האבען די קריס־טען גערופען יצחק־בערן) וועט קיין מאל ק־נעם נישט אבזאגען.

איין מאל אין א הערבסט טאג זענען מיט אנגעקומען אינ'ם גאליציאנישען שטעטעל ווא וואו מיר האבען זיך אבגעשטעלט אויף אפ־וואכען. איינער פון אונזערע יודישע סאלדאט איז אוועקגעגאנגען אין שטעדטעל, וועלכעס כמעט אינגאנצען חרוב געווארען, זענען גע־בען עטליכע יודען, וועלכע וואוינען אין א־לאטקע, ערגעץ אין עס שטעדטעל און שטע־בען כמעט פון הונגער.

יצחק־בער האט אויסגעהערט די דאזיגע געשיכטע מיט ברייט געעפענטע דערשראקע־אויגען און צוגעהענדיג צום ראטנע קאמאנדיר וועלכער איז גראדע אריינגעקומען צו אונז אין הייזעל, האט ער געזאגט:

—«וואשע בלאגאראדיע», ערלויבט מיר מיט'ן חבר ג. צו געהן אין שטעדטעל אריין.

(ענדע קימט)

ש. ב.

Jüdische Volkszeitung № 59 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען דאנערשטאג דעם 25־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

נארוועגען געגען דייטשלאנד.

אונרוהען אין איטאליען. — פערניכטעט דייטשע אונטערוואסער־שיעפען.

דייטשלאנד — נארוועגען.

קריסטיאניא. צוליעב דעם, וואס אין די לעצטע עטליכע טעג האבען די דייטשע אונטערוואסער־שיפען דערטרונקען דריי נארוועגישע שיפען, איז די נארוועגישע פרעסע זעהר אויפגערעגט. דער „מארגענבלאדעט" שרייבט פאלגענדעס:

„עס זעהט אויס, ווי די אונטערוואסער־שיפען זאלען אויסקלייבען גראד אזעלכע נייטראלע שיפען, וועלכע מען קען אונבעשטראפט דערטרינקען אדער אויפרייסען.

נאך דעם לעצטען צופאל מיט דער דריטער שיף, וועלכע איז אין די לעצטע 5 טעג דערטרונקען געווארען, איז שוין גאנץ איבריג צו מאכען וועגען דעם א אונטערזוכונג. גלייך ווי די רעגירונג וועט קריגען דעם גאנצען מאטעריאל פון דער געשעהניס, וועט דאס גאנצע נארוועגישע פאלק פערלאנגען צו ווענדען זיך צו דייטשלאנד, אז זי זאל געבען תיכף אנ'ענטפער אויף דאס געשעהנע.

דערטרונקען א דייטשע אונטערוואסער־שיף.

פאריז, 24. פעברואר (אפיציעל). נעכטען 7 א זייגער אין דערפריה האט אונזער עסקאדרע דערזעהן א דייטשע אונטערוואסער־שיף שווימענדיג אויפ'ן וואסער 8 מייל פון קאפאלבריך. די פלאג־שיף האט גלייך בעשאסען די אונטערוואסער־שיף, וועלכע, בעקומענדיג עטליכע שוסען, איז גלייך געזונקען.

אויף דעם ארט, וואו זי איז פערשוואונדען איז דאס וואסער געווארען פול מיט אייל.

אנגעגריפן א פאסט־דאמפפער.

לאנדאן, 24. פעברואר (אפיציעל). דער פאסט־דאמפפער, וואס קורסירט צווישען פאלקעסטאן און בולאן איז נעכטען אנגעגריפען געווארען פון א דייטשע אונטערוואסער־שיף גלייך נאכדעם, ווי עס איז ארויסגעשוואומען פון באלאן.

די נארפעדא איז געפלויגען פארביי אנ'ערך 30 מעטער פאר'ן שיף, וואו עס האבען זיך געפונען 92 ציווילע פאסאזשירען; מעהרערע פון זיי זענען פון זיי זענען פון נייטראלע לענדער. דער דאמפפער איז אבער ניט בעשעדיגט געווארען.

איטאליען.

רוים, 24 פעברואר. צוליעב די טעגליכע דעמאנסטראציעס פאר און געגען דער מלחמה, האט די רעגירונג אנגענומען אויסעראר דענטליכע מיטלען, כדי אבצוהאלטען די ארדנונג. די גארניזאנען זענען פאלשטענדיג גרייט ארויסצוטרעטען געגען די דעמאנסטראנטען.

די טערקען געהן צוריק.

לאנדאן 24 פעברואר. צו «דיילי מייל» טעלעגראפירט מען פון קאירא, אז די טערקען האבען פארגענומען אנ'אלגעמיינעם צוריקגאנג פון עגיפטען קיין דאמאסקוס. זיי האבען נאר איבערגעלאזען עטליכע קלענערע מחנות אין באר־שבע.

די טערקען זענען מיעד פון דער מלחמה.

לויט דער מיטיילונג פון א זיכערער קוועלע אין קאנסטאנטינאפאל, איז דער צושטאנד אין דער טערקישער ארמעע א פערצווייפעלטער; עס הערשט א שרעקליכער מאנגעל אויף אלע נויטווענדיגסטע זאכען. גלייכצייטיג מערקט זיך, אין דער געדריקטער שטימונג פון דער בעפעלקערונג, אז איהר העכסטער וואונש איז צו שליסען פריעדען.

דערטרונקען אנ'ענגלישע טראנספארט־שיף.

בערלין. נעכטען בייטאג איז דערטרונקען געווארען דער ענגלישער טראנספארט־דאמפפער נומר 192 (ווארשיינליך האנדעלט עס זיך וועגען דעם דאמפפער מיט 200 ענגלישע סאלדאטען וועגען וועלכען די דייטשע בלעטער האבען געשריבען, אז זיי זענען דערטרונקען.

נייטראלע געזאנדטען ביים ענגלישען אויסערן־מיניסטער.

רייטער'ס ביורא טיילט טיט: דער אמעריקאנישער אמבאסאדאר, דער דענישער, דער נארוועגישער און דער שוועדישער געזאנדטער האבען געמאכט א בעזוך ביים אויסערן־מיניסטער סיר עדוארד גרעי. דער בעזוך שטעהט אין א צוזאמענהאנג מיט דער דייטשער «בלאקאדע».

שטורעם און נעפעל ביי די דארדאנעלען.

לאנדאן, 24. פעברואר (אפיציעל). דאס שלעכטע וועטער צוזאמען מיט א שטארקען דרום־מערב'דיגען שטורעם האט איבערגעריסען די אפעראציאנען ביי די דארדאנעלען.

די אויסערסטע פארטען זענען זעהער שטארק בעשעדיגט געווארען דורך דער באמבארדירונג דעם 19־טען.

רומעניען און יודישע באנקירען.

די אמעריקאנער יודישע צייטונג «ווארהייט» האט ערפאהרען פון א זיכערע קוועלע, אז רומעניען האט אנגעקלאפט אין די טהירען פון געוויסע יודישע באנקירען אין אמעריקא וועגען א הלואה. די אנפראגע איז געקומען דורך די פערמיטלונג פון געוויסע יודישע באנקירען אין דייטשלאנד. וועלכע זענען וואהרשיינליך פעראינטרעסירט, אז רומעניען זאל האבען א טובה דורך דייטשע שתדלנות, כדי זי זאל זיך האלטען נייטראל.

די אמעריקאנער יודישע באנקירען האבען אבער געענטפערט, אז זיי וואלטען געווען פאלש צו זייער פאלק ווען זיי זאלען העלפען א לאנד, וואס האט תמיד געטראטען אויף יודישע רעכט, און האט אפען געטראטען א אבמאך לויט וועלכען זי האט בעקומען איהר זעלבסטשטענדיג־קייט מיט דעם תנאי, אז ביי איהר אין לאנד זאלען ניט געמאכט ווערען קיין אונטערשיעדען פון רעליגיאן אדער ראסע.

היימלאזע פון ארץ־ישראל.

צוליעב דעם, וואס ס'האט זיך צונויפגעזאמעלט אין אלעקסאנדריען א גרויסע צאהל יודישע היימלאזע פון ארץ־ישראל, וואס בלויז א קליינער טייל פון זיי האט מיטלען צום לעבען, איז נויטיג א ברייטע געזעלשאפטליכע שטיצע דעם הילפסקאמיטעט, וועלכער עקזיסטירט אין אלעקסאנדריען אונטער'ן פארזיץ פון רוסישען קאנסול און זארגט ניט נאר פאר די היימלאזע, נאר אויך פאר די רוסישע אונטערטאנען, וואס זענען געבליבען אין ארץ־ישראל.

די, וואס ווילען זיך נאכפרעגען אויף עפעס אין אלעקסאנדריען, ווערט פארגעלעגט צו ווענדען זיך מיט א טעלעגראפישער אנפראגע (מיט א בעצאהלטען ענטפער) צום ה' לעוואנטין, לויט דעם אדרעס:

Levontin, Carmel Oriental, Alexandrie (Egipte).

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

לכבוד פורים!

„בליהמעלע"

אדער עלילת־דם

יודישער דראמאטישער דעליטאנטען פעראיין

שבת, דעם 27־טען פעברואר, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב ניין אוהר פר. וועט אויסגעפיהרט ווערען די שעהנסטע, סענסאציאנעלע אפערעטע, וואס געפינט זיך אויף דער יודישער ביהנע און דאס איז:

אהיסטארישע אפערעטע אין 5 אקטען פון לאטיינער. מוזיק פון מאגאלעווסקי. די בעסטע קרעפטען נעהמען אנטייל ווי אויך אגוט־איינשטודירט כאהר

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר' טימיאנאוו, Kobmagergade 59, og 3 און ביים יודישען בארביער דאנאוויטץ, פיליסטרעדע 78

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר" אין קאפענהאגען.

זונטאג, דעם 28־טען פעברואר, 4 אזייגער נאכמיטאג.

וועט אינ'ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nörreveldgade 23 פארקומען

אגרויסער פורים־פעסט

אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען ווי פר' **פיליפ**, ה' **בוימעל** און פיעלע אנדערע.

עס וועלען איינגעארדנעט ווערען פערשיעדענע פערוויילונגען, ווי לעבענדע בילדער, פאסט, טאמבאלא און אויך **קינדער־שפיעלען.**

קינדער בעקומען טראדיציאנעלען שלוח־מנות

בילעטען צו 100, 50 און פאר קינדער ביז 14 יאהר 25 אוירעס צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדע 2; ביי הערר דאנאוויטש, פיליסטרעדע 78 און אין „יוגענד־פעראיינ"ס לאקאל, ראזענגארדען 14, טעגליך פון 8 ביז 10 אוועגד.

„אנאכט אין פאלעסטינא"

דער **שטאקהאלמער ציוניסטען פעראיין** אראנזשירט, **זונטאג** ד. 28. פעבר. אום האלב 7 אוהר אב. אין האטעל „אנגלא" סטורעפלאן, Hotel Anglais Festvåning, Stureplan

אפורים־פעסט אין סאארע־פראגראם מיטווירקט: די בעריהמטע 11־יעהריגע וויאלינווירטואזין יעאנעטטע גיגי, פיאנאסאלא, פר' בראיעלאווסקי, אפערנזינגערין, פרל' אננא גרינעוואלד אין דעקלאמאציאן פון הערן ע. בענקאוו.

אגרויסארטיגער קאבארעט פיעלע איבעראשונגען. — פאסט און טעלעגראפען סטאנציאן. — אספעציעלע פורים־צייטונג וועט ארויסגעגעבען ווערען.

איינטריט 1 קר. 50 אוירעס (150) צו בעקומען ביים איינגאנג. די הכנסה געהט צוגונסטען די נייגעגרונדעטע העברעאישע שוהלע אין שטאקהאלם.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

ח. פארבעראוו'ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fælledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערן־ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

עפשטיינ'ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען דריי געריכטען צום פרייז: 1 קר., 125, 150.

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו ביליגע פרייזען.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 **BENDIX & Co** 5

HOLMENS KANAL

העברעאישע אונטעריכט

פון אגעבוירענעס אין ארץ־ישראל. איינצעלנע שטונדען אויך אבענד־קורסען אין גרופען.

B. Slor, hos E. Christensen

Bredgade 58, Tlf. Palæ 1035.

וויכטיג פאר עקספארטערען

אגרויסער לאגער פון אלערליי מעדיקאמענטען, קאלאניאל־וואהרע, טיי, אנאנאס א. א. וו.

עס ווערט געזוכט פערבינדונג מיט סוחרים, וואס אימפארטירען קיין רוסלאנד.

קארעספאנדענץ אין דעניש, דייטש און רוסיש.

GROSSMAN, Toldbadvej 5, Kopenhagen, Tlf. Palæ 74.

איך בעזוך די קומענדיגע וואך שטאקהאלם.

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Telef. Godthaab 1691 y.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2

העלט האט זי ניט, זאגאר אפראפלאנגן זעהט מען ניט דעם לעצטען חודש. די בעלאגערונג פון דער פעסטונג איז אזוי שטרענג, דאס די קאמוניקאציאנס־לאגע פון דער שאדט מיט די מאשינען נעפינט זיך אין דער ספערע פון רוסי־שען פייער, אזוי אז דער צופוהר פון שפייז־אריטיקלען און אמוניציע צו די פארטען איז געשוווערט.

די רוסישע ארטילעריע ערלויבט ניט דורכ־פירען קיין שום ארבייט אדער מאנעווערן, אויך וואס עס שטיצען מאנכע לייט די קלאנ־גען, דאס די פעסטונג מוז שנעל פאלען, איז נישטאר צו בעגרייפען, מען רעדט וועגען מאנ־געל פון קויללען, אבער דאס איז א גאריישקייט, עס איז א אונמעגליכע זאך, דאס אין א ערשט־קלאסיגע פעסטונג זאל נאך 2 חדשים בעלאגע־רונג שוין אויספהלען קויללען.

פרשעמישל איז אראנגעריגעלט מיט זעהר שטארקע פארטען. און דורכברעכען די דאזיגע שטעלונגען איז מעגליך נאר מיט הילף פון א „לאגע“ און אונאויפהערליכער באמבארדירונג, וואס ניט ערלויבען דעם געגנער, אנשטאט די מיטעדיגעע פארטען אריפצוציען נייע, און ערשט שאפען עם צוטרעטען צום שטורם.

וועגען דער צאהל פון פשעמישלער גארני־זאן רעדט מען פערשיעדען: אייניגע זאגען, אז עס בעטראגט 50 טויזענד, אנדערע 90 טויזענד מאן.

ייִדישע רעכט אין רומעניען.

פון בוקארעשט טעלעגראפירט מען, אז די פון דער רעגירונג אויפגעשטעלטע קאמיסיע צו דערגרייכען יר־גענד גלייכבערעכטיגונג אין רומעניען“ ביים פרעזידיום פון דער פארלאמענט בייטע דעם נייעם רעגירונג־פראיעקט וועגען בעגרענ־צונג פון די רעכט פון די אויסלענדער האבען גע־וואס ערוואלב. די קאמיסיע, וואס ארבייט אויף דאזיגע רעגירונג, האט איינגעשטימט צו מא־כען א בעמערקונג אינ׳ם טעקסט פון רעגירונג, נאר אלע בעגרענצונגען זענען ניט נוגע די רומעניעשע אונטערטאנען.

סאזאנאוו וועגען פאגראמען

אין די אנגעקומענע רוסישע צייטונגען גע־פינען מיר א רעגיון בעריכט דער רעדע פון׳ם רוסישען מיניסטער פון אויסערן סאזאנאוו, וועלכע ער האט געהאלטען אין דומא:

צו דער צאהל רכילות־דיגע קלאנגען וואס ווערען מיט א ביזער כוונה פערשפרייט דורך דייטשלאנד, געהערען אויך די קלאנגען וועגען דעם אז דאס רוסישע מיליטער האט כלומר־שט גענאכט פאגראמען אויף די יודישע בעפעלקערונג. איך בענוץ זיך שיט דער דומע טריבונע, כדי ענטגילטיג אבצוליייקענען די דאזיגע רכי־לות.

אויב די יודישע בעפעלקערונג אין ראיא־פון די קריעגס־אפעראציעס. האט געליטען איז דאס, צום בעדויערן, אנדערשיינונג, וואס איז בעפעלקערונג פון דער גענענד, וואס איז אנ־גריפען דורך די קריעגס־אפעראציעס. דערצו קומען מענשען וואס האבען עס מיט די איינגעע אויגען גענומען צו אירן בעשלוס, אז די גרעסטע חורבנות, סיי ביי אונז אין פוילען, סיי אין בעל־גיען און אין סערביען, שטאמען פון די עסט־רייכיש־דייטשע הענד.

בעזונדערס פלייסיג ווערט די דאזיגע דער־מאנטע רכילות פערשפרייט דורך די דייטשע אפיציעלע קוועלען מיט דעם אונצוויייפעלבארען צוציל אריסצורופען א נישטס־פרייגדליכע שט־נונג צו אונז אין די צפון אמעריקאנישע פער־אייניגטע שטאטען. אבער דער געזונדער פער־שטאנד פון די אמעריקאנער ווי אויך זיי ניט ער־לויבען אונטערצוגעבען זיך אונטער אזא גרא־בען שווינדעל. איך האף אז אונזערע פרייגדלי־כע בעציהונגען מיט אמעריקא ווילען נישט ליי־דען דורך די דייטשע שפיצלעך קיין שום שא־דען.

טראגעדיע פון א געפאנגענעם

די יודישע צייטונגען פון עסטרייך בעשרייבען בען די לויה פון א יודישען קריעגספאנגענעם פון רוסלאנד, וועלכער איז געשטארבען פון זייער וואונדען אין פראג און איז געבראכט גע־ווארען צו קבר־ישראל אויפן שטראשניצער בית־עולם.

דער קריעגס־געפאנגענער איז געווען אברהם דושעלייסאוו פון דעם 134־טען רוסישען אינ־פאנטעריע רעגימענט, וועלכער האט אין קרים געלאזען א פרוי מיט צוויי קינדער.

ער איז געווען פערוואונדעט אין ברוסט און מיט צושמעטערטע גליידער, בעת די עסט־רייכער האבען איהם פערנומען צוזאמען מיט אנדערע רוסישע סאלדאטען אין פלען. אבט וואכען האט ער זיך געמוטשעט אין האספיטאל אין פראג, ביז ער איז געשטארבען.

די יודישע געמיינדע האט איהם בעזארגט מיט א שהנע לויה, צו וועלכער עס זענען גע־קומען די ראבינער פעלד־פרעדיגער פראפ. ד״ר קיש און די פארשטעהער פון דער חברה־קדישה און פון דער יודישער געמיינדע.

אויפן בית־עולם האט איהם מספיד געווען פראפ. ק׳ י׳ש. וועלכער האט דערצעהלט פון די לעצטע מינוטען, וואס ער האט מיט׳ן פער־שטארבענעם פערבראכט, ווי ער האט איהם געבעטען, אז מען זאל איהם מקבר זיין ווי א יודען און ער האט זאגאר געוואלט פאר דער קבורה בעצאהלען פון זיינע לעצטע עטליכע רובעל.

די רוסישע אינטעליגענץ וועג־גען דער יודען פראגע.

די צייטונג «רוסק. וועד.» מעלדעט, אז לויט דער אינציאטיוו פון די בעוואוסטע רוסישע שריפמשטעלער מאקמים גארקי, לעאניד אנ־דרעיעוו און ס. פאלאגוב זענען אין פעטרא־גראד און מאסקוע ארגאניזירט געוואָרען בע־ראטונגען וועגען דער יודען־פראגע, אויף וועל־כער עס זענען אריסגעזאגט געוואָרען מיינונגען וועגען דער דאזיגער פראגע.

אין אלגעמיין האבען זיך אלע אנוועזענדע געשטעלט אויף דעם שטאנד־פונקט אז די בע־ציהונג צו דער יודען־פראגע דארף יעצט וועג־רען א גאנץ אנדערע: ביז אהער האט מען אין די פראגרעסיוו רוסישע קרייזען זיך געהאלטען ביי דער מיינונג, אז די יודען־פראגע איז פער־בונדען מיט דער אלגעמיינער פאליטישע לאגע אין רוסלאנד. און וען עס וועלען אייניגעפיהרט ווערען קאנסטיטוציאנעלע רעפארמען וועט שוין ממילא גאלעזט ווערען אויך די יודען פראגע קען מען נישט ווארטען ביז עס וועלען גאלעזט ווערען די אנדערע אינערלין־רוסישע פאליטי־שע פראגען.

הנחות פאר יודישע סאלדא־טען.

אין צוזאמענהאנג מיט דער פראגע וואס די רוסישע פרעסע האט בעריהרט, אז עס וואלט געווען גאווארנשען צו געבען די יודען, וואס געהמען אנטייל אין דער מלחמה בעזונדערע הנחות וויי איבעראלע וואוינרעכט, און מבטל מאכען פאר זיי אנדערע בעגרענצונגען, טיילט מען אונז מיט פון פעטראגראד, אז דער דאזיגער גאדאנק ווערט בעגעגענט אין די רעגירונגס־קרייזען מיט פולען מיטגעפיהל, מ׳האט בדעה צו געבען די דערמאנטע יודישע סאלדאטען די זעלבע הנחות וואס עס האבען די יודישע סאל־דאטען וועלכע האבען אנטייל גענומען אין דער רוסיש־יאפאנישער מלחמה. דאס ענדגילטי־גע ענטשיידען פון דער דאזיגער פראגע קען אבער פארקומען ערשט נאכ׳ן ענדיגען זיך קריעגסטעטיגקייט. פארלויפיג קאנען אזעלכע הנחות נאר גענעבען ווערען אין אינצעלנע פע־לען דורכ׳ן אינערן־מיניסטער. לויט א הש־תדלות פון די אינטערעסירט.

אין מאלמע.

(פון אונזער קארעספאנדענט.)

שבת, דעם 20־טען פעברואר איז דא אויף־געפיהרט געווארען די היסטארישע אפערעטע פון י. לאטיינער „בליהמעלע“ אדער „עלילת דם“.

דאס איז שוין דאס צווייטע מאל, וואס דער היגער „בילדונגס־פעראיין“ האט ארגאניזירט פאר די מאלמער און לונדענער יודען א יודישע אויספיהרונג. און מיט א זעהר גרויסער בע־פריינדיג מוזען מיר בעאכטען דיעזע ערשיי־נונג, וואס אויך אין שוועדען ערוואכט ביסלעכווייז דאס יודישע וואָרט און אויך אין די הערצער פון דער שלאפענדער סקאנדינאווישער יודישער געמיינדע צערפלאקערט זיך דער יודישער פונק. מען הויבט אן אויך היץ, אין דער שוועדישער פראווינץ, ערווועקען די יודישע מאסע, וועלכע פיהלט א דורשט נאך א יודישע זאך.

דאך, ניט קוקענדיג אויף די נוצליכע טע־טיגקייט פון׳ם בילדונגס־פעראיין, מוז איך אנ־ווייזען אויף זיינע פעהלערן, וועלכע איז לייכט אויסצומיידען. ערשטענס, די שלעכטע לאקא־לען, וואו עס קומען פאר די רעפאראטען און פארשטעלונגען. די קליינע און ניט אלעמאל זויבערע לאקאלען שטויסען נאר אב א טייל פון דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע שטעלט העכערע פאדערונגען. די ביהנע איז קליין און ענג, — דאס פובליקום איז אויסגעמישט אשלעכ־טען איינדרוק.

ה׳ טימיאנאף מיט זיינע קאלעגען, וועל־כער האבען אויסגעפיהרט די אפערעטע „בליהמעלע“ זענען זעהער געפעהלען דעם מאלמער פובליקום, וועלכעס האט זיי פערצייט א סך פעהלערן, נעמענדיג אין בעטראכט די שלעכטע בעדינגונ־גען פון דער ביהנע און די פאדערונגען פונ׳ם פובליקום.

ש. פרישט.

ארום דער מלחמה

(פון פשעמישל). די בעזעצונג פון פשע־מישל איז נאך ווי פריהער זעהר גוט געשטימט, עס הערשט אין שטאט רוה. די רוסען דערצעה־לען זיך גאנצע מערכען פון דער אונמענגליכ־קייט די דאזיגע פעסטונג איינצונעהמען, און איבער דער אייזערנער האנד פון פשעמישלער פעסטונגס־קאמענדאנט. די יידיעות וועגען די עסטרייכישע ערפאלגען האבען אין פשעמישל ארויסגערופען א גרויסע בעגייסטערונג.

(איז פלאנדרין) פון בערלין מעלדעט מען אז דער שאדען פון דער פערפל׳יצונג איז פלאנדרין, וואס די בעלגיער און ענגלענדער האבען געמאכט צוליעב סטראטעגישע ציעלען, בעטרעפט 600 מיליאן מארק, ווי מען זאגט, וועט עס דארפען געדויערן נישט וועניגער פון פינף יאהר ביז די דאזיגע פרוכטבארע פעלדער וולען ווידער געבראכט ווערען אין זייער פריהערדי־גען צושטאנד.

(המצאות) ווי עס טיילען מיט די געפאנ־גענע, זענען די עסטרייכער געפאלען אויף פאל־גענדע המצאה. אויסצונוצען די טויטע קערפער פון סאלדאטען, וועלכע קומען אום מאסענווייז אוט מאסענווייז אין די קארפאטען פון פראסט. די טויטע קערפער האט מען בעפוילען אויסצו־לעגען ווי קייטען פאראוים פאר די אקאפס, כדי אבצוציהן אונזער פייער. די לעצטע טע־גע האט מען בעמערקט עטליכע אזעלכע פאלען.

האפנונגען

מיר האבען שטענדיג געלעבט מיט האפנונגען. תמיד געווארט אויף בעסערע צייטען. געלעבט אין א וועלט פון טרוימען. חלומות און ערוואַרטונגען. דאס פראקטישע און האנדלענדע יודענטום, וואס האט אפט חוזק געמאכט פון נארישע סענטימענטען און מיט אנ׳אייזערנער ענערגיע בעפעסטיגט זיינע עקאנאמישע פאזיציעס, האט געמאכט א מין שוואכקייט בנוגע צו זיינע נאציאנאלע אינטערעסען: האפנונגען...

פונקט אזוי, ווי א פרומער יוד פלעגט אב־טיילען חול פון יום־טוב, די שווערע פינסטערע וואך הארואונג פון דעם ליכטיגען און ריינעם שבת־טאג, אזוי האט „אויך דאס גאנצע יודענטום געמאכט צוויי־ערליי מאסטן. צווישן פערשיידענע השבון־מעטאדען בנוגע צו די פראגען פון זיין נאציאנאלען געגענווארט און עתיד.

כדי ערלייכטערען די שווערע לאגע פלעגט מען זיך בענוצען מיט כל־המיני פערדעכטיגע מיטלען, ניט אבשטעלען זיך פאר קיין שום מה־יפית־שפיצעל און נידריג בויגען דעם קאפ בײַ השתדלות׳ן, דערבי אבער קיינמאל ניט אויפגעהערט צו האפענ, אז דאס איז נאר א פֿת צרה, אז באלד וועלען קומען בעסערע צייטען.

אונהיילבארע אפטימיסטען!

און אויך איצט, וען דער מבול פון צרות האט דוכט זיך, דערטרונקען דאס יודענטום, לעבט דאס גאנצע יודישע פאלק, אפשר מעהר ווי וען־ניט־איז, אין א מין נפעל פון אונעדלייכע האפנונגען. אדרבה, וואס בישערער עס ווערט די לאגע — אלץ שטארקער און טיפער דער זיסער האפנונגס־חלום.

דאס גאנצע איצטיגע יודישע געזעלשאפט־לין־פאליטישע לעבען איז דורכגעדרונגען מיט אט די שטימונגען און חלומות.

אין רוסלאנד זענען די יודען ערנסט איבער צייגט, אז נאך דער מלחמה וועט באלד קומען די גלייכבערעכטיגקייט, אז עס וועלען קומען גרויסע־גרויסע שנויים אין די בעציהונגען צו די יודען, אי, פארוואס זשהט מען אצינד ניט קיין שום סמנים, קיין אנהויב? — אויך דעם איז קיין ענטפער ניטא, שפעטער, עס וועט שוין קומען די זיסע פרייהייט...

און טויזענדער יודען ווערען ביי די שלאכטען אפט בעגייסטערט פון דעם דאזיגען גע־דאנק, וועלכער פארשענערט זייער אומזיסטען צוועקלאזען קרבן.

אין גאליציען גלויבט מען, אז נאכדעם וואס די יודען האבען בעוויזען, נאך זייער גבו־רה און קרבנות, וועלען פאר זיי קומען בעסע־רע ציטען און זיי וועלען אנערקענט ווערען אלס א פאלק, וואס האט רעכט אויף נאציאנא־לע עקזיסטענץ, און דערבי וועלען אויך נעלם ווערען די לעצטע שפּראצען פון דעם אנטי־סעמיטיזם.

אין דייטשלאנד מיינען די דייטשע יודען, אז זיי שטעהען ערב משיח׳ס־צייטען, אז דער איצטיגער אידילין־מצב, בשעת ס׳זענען ניטא קיין שום פארטיען און גלויבענס, נאר איין דייטשע פאלק, — וועט בלייבען אויף אייביג. נו, און דאן וועלען זיי דאך דערלעבען זעהען יודישע אפיצערען און ערייכטס־בעאמטע, זיי־ער פאטריאטיזם וועלען זיי שפּעטער אלס א שוץ־פאנצער טראגען און אלעמאל טייטלען מיט׳ן פינגער: „זען דעם קריג׳ע געדענקט איהר? און אונזערע קרבנות? און די יודישע העלדען?

האפנונגען... וער ווייסט צי מאשט א טייל פון זיי וועט מקוים ווערען.

אבער אויסער די אלע האפנונגען איז פא־ראן אייניגע א גרויסער און א שטארקער חלום וועלכער איז ביכולת צו בעגייסטערען דאס גאנצע יודישע פאלק, פון די קאווקאזישע בערג ביז די אמעריקאנישע פּרעריעס און פון די קא־נאדער גרובען ביז די קאמענהאגענער גענלעך, — דער גרויסער גדענק פון אמת־ער בעפרייי־ונג.

וו א הייליג וואוירט, וואס מען טאר ניט גע־

ווען עס ברעכט אויס ר׳ל א שרפה, און עס געהט אראב א גאנצע שטעדטעל אין פייער זא־גען מיר דאך ניט, אז ס׳איז געבליבען אזוי פיעל פאמיליעס היימלאוע.

מיר זאגען דאן: הונדערטער פאמיליעס זע־נען געבליבען אהן א דאך.

מיר פערשטעהן דאן נור די זאכליכע זייט פונ׳ם אומגליק, אזוי צו זאגען, דער מאטעריי־עלער שאדען. אהן א דאך איז ניט גוט צום שלאפען. מיר דענקען גאר ניט וועגען דעם, אז הונדערטער פאמיליעס זענען גבליבען אהן א היים וויל אינערליך פיהלען מיר, אז א היים האבען זיי יא.

עס זענען אבגעברענט געווארען די דעקער, די וועגד, די מעבעל, די בעטגעוואנד, די אויי־בערשטע מלבושים אפילו. די אומגליקליכע היי־סען דאך נשרפים, און ניט היימלאוע. זייער היים איז דא. דאס שטיקעל פלאץ אונטער די פיס, דער הימעל איבערן קאפ. דאס אייגענס

היימלאוע.

דער וועלטער־בוך פון אומגליקען, פונקט ווי יעדעס בוך, ערשיינט אלע מאל אין א נייער אויסגאבע, אלע מאל קומט עס ארויס שענער, מאדערנער, און דער עיקר — פולער.

א סך וועלטער, וואס האבען פריהער גע־פעהלט צוליעב די ניטגענוטקייט פון שרייבער אדער דעם קאריקטאראס נאכלעסיגקייט קומען אריין אין דער צווייטער פערבעסערטער אויס־גאבע.

אין דער לעצטער פערבעסערטער אויסגא־בע פון אומגליקס־בוך, געפינען מיר א נייעס ווארט: היימלאוע.

דער עטימאלאגישער צוזאמענבאנד פון דעם ווארט איז זעהר אינטאנ „היים־לאז״ — אהן א היים. דער אינהאלט אבער פון דעם איינפא־כען ווארט איז — אזוי ברייט און אזוי גרויס, אז ס׳איז צייטענווייז שווער איהם ארומצוגרע־נצן אין גאנצען.

א רוסישער אפיציער צו א יי־דיש קינד.

דעם „ראזסוויעט״ טיילט מען מיט פון בא־לאסטאק פאלגענדעס:

דא נישט לאנג איז דורך ביאלאסטאק דורכ־געפאהרען א רוסישע מחנה, וועלכע איז אין פערלויף פון עטליכע טעג געבליבען אין שטאדט און איז אויסגעשטעלט געווארען אין פריוואטע וואוינונגען. ביים יודען ק. האבען געוואוינט דריי אפיציערען: אוועקגעהענדיג, האבען זיי איבערגעלאזען פאלגענדען בריף אויפ׳ן נאמען פון בעל־הבית׳ם 8־יעהריגע טאכטערל:

„א לעצט ווארט ניט׳ן פון איינעם, וואס עזהט צום שלאכט: ווען דו וועסט אויס־וואקסען, א גרויסע לייבע ניטטינקע, זאלסטו ליעב האבען דיין פיעל־ליידענדען פאלק, זאלסט איהם נישט פערגעסען און זאלסט שטאלצירען דערמיט, וואס דו ביסט א יודיש קינד.

„אבוייענדיג עטליכע טעג פאר דער שלאכט בי דיינע עלטערן, וואו מען האט אונז, קריס־טען, ארויסגעווינען אזוי פיעל ליעבשאפט און גאסט־פריינדליכקייט, האב איך זיך איבערצייגט, אז אייער פאלק קוקט אויף אלע אהן אונטער־שייד פון גלויבען, ווי אויף ברידער. מיר אלע האבען איין גאט, צו וועלכען מיר זענען מתפלל און וועלכער וועט אייך, יודען, אריספיהרען אויף א ליכטיגען וועג.

דו, ניוטא, ביזט, גליקליך דערמיט, וואס דיין לעבען הויבט זיך אן דאן, וען אונטערן דונער־ן פון הארמאטען און טראסקעריי פון ביקסען וועלען מיר, אבגעבענדיג אונזער לעב־בען פאר א גרויסע זאך, מיט אונזער בלוט פער־אייניגען אלע פעלקער אין איין פאמיליע.

„וען ס׳וועט זיך ענדיגן די דאזיגע גרויסע מלחמה, זאלסטו ניט פערגעסען אן די, וואס האבען אין די קאלטע שוץ־גריבער געפייערט דאס געבורט פון קריסטוס׳ן, וועלכער האט מיט זיין בלוט פערזיגלט צו ליעבען דעם צווייטען. דאס דאזיגע געבאט איז אין פערלויף פון צוויי טויזענט יאהר נישט דורכגעפיהרט געווארען. נאר מיט אונזער בלוט וועלען מיר אויסקויפען די פעהלערען פון אונזערע עלטערן, און דו וועסט אריינטרעטען אין א בעניטען לעבען, דאס דאזיגע לעבען וועט זיין א ליכטיגס, א שטראלענדיגס, די, יונגע, וועסט אין אזא לע־בען האבען א סך צו טהון, און דו זאלסט אר־בייטען אהן אויפהער״...

ביי פרשעמישל.

א רוסיש בלאט בריינגט פאלגענדע פרטים וועגען צושטאנד פון דער פעסטונג פרשעמישל, אין מזרח־גאליציען:

„די פערטיידיגונג פון פרשעמישל קען זיך פערציהען זעהר א לאנגע צייט. אלע קלאנגען וועגען דער גיכער פאלונג פון דער פעסטונג, זענען א פרוטס פון דער פאנטאזיע.

דער רוסישער בעלאגערונגס־קאמפוס האט ארומגערינגעלט די פעסטונג מיט א ענגען רינג. קיין שום קאמוניקאציע מיט דער אויסערער

ברויכטן אין א וואכעדיגען טאג, ווי א טייערער חפץ, וועלכען מען דארף אבהיטען, איז דער דאזיגער בעדאנק.

איך גלויב, אז ער לעבט ניט נאר אין די הערצער פון די, וואס האבען איהם שטענדיג געפערדיגט, און זאלען אפילו אייניגע שווייגען אן א סך שמייכלען, בלאנזשעט דאך ארום אין די גדאנקען פון אונזער פאלק די האפנונג: אפשר? אפשר וועט פונ׳ם בלוטיגען ווירוואר, פון אונטער די חורבות פון די רויניערטע הייזער, אויפשפראצען א גרין גרעזעל פון א נייער פלאנצונג?

האפנונגען, שטילע טרוימען...

לאמיר זיי אבהיטען. אבטיילען פון אונזע־רע וואכעדיגע זארגען און דאגות. זאלען זיי פאר אונז זיין, ווי וועג־ווייזער, ווי ליכטענדע שטערען, וואס שיינען אויפ׳ן דונקעלען הימעל.

מ. גראסמאן.

טען ס׳איז דאס לעבען אין דרויי־סען, ווי אזוי פיעל ליידיגונג, ווי אזוי פיעל ליכטיגען מוט, ווי אזוי פיעל ליעבשאפט, ווי אזוי פיעל ברודערשאפט, ווי אזוי פיעל ליבע צו דעם לעבען, ווי אזוי פיעל ליבע צו דעם נעכסטען, ווי אזוי פיעל ליבע צו דעם פיינט, ווי אזוי פיעל ליבע צו דעם פרעמדען, ווי אזוי פיעל ליבע צו דעם אומגליקליכען, ווי אזוי פיעל ליבע צו דעם פאר־לאזענעם, ווי אזוי פיעל ליבע צו דעם פאר־שוואונדענעם, ווי אזוי פיעל ליבע צו דעם פאר־לאסענעם, ווי אזוי פיעל ליבע צו דעם פאר־ווייזלטען

Jüdische Volkszeitung № 58 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען מיטוואך דעם 24־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

צעפעלינען איבער קאלע.

דייטשע סאציאליסטען פאר'ן קייזער. — אלבערט־קעניג פון פראנקרייך.

צעפעלינען איבער קאלע.

פאריז, 22 פעברואר. פון קאליע איז אנגע־קומען א ידיעה, אז פאריגע נאכט איז איבער דער שטאדט געפלויגען א דייטשער צעפעלין, וועלכער איז אנגעקומען פון צפון און האט א לאנגע צייט געפלויגען איבער דער שטאדט. ווי נאר דער צעפעלין איז צוגעפלויגען צו דעם באנהאף, האט ער אראבגעווארפען עטליכע באמ־בעס, מיט וועלכע ער האט געוואלט צושטערען די באהן־געביידעס און הויפטזעכליך די ליניע, וואס פיהרט קיין דיונקירכען. די זיעבען באמ־בען וועלכע צעפעלין האט אבגעווארפען האבען דעם באנהאף קיין שאדען ניט געבראכט, נאר רואיניירט פריוואטע־הייזער און דער'הרג'ט די מענשען, וואס האבען דארטען געשלאפען. צוויי קליינע קינדער און אנ'אלטע פאר־פאלק איז געפאלען אלס א קרבן פונ'ם צעפעלינ'ס באמ־בען.

אויף א דאך פון א פריוואט־הויז, האט מען געפונען א דייטשען פלאג אוז א „בריעף צו דער בעפעלקערונג", וועלכע זענען אבגעגעבען געווארען דעם קאמענדאנט.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 23. פעברואר (אפיציעל.) אונזערע באטארייעס האבען צושעדיגט א פיינדליכע שווערע קאנאן, וועלכע איז געווען געבראכט ניט ווייט פון לאמבארדזידע. צווישען ליס און ען האט אונזער ארטילעריע בעשאסען די פיינד ליכע מחנות, וועלכע זענען צושפליטערט גע ווארען.

אויפ'ן פראנט סאואיין — באסאזשור הא־בען מיר געמאכט בעדייטענדע פארשריט. מיר האבען דא עראבערט א רייהע לויף־גריבער און צוויי וועלדער. צוויי פיינדליכע געגען־אנ־גריפען האבען מיר פאלשטענדיג אבגעשלאגען. מיר האבען גענומען א גרויסע צאהל געפאנגען.

ביי עפארגיי האבען מיר בעזעצט אלע פיינדליכע פאזיציעס. דער וואלד ניט ווייט פון עפארגיי שטעהט אין פלאמען.

אין עלזאס האבען מיר עראבערט די גרעס־טע טייל פון דעם דערף שטאסווייער.

„אלבערט, קעניג פון פראנק־רייך.

רוים, 23־טען פעברואר. דער צייטונג „טיבונא" ווערט געשריעבען פון פאריז, אז אין די ברייטע שיכטען פון פראנצויזישען פאלק איז זעהער פאפולער דער געדאנק צו וועהלען דעם קעניג פון בעלגיען אלבערט, פאר א קעניג פון פראנקרייט. עס זענען אפילו פארגעקומוע ספעציעלע געהיימע בעראטונגען. דער בעלגי־שער קעניג איז איצט איינער פון די בעליבסטע און פאפולערסטע מענער אין פראנקרייך.

דער בעלגישער קראנפרינץ

לאנדאן, 22 פעברואר. די סאלדאטען, וואס קומען אן פון פלאנדערן דערצעהלען, אז דארטען געפינט זיך אצינד דער פיערצעהן־יעהריגער זוהן פון'ם קעניג אלבערט, דער קראנפרינץ לעאפאלד. ער האט צוזאמען מיט זיין מוטער בעזוכט די פאדערשטע פאזיציעס און האט צו־געזעהען א גרויסען ארטילעריע־לאמפף.

א יודישע דעפוטאציע פון פוילען.

פעטראגרא 22. פעברואר (ספעציעל צו דער יודישער פאלקסצייטונג) אהער איז אנגעקומען א יודישע דעפוטאציע איז צו רעגולירען וועגען די היימלאזע, וואס אנטלויפען פון פוילען, וועל־כע בעשטעהט פון 26 דעליגאטען (20 פון וואר־שוי און 6 פון אנדערע פוילישע שטעדט). די אויפגאבע פון דער דעפוטאציע איז צו רעגולי־רען די פראגע וועגען די היימלאזע, וואס אנט־לויפען פון פוילען און האבען ניט קיין מקום מקלט פאר זיך אין טיף־רוסלאנד. די פעטראגרא־דער יודישע קהלה האט בעשלאסען אבצוהאלטען צוזאמען מיט די דעלעגאטען א ספעציעלע בע־ראטונג וועגען דעם שיקזאל פון די היימלאזע.

די דייטשע סאציאליסטען.

בערלין, 23. פעברואר. אויף א גרויסע פאלקספערזאמלונג אין שטוטגארט האט נעכ־טען גערעדט דער סאציאל־דעמאקראטישער רייכסטאג־דעפוטאט וואלפגאנג היינע וועגען דייטשלאנד'ס פאליטישע צוקונפט.

ער האט בעטאנט אין זיין רעדע, אז „יעדער שריט פאר'ן פריעדען ווי עס דארף צו זיין, דארף עס זוכען אין די דייטשע וואפען און דעם קעמפפענדען דייטשען קייזער'ס פריעדענס־ווילען, צוויי מאל האט דער קייזער דורך זיין פערזענליכען אריינמישען זיך, געזיכערט דייטש־לאנד פריעדען.

ווען עס זאל זיין נויטווענדיג, וועט די סאצ. דעמאקר. שטעהען זייט ביי זייט מיט'ן קאנצלער און מיט'ן קייזער, אויב אז עס האנ־דעלט זיך וועגען ענדיגען דעם קריעג אויף אזא אופן, אז ער זאל ניט ברענגען צו נייע קאנפ־ליקטען".

דייטשלאנד'ס טעכניק.

לאנדאן. אהער זענען אנגעקומען ידיעות, אז די דייטשען האבען אין דער לעצטער צייט אויסגעבויט 120 ניי גרויסע אונטערוואסער־שיעפען, וואס זאלען דורכפיהרען די בלאקאדע געגען ענגלאנד. איטליכעס אונטערוואסער־געגען ענגלאנד. איטליכעס אונטערוואסער־שיף איז ביכולות מיטצונעהמען אנ'ערך 100 מינען; דער געוויכט פון יעדער מינע איז אי־בער 1200 פונט.

וויל יאפאן אליין פריעדען מיט דייטשלאנד?.

קעלן, 23. פעברואר «קעלנישע צייטונג» טיילט מיט פון טאקיא, אז אונטער דער לייטונג פון גראף אקומא איז געגרינדעט געווארען א פעראיין, וועלכער וועט ארבייטען ווי ווייט מעגליך, כדי צו ברענגען יאפאן צו שליסען פריעדען מיט דייטשלאנד.

דער דייטשער געזאנדט אין פעקין, הינצע האט זיך ארויסגעזאגט פאר א קארעספאנדענט אז עס איז דא א מעגליכקייט אויף סו שליסען פריעדען צווישען דייטשלאנד און יאפאן.

וועגען געלד־שיקען קיין ארץ ישראל.

דאס ציוניסטישע צענטראל־ביורא אין קא־פענהאגען בעט אונז מודיע צו זיין, אז דאס ביורא האט יעצט ווידער די מאגליכקייט צו איבערשיקען געלט קיין ארץ־ישראל. דאס געלד קען מען איינצאהלען אין ביורא גופא אדער אין לאנדמאנדס־באנק, פיליאל וועסטערבר"א, אויף קאנטא פון קאפענהאגענער ביורא פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

דאס ציוניסטישע צענטראל־ביורא געפינט זיך אויף וועסטערגאדע נומר 1. טעלעפאן: ביען 13־36 אי.

די אדרעסען צו שיקען געלד פאר דעם „הילפס־קאמיטעט פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה" זענען פאלגענדע:

Leo Motzkin, Vestergade 1, 1; Josef Nachemson, Tordenskjoldgade 1

און אין דער צענטראלער זאמעלשטעלע: Prof. Simonsen, Skindergade 28.

לכבוד פורים!

יודישער דראמאטישער דעליטאנטען פעראיין

„בליהמעלע"

שבת, דעם 27־טען פעברואר, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106

אום האלב ניין אוהר פר. וועט אויסגעפיהרט ווערען די שעהנסטע,

סענסאציאנעלע אפערעטע, וואס געפינט זיך אויף דער יודישער ביהנע און דאס איז:

אדער עלילת־דם

אהיסטארישע אפערעטע אין 5 אקטען פון לאטיינער. מוזיק פון מאגאלעווסקי. די בעסטע קרעפטען נעהמען אנטייל ווי אויך אגוט־איינשטודירט כאהר

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טומיאנאוו, Kobmagergade 59, og 3 און ביים יודישען בארביער דאנאוויטץ, פיליסטרעדע 78

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר" אין קאפענהאגען.

זונטאג, דעם 28־טען פעברואר, 4 אזייגער נאכמיטאג,

וועט אינ׳ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Nörrevoldgade 23 פארקומען

אגרויסער פורים־פעסט

אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען

ווי פר׳ פיליפ, ה׳ בוימעל און פיעלע אנדערע.

עס וועלען איינגעארדנעט ווערען פערשיעדענע פערוויילונגען, ווי לעבענדע בילדער, פאסט

טאמבאלא און אויך קינדער־שפיעלען.

קינדער בעקומען טראדיציאנעלען שלוח־מנות

בילעטען צו 100, 50 און פאר קינדער ביז 14 יאהר 25 אוירעס צו בעקומען אין דער עקספעדיציע

פון „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדע 2; ביי הערר דאנאוויטש, פיליסטרעדע 78 און אין „יוגענד

פעראיינ״ס לאקאל, ראזענגארדען 14, טעגליך פון 8 ביז 10 אווענד.

„אנאכט אין פאלעסטינא"

דער שטאקהאלמער ציוניסטען פעראיין אראנזשירט. זונטאג ד. 23. פעבר

אום האלב 7 אוהר אב. אין האטעל „אנגלא" סטורעפלאן, Hotel Anglais Festvåning, Sturegatan

אפורים־פעסט

אין סאארע־פראגראם מיטווירקט: די בעריהמטע 11־יעהריגע

וויאלינווירטואזין יעאנעטטע גיגי פיאנאסאלא, פר׳ בר

יעלאווסקי; אפערנזינגערין, פרל׳ אננא גרינעוואלד אין

דעקלאמאציאן פון הערין ע. בענקאוו.

אגרויסארטיגער קאבארעט פיעלע איבעראשונגען. — פאסט און טעלעגראפען

סטאנציאן. — אספעציעלע פורים־צייטונג וועט ארויסגעגעבען ווערען.

איינטריט 1 קר. 50 אוירעס (150) צו בעקומען ביים איינגאנג. די הכנסה געהט צוגונסטען די

נייגעגרונדעטע העברעאישע שוהלע אין שטאקהאלם.

ח. פארבעראוו׳ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fælledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערין

ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע

שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט

רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

עפשטיינ׳ס רעסטאראן

ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

יעדען טאג פרישע מיטאגען דריי געריכטען צום

פרייז: 1 קר., 125, 150.

פאר וואכען־אבאנענטען ראבאט.

איינצעלנע שפייזען צו בילינע פרייזען.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און

פינקטליך.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

העברעאישע אונטעריכט

פון אגעבוירענעם אין ארץ־ישראל. איינצעלנע

שטונדען אויך אבענד־קורסען אין גרופען.

B. Slor, hos E. Christensen

Bredgade 58, Tlf. Palæ 1035.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען

אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע

יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע

יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד

און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל

זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד,

שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פוי 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וויכטיג פאר עקספארטערען

אגרויסער לאגער פון אלערליי מעדיקאמענטען, קאלאניאל־

וואהרע, טיי, אנאנאס א. א. וו.

עס ווערט געזוכט פערבינדונג מיט סוחרים, וואס אימפארטירען קיין רוסלאנד.

קארעספאנדענץ אין דעניש, דייטש און רוסיש.

GROSSMAN, Toldbadvej 5, Kopenhagen, Tlf. Palæ 74.

איך בעזוך די קומענדיגע וואך שטאקהאלם.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־

דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעד 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

היימלאזע.

א מאסע יודישע היימלאזע, וועלכע זענען געקומען פון פערשיידענע ערטער פון פוילען קיין מאסקווא, ווערען דאזרט אויפגענומען מיט מיטגעפיהל, דערבייא מאכט זיי נישט די אדמי־ניסטראציע קיין שטערונגען אין וואינערעכט און פערצייכענט זיי אין די דאקומענטען, אז זיי מע־גען וואוינען אין דער הויפט־שטאדט „ביז א בע־זונדער פעראדנונג".

די היימלאזע פון פוילען און אנדערע ער־טער, וואס זענען נאהענט צום קריעגס פלאץ, וועלכע קומען קיין פעטראגראד, פלעגט מען פריהר־גרעבען א געווסע טערמין אויף צום וואו־נען אין דער הויפט־שטאדט און איינאדרנען זייערע געשעפטען, יעצט פאדערט מען בייי זיי א בעזונדער ערלויבניש פון אינערן־מיניסטע־ריום. דאס וועלבע איז אויך מיט די היימלאזע בעלי־מלאכות, וועלכע האבען פערלוירען זייערע דאקומענטען, און קענען נישט פארשטעלען קיין נייע. די השתדלות פון יודישע היימלאזע וועגען ערלויבען זיי וואוינען אין פעטראגראד שיקט־אינער דאס אינערן־מיניסטעריום מעהרסטע־טיילס אין גראדאנאטשאלסטוא, כדי וויי געהע־ריג נאכצופרעגען זיך וועגען דער פערזונליכ־קייט פון די וואס זענען זיך משתדל.

בעזונדערס שווער איז די לאגע פון דער גרופע היימלאזע. וואס קומען־אן פון לאדז און קאליש, וואוהין זיי קאנען נישט צוריקפאהרען די דאזיגע לייט האבען פערלוירען זייער גאנ־צען פערמעגען.

הילף ווערט געגעבען די היימלאזע פון די ספעציעל יודישע צדקה־סומען, נאר די נויט צווישען זיי איז אזוי גרויס, או די אלע הילפס קוועלען שפעפן זיך שנעל אויס.

די יודישע קאמיטעטען קומט־אויס אויסצו־געבען אויף הילף פאר די רואינירטע יודישע פאמיליעס בלויז אין די גובערניעס פון פוילען אלי־ן־בי־ז 45 טויזענד רובל א מאנאט, א גרויסע שפיצע וווייט ארויס דעם ענין פון הילף דער קאמיטעט וואס געפינט זיך אונטער־ן שוץ פון די גרויספירשטין טאטיאנא ניקאלאיעווגא וועל־כער אסיגירט דערויף מאנאטליך 6000 רובל.

א דריטער פריזיוו אין רוסלאנד

צום יעצטיגען פריהצייטיגען פריזיוו הא־בען זיך בעשטעלט די יונגעלייט וואס זענען גע־בוירען געווארען אין יאהר 1894, אדער אזעלכע וואס יעצט האבען זיי געענדיגט 20 יאהר, און א זעלבעוואס האבען געהאט פון פריהער א «אט־סטראשטשק».

לויט ווי עס שרייבט דער «פראוויט. וויעסט־ניק» בעטרעפט די צאהל פריזיוניקעס א האל־בען מיליאן, בשעת דער יעהרליכער פריזיוו בע־טרעפט העכער א מיליאן. דער אונטערשיעד קומט דאדורך, וואס דער פריזיוו איז צוגע־איילט געווארען, און עס איז אבגעהיט געווא־רען דער פרינציפ ניט רופען צום מיליטער יונגערע פון 20 יאהר. ניט ווי די דייטשען און עסטרייכער האבען געטהון, צו נעהמען אין מי־ליטער פיעל יונגערע מענשען.

דאדורך אבער וואס, ווען די מלחמה ווערט זיך ענדיגען וועט נויטיג זיין צו אבלאזען אהיים די סאלדאטען וואס דיענען אבעשטימטע צייט.

רוסען וועגען יודישער העלדישקייט

דער יודישער סוחר פון זגאמענסקא, נעבען יעליסאוועטגראד, האט נישט לאנג בעקומען פונ׳ם ראטנעם קאמאנדיר, קאפיטאן וו. פאלגענדען בריעף:

„געהרטער ה׳ יעסאיע.

צו מיין גרויסען בעדויערן, בין איך גע־צוואונגען אייך, אלס פאטער, מודיע צו זיין דעם אמת, או אייער זוהן איז דעם 12־טען אויגוסט פערוואונדעט געווארען זעהר ערנסט. נאר די טעג איז פון שפיטאל ארויס מיינער א סאלדאט, און מיר איבערגעבען, או אייער זוהן קומט, גאט זי׳ דאנק, צו זיך. זייט זיך אלזא נישט מצער, גאט וועט געבען, ער וועט אינגאנצען גענוג ווערען און זיך אומקיהרען אהיים. אין, פון מיין זייט, מוז אייך זאגען, או איך שרייב דעם דאזיגען בריעף און פון די אויגען גיסען זיך מיר טרערהרן. איך האב אים ליעב געהאט, ווייל לויט זיין העלדישקייט, שכל און געהארואמקייט, איז ער געווען איינער פון די טאפפערסטע סאל־דאטען. איך האב אויף אים געלעגט זייער פיעל האפנונגען, נאר וואס זאל מען טהון, ס׳איז נישט שטענדיג אזוי ווי דער מענש וויל.

אלזא, איהר קאנט שטאלצירען מיט אייער זוהן, ווי מיט א העלד, ווייל שוין באלד אין דער ערשטער שלאכט האט ער זיך אריסגעווייזען אלס אונגעוועהנליך העלדיש און איך בין בערציגט, או זוהן ער וואלט וווייטער פערבי־בען אין „סטראי", וואלט ער געווים געבראכט פיעל נוצען.

איך האב אייך ביז איצט נישט געשריבען, כדי זיי געבען די מעגליכקייט, חאטש צו אב־רוהן זיך אביסעל, און ס׳וועט דאך נויטיג זיי צו איבערלאזען געהריגע קרעפטען אין דער ארמעע נאך דער מלחמה. דארום וועט דעם 1־טען מאי פארקומען א נייער פריזיוו פון יענע יונגע לייט. וועלכע וועלען ביז דאמאלס אלט ווערען 20 יאהר. דאס איז אלזא דער דריטער פריזיוו אין משך פון א האלבען יאהר.

פון לאדז.

דער „רוסק. סל." טעלעגראפירט מען אז בעת דער אייל־נדיגער ארבייט, וואס איז די טעג פארגעקומען איז לאדז, אבצווייניגען די גאסען מן די הויפען, איז צווישען דער יודישע בעפעלקערונג און דייטשער מאכט אריסגעקו־מען א סכסוך, וועלכער האט זיך שיער נישט גע־ענדיגט זעהר טרויעריג פאר די יודען.

די דייטשען האבען גיפאדערט, או די ארבייט זאל געמאכט ווערען סיי אין דער וואכען, סיי אום שכת, דאך האבען זיך די רעליגיעזע יודען אבגעוואגט דערפון, אנווייזענדיג, או דאס היי־טען שבת איז א הלכה למשה מסיני, און אז אינ׳ם לאגד, וואו זיי וואוינען אין מאכט קיינמאל עלטע־ען געווארוינט האט די נישט געשטערט אבצוהיטען דיודישע תורה

די דייטשען האבען געענטפערט, או פאר זיי איז נישט קיין חוב אבצוהיטען די „ארטיגע־טראדיציעס", און אויב ס׳וועט נויטיג זיין, וועל־לען זיי מיט געוואלד צווינגען די יודען צו ארבייטען אום שבת און דרענאך וועלען זיי צו אלע, וואס וועלען נישט פאלגען, אנווענדען רעפרעסיעס לויט די גזועצען פון קריעגס צייט.

דער סוף איז געווען, או מען האט די יודען טאקע געצוואונגען צו ארבייטען שבת.

יודישע נייעס

(ביי די גאליציישע ציוניסטען). דעם 14־טען פעברואר איז אין ווין פארגעקומען א זיצונג פון די ציוניסטישע פערטרויענס־מענער פון גאליציען. עס האבען זיך בעטייליגט אין דער בעראטונג אנ׳ערך 30 פערטרעטער.

נאך א דיסקוסיע פון עטליכע שעה, זענען געווהלט געווארען די מיטגליי־דער צו דעם בשותפות־דיגער פארטיי־קאמי־טעט וועלכע דארף געבילדעט ווערען פון אלע עסטרייכישע ציוניסטען. עס זענען געווהלט געווארען זי׳ ה׳ א. שטאנד, דר. טהאן, דר. זיי־בערמאן און דר. א. האלפערן, אלס פערטרעטער די ה׳ נייגער, דר. רינגעל, דר. סיראס און טראפ.

(הילף פאר גאליציע.) אויף דער איני־ציאטיוו פונ׳ם אדוואקאט סליאזבערג, איז ארגא־ניזירט געווארען אספעציעלער קאמיטעט צו געבען הילף דער נויטבעדערפטיגער יודישער בעפעל־קערונג אין גאליציען. אין דעם טייל גאליציען, וואס איז פערנומען דורך די רוסען וואוינען צו־זאמען מיט 500.000 יודען.

(א יורידישער אינסטיטוט.) דער „בירוש. וויעד". טעלעפאנירט מען פון מאסקווע, או דאס האט זיך געפעענט א יורידישער אינסטיטוט. אין וועלכען ס׳וועלען אנגענומען ווערען יודען, סיי מענער, סיי פרויען. אהן א פראצענט־נארמע. אלע אנגענומענע יודען וועלען האבען אין מאסק־ווא וואוינערעכט.

(הילף פאר ארץ־ישראל.) לויט דער השתדלות פונ׳ם אמעריקאנישען באטשאפטער אין קאנסטאנטינאפל העניי מארגענטוי, האט די טער־קישע רעגירונג ערלויבט איינצופיהרען ברויט קיין ארץ־ישראל פון רוסלאנד. די פעטראגראדער יודישע קהלות האט זיך דעריבער געווענדעט צום מיניסטעריום פון אויסערען קומען צו הילף די רוסישע יודען אין ארץ־ישראל.

(א דעפוטאציע פון יודישע פישער.)

קיין אדעס איז געקומען צופאהרען א דע־פוטאציע פון די יודען פונ׳ם שטעדטעל ווייל־קאווא מיט׳ן צוועק צו דערוועקען פאלגענדע השתדלות:

אין פאריגען דעקאבר האט דער גענעראל־גובערנאטאר געהאט ארויסגעגעבען א פערארד־נונג, לויט וועלכער איבער׳ן שוואהרצען ים, אין ראיאן פון דונאי ביז׳ן שטעדטעל אלעקסאנד־ראווקא, איז פערוועהרט געווארען אבצופאהרען אויף זעגעל־שיפען און קליינע שיפלעך מעהר ווי אויף א וויארסט ווייט פון ברעג. די וויללקא־ווער יודישע פישער ווילען זיך משתדל זיין וועג־גען דעם, או מען זאל זיי ערלויבען אבצופאה־רען אויף א 5—6 וויארסט ווייט פון ברעג, וואו מען חאפט דערהויפט פיש.

ארום דער מלחמה

(נקמה פון א זוהן.) פון קאנסטאנטינא־פאל בעריכטעט מען, או אהער איז אנגעקומען קיאמיל עפענדי, דער זוהן פון דעם בערימטען שייך שאמיל, וועלכער האט אין פאריגען יאהר־הונדערט 35 יאהר כסדר געקעמפפט געגען די רוסען. קיאמיל אי׳ן אייניגע טער־אפען אהער מיט זיין 16 יעהריגען זוהן, כדי צו פאהרען אי׳ן קריעגספלאץ פון קאווקאז. ער פיהרט מיט זיך די פאהן און דעם זעבעל פון זיין פאטער און ער ערקלעהרט, א. ער וועט זיך גליקליך שע־צען, ווען עס וועט איהם געלינגען צו נעהמען נקמה אין רוסלאנד פאר זיין פאטער און זיינע בריידער. וואס האבען געליידעט און ליידען פון רוטישען יאך.

(די פראנצויזישע סאניטער־דענסט). לויט דער רעכענונג פון מיליטעריש־סאניטא־רען אמט, האבען זיך אין דער פראנצויזישער ארמעע עגפונען 6.500 דאקטוירים. אין דער איצטיגער מלחמה זענען דער־הרג־ט געווארען פערוואונדעט און פארפאלען געווארען — 793 דאקטוירים, און 507 דאקטוירים האט מען צוריק אבגעפיהרט אהיים צוליעב דעם, ווייל זיי זענען קראנק געווארען ביים דערפילען זייערע דינסט־פליכטען. סך־הכל זענען אזוי ארום ארויס פון דער ארמעע 1300 דאקטוירים. 70 דאקטוירים פון דער פראנצויזישער ארמעע זענען בעשאי־קען געווארען מיט׳ן אדרעס פון עהרען־לעגיאן אן 11 דאקטוירים מיט קריעגס־מעדאל פאר העלדישקייט.

יודישע נאציאן

צום הונדערט־יעהריגען יובילעאום פון די דענישע יודענס־גלייכבערעכטיגונג און דער אינערליכער זעלבסטפערוואלטונג פון דער היעגער קהלה, האט די ארטיגע „לאזשע בני־ברית" ארויסגעגעבען א בוך „Mindeskrift", אין וועלכען עס געפינט זיך זעהר אינטערעסאנטעס געשיכטע־שטאף צום שטודירען די יודישע געשיכטע אין דענעמארק.

ווי ווען א שלייער וואלט אבגעצויגען ווערען פונ'ם צושויערס אויגען און ער וואלט דערזעהען מיט אמאל זיין פאלקס־פערגאנגענהייט און איבעראשט געווארען דערפון, אזוי ווערען מיר—איינגעוואנדערטע רוסישע יודען—איבעראשט, לעזענדיג דאס בוך, איבער דעם גרויסען, געוואלטיג גרויסען אונטערשיעד פון דעם אמאליגען יודישען גר, ביז דעם היינטיגען מיוחס'דיגען תושב'ס גייסטיגע פערענדערונג.

אין איינינגע דאקומענטען רעדט זיך וועגען דער געפאהר, וואס עס שטעהט פאר דעם לאנד דורך דער איינוואנדערונג פון דער „יודישער נאציע", א נאציע, וועלכע איז בעקאנט דורך איהר שאכערן.

אלס ארומגעיאגטע, פערפאלגטע יודישע סחרים, מיט א געבויגענעם נאמען און אראבגעלאזטע קעפ, זענען זיי א הער אין לאנד אריינגעקומען. די איינגעבוירענע, דענישע בעפעלקערונג האט די דעמאלטיגע גרים מיט אונצוטרוי, אלס קינדער פון דער יודישער נאציע, באגעגענט.

מיט א געבראכען געמיהט און א שטילשווייגען פון א רעכטלאזען, האבען זיי אלע ביזיונות איבערגעטראגען. מיט א שטילע, אינערליכע שמחה, אז דאס איז א קרבן פאר זייער יודישער נאציאנאליטעט.

יודישע נאציע! אך, ווען עמיצער וואלט היינטיגען טאג עפעס עהנליכעס וועגען זיי געזאגט, וואלטען זיי דאך איהם אודאי מיט א ביטערען שמייכעל בעטראכט—אנ'איראנישע דעמאנסטראציע געגען א אונלאגישער מיינונג.

ביז אויפ'ן העכסטען שטאפעל פונ'ם געזעלשאפטליכען לייטער זענען זיי איצט, די אמאליגע גרים, אויפגעשטיעגען; בעפרוכטעט און רייך געמאכט, אויפ'ן קולטורעלען און סאציאלען געביעט, א פרעמד פאלק, אבער אלץ אויפ'ן חשבון פון זייער יודישער נאציאנאליטעט.

דערפאר אבער גלייכבערעכטיגט געווארען, דענישע בירגער געווארען...

א נייע בלעטעל אין דער געשיכטע.

וואס מעהר כחות עס איז אוועקגעלעגט געווארען, כדי זיך צו דערהויבען אין די אויגען פון דער דענישער בעפעלקערונג, וואס מעהר מען האט זיך בעמיהט איבערצונעמען נייע און נייע מידות פון דעם פרעמדען, ארומיגען פאלק, ביז מען אי, געווארען זאגאר די טרעגער, פיהרער פון דעם פרעמדען, נאהענטען פאלק, אלץ מעהר איז מען אבער גלייכצייטיג אבגעשטארבען, אוועקגעגאנגען. דערווייטערט זיך פון זיין אייגענעם פאלק.

תושבים, יא, זאגאר די שפיצען פון די תושבים איז פון די אמאליגע גרים געווארען—א ניי בלעטעל אין דער יודישער געשיכטע.

נאר אט האט א שטורם געטריבען צום דענישען ברעג א נייע כוואליע פון דער יודישער נאציע. זייער בלעטעל אין דער יודישער געשיכטע וועט מען ערשט מוזען שרייבען. איין שורה אבער איז שוין געשריעבען און מען קען זי באלד דרוקען, נעמליך: די אמאליגע גרים בעטראבטען די ניי־געקומענע מיט דעם זעלבען אונצוטרוי, מיט וועלכען די דענער האבען זיי גופא בעטראכט.

דאס איז זעהר אנ'אינטערעסאנט בוך, יעדעס בלעטעל אלעהר־רייכער דאקומענט פון אמאליגע צייטען, פון דעם ווי עס האט געזאלט זיין און ווי עס איז געווארען.

ש. ח. ל.

די לאגע אין ארץ־ישראל

איינע פון די יודישע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס אין פעטראגראד האט דערהאלטען פונ'ם קאמיטעט, וואס פערנעהמט זיך מיט איינארדנען די יודישע אנטלאפענע אין אלעקסאנדריען, אנ'אויספיהרליכע טעלעגראפישע מיטיילונג וועגען דעם גורל פון די יודען אין ארץ־ישראל.

אין דער דאזיגער מיטיילונג ווערט בעשטעטיגט די ידיעה, וועלכע מיר האבען דא ניט לאנג איבערגעגעבען וועגען דעם, אז דער קאמיטעט האט צונויפגעשטעלט א טעקסט פון אנאויפרוף צום אמעריקאנישען פאלק מיט א ביטע צו שטיצען די יודישע קאלאניסטען אין ארץ־ישראל און מיטהעלפען, אז ס'זאל בענייט ווערען די פראדוקטיווע ארבייט פון די ארטיגע ציוניסטישע ארגאניזאציעס. דער דאזיגער אויפרוף איז איבערגעשיקט געווארען טעלעגראפיש צום אמעריקאנישען מלוכה־סעקרעטאר אין וואשינגטאן. גלייכצייטיג איז זיך דער קאמיטעט משתדל וועגען שיקען אנ'אמעריקאנישען קרייצער, וועלכער זאל שטענדיג ארומשווימען ביי די ברעגעס פון ארץ־ישראל און צושטעלען שפייז־פראדוקטען, כדי פאנאנדערצוטיילען זיי דער בעפעלקערונג.

פון א טעלעגראמע, וואס איז דערהאלטען געווארען אין פעטראגראד איז צו זעהען, אז אין אלעקסאנדריען געפינען זיך לערך 5.000 יודישע היימלאזע — אונטערטאנען פון רוסלאנד, פראנקרייך און ענגלאנד. דער הויפטעלעמענט פון די היימלאזע בעשטעהט פון אלטע לייט, פרויען און קינדער. קיין קאלאניסטען איז אינגאנצען ניטא. זיי אלע, אלס מענשען וואס דארפען זיך שטעלען צום פריזיוו, האט די טע[illegible] קישע רעגירונג פערהאלטען.

אין ארץ־ישראל פונקציאנירען אלע שול[illegible] אויסער די מיידכען־שולע אין יפו, וועל[illegible] ווערט געשטיצט דורכ'ן אדעסער פאלעסט[illegible] קאמיטעט. די בעפעלקערונג ליידט פון מאנג[illegible] אין שפייז־פראדוקטען און דערפון, וואס ס'זע[illegible] אינגאנצען ניטא קיין פערדיענסטען. אין ארץ־ישראל איז היי־יאהר א אונגעוועהנליך גערעכ[illegible] ניש אויף פאמעראנצען, וועלכע זענען אי[illegible] פון די הויפט־זאכען, וואס ווערען ארויסגעפ[illegible] פון לאנד. די ענגלישע רעגירונג האט ערלי[illegible] אריינצופיהרען פאמעראנצען קיין ענגלאנד [illegible] מצרים, נאר די טערקישע מאכט קאנפיסק[illegible] אלע פארמיעס פרוכטען, וועלכע זענען צו[illegible] גרייט געווארען צום אבשיקען.

די מיליטערישע מאכט האט, שטיצע[illegible] זיך אויף דער נויטווענעגקייט פון קריעג, א[illegible] געהאקט די פלאנטאציע פון אייקאליפטוס־[illegible] מער אין דער קאלאניע „חדרה", צוליעב [illegible] דער קאלאניע שטעהט פאר א געפאהר צו[illegible] וואנדעלט ווערען אין א ניט־געזונטען זומפ.

דאס ליקווידירען די געשעפטען פון אנג[illegible] פאלעסטינא־באנק איז אבגעלעגט געווארען.

דער „בירזש. וויעד." טעלעגראפירט [illegible] פון אדעס, אז לויט ווי ס'דערצעהלען מענ[illegible] וואס זענען אנגעקומאן פון ארץ־ישראל, ה[illegible] די טערקען פערפליכטעט די יודישע קאל[illegible] בעמסאחור (אפשר מרחביה?) נעבען נצרת [illegible] פערפערטיגען 5 טויזענד העמדער פאר [illegible] ארמעע אלס קאנטריבוציע דערפאר, וואס [illegible] יודען האבען, ווי ס'האט זיך ארויסגעוויז[illegible] בעהאלטען עטליכע קריסטען פון נצרת.

דער שרעקליכער שטורם

(א פאלקס־לעגענדע).

(ענדע)

און אויף דע' בימה איז געשטאנען דער יונגער־מאן און גערעדט און גערעדט, און זיינע אויגען האבען געפלאמט ווי פייער. ער האט גערעדט, וואס א מינוט אלץ העכער, אלץ שטארקער און יעדעס ווארט, איז געווען ווי א שטיק גאלד, ווי א שטיק בריליאנט.

— „רבותי! פאר אייער טרייהייט און גלויבען, פאר אייער שטענדיגער מסירת נפש פאר דער הייליגער תורה, האט דער גאט פון אונזערע עלטערן ענדליך צוגעזעהן אייער פיין און ער שיקט אייך אנ'אויסלייזונג".

אויף איין רגע איז דער יונגערמאן אנשוויגען, זיך אויפמערקזאם ארומגעקוקט איבער אונז, און דאן האט ער ווייטער גערעדט, און, אח וו, אזוי ער האט גערעדט, אח ווי אזוי ער האט גערעדט.!

— רבותי! עס דערנעהנטערט זיך די צייט ווען פון מזרח און פון מערב וועט אניאגען א שרעקליכער שטורם און שטעדט און דערעאר וועלען חרוב ווערען חרוב ווערען און אבגעמעקט ווערען מעל פני האדמה, און אי אויפ'ן מזרח, אי אויפ'ן מערב וועט אין איין און דערזעלבער צייט אויסברעכען א פייערדיגער מבול, וואס וועט פערניכטען די פרוכטען פון דעם מענשליכען געדאנק, די פרוכטען פון דער מענשליכער חכמה, עס קומט אן, עס דרנעהענטערט זיך די שרעקליכע צייט, ווען איין ברודער וועט אויפשטעהן געגען צווייטען, ווען מענשען וועלען געהן אויף א זיכערן טויט מיט דעם שטרענגען בעפעהל צו בעפרייען דאס לעבען פון דער אייביגער אונטערדריקונג און איבערצורייסען די שווערע קייטען פון דער קנעכטשאפט.

און א נייע תקופה פאר אונזער יודיש לעבען וועט בריינגען מיט זיך דער שרעקליכער שטורם, און מיר, יודען וועלען דאן איבערראשען די וועלט מיט אזעלכעס, וואס פיעל האבען פון אונז נישט ערווארטעט.

מיט רוהם און עהרע וועלען דאן בעדעקט זיין די נעמען פון פיעל פון אונזערע ברידער, אויף די בלעטער פון דער וועלט־געשיכט וועלען דאן פערשריבען ווערען די העלדישע מעשים פון אונזערע יודישע גבורים, אין די קינפטיגע דורות וועלען שטאלץ זיין מיט זייערע פארגענגער. עס קומט אן, עס דערנעהנטערט יך די דאזיגע צייט, א צייט, ווען פיעל פון אונז וועלען פער'יתומט און פערארימט ווערען: די ווייבער וועלען פערליערען זייערע מענער, די קינדער זייערע פאטערס. דער שרעקליכער שטורם וועט אויסגלייכען דעם ארימאן מיט דעם רייכען, דעם גרויסען מיט דעם שפל'דיגען: די קלוגע וועלען פערליערן זייער פעהיגקייט צו טראכטען און דענקען און קאלטבלוטיג־דרייסט וועלען זיי לויפען דעם טויט אנטקעגען אין חורבות און אש בערג וועלען שטעדט פערוואנדעלט ווערען, און יאהרען־לאנג וועט פון אונטער די דאזיגע חורבות זיך טראגען א מענשליך געוויין און דערנאך, דערנאך, ווען די ערד וועט איבערגעזעטיגט ווערען מיט מענשליך בלוט, וועט דאן דער האר פון דער וועלט, אונזער גרויסער פאטער אין הימעל, ארויסווייזען אונז זיין חסד און גנאד: ער וועט ווייך מאכען די הערצער פון די הערשער איבער דער ערד. א געטליך פייער וועט בעלייכטען זייערע געדאנקען און יעדעס לאנד. יעדע מלוכה, וואו־נאר די קינדער פון ישראל זענען פונאנדערגעשפרייט וועט דאן פאר אייך ברייט איהרע טויערן ע[illegible] נען און געוואונשט וועט איהר זיין — אומע[illegible] געדענקט דאס, רבותי!".

אייזיק דער קרעטשמער איז שטיל געב[illegible] בען, אין זיינע אויגען געבלישטשעט א [illegible] בענס־פייעריל, דאן האט ער זיך פעסט אויס[illegible] גלייכט און ווייטער געזאגט:

— און ווי נאר דער אונבעקאנטער יונג[illegible] מאן האט געענדיגט זיינע ווערטער איז [illegible] פלוצים פערשוואונדען געווארען. מיר [illegible] האבען א ווארף געטהון די אויגען זוכען [illegible] נאר קיינער האט נישט געקאנט זאגען ווי [illegible] און וואוהין ער איז אוועק. נאר דער [illegible] רב אונזערער האט אונז פערזיכערט, אז ער [illegible] קלאר און דייטליך געזעהן. דאס דער אונ[illegible] וואוסטער איז פערוואנדעלט געווארען [illegible] וייסע טויב און איז ארויסגעפלויגען [illegible] שוהל.

נאך א קורצע הפסקה האט זיך אנגערי[illegible] אייזיק דער קרעטשמער:

— און אט איז עס ענדליך דער שרעקל[illegible] כער שטורם, וועגען וואס דער מלאך האט [illegible] נביאות געזאגט...

א. נ.

Jüdische Volkszeitung № 57 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען דינסטאג דעם 23־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

אויפ'ן וועג קיין קאנסטאנטינאפאל.

דער קאמפף ביי די דארדאנעלען — די בלוטיגע דראמא

דער קאמפף ביי די דארדאנעלען.

פון אטהען טיילט מען מיט: די ווירקונג פון דער באמבארדירונג אויף די דארדאנעלען איז עהר בעדייטענד, ווי מען האט זיך פריהער פארגעשטעלט. די פארטען ,וועלכע ליעגען צום מערב־זייט זענען אלע פערניכטעט, און מען קען זיכער זאגען, אז א דריטע טייל פון מערב־זייט איז שוין באלד גאנץ אונשעדליך.

דא, אין אטהען, איז מען זיכער, אז באלד וועט פאלגען נאך א באמבארדירונג, נאך וועלכער מען רעכענט, אז די פעראייניגטע וועלען זיך עראבערען דעם אריינגאנג קיין באספארוס.

קיין קאנסטאנטנאפאל!

פון סאפיא מעלדעט מען: אין אדעס זענען קאנצענטרירט גרויסע מאסען־מחנות, וועלכע זאלען אין גיכען מארשירען צום טערקישען ברעג צו מאכען אנ'אנגרייף אויף קאנסטאנטינאפאל מצד דער יבשה

די געשלעגען אין בעלגיען

פאריז, 22 פעברואר. אין בעלגיען געהען די געשלעגען זעהר ראיזענד. די דייטשען בריינגען גרויסע אבטיילונגען צום פראנט, אבער זיי ווערען אלע צוריקגעשלאגען.

אין נארד־פלאנדערן זענען די שוץ־גריבער פערוואנדעלט געווארען אין קאנאלען און די קאנאלען אין טייכען.

אין אלגעמיין איז אין נא. ד־פלאנדערן די לאגע גינסטיג פאר אונז.

רעפובליקאנער פערהינדערן א סאציאליסטישע פערזאמלונג.

בערלין, 22. פעבר. צו וואלף'ס ביורא עלעגראפירט מען פון רוים: די סאצ. דעמאקר. פארטיי האט אעגעהאלטען א פערזאמלונג, אויף וועלכער עס האט געזאלט אנגענומען ווערען א בעשלוס געגען דער מלחמה און פאר נייטראליטעט. די רעפובליקאנער האבען געשטערט די פערזאמלונג, וועלכע האט זיך געמוזט „ענדיגען פאר'ן אנהויב.

די פאליציי האט צוטריבען די אינציאטארען פון דער אונרוה.

פון מערב־פראנט

פאריז, 22. פעברואר. אין שאמפאן איז א פיינדסיכער געגען־אנגריף מיט גלאנץ צוריקגעוויזען געווארען, און מ־ר האבען נאכדעם פארגענומען אנ'ענערגישע פערפאלגונג פונים פיינד נאך וועלכער מיר האבען עראבערט אלע דייטשע לויף־גריבער אין צפון אין מזרח פון דעם וואלד, וואס מיר האבען נעכטען עראבערט. אין צפון פון מעטניל האבען מיר צוריקגעשלאגען צוויי פיינדליכע געגען אנגריפען און האבען געמאכט בעדייטענדע פארשריפט.

דא האבען מיר גענומען צוויי פולאמיאטען און 100 מאן געפאנגען.

ביי עפארגע האט דער פיינד פרובירט מאכען א זיעבעטען געגען־אנגריף, כדי צו עראבערען די פאזיציעס, וואס מיר האבען ביי איהם פערנומען מיט צוויי טעג צוריק, נאר עס איז איהם ניט געלונגען דורכצופיהרען זיין וואונש.

יאפאן און חינא

פון פעקין טעלעגראפירט מען: די לאגע היז זעהר א ערנסטע. די יאפאנער האבען אהן שום קאנצעסיע אדער ערלויבעניש אנגעהויבען בויען צוויי אייזענבאהנען אויפ'ן האלב־אינזעל שאנטונג.

די יאפאנער, וואס וואהנען דא אין שטאט, פאהרען ארויס מאסענווייז.

א דייטשער פליהער איבער עסעקס.

לאנדאן, 22. פעברואר. נעכטען אווענד, צווישען 8 און 9 א זייגער, האט מען פלוצלונג דערהערט דאס רוישען פון א פליהמאשינע־מאטאר איבער עסעקס. ניט ווייט פון בריינטריי איז געפאלען א ברענענדע באמבע, נאר זי האט קיין שאדען ניט אנגעטהאן. נאך איין באמבע איז געפאלען אין א גארטען אין קאלשעסטער. די שויבען פון די דערבייאיגע הייזער זענען צובראכען געווארען און א טייל מעבעל איז צושעדיגט געווארען. האבען ניט געליטען דערפון.

דערטרונקען אנ'אמעריקאנישען דאמפפער?

וואשינגטאן, 22. פעברואר. דער אמעריקאנישער קאנסול אין ברעמען האט בעקרעפטעט די מיטטיילונג פון „בערל. לאקאל־איינציגער", אז דער אמעריקאנישער דאמפפער „עוועלין" איז דערטרונקען געווארען דורך א דייטשען אונטערוואסערשיעף.

דער אויסערן־מיניסטער בריאן האט זיך געווענדעט צום אמעריקאנישען אמבאסאדאר אין בערלין, געראד, און צום אמעריקאנישען אמבאסאדאר אין לאנדאן, פאגע, וועגען דערגעהן די איינצעלהייטען פון דער געשעהניס און צושיקען תיכף טעלעגראפישע בעריכטען.

וואוינרעכט פאר היימלאזע

אין רוסלאנד די לעצטע צייט איז דערוועקט געווארען די פראגע וועגען דער שווערער לאגע אין וועלכער עס געפינען זיך די יודען אנטפון די ערטער, וואס זענען פערגומען געווארען דורך דיי דייטשען, דאדורך, וואס דאס אינערן־מיניסטעריום ערלויבט זיי ניט צו בעזעצען זיך אין די ערטער, וואס געפינען זיך אויסער דער יודישער „טשערטא". דאס מיניסטעריום שטעהט בכלל, אויף דעם שטאנדפונקט, ביי דער גרויסקייט פון דער טעריטאריע פון דער יודישער „טשערטא" קאן קוים ערנסט געשטעלט ווערן די פראגע וועגען דער קריטישער לאגע פון די אנגעלאפענע, אבער אין איינצעלנע פארפאלען— ווען אויף צו בעקומען דאס רעכט זיך צו בעזעצען אויסער דער „טשערטא" געפינען זיך ביי דעם אדער יענעם יוד וויכטיגע מאטיווען פון א פאמיליען־פערזענליכען אדער פערמעגענס־חאראקטער—קאן אזא פערזאן דערוועקען א השתדלות ביים אינערן־מיניסטער, וועלכער בעטראכט אויספיהרליך די דאזיגע השתדלות און לויט מעגליכקייט ווערט זי ערפיהלט.

היעגע נייעס

דער מארד אין יאקאר'ס פאסאזש.

נאכדעם, ווי מיר האבען שוין נעכטען געמעלדעט, אז עס איז ענטדעקט געווארען דער מערקווירדיגער מארד אין יארק'ס פאסאזש, זענען היינט פארגענומען געווארען רעוויזיעס אין די ביכער פון ה' קריסטענסענס קאנטאר. די פארלויפיגע רעוויזיעס בעווייזען, אז אלץ איז אין בעסטען ארדנונג, און אז די געשעפטען זאלען ניט זיין די אורזאכע פון דעם מארד.

אין א בריעף, וואס ה' קריסטענסען האט איבערגעלאזען צום פורמאן פון בוכהענדלער פערבאנד, שרייבט ער פאלגענדעס:

„מיין טרייע פרוי האט פרייוויליג אנגעבאטען נאכצופאלגען מיך, מיר געהען פרייוויליג צום סוט, אדיע און א דאוק פאר אלץ".

די דאזיגע ווערטער דייטען, אז די דראמא איז פארגעקומען נאך א פאראויס בעשטימטען פלאן.

לכבוד פורים!

יודישער דראמאטישער דעליטאנטען פעראיין

„בליהמעלע"

שבת, דעם 27־טען פעברואר, אין אויסטערברוס טעאטר Ryasgade 106

אום האלב ניין אוהר פר׳ וועט אויסגעפיהרט ווערען די שעהנסטע,

סענסאציאנעלע אפערעטע, וואס געפינט זיך אויף דער יודישער ביהנע און דאס איז:

אדער עלילת־דם

אהיסטארישע אפערעטע אין 5 אקטען פון לאטיינער. מוזיק פון מאגאלעווסקי. די בעסטע קרעפטען נעהמען אנטייל ווי אויך אגוט־איינשטודירט כאהר

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Kobmagergade 59, og 3 און ביים יודישען בארביער דאנאוויטץ, פיליסטרעדע 78

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

יוגענד־פעראיין „העברי הצעיר" אין קאפענהאגען

זונטאג, דעם 23־טען פעברואר, 4 אזייגער נאכמיטאג.

וועט אינ׳ם גרויסען זאל פון „הארמאניען" Körrevoldgade 23 פארקומען

אגרויסער פורים־פעסט

אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען

ווי פר׳ פיליפ, ה׳ בוימעל און פיעלע אנדערע.

עס וועלען איינגעארדנעט ווערען פערשיעדענע פערוויילונגען, ווי לעבענדע בילדער, פאנטאמבאלא און אויך קינדער־שפיעלען.

קינדער בעקומען טראדיציאנעלען שלוח־מנות

בילעטען צו 100, 50 און פאר קינדער ביז 14 יאהר 25 אוירעס צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדע 2, ביי הערר דאנאוויטש, פיליסטרעדע 78 און אין „יוגענד פעראיינ״ס לאקאל, ראזענגארדען 14, טעגליך פון 8 ביז 10 אוועגד.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלאניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Tolbadvej 40. Tlf. Palæ 1940 x.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

ח׳ פארבעראוו׳ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fælledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערן ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מוטעבערגעשטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עקעלאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

אפעהיגער שניידער־געזעל

צו מיליטער און לאגער־ארבייט בעקומט מיט בעצאהלענדען פלאץ.

דיעמאנט, לאנדעמערקעט 19, 3־טע

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

א פעהיגער זעצער

צו רוסיש, זאל אויך גוט בעהערשען די רוסישע שפראך, קען בעקומען יעהרליכע גוט־בעצאהלענדע ארבייט. וועגדען זיך צו

Herr Joseph Fischer, Ny-Kongensgade 6 Kopenhagen K.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע

ל. סוסלאוויץ,

פילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

Viktor E. H. Andersen

BORG RGADE 52, TLF. 10829.

spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

---

2 רוסישע סאמאווארע

(א ניקעלנער און א מעשענער), ווערט פערקויפט זעהער ביליג.

Bernstein, Adelgade 50.

העברעאישע אונטעריכט

פון א געבוירענעם אין ארץ־ישראל. איינצעלנע שטונדען אויך אבענד־קורסען אין גרופען.

B. Slor, hos E. Christensen

Bredgade 58, Tlf. Palæ 1035.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שווידען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וויכטיג פאר עקספארטערען

א גרויסער לאגער פון אלערליי מעדיקאמענטען, קאלאניאל־וואהרע, טיי, אנאנאס א. א. וו.

עס ווערט געזוכט פערבינדונג מיט סוחרים, וואס אימפארטירען קיין רוסלאנד.

קארעספאנדענץ אין דעניש, דייטש און רוסיש.

GROSSMAN, Toldbadvej 5, Kopenhagen, Tlf. Palæ 74.

איך בעזוך די קומענדיגע וואך שטאקהאלם.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעד 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2

ווענדעט צו דער רעגירונג, אבער די רעגירונג האט פון דעם ניט געוואלט וויסען.

ווען ער איז געווען אין דער דומא האט ער פערפאסט א געזעצפראיעקט מיט דער הילפע פון גראף לעוו טאלסטאי, וואס האט געפאדערט אז די שטאדט זאל געגעבען ווערען דאס רעכט צו בעשליסען, וו זיי ווילען פערבאטען דעם פערקויף פון וואדקא אדער ניט, און אז וואדקא זאל פערקויפט ווערהען אלס גיפט.

דער געזעצפראיעקט איז אין דומא אנגענומען געווארען, אבער דאס איז שפעטער פון דעם גאסודארסטוועני סאוועט פערשליידערט געווארען.

איז אבער צעלישעף ניט פערצווייפעלט געווארען און ער האט בעשלאסען זיך צו זעהן מיט צאר אליין.

דער צאר האט איהם אויסגעהערט און אגב האט צעלישעף איהם איינגערעדט, אז די רעווא־לוציאן וואלט זיך אליין איינגעשטילט ווען שכרות וואלט אבגעשאפט געווארען.

דעם צאר איז עס גיפעהלען געווארען און ער האט איהם גהייסען זיך איבערריידען מיט־פינאנץ מיניסטער. דער לעצטער האט איהם אבער דערצעהלט, אז וואדקא איז א צו גוטער בייסען פאר דער רעגירונג און אז די רעגירונג וועט עס קיינמאל ניט אויפגעבען.

צעלישעף האט דאן אפגעווארט ביז דער מלחמה און האט זיך וויעדער גענומען משתל צו זיין, אז דער פערקויף פון וואדקא זאל פער־באטען ווערען.

דיעזען מאל האט מען שוין צו אים זיך גענהער צוגעהערט, און פון אנפאנג איז ארויס־געגעבען געווארען א בעפעהל, אז פאר דער צייט פון דער מאביליזאציע זאלען קיינע אלקא־האלישע געטראנקען ניט פערקויפט ווערען.

דאס איז צעלישעף'ן ניט גענוג גענוגן און ער האט עגדליך אויסגעווירקט אז דאס זאל פער־באטען ווערען פאר דער צייט פון דער מלחמה.

איצט איז צעלישעף זופריעדען. און דער־פאר גלויבט ער, אז ער האט זיך אין אויסלאנד א גרויסען נאמען גענאכט מיט דעם.

הויהלען, האבען מיר געציטערט פאר יעדען שארף פון אבלעטעל, דורך פייער און וואסער אין שייטער־הויפענס, דורך בלוט און טרערהרען האבען מיר געטראגען אונזער גרויסע פערגאנ־גענהייט, האלטענדיג פעסט אין אונזערע ארעמס אונזער גדלות און שטאלץ — אונזער הייליגע תורה".

און וואס זאל איך אייך זאגען, יודען! — האס איסגעשריען מיט התלהבות אייזיק דער קרעשמער — אהערליכע, אימה־דיגע שטילקייט האס געהערשט אין שוהל, ווי דאס קול וואלט פון הימעל געגאנגען. זאגאר די וויבער אין דער עזרת־נשים האבען איפגעהערט צו ווייגען, אין אונזער אלטער רב האט טיף פערטראכ־טענדיג זיך אנגעשפארט אויפן עמוד און זיך אויפמערקזאם אייגעהערט.

(ענדע קומט)

א. נ.

רוסישע ליבעראלען און די פוילישע יודען

דער רעדאקטאר פון «דזיעניק פאלסקי» ה' באגדאן סטראשעוויטש איז א געווייסע צייט געוון אין מאסקוע, און יעצט גיט ער איבער זיין געשפרעך מיט די אנפיהרער פון די רוסישע לי־בעראלע: מיליוקאוו, פירשט פאוועל דאלגארו־קאוו און רעקטאר מאנוילאוו. דער לעצטער האט איהם אין רעדאקציע פון «רוס. וועד» גע־זאגט:

«גלויבט מיר אז אונזער בעציהונג צו פויי־לען איז אין קיין בעציהונג ניט געגנדערט גיווא־רען, און איך פערשטעה ניט, פון וואנען הא־בען זיך גענומען א זעלכע מיינונגען אין פוילען, מיר ווילען פאר פוילען די מעגליכסט ברייטע אוטאנאמיע».

— אבער איהר מאכט זי אבהענגיג פון אונזער בעציהונג צו די יודען, און איהר שטעלט א תנאי, אז די אוטאנאמיע פאר פוי־לען זאל געגעבען ווערען נאר דאן, ווען מיר ווילען אנערקענען גליכבעריכטיגונג פאר יודען האט גזאגט ה' סטראשעוויטש.

— «וואס פאלט אייך אין! — האט זיהר קא־טעגאריש געענטפערט ה' מאנולאוו — אזעלכעס האט קיינמאל ניט גזאגט ניט די «רוס. וויע־דאמאסטי» און ניט די קאדעטישע פארטיי. מיט דער יודישער פראגע בעשפעטיגען מיר זיך פלייסיג, מיר בעגהערען צו בעקומען פאר זיי בירגערליכע און פאליטישע רעכטע, אבער מיר מאכען ניט אבהענגיג די פוילישע אוטאנאמיע פון דער דאזיגער פראגע.

דער פארזיצענדער פון דער קאדעטישער פארטיי, פירשט פאוועל דאלגארוקאוו, און דער פובליציסט ד"ר ראזענבערג, וועלכע זענען גע־ווען ביי דעם געשפרעך, האבען בעשטעטיגט מאנולאוו'ס ערקלערונג.

אין וואוינונג פון אדוואקאט לעדניצקי האט זיך ה' סטראשעוויטש בעגעגענט מיט'ן פראפע־סאר מיליוקאוו, וועלכען מען שטעלט פאר אלס שונא פון פוילען. מיליוקאוו האט ערקלערט, מיליוקאוו האט ערקלערט, אז ער איז אן'אנהע־נער פון גרעבען אוטאנאמיע פאר פוילען און אפגעבען זיי דאנציג מיט דער אריינפאל פון וויכסעל, נאר דאס בעדארף זיי געגעבען ווערען וועלען דורך די רוסישע געזעצגעבערישע אינ־סטיטוציעס (כדי צו פערגרעסערן דאדורך דעם פרעסטיזש פון רוסישען פארלאמענטאריזם). און ניט דורך דעם פרידענס־קאנגרעס.

„אויך מיליוקאוו — זאגט ה' סטראשעוויטש" פראטעסטירט ענערגיש געגען דעם חשד, אז ער וויל דריקען די פוילישע אוטאנאמיע דורך די יודישע רעכטע. נאר ער רעכענט אלס נויטיג, אז אין דעם מלוכה־אקט, וועלכער וועט געבען פוי־לען אוטאנאמיע, זאל דערמאנט ווערען אויך די בירגערליכע גלייכבערעכטיגונג און די פערזיכע־רונג פון ד רעכט פון דער נאציאנאלער מינ־דערהייט.

„ווען איינער פון די פאליאקען, וואס איז געווען ביי דעם געשפרעך, האט אויפמערקזם געמאכט, אז ווען מ'זאל געבען יודען גלייכע וואהל־רעכט צו דער שטעדטישער זעלבסטפער־וואלטונג, וואלט מען דאדורך איבערגעבען די שטעדט אין יודישע הענד. האט מיליוקאוו דא־רויף געענטפערט:

— דאס וואהל־רעכט צו דער זעלבסט־פערוואלטונג? דאס וועט דאך ניט שטעהען אינם אקט, וואס וועט געבען אויטאנאמיע: די דאזיגע זאכען וועט ענטשיידען אייער סיים.

ענגלאנד און ארץ ישראל.

צו די ענגלישע צייטונגען, וואס האבען זיך ארויסגעזאגט די לעצטע צייט פאר קאלאניזירן ארץ ישראל דורך יודען מיט דער הילף פון ענגלאנד, איז די טעג אויך צוגעקומען די לאנ־דאנער צייטונג „גלאב". אין א לייט־ארטיקעל שרייבט די דאזיגע צייטונג פאלגענדעס:

„די יעצטיגע מלחמה האט קלאר אויסגע־וויזען די גאנצע געפאהר, וואס דראהטע עגיפ־טען אזוי לאנג, כל זמן א פרעמדע מלוכה, וואס העראשט אין ארץ־ישראל, וועט האבען די מעג־ליכקייט פון א צוטריט צו עגיפטען, א דאנק דעם, וואס זי ליגט אין דירעקטער שכנות מיט ארץ־ישראל. ארץ־ישראל דארף אדער וועלן א גליד־טייל פון די ענגלישע קאלאניעס, אדער זי דארף פערוואנדעלט ווערען אין א נייטראלע געגענד. אויפ'ן וועג פון ענגלישען פערנעהמען ארץ־ישראל ליגען גרויסע שוויע־ריגקייטען. א סך לייכטער וועט זיין דורכצופי־רען, אז זי זאל ווערען נייטראל, אין לעצטען פאל שטעלט זיך פאר אונזער דיפלאמאטיע די פראגע: וועמען אבגעבען אין בעזיץ דאס דאזי־גע לאנד, בלייבענדיג דערבי זיכער, אז זיין נייטראליטעט וועט בלייבען פעסט אין דער צו־קונפט? דא דערמאהנען מיר זיך ניט־ווייניגער אן דער אלטער שייכות וואס יודען האבען צו ארץ־ישראל — א שייכות, וואס זיהט זיך שוין זאל ניט זיין — האט דאס פאלק, וואס האט פערלוירען זיין לאנד מיט צוויי טויזענד יאהר צוריק, ביז היינט עס ניט פערגעסען און האט ביז היינט ניט פערלוירען די האפנונג עס ווידער צו בעזיצען.

אזוי ארום האבען מיר פאר זיך צוויי פאק־טארען פון גרויסער וויכטיגקייט אויף צו פער־ענטפערען די פראגען פון דער צוקונפט פון ארץ־ישראל, נאר עס איז דא נאך א דריטער פאקטאר. דאס איז — די לאגע פון די פוילישע יודען. דאס אבגעבען יודען ארץ־ישראל וואלט אין א גרעויסער מאס מיטגעהאלפען, אז עס זאל אבגעשוואכט ווערען די שארפקייט פון דער דאזיגער פראגע".

פון אמעריקא.

די ארבייט פון די אימיגראציאנס־שונאים אין אמעריקא האט פראפלו, זייער פרשטער זיעג איז שוין א פאקט. דער סענאט האט אנ־גענומען דעם אימיגראנטען־פיינדליכען גזעצע פרעזיקט, אין ווועלכען עס איז אויך דא דער פונקט, אז יעדער אימיגראנט מוז קענען לייע־נען און שרייבען—אויף זיין שפראך.

נעהמענדיג אין אנבעטראכט, אז אמעריקא איז איצט דאס ארט וואהין עס זענען געווען דעם די אויגען פון טויזענדער פון אירלאנ־דער, איז א נייע בעגרענצונג פאר אימיגראנטען, פאר די לעצטע א שווערער קלאפ. פרעזידענט ווייל־סאן וועט אפשר דעם גזעזץ־פראיעקט צוריק־וויזען, וואס מען וועט איהם דערלאנגען צו בעשטעטיגען, אבער די שטימונג געגען איינ־וואנדערונג איז צוליעב דער מלחמה אזוי שטארק, אז עס איז כמעט זיכער, דאר דער קאנגרעס וועט טאקען דעם אנטי־אימיגראצ אוס „בויל" פאר א גזעץ. טראץ דעם פרעזידענט'ס צוריקווייזונג, דאס צוטהון האט דער קאנג עס א גזעזצליך רעכט, וועו איין גזעזצפראיעקט גערט דורך דעם קאנגרעס דריי מאהל, אזויפיעל איז ער שוין דורך.

אנ'אויסנאהם איז געמאכט געווארען פאר די בעלגיער, זיי וועלען פריי זיין פון בילדונגס־עקזאמען, דערצו האט געווירקט די סימפאטיע פאר די בעלגיער און דער אויסנאהם פאר זיי וועט אהנאלעג. איבער דער גאנצער צייט פון דער מלחמה איז א האר שפעטער, די בילדיגע וועלען אבער מענען פינסיגען פון דער אויסנאם וועו זיי וועלען ערקלערען, אז זיי זענען וויליג זיך דא צו בעשפעטיגען מיט אגרי־קולטי־ון וועהרן אמעריקאנער בירגער.

פון בילדונגס־עקזאמען זענען אויך פטור: די יענגע, וואס וועלען קענען בעווייזען, אז זיי זענען אווענ פון זייער לאנד צוליעב רעליגיעזע פערפאלגונגען, פערזאנען וואס זענען שוין א מאל געווען אין אמעריקא און דא אבגעוואהנט פינף יאהר אן ארויסגענומען די ערשטע בער־גער־פאפירען; און קינדער אונטער זעכצעהן יאהר.

פאר יודישע אימיגראנטען האט דער א מיג־ראציאנס„בויל" א גרויסע מעלה, וואס יודיש און העברייאיש ווערען אנערקענט פונקט ווי ענגליש און אנדערע אייראפעאישע שפרא־כען.

יעדער אימיגראנט וואס זיהט אריינגעלאזען געווארען אין לאנד־מע שיקען נאך א פאטער אדער זיידען, וואס איז איבער פינף און זיפציג יאהר אלט, נאך א באבען, אדעד א נישט חתונה געהאטע טאכטער, אדער נאך א טאכטער, וואס איז אנ'אלמנה — זיי אלע זענען פריי פון בילדונגס־עקזאמען.

די פריינד פון־פרייער איינויאנדערונג שטעהן אבער לעת־עתה גאנץ פעסט אויף זייערע פאוי־ציעס. האטש קיינער גלויבט שוין נישט, אז זיי זאל דאסמאל גלוגנגן צוריקצושטויסען די אטאקעס פון שונא

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזם אונזערע לעזע־, א וועו זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדער מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פו זייער בעצירק דעם נייעם אדרע.

דער פראטעסט פון פאלק

אינמיטען פון די טרויעריגע ידיעות, מיט וועלכע די יודישע פרעסע איז חדשים לאנג פארפולט, אינמיטען פון די אלגעמיינע וועלט־היסטארישע געשעהניסען, איז אין דער דייטשער אלגעמיינער פרעסע אויפגעפאלען א מערקוויר־דיגער, משונה'דיגער — אנאנס: א בערלינער קאנקורסריכטער איז מודיע, אז סוף מאנאט מערץ פארקויפט זיך דורך אויקציאן — דער יודישער טעכניקום אין חיפא. ווי א בליץ איז דער קאמישער און משונה'דיגער אנאנס אדורכגעלאפען אין דער יודישער עפענטליכ־קייט. דוקא אין דער שווערסטער און טרויעריג־סטער עפאכע פון דער יודישער געשיכטע, פונקט אין אזא צייט ווען דאס יודיש וועלט'ל אין גלות און אין ארץ־ישראל שטעהט פשוט פאר סכנת־חורבן — קומט דער „הילפספעראיין דער דייטשען יודען" מיט הער'ן ד"ר פאול נאטהאן בראש — צו טרייבען א געוויסענלאזען וויץ מיט דער יודישער ווירקליכקייט? דאס איז די גרעסטע איראניע, וועלכע אונזער פאלק האט דערלעבט זייט יאהרען.

געוויס, מען מוז מודה זיין, אז ה' דר' פאול נאטהאן איז א גוטער בעל־חשבון. קיין בעסע־רע צייט ווען צו נעהמען נקמה פון די „אונרו־היגע ציוניסטען" האט ער באמת ניט געקענט געפינען. ווען, אויב ניט איצט וועט ער האבען די מחיה'דיגע מעגליכקייט אזוי שעהן און אזוי לייכט פטור צו ווערען פון די ציוניסטיש־העב־רעאישע שטערונגען? די אמעריקאנער קוראטא־רען האבען „לויט געזעץ" ניט דאס רעכט צו מאהנען צוריק זייערע נדבות, ווייל אלס נדבות האבען זיי געגעבען זייערע גרויסע סומען און ניט אלס לעגאטען מיט בעדינגונגען. זיי יורשים פונ'ם יודיש־רוסישען נדבן וויסאצקי וועלכע האבען לויט'ן געזעץ יא דאס רעכט איינצומאהנען זייערע חובות, לערך א מיליאן מארק. וועלכע זיי האבען געגעבען פאר דעם טעכניקום — נו, זיי וועט מען נאטירליך יא איינלאדען זיך צו בעטייליגען אין דער אויקציאן. הערר דר' פאול נאטהאן האט אבער, קענטיג א קאפ פון א בעל־המצאה, אויסגערעכענט אז די הער'ן וויסאצקי פון מאסקווע, וועלכע זענען כידוע רוסישע אונטערטאנען, וועלען ניט כא־פען און לויפען צום 24־טען מערץ קיין בערלין. אי, בלייבט דער יודישער נאציאנאל־פאנד, וועל־כען עס קען אפשר איינפאלען דער געדאנק אריינצומישען זיך און גאר אבקויפען דעם טעכ־ניקום? איז דאך אבער ה' דר' פאול נאטהאן פארט א קאפמענש, שרייבט ער זיך בשתיקה א ברוועלע צום דייטשען קאנקורסריכטער, ליהוי ידוע, אז אט דער יודישער נאציאנאל־פאנד איז גאר ניט קיין יודישע נאר א ענגלישע חברה, מיט אמת'ע ענגלישע תקנות. מיר וועלען דאך ניט לאזען די ענגלענדער זיך אויינמישען אין אונזערע דייטשע אינטערעסען?!

און אזוי ארום וועט עס הערן דר' פאול נאטהאן מיט זיין חברה געלינגען פטור צו ווע־רען פון די ציוניסטען און זיי אליין וועלען בלייבען די בעלי־בתים פון דעם טעכניקום אין ארץ־ישראל.

אט אזוי ווערט בעהאנדעלט א פראגע וועלכע האט אין א משך פון כמה יאהרען פאר־אינטערעסירט גרויסע יודישע מאסען און איז געווארען צו א נאציאנאלען פאלקסאינסטיטוציע.

א בנין, אויף וועלכען אין די ווייטערע לענדער פון גלות האט מען די שענסטע האפ־נונגען געלעגט — ווערט איצט אנגעגריפען מיט פרעמדע גראבע הענד. ווען האט מען עס געהערט, אז גרויסע יודישע פאלקסגרינדונגען זאל מען פארקויפען אין אויקציאן ווי אלטע, פערלוירענע באנקראטירטע זאכען? אט אזוי ארום ווייזט זיך די אסימילאציע ארויס מיט איהר גאנץ פנים. די אסימילאציע איז ניט נאר א ניט־יודישע ערשיינונג, זי איז אין איהר גאנ־צער נאטור א אונאנשטענדיגע, אונמאראלישע ערשיינונג! ניט נאר פון יודישען מוסר, פון דער יודישער מאראל איז זי פרעמד — זי אנערקענט אויך ניט דעם אלגעמיין־מענשליכען יושר.

אט דער קליינער אנאנס מוז ווערען א איי־ביגער דאקומענט פון דער שאנדע און מאראלי־שען באנקראט פון דער יודישער אסימילאציע. מיר טארען דאס קיינמאל ניט פארגעסען! —

נאר די הערען פאול נאטהאן און זיינע חברים האבען א גרויסען טעות אויב זיי מיי־נען דערמיט צו בעקעמפפען די יודישע נאציא־נאלע בעוועגונג און דעם אויפלעבונגס־פראצעס פונ'ם יודישען פאלק אין זיין אלטען, הייליג לאנד. מיר זיינען שטארקער פון זיי. מיט אונז לעבט און ארבייט דער גרויסער יודישער פאלקס ווילען.

דאס אמעריקאנישע יודענטום האט אט ערשט שוין ארויסגעזאגט זיין טיפען פרא־טעסט געגען דעם גראבען, געוויסענלאזען איינ־גריף אין די נאציאנאלע אינטערעסען פון די גרויסע יודישע מאסען אין דער גאנצער וועלט. אויפגערעגט איז די גאנצע יודיש־אמע־ריקאנישע פרעסע געגען דעם דאזיגען געוואלט־אקט פון דעם פערפאנצערטען קולאק, וועלכער האט זיך אין אזא גראבען און מגושם'דיגען אופן ארויפגעלעגט אויף די עדעלסטע און צארטעסטע געפיהלען פון א ליידענדער און געקוועלטער אומה. די גאנצע אנשטענדיגע עפענטליכע מיי־נונג וועט פערמשפט'ן אזא געוויסענלאזע האנד־לונג אין אזא ביטערער, שווערער שעה. — און פון אלע שטעדט און לענדער, וואו עס לעבען און טראכטען אונזערע ביסעל אידען וועלען זיי נאך דערהערען א שטים פון צארן און פלא־מעדיגען פראטעסט.

זיי וועלען נאך דערהערען דעם פראטעסט פון פאלק.

ד"ר ש. בערנשטיין

דער רוסישער „משיח"

משיח'ס צייטען — אין גאנץ רוסלאנד קען מען איצט ניט קריגען א ביסעל שנאפס אויף א רפואה. „וואדקא", וואס האט ערשט ניט לאנג פערנומען דעם אויבען־אן אין רוסלאנד און וואס האט דער רעגירונג אריינגעבראכט הונ־דערטע מיליאנען, איז פערשוואונדען פון דער רוסישער ארענא.

דעם יישר־כח פאר דיעזע רעוואלוציע קומט א רוס מיט'ן נאמען מיכאאיל דימיטריעוויטש צעלישעף. דיעזער צעלישעף, האט עס אויס־געווירקט, אז דער בעפעהל געגען וואדקא זאל ארויסגעגעבען ווערען.

ווער איז דיעזער מכשף, וואס מען רופט צעלישעף?

ער איז א זוהן פון פויערים און איז אמאל געווען א איינפאכער ארבייטער. ער האט זיך אכער ארויפגעארבייט און איז איצט א פיעל־פאכיגער מיליאנער. ער איז שוין געווען דער גאלאווא (בירגערמייסטער) פון סאמארא און איז אויך געווען א מיטגליעד פון דער דומא.

לויט ער אליין דערצעהלט, האט ער דן נאך אלס קינד אריינגענומען אין קאפ, אז שיכרות מוז אבגעשאפט ווערען.

ער האט געלעזען, אז אלקאהאל איז שעד־ליך און ער האט בעשלאסען ניט נאר אליין ניט צו שכור'ען נאר אויך אבצוהאלטען אנדערע מען דעם.

ווען ער איז געווען דער גאלאווא פון סאמארא, האט ער דורכגעפיהרט מיט די שטאד־טישע פיהרער אזא מין פארשלאג.

וואדקא האט געזאלט פערבאטען ווערען אין שטאדט. אבער אום די רעגירונג זאל ניט פערלירען איהר ריוח, האט די שטאדט בעשלא־סען אומצוקעהרען דעם היזק צו דער רעגירונג פון איהר אייגענער קאסע.

צעלישעף האט זיך מיט זיין פארשלאג בע־

דער שרעקליכער שטורם

(א פאלקס־לעגענדע)

אין א פייכטען, מרה־שחורה'דיגען ווינטער־אווענד בין איך פערבלאנדזשעט געווארען אין א פערווארפען ווינקעל, וואו ס'איז מיר אויסגע־קומען א נאכט צו פערברענגען אין א קליינע ווארימע און אנגערויכערטע יודישע קרעטשמע. ארום טיש, אויף וועלכען ס'איז געשטאנען א סאמאוואר, זענען געזעסען עטליכע יודען און האבען זיך איינגעהערט צו דער ערצעהלונג פון אייזיק דעם קרעטשמער:

— דאס איז געווען — האט ער דערצעהלט — מיט נישט קיין סך יאהרען צוריק. אין דעם גרויסען יום־כפור־טאג, ווען אונזער קליינשטעד־טילשע שוהל איז ווי געוועהנליך, פול גע־פאקט, האבען מיר פלוצים בעמערקט דאס אין א ווינקעל ביי דער טהיר זיצט פון גרויען פריה־מארגען אן, ווען אויפ'ן הימעל האט נאך געציטערט דאס לעצטע שטערנדעל עפיס איינער א מענש, פערווארפען דעם טלית איבער'ן קאפ און דא־ווענט זעהר הייס, און קיינער ווייסט נישט, ווער ער איז און פון וואנען ער איז. אלע מתפללים האבען געקוקט אויף איהם און ס'איז געווען א גרויס חידוש. ווארום ראש־השנה האט מען איהם דא אין שוהל נישט געזעהן. ווי־זשע קומט ער עס פלוצים איצטער אהער? נאר פונדעסטוועגען, צופיעל אינטרעסירען זיך מיט איהם און פונאנ־דערפרעגען זיך ווער ער איז און וואס ער איז האט קיינער אין אזא טאג ווי יום־כפור קיין חשק נישט געהאט. מיר האבען זיך פער־טיעפט אין דאוונען און דאס מתיקות פונ'ם חזנ'ס געזאנג האט אונז ממש פערטראגען העט־העט אין די הויכע עולמות, און מיר האבען אן דאס פערגעסען... אזוי איז פאריבער דער פריה־מאר־גען. ס'איז געקומען נאך שחרית, מען עפענט דעם ארון־קודש און מען נעהמט ארויס די ספר־תורה. דער חזן זינגט „שמע ישראל", מען געהט שוין לייענען — און פלוצים שטעהט אויף דער אונבעקאטער, און נישט אויפהויבענדיג דעם קאפ פון אונטער'ן טלית לאזט ער זיך גלייך ארויף אויף דער בימה.

און וואס זאל איך אייך דערצעהלען, יו־דען!

ווי נאר ער איז ארויף אויף דער בימה אזוי האבען מיר זיך אלע צוגעקוקט צו זיין פנים, וואס ער האט ערשט אבגעדעקט, און דערזעהן דאס איז נאך גאר א יונגער־מאן, כמעט נאך א יונגעל. מיט ראזע באקען, אויגען שווארץ ווי סמאלע און אנ'איידלע געזיכט ווי ביי א מיי־דעל.

און מיר אלע זענען ווי נשתומם געווארען, מחמת מיר זענען געווען בטוח, אז פאר אונז שטעהט דא עפיס אגרויסער צדיק. און אפשר גאר א מלאך פון הימעל.

אייזיק דער קרעטשמער האט אויפמערק־מערקזאם אקוק געטהון אויף זיינע צוהרער און ווייטער דערצעהלט:

— רבותי! — האט אנגעהויבען דער אונ־בעקאנטער יונגערמאן — רבותי, כיל טייכען בלוט האט דאס יודישע פאלק פערגאסען אויף זיין לאנגען לעבענסוועג. ס'איז נישט קיין ווינ־קעל אויף דער גרויסער וועלט, וואו יעדעס שטיקעל ערד זאל נישט האבען פייכט געווארען מיט יודיש בלוט. ס'איז נישטא קיין איין מלוכה קיין איין לאנד, וואו מ'זאל זיך מיט יודען נישט האבען בעגאנגען ווי מיט שטיף־קינדער. דער גרויסער צארז פון אלמעכטיגען האט זיך יאהרען לאנג אומ'ברחמנות'דיג אויסגעגאסען איבער אונזערע קעפ און אונזערע בעסטע זיהן. ווי בכבוד'גע טעכטער פון פאלק ישראל האבען די שענדליכסטע צייטען איבערגעלעבט. שווארצע וואלקען האבען זיך געטראגען איבער אונזערע הימלען און זענען געווען אונזערע בעגלייטער אין דער פער'חושכ'טער צוויי־טויזענד־יעהרי־גער געשיכטע.

יאהרען־לאנג האבען מיר נישט געוואוסט פון קיין רוה און מנוחה און, ווי די היות אין די

Jüdische Volkszeitung № 56 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען מאנטאג דעם 22־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דער קאמף אין די קארפאטען.

אמעריקאנער יודען געגען דייטשען הילפס־פעראיין—די דארדאנעלען באמבארדירט

פון מזרח־פראנט.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 21. פעברואר (אפיציעל). די גע־שלעגען, וועלכע זענען פארגעקומען אויפ'ן רעכטען ברעג פון די טייכען באבר און נארעוו אין דער געגענד ביי אסאוועץ און אויף די וועגען קיין לאמזשע, אסטראלענקא, פראזניץ און פלאצק, האבען געטראגען א חאראקטער פון א געגען־אנגריף.

אויפ'ן לינקען ברעג פון ווייכסעל האבען מיר צוריקגעשלאגען שוואכע פיינדליכע אנגריפען ביי בזורא, אין דער געגענד פון וויטקאוויץ ביי דונאיעץ אין דער געגענד פון יאבנא האבען מיר צוריקגעשלאגען אנ'אנגריף פון א עסטרייכיש דייטשע אבטיילונג.

אין די קארפאטען האבען מיר צוריקגעשלאגען הארטנעקיגע אנגריפען ביי יאסיאנקי, סטאפא און מעצא לאבארעץ און דייטשע אנגריפען צווישען טוכלא און וויזשקאוו. אין צפון מערב פון סענעזוב האבען מיר דורך א באיאנעט־קאמפף צוריק עראבערט די הויכע פאזיציעס.

אין דער געגענד ביי קלאוסע זענען מיר געגאנגען פארווערטס.

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען, 21. פעברואר (אפיציעל). אין רוסישפוילען דויערען נאך די ארטילעריע־געשלעגען. דעם פיינד'ס געגען־אנגריף אין דרום פון טארנאוו און ביים דונאיעץ האבען מיר צוריקגעשלאגען.

ביים קארפאטער־פראנט איז די אלגעמיינע סיטואציאן ביז ווישקאוו אונפערענדערט.

אין דרום־מזרח גאליציען דויערען אך די געשלעגען. אין צפון פון נאדווארנא האט זיך דער פיינד צוריקגעצויגען אין דער ריכטונג פון סטאניסלאוו, פארפאלגט פון אונזער קאוואלער ע.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 21. פעברואר (אפיציעל). אין בעלגיען און אויפ'ן גאנצען פראנט ביז ריימס זענען פארגעקומען ערנסטע ארטילעריע־געשלעגען.

אין שאמפאן ענטוויקעלט זיך דער קאמפף צו גונסטען פאר אזנז. מיר האבען צוריק געשלאגען עטליכע געגען־ענגריפען און זענען געגאנגען פארווערטס אין צפון פון פערטע וואו מיר האבען בעזעצט א וואד וועלכען דער פיינד האט געהאט שטארק בעפעסטיגט.

אין דרום פון ווערדון זענען מיר, נאכדעם ווי מיר האבען צוריקגעשלאגען דעם זעקסטען פיינדליכען געגען אנגריף, געגאנגען פארווערווערטס. מיר האבען עראבערט דריי פולעמיאטען און צוויי באמבע־ווארפער און האבען גענומען 200 מאן געפאנגען, צווישען זיי געפאנגען זיי עטליכע אפיצערען.

אין די פאזיציעס וואס מיר האבען גענומען ביי איאן, האבען מיר געפונען געפאלענע, וועלכע האבען געהערט צו פינף פערשיידענע רעגימענטען.

א יודישער מיניסטער אין ענגלאנד.

לאנדאן 12 פעברואר (ספעציעל צו דער יודישער פאלקס־צייטונג).

דער בעקאנטער יודישער פארלאמענטאריער, דער דעפוטאט פון ווהייטשעפל. לארד סווייטלינג דער זוהן פון דעם בעוואוסטען נדבן ר' שמואל מאנטאגו איז היינט בעשטימט געווארען פאר א פינאנץ־מיניסטער. דער נייער מיניסטער וועלבער האט שוין עטליכע מאל פערנומען הויכע מלוכה שטעלען, איז זעהר א הייסער יוד אין איז פרעידענט פון דער יודיש־ארטאדאקסישער געמיינדע. די בעפעלקערונג פון ווהייטשעפל על פי רוב יודען האט די נייע בעשטימונג אויפגענומען מיט גרויס סימפאטנע.

אמעריקא פראטעסירט געגען הילפס־פעראיין.

ניו־יארק, 20. פעברואר (ספעציעל צו דער „יודישער פאלקסצייטונג"). דא זענען די טעג אבגעהאלטען געווארען גרויסע פראטעסטמיטינגען געגען דער האנדלונג פון דעם דייטשען הילפספעראיין בנוגע דעם יודישען טעכניקום אין חיפא. אין זייערע רעדעס האבען די רעדנער זעהר אין א שארפען פארם אויסגעדריקט זייער פראטעסט געגען דער „אויקציאן" בכלל און די דייטש־יודישע האנדלונג בפרט.

אויך די אמעריקאנישע פרעסע האט בעהאנדעלט די געשעניס און זעהר אויף א שארפען ארט אויסגעדריקט זיך געגען אזא אונמענשליכען יושר. אויפ'ן פראטעסט זענען אויך אויפמערקזאם געמאכט געווארען די דיפלאמאטישע פערטרעטער פון דייטשלאנד.

די באמבארדירונג פון די דארדאנעלען ווערט פארגעזעצט

פון לאנדאן טיילט מען מיט: די פארטען אויף דער אייראפעאישער זייט פון די דארדאנעלען האבען מיר געצוואונגען צו אנשוויגען ווערען. אויף דער אזיאטישער זייט האט נאך איין פארט געהאלטען אין שיעסען, ווען די אפעראציאנען האבען שוין אויפגעהערט צוליעב דעם אנקומען פון דער נאכט.

פון די פעראייניגטע'ס שיפען איז קיין שיעף ניט בעשעדיגט.

אין דער פריה האט זיך דער קאמפף וויעדער אנגעהויבען מיט דער הילף פון אעראפלאנען און הידראאעראפלאנען.

א האנדעלס־שיף דערטרונקען

צו רייטער'ס ביורא טעלעגראפירט מען פון ליווערפול: דער דאמפפער „קאמבאן" איז אויפ'ן וועג פון קארדיף צו ליווערפאל, אנגעגריפען געווארען, אהן שום התראה, פון א דייטשער אונטערוואסער־שיף און איז דערטרונקען געווארען.

דריי מאן זענען פארוואנדעט געווארען פון דער עקספלאזיאן. צוויי מאן זענען דערטרונקען און די איבעריגע — גערעטעט.

היעגע נייעס

א רעוואלווער־דראמא.

נעכטען פריה צווישען 9—10 א זייגער איז אין יארקס פאסאזש, אין בלאט־הענדלער'ס פערבאנד'ס קאנטאר, פארגעקומען א שרעקליכע דראמאטישע געשעהעניש. דער דירעקטאר פון דעם דערמאהנטען פערבאנד האט אין דער צייט אין קאנטאר גופא ערמארדעט זיין פרוי און זיך זעלבסט דורך א רעוואלווער.

די אורזאך פון דעם שרעקליכען מארד איז נאך ניט בעוואוסט.

ענטדעקט איז עס געווארען דורך א דאמע פון זייער פערסאנאל, וועלכע האט געוואלט אריינקומען אין קאנטאר און חאט געטראפען געשלאסען פון אינעוועניג.

רעפעראט פון אנא מיראנאוונא.

ביי א קליינעם עולם האט די פר' אנא מיראנאוונא, געלעזען איהר רעפעראט איבער דעם „אינטערנאציאנאל און קריעג", דער תוכן פונ'ם רעפעראט איז ג־ווען, אז דער איצטיגער איצטיגער אינטערנאציאנאל מוז פאלען און אויף זיין ארט זאל קומען אנייער אינטערנאציאנאל, געבויט מעהר אויף די יסודות, פון שלום, ביי וועלכען ס'וועלען אונמעגליך זיין אזעלכע קאטאסטראפעס

צוליעב א פערזענליכע אורזאכע מצד דער רעפערענטין זענען די דעבאטען אבגעקייגט געווארען.

די פערזאמלונג האט בעשאנקען די רעפענטין מיט אפלאדיסמענטען.

לכבוד פורים!

יודישער דראמאטישער דעליטאנטען פעראיין
שבת, דעם 27-טען פעברואר, אין אויסטערברוס טעאטר 106 Ryesgade
אום האלב נײן אהר פרי. וועט אויסגעפיהרט ווערען די שעהנסטע,

„בליהמעלע"

סענסאציאנעלע אפערעטע, וואס געפינט זיך אויף דער יודישער בינהנע אין דאס אויס:

אדער עלילת־דם

א היסטארישע אפערעטע אין 5 אקטען פון לאטײנער. מוזיק פון מאגאלעווסקי. די בעסטע קרעפטען נעהמען אנטהיל וויי אויך א גוט־איינשטודירט כאהר

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען בײ הר. טימיאנאוו, Kobmagergade 59. og 3 אין בײם יודישען בארביר דאנאוויטש, פילסטרעדע 28

באל בײ 3 אהר.

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

דער יודישער מוזיק־פעראיין „לירא"

פערוואלטעט זונטאג, דעם 21-טען פעברואר 1915

אין „האַרמאניען", נארעוואלדגאדע 23, אום 7 אהר אב.

אגרויסען מוזיקאלישען אוועג

בילעטען צו 150, 100, 75 אוירעס, איז צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון דער „פאלקסצייטונג", מונטערגאדע 2 און בײ הר. בארנשטיין, אדעלגאדע 50.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויף בודען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, זיידישלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנאיגענע דרוקערײ, וועט ערשיינען הינפעלך

אן רעגעלמעסיג יעדען אינדערפרי זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען וועדט סיי פאר סוהרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויל די וועדט פונאנדערגעשיקט אהרן דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דיטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 אבמיטאג.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2 KØBENHAVN K

אגרויסער פורים־פעסט

וועט שטאטפינדען זונטאג

דעם 28-טען פעברואר,

אום 4 אהר נאכמיטאג.

וויכטיג פאר עקספארטירען

אגרויסער לאגער פון אלערלײ מעדיקאמענטען, קאלאניאל וואהרע, טיי, אנאנאס א. א. וו.

קס וועלט געהט פערבינדונג מיט סוהרים, וואס איכפארטירען קיין רוסלאנד. קארעספאנדענץ אין דעניש, דיטש און רוסיש.

GROSSMAN, Toldbadvej 5, Kopenhagen, Tlf. Palæ 74.

איך בעזוך די קומענדיגע וואך שטאקהאלם.

וועשערײ „וויקינגארדען"

Vikingardsvägen 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשטע־קלאסיגע עלעקטרישע וועשערײ. עסטע פראנצויזישע מאשינען. אבמאליזע די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנטל־עסיק, הערדעק און קראגענס. אלע וועלט נעמען צום וואשען אונזערמאלען און אבנעבראכס אינזערײ.

אלע וועלט וויים וויי שנעל, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבמאליזע גוטע ארבייט און ערשטע קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5. Telef. Godthaab 1691 y.

PFAFF

den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

KOB

Philipsons

THE

24 KOBMAGERGADE 24

דער רוסיש־יודישער שנײדער־קלוב

האלט־אפ א מיטגלידער־פערזאמלונג זונטאג, דעם 21-טען פעברואר, אום 11 אהר פארמיטאגס אין מאן־פערזיכערונג קאמפאניע הויזערפלאץ 4, שטיג מיטגלידער ווערען אויפגעפאדערט צו פאר־פעריהרן אין אין קלוב.

די פערוואלטונג.

מיר דאנקען זעהר

דעם „רוסיש־יודישען שנײדער־קלוב" פאר זיין הילף־בײשטייער צו אונזער צוהנע וויטעע אויפמארקואמקיים צו אונזער צוהנע יהושע און מרים זילבערי.

א פעזיגער וועצער

צו רוסיש, זאל אויך גוט בעהאנדלען די רוסישע פראקסיס, מען בעקומט יעהרליכע גוט־בעצאהלטע לכבוד ארבייט. וועגדען זיך צו

Herr Jose, h Tscher, M.-Kongensgad 6 Kobenhagen K.

התעוררשישע אונטעריכט

פון אלע קלאסען אין ארץ־ישראל. אייזעצלע שטודען אויך אבענד־קורסען אין גרופען.

B. Tor, hos E. C ensen Bredgade 58, Tlf. Palæ 1035.

אגוטער פרעמער

ווערט געזוכט צו דאמען שנײדערײ אויף גוטע בעדינגונגען.

C. Ferdinandsgade 7 a, 2.

א פעהיגער שנײדער־עסיק

צו מיליטער אין לאגער־ארבייט בעקומט א גוט בעצאהלעדען פלאץ.

דיעמאנט, לאנדעמערקעס 19, 3-טע זאל

ח. פארבערמאוס

ערשט־קלאסיגע שנײדערײ

Fældvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערלײ הערען־אריבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעגאנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירט ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorechot. Trykt hos A-s. „Jodisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2.

פערבערגט. אפילו די טירשטעק האט מען אריינגעריסן און פערבערגט.

עטליכע שטעדטלעך, ווי למשל בוקאטשאוו, בריזעזאני און באלשאוצע, האבען שטארק געליטען און זענען על פי רוב חרוב געמאכט געוואָרען. די שולען זענען פערמאכט. די איינוואוינער איז אויטער שטרענגע שטראפען פערבאטען צו רעדען מיט די געפאנגענע עפעס אנדער זיי עפעס צו געבען.

אין לעמבערג בליבט די „שווארצע בערוע". דער צוואנגס־קורס פאר ריובל איז 3.30 קר. די שווארצע בערוע פערקויפט דעם רובל בילִיגער ווי צו 2.70 קר. זיי וויזען בעציהען די רו־בל פון רוסלאנד מיט 2.50 קר. און פערדינען 20 העלער פאר יעדען שטיק. דער שטאדט־פרעזעס דר. רוטאווסקי האט בעקומען פון צאר 8 בילד די ראהם בעפוצט מיט עדעלשטיינער, דר. רוטאווסקי, האט די מתנה נישט אנגענומען, ווייל דער בעגרינדונג, אז אלס עסטרייכישער אונטערטאן טאר ער פון קיין פרעמדען הערשער נישט אננעמען קיין מתנות.

אויסלענדער אין ווארשא.

די ווארשעווער גזעזלשאפט צו העלפען די קרבנות פון דער מלחמה בעשעפטיגט זיך יעצט שטארק מיט געבען ראט און היעלף די פאליא־טען. ווען עס קומען אן עסטרייכישע אדער עסטרייכיש־אונגארישע מוזען, לוזטען לעצטען בעפעל דיריגעשיקט ווערען פון רוסלאנד. עס ווערען פאראָגנומען מיטלען, צו העלפען זיי ווערן רו־מישע אונטערטאנען אד"ג.

די צאהל פון דייטשע און עסטרייכישע אונ־טערטאנען בכלל, וואס געפינען זיך אין ווארשא, דערגרייכט ביז 7000 מענער און פרויען, אויסער קינדער.

רוסישע נאציאנאליסטען

די רוסישע נאציאנאליסטען האבען דער־לאנגט דעם פרעמיער־מיניסטער גראפמיקן א בעריכט־זאפיסקע, אין וועלכער זיי שרייבען, צווישען אנדערען, פאלגענדעס:

„דער העכסטער מלוכה־יושר פאדערט, אז ניט נאר די פאזיטיווע, נאר אויך די נעגאטיווע פאקטארען, וואס חאראקטעריזירען די בעזונ־דערע גרופען פון בעפעלקערונג, זאלען ניט דיענען אלס גרונד אדער אויטרייד דערצו, אז איניגע גרופען פון דער בעפעלקערונג, וואס זייער ביהעלליכער שטאלץ איז באמת אין ספק זאלען וועניגער מפקיר זיין דאס לעבען פון זיי־ערע מיטגלידעדער.

די פראגע וועגען גישט צולאזען יודען אין דער ארמעע, די דאזיגע בטלנישע און טיף אננעגרעכטע פראגע — איז דערוועקט געווארן דורך דער פרעסע אויך פאר דער מלחמה. נאר די דאזיגע פראגע איז קיינמאל ניט ארויסגע־שטעלט געווארען אויף דער טאג־אָרדנונג זורוך די אפיציעלע ספערען.

דאן מעהר משונה־דיג איז די מיטיילונג אז די יודען, וואס לערנען אין די הויכשולען וועלען ניט גערופען ווערען, צוגלייך מיט די בירגער פון אנדערע קאטעגאריעס, צו דער־פילען דעם חוב. וען דאס זאל אזוי געווען, וועלען די קריסטליכע יונגעלייט אומקומען, לויט'ן גזעזץ פון מלחמה, אויפ'ן שלאכטפעלד, און די נאנצע יודישע לעהר־יוגענד וועט בלי־בען אונבעשעדיגט און וועט אין דער צוקונפט בעקומען די פערליכטעטע מעגליכקייט צו פערשטארקען דאס פערכאפען דורך יודען די אינטעליגענטע ארבייט, בעזונדערס די אינ־דוסטריע, וואס האט זיך, צום בעדויערען, אזוי אויך ארויסגעווייזען פאר די לעצטע יאהרען.

פון דעם דאזיגען שטאנדפונקט קען דאס בעפריַיען די סטודענטען־מעדיקער פון די ער־שטע קורסען און די יודען, וואס שטרעבען בעזונדערס צו מעדיצין, קוים פערענטפערט ווערען מיט וועלכע סיי־וועלכע עכערע טעמעס, ווייל נאך דער מלחמה וועלען אנדערע ארטען פון פראפעסיאנעלער טעטיגקייט זיין פונקט אזוי נויטיג דעם לאנד, ווי מעדיצין. פאר דער קריגס צייט וויידער, אפילו וען די מלחמה וועט זיך אבציהען 2—3 יאהר, האט דאס פערגרעסערען די צאהל סטודענטען פון די ערשטע קורסען פון מעדיצינישען פאקולטעט קיין בעדייטונג ניט. א חוץ דעם אלעמען האלטען מיר פאר אונזער חוב אויסצערזאגען צו מאכען אייער עקטעלענץ אויף דעם פאקט, וואס האט זיך ארויסגעוויזען צווישען די יודישע סטודענטען פון העכסטען קורס, אז כדי אויסצומיידען אין נאהנסטען יאהר די נויטיגקייט, נאכן ענדיגען דעם קורס, אנצוקומען אין דער ארמעע, האבען די דאזיגע יודען איבערגעריסען יעצט דאס האלטען עקזאמענס כדי צו פערציהען דאס ענ־דיגען די שולע.

יודישע נייעס

(שאנחאי פאר ארץ־ישראל). די פע־דעראציע פון די אמעריקאנישע ציוניסטען האט זיך געוועדעט צו דער יודישער געמיינדע אין שאנחאי מיט אנאויפרוף צו זאמלען געלד פאר די יודען אין ארץ־ישראל. עס איז איינגעאר־דענט געווארען א זאמלונג פון נדבות. וועלכע האט איינגעבראכט 2.000 דאלאר. די דאזיגע סומע וועט איינגיכען איבערשיקט ווערען קיין ניו־יארק מיט א ביטע, אז דאס זאל פון דארט איבערשיקט ווערען וויטער קיין ארץ־ישראל.

(א דאנק א יודישען הילפס־קאמיטעט). דער קיעווער גובערנאטאר האט מודיע געווען דער בעדיטשעווער פאליציימייסטער, אז זיין מאיעסטעט דער קיסער האט בעווילִיגט הערצ־ליך צו דאנקען דעם בערדיטשעווער יודישען קאמיטעט צו העלפען די קראנקע און פערוואונ־דעטע סאלדאטען פאר די טערי־אונטערטענִיגסטע געפיהלען, וועלכע זיי האבען אויסגעדריקט צור־ליעב די קריעגס־ניפערצייעס.

נייעס פון פוילען

(די לאגע פון די אדוואקאטען.) אין וואַרשא געפינט זיך יעצט א גרויסע צאהל אד־וואקאטען, וועלכע האבען פריהער געוואוינט אין גערשידענע פראווינץ־שטעדט און זענען גע־וען געצוואונגען צו אנטלויפען פון דארט, ניט קענענדיג מיטנעמען מיט זיך די נויטיגסטע זא־כען. עס איז דעריבער ערווקט געוואָרען די פראגע וועגען ארגאניזירען א באלדיגע הילף פאר די אדוואקאטען, וואס האבען גלייטען צור־ליעב דער מלחמה.

(נייע 5000 היימלאזע.) צו די פיעל טויזענדער היימלאזע פון פערשיעדענע שטעדט און שטעדטלעך, וואס געפינען זיך אין וואַרשא זענען צוגעקומען נייע היימלאזע: ביז 5 טויזענד נפשות.

(טויבסיק יעג 50 מיליאן.) אין ספעציע־לען רעקאמאנדאציטעט, וועלכער דארף ענט־שיידען די פראגע וועגען קרעדיט פון דעם 50 מיליאנען מאנט, וואס איז בעשטימט צוווארען אויף שוועכע פאר די אנשטאלטען פון קורצשטר־מיגיע הילפאות בענק, גזעזלשאפטען פון גע־נעוויטיגען קרעדיט, באנקירען און מוחרי־ע לייה־קאסטע — זאלען אנטייל נעהמען דריי אויסגעוועהלטע מיטגלידער פון וואַרשאווער בערוז־קאמיטעט, וויי אויך אין אויסגעוועלטער מיטגלי־ד פונם סוחרים־פאראין. די דאזיגע ארגאניזאציעס האבען אויסגעוועהלט דריי פער־טרעטער צווישען וועלכע עס וועפינט זיך אויך דער יד דאקטאר זון.

א בריף אין רעדאקציע.

מיט פיעל וואכען צוריק בין איך געווען אויף א קאנפערענץ פון אלע פעראיינען אין קאפענהאגען צוזאמען מיט די אנגעפאהרענע יודען, כדי ערנסט צו בעטראכטען די שרעקלי־כע לאגע פון די יודען אין די מלחמה־לענדער און די נויטיגע הילף, נאך לאנגע דעבאטען איז אנגענומען געוואָרען, כמעט אינשטימיג, אז אלע קאפענהאגענער יודען, זאלען אוועקגעבען זייערען א טאג ארבייט, כדי דערמיט אנצוהוי־בען א גרויסע געלד־זאמלונג. צוליעב דעם צוועק איז בעשלאסען געוואָרען צוזאמענצורופען א פאלקספערזאמלונג, נאר ליידער איז נאך ביז יעצט די פערזאמלונג ניט פארגעקומען.

עס איז שוין אפילו געווען בעקאנטגעמאכט דער טאג, צייט און ארט, אבער צום בעדויערן האט זיך פון דעם גאנצען פלאן אויסגעלאזט.

אלזא, פרעג איך איצט ביי די הערען פונ־„קלייגעס קאמיטעט", וואס דענקט איהר צו טהאן, וויבאלד איהר זייט אויך אויף וועל־מען וואוהר איהרע צי איז דאס אומגליק נאך צו־קלייען?

איך רוף צו איהר, איהר זאלט זיך ניט אב־שטעלען פאר קיין זאך אזוי, ווי נאר מעגליך, מאכען די פערזאמלונג, דער ערשטע, נאך מיין מיינונג, איז גאנץ־ווי.

און איך רוף צו אלע, וואס מיהלען דעם שרעקליכען אומגליק פון די יודען אין די מלחמה־לענדער, בעזונדערס אין פוילען, זאלען וועגען דעם ערנסט נאכדענקען.

מיט אכטונג, א יוד פון פוילען,
בעריש קאנטאראוויטש.

הפקר־וועלט

אז א מענש הויבט אן צו פערלירען דעם בא־דען אונטער די פיס און די יסודות פון מאראל הויבען־אן ביי אים וואקלען — דאן איז אפט שווער, כמעט אונמעגליך אבשטעלען איהם אין אייניצהאלטען דעם פראצעס פון הרוב ווערען. ווי פוילע ציין, פאלען ארויס פון זיין פארשטע־לינגס — ווי לט די בעגריעפען פין גוט און שלעכט, די גענפיהלען פאר שיינע און מאוטע מעשים. דער מענש קיקעלט זיך ווי פון א בארג ארונטער, פערלירענדיג אויפין וועג דאס לעצטע בושה־געפיהל, מען ווערט דאן א הפקר־מענש, א מארשוין, וועלכען ס׳איז אלץ גאנץ גלייך.

פונקט אזא מין בילד זעהען מיר אציונד אין אייראפא. ריכטיגער געזאגט, אט די ג׳־בילדעטע און קולטורעלע, הומאנע און הויכע ענטוויקעלטע לענדער פון אייראפא האבען פלוצלינג פערלוירען דאס בושה — געפיהל, האבען פערגעסען אן די אלע גוטע זיעבען זא־כען, וועלכע זענען פריהער געווען א יסוד פון דעם אייראפעאישען מלוכה־לעבען.

זייט די מלחמה האט זיך אנגעהויבען זעהען מיר נאר איינס: פון טאג צו טאג ווערט ער־גער, אלץ, וואס עס איז פריהר געווען וויכטיג אין הייליג זעהט איצט אויס לעכערליך און נא־ריש. פון די דיקע ביכער איבער „פעלקער־רעכט״ האט מען אויסגערישן כמעט אלע בלעטלין און ס׳זענען נאר איבערגעבליבען די שפונג טאוו־לען.

מען האט זיך אויפגעהערט צו שעמען!

אז אלץ איז איצט מעגליך און אלץ איז איצט ערלויבט. הרגיען פרויען און קינדער זא־גענדיג, אז זיי זענען „פראפטירירערן״; אונטער־צינדען שטעדט און שטעדלעך ארוספיהרען פון שונאס לאנד אלע פראדוקטען, און לאזען די בעפעלקערונג הונגערן, האלטען זיך גפענגע־ניסען ציווילע פערזאנען; בעשיסען אונבע־פעסטיגטע שטעדט א. א. וו. א. א. וו. — דאס זענען געוועהנליכע מעשים. געווארען און דער לעצטער חודש האט מיט זיינע אכזריות גע־קרוינט די ביזאיצטיגע מעשים. דייטשלאנדס ערקלערונג וועגען דער אזוי־גערופענער „בלא־קאדע״ און די דראהונג צו פערניכטען נייטרא־לע אנדעלס־שיפען און ניט רעכטן זאגאר די מאטראסען און פאסאזשירען — איז דאך באמת א רציחות, וואס שרייט צום הימעל, אמת, דאס איז א עשרי־ פון פעריאושטע מענשען, וועלכע זעהען פאר זיך די געשפענסטער פון הונגער, אבער דאס ענדערט דאך ניט דעם עצם פאקט.

אלץ איז מעגליך, אלץ איז אציונד רעכט. ס׳איז געלעם געווארען דער אייראפעאישער גע־זעלשאפטליכער קאנטראל, עס זענען פערניכטעט געווארען די חושים פאר טוב און רע.

א הפקר־וועלט! א וועלט, וואס האט פער־לוירען אלע בעגריפען פון גוטס און שלעכטס, פון עהרליך און אונעהרליך.

עס וועט קיינעם ניט איבעראשען, אז דייטש־לאנד וועט פעראטען עסטרייך, אדער עסטרייך דייטשלאנד אדער זיי בידע וועלען זיך ראטע וועגן אויף די קאסטען פון טערקיי. עס רופט ביי קיינעם נישט ארויס אג׳עקעל, וועגן פראנצוי־זישע סאציאליסטען מאכען א יד־אחת מיט דער רוסישער רעגירונג; און קיינער וועט גאר ניט נתפעל, בשעת די רוסישע מיניסטערען רעדעען פון די גרויסע בעפרייאונגס־אויפגאבען פון אימפעריע קייסר, פון קולטור, הומאניטעט און כדומה אזעלכע זעלטענע זאכען.

און אלע זעהען רוהיג צו, ווי אישאלין, דער גיוועזענער בונדעס־ברודער, לויערט ביי די גרענעצען פון עסטרייך, ווי א היענע, וואס דערפיהלט דעם ריח פון פגירה.

זייט מען האט געמאכט דעם ערשטען טריט — קייקעלט מען זיך אן קייקעלט מען זיך פון בארג אראב.

בושה, הרפה, רעכט, געזעץ, יושר, אמת, — אלטע אבגעדראשענע ווערטער זענען עס גיווא־רען.

שבת־ליכט.

זיסע רבותי, זעצט זיך אויס אין ריהען, הערט זיך גוט צו א צוויוהאגטע נשמה הויכט פאר לעבט.

זעהט איהר ליכטעלעך בורענען!

דאס האבען זיך נשמות, יודישע נשמות, יודישע נשמות, מתדבק געווען מיט דער שכינה הקדושה. ווען ס׳הארץ איז צעווהטאגט זיי־גען אט די פלאמעלעך שירה צו כביכול גאס־ברוך הוא.

זעהט איהר יענע סטאדעס אבגעריסענע, פערגעלטע, פערגרינטע, פערארטע פיגורען־טאפעטען, מיט געבויגענע ריקענס אין פערלא־שענע אויגען, וואס וואנדערן נאך דער שלע־פענדיגער קליאטשע צו־פיס בייס שווערען וואו־גען!

דאס זענען וואנדערדיגע „ציגיינער״ פון „וויסער ראסע״, וואס דער מזרה זאמען האט פון זיך ארויסגעשפרייאט און געבויגן. דאס זע־נען געווען עהליכע מעשים. געווארען און דער לעצטער חודש האט מיט זיינע אכזריות גע־קרוינט די ביזאיצטיגע מעשים. דייטשלאנדס ערקלערונג וועגען דער אזוי־גערופענער „בלא־קאדע״ און די דראהונג צו פערניכטען נייטרא־לע אנדעלס־שיפען און ניט רעכטן זאגאר די מאטראסען און פאסאזשירען — איז דאך באמת א רציחות, וואס שרייט צום הימעל, אמת, דאס איז א עשרי־ פון פעריאושטע מענשען, וועלכע זעהען פאר זיך די געשפענסטער פון הונגער, אבער דאס ענדערט דאך ניט דעם עצם פאקט.

אלץ איז מעגליך, אלץ איז אציונד רעכט. ס׳איז געלעם געווארען דער אייראפעאישער גע־זעלשאפטליכער קאנטראל, עס זענען פערניכטעט געווארען די חושים פאר טוב און רע.

א הפקר־וועלט! א וועלט, וואס האט פער־לוירען אלע בעגריפען פון גוטס און שלעכטס, פון עהרליך און אונעהרליך.

עס וועט קיינעם ניט איבעראשען, אז דייטש־לאנד וועט פעראטען עסטרייך, אדער עסטרייך דייטשלאנד אדער זיי בידע וועלען זיך ראטע וועגן אויף די קאסטען פון טערקיי. עס רופט ביי קיינעם נישט ארויס אג׳עקעל, וועגן פראנצוי־זישע סאציאליסטען מאכען א יד־אחת מיט דער רוסישער רעגירונג; און קיינער וועט גאר ניט נתפעל, בשעת די רוסישע מיניסטערען רעדעען פון די גרויסע בעפרייאונגס־אויפגאבען פון איצטיגען קריעג, פון קולטור, הומאניטעט און כדומה אזעלכע זעלטענע זאכען.

און אלע זעהען רוהיג צו, ווי אישאלין, דער גיוועזענער בונדעס־ברודער, לויערט ביי די גרענעצען פון עסטרייך, ווי א היענע, וואס דערפיהלט דעם ריח פון פגירה.

זייט מען האט געמאכט דעם ערשטען טריט — קייקעלט מען זיך אן קייקעלט מען זיך פון בארג אראב.

בושה, הרפה, רעכט, געזעץ, יושר, אמת, — אלטע אבגעדראשענע ווערטער זענען עס גיווא־רען.

הפקר־וועלט

אז א מענש הויבט אן צו פערלירען דעם בא־דען אונטער די פיס און די יסודות פון מאראל הויבען־אן ביי אים וואקלען — דאן איז אפט שווער, כמעט אונמעגליך אבשטעלען איהם אין אייניצהאלטען דעם פראצעס פון הרוב ווערען. ווי פוילע ציין, פאלען ארויס פון זיין פארשטע־לינגס — וו״ט לט די בעגריעפען פין גוט און שלעכט, די גענפיהלען פאר שיינע און מאוטע מעשים. דער מענש קיקעלט זיך ווי פון א בארג ארונטער, פערלירענדיג אויפין וועג דאס לעצטע בושה־געפיהל, מען ווערט דאן א הפקר־מענש, א מארשוין, וועלכען ס׳איז אלץ גאנץ גלייך.

פונקט אזא מין בילד זעהען מיר אציונד אין אייראפא. ריכטיגער געזאגט, אט די ג׳־בילדעטע און קולטורעלע, הומאנע און הויכע ענטוויקעלטע לענדער פון אייראפא האבען פלוצלינג פערלוירען דאס בושה — געפיהל, האבען פערגעסען אן די אלע גוטע זיעבען זא־כען, וועלכע זענען פריהער געווען א יסוד פון דעם אייראפעאישען מלוכה־לעבען.

זייט די מלחמה האט זיך אנגעהויבען זעהען מיר נאר איינס: פון טאג צו טאג ווערט ער־גער, אלץ, וואס עס איז פריהר געווען וויכטיג אין הייליג זעהט איצט אויס לעכערליך און נא־ריש. פון די דיקע ביכער איבער „פעלקער־רעכט״ האט מען אויסגערישן כמעט אלע בלעטלין און ס׳זענען נאר איבערגעבליבען די שפונג טאוו־לען.

מען האט זיך אויפגעהערט צו שעמען!

אז אלץ איז איצט מעגליך און אלץ איז איצט ערלויבט. הרגיען פרויען און קינדער זא־גענדיג, אז זיי זענען „פראפטירירערן״; אונטער־צינדען שטעדט און שטעדלעך ארוספיהרען פון שונאס לאנד אלע פראדוקטען, און לאזען די בעפעלקערונג הונגערן, האלטען זיך גפענגע־ניסען ציווילע פערזאנען; בעשיסען אונבע־פעסטיגטע שטעדט א. א. וו. א. א. וו. — דאס

זענען געוועהנליכע מעשים. געווארען און דער לעצטער חודש האט מיט זיינע אכזריות גע־קרוינט די ביזאיצטיגע מעשים. דייטשלאנדס ערקלערונג וועגען דער אזוי־גערופענער „בלא־קאדע״ און די דראהונג צו פערניכטען נייטרא־לע אנדעלס־שיפען און ניט רעכטן זאגאר די מאטראסען און פאסאזשירען — איז דאך באמת א רציחות, וואס שרייט צום הימעל, אמת, דאס איז א עשרי־ פון פעריאושטע מענשען, וועלכע זעהען פאר זיך די געשפענסטער פון הונגער, אבער דאס ענדערט דאך ניט דעם עצם פאקט.

אלץ איז מעגליך, אלץ איז אציונד רעכט. ס׳איז געלעם געווארען דער אייראפעאישער גע־זעלשאפטליכער קאנטראל, עס זענען פערניכטעט געווארען די חושים פאר טוב און רע.

א הפקר־וועלט! א וועלט, וואס האט פער־לוירען אלע בעגריפען פון גוטס און שלעכטס, פון עהרליך און אונעהרליך.

עס וועט קיינעם ניט איבעראשען, אז דייטש־לאנד וועט פעראטען עסטרייך, אדער עסטרייך דייטשלאנד אדער זיי בידע וועלען זיך ראטע וועגן אויף די קאסטען פון טערקיי. עס רופט ביי קיינעם נישט ארויס אג׳עקעל, וועגן פראנצוי־זישע סאציאליסטען מאכען א יד־אחת מיט דער רוסישער רעגירונג; און קיינער וועט גאר ניט נתפעל, בשעת די רוסישע מיניסטערען רעדעען פון די גרויסע בעפרייאונגס־אויפגאבען פון איצטיגען קריעג, פון קולטור, הומאניטעט און כדומה אזעלכע זעלטענע זאכען.

און אלע זעהען רוהיג צו, ווי אישאלין, דער גיוועזענער בונדעס־ברודער, לויערט ביי די גרענעצען פון עסטרייך, ווי א היענע, וואס דערפיהלט דעם ריח פון פגירה.

זייט מען האט געמאכט דעם ערשטען טריט — קייקעלט מען זיך אן קייקעלט מען זיך פון בארג אראב.

בושה, הרפה, רעכט, געזעץ, יושר, אמת, — אלטע אבגעדראשענע ווערטער זענען עס גיווא־רען.

— „ראטעוועט זיך, ווער עס קען״ — דאס איז די ריכטונג פון דער מאדערנער אייראפעאי־שער פאליטיק.

און אין אזא פינסטערע צייט, ווען מ׳האט זיך לחלוטין אויפגעהערט צו שעמען, קומען מיר, יודען, און הויבען אן שטעלען אונזערע פאדערונגען.

מיר אנטפלעקען אנדערע וואונדען, בעווי־זען אונזער יחוס־בריף, דערצעהלען וועגען אונזער עבר און עתיד — און האפען, אז די הערצער פון די אייראפעאישע דיפלאמאטען וועלען זיך אנטפלעקען פאר אונז.

יודיש גלוק!

ווען עס קומט שוין א צייט, ווען אונזער שטערען קאן אויפגעהען, מוז דאן די וועלט גראד ווערען הפקר און ווילד.

מ. ג.

אין לעמבערג

פערוואגען, וועלכע ס׳איז געלונגען ארויס־רייסען זיך פון לעמבערג דערצעהלען וועגען דער לאגע פון דער דאזיגער שטאדט, וואס איז בעזעצט פון די רוסען: אלע לעבענסמיטעל, דערהויפט ברויט, זענען זעהר טייער, ווער שמועסט כרעמאטעריאל איז כמעט נישט צו בעקומען. דאס ברענמאטעריאל ווערט געבראכט פון גאנץ ווייט מקומות און פאר א שייטעל האלץ לאזט מען זיך צאהלען גוזמא׳דיגע פרייי־זען.

אין דער לעצטער צייט ברענגען די רוסען קיין לעמבערג אזוי פיעל פערוואונדעטע, אז נישט נור אלע שפיטעלער זענען איבערפיהלט, נור אלע פריוואט־פענסיאנאטען זענען פול מיט קראנקע זעלבער און אויס א גרויסען טייל ליי־דיגע וואוינונגען, פון וועלכע די בעלי בתים זענען אנטלאפען, האט מען געמאכט שפיטעלער, א גאנץ גרויסען טייל זעלבער ברענגען ׳י רו־סען נישט פערוואונדעט, נור פארפרוירען. ביי א סך האט מען גאנצע קערפערטיילען געמוזט אמפוטירען, ווייל זיי זענען געווען איבערגע־פרוירען.

פלייש איז אין לעמבערג כמעט נישט בנמצא. וואו ס׳איז ערגיץ פאראנען א בהמה ווערט זי פון די רוסען גענומען פאר מיליטער און פאר דער ציוויל־בעפעלקערונג זאלען זיך קיינער נישט. די מעשה אז פון קיקיו ברענגט מען אריין זאכען קיין לעמבערג, איז לגמרי נישט אמת.

די פעלדער אין גאליציען, וועלכע האבען דורך דער מלחמה שטארק גליטען, ווערען אין ערגעץ נישט בעארבייט. און די בעפעלקערונג האט מורא, אז צוליעב דעם, וואס מ׳ארבייט נאר נישט אויף די פעלדער, וועט דער יקרות זיך נישט צום דערטראגען.

זאכען וועלכע זענען נעטיג צו דער ווירט־שאפט, ווי למשל שטאפען, צווירן וכדומה, זענען מען זיך אזוי בצאהלען, אז דער אריימער קען דערצו גאר נישט דערגרייכען.

די גרויסע לייט וועלכע זענען אין לעמבערג געבליבען, האבען אויך כמעט נישט פון רויא צו לעבען. די באנקען, אין וועלכע די געלדער און ווערשאזבען זענען געווען דעפאנירט, זיי זענען אלע אוועק פון לעמבערג, אזוי אז א קן אריסטאקראטען מוזען עסען אין די היילי־פאלקס־קיכען.

די באהן אין גאליציען פערקערהרט. אבער נור פאר׳ן מיליטער. זעלטען נעמט א צוג אויף אויף פריוואטפערזאנען. אבער געווענהליך זיי איין צוג־געבענעם וואגען דרייטער קלאס און וועלכען מישטופט אן ווי הערינג אין א פאס.

דאס שטעדטעל יאריטשאוו איז כמעט אין גאנצען א חורבה. אין די דערפער ארום יאריטש־לוי האבען די רוסען אין דער דאזיגער בורי־אויסגעוויבט און אויסגעפלינדערט, די מעבל אוועקגענומען טייל קיין רוסלאנד און טייל

די פאשע ארום האט זיך אנגעקלויבט מיט קדושה, די פיגעלעך אויף דייערע בייסיגע נעסטען זענען אנטשווייגען געווארען און אויפ־געהערט טשוויטשען. דער ריח הקודש האט זיך צוגאסען אויפ׳ן גאנצען פלאץ און ס׳האט זיך געדאכט: אט דאס איז גאסט ווועלטעל, דא דרי־גאסט שכינה.

די ווייבער האבען זיך געוואשען די הענ־דען זיך געגומען ליכט־בענשען. טיילס האבען פריהער א תחנה געזאגט.

א קאפיטאן האט א דורכגעצויגענע פעלד מיט זיינע חיילות, און איז אריבערגעש־געווארען פון דעם הייליגען אנבליק, אין כיט געצויגענעם זעבעל האט ער קאמנדירט:

— „האבט אכט! צום געבעט!״

ווי מראמארנע דענקמעלער זענען די חיי־לות געשטאנען. זיי האבען אויסגעזעהן ווי די ווייסט מצבות פון אלטען „אהל״ אין א הליגער טבי־נאכט...

קאנאנען האבען געקנאלט און די ליפט איז פלאמען געמאכט. ס׳בליי און שראפנעלס דאר־דיגען וואגען און מיט א שטארקער אן זיכע־רער שטים בעפוילען אלע וואנדערנדיגע, קטן וגדול, מנער ועד זקן:

„שטעהן בלייבען! מיר וועלען ליכט־בענ־שען!...״

ווי א בעפעהל פון א פיהרערדיגען קא־מפנדאנט. האבען אלע געלוישט אויף דער געט־ליכער שטים פון זקן, א ווייליל איז פערד און מענש שטיל געבליבען.

נאר נישט די קנאלענדיגע קאנאנען...

פון פוהר צו פוהר איז דער זקן געגאנגען, צוגויפגענומען מיטגעפיהרטע ליכט, זיי צע־שניטען אין צוויי און דריי טיילען, ער האט זיך די העגד גע׳וואשען, אלע גאנצע, האלבע, און שטיקער ליכטער אנגעצונדען און געזאגט:

— „איצט, ווייבער, זאל אין די שוועכע מי־נוטען אייך ניט קיינמערט ווערען אייניג פון אייערע גרעסטע געבאטענע מצוות: „הדלקת הנרות״...

בוו הרגע האבען זיך די פיגורען טאפעטען פערוואנדעלט אין לעבעדיגע מענשען

Jüdische Volkszeitung № 55 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פריז:
פאר'ן טעקסט 25 אויראס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאלקס־צייטונג

קאפענהאגען זונטאג דעם 21־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mentergade 2. Telefon Byen 1294 y

צעפעלינען איבער דענישע אינזלען.

די נייע בעשיעסונג פון בעלגראד. — סארא בערנארד געפעהרליך קראנק.

צעפעלינען איבער דענעמארק.

ווי עס שיינט, האבען די דייטשע צעפעלינען אויסגעקליבען די דענישע אינזלען און בירגען אלס א פלאץ פאר זייערע אבשעהוליכע „אנאס־פלוגען". א חוץ די צוויי נייע גרויסע צעפעלינען, וועלכע זענען די שטאַרקסטע דעמיהוד פערריכטעט געוואָרען ביים אינזל פאנע, טיילט מען אויס פון זונדערע פלאץ, אז נעכטען שפעט בייגאכט האט מען וויר דער געזעהען צווישן צעפעלינען, וועלכע זענען געפלויגען אין פערשידענע ריכטונגען, זונדערליך שטארק פרישעדענע איז די גאנצע גענענד העל בעלויכטען. דער גרויס פון גרויסע מאשינען איז געווען אזוי שטארק, אז ער האט אויפגעוועקט די בעפעלקערונג פון די שלאָפ אין פיעלע זענען ארויסגעלאפען פון די היזער.

בעלגראד וועלט באמבארדירט.

פון בוקארעשט טיילט מען מיט: די נייע גרויסע עסטרייכישע ארמעע האט אנגעהויבען אירע קאמפף מיט סערבien. 30.000 מאן צווישן וועלכע עס געפינען זיך פיעל דייטשען, זענען אין איניגע ערשטע אייבערגעגאנגען זיי סערביש גרעניץ אין גליכצייטיג געפענען א מארשירונג באמבארדירונג אויף בעלגראד.

די שפאנ, וועלכע האט שוין אזוי פיעל גע־ליטען פון די פריהערדיגע געשלעגען, איז באלד נישט מעהר ווי אין גרויסע רויגע.

די סערבען ענטפערען אויף דעם מיט א באמבארדירונג אויף סאלוניקי, און וויערט גוט־געצילטע שיסער האבען אוגאַנאַכט גרויסען שאדען אין דער עסטרייכישער שטאט.

סארא בערנהארד געפעהרליך קראנק.

פאריז: די וועלט־בעריהמטע שוישפילע־רין סארא בערנארד ליעגט אין א קוראַרט גע־פעהרליך קראנק. די אירזאכע פון איהר קראנק־היים איז, אז זי איז אימאל געפאלען אויף א ביהנע און האט בעשעדיגט א פוס. איצט איז עס געקומען דערצו, אז מען האט איהר איין פוס גענומען אראָפהאמפען. דער צושטאנד איהר דער איז געפעהרליך.

די שלאכט אין מזרח־פרייסען

לויט די עס וועדיס מיטגעטיילט פון פעט־ראגראד, האט דער רוסישער צוריקגאנג פון מזר־פרייסען קיין גרויסען אינדרוק געמאכט עס איז ניט געווען קיין נידערלאגע, נאר א פאראיסגעזעהענער אונעדרמידליכער צוריק־גאנג. דאס וועט אבסאלוט ניט שטערען די וויי־טערדיגע אפעראציאנען, עס ווערט גליכצייטיג געמעלדעט, אז די ארמעען־פיהרער האבען צו דער ריכטיגער צייט בעקומען צו ווissen וועגען די נייע דייטשע אפעראציאנען קעגען פרייסען אין האבען פארבעריים דעם צוריקגאנג מיט אזוי ווייג סעג פויהער.

עס ווערט אויך אנגעלייקענט, אז די רוסישע ארמעע איז מיט־פרייסען איז בעשאפענ פון 11 ארמעע־קאָרפס מוסקן.

די רוסישע מעלדונג שרעקלערט, בעשטימט, אז דערט זענען נאר צוויי ארמעע קאר־פוסען. וועלכע זענען א קלייניע מיטגערעכנט גע־גען דער נייער דייטשער ארמעע.

דער ערשטער קורבן פון דער דייטשער בלאקאדע.

לאנדאן 20. פעברואר (אפיציעל). דער אר־וועגישער דאמפער „בעלרידגע" פאָרט וויי פיאזו געווען געמעלדעט אריף אויף א מינע, האט אין וויידערלכקייט אנגעריסען געווארען פון א אנמערוואכטער שיף.

אין אויגעקל פון דאמפפער האט מען ג־פונען שכיקער פון א כאראקטער

באמבארדירט די דארדאנע־לען.

קאנסטאנטינאפעל 20. פעברואר (אפיציעל) בעכטען האבען עטליכע אין בריטאניע שיי־פען באמבארדירט די אויסערסטע פארטיען פון די דארדאנעלען. וויי האבען אויסגעשאסען בין 400 שאס אבער אהן שום רעזולטאט. אין אייני צווישן פאלאס אין פערוואנדטע בעזוכערין אין פוס דורך דעם האס א שטיין איז צוריסען גע־ווארען אויף שטיקער (?)

בעפרייט די 270 זמאלענסקער דאנטיסטען פון שטראף.

די טעג איז גיזען בעמעלדעט, אז עס איז פערליכטערט געווארען דער גרויל פון אלע 270 פער־משפטע אין דעם בייקאנטען פראצעס פון די סמאלענסקער דאנטיסטען. עס איז פון זיי אראבגעזונען געווארען די שטראף פון פערליי־רען אלע. רעכטען און די שטראף, וועלכע עס איז פון זיי אראבגענומען געווארען פון דער נאסקויער וועדעמע מאלטע איז פיר־קלענערט געווארען אין יעדע גרעניצען. אין וועלכע עס האט פאר זיי נישט־הדל געווען פאלאס צו זיצען, וועלכע האט איינגעפונען. אז מען דארף זיי פערליכטערען צוליב די לעבענס־בעדינגונגען, וואס האבען ארויסגעפונען דעם פראצעס.

יעצט זענען אלע פער־משפטע אין דעם דאויגען פראצעס, א חוץ 4 מיטגליעדער פון סמאלענסקער מדינה־נישער פערוואלטונג זענען אין פערהאפטונג. צוליב די מיכל עדער פון דער מעדיצינישער פערוואלטונג און אייניגע פער־משפטע, בעפ־ליי פון די שטראפען וועלכע דאס געריכט האט אויף זיי ארויסגע־לעגט.

היינט נייעס

האנדוועַרקערס־קאסע.

לויט דעם רין־וחשבון וואס איז פארגע־לקט געווארען דער „ענעראל־פערזאמלונג פון דער „יידישער האנדווערקערס זעלבסטהילפס־קאסע" זענען די פינאנסען פון דער קאסע זעהר גוט. די זאהר־מיטגליעדער (פון 3־טען יאנואר 1914 ביז 7־טען פעברואר 1915) בעטרעפען 786 קראפען און 53 אויראס; די הוצאות פאר דער זעלבער צייט בעטרעפען 258 קראנען 57 אויראס; בלייבט אין דער קאסע 527 קראנען.

אראַפעראט.

היינט, 4 א זיגער בייַ מאַג, וועט אין רויי־מעריגאדע 22 פאראקומען א רעפעראט פון פר' אנא מיר אנאנוא איבער דעם „אינטערנא־ציאנאל פון קריעג". דער רעפעראט איז אראנ־זשירט פון „בונדיס ארבייטער לעזע־זאל פאר אלע".

„לירא".

היינט, 7 א זייגער אין אוועגד, פעראנשטאל־טעט דער יודישער מוזיק־פעראין „לירא" אין „האַרמאניען" א גרויסען מוזיקאלישען אוועגד, אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען א רייי־הע בעסטע קרעפטען.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז וועגן זיי שיקען זיך פון איין דירה אין אנ־אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדונג מאכען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

פערלייכטונג אונזער טעלעפאן נומער
Byen 1294 y.

לכבוד פורים!

יודישער דראמאטישער דעליטאנטן פעראיין

שבת, דעם 27-טן פעברואר, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106

אום האלב נײן אוהר פר. וועט אויסגעפירט ווערן די שפהנסטע,

„בליהמעלע"

אדער עלילת־דם

סענסאציאנעלע אפערעטע, וואס געפינט זיך אויף דער יודישער ביהנע און דאס איז:

א היסטארישע אפערעטע אין 5 אקטען פון לאטיינער. מוזיק פון מאגאלעווסקי. די בעסטע קרעפטען נעהמען אנטייל ווי אויך א גוט־איינשטודירט כאהר

בעזאנדערס אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען בײ הר' טימיאנאוו, Købmagergade 59. og 3 און בײם יודישען בארביר דאנאוויטש, פילסטערעדע 78

באל ביז 3 אוהר.

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

דער יודישער מוזיק־פעראיין „לירא"

פעראנשטאלטעט זונטאג, דעם 21-טן פעברואר 1915

אגרויסטן מוזיקאלישען אוועג

אין „האַרמאניע", נארעוואלדגאדע 23, אום 7 אוהר אב.

אין וועלכען סיזועלען זיך בעטיליגען דער באלאלייקא ארקעסטער, אפערן־זינגער הר' רודאלף סאלעניאוס א.

בילעטען צו 150, 100, 75 אוירעס, איז צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון דער „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדע 2 און בײ הר' בארנשטיין, אדעלגאדע 50.

מארגען, שבת, דעם 20. פעברואר 1915, פעראנשטאלטעט דער מאלמער „בילדונגס־פעראיין" אין אויסטרא גימנאזיע־סאל

א טעאטער־פארשטעלונג „בליהמעלע" עלילת־דם

— אדער —

עס ווערט אויסגעפירט די בעריהמטע אפערעטע

מיט אנטייל פון הר' הר' און פרוי טימיאנאוו, הר' און פרוי בעליאווסקי

און אנדערע. באל ביז 3 אוהר

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנאיגענע דרוקערײ, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אווּאך און וועט בעציהען ברענען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אי־צעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען וועדט סיי פאר סוהרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויבל די וועדט פונאנדערגעשיקט אהוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארווועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אגרויסער פורים־פעסט

וועט שטאטפינדען זונטאג

דעם 28-טן פעברואר,

אום 4 אוהר נאכמיטאג.

וויכטיג פאר עקספארטירען

אגרויסער לאגער פון אלערליי מעדיקאמענטן, קאלאניאל־וואהרע, טיי, אנאנאס א. א. וו.

עס ווערט געזוכט פערבינדונג מיט סוחרים, וואס אימפארטירען קיין רוסלאנד. קארעספאנדענץ אין דעניש, דיישש און רוסיש.

GROSSMAN, Toldbadvej 5, Kopenhagen, Tlf. Palæ 74.

איך בעזוך די קומענדיגע וואך שטאקהאלם.

ח. פארבעראוו'ט

ערשט־קלאסיגע שניידערי

Fældv j 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערן־ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפירט עלעגאנט רעזיעל און פינקטליך.

גוטע בעדינגונגען. גוטע בעהאנדלונג.

Bernhard Cohn

Copenhagen

מעדיצינישע, כימישע, דראגיסטישע און קאלא־ניאל־פראדוקטען פאר עקספארט

Toldbodvej 40, Tlf. Palæ 1940 x.

א פעהיגער זעצער

צו רוסיש, זאל אויך גוט בעהערשען די רוסישע שפראך, קען בעקומען יעהרליכע גוט־בעצאלונג לענגע ארבייט, וועגען זיך צו

Albert Joseph Fischer, Ny-Kongensgade 6

Kopenhagen K.

א מעב

לירטער צימער וועו ט פערריגען

Wewergade 6, 3 Farberoff

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

העברעאישע אונטעריכט

פון א געבוירענעם אין ארץ־ישראל. איינצעלנע שטונדען אויך אבענד־קורסען אין גרופען.

B. Slor, hos E. Christensen

Bredgade 58. Tlf. Palæ 1035.

---

2 רוסישע סאמאווארען

(א ניקעלנער און א מעשענער). וועדט פערקויפט זעהער ביליג.

Bornstein, Adelgade 50.

אגוטער פרעסער

וועדט געזוכט צו דאמען שניידערײ אויף גוטע בעדינגונגען.

N.-Farimagsgade 7 a, 2.

בעקאנטמאכונג

זונטאג, דעם 21-טן פעברואר אום האלב 3 נאכמיטאג, וועדט געהאלטען א פארטראג אין רויטערסגאדע 22 אין קלייניגם זאל, איבער די טעמא

„דער אינטערנאציאנאל און די קריעג"

רעפערענטען **אנאא מיראנאוונא.** **איינטריט 15 אויר.**

נ. ב. פאר מיטגלידער פרײַ איינטרעט. מיר בעטען די מיטגלידער מיטצוברענגען די מיטגלידסקארטען די פערוואלטונג פון „בונד־ס" ארבייטער לעזע־זאל פאר אלע.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykkeri, Møntergade 2

א מענשליכער דאקומענט

דער בעוואוסטער רוסישער שריפטשטעלער וו. ראפשין דערצעהלט אין „דיען" פאלגענדעס:

אין רואן, אין א שפיטאל, האב איך געזעהן א פערוואונדעטען סאלדאט. דער דאזיגער פערוואונדעטער איז צוועלף טעג געלעגען אויפ'ן שלאכט־פעלד. ער האט פערשריבען זיינע „טעג" אט זענען אייניגע אויסצוגען פון זיין טאג־ביכעל:

„איך גיב א ווארט, אז איך וועל שרייבען נאר דעם אמת: איך בין פערוואונדעט דורך דריי קוילען: אין פלייצע און אין רעכטען פוס. די פלייצע טהוט נישט וועה, נאר דער פוס פערשאפט מיר יסורים. שוין עטליכע טעג, ווי אין ליעג אויף אט די פעלדער. אויב איך וועל דא שטארבען, — זאל לעבען פראנקרייך און נידער מיט ווילהעלמ'ן! ווי דאוף עס איצט חרטה האבען ווילהעלם.

„היינט" האב איך געטראכט וועגען מיין פרוי. געטראכט אויך וועגען די ברידער און שוועסטער. די האנד וויל נישט פאלגען. איך וועל אפנים, דא שטארבען.

„די ערשטע צייט האב איך געגעסען סוחארעס. איצט נעהר איך זיך דורכאויס מיט פעלד־מייז. די פערוואונדעטע האנד טהוט וועה.

„ביז מארגען.

„איך הער אנ'עראפלאן. דאס זענען די דייטשען. זיי פליהען איבער מיין קאפ. זיי שפירען־אויס אונזערע פאזיציעס. איצט איז 12 א זייגער. פארהאן ביי מיר קרויט. וואלט געווען א שטיקעל ברויט.

נעכטען ביי נאכט בין איך אבגעקראכען אויף עטליכע מעטער. איך האב זיך געמוזט בעהאלטען, ווייל עמיצער האט אין מיר געשאסען, איך האב זיך געמוזט בעהאלטען, ווייל עמיצער האט אין מיר געשאסען. איך האב זיך בעהאלטען אין א פערלאזענער טראנשייע, ווארשיינליך — א דייטשע. ביי־טאג האט מען מיר בעמערקט און וויעדער געשאסען. אפילו פון הארמאטען. איך קלעהר, ס'קאן זיין, אז דאס שיסען פראנצויזען. אין דער טראנשייע האב איך געפונען א ראניעץ און צוויי קעסטלעך קאנסערווען. אויסערדעם, האב איך געפונען פרישע וועש. וואס פאר א גליק! עס לעבע פראנקרייך!

„ביז מארגען.

„איך בין שלעכט געשלאפען. אין דער פריה האב איך דערהערט א שמועס. דאס זענען געווען פראנצויזען. זיי האבען מיך אויפגעהויבען.

מען געהט־אום ארום מיר. איך געפין זיך — אין א פראנצויזישע טראנשייע. אז איך וועל א ביסעל קומען צו זיך — וועט מען מיך אבשיקען אין א שפיטאל. מען האט מיר באנדאזשירט די האנד און דעם פוס. געגעבען שאקאלאד און מילך. מארגען וועט מען מיר געבען ברויט.

„דער שלים־מזל פערפאלגט מיך. איך האב געהאפט, אז ביינאכט וועט מען מיך אבשיקען אין „טיל" פון דער ארמעע. נאר אין אווענד האבען די דייטשען אטאקירט. אונזערע האבען געמוזט אבטרעטען. ס'איז אונמעגליך געווען מיך מיט צו נעהמען. איך בין וויעדער אליין אין דער טראנשייע. עס לעבע פראנקרייך!"...

א מאשין צו גראבען טראנשייען.

די טעג האט מען אין דער בעגלייטונג פון א גרויסען עולם נייגעריגע געבראכט צו פיהרען קיין פעטראגראד פון ווארשאווער וואקזאל א דייטשען אויטאמאביל צו גראבען טראנשייען און שוץ־גריבער, וועלכען ס'האט פערחאפט די רוסישע קאוואלעריע בעת א צוזאמענשטויס אין ווייכסעל־קאנט.

אין אויטאמאביל האט געטראפען א קויל פון דער רוסישער ארטילעריע, און אין דער צייט, ווען ער האט געזאלט אבפאהרען טיעף אין דייטשישען לאגער, האט אויף איהם געמאכט אנ'אנפאל א קליינע אבטיילונג פון רוסישער קאוואלעריע, וועלכע מען האט געשיקט אויף אויסשפירונגען; די גאנצע דינערשאפט און א קליינער קאנוואי זענען אויסגע'הרג'עט געווארען, און דער אויטאמאביל איז געבראכט געווארען אויף די רוסישע פאזיציעס.

פונ'ם אויטאמאביל וועט מען אויאבנעהמען אלע מכשירים צו גראבען ערד, וועלכע זענען אינגאנצען פערדארבען געווארען, און מען וועט איהם איבערמאכען פאר א משא־אויטאמאביל פאר קריעגס־צוועקען.

97 מאל פערוואונדעט.

אין פראנקרייך, אין וואל־דע־גראס, איז נישט לאנג פארגעקומען די פייערליכע צערעמאניע די פייערליכע צערעמאניע פון דערלאנגען אנ'ארדען פון „עהרען־לעגיאן" דעם דאקטאר, מאיאר דער ל, וועלכער איז אין פערלויף פון דער מלחמה 97 מאל פערוואונדעט געווארען.

ווי די צייטונג „זשורנאל" שרייבט, זענען אלע די וואונדען, אויסער די לעצטע דריי, נישט געווען אזוי ערנסט, אז דער מאיאר דערקל זאל צוליעב דעם בעדארפען ארויס פון סטראי" און ערשט מיט דריי חדשים צוריק, בעקומענדיג מיט אמאל דריי ערנסטע וואונדען, האט ער געמוזט פערלאזען זיין פאסטען און איז אבגעשיקט געווארען קיין פאריז.

איצט איז דער פערוואונדעטער שוין פאלשטענדיג געזונד און קעהרט זיך ווידער אום אויפ'ן שלאכט־פעלד.

פאר'ן ווארט „זשיד"

אין מאסקווער אקרוזשנאי סוד איז די טעג פארגעקומען דער פראצעס פון א געוויסען סאזאנאוו, וועלכער האט געמעלדעט א געלד־מאהנונג צו דער סוחרים־פערזאמלונג דערפאר, וואס מען האט איהם אומגערעכט אויסגעשלאסען פון די מיטגליעדער פון דער פערזאמלונג אויפ'ן געריכט האט זיך ארויסגעוויזען, אז סאזאנאוו איז אויסגעשלאסען געווארען פאר זיין שטארקע נישט איינגעהאלטעגקייט בנוגע צו די יודישע מיטגליעדער פון קלוב. יעדען יוד האט ער גערופען „זשיד", און האט געפאדערט אהן א שום גרונד אויסצושליסען די יודען פון קלוב. סאזאנאוו האט גערעכענט, אז די פערזאמלונג האט דערמיט וואס זי האט איהם אויסגעשלאסען, עובר געווען אויף איהרע תקנות. דאס געריכט האט אנערקענט די מעשים פון דער פערזאמלונג פאר ריכטיג און האט בעשלאסען אויף־צומאהנען ביי סאזאנאוו 150 רובל פאר געריכטס־הוצאות.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

שמע־ישראל.

(ענדע)

און אט קומען מיר שוין צו גאר נאהענט, דארט ניט ווייט פון אונז שלאגט מען זיך שוין דעם צעהנטען טאג.

— שפרייט דיך פאנאנדער! — הערען מיר א קאמאנדע.

דאס בעווייזט אויף אנ'אטאקע. דאס פיהרט מען אונז אריין אין אקטיווען שלאכט. פון דערווייטענט זעהט זיך, ווי פון די פאדערשטע טראנשעען וואס זענען פאנאנדערגעלעגט געווארען אנטקעגען דעם שונא'ס פראנט, קריכען ארויס די גרויע פיגורען און שפרייטען זיך פאנאנדער אויפ'ן פעלד. דאס האט זיך דער פאלק וואס שלאגט זיך שוין דא צעהן טעג, געלאזט אויף אנ'אטאקע און אט באלד וועט עס האלטען ביי אונז.

עפעס א אונזעהבארער רצון האט אונז אלעמען אין דער דאזיגער מינוט בעהערשט, ניטא איצט קיין איך און קיין לעווין, עפעס א געהייטע קראפט שטויסט אונז פאראויס און טרייבט אונז אין א גוואלדיג געיעג אהינצו, דארט צו די געלע בערגלעך פונ'ם שונא'ס גריבער, מיט די אויסגעשטרעקטע ביקסען אין די הענד און מיט אונמענשליכע קולות:

— הור־ר־א־א! — שרייט ווידער, דוכט זיך דער סאלדאט.

— א־א־א! — ענטפערט דערויף אב א קול פון לינקס. דאס איז לעווין. ער לויפט ניט ווייט פון מיר, דעם קאפ פערווארפען, דאס מויל אפען און די אויגען ברענען מיט א העליש פאספאריש פייער.

— א־א־א!

דער וואס געהט אויף אנ'אטאקע בענוצט זיך מיט פערשיידענע איינפאלען ווי אזוי זיך זעלבסט צו פערהיטען. אט טהוט ער א לויף און באלד טוט ער זיך א ציה־אויס אויף דער ערד און דאן ווידער א לויף פאראויס. און אין דער דאזיגער צייט ווען אלע פלעגען זיך יעדעס מאל אנידערלעגען בכדי אויסצומיידען דעם געדיכטען זאגעל פון קוילען, איז לעווין ווי פערבלענדעט געלאפען כסדר פאראויס, ניט־אוועקבויגענדיג זיך פאר די פארבייפליהענדע קוילען.

לויפען האט מען געדארפט סך־הכל א שטח פון א פינף הונדערט טריט, נאר די דאזיגע צייט האט זיך אויסגעוויזען אנ'אייביקייט.

ר־ר־ר־אז־ז־ז! — א קויל איז אראבגעפאלען און האט אויפגעריסען, עס האט א צאפעל געטהאן מיט הייסע שארפע לופט, פון אונטער די צושווימענדע זיילען רויך האט זיך ארויסגעוויזען לעווין. פון זיין געזיכט איז געלאפען א שארפער שטראם בלוט.

— א־א־א! — שרייט ער נאך אלץ הריפענדיג.

און דערנאך שטיל:

— שמע ישראל!

און אט זענען מיר ביי די סאמע אקאפעס, מיר האבען זיך אויסגעמישט מיט דעם שונא'ס מאסע. עס בלישטשען די אויסגעשטארצטע שטיקעס... פון די הינטערשטע רייהען טראגט זיך א תפלה־געזאנג:

— העלף, גאט!

עס דערנעהנטערט זיך די תפלה, דערנענטערט זיך צום שונא'ס רייהען..... עס פאלען מענשליכע קערפער... דער קליינער דארער לעווין מאכט א קורצען שפרונג פאראויס און דאן שפרינגט ער אב צוריק, אויסמיידען דעם געגנערס שטיק, און אין דער אלגעמיינער תפלה שניידט זיך דורך זיין אייגענע:

— שמע ישראל!

און די זעקס יודען, וואס געפינען זיך אין אונזער ראטע האבען אין פערשיעדענע ערטער אונטערגעחאפט דעם דאזיגען אויפרוף, און אונטער דאס געקלאפעריי פון די ביקסען, פון אונטער דאס קרעכצען פון די פערוואונדעטע האט זיך פון זעקס פערשיעדענע זייטען געטראגען איין און דערזעלבער געשריי:

— שמע ישראל!

ווער האט דעם דאזיגען געשריי ארויסגעלאזען?

אברייניגענדיג נאכהער דאס שלאכטפעלד פון די געפאלענע קרבנות האט זיך אלעס פאר די אויגען געעפענט. דער שונא איז ניטא. די טראנשעען האבען מיר פערנומען. און לעווין איז ניטא. אט ליעגט דארט אין דער זייט איינגעקנוילט א קליינע פיגור, וואס הויבט אויף די הענד און לאזט זיי צוריק אראב:

— שמע ישראל!...

אויסגעהויכט דעם לעצטען גוסס'דיגען אטעם. א סאניטאר הויבט איהם אויף:

— געענדיגט.

לעווין איז געשטארבען. וואס־זשע וועט איצט זיין מיט זיין בריעף? זאל איך איהם אבשיקען?...

ד. מ.

אויפרוף.

חברים!

אין דער צייט בשעת די שרעקליכע מלחמה פערפלייצט אונאויפהערליך מיט איהרע בלוטיגע חוואליעס די גאנצע מענשהייט; אין דער צייט, ווען די מורא'דיגע חורבנות מעהרען זיך און מעהרען זיך — האלטען מיר עס פאר אונזער חוב, ניט קוקענדיג אויף די אלע טרוי־עריגע און שווערע געשעהענישען, צו קומען צו אייך מיט א דרינגענדיגען רוף, כדי אייך נאך אמאל צו דערמאנען אייער נאציאנאלע שולד, יענעם חוב, וועלכער איז אין א משך פון אכט־צעהן יאהרען געווארען א הייליגע פאלקס־פליכט:

געדענקט דעם שקל!

דערמאנט זיך, וואס פאר א היסטארישען מאמענט מיר לעבען איצט איבער! נאך קיינ־מאל איז פאר אונזערע אויגען ניט פארגעקומען אזא צייט־פונקט, אין וועלכען מיר האבען גע־פיהלט אזוי שטארק און בולט דעם גרויסען אמת און די היסטארישע נויטווענדיגקייט פון דעם ציוניסטישען געדאנק. גראד אין דער איצטיגער צייט, בשעת פעלקער און נאציאנען קעמפפען פאר זייער נאציאנאלען קיום און טראגען הויך די פאהן פון זייער נאציאנאלער בעפרייאונג, גראד איצט ווערט קלאר און דייטליך פאר אונז די גרויסע יודישע פאלקסטראגעדיע, און אלץ מעהר און מעהר ווערען מיר איבערצייגט, ווי גרויס און וויכטיג עס איז יעדער פאלקס־ארגאניזאציע, מיר זעהן ווי אויך אין דעם לעבען פון דער קלענסטער אומה בילדעט זי א גוואלדיגע קראפט אין די צייטען, ווען פאר דעם גורל פון דעם פאלק קומט אן א וויכטיגער היסטארישער מאמענט.

עס איז נאך קיינמאל אזא צייט ניט געווען, ווען די געשעהנישען האבען מיט אזא מאכט געצוואונגען די הנהגה פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אנצושטרענגען אלע איהרע קרעפ־טען און זאמלען אלע איהרע כחות, כדי זיך צו דערנעהענטערן צום אונזערען היסטארישען אידעאל, אגרויסע אויפגאבע שטעהט איצט פאר אונז: פון איין זייט צו ראטעווען און צוזא־מענצוהאלטען אלץ, וואס מיר האבען אין אמשך פון לאנגע יאהרען געשאפען און אויפגעבויט איז ארץ־ישראל און אין גלות, און פון דער צווייטער זייט זיך צוצוגרייטען צו דער גרויסער שעה, ווען עס וועלען בעשטימט ווערען די היסטארישע ענטשיידונגען איבער דאס שיקזאל פון אונזער היסטאריש לאנד. דאס זענען די אויפגאבען, נאך וועלכער ריכטונג עס מוזען ארבייטען די מענער וועלכע איהר האט אוועקגעשטעלט בראש פון אונזער בעוועגונג.

חברים! צי איז עס דען נויטיג אייך צו ערקלערען, אז אט די גרויסע אויפגאבען פערלאנ־גען פיעל כחות און גרויסע מאטעריעלע מיטלען? אין דער איצטיגער פעראנטווארטליכער צייט טאר אין אונזערע רייהען דער געדאנק ניט ארויפקומען, אז די מלחמה־געשעהנישען מא־כען די שקלים־זאמלונג פאר אונמעגליך, אז דער ציוניזם איז א אידעאל פאר וועלכען מען קען ארבייטען נאר אין צייטען פון שלום. איהר דארפט וויסען, חברים, אז פיעל מעהר וו צו אלע צייטען איז דער ציוניסטישער געדאנק אין דעם מאמענט געווארען א טייל פונ'ם עפענטליכען און פאליטישען לעבען.

בשעת די פעלקער פון מזרח און מערב פיהרען א בלוטיגען קאמפף צווישען זיך, מוז די ציוניסטישע פראגע ארויסטרעטען אויף דער וועלט־טריבונע אין איהר גאנצער גרויסקייט און מיט איהר גאנצער היסטארישער גערעכטיגקייט. איצט מוזען קלאר און דייטליך ארויסגעשטעלט ווערען אונזערע היסטארישע רעכט אין אונזערע נאציאנאלע פאדערונגען!

געקומען איז די צייט, ווען די נעדאנקען פון טהעאדר הערצל ווערען אלץ לעבעדיגער אין זייער גרויסקייט און פאליטישער נויטווענדיגקייט. אבער כדי צו פערווירקליכען די אלע בעשטרעבונגען, מוזען מיר קענען אויפטרעטען פאר דער וועלט אלס א פעראייניגטע, גרויסע ארגאניזירטע פאלקס־מאכט. אט דענסטמאל וועט מען, האפענטליך, דערהערען אונזער גלות־פראטעסט און מען וועט זיך צוהערען צו אונזער קול. אהן א גרויסער ארגאניזירטער יודישער פאלקס־מאסע, אהן די געהעריגע פערטרעטונג, לפחות, פון א שטארקער טייל פון אונזער פאלק, וועט דער ציוניזם, ניט קוקענדיג אויף זיין רייכען עבר, אויף זיינע אונפערגעסליכע ארבייטען און זיינע אונאויפהערליכע קרבנות, מוזען פערבלייבען פאר דער גאנצער וועלט נאר אלס א שוואכער אבקלאנג פון דעם טיעפען יודישען פאלקס־צער. מיר ווילען אבער, אז גרויס און מעכטיג זאל קלינגען די שטים פון דעם יודישען פאלק.

דערפאר — געדענקט אן אייער ארגאניזאציע! ערקלערט אלע אידען, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע — איז זייערע!

טראגט אריין דעם שקל און פארשפרייט איהם צווישען אלע אידען, וועלכע זענען מרוצה אריינצוטראגען זייער שטייער פאר די הייליגע ציעלען פון דעם ציוניסטישען געדאנק. נעהמט דעם שקל פון די אידען, וועלכע פיהלען אין זיך, לפחות, אין דעם גרויסען מאמענט אזוי פיעל אחריות, ניט וועלענדיג אויף זיך ארויפנעהמען די שולד, אז זיי האבען זיך אין דעם היסטארישען שעת הכשר אבגעזאגט צו העלפען די ברידער, וועלכע האבען צוערשט געפיהרט דעם קאמפף פאר דער בעפרייאונג פון זייער פאלק. ווער עס צאהלט אין אזא צייט דעם שקל ניט, בעגעהט געגען זיין פאלק א דאפעלט זינד: ער גיט ניט די נויטיגע הילפסמיטעל פאר דער גרויסער פעראנטווארטליכער פאלקס־ארבייט און אין דער זעלבער צייט שוואכט ער אב די בעדייטונג און די פארטרעטונגס־רעכט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין א צייט, ווען גראד די פארטרעטונגס־רעכט וועלען ווערען בעטראכט דורך די מעכטיגע פאקטארען פון דער וועלט פאליטיק.

קיינער פון אונז טאר ניט פערגעסען זיין חוב, דער שקל דינט פאר אונז אלס דער סימ־באל און דער יסוד פון אונזער ארגאניזאציאנס־לעבען. אויף יעדערען פון אונז ליגט דער הייליגער חוב צו פארשפרייטען דעם שקל אין אלע קרייזען, וועלכע אנערקענען דעם ציוניסטי־שען געדאנק. אונזער שטארקייט איז אלעמאל בעשטאנען אין דער קראפט פון אונזער ארגא־ניזאציע. איצט ברויכען מיר מעהר ווי אלעמאל די קראפט און די שטארקייט. טראגט אריין דעם אידישען פאלקסשטייער! דער שקל איז אין דער איצטיגער היס־טארישער צייט געווארען א אמת'ער קריעגסשטייער, פאר דאס אידישע פאלק.

קאפענהאגען, שבט ה'תרע"ה

קאפענהאגענער ביורא
פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע
קאפענהאגען,
Vestergade I.

וואס הערט זיך אין טשענסטאכאוו?

קיין ווארשא איז געקומען איינער פון די טשענסטאחאווער איינוואוינער וועלכער דער־צעהלט:

די לאגע אין טשענסטאחאוו, בעזונדערס די לאגע פון די יודישע איינוואינער האט זיך אין משך פון די לעצטע וואכען אויף פיעל פער־ערגערט, דער עקאנאמישער לעבען פון דער שטאדט איז אינגאנצען אבגעשטארבען. אלע טשענסטאחאווער פאבריקען, וועלכע ארבייטען אויס ביליגע גאלאנטעריי זאכען און וועלכע גע־פינען זיך כמעט אויסשליסליך אין יודישע הענד שטהען איצט, ווייל זיי האבען נישט קיין אבזאץ פאר זייערע סחורות. דאס זעלבע איז אויך מיט די פאבריקען פון טריקאטאזש־אויסארבייטונגען. טויזענדער בעלי מלאכות און ארבייטער פון די קקיינע פאבריקלעך געהען ארום ליידיג און לע־בען נאר פון דער גראשענדיגער קצבה, וועלכע זיי בעקומען פונ'ם בירגער קאמיטעט און וועל־כע איז אפילו נישט גענוג אויף טרוקען ברויט.

נישט אין קיין בעסערערלאגע פון די בעלי מלאכות געפינען זיך אויך די יודישע סוחרים. וועלכע האבען דארט געעפענט זייערע קראמען, די יודישע סוחרים זיינען בכלל נישט אומשטאנד בייצושטעהן זייער קאנקורענץ, ווייל די דייטשע סוחרים האבען די מעגליכקייט צו יעדער צייט ארייצופאהרען קיין פרייסען און ברענגען פון דארט די סחורות, וועלכע זענען זיי נויטיג, דא־געגען די טשענסטאחאווער סוחרים בעקומען נישט קיין ערלויבנישארויסצופאהרען, אלע זא־פאס סחורה, וועלכע זיי האבען געהאט פון פאר דער מלחמה זענען שוין לאנג אויספערקויפט און אזוי ארום איז דער גאנצער טשענסטא־חאווער האנדעל פאקטיש איבערגעגאנגען צו די דייטשען אין די הענד.

דאס גאנצע יודישע געזעלשאפטליכע לע־בען אין טשענסטאחאוו איז אבגעשטארבען. די יודישע צדקה חברות האבען איבער'ן מאנגעל אין געלד־מיטלען געמוזט אבשטעלען זייער טע־טינקייט, דער לאקאל פון דער טשענסטאחא־ווער יודישער מוזיק־געזעלשאפט „לירא" ווי אויך אייניגע בתי־מדרשים זענען דורך די דיי־שען פערנומען געווארען אויף שפיטאלען יודישע ארימע לייט האבען אפילו נישט צו ו־מען ווענדען זיך נאך שטיצע.

אין טשענסטאחאוו געפינט זיך איצט ד־צענטראל עוואקואציאנס־פונקט פאר די פ־וואונדעטע, וועלכע איז א הון איבערגעטראג־געווארען פון ציעחאצינעק. יעדען טאג ברענ־מען קיין טשענסטאחאוו אויף גרויסע שפי־אויטאבילאן הונדערטער פערוואונדעטע קראנקע, א טייל פון זיי בלייבען אין די טש־סטאחאווער שפיטאלען, און די איביריגע ווע־רען עוואקואירט ווייטער קיין פרייסען.

צו בעדיענען די קראנקע האבען די דיי־שען אויך צוגעצויגען אלע ארטיגע דאקטוירים נאר גלייכצייטיג איז אין אלע שפיטאלען אויס געהאנגען געווארען מעלדונגען, אז די דאקטו־רים רוסישע אונטערטאנען האבען קיין רעכ־נישט צי ריידען מיט די פערוואונדעטע און שטע־לען זיי פראגען, אויסער די פראגע וועגען זייער געזונדס־צושטאנד און אנדערע, ריין, מעדיצ־נישע, פאר יעדע פראגע וועגען דער לאג־אויפ'ן פראנט וועלען די דאקטוירים שטרע־בעשטראפט נוערען.

פאריגע וואך האבען די דייטשען פלי־לינג ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז אלע אי־וואוינער פון דעם פאבריק דארף ראקאווער וועלכעס ליגט הארט ביי טשענסטאחאוו זאלע פון דארט ארויספאהרען און משך פון 24 דערנאך האבען זיי פערניכטעט אלע הי־און פאבריקס־געביידעס וועלכע געפינען אין דעם דאזיגען דארף, אויסער דער פאבריק פון דער אקציאן־געזעלשאפט „ב. האנטקע" וועלכע ארבייט־אויס אמוניציע פאר דער דייט־שער ארמעע און אין וועלכע עס ארבייטען איצט נאר דייטשע ארבייטער. די דייטשען האבען דערנאך גענומען פערפעסטיגען דאס דאזיגע דארף. די ארבייט ווערט געפיהרט שטרענג געהיים און קיינער פון די איינוואינער ווערט אהין נישט דערלאזט.

Jüdische Volkszeitung № 54 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען פרייטאג דעם 19־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

ארום דער מלחמה.

נאך א צעפעלינער ביי יולאנד. — פראנצויזישע פארשריט.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 18. פעברואר (אפיציעל). פון ים־ברעג ביל אאס האט אונזער ארטילעריע פאר־ענומען זעהר א ווירקונגספולע שיסעריי, דורך ווילכער צאהלרייכע מחנות זענען צושפליטערט געווארען, עטליכע אמוניציאנס־וועגען זענען אויסען געווארען און די אייזענבאהן צושע־ריגט.

אין צפון פון אראס האבען מיר עראבערט ווייי לינ־עס שוץ־גריבער און צוריקגעשלאגען עטליכע אנגריפען. גענומען א טייל געפאנגען און פעראורזאכט דעם פיינד גרויסען שאדען פרעל דייטשע אפיצערען זענען דער׳הרג׳עט געווארען.

אין דער געגענד ביי ריימס האבען מיר בעפעסטיגט די פאזיציעס וואס מיר האבען עראבערט דעם 16־טען.

אין שאמפאין האבען איר עראבערט דעם פיינד׳ס פאזיציעס אויף א פראנט פון 800 מע־טער. אלע דייטשע אנגריפען אין צפון פון מע־טעל־לעס־הורלוס האבען מיר צוריקגעשלאגען. מיר האבען עראבערט עטליכע באמבע־ווארפער אין האבען גענומען 200 מאן געפאנגען.

אין די ארגאנען געהען מיר פארווערטס.

א שטארקען דייטשען אנגריף ביי פאור־דע־פאריז האבען מיר פאלשטענדיג צוריקגעשלאגען.

אין עלזאס האבען מיר עראבערט די הויך־ריעגענדע פאזיציעס, וואס בעהערשען דעם ווייך סודעל.

פון פוילען און גאליציען.

פעטראגראד, 18. פעברואר (אפיציעל). אויפ׳ן רעכטען ברעג פון ווייכסעל ווערען די געשלעגען פארגעזעצט מיט דער זעלבער אנטעקיגקייט. אין דער געגענד ביים נעמאן זענען ניט מעהר פיינדליכע פאטרולען.

אויפ׳ן לינקען ברעג פון ווייכסעל איז קיין פערענדערונג ניטא.

אין גאליציען האבען מיר צוריקגעשלאגען אנ׳אנגריף אויפ׳ן פראנט קהאווא — וויקאראטש מיט גרויסען שאדען פא־ן פיינד. עטוואס וויי־טער צו מזרח האט דער פיינד פרובירט אנגריי־פענד אונזערע פאזיציעס, אבער איהם איז ניט געלונגען. ביים צוריקשלאגען דיזען אנגריף האבען מיר גענומען געפאנגען 10 אפיצערען און איבער 1400 סאלדאטען און עראבערט דריי פולעמיאטען.

אויפ׳ן פראנט קאזיווקא — ווישאפריאס האבען די דייטשען פארגענומען ארייהע מורא׳־דיג׳ אנגריפען. אלע די אנגריפען זענען צו־ריקגעשלאגען געווארען מיט זעהר גרויסען שא־דען פאר׳ן פיינד. כמעט א גאנצער באטאליאן איז געפאלען אונטער אונזערע באיאנעטען, די רעשט האבען מיר גענומען געפאנגען.

נאך א צעפעלינער ביי יולאנד.

דורך רייטער׳ס ביורא טיילט מען מיט פון ווארדע (יולאנד): ביים ברעג־בעאמטען מאדס ווילאדסען האבען זיך נעכטען איינגעפונען עלף דייטשען. איינער פון זיי אאט געהאט אצובראכענע פוז.

זיי האבען מיטגעטיילט, אז זיי זענען איינ־טיילנעהמער פון אצעפעלינער, וועלכער איז בעשעדיגט געווארען דא ניט ווייט, וואו ווייס מען ניט, ווייל די געגענד איז פערדעקט מיט שניי.

די פאליציי אונטערזוכט די זאך.

פראנצויזישע פליהער איבער באדען.

פאריז, 18. פעברואר. אפיציעל טיילט מען מיט, אז פראנצויזישע פליהער יענען געפלויגען איבער באדען און האבען באמבארדירט דעם וואקזאל אין פרייבורג און ברייסגאו.

די שיף־פערקער אין ענגלאנד

לאנדאן, 18. פעכרואר. היינט הויבט אין די דייטשע זאגעואטע בלאקאדע איהר געפלאנ־טע ארבייט.

דא ווארט מען, אז די דייטשען וועלען זיך נעהמען גאנץ ערנסט פאר דער זאך, און די מי־נעס, וואס וועלען פערזייהט ווערען אויף די נייטראלע שיפס־ריכטונגען וועט געוויס פער־אורזאכען עטוואס שאדען. דאך מעלדעט מען היינט פריה פון די ענגלישע האפן־שטעדט, אז די בריטישע שיצס געזעלשאפטען האבען קיי־נעם בעזונדערס ניט פארגענומען צוליעב דער דאזיגער דייטשער אנאנסירונג מיט דראהונגען. דער שיפס־פערקעהר איז ווי געוועגליך און זאגאר די צייט פון אנקומע און אבגעהן פון די שיפען איז ניט געענדערט.

אמעריקא׳ס האלטונג צו דער בלאקאדע.

לאנדאן, 18. פעברואר. „מארנינג פאסט״ס קארעספאנזענט אין וואשינגטען טעלעגראפירט, אז די לאגע איז זעהר א ערנסטע, און אז אמע־ריקא וועט זיך לאזען הערען אויף אנ׳אמת, ווען עס זאל געשעהן, אז אנ׳אמעריקאנישע שיף זאל דערטרונקען ווערען דורך דייטשע אונטערוואסער־שיפען אדער מיגעס.

די דייטשע רעגירונג גלויבט, אז די אמע־ריקאנער שטאאט ווערט געלייטעט פון שרע־קעדיגע פערזאנען, אזוי אז קיין זאך וועט זיי ניט קענען אריינברענגען אין דער רייהע פון די קריעגספיהרענדע. אויב די דייטשע פיטיקאל איז ווירקליך געבויט אויף אזעלכע פארמיינונ־גען, וועט זי מוזען זיך בעגעגענען מיט א גוואלדיגער איבעראשונג.

איטאליענס שטעלונג.

פון לאנדאן טיילט מען מיט: גענעראל גאריבאלדי האט בשעת א בעזוך אין לאנדאן געהאט געשפראכען מיט אסקוויט, קיטשענער, סיר עדוארד גרעי און לארד געארגע.

גאריבאלדי האפט צו קענען זאמלען 240,000 פונד סטע4לינג אויף א קארפוס פון גאריבאל־דיסטען פון 30,000 מאן.

גאריבאלדי האט זיך ארויסגעזאגט אין די געשפרעכען מיט די ענגלישע מלוכה־לייט, אז אויב איטאליען וועט אין גיכען ניט צושליסען זיך צו די פעראייניגטע, וועט אין לאנד אויס־ברעכען א רעוואלוציע.

גאריבאלדי ווארט, אז די איטאליענישע ארמעע וועט מאביליזירט ווערען אין פערלויף פון 14 טאג.

מארגען פאהרט גאריבאלדי צוריק קיין פראנקרייך.

קיעוו׳ער יודען גיבען דעם קייזער 100,000 רובל

קיעוו, 17־טען פעברואר. דער קייזער איז היינטיגע וואך געווען דא אין שטאדט אויף בעזוך. צווישען די פיעלע פערשיעדענע דעפו־טאציעס, ווצס דער קייזער האט אויפגענומען איז אויך געווען א דעפוטאציע פון דער היעגער יודישער קהלה, וועלכע האט צוגעטראגען דעם קייזער הונדערט טויזענד רובל

דער קייזער האט זיי דערפאר געדאנקט.

לכבוד פורים!

יודישער דראמאטישער דעליטאנטען פעראיין

„בליהמעלע"

שבת, דעם 27־טען פעברואר, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106

אום האלב ניין אוהר פר׳ וועט אויסגעפיהרט ווערען די שעהנסטע,

סענסאציאנעלע אפערעטע, וואס געפינט זיך אויף דער יודישער ביהנע און דאס איז:

אדער עלילת־דם

אהיסטארישע אפערעטע אין 5 אקטען פון לאטיינער. מזיק פון מאגאלעווסקי. די בעסטע קרעפטען נעהמען אנטייל ווי אויך אגוט־איינשטודירט כאהר

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Kobmagergade 59. og 3 און ביים יודישען בארביער דאנאוויטץ, פיליסטרעדע 78

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

דעם יודישער מוזיק־פעראיין „לירא"

פעראנשטאלטעט זונטאג, דעם 21־טען פעברואר 1915

אין „הארמאניען", נארעוואלדגאדע 23

אגרויסען מוזיקאלישען אוועגד

אין וועלכען ס׳וועלען זיך בעטייליגען דער באלאלייקא ארקעסטר, אפערן־זינגער הר׳ רודאלף סאלעניאוס א

בילעטען צו 150, 100, 75 אוירעס, איז צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון דער „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדע 2 און ביי הר׳ בארנשטיין, אדעלגאדע 50.

שבת, דעם 20. פעברואר 1915, פעראנשטאלטעט דער מאלמער „בילדונגס־פעראיין" אין אויסטרא גיטעמפלאר סאמפאנדעטס לאקאל אין מאלמא

אטעאטער־פארשטעלונג

עס ווערט אויסגעפיהרט די בעריהמטע אפערעטע

„בליהמעלע"

— אדער —

עלילת־דם

מיט אנטייל פון הר׳ און פרוי טימיאנאוו, הר׳ און פ

בעליאווסקי

און אנדערע.

באל ביז 3 אוהר

אגרויסער

פורים־פעסט

וועט שטאטפינדען זונטאג

דעם 28־טען פעברואר,

אום 4 אוהר נאכמיטאג.

פערביטען אשטאק.

אויף אפערזאמלונג אין עפשטיינ׳ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען אשפאציער שטאק

אנאמען אויפשריפט: VIGGO KOPPEL

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מ׳קאן זעהן דעם ארט וואו ער איז געווען צובר

דער וועלכער האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר אגוטע בעלאהנ

ברענגען אין דיעזע צייטונגס־עכספעדיציאן מוינטערגאדע 2

Viktor E. H. Andersen

BORG RGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

ח׳ פארבעראוו׳ס

ערשט־קלאסיגע שניידערי

Fæledvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הע

ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכ

שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעג

רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעדינגע

א בוכהאלטערן

וועלכע פערשטייהט יודיש, דייטש און רעניש

קאן בעקומען זאפארט אגוטען און לייכטען

פלאץ אין ארוסישע פירמא דא אין שטאדט.

Bilet mrk. 50 „Jüdische Volkszeitung"

א מעב

לירטער צימער ווערט פערדינגען

Vævergade 6, 3 Farberoff

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

העברעאישע אונטעריכט

פון אגעבוירענעם אין ארץ־ישראל. איינצעלנע שטונדען אויך אבענד־קורסען אין גרופען.

B. Slor, hos E. Christensen

Bredgade 58, Tlf. Palæ 1035.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykeri, Møntergade 2

הענרי שראפנעל.

איצט, ווען דער וועלט זענען אזוי בעקאנט די שיסווערק „שראפנעל", איז כדאי צו ערקלע־רען פון וואנען דער נאמען שטאמט. דער ער־פינדער פון דעם גראנאט איז געווען הענרי שראפנעל, דאס ווערק טראגט דעריבער מיט רעכט זיין נאמען.

הענרי שראפנעל איז געבוירען דעם 3־טען יוני 1761 אין מירנאי, ביי בראדפארט, ענגלאנד.

אויפגעצויגען ביי ארימע עלטערן האט ער זיך אליין גענומען שטודירען. אויסשטודירט טרעט ער איין אין דער ארמעע און דורך זיין פלייס און בילדונג דערגכייכט ער אין יאהר 1779 דעם ראנג פון לייטענאנט אין דער אר־טילעריע.

שפעטער ווערט ער געשיקט אין נייזיילאנד, וואו ער צייכענט זיך אויס און ווערט א אבער־לייטאנאנט. ער פערטיפט זיך אין די דעמאלס־דיגע קאנאנען, וועלכע האבען בלויז איין קיי־לעכדיגען שאס און ווען דער שאס עקספלאדירט צעפליהט ער אין מעהרערע קליינע שטיקלעך און רופט ארויס פערלעצונגען. ער וויל דערום עפיס נייעס אויפטהון.

אין יאהר 1784 פרופט ער זיינע קאנאנען. ער פרופט א גרויסע צאהל פון קיילעכדיגע קו־געל־שאס איינפיהרען אין איין קאליבער און דאס געלונגס איהם.

אין דער ענגלישער ארמעע ווערט די ער־פינדונג אנגענומען און בעקומט דעם נאמען: שראפנעל־שאס, אדער שראפנעלס. אין שפאניש־פארטוגעזישען קריעג נעהמען ביידע געגנער אויף אין זייערע ארמעען. די שראפנעלס און ווען פראנקרייך זעהט, אז די שראפנעלס בע־וועהרען זיך אזוי מוסטערהאפט, ווערען זיין איינגעפירט אויך אין דער פראנצעזישער ארמעע.

אין דער שלאכט פון יאהר 1798, ווערט הענרי שראפנעל ביים שטורם פאר דונקירכען פון א שראפנעל פערוואונדעט. דעמאלסט איז ער שוין פאלקאווניק און איז ניט מעהר פעהיג אין דיענסט.

א לענגערע צייט האט ער ניט פון וואס צו לעבען, נאר לסוף האט די ענגלישע רעגיע־רונג בעשטימט פאר דעם ערפינדער פון שראפ־נעלס א יעהרליכע פענסיאן פון 24.000 מארק.

נאר מיר זיצען נאך ביידע און הערען זיך איין און קענען פון דאנען ניט אוועקגעהן.

פארטאג האט אונז דאס קלאפען פון א בא־ראבאן אויפגעוועקט. מען דארף זיך שוין לא־זען אין וועג אריין. דער הימעל איז פערוואל־קענט, אט הויבט אן גיסען א רעגענדעל, א נוד־נע און דראבנע רעגענדיל, א קאלטער, פייכטער ווינד בלאזט. עס ווערט אויסגעשטעלט א ראטע נאך דער צווייטער.

— שא־א־גאם ארש!

דער פאלק געהט, שלעפט זיך אין דער בלאטע. די פנימ'ער ניט אויסגעשלאפען, די הענד רויט פון קעלט, די קערפערס בויגען זיך פון מיעדקייט.

שוין ניט ווייט פון אונז פאלען שראפנעלען אויפהויבענדיג ארום זיך זיילען רויך. די פולע־מיאטען רעגענען מיט בליי, עהנליך צו אשרעק־ליך זשומעריי פון ביהנען. עס דונערט די קא־נאנאדע, און אין הארצען קלאפט עפעס און עס שטיקט עפעס אזוי מאדנע אין האלז און עס ווילט זיך עפעס שטארק טרינקען.

(ענדע קומט)

ד. מ.

אפרוי — אפרייוויליגע.

פון יאהר 1914 ווען איינער פון די רוסישע שיסער־פאלקען האט זיך געפונען אי עסטרייך איז אנגעקומען א פארטיע רעזרוויסטען. אין סוף פון דער רשימה איז געווען צוגעשריבען דער פרייוויליגער טיטשינין, וועלכער איז אנ־געקומען אין סאלדאטסקע קליידער, אבער אהן א ביקס, און וועלכער האט אויף זיך אויפמערק־זאם געמאכט דורך זיין יונגקייט און שוואכער פיזישער ענטוויקלונג. צוליעב דער דייטליכער שוואכקייט פנן פרייוויליגען האט דער ראטע־קאמאנדיר געהאט בדעה איהם צו בעשטימען פאר א שרייבער, און אוועקשיקען אין אינטענ־דאנטור, אבער טיטשינין האט זיך געבעטען דורכאויס אין „סטראי" דער ראטע־קאמאנדיר האט דערפילט דעם דאזיגען וואונש און טיט־שינע'ן האט מען ארויסגעגעבען א ביקס און בעוויזען, ווי אזוי זיך מיט איהם צו בעגעהן. דעם 21־טען סענטיאבער, בעת דער שלאכט ביי אפאטאוו איז טיטשינין בעשטימט געווארען אויף אונטערצוטראגען קוילען. וואס ער האט דערפילט מיט גרויס פלייסיגקייט און שנעלקייט: ניט קוקענדוג אויף דעם שטארקען ארטילערי־שען און ביקסען פייער פון שלאכט־פעלד. זייענ־דיג פערוואונדעט אין האנד, האט ער ניט פער־לאזען זיין זעלבסטאפפערדיגע ארבייט, ביז א פיינדליכע קויל האט איהם גיט געטראפען און אדורכגעפלויגען דורכ'ן ברוסט. בעת'ן אבטרע־טען פון אפאטאוו איז טיטשינין געבליבען אויפ'ן שלאכט־פעלד. פאר די שלאכט פון 21־טען סעפ־טעמבער האט מען טיטשינינען בעשאנקען מיט געארגי־קרייץ פון דער 4־טער מדרגה.

אין נאיאבר איז א ראטע־פעלדפעבעל פון זעלבען פאלק אנטלאפען פון פלען און דער־צעהלט דעם פאלק־קאמאנדיר. אז אין אפא־טאוו האט ער געזעהן דעם פערוואונדעטען טיט־שינין, וועלכער האט זיך ארויסגעוויזען פאר א שילערין פון א קיעווער פרויען גימנאזיום, און אז די רוסען האבען צוריק פערנומען אפא־טאוו איז זי אבגעשיקט קיין רוסלאנד.

ווען מ'האט וועגען דעם צוגעשטעלט אנ'־אלאונטערטעניגסטען דאקלאז, האט דער קיי־זער בעוויליגט צו אנערקענען דאס מיידעל טיטשינינא פאר א בעשאנקענע מיט א געאר־גי קרייץ פון דער 4־טער מדרגה:

מארגענטוי בעקומען אנ'אויס־צייכנונג פון סולטאן.

„דזש.קר." טיילט מיט, אז דער טערקיש. סולטאן האט געשאנקען דעם אמעריקאנשען געזאנדטען אין טערקיי ה. מארגענטוי (א יוד) דעם שעפ־קעט־ארדען פון דער העכסטעער מדרגה און די צווייטע מדרגה פון דעם זעלבען ארדען — מארגענטוי'ס דריי מעכטער אלס דאנקבארקייט פאר זייערע גרויסע פערדיענסטען פאר די פי־לאנטראפישע און אינדוסטריעלע אנשטאלטען פון טערקיי.

ידיעות פון לאדז.

פאריגע וואך האט אין ווארשא פאערבראכט, איינ־גע טעג א זוהן פון א בעאמטען פון דער לאדזער פאבריקען־באהן. וועלכער איז ארויס פון לאדז דעם 9 יאנואר און ערשט נאך מעהר פון 10 טעג איז ער אנגעקוטען קיין ווארשא, ער האט דערצעהלט פאלגענד איבער לאדז.

נאכדעם, ווי די בעאמטע זענען אוועק פון לאדז שבת, האבען די דייטשען ביז זונטאג 3 א זייגער נאכמיטאג נאך געווארפען אויף דער אלט־שטאדט ביז 30 גראנאטען.

די דייטשען האבען איבערפארמירט די בירגער־מיליציע אזוי, אז אנשטאט די 300 מי־ליציאנטען וועלכע האבען בעקומען א קליינעם געהאלט פון איינינג רובל א מאנאט, האבען זיי בעשטימט נאר 100 מאן, וועלכע בעקומען צו 5 רובל א וואך.

אונטערן האגעל פון קוילען האבען די אר־בייטער מיט זייערע פרויען פונאנדער גענומען די פארקאנעט פון די הייזער צוליעב דעם מאנ־געל אין בעהייצונג בשעת די ווירטסלייט הא־בען זיך פערטיידיגט מיט רעוואלווערעו אין די הענד.

די דייטשען האבען אוועקגעפיהרט פון לאדז איינינג פערזאן צווישען וועלכע עס געפינט זיך דער אייגענטימער פון א דיסטילארניע, לובא, און זיין זוהן, דער יונגערער פאבריקאנט קארל שייבלער און דער רעדאקטאר פון אדייטשער צייטונג ררעווינג.

די דייטשען האבען געהאט אסכסוך מיט די יודען וואס האבען נישט געוואלט מאכען געוויסע סאניטארע ארדנונגען אום שבת, די דייטשען האבען זיי געצוואונגען מחלל שבת צו זיין.

ערלייקענט אב די קלאנגען וועגען הענגען ציווילע מענשען און ארעסטירען בעאמטע פון דער לאדזער פאבריקען־באהן. איידער ער איז אוועק פון לאדז. האט ער געזעהן דעם נאט־שאלניק פון דער לאדזער סטאנציע יאן דמא־חאווסקי, אין אפארם־דיטעל. זי לאדזער פאב־ריקען־באהן האט א געוויסע צייט קורסירט, נאר יעצט קורסירט זי אינגאנצען נישט.

דער גארניזאן פון דייטשען מיליטער אין לאדז דערגרייכט קוים ביז 3000 מאן.

נייעס פון פוילען

(די פוילישע מאנופאקטור.) פון אדעס טעלעגראפירט מען, אז אנ'ארטיגער אנגעזעהע־הענער בערזע־שפעקולאנט, וועלכער האט זיך ד טעג אומגעקעהרט פון מאסקווע, דערצעהלט, אז עס זענען אבגעהאלטען געווארען בעראטונ־גען צווישען לאדזער, און ווארשאווער מאנופאק־טוריסטען, וועגען איבערטראגען די פוילישע מאנופאקט־ריסטען, וועגען איבערטראגען די פוי־לישע מאנופאקטור־אויסארבייטונג אין טיעף רוס־לאנד. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין אזא פאל ווערט אדעס אבגעגעבען דאס ערשטע ארט. די ידיעה וועגען פראיעקט איבערצוטראגען די מאנופאקטור־פאבריקען אין דאנער ראיאן — איז אונבעגרינדעט.

(א נייע צייטונג.) אונטערן נאמען „אפי־ניא זשידאווסקא" (עפענטליכע מיינונג פון יודען) האט זיך בעוויזען אין ווארשא א בלאט אויף פויליש, וועלכעס זאגט־צו צו ערשיינען אלס וואכענבלאט.

דאס בלאט מאכט לויט זיין אינהאלט א גו־טען איינדרוק.

און בעהאנדעלט די פראגע וועגען אנטייל פון יודען אין צעגטראלען בירגער־קאמיטעט; עס איז פארהאן „אבקלאנגען" וועגען דער בע־וואוכטער אנאנימער „דעקלאראציע" פון „א גרו־פע יודען־פאליאקען" אד"ג.

א קאמפף געגען אויסגעלאסענהייט אין ווארשא אנגענומען א געוואלדיגען חאראקטער. צוליעב וואס די העכערע ארטיגע מאכט האט אויפמערקזאם געמאכט אויף דער גרויסער מא־סע אנגעפאהרענע אויסגעלאסענע פרויען, וועל־כע מעלדען זיך נישט צו די מעדיצינישע קאמי־טעטען, און דעריבער ווערען זעהר פערשפרייט ווענערישע קראנקהייטען. מ'האט דעריבער בע־שלאסען ארויסצושיקען פון ווארשא אהיים אלע אנגעפאהרענע גאסען־פרויען.

(אין פעטראקאווער גובערניע.) פון פעטראקאווער גובערניע טיילט מען מיט, אז ביי דעם לעצטען אנפאל פון די דייטשען האבען זיי זיך בעמיהט אויסצושטעלען דאס עסטרייכישע מיליטער הויפטזעכליך אין די שטעדט. אין נא־ווא־ראדאמסק איז געווען אויסשליסליך אנ'עסט־רייכישער גארניזאן און קאמענדאנט פון שטאדט איז געווען א טשעך.

אין דער אומגעגענד האבען די דייטשען דורכגעפיהרט עטליכע באהן־ליניעס, הויפטזעכ־ליך אין דער ריכטונג צו פעטראקאוו און קאנ־צעפאלא. דעם פלאנט, וואס איז אנגעשאטען געווארען אויף די פעלדער, האבען די דייטשען פערגאסען מיט צעמענט, כדי ער זאל קענען אויסהאלטען דאס איבערפיהרען די ארטילעריע פון די שווערסטע קאליברען. אויף ארבייט ביים גראבען די ערד האבען זיי צונויפגעטריבען מיט קאנטשיקעס די ארטיגע בעפעלקערונג.

די דייטשע סאניטאר־צוגען אין דעם דאזי־גען קאנט געהן קיין אפאלע און ברעסלוי, דער־ביי געהן דורך אזעלכע צוגען אין די שלאכט טעג פון 20 ביז 30 אין א מעת־לעת.

(די זייגער פאבריקאציע) צוליעב דעם וואס ס'פעהלען רויהע מאטעריאלען און צוליעב די שווערי־גקייטען, מיט וועלכע עס איז פערבונ־דען דאס בעקומען די דאזיגע מאטעריאלען, ווי אויך צוליעב דעם, וואס מען האט אויפגעהערט צו ברענגען זייגערס פון דער שווייץ, זענען אין ווארשוי זעהר געשטיגען די פרייזען אויף שוויי־צארישע זייגערלעך און זייגערס. ס'איז זאגאר מעגליך, אז אין גיכען וועט זיין אונמעגליך אין ווארשא צו בעקומען א רעכטען־שווייצארישען זייגער.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294 y.

די יודען אין דענעמארק.

מיט הונדערט יאהר צוריק האבען די יודען בעקומען ערלויבעניש צו בעזעצען זיך פריי אין דענעמארק. און די קליינע שטערונגען און בע־גרענצונגען. וועלכע זיינען נאך פערבליבען בנוגע יודען, זיינען אבגעפאלען, בשעת עס איז געגע־בען געווארען די נייע קאנסטיטוציע אין 1849־טען יאהר.

די יודען־פיינדליכע בעוועגונג אין אנהויב פון 19־טען יאהרהונדערט אין דייטשלאנד, האט אויך דערגרייכט צו דענעמארק, וואו ס׳האט גע־פונען פלאץ און אבזאץ א גאנץ פרידליכע ליטע־ראריש־יודענפיינדליכע ליטעראטור. פון דעמאלט אן האט די יודישע גלייכבערעכטיגונג זיכער פארגעשריטען, און בכלל האט מען שוין לאנג געקענט זאגען, ניט איבערטרייבנדיג, אז די פרא־בלעם, די יודען־פראגע עקזעסטירט לחלוטן ניט מעהר אין דענעמארק, ווייל ווי די געזעצליכע אזוי די געזעלשאפטליכע עמאנסיפאציע דא, איז געווען א פאלשטענדיגע. מיר דארפען גאר ניט בריינגען קיין ראיות דערצו, ס׳איז גענוג זיך אבצושטעלען אויף דעם פאקט, אז דענע־מארק איז לעת־עתה דאס איינציגע לאנד, (א חוץ סאדיניע), וואו די קאנסטיטוציע, וועלכע איז געגעבען געווארען אין 1848טען יאהר, איז ניט צוריק גענומען געווארען און דאס פאלק אליין נעמט אנ׳אונאונטערבראכענעם אנטייל אין לאנד־פערוואלטונג. שפעטער האט זיך איטאליען ענט־וויקעלטאון האט ביז היינטיגען טאג דערגרייכט דערצו, אז זי איז דאס איינציגע לאנד, אין וועל־כער יודען געפינען זיך אין די זעלבע פערהעל־טענישען ווי אין דענעמארק.

ווי אין איטאליען אזוי אויך אין דענעמארק איז די צאהל יודען, וועלכע האבען אהער אין משך־הזמן אריינגעוואנדערט זעהר א קליינע: דענעמארק האט איצט בכלל צוויי יודען אויף טויזענד איינוואוינער און איטאליען האט אינ־גאנצען ניט מעהר ווי איינס פראצענט פון 1000.

יודען אין דענעמארק, הייסט דאס זעלבע ווי מיר וואלטען זאגען יודען אין קאפענהאגען. פון די געמיינדעס, וועלכע האבען זיך געפונען דא אין פיעל שטעט אין לאנד, איז גאנץ ווייניג געבליבען פון זיי א נותר. אבער, ווען מיר וועלען דא ריידען פון די יודען אין קאפענהא־גען—יעדענפאלס פארלויפיג — וועט דאס זיין נאר איבער די יודען, וועלכע קענען גערופען ווערען „די דענישע יודען". די גרויסע מאסע פון די, וועלכע זענען אין די לעצטע צעהן יאהר אריינגעוואנדערט, הויפטזעכליך פון רוסלאנד, מיט די ווילען מיר זיך אצינד ניטבעשעפטיגען. מיר ווילען נאר פרובען יעצט געבען אנ׳איבער־בליק איבער „די דענישע יודען": איבער זייער סאציאלע און עקאנאמישע שטעלונג, איבער זיי־ער גייסטיגער קאנסטיטוטוציאן, זייערע אידעען און אויך איבער געוויסע פאראויסזעצונגען פון זייער ווייטערע ענטוויקלונג. איבער אלץ אוי־בענדערמאהנטעס וועלען מיר רעדען אויף אזוי פיעל אויף וויפיעל דאס האט א בעדייטונג פון א ספעציעל יודישען שטאנדפונקט און אז מ׳זאל קענען פערשטעהען דעם איצטיגען צושטאנדפון זיי ערעסאציא לע און עקאנאמישע אינטערעסען.

די פסיחאלאגישע זייט וועלען מיר ניט בעהאנדלען.

1.

די אפיציעלע סטאטיסטיק גיעט אויף די צאהל פון יודען אין דאנעמארק, אין יאהר 1911 5164 נפשות, פון זיי 2431 מאנספערזאן און 2733 פרויען. די אויבער־צאהל פון די פרויען איז ביי די יודען גרעסער ווי ביי דער נישט יודישער בעפעלקערונג.

ווי איך האב שוין דערמאהנט, בעטרעפען די יודען נאר צוויי פראצענט פון טויזענד, בשעת אין פראנקרייך געפינט זיך 2 מיט א האלבען, אין ענגלאנד 6, דייטשלאנד 10 און אין רוסלאנד איבער פערציג אויף יעדער טויזענד. ריכטיגער וואלט געווען, ווען מ׳זאל מאכען דעם פראצענט חשבן נאר נאך דעם צאהל פון שטאד־טיגע איינוואהנער אליין. אבער אין דענעמארק גיעלט דאס ניט, דערפאר, ווייל קאפענהאגען איז די איינציגע שטאט אין דענעמארק וואו די יודען געפינען זיך. און דעריבער איז בכלל שווער פערגלייכען דעם היגען צושטאנד צו די איבריגע לענדער, ווייל ס׳וועט אויסקומען ניט ריכטיג ווי למשל, ווען מיר זאלען צוגלייכען די פראצענטען פון קאפענהאגען מיט בערלין, ווייל מיט זיין האלבען פראצענט יודען, איז ער ניט פיעל טיפיש פאר די איביו׳יגע שטעדט פון דייטשלאנד ווי פראנקפורט וואס האט גלייכצייטיג 10פראצענטיודען און ס׳איז זעלבסט פערשטענד־ליך, אז מ׳מוז מאכען א דורכשניטליכען רעכ־נונג פון אלע שטעדט צוזאמען. אזוי האט מען אויך געדארפט מאכען דעם חשבן מיט דאנע־נעמארק.

אבער וואס פאר א אינטערעס איז פאר אונז צו וויסען וויפיעל ניט יודען ס׳געפינען זיך אין די 73 דענישע שטעדלעך, וואו קיין יודען וואהנען ניט!

דאס איינציגע וואס קען אונז אינטערעסירען דא אין דאנעמארק איז דער צושטאנד פון די יודען אין קאפענהאגען! דאס הייסט, אז ווי מיר זאלען ניט צו זאמענלייגען, וועט אויסקומען קרום און ניט ריכטיג ווייל ביי אונז איז די הויפט־שטאט פעראייניגט אין זיך אלע שטעט בכלל אין ממילא אויך אלע „יודישע שטעט".

יוסף דאווידזאהן.

אראבגענומען די קאנפיסקא־ציע פון יודיש געלד.

צו די רוסישע צייטונגען טעלעגראפירט מען פון אדעס.

דעם אמעריקאנישען געזאנדטען אין קאנ־סטאנטינאפאל, דעם יוד הענרי מערגעגטוי איז ענדליך געלונגען אויסציפועלן ביי דער טער־קישער רעגירונג, אז זי זאל אראבגעהמען די קאנפיסקאציע פונ׳ם געלד פון דעם אמעריקא־נישען פאנד, וואס געפינט זיך אין אנגלא־פא־לעסטינא־באנק און איז בעשטימט אויף הילף פאר די יודישע קאלאניסטען אין ארץ־ישראל. דערביי האט די טערקישע רעגירונג אויסגע־נומען א תנאי, אז דער קאפיטאל פון דעם דא־זיגען פאנד זאל געהן אויס צוהעלפען די הייס־לאזע

מצות פאר סאלדאטען.

אין אדעס אויף א זיצונג פון דער מצה־קאמיסיע איז אנגענומען געווארען א פאר־שלאג פונ׳ם פארזיצענדען פון דער קאמיסע ווע־גען דעם, אז צוגלייך מיט׳ן ארויסגעבען מצות אויף פסח דער נויט־בעדערפטיגע־ מאסע מ׳ דער אדעסער יודישער בעפעלקערנג זאל מ׳ אויך זארגען אבצושיקען מצות אין דער קעמ׳ פענדער ארמעע פאר די יודישע סאלדאטען ד׳ די אדעסער פאלקען, וואס גע׳פינען זיך אויף פאזיציעס, ווי אויך פאר די פערוואונדעטע קראנקע יודישע סאלדאטען, וואס געפינען אין די לאזארעטען פון „רויטען קרייץ" צו צוועק וועט מען פערפאקען 1000 פוד מצות דריי־פונטיגע פאקעטען און מיט דער ערלו׳ ניש פון דער מיליטערישער מאכט וועט מען אבשיקען צו די פאלקען.

אויסטויש מיט געפאנגענע.

סטאקהאלם. די טעג איז אין סטאקהאלם פארגעקומען א דייטש־רוסישע קאנפערענץ, וועלכער עס האבען אנ׳אנטייל גענומען רוסי דייטשע און עסטרייכישע בעאמטע. עס בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען אויס טויש׳ן מיט די קריעגסגעפאנגענע. וועלכע נען געווארען אינוואלידען. סטאקהאלם זיין דער צענטר, וואוהין עס וועלען געבראכ ווערען די קריעגסגעפאנגענע פון די אויבע דערמאהנטע לענדער און פון דארטען וועל זיי טראנספארטירט ווערען אהיים.

שמע־ישראל.

ערב א שלאכט איז דער שטייגער, זעצען זיך די סאלדאטען אוועק שרייבען בריוולעך אהיים. ביי די עלטערע, די מעהר ערנסטערע, דויערט, נאטירליך, דאס שרייבען זעהר לאנג. זיי שרייבען מיט ישוב הדעת. יעדער זאץ ווערט פריהער גוט דורכגעמאסטען און אבגעוואויגען, פערגעסען ניט צו גריסען איטליכען בעזונדער גאר פריינדליך, אויסרעכענענדיג א צעטעל פון אלע פריינד און בעקאנטע. די יונגערע דאגע־גען, בעציהען זיך צו דעם דאזיגען ענין אביסל לייכטזיניג, קורץ און שארף.

און היות ווי אונזערע סאלדאטען זיינען עפ״י רוב ניט אזעלכע שטארקע בריות אויף דער עברי, פאלט דארום אויס דער גורל פון די בריוולעך שרייבען אויף א צוויי־דריי פארשוין, וועלכע זיינען פערווארפען מיט ארבייט און טוען דאס אהן איבעריגען חשק. דערצו נאך האט מען די עטליכע „געבילדעטע", וואס זיינען געווען אין אונזער ראטע, צוויי פון זיי איבער־געפיהרט אין שטאב, א ריטער איז קראנק, א פיערטער איז גע׳הרג׳עט געווארען אין דער שלאכט. און אט, אז מען האט אונז מודיע גע־ווען, דאס מארגען פארטאג וועט אונזער דיווי־זיע אוועקגעהן אויף א שכאכט, האבען זיך די סאלדאטען געפונען אין זעהר א שלעכטער לא־גע: ס׳איז פשוט ניט געווען ווער עס זאל אנ־שרייבען א בריעף.

— העי, ווער איז א געבילדעטער זאל אהער־געהן! — וויצעלט זיך דער וזוואדנער.

אויפ׳ן גענצען וזוואד אבער זענען פאראן סך־הכל צוויי „געבילדעטע", און בריעף צו שרייבען איז דא אזוי פיעל...

שווערער פון אלעמען אבער איז געווען אבצוזאגען אין דער בקשה צו שרייבען א בריף דעם סאלדאט לעווין. אט דער קליינינקער, דא־רער יודעל אויף וועלכען דער שינעל הענגט ווי א ברייטער זאק, איהם איז אויסגעקומען געהן צוזאמען מיט אזעלכע געזונטע בחורים, ווי די ארלאווצעס און טאמבאווצעס, וועלכע עס אארט קיין זאך ניט, און ביי וועלכע קריכען אין די טיעפסטע בלאטעס, אין ליימינע גריבער און געהן אין וואסער ביז׳ן גארטעל איז א שפיעל־כעל. אין דערהיים דארט ביי זיך אין שטעטעל אין טשערניגאווער גובערניע, איז לעווין געווען א בלעכער, איז געקומען די מלחמה און האט לעווינען דערווייטערט אויף טויזענדער וויארסט פון זיין היים און פון זיין ווייב מיט פיער קינ־דער. און אט שטעהט ער איצט פאר מיר מיט א הכנעה׳דיגען שמייכעל אויפ׳ן געזיכט און בעט מיך איך זאל איהם אנשרייבען א בריוועל.

— איהר פערשטעהט — פערענטפערט ער זיך — יודיש שרייבען קען מען היינט ניט. ווען יא וואלט איך אליין געווען געשריבען.

לעווין דיקטירט און איך שרייב. ס׳איז אבער שווער צו שרייבען לויט לעווינס דיקטי־רונג, ער דיקטירט ניט נאר לעגט פשוט אריין די נשמה אין יעדען ווארט. די שווארצע אויגען זיינע האבען זיך פערקוקט ערגיץ ווייט־ווייט אין טשערניגאווער גובערניע, די הענד צונויפ־געלעגט ביי דער ברוסט, און שטיל, הארציג, שמועסט ער זיך אויס מיט׳ן ווייב.

— ... און ווייטער שרייב איך דיר, טייערע חנה, דו זאלסט גאר ניט זארגען. איז דא זעהר גוט. וויין ניט, חנה׳לע, מיך נאך מיט גאט׳ס הילף אומקעהרען געזו און שטארק צו דיר און צו מיינע קינדערלע דער אויבערשטער איז דא אונזער שומר קיינער פון אונזער פאלק איז ניט גע׳הר׳ען און ניט פערוואונדעט געווארען. און וואס אונזער טעכטעריל דוואשע׳לע? ליידט זי אויפ׳ן הארצען? פאלג מיך, חנה, און גיב איהר צו טרינקען פיש־טראהן...

און דאס מארגען דארף ער געהן אין א שלאכט — וועגען דעם קיין ווארט ניט. קיין איין ווארט וועגען די ליידען, וועגען דער גע פאהר, וועגען די זעכצעהן־פודיגע „טשעמאדא־נעס" וואס וואיעווען עטליכע וויארסט ווייט פון אונז און פון וועלכע עס ציטערט די ערד. וועגען דעם בלוטיגען פייער וואס קנאלט ארום אונז א טאג מיט א נאכט אהן אויפהער.

לעווינס בריעף איז שוין לאנג אנגעשריבע

Jüdische Volkszeitung № 53 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, דאנערשטא דעם ג 1־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

50,000 רוסען געפאנגען גענומען

קעניג אלבערט'ס לוטפ־רייזע — לופט־שיפען איבער יולאנד.

פון מזרח־פרייסען

בערלין, 17. פעברואר (אפיציעל). אין דעם 9־טאגיגען שלאכט ביי די מאזורישע בלאטעס איז די צעהנטע רוסישע ארמעע, וועלכע איז בעשטאנען פון 11 דיוויזיעס מיט עטליכע־קאוואליע־דיוויזיעס, ניט נאר פערטריבען געווארען פון די בעפעסטיגע פאזיציעס אין מזרח פון די מאזורישע בלאטע, נאר אויך צוריק געווארפען געווארען איבער'ן גרענעץ און צולעצט געשלאגען. נאר רעשטען פון דער ארמעע זענען איבערגעבליען, אריבערגעהענדיג אין די וועלדער ארום סובאלק און אויגיסטאוו, דעם פיינד'ס שאדען איז זעהר גרויס. די צאהל פון די געפאנגענע איז נאך ניט קאנסטאטירט, נאר זיי דערגרייכען געוויס איבער 50,000 מיר האבען עראבערט 40 קאנאנען און 60 מאשין־געוועהרען און אגרויסע צאהל קריעגס מאטעריאל.

קייזער ווילהעלם איז געווען דערביי ווען דער דאזיגער קאמפף איז דורכגעפיהרט געווארען.

די דאזיגע אפעראציאנען זענען געלייטעט געווארען פון גענעראל הינדענבורג.

קעניג אלבערט פליהט איבער דעם דייטשען פראנט.

פון אמסטערדאם טעלעגראפירט מען:

קעניג אלבערט פון בעלגיען איז נעכטען געפלויגען אין אעראפלאנען איבער דעם דייטשען פראנט. עטליכע מאל האבען די דייטשען געשאסען אין דער פליה־מאשינע, אבער אהן רעזולטאטען.

זיי האבען נאטירליך ניט געוואוסט, ווער דער פליהער איז געווען.

נאך א פאאר שטונדען אייט איז דער קעניג אלבערט געקומען צוריק.

פון מערב־פראנט

פאריז, 17. פעברואר (אפיציעל) אין בעלגיען זענען פארגעקומען ארטילעריע־געשלעגען. א פראנצויזישע פליהער־עסקאדרע האט באמבארדירט אסטענדע. אין דרום פון איפר — האבען די ענגלענדער עראבערט א טייל שוץ־גריבער, נאך א קאמפף פון עטליכע טעג.

אווישען איסער און ען ביי באלי האט אונזער ארטילעריע בעשאסען מיט גרויס ווירקונג זיי פיינדליכע מחנות־זאמלונגען און אויטאמאבילען.

אין דער געגענד פון ריימס זענען מיר געגאנגען פארווערטס. אין צפון פון באסעזשור האבען מיר עראבערט ביז דריי קילאמעטער שוץ־גריבער און גענומען עטליכע הונדערט געפאנגען, צווישען זיי 5 אפיצערען.

אין צפון־מערב פון פאנט־א־מאאוסאן האבען מיר עראבערט עטליכע פיינדליכע בלאקהייזער.

דער פראצעס פון די דומא־מיטגליעדער.

פעטראגראד, 17. פעברואר. דעם 23־טען פעברואר וועט פארקומען דער פראצעס געגען די 5 סאצ. דעמאקראטישע מיטגליעדער פון דומא, פעטראווסקי, מוראנאוו, בודאיעוו, שאגאוו און סאמאילאוו און געגען זיעבען אנדערע פערזאנען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין בייוואוינען א סאצ. דעמאקראטישע פארטייפערזאמלונג.

א נייער לופט אנגריף אויף בעלגיען.

פון פאריז טיילט מען מיט: נעכטען האט א גרויסע צאהל ענגלישע און פראנצויזישע פליהער (48 אעראפלאנען) פארגענומען א פליהטור איבער אסטענדע און זעעבריגע, וואו זיי האבען אראבגעווארפען באמבעס, וועלכע האבען פעראורזאכט גרויסען שאדען.

כדי צו שטערען, אז די אנטלאפענע פון אסטענדע זאלען ניט ברענגען קיין מיטיילונגען וועגען דעם גרויסען שאדען, וואס די פליהער האבען אנגעמאכט, איבער דער האלענדישער גרעניץ, האט דאס דייטשע מיליטער ארומגערינגעלט די שטאדט און לאזען קיינעם ניט ארויס.

פון בעלגיען.

פאריז, 17. פעברואר. דער דייטשער גובערנאטאר אין בריסעל האט געלאזען אויסהענגען פלאקאטען אין שטאט, וועלכע פערבאטען אלע עפענטליבע פערזאמלונגען ווי אויך צוזאמענקונפטע פון פאליטישע פערזאנען.

אין טערמאנדע זענען אנגעקומען 500 בירגער, וועלכע זענען ביז איצט געווען אין געפאנגענע־לאגער אין סאלדא. ד' בעפעלקערונג פון שטאטס צעהלט איצט ביז 6000 פערזאן, וועלכע האלטען זיך אויף אין א הונדערט הייזער פון די ארעמע קווארטאלען. די איינציגע וואס זענען איבערגעבליבען פון 1400 הייזער.

לופט־שיפען איבער יולאנד.

היינט אינדערפריה האט זיך איבער אייניגע שטעדט אין יולאנד בעוויעזען א אונבעקאנטער לופט־שיפף. וועלכער איז געפלויגען ביים ברעג ים און האט זיך אפט אבגעשטעלט איבער קליינע שטעדטלעך, ווי בארגהאלם און אנדערע.

מאנטאנעגראס פערזארגונג מיט לעבענסמיטלען.

פון בערלין מעלדעט מען: „רייכספארט" טיילט מיט, אז מאנטאנעגרא איז זעדר פערנומען מיט'ן בעזארגען זיך מיט לעבענס־מיטלען.

די סחורות ווערען איבערגעלאזען אין מעדוא, און דערנאך ווערען זיי בעזארגט איבער סקוטארי און אנטיווארי. פריהער האבען זיי געהאט שווערינקייטען מיט'ן בעזארגען די ווארען דורך דעם, וואס עסטרייך־אונגארישע פליהער האבען זיי געהינדערט. איצט בעזארגען זיי עס ביי נאכט.

אויף דעם אופן האבען זיי זיך אין דער לעצטער צייט בעזארגט מיט גרויסע מאסען מעהל פאר זייער לאנד.

היעגע נייעס

לכבוד ה' מ. בערלין.

אזוי ווי הרב מאיר בערלין פערלאזט קאפענהאגען און פאהרט קיין אמעריקא, האט א גרופע פון זיינע נאהענסטע פריינד געמאכט נעכטען א אינטימען אבשיעדס־אווענד אין עפשטיינ'ס רעסטאראן. עס האבען זיך פערזאמעלט אנ'ערך 25 מאן, וועלכע האפען פערבראכט דעם אווענד צוזאמען מיט הרב בערלין. עס זענען געהאלטען געווארען ווארימע רעדעס, אין ון'עלכע מען האט געגעבען אנ'אבשאצונג פון „מזרחי" בכלל און און פון הרב בערלין בפרט. אלע רעדנער האבען אויסגעדיקט זייער בעדויערען וועגען ה' בערלינ'ס אברייזע, האבען אבער געהאפט, אז אין אמעריקא וועט ער קענען מעחר אויסנוצען זיין קראפט.

אויך מיר ווינשען אונזער געשעצטען מיטארבייטער א גליקליכע רייזע און א ערפאלגרייכע טעטיגקייט פאר אונזער פאלקס־אידעאל.

פון דער עקספעדיציע.

מיר מאכען אויפמערקזאם אונזערע לעזער, אז ווען זיי ציהען זיך פון איין דירה אין אנ'אנדערע מוזען זיי אונבעדינגט מעלדען אין פאסט פון זייער בעצירק דעם נייעם אדרעס.

לכבוד פורים!

יודישער דראמאטישער דעליטאנטען פעראיין

„בליהמעלע"

שבת, דעם 27-טען פעברואר, אין אויסטערברוס טעאטר 106 Ryesgade

אום האלב נײן אוהר פר. וועט אויסגעפיהרט ווערען די שענסטע,

סענסאציאנעלע אפערעטע, וואס געפינט זיך אויף דער יודישער ביהנע אין דאס איר:

אהיסטארישע אפערעטע אין 5 אקטען פון לאטײנער. מוזיק פון מאגאלעווסקי. די בעסטע קרעפטען נעהמען אנטײל וויי אויך אגוט-איינשטודירט כאהר

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען בײ הר' טימיאנאוו, 3 Kobmagergade 59, og אין בײם יודישען בארבירער דאנאוויטש, פילסטערעדע 78.

באל ביז 3 אוהר.

קלײנע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

דער יודישער מוזיק-פעראיין „לירא"

אגרויסען מוזיקאלישען אוועגד

פעראנשטאלטעט זונטאג, דעם 21-טען פעברואר 1915

אין „הארמאניען", נארעוואלדגאדע 23

אין וועלכען ס'וועלען זיך בעטײליגען דער באלאלייקא ארקעסטער, אפערן-זינגער הר' רודאלף סאלעניאוס א. אנ.

בילעטען צו 150, 100, 75 אוירעס, איז צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון דער „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדע 2 און בײ הר' בארנשטיין, אדלגאדע 50.

שבת, דעם 20. פעברואר 1915, פעראנשטאלטעט דער מאלמער „בילדונגס-פעראיין" אין אויסטרא גיטטעמפלאר כאמפאנדעעס לאקאל אין מאלמא

א טעאטער-פארשטעלונג „בליהמעלע" עלילת-דם

עס ווערט אויסגעפיהרט די בעריהמטע אפערעטע

— א ד ע ר —

מיט אנטייל פון הר' אהרן שרוי טימיאנאוו, הר' אהרן פרידמאן, בעליאווסקי

און אנדערע. באל ביז 3 אוהר

אוף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נײע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנארגאן, וואס זאל פעראיניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענט מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנאיגענע דרוקערײ, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאגד 5 אוירעס || אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל די ווערט פונאנדערגעשיקט אהון דענעמארק אוין קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע-דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אוך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

אגרויסער

פורים-פעסט

וועט שטאטפינדען זונטאג

דעם 28-טען פעברואר,

אום 4 אוהר נאכמיטאג.

פערביטען אשטאק

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיין'ס רעסטאוראן אין פערביטען גרויסאדען א שפאציער שטאק מיט

א נאמען אויפשריפט: VIGGO KOPPEL

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מ'קאן זיהן דעם אויט ווען ער איז געווען צובראכען

דער וועלכער האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זיהר פאר אגוטע בעלאהנונג

ברענגען אין דיעזע צייטונגס-עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2

Bernhard Cohn

Copenhagen

Toldbodvej 40, Tlf. Pala 1940 x.

מעדיצינישע, כעמישע, דראגיסטישע און קאלאניאל-פראדוקטען פאר עקספארט.

א בוכהאלטערן

וועלכע פערשטייהט יודיש, דייטש און דעניש קאן בעקומען זאפארט אגוטען און לייכטען פלאץ אין א רוסישע פירמא דא אין שטאדט.

Billet mrk. 50 „Jüdische Volkszeitung"

א מעב

בלירטער צימער וועט פערדינט ווערען Øvergad 6, 3 Farberoff

ח. פארבערמאוס

ערשט-קלאסיגע שניידערי

Fælledvej 14 mezz.

נעמט-אן בעשטעלונגען אויף אלערלייי הערען ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעברא-כטע שטאף. די ארבייט וועלט אויסגעפירט ערשטקלאסיג רעזיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

טהי קאהן,

St. Kirkestræde 3. קאלאניאל-געשעפט

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

איין צימער צום גאס

מיט עלעקטרישע-ליכט אין W. C. אלעס זויבער, שטיל און רוהיג אויף אויסטערברו איז צום פערדינגען Øresundsgade 24 C, 2 Sal

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykeri, Møntergade 2

די לעצטע פראוע נויטיגט זיך אין קאמינ־טאריעס. ס׳איז דאן קלאר, אז אויפֿן רוכישען פראנט האבען די דייטשען קיין ערפאלג ניט געהאט, נאר עפּיס אווינס איז דאך פארגעקומען ערשט דאן ווען דו קומסט ארויף אויף דער יבשה און נעהמסט די אפיציעלע מיטיילונג פון אונזער שטאב פון דער צייט. וואס דו האסט געהערט אין דער דערמאהנטער דייטשער מיט־טיילונג, ווערסטו געוואהר:

— אין ראיאן איקס האט א בעדייטענדע דייטשע מחנה געהאט א פאלקאמע מפלה. אזוי פיעל זיינען געגומען געווארען אין פלען...

יודישע נייעס

(הילף פון בילגאריש יודען) אין גאנץ בולגאריין ווערען ארגאניזירט פון די יהודים וואהלטעטיגקייטס־אבענדען פאר די יהודים אין אלמנות פון די אין ראפארישען קריג גע־פאלענע יודישע סאלדאטען. בעת דעם באלקאן־קריג האבען פערשיעדענע יודישע פעראיינען פון איירופא בסך־הכל געזאמלעט פאר די בול־גארישע יודען 260.000 פראנק. איצט ווילען זיי די בולגארישע יודען דערפאר אבדאנקען און טהון כדי יכלתם. דאס צענטראל־קאמיטע גע־פינט זיך אין האלאנד, פרעזידענט איז דער גע־וועזענער מיניסטער, א יוד. יענע וואך האט וואהלטעטיגקייטס־אבענד אין מאפיא, אין וועל־כען עס האבען שיילעגנומען עטליכע מיניסטער, איינגעבראכט א הכנסה פון 5000 פראנק. אוין דער קעניג האט מנדב געווען א שענקע סומע. ביז איצט איז אין בולגאריין פאר דעם ציוק געזאמלט געווארען 40.000 פראנק.

(יודען אין דער ארמיע) די „רעטש" שיילט מיט: „ווי מיר דערוויסען זיך פון א גוט־אינפארמירטער קוועלע, איז בשעת דער יצ־טיגער מלחמה נישט פארגעקומען קיין פאלען ווען מ׳זאל יודישע סאלדאטען איבערגעבען צום גערייכט פאר אויסבעהאלטען זיך פון מילי־

צייטען. מענשען האבען פערגעסען אן בלומען אויף בלוטיגע פעלדער שטעהט מען, און מען קעמפט אויף לעבען און טויט. עס וואלגערען זיך הרוגים, עס רינט בלוט, עס פלאקערט א ווילדיגע שנאה, עס איז אנגעקומען די אמתע צייט פון אמתער ווירקליכקייט.

ווען מ׳זאל יעצט יעצט אין קאפ פאנטאזיעס? ווען מ׳זאל ליעגט יעצט אין קאפ א שענער טרוים?

נאר די אלטע מאמע ערד, די אלטע, וואס איר שוין לאנג א ביסעל אויסגעוויכענט אויפֿן פערשטאנד. טהוט אלץ איהר ארבייט און זי האט וויעדער אז ויסגעגעבען פון זיך שענע פאג־טאזיעס פאר גאנצע 50 מיליאן פראנק.

אבער ווען עס פאלען מענשען בלייבען בלומען לעבען. קיינער שנידט זיי ניט, קיינער דארף זיי ניט, און ריווירא קלאפט.

עמנואל.

ענגלאנד וועגען ארץ־ישראל און יודען

אין דער ענגלישער צייטונג „פעל־מעל גאזעט" איז אבגעדרוקט א בריף, אין וועלכען סיוערט בעריהרט די פראגע וועגען דער צור־קונפט פון ארץ־ישראל. „צווישען די געשעהע־נישען פון פאריגער וואך — זאגט דער שרייי־בער פון „מ׳ם ארטיקל — זענען פאראהן צווי פראגען, וועלכע אלע האבען פערזוהנען און נישט געלעגט אויף זיי קיין אכט. אויפֿן מזרח האט עס גיפטען אראבגעשאפֿען פון זיך די לעצטע שפורען פון דער טערקישער הערשאפט, אין די טערקישע אימפעריע. האפען מיר, ענ־פינט זיך אויפֿן וועג פון איהר עדגלילטיגען פונאנדערפאלען זיך. צו דאהרף מען נקשט א קלער טהון יעצט וועגען פראעיקט, וואס איז ענט־שטאנען שוין מיט א סך יאהרען צוריק, געגען וועלכען די קריסטליכע פעלקער וואלטען נישט געקענט ארויסשטעלען קיין ערנסטע טערע־נישען? איך מיין די צוקינפטיגע בעפריי־אונג פון דעם הייליגען לאנד, ארץ־ישראל, פון דער שווערקייט פֿר אריפיכט. צו איז דען נישט די יעצטיגע לאגע דער גינסטיגער מאמענט, וואס קען ברענגען דערצו, אז עס זאל צוריקגע־שטעלט ווערען פאר די זיהן פון ישראל די הייס פון זייערע אבות?

— די צייטונג „ניוס סטייטסמען" זאגט, אז ענגלאנד האט זיך בעצוויגען מיט סימפאטיע צום יודישען פאלק די ענגלישע פאליטישע טהוער האבען זיך נישט איינמאל ארויסגעזאגט פאר אנ־ענגלישען פראטעקטאראט איבער ארץ־ישראל לטובת די יודען, לאדד פאלמערסטאן האט אויס־געצוגט זיין גאנצען אינפלוס אין קאאירא און דמשק ענגען די פערפאלגונגען אויף יודען צור־דעם בלוט־בלבול אין יאהר 1840. שפעטער

טערפל־כט, פאר פערוואונדעדען זיך אדער פאר א פאלשע מעלדונג וועגען געזונד־צושטאנד.

(פאר פוילען) אין לאנדאן איז דא נישט לאנג פארגעקומען א מיטינג, אויף וועלכען ס׳זע־נען בעטראכט געווארען די מיטלען, וועלכע מען דארף אננעהמען כדי צו העלפען דער זאך דישער בעפעלקערונג פון פוילען דער זאל איז געווען איבערפולט און דאס בעטראכטען די פראגע איז פאראיבער מיט אגרייסער בעגייס־טערונג. עס איז בעשלאסען געווארען צו ענט־ווילקלען אנ־ענערגישע מעטיגקייט.

(וועגען די יודישע מאנאטן) די טעג איז געווען אבגעדרוקט אין איניגע ציטונגען א ידיעה, אז 5 יודישע סטודענטען וואס האבען געעדיגט דעם וואר־שאווער אוניווערזיטעט, זע־נען עקזומען צום דעקטאר־גראד אין פעטראגראדער פֿיסטשיכער אקאדעמיע אנאסטאס: און ערקלערט אז דיי ווילען אנקומען אין דער גייפישליכער אקאדעמיע, וועלענדיג פריהער פאנאכטן, אן אז דער דעקטאר אנאסטאסי האט זיי כלומרשט פֿוגעזאגט צו בשעתן דעם מיראפאליט וולאדי־מיר אז ער זאל וואס גיכער דערפילען דיי בי־טעם פון די דאזיגע סטודענטען.

יעצט איז אין „רעטש" אבגעדרוקט א מיטטיילונג פון דער אפיציעלער „אסוויעדאמי־

האבען לארד ביקאנספיעלד און לארד סאליס־ביורי געשטיצט סער לאורענס אליפאנט אין זיי־נע אונטערהאנדלונגען מיט דער טערקישער רעגירונג וועגען אבגעבען א קאנצעסיע, וועלכע האט געדארפט צוגרייטען א באדען פאר אנ־אי־טאנאמע יודישע מדינה אין היילינען לאנד.

— אין לאנדאן איז פארגעקומען א גרויסער מיטינג אונטער־ן פארזיץ פון לענארד אלפרעד טערנער, כדי צו שטיצען דאס רעקרוטירען יו־דישע פרייוויליגע אין דער ענגלישער ארמיע. מיט גרויס בעגייסטערונג איז אויפגענומען גע־ווארען דער פארשלאג פון קריעגס־מיניסטער, אין וועלכען ער לויבט די הלדישקיים און ארטנטליכקייט פון די יודישע פאלאטען, און מאטראסכן און כראקטעריזירט, אז כען זאל גע־בען יודען די מעגליכקייט צו פראיזינגען זיך אין בעזונדערע רואטעס אדער באטאלאנען בייס קענגליכען שישטיר־רעגל. נאך לגו האמטע וכוחים, וועלכע זענען צוליבער נייי אלעמענט בעגייסטערונג, האט דער פארזיצענדער גענע־ראל טערנער, אויסגעדריקט א דערוואהנונג, אז נישט נאר די יהדען פון אלע פערבאנדעטע לענדער וועלען בעקומען פרייהייט, נאר אויך די טיפסטע שהרטסטע שטרעבונג פון דער דאזיגער גרויסער ראסע (טערנער אליין איז א קריסט) וועט פערווירקליכט ווערען. יהודה וועט צוריק אויפלעבען.

— אין דער „טהי קריסטיען" (דער קריסט) זאגט־ארויס דער פאסטאר (גלח) סטואר האלען א זיכערקייט, אויפֿן גרונד פון פסוקים פון תנ״ך אז אלס רעזולטאט פון די צייגען וועלט־קריעג, וועט צוריק אויפלעבען דאס יודישע פאלק אין די יודישע מדינה.

נייעס פון פוילען

(די דייטשע טובות. די דייטשע מאכט האט פובליקירט אין די פערנומענע ערטער, אז אלע רוסישע וועדשה־פאפירען וועלען גילטיג זיין אין די בערלינער בענק ליטין קורס פון דער בערלינער בערוז, וועלכער וועדט בעדרוקט אין די דייטשע צייטונגען, צווישען אנדערע, לעגט פאר א בערלינער באנק פאר די רוסישע פרע־מיעס פון דער ערשטער עמיסיע 550 מארק, וק־רענד דיער פריים אין רוסלאנד איז 530 רובל א פוד.

דער צושטאנד פון די פעלדער אין פוילען, פון די בעריכטען, וואס די גמינע־פֿראוואלטונגען האבען פאראנשטעלט דעם סטא־טיסטישען קאמיטעט בייס אינערן־מיניסטעריום, זייהען זיך אפיס טיילט מיט דער „מארנ. דיגיוו." — זיי איז די ערטער, וואס זע־נען בעפרייט געווארען פון דער קריעגס־טעטיג־קייט, זענען נישט פערפאלען די אפענונגען אויף א גרעסערען פון די וויינטער תבואות און מ׳וועט אין דער צייט פערזייהען די פעלדער אויך מיט ווינטער־תבואות. איז א האפענונג, אז פיעל גמינע וועלען האבען גענוג תבואה פאר זייער עבערוך.

די בירגער קאמיסיעטען אין פוילען בייס היינטיגען טאג פונקציאנירען אין גאנץ פוי־לען 280 בירגער־קאמיסיעטען גובערניאלע, שטאד־טישע, אויעזדנע און גמינע.

(8000 דערפער פערניכטעט.) לויט א ידיעה פון א קראקויער ציטונג זענען ביז איצט בערך 8000 דערפער אין רוסיש־פוילען פערשטערט גע־ווארען, זייער הויז איז זהר גרויס. די וועלדער זענען פערברענט און די הייזער זענען צעשאסען אדער פערברענט.

האלערא אין וואלצלאווק. דער דייטשער קאמענדאנט פון וואלצלאווק, ייטענאנט פאן ליוואניוס, האט אין אנפאנג יאנואר ארויסגע־געבען א פערארדענונג, לויט וועלכער עס איז פערבאטען צו פערקויפען רויהע פרוכטען צוליעב דעם, וואס עס הערשט דערט די האלערא.

בריף אין רעדאקציע.

געהרטער הערר רעדאקטאר!

מיר בעטען אייך, אזוי גוט זיין אבדרוקען אין אייער געשעצטער צייטונג פאלגענדע ער־קלעהרונג:

נאהמען פערשיעדענע שטערונגען, וואס די מלחמה האט געשאפען נאר דער פרעסע, דער־הויפט פאר דער יודישער. האט „די יודישע וועלט" ניט געקענט ערשיינען אין משך פון יולי ביז אקטאבער. אין אקטאבער האבען מיר ווידער אנגעהויבען ארויסצוגעבען דעם שוארצען, זאר מדאת טעכנישע סבות וואס דאס אקטאבער בין פערשפעטיגט. און כדי צו פערהיכטערען דאס רעגולירע ערשיינונג פונם שוארצען אינם יאהר 1910, זענען מיר איצטאוגענגען דעם ווייג אבזוי־גען פון נאוועמבער־דעצעמבער ביכלי. מיר האבען אנגענומען אלע מיטלען, כדי צו זיכערן די מאטעריעלע עקזיסטענץ פון דער „יודישער וועלט" אין יאהר 1915 און האבען. אז איצט וועט זי אריס צו דער צייט רעגולער, יעדען פרייטאג. די אדמיניסטראציע כופֿט כאריגען יאהר ווי־לען בעפרידיגט וואריען. וויבען דער אופן פון דאזיגע פערזיכערונג. ריבען מיר צו ווייסן אין א בעזונדער קאנווערט.

מיט דרך ארץ

רעדאקציע פון „די יודישער וועלט"

דענען מלחמות נויטיג?

פאראן א טייל געלעהרטע, וואס מיינען, אז מלחמה איז א נויטיגע פאסירונג אין מענשליכען לעבען, ואגאה, גישט מעהר אדער וועניגער ווי א נאטירליכע נאטור־קאטאסטראפע, אין א בע־שטימטער עפאכע, אין יעדען פאלקס־געשיכטע בעזונדער. זיי האבען מורא, די דאזיגע געלעהר־טע, אז ווען עס וואלטען קיין מלחמות בכלל גישט געווען, וואלטען אפשר די מענשהייטס אור־באראורישע אינסטינקטען, וועלכע זיינען נאר מיט א דינעם קולטור־מאנטעל איבערדעקט, אריינגעקראכען אויף אן־אנדערען געפערלליכען אופן, און וואלטען נאך גרויזאמערע טהאטען אבגעמאכ, ווי אין דער איצטיגער מלחמה.

אט אזוי רעדען און שרייבען איצט געלעהרטע פון אלע אומות העולם.

אכער, אז נאציאנאל־יודישע געלעהרטע, אינטעליגענץ, העמענס וואהרט האט אין דער יי־דישער וועלט א גרויסע בעדייטונג, וועלכע שרייי־ען אייביג, אז מען זאל זיך אויף אלע אופנים בעפריין, פונ׳ם אוועקלייך־ארומיגען גייסטיגען אפטרופוס, און נאר לעבען אין די ראהמען פון אונזער אייגענע וועלט־אנשויאונג, נאך מעהר, פערלאנגען א קאמפף אויף לעבען און טויט געגען אינדראנג אין פערשפרייטונג פון גישט־נאציאנאל־יודישע אידעען צווישען אונזער פאלק, וועלכע זיינען מיט אמאל, גאר הייסע חסידים, פערברענטע אנהענגער פון אייראפאס סיליזאריסטישע־תורה. און ווילען אייבערגעבען יורען, אויף א יודישע פערואמלונג, — אז מ׳דארף איז א נויטיגע האנדלונג, אז אהן דער פארגאנג וואלט די מענשליכע קולטור גישט געקאנט עקזיסטירען, אז דאס איצטיגע בלוט פערגי־סען־פערלוסט אפשר אנדערע צרות א.ז.וו. — קאן מען וועגען דעם נאר איינס זאגען: עס איז אפשר אמת וואס זיי זאגען — וועגן עס האנדלט זיך וועגען דיזשען, אבער פאר אונז יודען זיי־נען אזעלכע אידעען צו וועניג יודישלין.

מיר, יודען, וועלכע האבען אנ׳ערך צווי־טויזענט יאהר נישט געפיהרט קיין פאלקס־קריעג אין אייגענטליכען זין פונ׳ם וואהרט, האבען פונ־דעסטוועגען ארויסגעבען פונ׳ם פאלקס־שויס גרויסע און בעדייטענדע פערזענליכקייטען — לויידער זיינען זיי אייביג אוועק פון אונז — וועל־כע זיינען אומעטום געשטאנען אין דער שפיץ פון די קולטור־טרעגער. און אז מיר יודען זא־לען זיין הינטערשטעליג די פאלקס־קולטורען צווישען וועלכע מיר לעבען, וויייסט יעדער גע־נוי, אז דאס איז פונקט דער גרעניזאן.

אלזא, נישט גראד מלחמות העלפען צו שטיי־גען די קולטור.

דאס זעלביגע קאן מען אויך זאגען וועגען נארוועגען. דאס לאנד האט נאך קיין מאל נישט — צייט עס איז א זעלבסטשטענדיגע מלוכה פאר זיך — קיין מלחמה ניט געפיהרט. און דאך שטעהט נארוועגען נישט צוריק פון אנדערע לענדער בנוגע קולטור און בילדונג. אויבכען און ביארנסאן, פ. נאנסען און אסמונסען זיינען לעבעדיגע עדות דערפון, וואס פאר א גלענ־צען־דע שטערן עס האט אריינגעגעבען דאס לאנד. חאטש עס האט נאך קיין מאל קיין מלחמה ניט געפיהרט. דאס בעווייזט נאך אמאל, אז נישט מלחמות ערציהען מאכען איידעלער א פאלקס־קולטור, נאר אפשר גראד דער היפוך דערפון.

אז מלחמה דערווארקט די רציוויס־סטע אינ־סטינקטען, פערוואנדעלט דעם מענש צו א חיה, בעשאפט ביי איהם געזעצלאזע געפיהלען, פער־דארבט אלע גוטע מידות, אז דאס אלץ איז דער אמת׳ער רעזולטאט פון דער מלחמה, האבען מיר גענוג איבערגענוג פאקטען.

פרעגט זיך נאכדעם, זענען מלחמות ווירק־ליך נויטיג?

ש. ח. ל.

פונקען־טעלעגראף

זעהר פיעל ענערגיע איז פערשוועדעט גע־ווארען דערויף, אז קיין שום אויסערליכער קלאנג זאל ניט קאנען שטערען דעם טעלעגרא־פיסט, ווען ער זיצט ביים אפעראט פון דראט־לאזען־טעלעגראף. אז זיין אויפמערקזאמקייט זאל ניט אבגעוענדעט ווערען פון דער ארבייט דורך עפעס אנ׳אויסערליכע סיבה. אין פערקער־טען פאל איז אבסאלוט אונמעגליך זיך פאנאנ־דערצוקלייבען אינ׳ם חאאס פון די עלעקטרישע כוואליעס. דער טעלעגראפיסט ביים אפעראט דארף אינגאנצען זיך אי־בערגעבען צו זיין העכסט אנגעשטרענגטער ארבייט וואהרום רא־דיא־טעלעגראף איז אייגענטליך, ווי איהר וואלט געהערט אויף א שלעכטען טעלעפאן און דער געשרייי און געפילדער פון אייערע שכנים שטערען נאך אייך צו הערען.

די פונקען־טעלעגראמעס, וואס ווערען אי־בערגעגעבען צווישען אין סטאציע און דער אנדערער זיינען אזוי אונקלאר אז ס׳איז ממש צו שטיינען, ווי אזוי די סטאציע פערשטעהען איינער דעם צווייטען. דער אפעראט פונ׳ם פונ־קען־טעלעגראף פרובירט זיך פיעל מאל אי־בערצוהאפען טעלעגראמעס, וואס זיינען זאגאר פיעל מאל גאר ניט אינטערעסאנט פאר ס׳שיף. דער אפעראט האפט אויף וועדטער פון כמעט אלע שפראכען, וואס עקזיסטירען דא אויפ־ן ערד־קוגעל. עפיס א מין דור־הפלגה! אינ׳ם חאר פון די אויראפעאישע ווערטער פאלען גאנץ אפט אריין גאנצע פראזען אויף טעלעקיש, אדא־ביש און אנדערע שפראכען, עס הויבט זיך אן א פאלקאמער פלאנטער פון די פערשיידענאר־טיגסטע שיפרען — עפיס א משוגענע צוזאמענ־שטעלונג פון זאצען און ציפערעס.

ס׳ארבייטען זעהר פיעל פונקען־סטאציעס ערגע־ץ־וואו אויפ־ן מיטעללענדישען ים אדער רויטען־ים און די עלעקטרישע כוואליעס פון דעם פלוידערדיגען אפאראט טראגען זיך כמעט

איף הונדערטער מיילען. בלוז בייגאנאט ע
פערהעלטנישמעסיג רוהיג און דער אפאראט
דאדיא־טעלעגראף חאפט אויף גאנץ קלאר
וו ערטער:

— פאריז אייפעל־טורם. האלבע נאכט.

די פיעל שיפען, וואס געפינען זיך ניט
קנעדיג אויף דער מלחמה, אויפ׳ן • ים נעהר
זיך באלד צום קאנטראלירען זייערע חרא
מעטרען (א אינסטרומענט אויף צו בעשטי־
פינקטליך די צייט, עהנליך, לויט זיין ג
אויף א זייגער). אין דער הינזיכט זיינען
פראנצויזען אמת׳ע גוטע פרוינד פון די ש
אהן אונטערשריד, צי זיי זיינען פון פריינד
אדער פיינדליכע נאציעס. עס שטארבען אב
לעצטע ווערטער פון אייפעל־טורם און ב
הויבט אן צו ארבייטען א אנדערע פונ
סטאציע:

— בערלין. א מיטיילונג פון דער דייט
הויפט־קוארטיר. נעכטען האבען מיר פערי
אין געפאנגענשאפט אזוי פיעל און אזוי
ענגלענדער — וויייסע אין קאליפ־פארב
(אינדיאנער).

דאס איז דער גרעסטער אונפאל
יעדער דייטשער מיטיילונג. דער ראדיא־סט
גראף שטרייכט אונטער:

— וויייסע אין קאליפ־פארביגע...

ווען יעדען דורכפאל פון די ענגלי
בעמיהען זיך די דייטשען צו דערצעהלען
די קלענסטע פרטים, עס בעקומט זיך א
ווי די דייטשען וואלטען פאלקאמ צוקלאפט
ענגלישע ארמיי. דערנאך איבערגייענדיג
פראנצויזען, הערט אביסעל אויף די בעג
רונג פון די דייטשען און זיי דערצעהלען
גען זייערע נצחונות אהן עקסטאז. נאר
איז אמאל אינטערעסאנט איבערצונעהמען
א דייטשע מיטיילונג. אין דער מיטיילונג
צום ביישפיל גזאגט:

— אויפ׳ן מזרח־פראנט איז אהן ענדע
אין ראיאן איקס האט די דייטשע ארמיי
אביסעל. בערוקס פאראוס...

בלומען־טראגעדיע

דאס איז א נייע טראגעדיע — א בלומען־טראגעדיע.

אין דער ריוויערא, אין דעם דאזיגען גן־עדן ווינקעלע, וואס האט זיך פערוואלגערט אויף אונזער יונדיגער ריוויראפא, אין דעם ווינקעלע, וואו דער פריהלינג שפאציערט ארום פראנק און פריי א גאנץ קיילעכדיג יאהר ניט מורא־הא־בענדיג מאל א קאטאר, — הערשט יעצט א שרעקליכ־ר אומעטיגע שטימונג.

די אינוואוינער, אט די גליקליכע יורשים פון אדם הראשון, וואס האבען זיך אריינגע־האפט אין דאזיגען גן־עדן, געהן ערשט ארום פערוואגט און פערקלעמט, מיט אראבגעלאזענע געזיכטער און טרויעריגע מינעס.

די ס׳בות דערפון זענען — בלומען! אהן א שיעור בלומען וואו מען גיעט זיך ערשט א קאהר אין דער ריוויערא קריכט דיר אבלום אין פנים אריין. א זשאסמין, א היאצינט, א שעמעוו־דיג ליליע, א רויזעלך־חציפות׳דיגע ראזע, א תמימות׳דיגע פיאלקע, און נאך אלערליי בלומע מיט אלערליי מיידעלשע מעלות.

פיעל, צופיעל בלומען האט היינט דיזויער ניט וועניגער ווי 50 מיליאן פראנק פלעגט די ריוויערא אבלייזען יעדען יאהר פאר בלומען. די גן־עדן מענשלעך, וואס האבען דארט געוואוינט, האבען געמאכט בעסערע געשפעטען ווי אונזער עלטער־זיידע אדם, ניט צו קיין גנאי זאל דאס זיין!

וואס דארף מען געהן עסען עפעל, און נאך געאסר־טע עפעל דערצו, אז מען קען זיך נעה־מען מסהר און מאכען אנ׳אנשטענדיג לע־בען.

אין דער גרויסער וועלט אז מען וויל אויפ־ראמען, אז מען וויל אריינברענגען א ביסעל פרייערע לופט, א ביסעל אנ׳אנדערען ריח, איז זעהר שווער, און דערביבער פלעגען מענשען לויפען ווי פערסמ׳ט און קויפען בלומען צער־טע, דופטענדע בלומען כון דער ריוויערא.

50 מיליאן פראנק האט מען אויסגעגעבען א יאהר אויף בלומען. אייראפא, אונזער אלטע עדעלע מוהמע אייראפא, האט אנדערש ניט גע־קענט אויסהאלטען, זי האט געמוזט ארויסווער־פען יעדען יאהר אט דאס ביסעל קלייגעלד אויף בלומען. אמת זי האט גהאט א שפאר בי־סעל הוצאות, און יעדען יאהר איז צוגעקומען נייע אויסגאבען, מאדערנע מעבעל דרעדנוטען צעפעלינען, און כ׳וויים וואס נאך? אבער 50 מיליאן האט זי אבגעלעגט אויף בלומען —

די ערד. די אלטע ערד, דאדט ביים ברעג פון בלויען מיטעללענדישען ים, אונטער די גאל־דענע שטראהלען פון דער אייביג־וואדמער זון — האט געוועבט איהרע אלטע פאנטאזיעס.

און די אלטע פאנטאזיעס פון דער אלטער ערד זענען אזוינע מאדנע און ואנדערבארע. זי ווענבט אויס א שיינעם טעפעפיך, זי שטריקט און נעהט אויס אזעלכע שענע קוויייטען.

אין יעדער קוויייט ליעגט א שטיק דע
א שטיק נשמה פון דער אלטער ערד. זי ד
מאהנט זיך אן די ערשטע טעג פון דער ו
ווי שיין איז אלץ געווען ארום, ווי וואהרם
ליעב האבען זי געגלעט די גאלדענע שטר
לען פון דער זון.

און עס בעווייזען זיך בלומען אויף
אלטער ערד. יעדער בלום איז עפעס א
גער טרויס. א גאלדענע פאנטאזיע פון בלום
דער דופט זיינער פערשכורט און מאכט מ
געסען דאס ארומיגע.

דאמאלס קומען די עטרעייע קינדער
דער ערד און שניידען אב די שענע בלומען
נארציסען מיט די ראזען, די טולפאנען מיט
לעווקאיען, די היאצינטען ביט די זשאסמ
און פאקען עס אין קערב, אויף בדיי
שוגערע, וואגאנען, און פיהרען עס קיין
אווענ, און לייזען אב דערפאר 50 מיליאן פראנ
אין מוזמן.

און אט — זענען אנגעקומען

Jüdische Volkszeitung № 52 Jødisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, מיטוואך, דעם 17־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פון די שלאכט־פעלדער

קארן־מאנגעל אין עסטרייך — פלייש־מאנגעל אין דייטשלאנד.

פון מערב־פראנט

פאריז, 16. פעברואר (אפיציעל) אין דער געגענד פון פאעלקאפעל זענען פארגעקומען עטליכע ארטילעריע געשלעגען, וועלכע האפען זיך געענדיגט צו גונסטען פאר אונז. דעם פיינדס באטערייע איז געצוואונגען געווארען צו אנ־שוויגען ווערען.

ביי באוראין זענען עטליכע דייטשע לויף־גריבער צו שעדיגט געווארען.

אין דער אמגעגענד פון סואסן און אויך אין דער געגענד פון פערטהע זענען פיינדליכע יוערק און מחנות־קאנצענטראציעס בעשאסען געוווארען פון אונזערע קאנאנע.

דייטשע מינעס ארום די ברי־טישע אינזלען.

וואשינגטאן, 16. פעברואר. דער דייטשער באטשאפטער, גראף בערנסטארף, האט מיטגע־טעלט דעם אויסערען־מיניסטעריום, אז דער קאמפף געגען ענגלאנד וועט זיך איצט אנהוי־אען מיט דעם, וואס עס וועלען אויסגעלעגט ווערען מינעס ארום און ארום די בריטישע אינזלען.

אמאנגעל אין פלייש אין דייטשלאנד.

פון ראטערדאם טיילט מען מיט, אז אין די דארטיגע בלעטער איז גע׳רוקט א אנאנס פון דער שטאט דולקען (אין רהיין־פראווינץ) אין וועלכער מען פערלאנגט צו קויפען הינט צום קוילען

קארן־מאנגעל אין עסטרייך.

וויען, 16. פעברואר. מארגען וועט זא ערעפענטליכט ווערען א פעראדנונג פון מי־ניסטעריום, לויט וועלכען עס ווערט פערבאטען צו מאכען מאלץ פון גערשטען.

דער דאזיגער פארבאט איז אויף צו זיכערן אז דער גאנצער רעזערוו גערשטען זאל אנגע־ווענדעט ווערען פאר ברויט־קארן.

נייער בעלגישער קרעדיט אין ענגלאנד.

באזעל, 16. פעברואר. לויט „נייע ציוריכער צייטונג" האט ענגלאנד׳ס באנק געעפענט דער בעלגישער רעגירונג א נייעם קרעדיט אויף 250 מיליאנען פראנקס, אזוי אז בעלגיען וועט צו־זאמען שולדיג זיין ענגלאנד 600 מיליאנען פראנקס.

איטאליען און דייטשלאנד.

פון בערלין טיילט מען מיט: די מיטיילונג וועגען דעם, אז די איטאליענישע רעגירונג זאל האבען זיך געווענדעט צו דער דייטשער רעגי־רונג אויף אזא אופן ווי די אמעריקאנישע, ווערט קאריגירט אזוי, אז איטאליען האט דורך איהר געזאנדט דא אין בערלין געמאכט א מונדליכע ערקלעהרונג, וועלכע איז אויף אלע אופנים זעהר א פריינדליכע.

אין דייטשלאנד.

בערלין. צוליעב דעם לעצטען שריט וואס די רעגירונג האט געמאכט מיט דעם בעשרענ־קען דאס פערברויך פון ביער אויף 40 פראצענט פיהלט זיך א אונרוה אין דער גאנצער בעפעל־קערונג, חויפטזעכליך אין בייערען. דאס גליי־כען איז די בעפעלקערונג אונצופריעדען מיט דעם פרייז, וועלכער איז געשטיעגען אויף אלע ביער־סארטען.

שפאניען פאר אנ׳אלגעמיינעם פראטעסט.

פון לאנדאן טיילט מען מיט: א מיטיילונג פון מאדריד לויטעט, אז די שפאנישע רעגירונג וויל זיך צושליסען צו די פעראייניגטע שטאא־טען, אויב די נייטראלע מלוכות וועלען זיין אייניג וועגען אנ׳אלגעמיינעם פראטעסט געגען דייטשלאנד.

דעם 18. פעברואר.

לאנדאן, 16. פעברואר. אהער ווערט מיט־געטיילט איבער האלאנד אז קייזער ווילהעלם וויל אבפאהרען קיין קוקס האפען דעם 18־טען פעברואר, דעם לעצטען טאג וואס די נייטראלע שיפען זענען זיכער פון א דייטשען אנגריף אין די ענגלישע וואסערען.

די לאגע אין בעלגיען.

פון ראטערדאם טעלעגראפירט מען: לויט די מיטיילונגען פון שארלערוא, איז די לאגע דארט זעהר א טרויעריגע. טראץ די הילף פון אמעריקא, הונגערט דאך די בעפעלקערונג. די טראנספארטען, וואס קומען אן אהער זענען ווייט ניט גענוג, און דערצו דויערט דער טראנ־ספארט איבער׳ן וואסער זעהר לאנג. די אייזענ־באהנען בענוצען די דייטשען פאר זיך.

די גרעסטע פארציאן ברויט, וואס די איינ־וואוינער בעקומען איז 100 גר. א טאג. אין בריסעל קריגען זיי גראדע 250 גר. אויפ׳ן לאנד איז די לאגע זעהר שרעקליך.

דער פאסטאוו־פראצעס.

פון קיעוו טעלעגראפירט מען, אז די איינ־ארדנונגס־זיצונג פון געריכט האט בעשלאסען צו בעטראכטען דעם פראצעס פונ׳ם פויער איוואן גאנטשארוק, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין ערמארדען פאסטאוו אפרים פאשקאוו׳ס יונגעל, יאסעל, דעם 25־טען פעברואר אויף דער ארויספאהר־סעסיע אין דער שטאט ווא־סילקאווא.

די השתדלות פון די געלד־מאהנער וועגען איבערטראגען דעם פראצעס קיין פאסטאוו און וועגען בעשטימען אלס עקספערט דעם פראפע־סאר מאנוחין איז אבגעווארפען געווארען.

עס זענען בעפרידיגט געווארען די השתדלות פון די געלד־מאהנער און פונ׳ם בעשולדיגטען וועגען ארויספאדערען עדות, וועלכע זיי האבען אנגעוויזען.

פון שטאקהאלמער ציוניסטען־פעראיין.

שטאקהאלם, 16־טען פעברואר. (פון אונזער קארעספאנדענט). נעכטען איז אין שטאקהאל־מער ציוניסטען־פעראיין פארגעקומען די יעהר־ליכע גענעראל־פערזאמלונג. עס זענען געוועלט געווארען: אלס פארזיצענדער מ. תרשיש, אלס סעקרעטאר ע. גליק, אלס קאסירער ס. גליק. אין בייראט — ה׳ קליינמאן און ב. שפאנגין. אלס 2־טער פארזיצענדער: פאנדעל, 2־טער סעקרע־טאר ה׳ בענקאוו. צום נאציאנאל־פאנד׳ס קאמי־טעט: ה׳ איזידאר אבעל, פתוי אבעל, פרוי האסקעל, פרוי גענכעל און ה׳ אפרים שפאנגין.

ביי דיעזען אווענד איז אויך געוועדט גע־ווארען וועגען אנ׳ארגאניזירטער הילפס־טעטיג־קייט פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה.

עס זענען געוועהלט געווארען אין פרא־וויזארישען קאמיטעט:

ה׳ יוסף נאחעמזאהן (צופעליג אלס גאסט), יאקובאוויץ און מ. תרשיש.

לכבוד פורים!

יודישער דראמאטישער דעליטאנטען פעראיין

„בליהמעלע"

שבת, דעם 27־טען פעברואר, אין אויסטערברוס טעאטר Ryesgade 106 אום האלב ניין אוהר פר׳ וועט אויסגעפיהרט ווערען די שעהנסטע, סענסאציאנעלע אפערעטע, וואס געפינט זיך אויף דער יודישער ביהנע און דאס איז:

אדער עלילת־דם

אהיסטארישע אפערעטע אין 5 אקטען פון לאטיינער. מוזיק פון מאגאלעווסקי. די בעסטע קרעפטען נעהמען אנטייל ווי אויך אגוט־איינשטודירט כאהר

בעזארגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען צו בעקומען ביי הר׳ טימיאנאוו, Kobmagergade 59, og 3 און ביים יודישען בארביער דאנאוויטץ, פיליסטרעדע 78

קליינע קינדער ווערען ניט אריינגעלאזט.

באל ביז 3 אוהר.

דער יודישער מוזיק־פעראיין „לירא"

פעראנשטאלטעט זונטאג, דעם 21־טען פעברואר 1915

אין „הארמאניען", נארעוואלדגאדע 23

אגרויסען מוזיקאלישען אוועגד

אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע קרעפטען. אגראנדיעזער באלאלייקא קאנצערט

בילעטען צו 150, 100, 75 אוירעס, איז צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון דער „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדע 2 און ביי הר׳ בארנשטיין, אדעלגאדע 50.

שבת, דעם 20. פעברואר 1915, פעראנשטאלטעט דער מאלמער „בילדונגס־פעראיין" אין אויסטרא גיטטעמפלאר סאמפאנדעטס לאקאל אין מאלמא

אטעאטער־פארשטעלונג

עס ווערט אויסגעפיהרט די בעריהמטע אפערעטע

„בליהמעלע"

— אדער —

עלילת־דם

מיט אנטייל פון הר׳ און פרוי טימיאנאוו, הר׳ און פרוי בעליאווסקי און אנדערע.

באל ביז 3 אוהר

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג

אגרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

פערביטען אשטאק.

אויף אפערזאמלונג אין עפשטיינ׳ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען אשפאציער שטאק מיט

אנאמען אויפשריפט: VIGGO KOPPEL

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מ׳קאן זעהן דעם אוט וואו ער איז געווען צוברוכען

דער וועלכער האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר אגוטע בעלאהנונג

ברענגען אין דיעזע צייטונגס־עכספעדיציאן מוינטערגאדע 2

אבוכהאלטערן

וועלכע פערשטייהט יודיש, דייטש און דעניש קאן בעקומען זאפארט אגוטען און לייכטען פלאץ אין ארוסישע פירמא דא אין שטאדט

Billet mrk. 50 „Jüdische Volkszeitung"

אמעב לירטער צימער ווערט פערדינגען

Bergade 6 3 Farberoff

כשר רעסטאראן

יעדען טאג פרישען עסען צו בעקומען, אויך אלע צום טרינקען ביי

Epstein, Rosengaarden 11,

5 מינוטען פון ראטהויזפלאץ.

BERNHARD COHN, Copenhague

Toldbodvej 40, Tlf. 1940 x.

Produits médicinaux Denrées coloniales Drogueries & produits chimiques.

ח׳ פארבעראוו׳ס

ערשט־קלאסיגע שניידעריי

Fældvej 14 mezz.

נעמט־אן בעשטעלונגען אויף אלערליי הערדן־ארבייט מיט אייגענע ווי אויך מיט מיטגעבראכטע שטאף. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט עלעואנט רעיעל און פינקטליך.

גאראנטירטע ארבייט. גוטע בעהאנדלונג

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

טה׳ קאהן,

St. Kanikestræde 3. קאלאניאל־געשעפט

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

האט נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און געגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødisk Folketidende's" Trykeri, Møntergade 2

5 טעג, אבער וען זי וואלט זאגאר אנגעקומען פריהער, וואלט איצט געווען אויך די זעלבע לאגע. דאס אבטרעטען צו דער מארנא איז מארגעקומען ניט צוליעב דער שולד פון די ענגלענדער. פון דער צייט־אן האבען מיר געזיקט קיין פראנקרייך ניט וועניג הילפס קרעפ־טען אין א פיעל גרעסערער צאהל, ווי מיר האבען פון אנהוב געראכעט. מיר האבען נאך א מיליאן סאלדאטען, וועלכע וועלען אריינגע־שיקט ווערען אויפן פראנט, ווי נאר זיי וועלען ערשט קריעגס־פעהיג. אויסער דעם וועלען מיר פארבעריייטען נאך א זאפאסנעם מיליאן, איצט קען מען נאך נישט שיקען אין שלאכט די דא־רגע סאלדאטען, מ'דארף זיי נאך לערנען, בע־זאפענען אין צוגרייטען פאר זיי א גוטע ארט־לעריע. צו דעם צווינק האבען מיר געמוזט העכסט־אנשטרענגען די טעטיגקייט פון אונזע־רע גענעראל־זואודען און פאברייקען. אויב אבער מיר וואלטען געזומען צום מיליטער אלע גע־זונדע מענער, וואלטען מיר ניט געהאט פאר זיי קיין געווער. פריהער פון אלע וואלט בייא אונז אויסגעפעהלט די נויטוועניגע ארטילעריע ביי אונז וואלט אויסגעפעהלט קויזלען פאר אונזערע נייע קריעגס שיפען.

מיר ארבייטען דערוויך טאג און נאכט אבער דאס פאדערט דאך אלץ צייט. א מיליאן שטי־קעס איז נאך וועניג אויף צו דערפילען אונ־זער אויפגאבע. אונזער מיליטער דארף אריין פעלד אין גאנצען גלאנץ פון בעזאפענונג און קראפט. אונזערע סאלדאטען דארפען זיין אויסגעטאנד צו אויסהאלטען די שלאכטען ניט בלויז ביז'ן רהיין, נאר אויך אויף יענער זייט רהיין, זיי דארפען האבען גענוג הארמאטען אויף צו באמבארדירען די דייטשע בעפעסטי־גונגען ביז זיי וועלען ניט אומפאהלען, אזוי ז'איז בען מיר דערויף גערעכיט פון אנהויב מלחמה־אן אין די פראנצויזען און די רוסען האבען ניט אונז וואס צו פארוואנדפען.

לעזער, קאפענהאגענער טיפען זענען אזא קוואל, אזא מעין הנובע, אזוי פיעל אז ווי פיעל די זאלסט ניט שרייבען פון זיי, איז נאך אלץ זייניג. «עס שעפט זיך קיין מאל ניט אויס.

וואס איז שיין די טענות צו דער „רייכער מאשלי", איז איצט ליידער ניט יענע צייט, וואס קבצנים האבען געוואלט אז אלע זאלען קבצנים ווערען. היינט ווילען, פערקערט, אלע קבצנים נעכטער נדידים ווערען... און אויב די „באטעל" איז טויט, איז טאקי אזוי אך און וועה צו איהר... אזוי אנ'ערך וואלט איך געעטפערט דעם מענשען פון יענע צייטען.

נאר וואס זאל איך טהון? מען מוז היטען פרנסה. אי, האט זיך מיר געוואלט רעדען מיר, שרייבער, זענען אבער העשטראפט פון גאט מיט א פען און וואס דו זאלסט ניט וועלען רע־דען מוזסו שרייבען.

מען מוז מאכען א פעליעטאן, מען מוז הי־מען פרנסה.

י. מ. אנשעלאוויץ.

די ענטוויקלונג פון דער דאזיגער מלחמה איז פאר אלע לענדער צוואמענגעבונדען מיט דער פראגע וועגען צושטעלען די נויטיגע מי־ליטערישע זאכען. פאר דייטשלאנד וועט דאס ווערען אלץ שווערער. פאר די פעראייניגטע מלוכות אבער — אלץ לייכטער. איך רעכען, אז דער גרעסטער טייל פון די געגענזייטיגע מיס־פערשטענדנישען וואלט גלייך בעזייטיגט וועד־רען, וען די העגירונג וואלט ערלויבט די צייי־טונגען צו בעלייכטען האטש א טייל פון דער ברענענדיגער און ענערגישער טעטיגקייט, מיט ויעלכער אונזער לאנד גרייט זיך צו דער זר־מער־קאמפאניע.

איך האב גאר ניט געזאגט וועגען דער טע־טיגקייט פון אונ.ער פלאט און וועגען דעם, וואס מיר גפעינען זיך אין א בעסערע לאגע, ווייל מיר זענען פערהע'טנישמעסיג גזויכערט פון אנ'אנפאל.

אין ארץ־ישראל.

וו. זשאבאטינסקי טעלעגראפירט דער „רוסק. וואָרד." פון קאאירא (עגיפטען) פאלגענדעס:

דער שטאב פון דער פיערטער ארמיע אין ירושלים מעלדעט, אז די רעגירונג וויל מאכען א סוף צו דער סעפאראטיסטישער ארבייט פון ציוניזם, ווילכער שטרעבט צו מאכען ארץ־ישראל פאר א יודישע מלוכה. עס ווערט פער־באטען צו בענוצען די ציוניסטישע פאטן־ציו־ניסטישע פאסט־מארקעס. אסיגנאציעס און באנק־בילעטען. אלע ציוניסטישע ארגאניזאציעס ווע־רען פערמאכט.

די אנטלאפענע פון ארץ־ישראל, ווילכע געפינען זיך אין אלעקסאנדריען, האבען אוועק־געשיקט צום אמעריקאנישען פרעזידענט ווייל־סאן א טעלעגראמע איבערן אטלאנטישען קא־בעל, מיט אן־אויפרוף צום אמעריקאנישען פאלק, אין ווילכען עס ווערט אייספהרלידיק בעשריבען די לאגע אין ארץ־ישראל. דער אויפרוף ענדיגט זיך מיט פאלגענדע ווערטער:

„מיר בעטען נישט דערפאר. כדי צו ראטע־ווען אונזער אייגען לעבען. אונזער פערמעגען און די עהרע פון אונזערע טעטער. — מיר ווייסען אז מיר האבען נאך א פיעל צו פערווירק־לייכען אן־אידעאל, אונזערע קאלאניעס — דאס איז אן־ארט, ווהו עס לעבט־אויף דאס פאלק, וואס ווערט אומגיסט און אומניסט געדריקט אין פערלויף פון צוויי טויזענד יאהר. אונזערע שו־לען שרייבען, אונזער געוואלט איז פריי, אונזערע צי־טונגען זענען פריי, אונזער ווארט איז פריי, אונזער פאלק איז פריי. אונזער לאנד איז פריי. אונזער ווילען איז פריי. אונזער ווילען איז פריי. אונזער ווילען איז פריי. אונזער ווילען איז פריי.

יודישע נייעס

(דער יודישער נאציאנאלפאנד.) די הכנסות פונ'ס נאציאנאלפאנד אינ'ס חודש יאנו־אר האבען בעטראפען 20.000·39 מארק, וועלכע פערטיילען זיך אויף פאלגענדע לענדער:

נארד־אמעריקא מיט 6.990·36 מארק, רוס־לאנד 4.332·67 מארק, דייטשלאנד 3.737·38 מארק, רומעניען 2.394·44 מארק, האלאנד 906·43 מארק, ארגענטיניען 704·94 מארק, קאנאדא 466·67 מארק, איטאליען 292·96 מארק, גריכענלאנד — 147· מארק, ענגלאנד 27·54 מארק. אין פעברואר האט דער נאציאנאלפאנד בעקומען 534·10 מארק פון דער צוהא פון דער צוהא פון דעם אויפ'ן וועסטליכען קריעגסשויפלאץ געפאלענעם דייט־שען צויוניסט בענדיקס קאהן.

(נויטרוף) פון דער חלוקה־פערוואלטונג ווערען מיר אויפמערקזאם, געמאכט אויף דעם נויטרוף וועגען די אונבעשרייבליכע און שרעק־ליכע לאגע, אין וועלכער ס'געפינען זיך אונזע־רע ברידער אין ארץ ישראל. יעדע קוועלע פון אונטערשטיצונג איז פערזיגעלט, מען איז אויס־געזעצט דער הונגערסנויט אויב ס'וועט נישט קומען ראשע הילף. מ"בעט דאהער אלע וואס האבען ביז איצט מנדב געווען ווייטער מנדב צו זיין

אויך ווערען אלע גבאים פון מעות ארץ־ישראל, און אלע נדיבים, וואס האבען געלד פאר'ן כולל זעהר הערצליך געבעטען דאס פער־האנדענע געלד גלייך צו שושיקען אויף אדרע־סען:

David Schreiber Budapest Hajosgasse 25

S. L. Schanker

Wien, II Gr. Schiffgassd 2.

אין אלושיר) לויט דער מעלדונג פון א שווייצער צייטונג בעדף 50000 יודען אין אלז־שעריען כסדר מורא'דיג אונטערדריקט ווי אין די ערגסטע טעג פונ'ס אנטיסעמיטיזם א גרויסער מספר יודישע פאמיליעס זענען אנטלאפען פון אלושיר קיין פראנקרייך אבער דא גיט מען זיי גאר קיין הילף נישט און זיי זענען עירום וחוסר כל.

(18 יודישע גאזעטן־קאוואליערן) דער „ריעטש" טעלעגראפירט מען פון וואַרשא אז 12 מיטגליעדער פון דער פריהענדער אבטיילונג פון פוילישען סאניטארען קאמיטעט האבען בע־קומען מעדאלען אויף גאזארגען־בענדער און 18 מיטגליעדער פון דער פריהענדער אבטיילונג ביים יודישען סאניטארען קאמיטעט זענען פאר־געשטעלט גאווארען צו בעקומען אזעלכע אר־דענס.

„חטאים"

די טעג האט דער פעטראגראדער גערייכט בעטראכט די אפפלאציע פונ'ם יודען מינצהענ־דלער, וועלכער איז פאר אונגעזעצליכען האנ־דעל אויסער דער „טשערטא" פער'משפט געווא־רען דורכ'ן אקרוזשנאי סוד ארויסגעשיקט צו ווערען און קאנפיסקירען זיין סחורה.

מינצהענדלער האט געהאט א זייגער־געשעפט אין נאווארזשעוו, פסקאווער גוב. די קאנקורענטען זיינע האבען איהם ג'מסרט, אז ער האנדעלט מיט קייטלעך פון ניי גאלד. וואס ער אליין ארבייט עס נישט אויס.

בעת'ן אביסק, וואס מען האט געמאכט ביי מינצהענדלער'ן, האט מען ווירקליך, געפונגן אועלכע קייטלעך און מינצהענדלער גופא האט נישט געלייקענט, אז ער האט דערמיטגעהאנ־דעלט. אויסערדעם, האט זיך ביי איהם אויך געפונען אויסלענדישע זייגערס.

פון דער בעשולדיגונג פאר האנדלען מיט אויסלענדישע זייגערס האט זיך דער פראקו־ראר אויפ'ן גערייכט געהאט אבגעזאגט, און מינצהענדלער איז פערמשפט געווארען פאר האנדלען מיט קייטלעך.

די פאלאטע האט מינצהענדלער'ן פרייגע־שפראכען.

מארקושאוער רבי.

אין וואַרשוי איז נפטר געווארען איינער פון די אנגעזעהענסטע רביים און פוילען — דער מארקושאוער רבי. דער נפטר איז געווען א תלמיד מובהק פון דעם מעריהמטען לובלינער בי ר' ליי בעלע אייגער זצ"ל און דערנאך פו זיין ממלא מקומו ר' צדוק הכהן זצ"ל נאך דער פטירה פון ר' צדוק'ן האט די גרעסטע טייל פון לובלינער חסידים אנגעהויבען צו פאדרען צו ר צדוק'ס בעס־ען תלמיד. צו ר' אברהם משה פון קאצק, וועלכער איז דערנאך בעוואוסט געווארען צווישען די חסידים אונטער'ן נאמען: דער מארקו־שאווער רבי. אין די לעצטע יאהרען האט דער פערשטארבענער גרוואוינט אין אטוואצק און און דערנאך אין וואַרשא, דעו נפטר איז געווען א גרויסער למדן און בעל מקובל. ער האט קיינמאל אין זיין לעבען געהאנדעלט, נאר עוסק געווען בד' אמות של הלכה.

אין די נעקראלאגען וועגען דעם פער־שטארבענעם זענען די וואַרשויער צייטיגען אויסגעמקט גאנצע שורות. מען קען דערביבער מיינען, אי ער איז געשטארבען ויט מיט א נא־טירליכע טויט

א דאנק פון גרויספירשט ניקאלאי.

דיער שטאב־נאטשאלניק פון העכסטען הויפט קאמאנדיר גענעראל־פון אינפאנטעריע ג. פ. יאנושקעוויטש האט צוגעשיקט דעם פרע־זעס פון דער פעטראגראדער יודישער געמיינדע פאלגענדע טעלעגראמע:

לויט א ראפארט, וואס איז געמאכט געווא־רען זיין קיזערליכער האהייט, דעם העכסטען הויפט קאמאנדיר, פון אייער בריף וועגען די געפיהלען, וואס בעגייסטערן די פעטראגראדער יודישע געזעלשאפט צו די העלדישע פערטיי־דיגער פון געבורטסלאנד און וועגען די נדבות, וואס איהר האט געגעבען, האט דער גרויספירשט מיר בעפוילען צו דאנקען אין אייער פערזון אלע אנטיילנעהמער.

גענעראל יאנושקעוויטש.

יודישע האפנונגעי

אין א דענישען וואכענבלאט געפינען מיר א אינטערעסאנטען ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט בעהאנדעלט די פראגע „צי דאס אלטע יודיש לאנד וועט איצט אויפגעריכט ווערען אלס א זעלבסשטענדיגע מלוכה?".

„דער איצטיגער וועלט־קריעג וועט זיכער בריינגען מיט זיך גרויסע פערענדערונגען — ניט נאר אין אויראפא, נאר אויך אין דער אזי־אטישער טערקיי. עס דייטעט פיעל דערויף, אז ס'וועט גיך קומען די שעה ווען דאס הייליגע לאנד, דאס אלטע יודענלאנד, וועט ענדליך אויף שטענדיג בעפרייט ווערען פון טערקישען יאך.

עס קען בעטראכט ווערען ווי זיכער, אז טערקיי האלט ביים אונטערגעהן. אויב די פער־אייניגטע מלוכות (רוסלאנד, פראנקרייך און ענג־לאנד) וועלען זיגען, וועלען זיי דעם טערק קיין בארמהארציגקייט ניט צייגען. און עס וועט אויך זיין לעכערליך, אז מען זאל דעם טערק — וואס האט שטענדיג רעגירט מיט אזוי פיעל אכזריות — נעהמען פלוצלונג מיט ווייכע הענד. די רוסען וועלען אודאי דאס ניט טאן, און דער קאלטער, קלוגער ענגלענדער אויך ניט. ביי די־זע מלוכות האבען נאר זייערע אינטערעסן דעם איבערגעוויכט — זיי ווילען דעם סולטאנס מלוכה און אבשוואכען זיין לאנד.

און דאן קומט די ניי־געבורטסשעה פאר זער אלטער פאלעסטינא.

אבער ווי אזוי זאל דאס יודיש לאנד אויס־זעהן? אלס א זעלבשטענדיגע יודישע מדינה אדער אונטער ענגלישען פראטעקטאראט? אדער ס'איז מעגליך, אז איינע פון די זיגענדע קריסט־ליכע מלוכות וועט קריגען די אויבערמאכט אי־בער דעם לאנד? דאס איז א אינטערעסאנטע פראגע, אויף וועלכער ס'איז ווערטה זיך אבצו־שטעלען.

מען קען אננעהמען ווי זיכער, אז אלע קריסטליכע מעכטע וועלען זיך אייניגען אויף דעם, אז דאס יודישע בכורה־רעכט אויף פא־לעסטינא זאל אנערקענט ווערען און ניט נאר אויס טראדיציאנעלע, נאר אויך פון ריין פראק־טישע גרונדען. ווייל ערשטענס איז דאס יודישע לאנד נאך ביז היינט בעזעצט דורך א גרויסע מאסע יודען, וועלכע געפינען זיך אומעטום אן פאלעסטינא. מען טרעפט זיי אלס הירטען און פויערים אויפ'ן לאנד און אלס סוחרים און בע־אמטע אין די שטעט. אין אייניגע פון פאלעס־טינא'ס געגענדען זיינען זיי זאגאר די מעהר־הייט, העלפט פון ירושלים'ס 90.000 איינוואוי־נער זיינען יודן. דערצו האבען יודען אויף דער גאנצער וועלט פיעל יאהרען נאכאנאנד אויף א נוצליכען און ענערגישען ארט געארבייט, כדי צו בעזעצען יודען אינ'ם הייליגען לאנד.

די ציוניסטישע בעוועגונג, וואס וויל נעה־מען פאלעסטינא צוריק פאר די יודען, איז ניט קיין שטרעבען גלאט אין לופטען אריין. דאס איז א פראקטישע און ווירקזאמע בעוועגונג, וואס איז געבויט אויף גרויסע פינאנציעלע גרונדלאגען און וואס האט אנהיינגער אין דער גאנצער וועלט.

דעריבער איז זעלבספארשטענדליך, אז יו־דען ווילען איצט בענוצען דעם גונסטיגען צו־פאל, כדי צו בעפרייען זייער אלטען פאטער־לאנד.

צי דאס וועט זיין א זעלבשטענדיגער שטאט איז א צווייפעל צוליעב פראקטישע און פאלי־טישע גרונדען. ערשטענס, וואוינען דארטען אין וועלען שטענדיג וואוינען אין פאלעסטינא א סך מענשען פון אנ'אנדער ראסע, ווי די יודען.. און פאר דיזע „פרעמדע" איז דאס יודיש לאנד אויך א פאטערלאנד, זיי זיינען געבוירען אין לאנד און זייערע עלטערען האבען דארט אפשר געלעבט יאהרהונדערטער לאנג. די דאזיגע פעלקער קען מען דעריבער ניט ארויסשמייסען זאגאר ווען שפעטער זאלען קומען אהין נאר יודען. דאס וואלט געווען געגען דעם מאדער־נעם גייסט און געגען דעם וועלט־פרידען, וואס וועט האפענטליך קומען נאך דער איצטיגער בלוטיגער מלחמה.

דעריבער מוז מען רעכענען, אז דאס צו־קונפטיגע יודישע לאנד וועט האבען איהר גע־מישטע בעפעלקערונג. פון דעם שטאנדפונקט איז מעגליך, אז פאלעסטינא זאל קומען אונטער דער השגחה פון איינע פון די גרויסע מלוכות און עס זאלען זיין געזיכערט די רעכטען פון עדע טייל פון דער דארטיגער בעפעלקערונג.

ס'איז קלאר, אז דאס בעפרייטע יודישע לאנד וועט קריגען איהר זעלבספערוואלטונג, און אז דאס לאנד וועט ווערען מעהרער פאר־יודישט. די יודען אין פאלעסטינא געהערען שוין איצט צו דעם איינפלוסרייכסטען טייל, און ביי א זעלבשטענדיגער פערוואלטונג וועט זייער איינפלוס אלץ מאהר וואקסען און דאס איז ניט אליין אויפ'ן גרונד פון זייער עקאנאמישער איבערלעגענהייט, אינטעליגענץ און אלטע קול־טור, נאר אויך דערפאר, וואס עס וועלען צו־קומען אלץ מעהר און מעהר יודען אין לאנד.

דיזע וועלען אפשר איינוואנדערען פון רוסלאנד און עסטרייך־אונגארן. אין די ביידע לענדער געפינען זיך מיליאנען יודען, וועלכע לעבען אונטער אונערטרעגליכע בעדינגונגען. זיי מוזען וואוינען — ווי אין מיטעלאלטער — אין אב־געזונדערטע טיילען פון לאנד, ווי אמאל אין געטא און געניסען ניט די אלגעמיינע בירגער־ליכע רעכטען. וויסישע יודען האבען צום ביי־שפיעל ניט קיין רעכט צו קויפען ערד און צו בעזעצען זיך אלס פויערים.

אלץ דייטעט, אז דאס ניי־געבוירענע יודיש לאנד וועט אויסקומען צו שטעהן אונטער ענג־לישער אדער פראנצויזישער מאכט. ענגלאנדס פראטעקטאראט וואלט געווען ווינשענסווערט, ווייל דאן וואלט דאס יודישע לאנד זיכער גע־האט א רייכע צוקונפט אלס איינע פון די זעלבסטפערוואלטענדע לענדער אין דער ברי־טישער וועלט־מלוכה, וואס ווערט רעגירט פון פאלק זעלבסט און געלייטעט מיט רעכט אין אמת".

אין יודיש פון

א. מ. טשעסנא

ענגלאנד און די מלחמה

אין „דיילי מייל" איז אבגעדרוקט אנארטי־קעל פון לאוועט פרעזער, וועלכע ענטפערט די וואס רעכענען, אז ענגלאנד בעטייליגט זיך ניט ווי געהעריג אין דער מלחמה.

אונז האט מען פארגעשטעלט פאר זעהר ניט־ריהרעוודיגע, כמעט פאר פוילערס, וועלכע גרייטען זיך צו מלחמה האלטען מינדענסטענס דריי יאהר. נאטירליך איז אזא פארשטעלונג ווייט פון אמת. זעלבסטפערשטענדליך אז האטש מיר וועלען ניט אוועקלעגען דאס געוועהר ניט בלויז אין דריי יאהר ארום, נאר אויך אין 30 יאהר ארום, דאך שטרעבען מיר איינשטימיג וואס שנעלער צו מאכען אסוף מיט דייטשלאנד.

ווייטער ווארפט מען אונז פאר, פארוואס מיר האבען ניט איינגעפיהרט ביי אונז קיין אל־געמיינע מיליטער־דיענסט. אבער ווען דאס וואלט זאגאר געווען, וואלטען מיר ניט געווען אימשטאנד ארויסשטעלען אויפ'ן קריעגס־פלאץ א גרעסערע צאהל מענשען, ווי מיר האבען עס געטהון ביז איצט.

צום אנהויב האבען מיר אוועקגעשיקט קיין פראנקרייך אונזער קליינעם, נאר אויסגעצייכענטען עקספעדיציאנס קארפוס, און דער דאזיגער קארפוס האט געטהון אלץ, וואס פראנק־רייך האט נאר געקאנט פון איהם ערווארטען אונזער ארמעע האט פערשפעטיגט אפילו אויף

קאפענהאגענער בילדלעך.

אויפ'ן מיטינג.

עס איז זעהר שלעכט רבותי, אז מען דארף תמיד היטען די פרנסה.

אט, למשל, זיץ איך אויפ'ן פאלקס־מיטינג, אין זאל איז א געהויבענע שטימונג, ביים עולם בכלל און ביי מיר בפרט; יודען הערען א יו־דיש ווארט. יודען בויען אינ'ם גרויסען חורבן. עס איז ניט קיין שפיעלכעל!

עס בעווייזען זיך די רעדנער איינער נאכ'ן אנדערען, אלץ מענשען וועלכע האבען משמעות געקנעלט, שטארק געקנייטשט די ביכער, און כלל יודען, וועלכע פיהלען מיט זייער גאנצען הארצען יעדע יודישע אונטערנעהמונג. אלע שבע חכמות האבען מיר געהערט: ד"ר בערנ־שטיינס היסטאריע, ה'רב רב מאיר בערלינ'ס לי־טעראטור געשיכטע, ד"ר מילנערס זאאלאגיע, און מ. גראסמאנס היגע חראניק.

איינער איז הייסער, דער צווייטער קעלטער, — אלע זענען זיי אבער אינטעליגענטע יודען מיט א רייכער יודישער פערגאנגענהייט און צו־קונפט. איז דער עולם טאקי געזעסען און גע־זעסען און געהאט הנאה.

נאר אט איז מען שוין פארטיג מיט די רע־דעס פון די זשורנאליסטען און דאקטוירים, און מען ערווארט די מיינונג פון'ם לעזער גופא. דעם אמת זאגענדיג, האב איך געבענקט נאך דעם לעזערס ווארט. ער, דער לעזער, האב איך גע־טראכט, וועט זאגען א גוט ווארט, א צופרידען ווארט, אנ'אנערקענונג פאר די גרויסע קרבנות, וועלכע מענשען זענען מקריב.

נאר אט קומט ארויף א פארשוין שטיל איינ־פאך מיט א פאפירעלע אין דער האנד און. . . . הויבט זיך אן צו זידלען...

קודם כל מאכט ער פון א דאקטאר א... האן; א דאקטאר איז ביי איהם ניט קיין ארבייטער און במילא גארנישט ווערט. און אזוי צעהלט ער כסדר אחת ואחת אין קראגען אריין אהן רחמנות. מיט ד"ר בערנשטיינען פארטיגט ער זיך אב גאנץ שנעל; ער ד"ר בערנשטיין, ווייסט פשוט ניט קיין צורת־אלף פון א יודישע צייטונג און איז אויך פערליעבט אין יאצקאנ'ס וואסער־מייז'על. און שוין הרב ר' מאיר בערלין זעהט איהר, האט געטהאן א אונגעהוירע עולה, ער האט דערמאהנט פערבייגעהענדיג דעם שולחן ערוך. ווי, וואס זאגט מען צו אזא טריף פסול??.

וואס אנבעלאנגט ד"ר מילנער, איז ער דאך פון די ארץ ישראל־דיגע משולחים, איז דאך אודא ניטא וואס צו רעדען.

ווייטער צווייפעלט ער, דער לעזער, אויב קאפענהאגען קען בכלל געבען שטאף די שריי־בערס אויף צו שרייבען. עס קען זיין, אז נאך דער מלחמה, חלילה, זאלען די שרייבערס זי־צען אהן א שטאך ארבייט.

א שפאס פון דער צייטונג אין אלגעמיין און א ברייטען לאך פון די אקציאנערן — „די רייכע פעטער מיט'ן גרויסע „באטעל", איז גע־ווען דער שלוס פון אונזער לעזערס „מיינונג". וי אבגעגאסען מיט א פאר קאלטע עמער וואסער בין איך פון דעם „מיינונג" געבליבען.

און מיר האט זיך געוואלט, רבותי א נעהם טאהן זיך צום פארשוין, אויסטרייסלען איהם דעם מענשען פון 5־טען יאהר, וואס לעבט נאך אין דער וועלט פון אלטע טענות מיט די פיעל ברידער — און זאגען איהם:

— זייט וויסען, פעטער, אז ראשית איז א דאקטאר ביי אונז יודען ניט קיין שמעק־טאבאק, ביי אונז יודען קרענקט מען זיך גאנץ גוט אן ביז מען קומט צום דאקטאר.

והשנית, זאלט איהר וויסען איז קיינער חלילה, פערליעבט אין יאצקאנס וואסער מיידעל, אדרבא יעדער האט גאנץ גענוג, ניט צו פערזינ־דיגען, פון ז'ין איין ווייב אזוי אז מען שרייט דיינו.

וועגען שולחן ערוך, וואלט איך איהם געגע־בען די תשובה פון יענער יודענע", אז מען קען ניט און אז מען ווייס ניט, נעהמט מען זיך ניט אונטער...

זעהט איהר, וועגען די שרייבערס שרייבענץ זאלט איהר גאר קיין דאגות ניט האבען, ליעבער

Jüdische Volkszeitung № 51 Jodisk Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, דינסטאג, דעם 15־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

וואס וועט זיין נאך 18 פעברואר?

יאפאניש־חינעזישער קאנפליקט — קריעגס־ביער אין דייטשלאנד.

18 פעברואר

אין צוויי טעג ארום ענדיגט זיך דער טער־מין, וועלכען דייטשלאנד האט אנגעגעבען אלס א טאג, ווען זי וועט עפענען איהר בלאקאדע געגען ענגלאנד. די דאזיגע „בלאקאדע", ווי אונזער לעזער ווייסען שוין, איז א אינגעוועהנ־ליכע: זי דארף אויסגעפיהרט ווערען פון אינטער וואסער־שיעפען, וועלכע וועלען ניט שאנעווען אפילו נייטראלע האנדעלס־שיעפען, וואס וועלען זיך דערוועגען צו נאהענט קומען צו די ענגלישע ברעגען. דער קאנפליקט, וועלכער איז אויסגעבראכען צו ליעב דעם צווישען דייטש־לאנד אין אמעריקא שיינט א צינד אונצונעמען א פריעדליכען האראקטער, ווייל דייטשלאנד איז גענייגט ווי ס'זעהט אויס נאכצוגעבען. א טעלעגראם פון בערלין מעלדעט: „די שארפע פון דער אמעריקאנער פרעסע אין די דראהונג איבערצורייסען די בעציהונגען ווי אויך דער מונדליכער פראטעסט פינ'ם איטאליענישען באטשאפטער און די האלענדישע נאטע האבען געמאכט אין די לייטענדע בערלינער פאליטישע קרייזען א גרויסען אזינדרוק. ווי אויף א בע־פעהל פון אויבע האט די פרעסע פליצליך אי־בער געביטען די שפראך. מארינע־טפעצאליס־טען ווארנען דעם עולם פון אובערטריבענע ער־ווארטונגען, אז דעם 18־ן פעברואר וועט פאר־קומען א רעוואליוציאן אין דייטשלאנדס ים־קריעגס־פיהרונג. די דייטשע פלאטע האט גאר ניט בדעה פארצונעמען עקסטרא־זאגאנטע ארויסטרייטונגען, עס וועלען נאר פערשארפט ווערען די ביז איצטיגע פערארדנונגען, וואס אנבעלאנגט דעם טערמין פון 18 פעברואר איז ער אנגעגעבען כדי נאר צו ווארענע די נייטרא־לע מלוכות, אז זיי זאלען זיין פארזיכטיג.

אין צוזאמענהאנג מיט די ידיעות שטעהט די פאלגענדע טעלעגראם פון וואשינגטאן:

„דער דייטשער באטשאפטער גראף בערנס־דארף האט ערקלעהרט דעם פרעזידענט פון זי פעראייניגטע שטאטען ווילסאנען, אז דייטש־לאנד איז גרייט אבשאפען די אנגעמעלדטע בלאקאדע, אויב אמעריקא קאן ארויסבעקומען פון ענגלאנד א ערלויבניש דורכצולאזען לעבעס־מיטלען קיין דייטשלאנד.

דאס אלץ בעווייזט, אז ווי שטאלץ די דייטשען זאלען ניט זיין וויל מען דאך ניט איינרייסען מיט דער גאנצער וועלט. די פאלי־טישע וועלט איז הנכסט געשפאנט צו וויסען, וואס וועט אין אמת'ן זיין נאך דעם 18־טען פעברואר.

יאפאן און חינא.

פעטראגראד, 15. פעברואר. לויט ווי „נא־וואיע וורעמיא" טיילט מיט, האט דער יאפאני־שער געזאנט אין פעקין איבערגעגעבען דער חינעזישער רעגירונג א נייע נאטע וועגען יא־פאנ'ס פאדערונגען בנוגע טשינטשאו.

(יאפאן האט פערלאנגט פון חינא, אז די דייטשע פריווילעגיעס אין שאנטונג זאלען אי־בערגעהן צו יאפאן. אויך האט יאפאן פערלאנגט אנ'ענטפער אויף דער נאטע ניט שפעטער פון 14 טעג ארום. דער פרעזידענט יואן־שיקאי האט צוליעב דעם צוזאמענגערופען דעם פאר־לאמענט אין פעקין.

פון מערב־פראנט

פאריז, 15. פעברואר (אפיציעל). פון ים־ברעג ביז מעאוס זענען קיינע אינפאנטעריע־געשלעגען ניט פארגעקומען. אין בעלגיען איז פארגעקומען אנ'ארטילעריע־קאמפף צווישען אאס און ען און אין שאמפאין.

אין לאטרינגען ביים פאנט־א־מאוסאן הא־בען מיר געמאכט א געגען־אנגריף אויף דעם פיינד, וועלכער האט בעזעצט נאראי, און האבען פערנומען די דערבייאיגע הויך־ליגענדע פאזי־ציעס.

דער קאמפף דויערט נאך.

פליהער־געשלעגען.

פון לאנדאן מדלדעט מען: א גרויסע צאהל אעראפלאנען. דייטשע, פראנצויזישע און ענגלי־שע, זענען מיטוואך געפלויגען איבער'ן גאנצען פראנט אין פראנקרייך און בעלגיען. עס זענען פארגעקומען צוזאמענשטויסען, אונטער וועלכע אונזערע פליהער האבען, ווי געוועהנליך, געהאט די אויבערמאכט. דאס האט אין דער ווירקליכ־קייט א גרויסע בעדייטונג.

דעם רעזולטאט האט מען געזעהען דעם אווענד און דעם קומענדען טאג, אז דעם פיינד איז אבסאלוט אונמעגליך געווען איינצושטעלען זיין ארטילעריע. זיי האבען געמוזט ארבייטען מיט א קארטע אנשטאט א דירעקטע אבסערווי־רונגען.

א צעפעלינער און אערא־פלאנען.

לאנדאן, 15. פעברואר. א שיסענדער לופט־קאמפף איז פארגעקומען צווישען א צעפעלינער און 3 פראנצויזישע אעראפלאנען. דער קאמפף איז פארגעקומען פאר די אויגען פון טויזענדער פון פראנצויזישע און דייטשע סאלדאטען. גע־ווען איז עס ביי מילהויזען. וועגען דיעזען קאמפף מעלדעט מען צו „דיילי חראניקעל":

א צעפעלינער איז געקומען פון שווארצ־וואלד און איז געפלויגען אין דער ריכטונג פון בעלפארט. אז די פראנצויזישע אעראפלאנען האבען עס דערזעהען, האבען עס דערזעהען, האבען זיך א לאז געטהאן איבער איהם. פון די אעראפלאנען ווי פון צעפעלינער איז געשא־סען געווארען אהן אן אויפהער 40 מינוט צייט. די אעראפלאנען איז באלד געלונגען צו דער־גרייכען איבער דעם צעפעלינער, אבער דער צעפעלינער האט מיט אלע זיינע קרעפטען זיך אויסגעדרעהט און אנטלאפען אין דער צפון־ריכטונג.

„קריעגס־ביער"

בערלין, 15. פעברואר. דייטשלאנד לעבט איבער שווערע צייטען. נאך דעם „קריעגס־ברויט" קומט איצט א סדרה „קריעגס־ביער". אזוי ווי די פרייזען אויף גערשטען שטייגען און דער רעזערוו ווערט בכלל אלץ קלענער און קלענער — האבען די ביער־זאוואדען בע־שלאסען א ספעציעלען „קריעגס־ביער", וואס וועט געמאכט ווערען פון קארטאפעל און מאלץ. דער נייער געטראנק וועט טראגען דעם נאמען „ק־ביער".

א באמבע־אטענטאט אין סאפיא

דאס בולגארישע טעלעגראם־ביורא טיילט מיט: אין דעם היעגען גרויסען קאזיאנא־זאל, וואו עס איז אבגעהאלטען געווארען א גרויסער מאסקען־באל, וואס איז געווען אראנזשירט פון בולגארישע קינסטלער, איז פאריגע נאכט גע־שעהען א עקספלאזיאן. מען גלויבט, אז די עקס־פלאזיאן איז פון א באמבע אדער א טייפלישע מאשין. דורך דער עקספלאזיאן זענען דער'הרג'ט געווארען 1 און פערוואונדעט 10 מענשען.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294 y.

דער יודישער מוזיק־פעראיין „לירא"
פעראנשטאלטעט וונטאג, דעם 21־טען פעברואר 1915
אין „הארמאניע", נארעוואלדגאדע 23.
בילעטען צו 150, 100, 75 אוירעס, אין צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון דער „פאלקסצייטונג", מוינטערגאדע 2 און בייַ הר. בארנשטיין, אדעלגאדע 50.

אגרויסען מוזיקאלישען אוועגנד

אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע קרעפטען. **א גראנדיאזער באלאלייקא קאנצערט**

די דרוקערייַ

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש.
יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען — **רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג**

א גרויסער אויסוואהל פון ווייזיט־קארטען

פערבי טען א שטאק.

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיינ׳ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מ
א נאמען אויפשריפט: VIGGO KOPPEL
דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מ׳קען זעהן דעם ארט וואו ער איז געווען צובר
דער וועלכער האט צופליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלאהנ
ברענגען אין דיעזע צייטונגס־עכספעדיציאן מוינטערגאדע 2

כשר רעסטאראן

יעדען טאג פרישען עסען 11 בעקומען, אויך אלע
צום טרינקען ביי
Epstein, Rosengaarden 11,
5 מינוטען פון ראטהויזפלאץ.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52. TLF. 10829.
Spec. MACARONI og
Spise-olie
Delikatesse & Kolonialvarer:

KØB
Philipsons
THE
24 KØBMAGERGADE 24

עס וועלען געוויכט

צוויי טיכטיגע שטעפער. קיינע ארבייט שבת א
זונטאג. גוטער לויהן. אימער ארבייט.
אויך וועלט געזוכט מיידלעך אדער יונגלעך א
דער לעהר. וועמדען זיך
דיבענסגאדע 8, 3׳ זאל.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ב
ל. סוסלאוויץ,
סילקעגאדע 9
רעפעראציעס וועלט אויסגעפיהרט ביליג אוי
פינקטליך.

דער רוסיש־יודישער
שניידער־קלוב

האלט אב א מיטגליעדס־פערזאמלונג זונטאג דע
21־טען פעברואר אום 11 אוהר פארמיטאג מי
אין פאך־פעראיינס קאנטאר, הויזערפלאץ 14, 1
נייע מיטגליעדער וועלען אייגעמעלדעט אי
פאך־פעראיין און קלוב.

די פערוואלטונג.

PFAFF

Den bedste Symaskine.
5 BENDIX & Co 5
HOLMENS KANAL

טה׳ קאהן,

St. Kanikestræde 3. קאלאניאל־געשעפט

שניידערקעס

צו קאסטיומען וועלט געפאדערט בייַ העררן
גינזבורג סוילווגאדע 91, סטוען.

א שניידער־געזעל

צו לאגער ארבייט וועלט געזוכט.
I. Diamant, Landemærket 19, I

2 רוסישע סאמאוואלען

(א ניקעלנער און א מעשענער), וועלט פערקויפט
זעהער ביליג.
Bornstein, Adelgade 50.

עס וועלט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן׳ארגאן, וואס זאל פערטרעטען נישט נור יודישע קרייזען אויף באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועלכע פערמאגט אינטערעסע דורקערייַ, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס טאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

נור נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אויצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען וועלט טיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויייל די וועלט פראנדפרגעשיקט א הויך דענעמארק אירך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2 KØBENHAVN K

וועשערייַ „וויינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x.

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשערייַ. עכטע פראנצויזישע מאשינען.
אבסאלוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנושעטען, העמדער און קראגענס.
אלע וועלט געוויכען צום וואשען אבגעהאלטען און אבגעבויאכט אינערהאלב.
אלע וועט וויכט וור שנייי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע ארבייט און ערשטע קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial: Ærøvej 5, Telef. Godthaab 1691 y.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טיידענדע׳ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

בייַ הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidende's" Trykeri, Mentergade 2.

וואס איז אנגעקומען פון דרויסען און צוריקגע־טריבען די בורען און בעפרייט די בעלאגערטע שטאדט.

די גרעסטע בעלאגערונג אין דער געשיכטע איז אבער די בעלאגערונג איז אבער די בעלא־גערונג פון פארט ארטהור אין דער רוסיש יא־פאנעזישער קריעג. פארט ארטהור איז געווען ניט נאר בעפעסטיגט מיט קינסטליכע פעסטונגען, נאר איז אויך א נאטירליכע פעסטונג. גרויסע בערג רינגלען די שטאדט ארום, און די רוסען האבען דיעזע בערג געהאט שטארק בעפעסטיגט דערצו האבען זיי געהאט א שטארקע ארמעע צו פערטהיידיגען דיעזע פעסטונגען און אויך א שטארקע פלאטע אין דעם האפען פון פארט־ארטהור.

פיעלע כחות האבען די יאפאנעזער אוועק־געלעגט ביי די פעסטונגען און אויך א שטארקע פלאטע אין דעם האפען פון פארט־ארטהור. קיין 42 סענטימעטער קאנאנען ווי די דייטשען הא־בען זיי ניט געהאט, און עס האט איינפאך גע־הייסען פאר זיי צו געהן אין פייער.

זיי האט אבער ניט אבגעשראקען קיין זאך. וואכען און מאנאטען האבען זיי געקעמפפט אהן אויפהער. צעהנד־ליגע טויזענדער מענשען לעבענס האבען זיי פערלארען, אבער זיי האבען זייער קאמפף ניט אויפגעגעבען. איבער בערג פון זייערע אייגענע הרוגים זיינען זיי געקרא־כען שפאן פאר שפאן, ביז זיי האבען ענדליך בעזיעגט די רוסען, און האבען די שטאדט גע־נומען.

דייטשלאנדס קאלאניעס

אין דער צייט, ווען אויף די שלאכטפעל־דער פון אויראפא האט דייטשלאנד הצלחה, האלט זי אין איין פערליערען אין אנדערע וועלט־טיילען. פון איהרע אלע קאלאניעס אין אזיען, אפריקא און אנדערש־וואו איז באלד גאר ניט געבליבען.

דעם 26־טען אויגוסט האט א ענגלישער רעגימענט פערכאפט פארט לאהם; דעם 27־טען אויגוסט האט דער זעלבער רעגימענט פערנומען טאגאלאנד; דעם 3־טען סעפטעמבער זיינען פערכאפט געווארען פון ניי־זעלאנד די דייטשע סאמאא־אינזלען און דער דייטשער גובערנאטאר איז פערשיקט פערשיקט געווארען אלס געפאנ־גענער אויף די פידזשי־אינזלען. אין דער וואך פון דעם 1־טען ביז דעם 8־טען אקטאבער איז בעזעצט געווארען פון אויסטראלישע סאלדאטען דאס „קאיזער־ווילהעלם־לאנד", אדער ווי עס איז בעקאנט, די דייטשע ניי־גווינעא, און פון דאן אן זיינען די אויסטראלישע סאלדאטען פערנומען מיט דעם צונעהמען ביי די דייטשען אלע קאלאניעס אויף דעם אסיפפישען אקעאן, ווי די „ביסמארק־אינזלען", „לאראליינא", „מאריאנאס" און די „מארשאל־אינזלען".

אין אפריקא האבען די ענגלענדער און פראנצויזען צוכאפט די דייטשע קאלאניעס שטיקערווייז, און די יאפאנעזער האבען ניט־נאר צוגענומען קיא־טשו, נאר אויך די אינזלען דזשאלואיט און יאפ.

אז די דייטשע קאלאניעס זיינען ניט קיין קלייניגקייט וועלען בעווייזען די פאלגענדע ציפערן און פאקטען:

די דייטשע קאלאניאלע לענדער זיינען 5 מאל גרעסער ווי גאנץ דייטשלאנד צוזאמענ־גענומען. חוץ דעם האט דייטשלאנד שוין אויס־געגעבען אוצרות אויף די דאזיגע קאלאניעס און קאלאניאלע פאליטיק פון דייטשלאנד האט די לעצטע יאהרען פערנומען דעם הויפטפלאץ ביי דער רעגירונג.

ווי בעוואוסט האבען די דייטשען ביז צו דער פארמירונג פון דער דייטשער מלוכה אין יאהר 1870 קיין קאלאניעס און אנדערע וועלט־טיילען ניט געהאט. די ערשטע קאלאניע איז אפיציעל געגרינדעט געווארען אין יאהר 1884. די פערטיידיגער פון דער דייטשער קאלאניאל־פאליטיק האבען גע׳טענה׳ט, אז פאר דייטש־לאנד איז אונמעגליך צו קאנקורירען מיט ענג־לאנד אויפ׳ן וועלט־מארק, אויב זי זאל ניט הא־בען אין די ווייטע וועלט־טיילען קיין אייגענע לאנדונגס־פלעצער און זאל זיין געצוואונגען אנצוקומען צו דער לאסקע פון ענגלאנד, פראנק רייך און זאגער האלאנד און פארטוגאל.

כדי אבצושאפען דיזען אונארמאלען מצב האט די דייטשע רעגירונג אנגעהויבען צו זוכען קאלאניעס אין דער וועלט. ווי שוין געזאגט, האט זי די ערשטע קאלאניע ערווארבען אין יאהר 1884. דערנאך האט זי זיך דורך פארכא־פען, „דינגען אויף 100 יאהו" אדער קויפען, זיך ערווארבען א גאנצע רייהע קאלאניעס אין אלע טיילען פון דער וועלט. די קאלאניאל־פא־ליטיק האט זיך פאנאנדער געבליהט. אויף דער לאנדקארטע פון דער וועלט האבען זיך אנגע־הויבען אלץ מאהר און מעהר צו בעווייזען לענ־דער, וועלכע האבען געטראגען דעם דייטשען אדלער און אויף וועלכע עס האט געווייהס די דייטשע פאהן. און ערב דער מלחמה האט דייטשלאנד געהאט ניט ווייניגער ווי 1 מיליאן 127 טויזענד 802 מייל לאנד אין אנדערע וועלט טיילען און אין דעם זיינען נאך ניט אריינגע־רעכענט די סאמאא־אינזלען אויף דעם פאסי־פישען אקעאן.

מלחמה־נייעס פאר קעניגען.

אין איין פרט איז זיכער דא וואס מקנא צו זיין רעם ענגלישען קעניג. ער ווייסט חאטש די ווירקליכע נייעס וועגען דעם, וואס קומט פאר אויפ׳ן שלאכטפעלד, און מיט דער אויסנאהמע פונ׳ם קריעסמיניסטער לארד קיטשנער, און נאך אייניגע הויכע רעגירונגס־בעאמטע, איז ער דער איינציגער אין ענגלאנד, וואס ווייס וואס עס טוט זיך אויף די שלאכטפעלדער.

פאר׳ן קעניג איז קיין צענזאר ניטא און צו איהם ווערען געבראכט די נייעס ווי זיי קומען פון די ענגלישע און פראנצויזישע קאמאנדירען פון שלאכטפעלד.

די דעפעשען וועלכע קומען אן צו לארד קיטשענער ווערען אויך איבערגעגעבען צום קעניג. און זעהר אפט קומען פאר צווישען קיט־שענער׳ן און דעם קעניג בעראטונגען וועגען מלחמה־אנגעלעגענהייטען.

די בעראטונגען קומען פאר אין פריוואט, און זיי זיינען אזוי פארזיכטיג אז קיינער זאל זיך ניט דערוויסען פון וואס זיי האבען גערעט אדער דערגעהן די נייעס וואס זיי האבען ער־האלטען, דאס אזוי גיך ווי דער קעניג קלייבט זיך ארויס פון דעם בעראטונגס־צימער, ווערען אלע פאפירען דארט איבערגעלאזען, פערניכ־טעט.

די וויכטיגע דעפעשעען און דאקומענטען וועגען דעם קריעג, האלט קעניג געארג פער־שלאסען, און דעם שליסעל טראגט ער מיט זיך און געטרויט עס קיינעם ניט.

אויף אזא אופן איז ער זיכער אז וואס ער ווייס וועט נאר ביי איהם בליובען און קיין פרעמדער וועט עס ניט קענען אויסגעפינען.

עס פערשטעהט זיך, אז האבענדיג אט דיזע אלע קוועלען פון ערשטען קלאס אינפארמאציאן איז דער קעניג א בקי אין אלעס וואס געהט פאר אויף דער יבשה און ים.

ער ווייס פון יעדער בעוועגינג וואס ווערט געמאכט פון די ארמייען און פון דעם פלאט.

פון יודישען טעאטער

„די יורשים" פון שלום אש

אז שלום אש איז ניט קייז דראמאטורג און אז די סודות פון דער ביהנע זענען פאר איהם ניט אנטפלעקט — איז שוין לאנג בעוואוסט. דער טאלאנטפולער דיכטער פון „שטעדטעל", „קוילער געסעל" און פון די נאטור־דופטענדע ערצעהלונגען פערמאגט שטענדיג אויסגעציי־כענטע פראבלעמען, וואס פאסען פאר טעאטער־שטיק, — עס פעהלט איהם אבער די קראפט און דער חוש פאר א ריכטיגע דראמא, כדי צו־ציהען דעם צושויער צו דעד ביהנע און האלטען איהם ביז׳ן סוף אין א שפאנונג. די פראבלעמען, וואס אש בעהאנדעלט, ווערען מעהר אויסגע־רעדט, בעשפראכען, דיסקוטירט, ווי געשפילט. עס פעהלט די נאטירליכע ענטוויקלונג פון די געשעהענישען, דער טיעפער געהיימער צוזא־מענהאנג צווישען אידעען און טאטען, צווישען לעבען און גייסט.

„די יורשים" האבען דעריבער אלע מעלות און חסרונות פון אש׳ס דראמאס. פאראן א טיע־פע אידעע, געשטעלט א פראבלעם, אנגעמאלט די פערזאנען, אנגעשריבען פאר זיי רעדען און טענות — און דאך פעהלען דאס ווירקליכע לעבען, די עכטע בעוועגונגען און קראפט אויס־דרוקען.

און דאך איז, עס געווען אנגענעהם צו זע־הען אויף דער היעגער יודישער ביהנע א לי־טעראריש ווערק, הערען טיעפע און שיינע ווערטער. וועלכע האבען בעגייסטערט דעם עולם. דער צושויער האט מוחל געווען דעם פערפאסער זיינע קליינע פעהלער און האט א פאר שטונדען געלעבט אין אנ׳אטמאספערע פון אידעען און פראבלעמען.

אויטגעפיהרט זענען געווען „די יורשים" מיט גרויס ליעבע און געטרייקייט, אבער וועניג בעפריעדיגענד. אמת, צו שפיעלען אש׳ן איז זעהער שווער, אבער דעריבער מוז מען איהם קענען שפיעלען, מוז מען זיך איינלעבען אין זיינע העלדען.

אונזערע ארטיסטען, וועלכע מען קאן ניט אבזאגען אין טאלאנט און בעגאבונגען, זענען נעכטען ניט געשטאנען אויף דער געווינשטער מדרגה. דער גרעסטער חסרון איז געווען, וואס כמעט אלע האבען גערעדט אין איין טאן, ניט ענדערענדיג און ניט בייטענדיג איהם אין משך פון די פיער אקטען. ה׳ ראטשטיין, וועלכען דאס פובליקום האט פריינדליך און פייעליך אויפגענומען און וועלכער האט מאמענטענווייז פערחאפט דעם צושויער, האט אפט גערעדט מיט א געדריקטער, אונפרייער געפרעסטער שטימע. פרוי בעליאווסקא איז געווען די גאנצע צייט צו טראגיש, מען טאר ניט ארויסזאגען אין דעמזעלבען טראגישען טאן ווערטער פון התפעלות און פשוטע איינפאכע רעדענסארטען. דראמא־טישע עפעקטען מוז מען בענוצען זעלטען, שפארען זיי. ח׳ טימיאנאוו, וועלכער איז אלע מאל פריש און לעבעדיג, האט דאס מאל איבער־גענומדן א ראל, וואס פאסט פאר איהם לחלוטן ניט. הערר קארפ וואלט געטהון בעסער, ווען ער בלייבט אין זיינע ראלען, ווי „זיעבען און זיעבציג מאל".

די איבעריגע זענען געווען אויפ׳ן ארט.

אין אלגעמיין איז דער אווענד דאך געווען א שעהנער און א געהויבענער.

מ. ג.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער
Byen 1294 y.

איך האב פערשטאנען, וואס ער מיינט און האב איהם געגעבען א נדבה, ער האט זיך גלייך א ווארף געטהאן קושען מיר די האנד און ווען איך האב צוגעחאפט מיין האנד, האט שמחט ניט לאנג טראכטענדיג מיר א ווארף גע־טאהאן זיך צו די פיס.

איך האב דאס ניט ערווארטעט און בין אפ־געשפרונגען.

— גאט איז, מיט אייך, ר׳ איד — זאג איך, — איך האב אייך דאך אין גאנצען א האלבען רובעל געגעבען.

— אנדערע גיבע דאס אויך ניט — האט שמחה טרויעריג געזאגט — אך פאן, עס איז ניטא קיין גרעסערער אומגליק פאר א אידען ווי לעבען אין פוילען.

ער האט זיך אזוי ווי א בייגעל צונויפגע־דרעהט און האט זיך אוועקגערוקט מיט דער ארימער מתנה אין א זייטיגען געסעל.

וואס קען מען קויפען איז לובלין פאר א האלבען רובעל? — פיער פונט ברויט ...

אסתר, דו שעהנע אסתר, צי זעהסטו, צו הערסטי? ....

טאן.

פוילישער נאציאנאליזם

מ'זאגט, אז דער פוילישער נאציאנאליזם צייכענט זיך אויס מיט א פארטראכטקייט, וועל־כע איז נוטה צו פאנאזיזם, ס'איז אבער ניט אזוי. דאס־מען וואו אמת פאלידע און דעמקעגדע מעגשען פעולירען זייערע קעפ, אויף דעם זעל־בען ארט בלייבען די פוילישע קאפיקענע נא־ציאנאליסטען גאנץ גלייכגילטיג. ווען א קאנעס־פאנדענט פון א רוסישער צייטונג טרעפט א חרוב־דיג פערברענטע און צושאנדענע פוילישע יודעש שטעטעל, וועדט ער אויך פערציטערט אויפן ארט און שרייבט רירעוודיגע וואריאנטן וועדטער. אבער א מיטארבייטער פון א פוילי־שער נאציאנאליסטישער צייטונג דרעהט זיך דאדטען ארום און שמעקט אויס צי מ'קען אפשר אויס'ן חשבן פון דער יודעשער חרוב־דיגער בעפעלקערונג מאכען א גוטען נאציאנאליסטי־שען געשעפטעל.

א למעלה מן הטבע־דיגע ניכטערקייט.

דער רויך פון דורך א הארמאס פערברענ־טער יודישער שטוב, עסט איהם די אויגען ניט אויס. די קרעכטשען און געשרייען פון די הונ־געריגע קראנקע קינדער מיידען גאר אויס זיין אויער. טרעטענדיג איבער די פערברענטע באל־קעס און קופה'ס ציגעל פיהרט עד גאר אונטער אזך־הכל, וויפיעל פוילישע קרעמלעך קען מען דא מאכען אויפ'ן ארט פון די צוריאיניגטע יודישע...

איבער די קויטיגע פוילישע וועגען שלע־פען זיך פוהרען מיט אויסגעהונגערטע בלייכע דערשראקענע מענשען, דאס זיינען פוילישע יודען און פוילישע פויערען, וועלכע קעמהרען זיך צוריק א היים. זיי בלאנדשען ארום איבער די אויסגעלידיגטע הויפען קלייבען צונויף יתר הפליטה פון זייער פערמעגען און אין די צובראכענע קאלטע הייזער ארדנען זיי זיך איין צום וואנען. דא הערשט א דאגה בלי מצרים, א גרענצלאזער זארג, מורא און יאוש, און וען א זייטיגער מענש דערזעהט דאס, וועדט ער ניט ווילענדיג בעהערשט פון אסאטיע און אנמאכט. אין אט אזא צייט זעהען מיר קרי־כענדיגע פיגורען, וועלכע דרעהן זיך ארום אין דער חרוב־דיגער שטעטעל און קוקען אויס רציהיש־קאלט אהן שום הארצווייטאג, קודם כל אויף געשעפט צו מאכען.

קיינער קען ניט אויפווארפען די פוילישע נאציאנאליסטען אז זיי זיינען ניט פראקטיש. זיי זיינען ניט ווייניגער פראקטיש פאר די דייטשען. אבער בשעת דער דייטשער סוהר ווייל שפארקען זיין עקאנאמישע מאויצע אויף די ביינער פון דייטשען סאלדאט, שטרעבט דער פוילישער סוהר, אזאויפגעבלאזענער נאציאנא־ליסט פון דער צייטונג „דווא־גראשא" אויס־נוצען ניט זיינע ביינער אין ניט דעם פוילישען סאלדאט־ס ביינער נאר יודישע צרות און ליידען.

אין דער פוילישער פרעסע שרייבען ניט פוליטיסטן, נאר נאכט — רויבער.

וועו די נאכט פערדעקט די שלאכט־פעלד לאזען זיך אראב אויף די טוידטע גופים ? זואר־צע פויגלען, פויגלען נאכט גזלנים.

פון אונטער די קוסטען רוקען זיך ארויס פערדעכטיגע פערזאנען וזוכען ארום בעקוקען די ג'הרג'טע, ציהען פון זיי אראב די שטיוועל, שלעפען ארויס פון זייערע קעשענעס די טיט־טערס און די זייגערס. אזוי בעל־הבית־עווען גראבירען אין די פערלאזענע דערפער, די פוילישע נאציאנאליסטען.

און אין די רעדאקציעס פון די פוילישע צייטונגען זיצען פוליטיסטען, וועלכע הויבען אויף די מעשי־נאכט־רובעריי צו דער מדרגה פון נאציאנאלען קדוש השם און רופען די פוי־לישע בעפעלקערונג דערענדיגען אין די יודישע שטעטלעך. דאס וואס ס'האבען ניט גענדיגט די דייטשע גראנאסטען און רוסישע סאלדאטען.

בן־שמואל.

בעריהמטע בעלאגערונגען

די צייטען בייטען זיך. אמאל פלעגט מען בעלאגערען א שטאדט אדער א פעסטונג לאנגע לאנגע חדשים און אצינד זענען פאר אונזערע אויגען אין א משך פון א קורצער צייט געפא־לען אזעלכע פעסטונגס־שטעדט, ווי ליעזוש, אנט־ווערפען, ליל און אנדערע. נאר די רוסען שטע־הען ביי פרשעמיסל ווי לא יוצלח־ס און בעהען ניט קיין שריט ווייטער.

אין דער עשיכטע פון די מלחמות געפינען מיר א סך בעריהמטע בעלאגערונגען, וואס הא־בען אין זייער צייט צוגעצויגען צו זיך די בלי־קען פון דער גאנצער וועלט.

די בעלאגערונגען פון סעוואסטאפאל, וואס האס א נאמען אין דער געשיכטע איז פארגעקו־מען אין דער קרימעער קריעג אין 1856. בעגען רוסלאנד האבען דאן מלחמה געהאלטען ענגלאנד, פראנקרייך און סארדיניא. אחוץ טערקיי. סע־וואסאפאל איז דאן פארטרעטענט געווען צו זיין די שטארקסטע בעפעסטיגטע שטאדט.

עלף מאנאטען האט בעדויערט איידער דיע־זע שטאדט איז בענומען געווארען. די רוסען זיינען ארומגעריננעלט געווארען פון אלע זיי־טען, אבער זיי האבען ביטער בעקעמפט בעגען דעם שונא.

אין א פאאר צהנדליג יאהר שפעטער הא־בען די רוסען ווידער פיגווירט אין א בעריהמטע בעלאגערונג. דאן זיינען זיי שוין אבער בעווען די בעלאגערער אנשטאט די בעלאגערטע.

דאס איז בעווען די בעלאגערונג פון פלעוו־נא וועלכע איז אייגנטליך ניט בעווען קיין פעסטונג די טערקען אונטער זייער בעריהמטען קאמאנדיר אסמאן פאשא. האבען זיך אזוי שטארק בעפעסטיגט אין אן ארום פלעווונא. אז פאר א צייט האט עס בעשיינט ווי די רוסען וועלען קיינמאל ניט קענען נעהמען דיעזע שטאדט. די רוסען האבען ארום פלעווגא בעהאט 80.000 אינ־פאנטעריסטען, 12.000 קאווואלעריסטען און 440 קאנאנען. דאס איז צו יענער צייט בעווען א גוואלדיגע ארמעע. די רוסען האבען בעמאכט פיעלע אטאקעס אויף די בעפעסטיגטע פאזיציעס פון די טערקען, זיינען אבער צוריק בעשטויסען בעווארען מיט אונגעהויער גרויסע פערלוסטען.

דאן האבען זיי זיך ארומגעזעהן, אז זיי וול־לען גאר ניט מאכען מיט די טערקען, און זי דורך א דירעקטע אטאקע וועלען אנהויבען דאס בערגען, און דאס האט טאקע בעהאלפען. דער הונגער האט די טערקען בעטריבען אויפצוגי־בען פלעווגא, וועלכע זיי האבען אזוי בראך פערטהיידיגט.

נאך א בעלאגערונג פון 142 טעג, און נאך דעם וויי די רוסען האבען בעהאט פערלארן 40,000 מאן. איז ענדליך פלעווגא בעווארען זייערע.

די בעלאגערונג פון פאריז איז דער דייטשער פראנצויזישער קריעג פון 1870 איז אויך בא־רימט אין דער געשיכטע.

די דייטשען, וועלכע האבען דאן אזוי ב טער צוקלאפט די פראנצויזישע ארמעע, האב אבער געמוזט ווארטען ארום 5 מאנאטען דער זיי האבען בעקענט אריינמארשירען אין פא

דארטען אויך האט דער הונגער געשפ א גרויסע ראליע אין בעזיעגען.

די בעלאגערונג פון ליידי־סמיטה אין אפריקא. האט אויך בעקראגען א נאמען. די בעלאגערונג איז פארגעקומען אין דעם ענ שען קריג מיט די בורען. און די ענגלענדע זיינען עס געווען די בעלאגערטע.

די וויכטיגקייט פון דער בעלאגערונג לידי סמיטה וואס די ענגלענדער האבען צוגעבען אז אויך ווען דיעזע שטאדט וועדט נומען פון די בורען, דאן וועלען די ענגלענדע פערלירען צפון־אפריקא.' די בורען האבען שטאדט גיהאלטען בעלאגערט 118 טעג. אין איז א צווייפעל אויב די ענגלענדער וואלט לאנג בעקענט אויסהאלטען, וועו ניט די ארמ

שמחה דער פוהרמאן

(ענדע)

טראכט איך ווי מאכט מען פייער, אז דאס שוועבעלע, זאל זיך ניט אויסלעשען. האב איך אנגעקלייבען טרוקענע צווייגען פון סאמען אונ־טען, אנגעשארפט זיי מיט א מעסער, ביי צמח'ן איז א מעסערל געווען. און איך האב נעהאט א דייטשע פאטראנע, האב איך זי בענומען און פונאנדערגעפארקעט. איך טראכט מיר: האסט דיך דער רוה, וועסטו יא דער־הרג־ענען, וועסטו ניט דער־הרג־ענען. אבער זי האט ניט דער־הרג־ט עס האב אויסגעפארקעט, ארויסגעשאטען, א ריב געטהאן דאס שוועבעלע, עס האט זיך אנגע־צונדען אט אזוי האבען מיר נעמאכט פייער...

זעהר מאדנע האט געקלונגען זיין וואלד געשיכטע אויפן ברוק פון לובלין די מלחמה האט ווי צוישטערט די גאנצע ציוויליזאציע פאר איין מאהל און האט בעצוואונגען אפילו אט די דאזיגע דורות לאנג שטאדט־מענשען צוריק־קעהרען זיך גאר צו אמאליגע פרימיטיווע צייטען.

— האבען מיר אננעצונדען פייער, וואר־מען מיר זיך, פונקט ווי ציגיינער, באקען קאר־טאפעל אזוי ווי גזלנים. דען די קארטאפעל איז דאך פרעמדע, גאס ווייסט, וועמען פעלט דאס איז, און פאר פריצישע האלץ קען מען נאך אריינזעצען אויך, ברענגן מיר און גאר נישט. דער רעבען, האס אויפגעהערט, עס איז וואריים געווארען און מיר האבען זיך צוליעט שלאפען, אלע יודען האבען זיך גלעלעט שלאפען.

בעגינען האבען מיר זיך אויסגעכאפט, ערשט די שכנים זיינען שוין ניטא, די וונן געהט אויף די קינדער שטעהן אויף, אבער דאס פערדעל איז ניט אויפגעשטאנען, האט זיך אויסגעצויגען די פיס, דעם קאפ איינגענוימט און שלאפט זיך. זיך צוגעקוקט נעהנסער, ערשט זי אשהעמט שוין ניט.

מיין היים־קע האס זיך ווי א הונד זיך צוא־ווייעם „ווי וועלען מיר אידס פאהרען?"

און איך קוק זיך אויפן פערדעל, און אין וועך שיעור ניט משוגע, האסיע ליעגט. און איך

Jüdische Volkszeitung № 50 Jødiske Folketidende

אבאנעמענטס־פריזן:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסן־פריזן:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מאנטאג, דעם 14־טען פעברואר 1915

רוסישע נידערלאגע אין מזרח־פרייסען

קעניגרייך פוילענס אויפלעבונג — די שלאכט אין די קארפאטען.

פון מזרח־פרייסען.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 14. פעברואר (אפיציעל). אויף'ן מזרח־קריגספלאץ געהען דורך אונזערע אפעראציאנען פון ביידע זייטען מזרח־פרייסישען גרענץ מיט ערפאלג. וואו דער פיינד פרובירט א וויידערשטאנד, ווערט ער באלד געבראכען.

אין פוילען, צו רעכטס פון וויכסעל זענען אונזערע אנגריפס־מחנות אריבערגעגאנגען דעם שריך סקרובאס און געהען אין דער ריכטונג פון ראציאנץ.

פון דעם פוילישען קריגספלאץ, לינקס פון וויכסעל, איז קיין בעזונדערע נייעס ניטא.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 14. פעברואר (אפיציעל).

אויפ'ן פראנט ביי נעמאן־וויכסעל זענען פאר־נעקומען געשלעכטן אין מערב פון טורבורג. אין דער געגנד ביי ליק, ניט ווייט פון קאדזידלא אין אין מזרח פון סערפעץ, איז דער געגענד ביי ליק איז אונז געלונגען אבצושלאגען דעם שרימס אנגריף און פעראוראכען בעדייטענדען שאדען.

אויפ'ן לינקען בערג פון וויכסעל האט אונזער ארטילעריא בעשאסען די פיינדליכע קאלאנעס, וועלכע מיר האבען ענטדעקט אין עטלעכע פונקטען.

איז די קארפאטען.

עסטרייכישע מעלדונג.

ווין, 14. פעברואר (אפיציעל). די לאגע אין מערב פון קארפאטען איז אונפעראנדערט. די שטארקע רוסישע אנגריפען אין דער געגענד פון דוקלא־פאסען זענען געווארן שלעכטער. אין דעם מזרח־טייל זענען צעווארן געווארפן. גלייכצייטיג מיט א געוואלטיגער אנשטרענגונג האבען אונזערע טרופען אויך דערגרייכט דעם פיינד ביי קעלעמענעס־מעסיי. אין זענען איבערגעגאנגען די יאבלאניקא־פאסען.

די צאהל פון געפאַנגענע, וואס מיר האבען גענומען אין דער לעצטער צייט, דערגרייכט איצט ביז 29.000 מאן.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 14. פעברואר (אפיציעל).

אין די קארפאטען האבען אונזערע מחנות בעזעצט די בעפעסטיגטע הויך אין דער געגענד ביי זשוידניק אין צווישען לופקאוו און סאן, וואו מיר האבען גענומען ביז 1000 מאן געפאַנגען.

אויפ'ן פראנט צווישען אוואק און טוחאלקא האבען מיר אבגעטריבען די דייטשען צוריק. ביי קאוויקאוו האבען די דייטשען זיך פערצאמט 40 שריט פון אונזערע טראנשייען.

פון מערב־פראנט

דייטשע מעלדונג

בערלין, 14. פעברואר (אפיציעל). אויף דעם מערב־דזשען קריגס־פלאץ האבען פיינדליכע פליהער אויף נעכטען געוואלטיגע באמבעס ביי בעלגיען די ברעגען, דורך וועלכע האבען גע־מאכט זעהר בעדויערענדען שאדען דערהויפט צווישען דיר ציוויליעלע בעפעלקערונג. פאר אונ־זער מיליטער איז דעה שאדען אונבע־דייטענד.

אויף אונזערען מערב־פראנטי זענען עפע־גען געוואלטיגע ארטילעריי־גראנאטען, וועלכע זיינען אהן צ ויפעל פון אונזערי־קאנישע פאבריי־קען.

די צאהל פון די גפאנגענע, וואס מיר האב־בען נעכטען גענומען ביי סאואן איז יעצט ג'ע־שטיגען ביז 4 אפיצירען און 478 מאן. נעבען אונזער פאר צייט איז געפונען גיוואָרען 200 דער־הרג־ענטע פיינד, און דער צייט, ווען אונזע־דער־הרג־ענטע און פערוואונדעטע איז ניט מעהר 90 מאן.

ביי סודעלקאפף, אין די וואגעזען האט דער פיינד ווידער פרובירט אנגרעפען אונזערע פא־זיציעס. אבער ער איז צוריק געשלאגען גע־ווארען.

פראנצויזישער מעלדונג.

פאריז, 14. פעברואר (אפיציעל). אין דער גענגענד ביי קארנצי האבען מיר אריינגעדר־פען א עקספלאדירען פון 2 מינעס.

צוזאמענשטעלונג פון פיל האפנונג, אז דער כבוד־התורה זי היגע אנגעזעהענע בעלי־בתים, וועלכע האבען זיך, נאך פיעל מיה, דערשלאגען דערצו, אז אייניגע דאזיגע הא־בען אבגעהאלטען בעראטונג. עס איז אויסגע־וועהלט גיוואָרען א קאמיסיע, וועלכע דארף אויספארשען גענוי דעם פאמיליען־צושטאנד פון יעדען היימלאזען רב בעזונדער, כדי מען זאל קענען בעשטימען פאר איהם די שטיצע, צופא־סענדיג זיך צו דער בעדערפעניש פון זיין פאמיליע. אויסער דעם איז בעשלאסען גיוואָרען, אז די שטיצע זאל דורכאויס אבגעשיקט ווערען צו די רבנים א היים און נישט זיי זאלען דארפען קר־מען אליין זיי אבנעהמען.

די צוזאמענשטעלונג גיעט פיעל האפנונג, אז דער כבוד־התורה וועט, ענדליך, אבגעהיט ווערען און אז די היימלאזע רבנים וועלען גע־שטיצט ווערען. ווי עס פאסט פאר גייסטיגע פעו טרעטער פון יודענטום.

קעניגרייך פוילענס אויפ־לעבונג.

פון פעטראגראד מיללט מען מיט, אז די עסטרייכער־ווילען פארנעהמען א גרויסען פא־לטישען שריט. ווי־ווילען וויסרופען דעם ערצ־הערצאג סטעפאן פאר א קענ־ג פון פוילען אין לאזען איהם קרוינען אין קראקויער קאטידרע אין איינעם פון די קומענדע טעג. מען האפט אז דער דאזיגער שריט וועט מאכען א טיפע אריינדרוק אויף די פאליאקען און בריינגען זיי צו א וויפשפאנד געגען רוסלאנד אונטער די עסטרייכישע פאהנען.

היימלאזע רבנים.

ווי בעווארסט, געפינט זיך אין ווארשא א גרויסע צאהל היימלאזע רבנים, וועלכע זענען געקומען אהער צוזאמען מיט די יודישע היימ־לאזע פון זייערע שטעדטלעך.

די דאזיגע רבנים שטיצט די היגע יודישע געמיינדע, אבער ביז יעצט איז די שטיצע געגע־בען נעווארען אויף אזא אופן, אז די רבנים הא־בען יעדעס מאל אליין געמוזט קומען אין דער גמינע צו בעטען און צו נעהמען די פאר רובל, און דאס האט פערשטעהט זיך, פערשאפט די דאזיגע בכבוד־ע יודען מאלישע ליידען.

ערשט די לעצטע טעג האבען זיך אנגענו־מען פאר'ן כבוד־התורה זי היגע אנגעזעהענע בעלי־בתים, וועלכע האבען זיך, נאך פיעל מיה, דערשלאגען דערצו, אז אייניגע דאזיגע הא־בען אבגעהאלטען בעראטונג. עס איז אויסגע־וועהלט גיוואָרען א קאמיסיע, וועלכע דארף אויספארשען גענוי דעם פאמיליען־צושטאנד פון יעדען היימלאזען רב בעזונדער, כדי מען זאל קענען בעשטימען פאר איהם די שטיצע, צופא־סענדיג זיך צו דער בעדערפעניש פון זיין פאמיליע. אויסער דעם איז בעשלאסען גיוואָרען, אז די שטיצע זאל דורכאויס אבגעשיקט ווערען צו די רבנים א היים און נישט זיי זאלען דארפען קר־מען אליין זיי אבנעהמען.

די צוזאמענשטעלונג גיעט פיעל האפנונג, אז דער כבוד־התורה וועט, ענדליך, אבגעהיט ווערען און אז די היימלאזע רבנים וועלען גע־שטיצט ווערען. ווי עס פאסט פאר גייסטיגע פעו טרעטער פון יודענטום.

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העבראיש,

יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

פערביטען אשטאק.

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיינ'ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציער שטאק מיט

א נאמען אויפשריפט: VIGGO KOPPEL

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מ'קאן זעהן דעם ארט וואו ער איז געווען צובראכן

דער וועלכער האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלאהנונג

ברענגען אין דיעזע צייטונגס־עכספעדיציאן מוינטערגאדע 2

כשר רעסטאראן

יעדען טאג פרישען עסען ו' בעקומען, אויך אלעס צום טרינקען ביי

Epstein, Rosengaarden 11,

5 מינוטען פון ראטהויזפלאץ.

Viktor E. H. Andersen

BORG GADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

עס ווערען געזוכט

צוויי טיכטיגע שטעפער. קיינע ארבייט שבת און זונטאג. גוטער לויהן. אימער ארבייט.

אויך ווערט געזוכט מיידלעך אדער יונגלעך אין דער לעהר. ווענדען זיך

דיבענסגאדע 8, 3. זאל.

אגוטער פרעסער

ווערט געזוכט צו דאמען שניידעריי אויף גוטע בעדינגונגען.

N.-Farimagsgade7a, 2.

מאשינער

און האנד־נייערס בעקומען ארבייט.

בארגערגאדע 86, 3. זאל.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co HOLMENS KANAL 5

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

טה. קאהן,

St. Kanikestræde 3. קאלאניאל־געשעפט

אשוה־מאכער

צו רעפאראציאנס־ארבייט ווערט געפאדערט ביי

קאמינאוו, Dron.-Tværgade 29

גאראנטירטער פאסטען מיט הויכען וואכען־לוי

דער רוסיש־יודישער שניידער־קלוב

האלט אב אמיטגליעדס־פערזאמלונג זונטאג דעם 21־טען פעברואר אום 11 אוהר פארמיטאג פר. אין פאך־פעראיינס קאנטאר, הויזערפלאץ 14, 1 נייע מיטגליעדער ווערען איינגעמעלדעט אין פאך־פעראיין און אין קלוב.

די פערוואלטונג.

איהר וועט צופרידען

זיין פון אייערע קאסטיומען, בליוזען און רעק ווייל אלעס ווערט אויסגעפיהרט נאך דער לעצ־טער פאריזער און לאנדאנער זשורנאלען.

אונטער מיין פערזענליכער אויפזיכט.

צו זעהער מעסיגע פרייזען

עקסטרא בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט אין 2—3 טעג.

פרוי ליטיטשעווסקי, Borgergade 28 st.

אקערמאנס גארן

2.55 א. ג. טוסין. פערשידענע שניידער צודאטען ביי באביטשקאוו וואגנמאגערגאדע און גלאזמאן אדעלגאדע.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע „יודישע פאלקסצייטונג"

טעגליכע צייטונג

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

וועשעריי „ווינגארדען"

Vingaardstræde 19, Telef. Byen 1761 x

ערשט־קלאסיגע עלעקטרישע וועשעריי. עכטע פראנצויזישע מאשינען.

אבסאליוט די בעסטע בעהאנדלונג פון מאנזשעטען, העמדער און קראגענס.

אלץ ווערט גענומען צום וואשע אבגעהאלען און אבגעבראכט איבעראל.

אלץ וועט ווייס ווי שניי, און מיר גיבען די בעסטע גאראנטיע פאר אבסאליוט גוטע אר־בייט און ערשט קלאסיגע בעהאנדלונג.

Filial Ærøvej 5, Telf. Godthaab 1691 y

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע'ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidende's" Trykeri, Møntergade 2

יודיש־רוסיש־פוילישע בעראטונגען.

די טעג זענען אין פעטראגראד פארגעקומען וועהער וויכטיגע בעראטונגען. אין וועלכע עס האבען אנטיילגענומען פערטרעטער פון רוסישע יודישע גזעלשאפטליכע גרופען, ווי אויך בעאנטע פערזענליכקייטען.

פון דער רוסישער זייט זענען געווען די הערען: מיליוקאוו, ראדיטשעוו, מיאקאטען, נאבושין, נעקראסאוו, שאראנאלוסקי, פראטאפאפאוו, קערענסקי, שאראנאלוסקי און נאך אנדערע. מצד די פאליאקען זענען געווען: גראף באביאנסקי, פראפעסאר באהרען־דעקרעטע קעמענער, לעדניצקי, פעטראזשיצקי און אנדערע. די יודישע גרופע איז געווען פערטרעטירט דורך ביקערמאנען, בראמסאנען, ברוצקוסקי, לאנדאו און אנדערע. עס זענען בעהאנדעלט געווארען פערשיידענע פראגען, וואס זענען נוגע דעם שטארקען נאציאנאלען האס צווישען פערשיידענע פעלקער אין רוסלאנד, וועלכער איז לויט דער מיינונג פון דער בעראטונג, קיין סטליך אויפגעבלאזען דורך דער רעגירונג. עס ליכע זיצונגען זענען געווען ספעציעל געווידמעט די יודיש־פוילישע בציהונגען. די יודישע פערטרעטער האבען אויסגעמאלט די שרעקליכע לאגע, אין וועלכער עס געפינט זיך די יודישע בעזונד ערש אין מקומות, וואס זענען פערחאפט פון דער מלחמה. דער גרעסטע טייל שולד פאר די אנומענשליכע ליידען און צרות פון די יודען פאלט אויף דער פוילישער גזעלשאפט, וואס איז אינגאנצען, פון די העכערע ביז די נידערע־רער שיכטען, דורכגעדרונגען מיט דעם מיאוס־ליכן אנטיסעמיטיזם.

די פערטרעטער פון די פאליאקען האבען נעמענה־ס, אז מען מוז אבטיילען די דעמאקראטישע עלעמענטען פון די איבעריגער פוילישער גזעזעלשאפט, וויייל די דעמאקראטען זענען אנטיסעמיטיזם. אגב לייד דורך דער מלחמה ניט נאר די יודישע בעפעלקערונג, נאר אויך די פוילישע. אין פוילען האבען די יודען אלעמאל נעהאט פולע בירגערליכע רעכט און אויך איצט פערנעמען זיי אין גאליציען הויכע בעאמטען־פאסטען. דער באיקאט איז א רעזולטאט פון די אויפרייצע שאוויניסטע אינסטינקטען, וועלכע זענען ערציגען געווארען דורך דער דעאקציע. די דעמאקראטישע טייל פון דער פוילישער גזעזלשאפט האט שטענדיג אויסגעדריקט אירער אומהן גלעגען דעם בא קאט.

גרויסע זכותים האט ארויסגערופען די פראגע, צו די רוסישע גזעזלשאפט דארף זיך ארייננמישען אין פויליש־יודישע סכסוכים צו ניט. א טייל פון די אנטיילנעהמער האט ערקלערט, אז די יודענפראגע אין פוילען איז א אינערע אנגעלעגענהייט פון פוילען און דער רוסישער פעטענסליכקייט איז עס נאר אויף עזוי פיעל גוטע אויף וויפיעל עס האט א שייכות צו אלע יודען, וואס לעבען אין רוסלאנד. דער אינציגער וויכטיגער שענסווערטער מיטעל איז — מבטל צו מאכען דעם תחום המושב. אנדערע גרופע איז געקומען אויף א שטאנדפונקט, אז די רוסישע גזעזלשאפט מוז זאגאר אריינמישען זיך אין דעם ענין און שטעלען די פראגע פון יודישער גלייכבערעכטיגקייט אלס א בעדינגונג. ס'איז בעשלאסען וווייטער צו בעטראכטען די פראגע אין וואריוו אויף עסליכע אפענע דיסקוסיאנסאויפגעדענען אין בעראטונגען.

יוסל דער שרייבער

אין דער ראטע, אין וועלכער יוסף ב. האט געדיענט, איז ער געווען בעוואוסט מיט'ן נאמען „יאסקע דער שרייבער".

אלע סאלדאטען פלעגען קומען צו איהם אין בעטען, אז ער זאל זיי שרייבען בריעף אהיים.

די עשליכע „גראמאטעע", וואס זענען געווען אין דער ראטע פלעגען לאכען פון יוסל'ן, אז ער וויסט ניט, וואו מען דארף שרייבען א „ע" און וואו א „יאט", אז דער בוי פון דער פראזע און די ענדע פון די וועדטער קומען בייי איהם ארויס ניט ריכטיג, נאר די איינפאכע סאלדאטען האבען אבער געגלויבט, אז אזא שרייבער וויי „יאסקע" איז גאר אויף דער וועלט ניטא און קיינער איז ניט אימשטאנד אזוי גוט אנשרייבען א בריעף, ווי ער.

וועז א סאלדאט איז צו איהם געקומען אוז געבעטען אנשרייבען א בריעף, פלעגט ער איהם ניט קוועהלען מיט קיין פראגען, וואס צו שרייבען. ער פלעגט איהם נאר פרעגען צי האט ער א פאטער, א מוטער, א ברוי, ווי עס הייסען די שכנים, די „קומען", און פלעגט דערנאך אנשרייבען אבריעף, אז דער סאלדאט האט די פינגער געלעקט, גלייך ווי ער זאל האבען געוען בייי יענעם אין הארצען אוז דארט איבערגעלעזען אלעס, וואס יענער האט געפיהלט אוז געוואלט אריסזאגען. מיט א זעלטענע ריכטיג קייט האט ער צוגעטראפען יעדען, וואס ער האט געוואלט. מיט דער צייט האט יוסל געקאנט די ביאגראפיע פון יעדען סאלדאט, זייער פאמיליען־צושטאנד, ווי עס הייסען זייערע פרויען, וויפיעל קינדער זיי האבען א. ד. ג.

פון דעם שרייבען בריעף האט יוסל קיין שום נוצען ניט געהאט, די סאלדאטען האבען איהם עטליכע מאל געוואלט דערפאר מכבד זיין נאר יוסל האט זיך דערפון אבגעזאגט.

— מיט וואס איך בין ריידי — פלעגט ער זאגען — מיט דעם קאן איך זיין א בעל־צדקה, נאט האט מיר נעגעבען א פעדער אין דער האנד, וויל איך דערמיט נוצליך זיין מיינע חברים.

דאגעגען טרחה פלעגט יוסל פון זיין שרייבערייי האבען נעגנג, בעזונדערס אין דער צייט פון דער מלחמה. פלעגט זיך נאר דער פאלק ערגיץ אבשטעלען אויף נאכט־לעגער, אזוי פלעגען די סאלדאטען באלד ארומרינגלען יאסלען אין איהם אנהויבען בעטען צו שרייבען בריעף פאר זייערע וועגען, יוסל פלעגט אויסקלייבען א ווינקעלע, ארויסנעהמען די טינט און פעדער, וועלכע ער פלעגט שטענדיג טראגען בייי זיך אין האנען אוז זיך גזעזעצט שרייבען. אפטמאל פלעגט איהם אויסקומען צו שרייבען צעהנדלי־גער בריף, איבערוויצען די גאנצע נאכט אין ניט האבען די מעגליכקייט אפילו זיך אויסצו־רוהען.

די אפיצערען פון פאלק האבען שוין ג־וואוסט, אז יוסל איז דער בריף־שרייבער פון דער גאנצער ראטע אוז פלעגען אפט איבער איהם זיך ווי־צלען, אז וועז ער וועט ענדיגען די „סלוזשבע וועט ער אבדרוקען א „פיסמאו־ניק" (א בריעפנשטעלער). וועלכען אלע סאל־דאטען וועלען קויפען אוז ער וועט דערפון רייך ווערען.

יוסל איז אבער געווען א בריה ניט נאר מיט דער פעדער, נאר אוך מיט דער ביקס אוז האט זיך געריכטעט אלס אייגער פון די בעסטע שיסער אין דער ראטע.

בעת איינעם פון די לעצטע שלאכטען איז יוסל, וועלכער האט זיך געפונען אין די פאדער־שטע פאזיציע, ג'הרג'עט געווארען.

די ידיעה וועגען דעם טויט האט געמאכט אגוואדיגען אייגדרוק אין דער ראטע אוז שפעט אין אוועג, וועז מען האט געמוען בעגראבען די ג'הרג'עט, זענען אלע סאלדאטען זיך צו־זאמענגעקליבען איהם אבגעבען דעם לעצטען כבוד.

לויט דעם פארשלאג פון איין סאלדאט האט מען פון א ברייטער ברעט אויסגעהאקט א מצבה אין דער פארם פון א פעדער אוז אויף דער דאזיגער אריגינעלער מצבה האבען די סאלדאטען מיט שווארצען פארב אויפגעשריבען: „דא ליעגט יאסעל דער ראטנער שרייבער".

ש. ב.

די עלטסטע יודישע פרוי.

די עלסטע יודישע פרוי איז ניט לאנג ג־שטארבען אין ניו־יארק, אינ'ם קהלשען בית מושב זקנים. זי האט געהייסען הינדע קאויקאוו אבער דערפון האבען בלויז ווייניג געוואוסט. די טויזענדע „פארערער" איהרע, צווישען וועל־כע עס האבען זיך געפונען די גרעסטע דאקטו־רים אין לאנד, האבען זי געקאנט אלס „באבע".

זעהן די באבען פלעגען מענשען קומען פון דער גאנצער וועלט, זי איז געווען דאס אכטע וועלט־וואונדער פון אונזער צייט. אויסלעדישע טוריסטען פלעגען געפינהרט ווערען זי צו זעהן מאמעס פלעגען איהר קינדער ברייננגען זי זאל זיי בענשען „זאלסט דערלעבען, דער „באבעס „יאהרען". — איז געווארען א אידיש ווערטיל אין יענעם טייל פון ניו־יארק.

מיט דריי און א האלב יאהר צוריק איז דער „באבע־ס" עלסטע טאכטער, דאס איינציג לעבען געבליבען קינד איהר־ס געשטארבען, זי איז געבליבען אליין אין דער גרויסער וועלט.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער
Byen 1294 y.

צוליעב פערשיידענע ניט־פאראויסגעזעהענע סבות
וועט דער מיטינג
פונ'ם קאמיטעט פאר די נויט־לידענדע פון דער מלחמה, וועלכער האט גזאלט זיין היינט זונטאג
ניט פארקומען

לערוא־באליע געשטארבען.

פאריז. אהער איז אנגעקומען א ידיעה פון קריעגס־פלאץ אז ביי סואסאן איז דערהרגט געווארען דער רעדאקטער, פראנצוזישער פא־ליטיקער און געלעהרטער פראפעסאר לערואר־באליע. אין דער יודישער וועלט איז לערוא־באליע זעהער בעקאנט דורך זיינע ארטיקלען איבער יודן און דער יודענפראגע אין וועלכער ער האט שטענדיג בעשיצט און פער־טיידיגט דאס יודישע פאלק.

אין א קליין צימעריל, גוטע מענשען האבען זי אוועקגעפירט אין דעם מושב זקנים, וועלכער האט זיך צו יענער צייט געפעלט, און זי איז שוין פון דארט ניט ארויס.

די אלטעשקע האט ביזן לעצטען טאג פון איהר לעבען געגעסען מעהר הלה און מעהר הערריג ווי ווער ניט איז פון די 24 אלטינקע וואס בעוואוינען דאס אלט־מאדיש הויז.

די סעקרעטערין פון דעם מושב זקנים פלעגט זי אפט בעטען זיך אוועק זעצען נעבען האט זי אפט בעטען זיך אוועק זעצען נעבען זיך און אויסהערען איהרע מעשות, און מעשות האט זי געהאט — א שאק. פון נאפאלעאן'ען און פון די פוילישע קעניגע און פון שדים און פון קיוו — די שטאדט וואו זי איז געבוירען געווארען און פון וואנען זי איז אלס 78־יעהריגע זקנה אהער געקומען צו איהרע קינדער.

„באבע, מיר דאכט, אז איך גיה רופען אייערע אייניקלעך." האט דער סופעראינטע־דענט פון דעם מושב זקנים, איהר אנומעלט גע־זאגט. „ער האט גזעזהן, אז די כוחות לאזען זיך איהר אויס.

די „באבע" איז אריין אין כעס און גע־זאגט:

— איך שטארב נאך ניט, לאזט זיי זיצען אין דער היים."

מיט צעהן מינוט שפעטער איז זי געווען טויט.

די אלטישקע האט געהאט הינטער זיך 117 יאהרען.

לעבט אין אמעריקע?

אויב יא, שרייבט אן אונזער אדרעס אין אלטען לאנד, ווי אזוי ער הייסט, ווען ער איז אוועקגעפארען, פון וועלכער שטאט, ווי אלט ער איז, ווי אזוי ער האט זיך אין אמעריקע אויסגעוויזען, ווי אזוי ער לעבט איצט, ווי אזוי ער פארדינט זיין ברויט, ווי אזוי ער האט זיך אויפגעפירט, ווי אזוי ער האט זיך אויפגעפירט צו זיין פרוי, ווי אזוי ער האט זיך אויפגעפירט צו זיינע קינדער, צו זיינע שוועגער, צו זיינע שוויגער־מוטער, צו זיינע שוועסטער, צו זיינע ברידער, צו זיינע שוועגערין, צו זיינע שוועגער, צו זיינע שוויגער־פאטער, צו זיינע שוועסטער, צו זיינע ברידער, צו זיינע שוועגערין

רוח אדער היזק

נאכדעם, ווי די וועלט־מלחמה האט שוין געדויערט איבער א האלב יאהר אין קיין בע־דיימונדע ענדערונגען אין דער וועלט זענען ניט פארגעקומען; נאכדעם ווי די טרימען פון די אנהויבער פון דער מלחמה, זענען נאך ניט פערזיכליכט געווארען און אריינקומען קיין פאריז דוקא דעם 6־טען סעפטעמבער 1914 ווי אויך אייננעמען ווארשא איז ניט געלונגען — נאכדעם אלעם קומט צוגעהן א וואריימער דייטש־פאטריאט *) און בעווייזט אייך מיט ציפערען, אז דייטשלאנד „האט בעקומען דאס וויכטיגסטע וואס איהר האט גיפעהלט ביים אנהויב פון דער מלחמה".

לאמיר ווירקליך א קוק טהאן, וואס עס וועגט אריבער דער רוח אדער דער היזק?

ווי בעוואוסט, האט דייטשלאנד פערנומען א גרויסען שטח אין צפון־פראנקרייך, ווי דער ה'ר בן שמואל האט שוין דערמאנט, האט אויך פערנומען בעלגיען, האט בעזעצט א שטיק פוי־לען, און דאס צוזאמען זאל הייסען: רוח. און אויב אז דייטשלאנד האט רוח, פערשטעהט זיך, אז די עגגער פון דייטשלאנד, די סעראיניגטע, האבען היזק. — איז עס אבער אזוי? האט דייטש־לאנד ווירקליך בעקומען דאס וואס איהר האט גיפעהלט? אדער קען דייטשלאנד־ס צד — עסטרייך־אונגארן־סערקי—בכלל נאר דענקען דערויילע פון רוח? —

ווי מען ווייסט האט דייטשלאנד יאהרען לאנג נאכאמאל מקריב געווען פיעלע מיליאנען אויף קאלאניזאציאן. זי האט געזוכט מיט אלע מעגליכע מיטלען צו שאפען זיך וואס מעהר קאלאניעס. און אזוי האט זי גפאלט קאלאניעס אין אפריקא. אין אזיען אין אויסטראליען. אויך אין אנדערע פון דער מלחמה האט זיך גלייך גע־

* זעה פאליקס־צייטונג, נו־45

יודישער טעכניקום

אונזערע לעזער ווייסען, מסתמא, אז היינ־טיגען זוממער האט זיך געזאלט עפענען אין חיפה (ארץ־ישראל) דער יודישער טעכניקום, וואס איז מיט גרויס מיה געשאפען געווארען דורך די מיטארבייט פונים יודישען נאציאנאל־פאנד, דעם הילפס פעראיין פון די דייטשע יודען און דורך די הילף פונ־ם יודישען כלל־טהוער און מנדב ה' וויסאצקי. פאר־ן טעכניקום איז געבויט געווארען א ספעציעלע פראכטפולע געביידע, וועלכע ענטהעלט צו איינע פין די שענסטע אין ארץ־ישראל.

די יודישע שטודירענדע יוגענד האט מיט גרויסע זאמלונגען פארן טעכניקום אין אמעריקא האבען אויך אין אמעריקא האבען אלע פראפעסאָרען.

(מצה־דעגות). צוליעב מאנגעל אין מעהל כללי און וייצען־מעהל בזמן האבען יודישע קהלות אין דייטשלאנד און עסטרייך אונגארן פיעל שוועריגקייטען. די בודאפעסטע קולטוס־געמיינדע טיילט מיט, אז דער פרייז פון מצות וועט זיין הי־יאהר 86 העלער פאר א קילא. בכלל דארף דאס מאל מעהר ווי 60 פראצענט מצות געבאקען ווערען.

קליינע כראניק

(פאר־ן יודישען נאציאנאל־פאנד)

די זאמעל־שטעלען אין אמעריקא האבען אויך טערנומען הכנות צו מאכען אין די פורים־טעג גרויסע זאמלונגען פאר־ן יודישען נאציאנאל־פאנד. דאס יודישע נאציאנאל־פאנד־ביורא אין אמעריקא האט איינגעלייטעט א פראפאגאנדע פון א „פלאגענטאג" אין פורים. מען ערוואר־טעט אז דער זאמעלטאג וועט דאס מאל מעהר ווי תמיד ברענגען גרויסע הכנסות.

כללי און וייצען־מעהל בזמן האבען יודישע קהלות אין דייטשלאנד און עסטרייך אונגארן פיעל שוועריגקייטען. די בודאפעסטע קולטוס־געמיינדע טיילט מיט, אז דער פרייז פון מצות וועט זיין הי־יאהר 86 העלער פאר א קילא. בכלל דארף דאס מאל מעהר ווי 60 פראצענט מצות געבאקען ווערען.

מיר וועלען זיך נאך אומקעהרען צו דעם שעגדליכען טהאט פין דעם הילפס־פעראיין.

דעם סכסוך און צוטרעטען צו דער וויייטער־דיגער ארבייט. אהוין דעם האט מען בעדארפט האבען נאך ניילד. אין מיטען איז אויסגעברא־כען די מלחמה, וועלכע האט נאטירליך, אבגע־זעהן אלא בעציהונגען.

דער „הילפספעראיין" האט אבער אויסגע־נוצט די „גלעלעגענהייט", כדי צו בעפרייען דין פין די ניטגעווינשטע נאציאנאליסטען אוהאט־אנגעמעלדעטע קאנקורס. דאס הייסט, דער יודי־שער טעכניקום ווערט פערקויפט פון אקציע־„אלס" א „קאנקורס־מאסע" פון א אונטער־נעהמען וואס האט באנקראטירט.

דאס איז אבער נאך ניט אלץ. אז דער יו־דישער נאציאנאל־פאנד האט זיך געמעלדעט צום קאנקורס, אלס אנ־אנשטאלט, וועלכער דער טעכניקום איז שולדיג איבער הונדערט טויזענד מארק, האבען די הערען נאטאן אין סימאן פרא־טעסטירט ווייל... וויייל דער נאציאנאל פאנד איז א ענגלישע געזעלשאפט.

שמחה דער פוהרמאן

(פאר־טעציונג)

אין דער טיעפקייט פון דער נאכט האט זיך געהערט ווי פון דערווייטען האבען הארמאטען געשאטען, טעמפ, שווער און זעלטען: הוף, הוף, הוף. גלייך ווי מען וואלט עפעס א שווערע טרונע פערקלאפט.

—אך, ווי זיי דונערן! — האט שמחה גע־זאגט און זאגאר די אויגען פערמאכט — גאנץ קאזימעריש האבען זיי צוקלאפט.

אין ווי לעבעדיגע פאר מיינע אויגען זיינען אויפגעשטאנען די אלעען ביי דער וויייסער הקר־פה, ווען די דייטשע רעגימענטען האבען מורא גהאט צוצוגעהן נאהענט צו דער וויייסער־גרע־נעץ, און דער קורפירסט פון בראנדענבורג איז געווען א מס־צאהלער, א וואסאל פון דעם פוי־לישען הערשער.

קאזימעריש, די שעפפונג פון קאזימיר, צו־קלאפט פון די דייטשטען, די שהנע אסתר־קע, קאזימיר דעם גרויסען, קאנאנקע, די גנעדיגע אינגלאדונג צום גע־רודף־טען פאלק צו קומען אויף דער סלאווישער פרייער ערד. דאס אלץ איז שוין לאנג געווען, גאט וויסט, וועז...

און שמחה, דער פוהרמאן צו־פוס, האט ווי געטאפט מיינע געדאנקען, און רופט זיך אפ:

— וועז מיר זיינען אוועק פון קאזימערוש, זיינען מיר געקומען צו אסתר־קעס פאלאץ, א קוק צעטהאן פון וויייטען און זיך צו־וויינט: „אסתר אסתר, צו זעהסטו; צי הערסטו, ווי מיר האבען פערלאזען אונזערע חאלופקעס אין מיר געהן אין גלות?" אבער די שטיינער האבען גארנישט געענטפערט.

— א חאלופקע האב איך געהאט, — האט שמחה וויייטער געזאגט, איז געקומען צו פליהען א דייטשע גראנאטע, און האט עס אין שטיקער צוריסען.

שמחה האט זיך אפגעהאקט און האט פלוצ־לינג זיך פאנאנדערגעלאכט. אויסשטשירענדיג זייענ צייהן.

— האט עס צוריסען, אהן גאט צוריסען, דאס הייזעל צוריסען, גארנישט ניטא...

האב איך גענומען דאס לעצטע פערדעל, אנ־אלט פערדעל געווען, חאסיע־ס נדן, מיין וויב־ס, און דאס פערדעל האט מען אויך גע־רופען האסיע... יא, חאסיע, די וויב, איז אין פריהלינג עשטארבען, און דאס פערדעל האט נאך גלעלעבט. וואס איז דא צו רעדען?... דאס יונגע פערדעל אפגענעבען, און דאס אלטע זיך גלאזען.

געווארפען דעם פאעטאן, דען ער איז קליין געווארן, און האב זיך גענומען א וואגען, וואס מען פיהרט היי, מיין אייגען היי געהאט, די פערזינע אווקגעלייגט, אויף דער פערזינע די קיגדער און פאר א בעל־הבית־טע האט זיך אווקגעזעצט מיין עלטערע זאסיא. אויסגע־וויינט זיך פאר גאט, א וויאקע־גטאהן צום פערדעל, אווקגעפאהרען.

זיינען מיר גפאהרען און גפאהרען. עס איז בלאטע, די וועגען פערלעגט, און ארעגען גטהט, או איין גאט זאל זיך מרחם זיין, גווא־רען נאס ווי די העהנער. און דאס פערד קוים עס שטעלט פיס.

און דא רופט זיך אן חיים, מיין יונגערער:

„טאטע, לאמיר אין א הויז פערפאהרען אי־שטארב איך". וואו זאל איך איהם א הויז נע־מען? זיינען מיר פערפאהרען אין א וואל, אויפגעגראבען די בלעטער אונטער א יאר, ווי שבעה גזעצטע זיך נאך א טויטען. אין ברויט איז ניטא, דען עס איז שוין לאנג ברויט ניט געווען, און דאס פערד האט ניט געגעסען. חיימקע קלאגט זיך, קלאפט די צייהן. בין איך אווען אויפ־ן פעלד, גענומען מיט די נעגעל קארטאפעל גבראט איז ווי א קאטער. איך זעה, בערג מיט בארד איז אויך דא און גראבט און שארפט דער בארד, און יעקב אויך און צמח אויך, דא שכנים אונזערע.

— „יודען, — זאג איך צו זיי — לאמיר פייער מאכען" און ווי אויף צו־להכעיס ריי־כט פון אונז קיינער ניט און קיין שוועבעלעך ביי קיינעם ניטא, ערשט ביי צמח'ן האט דער איינס אפגעזוכט אין קאמיזעלקע, אין דעם אוי־טערשלאג.

(ענדע קומט)

Jüdische Volkszeitung № 49 Jodiske Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

אנאנסן־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אויריעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, זונטאג, דעם 13־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

דייטשער נצחון אין מזרח־פרייסען

ענגלישע פליעהער איבער בעלגיען — איטאליען און עסטרייך.

דייטשער נצחון.

בערלין. (אפיציעל) דער קייזער ווילהעלם, איז אנגעקומען צום שלאכט־פעלד ביי דער אסט־פרייסישער גרענעץ. אונזערע מילי־טערישע אפעראציאנען האבען געצוואונגען די רוסען שנעל צו פערלאזען זייערע שטעלונגען אין דער געגענד פון די מאזארישע בלאטעס, אויף איינצעלנע פלעצער דויערט נאך דער קאמפף. ביז איצט האבען מיר גענומען אנ׳ערך 26000 געפאנגענע און עראבערט דרייסיג מאשין־גע־ווערען (פולעמיאטען). אין פוילען, אויפ׳ן רעכ־ברעג פון ווייכסעל, פארטזעצען אונזערע מחנות די אפענסיוו און האבען עראבערט די שטאדט סיערפץ און האבען וויעדער גענומען גע־פאנגען אייניגע הונדערט רוסען.

בערלין. דער דייטשער נצחון און אסט־פרייסען, וועלכער איז בעקאנט געווארען אין שטאדט ערשט נעכטען אין אוועגד האט ארויס־גערופען א גרויסען יובעל און שמחה. ניט קו־קענדיג אויף דעם, וואס ס׳איז געווען שפעט אין אוועגד זענען אויף פיעל הייזער אויפגעהאנגען געווארען פלאגען און גרויסע מחנות זענען גע־גאנגען איבער׳ן שטאדט מיט געזאנג און פלא־גען.

ענגלישע פליהער איבער די בעלגישע ברעגען

לאנדאן (אפיציעל). דער אדמיראליטעט איז מודיע, אז די פליהער־אבטיילונגען פונ׳ם ים־פלאט האבען אין משך פונ׳ם מעת־לעת פארגע־נומען קאמביניירטע אפעראציאנען מיט אערא־פלאנען און וואסער־פליהמאשינען איבער ברי־גע, זייעבריגע, בלאנקענבערג און אסטענדע. ווייע ציעל איז געווען צו שטערען די איינארד־נונג פון בעפעסטיגטע שטיצפונקטען און באזי־טען פאר דייטשע אונטערוואסער־שיפען.

24 אעראפלאנען און הידראפלאנען האבען זיך בעטייליגט אין די דאזיגע אפעראציאנען אין האבען ארויסגערופען גרויסע שאדען אויף די וואקזאלען פון אסטענדע און בלנאקענבורג, וועלכע זיינען אינגאנצען אבגעברענט געווארען עס זיינען אויך געווארפען געווארען באמבעס אויף פערשיידענע ארטילעריע־שטעלונגען און ביי עלעקטרישע סטאנציעס. אין זייעבריגע הא־בען זיי באשעדיגט דייטשע מינען־שיפען.

אלע פליהער זיינען געקומען צוריק.

איטאליען־עסטרייך.

רוים. אין די היעגע פאאליטישע קרייזען ווערט פיעל בעשפראכען די פארשלאגען, וואס עסטרייך האט געמאכט איטאליען. מען זאגט אז דער גראף וועדעל, דער געוועזענער שטאטהאל־טער (נאמעסטניק) פין עלזאס־לאטרינגיען וועל־כער איז אנגעקוטען אהערצו פין וויען האט מיטגעטיילט דער איטאליענישער רעגירונג, אז עסטרייך איז גרייט צו מאכען א „גרענץ־קא־רעקטור" אין עסטרייך, דאס הייסט, אבטרעטען א טייל פין יענער פראווינץ צו איטאליען. כדי בעתאנדלען די פראגען דארף פארקוטען א־ספעציעלע קאנפערענץ. די רוימישע בלעטער בעציהען זיך אפשר לעת עתה קאלט צו דעם דאזיגען פארשלאג אין דער „שוצקאמיטעט" פאר איטאליענס נאציאנאל—אינטערעסען האט אנגענומען א רעזאליוציע אין וועלכער ער פערלאנגט, אז די רעגירונג זאל ווירקען ענער־גיש, ניט זיין ווייכהערציג אין אויסניצען די סיטואציע.

פון מערב־פראנט

פאריז. 13. פעברואר (אפיציעל) אין בעל־גיען און אין שאמפאין זיינען פארגעקוטען אר־טילעריע־גישלעגען

אין לאטרינגען האבען מיר צוריק געשלא־גען א דייטשען אנגריף ביי אראנקורט.

אין די וואגעזען האבען אונזערע יעגער עראבערט די הויך 937 און 800 מעטער פלאץ ביי דעם דארף סודאל.

אנ׳אנגריף אויף קאנסטאנטי־נאפאל.

פון בוקארעשט טיילט מען מיט: דא געהען ארום קלאנגען, אז עס איז פארבערייט געווא־רען אגרויסער אנגריף אויף קאנסטאנטינא־פאל.

די דאזיגע אקציאן זאל איינגעלעטעט ווע־רען גלייכצייטיג אויך אויף באספארוס פון דעם רוסישען פלאט און אויף די דארדאנעלען פון דעם פראנצויזוש־ענגלישען פלאט.

דאמפפער ווילהעלמינא.

לאנדאן ווי ס׳איז בעקאנט איז די טעג פין ניו־יארק אבגעגאנגען א דאמפפער „ווילהעלמי־נא, וועלכער האט געזאלט ברענגען קיין דייטש־לאנד פערשיעדענע עסענווארג־פראדוקטען פאר די „אמעריקאנער וואס לעבען אין דייטשלאנד„ אויפ׳ן וועג איז אבער דער דאמפפער פערהאל־טען געווארען אין די פראדוקטען זענען קאנ־פיסצירט געווארען פון די ענגלענדער.

סקאנדינאווישע קאנפערענצען

סטאקהאלם. דא ווערט אין גיכען ערוואר־טעט א וויכטיגע קאנפערענץ פון די דריי סקאנ־דינאווישע מלוכות וועלכע זאל זיך דערהויפט בעשעפטיגען.

מיט די פראגען פינים ים — האנדעל. די לעצטע דראהונג פון דייטשלאנד ניט צו שאנע־ווען די שיעפין אפילו נייטראלע וועלכע וועלען זיך בעווייזען ביי ענגלישע ברייגען האט ארויס גערופען א מהומה אין דער סקאנדינאווישער האנדעלס־וועלט.

דער קאמיטעט פאר די נויט־ליידענדע פון דער מלחמה

טיילט מיט, אז נדבות ווערען אנגענומען ביי:

1) ביים פארזיצענדען פון קאמיטעט Leo Motzkin, Vestergade I, I.

2) ביים קאסירער Joseff Nachemson, Tordenskjoldgade I.

און אין דער צענטראלער זאמעלשטעלע הערן פראפעסאר

Prof. Simonsen, Skindergade 28.

„בונד׳ס" לעזע־זאל פאר אלע אין קאפענהאגען

פעראנשטאלטעט, שבת, דעם 13־טען פעברואר אין

„אויסטערבוס טעאטער" Ryesgade 106

א אבשייד׳ס־אבענד פון ר׳ ראטשטיין

פאר זיין אפרייזען נאך אמעריקא.

עס ווערט אויסגעפיהרט איינע פון די נייעסטע ליטעראריש פיעסען

„די יורשים"

דראמא אין 4 אקטען פון שלום אש

די הויפטראל ר׳ שמואל מיינצער

ווערט אויסגעפיהרט פון ה׳ ראטשטיין

איינצעלהייטען אין פראגראם.

באל ביז 3 אוהר

אטייל פון איבערשוס געהט פאר „בונדס" לעזע־זאל פאר אלע.

בילעטן צו בעקומען: אין בונדישער לעזע־זאל יעדען אוועגד פון 8 ביז 10, ביי הר׳ גרבאש, נארעפארימאגס־גאדע 7א, 2־טע זאל אין הויף, ביים ן ארבירער הר׳ דאנאוויטש, פילעסטערגעד 82 און ביי אלע מיטגלידער פון דער בונדישער לעזע־זאל

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן׳ארגאן, וואס זאל פערשיניגען אלע יודישע קרייזען אויף באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן׳אייגענע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס בערענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אריצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אהין דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2 KØBENHAVN K

די דרוקערייי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערנאדע, 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דענישי, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען ☚ רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונ

א גרויסער אויסוואהל פון ווייז־קארטען

פערביטען א שטאק׳

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיינ׳ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מ

א נאמען אויספשריפט: VIGGO KOPPEL

דער שטאק איז אונטען צוואמענגעקלעפט און מ׳קען זעהן דעם אויט וואו ער איז געווען צובר

דער וועלכער האט צופליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלאו

ברענגען אין דיעזע צייטונגס־עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2

כשר רעסטאראן

יעדען טאג פרישען עסען צו בעקומען. אויך אוי

צום טרינקען ביי

Epstein, Rosengaarden 11,

5 מינוטען פון ראטהויזפלאץ.

Viktor E. H. Andersen

BORG GADE 52. TLF. 10829.

Spec. MACARONI og

Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer.

עס ווערען געזוכט

צוויי טיכטיגע שטעפער, קיינע ארבייט שבת א

זונטאג. גוטער לוהן. אימער ארבייט.

אויך ווערט געזוכט מיידלעך אדער יונגלע

דער לעהר. ווענדען זיך

דיבענסגאדע 8, 3. זא

מאשינער

און האנד־נייערס בעקומען ארבייט.

בארגערגאדע 85, 3. זאל.

שפאציר גאלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהר

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און

פינקטליך.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

אגוטער פרעסער

ווערט געזוכט צו דאמען שניידעריי אויף גוטע

בעדינגונגען.

N.-Farimag gade7a, 2.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

טה׳ קאהן,

St. Kanikestræde 3. קאלאניאל־געשעפט

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע׳ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidende's" Trykeri, Møntergade 2

צודי יודען אין סקאנדינאוויען!

אויף דעם גרויסן טייל פון־ם אידישן פאלק איז א אומגליק אויסגעגאסען געווארן, וועל־כער איז גרעסער און מוראדיגער וויי מען האט זיך געקאנט אויסמאלען. דריי פערטעל פון דעם אידישען פאלק געפינט זיך אין די לענדער, וואו עס קומט פאר די שרעקליכסטע מלחמה זייט די וועלט שטעהט. כמעט אלע שטעדט און שטעדטלעך, וואו אידען וואהנען, אין אייראפא און אין ארץ ישראל, שטעהן אין דעם גרעפערליכסטען קריעגס־פלאץ און וועלען הרוב דורך שווערד און דורך פייער.

אין דער צייט, וואס 600.000 יונגע אידען, אונפערהייראטע און א טייל פון זיי אויך מענער, וועלכע האבען פרויען און קינדער, פערגיסען זייער בלוט פאר די פערשידענע לענדער אין וועלכע זיי לעבען, וערען נאך דריי מיליאן־אידען אין רוסיש־פוילען, אין גאליציען און ארץ ישראל און אויך אין די אנדערע קריעגס לענדער רואיגירט, און ניט הערשט און די אללע ער־טער, וואו אידען האבען גרעלעבט מעהר אדער ווייניגער בעזארגט מיט חיונה, גאנצע שטעדט און געגענדען ווערען צושטערט אין זייערע אינוואיינער האבען זיך ניט וואו אהין צו טהון און וואו זייער קאפף צוליגען.

אין דער זעלבער אומגליקליכער צייט ווען מען זיך ניט שלעכטע מענשען און בייזע שכנים צו מאכען בלבולים און אויסטראכטען אלערליי מעשיות, צו פערשמוצען דעם אידישען נאמען און נאך טרויעריגער מאכען די אידישע לאגע, וויי זי אין.

עס איז נאך ניט גענוגן אזא מין שרעקליכע לאגע זייט טויזענדע יאהר, אז הונדערטע טויזענדע אידען זאלען מוזען פערלאזען זייערע ערטער און לויפען אין דער גרויסער וועלט צו זוכען א שטיקעל ברויט צום עסען און א ביסעל וואסער צום טרינקען. עס זעהט אויס, ווי דאס גאנצע אידישע פאלק האלט ביים אונטערגעהן. אידען, וועלכע זיינען נאך נעכטען גענוגן גבירים און האבען מיט דער פולער האנד פרעמדע אונטערשטיצט, מוזען איצטער אליין אנקו־מען צו גוטהערציגקייט פון אנדערע, וועלכע זאלען אויך זיי רחמנות האבען. אויך די בעלי־מלאכות און ארבייטער וועלכע האבען פערדיענט זייער פרנסה מיט כבוד קענען איצט ניט גע־פונען קיין ארט, וואו זייער ארבייט אבצוועכסלען.

וואהין זיי לייפען, וואהין זיי גיהן, אין אלע אידישע שטעדט, גרויסע און קליינע, איז די אריסקייט אזוי גרויס און דער עלענד אזוי טיף, אז זיי האבען דאס אויך ניט וואו א פוס צו שטעלען.

און מיט וואס זאלען זיך טרייסטען די אלע מיל׳אנען אומגליקליכע? ווער וויים, וואס עס שטעהט זיי נאך פאר שפעטער? פול מיט יאוש און פערצווייפלונג זיינען אלע פערזאמלטע און פערפלאנטע יודען פון פוילען, פון גאליציען און פון ארץ ישראל, זייער גרעסטען טהיל איז שרעק־ליך און זייער צוקונפט איז דונקעל.

שרעקליך איז די לאגע און אונגעהויר גרויס מוז זיין די הילף!

אין אלע לענדער וואו יודען וואהנען, אין אייראפא און אין אמעריקע, האט מען שוין לאנג אנערקענט דעם גרויסען חוב וואס יעדער יוד האט צו זיי מיליאנען אומגליקליכע ברידער. גרוי־סע כוחות האבען אלע יודישע קהלות און פעראיינען אנגעשטרענגט, און אומעטום זוכט מען מיטלען וויי ראטעווען דאס יודענטהום אין אזא אומגליקליכער צייט. ספעציעלע קאמיטעטען האבען זיך פאר דיעזען צוועק געגרינדעט כדי אומעטום צו שאפען גענוגענדע מיטעל, און דערמיט אמווייניגסטען די יודישע צרות אביסעל גרינגער צו מאכען.

אלע ריכטונגען און אלערליי יודען, ווער עס פיהלט נאר דעם גרויסען אומגליק, האבען זיך פעראייניגט, מיט דער גרעסטערער ענערגיע צו העלפען דו׳ וויים עס איז מעגליך.

ניטא קיין איין יוד אויף דער וועלט, וועלכער קען זיך אבזאגען אין דער צייט פון טייל צו נעהמען בייי דיעזער זאך. דעם חוב צו העלפען די מיליאנען אומגליקליכע יודען קומט אייך צו דעם הייפעל יודען וועלכע איז פערוואנדען אין סקאנדינאווין, אויב וויי האבען בדעה דא צו בלייבען, אדער, נאר אלס דורכרייזענדע זיך דא אויפצוהאלטען, אלע וועלכע זיט־צען דא לעבען היער פ׳על רוהיגער און זיכערער אלס אין אנדערע ערטער, און דעריבער ליגט א דאפעלטער חוב אויף אונז, אנשטרענגען אלע אונזערע מאטעריעלע קרעפטען צו העלפען אונזערע ברידער און שוועסטער, וועלכעגעפינען זיך אין שטענדיגע מורא און האבען נעבעך ניט ווי צו פערדיענען און פון וואס א לעבען צו מאכען. ניט קיין נדבות האבען מיר צו געבען, נאר אונזער חוב צו די אומגליקליכע מוזען מיר בעצאהלען.

יודען פון סקאנדינאווין, איינגעזעסענע און געסט! מיר דעו מאהנען אייך, טהוט אייער חוב

געגען אייערע אייגענע ברידער, טהוט עס וואס שנעלער.

אויהר זעהט ניט מיט אייערע אוגען די אומגליקען און צרות פון די מיליאנען יודען, גרויס און קליין, אלט און יונג, פיהלט דאס אבער מיט אייער הארצען, העלפט וויי וויים איהר קענט און וואס גיכער.

הילפס־קאמיטעט פאר די נויט־ליידענדע יודען פון דער מלחמה

י. ראטשטיין.

צום אבשיעד־באנקעט פון־ם טאלאנטפולען שושפיעלער, וועלכער פערלאזט קאפענהאגען.

הילף פאר פוילען.

אין פעטראגראד איז פארגעקומען א בע־ראטונג פון ׳ידישע כלל־טהוער, אויף וועלכער עס זענען געווען פארשטעהער פון פעטראגראד קיעוו, מארקאוו, מאסקווע און אנדערע שטעדט. די בעראטונג האט זיך פערנומען מיט דער פראגע וועגען שטיצע פאר ז׳ יודען פון פוי־לען.

נישט קוקענדיג דערויף, וואס די ארבייט ווערט אויבעראל געפיהרט זעהר ענערגיש, איז ביז איצט אין דער הינזיכט וועניג אויפגעטהון געווארן. די צאהל פון די אנטלאפענע איז וואהרשא דערגרייכט ביז 55 טויזענד, אין וויל־נא — 22 טויזענד. פארהאן אויך אנטלאפענע אין אנדערע שטעדט. די לאגע פון אט די אומגליכע איז א שרעקליכע.

מחמת דעם, וואס צווישען דער יודישער בעפעלקערונג ענטוויקעלען זיך פערשידענע קראנקהייטען, איז בעשלאפענע געווארען ארגא־ניזירען א מעדיצינישע אבטיילונג, וואס זאל גע־בען הילף אויף די ערטער.

דער פארשטעהר פון ק״ק ד״ר פיינבערג, פאהרט ארויס קיין לוואו צו ארגאניזירען שט׳ צע פאר די דארטיגע יודען.

אמעריקאנער ציוניסטען

דער ׳ייטוויליגער אקציאנס־קאמיטעט פון די אמעריקאנישע ציוניסטען האט פערעפענט־ליכט, מיט דער אונטערשריפט פון זיין פארזי־צענדער לואי ד. בראנדייס און דעם מיטגליעד פון ענגערן אקציאנס־קאמיטעט ד״ר שמריהו לעווין, פאלגענדען אויפרוף: „די מלכמה, וואס האט זיך נאנאנדערגעשפיעלט אויף דעם נאהע־נטען מזרה, האט זיך שטארק אבגעראפען אויפן יודענטום, וואס וואוינט אין די קעמפענדע לענדער. הונדערטער טויזענד יודען זענען גע־רופען געווארען צום מיליטער־דיענסט. אונזערע צענטראלע אנשטאלטען, וועלכע זענען געבויט אויפן אינטערנאציאנאלען פרינציפ, קאנען ביי יעצטיגע צייט ניט ערפיהלען זייער חוב און ארבייטען, ווי פריהער. די יוגענד פון די קעמפ־פענדע לענדער קאן יעצט ניט נעהמען קיין אנטייל אין אונזער ארבייט. אויפן אמעריקאני־שען יודענטום, וואס געפינט זיך אויסהאלב דער מלחמה, ליגט יעצט די פעראנטוואהרטליכע אויפגאבע, צו טראגען די פאהן פון דער ציוניסישער טעטיגקייט. די דאזיגע אויפגאבע איז א צווייפאכע: פון איין זייט דארף מען פרובען פערבעסערן די לאגע פון די יודען אין גלות, פון דער אנדערער זייט — אונעדמידליך ארבייטען פאר׳ן ציוניזם און ארץ־ישראל. הילף פאר ארץ־ישראל איז יעצט בעזונדערס נויטיג. דאס אמעריקאנישע יודענטום דארף נעהמען אויף זיך די איניציאטיוו און בכבוד אויספיהרען די גרויסע אויפגאבען, וואס זענען אויסגעפאלען אויף זיין גורל״.

שווייצער בירגערעכט.

אין דער שווייץ, וואו עס וואהנען א גרוי־סער א גויזיטער פערצענט אויסלענדער (אין בא־זעל אלין 50.000) פריוווען איצט א טייל צו בע־קומען שווייצער בירגערעכט. די שווייצער זענען אבער נישט אזוי מילד, א פרעמדען אויפ־צונעהמען אלס זייער בן־ברית („אייד גענאסע״).

די „טהורגויער צייטונג״ דריקט אויס די עפענטליכע מיינונג פון דער גאנצער שווייץ וועז שרייבט:

„די איצטיגע מלחמה איז א פריוושטיין, וועז א דייטשער, עסטרייכער אדער פראנצויז, וואס וואהנט אין דער שווייץ, און האט איצט בייס אנהויב פון זיין הייאט־לאנד, וועלען מיר אזעל־כע אויסלענדער וועז זיי וועלען צו אונז צוריק־קומען נעהרן אויפנעהמען אלס שווייצער בירגער רעכט נישט געבען. מיליטער־דיענסט איז דער העכסטער בירגערליכער חוב וועלכען אויך דער שווייצער ערפילט. מיר וויללן נישט האבען אזעלכע אנגעהעריגע, וועלכע זענען דער פאהן פון זייער פאטערלאנד אומטרייי געווארען״.

דער חורבן

II.

דער יודישער ישוב אין פוילען האט אשטאר־קע פערגאנגענהייט און אבעדייטענדע עקאנאמי־שע געגענווארט. איינס אבער איז אויסער יעדען צווייפעל הונדערטער טויזענדער יודען ווע־לען מוזען פאלען צו קרבנות. מיט דעם טרוירי־גען פאקט מוז זיך די עפענטליכקייט רעכענען.

וואס קענען מיר, יודען, אין דעם איצטיגען צושטאנד עפעס דערצו טהאן? מען דארף דער־צו קיין נבואות ניט האבען. דער איינציגער וועג וועט בלייבען צו לויפען, אויסוואנדערען וואוהין די אויגען וועלען טראגען. דער טרערען־אינזעל איז איצט די איינציגע נחמה, דער איינציגער ליכט־שטראהל פאר טויזענדער און טויזענדער יודישע פאמיליעס. נייע כוואליעס פון עמיגראנטענמאסען וועלען זיך באלד אלאז טאן איבער'ן יענעם זייט ים. אבער אויך דא גנב'עט זיך אריין אפונק פון יאוש, פון בעהאל־טענער פערצווייפלונג: צי איז אפשר אט די לעצטע נחמה אויך אפערלוירענע האפנונג? צי וועט אמעריקא גלייכגילטיג צוקוקען, ווי גוואל־דיגע מענשענמאסען, פערמאטערטע און צושלא־גענע פארפלייצען די הויפט־צענטרען פונ'ם לאנד? עפעס הערט מען שוין פון דארט ניט גאר קיין אנגענעהמע שטימונגען: אסברה אז די פארלאמענטען אין די כל־המיני געזעצגעבע־רישע אנשטאלטען פון די פעראייניגטע שטאא־טען פאדערן נייע „פרעמדענ־בילס". און וואס אנייער „פרעמדענ־ביל" הייסט ווייסען מיר גאנץ גוט. זאל אין אשעהנעם פריהמארגען דער פוילישער יוד, וועלכער אנטלויפט פון גיהנם, זיך דערוויסען, אז דער איינציגער וועג קיין אמעריקא איז איהם אבגעשפארט געווארען? ווער ווייסט, דער יודישער שיקזאל האט שוין ניט איין מאדנע איבעראשונג דערלעבט. פאר אונזערע אויגען ערשיינט ארחמנות'דיג־טראגיש בילד: גרויסע מאסען פונ'ם גרויסען יודישען פאלק ווערען געהעצט און געטריבען וז פאר־סמ'טע מייז, ניטא אפילו אשפארע וואוהין זיך אריינצו'גנב'נען. דאס זיינען די זיהן פון דעם פאלק וואס פארשפרייט מיט אברייטער האנד איבער דער גאנצער וועלט דיכטער און קינס־טלער, פילאזאפען און מיניסטארען, פינאנצגע־ניעס און העלדען. אפאלק, וואס האט אט איצט צוזאמענגעבראכט אנ'ארמיי פון העכער אהאלב מיליאן קעמפפער, פאר פרעמדע נאטירליך, און וואס די גאנצע וועלט פרעסע קען זיך ניט אב־לויבען איבער די גרויסע גבורות און די העל־דענ־טהאטען פון „יהודה המכבי'ס אייניקלעך". דאס גרויסע יודישע אומגליק ווערט צו אטרא־גי־קאמעדיע. ווי זאגט דאך אונזער פאלקס־דיכטער ביאליק: גרויס איז דער שמערץ און גרויס איז די שאנדע.

צי וועט אפשר דאס פאלק אנהויבען צו פערשטעהן זיין טראגי־קאמישע לאגע? צו בע־גרייפען אט די מענשליכע און נאציאנאלע שאנדע? אפשר וועט דאס דערוועקען אונזער פאלקס־געוויסען, וועט אפשר ארויסוופען אין אונז דעם גרויסען נאציאנאלען פראטעסט. זאל די גרויסע קאטאסטראפע, וועלכע האט חרנב גאמאכט אגרויסען טייל פון אונזער פאלק דער־צו בריינגען, אז אין ווייטע שיכטען פונ'ם פאלק ישראל זאל ענטשטעהן אצארן און אעקעל גע־גען די ערנידריגונג פונ'ם גלות־לעבען. אפשר וועט דאס דערצו בריינגען, אז דאס ארימע יו־דישע לעבען וועט בערייכערט ווערען דורך א נייע פאלקסמאכט, דורך דעם גרויסען פאלקס־ווילען, וועלכער זאל איהם ארופפיהרען אויף דעם וועג פון זעלבסטהילף און זעלבסטבע־פרייאונג.

און אפשר וועט דאס זיין דער איינציגער טרייסט, וואס דער חורבן וועט אונז בריינגען.

ד"ר ש. בערנשטיין.

צווישען יודישע סאלדאטען

II.

אויף מיין פראגע, וועגען דעם שרעק וואס זיי האבען איבערגעלעבט בשעת די שלאכטען, האט מיר דער יונגערמאן, וואס איז געזעסען ביי דער גמרא, זעהר אסימפאטישעס און אינ־טעליגענטעס געזיכט, געענטפערט מיט אשמייכעל: —שרעקליך איז נאר געווען די שרעק פון דער מלחמה, אבער ניט די מלחמה זעלבסט. ווי נאר עס האט זיך אנגעהויבען די שלאכט און עס האבען אנגעהויבען פליהען די קוילען, אזוי איז גלייך די שרעק פערשוואונדען. קיין שום שרעק קען נישט לאנג האלטען. מען ווערט צוגעווענט אויף אזוי ווייט צוגעוועהנט, אז איך בין גאנץ געשמאק איינגעשלאפן אין דער אקאפע, אין דער צייט ווען די שלאכט עין דרויסען איז גע־גאנגען אין סאמע שטארקסטען בריין, און ווען כ'האב זיך אויפגעהאפט זיינען נעבען מיר גע־לעגען צוויי פון מיינע חברים גע'הרג'עט... און איינמאל האבען מיר זיך צונויפגעקליבען אין די אקאפעס 20 יודען, מיר דאבען זיך אנגעטאן טליתים און געדאוונט שחרית בצבור.

— נו, און וואס האט דערויף געזאגט נא־טשאלסטווא?

— דער ראטנער־קאמאנדיר, אז ער האט אונז דערזעהן דאוונען, האט ער זיך אנגערופען צו די רוסישע סאלדאטען: „אט זעהט, ווי אזוי די יודען דאוונען אונטער'ן פייער. אזא תפילה וועט געוויס גאט צוהערען!" — און איז זער־פון זעהר צופריעדען געווען.

— אין אנהויב איז זעהר שרעקליך געווען — מישט זיך אריין אין שמועס איונגערער יודי־שער סאלדאט — נאר דערנאך ווערט מען צו־געוואוינט. דער עיקר איז אז מ'איז אחברותא צוזאמען. אליין וואלט מען גאר נישט אימשטאנד געווען איבערצוטראגען, נאר אז מען איז צוזא־מען איז גארנישט, גלייך ווי ס'וואלט גאר קיין סכנה נישט געווען.

— ניין, נישט דאס — מישט זיך אריין דריטער — דער עיקר איז דער אזארט, דא עקשנות.

— אט זענען מיר—דערצעהלט ע־ געשט נען זעקס טעג אין אקאפעס מיט וואסער צום גארטעל. אין אנ'אנדערע צייט וואלט זיכער געשטארבען פון פערקיהלונג. און דא גארנישט, כ'האב אפילו קיין איינמאל נישט הוסט. און פארוואס איז דאס? דערפאר כ'האב די גאנצע צייט גאר נישט געטראכט גען דעם, ווי אזוי קען מען דא אין זינען האב א פערקיהלונג אין דער צייט ווען די קוילען אין דער צייט ווען די קוילען פליהען איבע קאפ. און אט בעת איך בין ארויס פון די אק פעס און האב זיך געלאזט לויפען פאראויס איך דאן אריין אין אזא אזארט. אז כ'קען גארנישט איבערגעבען. איך לויף, די ביקס דער האנד און איך טראכט נאר וועגען איין לויפען וואס שנעלער. וואס גיכער דערי דעם שונא! און פלוצים שרייט צו מיר א דאטעל, וועלכער לויפט אין איין רייהע מיט „העי קוק נאר — שרייט ער — וואס איז דארט ביי דיר אויף דער האנד פאר א בלו איך קוק און דערזעה, אז דער גראבער פינ פון מיין האנד איז נישטא, מען האט איהם א אבגעשאסען... און די גאנצע ביקס איז ווי א געטונקט אין בלוט, און איך, איך שווער האב זאגאר נישט געפיהלט. אט דאס אזארט!

דער דערצעהלער, א יונגערמאן מיט בערדיל, דערצעהלט דאס אלעס מיט אזא און מיט אזא התלהבות, ווי ער וואלט זיך זיך אליין געוואונדערט, ווי אזוי ער, א טיגער פריעדליכער און סאלידער קרעמער, געקענט דערגעהן צו אזא אזארט.

שמחה דער פוהרמאן

— העי, פוהרמאן!

זארא — (גלייך), פאניע!.

דער מענש, וועלכער איז געשטאנען ביים פאנעל אויף דעם בלאטיגען ברוק, האט זיך א ריהר געטאן און איז ווי אבגעשטארבען גע־בליבען אויפ'ן ארט.

א מאדנער פוהרמאן. צו פוס גאר! שוין א סך וואונדער האב איך געזעהען אין לובלין. איך האב געזעהען א פערד ביי דער פגירה אויפ'ן פערד־הויף, ליעגט אויף דר'ערד, דעם קאפ פער־ווארפען, און עסט פונדעסטוועגען, קייט אנ'אונ־טערגעווארפענעם הויפען גראז; איך האב גע־זעהן אן אויטאמאביל אויף דריי רעדער, און אנ־שטאט דעם ראד איז א פלאקען אונטערגעשפארט ווי די פויערים טוען אין אזא פאל מיט זייערע פוהרען. און גארנישט, עס פאהרט זיך, מעהר ניט עס שרייט אזוי מאדנע, גלייך ווי עפעס וואלט איהם וועה געטאן.

איך האב געזעהן א הונט מיט א באנדאזש. א וואונד פון א קויל, און דער ווייסער באנדאזש איז ארויפגעלעגט און ארומגעוויקעלט נאך אלע כללים פון דער מעדיצינישער קונסט. איך האב געזעהען א מענשען גאר אהן א באנדאזש. די לינקע האנד איז איינגעצויגען מיט א שווארצען רימען, און פונדעסטוועגען קעהרט ער זיך צוריק אין דעם סאלדאטסקען סטראי און שאקעלט צו מיט'ן קאפ: „ניש־קשה, עס וועט זיין גוט".

אבער אזא מין וואונדער האב איך נאך אפילו אין לובלין ניט געזעהען:

א פוהרמאן צו פוס, אהן א פערד, און געהט נאך אנגעטאן אין זיין פארמענעם בגד. איבע־ריגענס איז דער בגד ביי איהם געווען אינגאנ־צען אין בלאטע, און שטיקער זיינען געהאנגען און ער האט גיכער אויסגעזעהען ווי א בעט־לער אויף דער ביהנע, איידער ווי א פוהר־מאן.

א קליינינקער איז ער געווען, א שווארצער, א האריגער, און האר איז ביי איהם געוואקסען אין די סאמע ניט ערווארטעטע פלעצער: אויפ'ן חאלז, אויף דער נאז, אויף די רויטליכע באקען אונטער די אויגען. און ניט ווילענדיג האט זיך מיר דערמאנט נעקראסאוו'ס פעדז:

איין גליק האט ער נאך געהאט.

וואס אויפ'ן נאז איז האר איהם געוואקסען...

— ביסטו טאקי אויף אנאמת א פוהרמאן?

— בין איך געווען טשיקאווע איהם צו פרע־גען.

— איך בין געווען א פוהורמאן האט גע־ענטפערט דערזעלהטפטער ארימאן און א מאך געטאן מיט'ן קאפ.

— און איצט?

— וואס פאר א פוהרמאן, מישטיינס גע־זאגט, קען איך איצט זיין, ווען מיין שקאפע איז געפ'גר'ט — האט ער פיליזאפיש געענט־פערט.

— טא וואס זשע שטעהסטו דא?

— אט אפשר מאכט זיך, א פוהרמאן ווערט פערפראערען, וויל ער זיך אנווארימען וועט ער יר אפגעבען זיין פערד. „שמחה, וועט ער זא־גען, א פאהר, דיין מזל!" און אויב איך וועל עפעס פערדיענען, וועלען מיר זיך טיילען אויף האלב.

דאס איז שוין פאר מיר געווען דאס אכטע וואונדער פון לובלין. א פוהרמאן אין רעזעוו, ווארט ביים פאנעל, טאמער ווערט א קאל דדרפראערען ווערען... אט איז די א פרנסה!

— און מען רופט דיך שמחה? בין איך טער געווען נייגעריג צו וויסען.

פריהער האט מען גערופע שמחה — דער פוהרמאן מסכים געווען.

— און איצט ווי?

— שמחה הייסט ביי אונז פרייד. מיר דער פוהרמאן ערקלערט, — און ווי מיט מיר די שמחה? איצט רופט מע דלות.

ביי דעם דאזיגען מאדנעם גאס־מענ איז דאך געווען פריהער אנדערש ווי איצט.

— פון וואנען אבער קומסטו? — האב ענדליך געפרעגט.

— איך? פון א־דארטען! — האט ער דער האנד אנגעוויזען אריבער'ן אקסעל איהר הערט, פאני, ווי די הארמאטען טאך־טאראראך?...

(פארזעצונג קומט)

טאן.

Jüdische Volkszeitung № 48 Jodiske Folketidende

אבאנעמענט־פריז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פריז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, פרייטאג, דעם 12־טען פעברואר 1915

דער קאמפף אין דער בוקאווינא

וויעדער באמבארדירט דיסעלדארף — די ענגלישע דריי־מיליאנען ארמעע.

פון בוקאווינא.

בוקארעשט. די רוסען אין בוקאווינא גע־הען צוריק. לויט ווי מען האט דא ערפאהרען, איז עס די נייע דייטש־עסטרייכישע ארמעע, וועלכע בעשטעהט פון א האלבען מיליאן סאלדא־טען, וואס פרעסט די רוסען צוריק פון בוקאווינא.

די רוסען, וועלכע, האבען אין בוקאווינא זעהר א קלייניע ארמעע, זענען געצוואונגען דערווייל צו געהן צוריק.

ווין, 10. פעברואר. די רוסישע רוסי־שע מחנות אנטלויפען, א טייל דורך גאדאוף, א טייל דורך קוט. אונזער ארמעע פערפאלגט די, נעמענדיג א גרויסע צאל געפאנגען, פערהא־פטענדיג דערביי אמוניציע און פראוויאנט. דער רייקזגוג פון די רוסען נעמט אן א מאראקטער פון א פלוכט. מען גיעט איבער, אז ס׳איז מעג־ליך, דאס די רוסען וועלען פערלאזען טשער־נאוויץ.

ענגלישע ארמעע.

לאנדאן, 12. פעברואר. דער ענגלישער פארלאמענט האט אננענומען דעם נייעם מילי־טער־בידושעט. לויט וועלכען ענגלאנד אנ־ארמעע פון דריי מיליאן סאלדאטען.

ענגלישע פליהער איבער דיו־סעלדארף.

לאנדאן, 11. פעברואר. לויט ווי מען מעג־דעט פון ראטערדאם, זענען ענגלישע פליהער געפליגען איבער ד וסעלדארף און עס זיי גע־לונגען מיט באמבעס און בראנד־פילען צו פער־ניכטען גרויס מאסען קריגסמאטעריאל.

די פליהער האבען זייער אויפמערקואמקייט געווידמעט אויף עטליכע הילצערנע געביידעס נעבען ארסענאל, וואו עס איז געווען בעהאלטען אמוניציאן. די געביידעס מיט אלץ וואס ס׳איז געווען אין פאלשטענדיג אויפגעריסען געווארען.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 11. פעברואר (אפיציעל). אין פער־לויף פון דער נאכט, צווישען דעם 9 טען און דעם 10 טען האבען מיר ביי לא־בואסעל אויס־געריסען 3 מינען־אויוועגס און האבען בע־זעצט די דערבייאיגע פאזיציעס.

אין די ארגאנען איז פארגעומען אנ׳ארטי־לעריע קאמפף און א באמבארדעמענט פון בייי־דע זייטען.

אין לאטרינגען, נעבען וואלד פאראי הא־בען אונזערע מחנות אבגעשלאגען א דייטשען אנגריף.

אין די וואגעזען איז דער פיינדליכער אנ־גריף פאלשטענדיג אבגעשטעלט געווארען.

דייטשע לופט שיפען איבער פינלאנד.

מאסקווא, 11. פעברואר. א גרויסע מאסע דייטשע לופטשיפען זענען די טעג געפלויגען איבער פינלאנד און די דערבייאיג פראווינצען. קיין באמבעס זענען ניט געווארפען געווארען

יאפאן און חינא.

בערלין, 11. פעברואר. טעלעגראמען פון מורח טיילען מיט אז די פערהאנדלונגען צווי־שען יאפאן און חינא נעהמען אן געפעהרליכע ריכטונג. יאפאן פערלאנגט אנ׳ענטפער וועגען רעגולירונג פון פערשיידענע שווערע פער־העלטניסען און די חינעזישע רעגירונג פער־ציהט די זאך זייער לאנג און זוכט צו ענטפע־רען אויף די שווערע פראגען מיט געלד.

די לעצטע בעריכטען דערצעהלען, אז, יא־פאן האט אין א שארפע פארם פערלאנגט אז די חינעזישע רעגירונג זאל שפעטענס דעם 15־ן געבען א פאזיטיוון ענטפער.

דער רוסישער פלאט.

פעטראגראד, 11. פעברואר (אפיציעל). אונ־זערע טארפעדא־יעגער אין שווארצען ים הא־בען דעם 3. באמבארדירט דריי פינדליכע בא־טעריעס אין טרעפיואנד און האבען פרעניכטעט צוויי בריקען אין דער רעגענד ביי פלאטאנא און א דריטען אין מערב פון ריגע.

אונטער די דאזיגע אפעראציאנען האבען זיי דערטרונקען איבער 50 פיינדליכע קלענערע שיפען.

אין עגיפטען

קאנסטאנטינאפאל, לויט די מעלדונגען פון בייזוט האט דער נייער עגיפטישער טולטאן, הוסיין קיאמיל, פערלאזען קאאירא און איז אר־בערגעפאהרען קיין אלעקסאנדריע, וואוהין עס זיינען אויך אריוסגעפאהרען די פערטרעטער פון רוסלאנד און פראנקרייך. דאס זאל שטערן אין צוזאמענהאנג מיט דעם נערקישען מארש אויף עגיפטען.

אנארויעגישע שיף פערניכטעט

פון לאנדאן טיילט מען מיט: דער נארוע־גישער דאמפפער „פריגא" האט זיך דעם 8. אנ־געשטויסען אויף א מינע. דער קאפיטאן מיט׳ן איבריגען פערזאנאל זיינען גערעטעט געווארען דורך אנ׳ענגלישע שיפעל.

וואס די מלחמה קאסט רוסלאנד.

פון פעטראגראד מעלדעט מען: די קריגס־אויסגאבען מאכען איצט אויס אנ׳ערך 14 מילי־אנען רובל א טאג. לויט דעם, ווי עס ערקלערט דער מלוכה־קאנטראלאר האריטאנאוו, האט די מלחמה געקאסט רוסלאנד ביז דעם 1. יאנואר 3020 מיליאנען רובל. פון וועלכע עס זיינען אויסגעגעבען געווארען בלויז 2243 מיליאנען.

די מלוכה־הכנסות זיינען געפאלען מיט 528 מיליאנען רובל, דערפון פון בראנפען אליין 400 מיליאנען רובל.

א אינטערנאציאנאלע סאציא־ליסטישע קאנפערענץ.

דער „בערלינער טאגעבלאט" טיילט מיט, אז דעם 15־טען פעברואר וועט אין לאנדאן געפעגענט ווערען א סאציאליסטישע קאנפערענץ, אין וועלכער עס וועלען זיך בעטייליגען פער־טרעטער פון ענגלאנד, פראנקרייך, רוסלאנד, בעלגיען און סערביען. די קאנפערענץ וועט זיך בעשעפטיגען מיט דעם אינטיגען מצב אין אייראפא. די איינגעלאדענע פערטרעטער פון דער דייטשער, איטאליענישער, עסטרייכישער און שווייצער סאציאליסטישע פארטייען האבען זיך אבגעזאגט פון אנטיילזונעהמען אין דער קאנפערענץ.

נאך 60.000 קאנאדער צום קריעגספלאץ.

לאנדאן, 11. פעברואר. רייטערס ביורא טיילט מיט: אין דעם קאנאדישען פארלאמענט האט דער פרעמיער־מיניסטער מיטגעטיילט אז, אויסער די 30.000 מאן קאנאדער וואס זענען שוין אוועקגעשיקט געווארען איבער׳ן אטלאנ־טישען אקעאן, שטעהען נאך 10.000 מאן גרייט צו אבפאהרען, און 50.000 מאן זענען ווידער געזאמעלט און וועלען אבגעהען צום קריעגס־פלאץ, וועו עס וועט נאר נויטיג זיין.

„בונד׳ס" לעזע־זאל פאר אלע אין קאפענהאגען

פעראנשטאלטעט, שבת, דעם 13־טען פעברואר אין

„אויסטערבוס טעאטער" Ryesgade 106

א אבשייד׳ס־אבענד פון ה׳ ראטשטיין

פאר זיין אפרייזען נאך אמעריקא.

עס ווערט אויסגעפיהרט איינע פון די נייעסטע ליטעראַרישע פיעסען

„די יורשים"

דראמא אין 4 אקטען פון שלום אש

די הויפטראל ר׳ שמואל מייזנער

ווערט אויסגעפיהרט פון ה׳ ראטשטיין

באל ביז 3 אוהר

איינצעלהייטען אין פראגראם.

אטייל פון איבערשוס געהט פאר׳ן „בונדס" לעזע־זאל פאר אלע.

בילעטן צו בעקומען: אין בונדישער לעזע־זאל יעדען אווענד פון 8 ביז 10, ביי הר׳ גארבאש, נארעפארימאגס־גאדע 7a, 2־טע זאל אין הויף, ביים נ ארבירער הר׳ דאנאוויטש, פילעסטרעדע 82 און ביי אלע מיטגלידער פון דער בונדישער לעזע־זאל

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונ

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

פערביטען א שטאק.

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיינ׳ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציער שטאק מ

א נאמען אויפשריפט: VIGGO KOPPEL

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מ׳קאן זעהן דעם אויט וואו ער איז געווען צובראכ

דער וועלכער האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלאהנ

ברענגען אין דיעזע צייטונגס־עכספעדיציאן מוינטערגאדע 2

כשר רעסטאראן

יעדען טאג פרישען עסען 10 בעקומען, לויך אלע

צום טרינקען ביי.

Epstein, Rosengaarden 11,

5 מינוטען פון ראטהויזפלאץ.

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

איהר וועט צופרידע

זיין פון אייערע קאסטיומען, בליוזען און

ווייל אלעס ווערט אויסגעפיהרט נאך דער לע

טער פאריזער און לאנדאנער זשורנאלען.

אונטער מיין פערזענליכער אויפזיכט.

צו זעהער מעסיגע פרייזען

עקסטרא בעשטעלונגען ווערען אויסגעפי

אין 2—3 טעג.

פרוי ליטיטשעווסקי, Borgergade 28 st.

אגוטער פרעסער

ווערט געזוכט צו דאמען שניידעריי אויף גוטע בעדינגונגען.

N.-Farimagsgade 7a, 2.

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ב

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

ה׳ קאהן,

St. Kanikestræde 3. קאלאניאל־געשעפט

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidende's" Trykeri, Møntergade 2

ספעקטיווע, די מעגליכקייט ניט צו זיין איינ־זייטיג.

מיינע פריינד, וועלכע האבען בעצייכענט דאס ערשיינען פון דער „יודישער פאלקסצייטונג. פאר א היסטארישע בעדייטונג, און גע־רעדט וועגען גרויסע „נאציאנאלע אויפגאבען, האבען נאטירליך אביסעל איבערטריבען. מיר טהוען דא ניט אויף קיין גרויסע היסטאר־ישע ארבייט: מיר גיבען נאר ארויס א טעגליכע יודישע צייטונג וועלכע וויל זיך בעשעפטיגען מיט די היגע יודישע אינטערעסען, זיין דער צענטר פונים געזעלשאפטליכען לעבען.

די היגע צאנקערייען אין דער יודישער גע־געזעלשאפט זענען פארגעקומען דערפאר, וואס דא האט געפעהלט דער גרעסערער־אינ־טערעס, דער פאלקס־אינטערעס. דורך דער צייטונג וועלען מיר דאס אלץ פערמיידען און ברענגען דעם אמת'ן שלום אין די היגע קריי־זען, וואו עס האבען ביז איצט פערשיידענאר־טיגע סכסוכים געהערשט.

דורך דער צייטונג ווילען מיר אייך אויך טאג טעגליך דערצעהלען וועגען די געשעהני־סען פון דער גרויסער יודישער וועלט, כדי איהר זאלט פערבונדען ווערען מיט דעם גרוי־סען יודישען פאלק. מיט די אלגעמיינע אינטע־רעסען. מיר ווילען שאפען א געזעלשאפטליכען קאנטראל אין דער קאפענהאגענער יודישער געזעלשאפט.

די עמודים פון אונזער צייטונג וועלען שטענדיג זיין אפען פאר אלעמען און וועלען אויפנעהמען יעדענס צוגעשיקטע ערליך־געשרי־בענע שורות.

די „יודישע פאלקסצייטונג" איז אזאך פאר אייך. איהר מוזט אינז העלפען!

פריהער זענען מיר צו אייך ניט געקומען בשעת די זאך איז נאך געווען רוי, נייי, אינ'ם בויען. אצינד אבער, אז מיר זענען שוין בייגע־קומען אלע שווערי‌גקייטען — אצינד קומען מיר צו אייך אונזאגען: העלפט אונז!

געדענקט, אז די „יודישע פאלקסצייטונג איז פון אייך און פאר אייך געשאפען.

(שטורמישע אפלאדיסמענטען)

די דייטשען האבען פערשטאנען, וואס מיר מיינען און האבען געשלעפט דעם פערוואונדע־טען צו דער צווייטער זייט און האבען איהם אוועקגעלעגט פונקט אין מיטען וועג, צווישען אונזערע גריבער און זייערע, דא האבען זיי איהם געלאזט ליעגען און זענען צוריק אוועק.

— נו, און איצט — האבען מיר געשריען צו זיי — וועלען מיר איהם אהער שלעפען און איהר זאלט אויך נישט שיסען.

די דייטשען האבען געהאלטען ווארט און האבען אונז געגעבען די מעגליכקייט צו צו־נעהמען דעם פערוואונדעטען. אונזערע האבען זיי דערפאר געדאנקט און געפאכעט מיט די היטלען. די דייטשען האבען געענטפערט און געפאכעט מיט די קאסקעס.

און ביי נאכט האט זיך אנגהויבען א פער־ביטערטע שיסעריי...

ד. מ—ט.

צווישען יודישע סאלדאטען

יודישע שפיטעלער פאר מלחמה־פערוואונ־דעטע זענען פארהאן א סך. נאר דער דאזיגער שפיטאל, וואס מיר איז אויסגעקומען צו בעזוכען איז א יודישער נישט בלויז דערמיט, וואס עס ווערט אויסגעהאלטען אויף יודיש געלד, נאר אויך דערפאר, וואס דער גרעסטער טייל פער־וואונדעטע דארט זענען יודען: פון 97 פערוואונ־דעטע זענען 90 יודען.

די מעשה דערפון איז, וואס די יודישע ווירט־הין פון הויז, אין וועלכען דאס שפיטאל געפינט זיך, האט איינגעארדענט א כשר'ע קיך פאר די עטליכע יודישע סאלדאטען וואס האבען זיך דארט תחילת געפונען, און דאן האט מען אנגע־הויבען שיקען אהינצו די יודישע סאלדאטען פון אנדערע שפיטעלער, וועלכע האבען נישט גע־וואלט עסען קיין אנדער עסען א חוץ כשר'ס, און אט אזוי ארום איז דאס שפיטאל ממילא פול געווארען מיט כמעט בלויז יודישע סאלדאטען.

א גרויס הילצערן הויז, דער אריינגאנו פון הויף איז אפילו נישט אזוי גרויסארטיג, דער־דערפאר אבער איז אינוועניג ריין און ליכטיג אין אלע ווינקעלעך. אין די גרויסע צימערען, אויף די צעהנדליגער בעטלעך, ליגען פערשידע־נע חולאים, יעדער באנדאזשירט אויף אנ'אנדער אופן. יודען מיט בערד, אין חאלאטען און אין ווייכע טופלעס, שפאצירען ארום אהן כחות הין און צוריק, טייל פון זיי שעפטשען עפעס צווי־שען זיך, אנדערע זענען עוסק אין שרייבען בריעף, אדער לעזען, איינער פון זיי זיצט אין א ווינקעל ביי אטישעל און שאקעלט זיך ביי א גראבע גמרא. דער דאזיגער יונגערמאן, האבען מיר די סאלדאטען אויף איהם אנגעוויזען, איז זעהר א גרויסער למדן.

אויפ'ן ערשטען קוק זענען זיי אלע דוכט זיך גאנץ געוועהנליכע יודען, בעלי מלאכות, קרע־מער, קרעמער, פריקאזטשיקעס, לעהרער, גע־וועהנליכע פוילישע און ליטווישע יודען. און דאך זענען עס פארט נישט מעהר די זעלבע יו־דען, עפיס זענען זיי איבער דער צייט אנדערע, גאר אנדערע געווארען. אי אינ'ם אויסזעהן, אי אינ'ם ארט רעדען, אי אין די בעוועגונגען איז צו בעמערקען עפעס א פערזארגטקייט, א מין טיעפע פערטראכטונג, אלע האבען זיי זיך גע־זעהן פנים אל פנים מיט'ן טוידט און די איבער־געלעבטע איינדריקען זענען נאך פריש און ווארים...

שטיל, ערנסט, דערצעהלען זיי וועגען דעם וואס זיי זענען אויסגעשטאנען און איבערגעלעבט און דערביי פערפעהלט זיי ווערטער און אויס־דריקען פון זייערע געפיהלען. זיי דערצעהלען וועגען דאס אונגעהויערעס און אונגלויבליכעס וואס עס קומט טיילמאל אויס איבערצוטראגען בשעת א גרויסע שלאכט, נאר דערביי האט זיך קיינער פון זיי פונדעסטוועגען נישט געקלאגט, ביי קיינעם פון זיי האט זיך נישט ארויסגערי־סען קיין זיפץ אפילו וועגען זיך זעלבסט.

(ענדע קומט).

בש. אנ—סקי.

עקאנאמיע.

קליינער פעלעטאן.

אין דער פראנצויזיש־דייטשער מלחמה אין יאהר 1871 האט געזיעגט, ווי בעוואוסט, דער דייטשער לעהרער, אין דער מלחמה, דאגעגען, פון יאהר 1915 זענען די האפנונגען אויפ'ן דייט־שען לעהרער גאנץ שוואכע. אין דער איצטיערג מלחמה זענען אלע האפנונגען ניט אויפ'ן דייט־שען לעהרער, נאר אויף דער דייטשער קעכין, אין איהרע הענד ליעגט עס איצט די וואגשאל פון נצחון.

צו איהר, צו דער קעכין, ווענדען זיך איצ־טער מיט הייסע רעדעס די גרעסטע דייטשע פראפעסארען, די פייערדיגסטע פובליציסטען. א, דייטשע קעכינס! פיערציג יאהר־הונדערטער קו־קען די אראב די פיראמידען אויף אייערע וויי־סע פארטוכער און ערווארטען פון אייך די ישועה! די רעדנער און פובליציסטען, די געלעהרטע און פרעדיגער, די גענעראלען און רעגירונגס־מענער זענען אלע איצטער עוסק אין איין זאך און בעמיהען זיך אויפצוהויבען דעם גייסט, נישט פון די סאלדאטען נאר פון די קעכינס, א פון אייך קעכינס, איז אבהענגיג אבצוה אלטען א נצחון, אדער א מפלה! . .

דאס גאנצע דייטשע פאטערלאנד קוקט אויף אייך מיט צוטרוי און זיכערקייט. א, קעכינס! באקט, קאכט, בראט און פרעגעלט אלץ וואס די בעל־הבית, טעס הייסען אייך, דערביי אבער דארפט איהר געדענקען, אז דאס פאטערלאנד איז פער־אינטערעסירט אין דעם, דאס די פליטעס זאל מען הייצען נאר איינמאל אין טאג, און דאס איהר זאלט נישט אוועקווארפען אויפ'ן מיסט ארויס די שטקלעך און ברעקלעך, פון וואס מען קען נאך ארויסציהען עפיס א נוצען. ווען איהר שיילט צום ביישפיעל, קארטאפעל, טא זייט פארזיכטיג איהר דייטשע קעכינס, און שיילט פון זיי אראב בלויז די דינע הויט, שלעפט נישט מיט, חלילה, קיין שטיק קארטאפעל, ווארום דערמיט בריינגט איהר שאדען דעם פאטערלאנד, וואס איהר גאנץ גליק הענגט איצט אב פון עקאנאמיע! . . ברענט נישט צופיעל קיין האלץ. אז דער בעל־הבית וועט עסען א קאלטען מאכל וועט איהם אויך דער טייוועל נישט נעהמען, האלץ אבער איז אזא זאך, וואס קען שטארק נוצען דעם פאטער־לאנד!.. פרעגעלט נישט צו פיעל האט אין זי־נען די פוטער! גיעסט וואס־מעהר וואסער אין דער זופ. אין קיין וואסער נויטיגט זיך נישט דאס פאטערלאנד. די צוקונפט פון דייטשלאנד ליעגט נישט אין וואסער. נאר—אין דער בולקע מיט פוטער...

א, קעכינס, דייטשע קעכינס!

אט אזוי אונגעפעהר, איז דער נוסח פון די רעדעס און ארטיקלען וואס ווערען איצטער לעבהאפט אגיטירט אין דייטשען פאטערלאנד...

N.

יודישע נייעס

(אין ארץ־ישראל) דער ירושלימ'ער קא־מענדאנט האט ארויסגעפאדערט פונ'ם דארטי־גען הויפט־רב (חכם־פאשי) א רייסטער פון אלע יודען — רוסישע אונטערטאנען. עס ווערט פראיעקטירט ערלויבען יענע יודען, וועלכע זע־נען שוין לאנג און טערקיי, צו פערבלייבען אין ירושלים, די פערבליבענע וועלען מוזען צאהלען יעדען חודש א געוויסען נאלאג.

(וועגען תחום המושב) „דעין„טיילט מיט אז די סמאלענסקער שטאדט־דומא האט איינ־שטימיג בעשלאסען צו בעטען דעם גובערנא־טאר, אז ער זאל ערלויבען די פאמיליעס פון יודישע רעזערוויסטען, ווי אויך פערוואגעלטע יודען צו וואוינען אין סמאלענסקער גובערניע. דערנאך איז מיט דער מעהרהייט פון שטימען שטימען געגען צוויי, בעשלאסען געווארען זיך משתדל צו זיין וועגען מבטל מאכען די בע־גרענצונגען, וואס ווערען געמאכט פאר רוסישע יודען און בע,ונדערס וועגען מבטל מאכען דעם תחום פון יודישען וואוינרעכט.

(אומגעקומענע רבנים) אין דער מאר־סעלער שוהל איז אין דעד געגענווארט פון דער געגענווארט פון דער גאנצער ארטיגער אדמי־ניסטראציע, מונציפאליטעט און פון פארשטעהר פון דער דריי־פעראייניגונג, אבגעריכט געווא־רצן א פייערליכע אזכרה נאך די יודען, וואס זענען געפאלען אויפ'ן פראנצויזישען שלאכט־פעלד.

צווישען די דער'הרג'עטע געפונען זיך: דער הויפט ראבינער פון מארסעל אברהם בלאך און דער צווייטער ראבינער מ. וועקסלער.

(א דאנק פון קאזאקען פאר יודען). די פעטראגראדער צייטונגען ברענגען א בריעף פון די דאנער קאזאקען, אין וועלכען זיי דרי־קען אויס דער יודישער בעפעלקערוננג א היי־סען דאנק פאר די צוגעשיקטע מתנות אויף די הגאות.

זונטאג, דעם 14. פעברואר 3 אזייגער נאכמ.

וועט אין הארמאני־זאל Nørrevoldgade 23 פארקומען

א פאלקס־מיטינג

וואס ווערט צונויפגערופען פונ'ם „הילפס־קאמיטעט פאר די ליידענדע אין די מלחמה לענדער"

דער פאלקס־מיטינג ווערט געווידמעט די שרעקען און ליידען. נויט און הונגער, וואס ס'לעבען איבער מיליאנען פון אונזערע יודישע ברידער אין די לענדער, וואו ס'קומט פאר די מלחמה איטליכער יוד, וואס לעבט אין קאפענהאגען איז מחויב ערפיהלען זיין חוב, קומען אויפ'ן מיטינג און העלפען אונזערע ליידענדע ברידער מאראליש און מאטעריעל.

אויפ'ן מיטינג וועלען ארויסטרעטען די בעוואוסטע כלל־טהוער און רעדנער,

די הערען: לעא מאצקין, מאיר בערלין און פ. פרידמאן איינטריט פריי.

דער חורבן

I.

אין דער לאנגער שורה פון צרות און ליי־דען, וואס דער וועלט־קריעג האט אונז יודען געבראכט: צווישען אט די אלע צושטערענדע און פערניכטענדע ערשיינונגען, וועלכע דער וועלט־אומגליק האט אריינגעטראגען אינ׳ם וואקעלדיגען יודישען לעבען וועט בעזונדעס איין טרויעריגער מאמענט פארנעהמען א ספעציעלען בלוטיגען פלאץ: דער חורבן פונ׳ם פוילישען יודענטום.

עס איז כדאי נאר א טראכט צו טהאן וועגען דער צאהל פון אונזערע ברידער אין אט דעם געבענשטען פוילען, כדי צו דערפיהלען לפי ערך, וואס פאר א גרויס אומגליק אונז איז דא געשעהן. כמעט צוויי מיליאן יודען לעבען אין שטאט און אויפ׳ן לאנד אין קעניגרייך פוילען — אלזא, כמעט א גאנצער דריטעל פונ׳ם גאנצען רוסישען יודענטום. דער סאציאלער און גייסטיגער חורבן פון אזא גרויסע מאסע איז ניט נאר א עקאנאמישע קאטאסטראפע — עס איז דירעקט א נאציאנאלער אונגליק.

געוויס, ניט נאר די יודישע בעפעלקערונג אליין האט געטראפען די צושטערונג. די קאטאסטראפע האט ארומגענומען אויך גרויסע שיכטען פונ׳ם פוילישען פאלק גופא. אבער אט דא ליעגט דאך די טראגעדיע פונ׳ם יודישען לעבען. דער יוד איז אויסגעשלאסען פון אלע נארמאלע און נאטירליכע סאציאל־עקאנאמישע געזעצען. איין און דערזעלבער חורבן נעהמט אן א גאנץ אנדער חאראקטער ביי דעם יודען און ניט־יודען. לאמיר נעהמען דעם פוילישען פויער וועלכען די מלחמה האט פארטריבען פון שטוב און פעלד. אויף מארגען נאך דער מלחמה קומט ער אהיים צוריק און געפינט זיין פעלד אויף דעם זעלבען פלאץ. גרויסע אונטערשטיצונגען פון געזעלשאפט און מלוכה וועלען זארגען דערפאר, אז די חורבונות זאלען בעזייטיגט ווערען און דער גרעסטער טייל פון דער פוילישער לאנדבעפעלקערונג וועט קומען לאנגזאם צוריק אין איהרע אלטע פערהעלטניסען. וואס זאל אבער דער יוד טהאן, דער אייביגער לופטמענש, דער לופטקרעמער? צי איז ער אויך ביכולת אויפצוזוכען זיין צושטערט הייזעל און זיין צוראבעוועט קרעמעל? ער האט זיך ביז איצט אויך מיט די לעצטע כחות קוים געהאלטען אויף די פיס. די באנדיטישע באיקאט־בעוועגונג האט שוין אין רוהיגע צייטען געמאכט דאס לעבען פאר איהם אונערטרעגליך. וואו זאל איצט דער יוד אין פוילען נעהמען מוט און קראפט צוריק אויסצובויען זיין רואינירטע עקזיסטענץ — בשעת פאר איהם הויבט זיך ערשט אן די שרעקליכע מלחמה, דער קאמפף פאר דאס שטיקעל ברויט; בשעת ארום איהם איז א וועלט פון טויטליכער שנאה, פון מערדערישער פערפאלגונג פון אנ׳ארגאניזירטער פוילישער פאלקסמאכט? דאס יודישע לעבען אין פוילען איז און וועט ווערען צו א גיהנם. אויך די יודישע פערצווייפעלטע ענערגיע וועט דא מוזען געבראכען ווערען.

דער אלטער פאביעדאנאסצעוו, עליו השלום האט געזאגט: איך וויל די יודען איינטיילען אין דריי טיילען. איין דריטעל וועט אויסוואנדערען איין דריטעל וועט זיך אויסשמד׳ן און איין דריטעל וועט אויסשטארבען פאר הונגער.

אט די דאזיגע צואה האבען די פאליאקען אנגענומען אצונד מיט א אונגעהויערליכע ענערגיע. דאס אויסצופיהרען וועלען זיי זיך בעשטרעבען מיט דער גרעסטער געוויסענסהאפטיגקייט. זיי טוען דאס איצט שוין מיט א קאנזעקווענץ, וואס האט ניט איהר גלייכען אין לעבען פון וועלכען עס איז קולטור־פאלק.

צי וועט זיי אלץ געלינגען — איז אפשר נאך א פראגע. מען קען ניט סאציאלע מאכטפאקטארען אומשטירצען איבער נאכט נאר אויפן סמך פון א פערווילדעטער שנאה און א פאנאטיש־ווילדער מענשענפרעסעריי.

ד״ר ש. בערנשטיין.

דער מיטינג פון דער „פאלקסצייטונג"

(ע נ ד ע)

דאס ווארט בעקומט

ה׳ ד״ר א. קאראלניק.

צוערשט גיט דער רעדנער איבער דעם איינדרוק, וואס עס האט אויף איהם געמאכט די ערשטע יודישע צייטונג, וואס ער האט דערזעהען ווען ער איז געקומען אין קאפענהאגען: גראה, אהן לעבען, אהן טעם און סתם זעהר קורצזיכטיג.

—טראץ דעם, וואס נאך מיין מיינונג האט די יודישע פרעסע אין אלגעמיין ניט קיין לאנגע עקזיסטענץ־מעגליכקייט, ווייל סוף־כל־סוף וועט זי מוזען אונטערגעהן אונטער דער מאכט פון די הערשענדע שפראכען, — האט זי דאך איצט די עקסיסטענץ־בערעכטיגונג דערפאר, ווייל זי עקזיסטירט היינט צו־טאג. און עקזיסטענץ־בערעכטיגט איז זי אויך דערפאר, ווייל די יודישע געזעלשאפט איז א געזעלשאפט מיט בעזונדערע אינטערעסען, מיט בעזונדערע אייגענארטיגקייטען, און איהר לעבען דארף זיך אבשפיעגלען אין איהר אייגענער פרעסע.

„די יודישע פאלקסצייטונג" דא אין קאפענהאגען איז דעריבער עקזיסטענץ־בערעכטיגט און איז נויטווענדיג אין דער היעגער געזעלשאפט.

די „יודישע פאלקסצייטונג" דארף זיין א צייטונג, אין וועלכע די געזעלשאפט זאל אליין וועקסלען איהרע מיינונגען צווישען זיך. ניט מען זאל רעדען צו די לעזער, נאר די לעזער זאלען רעדען דורך דער צייטונג, אזוי ווי עס טהוען די ענגלישע צייטונגען.

מען דארף צו אייך ניט זאגען: לעזט די צייטונג, נאר פערקעהרט: גיט אונז די צייטונג! (אפלאדיסמענטען).

דערנאך בעקומט דאס ווארט

ה׳ר ד׳ר מילנער:

— מען האט דא גערעדט וועגען געשיכטע, געאגראפיע א. א. וו. איך וויל אנהויבען מיט א זאאלאגישען משל. עס עקזיסטירט אין דער נאטור א זשאבע־שיסעלע, אין די ברעגען פון ים, וועלכע ענדערט איהר פארם אין דער צייט פון עבע און פלוט. אזוי זעהט אויס אויך אונזער געזעלשאפט.

— איהר זענט אויך פערבונדען מיט׳ן גרויסען ים, מיט׳ן יודישען פאלקס־ים, וועלכער ווארפט זיינע כוואליעס און דערגרייכט אויך אהער. די עבע און פלוט איז דא זעהר מערקבאר. עס פיהלט זיך אין קאפענהאגען אנ׳אבקלאנג פונ׳ם יודישען לעבען.

די ערשיינונג פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" האט א היסטארישע בעדייטונג, שוין דערמיט, וואס עס איז א צייטונג אין יודיש. יודיש איז אונז ליעב, ווייל מיר לעבען און לייבען אין יודיש!

די „יודישע פאלקסצייטונג" איז און דארף זיין די פאלקס־ערציהערין.

אין דער צייט, וואס דארטען, אין די מלחמה פלעצער, ווערען פערלאשען הונדערטען און טויזענדער יודישע נשמות, לעבט ביי אויף א יודישע צייטונג. קליין איז אייער צייטונג, אבער איהר וועט נאך אמאל שטאלצירען מיט איהר.

דעם רעדאקטאר פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" ווינש איך, אז ס׳זאל קומען אמאל צייט און די „פאלקסצייטונג" זאל אויפהערען צו עקזיסטירען; זי זאל אויפהערען און אנ׳אנדערע, א גרויסע זאל קומען אויף איהר ארט!

(אפלאדיסמענטען).

דאס ווארט בעקומט

ה׳ מ. גראסמאן.

— עס איז לייכט און שווער צו רעדען פון דער „יודישער פאלקסצייטונג". לייכט ווייל זאך איז מיר נאהענט אין בעקאנט. שווער ווייל עס ווערט מיר אפשר פעהלען די פערבונדען פון ביידע צדדים עס וואלט נישט צוגעגאנגען איז איינגעשטעלט געווען צו בעקומען א קויל.

ס׳איז אלזא נויטיג געווען צו געפינען עס אנ׳אויסוועג פון דער לאגע.

די דייטשען האבען אנגעהויבען פאכען ווייסע טיכלעך, אונזערע האבען אבגעענטפערט און צוריק געפאכעט. נאר די דייטשען זיך נאך אלץ נישט בעשלאסען צוצוגעהן פערוואונדעטען.

אונזערע האבען וויעדער גענומען פאכען מיט די טיכלעך, דאן ערשט זענען צוויי דייטשען פארזיכטיג ארויסגעקראכען פון די אקאפעס און אנגעהויבען צו שלעפען רעם פערוואונדעטען צו זיך.

אונזערע וויעדער האבען געפאכעט מיט די ביקסען און אנגעוויזען א הערצו, אויף אונזערע זייט.

— דא אהער — האבען זיי געשריען שלעפט איהם אהער צו אונז!

מלחמה־אידיליעס

די גאנצע ערד איז דורכגעגראבען פון טראנשייען, א שורה נאך א שורה ציהן זיך די בעפעסטיגונגס־ליניעס אלץ נעהנטער און נעהנטער צום שונא. אויף א טייל ערטער זענען די פאדערשטע טראנשייען ווייט סך־הכל א 250—200 טריט פונ׳ם שונא.

און שווער צו זאגען פארוואס, צי צוליעב די נאהענטע שכנות, אדער צוליעב דעם וואס עס איז אויף א שטיקעל צייט אריינגעטרעטען א שטילשטאנד, אזוי צי אזוי, נאר עס טרעפט מאמענטען, ווען צווישען די צוויי פייינדליכע לאגערען הערשט א פריינדליכע בעציהונג.

אין אונזערע טראנשייען הערט מען אפט אין דער שטילקייט פון דער נאכט אלץ וואס עס טהוט זיך ביי די דייטשע שכנים, ווי אזוי זיי פארען זיך מיט דער אכילה און קלאפען אין די קעסלען, און די געשפרעכען וואס זיי פיהרען צווישען זיך, אלץ הערט מען איינמאל, למשל, האט מען געהערט ווי אזוי א דייטשער אפיציער, וועלכער איז ארומגעגעגאנגען אכטונג געבען צי מען שטעהט אויף די פאסטענס און האט געפונען אלע קאראאול־סאלדאטען שלאפען, האט זיך צושריען און געזידעלט זיי בקול רם:

—סאלדאטען זענט איהר? חזרים זענט איהר! א סטאדע שמוציגע חזרים. וועלכער סאלדאט שלאפט עס אויפ׳ן פאסטען?...

ביינאכט הערשט אפט א שטילקייט. איין לאגער דעם צווייטען טשעפעט נישט און לאזען זיך איינס ס׳אנדערע רוהיג שלאפען, און אין דער פריה בעווייזט זיך פון די פאדערשטע טראנשייען א פארבלאזע פיגור, וועלכער פאכעט מיט דער קאסקע און שרייט:

— גוטען מארגען! גוטען מארגען!

אונזערע לייט האבען שוין אויסגעלערנט די דאזיגע בעגריסונג און ענטפערען צוריק אב שרייענדיג:

— גוטען מארגען!

ערשט ביינאכט האט געדונערט א שרעקליכע שיסעריי און אין דער פריה שוין גלייך ווי גאר נישט:

— גוט מארגען! גוט מארגען!

און דערביי ווייזען זיי מיט די טשייניקעס און רופען:

— קומט אהער, חברים, קומט אריבער צו אונז אויף א גלעזיל טהיי...

*

איינמטל, אין דער צייט ווען מיר האבען זיך צוגעגרייט צו אנ׳אטאקע און אונזערע ראזוויעדטשיקעס האבען איבערגעשניטען די דייטשע דראט־פערצוימונגען, איז איינער פון אונזערע פערוואונדעט געווארען פונ׳ם שונא׳ס שיסעריי. די חברים האבען נישט געהאט קיין אייט צו נעהמען איהם מיט זיך און ער איז געבליעבען ליעגען ביי די דייטשע טראנשייען.

דער פערוואונדעטער האט געקרעכצט, און די קרעכצען האבען געהערט אי מיר, אידי דייטשען. נאר קיינער האט זיך נישט בעשלאסען צוצוגעהן נעהמען דעם פערוואונדעטען, ווארום ווער פון ביידע צדדים עס וואלט נישט צוגעגאנגען איז איינגעשטעלט געווען צו בעקומען א קויל.

ס׳איז אלזא נויטיג געווען צו געפינען עס אנ׳אויסוועג פון דער לאגע.

די דייטשען האבען אנגעהויבען פאכען ווייסע טיכלעך, אונזערע האבען אבגעענטפערט און צוריק געפאכעט. נאר די דייטשען זיך נאך אלץ נישט בעשלאסען צוצוגעהן פערוואונדעטען.

אונזערע האבען וויעדער גענומען פאכען מיט די טיכלעך, דאן ערשט זענען צוויי דייטשען פארזיכטיג ארויסגעקראכען פון די אקאפעס און אנגעהויבען צו שלעפען רעם פערוואונדעטען צו זיך.

אונזערע וויעדער האבען געפאכעט מיט די ביקסען און אנגעוויזען א הערצו, אויף אונזערע זייט.

— דא אהער — האבען זיי געשריען שלעפט איהם אהער צו אונז!

Jüdische Volkszeitung № 47 Jødiske Folketidende

אבאנעמענטס־פריזן:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אנאנסן־פריזן:
פאר'ן טעקסט 25 אויראס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען דאנערשטאג, דעם 11־טען פעברואר 1915

די מוראַ'דיגע שלאכט אין מזרח

די ערעפנונג פון דער דומא. — אין פרייסישען לאנדטאג. — אויפ'ן שוואַרצען ים

די גרויסע שלאכט.

פעטראגראד, 10. פעברואר (אפיציעל). כדי אנצוגרייפען אונזערע פאזיציעס ביי קאזיעווקא האבען די דייטשען קאנצענטרירט גרויסע מחנות אין האבען אנגעהויבען דעם 7. זייער אפענסיוו די אנגריפען זיינען אונטערשטיצט געווארען מיט א גוואלדיגען פייער פון שווערע קאנאנען. נאכדעם ווי די דייטשען איז געלונגען צו בעכעטיגען זיך א פלאץ אין אונזער פאזיציע, זיינען מיר אריבערגעגאנגען צו א באיאנעט קאמף דורך וועלכען מיר האבען זיי פערטריבען צוריק. ארום אוועגד האבען די גרויסע דייטשע אבטיילונגען געווען פערנומען אונזערע הויך־לייגענדע פאזיציעס, אבער אויך דא האט גע־פאלגט א באיאנעט־אנגריף פון אונזערע מחנות. וויעלכער האט צו זיך קיין גלייכען ניט אין דער גייכטע. דורך אים איז געבראכען געווארען אלע פיינדליכע קרעפטען. אלע זייטען פון די בערג זענען דירעקט פערזייהט געווארען מיט שווער קערפערס. ארום איינ־איינציגען פון אונ־זערע באטאליאנעס פאזיציעס איז געלעגען אבער 1000 טויטע.

ביי ראווקא נעבען געגענד פון דער באהן צו טשערנעוויץ האט אונזער אינפאנטעריע גע־וואַרפען האנד־גראנאטען אין דעם פיינדס שוץ־גרייבער און אנגעמאכט גרויסען שאדען.

אונזערע פליהער האבען געוואַרפען באמ־בעס איבער די דייטשע פאזיציעס ביי ראווא און נאווי־דוואר.

פון דער רוסישער דומא.

פעטראגראד, 10. פעברואר. נעכטען איז געפענט געווארען די דומא. צו דער ערעפ־נונג האט דער אויסערן־מיניסטער סאזאנאוו געהאלטען א רעדע. וועלכע איז בעגליים גע־וואַרען רוישענדע אוואציעס. נאכדעם האבען גערעדט פערשידענע פארטיי־פיהרער, אין צום סוף איז אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזא־לוציאן:

די דומא בוקט זיך פאר אונזערע קריעגערס בעריהמטע טהאטען און שיקט דער רוסישער ארמעע אין פלאט א וואַרעמען גרוס און אונ־זערע פעראיניגטע א הידד און א אויסדריק פון ריכטיגע סימפאטיע און אכטונג: די דומא דריקט אויס איהר פעסטע איבערצייגונג אין דעם, אז מיר וועלען דורך דעם איצטיגען בע־פריענדען קריעג דערגרייכען דעם ציעל פון דער גרויסער נאציאנאלער בעפרייאונג און פערזיכערט אז דער ווילען פון פאלק איז צו פיהרען דעם קריעג ביז מ'וועט קענען שטעלען דעם שונא פאדערונגען, וועלכע וועלען זיכערען דעם אייראפעישען פריעדען

אין די קארפאטען.

ווין, 10. פעברואר (אפיציעל). אין פוילען פון מערב־גאליציען איז קיין גרויסע ענדערונ־גען ניט פארגעקומען.

נעכטען איז אונזערע פעראיניגטע ארמעען געלונגען, נאך א הארטנעקיגען, פערביטערטען קאמפף, צו עראבערען די שטארק־פערטיידיגטע פאזיציע ביי וואלאוועץ, וואו מיר האבען גענו־מען פיעל געפאנגענע און עראבערט אמוניציע און קריעגסמאטעריאל.

אויף דעם איבעריגעריגען טייל פראנט אין די קארפאטען זענען פארגעקומען גרויסע גע־שלעגען. אין מערב'דיגען טייל איז די רוסען ניט גלונגען עטליכע פון זייערע אנגריפען. מיר האבען דא גענומען 340 מאן געפאנגענע און עראבערט 3 מאשין־געווערען.

אין בוקאווינא גהען מיר פארווערטס.

דער פרייסישער לאנדטאג.

בערלין, 10. פעברואר. נעכטען איז געע־פענט געווארען דער פרייסישער פארלאמענט. וואו ס'זענען גהאלטען געווארען רעדעס פון פערטרעטער פון עטליכע פארטייען.

דער סאציאלדעמאקראט הירש האט שטארק בעטאנט אין זיין רעדע, אז די פעלקער פער־לאנגען פרידען און אז סאז. דעמאקראטי־שע גרופע איז געגען דער רעגירונג'ס ביז איצ־טיגע פאליטיק.

אז דער דעפוטאט היידעבראנד, (א קאנסערוו.) האט ארויסגעזאגט די ווערטער „דאס פרייסישע פאלק פערלאנגט" — — האט דער סאז. דע־מאקראט דר. ליבקנעכט אויסגעשריען: איהר האט קיין רעכט ניט צו רעדען אין פאלקס נא־מען.

אנייע רוסישע הלואה.

פאריז, 10. פעברואר. לויט ווי מען טעלע־גראפירט פון פעטראגראד, וויל די רוסישע רע־גירונג אינגיכען מאכען אנייע הלואה אין לאנד גופא אויף 5 הונדערט מיליאנען רובל.

די הלואה זאל זיין אויף 5 פראצענטיגע.

אויפ'ן שוואַרצען ים.

פעטראגראד, 10. פעברואר. נעכטען אין דער פריה אז אונזער פלאט איז אריוס צווישען סעוואסטאפאל אין יאלטא. האט ער דערזעהען פון ווייטען דעם קרייצער „ברעסלאוו". וועלכער האט זיך נעהנטערט צו יאלטא. אז „ברעסלאוו" האט אויסגעשאסען עטליכע קוילען אין שטאט אריין האט זי זיך אומגעקהרט צוריק. די גרא־נאטען האבען בעשעדיגט 4 קראמען אין „האטעל טעל דע רוסיע.

אלס ענטפער אויף דער באמבאדירונג פון יאלטא זענען אונזערע קרייצערס אוועק קיין טראפעזונט אין האבען דעם זעלבען טאג באמ־באדירט. אויפ'ן וועג האבען אונזערע קרייצערס דערטרונקען א טערקישען דאמפ־שיף מיט לע־בענסמיטלען און א קליין שיפעל.

פון יודישען טעאטער.

דער בעוואוסטער יודישער שוישפיעלער ה' ראשטיין, וועלכער האט זיך צוליעב דער מלחמה אויפגעהאלטען א לאנגע צייט אין קא־פענהאגען און האט זיך דא ערווארבען מיט זיין טאלאנטפולען און נאטירליכען שפיעלען די גרעסטע סימפאטיען פון פובליקום פערלאזט אין גיכען קאפענהאגען.

דער בעליעבטער ארטיסט פאהרט אוועק אין גיכען קיין אמעריקא, וואו ער וועט גאסט־ראלירען אינ־ם בעקאנטען ניו־יארקען דראמא־טישען טעאטער פון ראזענטאל.

דעם קומענדיגען שבת, דעם 13. פעברואר טרעט אריוס ה' ראשטיין אין קאפענהאגען צום לעצטען מאל פאר זיין רייזע. עס ווערט אויסגעפיהרט אייניע פון די געלונגענסטע דרא־מען פון שלום אש „די יורשים", אין וועלכער ה' ראשטיין האט א זעהער אינטערעסאנטע ראלע.

מיר ווילען האפען, אז דאס היעגע יודישע פובליקום וועט בעשטימט קומען שבת אין טע־אטער, כדי צו געזעגענען זיך מיט'ן טאלאנט־פולען גאסט, וואס פערלאזט ליידער, אונזער שטאדט.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294 y.

„בונד׳ס" לעזע־זאל פאר אלע אין קאפענהאגען

פעראנשטאלטעט, שבת, דעם 13־טען פעברואר אין

„אויסטערבוס טעאטער" Ryesgade 106

א אבשייד׳ס־אבענד פון ה׳ ראטשטיין

פאר זיין אפרייזען נאך אמעריקא.

עס ווערט אויסגעפיהרט איינע פון די נייעסטע ליטעראריש פיעסטן

„די יורשים"

דראמא אין 4 אקטען פון שלום אש

די הויפטראל ר׳ שמואל מייזנער

ווערט אויסגעפיהרט פון ה׳ ראטשטיין

איינצעלהייטען אין פראגראם.

באל ביז 3 אוהר

אטייל פון איבערשוס געהט פאר׳ן „בונדס" לעזע־זאל פאר אלע.

בילעטן צו בעקומען: אין בונדישער לעזע־זאל יעדען אוונד פון 8 ביז 10, ביי הר׳ גארבאש, נארעפארימאגס־גאדע 7a, 2־טע זאל אין הויף, ביים 1 ארבירער הר׳ דאנאוויטש, פילעסטערעדע 82 אן ביי אלע מיטגלידער פון דער בונדישער לעזע־זאל

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן׳אייגענע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעציייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־

דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש,

יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג

א גרויסער אויסוואהל פון ווייז־קארטען

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52. TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

כשר רעסטאראן

יעדען טאג פרישען עסען אז בעקומען, לויך אלעס צום טרינקען ביי

Epstein, Rosengaarden II,

5 מינוטען פון ראטהויזפלאץ.

א 1־טע קלאס שניידערין

געקומען פון פעטראגראד, נעמט אן בעשטעלונגען אויף דאמען און קינדער קליידער און אנדערע אדבייטען. אלעס ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך, ביליג און רעיעל נאך די לעצטע פאריזער און ווינער זשורנאלען.

שלאטסגאדע 12, 1־טע זאל פרוי שאווינסקי

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

א נאדלער

קען בעקומען ארבייט א פעסטען־פלאץ אויף פיער הדשים 40 קראנען א וואך

ציארנעגאדע 7, 2־טע זאל, זילבער

א שהנער צימער

מעבלירט מיט אלע בעקוועמליכקייטען ווערט גלייך פערדינגען.

Kopel, Fiolstræde 28, st. og.

איהר וועט צופריידען

זיין פון אייערע קאסטיומען, בליוזען און רעק וויייל אלעס ווערט אויסגעפיהרט נאך דער לעצ־טער פאריזער און לאנדאנער זשורנאלען.

אונטער מיין פערזענליכער אויפזיכט.

צו זעהער מעסיגע פרייזען

עקסטרא בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט אין 2—3 טעג.

Borgergade 28 st. פרוי ליטישעווסקי.

מאשינער

און האנד־נייערס בעקומען ארבייט.

Borgergade 86, 3.

א וועש־נייערקע

קריגט יעהרליכע ארבייט

וואגנמאגרגאדע 3, באביצקאוו

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidende's" Trykeri, Møntergade 2

בנוגע צום רעזולטאט פון דעם אנפאל אויף עגיפטען זענען פארהאן צווישען די אפיציעלע פון דער טערקישער ארמעע צווייי מיינונגען: די טערקישע אפיציעלע זענען זיכער אין א נצחון, די דייטשע אבער ערווארטען א מפלה. מען, וואס מען קען זיכער זיין, אז זיי בעציהען זיך צו דער זאך אהן פניות, האלטען, אז די בע־זיהונגען צווישען די טערקישע און דייטשע אפי־ציערען זענען זיכער אין א נצחון, וואס צו דער ערווארטען א מפלה. מע־שען, וואס קען קאן זיכער זיין, אז זיי בעציהען זיך צו דער זאך אהן פניות, האלטען, אז די בע־זיהונגען צווישען די טערקישע און דייטשע אפי־ציערען זענען זיכער אין א נצחון, וואס צו דער ערווארטען א מפלה. מען, וואס קען קאן זיכער זיין, אז זיי בעציהען זיך צו דער זאך אהן פניות, האלטען, אז די בע־

בייַ די יודישע „שומרים" האט מען צוגענומען דאס געווער און פונאנדערגעלאזען זיי. די „ועדים" (מאגיסטראטען) פון פיעל קאלעגיעס פון יהודה זענען אויך פונאנדערגעלאזען געווא־רען. די קאלאניסטען סטראשעט מען, אז מען וועט נאנפיסקירען זייער אונבעוועגליך פערמע־גען (ערד, הייזער אד"ג). א ביסעל בעסער איז די לאגע אין גליל, וואו צווישען אנדערע קאלא־ניעס ליידט נאך נישט קיין שום פערפאלגונגען די קאלאניע פון די מאסקווער ציוניסטען „מגדל". נאר דער שווסטער קלאס איז נישט לאנג דער־לאנגט געווארען גלייך פון קאנסטאנטינאפאל: דאס פינאנץ־מיניסטעריום האט פערארדנט דער ציוניסטישער באנק, דעם צענטר פון עקאנאמי־שען לעבען פון די קאלאניעס, אז זי זאל ליקווי־דירען איהרע געשעפטען אין פערלויף פון צווייי וואכען.

גיפטיגע גראנאטען.

דעם „טיימס" טיילט מען מיט פון פאריז, אז מ. דיוסט האט אין דער וויסענשאפטליכער אקאדעמיע אויפגעוויזען, אז די דייטשען בענו־צען גראנאטען וואס זענען פערשפרעט מיט רוי־טען שווייבעל. בעת דער גראנאט רייסט־אויף הויבט זיך אויף א געדיכטער ליכטיגער וואלקען רויך און דער שיסער האט אלזא די מעגליכקייט צו זעהן, וואו דער גראנאט איז געפאלען.

דאך אבער ווערט נישט פערניכטעט דער גאנצער שוויבעל בייַם אויפרייס פון גראנאט. אינניג טיילען פון דעם שוויבעל דרינגען אריין אין די קויל׳ן און אין די שטיקלעך פון גראנאט. די וואונדען וואס איינער בעקומט דורך זיי ווע־רען דעריבער גיפהרליך פאר׳ן לעבען די פער־גיפטונג, וואס ווערט אריינגעפופען דורך די קוי־לען און שטיקלעך גראנאטען, איז אזוי שטארק אין געפהרליך, אז גאנץ אפט העלפט אפילו נישט דער זעהר וויכטנדער מיטעל בעגען גיפט — טערפענטין.

סמאלענסקער דאנטיסטען.

די טעג איז אינגאנצען פערענדיגט צוויא־רען דער פראצעס פון די סמאלענסקער דאנטי־סטען. פאר דעם דאזיגען פראצעס האט די מאסקווער גערייכט־פאלאטע, ווי בעווא־פער־משפט עטליכע באאמטע פון סמאלענסקער „ווראטשעבנע אופראוע" אין לערך 270 יודישע דאנטיסטען צו פערליערען די ׳עכט אין ארעסט אין אויסבעסערונגס־אבטיילונגען, די באאמטע פון „ווראטשעבנע אופראוע" — אויף פערשיי־דענע טערמינען, אין די דאנטיסטען יעדען אויף איין יאהר. זיי אלע האט די פאלאטע אנערקענט פאר שולדיג אין פעלשונגען, וואס זיינען בע־שטאנען אין אריינטראגען צייכנגי־שען פון דאנטיסטען, חאטש זיי האבען פאקטיש נישט אבגעארבייט די בעשטימטע פראקטישע צייס ביי צאהן־דאקטורירים.

בעשליטענדיג איהר אורטהייל, האט די פא־לאטע אינגאפונגען, אז צוליעב לעבענס־אום שטענדגן האבען די פער׳משפט׳ע ניט פערדינט אזא שווערע שטראף, ווי די וועלכע עס קומט זיי לויט דעם גזעזען. צוליעב דעם האט די פא־לאטע בעשלאסען צו דערוועגען א השתדלות פאר דעם קייזער וועגען פערליכמערן זייער גורל. אין איהר פארשטעלונג אויפ׳ן אלערהעכ־סטען נאמען האט די פאלאטע צוטיילט די פער־משפט׳ע אויף עטליכע גרופען. די פאלאטע האט זיך משתדל געווען וועגען אבשאפען פאר אלע פערמשפט׳ע דאס פארלירען די רעכט און האט געבעטען פאר אין גרופע צו פערבייטען די בעשטימטע שטראף מיט צווייי מאנאטען טורמע און פאר א דריטער גרופע — צו בעשטימען 6 מאנאטען טורמע. עגדליך פאר די פערמשפט׳ע וועגען וועלכע עס איז פעסטגעשטעלט געווארן אז זיי בעשעפטיגען זיך פאקטיש מיט הייליגן צייכן, האט זיך די פאלאטע משתדל געווען, אז מען זאל ביי זיי ניט אוועקנעהמען דעם דיפלאם.

לויט די דאזיגע השתדלות׳ן פון דער מאס־קווא׳ר פאלאטע איז טאקע פארגעקומען אנ־אלערהעכסטע בעגנאדיגונג פון די פער׳משפט׳ע דאנטיסטען.

אין גאליציען.

— דער קארעספאנדענט פון „טאג" בע־שרייבט פאלגענדע פאסירונג פון גאליציען.

אין א אידיש־גאליציש שטעדטעל האט דאס מיליטער ארעסטירט עטהן פון די אנגעזעהענסטע בעלי־בתים. קלאגעגן זיינען ארומגעגאנגען, אז מען וועט זיי שיסען. און פלוצלונג שלאגען פאר די רוסישע אפיציערען א אויבייט־געשעפט: זיי וועלען בעפרייען די מענער, אז מען זאל זיי ברייגגען — פרויען. די שכאדט האט פערהאנ־דעלט: פרומע גאליציש אידען האבען געזוכט מיידלעך, וואס פאר גלעד זאלען זיי געהערען צו די אפיציערען. די אפיציירען האבען אבער אויס־געפונגען, אז זיי זיינען ניט געגנג שעהן, און הא־בען געפאדערט דעם אמת׳ן אידישען פרויען־חן. ׳ז „שטאדט" האט ווייטער פערהאנדעלט און מ׳איז געקומען אויפ׳ן גלעדאנק שיקען צו די אפיציערען די טעכטער טאקי פון דריי ארעס־טירטע. די פאטערס האבען באין אופן ניט גע־וואלט. זיי זיינען זיך בעסער געווען גרייט מקריב צו זיין, איידער די עהרע און דאס לעבען פון זייערע טעכטער. די לעצטע זיינען אבער דאך אוועק צו די מיליטער־פיהרער. „זיי" האבען געהאלטען וואלט: די פאטערס האט מען ארויס־געלאזט פראנק און פריי, אבער — די דריי יונגע מיידלעך האבען זיך שפעטער גע׳סם׳ט.

איך וויים דעם נאמען פון דער שטאדט, וואו דאס איז געשעהן; מען האט מיך אבער געבעטען אים ניט צו דרוקען; איידען, וואס זארגען פאר דער רייניקייט פון דער אידישער טאכטער, האבען מיר געזאגט. „פערשטעהט איהר, מיין פריינד, די גאנצע שטאדט איז דאך שוין טריפה. עס קען דאך, חלילה, פאלען א חשד אויף אלע דאוטיגע מיידלעך און וואר וועט מיט זיי א שידוך טהאן"?

יודישע נייעס

(300.000 אויף צדקה) אין מאסקווא איז געשטארבען דער גרינדער פון דער בעווא־וסטער יהדישער מאנופאקטור־פירמע גורלאנד (וועלכער האט אויך א נעשעפט אין וואר־שא אונטער דער השגהה פון זיין איידעם ה׳ נאווינסקי) אין על־טער פון 80 יאהר דער. פערשטארבענער האט איפערגעלאזט אויף צדקה 300 טויזענד (אר־עסטירט אסא בויער) דער דייט־שער „פארווערטס" טעלדעט, אז אין גאליציין איז געפאנגען געווארען פון רוסישען מיליטער דער סעקרעטאר פון דער עסטרייכישער סאצי־אליסטישער פארלאמענטפראקטיק און דער רעדאקטאר פון מארקסיסטישען זשורנאל „קאמפף" אסטא בויער (א איד).

(די היימלאזע פון סעריבין) די מיליטע־ריש רעזידענץ־שטאדט פון סעריבין, ניש, אין יעצט פול מיט אנטלאפענע יודען פון בעקגראד זיי האט מען ארויסגעזעצט אין די שולען, אין שוהל און אין אנדערע קהל׳שע היזער. צווי־שען די אנטלאפענע גע׳פינען זיך אויך רייכע יודען, וועלכע האבען אלץ אוועקגעווארפען און אנטלאפען פון בעלגראד, בשעת די שטאדט איז בעשאסען געווארען דורך די עסטרייכער. מעהר וו׳ טויזענער מענשען לעבען מיט 20 סאנטים א טאג, וועלכע זיי בעקומען פון דער רעגיע־רונג. אין גיש און אין אוסקויב זענען יעצט געגרינדעט געווארען יודישע הילפס קאמיטע־טען. זיי האבען, צוזישען אנדערע בעקומען דרייטהאלבען טויזענד פראנק פון דער קאנסטאנ־טינאפעלער יודישער לאשטע פונ׳ם ארדען „בני ברית".

אין ווילנא האט מען געזאלט איינארדנען א גאסען־זאמלונג „ליטא פאר פוילען". די יודען האבען צוליעב זי׳ סכסוכים אין וואר־שאווער בירגער־קאמיטע, זיך ניט בעצויגען צו דער זאך מיט סימפאטיע. די ליטווינער האבען אויך אויסגעדריקט אונצופרידענהייט מיט דער טע־טיגקייט פון צענטראלען בירגער־קאמיטע, בעשולדיגענדיג איהם אין ניט גענוגער אויפ־מערקזאמקייט צו דער ליטווישער בע־פעלקערונג פון סובאלקער גוב. אין בעשטים־טען טאג „ליטא פאר פוילען" האבען די איינ־ארדנער געמעלדעט, אז די זאמלונג ווערט אב־געליינט „צוליעב אונאבהענגיג סבות".

דער מיטינג פון דער "פאלקסצייטונג"

דער פאלקסמיטינג, וואס איז פארגעקומען זונטאג אינ'ם „סטודענטען־הויז" האט זיך אויס־געצייכענט מיט אינטערעסאנטע רעדעס, וועלכע מיר געפינען פאר נויטיג דא אויספיהרליך צו ברענגען. דער ערשטער בעקומט דאס ווארט ה'

ד"ר ש. בערנשטיין:

— רבותי! מיט פערגניגען האב איך אנגענו־מען די איינלאדונג פון דער פערוואלטונג פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" צו זאגען דא היינט א פאר ווערטער וועגען דער צייטונג.

איך קען נאך ניט אזא פאלק אין דער פעל־קער־ היסטאריע, ביי וועלכען די צייטונגס־עפא־כע זאל זיין אזוי יונג, ווי די יודישע. די ענט־שטעהונג פונ'ם יודישען בלאט אין מאדערנעם זין צעהלט ערשט אנ'ערך פון 30 יאהר. דער "קול מבשר", וועלכער איז ערשיענען אלס ער־שטע יודישע צייטונג, איז געווען געדרוקט אלס א ביילאגע צום „המליץ". די פערהעלטניסען צווישען לעזער און דער אדמיניסטראציע זיינען געווען אזוינע, אז די אדמיניסטראציע האט א פאאר מאל געפונען פאר נויטיג צו בעטען ביים עולם, אז מען זאל שיקען דעם אבאנענטס־פרייז אין מזומן און ניט מיט סחורה.

און איצט, אין אזא קליינעם משך צייט, זעהן מיר אומעטום א פעסטע יודישע פרעסע, א פרעסע, וואס איז דער דופק און גלייכצייטיג דער שומר פונ'ם יודישען פאלקס־לעבען.

ווער האט פערניכטעט דעם מה־יפית־יודען? —די יודישע פרעסע.

ווער האט בעשאפען דעם יודישען העלדי־שען זעלבסט־שוץ אין פוילען? די יודישע פרע־סע.

די יודישע פרעסע האך אויך אין אמעריקא געפונען איהר פאלקאמע ענטוויקלונג און אונ־געהויערען איינפלוס.

עס איז אבער פאראן א גרויסער חלוק צווי־שען דער יודישער פרעסע אין אמעריקא און דער פרעסע אין רוסלאנד. אין אמעריקא איז זי אבגעהאקט פון גרויסען רוסישען יודענטום אויף וויפיעל עס זענען בכלל אבגעהאקט די ביידע מלוכות. עס איז אבער צו בעמערקען די לעצטע צייט א התקרבות פון די צוויי יודישע צענטרען. מען פיהלט, אז א בריק ווערט איבער געווארפען צווישען די צוויי לאגערען. ס'ווערט געשאפען א מיטעל־אייראפעאישע פרעסע.

אפשר איז געפאלען דער גורל אויף אונזע־רע מערב־אייראפעאישע יודען צו זיין די פער־מיטלער פון אט די צוויי לאגערען?

יא, עס איז בעשטימט צו גלויבען, אז די יודישע צייטונג דא, אין קאפענהאגען, וועט זיין אויך א טייל פונ'ם בריק, וועלכער דארף פער־איינינגען די צוויי מחנות.

איך זעה אין דעם ערשיינען פון דער "פאלקסצייטונג" א ליכטיגען שטראהל אין דער איצטיגער צייט. מען טאר ניט מיינען, אז דאס איז צופעליג, אז די צייטונג איז נאר א רעזול־טאט פון צוגעפאהרענע פאר אינטעליגעגטען. ניין, די בעדערפעניש האט שוין לאנג געמוזט זיין און אט איז דער וואונש פערווירקליכט גע־ווארען. שטיצען דאס בלאט איז א חוב פאר אלע, וואס פערשטעהען די אויפגאבע פון א יו־דישער פרעסע! (רוישענדע אפלאדיסמענטען).

דאס ווארט בעקומט

הרב מאיר בערלין:

— מיינע דאמען און הערען! איך האב פערנומען דא דעם פלאץ אויף דער טריבוגע, כדי צו בעגריסען די „יודישע פאלקסצייטונג", קודם־כל אלס א בלאט, וואס וועט תמיד שטע־הען אויף דער וואך און מאנען די חובות, די חובות פון יעדען יודען צום יודישען פאלק.

אמאל איז געווען אנדערש. יעדער יוד האט תורה געלערנט, פלעגט לעבען אין דער וועלט פון יודישען גייסט. די עפענטליכע מיינונג איז געווען דער שולחן־ערוך, ווייל יעדער יוד האט געוואוסט זיין פליכט צום יודענטום. אנדערש זעהט אבער אויס איצט. א נייע צייט איז גע־קומען, אזא צייט ווען די תורה איז פון דער מאדע ארויס. — און דער עולם האנדעלט לייכט מיט די געפיהלען, וועלכע בינדען זיי צו צום יודישען פאלק און מאכען זיי פאר גרויסע בעל־חובות צום יודענטום, — מוז מען איצט געפונען אנדערע מיטלען, און איינער פון די מיטלען איז א יודישע עפענטליכע מיינונג, א יודישע צייטונג, א יודישע סביבה. א יודישע צייטונג האט אויך א דעמאנסטראטיוו־נאציאנאלען ווערט. אין די טראמווייען, אין די צוגען — אומעטום מוז דאס יודישע געטראגען ווערען!

מען זאגט, אז דאס איז א צופאל, וואס די צייטונג איז דא איצט געשאפען געווארען; דאס איז די מלחמה שולדיג, זי האט פערווארפען אהערצו גוטע כוחות.

מיינע ליעבע! — אלץ איז אבער צופאל־ווען די סאראיעווער קויל וואלט ניט געטראפען דעם ערצהערצאג פערדינאנד, וואלטען מיר קיין אייראפעאישען קריעג, אפשר ניט געהאט, וואלט אזא ביטערע ווירקליכקייט ניט געווען.

און פארוואס זאלען מיר פערקערט ניט זאגען, אז דער צופאל זאל א שטענדיגע ווירקליכקייט ווערען?

איך, אלס צייטונגס פאך־מאן, מוז זאגען, אז די „יודימע פאלקסצייטונג" איז אזא ארגאן, וואס קען צופריעדענשטעלען די הויכע אויפגאבען, וואס ליעגט אויף אנ'עפענטליכע מיינונגס־אר־גאן. די „פאלקסצייטונג" איז ריין, עהרליך, דורכגעדרונגען מיט די פיינסטע געפיהלען און שטרעבונגען. די צייטונגמוז ווערען די שומר'טע און וועג־ווייזערין פון די סקאנדינאווישע יודען.

און לאנגע, לאנגע יאהר זאל האבען אזא גוטעס, נויטיגעס אונטערנעמונג. (לאנג־דועירנדע אפלאדיסמענטען).

(ענדע קומט)

אין סיריען, ארץ־ישראל און עגיפטען

דער בעקאנטער זשורנאליסט און ציוניסט וו. זשאבאטינסקי טעלעגראפירט פון אלעקסאנד־ריען צו דער צייטונג „רוסקיא וויעדאמאסטי:

די לעצטע נייעס פון סיריען ערלויבען פאר־אויסזעהן א דירעקטע נאהנטקייט פון גרויסע גע שעהנישען. דער הויפט־קאמאנדיר פון טערקי־שען מיליטער, דזשעמאל־פאשא, איז איבערגע־פאהרען פון דמשק קיין ירושלים. איך האב גע־פרובט זיך מאכען א ריכטיגע פארשטעלונג ווע־גען טערקישען מיליטער דורך פערגלייכען איי־נע צו די אנדערע די ערצעהלונגען פון די אנט־לאפענע פון פערשידענע געגענדען פון סיריען. קענטיג, אז דער צושטאנד פון די בעזונדערע טיילען פון דעם דאזיגען מיליטער איז זעהר פערשיעדען. פיעל אנטלאפענע האבען געזעהן אין דמשק גוט איינגעארדענטע מיליטער (חאטש זיי זענען נ'עוואפענט מיט אלטע ביקסען), אנ־דערע האבען אנגעטראפען אין ירושלים און אין עזה מיליטער, וואס געהט געקליידעט זעהר שלעכט. דאס בעזארגען די מענשען און בהמות מיט פראוויאנט און פוטער געהט־צו ווי ס'ווייזט אויס, צופרידענשטעלענד אין איינינגע טיילען, פון ארץ־ישראל, א דאנק דעם, וואס מען רעק־וויזירט פראדוקטען אומזיסט אהן בעלוינונג, נאר אין די געדיכט בעזעצטע טהאלען, וואס געפינען זיך נעבען דעם וועג קיין דמשק, האבען די אנט־לאפענע געזעהען א מאסע טויטע קערפער פון פערד און קעמלען.

א בריעוועלע דער מאמען

(פון א געשפרעך מיט א מלחמה־העלד)

ערשט מיט זעקס חדשים צוריק האט מען וועגען אזעלכעס קיין בעגריעף ניט געהאט. עס זענען דאן געווען גאר אנדערע „העלדען", ברייט־ביינינגע און ברייט־ברוסטיגע — גבורים, וואס קענען חאפען מיט איין מאל 20 פוד משא.

איצט געהן מיר אויף דער גאס און מיר בעגעגענען דארט דורכלויפען קליין־געוויקסיגע אויסגעמאגערטע מענשעלעך, וואס פון זייערע איינגעפאלענע ברוסטען גלאנצען אראב מיט שטאלץ יענע קליינע זילבערנע קרייצלעך, וועל־כע בעצייכענען אזוי פיעל העלדישקייט, אונער־שראקענהייט און ענערגיע.

שטוינען מיר: אט דאס זענען עס די ריעזען, וואס שפרינגען אזוי דרייסט, דעם טויט אנטקע־גען?

איך האב די טעג געהאט די געלעגענהייט צו פיהרען א לענגערען געשפרעך מיט איינעם פון די דאזיגע מלחמה־העלדען.

א מאגער ניט הויך־געוויקסיגער יודעל. פאר פיעל ריזיקאלישע טהאטען איז ער בע־שאנקען געווארען מיט איינינגע געארגיע־קריי־צען. ער דערצעהלט:

ער האט געענדיגט א קאמערץ־שול, און ביז צו דער מיליטער־דיענסט האט ער שוין בע־וויזען צו פערנעהמען א גאנץ אנגעזעהענע שטעלע. פון דער מאביליזאציע אן געפינט ער זיך אויפ'ן שלאכט־פעלד. וואו איהר ווילט נאר איז ער שוין געווען: בעטייליגט זיך אין ריזי־קאלישע „ראזוויעדקעס" און זיך שטענדיג אויסגעצייכענט: געשלאגען זיך שוין אויף באיא־נעטען, און פון אלע סכנות איז ער ארויס גאנץ, — קיין איין וואונד ניט!

— ווען פאהרט איהר צוריק? — פרעג איך, דער סאלדאט קלערט קיין סעקונדע ניט, מאכט א נערוועזישען זשעסט מיט דער האנד און ענט־פערט מיט א מאדנער שטילקייט:

— אט מארגען, וואהרשיינליך בין איך ווי־דער אויף דער פאזיציע. איך האב שוין געאר־גיע קרייצען, איך מוז אבער פאר מיין מאמען ברענגען נאך א גרעסערע מתנה. גאט זאל נאר העלפען, איך זאל די זכיה האבען זעלבסט איהר דאס צו ברענגען...

מיין מוח בעגרייפט דאס ניט. עס לויפט דורך א שוידער איבער די ביינער: ער זעלבסט... ווי קאן דען אנדערש זיין? ווער דען וועט דער מאמען די מתנה ברענגען, אויב ניט דער זוהן, דער ליעבער זוהן?!... דער סאלדאט בעמערקט דאס, קענטיג, אויף מיר און ער רעדט ווייטער מיט בעזונדער ענטשלאסענקייט:

— יא, אויב איך וועל גאר לעבען בלייבען, וועל איך דורך מיינע געארגיע קרייצען פיעל נוצען ברענגען מיינע עלטערן, אלס יודען. די יודישע געארגיע העלדען פון דער יאפאנישער מלחמה בענוצען זיך ביז'ן היינטיגאן טאג מיט פולען וואינרעכט איבער גאנץ רוסלאנד. איבע־ריגענס, האט מיר מיין ראטנער געזאגט, אז אפילו מען וועט מיך הרג'ענען, וועלען סיי־ווי מיינע עלטערן קאנען געניסען פון מיינע אויס־צייכונגען.

און וויעדער: „אויב מען וועט מיך הרג'ענען" און „אויב איך וועל לעבען בלייבען". דאס דא־זיגע לאזט ער פון מויל ניט ארויס, ער פער־געסט אויף קיין מינוט ניט אין וואס זיין העל־דישקייט בעשטעהט, אז פאר א מלחמה־העלד עקזיסטירען ניט קיין גרעניצען...

איהר זאלט אבער הערען, מיט וואס פאר אגלייכגילטיגקייט ער בעציהט זיך צום לעבען און טויט.

— עט!. — לאזט ער דיך ניט אויף א מי־נוט זיך פערטראכטען: — איך האב, אמת, אטייל פון מיין חוב, אלס יוד און זוהן פון פאטערלאנד, שוין ערפילט: עס איז אבער מיר פערבליבען נאך פיעל מעהר צו ערפילען. מארגען בין איך צוריק אויף מיין ארט — אויף דער פאזי־ציע!

ביי די דאזיגע ווערטער נעהמט דער סאל־דאט אראב פון אקסעל די ביקס און שטעלט זי אוו'ק אן א זייט: הויבט אן נערוועזיש פונאנ־דערצושפילען ז'עם קאלנער פון שינעל, פון ליי־בעל און פון העמד; פארעט זיך עפיס לאנג

Jüdische Volkszeitung № 46 Jødiske Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, מיטוואך, דעם 10־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

פעראייניגטע שטאטען געגען דייטשלאנד

די גרויסע שלאכט איז פוילען. — די טערקען צוריק פון סועץ־קאנאל

אמעריקא געגען דייטשלאנד

ווי ס'איז בעוואוסט·חאט די דייטשע אדמי־ראליטעט אפיציעל ערקלעהרט, אז פון דעם 8. פעברואר אן איז דער צפון־ים ארום די ענג־לישע ברעגען ערקלעהרט אלס קריעגס־פלאץ, און דעריבער נעהמט דייטשלאנד ארונטער די פעראנטווארטליכקייט, אין פאל, אז נייטראלע שיפען וועלען דערטרונקען ווערען דורך דייט־שע אונטערוואסער־שיפען.

איצט מעלדעט מען פון ניו־יארק אלס ענט־פער אויף דער דייטשער דראהונג:

זעם דייטשען אמבאסאדאר איז אבסאלוט ניט געלונגען דורך זיינע ערקלעהרונגען צו פערהינדערען דעם כעס פון די אמעריקאנער אויף דער דראהונג וועגען דעם, אז דער ים ביי די ענגלישע ברעגען ווערט ערקלעהרט אלס קריעגס־פלאץ.

„ניויארק־העראלד" שרייבט וועגען דעם פאלגענדעס: דייטשלאנד שטעהט איצט אויפ'ן שוועל פון בעגעהן דעם געפעהרליכסטען פעה־לער, נעמליך, ארויסצורופען א מלחמה מיט די פעראייניגטע שטאטען.

די בלוטיגסטע שלאכט אין מזרח.

פון בערלין טעלעגראפירט מען: די גרעס־טע שלאכט, וואס די היסטאריע קען דערצעהלען קומט איצט פאר צווישען ווייכסעל, ראווקא און די קארפאטען.

די דייטשען האבען דערווייל פארגענומען א צוריקגאנג ביים פראנט ראווקא — בזורא, אום צו פערשטארקען די מחנות צווישען ווייכסעל און ראווקא, וואו מיר האבען צעהן פרישע אר־מעע־קארפוסען שטעהן און פון וואנען מיר הא־בען פארגענומען אייניגע אנגריפען.

גלייכצייטיג געהן די עסטרייך־אונגארישע מחנות צוזאמען מיט דריי דייטשע ארמעע קאר־פוסען געגען דעם רוסישען צענטרום אין די קאר־פוסען געגען דעם רוסישען צענטרום אין די קאר־פאטען, וואו מען דענקט, אז ס'וועט גלייך פאר־קומען דער ענדגילטיגסטער קאמפף.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 9. פעברואר (אפיציעל). די נאכט צו דעם 7. האט דער פיינד פעראורזאכט א עקס־פלאזיאן פון דריי מינען־קאמערס אין לא־באי־סעל, וואו מיר זענען געווען בעזעצט. צוויי קאמפאניעס זיינען דערנאך איבערגעגאנגען אנ־צוגרייפען אונזערע פאזיציעס, אבער זיי האבען ניט געקענט אריבער קומען די לעכער, וואס די עקספלאזיאן האט אנגעמאכט.

זונטאג האט איינע פון אונזערע קאמפא־ניעס געמאכט א געגען־אנגריף און האט פער־טריבען דעם פיינד פון די מינען־לעכער, וועל־כע מיר האבען באלד צורעכט געמאכט. די דייטשען האבען דא איבערגעלאזען 200 געפא־לענע.

אין צפון פון מאסניל לעס הורלוס האבען מיר עראבערט א וואלד, וואו דער פיינד האט געהאט פערנומען שטארקע פאזיציעס.

א פראטעסט פון די נייטראלע מלוכות?

לאנדאן, 9. פעברואר. די רייטערס ביורא טעלעגראפיר מען פון רוים: צווישען די ניטרא־לע מלוכות ווערט פערהאאנדעלט וועגען דער האלטונג וואס זיי זאלען אננעהמען געגען דער דייטשער בלאקאדע.

דער אלגעמיינער מיינונג איז מזאל ארויס־טראגען אפראטעסט, אבער דערווייל איז נאך נאך קיין דעפיניטיוועס ניט אנגענומען. דאס גלייכען איז נאך ניט בעשטימט, אויב אלע פרא־טעסטען זאלען טראגען דעם זעלבען חאראק־טער אדער זיי זאלען זיין פערשיעדען נאך די פערהעלטניסען פון דעם בעשטימטען לאנד.

דייטשער ראפארט.

בערלין, 9. פעברואל (אפיציעל) פון דעם מערב'דיגען קריעגס־פלאץ איז קיין וויכטיגעס ניטא וואס מיטצוטיילען. אויפ'ן מזרח קריעגס בלאץ האבען מיר דערגרייכט עטליכע קלענערע לאקאלע רעזולטאטען ביי דעם פרייסישען גרע־ניץ.

אין אלגעמיין איז די לאגע אונפערענדערט.

די טערקען געהען צוריק פון סועץ־קאנאל

לאנדאן, 9. פעברואר. צו פרעסע־ביורא טיילט מען מיט פון קאאירא: נאך די לעצטע מפלות געהען די טערקען צוריק אין פאל־שטענדיגער אונארדנונג אין דער ריכטונג פון מזרח.

שלום פראפאגאנדא.

אין די שטאקהאלמער דיפלאמאטישע קריי־זען האלט מען פאר פאלקאם פעסטגעשטעלט, אז אין דייטשלאנד איז געגרינדעט געווארען א פא־ליטישע שלום־פארטיי, וועלכע שטעהט זעהר נאהנט צו די הויף־ספערען.

די פראפאגאנדא לטובת שליטען שלום פער־ברייטעט זיך מיט יעדען טאג, אפען צו פיהרען די פראפאגאנדא שטערט דער פערבאט פון דער מיליטערישער מאכט צו בעטראכטען א בעדינ־גונג פון צוקונפטיגען שלום.

מען רעכענט, אז ביי יעצטיגען גלייכגעוויכט פון די קרעפטען פון די קעמפפענדע מלוכות, וואלטען זיי לייכט געקאנט קומען צו אנ'אויס־גלייך אויפ'ן יסוד אז עס זאלען בלייבען אונבע־ריהרט די אלטע גרעניצען.

אויך אין וויען זענען אלע איבערצייגט, אז ווי עס זאל זיך נישט ענדיגען די מלחמה, וועט אלס בעפאלמעכטיגטער פון רוסלאנד אויף צו פיהרען די שלום־אונטערהאנדלונגען בעשטימט ווערען דער גראף וויטע.

פערשטעהט זיך אז די דאזיגע ידיעה איז ארויסגעלאזען, אויף צו מאכע א פראבע, ווי עס האלט מיט'ן שלום. דאס בעווייזט ווייט שטארק עס איז אין וויען דער פערלאנג צו צוטרעטען צו שלום־אונטערהאנדלונגען.

אויך אין רוסלאנד האבען די רעכטע פאר־טיין פונאנדערגעשיקט די פעטראגראדער אינ־פלוסרייכע ביוראקראטען אין פאליטיקער א מעמאראנדום, אין וועלכען זיי דערווייזען די נויטווענדיגקייט צו שליסען שלום מיט דייטש־לאנד. די רעכטע צייטונגען דרוקען דייטש־פריינדליכע ארטיקלעך, אין וועלכע זיי זאגען ארוויס די מיינונג, אז די צושמעטערונג פון מא־נארכישען דייטשלאנד איז א סכנה אויך פאר אויסלאנד.

רעפרעסיעס נעגען ציוניסטען.

צום „טיימס" ט־ילט מען מיט פון ניו־יארק, אז די דארטיגע ציוניסטישע ארגאנ זאציעס הא־בען בעקומען א ידיעה פון קאנסטאנטינאפאל, אז די טערקישע מאכט אין פאלעסטינא האט פערנומען א רייה־הע רעפרעסיווע מיטלען גע־גען די פאלעסטינער ציוניסטען. מ'האט פער־מאכט די ציוניסטישע שולען און מ'האט פער־מאכט די ציוניסטישע שולען און מ' האט אבגע־שטעלט די טעטיגקייט פון סיעל ציוניסטישע ארגאניזאציעס.

די אמעריקאנער ציוניסטען האבען צו ליעב דעם געשיקט צום פרעזידענט, ווילסאן, א דע־פעשע, א.] וועלכער זיי בעטען איהם, אז ער זאל פארנעהמען מיטלען אבצוראטעווען די ציוני־סטישע ארגאניזאציעס פון א חורבן.

„בונד'ס" לעזע־זאל פאר אלע אין קאפענהאגען

פעראנשטאלטעט, שבת, דעם 13־טען פעברואר אין

„אויסטערבוס טעאטער" Ryesgade 106

א אבשייד'ס־אבענד פון ה' ראטשטיין

פאר זיין אפרייזען נאך אמעריקא.

עס ווערט אויסגעפיהרט איינע פון די נייעסטע ליטעראַרישע פיעסען

„די יורשים"

דראמא אין 4 אקטען פון שלום אש די הויפטראל ר' שמואל מייזנער ווערט אויסגעפיהרט פון ה' ראטשטיין

באל ביז 3 אוהר

איינצעלהייטען אין פראגראם.

אטייל פון איבערשוס געהט פאר'ן „בונדס" לעזע־זאל פאר אלע.

בילעטן צו בעקומען: אין בונדישער לעזע־זאל יעדען אווענד פון 8 ביז 10, ביי הר' גארבאש, נארעפארימאגס־גאדע a7, 2־טע זאל אין הויף, ביים נ ארבירער הר' דאנאוויטש, פילעסטרעדע 82 און ביי אלע מיטגל־דער פון דער בונדישער לעזע־זאל

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונ

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Viktor E. H. Andersen

BORG RGADE 52, TLF. 10829.

pec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

כשר רעסטאראן

יעדען אג פרישען עסען צו בעקומען, לויך אלעס צום טרינקען ביי

Epstein, Rosengaarden 11,

5 מינוטען פון ראטהויזפלאץ.

א יודיש מיידעל

וואס פערשטעהט יודיש אדער דייטש און קען שרייבען דעניש אויף א שרייב־מאשין ווערט זאפארט געזוכט

ווענדען זיך אין רעדאקציע פון דער „פאלקס־צייטונג" צווישען 4—6

א טיכטיגער ארבייטסמאן

קען קריעגען גלייך ארבייט.

B. Glück, Admiralgade 22, stnen.

א שניידער

און א גוטע האנד־נייערקע קריעגען ארבייט דאמען־קאנפעקציאן. ווענדען זיך ביי מאיר דעכטמאן, Aabenraa 1, I.

טה. קאהן,

St. Kanikestræde 3. קאלאניאל־געשעפט

אקערמאנס גארן

2.55 א. ג. טוסין. פערשידענע שניידער צודאטען ביי באביטשקאוו וואגנמאגערגאדע און גלאזמאן אדעלגאדע.

KØB Philipsons THE

24 KØBMAGERGADE 24

א 1־טע קלאס שניידערין

געקומען פון פעטראגראד, נעמט אן בעשטעלונגען אויף דאמען און קינדער קליידער און אנדערע אדבייטען. אלעס ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך, ביליג און רעיעל נאך די לעצטע פאריזער און וויענער זשורנאלען.

שלאטסגאדע 12, 1־טע זאל פרוי שאווינסקי

א נאדלער

קען בעקומען ארבייט א פעסטען־פלאץ אויף פיער הדשים 40 קראנען א וואך ציארנעגאדע 7, 2־טע זאל, זילבער

איהר וועט צופרידען

זיין פון אייערע קאסטיומען, בליוזען און רעק ווייל אלעס ווערט אויסגעפיהרט נאך דער לעצ־טער פאריזער און לאנדאנער זשורנאלען.

אונטער מיין פערזענליכער אויפזיכט.

צו זעהער מעסיגע פרייזען

עקסטרא בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט אין 2—3 טעג.

פרוי ליטיטשעווסקי, Borgergade 28 st.

א וועש־נייערקע

קריעגט יעהרליכע ארבייט

וואגנמאגערגאדע 3, באביצקאוו

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidende's" Trykeri, Møntergade 2.

...אהענטקייט צו דער רוסישער גרעניץ, האבען ...גאנץ פאלשען בעגריף וועגען רוסלאנד און ווע־ ...ד רוסישע געזעצען וועגען יודען.

צו ערקלערען די גאליציאנער יודען זייער ...אגע און אויפמונטערען זיי עפעס צו טהון און ...ך אליין צו העלפען, וואלט פיעל געקאנט ...ויפטהון די יודישע פרעסע, נאר ווי איך בין ...ווואהר געווארען, האבען די יודישע צייטונגען ...ן לעמבערג ביטשאטש און טשערנאוויץ פונ׳ם ...הויב פון דער מלחמט אויפגעהערט צוערשיי־ ...ן, קיין יודישע פרעסע אין גאליציען עקזי־ ...טירט איצט נישט און א דאנק דעם איז דאס ...עזעלשאפטליכע לעבען פון די גאליציאנער יו־ ...דען ווי פערשטומט געווארען.

פון דער גאנצער רוסישער פרעסע קאן מען ...אין גאליציען טרעפען נאר די „קיעוו. מיסל.“ ...נאר נישט ריידענדיג שוין דערפון, וואס די ...צייטונג קאסט דארט שרעקליך טייער, — נישט ...וועניגער ווי 25 קאפ. אנומר, איז זי פאר די גא־ ...ליציאנער יודען, וועלכע בעזיצען נישט די רו־ ...סישע שפראך גאנץ אונפערשטענדליך און ווערט ...דערום דורך זיי נישט גמלעזען. ווען די וואר־ ...שעווער יודישע צייטונגען זאלען קאנען ארגא־ ...ניזירען דאס איבערשיקען בלעטער קיין גאלי־ ...ציען וואלטען זיי געקאנט ברענגען גרויסע נו־ ...צען

די אלגעמיין־רוסישע זעמסקי ארגאניזאציע ...קאן העלפען די גאליציאגער יודען נסר אין זעהר ...אקליינערמאס, אויף ארויסהעלפען זיי פון זייער ...ווערער לאגע, איז נויטיג צו גרינדען א ספע־ ...ציעלען יודישען קאמיטעט, וועלכער זאל זיך ...פערנעהמען מיט ארגאניזען הילף פאר די גאלי־ ...ציאנער יודען.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294 y.

נייעס פון פוילען

(4000 ליידיגע וואוינונגען). ווי די צייטונגען רעכענען אויס, זיינען איצט אין וואר־ שא פאראן איבער 4000 ליידיגע וואוינונגען.

(600 וואגאנען מיט עסענווארג). די טעג זיינען מיט די ווייכסעל־באהנען אנגע־ קומען קיין ווארשוי אנ׳ערך 600 וואגאנען מיט עסענווארג־פראדוקטען און הייץ און ברען־מא־ טעריאלען.

(ווארשוי אין פינסטערניש). צוליעב די נייע אנפאלען פון דייטשע לופט־שיפען האט מען אויך אין ווארשוי אנגעהויבען אויסלעשען די שטאט־בעלייכטונג. די ו עפעלקערונג האט זיך נאך ניט צוגעוואוינט צו דעם דאזיגען צו־ שטאנד און ס׳איז אויסגעבראכען א פאניק. די טעג האט מען צווישען 3 און 4 א זייגער פאר־ טאג אויסגעלאשען מיט א מאל אלע עלעקטרי־ שע און גאז־לאמטערנען אין די גאסען.

די פינסטערניש איז דאך ניט געווען שטארק, ווייל די לבנה האט נאך געשיינט. שפעטער אבער, ווען די לבנה איז אונטערגע־ גאנגען, איז געווארען אינגאנצען פינסטער.

אין די וואוינונגען, וואו מען איז נאך ניט געשלאפען, האט מען אין די פראנטאווע פענ־ סעער אראבגעלאזט די שטארען, און די שא־ פערס און דראשקארעס האבען פערלאשען די לעמפלעך פון זייערע עקיפאזשען.

דער אבער־פאליצמייסטער האט בעפויהלען אז ווען מען וועט פערלעש ען די בעלייכטונג אין שטאט, זאל מען ארויסשיקען אויף די גא־ סען שטארקע פאטרולען, כדי אבצוהיטען די ארדנונג.

(„נאר פאר יודען“) די גאזעטא וואר־ שאווסקא ־־ייבט, אז פון פערשיעדענע שטעדט אין פוילען און אין רוסלאנד קומען אהז קיין ווארשא געלד־נדבות, שיך־ווארג, מלבושים און וועש, מיט דער בעדינגונג, אז מ׳זאל זיי פונאנדערטיילען בלויז צווישען יודען.

ארבייטס־הילף פאר די מלחמה־געליטענע

אין מאנאט נאוועמבער איז ביים פעטרא־ גראדער קאטיטעט פון דער געזעלשאפט צו פער־ שפרייטען מלאכה און ערד ארבייט צווישען יו־ דען אין רוסלאנד איז געגרינדעט געווארען א צענטראל־ביורא פון ארבייטס־הילף פאר די קרבנות פון דער מלחמ ה, וואס האט דעם צוועק צו פעראייניגען די טעטיגקייט, סיי פון דער דא־ זיגער געזעלשאפט און דער קאמיסיע פאר אר־ בייטס־הילף, וועלכע געפינט זיך ביי איהר, סיי פון יודישען קאמיטעט, צו העלפען די קרבנות פון דער מלחמה און אנדערע יודישע געזעל־ זעלשאפטליכע אנשטאלטען כדי צו ארגאניזירען פלאנמעסיג די ארבייטס־הילף פאר די קרבנות פון דער מלחטה.

דאס צענטראל־ביורא האט בעשלאסען אין צוזאמענהאנג מיט די בעדינגונגען פון מלחמה צייט צו קאנ: ענטרירען די גאנצע טעטיגקייט אויף ארגאניזירען, דאס אנגעהמען און אויספיה־ רען בעשטעלונגען אויף מלאכה־אויסארבייטונ־ טונגען פאר דער ארמעע דורך די לייה־און שפאר־געזעלשאפטען און אנדערע געזעלשאפט־ ליכע ארגאניזאציעס. ווי די געזעלשאפטען פאר ארבייטס־הילף אד״ג.

כדי צו בעקענען זיך מיט דער לאגע פון דער זאך אויף די ערטער, האט דאס ביורא א רויסגעשיקט זיינע בעפאלמעכטיגטע. אין איינינגע פונקטען פון יודישען „תחום“ און, אין צוזא־ מענהאנג מיט די בעריכטען וואס די דאזיגע בע־ פאלמעכטיגטע האבען ביז יעצט צוגעשיקט איז בעשלאסען געווארען: מיטצוהעלפען צו ארגא־ ניזירען שוסטער־ווארשטאטען אין ווילנא, מינסק און באברויסק, וועלכע זאלען פערפערטיגען בע־ שטעלונגען פאר דער ארמעע, ווי אויך אין פאסטאוו, ביעליצערקאוו און אנדערע ערטער — געלד און ארגאניזאציאנס־הילף פאר בעלי־ מלאכות, אז זיי זאלען קאנען אויספיהרען בע־ שטעלונגען פאר דער אינטענדאנטור: מען האט אויך בדעה צו ארגאניזירען א ווארשטאט אין פעטראגראד פאר 1000—500 בעלי־מלאכות, וואס נויטיגען זיך אין ארבייט כדי אויסציפיהרען ארבייט פאר דער ארמעע, מען רעכענט צו בע־ קומען בעשטעלונגען פאר אייניגע פונטען פון „תחום“. עס ווערט אויך פראיעקטירט איינצו־ ארדנען א פינאנציעלען אנשטאלט צו געבען קרעדיט ארגאניזאציעס פון בעלי־מלאכות כדי זיי זאלען אויס־פיהרען ארבייט פאר דער ארמעע.

די לאגע אין רוסלאנד.

(אויסער יודען). אונטער׳ן פארזיץ פון וויצע־דירעקטאר פון פאליציי־דעפארטאמענט, קאפאפאוו, איז פארגעקומען א בעראטונג איבערן פראיעקט פון נייעם אוסטאוו וועגען פאספארטן. אויף דערלעצטער זיצונג האט מען בעהאנדעלט די פראגע וועגען מבטל מאכען די פאספארטען.

די בעראטונג האט זיך ארויסגעזאגט פאר מבטל מאכען די פאספארטען אין גאנץ רוסלאנד אויסער פאר יודען, וועלכע זאלען ווייטער זיין פערפליכטעט צו האבען פאספארטען.

(די 300 רובל שטראף). דאס אינערן־ מיניסטעריום האט מודיע געווען די גובערנאטא־ רען פון פוילען, אז די 300 רובל, וואס ווערען ארויפגעלעגט אויף די יודישע רעקרוטען פאר זיך ניט צושטעלען צום פריזיוו ז׳ארפען תיכף אויפגעמאהנט ווערען, ניט־קוקענדיג אויף דעם איצטיגען צושטאנד.

(אויסלענדישע סטודענטען). ווי ס׳איז בעקאנט, געפינט זיך איצט אין רוסלאנד א מאסע יודישע סטודענטען, וואס האבען פרי־ הער שטודירט אין דייטשלאנד, בעלגיען און עסטרייך און האבען אצינד ניט די מעגליכקייט פארצוזעצען זייער בילדונג. אלע השתדלות׳ן וועגען אנגעהמען אין די רוסישע הויך־שוהלען זיינען געבליבען אהן רעזולטאט.

איצט האט דאס מיניסטעריום געפונען פאר מעגליך צו דערלאזען אין די רוסישע פאליטעח־ ניקומס אויסלענדישע סטודענטען פון לעצטען קורס, וועלכע האבען געענדיגט שולען אין רוס־ לאנד ניט שפעטער פון יאהר 1911. די דאזיגע סטודענטען ווערען אנגענומען אלס זייטיגע צו־ הערער אויף א טערמין ניט מעהר פון דריי סע־ מעסטערס.

אלס ניט־ווירקליכע סטודענטען האבען די אויסלענדישע סטודענטען־יודען אבער ניט בעקומען קיין וואוינרעכט.

(מ. גארקי וועגען דער יודענפראגע). דעם „ב. וו.“ טעלעגראפירט מען פון מאסקווא, אז מאקסים גארקי האט אנגעשריבען א גרויסען ארטיקעל אין דער פארם פון א בריעף צו דער רוסישער געזעלשאפט וועגען דער יודען־פראגע.

פרויען — סאלדאטען.

קיין קיעוו האט מען די טעג געבראכט א־ פערוואונדעטען סאלדאט, וואס ווי עס האט זיך דערנאך ארויסגעשטעלט איז עס א פרוי, דאני־ לאווא. זי האט געלערנט אין איינעם פון די ווארשאווער פרויען־גימנאזיומס. זומער־צייט איז זי אבגעפאהרען קיין קאווקאז, צו איהרע קרובים. באלד דערויף ווי דער קריעג איז ער־ קלעהרט געווארען, האט דאנילאווא, געפינענדיג זיך דעמאלט אין טיפליס, זיך איבערגעטהאן אין מאנסבילשע קליידער און אריינגעטרעטען אין איינעם פון די פעחאטע־פאלקען. דאנילאווא בעטייליגט זיך אין א רייהע שלאכטען אין גא־ ליציען.

אין דעם אייגענעם שפיטאל געפינט זיך נאך א צווייטע פעו וואונדעטע פרוי א סאלדאט

אמעריקא׳ס האנדעל

אין דער צייט, וואס די אי׳ראפעאישע מלוכות פיהרען דעם בלוטיגען קריעג מאכען די קלוגע יאנקיס גוטע געשעפטען. מען האנדעלט מיט אלץ: מיט הארמאטען, מיט וואלע, מיט פולווער און אנדערע עהנליכע ארטיקלען. איג׳ם משך פונ׳ם חודש דעצעמבער האט אמעריקא ארויסגעפיהרט קיין אייראפא סחורות אויף 245 מיליאן דאלארס, דאס איז אנ׳ערך א מיליארד קראנען.

— גלויבט מיר — רעדט אנ׳אינטעלעגענט־ נער יוד אויף פוילישצו א קוה. . . כ׳מיין א קור־ דאמע. עס האנדעלט זיך דא ניט וועגען די בי־ ליקייט, נור דאס ערשטע מאל, אז איך האב פער־ זוכט די היגע עסענס, בין איך אנ׳אבגעקוילעטער געווארען, דא זעהט איהר, איז וואס אנדערש, אלענפאלס פריש, כשר. יא, יא, גאנץ צופרידענ־ שטעלענד.

— האט איהר געליינט די היעגע יו־ דישע גאזעטע? — פרעגט א יודענע מיט א שיי־ טעל א יונגען מאן אין בלויע ברילען, — וואס דערצעהלען זיי דארטען פון ווארשא? אי, ווייס „די הענט ניט געוואשען“ אויב די גרויסע צע־ פעלינען האבען ניט פערצעפעט מיין גרונה־ שיינדלען; איך האב א טאכטער, האב איך, האט זי א קראם, האט זי דארטען, פערשטעהט איהר שוין?..

— ביטע, נאך א פאראציאן פלייש, — בעט ביי דער טאר־ווערין א קליין יונג־בחורל.

— זעה נאר ווי ער האט זיך עס צו פרע־ סען, דער קליינער. אלץ איז איהם ווייניג, אב־ געקנעפעלט זיך די מייטקעס און רוקט, שטאפט ער דארט אריין? — א בייכעלע ווי א גומיע׳לע. קיין עין הרע, זאל דאס ניט פערבייגעהן—שפאסט פון איהם אגעלער יודעל מיט ארויטער בערדעל.

— ווארט, ווארט, באלד בין איך זאט, וועל איך פון אייך לאכען, ענטפערט איהם בחור׳ל מיט א פולען מויל...

— מאמעשי, מאמעשי, קום א היים, שלעפט א שווארץ עכט יודישער יונגעל זיין מאמען ביים קלייד.

— נארעלע, א היים וועלען מיר ערשט געהן ווען גאט וועט דעם שלום שיינקען איבער דער וועלט, ענטפערט איהם זיין מאמע.

אדיע, פאוועל, שלום, א גוטען, דאסווידא־ ניע, גוט באי ווינשט יעדער אויף זיין שטייגער פון די צופרידענע אוועקגעהענדע געסט.

און אויך איך בין א צופרידענער אוועק פון דער יודישער „פאלקס־קיך“.

י. מ. אנשעלעוויץ.

אהאלב־יאהריגער סך־הכל

ווי מען זאל ניט וועלען שטרענג אבהיטען נייטראליטעט און בעציהען זיך גלייך סימפאטיש אדער אנטיפאטיש צו אלע מלחמה־פיהרענדע מלוכות, איז ווען מ׳האלט ביי מאכען דעם אמת׳ן חשבן, קומט פארט אויס, אז די איינציגע מלוכה, וועלכע האט געהאט אין ערשטען האלב־יאהר רוח און טאקע הי׳בש, איז דייטשלאנד.

מען קען חלילה וחס ניט חושד זיין דעם אינפפעקטאר פון דער גרעסטער פראנצויזישער היפאטעק־באנק ה׳ מיכעל אין דייטש־פריינדליכקייט, און דאך קומט־אויס לויט זיין סטאטיסטיק, אז בלויז דער שטיק פראנקרייך, וועלכען די דייטשען האבען פערנומען און בעל־הבית׳ווען דארט — כבעל הבית העושה בשלו, — ווי א בעל־הבית ביי זיך, פערנעהמט א שטח פון 21 טויזענד קוואדראט קילאמעטר, איז בעזעצט פון דריי מיט א האלב מיליאן איינוואהנער, און דער ווערטה פון די ערד אליין דערגרייכט איבער 14 מיליארד פראנק, ווייל דארט געפינען זיך די פראנצויזישע קוילען־גרובען, ווי אויך די בעסטע תבואה־פעלדער פון פראנקרייך. ווען מען לייגט דאס צוזאמען מיט דעם, וואס דייטלאנד האט ערווארבען אין בעלגיען, וואס מאכט אויך אויס א שטח פון 50 טויזענד קוואדראט קילאמעטר מיט 7 מיליאן איינוואהנער, קומט אויס בסך־הכל: איבער 70 טויזענד קוואדראט קילאמעטר ערד מיט איבער 10 מיליאן נפשות ד״ה, אז דייטשלאנד איז: 1) געווארען אויף א גאנצען זיעבעטעל גרעסער; 2) האט בעקומען דאס, וואס איהר האט געפעהלט, נעמליך קוילען און תבואה־פעלדער, און דער עיקר— איבער 10 מיליאן מענשען, וועלכע ווילענדיג אדער ניט ווילענדיג זענען געצוואונגען העלפען איהר שלעפען דעם שווערען מלחמה־וואגען.

דאס איז אלץ ביודעים, ד״ה, אויפ׳ן מערב מלחמה־פלאץ, וואו דער חשבן איז אויסגערעכענט און דער געגנער שעמט זיך ניט און זאגט אויס די קלאג פון חדר. היינט וואו איז נאך די בלא יודעים, אין רוסיש־פוילען, וואו אלץ איז בכלל דערשטיקט און בעגראבען, טרייף און גע׳אסר׳ט, — דארטען, פערשטעהט זיך, זענען די עראבערונגען אויך עפעס ווערטה. עפעס פערנעמט דאך דארטען אויך דער שטח פון טהארן ביז ווארשא, פון מערב צו מזרח און פון מלאווע ביז קראקוי, פון צפון צו דרום, פון וואנען, ווי ס׳שיינט אויס, קלערט דער דייטש גארניט צוריקגעהן, און האט זיך בעפעסטיגט מיט שטארקע בעשיצונגס־גרובען.

א רוסישער נצחון דארט טראגט שוין לעתעתה דעם זעלבען חאראקטער, וואס א פראנצויזישער: גענומען א לויף־גרוב, ד״ה, אזוי לאנג און אזוי ברייט ווי גענומען דלת אמות אדער פערלארען ד׳ אמות.

אלזא, פאר דעם האלבען יאהר האט דייטשלאנד בעקומען דאס וויכטיגסטע, וואס עס האט איהר געפעהלט ביים אנהויב פון דער וועלט־מלחמה.

ס׳ איז זיכער, אז ווען דייטשלאנד זאל די עראבערטע געגענדען קענען דערהאלטען ביז דעם נייעם ערנטע („אוראזשאי„) וועט דער מאנגעל אין עסענווארג קלענער ווערען, און דער ענגלישער פלאן פון פערניכטען דייטשלאנד דורך הונגער וועט פערלירען זיין ווערט.

קורץ, דייטשלאנד זעהט יעצט אויס פיינער ווי ביי מלחמה־אנהויב און ס׳איז זעלבסט־פערשטענדליך, אז אויף אזוי פיעל וויפיעל דייטשלאנד האט געהאט רוח אויף אזוי פיעל האבען די פעראייניגטע געהאט היזק, וועלכער איז אין מלחמה צייט א דאפעלטטער. אויסער וואס, למשל, פראנקרייך, איז שוואכער געווארען און מוז קויפען קוילען אין ענגלאנד און איהר ביודזשעט ווערט דער מיט מעהרער מיט א נייער הוצאה, פון וועלכער זי האט ביז יעצט ניט געוואוסט, איז נאך דער שונא שטארקער געווארען, האט בעקומען קוילען, קען טרייבען זיין אינדוסטרי און פאבריקאציע און ממילא אויך ליינגער אויסהאלטען די מלחמה. די אונטערשטע שורה פון דעם סך הכל איז, אז יעצט הערט מען שוין ניט אין דער פרעסע פון די פעראייניגטע, וועגען דעם, אז מ׳וועט זיין אין בערלין. יעצט פערנעמט זיי א וויכטיגערע שאלה: ווען וועלען זיי אבנעמען ביי דייטשלאנד דאס פערלארענע, און מאכען זי צוריק אזוי שוואך און ארעם אין קוילען און תבואה ווי ביי אנהויב פון דער מלחמה.

אזוי זעהט אויס דער סך־הכל פון׳ם ערשטען מלחמה האלב־יאהר.

בן שמואל.

די לאגע פון די יודען אין גאליציען

קיין ווארשא איז געקומען דער רוסישער שריפשטעלער מ׳ ראטאוו, וועלכער איז אין דער שליחות פונ׳ם אלרוסישען זעמסקי פעראיין איבערגעפאהרען גאנץ גאליציען, כדי צו בעקענען זיך מיט דער לאגע פון דער בעפעלקערונג, און אויספארשען, וואס פאר אנ׳ארט און אין וואס פאר אמאס עס איז נויטיג הילף פאר דער בעבעפעלקערונג.

ה׳ ראטאוו גיט איבער אייניגע פאקטען וועגען דער לאגע פון די גאליציאנער יודען און וועגען דער הילף וועלכע איז, לויט זיין מיינונג, נויטיג צו ארגאניזירען פאר זיי.

די פראגע וועגען ארגאניזירען הילף פאר די גאליציאנער יודען בעגעגענט פיעל גרעסערע שווירי‌גקייטען, ווי די ארגאניזאציע פון הילף פאר דער פויערשער בעפעלקערונג. פאר די פויערים אין די ערטער, וועלכע האבען געליטען פון דער אונגערעטעניש. דאס אויסהאלטען פון אזא פויערים־פאמיליע קאסט פערהעלטניסמעסיג נישט טייער נישט מעהר ווי 2 רובל א חודש יעדע פערזאן. דערצו ווייסט מען אויף קלאר דעם טערמין וויפיעל מען דארף אזא פויערנס־פאמיליע אויסהאלטען. הילף דארף דער פויער האבענור ביז דער נייער גערעטעניש און אויב מען האלט איהם אויס איבער׳ן ווינטער און מען גיט איהם זאמען צו פערזייהן זיין פעלד שטעלט ער זיך צוריק אויף די פיס און פערגעסט שנעל דאס הונגעריגע יאהר.

גאנץ אנדערש איז די לאגע ביי די יודען. דער יוד אלס א שטאדטישער איינוואוינער האט פיעל גרעסערע בעדערפנישען. מיט צוויי רובל א חודש אויף א פערזאן, וויט מען קיין יודישע פאמיליע ניט אויסהאלטען. בייי דעם איצטיגען יקרות, אז א יודישע פאמיליע זאל קאנען לעלעבען, דארף זי האבען אמוועניגסטען 20 רובל א חודש, און אזוי ווי אין גאליציען נויטיגען זיך אין הילף וועניגסטענס 50.000 יודישע פאמיליעס, קומט אויס אז אויף אויסצוהאלטען די דאזיגע פאמיליעס דארף מען האבען וועניגסטענס א מיליאן רובל א חודש.

נאר דאס איז נאך נישט אלעס. ביי ארגאניזירען הילף פאר דער יודישער בעפעלקערונג פון גאליציען קאן מען נישט אויסרעכענען אויף ווי לאנג וועלען די יודען זיך נויטיגען אין דער דאזיגער הילף. קיין פעלדער און גערטנער האט נישט די גרויסע יודישע מעהרהייט און די נייע גערעטעניש וועט איהם גאר ניט בריינגען.

צוריק צושטעלען אויף די פיס זי רואיניר־טע יודישע בעפעלקערונג פון גאליציען איז נויטיג זיי צו געבען ה לף, אז זיי זאלען צוריק שטעלען זייערע געשעפטען און דאס פאדערט שוין גאנץ גרויסע געלד־מיטלען.

ערגער פון אלץ איז דאס, וואס די גאליציאנער יודען, האבען זיך אינגאגצען פערלוירען אראבגעלאזט די הענד און ווייסען נישט, וואס צו טהון כדי זיך אליין צו העלפען. שולדיג אין דעם איז דאס וואס די יודישע בעפעלקערונג פון מזרח גאליציען, נישט קוקענדיג אויף דער

קאפענהאגענער בילדלעך

פאלקס־קיך

אנ׳אויפשריפט אויף מאמע לשון — „פאלקס־קיך״ פיהרט אונז טאקי גלייך אין פאלקס־קיך אריין. דאס איז א הויז פון עטליכע צימערען. אינווייניג טישען געשטעלטע, מיט פערשידענע מאכלים; ארום די טישען: יודען, בחורים, פרויען, מיידלעך, קינדער; מען זיצט און מען עסט זיך געזונטערהייט.

וואס עס ווארפט זיך אין די אויגען — איז די פערשידענפארביגקייט פונ׳ם עולם, א מין „קיבוץ גליות״, טאקי יודען פון דער גאנצער וועלט געפינט איהר דא: רייך־געקליידעטע יודיש־רוסישע סוחרים, פערקנאקטע קאמיסיאנערען, פערשווארצטע בעלי מלאכות, משולחים מיט פערשמאלצענע קאפעליושען: חזנים, זינגער, שפרינגער, סטודענטען מיט אדער אהן גאנצע שיך, דאמען פאציענטקעס, קור־פרויען, נעביך, וועלכע זענען געלאפען חאפען אין דייטשלאנד פרישע לופט. . . בחורים מיט שפיציגע וואנצקעס, וי די גייעצען, ארבייטסלאזע, קאנטאר׳סטען מיט „קמץ״ בערדלעך; פרויען, וועלכע ווילען פאהרען קיין אמעריקא מיט זייערע קינדער; —הכלל דער גאנצער יודישער פעקל צרות.

„ואהבת לרעך כמוך״ היינגט אויף דער וואנד א ווייסער צעטעל.

„כתיבה וחתימה טובה לכל יהודי קאפענהאגען״ זעה איך ווידער אויף דער וואנד אנגעקלאפט א פענד׳ל פון בגוי מיט ווייסע פאסקעס.

דאס האבען צוגעשיקט די יודען, וועלכע זענען דורך דער הילף פון די היגע דענישע יודען אוועקגעשיקט געווארען קיין אמעריקא און פון שיעף געוואונשען א גוטיאהר זייערעגוטער ברידער.

די קאסירערין, א אינטעלעגענטע פרוי, וועלכע האט אויף זיך גענומען דעם שווערען פאסטען צו זיצען יעדען טאג א דריי שטונדען און פערקויפען בילעטען, איז משמעות בעהבנ׳ט אין א היבש ביסעל שפראכען, בכדי יעדען צו ענטפערען אויף זיין שטייגער: הא? צא? צטא? וואסס? מיסטער?

בקיצור שוין איין מאל אנ׳ארבייט.

אטא קומט א יונגע ארימע מוטער מיט צוויי קליינע קינדערלעך, נעהמט ארויס דרייסיג אוירעס און בעט זיך ביי דער גוטער פרוי, אז זי זאל רחמנות האבען, זי האט ניט צו בעצאלען פאר איהרע קינדערלעך; א קעכין איז זי געוועזען, — און ארויסגעוויזען געווארען. . .

— נו, נו, נישקשה, געהט עסען מיט אייערע חברה, און מארגען וועל איך שוין איבעררעדען מיט וועמען מען דארף, עס וועט רעכט ווערען, — טרייסט זי די גוטע קאסירערין.

מיט׳ן בעדינען די געסט זענען בעשעפטיגט ס׳רוב דעניש־יודישען פרויען. א גוטע הארציגע בעהאנדלונג. עס ווערט אויפגעפאסט פינקטליך, אז מען זאל ניט לאנג ווארטען אויף די געריכטען: אבגעגעסען, צוגענומען, ווייטער דערלאנגט, געפרעגט פריינדליך אויף א „דענישען דייטש״ „אויב מען וויל מעהר״, דעם אבגעפארטיגט, יענעם דערלאנגט, און ווייטער דאס אייגענע. ווי דער שטייגער ביי אונז יודען שווייגט מען ניט מען טהוט דריי מלאכות מיט אמאל: מען עסט רעדט, און מען מאכט מיט די הענד.

און צורעדען איז תמיד דא פון וואס. בפרט נאך איצט מלחמה־צייט. קורץ, כ׳ שמועסט פון וואס הערט זיך״? ווי געהט עס און אזוי ווייטער.

— הערט איהר, ר׳ פנחס, ווענדט זיך, א יוד אהן א היטעל צו א יודען מיט א היטעל — אז איך זאל האבען אזא רייכע בעדינונג האט זיך מיר אין מאמעס קינפעט ניט געהלומט. א קליי־ניקייט אזא רייכע בעדינונג פערמאגט דאך אפילו בראדסקי ניט!

— שוטה, און אזא וועטשערע האט זיך דיך געהלומט, אז דו ביזט געלעגען אין קעניגסבערגער חדר? הא? —ענטפערט איהם מיט א שאלה, זיין בעל־דבר.

Jüdische Volkszeitung № 45 Jodiske Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דיננסטאג, דעם 9־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2. Telefon Byen 1294 y

עסטרייכישע אפענסיוו געגען סערביען

450000 פראנצויזען געפאלען. די לאגע איז פוילען און אין רוסלאנד

עסטרייך — סערביען.

בוקארעשט. עס האט געדויערט א לאנגע צייט ביז די עסטרייכער האבען ארגאניזירט די נייע ארמיי, געגען סערביען, וואס ס'האט די אויפגאבע צו נעהמען נקמהפאר זייער פריהער־דיגער גרויסער נידערלאגע. איצט זיינען די עסטרייכער גרייט צו אנהויבען דורכצופיהרען זייער נקמה־אויפגאבע, און, ווי מען טיילט מיט זיינען זיי שוין אין איניגע שטעלען אריבער־געגאנגען די סערבישע גרעניץ.

זייער מארש געהט מיט א זעלטענער פאר־זיכטיגקייט, און אלע בעוועגונגען ווערען גע־האלטען אין געהיים. די עפענטליכקייט וועט ניט בעקומען צו וויסען פון דעם ערץ־הערצאג עאוגען, ביז ער וועט קענען מיטיילען פערוויר־ליכונגען פון זיינע פלענער.

פון מערב־פראנט.

פאריז, 8. פעברואר (אפיציעל). אין דער נאכט צווישען 6־טען און 7־טען האט דער פיינד געמאכט עטליכע קלענערע אנגריפען אין דער געגענד ביי ניופארט, וועלכע זענען אלע אב־געשלאגען געווארען.

אין צפון פון סואסאן איז פארגעקומען אנ'ארטילעריע־קאמפף.

ביי די דארדאנעלען.

לאנדאן, 8. רייטער ביורא טעלעגראמירט מען פון אטהען: לויט די מיטטיילונגען פון טע־נעדאס, איז א פראנצויזיש־ענגלישע עסקאדרע פון די פארטען ביי די דארדאנעלען.

די עסקאדרע האט געענטפערט מיט 174 קוילען געגען די פארטען. פיער מאגאזינעס זע־נען צוריסען געווארען און אוועק אין פלאמען. דעם שאדען קען מען זעהען פון טענעדאס.

ענגלישע שיעפען אונטער נייט־ראלע פלאגען.

לאנדאן, 8. פעברואר. רייטערס ביורא איז מודיע: די פאסאזשירען פון דאמפפער „לוסיטא־ניא", וואס איז נעכטען אינדערפריה אנגעקומען קיין ליווערפול דערצעהלען, אז ווען דער דאמפ־פער איז געווען ביי די אירלאנדישע ברעגען האט ער בעקומען א דראטלאזע טעלעגראמע פון אדמיראליטעט אז ער זאל אויפציהען דעם אמעריקאנישען פלאג וואס ס'איז אויך גלייך גע־שעהען. דער דאמפף האט דאן רוהיג איינגעזע־געלט אין ליווערפול.

פון שווארצען ים.

פעטראגראד, 8. פעברואר (אפיציעל). אין שווארצען ים האבען אונזערע טארפעדא־שיפען באמבארדירט קאפא.

דער קרייצער „ברעסלאוו" איז דעם 1־טען אנגעקומען צו באטום און האט אויסגעשאסען 20 קוילען געגען אונזערע טארפעדא־שיפען, וואס זיינען דארט געשטאנען, אבער אהן שום רעזו:טאט.

נאכדעם, ווי מיר האבען געענטפערט מיט 2 קוילען, איז „ברעסלאוו" פערשוואונדען.

450000 פראנצויזען געפאלען.

פראנקפורט. דער „פראנקפורטער צייטונג מעלדעט מען פון גענף, אז אין די פאריזער מי־ליטער־קרייזען צירקולירט א געהיימער בע־ריכט, לויט וועלכען עס זענען ביז ענדע יאנואר געפאלען אויף רי שלאכטפעלדער אנ'ערך 450000 פראנצויזען דערביי ווערען גערעכענט נאר סאלדאטען פוו פראנצויזישער אבשטא־מונג.

רוסישע ארדנונג.

קיעוו. די צייטונג „קיעווסקאי מיסל" מעל־דעט, אז דער אבער קאמאנדיר פונ'ם קיעווער מיליטער־בעצירק האט פערמאכט אויף דער צייט פון מלחמה אלע צייטשריפטט ען אין ציי־טונגען אין אוקראינישער, יודישער און העברע־אישע שפראכען.

דער רייכסטאג

בערלין. מיטוואך, דעם 10. מערץ ווערט וויעדער ערעפענט דער דייטשער רייכסטאג. דער טאגעס־ארדנונג איז נאך ניט בעקאנט, נאר עס ווערען ערווארטעט ערנסטע ביודזשעט־דעבאטען. די סאציאליסטען שטעלען ארויס צוויי רעדנער.

פון מזרח־קאמפף־פלאץ

רוסישע מעלדונג

פעטראגראד, 8. פעברואר (אפיציעל). טראץ דעם, וואס אין די קארפאטען אין די קארפא־טען און אין בוקאווינא האבען זיך אונזערע מחנות עטוואס צוריקגעצויגען, ענטוויקלען זיך דאך די דארטיגע געשלעגען צו גונסטן פאראונז דעם 4 טען האבען מיר גענומען 1000 מאן געפאנגען

אויף דיזען פראנט האבען מיר זיך איצט בעגעגענט מיט מעהרערע דיוויזיעס, וועלכע האבען פריהער געקעמפט געגען די סערבען.

איינער פון אונזערע ארמיי־קארפוסען, האט 22 פולעמיאטען, 1 פליה־מאשין, און האט גע־נומען 2 רעגימענט־שעפען, איבער 170 אפיצע־רען און איבער 10.000 סאלדאטען געפאנגען.

יקרות אין ענגלאנד.

ציוריך. אהער מעלדעט מען, אז דורך שווערע בעדינגונגען, אין וועלכע ס'איז גע־שטעלט איצט די ענגלישע שיף־פאהרט און צו־ליעב דער דייטשער דראהונג מיט די אונטער־וואסער־שיפען האט זיך אין ענגלאנד אנגעהוי־בען א יקרות אויף עסענווארג. בעזונדערס טיי־ער איז געווארען מילך, פון וואס עס ליידען די קינדער. אויך פרייזען אויף ברויט, פלייש און אנדערע וויכטיגע פראדוקטען האלטען אין שטייגען.

דער מיטינג פון דער יודישער פאלקסצייטונג

א גרויסער עולם האט זיך נעכטען פערזא־מעלט אינ'ם זאל פונ'ם סטודענטען־היים, וואו ס'איז פארגעקומען דער פאלקס־מיטינג פון אונ־זער צייטונג. דער אווענר האט זיך אויסגעציי־כענט מיט גלענצענדע רעדען פון די אנגעמעל־דעטע רעפערענטען, וועלכע זענען ווארים און מיט רוישענדע אפלאדיסמענטען בעגריסט גע־ווארען פונ'ם פובליקום.

א חוץ די הערען הרב מאיר בערלין, ד"ר ש. בערנשטיין, ד"ר א. קאראלניק און מ. גראס־מאן איז אויך ארויסגעטרעטען דער ד"ר מיל־ער, וועלכער איז ניט לאנג אנגעקומען פון רוסלאנד.

אינ'ם מארגענדיגען נומער ברענגען מיר אנ'אויספיהרליכען בעריכט פונ'ם אווענד.

דער נעכטיגער מיטינג האט בעוויזען, אז דער באנד צווישען דער „פאלקסצייטונג" און דער געמיינדע לעזער ווערט אלץ ענגער און די סימפאטיען פון דער היעגער יודישער געזעל־שאפט ווערען אלץ ווארימער.

„בונד׳ס" לעזע־זאל פאר אלע אין קאפענהאגען

פעראנשטאלטעט, שבת, דעם 13־טען פעברואר אין

„אויסטערבוס טעאטער" Ryesgade 106

א אבשייד׳ס־אבענד פון ה׳ ראטשטיין

פאר זיין אפרייזען נאך אמעריקא.

עס ווערט אויסגעפיהרט איינע פון די נייעסטע ליטעראַרישע פיעסען

„די יורשים"

דראמא אין 4 אקטען פון שלום אש די הויפטראל ר׳ שמואל מייזנער ווערט אויסגעפיהרט פון ה׳ ראטשטיין

באל ביז 3 אוהר

איינצעלהייטען אין פראגראם.

אטייל פון איבערשוס געהט פאר׳ן „בונדס" לעזע־זאל פאר אלע.

בילעטן צו בעקומען: אין בונדישער לעזע־זאל יעדען אווענד פון 8 ביז 10, ביי הר׳ גארבאש, נארעפארימאגס־גאדע a7, 2־טע זאל אין הויף, ביים נארבירער הר׳ דאנאוויטש, פילעסטרעדע 82 און ביי אלע מיטגלידער פון דער בונדישער לעזע־זאל

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2 KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען ☛ רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונ

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

PFAFF

Den bedste Symaskine.

5 BENDIX & Co 5

HOLMENS KANAL

Viktor E. H. Andersen

BORGERGADE 52, TLF. 10829.

Spec. MACARONI og Spise-olie

Delikatesse & Kolonialvarer:

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

א 1־טע קלאס שניידערין

געקומען פון פעטראגראד, נעמט אן בעשטעלונגען אויף דאמען און קינדער קליידער און אנדערע אדבייטען. אלעס ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך, ביליג און רעיעל נאך די לעצטע פאריזער און וויענער זשורנאלען,

שלאטסגאדע 12, 1־טע זאל פרוי שאווינסקי

א יודיש מיידעל

וואס פערשטעהט יודיש אדער דייטש און קי שרייבען דעניש אויף א שרייב־מאשין ווער זאפארט געזוכט

ווענדען זיך אין רעדאקציע פון דער „פאלקס צייטונג" צווישען 6—4

א נאדלער

קען בעקומען ארבייט א פעסטען־פלאץ אויף פיער הדשים 40 קראנען א וואך

ציארנעגאדע 7, 2־טע זאל, זילבער

איהר וועט צופרידע

זיין פון אייערע קאסטיומען, בליוזען און ווייל אלעס ווערט אויסגעפיהרט נאך דער לע טער פאריזער און לאנדאנער זשורנאלען.

אונטער מיין פערזענליכער אויפזיכט.

צו זעהער מעסיגע פרייזען

עקסטרא בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט אין 2—3 טעג.

פרוי ליטיטשעווסקי, Borgergade 28 st.

מאנטאג דעם 9־טען פעברואר אום 8 אוהר אוו.

וועט דער ה׳ ד"ר ווינקלער

אין „מחזיקי הדת" שול נארע גאדע 7 האלטען א פארטראג אויף דער טעמא:

„מלחמה און די פרויען"

טה׳ קאהן,

St. Kanikestræde 3. קאלאניאל־געשעפט

א וועש־נייערקע

קריעגט יעהרליכע ארבייט

וואגנמאגערגאדע 3, באביצקאוו

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidende's" Trykeri, Møntergade 2

די לאגע אין רוסלאנד

אין די לעצטע טעג זענען אין פעטראגראד ארגעקומען בעראטונגען פון אנגעזעהנע פאר־טעהער פון די קאדעטען (דעמאקראטישע פאר־י) און יודישע כלל־טהוער. עס איז בעטראכט ווארען די פראגע וועגען אבשאפען די יודי־ע בעגרענצונגען און וועגען דער נויטיגקייט דער אויפצוהויבען די פראגע וועגען יודישער ייכבערעכטיגונג אין נאסס.־דומא אין די נא־ענטסטער סעסיע.

די פארשטעהער פון די קאדעטען האבען געוויזען, אז אין איצטיגען מאמענט איז נישט ריכטיגע צייט צו בעטראכטען די יודען־פרא־ע אוועקשטעלען זי פראקטיש אין די געזעצ־עבערישע אנשטאלטען.

ווי מען גיט איבער, איז אין די העכערע עגירונגס־ספערען האט מען אויך אנגעוויזען, איצט איז ניט די צייט ארויסצושטעלען בע־נדערע פראגען וועגען אויסגלייכען די אדער ענע נאציאנאליטעט אין די רעכט מיט דער רונד־בעפעלקערונג. דאס אלץ איז בעשלאסען ווארען אבצולייגען ביז ס׳וועט זיך ענדיגען מלחמה.

די יודישע כלל־טהוער האבען ניט איינגע־טימט מיט דער שטעלונג פון די קאדעטען ון האבען אויפגעוויזען, אז עס איז געוואונשן ורכצופיהרען האטש טיילווייזע מיטלען, וועל־ע זיינען ארויסגערופען געווארען דורך דער לחמה גופא, אנווייזענדיג דערויף, וואס אין די ייהען פון דער רוסישער ארמיי קעמפפען א האלבער מיליאן יודישע סאלדאטען, און האל־טענדיג פאר מעגליך אי צוזאמענהאנג מיט דעם ארויסצוזאגען פרינציפיעלע וואונשען בנוגע דער יודישער גלייכבערעכטיגונג, רעכענען די יודישע כלל־טהוער, אז דאס דורכפיהרען איינ־צעלנע מיטלען, ווי למשל, געבען אומעטום וואוינרעכט יודען, וואס בעטייליגען זיך אין דער מלחמה, אנגעהמען זייערע קינדער אהן פרא־צענטען אין די שולען א. ז. וו., וועגען וואס מען האט שוין געקלעהרט אפילו אין בילדונגס־מיניסטעריום, — איז ניט געגען די אינטערעסען פון דער מלוכה אין יעצטיגען מאמענט און וועט ארויסגערופען בלויז דורכ׳ן געפיהל פון יושר.

די יודישע פארשטעהער האבען בעשלאסען א בעזונדער „זאפיסקע" וועגען דער יודען־פרא־גע, וועלכע וועט פאנאנדעדגעשיקט ווערען צו אלע מיטגליעדער פון די געזעצגעבערישע אנ־שטאלטען און צו די מיניסטעריום׳ס. אין מאס־קווא רעדט מען איצט אין צוזאמענהאנג מיט דעם וועגען א בעריכט־„זאפיסקע", וואס איז צונויפגעשטעלט געווארען פאר א יאהרען דורך אנ׳אנגעזעהנעם מאסקווער כלל־טהוער פון די האנדעלס־און פאבריקאציע־קרייזען, לויט דער בעפאלמעכטיגונג פון דער גרופע, צו וועלכער ער געהערט.

צוליעב טאקטישע טעמים האט מען דע־מאלט די דאזיגע „זאפיסקע" ניט אויסגענוצט.

העלדישקייטען פון יודען.

וועגען העלדישקייט פונ׳ם לייטענאנט פון ער 119־טער בריגאדע פון דער ענגלישער עלד־ארטילעריע דאווידסאן (א יוד׳ דערצע־עלט דער קאפעלאן אאוען אואטקינס.

— איינמאל זענען אונזערע ארטילעריסטען עבליעבען שטעהן פאר אונמעגליכקייט צו בע־טימען די לאגע פון שונא׳ס הארמאטען, וואס ייער גיהנום־פייער האט געשאטען אויף אונזע־ע פאזיציעס מיט טויט, אדער מען האט גע־דארפט בעשטימען די לאגע, אדער — אוועק־ן. די געגענד איז אבער נעווען אפאלשע ט דאס מינדסטע בערגעלע, וועלכעס מען אלט געקענט אויסנוצען אויף צו בעאבאכטען... ען א טורימל פון א דארפישען קלויסטער, עלכער איז געווען האלב־צושטערט דורך די ישע באמבעס און האט א ליאדע מינוט גע־אלט איינפאלען.

בעאבאכטען און סיגנאליזירען איז געווען פליכט פון לייטענאנט דאווידסאן. און האט ער ארויפגעקראכע אויפ׳ן טורמל.

א משוגעת! אנ׳אמת׳ע משוגעת! באמבעס האבען אויפגעריסען אונטער איהם און האבען ברעקעלט די שטיינער פון די קלויסטער ווענד דאס טורימל האט געציטערט, זיך כמעט גע־אקעלט. נאר דאווידסאן איז געזעסען גאנץ היג זיך אנגעהאלטען פאר׳ן שפיץ און האט געבען סיגנאלען.

און איין באטארעע נאך דער אנדערער זע־נען אנטשוויגען געווארען ביי די דייטשען, ווע־רענדיג צוטראגען אויף שטיקלעך דורך אונזער פייער. נישט נאר עס איז פאר אונז פאריבער די געפאהר צי פערניכטעט ווערען ביז׳ן לעצ־טען מענשען, נאר מיר האבען זאגאר בעוויזען אויפצוהאלטען אונזערע פאזיציעס זעגען א פיהל גרעסער צאהל מיליטער פון שונא.

גענוג דאווידסאן! נאר ער סיגנאליזירט וויי־טער: אט איז נאך איין באטארעע, אט איז נאך איין הארמאט, נאר גענוג שוין דאווידסאן! מיט די איבעריגע וועלען מיר זיך שוין אנ׳עצה געבען און דער קלויסטער וועט באלד איינפא־לען, גאט מיינער, אט די מינוט פאלט ער איין.

דער לייטענאנט שמייכעלט פון דארטען און... סיגנאליזירט... און דער קלויסטער איז איינגעפאלען.

דער קאפעלאן נעהמט־אראב דעם הוט מיט גרויס אומעט.

— כבוד די העלדען!

צוקער און טהיי.

א דאנק דעם צופיהר פון רוסלאנד, פעהלט שוין איצט ניט קיין צוקער אין ווארשא. דאגע־גען אבער האבען זיך די לעצטע צייט שטארק פערקלענערט די רעזערווען פון טהיי.

פוילען און גאליציען.

פון די שאדענס פון דער לחמה, אויסער־פוילען, האט אויך נישט וועניגער געליטען גא־ליציען, דארט ליגען אויך חורבות פון דערפער און שטעדט, וואס זענען געווארען ארומגעחאפט דורך דער שרפה פון קריעג. די בעפעלקערונג פון די פערברענטע און פערניכטעטע ערטער אין גאליציען, אזש ביז די טייכען סאן און דו־נאיעץ, האבען נישט קיין שום מיטלען צום לע־בען. פיעל מענשען אין די גרעסערע שטעדט שטעדט פון מזרח־גאליציען האבען דירעקט גע־ליטען פון דער מלחמה. אין לוואוו פערשפרייט זיך די נויט בליץ־שנעל, און די ארטיגע ביר־ער־ארגאניזאציעס זענען נישט אומשטאנד ארויסצוהעלפען פון אזא צושטאנד. דא זענען נויטיג גרעסערע סומעס און מיטלען וועלכע גא־ליציען האט יעצט נישט.

פערשטעהנדיג די דאזיגע שווערע לאגע, האט דער ווארשיווער צענטראלאר בירגער־קא־מיטעט בעריהרט די פראגע וועגען פערשפריי־טען זיין טעטיגקייט אויך אויף גאליציען.

דער ווארשאווער גענעראל גובערנאטאר פירשט יענגאליטשעוו, האט מסכים געווען צום דאזיגען פראיעקט פון צענטראלען בירגער־קא־מיטעט — וועגען שטיצען גאליציען, אז׳ן ווי מ׳האפט וועט די דאזיגע פראגע אין גיכען ער־לעדיגט ווערען צום גוטען.

דער אנפאל אויף סערביען.

דער בוקארעשטער „אוניווערול" טיילט מיט: נישט שפעטער ווי אין 5—6 טעג ארום וועלען 10 דייטשע און עסטרייכיש ע קארפוסען אטא־קירען סערביען פון פערשיעדענע זייטען.

די דייטשען שיקען אויף סערביען 4 קאר־פוסען מיט ארטילעריע און סאפערען, קיין אר־שאוזא איז שוין אנגעקומען א פאלק פון די דייטשע „טוידט־הוזארען".

א רייזענדער, וועלכער איז געקומען פון טראנסילוואניען, דערצעהלט אז אויף דער דייט־שער סטאנציע פאראגאש האט ער געזעהן 23 צוגען מיט דייטשיש מיליטער, וואס פאהרט ארויס צו סערבישען גרעניץ.

פון זשיראדאוו

אין זשיראדאוו פעהלט־אויס מעהל. די דארטיגע בעפעלקערונג האט שוין פון צוויי מאנאטען אהער נישט געזעהען קיין ווייס ברויט און זיי נוצען נאר קאר]־ברויט, פלייש בעקומט מען אינגאנצען נישט. ביי יעדען אונטערשטאד־טישען פויער איז קוים געבליעבען איין קוה, די איבעריגע בהמות האבען זיי געמוזט פער־קויפען, ווייל עס פעהלט פפשע, די בעפעלקע־רונג נעהרט זיך מיט קארטאפעל, וועלכע וועלען נאך קלעקען אויף א מאנאט. נאפט פעהלט שטארק, פאר א קווארט נאפט צאהלט מען 35 קאפ.

נייעס פון פוילען

(שטיצע פאר די יודישע היימלאזע ביי איינעם פון די אנגעזעהענסטע ווארשאווער יודישע פארשטעהער איז פארגעקומען א גרויסע בעראטונג וואו עס זענען געווען איינגעלאדען 12 יודישע פארשטעהער פון פערשידענע פרא־ווינצער קאמיטעטען. די פארשטעהער האט מען געמאלדען, אז די פארשטעהער פון דער סעקציע פאר היימלאזע ביי דער גמינע זענען אריינגע־טרעטען אין ענגע פערבינדונג מיט פערשידענע קאמיטעטען ווי אויך מיט׳ן צענטראלען בירגער קאמיטעט און די טעג וועט מען אנהויבען ארויס־געבען שטיצע אלע היימלאזע, עס וועלען גע־גרינדעט ווערען בעזונדערע סעקציעס פון דער געליטענער שטאדט, און איבער אלע וועט אר־בייטען די סעקציע פאר היימלאזע וועלכע וועט דינען אלס צענטראל קאמיטעט, די שטיצע וועט געגעבען ווערען אין א ברייטער מאס.

דער קאמפף געגען באנקראטען.

דער פוילישער סוחרים־פעראיין ארויסגעטרעטען צום האנדעלס־מיניסטעריום מיט א השתדלות, אז מ׳זאל ארויסגעבען, אין דער ארדנונג פון אר־טיקעל 87 פון די גרונד־געזעצען, א ספעציעל געזעץ צו קעמפפען געגען די באנקראטען, וועל־כע האבען זיך יעצט זעהר פערשפרייט אין רוס־לאנד, פון וואס דער פוילישער האנדעל ליידט פיעל מיליאנען.

מיט אזא השתתלות זענען אויך ארויסגעטרע־טען צו דער מאכט די מאסקווער האנדעלס־אר־גאניזאציעס.

דער מיניסטארען־ראטה האט געפונען פאר מעגליך צו בעפריעדיגען די השתדלות׳ן פון די ווארשאווער און מאסקווער סוחר׳ישע ארגאני־זאציעס, און אז אין גיכען וועט די דאזיגע פרא־גע ערלעדיגט ווערען דורכ׳ן ארויסגעגעבען א נייעם געזעץ, וואס איז נוגע אלע האנדעלס־אונטערנעהמונוגען.

דאס דאזיגע געזעץ (וועלכעס בעהאנדעלט דאס רעכט איבערצוגעבען פירמעס), איז שוין בעשטעטיגט געווארען דורך דומע און עס וועט דורכגעפיהרט ווערען דורכ׳ן גאס. סאוועט ביי די היי־יעהריגע זיצונגען.

דער פריזיוו פון ארעסטאנטען

דער הויפט נאטשאלניק פון דער פערוואל־טונג איבער די רוסישע טורמעס האט פארגע־לעגט די גובערנאטארען, אז זיי זאלען אבשי־קען אין די ארטיגע פריזיוו־קאמיסיעס יענע ארעסטאנטען, וועלכע געהערען לויט זייער זייער אייגענע מעלדונג צום פריזיוו, אין די ער־טער וואס זענען פערנומען דורכ׳ן שונא.

דאס זעלבע דארף אויך ווערען צוגעפאסט צו די ארעסטירטע רעזערוויסטען און ראטניקעס פון ערשטער מדרגה, וואס געהערען צו דער קאטעגאריע, וועלכע איז שוין מאביליזירט גע־ווארען.

עקשנות

צווישען די פערשיעדענע מלחמה־ידיעות און מיטיילונגען וועגען היימלאזע, קראנקע און טערוואונדעטע; צווישען מורא׳דיגע דערצעה־לונגען וועגען פיין און נויט, האב איך פלוצלונג געפונען אין די ווארשאווער יודישע צייטונגען א נאטיץ, וואס ווירקט, ווי א לוסטיגער שמיי־כעלט. ווי אנ׳עקשנות׳דיגערהאנד־בעוועגונג.

די אוועגד־קורסען ביי די „חובבי שפת עבר"

„די פערוואלטונג פון דער חברה „חובבי שפק עבר" איז מודיע, אז אלע, וואס האבען זיך איינגעשריבען אין דער ערשטער גרופע פון די העברעאישע אוועגד־קורסען ביי דער דערמאנ־טער חברה, דארפען קומען היינט, 8 א זייגער אין אוועגד, דזיקא 5.

עס ווערען נאך אנגענומען נייע שילער, ווי אויך אנפאנגער".

פשוט און תמימות׳דיג, ווי ס׳וואלט גאר־נישט פאסירט אויף דער וועלט, ווי נעבען וואר־שא וואלטען ניט געדונערט די הארמאטען און איבער דזיקא 5 וואלט מען קיינמאל ניט געזע־הען צעפעלינען...

ווי איהר ווילט, אבער די דאזיגע פינף־זעקס שורות מאכען אנ׳אויסגעצייכענטען איינ־דרוק, ערוועקען מאנכע געדאנקען, וועלכע זע־נען נוצליך אין דער דאזיגער פינסטערער צייט.

אט די אוועגד־קורסען ביי די „חובבי שפת עבר" בעווייזען א זעלטענע עקשנות פון א גרו־פע מענשען; א שטארקייט און א איבערצייגונגס־קראפט פון א גרופע יודען. וועלכע געהען זייער וועג, ניט אבשטעלענדיג זיך פאר די גרעסטע וועלט־מהומות און קאטאסטראפען.

מען קאן זיך בעציהען צום קריעגערישען העברעאיזם, ווי מען וויל, מען קאן איהם בע־גריעסען אז ער טאדעלען, אבער איינס איז אמת: די מענשען פערדיענען די גרעסטע בע־וואונדערונג פאר זייער שטארקען רצון, פאר דעם אונענדליכען גלויבען אין א נצחון פון זייער אידעע, פאר א גרענצלאזע ענערגיע.

און אט די דאזיגע מעלות ברויכט גראד דאס יודישע פאלק אין א שטארקע מאס.

מיר זענען במשך הזמן, אין דער צייט פון גלות, שוואך, ווייך, ווילענלאז געווארען. עס איז ביי אונז אבגעשוואכט געווארען דער פאלקס רצון, די אונענדליכע אלץ בעזיעגענדע ליעבע צום אידעאל. מיר געהען אהינצו, וואוהין עס טרייבט אונז דער ווינד. ווי אש, וואס ווערט צובלאזען פונ׳ם קלענסטען ווינטעלע, ווי שטרוי, וואס צינט זיך אן דורכ׳ן קלענסטען פייערל...

און אט שטעהט אויף א גרופע, שטארקע מענשען און זאגט פעסט: ניין! מיר ווילען גע־הען אנ׳אנדערען וועג, געגען די כוואליעס, גע־גען דעם גלות, געגען דער אסימילאציע, און די העברעאישע שפראן איז איינע פון די מיטלען, וואס וועלען אונז העלפען בייקומען דעם גלות.

און זאל אפילו קומען דער אונבערחמנות־דיגע מלחמה, זאל ווארשא זיין איבערפיהלט מיט היימלאזע, זאלען צעפעלינען פליהען איבער דזיק־גאס, אבער:

— „די העברעאישע קורסען עפענען זיך 8 א זייגער אין אוועגד, דזיקא 5"...

ס׳איז נאטירליך א קליינינקייט, נאר א שטריך, א רינגעלע אין דער גרויסער קייט, אבער עס איז כטראקטעריסטיש פאר דער גאנצער ריכטונג.

לייזער איז דאס נאר די ריכטונג פון א קליינעד גרופע, ליידער, ווערט עס דורכגעפיהרט נאר ביי שטודירען העברעאיש, ווען דאס גאנצע יודישע פאלק זאל פלוצים על פי נס דורכגע־דרונגען ווערען ווערען מיט דעם דאזיגען גייסט; ווען אלע, פונ׳ם גרעסטען ביזן׳ן קלענסטען זא־לען אויפנעמען אין זיך די עקשנות דעם שטאר־קען רצון א, דאן וואלט אינזער שיקזאל גאנץ אנדערש אווסגעזעהן.

אין מעהר ווי אין אלע צייטען דארפין מיר שטארק אין קאנסעקווענץ אצינד זיין גראד איצט ווען דער בלוטיגער שטורמווינד צוברעכט אין פערניכטעט אונזערע אוצרות — מוז ביי אינז הארט ווערען דאס טראץ־געפיהל, דער ווילען דער פיהרען ביזן׳ן סוף צום גרויסען בעפריי־אונס׳פלאן.

„אנ׳עם קשה עורף" זענען מיר געווען אין דאס האט זיך גערעכענט אמאל פאר אנ׳עולה. ווען מיר וואלטען איצט אנ׳עם קשי עורף געווא־געווארען — וואלטען אונז די קומענדיגע דורות נאר געלויבט און בעוואונדערט. מ. ג.

אין גענעראל זשאפר׳ס שטאב

דער קארעספאנדענט פון דער ניו־יארקער צייטונג „עווענינג סון" בעשרייבט אויף פאלגענ־דען אופן דאס, וואס עס טהוט זיך אין זשאפר׳ס שטאב. דער שעף פון פראנצויזישען שטאב איז דער גענעראל בערטאלעט. טאקע ביי איהם, אין דער פראנצויזישער הויפט־קווארטיר, איז עס געווען דער מיטארבייטער פון „עווינג סון"

מען האט איהם אריינגעפיהרט אין א לאנ־גען צימער, וואו עס ליעגט א ספעציעלע קארטע א זעהר גרויסע, אויף וועלכער עס געפינען זיך נישט נור אלע וועגען, קאנאלען, בריקען אד״ג. נור אויך די קלענסטע טייכלעך, וועלדלעך, בלא־טעס און גריבער. די דאזיגע קארטע איז בע־שטעקט מיט שפילקעס, וועלכע האבען וואק־סענדע קעפ׳לעך פון די פערשידענע קאלירען אין גרויסען. אט די שפילקעס בעצייכענען די פערשידענע קאלירען און פערשיעדע אמינים מיליטער און געוועהר. אויפ׳ן גאנצען פראנט, וואס פערנעהמט א שטח פון דריי הונדערט וויארסט איז דאס מיליטער אויסגעשטעלט טאקע אזוי, פונקט ווי עס ווייזען אן די שפילקעס אויף דער קארטע.

אינ׳ם גרויסען צימער פון גענעראל־שטאב קומען זיך צוזאמען הונדערטער דראטען פון טעלעגראפען און טעלעפאנען, עס שטעהען טע־לעגראף־אפאראטען און אפאראטען פון דראט־לאזען טעלעגראף.

ערגעץ אויפ׳ן לאנגען פראנט הויבט זיך אן א נייע שלאכט. די דייטשען אטאקירען, דער טעלעפאן קלינגט.

— האלא! אזוי? די דייטשען אטאקירען דעם גענעראל דוראנד? זיי האבען א איבערוויכט? דער גענעראל דארף האבען פרישע כחות, הילף! זעהר גוט!

דער גענעראל האט גראד אויף א רגע א דרימעל געטהון — צום ערשטען מאל נאך 36 שעה, ער חאפט זיך אויף פון בעטיל, געהט־צו צו דער מאפע און אין מינוט בעצייכענט ער די לא־גע פון גענעראל דוראנד.

די שפילקעס ווייזען־אן, אז 15 קילאמעטר הינטער דוראנד׳ען שטעהען רעזערווען אונטער דער אנפיהרונג פון גענעראל בלאנק און אין דער נאהנט א אויטאמאביל־פארק.

בערטאלעט דיקטירט:

— א בעפעהל צום גענעראל בלאנק. תיכף ומיד צו שטיצען די דיוויזיע פון גענעראל דו־ראנד מיט 10,000 באיאנעטען, מיט 4 באטארעע 75־מילימעטערדיגע און מיט דריי שוואדראנען קאוואלעריע. בלאנק זאל ארויסשיקען זיין אב־טיילונג מיט אויטאמאבילען, וועלכע שטעהען אין נ...

עס געהען נישט פערביי קיין צוויי מינוט און גענעראל בלאנק דערהאלט שוין טעלעפא־ניש זיין בעפעהל און אין 5 מינוט ארום פיהרט ער שוין אויס אט דעם בעפעהל. גענעראל דו־ראנד בעקומט די הילף, וואס ער בעדארפט.

אין א שעה ארום קלינגט שוין דער טעלע־פאן ווידער און בערטאלעט גיעט ארויס נייע בעפעהלען.

נאך יעדען איבערוקען זיך פון די אבטיי־לונגען, נאך יעדען אויפרייסען אדער אויפ׳ן ען א בריק, ווערען די דאזיגע ענדערונגען בע־צייכענט אויף דער מאפע.

די דאזיגע קארטע דארף כסדר זיין אין ארד־נונג, כדי דער גענעראל זשאפר זאל קענען יע־דע מינוט, סיי בייטאג און סיי ביינאכט, אריע־טירען זיך אין די קלענסטע פרטים פון דע־לאגע.

מען טאר גאר נישט דורכלאזען. עס ווע־רען פערצייכענט אלע ראפארטענס פון די לופט־פליהער און ראזוויעדטשיקעס. די שפילקעס אויף דער מאפע בעצייכנען נישט נאר די צאהל פון מיליטער, וואס שטעהט אויף דעם אדער יענעם פונקט פון פראהנט, דעם מין געוועהר, נאר אפ׳ל־לו אזעלכע פרטים, ווי דער מין הארמאטען אין אמוניציע אין יעדען פונקט, אין יעדער אבטיי־לונג.

א פרייוויליגער

און מען האט דער׳הרג׳עט! און יוסלען האט מען אויך דער׳הרג׳עט... יא, דער׳הרג׳עט! איך האב געוויינט!... ביי נאכט!... ווען אלע זענען געשלאפען!.. און וויפיעל האט מען געבראכט צו פיהרען פערוואונדעטע? יא, איך האב אייך גאר פערגעסען דערצעהלען: אונזער מאיר האט דאך שוין בעקומען א נאגראדע, ווי דען — א גע־ארגי־קרייץ... יא יא א געארגי... פאר העלדיש־קייט! נו ווי־זשע האב איך געקענט דא זיצען?... נאר מיין מאמע, אח, איהר ווייסט ניט, ווי מיין מאמע האט מיך ליעב!... פאר וואס האט זי מיך אזוי ליעב? און מיין ציליע? זי נעבעך, האט אלע וויילע גענומען חלש׳ן... און אלע האבען צו מיר געשריען: וואוהין וועסטו געהן? איהר פערשטעהט, און אז מען האט משה׳לען דער׳־הרג׳עט, יוסלען, און אז טויזענדער זענען שוין דער׳הרג׳עט׳ דאס איז גאר־נישט!... זיי מעג מען און מיך טאר טאר מען נישט!... מיט וואס בין איך בעסער פון זיי? נאר לאמיר דאס אבלעגען אן אזייט און געהן ווייטער...

. . . . . .

די טעג האב איך שטארק א זאג געטהון מיין מאמען: איך וועל אוועק אויף דער מלחמה! האטש דער׳הרג׳עט מיך, וועל איך געהן... איהר האט געדארפט זעהן, וואס ס׳האט זיך ביי אונז געטהון!... מיין מאמע האט אזוי געוויינט, צי־האם נישט גערעדט, — זי האט נאר געהאלטען אין איין חלש׳ן... נו, גוט קינדער! און אז איך קען פארט ניט! איז איך מוז, פערשטעהט איהר מיך, איך מוז, זיי זענען אויף דער מלחמה, זיי פערוואונדעט מען, זיי דער׳הרג׳עט מען זיי פערטיידיגען און איך וועל מיר דא רוהיג זיצען — ארבייטען מיט דער נאדעל, שווייגען! אויב אזוי בין איך דאך קיין מענש נישט! איך וועל זיך דאך שעמען אונזערע לייט אין די אוי־גען צו קוקען, ווען זיי וועלען צוריקקומען! איך שלאף דאך קיין נעכט נישט צוליעב דעם, וואס איך זיץ דא. ווייסט איהר, וואס מיין שוועסטער האט מיר געזאגט? זי האט געזאגט, אז זי וועט פערשליסען אין צימער און וועט מיך נישט ארויסלאזען אויף זער גאס... איהר הערט? ס׳אר א ווייבעל!... נאר איך האב געשוויגען... וואס האב איך איהר געקאנט זאגען, אדער מיין ווייב, אדער מיין מאמען?... האב איך דען געקאנט פונאנדערעפענען מיין הארץ און עס בעווייזען זיי? טרעהרען זענען דאך דאו׳ט פארהאן, א וועהטאג איז׳דארט, א צארן... — נאר דאס בין איך דאך געווען! יעצט בין איך אסאלדאט, א רוסישער סאלדאט...

און ווייסט איהר, ווי איך האב עס עמאכט? מיט מיין שוועסטער איז עס דאך נישט קיין שפאס!... זי האט מיך טאקע באמת געקענט פערשליעסען ווי דען!... אודאי! און איך האב זיך נישט געשפארט, געשוויגען, און אויף צו־מאר־גענס אין דער פריה בין איך א וועקגעלאפען צום וואינסקען נאטשאלניק און געבעטען מיך וואי סקען נא״שאלניק און געבעטען מיך צו נעהמען פאר א פרי׳וויליגען. איהר לאכט? אין לאך שוין אויך! וואס קען די שוועסטער מיר יעצט טהון?... און היינט פאהר איך אב און איך וועל ווי אלע קעמפפען, קעמפפען, פע־טיי׳יגען...

איהר ווייסט, וואס איך וויל אייך בעטען אויב איהר וועט זיך צופעליג דערוויסען, מען האט מיך דער׳הרג׳עט — און הלואי, הלואי — טרייסט א ביסעל מיין מאמען — זארגט א ביסעל וועגען איהר. איך בעט אייך און וועגען מיין ווייב אויך, און וועגען מיינע יונגלעך אויך, וועגען דער שוועסטער אויך! ווער האט דען אלע געשפייזט? איך! איך בעט אייך! און פערגעסט נישט, ווי איך הייס: יענקיל־סטאטניגראש. איך בעט אייך, האט נישט פאראיבעל, איך וועל אויך נאך אמאל איבער׳חזר׳ען פ״ייוויליגער יענקיל־הערש סטאמניגראש...

(ענדע)

ש. יושקעוויטש.

Jüdische Volkszeitung № 44 Jodiske Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע

פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אויראס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mentergade 2. Telefon Byen 1294 y

קאפענהאגען, מאנטאג, דעם 8־טען פעברואר 1915

אבדול־האמיד'ס עצה

קייזער ווילהעלם אין טשענסטאכאוו — א פאקטן־עפידעמיע איז ווייטן

אבדול האמיד'ס עצה.

לאנדאן. די ענגלישע בלעטער טיילן מיט, א טייל פון די אינפלוס־רייכע יונג טערקן האט זיך געווענדעט צום עקסקעניע אבדול־האמיד אין געבעטען אים צו העלפן אין דער אנגעהויבענער קריזיס. וואס דיסקוסיעס דארף אציהן טהאן, אבדול־האמיד זאל געזאגט געהאט אז טערקיי מוז טיכטן אנהויבען פ־הערן פערהאנדלינגען ווען שלום. נאר אפריידען קאן רעטען טערקיי, כדי ניט צופעלליגערן קאנסטאנטינאפל מוז מען מקריב זיין מיט די דארדאנעלען וועלכע דארפען נייטראליזירט ווערען. אזוי ווי פאר די פאראייניגטע איז זעהער וויכטיג צו בעפרייען זייער מילייטער אויף קאוקאז אין יעגיפטענען אין שיקען אהם קיין דייטשלאנד, וועלן די פראייניגטע שליסען דעם פריעדען.

ענוואר־פאשא אין זיינע חברים מוזען אבער שפרישווינדען פון טערקיי.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישע מעלדונג.

פאריז, 7. פעברואר (אפיציעל). דער אינ־ציגער בעדייטענדער פונקט אינ'ם לעצטען רא־פאריש איז, אז אין בעלגיען און אין טהאל פון טן האס אונזער אוטילעריע דורכגעפיהרט זעהר א זיידקונספולע קאנאנאדע, דורך וועלכער אונזערע מחנות זיינען גענאנגען פארווערטס אין צפון פון מאסיצע.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 7. פעברואר (אפיציעל). אויף דעם מערב־דיגען קריעגספלאץ זיינען די פראנצויזי־שע אנגריפען אויף א נזערע פאזיציעס אהן שום רעזולטאט. דאס גלייכען איז אבגעשטעלט גע־ווארען דער פיינדליכער פארווערטס־מארש אין די ארגאנען.

בורצעוו און די פראנצויזישע סאציאליסטען.

פאריז, 7. פעברואר. די פאראייניגטע סאציא־ליסטישע גרופע אין פארלאמענט האט זיך גע־ווענדעט צום אויסערן־מיניסטער דעלקאסי ווענגען אינטערווענירען די דוסישע רעגירונג צו גונסטען פון דעם רעוואלוציאנער בורצעוו, וועלכער איז פאר א „מיסטעטס־בעליידיגונג" פער־משפט געווארען צו פערשיקט ווערען קיין סיביר.

פאקטן־עפידעמיע אין וויען.

פון אמסטערדאם טעלעגראפירט מען, אז דארט זיינען אנגעקומען ידיעות פון וויען, אז דארט הערשט א מורא־דיגע פאקטן־עפידעמיע. קייזער פראנץ יאזעף האט צוליעב דעם פער־לאזען זיין רעזידענץ אין שענברון.

מיסטעטס בעליידיגונג.

פון האנאווער טיילט מען מיט: א פראנצוי־זישער קריעגס־געפאנגענער איז פער־משפט ג־ווארען צו צווי יאהר טורמע, דעפאר וואס ער האט זייענדיג אין שפיטאל אין ווערדען, אויס־געשאכטן די אורגען פון א בילד פון קייזער ווילהעלם, ווועלכעס איז דארטען געהאנגען.

א דייטש־אונגארישע הלוה פאר בולגאריין

„קעלנישע צייטונג" טיילט מיט, אז די דייט־שע און אונגארישע פינאנץ־קרייזען האבען גע־געבען בולגאריין א הלואה אויף 150 מיליאנען פראנקס.

דיזע הלואה האט א פאליטישע בעדייטונג דערמיט, וואס בולגאריין בעווייזט, אז זי האלט זיך ביי די אלטע פינאנסיעלע פערבינדונגען און נעמט די הלואה איידער אנצונעהמען אהלואה פון די „פאראיניגטע", וועלכע האבען עס אויך אנ־געבאטען.

ענגלישע הלואה בעלגיען.

לאנדאן. די בעלגישע רעגירונג אין האוור האט בעקומען פון ענגלאנד א נייע הלואה פון 250 מיליאנען. בסך־הכל האט ענגלאנד געליי־הען בעלגיען איבער 600 מיליאנען פראנק.

אין מזרח־פרייסען

פון פאריז טיילט מען מיט: לויט די מעל־דונגען פון פעטראגראד גענען די רוסען זייער זיכערען פארווערטס־מארש אין מזרח־פרייסען. די רוסען שטיפטען אין מערב פון פילקאלען און דערנעמענדיג זיך צום אינסטרוקטיף. זיי זיי־נען די פאוויישע בלאטעס פערבייגענאנגען און שטעהן שוין וויניגער פון הונדערט קילאמעטער פון קעניסבערג.

פאר בוילען.

בערלין 7. פעברואר. „וואלף'ס בורא" טיילט מיט: היינט איז דא געווינדעט געווארען אנ־אינטערנאציאנאלער צענטראל־קאמיטעט צויף צו שטיצען די בעפעלקערונג אין די טיילען פון רוסיש־פוילען וואס שטעהען אונטער דער דייטשער הערשאפט. צווישען די געשעפטס־פיהרער זענען אוך די שבאניש־אמבאסאדא־רען אין בערלין אין אין וויען.

דיילש אונטערוואסער־שיפען.

פאריז, 7. פעברואר. א טייל נייע דיי־שע אונטערוואסער־שיפען זיינען די לעצטע טעג אנגעקומען קיין זייעבורגע, פון וואנען מען דעוקט, אז די וועלכן פרוביערן זיך צוועקלאזען צום ענגלישען גרונד.

די דייטשען אין טערקיי

לאנדאן, 7־טען פעברואר. צו „רייטערס ביורא" טעלעגראפירט מען פון מאלטא: א דאמפפער מיט א גרויסע צאהל אנטלאפענע פון קאנסטאנטינאפאל איז היינט אנגעקומען אהער.

איינער פון די אנטלאפענע טיילט מיט, אז דער שאדען, וואס די גרויסע קריעגס־שיף „געבען", האט געליטען, בשעת עס האט זיך אנגעשטויסען אן א טערקישער מינע, איז אזוי גרויס, אז אין קאנסטאנטינאפאל קען מען עס ניט פאררייכטען.

אין קאנסטאנטינאפעל גיפינען זיך איצט ביז 13.000 דייטשע סאלדאטען און מאטראסען אין אנהויב פון דער מלחמה האט מען זיי דא בעטראכט פאר האלבע גיפטער, נאר זינט דער גרויסע מפלה ביי סאריקאמיש איז זייער פאפו־ליאריטעט פערשוואנדען.

קייזער ווילהעלם ביים מזרח־פראנט

בערלין 7. פעברואר דער קייזער ווילהעלם איז אבגעפאהרען צום מזרח־פראנט. ער איז דורכגעפאהרען טשענסטאחאוו אין גיפינט זיך אויפ'ן וועג קיין לאדז. אין די מיליטעריש־שע כפערען שטעלט מען דעם קייזערס רייזע אין א אזאמענהאנג מיט די קומענדיגע וויכטיגע שלאכ־טען אין פוילען.

פערצייכענט אונזער טעלעפאן נומער

Byen 1294 y.

„בונד׳ס" לעזע־זאל פאר אלע אין קאפענהאגען
פעראנשטאלטעט שבת, דעם 13־טען פעברואר אין
„אויסטערבוס טעאטער" Ryesgade 106
א אבשיידס־אבענד פון ר׳ ראטשטיין
פאר זיין אפרייזען נאך אמעריקא.

עס וועלט אויסגעפיהרט איינע פון די נייעסטע ליטעראריש פיעסען
„די יורשים"
דראמא אין 4 אקטען פון שלום אש
די הויפטראל ר׳ שמואל מייזנער
וועלט אויסגעפיהרט פון ה׳ ראטשטיין
באל ביז 3 אוהר
איינצעלהייטען אין פראגראם.
בילעטן צו בעקומען ביי די מיטגלידער פון בונדיש׳ן פעראין. אדרעס פון רוה — פארן בונדס לעזע־זאל

היינט זונטאג דעם 7־טען פעברואר וועט אין גרויסען זאל פון דעם רעסטאראן סטודיסטרעדע 1 עקע נארעגאדע פארקומען

א גרויסער פאלקס־מיטינג פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

עס וועלען ארויסטרעטען די רעדנער: ה׳ מאיר בערלין, ה׳ ד״ר ש. בערנשטיין, ה׳ ד״ר א. קאראלניק, ה׳ מ. גראסמאן א. אנד.

עס וועלט אונטערמען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג „יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט אירע אנ׳אייגענע דרוקערייען, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייזעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען וועלט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויל זי וועלט פונאנדערגעשיקט אהון דעגעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

די דרוקערייי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

בילליגע פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג

א גרויסער אויסואהל פון ווייס־קארטען

KØB
Philipsons
THE
24 KØBMAGERGADE 24

2 זילבערנע

לייכטער גאנג נייע מאדערנע פאסאן איז צו פערקויפען בילליג ביי
ווילענציק, בארערגאדע 60

א שוה־מאכער

צו רעפאראציאנס־ארבייט ווערט געפאדערט ביי
קאמינאוו, Dron.-Tværgade 29
אראנטירטער פאסטען מיט הויכען וואכען־לוין

מען זוכט

2 אינגלעך אדער מעדלעך 12־16 יאהר אין דער
לעהרע צוא קאמאשען שטעפער.
סאלאוויציק טיימערגאדע 2, ו. זאל

א נאדלער

קען בעקומען ארבייט א פעסטען־פלאץ אויך
פיער הדשים 40 קראנען א וואך
ציארנעגאדע 7, 2־טע זאל, זילבער

מאנטאג דעם 9־טען פעברואר אום 8 אוהר אוב־
וועט דער ה׳ ד״ר ווינקלער
אין „מחזיקי הדת" שול נארע גאדע 7
האלטען א פארטראג אויף דער טעמע:
„מלחמה און די פרויען"
א ווערקשטעל־פלאץ מיט לאזשי
ווערט גלייך געזוכט ביי א סאלידע פאמיליע
פאר א נאדלער, וועגדען זיך אין
עקספעדיציע.

טה׳ קאהן,
St. Kanikestræde 3. קאלאניאל־געשעפט

א 1־טע קלאס שניידערין

געקומען פון פעטראגראד, נעמט אן בעשטעלונגען
אויף דאמען און קינדער קליידער און אנדערע
אדבייטען. אלעס ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך,
בילליג און רעיעל נאך די לעצטע פאריזער און
ווינער זשורנאלען.
שלאטסגאדע 12, 1־טע זאל פרוי שווינסקי

איהר וועט צופריד׳ע

זיין פון אייערע קאסטיומען, בלויזען און רעק
וויל אלעס ווערט אויסגעפיהרט נאך דער לעצ־
טער פאריזער און לאנדאנער זשורנאלען.
אונטער מיין פערזענליכער אויפזיכט.
צו זעהער מעסיגע פרייזען
עקסטרא בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט
אין 2—3 טעג.
Borgergade 28 st. פרוי ליטיטשעווסקי.

א ווייש־נייערקע

קריגט יעהרליכע ארבייט
וואגנמאגרגאדע 3, באביצקאוו

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענד״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־
דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2, ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folkelidende's" Trykeri, Møntergade 2.

בעזוכט דעם מיטינג פון דער פאלקסצייטונג 8 אוהר אוו.

אין דעם גרויסען זאל פון דעם רעסטאראן סטודיסטרעדע 1 עק נארעגאדע

ניט פרובען צוריקצושטעלען דאס יודישע ארץ־ישראל, ווען מען האט זיך ניט אבגעהאלטען צו פרובען בילדען א מאחמעדאניש־פראוואסלאווע־קאטולישע אלבאניען?

ארץ־ישראל קען אין א פערהעלטניס־מע־סיג קורצען צייט־פעריאד צונעהמען לערך דריי מיליאן יודען אין דאס וואלט אביסעל לייכטער געמאכט די יודען כראנע אין אנדערע לענדער.

„מען קען ניט רעדען וועגען ארץ־ישראל, אז מען זאל ניט דערמאנען וועגען די הייליגע ערטער, וואו ס׳איז כראנע צו קריסטליכע קולטור. פיעל פרעגען צי קען מען געטרויען דאס אבהיטען די הייליגע ערטער, דער טאלע־ראנץ און אכטונג פון זיי׳ער צוריקשטעלטער יו־דישער פערוואלטונג אין ארץ־ישראל. די הייי־ליגע ערטער זענען אבגעהיט וועראן הונדער־טער יאהר דורך די פאנאטישע מאחמעדאנער־און עס זענען ניט געווען קיין שום שראפע אינצי־דענטען ס׳האט קיין זין נישט צו רעכענען, אז יוען דאס וועט אנגעטרויט ווערען די קולטורע־רעלע און טאלעראנטע יודען, וועט די לאגע ערגער ווערען. א חוץ דעם איז פארהאן א מעגליכקייט צו גראנטירען די קריסטליכע אינ־מערעסען אויף פערשיידענע אופנים. אדרבא ס׳איז גלייכער, אז ירושלים און אנדערע הייי־ליגע ערטער זאלען אבגעהיט ווערען דורך ניט קריסטען, איידער דורך דער אדער־אנדער קריסטליכער סעקטיע. די געגענזויטיגע אונטא־לעראנץ, וואס די קריסטען שון פערשיידענע סעקטעס האבען אריינגעווייזען, האט בעווייזען, די אויבערהאנד אין ארץ־ישראל פון, וועלכער עס איז רעליגיע וואלט געווען גאנץ שווער, דער עגלישער מיניסטער לאיד דזשארדש, רע־דענדיג וועגען בעסטען מיטעל צו דערגרייכען א נצחון פון די מלוכות פון דער דריי־פעראיי־ניגונג, האט ערקלערט אז אין דער יעצטיגער מלחמה וועלען די קוילען פון גאלד און זילבער האבען ניט קיין קלענערע בעדייטונג, איידער די קוילען פון בליי, מיט וואס ער האט אנגע־וואנקען אויף דער וויכטיגקייט פון די עקא־נאמישע און פינאנציעלע פאקטארען. מען קען קען ניט אנווינקען דערויף, אז מען זאל זיך נישט רעכענען מיט דער עקאנאמישער בעדיי־טונג פון די יודען, וועלכע פערלענגערן אין ענגלאנד, רוסלאנד, און פראנקרייך, אהן אנ׳אויסרגעוועהנליכע פאזיציע, איז דען פאראהן א בעסערער מיטעל צו בעקומען אנ׳ אונבאגרענצטע אונטערשטיצונג פון דעם דא־זיגען טייערען עלעמענט. איידער צו בעטראכ־טען די פאלעסטינא־פראגע צוזאמען מיט זיי — מיט די, וואס האבען דאס גרעכטע רעכט אויף ארץ־ישראל און וועלכע זענען מעהר פון אלע פערזינטערעסירט מיט דעם דאזיגען לאנד?"

דאס דאזיגע ארטיקעל, ווי פיעל אנדערע, וואס זענען פערעפענטליכט געווארען אין פע־שיעדענע ארגאנען פון דער איטאליענישער פרעסע, בעווייזען אז דער ציוניזם האט גרויסע סימפאטיע אין די אפיציעלע, ווי אויך אין די דעמאקראטישע ספערען פון איטאליען.

א קרבן דעם הימעל

אין א טעלעגראמע פון פעקין ווערט מיט־געטיילט אז דער פרעזידענט פון דער חינעזישער רעפובליק האט צום ערשטען מאל געבראכט א קרבן דעם „הימעל", וואס איז אין חינא א ספע־ציעלע פריווילעגיע פון קייזער.

די דאזיגע פייערליכסטע פראצעדורע פון אלע רעליגיעזע צערעמאניעס אין חינא איז בע־זונדערס האראקטעריסטיש מיט־ן טיפען סימבא־ליזם, וואס געפינט זיך אין איהר יסוד. לויט ווי די חינעזער גלויבען, איז דער הימעל דאס העכסטע פון אלע גאטהייטען.

נאטירליך, אז דער העכסטער גייסטליכער צווישען הימעל און ערד קען זיין נאר דער „הערשער פון דער אונטער־הימלישער אימפעריע", ד. ה. דער באגדיזאן, ווייל ער [illegible]איז דער העכס־טער פראשטעהער פון דער ערד. אזהר מאטער און דאס לעצטע רינגעלע פון דער קייט, וואס האפט אן דעם הימעל". אט דערפאר איז פאק, דער באגדיזאן פעראנטוואורטליך פאר די נאטור־אומגליקען און בעת אזא אונגליק, דארף ער פאסטען, מתפלל זיין און ב־ענגען קרבנות, כדי צו איבערבעטען דעם הימעל....

פאר די גאטעס־דיענסטען און פאר בהעג־גען קרבנות, געפינט זיך אין פעקין א ספעציע־לער טעמפעל פון הימעל. די לעגענדע דערצעהלט אז דער דאזיגער טעמפעל איז אויסגעבויט גע־ווארען נאך אין 15־טען יאהרהונדערט. דער הימעל־טעמפעל געפינט זיך אין דרום־טייל פון דער חינעזישער הויפטשטאדט און איז ארומגע־ריינגעלט מיט א פראכטפולען גארטען פון הונ־דערט־יעהריגע דעמבעס. די הויפט־געביידע וועלכע איז 99 פוס די הויך, בעשטעהט פון דריי־זיגע וועג אנדעם, וואס זענען ארומגעהינגעלט מיט מארמאר־קאלאנעס און זענען בעדעקט מיט א דאך פון בלויהע ציגלען. אין דרום־זייט פון טעמפעל שטעהט א גרויסארטיגער מובח, און צווישען טעמפעל און מזבח געפינט זיך א געהיימניספולע גביידע, וואס אן יעדן קענען אריין קומען נאר עטליכע העכערע גייסטליכע. דארט היטען זיך די „טאבעלען פון הימעל" און די „טאבעלען פון די פערשטארבענע קיסרים". אינ־וועניג, אין דער פערצוימונג פון טעמפעל, גע־פינט זיך א גאנצע רייהע וועביידעס אויף צו פערברענען די בהימות וועלכע וועלען געבראכט פאר א קרבן.

לויט אנ׳אלטער טראדיציע, געהערען די תפילות־אבריכטונגען אינגאנצען צום קייזער אליין, נאר די „הימעל־זיהן" אליין זענען שול־דיג אין דעם, וואס די דאזיגע פריווילעגיע האט פערלוירען איהר וועדט אין די אויגען פון פאלק. די לעצטע באגדיחאנען פלעגען זיך דורך פער־שידענע אויסרייד־ען אויסדרעהען פון די גאטעס־דיענסטען און קרבנות־ברענגען, בעת די פייער־ליכע פאלען, און פלעגען אנשטאט זיך שיקען אנדערע, וועלכע פלעגען אבריכטען די פייערונג אין א פיעל קורצערער פארם.

דער קלוגער און פארזיכטיגער יואנשיקאי האט, א פנים, גוט פערשטאנען די דאזיגע זאך און האט איצט אליין אבגעריכט אזא מין פרא־צעדורע „אין א פערקירצטער פארם". דערמיט

די טרויריגע לאגע אין ארץ־ישראל

די צוריקגעקומענע פון ארץ־ישראל דער־צעהלענדיי פרטים וועגען, דעם וואס ס׳איז דאר־טען פארגעקומען.

נאכדעם ווי דער יודישער בירגערמייסטער פון תל־אביב (ביי יפו) האט זיך צוזאמען מיט׳ן פארשטעהער פ׳ן ציוניסטישען אקציאנס־קאמי־טעט ד״ר ריפין אוועקגעלאזט צום מאגיסטראט, כדי זיך משתדל צו זיין פאר די פרעמדע אונ־טערטאנען, איז די מוא ביי די רוסישע אונ טערטאנען אביסעל קלענער געווארען. דאך ווייל ס׳איז געווען זעהר א שטריינגער בעפעהל, אז יעדער, ווער ס׳וויל ניט ווערען א טערקישער אונטערטאן, מוז באלד אריספאהרען פון לאנד, האבען די אלע, וואס זענען פערבליבען ביי זיי־ער פריהערינגער אונטערטאנשאפט, זיך שנעל געמאכט פארטיג אין וועג אריין. מען האט גע־האפט אויף יעדען פאל עטליכע רענצלעך מיט עסענווארג און גלעד אויף הוצאות אזן מען איז אוועק אין שטאדט אריין (אין יפו צום מאגיסט־ראט).

אין מאגיסטראט האט מען ערקלערט, אז ווער עס וועט בעצאהלען 10 פראנק אין גאלד וועט בעקומען אנ׳ערליבניש אוועקצופאהרען קיין אלעקסאנדרין מיט אנ׳איטאליענישער שיף. וואס געהט אבּ בייַ־נאכט, אזן די איבערי־גע וועלען פערשיקט ווערען. עס איז געווארען א גרויסע פאניק אזן א שטופעניש אייַנצוצאהלען דאס גלעד. דערמיט האבען זיך בענוצט אייניגע בייזווילליגע אראבער אזן כלומר־שׂם בעזונצנדיג די אבפאהרענדע. האבען זיי ביי אייניגע אוועק־ענומען גע לד אזן גאלדענע חפצים, וואס זיי האבען ביי זיך געהאט.

אויפ׳ן צוויי־טען טאג זענען ״י אריסגעטרי־בענע פון טערקיי געווען אין פארט־סאאיד, וואו מען האט זיי געמאכט א פייערליכען קבלת־פנים. אזן אויפ׳ן דריטען טאג זיינען זיי אנגע־קומען קיין אלעקסאנדרין.

די אויפוהמע, וואס מען האט געמאכט די אנגעקומענע אין אלקסאנדרין, איז נישט צו בעשרייבען. דער רוסישער קאנסול, די ענגלישע אדמיניסטראציע און די יודישע געמיינדע הא־בען זיי אויפגענומען ווי טייערע גע סט. וע האט זיי אבגעגעבען לאקאלען, געשאפען אלעס האט ער צוריקגעשטעלט די אלטע צערעמאניע וואס ווערט זעהר געאכטעט אזן פאלק אזן וואס איז שוין עטליכע יאהר נאכאנאנד אין גאנצען ניט פארגעקומען: גלייכצייטיג האט ער בעווייזען די בונטאוושטשיקעס, אז ניט קוקענדיג אויף זיין טיטעל „רעפובליקס־פרעזידענטס״געפינט זיך אין זיינע הענד די גאנצע מאכט פון די חינעזישע באדיהאנעס...

מלחמה־זארגען

ס'איז פאראן א כלל, אז כדי צו פיהרען א מלחמה מוז מען האבען דריי זאכען: געלד, געלד און געלד!

אצינד אבער איז דער דאזיגער קלוגער כלל פעראלטעט געווארען און פאסט לחלוטן ניט צו די מאדערנע מלחמות. ס'איז נאך ניט גענוג צו האבען געלד — מען מוז נאך פערמאגען היב־שען רעזערוו פון ברויט, קופער, שטאהל, איי־זענבאהנען, — אויף אזעלכע זאכען, וואס מען קען זיי איצט ניט קריגען פאר קיין שום געלד. מען קאן דעריבער זיין רייך און האבען, ווי דייטשלאנד, אין דער פעסטונג שאנדאו א גרוי־סען גאלד־פאנד און דאך פיהלען זיך, ווי אין א בעלאגערטער פעסטונג און ממש אויסגעהן פאר א שטיקעל ברויט.

די איצטיגע מלחמה פיהרט זיך מיט א מער־דערישע רציחות. עס האנדעלט זיך ניט וועגען בעזיגען דעם שונא, מאכען איהם שוואך און צושפליטערען זיינע כחות — ניין, מען וויל דעם פיינד אינגאנצען פערניכטען, אויסראטען איהם אויסווארצלען, כדי דאס גאנצעלעבען זיינס זאל רואינירט ווערען.

אין די קריגספיהרענדע מלוכות לעבען איצט איבער א זאנדערבארען קריזיס, אויף וועלכען זיי האבען זיך קיינמאל ניט געריכט. זיי זיצען יוי איינגעשלאסען, האלטען צוגעגרייט דאס איינגעזאמעלטעס געלד און קענען ניט בשום אופן קריגען פאר'ן געלד דאס, וואס ס'איז זיי איצט אמנויטיגסטען.

שווערער פון אלעמען איז די לאגע פון דייטשלאנד. א פאלק פון 60 מיליאן מאן, וואס פיהרט מיט גרויס מזל און שטארקייט די מלחמה, פיהלט און מערקט, ווי עס געהען אויס די תבואה־רעזערווען, ווי דער הונגער דראהט מיט א שרעקליכער געפאהר, ווי די פרייזען פון לע־בענס־מיטלען ווערען אלץ העכער און העכער. אין די מלוכה־קאסען ליעגען בערג מיט גאלד, אין האפענס שטעהען פרעכטיגע שיעפען, אבער קיין תבואה קען מען ניט קריעגען. און אז עס געזינגט אריינשמוגעלען אביסעל קארן פון רו־מעניען אדער איטאליען איז עס אזוי וועניג, אז ס'לוינט זיך ניט וועגען דעם צו רעדען.

אבער דייטשלאנד גיט זיך אנ'עצה, די רע־גיערונג און די שטאדט־פערוואלטונגען נעמען איבער די ברויט־דעגות און די פערזארגונג פונ'ם פאלק.

און א מערקווירדיג בילד שטעלט מיט זיך פאר דייטשלאנד. אלע תבואה־רעזערווען זענען קאנפיסקירט געווארען און ס'איז איינגעפיהרט געווארען א מלוכה מאנאפאל. דער פערברויך אויף ברויט איז איינגעשרענקט ביז'ן מינימום און אלץ שטעהט אונטער דעם קאנטראל פון דער רעגיערונג.

— עס וואס ווייניגער!

— בעגנוג זיך מיט קארטאפעל און פלייש!

— לעב שפארזאם און שפאר ברויט!

אט דאס חזר'ן איבער די רעגיערונג און די פרעסע פון טאג צו טאג.

מעהר פון צוויי קילא ברויט א וואך טאר קיינער ניט געברויכען. אינדערהיים דארף מען ניט באקען קיין שום געבעקס. קוכענס און טארטען דארפען ענטהאלטען העכסטענס צעהען פראצענט ווייצען־מעהל — דאס איבעריגע מוז זיין קארטאפעל־מעהל, רייז־מעהל, מאיס־מעהל און אזוי ווייטער א. א. וו.

דאס איז אבער וועניג. אין גיכען וועט יע־דער דייטש בעקומען א ביכעלע מיט טאלאנען און נאר לויט די טאלאנען וועט פערקויפט ווע־רען ברויט, כדי אבצוהיטען, אז עמיצער זאל ניט פערברויכען מעהר, איידער ער דארף פערברויכען.

קורסען פאר ספעציעלע וואנדער־רעדנער זענען געעפענט געווארען. די רעדנער דארפען וואנדערן איבער דייטשלאנד און פרעדיגען דעם פאלק, אז אין קריעג מוז מען שפארזאם לעבען און אויך לערנען איהם, ווי אזוי מען קען איינשפארען פלייש, ברויט און קארטאפעל.

קורץ, דאס גאנצע לעבען ווערט געשטעלט אונטער דעם צייכען פון מלחמה, דאס גאנצע פאלק ווערט מאביליזירט און אלע געדאנקען ווערען צוגעשמיעט צו איין וואונש, צו איין שטרעבונג:

— דורכהאלטען! מנצח זיין!

„דאס פאלק אין וואפען" — אזוי האט גע־הייסען אבוך, וואס דער דייטשער קרוינפרינץ האט ארויסגעגעבען ערב דער מלחמה. ס'איז געווען דער חלום פון א מיליטעריש־שטארקען און אונבעזיעגבארען פאלק.

דער חלום איז מקוים געווארען דאס גאנצע דייטשע פאלק קעמפפט ווי איין מענש. דער פראנט ציהט זיך ביז טיעף אין דייטשלאנד אין דאס גאנצע פאלק קעמפפט, קעמפפט.

א וואונדערבארעס בילד! וואויל איז דעם פאלק, וואס קאן זיך דער הייבען ביז אזא מין מדרגה פון כלל געפיהל אחדות און ליעבע צום לאנד.

אלץ ווערט פערווענדעט צו געוועהרען. און אויב ענגלאנד וויל מנצח זיין דורך ברויט — זאל ברויט ווערען די וואפע!

מ. ג.

ארץ־ישראל פאר יודען

אין דער האלב־אפיציעלער צייטונג פון דער איטאליענישער רעגירונג „טריבונא" איז אב־געדרוקט אנ'ארטיקעל פון איהר לאנדאנער קא־רעספאנדענט „וועגען דער צוקונפט פון ארץ־ישראל". דער שרייבער פון דעם דאזיגען אר־טיקעל גאסטאן קיעזי, איינער פון די אנגעזע־הענסטע און אויטאריטעטסטע זשורנאליסטען. עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואס דער דאזיגער ארטיקעל האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס און געמאכט א שטארקען איינדרוק, בעזונדערס אין די יודישע קריי־זען.

דער אינהאלט פון ארטיקעל איז אונגעפעהר פאלגענדער:

מיט'ן אנטייל פון טערקיי אין אייראפעאי־שען קריעג, וואס וועט, לויט קיעזי'ס מיינונג, ברענגען זעהר שלעכטע רעזולטאטען פאר איהר, קומט אויף די פראגע וועגען דער צוקונפט פון ארץ ישראל. „אין ענגלאנד האלט מען, אז ארץ ישראל האט פונקט אזא בעדייטונג פאר עגיפ־טען, ווי אלבאניען פאר איטאליען. דאס הייסט, זי איז א וויכטיגע סטראטעגישע פאזיציע פון גרויסער בעדייטונג, און מען קען ניט ערלויבען אז די דאזיגע פאזיציע זאל זיין פערנומען, דורך א וועלכער עס איז פיינדליכער אדער בכלל אנדערער מלוכה. א חוץ דעם איז ארץ־ישראל א וויכטיג עקאנאמיש פעלד צום אבזעצען די פראדוקטע פון עגיפטען".

מיט איין ווארט, ענגלאנד איז פעראינ־טרעסירט, אז ארץ־ישראל זאל ניט געהערען צו קיינער פון די גרויסע מלוכות. פון דער אנדע־רער זייט האבען ניט דארט ניט איטאליען נישט פראנקרייך קיין אינטערעסען, אז זיי זאלען דארפען זיך שטעלען געגען ענגלאנד. ווי זאל מען פערענטפערען די פאלעסטינא פראגע נאך דער מלחמה? די פערענטפערונג פון דער דא־זיגער פראגע זעהט קיעזי אין ציוניזם. „יודען בילדען שוין יעצט א בעדייטענדען טייל בע־פעלקערונג פון ארץ ישראל. יענע יודען, וואס זענע געצוואונגען צו וואוינען אין אנדערע לענדער, האבען אויפגעהאלטען א וואונדערלי־כע פעסטקייט, האפונג און פערלאנג צוריקצו־שטעלען זייער אלטען פאטערלאנד. אומצוקעה־רען זיך אין הייליגען לאנד, ווי די פארצייטי־גע יודען נאכ'ן גלות. צווישען די פערשיעדענע ראסען אין ארץ ישראל האלט־אויף די יודישע ראסע מעהר פון אלע איהר אמאליגע ריינקייט און איז לויט איהרע גייסטיגע פעהיגקייטען, ער־ציהונג און רעליגיעזען איינפלוס מעהר ווי אלע מסוגל צו בענייען דעם קאנט. פארוואס זאל מען

א פרייוויליגער

איהר ווייסט, ווער זענען עס זיי? זיי, דאס זענען מיין מאמע, מיין ווייב ציליע. מיינע צוויי יונגלעך, מיין שוועסטער די אלמנה מיט די קינדערלעך... אליין ארבייט איך מיט דער נא־דעל. און ס'איז איבעריג צו דערצעהלען, וווי שווער דאס איז מיר געווען. איין צימערל! א גרויסער ארימער הויף!.. עסען דארף מען אויך, און אלע דארפען... למשל, מיין מאמע, זי, נע־ביך, וויל שטענדיג עסען, אזא מאגערע, אח, וואס פאר א מאגערע!... און מיי! מאמען דארף מען קענען אנקארמען. דאכט זיך יעדער פינגער איהרער וויל עסען... איהר מיינט, איך זשאלע־ווע איהר? עס מאמע, צו געזונד. וואס שעמסטו זיך? ס'איז דען א חרפה צו זיין הונגעריג? אדער, למשל, מיין ציליע... קען אויך, נעביך, גוט עסען — נו, זאל זי עסען, נאר פארוואס לאזט זי מיך קיינמאל נישט רעדען?... איהר מיינט זי לאזט?... קיינמאל נישט! שווייג, יענק'ל, שווייג! און איך וויל רעדען, איך מוז רעדען!... מיין מאמע האט אזוי ליעב מיך צו הערען, און זיי קריעגען זיך!... ווער? נו, מיין מאמע מיט מיין ציליעז... צוליעב מיר!... נור לאמיר דאס אבלעגען אן א זייט און געהן ווייטער.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

מיין אומגליק איז נישט זיי, נאר דאס וואס איך בין א נאר... אלע זאגען מיר אזוי. אפשר נישט א נאר, וועט איהר זאגען? און ווער איז געווען מיין טאטע? דער שטאדט־נאר לייבעלע... איהר האט נישט געהערט פון/איהם? איהם האט דאך געקענט די גאנצע שטאדט. אליין נעביך, האט ער קיין צוויי מאל צוויי נישם גע־קענט צונויפרעכענען און אט וואס פאר א גרוי־סען קאפ ער האט געהאט!... סטייטש, דער ערשטער נאר אין שטאדט... און וואס האט ער ליעב געהאט? געהן אויף לויות, בעגלייטען מענשען אויפ'ן עולם האמת... וואו נאר א לויה, דארט איז געווען מיין טאטע לייבעלע אין א הארטען קעסעלע־הוט און מיט א שירעם...אלע זענען צו איהם צוגעוואהנט געווארען! ער פלעגט מאכען ארדנונג. געהן פאראויס פאר אלע אין מיטען גאס און קוקען אויף דער ערד... פער־דיענען האט ער אויך נישט געקענט... אט וואס פאר א מענש מיין טאטע איז געווען! מיין מא־מען קענט איהר שוין. פון וואנען זשע האט זיך געזאלט צו מיר נעהמען שכל? נאר לאמיך דאס אבלעגען אן א זייט און געהן ווייטער.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

איהר האט אודאי אויך געהערט, אז יעצט איז א מלחמה? נו? וואס נו? וואס איז דאס פאר א נו, — וואלט איך געוואלט וויסען. איך בין נישט קיין געזונדטער וועט איהר אפשר זא־גען? אדער צי קען איך דען הערען, וואס דארט טהוט זיך? איך שלאף דאך גאנצע נעכט נישט צוליעב דער דאזיגער מלחמה. איך זיץ דא, און זיי, נעבעך, זענען דארט, ווער זיי? איהר ווייסט דען נישט? מיינע ברידער! נו, טאקע מיינע ברידער! און צוליעב זיי שלאף איך קיין נעכט נישט... מיין מאמע שלאפט, מיין ציליע שלאפט, די קינדער, די שוועסטער — די אלמנה, און איך געה מיר ארום איבער'ן צימער ...ראכט און וויין... דארטען זענען דאך מיינע ברידער. פארוואס זשע זענען זיי דארט און איך דא?.. איך וויל זיך אויך שלאגען מיט'ן שונא, ווי אלע יעצט דארך מען נאר פערטיידיגען! יעצט דארף מען פערטיידיגען! יעצט דארף מען נאר קעמפ־פען, קעמפפען! יעצט דארף מען נאר פערטיי־דיגען! יעצט דארף מען אלץ אוועקווא־פען, נעהמען א ביקס און קעמפפען, קעמפפען... און פארוואס האט מען מיך נאך צום מיליטער ניט גערופען? אט האט מען שוין אונזער משה'לע דער הרג'עט... איהר האט איהם נישט געקענט? דאס איז געווען שוין איינמאל א משה'לע!... א גאנצען טאג פלעגט ער נאר נייען און זינגען ליעדלעך! און מען האט איהם שוין דערהרג'עט! אט האט מען שוין אונזער נחמנ'ען אויך דער־הרג'עט! אזא איבערגעגעבענע גוטע ווייב, אזעלכע קינדער....

(ענדע קומט)

ש. יושקעוויטש.

Jüdische Volkszeitung № 43 Jødiske Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אבאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, זונטאג, דעם 7 טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Møntergade 2.

פון די שלאכט־פעלדער

געהען ענגלישע אונטערוואסער־שיפען קייז קיעל? — אעראפלאנען איבער דארדאנעלן

פון מזרח־קאמפף־פלאץ.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 5. פעברואר (אפיציעל). די ג'עשלעגען ביי די טייכען בזורא און ראווקא גע־הען פארווארטס. אונזערע מחנות האבען געע־פענט אנ'אנגריף און זענען אויבערגעגאנגען דעם טייך בזורא. זיי האבען עראבערט א טייל פון זייער הויפט־בריק.

מיר האבען אויפגעריסען דעם בריק, וועל־כען די דייטשען האבען אויסגעבויט ניט ווייט פון דארף גערניקי, און מיר האבען אבגעשלא־גען דעם פיינד'ס אפענסיוו־פערזוכען ביי דעם טייך־נידא ניט ווייט רעמבאוו.

אין צפון־מערב־דיגען טייל פון די קארפא־טען אין דער ריכטונג פון אוזאק, פארטזעצען אונזערע מחנות זייער אפענסיוו. מיר האבען דא געזומען איבער 3000 מאן געפאנגען.

עסטרייכישע מעלדונג.

ווין, 5. פעברואר (אפיציעל). אין פוילען אין פוילען און מערב־גאליציען איז ד'אגע אונפערענדערט די אנגריפען, וואס די רוסען מאכען טעגליך אין די קארפאטען. זענען דורכ־געפאלען אונטער שווערען פערלוסט פאר'ן פיינד. דער רוסישער אפענסיוו אין בוקאווינא האט ביז אין מיט'ן יאנואר דערגרייכט ביז דעם מאל־דאווא־טהאל. זייער ווייטערען גאנג האבען מיר אבגעהאלטען ערשט ביי יאקאבעני און קירליבא־בא. די צאהל פון געפאנגענע, וואס מיר האבען גענומען אין די קארפאטען איז ווידער פערגרע־סערט געווארען מיט 4000 מאן.

פון מערב־דיגען שלאכטפעלד.

פאריז 5. פעברואר (אפיציעל). צווישען ארראס און ליל האבען מיר אויפגעריסען אשוץ־גרוב. דורך וועלכעס עס זענען דער־הרג'עט גע־וואראן איבער 3000 מאן. אין דער ריכטונג פון אוזאק, פארטזעצען אונזערע מחנות זייער אפענסיוו. מיר האבען דא גענומען איבער 3000 מאן געפאנגען.

עסטרייכישע מעלדונג.

ווין, 5. פעברואר (אפיציעל). אין פוילען אין פוילען און מערב־גאליציען איז ד'אגע אונפערענדערט די אנגריפען, וואס די רוסען מאכען טעגליך אין די קארפאטען. זענען דורכ־געפאלען אונטער שווערען פערלוסט פאר'ן פיינד. דער רוסישער אפענסיוו אין בוקאווינא האט ביז אין מיט'ן יאנואר דערגרייכט ביז דעם מאל־דאווא־טהאל. זייער ווייטערען גאנג האבען מיר אבגעהאלטען ערשט ביי יאקאבעני און קירליבא־בא. די צאהל פון געפאנגענע, וואס מיר האבען גענומען אין די קארפאטען איז ווידער פערגרע־סערט געווארען מיט 4000 מאן.

פון מזרח־קאמפף־פלאץ.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 5. פעברואר (אפיציעל). די ג'עשלעגען ביי די טייכען בזורא און ראווקא גע־הען פארווארטס. אונזערע מחנות האבען געע־פענט אנ'אנגריף און זענען אויבערגעגאנגען דעם טייך בזורא. זיי האבען עראבערט א טייל פון זייער הויפט־בריק.

מיר האבען אויפגעריסען דעם בריק, וועל־כען די דייטשען האבען אויסגעבויט ניט ווייט פון דארף גערניקי, און מיר האבען אבגעשלא־גען דעם פיינד'ס אפענסיוו־פערזוכען ביי דעם טייך־נידא ניט ווייט רעמבאוו.

אין צפון־מערב־דיגען טייל פון די קארפא־טען אין דער ריכטונג פון אוזאק, פארטזעצען אונזערע מחנות זייער אפענסיוו. מיר האבען דא געזומען איבער 3000 מאן געפאנגען.

פליהער באמבארדירען די דארדאנעלען.

אטהען. פראנצויזישע און ענגלישע פליהער זענען דעם 4־טען פעברואר געפליגען איבער די דארדאנעלען און האבען זיי ז'אמבארדירט. די ווירקונג איז גוטען א מורא'דיגע.

אויך איז אדריאנאפעל באמבארדירט געווא־רען פון די זעלבע פליהער.

ענגלישע אונטערוואסער־שיפען קיעל?

סטאקהאלם. דער קאפיטאן אויף דעם דייט־שען דאמפפער „אלגא", וועלכער איז אנגעקו־מען אין ניקויפינג, טיילט מיט, אז ער האט גע־זעהען פינף אוווטערוווסער־שיפען פון א אונבע־קאנטען נאציאנאליטעט ניט ווייט פון קיעל.

אייניג פון די אונטערוואסער־שיפען איז דערטרונקען געווארען דורך א דייטשען קרייצער וואראן א גרויסע צאהל פיינדליכע סאלדאטען, די איבערגעבליבענע האבען מיר גענומע ן'געפאנ־גען.

ביי אדינפער אין דרום פון אראס האט אונ־זער ארטילעריע פערניכטעט אייניגע פיינדליכע באטעריעס.

אין די ארגאנען איז פארגעקומען אייני־איינ־ציגער אנגריף דיזעראנגריף, וועלכער האט אונז בעריובט איבער א הונדערט מעטער ליוף־גרי־בער. האט געפאלגט מיט 2 געגענאנגריפען פון אונז, דורך וועלכע מיר האבען צוריק עראבערט די 100 מעטער און נאך אבדעייטענדען שטיק פלאץ.

אין די וואגעזען איז פארגעקומען אנ'אר־טילעריע קאמפף.

פון דעם איבעריגען פראנט איז קיין נייעס גיטא.

פליהער באמבארדירען די דארדאנעלען.

אטהען. פראנצויזישע און ענגלישע פליהער זענען דעם 4־טען פעברואר געפליגען איבער די דארדאנעלען און האבען זיי ז'אמבארדירט. די ווירקונג איז גוטען א מורא'דיגע.

אויך איז אדריאנאפעל באמבארדירט געווא־רען פון די זעלבע פליהער.

ענגלישע אונטערוואסער־שיפען צו קיעל?

סטאקהאלם. דער קאפיטאן אויף דעם דייט־שען דאמפפער „אלגא", וועלכער איז אנגעקו־מען אין ניקויפינג, טיילט מיט, אז ער האט גע־זעהען פינף אוווטערוווסער־שיפען פון א אונבע־קאנטען נאציאנאליטעט ניט ווייט פון קיעל.

אייניג פון די אונטערוואסער־שיפען איז דערטרונקען געווארען דורך א דייטשען קרייצער אין די איבעריגע האבען זיך אראבגעלאזען אונטער'ן וואסער.

מען גלויבט, אז דאס זיינען ענגלישע אונ־טערוואסער־שיפען, וועלכע אפערירען ביי פע־מערן, אין אז זייער ציעל איז, ביי א פאסענדער געלעגענהייט, אנצוגרייפען די קריגס־שיפען, וועלכע שטעהען אין קיעל.

וואס הערט זיך אויפ'ן דרום־פראנט?

זינט די עסטרייכער זענען געצ'וואונגען גע־ווען אבציהען זיך צוריק פון סערביען, האט דארט געהערשט די גאנצע צייט א שטילקייט. עס איז געווען מישגעטיילט, אז די דייטשען מיט די עסטרייכער ווילען שיקען א נייע ארמעע פון 300.000 מאן געגען די סערבען, נאר ז'ערווייל האט מען נאך ניט געהערט וועגען די פערווירק־ליכונג פון דעם גרויסען פלאן.

יעצט טיילט מען מיט פון סאפיא צו „בער־לינער טאגעבלאט", אז די שטימונג צווישען די סערבישע מחנות איז א גאנץ גוטע; דאס זעל־בע איז ביי דער צ ווילער בעפעלקערונג.

דאך איז דער צושטאנד אין לאנד זעהר א קריטישער ווייל עס פעהלט לעבענסמיטלען, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס שפייז־מיטלען ווערען נאכאנאנד צוגעשיקט פון סאלאניקי.

אויף אמוניציע איז דערפאר קיין מאנגעל ניטא, ווייל עס קומען אן טראנספארטען פון פראנקרייך. אויך זענען אנגעקומען מיליטער־אינסטרוקטארען אין סערביען.

די סערבישע ארמעע בעשטעהט איצט פון איבער 200.000 מאן, אבער עס פעהלט אזהר מא־ניטעטס־מאטעריאל. דורך וועלכעס דער ארמעע קומט אויס פי'ל צו ליידען.

וואס הערט זיך אויפ'ן דרום־פראנט?

זינט די עסטרייכער זענען געצ'וואונגען גע־ווען אבציהען זיך צוריק פון סערביען, האט דארט געהערשט די גאנצע צייט א שטילקייט. עס איז געווען מישגעטיילט, אז די דייטשען מיט די עסטרייכער ווילען שיקען א נייע ארמעע פון 300.000 מאן געגען די סערבען, נאר ז'ערווייל האט מען נאך ניט געהערט וועגען די פערווירק־ליכונג פון דעם גרויסען פלאן.

יעצט טיילט מען מיט פון סאפיא צו „בער־לינער טאגעבלאט", אז די שטימונג צווישען די סערבישע מחנות איז א גאנץ גוטע; דאס זעל־בע איז ביי דער צ ווילער בעפעלקערונג.

דאך איז דער צושטאנד אין לאנד זעהר א קריטישער ווייל עס פעהלט לעבענסמיטלען, ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס שפייז־מיטלען ווערען נאכאנאנד צוגעשיקט פון סאלאניקי.

אויף אמוניציע איז דערפאר קיין מאנגעל ניטא, ווייל עס קומען אן טראנספארטען פון פראנקרייך. אויך זענען אנגעקומען מיליטער־אינסטרוקטארען אין סערביען.

די סערבישע ארמעע בעשטעהט איצט פון איבער 200.000 מאן, אבער עס פעהלט אזהר מא־ניטעטס־מאטעריאל. דורך וועלכעס דער ארמעע קומט אויס פי'ל צו ליידען.

סווינהובוד אין גלות.

דער געוועזענע פארזיצענדער פון פינלענ־דישען סיים, סווינהובוד, איז, ווי בעווארנט, אויף דער פעראדנונג פון פינלענדישען ג'ענ'ראל־גובערנאטאר, פראוואסילעט געווארען צו פער־שיקונג אין טאמסקער גובערניע. דאס ארט, וואו ער זאל וואוינען האט מען איהם בעשטימט — דאס דארף טימסקאיע, וועלכעס ליגט וויט אויף צפון־זייט אין נארימער קאנט, פון יאהר 1906 אן, דאס הייסט פון דער צייט אן, ווען דער נארימער קאנט איז געווארען אנ'ארט פאר פאליטישע פערשיקטע, איז סווינהובוד דער ער־שטער פערשיקטער אין טימסקאיע.

פון פעטראגראד קיין טאמסק גיט סווינהוב־בוד געפאהרען מיט דער באהן אויף אייגענע הוצאות (ניט מיט'ן עטאפ) אונטער דער אויפ־זיכט פון 2 אגענטען פון דער אחראנע. איהם האבען בעגלייט זיין פרוי און א דאלמאטש, אנ־אינשענירער, אייניגע פון די אנגעהענע פאר־שטעהער פון די יונג־פינען.

דעם וועג פון טאמסק קיין טימסקאיע, 528 ווירסט, איז ער געפאהרען מיט ע'עוד, אונטער א קאנוואי פון 2 סאלדאטען.

אייניגע פאליטישע פערשיקטע, וועלכע האבען געהאט די מעגליכקייט אויף די סטאציעס צו רעדען מיט'ן געוועזענעם פארזיצענדען פון פינלענדישען סיים, בעשטעטיגען, אז ער האט זיך געהאלטען זעהר רוהיג און פע־שטענדיג, עס האבען איהם זעהר געוואונדערט די גרויסע רוסישע שטארקעס, וואס ער האט געמוזט דורכ־מאכען, ווי אויך די קלייניע קולטור פון די אינ־ווינער, וועלכע ווייסען ניט, ווי אזוי אויסצו־נוצען די דאזיגע שטארקעס און די גרוסע נא־טור־אוצרות.

„בונד'ס" לעזע־זאל פאר אלע אין קאפענהאגען
פעראנשטאלטעט שבת, דעם 13־טען פעברואר אין
„אויסטערבוס טעאטער" Ryesgade 106
א אבשיידס־אבענד פון ה' ראטשטיין
פאר זיין אפרייזען נאך אמעריקא.

עס ווערט אויסגעהרט איינע פון די נייעסטע ליטעראריש פיעסטן
„די יורשים"
דראמא אין 4 אקטען פון שלום אש
די הויפטראל ר' שמואל מייזנער
ווערט אויסגעפיהרט פון ה' ראטשטיין
באל ביז 3 אוהר
איינצעלהייטען אין פראגראם.
בילעטן צו בעקומען בייַ די מיטגל־דערפון בונדיש'ן פעראין. אטייל פון רוה — פארן בונדס לעזע־זאל

זונטאג דעם 7־טען פעברואר וועט אין גרויסען זאל פון העם רעסטאראן סטוריסטרעדע 1 עקע נאר־ענאדע פארקומען

א גרויסער פאלקס־מיטינג פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

א געניע פראגראם קומט.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט
אויף די יודישע טעגליכע צייטונג
„יודישע פאלקסצייטונג"
אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.
דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראיניגען אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.
נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.
די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ'אייגענע דרוקערייַ, וועט ערשיינען פינקטליך
און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען
אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.
אייַנצלפערקויף:
אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס
אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"
האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אהוין דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.
די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג
דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:
„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענד"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקערייַ

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"
מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

כשר מיטאג טעגליך
פרישער און גוטער עסען, ווען מען אבאנירט זיך וועדט געגעבען ראבאט.
רחל דאנציגער, פרינסעסענגאדע 26, 2־טער זאל
10 מינוטען פון קאנגענס־ניטארוו.

2 זיילבערנע
לייכטער גאנג נייע מאדערנע פאסאן איז צו פערקויפען ביליג ביי
ווילענציק, בארגערגאדע 60

Viktor E. H. Andersen
BORGERGADE 52, TLF. 10829.
Spec. MACARONI og Spise-olie
Delikatesse & Kolonialvarer.

KØB
Philipsons
THE
24 KØBMAGERGADE 24

PFAFF
Den bedste Symaskine.
5 BENDIX & Co 5
HOLMENS KANAL

א שוה־מאכער
צו רעפאראציאנס־ארבייט ווערט געפאדערט ביי
קאמינאוו, Dron.-Tværgade 29
אראנטירטער פאסטען מיט הויכען וואכען־לוין

מען זוכט
2 אינגלעך אדער מעדלעך 12־16 יאהר אין דער
לעהרע צוא קאמאשען שטעפער.
סאלאוויציק טיימערגאדע 2, ii. זאל

איהר וועט צופריידען
זיין פון אייערע קאסטיומען, בליוזען און רעק, ווייל אלעס ווערט אויסגעפיהרט נאך דער לעצטער פאריזער און לאנדאנער זשורנאלען.
אונטער מיין פערזענליכער אויפזיכט.
צו זעהער מעסיגע פרייזען
עקסטרא בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט
אין 2—3 טעג.
פרוי ליטוישעווסקי, Borgergade 28 st.

טהי קאהן
St. Kanikestræde 3. קאלאניאל־געשעפט

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folkeblades" Tryker, Møntergade 2.

די ענגלישע הויפט־קווארטיר

ווי בעוואוסט, איז דער ענגלישער קרוין־פרינץ פון אועלס ניט־לאנג צוגערעכענט געווא־רען, אלס אדיוטאנט, צום שטאב פון ענגלישען הויפט־קאמאנדיר גענעראל פרענטש. איצט גע־פינט זיך דער יונגער ענגלישער קרוינפרינץ אין דער ענגלישער הויפט־קווארטיר. דער קריעגס־קארעספאנדענט פון „טיימס" בעשרייבט אזוי די ענגלישע הויפט־קווארטיר און דאס לע־בען פון די ענגלענדער:

צוליעב'ן קרוינפרינץ איז די הויפט־קוואר־טיר ניט־לאנג איבערגעטראגען געווארען אבי־סעל ווייטער פון ענגלישען פראנט, וועלכער ציהט זיך אויף א שטח פון 60 קילאמעטער. די ענגלישע מיליטערישע מאכט האט אנערקענט פאר געוואונשען צו דערווייטער'ן דעם גענע־ראל שטאב אויף אזא שטח, אז צו איהם זאלען ניט קענען דערלאנגען די דייטשע הארמאטען— דארט וואו ס'ארבייט דער שטאב דארף זיין שטיל. אזוי ארום געפינט זיך דער הויפט־קא־מאנדיר אויסער יעדער געפאהר און קען זיך לייכטער פערבינדען מיט די קארפוס־קאמאנדי־רען. דעריבער געפינט זיך די ענגלישע הויפט־קווארטיר אויף א שטח פון 38 ביז 42 קילאמע־טער ווייט פון פראנט.

ניט־קוקענדיג דערויף, וואס א הויפט־קא־מאנדיר דארף איצט אויסמיידען איבעריגע אויפרעגונגען, וועלכע עס קומט אויס איבערצו־לעבען ביים שלאכטפעלד, רעכענט זיך ניט דער גענעראל פרענטש דערמיט — איהם איז אפט צו בעגעגענען אין די טראנשעען אויף די פא־דערשטע פאזיציעס.

דערפאר אבער זארגט ער, אז אין דער הויפט־קווארטיר זאל אלץ זיין מיט קאמפארט.

אויב עס איז נאר מעגליך ארדענט ער זיך איין מיט זיין שטאב אין א וועלכען ס'איז גרוי־סען הויז אין א שטאדט פון צפון־פראנקרייך אדער אין א וועלכען ס'איז גוט. די צימערען דארפען זיין ברייטע און גוט בעהייצט. די אפי־ציערען, וואס געפינען זיך ביים גענעראל, זע־נען שטענדיג אויף דער וואך — בייטאג און ביינאכט

יעדער קארפוס־קאמאנדיר דארף טעגליך אין א בעשטימטע צייט דערלאנגען דעם גע־נעראל א ראפארט. צוליעב יעדער ענדערונג אין דער לאגע פון מיליטער קומט פאר א בע־ראטונג פון גענעראל־שטאב. אין דער הויפט־קווארטיר ווערען טעגליך דערהאלטען ערך 2500 ראפארטען, אבער דער גענעראל פרענטש בעטראכט נאר די וויכטיגסטע. אויב דער גענע־ראל איז נישטא אין דער הויפט קווארטיר, הייסט דאס, אז ער פאהרט ארום די קארפוס־קאמאנדירען אדער ער מאכט א "סמאטר" פון מיליטער אויף די פאדערשטע פאזיציעס. בעת אזא "סמאטר" שמועסט ער גאנץ אפט אונטער פיער אויגען מיט די סאלדאטען. א דאנק דעם, ווייסט ער וועגען אלץ, וואס ס'טהוט זיך אין ער ארמעע.

יעדען טאג נעהמט אן פרענטש ראפאר־טען ניט בלויז פון זיינע קאמאנדירען נאר אויך פון די אזוי־גערופענע בונדעס־אפיציעררען, וואס געפינען זיך אין יעדען ענגלישען פעחאטע־קארפוס. דעס גלייכען זענען אויך די ענגלישע אפיציוען צוגערעכענט צו דער פראנצויזישער הויפט קווארטיר פון גענעראל זשאפר און צו די אנדערע פראנצויזישע שטאבען.

אפריקאנישער נוסח

עס געהען שלאכטען אין אייראפא, אין אזיען, אוסטראליען, אפריקא.

אין אמעריקא איז שלום ושלוה. אין בייז ע אמעריקא'ס, אין דער צפונ'דיגער און אין דער דרומ'דיגער האט מען יעצט א גוטע געלעגענ־הייט צו דרשנ'ען וועגען שלום, צו זאגען מוסר די קעמפפענדע מלוכות, און צו שטאלצירען מיט נייטראליטעט.

אפילו די אלטע שטיפערקע מעקסיקא, וואס האט ניט דורכגעלאזען קיין נייעם מולד אהן א נייע רעוואלוציע און א נייעם פרעזידענט,— איז אויך יעצט געווארען ארטיג און אנ־שטענדיג.

וואס דער סוף איז דארט געווארען מיט'ן פרעזידענט הוערטא און מיט'ן רעוואלוציאנע־רען גענעראל וויללא — דאס ווייס מסתמא ניט מעקסיקא אליין. עפיס דוכט זיך, אז ס'איז גע־ווען א ידיעה אז וויללא האט אראבגעווארפען הוערטא'ן און אליין געווארען פרעזידענט.—נאר וועמען געהט ערשט אן אזא ידיעה?

אויף אמעריקא קוקט מען זיך ערשט ניט אום. דער גאנצער אינטערעס איז יעצט אויף די שלאכט־פעלדער, און די שלאכט־פעלדער זענען אסך: אין אייראפא, אזיען, אויסטראליען און אפריקא.

יעדעס פעלד האט זיך זיין נוסח, זיין פאר־מאט און זיין שטעל.

אט לייען איך א דעפעשע ערגעץ פון אנ'־אפריקאנישע קאלאניע. צווישען די פראנצויזען און די דייטשען איז פארגעקומען א שלאכט אין יענע מקומות. די דעפעשע דערצעהלט, אז דער שונא האט געהאט א פאלקאמע מפלה: ער איז ענטלאפען, איבערלאזענדיג 20 גע'הרגעטע וויי־סע און 54 גע'הרג'טע שווארצע.

דאס איז אנ'אפריקאנישער נוסח: אז דער שונא האט פערלארען 74 גע'הרג'עטע איז ער פאלקאם צושמעטערט

אין אייראפא וואלט מען פון אזא אויך מיר שלאכט געמאכט חוזק:

— 74 געהרג'עטע! כדי געווען צו קלאפען א דעפעשע!

ע.

אגלח זאגט מיט איודען וידוי

אין צייטונג בעשרייבט א קאטוילישער גייסטליכער זיינע איבערלעבענישען אויף די פאדערשטע פאזיציעס און דערצהלט צווישען אנדערע פאלגענדעס: .... איך האב זיך אנגע־בויגען איבערן שווער פערואונדטען און האב קלאר דערהערט, ווי ער זאגט „א'יוד!" דאן האב איך מיט איהם געזאגט ודוי אויף העב־ראיש".

דייטשלאנד'ס עראבערונגען.

דאס סטאטיסטישע ביורא אין פאריז האט אויסגערעכענט די ווערט פון דעם פראנצויזישען טעריטאריום, וועלכע געפינט זיך אין די הענד פון די דייטשען.

א חוץ דעם דעפארטאמענט ארדען, וועלכער איז כמעט פערנומען פון די דייטשען, האבען זיי אקופירט טיילווייז נאך 9 אנדערע דעפאר־טאמען. בסך הכל האבען זיי פערנומען א מיליאן מיט 100 טויזענד העקטאר. די בעפעלקערונג, וועלכע געפינט זיך אין די דאזיגע פערנומענע געגענדען, בעשטעהט פון דריי מיליאן מיט 255 טויזענד מאן.

דער ווערט פון דעם טעריטאריום ווערט אבגעשאצט לויף אזא אופן: 1) די ווערט פון דער ערד דערגרייכט 4 מיליארד פראנק. ביי 64 מיליארד פראנק פאר גאנץ פראנקרייך; 2) דער ווערט פון די געביידען בעטרעפט 4 מיט א האלב מיליארד פראנק. ביי 67 מיליארד פראנק פאר גאנץ פראנקרייך. דער ווערט פון פאבריקען, זאוואדען און אנדערע אינדוסטרי־אונטערנעה־מונגען ווערט אבגעשאצט אין 650 מיליאן פראנק ביי 6 מיליארד פרענק פאר גאנץ פראנקרייך. בסך־הכל איז דער ווערטה פון דעם טעריטאריום וואס די דייטשען האבען פערנומען, בעטרעפט 9 מיט א האלב מיליארד. די דאזיגע ציפער איז גארנישט, ווייל דאס איבעריגע טעריטאריום פון פראנקרייך ווערט אבגעשאצט אין 133 מיליארד פראנק.

ווער האט ערפונדען די 42 סאנט. הארמאטען?

דער ערשטער 42־סאנטימעטערדיגער האר־מאט איז ערפונדען געווארען ניט דורך די דייטשען, ווי אנדערע רעכענען בטעות, נאר דורך די עסטרייכער. אין יאהר 1913 האבען ביי דער עסטרייכישער שטאט האימאשקאר גע־זאלט געמאכט־ווערען פראבעס מיט אזא האר־מאט. די קויל פון דאזיגען הארמאט האט גע־וואויגען 61 פוד און פלעגט פליהען אויף אשטח פון 14 וויארסט.

גלייכצייטיג האבען די עסטרייכער געמאכט גאנץ געלונגענע פראבעס מיט עטוואס אקלענע־רען הארמאט — פון 12 צאל, וואס האט געשא־סען מיט קוילען פון 36 מיט א האלבען פוד. אין דער דאזיגער קויל האט זיך געפונען אגרויסע צאהל פון אשטארקען אויפרייס־מאטעריאל — פון טריניטראטואל.

דער דאזיגער פארמאט איז אויסגעארבייט געווארען אין סקאד'ס הארמאטען זאוואד אין פילזען און איז בעשטימט געווארען אויף צו צושטערען די שטארקסטע פעסטונגס־געביידעס פון בעטאן און אמיזען. צוליעב דעם, וואס די וואג פון דעם דאזיגען הארמאט איז געווען אונגעהויער גרויס, האט מען איהם געקאנט פי־רען נאר מיט אויטאמאבילען.

יעדע באטערייע בעשטעהט פון 2 אזעלכע הארמאטען און פון אקליינער צאהל קוילען. יע־דער הארמאט האט מען געדארפט פיהרען אויף 3 אויטאמאבילען און 4 פוהרען צו זיי. אויף די פוהרען שטעלט מען די טיילען פון הארמאט אין בעזונדערע פלאטפארמעס אויף אונטערצו־לייגען אונטער'ן הארמאט, ווייל אהן זיי וואלט זיך דער הארמאט נאכ'ן אויסשיסען אריינגע־שניטען טיעף אין דער ערד. יעדער פון די דריי אויטאמאבילען האט מאטארען אויף הונדערט פערדען־קראפט.

יודישע נייעס

(דער גריכישער פרעמיער־מיניסטער און יודען). דער גרריכישער פרעמיער־מיניס־טער וועניזעלאס האט געהאלטען אין פארלא־מענט א רעדע. וועלכע וועט געוויס מאכען א פרעהעליכען איינדרוק אויף דער גאנצער יודי־שער בעפעלקערונג פון גריכענלאנד. אין דער דאזיגער רעדע האט ער דורכאויס רעקאמאנדירט די סאלאניקער גרעקען, אז זיי זאלען אין זייערע בעצהונגען צו יודען נאכטהון דעם ביישפיעל פון די בירגער פון אלט־גריכנלאנד. וואס וויי־סען נישט פון קיין חילוק צווישען יודען און קריסטען נאר ביי אזעלכע בעדינגונגען, האט ער געזאגט, קען מען האפען אז סאלאניק, זאל וויעדער אויפלעבען און דאס וואט זיין אגרוי־סע טובה נישט נאר פאר יודען, נור אויך פאר גאנץ גריכענלאנד.

(די טרייהייט פון די בעלגישע יודען) אונזער לאנדאנער קארעספאנדענט שרייבט אונז: די ענגלישע צייטונגען בעצייכענען די טריי־הייט פון די בריסעלער יודען צו זייער קעניג ניט קוקענדיג אוי'ן שטרענגדן פרייסישען רעז־שים וואס הערשט אין דער געוועזעוע־בעלגי־שער הויפט שטאדט, ווער דארט אין דער יודי־שער שוהל אבגעריכט א תפלה שבת און יום טוב פאר דעם בעלגישען קעניג. דער ארגעל שביעלט דעם בעלגישען נאציאנאל מארש „ברא־באנסאן"

די דאזיגע שוהל בעזוכען פיעל דייטשע אפיציערען און סאלדאטען, עס קומט אהין דאוו־נען, אויך דער דארמשטדטער רב, וועלכער גע־געפינט זיך אלס מיליטער־גייסטליכער ביי דער דייטשער ארמע.

(פאר יידישע ליטעראטע).. אין ווילנא איז ביים קאמיטעט פון דער חברה „מפיצי־הש־כלה" געגר־נדעט געווארען א קאמיסיע צו גע־בען הילף די יודישע ליטעראטען וועלכע ליי־דען צייטווייליג נויט צוליעב די אומשטענדען פון מלחמה צייט. אין דער קאמיסיע זענען אריין די מיטגליעדער פון קאמיטעט און ארטיגע פאר־שטעהר פון די יודישע ליטעראטען און זשורנא־ליסטען די קאמיסיע איז שוין צוגעטרעטען צו דער ארבייט און רעכענט קודם־כל צו געבען הילף די יודישע ליטעראטען פון ווארשא און ווילנא.

א יודישער פראפעסאר אין א האלענ־דישער אוניווערזיטעט). ד"ר ל. ארענשטיין איז בעשטימט געווארען פאר אנארדינארען פראפעסאר פון מאטעמאטיק אין דער אוני־ווערזיטעט פון דער שטאדט אוטרעכט. ד"ר ארענשטיין איז א מיטגליעד פון ציוניסטישע אקציאנס - קאמיטעט און מיטגליעד פון דער ציוניסטישער פעדעראציע אין האלאנד.

בטחון

צן איינע פון די שעהנסטע יודישע פאלקס־
מדות געהערט דער גרענצלאזער יודישער
בטחון. אמונה און בטחון זענען שטענדיג געווען
ביי זיילען, אייף וועלכע דאס יודישע פאלק פלעגט
זיך אנשפאנען אין די טרויעריגע חורבן־צ יטען.
קיין יוד איז קיינמאל ניט אראפגעפאלען ביי
זיך, קיינמאל ניט פערלארען דעם מוט און האט
ניט אן׳אייזערנע ענערגיע געשטרעבט אלץ פאר־
ווערטס און פארווערטס. אויפבויענדיג בשעת
מעשה די חורבות, הייליגדיג די וואוגדען.

„עוד חי עם ישראל!" — דאס האט שטענ־
דיג געציטערט אויף די ליפען פון דעם פער־
מאכטעטן, פעריאגטן און פערוואגעלטען
יודען. און נאר מיט דאזיגען יוגענדליכען
אפטימיזם ערקלערט זיך עס, וואס די יודען
זענען ארויס גאנץ און פערהעלטנismעסיג שטארק
פון די אונגענדליכע פורעניות און רדיפות, צווי־
שן וועלכע זיי האבען זיך געדראשען, ווי
תואה צווישען מיהל־שטיינער.

אט־אט, דאכט זיך, וועט אויסגלאשען
ווערען דאס פייערל און אבגעמקט וועט באלד
ווערען דאס פינטעלע יוד נאך. אין דער זעלבער
צייט פלאקערט שוין אויף א פונק, געהט דורך
א בלוט־שטראם איבער די מאטע אברים און אין
אנ׳אנדער עק וועלט הויבט אן א בינטעל יודען
בויען א נייעם לעבען, שאפען א יודישע סביבה,
אויפרישען די גייסטיגע אוצרות.

און וויעדער:

— עוד חי עם ישראל!

און אויך אין די איצטיגע טרויעריגע צייט־
טען, בשעת דאס רוסישע און גאליציש יודע־
טום — דער מקור פון אונזער גייסטיגען און
מעקא אמישען לעבען — ווערט דירעקט פער־
ניכטעט און אויסגעריסען מיט׳ן ווארצעל פון׳ם
גאדינק: אין א מאמענט, וועלן דער בייזער יאוש
פערצווייפעלט זיך אפט צו יעדען אין הארצען
טראגען זיך צו אונז האפנונגס־פולע קלאנגען
פון דער וייטער אמעריקא, הערען מיר גרוסען
פונ־ם אנדערען ברעג אקעאן.

דאס אמעריקאנער יודענטום נעמט איבער
די פיהרענדע ראל. אהין, קיין אמעריקא, זענען
געווידמעט די בליקען פון מיליאנען רוסישע און
גאליציש יודען; פון דארטען דארף קומען די
הילף.

און אזוי איז עס טאקי. —

דאס אמעריקאנישע יודענטום אונטערשטיצט
איצט דאס איראפאישע. מיליאנען דאלארס
ווערען אריינגעשיקט קיין ארץ־ישראל, פוי־
לען, גאליציען. א שטראם פון בריידעריכער
ליבעג פארגיסט אמעריקא און די יודישע הער־
צער קלאפען ווארימער, נאציאנאלער.

דער אמעריקאנער יוד, וועלכען מיר האבען
אלע מאל גערעכענט פאר א ביזנעס־מאן, פאר
א פוסטע נשמה אין געלד־זאק וועלכע איצט ניט
נאר אונזער מאטעריעלער שטיצער, נאר אוך
דער אין אמעריקא דער גייסטיגער מקום מנוחה,
דער היטער פון אונזערע נאציאנאלע אוצרות.

אין ניו־יארק בליהט איצט דאס יודישע גע־
זעלשאפטליך לעבען. יודישע כלל־טהורע, פאלי־
טיקער, ליטעראטען, ארטיסטען האבען דארט
אצינד זייער היים געפונען. די יודישע און
העברעאישע פרעסע און ליטעראטור ענטוויקלען
זיך פון טאג צו טאג; דער ציוניזם דריינגט אריין
אין די בריידסטע מאסען; דער טעאטער ווערט
אלץ קיגסטלעריישער און פיינער. די שפאלצע
נאציאנאל־יודישע פאליטיק ציהט־צו זיך
גרויסע און השוב׳ע פערזענליכקייטען—קורץ, דאס
אמעריקאנער יודענטום נעמט ארויס די פאהן פון
די שוואכע הענד פונ־ם רוסישען יודענטום און
טראגט זי וויייטער. די פרייע אמעריקאנער לופט
מאכט נאך דערצו די יודישע ארבייט ריינער,
פרייער, טיפער.

אט אזוי ווערט אריבערגעטראגען דער יודי־
שער גייסטיגער צענטר פון מערב־איראפא קיין
אמעריקא, פון ווארשא און וילנא קיין ניו־יארק
און טשיקאגא.

נאר ניט פערלירען דעם בטחון, נאר ניט ווע־
רען מוטלאז! מ. גראסמאן.

וויפיעל קאסט די מלחמה?

די סאציאל־דעמאקראטישע צייטונג „פאר־
ווערטס" בעטראכט ווידער די פראגע וועגען די
הוצאות פון דער מלחמה, וואס ריהרט אן אזוי
שטארק דעם דופק פון דער פאלקס־ווירטשאפט.

לויט די אויסרעכנונגען פון „פארווערטס"
האבען די 5 חדשים מלחמה אבגעקאסט די אי־
ראפעאישע קעמפענדע מלוכות א סומע פון 70
ביז 80 מיליארד מארק!

די אויסרעכנונגען פון דער דערמאהנטער
צייטונג זענען גענרינדעט אויף די אפיציעלע
ציפערען און ביודזשעט השבונות פון די קעמפ־
פענדע מלוכות. אזוי האט די ענגלישע רעגי־
רונג עקלערט אין אנהויב מלחמה, אז יעדער טאג
מלחמה קאסט אב ענגלאנד דורכשניטליך א מי־
ליאן פונט שטערלינג (ערשט 25 מיליאן). אלזא,
האבען 5 חדשים מלחמה אבגעקאסט ענגלאנד
בערך 150 מיליאן פונט סטערלינג.

אין פראנקרייך האט מען אויסגערעכענט
אז ביז׳ן 10־טען דעצעמבער האט דארט די מלחמה
געקאסט ניט־וועניגער פון 6 מיליארד מיט
400 מיליאן פראנק: אלזא, קאסט־אב די
מלחמה אין פראנקרייך טעגליך ערך 46 מיליאן
פראנק.

וואס שייך דייטשלאנד און עסטרייך־אונ־
גארן, רעכענט דער „פארווערטס" אז די צאהל
פון עסטרייכיש־דייטשע ארמעען דערגרייכט
ביז 10 מיליאן פערזאן. רעכענענדיג אז אויך
דא קאסט אב יעדער מענש טעגליך 10 מיט א
האלבען פראנק, קומט אויס אז די טעגליכע
הוצאה פון דייטשלאנד און עסטרייך אויף די
מלחמה בעטרעפט לערך 105 מיליאן פראנק.

וויייטער געהען די איבעריגע קלענערע מלו־
כות, וויי סערביען בעלגיען און טערקיי, וואס
זיירער הוצאות בעטראפען מינדעסטענס 10 מי־
ליאן פראנק א טאג.

אלזא, גיבען אויס אלע קעמפענדע מלוכות
אויף די מלחמה לערך 230 מיליאן פראנק אין
פערלויף פון יעדען טאג.

די דאזיגע סומע איז, נאטירליך, ניט קיין
פונקטליכע אבער זי איז גאנץ נאהענט און
זענען עגרינדעט אויף פאקטישע ציפער־ען.

ווען מ׳גיט אדער צו די עקסטרא־מיליטע־
רישע אויסגאבען פון די נייטראלע מלוכות, וואס
זענען אויך געוואונגען צו ערקלערן מאביל־
זאציע וועט אויסקומען, אז אין פערלויף פון 5
חדשים האט אייראפא אויסגעגעבען אויף די
מלחמה א סומע פון העכער 30 מיליארד מארק.

דאס אבער זענען בלויז די דירעקטע הוצאות
אויפ׳ן פיהרען די מלחמה: אהער געהען ניט
איריין די פערלוסטען, וואס די פאלקס־ווירטשאפט
האט געהאט פון דעם חורבן פון די גאנצע רייהע
בליהענדע געגענדען און פון די אלגעמיינע שא־
דענס אבגעשאצט אין 5 מיליארד מיט דרייי
הונדערט מיליאן פראנק; אויסער דעם איז אין
גאנצען חרוב־געוואארען צפון פראנקרייך: קאלא־
מאלע שאדענס האבען אויך געליטען מזרח־
פרייסען, גאליציען און די איבעריגע ערטער,
וואו די מלחמה האט זיך דורכגעטראגען מ׳דארף
אויך ניט פערגעסען אן די אונגעהויער־גרויסע
שאדענס פון די אומגעקומענע קריעגס־און
האנדעלס־שיפען.

אט די אלע שאדענס פון דער פאלקס־ווירט־
שאפט ווערען דורך דער דערמאנטער צייטונג,
אבגעשאצט אין אסומע פון 45 ביז 50 מיליארד
מארק; און אלזא האט די מלחמה, פאר די 5
חדשים צייט בסך־הכל אבגעקאסט אריי־זיגיג
סומע פון 70 — 80 מיליארד מארק.

דער אזוי־גערופענער „בעוואפענטער שלום"
פלעגט די לעצטע יאהרען אבקאסטען דער אי־
ראפא ערך 7 — 8 מילארד יערלעך. אבער
די 5 חדשים מלחמה קאסטען אב אזוי פיעל,
וויפיעל ס׳האבען אבגעקאסט. די לעצטע, טי־
ערסטע 10 יאהר פון „בעוואפענטען שלום".

בלעטלער

געאגראפיע

זאס וועט זיין אין א יאהר פופציג ארום.
נעבען ברענענדען קאמין, אין א שענעם,
וואל־ע־ליוכטענדעם צימער וועט זיצען דער
מע־ זיידע. איין פוס זיינע וועט זיך ציהען
ום ווארימען פייער צו, די וואי־מקייט וועט זיך
ענען מחידיג איבער׳ן גאנצען קערפער.

זי׳ צוויישע פוס... די צוויי־ע וועט זיך פאר־
יכטי־ רוקען צוריק פון פייער אוועק: דאס
וועט זיין א הילצערנע פוס.

עס קען זיין, אז אין יענעם מאמענט וועט
לען קנאללען אין פייער די אייגענע האלץ, וואס
פון זיי איז געמאכט געווארען דאס דאזיגע פוס
אפשר האבען זיי געוואקסען צוואמען, אין אייך
וואלד, די שטיקער ברען־האלץ: מיט דעם אויס־
געארבייטען פוס.

עס קען זיין, אבער דער אלטער זיידע וועט
דאמאלם ניט קלערען וועגען דעם. טיף פער־
זונקען אין זכרונותער וועט ער איינדרימלען
פאר׳ן ליכטיגען, ווארימען קאמין, און א מהיה־
דיגע ווארימקייט וועט ארומנעהמען די אלטע
ביינער, וועט זיך צוגיטען ווי אויסער באלזאם
איבערן לייב—

אלטע טרוימען וועלען זיך פאנאנדערן אין
אלטען מח, אט וועט ארופשווימען אין קאפ א
פערגעסענעם בילד אנ׳אלטע שוידערהאפטע
בילד.

דער אלטער עפענט די אויגען: ביים טיש
זיצט זיין אייניקעל, א שילער. ער חזר־ט יעצט
אויס די געאגראפיע־לעקציאן, ער מוז דאס קע־
נען אויף אויסנענוועניג, זאגט ער, יא, דאס איז
א שווער שטיקעל ארבייט! אזוי פיעל נעמען,
אזוי פיעל שווערע נעמען...

... אויפן לינקען זייט ווייכסעל, מורמלט
דער שילער — פאלען אריין אין דיזעזן טייך
די בזורא, די בזורא, די פיליצא. די קאמענקא,
די נירא, אוי גאט מיינער, סאהא שווערע נע־
מען! נאכאמאל: בזורא, פיליצא...

דער אלטער לאזט אראב דעם קאפ. די אוי־
גען פערמאכען זיך איהם.

אט שטראמט עפעס פאר איהם א ווייסע
זאך יא. ער האט גאר פערגעסען: דאס איז דאך
די בזורא. אט שטעהן זיי אלע דא. די גאנצע
ראטע. אויף יענער זייט שטעהט דער שונא. עס
הילכט אין דער לופטען. פון הינטען קנאלט די
ארטילעריע. די אייגענע ארטילעריע די קוילען
פליהען אהין, אריבער, איבער־ן טייך, צום
שונא...

אט האבען אנגעהויבען פליהען גראנאטען
פון דארטען אהער. עס פליהט ווייט אריבער
ניטא וואס מורא צו האבען, נאר עס פייפט אין
דער לופטען, און עס פלאצען מיט א שרעקלי־
כען הוסט די שראפנעלען.

אט ווערט א געשריי, דער שונא פרובט
אטאקירען דעם בריק, עס פייפען קוילען, עס
קנאקען פולעמיאטען, איינער פאלט אויף די
קניע, און קעהרט זיך תיכף איבער אויפ׳ן פליי־
צע... ווער איז דאס? חיים? חיים? טאקע חיים!
זיין חבר, געגאנגען גלייך מיט איהם... אט געהט
מען אויף א באיאנעט־אטאקע...

Jüdische Volkszeitung № 42 Jodiske Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג, דעם 5־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2.

רוהע אויף די שלאכט־פעלדער

בורצעוו פערשיקט קיין סיביר, — די טערקען אבגעשלאגען ביים סועץ־קאנאל

די לעצטע בעריכטען פון די גענעראלשטאבען צייכען זיך אויס מיט זייער פוסטקייט. זיי זיי ענטהאלטען ניט קיין שום בעדייטענדע נייעס, נאר חזר׳ן איבער די זעלבע ווערטער, וואס מיר האבען געהערט נעכטען און אייער־נעכטען: „דער פיינד איז אבגעשלאגען געווארען. . . די לאגע איז אונפערענדערט“.

אין די קריעגס־אפעראציעס פון אלע צדדים איז געקומען א געוויסער שטילשטאנד. קיין גרויסע אוועניסיווען און אנגריפען ווערען ניט פארגענומען. דער קאמפף בעגרענצט זיך נאר מיט אטאקע אויף די טראנשייען, וועלכע ווערען עראבערט היינט פון ם אנדערען.

אין דער זעלבער צייט הערען זיך אפט ווערטער וועגען „שאנעווען מענשליכע לעבענס“. סיי אין רוסלאנד און סיי אין ענגלאנד און דייטשלאנד זאגט מען, אז ווען מ׳וואלט מקריב זיין מיט עטליכע הונדערט טויזענד נפשות וואלט דער שונא געשלאגען געווארען.

דערווייל הערשט אבער א רוהע אויף די שלאכטפלדער.

בורצעוו פארשיקט.

פעטראגראד. דער בעקאנטער רעוואלוציאנער בורצעוו, וועלכער איז בעזונדער בעקאנט דורך דער עניון אזעוו, איז נעכטען פערמשפט געווארען פאר בעליידיגען דעם קייזער צו פארשיקט ווערען קיין סיביר. די בעליידיגונגען זענען געווען געדרוקט אין בורצעווס רעוואלוציאנס־בלאט, וואס איז ארויסגעגאנגען אין פאריז.

ביי סועץ־קאנאל.

לאנדאן. רייטערס־ביורא טעלעגראפירט פון קאירא: נעכטען האבען זיך די ענגלישע מחנות בעגעגענט ביי איזמאאילט מיט שטארקע טערקישע אבטיילונגען. א זאמד־שטורם האט אבער אבגעקיהלט דעם קאמפף חשק פון פיינד. בשעת די טערקען האבען געוואלט זיך דערנעהנטערען צום סועץ־קאנאל, האבען זיי די ענגלענדער פריהער אריבער — ברענגען זייער מאטעריאל נעהנטער צום סועץ־קאנאל, האבען זיי די ענגלענדער פריהער צוגעלאזט אריבער — ברענגען זייער מאטעריאל נעהנטער צום קאנאל אבער בשעת יענע האבען אנגעהויבען בעטען א פאנטאן־בריק זענען איבערגעפאלען געווארען פון ענגלישע סאלדאטען אין פערטריבען געווארען.

פארטוגאל נייטראל.

מאדריד. א הערצו טעלעגראפירט מען פון ליסאבאן, אז דעד פרעמיער־איניסטער קאסטרא, האט ערקלערט אין פארלאמענט, אז פארטוגאל האט בדעה אויך ווייטער פאלשטענדיג אבצוהיטען איהר נייטראליטעט צו אלע קריעגס־פיהרענדע מלכות.

אעראפלאנען איבער שווייץ.

בערלין. — אהער טעלעגראפירט מען, אז א אונבעקאנטער פרעמדער אעראפלאן איז נעכטען געפלויגען איבער דעם שווייצערישע קאמפאנירען האבען געשאסען אויף׳ן פליעגער, וועלכער איז אויף א ווייל פערשוואונדען אין זיך גיך וויעדער בעוויזען. דעם לעצטען מאל איז ער אוועקגעפלויגען אין דער ריכטונג פון בעלפאר.

דר׳ ליבקנעכט׳ס ענטפער.

בערלין. פון דר׳ ליבקנעכט איז איצט אנגעקומען אנ׳ ענטפער אויף דער רעזאלוציע פון דער סאציאליסטישער רייכסטאגס־פראקציע, (וועלכע מיר האבען נעכטען געבראכט אין אונזער בלאט), עס זאגט, אז דער קריעגס־ביודזשעט איז געשטאנען אין אשארפען געגענזאץ צו די אינטערעסען פונ׳ם פראלעטאריאט, צו דער פראגראם פון די ס.־ד. פארטיי און איז געווען געגען די רעזאלוציעס פון די אינטערנאציאנאלע קאנגרעסען, וועלכע בעשטימען, אז די ס.־ד. פראקציעס זעגען ניט בערעכטיגט בינדען די איינצעלנע דעפוטאטען מיט מיינונגען, וועלכע זענען געגאן דער פארטיי־פראגראם.

פוילעקס צרות.

פאריז. דער בעריהמטער פוילישער דיכטער הענריך סענקאוויטש, וועלכער לעבט איצט אין שווייץ האט אבגעדרוקט אין די דארטיגע צייטונגען א ריהרעוודיגען אויפרוף צו אלע ציוויליזירטע פעלקער אין וועלכען ער בעט, אז זיי זאלען קומען צו הילף דער פוילישער בעפעלקערונג, וואס ליידעט פיעל צרות צוליעב דעם קריעג.

דייטשען בעפעסטיגען אנטווערפען

פאריז. נאך א דריי־מאנאטלכע ארבייט איז די פעסטונג פון אנטווערפען פאלקאם אויסגעבעסערט, בעזונדערס די דרום־מזרח׳דיגע פארטען. די דייטשען האבען דומעטום אויסגעשטעלט שווערע קאנאנען און זענען נרייט צו א ווידערשטאנד, ווען עס זאל זיך טרעעען, אז זיי וועלען געצוואונגען ווערען צו פערלאזען בעלגיען.

אאומגליק מיט י. טייטעל

מיט דעם געוועזענעם מיטגליעד פון סאראטאווער קרייז־געריפט, דער איינציגער יודישען ריכטער אין פערלויף פון פיהל יאהרען, און הייסען יודישען כלל־טהור, יעקב טייטעל וועלכער געפינטזיך יעצט אין לאנדן, האט געטראפען אנ׳אומגליק. טייטעל האט זיך צובראכען א פוס. א געוויסע צייט איז זיין געזונד־צושטאנד געוועזען געפערליך, נאר יעצט האט ער זיך אויף אזוי פיעל פערבעסערט, אז די דאקטוירים האבען איהם ערלויבט צוריקפאהרען קיין רוסלאנד.

יעקב טייטעל, וועלכער איז נאכן, ארויסגעהן אין דימיסיע איבערגעפאהרען פון סאראטאוו, וואו ער האט געהאט ברייטע געזעלשאפטליכע סימפאטיעס קיין מאסקווע. האט זיך איבערגעגעבען מיט זיין געוועהנליכער ענערגיע צו יודישע כלל זאכען. זיין רייזע קיין אויסלאנד פאר דער מלחמה האט געהאט א שייכות צו די אונטערהאנדלונגען וועגען פארטוגאלישע און ענגלישע קאלאניעס, וואו מען האט געהאט בדעה צו ווענדען די יודישע עמיגראציע פון רוסלאנד.

סאלאניקער יודען פאר׳ן גריכישען פלאט

די סאלאניקער יודען לעגען פאר דער גריכישער רעגיערונג נדבות אויף צום פערגרעסערען דעם גריכישען קריגס־פלאט.

דער פאלקס־מיטינג פון דער „יודישער פאלקסצייטונג“

דער גרויסער יודישער פאלקס־מיטינג, וואס עס ארדנעט איין די רעדאקציע פון דער פאלקסצייטונג“ וועט פארקומען דעם קומענדיגען זונטאג. אלס רעדנאר וועלען ארויסטרעטע די ה״ה: מאיר בערלין, ד״ר ש. בערנשטיין, ד״ר קאראלניק און מ. גראסמאן.

„בונד׳ס" לעזע־זאל פאר אלע אין קאפענהאגען

פעראנשטאלטעט, שבת, דעם 13־טען פעברואר אין

„אויסטערבוס טעאטער" Ryesgade 106

א אבשייד׳ס־אבענד פון ראטשטיין

פאר זיין אפרייזען נאך אמעריקא.

עס ווערט אויסגעפיהרט איינע פון די נייעסטע ליטעראַרישע פיעסען

„די יורשים"

דראמא אין 4 אקטען פון שלום אש

די הויפטראל ר׳ שמואל מייזנער

ווערט אויסגעפיהרט פון ה׳ ראטשטיין

באל ביז 3 אוהר

איינצעלהייטען אין פראגראם.

בילעטן צו בעקומען ביי די מיטגלידער פון בונדיש׳ן פעראיין. אטייל פון רוח—פארן בונדס לעזע־זאל

זונטאג דעם 7־טען פעברואר וועט אין גרויסען זאל פון דעם רעסטאראן סטודיסטרעדע 1 עקע נאראוואלדגאדע פארקומען

א גרויסער פאלקס־מיטינג פון דער «יודישער פאלקסצייטונג»

א גענויע פראגראם קומט.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אייגענע דרוקעריי, וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער "יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2, KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקעריי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען ☛ רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג

א גרויסער אויסוואהל פון וויזיט־קארטען

כשר מיטאג טעגליך

פרישער און גוטער עסען, ווען מען אבאנירט זיך ווערט געגעבען ראבאט.

רחל דאנציגער, פרינסעסעגאדע 26, 2־טער זאל

10 מינוטען פון קאנגענס־ניטארוו.

2 זילבערנע

לייכטער גאנץ נייע מאדערנע פאסאן איז צו פערקויפען ביליג ביי

ווילענציק, בארגערגאדע 60

אשוה־מאכער

צו רעפאראציאנס־ארבייט ווערט געפאדערט ביי

קאמינאוו, Øron.-Tværgade 29

גאראנטירטער פאסטען מיט הויכען וואכען־לוי

טה׳ קאהן,

קאלאניאל־געשעפט Kanikestræde 3.

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע ביי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פיגקטליך.

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

מען זוכט

2 אינגלעך אדער מעדלעך 12־16 יאהר אין דער לעהרע צוא קאמאשען שטעפער.

סאלאווייציק טיימערגאדע 2, II. זאל

איהר וועט צופרידען

זיין פון אייערע קאסטיומען, בליוזען און רעק ווייל אלעס ווערט אויסגעפיהרט נאך דער לעצ־טער פאריזער און לאנדאנער זשורנאלען.

אונטער מיין פערזענליכער אויפזיכט.

צו זעהער מעסיגע פרייזען

עקסטרא בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט אין 2—3 טעג.

פרוי ליטיטשעווסקי, Borgergade 28 st.

אקערמאנס גארן

2.55 א. ג. טוסין. פערשידענע שניידער צודאטען ביי באביטשקאוו וואגנמאגערגאדע און גלאזמאן אדעלגאדע.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidende's" Tryker. Møntergade 2.

אויף דער דאזיגער פלאטפארמע געפינען זיך פולעמיאטען אדער שנעל־שיסענדע האר־מאטען.

די באמבעס ווערען געווארפען נישט גלייך פונ׳ם הויפט־שיפעל, נאר פון צווייטען, קלענע־רען, שיפעל, וועלכעס הענגט מיט 100 מעטער נידריגער פונ׳ם אויבערשטען שיפעל.

אויף דעם דאזיגען שיפעל (פון וועלכען מ׳ווארפט די באמבעס), זיצט נאר איין מענש. אזוי ארום איז פיעל קלענער די מעגליכקייט, אז די באמבעס זאלען אויפרייסען אינ׳ם שיפעל פון שונא׳ס קוילען.

די באמבעס זענען אנגעפילט מיט׳ן זעל־בען אויפרייס־מאטעריאל, וואס די גראגאטען פון די 42־סאנטימעטערדיגע הארמאטען. יעדער צעפעלין קאן מיטנעהמען מיט זיך פון 30 ביז 40 אזעלכע באמבעס.

איבערהויפט מאכט דייטשלאנד זעהר גרוי־סע אנשטרענגונגען ביים בויען איהר לופט־פלאט, וועלכער טיילט זיך אויף אעראפלאנען און דירי־זשאבלען און דעריעבער ארבייטען אלע דייטשע פאבריקען פון די לופט־שיפען מיט דער גרעסטער אנשטרענגונג.

א אונגארישער רב.

דער קארעספאנדענט פון דער רוסישער צייטונג „רעטש" בעשרייבט זיינע איינדריקען פון א רייזע אין אצוג וואו מ׳האט געפיהרט פערוואונדעטע קריעגט־געפאנגענע:

— דער אינטרעסאנטער טיפ איז געווען א לייכט־פערוואונדעטער יוד, אגעבוירענער פון אונגארן. דער דאזיגער יוד איז געווען א רב און א רעליגיע־לעהרער. אלס לעהרער און גייסטליכער איז ער געווען בעפרייט פון מילי־טער־פליכט, דאך האט מען איהם גערופען. סך־הכל האט מען איהם געלערענט צוויי וואכען, מ׳האט איהם אויסגעלערענט שיסען פון א ביקס און ארויסגעשיקט איהם אויף דער מלחמה.

די לעצטע טעג פון מאנאט נאוועמבער האט מען איהם גענומען אין פלען געזונד ער האט א קיילעכדיגען געזיכט מיט א געלער בארד, ווייסע בלישצענדע צייהן און שעהנע קלוגע אויגען.

דאס אויסערליכע אויסזעהן זיינס האט גאר־נישט הארמאנירט מיט זיין אויסערגעוויעהנלי־פרומקייט. הנוכה האט ער געדאווענט דרני מאל אין טאג און קיין טרפה׳ס האט ער נישט גע־געסען.

— אין אויף דער פאזיציע האט איהר אויך נישט געגעסען קיין נישט כשר פלייש? האב איך איהם געפרעגט

— קיי מאהל נישט.

— וואס דען האט איהר דארט געגעסען?

— געוועהנליך נאר ברויט. טייל מאל איז מיר געלונגען אין אדארף צו בעקומען עסען ביי יודען.

— גוט אז איהר האט געהאט גענוג געלד וואס וואלט איהר אבער געטהון, ווען איהר וואלט נישט געהאט קיין געלד צו קויפען עסען ביי יודען?

— וואלט איך געגעסען בלויז טרוקען ברויט ס׳איז אהן דעם אויך אויסגעקומען אייניגע טעג גארנישט צו עסען, אויסער ברויט, ווייל מ׳האט אין ערגעץ נישט בעקומען קיין כשר׳ען עסען.

טרויריגע לאגע אין ארץ־ישראל

די טרויעריגע לאגע פון אידען אין פא־לעסטינא ווערט בעשריבען אין די „דוש. קר." פון איהר קארעספאנדענט אין אלעקסאנדריא. ארום 8 הונדערט אידישע אנטרונענע געפינען זנך איצט דאדטען, און זייער לאגע איז שרעק־ליך.

באלד ווי דער קריעג איז ערקלערט גע־ווארען איז ארויסגעגעבען געווארען א בעפעהל צו צווינגען אלע רוסישע אידען, ארים און רייך, צוזאמענצוקומען ביים גובערנאטער אין צייט פון 2 שעה.

500 אראבען האט מען בעוואפענט מיט ביקסען און ארויסגעשיקט אינ׳ם יודישען קוואר־טאל צונויפצוטרייבען די יודען אין גובערנא־טאר׳ס הויז, קראנקע יודען האבען זיי פון די בעטען ארויסגעשלעפט! מענער זיינען מאסענ־ווייז אין די גאסען ארעמטירט געווארען און מען האט זיי אפילו קיין צייט ניט געגעבען צו נעהמען די סאמע נ׳יטיגסטע זאכען.

ביים גובערנאטאר האט מען געצוואונגען די יודישע פרויען אבצוגעבען זייערע גאלדווארג און אנדערע ווערטהפולע חפצים פאר דעם, וואס ס׳דארף קאסטען זיי ארוסצופיהרען פון פא־לעסטינא.

די יודען האבען געגרינדעט א קאטיטעט צו שאפען הוצאות פאר די ארימע. די שיפסלייט האבען א יך געריסען די הויט פון די אנטרו־נענדע, רעכענדיג אונגעהויער גרויסע סומען פאר׳ן איבערפיהרען זיי מיט׳ן שיף.

ביים אויבערפיהרע די יודען זענען פאר־געקומען העכסט ריהרענדע סצענעס, מוטערס זענען געצוואונגען געווען איבערצולאזען זייע־רע קליינע עופה׳לעך; קליינע קינדער געפינען זיך דא, וועמענס עלטערען זענען נאך איבער־געבלובען אין פאלעסטינא אויף די חסדים פון די טערקען.

די „רייזע" פון פאלעסטינא קיין אלעק־סאנדריא איז געויען די שרעקליכטסע, וואס מ׳קען זיך פארשטעלען. ניט בעוגוגעודיג זיך מיט׳ן בעדונגענעם פרייז, האבען די אראבער שיפסלייט אין מיטען ים זיך צוגעטשעפעט צו די אונגגלקליכע, פאדערענדיג פון זייע נאך געלד און סטראשענדיג, אז אויב מ׳וועט זיי ניט גע־טען מעהר געלד אדער די ביסעל זאכען וואס די אנטלאפענע האבען נאך פערמאגט, וועלען זייע אריינווארפען די קליינע קינדער אין ים; פיעלע פון די אנמרונענע האבען נאך אוייף זייערע קערפערס צייכענס פון די קלעפ וואס זיי האבען האבען בעקומען פון די שיפסלייט. קינדער און פרויען זענען בבושת בעהאנדעלט געווארען. איינער האט געהאט ביי זיך א רע וואלווער, און ווען די שיפסלייט האבען גע־מאכט א פערזוך צו בערויבען איהם און זיין פרוי, האט ער געצויגען נעגען זיי זיין רעוואל־ווער און ערשט האבען זיך די טערקען אב־געטראגען.

דער פאשא האט בעפויהלען צו פערניכטען אלע זיעגלען און בעדזשעס, וואס זענען בענוצט געווארען אין די ציוניסטישע קאלאניעס, און האט געסטראשעט צו טויטען די, וואס וועלען ניט פאלגען דעם בעפעהל. די טערקען בעשול־דיגען די יודען, אז זיי זענען אויפ׳ן זייט פון די פעראייניגטע מעכטען, און די אראבער זע־נען אויפגעפאדערט געווארען צו פערנעהמען יודישע לאנד. א שוידערליכע פערפאלגונג האט איז אנגעפאנגען געגען די קאלאניסטען און די דרייסיג־יאהריגע קאלאנאזיציאנס־ארבייט ווערט אינגאנצען חרוב. די טערקען האבען בדעה ארויסצוטרייבען די גאנצע יודישע בעפעלקערונג פון פאלעסטינא. די יודען לויפען מחנות׳ווייז קיין עגיפטען אבער די עגיפטישע רעגיערונג געפינענדיג זיך איצט זעלבסט אין א געדריקטע לאגע, קען גאנץ ווייניג העלפען די נויט־ליי־דענדע יודען.

יודישע העלדען.

דער זאפאסנער סאלדאט דער יודישער אינ־זשענער ס. וו. גאלאנט פון פעטראגראד איז פאר אויסצייכענען זיך אין שלאכט בעשאנקען געווארען מיט געארגיע־קרייצען פון 4־טער און 3־טער מדרגה.

— דער געבוירענער פון שטעדטיל זאסקא־וויץ (ווילנער גובערניע) לייב בן מלך הילמאן איז פארגעשטעלט געווארען צו בעשאנקען ווע־רען מיט א געארגיע־קרייץ פון 4־טער מדרגה און מיט א מעדאל—דערפאר, וואס ער האט, זיי־ענדיג פערוואונדעט אין א שלאכט, איז ער גע־בליבען ביים פראנט.

— דער ראדאמער געבוירענער, בעריל־מרדכי בן וואלף בלומשטיין איז בעשאנקען גע־ווארען מיט א געארגי פון 4־טער מדרגה פאר אויסצייכענען זיך אין שלאכטען.

דער חערסאנער געבוירענער שמעון צעטלין, האט בעקומען א געארגי פון 4־טער מדרגה פאר אויסצייכענען זיך אין א שלאכט, דערביי איז ער, זייענדיג פערוואונדעט אין א שלאכט, דערביי איז ער, זייענדיג פערוואונדעט אין האנד, געבלי־בען ביים פראנט.

א געבוירענער פון ראסלאוול, איז בעשאנ־קען געווארען מיט א געארגי דערפאר, וואס ער האט אין רעכטען ברען פון דער שלאכט ארויס־געטראגען פון פייער דעם פערוואונדעטען רא־טע־קאמאנדיר, איהם געבראכט אין שפיטאל און זיך אומגעקעהרט אויף די פאזיציעס.

— אין דער בעסאראבער צייטונג „יוזשני קראי" איז אבגעדרוקט א בריעף פון די יודישע געארגי־קאוואלערען: קאפעל לאסקין, הערש קאנטארזש און אברהם מאנאוויטש. זיי אלע זענען איינוואוינער פון בענדעריי.

— י. ג. אייזענבעט, וועלכער דיענט אלס דאקטאר, איז פאר אויסצייכענען זיך אין שלאכ־טען פארגעשטעלט געווארען צו בעקומען א גע־ארגי־קרייץ און איז בעשטימט געווארען אלס עלטסטער דאקטאר.

— דער אינזשעניער יצחק בן מנין גורע־וויטש האט פאר אויסגעצייכענטע פערדינסטען בעקומען דעם טיטזל „ווירקליכער שטאטס־ראט".

— דער יודישער סאלדאט מ. האלצמאן, וועלכער איז פערוואונדעט געווארען אין שלאכט איז בעשאנקען געווארען מיט צוויי געארגי־קרייצען פון 4־טער און 3־טער מדרגה.

נייעס פון פוילען

(א מיליארד שאדען). דער צענטראלער ווארשעווער בירגער־קאמיטעט האט בערעכענט אז די דירעקטע און אנגדירעקטע שאדען פון פוילען דורך דער מלחמה בעטרעפען ביז איצט העכער א מיליארד רובל.

(50 מיליאן קרעדיט). די ווארשויער צייטונגען זענען מודיע, אז די פראגע וועגען שאפען א ספעציעלען פאנד אויף צו געבען די פוילישע בענק און קרעדיט־אינסטיטוציעס איז גינסטיג געלעזט געווארען און אז דער אלער־העכסטער דעקרעט וועגען דעם פאנד איז שוין אפיציעל פובליקירט געווארען.

ביי דער רייכס־באנק און אונטער׳ן פארזיץ פון דעם פערוואלטער איבער דער ווארשעווער קאנטאר פון דער רייכס־באנק איז געעפענט געווארען א ספעציעלער קאמיטאט, וועלכער וועט בעשטימען די גרויס פון די הלואות וואס זאלען געגעבען ווערען די קרעדיט־אינסטיטוצ־יעס און ער וועט בעשטימען דעם ווערט פון די פאפירען, וואס די אינסטיטוציעס וועלען ברענגען אלס משכון.

(סעקוועסטער אויף זשיראר דאווער פאבריקען). ווי די „גאז.־פאר." דערוויסט זיך איז אין די געחעריגע ספערען דערוועקט געווא־רען די פראגע וועגען ארויפלעגען א סעקוועס־טער אויף די זשיראר דאווער פאבריקען, ווייל די די מייסטע אקציעס פון דער דאזיגער ריעד־גער אונטערנעהמונג איז אין דער בעזיצונג פון דייטשע אונטערטאנער.

(א קאנקורס אויף אויפבויען קאליש). צווישען מאנכע קאלישער אנטלאפענע, וואס געפינען זיך איצט אין ווארשא, איז געבוירען געווארען א פלאן, אז ווען קאליש וועט אבגע־רייניגט ווערען פון פיינד, זאל מען אויף די חורבות פון שטאט אויפבויען, לויט די היינטיגע פאדערונגען פון דער טעחניק און היגיעניע, א מוסטערהאפטע גארטען־שטאט.

די דאזיגע פראגע ווערט איבערגעגעבען צו דער ווארשאווער טעחניקער־געזעלשאפט וועלכע וועט אינגיכען פערעפענטליכען וועגען דעם א קאנקורס.

(א דייטשע צייטונג אין לאדז. אין לאדז איז פערמאכט געווארען די „פוילישע מיליטע־רישע צייטונג", וועלכע איז ארויסגעגעבען גע־ווארען, דערפאר ווייל די דייטשען געהען ארוי־געבען א נייע צייטונג, וועלכע דארף מיטהעלפען צו פערשטארקען די סימפאטיעס צו די דייטשען אין דער פוילישער געזעלשאפט.

אלס רעדאקטאר פון דער דאזיגער צייטונג איז בעשטימט געווארען דער געוועזענער פעט־ראגראדער קארעספאנדענט פון דער „פאסישער צייטונג", קליינאוו, וועלכער איז א גרויסער קענער פון רוסלאנד און דער ארויסגעבער פון א סאלידער וואכענבלאט מיט׳ן נאמען „גרענצ־באטע".

טויטע שטילקייט

די טעג איז מיר צופעליג געקומען אין די הענד א דעניש־יודישער לוח. פון איהם האב איך זיך דערוואוסט פון א סך אינטערעסאנטע זאכען, וועלכע זענען פאר מיר פריהער פערבארגען געווען, ווי פאר איטליכען פשוט'ען בשר ודם.

ס'ווייזט זיך ארויס, אז אין קאפענהאגען זענען פאראן אבטוילונגען פון אזעלכע אנגעזעהענע יודישע ארגאניזאציעס, ווי דער „אליאנס איזראעליט". דער „פרויען־פעראיין פאר קול־טור־ארבייט אין פאלעסטינא", דער „פערבאנד פון די חובבי ציון" און פיעל פיעל אנדערע.

דורך אנ'אנדערן צופאל, דורך דער גרינדונג פונ'ם הילפס־קאמיטעט פאר די מלחמה־ליירענדע האב איך זיך אויך דערוואוסט, אז די קאפענהאגענער יודיש־רוסישע געזעלשאפט פערמאגס א היבש ביסעל פעראיינען, ווי די „ליטעראטור־קאמיסיע", „בונדיסטישע לעזעהאלע פאר אלע", „בונדיסטישער פעראיין", בעשיצונגס־קאמיטעט", האנדווערקער־פעראיין" א.ז.וו. א.ז.וו.

קורץ, קאפענהאגען איז איבערפיהלט מיט כל־המיני ארגאניזאציעס, דאס מען קען זיכער מיינען, אז דאס היעגע יודישע געזעלשאפטליכע לעבען בליהט און דער כלל־דפק שלאגט, ווי א פאנטאן.

א קליינקייט, אזוי פיעל חברות! קוקט איהר זיך אבער צו נעהענטער, לעבט איהר זיך א ביסעל איין אין די היעגע אינטערעסען, זעהט איהר דאן, ווי קאלט און פוסט, ווי ווייט פון יעדען אמת'ען געזעלשאפטליכען אינטערעס זענען אט די אלע פעראיינען.

קודם כל ווארפט זיך אין די אויגען די טויטע שטילקייט, וואס עס רינגעלט ארום אט די אלע פעראיינען, סיי די רוסיש־יודישע, סיי די דעניש־יודישע. קיינער הערט ניט פון זיי, קיינער רעדט ניט פון זיי. בעריכטען וועגען זייער טעטיגקייט ערוועקען זיי ניט, פערזאמלונגען מאכען זיי ניט, וועגען זייערע פלענער דערצעהלען זיי אויך קיינעם ניט.

דער חוש פאר א ברייטע געזעלשאפטליכע ארבייט פעהלט זיי לחלוטין!

צו פערשטעהען, אז דער קאנטראל פונ'ם כלל, פון דער פרעסע, פון דער געזעלשאפט איז פאר זיי פונקט אזוי נויטיג, ווי פאר א פיש וואסער — איז פאר זיי ביטער שווער.

און אויף אזא אופן ווערען בעגראבען די בעסטע אידעען, די שעהנסטע פלענער. דארט, וואו ס'איז ניטא קיין דורשט צו בעקענען מיט די ארבייט די ברייטע געזעלשאפטליכע קרייזען, אבצוגעבען א דין־ וחשבון, צוציהען נייע קרעפטען — דארטען וועט קיינמאל ניט זיין קיין ערפאלג.

אט עקזעסטירט שוין מעהר ווי צוויי חדשים די „יודישע פאלקסצייטונג", וואס ס'איז אפען פאר אלעמען, וואס גיט פלאץ פאר איטליכען פרייען ווארט, פאר יעדען בעריכט. האט זיך דען עמיצער ביז איצט צו אונז געווענדעט? האט דען עמיצער א קלער געטהאן וועגען דעם, אז מען דארף צושיקען א בעריכט, אמיטיילונג?

מעהר ווי צוואנציג פעראיינען — „רוסישע" און „דענישע" — האבען מיר אין קאפענהאגען, אבער אלע דרעמלען זיי.

א טויטע שטילקייט הערשט אין אלע קאמיטעטען און פארשטאנדען. שלעפריג, אבגעקיהלט, דרך־אגב'דיג ווערט אבגעטהאן די ארבייט.

און ביסלעכווייז וועבט זיך אין די עקען פון זיי קהל־שטיבלעך גרויע שפינוועבס.

מ. גראסמאן.

נייע דייטשע צעפעלינען

„איי דייטשלאנד ווערט זעהר ענערגיש געבויט נייע צעפעלינען. פאר'ן אנהויב פון דער מלחמה האט מען אויף די פאבריקען פון די צעפעלינען אין פרידיריכסהאפען, אויפ'ן ברעג קאנסטאנצער אזערע, אויפגעבויט די צעפעלינס אין דריי וואכען צייט. אויף וויפיעל עס איז בעוואוסט. זענען ביז האלב יולי (אלטער סטיל) געווען אין בוי די צעפעלינס Z24 און Z25. דערנאך האט מען געבויט Z26. Z27. Z28 און Z29, וועלכע זענען ארויסגעלאזט געווארען צווישען דעם 28 יולי און 2־טען אויגוסט, דעם 2־טען אקטאבער, און Z30 — דעם 22־טען אקטאבער אלטער סטיל.

די דאזיגע אלע לופט־שיפען געהערען צו איין טיפ, וועלכער ענטהאלט 22 טויזענד קוביק מעטער.

פריהער איז געווען א ידיעה, אז די דאזיגע לופט־שיפען האבען פונאנדערגעווארפען מינעס אין קאנסטאנצער אזערע, נאר די דאזיגע ידיעה איז נישט בעשטעטיגט געווארען.

פון א מעהר זיכערע קוועלע ווייסט מען, אז די דאזיגע אלע נייע צעפעלינס האט מען בענוצט צו ווארפען באמבעס, צו אויס שפירונגען, בעזונדערס ביינאכט, צו צופאסען צו זיי די פראזשעקטארען, וואס זענען בעשטימט אויס־צוזוכען די שווימענדע ציעלען (אזעלכע פיגורען, וואס מ'לאזט שווימען אויפ'ן ים, צו האבען דורך זיי א ציעל צום שיסען). די צייט, וואס מ'פרובט אויס די נייע צעפעלינען דויערט גענוג לאנג און דאס פערנעהמט כמעט אזוי פיעל צייט ווי דאס בויען אליין.

• וויפיעל־זשע צעפעלינס האט דייטשלאנד יעצט? — דאס דאזיגע איז שווער צו זאגען, נאר יעדענפאלס האט דייטשלאנד וועניגע־ צעפעלינס, ווי מ'זאגט. די נומערען, מיט וועלכע די צעפעלינס זענען בעצייכענט, בעווייזען נאר די צאהל בעשטעלונגען.

דאגעגען אבער ווייסט מען גענוי, וויפיעל צעפעלינס עס זענען פערניכטעט געווארען פאר דער מלחמה און דעריבער קאן מען דרייסט זאגען, נישט פעראינטערעסירט, אז סך־הכל זענען יעצט פארהאן 10 טעטיגע צעפעלינס.

די צעפעלינס וועלכע מען בויט איצט ווערען ערשטענס בענוצט צו פערבייטען די צושעדיגטע, דעריבער קאן דער דייטשער לופט־פלאט נישט שטארק וואקסען אין דער צאהל לופט־שיפען. ס'וועט נאך לאנג דויערען, ביז די צאהל טעטיגע צעפעלינס וועט דערגרייכען 50 שטיק, ווי עס ווערט אפט מיטגעטיילט אין די צייטונגען.

א שוויצארישער זשורנאל בריינגט וועגען די צעפעלינס פאלגענדע פרטים, וועלכע מיר בריינגען, אהן גאראנטיע פאר דער ריכטיגקייט פון זיי. אויף א קליינער פלאטפארמע, וועלכע געפינט זיך אויף דער אויבערשטער זייט פונ'ם צעפעלין, זיצט א בעאבאכטער, וועלכע געפינט זיך אויף דער אויבערשטער זייט פונ'ם צעפעלין, זיצט א בעאבאכטער, וועלכער דארף נאכפארשען, צי עס דערנעהנטערן זיך נישט קיין לופט־שיפען פון שונא. דער דאזיגער בעאבאכטער, וועלכער דארף נאכפארשען, צי עס דערנעהנטערען זיך נישט קיין לופט־שיפען פון שונא. דער דאזיגער בעאבאכטער איז פעראייניגט דורך א טעלעפאן מיט די שיפלעך, אין וועלכע עס זיצט די קאמאנדע. פון פארנט און פון הינטען

אונזער עצבות און שמחה

אלע יודישע עצבות וועלען זייער נחמה האבען.

נאך „א תשעה באב" איז דא „אשבת נחמו" נאך יום כפור וועלכען אפילו א פיש און וואסער ציטערט, קומט א סוכות, אשמחת תירה, ס'ווערט לעבעדיג פרעהליך, לעבעדיג און גאר.

יעדער עצבות האט זיך זיין נחמה. איז איינער געשטארבען — איז "ברוך דין האמת", ס'חייסט: גאט בעגראבט ריכטיג און אויף זיינע וועגען פרעגט מען ניט קיין קשיות...

דער פאר טאקי מוז יעדע יודישע שמחה איהר ריכטיגען עצבות האבען.

פסח־צייט איז לעבעדיג, פרעהליך, דאכט זיך, אז מען זיצט צום סדר ווי אמלך. אקליי־ניקייט: יציאת מצרים! א שפילכעל איז דאס? געווארען פון קנעכט, פרייע מענשען, הא? טאר אבער קיין סדר אהן מרור ניט זיין לויטן דין איז מען ניט יוצא מיט'ן סדר. מרור ביטערס מוז מען האבען.

נו און פורים? וואס דארף מען שוין האבען א מעהר פרעליכען יום טוב. יעדער יוד איז דאך מחויב צו טרינקען „עד דלא ידעא", הא? האט עס אבער, אויך זיין ויהי.

אזוי איז שוין דאס ביי אונז, יודען, אז יעדע טהועכט'ס מוז זיין ויהי האבען יוד שע ארבייטען און טדועכצען קומען אלע מאל פריהער מיט אויהי, אצרה, א אונאנגענעמליכקייט עפעס מוז פריהער וואס פארקומען. אביסעלע עצבות מוז זיין.

און אייגענטליך, איז דאס ערשט דער סימן פון „יא" ביי יודען. וואלט פריהער דער „ניין" ניט געוועזען, וואלט מען גאר קיין יא ניט געהאט, עס וואלט זיך געטאהן אבער אהן התלהבות און טעמפעראמענט, אהן א ברען אהן א שמחה, אט פערשטעהט איהר מיך, מוז פריהער קומען דער „לא" מיטן אלף, און דער יוד טהוט זיך שוין דאן אחאפ, פערקאשערט די קאפאטע, און פארטיג: ער ארבייט מיטן ברען טאקע מיטן פייער, ווי א יוד קען, און ער וויל.

דער ציוניזם, וועלכער איז אייגענטליך דער הלום און וואונש פון יעדען יודען זייט דעם חורבן אן, איז צו זיין תיקון ניט געקומען, סיידען ערשט נאך אריה מכות פאגראמען וכו" פון די 80־ציגער יאהרען.

מיינער אבעקאנטער א אינטיליגענטער חסיד האט מיר אמאל ערקלערט, אז אייגענטליך זיינען די יודישע „אויפטהועכצען" געגליכען צו א חסידישען ניגון.

אן הויבען הויבט זיך עס אן אומעטיג, שטיל אין עצבות ריין און ענדיגען ענדיגט זיך עס מיט א האפקע, א טענצעל. פרעהליך, מיט שמחה. און אזוי איז עס אויך מיט אונזער צייטונג פארגעקומען.

א יודישע צייטונג אין סקאנדינאוויען, איז אזא נויטיגע זאך, אז רעדען דער פון איז איבעריג, ווער רעדט נאך ביי איצטיגע צייטען, בשעת יעדער יוד בענקט נאך א ווארט פין א היים, פין פאמיליע, שטעדט און שטעדטלעך, און אנב טאקי א שטיקעלע נייעס פון מלחמה, א ברעקעלע פאליטיקע איז דאך אודאי ניטא וואס צו רעדען.

נו, איז געקומען די שמחה, איינמאהל אין א שיינעם פריה־מארגען איז ערשינען א יודישע טעגליכע צייטונג אין קאפענהאגען א שמחה, א פרייד, א געהויבענע שטימונג קען דאך א בער א יודישע שמחה אהן „אויהי", ניט זיין. איז געווען א מכה א דרוקעריי.

אלע ווילען א צייטונג, א ברעקעל חאטשי איין יודיש ווארט, עס געהט אויס די נשמה אלע לעזער, און די שוייבער אוזאי ואודאי ווילען האבען דאס בלאט. אי ווילט זיך עס שרייבען איז אבער ניטא קיין דרוקעריי עס פעהלט א יודישע דרוקעריי אין סקאנדינאוויען.

נו איז שוין די עצבות געקומען.

אומעטינע טעג, בייזע שעה'ן, פערדרוס האב איך אבער געוואוסט, אז איצט וועלען מיר ערשט רעכט האבען א יודישע דרוקעריי מיט א יודישע צייטונג.

א ווערטעלע אויס צוריידען: א יודישע דרוקעריי! ווי פיעל מיה און געלד דאס מוז קאסטען, געה שלעפ ביי יעצטיגע צייט א יודישען זאץ....

עס איז אבער קיין תירוץ ניט. ביי אונז יודען קומט ערשט נאך א ויהי — דער פורים.

אין אזוי האבען מיר נאך טרויעריגע טעג א שמחה און א יודישע צייטונג און טאקע א יודישע דרוקעריי.

מ. אנשעלאוויטץ.

Jüdische Volkszeitung Nr. 41 Jodiske Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אוירעס
אין אויסלאנד א קווארטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, דאנערשטאג, דעם 4־טען פעברואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Møntergade 2.

ארום דער מלחמה

איטאליענ׳ס פארבערייטונגען, — א געהיימער דייטשער פלאטען־באזיס

די נייע ענגלישע ארמעע.

אמסטערדאם, 3. פעברואר. אהער זיינען אנגעקומען ידיעות, אז אין פלאנדערן ווערט ערווארטעט די נייע ענגלישע ארמיי, וואס ס׳איז איצט אויסגעשיפט אין פראנקרייך. מען רעכענט, אז די צאהל פון די ניי ענגלישע סאל־דאטען דערגרייכט 720.000 מאן. דער גרעסטער טייל פון זיי מארשירט צום פראנצויזישען פראנט, וואו עס ווערט ערווארטעט א ענטשיי־דענע שלאכט.

דעם פאפסט שלום־תפילה.

לאנדאן, 3. פעברואר. אלע איטאליענישע רעזערוויסטען, וואס געפינען זיך אין ענגלאנד, האבען בעקומען א מיטיילונג פון דעם איטאליע־נישען קריעגס־מיניסטעריום, אז זיי זאלען גע־גרייט צו שטעלען זיך אונטער די פאהנען ד׳ ה. צו דער קומענדיגער מאביליזאציע.

סאציאליסטען געגען ליבקנעכטען.

בערלין, 3. פעברואר. די סאציאל־דעמא־קראטישע פראקציע פון׳ם דייטשען רייכסטאג האט אבגעהאלטען נעכטען א זיצונג, אויף וועל־כער ס׳איז בעשלאסען געווארען צו פערעפענט־ליכען און די פארטיי־בלעטער די פאלגענדע ער־קלערונג: „די פארטיי זאגט ארויס אונצופריע־דענהייט מיט אונדיסציפלינירטע האנדלונג פון ד״ר ליבקנעכט דעם 2־טען דעצעמבער, בשער ער האט געשטימט געגען די קריעגס־ביודזשעט פון דער רעגירונג. די בעגרינדונג פון זיינער אבשטימונג, וועלכע ער האט אפענטליך ארויס־געזאגט געהט געגען די אינטערעסען פון זיינער אבשטימונג, וועלכע ער האט אפענטליך ארויס־געזאגט געהט געגען די אינטערעסען פון דער פארטיי״. ווייטער ווערט אויסגעדריקט א פרא־טעסט געגען דעם, וואס ליבקנעכט האט געדרוקט אין די אויסלענדישע בלעטער מיטיילונגען ווע־גען דער לאגע פון דער פארטיי. אויסער דעם וועט דער גאנצער ענין איבערגעבען ווערען דעם קומענדיגען פארטיי־צוזאמענפאהר. ס׳איז אויך בעשלאסען געווארען, אז אלע סאציאליס־טישע דעפוטאטען מוזען איינהייטליך שטימען, ד׳ה. לויט דעם בעשלוס פון דער פראקציאנס־מעהרהייט.

א געהיימער באזיס פון׳ם דייטשען פלאט.

לאנדאן. דא געהען ארום קלאנגען, אז די דייטשען האבען א געהיימען אפעראציאנס־באזיס אין א בוכט ביי אירלענדישע ברעגען, די אד־מיראליטעט האט ארגאניזירט א אונטערזוכונג.

איטאליען.

לאנדאן, 3. פעברואר. אלע איטאליענישע רעזערוויסטען, וואס געפינען זיך אין ענגלאנד, האבען בעקומען א מיטיילונג פון דעם איטאליע־נישען קריעגס־מיניסטעריום, אז זיי זאלען גע־גרייט צו שטעלען זיך אונטער די פאהנען ד׳ ה. צו דער קומענדיגער מאביליזאציע.

פראנצויזישע מיטיילונג.

פאריז, 3 פעברואר (אפוצייע) פון האזוע ביז ליס האט די דייטשע ארטילעריע אהן שום ערפאלג איינגעגע מאל פערזיכט אנצוגרייפען אונ־זער ארטילעריע. נעבען אראס איז די גאנצע נאכט געגאנגען א געוועהר־קאמפף, וועלכער איז דאך ניט איבערגעגאנגען אין באיאנעטען־קאמפף. ביי סואסאן האבען שטארק בעשעדיגט די פייגדליכע באטארעיען. ביי סע־פאול הא־בען מיר אבגעשלאגע א דייטשען אינפאנטע־ריע אנגריף אין האבען בעזעצט דעם וזאלד, ביי די ארגאנען האבע מיר אבגעשלאגען דייט־שע אנפאלען און אין די וואגעזען זענען אונזערע מחנות געגאנען פארווערטס צו נידריגע יורנהאפט.

קייזער ווילהעלם און בעטמאן־האלוועג.

ברלין, 3. פעברואר. א מיטארבייטער פון „מינכענער נייעסטע נאכריכטען״ פערעפענטליכט אויסדריקען פון קייזער ווילהעלם און דעם מלו־כה־קאנצלער בעטמאן־האלוועג בשעת א בעזוך ביים פראנט. „מען דארף בעוואונדערען — האט געזאגט בעטמאן־האלוועג — די גרויסע קרבנות, וואס דאס דייטשע פאלק ברענגט פאר׳ן קריעג. די אונרוהע, וואס עס פיהלט זיך אינדערהיים, קאן מען, דא ביים פראנט, גאר ניט פערשטעהן פארקעהרט דא זעט מען, אז ס׳איז זיטא קיין שום גרונד צו זיין אונרוהיג. ווען מען איז אין־רערהיים דוכט זיך אויס, אז עס געהט ניט אזוי גיך פארווערטס ביים פראנט, פערגעסענדיג אז מען מוז זיין פארזיכטיג געגען זעם פיינד און אויסמיידען איבריגע קרבנות, כדי צו שפא־רען כחות פאר דער ענטשיידענער מינוט.

אין א געשפרעך וועגען ענגלאנד האט קייזער ווילהעלם געזאגט, אז צווישען דעם בע־גריעף פון קולטור און בעגריף ציוויליזאציע איז זעהר א גרויסער חלוק. די ענגלענדער זיי־נען זיכער א הויך־ציוויליזירטע נאציע, נאר קולטור איז א טיעפער געפיהל פון געוויסען און א הויכע מאראל — און דעס האבען די דייטשען. ס׳איז א ריכטיגער משוגעת צו זאגען, אז דייטש לאנד האט געוואלט אויפבויען א וועלט־מלוכה. נאר די דייטשע מאראל, טיכטיקייט און געווי־סענפולקייט זענען אן־און פאר זיך עראבערענ־דע כחות, וואס מוזען מיט דער צייט ארומנעה־מען די גאנצע וועלט.

היעגע נייעס

ציוניסטישעס צענטראל־ביורא

דער אקציאנס־קאמיטעט פון דער אלוועלט־ליכער ציוניסטישער ארגאניזאציע האט געעפענט אין קאפענהאגען א ספעציעלע צענטראל־ביורא, כדי לייכטער צו פערבינדען זיך מיט די פער־שיעדענע מלחמה־לענדער. דאס ביורא געפינט זיך וועסטערגאדע 1 און איז אפען טעגליך א חוץ שבת.

בראש פונ׳ם ביורא שטעהס דער מיטגליד פון אקציאנס־קאמיטעט ה׳ לעא מאצקין און דער פארטיי־סעקרעטאר ה׳ ד״ר ש. בארנ־שטיין.

מצה־פערזארגונג.

ווי ס׳איז בעוואוסט, האט די היעגע קהלה געעפענט היי־יאהר א אייגענע מצה־בעקעריי. ווי ס׳ווייזט־אויס, וועט קאפענהאגען מוזען בעזארגען מיט מצה און אנדערע פסח׳דיגע זא־כען גאנץ סקאנדינאוויען. כמעט טעגליך קומען בעשטעלונגען פון פערשיעדענע שטעדט.

דער יוגענד־פעראיין.

דינסטאג, דעם 2., איז פארגעקומען א פער־זאמלונג פון די אקטיווע מיטגליעדער פונ׳ם „יודישען יוגענד־פעראיין״. די מיטגליעדער, ס׳הייסט די קינדער, זענען צוטיילט געווארען אויף 2 גרופען; דער דער ערשטער גרופע, די עלטערע, וועט הר׳ שלאר האלטען א פארלעזונג „איבער פאלעסטינא״.

מיט דער אנדער גרופע וועט הר׳ אנשעלא־וויץ אנהויבען צו לערנען יודיש און העברעאיש דאנערשטאג 8 א זייגער אין אין אווענד.

עס איז בעשלאסען געווארער, דער מיט־גליעדס־בייטראג זאל זיין 35 אוירעס.

א פאאר ווארימע ווערטער פון הר׳ אנשע־לאוויץ און הר׳ שלאר האבען בעגלייט די קא־פענהאגענער יודישע יוגענד אהיים.

„בונד׳ס" לעזע־זאל פאר אלע אין קאפענהאגען

פעראנשטאלטעט שבת, דעם 13־טען פעברואר אין
„אויסטערבוס טעאטער", Ryesgade 106

א אבשיידס־אבענד פון ראטשטיין

פאר זיין אפרייזען נאך אמעריקא.

עס ווערט אויסגעפיהרט איינע פון די נייעסטע ליטעראריש פיעסען

„די יורשים"

דראמא אין 4 אקטען פון שלום אש
די הויפטראל ר׳ שמואל מייזנער
ווערט אויסגעפיהרט פון ה׳ ראטשטיין

באל ביז 3 אוהר

אינצעלהייטען אין פראגראם.

בילעטען צו בעקומען בייד׳ מיטגלידער פון בונדישן פעראין, אמייל פון רוח—פארן בונדס לעזע־זאל

מאנאג דעם 7טען פעברואר 1916 ווערט אין גרויסען זאל פון דעם „סטודענטען־הויז" (סטודיסטרעדע 1) פאדקומען

א גרויסער פאלקס־מיטינג פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

א ענויע פראגראם קומט.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען 'אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און בעזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אנ׳אויגענע דרוקערייען, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפרי וועקט מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אויצעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס ‖ אין אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנסטן אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

שיקען א גרויסען ווערט פיר פאר סוהריס, פיר פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויל דער אדמיניסטראציע אזוין דערעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, פוילין און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג.

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2 KØBENHAVN K

די דרוקערייי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מוינטערגאדע, 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש.

יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

בילליגע פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג

א גרויסער אויסוואהל פון ווייס־קארטען

כשר מיטאג טעגליך

פרישער און גוטער עסען, ווען מען אבאנירט זיך ווערט געגעבען ראבאט.

רחל דאנציגער, פרינסעסגאדע 26, 2־טער זאל

10 מינוטען פון קאנגענס־ניטארוו.

KØB
Philipsons
THE
24 KØBMAGERGADE 24

Viktor Erb. Andersen
BORG RGADE 52, TLF. 10829.
Spec. MACARONI og
Spise-olie

מען זוכט

2 גיגלעך אדער מעדלעך 12־16 אוהר אין דער

לעהרע צוא קאמאשען שטעפער.

סאלאוויציק טיימערגאדע 2, ו. זאל

א שוה־מאכער

צו רעפעראציאנס־ארבייט ווערט געפאדערט בי

קאמינאוו, Tvergade 29 Thron.

גראנטירטער פאסטען מיט הויכען וואכען־לוין

איהר וועט צופריידען

זיין פון אייערע קאסטיומען, בליוזען און רעק

וויל אלעס ווערט אויסגעפיהרט נאך דער לעצ־

טער פאריזער און לאנדאנער שורנאלען.

אונטער מיין פערזענליכער אויפזיכט.

צו זעהער מעסיגע פרייזען

עקסטרא בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט

אין 2—3 טעג.

פרוי ליטיטשעווסקי, Borgergade 28 st.

טהי קאהן,

Kanikestræde 3. קאלאניאל־געשעפט

שפארט געלד

און קויפט אייער גאלד און זילבער וואהרע בי

ל. סוסלאוויץ,

סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און

פינקטליך.

אקערמאנס גארן

2.55 א. ג. טוסין. פערשידענע שניידער צוזאטען

בי באביטשקאוו וואגנמאגרגאדע און גלאזמאן

אדעלגאדע.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־

דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

בי׳ הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מוינטערגאדע 2 ערשטער זאל.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skolochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidendo's" Trykeri, Møntergade 2.

עלד אויף עטען. בעק דער באלקאנישער מל־
קאנישער מלחמה, זענען די יודישע סאלדאטען
אלע בעפרייט געווארען פון דיענסט אום פסח
און בעת דער יעצטיגער מלחמה זענען זיי בע־
פרייט געווארען פון דיענסט אום ראש־השנה
און יום־כפור. האטש אין די דאזיגע טעג זענען
די איבערפולה מיט יודישע יזאלדאטען, ע"ר ע"
גיזנג איז געגאנגען נאך זויטער; זי האט
אויף די דאזיגע טעג בעפריים, די עסטרייכישע
יודישע געאנגענע און זיי איבערגענעבע אין
רשות פון די יודישע עמיינדען אין סערביען,
כדי זיי זאלען האבען די מעגליכקייט צו דאוו־
נען בצבור.

די סערבישע יודען האבען פערשטאנען
אבצושאצען זיי גרעהעריג דז גוטע בעציהונג צו
זיי מצד דער רעגיערונג און האבען עזזייענע
זייער סערבישען פאטריאלאנד טריי און איבער־
געבען, בעת דער באלקאנישער מלחמה איז די
יודישע העלדישקייט אנערקענט געווארען
ביידע געזעצגעבערישע אנשט. למען פונוט לאנד
און דורך דער רעגירונג.

איוס דאנקבארקייט פאר די פערדינענסטען
פון די יודען האט די סערבישע רעגירונג
פערדאפעלט די יהרליכע מלוכה־שטיצע פאר
די יודישע געמיינדעס אויף רעליגיעזע צוזעקען
פון 2.500 אויף 5.000 פראנק.

איינס פון די וויכטיגסטע געשעהענישען
בעת דער מלחמט איז אעווען א העלדישקייט,
וועלכע עס האט ארויסגעוויזן א וידושער סאל־
דאט מיט"ן נאמע אמאר וועלכער האט מיט א
קליינער מהנה סאלדאטען איינגענומען דעם
שינאי"ס א שטאדט. דער דאזיגער יודישער
סאלדאט איז דערנאך אפגעלען מיט א העלדי־
שען טויט אין זיין לויה אין בעלגראד אזז גע־
ווען איינע פון די בכבוד־גסטע און פייערליכ־
סדע, וועלכע סערביען האט ווען עס איז גע־
זעהען איבער 20.000 מאן זענען נאכגעגאנגען
נאך זיין מטה און א גרויסען איינדרוק האט
געמאכט דאס זיינגען פאטריאטישע ליעדער
דורך דער יודישע־ מוזיק געזאלשאפט וועלכע
האט אנטייל גענומען אין דער דאזיגער לויה.

מנהיג, וואס האט זיך ארויסגעקליבען אויפן
נארג סיני. אנשטאט ליהות — האלט ער אין
די הענד 42־טעלעגראפירטע דיגע הארמאטען, אין
אנשטאט די אלטע דברות, הילכט פון סיני אראב
אנייער געבאט.

— פערניכטע! שלאג אהן רחמנות!

טרויעריג, אומעטיג, בויגט דער סיני אראב
זיין גרויען קאפ, און די בלוט־דורשטיגע מש־
חיתים, טרעטענדיג אויף זיין הויז, שפאטען פון
איהם מיט א גיפטיג געלעכטער, און רייצען
זיך מיט איהם!

— ווי גרויס ביזטו געווען, די גרויער
רוקען, ווען אויף דיין הויז איז געשטאנען דער
אלמער מנהיג, וואס האט געפרעדיגט מענשען־
ליעבע. און ווי קליין, ווי נישטיג ביזטו איצטער,
ווען צו דיר זענען געקומען די נייע מנהיגים די
מנהיגים, די פערשפרייטער פון דער נייעסטער
„קולטור".

ל. ל.

איטאליען און רומעניען.

אין די פעטראגראדער דיפלאמאטישע קרייי־
זען. האלט מען די קלאנגען וועגען גיכען ארויס־
טרערען איטאליען און רומעניען פאר נישט ריכ־
טיג. איבריגענס האט דער אנטייל פון די דא־
זיגע מלוכות אין דער מלחמה שוין פערלוירען
זיין ווערט. מען דארף געדענקען, אז ווען די
דאזיגע מלוכות זאלען זאגאר יא ארויסטרעטען,
וועלען זיי נאר פערנעהמען די עסטרייכישע פרא־
ווינצען, צו וועלכע זיי האבען פרעטענזיעס. עס
איז אויך א גרויסער ספק, צו עסטרייך וועט זי
שטעלען א ווידערשטאנד ביים פערנעהמען ד
דאזיגע פראווינצען. אייניגע דיפלאמאטען רע־
כענען, אז עסטרייך וועט זיך ענטזאגען פון א
קאמפף מיט זיי, און אין א קריטישען מאמענט
וועט זי בעסער אוועקגעבען די דערמאנטע פרא־
ווינצען אהן א קאמפף.

לויט א זעהר זיכערע קוועלע בעטרעפען
די עסטרייכישע קרעפטען אויף דער רומענישער
גרענץ איז קאראקטעריסטיש, אז מען מעגליך, אז
עסטרייך וועט זיך נישט וועלען שטעלען אין קיין
ספעציאלען און פאל וועלן רומעניען וועט אויף
איהר אנפאלען, וועט זי הייסען דעם דאזיגען
קראפוס אבטרעטען. דאס זעלבע וועט עסטרייך
וואהרשיינליך אויך טהון בייַ דער איטאליענישער
גרענץ, וואו זי פערמאגט אין גאנצען 2 מיט א
האלבען קארפוס.

ווען אפילו עסטרייך וועט זיי שטעלען א
ווידערשטאנד, איז נאך דערפון נישט קיין בע־
וויז, אז רומעניען מיט איטאליען וועלען קעמפ־
פען מיט דייטשלאנד: גיכער וועלען זיי זיך
בעגנוגענען מיט"ן נערעהמען טריעסט
און טראנסילוואניען. פערקערהרט, לויט די ידיעות,
וואס זענען פאראהן אין פעטראגראד, האבען
איטאליען מיט רומעניען בדעה, נאר צו פערנעה־
מען די דערמאנטע פראווינצען און נישט נעה־
מען קיין אנטייל אין דער גרויסער מלחמה.

אין ארץ־ישראל.

פון אזעס טעלעגראפירט מען אין די רוסי־
שע צייטונגען פאלגענדעס:

אהער איז אנגעקומען א גרופע אנטלאפענע
פון ארץ־ישראל. זיי דערצעהלען, אז בית יעצט
זענען אנטלאפען פון דארטען 2.000 רוסישע אונ־
טערטאנען. די יודען נעהמען די טערקען מיט
גוואלד צום מיליטער. א טייל פון זיי קויפט זיך
אויס מיט"ן בעשטימטען אבצאהל פון 56 לירעס,
דאס אויסקויפען זיך איז שווער צוליעב דעם,
וויל מען פאדערט גאלד, און קיין גאלד איז אין
לאנד ניטא.

מען האט סעקוועסטירט אין יפו־ער און
ירושלים־ער אבטיילונגען פון דער אנגלא־פאלעס־
טינא־באנק 50 טויזענד רובל. די גרויסע סומען
זענען בעצייטענס אריינגעפרהרט.

די איינוואוינער ליידען גרויסע שאדענס צו־
ליעב דעם, וויל ס'איז אונמעגליך אויסצובערע־
גען דאס גרויסע גערעטעניש אויף פאמעראנצען.
ברויט איז פארהאן אין ארץ־ישראל גענוג.

עס ווערט אויף גיך פערנעדיגט די באהן־
ליניע, וואס פערבייגט ירושלים מיט די הויפט־
פלעצער פון דער העדזשאבאהן. אין ראיאן פון
ירושלים און עזה איז קאנצענטרירט א מאסע
מיליטער, וואס זייער הויפט־שפאב גיפינט זיך
אין דמשק. פון ירושלימ"ער ראיאן האט מען
אנגעהויבען אבצושיקען מיליטער. דאך רעכענט
מען, אז די טערקען האבען זיך אינגאנצען אב־
געזאגט פון צו מאכען אנ־אנפאל אויף עגיפטען.

אנ. אלוועלטליכער יודישער פערבאנד.

דער „יודישער זשורנאל" שרייבט וועגען פא־
דערנגען. וואס יורגן דארפען שטעלען צו די
נאציאנאן ב־י די פרידענס פערהאנדלונגען. די
צייטונג זאגט: מיט"ן יודישען פאלק איז אבער
אנ־אונגליק. און דער אונגליק איז, וואס ער
טאנצט שטענדיג אידדער די כלי זמרים קומען
אדער נאכדעם וועגן זיי גיהן אוועק בשעת אין
דער צייט פון שפיעלען גיהט ער שלאפען —
ווי ענדע פון ניינצעהנטען יאהרהונדערט, וען
דעם אנפאנג פון צוואנציגסטען, הבטען גיזיהן
אייניגע יודיש־נאציאנאלע פארמאציעס, ואגאר
מאנכע פילאנטראפישע ארגאניזאציעס, האבען
אויך מעהר אדער וועניגער געטראגען א יודיש
נאציאנאלען כאראקטער. נו נו וואס איז מיט
זיי? כמעט גאר נישט מיטענגען זיינען געהאלטע
געווארען, קאנפערענצען זיינען בערופען געווא־
רען, מען האט געלייענט פאפירען איבער רוקו
פורקן און די הויך חשך, און רעפראזענטירט איבער
גרינע ציבעלעס. גון מערקווירדיג, עס איז קיין
מאל ניט געקראכען קיינעס אין דער לינקער
פאה, צו ארגאניזירען אן אל־אין ישען וועלט
פעראיין, אדער א מין סנהדרין אדער גאר פאר־
לאמענט אויב מיר ווילען דאס רופען, וועלכע
זאל ניט קוקען אינם יודישען לאיער, נאר פו־
אויסנועניג און ארום איהם, וועלכער זאל
פארטרעטען דעם גאנצען אידענטהום אין אזא
וועלט טריבונע ווי דיעזע פון האאג. קורץ
וועלכע זאל קענען האנדלען דיפלאמאטיש מיט
דער וועלט, בנוגע די אידישע פראגע, וועלכע
איז דא איבעראל, מעהר אדער ווייניגער; די
פאלגע איז, אז איצט, וען די כלי זמרים וועג־
לען זיך פערזאמלען, שפיעלען, וועלען דאס אפא־
די יודען שלאפען.

א העלדישער יודישער קנב.

דער רוסישער שריפטשטעלער גראף אלעק־
סיי טאלסטאי דערצעהלט אנ־אינטערעסאנטע
געשיכטע פון דער מלחמה לויט די וועדטער
פון איין אפיציר.

דאס איז פארגעקומען אין די טראנשעען.

מיר, אפיצערען. — דערצעהלט גראף טאל־
סטאי"ס מיטשפרעכער. — שייבען זיך ,יצט מיט
קיין זאך ניט אונטער פון די סאלדאטען, בלויז
מיט"ן שטערנדעל אויף די עפאלעטען, אי מיר
לעבען ווי סאלדאטען, אי די ב־ציהונגען צווי־
שען אונז מיט זיי זענען די סאמע איינפאכסטע.
און מיט אונזער סאלדאט איז וואס איינפאכער
מען איז מיט איהם, וואס מעהר כען פע־לאזט
זיך אויף איהם, אלץ העכער איז בייַ איהם דער
מוט. און אט, ווען מיר קומען צו נאהנט צו די
עסטרייכישע ־ראנשע, דאן ווערט שוין גאר
אינטערעסאנט. מיט ארטילעריסטען פיי־ער קען
מען שוין זיי דאן ניט טשעפען. — מען קען
נאר טרעפען אויף אייגענע, ווי־ דן ראטע,
למשל, האט זיך ארומגעגראבען אויף פופציג
טריט: דא דען מען שוין נישט קיין קאפ, נישט
קיין האנד ארויסרוקען, זיי וועלען באלד אראב
קלאפען. זיצען אזוי נאהנט איז שרעקליך לאנג־
ווייליג, און די סאלדאטען הויבען אן אויסצו־
קלעהרען פאר זיך עפעס א פערוויילונג.

איינמאל איז צווישען אונזערע און זייערע
אקאפעס געשטאנען א שטיבעל און ביי איהם
א הייפעל; איבערץ הויפעל געהט ארום אן אקס;
די סאלדאטען האבען בעשלאסען איהם נעהמען
לעבעדיגערהייד און אבגעבען איהם דעם קוכער
ביי־נאכט האבען זיך אבגעטיילט פינף
מאן, זיי זענען צוגעקראכען צום הויפעל, זיך
געמומען צום אקס. — ער איז אבער א בייזער,
א הונגריגער און ווייל טרינקען, ער האט זיי
שיער ניט אלעמען צובאדיעט.

אינדערפריה גיבען מיר אקוק—די עסטרייי־
כער זענען אויך אריינגעקראכען אהין, מיר
שיכען ניט און קוקען, וואס ווען זיין. דער
אקס האט אויך די עסטרייכער צובאדיעט, דאן
האט זיך געפונען אין דער ראטע א יודישער
סאלדאטעל א קצב, וועלכער האט זיך בעריהמט
אז ער וועט איינער אליין ברענגען צופרידרען
דעם אקס. מיר האבען אנגעהויבען שרייען צו
די עסטרייכער אין די אקאפעס, אז מיר האבען
א קצב, וועלכער וועט איינער אליין ברענגען
צופרידרען דעם אקס, און זיי זאלען אויף איהם
ניט שיסען. די עסטרייכער און אונזערע סאלדא־
טען זענגען ארויסגעקראכען פון די אקאפעס —
קוקען, דער יודעל האט גענומען א שטריקעל,
דער טייוועל וויים איהם, ווי אזוי ער האט דאס
קונציג גמאכט, נאר ער האט געבראכט צופרי־
דען דעם אקס א לעבעדיגען און גאנץ רוהיגען,
די עסטרייכער ווידער האבען געשריען: אורא, רוס!

דער קאנצערט פון „הזמיר."

דער לעצטער קאנצערט פון יודישען גע־
זאנג־פעראיין „הזמיר", וואס איז אבגעהאלטען
געווארען דעם לעצטען זונטאג האט עהאט א
גרויסען ערפאלג. א חוץ דעם הזמיר־חאר אונ־
טער דער לייטונג פון ה' דירעגענט ביימעל זע־
נען ארויסגעטרעטען אויך די זינגער ה"ה ר.
סאלענויטש און פ־ליפסען. דער חאר, וועלכער
בעשטעהט איצט פון אנ־ערך 30 מאן האט אויס־
געצייכענט ערפילהט זיין אופגאבע, זינגעגדיג
די קלאסישע ליעדער פון מינצקע, גריעג, שאפען
און אנדערע.

א בעזיכטערטע שטימונג האבען ארויסגע־
רופען די יודישע פאלקס־לידער. וואס זענען
בעארבייט פון ה' י. ביימעל, וועלכער האט בע־
שטימט פערדינט די ווישענדע אפלאדיסמענטען,
מיט וועלכע דער גרויסער עולם האט איהם בע־
שאנקען.

ה' סאלעניאוס האט מיט זיין שטארקע אין
וואויל־קלינגענדע שטימע בעויזען, אז ער איז
דער אמת־ער וואגנער־זינגער.

ה' ק. פילימסקי־ס שפיעל אין וועלכער ס'איז
געווען פיעל טעמפעראמענט, קראפט און טעכ־
ניק האט זעהר אויסגענומען בייַם פובליקום מיט
זיין ליסט־סאנאטע.

עס בלייבט נאר צו ווינשען, אז דער „הזמיר"
זאל עפטער און סיסטעמאטישער פערענשטאל־
טען קאנצערטען.

י. כ. א. — ף.

נאציאנאליזם אוּן אמונה

די שטארקע רעליגיעזע שטימונג ביי די אפּאציש פעלקער איז א פאקט. וואס איז יעמאנט בעווארען פאר גאנץ בעשטימט. אוּן קיין מיליאנען מענשען אין אלע נרעסטע שטאדטען פון אירא... ווערט דעם שטארקען רעליגיעזען אויפשוואונג פון זייערע נאציאנאליסטישע פּראפעסאָרען פאר עכטער ווישענשאפט. דעם גייסטיגען לעבען פון אירא...

ניט ווילענדיג מוז מען דא א פאראלעל ציהען צווישען אלע פעלקער אוּן אונזו יודען.

וואס ביי אלעמען איז א ברכה ווערט אפט ביי אונז, חלילה, א קללה. ביי אלע פעלקער וועָן עס ווערט א שטימונג פאר שטארקונג זייערע נאציאנאלע אוצרות אדער א שטרעבונג צו שעפערען רעליגיעזען לעבען — בשעת דער נאציאנאליזם פון די אמונה ברענגט צו ווערען א גיהנום פאר אנדערע פעלקער וויא א גן־עדן פאר זיך — דאן איז ניט קיין פראגע, וועלכער נאציאנאליזם אוּן וועלכע רעליגיאן. דען יעדעס פאלק האט דאך זיין נאציאנאליזם אוּן זיין רעליגיאן, וויַן דער נאציאנאליזם איז אויך א רעליגיאן. אוּן רעליגיעזער גייסט איז שוואך אדער שטארק איז דאס אלץ בלויז דעם אויסדרוק פון דעם נאציאנאל־גענייטל אוּן דער אויפגעקלערטקייט פון דער רעליגיאן. ניט אזוי איז אבער ליידער, ביי אונז. מיר האבען שוין געזעהען וויַ ביי א מאמענט מוז גרויסע נאציאנאלע מעשים ווערען יודען צום בעגייסטערט — „וויַ עס קריסטעלט זיך אוּן וויַדעלט זיך" איז כמעט א נאטור־געזעץ, וויַיל ווערט מעגט, וועלכער בעגיסט זיך צווישען אנדערע אוּן מתרחק איז אוּן שטארקערע, מוז ווערען בעאיפלוסט אוּן ווקגען דעם איז ניט צו שטרייטען — אבער פאר וועלכע נאציאן ווערען זיי בעגייסטער? דא ליגט די גרויסע מראגעדיע פון „אונגליקליכען גלות". מיט אירע גייעג הדשים צוריק בין איך גזעסען אין א גזעלשאפט מיט נאך דריי יונגע געבילדעטע יודען ליטעראטען צווישען זיי זענען געווען דריי פערשיידענע מיינונגען איבער דעם נאציאנאליזם. וועלכען עס איז נויטיג צו פערשפרייטען ביי יודען: איינער, פאר אמעריקא, איז דער ציוניסטישער פאר ענגלישען אוּן דער דריטער היימאטען פאר דעם ייִדישען — מיט דער קעשענעווער האסנונג, אז דערווייַל נאך גאנץ ווערען אין ד' אמונה נעהען ביים אריינגיין אין דעם גרענעצן צו ווערען א גיהנום פאר אנדערע פעלקער וויַ א גן־עדן פאר זיך — דאן איז ניט קיין פראגע, וועלכער נאציאנאליזם אוּן וועלכע רעליגיאן. דען יעדעס פאלק האט דאך זיין נאציאנאליזם אוּן זיין רעליגיאן, וויַן דער נאציאנאלער אוּן רעליגיעזער גייסט איז שוואך אדער שטארק איז דאס אלץ בלויז דעם אויסדרוק פון דעם נאציאנאל־גענייטל אוּן דער אויפגעקלערטקייט רעליגיאן. ניט אזוי איז אבער ליידער, ביי אונז. מיר האבען שוין געזעהען וויַ ביי א מאמענט מוז גרויסע נאציאנאלע מעשים ווערען יודען ווערען

Jüdische Volkszeitung Nr. 40 Jødiske Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירינס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mentergade 2.

קאפענהאגען, מיטוואך, דעם 3־טען פעברואר 1915

קאמפף ביי סוּעץ־קאנאל

פאניק אין קאנסטאנטינאפאל, — אניט געלונגענער אנפאל אויף לאנאדאן

קאמפף ביי סוּעץ־קאנאל.

רוים, 2. פעברואר. א גרויסע טערקישע ארמעע, וועלכע זאל אונטער דער קאמאנדא פון פּריהערדיגען קריעגס־מיניסטער שוקרי־פאשא ערהאלן ערווערבען צוריק בעשטעהט, לויט די לעצטע זיכערע ידיעות, פון 200.000 אויסער די אויסער די ייִשעגדע בעדואינער דערגרייכט ביז 15 טויזענד. עס גייהען קלאנגען, אז די ענגלעזדער זיין פאלשטענדיג צוגעגרייט צו א פערצווייפעלטען טערקישען אנפאל אויף סוּעץ־קאנאל. ס׳איז מעגליך, אז נאך אין דער וואך וועט שוקרי־פאשא שיקען זיינע סאלדאטען אין שטורם־אמאקע. צווישען די אפיציערן גייהען זיך אן־ערך 200—300 דייטשע אפיצערן.

דער סוּעץ־קאנאל איז אויסגעצייכענט בעפעסטיגט אויף ביידע זייטען פון קאנאל זעלבע געשטעלט שוועכע קאנאלען אין געפאנצירטע צוגען לויפען אונערמידליך אהין און צוריק, מען מיינט, אז ס׳איז דירעקט אונמעגליך איבערצוגעהען דעם קאנאל, וואס ווערט פערטיידיגט פון די בעסטע ענגלישע און אויסטראלישע סאלדאטען. דער שיפס־פערקעהר אין קאנאל גייהט נארמאל.

ווייל טערקישע רעגירונג פערלאזען קאנסטאנטינאפאל?

פעטראגראד, 2. פעברואר. אהער זענען אינפארמאציעס, אז דער ענגליש־פראנצויזישער כלאט איז אונטערשריבען אנגעפאלען אויף פּיער פאריטען ביי די דאדאנעלען און האט זיי פערניכטעט. די געשעהניס האט אריסגערופען א ווילדען פּאניק אין קאנסטאנטינאפאל אין די טערקישע רעגירונג האט אנגעהויבען פארבערייטען אן איבערפיהרונג פון אלע מלוכה־אנשטאלטען קיין קליין־אזיען.

א נאכט־אנפאל אויף לאנדאן.

לאנדאן, 2 פעברואר. שפעט בייַ־נאכט האט זיך דא פערשפרייט קלאנגען, אז א גרויסע לופט־עסקאדרע פון צעפעלינען געפינט זיך אויף וועג קיין לאנדאן. בייַ־נאכט זענען דייַנע גענד ארויסגעפופען געווארען פון די קאזארמען די ספעציעלע לופט־אבערשאלען. קיין פּיינדליכע לופט־שיפען האט מען אבער פארלופיג ניט גזעהען. מען מיינט, אז די בעפעלינגן זענען צוצוואנגלגען געווען אומקעהרען זיך צוריק.

ארעוולוציע אין פארטוגאל.

בערלין, 2. פעברואר. די כאדידיגר צייטונג „אימפארציעל" איז מודיע, אז דער געוועזענער קעניג מאנועל איז אנגעקומען קיין פארטוגאל. אין דער ארמיי וואקסט די אונצופרידענהייט און מען ערווארטעט יעדע רגע אנ׳אויפשטאנד. אויך די בעפעלקערונג איז העכסט אויפגערעגט די לאגע איז זעהר גינסטיג פאר א מאנארכיסטישע רעוואלוציע.

פון מזרח־פראנט

פעטראגראד, 2 פעברואר (אפיציעל) דער גרויסער טענראל־שטאב מעלדט: אויפן רעכטען ברעג פון ווייכסעל איז אונטערע קאוואלעריע אנגעפאלען אויף די דייטשע לינייעס אויפן פראנט צווישען אירצילעווא און סערפּעץ, און מיר האבען געמאכט געפאנגען א מאסע סאלדאטען אין אפיצערען. די נאכט צווישען שבת און זונטאג האט אונזערע ארמעע נעבען באגימאו ארויסגעווארפען די דייטשען פון זייערע טראנשייען און איבערגהאנדיג צום באיאנעטען קאמפף האבען מיר קריאגערט צווי מיטרעליזוזאגי, דעם 31־ן האבען די דייטשע ארטילעריע אנגעגריפען אונזערע שטעלונגען נעבען סוחחשען אין בעלימאוו. דער אנגריף איז פארגענומען געוואָרען מיט גרויסער קאלאנען. דערמיט האבען זיי געצוואנגען אויפצוגעבען דרך א צווייטע לינייע אונטערע אבטיילונגען צוריק. דורך א וויעדער־אנגריף פון אנדערע אבטיילונגען איז געלונגען צו פערשרייבען דעם פיינד פון אלע טראנשייען מיט גרויסע פערלוסטען פאר אים.

פון מערב־פראנט.

פראנצויזישע מעלדונג.

פאריז, 2. פעברואר (אפיציעל). אין דרום־מורח פון איפערן האבען די דייטשען פרובירט צו אנגריפען אונזערע לויף־גרייבען. אין צפון פון קאנאל אבער זיי זענען באלד אנגעשטעלט געוואָרען דורך אונזער קאמב בירטען ארטילעריע־פייער.

איבערן גאנצען פראנט בייַ אפּאמען איז אונזערע באטאריעס געלונגען צו שערניכטען עטלעכע פיינדליכע לויף־גרייבען. וועלכע האבען זיי געדינט אלס צו דעקען פאר שלעכטען. דאס האט אויך געווירקט, אז די פיינדליכע באמבארדירונג איז דא אבגעשטעלט געוואָרען.

אין שאמפּאין האבען מיר בעפעסטיגט אונזערע אויסגעבעסערט אונזערע פאזיציעס ארום א קלוינעם וואלד, וואס מיר האבען מיט א טאג צוריק עראבערט.

פון דער איבעריגער פראנטען איז קיין נייעס ניטא.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 2. פעברואר (אפיציעל). פון דעם מערב־דיגען קריעגסשפלאץ איז קיין בעווייטענדע נייעס נוטא.

דער ערשטער האלב־יאהר.

בערלין, 2 פעברואר. די דייטשע פרעסע

„בונד׳ס" לעזע־זאל פאר אלע אין קאפענהאגען

פעראנסטאלטעט, שבת, דעם 13־טען פעברואר אין
„אויסטערבוס טעאטער", Ryesgade 106

א אבשיידס־אבענד פון ה׳ ראטשטיין

פאר זיין אפרייזען נאך אמעריקא.

עס ווערט אויסגעפיהרט אייגע פון די נייעסטע ליטעראריש פיעסען

„די יורשים"

דראמא אין 4 אקטען פון שלום אש
די הויפטראל ר׳ שמואל מייזינגער
ווערט אויסגעפיהרט פון ה׳ ראטשטיין

אייגצאלהייטען אין פראגראם.

באל ביז 3 אוהר

בילעטען צו בעקומען בייד׳ מישגלידער פון בונדיש׳ן פעראיין. אטייל פון רוה—פארן בונדס לעזע־זאל

זונטאג דעם 7־טען פעברואר 1915 ווערט אין גרויסען זאל פון דעם „סטודענטען־הויז" (סטודיסטרעדע 1) פארקומען

גרויסער פאלקס־מיטינג פון דער «יודישער פאלקסצייטונג»

א גענויע פראגראם קומט.

עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן ארגאן, וואס זאל פארשיידענען אלע יודישע קרייזען אויפן באזען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

הנטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועלכע פארמאגט איצט אנאיגענע דרוקערייען ווערט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און ווערט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אייצלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסצייטונג"

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר טוהרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות. ווייל די ווערט פונאנדערגעשיקט אהער דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG", MØNTERGADE 2 KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מויגטערגאדע 2 ערשטער זאל.

די דרוקערייי

פון דער „יודישער פאלקסצייטונג"

מויגטערגאדע. 2

נעמט אן אלערליי פריוואטע דרוק־ארבייטען אין העברעאיש, יודיש, דעניש, דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג

א גרויסער אויסוואהל פון ווייל־קארטען

כשר מיטאג טעגליך

פרישער און גוטער עסען, ווען מען אבאנירט זיך ווערט נעגעבען ראבאט.
רחל דאנציגער, פרינסעסענגאדע 26, 2־טער זאל
10 מינוטען פון קאנגענס־נישארוו.

אקערמאנס גארן

2.55 א. ג. טוסין. פערשידענע שניידער צודאטען
ביי באביטשקאוו וואגנמאגערגאדע און גלאזמאן אדעלגאדע.

איהר ווערט צופריידען

זיין פון אייערע קאסטיומען, בליזוזן און רעק וויל אלעס ווערט אויסגעפיהרט נאך דער לעצ־טער פאריזער און לאנדאנער זשורנאלען.
אונטער מיין פערזונליכער אויפזיכט.
צו זעהער מעסיגע פרייזען
עקסטרא בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט אין 2—3 טעג.

Borgergade 28 st. פרוי ליטשעווסקי.

KØB
Philipsons
THE
24 KØBMAGERGADE 24

מען זוכט

2 אינגלעך אדער מעדלעך 12־16 יאהר אין דער לעהרע צוא קאמאשען שטעפער.

סאלאוויצק טיימערגאדע 2, ו. זאל

שפארט געלד

און קויפט אייערע גאלד און זילבער וואהרען ביי

ל. סוסלאוויץ, סילקעגאדע 9

רעפעראציעס ווערט אויסגעפיהרט ביליג און פינקטליך

טה. קאהן, קאלאניאל־עגשעפט

St. Kanikestræde 3.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidende's" Trykeri, Møntergade 2

און זיי בייטען זיך בעדייטענד זעהר אפט, א גע־
ווישע צייט האט אין לאדז א פונט ברויט געקאסט
ז קאפ און מיט א וואך שפעטער איז דער פרייז
געשטיגען ביז 18 קאפ. און נאך מיט א וואך
שפעטער האט שוין מעהר ניט געקאסט ווי 9
מיט א האלב קאפ. א פונט. דאס זעלבע איז
דיך מיט קארטאפעל, וועלכע האבען שוין גע־
קאסט 1 ר׳, 2 ר׳ און זאגאר 6 רובל א קערץ.
ועצט איז דארט דער פרייז פון קארטאפעל 3 ר׳
ביז 3.50 ר׳ א קערץ.

אין שטאדט (לאדז) איז פערהעלטניסמעסיג
רוהיג; עס האבען אנגעהויבען צו ארבייטען
אייניגע פאבריקען.

די דייטשען האבען דארטען אריינגעזעצט איי־
נגע אפיצערען אין שטאדטישען אדרעס־ביורא
אין זיי האבען געצוואונגען אלע הויזווירטען צוויי
מאל אין טאג צו מעלדען וועגען אלע אנגעקו־
מענע און אבגעפאהרענע מענשען. פאר נישט
ריכטיגע מעלדונגען בעשטראפען זיי נישט מיט
קיין ארעסט נאר מיט גרויסע געלד־שטראפען.
אזוי, למשל, האט ער געהערט, אז דער הויז־ווירט
פון ווסחאדניא גאס נומער 5 איז בעשטראפט גע־
וואָרען מיט 100 רובל פאר מעלדען אנ׳אנגעקו־
מענעם מיט איין שטונדע שפעטער, ווי ער איז
געקומען.

די גרעסטע טייל פאבריקען און ווארשטא־
טען פונקציאנירען נישט, דער האנדעלס־פערקעהר
איז אבגעשטארבען, מענשען פערצעהרען פשוט
דאס גרייט געלד, וואס זיי האבען געהאט אב־
געשפארט. די דייטשע אפיצערען האבען זיך
בעקלאגט, אז אויף די גאסען, בשעת ס׳איז אריינ־
געקומען דאס דייטשע מיליטער, איז געווען פאל־
קאם לעדיג, וואס זיי האבען בעטראכט אלס פא־
סיווע דעמאנסטראציע פון דער בעפעלקערונג.

דער קאמענדאנט אין זיין רעדע צו די ארויס־
גערופענע פארשטעהער פון די ארטיגע איינוואוי־
נער האט זיי „איבערגעבעטען" פאר די פערוויס־
מונגען, וואס זיי האבען אנגעמאכט אין לאדז,

אסך פון אונז האבען זיך געלעגט אויף די
שיגעס, כדי צו פערהאלטען דעם צוג. דער צוג
אין געבליבען שטעהן. די פאסאזשירען האבען
זיך ארויסגעבויגען פון די פענסטער און גענו־
מען אונז אראבווארפען שטיקלעך ברויט, וואס
מיר האבען צוטיילט צווישען די קינדער.

שווער איז געווען. א, ווי שווער, מיר הא־
בען אלע מקנא געווען דעם פערשטארבענעם
מנחם, ער איז טויט. איהם איז איצט בעסער
פאר אונז...

אויפ׳ן פינפטען טאג האבען מיר ענדליך
דערזעהען די שטאדט, וואוהין עס זענען געווען
געווענדעט אונזערע זיפצען. די פרייד האט
אונז געגעבען כחות. מיר האבען זיך געלאזען
לייפען פאראויס. אין שטאדט האבען אונז מקבל־
פנים געווען אונזערע ברידער.

יעדען טאג טיילט מען אונז איצטער אהיב־
שען חלק ברויט און די קינדער בעקומען זאגאר
אויף דער נאכט צו ביסלעך מילך.

דער גרויסער און ברחמנות׳דיגער גאט
האט נישט פערגעסען אן זיין פאלק ישראל!

אלה הדברים, דאס זענען די רייד פון יוסף
בן יהודה, געשריעבען בשנת התרע׳ה לבריאת־
העולם, אלף תתמ״ה לחורבן. א. ד.

צוגעבענדיג, אז דאס אריינדרינגען קיין לאדז,
האט די דייטשען אויך געקאסט זעהר פיעל. פון
דער ווייטערדיגער רעדע פון קאמענדאנט איז
צו זעהן, אז ער גלויבט נישט, אז לאדז איז דורך
זיי פערנומען געווארען אויף לאנג.

די רעדע האט דער קאמאנדאנט פערענדיגט
סטראשענדיג, אז „פאר׳ן קלענסטען עובר זיין
אויף זיינע בעפעהלען, וועט די בעפעלקערונג
אונטערווארפען זיין גאר דער גרעסטער שטראף".

די פארשטעהער פון די איינוואוינער האבען
גאר נישט געענטפערט אויף דער דאזיגער רעדע.

אין וויעלון, האט מען געהאט באלד אין
אנפאנג ארעסטירט דעם דארטיגען רב און דעם
דארטיגען רב און דעם דאזאר ה׳ שאיא, דער־
דערפאר, וואס מ׳האט אויסגערופען אין שוהל.
אז דער עולם זאל זיצען אין דער היים און זיך
נישט ארומדרעהען אין די גאסען, די דייטשען
האבען דערין איינגעזעהען א מין פאסיווע דע־
מאנסטראציע; סוף־כל־סוף האבען זיי די ארעס־
טירטע בעפרייט.

די דייטשען האבען אין אייניגע שטעדטע־
לעך פערמאכט די חסידים־שטיבלעך און מנינים
שפעטער האבען זיי שוין מעהר נישט געעפענט.

א פאסט־קאמוניקאציע איז אין די דאזיגע
ערטער פארהאן בלויז מיט דייטשלאנד. ארויס־
צופאהרען קיין דייטשלאנד קומט־אן זעהר שווער.
ווייל מען מוז דערלאנגען א ביטע צו די קאמענ־
דאנטען, וועלכע מאכען צו־ערשט אנ׳אויספאר־
שונגס און ערשט און ערשט אין אייניגע טעג
ארום גיעט מען ארויס אנ׳ערלויבעניש
די רייזע אליין איז זעהר שווער, ווייל די
דייטשע בעפעלקערונג איז זעהר פיינדליך גע־
שטימט געגען די רוסישע אונטערטאנען ה׳ י.
האט געוואלט פאהרען קיין ברעטלוי, נאר איי־
ניגע האבען זיך געמוזט פון מיטען וועג אומ־
קעהרען, ווייל זיי האבען מורא געהאט, מ׳זאל זיי
נישט שלאגען.

עס געהט יעצט א שמאלע באהן פון קרייצ־
בורג (פרייסען) איבער פראשקא — דורך קשע־
פיץ, קלאבוצקי קיין טשענסטאחאוו.

די הויפט־ליניע איז פערבונדען מיט דער
פויזנער און אדער־אופער באהנען אין פרייסען.

זאנגווילס וואונש.

די ענגלישע צייטונג „איוונינג סטענדערד"
האט געשיקט צו אסך אנגעזעהנע לייט אנפרא־
גען, וואס זיי ווינשען צום נייעם יאהר. עס
פערשטעהט זיך, אז אלע ענטפערען האבען דאס
מאל געהאט א שייכות צו דער מלחמה. ישראל
זאנגוויל, וועלכער איז אויך געווען צווישען די
אנגעפרעגטע, האט צווישען אנדערעס געוואונ־
שען, אז אין נייעם יאהר זאל ענגלאנד בעפרייט
ווערען פון איינפלוס פון פרייסישען מיליטאריזם
און אז יודען זאלען קענען ענטוויקלען ארץ יש־
ראל, אדער אונטער דער אויבערהערשאפט פון
ענגלאנד אדער אונטער׳ן אינטערנאציאנאלען
שוץ.

זאנגוויל איז אין דער לעצטער צייט נעהנ־
טער געווארען צום ציוניזם. ער הויבט אן איינ־
צוזעהן, אז די איינציגע טעריטאריע, וואס איז
מעגליך פאר יודישער בעזעצונג איז ניט קיין
אנדערע ווי ארץ ישראל.

נארסיז לעווע ז״ל

די דייטשע אבטיילונג פון דער „אליאנס
איזראעליט אוניווערזעל" (כל ישראל חברים)
טיילט מיט די טרויעריגע נאכריכט פונ׳ם טויט
נארסיז לעווען ז״ל דעם פרעזידענט פון דער
אליאנס־איזראעליט, וועלכער איז געשטארבען
7 יאנואר אין פאריז אינ׳ם 82 לעבענס־יאהר.

נ־רסיז לעווען איז געווען איינער פון די
גרינדער פון דער חברה כל ישראל חברים, און
נאך דעם טויט פון קרעמיע, איהר פרעזידענט
מעהר ווי פונפציג יאהר. אין די לעצטע יאהרען
איז דער יודישער עפענטליכקייט אפט אויסגע־
קומען צו פיהרען אקאטפף נעגען די מעהר
פראנצויזישע ווי יודישע פאליטיק פון דער
אליאנס.

מיר דערמאנען דא נור דאס נישט קארעק־
טע פערהאלטען זיך פון דער אליאנס אקעגען
ציוניזם, וועלכען די פיהרער פון דער אליאנס
האבען פשוט פער׳מסר׳ט פאר די פיהרענדע
פאר די פיהרענדע יונגט־רקישע פערזענליכקיי־
טען, שפעטער דעם קליינליכען קריעג פון די
די אליאנס־פיהרער נעגען די מעהר יודישע און
אויך מעהר דעמאקראטישע אליאנס אבטיילונג
אין דייטשלאנד און צו לעצט דאס אבשאפען
פון די אלטע דעמאקראטישע סטאטוטען און
דאס איינפיהרען פון נייע תקנות, לויט וועלכע
דעם פארשטאנד פון דער אליאנס ווערד נישט
געוואהלט, נאר פון דעם פרעזידיום בעשטימט.
דאס איז אלץ געשעהן אונטער דער פרעזידענט־
שאפט פון דעם פערשטארבענעם, נעגען דעם
דייטליכען אבער מאכטלאזען פראטעסט פון דער
צערשפרייטער יודישער עפענטליכקייט.

אבער נאך אלעס איז נארסיז לעווען
דאך געווען איינער פון די אינטרעסאנטע גע־
שטאלטען אינ׳ם מערב׳ידיגען יודענטום, א קינד
פונ׳ם אלטען דור. וועלכער האט נאך אין זיך
געטראגען א היבשע מאס פון דער אלטער
ליעבע און פיעטעט צום יודדענטום. פונ׳ם מא־
דערנעם יודענטום איז ער געשטאנען צו ווייט;
ער איז געווען צו פיעל פראנצויז כדי די נייע
שטרעמונגען צו קענען משיג זיי בעאיינפלוסט
צו ווערען.

אלס איינער פון די גרינדער און פונפציגי־
עהריגער פרעזידענט פון א גרויסער יודישער
אינסטיטוציע, וועלכע האט לויט דער אידעע
פון איהר הויפטגרינדער קרעמיע געהאט דעם
צוועק צו פערהעלפען די יודען צו גלייכבע־
רעכטיגונג אין די לענדער. וואו זיי האבען זי
נאך נושט, געהערט דער נאמען פון נארסיז
לעוון דער יודישער געשיכטע.

דער ענגלישער לופט־פלאט.

דער ענגלישער ים־לופט־פלאט האט זיך
אנגעהויבען שנעל צו ענטוויקלען ערשט נאך
דער רעדע פון פלאט־מיניסטער טשערטשיל.
בעת ס׳איז בעטראכט געווארען אין ענגלישען
פארלאמענט דער ביודזשעט פון לופט־פלאט.
איצט האט שוין ענגלאנד 103 אעראפלאנען, פון
זיי זענען 62 הידראאעראפלאנען. דער לופט־
פלאט האט 120 שטענדיגע פליהער און 20 זא־
פאסנע. ביי די ענגלישע ברעגעס זענען איינ־
געארדענט 5 סטאנציעס פאר הידראאעראפלא־
נען. ביז׳ן סוף פון 1915 וועט דער ענגלישער
לופט־פלאט האבען ביז 2000 פערזאן; פון זיי
וועלען זיין בלויז פליהער 180 אפיציערען און
1500 סאלדאטען.

די מערקווירדיגע שנעלקייט, מיט וועלכער
עס ענטוויקעלט זיך דער ענגלישער לופט־פלאט
ווערט ערקלעהרט דורך די גרויסע מיטלען, וואס
די ענגלענדער גיבען אויס אויפ׳ן דאזיגען
צוועק. זינט די מלחמה האט זיך אנגעהויבען,
האט מען אויסגעגעבען אויף צו לערנען די
פליהער 5 מיליאן פראנק און אויף בויען און
רעמאנטירען די פליה־אפאראטען — 9 מיליאן
פראנק.

נענעראל זשאפר

דער קארעספאידענט פון דער „ציריכער
צייטונג" וועלכער האט געהאט די מעגליכקייט
צו בעזוכען רי פראנצויזישע הויפט־קווארטיר,
גיט איבער איינגע נייע שטריכען פון דער
חאראקטעריסטיק פון גענעראל זשאפר.

ער איז א שטרענגער סאלדאט, וועלכער
אנערקענט נישט קיין שום פראטעקציע, ער
רעכענט זיך נישט מיט קיין שום רעקאמענדא־
ציעס. פאר די פינף חדשים פון דער מלחמה
האט ער בעפרייט פון זייערע שטעלעס העכער
77 גענעראלען, פון דער אזויגערופענער „פא־
ליטישער גרופע", דאס הייסט די, וועלכע הא־
בען בעקומען זייערע שליפעס נאר א דאנק
פראטעקציע.

זשאפר האט איבערגעאנדערשט די גאנצע
ארמעע. אלע שונאכמוטיגע און גישט געזונדע
אפיציערען ווערען אהן רחמנות בעזייטיגט. מען
דערצעהלט, אז ווען מען האט זשאפר׳ן געגע־
בען פון פאריז אנצוהערען, אז מען דארף זיין
עטוואס ווייכער בנוגע געוויסע אפיציערען, האט
זשאפר געשטעלט א קאטעגארישען אולטימא־
טום: אדער עס זאל זיך קיינער נישט אריינמי־
שען אין זיינע עסקים, אדער ער וועט ארויס
אין דימיסיע.

די פאפולאריטעט פון גענעראל זשאפר אין
דער פרנצויזישער ארמעע איז אויסערגעוועהנ־
ליך. זעהר פיעל האט ער צו פערדאנקען זיין
דעמאקראטישען שטרענגען ארט .עבען. זיין
טיש צייכענט זיך נישט אויס פון די טישען פון
יעדען פון זיינע סאלדאטען. נאר אין א יום־
טוב, ווען ער פערבעט צום טיש אפיציערען
ווערט צוגעגעבען נאך איין פלייש.

צווישען פראנצויזישען פאלק איז זשאפר
אזוי שטארק פאפולער, אז אין דרום־פראנקרייך
און אין דער פראנצויזישער שווייץ גיעט מען
כמעט אלע ניי־געבוירענע יונגלעך א נאמען
זשאפר און די מיידלעך — זשאפרעטא.

פון דער רעדאקציע.

מיר בעטען אלע היגע פעראיינען און חברות
בעצי טענס צושיקען אונז אלע מיטיילונגען ווע־
גען זייער טעטיגקייט, ווי אויך וועגען אלע פער־
זאמלונגען און בעראטונגען, וואס דארפען פאר־
קומען.

נאציאנאלער נצחון אין אמונה

א דורכקוקער נוטצען פון א מלחמה איז [illegible] געהויבענע שטימונג פון פאלק, וועל- כס בלייבט איבער ניט נאר בשעת מלחמה און דאך נאך אלהר, נאר אויך א לאנגע רייהע יאהרען שפעטער. און דער קריג מיט אלע זיינע שרעקען איז שוין פערגעסען, ס׳פאסירט אויך יעצט אפט, אז א געווייסע שטימונג, וועלכע שוואמם פון א קריג, בלייבט ניט נאר אין דעם לעבן לאנד ווי די מלוכה איז, געווען, נאר זי איז אויך איבער אין אנדערע לענדער, אמאל אז זי זאגאר א השפעה אויף די גאנצע וועלט [illegible] פון די רעוואלוציאנס-אידעען פון פראנ- ך אין די שטא קונג פון דעם [illegible] ציאליזם איז א פאדוקט פון דעם נצחון. [illegible] דייטשלאנד האט אבגעהאלטען אין דעם [illegible] יאהר. עס איז בעקאנט צום בייש- שפיל, אז די לעצטע מלחמה פון יאפאן מיט רוסלאנד האט ג [illegible] ניט נאר דארום גופא נאר אויך אין היגא צו שאפען א בעווע.גונג פאר [illegible].

ס׳איז קיין ספק ניט, אז די איצטיגע וועלט- חמה וועם האבען א גרויסע וויכטונג ניט נאר אויף דעם [illegible] לעבען פון די אראפאפאדשע פעלקער, נאר אויך אויף קולטור עלען און גייסטיגען צושטאנד. [illegible] אבהענגיג פון דעם, וועלכע ריכטונג [illegible] עם וועלען געבען רעגירונגען און די [illegible] פערזאנען, ניט נאר אין מיליטער, נאר אויך אין דער ליטעראטור און דער וויסענ- [illegible] כדי אויסצוזוטצען די שטימונג פון פאלק [illegible] גיט, וויל עס וואס געלונגען מיט עטליכע [illegible] פערגיג יאהר צוריק, די דייטשע רעגירונג מיט ביסמארקען בראש צו שאפען א אייגענע נא- [illegible] אנאליסטישע ריכטונג, און די יאפאנער, ניט [illegible] יאהר צוריק, צו פערשפרייטען אין

געגענטייל צו די דייטשען א שטימונג, צו דע- נעהנטערען זיך צו אנדערע פעלקער אזוי וועט איצט אויך בלי שום ספוק געלינגען צו שא- פען א שטימונג וועלכע ניען וויל. וואס וויל מען אבער איצט שאפען איז גאנץ קלאר צי זעהן. מיר זיין דייטשלאנד, סיי אין רוסלאנד, און סיי אין ענגלאנד און אפילו אין פראנקרייך איז פול די לופט מיט נאציאנאליזם, אומעטום שרייט מען אז זייער פאלק איז דאס בעסטע און דאס פערליכסטע. מען רעדט ניט מעהר פון מענשען-ליעבע, פון הויכע אידעאלען, נאר זאגט, אז מען קעמפט נור זיך צוערהאלטען און זיינע איז די בעסטע אין דער וועלט. דער אונטערשייד איז נור וואס דייטשלאנד זאגט: „דייטשטום איבער אלעס" און דערצו איז טער- קיי א פיין פאלק, די ענגלענדער זיינען „געלד- יאגעד" די פראנצויזען זיינען לייכטזיניג און די רוסען זיינען סתם וואס זיי זיינען. זאגט ענג- לאנד פערקערט, אז זיי זענען די בעסטע, דער- צו איז אויך פראנקרייך גוט, רוסלאנד אוך, נאר די דייטשען מיט די טערקען זענען באר- בארען, ווילדע און ז. וו.

און אזוי רעדט מען אן שריבט מען אויך אין רוסלאנד דאכט זאגט מען אויך אז זיי זע- נען שטענדיג די בעסטע און די שענסטע אזוי אין פראנקרייך.

די אונטערשטע שורה, איז אז יעדע רעג- רונג און אלע פאלקס-פיהרער שטרעבען צו שאפען איצט א שטארקע נאציאנאליסטישע פאליטיק און שטימונג, און וויר עס וועט זיעגען דער וועט געווים דעם גצנצען נצחון פון נאצי- אנאלען שטאלץ אויף זיין קאפ אנטהאן, עס איז גינוג צו דער מאנאט, אז האנאטא דער געוועזענער מיניסטער פון אויסערליכע ענינים אין פראנקרייך, אייגער פון די בעקאנטסטע פער- שלום מאכען מיט גאט. דער הייליגער קריעג, וועלכען טערקיי האט ערקלערט וועט נעווים נאך מעהר פערשטארקען אומעטום די רעליגיע- נע טענדענצען פון די מלחמה פיהרער און די פאלקס שטימונג. מען זעהט צום ביישפיל, אז ענגלאנד האט אננעהריבען אפילו זוכען התקר- בות מיט דעם פויפסט אין רוים כדי זיך אויסצו- ניצצען די רעליגיאנס בעפיהלען פון די אירלענ- דישע קאטאליקען אלע סמנים וייזען דאריף אז וויי די מלחמה וועט זיך ענדיגען, וועט ניט קו- קענדיג דערוויף וואס גראדע יעצט שלאגען זיך פערשידענע נאציאנאליסטען צושאמען וויי דער פאל איז ביי עסטרייך אדער ביי ענגלאנד, וויי זאגאר פערשידענע שבטים אין רוסלאנד קעמפען צוואמען. וועט אין דער קולטור וועלט וועלען א שטארקע נאציאנאלע און אויך א רעליגיעזע שטימונג. דאצו מוז מען נאך צו רעכנען וואס ביי א מלחמה וועלען די רעליגיעזע גע- פיהלען פון די סאלדאטען, עמפינדליכער און שטארקער.

מאיר בערלין.

אין טשענסטאכאוו און לאדז

אין „מאמענט" דערצעהלט א יודישער סוחר וועגען דער לאגע אין טשענסטאכאוו און לאדז.

אין דער געגענד ביז טשענסטאכאוו קומען פאר אפטע „רעקווייזיציעס" און ארעסטען, וואס די דייטשען מאכען דארט. די שפייז-פראדוק- טען, ווי מעהל אד״ג זענען בעדייטענד טייערער געווארען.

פון טשענסטאכאוו אן און וועיטער פיהלט זיך שטארק די מלחמה אויף יעדען טריט. בשעת אין וויעלונער און שעראדזער אויפזעהן זענען כמעט אלע פעלדער פערזייהט, זענען אין טשענס- טאכאווער, נאווראדאמסקער און וויייטערע או- יעזען אלע פעלדער וויסט. די דייטשען זענען אויך פיעל שטרענגער אין דער דאזיגער געגענד צו די פרידליכע איינוואוינער. עס איז גענוג די מינדעסטע אנווייזונג פון וועמען עס איז, זאגאר אנ׳אננאימע מסירה, אז מ׳זאל באלד דעם גע- מסר־טען ארעסטירען און אויפשיקען קיין דייטש- לאנד.

דער וויעלונער אויפזד האט פון דער מלחמה כמעט אלע דערפער פערברענט און די פויערים זענען זיך צולאפען אין די שטעדט. אין אייניג דערפער האבען אייניג פויערים זיך צוריק אויפ- געשטעלט ערד־הייזלען, וויייל קיין האלץ און אנדערע בוי־מאטעריאלען האבען זיי ניט.

די גאנצע ליניע פון וויעלען ביז טשענסט- האט איז דורך די דייטשען שטארק בעפעסטיגט געווארען.

די פרייזען פון שפייז־פראדוקטען און אנ- דערע נויטיגע לעבענס־מיטלען אין לאדז, (אוי- סער קוילען, וועלכע מען ברענגט דארט אהין פון שלעזיען), זענען זעהר פערשיידענארטיג

גלות

(וואנדערונגען פון הייטלאזע).

II

א מרהבארגען איז געווען ניט קיין פרעה- כער, די זון האט ניט געשיינט. די גרייסע מלייש לייטיגקייט האט זיך זיי געשעמט צו קומען אונז אין אויגען אריין.

מיר האבען געוואשען די הענד, איינגעהילט זיך אין טליתים־תפילין און געשטעלט זיך דאוונען צווישען אונז האט זיך אויך געפונגען א פא- מיליע פון א יודישען דאקטאר. דער דאקטאר איז אויך אין דער מלחמה אריין און איז אין דער פאמיליע נעזונד צוזאמען מיט זין און אט שטעהען זיי. דעם דאקטארס קינ- דער, און פרעגען דער מאמע:

— וואס טהוען זיי, די יודען? וואס בעדייט דאס? די מ טער האט זיך געשעהמט און האט זיי נארנישט געענטפערט. דאן איז דאס עלטע- רע יונגעל צוגעגאנגען צו מיר און געשטעלט זיך עלבע פ יאגע.

ענעני צונויפגעדעהן זיך מיט איהם איז מיר אויסגעשוווי ר געווען. מיר האבען זיך כמעט ניט פערשטאנען. ער, דעם דאקטארס יונגעל, האט אלע שפראכען גע־לערנט. א חוץ יודיש, איך ווייס קען נישט קיין אנדערע שפראכען נאר יודיש.

איך האב איהם וועג־אין ערקלעהרט, אז דאס דאוונען מיר, אז דער טלית, דאס איז א יודישער נאציאנאלער צייכען.

— איך וויל אויך דאוונען! — ענטפערט דאס יונגעל און טרהרען שטעלען זיך איהם אין די אויגען.

איך האב מיט איהם אנגעהויבען זאגען א פאער הייליגע פסוקים פון דאוונען און ער האט נאכגעזאגט, הגם ער האט קיין ווארט ניט פערשטאנען, נאר עס מאכט נישט אויס, דער הימעל האט אזוי אויך געהערט...

אן ווייסער איז צוגעפאלען ז׳י נאכט.

דער אלטער מנחם האט זיך פלוצים אויעק- געזעצט אויף דער ערד און געזאגט: — ניין. קיין דערלייך, וויייטער גיהן קען אין נישט מעהר. איך פיהל וויי דער טויט קומט אן. געהט, בר־י- דער, איך וועל דא אהן אייך שטארבען.

מיר האבען איהם אויפגעהויבען און געטרא- גען אונטער די ארעמס, הגם ער האט זיך געבע- טען, מיר זאלען איהם לאזען דא אליין.

— איך אהן מיר איז נישט אזוי לייכט — האט ער געזאגט — אייער משא איז גענוג שווער.

שבת אין דערפריה איז ער געשטארבען. פאר׳ן טויט האט ער געזאגט צו מיר:

רבי, איך שטארב! איך גיהה צום אויבער- שטען און איך וועל איהם דערצעהלען דארט אלץ וואס איך האב צוגעזוהען און בייגעוואוינט דא אויף דער זינדיגער ערד.

ער איז געשטארבען.

דעם בר־מינן האבען מיר גענומען מיט זיך, מקבר צו זיין צוויישען יודען, אויף א יודישען בית־עולם.

אויפ׳ן פירטען טאג האט אונז אנגעהויבען פרינגען דער שרעקליכער הונגער. די ערשטע דריי טעג האבען מיר בלויז נישט דערעסען, אבי נאר די נשמה צו דערהאלטען. דאס גאנצע ברויט האבען מיר אבגעגעבען פאר די קינדער. איצטער אבער איז שוין אויך פאר די קינדער קיין ברויט נישט געווען.

שלום מאכען מיט גאט. דער הייליגער קריעג, וועלכען טערקיי האט ערקלערט וועט נעווים נאך מעהר פערשטארקען אומעטום די רעליגיע- נע טענדענצען פון די מלחמה פיהרער. און די פאלקס שטימונג. מען זעהט צום ביישפיל, אז ענגלאנד האט אננעהריבען אפילו זוכען התקר- בות מיט דעם פויפסט אין רוים כדי זיך אויסצו- ניצצען די רעליגיאנס בעפיהלען פון די אירלענ- דישע קאטאליקען אלע סמנים וייזען דאריף אז וויי די מלחמה וועט זיך ענדיגען, וועט ניט קו- קענדיג דערוויף וואס גראדע יעצט שלאגען זיך פערשידענע נאציאנאליסטען צושאמען וויי דער פאל איז ביי עסטרייך אדער ביי ענגלאנד, וויי זאגאר פערשידענע שבטים אין רוסלאנד קעמפען צוואמען. וועט אין דער קולטור וועלט וועלען א שטארקע נאציאנאלע און אויך א רעליגיעזע שטימונג. דאצו מוז מען נאך צו רעכנען וואס ביי א מלחמה וועלען די רעליגיעזע גע- פיהלען פון די סאלדאטען, עמפינדליכער און שטארקער.

מאיר בערלין.

Jüdische Volkszeitung Nr. 39 Jodiske Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אויראס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאַמען טעקסט 25 אויראס. א שנרה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „

Redaktion og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Montergade 2.

קאפענהאגען, דינסטאג, דעם 2־טען פעברואר 1915

דייטשלאנד'ס ברויט־זארגען.

די לאגע אין לאדז. — אימאליענ'ס פארבעררייטונגען.

דייטשלאנד'ס זארגען.

בערלין, 1. פעברואר. דער בערלינער מאָרגענ־פּאָסט האט אריינגעגעבען א פּעראַדנונג, אז כדי צו שפּאָרען דן תבואה־רעזערוון, וואס זענען צוגעזנדט, ווי בקאנט, קאנפּיסקירט געוואָרן פון עער רעגירונג, מעג יעדער מאן פּערסיאן, וואָבאלד ניט מעהר, ווי 2 קילא פּראָווּ, מיט 2 קינדער האט דאס רעכט אויף 4 קילא ברויט. די בעקערס דארפען באָקען נאָר דרײַ־פּיערטעל פון דעם, וואס זיי האָבען פריהער געבאקען. יעדער, וואס וועט געפונען באקאנען, אנדערהיים ברויט פון ווייצן־מעהל וועט בעשטראָפט ווערען מיט 6 חדשים טורמע

דייטשע אונטערוואָסער־שיפען נעבען האוור.

פאריז, 1. פעברואר. צו „טאן" טעלעגראַפירט מען, אז דער „אפּענישער דאמפּפער „מאָראָאַרא" איז בעטראפען פון א שאַרפּער בייַ לעהאוור און איז אין פערלויף פון נייַנציג מינוט געזונקען. פראַנצויזישע שיפער־שיפען, וועלכע שוימען אהיס אין האפען, אַנגעקומען אויף ארט פון דער קאטאַסטראָפע צוואנציג מינוט נאך דעם אריפרייס. מאָראָאַרא איז געווען אנגעלאדען מיט געפרעטרען פליַיש און אנדערע לעבענסמיטלען.

פון מערב־פראַנט.

צו רייטערס ביורא טעלעגראפירט מען פון הויפּט־פראַנקרייך: ניט קיקעגדיג אויף דעם, וואס די דייטשען אָבן ניט געלונגען נאָך אלע זייערע אַטאַקען אנגרייפען, בייַ לאַ־באסעע, האבען זיי דאָך ניט אויפגעגעבען זייער ווירקזאמקייט אויף דיזען פראָנט, און בוי־נגען אהער שוערע קאַמפען.

קאמפף בייַ אל־באזעע.

לאנדאן, 1. פעברואר. רייטערס ביורא מעל־דעט פון צפון־מזרח־דיגען פּראַנקרייך, אז ניט־קיקעגדיג אויף דעם, וואס דער לעצטער פערזוך דורכצרעכען אונזערע לינייען בייַ לאַ־באזעע האבען זיך ניט איינגעגעבען, פארטזעצען זיי זייערע אינטענסיווע טעטיייקייט בייַ לאַ־באזעע. זיי טעלען אויף ניי שווערע קאנאנען און בעפעסטיגען די שטעלונגען.

אַ נייַער קאנפליקט צווישען סערביען און בולגאריין.

סאפיא, 1. פעברואר. „אגענצע בולגאר" טיילט מיט: בייַ די לעצטע געשעהנישען נעבען דער סערבישׂ־בולגאריש גרענץ, איז א גרויפע אנטלאפענע ארעסטירט געוואָרען אויף דעם בולגארישען באדען דורך סערבישע סאלדאטען, וועלכע זענען אריבער דעם גרענץ. צווישען די אנטלאפענע איז געווען איינע א פרוי פון דאריאן, וועמעס מאן און זיהן זענען שוין פון פריהער אויסגעוואנדערט קיין בולגאריין.

צווייַ מאנסלייט, וואס האבען זי געוואלט בעשיצען, זענען דער־הרג־עט געוואָרען פון די סערבישע סאלדאטען. די בולגארישע רעגירונג האט גלייך אויבערגעגעבען דעם סערבישען גענדטען א ענערגישען פראטעסט און האט אויהם געבעטען אינטערוועניַרען בייַ זיין רעגירונג אז זי זאל זעהען איינמאל פאר אלעמאל צו מאכען אַ־ענדע מיט די גרענץ־צוזאמענשטויסונגען.

די בולגארישע רעגירונג האט אויך פערלאנגט, אז מען זאל בעשטראפען די שולדיגע און ערשטאטען דעם שאדען צו די צוויי פאמיליעס וועמעס פערזאָרגער זיי האבען ערמאָרדעט.

רוסישע מיטטיילונג

פעטראגראד, 1־טען פעברואר (אפיציעל)

אַ בעראטונג אין בערלין.

בערלין, 1. פעברואר. אהער האט זיך אומגעקהרט פונ'ם מערב־דיגען פראָנט דער קייזער ווילהעלם. היינט איז אויך אנגעקומען דער מלוכה־קאנצלער בעטמאן־האלוועג און דער אויסערן־מיניסטער יא אוו. עס דארף פארקומען א וויכטיגע בעראטונג.

פון רוסיש־טערקישען קאמפף

פון פעטראגראד טיילט מען מיט אפיציעל: אין דעם קאמפף בייַ טעבריס האבען די טערקען פעולארען פיער פעלד־קאנאנען, א גרויסע טייל לעבענסמיטלען און אמוניציע און געפאנגענע.

אז די טערקען זענען איבערגעשניטען גע־ווארען מיט דער פערבינדונג פון טעבריס, זע־נען זיי אנטלאפען.

דעם 30. האבען מיר בעזעצט טעבריס.

אַ מינע־עקספלאזיאן

פון גענעבארג טעלעגראפירט מען: אויפּן דעק פון מינען־שיף „עדדא", וועלכע שטעהט צוואמען מיט דער פאנצער־שיף „טירפיניג" בייַ עלסבארג, איז געשעהען אַ מורא־דיגע מינע־עקספלאזיאן.

אין פערזאן איז דער־הרג־עט און אנ־ערך 10 פערזאן זענען פערוואונדעט געוואָרען. נעגויע איינצעלהייטען פעהלען נאך.

פון יוגענד־פעראיין.

דער „יוגענד־פעראיין" סיילט מיט, אז היינט, דינסטאג, דעם דריטען פעברואר, 8 אוהר אוונד וועט אינ'ם לאקאל פון „יוגענד־פעראיין" ראזענגארדען 14. פארקומען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון אקטיוויט מיטגליעדער.

גריכענלאנד'ס האלטונג.

פאריז, 1. פעברואר צו „אגענצע האוואס" טעלעגראפירט מען פון אטען, אז דער מיניסטער־פרעזידענט וועניצעלאס האט נעכטען דעם 30־ן נעגעבען א מיטאג פאר א טייל פון דעם די־פלאמאטישען קארפוס.

צום דעסערט האט וועניצעלאס ארויסגע־זאגט א בעגייסטערטען „לחיים" פאר די הויפּט־פיהרער פון די „פעראיניגטע" און פאר זייערע לענדער.

דער ענגלישער געזאנדטער האט געדאנקט מיט א „לחיים" פאר'ן קעניג קאנסטאנטין. גרי־כענלאנ'ס גרויסער הערשער.

איטאליענישע פארבעררייטונגען

לאנדאן, דעם 1. פעברואר. פון רוים טע־טעלעגראפירט מען צו „דיילי חראניקעל", אז איטאליען זעצט פאָרט די קריעגס־פארבעריי־טונגען. א רייזע יאהו גאנגען רעזערוויסטען זע־נען אינבערופען, און גלייכצייטיג איז דער־מאנט געוואָרען דער רעגירונג, אז זי זאל אייגבערופען צוריק די אבגעלאזענע אפיציערען

א מיליאן מענטשען אין נויט.

לאנדאן, 1. פעברואר. אין א בריף צו דער „טיימס" שרייבט דער פּרעזידענט פון דער פּאָלניש־אמעריקאנישער קאמיסיע, אז אין פּאָלען זענען איצט אין נויט אַ מיליאן מענטשען. אין פּאָזען, וואו עס זענען אין פריהער 70 טויזענד מענטשען, זענען איצט נאָר 20 טויזענד. אין פּאָזען, וואו עס זענען אין פריהער 70 טויזענד מענטשען, זענען איצט נאָר 20 טויזענד. אין פּאָזען, וואו עס זענען אין פריהער 70 טויזענד מענטשען, זענען איצט נאָר 20 טויזענד.

אַ מיליאן מענטשען אין נויט.

לאנדאן, 1. פעברואר. אין א בריף צו דער „טיימס" שרייבט דער פּרעזידענט פון דער פּאָלניש־אמעריקאנישער קאמיסיע, אז אין פּאָלען זענען איצט אין נויט אַ מיליאן מענטשען. אין פּאָזען, וואו עס זענען אין פריהער 70 טויזענד מענטשען, זענען איצט נאָר 20 טויזענד. אין פּאָזען, וואו עס זענען אין פריהער 70 טויזענד מענטשען, זענען איצט נאָר 20 טויזענד. אין פּאָזען, וואו עס זענען אין פריהער 70 טויזענד מענטשען, זענען איצט נאָר 20 טויזענד.

זונטאג דעם 7־טען פעברואר 1915 וועט אין גרויסען זאל פון דעם „סטודענטען־הויז“ (סטודיסטרייד 1) פארקומען

א גרויסער פאלקס־מיטינג פון דער «יודישער פאלקסציטונג

א געניץ פראגראם קומט.

עס ווערט א...ענומען דער אבאנעמענט

אויף די יודישע טעגליכע צייטונג

„יודישע פאלקסציטונג“

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס ניע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן׳ארגאן, וואס זאל פאראיינigen אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג, וועלכע פערמאגט איצט אן׳אייגענע דרוקערייי, וועט ערשיינען פינקטליך

און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל אוואך און וועט בעצייטענס ברענגען

אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

אי־צעלפערקויף:

אין לאנד 5 אוירעס | אין אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער „יודישער פאלקסציטונג“

האבען א גרויסען ווערט סיי פאר כוהרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויל זי ווערט פונאנדערגעשיקט אחוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, דייטשלאנד, שווייץ און רוסלאנד.

די קאנטאר איז אפען טעגליך, חוץ שבת, פון 10—1 פארמיטאג און פון 3—7 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„JÜDISCHE VOLKSZEITUNG“, MØNTERGADE 2 KØBENHAVN K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראדהויזפלאץ און פרע־דעריקסבארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריעדע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30.

אויך אין עקספעדיציאן מאנטארגאדע 2 ערשטער זאל.

די יודישע פון דער „יודישער פאלקסציטונג“ מוזען ערגאדע 2.

נעמט אן אלערליי פרינטאבע דרוקארבייטען, אין דער בעסטער יודיש. דייטש און אנדערע שפראכען.

ביליגע פרייזען — רעיעלע און פינקטליכע אויספיהרונג

אגרויסער אויסוואהל פון ווייזקארטען

כשר מיטאג טעגליך

פרישער און גוטער עסען, וועלן מען אבער ווי ווערט בעצאלען.

זיהל דאנציגער, פרינסענסגאדע 26, 2־טער שטיין.

אקערמאנס גאסט־האוס

פון 1. אקטאבער 1914 אן 255 א. ב. סוסון. פערשידענע שניידער צימערס צו פערמיטען.

כיל באביושקאס האנגאראגאדע און בייגלאגאדע.

Kor. Enø. Andersen

ORG. EGADE 52, TLF. 10829.

MAGARONI og Spise-olie

KØB

Philipsons

THE

24 KØBMAGERGADE 24

מען זוכט

2 אינגלעך אדער מעדלעך 12—16 יאהר אין דער לעהרע צוא קאמאשען שטעפער.

סאלאוויציק טיימערגאדע 2, ii. זאל

שפארט געלד

און קויפט אייערע גאלד און זילבער וואהרען בעסטע.

ל. סוסלאוויץ, סילקעגאדע

העפראצענט וועלט אויסגעהרט ביללן אין פינקטליך

טה: קאהן, קאלאניאל־עגשעפט

St. Kanikestræde 3.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. Trykt hos A-s. „Jødiske Folketidende's“ Trykeri, Mønte gade 2.

אין ווירטשאפטליכען לעבען דאס איז פון די גרויסע וויכטיגע זאכען, אבער שוין יעצט איז צו מערקען אין אללע גרעסערע און קלענערע שטעדט אין רוסלאנד און אין דייטשלאנד און געוויס אויך אין אללע אנדערע לענדער וועלכע זיינען בעטייליגט אין דער מלחמה, די שטארקע כחות וואס יעדער איד לעגט אריין דורכצופיהרען די לעבענס בעדינגונגען און עקסיסטענץ־מיטלען אין דער שווערער צייט. ענערגיע און גייסטיגע קרעפטען פעהלען דאך דעם אידישען פאלק גע־וויס ניט. אללע אויך דער געפיהל פון „איינער פיר אלעמען און אללע פער איינעם" וועט בע־שטימט וואס קלארער און שטארקער ווערען. דען אין דער צייט ווען יעדער דייטש אדער ענגלענדער אדער פאליאק ווייסט אז זיינע איי־גענע לייב־אינטערעסען זיינען אבהענדינג פון זיין גאנצען פאלק, מוז דאך יעדם אידען וואס קלערט וועגען זיך—און קלערון טהוט דאך יעצט יעדער איינציגער—ארויפגעהן אויף מה די שאלה: און ווען וועט מיר בעסער ווערען? ווען וועל איך קענען זיטצען רוהיג אין פריעדליך! און ביי דער אללגעמיינע שטימנונג וואס עס הערשט מוזען אויך אלע יודען קומען צו דער איבערצייי־ונג אז דער גורל פון״ם יחיד איז אבהעניג פון דעם גורל פון״ם כלל פון זיין גאנצען פאלק. נאר ווען דאס גאנצע יודישע פאלק וועט גע־האלפען ווערען מאטעריעל און גייסטליך וועט צוזאמען דאמיט יעדער יוד מעהר אדער ווענ־גער אויפגערעכט ווערען יעדערער נאך זיין מדרגה. און ווען אלע יודען, אדער אמווייניגסטענס אגאנץ גרויסע טייל פון אונז, זאל קומען צו דער איבערצייגונג, אז דער פרט איז פערבינדען מיט דעם כלל און אז זארגען און טאן לטובת הכלל איז ניט א מין לוקסוס, וואס געהערט צו איינציגע אויסער ארענדטליכע מענשען, נאר דאס איז א חוב פער יעדען יחיד, ווייל מיט דעם זארגט ער פאר זיך אלליין אין זיינע קינדער און זיין פאמיליע א. ז. וו. און דער צו וועט אנגעווענדעט ווערען פון יעדען די שטארק־סטע און די בעסטע קרעפטען וועלכע דיעזע אונ־גליקליכע צייט רופט ארויס מיט געוואלד ביי יעדען—ווען דאס אלעס וועט זיין, אין דאס מוז זיין, איז שוין א גרויסע נוטץ פער אונז פון דער מלחמה.

דאס איז איין פאקט וועלכער געהערט צום נאציאנאליסטישען געדאנק און נאציאנאליסטע־שען לעבען אין יודענטהום, עס איז אבער דא נאך מעהרער פאקטען נאציאנאלע און רעליגיע־זע וועלכע ווערען נאך בעשפראכען ווערען.

מאיר ברלין.

דער יודישער נאציאנאלפאנד.

ניט קוקענדיג אויף די אלע אומגליקען פון דער מלחמה און דעם חורבן פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פיעלע פלעצער, פארמעהרען זיך די הכנסות פון״ם יודישען נאציאנאל־פאנד, וועלכער איז, ווי בעוואוסט, אריבערגעטראגען געווארען פון קעלן קיין האאג. פארן חודש דע־צעמבער האט דאס ביורא ערהאלטען בסך־הכל 46.274 מארק, וועלכע פארטיילען זיך אויף פאל־גענדע לענדער: אמעריקא — 18.985; רוס־לאנד — 9314; דייטשלאנד — 5550; עסט־רייך — 3333; רומעניען 3288; בולגאריען — 1376; האלאנד — 1213; ענגלאנד — 975; זיד־סלאווישע לענדער — 473; עגיפטען 446; אונגארן — 442; גריכענלאנד — 407; דע־ע מארק — 210.40; אויסטראליען — 195; איטאליען — 55 מארק.

אווארשאווער יודישע דעלע־גאציע אין פעטראגראד.

מען מיטטיילט אונז פון פעטראגראד.

קיין פעטראגראד איז אנגעקומען א דעלע־גאציע פון ווארשאווער יודישער געמיינדע. די דעלעגאציע, וועלכע בעשטעהט פון די ה״ה באלעסלאוו אייגער און אברהם פאדלישעווסקי, האט בעזוכט דעם סענאטאר ניידהארט און האט איהם איבערגעגעבען סטאטיסטישע ידיעות ווע־גען דער נויט פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען. דער סענאטאר ניידהארט האט פער־זיכערט די דעלעגאציע, אז די הילף פון קאמי־טעט וועט געגעבען ווערען אין אגלייכען מאס, אלע נויטבעדערפטיגע אהן אונטערשיעד פון נאציאנאליטעט.

אנ׳עקזאמען פאר אימיגראנטען

וואשינגטאן. דער סענאט האט אנגע־נוטען דעם „ביל" וועגען אימיגראנטען, לויט וועלכען עס ווערט געפאדערט פון די אויסלענ־דער א צייגניש, אז זיי קענען לעזען און שרייבען אויסער די בעלגישע פערמערס, וואס פון זיי פאדערט זיך אזא צייגניש נישט. דער פרעזי־דענט ווילסאן, וועלכער איז א געגנער פון אזא מין צייגניש, האט בדעה אויסצודריקען זיין אונ־צנפריעדענהייט מיט דעם נייעם „ביל"

היימלאזע.

לויט ווי עס טיילט מיט די „ב. וו„ בעטרעפט די צאהל היימלאזע, וואס זענען אנגעקומען אין ווארשע פאר די לעצטע אנדערהאלבען מאנא־טען, העכער 90 מויזענד. אין דער ערשטער העלפט פון מאנאט דעקאבער האט דער ווארשא־ווער בירגער־קאמיטעט ארויסגעגעבען איבער 60.000 פארציעס שפייז. דעם גרעסטען טייל היימלאזע איז געגעבען געווארען א היים און ווארימע זאכען. די צאהל יודישע היימלאזע, וואס געפינען זיך אין די „היימען" פון די ארטיגע געמיינדעס דערגרייכט ביז 40.000. עטליכע טויזענד זענען בעזעצט געווארען אין פריוואטע וואוינונגען. אויף שפייזען די יודישע היימלאזע געהט־אוועק אלע וואך 35 טויזענד פונט ברויט, 3.000 פונט צוקער און ז״וו.

די יודען אין רומעניען.

פון בוקארעשט: טעלעגראפירט מען

און די יודישע קרייזען איז דערהאלטען גע־ווארען א ידיעה, אז אין די רומענישע געזעל־שאפטליכע און פאליטישע ספערען ווערט בע־טראכט די פראגע וועגען שענקען די רומענישע יודען בירגערליכע און פאליטישע רעכט. דער דאזיער מעמאראנדום איז פארגעשטעלט געווארען אין יאהר 1913 דעם פערשטארבנעם קעניג קארל און די דעפוטאטען־קאמער דורכן קאנגרעס פון די יודישע געמיינדעס. נאר ער האט זיך ווייטער נישט נעריהרט. די אויפמערקזאמקייט, וואס האט זיך יעצט דערוועקט צום פערגעסענעם מעמא־ראנדום, ווערט אויסגעטיישט אלס א פערלאנג פון די רומענישע פאליטישע קרייזען צו געווינען די סימפאטיעס פון די יודען, צוליעב דעם, ווייל מען גרייט זיך אינגיכען ארויסצוטרעטען נעגען עסטרייך־אונגארען.

קליינע כראניק

דער רוסישער גענעראל־קאנסול אין ניו־יארק, האט געמעלדעט די רוסישע אונטערטאנען, אז לויט די אינסטרוקציעס, וואס זענען דערהאל־טען געווארען פון פעטראגראד, ווערען בעפרייט פון פריזיוו לויט דער מאביליזאציע אלע רוסישע ראטניקעס, סיי אפיצערען, סיי פראסטע סאל־דאטען, ווי אויך מיליטערישע און ציווילע דאק־טוירים.

אין קיעוו איז דערהאלטען געווארען א ידיעה אז צווישען די רוסישע יודען, וואס האבען נישט געוואלט ווערען טערקישע אונטערטאנען און זענען אנטלאפען פון ארץ ישראל קיין עגיפטען, געפינט זיך מענדעל ביילים מיט זיין פאמיליע. די ידיעה קלינגט אונגלויבליך נאר דער מיטיי־לונג, אז ביילים איז געווארען א טערקישער אונטערטאן.

לויט׳ן געזעץ קענען יודען ניט זיין קיין אפיצערען. די דאזיגע בעגרענצונג איז נוגע אויך צו קינדער פון די רוסישע יודען, וועל־כע האבען אנגענומען דעם קריסטליכען גלויבען, אויב פון דער צייט, וואס זיי האבען זיך גע׳שמד׳ט, איז ניט אריבער דער געזעצליכער טערמין. די דאזיגע בעגרענצונג איז ניט אבגעשאפט געווא־רען אויך יעצט, ביי״ם רופען די שול־יוגענד צו דער מיליטער דיענסט. צווישען די פערזאנען, וועלכע די פערזאנען, וועלכע די בעגרענצונג האט בעריהרט, געפינט זיך אויך דער זוהן פונ״ם מיטארבייטער פון „נאוואיע וורעמיא" מ. מענ־שיקאוו פון זיין ערשטער ווייב, וועלכע איז געווען א געשמדט׳ע יודין, ווי אויך אנ׳איניקעל פונ״ם בעקאנטען וו. בורענין, וואס זיינער א זוהן האט חתונה געהאט מיט א יודישער פרוי.

דער בעוואוסטער יודישער עסקן אין רוס־לאנד, דער נאווידווארער רב, הרב נייפעלד, האט צוניפגעזאמעלט אין נאווידווארער ראיאן מתנות פאר דער רוסישער ארמעע. דער רב האט בע־קומען אנ׳ערלויבניש ארויסצופאהרען אויף די פאדערשטע פאזיציע און זעלבסט פונאנדערטיי־לען צווישען די סאלדאטען די מתנות, וועלכע בעשטהען פון 3.200 פאקעטען מיט פאפיראסען, מאחארקע, קאנפעקטען און שרייב־געצייג.

דאס רוסישע אינערען׳מיניסטעריום האט פונאנדערגעשיקט צו די גובערנאטארען א ציר־קוליאר מיט אנווייזונגען אין צוזאמענהאנג מיט׳ן פריזיוו פון יאהר 1915. לויט דעם דאזיגען ציר־קוליאר דארפען צוגענומען ווערען צום מיליטער אלע, וואס וועלען דורך די מיליטערישע—פרי־סוטסטוויעס אנערקענט ווערען פאר פעהיג צום מיליטער׳דינסט און האבען נישט קיינע לגאטעס, ווי אויך די וואס האבען לגאטעס פון 4־טער, 3־טער און 2־טער מדרגה אין אויך אלע יודי־שע ערשטע לגאטניקעס.

פון פאריז טעלעגראפירט מען, אז די טער־קען האבען בעשטימט דעם דייטש קויפמאן פאר גובערנאטאר פון ירושלים.

די טערקען רופען צו מיליטער־דיענסט אלע מאנסלייט ביז 45 יאהר אלט. זיי האבען צוגענומען אין דער ארמעע 25.000 קריסטען פון לבנון און 30.000 יודען פון ארץ־ישראל און טערקיי.

די דאזיגע ידיעה דארף נאך אבער בעשטע־טיגט ווערען.

א געארגיעווסקי צלם.

דער יונגער ווארשעווער ארוואקאט הערץ אלשווינגער, דער געוועזענער רעדאקטאר פון וואכענזשורנאל „דאס יודישע פאלק", איז אריינ־געטראטען אלס פרייוויליגער אין דער רוסישען ארמעע, און האט בעקומען פאר אויסצייכנונג אין געשלעג א געארגיעווסקען צלם.

א זעלטענער פאל.

אין דער צייט פון די לעצטע געשלעגען בייע לאוויטש האט געטראפען פאלגענדער צו פאל: איינער פון די וויכטיגסטע סטראטעגיש פונקטען פון דער רוסישער ארמעע, איז געווא־רען אטאקירט פון פיינד. איין ראטע האט פער־לארען אלע אפיצערען. דער קאמאנדיר פון פאלק האט זיך געווענדעט צו די דאקטוירים מיט א פארשלאג אראבצונעמען דעם צייכען פון רויטען צלם און פיהרען די ראטע אויף אנ׳־אטאקע.

דער ערשטער האט זיך אבגערופען דער יודישער דאקטאר יאמפאלסקי, וועלכער האט זיך געשטעלט בראש פון דער ראטע און האט זי אוועק געפיהרט אויף אטאקע. דער סך הכל פון זיין גלענצענדער אטאקע איז געווען אז דער שונא האט געמוזט אנטרעטען אויפן גאנ־צען פראנט אין די ראטע האט בעקומען א דאנק פון ארמע־קאטאנדיר.

היעגע נייעס

אין ציונסטישען פעראיין.

די טעג איז פארגעומען א גענעראל־פער־זאמלונג פונ״ם היעגען ציוניסטישצן פפראיין. היי־יאהר איז די פערזאמלונג געווען זעהר בעלעבט אין ס׳זענען געקומען די גרעסטע טייל מיטגלי־דער. נאך דעם דין וחשבן וועגען דער ארבייט אינ״ם פערגאנגענעם יאהר, וואס עס האט אב־געגעבען ה׳ י. נאחעמזאהן זענען פארנעקומען קורצע דעבאטען און אויסגעדריקט געווארען דעם פריהערען פארשטאנד דאנק פאר זיין אר־בייט. ס׳איז בעשלאסען געווארעו עפענען א ציוניסטישען לעזע־זאל מיט א ביבליאטעק פער־בינדען זיך מיט אנדערע ציוניסטישע גרופען און בילדען א „סקאדינאווישען ציוניסטען פער־באנד", איינארדנעט יעדע צוויי וואכען פארליי־זונגען א. ז. וו.

אינ״ם נייעם פארשטאנד פון דער אגודה זענען אויסגעוועהלט געווארען די ה״ה נאחעמ־זאן, סקאראחאד, בוימעל, גריגסט אין ד״ר פריינקעל. הערר נאחעמזאן איז איינשטימיג אויסגעוועהלט געווארען אלס עהרען־מיטגליעד פונ״ם פעראיין פאר זיין פרוכטבארע און אינ־ערמיעדליכע ארבייט.

דער יוגענד־פעראיין.

ענדליך האט דער ניי־געגרינדעטער יוגענד־פעראיין צוגעטרעטען צו דער ארבייט. דער פערגאנגענעם זונטאג איז פארגעקומען א גענע־ראל־פערזאמלונג, וואו מען האט גענוי פעסטגע־שטעלט די אויפגאבען און ריכטונג פונ״ם יוגענד־פעראיין, אויסגעקליבען צוויי קאמיטעטען (על־טערן־קאמיטעט אין יוגענד־קאמיטעט) א. ז. וו.

ווי מען טיילט אונז מיט, האבען זיך שוין איינגעשריבען 60 מיטגליעדער.

אינ״ם קומענדיגען נומער וועלען מיר גענוי מיטיילען וועגען דער פערזאמלונג און וועגען דער צוקינפטיגער ארבייט פונ״ם יוגענד־פעראיין

נאך דער הפסקה

דער וואר וי צווייז וואכען זענען פארבי זייט מיר זענען געצוואונגען געווען אבצושטעלען אונזער בלאט. געצוואונגען געווען דורך אויסגעלייקע סבות, דורך אונפארזאנטוואר־טליכע האנדלונגען פון פערזאנען, צו וועלכע מיר האבען צוגעהאט צופיעל פערטרויען.

אינם משך פון דער צייט האבען מיר אפט געקענט זעהען, וואס פאר טיפע ווארצלען עס האט גלאזט אונזער צייטונג אין דער היגער געזעלשאפט, וואס פאר גוטע און געטרייע פרייזד זי האט זיך ערווארבען.

זי אין די שווערע צווייפעל־שטונדען, בשעת די הענד פלעגען זיך אפט אבלאזען און דער רצון שווער ווערען — האבען אונז אפ די דאזיגע סימפאטיען צוגעגעבען מוט און ענערגי כדי ב־יצוקומען אלע שווערigkייטען, וואס שטענדיג צוגעשטאנען האבען אונז פון א יודישען בלאט אין אזא פערווירפען ווינקעל, ווי קאפענהאגען.

איצט איז דער קריזיס ענדליך פארביי. די צווייוואכדיגע אונפריוויליגע הפסקה איז געקומען צום סוף. אונזער פאלקסצייטונג הויבט אן ווידער צו ערשיינען און דער צוריסענער באוד צווישען אונז און אונזערע לעזער ווערט ווידער אויפגעריכטעט.

ווער ווייסט, אפשר איז דער קריזיס גאר לטובה געווען? ווארום איצט האבען מיר פאר אונזער בלאט אפעסטען פונדאמענט געבויט, אז׳אייגענע דרוקערייי געשאפען, פערזארגט זיך מיט איבערגעגעבענע מיטארבייטער, צוגעצויגען צום פערלאג נייע קרעפטען און טרעטען צו צו דער ארבייט מיט גרויסע האפנונגען און א פעסטען גלויבען אין ערפאלג.

אונזער וועג איז פאר אונז קלאר. מיר ווי־לען אויך ווייטער זיין יודיש און פאלקסטימליך אויך ווייטער זיין אונפארטייאיש און נייטראל. די פאלקסצייטונג איז אונאבהענגיג און וועט בלייבען אונאבהענגיג.

מיר וועלען אבער זארגען דערפאר, אז די אינטערעסען פון די איינגעוואנדערטע סקאנדי־נאווישע יודען זאלען געפינען אינ׳ם בלאט א ריכטיגען אבקלאנג; אז די פראגען פון הי־גען יודישען לעבען זאלען עפטער בעריהרט ווערען און די צייטונג זאל זיין דער צענטר, אין וועלכען עס זאל זיך אבשפיגלען די טע־טיגקייט פון דער גאנצער גזעלשאפט.

מיר האפען, אז אונזערע לעזער און פריינד וועלען אונז אונטערשטיצען, אז זיי וועלען העלפען דורכצופירען אונזער אויפגאבע: צו שאפען אפריי־ע יודישע צייטונג!

די מלחמה און איהרע נוצען פאר אונז

יעדע זאך, א גוטע צי א שלעכטע, טהוט איהרע פעולות אויף צווייערליי אופנים: דירעקט און אונדירעקט. נוצען פון א מלחמה זיינען אויך פאראן דירעקטע־וועלכע שטאמען פון דעם קריעגס צושטאנד, פאלקס בעגייסטערונג, אין מאסטן פערזאמעלטע כוחות, און אונדירעקטע נוטצען, וועלכע קומען פון דעם וויסטען ווי אזוי צו פערהיטען אויף ווייטער, אז עס זאלען ניט פארקומען עהנליכע בלוט פערגיסונגען, ס׳זאלען ניט זיין מיהר אזעלכע הרבנות שחיטת ריבערייען וכדומה. א נארמאלע, געזונדע פאלק וועלט נאך א מלחמה רייכער און שטאר־קער, אפילו וען עס האט די מלחמה פערלארען אזוי גיט ווי א בעלי־בתיש שטעדטעל וועלט נאך א שרפה רייכער. דאס איז די השפעה דער פון, וואס יעדער איינציגער מענש פון שטאדט, נאך א שרפה, אדער יעדער טייל פון לאנד, נאך א מלחמה שטארגנט אן זיינע גאנצע כוחות אויפציארבייטען זיך אויף דעם פריהערדיגען צושטאנד, און דורך דעם דערגרייכט מאן זעהר אפט פיהל מעהר ווי ס׳איז געווען פריהער. דאס איז די דירעקטע השפעה. די ניט דירעקטע נוצען למשל בשעת שטאדט נאך א שרפה זוכט מיטלען ווי צי פערהיטען, אז עס זאל קיין נייע שרפה ניט פאר קומען, און יעדעס לאנד נאך א מלחמה ספעציאליזירט זיך אויס אז עס זאלען ניט געמאכט ווערען די זעלבע פעהלער, וועלכע עס זענען פריהער געמאכט געווארען פאר דער מלחמה אין בשעת דער מלחמה. אלס בעוויי־ז דערפון זעהען מיר, ווי פראנקרייך, איז נאך דער מפלה פון 1870 יאהר רייכער אין שטארקער געווארען, און רוסלאנד איז יעצט שטארקער ווי בשעת דעם יאפאנישען קריעג.

ס׳איז בלי שום ספק, אז אויך מיר יודען קענען פון דער איצטיגער מלחמה, וועלכע שפיעלט זיך אב צווישען פיערפערטעל טייל פון דעם אידישען פאלק האבען א נוטצען די־רעקט ווי אינדירעקט.

איך האב שוין פריהער דערמאנט, אז א מלחמה איז דער בעסטער מיטטעל אריסצוקרי־גען די שטארקסטע און די בעהאלטענסטע כוחות פון פאלק אין אלע הינזיכטען. פיעל פון די או־מות העולם זאגען זאגאר, אז דאדורך איז גע־וואקסען פון צייט צו צייט א קריעג צווישען די פעלקער, כדי אויפצומונטערן די אינווייניגסטע ענערגיע פון די מענשען. מיר אידען זאגען ניט, אז דערביבער איז כדאי א מלחמה, אבער דער פאקט בלייבט, אז דורך א מלחמה־גפאהר ווערט די ענערגיע פין יעדעם מענשען, וועלכער האט א שייכות מיט איהר, פיעל שטארקער, מען זעהט צום ביישפיעל יעצט ווי אללערליי התחכמות ווערען געמאכט ניט נאר אויף־דעם שלאכטפעלד, נאר אויך אין די פערשידענע קאמיטעטען אין אפלו אין די־קיכען וואו יעדע פרוי שפיטצעלט שוועך איז אונזער וועג. גרויסע אויפגאבען שטעהען פאר אונז. פיעל שטערענישען וועלען מיר נאך מוזען בייקומען בין דער באדען וועט זיין גאנץ זיכער און פעסט.

אבער מיט גלויבען אין הארצען און מיט האפנונגען אויף בעסערע צייטען טרעטען מיר צו צו דער ארבייט.

די הפסקה האט ניט אבגעשוואכט אונזער מוטה, אדרבה, זי האט געפעסטיגט אין אונז די איבערצייגונג, אז מיר טהטען א ריכטיגע זאך, אז אויף אונזער זייט זענען אלע בעסערע עלעמענטען פון דער יודישער גזעלשאפט.

גלות

(וואנדערונגען פון היימלאזע).

...בשם ד׳ אלקי ישראל, איך יוסף בן יהודה, דער רב פון דער יודישער קהלה, שרייב די דא־זיגע ווערטער, וועלכע זענען לויטער אמת.

הירגט דאנערשטאג, צוויי אזיגער בייטאג, האבען מיר אלע, זקנים, פרויען און קינדער פערלאזען די שטאדט פארץ שונא. מיטגענומען מיט זיך האבען מיר דאהרום נאר דאס סאמע נויטיגסטע—ברויט, טליתים ותפילין און אביסעל ווארייע זאכען, מחמת מיר האבען פריער גע־וואוסט, ס׳וועט אונז ניט איין נאכט אויסקומען צו ווייטיגען אורט פריין פעלד.

בשעת מיר זענען אריס פון דער שטאדט האט אנגעהויבען צו גיסען א רעגען, בכדי צו בעסי־גען די ארבאבפאלענע בייי זיך און פערי־ה־שחרה־שע, האב איך געזאגט:

זוק, מיין פאלק ישראל! זעה ווי דער הימעל בעווייגט דיין אומגליק.

דער אלטער מנחם, איינער פון די שענסטע און לויט־ייי יודען איז מיין שטעדטעל, וועלכער איז געגאנגען צוזאמען מיט מיר. האט דערהע־רענדיג מיינע ווערטער, זיך אבגערופען:

— ניין, רבי, מיר האבען געגוג אייגענע־ זאל דער הימעל בעהאלטען זיינע טרעהרען פאר גליקליכע.

— מנחם! מנחם! — האב איך געשריען צו איהם — רעד נישט אזעלכע זינדיגע ווערטער. דערמאהן דיך אן איובֿ'ן, איוב האט גרעסערע יסורים פאר אונז איבערגעטראגען.

וען מיר זענען אבגעגאנגען צווייי וויאר־סט פון שטאדט, דערהערען מיר פלוצים א געשריי:

— יודען, רחמנים, שטהט אוויילע! האט רחמנות און ווארט אויף מיר, איך איך געה מיט אייך, מיר האבען דערקענט דאס קול, עס איז דאס קול פון לייזער דעם שניידער, לייזער דער משומד...

— לייזער! פרעג איך איהם ערשטוינט— ווי קומסטו אהער? נאך וואס לויפסטו מיט אונז? די לייזער, האסט דאך אונז שוין לאנג פערלאזט און אויך דיין נאמען איז דאך שוין איצט אנ־אנדערער... נישט לייזער הייסט דו דאך מעהר, נאר סטאניסלאוו...

נאר לייזער, לייזער דער שניידער, האט מיר אנגעהאפט פאר דער האנד און געשריען.

— ניין, רבי, איך בין לייזער... מיט אייך בין איך... רבי, פערטרייבט מיך נישט פון אייך!

ער האט זיך פונאנדערגעווייגט. איך האב געטרייסט און אקוש געטהון און עהייסען גערהן צוזאמען מיט מיר.

גיך איז צוגעפאלען די נאכט, א פינסטערע און נעבעלדיגע נאכט. מיר האבען אויסגעקלייבען ערגעגע א שטיקעל טרוקען ארט פאר די ווייבער און קינדער, וועלכע מיר האבען אבגעגעבען אלע אונזערע ווארימע זאכען, זיי האבען נישט געוואלט נעהמען, און קוים וואס מיר האבען זיך ביי זיי איינגעבעטען, אז זיי זאלען עס טהון צוליעב די קינדער.

איינע נאר, די שווארצע חנה, אקרעמערין, האט באין־אופן נישט געוואלט נעהמען דעם פאלטא וואס מיר האבען איהר געגעבען.

— איך האב צווייי זיהן—האט זי געטענה־ט, אין דער מלחמה, זיי דארט אין די אקאפעס איז אויך ניט וואריים, טא מיט וואס בין איך בעסער פאר זיי? זיי איידען קען איך אויך ליידען,

אויס וויי ב׳ללייגער און איינפאכער דאס לעב־צו מאכען. עס איז קריעגס־צייט — דאס גענוג אין אלע קריעגס־לענדער וואס יעצט כמעט גאנץ איראפא. צו זיכען און שאפען אללערליי עצות, פון די טוהרים, קלין ביז גרויס, איז דאך אבגעדרעט אז זיי אהנע אויסנאם, וועגדען אן אין אזא צייט גרעסטע המצאות ווי זיירע געשעפטען וויי צו פיהרען און זייערע פינאנסען אין רכ־א־דנונג צו ערהאלטען, דיעזע ענערגיע ווערט רופט ארויס די שטארקסטע אינטעלעקטועל־כוחות פום פאלק האט אין זיך א בעזונ־שענהייט און שטארקייט ווייל דאס איז נאר א אינדיווידועלע זארג יעדער פאר די ענערגיע און די אנשטרענגונג אין דער סער גזעוועהנליכער מלחמה צייט אין נאכ־טראגט ניט וויילענדיג א ערהאבענערען חאר־טער, ווייל יעדענס זארג איז א טייל פון דעם נאציאנאלען זארג, אזוי גוט ווי יע־צרה איז א טייל פין דעם אללגעמיינעם פא־מזל. אין וואס ס׳איז וויכטיגער פאר איז, יעדער איינציגער מענש פון דעם קלענ־ב׳ז צום גרעסטען, ווייסט און קלערט בשע־טראכט וועגען זיינע קליניליכע אנגעלעגענ־דעם גורל פון זיין פאלק אין זיין לאנד, איז יעדעם קלאר, אז נאר וועג עס ג׳ט וועלט דעם צווייטען אין דעם דאס ווייסט דעם גאנצען פאלק, צו ער גהערט, ערשט דאן וועט איהם זיינע פריוואט אינטערעסען בעסטער דען ער אלס פרט איז ענג פערבונדען כיט כללי, פון וועלכען ער איז נאר א חלק.

געווייס וועט אין דעם הינזיכט דאס א פאלק ניט זיין א אויסנאהמע פין אללע. צוערשט וועלען די אללע אידען, וועלכע וויי געוואגט בערך אכצטיג פראצענט פון נאצען פאלק וואס האבען א שייכות מיט מלחמה־בעווייזען זייערע אינטעלעקטועל־טען אויף דעם בעסטען אופן. מיר הערען פון אללע קריעגס פיהרענדע לענדער, פיעל אידען האבען זיך דארט ארויסגע־אלס העלדען, עס איז אן א ספק, אז נאך וועט מען וויסטען פון זעהר פיעל ניטצען, אידען האבען גערבאכט דורך זייערע טאל־

(ענדע קומט).

Jüdische Volkszeitung — Nr. 38 — Jodiske Folketidende

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . . . 1 קר. 20 אירעס
אין אויסלאנד א קוואַרטאל 3 „ 45 „

אנאנסן־פרייז:
פאַרן טעקסט 25 אירעס א שורה, פעטיט
נאכן טעקסט 15 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

R. dokillon og Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Mostergade 2.

קאָפענהאַגען, מאנטאג, דעם 1־טען פעברואר 1915

דיישע אונטערוואסערשיפען ביי ענגלאנד.

די לאגע אין וואַרשוי. — רוסישע אפענסיוו אין פוילען.

פון רוסישען פלאָט טהע־טיגקייט.

פעטראָגראד, 31. יאנואר (אפיציעל). דעם 27־טען יאנואר האט אונזער פלאט אין שוואַרצען ים באמבארדירט די טערקישע קריעגערס „גע־דעד" אוו „בערגאס" און האט זיי פערורזאכט גרויסע שעדען צו פארשאפען. אויך האט אונזער פלאט אין דעם זעלבען טאג פארזענקט א טערקישן טרענספארט־שיף, וועלכער איז געווען באלאדעוועט מיט מוניציע. אויף דעם זעלבען טאג האט אונזער פלאט בעשאדיגט מיט קאנאנען־פייער א טערקישן טרענספארט־שיף, וועלכער איז געווען באלאדעוועט מיט מוניציע.

א אויפשטאנד־געפאהר אין זיי־בעריען.

שטעלעראמעו פון בוקארעשט טיילען מיט, אז דורך אנגאריש־רומענישע פארהאנדלונגען איז עס אויפגעקומען, אז די זיבענבירגען, דעם האט מען איינבערופען אלע מאנשאפטען פון לאנד אין דעם עלטער פון 17 ביז 44 יאר, אננעטראפען.

אין מזרח־פרייסען און פוילען.

פעטראָגראד, 31. יאנואר (אפיציעל). בייי דורכפאל פון צפון פון פילקאלען אין גומבי־נען ווערען פארטהעזעצט די געשלעגען. דאהאבען מיר זכרון א באיאנעט־קאמפף פערטריבען די דייטשען פון אזיבער דעם דארף לעבערגא־לען.

אויפן לינקען ברעג פון ווייכסעל האבען די דייטשען דעם 29־טען יאנואר עטליכע אנ־פאלן גיטהאט. אבער די זענען קראפ־טיג צוריקגעשלאגען געווארען.

ארום דעם נארעוו נשידאַנצע אין די דייט־שען צווייי מאל נאכאנאנד ניט געלונגען אין זייער אפענסיוו צו פראבע.

טויש מיט געפאנגענע.

בערלין, 31. יאנואר. אין די לעצטע טעג זענען פון רוסלאנד בעפרייט געווארען דריי דייטשע קאנסולען און פיעל קאנסולאטס־באאמטע. האט זענען אצונד דורך שוועדען אנגעקומען אין דייטשלאנד און רוסלאנד ווערען אויסטוי־שונג מיט קריעגס־געפאנגענע. די פערהאנד־לונגען זדערען.

פון אונזער טעאטער.

די לעצטע טעאטער־פארשטעלונג איז גע־ווען ניט בעזונדערס געלונגען. ניט געלונגען איז עס אייגעלייך אונזער בעקאנטע לע־קאבורן. וועלכען האט דן. געוואלט אויפן אמע־ריקאנער אופן מאכען א „סענסאציאנעלע" דראמא. די פיעסע „דער פערלארענער גן־עדן" איז שוין כמה מיעלען אונבעוו מעגדערע „דראמאטור־גען" פון לינקן קאבורן פערציג מאל איבערגע־קיינט געווארען אויך פערשידענע אופנים. אין האט נאטירליך קיינמאל קיין עריפאלג ניט גע־האט.

די אויסרוהונג איז גראדע מערסטענטיילס געווען ניט שלעכט. די העורין ראטשטיין, מיט־יאנאוו, קארש און בעלאווסקי זענען געווען גאנץ גענאסט. נאר וואס איז אייגענ־שטעלען האט זיך בעלאווסקי עטוואס צרבער טרייבן. פרוי ראטשטיין האט ערפילט אידי־אויפגאבע גאנץ גענוי. די אלבערטיג האבען מאסענד מיטגע־

נאר דאל שוין די נעכטע פארשטעלונג האבען מעהר עיפאלג.

ס. ב.

די לאגע אין וואַרשוי.

פון פעטראָגראד מיילט נעך מיט: די זייט־עע מיטטיילונגען וועגען דעם, אז אין וואַרשוי איז דער צושטאנד א פערצוויפעלטער. זענען אבסאלוט ניט ריכטיג. אלע זי: וועלכע קומען פון וואַרשוי ברענגען איבער אייגענטיג, אז אין וואַרשוי איז אלעס רויק און אומטיג און אז עס זענען דא נאָך פון אלע לבעבנס־מיטלען, הגם די פרייזען זענען טאמאל געשטיגען. די שטאט וועלט בעוואכט טאג און נאכט פון פלר־הער, וועלכע זענען גרייט אבצושלאגען אלע זייטשע אנגריפען וועלכע האבען פרייהער גע־שראקען אין פעראנרוהיגט די בעפעלקערונג.

די פערזיכערונג מיטן שראנט וועלט בעזארגט דורך אייזענבאהנלען. דא ניט לאנג זענען אורך אנגעקומען א גרויסע צאהל בעפאנצערטע אייזע־מאבילען, וועלכע ברענגען דעם אלטען גרויסע נוצען אנטערנומענגען עניליך וויפגאהערט זו פיהרען זייערע שווערע קאנאנען.

ירושלים וועלט בעפעסטיגט.

לאנדאן, 31. יאנואר. פון קאנסטאנטינאפעל טעלעגראפירט מען קיין אדעס, אז דייטשע אינ־זשענער־אפיצירען זענען אנגעקומען אין יהר־שלים. כדי צו לייטען די בעפעסטיגונגס־ארבייי־טען בייי די שוץ־גרייבען. אלע די, וועלכע וואר־טען ניט נעהמען קיין אנטייל אין דער ארבייט, ווערען אריסגעשיקט פון שטאט.

4 בייערישע דיוויזיעס אין אונגארן.

פון לאנדאן מיטלט מען מיט: „דיילי מייל" קארעספאנדענט אין בוקארעשט מעלדעט, אז 4 בייעריישער דיוויזיעס זענען אויפגעשיקט גע־וארען קיין גאנאס (אונגארן). דא בעפראכט מען עס ניט נאר אלס א דראהונג, געגען סער־בין, נאר אויך אלס הזראה צו וויטערע

אחידה

גרויס איז דער אונגליק פון די בעלגיער. אויף זיי איז נעבעך אנגעפאלען אנ'אויסערליכער שונא. האט זיי חרוב געמאכט און זיי האבען געמוזט הוילע און הונגעריגע לאזען זיך אין גלות. נאך גרעסער איז דער אונגליק פון די יודען אין פוילען און גאליציען, אויף זיי איז חוץ דעם אויסערליכען פיינד, וועלכער האט זיי, אנ'ערך דריי מיליאן מענשען, רואינירט און צעהנדליגער טויזענדער פאמיליעס זענען גע־ווען געצוואונגען צו לאזען זייערע הייזער און פערמעגען אן לויפען הונגעריגע, דערפרארענע וואוהין די אויגען וועלען טראגען און קומענ־דיג אויף די נייע ערטער פון זייער פאטערלאנד בלאנדזשען זיי נאך איבער די גאסען פערפאלגט און געיאגט פון זייערע מיטבירגער.

און וואס זעהען מיר?

הוץ וואס די בעלגיער בעקומען שטיצע פון פראנקרייך, ענגלאנד מיט וועלכע זייער פאלי־טישער גורל איז פערבונדען, —איז נאך די גאנ־צע וועלט פערנומען מיט זאמלען געלד און חפצים פאר די בעלגיער, אומעטום הערט מען: „די בעלגיער זענען הויל", מען מוז זיי שיקען ווארעמע זאכען,—„די בעלגיער זענען הונגעריג", מ'מוז זיי שיקען וואס צו עסען. אמעריקא האט גלייך פאר זיי געשיקט א דאמפפער מיט עסענ־ווארג און קליידער, ראקפעלער האט געוויזען א ביישפיעל מיט א גרויסע נדבה פאר זיי, און גאנץ אמעריקא טהוט נאך און שענקט און זא־מעלט פאר די בעלגיער.

און פאר די יודען פון פוילען און גאלי־ציען וואלט גאר ווער אפילו אנהויבען צו דענ־קען. זארגט ווער פון זייערט וועגען? — ניין! זאמעלט ווער פאר זיי, אויסער די יודען אליין? ניין!

פרעגט זיך דאך, וואו ליעגט דער סוד פון דער דאזיגער חידה: די גאנצע וועלט גיעט אוועק איהר בארמהערציגקייט די בעלגיער און פערגעסט די מעהר ליידענדע פון דער מלחמה יודען פון פוילען און גאליציען?

אפשר בעשטעהט דער סוד אין דעם, וואס דאס יודישע פאלק געפינט זיך ניט אויף דער געאגראפישער לאנד־קארט...

דאס שיינט צו זיין דער אמת'ער פתרן פון דער חידה.

בן—שמואל.

אויפרוף

מיר ווענדען זיך אין דער איצטיגער שווע־רער צייט צו אלע מיטגליעדער פון דער ציו־ניסטישער ארגאניזאציע און דערמאנען זיי צו דערפילען זייער ציוניסטישען חוב — צו זאר־גען פאר דער צוקונפט פון דער ארגאניזאציע.

דער אויסברוך פון דער וועלט־מלחמה, מיט איהרע בעגלייטענדע פאלגען, האבען, נאטירליך, שטארק אבגעשוואכט אונזער ארגאניזאציע, אבער איהרע געזונדע יסודות זענען געבליבען אונבעריהרט און זענען גאנץ און שטארק ווי געוועזען. די כוחות פון דער ציוניסטישער אר־גאניזאציע ליעגען אין דעם אחדות פונ'ם יודי־שען פאלק און אין דעם שטארקען רצון פון דער ציוניסטישער בעוועגונג צו שאפען פאר'ן היימלאזען יודישען פאלק א היים און דורך דעם זיכערען די יודישע נאציאנאלע צוקונפט, דער ציוניזם, וועלכער ליעגט טיעף אין הונ־דערטער־טויזענדער הערצער פון אונזערע חברים, קאן בשום אופן ניט אויסגעווארצעלט ווערען, און דעריבער מוז אויך די ציוניסטישע ארגאניזאציע, דאס גרויסע ווערק פון טהעאדאר הערצל, בייקומען אלע סכנות.

חברים! אין איצטיגער שווערער צייט דארפען מיר אלע, און בפרט ציוניסטען, אנ־שטרענגען אונזערע גאנצע כחות, אויב מיר ווילען דערהאלטען די ציוניסטישע ארגאניזאציע אלס א ווערק, מיט וועלכען דאס יודישע פאלק שאפט זיין נאציאנאלע צוקונפט, דעריבער פא־דערען מיר פון יעדען איינציגען ציוניסט, אז ער זאל ערפיהלען זיין ציוניסטישען חוב.

די ציוניסטישע ארגאניזאציע איז געבויט אויפ'ן שקל. כדי די ציוניסטישע ארגאניזאציע זאל ערהאלטען ווערען ביי איהר גרויסקייט און זאל תמיד קענען ערפיהלען איהרע וועלט־גע־שיכטליכע אויפגאבען, מוז יעדער ציוניסט זאר־גען דערפאר, אז די צאהל שקלים, וועלכע בע־ווייזען די גרויס פון אונזער ארגאניזאציע, זאל אויך ביי איצטיגען אויסערליך־שווערען מעמד, ניט קלענער ווערען.

ווער עס פיהלט, אז דער ציוניזם איז א לע־בענס־נויטווענדיגקייט פאר'ן יודישען פאלק זאל הערען אונזער רוף:

— זאמעלט די שקלים!

מיר פאדערען אויף אונזערע חברים ניט אב־לייגען און גלייך איינזאמלען די שקלים־געלדער פון די חברים וואס האבען נאך ניט בעצאהלט פאר'ן פערגאנגענעם 1914־טען (תרע"ה) יאהר און גלייך אפליפערען ווי אויך תיכף ומיד צו־טרעטען צו זאמלען די שקלים פאר 1915־טען (תרע"ה) יאהר.

דער אקציאנס־קאמיטעט
פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

יודען און מלחמה

די אדעסער צייטונגען טיילען מיט וועגען א העלדישען טויט פון א יודישען וואלנא־אפרע־דיעליאיושצי, יעקב שולער, 22 יאהר אלט, וועלכער האט בעקומען דעם טשין פראפאר־שטשיק. דער פערשטארבענער האט, בעת ער האט זיך געפונען אין די טראנשייען אנגעפירט מיט א האלבער ראטע, ווען א שטיקעל פון א שראפנעל האט דער'הרג'עט דעם ראטע־קאמאנ־דיר. האט יעקב שולער איבערגענומען די קא־מאנדע איבער די גאנצע ראטע און האט אנגע־פיהרט מיט איהר פיער שעה. דעם 23־טען סענ־טיאבער איז ער דער'הרג'עט געווארען דורך א שטיקעל פון א שראפנעל. וואס האט איהם געטראפאן אין קאפ, דער פערשטארבענער האט אנטיילגענומען אין זיעבען שלאכטען.

— פון די צעטלען פון די דערהרגעטע יודי־שע אפיציערען, וואס זענען אבגעדרוקט אין דעם פראנצויזיש־יודישען זשורנאל „ארחיוו איזראע־עליט", איז צו זעהן, אז די צאהל פון די יודי־שע אפיציערען אין דער פראנצויזישער ארמעע דארף זיין זעהר גרויס. אין די עטליכע נישט כסדר'דיגע נומערען פון דעם דאזיגען זשורנאל, וועלכע זענען דערהאלטען געווארען אין רוס־לאנד, געפינען זיך פאלגענדע נעמען פון גע־הרג'עטע יודישע אפיציערען: פאלקאווניק לעווי אלווארעס, קאפיטאן—אנדרע דענערי, לואי נאקי זשיול ווייל, רענע שוואב, מייער, זשאן טערקען זשארזש לעווי (פראפעסאר פון דער ארטילערי־שער שוהלע אין פאנטאגעבלא), נפתלי ווייל: ליי־טענאנטען— מארסעל זיוס, ראזענבוים, לעווי, פלער, רענע אשער. דרייפוס י. מ. לואי העלבראנ־נער, עדמאנד, סאפער, זשארזש ווייל (רעדאק־טאר פון „רעפובליק פראנסען") מארסעל שטערנ־בערג, מארסעל בארהארד, ראבערט מארקס, פרעמיע אראן, זשארזש בלאך, זשאק לעוואל, פיער זשאוואל, אנדרע ברונשוויג, אנרי וואל־בערג (א פלימעניק פון בעוואוסטען גענעראל וואלבערג).

אגוטער מאשינער

א גוטער מאשינער און א האנד־נייערין קענען בע־קומען יעהרליכע ארבייט מיט גוטען לוין ביי דאמע־קאנפעקציאן. סמעג זיין הערן־ארבייטערס אדעלגאדע 46, 2־טע זאל בוראקס.

די פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען איז קאפענהאגען

פעראנשטאלטעט מארגען, שבת ד. 16 יאנואר 1915, אום האלב 9 אוהר פרעסיס, אין Østerbros Teater, Ryesgade 106.

א טעאטער פארשטעלונג „קרייצער סאנאטא" לעבענסבילד אין 4 אקטען באל ביז 3 אוהר

וואו סוועט ווערען אויפגעפירט די בעסטע שטיק פון יעקב גארדין

דער איבערשוס געהט פאר די נויט־ליידענדע יודען, וועלכע זענען פעראומגליקט געווארען דורך דער מלחמה אין פוילען.

בילעטען צו בעקומען אין צענטראל־ביורא קריסטאלגאדע 12 יעדען אבענד פון 8 ביז 10. — אין פאלקס־קיך, קראנפרינסעסעפאדע 34 סט., ביי ה' געלפער פיליסטרעדע 57 און אין קאסע פון טעאטער

זונטאג דעם 7-טען פעברואר 1915 וועט אין גרויסען זאל פון דעם „סטודענטען-הויז" (סטודיסטריידע 1) פארקומען

אגרויסער ליטעראריש־מוזיקאלישער אווענד

פון דער «יודישער פאלקס־צייטונג»

אין וועלכען ס'וועלען זיך בעטייליגען בעקאנטע ליטעראריש און מוזיקאלישע קרעפטען. א גענויע פראגראס קומט.

עפשטיינס רעסטאראן
ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

אט יכטיגע האנד-נייערקע
ספעציעל צו דאמען ארבייט, גאראנטירט אויף שטענדיגע ארבייט.
י. אבראמאוויץ, סטורערעגנעגאדע 17, 2, זאל

אקערמאנס גארז
2,55 א. ג. טוסין
פערשיעדענע שניידער צודאטען
ביי באביטשקאוו וואגמאגערגאדע און גלאזמאן אדעלגאדע.

—KØB Philipsons THE—
24 Købmagergade 24.

10 אוירעס באזאר
ל. גליק, נאררעברוגאדע 48

כשר מיטאג טעגליך
פרישער און גוטער עסען, ווען מען אבאנירט זיך ווערט געגעבען ראבאט.
רחל דאנציגער, פרינסעסעגאדע 26, 2, זאל
10 מינוטען פון קאנגענס־ניטארוו.

Ansvarshavende for Redaktonen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt hos Josef Litischevski, Hausergade 36

Nr. 37 „Jüdische Volkszeitung“ 15 Januar 1915

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש — — — 1 קר. 20 אויר.
אין אויסלאנד א קווארטאל - 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג דעם 15-טען יאנואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Judische Volkszeitung“, Krystalgade 11.

די דימיסיע פון גראף בערחטאלד.

ערדציטערניש אין איטאליען—10,000 מאז דערהרג'ט—א קאמפף אין לופטען

בערחטאלד דעמיסיאנירט.

וויען, 13־טען יאנואר. דער עסטרייכישער מיניסטער פאר אויסערליכע ענינים גראף בערחטאלד האט, צוליעב פערזענליכע סבות, דערלאנגט אין דימיסיע, וועלכע איז אויך אנגענומען געווארען פונ'ם קייזער פראנץ־יאזעף. אויף זיין ארט איז בעשטימט געווארען פאר אנ'אויסערן־מיניסטער פון דער דאפעל־מאנארכיע דער אונגארישער מיניסטער באראן בוריאן פאן ראיעטש.

די דימיסיע פון גראף בערחטאלד, וועלכער איז געווען דער פיהרער פון דער עסטרייכישער אויסערן־פאליטיק, דערהויפט דער אינציאטאר פונ'ם בעקאנטען אולטימאטום צו סערביען, איז דאס בעדייטענסטע געשעהעניש אין דער וועלט־פאליטיק, עס האנדעלט זיך דא ניט וועגען א פשוטען וועקסעל פון מיניסטארען — ס'איז גיכער א וויכטיגע ענדערונג אין דער גאנצער אויסערער פאליטיק פון עסטרייך, וועלכע האט אונדירעקט געפיהרט צו דער מלחמה.

די מיליטערישע לאגע פון עסטרייך איז קריטיש. דער שונא דרינגט אריין אין לאנד פון אלע זייטען גאליציען, א טייל פון בוקאווינא, געוויסע שטעלען פון די קארפאטען געפינען זיך שוין אין די הענד פונ'ם פיינד. די האלטונג פון רומעניען ווערט דראהענד. די סכנה פון א שרעקליכער קאטאסטראפע איז זעהער נאהענט, און ס'איז דעריבער זעהער מעגליך, אז די פריעדענס־פארטיי, דערהויפט די אונגארישע פאליטיקער, האבען מנצח געווען און האבען דורכגעזעצט זייער ווילען: צו ראטעווען, וואס ס'איז מעגליך צו ראטעווען!

די קומענדיגע טעג וועלען מסתמא ברענגען וויכטיגע ענדערונגען אין דער איצטיגער פאליטישער לאגע.

ג.

א מורא'דיגע ערדציטערניש אין איטאליען.

פון רוים מעלדעט מען: נעכטען דעם 12־טען יאנואר האט זיך דא געפיהלט א שטארקע ערדציטערניש, וועלכער האט ארויסגערופען אפאניק צווישען דער בעפעלקערונג. אין נעאפאל האט די ערד־ציטערניש געדויערט 20 סעקונדען, און די גאנצע בעפעלקערונג איז מיט איינמאל ארויס געלאפען אויף די גאסען.

אין דער גרויסער פעטער'ס־קירכע זענען צושעדיגט געווארען 150 שויבען פון די קופעל־פענסטער.

פיעל האבען געליטען די ארומיגע דערפער וואו עס זענען פיעל מענשען בעגראבען געווארען אונטער די רואינען.

אין דער שטאדט אווענזאנא האט די ערדציטערניש אנגעמאכט א פאלשטענדיגען חורבן די גאנצע שטאדט איז כמעט פערניכטעט און ווי מען זאגט, זיינען צעהן טויזענד מענשען דער'הרג'עט געווארען. פיעל אויטאמאבילען זענען אנגעקומען, כדי צו רעטען די פערוואונדעטע. אין שטאט איז דאך געלונגען איינצוארדנען א טעלעגראף־סטאציאן, דורך וועלכער מען קען מיטטיילען די לעצטע געשעהניסען.

פיעל זייטיגע שטעדט און שטעדטלעך זענען בעשעדיגט און די צאהל פון אומגעקומענע און פערוואונדעטע מענשען איז נאך ניט בעוואוסט

אין סארא זענען פיעל געביידעס צושעדיגט געווארען אבער דארטען זענען גראדע קיין מענשען ניט געווען.

—)(—

א קאמפף אין לופטען.

פון פאריז טיילט מען מיט: נעכטען דעם 13־טען איז ביי קאמפלוא פארגעקומען א קאמפף אין דער לופטען צווישען צוויי דייטשע פליהער און א פראנצויזישע פליהער־עסקאדרע. דער קאמפף האט זיך געענדיגט דערמיט, אז ביידע דייטשע פליה־מאשינען, וועלכע זענען געפלויגען קיין פאריז, זענען פאלשטענדיג צושעדיגט געווארען.

—)(—

פון מזרח-פרייסען.

נאך א לאנגער צייט פון שטילשטאנד האבען די רוסען אנגעהויבען זיך צו בעוועגען אין מזרח־פרייסען. פון פעטראגראד מעלדעט מען, אז די רוסען האבען אנגעהויבען א נייע אפענסיוו אין מזרח פון פאזאגען, וועלכע ליעגט 55 קילאמעטער פון דעם רוסישען גרענעץ אין דרום־מערב פון מזרח־פרייסען. די רוסען האבען פערטריבען די דייטשע מחנות צוריק און האבען בעזעצט עטליכע דערפער.

—)(—

דער נייער אנגריף אויף דאווער.

נעכטען האבען דייטשע אונטערוואסער־שיפען פרובירט מאכען נאך אנ'אנגריף אויפ'ן דאווער־האפען, אבער עס איז זיי ניט געלונגען קיין גענוי ידיעות איז נאך דערווייל ניטא, נאר דאס איינציגע איז בעקאנט, אז די ענגלישע קאנאנען האבען פערטריבען די דייטשע אונטער־וואסער־שיפען.

—)(—

ארמעניער אנטלויפען!

מען מעלדעט פון פעטראגראד: אין גרויסע מאסען אנטלויפען די ארמעניער פון טערקישען אויפ'ן רוסישען באדען. זיי געפינען זיך אין זעהר א שלעכטען צושטאנד.

ביז איצט זענען איבער 80,000 ארמעניער אנגעקומען אין טיפליס.

—)(—

וויל הינדענבורג אריבער אויף דעם מערב'דיגען קריעגס-פלאץ?

פון אמסטערדאם טיילט מען מיט:

רייזענדע פון דייטשלאנד דערצעהלען, אז הינדענבורג וועט געשיקט ווערען אויף דעם מערב'דיגען פראנט. ליידערסדארף און מאקענסען, וועלכע זענען די לייטער אונטער הינדענבורג אין פוילען, וועלען איבערנעהמען די הויפט קאמאנדע אין מזרח.

—)(—

איטאליען גרייט צו קריעג.

פון בוקארעשט מעלדעט מען: איטאליען איז פאלשטענדיג פארבערייט צו קריעג. נאך מיט א צייט צוריק זענען פון 6—700,000 מאן געשטאנען אונטער די וואפען, און אין אנ'ערך פון א מאנאט וועט די צאהל דערגרייכען ביז 900,000 מאן. דער פלאט איז אויך גרייט נאך פון א מאנאט צוריק.

———

גרויסע שרפות אין בריסעל און אנטווערפען.

פאריז, 14־טען יאנואר, אנטלאפענע, וועלכע האבען זיך דורכגעריסען איבער דעם פראנצויזישען גרענעץ פון בעלגיען, דערצעהלען וועגען גרויסע שרפות אין בריסעל און אנטווערפען. צווישען אנדערעס זענען עטליכע אייל־פאבריקען אבגעברענט געווארען. די שרפות זאלען זיין פעראורזאכט דורך די באמבעס, וועלכע פראנצויזישע פליהער האבען אראבגעווארפען.

אין פערלויף פון א קורצע צייט וועט אונזער צייטונג וויעדער אנהויבען ערשיינען אין פריהערדיגען פארמאט.

די עקספעדיציע.

פאליאקען און יודען

די עטליכע שורות, וועלכע ס׳שרייבט די צייטונג «קאזאנסקי טעלעגראף», גיעבען א חאראקטעריסטישען בילד פון דער בעציהונג פון די פאליאקען צו די יודען. זי מעלדעט:

„מיר בעקומען זעהר פיעל אנפראגען: אויב די געלדער, וועלכע וועלען געזאמעלט ווערען אין „פוילישען טאג", וועלען אבגעגעבען ווערען אויך די יודען?

ווי עס שיינט איז דאס פובליקום אויפגערעגט פון דעם, וואס די יודען בעמיהען זיך צו צורוקען זיך דער זאמלונג און אברייסען א טייל פון איהר פאר די יודען. די מערהייט פון די אנפרעגער גיעבען נאך צו: „באים ס׳וועט נאר איין קאפעקע פון דער זאמלונג אוועקגעגעבען ווערען פאר יודען, אדער די יודען וועלען סתם נעמען אנ׳אנטייל אין דער ארגאניזירונג פון דער זאמלונג, וועלען מיר באיקאטירען דעם „פוילישען טאג" א. ד. ג.

אויף די אנפראגען ענטפערען מיר:

בערוהיגט זיך! די יודישע השתדלות און בעמיהונ, וועט דאס מאל ניט גילטען, א דאנק דעם ענערגישען פראטעסט פון דער קאזאנער פוילישער קאלאניע, האבען זיי בעקומען א פאלשטענדיגע מפלה. אונז איז גוט בעקאנט, אז ניט אין קאמיטעט צום ארדנען די זאמלונג פאר דער חרוב׳דיגער פוילען, און אויך ניט אין די ראיאנס־ארגאניזאציאנען, וועט אפילו קיין איין יוד ניט נעמען אנ׳אנטייל.

די רוסען אין טשערנאוויץ.

ווי די צייטונג «יוזשניא וויעדאמאסטי» גיט איבער איז חוץ די 50 טויזענד רובעל, וועלכע זענען גענומען געווארען פון די טשערנאוויצער יודען אלס א זיכערונג פון דער לאיאלער האלטונג פון די יודען, זענען אויך איצט קאנפיסקירט געווארען די מיטלען מיט וועלכע ס׳ווערט אויסגעחאלטען דאס יודישע «נאציאנאל־הויז».

די לאדזער פאבריקאנטען.

אין רוסישען מיניסטעריום פון האנדעל און אינדוסטריע איז אנגעקומען אנ׳אינטערעסאנטע השתדלות פון די רוסישע פאבריקאנטען אין לאדזער ראיאן. זיי ווייזען־אן, אז אזוי ווי לאדז געפינט זיך אין דעם געגענד וואו די מלחמה וועט לאנג דויערען און ס׳איז דעריבער נויטיג אריבערצוטראנען זייערע פאבריקען אין אנ׳אנדער ראיאן, בעטען זיי, אז מען זאל אראבנעמען דעם אסור אויף יודישע פאבריקאנטען צו קויפען ערד חוץ דעם יודישען תחום המושב.

א גרויסער „חטא".

דער האנדעלס־מיניסטער טימאשאוו, האט פערמאכט טוטארסקעס האנדעלס־שולע אין אדעס. צווישען די סבות, וועלכע האבען ארויסגערופען די פערשליסונג, ווערט אויך אנגעוויזען אויף דעם, וואס אין שולע זענען אנשטאט פינף פראצענט צוגענומען געווארען עלף פראצענט יודישע תלמידים.

קייזער ווילהעלמ׳ס שעפסען.

אין דער רוסישער הויפט־פערוואלטונג פון ערד־ארבייט איז אנגעקומען א „דיעלא" וועגען א סכסוך, וואס איז ארויסגעקומען אין דער שטאט אמסק צווישען די מיטגליעדער פון דער אגראנאמישער אויפזיכט און דער מאסקווער געזעלשאפט פון דארף־ווירטשאפט צוליעב... קייזער ווילהעלם דעם צווייטענס שעפסען. די שעפסען, וואס זענען רעקוויזירט געווארען אין ווילהעלמס ראמינטענער פאלאץ אין מזרח־פרייסען, זענען אבגעשיקט געווארען קיין אמסק. ווען מען האט זיי געבראכט צוטרייבען אהין, האט די מאסקווער געזעלשאפט איינגעלאדען דעם ספעציאליסט אויף האדעווען שעפסען ה׳ מאראזאוו, כדי ער זאל איינארדנען א האדאווליע און פונאנדערטיילען די שעפסען צו די דארף־ווירטשאפטליכע געזעלשאפטען פון סיביר. נאר געגען דער דאזיגער איינלאדונג האט פראטעסטירט דער אבלאסט־אגראנאם ה׳ מיטארעווסקי. כדי אויסצומיידען מיספערשטענדנישען. האט ער פארגעלעגט אבצורופען דעם ספעציאליסט צוריק, בעצאהלענדיג איהם די רייזע־הוצאות. די געזעלשאפט האט זיך געפונען בעליידיגט פון אזא בעציהונג צו זיך מצד דעם אבלאסט־אגראנאם און זי האט זיך געווענדעט מיט אנ׳אנקלאגע אין דעפארטאמענט פאר ערד־ארבייט.

אנ׳אייגענארטיגער תביעה.

דער בעוואוסטער באנקיר בארא ראזענבערג, האט דערלאנגט אין בודאפעשטער קאמערץ־געריכט תביעות אויף א רייה פראנצויזישע קרעדיט־אנשטאלטען. ראזענבערג האט פאר דער מלחמה זיך בעטייליגט מיט זיינע קאפיטאלען פראנצויזישע קאמערציעלע אנשטאלטען, וואס אויף זייערע קאפיטאלען האט די פראנצויזישע רעגירונג ארויפגעלייגט אנ׳ארעסט, ראזענבערג מאהנט ביי דער „פראנצויזישער באנק" 550,000 פראנק, ביים „ליאנער קרעדיט" 440,000 פראנק און ביי אנדערע פראנצויזישע קרעדיט־אנשטאלטען 550.000 פראנק, כדי צו פערזיכערען די תביעה האט דאס געריכט ארויפגעלעגט אנ׳ארעסט אויף די הכנסות פון די דערמאהנטע פראנצויזישע קרעדיט־אנשטאלטען אין אונגארן. דער פראצעס וועט פארקומען דעם 20 יאנואר. אנ׳עהנליכע תביעה אויף א סומע פון 3 מיליאן פראנק האט דערלאנגט די בודאפעשטער קאמערץ־באנק.

זשאפר׳ס שטאב.

די שוויידישע צייטונג „סווענסקא דאגעבלאט" טיילט־מיט: זשאפר׳ס שטאב פיהרט א ספארטאנישען ארט לעבען. געוועהנליך געפינט ער זיך אין הויז פון א שוהלע, זעלטען אין א פאלאץ. די אפיצערען ארבייטען ביי איינפאכע הילצערנע טישען. זשאפר אליין פערנעהמט א צימער מיט בעשיידענע מעבעל, אהן טעפיכער און וועלכע עס איז לוקסוס־זאכען. אין שטאב קומט זיך צונויף א גאנצע נעץ פון טעלעפאן־דראטען, אויף הילצערנע שטענדערס זענען צוגעקלאפט גרויסע קארטעס, און פאר זיי שטעהט כמעט שטענדיג דער הויפט־קאמאנדיר אין זיין בעליעבטער פאזע—די הענד אין די קעשענעס. פאר דער הויפט קווארטיר שטעהען עטליכע אויטאמאבילען און צוויי וואך־סאלדאטען,—און דאס איז דער גאנצער אויסערליכער גלאנץ, מיט וועלכען ס׳רינגעלט זיך ארום דער הויפט־קאמאנדיר פון דער רעפובליקאנישער ארמעע.

די לאטעריי

פונ׳ם יודישען האנדווערקער פעראיין

דעם האנד־ווערקער פעראיינס זעלבסט־הילפס־קאסע בעט אונז פערעפענטליכען די נומערען, וואס האבען געוואנען אויף דעם יובילעאומס אוועגד דעם 3־טען יאנואר 1915.

נומ׳ 113—א קאפע־סערוויז, 367—א פוטערניצע, 105—צוויי צוקערניצעס, 52—צוויי בלומען־וואזען, 249—א שפייזע־סערוויז, 347—א טאז־גראפין און 6 גלעזלעך, 345—א פרוכט־פיראמידע, 92—א פרוכט־סערוויז, 40—צוויי בלומען־וואזען, 301—אנ׳אש־בעכער מיט 3 פיגורען

די געווינסען קענען געפאדערט ווערען ביי ה קערמאן, אבענרא 1, ערשטער זאל ביז א צייט פון זעקס וואכען פון שפיל־טאג, נאך דער צייט בלייבען די ניט געפאדערטע געווינסען צום פעראיין.

די פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען איז קאפענהאגען

פעראנשטאלטעט שבת ד. 16 יאנואר 1915, אום האלב 9 אוהר פרעסיס, אין Østerbros Teater, Ryesgade 106.

א טעאטער פארשטעלונג „קרייצער סאנאטא" לעבענסבילד אין 4 אקטען **באל ביז 3 אוהר**

וואו סוועט ווערען אויפגעפירט די בעסטע שטיק פון יעקב גארדין

דער איבערשוס געהט פאר די נויט־ליידענדע יודען, וועלכע זענען פעראומגליקט געווארען דורך דער מלחמה אין פוילען.

בילעטען צו בעקומען אין צענטראל־ביורא קריסטאלגאדע 12 יעדען אבענד פון 8 ביז 10. — אין פאלקס־קיך, קראנפרינסעסעפאדע 34 סט., ביי ה׳ געלפער פיליסטרעדע 57 און אין קאסע פון טעאטער

דעם 7־טען פעברואר 1915 וועט אין גרויסען זאל פון דעם „סטודענטען־הויז" (סטודיסטריידע 1) פארקומען

אגרויסער ליטעראריש־מוזיקאלישער אוועגד

פון דער «יודישער פאלקס־צייטונג»

אין וועלכען ס׳וועלען זיך בעטייליגען בעקאנטע ליטעראריש און מוזיקאלישע קרעפטען. א גענויע פראגראס קומט.

עפשטיינס רעסטאראן
ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

אטיכ טיגע האנד־נייערקע
ספעציעל צו דאמען ארבייט, גאראנטירט אויף שטענדיגע ארבייט.
י. אבראמאוויץ, סטורע־ענגעגאדע 17, 2, זאל

אקערמאנס גארז
2,55 א. ג. טוסין
פערשיעדענע שניידער צודאטען ביי באביטשקאוו וואגנמאגערגאדע און גלאזמאן אדעלגאדע.

KØB Philipsons THE
24 Købmagergade 24.

10 אוירעס באזאר
ל. גליק, נאררעברוגאדע 48

כשר מיטאג טעגליך
פרישער און גוטער עסען, ווען מען אבאנירט זיך ווערט געגעבען ראבאט.
רחל דאנציגער, פרינסעסעגאדע 26, 2, זאל.
10 מינוטען פון קאנגענס־ניטארוו.

Ansvarshavende for Redaktonen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod·

Trykt hos Josef Litischevski, Hausergade 36

Nr. 36 „Jüdische Volkszeitung“ 14 Januar 1915

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש — — — 1 קר. 20 אויר.
אין אויסלאנד א קווארטאל — 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ -

קאפענהאגען, דאנערשטאג דעם 14-טען יאנואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Judische Volkszeitung“, Krystalgade 11.

איטאליענישע און רומענישע הכנות

רומעניען ערב דער מלחמה — דייטשען פערלאזען איטאליען — רוהע פאר ווארשא

די לאגע אויפ'ן מזרח-פלאץ

די דייטשע ארמעען האבען, ווי עס ווייזט אויס, אין זייער פארווערטס־מארש צו ווארשא, זיך אנגעשטויסען אן די אייזערנע ווענט פון די רוסישע ארמעען. וועלכע ווייזען זיך פאר אונ־דורכברעכלעך. דער שטורם אויף ווארשא איז, ווי עס שיינט, אויפגעגעבען, און די געשלעגען ווערען טיילווייז שוואכער.

אויך אין גאליציען איז, לויט די לעצטע מיטיילונגען, קיין גרויסע געשעהענישען ניט פארגעקומען, און אין די קארפאטען ווערען די אפעראציאנען פאר ביידע צדדים געשטערט דורך די שלעכטע וועטערען, א גרעסערען אינטערעס ציהט־צו צו זיך דערווייל דער רוסישער פאר־ווערטס־מארש דורך בוקאווינא קיין אונגארן, וועלכער געהט־פאר מיט א געוואלדיגער ענער־גיע און געלונגענע רעזולטאטען.

—)(—

פון רוסיש-טערקישען קאמפף.

פעטראגראד, 13־יאנואר (אפיציעל). אויפ'ן וועג פון אלטי דויערען נאך די פערביטערטע געשלעגען מיט דער טערקישער גארדע ביים טייך אלטיסו. די געשלעגען ביי קאראוגאן גע־הען צו גונסטען אונזערע מחנות.

דעם 11־טען האבען מיר געפאנגען גענו־מען דעם 92־טען אינפאנטערי־רעגימענט בסך־הכל 11 אפיציערען, 3 דאקטוירים און 1500 סאלדאטען. מיר האבען פערניכטעט א באטא־ליאן פון 52־טען אינפאנטערי־רעגימענט, די איבעריגע, 1 אפיצער און 250 סאלדאטען הא־בען מיר גענומען געפאנגען.

—)(—

וויל רוסלאנד שליעסען פריעדען מיט דייטשלאנד און עסטרייך?

לאנדאן, 13 דעצעמבער: דא געהען ארום קלאנגען וועגען א פריעדען־שליעסונג צווישען רוסלאנד און סערביען פון איין זייט און דייטש־לאנד־עסטרייך פון דער אנדער זייט. נאר אזוי ווי די „פעראייניגטע“ האבען זיך דאך פערפליכ־טעט ניט צו שליעסען קיין בעזונדערען פריעדען פערטרויט מען דא ניט זעהר די קלאנגען, וועל־כע שטאמען פון האלאנד.

נאך די האלענדישע בלעטער זאל דער רו־סישער דיפלאמאט גראף וויטע האבען די ליי־טונג אין דעם פריעדענס־שליסונג.

—)(—

דייטשען און עסטרייכער פערלאזען איטאליען.

פון לאנדאן טיילט מען מיט: „טיימס“ס קארעספאנדענט אין רוים מעלדעט, אז אלע דייטשען און עסטרייכער, וואס וואוינען אין איטאליען האבען בעקומען געמעלדעט פון זייע־רע רעגיערונגען, אז זיי זאלען פערלאזען דאס לאנד. זיי ערפילען די התראה און פערלאזען מאסענווייז איטאליען.

—)(—

רומעניען מיט אין קריעג!

צום לאנדאנער „טיימס“ טעלעגראפירט מען פון סאפיא: אפילו אז איטאליען זאל פערבליי־בען נייטראל, האט רומעניען בעשלאסען צו צו־שליעסען זיך צו דער דריי פעראייניגונג.

—)(—

די לאגע אין גאליציען.

בערלין 13 יאנואר די לאגע אין גאליציען איז לויט די לעצטע רוסישע מעלדונגען, אונ־פערענדערט. די רוסען מאכען מורא־דיגע אנגרי־פען אויף די אוזאק־פאסען. די גארניזאנען אין פשעמישעל פרובירען מאכען אנגריפען אויף די רוסישע מחנות. צווישען ווייכסעל און פיליצא האבען די דייטשען און עסטרייכער געמאכט פערביטערטע אנגריפען אויף די רוסען. ביי איז־גיץ האבען די דייטשען געמאכט א נאכט־אנגריף דער דייטשער אפענסיוו געהט פאר צווישען טא־מאשאוו און אפאזשנע.

—)(—

ווארשא באמבארדירט פון לופטען.

פון בערלין טיילט מען מיט: דעם 11־טען איז א דייטשער פליהער געפלויגען איבער ווארשא און האט אראבגעווארפען באמבעס אויף דער הויפט־גאס מארשאלקאווסקע. עטליכע באמבעס האבען עקספלאדירט אויף דער דער־מאנטער גאס אוהאבען אנגעצונדען א פאבריק פון לינאלעאום. דורך דער שרפה זענען בעשע־דיגט געווארען עטליכע דערבייאיגע געביידעס.

—)(—

כשר פלייש פאר שווייץ.

די רעגירונג פון דער שווייץ האט געפועלט ביי די רעגירונגען פון דייטשלאנד און פראנק־רייך, אז זיי זאלען ערלויבען צו עקספארטירען פון זייערע לענדער כשר'ע פלייש נאך דער שווייץ.

ווי בעקאנט, איז אין דער שווייץ פערבא־טען די יודישע שחיטה און די שווייצארישע יו־דען בעקומען כשר'ע פלייש פון אויסלאנד.

היעגע נייעס.

א קאמיטעט פאר מלחמה-געליטענע.

נעכטען איז פארגעקומען אנ'אלגעמיינע זי־צונג פונ'ם ניי־געגרינדעטען יודישען קאמיטעט צו העלפען די יודען, וואס האבען געליטען דורך דער מלחמה. אין דער זיצונג האבען ויך בעטיי־ליגט 24 פערזאנען. ס'זענען בעטראכט געווארען די פראגען, ווי אזוי איינצוארדנען די זאמלונגען און בעשלאסען אנצוהויבען זאמלען קודם כל צווישען די רוסישע יודען, וואס וואוינען דא צייטווייליג אין די האטעלען און פאנסיאנאטען דערנאך זאל ארגאניזירט ווערען א סיסטעמאט־שע זאמלונג צווישען דער איבעריגער יודישער בעפעלקערונג אין קאפענהאגען.

ס'איז אויסגעקליבען געווארען אנ'ארבייטס־קאמיטעט פון ניין פערזאנען, צו וועלכען עס וועלען נאך צוגעוועהלט ווערען צוויי דעלעגא־טען פון די היעגע חברות און פעראיינען, וואס בילדען א בעזונדערע ארטיגע קאמיסיע.

אויף דער זיצונג גופא איז געמאכט געווא־רען די ערשטע זאמלונג און אין א משך פון 15 מינוט זענען געזאמעלט געווארען 1000 קראנען.

ביי די ציוניסטען.

היינט, דאנערשטאג, 8 א זייגער אין אוועגד וועט פארקומען די יעהרליכע גענעראל־פער־זאמלונג פונ'ם היעגען ציוניסטישען פערבאנד.

—)(—

נדבות פאר מלחמה-געליטענע.

אין דער רעדאקציע פון „יודישער פאלקס־צייטונג“ זענען דורך ה' בארנשטיין אריינגע־טראגען געווארען 44 קראן און 50 אוירעס, וואס זענען געזאמעלט געווארען פאר די יודען, וואס האבען געליטען פון דער מלחמה: 25 קראנען אויף ה' בילאווסקי'ס תנאים און די איבעריגע אויף א ציוניסטישען אבענד.

אגוטער מאשינער

א גוטער מאשינער און א האנד־נייערין קענען בעקומען יעהרליכע ארבייט מיט גוטען לוין ביי דאמע־קאנפעקציאן.
עס מעג זיין הערן־ארבייטערס.
אדעלגאדע 46, 2־טע זאל בוראקס.

צו אלע ציוניסטען און פריינד פון ציון.

די שווערע צייטען, וואס דאס יודישע פאלק לעבט איצט איבער פערלאנגען פון אלע נאציאנאלע און שאפענדע עלעמענטען פון אונזער פאלק אנ׳אונערמיעדליכע ארבייט. אלע, וואס בעגרייפען דעם איצטיגען היסטארישען מאמענט, בשעת עס ווערט אפשר געשמיעדט און געבויט א בעסערע צוקונפט פאר אונזער פאלק, מוזען זיך ארגאניזירען און פעראייניגען. קיינער ביי וועמען עס טליעט אין הארצען א ליעבע צום פאלק און צום לאנד פון אונזער צוקונפט: קיינער, וועלכער האט נאך ניט פערלארען די האפנונג אויף א בעסערע, ליכטיגערען לעבען — טאר אצינד ניט שטעהען מחוץ למחנה, טאר ניט פעהלען אין די רייהען פון אונזער ציוניסטישער ארמעע. די צייטען פון גלייכגילטיגקייט זענען פארביי. יעדער פון אונז מוז זיך אקטיוו בעטייליגען אינ׳ם לעבען פון אונזער ארגאניזאציע.

טרעט דעריבער אריין אין דער ציוניסטישער אגודה! ווערט מיטגליעדער! בעטייליגט זיך אין דער יודישער נאציאנאלער ארבייט!

הילף דער בעפעלקערונג אין פוילען.

אין פעטראגראד איז פארגעקומען א בעראטונג מיט אנטייל פון פערטרעטער פון פוילען וועגען געבען פינאנסיעלע הילף דער פוילישער בעפעלקערונג, זואס האט געליטען דורך דער מלחמה. עס איז אנגענומען נעווארען פאלגענדער פראיעקט:

אין אלע אויעזדען און גובערנסקע שטעדט ווערען געשאפען בעזנדערע קאמיטעטען, וועלכע זאלען אויסלייהען געלד. די אויעזדנע קאמיטעטען האבען דאס רעכט ארויסצוגעבען הלואות ביז 300 רובעל. די גובערנסקע קאמיטעטען—5 טויזענד רובעל. א העכערע סומע קען ארויסגעבען נאר די ווארשאווער קאנטאר פון דער מלוכה־באנק.

די אלע קאמיטעטען ווערען געלייטעט דורך דער קרעדיט־קאנצעלאריע, אונטער׳ן פארזיץ פון וויצע פינאנץ־מיניסטער.

הילפס-עקספעדיציע פאר ארץ-ישראל.

די טערקישע רעגיערונג האט ערלויבט, אז פון אמעריקא זאל געשיקט ווערען קיין פאלעסטינא א הילפס־עקספעדיציע צו לינדערען די נויט, וואס דארטען הערשט.

פון אמעריקא ווערט געשיקט צוויי ספעציעלע שיפען מיט שפייז און קליידער קיין יפו, און פון דארטען זאל עס פונאנדערגעטיילט ווערען איבער גאנץ פאלעסטינא.

א וויכטיגע ערפינדונג.

ווי בעוואוסט איז דער דראטלאזער טעלעגראף געווען אויף אזוי פיעל ענטוויקעלט, אז מ׳האט געקענט טעלעגראפירען פון די געוויסע סטאציאנען, און אומעטום וואו עס האבען זיך געפונען אויפנאהמונגס־אפאראטען, זענען תמיד אויפגענומען געווארען די געוויסע טעלעגראמען פון דער נעהענסטער סטאציאן. מען האט אבער בשום אופן ניט געקענט וויסען פון וואנען די טעלעגראם געהט, די סטאציאן, וואו די טעלעגראם ווערט געגעבען, איז ביז איצט געווען אונמעגליך פעסטצושטעלען, ווען יענער האט ניט געמעלדעט.

איצט מעלדעט מען, אז דער בעריהמטער מארקאני האט ערפונדען א נייע ערפינדונג, וועלכע מאכט אימשטאנד צו קאנסטאנטירען פון וואנען די טעלעגראם קומט אדער, ריכטיגער געזאגט, וואו די סטאציאן געפינט זיך.

די דאזיגע ערפינדונג וועט האבען זעהר א גרויסע בעדייטונג אין דער איצטיגער מלחמה.

היעגע נייעס.

דער ציוניסטען פערבאנד.

די „אגודת הציונים בדנמרק" האלט אב מארגען אין סיטי־לאקאל (סיטיגאדע 23) א יעהרליכע גענעראל־פערזאמלונג, צו וועלכער עס ווערען איינגעלאדעט אלע ביזהעריגע מיטגליעדער פון דער אגודה, ווי אויך אלע די, וואס ווילען אריינטרעטען אין ציוניסטישען פעראיין. דער טאגעס־ארדנונג איז פאלגענדער:

א) דין וחשבון פאר,ן יאהר 1914, ב) קאסען־בעריכט, ג) וואהלען, ד) פערשיעדענעס.

מען בעט אלע מיטגליעדער קומען צו דער פערזאמלונג פינקטליך אכט א זייגער אין אווענד.

פאר קריעגסגעפאנגענע.

אין שווייץ האט זיך ניט לאנג געגרינדעט א „אינטערנאציאנאלע ביורא פון פרויען פאר קריעגס־קרבנות", וועלכע האט בדעה צו זאמלען ידיעות וועגען די קריעגס־געפאנגענע, פערמיטעלען צווישען זיי און זייערע קרובים בריעף און אויפזוכען פערפאלענע. אצינד האט דאס דאזיגע ביורא געעפענט אין קאפענהאגען אנ׳אבטיילונג, וועלכע וועט זיך בעשעפטיגען מיט קריעגס־געפאנגענע אין רוסלאנד, עסטרייך און דייטשלאנד.

א קאמיטעט פאר מלחמה-געליטענע.

ווי מען טיילט אונז מיט האט זיך אין קאפענהאגען געגרינדעט א קאמיטעט צו העלפען די יודען, וואס האבען געליטען פון דער מלחמה (פוילען, גאליציע, ארץ־ישראל). אין קאמיטעט זענען אריינגעטרעטען יודישע כלל־טהוער, ווי אויך פערטרעטער פון אלע קאפענהאגענער יודישע ארגאניזאציעס. די ערשטע געמיינזאמע זיצונג פון קאמיטעט איז פארגעקומען נעכטען.

אונזער אווענד.

די רעדאקציע און פערלאג פון דער „יודישער פאלקסצייטונג" ארדענט איין דעם 6־טען פעברואר א גרויסען יודישען ליטערארישען און מוזיקאלישען אווענד. א רייהע בעקאנטע יודישע כלל־טהוער, ליטעראטען, מוזיקער און ארטיסטען האבען צוגעזאגט אנטייל צו נעמען אין דעם אווענד.

אגוטער מאשינער

א גוטער מאשינער און א האנד־נייערין קענען בעקומען יעהרליכע ארבייט מיט גוטען לוין ביי דאמע־קאנפעקציאן.
עס מעג זיין הערן־ארבייטערס.
אדעלגאדע 46, 2־טע זאל בוראקס.

די לאטעריי

פונ׳ם יודישען האנדווערקער פעראיין

דעם האנד־ווערקער פעראיינס זעלבסט־הילפס־קאסע בעט אונז פערעפענטליכען די נומערען, וואס האבען געוואנען אויף דעם יובילעאומס אווענד דעם 3־טען יאנואר 1915.

נומ׳ 113—א קאפע־סערוויז, 367—א פוטערניצע, 105—צוויי צוקערניצעס, 52—צוויי בלומען־וואזען, 249—א שפייזע־סערוויז, 347—א טאז־גראפין און 6 גלעזלעך, 345—א פרוכט־פיראמידע, 92—א פרוכט־סערוויז, 40—צוויי בלומען־וואזען, 301—אנ׳אש־בעכער מיט 3 פיגורען

די געווינסען קענען געפאדערט ווערען ביי ה קערמאן, אבענרא 1, ערשטער זאל ביז א צייט פון זעקס וואכען פון שפיל־טאג, נאך דער צייט בלייבען די ניט געפאדערטע געווינסען צום פעראיין.

די פעראייניגונג פון אלע רוסישע יורען אין קאפענהאגען

פעראנשטאלטעט שבת ד. 16 יאנואר 1915, אום האלב 9 אוהר פרעסיס, אין Østerbros Teater, Ryesgade 106.

א טעאטער פארשטעלונג „קרייצער סאנאטא" לעבענסבילד אין 4 אקטען **באל ביז 3 אוהר**

וואו סוועט ווערען אויפגעפירט די בעסטע שטיק פון יעקב גארדין

דער איבערשוס געהט פאר די נויט־ליידענדע יודען, וועלכע זענען פעראומגליקט געווארען דורך דער מלחמה אין פוילען.

בילעטען צו בעקומען אין צענטראל־ביורא קריסטאלגאדע 12 יעדען אבענד פון 8 ביז 10. — אין פאלקס־קיך, קראנפרינסעסעפאדע 34 סט., ביי ה׳ געלפער פיליסטרעדע 57 און אין קאסע פון טעאטער

דעם 6־טען פעברואר 1915 וועט אין גרויסען זאל פון דעם „סטודענטען־הויז" (סטודיסטריידע 1) פארקומען

אגרויסער ליטעראריש־מוזיקאלישער אווענד

פון דער «יודישער פאלקס־צייטונג»

אין וועלכען ס׳וועלען זיך בעטייליגען בעקאנטע ליטערארישע און מוזיקאלישע קרעפטען. א גענויע פראגראס קומט.

עפשטיינס רעסטאראן
ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

א טיכטיגע האנד־נייערקע
ספעציעל צו דאמען ארבייט, גאראנטירט אויף שטענדיגע ארבייט.
י. אבראמאוויץ, סטורערעגנעגאדע 17, 2, זאל

אקערמאנס גארז
2/55 א. ג. טוסין
פערשיעדענע שניידער צודאטען ביי באביטשקאוו וואגנמאגערגאדע און גלאזמאן אדעלגאדע.

KØB Philipsons THE
24 Købmagergade 24.

10 אוירעס באזאר
ל. גליק, נאררעברוגאדע 48

כשר מיטאג טעגליך
פרישער און גוטער עסען, ווען מען אבאנירט זיך ווערט געגעבען ראבאט.
רחל דאנציגער, פרינסעסעגאדע 26, 2, זאל.
10 מינוטען פון קאנגענס־ניטארוו.

Ansvarshavende for Redaktonen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt hos Josef Litischevski, Hausergade 36

Nr. 35 „Jüdische Volkszeitung“ 13 Januar 1915

אבאנעמענטס־פריזן:
אויף א חודש — — — 1 קר. 20 אויר.
אין אויסלאנד א קוואַרטאל — 3 „ 45 „

אנאנסן־פריזן:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „ -

יודישע פאָלקס-צייטונג

קאפענהאגען, מיטוואך דעם 13-טען יאנואר 1915

Redaktion og Expedition:
„Judische Volkszeitung“, Krystalgade 11.

דער פליה־אנגריף אויף דונקירך

רוהע אויף די שלאכט־פעלדער — ארעסט פון דריי דעפוטאטען

פון פשעמישעל.

פעטראגראד, 12־טען יאנואר. א עסטרייכישער אראפלאן, וועלכער האט זיך אויפגעהויבען פון פשעמישעל, איז אראבגעשאסען געווארען פון די רוסן, דער פליהער דערצעהלט, אז 5000 מאן זיין דער פשעמישעלער פעסטונג זעגען קראנק, און אז אלע ליידען שרעקליך פון די הערשענדע קעלט. די טעמפעראטור איז אזוי גרעסלען, אז עס דערגרייכט ביז 20 גראד פראסט. די סאלדאטען ברעכען די טירען און פענסטער פון די פערלאזענע הייזער אין שטאט און פערנעהמען די גושס פון די וואוינונגען אויף צו שאפען מאטעריאל צום הייצען.

—)(—

דער לופט־אנגריף אויף דונקירך.

פאריז, 12־טען יאנואר. פון דונקירך טיילט מען מיט, אז נעכטען זענען דארט געפלויגען איבער שטאט 12 דייטשע אראפלאנען, וועלכע האבען אראבגעוואַרפען 30 באמבעס. דער דער שאדען, וואס די באמבעס האבען אנגעטהון איז זעהר אונבעדייטענד.

איין דייטשער אראפלאן, וועלכער איז געפלויגען איבער אמיען, איז ארבגעשאסען געווארען, דער פיהרער פון דעם אראפלאן, א לייטענאנט, איז געפאנגען, און דער וואס איז מיטגעפלויגען מיט איהם אלס אבסערוואטאר, א קאפיטאן, איז דורכגעשאסען געווארען פון 8 קוילען און איז שוין געווען טויט ביים לאנדען.

—)(—

פון רוסיש־עסטרייכישען קאמפף.

וויען, 12־טען יאנואר (אפיציעל). אין רוסיש־פוילען איז די לאגע אונפערענדערט. ביי דעם טייך נידא קומען פאר גרויסע געשלעגען. די רוסען זענען דא איבערגעגאנגען צום אנגריף אן דעם האבען פרובירט מיט בעדייטענדע קרעפטען אריבערצוגעהן דעם טהאל ביים טייך. אבער זיי זענען צוריקגעשלאגען געווארען. אין דער צייט, וואס דא זענען פארגעקומען די אינפאנטעריע־געשלעגען, איז אין דערביאיגע דיסטריקטען פארגעקומען שטונדען־לאנגע ארטילעריע־דועלען.

אויף די איבעריגע פראנטען איז קיין נייעס ניטא.

—)(—

פון עגיפטען.

בערלין, 12־טען יאנואר. פון רוים טעלעגראפירט מען, אז רייזענדע, וואס זענען אנגעקומען אהער פון עגיפטען דערצעהלען וועגען די מעכטיגע פעראנשטאלטונג, וואס די ענגלענדער מאכען, כדי דאס לאנד זאל זיין פערטיידיגונגס־פעהיג.

ביי פארט־סאיד איז אויפגעבויט א גרויסע פליה־סטאציאן, פון וואנען ענגלישע פליהער פליהען גאנץ אפט ארויס, כדי צו בעוואכען די געגענד.

—)(—

דריי דיפלאמאטען ארעסטירט און וויעדער בעפרייט.

פון וויען טעלעגראפירט מען: א קליינע געזעלשאפט פון דריי מאן, וועלכע איז געפאהרען אין דרום־באהן אין האס זיך אונטערהאלטען אין פראנצויוז און ענגליש, האט אויף זיך געווארפען א חשד, און אנ'אפיציער, וועלכער איז געפאהרען אין זעלבען וואגען האט עס געמעלדעט אויף א סטנציע דער מילישערי־שער וואך, וועלכע האט די געזעלשאפט גלייך ארעסטירט.

אז עס האט זיך ארויסגעוויזען אז דאס זענען געווען דריי דיפלאמאטען, א שווייצארישער געזאנדטר, א שוועדישער געזאנדט און א דענישער געזאנדט, זענען זיי אלע באלד בעפרייט געווארען מיט א ענטשולדיגונג.

—)(—

רוסישע פליהער איבער גומבינען.

בערלין, 12־טען יאנואר. רוסישע פליהער זענען געפלויגען איבער דער שטאדט גומבינען האבען אראבגעוואַרפען עטליכע באמבעס, וועלכע האבען קיין בעזונדערע שאדען ניט אנגעטהאן.

—)(—

די טערקען האבען אויפגעבען דעם אנגריף אויף עגיפטען.

לאנדאן, 12־טען יאנואר. אין א טעלעגראמע פון אטהען טיילט מען מיט: די טערקען האבען פאלשטענדיג אויפגעגעבען דעם מארש־פלאן קיין עגיפטען, ווייל זיי האבען מורא, אז עס וועלען אנקומען מחנות אין סיריען, דורך וועלכע זייער קאמוניקאציאנס־ליניע קען שטענדיג אין געפאהר.

—)(—

בעשולדיגונגען.

דורך «וואלפ־ס ביורא» איז היינט ארויסגעשיקט געווארען א אפיציעלער דייטשער ענטפער אויף די מוראדיגע בעשולדיגונגען, וואס די פראנצויזישע קאמיסיאן האט פערעפענטליכט געגען דער דייטשער ארמעע און איהר לייטונג.

דער ענטפער בעצייכענט די בעשולדיגונגען פאר בלויז רכילות, אויס האס צו די דייטשען פאר דעם אריינריסען זיך אין פראנקרייך, צו־לעצט ווערען אלע בעשולדיגונגען גענען דייטשלאנד ארויפגעווארפען אויף פראנקרייך. הויפזעכליך אויף די פראנצויזישע פיהרער.

—)(—

פערווויסטע שטעדט אין מזרח־גאליציען

„קוריער פאלסקי“ טיילט מיט: די שטאדט בעלצעק (אין צפון פון לעמבערג) איז פאלשטענדיג אבגעברענט. פון די 3000 איינוואנער איז כמעט קיינער ניט געבליבען צוריק. זהר שטארק זענען צושעדיגט די שטעדט צאלקיעוו און ראווארושקא. דאס גלייכען זענען די שפורען פון די רוסען וועהר דייטליך אין די שטעט: האליץ, בוטשאטש, קאפיטשינקא און עזארטקאוו.

אכטונג

אין פערלויף פון א קורצע צייט וועט אונזער צייטונג וויעדער אנהויבען ערשיינען אין פריהערדיגען פארמאט

(אין פיער זייטען).

די עקספעדיציע.

פסח־זארגען·

(א בריעף אין רעדאקציע).

מיט א פאר טעג עוריק האב איך בעקומען א בריעף פון א שטאקהאלמער בעקאנטען, וועל־כער פרעגט מיך וועגען מצה לפסח. ער שרייבט, אז יעדען יאהר פלעגט מען איינקויפען אלע פסח־דיגע זאכען אין דייטשלאנד, נאר היי־יאהר וועט מען צוליעב דער מלחמה גאר ניט קענען בעקומען פון דארטען און ס׳איז דעריבער נויטיג צו זארגען וועגען דעם וואס פריהער. מיין פריינד פרעגט מיך אן אויב ס׳איז מעגליך צו בעקומען מצה, כרמל־וויין און אנדערע זא־כען פון קאפענהאגען.

מיר איז דעריבער אויפגעפאלען דער גע־דאנק, אז אפשר איז עס באמת מעגליך, אז מען זאל היינטיגען יאהר באקען מצה אין קאפענהא־גען, ווי מען האט עס געטהון מיט פיעלע יאה־רען צוריק.

איך, אלס איינער פון די עלטערע עמי־גראנטען אין קאפענהאגען, געדענק גאנץ גוט, אז די מצה, וואס מען האט דא געבאקען איז געווען אויסגעצייכענט, נאר אזוי ווי אלעס פאלקסטימליך־יודישעס האט אנגעהויבען אין אונזער שטאדט פערשוואינדען — איז דאס מצה באקען אויך פערשוואונדען געווארען און מען האט אנגעהויבען אימפארטירען מצה, ווי מען האט אימפארטירט אתרוגים, טליתים, תפילין און כדומה.

איצט אבער, בשעת דאס יודישע הויבט אן ביסלעכווייז אויפצולעבען אין אונזער קהלה וואלט עס געוויס געווען א פלאן, אז עס זאל זיך געפינען א יחיד צו אפשר א חברה, וועלכע זא־לען אויסנוצען דעם צופאל און וויעדער אנהוי־בען באקען מצה.

יוסף נאחעמזאהן.

„קבורה־מאשינדלעך".

(נישט קיין פעליעטאן).

— די לעצטע נייעס פון צוואנציגסטען יאהר־הונדערט!

— דאס לעצטע ווארט פון דער אייראפעאישער טעכניק!

— א זעלטען קבורה־מאשינדעל!

— אויסער קאנקורענץ! ארבייט פלינק און שנעל! מאכט פארטיג א קבר פון א קילאמעטער לאנג אין פערלויף פון א פיערטעל שעה! בע־גראבט פינף טויזענד מתים במשך פון פופצעהן מינוט!

— קויפט נאר אונזערע „קבורה־מאשינדלעך", אדער „עלעקטרישע קברנים".

אט אזעלכע רעקלאמעס איז צו האפען, וועט אונז אויסקומען גאר בקרוב צו לייענען אין די אנאנסען־אבטיילונגען פון די צייטונגען, און אויף אלע וואקזאלען. נישקשה, מיר׳ן זיך אי״ה צוגעוועהנען דערצו, — צו וואס געוועהנט זיך דען ניט א מענש אין דער איצטיגער צייט?

יא, אז מען לעבט דערלעבט מען. די דאזי־גע מאשין, דער דאזיגער „עלעקטרישער קברן" איז נישט בלויז אנ׳ערפינדערישע פראבע, נאר א פאקט, וועלכער עקזיסטירט אין דער ווירק־ליכקייט.

אט וואס עס דערצעהלט דער מלחמה־קא־רעספאנדענט פון אנ׳ענגלישע צייטונג וועגען די דאזיגע „קולטורעלע" קבורה־מאשינען:

— „דאס איז, דערצעהלט ער, אזא מין אקער־אויטאמאביל, וואס בשעת ער לויפט אקערט ער דורך די ערד און גראבט־אויס א גרוב פון פיער פוס די טיעף און פיער פוס די ברייט, נאך איהם לויפט־נאך א צווייטער ריעזיגער אויטא־מאביל איבערפולט מיט הרוגים, און לויפענדיג ווארפט ער אריין די מתים אינ׳ם גרוב, דאן לויפט א דריטער אויטאמאביל־מאשין, וואס פער־שיט צוריק דעם גרוב, א פיערטער אויטאמאביל פרעסט צונויף די ערד און פערגלייכט דעם קבר, און אט אזוי קומט־אויס, דאס דער ברו־דער־קבר פון א גאנצען קילאמעטער די לענג ווערט פארטיג אין א פיערטעל שעה!..

דארפען מיר נ׳שט בעגריסען די טעכניק? דארפען מיר דען נישט אראפבייגען די קעפ פאר דעם גרויסען מענשליכען פערשטאנד, וואס האט דערגרייכט צו אזא הויכע „קולטורעלע" מדרגה?

עהרע דעם צוואנציגסטען יאהר־הונדערט!..

מ—ט

יודישע נייעס·

אין בילדונגס־מיניסטריום איז אנגעקומען א השתדלות פון א גרופע קישינעווער יודען ווע־גען ערלויבען זיי היי־יאהר צו האלטען עקזא־מען אלס עקסטערנעס אויפ׳ן קורס פון גימנא־זיום, ניט אבהענגיג פון דער בעשטימטער פרא־צענט־נארמע. די דאזיגע עקסטערנעס קלויבען זיך שוין צוויי יאהר צו האלטען עקזאמען, נאר זיי קענען אלץ נישט אריינפאלען אין דער נארמע, לויט ווי עס גיט־איבער דער „פ. ק.", האט דאס בילדונגס־מיניסטעריום בעשלאסען אבצוווארפען די דאזיגע השתדלות.

— די פעטראגראדער יודישע געמיינדע, וועלענדיג אבשיקען אין דער קעמפפענדע אר־מעע אויף די פאדערשטע פאזיציעס מתנות פאר די סאלדאטען צו די קומענדיגע חגאות, האט זיך געוועגדעט צו דער הויפט־פערוואלטונג פון רויטען־קרייץ מיט אהשתדלות, אז מען זאל אבגעבען אין איהר רשות עטליכע וואגאנען און ערלויבען מיטפיהרען די מתנות די פאלגענדע אויסגעוועהלטע פון דער געמיינדע: אדוואקאט גרוזענבערג, א. ב. קאמענקא, מ. ס. ווארשאוו־סקי, וו. י. וואוועלבערג און אנדערע. סך־הכל רעכענט מען אבצושיקען איבער 10,000 פא־קעטען, די השתדלות פון דער יודישער גע־מיינדע האט די הויפט־פערוואלטונג פון רויטען־קרייץ בעפריעדיגט.

א „הנחה" פאר יודען.

לויט ווי מען איז מודיע פון פעטראגראד, האט דער מיניסטער פון אינערן מאקלאקאוו מודיע געווען די גובערנאטארען, אז „יודען, וואס האבען נישט קיין וואוינרעכט אויסערן „תחום", מעגען דערווייל, ביז ס׳וועט ארויסגע־געבען ווערען א ספעציעלע פעראדנונג, קומען אויף די פערד־מערק איינצוקויפען פערד פאר דער ארמעע און אבגעבען זיי די רעמאנט־קאמיסיעס, נאר אין יעדען אזעלכען פאל דארף מען זיי בעשטימען א טערמין פון זיעבען טעג און יעדעס מאל דארפען זיי פארשטעלען א גע־העריגע צייגניש פונ׳ם פארזיצענדען פון דער רעמאנט־קאמיסיע. די דאזיגע צייגנישען דאר־פען ביי זיי אבגענומען ווערען, נאכדעם ווי זיי ענדיגען דאס איינקויפען אדער דאס אבגעבען די פערד.

פון טשענסטאכאוו.

דער „רוסקאע סלאווא" טעלעגראפירט מען פון טשענסטאכאוו, אז די דייטשע מיליטערישע מאכט האט שטרענג פערבאטען די טשענסטא־כאווער יודען צו געהן לאנג געקליידעט. די וואס ווילען ניט פאלגען ווערען בעשטראפט צו בעצאהלען היבשע סומען געלד.

היימישע רפואות.

ביז יעצט זענען אלע באקטעריאלאגישע אינסטיטוטען אין רוסלאנד, צו פערפערטיגען פיעל ספעציעלע מיטלען און סערומס, בעזונדערס דעם סעריום געגען דיפטעריט—געווען אבהענ־גיג פון דעם באקטעריאלאגישען אינסטיטוט אין פראנקפורט, וועלכער שטעהט אונטער דער פערוואלטונג פון פראפ. עהרליך, וועלענדיג אבער בעפרייען זיך פון דייטשער אבהענגיגקייט אין דער דאזיגער בראנזשע, האט יעצט דער מעדיצינישער ראט בעשלאסען, צו גרינדען אין רוסלאנד א זעלבסטשטענדיגען באקטעריאלאגי־שען אינסטיטוט ווי דער פראנקפורטער. אם פאסיגסטען צו דעם דאזיגען צוועק איז, לויט דער מיינונג פון מעדיצינישען ראט, דער פע־טראגראדער קייזערליכער אינסטיטוט פון עקס־פערימענטאלער מעדיצין, און דער ראט האט בעשלאסען, זיך ווענדען צו איהם מיט׳ן פאר־שלאג, ער זאל נעהמען אויף זיך די ארגאניזא־ציע פון פארברייטען סערומס פאר די באקטע־ריאלאגישע אינסטיטוטען פון גאנץ רוסלאנד.

די פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען.

פעראנשטאלטעט שבת, דעם 16־טען יאנואר 1915 אין
אויסטערברוס טעאטער (ריעסגאדע 106) אום האלב 9 אבענד

א דראמאטישען אבענד

עס ווערט אויסגעפיהרט די בעריהמטע שטיק פון יעקב גארדין

„קרייצער סאנאטא" לעבענס־בילד אין 4 אקטען. באל ביז 3 אוהר.

דער איבערשוס געהט לטובה די פעראומגליקטע פון דער מלחמה רוסיש־פוילישע יודען.

בילעטען איז צו בעקומען: אין צענטראל־ביורא, קריסטאלגאדע 12, אין דער פאלקס־קיך קראנ־פרינסעסעגאדע 34 סטוען, ביי הערר געלפער פיליסטרעדע 57 און אין קאסע פון טעאטער.

קויף פיליפסאנס טהיי
— 24 קייבמאגערגאדע 24 —

א עלטערע יודישע פרוי אדער מיידעל
ווערט געזוכט צו בעדינען א עלטערע דאמע.
מען בעט זיך ווענדען צו פרוי סובערט,
טארדענסקיאלדגאדע 20, 1.
פון 12 ביז 2.

א זעהר גוטער שניידער־טיש
ביליג צו פערקויפען.
פון ווילענטשיק. בארגערגאדע 60.

אקערמאנס גארן.
255 א. ג. טוסען.
אויך פערשידענע שניידער צודאטען.
ביי באביצקאוו און גלאזמאן.

עפשטיינס רעסטאראן.
ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

כשר מיטאג טעגליך
פרישער און גוטער עסען. ווען מען אבאנירט זיך
ווערט געגעבען ראבאט.
רחל דאנציגער, פרינסעסעגאדע 26, 2 זאל.
10 מינוטען פון קאנגענס־ניטארוו.

דריי מאשינען. (נאדלער, שניידער און קאש־קעט מאשינען) צו פערקויפען ביליג.
ג. געלפער פילעסטרעדע 57.
ביען 5737.

ל. גליק. נאררעברוגאדע
10־אוירעס באזאר.

א טיכטיגע האנט־נייערקע
ווערט געזוכט. יעהרליכע ארבייט, גוטע לויהן.
פ. אונטערשלאק פילעסטרעדע 92, 1־טע זאל.

די לאטעריי

פון דעם אידישען האנדווערקער פעראיין.

דעם האנד־ווערקער פעראיינ׳ס זעלבסט־הילפס־קאסע בעט אונז פערעפענטליכען די נומערען, וואס האבען געוואונען אויף דעם יובילעאומס אבענד דעם 3־טען יאנואר 1915.

נומ׳ 113—א קאפע סערוויז, 367—א פוטער־ניצע, 105—צוויי צוקערניצעס, 52—צוויי בלו־מען־וואזען, 249—א שפייזע סערוויז, 347—א טאז־גראפין און 6 גלעזלעך, 345 — א פרוכט־פירא־מידע, 92—א פרוכט־סערוויז, 40—צוויי בלומען־וואזען, 301—אנ׳אש־בעכער מיט 3 פיגורען.

די געווינסען קענען געפאדערט ווערען ביי ה׳ קערמען אבענרא 1, ערשטער זאל ביז א צייט פון זעקס וואכען פון שפיל־טאג, נאך דער צייט בלייבען די ניט געפאדערטע געוויני־סען צום פעראיין.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

געדרוקט פון ישראל קאפלאן, גאטהערסגאדע 41, 1. זאל

Trykt i Bjarnøs Bogtrykkeri, Krystalgade 28.

Nr. 34. Jüdische Volkszeitung 11. Januar 1915.

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אוירעס.
אין אויסלאנד . . . . „ 40 „

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, מאנטאג, דעם 11־טען יאנוואר 1915.

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Krystalgade 11 [1].

פון מזרח׳דיגען קאמפף־פלאץ.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 10־טען יאנואר (אפיציעל). טראסע דעם גרויסען שאדען, וואס די דייטשען ליידען, מאכען זיי דאך שטארקע אנגריפען אין פערשיעדענע פונקטען פון אונזער פראנט. ביי דעם הויף מאגעלי האט דער פיינד פרובירט אריינרייסען זיך אין אונזערע פאדערשטע לויף־גריבער. מיר האבען איהם קרעפטיגט צוריק־געשלאגען און האבען דערביי גענומען עטליכע אפיציערען און 100 סאלראטען געפאנגען.

אין בוקאווינא האבען מיר בעזעצט קימפא־לונג. אונזערע מחנות זענען די לעצטע טעג געגאנגען פארווערטס אויף 120 וויארסט און האבען פערגרעסערט דעם גרענעץ צווישען בוקאווינא און אונגארען. דערביי האבען מיר איבער טויזענד עסטרייכער געפאנגען.

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען, 10־סען יאנואר (אפיציעל). די אל־געמיינע סיטואציאן איז אונפערענדערט. די פיינדליכע אנגריפען אין מזרח פון טשערעמשא איז צוריקגעשלאגען געווארען. דערביי האבען מיר גענומען ביז 400 מאן געפאנגען און ערא־בערט דריי מאשין־געוועהרען.

אויף דעם דרום׳דיגען קריעגס־פלאץ האט דער פיינד געמאכט א נאכט־אנגריף, אבער אהן א רעזולטאט.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 10־טען יאנואר (אפיציעל). אויף דעם גאנצען מזרח־קריעגס־פלאץ איז, צוליעב די שלעכטע וועטערען, די סיטואציאן אונפער־ענדערט. דעם 7־טען יאנואר האבען מיר גענו־מען ביז 2000 מאן געפאנגען און עראבערט 7 מאשין־געוועהרען.

אין פלאנדריען.

—)(—

אין צוזאמענהאנג מיט דעם, וואס אין פלאנד־ריען האבען זיך ווידער אנגעהויבען פערבי־טערטע שלאכטען, גיט דער קארעספאנדענט פון „בערלינער טאגעבלאט“ פאלגענדע בעשרייבונ־גען פון די נאטירליכע פון די נאטירליכע בע־דינגונגען אויפ׳ן דאזיגען קריעגס־פלאץ. „ווער ס׳האט געזעהען דעם איזער־קאנאל — שרייבט ער.— דער ווייסט אז אונזער רעכטער פליגעל קען שוין כמעט ניט אויסשפילען נאך א שטיקעל ערד, ווייל אין דער ווירקליכקייט איז שוין דאכט זיך מעהר קיין ערד ניט פערבליבען. אלץ, וואס דארט איז פארהאן. איז אנ׳אונדליכער שטח, בעדעקט מיט גראהען ליים.

אונזערע פאזיציעס ציהען זיך אין דער לענג פון מזרח־ברעג פון איזער ביז ניופארט. דארטען געהען ארויס אין ים צוויי לאנגע קינסט־ליכע פאסען־פערצוימונגען. דערביי איז דער מזרח׳דיגער פערנומען דורך אונז און דער מערב׳־דיגער—דורך׳ן שונא. אין דעם ארט האלט אי־זער אין דער ברייט 70 מעטר. דער וועג צו געהען. ביים גראבען די טראנשייען בעווייזט זיך דאס וואסער אויף 30 סענטימעטר די טיעף. די וועגען זענען געווארען אזוי זומפיג, אז די הארמאטען און די פוהרען ווערען אינגאנצען פערזונקען אין ליים. איך האב אליין געזעהן, ווי ניט פון איזער־קאנאל האבען זיך די פערד מיט גרויס מיה געשלעפט ביזן בויך אין זומפ.

דער איזער־קאנאל איז א נאטירליכע גרע־ניץ פאר די פאזיציעס פון ביידע צדדים. יעדען מאל, ווען מיר פרובען זיך איבערגעהן דעם קא־נאל, הויבען אן די פעראייניגטע ארמעען שטארק צו שיסען. די פיינדליכע פאזיציעס זענען אין פיעל ערטער אין בעסערע בעדינגונגען ווי אונ־זערע. דער מערב־ברעג פון איזער־קאנאל איז העכער, ווי דער מזרח־ברעג. און א דאנק דעם האט זיך דער שונא געמאכט אויסגעצייכענטע טרוקענע טראנשייען אין דער צייט. ווען אין אונזערע טראנשייען איז דאס וואסער א פוס הויך און דאס דאזיגע וואסער דארף מען האל־טען אין איין אויספאמפען און אויסשעפען. לויט מיין מיינונג, קענען מיר זיך דא ניט רוקען פאר־אויס, ביי אזעלכע שרעקליכע בעדינגונגען.“

דער דייטשער דעפוטאט וואס איז איבערגעגאנגען צו פראנקרייך.

פון בערלין מעלדעט מען: דער רייכסטאג־דעפוטאט, ד׳ר געארג ווייל פון סטראס־בורג, איז ווי בעקאנט, אריינגעטראטען אין דער פראנצויזישער ארמעע. דאס מיניסטעריום האט אויפ׳ן גרונד פון געזעץ ערקלערט אז ד׳ר ווייל ווערט מעהר ניט בעטראכט פאר׳א דייטשען אונ־טערטאן און פארלירט אלע זיינע רעכט אלס דעפוטאט.

גלייכבערעכטיגונג פאר יודען אין רומעניען.

בוקארעסט. 10. יאנואר דער רומעני־שער קאבינעט בעטראכט די פראגע וועגען גע־בען די יודען פאליטישע רעכט.

די ידיעה וועגען דעם האט ארויסגערופען אין די יודישע קרייזען א גרויסע הסלהבות. עס זענען פארגעקומען פאטריאטישע מאניפעסטא־ציעס.

אין ארץ ישראל איז רוהיג.

פעטראגראד, 10. יאנואר.

צוליעב דעם, וואס עס האבען זיך פער־שפרייט קלאנגען, אז די מאחמעדאנער אין ארץ־ישראל און אין סיריען בעציהען זיך פיינדליך צו די רוסישע אונטערטאנען, האט מען געמאכט אנ׳אנפראגע אין יפו. איצט איז דערהאלטען גע־ווארען אנ׳ענטפער, אז דארט בעמערקט מען נישט קיין שום פיינדשאפט צו רוסישע און אז עס איז דארט פאלקאם רוהיג.

שטיצע פאר יודישע ארטיסטען

אין רוסישען מיניסטעריום פון אינערען איז אנגעקומען די השתדלות פון דער קייזערליכער טעאטער־געזעלשאפט צו געבען הילף פאר די יודישע ארטיסטען פון די ווארשעווער טעאטער. און זייער השתדלות בעטען די ארטיסטען אז מען זאל זיי ערלויבען שפיעלען אויף יודיש און געבען הילף מיט געלד. די ערשטע בקשה האט דאס מיניסטעריום אבגעווארפען און די בקשה וועגען געלד־שטיצע וועט ערפיהלט ווערען.

מערקט

איבער דרוק שוויריגקייטען וועט אונזער צייטונג אין משך פון א קורצער צייט ערשיינען אין האל־בען פארמאט. ווען אונזער דרוקערי וועט איינגעארדענט ווערען וועט די צייטונג ערשיי־נען אין פריהערדיגען פארמאט.

אכטונג.

נור די היינטיגע וואך וועט אונזער ציי־טונג ערשיינען ווי א אבענד אויסגאבע ביז מיר וועלען איינארדנען אונזער דרוקערי.

די עקספעדיציאן.

יודישע נייעס·

די קיעווער דאקטוירים־געזעלשאפט, בע־טראכטענדיג די פראגע וועגען פערבעסערען די רוסישע קור־ערטער, האס אנערקענט פאר נוי־טיג זיך משתדל צו זיין וועגען אבשאפען די עקזיסטירענדע בעגרענצונגען פאר יודישע קור־געסט.

— דער פרעזידענט פון דער טערקישער „רויטער האלבער לבנה„ האט בעזוכט דעם גריכישען און ארמענישען פאטריארכען ווי אויך דעם יודישען רב־הכולל און געבעטען מיטהעל־פען צו גרינדען אנ׳ארמענישען און יודישען קאמיטעטען, כדי צוזאמען ארבייטען מיט דער „רויטער האלבער לבנה״.

— דער זשיטאמירער יודישער כלל־טהוער מייזעליש האט בעקומען א מיטיילונג פון דער פראנצויזישער ארמעע, אז זיין זוהן, יצחק מיי־זעליש, איז פערוואונדעט און איז פאר א בעזונ־דערע העלדישקייט, וואס ער האט ארויסגעוויזען בעשאנקען געווארען מיט אנ׳אויסצייכנונג פון קריעגס־ארדען. בשעת די מלחמה האט זיך אנ־געהויבען, האט זיך מייזעליש געפונען אין אויס־לאנד, און ער איז אנגעקומען אלס פרייוויליגער אין דער פראנצויזישער ארמעע.

— אין מאסקווע ווערט ארויסגעגעבען א בראשורע וועגען דער יודען־פראגע פון בע־וואוסטען רוסישען שריפטשטעלער לעאניד אנ־דרעיעוו מיט׳ן נאמען „דאס ערשטע טרעפעל״. די גאנצע חכנסה פונ׳ם פערקויף פון דער דאזי־גער בראשורע וועט אבגעגעבען ווערען דעם „יודישען קאמיטעט צו געבען הילף די קרבנות פון דער מלחמה״.

— דעם 10־טען דעקאבר איז אין פעטרא־גראדער אקרוזשנאי סוד פארגעקומען דער פרא־צעס פון דער רעדאקציע פון יודיש־רוסישען זשורנאל „נאווי וואסחאד״, וועלכער איז אנ׳אב־קלאנג פון ביילים־פראצעס. דער רעדאקטאר פונ׳ם זשורנאל, אדוואקאט מ. נ. סירקין, איז בעשולדיגט געווארען לויט׳ן ארטיקעל 1034 פון שטראף־קאדעקס בעת ס׳איז פארגעקומען דער ביילים־פראצעס אין קיעוו, אין א רייהע ארטיק־לען, און פאר איבערדרוקען שולגינס בעוואוס־טען ארטיקעל, פאר וועלכען שולגין איז פער־משפט געווארען דורכ׳ן קיעווער אקרוזשנאי סוד. סירקינען האט פערטיידיגט דער אדוואקאט גאלדשטיין. דאס געריכט האט סירקינען פריי־געשפראכען.

די ענגלישע יודען אויף דער מלחמה

די „טיימס״ האט געווידמעט אנ׳ארטיקעל דעם אנטייל פון די ענגלישע יודען אין דער מלחמה. לויט ווי די צייטונג זאגט, שטאלצירען מיט רעכט די ענגלישע יודען מיט דעם ענטפער, וועלכען זיי האבען געגעבען אויפ׳ן אויפרוף פון פאטערלאנד צום געוועהר. פאר דער מלחמה־ערקלערונג זענען אין דער ענגלישער ארמעע געווען 500 יודען, יעצט אבער זענען זיי פאר־האן מעהר ווי 5000, דערין 450 אפיציערען פון דער ארמעע און פון פלאט. פראפארציאנעל צו זייער צאהל אין לאנד, וואלטען די יודען גע־דארפט געבען בלויז 3.200 פרייוויליגע. יודען זענען אויך פארהאן אין קאלאניאלען מיליטער; אין קאנאדער קארפוס געפינען זיך 200 יודען, דערין פיעל רוסישע און רומענישע עמיגראנ־טען. עס זענען פארהאן יודישע סאלדאטען און אפיציערען פון אויסטראליען, ניי־גווינעא און סאמאא, בעזונדערס געפינען זיך פיעל יודען אין די דרום אפריקאנישע פאלקען.

א העלפט פון די יודישע פרייוויליגע שטא־מען פון די פאמיליעס, וואס זענען נישט קיין ענגלישע געבוירענע, נאר וואס האבען זיך נאטוראליזירט אין ענגלאנה. אין די ראפארטען פונ׳ם הויפט־קאמאנדיר לארד פרענטש זענען עטליכע מאהל דערמאהנט געווארען יודישע אפיציערען, דערין איינער פון די בעסטע ענג־לישע לופט־פליהער—לייטענאנט מאריקס. א סך יודען זענען אומגעקומען סיי אויף דער יבשה, סיי אויפ׳ן ים.

דער ענגלישער רב־הכולל, ד״ר הערץ, טפאהר־ארויס די טעג קיין צפון־פראנקרייך צום מיליטער. צום ערשטען מאל אין דער ענגלישער היסטאריע בעלייט א פארשטעהער פון יודישע בית־דין דאס ענגלישע מיליטער אויפ די שלאכט פעלדער.

מענשיקאוו וועגען לאדז.

רעדענדיג וועגען דער פערנעהמונג פון לאדז דורך די דייטשען שרייבט מענשיקאוו אין „נאוו. וורעמ.״, אז דער לאדזער אינדוסטריע־ראיאן וועט שוין קיינמאל ניט אויפגערעכט ווע־רען פון זיין חורבן.

„איין טרייסט איז נאר דאס, וואס לאדז—חאטש זי געפינט זיך אין אייגענטליכען פוי־לען—האט זי קיינמאל ניט געהאט פון זיך קיין שום פאלנישעס, און א מכל־שכן רוסישעס, דאס איז געווען א ריין דייטש־יודישע שטאדט, בע־שאפען דורך דעם דייטשען קאפיטאל, וועלכער איז אריבער די רוסישע גרעניץ, כדי צו קעמפ־פען מיט דער ענטשטעהענדער רוסישער אינ־דוסטריע. אויב די לאדזער עפאכע וועט זיין ענדגילטיג רואינירט, וועט די רוסישע אינדוסט־ריע פערלירען א געפעהרליכען קאנקורענט״.

דער „קוריער פאראני״ בעמערקט דערויף:

„דאס איז ארויסגעזאגט אפען, מיט׳ן גאנצען הארצען.

„דאס איז געוויס א נייער שריט אויף דעם וועג פון דער פויליש־רוסישער פעראייניגונג״.

די ארעסטירטע דעפוטאטען.

די פרוי פון דעפוטאט באדאיעוו, ו׳עלכער איז פאר אמאנאט ארעסטירט געווארען צוזא־מען מיט דעם גאנצער רוסישער סאציאלדעמא־קראטישער ארבייטער פראקציע אין דער 4־טער דומא, האט בעזוכט דעם פארזיצענדען פון דו־מא, ראדזיהנקא, און געבעטען איהם פארנעה־מען מיטלען, צו בעפרייען איהר מאן, וועלכער געפינט זיך אין טורמע־שפיטאל.

ראדזיאנקא האט ערקלערט, אז ער האט שוין פיעל געטהון, צו פערלייכטערען, און אז די מאכט, פון וועלכער דאס איז אבהענגיג, האט איהם פערשפראכען, דאס די דעפוטאטען וועלען ניט געמשפט ווערען דורך א קריעגס־געריכט.

אויב דער פראצעס וועט ניט אזוי שנעל פארקומען, וועט זיך ראדזיאנקא בעמיהען מען זאל די ארעסטירטע בעפרייען געגען קויציע.

מלחמה־טעלעגראמען אין די טורמעס

לויט די טורמע־תקנות טאר מען ניט גע־בען די ארעסטאנטען לעזען צייטונגען סיידען א יאהר נאכדעם ווי זיי ערשיינען, וועגען די יעצטיגע מלחמות דערוויסען זיך די ארעסטאנ־טען דורך די פרישע ארעסטאנטען, וואס קומען אן אין טורמע, אדער בשעת די זעהונגען מיט זייער פאמיליע און ד״ג. דער נאטשאלניק פון דער הויפט טורמע־פערוואלטונג האט יעצט גע־פינען פאר מעגליך, ערלו׳בען געבען די ארעס־טאנטען לעזען די אפיציעלע טעלעגראמען פון העכסטען חויפט־קאמאנדיר וועגען דער מלחמה, ווי אויך די מאניפעסטען און די אלער־העכסטע אוקאזען בנוגע דער מלחמה.

מערקט

איבער דרוק שווירינגקייטען וועט אונזער צייטונג אין משך פון א קורצער צייט ערשיינען אין האל־בען פארמאט. ווען אונזער דרוקערי וועט איינגעארדענט ווערען וועט די צייטונג ערשיי־נען אין פריהערדיגען פארמאט.

אכטונג·

נור די היינטיגע וואך וועט אונזער ציי־טונג ערשיינען ווי א אבענד אויסגאבע ביז מיר וועלען איינארדנען אונזער דרוקעריי.

די עקספעדיציאן.

די פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען.

פעראנשטאלטעט שבת, דעם 16־טען יאנואר 1915 אין
אויסטערברוס טעאטער (ריעסגאדע 106) אום האלב 9 אבענד

א דראמאטישען אבענד

עס ווערט אויסגעפיהרט די בעריהמטע שטיק פון יעקב גארדין

„קרייצער סאנאטא״ לעבענס־בילד אין 4 אקטען. **באל ביז 3 אוהר·**

דער איבערשוס געהט לטובה די פעראומגליקטע פון דער מלחמה רוסיש־פוילישע יודען.

בילעטען איז צו בעקומען: אין צענטראל־ביורא, קריסטאלגאדע 12, אין דער פאלקס־קיך קראנ־פרינסעסעגאדע 34 סטוען, ביי הערר געלפער פיליסטרעדע 57 און אין קאסע פון טעאטער.

קויף פיליפסאנס טהיי
— 34 קייבמאגערגאדע 34 —

אקערמאנס גארן.
255 א. ג. טוסען.
אויך פערשידענע שניידער צודאטען.
ביי באביצקאוו און גלאזמאן.

עפשטיינס רעסטאראן.
ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

א עלטערע יודישע פרוי אדער מיידעל
ווערט געזוכט צו בעדינען א עלטערע דאמע.
מען בעט זיך ווענדען צו פרוי סובערט,
טארדענסקיאלדגאדע 20, 1.
פון 12 ביז 2.

א זעהר גוטער שניידער־טיש
ביליג צו פערקויפען.
פון ווילענטשיק. בארגערגאדע 60.

כשר מיטאג טעגליך
פרישער און גוטער עסען. ווען מען אבאנירט זיך ווערט געגעבען ראבאט.
רחל דאנציגער, פרינסעסעגאדע 26, 2 זאל.
10 מינוטען פון קאנגענס־ניטארוו.

דריי מאשינען. (נאדלער, שניידער און קאש־קעט מאשינען) צו פערקויפען ביליג.
ג. געלפער פילעסטרעדע 57.
ביען 5737.

ל. גליק. נאררעברוגאדע
10־אוירעס באזאר.

א טיכטיגע האנט־נייערקע
ווערט געזוכט. יעהרליכע ארבייט, גוטע לויהן.
פ. אונטערשלאק פילעסטרעדע 92, 1־טע זאל.

די לאטעריי

פון דעם אידישען האנדווערקער פעראיין.

דעם האנד־ווערקער פעראיינ׳ס זעלבסט־הילפס־קאסע בעט אונז פערעפענטליכען די נומערען, וואס האבען געוואונען אויף דעם יובילעאומס אבענד דעם 3־טען יאנואר 1915.

נומ׳ 113—א קאפע סערוויז, 367—א פוטער־ניצע, 105—צוויי צוקערניצעס, 52—צוויי בלו־מען־וואזען, 249—א שפייזע סערוויז, 347—א טאז, גראפין און 6 גלעזלעך, 345 — א פרוכט־פירא־מידע, 92—א פרוכט־סערוויז, 40—צוויי בלומען וואזען, 301—אנ׳אש־בעכער מיט 3 פיגורען.

די געווינסען קענען געפאדערט ווערען ביי ה׳ קערמען אבענרא 1, ערשטער זאל ביז א צייט פון זעקס וואכען פון שפיל־טאג, נאך דער צייט בלייבען די ניט געפאדערטע געוויני־סען צום פעראיין.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i Bjarnøs Bogtrykkeri, Krystalgade 28.

געדרוקט פון ישראל קאפלאן, גאטהערסגאדע 41, 1. זאל.

Nr. 33. Jüdische Volkszeitung 10. Januar 1915.

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אוירעס.
אין אויסלאנד . . . „ 40 „

אנאנסען־פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

קאפענהאגען, זונטאג, דעם 10־טען יאנוואר 1915.

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung", Krystalgade 11.

די דייטשען ווארטען אנ'ענגלישען לאנד־גאנג איז בעלגיען.

הנחות פאר יודען. — דער חורבן איז פוילען.

דער רוסיש־טערקישער קאמפף.

פעטראגראד, 9־טען יאנואר (אפיציעל). די טערקען האבען, ווי עס שיינט, אום צו פערלייכטערען די שווערע סיטואציאן פון דעם 10־טען קארפוס, וועלכער ציהט זיך צוריק פון סאריקאמיש, וויעדער אנגעהויבען אשטארקע אפענסיוו אין דער געגענד פון קאראאורגאן.

טערקישע מעלדונג.

קאנסטאנטינאפאל, 9־טען יאנואר (אפיציעל). אונזערע מהנות אין אסערבעדיאן האבען בעזעצט קאטור. דער פיינד פערלאזט די געגענד און ציהט זיך צוריק אין דער ריכטונג פון סאלמאס און חאי. צווישען די געפאלענע רוסישע אפיציערען ביי מיאנדוב איז אויך דער גרויס־פירשט אלעקסאנדער מיחיילאוויטש און דער רוסישער קאנסול אין סאנדשבולאק.

די חרוב'ע פוילען.

—)(—

בערלין, 9. יאנואר. איינער פון די דעפוטאטען פון דער רוסישער דומא, אגניעוו, וועלכער האט געמאכט א רייזע אין דער געגענד צווישען לאדז און ווארשוי, גיעט איבער פאלגענדעס: דאס לאנד איז פאלשטענדיג חרוב. עס געפינט זיך ניט קיין איינציגער דארף, וואס די מלחמה זאל האבען ניט פערניכטעט. די רוסישע רעגירונג האט אנגענומען שטרענגע מיטלען און שטראפירט פאר אלע די רויבערייען וואס ווערען בעגאנגען, און פיעל זענען שוין דערשאסען געווארען, — דאך בעווייזען זיך אויף ס'ניי די דאזיגע עלעמענטען אין אלע דיסטריקטען.

פערלוסטען פון די קעמפפענדע מלוכות.

פון אמסטערדאם טיילט מען מיט: די פארלויפיגע צאהל סאלדאטען, וואס עס פעהלען שוין ביי די קעמפפענדע איז בערך פאלגענדע:

די דייטשען האבען פערלוירען אויף ביידע פראנטען איבער צוויי מיליאן, די פראנצויזען איבער א מיליאן און די רוסען קנאפע צוויי מיליאן נפשות. דערצו דערגרייכט די צאהל פון די ענגלענדער און די בעלגיער צוזאמען איבער א האלבען מיליאן. די צאהל פון אלע אומגעקומענע צוזאמען, דערגרייכט אנ'ערך ביז 6 מיליאנען גע'הרג'עטע, פערוואונדעטע און געפאנגענע.

פון פשעמישל.

פון וויען טיילט מען מיט: לויט פליה־פאסט־מיטטיילונגען, פון פשעמישעל איז אין דער בעלאגערטער פעסטונג אלץ אין נארמאלען גאנג. זאגאר אלע פערוויילונגס־ערטער ווערען זעהר גוט בעזוכט, ווי פון ציווילע אזוי פון סאלדאטען.

וואס מען לערנט פון די געשלעגען אין מזרח.

א באזעלער צייטונג שרייבט וועגען דעם קאמפף אין מזרח: פון דעם מזרח־קאמפף וועלען די דייטשען האבען א גרויסע לעהרע. שוין איצט מערקט זיך אין דייטשלאנד א געוויסע נערוועזיטעט איבער דער אונזיכערהייט וועגען דעם, ווי ווייט זיי קענען זיין זיעגער איבער רוסלאנד. די בעפעלקערונג אין דייטשלאנד הויבט אן ווערען אונגעדולדיג, ווייל עס קומען ניט אן קיין בעריכטען וועגען גרויסע פאלגען פון זייערע פריהרע געמאלדענע זיעגען. די מורא טאמער וועלען זיי צוזאמען מיט די עסטרייכער ניט קענען בייקומען רוסלאנד, הויבט זיך אן מערקען, טראץ דעם, וואס עפענטליך זאגט מען דאס ניט ארויס.

וויעדער איז דייטשלאנד איבעראשט איבער דער דיסציפלין און טאפפערקייט פון רוסישען סאלדאט. די דייטשע עפענטליכקייט האט פון פיעלע יאהרען געהאט א פאלשע פארשטעלונג איבער די רוסען. מ'האט ערשט איצט דערזעהען, אז מען האט א גרויסען טעות געהאט ווען מען האט געמיינט, אז די רוסען זענען בלויז פערקויפטע אמט־לייט, שכורע אפיציערען און נארישע פויערים. זיי האבען ערשט איצט דערזעהען, אז מיט די רוסען דארף מען זיך רעכענען ווי מיט שטארקע בעדייטענדע מענשען.

די געשלעגען אין פערסיען.

פון קאנסטאנטינאפאל מעלדעט מען: די טערקען מארשירען פארווערטס ביים טייך אורמיא אויפ'ן וועג קיין סאלמאס, און אין מזרח בעהערשען זיי דעם וועג קיין טאבריס.

די דייטשען ווארטען אנ'ענגלישען לאנד־גאנג אין בעלגיען.

פון ראטערדאם טיילט מען מיט: די דייטשען בעפעסטיגען דעם ברעג אין בעלגיען פון קנאקע ביז חעאיסט אזוי שטארק ווי איז נאר מעגליך. זיי האבען געבראכט אהער איינעם פון די בעריהמטע 42־ער קאנאנען. א גרויסע טייל לוקסוס־געביידעס און ווילא'ס אויפגעריסען געווארען מיט דינאמיט, און די בעפעלקערונג האט בעקומען געמעלדעט, אז זיי זאלען פערלאזען זייערע היימען. אומעטום זענען געמאכט געווארען פערצאמטע לויף־גריבער, און איבער די וועגען דראט־פערצאמונגען. אין אלע נויטיגע ערטער זענען צוגעשטעלט קאנאנען

די דייטשע אפיצערען, וועלכע לייטען די האזיגע ארבייטען, בעהאלטען ניט און זאגען אויס, אז זיי ערווארטען דא א לאנד־גאנג פון די ענגלענדער.

הנחות פאר יודען.

פון בערלין ווערט געמעלדעט, אז דער אידישער סאציאליסטישער דעפוטאט אין רייכסטאג דאווידסאן, האט איצט ערהאלטען א מיטטיילונג פון דייטשען בילדונגס מיניסטער אז די מיטעלע און העכערע שוהלען אין דייטשלאנד וועלען זיך ווידער עפענען פאר קינדער פון רוסישע יודען.

באלד ווי די מלחמה האט אויסגעבראכען זענען ווי בעוואוסט אלע דייטשע מיטעלע און העכערע שוהלען געשלאסען געווארען פאר אונטערטאהנער פון די לענדער, מיט וועלכע דייטשלאנד איז אין קריעג. פון דעם האבען אמשטארקסטען געליטען די אידישע סטודענטען פון רוסלאנד, וואס בעזוכען די דייטשע אוניווערזיטעטען, ווייל אין רוסלאנד, ווי בעוואוסט ווערען זיי ניט צוגעלאזען אין די מיטעלע און העכערע שוהלען.

אין לעמבערג.

דער וויצע־מעיאר פון לעמבערג, הערר שיכער, מעלדעט אז טויזענדע יודען שטארבען פון הונגער אין לעמבערג און זיי געהען איבער די גאסען בעטלען ברויט.

דער הונגער־נויט איז אזוי גריוס, דאס פיעלע זענען שוין אראפ פון זינען, די הונגעריגע האלטען מלחמה איינער מיט'ן אנדערען פשוט פאר ברעקלעך.

עס געפינט זיך נישט אין גאנץ לעמבערג יעצט קיין איין פערמעגליכער יוד, דער הונגער האט זיי אלעמען אויסגעגלייכט. און הילפע איז דרינגענד נויטיג.

אין לאדז.

פון לאדז קומען אן שוידערליכע ידיעות. ברויט, נאפט און קוילען, איז כמעט ניט מעגליך צו בעקומען. אין אלע הייזער הערשט די קעלט. אלע בקשות צום דייטשען קאמענדאנט בלייבען אהן רעזולטאט. קארטאפעל איז געווארען א לוקסוס, וועלכען ס'קענען זיך נאר פערגינען נגידים. פון די רואינירטע ארומיגע דערפער לויפט מען קיין לאדז און דערמיט ווערט פערגרעסערט די צאהל הונגעריגע, וועלכע לויפען ארום איבער די גאסען און בעטלען, רייסען זיך אריין אין די הייזער און פאדערען ברויט. די דייטשע בעאמטע פערהאלטען זיך צו דעם קאלטבלוטיג.

לויט'ן בעפעהל פון קאמענדאנט איז ארעסטירט געווארען דער רב טרייסטמאן, וועלכען מען בעשולדיגט אין אגיטירען צו באיקאטירען די דייטשען. דער גרונד זאל זיין דער, וואס טרייסטמאן איז געווען אנ'אריינגעהער ביים רוסישען קאמענדאנט, ביי וועלכען ער האט פאר'ן פערלאזען לאדז,—פיעל מאהל משתדל געווען זיך איבער דער נויט פון דער שטאדט־בעפעל־קערונג און בעקומען צופריעדענגעשטעלט.

סזענען אויך ארעסטירט געווארען 2600 יודישע מיליציאנערען, וועלכע האבען אבגעהיט דעם טעלעגראף און טעלעפאן, ווען דער רוסישער חייל איז געווען אין לאדז. דער קאמענדאנט האט זיי ערקלערט, אז אזוי ווי זיי האבען געדיענט מיליטערע צוועקען קען ער זיך מיט זיי ניט רעכענען ווי מיט בירגער נאר ווי מיט קריעגס־געפאנגענע.

דער רב און די 2600 מיליציאנערען זענען אבגעשיקט געווארען קיין דייטשלאנד, ניט קוקענדיג אויף די פיעלע השתדלות צו בעפרייען זיי. דאס האט ארויסגערופען א שטארקע בהלה אין שטאדט. די פאמיליעס פון די ארעסטירטע געפינען זיך אין א פערצווייפעלטע לאגע.

אין פאלעסטינא.

אין פעטראגראד איז דערהאלטען געווארען אטעלעגראם פון אלעקסאנדריא (עגיפטען), לויט וועלכער די צאהל יודען, וועלכע זענען ארויסגעשיקט געווארען פון די טערקען, פון יפה איז בעשטאנען פון 680 יודען — פון וועלכע אטייל זענען געווען פרושים אנגעפאהרענע אין פאלעסטינא, פון פערשיעדענע אייראפעאישע לענדער, מתפלל זיין ביי דער כותל מערבית און די קברים פון די אבות און א טייל קאלאניסטען, וועלכע האבען זיך ניט לאנג בעזעצט אין פאלעסטינא.

וואנדערונגען פון א יודישען יונגעל.

די טעג איז אין א קאנצעלאריע פון פעטראגראדער גובערנאטאר געבראכט געווארען אונטער א וואך פון א סאלדאט דער 12־יעהריגער יודישער יונגעל יוסף לעווין.

מיט א צייט צוריק איז לעווין, וועלכער האט געוואוינט מיט דער מוטער אין פיריאטין, קליינרוסלאנד: ארויסגעפאהרען צוזאמען מיט איהר אין איינעם פון די ווייטע ווינקלען פון סיביר. וואו זיין מוטער איז פלוצלונג געשטארבען. דאס יונגעל, וואס איז געווארען א יתום, האט אזוי לאנג ארומגעבלאנדזשעט איבערן שטאדט, ביז עס האט איהם צוגענומען צו זיך אין קאזארמע אנ'עשאלאן שיסער, צו וועלכע ער איז געקומען און געבעטען מען זאל איהם נעהמען אויף דער מלחמה. בעת דער לאנגער רייזע פון דער מחנה האט זיך דאס יונגעל איינגעלעבט מיט דער סאלדאטען־פאמיליע, נאר דער עשאלאן איז אנגעקומען קיין פעטראגראד, וואו מען האט איהם פונאנדערגעשטעלט אין די קאזארמעס פעטראפאוולאווסקער פעסטונג, נאר דעם יונגעל האט דער קאמענדאנט פון דער פעסטונג נישט געפונען פאר מעגליך איבערצולאזען ביי די סאלדאטען. קיין שום ביטעס האבען ניט געהאלפען און דאס יונגעל איז אבגעשיקט געווארען מיט איינעם פון די סאלדאטען אין קאנצעלאריע פון גובערנאטאר. יעצט האט מען דאס אינגעל אבגעפיהרט אין אויעזדנע פאליצ'י־פערוואלטונג. וואס עס וועט מיט'ן אינגעל ווייטער זיין, איז דערווייל אונבעוואוסט.

דער יודישער פארמער.

איינער פון די אינטערעסאנטע ערשיינונגען אין יודישען לעבען פון די לעצטע יאהרען, איז די ענטוויקלונג פון די יודישע פארמעריי.

אין די לענדער, וואו מיט איניגע צעהנדליג יאהר צוריק איז קיין איינציגער יודישער ערד־ארבייטער ניט געווען, צ. ב. ש: אין צפון־אמעריקא, אין קאנאדא, אין ארגענטיניען, אין בראזיליען, אין ארץ ישראל און נאך אנדערע לענדער, — געפינען זיך איצט ניט ווענינער פון הונדערט־ און־ פופציג טויזענט יודישע ערד־ארבייטער.

די ערשטע יודישע ערד־ארבייט, אדער קאלאניזירונג, האט זיך אנגעהויבען אין רוסלאנד, אין דער צייט פון ניקאליי דעם ערשטען. ניקאליי האט געגעבען די יודען ערד אין חערסאנער און אנדערע גובערניעס. שפעטער האט דער בעוואוסטער מנדב באראן הירש אנגעהויבען די קאלאניזירונג אין ארץ ישראל, אין ארגענטינא, און פון ארגענטינא האט זיך אנגעהויבען אין בראזיליען.

די לעצטע בעריכטען וועגען די יודישע קאלאניזירונגען דערצעהלען, אז די יודישע פארמעריי מאכט זעהר גוטע פארשריט און גיעט זעהר האפנונגען אויף ווייטער דערהויפט אין אמעריקא און ארץ־ישראל.

די לעצטע בעריכטען בעווייזען אויך, אז יודען האבען גראדע דייטענדע קענטשאפט אין אגריקולטור־אנגעלעגענהייטען.

ארום מלחמה.

דער אינערן־מיניסטער נ. א. מאקלאקאוו האט אריינגעטראגען אין מיניסטארען־ראט א גרונד־פראיעקט, צו געבען די יודען, וואס געפינען זיך אין דער מלחמה, דאס רעכט צו וואוינען אין גאנץ רוסלאנד. דע פארשלאג פון מאקלאקאוו איז געפעלען געווארען דעם פארזיצענדען פון מיניסטארען־ראט א. ל. גארעמיקין.

— פון ווילנא טעלעגראפירט מען, אז דער 14־יעהריגער יודישער פרייוויליגער רייכעלסאן איז בעשטימט געווארען פאר אונטעראפיציער.

— אין איינינגע רוסישע צייטונגען איז געווען א ידיעה, אז א רוסישער חירורג וואראנאוו האט ערפונדען א מיטעל, ווי אזוי אריינצוזעצען ביי א פערוואונדעטע ביינער, וואס ווערען גענומען פון אנדערע מענשען אדער פון מאלפעס. ווי אויך וויעדער לעבעדיג צו מאכען אינגאנצען אבגעשטארבענע טיילען פון מענשענס קערפער יעצט, ווי עס טיילט מיט זיין שול־חבר, דער אינזשיעניער־ טעכנאלאג טאגער, אין „נאוו. וואסכאד", ווייזט זיך ארויס, אז דער דאזיגער רוסישער חירורג וואראנאוו איז א יוד. ער האט געענדיגט אין וואראנעזש א רעאל־שולע און דערנאך געוואלט אנקומן אין א טעכנישע שולע. אויף די קאנקורס־עקזאמענס האט ער אבער ניט בעקומען קיין גאר גוטען באל און ער האט בעשלאסען אוועקצופאהרען אין אויסלאנד לערנען. ער האט געענדיגט אין פראנקרייך א מעדיצינישען פאקולטעט און איז געווארען א בעריהמטער חירורג. שפעטער איז ער אוועקגעשטעלט געווארען אין דער שפיץ פון דעם מעדיצינישען אינסטיטוט פון דעם בעוואוסטען אמעריקאנישען מליארדער ראקפעלער.

די לאטעריי

פון דעם אידישען האדווערקער פעראיין.

דעם האנד־ווערקער פעראיינ'ס זעלבסט־הילפס־קאסע בעט אונז פערעפענטליכען די נומערען, וואס האבען געוואונען אויף דעם יובילעאומס אבענד דעם 3־טען יאנואר 1915.

נומ. 113—א קאפע סערוויז, 367—א פוטערניצע, 105—צוויי צוקערניצעס, 52—צוויי בלומען־וואזען, 249—א שפייזע סערוויז, 347—א טאז, גראפין און 6 גלעזלעך, 345 — א פרוכט־פיראמידע, 92—א פרוכט־סערוויז, 40—צוויי בלומען וואזען, 301—אנ'אש־בעכער מיט 3 פיגורען.

די געווינסען קענען געפאדערט ווערען ביי ש' קערמען אבענרא 1, ערשטער זאל אין א צייט פון זעקס וואכען פון שפיל־טאג, נאך דער צייט בלייבען די ניט געפאדערטע געווינסען צום פעראיין.

די פעראייניגונג פון אלע רוסישע יודען אין קאפענהאגען.

פעראנשטאלטעט שבת, דעם 16־טען יאנואר 1915 אין
אויסטערברוס טעאטער (ריעסגאדע 106) אום האלב 9 אבענד

א דראמאטישעז אבענד

עס ווערט אויסגעפיהרט די בעריהמטע שטיק פון יעקב גארדין

„קרייצער סאנאטא" לעבענס־בילד אין 4 אקטען. **באל ביז 3 אוהר.**

דער איבערשוס געהט לטובה די פעראומגליקטע פון דער מלחמה רוסיש־פוילישע יודען.

בילעטען איז צו בעקומען: אין צענטראל־ביורא, קריסטאלגאדע 12, אין דער פאלקס־קיך קראנפרינסעסעגאדע 34 סטוען, ביי הערר געלפער פיליסטרעדע 57 און אין קאסע פון טעאטער.

קויף פיליפסאנס טהיי
— 34 קייבמאגערגאדע 34 —

כשר מיטאג טעגליך

פרישער און גוטער עסען. ווען מען אבאנירט זיך ווערט געגעבען ראבאט.
רחל דאנציגער, פרינסעסעגאדע 26, 2 זאל.
10 מינוטען פון קאנגענס־ניטארוו.

דריי מאשינען. (נאדלער, ניידער און קאשקעט מאשינען) צו פערקויפען ביליג.
ג. געלפער פילעסטרעדע 57.
ביען 5737.

א עלטערע יודישע אדער פרוי מיידעל
ווערט געזוכט צו בעדינען א עלטערע דאמע.
מען בעט זיך ווענדען צו פרוי סובערט,
טארדענסקיאלדגאדע 20, 1.
פון 12 ביז 2.

ל. גליק. נאררעברוגאדע
10־אוירעס באזאר.

אקערמאנסגארן.
255 א. ג. טוסען.
אויך פערשידענע שניידער צודאטען.
ביי באביצקאוו, און גלאזמאן.

עפשטיינס רעסטאראן.
ראזענגארדען 11, 1־טע זאל.

א זעהר גוטער שניידער טיש
ביליג צו פערקויפען.
פון ווילענטשיק. בארגערגאדע 60.

אכטונג.
איבער דרוק שווירינגקייטען וועט אונזער צייטונג אין משך פון א קורצער צייט ערשיינען אין האלבען פארמאט. ווען אונזער דרוקער־י וועט איינגעארדענט וועט די צייטונג ערשיינען אין פריהערדיגען פארמאט

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod.

Trykt i Bjarnøs Bogtrykkeri, Krystalgade 28.

געדרוקט פון ישראל קאפלאן, גאטהערסגאדע 41, I. זאל.

Nr. 32. Jüdische Volkszeitung 8. Januar 1915.

אבאנעמענטס־פרייז:
אויף א חודש . . 1 קר. 20 אויר.
אין אויסלאנד . . . . 40 „ „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אבאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אויר. א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, פרייטאג, דעם 8־טען יאנואר 1915.

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“, Krystalgade 11 I.

א גרויסער רוסישער זיעג. — באמבעס איבער וואַרשוי. — די לאגע אין לאדז.

באמבעס און פראקלאמאציעס איבער וואַרשא.

פון וויען טיילט מען מיט: אין וואַרשא הערשט א מורא־דיגע פאניק. יעדען טאג וויינען זיך פיער דייטשע פליהער איבער דער שטאדט און וואַרפען באמבעס און פראקלאמאציעס, אין וועלכע מען פאדערט פון דער בעפעלקערונג, אז זי זאל זיך בעהאלטען אין דער צייט וואס זיי קומען צופליהען — זיי קומען יעדען טאג אין דער זעלבער צייט, — ווייל זיי ווילען קיינעם קיין שלעכטעס ניט טהון.

דער רוסיש־טערקישער קאמפף.

פ ע ט ר א ג ר א ד, 6־טען יאנואר (אפיציעל). אין דער געגענד ביי סאריקאמיש האבען דיטער־קען געהאט א פאלשטענדיגע נידערלאגע. דער 9־טער טערקישער ארמיע־קארפוס איז אינגאנ־צען פערניכטעט. מיר האבען גענומען געפאנ־גען דעם שעף פון דעם קארפוס, איסקהאם פא־שא, און די שעפען פון 17., 28., און 29. דיוויי־זיע מיט זייערע אפיציערען און א גרויסע צאהל סאלדאטען. דערביי האבען מיר עראבערט א גרויסע צאהל קאנאנען, אמוניציע און לעבענס־מיטלען.

אונזערע מחנות פערפאלגען די איבעריגע טיילען פון דעם פיינדס 10. ארמיע־קארפוס.

מיר האבען צוריק עראבערט ארדאגאן און דערביי פערניכטעט פאלשטענדיג צוויי פיינד־ליכע אינפאנטעריע־רעגימענטען.

די טערקען ציהען זיך צוריק. לויפענדיג ווי־אהין זיי קענען.

דייטשע אפיציעלע מעלדונג.

אויפן מערב־דיגען מלחמה־פלאץ האבען אונזערע מחנות אויפגעריסען א 200 מעטער לאנגע טראנשייע צו צפון פון ארראס. מיר הא־בען דערביי גענומען אייניגע געפאנגענע. אין ארגאנער־וואלד, איז דער פראנצויזישער אנ־גריף אבגעווויזען געווארען. צווישען שטיינבאך און אפהאלץ האבען מיר דורך א באיאנעט־קאמפף אבגעשלאגען דעם שונא.

אויפן מזרח מלחמה־פלאץ איז די סיטוא־ציאן אין מזרח־פרייסען און צפון־פוילען אונ־פערענדערט. אונזערע אנגריפען צו מזרח פון בזורא, ביי קאזלאוו און ביסקופי, האבען גע־האט גוטע ערפאלגען. אויף דרומית־מזרחית פון באלינאוו, זענען אונזערע מחנות געגאנגען פארווערטס ביי ראווקע איבער די הויכע בערג, וואס ליגען דערביי. לענגער צו דרום, ביים רעכטען בערג פון פיליצע, איז די סיטואציאן אונפערענדערט. דער צושטאנד פון די וועגען און דער שלעכטער וועטער, הינדערען אונזערע פארווערטס־בעוועגונגען.

אין פוילען און גאליציען.

פון מזרח־פרייסען הערט מען קיין נייעס ניט. די דייטשע מעלדונגען דערצעהלען במעט אימער דאס זעלבע, אז אין „מזרח־פרייסען איז קיין נייעס נישא“. די רוסישע מחנות, וועלכע געפינען זיך אין מזרח־פרייסען, זענען קענטיג ניט זעהר קיין גרויסע און שטארקע ארמיעס, אז זיי זאלען קענען אריסרופען גרויסע בעגע־בענהייטען.

אין פוילען און גאליציען וועלען די ג־שלעגען פארגעזעצט, אבער קיין גרויסע ענדע־רונגען איז אין די לעצטע טעג ניט פארגע־קומען.

פרעזידענט ווילסאן און דער פויפסט זוכען פריעדען.

ב ע ר ל י ן, 6. יאנואר. צו „וואלפ־ס ביורא טעלעגראפירט מען רוים: א היגע קארעספאנ־דענץ־ביורא האט פרפאהרען, אז די אמעריקא־נישע קארדינאלען, גיבבאנס, פארלי און קאנעל האבען זיך געווענדעט צום פרעזידענט ווילסאן מיט א פארשלאג וועגען א צוזאמענארבייט צווי־שען די פעראייניגטע שטאאטען און דעם פויפסט פאר די גונסטען פון פריעדען. פרעזידענט ווייל־סאן האט זעהר וואַרעם אויפגענומען דעם פאר־שלאג און וויל אין גיכען שיקען אנ־אויסערער־דענטליכען פערטרעטער אין רוים, וועלכער זאל אנהויבען טהון אויף דעם געביעט, וועלכעס זאל קענען מאכען א סוף צום אייראפעאישען קאנ־פליקט.

הונגער־נויט און קראנקהייטען אין בעלגיען.

פון לאנדאן טיילט מען מיט: די לאגע אין בעלגיען וועדט וואס פון טאג אלץ ערגער. אלע הילפס־מיטלען זענען אויסגעליידיגט. אלע פרא־דוקטען, בהמות, פערד און תבואה זענען אוועק־געפיהרט פון לאנד אדער עקספראפריאירט. די דערפער זענען חרוב און געפינען זיך אין גרוי־סער עלענד. אין די מייסטע פראווינצן הערשט די ביטערסטע נויט און מען שרעקט זיך, אז די אונהיגיענישע פערהעלטניסען אין די לעצטע מאנאטען זאלען ברענגען די שרעקליכסטע עפידעמישע קראנקהייטען.

די שטאדט־דומע אין בריסעל בעזארגט יעדען טאג א פיערטעל מיליאן מענשען מיט עסען, אבער עס איז ניט גענוג. איבערהאל טרעפט מען הונגער, נויט, עלענד, פערצווייפלונג און זארג.

רי רייכסטע מענשען זענען געקומען צו דער שטופע פון בעטלער, און די אריעמע האבען פערלארען אלץ, וואס זיי האבען גהאט.

ניט קוקענדיג אויף דער שרעקליכער נויט פאדערען די דייטשען דאך זייערע קריעגס־קאנ־טריבוציעס.

קריעגס־געפאנגענע ווערען געביטען.

ל א נ ד א ן, 6־טען יאנואר. אפיציעל טיילט מען מיט, אז דייטשלאנד איז איינגעגאנגען אויף דעם פארשלאג פון ענגלאנד וועגען בייטען זיך מיט די קריעגס־געפאנגענע. וועלכע זענען אונפעהיג אנטייל צו נעהמען אין דער מלחמה.

א „תפלה־טאג“.

ל א נ ד א ן, 6־טען יאנואר. נעכטען איז אין גאנץ ענגלאנד פארגעקומען א „תפלה־טאג“, וועלכען עס האבען בעשטימט די גייסטליכע. אלע קירכען זענען געווען איבערפיהלט פון מתפללים, וועלכע האבען מתפלל געווען פאר־ן נצחון פון די ענגלישע ארמיעס.

ענגלישע פערלוסטען.

ווי די ענגלישע צייטונגען גיבען איבער איז דער היזק און שיפען ביי שיפען ביי ענגלאנד פארן לעצטען חודש גענוג פאלענג־דער: 35 דאמפף־שיפען מיט 119 פערזאן, 32 זעגעל־שיפען מיט 25 פערזאן, 5 דאמפפער פון 15,795 טאן זיינען דורך די דייטשען פערניכטעט געווארען און 7 פון סך־הכל 7432 טאן מיט 25 פערזאן זיינען פון מיינעס אויפגעריסען געווארען.

קריעגס־ברויט.

לויט דער פעראדענונג פון קייזער ווילי־העלם, וועדט איז פון אנהויב נאיאבר, געברויכט ווי פון קייזער אנוי אויך אין הויפט־קוואַרטיר פון חייל, ברויט מיט קארטאפעל מעהל, דער אזוי געדופענער קריעגס־ברויט דאס הייסט אז ווי אין דעם גרא אזוי אין דעם שווארץ־ברויט וועדט אריינגעמישט 15 פראצענט קארטאפעל־מעל, דער ברויט שמעקט ניט שלעכט.

אכטונג.

די קומענדיגע וואך וועט אונזער צייי־טונג ערשיינען ווי א אבענד אויסגאבע ביז מיר וועלען איינארדנען אונזער דרוקערייי.

די עקספעדיציאן.

— זונטאג דעם 3־טען יאנואר, פון 3 ביז האלב 7 אוהר —

וועט שטאטפינדען אין הארמאניען, נארעוואלדגאדע 23

א קינדער־פעסט

מיט פערשיעדענע פערווייליגונגען פאר קינדער — איינצעלהייטען איז פראגראם.

מעשה'לעך פאר קינדער; יודישע פאלקס־ליעדער; סינגאגען־כאר, קינדער שפיעלען.

שאקאלאדען־פאוזע: שאקאלאד מיט קוכען עס.

בילעטען צו 1 קר. און 50 אויר עס איז צו בעקומען אין עקספעדיציאן.

דער יודישער האנדווערקערס־זעלבסט־הילפס קאסס

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 3־טען יאנואר 1915, אין „הארמאניען", נארעוואלדגאדע 23

— א ערשט־יאהריגען יובילעאום —

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען ס'וועלען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט־זינגער הר. ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין־שפילערין פר. אוללא קאסעל

— הר אין פרו טעמיאנאוו — פרל. נאנא יאקאבסען און אנדערע.

אויך גרויסע געווינסען און פערווייליגונגען בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיצ'ע און ביי מיטגליעדער **באל ביז 3 אוהר**

— עס וועלט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

יודישע פאלקסצייטונג

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נע בלאט שטעלט זך פאר זין הופט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן־ארגאן, וואס זאל פאראייניגען אלע ודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע־נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד או? אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג ועדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס — אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיציע און אויך אלע פאסט־קאנטארען.

אנאנסעז איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען וועלט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארווענגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך אחוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11, København K

אכטונג!

איבער פאסט־אורזאכען ווערט פון דעם 1־טען יאנואר ניט אן ענומען קיינע ווע־כענטליכע נאר מאנאטליכע אבאנעמענטען.

באיקאט.

עס איז פערבאטען מיטגליעדער פון „דענישען שנייידער פעראבאנד" פרויען ווי מענער צו ארבייטען אין פאלגענדע געשעפטען:

אסא יענסען סטודייעסטרעדע 43, הערטץ

פעטערסען קלארעבודערנע 16, 1. כריסטיאן ניעלסען וועסטער־פעלעדוואי 44, אין וועסטער־בראגאדע 189 געווענדע־שילדער

נער ראהבעקע־אליע 32.

ביי א. יאנסען סטודייעסטרעדע ארבייטען פאלגענדע שנייקבערעכער: לאנגע בלאנארדספלאץ 3, 3 צום הויף, משה פלאקס און מאקס גרינפעלד פילעסטרעדע 72, 2, וויט־שטוב. יאקובאוויטש אדעלגאדע 96, 2 צום הויף און הענריך־סען אהלענשלעגערס גאדע 35, 3.

די אויבענדערמאהנטע זענען פראפעסיאנעלע שנייק־בערעכער. זיי האבען פריהער געארבייט ביי שידלער, נאכדעם פאר ניעלסען און איצט זענען זיי אריבער מיט איהם צו א. יענסען.

ווילליאם פ. ארופ.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Litischevski, Hausergade 36

בען בזה הלשון:

— מיר פארדריסט דאס, פאר דריסט מיר, פאר וואס איז ביי אייך אנדערס, ווי ביי אלעמען?

— ביי אונז אנדערש ווי ביי אלעמען?— קוועטש איך מיט די פלייצעס. — כ׳פערשטעה אייך ניט פעטער, אויף נאמנות.

כ׳מיין דאס, מיין אין· ער קלערט ער מיר דייטליכער. פאר וואס שטעהט ביי אייך ניט, ווי ביי אלעמען.

— ביי אונז שטעהט אנדערש ווי ביי אלעמען? — איך ווער שוין אביסל מערומע.

איהר מאכט זיך ניט פערשטעהנדיג, ווערט ער ברגז. שטייטש, ביי אייך אין צייטונג, מיין איך טאקע, שטעהט אנדערש ווי ביי אלעמען: אומעטום נעהמט דער דייטש, און ביי אייך גאר פאניע!

— אזוי שיס איך אויס מיט אגעלעכטער, אצינד פערשטעה איך שוין, איך האב מיר אנגעשטויסען אויף א „דייטש" משמעות.

— וואס לאכט איהר? הא? ביי אלעמען זאגען זיי, שטייט אז דייטש איז שוין אין שלעזיע, צוגענומען די גאנצע בעלגיע, דער עסטרייכער האט שוין גאר באסניע· פערשעהט איהר מיר, גאנץ באסניע ס׳ניט קיין קליינינגקייט! און ביי אייך נעהמט אלץ פאנע, זאגען זיי, נאר ער האלט אין איין נעהמען נעהמען?

— יע, יע מאך איך צו איהם, איהר זייט א יוד, ניט קיין גזלן, נישקשה. איהר הינקט אונטער אונטער אין גאעגראפיע אביסעל, אבער עס שאדט ניט, איהר קענט זיך בערוהיגען ביי אונז איז קיין מאל חלילה ניט געשריבען געוואורען, אז שלזיען געהערט ניט צום דייטש, אדער באסניען צו עסטרייך, איך ווייס גאר ניט, ווער עס האט אייך אויסגעטראכט די גאנצע מעשה, חלעבען, אפשוטער לשון הרע, באמונתי.

— הייסט עס, שטעהט ביי אייך, אז דייטש נעהמט? און זעהט איהר, אבי זיי האבען געזאגט אז ביי אייך שטעהט פערקערט, אויב אזוי האט קיין פאריבעל ניט. זייט מיר געזונד און שטארק און האט אייך אגוטען. און דער יוד איז ארויס אגליקליכער און א צופרידענער.

י. מ. אושעלאוויץ.

ארץ ישראל אלס א יודישע מלוכה

לאנדאן. — דער „ניו סטייטסמאן", איינע די וויכטיגסטע וואכענצייטונגען אין ענגלאנד, איז צוגעשטאנען צו דעם ארקעסטער פון די וויכטיגע ענגלישע צייטונגען, וועלכע רעקאמענדירען אז ארץ־ישראל זאל נאך דער מלחמה אוועקגעגעבען ווערען צו די יודען.

אין לעצטען נומער „ניו סטייטסמאן" איז ערשיענען א לאנגער ארטיקעל וועגען דיעזער פראגע. דער שרייבער פון ארטיקעל איז שטארק בעגייסטערט פון דעם פראיעקט פון מאכען ארץ־ישראל א זעלבשטענדיגע מלוכה, און נאכדעם ווי ער רעדט באריכות וועגען יודישע האפנונגען פון פאלעסטינא׳ס וויעדער אויפלעבונג, וועגען יודישען נאציאנאליזם בכלל און דער ציוניסטישער בעוועגונג בפרט, קומט ער צו דעם אויספיהר אז די צייט איז געקומען אז די קריסטליכע וועלט זאל איצט מכפר זיין אויף די 19 הונדערט יאהר זינד געגען דעם יודישען פאלק, און איהם אבגעבען צוריק זיין אמאליגע לאנד ארץ ישראל.

דער שרייבער פאדערט, אז פאלעסטינא זאל ווערען א יודישע מלוכה אונטער ענגלאנד׳ס שוץ.

אין א עדיטאריעל פון דער זעלבער וואכענצייטונג ווערט דער פראיעקט ווארים געשטיצט, די צייטונג איז אין דער מיינונג, אז קיינער קען ניט זיין דאגעגען דאס צוריקגעבען פון פאלעסטינא צו יודען דאס איינציגע געגען וואס דער „ניו סטייטסמען" איז מקפיד איז, אז די יודישע מלוכה זאל ניט זיין אונטער ענגלאנגלאנד׳ס שוץ, ווייל ענגלאנד האט שוין אזוי פיעל פערנטווארטליכקייטען. און וועט נאך האבען פיעל מעהר נאך דער מלחמה, אז פאר איהר וועט זיין צופיעל זיך אין גאנצען צו מאכען פעראנטווארטליך פאר דער יודישער מלוכה אין פאלעסטינא.

אבער וועגען פראיעקט גופא איז דער „ניו־סטייטסמען" אין פוילער סימפאטיע און צושטימונג

הילף פאר יודישע ליטעראטען.

דעם 3־טען נאיאבער איז אין פעטראגראד פארגעקומען א זיצונג פון דער ספעציעלער קאמיסיע ביי דער „חברה מפיצי השכלה" צו געבען הילף די יודישע זשורנאליסטען, וועלכע זענען געבליעבען אין זעהר א שווערע לאגע צוליעב דער מלחמה, לויט ערהאלטענע ידיעות, האבען זיך בעזונדערס שווער אבגערופען די איבערגעלעבטע געשעהענישען אויף די יודישע ליטעראטען פון ווארשא ווילנא און אדעס. עס איז בעשלאסען געווארען צו גרינדען א ספעציעלען פאנד. דערביי האט דער קאמיטעט פון דער „חברה מפיצי השכלה" אסיגנירט 500 רובל, דער קאמיטעט פון דער יודישער ליטעראריישער געזעלשאפט—300 רובל, און די געזעלשאפט אבצוהיטען דאס געזונד פון דער יודישער בעפעלקערונג—500 רובל, א חוץ דעם ערווארט מען אסיגנירונגען לטובת דעם פאנד פון דער היסטאריש־עטנאגראפישער געזעלשאפט, פון דער חברה „חובבי שפת עבר" און פון דעם צענטראלען קאמיטעט צו געבען הילף די יודען, וואס האבען געליטען פון דער מלחמה.

—)o(—

דער „שטילער הארמאט".

די „אילוסטרייטער לאנדאן ניוס" גיט א צייכנונג און בערייבונג פון נייעם דייטשען הארמאט, וואס האט די לעצטע צייט אנגעמאכט א טומעל, און וועלכער שיעסט כלומרשט אהן גערויש און מיט זעהר גרויסע קוילען, דער גאנצער אפאראט בעשטעהט פון אלאפעט מיט א הארמאט פון זעהר נישט קיין גרויסען קאליבר. די קיילעכדיגע באמבע, פון א פערהעלטניסמעסיג גרויסען קאליבר, וועלכע איז אנגעפילט מיט א שטראקען אויפרייס־מאטעריאל (200 לאלאגראם), האט אנ׳אייזערנעם שטעקעל, וואס ווערט אריינגעשטעלט אין מויל פון הארמאט און אזוי ארום ווערט ער ווי אנגעטהון אויפ׳ן הארמאט, דער שאס איז נאך ניט קיין שטילער, נאר זיין קלאנג איז, ווירקליך, בלויז אביסעל שטארקער פונ׳ם קלאנג פון א ביקסען שאס. דער אפאראט ווארפט באמבעס אויף א שטרעקע פון נישט מעהר ווי 350 מעטער. עס איז נישט שווער צו טרעפען, אז דער דאזיגער אפאראט איז בעשטימט צו ווארפען באמבעס אויף טראנשייען אין דעם פאל, ווען די טראנשייען פון ביידע צדדים דערנעהנטערן זיך אין א מהלך פון בלויז א פאר הונדערט מעטער, ווי עס איז צו בעמערקען אויפ׳ן מערב־פראנט, דעם גאנצען אפאראט קענען איבעטראגען פון איין ארט אויפ׳ן אנדערן צוויי דריי מענשען.

—)o(—

די צוקונפט פון פוילען.

„בירזש. וויעד." שרייבט: אויפ׳ן גרונד פון ידיעות, וועלכע מיר האבען בעקומען פון א ריכטיגע קוועלע, קאנען מיר מודיע זיין, אז די פראגע וועגען דער קינפטיגער איינריכטונג פון פוילען איז דורך די רעגירענדע קרייזען נאך ניט דערוועקט געווארען.

אלע פראיעקטען, וואס זענען ביז יעצט וועגען דעם אויסגעארבייט געווארען, זענען די פרוכט פון דער איניציאטיווע פון זייערע אייגענע פערפאסער, פארגענומען אויף זייערע אייגענע ריזיגע. אבער א אויספיהרליכע אויסאדבייטונג פון פראיעקט וועגען די איינריכטונג פון פוילען, וועלכע זאל זיין געשטיצט אויף די יסודות וואס זענען פערשפראכען געווארען דורכ׳ן העכסטען הויפט־קאמאנדיר אין זיין אויפרוף צו די פאליאקען, ווערט ווערט בעטראכט אלס פריהצייטיג, ביז עס וועט זיך ענדיגען די מלחמה און עס וועלען גענוי בעצייכענט ווערען די צוקונפטיגע גרענעצען פון מערב־פוילען.

—)o(—

פון לאדז.

נאכדעם ווי די דייטשען זענען וויעדער אריין אין לאדז, איז אלס קאמענדאנט פון שטאדט בעשטימט געווארען דער פריהערדיגער קאמענדאנט פאן ליבערט. וועלכער האט פערעפענטליכט, דאס אלע זיינע פריהעריגע בעפעהלען ווערען צוריקגעקעהרט.

א געוויסען טייל פון דער בירגער־מיליציע האט ער בעפוילען. זיך אנגעבען אין דימיסיע.

—)o(—

יודישעס וואוינרעכט.

די טעג איז פארגעקומען א זיצונג פון די בענק־פארשטעהער אין פעטראגראד, אין וועלכער עס האבען אויך אנטייל גענומען פארשטעהער פון דער רעגירונג.

אויף דער דאזיגער זיצונג האבען די פארשטעהער פון צוויי גרויסע בענק געמאלדען, אז דער סינדיקאט פון די רוסישע בענק וועט גערען זיך בעטייליגען מיט קאפיטאל אויסצובעסערען רוסישע קור־ערטער, נאר צום ערשט מוז דער סינדיקאט וויסען, צי יודען וועט זיין ערלויבט צו וואוינען אין די רוסישע קור־ערטער. דען אויב נישט — זאגען זיי — איז נישט כדאי זיך צו בעשעפטיגען מיט׳ן דאזיגען ענין, ווייל 80—90 פראצענט פון די רוסישע אונטערטאנען, וואס בעזוכען די אויסלענדישע קור־ערטער, זענען יודען, וועלכע האבען נישט געהאט די מעגליכקייט זיך צו קורירען אין רוסלאנד, און אויב די רעגיערונג וועט פערשפרייטען די יודישע בעגרענצונגען אויך אויף די נייע קור־ערטער, וועלען ווייטער הונדערטער מיליאנען רובל ארויסגעפיהרט ווערען קיין דייטשלאנד.

איינער פון די רעגיערונגס־פארשטעהער האט דערויף געענטפערט, אז די פראגע וועגען די קור־ערטער, ווי אויך די יודען־פראגע וועלען בעהאנדעלט ווערען אין דער דומה, און מען דארף רעכענען, אז זיי וועלען ענטשיידעט ווערען צום גוטען אין א ברייטער מאס.

פונדעסטוועגען האבען די בענק־פארשטעהער געזאגט, אז די יודען־פראגע אינטערעסירט זיי טאקי יעצט, ווען זיי דארפען קלאר מאכען די פראגע וועגען אסיגנירען סומעס פאר די קור־ערטער.

—)o(—

ערלייכטערונגען פאר יודען.

ווי מען גיעט איבער פון א זיכערער קוועלע, איז די ידיעות, אז דאס רוסישע מיניסטעריום פון אינערן, זאל האבען אריינגעטראגען אין מיניסטארען־ראטה א געזעץ־פראיעקט וועגען געבען די יודען, וועלכע נעהמען אנטייל אין דער מלחמה, רעכט צו וואהנען אין גאנץ רוסלאנד, ניט קיין גאנץ ריכטיגע.

די קלאנגען שטאמען זיכער דערפון, וואס דאס מיניסטערים האט ביי עטליכע צופאלען ווען די ארטיגע אדמיניסטראציע האט געוואלט ארויסשיקען פערוואונדעטע אין מלחמה יודישע סאלדאטען. צוריק אין יודישען תחום המושב, ערקלערט דער אדמיניסטראציע אז ס׳איז ניט געזעצליך. אבער בכלל האט נאך דאס מיניסטעריום די פראגע ניט אויפגעהויבען.

ס׳איז אבער פאראן א גרונד צו גלויבען, אז די יודישע אנטייל־נעהמער אין דער מלחמה וועלען בעקומען די זעלבע רעכט, וועלכע ס׳האבען בעקומען אייניגע קאטעגאריעס יודישע סאלדאטען, וואס האבען אנטייל גענומען אין דער רוסיש־יאפאנישער מלחמה.

—)o(—

אנטיסעמיטישע אויפרופען.

„נאוו. גאז." שרייבט: «מיר ערהאלטען א ידיעה, אז נעכטען האבען עפעס בייזוויליגע שטיפערס פונאנדערגעשפרייט קארטלעך מיט אנטיסעמיטישע אויפרופען. אזא קארטעל האט מען געברענגט אין אונזער רעדאקציע. ווייל די ידיעה וועגען דער פערשפרייטונג פון די דאזיגע «אויפרופען» האט אין געוויסע קרייזען דערוועקט א בעאונרוהיגונג, רעכענען מיר אלס פליכט צו ערקלעהרען, אז די דאזיגע קארטלעך טראגען דייטליך די סמנים פון א נארישע טיפיקאציע».

עגיפטען און ענגלאנד.

בין די 80־ער יאהרען איז עגיפטען געוען אבהענגיג פון טערקיי, נאר זי האט געהאט אן־אייגענעם חעדיוו, וועלכער האט רעגירט אין נאמען פון סולטאן, אין אנהויב פון די 80־ער יאהרען האט איינער פון די עגיפטישע מיניסטער ראן אראבי־פאשא גמאכט אן־אויפשטאנד געגען סולטאן און זיין הערשער דעם חעדיוו.

דער אויפשטאנד איז געווען פעסט ארגאניזירט און אין אירם האבען זיך בעטייליגט ניט בלויז די אראבער פון עגיפטען, נאר אויך די אנדערע מאחמעדאנישע פעלקער פון סודאן און אנדערע שכנות'דיגע לענדער פון אפריקא, אוי ווייל טערקיי איז דעמאלט געווען זעהר אבגעשוואכט נאך דער רוסיש־טערקישער מלחמה און איז נישט געווען אומשטאנד אליין צו דערשטיקען אויפשטאנד, איז איהר עקומען צו הילף ענגלאנד, וועלכע האט מורא געהאט, אז די קעמפפענדע עגיפטער זאלען נישט פערכאפען און רואינירען דעם סועץ־קאנאל, וועלכער פירט פון אירופא צו די ענגלישע לענדער פון אינדיען. נאכדעם ווי איהר איז נישט געלונגען צו פועל'ן, אז איהרע פאדערונגען זאלען בעפרידיגט ווערען אויפ'ן פריעדליכען אופן, האט זי גשיקט איהר פלאט צו די עגיפטישע ברעגעס, האט באמבארדירט אלעקסאנדרי'ן און ארויסגעצוצט דאס מיליטער; דערנאך האבען די ענגלענדער גפיהרט א הארטנעקיגען קאמפף. פריהער אין עגיפטען און שפעטער אין סודאן, בין דער אויפשטאנד איז פאלקאם דער שטיקט געוואָרען.

נאכדעם האט ענגלאנד איבערגעלאזט צייטוויליג איהר מיליטער אין עגיפטען מיט איהרען הויכען בעאמטען בין טערקיי וועט אומקעהרען זיי די הוצאות, וואס ענגלאנד האט געהאט אויף איהר עקספעדיציע קיין עגיפטען.

און ווייל די ענגלישע בעזנק איז געקומען אסך געלד ביי עגיפטען, האט ענגלאנד זיך גענומען אויך איינצוארדענען די פינאנציעלע לאגע פון לאנד, גרינדענדיג אפעציעלען ווירקשאפטליכען קאמיטעט צו פערגרעסערען די פרוכטבארקייט פון לאנד.

פון דעמאלט אן איז פערבליבען אין עגיפטען אזא ארדנונג: דער טערקישער סולטאן רעכנט זיך אלס אויבערהערשער פון־ם לאנד און אלס הערשער רעכענעט זיך דער העדיוו, וועלכער שפעהט אין שטענדיג בעציהונגען מיט־ן ענגלישען מיניסטער רעזידענט וואָגען פערשיעדענע רעגירונגס־פראגען און קיין אפיציעלער אקט קען נישט ארויסגעבעבען ווערען אהן דער בעשטעטיגונג פון ענגלישען מיניסטער רעזידענט.

אזוי־ארום האט ענגלאנד פאקטיש שוין פון לאנג געהאט די גאנצע מאכט אין עגיפטען און דאס לאנד האט ווירקליך צוליעב דער ענגלישער פערוואלטונג, שפארק אויפגעבליהט, עס זענען דורכגעפיהרט געווארען זעהער וויכטיגע אינערליכע רעפארמען; עס זענען דורכגעגראבען געווארען קאנאלען אויף אן־אונגעהויער גרויסער שטרעקע צו בעוואסערען וויסטע געגענדען, וואס זענען יעצט בעווארען פון די פרוכטבארסטע אין דער וועלט. אין עגיפטען האט זיך אונגעהויער ענטוויקעלט די קולטור פון באוועל, וועלכע איז איבערגעפלאנצט געווארען פון אמעריקא און איז געווארען אינער פון די וויכטיגסטע צווייגען פון דארטיגען עקאנאמישען לעבען.

די ענגלישע פערוואלטונג אין עגיפטען איז רעגירונג בעקומען א געוויסען טייל פון דער עגיפטישער הכנסה.

ענגלאנד האט נישט געוואלט ערקלערען די אנעקסיע פון עגיפטען, ניט קוקענדיג דערויף וואס זי פערוואלטעט דאס מיט ערפאלג שוין מעהר ווי דריסיג יאהר, פשוט, צוליעב דעם, וואס פאר איהר איז נישט געווען געוואונשען ארויסצורופען א קאנפליקט מיט א מאחמעדאנישער מלוכה, האבענדיג אין אינדיען א סך מאחמעדאנישע אונטערטאנען.

יעצט אבער וען טערקיי אליין האט ארויסגערופען א מלחמה, האט ענגלאנד בעקומען די פאלקאמע מעגליכקייט צו ערקלערען עגיפטען אונטער איהר „פראטעקטאראט". וואס זי האט טאקע יעצט געטהון. יעצט גהערט עגיפטען צו ענגלאנד.

ס.

„נייטראליטעט".

(קלייגער פעליעטאן).

כ'זיך בעשפטיגט אין עניני־הרידאקציע, פונאנדערקלייבענדיג זיך אין די פערשידענע ארטיקלען און מלחמה־נייעס.

פלוצלונג טוהט זיך אנ־עפען די טיהר און עס רייסט זיך אריין א יאדריג שוארצער יודעל מיט אפערשמאלצענער „פעהאלער". היטעל און אצייטונג אין האנד, דעם גוט־מארגען געלאזען אויף די טרעפ, לויפט ער גלייך צו צום עקספעדיטאר, און הויבט אן עפעס צו שרייען: איהר זייט עס דא דער גאנצער מאכער און קנאקער? דערהער איך די פאר ווערטער פונ־ם גאנצען מבול געשרייי, מיט וועלכע דער יוד האט פערפליצט דעם צימער.

— וואס? איהר ווילט אפשר געבען אנ־אנאנס? —פרעגט דער עקספעדיטאר אונזערער האלב־צישראקען, האלב פערוואונדערט.

— אנאנסען וועל אין אייך געבען?— טייטלט ער מיט־ן פינגער אין דער צייטונג — וואס? עס פעהלט אין א נאנאווייגע א «נאוע וועג־מציע» אין קאפענהאגען? הא? — —

א גליק וואס ער האט געהאט א גאז, און דוקא אלאנגע; און א גאז דארפט איהר וויסען, האט א טבע אז ווען מען שרייט, נעצט עס, מוז מען דאך זי אבווישען געווייגנטליך מיט־ן ארבעל, מוז מען־שוין אויך מפסיק זיין אין מיטען. דעמדאזיגען גאלדענעם מאמענט האב איך אויסגענוצט און דיפלאמאטיש צוגעגאנגען צו מיין יודען, וועלכער איז א קנאפע סחורה פאר מיין קספעדיטאר, אבער א טייערע מציאה פאר מיר.

קומט אהער, ר' קרוב, זעצט זיך אקארשט צו, זאג איך איהם; אט מיר'ן זיך דורך שמועסען אביסעל; זאגט מיר: וואס איז אייער פערלאנג?

מיין יוד איז מיר ווייכער געוואָרען אביסעל, בעקוקט מיך פון קאפ בין די פיס, און אנגהויבט צו דערציילען, אז ער איז אהער אנגעקומען פון פוילען, וואו ער האט געהאט א גרויסע פאבריק פון פאפיר, אבער ווען ער איז אהער אנגעקומען, האט ער זיך אנגעהויבען מיט א קליין קראם, אבער ווי ער האט זיך אביסעל אריינגעלעבט אין דער ארט, האט ער זיך אויך אריינגעמישט אין אנדערע זאכען, אזוי אז ער איז אפילו אריין אין דער פאליטיק, ער איז אפילו א מיטגליד פון דער פאלקסטאג, ער האט אויך שוין אפילו אמאל גערעדט אין פארלאמענט

Nr. 31 „Jüdische Volkszeitung“ 3 Januar 1915

אבאנעמענט־פרייז:
אויף א חודש — — — 1 קר. 20 אויר.
אין אויסלאנד א קווארטאל — 3 „ 45 „

יודישע פאָלקס־צייטונג

אנאנסען־פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

קאפענהאגען, זונטאג ד׳ 3־טען יאנואר 1915

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11[I].

ארום דער וועלט־מלחמה

רומעניען ערב מלחמה—אבגעשטעלט קריעגס־אפעראציאנען געגען סערביען שלאכטען ביי ווארשוי

רומעניענס האלטונג.

לאנדאן 2 יאנואר. צו «דזשויס חראניקל טעלעגראפירט מען פון בוקארעסט, אז דער פרעמיע מיניסטער האט געראטען די אנגעזעהענע יודען פון שטאדט, זיי זאלען מאכען א זאמלונג כדי צו העלפען די סאלדאטענס־פאמיליעס, וועלכע וועלען מאביליזירט ווערען, ווייל רומעניען וועט מעגליך אריינגעצויגען ווערען אין דער מלחמה.

—)o(—

די שלאכטען אין מזרח.

וועגען די לעצטע שלאכטען אין מורח איז דעם לעצטען טאג קיינע נייע מעלדונגען ניט געקומען — ניט פון רוסלאנד, ניט פון דייטשלאנד און ניט פון עסטרייך. פון די לעצטע פאר טעג האט מען נור בעקומען מעלדונגען, אז דארט הענגען געדיכטע נעבלען, וועלכע שטערען די אפעראציאנען פון ביידע צדדים.

—)o(—

דער ערשטער היזק אין 1915.

דער אנהויב פון יאהר 1915 האט זיך גלייך ארויסגעוויזען ניט גאר פריינדליך צו ענגלאנד. דעם ערשטען טאג פון יאנואר מעלדעט מען פון לאנדאן, אז דער גרויסער קריעגס־שיעף «פארמידאבלע» איז געזונקען. מען ווייס נאך ניט גענוי די אורזאכען פון דער שיף׳אונטערגאנג. פון דעם פערסאנאל, וועלכער איז בעשטאנען פון 750 מאן, זענען דערווייל גערעטעט 150.

פון פלימוטה מעלדעט מען: 70 מאן פון שיעף „פארמידאבלע“ זענען גערעטעט געווארען דורך א קליין שיף פון בריקסהאם. אויף א אפענע שיפעל האבען זיי געמוזט פערבלייבען גאנצע 12 שעה ביז זיי האבען זיך דערשלאגען צו א ברעג. אין דער צייט וואס די מאטראסען האבען זיך געפונען אויפ׳ן שיפעל, האט גראדע אויסגעבראכען א מורא׳דיגער שטורעם אויפ׳ן ים און עס האט געווארפען דאס שיפעל מיט א גוואלדיגער קראפט. אזוי אז די מאטראסען האבען געמוזט אנווענדען אלע זייערע כחות צו בעזיעגען דעם שטורם און בריינגען דאס שיפעל צו א זיכערען ארט. צולעצט איז זיי געלונגען צוקומען צו א גרעסערען שיף, וואו זיי האבען אריבערגעווארפען א שטריק און זיך ענדליך גערעטעט.

—)o(—

נייע אינדישע מחנות קיין פראנקרייך.

לויט ווי דער ראטערדאמער «טעלעגראף» טיילט מיט איז אין מארסעלס אנגעקומען 25 דאמפף־שיפען מיט אינדישע סאלדאטען.

די דאזיגע אינדיער ווערען דערווייל געבראכט אין דרום־פראנקרייך אין די אזוי־גערופענע «אקלימאטיזירונגס־לאגערען»

—)o(—

דער ענגלישער פליה־פלאט.

דער ענגלישער פליה־פלאט ענטוויקעלט זיך פון טאג צו טאג. וואס ווייטער קומען צו אלץ מעהרער פליה מאשינען און מעהר אויסגעלעהרענטע פליהער.

ענגלאנד פערמאגט איצט איבער 103 פליה־מאשינען, פון וועלכע 62 זענען וואסער־פליה־מאשינען, און 120 פליהער צווישען זיי 20 בעזונדערס גוטע אפיצערען. אויף די ענגלישע ברעגען זענען איצט אויסגעבויט געווארען 5 סטאציאנען פאר וואסער פליה־מאשיהנען, וועלכע מוזען אבהיטען די ברעגען. אין גיכען וועט ענגלאנד פערמאגען אנ׳ערך 200 אעראפלאנען איבער 180 אפיצערען און 1500 גוט געלעהרענטע פליהער.

אליין אויף צו לערנען די פליהער איז אויס געגעבען געווארען ביז 5 מיליאנען פראנק, און אויף געביידעס און מאשינען איבער 9 מיליאן.

—)o(—

פונ׳ם מערב־פראנט.

פון די פראנצויזישע שלאכט־פעלדער איז די לעצטע טעג כמעט ווי קיינע מעלדונגען ניט געקומען. די דאזיגע שטילקייט מוז בעדייטען, אז ס׳ווערען דארט פערברייטעט גרויסע געשעהעניסען, אלענפאלס גרעסערע ווי געוועהנליך די לעצטע אר מאנאטען פלעגען יעדען טאג קומען מעלדונגען וועגען דער קלענסטער פאסירונג. דאס איצטיגע שווייגען בעדייטען אז די פראנצויזישע ווי די דייטשע פיהרער האבען זיך צוגעגרייט צו נייע גרויסע אפענסיווען.

—)o(—

צווישען רוסלאנד און טערקיי.

טערקישע מעלדונג.

קאנסטאנטינאפאל, 2 יאנואר. דא געהען ארום קלאנגען וועגען דעם, אז די טערקישע ארמעע איז אריין אין דארף ארדאקען, וועלכעס ליעגט 80 קילאמעטער טיעף איבער דער רוסישער גרענעץ.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 2. יאנואר (אפיציעל)

די פערביטערטע געשלעגעגען ארום סאריקאמיש ווערען פארטגעזעצט, די טערקישען א פענסיוו אין דער געגענד פון אלטי. האבען מיר אבגעשטעלט.

אין דער געגענד ארום ארדאקען איז די לאגע אונפערענדערט.

עסטרייך און סערביען.

רוים, 2 דעצעמבער. אהער זענען אנגעקוקומען ידעות פון וויען, אז אויף א וויכטיגע מיליטערישע בעראטונג, איז אנגענומען געווארען דער פארשלאג פונ׳ם ערצהערצאג פריעדריך אין גענעראל הערצענדערף לעת־עתה אבשטלען קריעגס־אפעראציאנען געגען סערביען, ווייל מען קאן ניט אוועקנעהמען קיין איין־איינציגען סאלדאט פונ׳ם רוסישען פראנט. די קלעריקאלע פרעסע, זועלכע האט געפאדערט נקמה אין א פולשטענדיגע פעראכטונג פון סערביען איז העכסט אונצופריעדען.

אין ווארשוי.

לויט די אפיציעלע ידיעות זענען צייט דעם מאנאט אקטאבער ארויסגעפאהרען פון ווארשוי 260,000 פערזאן. אנגעקומען קיין ווארשוי זענען אין דער ערשטער העלפט פון חודש נאוועמבער 75.000 מאן, און אין דער צווייטער העלפט — 125.000 מאן (דרייפיערטעל זענען צוריק געקומען פון רוסלאנד, און איין פיערטעל זענען אנגעלאפענע פון די ערטער וואו עס קומט פאר די מלחמה). יעצט געפינען זיך אין ווארשוי דאך וועניגער מענשען ווי פאר דער מלחמה.

די בעלגישע רעגירונג אין האווער

די ידיעות וועגען דעם, אז די בעלגישע רעגירונג אין האוור איז פאלקאם פאסיוו און הילפס לאז, — ווערען אבגעלייקענט דורך פאלגענדע פאקטען, וועלכע זענען מיטגעטיילט געווארען דורך א בעלגישען מיניסטער אין א געשפרעך מיט א קריעגס־קארעספאנדענט פון „בערלינגס־קע טידענדע"

אלע בעלגישע מיניסטעריום'ט ארבייטען ניט קוקענדיג אויף זייער אוננארמאלע לאגע, אזוי טעטיג ווי פריהער, מיט'ן אנטייל פון אבטיילונגס־נאטשאלניקעס, סעקרעטארען און בעאמטע. די בעאמטע וואס זענען געבליעבען אין בעלגיען הערען אבסאלוט ניט די דייטשע מיליטערישע מאכט, ניט קוקענדיג אויף די שטענדיגע דראהונגען און מיליטער רעזשים.

דער בעלגישער קריגס־מיניסטער ארבייטפיבערהאפט בייטאג און ביינאכט, כדי צו ערפיהלען די לעדיגע ערטער אין דער בעלגישער קעמספענדער ארמיי און אויסצולערנען די נאוואבראנצעס פון יאהר 1915, וואס ס'איז שוין כמעט ווי פערענדיגט געווארען.

נאר אין גיכען וועט די דאזיגע יונגע ארמעע אנקומען אויף די איזער־ליניע, וואו ס'קאנצענטרירען זיך איצט אלע קרעפטען, וועלכע געפינען זיך אין רשות פון בעלגישען קריעגס־מיניסטעריום.

דער פרעמיער־מיניסטער קומט צופאהרע קיין האוור נאר צו די זיצונגען פון מיניסטארען ראט. די איבעריגע צייט געפינט ער זיך אין דער הויפט־קווארטיר, נעבען קעניג. דארט געפינט זיך כמעט שטענדיג אויך דער אויסערן־מיניסטער, וועלכער פיהרט שטענדיג אונטערהאנדלונגען מיט די פעראייניגטע און נייטראלע מלוכות אדער מיט שיקען צו זיי ספעציעלע מיסיעס.

דער אינערן־מיניסטער געפינט זיך אין דירעקטע בעציהונגען מיט די בעאמטע און שטאדט ראטען, וואס זענען פערבליעבען אין בעלגיען, דערביי זענען די דראטען־פערצוימונגען, וואס זענען איינגעארדענט געווארען דורך די דייטשען אויף דער האלענדישער גרענעץ קיין שום שטערונג ניט פאר דער טעטיגקייט פון מינסטער.

דער פערקער־מיניסטער איז בעשעפטיגט מיט'ן אייזענבאהן־מאטעריאל, וואס א גרויסען טייל פון איהם האט זיך איינגעגעבען צו ראטעווען. פון די 4700 לאקאמאטיווען פון די בעלגישע מלוכה־אייזענבאהנען איז געלונגען איבערצופיהרען אויף די פראנצויזישע טעריטאריע ביז 4000 מיט 2 דריטעל פון פערסאנאל. העכער 3000 בעלגישע אייזענבאהן־בעאמטע זענען בעשטימט געווארען אויף די גרויסע פראנצויזישע אייזענבאהן־ליניעס. אויך פון פערסאנאל פון בעלגישען רעגיערונגס־טעלעגראף האבען זיך עטליכע הונדערט פערזאן איינגעארדענט, לויט זייער ספעציאליטעט, אין פראנקרייך, די איבעריגע—אין ענגלאנד.

וועגען דער פראצענט־נארמע

דער ראט פון פערבאנד פון האנדעל און פאבריקאציע האט זיך געווענדעט צום פרמיער־מיניסטער גארעמיקין און צום האנדעלס־מיניסטער טימאשעוו מיט א בעריכט „זאפיסקע" וועגען דער נויטיגקייט אבצושאפען די פראצענט־נארמע אויף אנצונעמען יודען אין די העכערע טעכנישע לעהר־אנשטאלטען. אין דער „זאפיסקע" ווערט צווישען אנדערעס געזאגט פאלגענדעס:

„די נאציאנאלע אויפגאבען. וואס שטעהען פאר דער רוסישער פאבריקאציע און האנדעל, זענען קאלאסאל. די מלחמה מיט דייטשלאנד האט אוועקגעשטעלט אין דער שפיץ פון ווירטשאפטליכען לעבען דאס פאלשטענדיגע בעפרייען רוסלאנד פון עקאנאמישער פערשקלאפקייט, אין וועלכער עס האט זי אריינגעצויגען דייטשלאנד. כדי אבצוהאלטען א נצחון איבער'ן שונא אויך אין דעם ווירטשאפטליכען געביעט דארפען גערופען ווערען צו ארבייט אלע רוסישע פאלקס־קרעפטען. דא קען קיין ארט נישט זיין פאר נאציאנאלע און רעליגיעזע בעגרענצונגען, אלץ וואס לעבט און איז אונטערנעהמעריש דארף צוגעצויגען ווערען צו ארבייט".

איינס פון די אנגעזעהענסטע ערטער אינ'ם בוען די פאבריקאציע, — ווערט ווייטער געזאגט אין דער „זאפיסקע" — פערנעהמט דער טעכנישער פערסאנאל. די רוסישע פאבריקאציע איז אויך אין דער דאזיגער הינזיכט שטארק אבהענגיג פון די אויסלענדער, הויפטזעכליך פון די דייטשען, אזא לאגע קען נישט געדולדעט ווערען, און דאס בעפרייען זיך פון דער דייטשער פערחאפונג אויף דעם דאזיגען געביעט אין פונקט אזוי נוטיג. ווי אין אנדערע געביעטען. דערווייל אבער זוכט בילדונג א גאנצע קאטעגאריע פון רוסישע יונגעלייט, נעמליך דאס רוב יודישע יונגעלייט, אין אויסלאנד נישט מיט'ן אייגענעם ווילען, נאר צוליעב דעם, ווייל זיי זענען געצוואונגען דערצו דורך דער פראצענט־נארמע, וואס איז איינגעפיהרט פאר יודען. מאן קען נישט דערלאזען, אז נאכדעם ווי די מלחמה וועט זיך ענדיגען זאל די רוסישע יוגענד וויעדער זיין געצוואונגען צו זוכען אהיים ביי אונזערע פיינד. אזא לאגע וואלט געווען צו בעליידיגענד פאר'ן רוסישען נאציאנאלען כבוד. דאס געצוואונגענע אבפאהרען מאסענווייז יעהרליך קיין אויסלאנד פון יונגעלייט, וואס זוכען טעכנישע בילדונג, דארף אויפהערען."

היגע נייעס.

פרטים וועגען רויב-מארד.

מאנטאג פארמיטאג האט פעטערסען געמאלדען זיין פרוי, אז ער דארף צוזאמען מיט זיין חבר באחע עטען א מאלצייט, האט אנגעטהון זיינע ציווילע קליידער און איז אוועק.

קומענדיג צוריק האט ער איהר געוויזען עטליכע הונדערט קראנען ערקלערענדיג, אז ער מיט באחע האבען איינקאסירט אין עטליכע ערטער, וואו מען איז זיי געווען שולדיג. פעטערסען איז געווען פאלשטענדיג רוהיג, ערשט דיענסטאג פריה. ווען ער האט געלעזען איבער באחעס ארעסט, איז ער געווארען נערוועז און איז אוועק פון שטוב.

נאכמיטאג האט ער געשיקט א שליח רופען זיין פרוי אויף קאנגענס־ניטארוו, ער וויל מיט איהר וואס רעדען, דארטען האט ער איהר דערצעהלט וועגען דעם מארד, וואס ער האט בשותפות מיט באחען בעגאנגען, די אונגליקליכע פרוי האט איהם געבעטען, אז ער זאל זיך אליין מעלדען אין פאליציי. צוזאגענדיג איהר, אז ערוועט זיך בעדענקען, האט ער גענומען אבשייד פון איהר. אין אווענד איז ער געקומען שכור אהיים, אין האט זיך גלייך געלייגט אין בעט. וואו די געהיים־פאליציי האט איהם געפונען שלאפענדיג, נעכטען האבען ביידע מערדער מתודה געווען זיך פארן געריכט.

באיקאט.

עס איז פערבאטען מיטגליעדער פון „דענישען שניידער פערבאנד" פרויען ווי מענער צו ארבייטען אין פאלגענדע געשעפטען:

אטא יענסען סטודייעסטרעדע 43, הערטץ פעטערסען קלארעבודערנע 16, 1, כריסטיאן ניעלסען וועסטער־פעלעדוואיי 44 און וו. שילדער וועסטער־בראגאדע 189 געוועזענער ראהבעקט-אליע 32.

ביי א. יאנסען פטודייעסטרעדע ארבייטען פאלגענדע שטרייקברעכער: לאנגע בלאגארדספלאץ 3, 3 צום הויף, משה פלאקס און מאקס גרינפעלד פילעסטרעדע 72, 2, זייט־שטוב. יאקובא־וויטש אדעלגאדע 96, 2 צום הויף און הענריקסען אהלענשלעגערס גאדע 35, 3,

די אויבענדערמאהנטע זענען פראפעסיאנעלע שטרייק־ברעכער. זיי האבען פריהער געארבייט ביי שידלער, נאכדעם פאר ניעלסען און איצט זענען זיי אריבער מיט איהם צו א. יענסען.

ווילאם פ. ארופ.

— זונטאג דעם 3־טען יאנואר, פון 3 ביז האלב 7 אוהר —

וועט שטאטפינדען אין הארמאניען, נארעוואלדגאדע 23

א קינדער־פעסט

מיט פערשיעדענע פערוויילונגען פאר קינדער

מעשה'לעך פאר קינדער; יודישע פאלקס־ליעדער; סינאגאגען־כאר, קינדער שפיעלען.

איינצעלהייטען איז פראגראם.

שאקאלאדען־פאוזע; שאקאלאד מיט קוכען 25 אוירעס.

בילעטען צו 1 קר. און 50 אוירעס איז צו בעקומען אין עקספעדיציאן.

דער יודישער האנדווערקערס-זעלבסט־הילפס קאססע

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 3-טען יאנואר 1915, אין „הארמאניען", נאררעוואלדגאדע 23

— א ערשט־יאהריגען יובילעאום —

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען ס'וועלען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט־זינגער הר. ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין־שפילערין פר. אוללא קאפפעל — הר און פרו טעמיאנאוו — פרל. נאנא יאקאבסען און אנדערע.

אויך גרויסע געווינסען און פערוויילונגען

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע און ביי מיטגליעדער

באל ביז 3 אוהר

— KØB Philipsons THE — 24, Købmagergade 24.

עס ווערט געזוכט 2 מעבעלירטד צימערען מיט א קיך אדער מיט קיך בעניטצונג. מעלדען אין עקספ. B. B.

טהעע, קאקאא און קאנסערווען פאר עקספארט ביי: Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין א יסלאנד . . . „ 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11I.

נומער 30.

קאפענהאגען, פרייטאג ד׳ 1־טען יאנואר 1915

די מורא׳דיגע באמבארדירונג פון דונקירך

דער בטחון פון קעניג אלבערט. ברונא גאריבאלדי געפאלען.

א גרויסע שלאכט אין וואגעזען

דונקירך ווערט באמבארדירט פון לופטען.

לאנדאן, 31. דעצעמבער. צו „דיילי מייל“ טעלעגראפירט מען פון דונקירך, אז 4 דייטשע פליה־מאשינען זענען געפלויגען איבער׳ן שטאדט און א האלבע שעה נאכאנאנד געווארפען באמבעס. אז איין פליהער איז פערשוואונדען, איז א צווייטער געקומען. אין אגרויסען טייל הייזער זענען די פענסטער צובראכען געווארען, 1 באמבע איז געפאלען אויף די פעסטונגען, 2 אנדערע ארום וואקזאל. איינער אין קיך פון א מילעטערישען שפיטאל און 1 ארום ראטהויז.

אנדערע באמבעס זענען געפאלען ארום דעם ארסענאל.

פון איין קינד איז אבגעריסען געווארען א האנד, און נאך אקינד איז דער׳הרג׳עט געווארען צוזאמען טיט אנ׳אלטער פרוי. פיעל פערזאגען זענען פערוואודעט.

די ענגלישע אמבולאנסען האבען געבראכט די פערוואונדעטע אין די שפיטאלען.

אין גאנצען זענען דער׳חרג׳עט געווארען 15 און פערוואונדעט 32.

—)o(—

קעניג אלבערט׳ס האפנונג.

פון פאריז מעלדעט מען: קעניג אלבערט האט צו אנ׳אמעריקאנישען זשורנאליסט געזאגט אז ער איז איבערצייגט, אז עס וועט ניט דויערען לאנג, וועט ער אין דער שפיץ פון זיינע מחנות ווידער אריינמארשירען אין ברוסעל.

קעניג אלבערט האט מיט בעגייסטערונג ארויסגעזאגט וועגען זיינע סאלדאטענס טאפערקייט און אויסגעהאלטענקייט. ער ערקלעהרט אז דאס זענען געווען די בעלגיער, וועלכע האבען מיט זייער מורא׳דיגען ווידערשטאנד גערעטעט דונקירך און קאלעע.

—)o(—

אגרויסע שלאכט אין וואגעזען.

פון פאריז מעלדעט מען דעם 31־טען:

לויט א טעלעגרעם פון באזעל איז אויפ׳ן גאנצען פראנט אין די וואגעזען איינגעלייטעט א גרויסע שלאכט. אז דער קאמפף איז דארט א מורא׳דיגער, איבערצייגען די קאנאן־דונערען, וועלכע הערען זיך אזוי ווייט אין שווייץ.

אפראנצויזישער פליהער איז געפלויגען איבער פילהויזען כדי אויסצוקוקען די דייטשע פאזיציעס, געגען וועלכע די פראנצויזישע ארטילעריע האט באלד נאך דעם פליהערס צוריקקומען אנגעהויבען אגרויסען קאמפף.

—)o(—

דער דייטשער לופט-פלאט.

פון נענץ מעלדעט מען צו אפאריזער צייטונג: צוויי טויזענד ארבייטער זענען טאג און נאכט בעשעפטיגט אין פרידריכסהאפען מיט בויען 14 נייע צעפעלין־לופט־שיפען פון אנייעם טיפ די דאזיגע לופט־שיפען וועלען זיין 400 מעטער די לענג. און 14 די ברייט אויף יעדער לופט־שיף וועלען זיך געפונען 30 מאן. די מאטארען, וואס וועלען טרייבען די שיפען וועלען זיין אויף 800 פערד־קראפט זיי וועלען מיטפיהרען מאשינקאנאנען און אגרויסע טייל באמבעס און לופט־טארפעדען.

—)o(—

די באמבארדירונג פון בעלגישען ברעג

פון פאריז טיילט מען מיט: די ענגלישע באמבארדירונג אויף דעם בעלגישען ברעג איז געווען זעהר ווירקונגס־פול, אויך זענען פיער שווערע דייטשע קאנאנען, וואס די דייטשען האבען געבראכט פון ליעזש און זעעבריגע זעהר שטארק בעשעדיגט געווארען.

—)o(—

ירושלים!

פון קאירע מעלדעט מען: ירושלים איז איצט ניט צו דערקענען. די חויפטקווארטיר פון דער טערקישער סינאי־ארמעע, און די גאסען זענען איבערפיעלט מיט סאלדאטען און פערשיעדענע ארטיגע וואפען. וואו פריהער האבען זיך נאר געזעהען פרומע מענער און פרויען קניהען אויף די הייליגע ערטער, הערט מען איצט די דייטשע אפיציערענ׳ס קאמאנדע־געשרייען און די טערקישע סאלדאטען מארשירענדיג.

די גאנצע שטאדט איז פול מיט אמוניציע, וואפען, קאנאנען און מינעס און מיליטער־פאטרולען מארשירען נאכאנאנד איבער די גאסען.

—)o(—

ברונא גאריבאלדי געפאלען.

מען מעלדעט פון רוים, אז ברונא גאריבאלדי אנ׳איניקעל פון דעם בעריהמטען איטאליענישען פאלקסהעלד, וועלכער האט פרייוויליג גענומען אנ׳אנטייל אין קאמפף געגען דייטשען איז געפאלען טויט ביי אשטורעם־אנגריף אויף די דייטשע לויף־גריבער אין ארגאנער־וואלד. דאס איז געווען דער ערשטער קאמפף. וואו דער איטאליענישער פרייוויליגער קארפוס, וועלכער איז געווען ארגאניזירט פון ברונא גאריבאלדי, האט אנטייל גענומען.

ענגלישע יודען וועגען רוסלאנד.

פון לאנדאן טיילט מען מיט: די „אנגלא־דזשואיש־אסאסיאיישען“, וועלכע בעשיצען די אינטערעסען פון יודען אין פרעמדע לענדער, האט איצט פערעפענטליכט איהר יעהרליכען בעריכט, אין וועלכען עס ווערט געשילדערט די לאגע פון די יודען אין אלע לענדער.

די לאגע פון די יודען אין רוסלאנד, וועלכע פלעגט יעדעס יאהר פענעהמען א ווייכטיגען פלאץ אין בעריכט, איז דאס מאל אויסגעלאזען געווארען.

דער פרעזידענט פון דער דאזיגער „אסאסיאיישאן“, קלאד מאנטעפיארע, ערקלעהרט וועגען דעם פאלגענדעס:

— די לאגע אין רוסלאנד, זאגט ער, איז איצט ניט אזוי צופריעדענשטעלענד ווי געווען, יודען ווערען נאך אלץ פערפאלגט אין יענער מדינה, אבער רוסלאנד געהט איצט אקסעל צו אקסעל מיט ענגלאנד געגען אנ׳אלגעמיינעם שונא און די „אנגלא־דזשואיש־אסאסיאיישען“ זאל בעליידיגען ענגלאנד׳ס פעראייניגטע, איבערהויפט גאך איצט, ווען עס איז דא האפנונג, אז רוסלאנד וועט סוף־כל־סוף בטל מאכען די גזירות אויף יודען.

פון דער רעדאקציע:

צוליעב געוויסע טעכנישע אורזאכען, קומט דאס מאל ארויס אונזער צייטונג אין א האלבען פארמאט.

— זונטאג דעם 3־טען יאנואר, פון 3 ביז האלב 7 אוהר —

וועט שטאטפינדען אין הארמאניען, נארעוואלדגאדע 23

א קינדער־פעסט

מיט פערשיעדענע פערוויילונגען פאר קינדער איינצעלהייטען איז פראגראם·

בילעטען צו 1 קר· און 50 אוירעס איז צו בעקומען אין עקספעדיציאן·

דער יודישער האנדווערקערס־זעלבסט־הילפס קאסס

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד· 3־טען יאנואר 1915, אין „הארמאניען", נארעוואלדגאדע 23

— א ערשט־יעהריגען יובילעאום —

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען מ'וועלען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט־זינגער הר· ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין־שפילערין פר· אוללא קאפפעל — הר און פרו טעמיאנאוו — פרל· נאנא יאקאבסען און אנדערע·

אויך גרויסע געווינסען און פערוויילונגען בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע און ביי מ שגליעדער **באל ביז 3 אוהר**

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסציי טונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ· גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן־ארגאן, וואס זאל פאראיניגען אלע ודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען·

נאהענטע מיטארבייטער־שאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פוז רוסלאנד, דייטשלאנד אוי אמעריקא·

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג ועדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה·

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסציי טונג·

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיציע און אויך אלע פאסט־קאנטארען·

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסציי טונג

האבען אגרעסען וועלט סיי פאר סוהרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א הויז דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד·

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א הויז שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

עס ווערט געזוכט 2 מעבעליר ד צימערען מיט א קיך אדער מיט קיך בענייצונג· מעלדען אין עקספ· B. B.

א יונגעל וואס קען רעדען דעניש ווערט געזוכט אין גאלדשמיד לעהרע שאווינסקי, סלאטסגאדע 12 1־טע זאל

אנטונג!

איבער פאסט־אורזאכען

ווערט פון דעם 1־טען יאנואר

ניט אנגענומען קיינע ווע־

כענטליכע נאר מאנאטליכע

אבאנעמענטען·

אקערמאנס גארז

2·55 א· ג· טוסין

פערשיעדענע שניידער צובאטען

ביי באביטשקאוו וואגנמאגערגאדע און גלאזמאן אדעלגאדע·

טהעע, קאקאא און קאנסערוון פאר עקספארט ביי:

Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod· — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

וואו צו מאכען זייער לעבען. מיר האבען דאך ניט קיין איינציגען פיאצענט, וואס זאל קענען קומען צוריק צו זיין פעלד אדער זיין גארטען, פון וועלכען ער זאל אונטער אלע בעדינגונגען ציהען זיין חיונה. דערפאר איז די מלחמה־שרעקען פאר יודען פיעל שטארקער, ווי פאר אלע אנדערע. דער יעצטיגער וועלט־קריעג איז נאך פאר אונז פיעל מוראדיגער, ווי אלע אנדערע מלחמות וואס זעוען געוועזען ביז איצט און נאך ערגער ווי מען האט זיך געקענט פארשטעלען דאס איז א בעזונדער טרויעריגער קאפיטעל, וועלכער מוז נאך בעהאנדעלט וועדען, יעדענ־פאלס קענען מיר ניט זאגען, אז דיעזע מלחמה האט געלוינט פאר אונז דורך וועלכען עס איז נוטצען, וואס מיר זאלען פון איהר ערווארטען:

פונדעסטוועגען ווען די מלחמה איז שוין דא און מיר זענען ניט אומשטאנד די אלע שרעקען און צרות, וועלכע שטאמען פון איהר, אויסצומיידען, האבען מיר דאך רעכט צו אונטערזוכען אפשר, קענענן מיר דאן א געוויסען נוצען פון די אלע אומגליקען פאר אונז האבען, ווען ביי איינעם שטארבט זיין הייס־געליעבטער פאטער, נאך וועלכען ער טרויערט פון טיעפען הארצען, שעמט ער זיך דאך ניט, נאכצוזעהען, ווי ער קען בעסער דעם ירושה־קאפיטאל אויסנוצען.

אלזא, וואס פאר א נוצען קענען מיר דאך האבען פון דער יעצטיגער וועלט־מלחמה?

מאיר בערלין.

פאשקאוו׳ס פראצעס.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, איז דער פאסטאווער עלילת־דם פראצעס ליקווידירט גע־ווארען בנוגע אפרים פאשקאוו און פסח גוטהארץ. דער גרונד פון מבטל מאכען דעם פראצעס, איז וואס דער יונגעל טארנענקא, וועלכען זיי זאלען האבען ערמארדעט, לעבט גאר.

גלייכצייטיג איז בעשטימט געווארען אין קיעווער אקרוזשנאי סוד, די דיעלא פון פויער איוואן גאנטשארוק, וועלכער ווערט בעשולדיגט אז ער האט ערמארדעט דעם יונגעל יאסעל פאשקאוו און אין גנב׳ענען פעלץ אויפ׳ן פאסטאווער וואקזאל.

—)o(—

דר. גרייפענהאגען ז״ל.

די טעג איז אין א שלאכט ביין מזרח־פראנט גע־הרגט געווארען דער בעקאנטער ציוניסטישער פיהרער פון דער יודישער טורן־בעוועגונג אין דייטשלאנד הר. דר. גרייפענהאגען.

ערשט מיט עטליכע וואכען צוריק, בשעת ער האט בעקומען אורלויב אויף צוויי וואכען, האט זיי אויסגענוצט אויף צו אגיטאציאן פאר זיין אידעע. ער האט געמאכט א רייזע איבער דייטשלאנד און האט געהאלטען אגיטאציאנס־פארטראגען.

יבוא שלום ינוח על משכבו בשלום.

תנצב״ה.

די הוצאות פון די געשלעגען.

א עסטרייכער סטאטיסטיקער האט פרובירט אויסרעכענען וויפיעל עס קאסט די מלחמה און איז געקומען צום פאלגענדען רעזולטאט:

יעדער סאלדאט, וואס ווערט מאביליזירט, קאסט 10 מארק א טאג. בערעכענט מען, אז איצט שטעהען 12 מיליאנען סאלדאטען אונטער די וואפען, וועט אויסקומען, אז טעגליך קאסט עס 120 מיליאן מארק. און אזוי ווי דיזען פרייטאג (ניי־יאהר) ווערט 152 טעג זינט די מלחמה האט זיך אנגעהויבען, קומט אויס, אז די מלחמה האט שוין אבגעקאסט 18·240 מיליאנען מארק!

—)o(—

וולאדימיר בורצעוו.

„בירזשעוויא וויעדאמאסטי״ מעלדעט אז די קלאגע געגען וו. בורצעוו איז רעדוצירט געווארען פון „מלוכה־פערראט״ אויף מאיעסטעט בעליידיגונג, און ער וועט האבען א קורצען פראצעס. די פערטיידיגער וועלען קיינע עדות ניט רופען, און די אנקלאגע וועט בלויז רופען 1 עדות, דעם פאליציי־בעאמטען באיעוויטש.

—)o(—

הונגער נויט.

פון ניו־יארק טעלעגראפירט מען: דאס אין דער שטאדט שינאליא, אין מעקסיקא, הערשט אין דיזע צייט גרויסע הונגער־נויט. עס שטארבען טעגליך הונדערטער מענשען.

פויליש־יודישע בעציהונגען

רי דימיסיע פון די פיער יודישע מיטגליעדער פון דער סעקציע ביים ווארשאווער צענטראלען־קאמיטעט, צו געבען הילף דער יודישער בעפעלקערונג, וואס האט געליטען דורך דער מלחמה, איז פארגעקומען נאך א גענויע בעטראכטונג פון די בעדינגונגען, אין וועלכע די סעקציע האט בעדארפט ארבייטען, און נאך דער איבערצייגונג, אז זייער טעטיגקייט וואלט געווען גאנץ צוועקלאז און ניט ברענגען קיין שום נוצען דער יודישער בעפעלקערונג.

די יודישע דעלעגאציע האט פערשטאנען, אז דאס, וואס מען האט זיי איינגעלאדען אין דער סעקציע און ניט — ווי מען האט בעדארפט ערווארטען — אין דעם צענטראלען ארגאן, איז געגען דעם פרינציפ פון גלייכבערעכטיגטע בעהאגדלונג פון אלע בירגער אהן רעליגיאנס־אונטערשיעד. דאך, נעמענדיג אין בעטראכט די גרויסע פפליכט. צו פערלייטערען די נויט פון די ליידענדע אונגליקליכע רעליגיאנס־ברידער, האט זי די מאנדאטען אנגענומען; דאך האט זי גערעכענט, אז ביי דער דאזיגער ארבייט מוז אבגעהיט ווערען דער איינציג עהרליכער פרינציפ, דאס ביי דער ארגאניזירונג פון ארטיגע קאמיטעטען זאל זיך בעטייליגען אויך די יודישע בעפעלקערונג.

הגם די סעקציע האט די דאזיגע שטעלונג איינשטימיג אנערקענט אלס ריכטיג, דאך האט דער צענטראלער בירגער־קאמיטעט אבגעווארפען דעם פראיעקט, וועלכע די סעקציע האט אין דעם גייסט אויסגעארבייט, און אנשטאט איהם פונאנדערגעשיקט א צירקוליאר צו די פראווינץ־קאמיטעטען.

די יודישע דעלעגאטען פון דער סעקציע זענען דאן וויעדער ארויסגעטרעטען צום צענטראלען בירגער־קאמיטעט מיט א מאטיווירטע ערקלערונג, אז דער צירקוליאר, וועלכען דער צ. ב. ק. האט פונאנדערגעשיקט, עטנהאלט ניט אין זיך קיין פראקטישע ווייזונגען און קיין ערבות, אז ער וועט אויסגעפיהרט ווערען, און אז די פעסטע מיינונג פון די יודישע דעלעגאטען וועגען דער דאזיגער פראגע איז די איינציגע עהרליכע און צוועקמעטיגע, ביים ברענגען הילף דער יודישער בעפעלקערונג וואס ליידעט צוליעב דער מלחמה.

ווען אבער אויף דער דאזיגער ערקלערונג פון די דעלעגאטען האט דער צענטראלער בירגער־קאמיטעט ערקלערט דורך זיין פארשטעהער, אז האטש בעצם אנערקענט ער דעם פראיעקט פון דער סעקציע, דאך מוז ער געבען די פראווינץ־קאמיטעטען די פולע פרייהייט אין זייער טעטיגקייט, — דאן האבען די יודישע דעלעגאטען איינגעזעהען, אז אין אזא צושטאנד בלייבט פאר זיי קיין אנדער וועג ניט, ווי זיך ענטזאגען פון זייערע מאנדאטען.

גריכישער פרעמיער־מיניסטער פערטיידיגט יודען.

פון לאנדאן טיילט מען מיט: אין דעם גריכישען פארלאמענט האט זיך געלאזט הערען א פריינדליך ווארט פאר די יודען אין סאלאניקי, וועלכע שטעהען אויס פערפאלגונגען זייט די שטאדט איז אבגעריסען געווארען פון טערקיי און ארונטער אונטער דער שוץ פון גריכענלאנד.

דאס פריינדליכע ווארט איז געזאגט געווארען פון דעם גריכישען פרעמיער־מיניסטער זעלבסט, ער האט געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט גענומען די יודען אונטער זיין שוץ, ערקלעערענדיג אז די יודען זענען אגרויסע הילף פאר גריכענלאנד אין ענוויקלען דעם גריכישען חאנדעל.

דער מיניסטער האט צום שלוס אפעלירט צו דער גריכישער בעפעלקערונג פון סאלאניקי און די איבעריגע פראווינצען, אז זיי זאלען פריינדליך בעהאנדלען די יודען און לעבען בשלום מיט די איבעריגע נאציאנאליטעטען.

היגע נייעס.

געכאפט די מערדער.

די פאליציי האט זיך ענערגיש גענומען אבזוכען די מערדער, וועלכע האבען בעגאנגען דעם מארד אויף דער 82־יעהריגער פרוי ניעלסאן, א חשד איז געפאלען אויף דעם גאלדשמיד חריסטיאן באהע, וועלכער איז אלט 22 יאהר.

ביי דער אויספארשונג האט ער זיך מודה געווען, אז ער האט אנטייל גענומען אין דעם מארד אין וועלכען ס׳האט איהם מיטגעהאלפען דער טראמוויי־קאנדוקטאר אלפרעד פעטערסען 26 יאהר אלט, דער פערואלטער פון׳ם הויף אין וועלכען באחע וואהנט. זיי האבען אויסער דעם בעגאנגען צוזאמען נאך פיעל איינברוכ׳ס־גנבות.

די ערשטע צוויי וואונדען אויפ׳ן שטערען מיט א מעסער האט געמאכט פעטערסען און די אנדערע צוויי אויף דער נאז און האנד האט ער געמאכט, זיי האבען זי ניט געוואלט הרגענען, נאר בעטויבען, כדי זי זאל זיי ניט שטערען נעמען דאס געלד.

נאך דעם מארד זענען זיי זיך פונאנדערגעגאנגען און ערשט וויעדער זיך בעגעגענט אין א רעסטאראן וואו זיי האבען זיך צוטיילט די איבער הונדערט קראנען, וועלכע זיי האבען גערויבט ביי דער ערמארדעטער ניעלסאן.

ביידע מערדער זענען ארעסטירט און געבראכט אין געפענגעניס.

א גרויסע גנבה.

ווען פרעקען האנסען פון סטאראנדווייען נומ. 34 אין געקומען א היים, האט זי דערזעהען אז די טחירען פון איר וואהנונג זעגען אפען, אלע שופלאדענס פון די אלמערס און קאמאדען זענען אויפגעבראכען און אלע טייערע חפצים זעוען צורויבט געווארען צווישען זיי א טייערער אנטיק־זייגער, א גאלדענער הערן־זייגער, 10 גאלד־דאקומענטען פון חריסטיאן דעם 7־טענס צייטען, זי האט גלייך געמאלדען אין פאליציי אבער ס׳איז קיי שפור פון די גנבים צו געפונען

רוף צו אנ׳אויפשטאנד קעגען רוסלאנד, דערנאך אליין פאר׳מסר׳ן די דאזיגע יודען פאר פאליציי, פערשאפענדיג זיי א טויט דורך דערשיסונג, — די פוילישע אנטיסאמיטען האבען בעשולדיגט די יודען אין שפיאנאזש, — די פוילישע רעדעל־פיהרערס אין לובלין מיט א „בעוואוסטען בירגער״, וואס זיין נאטען איז ניט אנגערופען האבען בעשולדיגט די יודען פאר עסטרייך בעת די לעצטע האבען צייטווייליג פערנומען די געגענד, אין בעציהונג מיט די רוסען, דער רעזולטאט פון דער מסורה איז געווען דער טראגישער טויט פון 67 יעהריגען וואלענשטיין און פון זיין 17־יעהריגען זוהן. די זעלביגע מוסרים האבען בעשולדיגט די יודען אין עהנליכע מעשים פאר די צוריק־קומענדיגע רוסען, און האבען גורם געווען א סך יודען זאלען דערשאסען ווערען און זייער פערמעגען זאל פארברענט ווערען.

אלס רעזולטאט פון די פוילישע מסירות אין אנאוו און קראסניק, דאס יודען האבען אונטערגעלייגט מינעס אינטער׳ן רוסישען מיליטער — האט מען געזאלט א סך יודען אויפהיינגען אויף די סלופעס פון טעלעגראף, — א דאנק די פוילישע מסירות וועגען פערבאטענע בעציהונגען פון פון די יודען מיט די עסטרייכער אין זאמאשץ, האט מען 12 פון זיי פערמשפט צום טויט, דערביי איז אין פינף פאלען די טויטשטראף אויסגעפיהרט געווארען, און בנוגע צו די איבעריגע האט מען די עקזעקוציע נישט אויסגעפיהרט נאר א דאנק פון א פראוואסלאוונעם גלח, וואס האט געגעבען א שבועה, אז די פעראורטיילטע זענען אומשולדיג. — אין ווארשאווער, ראדאמער, פיאטרקאווער און קיעלצער גובערניעס האבען ד פאליאקען גאמאכט פאגראמען און הריגות.

(ענדע קומט).

נפ.

די פאלקס־קיך.

צווישען די פערשידענע קאפענהאגענער יודישע אינסטיטוציעס, איז פאראן איינע, וואס פערדינט אונזער בעזונדערע אויפמערקואמקייט —דאס איז די יודישע פאלקס־קיך.

ס׳איז געווען א גליקליכער געדאנק צו עפענען די קיך גראד איצט, ווען אין קאפענהאגען גיפענען זיך אזוי פיעל נויט־בעדערפטיגע, דער־הויפט פיעל דורכריזענדע, וואס זענען אהערצו אנגעקומען פון דייטשלאנד. עסען אין דער פאלקס־קיך, צאהלען פאר׳ן מיטאג, ווי וועניג עס זאל ניט זיין, מאכט דעם מענשען, וואס נוי־טיגט זיך אין שטוצ, העכער און שטאלצער ביי זיך. ער וויסט, או ס׳איז ניט קיין נדבה, אז ער זיצט ניט ביי א פרעמדען טיש, אז ער ברויך קיינעם ניט צו דאנקען אדער מורא האבען פאר א בייזען אויג.

מען זאל עמיצער ניט האבען די 30 אוירעס צו בעצאלען פאר׳ן מיטאג — בעקומט ער דעם בילעט אומזיסט. ניט קיין געלד, נאר דוקא א בילעט, פאר וועלכען מען קען בעקומען א גוטן מאקען וואראמען און זויבערען מיטאג. און זיצט מען בייס פיש וויסט קיינער ניט, צו יענער האט גצאלט צו ניט. אזא מין סיסטעם פון גע־זעלשאפטליכער הילף וועלט איצט אנגענומען אין גאנץ אויראפא.

קיין געלד וועלט ניט ארויסגעגעבען אויף די הענד. דארף עמיצער געלד אויף עסען — בעקומט ער א בילעט אין א קיך אדער רעסטא־ראן; וויל עמיצער אבפאהרען גיט מען איהם א פארשיגען רייזע—בילעט; נויטיגט זיך עמיצער אין קליידער — בעקומט ער א צעטעל אין א קאנפעקטיאנס־גשעפט.

דערמיט וועלען בעזייטיגט, מיסברויכען, שנארריי אין עס וועלט געזיכערט, אז די שטי־צע בעקומט דער, וואס נויטיגט זיך אין איהר באמת.

די קאפענהאגענער יודישע פאלקס־קיך איז ארגאניזירט געוואלען אוך וועלט געפיהרט זע־הער גוט, די מיטאגען זענען גשמאק אוך גע־נוי כדי אנצוטעען זיך זאט. די בעדינונג, וואס וועלט אויסגעפיהרט פון גוטע הערציגע יודישע פרויען, וועלכע ארבייטען נאשירליך לשם־מצוה, איז פריינדליך אוך אנגענעהם.

יעדען טאג בעזוכען די קיך א 60 70 מאן, וואס זענען אין אלגעמיין זעהער צופריעדען.

דאכט זיך גוט? דאכט זיך, או אזא מין אינ־סטיטוציע פערדינט די גרעסטע שטיצע?

טא פארוואס־זשע ערפיהלען ניט זעהער פערשטרעכען די פרויען פון די רוסישע יודען וואס האבען צוגעזאגט קומען אוך העלפען א פאר שעה אין טאג?

מיט בעדויערען גיט מען איבער. אז בעת די פרויען פון די דענישע יודען קומען טעגליך אוך פינקטליכאין קיך, כדי צו זארגען פאר דער ארדנונג אוך בעדינגען די גסטס, — זעהט מען דאכט ניט גאר ניט, אונזערע פרויען, קיינער פון זיי האט ניט אין זינען קומען אוך מיטארבייטען אין אזא גוטע אוך נוצליכע אינסטיטוציע.

ס׳איז באמת א חרפה אוך א בושה, א חרפה פאר זיך אליין אוך פאר אנדערע, מוז מען דען שטענדיג נעמען הילף אוך זעלבסט ניט געבען?

ס׳איז שוין באמת צייט, אז די היעגע רו־סיש־יודישע בעפעלקערונג זאל זיך צוגעוואוינען צום גדאנק, אז מען מוז אליין טהאן פאר זיך. אז יודישע אינסטיטוציעס פאר רוסישע יודען דארפען געליטטע, געפיהרט אין גשטיצט ווע־רען מאטעריעל זעלבסט פון די רוסישע יודען, וועניגער קריטיקירען אוך מעהר טהאן!

עס וואלט געווען זעהער וויכטיג, אז די פרויען פון היגע בעסערע יודישע עלעמענטען זאלען בילדען א קאמיטעט, וואס זאל רעגעל־מעסיג אוך סיסטעמאטיש מיט אלע משלען אונ־טערשטיצען די יודישע פאלקס־קיך, וועלכע איז פאר אונז גמאכט אוך מוז דערביי פון אונז אויסגעהאלטען ווערען.

מ. גראסמאן.

די מלחמה און איהרע נוצען פאר אונז.

II.

דאס איז אלץ ביי אלעמען—ביי אונז, יודען, זעהט עס אויס גאנץ אנדערש.

צוערשט, בעריהרט די כלל־פראגע יעדען איינציגען פון אונז גאנץ בעזונדער, ווען עס ענדערט זיך דער צושטאנד אין לאנד, וועלכעס וועלט איינגענומען. וועלט באלד די שאלה פאר יעדען איינציגען יודען, וואס לעבט דארט, אום ער וועט בלייבען ביי זיין פריהערדיגע עקזיס־טענץ אוך לעבענס־בעדינגונגען. נעהמען מיר די לעצטע צייט, וועלכע ענדערונגען האבען מלחמה געהאלטען מיט די בורען, איז עס פאר די בורען גוועזען א נאציאנאל פראגע, אוך פאר די צהנדי־ליגע טויזענדער יודען, וועלכע האבען דאן גע־לעבט אין טראנסוואל אין די אראנזשען־רעפוב־ליק, אדער פאר די, וועלכע האבען בדעה גע־האט אהין צו פאהרען איז גוועזען פאר יעדען איינציגען א פרט פראגע, וועו די ענגלענדער וועלען מנצח זיין, וועט מען דאן קענען מאכען דארט גשעפטע אוך? פערדיענען גצלד ווי פרי־הער, אדער ניט? אוך אויב די בורען וועלען מנצח זיין, וועט מען נאך דער מלחמה אריינלא־זען פרעמדע ווי גוועזען, אדער ניין? אזוי איז אויך ביי דער לעצטער מלחמה אויך דעם באל־קאן. בשעת גריכענלאנד האט אבגענומען ביי טערקיי סאלאניקי, האבען די פריוואט־יודען מעהר גצליטטען דאהרוך אוך האבען פערלוירען מעהר פון זיין עקזיסטענץ ווי די טערקען, וועלכע זע־נען גבליבען דארט. די יודען, וואס זענען אריי־בער פון בולגארייען אין רשות פון רומענין, האבען שלעכטער דאדורך זייער פריוואט־לעבען, ווי די אמת׳ע בולגארען, וואס זענען גבליבען זיטצען אין די איינגענומענע שטעדט אוך דער־פער, די סבה דערפון איז איינפאך, ווייל די איינגענומענע בעפעלקערונג בלייבט דאך א בעל הבית אויף איהר האב אין גוטס און וועדט דער־צו נאך גשעיצט פון זייער פריהערדיגע מלוכה.

יודען זענען אבער אומעטום שכנים. די ערד, אויף וועלכער זיי זיצען איז ניט זייערע, און וועו זיי בלייבען ביי דער אלטער רעגיע־רונג קען זיי קיינער ניט שיצען אוך ביי דער נייער מלוכה, דערמאהנט מען זיי גלייך זייערע חטאים, או זיי זענען שריי גוועזען דער אלטער רעגיערונג.

ביי דער יעצטיגער וועלט־מלחמה קענען מיר זיך גוויס פארשטעלען די אומגליקליכע לאגע פון די איינגענומענע יודען. די עכטע דיי־שען פון גאליציע אוך בוקאווינע וועלען גוויס גיכער פרנסה האבען אוך זיי־ערע רעכטע וועט מעהר גשעיצט וועדען וויי די רעכט פון די דאר־טיגע אומגליקליכע יודען, אוך די רוסינען מיט די פאלקען, וועלכע וועלען איבערגעהן פון רוסלאנד, וועלען גוויס האבען וועניגער זאר־גען פאר זייער פריוואט־אינטערעסען, ווי די יודען, וועלכע וועלען בעסער אפשר האבען אין פאלישען זין אבער עקאנאמיש וועלען זיי דאך א גרויסען קריזיס איבערלעבען.

אויך די יודען וועלכע וועדען צושטערט אין זייערע גשעפטען, האבען פיעל ערגער ווי די־ניט יודען. אפילו די גרעסערע קאפיטאליסטען, פאבריקאנטען אוך סוחרים זענען גיעווהנליך בי־אונז ניט אזוי פונדאמענטאל סיטואירט, או זיי זאלען קענען א לאנגען קריזיס מיט גרויסע היזקות אריבערטראגען. פון די גרויסע יודישע מאסען, וועלכע לעבען פון קליינע און גרעסע־רע קראמען, פון פערשיעדענע ארטען מעקלע־רייי אדער בעלי־מלאכות: די יודען, וואס פער־דינען נאר פון זייערע בעקאנטע און איינגע־צוגענע קונדען—איז דאך ניטא וואס צו רעדען, אז בי דער ערשטער מהומה זענען זיי שוין הונגער־קאנדידאטען און אין דעם בעסטען פאל, וועו די מלחמה ענדיגט זיך, האבען זיי ניט וואהין צוריק צוקומען און גהען ניט מעהר דעם וועג שענדען אונזער פאלק. אין א פאלש רעמעל און אין א פאלשער גרופירונג שילדערט בראנ־דעס די לעצטע וואהלען אין דער גאסט. דומא. ברענגענדיג לגמרי אויסגעטראכטע (?) ציפרען וועגען דער צאהל יודען אין וואהרשוי, לעגט אריין אין חרם אריין קוכארזשעווסקין פאר זיין קאנדידאט־פראגראם מיט דער איינלאדונג „אויס־צוראשען" די יודען. לאזט־אריס א סענטימע־טאלען קרעכץ איבער שוויענטוכאווסקיס און גיעמאיעווסקיס אבטרעטען פון דער ליבעראלער פאהן.—

נאר,—זאגט דער קארעספאנדענט פון „סוויאט", „איידער ס׳וועט מעגליך זיין צו ברענגען בראנ־דעס־סעס ארטיקעל אינגאנצען, איז נויטיג וואס גיכער קלאר צו מאכען די פאלגענדע בעשול־דיגונגען: בראנדעס פערזיכערט: אז די „דווא גראשע" האבען ערפופען צו פאגראמען, אז פוי־לישע שילער האבען גע׳הרג׳ט אוך שליזכא גאס אין וואהרשא אנ׳אלטען יוד. אז איז וויעלן זא־לען די פויערים האבען בעגאסען א הויז מיט נאפט און אונטערגעצונדען, פון וואס עס איז אזוי ווייט, אז עס האט אנגעהויבען צו ברענען אויך די נאכבארס הייזער, אז די פויערים האבען אויך גע־טהאן אלץ וואס מעגליך, כדי צו העלפען דעם פייער, אז די פוליציי האט אפילו פארהאפטעט עטליכע פון די פויערים, וועלכע האבען זיך צו שטארק באטהייליגט בעם לעשען דאס פייער, אז בראנדעס פערזיכערט: אז עס איז אפילו נישט אויסגעמאכט, אז דאס פייער איז אויף־געקומען דורך אן אומפארזיכטיגקייט פון די פויערים, וועלכע האבען גע׳הייצט זייערע אויוענס, אז בראנדעס פערזיכערט: אז עס איז אויך נישט אויסגעמאכט, אז דאס פייער איז אויפג

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין אויסלאנד . . . „ 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11I.

נומער 29.

קאפענהאגען, דאנערשטאג ד. 31-טען דעצעמבער 1914

די שלאכטען אין פלאנדערן.

געחאפט די מערדער פון ניעלסען-באמבארדיט האמבורג פון לופטען.

א קאנפערענץ פון דער דריי-פעראייניגונג

דער קאמפף אין מזרח.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 30-טען דעצעמבער (אפיציעל) די דייטשען האבען אבגעלעדיגט די שוץ-גריבער אויפ׳ן רעכטען ברעג פון בזורא ביים דארף מיסצעוויטש און האבען זיך צוריק-געצויגען צום לינקען ברעג פון בזורא.

ביים טייך ראוקא האט אונזער ארטילעריע בעקעמפט די דייטשע באטארייעס פון שווערען קאליבער און האט זיי געצוואונגען אנשוויגען צו ווערען. אונזערע מחנות זענען אריבער גע-גאנגען דעם טייך נידא און מיט שטורעם האבען זיי עראבערט די צוויי שטארק-בעפעסטיגטע דערפער סאראקארצען און סעניסלאוויץ. דער-ביי האבען מיר גענומען 40 עסטרייכישע אפי-ציערען און 1700 סאלדאטען געפאנגען און עראבערט 3 פולאמיאטען. מיר האבען פער-טריבען דעם פיינד פון דער ליניע גראמניק—גארליץ — יאזעליסקא, עראבערענדיג דערביי אטייל קאנאנען און פולעמיאטען

פאר׳ן ערששען האלבען טייל פון דעצעמ-בער האבען מיר גענומען 50,000 עסטרייכער געפאנגען.

—)o(—

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען, 30-טען דעצעמבער (אפיציעל) די אכטע רוסישע ארמעע, וועלכע האט אנגעהוי-בען איהר אפענסיוו מיט א וואך צוריק געגען אונזערע מחנות, וועלכע זענען געגאנגען איבער די קארפאטען, איז פערשטארקט געווארען מיט נייע רעזערווען און פרישע דיוויזיאנען, אזוי אז מיר האבען געפונען פאר נויטווענדיג צוריקצו-ציהען אונזערע מחנות צו די פאסען.

די שלאכטען אין פלאנדערן.

פון פאריז טיילט מען מיט: די קריעגס-אפעראציאנען אין פלאנדערען ווערען פערהינ-דערט דורך די געדיכטע נעבלען און ווינדען.

די דייטשען שטרענגען זיך אן מיט אלע זייערע כחות אויף צו בעפעסטיגען אלע ברע-גען און מאכען זיי פערטיידיגונגס-פעהיג.

16 וואגאנעס מיט שווערע ארטילעריע זע-נען אנגעקומען אין פלאנדערען. אויך זענען אנגעקומען א גרויסע צאהל לאנד-שטורעם מחנות.

פון דופעל אין דער געגענד פון אנטווערפען טיילט מען מיט, אז אין דער לעצטער וואך זע-נען דא בעגראבען געווארען 10,000 דייטשע-סאלדאטען, וועלכע זענען געפאלען אין די גע-שלעגען ביי איפערען.

דורך דעם שלעכטען וועטער ווערען אויך אבגעשטעלט אלע אנפאלען פון די פעראייניגטע וועגען וועלכע גענ. זשאפר האט אנגעזאגט און זיין בעפעהל.

—)o(—

קייזערס טעכטער דאנקען דעם גביר האלפערן.

דער יודישער גביר האלפערן פון קיעוו האט אריינגעשיקט צעהן זעק שפייז און טאבאק פאר די רוסישע סאלדאטען, וואס געפונען זיך אויפ׳ן שלאכטפעלפד. דעם קייזער׳ס טעכטער האבען איהם געשיקט דערפאר אדאנק.

—)o(—

האמבורג באמבארדירט פון לופטען

פון פאריז טיילט טען מיט, אז נעכטען דעם 29-טען זענען ענגלישע פליהער געפלויגען אי-בער האמבורג און האבען געווארפען באמבעס, וועלכע האבען ארויסגערופען שרפות און גע-בראכט זעהר בעדייטענדען שאדען, גענויע איינ-צעלהייטען פעהלען נאך.

—)o(—

וויל דייטשלאנד אנעקטירען בעלגיען?

פון לאנדאן מעלדעט מען: לויט די בעריכ-טען וואס דער היעגער ארגעטינישער געזאנד-טער סענאב נאאן האט בעקומען, זאל דער דייטשער קאנצליער בעטמאן-האלוועג האבען זיך געווענדעט אין ארגענטינא מיט א פראגע וועגען אנערקענען דאס רעכט פון דייטשלאנד צו אנעקטירען בעלגיען. דערביי זאל בעלגיען האבען דיזעלבע רעכט ווי בייערן.

—)o(—

א קאנפערענץ פון די „פעראייניגטע“.

פעטראגראד 30 דעצעמבער.

„רוסקאיע סלאווא» האט ערפאהרען, אז די פעראייניגטע קריעגס- און מארינע-מיניסטארען פון רוסלאנד, ענגלאנד און פראנקרייך, האבען בדעה צוזאמענקומען צו א קאנפערענץ אין לאנדאן.

דער ציעל פון דער קאנפערענץ זאל זיין אויסצוארבייטען א בשותפות׳דיגען קריעגס-פלאן

—)o(—

פיינדליכע קריעגס-געפאנגענע אין רוסלאנד.

דאס רוסישע קריעגס-מיניסטעריום האט פערעפענטליכט א גענויען בעריכט וועגען די קריעגס-געפאנגענע אין רוסלאנד. די צאהל פון געפאנגענע דייטשען איז: 1140 אפיציערען און 134,737 סאלדאטען; געפאנגענע עסטרייכער געפינען זיך: 3186 אפיציערען און 227,447 צוזאמען אנ׳ערך 367,000.

—)o(—

אמעריקאנישע הילף פאר בעלגיען.

פאריז 30-טען דעצעמבער: פון ניו-יארק זענען איצט אבגעגאנגען צוויי נייע שיפען מיט לעבענסמיטלען און אנדערע לעבענס-נויט-ווענדיקייטען צו די נויט-ליידענדע בעלגיער, די דאזיגע סחורות בעטרעפען דריי מיט א פיערטעל מיליאן פראנק.

—)o(—

ווילען די רוסישע מיליטער פיהרער אבגעבען ו ו א ר ש ו י אהן געשלעג?

פון בערלין ווערט מיטגעטיילט:

די בוקארעשטער צייטונג „אוניווערסאל׳ס קארעספאנדענט אין פעטראגראד, טיילט מיט, אז די רוסישע מיליטער-פיהרער, האבען בדעה אבצוגעבען ווארשאווער פעסטונג אהן געשלעג.

דער קארעספאנדענט שרייבט, אז די מילי-טערישע קרייזען זענען מיט דער מיינונג, אז מיט דעם אברייניגען ווארשאווער פעסטונג, וועט פערבעסערען דער רוסישער ארמעע׳ס שטעלונג ווייל מען וועט קענען אנווענדען די בעדייטענ-דע פעסטונגס-מחנות, אין פראנט.

דער קארעספאנדענט טיילט מיט, אז די בעאמטע און באנק-פערפאנאלען האבען שוין פערלאזען די שטאדט.

די ערשטע זענען אוועק געפאהרען אין ווילנא און די לעצטע אין פעטראגראד.

— זונטאג דעם 3־טען יאנואר, פון 3 ביז האלב 7 אוהר —

וועט שטאטפינדען אין הארמאניען, נארעוואלדגאדע 23

א קינדער־פעסט

מיט פערשיעדענע פערווייליונגען פאר קינדער — איינצעלהייטען איז פראגראם.

בילעטען צו 1 קר. און 50 אוירעס איז צו בעקומען אין עקספעדיציאן.

דער יודישער האנדווערקערס־זעלבסט־הילפס קאסס

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 3־טען יאנואר 1915, אין „הארמאניען", נארעוואלדגאדע 23

— א ערשט־יהריגען יובילעאום —

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען ס'וועלען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט־זינגער הר. ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין־שפילערין פר. אוללא קאפפעל — הר און פרו טעמיאנאוו — פרל. נאנא יאקאבסען און אנדערע.

אויך גרויסע געווינסען און פערווייליונגען — בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיצ'ע און ביי מ־טגליעדער — באל ביז 3 אוהר

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן ארגאן, וואס זאל פאראייניגען אלע ידישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע ידישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס — אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיציע און אויך אלע פאסט־קאנטארען.

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א הוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א הוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

אקערמאנס גארט

2,55 א טוסין

פערשיעדענע שניידער צוהאטען

ביי באביטשקאוו וואגנמאגערגאדע און גלאזמאן אדעלגאדע.

טהעע, קאקאא און קאנסערוון פאר עקספארט ביי:

Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.

אכטונג!

איבער פאסט־אורזאכען

ווערט פון דעם 1־טען יאנואר ניט אנגענומען קיינע ווע־ כענטליכע נאר מאנאטליכע אבאנעמענטען.

דעם 23 טען...

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & SkorochodS. Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

א געוויסען דארף האט געטויטעט א מיטגליעד פון זיין פאמיליע, ער האט, דאנק גאט, די נאכט זיין זאך אויסגעפיהרט, יענער דארף בעקלאגט יעצט דעם טויט פון א ששיף.

דער אפיציער ווייס, אז ער דארף שווייגען, ער וועט ניט וואגען זאגאר דערצעהלען די פאליציי, וואס זוכט די שפורען פון מערדער, ער ווייס, אז ער האט צו טהון מיט אנ'אינדיער און דארף האלטען פאר זיך דעם סוד, וואס איז איהם פערטרויט געווארען.

יע, דער אינדישער רעגימענט ענטהאלט די סאלדאטען פון איין געגענד און פון איין שבט. די רעגיערונג וועט אויך אכטונג געבען, אז ווען א סך רעגימענטען ווערען געהאלטען צוזאמען, אז מען זאל ניט ברענגען צוזאמען פיינדליכע שבטים ווייל דא קען די גאנצע דיסציפלין פערגעסען ווערען און בלוטיגע מלחמות קענען אויסברעכען צווישען איין שבט און דעם צווייטען. די ענגלישע רעגיערונג ווייס אויך. אז זי מוז ריכטיג רעספעקטירען די רעליגיאן פון פערשיעדענע שבטים, זי טאר ניט בעליידיגען די טשיפס פון די שבטים, וואס דיענען אלס אפיציערען א ן די פערשיעדענע רעגימענטען.

פארזיכטיגקייט און לאנגע יאהרען פון ערפאהרונג האט די ענגלענדער אויסגעלערנט ווי ארומצוגעהן מיט די אינדישע מיליטער און דער רעזולטאט איז, אז זיי האבען די בעסטע און טאפפערסטע סאלדאטען, וואס קוקען דעם טויט גלייך אין די אויגען, וואס וועלען בעסער שטארבען איידער אנטלויפען פון שלאכט־פעלד.

א, גאט!

א, גאט, ווי קענסטו צוזעהן
פון דיין הויכען הימעל־רייך,
ווי אונטען ז'פון דיין ביינקעל
ערד געווארען בלוט א טייך?!

ווי קענסטו, גאט, דאס הערען דארט,
אט דארטען ביי דיין טראהן,
ווי עס יאמער'ן דיינע קינדער,
וועמעס לעבען ס'שטעהט אין קאן?!

ווי קענסטו, גאט, דארט רוהיג זיין,
ווען ס'שווימט אין בלוט די ערד,
און אלץ אויף איהר איז בלויז א קרבן
פאר דעם בלאנקען שארפען שווערד! —

הערסטו דען ניט דיינע קינדער'ס
קולי־קולות ביי דיין טויער?
האט דאס קלאפען פון הארמאטען
דען פערטויבט דיין געטליך אויער?

אדער האט דער רויך פון פולווער
ווי א וואלקען זיך פערצויגען
און דעם בלוטיגען מזבח
דארט פערשטעלט פון דיינע אויגען?

א, דו גרויסער האר אין הימעל,
זעץ זיך „שבעה" און בעדויער,
און פערהיל זיך דארט אין שווארצען
אויף די מענשענס גרויסען טרויער

בן אברהם.

די מלחמה און יודען.

אין די לעצטע שלאכטען איז דער'הרג'עט געווארען דער יודישער סאלדאט מ. מ. קארמאן, וועלכער איז פאר אויסצייכנען זיך אין די פרי־הערינגע שלאכטען פארגעשטעלט געווארען צו בעשאנקען ווערען מיט'ן טיטעל פראפארשטשיק.

— עס זענען בעשאנקען געווארען מיט גע־

ווען ער האט געשריעבען א מעלדונג צו די קונים, אז אין געשעפט געפינען זיך טונען הערינג צום פערקויפען, איז ביי איהם ארויסגעקומען גענוי אזוי:

טורעמס הילצערנע און רייפען,
מיט געפאנגענע דערשטיקטע—
ווייסע שקלאפען צום פערקויפען,
פון דעם ים ארויסגעשיקטע..

איך ווייס ניט, אויב דער קונה האט פינקטליך פערשטאנען, אז די „הילצערנע טורעמס אין רייפען" זענען טאקע איינפאכע פעסער און די „ווייסע שקלאפען זענען פשוט'ע הערינג. איך ווייס אבער אז דא שטעקט א גרויסע טראגעדיע. א טראגעדיע פון א פיהלענדע, איידעלע נשמה, וואס מוז ארומפלאטערען ארום פעסער הערינג אנשטאט צו וואנדערען איבער ווייטע ימים...

פונקט אזא געפיהל בעהערשט מיך, ווען מען נעהמט די מליצה פון פרת און חדקל, און מען נעהמט אט יענע לעגענדארישע ברעגען פון ארם־נהרים, אויף וועלכע עס האט א מאל א רומגעשפאציערט אונזער אלטער זיידע אברהם, און מען מאכט זיי פאר געוועהליכע באטארייען.

און נאך עפעס טהוט מיר באנג:

עס טהוט מיר לייד דער יחוס, דער אריסטאקראטיזם, וואס געהט צו גרונד, עס טהוט מיר לייד, ווען מען נעהמט אנ'אלטען יודען מיט א לאנגער ווייסער בארד, און מען זאגט צו איהם „דו" פונקט, ווי צו א יונגען שנעק.

ווארום זאגט וואס איהר ווילט, דער טייך פרת איז פארט אנ'אלטער טייך, א חשוב'ער טייך. ער האט שוין עפעס א סך איבער געלעבט ער האט שוין א סך איבערגעזעהן, ער האט זיך געקענט מיט נמרוד'ען, מיט סנחריב'ען, מיט נבוכדנאצר'ען, ער איז פערשטעהט איהר מיך א זקן.

און קומט מען צוגעהן ערשט, און מען שטעלט איהם אריין אין דער טעלעגראמע גלייך מיט'ן טייך בזור. מיט אט דעם פוילישען שנעק וואס ביז היינט האט מען גאר ניט געהערט פון איהם,— איז דאס שמערצליך.

„אטאקעס ביי'ן פרת... אטאקעס ביי'ן בזור.. הפקר א וועלט, פרת מיט בזור די זעלבע יחסנים ניטא קיין דרך־ארץ, קיין אכטונג פאר א עלטערן.

דאס איז א מערקווירדיגער שטריך אין דער היינטיגער וועלט־מלחמה. דער יאהר הונדערט איז א דעמאקראטישער.

עמנואל.

ארגי־ארדענס פון 4־טען ראנג די געבוירענע פון דער שטאדט אלעקסאנדראווסק (יעקאטערינ. גוב.): אפרים, שמעון חוץ און אברהם דאווי־דאוויטש.

— דער קריעגס־קארעספאנדענט פון „בערל. טאגעבלאט" ברענגט אנ'איטערעסאנטען בילד וואס שילדערט דאס מיטגעפיהל און די בעציהונג פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען צו די רוסישע סאלדאטען.

פון איין יודישען שטעדטיל אין רוסיש־פוילען,—שרייבט דער קארעספאנדענט,—האבען מיר אבגעשיקט קיין דייטשלאנד א טראנספארט רוסישע געפאנגענע. די יודישע בעפעלקערונג פונ'ם שטעדטיל, וועלכע האט זיך דערפון דערוואוסט, האט גלייך אנגעהויבען צו בעזארגען די געפאנגענע מיט ברויט, פלייש, מלבושים און בכלל מיט אלץ, וואס זי האט נאר געקענט. איינינע יודען זענען געקומען צולויפען פערסאפעט שוין נאכדעם, ווי דער טראנספארט איז ארויס און, דערוויסענדיג זיך וועגען דעם, האבען זיי אנגעיאגט די געפאנגענע און זיי איינגעטיילט וואס זיי האבען נאר געקענט.

— דער יודישער סאלדאט משה ב"ר אברהם בעקער, א געבוירענער פון סמאלענסק. גובערניע וועלכער היילט זיך אין פעטראגראדער שטאדטישען לאזארעט, איז פאר זיין העלדישקייט בעשטימט געווארען פאר אונטער־אפיציער און איז פארגעשטעלט געווארען צו בעשאנקען ווערען מיט א געארגי־קר[illegible]

— אין צוזאהענהאנג מיט'ן געדאנק צו פארמירען אין ענגלאנד א יודישען באטאליאן, ווערט אויך פארגעלעגט צו גרינדען אנ'ארגאניזאציע פון «רויטען מגן דוד», וואס זאל האבען דעם צוועק, פונקט ווי די געזעלשאפט פון „רויטען קרייץ", צו געבען מעדיצינישע הילף די פערוואנדעטע און קראנקע סאלדאטען. די דאזיגע ארגאניזאציע רעכענט מען צושטעלען אונטער'ן שוץ פון די אינטערנאציאנאלע אבמאכען און אזוי־ארום צו נייטראליזירען זי, אזוי ווי עס איז נייטראל דער קריסטליכער „רויטער קרייץ", די מאהמעדאנישע „רויטע האלבע לבנה" און די יאפאנישע „רויטע זון".

—)o(—

די רוסישע פרייוויליגע אין דער פראנצויזישער ארמיי

פון פאריז פעלעגראפירט מען, אז פון דעם עמיגראנטען־באטאליאן, וואס געפינט זיך אונדער קאמאנדע פונ'ם לייטענאנט וולאדימיר לעבעדעוו, זענען דער'הרג'עט געווארען: ד"ר בריטמאן (א יוד), צוויי עמיגראנטען, וועלכע זענען בעוואוסט ביי די סאציאל־דעמאקראטען אונטער די נעמען פאפאוו און אנטאנאוו, באגושקא און ז. קריקון (א יוד).

ד"ר בריטמאן, באגושקא און קריקון זענען דער'הרגעט געווארען דורך האנד־באמבעס.

פערוואונדעט געווארען זענען אין דעם זעלבען באטאליאן: לעבעדעוו, עק, סאקאלאוו און טאפארידזע.

עס איז אויך, געווען פערוואונדעט דורך א שטיקעל פון א גראנאט דער געוועזענער דעפוטאט פון דער ערשטער דומא אניפקא, נאר יעצט ווערט ער שוין געזונד און קלייבט זיך וויעדער אומצוקעהרען אין די רייהען פון מיליטער.

באיקאט.

«דזיענניק פאלסקי» שרייבט: די צייטונג „פריקארפאט רוס", וועלכע געהט ארויס אין לוואיו, האט זיך פערנומען מיט באיקאט־אגיטאציע, אין איינעם פון די לעצטע נומערן געפינען מיר אנ'ארטיקעל, נועלכער הויבט זיך אן מיט די ווערטער: «קויפט נאר ביי רוסען, אין רוסישע האנדלעס־הייזער».

היגע נייעס.

א ש־עקליכער רויב-מארד.

מאנטאג אווענד איז אויף איסטערברא אין איהר וואהנונג געהרגעט געווארען די 82־יאהריגע פרוי אננא־מאריע ניעלסען.

אלע סטראנדוועי־איינוואהנער קענען די קליינע, מילדע אלטע פרוי, וועלכע פלעגט אין די זומער־טעג זיטצען אויפ'ן באנק נעבען איהר וואהנונג און שטריקען און שטריקען אהן אויפהער דערביי פלעגט זי א שפיעל טהון מיט קליינע קינדער, און זיך גערן אריינלאזען אין א שמועס מיט די, וועלכע פלעגען זיך זעצען נעבען איהר אויפ'ן באנק. די ארומיגע שכנים האבען זי פערגעטערט, און ס'איז דעריבער קיין חדוש וואס די ידיעה איבער איהר גרויזאמע טויט, וועלכע איז אזוי קאלטבלוטיג אויסגעפירט געווארען פון א רוצח'ס האנד, האט זיך גיך צושפרייט איבערן שטאדט און האט געמאכט א שווערען איינדרוק.

א שרעקליך שוידערליכעס בילד האט זיך פארגעשטעלט; פאר די, וועלכע זענען צוערשט אריין אין צימער, וואו דער מארד איז פארגעקומען.

די 82־יאריגע פרוי איז געלעגען אין בעט מיט פאפיער פערשטאפטען מויל, אין די שלייפען פון שטערען—צוויי דורכגעשטאכענע מיט א מעסער גרויסע וואונדען; דער נאז איבערגעשניטען, די אדערען פון דער רעכטער האנד איבערגעריסען און ארום—א טייך בלוט. דאס אלץ האט געמאכט א שלעכטען איינדרוק אפילו אויף די אלטע פאליציי־לייט.

נעכטען אווענד האט די פאליציי איינעהאלטען צוויי פערזאן. זיי האבען אבער גלייך דערוויזען זייער אונשולד און זענען בעפרייט געווארען.

—)o(—

דער קינדער-פעסט.

דעם 3־טען יאנוואר וועט אין הארמאניע־זאל פארקומען א אינטערעסאנטער יודישער קינדער־אווענד. עס איז זעהער ווינשענס ווערט אז אונזערע יודישע קינדער זאלען האבען די מעגליכקייט צו פערבריינגען א נאכמיטאג אין א גוטער יודישער סביבה, הערען יודישע פאלקס ליעדער, זינגען און שפיעלען. מיר בעגריסען דעריבער די אינציאטיווע פון אזא מין קינדער־פעסט און האפען, אז ס'וועלען זיך אינ'ם אווענד'בעטיילונגען וואס מעחר קינדער, בילעטען זענען צו בעקומען אויך אין רעדאקציע פון «פאלקסצייטונג».

די מלחמה און איהרע נוצען פאר אונז.

I.

געוויס איז יעדער יוד א געגנער פון מלחמות, טעראריזם און פראקטיק איז א מלחמה, וועל־כע־עס־איז, געגען דעם יודישען גייסט. ווי ווייט דאס יודענטהום, אונזער תורה מיט אונזערע נביאים און אונזערע חכמים זענען אין אלע צייטען, פול געווען מיט דעם אידעאל פון שלום, ניט נאר פאר זיך, נאר אויך פאר אלע פעלקער בכלל, וויסט יעדער וועלכער איז מעהר אדער וועניגער בעקאנט מיט דעם יודישען גייסט און יודישע כתבים, געגנג איז צו דערמאהנען, אז דוד המלך, וועלכער האט זיך געריכטעט פאר א קריעגס־העלד און האט דער ערשטער ביי יודען געשאפען א אייגענע ארגאניזירטע מאכט אין פאליטישען און אין קריגעריישען זינן, — איז טראטץ דעם, וואס ער איז הייליג געבליבען ביים פאלק אלס געשליכער דיכטער און גרויסער געלעהרטער—איז דאך פונדעסטוועגען געבליבען א פלעק אויף איהם, אז ער האט פערגאסען צופיעל בלוט, און דערפאר ניט געדארפט בויען דעם בית המקדש. ביי אנדערע פעלקער, ביי די אלטע וויי ביי די מאדערנע, וואלט אזא קייזער מיט אלע מעלות, און דערצו א זיעגער, וועלכער האט זייענ מלחמות דורכאוים געווואונען, גאווא־רען א האלבער גאט. מ־וואלט פאר איהם בויען טעמפלען און מזבחות, נאך דעם אלטען פאסאן, אדער מאכען זייענ דענקמעלער און אויפהויבען איהם אין דער ליטעראטור ביז א הויכער מדרגה, ווי מען טהוט עס אין די נייע צייטען. און ביי אונז, קען מען איהם חוץ אלע מעלות דעם חפא ניט פערגעסטן: אלץ שפהן און גוט אבער פאהרט בלוט פערבאסטן!

טעראריזם זיינען אלע יודען פון קליין ביז גרויס, פון אלט ביז יונג שטענדיג געווענדט פאציפיסטען־געגנער פון מלחמה — פיעל טויזענדע יאהר פריער איידער מען האט נאך פון דעם נאמען „פאציפיסמוס" געוואהנט.

אבער אויך אין פראקטישען לעבען האבען מיר געפיהלט און געווארט ווי לאנג מיר זענען ניט אין אונזער לאנד, אז וועז א מלחמה איז געפערהרליך פאר יעדעס פאלק און פאר אלע מענשען, וועלכע געפינען זיך ניט וויט פון מלחמה ראיאן, איז דאס פאר אונז יודען פיעל, פיעל שלעכטער. ווי קען עס דען אנדערש זיין וועז א פאלק בעשטעהט דורך אויס פון מענשען, וועלכע האבען ניט קיין גרונד און באדען אונ־טער זייערע פוס, ווי מען רופט עס ביי אונז: «גפי דלא ניידי» (אונבעוועגליכע גיטער).

ביי אלע פעלקער איז א מלחמה א שאלה פאר דעם כלל, אויב זיי וועלען זיעגען אדער בעזיגט ווערען, אויב זיי וועלען זיין הערשער אויף אנדערע אדער מוזען דאך לאזען בעהער־שען פון אנדערע, און דערצו א שאלה פאר'ן פרט, ווער עס וועט געהרגט ווערען אדער ג־שעדיגט ווערען און ווער עס וועט קומען צוריק אהיים א געזונטער, אפשר נאך מיט א מעדאל אויפ'ן ברוסט. די כלל־פראגע איז פאר יעדען איינציגען מענשען פון דעם כלל דאך שוואכער וויייל די דאגה און די צרה פערטיילט דאך אויף אלעמען, וועלכע געהערען צום כלל. יעדער איינ־ציגער איז נאר א־איין חלק פון דעם כלל און זיין זארג פאר דעם גליק אדער דעם אונגליק איז נאר א־איין חלק פון דער גאנצער צרה. אויסער פאר די מענשען, וועלכע שטעהען אין דער שפיי־צע פון דעם כלל, פון דעם פאלק, און די צרות רבים איז ענג פערבונדען מיט זייער אייגענעם לעבען. די זענען דאך אבער א קליינער טייל פון דעם גאנצען פאלק. די לעבענס־פראגע פון די, וועלכע געהען אין קריעג און שטעלען זייער לעבען אין סכנה, בעריהרט נאר א גרויסען טייל פונם פאלק, בערך ניט קיין גאנץ גרויסער און נאך א קורצער צייט וועלען פ־נרגעסען די אלע טוטע, וועלכע זענען געפאלען. אזוי גוט ווי מען וועלט געוואהנט צו דעם גדאנק, אז עמיצער אנאנטער שטארבט. די שטארק פער־וואונדעטע אדער די וועלכע בלייבען אהן פער־זארגונג דורך די געשטארבענע, זענען גאנץ וועניג בערך דעם גאנצען פאלק. עס איז דא נאך א טייל, וועלכער ליידט פון א מלחמה, דאס איז די, וועלכע זייערע געשעפטען און זייערע פרנסות זענען צושטערט געוואהרען. דאס איז אבער נאר אויף א קורצע צייט, דען נאך דעם, אז דער קריעג ענדיגט זיך, בלייבט דאך די היימישע פרנסות, וועלכע זענען ביי אלע פעל־קער פערבונדען מיט ערד־ארבייט, אין גרויסען אדער אין קליינעם סטיל, ווי געווענדן. קיינער נעהמט די ערד ניט צו. און די ארבייטער, וועל־כע לעבען פון טאג־לוהן, אין פערשיעדענע פאבריקען און אינדוסטריע אונ־פערנעהמונגען געפינען אויך פלעצער וואו צו ארבייטען און צו פערדינענן. גהען זיי ניט אין די פאבריקען פון איין לאנד, גהען זיי אין דער אנדער לאנד, אום אלגעמיין אבער געפינט יעדער וואו זיין כה צו פערקויפען און דערפאר זיין לעבען צו דער־האלטען. עס בלייבט נאך איין טייל פון פאברי־קאנטען און סוהרים גופא, וועלכע האבען קיין ערד־ארבייט ניט און לעבען נור פון זייערע געשעפטען, וועלכע וועלען א פט צושטערט דורך מלחמה. די זענען על פי רוב ביי אלע פעלקער אזוי זיכער מיט זייער עקזיסטענץ, אז בעפאר די מלחמה קומט, האבען זיי צענוג קאפיטאל אויס־צוהאלטען די מלחמה־צייט און נאך דעם ווי עס ווערט שלום זענען זיי וויעדער די ערשטע אויף זיייערע פלעצער, וועלכע פאסען צו זייערע קאפיטאלען צו, די נייע בעדינגונגען און פער־דינען וויעדער ניט נאר פאר זייער עקזיס־טענץ נאר אויך צו זאמלען געלד.

מ א י ר ב ע ר ל י ן.

אינדישע סאלדאטען.

די אינדישע סאלדאטען זענען העלדיש אין פריעדען ווי אין קריעג, זיי זענען גוטהערי־גע פרייגד וועלניק, א וואהרט פון א אינדיער איז הייליג. דער ענגלישער אפיציר קען זיך אויף איהם תמיד פערלאזען. ער וויסט אבער אויך, אז ער קען איהם ניט בעהאנדלען מיט דער חוצפה מיט וועלכע ער בעהאנדעלט אנ־ענגלישען סאלדאט. דער אייראפאישער סאלדאט וויסט, אז די דיס־ציפלין פאדערט, אז ער טאר נעמען אפיציר ניט רעדען א וואהרט. שוין ניט רעדען וועגען הויבען א האנד, דער אפיציר איז אימער ג־גערעכט. דער אינדישער סאלדאט האט אנ־אנ־דער בעגריף פון דיסציפלין, ער וועט פאלגען דעם אפיציר וועז ער וועט איהם שיקען גהען אין פייער אריין. אין דער זעלבער צייט האט דער סאלדאט אין איהם ניט דערשטיקט זיין ווערדע אלס מענש. ניט נאר וועט דער סאלדאט אלייז ניט שענקען אויף אנ־אומזיסטע פערזוג־ליכע בעליידיגונג אדער גראבקייט, נאר זיינע פריינד וועלען זיך פאר איהם אננעהמען. ניט דער קעניג אליין קען העל־פען אנ־אפיציער אין די אינדישע ארמעע וועז די סאלדאטען זענען געגען איהם. עס איז אומ־זיסט צו זוכען איינצופערן דיסציפלין דורך שטרענגקייט, מיט די אינדישע מיליטער געהט עס ניט.

אט קומט אנ־אינדישער סאלדאט און בעט דעם אפיציר אורלויב איבער נאכט, דער אפי־ציר וויל ניט געבען, און דער סאלדאט זאגט איהם אפען, אז אויב ער גיט איהם ניט די ג־לעגענהייט צו גהען ערגעץ וואו די נאכט מיט אנ־אורלויב, וועט ער גהען אהן אורלויב, ער וועט מוזען דעזערטירען, וויייל דא האנדעלט זיך וועגען א זאך אין וועלכע דער כבוד פון דער פאמיליע איז פערבונדען.

דער אפיציר גיט די ערלויבניס. דער אינ־דיער קומט צוריק אין דער צייט וויי ער האט פערשפראכען. דער אפיציר פרעגט איהם דאן וואו ער איז געווען, און דער סאלדאט דער־צעהלט איהם א גשיכטע, אז דער טשיף פון

פֶּרֶת און חֲדֶקֶל.

די טעלעגראמען דערצעהלען:

„די שלאכטען קומען־פאר אין ארם־נהרים... דער שונא איז אבגעשלאגען געווארען ביז אי־בער'ן טייך פרת... די ענגלישע קאנאנערקעס האבען זיך א רוקגעטהון פארוועדס אויפ'ן חדקל...

און נאך, און נאך, אויף די בערגעס פון די דאזיגע טייכען פון תג"ך, וואס זענען געווען ביז אהער אינגעהילט אין עפעס א גרויסען סוד פון וווייטקייט, פון לעגענדארישער שענקייט, — דונערן יעצט הארמאטען, מגושמ־דיגע שווערע הארמאטען.

איהר גדענקט, וועז מיר זענען נאך קליינע קינדער געווען, אין חדר פאר'ן רבי'נס טיש זענען מיר געזעסען און געלערנט די פרשה בראשית. די שענע פרשה וואס הויבט־אן די גאנצע וועלט־בעשרייבונג. מיר לייענען, וויי דער בעשעפער האט פערפלאנצט דעם גן־עדן, דעם זעלטענ־שענעם גארטען. אין דעם גארטען געהט א דורך א טייך: ונהר יוצא להשקות את הגן. און דער טייך פליסט זיך ווייטער און צוטיילט זיך אויף פיער טייכען. און צווישן פון די פיער זענען חדקל און פרת.

ווייט, ווייט פליסען זיי אט דיעזע טייכען. אויף זייערע ברעגען ציהען זיך אזעלכע וואונ־דערליכע וועלדער, דארטען וואוינען געווייס די עשרת השבטים...

פון גן־עדן פונ'ם סאמע גן־עדן פליסען זיי אט דער חדקל און דער פרת. בהעפנדיג געגען זייער שטראם קען מען צוקומען צו יענעם ג־טליכען פארם, וואו עס הערשט דאס אמת'ע, אייביגע גליק, וואו עס הויבט זיך אן דער עולם־הבא. וואו דעם מענשענס פאנטאזיע האט שוין בעזאגט איהר לעצטען וואהרט, און זי גיעט זיך אן אין דימיסיע,—זי טויג שוין צו גאר ניט.

נאטירליך, קען קיין לעבעדיגער מענש אהין ניט צוקומען. מען וואנדערט אב דעם גאנצען לעבען אויף די ברעגעס. ס'אוויישער וועג! אבער ווי פליקליך איז דער מענש, וואס קען שטעהן ביי די טייכען און קוקען אויף זייערע וואסערן, יעדע חוואליע זייערע טראפס דאך איהרע טרא־פענס וואסער פון ד א ר ט פונ'ם גן־עדן...

יא, ערשט מישט זיך צו, צו דעם גן־עדן וואסער עפעס פארב. יא, צוואמען מיט'ן גן־עדן־וואסער פליסען שוין אויך א פאר טראפען מענ־שליך בליט.

ווי אזוי איז דאס געקומען? ווי אזוי זענען דיעזע לעבעדיגע שטראמען פון דער לעגענדע אריינגעקומען אין דער גרויזאמער ספערע פון דער ווירקליכקייט? ווי אזוי האבען דורכגעדרונ־גען פולמיאטען צו דיעזע חוואליעס, וואס מור־מלען נאך די סודות פון די גן־עדן־פוירגעלען?

די צייט צושטערט אונזערע שענסטע חלומות זי צובראכט אונזערע פאנטאזיע־שלעסער. זי לעגט ארויף גראבע שטריק אויף אונזערע אייי־דעלסטע און פיינסטע טרוימען.

„צווישען פרת און טייך חדקל, אויפ'ן בארג

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין אויסלאנד . . . . „ 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11[I].

נומער 28. | קאפענהאגען, מיטוואך ד׳ 30-טען דעצעמבער 1914

די קעניגען קאנפערענץ אויפ׳ן באלקאן.

יודיש-טערקישער יום-טוב אין ירושלים.—אונטערגעצונדען סאחאטשאוו

עסטרייכישע מפלה אין גאליציען

די שלאכטען אין מזרח.

פעטראגראד, 29. דעצעמבער (אפיציעל)

די דייטשע אנגריפען האבען מיר אומעטום צוריקגעשלאגען מיט גרויסען שאדען פאר׳ן פיינד, בעזונדערס שטארק האט דער פיינד גע־ליטען אין דרום-מזרח פון טשערנעוויץ.

צווישען פיליצו און ווייכסעל האבען מיר עראבערט דאס דארף זשיטניצקי, וועלכע איז ביטער פערטיידיגט געווארען פון די עסטרייכער, פון דעם 18-טען ביז דעם 26-טען האבען מיר גענומען געפאנגען 200 אפיציערען און 15,000 סאלדאטען און עראבערט 40 פולעמיאטען.

אין דער געגענד פון דוקלא און אויף די וועגען צו ליזקא געהט דער פיינד צוריק אין אשרעקליכער אונארדנונג.

דעם 26-טען האבען מיר גענומען 5,000 מאן געפאנגען.

—)o(—

פון רוסיש-טערקישען קאמפף.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 28. דעצעמבער (אפיציעל).

אין דער ריכטונג פון אלטי האבען אונזערע מחנות. נאכדעם ווי זיי זענען אריבער דעם טייך לאורסין, אבגעשטעלט די אטאקען פון די טער־קישע מחנות, אין דער געגענד ארום דוטאה האבען מיר דעם 26-טען בעזעצט די ליניע חא־מאור-אגאדאווע—דאן. די טערקען האבען זיך מיט גרויס שאדען געמוזט צוריקציהען.

—)o(—

טערקישע מעלדונג.

קאנסטאנטינאפאל, 29. דעצעמבער (אפיציעל)

אונזערע מחנות האבען אין טהאל ביים טייך מוראד געהאט א גרויסען זיעג, מיר האבען דא עראבערט 2 קאנאנען. 1 מאשין-געוועהר. 2 אמוניציאנס-וועגען; 36 מויל-עזלין און 115 פערד. מיר האבען גענומען 9 אפיציערען און 96 מאן געפאנגען.

—)o(—

רומעניען און בולגאריען.

וויען, 29-טען דעצעמבער. פון בוקארעשט טיילט מען מיט: לויט מיטטיילונגען פון די מארגענצייטונגען קומען פאר צווישען בוקא־רעשט און סאפיא דיפלאמאטישע פערהאנדלונ־גען, וועלכע זאלען פיהרען צו אראנזשירען א בעגעגעניש צווישען די קעניגען פון די צוויי לענדער אויפ׳ן רומענישען טעריטאריום.

ווי מען זאגט, האט מען בדעה צוזאמענצו־רופען א געמיינזאמע קאנפערענץ פון אלע נייט־ראלע באלקאן-קעניגען.

—)o(—

דייטשע פליהער צינדען אונטער אפוילישע שטאט.

בערלין, 29-טען דעצעמבעד. דא ווערט מיטגעטיילט, אז איבער סאחאטשאוו אין פוילען האט זיך נעכטען געוויזען פינף דייטשע פליהער וועלכע האבען אראבגעווארפען באמבעס, פיעל הילצערנע הייזער זענען דורך די באמבעס אונ־טערגעצונדען געווארען, און א גרויסע צאהל פערזאנען זענען דער׳הרג׳עט און פערוואונדעט געווארען.

—)o(—

איום-טוב אין ירושלים.

פון קאנסטאנטינאפאל טיילט מען מיט: די צייטונגען אין ירושלים ברענגען בעריכטען וועגען אמחמד׳אניש-יודישען ברידערשאפט-יום־טוב אין ירושלים, אין וועלכען עס האבען אנ׳־אנטייל גענומען פערטרעטער פון זעהר אנגע־זעהנע אראבישע פאמיליעס. און בעקאנטע יודי־שע געלעהרטע. רעדעס זענען געהאלטאן גע־ווארען אין העברעאיש און אראביש.

—)o(—

וועגען סאחאלין.

פון פעטראגראד טיילט מען מיט: (אפיציעל

די קלאנגען, וועלכע זענען פערשפרייט גע־ווארען אין פערשיעדענע צייטונגען, אז רוסלאנד זאל האבען פערקויפט סאחאלין צו יאפאן פאר אטייל שווערע קאנאנען, איז אבסאלוט ניט ריכטיג.

—)o(—

ווידער א מינע קאטאסטראפע.

פון לאנדאן ווערט מיטגעטיילט: דער דאמפ־פער „געם“ פון גלאזקאוו האט זיך פרייטאג אבענד אנגעשטויסען אויף א מינע אין צפון ים און איז באלד געזונקען.

צוויי מענשען זענען גערעטעט. פון די איב־ריגע ווייס מען נאך ניט.

—)o(—

די רויטע האלבע-לבנה.

פון בערלין טיילט מען מיט: דא ווערט גע־גרינדעט א דייטשער הילפס-קאמיטעט אויף זאמ־לען געלד פאר דער טערקישער „רויטער האלבע -לבנה“

קייזער ווילהעלם האט געשאנקען אויף דעם צוועק 40,000 מארק.

אין ברעזין.

די שטאדט, וועלכע איז געווען בעזעצט מייסטענס דורך יודישע אין קריסטליכע שניידער איז יעצט כמעט אין גאנצען אויסגעליידיגט גע־ווארען, אייניגע זענען אנטלאפען, מורא הא־בענדיג פאר דער מלחמה; אנדערע — פאר׳ן הונגער. די אומגעגענד, וועלכע איז אייניגע מאל בעזוכט געווארען דורך די דייטשען, איז אינגאנצען געבליבען אהן שפייז-פראדוקטען, פאר א חודש האט די שטאדט נאך פערמאגט קארטאפעל, אבער די מאסען לאדזער איינוואוי־נער, וואס זענען אויך געבליבען אהן עסען, האבען אויסגעקויפט פון די ארומיגע דערפער די קארטאפעל, אזוי אז ברזעזין איז געבליבען זאגאר אהן דעם דאזיגען ארטיקעל. ברויט איז שוין ניטא צייט עטליכע וואכען.

אין דער שטאדט זענען פארגעקומען די לעצטע צייט פיעל שרפות. וועלכע האבען פער־ניכטעט פיעל הייזער — אויף די ארומיגע פעל־דער ליגען מאסען דער׳הרג׳טע פערד. וועלכע מען בעגראבט מייסטענס ערשט נאך אייניגע וואכען.

בעקאנטמאכונג

צו מיינע פריינד און בעקאנטע, דאס נאך א לאנגע און שווערע קראנקהייט איז מיין ליעבע פרוי

סאניע גינזבורג

געשטארבען מאנטאג אבענד אום 10 אוהר די לויה וועט פארקומען דאנערשטאג אום האלב 2 אוהר.

הערטץ גינזבורג.

צו די אבאנעמענטען און לעזער

פון דער „יודישער פאלקס-צייטונג"

מען בעט די געהרטע לעזער זיך אבאנירען פאר דעם 1־טען יאנואר, אום די צייטונג זאל אנקומען רעגעלמעסיג·

דער יודישער האנדווערקערס-זעלבסט־הילפס קאסס

פאראנשטאלטעט

זונטאג ד· 3-טען יאנואר 1915, אין „הארמאניען", נאררעוואלדגאדע 23

א ערשט־יהריגען יובילעאום

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט־זינגער הר· ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין־שפילערין פר· אוללא קאספע — הר און פרו טעמיאנאוו — פרל· נאנא יאקאבסען און אנדערע·

אויך גרויסע געווינסען און פערווייללונגען בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיצ'יע און ביי מ·טגליעדער **באל ביז 3 אוהר**

— עס וועלט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ· גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן·ארגאן, וואס זאל פאראיניגען אלע ידישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען·

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד או? אמעריקא·

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה·

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיצ'יע און אויך אלע כאסט-קאנטארען·

אנאנסעז איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען וועלט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, וויל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א הויז דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד·

די רעדאקציע אוך קאנטאר זענען אפען טעגליך א הויז שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

אכטונג!

איבער פאסט-אורזאכען ווערט פון דעם 1-טען יאנואר ניט אנגענומען קיינע ווע-כענטליכע נאר מאנאטליכע אבאנעמענטען·

ניט גלויבט נאר איבערצייגט אייך אז דער ביליגסטער פלאץ אין קאפענהאגען צו קויפען גלעזער און סיעטקעס צו גאז־לאמפען איז צו בעקומען ביי דעם אוטארעסירטען גאז־מייסטער מ· לייזעראוויץ, Prinseusgade 14

טהעע, קאקאא און קאנסערווען פאר עקספארט ביי:

Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.

פערביטעז א שטאק·

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיין'ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מיט א נאמען אריפשריפט:

— Viggo Koppel —

דער ששאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מען קען זעהען דעם ארט וואו ער איז געווען צובראכען·

דער וועלכער האט צופעל·ג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלוינונג ברייגען אין דיזע צייטונגס עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11.

אבאנענטען פאר מאלמע און לונד

נעמט אן דער הר ש· פרישט, העגריך סוויטסגאטען 1, 3 זאל· מאלמע·

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

—טאנצט יוזעף פון שמחה—ווי דו ווייסט, ברודער טייערער, האב איך אגאנצען לעבען געשטרעבט אנצוקוקען ווארשא, נאר כ׳האב נישט געהאט קיין געלד אויף הוצאות.

— און איצטער זענט איהר אין ווארשא, אהן א גראשען געלד־וויצלען זיך די קאזאקען.

דער עולם חכמה׳ט זיך און מען לאכט. יוזעף, א זאטער, אנ׳אנגעגעסענער, אנ׳אנגעווארימטער און מלא שמחה פון דער גליקליכער בעגעגעניש, שלעפט ארויס פון בוזעם א פייפעל און שפיעלט א פרעהליכס. ראמאן ווידער איז אוועק און געבראכט געשווינד צוטראגען א הארמאנקע, ביידע זענען זיי געווען גוטע מוזיקאנטען. ס׳איז געווארען ששון־ושמחה. די פיסלעך האבען זיך פון זיך אליין א הויב געטהון נישט נאר ביי די קאזאקלעך, נאר אפילו ביי די איבריגע געפאנגענע דייטשען, וואס זענען ביז איצט געלעגען פערחמורעט אין א ווינקעל, אלעמען האט אשלעפ געטהון פון די ערטער און — — לעבעדיג, ברידער! די קאזאקען טאנצען א קאזאק!

עס קומט אריין דער ראטע־קאמאנדיר. בלייבט שטעהן א וויילע ביי דער טהיר פערוואונדעטער אונשמייכעלט:

— וואס איז עס דא ביי אייך, א חתונה? אימענינעס?

— צוויי ברידער האבען זיך צונויפגעטראפען.

— וואסערע ברידער?

— אט איז אונזערער—ראמאן... און זייערער—יוזעף... צוויי אמת׳ע ברידער...

— נו, דאנקען גאט, וואס עס האט זיך אזוי געמאכט—האט זיך אנגערופען דער קאמאנדיר—עס האט אבער געקענט דאס זעלבע זיין אויף אנ׳ערגערען אופן. עס האט דאך געקענט חלילה זיין, אז איין ברידער דעם צווייטען זאל מכבד זיין מיט—א קויל.

און דאן האט ער זיך געווענדעט צו די סאלדאטען:

— געגעסען, געטרונקען האט איהר שוין? אנגעווארימט זיך? די פערד אנגעפאיעט? אבגערוהט זיך?—נו, געגרייט זאל ווערען אין וועג אריין, און דו, יוזעף—האט ער זיך געווענדעט צום געפאנגענעם—האב א וויילע געדולד און ווארט אויף דיין ברודער ביז נאך דער מלחמה.

ווידער אמאל האבען זיך די צוויי ברידער געווארפען אויף די העלזער און הייס־הייס געזעגענט זיך. איין ברודער איז א געפאנגענער דייטש אין ווארשא. דער צווייטער ברודער—שלאגט די דייטשען ווייט אונטער ווארשא...

N.

טריינע האט א טענה.

(קליינער פעליעטאן).

דו עסט דאך גאר ניט? איך שטעה און ווער פארברענט קאכענדיג און ער נעמט ניט אין מויל אריין! איך וועל דיר שוין ווייטער קאכען, יא דו וועסט שוין ביי מיר ניט דערלעבען עסען וואס מיינסטו זיך? איך וועל אויסגעבען געלד און דו וועסט אלעס איבערלאזען? אז ניט דערהארען וועסטו?

ביי לייטען א מאן איז דאך א פערגעניגען צו קוקען, דארינעט האט דאך נעכטען גע׳חלש׳ט פון צופיעל עסען, און דו? ניט דו חלש׳סט און ניט דו עסט.

איך וואלט זאגען א מאן איז א פרומער, פאסט תענותים, בעט גאט די מלחמה זאל זיך ענדיגען, נו איז שוין כדי, אבער דו ביסט אנ׳אמתער עשו, גלויבסט דאך אפילו ניט דיין אייגענע ווייב, טא וואס־זשע עסטו ניט? דיין פנים איז דאך שוין געל געווארען.

ראק ער האלט אין איין לייענען בלעטער, וואס האטו פון די בלעטער, וועסט פון דעם קליעגער ווערען? אז דו האסט שוין אבגעלעבט גאנצע 40 יאהר און דו האסט זיך ניט אויסגעלערנט אבצועסען א גאנצע מאהלצייט וועסטו שוין פערבלייבען א נאר, אנ׳אייביגער נאר.

אפשר גלייבסטו ניט מיין קאכען, מיין מאנעלע? דארפסטו זיך ניט שעמען, זאג, וועל איך וויסען, אז דו ווילסט דיין ווייב, דיין אייגענע ווייב פערשווארצען דו אויגען. יא, ניט אנדערש ווי דו גלייבסט ניט מיין קאכען. וואס־זשע דען עסטו ניט? דו מיינסט א פנים, אז איך פערשטעה ניט דיין מיין? א, איך קען דיך שוין צו גוט, גלויב מיר, הלואי וואלט איך דיר טאקע שוין אזוי מעהר ניט קענען.

וואס האב איך זיך אנגעזעצט אויף דיר? ס׳איז דאך ניטא ווער עס זאל לאכען. איך האב זיך אנגעזעצט אויף דיר—איז ריכטיג. דיין גליק וואס דו האסט א גוטע ווייב ווי איך, ווען דו טרעפסט אבער אן אזא ווייב ווי אונזער חנה—עס וואלטען שוין דיר געלאפען יעדען פריה־מארגען טעפ און טעלער אין קאפ אריין. יא, דו האסט זיך נאך אויף וואס צו בעקלאגען? אז פערקלאגט זאלסטו שוין ווערען.

וואס האסטו זיך אוועקגעלעגט מיט די שיך אין בעט אריין? וואס מיינסטו זיך, וואס? איך האב עס כחות אלע טאג צו וואשען די לייליכער? דו ווייסט דאך, אז פון דיינע פערדינסטען קען מען אפילו קיין קאקניט אויסהאלטען.

אהא, דו פילסט זיך שוין ניט גוט? הלואי זאל עס נור אמת זיין. וועל איך חאטש וויסען, אז מיין פערלאנג איז מקוים געווארען. וואו פיהלסטו ניט גוט, וואו? וואס איז דער מעהר? האסט זיך איבערגעגעסען? געה שוין, געה. פארוואס האסטו מיר גלייך פון אנהויב אן ניט געזאגט, אז דו האסט שוין אבגעגעסען? דו דארפסט דאך דאנקען גאט, וואס דו האסט זיך חאטש איין מאל אין דיין לעבען אנגעגעסען צו זאט.

זעהסטו, אז מען פאלגט א ווייב? ווען דו לעגסט זיך קרענקען א הונגעריגער, וואלסטו דאך געשטארבען אין צוויי־דריי טעג. איצט וועסטו כאטש האבען כחות צו קרענקען.

פ. גאסין.

שלום־עליכם וועגען דער מלחמה.

אין א געשפרעך מיט א רעפארטער פון א יודישער צייטונג אין אמעריקא האט שלום־עליכם ארויסגעזאגט זיך וועגען דער מלחמה פאלגענדעס:

— איך גלויב, אז יודען אין רוסלאנד האבען קיין ברעקעל האפנונג ניט אויף פרייהייט נאך דער מלחמה, ניט דער רוסישער קייזער האט געמאכט פערשפרעכונגען צו די יודען, און ווען ער זאל זיי האבען געמאכט, וועט ער זיי סיי־ווי־סיי ניט האלטען.

אויף דער פראגע, וואס איז וועגען דעם צאר׳ס „מיינע ליעבע יודען", האט שלום־עליכם געענטפערט:

— ס׳אליגען, א מיאוסער ליעגען, ער האט דאס קיינמאל ניט געזאגט. אזעלכע ווערטער קען גאר אויף זיין צונג ניט ארויף. ער וועט גיכער פגר׳ן איידער ער וועט אזוינס ארויס זאגען.

וועגען פוילישע אויטאנאמיע, האט שלום־עליכם געענטפערט: — ס׳איז אויך אליעגען! ניט דער צאר האט עס צוגעזאגט, נאר דער גרויספירשט, און אז ער וועט ניט האלטען ווארט, איז געה שריי דאן חי וקים: געכאפט א קאזאק ביי א ליעגען.

שלום־עליכם ערקלעהרט, אז חאטש עס דארף און מוז אלע יודען וועהטאן דאס הארץ די מלחמה אין אלגעמיין און הויפטזעכליך דער יודישער חורבן אין רוסלאנד און גאליציען, דאך איז דא איין טרייסט אין דעם, וואס ער האפט, אז דורך דעם וואס עס וועלען אריבערקומען נייע כחות קיין אמעריקא, וועט דא אויפגעבויט ווערען א גרויסע יודישע קולטור, א פרייער, שעהנער יודישער לעבען.

—)o(—

די פערוואונדעטע סאלדאטען אויף חנוכה ליכטלעך.

די העכערע מאכט האט ערלויבט אלע פערוואונדעטע יודישע סאלדאטען, וואס געפונען זיך אין פעטראגראד צו געהן אין הויפט־שוהל הערען בענשען דאס ערשטע חנוכה־ליכטעל.

די פעטראגראדער יודישע געמיינדע האט פונאנדערגעטיילט צווישען די פערוואונדעטע סאלדאטען מתנות, וואס בעשטעהען פון א סידור, שאקאלאד און 50 קאפ. געלד.

סך־הכל געפונען זיך אין פעטראגראד פערוואונדעטע יודישע סאלדאטען לערך 500, צו די ליכטלעך אבער זענען אויך געקומען די יודישע סאלדאטען, וואס דיענען אין היגען גארניזאן.

רוסישער יוד אין דער ענגלישער ארמיי.

אין פעטראגראד איז דערהאלטען געווארען א ידיעה, אז צווישען די רייהען פון ענגלישען מיליטער אין פראנקרייך קעמפפט דער סטודענט פון אקספארדער אוניווערזיטעט, גריגארי אלעקסאנדרוויטש אראדסקי. דער געוועזענער סטודענט פון קיעווער אוניווערזיטעט, וועלכער איז, ווי בעוואוסט אין יאהר 1905 איבערגעגעבען געווארען צום געריכט פאר אנטייל־נעהמען אין דער זעלבסט־שוץ און דאס געריכט האט איהם פרייגעשפראכען.

אומגעלומפערטע געדאנקען פלאנטערניש צוגעטשעפעט צו מיר פונקט דאמאלס ווען איך בין געשטאנען אליין אויפ׳ן פעלד, אויף מיין פאסטען... און בכדי צו פערטרייבען די דאזיגע געדאנקען האב איך זיך שטילערהייד גענומען אונטערזינגען דעם אומעטיג־זיסען בית־המדרש ניגון... און מיינע רעיונות טראגען זיך אריבער אהינצו, אהינצו אין דעם בית־מדרש פון מיין ליעב שטעדטעלע... מ׳האלט שוין דארט איצטער געוויס — טראכט איך — נאך מעריב, דער עולם זיצט זיך מסתמא, ווי דער שטייגער איז, ארום דעם לאנגען טיש אונטערן אויווען און ביי דער שיין קערפער זיינעם מיט פערשיעדענע פון אייל לעמפלעך, לערנען זיי איצטער געשמאק א בלאט גמרא... א ווארימער שטראם גיעט זיך עפיס ווי א גאס אין הארצען... די גאנצע פערגאנגענהייט לעבט־אויף אין דער נשמה... וויעדער דערמאנט זיך אן ווייב, אן די קינדער, אן דער אלטער מאמע, אן די לאנגע פאליציעס הייליגע ספרים, פאר וועלכע איך האב מקריב געווען מיין גאנצען לעבען... און א מאדנע זאך! איך שטרענג אן מיין גאנצען כח־הזכרון, און וויל זיך דוקא דערמאהנען אן דער שיטה, אן דעם בלאט גמרא ביי וועלכען כ׳בין געבליעבען שטעהען בעת כ׳בין אוועק אין דער מלחמה... און פלוצים... פלוצים—גאט ווייסט פון וואנען — עפיס א גע־וואלדיגע טרעוואגע, א טומעל, א בהלה, א שיסעריי און א בלישצעריי פון שטיקעס... אלע זכרונות ווערען גלייך פערשוואונדען... איך חאפ זיך פאר דער ביקס... פערטיידיגען מיין פאסט... הרג׳נען די אנפאלער... עמיצער דערנעהנטערט זיך צו מיר, איך שיס געשווינד אויס, און פון דערווייטענס דערגעהט צו מיר זיין לעצטע קללה, מיין קויל האט געטראפען... און איך בעמערק פון דערווייטענס זיין פערבלוטיגט געזיכט און מורא׳דיגע אויגען... פון יענער זייט הויבט אן פליהען איבער מיין קאפ א מבול פון קוילען איין קויל טרעפט מיר אין ברוסט, איך פערליער די גלייכגעוויכט. עפיס טרייסעלט זיך אין קאפ און פאר די אויגען ווערט פינסטער... און אט דאס איז אלעס!...

אז איך האב איהם געפרובט טרייסטען, דאס גאט וועט העלפען און ער וועט בקרוב געזונד ווערען און זיך אומקעהרען א היים צו זיין פאמיליע צו זיינע קינדער, און צו דער כסא־רבנות, האט ער מיר ניט געלאזען ווייטער רעדען און געמאכט מיט דער האנד:

— וואס, צו דער כסא־רבנות זיך אומקעהרען, זאגט איהר? ווייטער זיין א רב? — ניין, מיין טהייערער. אויב דער אייבערשטער וועט מיך אומקעהרען בשלום א היים וועל איך דאן זיין א זוהן צו מיין אלטע מאמע. א טאטע צו מיינע יונגע קינדער, אבער א רב? א גייסטליכער?... ניין, דאס נישט! איהר וועט מיר גלויבען, בין איך עפיס גלאט אנ׳אנדערער געווארען כ׳בין נישט מעהר דאס, וואס כ׳בין געווען פריהער...

דא האט ער זיך פלוצים אבגעשטעלט פערדעקט מיט די הענד דאס געזיכט און א שטארקען ציטער געטהון...

ד. מ.

יודישע נייטראליטעט.

II.

די טערקיי פערנעהמט ביי מיר, און איך רעכען, ביי אלע יודען, גאר א בעזונדער פלאץ. איך געדענק נאך מיין שמחה, אונזער אלעמענס שמחה, אז מען האט געבראכט אין אונזער שטאט די ערשטע געפאנגענע טערקען אין דער רוסיש־טערקישער מלחמה מיט איניגע און דרייסיג יאהר צוריק. מיר האבען זיי בעהאנדעלט ווי לייבליכע שוועסטער־קינדער, מיר האבען זיי געטראגען פון אלע זייטען רייז, חלה און צוקער לעקיך. מיר האבען געוואוסט, אז זיי זיינען איי־דעלע לייט און עסען נאר איידעלע מאכלים. איך געדענק, אז די הכנסת אורחים איז געגאנגען אזוי ווייט, אז מיר פלעגען נעמען טערקישע גע־פאנגענע אויף שבת, ווי מען נעהמט יודישע אורחים. מיר פלעגען זיך נאר וואונדערען, וואס די טערקען מאכען קיין קידוש ניט... און איך גע־דענק ווי אומעדום עס איז געווען אין די יודי־שע גאסען ביי אונז אין שטאדט, נאכדעם ווי עס איז געשלאסען געווארען דער שלום, און די גע־פאנגענע זענען אבגעפאהרען א היים.

און אט דער טערק האט זיך איצט אנגעהאנגען אן דייטשלאנד, און מיר זענען דאך מיט איהם איצט נאך מעהר פערבונדען ווי מיט איינינגע און דרייסיג יאהר צוריק. היינט ווי געהט מען ארויס פון דעם פלאנטער, ווי געהט מען ארויס פון דעם לאבירינט פון סימפאטיען און אנטיפאטיען. מען איז דאך מעהר ניט ווי א מענש. מען האט דאך א נשמה וואס צאפעלט זיך, מען קען דאך ניט טרייבען פאליטיק אין דער אייגענער נשמה, מען קען דאך ניט צווינגען די אייגענע מחשבות, שטעלען פאר זיי א באריערע און בעפעהלען: ביז אהער מעגט איהר געהן, ווייטער ניט!

און וואס בעדייט נייטראל זיין, ווען דער סכסוך איז נוגע צו מיליאנען פון דיינע ברידער נייטראל קאן מען דאך זיין, ווען מען האט צום ענין אליין קיין שום שייכות ניט, אבער ניט ווען עס הענגט אב פון דעם אויסגאנג פון דעם סכסוך דער שיקזאל פון דיין פאלק, לכל הפחות פון א גרויסען חלק פון דיין פאלק.

די ארמענער געפינען זיך כמעט אין דער זעלבער לאגע ווי מיר. א גרויסער חלק פון זיי לעבט אין רוסלאנד און א גרויסער חלק אין טערקיי. רוסלאנד און טערקיי פיהרען מלחמה, און די ארמענער זיינען געצוואונגען צו ערקלע־רען זיך נייטראל. זיי האבען, ווי מיר, קיין אנ־דער ברירה ניט.

די ארמענער האבען געשאפען ניט נאר די די נייטראלע פאליטיק, זיי האבען אויך געשא־פען אזוי צו זאגען די אידעאלאגיע פון נייטרא־ליטעט. ווען מען פרעגט דעם ארמעניער, וואס הייסט נייטראליטעט, זאגט ער אייך: ווען דריי פארשוין שלאפען אונטער איין קאלדרע, ציהט איינער פון איין זייט צו זיך די קאלדרע, דער אנדערער פון דער אנדערער זייט צו זיך, און דער וואס ליעגט אין מיטען בלייבט נייטראל. א בעסערע ערקלעהרונג וועט איהר אין די גע־לעהרטע ספרים ניט קריגען, מען קען בליי־בען נייטראל, ווען מען איז אין יעדען פאל גע־דעקט. ווען די צוויי זייטיגע וואס שלאגען זיך ארום, זיינען דיר ניט נוגע.

די ארמעניער זיינען שארף אין זייער וויטץ, די ענגלענדער פיהרען דורך די נייטראליטעט נאך דעם ארמענישען פירוש אין לעבען גופא, און ווער עס האט געלעבט די לעצטע צייט אין פאלעסטינא האט דאס געקענט זעהען בעשיינ־פערליך. די דייטשען און די פראנצויזען האבען געפיהרט אן אונטערערדישע מלחמה וועגען דעם פאליטישען איינפלוס אין ארץ־ישראל, און דער ענגלענדער האט זיך פערהאלטען נייטראל, ער האט בעטראכט אי דעם דייטש, אי דעם פראנ־צויז ווי זייטיגע מענשען. ער איז געלעגען און האט זיך געווארימט אין מיטען, און שטילערהייד נאך חוזק געמאכם פון די וואס ציעהען די קאל־דרע פון דער זייט און קאנען זיך ניט צוטיילען.

יוצא זיין אקעגען א גאנצע וועלט איז זעהר שווער, עס איז אבער נאך טראגישער, ווען מען קאן ניט יוצא זיין אנקעגען זיך אליין. אין דער איצטיגער מלחמה האב איך לאנג אויפגעגעבען די האפנונג יוצא צו זיין, אלס יוד, אנקעגען די קעמפפענדע פעלקער, איך זוך אבער שלום צו מאכען מיט מיינע אייגענע געדאנקען, געפי־נען א שטיץ־פונקט אין מיר אליין, און עס איז מיר אויך שווער.

און דערווייל האלטען נאך ערשט מלחמה ניין מלוכות, די טערקיי איז די ניינטע, וואס וועט נאך זיין, אז דער מנין וועט ווערען פול?

דר. שמריהו לעווין.

צוויי ברידער.

(א רוסיש מלחמה־בילד).

דאס איז געווען, בשעת מיר האבען אב־געטריבען די דייטשען פון הינטער ווארשא און גענומען פיעל פון זיי אין פלען.

תחילת האבען די געפאנגענע, וועלכע זענען געפיהרט געווארען אונטער דער שמירה פון קאזאקען, ארויסגעוויזען א מורא'דיגען פחד און די גאנצע צייט עקשנות'דיג געשוויגען. נאר נאכדעם ווי די קאזאקען האבען זיי געגעבען צו עסען און צו טרינקען און אויפגעמינטערט זיי מיט ווארימע טרייסט־ווערטער, האבען זיי זיך ארומגעזעהען, אז מיר זענען כלל נישט אזעלכע ווי מ'האט זיי איינגערעדט אפנים אין זייער פאטער־לאנד, און זיי האבען ביסלעכווייז אנגע־הויבען ווערען דיידעוודיגער.

איינער פון די דאזיגע געפאנגענע, האט זיך ארויסגעוויזען, רעדט אויסגעצייכענט רוסיש.

— פון וואנען זענט איהר? — פרעגען מיר איהם.

— פון נייוויד, אונטער שלעזיען:

— ווי קומט עס, וואס איהר פערשטעהט אזוי גוט די רוסישע שפראך?

— כ'האב אסך יאהרען—ענטפערט ער—פערבריינגט ביי אייך, א צייט לאנג געדיענט אויף א שטעלע אין ווערשבאלאווע, און א יונ־גערען ברודער האב איך, דיענט ער ביי אייך אין דער רוסישער ארמעע. ער האט געארבייט אין א פאבריק אין לאדז און אז ער האט זיך געדארפט שטעלען צום פריזיוו האט ער נישט געוואלט דיענען אין דער דייטשע ארמעע. ער איז דארום געווארען א רוסישער אונטערטהאן און דיענט איצטער אין דעם און דעם פאלק. אין דער און דער ראטע.

— וואס?—רופען זיך אן ערשטוינט עטלי־כע פון אונזערע סאלדאטען— אין דעם און דעם פאלק זאגט איהר? אין דער און דער ראטע? אט דאס זענען מיר דאך טאקי די דאזיגע ראטע וועלכע האט אייך גענומען אין פלען און צווי־שען וועלכע איהר געפינט זיך איצטער, ווי אזוי הייסט איהר?

— איך? שיעווסקי. יוזעף שיעווסקי, און מיין ברודער—ראמאן שיעווסקי.

— ראמאן שיעווסקי?—שרייט אויס א סאל־דאט—איך קען איהם דאך! א געלינקער מיט זומער־שפרינקעלעך און גרויסע וואנסען.

— אמת! פונקט אזעלכער! פונקט אזעלכער! —טאנצט אויף פון שמחה דער געפאנגענער — וואו איז ער? לעבט ער? איז ער געזונד?

— לעבט און איז געזונד—ענטפערט איהם פרעהליך אב אונזער סאלדאט, ערשט היינט האב איך איהם געזעהען. ער דארף דא ערגעץ זיין, אט געה איך און ברענג איהם אהער.

ס'זענען ניט פאראיבער קיין צעהן מינוט און די צוויי ברידער זענען זיך געלעגען אויף די העלזער...

— יוזעף!

— ראמאן!

א לאנגע צייט האבען זיי זיך נישט געקענט אברייסען איינער פון צווייטען, געלאכט און געוויינט, געקושט און געהאלזט זיך.

— געלויבט צו גאט, וואס מיר ביידע לע־בען און זעהען זיך געזונטערהייד אין ווארשא

דער פערוואונדעטער רב.

(א בעזוך אין שפיטאל).

(ע נ ד ע).

— קיינמאל—דערצעהלט ער ווייטער—וועל איך נישט פערגעסען אט יענעם שבת, איידער מען האט אונז אוועקגעשיקט אין סבארני־פונקט. איך בין געקומען דאן אין שוהל אריין אנגעטהון אין סאלדאטסקע אוניפארם, צווישען די מתפללים איז געווארען אזא רעש, אז איהר קענט זיך גאר ניט פארשטעלען! תחילת האבען זיי מיך כמעט נישט דערקענט, הגם איך האב זיך אוועקגע־שטעלט אויף מיין שטענדיגען ארט ביים ארון־קודש. און זיי האבען זיך געחידש'ט, וואס עפיס א סאלדאט שטעלט זיך איועק אויפ'ן רב'ס ארט. נאר בשעת זיי האבען זיך ארומגעזעהען, אז דאס בין איך, דער רב זייערער, האבען זיך ביי פיעל פון זיי געשטעלט טרעהרען אין די אויגען און אין די עזרת־נשים איז געווארען אזא יללה אז כ'האב עס ניט געקענט אויסהאלטען... נאר גארנישט, דאנקען גאט, שבת־צו־נאכטס האבען מיר אלע, זאפאסנע און רויטע בילעטען, יודען און קריסטען זיך געלאזען געהען צו־פוס אין נאהענטען אויעזד, אלע איינוואהנער פון שטעד־טעל האבען אונז בעגלייט. מיר האבען זיך גע־זעגענט מיט די ווייבער און קינדער, קרובים און בעקאנטע... פעריתומט האט זיך געפיהלט דאס שטעדטעל... נאר גארנישט ס'איז אלץ א רגילות.. צו אלעס קען זיך א מענש צוגעוועהנען.

— אמת, נישט אזוי לייכט איז מיר צוגע־גאנגען אין אנהויב אט די דאזיגע סלוזשבע, איבערהויפט די ערשטע וואכען, ווען מ'האט מיט אונז געלערענט די מלחמה־זאכען. וואס איז דא פארהאן צו רעדען? אודאי איז די קאזארמע נישט קיין בית־המדרש... די סאלדאטען קוקען אויף מיר ווי אויף עפעס א מאדנעם, א פרעמדען, אנ'אבגעזונדערטען, נאר דערנאך זענען מיר צווישען זיך ביסלעכווייז געווארען אלץ היימי־שער און היימישער און, מ'קען זאגען, אז מיר האבען זיך באמת ליעב בעקומען און זיי האבען מיר גאנץ אפט צוגעהאלפען בעת עס איז מיר אויסגעקומען ווען עס־איז צו טהוען עפיס א צו־שווערע ארבייט.

— איהר פרעגט וועגען מיינע איבערלע־בונגען אין דער מלחמה און אין די שלאכטען? נו, וואס איז דען דא פארהאן צו רעדען? גע־לויבט השם־יתברך דערפאר, וואס בין אין דען מעהר יחסן פאר אנ־אנדערען? עס איז קיינעם נישט איבריג אנגענעהם. קעלט און רעגענס. ס'קומט אויס צו נעכטיגען אונטערן פרייען קאל־טען הימעל, אויף דער פייכטער ערד, און טייל־מאל אין גריבער פול מיט וואסער. נו, איז מה רעש? מיין זיידע, זכרונו לברכה, א בעוואוסטער צדיק און מקובל, פלעגט בעווייזען גרעסערע בריה'שאפטען און מאטערען דעם פגופים און ענוים. און איך אליין אפילו, איז פון יונגעלווייז אן פלעג איך געכטיגען, צוויי מאל א וואך, זונ־טאג און דאנערשטאג, אין בית־המדרש אויף דער הארטער באנק, וואס איך שייך צו זאגען פאר א יוד פייניגען זיך? א יוד איז ברוך־השם געוואהנט צו אזעלכע זאכען...

— און אט אין יענע נאכט, די נאכט אין וועלכע א קויל האט מיך פערוואונדעט, א וואר־מע ליכטיגע נאכט איז דאס געווען, דער הימעל איז אויסגעשטערענט, און אזוי שטיל־שטיל סוד'ן זיך די שטערענדלעך. איך שטעה אויף מיין פאסטען, פון וואו־ניט־וואו הערט זיך דאס מורא'דיגע הארמאטען דונעריי, און אויפ'ן הימעל איז אזוי ליכטיג און רוהיג... און עס שטעלט זיך מיר פאר ווי א ברייטער, ריעזיגער שלאכט־פעלד אויף וועלכען ס'איז אויסגעשטעלט א גרויסע ארמעע פלאנעטען, אט שטעהט אנטקעגען־איבער מיר א'שטערען און ווינקט צו מיר, אויך ער שטעהט אויבען אויף זיין פאסטען, ווי איך דא אונטען... און אט איז איין שטערען ערגיץ ווייט אוועקגעפלויגען — ווייזט אויס, מסתמא, א ראז־וויעדטשיק...

— איהר וואונדערט זיך, ווי קומען אזעלכע געדאנקען צו א רב?... זאגט וואס איהר ווילט נאר איך קען זיך באין אופן נישט בעפרייען פון דעם געדאנק, דאס די שרעקליכע מלחמה, וואס קומט פאר אויף דער ערד מוז געפינען אויך א הייסער אבקלאנג אויבען אין הימעל.

— מאדנע, וואס גראד האט זיך די דאזיגע

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין א יסלאנד . . . . „ 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11I.

נומער 27. | קאפענהאגען, דינסטאג ד. 29-טען דעצעמבער 1914

בלוטיגע שלאכטען אין מערב און מזרח.

אפיציער קאץ—דער גורל אין ווארשעווער אוניווערסיטעט.

באמבען איבער בריסעל

פון פראנצויזיש-דייטשען פראנט.

פאריז. 28. דעצעמבער (אפיציעל)

מיר האבען צוריקגעשלאגען אגעגען־אנגריף אויף די שוץ־גריבער אין דער געגענד ביי פערטהע. אין די ארגאנער־וועלדער זענען מיר געגאנגען עטוואס פארווערטס. דורך א באמבארדירונג האבען מיר געצוואונגען דעם פיינד אבצוליידיגען מעהרערע שוץ־גריבעער.

אונזערע פליהער האבען באמבארדירט די פליה־מאשינען־אנגארען אין פרעסקאטי, דעם וואקזאל אין מעץ, וואו די באן־בעוועגונגען סיגנאליזירען זיך, אין די קאזארמעס אין סט, פריוואט.

ביי מעץ האבען מיר געמאכט בעדייטענדע שריט פארווערטס, און ארום קערנאי האבען מיר צוריקגעשלאגען אייניגע פיינדליכע אנגריפען.

—)o(—

דער בעלגיש-דייטשער קאמפף.

לאנדאן, 28, דעצעמבער. פון נארד־פראנקרייך מעלדעט מען צו „דיילי מייל“: אלס רעזולטאט פון די לעצטע 5 טעג, איז די בעלגיער געלונגען צו נעהמען 2,000 דייטשען געפאנגען אין דער געגענד ביי לאמבארדזידע. די בעלגישע אנגריפען אויף די דייטשע לויף־גריבער אין פלאנדערען, האט פאלשטענדיג איבעראשט די דייטשע מחנות, די בעלגיער, וועלכע זענען בעשטאנען אין א צאהל פון 3,000 מאן. האבען געהאט גאנץ וועניג שאדען. עט זענען פערוואונדעט געווארען אנ׳ערך 20 מאן.

—)o(—

אפיציער קאטץ ווידער בעלוינט.

פון פעטראגראד טיילט מען מיט: דער יודישער אפיציער קאטץ, דער איינציגער יודישער אפיציער אין דער רוסישער ארמעע. האט געקריגען אנייע אויסצעכענונג — אמעדאל — פאר זיין העלדענטהאט, וואס ער האט בעוויזען דורך אנטלויפען פון שונא׳ס לאגער, וואו ער איז געווען אלס געפאנגענער.

ווי בעקאנט איז קאטץ געווארען אנ׳אפיציער באלד אין אנהויב מלחמה פאר זיינע העלדענטהאטען.

—)o(—

באמבעס איבער בריסעל.

פון לאנדאן טיילט מען מיט: דעם 24־טען האט א פראנצויזישער פליהער אראבגעווארפען 10 באמבעס אין בריסעל אויף די אנגארען, וואו עס שטעהען די דייטשע לופט־שיפען.

די באמבעס האבען ארויסגערופען אשרפה. פון וועלכער דער רויך האט פערשטעלט צו זעהן, ווי גרויס דער שאדען איז געווען.

—)o(—

„גורל“ אין ווארשאווער אוניווערסיטעט.

אין דער צייט וואס אין גאנץ פוילען פלאקערט די מלחמה און איבער ווארשוי שיטען זיך באמבען, געהט זיך די אינעוועניגסטע פאליטיק פון רוסלאנד און פוילען בנוגע צו יודען, כמעט ווי געוועהנליך. אט מעלדעט מען וועגען דעם „גורל“ אין ווארשאווער אוניווערזיטעט:

שבת איז אין קאנצעלאריע פון אוניווערזיטעט פארגעקומען דער גורל פאר די יודישע סטודענטען. צום גורל זענען דערלאזען געווארען 271 יונגע לייט. היי־יאהר זענען, לויט דער נארמע פון 10 פראצענט, אנגענומען אין אוניווערזיטעט בסך־הכל 42 יודען.

יודען אין קאווקאז.

מען מעלדעט פון פעטראגראד: דער נאמעסטניק פון קאווקאז האט ארויסגעגעבען א בעפעהל צו רעווידירען די וואונרעכט פון די יודען אין קאווקאז, דער פריקאז לויטעט אויך, אז די וואס האבען ניט קיין וואוינרעכט, זאלען גלייך אויסגעוויזען ווערען.

—)o(—

רוסישע יודען אין טערקיי.

פעטראגראד 28 דעצעמבער (ספעציעל).

אהער איז אנגעקומען א טעלעגראמע פון פאלעסטינא, וועלכע טיילט מיט, אז 700 רוסישע יודען, וואס וואוינען אין פאלעסטינא און האבען ניט געוואלט ווערען טערקישע אונטערטאנען, זענען געצוואונגען געוועזען צו פערלאזען פאלעסטינא.

די דערמאהנטע רוסישע יודען געפינען זיך איצט אין אלעקסאנדריע (עגיפטען).

היגע נייעס.

לייה-קאסע.

דער פארשטאנד פון דער יודישער לייה־קאסע טיילט אונז מיט, אז דער באנקיר י. ס. מאניעס האט די טעג געשענקט דער קאסע 1000 קראנען אלס אן אנדענקונג פון זיין „זילבערנע חתונה“, וואס איז די טעג געפייערט געווארען. די געשיינקטע 1000 קראנען זענען איבערגעגעבען געווארען אין דער קאסע דורך דעם ראבינער ד״ר שארנשטיין.

—)o(—

ה׳ לעא מאצקין אין קאפענהאגען.

מיט א פאר טעג צוריק איז פון בערלין אנגעקומען קיין קאפענהאגען דער בעקאנטער ציוניסטישער טהוער, מיטגליעד פון גרויסען אקציאנס־קאמיטעט ה׳ לעא מאצקין.

נעכטען האט הר׳ מאצקין בעזוכט די רעדאקציע פון דער «יודישער פאלקס־צייטונג“ און האט דערביי אויך צוגעזאגט זיין מיטארבייטערשאפט.

—)o(—

די רייזע פון דר. טשלענאוו און נחום סאקאלאוו.

נעכטען זיינען דורך בערגען ארויסגעפאהרען קיין לאנדאן די בעקאנטע ציוניסטישע פיהרער ה׳ דר. י. טשלענאוו און נחום סאקאלאוו.

בעגלייטען די געשעצטע געסט זענען געקומען א סך היגע ציוניסטען, וועלכע האבען דורך א הילכיגען „הידד!“ געווינשט די אבפאהרענדע א גליקליכע רייזע.

—)o(—

אזעלבסטמארד פון ארוסישען סטודענט.

ניט ווייט פון לענגעליניע האט נעכטען די פאליציי דערזעהן ליגענדיג אויף א באנק אדערשאסאנעם יונגען מאן. ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען איז עס ארוסישער סטודענט מיט׳ן נאמען יאהס. לאנגע, וועלכער האט געוואוינט אין האטעל „טיוואלי“.

די סבה פון דעם זעלבסטמארד זאל זיין מאנגעל אין געלד.

צו די אבאנעמענטען און לעזער

פון דער „יודישער פאלקס-צייטונג"

מען בעט די געעהרטע לעזער זיך אבאנירען פאר דעם 1־טען יאנואר, אום די צייטונג זאל אנקומען רעגעלמעסיג·

דער יודישער האנדווערקערס-זעלבסט־הילפס קאססע

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד· 3-טען יאנואר 1915, אין „הארמאניען", נאררעוואלדגאדע 23

א ערשט־יעהריגען יובילעאום

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען ס'וועלען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט־זינגער הר. ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין־שפילערין פר. אוללא קאפפע — הר און פרו טעמיאנאוו — פרל. נאנא יאקאבסען און אנדערע·

אויך גרויסע געווינסען און פערוויילונגען

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע און ביי מ·טגליעדער

באל ביז 3 אוהר

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ· גראסמאן;

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ·ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע ודישע קרייזען אויפ·ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען·

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא·

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה·

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיציע און אויף אלע פאסט-קאנטארען·

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד·

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11'. København K

אכטונג!

איבער פאסט-אורזאכען ווערט פון דעם 1-טען יאנואר ניט אנגענומען קיינע וועכענטליכע נאר מאנאטליכע אבאנעמענטען·

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

ניט גלויבט נאר איבערצייגט אייך

אז דער ביליגסטער פלאץ אין קאפענהאגען צו קויפען גלעזער און סיעטקעס צו גאז־לאמפען איז צו בעקומען ביי דעם אווטארעסירטען גאז־מייסטער מ· לייזעראוויץ, Prinseusgade 14

מאנטאג ד· 28־טען דעצעמבער' וועט הר. ראבינער ד·ר ווינקלער האלטען א פאר־טראג איבער דער טהעמא „דער רמבם" אין מחזיקי הדת שול נארעגאדע 7. 8 אוהר. אלע ווילקאמען!

טאבאק, ווייגען און קאנסערווען פאר עקספארט ביי:

Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.

פערביטען א שטאק·

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיין'ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מיט א נאמען אויפשריפט:

— Viggo Koppel —

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מען קען זעהען דעם ארט וואו ער איז געווען צובראכען·

דער וועלכער האט צופעל־ג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלוינונג ברייגגען אין דיזע צייטונגס עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11·

אבאנענטען פאר מאלמע און לונד

נעמט אן דער הר ש· פרישט, חענריך סויטסגאטאן 1, 3 זאל. מאלמע.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

שינעל. און באמת, שטעלט אייך פאר, א גאנצען לעבען פערברענגט אין בית־המדרש און עוסק געווען בלויז מיט אבני ורבא. איהר וויסט דאך מסתמא וויי אזוי עס לעבט ארב אין א קליין שטעדטעלי, בי: שפעט נאך האלבע נאכט זיצט מען פערשידענע אין שאלות־ותשובות, און פלוי־צים —נעהם דיך צו דער ביקס! און דא בין איך נאך קיינמאל קיין סאלדאט ניט געווען, אלגאטע נעהאט, בעקומען א רויטען בילעט... אפילו יונ־געלווייז זיך נישט געשפיעלט אין קיין סאלדא־טען, צו דרייצהן יאהר האב איך שוין געשמ־ט פאר אנ־עלוי און געקענט עטליכע מסכתות בעל־פה... און דא ווער גאר אין מיטען דערינען א סאלדאט!... נאר צוריק געשמועסט. אויך א מלחמה איז אזא זאך וואס מאכט זיך נישט פון זיך אליין צי דען האבען עס דען מענשען אויס־געטראכט?... „הרבה שלוחים למקום" — זאגען די חכמים אונזערע: — א פערפליצונג, צי אמנם חלילה, צי אנ־ערד־ציטערניש, צי אפילו דאס וואס איין ברודער שטעהט־אויף אויפ־ן צוויי־טען, אלעס איז מן־השמים, אלץ געשעהט לויט־ן רצון פון בורא... און „דינא דמלכותא דינא" לערנט אונז דער תלמוד...

דער רב האט זיך א ווייל אבגעשטעלט שווער געצויגען דעם אטעם, און דאן האט ער ווידער אנגעהויבען:

— די בעלי־בתים, אמת, פון מיין שטעד־טעל, האבען זעהר נישט געוואלט. דאס מ׳זאל צוגעהמען פון זיי זייער רב. אה— זיפצט ער— וואסערע וואוילע, האר־ציג יודען זיי זענען. הגם דאס רוב—פראסטע מענשען, און גרויסע אביינים נעבין! זומער־צייט האר־עווען זיי נעבין שווער און ביטער בייזאג און ביינאכט, ביי די עהילין פליטען אויפ־ן ניצמאן, נאר ווינטער זיצען זיי לגמרי אהן פרנסה... זיי האבען מיר געוואלט בעפריין, נאר איך האב באין־אופן דערויף ניט מסכים געווען. און באמת טאקי, געזונד בין איך דאך ברוך־השם, טא פארוואס זאל איך עפיס זיין מעהר יחסן פאר אנ׳אנדערען?! פון שטעדטעל מיינעם זענען אויפ אין דער מלחמה אריין ביז פופציג יודען, ואפאסנע און רויטע בילעטען, אלע נעבויך גרויסע אריסע לייט...

ער איז מפסיק א ווייל און פערטיפט זיך אין ווייטע־ווייטע זכרונות.

(ענדע קומט).

שלום־עליכם אין אמעריקא.

דער בעריהמטער יודישער דיכטער און הו־מאריסט שלום־עליכם איז ניט־לאנג אנגעקומען אין אמעריקא מיט זיין גאנצער פאמיליע, אויסער צוויי פון זיינע טעכטער, וועלכע זענען פער־בליבען אין קאפענהאגען.

מקבל פנים זיין שלום־עליכם׳ען זענען גע־קומען יודישע ליטעראטען און א גרויסע צאהל ליבהאבער פון דער יודישער און העברעאישער ליטעראטור, ווי אויך א גרופע מעדלעך פון דער יודישער פאלקס־שוהלע אין ניו־יארק, דעם גאנ־צען דאק האבען די משדלך פערהילכט מיט זייערע הורא־געשרייען.

אין א געשפרעך, וואס א פערטרעטער פון דער יודישער פרעסע האט געהאט מיט שלום־עליכם׳ען, האט שלום־עליכם ערקלעהרט, אז ער איז געקומען קיין אמעריקא אויף צו בלייבען דארט, ער מיינט אויך, אז אין אמעריקא האט די יודישע קולטור א גרויסע צוקונפט.

צוואמען מיט שלום־עליכמ׳ען זענען אויך געקומען די זשורנאליסטען קארשאזשינסקי און רעגאלסקי.

—)o(—

צו קבר ישראל.

„ראסוויעט" שילדערט די טראגישע ענדע פון דעם יודישען אפיציר אין פאלגענדע וער־טער: ער איז געווען א דיקער מאן מיט א סימ־פאטישען פנים, מיט שווארצע אויגען אין וועל־כע עס איז גלעזגען א טיפער טרויער, ער האט געהאדעט מיט גרויס שוויריגקייטען, א טיפער וואונד האט איהם געמאטערט, ער האט געהאדעט געבראכענע יודיש.

דיג און דער שניי האט פערמאסקיערט דעם פרישען קבר.

די מוזיק האט געשפיעלט «פראשטשי פרא־שטשי אדעסא» און מיר האבען זיך אויף שטענ־דיג געזאגענט מיט אונזער יונג פערשטארבע־נעם חבר. — — — — — — — — — —

ביינאכט האב איך ניט געקענט אזוי שנעל אינשלאפען, די פאסירונגען פון די לעצטע צייט האבען זיך מיר געשומלט אין די געדאנקען, ס׳האב איך געטראכט וועגען דער פעלדנג, וואס ס׳איז אבגעשיקט געווארען צו לעווינסקיס פא־מיליע...

כ׳זעה לעווינסקין, ווי ער שטעט פאר מיר מיט א באנדאזשירטען קאפ, מיט א שרעקליך בלאס געזיכט, וויא איך ווי פערגליווערט, א שוי־דער בעצווינגט מיין גאנצען קערפער און פארא־לויזירט מיין שטימע.

אין זעקס טעג נאך זיין טויט זענען אנגע־קומען די פאפיערען, וואס האבען איהם געזאלט בעפריין. אבער צו שפעט!

ס. ב ר ע ש ע ל.

שלום־עליכם אין אמעריקא.

דער בעריהמטער יודישער דיכטער און הו־מאריסט שלום־עליכם איז ניט־לאנג אנגעקומען אין אמעריקא מיט זיין גאנצער פאמיליע, אויסער צוויי פון זיינע טעכטער, וועלכע זענען פער־בליבען אין קאפענהאגען.

מקבל פנים זיין שלום־עליכם׳ען זענען גע־קומען יודישע ליטעראטען און א גרויסע צאהל ליבהאבער פון דער יודישער און העברעאישער ליטעראטור, ווי אויך א גרופע מעדלעך פון דער יודישער פאלקס־שוהלע אין ניו־יארק, דעם גאנ־צען דאק האבען די משדלך פערהילכט מיט זייערע הורא־געשרייען.

אין א געשפרעך, וואס א פערטרעטער פון דער יודישער פרעסע האט געהאט מיט שלום־עליכם׳ען, האט שלום־עליכם ערקלעהרט, אז ער איז געקומען קיין אמעריקא אויף צו בלייבען דארט, ער מיינט אויך, אז אין אמעריקא האט די יודישע קולטור א גרויסע צוקונפט.

צוואמען מיט שלום־עליכמ׳ען זענען אויך געקומען די זשורנאליסטען קארשאזשינסקי און רעגאלסקי.

—)o(—

צו קבר ישראל.

„ראסוויעט" שילדערט די טראגישע ענדע פון דעם יודישען אפיציר אין פאלגענדע וער־טער: ער איז געווען א דיקער מאן מיט א סימ־פאטישען פנים, מיט שווארצע אויגען אין וועל־כע עס איז גלעזגען א טיפער טרויער, ער האט געהאדעט מיט גרויס שוויריגקייטען, א טיפער וואונד האט איהם געמאטערט, ער האט געהאדעט געבראכענע יודיש.

—)o(—

פעטראגראדער קהילה.

דער צווייטער לאזארעט פון פעטראגראדער יודישער קהילה, איז שוין איינגעארדנט און וועט די טעג געפעפנט ווערען. ער האט ביז 120 בעטען.

דער ערשטער לאזארעט פון דער יודישער קהילה, וועלכער איז בעשאנען פון 200 בעטען איז איבער געטראגען אויפ־ן מלחמה־פלאץ.

—)o(—

דער פריזיוו אין יאהר 1915.

ווי די רוסישע צייטונגען מעלדען, האט דאס קריעגס־מיניסטעריום דערוועקט דעם פראיעקט פארצולעגען דעם מיניסטארען־ראטה, אז דער פריזיוו פון יאהר 1915, זאל פארקומען אין דער צייט צווישען 1־טען פעברואר און 5־טען מערץ.

—)o(—

די 300 רובל שטראף.

בשעת׳ן היי־יאהריגן פריזיוו זענען ארויס־געלאזט פיעל שטראפען פון 300 רובל אויף די יודישע פאמיליעס. וואס זיי ערע זיהן האבען זיך נישט צוגעשטעלט צו דער מיליטער־קאמיסיע. די עלטערען פון די יונגע לייט האבען דער־לאנגט בעלדונגען, אז זייערע זיהן געפינען זיך אין אויסלאנד וואו זיי זענען פערהאלטען אלס

די ימים נוראים קומען אן — האט ער גע־זאגט—מען זאגט, אז מען וועט אונז שיקען קיין מאסקוע, איך האב מורא, אז דארטען זענען ניטא קיינע שוהלען און איך וויל זעהר שטארק דאוונען און ווייזען.

מיר האבען איהם געזאגט, אז אין מאסקווע איז פאראן שוהלען. איז דאס אמת? האט ער געפרעגט. דאס איז זעהר גוט, איך וועל עגדליך קענען דאוונען. נאר גאט וויים אויב איך וועל לעבען ביז דאמאלס.

ער האט אנגעהויבען שטארק קרעכצען. אויף מארגען, וועז איך בין געקומען האב איך געזע־הען, אז זיין שיקזאל איז פערחתמעט, דער דאק־טאר האט מיר געזאגט, אז ער שטארבט. דער קראנקער האט געמורמלט אייניצעלענע וועך־טער אהן א צוזאמענהאנג, זיינע אויגען האבען געברענט ווי פייער, פלוצלונג האט ער זיך א הויב עטהון און האט אנגעפאנגען צו רעדען אונגא־ריש. אין האב ניט פעשטאנען אוועראט. מיט א מאל האט ער אנגעפאנגען צו רעדען אין יודיש:

איך בעט א גרויסע טובה פון אייך אין אייע־רע פריינד, חסד של אמת, בעגראבט מיך אויפ־ן יודישען בית־עולם, דאס איז מיין לעצטער וואונש.

אזוי ווי ער האט געענדיגט די דאזיגע וועך־טער זענען זיינע שווארצע אויגען געווען פול מיט טרערען. זיין עזויכט האט אנגעהויבען ווע־רען שווארץ. אלעס איז געווען פאראיבער.

מיר האבען איהם בעגלייט אויפ־ן בית־עולם, שטיל איז געווען אויפ־ן היילינגען ארט, די שטיל־קייט איז אונטערבראכען געווארען פון א קריש, וועלכעס איז שטיל געזאגט געווארען אויף דעם פרישען קבר פון אונגארישען אפיציער.

—)o(—

פעטראגראדער קהילה.

דער צווייטער לאזארעט פון פעטראגראדער יודישער קהילה, איז שוין איינגעארדנט און וועט די טעג געפעפנט ווערען. ער האט ביז 120 בעטען.

דער ערשטער לאזארעט פון דער יודישער קהילה, וועלכער איז בעשאנען פון 200 בעטען איז איבער געטראגען אויפ־ן מלחמה־פלאץ.

—)o(—

דער פריזיוו אין יאהר 1915.

ווי די רוסישע צייטונגען מעלדען, האט דאס קריעגס־מיניסטעריום דערוועקט דעם פראיעקט פארצולעגען דעם מיניסטארען־ראטה, אז דער פריזיוו פון יאהר 1915, זאל פארקומען אין דער צייט צווישען 1־טען פעברואר און 5־טען מערץ.

—)o(—

די 300 רובל שטראף.

בשעת׳ן היי־יאהריגן פריזיוו זענען ארויס־געלאזט פיעל שטראפען פון 300 רובל אויף די יודישע פאמיליעס. וואס זייערע זיהן האבען זיך נישט צוגעשטעלט צו דער מיליטער־קאמיסיע. די עלטערען פון די יונגע לייט האבען דער־לאנגט בעלדונגען, אז זייערע זיהן געפינען זיך אין אויסלאנד וואו זיי זענען פערהאלטען אלס קריעגס־געפאנגענע, צוליעב וועלכען זיי קענען נאטירליך נישט קומען.

ווייל אבער די עלטערן קענען נישט בע־שטעטיגען זייערע בעהויפטונגען דורך צייגני־שען פון די רוסישע קאנסולען אין אויסלאנד ווערען זייערע מעלדונגען נישט ענגומען אין נאכט.

די פאטערס און בריידער פון די פריזיוני־קעס, וואס אויף זיי־ערע פאמיליס איז ארויפגע־לעגט געווארען די שטראף פון 300 רובל, און זיי אליין געפינען אלס זאפאטנע אין מיליטער „דארפען די שטראף נישט צאהלען".

—)o(—

דער קאמענדאנט פון ירושלים — א דייטש.

בוקארעשט.—דורך א בעפעהל פון טערקי־שען סולטאן איז אלס קאמענדאנט פון דער שטאדט ירושלים בעשטימט געווארען דער דייטשער אבער ליטעראנאט, בערינגער. דער דייטשער קאמע־דאנט האט זיך קודם־כל ענגומען צו די פערמע־גענס, וואס געהערען צו די אונטערטאנען פון די מלוכות פון דער דרייי־פעראייניגונג און האט זיי קאנפיסקירט.

—)o(—

א גוטער ביישפיעל.

צוויי בעקאנטע יודישע שרייבערס, וועלכע וואהנען אין וואראשא, האבען אוועקגעשענקט אלע זייערע גאלדענע און זילבערנע חפצים, וועלכע זיי האבען פאראיבער, אין בעזוג אויף דעם וואס זיי האבען בעקומען צו זייערע יובילע־אומס אין בשעת זיי־ערע פאטרא־גען, פאר די ארימע יודען, וועלכע האבען פארלוירען זייערע היימען דורך דער מלחמה.

—)o(—

יודיש געלד.

די חברה לינת הצדק פון באברוסק איז גע־ווען געצוואונגען א דאנק דעם, וואס ס׳האבען אויפגעהערט אריינטרעטען מיידגלידערס צעלד, צו לייגן א געוויסע סומע פון איהר ניט בע־ריהרטען קאפיטאל, און האט דאך פאר די לעצ־טע חדשים געהאט א דעפיציט איבער 800 ר׳יוס.

די חברה האט זיך געווענדעט מיט א הש־תדלות אין שטאדט פערוואלטונג, אז זי זאל אסיגנירען א סובסידיע פון רעשט פון יודישע קראאבקע געלדער. די שטאדט פערוואלטונג האט די השתדלות ערפילט, אבער די גובערניע פערוואלטונג וויל ניט בעשטעטיגען.

—)o(—

טעאטער אין רוסלאנד.

קיין פעטראגראד איז געקומען צופאהרען דער דירעקטאר פון קאמינסקעס יודישען טע־אטער ה׳ פראמאנסקי מיט א ספעציעלער השתדלות צום ראט פון טעאטער געזעלשאפט.

פאר דער מלחמה איז אין פוילען געווען פערבאטען שפיעלען אויפן ביהנע יודיש און מ׳האט געמוזט שפיעלען נאר אין דייטש. יעצט איז די דייטשע שפראך בכלל פערבאטען, און דאך ערלויבט מען ניט שפיעלען אין יודיש, דער דירעקטאר איז בעריים משתדל זיין זיך, אז מ׳זאל ערלויבען שפיעלען אין יודיש.

יודישע נייטראליטעט.

צווייי פעלקער האט גאט געבענטשט מיט דעם זעלבען גורל: די יודען און די ארמעניער. ביידע זיינען זיי שטענדיג מוכן לפורעניות, די ערשטע צו בעקומען עד לחשבון, איידער מען וויים נאך גאר, צו האבען זיי פערדינט די קלעפ, צו ניט, דער חשבן וועט זיין שפעטער, דערווייל איז דא אויף וועמען אויסצולאזען דעם ערשטען כעס. מיט איין ווארט, די יודען און די ארמעניער שפירען די פאסיוע ראליע פון דעם אינטער־נאציאנאלען שעיר־לעזאזל, זעהר אפט פער־גלייכט מען דערביבער ביידע פעלקער, זעהר אפט שטעלט מען זיך אב אויף זייערע געמיינשאפט־ליכע אייגנשאפטען. אנדערע האבען גאר אנ־געמומען די השערה, אז די ארמעניער שפאמען פון די פערלארענע עשרת השבטים. דאס איז אבער מעהר ניט ווי א השערה און זי האט דעם זעלבען וויסנשאפטליכען וועדטה ווי די אנדע־רע השערה, אז די ענגלענדער זיינען גאר די אור־אייניקלעך פון די אמאליגע שבטים, וועלכע סנחריב האט פערטריבען אין לחלח און אין חבור.

נאר ניט דאס בין איך אויסען. פאר אונז יו־דען איז איצט דער מאמענט ניט קיין פאסענ־דער צו זוכען די עשרת השבטים. כל־זמן מ׳ר זוייסען ניט וואו אהין צו טאן זיך מיט די צווויי שבטים, עס איז גענוג וואס די ביידע פעלקער האבען אין די לעצטע דורות דורכגעמאכט כמעט די זעלביגע גלייכע צרות.

נעהמען מיר צום ביישפיעל די נייטראלי־טעפס־פראגע. זי איז איינע פון די וויכטיגסטע פראגען ניט פאר די גרויסע נאציאנען, נאר דוקא פאר די יודען און די ארמעניער, די גרויסע נא־ציאנען האנדלען נאך זייער אייגענעם ווילען, ווען זיי ווילען זיינען זיי נייטראל, ווען זיי ווי־לען זיינען זיי ניט נייטראל. די יודען און די ארמעניער מוזען אבער, זיי זיינען מחויב צו זיין נייטראל, ווארום זיי זיינען צווישפרייט

און האבען צו שאהן מיט א גאנצער וועלט. אפילו אין געדאנקען טאהרען זיי ניט אנריהרען די נייטראליטעט, ווארום זיי שפיעלען זיך מיט פיי־ער. זיי זיינען פער׳משפט צו זיין פאסיוו. סימ־פאטיען און אנטיפאטיען איז א צו טייערער אר־טיקעל און א גלות־פאלק טאהר צו איהם קיין שייכות ניט האבען.

און איצט, אז די גרויסע וועלט־מלחמה האט אויסגעבראכען און עס האט זיך גלייך געבילדעט צוויי צדדים אויך צווישען די נאציאנעז, וועל־כע זיינען ניט אריינגעצויגען געווארען אין קריג, האב איך מיר פארגענומען צו בלייבען שטרענג נייטראל. ערשטענס בין איך דאך א יוד, בין איך דאך מחויב צו פערהאלטען זיך נייטראל; צווויי־טענס האב איך טאקי ניט געווארטעט פאר וועמען צו האלטען, די ענגלענדער זיינען דאך די מיי־חסים אונטער די אומות און יחוס שפיעלט בייא אונז יודען א גרויסע ראל. די פראנצויזען —זיי האבען דאך געגעבען דער גאנצער וועלט פרייי־הייט, גלייכהייט און ברידערליכקייט, זיי האבען אויך צוערשט בעפרייט זייער הייפעלע יודען. די דייטשען—מען קען זאגען, וואס מען ווייל, אבער עפעס אזוי אוועקמאכען זיי אונטערן האנד קען מען אויך ניט, זיי זיינען דאך די טרעגער פון וויסענשאפט און קונסט, זיי האבען געשאפען די מאדערנע פילאזאפיע און די מאדערנע טעכ־ניק. איי וואס איז, זיי האבען אפטמאל געזינ־דיגט אין פונקט אנטיסעמיטיזם, בין איך אבער ניט אזא מאמין אין דער ענגלישער און פראנ־צויזישער ליבע צו אונז, סעמיטען. איין אומה איז נאר דא, מיט וועלכער איך וואלט לייכט קע־נען פארטיג ווערען, אין געדאנקען, דאס הייסט איך וואלט אהן קאמפף און יסורים שוין געווארטט ווי איך זאל זיך פערהאלטען אנקעגען איהר. דאס איז די רוסישע אומה—האט זי אבער ענני־מען און געטאהן א שידוך מיט ענגלאנד און פראנקרייך. דער שידוך איז אפילו מיר ניט גע־פעלען געווען פון אנהויב אן, א קרומער שידוך א פערקעהרטער שידוך, אבער פאסט א שידוך,

זיינע קאפ שמערצען.. מ׳האט איהם דאס בלוט פערהאלטען, באנדאשירט דעם קאפ און עהייי־סען אבפיהרען אין אקאלאדעף. שפעטער האט מען איהם אין מיליטער האספיטאל אבגעשיקט.

דער פעלדפעבעל האט געהייסען די בלוטי־גע דיעל ריין וואשען און דער ראטגער דערווי־סענדיג זיך, אז אין ראטע איז געשעהען אנ־אומגליק איז ער געקומען און האט מ׳כלומרשט א פארוואורף געמאכט דעם פעלדפעבעל פאר וואס ער האט איהם אויף גימנאסטיקע געיאגט האשט ער האט געהאט קאפ־שמערצען.. דערנאך האט ער וועגען פעפס נאכגעקלערט, געהייסען די ראטע אויפשטעלען זיך און ערקלערט די רעגלען וועגען גימנאסטיק זאגענדיג, אז יודען זענען שרעקענדיגע, דערפאר איז לעווינסקי אראבגעפאלען.

מיר יודען, זענען ארומגעגאנגען ווי צו־טומעלטע.

מיר האבען זיך שוין ניט געקענט דערווארי־טען ביז זונטאג, ווען מיר וועלען די מעגליכקייט האבען בעזוכען אונזער ארעמען ליידענס־ברו־דער, אבער ליידער איז אונז ניט אויסגע־קומען אהין צו זעהען. וויל אויפן צווייטען טאג אבענדס האט מען פון שפיטאל דורכן טעלע־פאן וועגען לעווינסקיס טוים געמאלדעט... אחוץ זיין צושמעטערטען קאפ איז ביי איהם עווען אינערגעראכען די רעכטע זייט. זיין קראנק הארץ האט ניט אויסגעהאלטען אין עד איז בע־פרייט געווארען פון אלע ליידען, פון אלע פער־פאלגונגען.

אויף דעם דריטען טאג נאך לעווינסקיס טויט, נאכדעם ווי מ׳האט איהם געפאלמעט, האט מען איהם דער יודישער קהלה ארויס־געגעבען.

ניט קוקענדיג אויף דעם בעדיכטען שניי, וואס האט געשפיטען אהן אויפהער, האט זיך פאר דעם האספיטאל זעהער פיעל מענשען פער־זאמעלט אבצוגעבען דעם פערשפארבענעם דעם לעצטען כבוד, אריסבעגליטען איהם א הין ווי ער וועט זיין פערוויגט אין אירביגען שלאף.

די מענשען זענען געשטאנען אין גרופען, ארומרעדענדיג לעווינסקיס טויט. די פרויען הא־בען זיך בעזונדער אויסגעדריקט וועגען איהר גוטען הארץ, וועגען איהר ליבע צו קינדער, וועגען איהר ליבע צו אונז יודען. אבער אלע האבען אויסגעדריקט דעם גרויסען שאדען, וואס איז דורך לעווינסקיס טויט פאר דער יודישער פאליטיק אנגעקומען.

אין כל־זמן עס איז ניט געווען קיין גט, געהערט רוסלאנד צום בונד און מען קען ניט סימפאטי־זירען מיט צוויי חלקים פון בונד און זיין אשונא דעם דריטען חלק.

און טאמער איז נאך דער גאנצער ענין גע־וען וועניג פערפלאנטערט, האט זיך נאך די טערקיי אויך אריינגעמישט, עפעס אזוי ווי אויף צו־להכעיס, כדי נאך גרעסער צו מאכען דעם וועלט־סכסוך און דעם אינווינגיסטען סכסוך אין מיינע געדאנקען.

דר. שמריהו לעווין.

דער פערוואונדעטער רב.

(א בעזוך אין שפיטאל).

א בלאסער, אהן איין טראפען בלוט מיט א זיידענע שווארצע בארד, מיט גוטע קארענע אויגען, מיט א בריישען שארף־געווינקעלטען שטערען, וועלכער זעהט זיך קוים ארויס פון אונטער דעם ארומגעבונדענעם באנדאזש, דאס פנים נאך געזונ יונג, נאר שוין מיט בולט־ע ספעציפיש־יודישע קנייטשטען—לייגט ער צווי־שען די שפיטאל־פערוואונדעטע און אטהעמט שווער.

די „שוועסטער" הערט נישט אויף בעזונ־דערס צו אינפערעסירען זיך מיט דעם דאזיגען קראנקען.

— ער איז דאך—בעמערקט זי—אזא איידע־לער, אזא פיינער ער ליידט אונזעהויער דערפון לער, וואס עמיצער איז זיך צוליעב איהם מטריח. און בפרט נאך ווען מ׳איז אויף ביי איהם א נאכט... ער איז נעבירן פערוואודעט אין דער ברוסט און אין שארבען... נאר דאך, מ׳טאר דעם בטחון נישט פערליערען. גאט קען העלפען און ער קען נאך נאך געזונד ווערען. ער ליידט מורא׳דיגע יסורים. און דאך טהוט ער קיינמאל קיין זיפץ נישט. זיינע ליכטיגע אויגען ווערען אויף א רגע נישט פערהמורעט. איך פרעג איהם, למשל: „נו טייערינקער, ווי פיהלסטו זיך היינטיגען טאג?"

„עט—ענטפערט ער—מיר האבען א גרויסען גאט. געלויבט זיין ליעבער נאמען דערפאר!"

— זיי—דערצעהלר זי ווייטער — אט די יודישע סאלדאטען סונ׳ם שפיטאל האבען פאר איהם גרויס דרך־ארץ. ער איז ביי, זאגען זיי א גייסטליכער. א מין באשוישקא... זיי זעצען זיך אפט אוועק ארום זיין בעט. און שמועסען צווי־שען זיך אויף זייער לשון. ער לערנט זיי אין בעפעהלט זיי, אז ווי זאלען זעהען אבהיטען ארדנונג פון שפיטאל, און זאלען פאלגען אלץ וואס די דאקוירים הייסען. אט אזוי לערנט ער זיי, לויט ווי זיי דערצעהלען, נאר ער אליין— אט זעהט איהר דאך... רק ער ליעגט אינגעטו־ליעט אונטער דער קאלדרע אין שפעטשעט עפעס אין דער שטיל אין שפעטשעט... און דערביי סאפעט ער אזוי שווער אן אהן אויפהער... אזוי אונגעוועהנליך, דאס עס ווערט צייטענווייז מאד־נע מרה־שחורה׳דיג אויפ׳ן הארצען... מיט׳ן קאל־פאק וואס ער טראגט אויף קאפ שיידט ער זיך א מינוט נישט, נישט בייטאג, נישט ביי נאכט. ער איז אינגאנצען נישט עהנליך אויף די איב־ריגע סאלדאטען־ברידער. עפעס איז ער דאכט זיך א גאנץ אנדערער, א גאנץ בעזונדער—און ווי אזוי, אין דער אמת׳ן, קומט ער דא אהער, צווישען סאלדאטען? צי איז דען דא זיין ארט?...

— ווי אזוי, רבי—שטעל איך איהם אויך די זעלבע פראגע—קומט איהר עפעס דא אהער? ווי אזוי זעצט איהר דא אריינגעפאלען?

— עט—ענטפערט ער—ס׳איז גאר נישט. מ׳וועלט צו אלעם צוגעוואונט. אלץ איז לויט דעם רצון פון אויבערשטען.

רעדען רעדט ער גאנץ גערן, נאר מיט אפטע הפסקות, מחמת יעדעס מאל פערהאפט איהם דער אטהעם:

וואס איז דא פארהאן—הויבט ער אן—א סך צו רעדען! תחילת, אמת, איז עס אודאי נישט געווען אזוי אנגענעהם. כ׳מיין דאמאלס. בשעת מ׳האט פון מיר אראבגעצויגען די רבנישע מל־בושים און אנגעטהון אין א גרויען סאלדאטסקען

צו שפעט.

(זכרונות פון מיליטערישען לעבען)

(ע נ ד ע).

ווען ער האט זיך מיט ביידע הענד אריים־געצויגען אויף צווייי אייזערנע רינגען כדי זיך אויבערצודרעהען, האבענדיג דערביי דעם קאפ אונטען און די פיס אויבען, האט זיך איהם דער קאפ, צוליעב זיינע שטארקע קאפ־שמערצען, פערדרעהט, ער האט פערלוירען דעם גלייכגע־וויכט און ער איז אראבגעפאלען...

ווי א פערצווייפלונגס־געשריי האט פער־הילכט די קאזארמע און לעווינסקי איז געלעגען מיט א צושמעטערטען קאפ, פון וועלכען דאס בלוט איז פערגליווערט געווארען. אלע זענען געבליבען שטעהען צוגעשמידט אויף די ערשטע דארונטער אויף דער פעלדפעבעל, נאר מעהר אויס אויבערראשונג. ווי אויס מיטלייד...

מ׳האט באלד טעלעפאנירט צו דעם דאקטאר און ער איז תיכף גקומען מיט א פעלדשער. יעצט האט ער שוין געגלויבט לעווינסקין אין

יודישע פאלקס־צייטונג

Nr. 26.

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין א יסלאנד . . . . 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11[I].

נומער 26. | קאפענהאגען, מאנטאג ד׳ 28-טען דעצעמבער 1914

ענגלישער אנפאל אויף דייטשע ברעגען.

רוסלאנד פערקויפט סאחאלין. — בלוטיגע יול-טעג אויף די שלאכט-פעלדער. —

דער צושטאנד אין לעמבערג.

ענגלישע אנפאלען אויף די דייטשע ברעגען.

בערלין, 26-טען דעצעמבער. דער אדמיראלשטאב טיילט מיט: דעם 25-טען בייטאג האבען ענגלישע טארפעדא-שיפען געמאכט אנ׳אנגריף אויף דעם דייטשען ברעג. די וואסער-פליה מאשינען, וועלכע זיי האבען מיטגעבראכט, זענען געפלויגען איבער אונזערע בעפעסטיגטע ברעגען און האבען געווארפען באמבען אויף אונזערע שיפען, וואס זענען געשטאנען פעראנקערט, ווי אויך אויף א גאז-רעזערוואואר ביי קוקסהאפען. די באמבעס האבען קיין שאדען ניט אנגעמאכט. אז מיר האבען אנגעהויבען שיסען אויף די פליה-מאשינען זענען זיי צוריק-געפלויגען.

—)o(—

רוסלאנד פערקויפט סאחאלין.

צו רייטער׳ס ביורא טעלעגראפירט מען פון וואשינגטאן: די היעגע יאפאנישע געזאנדשאפט האט בעקומען אנ׳אפיציעלע מיטטיילונג, אז רוסלאנד האט פערקויפט א האלב פון דעם אינזעל סאחאלין צו יאפאן פאר א געוויסען טייל שווערע קאנאנען.

*

דער אינזעל סאחאלין ליעגט אין צפון פון יאפאן ניט ווייט פון פראווינץ אמור, וועלכע געהערט צום רוסישען מזרח-אזיען. דער דאזיגער צפון-טייל פון סאחאלין וועלכער האט אמאל געהערט צו יאפאן, געהערט צו רוסלאנד פון יאהר 1857, אלזא, 57 יאהר.

—)o(—

דער צושטאנד אין לעמבערג.

פון וויען מעלדעט מען: דער צושטאנד אין לעמבערג איז זעהר א שרעקליכער. מעהר פון 40,000 איינוואוינער, צווישען וועלכע, פאר דער מלחמה, האט זיך געפונען זעהר רייכע, זענען איצט אין גרויסער נויט. צוליעב דעם גרויסען יקרות זענען זיי געצוואונגען צו פאלען די עפענטליכע צדקה-אנשטאלטען צו לאסט.

ווייטער טיילט מען מיט, אז די גאנצע שטאט זעהט איצט אויס, ווי איין גרויסער לאזארעט. די מייסטע טראנספארטען פון רוסישע פערוואונדעטע ווערען אבגעשיקט אין לעמבערג, וואו עס זענען איינגעריכטעט געווארען 38 שפיטאלען.

די עלעקטרישע טראמווייען ווערען בענוצט כמעט אויסשליסליך פאר פערוואונדעטע און סאניטארען.

—)o(—

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד 27 דעצעמבער (אפיציעל).

צווישען ווייכסעל און פיליצא זענען דעם 25-טען פארגעקומען קלענערע געשלעגען. הארט ביי פיליצא זענען די געשלעגען פארגעקומען טאג און נאכט.

דעם זעלבען פערביטערטען חאראקטער האבען געטראגען די געשלעגען מיט די עסטרייכער ביי דער טייך נידא. דעם 24-טען האבען מיר דא גענומען געפאנגען 68 אפיצערין און 4000 סאלדאטען. אין גאליציען זענען די געשלעגען איבער דעם גאנצען פראנט געווען צו גונסטען פאר די רוסישע מחנות.

—)o(—

דער רוסיש-עסטרייכער קאמפף.

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען, 27. דעצעמבער (אפיציעל)

אין דעם טהאל נאגי-אג האבען מיר מיט גרויסען שאדען פאר׳ן פיינד צוריקגעשלאגען עטליכע אנגריפען. ניט ווייט פון אוקער-פאס זענען מיר צוגעקומען צום גרענעץ. אין גאליציען איז דער פיינד געגאנגען צוריק צו ליסקאוו; צוויסען וויסאק און ביאלע האט דער פיינד פארטגעזעצט זיינע אנגריפען, בעזונדערס שטארק אין יול-אווענד און די קומענדע נאכט.

ביים דונאיעק און אין פוילען איז פארגעקומען אייניגע ארטילעריע-געשלעגען.

—)o(—

פראנצויזישע פראנט-שלאכטען.

פאריז, 27. דעצעמבער (אפיציעל).

צווישען האוורע און ליס איז פארגעקומען אגרויסע קאנאנען-קאמפף. צווישען ליס און איסע האבען מיר צוריקגעשלאגען אייניגע געגען-אנגריפען.

ביי ליהאנס האבען מיר פערלארען די לויף-גריבער, וועלכע מיר האבען פריהער עראבערט, אבער נאך א גוואלדיגען קאמפף האבען מיר זיי וויעדער צוריק פערנומען. אונזער ארטילעריע האט אין דעם געגענד פון פערטע אבגעשלאגען צוויי דייטשע נאכט-אנגריפען, מיר האבען געמאכט אגעגען אנגריף. דורך וועלכען מיר האבען עראבערט 1,500 מעטער פראנט.

אין עלזאס זענען מיר געגאנגען בעדייטענד פארווערטס.

—)o(—

א דייטשער פליהער איבער ענגלאנד.

לאנדאן, 27. דעצעמבער. דייטשע פליה-מאשינען האבען זיך עטליכע מאל בעוויזען אין די יול-טעג איבער ענגלאנד. נעכטען איז איינער פון די פליהער געפלויגען איבער שעערנעס.

איידער דער דייטשער פליהער האט נאך געהאט די געלעגענהייט אראבצווארפען באמבעס, איז ער פערפאלגט געווארען פון דריי ענגלישע פליהער און ער איז פערשוואונדען געווארען.

—)o(—

באמבעס אלס ענטפער אויף באמבעס.

דער דייטשער גענעראל-שטאב טיילט מיט:

דעם 20-טען האבען פראנצויזישע פליהער אראב געווארפען 9 באמבעס אויפ׳ן דארף אינאר וואו עס געפינען זיך לאזארעטען, און האבען אויך געמאכט מעהרערע אבסערוואציאנען דורך פליה-מאשינען. קיין שאדען האבען זיי ניט אנגעמאכט.

אלס ענטפער אויף דעם און אויף זייער ווארפען באמבעס איבער דער אפענער שטאדט פרייבורג, האבען מיר היינט, ד. 26 דעצעמבער אראבגעווארפען א טייל באמבעס איבער די שטעדט, וואס ליגען אין דער געגענד פון נאנסי

פון מאלמע.

אונזער קארעספאנדענט אין מאלמע מעלדעט אונז, אז דער דארטיגער יודישער ביבליאטעק-פעראיין האט פעראנשטאלטעט א פארטראג וואו הר׳ גראסמאן האט גערעדט אויף דער טעמא „די מלחמה און די יודען-פראגע“.

דער פארטראג איז זעהר סימפאטיש אויפגענומען געווארען, איינער א מיטגליעד פון ביבליאטעק-פעראיין האט זעהר ווארים רעקאמאנדירט די איינציגע יודישע צייטונג אין סקאנדינאוויען, «די יודישע פאלקס צייטונג».

צו די אבאנעמענטען און לעזער

פון דער „יודישער פאלקס-צייטונג"

מען בעט די געעהרטע לעזער זיך אבאנירען פאר דעם 1־טען יאנואר,
אום די צייטונג זאל אנקומען רעגעלמעסיג·

דער יודישער האנדווערקערס-זעלבסט־הילפס קאססע

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד· 3-טען יאנואר 1915, אין „הארמאניען" נאררעוואלדגאדע 23

א ערשט־יעהריגען יובילעאום

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען ס'וועלען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט־זינגער הר· ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין־שפילערין פר· אוללא קאפפע — הר און פרו טעמיאנאוו — פרל· נאנא יאקאבסען און אנדערע·

אויך גרויסע געווינסען און פערוויילונגען

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע און ביי מ·טגליעדער

באל ביז 3 אוהר

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ· גראסמאן;

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ·ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע ודישע קרייזען אויפ·ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען·

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא·

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה·

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיציע און אויף אלע פאסט-קאנטארען·

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד·

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11'. København K

גוטע ארבייטער און האנד-
ווערען געזוכט אויף גוטע בעדינ־
גונגען.
י. גאלדשטיין, פילעסטריידע 92 3 זאל

— KØB Philipsons THE —
24, Købmagergade 24.

---

20 שניידערקעס האנד-
נייערקעס, ווערען געפאדערט צו
פעלץ־ארבייט ביי:
גראם, סקינדערגאדע 31, 4 זאל·

ניט גלויבט נאר איבערצייגט אייך
אז דער ביליגסטער פלאץ אין קאפענהאגען צו
קויפען גלעזער און סיעטקעס צו גאז־לאמפען
איז צו בעקומען ביי דעם אווטארעסירטען גאז־
מייסטער מ· לייזעראוויץ, Prinseusgade 14

טאבאק, וויינען און קאנסערווען פאר
עקספארט ביי:
Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.

מאנטאג ד· 28־טען דעצעמבער' וועט הר·
ראבינער ד·ר ווינקלער האלטען א פאר־
טראג איבער דער טהעמא „דער רמבם"
אין מחזיקי הדת שול נארעגאדע 7·
8 אוהר. אלע ווילקאמען!

פערביטען א שטאק·

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיין'ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מיט א נאמען אויפשריפט:

— Viggo Koppel —

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מען קען זעהען דעם ארט וואו ער איז געווען צובראכען.

דער וועלכער האט צופעל־ג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלוינונג ברייגגען אין דיזע צייטונגס עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11·

אבאנענטען פאר מאלמע און לונד

נעמט אן דער הר ש· פרישט, חענריך סויטסגאטאן 1, 3 זאל. מאלמע.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

זיך זיכער ארויס כאפען אויך אקללה. אויך ד׳ יודישע כלל־טהוער, פאר וואס זיי האבען זיך ניט משתדל געווען, אז מ׳זאל צולאזען רבנים אויפן מלחמה פלאץ, וואו ס׳געפינען זיך פערוואונדעטע און שטארבענדע און ער זאל ניט דארפען שטארבען ניט האבענדיג אפילו וועמען איבערגעבען זיין לעצטען וואונש.

פרעגט זיך: פאר וואס?

בעמיהען מיר זיך דען ניט. מיט דער גאנצער יכולת צו גרינגער מאכען די יסורים פון די פערוואונדעטע סאלדאטען, טרייסטען זיי און פרייליכער מאכען? און אין דער זעלבער צייט, פערגעסען מיר די לידענדע. אונגליקליכע צוויארפענגי. אין אלע ארמעען און לאזארעטען, שטארבענדע־און לאזען זיי שטארבען ניט האבענדיג פאר וועמען אויסגיסען די הארץ און זיין ביי יציאת הנפש. וועגען רבנים איז זיכער קיין דאגה ניט, ס׳וואלטען זיך זיכער געפינען רבנים וועלכע וואלטען ניט נאר די לאזארעטען בעזונט, נאר וואלטען אויך אוועק צו די שלאכט־פעלד, אונטער דער גרעסטער סכנה, כדי אין אלע צייטען, צו קענען ערמיליען זייער הייליגע פליכט צו זייערע גלויבענס־קינדער.

ס׳וואלט דאך אויך זיכער דערבי געהאט א גרויסען נאציאנאלען וערט, ווייל דאס וואלט דאך צוזאמענגעבונדען אלע יודישע סאלדאטען זיי וואלטען דאך זיך ניט אזוי געפיהלט אבגעריסען, ניט געפיהלט אזוי אז זיי געהען אין מלחמה פון דעם צוזייטען און צושפרייטען פאלק, נאר נעהמען א גרויסען אנטייל אין דער לעזונג פון וועלט־פראגען.

פאר וואס גיבען מיר יודען ניט, קיין גייסטיגע הילף אונזערע יודישע סאלדאטען?

שעסטנואל.

יודישע מלחמה העלדען.

אין צוויטען שטעדטישען לאזארעט אין סמאלענסק געפינט זיך דער פריוויליגער אלישע צייטלין, האט ביז דער מלחמה פערנומען א פאסטען אין דעם באנק־הויז פון נ. וו. שוואַרץ. ער האט אנטייל גענומען אין די שלאכטען אין מזרח פרייסען ארום וולאדיסלאוואו, און פאר זיין צושטעלען מיט לעבענס־גפאהר, א איבערגעלאזענעם פולעמיאט, איז ער צוגעשטעלט געווארען צו בעקומען א גראַרגי־קריין פון דער 4־טער מדרגה.

די שלאכטען זענען סארגעקומען אין משך פון 13־טען ביז 23־טען סעפטעמבער אהן אויפהער. סיי בייטאג און סיי ביינאכט, אהן אברוה, אהן אן צייטענוויי אויך אהן עסען. דעם 23־טען איז בעפוילען געווארען אבצוטרעטען און דער־ביי האט מען איבערגעלאזען א פולעמיאט. דער ראטנער־קאמאנדיר האט דאן געפרעגט, ווער ווייל זיין א בעלן צו גיהן ברענגען איהם? אלס אחאטניקעס האבען זיך אבגערופען צייטלין און נאך צוויי סאלדאטען, וועלכע זענען טאקי תיכף אוועקגעגאנגען אונטער שטארקען פייער פון שונא. צייטלין איז באלד פערוואונדעט געווארען רען אין לינקען אקסעל מיט א ביקסען־קויל, וועלכע האט איהם דורכגעשאסען דאס ווייכע פלייש. עס דערבי אבער ניט געווען, נישט קיין וועהטאג און ניט קיין בלוט, און ער איז אלץ געגאנגען פאראויס. בעהאלטענדיג זיך הינטער די ווייכע ערטער. זיינע צוויי וועג־חברים זענען שוועל אנידער געפאלען און ער איז ווייטער גע־לאפען אליין. ער איז צוגעפלויגען צום פולע־מיאט און האט איהם א כאפ געפהון פון פארעגט נאר ער האט זיך שטארק אבגעבריהט און איז אבגעשפרונגען מיט א געשריי. האט ער דאן געוואלט א שטויס טהון דעם פולעמיאט פון הונ־דען—איז ער געווען צו שווער, און דא פייפען די קויליען פון שונא ארום און ארום, אז עס איז א שרעק! אינגיכען זענען אבער אנגעקומען איהם צו הילף נאך צוויי סאלדאטען און זאלבע־דריט נאר בעפרייהט פון זאנאטיעס — לעווינסקי ווייל זיך פארשנופערן, אבער דער פעלדפעבעל אויף איהם א געשריי.

פערמאך דיין פיסק, זשידאווקאיא אבראזניא, און טוה, וואס מ׳הייסט דיך!

מיט א ביטער הערץ און טרעהרען אין דיא אויגען איז לעווינסקי צוגעטראטען גימנאסטיק מאכען.

צום ערשט האט מען איהם מכבד געווען מיט שפרינגען איבער א געקינסטעלט פערד אין היינט איז איהם נאך מעהר ווי אנ׳אנדער מאל ניט געלונגען אריבערצושפרינגען... ער האט נעמוזט שטענדיג אויפסנייט שפרינגען ער האט שטענדיג נעמוזט אויפסנייט שפרינגען ביז מ׳האט איהם לויט דעם בעפעהל פונ׳ם פעלדפעבעל געהאלפען אריבערשפרינגען. וועון ער האט צוגעטראטען צום צווייטען נומער, איז ער גע־וען אוסגעווייקט פון שוויים — און מיעד פון אנשטרענגונג.

(פארזעצונג קומט).

פ. ברעשעל.

יודישע מלחמה העלדען.

אין צוויטען שטעדטישען לאזארעט אין סמאלענסק געפינט זיך דער פריוויליגער אלישע צייטלין, האט ביז דער מלחמה פערנומען א פאסטען אין דעם באנק־הויז פון נ. וו. שוואַרץ. ער האט אנטייל גענומען אין די שלאכטען אין מזרח פרייסען ארום וולאדיסלאוואו, און פאר זיין צושטעלען מיט לעבענס־גפאהר, א איבערגעלאזענעם פולעמיאט, איז ער צוגעשטעלט געווארען רען צו בעקומען א גראַרגי־קריין פון דער 4־טער מדרגה.

די שלאכטען זענען סארגעקומען אין משך פון 13־טען ביז 23־טען סעפטעמבער אהן אויפהער. סיי בייטאג און סיי ביינאכט, אהן אברוה, אהן אן צייטענוויי אויך אהן עסען. דעם 23־טען איז בעפוילען געווארען אבצוטרעטען און דער־ביי האט מען איבערגעלאזען א פולעמיאט. דער ראטנער־קאמאנדיר האט דאן געפרעגט, ווער ווייל זיין א בעלן צו גיהן ברענגען איהם? אלס אחאטניקעס האבען זיך אבגערופען צייטלין און

דער פארטראג פון ר׳ מאיר בערלין.

דאנערשטאג אוועגד (יול־אוועגד) האט דער גרויסער ציוניסטישער גאסט ר׳ מאיר בערלין געהאלטען א פארטראג אויף דער טעמא „וואס מיר האבען און צו וואס מיר שטרעבען". דעם דאזיגען פארטראג, וועלכער איז געווען זייער אינטערעסאנט, האט געפאלגט נאך אפארטראג פון ה׳ מ. גראסמאן, וו עלכער האט אריס־גערופען א דיסקוסיאן.

ר׳ מאיר בערלין האט אין זיין רעדע בעווייזען, אז איצט, זייענדיג צושפרייט איבער דער גאנצער וועלט און אומעטום אונטער א פרעמ־דער הערשונג, האבען מיר יודען קיינגאך ניט, וואס עס פערבינדט אונז בין איצט, נעמ־לין דאס יודישע נאציאנאלע געפיהל, וועדט אויך וואס וויייטער שוואכער.

נאר דאן, וען מיר וועלען האבען אנ׳אייגענע גאס, וועלען מיר קענען אויפלעבען און שאפען אנ׳אמת׳ן יודישען לעבען, א גאנצען און א עזונטען.

דער פארטראג איז בעגליט געווארען מיט זעהר בעגייסטערטע אפלאדיסמענטען.

צווישען די בעזוכער זענען אויך בעקומען די בעריהמטע ציוניסט שע פיהרער ד׳ר משלעד נאוי, נחום סאקאלאוי, ל. מאזקין און ב. גאלד־בערג.

ד׳ר משלענאוי האט אין אפאר זעהר אינטערעסאנטע און וויצימע ווערטער בעגריסט די צוהערער.

ס. ב.

א וויכטיגע ערקלעהרונג.

דער רוסישער מיניסטער פון אינערן, האט דורך א ראפארט אין סענאט זיך משתדל געווען אז דער סענאט, זאל לעזען די פראגע „צו קע־נען יודישע ניט ג׳מ׳ל־טע קינדער, פארשרייבען ווערען אין די יודישע מעטריטשעסקע ביכער?".

אויסהערענדיג דעם ראפארט פון מיניסטער האט דער סענאט איינגעפונען, אז ווי לאנג דאס קינד איז איז ניט ג׳מ׳ל־ט, קען ער בשום אופן ניט פארשרייבען ווערען אין די יודישע מעט־ריטשעסקע ביכער, ווייל דאס גלייכען איז בייקריסטליכע קינדער וועלכע קענען ניט פערשרי־בען ווערען אין די ביכער אידער זיי ווערען גע־טויפט.

דער בעשלוס פונ׳ם סענאט האט א וויכטי־גע בעדייטונג פאר די יודישע קהילות, וואו עס איז אפט פארגעקומען מחלוקת צוליעב דער פראגע.

—)o(—

די סקאנדינאווישע רייזע־פערבינדונג מיט רוסלאנד.

פון דער צייט, וואס די פערבינדונג מיט רוס־לאנד איבער סטאקהאלם—רמומא איז איבערגע־ריסען געווארען געהט די רייזע קיין רוסלאנד איבער טארנעא אויף פאלגענדען אופ׳ן:

דער צוג וואס געהט אב פון שטאקהאלם אום 6 אבענד, קומט אן קיין קארונדזשי איבערמאר־גען אינדערפריה.

די 28 וויערסט פון קארודזשי ביז טארנעא, ווערט איצט געמאכט איבער די גרויסע שנייען ניט אויף אוטאמאבילען נאר מיט פוהרען.

פון טארנעא קיין סעטערבורג דויערט 27 שעה מיט׳ן צוג.

די גאנצע רייזע דויערט פינף טעג.

—)o(—

וויפיעל קאסט די מלחמה.

וויפיעל ס׳קאסט אב יעדען טאג די מלחמה איז א חלוקי דעות. דער געווענליכער פראנצוי־זישער ארבייטס־מיניסטער רעכענט, אז ניט וועניגער פון 380 מיליאן פראנק א טאג און דער בערלינער פראפעסאר יוליאוס וואלף רעכענט אז ניט מעהר ווי 150 מיליאן מארק א טאג, פון וועלכע 35 מיליאן קאסטען, פאלט אויף דייטש־לאנדס חשבון.

דער פארטראג פון ר׳ מאיר בערלין.

דאנערשטאג אוועגד (יול־אוועגד) האט דער גרויסער ציוניסטישער גאסט ר׳ מאיר בער־לין געהאלטען א פארטראג אויף דער טעמא „וואס מיר האבען און צו וואס מיר שטרעבען". דעם דאזיגען פארטראג, וועלכער איז געווען זייער אינטערעסאנט, האט געפאלגט נאך אפאר־טראג פון ה׳ מ. גראסמאן, וו עלכער האט אריס־גערופען א דיסקוסיאן.

ר׳ מאיר בערלין האט אין זיין רעדע בע־ווייזען, אז איצט, זייענדיג צושפרייט איבער דער גאנצער וועלט און אומעטום אונטער א פרעמ־דער הערשונג, האבען מיר יודען קיינגאך ניט, וואס עס פערבינדט אונז בין איצט, נעמ־לין דאס יודישע נאציאנאלע געפיהל, וועדט אויך וואס וויייטער שוואכער.

נאר דאן, וען מיר וועלען האבען אנ׳אייגענע גאס, וועלען מיר קענען אויפלעבען און שאפען אנ׳אמת׳ן יודישען לעבען, א גאנצען און א עזונטען.

דער פארטראג איז בעגליט געווארען מיט זעהר בעגייסטערטע אפלאדיסמענטען.

צווישען די בעזוכער זענען אויך בעקומען די בעריהמטע ציוניסט שע פיהרער ד׳ר משלעד נאוי, נחום סאקאלאוי, ל. מאזקין און ב. גאלד־בערג.

ד׳ר משלענאוי האט אין אפאר זעהר אינ־טערעסאנטע און וויצימע ווערטער בעגריסט די צוהערער.

ס. ב.

וויפיעל קאסט די מלחמה.

וויפיעל ס׳קאסט אב יעדען טאג די מלחמה איז א חלוקי דעות. דער געווענליכער פראנצוי־זישער ארבייטס־מיניסטער רעכענט, אז ניט וועניגער פון 380 מיליאן פראנק א טאג און דער בערלינער פראפעסאר יוליאוס וואלף רעכענט אז ניט מעהר ווי 150 מיליאן מארק א טאג, פון וועלכע 35 מיליאן קאסטען, פאלט אויף דייטש־לאנדס חשבון.

—)o(—

אונזער מאכט אוז מאכטלאזיגקייט

(ענדע).

איהר לייענט די דאזיגע אלע וואונדערבארע ביישפיעלען פון יודישער העלדישקייט פון פיינ־סטען און עדעלסטען סארט; איהר לייענט ווי־גען דעם קנאפען יודישן מיליאן סאלדאטן, וואס שלאגען זיך בראוו אויף די אונצעהליגע אייראפעאישע און אזיאטישע שלאכטפעלדער; איהר לייענט וועגען די צהנדליגע טויזענדער יודן, וואס ברענגען אזעלכע גרויסע קרבנות אלס סאלדאטן, רויטער־קרייץ אדבייטער און געלד־גיבער, יעדער אין דעם לאנד, וואו ער איז צוגעשריבען; איהר לייענט וועגען די מי־ליאנען, וואס ווערען געזאמלט פון יודען און צווישען יודן, אלס עקסטרא יודישער צינז אויף צו העלפען די יודישע קרבנות; איהר לייענט וועגען די יודען פון דער גאנצער וועלט, ווי זיי זענען אויפגעטרייסלט געוואָרען פון דער יאמערליכער, בלוטיג־משוגענער טראגעדיע, וואס האט אזוי אומברחמנות'דיג געטראפען דאס גאנ־צע יודענטום — דאס אלץ לייענט איהר און אין אייך ערוועקט זיך מיט א מורא'דיגער קראפט די פראגע:

גאט, וואס פעהלט אונז? וואס פאר א קללה ליעגט עס אויף אונז, וואס, בעזיצענדיג אזעלכע ריזיגיג עשירות'ען סיי פון מענשען און סיי פון גאלד, סיי פון פיזישער גבורה און סיי פון די עדעלסטע מענשליכע מדות, זענען מיר דאך ניט ווי אלע פעלקער? זענען דאך אלע אין צווייפעל, צו זענען מיר גאר א פאלק? פאלען מיר אליין אזוי אפט אריין אין צווייפעל וועגען דעם, צו וועלען מיר נאך ווען עס איז האבען א תקומה אלס א פאלק?

מיר האבען דריי־צעהן מיליאן נפשות, דאס איז פיעל מעהר איידער בעלגיען האט געהאט פאר דער מלחמה, דאס איז פיעל מעהר איידער סערביען האט צוזאמען מיט מאנטענגרא דאס איז ניט פיעל וועניגער איידער עס האבען אלע דרייי סקאנדינאווישע מדינות צוזאמען.

מיר האבען אלזא א פאלק.

מיר האבען אן־ארמעע, בלויז אין די לענדער, וואס בעטייליגען זיך אין דעם איצטיגען קריעג, זענען דא ארום א מיליאן יודישע זעלנער; דא קומען דאך אבער ניט אריין די יודישע זעלנער פון אישאליען, בולגאריען, האללאנד, די פער־אייניגטע שטאטען, די סקאנדינאווישע לענ־דער און די ענגלישע קאלאניעס, וועלכע בע־טייליגען זיך אין קריעג גאנץ שוואך. און דיזע קען אזוי בראוו קעמפען און קען אריסווייזען אי די העלדישקייט פון בלינדער, מעכאנישער געהארכזאמקייט, אי די העלדישקייט פון ליכטיג בעגרייפענדען אינדעלעקט.

מיר האבען פינאנסיסטען, צווישען זיי די מעכטיגסטע פון דער גאנצער וועלט. מיר האבען די קאפיטאלען פון אינדיסטריע און מיר האבען די ארבייטער; מיר האבען די מלוכה מענער און מיר האבען די צהנדליגע טויזענדע אנטרייבער פון נאציאנאלע און לאקאלע רעגיערונגס־מא־שינען; מיר האבען די קולטור־בויער, די דענקער, די וויסענשאפט־מענער, די דיכטער, די קינסט־לער און מיר האבען די קולטור־טרעגער, די לעהרער, די ביהנען פון דער פרעסע, אלץ, אלץ, וואס מען דארף כדי צו בעשאפען א פאלק הא־בען מיר, נאר קיין פאלק אליין — האבען מיר, הייסט עס, ניט.

ווי קומט עס? וואו ליעגט דאך די קללה?

מען וועט זאגען טעריטאריע — מיר האבען קיין טעריטאריע ניט, אבער ניין. אויך די פא־ליאקען האבען קיין טעריטאריע ניט, און אפילו וועלן די ראזעסטע חלומות פון די פאליאקען זא־לען מקוים ווערען, וועט אלץ דאס נייע פוילען ניט זיין אזוי גרויס און בריים ווי דאס אלטע. דאך צווייפלט קיינער ניט אין דעם, אז די פא־ליאקען זענען א פאלק, אויך די ארמעניער הא־בען שוין לאנג קיין טעריטאריע ניט, און דאך איז ביי קיינעם קיין ספק ניט, אז די ארמעניער זענען א פאלק, פאר וואס־זשע איז עס אנדערש ביי אונז?

און טראכטענדיג אזוי און קוקענדיג אויף דער יודישער לאגע דורך דעם בלוטיגען שפאק־טיזם פון דער וועלט־מלחמה, וועלט אונז די זאך, דאכט זיך, קלאר. אמת, מיר האבען אלץ — אבער מיר האבען עס נאר פאר פרעמדע, אבער ניט פאר זיך. אמת, מיר ווערען אלע אויפגעטרייסלט פון אין גרויסער יודישער טראגעדיע. אבער די אויפטריסלונג איז בלויז א קרעמעריש־וואלטע־טיגע, אן־אלטעגליכע, וואכענדיגע, אבער ניט קיין טיפע, קיין ראסען־הייליגע, ניט קיין נא־ציאנאלע.

וואס דאס הייסט, אז האפש מיר זענען פער־אייניגט, איז עס אבער א פעראייניגונג ווי פון אן־ארדען, א פעראייניגונג צוליעב צדקה און זעלבסט־אונטערשטיצונג, אבער ניט ווי פון נאציאן. און האפש דיזע וואלטפעטיגקייט און דיזעזער רחמנות־געפיהל קוועלט אויך נאר אריוס פון א טיפערען נאציאנאלען געפיהל, וואס שלאגט אונטער דעם, דאך דיזעזער אונטערערדי־שער נאציאנאלער שטראם ווערט זעלטען גע־וועקט און גאנץ אפט מיט א כיון פערשטאפט.

די יודישע ישועה קען קומען דורך נאציא־אלען וועקען און נאציאנאלער פעראייניגונג. ווען די אבגעריסענע און דערווייטערטע און מיט־ן חלב פון אסימילאציע אבגעקויעלטע וועט לעז נאציאנאל אויפעוועקט ווערען, דאמאלס וועט זיך די כללה פון דעם צווייפעל אין אונזער „איך" זיך אפטאן פון דעם יודישען געצעלט, ווען עס זאל געלינגען אלעמען אדער אפילו כמעט נאציאנאלע צו פעראיניגען, דאמאלס וועט לען אלע יודישע כוחות און מוחות, אלע יודישע רייכקייטען פון מענשען און האב, אלע יודישע עשירות־ען פון גוף און נשמה, שוין ניט געהע־רען צו פערמעדע, נאר צו אונז אליין.

דאמאלס וועט שוין קיינער ניט צווייפלען אין דעם, צו זענען מיר א פאלק, צו ניט. דאמאלס וועט ביי אונז אליין וועגען דעם קיין צווייפעל ניט זיין — וואס דאס איז דער עיקר פון אלע עיקרים.

י. ענ ט י ן.

גייסטיגע הילף איז דער מלחמה.

פיעל וועלען אירגנדש א שמייכעל טאהן: איצט, וען אין אונזער יודישען לעבען זיינען פאראן אזעלכע ברענענדיגע טאג־פראגען זאל מען זיך פארנעמען מיט אזא פראגע?»

דא האנדעלט זיך אבער וועגען דעם וואס מענשען אויף א מלחמה, אפילו די, וועלכע זיי־נען פאר דעם געווען אומגלויביגע, ווערען פאר־וואנדעלט אפט אין פאנאטיקער. ס'איז קיין שום ספק ניט או האבענדיג נאהענט לעבען זיך א גייסטליכען אין מיטען און נאכ'ן קאמפף, פיהלען זיך די סאלדאטען מונטערער, ביי אלע צופא־לען:

וען דאס לעבען פייערט זיין נצחון נאך'ן ראנגלען מיט'ן טוידט, אויך אזוי וען דער פוידט ר"ל איז מנצח האלטען אונטער די גרויסע הייליגע וועפטער פון ודוי, וואס ווערען ארויס־גערעט, פון דעם מויל פון עגוידיגען רב. דעם גייסט פון סאלדאט און גיבען איהם קראפטען איבערצוטראגען די גסיסה יסורים.

די עפליכע מינוטען, וען דער שטארבענ־דער פאלט צו צום טיערען גייסטיגען פאטער, און זעגענט זיך דורך איהם מיט אלעם, וואס איהם איז ליעב און טייער, גיעט דורך איהם איבער זיין צוהה און שטארבט, הערענדיג די ייביגע וועפטער פון איביגען גאט, די דאויגע מינוטען האבען ויכער א בעדייטענדע ווערט.

דער יודישער סאלדאט אבער האט די לעצ־טע טרייסט אויך ניט, ער איז פערמשפט, אין די לעצטע מינוטען, בלייבען אינער אליין. איהם מוז עס ניט נאר פערדריסען, נאר ביי איהם מוז עס גאר ווייטיגען.

צו שפעט!

(זכרונות פון מיליטעריזשען לעבען.)

(פארטזעצונג).

א זייגער 8 אינערפריה אזוי ווי יעדען טאג אין דער צייט האט דער דעזשורני פערשריבען קראנקע אין אקאלאדאק צו געהען. האבענדיג היינט א הונ זיין שוואך הערץ איך שטארקע קאפ שמערצען, איז לעווינסקי געצוואונגען גע־ווען זיך אייגצושרייבען...

דער סטארשי האט זענומען דאס קראנקן־בוך און מיט אלע קראנקע בעשאנקען קומעדיגע אין אקאלאדאק זענען אלע קראנקע בעשאנקען געווען פון דעם פראסט.

די אלטע סאלדאטען האבען זיך בראוו גע־הויבען, אבער דא מוזט איהר דיענען, ניט מ'זאל זיך מיט אייך נישט־טשען — האט ער זיך צושריען — איהר „מער־זאוצעס, נעגאדיאיעס, לאדערס"! איהר ווערט ביי מיר אין קאטארגע פערפוילט ווערען, ווען איהר ווערט ניט וועלען דיענען „סוואלאטשעס"!

צו לעווינסקין האט ער געשריען: — „פאר־שיווער זשיד", אין וועלט פון דיר די הויט אראב־שינדען! וואלט איך נאר די מאכט געהאט, וואלט איך דיר אלע ריבער צוזאמגעשלאגען, אז דו זאלסט מיר נישט מער קומען פאר די אויגען!

לעווינסקי האט זיך אפגעדרייט, ווי ער וואלט נישט גע־הערט, אבער ער האט זיך אויף אלע פיר פיס אפגעשטעלט, ווי אן אויפגעהעצטער פערד, ווי ער וואלט נישט גע־קענט ווייטער גיין, ווי ער וואלט זיך נישט גע־קענט ריהרען פון דער ערד, ווי ער וואלט נישט גע־קענט אויפהויבען דעם פוס, ווי ער וואלט נישט גע־קענט ארויסנעמען דעם פוס פון דער ערד

אבאנעמענטס-פריזן:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין א יסלאנד . . . . 40 „

יודישע פאלקס-צייטונג

אנאנסען-פריזן:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung" Krystalgade 11!.

נומער 25. | קאפענהאגען, זונטאג ד. 27-טען דעצעמבער 1914

צוויי מיליאן ענגלענדער אונטער וואפען.

רוסישע יודען אין פאלעסטינא. — ראבינער מאזע ביים קייזער. —

א דועל איז דער לופטען.

די שלאכטען אין פוילען.

פעטראגראד, 26-טען דעצעמבע. אין פער־לויף פון פאריגע נאכט האבען מיר אין דער גע־גענד פון בזורא און סאכאטשעוו פאלשטענדיג פערניכטעט זיעבען פיינדליכע באטאליאנען פון דער ווירטעמבערגסקער דיוויזיע.

אויפן רעכטען ברעג פון בזורא זענען פאר־געקומען זעהר פערביטערטע שלאכטען. ביי וועלכע די דיטשען האבען איבערגעלאזען 1200 געפאלענע אויפן שלאכטפלאץ, דייטשע אפיצע־רען, וועלכע מיר האבען געפאנגענען, ער־קלעהרען, אז זיי האבען עס קיינמאל ניט גע־דענקט, אז אונזער אנגריף זאל זיין אזוי גע־וואלדיג.

אין דער געגענד פון מלאווא האבען מיר עראבערט א גרויסע צאהל וואגענס מיט יול־מתנות פאר די דייטשע מחנות.

—)o(—

פון פראנצויזיש-בעלגישען שלאכט-פראנט.

פאריז, 26-טען דעצעמבער (אפיציעל). איבער דעם גאנצען בעלגישען פראנט ביז די וואגעזען האבען מיר גאמאכט בעדייטענדע פארשריט, און אין ארטאי בעפעסטיגען מיר אונזערע געווינענע פאזיציעס. אין צפון־מזרח פון אלבערט און אין צפון פון ראי זענען מיר גענאנגען פארווערטס.

אין דער געגענד ארום פערטהע און ארום מעסנילע-לעס-הורלוס האבען מיר בעזעצט די דייטשע פערטיידיגונגס-לינייע.

אין ארגאן האבען מיר צוריקגעשלאגען פינף פיינדליכע אנגריפען. צוויי שרעגן און מעאוסע זענען מיר, טראץ שניי און נעפעל, געגאנגען פארווערטס. אונזער ארטילעריע האט געצוואונ־גען דעם פיינד אבצולעדיגען מעהרערע שוץ־גריבער אין וואלד אילי און אפרעמאנט.

—)o(—

רוסישע יודען אין פאלעסטינא.

פון קאנסטאנטינאפאל טעלעגראפירט מען, אז 5,000 רוסישע יודען, וואס לעבען אין פא־לעסטינא, האבען אנגענעבען א השתדלות אויפ־גענומען צו ווערען טערקישע אונטערטאנען זיי ערקלעהרען, אז זיי ווילען נעהמען אנ'אנטייל אין דעם קריעג געגען רוסלאנד.

זייער פערלאנג איז ערפילט געווארען.

די יודישע נאציאנאלע האנדעלשאפט אין יפו האט איינגעזאמעלט אגרויסע סומע געלד, וועלכע זאל אנגעווענדט ווערען אויף איינצושאפען א לופט־שיף. די שיף זאל טראגען דעם נאמען „ישראל".

—)o(—

די רוסישע קייזער פאמיליע.

צו רייטערס ביורא טעלעגראפירט מען פון מאסקווא ד. 25. דעצעמבער: אין פערלויף פון טאג האט די קייזער-פאמיליע בעזוכט עס־ליכע שפיטאלען. דער קייזער האט בעזוכט די מיליטער-שולען.

אין קרעמעל האט דער קייזער אויפגענומען עטליכע דעפוטאציעס, צווישען זיי פון פערשי־עדענע ארטאדאקסישע קרייזען, אויך אדעפוטא־ציע פון ייִדישע פערטרעטער מיט דעם ראבינער מאזע פון מאסקווא בראש, וועלכער האט אויס־געדריקט די יודישע לאיאליטעט און האט אי־בערגעגעבען א מעמאראנדום מיט פיל אונטערשריפטען פון יודישע סאלדאטען, וועלכע האבען זיך בעטייליגט אין דער פארטיידיגונג פון רוסלאנד.

—)o(—

א דועל אין דער לופטען.

לאנדאן, 26-טען דעצעמבער. דאס קריעגס־מיניסטעריום טיילט מיט, אז א פיינדליכע פליה־מאשין האט זיך בעווייזען היינט האלב איינס בייטאג איבער דער שטאדט שעערנעס. אנ'ענג־לישע פליה־מאשין האט גלייך נאכגעפאלגט דעם פיינד און ס'איז צווישען זיי פארגעקומען א קאמפף אין וועלכער דער פיינדליכער פליהער איז אנ־גענומען געווארען דריי מאל און איז פערטרי־בען געווארען.

—)o(—

צוויי מיליאן ענגלענדער אונטער די וואפען.

דער ענגלישער מיניסטער-מיניסטער לאיד דושארוש מעלדעט אין „להומאניטע", אז די ענגלישע קריעגס-אויסגאבען זענען גרעסער פון די פראנצויזישע. זיי בעטרעפען 1125 מיליאנען פראנק א חודש. גלייכצייטיג ערקלעהרט דער מיניסטער, אז ענגלאנד האט איצט צוואמען אויף דער יבשה און אויפן וואסער צוויי מיליאן מאן אונטער די וואפען און א פערטעל מיליאן וועט נאך צוקומען פריהלינגס-צייט.

—)o(—

אין וואשינגטאן בירגערליכען קאמיטעט.

דער וואשינגטאנער בירגערליכער צענטראל־קאמיטעט, האט געווען איינגעלאדען עטליכע יודען, אז זיי זאלען זיך בעטייליגען ביי דער חלוקה פון דער תמיכה פאר די מלחמה-לייד־ענדע צוליעב פיעלע סכסוכים זענען איצט די יודישע פארשטעהער פון בירגערליכען קאמיטעט ארויס־געטראטען, אבצוואגען זיך אנטייל צו נעמען אין דער ארבייט פון קאמיטעט. האט געפאדערט די וואשינגטאנער יודישע קהלה.

—)o(—

אמעריקא'ס הילף פאר בעלגיען.

פון פאריז טיילט מען מיט וועגען דער וואהל־טהעטיגער ארבייט פון דער אמעריקאנער קאמי־סיאן אין בעלגיען.

אין בריסעל אליין טיילט מען אויס יעדען טאג ברויט אזוי פיל פאר 200,000 מענשען. דאך ליידען נאך פיעלע גרויסע נויט. א גרויסער טייל פון די ארימסטע שיכטען האט זיך גלאזען איינרייזען מיט גוואלד אריינרייסען זיך אין די הייזער פון די רייכע, וואס זענען איבערגלא־זען געווארען לעדיג פון זיערע בעלי־הבתים וועלכע זענען אוועק קיין ענגלאנד.

—)o(—

ס-ד פריעדענס-קאנפערענץ.

דעם 17 און 18 טען יאנואר וועט אין קא־פענהאגען אבגעהאלטען ווערען א פריעדענס־קאנפערענץ פון סאציאל-דעמאקראטישע פאר־שייהער פון פערשיעדענע נייטיראלע לענדער. די זיצונגען וועלען פארקומען אין סאצי־אל-דעמאקראטישער פערזאמלונגס הויז צו די זיצונגען וועלען ניט צו גלאזען ווערען ניט קיין צוהערער אויך ניט פארשיי־הער פון דער פרעסע.

צום שלוס פון דער קאנפערענץ ווערט גע־דיינקט מאכען א פריעדענס-דעמאנסטראציאן.

אגודת הציונים בדנמרק.

דאנערשטאג דעם 24-טען דעצעמבער (יול-אפטען), אום האלב 8 א זייגער, וועט פארקומען אין גרויסען זאל פון סטודענטען-הויז

Studenterhuset, Nørregade 9

איינגאנג סטודיעסטרייד.

א גרויסע יודישע פאלקס־פערזאמלונג

וואו עס וועלען האלטען פארטראגען די הערר'ן

הרב **מאיר בערלין** רעדאקטאר פון „העברי" און **מ. גראסמאן**

אויף דער טהעמא

וואס מיר האבען און צו וואס מיר שטרעבען

פרייע דיסקוסיאן. איינטריטס-געלד: 50 און 30 אוירעס. דער פארשטאנד.

דער יודישער האנדווערקערס-זעלבסט־הילפס קאססע

פערזענשטאלטעט

זונטאג דן 3-טען יאנואר 1915, אין „הארמאניען" נאררעוואלדגאדע 23

א ערשט־יעהריגען יובילעאום

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען ס'וועלען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט־זינגער הר. ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין־שפילערין פר. אוללא קאפפעל — הר און פרו טעמיאנאוו — פרל. נאנא יאקאבסען און אנדערע.

אויך גרויסע געווינסען און פערוויילונגען בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע און ביי מיטגליעדער **באל ביז 3 אוהר**

— עס וועלט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון: מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן ארגאן, וואס זאל פאראייניגען אלע ודישע קרייזען אויף באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד אוו אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיציע און אויך אלע פאסט-קאנטארען.

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען וועלט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, וויל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

גוטע ארבייטער און האנד-

ווערען געזוכט אויף גוטע בעדינ-גונגען.

י. גאלדשטיין, פילעסטרייד 92 3 זאל

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

ניט גלויבט נאר איבערצייגט אייך

אז דער בילינסטער פלאץ אין קאפענהאגען צו קויפען גלעזער און סיעטקעס צו גאנ־לאמפען איז צו בעקומען ביי דעם אוטארעסירטען גאז־מייסטער מ. לייזעראוויץ, Prinseusgade 14

20 **שנייד־ערקעס האנד-**

נייערקעס, ווערען געפאדערט צו

פעלץ־ארבייט ביי:

גראס, סקינדערגאדע 31, 4 זאל.

שפארט געלט

און קויפט אייערע גאלד און זילבער וואהרע נייע ווי אויך געברויכטע ביי מיר צו זעהר ביליגע פרייזען. בעשטעלונגען און רעפאראציאנען ווערט אויסגעפיהרט גוט און ביליג. *L. Suslovitz, Silkegade 9, St*

פערביטען א שטאק.

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיין'ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מיט א נאמען אויפשריפט:

— Viggo Koppel —

דער שטאק איז אונטען צוואמענגעקלעפט און מען קען זעהען דעם ארט וואו ער איז געווען צובראכען.

דער וועלכער האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלוינונג ברייגען אין דיזע צייטונגס עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11.

אבאנענטען פאר מאלמע און לונד

נעמט אן דער הר ש. פרישט, הענרין סויטסגאטען 1, 3 זאל. מאלמע.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

בעפעסטיגונגען אויף וועלכע ס׳זענען אנידער־געשטעלט ג עווארען פאנצער־טורעמס פאר האר־מאטען. אין יאהר 1856 איז פערענדיגט געווא־רען די צענטראלע פערצוימונג.

נאכ׳ן יאהר 1866 זענען געמאכט געווארען נייע ארבייטען אויף צו פערשטארקען די פעס־טונג: די דאז׳גע ארבייט איז דערהויפט בעשטא־נען אין איבערבויען די פארטען און איבערמא־כען די דערווייליגע און פעלד־בעפעסטיגונגען אויף לאנג־דויערנדע.

חוץ דעם האט מען געדארפט אויסבויען נייע קאזארמעס, פולווער־קעלערס. שאסעען און א פעסטונגס־אייזענבאהן־ליניע. די דאזיגע אר־בייט האט זיך אנגעהויבען פון יאהר1880 אן און פון איהר האט די פעסטונג בעקומען דעם אויס־זעהען, וועלכע זי האט ביי דער איצטיגער צייט.

איצט האט די פעסטונג קראקוי 2 פארטען־ליניעס און א צענטראלע פערצוימונג און טיילט זיך אויף 4 פראנטען: צו צפון, מזרח, דרום־מזרח און מערב. די פערטיידיגונגס־קראפט פון די דאזיגע פארטען איז ניט איינע און די זעלבע.

געגען א סיסטעמאטישער און צוגעאיילטער א טאקע, ניט רעדענדיג שוין וועגען א טאקע מיט אפענער קראפט, איז דער צפון־פראנט גענוג שטארק.

דער מזרח־פראנט, וואס ציהט זיך אויף א שטח פון ערך 6 וויארסט. ליעגט פאר׳ן טייך דלובין און איז דערווייטערט פון דער שטאדט כמעט אויף 8 וויארסט. ער בעשטעהט פון 2 גרויסע לאנג־דויערענדע פארטען, 3 קליינע לאנג־דויערנדע בעפעסטיגונגען און 4 פעלד־אנשפארונגס־פונקטען און באטארייען. דער ליג־קער פליעגעל פון דער דאזיגער פאזיציע בע־שיסט אין דער לענג דעם טהאל פון טייך דלובין אין די רוסישע גרענעצען. ד. ה. ער פלאנקירט די צוגאנגען צום צפון־פראנט. פון וועלכען איהם טיילט־אב א שטח פון ערך 2 וויארסט.

און 8 וויארסט ווייט צו דרום־מערב געפינט זיך דער דרום־מערב׳דיגער פראנט. ער בעש־טעהט פון צוויי גרויסע לאנג־דויערנדע פארטען פון 1 דערווייליגען און 8 פעלד־אנשפארונגס־פונקטען און באטארייען, און געפינט זיך פון דער פארשטאדט פאדגארושע בסך־הכל אויף א שטח פון 5 וויארסט. דאס לעצטע ווערט ער־קלעהרט דערמיט. וואס דא געפינט זיך א גוטע פערטיידיגונגס־פאזיציע. דערביי, חויבט זיך ווייטער אן די וואלד־געגענד פון די וועליטש־קער זאלץ־גרובען. וועלכע איז פול מיט בע־האלטענע וועגען און טויטע ערטער.

אין אלגעמיין, געפונען זיך אין דער פעס־טונג 11 גרויסע (צו 2 ראטעס־פעסטונגס־מילי־טער) און 7 קליינע (צו 1־טע מיליטער) לאנג דויערענדע פארטען. 60 אנשפארונגס־פונקטען מיט א האלבער ראטע אין יעדען, און א צענ־טראלע פערצוימונג אויף א שטח פון 8 וויארסט. דער אויסערליכער עגול פון דער פעסטונג האלט 48 וויארסט: דער דורכשניט פון מערב אויף מזרח האלט 17 וויארסט. איז פון צפון אויף דרום—15 וויארסט. די פיעל מיליטערישע שא־סעען. וואס ביי זייערע זייטען געהען אייזענבאן־ליניעס. און די שטענדיגע שמאלע פעסטונגס־ליניע—בילדען אין אלגעמיין א נעץ פון 150 וויארסט די לענג.

לויט די רעכנונגען פון פראפעסאר נ. בוי־ניצקי, בעשטעהט די ארטילערישע בעוואפנונג פון דער פעסטונג פון ערך 1,200 הארמאטען פון פערשיעדענע קאליברען. דאס פעסטונגס־מיליטער ווערט דורכ׳ן זעלבען אויטאר אבגע־שאצט: אין 42 באטאליאן פיעחאטע, 3 באטא־ליאן ארטילעריע און 2 באטאליאן אונזשעניער־מיליטער. בסך־הכל הייסט עס 50 באטאליאנען אדער 60 טויזענד מאן. אין דער ווירקליכקייט קען דאס פעסטונגס־מיליטער זיין, נאטירליך, פיעל מאהר. אויב אין פעסטונג וועט אריינפא־לען אויך פערד־מיליטער.

בריוועלעך צו א פריינד

לידידי רעי המופ׳ כש״ת מוהרר פנחס לאקש נ״י.

ידידי!

די אמיתות פונ׳ם מאמר המוסגר פון «אין טוב בלי רע ואין רע בלי טוב», ס׳איז ניטא קיין גוטס אהן שלאכטס און שלעכטס אהן גוטס נוכחתי. האב איך בעקומען צו פערשטעהען, השתא איצטער טאקי, און בשעת שחיטה און רציחה, וואס מפונקים האבען עס א נאמען געגעבען „קריעג״.

עס איז טאקי שלעכט, ידידי, מען ליגט פער־שטעהסטו מיך, טיעף. שטארק טיעף אין דער אדמה, דערפאר איז אבער צוגעקומען «אליש־נא מעליא» איידעלע טייטשען און אויסלייגעניכ־טשען.

למשל:

א) יענער שנייט די הויט אהן רחמנות און דער צווייטער שווייגט אין געהאקטע וואונדען —הייסט עס אין דעם אפיציעלען ראפארט: «ביי אונז איז שטיל, א דאנק גאט, ניטא קיין בעזונ־דערע נייעס»...

ב) ווי איז אבער אין דעם פאל. ווען עס פא־לען הונדערטער מענשען, גלאט אזוי זיך, און מען טוהט ניט אויף כי הוא זה ניט, אהאר ניט,— הייסט עס שוין דאס אין דער הודעה טאקי פונ׳ם גענעראל־שטאב אליין: «דער טאג איז אבגעלא־פען רוהיג».

ג) געקראגען אין קארק מכות רצח, ארויס־געווארפען אויף צוויי שפענדלעך מיט א פוטער־ביינקעלע א צוגאב —הייסט אין דער ערקלעה־רונג: «שטראטעגיש זיך צוריק געצויגען, אויף בעסערע פלעצער».

ד) געמאכט אנ׳אנפאל און געהאט א מיאוסן דורכפאל, געלאזען דרייסיג טויזענד געפאנגענע, א חוץ פונפציג טויזענד פערוואונדעטע און א זיעבעציג טויזענד טויטע, הייסט אויף אמטליך־לשון: «מיר גרופירען זיך אויף ס׳ניי״.

זעהסטו פנחס׳ל ידידי, אט די פירושים, אויס־לייגעניכטשען איז א מעלה, א גרויסע מעלה פאר מיר, פאר מיר אליין טאקי בנאמנות.

אז מיין יחנה־טריינע, למשל, צוקאכט זיך, ווי איהר שטייגער איז פון שנים קדמוניות, צו־גראבעלט מיר דעם פנים מיט איהרע נעגעלעך, סקאלעצעט מיר דורך די ביינער ווי געהעריג מיט א קאטשערע, וואס טהו איך? שריי איך דאך גע־וויינטליך. קומען צולויפען שכנים מיט א ליארם:

— וואס פאר א אומרוהען? אין א נאווינע? הא? וואס?

איז א טייערער ענטפער חלעבען: «ביי אונז איז א דאנק גאט רוהיג ווי אויף א בית עולם».

אז מען הונגערט א נאכדעם א טאג צ. ב. ש. נו, און עס קומט א קרוב, זאל זיין פון איהר צד אפילו, און הייבט אן:

א? ר׳ טודרוס? שלום־עליכם, וואס איז נייעס?

דארף מען ניט קיין בעסערע תשובה ווי „גאנץ רוהיג״.

נו, און ווען מיין יחנה־טריינע ווערט שוין מלא רציחה, משוגע ממש, הרג׳עט מיר ארויס פון הויז ארויס אין די תחתונים מחילה, און בשעת מעשה, מעשה שטן, אויף צו להכעיס. קומט גראד אן איצע־מלכע־ריבקה־גרונה,עס הייבט מיר אן מוסרן: „שטייטש ר׳ טודרוס, איהר זייט דאך א מאנסביל, א פארשוין? ווי לאזט איהר זיך דאס?

— איז דאס ניט א גוטער תירוץ:

„עס איז ביי מיר אזא שטראטעגיע פער־שטעהט איהר״...

און אז איך קלאפ אין טיהר און זי הערט מיר ווי דעם קאטער, האט קיין בושה ניט אפילו פאר איצע־מלכה־ריבקה־גרונה,עס — שריי איך הויך אויפ׳ן קול טאקי אויף יענער זייט טיהר:

„ווארט אקארשט אשה רעה, מוצא, שלאק, אומגליק: „איך גרופיר זיך ארום דיר״...

אזוי איז דאס פנחס׳ל, יעדע מקרה האט זיך איהר קלאנג און איהר טאג. עס איז נור ניט גוט זעהסטו, וואס די צרות זענען טאקי צרות, ראיעלע ממש ככתוב, מיט בשמים און געווירצען צוגע־פעפערט, פיין ווי די קטורת אמאל... די גוטעס איז אבער אין ווערטיל, מ,שטיינס געזאגט: נאר שאטען שאט דאך דאס געוויס ניט.

זיי מיר געזונד און שטארק, מיט דיין זוגתך שתחי,

מנאי הקטן טודרוס בן קלונימוס

וואס ווינשט דיר גוטס מיט כלל־ישראל אינאיי־נעם אמן!

י. מ. אנשעלעוויטש.

דער חנוכה־אבענד אין שטאקהאלם.

דער חנוכה אבענד אין שטאקהאלם, וואס איז אבגעהאלטען געווארען דעם 8־טען טאג חנוכה איז געווען א עכטע יודישע שמחה, זייט יאהרען איז דער ציוניסטישער חנוכה־פעסט אין שטאק־האלם געווארען א טראדיציאנעלער פאמיליע־און קינדער־פעסט, און אזוי איז אויך געווען היינטיגען יאהר. ס׳זענען זיך צונויפגעקומען אנ׳ערך 2—3 הונדערט עלטערן מיט קינדער כדי צו פייערן דעם נאציאנאלען יום־טוב.

דער אווענר האט זיך אנגעהויבען מיט א פעסט־מארש פון דער מוזיק. דערנאך האט די 10־יעהריגע טאכטער פון קאנטאר פאלק גע־בענשט חנוכה־ליכט; פערביי האט דאס גאנצע פובליקום מיטגעזונגען „מעוז צור ישועתי״.— ה׳ מ. תרשיש האט געהאלטען א פעסט־רעדע וועגען דער בעדייטונג פון חנוכה און וויכטיג־קייט פון העברעאיש. דעם גרעסטען רושם האט געמאכט די פארשטעלונג „חשמונאים קטנים״, וואס איז אויפגעפיהרט געווארען פון 15 קליינע קינדער—אלע תלמידים פון אונזער ניי־געגרינ־דעטע העברעאישע שוהלע. מיט מוזיק זענען די „חשמונאים״ אריינמארשירט, אלע געקליידעט אין ווייסע קליידער מיט בלוי־ווייסע מיצען מיט א „מגן דוד״.

א גרויסען שטורעם האט ארויסגערופען דער קליינער עקיבא שטיינער—א זעהר אינטעליגענ־טעס קינד אין גאנצען 6 יאהר אלט — און ווען ער מיט זיין שטימעלע האט אויסגעשריען «עוד עמינו חי» און זעהר פיין זיין העברעאישען שיר דורכגעלעזען — איז זיכער ביי פיעלע על־טערען די אויגען נאס געווארען פאר פרייד. שפעטער האבען די „חשמונאים„ דורכמארשירט די סצענע מיט׳ן געזאנג פון „התקוה״ אין אלע האבען מיטגעזונגען. די שטימונג איז געווארען א געהויבענע—מען האט אפלאדירט און די קינ־דער האבען געענטפערט מיט „הידר חנוכה עוד עמינו חי״... נאך דער סצענע האבען די שוי־שפילער געמוזט, איינער נאכ׳ן אנדער׳ן, אריינ־געהן און ווייזען זיך פאר׳ן צופריעדענעם עולם, דאס האט אויך ארויסגערופען דעם לעהרער ה׳ זעניץ צו א העברעאישע דעמאנסטראציאן, ער האט נעמליך אין א פיערטעל שטונדע לאנגע רעדע אין העברעאיש ערקלערט די וויכטיגקייט פון העברעאישען ערציהונג.

נאך דעם קאנצערט האבען די קינדער בע־קומען קאפע, מען האט זיי אויסגעטיילט חנוכה־געשענקען און עס איז געווען ליהודים. אזוי איז דורכגעגאנגען היי־יעהריגער אווענד.

פיעלע עלטערען האבען זיך שוין אנגעהוי־בען צו אינטערעסירען מיט דער העברעאישע ערציהונג פאר זייערע קינדער און ס׳איז דא א האפנונג דאס אונזער קליינע. מיט גרויסע מיה, אויפגעבויטע שוהלע וועט זיך ענטוויקלען משה תרשיש.

ענדליך איז געקומען דער טאג פון 13־טען יאנוואר אין וועלכען די „גראדוסניקעס״ האבען געוויזען איבער 38 פראסט: «סיביר» איז עס ניט פון די זעלטענהייטען. אויף די שטארקע פערפרוירענע פענסטער האבען זיך געוועבט כל־הטיני שניי־בלומעלעך.דער רויך פון די קוימענס האט זיך הויך געטראגען ביז ער איז פערשווינ־דען אין אונענדליכקייט. דער אייז אויף דער „אנגרא״ האט דורך א קלאפ ווי פון א קאנאן אנגעזאגט, אז ער האט בעזיעגט דאס וואסער און עס פערשפארט. ס׳האט זיך געהערט דאס שטארקע סקריפען פון די פארבייגעהענדע וואג־עגס, אין וועלכע די אנטרייבערס זיינען געזע־טען אין פעלצען פערדרעהט מיט דעם פוטער אויף די רעכטע זייט און די טיעפע פעלצענע היטלען איבער די אויערען.

(פארטזעצונג קומט).

פ. ברעשעל.

אונזער מאכט און מאכטלאזיגקייט·

אזוי ווי א מעכטיגער רעפלעקטאר בעלייכט די מלחמה די יודישע לאגע, די יודישע פראגע, וועלכע ענטפלעקען זיך אונטער דיזען העלישען ליכט העלער און קלערער, ווי ווען־עס־איז פריהער. און יעדען מאל שווימט ארויס א נייע זייט פון דער יודישער פראגע.

די יודישע העלדישקייטען אין דער מלחמה זענען אנ׳איבעראשונג ניט בלויז פאר אונזערע שונאים נאר אויך פאר אונז אליין. מיר האבען געוואוסט, אז חאטש די שונאים שטעלען דעם יודען פאר אלס פחדן, איז עס בלויז א העסליכע, גראבע קאריקאטור. דאך ווער וואלט גלויבען, אז אין דעם אומגליקליכען, אייביג געמאטערטען און פון דער נאטור און פון יעדער געזונטער ארבייט פערטריבענעם יודישען פאלק זאלען נאך דרעמלען אזוי פיעל כוחות פון קערפערליכער גבורה און פיזישער העלדישקייט, ווי די איצטיגע מלחמה ברענגט פון איהם ארויס.

דריטהאלבען טויזענד יאהר זענען שוין אוועק זייט דער גרויסער גריכיש־פערזישער מלחמה, וועלכע האט ענדשיעדען דעם שיקזאל פון דער וועלט־ציוויליזאציאן. דאך ווערט יעדען קינד פון די מיטעל־שולען אין דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט נאך עד־היום מיט גרויס ענטהוזיאזמוס דערצעהלט וועגען יענע עטליכע הונדערט גריכישע גבורים, וואס האבען העלדיש פערטיידיגט דעם געפעהרליכען דורכגאנג פון טהערמאפילע אין גריכענלענד געגען די פערזען און אין דער איצטיגער מלחמה פערטיידיגט אויך אנ׳אפטיילונג עסטרייכישע ציוניסטען, וועלכע זענען אוועק אין קריעג אלס פרייוויליגע דעם געפעהרליכען דורכגאנג פון אושאק אויף אויף די קארפאטען בערג און מיט שווערע קרבנות האלטען זיי איהם אזוי לאנג, ביז עס קומט אן פערשטארקונג און ראטעווען די סיטואציאן פאר עסטרייך.

וועט אויך די געשיכטע דעם אנדענק פון דיזע ציוניסטען פעראייביגען, ווי זי האט פעראייביגט דעם אנדענק פון יענע קינדער פון העללאס?

אדער דארף מען דען א גרעסערע העלדישקייט וזי די פון דעם יודיש־דייטשען לייטענאנט היינעמאן, וועלכער, נאכדעם ווי זיין גאנצע באטארעע איז אויסגע־הרג־עט געווארען ביי איינער פון די ליעזשער פעסטונגען, האט ער, א פערוואונדעטער, זיך נאך אלץ ניט אונטערגעגעבען און מיט די לעצטע כוחות געשלעפט זיין קאנאנע, כדי צו שטורמען דעם „שונא"?

דאך ניט אלע ביישפיעלען פון העלדישקייט זענען גלייך, א «פאניע» געהט אין פייער ווייל דער אפיצער הייסט, ער האט קיין ברירה ניט, ער טהוט ניט קיין פיאנערען־ארבייט, איהם איז אלץ איינס, צו וועט ער זיין בלויז א שטיק פלייש אום אונצוזעטיגען און אפשוואכען די אייזערנע שלאנג, וואס מען רופט קאנאנע, אדער ער וועט פאר זיין ארמעע פערכאפען א באהן. ווען אבער די ארמעע דארף אריבער א שנעלען טייך און קיין בריק איז ניטא און מען דארף האבען די ערשטע צוויי מענשען אויף יענער זייט, כדי צו פערציהען א פאנטאן בריק, און די אפיציערען האבען ניט דאס הארץ קיינעם צו שיקען אויף א כמעט זיכערען טויט, דאן זענען די צוויי, וואס, איינזעהענדיג די גרויסע וויכטיגקייט פון דעם מאמענט, נעהמען עס פרייוויליג אן, און שווימען אריבער דעם טייך און פערציהען דעם בריק און ראטעווען די סיטואציאן. שטעהען נאך פיעל העכער איידער געוועהנליכע העלדען, און דאס האבען אויפגעטהון צוויי יודען פאר אנ׳עסטרייכישען חיל, בשעת ער האט געדארפט אריבערגעהן די דרינא.

דאס איז א ביישפיעל פון מוט וואס איז אנערקענט פון אינטעלעקט. די יודישע סאלדאטען אין דער מלחמה ווייזען ארויס א העלדישקייט, וואס קומט ארויס פון מענשען־ליעבע, רחמנות און אלע אנדערע עדעלסטע מענשליכע געפיהלען, און ווען די אימה־דיגע מלחמה וועט זיין געענדיגט און אומפארטייאישע און עהרליכע און ברייטחארציגע היסטאריקער וועלען זי שילדערען, דאן וועלען זיי אויך פערצייכענען, אז די ארימע, געפייניגטע יודען, וועמען די קריסטליכע וועלט האט אזוי בלוטיג געקריוודעט, זענען געווען צווישען די וועניגע וואס האבען דיעוען בלוטיגען שפיעל פאר׳ן טייוועל חאטש פיעל ווינציג פארמענשליכט: אז זיי זענען עס געווען צווישען די, וואס האבען דיעזע שרעקליכע, שוידערהאפטע רציחות חאטש פיעל ווינציג אפגעוועקסעלט דורך אריינווארפען דא און דארט אין דעם שרעקליכען בילד א שטריך רחמנות, עדעלקייט און מענשליכקייט.

די געוואלדטאטען, וואס די רוסישע קאזאקען האבען אפגעטהון אין מזרח־פרייסען, האבען צו זיך א גלייכען, סיידען נאר אין די חורבנות פון חונען אין די ערשטע קריסטליכע יאהרהונדערטע אדער אין די פאגראמען אויף יודען אין אנפאנג צוואנציגסטען יאהרהונדערט. דאך, זאגט די דייטשע רעניערונג עדות, זענען די יודישע סאלדאטען פון דער אריינדרינגענדער רוס־שער ארמעע געווען די איינציגע, וואס האבען אריינגעבראכט מענשליכקייט אין דער עקספעדיציע פון פייער און שווערד, זיי האבען ניט גערויבט, ניט גע׳גזלט, ניט פערניכטעט, ניט צוטראטען או צוריסען ווי שכורע חיות, פארקעחרט, וויפיעל זיי האבען געקענט, האבען זיי דערפון אבגעהיט, ליידענדיג דערפאר ניט וועניג פון זייערע רוסישע „חברים", און אט זענען צוויי פאלען פון עדעלען רחמנות, אנ׳עסטרייכישע אפטיילונג איז אפגעטראטען פאר די סערבען. מען איז געלאפען. מעהר ניט איין חבר איז געפאלען פערוואונדעט און האט ניט געקענט אנטלויפען, ווער אבער האט זיך אומגעקעהרט פון נעלויף כדי דעם געפאלענעם פון אונטער׳ן רעכטען סערבישען פייער ארויסצוטראגען? א יוד, דערפאר איז ער בעלוינט געווארען מיט דער ידיעה, אז דאס האט ער ארויסגעראטעוועט אנ׳ארימען רעזערוויסט, א פאטער פון פיער קינדער און אנ׳אנדערסמאל, ווען א רוסישע אבטיילונג איז אנטלאפען, איז אויפ׳ן פעלד געבליעבען ליגען דער פערוואונדעטער פאלקאווניק, און קיינער פון זיינע ברידער־רוסען האט זיך ניט אומגעקעהרט דעם אייגענעם פערוואונדעטען אויפצוהייבען און פון פייער ארויסטראגען, בשעת א יוד האט עס געטהון.

(ענדע קומט).

י. ענטין.

קראקוי.

קראקוי — צו וועלכען ס׳דערנעהנטערען זיך איצט דאס רוסיש מיליטער—איז דער הויפטפאליטישער און אדמיניסטראטיווער צענטער פון די פוילישע פראווינצען אין עסטרייך, האט, ערך 80 טויזענד איינוואוינער און ליעגט אויפ׳ן לינקען ברעג פון אויבערשטען טייל ווייכסעל, 6 מיט א האלבע וויארסט ווייט פון דער רוסישער גרענעץ.

שיצענדיג דעם קירצסטען וועג צו וויען, פערנעהמענדיג די איבערגאנגען איבער׳ן ווייכסעל און איינינע אייזענבאהן־לינעס, איז קראקוי אוויכטיגער סטראטעגישער פונקט, וואס פאר די עסטרייכער איז נויטווענדיג איהם צו איינהאלטען, אונאבהענגיג פון דער מאראלישער בעדייטונג, וואס ער האט ביי דעם רוסישען־פוילישען עלעמענט פון דער האבסבורגער־מאנארחיע, אלס דער הויפט־צענטער פון גאנצען ראיאן.

עסטרייך האט שוין פון לאנג־אן אויסגערעכענט, די מיליטערישע בעדייטונג פון קראקוי און נאך אין יאהר 1840 איז מען צוגעטראטען צו בעפעסטיגען די שטאדט. אין פערלויף פון די שפעטערדיגע 10 יאהר זענען אויסגעבויט געווארען 5 גרויסע לאנג דויערנדע פארטען, און ביז 20 ניט קיין גרויסע לאנג־דויערנדע

צו שפעט!

(זכרונות פון מיליטערישען לעבען.)

(פארטזעצונג).

היינט האט ער צום ערשטען מאל גערעדט מיט די יונגע, יעדען אויסגעפרעגט זיין נאציאנאליטעט און צו לעווינסקין האט ער געזאגט:

— דו האסט אויך געמאכט דעמאנסטראציעס אין דערהיים!..

לעווינסקי האט געענטפערט ניין...

דאן האט ער אלע ערקלעהרט דעם פערברעכען פון די קראמאלניקעס — (און שארף אנגעקוקט לעווינסקין — און געזאגט:

— דא מוזט איהר זיין נאר סאלדאטען און טרייע סאלדאטען פאר׳ן קייזער און פאטערלאנד און זיך ארויסשלאגען פון קאפ יעדען געדאנק... נישט לאזען זיך אנרעדען פון די „אינאראדצעס".

דאן האט ער, דער ראטני־קאמאנדיר אויסגעהערט די יונגע „סלאוויעסנאסט" און זיי געלאזט מארשירען יעדען בעזונדער אין קאזארמע און נאכדעם האט ער זיי איינגעטיילט אין צוויי פארטיעס. די ערשטע, וואס מוזען נאך לערנען „חומש" און די צווייטע וואס מ׳קען שוין מיט זיי אנהייב „רשי". צווישען די לעצטע איז אויך געווען לעווינסקי און מ׳האט איהם געגעבען צו אנאנדערען לעהרער, וואס איז געווען א היפוך פון ערשטען לעהרער.

ער איז געווען מעהר מענש, א גוטמוטיגער, מיט אנ׳עדעלען כאראקטער. בעהאנדעלט יעדען ווי ווייט מעגליך גוט און מילד אהן אונטערשיעד פון נאציאן... צוליעב דעם פלעגט ער פיעל מאל ליידען פון פעלדפעבעל...

לעווינסקי האט ערשט אויפגעלעבט ביי זיין נייען לעהרער.

גראד צו דער זעלבע צייט ווען לעווינסקי האט ניט ערווארט קיין בריעף פון דערהיים, ווייל ער האט ניט לאנג געאנטווארט האט דער פעלדפעבעל פאר איהם א׳בערגענומען א בריעף פון דעזשורני. ווייל לעווינסקי איז דאן געווען געשיקט פון פעלדפעבעל צו העלפען קארטאפעל שיילען אין קיך.

געוואר ווערענדיג, אז ס׳איז פאר איהם אומערווארטעט אנגעקומען א בריעף האט זיך לעווינסקי געווענדעט גלייך צום פעלדפעבעל און געבעטען געבען איהם דעם בריעף. אבער דער פעלדפעבעל האט זיך עפעס צוגעטשעפעט, אז ער האט איהם כלומרשט ניט געהעריג „טשעסט" אפגעגעבען — און די הענדט ניט ריכטיג געהאלטען. און דערפאר וועט ער איהם דעם בריעף ערשט ביי נאכט אבגעבען. לעווינסקי האט קוים זיך געקענט דערווארטען ביז אבענד... אבער ביי נאכט, האט זיך דער פעלדפעבעל אויך ניט וויסענדיג געמאכט. דאמאלסט האבען די אלטע אידישע סאלדאטען איהם געראטהען אז ער זאל מארגען פריה זיך בעקלאגען אויפ׳ן פעלדפעבעל און יענער מוז דערפאר חאפען א פסק.

אינדערפריה האט זיך לעווינסקי לאנג געקווינקעלט... דאך האט ער געפאסט מוטה — און געזאגט זיין לעהרער, אז ער בעקלאגט זיך אויפ׳ן פעלדפעבעל. אזוי איז עס געווארען ווייטער דערלעגט ביז ס׳איז אנגעקומען צום ראטני־קאמאנדיר. יענער האט ביידע צוגערופען, זיי אויסגעהערט און, פערשטעהט זיך אז ער האט געגלויבט דעם פעלדפעבעלס ליגען... ער האט געהייסען אבגעבען לעווינסקין דעם בריעף און מיטאג־צייט שטעלען איהם צוויי שעה אונטער דעם ביקס, וואס איז אויך ערפיעלט געווארען. לעווינסקי איז געווארען בלוי שטעהענדיג.

אבער דער בריעף האט איהם גרויסע—שמחה פערשאפט. ז׳ין נאר וואס פערקרימט פנים האט זיך אויסגעגלייכט. ער האט ניט מעהר געפיהלט ווי אלע גליעדער ברעכען איהם נאך די שטראף...

אין בריעף שרייבט מען איהם פיעל גוטעס. ערשטענס וועט ער מיט דער צייט א טאטע ווערען פון א דריט קינד... און דאן איז גרויס האפנונג, אז ער זאל בעפרייט ווערען, ווייל עס האבען געפעהלט 3 מאן דעם קאמפלעט צו שליסען. צוויי האט מען שוין צוגענומען פון די „נאאי־ספיטאניקעס" און ווען מ׳זאל נאך איינעם צונעהמען וועט מען איהם בעשטימט אלס צווייטען לגאטניק בעפרייען. און מ׳זעהט בעשיינפערליך, אז דעם רבנ׳ס טרחה וועט ניט פערלוירען געהען. ער זאל נאר לעבען מיט בטחון און ניט פערליהרען דעם בטחון...

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין א יסלאנד . . . . „ 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 24. | קאפענהאגען, דאנערשטאג ד. 24-טען דעצעמבער 1914

שלאכטען אויפ׳ן מערב׳דיגען פראנט.

די טערקען געהען קייז עגיפטען—סטראסבורג באמבארדירט פון לופטען

די זיצונג פון פראנצויזישען פארלאמענט

פון פראנצויזישען פראנט.

פאריז, 23. דעצעמבער (אפיציעל)

אין צפון־מערב פון פאכאלאין און אין דרום פון נאיאן האט דער פיינד, געמאכט עטליכע שטארקע אנגריפען, וועלכע זענען אלע צוריק־געשלאגען געווארען.

אין דרום פון ווארענע האבען מיר נעכטען פערנומען בורעוויל, אונזערע אנגריפען ווערען פארגעזעצט און אין איינינע ערטער געהען מיר פארווערטס.

פון דעם איבעריגען טייל פראנט איז קיין בעדייטענדע נייעס ניטא.

געגען שועץ־קאנאל.

קאנסטאנטינאפל, 23 דעצעמבער. א גרויסע טערקישע ארמעע, וועלכע איז געווען פערזא־מעלט אין דאמאסקוס, האט נעכטען פון דארטען אבמארשירט אין דער ריכטונג פון סועץ־קאנאל די ארמעע, וועלכע געפינט זיך אונטער אבער־קאמאנדא פון דזשעמאל־פאשא האט די אויפ־גאבע «צו בעפרייען עגיפטען פון ענגלאנדס הערשאפט» ווי בעוואוסט, האבען די ענגלענדער קאנצענטרירט נעבען סועץ־קאנאל און אין עגיפטען א גרויסע ארמעע.

סטראסבורג באמבארדירט פון לופטען.

בעלין, דעם 23 דעצעמבער. פון סטראסבורג אין (עלזאס) טעלעגראפירט מען:

דינסטאג נאך מיטאג, צווישען 3 און 4 דעם זייגער, האט זיך איבער דער שטאדט בעוויזען א פיינדליכער פליהער און האט געווארפען פיעל באמבעס. דורך וועלכע ס׳זיינען נור עטליכע שויבען אין א קארן־פאק הויז צושטערט גע־ווארען. קיין מענשען האבען ניט געליטען, דער פליער איז פערשוואונדען אונגעשעדיגט.

די עפענונג פון פראנצויזישען פאר־לאמענט.

פאריז, 23. דעצעמבער. נעכטען ד. 22. איז געעפענט געווארען דער פראנצויזישער פארלא־מענט, די עפענונג איז פארגעגאנגען זעהר פיי־ערליך, נאר קורץ, די זיצונגען פון ביידע קא־מערען — דער סענאט־און די דעפוטירטעט קא־מער — האבען צוזאמען געדויערט 2 שעה מיט אפערטעל.

אלע צוהערער־פלעצער זענען געווען פול בעזעצט; בעזונדערס דורך פיעלע פרויען, אלע פרעמדע דיפלאמאטען זענען געזעסען אין די דעפעטירטע׳ס לאזשען. אין דרויסען איז גע־שטאנען א גרויסע מענגע מענשען, וועלכע הא־בען געגארט צו בעוואוינען די זיצונג.

א גרויסען איינדרוק האט געמאכט די רעדע פונ׳ם אלטען פאליטיקער עעשאנעל, וועלכער האט מיט אגעהויבענע שטימע ערקלעהרט. אז ס׳מוז מנצח זיין פראנקרייך׳ס נאציאנאל אידעע אז רעכט איז שטארקער פון מאכט.

די שלאכט אין פוילען.

פעטראגראד, 27־טען דעצעמבער. אויפ׳ן לינקען ברעג פון דער טייך ווייכסעל זענען פארגעקומען א רייהע פערביטערטע געשלעגען, בעזונדערס שטארק האט זיך ענטוויקעלט דער קאמפף ביים לינקען ברעג פון פיליצא.

בכלל איז דער דייטשער אנגריף צוריקגע־שלאגען געווארען מיט גרויסע שאדען פאר די דייטשען. אונזערע מחנות האבען נאר אבגע־רייניגט עטליכע קליינע דיסטריקטען, זיי זענען פריהער געגאנגען צוריק כדי צו פערנעמען בע־סערע פאזיציעס.

אונזער געגען־אנגריף האט פערטריבען די דייטשע אבטיילונגען, וועלכע האבען אפערירט ביי בזורא אין געגענד ארום סאקרזשאוו, דער פיינד האט געהאט פיעל גע׳הרג׳עטע און מיר האבען עראבערט 9 מיטראליוסען.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 23־טעו דעצעמבער. אויף דעם מזרח קריעגס־פלאץ איז די סיטואציע אונפער־ענדערט. אין פוילען געפינען זיך אונזערע מחנות אין העפטיגע געשלעגען ביי בזורא און ראווקא טייכען (צווישען לאדז—לאוויטש און ווארשא.

אין פיעלע ערטער האבען מיר דאך ערא־בערט די איבערגאנגען פון די טייכען. אויפ׳ן רעכטען ברעג פון טייך פיליצע דויערט נאך דער געשלעג פון אונזערע פעראייניגטע מחנות.

די לאגע אין פאלעסטינא.

סאלאניקי, 23־טען דעצעמבער. טרויעריגע ידיעות קומען אהער אן פון פאלעסטינא. ירושלים און יפה געפינען זיך אין געפאהר צו פערהינגערן. די צאהל פון די נויטליידענדע יודען אליין דערגרייכט ביז 50 טויזענד פערזאן. די יודישע קהלה בעמיהט זיך מיט אלע קרעפטען צו העל־פען און אין ירושלים גיעט מען ארויס יעדען טאג דריי־פערטעל פונט ברויט פאר יעדען פער־זאן. די זאפאסען געהען אויס. די יודישע בע־פעלקערונג פון ירושלים און יפה ווענדעט זיך צו די יודישע קהילות פון אייראפא און אמע־ריקא, אז זיי זאלען זיי קומען צו הילף וואס גיכער.

באמבארדירט פון לופטען די נייע צעפעלין-האלען.

לאנדאן, 23־טען דעצעמבער. „דיילי מיילס“ קארעספאנדענט אין דונקירך טעלעגראפירט: עטליכע פון די פראנצויזישע פליהער האבען אייערנעכטען באמבארדירט די נייע צעפעלין־האלען, וואס די דייטשען האבען ערשט אויסגע־בויט אין בריסעל.

די פליהער זענען ארויסגעפלויגען פון דונ־קירך און זענען געפלויגען איבער די דייטשע פאזיציעס ביז ס׳איז זיי געלונגען אונטערצוצינ־דען די צעפעלין־האלען, וועלכע איז פערוואנ־דעלט געווארען אין חורבות.

איבער די דייטשע פאזיציעס האבען די פליהער אראבגעווארפען 12 באמבעס, וועלכע האבען דארט אנגעמאכט גרויסען שאדען.

די פליהער זענען געקומען צוריק אונבע־שעדיגט.

פון דער רעדאקציע.

צוליעב די קריסטליכע חגאות (יול) וועט דער קומענדיגער נומער פון אונזער צייטונג ערשיינען זונטאג דעם 27-טען דעצעמבער.

אגודת הציונים בדנמרק.

דאנערשטאג דעם 24-טן דעצעמבער (יול-אפטן), אום האלב 8 א זייגער, וועט פארקומען אין גרויסן זאל פון סטודענטן-הויז

Studenterhuset, Nørregade 9

איינגאנג סטודיעסטריידע.

א גרויסע יודישע פאלקס־פערזאמלונג

וואו עס וועלען האלטען פארטראגען די הערר'ן

הרב **מאיר בערלין** רעדאקטאר פון „העברי" און **מ. גראסמאן**

אויף דער טעמא

וואס מיר האבען און צו וואס מיר שטרעבען

פרייע דיסקוסיאן. איינטריטס-געלד: 50 און 30 אוירעס. דער פארשטאנד.

דער יודישער האנדווערקערס-זעלבסט־הילפס קאסס

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 3-טן יאנואר 1915, אין „הארמאניען", נאררעוואלדגאדע 23

א ערשט־יעהריגען יובילעאום

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען ס'וועלען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט־זינגער הר. ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין־שפילערין פר. אוללא קאפפעל — הר און פרו טעמיאנאוו — פרל. נאנא יאקאבסען און אנדערע.

אויך גרויסע געווינסען און פערווייל־נונגען בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע און ביי מיטגליעדער **באל ביז 3 אוהר**

— עס וועלען אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן־ארגאן, וואס זאל פאראייניגען אלע ודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד אוי אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיציע און אויך אלע פאסט־קאנטארען.

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען וועלט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דעצעמבער אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך אחוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 נאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

שניידער געזעלען

ווערען געזוכט אויף גוטע בעדינגונגען.

ברעכנער, ראזענגארדען 11.

ניט גלויבט נאר איבערצייגט אייך

אז דער ביליגסטער פלאץ אין קאפענהאגען צו קויפען גלעזער און סיעטקעס צו גאז־לאמפען איז צו בעקומען ביי דעם אוטארעסירטען גאז־מייסטער מ. לייזעראוויץ, Prinseusgade 14

---

20 **שניידערקעס האנד־**

נייערקעס, ווערען געפאדערט צו

פעלץ־ארבייט ביי:

גראס, סקינדערגאדע 31, 4 זאל.

שפארט געלד!

און קויפט אייערע גאלד און זילבער ווארע נייע ווי אויך געברויכטע ביי מיר צו זעהר בילליג פרייזען. בעשטעלונגען און רעפאראציאנען ווערט אויסגעפיהרט גוט און ביליג.

L. Suslovitz, Silkegade 9, St

אונזער צייטונג איז צובעקומען

בערלינסקע טידענדע"ט קאנטארעז, ראטהויזפלאץ אוז פרעדעריקס־באדגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

פאליטיקען טעלעגראפהאל ראטהויזפלאץ אויך איז עקספעדיציאו קריסטאלגאדע 11

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

די בירגער האט מען געצוואונגען צו גרא־בען שאנצען, צו שיטען וואלען, פערריכטען די וועגען, מ׳האט זיי געצוואונגען צו ארבייטען 14 שעה אין מעת־לעת, און מען האט זיי נישט געגעבען קיין צייט זיך אבצורוהען און נישט אויף קיין מיטאג.

די, וועלכע האבען זיך די דייטשע אפיצי־ערען אויסגעוויזען פאר פוילע ביי דער ארבייט האט מען פון טשענסטאחאוו ארויסגעשיקט קיין דייטשלאנד און וואס מיט זיי איז געווארען — ווייס מען נישט.

וועגען פאסט־קארעספאנדענציע איז גאר נישט וואס צו רעדען. ס׳האבען זיך אין שטאדט זאגאר געפונען אזעלכע דרייסטע יונגען, וועל־כע האבען אין שטאדט צוזאמענגענומען בריעף צו דריי רובל פון שטיק, און אוועקגעפיהרט קיין ווארשא, וואו זיי האבען די בריעף אליין איבערגעגעבען די אדרעסאנטען און זאגאר געברענגט פון זיי אנ׳ענטפער. נאר די דאזיגע דרייסטע יונגען האבען. קענטיג, פאר זייער דרייסטקייט בעצאהלט מיט זייערע קעפ.

טשענסטאחאוו האט אפערבינדונג נאר מיט אויסלאנד: עס פונקציאנירען די אייזענן באהנען קיין הערבי און סאסנאוויץ — קאטאוויץ —גראניצא.

עס קורסירען דייטשע צוגען.

יעצט זענען אלע וואקזאלען אין שטאדט גאנץ, נאר עס איז שוין פערענדיגט געווארען די פארברייטונג אויפצורייסען די דאזיגע וואק־זאלען אין פאל. אז די דייטשען וועלען זיי־געצוואונגען צו פערלאזען טשענסטאחאוו.

אזא שיקזאל ערווארט די וואקזאלען פון ווארשא־וויענער און הערבי־קעלצער אייזענבאה־נען די דייטשען שפארען נישט קיין פראקסאלין!

די וואסער פערטיידיגונג פון שלעזיען

אין מזרח־פרייסען זענען פארהאן וואסער־פערהאלטונגען, וואס דינען פאר׳ן שיף־פער־קעהר, אבער אין שלעזיען זענען דא זעהר פיעל עהנליכע טעכנישע איינריכטונגען, וואס האבען אנ׳אנדער הארא קטער, וואס זענען אין א געווי־סער מאס פיעל געפעהרליכער און וואס קענען דיענען אלס אנ׳אנפאל־מיטעל.

נאך דער גרויסער פערפלייצונג פון יאהר 1897, ווען די טייכען אדער און ווייכסעל זענען ארויס פון זייעדע ברעגען און געמאכט ניט וועניג אומנליקען, האט מען אין שלעזיען אנגעהויבען בויען א רייהע ריזיגע וואסער־בא־סיינען ביים אנהויב פון די פיעל צופלוסען פון טייך אדער, די דאזיגע באסי־נען זענען גע־מאכט געווארען מיט׳ן צוועק צו פערהאלטען אין זיי דאס וואסער פון די גרויסע רעגענס, וועלכע ברעכען פלוצים אויס אין די בערג, און פון די שנייען, וואס ווערען צו שנעל צולאזען, דער־נאך קען דאס איינגעהאלטענע וואסער ביסלעכ־ווייז ארויסגעלאזען ווערען פון די באסיינען.

ביז׳ן יאהר 1912 האט מען ביי די 4 צופלו־סען פון לינקען זייט אדער, אויסגעבויט 16 אזעלכע באסיינען, וואס קענען אין אלגעמיין אריינגעהמען אין זיך העכער 93 מיליאן קובוק מעטר וואסער, און וואס האבען אבגעקאסט הע־כער 19 מ׳ליאן מארק.

חוץ די דאזיגע וואסער־פערהאלטונגען, איז די דייטשע רעגיערונג נאך אין יאהר 1905 צו־געטראטען צו גענויע פארבערייטונגען אויף צו בויען גרויסע וואסער באסיינען ביים טייך אדער און זיינע צופלוסען, כדי צו רעגולירען דעם וואסער־גאנג פון דאזיגען טייך און כדי צו זיין זיכער, אז זאגאר אין אטרוקענע צייט פון יאהר וועט מען אין דאזיגען טייך נידעריגער פון ברעסלוי, קענען האלטען וואסער אויף אטיעף פון ניט־וועניגער פון 5 פערטעל מעטר.

ס׳איז אויסגעארבייט געווארען א ברייטער פראגראם פון אזעלכע וואסער־פערהאלטונגען, ס׳איז אויך בעשלאסען געווארען אויסצונוצען די צופלוסען פון רעכטען ברעג פון טייך אדער וואס געפינען זיך נאהענט צו רוסלאנד: איינער פון די דאזיגע צופלוס—מאלאפאנע, וואס הויבט זיך אן הארט ביי דער רוסישער גרעניץ און פאלט אריין אין אדער 10 וויארסט ניעדעריגער פון אפעלן, דארף דיענען אויף אויסצובויען ביי איהם א וואסער־באסיין פון העכער 88 מיליאן קוביק־מעטר, חוץ דעם, איז בעשלאסען געווא־רען דורכצופיהרען אין דער זעלבער געגענד נאך 25 באסיינען, וואס דארפען צוזאמען אריינ־נעהמען העכער 720 מיליאן קוביק־מעטר, די אלע פראיעקטען זענען אויסגערעכענט אין אפי־ציעלען דייטשען בעריכט פון דער פערוואלטונג איבער וואסער־פערקעהר אויפ׳ן אדער פון יאהר 1910.

צום בעדויערען — זאגט דער פראפעסאר אסטראוו — האב איך ניט קיין ידיעות, אויף וויפיעל דאס דאזיגע פראגראם איז אויסגעפילט געווארען ביז איצט. אויף אויסצובויען אזעלכע גראנדיעזע פערצאמונגען דארף מען האבען ניט וועניגער פון 2 בוי־סעזאנען; דאך זינט דער בעריכט איז פערעפענטליכט געווארען איז שוין גענוג צייט אויף צו פערווירקליכען א גרויסען טייל פון דאזיגען פראגראם, און אויב איצט זענען שוין אויסגעבויט האטש עטליכע אזעלכע באסיינען, איז שווער צו זאגען, אז די דייטשען וועלען זיך אבשטעלען פאר׳ן פערניכטען די פיעל־מיליאניגע געביידעס און פאר די שאדענס פון דער פערפלייצונג,אבי נאר צו מאכען דעם שוגא א שטערונג אדער א בעדייטענדען פער־לוסט, אין פיעל פאלען וועט מען גארניט דאר־פען צו צושטערען די דאזיגע וואסער־איינריכ־טונגען: ס׳וועט זיין גענוג זיי צו עפענען. מ׳דארף זיך פארשטעלען די גראנדיעזע חוואלע, וואס וועט זיך דורבטראגען איבער׳ן טהאל, ווען מ׳וועט מיט א מאל ארויסלאזען אזא מאסע ווא־סער פון פיעל מיליאן קוביק־מעטר; זיך טרא־גענדיג מיט אנ׳אונגעוועהנליכער שנעלקייט, וועט אזא סוואלע אברוימען אלץ, וואס ס׳וועט זיך איהר נאר טרעפען אויפ׳ן וועג — די בעזעצטע ערטער, פערשיעדענע סקלאדעס, באטארייעס און מיליטער־טיילען. די צושטערונגס־קראפט פון דער דאזיגער חוואלע וועט פערבלייבען אויף א ווייטע שטרעקע פון איהר וועג, וואס ליגט נאך דערצו אין די פערהעלטניסמעסיג־שמאלע טהאלען פון שלעזיען.

יודען, נאציאנאליזם און מלחמה.

דער פראפעסאר פון פעטראגראדער אוני־ווערסיטעט מ. א. רעיסנער, האט די האט די טעג געלעזען א לעקציע אויף דער טהעמא: „יודען נאציאנאליזם און מלחמה.

דער אינהאלט פון דער ערשטער טייל פון זיין לעקציע איז געווען, אז „יודען זיינען די גראהע האר פון דער מענשהייט», האראקטע־ריזירענדיג דעם ארט וואס די יודען האבען פער־נומען אין דער געשיכטע פון דער מענשהייט, זייער גוואלדיגע בעדייטונג אין דער וועלט־קולטור, האט דער לעקטאר אויפגעוויזען, אז די יודען האבען רעכט אויף א זעלבסטשטענדיגער נאציאנאלער אויטאנאמיע, אויף א בכבוד׳דיגען ארט צווישען די איבעריגע פעלקער פון דער וועלט.

די צווייטע טייל פון זיין לעקציע האט גע־מאכט זעהר א געהויבענע שטימונג, ווייל אין איהר האט ער בעריהרט פיעל איצטיגע פראגען צווישען וועלכע אויך די יודען־פראגע ביי דער איצטיגער מלחמה.

די מעגליכקייט, אז אין פוילען זאלען נאך דער מלחמה, אריינטרעטען די זעלבע שלעכטע בעציהונגען צווישען די פאליאקען און די יודען שרעקט דעם פראפעסאר רעיסנער, „אבער עס וועט ניט געשעהען"! האט ער אויסגעשריען.

די לאגע אין פוילען.

בערלין, 20 דעצעמבער. נארדדייטשע אל־געמיינע צייטונג שרייבט איבער די שלאכטען אויפ׳ן מזרח מלחמה פלאץ:

מען דארף גאר ניט וויסען די פרטים איבער די געשלעגען, וועלכע זענען פארגעקומען אויף דעם לאנגען מהלך פון צפון־פוילען ביז מערב גאליציען, כדי צו אנערקענען, אז מיר האבען דארטען געהאט א ממש׳דיגען נצחון און אז דער ליארעמדיגער רוסישער א פענסיוו געגען פאזען און שלעזיען איז ניט נאר געבראכען, נאר אז די גאנצע ארמעע, וועלכע האט איהם געדארפט אויספיהרען, ווערט איצט געטריבען אויף דער גאנצער ליניע צוריק.

מיר קענען דעריבער גאנץ רוהיג אבוואר־טען דעם ענדליכען רעזולטאט.

מיר ווייסען גאנץ גוט, אז ווען אונז האט געגאלטען צושלאגען דעם פיינד ביז צו דערערד, איז די ארבייט אין מזרח נאך ניט געענדיגט. מ׳וועט נאך דארפען היעבש אנשטריינגען די קרעפטען ביז די מאס זאל פול ווערען, אבער די ביז איצטיגע בעדייטענדע וועלט־היסטארישע געשעהנישען זיינען זיכער א גאראנטי פאר דעם סוף פון דעם בלוטיגען־חשבן מיט די וועלכע האבען געשטערט דעם וועלט־שלום.

ציעל לעווינסקין איבערגעגעבען צום ערגסטען לעהרער, וועלכער איז געווען מעהר סאלדאט ווי מענש...

אזוי זענענען פאריבער 4 וואכען אין פיעל פיין און צרות פאר לעווינסקין. ערשטענס האט ער געליטען אלס נאוואבראניעץ, דאן אלס יוד, אבער אמערסטען האט ער געליטען פון פעלד־פעבעל. נאר דאס, וואס ער האט ניט די מעג־ליכקייט געהאט רעגעלמעסיג אבצוהיטען דאס דאווענען, האט איהם די גרעסטע שמערצען פערשאפט... אמת, אין דער צייט האט ער אויך געהאט פרייהליכע טעג, —דאס זענען געווען די טעג, אין וועלכע ער האט געהאט די מעגליכ־קייט צו דאוונען — אויסצוגיסען זיין ביטער הארץ פאר גאט... דאמאלס האט פאר איהם ניט עקזיסטירט דער שלעכטער פעלדפעבעל און טיעפע שנעען, אין וועלכע מ׳האט איהם געיאגט. אין אזעלכע מאמענטען איז ער געווען פרעה־ליך, פיעל מיט בטחון צו גאט, אז עד וועט ניט לאזען פייניגען זיין טרייען קנעכט... ער האט אפילו ניט בעמערקט, ווי מאנכע רוסען קרימען זיך איהם נאך...

דערווייל האט מען ארויסגעגעבען ביקסען, און לעווינסקי איז ווייטער אונמוטיג געווארען, ווערענדיג שטארק מיעד נאך ניט זייענדיג צו־געוואהנט צו די ביקס, איבערהויפט זייענדיג שוואך אויפ׳ן הארצען... לעווינסקי איז געווען עטליכע מאל אין „קאלאדעק" בעקלאגענדיג זיך אויפ׳ן הארץ־וועהטאג, אבער יעדעס מאהל האט איהם דער דאקטאר אויסגעזידעלט, שרייענדיג, אז ער איז געזונד, נאר א יוד האט ניט חשק צו דיענען... און לעווינסקי האט פעסט בעשלאסען מעהר אין קאלאדעג ניט צו געהען—ס׳מעג זיין מיט איהם וואס ס׳איז...

פונקט אויף דער פינפטער וואך האט לע־ווינסכי צוויי בריעף בעקומען פון זיינע עלטערן און פרוי. דער טאג איז געווען ביי ל. א יום־טוב דען ער האט יעדען טאג ערווארט מיט אונגע־דולד דעם «פאסילנע», וועלכער דארף איהם א בריעף ברענגען. אין די בריעף דריקט מען איהם אויס צוערשט טר(יער, וואס ער איז אריינ־געפאלען אין גויאישע הענד, ווי ער מזז טרפה עסען און מחלל שבת זיין און קען אודאי ניט דאווענען... צולעצט טרייסטען זיי אבער איהם, אז ער זאל ניט פערלירען דעם בטחון אין גאט דאס ער וועט איהם אויסלייזען... איבערהויפט האט דער רבי געזאגט, אז ער וועט ניט אויס־דיענען... ער וועט בעשטימט א היים קומען...

דעם טאג האבען אלע אויף איהם קיין איינ־דרוק ניט געמאכט. ער איז געווען גליקליך איבער גליקליך דאס ער הערט פון זיין פאמיליע. ער האט דעם בריעף אונצעהליגע מאהל איבער־געלעזען און זיך ניט געקענט זאט פרייען.

די ערשטע זעקס וואכען פלעגט דער ראטני־קאמאנדיר, קרוקאווסקי, א הויכער רויט־פארבי־גער מיט אלא־ווילהעלם ארויפגעדרעהטע וואנ־צעס, מיט אווילדע טיראנישע אויסדרוק אין געזיכט, א שלעחטער צו אלע רוסישע און צו א יוד בפרט,—ניט מישען זיך צו די נאוואבראנ־צעס ביז מ׳וועט זיי ניט אויסלערנען ווי געהע־ריג צו רעדען מיט אנ׳אפיצער.

(פארטזעצונג קומט).

פ. ב ר ע ש ע ל.

די טערקען אין פערסיען.

א לעצטע טעלעגראמע מעלדעט, אז אויפ'ן גאנצען טעריטאריום פון די פערסישע פראווינ־צען אין קורדיסטאן — ווערען די דארטיגע קור־דען גענומען אלס רעקרוטען אין טערקישען מיליטער. דאס בעווייזט, אז אין פערסיען ווערט געפיהרט א שטארקע דייטש־טערקישע אגיטא־ציע, נישט קוקענדיג דערויף, וואס די פערסישע רעגיערונג האט ערקלערט, אז זי וועט זיך האל־טען נייטראל.

מען דארף וויסען, אז לויט אנ'אבמאך צווי־שען רוסלאנד און ענגלאנד וועגען זייערע גרע־ניצען אין מיטעל־אזיען, איז פערסיען, שוין זייט אייניגע יאהר, אנערקענט געווארען פאר א לאנד, וואס געפינט זיך אונטער'ן איינפלוס פון ביידע מלוכות: צפון־פערסיען, וועלכע גרעניצט זיך מיט דער קאספישער געגענד פון רוסלאנד, איז פער־רעכענט געווארען אין ראיאן פון די רוסישע אינטערעסען, דאגעגען דרום־פערסיען, וועלכע גרעניצט זיך מיט אינדיען — איז פעררעכענט אין ראיאן פון די ענגלישע אינטערעסען.

אין עטליכע יאהר ארום נאכדעם, ווי דער דאזיגער אבמאך איז געשלאסען געווארען, האט דייטשלאנד (וועלענדיג בעקומען די צושטימונג פון ענגלאנד און רוסלאנד אויף די דייטשע באהן־קאנצעסיעס אין קליין־אזיען און אין מע־סאפאטאמיען) אויך מסכים געווען אויף דעם דערמאנטען אבמאך צווישען רוסלאנד און ענג־לאנד וועגען פערסיען.

אלזא, וואלטען יעצט רוסלאנד און ענגלאנד, אייגענטלעך געקענט פאדערען פון פערסיען א מיליטערישע אונטערשטיצונג—פונקט ווי ענג־לאנד האט דאס געפאדערט פון די לענדער, וואס געפינען זיך אונטער איהר שוץ, ווי קאנא־דא און ניי־זעעלאנד (אויסטראליען). דאך, הא־בען די מלוכות פון דער דריי־פעראייניגונג בע־שלאסען ניט אריינצוציהען פערס ען אין דער מלחמה געגען די טערקען.

די פערסישע רעגיערונג האט אויך מיטגע־טיילט אלע מלוכות וועגען איהר נייטראליטעט, צום סוף האט גענומען טערקיי און האט זיך אריינגערוקט מיט א היבשער מיליטערישער אב־טיילונג אין דער פערסישער פראווינץ אזערביידז־שאן, וועלכע געפינט זיך נאהענט צו דער רו־סישער גרעניץ.

ווען די פערסישע רעגיערונג האט פראטע־סטירט געגען דעם, וואס איהר נייטראליטעט ווערט געבראכען, האט טערקיי אבגעענטפערט מיט א תירוץ, אז ווייל רוסלאנד האלט מיליטער אין פערסיען, איז שוין דורכדעם די נייטראלי־טעט פון פערסיען כלומרשט געבראכען געווא־רען, חאטש אין אמת'ען האלט שוין רוסלאנד דארט מיליטער אין פערלויף פון אייניגע יאהר, און דאס איז געטהון געווארע לויט דער איינ־לאדונג פון דער פערסישער רעגיערונג, וועלכע האט אליין אנ'ערקענט איהר שוואכקייט געגען די אפטע אויפשטאנדען פון די בערג־פעלקער.

די טערקען זענען געווארען אלץ דרייסטער און דער טערקישער קאנסול אין דער פראווינץ קערמאנשאר פיהרט א ענערגישע טעטיגקייט, און האט ארויסגעלאזען אנ'אויפרוף, אין וועלכען ער רופט די פערסען צו א «הייליגער מלחמה». אויך איז פון האמאדאן ארויסגעפאהרען דער סעקרע־טאר פון דער טערקישער געזאנדשאפט ספעציעל צו אגיטירען געגען רוסלאנד צווישען בעוואוס־טען בערג־פאלק «מעריוואנער».

ענדליך איז געקומען די לעצטע מיטיילונג וועגען דעם, אז טערקיי פיהרט זיך אויף אין פערסיען. ווי אין איהר אייגענעם לאנד און נעהמט רעקרוטען צווישען די קורדישע בערג־פעלקער.

חאראקטעריסטיש איז, אז אין פערסיען האט זיך יעצט געעפענט דער פארלאמענט (מעדזשיליס), וועלכער איז געווען געשלאסען אייניגע יאהר און אין זיין טראהן־רעדע האט דער יונגער שאך זיך ארויסגעזאגט, אז פאר פערסיען איז נויטיג צו בלייבען פאלקאם נייט־ראל, חאטש לויט דעם, ווי די טערקען בעל־בת'עווען יעצט אין פערסיען, איז שווער צו דענקען וועגען פאלקאמער נייטראליטעט.

ד. מ.

אין טשענסטאחאוו.

(ע נ ד ע).

דא הויבען זיך שוין אן די רייהען פון די דייטשע פערפעסטיגונגען: שורות מיט שאנצען טיעף און זארגפעלטיג אויסגעגראבענע, פאר די דאזיגע שאנצען זענען פערהאן דראט־פערצוי־מונגען.

פונקט אזא קייט פערצוימונגען און פער־פעסטונגען געפינט זיך אויך ארום 4 וויארסט ווייט פון דער שטאדט, די דריטע און די שטארק סטע פערפעסטיגונגס־ליניע געפינט זיך שוין הארט ארום דער שטאדט.

די קלאנגען וועגען דעם, אז די דייטשען האבען ארום טשענסטאחאוו געמאכט קינסטליכע זומפען, קאן איך נישט בעשטעטיגען, ווייל איך האב דאס אין ערגעץ ניט געזעהען. איך בין אריין אין שטאדט פון דער זייט פון באהן פלאנט, עס זענען געשטאנען סאלדאטען, נאר זיי האבען מיך נישט אבגעשטעלט. אין שטאדט האב איך מיך גיך אויסגעמישט מיט דעם המון ביר־גער, וועלכע האבען פערפולט די גאסען.

איך בין איבערראשט געווארען דער פון וואס טראץ די אלע פערשידענארטיגע קלאנגען און ידיעות, געהט דאס לעבן אין טשענסטאחאוו מיט זיין געוועהנליכען נארמאלען גאנג: אלע געשעפטען זיינען אפען... דער האנדעל געהט לעבהאפט. עס ארבייטען מיט ערפאלג די קינע־מאטאגראפען. עס איז פארהאן אויך א דייטשער טעאטער.

די קאנדיטארייען זענען איבערפולט: נישט קוקענדיג דערויף, וואס די דייטשע מאכט האט פערבאטען צו פעטקויפען פון ספירט־געטראנ־קען, ווערען אזעלכע געטראנקען דאך גאנץ אפען פערקויפט. אין די עקען גאסען שטעהט דייטשע פאליציי...

אומעטום הערט מען רעדען דייטש, און פוילישׁ: אין אומזאץ איז פארהאן נאר דייטשע געלד—מארקען.

אויף די גאסען זעהט מען פיעל דייטשע סאלדאטען פון לאנד־שטורם: זיי זענען זעהר איינגעהאלטען אין זייער פערקעהר מיט די אר־טיגע בירגער: זיי זענען אלע לייכט געקליידעט נאר זעהר ריין, כמעט פאראדנע.

דער דייטשער שטאב געפינט זיך אין «ענג־לישען האטעל»

די סאלדאטען זענען בעזעצט געווארען אין פי קאזארמעס, אין וועלכע עס פלעגט שטעהן דאס רוסישע מיליטער און טיילווייז אויך אין פריוואטע וואונונגען. דא זענען שוין איינגעריכ־טעט לאזארעטען.

אויף די גאסען סרעפט מען פערוואונדעטע דייטשע אפיצירען. דאס זענען אלע יונגע לייט־לעך—אהן וואנסען.

עס ערשיינען דארט צייטונגען אין דער דייטשער שפראך און די צייטונגס־פערקויפער־שרייען־אויס הויך די „סענסאציעס".

עס איז דארט פארהאן א פוילישע צייטונג, וועלכע איז געצוואונגען ארויסצוגעהען אונטער דער צענזור פון דער דייטשער מיליטערישער מאכט.

פון די געשפרעכען מיט די בירגער ווייזט זיך ארויס אז די דייטשען האבען פערהאפט א סך לעבענס־מיטלען: זיי מאכען אלע מאל אלץ נייע און נייע פאדערונגען, זיי דראהען מיט שרעקליכע שטראפען, זיי מאכען־אן א פאניק און זוכען אומעטום, אבער אלץ אומזיסט: עס איז נישטא אין שטאדט נישט קיין מעהל. נישט קיין קויהלען און נישט קיין נאפט.

אויך דא, ווי אומעטום, זיינען די פריוואטע וואוינונגען, בעזונדערס די, וועלכע זענען פער־לאזט פון די איינוואונער פאגראמירט געווארען

צו שפעט!

(זכרונות פון מיליטערישען לעבען.)

דער קאזארמע־זייגער האט געקלונגען איינס — בייטאג. א טייל סאלדאטען האבען אויסגע־נוצט די מיטאג־שעה און זיך אבגערוהט אויף די בעטלעך, כדי צו זאמלען כח צו די נאכמי־טאג־דיגע „זאניאטיעס."

אבער דער גרעסטער טייל האט מיט אומגע־דולד געקוקט צו דער טהיר, אויב דער „פאסילנע" טראגט שוין די בריעף אין קאנצעלאריע, אזוי ווי יעדען טאג אין דער צייט. איטליכער האפט וויי־ניגסטענס א שריפטליכען גרוס אבצונעהמען פון זיין היים און פאמיליע נאך וועלכע עס בענקט זיך אזוי שטארק.

צווישען די וואס האבען מיט אומגעדולד ערווארט דעם שליח, איז אויך שטענדיג געווען דער יונגער יודישער סאלדאט לעווינסקי, אבער היינט האט ער געפעהלט...

ענדליך איז געקומען דער פאסילנע. ער געהט אדורך שטאלץ מיט א הויך־אויפגעהויבע־נעם־קאפ, וויסענדיג, וואס פאר א ליעבער גאסט ער איז ביי יעדען...

אין קאנצעלאריע האט דער דעזשורני די בריעף איבערגענומען און ווען ער איז ארויסגע־גאנגען איז ער ארומגערינגעלט געווארען פון א מאסע סאלדאטען וועלכע האבען מיט אומגעדולד און נייגעריגקייט נעווארט ביז ער וועט אלס שוואך־גראמאטנער איבערלייענען די אדרעסען אדורך און איבערגעבען די בריעף. איין בריעף איז געווען פאר דעם יונגען יודישען סאלדאט לעווינסקי — אבער ער האט זיך שוין ניט גענייי־טיגט אין בריעף... צו דער זעלבער צייט האב איך זיך דערוואוסט, אז ס'זענען פאפירען געקו־מען פון ראדאמער וואיעני־נאטשאלניק, צו בע־פרייען לעווינסקין. ס'איז אבער צושפעט געווען צו שפעט...

מיינע געדאנקען האבען מיך פערטראגען צו דעם טאג פון 2־טען דעקאבר, ווען ס'איז געקו־מען די צווייטע פארטיע „נאוואבראנצעס" צווי־שען זיי אויך א יוד לעווינסקי — א נידעריג־וואקסענדער, מיט א לענגליך בלאס פנים, די אויגען טיעף אין קאפ אריין. ער איז געווארען בעשטימט אין די זעלבע ראטע וואס איך. מיר, אלטע יודישע סאלדאטען, האבען איהם גע־טרייסט ווי ווייט מעגליך: „אט זענען מיר אויך געווען יונגע סאלדאטען, און מיר זענען ניט פערפאלען געווארען" — און לעווינסקי איז גע־ווארען פרעהליכער, האפערדיגער. מיר האבען איהם אויפגענומען מיט ווייס ברויט און טהע, וועלכעס בילדעט א יום־טוב ביי סאלדאטען.

ער האט אונז דערצעהלט אז ער איז פון א קליין שטעדטיל אין ראדאמער־גובערניע א זוהן פון ארימע, אבער ארטאדאקסישע עלטערען, וועלכע האבען איהם א שטרענג רעליגיעזע־ער־ציהונג געגעבען און אויך איהם ניט לאנג געלאזט אהן מצות זיצען, נאר מיט דער הילף פון א שדכן א כלה געגעבען. א טאכטער פון רעליגיעזע עלטערן.

נאך דער חתונה, האט ער זיך פאר די פאר הונדערט רובל נדן, א קרעמיל איינגעארדענט, פון וועלכען ער האט קיין גרויסע גליקען ניט געמאכט; אבער גענוג אויף פרנסה פערדיענט. ער האט ווייטער פארטגעזעצט צו לערנען אין בית־המדרש און די פרוי האט געפאסט דאס גע־שעפט. צום „פריזיוו" איז נאך געבליבען 3 יאהר און ער האט געהאפט, אז ביז דענסטמאל קען נאך משיח קומען... און דאן איז ער א לגאטניק.

דערווייל זיינען די דריי יאהר פאראיבער און ער איז שוין געווארען א פאטער פון צוויי קינדער. אבער ער איז מוטיג געגאנגען אין פריסוטסטווע. ערשטענס אלס צווייטער לגאט־ניק, און דאן האט ער אויך א הבטחה געהאט פון רבי'ן, אז ער וועט ניט דיענען געהן...

דערווייל האט מען לעווינסקי'ן גענומען לערנען און דער אנטיסעמיטישער אונמענשלי־כער פעלדפעבעל, — א פויער פון ריאזאנער גו־בערניע, וועלכער איז אין דערהיים געווען אנ'ערד ארבייטער — וואס האט דא בענדליך פערדיענט, און אלע האבען געמוזט די הענדט הייבען, האט ער וועלטען איבערגעקעהרט. הא־סענדיג א יוד פון גאנצען הארצען האט ער ספע־

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין אויסלאנד . . . . „ 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 23. | קאפענהאגען, מיטוואך ד. 23-טען דעצעמבער 1914

פון קאמפף׳ס פלאץ אין מזרח.

די נייע אונטערוואסער־שיעפען — די לאגע אין פוילען. — א דייטשע לופט־שיף איבער ווארשוי

פון מזרח-קאמפף-פלאץ.

פון די רוסישע גענעראל־שטאבס־בעריכטען איז צו מערקען. אז די לאגע אין מזרח האט זיך ווידער געענדיגט צום גונסטען פון די רוסען. דער צוריקגאנג איז אבגעשטעלט, און די רוסען האבען געצוואנגען דעם פיינד אבצו־שטעלען זיך, און אין אייניגע שטעלען נאך פאר־פאלגען זיי אויף צוריק־געהן.

אין גאליציען איז די עסטרייכישע ארמעע, וועלכע איז געגאנגען פארווערטס אין דער לעצ־טער וואך, ווידער צוריקגעשלאגען געווארען. ביי מלאווא האבען די רוסישע מחנות געצוואנ־גען די דייטשע צוגעהן צוריק קיין סאלדאו. די עסטרייכישע מחנות, וועלכע האבען פון פשע־מישל געפרובט מאכען אנ׳אנגריף, האבען גע־מוזט צוריקציהען זיך אין די פעסטונגען וועל־כע זענען איצט ווידער ארומגערינגעלט פון די רוסען.

איצט מעלדעט מען פון פעטראגראד אפיצי־על פאלגענדעס: «אונזערע ארמעען האבען פער־נומען נייע פאזיציעס אויף א קלענערען פראנט, ווי פריהער, צוליעב מיליטערישע גרונדען.

דער דאזיגער מאניעוורע האט איהר גאנץ נאטירליכען אורזאך אין די קאנצענטרירונג פון זעהר בעדייטענדע פערשטארקונגען. וועלכע די דייטשען האבען געמאכט.

פיעל וויכטיגערע מעלדונגען קענען מיר איצט ניט מיטיילען צוליעב מיליטער גרונדען.

פליהער-טעטיגקייט.

פון פאריז טיילט מען מיט, אז איינער פון די פראנצויזישע עראפלענען האט אראבגעוואר־פען עטליכע באמבעס איבער א דייטשען מילי־טער־צוג, וועלכער איז געגאנגען פון בריגע קיין זעעבריגע 40 סאלדאטען זענען דער׳הרג׳עט געווארען און איבער 100 פערוואונדעט.

אויך די דייטשע פליהער זענען געווען טע־טיג אין די לעצטע טעג, זונטאג איז פון אדייט־שען הידראפלאן אראבגעווארען 2 באמבעס אויף קאלע. איינע פון זיי איז געפאלען אין וואסער, און די אנדערע איז געפאלען ניט ווייט פון וואקזאל, אבער האט ניט אנגעטהאן קיין שום שאדען.

דעד עסטרייך-סערבישער קאמפף.

ס׳איז מערקווירדיג, ווי דער הויפט־פיהרער פון די עסטרייכישע ארמעען געגען סערביען, גענעראל פאטיארעק, איז אנשוויגען געווארען זינט בעלגראד איז וויעדער בעזעצט געווארען פון די סערבען, הערט מען פון איהם ניט קיין ווארט וועגען די אפעראציאנען פון די עסטריי־כישע מחנות.

נאך די מעלדונגען פון ענגלאנד איז צו מערקען, אז סערביען איז אינגאנצען פריי פון עסטרייכישע מחנות. די לעצטע מעלדונגען דער־צעהלען, אז די סערבישע און מאנטענעגרישע ארמעען האבען מיט גוואלדיגער קראפט דורכ־געבראכען א וועג דורך באסניען, און אז אין אייניגע טעג ארום וועלען זיי דראהען סעראיעווא.

פון פראנצויזישען שלאכטפעלד.

פ א ר י ז, 22־טען דעצעמבער (אפיציעל). די ענגלישע מחנות האבען אנגעגריפען עטליכע פריהער־פערלוירענע שוץ־גריבער, און האבען זיי צוריק עראבערט.

ביי ל י ה א נ ס האט דער פיינד געמאכט העפטיגע אנגריפען כדי צוריק צו עראבערען עטליכע שוץ־גריבער, וועלכע מיר האבען ביי איהם פערנומען. אלע די אנגריפען האבען מיר צוריקגעשלאגען.

אין צפון־מערב פון פ ו י ז א ל י ן האבען מיר פערנומען דעם פיינד׳ס שוץ־גריבער און זענען געגאנגען פארווערטס ביז׳ן וואלד סאינט־מארד.

דער רוסיש-טערקישער קאמפף.

פעטראגראד, 21. דעצעמבער (אפיציעל)

אויפ׳ן וועג פון טייך־וואן איז פארגעקומען בעדייטענדע קעמפפען, וועלכע האבען זיך גע־ענדיגט מיט אנידערלאגע פאר די טערקען, וועלכע האבען איבער געלאזען פיעל גע׳הרג־עטע און פערוואונדעטע.

פארפאלגענדיג דעם פיינד האבען מיר פערנומען א בארג־קאנאנען.

א דייטשע לופט-שיף איבער ווארשא.

פון פאריז מעלדעט מען דעם 22־דעצעמבער, א צעפעלין־לופט־שיף איז געפלויגען איבער ווארשא און האט אראבגעווארפען 18 באמבעס. דורך וועלכע עס זענען דער׳הרג׳עט געווארען 90 און פערוואונדעט געווארען 50 פערזאנען.

צוויי יול־חגאות.

וויען, 21 דעצעמבער. לויט די ידיעות, וואס קומען אהער פון וויען וויל דער פויפסט דאך דורכפיהרען זיין פראיעקט וועגען א שלום אויף די טעג פון וויינאכטען (יול). אזוי ווי רוסלאנד האט זיך פריהער אבגעזאגט צו ערפיהלען דעם פויפסט בקשה, ערקלערענדיג, אז אין רוסלאנד איז חגה מיט 13 טעג שפעטער, האט דער פויפסט מסכים געווען, אז די וואפען זאלען רו־הען צוויי מאל דעם אייראפעאישען אין דעם רוסישען יול.

די דייטשע אונטערוואסער-שיפען.

פון בערלין מעלדעט מען: אנ׳אמעריקאני־שער קארעספאנדענט האט געהאט א געשפרעך מיט׳ן דייטשען מארינע־מיניסטער עירפיץ ווע־גען די אונטערוואסער שיפען.

דער מיניסטער האט אויפמערקזאם געמאכט אז די נייע טיפען אונטערוואסער־שיפען קענען זיך געפינען ווייט פונ׳ם אפעראציאנס־באזיס, ניט ווי די פריהערדיגע שיפען בלויז 3 טעג, נאר גאנצע 2 וואכען.

די גרעסטע שווערינקייט, צו שאפען דאס מאנשאפט די נויטיגע רוה, איז שוין אויך ווי עס איז איינגעארדענט. מען לאזט זיך ארונטער אין א שטילען ארט, און די מאטראסען לעגען זיך שלאפען.

עס ווערען איצטער געבויט אין אין דייטש־לאנד 40 נייע אונטערוואסער־שיפען פון דעם גרויסען טיפ. די ארבייט ווערט געאיילט, ווי ווייט ס׳איז נאר מעגליך.

א זשורנאליסט אלס גענעראל.

אמסטערדאם.—דעם מיליטערישען קארעס־פאנדענט פון «טעגליכער רונדשוי» ליצמאן, האט דער קייזער בעשטימט אלס לייטענאנט־גענעראל צוליעב זיינע פערדינסטען אויסצייכענענדיג זיך ביי דער שלאכט פון לאדז.

דער יודישער האנדווערקערס-זעלבסט-הילפס קאססע

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 3-טען יאנואר 1915, אין „הארמאניען“ נאררעוואלדגאדע 23

א ערש־יעהריגען יובילעאום

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען ס'וועלען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט־זינגער הר. ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין־שפילערין פר. אוללא קאפפעל — הר און פרו טעמיאנאוו — פרל. נאנא יאקאבסען און אנדערע.

אויך גרויסע געווינסען און פערוויילונגען

בילעטען צו בעקומען אין עקספעדיציע און ביי מיטגליעדער

באל ביז 3 אוהר

גוטע האנד-נייערס

ווערט געפאדערט ביי הר ברדזאווסקי,

לילע קאנגענסגאדע 17, 3 זאל.

S. Skorochod

Antikke & moderne Møbler Gl. Solv, Glas, Porcelain.

Telf. Palæ 2167 y. Borgergade 30.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

ניט גלויבט נאר איבערצייגט אייך

אז דער ביליגסטער פלאץ אין קאפענהאגען צו קויפען גלעזער און סיעטקעס צו גאז־לאמפען איז צו בעקומען ביי דעם אווטארעסירטען גאז־מייסטער מ. לייזעראוויץ, Prinseusgade 14

— באיקאט —

אויפ'ן גרונד פון געזעץ פון 12־טען אפריל 1910, טיילט מען מיט די מיטגליעדער פון «דענישען שניידער־פערבאנד“ ווי פרויען אזוי מענער, אז עס איז פערבאטען צו ארבייטען אין פאלגענדע געשעפטען:

אטטא יענסען, סטודיעסטריידע 43. הערץ־פעטערסען, קלארעבאדערנע 16 און חר. ניעלסען וועסטערפעלעדוויי 44 יעדערער וואס איבערטרעט דיזען פערבאט וועט בעטראכט ווערען ווי א שטרייק־ברעכער און אלס אזעל־כער ווערען פערעפענטליכט אין דער פרעסע.

ווייטער ווערט דערמאהנט אז דער גראזירער וו. שילדער וועסטערברוגאדע 289 (פריהער ראבעקס אלעע איז געבויקאטירט.

יודישער שניידער־קלוב.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג“

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ,ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע ודישע קרייזען אויפ,ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג“

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיציע און אויף אלע פאסט-קאנטארען.

אנאנסען אין דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung“, Krystalgade 11'. København K.

אונזער צייטונג איז צובעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

פאליטיקען° טעלעגראמהאל ראטהיזפלאץ

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

א מעבעלירטער צימער.

איז צו פערמיטען פאר איין אנ־שטענדיגען הער.

גאטהערסגאדע 14. אויך אין עקס־פעדיציע זיך אנפרעגען.

א טיכטיגער מאשינער און א געהילפס מאשינער צו דאמען שניידעריי

קענען בעקומען א פלאטץ מיט גוטע געהאלט.

ביי שניידערמייסטער ח. באראק.

אדעלגאדע 46 2 זאל.

ביליג שוכווארג

אין איצטיגער מלחמה־צייט, ווען ביי אלעמען איז שיך טייערער געוואהרען. פערקויף איך צו גאנץ געוועהנלליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייטאון בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt, Torvegade 1.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

די רוסישע יודען און די מלחמה.

דאקטאר דאוידאוו, וועלכער איז צוריק געקומען קיין פעטראגראד פון מלחמה, וואו ער איז געווען אלס עלטערער דאקטאר אין א פאלק גיט איבער אין א עשפערעך מיט א שוורנאליסט זיינע איינדרינקען וועגען דער פיהרונג פון די יודען אויף דער מלחמה:

„איידער איך וועל רעדען וועגען דעם אנטייל פון די יודען אין מלחמה, מוז איך אייך קודם כל זאגען, אז נאך מיינע איבערצייגונגען געמאכט איך צו די "רעכטע" און איידער איך בין אוועק אין מלחמה האב איך געגלויבט, אז אלע חשאים, וואס מ'זאגט אויף די יודען זענען לויטער אמת. אבער דאס וואס איך האב געזעהען אויף דער מלחמה, צווינגט מיך צו אנערקענען מיין טעות, און ששעלען זיך אינגאנצען אלס יודען פערטיידיגער.

איך רעד ניט וועגען די יודישע סאלדאטען, וועלכע האבען מיט העלדישקייט אקטעל ביי אקטעל געטראגען די שווערסטע פליכטען פון פעלד־מארש און האבען ניט נאר ווי מ'זאגט, געזעהען אויסמיידען זייערע פליכטען, נאר להיפך האבען שטענדיג ערפילט זייערע פליכטען אויפן בעסטען ארט.

מיר איז אויסגעקומען די גאנצע צייט געפינען זיך אויף די ערשטע, וועלכע זענען געדיכט בעיצט מיט ארימע יודען און איך מעג דרייסט זאגען, אז זיי זענען ניט געווען פינדליך צו אונזער חייל, נאר להיפך, רואינירטע פאראונגליקליכטע האבען זיי דאך מיט אלע קרעפטען מיט מסירות נפש געבראכט אונז ידיעות, וועלכע זענען געווען זעהר נוצליך אונזער ארמעע. מיר אליין איז אויסגעקומען ליגען דריי מעת־לעת אין א יודישען שפיטאל אין ווארשא, און איך קען אהן טרערען ניט דערמאנען די אויפאסונג, דעם גוטען בעהאנדלונג, וועלכע איך האב בעקומען פון די יודישע דאקטוירים און די גוטע הערציגע שוועסטער.

די קריסטליכע פערוואונדעטע סאלדאטען, וועלכע זענען געלעגען אין דעם שפיטאל, האבען מיט טרערען אין די אויגען געבעטען ביי די יודן ענטשולדיגונג דערפאר, וואס זיי האבען זיך וועגן ניט ערלויבט צו דענקען שלעכטס אויף יודען.

איצט זעהען זיי, אז אלעס וואס מ'זאגט אויף יודען איז פאלש.

א פראצעס פאר א נאמען.

אין אקרוזשנאי סוד אין פעטראגראד איז די טעג פארגעקומען א פראצעס פון דעם יודישען אדוואקאט ענענבערג, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען אין בעליידיגען א פאסט־בעאמטען און אין אנרופען זיך מיט א קריסטליכען נאמען ענענבערג איז אין צעריכט נישט געקומען. נאר ער האט פארגעשטעלט א פאספארט, אין וועלכען ער רופט זיך „וואלוף (וולאדימיר) ענעבערג". דאס צעריכט האט איהם פרייגעשפראכען.

א זעלבסטמארד פון א יודישען סטודענט.

די טעג איז געקומען צופאהרען קיין פאלטאווא דער סטודענט פון קיעווער אוניווערזיטעט קאגאן, וועלכער האט דארט געהאלטען ארעפעראט וועגען פאלטסיי־קרבנות.

דער זאל, וואו די לעקציע איז פארגעקומען איז געווען כמעט לעדיג און די ארטיגע ציווילע טונגען האבען זעהר שלעכט קריטיקירט קאגאנס לעקציע. דאס האט אזוי שטארק געווירקט אויף איהם, אז ער האט זיך געזונטען דאס לעבען נאך אויסגעהאלטען.

ווי אזוי קייזער ווילהעלם האט בעזוכט ד' טראנשייען.

(א בריף פון פראנקרייך.)

א פרייסישער אדיוטאנט, נאך גאר א יונגער, דערצעהלט אונז וועגען דעם בעזוך פון קייזער ווילהעלם אין די טראנשייען.

— זיין מאיעסטעט וועט קומען צופאהרען מארגען פריה. זאגט אייער פאלקאוניק, אז די אויפנאהמע זאל זיין גרייט אויף 10 א זייגער אין דער פריה. דאס קומען פון זיין מאיעסטעט דארף געהאלטען ווערען שטרענג בסוד.

די דאזיגע מיטטיילונג איז אינערגעגעבען געווארען שפעט בי נאכט. דאס איז פארגעקומען אין צפון־פראנקרייך. אויף דער פרעמע פון וואו די פרעמע איז געשטאנען זענען אלע וויילע געפלויגען ענגלישע גראנאטען.

דער אדיוטאנט־ל האט אויפגעהאנגען די טעג לעפאן־טרייבעל און איז אוועק און איז אוועק שלאפען.

ער האט זיך אויפגעהאפט פאר טאג. זיין ערשטער געדאנק איז געווען: וואס פאר א מונדער אנטהון? צי זאל ער אנטהון זיין גלענצענדע פאראד־קאסקע אדער דאס אונפארבירגע פעלד־היטעל.

— איך האב געזאגט צו זיך: ניין, דער גרויסער קייזער וויל זעהן זיינע אויסגעזוכטע סאלדאטען, ווי זיי קעמפען. ס'איז קיין צייט נישט אויף פאראדען.

און דער אדיוטאנט האט אנגעטהון דאס פעלד־היטעל.

— פונקט עטהן א זייגער.— האט ער וויטער דערצעהלט, זענען צו דער פרעמע צוגעפאהרען צוויי אויטאמאביל־לען, און פון דעם צווייטען איז ארויסגעגאנגען דער קייזער.

ער האט נישט געהאט קיין צייט אונז אלע־מען צו דריקען די הענד, נאר ער האט אויסגעקליבען די, וואס זענען געווען פערפוצט מיט אנ־איינערנעם קרייץ, און האט זיך מיט זיי גע־גרייסט ג בענדיג זיי דיר האנד.

דער פאלקאוניק האט אריינגעפיהרט דעם קייזער און זיין סוויטע אין הויף, וואו די פערד־בעדיינער האבען גערייניגט און געקראצט די פערד.

— גוט מארגען, בריידער!

— גוט מארגען, אייער מאיעסטעט!

דערנאך זיי־נען מיר צוגעגאנגען צו א קליי־נעם בית־עלמינד־על, וואס איז געמאכט געווא־רען פון א גארטען. דא זענען געווען געהאן קברים, דערין אויך דער קבר פון־ם לייטענאנט שולצע.

דער פאלקאוניק האט דערצעהלט דעם קייזער, מיט וואס פאר א העלדישען טויט שולצע איז געשטארבען. זיין מאיעסטעט האט בעמערקט ביי מיר אין האנד א קליינעם בוקעט־ל בלומען.

— זענען די דאזיגע בלומען בעשטימט פאר מיר?

אויב אייער מאיעסטעט וועט בעפוהלען. . .

ער האט גענומען איין בלומל — א רויז — און האט זי אריפגעלעגט אויפן קבר־

אומדערהאנדיג זיך צו איינעם פון די אפי־צערען פון זיין סוויטע, האט דער קייזער געזאגט:

— טעלעגראפירט וועגען דעם זיינע עלטערן דערנאך האט דער קייזער איבערגעהאקט די אונטערגיקייט פון דייטשען פלאט. וועלכער שטעהט פערשפארט אין קיעל. דער דייטשער פלאט איז אויסגעמאלט אין דער פארם פון אונגעהאלפענע שיפען. וואס זענען בעוואקסען מיט וואסער־גראזען און שפין־וועבס.

אין לאנדאן איז גוט ארגאניזירט די הילף פאר פערוואונדעטע, אין פיעל לאזארעטען ארבייטען די בעסטע דאקטוירים און פאדשטעהער רינס פון אלע שיכטען פון דער לאנדאנער געזעלשאפט. צווישען די סאלדאטען, וואס היילען זיך אין די לאנדאנער לאזארעטען, בילדען א גרויסען פראצענט די בעלגיער. אינטערעסאנט איז, או אלס בארמהערציג שוועסטער געפינען זיך יעצט כמעט אין אלע לאנדאנער לאזארעטען די סופראזשיסטקעס, וועלכע זענען נאך גארנישט לאנג געווען אויי שרעקליך. די סופראזשיסטקעס האבען זיך אינגאנצען אבגעזאגט פון דיינרע פריהערייג רוישענדע פאליטישע ארויס־טריטען און פון שרעקליכע מכשפות זענען זיי ווידער געווארען וווייכע אין גוטע פרויען. וועל־כע פערלייכטערן מיט זייער צערטליכקייט און איידעלער פלעגע די שווערע יסורים פון די פערוואונדעטע סאלדאטען.

דאס פעלד און איז אוועק צו די טראנשייען אויף א קלייענעם בערגעלע, סאמע ביי די טראנ־שיינען האט ער זיך אבגעשטעלט.

קענטיג — אין דעם פונקט איז דער אדיו־טאנט־ל געווען נישט קלאר — אז ער איז געשטאנען אויפן בערגעל אין א נאפאלאנ־שער פאזע. דער אדיוטאנט האט נאר געשילדערט אויספיהרליך די גרויסקייט פונ־ם בילד. דערנאך האט דער קייזער אנגעהויבען צו רעדען:

— ער האט בערעדט לאנג... מיר אלע זיי־נען עפעס ווי פערגליווערט געווארען און אינ־גאנצען געווען אריינגעטהאן אין הערען.

— ווען האט ער בערעדט?

— איך ווייס נישט, — האט נאיוו געזאגט דער אדיוטאנט. — איך קען נישט הערען, ווען מען רעדט זעהר לאנג.

ענדיגענדיג די רעדע, האט דער קייזער זיך אראבגעלאזען אין די טראנשייען, דא זענען ג־ווען עסליכע ראטעס פונ־ם בעריהמטען מארק־בראנדענבורגער פאלק, צו זיי האט זיך דער קייזער אויך געוונדעט מיט א רעדע.

— ווען? — האט ווידער עמיצער א פרעג געטהון לאכענדיג.

— אז איך ווייס פאדט נישט... איך זאג דאך אייך, אז איך קען נישט הערען ווען מען רעדט זעהר לאנג.

נאך דער רעדע איז פארגעקומען דאס פונ־אנדערטיילען פון „אייזערנע קרייצען"

— דא האט דער קייזער א טעות געהאט— צוגעגעבען דער אדיוטאנט און איז עטוואס ריוט געווארען,—און פערשטעהט איהר מיך קיינער האט איהם דאס נישט געוואלט זאגען... איהר ווייסט, ווען איך זאל נישט זיין אזוי יונג וואלט איך געזאגט...

— וואס אזעלכעס?

— פערשטעהט איהר מיך, דער ערשטער האט זיך געווארפען דעם קייזער אין די אויגען א סאלדאט־ל דאס פנים פערבאנדאזירט, איין האנד איז פערבונדען.. ער האט זיך צושלאגען מיט אנ־אנדער סאלדאט צוליעב א מיידעל פון דער שכנות־דיגער פארמע, דער אנדערער איז געזעסען אויף דער הויפט־וואך און דער איז נאר וואס אריסגעלאזען געווארען — איינגאנצען פארבאנדזיגירט קיינער האט נאר נישט בעווי־זען זיך ארומצוזעהען, ווי דער קייזער האט איהם צוגעשפרעלעט אויף דער ברוסט אנ־„אייזערנעם קרייץ". און דערנאך — דער אדיוטאנט־ל איז אינגאנצען צומישט געווארען — ערשט דערנאך האט דער קייזער זיך געווענדעט צום פאלקאוו־ניק און געפרעגט, וואו און ווי אזוי האט זיך אויסגעצייכענט דער בעשאנקענער...

— נו? האבען מיר אריסגעשאסען מיט א גלעלעטער.

דער אדיוטאנט איז נאך מעהר צומישט גע־ווארען. דוכט זיך, אז ער האט שוין בעדויערט, וואס ער האט אונז אנגעהויבען צו דערצעהלען.

— נו, דער פאלקאוניק האט זיך בלויז א גוים געטהון. ער איז געווען רויט, ווי א בוראק, צום גליק, האט דער קייזער ניט געווארט אויפן ענטפער. ער האט זיך אומגערעהט צום סאל־דאט־ל און האט איהם געזאגט עטליכע ווערטער.

מלחמה־געדאנקען·

די וועלט־שרפה פלאקערט זיך וואס ווייטער אלץ מעהרער פונאנדער און שלינגט איין קרבנות אן א צאהל. מבולבל און ערשטוינט פון די וועלט קאטאסטראפע לעזען מיר טאג־טעגליך די שרעקליכע און גרויזאמע ידיעות, וואס קומען אן פון שלאכט־פעלד און דערצעהלען וועגען טויזענדער גע'הרג'טע און פערוואונדעטע, וועגען חורבן בעלגיען, חורבן פוילען, חורבן גאליציען; וועגען דעם ים ענויים און שמערצען, וואס פארפלייצען די וועלט. און איין רעיון לעכערט און עגבערט אונזער מוח: אוואו זיינען די וועלט מענשען, די גרויסע אין טיעפע דענקער, די הויכע בעלי־מוסר, אט די מענשען, וואס פיהלען דעם צער פונ'ם קלענסטען באשעפעניש? אוואו זיינען די הויכע און איידעלע נשמות, וואס זייער הארץ בלוטיגט און וועהטאגט אויף די מינדסטע שמערצען פון מענשען? אוואו זיינען די ליידענדע און פיהלענדע הערצער, וואס זיי האבען מקריב געווען זייער גאנצען לעבען אויף צו פערקלענערען ביז דער לעצטער מדרגה דעם מענשענס יסורים?

פארוואס הויבען זיי ניט אויף זייער מעכטיגע שטימע געגען דעם מלאך־המות, וואס פערפלייצט די וועלט מיט ים'ען בלוט און מאכט חרוב מדינות און פעלקער? פארוואס לאזען זיי ניט ארויס א גוואלד־געשריי געגען דעם פייערשפייענדיגען וואולקאן, א געשריי וואס זאל פערטרייבען און פערהילכען די שיסעריי פון די קאנאנען און הארמאטען, וואס זאל זיך אריינשניידען טיעף אין מוח, און זאל דורכנעמען ווי א עלעקטרישער שטראם די פערשטיינערטע און פערגליווערטע הערצער, די טמא־דיגע נשמות און זאל מאכען פאר אונמעגליך די וועלט־רציחה וואס קומט איצט פאר!

און לא די, וואס די מלחמה האט נאך ניט ארויסגערופען דעם ריכטיגען פראטעסט, געפינען זיך נאך, כביכול, געלעהרנטע מענשען, וואס ווילען מיט פוסטע סברות אויסגעפינען פאזיטיווע זייטען אין די מלחמות. זיי זאגען אז די מלחמות רייניגען אב די לופט, פערטרייבען דעם שימעל וואס קלייבט זיך אין דער וועלט; זיי פרישען כלומרשט אפ דעם מענשען, מאכען איידעלער און שעהנער זיינע געפיהלען, ארויסרופענדיג ביי איהם אמת'ע מסירת נפש לטובה פון דעם כלל.

וועה איז צו דעם גוטען, וואס עס ווערט בעשאפען דורך מענשליכע בלוט און וואס דארף אריבערטרעטען איבער טויזענדער חללים! וועה איז צו די איידעלע געפיהלען וואס זיי קענען ארויסגערופען ווערען נור דורך רציחות און שהיטות! קען מען דען מיט פייער פערלעשען א שרפה און בענוצען שלאנגען־גיפט אויף ארפואה?

שטומפט און פערגרעבט ווערען די מענשליכע געפיהלען אין מלחמה־צייט, פערשטיינערט און פערגליווערט ווערט דאס הארץ. אלע שענסטע און ערהאבענסטע אינ'ם מענשענס נאטור ווערט אבגעשוואכט און אויסגעוועבט; און זייער ארט פערנעמט די ווילדע חיה, וואס אין פרידענס צייט איז ו' פערגראבען גאנץ טיעף, איצט שפילט זי זיך פונאנדער, זי בעהערשט דעם מענשען און בעוועגט זיינע מעשים.

ניט מלחמות וועלען אויסבילדען און אויסאיידעלען דעם מענשען, ניט דורך בלוט־פערגיסונג וועט די מענשהייט צו קומען צום אלוועלטליכען־שלום, נאר דורך א פרידענס־ארבייט אין א משך פון פיעלע דורות, בשעת יעדער יחיד אין יעדער נאציאן וועט קענען פריי און רוהיג ענטוויקלען זיינע כחות; בשעת עס וועט פערשוואונדען יעדער נאציאנאלער און אינדיווידועלער דרוק, וואס פרעסט יעצט די מענשהייט.

נאר דאן, ווען עס וועלען בעהערשען דעם מענשענס געדאנק די אלטע און אייביג נייע אידעאלען וואס די נביאים האבען פאראויס געזאגט וועגען פרייהייט און מענשען־ליעבע, דאן וועט ניט זיין קיין ארט פאר די שרעקליכע געשעהענישען, וואס קומען יעצט פאר, און די מלחמות וועלען אריינגעהן אין ארחיוו פון פערגאנגענהייט.

בן־יהושע.

אין טשענסטאחאוו·

דורכצורייסען זיך קיין טשענסטאחאוו, וועלכע איז יעצט פערגומען דורך די דייטשען און דורך זיי איבערגעמאכט געווארען אויף א גרינדליכע פעסטונג — אט וועגען דעם האב איך פאנטאזירט.

עס האט זיך מיר זעהר געוואלט אביסעל זיין אויף יאסנא־גודא, וואו עס שטעהט דער אור־אלטער. פון אלע געאכטעטער קלויסטער פון די פאולינער.

וועגען דעם לעבען אין טשענסטאחאוו זענען אין ווארשא ארומגעגאנגען פערשיעדענע קלאנגען, וועלכע זענען אפטמאל געווען וואונדערבארע און אונגלויבליכע.

וואו עס ענדיגט זיך דער אמת און עס הויבט זיך אן די פאנטאזיע — איז שווער געווען פעסטצושטעלען.

מ'דארף בעסער זיך בעמיהען צו זעהען אלץ מיט אייגענע אויגען און אלץ צו הערען מיט אייגענע אויערען.

און דאס איז מיר געלונגען!

איך בין נאר־וואס געווען אין טשענסטאחאוו פערהעלטניסמעסיג ניט לאנג, איך בין אהין אריין בגנבה און ארויס האב איך זין געאיילט..

איך האב דעריבער די מעגליכקייט איבערצוגעבען אייניגע קורצע, פערזענליכע איינדריקען, נישט קיין קלאנגען, וואס מען ווייס נישט פון וואנען און וועמען זיי שטאמען.

פון ווארשא בין איך געפאהרען קיין פעטראקאוו מיט דער באהן. אויף וואס איך האב מיר אויסגעפועלט א ספעציעלע ערלויבניש.

דער צוג האט זיך געשלעפט ווי א שילדקראט. עס וועט גענוג זיין צו דערמאנען, אז 136 וויארסט זענען מיר געפאהרען כמעט דריי מעת־לעת. דער צוג פערהאלט זיך זעהר לאנג אויף די סטאנציעס, וואס עס איז א רעזולטאט דערפון, וואס די דייטשען האבען צושעדיגט די באהן־ליניע, די וויאדוקטען, די וועקסלען די קרייץ־ליניעס, מען פאהרט נאר אויף איין ליניע, צוליעב וואס מען מוז שטעהן אויף די סטאנציעס און דורכלאזען די צוגען, וואס געהן צוריק.

פון פעטראקאוו בין איך געפאהרען אויף פערד קיין נ.

איך פאהר אויף שטרוי אין אנ'אפען פויעריש פוהרעל.

פון ביידע זייטען וועג ציהען זיך ברייטע פעלדער, ניט קיין בעארבייטע, ניט קיין געאקערטע און ניט קיין געזייטע.

אויף די פעלדער איז טויט...

נאר ערשט אביסעל נאהענטער צו נ. געפינען זיך לאנגע פאסען שאנצען, אויפ'ן וועג זעהט מען גאנצע רייהען אבאזען, קיין פריוואטע פוהרען זעהט מען נישט.

עס איז אבגעשטארבען דאס בירגערליכע לעבען.

א געוויסע צייט איז אין נ. געשטאנען א דייטשער שטאב, וועלכער האט זיך שנעל איבערגעטראגען קיין טשענסטאחאוו.

אין נ. זענען ניט פארהאן קיין שפורען פו פערניכטונג. די בעפעלקערונג בעקלאגט זיך אויף די געוועהנליכע דייטשע „רעקוויזיציעס", אדער איינפאכער געזאגט—אויף די רויבערייען, וועלכע עס האבען בעגלייט די אנוועזענהייט פון די דייטשען אין שטאדט.

איבריגענס, הערט מען דאס זעלבע אומעטום, וואו די דייטשען זענען געווען.

זעקס וויארסט פאר טשעסטאחאוו פערלאז איך מיין פוהר און איך געה צופוס.

איך בעגעגען דייטשע סאלדאטען פוס־געהער, רייטער־פאטרולען אבאזען...

אויף ב'ידע זייטען וועג זענען פארהאן פעלדער

(ענדע קומט).

א. וו.

לאנדאן אין מלחמה־צייט·

די הויפט־שטאדט פון ענגלאנד לאנדאן האט יעצט אנ'אונגעוועהנליכען אויסזעהן — אנ'אויסזעהן פון א קריעגס־שטאדט. די גאנצע שטאדט איז פול מיט מאסען מיליטער און די האקי־מונדירען פון די סאלדאטען, געזונדע און שטארקע ספארט־מענער, זעהען זיך אויף אלע גאסען און אין אלע פארקען, וואו מען לערנט די סאלדאטען „מלחמה האלטען". דאס לערנען געהט צו זעהער לייכט, ווייל די ענגלישע סאלדאטען, וועלכע זענען גוטע ספארט־מענער, נעהמען איבער שנעל די טעכניק פון דער גאנצער קריעגס־קונסט. צווישען די סאלדאטען געפינען זיך א סך סטודענטען—ביידע בעריהמטע ענגלישע אוניווערזיטעטען, די אקספארדער און די קעמברידזשער פונקציאנירען נישט היי־יאהר און די סטודענטען, וואס האבען אין זיי געלערנט געפינען זיך אין דער ארמעע.

די שטימונג אין לאנדאן איז א העכסט רוהיגע, דאס לעבען געהט זיך מיט'ן געווענליכען גאנג. עס פונקציאנירען אלע טעאטערן און אלע רעסטאראנען, נאר בנוגע צו ספירטגעטראנקען עקזיסטירט א בעגרעצונג, אז האנדלען מיט זיי איז ערלויבט נאר ביז 10 א זייגער אין אווענד. די פאבריקאציע און פינאנציעלע אפעראציעס פון לאנד זענען נישט פערקלענערט געווארען. אין דער סיטי פונקציאנירען אלע קאנטארען און בענק; אויפ'ן ארט פון די בעדיענטע וועלכע זענען אוועק אויף דער מלחמה, זענען צוגענומען געווארען נייע, דערביי הערען נישט אויף די אלטע צו בעקומען דאס גאנצע געהאלט און זיי זענען אויך גאראנטירט ווידער אנגענומען צו ווערען אויף דיענסט.

דאך, נישט קוקענדיג אויפ'ן רוהיג־קלאפענדען לעבענס־דופק, איז לאנדאן מיט אלע געדאנקען אריינגעטהון אין די געשעהענישען וואס קומען־פאר אויף יענער זייט קאנאל. דער אינטערעס צו דער מלחמה איז א אונגעוועהנליכער, די צייטונגען ערשיינען יעדע האלבע שעה — אווענד־אויסגאבען אליין גיט יעדע צייטונג נישט וועניגער ווי זעקס אין טאג. יעדע אויסגאבע ווערט אין איין מינוט צוכאפט דורכ'ן עולם, וואס שלינגט מיט גרויס חשק יעדע ידיעה פון מלחמה־פלאץ.

אין גאנץ לאנדאן, פונ'ם לארד ביז'ן פראסטעסטען מענשען, הערשט א פאלשטענדיגע זיכערקייט, אז די מלחמה וועט זיך ענדיגען מיט'ן גרעסטען ערפאלג פאר די פעראייניגטע מלוכות. מיט די דייטשען רעכענט מען זיך. נאר מען האט נישט קיין מורא פאר זיי. אזוי, למשל, האלט מען פאר גאנץ מעגליך, אז אין גיכען זאל פארקומען א לופט־אנפאל פון דייטשע צעפעליגען אויף לאנדאן. גלויבענדיג אין דער דאזיגער מעגליכקייט, האט שוין לאנדאן געמאכט אלע נויטיגע פארבערייטונגען צו מקבל פנים זיין ווי געהעריג די דייטשע לופט־אטאקעס. אזוי איז צו דעם צוועק אין גאנץ לאנדאן פערקלענערט געווארען די בעלייכטונג. די גאסען־לאמטערנעס ווערען אנגעצונדען נישט אין דער גאנצער שטאדט און די אויבערשטע טיילען פון די לאמטערנעס זענען בעדעקט מיט א דיקער שיכטע סאזשע, וואס בעהאלט זיי פון אויבען. אין די הייזער זענען די ווייסע עלעקטרישע לעמפלעך פערביטען געווארען אויף וועניגער העלע—בלויע און גרינע, אויף די דעכער פון די הויכע הייזער זענען אוועקגעשטעלט געווארען ספעציעלע הארמאטען צו שיעסען אויפ'ן לופט־שונא; די פערוואלטונג מיט די דאזיגע הארמאטען געפינט זיך אין די הענד פון די מאטראסען. מיט די דאזיגע אנגענומענע מיטלען שטעלען זיך די ענגלענדער גאנץ צופריעדען, און ווארטען זאגאר מיט א פערבעהאלטענעם אונגעדולד, אז עס זאל זיך שוין בעווייזען א דייטשע לופט־עטקאדרע. די שלאכט פון פיעל־צאהליגע פליה־אפאראטען אין דער לופט. א זאך, וואס איז נאך ניט געווען אין דער וועלט־געשיכטע, מאלט אויס אין דער פאנטאזיע פון די ענגלענדער גרויסארטיגע און גראנדיעזע בילדער.

א מערקווירדיגע איינצעלהייט: די ענגלענ־

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין איסלאנד . . . . 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11I.

נומער 22.

קאפענהאגען, דינסטאג ד. 22-טען דעצעמבער 1914

איטאליעניש-טערקישער קאנפליקט.

קייזער ווילהעלם וויעדער ביים פראנט—געדריקטע שטימונג אין רוסלאנד

דעמאנסטראציאנען אין איטאליען

גרויסע דעמאנסטראציאנען אין איטאליען.

צו רייטער׳ס ביורא טעלעגראפירט מען פון רוים: די פאליציי האט היינט אין גאנץ איטאליען געהאט גרויסע שווערי‌גקייטען בי־ם פרובירען איינשטילען די דעמאנסטראציאנען צוליעב דעם יאהר־טאג פון דערשיסונג פון ווילי־אם אבערדאנק, וועלכער איז געווען אמיטגליעד פון דער איטאליענישער אירעדענטא, און איז ערמארדעט געווארען פאר א באמבע־אטענטאט אין יאהר 1882.

טראטץ דעם פארבאט פון פאליציי, איז אין פערלויף פון דער נאכט פערשפרייט געווארען לויף־צעטלען מיט די אויפשריפטען „דענק אויף אבערדאנקס קרבן“.

קייזער ווילהעלם ביים פראנט.

בערלין, 21. דעצעמבער (אפציעל).

קייזער ווילהעלם איז פאלשטענדיג געזונד געווארען. און איז ווידער אוועקגעפאהרען צום פראנט.

פראנצויזישע רעקרוטען צום פראנט.

לאנדאן, 21. דעצעמבער, צו «דיילי עקס־פרעס» טעלעגראפירט מען פון פאריז: די רעקרוטען פון יאהר 1915 זענען נעכטען פון דאנען אבגעפאהרען. זיי זענען בעגלייט געווארען מיט גרויס בעגייסטערונג.

א איטאליעניש-טערקישער קאנפליקט.

פעטראגראד: 2. דעצעמבער „בירזשעוויע וועדאמאסטי“ טיילט מיט, אז דער איטאליעניש־ער אמבאסאדאר אין קאנסטאנטינאפאל האט פערלאנגט א ערקלעהרונג וועגען די 4,000 אראבער, וועלכע זענען אוועק קיין טריפאליס, די אראבער זענען בעוואפענט און קאמאנדירט פון טערקישע און דייטשע אפיציערען.

אין פאל, אז דער אמבאסאדאר וועט ניט קריגען קיין צופרידענשטעלען ענטפער, זאל ער איבערר‌ייסען די דיפלאמאטישע פערבינדונג מיט טערקיי אין אוועקפאהרען.

פון רוסיש-טערקישען שלאכטפעלד.

פעטראגראד, 21. דעצעמבער (אפיציעל)

דער קאמפף מיט די טערקען, וועלכע האבען קאנצענטרירט בעדייטענדע פערשטארקונגען אין דער געגענד פון טייך וואן, וויקעלט זיך פאנאנדער צום גונסטען פאר אונז. אכט פיינדליכע אנגריפען ביי דער דארף אלאגאץ האבען מיר צוריקגעלאגען. דער פיינד האט דא פערלארען אגרויסע צאהל געפאלענע.

נויט אין ליל.

פון פאריז מעלדעט מען: פון ל י ל טיילט מען מיט, אז דארט איז א מאנגעל אין לעבענסמיטלען פאר דער ציווילער בעפעלקערונג, וועלכע האט אפעלירט וועגען דעם אין דער שווייץ.

1200 הייזער זענען אין ליל פערוואנדעלט אין פאלשטענדיגע רואינען, דער שאדען פון דעם בעטרעפט אנ׳ערך 300 מיליאנען פראנק; אויסער דעם דארף די שטאט נאך בעצאהלען קאנטריבוציע 3 מיט א האלבען מיליאן.

די שטימונג אין פעטראגראד.

בערלין 21 דעצעמבער. פון בוקארעשט טעלעגראפירט מען, אז די רוסישע פרעסע הויבט אן ביסלעכווייז צוגרייטען די בעפעלקערונג, צו דער רוסישער מפלה אין גאליציען, וואו זייער אפענסיוו איז פאלשטענדיג געבראכען.

„נאוואיע ווערמיא“ זאל געהאט געשריבען, אז די רוסישע מחנות האבען געוויזען וואונדערליכע העלדישקייט; זיי האבען זיך אן דעם בעפעהל פון די אפיצירען געווארפען אין שטורם, זיינען אבער צובראכען געווארען פונ׳ם עסטרייך דייטשען רעש׳דיגען פייער.

„גאלאס מאסקווי“ דערצעהלט: דעם שונא׳ס אנגריף איז וואס ווייטער געווארען גוואלדיגער אזוי, אז פערשיידענע רוסישע פאזיציעס זיינען בפועל ממש צושמעטערט געווארען דורך זיין אויבערמאכט.

די שטימונג אין פעטראגראד זאל זיין א אויסערגעוועהנליך געדריקטע.

ווידער א שיף דערטרונקען.

לאנדאן, 21. דעצעמבער. די אדמיראליטעט טיילט מיט: די ענגלישע דאמפף־שיף „טריטאניא“ האט זיך אנגעשטויסען אויף א מינע אין צפון־ברעג פון אירלאנד איז געזונקען. מען מיינט אז אלע די וואס זענען געווען אויף דער שיף זענען גערעטעט.

דער רוסישער פלאט.

פעטראגראד—דער שעף פון קרייצער טיילט מיט, אז זיין שיף האט אויפ׳ן וועג פערנומען אדייטשען דאמפער „האיפא“ און אוועקגעפיהרט אין פארט־סאיד.

הילף פאר פוילען.

דאס מיניסטעריום פון אינערן האט פארגענומען שריט צו ארגאניזירען א ברייטע הילף פון ערנעהרונג פאר פוילען. ס׳איז בעשלאסען געווארען איינצוקויפען פערשיעדענע שפייז־פראדוקטען און זיי צושטעלען קיין ווארשא אין א ספעציעלען צענטראלען סקלאד, פון וואנען מען וועט זיי פונאנדערפיהרען אין דער פראווינץ צו פונאנדערטיילען צווישען דער בעפעלקערונג.

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער בעראטונג וועגען ערנעהרונג איז בעשלאסען געווארען, געבען דערווייל אין רשות פון ווארשאווער גענעראל־גובערנאטאר א סומע פון 100,000 רובל, צו ארגאניזירען הילף פאר דער בעפעלקערונג פון פוילען.

חרטה געהאט.

אין יול מאנאט האט דאס רוסישע מיניסטעריום פון אינערן געמאלדען די מיליטער־פריסוטסוועס, אז ווען ס׳וועלען זיי אויספעהלען דאקטוירים צום אונטערזוכען די זאפאסנע און די אפאלטשענצעס, קענען זיי איינלאדען אויך יודישע דאקטוירים. איצט האט דאס זעלבע מיניסטעריום צושיקט א נייעם צירקוליאר, אין וועלכען ער מאכט בעקאנט די פריסוטסטוועס, אז דער פריהערדיגער צירקוליאר פערליערט זיין קראפט, און ווען ס׳וועלען זיי פעהלען קריסטליכע דאקטוירים, זאלען זיי ניט איינלאדען קיין יודישע, נאר אנפרעגען פריהער אין מיניסטעריום, וואס צו טהון.

דער יודישער האנדווערקערס-זעלבסט-הילפס קאססע

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 3-טען נאוועמבער 1915, אין „הארמאניען" נאררעוואלדגאדע 23

א ערשט-יעהריגען יובילעאום

— מיט א גרויסען קאנצערט —

אין וועלכען פ'וועלען אנטייל נעהמען: די בעוואוסטע אפערעזינגערין וואלבורג מאטהיעסען — דער בעריהמטער קאנצערט-זינגער הר. ראבוכין — די בעריהמטע וויאלין-שפילערין פר. אוללא קאפפע — הר און פרו טעמיאנאוו — פרל. נאנא יאקאבסען און אנדערע.

באל ביז 3 אוהר

אויך גרויסע געווינסען און פערוויילונגען

ניט גלויבט נאר איבערצייגט אייך

אז דער ביליגסטער פלאץ אין קאפענהאגען צו קויפען גלעזער און סיעטקעס צו גאז-לאמפען איז צו בעקומען ביי דעם אווטארעסירטען גאז-מייסטער מ. לייזעראוויץ, Prinseusgade 14

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

S. Skorochod

Antikke & moderne Møbler Gl. Solv, Glas, Porcelain.

Telf. Palæ 2167 y. Borgergade 30.

גוטע האנד-נייערס

ווערט געפאדערט ביי הר ברדזאווסקי, לילע קאנגענסגאדע 17, 3 זאל.

— באיקאט —

אויפ'ן גרונד פון געזעץ פון 12-טען אפריל 1910, טיילט מען מיט די מיטגליעדער פון «דענישען שניידער-פערבאנד" ווי פרויען אזוי מענער, אז עס איז פערבאטען צו ארבייטען אין פאלגענדע געשעפטען:

אטטא יענסען, סטודיעסטריידע 43. הערץ-פעטערסען, קלארעבאדערנע 16 און חר. ניעלסען וועסטערפעלעדוויי 44 יעדערער וואס איבערטרעט דיזען פערבאט וועט בעטראכט ווערען ווי א שטרייק-ברעכער און אלס אזעל-כער ווערען פערעפענטליכט אין דער פרעסע.

ווייטער ווערט דערמאהנט אז דער גראזירער וו. שילדער, וועסטערברוגאדע 289 (פריהער ראבעקס אלעע איז געבויקאטירט.

יודישער שניידער-קלוב.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון, מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ,ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע ודישע קרייזען אויפ,ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיציע און אויף אלע פאסט-קאנטארען.

אנאנסען אין דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

אונזער צייטונג איז צובעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס-בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

פאליטיקען° טעלעגראמהאל ראטהיזפלאץ

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

א מעבעלירטער צימער.

איז צו פערמיטען פאר איין אנ-שטענדיגען הער.

גאטהערסגאדע 14. אויך אין עקס-פעדיציע זיך אנפרעגען.

א טיכטיגער מאשינער און א געהילפס מאשינער צו דאמען שניידעריי

קענען בעקומען א פלאטץ מיט גוטע געהאלט.

ביי שניידערמייסטער ח. באראק.

אדעלגאדע 46, 2 זאל.

ביליג שוכווארג

אין איצטיגער מלחמה-צייט, ווען ביי אלעמען איז שיך טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געוועהנלליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייטאון בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt, Torvegade 1.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36,

פאדערט אננעהמען א רעזאלוציע מיט א שארפען פראטעסט געגען די אנטיסעמיטישע שטימונגען אין ווארשא. זיי שאדען צו דער אויפלעבונג פון פריעדן פוילען, וועלכע איז אזוי טייער די פראגרעסיווע עלעמענטען. די רוסישע רעזעלשאפט פיהלט־מיט ברידערליך די פאליאקען, אבער זי האט אויך די פליכט צו ארויסזאגען דעם אמת. מיר האבען זיך פעראייניגט מיט די פאליאקען אינ׳ם קאמף מיט׳ן אלגעמיינעם שונא. אבער די פעראייניגונג בעדארף זיין אטיפערע, זי מוז ארומנעהמען אויך די פראגע פון דער אלמעג־שליכער קולטור און פערטיידיגען די רעכטע פון די אונטערדריקטע.

קיין רעזאלוציע איז אויף דער פערזאמלונג ניט אנגענומען געווארן — די פראגע איז אבער גלעטגט געווארן אויף דער קומענדער זיצונג.

וואס די סאלדאטען עסען אויפן שלאכט־פעלד.

(עגדע).

אין יענער מלחמה האט ענגלאנד געשיקט אנ׳ארמעע נאר פון 116 טויזענד מאן. אבער פראוויאנט האט מען פאר זיי אויסגעשיקט 12 מיליאן פונט פלייש, א האלבער פונט קאפע, א פיערטעל מיליאן פונט טהען, צוויי און א האלב מיליאן פונט צוקער, 92 טויזענד גאלאן שנאפס, 32 טויזענד פלעשער ווײן, א האלבען מיליאן פונט איינגעמאכטע און אנדערע גוטע זאכען. אויך 50 טויזענד פונט טאבאק האט מען צו־טיילט אונטער די סאלדאטען, און מען דארף ניט פערגעסען, אז דאס האט די רעגיערונג אליין געגעבען; עס זענען כמעט אזויפיעל ארי׳נ־געקומען פון פריוואט נדבות.

עס איז אפאקט, אז די ענגלישע רעגיערונג דענקט, דאס א גרויסער טייל פון איהר זיינ איבער די בורען האט זי צו פערדאנקען דעם פולען מאגען פון איהרע סאלדאטען.

און ווען מען זאגט, אז אין א מלחמה לעקט מען ניט קיין האניג, איז דאס גאר ניט אמת.

וועניגסטענס ניט אין ענגלאנד. וואהרם דעד דער ענגלישער סאלדאט קריגט אין דער מלחמה אפילי איינגעמאכטע אויך. אין דער בורען מלחמה האט די ארמעע אויסגענאשט אריבער 2 מיליאן פונט איינגעמאכטע. עס הייסט, אז איינגעמאכטע איז געזונד, עס גיט צו קרעפטען האטש אין דער צייט פון פריעדען קריעגט דער סאלדאט א קרענק, ניט קיין איינגעמאכטע.

אויסער די גוטע זאכען, וואס ער קריגט אין זיין טעגליכע פארצייט אין דעד מלחמה, פראגט ער נאך אין זיין ראנעץ־טאש שאקאלאד און אנ־דערע מעדני־מלך. מען שטאפט אים פשוט ווי ביי די קאניבאלען איידער זיי מאכען א סעודה פון זייערע מענשליכע געפאנגענע.

אריבער צו טראנספארטירען אזא געוואלדיגע מאסע פון צוגעהדליגע מיליאנען פונטען געריכ־טען צום שלאכט־פעלד איז ניט קיין קלייניג־קיט, און ענגלאנד האט דערפאר ארגאניזירט איהר אינטענדאנסטוע אין א בעזונדערע ארמעע וואס זי רופט סוירוויס קארפוס מיט בעזונדערע אפיציערען, ענגראלען און קאמאנדירען. דאס איז אנ׳ארמעע ניט נאר פון פאדריאטשיקעס, וועלכע דארפען צושטעלען דעם פראוויאנט, זאנדערן אויך פון די קאשעווארען, פון די טיש־וואשער און וואסער־טרעגער, וועלכע דארפען קאכען און צוגרייטען די שפייזען אין פעלד.

אין אויך אין דער יעצטיגער מלחמה האבען די ענגלישע קאמאנדירען מעהר ווי איין מאל זיך בערהמט, אז דער ענגלישער סאלדאט בע־וויזט זעלטענעם מוטה אין דער מלחמה וויייל מען גיט איהם גוט עסען.

דאס הייסט: אז מיט פעט כאפטט מען די מיז.

פון סיריען און פאלעסטינא.

לויט די ידיעות, וואס זענען דערהאלטען געווארען אין קאפענהאגען, לעבען יעצט איבער סיריען און ארץ־ישראל אנ׳עקאנאמישען קריזיס. פאר דער מלחמה־ערקלערונג האט סיריען ג־פיהרט א לעבהאפטען האנדעל מיטאייראפא. יעצט אבער האבען אלע אונטערגעהמונגען, וואס דאס רוב פון זיי גפהערט צו ענגלענדער און פראנ־צויזען זיך אינגאנצען אבגעשטעלט. די טערקי־שע רעגירונג גיט נישט קיין שום שטיצע די פאמיליעס פון די רעזערוויסטען און זיי הונגע־רען ממש.

וויייטער טיילט מען מיט, אז אלע שוהלען אין סיריען און ארץ־ישראל זענען געשלאסטן, און צעהנדליגער טויזענד זענען פונאנ־דערגעלאזען געווארען א הים. אין א העכסט יא־מערליכער לאגע זענען געבליבען די פיעל־צאהליגע לעהרער און לעהרערינס פון די שוה־לען פון דער פראוואסלאוונער קייזערליכער פא־לעסטינא־רעזעלשאפט פון די ארטיגע אראבער; זיי האבען ניט דאס מעגליכקייט צו בעקומען דאס געהאלט און פאר זייערע סימפאטיע צו רוסלאנד ווערען זיי פערפאלגט דורך דער טער־קישע מאכט. נאר די יודישע שוהלען ווערען אויסגעהאלטען און ווי די לעהרער אזוי אויך די תלמידים בעקומען שטיצע. אליין די אמעריקא־נער יודען האבען ביז איצט צוגעשיקט 3/4 מי־ליאן פראנק.

מען טיילט מיט, אז אלע סטודענטען פון 5־טען קורס פון מדרישינשען פאקולטעט פונ׳ם אוניווערזיטעט אין ביירוט, אהן אונטערשיעד פון גלויבען, איז געגומען געווארען אויף דער מלחמה, צוליעב דעם וויייל עס פעהלען־אויס דאק־טוירים אין דער טערקישער ארמעע.

יודישע סאלדאטען דאונען יום־כפור אין קאטוילישע קירכען.

דייטשע צייטונגען דערצעהלען א פערשפע־טיגטע אבער אינטערעסאנטע געשיכטע וועגען די יודישע סאלדאטען: דעם קייזער׳ס בעפעהל אבצולאזען די יודישע סאלדאטען אויף יום־כפור איז ער פילט געווארען מיט דער שטרענגסטער פינקטליכקייט.

דעם קייזער׳ס בעפעל איז געווען, אז אלע יודישע סאלדאטען, וועלכע געפינען זיך ניט אבער האבען אלע אונטערגעהמונגען, וואס דאס רוב פון זיי גפהערט צו ענגלענדער און פראנ־צויזען זיך אינגאנצען אבגעשטעלט. די טערקי־שע רעגירונג גיט נישט קיין שום שטיצע די פאמיליעס פון די רעזערוויסטען און זיי הונגע־רען ממש.

וויייטער טיילט מען מיט, אז אלע שוהלען אין סיריען און ארץ־ישראל זענען געשלאסטן, און צעהנדליגער טויזענד זענען פונאנ־דערגעלאזען געווארען א הים. אין א העכסט יא־מערליכער לאגע זענען געבליבען די פיעל־צאהליגע לעהרער און לעהרערינס פון די שוה־לען פון דער פראוואסלאוונער קייזערליכער פא־לעסטינא־רעזעלשאפט פון די ארטיגע אראבער; זיי האבען ניט דאס מעגליכקייט צו בעקומען דאס געהאלט און פאר זייערע סימפאטיע צו רוסלאנד ווערען זיי פערפאלגט דורך דער טער־קישע מאכט. נאר די יודישע שוהלען ווערען אויסגעהאלטען און ווי די לעהרער אזוי אויך די תלמידים בעקומען שטיצע. אליין די אמעריקא־נער יודען האבען ביז איצט צוגעשיקט 3/4 מי־ליאן פראנק.

מען טיילט מיט, אז אלע סטודענטען פון 5־טען קורס פון מדרישינשען פאקולטעט פונ׳ם אוניווערזיטעט אין ביירוט, אהן אונטערשיעד פון גלויבען, איז געגומען געווארען אויף דער מלחמה, צוליעב דעם וויייל עס פעהלען־אויס דאק־טוירים אין דער טערקישער ארמעע.

יודישע סאלדאטען דאונען יום־כפור אין קאטוילישע קירכען.

דייטשע צייטונגען דערצעהלען א פערשפע־טיגטע אבער אינטערעסאנטע געשיכטע וועגען די יודישע סאלדאטען: דעם קייזער׳ס בעפעהל אבצולאזען די יודישע סאלדאטען אויף יום־כפור איז ער פילט געווארען מיט דער שטרענגסטער פינקטליכקייט.

דעם קייזער׳ס בעפעל איז געווען, אז אלע יודישע סאלדאטען, וועלכע געפינען זיך ניט אין גרויסע שפיטעלער, זאלען אין יום־כפור אין דער פרי אין קירכע גיין. אין יעדע קירכע זאלען עטליכע פלעצער פאר זיי אפגעהיט ווערען, אז קיין נישט־יודען זאל זיי נישט שטערען. אין יעדע קירכע זאלען אויך זיין עטליכע יודען, וועלכע זאלען אויפפאסען, אז קיין נישט־יודען זאל נישט אריינגיין.

א מזוזה און א סידור ביי א יודישען פאלקאוניק.

די עסטרייכישע צייטונגען ווידמענען וואר־עמע נעקראלאגען דעם געפאלענעם פאלקאוו־ניק אדאלף פלעקער, וועלכער האט געפירט זיין רעגימענט געגען די רוסען, און אין מיטען שלאכט האט איהם געטראפען א קויל אין שטע־רען און ער איז געפאלען טויט. אין זייגע זא־כען האט מען געפונען אמזוזה, אסידור און א פאטאגראפיש בילד פון זיין מוטער.

פלעקער איז געווען קאמאנדיר פון דעם אינפאנטעריע־רעגימענט נומער 20 פון סטאניסלאוו

טעלעפאן־היטער.

דער „לאדזער טאגבלאט" גיעט איבער, אז צום פעטריקאוויער וובערנאטאר איז געקומען דעפוטאציע פון פאביאניצער יודישער קהלה, און האט זיך געקלאגט אויף דעם, וואס די פא־ביאניצער יודען וועלען געצוואנגען אבצוהיטען די טעלעפאן פערבינדונגען אין פאביאניצער גענענד אויף זייער א לאנגער שטרעקע, אין האבען געבעטען, אז מ׳זאל זיי פארליכטערען, די ארבייט. דער גובערנאטאר האט צוגעזאגט צופריעדענשטעלען די השתדלות פון דער דע־פוטאציע.

פוילישער נאציאנאל־קאמיטעט.

אין גוט אונטערריכטעטע וואהרשאווער קריי־זען בעשטעטיגט מען, אז דער ניט־לאנג ארגא־ניזירטער פוילישער נאציאנאלער קאמיטעט גרייט צו א דעקלאראציע איבער דער יודען־פראגע אין פוילען. ער פיהרט איצט אונטער־האנדלונגען מיט די נאראדאוויצע און רעאליסטען און ווען זיי וועלען קומען צו אן־אויסגלייך, וועט דער קאמיטעט פערעפענטליכען די דעקלאראציע אין דער פוילישער און רוסישער פרעסע.

יודישער נאציאנאל־פאנד.

צווישען די אמעריקאנער ציוניסטען ענט־וויקעלט זיך דער גדאנק צו פערסטארקירען זיך לטובות דעם נאציאנאל־פאנד. ביז איצט האבען זיך אויף דעם ארט פערסטארקירט אויף א סומע פון 29,400 דאלער. אויף אוא אופן, אז נאך זייער טויט בעקומט דאס געלד דער נא־ציאנאל־פאנד.

„החבר".

נעכטן, זונטאג, האט זיך אין זשענעוע געעפענט די קאנפערענץ פון׳ם שווייצאריש־ען פּערבאנד פון דער ציוניסטישער סטודענטישער ארגאניזאציע «החבר». די קאנפערענץ, צו וועל־כער ס׳זענען אנגעקומען פיעל דעלעגאטען פון די אגודות, וועט דויערן דרײַ טעג.

די דאזיגע קורצע טרוקענע ידיעה, וועלכע מיר האבען היינט בעקומען, איז אין אמת׳ן א סך וויכטיגער און בעדייטענדער, ווי עס שיינט פון׳ם ערשטען בליק. ווען מען בעטראכט די איצטיגע אומגליקליכע צייט און דעם שרעל־ליכען חורבן, וועלכער האט צושטערט און צו־ברעקלט אונזער יודישען פאליטיש־געזעל־שאפטליכען לעבען; ווען מען דערמאנט זיך אן דעם יאוש און צוויפעל, וואס הערשען אויף דער יודישער גאס, — וועלט ליכטיגער אין די אויגען און וואהרמער אויפ׳ן הארצען פון׳ם געדאנק, אז ס׳איז נאך פאראן א גרופע יודישער יוגענד, וואס שטעהט אויפ׳ן פאסטען און טהוט זיך איהר ארבייט — אונערשיטערלעך, ווי פריהער.

דער „החבר" איז א פערבאנד פון סטודע־נטן־ציוניסטען, הויפטזעכלעך רוסישע, וואס האט זיך געגרינדעט אויפ׳ן צוזאמענטען אין באזעל און האט זיך אינ׳ם משך פון׳ם לעצטען יאהר גלענצענד ענטוויקעלט. די ארגאניזאציע האט אריינגעגעבען דרײַ אייגענע צייטונגען — א צוויי־וועכענטליכען זשורנאל אויף רוסיש „יעווריסקי סטודענט", וועלסער איז געווען זעהר פאפולער צווישען די סטודענטען; א העב־רעאישען זשורנאל «החבר», און וואכענטליכע מיטיילונגען פאר די מיטגליעדער „סיוניסטסקי ליס־פאק". דער צענטראל־קאמיטעט, פון׳ם פערבאנד וועלכער האט געצעהלט איבער 700 מיט גלידער, האט זיך די לעצטע צייט געפונען אין בערלין.

אין די צוניסטישע רייהען האט מען מיט ציפרידענהייט און האפנונג געקוקט אויף דער נייער ציוניסטישע ארגאניזאציע, וועלכע איז גאר די לעצטע גרופע האט אנגעהויבען ארויס־טרעטען אין תארקטער פון א פיינד(?) פון דער פוילישער קולטור, יענער קולטור, וועלכע דאס פוילישע פאלק האט מיט דער גאנצער ענערגיע פערטיידיגט, פון דעם דאזיגען שאנדפונקט איז די דאזיגע גרופע געווארען געפערלעך פאר די קולטורעלע פוילישע שטרעבונגען. דאס האט געברענגט צום אויסברוך פון אנטיסעמיטיזם אין פוילן. ווען דער אנטיסעמיטיזם האט זיך פער־שארפט, איז צוגלייך געשאפען געווארען דער באיקאט, אויפ׳ן גרונד פון עקאנאמישען קמפף.

לעדניצקי האט דען געמאכט פאלגענדע פארשלאגען: מען בעדארף ווירקען און מען בע־דארף בענוצען זיך מיט יעדער גלעגענהייט. כדי צו דערגרייכען דעם ענדגילטיגען ציל, דארף מען ארייננעטראגען אין די בעציהונגען טאלע־ראנץ און פערגלייכונג. אין די גרענעצען פון נאציאנאלע זעלבסט־אבהיטונג, וועט דער קאמפף ניט אויפהערען, אבער מען בעדארף זיך פיהרען נאר מיט קולטורעלע מיטלען. אין איהר איז נישט קיין ארט פאר פיינדליכקייט און שנאה. פון דער רוסישער זייט איז נויטיג אנג עוונלי־כע פארזיכטיגקייט בייס, ארויסצושטיין זיך אין דעם אינערליכען סכסוך אין פוילן. די רוסישע געזעלשאפט האט דא, קודם כל, א קלאר־אנגע־וויזענעם ציל: פערשידיגען דיגלייכבערעכטיגונג פון יודען אין דער גאנצער מלוכה.

צום שלוס האט לעדניצקי ערקלערט, אז ער רעדט נאר ווי א פאלאק, וועלכער פערשטעהט און פיהלט פויליש.

געזעלשאפט לעדניצקי׳ן האט ה׳ מאלאנטא־ווישט, וועלכער איז זעהר ענרגישע אריסגע־שראטען צו פערטיידיגען די יודענפראגע אין פוילען. ער בעווייזט אז אין עצם איז לעדניצקי מסכים אויף די קריטישע בעמערקונגען פון מא־דאם קוסקאווא. ער איז אלזא מודה אויף דער קראנקהייט, וועלכע האספארכאפט אויף די פוילי־שע פראגרעסיוע קרייזען. געגען דעם מוז יעדע קולטור שארף אריסטרעטען. דער רעדנער גיבט אנ׳ארבייטער, וואס האט אין זינען די צוקונפט, וואס זארגט פאר׳ן עתיד פונ׳ם פאלק.

מיר זעהען אין דער קאנפערענץ פון דער סטודענטישער ציוניסטישער יוגענד א סימן פון געזונטע און שטארקע וואהרצלען, וואס דער ציוניזם האט געלאזט אין אונזער פאלק, אינ׳ם פאלק, וואס פערלירט קיינמאל גיט די האס־נונג.

מ. ג.

פויליש־יודישע בעציהונגען.

אין דער גזעלשאפט פון נאציאנאל־פער־אייניגונג אין מאסקוע איז פארגעקומען א בע־ראטונג און ס׳איז בעראטאט געווארען די יודע־פראגע בעזונדערס איהר צושטאנד אין פוילן. עס איז ארויסגעטרעטען מיט ערקלערונגען דער בעוואוסטער קאדעטישער טהויר אלעקסאנדער לאדניצקי, נאך דעם בעריכט פון מאדאם קוס־קאווא, וועלכע איז געווען אין פוילען און גע־מאלט מיט זעהר שווארצע פארבען די פוילישע יודישע בעציהונגען, בעזונדערס יעצט אין דער מלחמה צייט.

לעדניצקי איז ארויסגעטרעטען אויף דער פערזאמלונג אלס ערקלערער פון די שטימונ־גען אין פוילען. ער האט ערקלערט, אז יודען אין פוילען בעדארף מען איינטיילען אין דרײַ גרופען: אסימילירטע, נאציאנאליסטען און רו־ספיקאטארען. איידער מען האט די לעצטע ארייננעווארפען אין פוילען פון די אינגרליכע רוסישע גובערניעס דורך אדמיניסטראטיוו־פאלי־צייאישע מיטלען, איז אין פוילען ניט גענוגען קיין אנטיסעמיטיזם. דאס פוילישע פאלק האט קיינמאל ניט געווואוסט פון פאגראמען. די בע־ציהונג צו דער צווייטער, אלס אזעלכע, וועלכע שטעהט אויסער דער גזעלשאפט, איז גענוגען א גלייכגילטיגער, אבער ניט קיין פיינדליכע.

פוילישע יודען אין דער פרעמדע.

בריעף פון די מלחמה־לענדער.

II.

„איך ווייס און קלאג אויף מיין פינסטער מזל. איך וואלט איצט אויך געוואלט טהאן דאס זעלבע וואס איהר האט געטהאן (אנטלויפען פון מילי־טער), אבער עס איז שוין צו־שפעט. עס איז איצט איבעראל „וואיענאיע פאלאשעניע" און טאמער פאקט מען מיך, שיסט מען מיך גלייך אויפ׳ן ארט.

„איך בעדויער נאר וואס איך בין אין דער היים נישט געשטאנדען אידער איך בין געקו־מען אהער. וואו וועלען איצט אומקומען מיינע בייגער?

„מיין טהייערער חבר, וואו נעהם איך איין איצט צו זאגען אייך א זיי־גזינד און זעגענען זיך מיט אייך צום לעצטען מאהל! עס איז מיר גרויס דער וועהטאג, ווייל איך האב נאך אויף דער וועלט קיין שום גוט׳ס נישט געטהאן אין דאדף שוין אוועקגעהן פון איהר."

„היינט, דעם זעקסטען אוגוסט, איז א רו־סישער יום־טוב, איז אונזער פאלק געגאנגען אויף א פאראד איבער טשיטא. אך בין אוועק שפיעלען מיט דעם ארקעסטער.

דער פאראד איז פארגעקומען נעבען וואק־זאל, אויף א גרויסען פלאץ. דארט זיינען גע־וען ארטי־ערי, קאוואלעריע, אינפאנטעריע און קאזאקען.

„פון די אינוואיגער איז א קינד אין וויע־נישט געבליבען. אלע זיינען אונז געקומען זעהן איידער מיר גענהען אוועק אין מלחמה. די אי־דען זיינען געקומען צו׳ם פאראד מיט א ספר תורה אונטער א חופה. דער חזן, דער רב און דער ראבינער זיינען געגאנגען פאראוס. דער ראבינער האט געהאלטען א רעדע פאר אחינו בני ישראל.

„ווען עס האט זיך געענדיגט די רוסישע גאטעס־דיענסט, האט דער קאמאנדיר פון אונזער קארפוס געהייסען, אז די אידישע סאלדאטען זאלען אריסגעהן פון סטראי, פון די רייהען און צוגעהן אן א קוש טאהן די ספר תורות.

„דער ראבינער האט אונז אין זיין רעדע געהייסען דיענען טריי דעם קייזער און דעם לאנד און האט אונז צוגעזאגט אז ער און דאס גאנצע אידישע פאלק וועט פאר אונז בעטען גאט ווען מיר וועלען זיין אויף דער מלחמה. אלע האבען געווויינט.

„דערנאך האט דער חזן געמאכט א „מי שברך" דעם קיסר, דער קיסרינע, דעם טראהנפאלגער און קאמאנדיר פון אונזער קארפוס. דער קא־מאנדיר האט איהם שפעטער בעדאנקט זעהר הערצליך און האט אירערגענומען די ספר תורה פאר זיינע אידישע סאלדאטען. די ספר תורה ווען מיט אונז מיטגעהן אין שלאכט אריין."

* * *

א מוטער שרייבט:

„ניט מיט טינט נאר מיט טרערהרן — שרייב איך דיר דעם בריף. מיר זיינען אנטלאפען פון קרעפאסט, איז מען גקומען און מען האט אונז אלעמען מיט געוואלד אריסגעטריבען פון שטעדטיל און מיר וואלגערן זיך אויף די פעל־דער. מיר ווילען נאך אויסגעהן פון הונגער.

„די פארמעגליכע מענשען זיינען זיך צופאה־רען איבער די שטעדט וואס זיינען וויים פון גרענעץ, אבער מיר ארימע לייט האבען פערלא־זען דאס ביסעל ארמקייט אין די הייזער און מיר זען נישט קיין בעט, קיין שטוב, אלע האבען גע־ווויינט.

„דער חזן האט דער גמאכט א „מי שברך" דעם קיסר, דער קיסרינע, דעם טראהנפאלגער און קאמאנדיר פון אונזער קארפוס. דער קא־מאנדיר האט איהם שפעטער בעדאנקט זעהר הערצליך און האט אירערגענומען די ספר תורה פאר זיינע אידישע סאלדאטען. די ספר תורה ווען מיט אונז מיטגעהן אין שלאכט אריין."

* * *

א מוטער שרייבט:

„ניט מיט טינט נאר מיט טרערהרן — שרייב איך דיר דעם בריף. מיר זיינען אנטלאפען פון קרעפאסט, איז מען גקומען און מען האט אונז אלעמען מיט געוואלד אריסגעטריבען פון שטעדטיל און מיר וואלגערן זיך אויף די פעל־

בלוטיגע דאקומענטען.

בריעף פון די מלחמה־לענדער.

II.

„איך ווייס און קלאג אויף מיין פינסטער מזל. איך וואלט איצט אויך געוואלט טהאן דאס זעלבע וואס איהר האט געטהאן (אנטלויפען פון מילי־טער), אבער עס איז שוין צו־שפעט. עס איז איצט איבעראל „וואיענאיע פאלאשעניע" און טאמער פאקט מען מיך, שיסט מען מיך גלייך אויפ׳ן ארט.

„איך בעדויער נאר וואס איך בין אין דער היים נישט געשטאנדען אידער איך בין געקו־מען אהער. וואו וועלען איצט אומקומען מיינע בייגער?

„מיין טהייערער חבר, וואו נעהם איך איין איצט צו זאגען אייך א זיי־גזינד און זעגענען זיך מיט אייך צום לעצטען מאהל! עס איז מיר גרויס דער וועהטאג, ווייל איך האב נאך אויף דער וועלט קיין שום גוט׳ס נישט געטהאן אין דאדף שוין אוועקגעהן פון איהר."

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין אייסלאנד . . . „ 40 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען-פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נא כ'זטעקסט 15 „ „

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung" Krystalgade 11.

נומער 21.

קאפענהאגען, מאנטאג ד. 21-טען דעצעמבער 1914

האבען די דייטשען פארלאזען לאדז?

די לאגע ביי פשעמישל—הונגער-נויט אין בעלגיען.

פראנצויזישע מלחמה אויסגאבען

דער רוסישער לינקער פליגעל אין סכנה?

רוים, 20 דעצעמבער. טורינער בלאט „סטאמפא" האט ערפארען פון פעטראגראד, אז דער לינקער פליגעל פון דער רוסישער ארמעע צו דרום פון ק־אקוי געפינט זיך אין א סכנה. עסטרייכישע קאלאנעס חייל האבען אין געכען־מארש איבער געטראטען די דוקלער פאסטען.

גרויסע שראנספארטען געפאנגענע רוסישע אפיצירען ווערען געפירט צו מיטעל אין דרום דייטשלאנד, צווישען די געפאנגענע בערך 300 אפיצירען ווערט זיינען היינט דורכגע־פאהרען האנאו געפינען זיך אויך 2 גענעראלען אין דעם זעלבען טאג איז אנגעקומען א טראנ־כפארט פון 200 געפאנגענע רוסישע אפיצירען קיין פריעדבערג אין העסטען.

פון פראנצויזישען שלאכטפעלד.

פאריז, 20 דעצעמבער (אפיציעל)

אין בעלגיען האבען מיר אין דער געגענד ביי סטענסטראעט צוריקגעשלאגען אפיינדליכען אנגריף. ביי קארטעקער האבען מיר געמאכט א בעדייטענדען פארשטריט.

די ענגלישע מחנות האבען אין דער געגענד ביי נאווועשאטעל פערלאזען אייניגע שוין־גרי־בער. וואס זענען נעכטען עראבערט גדווארען. די אינדישע קארפוסען זענען געפאנגען פאר־ווארפען אין דער ריכטונג פון ריכעבורג־ל־אוואו.

אין דער ריכטונג פון טיפוואל און ליקאנס האבען מיר פערגיכטעט פאלשטענדיג א פיינד־ליכע אבטיילונג.

פון איבעריגען פראנט איז קיין נייעס ניטא.

האבען די דייטשען אבגעהרוימט לאדז?

לאנדאן, ד. 20 דעצעמבער. פון פעטראגראד טעלעגראפירט מען, אז לויט א ידיעה וועלכע קומט פון א זיכערע קוועלע, האבען די דייטשען ווייטער פערלאזען לאדז, ווייל די שטאדט האט פאר זיי קיין שום מילטערע בעדייטונג.

דער דייטשער נצחון אין פוילען.

בערלין ד. 20 דעצעמבער. נעכטען און היינט זיינען ניט אנגעקומען קיין קלארערע ידיעות וועגען הינדענבורגס נצחון אין פוילען. ס'קומען נאר אן פרוואטע ידיעות, וועלכע בע־ריכטען אז די פערפאלגונג פון די רוסישע אר־מעע ווערט דורכגעפירט זעהר ענערגיש, און אז די רוסען האבען אין די לעצטע געשלאג געליטען א גוואלדיגען פערלוסט. בעזונדערס האבען זיך ביי דער פערפאלגונג אויסגעצייכענט די דייטשע קאוואלעריע און ארטילעריע וואס האבען גאמאכט דעם אנטלויפענדען פיינד אונ־מעגליך צו פארנעמען נייע בעפעסטיגטע פאזי־ציעס. אויף מארגען אדר איבערמארגען ערוואר־טען די פרטים פון נצחון אין די גרויס פון דעם כלל-מלחמה.

הונגער-נויט אין בעלגיען.

פון אנטוועדפען'ס צענטראל־ביורא טיילט מען טיט אין ראשערדאם: עס הערשט א הונגער־נויט אין די בעלגישע פראווינצען האנאולט און לוקסעמבורג, און די דאזיגע טרויעריגע לאגע זעהט אויס צו פערשרייטען זיך אויך איבער אנדערע בעלגישע פראווינצען.

פראנצויזישע קריעגס-אויסגאבען.

פאריז, 20־טען דעצעמבער. ביי דער עפ־נונג פון דעם פארלאמענט דעם 22 דעצעמבער וויל דער פינאנץ־מיניסטער פערלאנגען א רייהע נייע בעוויליגונגען אויף די ערשטע 6 חדשים פון יאהר 1915, בסך־הכל אויף אנ'ערך פון אכט און א האלב מיליארד פראנק.

די הויפט־אויסגאבע, 6030 מיליאנען פראנק געהט אויס ביודזשעט פון קריעגס־מיניסטעריום: 338 מיליאנען אויס מארינע־מיניסטעריום. די איבעריגע 2157 מיליאנען זענען בעשטימט אויף ציווילע אויסגאבען.

א אבלייקענונג.

לאנדאן, 19־טען דעצעמבער. די אדמיראלי־טעט טיילט מיט: קיינע פון די ענגלישע שיפען איז ניט געגאנגען פערלארען אונטער די דיי־טשע אנגריפע אויף אונזערע ברעג־שטעדט. אלע דייטשע בעריכטען אין דער ריכטונג זענען ניט ריכטיג.

פון יודישען טעאטער

„זיין ווייב מאן".

אונזערע ארטיסטען האבען אונז געגעבען דעם לעצטען שבת א זעהר סענסאציאנעלען אוועגד. זיי האבען אויפגעפירט, וויי זיי רופען דאס, די «קאמישע אפערעטע» „זיין ווייב מאן". אויסערליך איז אלעס צוגעגאנגען כמעט ווי געווענליך. דאס הייסט, ווי מיר זענען גע־וועהנט, א גאנץ יום־טוב־דיגער עולם, געקליי־דעט כמעט שבת־דיג, בחורים און מעדלעך אין בעסטען הומאר, דער לאקאל געדיכט פון ציגא־רעטען־רויך...—אבער דאך מיט אקליינעם אויס־נאהם. אלעמאל שפירעלט מען אזעלכעס, וואס עס שטעלט צופריעדען נאר איין זייט: אדער דאס פובליקום אדער די ארטיסטען. היינשיגעס מאל זענען ביידע זייטען געווען צופריעדען.

דער פערפאסער פון דער דאזיגער שטיק איז געווען אזא בריה, אז ער האט געגעבען איינעם פון אונזערע ארטיסטען די גלעלעגע־הייט צו פערוואנדעלט ווערען אין... א דירעזשאר־און דיריגירען דעם עולם. נאטירליך האט דאס פובליקום מיט בעגייסטערונג מיטגעזונגען.

דאס מוז זיין אנ'אמת'ער אמעריקאנער „סוקסעס".

דער אינהאלט פון דער שטיק איז... פון איין זייט, מאטערען זיך און שלעפען טרעהרען ביים עולם מיט גוואלד, און פון דער אנדער זייט, ווירקען אויפ־ן עולם, צו פרעגלען זיך פון פוילע אויסגעדראשענע וויצען און קופלעטלעך.

א שאד וואס אזעלכע גוטע קרעפטען וויע־רען אוועקגעלעגט אויף אזעלכע סענסאציאנעלע „סיעסען". ווייל די ארטיסטען פערדינען ווירק־ליך געלויבט צו ווערען מאר זייער אויספירען זייערע ראלען אפילו אין אזעלכע אונגעלומפער־טע ווערק.

דאכט זיך, אז ס'איז גלייכער אויפצופירען לעבענס־פיעסען, אין וועלכע דעם שפיעלער זאל מעגליך זיין אריינצולעבען זיך, און דעם עולם צו געניסען וואס.

ס. ב.

אויפמערקזאם!

איך האב די עהרע מיטטיילען דאס יודישע פובליקום, אז איך בין בערייט צו יידער צייט פאטאגראפירען אייך אין אייער היים. נעהענטערע בעשייד ביי דער אויפנאהמע,

גוטע ארבייט — ביליגע פרייזען,

מיט אכטונג א. צ. יאשאנעק, פאטאגראף.

ראנטצאוסגאדע 21, 2 זאל.

א טיכטיגער מאשינער און א געהילפס מאשינער צו דאמען שניידעריי

קענען בעקומען א פלאטץ מיט גוטע געהאלט.

ביי שניידערמייסטער ח. באראק.

אדעלגאדע 46, 2 זאל.

גוטע האנד-נייערס

ווערט געפאדערט ביי הר ברדזאווסקי, לילע קאנגענסגאדע 17, 3 זאל.

גוטע ארבייטער און האנד-נייערינס ווערען געפאדערט

ביי י. גאלדשטיין, פילעסטריידע 72, 3.

ניט גלויבט נאר איבערצייגט אייך

אז דער ביליגסטער פלאץ אין קאפענהאגען צו קויפען גלעזער און סיעטקעס צו גאז־לאמפען איז צו בעקומען ביי דעם אווטארעסירטען גאז־מייסטער מ. לייזעראוויץ, Prinseusgade 14

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

S. Skorochod

Antikke & moderne Møbler Gl. Sølv, Glas, Porcelain.

Telf. Palæ 2167 y. Borgergade 30.

שפארט געלד

און קויפט אייערע גאלד און זילבער וואהרע נייע ווי אויך געברויכטע ביי מיר צו זעהר ביליגע פרייזען.

בעשטעלונגען און רעפאראציאנען ווערט אויסגעפיהרט גוט און ביליג.

L. Suslovitz, Silkegade 9, St.

— באיקאט —

אויפ'ן גרונד פון געזעץ פון 12־טען אפריל 1910, טיילט מען מיט די מיטגליעדער פון «דענישען שניידער־פערבאנד" ווי פרויען אזוי מענער, אז עס איז פערבאטען צו ארבייטען אין פאלגענדע געשעפטען:

אטטא יענסען, סטודיעסטריידע 43. הערץ־פעטערסען, קלארעבאדערנע 16 און חר. ניעלסען וועסטערפעלעדוויי 44 יעדערער וואס איבערטרעט דיזען פערבאט וועט בעטראכט ווערען ווי א שטרייק־ברעכער און אלס אזעל־כער ווערען פערעפענטליכט אין דער פרעסע.

ווייטער ווערט דערמאהנט אז דער גראזירער וו. שילדער, וועסטערברוגאדע 289 (פריהער ראבעק סאללעבד איז געבויקאטירט.

יודישער שניידער־קלוב.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ,ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ,ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקס ייטונג"

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אבאנירען אין דער עקספעדיציע און אויף אלע פאסט-קאנטארען.

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

אונזער צייטונג איז צובעקומען

בערלינסקע טידענדע"ט קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

פאליטיקען° טעלעגראמהאל ראטהויזפלאץ

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11

ערשטער זאל.

פערביטען א שטאק!

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיין'ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מיט א נאמען אויפשריפט:

— Viggo Koppel —

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מען קען זעהען דעם ארט, וואו ער איז געווען צובראכען.

דער וועלכער האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלוינונג בריינגען אין דיזע צייטונגס עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11.

ביליג שוכווארג

אין איצטיגער מלחמה־צייט, ווען ביי אלעמען איז שיך טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געוועהנלליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייטאון בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt, Torvegade I.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

האט משוגע געמאכט די גאנצע וועלט. א צו גרויסער כבוד פאר דעם פרייסישען יונקער, און ווען דאס איז אמת, קען זיך די וועלט בעגרא־כען לעבעדיגערהייט.

ענדליך איז געקומען אייניגע, און האט אום־גשפראכען דאס ערלעזונדע, בעפרייענדע וואהרט ניט זאנגווייל האט דאס אויסגעשפראכען, דער הונדערט און צוואנציג־פראצענטיגער ענגלענ־דער, ניין, דאס וואהרט האט אויסגעשפראכען בערנהארד שאו, ער האט קיין מודא ניט געהאט ארויסצוגעהן מיט דעם נאקעטען אמת. ער, אלס ענגלענדער, וואהרנס די וועלט, אז מען זאל ניט קוקען אויף דייטשלאנד אליין, ווי אויף א וואלף און אויף ענגלאנד ווי אויף א פרומע שעפסעלע. וואהרס איז זייער ערשטרעבנדיגייטס שטעהען זיי ניט אב אירע פון די אנדערע. דער מיליטאריזם בעשטעהט ניט אין די גאלדענע קנעפ און גאלאכטענע עפאלעטען, דער מילי־טאריזם בעשטעהט אין דעם אונערזעטליכען אפעטיט, און דעם דראנג צו ערוברערן אלעס, וואס איז שווארץ און ניט גוט געשיצט. עס איז גאנץ גלייך, צו מען שמיידעט הארמאטען צו דעם צווופ, מען בויעט קאזארמען אדר מען שאפט א גרויסע ארמעע, אדער מען בויעט א פלא־טע און מען שיקט ארויס קריעגס־שיפען צו ערא־בערן די וועלט.

איך האב געהאט א פריינד, ער האט געהאט א צארטע נאטור, און האט ניט געגעסען קיין פלייש, ארחמנות אויף די היהנער, ארחמנות אויף די בהמות, זיי צאפלען זיך נעבעך אזוי פאר דער שחיטה. פיש האט ער אבער יא גענעסען, א פיש, — אזוי פלעגט ער זאגען, — שרייט ניט לכל הפחות. עס איז אן־אמת־ע מעשה, זעהען מיר דעם שרייענדען, דעם הילכיגן מיליטאריזם, זעהען מיר די פרייסישע יונקער מיט די פערי־סענע קעפ און די מארשירענדע ארמעע — פער־שטעהען מיר וואס עס בעדייט, די פלאטע איז אבער דער שווימענדערער מיליטאריזם — זי שרייט ניט, און וועז זי שרייט, און די שיף־קא־פיטענס זיצען אין קאיוטען אונטען, און זיי שפילען שאך, אבער זי שרייט ניט, זי שווימט רואיג פארויס, זי שווימט אין דעם ריכטיגען ריכטונג, זי שווימט אין דעם ריכטיגען מאס, זי שווימט מיט דער ריכטיגער גיכקייט, זי שווימט אין דעם ריכטיגען מאמענט, זי שווימט אין דעם ריכטיגען ארט, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען קורס, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען ווינד, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען וועג, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען ציל, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען מיטעל, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען רעזולטאט, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען פראפיט, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען פראצענט, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען אינטערעס, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען קאפיטאל, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען קרעדיט, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען באנק, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען דיסקאונט, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען אקציע, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען בונד, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען שטאק, זי שווימט מיט דעם ריכטיגען בילאנס

סקאנדינאוויען·

די פאליטישע בעלי־חלומות און פאנטאזיע־רייכע זשורנאליסטען ווילען ארומרינגלען די באגעגעניש פון די דריי סקאנדינאווישע קעניגען אין מאלמע מיט א שלייער פון געהיימניספולער און אונגעהייער־וויכטיגער פאליטיק. די לופט איז ממש אנגעזאפט מיט כל־המיני קלאנגען און ידיעות וועגען די מורא'דיגע פלענער פון די סקאנדינאווישע מלוכות, וועגען כלומרשטע ענגלישע פאדערונגען, וועגען די קומענדיגע בעדייטענדע געשעהענישען, וואס זאלען זאגאר ווירקען אויפ'ן ווייטערען גאנג פון דער וועלט־מלחמה און נאך אזעלכע עהנליכע געשיכטען. דערווייל ווערט דער עולם צורודערט אינטריגירט און דערהויפט ערנסט בעאונרוהיגט. די געשפענסטער פונ'ם שרעקליכען קריעג בעווייזען זיך אויף די גאסען פון די רוהיגע סקאנדינאווישע שטעדט און ווארפען א פחד אויף די גוטמוטיגע פריעדליכע מענשען.

יעדען ווארט, איטליכען אונקלארען געדאנק גיט מען צו א בעזונדערע בעדייטונג, און היימישע ביער־פאליטיקער קנייטשען מיט'ן שטערען ווי איינער רעדט: „א־הא, איהר פערשטעהט ?!..“

פון א קאנפערענץ, וועלכע האט פאר זיך קלארע און בעשרענקטע אויפגאבען, וויל מען בשום אופן מאכען אנ'אלוועלטליכען פאליטישען ענין.

קיינער פון די זייטיגע מענשען ווייסט נאטירליך, ניט די גענויע פראגראם פון דער קאנפערענץ און איהרע ווירקליכע אויפגאבען און ציעלען. דאס בלייבט לעת עתה פערבארגען פאר'ן ברייטען עולם. דאך קען מען פון דער אלגעמיינער פאליטישער סיטואציע ארויסגעפינען יענע מאמענטען און פונקטען, וואס האבען א וויכטיגע בעדייטונג פאר די סקאנדינאווישע לענדער

אינטערעסאנט זענען דערביי די ווערטער פונ'ם פריהערדיגען שוועדישען פרעמיער־מיניסטער סטאף, וועלכער האט דעפעשירט צו «נאציאנאל־טידענדע», אז „אין דעם פאקט פון א געמיינזאמע סקאנדינאווישע קעניג־קאנפערענץ זעהט ער קודם־כל א סוף צו יענע שאוויניסטישע בעשטרעבונגען, וועלכע האבען זיך בעמיהט אריינצוציהען שוועדען אין א מלחמה־קאנפליקט. די באגעגעניש אין מאלמע איז א דעמאנסטראציע פון סקאנדינאווישען נייטראליטעט און פונ'ם שטארקען וואונש דורכפיהרען דעם נייטראליטעט ביז'ן סוף“.

און דאס איז גאנץ ריכטיג. ווארום אין יענעם מאמענט, ווען שוועדען און דענעמארק וועלען פיהרען א געמיינזאמע פאליטיק ווערען די בעציהונגען צו די צוויי קעמפפענדע גרופען נייטראליזירט, דאס הייסט, אז די דייטש־פריינדליכע שוועדישע פאליטיק ווערט געשוואכט דורך א ענגלאנד־פריינדליכע פאליטיק פון דענעמארק. אין זייערע בעציהונגען צו פערשיעדענע מלוכות זענען די סקאנדינאווישע לענדער געגענזעצליך.

וועגען אריינמישען זיך אין דער מלחמה צוליעב אייגענע פאזיטיווע עראבערונגס־אינטערעסען קען מען אויך ניט רעדען, ווייל אזעלכע אינטערעסען זענען אין סקאנדינאוויען שוואך אויסגעדריקט און וויעדער גאנץ פערשיעדען.

דער איינציגער אינטערעס, וואס שוועדען, דענעמארק און נארוועגען האבען אצינד איז, אז מען זאל זיי לאזען צו רוה, אז זייער האנדעל זאל ניט געשטערט ווערען און זייערע שיפען— דער וויכטיגסטער פערקעהרס־מיטעל סקאנדינאוויענס—זאלען קענען רוהיג געהען זייערע וועגען, ניט האבענדיג קיין מורא פון די פיינדליכע פלאטען.

אבהיטען דעם נייטראליטעט; אבהיטען דעם סקאנדינאווישע האנדעל און אינדוסטריע; בעווארענען זיך מיט פרייע וועגען; ארויסטרעטען פעראייניגט און דורכדעם שטארק אין אלע פאליטישע פראגען; ענגער מאכען דעם באנד צווישען די קרוב'ערשע פעלקער—אט דאס זענען די רעאלע אויפגאבען און ציעלען פון דער קאנפערענץ.

די קאנפערענץ איז אויך א צייכען פון דעם, אז דער אלטער שטרייט צווישען נארוועגען און שוועדען ווערט געמילדערט און די אלטע מחלוקות פערשווינדען אין דער פערגאנגענהייט.

און נאר איינס: אנ'אויסגעצייכענטען איינדרוק מאכט דער בעשלוס פון די קעניגען ניט צו אראנזשירען קיין שום מיליטער־פאראדען. אין א צייט, ווען דער סאלדאט מיט'ן ביקס רעגיערט די וועלט, ווען מיליטער־מוזיק טויטעט אב די בעסטע און שענסטע געפיהלען — ווירקט עס, ווי א צוקונפטס־גרוס, ווי א פריהלינגס־שטרהל, ווען דריי־קעניגען געהען אין ציווילע קליידער, וואהנען ביי פריוואט־פערזאנען, בעראטען זיך ניט מיט די קריעגס־מיניסטארען און שטעלען זיך אן א זייט פון זייערע ארמעען

מ. גראסמאן.

קריעגס געפאנגענע נשמות

פון דר. שמריהו לעווין.

אלעס איז שטום געווארען, וויסענשאפט, קונסט, ליטעראטור — זייי זיצען אלע שבעה. עס מארשירען די סאלדאטען. דער סאלדאט איז טרומף און די הארמאטען האבען דאס ווארט.

און מיר אלע זענען קריעגס־געפאנגענע אלץ איינס, אויב דער שונא האט אונז געפאקט. אראבגענומען פון א פריעדליכען שיף און פערזעצט אין תפיסה, אדער דורך צופאל זענען מיר ניצל גענ)ארען פון דעם שונא'ס האנד, מיר זענען קריעגס־געפאנגענע, ווארום די מלחמה האט איינגענומען אלע אונזערע געדאנקען. זי איז אריינגעקראכען טיעף אין אונז און האט אונז פעסט, זי האט אומגעקעהרט אונזער טראכטען און דענקען אויפ'ן לינקען זייט. און מיר מערקען אליין ניט, אז מיר זענען געווארען לינקע ברואים.

און זאלען זיך ניט איינרעדען די שטארקע נאטורען און די נייטראל געבליעבענע פעלקער, אז זיי האבען זיך ניט אונטערגעגעבען, אז זיי זענען נאך די אלטע, מיט דער זעלבער פסיכאלאגיע, ווי פאר דער מלחמה, א טעות אין פשט, אפטישע טוישונג, זיי זענען ווייט פון ענגלאנד און דייטשלאנד, רוסלאנד און טערקיי, מיינען זיי אז זיי זענען די זעלבע בעלי־בתים ווי געווען. די גאנצע וועלט בעשטעהט איצט פון קריעגס־געפאנגענע, ניט ענגלאנד, ניט דייטשלאנד — די מלחמה, די אידעע פון דער מלחמה האט געפאנגען די וועלט און האט זי ארומגעדרעהט מיט טויזענד שטריק, רעדען דען ניט איצט אלע פעלקער אהן אנ'אויסנאהם אנ'אנדער שפראך? ניינציג פראצענט פון אלע מחשבות זענען פערנומען מיט אידעען וועגען נייע ארמעען, נייע קאנאנען, נייע קריעגס־און לופט־שיפען. די גאנצע אינדוסטריע הויבט אן צוגעשניטען צו ווערען נאך מלחמה צייטען. באלד וועלען די מאמעס אנהויבען צו דערקלעהרען זייערע עופ'עלעך. פאר וואס מען מוז עסען; מען מוז גוט עסען, ווארום ווען ניט וועט מען שפעטער ניט קענען שיעסען.

מיליאנען שטעהען אין קריעגס־פעלד און זענען מקריב דאס לעבען. און הונדערטע מיליאנען זענען קריעגס־געפאנגענע, און עס איז שווער צו זאגען, וועלכע קאטאסטראפע איז גרעסער.

קומען די דיפלאמאטען, די געשווארענע פאליטיקער, די געלעהרטע און די זשורנאליסטען און זוכען דעם שולדיגען. גאט זיי דאנק, מען האט איהם געפאקט, דאס איז דער דייטשער מיליטאריזם, ער האט דאס אראבגעפיהרט די וועלט פון דרך הישר, דער פרייסישער יונקער

בלוטיגע דאקומענטען·

בריעף פון די מלח מה־לענדער.

I.

די אמ ריקאנישע יודישע צייטונגען ברענגען א רייהע בריעף, וואס אמעריקאנישע יודען האבען ערהאלטען פון זייערע פריינד און קרובים אין די מלחמה־לענדער. פון די דאזיגע שרעקליכע דאקומענטען טריעפט ממש בלוט — און איטליכער ווארט, וואס איז אזוי עכט און אנגעוועהטאגט. רופט ארויס שווערע ביטערע מחשבות.

מיר ברענגען דא א רייהע אזעלכע בריעף:

„מיר האבען אויסגעוואנדערט פון סטריא קיין אונגארן און זיינען שוין דא דריי וואכען. דער רוס האט צוגענומען גאליציען.

„איך האב דארט מיין גאנץ פערמעגען איבערגעלאזען און אוועק, מיטנעהמענדיג בלויז אזעלכע קליינ'גקייטען וואס מיר האבען געקענט דערטראגען אויף די הענד. 14 יאהר האב איך אין גאליציען אבגעארבייט און איצט האב איך דאס אלעס געמוזט צוריקלאזען און ווי א ציגייגער אויסוואנדערען.

„ווייטער געהן קען איך נישט, ווייל מען לאזט נישט אריין איבעראל אין אונגארן... שרייבזשע מיר גלייך וואס איך זאל טהאן. זאל איך אפשר קומען קיין אמעריקא ?“

* * *

„אונז איז דא פיעל ערגער ווי די טויטע. מיר געהען ארום און בעטען אויף זיך דעם טויט גאנץ גאליציען האט אויסגעוואנדערט, אוועק וואו די אויגען האבען געטראגען.

„דריי וואכען שוין ווי איך בין אוועק פון דער היים. דער ברודער מרדכי איז אוועק מיט א וואך פריהער. וואו די שוועסטערס אונזערע זיינען אהינגעקומען ווייס איך גארנישט.

מיט מרדכי'ן האב איך זיך צוזאמענגעטראפען אין א דארף נעבען מונקאטש, אבער מען האט אונז דארט ניט געלאזט שטעהען און מיר זיינען אוועק ווייטער. גאט ווייסט וואס פון אונז וועט ווערען“.

* * *

„איצט ערשט, ווען מיר זיינען שוין נעבען וויען, קען איך דיר שרייבען, וואס מיט אונז טהוט זיך.

„פון וואראכטא האט מען אונז געהייסען אבפאהרען. מאנכע זיינען אוועק קיין וויען, מאנכע קיין אונגארן, צוזייט און צושפרייט זיך איבער דער גאנצער וועלט. אין מקומות אנגעשפארט וואו די באבעס פון אונזערע באבעס פון אונזערע באבעס זיינען קיינמאל ניט געווען.

„דינסטאג אין דער פריה זיינען מיר ארויס פון דער היים. זונטאג פריה זיינען מיר אנגעקומען קיין אונגארן וואו מען האט אונז נישט געלאזט בלייבען און ערב ראש השנה ארויסגעיאגט. 8 טעג און 8 נעכט האבען מיר זיך אבגעשלעפט אין אפענע ליארעם און די נשמות דערהאלטען מיט טרוקענעם ברויט.

„שרעקליכע סצענען זעהען מיר דא. קינדער געהען אוב איבער די גאסען און זוכען זייערע עלטערען. פרויען זוכען אום זייערע מענער און מענער זוכען אום זייערע פרויען. מען איז ווי אין א קרימינאל פערשלאסען — מען קען נישט ארויס.

„קיין אידען זיינען דא נישטא. קיין עסען קען מען ניט קריגען, ווייל אלעס איז טריפה. מיר קומען אב גאנצע טעג מיט טרוקענע קארטאפעל“.

„מיט ציטערדיגע הענד, מיט א צובראכען הארץ און מיט א שווער געמיט שרייב איך חיינט, מיינע ליעבע שוועסטער. אויך איך בין א קרבן געפאלען פון דער גרויסער, אונגעלומפערטער מלחמה. די רעגירונג האט מיר מיין מאן צוגענומען און איהם געשיקט אין פייער אריין.

„דער געשריי פון די קינדער צורייסט מיר דאס הארץ. אבער דאס איז נאך נישט דאס ערגסטע. אין א וואך אדער צוויי ארום וועל איך זיין א קינפעטארין.

»ארים, עלענד, הונגעריג, נאקעט — אזוי זעה איך איצט אויס. האט מיטלייד און העלפט מיר.«

(פארטזעצונג קומט).

Har De Tandpine
brug Chr. V. Mendes berømte
DENTIN
som hurtig stiller de heftigste Smerter. Faas i Glas à 45 Øre.
Kronprinsensgades ny Materialh. 9
København K. — Telefon 8418.
Indregist. Forlang udtrykkellig „Chr. V. Mendes Dentin“

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין א יטלאנד . . . 40 „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

אנאנסען-פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „

קאפענהאגען, זונטאג ד. 20-טען דעצעמבער 1914 | נומער. 20 | Redaktion & Expedition: „Jüdische Volkszeitung" Krystalgade 11.

די מפלה פון די רוסען אין פוילען.

דער דייטש-עסטרייכישער נצחון—די רוסען אין טשערנאוויץ

די נייע ארדנונג אין עגיפטען

די רוסען געהען צוריק.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 19. דעצעמבער (אפיציעל)

אויף דעם מזרח-און מערב-פרייסישען גרענץ איז די לאגע אונפערענדערט.

אין פוילען פארפאלגען מיר דעם פיינד, וועלכער גענטיק צוריק אויף דער גאנצער ליניע.

רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 19 דעצעמבער (אפיציעל)

אויפ'ן לינקען בראָג פון ווייכסעל האט כמעט א פאלשטענדיגע רוהע פערביטען די פיינדליכע אנגריפען פון די לעצטע טעג וועלכע מיר האבען צוריקגעשלאגען.

אין די קארפאטען, ואו עס קומען אן פערשטארקונגען נאכאנאנד, ענדערען מיר עטוואס די פאזיציעס אין אונזערע מחנות.

אין מערב-גאליציען האבען מיר נעכטען פערהינדערט דעם פיינד זיין אפענסיוו.

אויפ'ן פראנט סאנסק—ליוקא איז אונז גע-לונגען צו מאכען אנ'אנגריף, אונטער וועלכען מיר האבען גענומען 3000 געפאנגען און ערא-בערט א בעדייטענדען צאהל קאנאנען און פו-לימאטען.

פון פראנצויזישען שלאכט פעלד.

פאריז, 19. דעצעמבער (אפיציעל).

מיר האבען פערנומען די פאזיציעס אין צפון-מזרח פון ניי-פארט. אין צפון פון איפערעס בין מענען האבען מיר צוריק געשלאגען צוויי קראפטיגע פיינדליכע אנגריפען. די בריטישע מחנות זענען נעכטען געגאנגען פארוועדס ביי ארמענטיערס.

אונזער ארטילעריע האט ביי וועדרדון פער-ניכטעט צוויי פיינדליכע שוועדע באטעריעס.

די לאגע אין טשערנאוויץ.

ווין 18 דעצעמבער.

לויט ווי דער „רייכספאסט» מעלדעט פון טשערנאוויץ, זענען פאר דער לעצטער צייט אין בוקאווינא פארגעקומען קלענערע געפעכטען וועלכע סיהאבען זיך געפונדיגט מיט א עסטרייכישען נצחון. אייניגע רוסישע פאשרולען זענען געפאנגען גענומען אנדערע ווידער האבען זיך פרייוויליג אונטערגעגעבען. דער רוסישער גו-בערנאטאר פון טשערנאוויץ פרייגאוו האט פער-קלערט, אז דער גריכיש-ארטהאדאקסישער רע-ליגיאנס-פאנד געהט איבער אין רשות פון דער רוסישער רעגירונג, ווי אויך דער באזאר פון לאנדעס אמט, דאס יודישע „נאציאנאלע הויז" האט אויך געהאט דאס גליק ארונטערצופאלען אונטער דעם רוסישען «איסור». אויך א 50 טוי-זענדיגע קאנטריבוציע «פאר זיך ניט אויספיה-רען ווי געהעריג» בשעת דער רוסישער מילי-טער האט פערנומען די שטאדט, איז ארויפגע-וואָרפען געוואָרען אויף די בירגער.

דער דייטשער נצחון.

בערלין 18 דעצעמבער.

דער דייטשער גענעראל-שטאב מעלדעט: די רוסישע אפענסיוויע געגען שלעזיען און פאזען איז פאלשטענדיג געבראכען. די פיינדליכע ארמע-ען זענען נאך פערביטערטע שלאכטען געצוואונ-גען געוואָרען אבשרעטען צוריק אין גאנץ פוי-לען. דער פיינד וועדט געשלאגען און אומעטום פערפאלגט דורך אונזערע מחנות. ביי די נעכ-טיגע און אייערנעכטיגע שלאכטען האבען זיך בעזונדערס אויסגעצייכנט מיט זייער מוטה די וועסט-פרייסישע און העסישע רעגימענטען הא-בען, וועלכע האבען געגעבען דעם שונא דעם ענטשיידענדער קלאפ.

עסטרייכישע מעלדונג.

ווין, 19. דעצעמבער. (אפיציעל).

מיר פערפאלגען די רוסישע היפטקרעפטען אויף דעם גאנצען 400 קילאמעטערדיגען פראנט פון קראסנא ביז בזורא-טייך.

נעכטען האבען מיר ארויסגעוואָרפען דעם פיינד פון זיינע פאזיציעס און דער געגענד פון די קארפאטען צווישען קראסנא און זאקליצען.

אין דרום-פוילען גענען מיר פארוועדס אהן גרויסע געשלעגען.

אונזער אינפאנטעריי-רעגימענט 34 האט געשטורעמט פעטראקאוו.

די לאגע אין די קארפאטען איז דערווייל אונפערענדערט.

די נייע ארדנונג אין עגיפטען.

לאנדאן, 19, דעצעמבער. אין עגיפטען איז אייניגעפיהרט געוואָרען א נייע מלוכה-ארדנונג דער געוועזענער סולטאן איז אבגעזעצט געוא-רען און אויף זיין ארט איז בעשטימט געוואָרען אלס סולטאן (ניט העדיוו ווי פריהער) דער עגיפטישער פרינץ הוסיין.

טערקיי האט פערלוירען איהרע הערשער-רעכט איבער עגיפטען אין ענגלאנד האט איבער-גענומען דעם פראטעקטאראט איבער'ן לאנד. אלס ענגלישער גענעראל-גובערנאטאר איז בע-שטימט געוואָרען דער גענעראל מאק-מאהאן אין עגיפטען איז אייניגעפיהרט א נייע פאהן (געל, גרין, געל מיט דער האלב-לבנה) אין א נייער הימן.

קעניג פעטער אין בעלגראד.

ניש, 19 דעצעמבער. נאכדעם ווי די עס-טרייכער זענען ארויסגעטריבען געוואָרען פון בעלגראד און זייער רעכטער פליגעל אין גע-שלאגען געוואָרען — האט זיך קעניג פעטער אומגעקערהרט אין זיין רעזידענץ-שטאדט. ער האט פייערליך אייניגמארשירט אין ששאדט בראש פון זיינע מחנות אין באגלייטונג פון זיינע בייד זוהן, די פרינצען געארג און אלעקסאנדער.

480 מיליאן קאנטריבוציע.

ברוסעל, 19 דעצעמבער. דער נייער דייט-שער געניראל-גובערנאטאר פאר בעלגיען האט פעסטגעשטעלט די סומע פון קריעגס-קאנטריבו-ציע, וואס די בעפעלקערונג פון בעלגיען מוז בצעאלען דייטשען. בסך הכל איז עס 480 מילי-אן פראנק, וועלכע מוזען אויסגעצאלט ווערען אין א משך פון צוועלף חדשים פון יאנואר אן.

אין דער סומע גענט ניט אריין די קאנטרי-בוציע, וואס איז אויסגעליגט געוואָרען אויף די איינצעלנע בעלגישע שטעדט און דערפער פאר עובר זיין אויף די קריעגס-געזעצען.

שבת דעם 19-טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר פר. ווערט אויפגעפיהרט אין אויסטערברוס טעאטער, רויעסגאדע 106

צום ערשטען מאל אין קאפענהאגען, די גרויסע סענסאציאנעלע קאמישע אפערעטא אין 4 אקטען.

וועלכע האט געהאט א גרויסען ערפאלג אין אמעריקא, ווי אויך אין ווארשוי

זיין ווייבס מאן

אדער סעמקע לץ

מיט גזואנג און טענץ.

בילעטען צו בעקומען ביי הר. טימיאנאוו, קויבמאגערגאדע 59

מיט'ן אנטייל פון דעם גאנצען פערזאנאל

באל ביז 3 אוהר

שניידער און שניידערקעס

קענען בעקומען באלד גוט בעצאהלענדע ארבייט, ביי וואולף איסלאנד. ברולעגערסטרייד 12, 1 זאל איבערן הויף

גוטע ארבייטער און האנד־. נייערינס ווערען געפאדערט

ביי י. גאלדשטיין, פילעסטרייד 72, 3.

א טיכטיגער מאשינער און א געהילפס מאשינער צו דאמען שניידעריי

קענען בעקומען א פלאצן מיט גוטע געהאלט. ביי שניידערמייסטער ח. בראק. אדעלגאדע 46, 2 זאל.

אויפמערקזאם!

איך האב די עהרע מיטטיילען דאס יודישע פובליקום, אז איך בין בעריט צו יעדער צייט פאטאגראפירען אייך אין אייער היים. נעהענטערע בעשייד ביי דער אויפנאהמע.

גוטע ארבייט — ביליגע פרייזען.

מיט אכטונג א. צ. יאשאנסק, פאטאגראף. ראנטצאוסגאדע 21, 2 זאל.

שפארט געלט

און קויפט אייערע גאלד און זילבער זאכען וואהרע נייע וויי אויך געברויכטע ביי מיר צו זעהר בילליגע פרייזען. בעשטעלונגען און רעפאראציאנען ווערט אויסגעפיהרט גוט און בילליג.

L. Suslovitz, Silkegade 9, St.

כשרו! רעסטאראנ! כשרו

פריישע עסען פון 65 אוירעס ביז 150. אויך אלעס צום טרינקען. די גאנצע וואך חנוכה בלינצעס קריגט מען נאר ביי עפשטיין, Rosengaarden 11 זאל. אבאנענטען ווערען אנגענומען וועכענטל.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

ניט גלויבט נאר איבערצייגט אייך

אז דער בילליגסטער פלאץ אין קאפענהאגען צו קויפען גלעזער און סיטקעס צו גאז־לאמפען איז צו בעקומען ביי דעם אוטוארעסירטען גאז־ מייסטער מ. לייזעראוויץ, Prinseusgade 14

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד אוי אמעריקא.

די צייטונג ווערט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און ווערט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען אין דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט ווערען א חרץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך אחרץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טיידענדע"ט קאנטארען, ראטהויזפלאץ אוו פרעדעריקס־ באדגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

ביי הר. סקאראכאד באדגארגאדע 30

אויר איז עקספעדיציאן קריסטאלגאד 11 ערשטער זאל.

פערביטען א שטאק!

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיין'ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מיט א נאמען אויפשריפט:

— Viggo Koppel —

דער שטאק איז אונטען צוואמענגעקלעפט און מען קען זעהען דעם ארט. וואו ער איז געווען צובראכען.

דער ווערט האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלוינונג ברייענגען אין דיזע צייטונגס עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11.

זונטאג דעם 21-טען פעברואר, אום האלב 9 אוהר

פערנשטאלטעט דער מוזיק פעראין „לירא" אין הארמאניען נארוועואלדגאדע 23 (גרויסער זאל)

א גרויסען קאנצערט

אינצעלהייטען אין פראגראמען.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36

עס איז א גרויסער אונטערשיעד ווען מען בעטראכט די וועלט און מענשען דורך די ליכטיגע ברילען פון יוגענד, אדער דורך די פערדויכערטע גלעזלעך פון עלטער, אט ווילען אונז איינרעדען אונזערע זיידעס און באבעס, אז די אמאליגע מיידעל, די מיידעל פון זייערע צייטען איז געווען א ריינער, אונשולדיגער מלאך. די אמאליגע מיידעל — טענה'ן זיי — איז געווען בעשיידען, צוריק־געהאלטען, עהרליך געהארכזאם א. ז. וו. די אמאליגע מיידעל איז געווען בעקרוינט מיט די שעהנסטע מעלות; איהר שעהנקייט איז געווען א נאטירליכע; איהר לעבען א נאטירליכער, און איהר ליעבע צו איהר פאלק, צי איהרע עלטערען, צו איהר התן — אן ערנסטע און טיעפע.

די היינטיגע מיידעל אבער — טענה'ן ווייטער אונזערע זיידעס און באבעס — איז לייכטזיניג, צולאזען. און פונקט ווי איהר אויסזעהן און קליידונג איז א געקינסטעלטער. אזוי איז אויך איהר גאנצער לעבען.

אין דער דאזיגער בעהויפטונג מעג זיך זיין א געוויסער טהייל פון ביטערען אמת.

די היינטיגע מיידעל פערמאגט פיעלייכט ניט פיעלע פון די שעהנע טוגענדען וועלכע האבען איהר אמאליגע שוועסטער בעציערט, זי צייכענט זיך אבער אויס מיט אזעלכע מעלות, וועלכע די אמאליגע האט ניט פערמאגט. די היינטיג מיידעל, איז ניט אזוי אבהענגיג מיט איהר עקזיסטענץ ווי די אמאליגע.

די היינטיגע מיידעל קוקט דרייסט דעם לעבען אין די אויגען אריין, און אונערשראקען שלאגט זי זיך דורך א וועג צו זעלבסשטענדיגקייט.

די היינטיגע מיידעל איז ניט קיין „שטיין אויפ'ן האלז" פון איהרע עלטערען ווי איהר אמאליגע שוועסטער, נור אפטמאל א וויכטיגע שטיצע פאר דער פאמיליע.

פאר וואס זשע דענקען פארט אונזערע זיידעס און באבעס, אז די אמאליגע מיידעל איז געווען בעסער פון דער היינטיגער?

איז דער תירוץ:

ווייל אונזערע זיידעס און באבעס לעבען מיט זייער הארץ און נשמה אין דעם שעהנעם ווייטען „אמאל".

אין דעם „אמאל" ווען זיי אליין זיינען יונג און שעהן געווען, און זייער אייגען לעבען האט ווי א יונגער פריהלינג געבליהט.

ל. ראזענהערץ.

אין די טראנשעען.

בעהאלטען אין טיעפע גראבענס, טראנשעען וועלכע זיינען בעשיצט מיט וואונדערבארער פערפלאנטערטע און שטעכיגע דראטה, מיט שפיציגע און שארפע שטאהלענע פלאקענס, פון וואנען ביידע פיינדליכע ארמייען קענען זעלטען איינע די אנדערע, — ווערט די שלאכט אנגעהאלטען סיי טאג און סיי נאכט. נאך קיין מאהל אין דער היסטאריע איז א שלאכט געפיהרט געווארען אויף אזא טהעאטראלישען אופן, ווי די איצטיגע. די שלאכט ליניען ציהען זיך אין דער פארמע פון כוואליען פאר מיילען דורך געדיכטע וועלדער, איבער און ארום בערג און איבער טיעפע טהאלען. וועלכע ווערען דורכגעשניטען מיט שנעל לויפענדע טייכלעך.

די גראבענס ווערען געגראבען פוס־ווייז. די טויזענדער סאלדאטען אויף יעדער זייט גראבען זיך איין אין דער ערד ווי פעלד־מייז. זיי האלטען בעהאלטען יעדער בעוועגונג זייערע. זאגאר די קאנאנען זייערע זיינען בעהאלטען און דער פלאץ זייערע קען ניט אויסגעפפינען ווערען פון דעם צווייטען צד, ווייל דער פולווער מיט וועלכע זיי שיסען איז אהן רויך און קיין צייכען ווערט ניט איבערגעלאזען פון דער שיסעריי.

אין די אפענע פעלדער זיינען די גריבער אויך אזוי איינגעריכטעט, אז מען קען זיי ניט זעהן. די לופט־פליהער פון דער הויך קענען זיי אויך ניט זעהן סיידען זיי פליהען זעהר נידריג און דאן זיינען זיי נאטירליך אין געפאר דערשאסען צו ווערען פון די סאלדאטען פון אונטען. עס זיינען אבער פאראן גענוג פרייוויליגע אויף ביידע זייטען. וועלכע נעהמען זיך אונטער צו געהן אויסגעפינען דעם שונא'ס פאזיציעס זיי געהן ארויס און די מעהרסטע פון זיי ווערען דער הרגט.

די בערג און די טהאלען ווערען שטענדיג פערהילכט פון די קראכען פון די בעהאלטענע קאנאנען. פיעלע פון די קוילען געהן פארלארען ווייל דער פונקט צו וועלכען מען דארף זיך ציעלען איז תמיד אין צווייפעל, און מען מען דארף עס בלויז פרובירען טרעפען פיעל באמבעס אין ציעל אין טויטע די סאלדאטען וועלכע ליגען בעהאלטען אין די וועלדער און בעגראבען אין דער ערד.

אין (דער נאמען פון דעם פלאץ האט דער צענזאר אויסגעמעקט) האב איך צום ערשטען מאל געזעהען די הינד פון רויטען־קרייץ, הונדערטער דייטשע און פראנצויזישע סאלדאטען האבען צו פערדאנקען זייערע לעבענס דיעזע פיער פיסיגע ברואים. זיי זוכען אין די וועלדער אויף די פערוואנדעטע, וועלכע קענען אליין ניט דערגרייכען א פלאץ פון זיכערהייט. ווען די הינד געפינען א פערוואונדעטען הויבען זיי אן בילען און דאן קומען די ארויסגעשיקטע פון רויטען־קרייץ און רעטען די פעראומגליקטע סאלדאטען, איינער פון די קאמאנדירען האט מיר דערצעלט דאס די הינט זענען וואונדערליך פעהיג.

דורכפאהרענדיג ווערוויני האב איך צוגעזעהען א וואגענדע שטיקעל ארבייט פון א פראנצויזישען לופט־פליהער, אין א פערכמארעטען טאג האט ער זיך ארונטערגעלאזען פון די וואלקענס איבער די דייטשע פאזיציעס און האט בעשטימט זייערע פלעצער איידער מען האט איהם פון אונטען געקענט בעמערקען, די דייטשע ארטילעריע האט די גאנצע צויט געהאלטען אין האגלען מיט פייער אויף איהם. אבער ער האט זיך צוריק אויפגעהויבען אין דער הויך און האט זיך ענדליך צוריקגעקעהרט אונבעשעדיגט צו די פראנצויזישע פאזיציעס.

איך האב א גאנצען טאג פערבראכט אין די דייטשע גראבענס. דיעזע גראבענס האבען עס צוריקגעהאלטען די פראנצויזען און ניט דערלאזט זיי זאלען ניט קענען עטאבלירען זייערע באטארעען אין טול און נאנסי. אין איינעם פון דיעזע אונטעראירדישע פאזיציעס האבען די דייטשע סאלדאטע ארגאניזירט א געזאנגס־פעראיין, ד־ גאנצע מצענע איז געוען וואונדערבאר. א געדיכטער נעבעל האט געהאלטען איינגעהילט די פראנצויזישע פאזיציעס, וועלכע זענען געווען בלויז 520 קילאמעטר פון די דייטשע. דורך דעם נעבעל האט מען געקענט זעהן בלויז דעם אבשלאג פון פיגורען, וועלכע האבען זיך בעוועגט ווי גייסטער, אנגעטהון אין גרין־גרויע קליידער, די סאלדאטען אין די גראבענס האבען געהאלטען אין זינגען, און זייער זינגען האט עפעס יואונדערליך געקלינגען. פיעלע פון די סאלדאטען האבען ווירקליך געהאט זיסע שטימען. בלויז צייטענווייז פלעגט זייער זינגען אונטערבראכען ווערען פון דעם קראך פון דעם א הארמאט. אנדערע זיינען געשטאנען גלייך און אנדערע האבען געהאלטען זייערע הענד צוזאמענגעלעגט ווי ביי א תפילה. זיי האבען געזונגען «עס איז דער טאג פון גאט» און «מיין פאטערלאנד, בעליעבטעס פאטערלאנד», דאס זענען געווען די הויפט ליעדער וואס זיי האבען געזונגען.

דאך האבען מענשען וואס זאלען די זאכען אויסארבייטען, פאבריצירען, דארף מען דאך נאטירליך די ארבייטער דערפאר בעצאהלען, דארפען דאך די דאזיגע בעצאהלטע ארבייטער האבען געלד און „פאר געלד קריעגט מען צוקער".. טו פון וואנען און פארוואס זאלען זיין ארעמע לייט?

נור שא! זאל שוין דערווייל זיין געגוג אויף היינט. איך האב מורא, אז אזוי דרעהענדיג, רעכענענדיג און קריכענדיג אין פלפולים און ספעקולאציעס קען מיך נאך דער „ניט גוטער" שונא ישראל, פערפיהרען ווער ווייס וואוהין... אפשר ביז... יא, ביז אין דער סאמער רויטער «טומא» אריין...

סיי ווי סיי אבער, עס זענען דא צופיעל מענשען און צופיעל ארימע לייט געוויס און, אז די ארימע לייט האבען געמעגט זיין רייכער און גליקליכער איז פאזיטיוו זיכער. און, אז א סך, גאר א סך, אפשר טאקע גאר די מעהר צאהל פון די קבצנים זענען חלילה ניט קיין ערגערע מענשען ווי די רייכע. דאס וועלען אויך פיעל מודה זיין. און עס איז נאך א סברה און א האלב, אז די ארימע מענשען וועלען נאך אפשר אמאל קומען צום שכל און פערלאנגען, און מיט רעכט א גרעסערע „המוציא" פון דעם טאטענס גרויסע, געשמאקע קידוש־קיטקע.. פאר וואס טאקע ניט? זיי זענען אויך קינדער ביי גאט. עס קומט זיי, און זיי זאלען דאס אונבעדינגט קריגען!..

מילא, סיי־ווי־סיי, אזוי צו אזוי, דערווייל אבער זענען דא צופיעל מענשען צופיעל אונגליקליכע, אונצופריעדענע מענשען; צופיעל אויפגערעגטע מענשען, וועלכע זענען פשוט אין כעס... און גאט זאל שומר און מציל זיין מענשען, וואס שעמען זיך גאר ניט אפטמאל צו גרייזלען די פויסטען אויף די, וואס זענען רייך און זאט, און צופריעדען, ווייל די קבצנים דאכט זיך אלץ, אז זיי האבען א חלק אין די עשירות.. און, אז מען מוז זיי דעם דאזיגען חלק אבגעבען...

אויב איך האב קיין טעות ניט, רבותי, זאל דאס זיין דער גרויסער, אבגרונד טיעפער און שטרענג פערשוויגענער סוד פון אייראפא'ס איצטיגע בלוטיגע מלחמה. די בלוטיגסטע און שוידערליכסע צייט די וועלט שטעהט.

צופיעל מענשען, יא צופיעל מענשען, וואס האבען גארניט... וואס האבען גארניט וואס צו פערליערען.. דאס איז צו געפעהרליך פאר דאס ביסעל מענשען, וואס האט אסך און ממילא שוין פאר די הערשער, וועלכע האבען אלץ.

דארף מען די אונצופריעדענע זעהן בעזייטיגען. דארף מען מאכען א ביסעל שיטערער די שורות, דען דאן ערשט וועט ניט אזוי שטארק שאדען, וואס עס איז שיטער ביי זיי אין טאפ.. קנאפער קעפ דארף מען קנאפער טעפ און קנאפער אין די טעפ, ווייל עס זענען דא קנאפער מיילער צום קייען און צום שרייען..

ווען עס איז ניטא קיין גריץ אין טאפ, איז כאטש גוט, אז עס איז דא גריץ אין קאפ... דאן איז די זאך ניט אזוי געפעהרליך; דאן איז ניטא וואס זיך צו שרעקען. קוים אבער פאנגט אן אין קאפ צו ברענען ארויט פייעדל; קוים ווערט דארט פון די גריץ א ביסעל היץ... דאן... יא, דאן איז טאקע צופיעל מענשען מיט אנ'אמת און מען מוז זעהן זיי צו מאכען קנאפער...

איז נויטיג דערצו א מלחמה, און מען האט איהר טאקע געמאכט אויך, מען האט אנגערייצט די הונגעריגע באריאקעס איינעם אויפ'ן אנדערען און דער טייוועל טהוט שוין דאס איבריגע.

אז עס זענען דא צופיעל מענשען, יא, מענשען וואס הייבען אן פיהלען און פערשטעהן דארף מען זיך געבען אנ'עצה. פאר פאסקודניאקעס איז ניטא וואס מורא צו האבען, א פאסקודניאק איז ניט קיין געפעהרליכע זאך, א פאסקודניאק שרייט, רוקט מען איהם אריין א בולקע אין מויל שווייגט ער...

מיט א מענשען אבער איז גאר אנדערע דבורים, און, אז עס זענען טאקע דא צופיעל מענשען, מזזען טאקע די אונמענשען האבען, וואס זיי האבען א שרעקליכע מלחמה.

די הערשער האבען אבער א טעות, זיי שרעקען זיך אומזיסט, דען דערווייל זענען נאך ניטא צופיעל מענשען. אפילו אין דער מאס אויך ניט, דען קוים וועלען זיין גענוג מענשען וועלען ניט קענען זיין קיין מלחמות.

קריעגס געפאנגענע נשמות פון נייטראלע לענדער.

פון דר. שמריהו לעווין.

איין גאט ווייס דעם אמת: איך וואלט טייער בעצאלט צו קריעגען א מיטגל, וואס זאל מיך בעפרייען, ווען נאר אויף א וויילע, פון די שרעק־ליכע, פינסטערע מלחמה געדאנקען. נאר אויף א רגע וואלט איך זיך וועלען אומקעהרען צו דער פאר־מלחמה וועלט, צו די בלי־היגע לענ־דער, צו די פריידליכע מענשען, צו די שפרינ־גענדע קינדער, אהן דאגות און אהן צער, צו דער פרעהליכער יוגענד, וואס זוכט זיך אויסצו־לעבען און לערנען, אין פאנץ און אין צוואנג, צו די עהרליכע און ערנסטע ערוואקסענע, וואס עההען טאג־טעגליך צו זייער בעשעפטיגונג און העלפען בויען דורך עהרליכע ארבייט די מענש־ליכע גזעלשאפט. איך וואלט זיקגעוואלט אומ־קעהרען, און ווען נאר אויף א וויילע, צו דער פאר־מלחמה ליטעראטור, צו די שעהן געשלייפטע גייסט־פראדוקטען פון די וויסענשאפטלער און קינסטלער און אנווארימען די נשמה פון ליכט, וואס זיי פעברייטען. איך וואלט, מיט איין וואר־געוואלט אברייסען זיך, און ווען נאר אויף א וויילע פון דער פערשלאנטערטער, מיט טויזענד מלאך־המות־אויגן קוקענדער געגענוואר־ט און פערזונקען זיך אין די פאר־מלחמה וועלט, וואס אט נאר מיט עטליכע חדשים צוריק איז זי נאך געשטאנען אזוי פעסט אויף אירהע זיילען און אזוי צופערזיכטליך־שטאלץ געקוקט אין די צוקונפט.

און נאך מעהר וואלט איך זיך געוואלט אומקעהרען, און ווען נאר אויף א וויילע, צו מיין אייגענער פאר־מלחמה וועלט, וואו טויזענדע טויזענדע פון אונז האבען גזוכט טרייסט און האפנונג, ליכט און וואר־מקייט, וואו אונזער אויגן פעסט אויף אירהע זיילען און אזוי צופערזיכטליך־שטאלץ געקוקט אין די צוקונפט.

אין נאך מעהר וואלט איך זיך געוואלט אומקעהרען, און ווען נאר אויף א וויילע, צו מיין אייגענער פאר־מלחמה וועלט, וואו טויזענדע טויזענדע פון אונז האבען גזוכט טרייסט און האפנונג, ליכט און וואר־מקייט, וואו אונזער אייגענער פאר־מלחמה וועלט, וואס אט נאר מיט עטליכע חדשים צוריק איז זי נאך געשטאנען אזוי פעסט אויף אירהע זיילען און אזוי צופערזיכטליך־שטאלץ געקוקט אין די צוקונפט.

און

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף אחודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין איסלאנד . . . „ 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 19.

קאפענהאגען, פרייטאג ד. 18-טען דעצעמבער 1914

באמבארדירט ענגלישע ברעג-שטעדט.

דער יובעל אין בערלין—ענגלישע שיעפען ביי יפה

היעלף פאר די סערבען

לאנדאן, 17-טען דעצעמבער. אמוראדי־גען רושם האבען דא ארויסגערופען די ידיעות, וועגען דעם, אז דייטשע קריעגס־שיפען האבען נעכטען אין דערפריה באמבארדירט די ענגלישע מזרח־בערג־שטעדט הארטלעפאל, סקאר־בארג און וויטבי. די אונערוואר־טעטע באמ־בארדירונג איז אויסגעפיהרט געווארען פון איי־ניגע דייטשע קרייצער׳ס, וועלכע זענען אונבע־מערקט צוגעקומען זעהר נאהענט צום ברעג. ווי נאר די ענגלישע שיפען האבען בעמערקט דעם פיינד האבען זיי איהם תיכף אטאקירט און סהאט זיך ענטוויקעלט אים־שלאכט.

וועגען דער באמבארדירונג מעלדעט די ענג־לישע אדמיראליטעט פאלגענדעס: נעכטען האלב ניין פריהמארגען האט א דייטשע עסקאדרע גע־עפענט א שטארקע באמבארדירונג געגען די שטעדט הארטלעפאל וויטבי און סקארבארג. די דאזיגע דעמאנסטראציע איז אויסגעפיהרט גע־ווארען פונ׳ם פיינדס בעסטע און שנעלסטע שי־פען.

די ענגלישע פאטרול־שיפען האבען פערזוכט איבערשניידען זיי דעם וועג, נאר די דייטשע קרייצער האבען עס בעצייטענט בעמערקט און בענוצענדיג זיך דעם געדיכטען נעפעל, וואס איז גראד געווען נעבען ברעג, אנטלאפען געווארען לויט די לעצטע מעלדונגען האבען אנטייל גענומען אין דער באמבארדירונג זיעבען דייטשע קרייצער.

פרטים וועגען דער באמבארדירונג.

לאנדאן. 17. דעצעמבער, דאס קריעגס־מי־טיילט מיט: נעכטען אום 8 אוהר אין דער פריה האבען זיך בעוויזען ביי הארטלעפאל 3 דייטשע קרייצערס. די באמבארדירונג האט זיך אנגעהוי־בען 15 מינוט נאך 8. די ענגלישע באטעריעס האבען געענטפערט פערשאפט דעם פיינד גרוי־סען שאדען.

10 מינוטען פאר 9 זענען די דייטשע שיפען אבגעשוואמען צוריק. פון סאלדאטען זענען 7 דער׳הרג׳עט און 14 פערוואונדעט. די באמבארדירונג האט פעראורזאכט א שרפה אין דער גאז־ווערקעריי. פון ציווילע מענשען זענען 22 גע׳הרג׳עט און 50 פערוואונדעט. גלייכצייטיג האבען 2 דייטשע קרייצערס אנגעגריפען סקארבאראג און האבען אויסגעשאסען 50 קוילען. אין סקאראבאראוג זענען דער׳הרג׳עט געווארען 13 מענשען. אנדערע 2 דייטשע קריי־צערס האבען בעשאסען ווהיטבי, וואו ס׳זענען דער׳הרג׳עט געווארען 2 ציווילע מענשען און 2 פערוואונדעט.

קאנאנען און אמוניציע פאר סערביען.

צו „רייטער׳ס ביורא“ טעלעגראפירט מען פון וזענעדיג:

דא האט מען ערפאהרען, אז די סערבען האבען ניט־לאנג בעקומען עטליכע באטארייעס און מעהרערע מאדערנע קאנאנען און א טייל אמוניציע.

די סערבען האבען דאס אלץ ערהאלטען איבער מאנטאנעגרא.

דער טערקישער קריעג.

פון קאנסטאנטינאפאל מעלדעט מען אפי־ציעל:

די געשלעגען, וואס זענען פארגעקומען ביים מזרח־גרענעץ פון ווילאיעט וואן, האבען זיך געענדיגט צום גונסטען פאר אונז.

די פאזיציע ביי סאראי, וואס דער פיינד האט פערטיידיגט הארטנעקיג, איז ענדליך גע־בליבען אין אונזערע הענד.

אנ׳ענגלישער קרייצער האט בעשאסען איי־נעם פון אונזערע וואך־טורעמס צווישען יפה און גאזא, אבער אהן געלונגענע רעזולטאטען.

דער רוסישער קרייצער „אסקאלד“ האט דערטרונקען אונזערע צוויי שיפען ביי ביירוט.

אונזער קרייצער „מעסודיע“ איז אונטער־געגאנגען אדער דורך אנ׳אבעגעריסענער מינע אדער דורך אפרעמדער טארפעדא־קויל.

בערלין יובעלט!

פון בערלין מעלדעט מען: דא הערשט אנ׳־אונבעשרייבליכער יובל צוליעב דעם דייטשען פלאט׳ס דרייסטען אנגריף אויף די ענגלישע ברעג־שטעדט; די שטאדט איז אויסגעפוצט און אויסגעהאנגען מיט פלאגען, און די צייטונגען ערקלעהרען, אז די דאזיגע דרייסטקייט און מוט פונ׳ם דייטשען פלאט איז בעוויזען געווארען אין פולען גלאנץ.

אין דער קומענדער וואך.

פון פעטראגראד מעלדעט מען: דא ערוואר־טעט מען, אז דער שיקזאל פון קראקוי וועט ענדליך בעזיגעלט ווערען אין דער קומענדער וואך. גלייכצייטיג ערוואר־טעט מען אגרויסע שלאכט אין דרום־פוילען.

אמעלדונג פון צענטראל קאמיטעט פון יק׳א.

גלייך ווי די מלחמה האט זיך אנגעהויבען האט אויפגעהערט אנקומען געלט פון אמעריקא קיין רוסלאנד און טויזענדער פאמיליעס, וועל־כע בעקומען שטיצע פון זייערע קרויבים אין אמעריקא, זיינען געבליבען אין א שלעכטע לאגע, וועלענדיג קומען די פעראר־עמטע פא־מיליעס צו היעלף, האט דער צענטראל־קאמיטעט דורכגעשריעבען זיך אמעריקאנער עמיגראציאנס אינסטיטוציאנען איבער דער פראגע וועגען אר־גאניזרונג פון געלד־איבערשיקונג קיין רוסלאנד איצט האט דער צ. ק. בעקומען א טעלעגראפישע ידיעה, אז אין ניו־יארק איז געגרינדעט גע־ווארען א ספעציעלע קאמיטעט צו העלפען די עמיגראנטען, וועלכע ווילען איבערשיקען געלט קיין רוסלאנד.

מאקסים גארקי אלס קראנקען-פערזארגער.

אנ׳אונגארישער אדוואקאט, וועלכער האט אנטייל־גענומען אין די געשלעגען געגען די רוסען, שרייבט צו אפריינד, אז ער ליעגט איצט אפערוואונדעטער אין אלא:ארעט אין מאסקווא אין דעם צימער, וואו ער ליעגט, ליעגען נאך 1 עסטרייכער און 2 רוסען. ער דעצעהלט, אז איינער „מיט א אינטערעסאנטען און גוטמוטיגען אויסזעהן“ קומט אהער טעגליך אן פאסט אויף די קראנקע. ער האט געפרעגט איינע פון די קראנקען־שוועסטער וואר ער איז, האט זי איהם געענטפערט, אז דאס איז דער בעריהמטער שריפטשטעלער מאקסים גארקי.

גארקי האט זיך אויך איינגעריכט אקליינע קראנקען הויז אין מאסקווא, וועלכע ער אליין גיט אכטונג אויף דעם.

שבת דעם 19-טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר פר. ווערט אויפגעפיהרט אין אויסטערברוס טעאטער, רויעסגאדע 106

צום ערשטען מאל אין קאפענהאגען, די גרויסע סענסאציאנעלע קאמישע אפערעטא אין 4 אקטען.

וועלכע האט געהאט א גרויסען ערפאלג אין אמעריקא, ווי אויך אין וואַרשוי

זיין ווייבס מאן

אדער סעמקע לץ

מיט געזאנג און טענץ.

בילעטען צו בעקומען בייַ הר. טימאנאוו, קויבמאגערגאדע 59

מיט'ן אנטייל פון דעם גאנצען פערזאנאל

באל ביז 3 אוהר

S. Skorochod

Antikke § moderne Møbler Gl. Sølv, Glas, Porcelain.

Telf. Palæ 2167 y. Borgergade 30.

אויפמערקזאם!

איך האב די עהרע מיטטיילען דאס יודישע פובליקום, אז איך בין בעריט צו יעדער צייט פאטאגראפירען אייך אין אייער הויז. נעהענטערע בעשייד בייַ דער אויפנאהמע,

גוטע ארבייט — ביליגע פרייזען,

מיט אכטונג א. צ. יאשאנעק, פאטאגראף.

ראנטצאוסגאדע 21, 2 זאל.

שפארט געלד

און קויפט אייערע גאלד און זילבער וואהרע נייע ווי אויך געברויכטע בייַ מיר צו זעהר ביליגע פרייזען.

בעשטעלונגען און רעפאראציאנען ווערט אויסגעפיהרט גוט און ביליג.

L. Suslovitz, Silkegade 9, St.

כשרו רעסטאראנ כשרו

פרישע עסען פון 65 אויירעס ביז 150. אויך אלעס צום טרינקען. די גאנצע וואך חנוכה בלינעס

קריגט מען נאר בייַ עפשטיין, Rosengaarden 11

זאל. אבאנענטען ווערען אנגענומען וועכענטל.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

ניט גלויבט נאר איבערצייגט אייך

אז דער ביליגסטער פלאץ אין קאפענהאגען צו קויפען גלעזער און סיעטקעס צו גאנ־לאמפען איז צו בעקומען בייַ דעם אוטוארעסירטען גאנ־מייסטער מ. לייזעראוויץ, Prinsensgade 14

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פאראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד אוי אמעריקא.

די צייטונג ווערט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און ווערט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אויירעס אויסלאנד 7 אויירעס

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11, København K.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראטהויזפלאץ אוז פרעדעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרייד 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11

ערשטער זאל.

פערביטען א שטאק!

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיין'ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מיט א נאמען אויפשריפט:

— Viggo Koppel —

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מען קען זעהען דעם ארט, וואו ער איז געווען צובראכטען.

דער וועלכער האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלוינונג בריינגען אין דיזע צייטונגס עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11.

זונטאג דעם 21-טען פעברואר, אום האלב 9 אוהר

פערזנשטאלטעט דער מוזיק פעראין „לירא" אין הארמאניען נאררעוואלדגאדע 23 (גרויסער זאל)

א גרויסען קאנצערט

אייגצעלהייטען אין פראגראמען.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

טען אין וואלד און געווארט אויף די דייטשען. אזוי ווי מיר זיינען געלעגען, האט זיך פלוצלונג דערהערט א שאס. נאך דעם שאס האבען מיר פערשטאנען אז ער, דער שאס איז א דייטשישער שמעריל דער מלמד, וואס איז געלעגען לעבען מיר. האט גענומען שמעקען טאבאק (ער זאגט אז טאבאק גיט צו מוטה) און געשריען „שמע ישראל". די דייטשען זיינען אלץ געגאנגען. מיר האבען זיי ניט געטשעפעט. אונזער פלאן איז געווען, זיי לאזען געהן ביז אין שטעדטעל אריין און נאכדעם זיי דערצעהלען דעם פסוק. אזוי האט חיים יאסעל דער פאלקאווניק אויסגערעכענט, נור אזוי ווי די דייטשען זיינען „ביטערע" יונגען זיינען זיי געגאנגען און האבען געשאסען. ווען פון די 40 פארשוין זיינען שוין געווען 16 טויט האט חיים יאסעל געגעבען א געשריי: „האלט" און מיר האבען זיך אליין אונטערגעגעבען. מיר האבען זיך אבער מיט די דייטשען אבגערעכענט אויף אן אנדער אופן. מיר האבען שבת צום דאוונען ניט געזאגט קיין הנותן תשועה פאר ווילהעלם. די דייטשען זיינען געבליבען מיט א נאז.

איך אליין בין גאט צו דאנקען ניט שלעכט אב, ניט מעהר: איך שטארב פון הונגער, ס'איז ניטא קיין געלד און אפילו ווען ס'וואלט געווען געלד, וואלט אויך ניט געווען וואס צו קויפען. מען באקט ניט, מען קאכט ניט. אלע טאג קלייבט מען זיך צוזאמען אין באד און מען דערצעהלט מעשיות פון דער מלחמה: פאר די ווייבער איז יעצט געווארען אן אמת'ער אונגליק: זיי האבען ניט וועמען צו שילטען: אלע מאנסבילען, מעהר־סטענס יודען, זיינען אוועק אין דער מלחמה. די רוסען זארגען אז זיי וועלען ניט האבען אויף וועמען צו מאכען פאגראמען. ווארום די מלחמה וועט שוין אויסהרג'ענען אלע יודען.

גלייך ווי די מלחמה וועט זיך ענדיגען וועל איך אם ירצה השם פאהרען קיין אמעריקא. מען זאגט אז אמעריקא איז דער בעסטער פלאץ פאר מוהלים, מען נויטיגט זיך אין זיי א סך, און אזוי ווי איך בין א קינסטלער א בעל מלאכה, וועל איך זיכער קריגען ארבייט. וואס דענקסטו וועגען דעם? לאז מיר עס גלייך וויסען.

דיין פריינד, בערל.

פ. גאסין.

די שטימונג אין רוסלאנד.

«שטאקהאלמער טאגבלאט» שרייבט:

אין רוסלאנד איז מען שטארק איבערצייגט, אז דער גצחון וועט זיין אויף דער זייט פון דער רוסישער ארמעע. ס'ווערט ווארעם דיסקוסירט די פראגע, ווי ווייט די רוסישע ארמעע זאל איינדרינגען אין דייטשלאנד, צו די ארמעע זאל געהן ביז בערלין אדער אפשר איז גלייכער, אז זי זאל נאר דערגרייכען ביז האלב וועג צו בערלין און בלייבען שטעהן, אזוי אז ביים שלום מאכען זאל די דייטשע גרענעץ זיין ביי דער טייך אאדער. עסטרייך זאל געטיילט ווערען צווישען די סלאווישע פעלקער, די דארדאנעלען, פערשטעהט זיך, וועלען מוזען בלייבען אין די הענד פון רוסלאנד; ס'איז נאך אפילו פאראן אזעלכע וואס זאגען, אז ירשלים דארף אויך בעקומען רוסלאנד אין חלק.

ס'געפינט זיך אויך אפילו א כתה, וועלכע איז פאר שלום; זי בעשטעהט גראד פון די העכערע שיכטען פון דער רוסישער בעפעלקערונג. זיי ווערען אבער פון די איבריגע טיילען פון דער בעפעלקערונג אנגענומען פאר מורדים, פאררעטער און מוזען, פערשטעהט זיך, זיין פארזיכטיג.

די יודישע לאגע אין רוסלאנד איז זעהר א פערצווייפעלטע. די הערשענדע גרופען גלויבען, אז די יודען סימפאטיזירען מיט דייטשלאנד־עסטרייך.

די גאנצע ארמעע, פון סאלדאט ביז'ן גענעראל, זענען איבערצייגט, אז די יודען זענען פעררעטער, אבער דאס איז, נאטירליך, גאנץ פאלש. די לעגענדע איז ענטשטאנען אויף פאלגענדען אופן: ווען די דייטשען זענען אריינגעטראטען אין פוילען אין די דערפער האבען זיי, פערשטעהט זיך, געמוזט אום צוזאמענצוריידען זיך וועגען עטוואס, ווענדען זיך צו יודען, פשוט, ווייל מיט זיי קענען זיי זיך צונויפריידען, ווען די דייטשען האבען זיך נאכדעם צוריקגעצויגען און די קאזאקען זענען אריין, האבען זיי ערפאהרען פון די פאליאקען, אז די דייטשען האבען גערעדט מיט די יודען. די דאזיגע יודען זעגען גלייך אויפגעהאנגען געווארען פון די קאזאקען, וועלכע האבען זיי גערעכענט פאר פעררעטער.

אזוינע תליה־משפטים זאלען האבען פיעלע מאל געטראפען אין פוילען, און דערפון שטאמט זיכער די לעגענדע, וועגען דעם יודישען פערראט.

געשטארבען בשעת'ן פרעדיגען.

פון בערלין איז מען מודיע, אז דער באקאנטער ראבינער פון דער בערליגער יודישער רעפארם־געמיינדע ד"ר מאריץ לעווין איז די טעג געשטארבען, ווי בעקאנט, דאווענט מען אין דער רעפארם־געמיינדע אנשטאט שבת זונטאג. דעם לעצטען זונטאג האט ד"ר לעווין, וועלכער איז שוין אלט 72 יאהר, געהאלטען אין דער רעפארם סינאגאגע א פרעדיגט און אין מיטען פון זיין רעדע האט ער פלוצלינג בעקומען א הערץ־שלאג און איז געפאלען א טויטער אויף דער בימה איידער מען איז געקומען איהם צו הילף. דערביי זענען אויך געווען דעם ראבינערס ווייב און זוהן. דעם גאטעס־דיענסט האט מען נאטירליך מפיסק געווען.

די לאגע פון די סערבישע יודען.

דער רב־הכולל פון בעלגראד. ד"ר יצחק אלקאלאי, איז בעפאלמעכטיגט געווארען דורך די יודישע געמיינדעס פון סערביען צו בעזוכען די לענדער פון די דריי־פעראייניגטע מלוכות (ענגלאנד פראנקרייך און רוסלאנד), כדי צו זאמלען הילף פאר דער יודישער בעפעלקערונג פון סערביען, וועלכע איז רואינירט געווארען דורך דער מלחמה.

א יודישער דאקטאר א העלד.

אין דער הויפט־פערוואלטונג פון „רויטען קרייץ" איז דערהאלטען געווארען פון ווארשא פונ'ם הויפט־בעפאלמעכטיגטען גענעראל וואלקאוו א טעלעגראמע מיט א מיטטיילונג וועגען פאלגענדען טראגישען צופאל.

דער עלטסטער דאקטאר פון וועליקאלוקער עטאפ־לאזארעט ל. י. דושאנסקי האט אין לאוויטש דעם 1־טען נאוועמבער אבשניידענדיג ביי איינעם א האנד, זיך צודראפעט דעם פינגער מיט אנ'אבגעבראכענעם שטיקעל פון א ביין, אויפ'ן אנדערען טאג האט ער ווייטער געארבייט. האטש דער פינגער האט אנגעהויבען געשוואלען צו ווערען און עס האט זיך ארויסגעוויזען אבלוט־פערגיפטונג. דעם 4־טען נאוועמבער איז דאקטאר דושאנסקי געבראכט געווארען קיין ווארשא אין סמאלענסקער שפיטאל. וואו ער האט אבגעקרענקט ביז'ן 14־טען נאוועמבער, פערליערענדיג אפט דעם זינען. דעם 14־טען נאיאבער איז דאקטאר דושאנסקי צוריקגעקומען צום זינען און איז אין דער אנוועזענהייט פון זיין פרוי געשטארבען. דעם 16־ נאיבער, 4 א זייגער ביי־טאג, איז דעם פערשטארבענעמ'ס קערפער אבגעשיקט געווארען א היים אין וועליקאלוקי, כדי צו מקבר זיין איהם אויפ'ן יודישען בית־עולם. די אבטיילונג פון „רויטען־קרייץ" האט אויף זיין קבר ארויפגעלעגט א קראנץ.

די הויפט־פערוואלטונג פון „רויטען קרייץ" אין פעטראגראד האט אויף איהר לעצטער זיצונג בעערט דאס אנדענקען אז דעם פערשטארבענעם מיט אויפשטעהן פון די ערטער.

די נדבה פונ'ם קייזערס טאכטער.

ווארשעווער יודישער קהלה פערוואלטונג זענען איבערגעגעבען געווארען די 10.000 רובל וואס ס'האט מנדב געווען די טאכטער פונ'ם רוסישען קייזער. די גרויס־פירסטען טאטיאנע ניקאלאיעוונע פאר די יודישע מלחמה געליטענע.

א דאנק די פעטריקאווער יודען.

ווען דאס רוסישע מיליטער איז אריינגעקומען קיין פעטריקאוו, האט דער קאמענדאנט אנגענומען א יודישע דעפוטאציע מיט'ן פעטריקאווער רב בראש אין וועלכע ער האט אויסגעדריקט א דאנק דער יודישער בעפעלקערונג פאר זייער גאסט־פריינדליכען אויפנעמען דאס רוסישע מיליטער.

פון קעלנער—צו פרעזידענט.

דער גענעראל דיעגע גוטעירעץ, וועלכער איז ניט לאנג אויסגעוועהלט געווארען פאר א פרעזידענט אין מעקסיקא, איז ווי די שפאנישע צייטונגען געבען איבער, ערשט מיט 6 יאהר צוריק געווען א קעלנער אין א קאפע־הויז און זיין געבורט־שטאד אוועדיע (שפאניען)

זיינע קרובים, דער הערענדיג אז ער איז געווארען פרעזידענט, האבען פערלאזען שפאניען און אוועק געפאהרען קיין מעקסיקא, וואו זיי דיינקען דורך איהם אויך כבוד און עשירות בעקומען.

די קאנפערענץ פון „החבר".

מאנטאג דעם 20־טען דעצעמבער וועט אין זשענעווע פארקומען א קאנפערענץ פון דער שווייצארישער ציוניסטישער סטודענטען־פערבאנד «החבר».

אויפ'ן טאגעס־ארדנונג פונ'ם קאנפערענץ שטעהען: דער דין־וחשבון פונ'ם קאמיטעט, א רעפעראט פון יעקב קליאצקין איבער «די יסודות פו דער יודישער אויפלעבונג», א רעפעראט פון וויינשאל „די פערשיעדענע עקסטרעמען אי ציוניזם און אונזער פרעספעקטיוו", ווייטער וכוחים, וואהלען פון א נייעם קאמיטעט און ז. וו. אויף וויעפיעל ס'איז געוואונשען אזא מין קאנפערענץ אין אזא צייט פון חורבן און וועלט מהומה, איז איבריג צו זאגען, מיר פון אונזער זייט קענען נאר ווינשען די געטרייע סטודענטען ציוניסטען ערפאלג אין זייער געגענווערטיגער שווערער, אבער וויכטיגער ארבייט.

„א דאגק, עמיליע,"—האט ער געריהרט א זאג געטהון, «מיר דוכט זיך, אז קיינמאל נאך האסטו אזוי ניט געשפיעלט» די ווערטער האבען ווארעם און אויפריכטיג געקלונגען. „דיעזע קלאנגען וועל איך זיך אין באטאוויע דערמאנען", ער האט אויסגעשטרעקט זיין האנד, נאר זי האט זיך געשווינד אויפגעהויבען, אבגעקעהרט זיך און איז צום פענסטער צוגעגאנגען.

א לאנגע צייט איז שטיל געווען, מאריע האט זיך שנעל אין ארדנונג געבראכט און איז אריין אין צימער, יאהאנא איז אריין גלייך נאך איהר, א בלייכע מיט טרעהרען אין די אויגען.

— ס'איז שוין צייט א היים געהען, האט זי געזאגט.

זי געזעגענט זיך, ער קלויבט זיך אויך אוועקגעהען.

א מאדנע נערוועזער געזעגענען זיך איז, בעת מען מיידט זיך אויס אנקוקען איינער דעם צווייטען, ווען די הענד בעריהרען זיך, ניט דריקענדיג איינע דער צווייטע, און מען מאכט דעם אנשטעל, אז מארגען וועט מען זיך ווידער זעהען...

מאריע און די אלמנה בעגלייטען זיי דורכ'ן גארטען, עמיליע שטעהט די גאנצע צייט ביי'ם פענסטער, זי האט זיך נאר אומגעדרעהט א ביסעל ווען ער האט שטיל, מיט ע געריהרטער שטימע א זאג געטהון איהר: «זיי מיר מוחל»...

און איינהערענדיג זיך צו די שטימען אין גארטען, שטעהט זי, אהן טרעהרען און קוקט אין דער פינסטערניש אריין.

אין דער טרויעריגער פינסטערניש.

דייטשלאנד׳ס מאנעוור געגען פראנקרייך.

א לעצטע דעפעשע פון פעטראגראדער טע־
לעגראפען־אגענטור מעלדעט, אז טערקיי האט
מיט דער אונטערשטיצונג פון דייטשלאנד, זיך
אנגעהויבען בעמיהען פאר׳ן נייעם פויבסט, אז
זי, טערקיי, זאל בעקומען דאס רעכט צו האל־
טען א פארשטעהער ביים פויבסטליכען־הויף, ווי
די קריסטליכע מלוכות.

כדי צו פארשטעהן די בעדייטונג פון דער
דאזיגער מיטטיילונג דארף מען זיך דערמאנען
אן פאלגענדעס:

זינט עס זענען אין מיטעלאלטער פארגע־
קומען די לאנגע מלחמות, וועלכע זענען בע־
וואוסט מיט׳ן נאמען „קרייץ־צוגען", צוויישען די
קריסטליכע מלוכות מיט די טערקען און אראבער
האבען געהערשט פערשארפטע בעציהונגע צווי־
שען דעם פויבסטליכען טראהן מיט די מאהמע־
דאנישע הערשער. די סבה איז געווען דאס, וואס
אין שפיץ פון די קרייץ־צוגען זענען געשטאנען
די פויבסטען, וועלכע זענען פערבליבען אפענע
פיינד פון טערקיי, אפילו נאכדעם ווי די קרייץ־
טרעגער זענען בעזיגט געווארען און האבען
געמוזט שליסען שלום מיט טערקיי.

נאכדעם ווי די באלקאנישע האלב־אינזעל
איז אין 15־טען יאהרהונדערט אייגענומען גע־
ווארען דורך די טערקען, האט די טערקישע
רעגירונג בעשטימט אין קאנסטאנטינאפל אשטע־
לע פון א גריכישען פאטריארך (עלטסטער גלח)
וועלכער איז געווארען רעליגיעזער פארשטעהער
און בעשיצער פון די פראוואסלאוונע קריסטען
אין טערקיי, וואס זענען געווען די מערהרייט
צווישען די קריסטליכע אונטערטאנען פון סול־
טאן. דאגעגען, די קאטאליקען פון דער טערקי־
שער מלוכה האבען אזא מין רעליגיעזען בעשי־
צער און פארשטעהער ניט געהאט.

ווען נאפאלען דער ערשטער האט געמאכט
זיין בעוואוסטען מארש דורך סיריען קיין עגיפ־
טען, האט האט ער פראיעקטירט צו בעקומען
א פריוויולעגיע פאר פראנקרייך, אז זי זאל זיך
רעכענען פאר א בעשיצערין פון די קאטאליקען
אין אלע מזרח־לענדער.

שפעטער, וען אין די 60־ער יאהרען פון
פאריגען יאהרהונדערט זענען אויסגעבראכען אונ־
רוהען צווישען די קריסטען אין סיריען, האט
נאפאלעאן דער דריטער, וועלכער האט דעמאלט
געשפילט די הויפט־ראלע צווישען די מלוכות
אין מערב־אייראפא, זיך אריינגעמישט לטובת
די קריסטען, און פון דעמאלט אן שוין לערך א
יאהר 50 האט פראנקרייך געהאט די פריוויולע־
גיע זיך צו רעכענען אלס בעשיצערין פון די
קאטאליקען אין טערקיי.

די טערקישע רעגירונג איז נישט געווען ג־
גען אזא פריוויולעגיע פאר פראנקרייך, ווייל קיין
אנדער פארשטעהער און בעשיצער פון די קא־
טאליקען אין טערקיי איז נישט געווען, דען דער
פויבסט האט נישט געהאלטען קיין פארשטעהער
אין טערקישען הויף און האט אויך צו זיין הויף
נאר דערלאזט קריסטליכע פארשטעהער. אלזא,
האט טערקיי קיין דיפלאמאטישען פערקעהר
מיט׳ן פויבסט נישט געהאט.

פראנקרייך האט דער דערמאהנטער פריוי־
לעגיע צוגעגעבען א גרויסע פאליטישע בעדיי־
טונג. אין דערום, וען צוריק מיט אייניגע יאהר
איז אין פראנקרייך אבגעטיילט געווארען די
מלוכה פון דער קירכע און די רעגירונג האט
אינגאנצען אויפגעהערט זיך צו בעשפטיגען מיט
רעליגיעזע ענינים, איז פונדעסטוועגען אין פראנ־
צויזישען מיניסטעריום פון אויסערן פערבליבען
א ספעציעלע אבטיילונג, וועלכע פערנעהמט זיך
מיט׳ן שוץ אויבער רעליגיעזע אינטערעסען פון
די קאטאליקען אין טערקיי.

יעצט אבער, נאכדעם ווי עס איז אויסגע־
געבראכען די מלחמה צווישען טערקיי מיט די
פאריינטע שטאטען, האט דער פרעזידענט וילסאן
אנגעפאנגען צו פארפאלגען א נייטראלע פאליטיק,
אין דער ריכטונג, אז אמעריקע זאל זיך נישט
מישען אין קיין פון די קריגפירענדע לענדער
אין קיין פאל. אין אנטוואגונג צו דעם האט
דער פרעזידענט אויסגעדרוקט, אז אמעריקע
וועט נישט פארלירען קיין פון זיינע רעכטען
אין קיין פון די קריגפירענדע לענדער, ווי אויך
נישט פארלירען קיין פון זיינע רעכטען אלס
נייטראלע מאכט.

אין דעם זינען האט אויך דער פרעזידענט
ווילסאן אויסגעדרוקט, אז אמעריקע וועט נישט
פארלירען קיין פון זיינע רעכטען אלס נייטראלע
מאכט, ווען עס וועלען פארקומען פאלען, אין
וועלכע אמעריקע וועט זיך נישט האלטען פאר
נייטראל, ווי אויך אז אמעריקע וועט נישט
פארלירען קיין פון זיינע רעכטען, ווען עס וועלען
פארקומען פאלען, אין וועלכע אמעריקע וועט
זיך נישט האלטען פאר נייטראל.

שמעריל בעווייזט גבורות.

א בריף קיין אמעריקא.

טייערער בערי!

ביי אונז אין שטעדטיל איז לעבעדיג. אלע
זיינען פערקאכט אין דער מלחמה: איך אין מיין
ווייב און אלע בעלי בתים זיינען פאר רוסלאנד,
ווייל מען זאגט אז אויב רוסלאנד וועט געווינען,
וועלען אלע יידען מעגען פאהרען קיין אמעריקע,
מען זאגט אז ביי אייך קען מען וועכען אין א
6־7 חדשים אן אדוואקאט, א דאקטאר, און
אפילו א פרעזידענט. מען זאגט אז התצקעל דעם
בעדער׳ס איז געווארען ביי אייך א גאנצער קנא־
קער: ער פיהרט סטרייקעס און זיין נאמען איז
אלע טאג אין די גאזעטען. שרייב מיר צו עס
איז אן אמת.

וואס זאל איך דיר וויייטער שרייבען, טייע־
רער בערי? ביי אונז האט מען זיך דו לעצטע
וואך געריכט אויף די דייטשען. נון, האט זיך
עס א ביסל אבגעטהאן! אלע יודען, קליין און
גרויס, יונג און אלט, האבען אריסגעווייזען זיי־
ער „פאטריאטיזמוס". האבען מיר טאקע אויפ־
מלוכות פון דער דריי־פעראיינigונג, האט די טער־
קישע רעגירונג אבגעשאפט אלע מינים אבמא־
כען און פריוויולעגיעס, וועלכע די אויבענדער־
מאהנטע מלוכות האבען געהאט אין טערקיי, און
צווישען זיי אויך די פריוויולעגיע פון פראנקרייך
צו בעשיצען די קאטאליקען אין די מזרח לענדער.

נאר אזא אקט פון טערקיי זענען דער דאר־
טיגע קאטאליקען דאך פערבליבען אהן א פאר
שטעהער פון זייערע רעליגיעזע אינטערעסען.
און אט דערום האט יעצט טערקיי, מיט דער אונ־
טערשטיצונג פון דייטשלאנד, זיך געגומען אויס־
ווירקען ביים פויבסטליכען הויף, אז ער זאל פער־
בינדען דירעקטע דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט
טערקיי, דאס הייסט, אז דער פויבסט זאל האל־
טען זיין פארשטעהער אין קאנסטאנטינאפאלען
טערקיי זאל בעקומען דאס רעכט צו האלטען
איהר פארשטעהער ביים פויבסטליכען טראהן,
כדי פראנקרייך זאל מעהר קיין רעכט נישט הא־
בען זיך אריינצומישען לטובת די טערקישע
קריסטליכע אונטערטאנען.

עס איז אבער א גרויסער ספק, צו די פויבסט־
ליכער הויף וועט וועט איינשטימען צו טהון א
זאך, וואס איז געגען דעם ווילען פון די מלוכות
פון דער דריי־פעראיינigונג. וויייל ס׳איז קלאהר,
אז דער גאנצער פלאן איז בלויז א מאנעוור פון
דייטשלאנד געגען פראנקרייך! ד. מ.

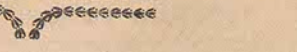

טייערער בערי!

ביי אונז אין שטעדטיל איז לעבעדיג. אלע
זיינען פערקאכט אין דער מלחמה: איך אין מיין
ווייב און אלע בעלי בתים זיינען פאר רוסלאנד,
ווייל מען זאגט אז אויב רוסלאנד וועט געווינען,
וועלען אלע יודען מעגען פאהרען קיין אמעריקע,
מען זאגט אז ביי אייך קען מען וועכען אין א
6־7 חדשים אן אדוואקאט, א דאקטאר, און
אפילו א פרעזידענט. מען זאגט אז התצקעל דעם
בעדער׳ס איז געווארען ביי אייך א גאנצער קנא־
קער: ער פיהרט סטרייקעס און זיין נאמען איז
אלע טאג אין די גאזעטען. שרייב מיר צו עס
איז אן אמת.

וואס זאל איך דיר וויייטער שרייבען, טייע־
רער בערי? ביי אונז האט מען זיך דו לעצטע
וואך געריכט אויף די דייטשען. נון, האט זיך
עס א ביסל אבגעטהאן! אלע יודען, קליין און
גרויס, יונג און אלט, האבען אריסגעווייזען זיי־
ער „פאטריאטיזמוס". האבען מיר טאקע אויפ־
געטון וואונדער. מיר זיך פערבאהאל־
טען, אז אמעריקע איז לעבעדיג. אלע
איך אויך) אין א פאלק אין מיר האבען זיך
בעוואפענט מיט שטעקענס, פלעקער, ווידלעס,
העק און קאסעס, האבען אויך ביקסלאך. און
איינער האט געהאט א פיסטאל וואס איהם איז
געבליבען פון „בונד" און שמעריל דער מלמד
האט מיט זיך געהאט דעם קאנטשיק מיט דער
טייטעל. צוואמען זיינען מיר גאווען א מאן 40.
אונזער ציעל איז געווען צו שטערען די דייט־
שען, פערכאפען זייער פראוויאנט און פערניכ־
טען זייערע פאטרולען. מיר האבען געמאכט
פאר א פאלקאוניק חיים יאסעל. וועלכער איז
געווען א קלעזמער אין א פאלק, איז דער צייט
פון דער „רוסיש־יאפאזישער קריעג. און ווי דו
ווייסט האט מען איהם אבגעשאסען א האנד און
ער איז בלויב איהן אן אויג. ער וואלט געווען
א טהייערער פאלקאוניק, ווען ער וואלט ניט
געווען טויב איהן אן אויער.

אי־ערגעכטען האבען. מיר זיך פערבאהאל־

דער לעצטער אבענד

פון הערמאן באנג.

(ע נ ד ע).

א זומערדיגער נאכט־ווינטעל, אנגעזעטיגט
מיט׳ן געריך פון ראזען, רייסט זיך אריין דורכ׳ן
גארטען־טהיר. די ביהנען זשושען אהרום: דער
טיש־זייגער קלאפט אונאויפהערליך.

עמיליע שפיעלט א „בעזיגען" ליעד איהר
ליעבע און איהם וועמען זי האט ליעב...!

ביידע זענען זיי עלטער געווארען...

ער איז שוין אינ׳ם עלצטען קלאס פון דער
שטאדט־שוהל און באלד וועט ער שוין סטודענט
וועריען, איינמאל, אבענדס־צייט, זי בעדענקט דאס
גאנץ גוט, ענגען זיי ביידע געזעסען אין גארטען,
הינטער די ראזען־צווייגען, האלטענדיג זיך פעסט
פאר די הענד. ער האט פערשעמטערהייט, אריוס־
געמומען פון טאש אליעד און האט איהר דורכ־
געלעזען, אין ליעד האט זיך וועגען ליעבע גע־
רעדט, ווען ער האט דאס לעזען געענדיגט האט
ער גזואגט:

— „דאס אלץ איז דאך וועגען דיר".

און דערנאך האט ער אנגעהויבען זי קושען
גלייך אין די ליפען, פיעל, פיעל מאל...

זי האט זיך פון זיינע הענד אויפגעריסען
נאר דערנאך האט זי דאס ליעד זיך אויף אויס־
וועניג אויסגעלערנט, טויזענד מאל האט זי איהם
איבערגעזונגען און נאך קיין ליעד אין דער
וועלט איז איהר אזוי שעהן און טייער ניט ג־
ווען, זי אליין איז דאך די העלדין פון דאזיגען
ליעד געווען.

נאך דעם זענען טונקעלע צייטען אנגעקו־
מען, וועך ער איז אוועק פון איהר...

איצט ווערען געבוירען צארטע, ווייכע קלאנ־
גען, פליסענדע אקארדען, גלייך ווי די דאזיגע
מאטיוון, וועלכע עס זינגען שפיל די פרויען.

זי שפיעלט דאך צום לעצטען מאל פאר
דעם, וועמען זי האט ליעב מיט׳ן גאנצען
האצען.

זיי זענען צוזאמען אוף איין באל געווען,
דאס איז נייי־יאהר געווען, אין וועדביוגאט. דאדט
איז א דאמע פון קאפענהאגען געווען, אין א גע־
לער זיידענער קלייד, מיט פיעל קליינינקע פייל־
כען־בוקעטען, כמעט דעם גאנצען אבענד האט
ער מיט דער דאמע געטאנצט. זי איז זעהר קא־
קעט געווען און האט דעם שלייף פון איהר
קלייד איבער׳ן האנד פערוואהרפען, וועך זי האט
געטאנצט. נאך דעם איז ער צו איהר צוגענאי־
גען און האט איהר א פרעג געשהאן: — „אמת, די
דאמע איז זעהר נעט?"

וויפיעל האט זי געווייניט דיעזען אבענד,
היים אומקהרעניג זיך. ווי שטארק געהאסט
האט זי דיעזע דאמע מיט דער אויסגעפוצטער
זיידענער קלייד און די שמעקענדע פיילכען.
נאר זי האט אריסגעצייגען דאס ליעד און איהם
איבערנייעס דורכגעלעזען... זי איז דאך די העל־
דין פון׳ם ליעד געווען.

זי איז בלינד געווען, און דיעזע ערענער —
זענען דאס קברים־ליעד אויף איהר ליעבע.

איינמאל, אין א זומער אבענד, האבען זיי
זיך אין בעהעלטעניש געשפיעלט, דא אין גאר־
טען, אויף א שטעגעלע צווישען די נוס־בוימלעך
האבען זיי זיך ביידע בעגעגענט, שווער אטע־
מענדיג פון גיכען לויפען. ער האט א כאפענטהון
איהר האנד און צינויפגעדריקט זי. ווי קלאר זי
געדענקט נאך דעם האנד־דרוק, שטארק און הייס
האט ער צינויפגעדריקט די האנד.

די ליעבע לעבט מיט קליינגיקייטען, און זי
האט שטענדיג געהאסט, אז זי איז די העלדין
פון׳ם ליעד. מיט איהם, אלס דעם שטייערמאן,
איז זי איפ־ן שיפעל געשווומען צום אנדערן
בערג — צום וואונדערבארען מערכען־לאנד.

און איצט איז פערגעסען דאס ליעד, און ער
אליין שטעהט אין שיפעל, זי איז פערבליבען
אויפ־ן אנדערן בערג, און איהר דוכט זיך, אז
אלע בלומען האבען זייערע קעפלעך אראבגעלא־
זען, און די נאכט־שאטען צולעגען זיך ארום
איהר...

דער שאטען פון דער אלמנה אויפ־ן טהיר
פון׳ם עס־צימער האט זיך אומרוהיג בעוועגט,
די יונגע מיידלעך האבען זיך צוגעהערט.

ער איז געשטאנען און האט זיך געשפיעלט
מיט זיין זייגער־קייטעל. מעהר ווי פריהער הא־
בען שטורמיש און אבגעבראכען געקלונגען די
אקארדען, גלייך ווי פערשטיקטע געשריייען.
איבערגעריסענע קרעכצען. דערנאך האט זי גע־
עדיגט שפיעלען.

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין א יסלאנד . . . „ 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 18.

קאפענהאגען, דאנערשטיג ד׳ 17-טען דעצעמבער 1914

די שטימונג אין רוסלאנד.

ארעסטירירט אכט פינישע דעפוטאטען—די יודישע לאגע אין סערביען.

די פראנצויזען געהען פארווערטס

דער קאמפף אין פוילען.

לאנדאן, 16-טען דעצעמבער. פון פעטראגראד טעלעגראפירט מען צו «דיילי חראניקל»: די געשלעגען אין דרום פון מלאווא און אויפ׳ן רעכטען ברעג פון ווייכסעל, האט זיך געענדיגט מיט א זיעג פאר די רוסען. די דייטשען, וואס האבען זיך בעזעצט פעסט אין דעם געגענד צווישען פראסניץ און טשעכאנאוו. זענען דורך באיאנעטען ארויסגעסריבען געווארען פון זייערע שוץ-גריבער און ווערען פערפאלגט פון דער רוסישער קאוואלעריע ביז יענער זייט גרענעץ. דער דאזיגער זיעג האט א דאפעלטע בעדייטונג. ערשטענס, איז דערמיט פערהינדערט אנ׳אנגריף אויף ווארשא פון צפון-זייט, און צווייטענס, וועלען די רוסען איצט האבען די מעגליכקייט אבצושניידען די דייטשע הויפט-ארמעע אויפ׳ן פראנט לאוויטש—לאדז פון זייערע פערבינדונגען מיט דרום

די דייטשע פלענער וועגען מארשירען קיין ווארשא פון ביידע זייטען ווייכסעל זענען דערמיט צושטערט געווארען.

פון פראנצויזיש-בעלגישען קאמפף-פלאץ.

פאריז, 16-טען דעצעמבער (אפיציעל). אין בעלגיען זענען די פראנצויזיש-בעלגישע מחנות געגאנגען פארווערטס פון ניופארט און האבען בעזעצט דעם ברעג פון מערב ביי לומבארדזיפ ביז׳ן הויף סאינט-געארג.

אין דרום פון איפר האבען מיר געמאכט אנ׳אנגריף אין דער ריכטונג פון קליין-זילעבעק און זענען געגאנגען 500 מעטער פארווערטס.

פון דעם סערבישען נצדון.

פון קראגויעוואטץ טעלעגראפירט מען ד׳ «דיילי כראניקל», אז די סערבען האבען אונטער די לעצטע געשלעגען גענומען איבער 35,000 עסטרייכער געפאנגען, צווישען זיי 230 אפיציערען, און האבען עראבערט 126 קאנאנען. די פיער עסטרייכישע דיוויזיעס, וועלכע האבען געהאלטען בעזעצט בעלגראד און האבען אנטייל גענומען איז די לעצטע געשלעגען, זענען ארומגערינגעלט געווארען פון די סערבען און נאך א בלוטיגען קאמפף זענען זיי געצוואונגען געווען אונטערצוגעבען זיך.

די עסטרייכישע צייטונגען זענען זיך אליין טיילווייז מודה וועגען זייער ערנסטער נידערלאגע. זיי שרייבען, «אז דערווייל האבען זיי אבגעליידיגט בעלגראד».

וועגען די עסטרייכישע גע׳הרג׳עטע און פערוואונדעטע איז דערווילע נאך ניטא קיינע גענוע ידיעות. דערוייל זענען אין בוראפעסט אנגעקומען ניט ווענינער פון צוואנציג באהנען מיט פערוואונדעטע.

דייטשע בעריכט פון די שלאכט-פעלדער.

בערלין, 16. דעצעמבער. (אפיציעל).

די פראנצויזען האבען געמאכט אנ׳אנגריף אויף אונזערע פאזיציעס אין דרום-מערב פון איפרעס, אבער עס איז זיי ניט געלונגעען. אנ׳אנגריף אין צפון-מזרח פון ארנעס, האבען מיר צוריקגעשלאגען. אין דער געגענד ביי איילי ד׳ אפרעמאנט האבען די פראנצויזען פרובירט 4 מאל דורך שטורם צו ער עראבערען אונזערע פאזיציעס, אבער ס׳איז זיי ניט געלונגען. ביי דער עראבערונג פון דער דארף שטיינבאק האבען מיר גענומען געפאנגען 300 מאן.

פון מזרח-פרייסען איז קיין נייעס ניטא. אונזערע מחנות ביי מלאווא, וועלכע האבען בעגעגענט נייע פ[illegible]ליכע פערשטארקונגען, זעגען געבליעבען ביי זייערע אלטע פאזיציעס.

אין רוסיש-פוילען איז קיין בעדייטענדע נייעס ניטא. די שלעכטע וועטערען הינדערען טיילווייז אין אונזערע אפעראציאנען.

א לופט-אנגריף אויף די צעפעלין-האלען.

לאנדאן, 16-טען רעצעמבער. צו „מארנינג-פאסט טעלעגראפירט מען פון בערן: דא הערען זיך מורא׳דיגע קאנאן-דאנערן, און מען קען זעהען די ליכט פון עלעקטרישע פראזשעקטארען אין דער ריכטונג פון פריעדריכסהאפען. ווי עס שיינט זאל עס פארקומען א לופט-אנגריף אויף די צעפעלין-האלען.

ביי שלעזיען׳ס גרענעץ.

סטאקהאלם, 16 דעצעמבער. לויט ווי מען האט דא ערפאהרען, האבען די דייטשען ווידער מורא, אז די רוסען זאלען ניט אריבער דעם גרענץ אין שלעזיען.

400,000 מאן, דייטשע מיט עסטרייכער צו זאמען, זענען דערפאו קאנצענטריעט געווארען ביים גרענעץ.

דער יול-וואפען שטילשטאנד.

בעלין, 16 דעצעמבער. פון וואטיקאן מעלדעט מען וועגען דעם פאפסט׳ס פארשלאג צו מאכען א וואפען-שטילשטאנד אין דעם טאג פון יול פאלגענדעס:

דייטשלאנד, עסטרייך-אונגארן, ענגלאנד סערביען און בעלגיען זענען מסכים מיט׳ן פארשלאג, נאר רוסלאנד און פראנקרייך זענען געגען דעם, אויס מיליטערע גרונדע.

ארעסטירט 8 דעפוטאטען.

העלסינגפארס, 16 דעצעמבער.

אכט פינישע דעפוטאטען פון פארלאמענט זיינען די טעג ארעסטירט און אונטער א שטריינגער שמירה אבגעשיקט געווארען קיין פעטראגראד זיי זאלען האבען געהאט פערבינדונגען מיט די פינף ארעסטירטע סאציאל-דעמאקראטישע דעפוטאטען פון דומא.

וואפען רוהע.

אין אמעריקאנישען סענאט איז אריינגעטראגען געווארען א פארשלאג, אז דער סענאט זמל בעשליעסען, דאס ס׳איז ווינשענסווערט אז צו וויינאכטען זאל איינטרעטען א וואפענשטילשטאנד אויף 20 טעג, מיט דער האפנונג, דאסדי איינהאלטונג פון די פיינדליכקייטען צווישען די פעלקער, וועט געבען די מעגליכקייט דענקען וועגען דעם בעדייטונג פון וויינאכט׳ס שלום-גייסט

בעטהמאן-הלוועג׳ס זוהן געפאנגען.

בערלין, 16 דעצעמבער. דעם דייטשען רייכס-קאנצלער בעטמאי-האלוועג׳ס עלטערער זוהן איז פערוואונדעט געווארען ביי די געשלעגען אין לזרח און מיז גענומען געפאנגען פון די רוסען, ער איז זעהר שווער פערוואנדעט אין קאפ און אין פוס.

שבת דעם 19-טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר פר. ווערט אויפגעפיהרט אין אויסטערברוס טעאטער, רויעסגאדע 106

צום ערשטען מאל אין קאפענהאגען, די גרויסע סענסאציאנעלע קאמישע אפערעטא אין 4 אקטען,

וועלכע האט געהאט א גרויסען ערפאלג אין אמעריקא, ווי אויך אין ווארשוי

זיין ווייבס מאן

אדער סעמקע לץ

מיט געזאנג און טענץ. בילעטען צו בעקומען ביי הר. טימיאנאוו, קויבמאגערגאדע 59

מיט׳ן אנטייל פון דעם גאנצען פערזאנאל **באל ביז 3 אוהר**

אויפמערקזאם!

איך האב די עהרע מיטטיילען דאס יודישע פובליקום, אז איך בין בערייט צו יעדער צייט פאטאגראפירען אייך אין אייער היים. נעהענטערע בעשייד ביי דער אויפנאהמע,

גוטע ארבייט — ביליגע פרייזען,

מיט אכטונג א. צ. יאשאנעק, פאטאגראף.

ראנטצאוסגאדע 21, 2 זאל.

S. Skorochod

Antikke & moderne Møbler Gl. Sølv, Glas, Porcelain.

Telf. Palæ 2167 y. Borgergade 30.

שפארט געלד

און קויפט אייערע גאלד און זילבער וואהרע נייע ווי אויך געברויכטע ביי מיר צו זעהר ביליגע פרייזען.

בעשטעלונגען און רעפאראציאנען ווערט אויסגעפיהרט גוט און ביליג.

L. Suslovitz, Silkegade 9, St.

כשר! רעסטאראי! כשר!

פרישע עסען פון 65 אוירעס ביז 150. אויך אלעס צום טרינקען. די גאנצע וואך חנוכה בלינעס קריגט מען נאר ביי עפשטיין, Rosengaarden 11 זאל. אבאנענטען ווערען אנגענומען וועכענטל.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

א הענג־לאמפ

א געברויכטער אבער א גוטער

קען מען קויפען יעצט ביליג אין

Admiralgade 21 2 Sal·

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע״ט קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

פערביטען א שטאק!

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיין׳ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מיט א נאמען אויפשריפט:

— Viggo Koppel —

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מען קען זעהען דעם ארט, וואו ער איז געווען צובראכען.

דער וועלכער האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלוינונג בריינגען אין דיזע צייטונגס עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11.

זונטאג דעם 21-טען פעברואר, אום האלב 9 אוהר

פעראנשטאלטעט דער מוזיק פעראיין „לירא״ אין הארמאניען נאררעוואלדגאדע 23 (גרויסער זאל)

א גרויסען קאנצערט

איינצעלהייטען אין פראגראמען.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג״

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג״

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung“, Krystalgade 11'. København K.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36·

די פאנטאזיע דערמאהלט שוין ווייטער דעם „שמע ישראל". אויפ'ן אלטען בית עולם איז שוין לאנג געווען דער גוף פון דער לע־גענדע. עס האט נור געפעהלט די נשמה...

דער אלטער וויענער בית עולם איז, אי־בעריגענס, איצט גאר ניט עהנליך, א שטייגער' צו א ווילנער אלטען בית עולם. דארט איז אלץ חרוב, פערלאזען, פערוויסט, דא איז אלץ אפגע־רוימט אויסגעפוצט גערייניגט. יעדע מצבה — שוין לאנג גומענירט, פעריכט און לעזבאר גע־מאכט, צובראכענע מצבות־שטיקער איינגעפאסט אין א וואנד. יעדע שטיק, ווי יעדע גאנצע מצבה בעצייכענט מיט א נומער און — וואו מעגליך מיט'ן יאהר. וזיענער אלטער יודישער בית עולם איז א וויכטיגער היסטארישער דענק־מאל. א גאנצע רייהע מצבות אויפשריפטען ווייזען, אז מיט הונדערט און זאגאר 200 יאהר צוריק איז וויען געווען א שטאדט פון לומדים מופלגים בעלי צדקות.

דא אויף דעם קליינעם שטח פונ'ם אלטען ויענער בית הקברות ליגט דאס גאר אלטע יו־דישע וויען פון פאר דריי פיער פינף און זאגאר זעקס הונדערט יאהר. ביז דעם מיטען פונ'ם פאריגען יאהר הונדערט, האבען וויענער יודען ניט געטראכט מקבר זיין זייערע טויטע אין אנ'־אנדער ארט. האבען זיי די וויענער יודען אין א משך פון א האלבען יאהר הונדערט געבויט דא א מערת המכפלה — דאס הייסט א בית עולם פון 3־4 שטאק. איז פול געווארען דער „בית עולם" האט מען ארונטער גענומען די מצבות און אנגעשאטען א נייעם פאך ערד, און אויף די אלטע — נייע קברים געגראבען, אז אט די נייע זיינען ענג געווארען, האט מען אויף זיי א פרישען פאך ערד אנגעשאטען און א דריטען שטאק קברים געגראבען. די טויטע האבען עס געהאט ניט בעסער פאר די לעבע־דיגע...

די רעזאלוציע פון 1848 האט ביידען פריי געמאכט: אי די טויטע, אי די לעבעדיגע, דער נייער יודישער בית עולם אויף דעם „צענטראל־פריעד האף" איז אנ'אמת'ער פראכט וואהר־שיינליך דער שעהנסטער יודישער בית עולם אין אייראפא.

נור צופיעל הרחבה פערפיהרט... אט אזוי האבען א סך יודען זיך געפיהלט שוין צו ענג אויף זייער יודישען בית עולם און האבען זיך

שיפעל אויפ'ן טייכעל פונ'ם שכן. ער איז א מעכ־טיגער קעניג געווען, וועלכער האט זיין האכ־צייט'ס לוסט רייזע געמאכט מיט זיין פראכטפו־לער פרינצעסין. און אויפ'ן אנדערן ברעג איז געלעגען דאס וואונדערבארע מערכען־לאנד. זי איז געזעסען מיט בלומען אין די האר און האט געקוקט, ווי ער האט געפיהרט דאס שיף, אויס־גלייכענדיג זיך אין זיין גאנצען וואוקס מיט דער פאפירענער קרוין אויפ'ן קאפ. און זי האט געגלויבט. אז די גליקליכע רייזע וועט דעם גאנצען לעבען דויערען.

(ענדע קומט).

אריבער געקליבען אין שכנות, דערביי, אויפ'ן קאטוילישען... א טהייל פון זיי—ניט ווילענדיג די געטויפטע קינדער האבען זיי פאר'ן טוידט «געטהיילט" מיט שמד־וואסער און געבראכט זיי אויפ'ן קאטוילישען פריעד־האף, וואס נעהמט אויף פראנדליך אלע מתים אהן אונטערשיעד פון רעליגיאן דערמיט האבען זיי געוואלט איבעררייסען יעדע פערבינדונג מיט דער יודי־שער וועלט, אנדערע יודען, ווידער, ווי דער קברות־שמש פונ'ם נייעם בית־עולם (ביי דהי וויי — א ספארט, אין א פראנק, צילענדער און ווייסע האנד־שוה) האט מ'ר ערקלעהרט, האבען אליין געקויפט פאמיליען־גרעבער אויפ'ן קא־טוילישען פריעד־האף, כדי זייערע קינדער וואס זיינען אלע גע'שמד'ט זאלען זיך ניט שעה־מען זיי צו בעזוכען...

א. ליטווין

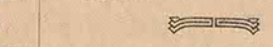

דר. טשלענאוו'ס רעדע אויפ'ן חנוכה־אבענד

מיינע ליעבע שוועסטער און בריעדער! אז איך האב געקוקט אויף די בילדער פון אייער שעהנעם אווענד, נעמליך אויף דעם בילד „פון גלות", וועלכע ווייזט די יודישע וואנדערונג און צושפרייטונג איבער גאר דער וועלט, האב איך מיך דערמאנט א גירסא דינקותא, א ווארט פון תלמוד, וועלכער זאגט: „אז גאט האט געוואלט בעגליקען דאס יודישע פאלק, האט ער איהם דעריבער צושפרייט אויף דער גאנצער וועלט".

ניט וואהר, א שיינער, אמת־יודישער גליק זיין צוזייט און צושפרייט, אן א היים אויף גאר דער וועלט? ס'איז אבער אין דעם פאראן א ריכ־טיגער געדאנק, וואס איך פיהל איהם איצט, צווישען אייך.

איך קום א הער פון ווייט און געה נאך וויי־טער אים דיענסט פאר אונזער פאלק. איך האב מיר געדאכט, אז אין אזא פארווארפען ווינקעל ווי קאפענהאגען וועל איך זיין כמעט גאר אליין, צום סוף לאזט זיך אויס, אז מען בעקומט דא אזא ווארעמע בעגעגעניש, איז דאס ווירקליך ניט פאר איהם א גליקליכע איבעראשונג? יע ס'איז גוט, ס'איז אין געוויסען זין א גליק, אבער די דייטשען האבען רעכט, זאגענדיג, אז „צופיעל גוטס" טויג אויך ניט... צופיעל איז אונזער פאלק צושפרייט אוו צו לאנג דויערט עס שוין. ניר־גענדס קענען יודען לעבען א ריכטיגען נאציא־נאלען לעבען. דאס נאציאנאלע געפיהל איז זעהר אבגעשוואכט געווארען און עס האט זיך אריינגעכאפט דער יאוש און צווייפעל און דער האפנונג ווען ס'איז צו לעבען א נארמאלען לע־בען, ווי א פאלק, ווי א נאציאן. ביז אונזער גרוי־סער פיהרער האט אויפגעהויבען די ציוניסטישע פאהן, צונויפגערופען די ציוניסטישע קאנגרע־סען, וועלכע האבען פראקלאמירט, אז ס'מוז גע־שאפען ווערען א זעלבסטשטענדיגער לעבען אין אונזער אלטער היים. אויף דיעזע קאנגרעסען זענען צום ערשטען מאל צוזאמענגעקומען די צושפרייטע טיילען פון צושפרייטען פאלק. עס האט זיך אנגעהויבען אנ'ארבייט, א ריכטיגע פאלקס־ארבייט, אלץ ווערטצוזאמעגגעלייגט און צונויפגעוואקסען, דער יאוש האט אנגעהויבען ביסלעכווייז קלענער ווערען, דער נאציאנאליזם ווערט פערשטארקט—און ס'איז קלאר געווארען, אז א פאלק מוז א לאנד האבען, מוז בעקומען א באדען אונטער די פיס און פאר דיעזעס אידע־אל, פון דיעזעס לאנד קעמפפען מיר אלע.

מיינע שוועסטער און ברידער! אונזער לאנד געפינט זיך איצט, דורך דער קריעג אין א שווע־רער לאגע. מיר אלע מוזען זעהן אויסהעלפען דאס לאנד וועט אבער איבערקומען דעם קריזיס און נאכהער וועט דאס לעבען זעהר קרעפטיגער און רייכער ווערען. מיר האבען גוטע האפנונגען אויף די צוקונפט, נאר דעם מוטה ניט צו פער־ליערען, בלייבען פעסט אויף דעם פאסטען, אר־בייטען און האפען מוזען מיר אלע.

ליעבע חברים, אזוי לאנג ווי איהר האט א ווארעמעס הארץ, וואס ס'ווייזט אייער ווארע־מע בעגעגעניש, בלייבט קיין ארט נ־ט פאר יאוש נאר פאר תקוה, פאר האפנונג; אבער האפנונג אליין איז נאך ניט גענוג, מ'דארף נאך אויך טהון און פיעל טהון. פערגעסט ניט אין איין אויגענבליק, וואס פאר א גרויסע און הייליגע אויפגאבע מיר האבען: שאפען א לאנד פאר דער צושפרייטער יודישער נאציאן און מאכען איהם וויעדער פאר א לעבעדיג פאלק.

איך טרינק מיין כוס, פאר דאס יודישע לאנד און דאס יודישע פאלק.

גוטע ווערטער...

בשעת מ'האט ניט לאנג געזאמעלט א פאנד פאר די נויטליידענדע אין פוילען, האט דער בע־קאנטער רוסישער פילאנטראפ דער מיליאנער א. שאחאוו, ארויסגעטראטען מיט א בריעף אין דער רוסישער צייטונג «רוסקיא וועדאמאסטי" און האט גערופען די רוסישע געזעלשאפט, אז זי זאל אויך ניט פערגעסען די חרוב'דיגע און אונגליקליכע יודישע בעפעלקערונג פון פוילען. אויף דעם אויפרוף האט איצט געענטפערט מיט א אפענעם בריעף שאחאוו'ן א רוסישער גענע־ראל, וועלכער געפינט זיך אויפ'ן שלאכטפעלד.

ער שרייבט: ס'איז אונמעגליך דורכלייענען דעם ארענטליכען בריעף פון שאחאווען, אז עס זאלען זיך ניט ארויסרופען געפיהלען פון רחמים איבערהויפט דער ארט אין אויפרוף וועלכער בע־ריהרט די יודען, די אונגליקליכע שלים'מזל'דיגע שטיף־קינדער וועלכע פערגיסען זייער בלוט איצט אין מלחמה צוזאמען מיט אלע קינדער פון רוסלאנד און אויסער דעם ווערען זיי צופליגט און רואינירט אויפ'ן מלחמה־טעאטער, וועלכער קומט פאר אין צענטר פון דער יודישער בע־פעלקערונג און א חוץ דעם אלעם קומט זיי נאך אויס צו ליידען גייסטיגע יסורים און שברון לב פון בעזונדער שלים־מזל'דיגע אומשטענדען ווע־גען וועלכע די איבעריגע נאציאנען פון רוס־לאנד ווייסען גאר פון זיי ניט.

אבער גרויס און מיט ליעבע פול איז דאס הארץ פון רוסישען פאלק, וועלכעס ווערט איצט פון דער מלחמה געלייטערט, ווי גאלד פון פיי־ער, ס'הערען זיך שוין איצט ניט אזוי אפט ווער־טער פון קנאה און שנאה, נאר וואס ווייטער און ווייטער ווייזט זיך ארויס—און ניט נאר אין ווער־טער נאר אין מעשים—די מידות טובות, וועל־ליעגען בעהאלטען אין דער טיעפעניש פון דער רוסישער נשמה. איך בין טיעף איבערצייגט, אז אין דער גרויסער עפאכע, וועלכע ס'לעבט אי־בער אונזער פאטערלאנד, וועלען פיעל רוסישע מענשען, בייוועמען דער געוויסען און די קריסט־ליכע געפיהלען זיינען ניט פערניכטעט געווארען פון מענשען־פיינדשאפט און דער געזונדער שכל ניט פערשטויבט געווארען פון פאראורטיילונגען וועלען זיכער צושטימען צו די לעצטע ווערטער פון אייער בריעף: ס'ווילט זיך גלויבען, אז אויך פאר דעם שטיף קינד וועט אויך קומען בעסערע טעג, און ער וועט ווערען א געזעצליכע קינד פון זיין פאטערלאנד, פאר וועלכען ער פערגיסט איצט זיין בלוט".

אבקלאנגען פון ביילים פראצעס.

ווי ס'איז בעקאנט, זיינען 25 מיטגליעדער פון פעטרעגראדער קארפאראציע געשווארענע אדוואקאטען, איבער געגעבען געווארען צום קרימענאל גערעכט, פאר דער רעזאלוציע וועל־כע איז אנגענומען געווארען אויף אנ'אלגעמיי־נער פערזאמלונג פון די געשווארענע אדוואקא־טען בנוגע דעם ביילים־פראצעס, און זיינען בעשטראפט געווארען מיט פערשיעדענע שטראף.

און חוץ דעם, האט די פאלאטע פארגע־שריעבען דעם ראט פון די געשווארענע אדווא־קאטען, אז ער זאל אויף א דיסציפלינארנעם אופן בעשטראפען 40 אדוואקאטען פאר דער זעלבער רעזאלוציע. בעטראכטענדיג די זאך האט דער ראט ניט געפונען קיין גרונד אויף צו בעשטראפען זיי.

איצט האט דער פראקוראר פון פעטראגרא־דער סודעבנער פאלאטע דערלאנגט א פראטעסט געגען דער רעזאלוציע פון «ראטה» און פא־דערט אויסשליסען אלע 40 געשווארעגע פער־טהיידיגער פון דער קארפארעציע.

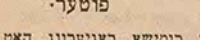

פון וואנען שטאמט דער יקרות אויף פוטער.

די רוסישע רעגיערונג האט פערבאטען ארויס צו פיהרען קיין דענעמארק פוטער, איי־ער, שעפסענע פלייש, און הינער. דאנק דעם האבען די מקחים אויף די געגענשטאנדען דא אין דענעמארק געשטיגען און האבען דער־גרייכט די העכסטע מדרגה.

א'צט האט זיך די צענטראלע ארגאניזאציע פון דעטאיל האנדלער. געווענדעט זיך צו דער פרייז רעגולירונגס קאמיסיע, אז זי זאל זעהן פויעלען ביי דער רוסישער רעגיערונג, אז זי זאל דעם פארבאט אראבנעמען.

אין דער ווענדונג ווייזען זיי אן, דער רו־סישער עקספארט פון די אייבען־דערמאנטע מינים, איז געווען אגרויסע שטיצע פאר דער בעפעלקערונג פון דענעמארק.

אכטצעהן וואכען

גאנצע אכטצעהן וואכען דויערט שוין די וועלט־מלחמה — און מען זעהט נאך ניט קיין אנהויב פונ'ם סוף. די לאגע אויף די קריעגס־פלעצער האט זיך אין עצם ניט פיעל איבערגע־ביעטען: די דייטשע ארמעען שטעהען נאך עד־היום אין פראנקרייך, בעלגיען און רוסלאנד; דער דייטשער פלאט איז נאך ווייט ניט פערניכטעט און אין דייטשלאנד געפינט זיך קיין איין איינ־ציגער פיינדליכער סאלדאט, א חוץ...א חוץ מעהר ווי א האלב־מיליאן קריעגס־געפאנגענע.

ווען מען וואלט עמיצען, דעם גרעסטען מי־ליטערישען פאך־מאן, געפרעגט מיט א פינף הדשים צוריק, צו ס'איז מעגליך, אז דייטשלאנד און עסטרייך זאלען אליין קענען אויסהאלטען אין א משך פון קנאפע פינף חדשים דעם שטורם און שווערען דרוק פון דריי גרעסטע מלוכות— וואלט ער געוויס געענטפערט: „ניין, ס'איז אונ־מעגליך!"

און עס קומט טאקע פאר פאר אונזערע אוי־גען א וואונדערבארע ערשיינונג. א פאלק, וואס האט פיערציג יאהר פריעדליך געארבייטעט, גע־לערענט און געשאפען, געבויט און פערקויפט. א מלוכה, וואס האט זיך פערבונדען דורך איהר האנדעל און אינדוסטריע מיט דער גאנצער וועלט און האט דוכט זיך, ניט געקענט איין טאג אויס־קומען אהן די געשאפענע פערבינדונגען, אהן דעם פרייען ים און דירעקטע אייזענבאהנען — אזא לאנד ווערט פלוצלינג אומגעוואנדעלט אין א מורא'דיג גרויסע קאזארמע — און אלע, אלע געהען מיט געזאנג אויפ'ן פעלד...

אבער טאקי אלע—פון קליין ביז גרויס.

מען קען זיך בעציהען צו דייטשלאנד, ווי מען וויל; מען קען האבען סימפאטיען אדער אנ־טיפאטיען, אבער די בעוואונדערונג פאר א פאלק וואס קעמפפט אזוי מוטהיג, קאן מען בשום אופן ניט פערבארגען אין זיך.

ווען מען לייענט די דייטשע פרעססע און מען זעהט, ווי דאס גאנצע פאלק גרייט זיך בע־וואוסטזינניג און קלוג צו א לאנגען קאמפף, ווי די גרעסטע מענער דאגה'נען וועגען די קלענ־סטע ענינים, ווי די רעגירונג זארגט פאר דעם, אז אי די ארבייטער זאלען האבען ארבייט, אי די לאנדווירטען צו זייען תבואה. ווען מען בע־טראכט דעם נעץ פון הילפס־איינריכטונגען און קאמיטעטען וואס ס'זענען געשאפען געווארען— מוז מען זאגען, אז דייטשלאנד איז אויך אין מלחמה־ענינים פונקט געווארען דערזעלבער לע־רער־מייסטער, ווי זי איז געווען אין דער קונסט און וויסענשאפט.

און די ריעזיגע רוסישע מחנות צושלאגען זיך דעריבער אויף ברעקלעך אן די אייזערנע ווענד, וואס דייטשלאנד האט אנידערגעשטעלט אין פוילען און מזרח־פרייסען.

— „דעם דייטשען סאלדאט קען מען ניט נעהמען געפאנגען—דערצעהלט א רוסישער אפי־צער; ער שלאגט זיך ביז'ן לעצטען טראפען בלוט, ביז דער לעצטער אנשטרענגונג".

נאר אויב די דייטשען זענען «פעלזענפעסט», ווי גענעראל הינדענבורג האט געזאגט, זענען אבער אויך די פעראייניגטע ניט ווענ'גער זיכער אין דעם, אז דאס לעצטע ווארט וועלען סוף כל סוף זאגען זיי, אז ווי העלדענהאפט דייטשלאנד זאל ניט קעמפפען — מוז דאך קומען דער טאג, ווען דער גרויסער רעזערוואונס פונ'ם יונגען שטארקען פאלק וועט אויסגעשעפפט ווערען. ענגלאנד פערמאגט נאך דעם ריעזיגען פלאט, וועלכער האט די טעג געפייערט א גלענצענדען נצחון; פראנקרייך ברענט נאך מיט'ן פייער פון פאטריאטישער בעגייסטערונג אין דעם שטרע־בען ענדליך צו נעהמען א רעוואנש; אויך דער פיעל־געשלאגענער בער, רוסלאנד, איז נאך ניט צוריבען; אדרבה, אלץ נייע און נייע מיליאנען־מחנות ציהען זיך אין פעלד... און אויך די קליי־נע בעלגיען און סערביען שארפען נאך די שווערדען און לאזען ניט ארויס די ביקסען פון די הענד.

קורץ, אכטצעהן וואכען זענען פערביי און דער קריעגס־פייער פלאקערט נאך, ווי פריהער, די העלדען פאלען איינער נאכ'ן אנדערען און קיינער פון די קעמפפענדע צדדים האט ניט בדעה אבצושטעלען די מורא'דיגע שלאכט.

און אזוי ווי ביידע פארטייען ווארפען אב איטליכען פריעדליכען געדאנק, איז נאך דער וועלט באשעט צו זעהען די בלוטיגע דראמע נאך לאנגע־לאנגע חדשים.

מ. ג.

אויף דעם קבר פון... א פיש.

(ע נ ד ע)

איך האב געפרעגט ביי'ם פערוואלטער פונ'ם אלטען בית עולם און ביים ראבינער דר. גרינוואלד: פון וואנען שטאמט די לעגענדע פונ'ם פיש, וואס האט געשריען „שמע ישראל". האבען זיי ניט געוואוסט. וואס צו ענטפערען מיר דע־רויף. נור דר. גרינוואלד א גרויסער קענער אין דער יודישער געשיכטע, האט מיר געזאגט זיין השערה, אז דאס איז וואהרשיינליך א ים־הונד. איינער פון די, וואס האבען בעלאנגט צום אל־טען וויענער אוניווערזיטעט. בשעת מ'האט מיט א יאהר הונדערט צוריק, איינגעריסען די אלטע אוניווערזיטעטס־געביידע און געבויט די נייע, די איצטיגע, האבען פריוואט מענשען אבגעקויפט דא פערשיעדענע אלטע שטיין־בילדער, וואס האבען פערציערט דעם אוניווערזיטעט, פון זיי האט איינער א יוד, געמוזט שענקען איין שטיין־בילד דעם אלטען בית הקברות. דאס האט גע־מוזט זיין א וואסער־טאץ אויף וואשען די הענד. שפעטער איז דאס קאליע געווארען און געבלי־בען צווישען די אנדערע שטיינער אויפ'ן בית־עולם.

דער פערוואלטער האט מיר געזאגט אז ער האט אמאל איבערגעקעהרט דעם שטיין און האט דארט ווירקליך געפונען אנ'אייזערנעם רעהר וואס איז געגאנגען ביז צום מויל פון פיש. עס בלייבט אבער דאן א רעטעניש, ווי אזוי מאכט דאס פאלק פון א בעקען — א מצבה. דער אל־טער בית עולם איז געשלאסען געווארען מיט א יאהר 60-70 צוריק. ס'זענען דא אלטע לייט וואס געדענקען נאך דאס. אין אזא קורצער צייט ווערט ניט בעשאפען קיין לעגענדע, וואהרשיינ־ליך האט אויסערהאלב דאס בית־עולם געמוזט עפעס פאסירען, וועס גיט טונקעלען אבערגלוי־בערישען המון א באדען פאר אזא באייקע (בבא מעשה).

עס טרעפט, אז א הוהן, אגאנז רייסט זיך ארויס פון אונטער דעם שוחט'ס מעסער און צייגט א פראטעסט געגען זייערע מערדער. פי־לייכט האט ענליכעס פאסירט מיט א פיש, דער דער פרומער יוד פון אמאליגע צייטען קען זיך ניט ערקלערען, אזא „פראטעסט" פון אנ'עוף אדער א פיש, און ערקלעהרט עס מיט א „גלגול"

דער לעצטער אבענד

פון הערמאן באנג.

(פארטזעצונג).

מען איז וויעדער אריין אין הויז, מאריע שלאגט אלעמען פאר פרוכטען. אומזיסט בעמיהט זיך די אלמנה אונטערצוהאלטען דעם שמועס, איהר פנים פלאמט, זי איז אויפגערעגט און צו־טראגען, זי זיצט און אליין ניט וויסענדיג טריי־סעלט זי פיבערהאפט מיט'ן קאפ, אזוי אז די בלומען פון איהר הויב ציטערן, יאהאנא גיט א קוק פון דער זייט אויפ'ן זייגער, ווען דער שמועס הערט אויף, הארכט מען דאס רוהיגע אונאויפהערליכע קלאפען פונ'ם זייגער, גלייך ווי עמיצענס א שפאסענדע שטים. ער זיצט רוהיג, אנגעבויגט דעם קאפ איבער'ן טעלער און דריקט די יאגאדעס אין קרעם; זיין אבגעברענטער פנים, וועלכער איז בעלויכטען פון'ם לאמפ, איז רוהיג דרייסט און צוטרויליך.

ער וועט זיך אין באטאוויע צום גליק דער־שלאגען. עמיליע האט זיך אין ווינקעל געזעצט; גלייך ווי אינ'ם נעבעל, זעהט זי פון דארטען, פון דער טונקעלהייט, דאס ליעבע בעלויכטענע געזיכט, אזא רוהיגע, אונגעשטערט פרעהליכע. און איהר דוכט זיך, אז אט, אט וועט איהר הארץ אויפהערען קלאפען.

די מוטער פערלאזט דעם עס־צימער, זי וויל בעזארגען דאס עסען פאר די קאנאריקעס. א ביפעל נאך דעם, הויבט זיך אויף אויך יאהאנא מיט איהר שוועסטער און געהען צום טהיר, וועלכע פיהרט אין גארטען... עמיליע בעמערקט דאס און וויל זיך אויפהויבען און אויך געהן מיט זיי, ניט בלייבען מיט איהם אליין... נאר איהרע פיס זענען ניט אימשטאנד זיך צו ריהרען, זי קען זיך נ ט אויפהייבען... איצט זענען זיי אליין... אויפ'ן טהיר פון עס־צימער איז קענטיג דער שאטען פון דער אלמנה, איחר שארפער נאז, און די בלומען פון איהר הויב, וועלכע ציטערנן. אין גארטען ביי דער ווערגנדע שטעהען די יונגע מיידלעך צוגעטוליעט איינער צו דער צווייטער און שמועסען זעהר שטיל צווישען זיך. אינ'ם צימער הערט מען נאר דאס שמערצליכע קלא־פען פונ'ם זייגער, ביי די ליכט אויפ'ן קלאוויר שזושעט איין איינציגע פליעג.

ער רוקט אפ פון זיך דעם טעלער און טרינקט אויס א גלאז פארט־וויין.

— „וואו זענען אלע איבריגע?זיי זענען אוועק?"

— „זיי זענען ארויס אין גארטען," הערט זיך שטיל פונ'ם ווינכעל.

ס'מוז זיין אז עפעס בעזונדערס איז געווען אין איהר שטים, אינ'ם טאן פון איהר תשובה, מעגליך, אז די לופט אליין און די גאנצע שטי־מונג אינ'ם צימער האבען איהם געצוואונגען א כאפ טהון זיד פאר'ן שטערן, גלייך ווי ער וואלט זיך פלוצלונג פערקלעהרט.

רער שטילער שמועס אינ'ם גארטען הערט אויף, דער שאטען פון דער מוטער'ס קאפ בלייבט שטעהן אונבעוועגליד.

— „ווייגען צוליעב דעם לוינט ניט," זאגט ער נאך א קורצער פויזען: „דארטען ווערט מען דאך רייך, און די מוטער נויטיגט זיך דאך אין דעם".

ער שטעהט אויף, גלייך ווי צוליעב דעם, וואס ער האט געוואלט אראבטרייסלען פון זיך א נייע שטימונג, ער געהט זיך דורך דורכ'ן צי־מער און שטעלט זיך אב ביים פענסטער.

זי זיצט די גאנצע צייט אינ'ם ווינקעל, בע־האלטענדיג זיך אין שאטען, און בעמיהט זיך צווינגען צו רעדען. נאר די געדאנקען טראגען זיך דורך מיט א גערויש אינ'ם קאפ און איהר דאכט זיך, אז עי ווערטער, וועלכע זי וויל ארויס־רעדען זענען איהר געבליעבען אטעהן אין דער ברוסט, ווי אונטער א שווערע לאסט.

און די איבעריגע געהען ניט אריין — פאר וואס? צו וואס פייניגען זיי איהר אזוי?

— „שפיעל עפעס צום געזעגענען זיך," זאגט ער, אומקעחרענדיג זיך צו איהר, „דו האסט אזוי ווענ'ג געשפיעלט אין די לעצטע טעג".

איהר דאכט זיך, אז דער באדען אונטער איהרע פיס לאזט זיך אראב און הויבט זיך אויף, ווען זי געהט צו צום קלאוויר וועלכער שטעהט ביים וואנד, וועלכע געהט ארויס צום גארטען. ווי א בלינדע טאפט זי אן די ווייסע ביינדלעך פונ'ם קלאוויר.

איצט קען זי, ווענ'גסטענס, ניט רעדען.

די ערשטע קלאנגען זענען רוישענדע, די סטרונעס דונער'ן אונטער איהרע געשווינדע פינגער, נאר באלד ווערט דאס שפיעלען וויי־כער, — דאס איז א זיפצענדע, שטילע מעלאדיע, מיט טרויעריגע טרעהרען פערפוצט.

און ווען זי האט געשפיעלט, האבען זיך אין די בייטענדע טענער געטראגען פאר איהר די בילדער פון איהר קינדהייט.

יעדער אקקארד איז א עראינערונג געווען, וועלכע זי האט שטענדיג געהיט, יעדער נייער קלאנג, איז א חלום געווען, א טרוים, וועלכער האט געגריסט צום געזעגענען.

אט זעהט זי, ווי זיי האבען געשוואומען אינ'ם

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אין א יסלאנד . . . . „ 40 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11I.

נומער 17. | קאפענהאגען, מיטוואך ד׳ 16-טען דעצעמבער 1914

צוריק עראבערט בעלגראד.

די באגעגעניש פון דריי סקאנדינאווישע קעניגען — איטאליען ערב א מלחמה.

ליעבקנעכט׳ס פראטעסט

די לאגע אויפ׳ן מזרח-קאמפף-פלאץ.

א גענויע איבערזיכט איבער דער לאגע אויפן פוילישען פראנט איז דערווייל אונמעגליך צו געבען, ווייל פון ביידע צדדים איז קיינע גענויע בעריכטען ניטא, ביי מלאווא שטעהען דערווייל די רוסען אלס זיעגער און די דייטשען ווערען צוריקגעטריבען און פערפאלגט. לויט די מעל־דונגען פון דייטשלאנד, געהען זייערע אפערא־ציאנען פארווערטס אין צפון־טייל פון פוילען.

די עסטרייכער מעלדען, אז אין מערב־גא־ליציען געהען זיי פארווערטס און שלאגען צוריק די רוסען. אין די קארפאטען איז דערווייל די עסטרייכער געלונגען אבצוטרייבען די רוסען און פערנעמען זייערע פאזיציעס. לויט די מעל־דונגען פון לאנדאן האבען די עסרייכער קיינע פארשריט ניט געמאכט אין די קארפאטען און ביי קראקוי געהען די רוסען פארווערטס. ב.

פון פראנצויזישען קאמפף-פלאץ.

פאריז, 15־טען דעצעמבער (אפיציעל). אין בעלגיען איז אונז געלונגען איינינע אנגריפען, דורך וועלכע מיר האבען געמאכט בעדייטענדע פארשריט ביים א־פרעס־קאנאל און אין מערב פון האלעבעק.

עטליכע דייטשע אנגריפען זענען צוריקגע־שלאגען געווארען.

דער וואקזאל אין קאמערצי איז נעכטען באמבארדירט געווארען פון פיינדליכע באטע־רעיעס, וועלכע האבען געשאסען פון זעהר ווייט. דער שאדען איז א גאנץ קליינער.

אין עלזאס איז דעם פיינד׳ס געגען־אנגרי־פען אין צפון־מערב פון צערנאי צוריקגעשלא־גען געווארען.

צוריק עראבערט בעלגראד.

ווי ס׳איז בעקאנט איז די סערבישע הויפט־שטאדט בעלגראד עראבערט געווארען דעם 2־טען דעצעמבער. פון די עסטרייכער און דאס האט געהייסען, אז דער עראבערער, גענעראל פראנק, האט דאס געשאנקען דעם קייזער פראנץ יאזעף צו זיין רעגיערונגס־טאג.

פון דעם 2־טען האט זיך די לאגע אנגעהויבען ענדערען: די עסטרייכער האבען געמוזט אנ־הויבען געהן צוריק, און די סערבען פארווערטס איצט מעלדעט „רייטערס־ביורא“ פאלגענדעס פון ניש: די סערבען האבען נאך א גוואלדיגען קאמפף צוריק עראבערט בעלגראד.

איטאליען ערב מלחמה.

פון רוים מעלדעט מען: איטאליענ׳ס אריינ־מישען זיך אין דער מלחמה ווערט פון טאג צו טאג אלץ זיכערער. די ארמעע איז גרייט צו מארשירען יעדע רגע, דער פלאט איז גרייט און אלעס איבריגע איז בעזארגט. פראוויאנט איז בעזארגט פאר 1450 מיליאנען לירע. די רעקרו־טען פון 1915 זענען שוין איינבערופען, און עס שוין אנגעווענדט געווארען 1123 מיליאנען לירע אויף קריעגס־פארבערייטונגען.

א ניע דרעדנאוט איז איצט פארטיג געווא־רעו און ווערט באלד גענומען אין געברויך.

דר. ליבקנעכט׳ס פראטעסט.

די שווייצארישע צייטונג «בערנער טאג־וואכט» גיט א בער ווערטליך דעם פראטעסט פון דר׳ ליבקנעכט, וועלכען ער האט ארויסגעזאגט אין דייטשען פארלאמענט דעם 2־טען דעצעמ־בער געגען דעם פארשלאג צו אסיגנירען נייע פינף מיליארד פאר מלחמה־אויסגאבען.

דא גיעבען מיר איבער דעם פראסעסט אין קורצען:

די מלחמה איז ניט אזא זאך, וואס דאס פאלק פערלאנגט, נאר וואס דער אימפעריא־ליזם צוזאמען מיט׳ן קאפיטאליזם זוכען עס, כדי צו ערווערבען נייע הערשאפט איבער דעם וועלט מארק און צו ערווערבען נייע וויכטיגע לאנדס־טיילען.

די איצטיגע מלחמה איז ניט קיין פערטיי־דיגונגס־מלחמה. דאס פאלק ווינשט שלום, און ווינשט, אז דער שלום זאל מאכען אנ׳ענדע פון די בלוטיגע מערדערייען.

דר׳ ליבקנעכט פראטעסטירט געגען אנעק־סיאן און געגען דעם אריינרייסען זיך אין בעל־גיען און לוקסענבורג, געגען דער איצטיגער מלחמה אין אלגעמיין און געגען די פיהרער איהרע בעזונער

דאס זענען די הויפט־פונקטען אין דעם פראטעסט פון ד׳ר ליבקנעכט, צוליעב וואס ער געשטימט געגען דעם פארשלאג פון די נייע פינף מיליארדען.

די בעגעגעניש פון די דריי סקאנדי־נאווישע קעניגען.

דעם קומענדיגען פרייטאג און שבת וועט אין מאלמע פאקומען א וויכטיגע פא־ליטישע קאנפערענץ, אין וועלכער ס׳וועלען זיך בעטייליגען די דריי מאנארכען פון די סקאנדי־נאווישע מלוכות — דער שוועדישער קעניג גוסטאוו, דער דענישער קריסטיאן און דער נארוועגישער האאקאן צוזאמען מיט זייערע מיניסטארען פאר אויסערליכע ענינים — וואלענבערג, סקאוועניוס און איהלען.

די וויכטיגע באגעגענישען פון די דריי קע־ניגען ציהט צו זיך צו די אויפמערקזאמקייט פון דער גאנצער וועלט, ווי דורך דעם וואס אזא מין בעגעגעניש פון דריי סקאנדינאווישע קע־ניגען קומט צום פאר אין דעם לעצטען יאהר חונדערט צום ערשטען מאל ווי אויך וועגען דער פאליטישער בעדייטונג וואס אזא קאנפע־רענץ קאן האבען.

אפיציעל ווערט ערקלרט, אז די ציעלען פון דער קאנפערענץ זענען פריעדליכע און זי האט די אויפגאבע אויסצוארבייטען געמיינזאמע מיטלען, כדי אבצוהיטען דעם נייטראליטעט פון סקאנדינאוויען און געפינען וועגען צו זוכען דעם האנדעל אין אינדוסטריע פון די דריי מלו־כות, וועלכע ווערען בעשעדיגט דורך דער וועלט מלחמה

עס ווערט ווייטער ערקלערט, אז די קאנפערענץ האט ניט בדעה צו שאפען א קאנדינאווישען דריי־בונד, ווי אויך ניט שלי־סען קיין שום אבמאך.

די באגעגעניש וועט פארקומען אינ׳ם מאל־מער פאלאץ פון קעניג גוסטאוו.

דער פארטראג פון דר ווינקלער.

מאנטאג אווענד האט דער ראבינער ד״ר ווינקלער געהאלטען א פארטראג אין מחזיקי הדת שול, איבער חנוכה און זיינע סימבאלען אין א פאפולערען שעהנעם פארם האט דער רעדנער איבער געגעבען די היסטארישע פאקטען און די בעדייטונג פון חנוכה פאר׳ן יודישע פא לק

בעזונדער׳ס אינטערעסאנט זיינען געווען די ערקלערונגען פון די חנוכה סימבאלען.

שבת דעם 19-טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר פר. ווערט אויפגעפיהרט אין אויסטערברוס טעאטער, רויעסגאדע 106

צום ערשטען מאל אין קאפענהאגען, די גרויסע סענסאציאנעלע קאמישע אפערעטא אין 4 אקטען,

וועלכע האט געהאט א גרויסען ערפאלג אין אמעריקא, ווי אויך אין ווארשוי

זיין ווייבס מאן

מיט געזאנג און טענץ.

בילעטען צו בעקומען ביי הר. טימיאנאוו, קויבמאגערגאדע 59

באל ביז 3 אוהר

מיט'ן אנטייל פון דעם גאנצען פערזאנאל

צו די יודישע שניידער, וועלכע געהערען צום פאך־פעראיין

דינסטאג ד. 15־טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר אין אבענד וועט אין רוי־מערסגאדע 22 אין'ם גרויסען זאל, אבגעהאלטען ווערען א מיטגליעדס־פער־זאמלונג פון'ם שניידער פאך־פעראיין

עס איז יעדענס פליכט צו בעזוכען די דאזיגע פערזאמלונג.

א גילטיגער בוך מוז מיטגענומען ווערען, די פערוואלטונג פון יודישען שניידער־קלוב.

אויפמערקזאם!

איך האב די עהרע מיטטיילען דאס יודישע פובליקום, אז איך בין בערייט צו יעדער צייט פאטאגראפירען אייך אין אייער היים. נעהענטערע בעשייד ביי דער אויפנאהמע,

גוטע ארבייט — ביליגע פרייזען,

מיט אכטונג א. צ. יאשאנעק, פאטאגראף.

ראנטצאוסגאדע 21, 2 זאל.

שפארט געלד

און קויפט אייערע גאלד און זילבער וואהרע נייע ווי אויך געברויכטע ביי מ'ר צו זעהר ביליגע פרייזען.

בעשטעלונגען און רעפאראציאנען ווערט אויסגעפיהרט גוט און ביליג.

L. Suslovitz, Silkegade 9, St.

כשר! רעסטאראן כשר!

פרישע עסען פון 65 אוירעס ביז 150. אויך אלעס צום טרינקען. די גאנצע וואך חנוכה בלינעס קריגט מען נאר ביי עפשטיין, Rosengaarden 11 זאל. אבאנענטען ווערען אנגענומען וועכענטל.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

א הענג־לאמפ

א געברויכטער אבער א גוטער

קען מען קויפען יעצט ביליג אין

Admiralgade 21 2 Sal.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

פערביטען א שטאק!

אויף א פערזאמלונג אין עפשטיין'ס רעסטאראן איז פערביטען געווארען א שפאציר שטאק מיט א נאמען אויפשריפט:

— Viggo Koppel —

דער שטאק איז אונטען צוזאמענגעקלעפט און מען קען זעהען דעם ארט. וואו ער איז געווען צובראכען.

דער וועלכער האט צופעליג פערביטען דעם שטאק, בעט מען זעהר פאר א גוטע בעלוינונג בריינגען אין דיזע צייטונגס עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11.

זונטאג דעם 21-טען פעברואר, אום האלב 9 אוהר

פעראנשטאלטעט דער מוזיק פעראיין „לירא" אין הארמאניען נאררעוואלדגאדע 23 (גרויסער זאל)

א גרויסען קאנצערט

איינצעלהייטען אין פראגראמען.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון, מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס אויסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11'. København K.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

מויל? צו שרייען? צו וועלען שרייען אפילו אן ווי קומט גלאט א פיש אויפ'ן יודישען בית הקברות?

איז דאס טאקי ניט קיין פשוט'ער פיש. אט וואס אלטע פרומע יודן אין ווילן דערצאהלען וועגען דעם דאזיגען פיש.

דאס איז געווען לאנג, לאנג מיט דורות צוריק. איצטיגע ווינציגער זקנים געדענקען דאס ניט, האט אמאל א פרומער יוד געקויפט א פיש אויף שבת א גרויסען פיש א לעבעדיגען פיש, א צאפעלדיגן, און ווי מ'האט דעם פיש 'געמומען מאכען האט ער זיך אריסגעריסען פון די הענד א שפרונג געטהון אין דער הויך און א געשריי געטהון: „שמע ישראל".

עס איז נעווארען א גרידער, אלע שטוביגע האבען זיך דערשראקען, מ'האט באלד געשיקט פרעגען אשאלה צום רב, האט ער געזאגט, אז אין דעם פיש איז א גלגול פון א יודישע זינד־יגע נשמה, וואס האט איצט בעקומען איהר „תיקון". מ'האט דעם פיש גמאכט א גרויסע לויה און געבראכט איהם צו קבר ישראל אויפ'ן אלטען וויענער בית הקברות.

אזוי דערצעהלען וויענער פרומע יודן. און יאהר־יעהרליך, אין אלע הייליגע און מורא־דיגע טעג, ווען די פרומע יודן און אידענעס, וואס זיינען צוליעב אונזער גרויסע זינד גאר וויניג געווארען אין איצטיגען פערשיידענען דור, קומען אויפ'ן אלטען בית עולם איסטווינען זיך אויף די אלטע קברים און בעטען צום «הייליגען» קבר פון דעם פיש און זיינען אויך אויף זיין קבר מתפלל... ער, דער פיש, זאל זיין א גוטער בעטער...

מיר האט די מעשה דערצעהלט מיין בעליבית־טע דער מאן איהרער דער בעל־הבית האט דאס בעשטעטיגט, און האט מיר שטארק צוגעריעדט איך זאל נעהן אויפ'ן אלטען בית עולם, וועל איך זעהן בעשיינפערליך דעם קבר און די מצבה פונ'ם פיש.

איך האב געפאלגט אין בין געווען אויפ'ן אלטען יודישען בית עולם. איך האב בעשיינ־פערליך געזעהן דעם פיש, די מצבה וואס איז עהנליך צו א פיש.

נור פריהער א פאר וועטער וועגען דעם בית עולם גופא, אין וויען איז פאראן 3 בי"ת עולם'ס, און דאס איז דער עלטסטער. עס זיינען דא אויף איהם מצבות פון אריבער צוויי הונ־דערט יאהר. אבער דער בית עולם איז אין אמת א סך עלטער, ער דארף אלט זיין אנ'ערך א פינף, זעקס הונדערט יאהר. כאטש אפען האט האס ביז דער רעוואלוציע פון 1848 אין וויען ניט געטארט זיין קיין יודישע געמיינדע. לויט דער סטאטיסטיק פון יענער צייט זיינען אין דער ערשטער העלפט פונ'ם פאריגען יאהר הונ־דערט געווען אין וויען בלויז 500 «שאלעריטע» יודן, ד. ה. יודן, וואס האבען גהאט א סמ־צייעלע ערלויבניש צו וואוינען אין עסטרייכ'ש רעזידענץ. מיט זיי האבען גמעגט וואוינען אין וויען אויך זייערע וויבער און קינדער. איז אבער אימיצער פון די „שאלעריטע" גשטאר־בען האט די אלמנה מיט די קינדער גמוזט פערלאזען וויען און פאהרען צוריק אהין פון וואנען זיי זיינען גקומען.

דאס איז אבער געווען נור אפיציעל לויט'ן געזעץ, אין אמת'ן איז שוין דאן געווען יודען אין וויען צוהען מאל אזוי פיעל, זיי האבען שוין לאנג געהאט זייערע שולען, זייער בית הקברות, זייער אינערליך־ארגאניזירטען געמיינדע־לעבען. האבען פערנומען זעהר א וויכטיגן ארט אין אלע געביטען פון לעבען. אין ניט נאר דאן, — שוין מיט הונדערט יאהר פריהער האט מען אין אייראפא, בשעת עסטרייך האט געדארפט פיה־רען מלחמה מיט די טערקיי, געטרויט געלד ניט אויף דעם קייזער'ס האנדשריפט, נור אויף דעם אונטערשריפט פונ'ם הויף־יוד, שמשון ווערט־הייסער.

נאך דער רעוואלוציע פון 1848, פון וועלכע דער ערשטער אפפער און דער לעצטער איז געווען א יוד, געוועלך די וויענער יודישע „קולטוס־געמיינדע". (קהילה). איצט — די העכ־סטע, די גרעסטע, די שטארקסטע, יודישע גע־מיינדע אין אייראפא. מיט 60־70 יאהר צוריק האט זי געהאט א 5000 יודען און איצט איז עס אויסגעוואקסען צו א קהלה פון 200 טויזענד יודען. יודען שפיעלען א מעכטיגע ראלע אין וויענער מאטעריעלען און געזעלשאפטליכען לעבען. יודען בעגעגענט איהר אויף יעדען שריט און טריט, וואו איהר גיט א וואהרף מיט א אויג: אין האנדעל אין פאראלמענט, אין דער רעגירונג אין דער מיליטער, אין פאליציי אין דער ליטעראטור, קונסט — אויף יעדען געביעט פון מענשליכען ווירקען און דענקען זיינען יודען פול, מ'פ'הלט, ווען מען קומט אין וויען פאלקאם ווי אין א יודישע שטאדט.

און בלויז דער אלטער בית עולם וואס קומט איצט אויס אין סאמע צענטער פון שטאדט דערמאהנט אן אמאליגע דונקעלע צייטען און די לעגענדע פונ'ם פיש, דערמאהנט אן יענע צייטען. ווען דאס יודישע פאלק האט געמוזט אריבערטראגען אלע ענוים און שרעקען פון רעכטלאזיגקייט און זיין שטום ווי א פיש און נור דאן, ווען מ'האט זיין לייב לעבעדיג געשני־טען האט עד געוואגט צו שריין: „שמע ישראל".

א. ליטווין.

דער עסטרייכיש־יודי־שער נעענעראל

גאנץ עסטרייך איז איצט פול מיט דער בי־טערער המצאה וועגען די צוויי עסטרייכישע גע־נעראלען אופענבערג און ברודערמאן. דער ער־שטער א קריסט, דער צווייטער א יוד, וועלכע האבען זיך אין אנפאנג פון דער מלחמה אבגע־ריסען איינער פון צווייטען מיט זייערע ארמעען דער ערשטער אופענבערג, א געוועזענער קריגס מיניסטער, האט אבער זיין טעות געטריבען אזוי וויים, אז עסטרייך האט איבער איהם פאראלארען 60,000 סאלדאטען, מען האט ביידען אראב גע־וואהרען פון אמט, אבער אופענבערג האט דער ערשטער געקראגען זיין פסק.

אופענבערג האט אריינגעדרונגען אין רוס־לאנד ניט קוקענדיג זיין איגענעם חיול. ער האט קאמאנדירט מיט דעם לינקען פליגעל, דער יוד ברודערמאן מיט דעם צענטר אוז געגנעראל דאנקעל מיט דעם רעכטען פליגעל. דורך א טעות האבען זיך אופענבערג און ברודערמאנס ארמעע איינע פון די אנדערע אבגעריסען. או־פענבערג האט אבער דערפון ניט געווואוסט; ער האט אויך ניט געווואוסט, אז די רוסען האבען איהם ארום גערינגעלט רעכטס און אפגעשניטען פון ברודערמאנס צענטער. אופענבערג איז זיך דערווייללע גענאנגען אלץ וויייטער אין רוסלאנד, גלייך אויף פעטראגראד. פון דער עסטרייכישער מפלה אין גאליציען האט ער קיין ידיעות ניט גהאט. ערשט שפעטער האט ער זיך אנגעהוי־בען וואנדערען, וואס דער מארש אויף פעטרא־גראד קומט איהם אן אזוי גרינג. און ארומקו־קענדיג האט ער זיך געכאפט זיין טעות און פאר־קערט די האלאבליעס. עס איז איהם גלונגען ארויסצוראטעווען זיך. אבער מיט א פערלוסט פון 60־000 מאן.

דער שלים־מזל־דיגער העלד אופענבערג האט דאן ארויסגעלעגט אויפ'ן יודישען וענאראל ברו־דערמאן, אז ער איז שולדיג הלמאי אופענבערג האט פערבלאנדזשעט און זיך געלאזען אבשניי־דען דורך די רוסען. א וויינער קריעגס־געריכט האט איהם אבער אראב געזעצט. ערשט נאכדעם האט ער אויך אראבגעזעצט דעם יודישען ענעראל.

דער חנוכה אבענד.

אויף א גלענצענדען אופן איז דורכגעפיהרט געווארען דער חנוכה־אוונד, וואס דער ציוניסטען פעראיין האט אויסגעפיהרט דעם לעצטען זונטאג אין סטודענטן־פעראיינס לאקאל. פון אנהויב פראגראם ביז צו ענדע איז אלעס אויסגעפיהרט געווארען זעהר געטריי, און דעריבער האט עס איבערגלאזען זעהר א גוטען איינדרוק אויפ'ן פובליקום.

פאר א יום־טוב־דיג־געשטימטען עולם האט ד"ר פרענקעל געפענט דעם אוונד מיט א פאר גאנץ געלונגענע ווערטער.

דערנאך האט די מוזיק געשפיעלט די בע־קאנטע מעלאדיע פון דעם ליעד «דארש וואו די צעדער». וועלכעס דער עולם האט וואהרעם אויפגענומען. נאך דעם האט ה' גראסמאן געהאל־טען א קורצע אבער זעהר גלונגענע רעדע, וועגען דער איצטיגער צייט און דעם יום־טוב חנוכה. ער האט מיט זיינע וואהרעמע ווערטער אריינגעגאסען טראפען נאך טראפען פון לעגענ־דארישען קרוג בוימעיל, וועגען וועלכען ער האט דערמאנט אין זיין רעדע, אין די הערצער פון דעם פובליקום, וועלכעס האט איהם דער פאר שטורמיש אפלאדירט.

נאך דעם האט געשפיעלט די בעקאנטע וויאלין־שפילערין פרל. פ י ל י פ מענדעלסאהן־בארטאלדי'ס א נומער, וועלכער האט די צושויער בעגייסטערט אויף דעם עכסטען גראד.

וויייטער האט הר' ראזענבלום דעקלאמירט דעם שיר פון ששרנייהאוסקי „שיר ערש" אין העברעאיש און דייטש. דערנאך האט געשפילט הר' פיליפסען א פאר קאנצערט־זאכען אויפ'ן קלאוויר, וועלכע זענען אויפגענומען געווארען ועהר וואהרם. דאס גלייכען איז זעהר אינטים אויפגענומען געווארען דאס געזאנג פון הר' קאנטאר בוימעל.

הר' האלפערן האט מיט זיין דעקלאמאציע געמאכט א גאנץ גוטען איינדרוק, הויפטזעכליך אין ראזענפעלד־ס „אויפ'ן בוזעם פון ים", וועלכע ער האט זעהר טעמפעראמענטפאל איבערגע־געבען.

דאס גייפט־רייכסטע אין דעם אוועגד איז אבער געווען די לעצטע דרייי נומערן, וועלכע האבען פארגעשטעלט די פערגאנגענהייט, די די גענענווארט און די צוקונפט. נאך דעם בע־ריהמטען בילד „גלות" פון דעם גרויסען יודישען מאלער הירשענבערג, איז אויפגעשטעלט געווא־רען פון לעבעדיגע פיגורען דער „גלות־מארש" אזוי, אז דאס האט געווירקט זעהר אימפאניראנד, די דאזיגע «בילד» איז בעגלייט געווארען מיט גענאנג פון הר' ראבוכין אויף א זעהר גלענצענ־דען אופן.

געענדיגט האט זיך דער יום־טוב ביי א פיש אונטען אין רעסטאראן, וואו ס'האבען זיך פער־זאמעלט די פיהרער פון דעם אוועגד, די רע־דאקציע פון „פאלקסצייטונג" און עטליכע פון דער יודישער אינטעליגענץ, וועלכע בעפינען זיך דא איצט. אבער דער יום־טוב האט זיך ערשט אנגעהויבען דאן, וועו צווישען אלע די דער־מאהנטע איז אריינגעקומען דער גרויסער ציוניס־טישער גאסט, ד"ר טשלענאוו.

ד"ר טשלענאוו האט געזאגט עטליכע וויא־רעמע וועטער, וועלכע מיר וועלען איבערגע־בען זעהר פייערליך און האט איבערגעלאזען א גלענצענדען איינדרוק.

ס. ב.

Har De Tandpine
brug Chr. V. Mendes berømte
DENTIN
som hurtig stiller de heftigste Smerter. Paas i Glas à 45 Øre.
Kronprinsensgades ny Materialh. 9
København K. — Telefon 8418.
Indregist. Forlang udtrykkelig „Chr. V. Mendes Dentin"

יודען און וועלט־פאליטיק.

גוסטאוו הערווע, דער בעקאנטער פראנצויזישער שריפטשטעלער־סאציאליסט איז ארויסגעטרעטען געגען די פראנצויזישע יודען, דערפאר וואס זיי האבען ניט בעוועגט דער פראנצויזישער רעגיערונג, אז זי זאל זיך אנעהמען פאר די יודען פון אדץ־ישראל, אזוי ווי דייטשלאנד האט עס געטהון.

וואס האט פלוצלונג דער פראנצויזישער סאציאליסטישער אגיטאטאר זיך פערזארגט וועגען די יודען אין טערקיי? עס איז פאראן אין דעם אזעהר וויכטיגע שטיק פאליטיק, וואס איז פערבונדען מיט די אינטערעסען פון פראנקרייך פיעל מעהר ווי מיט די אינטערעסען פון די יודען אין טערקיי אדער אין אלע אנדערע מזרח־לענדער.

עס איז שוין אלאנגע צייט זייט פראנקרייך זוכט צו האבען אגרויסען איינפלוס אויף די לענדער פון מזרח און זי האט דערגרייכט פיעל פון דעם צוועק צו וועלכען זי האט געשטרעבט. די פראנצויזישע שפראך איז שטארק פערשפרייט אין מזרח. די פראנצויזישע קולטור איז כמעט די הערשערין אין פיעלע לענדער פון מזרח. פאריז איז די קוועלע פון וועלכע אלע מאדערנע בעוועגונגען אין טערקיי קומען ארויס; אפילו די יונג־טערקישע בעוועגונג, וועלכע איז פעראנטווארטליך פאר דער מלחמה, האט געהאט איהרע פערבינדונגען מעהר מיט פאריז איידער מיט בערלין. דעם גרויסען ערפאלג, וואס פראנקרייך האט געהאט אין מזרח האט זי טיילווייזע צו פערדאנקען דער יודישער חברה „כל ישראל חברים", אדער ווי מען רופט איהר „אליאנס איזראעליט אוניווערסעל". דיעזע חברה האט הונדערטער שוהלען אין טערקיי און אנדערע מזרח־לענדער, די הערשענדע שפראך אין דיעזע שוהלע איז פראנצויזיש; די לעהרער קומען פון פאריז, און דורך זייערע צעהנדליגע טויזענדער שילער ווערט דער פראנצויזישער גייסט פערשפרייט אין די מזרח־לענדער. די „אליאנס" וועלכע האט געזאלט זיין און איז נאך געוויסערמאסען געבליבען א יודישער וועלט־פעראיין, איז אבער קודם־כל א פראנצויזישע געזעלשאפט, וואס ארבייט טיכטיג פאר דעם פראנצויזישען איינפלוס אין אזיען

די דייטשען האבען אבער געזוכט ארויסצוטרייבען דעם פראנצויזישען איינפלוס פון אריענט און אריינברענגען אין זיין פלאץ דעם דייטשען. דער קאמפף איז געווען א שווערער אבער די דייטשען האבען אויך געקראגען די יודישע הילף, נאטירליך ניט די הילף פון די פראנצויזישע יודען נאר פון די דייטשע. אויב די פאריזער יודישע „אליאנס" האט געהאלפען פראנקרייך, האט דער בערלינער יודישער „הילפספעראיין" געהאלפען דייטשלאנד. די שוהלען פון דער „אליאנס" האבען געזוכט צו פראנצויזירען דעם מזרח, די שוהלען פון «הילפספעראיין» האבען געהאלפען צו דייטשיזירען דעם מזרח. ביידעי ודישע געזעלשאפטען האבען גוט גערבייט פאר דער שפראך, פאר דער קולטור און ממילא אויך פאר די אינטערעסען פון די צוויי לענדער.

די יודען פון מזרח זענען אלזא אזעהר וויכטיגער עלעמענט פאר ד' פאליטישע פלענער פון די אייראפעאישע נאציאנען. די יודען זענען די בעסטע אגענטען צו פערשפרייטען די שפראך, די קולטור און אויך דעם פאליטישען איינפלוס פון די אייראפעער אין אזיען. קיין וואונדער, אז אי פראנקרייך און אי דייטשלאנד האבען געזוכט צו זיין נאהענט צו די יודען פון טערקיי.

דייטשלאנד האט לעצטענס געהאט א געלעגענהייט ארויסצוצייגען איהר פריינדליכקייט צו די טערקישע יודען דורך גוטע ווערטער פאר יודען צו טערקיי, און דער פראנצויזישער שריפטשטעלער איז אונצופריעדען, וואס די פראנצויזישע יודען האבען צוליעב דער מהומה פון דער מלחמה פערגעסען צו האבען אין זינען די פראנצויזישע פאליטיק אין אריענט, און האבען זאגאר פערנאכלעסיגט צו אננעהמען זיך פאר פראנצויזישע יודישע אונטערטאנען אין טערקיי.

די פראגע איז אבער, ווי אזוי האבען טאקע די פראנצויזישע יודען עס פערגעסען? עס איז דארויף פאראן אן ענטפער:

די פראנצויזישע יודען זיינען יעצט אזוי געוואלדיג פאטריאטיש געשטימט, אז זיי האבען מורא ארויסצווייזען, אז זיי אינטערעסירען זיך מיט יודען וואס וואהנען אין אנדערע לענדער. זיי האלטען וואהרשיינליך אז א יוד [illegible] זיצט אין פראנקרייך טאר ניט האבען אין [illegible] זיינע ברידער פון יענער זייט גרענעץ. [illegible] וואהרשיינליך מורא געהאט, אז אויב [illegible] ארויסווייזען יעצט אן אינטערעס צו [illegible] יודען פון אריענט, וועט מען זיי חושד זיין [illegible] זיינען צו־שוואכע פראנצויזישע פאטריאטען.

עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אז די אטאקע פון הערווע האט געמוזט מאכען א שלעכטען איינדרוק אויף די פראנצויזישע יודען. זיי זיינען אזעלכע פראנצויזישע פאריאטען, אז זיי ליעגט ניט אין זינען, ביי'ן יעצטיגען מאמענט, קיין אנדער זאך ווי פראנקרייך, און דא קומט א פראנצויז און ווארפט זיי אויף וואס זיי האבען ניט געהאנדעלט ווי דער ריכטיגער פראנצויזישער פאטריאטיזמוס פאדערט פון זיי: זיי האבען געדארפט ארבייטען פאר די פראנצויזישע אינטערעסען דורך זייער הילף צו די יודען פון מזרח.

דאס בעווייזט אונז, ערשטענס, ווי יודישע אינטערעסען ווערען אמאל בענוצט פאר דער אייראפעאישער פאליטיק; אז א יודען איז שווער יוצא צו זיין, און וואס ער זאל ניט טהאן — קען ער ערווארטען די אונצופרידענהייט פון די וועמען ער וויל צופרידענשטעלען.

און עס בעווייזט אויך, אז די יודען זיינען אין יעצטיגען מאמענט אזוי צושראקען, אז זיי האבען מורא פאר דעם אייגענעם שאטען. מיר האבען דא ניט לאנג געזעהן ווי א בעריהמטער יוד, סער פראנסיס מאנטעפיארי, האט זיך אזוי דערשראקען, אז מען זאל איהם ניט חושד זיין דאס ער איז ניט קיין הייסער ענגלישער פאטריאט, אז ער האט געזאגט, דאס די ענגלישע יודען טארען ניט געבען קיין צדקה צו די לאנדאנער ארימע לייט וואס האבען אמאל געוואהנט אין גאליציען. די שרעקענדיגע יודען פיהלען זיך יעצט פיעל ערגער ווי אין געוועהנליכע צייטען.

ד. א. ט.

אויף דעם קבר פון... א פיש.

אויף דעם אלטען יודישען בית עולם אין וויען איז דא א מצבה, וואס שטעלט פאר א פיש מיט שיפען, מיט אנ'עק מיט א ברייטען מויל אויפגעריסען צום הימעל אזוי ווי דער פיש וואלט שרייען צו גאט.

ווי קומט א שטומער פיש צו עפענען א

דער לעצטער אבענד

פון הערמאן באנג.

ס'איז געקומען דער לעצטער אבענד. מאל־צייטען זיינען איינע נאך די אנדערע געווען, אין גאנצען בעצירק האט מען געטרונקען פאר'ן געזונד פון «קאנדידאט», אי שאמפאניער, אי אנדערע משקאות. אזוי זענען וואכען דורך, און איצט איז אנגעקומען דער לעצטער אבענד.

מען האט בעשלאסען די לעצטע שטונדען פאר זיך לאזען, און איצט זענען זיי געבליעבען אליין; אלעמען האט זיך געדוכט, אז מען האט זיך שוין גענוג אנגעהוליעט. און דערצו האט היינט אבענד געדארפט פארקומען א לאנגע געזעגעניש א לאנגע און שמערצליכע,—דען באטאוויע ליגט דאן ווייט פון דענעמארק, און ער האט געדארפט פאהרען אין באטאוויע. די אלמנה־מוטער האט געמיינט דארום, אז אין דיזען לעצטען אבענד דארף צווישען זיי, אדער דער שטארקסטער בונד געשאפען ווערען, אדער זיי דארפען זיך גאר שיידען... זי האט געדונגען א פוהרעל, און זיי אלע זענען שפאציערען געפאהרען, נאר בעת דער רייזע איז די שטימונג א געדריקטע געווען. אפילו דעם שכן'ס טאכטער—דער איינציגער גאסט אויסערן קאנדידאט, איז אויך געווען צערשטרייט און שלעכט געשטימט. ווען מען איז צוגעפאהרען צום וועלטעל און זיי האבען זיך צו פוסען שפאצירען געלאזט איבער די אלעען איז יאהאנא שטענדיג פאראויס, אדער הינטער אלעמען געגאנגען; אויפ'ן וועג פלעגט זי בלעטער פון די בוימער רייסען, אדער גאר זיך וועלען צוזעצען אויף'ן רייצענד ווייכען גראז, וועלכען זי פלעגט אויסזוכען. ווען זי פלעגט זיך נאכדעם צוריק בעגעגענען מים איהרע בעגלייטער האט זי פריהער א פרעגענדיגען בליק געווארפען אויף דער מוטער און נאכהער אויף איהם.

נאר די גאנצע צייט איז זי געווען בלייך און צושטרייט, ער אבער איז געווען מונטער און פרייהליך, גלייך ווי ער וואלט פערגעסען וועגען באטאוויע און וועגען דער נאהענטער צושיידונג. ווען זיי האבען זיך אומגעקעהרט צום פוהרעל האט יאהאנא איינגערוימט מאריען אין אויער אריין: „אין דער חיים וועט זיין בעסער".

צוריקוועגס האט מען וועניג גערעדט, דוקא דערפאר, וואס אלע האבען געפיהלט, אז רעדען דארף מען,—האט קיינער ניט געקענט. ער איז אויך שווייגענדיג געווארען; ווי עס ווייזט אויס האט דער טרויער פונ'ם זומער אבענד דערשלאגען דעם געלעכטער אויף זיינע ליפען. און אפשר האט ער א קלעהר געטוהן, אז ער זעהט צום לעצטען מאל דאס הויז, וואו ער האט זיינע קינדער יאהרען פערבראכט. נאר ווען די אנדערע האבען זייער אויפמערקזאמקייט געווענדעט אויף זיין שווייגען, האט וויעדער צום לעבען ערוואכט זייער ערווארטונג, וועלכע איז ליידענפול געווען, ווי דער שטארקסטער אנגסט; יאהאנא אבער איז צוריק אויפגעלעבט געווארען. זי זי האט אנגעהויבען זינגען איינעם פון הייזעס ראמאנסען און מאריע האט איהר אונטערגעהאלפען. די טענער האבען זיך צונויפגעגאסען מיט דער שטימונג פון זומערדיגען אבענד.

פון ווייטען, הינטער די בערג, אין מערב פערגעהט די זון; אויפ'ן פלאם־רויטען פאהן זעהען שארפער אויס די ווייכע בערג־ליניען. אונטען, צופוסענס די בערג, האט זיך, ווי מיט טויזענדער דעקעס אויסגעשפרייט דער נעבעל. פון ווייטען אבער, זעהט אויס דער נעבעל, ווי א גרויסער ברונען, וועלכער דרעמעלט אין דער זומערדיגער נאכט־שטילקייט אין ערווארטונג פונ'ם קומענדיגען טאג. נעהנטער ביים וועג, אויף די פעלדער טראגט זיך פאנאנדער דער זומערגערוך פון די בלומען. דער בין־השמשות קומט אן קומענדיג אהיים האט מען זיך צוזעצט ביים טיש; די שפייזען, וועלכע די אלמנה האט צוגעגרייט, זענען געבליבען אונבעריהרט, נאר ער אליין האט געגעסען. זיין שטימונג האט זיך געביטען, און ער איז צוריק פרעהליך געווארען ער האט געטריבען שפאס מיט יאהאנאן, ער האט געטרונקען „דערפאר, וואס זי ווייס שוין גוט". האט געוואונשען מאריען א פרעהליכע חתונה, און ביים דריטען גלאז פארטוויין האט ער געדאנקט דער אלמנה. עמיליע איז די גאנצע צייט געזעסען אונבעוועגליך, און אלץ ארום האט זיך געדרעהט און געשווינדעלט פאר איהרע אויגען; זי האט געוואוסט, אז זי וועט זיך צוווייגען אויב איהר וועט אויסקומען כאטש איין ווארט זאגען. טרעהרען זענען איהר אין די אויגען געשטאנען, נאר זי איז געזעסען גלייך.

מען איז ארויס אין גארטען, די אלמנה מיט איהרע אנדערע צוויי טעכטער האבען זיך געהאלטען פון ווייטען, ער און זי געהען אויף דער אלעע צווישען די נוס־בוימער; די אלעע איז אזוי שמאל, אז די צווייגען פון די בוימער בעריהרען יעדעס מאל איהר פנים. ווי שטיל און קיהל איז דא. זיי הערען זייערע אייגענע טריט אויף דער ווייכער ערד, עטליכע טריט זענען זיי שווייגענד אבגעגאנגען, נאכהער בעהערשט זי זיך און הויבט אן רעדען... איהרע אייגענע ווערטער קלינגען אין איהרע אויערען, ווי ווייטע, פרעמדע טענער, זי קען קוים פערשטעהען דעם זין פון זיין לוסטיגען ענטפער, אך, גיכער דערגעהען שוין צום סוף פון דער אלעע.

(פארטזעצונג קומט).

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 16.

קאפענהאגען, דינסטאג ד. 15-טען דעצעמבער 1914

א ענגלישע אונטער-וואסער-שיף אין די דארדאנעלען.

קאנפערענץ ווע[illegible]ודען אין פוילען.— די מאנטענעגרער איז באסניען.

[illegible]שטראף פאר בעליידיגען יודען.

א ענגלישע אונטער וואסער-שיף אין די דארדאנעלען.

לאנדאן, 14, דעצעמבער. די אדמיראליטעט טיילט מיט: די ענגלישע אונטער וואסער-שיף „ב. 11“ איז נעכטען אריינגעלאפען אין די דארדאנעלען און האט זיך ארונטערגעלאזען. ניט קוקענדיג אויף די שטורעמדיגע וואסערען אונטער 5 רייהען מינעס, די אונטער וואסער-שיף האט דערביי אויסעשאסען א טארפעדא אין דער טערקישער קריעגס-שיף „מעסודיע“, וועלכע איז געשטאנען אויף וואך ביי דער מינע „פעלד“.

די אונטער וואסער-שיף איז אפילו פערפאלגט געווארען פון טארפעדא-שיפען. אבער זי איז אנגעקומען אונבעשעדיגט, אז די מאטראזען פון דער אונטער וואסער-שיף האבען געווארפען זייער לעצטען בליק אויף דער קריעגס-שיף „מעסודיע“ האט זי געהאלטען אין זינקען.

די מאנטענעגרער אין באסניען.

פאריז, 14.דעצעמבער. פון צעטינע טעלעגראפירט מען, אז די מאנטענעגרער האבען ווידער געמאכט אנ'אנגריף אויף באסניען. א שטארקע מאנטענעגרישע אבטיילונג האט נאך געלונגענע געשלעגען מיט די עסטרייכער, דערגרייכט צו ווישעגראד. די זעלבע אבטיילונג האט אויפ'ן וועג גענומען געפאנגען ווי סאלדאטען אזוי קריעגס-מאטעריאל.

אקאנפערענץ וועגען יודען אין פוילען.

פון לאנדאן טיילט מען מיט: דער פארלאמענטארישער קאמיטעט האט אבגעהאלטען א קאנפערענץ מיט יודישע פארשטעהער פון פראנקרייך, אויף וועלכער ס'איז בעטראכט געווארען וועלכע מיטלען אונצוווענדען כדי אבצוהאלטען די פאגראמען אויף די יודען אין פוילען. דער בעריכט פון דעם גרויסען שריפטשטעלער גערארג בראנדעס שטימט מוט די אנדערע בעריכטען וועגען די פאגראמען, וואס די פאלאקען האבען געמאכט אויף יודען, זינט דער קריעג האט אויסגעבראכען.

פון פראנצויזישען פראנט.

פאריז, 14-טען דעצעמבער (אפיציעל) מיר האבען בעזעצט דעם מערב-ברעג פון איסער-קאנאל, וואס דער פיינד האט פאלשטענדיג אבגעליידיגט.

מיט האבען געצוואונגען די פיינדליכע באטעריעס צו אנשוויגען ווערען. אווזער שווערע ארטילעריע האט צושעדיגט איין הויביטצער-באטאריע און האט שטיל געמאכט די פעלד-באטעריעס ביי אייסנע.

מיר האבען פערניכטעט א בלאק-הויז און צושטרט מעהרע שוץ-גריבער.

ביי מעאוסע האט אונזאר ארטילעריע צושעדיגט צוויי פיינדליכע באטעריעס.

באמבעס פאר פרעזידענט פונקארע און גענעראל זשאפרע.

בערלין, 14-טען דעצעמבער. א דייטשער פליהער האט אראבגעווארפען עטליכע באמבעס אויפ'ן מארק-פלאץ אין האזעבראוך, מיט פינף מינוטען פריהער זענען דער פרעזידענט פונקארע און גענעראל זשאפרע מיט זייערע בעגלייטערס דורכגעגאנגען איבער דעם זעלבען פלאץ.

די באמבעס האבען אנגעמאכט בעדייטענדען מאטעריעלען שארען, האבען דער הרג'עט 9 ענגלישע סאלדאטען און פערוואונדעט 15 ציוו-ל פערזאנען.

פערבאטען אנ'אנטיסעמיטישע צייטונג אין בערלין.

בערלין, 14 דעצעמבער. „בערלינער שטאטס-בירגער צייטונג“ איז אבגעשטעלט געווארען אויף אזוי לאנג, ווי די מלחמה וועט דויערען, ווייל די דערמאהנטע צייטונג האט פארטגעזעצט איהר פריהעריגע ארבייט, וועלכע איז בעשטא-הויפטזעכליך אין בעקעמפפען דאס יודענטום.

ווי בעקאנט, האט דיזעלבע צייטונג צוגעזאגט אין אנהויב פונ'ם קריעג אבצושטעלע איהר אנטיסעמיטישע אנפאלען..

בעשטראפט פאר בעליידיגען יודען.

מען טיילט מיט פון פעטראגראד: דער רעדאקטאר פון „רוסקאיע זנאמיא“ איז שוין צום צווייטען מאל בעשטראפט געווארען מיט 6 מאנאטען טורמע פאר בעליידיגען יודען.

דער זעלבער רעדאקטאר איז מיט א וואך צוריק בעשטראפט געווארען, איינמאל פאר'ן פארווארפען א גובערנבטאר, אז ער איז א פריינד פון יודען, און א צווייטען מאל פארן בעליידיגען דעם קריסטליכען אדוואקאט זארודני (בעקאנט פון בייליס-פראצעס) און זאגען אויף איהם אז ער איז פערקויפט צו די יודען.

א פרוי א קאזאק.

א רוסישע צייטונג דערצעהלט: איינע, א רוסישע פרוי, וועלכע האט חתונה געהאט מיט א קאזאק און איז א אונגעווענליכע פעהיגע רייטערין. האט זיך אנגעבאטען מיטצופאלגען גען איהר מאן אין קריעג, וואס עס איז איהר אויך ערלויבט געווארען. זי געהט געקליידט אין א גאנץ געווענליכען קאזאצקען קאסטיום און שטעהט אלס קאזאק אין דעם זעלבען רעגימענט וואו איטר מאן, זי איז נאך דערווייל ניט מיטגעוודן אין קיין שלאכט, אבער אין איהר אויסגעהאלטענקייט אין אלעס איבעריגע פון קריעגס פעלד, שטעה זי ניט נידריגער פון אלע קאזאקען

קייזער ניקאליי דאנקט די יודען.

ווי מען מעלדעט פון לאנדאן, האט דער קייזער ניקאליי אויפגענומען א יודישע דעפוטאציע אין דער צייט וואס ער האט בעזוכט לובלין. דער קייזער האט מיט די יודען פריינדליך גערעדט און האט זיי געדאנקט פאר די איבערגעבענהייט, וואס די יודען ווייזען דער רעגירונג אין דער מלחמה, און פאר די טאפפערקייט מיט וועלכע די יודען קעמפפען אין שלאכט-פעלד.

שבת דעם 19-טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר פר. ווערט אויפגעפיהרט אין אויסטערברוס טעאטער, רויעסגאדע 106

צום ערשטען מאל אין קאפענהאגען, די גרויסע סענסאציאנעלע קאמישע אפערעטא אין 4 אקטען,

וועלכע האט געהאט א גרויסען ערפאלג אין אמעריקא, ווי אויך אין ווארשוי

זיין ווייבס מאן

מיט געזאנג און טענץ.

בילעטען צו בעקומען ביי הר. טימיאנאוו, קויבמאגערגאדע 59

באל ביז 3 אוהר

מיט'ן אנטייל פון דעם גאנצען פערזאנאל

צו די יודישע שניידער, וועלכע געהערען דעם פאך־פעראיין

דינסטאג ד. 15־טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר אין אבענד וועט אין רוי־מערסגאדע 22 אין'ם גרויסען זאל, אבגעהאלטען ווערען א מיטגליעדס־פער־זאמלונג פון'ם שניידער פאך־פעראיין

עס איז יעדענס פליכט צו בעזוכען די דאזיגע פערזאמלונג.

א גילטיגער בוך מוז מיטגענומען ווערען, די פערוואלטונג

פון יודישען שניידער־קלוב.

אויפמערקזאם!

אין האב די עהרע מיטטיילען דאס יודישע פובליקום, אז איך בין בערייט צו יידער צייט פאטאגראפירען אייך אין אייער היים. נעהענטערע בעשייד ביי דער אויפנאהמע,

גוטע ארבייט — ביליגע פרייזען,

מיט אכטונג א. צ. יאשאנעק, פאטאגראף.

ראנטצאוסגאדע 21, 2 זאל.

ביליג!

ווערט פערקויפט א 1ש־טע קלאסע בופעט און 2 בעטשטעלין. אלעס עכטע דוב. מיט גאראנטי זיך ווענדען אין עקספעדיציע.

מאנטאג ד. 4.־טען דעצעמבער, אום 8 אוהר, וועט אין מזייקי הדת־שוהל, נאררעגאדע 7, 1 הר. ראבינער דר. וו נקלער, האלטען א פארטראג איבער דער טהעמא:

«חנוכה־פעסט און זיינע בעדייטענדע סימבאלען»

אלע ווילקאמען.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

א הענג־לאמפ

א געברויכטער אבער א גוטער

קען מען קויפען יעצט ביליג אין

Admiralgade 21 2 Sal.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון, מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקס ייטונג"

קאסט 5 אוירעס **איסלאנד 7 אוירעס**

אנאנסען אין דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11'. København K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ט קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

ביליג שוכווארג

אין איצטיגער מלחמה־צייט, ווען ביי אלעמען איז שיך טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געוועהנלליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייטאון בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt, Torvegade 1.

Ansvarsh vende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

טשער ארמעע די סיגנאל־קארפוסען, אין אזלע־כע שלאכטען, ווי עס קומען פאר אין דער יעצטיגער מלחמה, בעת די ארמעען זענען פער־שפרייט אויף א שטרעקע פון הונדערט מייל, איז נאטירליך אונמעגליך פאר'ן פעלדמארשאל צו זעהן ווי די שלאכט געהט אן. די סיגנאל־קאר־פוסען זענען די נערווען פון דער מלחמה, און מוזען זיין זעהר גוט ארגאניזירט. דעם פעלד־מארשאל ווערען איבערגעגעבען דורכ'ן טעלע־גראף און טעלעפאן אלע איינצעלהייטען. ער ווי־דער גיעט איבער אלע זיינע ארדערס דורכ'ן טעלעגראף און טעלעפאן, דערפאר זענען איינ־געארדענט אויפ'ן שלאכטפעלד ספעציעלע טע־לעגראף און טעלעפאן סיסטעמען. די סיסטעמען ווערען אייגגעריכטעט פון די סיגנאל־קארפוסען. ווען מען שטודירט אבער די דייטשע סיסטעמען פון טעלעפאן און טעלעגראף אויפ'ן שלאכטפעלד און דיזעלבע סיסטעמען ביי אנדערע ארמעען, זעהט מען ערשט, אז ביי די דייטשען איז בע־סער איינגעארדענט, זייערע סיסטעמען זענען בעסער. מען דארף ניט פערגעסען, אז די סיג־נאל־קארפוסען שפיעלען א זעהר וויכטיגע ראלע אין שלאכט און זיי מוזען זיין זעהר שטארק ארגאניזירט. און אויף ארגאניזאציע זענען די דייטשען מורא'דיג פעהיג. אויסער דעם פאר־דערט זיך פיעל אינטעליגענץ פון די סאלדאטען גופא, וועלכע דינען אין פיעוע קארפוסען.

וועגען דעם, אז דייטשלאנד'ס לופט־פלאטע איז די בעסטע, איז שוין גוט בעוואוסט. אמת, די דייטשע לופט־פלאטע האט נאך דערוויילע קיין גבורות ניט בעוויזען, מען ווייס אבער ניט צו די דייטשען האבען שוין געזאגט דאס לעצע ווארט אין בעצוג צו זייער לופט־פלאטע, עס קען זיין אז זיי וועלען נאך עפעס בעווייזען, ווארום די דייטשע לופט־פלאטע האט נאך דער־ווייל וועניג וואס אנטהייל גענומען אין שלאכט.

ווייטער בעמערקט מען אמערקווירדיגע ארגאניזאציע אין דער דייטשער ארמעע בנוגע צו היגיענע, ווי אווי צו פערהיטען עפידעמיעס אין דער ארמעע, ווי אזוי צו שפייזען די ארמעען און אין אסך אנדערע פרטים. און אלץ איז ביי זיי וויסענשאפליך, בארעכענט. אלץ ווערט דארט בעטראכט קיהל, אהן איבריגען אימפעט, פעסט און זיכער, עס קען זיין, אז דאס אלעס וועט ניט העלפען און דייטשלאנד קען אפשר פערלי־רען. אבער אויב אפילו דייטשלאנד וועט פער־ליערען, וועט אלץ איהר לעקציע זיין זעהר וויכטיג און בעדייטענד, מען קען זיך עפעס אב־לערנען פון די דייטשען אין דער היינטיגער מלחמה.

א יודישער קינסטלער

צווישען די פיעלע אנטרונענע פון די לענ־דער, וואס זענען פערוואנדעלט געווארען אין שלאכט־פעלדער, וועלכע זענען געקומען קיין לאנדאן, כדי א מקום מקלט צו געפינען, געפינט זיך אויך דער יודישער קינסטלער ל. בעהרסאן, א טאלאנטפולער מאהלער.

ה' בעהרסאן, וועלכער איז א געבוירענער אין סקאפישאק, רוסלאנד, האט שטודירט אין אדעס, בערלין, און האט זיך פערפאלקאמט אין דער אקאדעמיע פון פאריז.

ה' בעהרסאן גיט זיך פיעל אב מיט דער דעקאראטיווער קונסט, ער איז א גרויסער אנ־הענגער פון אלטען פערסישען און אינדישען סטיל. זייענדיג אהייסער יוד, האט ער אויך געוואלט אויסזוכען דעם אלטען יודישען דעקא־ראטיווען סטיל; צום בעדויערען האט ער בע־גענט שוועריגקייטען ביים זוכען די אלטע יודי־שע דאקומענטען, פון וועלכע ער זאל ארויס־נעהמען די מאטיווען פון דער אלטער יודישער קונט.

ניטקוקענדיג אויף די שוועריגקייטען וואס ה' בעהרסאן בעגעגענט ביים אויפזוכען יודישע דאקומענטען איז איהם אבער דאך געלונגען צו שאפען טעלער דעקארירט מיט סטיליזירטע יידישע מאטיווען, די טעלער זענען געווען אויף א אויסשטעלונג פון דעקאראטיווער קונסט און ער האט דורך זיי געווינען דעם צווייטען פרייז.

ה' בעהרסאן איז אין לאנדאן בעקאנט גע־ווארען דורך א איטאליענישען מאהלער מיט מאדאם מאקקאמב, די פרוי פון א ענגלישען קא־לאנעל, זי האט זיך פעראינטערעסירט מיט זיין קינסטלערישער שאפונג און זי האט ביי איהם בעשטעלט א דעקארירטע קעסטעלע פאר קעניגין אלעקסאנדרא.

דאס קעסטעלע איז געפעלען דער קעניגין און אלע קינסטלער, וואס האבען עס געזעהען.

די פלינגקייט פון דייטשע שפיאנען.

(ענדע).

אנ'אנדער דייטשער שפיאן איז פערקראכען אזש צו די פראנצויזישע לאגערען. געקומען איז ער אלס בעלגישער פויער מיט א קאשיק מיט עפעל.

ער איז עס געקומען אויסטיילען די סאלדא־טען עפעס, אזוי גוטהערציג איז ער געווען. א סך אנדערע פויערים פלעגען עס אויך טהאן. האט מען איהם גאר ניט פערדעכטיגט. נאר אויסגע־פונען האט מען דורך א צופאל. א סאלדאט האט איהם פלוצלונג דערקענט אלס דער בוכ־האלטער פון א פאריזער פירמע וואו ער אליין האט געארבייט. ער איז געווען א דייטש און איז צוריקגעגאנגען נאך דייטשלאנד איידער קריעג איז ערקלעברט געווארען און דאן האט ער זיך אנגעגעבען צו דיענען אלס שפיאן.

די העכסטע שטוקע האט אבגעטהאן א דייט־שער לייטענאנט, וועלכער איז אויך געקומען שפיאנירען פראנקרייך. ער האט זיך פערקליבען אזש אין פראנצויזישען קריעגס דעפארטאמענט אין פאריז און איז דארט געווען א וואך צייט איידער מען האט איהם אויסגעפונען.

ער איז נאטירליך געווען פערקליידעט אלס פראנצויזישער אפיציער און קיינעם איז גאר ניט איינגעפאלען זיך נאכצופרעגען ווער ער איז.

נאר איין מאהל האט עפעס אן עלטסטער ז'ך פערוואלט איהם בעטען א שוועבעלע צו פאררויכערען זיין ציגאר, האט איהם דער לייטע־נאנט געגעבען די שוועבעלע. מאכט אבער דער עלטסטער א בעמערקונג דאס דער וועטער איז זעהר א שעהנער. ענטפערט אבער ניט דער לייטענאנט. זאגט דער עלטסטער איבער נאך אמאהל זיינע ווערטער און יענער דרעהט זיך פון איהם אפ.

פערדריסט עס דעם עלטסטען ווארום דער לייטענאנט זאל איהם ניט ענטפערן און ער געהט איהם נאך. יענער לאזט זיך אבער צום טהיר. דאס איז שוין נאטירליך געווארען פערדעכטיג און מען האט בלויז בעדארפט איהם שטעלען א פאר פראגען. זיין דייטשער אקצענט האט איהם גלייך פערראטהען.

אשרעקליכע געשיכטע.

צום יזדישען שניידער צימערמאן, וואס וואוינט אין עם שטעטעל איזבישט ש. קראנא־סטאווער אויעזד ליובלינער גוב. איז אין דער צייט פון די לעצטע געשלעגען אריינגעפאלען א שכור'ע קאמפאניע פון אונגארישע גוסאר'ן און האבען געפאדערט עפעס צום עסען צימער־מאן האט זיי אוועקגעגעבען אויף וואס ער האט געהאט, די שכורים איז אבער געפעלען געווא־רען אויך די 18 יאהריגע מיידעל פון צימערמאן אין זיי האבען אנגעהויבען צושטעהען צו איהר מיט נבול־פה, איבער ראשט פון זייער גראבער האלטונג איז די מיידעל אנטלאפען, די שכורים האבען זי נאכגעיאגט, געכאפט און געוואלט מאנעס זיין, אז זי האט אנגעהויבען שטארק שרייען, איז געקומען צולויפען איהר צוהיעלף איהר 20 יאהריגער ברודער אהרן און האט זיין שוועסטער ארויס געריסען פון זייערע הענד די שכורים זיינען צו ווילדעוועט געווארען און האבען מיט זייערע שווערדען צוהאקט די גאנצע פאמיליע צימערמאנס; איהם זיין פרוי, זיינע צוויי זיהן און די טאכטער.

פלוצלינג הערט זי ביקסען־קנאלען...
און דאס הארץ איהר טרויעריג יוערט;
און דערשראקען לאזט זי פאלען,
איהרע בלומען, צו דער ערד.

און זי לויפט צום ליעבסטענס מוטער
פרעגען, ווען דער ליעבסטער קומט;
„זאג, וואס זאמט ער זיך? וואס טהוט ער?"
א בליק... א קרעכץ.. און זי פערשטומט...

אנגעפיהלט מיט פערעל־טרערען
ווערען. איהרע אויגען גלייך;
און זי בויגט דעם קאפ, דעם שווערען,
ווי דער בוים דארט לעבען טייך...

און ביי ביידען — אויגען נאסע...
אין די ארעמס ליעגען זיי..
ווייט דארט, מורמלען ליפען בלאסע
ווי די ראזען, נעמען צוויי.

ליליפוט.

מעז ברויכט קיין פירוש...

די צייטונג „וועטשערנעיע וורעמיא". וועל־כע ווערט ארויסגעגעבען פון דער בעקאנטער אנטיסעמיטשער פאמיליע סובארען דערצעהלט א טרויעריגען פאקט, צו וועלכען מען ברויכט ניט קיין פירושם: „דער ענין איז נוגע א יודען, א רוסישען אונטערטאן, וועלכער איז פרייוויליג אריינגעטראטען אין דער פראנצויזישער ארמעע, געווארען פערוואונדעט ביי נאנסי אין געקומען צו פאהרען קיין רוסלאנד.

בשעת אונזער לאנדסמאן איז געלעגען אין שפיטאל האט דער רוסישער באטשאפטער ה" איזוואלסקי געראטען איהם פאהרען אהיים אין האט איהם פערזיכערט, אז ער וועט קענען אהן שום שטערענישען וואוינען אומעטום אין רוס־לאנד. א געבוירענער איז ער פון סובאלקער גובערניע, וועלכע איז ווי בעקאנט אינגאנצען רואינירט. אלס א יודען האט מען איהם, נאטיר־ליך, ניט ערלויבען צו לעבען אין פעטראגראד, ער האט דאן דערלאנגט א בקשה צום גראדאנא־טשאלניק, צו געשטעלט זיינע פאפירען און מ'האט איהם ערלויבט צו וואונען אין פעטרע־גראד נאר 14 טעג, צום אומגליק האט אויף איהם אבער שלעכט געווירקט דער קלימאט אין ער איז שטארק קראנק געווארען. גיך האבען זיך געענדיגט די 14 טעג אין מ'האט איהם גע־הייסען אוועקפאהרען, אויף אזא אופן איז א מענש, וועלכער האט מקרב געווען זיין לעבען אין די ארמעען פון אונזערע פערבינדעטע, גע־בליבען פלוצלינג ארויסגעשליידערט אויף'ן גאס. א גאנצען מעת־לעת האט ער פערבראכט אין גאנץ אהן שלאף און כמעט אהן א שטיקעל ברויט. ענדליך האט ער דאך בעשלאסען פאה־רען אהיים, האט ער אבער ניט געהאט קיין געלד אויף רייזע־הוצאות. ער האט זיך געווענ־דעט צום גראדאנאצאלניק מיט א בקשה וועגען אנ'אומזיסטען בילעט, נאר מ'האט איהם אב־געזאגט, ווייל נאר די יודען בעקומען בילעטען וועלכע פאהרען אוועק פון פעטראגראד תיקף ומיד, נאר א דאנק גוט הערציגע מענשען האט מען דעם יודען־פרייוויליגען געגעבען די מעג־ליכקייט אוועקפאהרען אין דער טשערטא.

א שרפה אין א „אונטערצינדער" פאבריק

פרייטאג נאכמיטאג האט אבגעברענט אדאלף פריאר'ס „אונטערצינדער" פאבריק אין בראנסהא.

דער פייער האט אויס־געבראכען ביים שלי־סען די ארבייט, ווען צוויי ארבייטער האבען געוואלט פערלעשען דעם פייער אונטער קעסעל ניט די ברען־שטאף. און האבען אריינגעגאסען אנ'עמער וואסער, ס'האט א שפאר געטאהן דער פלאם אין האט זיך אריין־געכאפט אין'ם קעסעל ברען־שטאף, פון וואנען דער פייער האט זיך אריבער־געווארפען דעם לאגער „אונטערצינדער" די צוויי ארבייטער האבען קוים דעם לעבען גערעטעט, די פאבריק איז געווען ניט פערזי־כערט.

Har De Tandpine
brug Chr. V. Mendes berømte
DENTIN
som hurtig stiller de heftigste Smerter. Faas i Glas à 45 Øre.
Kronprinsensgades ny Materialh. 9
København K. — Telefon 8418.
Indregist. Forlang udtrykkellig „Chr. V. Mendes Dentin"

דער קאמפף געגען עמיגראציע·

ווי ס׳איז בעוואוסט, איז אין אמעריקא דא אנ׳ארגאניזאציע, וועלכע רופט זיך „די אמעריקאנער ארבייטער־פעדעראציע". די דאזיגע ארגאניזאציע, וועמעס קאמיטעט עס טרעט תמיד ארויס און רעדט אין נאמען פון די אמעריקאנער ארבייטער, איז בעקאנט שוין פון לאנג פאר א געגנער פון איינוואנדערונג. אזא ביישפיעל האבען זיי געוויזען אין 1913, ווען עס זענען פארגעשלאגען געווארען די ערגסטע פראיעקטען געגען דער עמיגראציע, האט דער דאזיגער קאמיטעט זעהר טהעטיג אונטערשטיצט.

איצט, אז די מלחמה האט אויסגעבראכען, האט מען געמיינט, אז די די „ארבייטער־פעדעראציע" וועט זיך בעציהען גאנץ אנדערש צו דער עמיגראציאנס־פראגע. מ.האט געדענקט, זי וועט עטוואס ליבעראלער ווערען. האט מען אבער אביטערען טעות געהאט. זי איז ניט נאר ווייכער געווארען, נאר נאך מעהר רעאקציאנער. דער קאמיטעט האט נאך אריינגעבראכט ארעזאלוציע אויף דעם קאנגרעס, וואס איז ניט לאנג אבגעהאלטען געווארען אין פילאדעלפיע פון דער „ארבייטער־פעדעראציע", צו בעווייזען, אז אין דער איצטיגער צייט פון דעם וועלטקריעג מוז מען זיין שטרענגער געגען דער איינוואנדערונג ווי אלע מאל.

די רעזאלוציע לויטעט: „אזוי ווי די מלחמה אין אויראפא וועט דארטען שאפען א אונערטרעגליכע עקאנאמישע לאגע און עס וועט דארט אויסברעכען הונגער און נויט. און טויזענדער און פילייכט מיליאנען מענשען וועלען זיך אלאז טהאן קיין אמעריקא, דארף מען זיך דערום בעצייטען־פארזארגען, אז מען זאל זיי ניט אריינלאזען אהער. דאס ביורא ווערט אויפגעפאדערט צו ווירקען, אז די אנטי־עמיגראציאן׳ס געזעצען זאלען דורכגעהן".

אט אזוי האנדעלט „אנ׳ארבייטער־פעדעראציע".

זי זעהט צו זארגען, אז אויב אומגליקליכע אויסוואנדערער וועלען קומען זוכען אשטיקעל ברויט אין דער גרויסער אמעריקא — זאל מען פאר זיי פארמאכען די טיהר. —

אט דאס טהוט א קאמיטעט, וועלכער רעדט אין נאמען פון די אמעריקאנער ארבייטער.

אבער אויב דער פאקט פון דער דערמאנטער רעזאלוציע איז גענוג טרויעריג דערמיט, וואס די „ארבייטער־פעדעראציע" האט עס אנגענומען, איז עס אבער נאך טרויעריגער, ווען יודישע פערטרעטער זענען דערביי געווען ווען די רעזאלוציע איז פארגעטראגען געווארען און אנגענומען, און זיי האבען געשוויגען.

ווי זאל מען עס ערקלעהרען? ווי קען מען אזעלכעס פערענטפערען? זענען די יודישע סאציאליסטען, וואס זענען אויפ׳ן קאנגרעס געווען, אויך מסכים מיט דער מיינונג, אז מ׳דארף פערמאכען די טויערען פון אמעריקא פאר זייערע פערוואגעלטע ברידער, וואס זענען אומגליקליך געווארען פון דער מלחמה און זוכען איצט ערגעץ אהיים? שטעלען ארויס די יודישע פערטרעטער אויך די זעלבע ארגומענטען, ווי די «ארבייטער־פעדעראציע» אויף דער דאזיגער פראגע?

די „ארבייטער־פעדעראציע" שעהמט זיך ניט צו ארגומענטירען די דערמאהנטע רעזאלוציע מיט פאלגענדעס: אז די מייסטע, וואס קומען אין אמעריקא, זענען אונפעהיגע מענשען; אז די נייע אנגעקומענע זענען קאנקורענטען א. ז. וו.

אז די ארגומענטען זענען ניט אויסגעהאלטען, איז כמעט איבעריג צו דערמאהנען. אז אין אמעריקא איז נאר אריינגעקומען דער גרעסטער טייל גראדע זעהר פעהיגע מענשען — איז פאר אלעמען בעוואוסט. און אז אין אמעריקא איז ניטא וואס צו שרעקען זיך פאר קאנקורענץ — איז גענוג צו דערמאנען, אז אמעריקא האט פלאץ פאר מעהרערע מיליאנען, און דאן איז קיין מורא פאר קאנקורענץ.

דער פאקט פון דער רעזאלוציע, און הויפטזעכליך דאס שווייגען פון די יודישע פערטרעטער וואס האבען ניט פראטעסטירט געגען אזא אונמענשליכער האנדלונג, פערבלייבט אפלעק, וואס וועט לאנג, לאנג ניט קענען אבגעוואשען ווערען.

ס. ב.

די קונסט און וויסענשאפט פון דער מלחמה

איינער פון די גרעסטע מלחמה־עקספערטען אין אייראפא שרייבט וועגען דער יעצטיגער מלחמה פאלגענדעס:

„צו דייטשלאנד וועט געווינען די יעצטיגע מלחמה, צו ניט, איינס איז זיכער, נעמליך: דייטשלאנד גיט יעצט דער וועלט א לעקציע ווי אזוי מען דארף אויסנוצען וויסענשאפטליכע מעטהאדען פאר מלחמה־צוועקען".

אויסער דעם, — שרייבט דער עקספערט — וואס די דייטשע ארמעע אינגאנצען איז „א בעוועגליכע פעסטונג ארומגערינגעלט מיט פייער", א זאך, וואס ליעגט אין גייסט פון די סאלדאטען און גענעראלען, בענוצט זיך די דייטשע ארמעע וויסענשאפטליכע מעטהאדען, מיט פערשיעדענע ערפינדונגען, וואס קיין אנדער לאנד האט עס ניט.

דייטשלאנד האט קודם כל איבעראשט די וועלט מיט איהרע קאנאנען אויף צו באמבארדירען פעסטונגען. איהרע קאנאנען האבען אומגעווארפען די גאנצע טהעאריע פאר בויען פעסטונגען. עס איז בעוואוסט, צום ביישפיעל, אז די נאמורער פעסטונגען אין בעלגיען, זענען געווען געבויט נאך דעם לעצטען ווארט פון דער וויסענשאפט. מען האט זיי גערעכענט פאר די שטארקסטע אין דער וועלט. האבען אבער די דייטשע קאנאנען זיי אומגעווארפען, ווי מען ווארפט אום א הייזעל פון קארטען. אין פלוג קען מען מיינען, אז דאס ווענדט זיך אן דער גרויס פון די קאנאנען. דאס איז אבער ניט אין גאנצען אמת, דאס ווענדט זיך אן דעם אויפרייס מאטעריאל, מיט וועלכען די באמבע און קאנאן איז אנגעפילט. די באמבעס פון די דייטשע קאנאנען זענען אנגעפילט מיט 300 פונט אויפרייס־מאטעריאל יעדע. קיינער ווייס אבער ניט ווי אזוי דיעזער אויפרייס־מאטעריאל איז צונויפגעשטעלט דאס איז א ספעציעלע ערפינדונג, וואס די דייטשען האבען געמאכט. דאס איז זייער סוד, דער אויפרייס־מאטעריאל, מיט וועלכען זייערע באמבארדירונגס־קאנאנען זענען אנגעפילט רייסען אין דער טיעפעניש. די פעסטונגען ביי נאמור זענען אויסגעריסען געווארען מיט פונדאמענט צוזאמען פון דער טיעפעניש ארויס. געגען דיעזען געהיימען אויפרייס־מאטעריאל איז דערווייל ניטא קיין מיטעל, קיין פעסטונג קען געגען איהם נישט ביישטעהן, קיינער ווייס נאך אבער ניט. ווי אזוי ער איז צונויפגעשטעלט.

יעצט קומען מיר צו אויטאמאבילען. פון אויטאמאבילען האבען געוואוסט אלע לענדער, אין אלע לענדער האט מען זיך מיט זיי בענוצט. קיין לאנד איז אבער נישט איינגעפאלע זוי שטארק אויסצונוצען דעם אויטאמאביל פאר מלחמה־צוועקען.

עס איז אונגלויבליך — שרייבט דער דערמאהנטער מלחמה־עקספערט — אז א לאנד זאל זוי גוט און פעהיג קענען אויסנוצען איינפאכע זאכען פאר מלחמה־צוועקען, זאכען וואס איטליכען, דאכט זיך, קען ארויפקומען אויפ׳ן שכל, די אויטאמאבילען. וועלכע דייטשלאנד בענוצט אין דער היינטיגער מלחמה זענען געפאנצערטע מיט קאנאנען. פיעלע שווערע כלי־זין און פראוויאנט ווערען געפיהרט אין גרויסע אויטאמאבילען אוי דערום איז דער מארש, די בעוועגונג גען פון דער דייטשער ארמעע זעהר שנעל דערצו דארף מען נאך נעהמען אין בעטראכט די אינטעליגענץ פון די דייטשע קלענערע אפיציערען, זייער וויסען און אפפערוויליגקייט.

זעהר גוט זענען ארגאניזירט אין דער דיי־

דער אנטלאפענער סאלדאט·

באלאדע.

אין דער תפיסה ליגט פערשלאסען
פון די בערג דאס שטאלצע קינד;
מארגען פריה ווערט ער דערשאסען,
ווייל צו גרויס איז זיינע זינד.

דריי מאל איז ער שוין אנטלאפען
פון דעם שלאכטפעלד, פון דער פאהן;
אויפגעהערט האט ער שוין האפען,
און זיין לעבען שטעהט אין קאן.

און זיין מוטער איז געקומען,
געבען איהם דעם לעצטען טרייסט;
שטאלץ האט ער איהר האנד גענומען
און געפרעגט האט ער איהר דרייסט:

„מוטער, זיינען זיי ניט נארען?
צווינגען מיר זיי טריי׳צו זיין!
טריי זיין קען איך נאר מיין קלארע׳ן,
און נאר דיר, דו, מוטער מיין...

„ווילען ך׳זאל מיין בלוט זיי געבען,
רופען אן מיך „דעזערטיר";
האב איך דען שוין ניט מיין לעבען
אבגעגעבען איהר און דיר?

„ווילען ך׳זאל דאס לאנד בעשיצען,
און דערפאר אין פייער געהן;
ווער וועט מיין געליעבטע שיצען?
ביי מיין מוטער ווער וועט שטעהן?

„האבען מיך געשיקט בעוואכען,
עפעס פעלדער, דארטען ווייט.
מוטער, איז עס ניט צום לאכען?
איז דען ניט א שאד די צייט?

„פעלדער קען דער הימעל היטען,
קיינער וועט ניט ריהרען דארט...
נו, בין איך אוועקגעריטען,
צו מיין ליעבסטעס שטילען ארט.

„אויף א שטאנג, א לאנגען, טראגען
זיי א שמאטע, הייסען מיר,
פאר דער שמאטע, זיך געהן שלאגען,
מוטער, ווי געפעלט עס דיר?

„איך קען ווילדע חיות שיסען,
ווען זיי פאלען אויף אונז אן.
אבער איך וואלט וועלען וויסען,
וואס האט אונז דער פיינד געטאן?..

„ווען זיי זיינען אנגעקומען,
נעהמען מיך אין ווילדען שטרייט,
האב איך שנעל מיין ביקס גענומען,
און אוועק בין איך עט־ווייט...

„וואו־ די שטאלצע אדלערס פליהען,
וואו דער ווינד, דער פרייער וועהט;
וואו די טאנען־בוימער בליהען,
וואו די זון שטראהלט פייער־רויט...

„דארטען בין איך לאנג געוועזען,
ביז עס האט זיך מיר פערגלוסט,
אין די אויגען דיינע לעזען,
וואס זיך טהוט ביי דיר אין ברוסט...

ביז געביינקט האב איך נאך קלארען
אין א שטילער, שטילער שעה...
און מיך האבען דאן, די נארען,
איינגעשפארט אין תפיסה דא...

„מארגען, ווען די קוילען וועלען
אויף מיר פליהען, מיט גרויס היץ;
מוטער, זוך זיך פארצושטעלען,
אז איך פאל עס פון א בליץ...

„אז א שטורם־ווינד, א גרויסער,
האט פארכאפט מיך, דארטען הויך;
און א בליץ, א ברענענד־הייסער,
האט געטראפען מיר אין מוח.

„בעסער וועל איך זיך דאן פיהלען,
איך וועל לאכען דאן פון זיי;
שעפטשען וועל איך דאן אין שטילען
ווי די ראזען „נעמען צוויי..."

און דער מארגען איז געקומען.
אויף דעם צארטען ראזען־פעלד
שטעהט א מיידעל, און פליקט די בלומען,
אפען איז פאר איהר די וועלט...

און זי חלומ׳ט: באלד וועט קומען
דא, איהר ליעבער, און זי וועט
איהם בעפוצען מיט די בלומען,
צערטלען איהם אין ראזען־בעט...

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעס א שורהפעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition
„Jüdische Volkszeitung" Krystalgade 11.

נומער 15.

קאפענהאגען, מאנטאג ד. 14-טען דעצעמבער 1914

בלוטיגע שלאכטען ביי לאוויטש און קראקוי.

דריי הונדערט טויזענד עסטרייכער ביי דער איטאליענישער גרענעץ.—

רומענישע גזירות.—פרטים וועגען עראבערונג פון לאדז.

מורא'דיגע געשלעגען ביי לאוויטש און קראקוי.

פעטראגראד, 13-טען דעצעמבער. דעם 10 און 11-טען „האבען די דייטשען געמאכט שטארקע אנגריפען אויפ'ן פראנט פון אילאוו—לאוויטש, וועלכע האבען געדויערט דורך טאג און נאכט, האבען מיר עס אבער צוריקגעשלאגען און דער שונא האט דא זעהר פיעל געליטען. אין עטליכע ערטער האבען מיר געמאכט עטליכע געלונגענע באיאנעט-אנגריפען.

אין דרום פון קראקוי קומט פאר א פערביטערטער קאמפף. דעם 10-טען דעצעמבער האבען מיר עראבערט 4 קאנאנען און 7 פולעמיאטען און האבען גענומען אנ'ערך 4000 מאן געפאנגען. דעם 11-טען איז דער קאמפף פארגעזעצט געווארען מיט דער זעלבער פערביטערונג.

די עראבערונג פון לאדז.

בערלין, 13-טען דעצעמבער (אפיציעל). די רוסען האבען פערלאזען לאדז אין געהיים ביינאכט און דעריבער איז עס פארגעגאנגען אהן געשלעגען, און מיר האבען עס בעמערקט ערשט שפעטער אויפ'ן טאג. דאס איז געווען דער רעזולטאט פון די געשלעגען פון די פאריגע 3 טעג.

אין די געשלעגען האט דער שונא געליטען זעהר גרויסען שאדען, הויפטזעכליך פעראורזאכט דורך אונזער שווערער ארטילעריע. טראטץ דעם וואס מיר זענען געווען די אנגרייפער, האבען מיר דאך געליטען פיעל ווענינגעד פון דעם פיינד.

רוסלאנד'ס הילף צו סערביען.

בערלין, 12-טען דעצעמבער. פון גאלאטץ (אין רומעניען) טיילט מען מיט, אז אין פערלויף פון די לעצטע טעג זענען ניט ווענינגער פון 15 דאמפף-שיפען מיט אנ'ערך 50 קלענערע שיפלעך געשוואומען ארויף איבער דאנאי, זייברענגען צו סערביען הילף פון רוסלאנד, ווי סאלדאטען, לעבענסמיטעל און אמוניציע. דערווייל זענען אבער די דאזיגע שיפען געבליבען שטעהן פעראנקערט ביי רוסטשוק צוליעב די שטארקע טומאנען.

צוויי דייטשע קריעגס-שיפען „נירענבערג" און דרעזדען" דערטרונקען

לאנדאן, 13-טען דעצעמבער. די טעלעגראמען, וואס זענען היינט אנגעקומען אהער, טיילען מיט, אז דער דייטשער קרייצער „דרעזדען" האט זיך געמוזט אונטערווארפען דעם ועלבען שיקזאל וואס „נירענבערג" און וואס די פאריגע 3 שיפען, וואס זענען דערטרונקען געווארען דורך ענגלישער עסקאדרע.

א טעלעגראם, וואס קומט פון דעם פראנצויזישען מאריגע-מיניסטעריום, טיילט מיט, אז דער דייטשער קרייצער „פרעדעריק קארל" איז ארויף אויף א מינע אין מזרח-ים און איז געזונקען.

דרייסיג טויזענד עסטרייכער ביי דער איטאליענישער גרענעץ.

פאריז, 12-טען דעצעמבער. פון רוים טעלעגראפירט מען:

די ערקלעהרונג פון דער איטאליענישער רעגיערונג אין פארלאמענט אין דער לעצטער וואך האט געבראכט דערצו, אז די עסטרייכער האבען קאנצענטרירט שטארקע מחנות ביי דער איטאליענישער גרענעץ.

די גארניזאנען אין דער געגענד ארום קארסא און טאלמינא זענען פערשטארקט געווארען מיט 200,000 מאן, וועלכע זענען געבראכט געווארען פון פאלא.

די גרענעץ-ווארמעע בעשטעהט איצט פון 300.000 מאן.

פון פראנצויזישען שלאכט-פעלד.

פאריז, 12-טען דעצעמבער

אין דער געגענד ביי איפר האבען מיר צוריק-געשלאגען א מודא'דיגען דייטשען אנגריף.

אין דער זעלבער געגענד האבען מיר צוריק עראבערט די שוץ-גריבער, וועלכע די דייטשען האבען ביז איצט בעזעצט.

פון דעם איבריגען טייל פראנט איז קיין בעזונדערע נייעס ניטא.

די פראנצויזישע רעגיערונג קעהרט צוריק קיין פאריז.

פאריז, 12-טען דעצעמבער. דער רעגיערונגס צוריקקעהרען אין פאריז איז פארגעגאנגען כמעט אונבעמערקט. די צייטונגען האבען דאס נאטירליך דערמאנט, אבער אהן בעזונדערע קאמענטאריעס.

רומענישע גזירות.

דער רומענישער קאנסול אין אדעס האט בעקומען א מיטטיילונג פון זיין רעגיערונג, אז אין רומעניען איז פערבאטען דער אריינפאהר פון אויסלענדישע יודען. אנ'אויסנאהם ווערט געמאכט פאר דאקטוירים.

דער רומענישער קאנסול זאגט זיך אב דעריבער פון צו רעוויזירען די פעסער פון די יודען, וועלכע ווילען פאהרען אין רומעניען צוליעב געשעפטס-זאכען.

אנטלאפען אויף דער מלחמה.

אין ניקאלאיעוו איז א 13 יאהריגער יונגעל-אשניידערס אזהן א תלמיד פון האנדעלס-שולע יעקב שארפינאוויץ אהן די עלטערענס וויסען, אנטלאפען אויף דער מלחמה, מיט נאך אתלמיד פון דער זעלבער שולע מאניע געלפענשטיין וועלכער איז נאר 11 מיט א האלבען יאהר אלט

א דאנק פון העכסטען הויפט-קאמאנדיר צום אדעסער גבאים-ראט.

דער פארזיצענדער פון גבאים-ראט פון די אדעסער שוהלען קויפמאן האט דערהאלטען פאלגענדע טעלעגראמע:

אדעס, צום פארזיצענדען פון ראט פון די שוהל-פערוואלטונגען, קויפמאן.

„פון דער קווארטיר פון העכסטען הויפט-קאמאנדיר:

דער גרויספירסט האט בעפעהלען צו דאנקען דעם גבאים-ראט פון די אדעסער שוהלען פאר די תפלות, אויסגעדריקטע געפיהלען און הילף פאר אונזערע גלענצענדע פערוואונדעטע קעמפפער.

גענעראל „יאנושקעוויטש"

די דאזיגע טעלעגראמע איז אנגעקומען אלס א תשובה פון א דעפעשע וואס איז ארויסגעשיקט געווארען פון גבאים-ראט.

אגדת הציונים בדנמרק

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 13-טען דעצעמבער, אום 8 אוהר פרעסיס, אין סטודענטען-פעראיניגונגס גרוסען זאל, וועסטערבאולווארד

אגרויסען חנוכה־אבענד

— מיט באל. —

אינ'ם אבענד וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראַרישע קרעפטען ווי: פרל. פיליפ (וויאלין), הר. פיליפסען (קלאוויר), הר. ביימעל (געזאנג) און נאך פיעל אנדערע.

עס וועלען אויך אויפגעפיהרט ווערען בילדער (טאבלאס) פון דער יודישער פער־גאנגענהייט, געגענווארט און צוקונפט, אונטער דער מיטווירקונג פון די בעסטע קרעפטען, ווי אויך געזאנג פון הר. ראבוכין.

דער אבענד וועט געעפענט ווערען דורך א פעסט-רעדע פון ה'ר. מ. גראסמאן.

צווישען די פאוזען וועט דער ארקעסטער אויספיהרען יודישע נאציאנאלע ליעדער אויך פיעל אנדערע בעלוסטיגונגען ווי פאסט א. ז. וו.

בילעטען צו 2 קר. 1.50, 1 קר. און 75 אוירעס. איז צו בעקומען ביי ה'ר נאכעמ־זאהן, טארדענסקיאלדסגאדע 1, טעלעפאן צענטראל 7287. הר. סקאראכאד, באר־גערגאדע 30, טעלעפאן פאלע 2167 אי, אויך אין דער עקספעדיציע פון דער יו־דישער פאלקסצייטונג, קריסטאלגאדע 11, און ביי אלע מיטגליעדער פון פעראיין

— איינצעלהייטען אין פראגראם. —

קינדער אונטער 8 יאהר ווערען בשום אויפן ניט אריינגעלאזען.

דאס קאמיטע.

כשר! **רעסטאראן** כשר!

פרישע עסען פון 65 אוירעס ביז 150. אויך אלעס צום טרינקען. די גאנצע וואך חנוכה בלינעס קריגט מען נאר ביי עפשטיין, Rosengaarden 11 1 זאל. אבאנענטען ווערען אנגענומען וועכענטל.

— **KØB Philipsons THE** —

24, Købmagergade 24.

ביליג!

ווערט פערקויפט א מאדערנע מאגהאני שפיגעל א בופעט מיט א פאר מאגהאני בעטען. מיט גא־ראנטי פאר 1ש־טע קלאס ארבייט.

זיך ווענדען אין עקספעדיציע.

מאנטאג ד. 14־טען דעצעמבער, אום 8 אוהר, וועט אין מחזיקי הדת־שוהל, נאררעגאדע 7, 1. הר. ראבינער דר. ווינקלער, האלטען א פארטראג איבער דער טהעמא:

«חנוכה־פעסט און זיינע בעדייטענדע סימבאלען»

אלע ווילקאמען.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון, מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס איסלאנד 7 אוירעס

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København

K

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ט קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־בארגגאדע.

שפארט געלד

און קויפט אייערע גאלד און זילבער וואהרע נייע ווי אויך געברויכטע ביי מ'ר צו זעהר ביליגע פרייזען.

בעשטעלונגען און רעפאראציאנען ווערט אויסגעפיהרט גוט און ביליג.

L. Suslovitz, Silkegade 9, St.

א האנד־שומאכער און א נאדלער

קענען קריגען גוט בעצאהלענדע ארבייט אין נאנסענסגאדע 11.

— א גרויסער —

פריוואט קאנצערט און באל

וועט שטאטפינדען זונטאג ד. 17 יאנואר אין «הארמאניען» נאררעוואלדגאדע 23.

(גרויסער זאל)

עס וועלען אנטייל נעהמען:

לייזעראוויטש—קלאוויר און שטריך־טריא.

אויך דער בעריהמטער קעניגליכער האף-אפע־רא-זינגער עגיענע דאנקווארדט און קאנצערט זינגערין אניע בעק (סטאקהאלם)

— באל ביז 4 אוהר. —

בילעטען צו 1.50 1,00 און 75 אוירעס איז צו בעקומען אין עקספעדיציע.

צו די יודישע שניידער, וועלכע געהערען דעם פאך-פעראיין.

דינסטאג ד. 15־טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר אין אבענד וועט אין רוי־מערסגאדע 22 אין'ם גרויסען זאל, אבגעהאלטען ווערען א מיטגליעדס־פער־זאמלונג פון'ם שניידער פאך־פעראיין עס איז יעדענס פליכט צו בעזוכען די דאזיגע פערזאמלונג.

א גילטיגער בוך מוז מיטגענומען ווערען.

די פערוואלטונג

פון יודישען שניידער־קלוב.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

נען דעם תאראקטער פון די טרעגער פון דער איראפעאישער ציוויליזאציאן. ווען די מלחמה וועט זיין צו ענדע, און אלע דאקומענטען וועלען פערעפענטליכט ווערען, וועט די גאנצע וועלט זיך איבערצייגען, אז דער אנהויב פון דער מלחמה ליגט ניט אין אייראפא, נאר דארף אים זוכען אין אזיען, און מאקע אין מעסאפאטאמיען הויפט זעכליך, אין דערנאך אין קליין־אזיען.

דער גרויסער וועג, וואס פיהרט נאך אינ־דיען, פון נארד־אסט אפריקא איבער מעסאפא־טאמיען, און פון קליין־אזיען איבער פערסיען — דער וועג איז אויסגעבעט מיט בלוט־געדאנקען. צוויי ששארקע נאציאנען, ענגלאנד און דייטש־לאנד, האבען זיך די לעצטע צוואנציג יאהר אויף איין רגע ניט מסיח דעת געווען פון דער הייליגער „מיסיאן", וואס זיי האבען צו ערפילען, ענגלאנד האט גע־חלומ־ט פון אן־אייגענעם וועג פון מצרים ביז אנדיען, און דייטשלאנד האט גע־חלומ־ט פון אן־אייגענעם וועג פון בערלין ביז בגדד און בצרה אין אלטען בבל.

די עראבערער זוכען שטענדיג אויס מיסיא־נען, זיי זענען חלילה ניט אויסען זיי זיך אייגענע טובה, זיי פיהלען זיך נאר געטראגען פון א גרויי־סען געדאנקען. די „השגחה" אליין צווינגט זיי זיי זאלען זיין קולטור טרעגער פאר די נאציא־נען, וואס זיצצען נאך אין דונקעלהייט, זיי זע־נען געשיקט פון אויבען.

ווער געדענקט ניט די „בבל און ביבעל" עפאכע מיט 15 יאהר צוריק אין דייטשלאנד, ווער געדענקט ניט דעם גאנצען בעלאהרטען שווינדעל פון דעם פראפעסאר דיליטש, וועלכער האט נאר ארויסגעפונען פון די אויסגעגראבענע שערבלעך אין ארם נהרים, אז משה איז ניט געווען משה, און אז די גאנצע יודישע תורה איז א געגנב־טע. דער פראפעסאר האט געהאלטען וויסענשאפטליכע פארטרעגע. דער קיסר אליין האט געקלאפט „בראוא" און.. די אקציען פון בגדד־באהן געזעלשאפט האבען אנגעהויבען צו שטייגען אין מיקה.

דייטשלאנד איז א יבשה־פאלק, און איז גע־קראכען צו מעסאפאטאמיען, וואו פראפעסאר דיליטש האט אויסגעגראבען א תורה עלטער פאר דער תורה, מיט אייזען, עס האט אנגעהויי־בען צו בויען די בגדד־באהן. ענגלאנד איז אים פאלק און האט פערכאפט די גאנצע שיפאהרט אין פערסישען זאליו און אויף די צוויי הויפט־טייכען, מיגרוס און אויפראטוס, וואס צולייב זיי הייסט דאס גאנצע לאנד ארם־נהרים אדער אין דער אלטער איבערזעצונג „מעסאפאטאמיען". אין בגדד גופא האבען זיך בעפעסטיגט די ענגלענ־דער. ניט ווי אורחים נאר ווי בעלי־בתים, אין זייער קלוב האט קיינער ניט געהאט קיין צו־טריט, סיידען ער האט געהאט א רעקאמענדאציע פון ענגלישען קאנסול, פרעמדע סחורה, דאס הייסט סחורה, וואס קומט ניט פון ענגלאנד, פלעגט יך אבויאלגערן אין קאוויט, דער הויפט־האפען פאר בבל, חדשים לאנג.

ענגלאנד האט זיך בעפעסטיגט אין האפען, דייטשלאנד איז געקראכען פון דער יבשה און רי ארימע, שוואבע טערקיי האט נעבויך געקוקט ווי מען טיילט זיך מיט איהר קערפער לעבעדי־גערהייט. דאס קאמישע דערבייי איז נאך וואס די טערקיי האט נאך געמוזט אויפטרעטען ווי א שלום־מאכערין צווישען ענגלאנד און דייטש־לאנד.

און אין מערב האבען זיך גערוקט די רוסי־שע רעגיערונג מיט איהרע „איידימס אויף קעסט". די „מאנארכען" פון די באלקאן־מדינות רוסלאנד האט אויך אנ־אלטען חלום. דעם בי־צאנץ־חלום מיט עם גאלדענעם צלם אויף דער האגיא־סאפיא מאשפע.

און אין צפון האבען זיך ענגלאנד און רוס־לאנד געדייטט בריידלעך די האנד און צוטיילט זיך גאר אהן א מלחמה די אלטע מדינה פון פרס אין מדי. רוסלאנד האט ענגומען דעם צפון־חלק און ענגלאנד דעם דרום, און ביידע זענען גע־ווארען גאר נאהנטע שכנים פון דער שוואכער טערקיי.

דאס איז דער פסיחאלאגישער מאמענט, וועלכען די טערקיי לעבט דורך, זי איז געטרי־בען דעם גרויסטען קריג פון אירע גאנצע עקזיסטענץ, זי גלויבט ניט מעהר אין הבטחות, זי האט געזעהען וואס עס בעדייטעט „סטאטוס קוא", גאראגטירט פון אייראפעאישע קולטור־טרעגער. זי האט קיינען געלערנט דעם אייראפעאישען אפעטיט, און האט געשלאסען פרייוואשאפט מיט דער מאכט, וואס האט דערווייל פון דער טערקיי וועניגער פון אלעמען גע'גולט'ט.

וועז מיר נעהמען אין בעטראכט דעם פסי־כאלאגישען מאמענט, פערשטעהען מיר, אז די טערקיי האט ניט קיין אויסגעהאלטענעם חארא־טער און האט זיך סוף כל סוף אריינגעגליטשט אין דער מלחמה, סיי ווי האט זי וועניג וואס צו ערווארטען פון דעם עדעלמוט פון די נא־ציאנען, לכל הפחות וועט זי איצט בעפרידיגען די תאוה פון מלחמה, וועלכע ווי עס זעהט אויס איז איינע פון די גרעסטע ליידענשאפטען לעת עתה.

דר. שמריהו לעווין.

די פלינגקייט פון דייטשע שפיאנעז.

צו זיין א שפיאן אין קריעג איז א העכסט ריזיקאלישע זאך. פיליכט ריזיקאלישער ווי צו זיין אין די פאדערסטע רייהען פון שלאכט, וואו מען איז דער ערשטער אויפ'ן פייער.

שפיאנעריי, שיינט עס אבער, געפעלט פיע־לע, און הונדערטע זיינען פארען וועלכע גיבען זיך אן פריוויליג צו געהן דיענען אלס שפיאנעז.

מענער און פרויען זיינען זיי, און פון פער־שיעדענע קלאסען קומען זיי.

לאנג ציהען קען א שפיאן ניט. פריהער אדער שפעטער מוז ער אריינפאלען אין די הענד פון שונא. אן דאן איז אויף איהם קיין רחמנות ניט. איינס, צווי, און ער איז שוין אן אורח אויפ'ן עולם האמת.

זעהר שנעל פטור־ט מען זיך אפ מיט א שפיאן. אזוי גיך ווי מען פאקט איהם רופט מען רופט מען צוזאמען א פאר בעאמטע, וועלכע זע־צען זיך אוועק אויף א שטיין אדער ביי א צו־בראכען טישעל און דינגען אלס ריכטער. א קורצע נאכפראגע וועלען מען נעמאכט, וואהרום דאס רוב דארף עס גאר ניט נעהמען לאנג זיך איבערצו־צייגען, אז דער געפאנגענער איז א שפיאן. די מעהרסטע פרובירען עס גאר ניט לייקענען.

דער פסק וועלט גלייך ארויסגעגעבען און דאן נעהמט מען דעם פערמשפט־ען אהן שהיות צו א פארקען, מען פערבינדט איהם די הענד און די אויגען. א בעפעהל פאלגט דאן פון אן עלט־סטען, איניגע ביקסען קראכען און דער שפיאן ליגט שוין א טויטער אויף דער ע־ד.

מיט פרויען מאכט מען אויך ניט צערעמא־ניס. דער גזעזץ פון קריעג צו טויטען א שפיאן וועלט דורכגעפירט פינקטליך בנוגע ביידע געשלעכטער.

דאס איז אבער נאר ווען מען כאפט א שפיאן אין די לאגערען אויפ'ן שלאכטפעלד. וועז מען כאפט זיי אין די אינערע שהיללען פון לאנד, דאן מאכט מען שוין א גרינדליכע חקירה ודרישה. אפטמאהל גיט מען זיי א אדוואקאט צו פערטי־דיגען, אבער זייער סוף איז דערזעלבער. מיט צווי וואכען צוריק איז אן אמעריקאנער דייטש, לא־די, אויף אזא אופן פראצעסירט און דערשא־סען געווארען אין לאנדאן.

ד' פלינקסטע שפיאנען זיינען די דייטשען. אט וואס א פראנצויזישער צענזראל דערצעהלט וועגען זיי:

ביי אין פונקט האבען ענגלישע סאלדאטען געכאפט א דייטשען שפיאן, וואס איז געווען פערשטעלט אלס גלח. די ענגלישע סאלדאטען האבען געהיס א וויכטיגען בריף, וועז א גלח איז אנגעקומען און זיי דערצעהלט אז ער גיהט אין נעקסטען דארף צו בעזוכען א חולה. קיינער האט איהם ניט פארדעכטיגט. נאר וועז ער איז גע־וען ביים ענדע פון בריף האבען די סאלדאטען בעמערקט דאס פינקלען פון פייער. זיי זיינען צוגלאפען און דערזעהען ווי דער „גלח" שטעהט מיט א דינאמיט באמבע אין צינדט אן דעם קנויט עס אונטערצוליגען דעם בריף. אן אונטערזו־כונג האט דאן צעגייגט, או ער איז נאר געווען א דייטשער אפיציער.

(ענדע קומט).

פסל פון די יונים, בעווייזט אונז דעם פאלקס־משפט אויף די בוגדים. דער נאציאנאלער פליכט האט זיי ערווארטט, אז זיי זאלען אויסלעשען דעם לעצטען פונק פון רחמנות צו די געזיוועזענע יו־דען, זיי זאלען זיי בעטראכטען אלס פאלקס־פארעטער, אלס בלוטיגע שונאים. און דאן זענען ארויסגעריסען געווארען אלע בעפרייט פון ברי־דערשאפט און קרובה'שאפט צו זיי. די מתיונים זיינען אפגעשטויסען פון פאלק, זיי זיינען זיינע פיינד, און מיט זיי דארף מען קעמפען גלייך זוי מיט אויסערליכען שונא.

א קלייע מחנה יודען, זאגאר ניט גוט בע־וואפנעט, האט בעזיצט די ריזיגע סיריעש ארמעע! זוי זיזי האט עס געקענט פאסירען אזא וואונדערליכע זאך? אויף דעם איז דא נאר איין ענטפער. אט די קליינע מחנה האט געוואוסט פאר וואס זי שלאגט זיך, ביי איהר איז דאס גע־וען א פראגע פון לעבען און טויט, זי האט גע־וואוסט, אז זי האלט מלחמה פארן לעבען פון פאלק, פאר זיינע אידעאלען, פאר דעם, וואס איז געווען דער תכן פון זיין עקזיסטענץ, און דאס האט איהר געגעבען די מעגליכקייט גובר זיין אונגעהייער גרעסערע מחנות, וואס האבען קיין בעגייסטערונג נישט געקענט האבען, וואס זיינען ניט געווען ערוועקט דורך פאלקס־אינטע־רעסען, און האבען ניט געוואוסט פאר וואס זיי שלאגען זיך, נור זיי זיינען געווען בעהערשט פון א ווילדען דורשט פון היות: רויבערייען און גזלענען.

ווי מיר זאלען ניט זיין ערשטיינט און פער־וואונדערט פון די גרויסע גבורות פון די חש־וגאים, מוזען מיר דאך אנערקענען, — נאכדעם ווי מיר האבען זיך פרי־הער בעקאנט מיט די תקופה וואס איז געווען פאר זיי, — אז זיי האבען זיך גע־שיצט אויפ'ן פאלקס בנין, וואס איז צונויפגע־בויט געווארען ביז זיי־ער צייט, זיי האבען גע־שעפט זייער כח און יניקה פון די ארבייט פון די פרי־הערדיגע דורות; זיי האבען שוין געפו־גען א פעסטע און מעכטיגע קולטור, וואס האט טיף אריינדרינגען אין לעבען פון פאלק, גע־האט פאר זיך גייסטיגע אוצרות, וואס זיינען אויסגעארבייט געווארען אין דער פאלקס־פסיהיק אין פארלויף פון הונדערטער יאהרען, — קורץ, זיי האבען געפונען פאר זיך א פאלק מ־ט אויס־געארבייטע לעבענס־פארמען, טראדיציעס און מנהגים, און דאס האט זיי געגעבען די מעגליכ־קייט צו צוציהען צו זיך די בעסערע כוחות פון פאלק, קאנצענטרירען אלם זיך די אלע געזונדטע כוחות פון לעבעדיגע עלעמענטען און שטעלען זיך גע־גען א אונגעהייער — גרעסערע פיינטשע מאכט. אלע זיינע קרעפטען. אז עס וועט טהון אל ס, וואס ער בכח צו טהאן, דאן, קען זיין, וועלען אין גינסטיגען מאמענט, אין אשעת הכשר קומען ד' פאלקס־גבורים, וואס וועלען די קליינינקע פייערלעך פון דער פאלקס־נשמה פארנאנדער בלאזען אין א גרויסען שטארקען פייער, צוזא־מענקלייבען די קליינע דינע פעדימלעך, וואס דאס פאלק האט געוועבט און אויפבויען איין גרויסען פראכטפאהלען פאלקס־בנין.

א 19-יאהריגער יוד וועלט אפיציר.

מען טיילט מיט פון לאנדאן: א יונגער יוד פון נייגעהן יאהר מיטן נאמען ליבשיץ איז איצט ערהויבען געווארען אין דער פראנצויזישער אר־מעע צום ראנג פון אנ' אדיוטאנט.

ליבש ץ איז דער יונגסטער אפיציר אין דער ארמעע פון פראנקרייך.

חורבן פוילען.

אייגענטליך איז דאס גאר קיין חדוש. מיר האבען זיך שוין צוגעוואהנט דערצו, מיר ווייסען שוין גאנץ גוט, אז אזוי ווי ס'טרעפט זיך ערגיץ א שלאג, א צרה, א פרעניות — סוף כל סוף לאזט זיך עס אויס צו אונזערע יודישע קעפ.

איז א רעוואלוציע אויף דער וועלט — די גרויסע רעוואלוציע אין פראנקרייך צו די קליינע אין רוסלאנד—צו יודען האבען זיי זיך אויסגעלאזט. בפרט נאך, אז ס'איז געקומען אזא אנגעהוירער שטורם, ווי מיר און די דורות פאר אונז האבען זיך גאר ניט געקענט משער זיין; א שטורם, וואס רייסט אראב דעם דאך פונ'ם אייראפעאישען געבוי, רייסט אויס נאכאנאנדער די זיילען און דעם יסוד, בעגראבט מענשען אהן א צאהל אונטער דעם חורבן, וואס ער מאכט אן!

מיר זענען נסוים בפרענות, געוואהנט צו צרות, נאר פונדעסטוועגען אזא צייט האבען מיר נאך ניט דורכגעלעבט. אזא חורבן האבען מיר שוין לאנג ניט געהאט. ס'איז א שטומער חורבן, די וועלט ווייסט פון איהם ניט, וויל ניט וויסען און ניט הערען. זי האט איהרע אייגענע צרות, איהרע אייגענע, נעהנטערע וועהטאגען.

פוילען איז חרוב! — וואס־זשע דען האט האט איהר געוואלט? פרעגט מען דארט, פון וואנען מיר פלעגען ביז א הער ערווארטען הילף און טרייסט — אין מערב־אייראפא, אין ענגלאנד און אמעריקא, וואס דען האט איהר געמיינט? מלחמה איז מלחמה. דא איז ניטא קיין צערעמאניעס, ניטא קיין יושר און חסד, פוילען איז חרוב — נו און בעלגיען, און צפון־פראנקרייך? איהר ווילט זיין די מיוחסים פון דער וועלט? אז מען האקט דעם וואלד, פליהען די שפענער — ס'איז אנ'אלטע מעשה.

און קיינער וויל ניט, קיינער קען ניט פערשטעהען אונזער צער, אונזער וועהטאג. געוויס— בעלגיען, צפון־פראנקרייך! ס'איז ניטא וואס זיי מקנא צו זיין, דער בעכער פון צער און פלאג האט זיך אויסגעגאסען אויף זיי, דער שווערער, אונבע'רחמנות'דיגער שטופעל פונ'ם דייטשען סאלדאט האט זי צוטראטען און צוקוועטשט. נאר פונדעסטוועגען — „יש דין ויש דיין". און די גאנצע וועלט, די אמת־ציוויליזירטע וועלט, אין אמעריקא אי אין ענגלאנד, אין איטאליען אומעטום וואו עס שלאגט נאך א מענשליך הארץ — פלאקערט דער צארן און ברענט דאס רחמנות, און אז די שעה וועט קומען וועט זיי פערגאלטען ווערען כפל כפלים.

אבער פוילען, אבער די פוילישע יודען? יא — רוסלאנד איז גרויס, מורא'דיג שטארק, זי קען אויסהאלטען. רוסלאנד האט א ברייטע פלייצע, ס'איז דער נג'ד אין דער משפחה. לאדז איז צושטערט — מילא, אבער קיעוו, און מאסקוי און קאזאן לעבען רוהיג. דאס „עכטע" רוסלאנד ליידעט גאר וועניג, און עס קומט גאר קיינעם ניט אויפ'ן זינען זיך פערטראכטען אפילו וועגען פוילען.

און ווער עס פערטראכט זיך שוין יא — זאגט: דאס איז דער בלוט־קרבן וואס פוילען ברענגט פאר איהר עתיד, פאר איהר נייעם אויפלעבען און ס'איז טאקע אזוי. פוילען איז צושטערט פון קראקוי ביז לאדז און ווארשא. — נאר דערפאר האפט עס און קען איבערטראגען די צרות.

אבער אויף וואס זאלען מיר קענען האפען? אז מען רעדט פון פוילען, פערגעסט מען, אז דער עיקר פאלט אויף אונזער גורל, אז דאס גאנצע ביטערניש מוזען מיר אויפנעהמען. דייטשע גראנאטען, רוסישע גראנאטען, דייטשע אולאנען, רוסישע קאזאקען און צום אלעם נאך די פאליאקען אליין, דער פלאמענדער האס, די ברענענדע שנאה, די מסירות, די רדיפות פון פוילען און רוסען און דייטשען, פון איטליכען בעזונדער און פון אלע אין איינעם.

טויזענדער יודען זענען דערשאסען, אויפגעהאנגען ווייל די פאליאקען האבען זיי געמסרט, און הונדערט טויזענדע נייע אביונים, אהן א דאך איבער דעם קאפ, אהן ברויט. און דער פראסט ברענט, און דער שטורם ברויזט און ס'איז ניטא וואוהין צו אנטלויפען. רוסלאנד איז גרויס און ווייט, אבער רוסלאנד לאזט ניט. דער בורח פון קאליש און לאדז קאן בשום אופן ניט געפונען א מקום מקלט אין מאסקווע חלילה! דאס „הייליגע רוסלאנד" קען אנדערש ניט פערטראגען. און די געפלאגטע, פערארעמטע, פערחושכטע יודען לויפען קיין ווארשוי, לויפען קיין ווילנא און פערגרעסערען די נויט פון די תושבים. און דאס יודישע לעבען ווערט נאך פינסטערער און עלענדער

און דערנאך? מיר זעהען שוין איצט די שאטען פון דעם וואס קומט; מיר זעהען צעהנדליגער, אפשר הונדערטעטויזענדע יודען פון פוילען און גאליציען וואנדערען מיט'ן פעקיל אין אלע פיער ווינקלען פון דער וועלט, מיר זעהען זעהען זייערע פערחושכ'טע פנימ'ער אויף אלע ימים און יבשות, מיר זעהען נייע קרבנות פונ'ם ניו־יארקער בבל, פון די „סווייט־שאפס". פון די ענגע שטיקענדיגע גאסען פון ווייטשעפעל, מיר זעהען לויפענדע, אנטלויפענדע יודען—ווי נאך א שרפה, ווי נאך א גוואלדיגען פאגראם, ווי נאך תח.

און ווער ווייס אויב ס'וועט זיך געפונען פאר זיי א מקום מקלט? ווער קען פערזיכערען, אז אמעריקא וועט זיי אויפנעהמען?

דער יודישער מזל! ס'איז א בלאנדזענדער א נע־ונד'דיגער שטערן.

וואו זיי בעזעצען זיך, וואו זיי לעבען זיך אביסעל איין,—ווערט א שרפה, א פלאג, אשטורם און זיי מוזען לויפען ווייטער. מען האט זיי געטריעבען פון רוסלאנד זענען זיי געקומען קיין פוילען—און וואוהין וועלען זיי געהען נאכ'ן גירוש פוילען? און וואוהין נאך גאליציענס חרבן?

א שיפעל אויפ'ן גרויסען ים. און די חוואליעס טרייבען איהם. אהער—אהין. עס איז נאך ניט אונטערגעגאנגען, עס וויל ניט. עס קען ניט אונטערגעהן.

נאר אלסדינג אין דער וועלט האט א סוף אפילו דאס בלאנדזען, אפילו די נע־ונד־שטערן מוזען זיך ערגיץ אפשטעלען וואו איז דער ברעג און וואו איז דער האפען?...

ד"ר. מ. קאראלניק.

פארוואס האט זיך טערקיי אריינגעמישט אין דער מלחמה.

פאר אונז, וואס שטעהען פון ווייטען און זעהען צו ווי עס פאלען נאציאנען אין דעם כשוף קעסעל פון דער מלחמה, וועט בלייבען אונפערשטענדליך, ווי אזוי מען שטעלט אין סכנה די גאנצע עקסיסטענץ פון א פאלק, וואס האט נאר וואס דורבגעלעבט אזוינע גרויסע מאמענטען אין זיין געשיכטע, צוערסט קונציג, כמעט ביישפיעללאז ארונטערגעווארפען דעם אבסאליוטיזם און געצוואונגען דעם מעכטיגען הערשער אבדולהמיד'ן אבריכטען גלות, און דערנאך אויף א גאנץ פריעדליכען אופן אראבווארפען פון זיך דעם יאך, וואס האט געשטערט די טערקיי אין איהר ענטוויקלונג ניט וועניגער ווי די דעספאטישע הערשאפט פון דעם אונפערגעסליכען אבדולהמיד'ן.

לאגיש וועלען מיר דעם סכנה'דיגען טערקישען שריט ניט קענען ערקלעהרען. עס גיבט נאר איין ערקלעהרונג, זי איז אבער ניט קיין לאגישע, זי איז א פסיחאלאגישע.

די טערקיי האט געהאט מעהר געלעגענהייט ווי יעדער אנדערער צו בעאבאכטען, וואו עס האט זיך אנגעפאנגען די קאנקורענץ צווישען ענגלאנד און דייטשלאנד און אויך צווישען ד יטשלאנד, פראנקרייך און רוסלאנד. ניט מחמת די טערקיי האט א בעסערען טאלענט צו בעאבאכטען, ניט זי האט בעסערע דיפלאמאטען, נאר פשוט ווייל די קאנקורענץ צווישען די פיער דערמאהנטע גרויסע נאציאנען האט זיך אגגעהויבען אין דער טערקיי גופא, און די טערקיי האט געהאט די בעסטע געלעגענהייט צו ערלער־

י. אבסייביץ.

הנרות הללו....

(ענדע.)

צום סוף פון דער תקופה האבען די יודען שוין געהאט א פעסטע און רייכע קולטור, שטייפע אויסגעארבייטע לעבענס־פארמען, טיפע און רייכע אידעאלען. זיי זיינען געווען גוט פארבערייטעט אויסצוהאלטען א קאמפף מיט א פרעמדע קולטור און מנצח זיין איבער איהר. און אט צו דער דאזיגער צייט איז אויסגעקומען די יודען בעגעגענען זיך מיט דער גריכישער קולטור וואס האט צו יענער צייט באהערשט די גרעסטע טייל וועלט, און וואס איז בעצם א הפוך פון דער יודישער. די יידישע מלוכה, וואס איז געווען דורכגעדרונגען מיט דער גריכישער קולטור, האט באקומען די הערשאפט איבער ארץ ישראל. ווען מען וואלט לאזען פריי די ביידע קולטורען קעמפפען צווישען זיך, ווען עס וואלט זיך נישט אריינגעמישט א גראבער כח פון דרויסען, וואס האט געוואלט מיט גוואלד אברייסען די יודען פון יודישקייט, וואלט אין דעם קאמפף ניט געווען קיין סכנה פאר'ן קיום פון דער יודישער קולטור. אדרבה, ס'איז זעהר מעגליך. אז זי וואלט פון דעם נאר געווינען. דער קולטור־קאמפף וואלט געוויס ארויסגערופען די יודישע געלעהרטע אויף א פאלעמיק, אויף א וכוח, וואו זיי וואלטען אנגעווענדעט אלע מיה צו ערקלעהרען און בעלייכטען בעסער און טיפער די גרונדגעדאנקען פון זייער תורה און זייערע אידעאלען; און דאס וואלט מאכען קלעהרער און רייכער, פיעלזייטיגער און טיפער איהר אינהאלט. (געוויסערמאסען איז דאס פארגעקומען אין א פאר דורות ארום, אין אלכסנדריה של מצרים.) אבער אין ווירקליכקייט איז פארגעקומען גאנץ אנדערש. איינער פון די סירישע מלכים, אנטיוכוס, האט געוואלט מיט אייזען און פייער צווינגען די יודען, אז זיי זאלען זיך אסימילירען. דאס איז געווען דאס ערשטע מאהל אין דער אלוועלטליכע געשיכטע, אז איין פאלק זאל צווינגען דעם צווייטען אין אמונה זאכען. מיט צוואנג־מיטלען האט מען זיך שטארק בענוצט, צייט דאס קריסטענטהום האט זיך פערשפרייט). ס'זיינען אנגענומען געווארען אזעלכע צוואנגס־מיטלען, וואס זייער דערמאהנונג רופט ביי אונז ארויס א שוידער, און דאס בלוט ווערט פערקיהלט אין די אדערן. מען האט געפייניגט די יודען מיט די שרעקליכסטע ענויים, מען האט חרוב געמאכט גאנצע שטעדט אין מדינות. דאס איז געווען די התחלה פון יודישע יסורים, וואס איז די שענסטע און די שרעקליכסטע בלעטעל אין דער יודישער געשיכטע. עס זענען געווען די ערשטע הייליגע נשמות, וואס האבען זיך מוסר נפש געווען על קדוש השם; די ערשטע קדושים, וואס זיינען געגאנגען צום טויט פעסט, מוטהיג, מיט ליכטיגע שטראהלענדע אויגען, מיט הייסע טיפע געפיהלען, און מיט א ערהאבענע געטליכע בעגייסטערונג.

פיעלע, פיעלע זענען געגאנגען אין פייער, טויזענדער האבען זיך בעהאלטען אין וועלדער, גריבער, אין בערג, וואו די האנד פון פיינד זאל זיי ניט קענען דערגרייכען. דערפער און שטעדט זיינען חרב און מוחרב געווארען. דער שונא האט זיך שוין אריינגעקליבען אין הארץ פון ארץ ישראל, אין ירושלים און האט געבושעוועט דארט מיט א גרויזאמע ווילדקייט. עס איז אויסגעקומען דאן, אז עס איז שוין ניטא קיין רעטונג, און דאס יודישע פאלק מוז אונטערגעהן. רוהיג און זיכער האט זיך געפיהלט די קליינע גרופע אסימילאטארען; זיי האבען זיך געפיהלט אלס בעלי־בתים און די קייזערליכע מאכט האט זיי געשטיצט.

אט אין דעם גרויזאמען מאמענט זענען אויפגעשטאנען די חשמונאים. זיי האבען אויפגעהויבען די פאהן פון מלחמה צו קעמפפען מיט'ן פאלק פאר'ן פאלק און זיינע אידעאלען. די מלחמה איז געווען א צווייענדיגע: געגען די בוגדים און געגען די ריעזיגע ארמייען פון סוריה. זיי האבען געפיהרט א שווערע, ביטערע, הארטנעקענדיגע מלחמה, מיט פערצווייפלונג און מיט מסירות נפש, ביי אזעלכע צושטאנדען וואס נאכ'ן געוועהנליכען שכל, נאכ'ן פראקטישען פערשטאנד, האבען זיי נישט געקענט האבען קיינע שום אויסזיכטען אויף א נצחון. א קליינע הייפעלע מענשען איז ארויסגעטראטען געגען די מעכטיגע סירישע לעגיאנען, וואס האבען אנגעווארפען געלאזט א שרעק אויף דער וועלט! זיי זענען ארויס־געטראטען אויך געגען זייערע אייגענע געוועזענע ברידער, געגען די וואס האבען פערלאזען זייער פאלק אין א עת צרה און זיינען איבערגעגאנגען צום שטארקערען שונא. די קורצע געשיכטע, ווי דער אלטער מתתיהו האט זיך בעגאנגען מיט'ן בוגד, וואס האט געוואלט מקריב זיין א קרבן צו עדם

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א ויאך . . . 30 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

אנאנסען-פרייז:
פאר'ן טעקסט25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung" Krystalgade 11.

נומער 14. | קאפענהאגען, זונטאג ד. 13־טען דעצעמבער 1914

ענגלאנד בעהערשט די ימ'ען.

באמבארדירט צעטיניע פון דער לופטען.

מבטל געמאכט דעם פאסטאוועזן פראצעס. — פראנצויזישע רעגירוג צוריק אין פאריז.

דער רוסיש-דייטשערקאמפף.

ווי דער רוסישער גענעראל־שטאב טיילט מיט, האבען די רוסען צוריקגעשלאגען זיעבען דייטשע נאכט־אנגריפען אין צפון פון לאוויטש. מען האט דא עברויבט דעם אייזענבאהן צו לאזען די דייטשען צוקומען אז׳ נאהענט ווי מעגליך, כדי צו קענען עפענען א גרויאלריגען פייער געגען זיי. אויך אין דעם געגענד פון מלאווא א׳ז די דייטשע אפענסיוו צוריקגעשלאגען געוואָרען. אין די רוסען זענען איבערגעגאנגען צום אנגריף. אין דרום פון קראקוי געהן די רוסען אויך פארוואָרטס.

פון דער דייטשער זייט איז קיינע אנדערע מעלדונגען ניטא, ווי בלויז, אז די אנגריפען דויערערען אוז געהן לאנגזאם פארוואָרטס אין צפון־טייל פון פוילען.

פון עסטרייכער זענען דא פערשיעדענע קלייניע מעלדונגען, וועלכע דערצעהלען ווי גע־וועזליך פון זייער צוריקשלאגען דעם שונא אין קארפאטען.

ווי עס שיינט, האבען די עסטרייכער דאך גענאט דעם גליק צו מאכען אונגארען ריין פון פיינד.

—ן

ענגלאנד בעהערשט די ימ'ען.

רייטער־ס בירא טיילט מיט:

דער נייער ענגלישער זיג האט אויפגע־וועקט א ענטוזיאסטישע בעגייסטערונג אין די קאלאניעס אוז אין אינדיען.

די צייטונגען ערקלערען, אז פון די דייטשע רייכע קאלאניעס איז איצט בלויז חורבות גע־בליבען. דער גרונד דערצו איז, אז דייטשלאנד האט צושפרייט זיינע קרעפטען פאר א פוסטען פערגעניגען. צו בעווייזען זיין פלאג, אוז אימ־פאניירען אנדערע נאציאנען האפענדיג, אז אויף אזא אופן וועט פערשפרייט ווערען דער דייט־שער האנדעל.

דייטשלאנד האט מקריב געווען ביז 50 מי־ליאן פונט שטערלינג אויף די קאלאניעס, אוי־סער די סומען, וואס פינאנץ־לייט האבען אויס־געגעבען. דאס אלץ איז איצט פארלארען, ווייל ענגלאנד בעהערשט די ימ'ען.

דער דייטשער שאדען אויפ'ן וואסער בע־טרעפט אנ'ערך פון 4 מיליאן פונט שטערלינג אוז 3,000 מאן.

מען האט זעהר גוט געוואוסט, אז די פער־ניכטונג פון די דייטשע קריעגס־שיפען איז נור אצייט־פראגע, דער גרויסער ענגלישער פלאט וואלט די דאזיגע שיפען פערניכטעט, וואו זיי זאלען זיך ניט געפינען, ווייל די ענגלישע שיפען בעהערשען פארט אלע וואסערען.

באמבארדירס צעטיניע פון דער לופטען.

בערלין, 12. דעצעמבער. אנ׳עסטרייכישער פליהער איז געפלויגען איבער מאנטענעגראָ׳ס הויפטשטאט צעטיניע אוז האט אראבגעוואָרפען עטליכע באמבעס. אויך בירגער איז דער הרג׳עט געוואָרען. וועראנדיג פערפאלגט פון א רעגען פון קוילען, איז דער פליהער געפלויגען איבער לאווט שענבערג, וואו ער האט אויך אראבגעוואָר־פען עטליכע באמבעס. צוליעצט איז דער פליהער געפלויגען צוריק צו קאטארא, וואו ער איז אנגעקומען אהן שום היזק.

מבטל געמאכט דעם פאסטאוועזן פראצעס.

פעטראגראד, 12 דעצעמבער. קיעווער סו־דעבנע פאלאטע האט מבטל געמאכט דעם פרא־צעס וועגען פאסטאוועזן עלילת דם געגען די יודען פאשקאווען אוז גאטהארצ'ן.

אפיציער קאטץ לייקענט אז ער האט זיך געשמד׳ט.

פעטראגראד. דער יוד קאטץ, וועלכער האט זיך דער ערשטער אין רוסלאנד דערדיענט צו אפיציער, לייקענט אב די קלאנגען, אז ער האט זיך געשמד׳ט.

דער קלאנג, אז קאטץ האט זיך געשמד׳ט, איז ארויס באלד נאכדעם, ווי ער איז ערהויבען געוואָרען צום אפיציער. מ׳האט געזעהען, אז מעהרערע יודען האבען זיך אויסגעצייכענט ניט וועניגער פון אירם אוז פונדעסטוועגען האט מען זיי ניט בעלוינט אויף אזא אופן. דערביבער האט מען געמורמעלט, אז מסתמא האט ער זיך גע־שמד׳ט. ווי ס׳איז ווייזט זיך ארויס זענען די קלאנגען פאלש.

אין לאדז.

אין בערלינער „לאקאל־אנצייגער" איז אבגעדרוקט א פריוואטע בריף פון א דייטשע אפיציער אין וועלכען ער שילדערט די געשלאג ביי לאדז, אין׳ם בריף גפיגען זיך אויך פאל־גענדע פאר שורות: «פון כעס צוליעב אונזער נצחון האבען זיך די רוסען געוואָרפען אויף די לאדזער יודען, אוז דער הרג׳עט א 30־40 פון זיי ווייל זיי רעכענען זיי פאר אונזערע פריינד אוז העלפער».

מאסקווער זעמסטווא פאר יודען.

לויט אמעלדונג פון לאנדאן, האט די זעמ־סטווא פון מאסקווא אויף איהר לעצטער פער־זאמלונג בעשלאסען צו וועגדען זיך צו דער רע גירונג מיט א פעטיציע אוז פערלאנגען פון איהר אז זי זאל אבשאפען די «טשערטא».

די פאריזער ראטשילד׳ס גיבען אויף זייער טיטעל.

די לאנדאנער צייטונגען ברענגען די ידיעה, אז די ראטשולד׳ס אין פאריז האבען איצט אויס־געגעבען זייער טיטול „בארון" אוז פון איצט אן וועלען זיי זיך רופען מיט דעם געוועהנליכען טיטעל פון יעדען געוועהנליכען בירגער.

דער טיטעל «בארון», איז זיי געקומען בי־רושה פון זייערע עלטערען, וועלכע האבען איהם ערהאלטען פון די עסטרייכישע הערשער.

איינער פון די פאריזער ראטשולד׳ס, עדמונד איז געקרוינט געווארען פון יודען מיט׳ן יודי־שען טיטעל «הנדיב» —«הידוע». דער שעהנס־טיטעל מיט וועלכען מען בעצייכענט א גרויסען יודען.

דיזען טיטעל האט ער בעקומען פאר זיינע ריעזיגע נדבות אויף ישוב ארץ־ישראל.

צוויי הונדערט פראנק פאר אנומער.

די בעלגיער אין בריסעל געפינען זיך אין זייער אגעדריקטער שטימונג אונטער דער דייט־שער פערוואלטונג און פון די דייטשע מלחמה ידיעות. און אויף צו מאכען זיך אביסעל פרעה־ליכער אויף דער נשמה קויפען זיי זיך ענגלישע בלעטער, וועלכע קאסטן זיי זייער טייער־פון 160 ־ביז 200 פראנק א נומער. פאר איבער לייענען די צייטונג פינף מינוט מוז מען בעצאלען 10 פראנק, און אויסער דעם צו ערשט פערשרייבען זיך אויף א ליסטע, און וואַרטען די אטשערעד.

אגדת הציונים בדנמרק

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 13-טען דעצעמבער, אום 8 אוהר פרעסיס, אין סטודענטען-פעראיניגונגס גרוסען זאל, וועסטערבאולוואר ד

אגרויסען חנוכה־אבענד

— מיט באל. —

אינ'ם אבענד וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראַרישע קרעפטען ווי: פרל. פיליפ (וויאלין), הר. פיליפסען (קלאוויר), הר. ביימעל (געזאנג) און נאך פיעל אנדערע.

עס וועלען אויך אויפגעפיהרט ווערען בילדער (טאבלאס) פון דער יודישער פער־גאנגענהייט, געגענווארט און צוקונפט, אונטער דער מיטווירקונג פון די בעסטע קרעפטען, ווי אויך געזאנג פון הר. ראבוכין.

דער אבענד וועט געעפענט ווערען דורך א פעסט-רעדע פון ה'ר. מ. גראסמאן.

צווישען די פאוזען וועט דער ארקעסטער אויספיהרען יודישע נאציאנאלע ליעדער אויך פיעל אנדערע בעלוסטיגונגען ווי פאסט א. ז. וו.

בילעטען צו 2 קר. 1,50, 1 קר. און 75 אוירעס. איז צו בעקומען ביי ה'ר נאכעמ־זאהן, טארדענסקיאלדסגאדע 1, טעלעפאן צענטראל 7287. הר' סקאראכאד, באר־גערגאדע 30, טעלעפאן פאלע 2167 אי, אויך אין דער עקספעדיציע פון דער יו־דישער פאלקסצייטונג, קריסטאלגאדע 11, און ביי אלע מיטגליעדער פון פעראיין

— איינצעלהייטען אין פראגראם. —

קינדער אונטער 8 יאהר ווערען בשום אויפן ניט אריינגעלאזען.

דאס קאמיטע.

כשר! **רעסטאראן** כשר!

פרישע עסען פון 65 אוירעס ביז 150. אויך אלעס צום טרינקען. די גאנצע וואך חנוכה בלינעס קריגט מען נאר ביי עפשטיין, ראזעגגארדען 11, 1 זאל. אבאנענטען ווערען אנגענומען וועכענטל.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

ביליג!

ווערט פערקויפט א מאדערנע מאגהאני שפיגעל א בופעט מיט א פאר מאגהאני בעטען. מיט גא־ראנטי פאר 1ש־טע קלאס ארבייט.

זיך ווענדען אין עקספעדיציע.

א גוטער האנד-נייער און אויך א מאשין-נייערקע.

ווערעי געפאדערט אויף גוטע בעדינגונגען

י. ענק, אדעלגאדע 87

ערשטע זאל.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון, מ. גראסמאן;

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

‚Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11'. København K.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ט קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11

ערשטער זאל.

שבת דעם 12-טען דעצעמבער, אום 9 אוהר פר.

וועט שטאטפינדען אין נאררעוואלדגאדע 23

(גרויסער זאל)

א פרעמיע אבענד

— פון צוויי פרעמיעס —

פערשיעדענע פערוויילונגען באל ביז 3 אוהר.

אנמערקונג: דער איבערשוס געהט פאר איין וואהלטהעטיגען צוועק

מיט אכטונג דער „יוגענד פעראיין"

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

וועט זיי גוט פונדאמענטירען, איינפיהרען אין זיי א נייע ארדנונג און דורך די נייע ארדנונג א ריינגעגעבען דער בעפעלקערונג א נייעם חשק צו אינטענסיווער, פרוכטבארער ארבייט. און די געבליבענע פראווינצען זיינען נאך גרויס, גרעסער ווי דייטשלאנד מיט פראנקרייך אין איינעם!

די ערשטע צייט, נאכדעם ווי די מלחמה האט זיך צופלאקערט, און די גרויס־מעכטע זיינען געווען פערנומען מיט די אייגענע צרות, האט די טערקיי אונטערגענומען א שריט, וואס האט באמת געצייגט, אז זי איז שטארק, גענוג שטארק, כדי גובר צו זיין דעם מלחמה יצר־הרע. די טערקישע רעגיערונג האט ערקלערט, אז זי בלייבט נייטראל און האט דערווייל גאנץ רוהיג און שטיל אבגעשאפט די קאפיטולאציאנען און אויף אמאל אראבגעווארפען פון זיך דעם אייראפעאישען יאך פון די זעקס גרויס־מעכטע. די גרויס־מעכטע האבען פערזוכט כלומר'שט צו פראטעסטירען, אפילו אמעריקא איז אויך געווארען עטוואס ברוגז'דיג, אבער מען האט געקאנט ערווארטען, אז דער וויכטיגער טערקישער שריט וועט זיך איהר איינגעבען און אלעס וועט אריבער בשלום.

און דאס וואלט באמת געווען דער גרעסטער נצחון, וואס די טערקיי וואלט געהאט פון דעם וועלט־סכסוך, ער וואלט געווען גרעסער פאר דעם ענגלישען אדער דעם די טשען נצחון, ווען איין צד פון זיי זאל געווינען די מלחמה, א בעפרייאונגס־אקט אהן בלוט פערגיסען, אהן מלחמה הוצאות און אפילו אהן שניידער־געלד — וואס דארף מען בעסער!

און אלע פריינד פון דער טערקיי, און אונטער די יודען האט די טערקיי זעהר פיעל פריינד, בעוואוסטע און אונבעוואוסטע, — האבען זיך געפרייט און האבען נאר אין שטילען געוואונשען, אז די טערקישע רעגירונג זאל אויסהאלטען חאראטער ביז צום סוף, זי זאל זיין פעסט אין איהר פאליטיק און זיך ניט לאזען איינרעדען פון אנדערע, וועלכע ווילען זי אויך דיעזעס מאל אויסגענוצען, ווי מען האט זי שוין ניט איין מאל אין דער געשיכטע אויסגענוצט פאר טרעמדע צוועקען.

ווי עס זעהט אויס, איז אבער דער מלחמה יצר־הרע שטארקער פאר'ן געזונדען פערשטאנד, און עס איז שווער זיך איינצוהיטען פון איהם. ניט אומזיסט מאלט מען אויס אפילו דעם געוועהנליכען יצר־הרע ווי א קליין־מלאך'ל מיט א פייל פון א בויגען, און וועמען עס טרעפט זיין פייל, יענער ווערט נכשל. דער מאדערנער מלחמה יצר־הרע איז גרויס ווי דער אשמדאי און שיסט מיט הארמאטען, און וועמען עס טרעפט זיין גראנאט, יענער ווערט ווילד פערליערט זיין קאפ און זיינע חושים און בעגעהט אפטמאל זעלבסטמארד.

וואס קאן דען די טערקיי געווינען? קאן זי דען האבען א האפנונג אבצונעהמען די פערלארענע פראווינצען? קאן זי דען ערווארטען, אז זי וועט צוריק־נעהמען דאס לאנד מצרים, דאס לאנד, וועלכע איז געווען א מדבר, א וויסטער מדבר און האט זיך פערוואנדעלט אין א בליהענדען גן־עדן אונטער דער ענגלישער האנד? איז דען די טערקיי אזוי פערפיהרט געווארען צו גלויבען, אז ענגלאנד וועט אזוי אבגעשוואכט ווערען אין דער מלחמה, אז עס וועט מעהר קיין כח ניט האבען צו שיטצען דאס לאנד, פאר וועלכעס עס האט מקריב געווען אזוי פיעל גאלד און ציוויליזאטארישע ענערגיע? אדער גלויבט דען די טערקיי, אז מען קאן באמת איצט ארויסרופען א הייליגען קריעג און אופהעצען די אונצעהליגע האלב ווילדע שבטים אין נאמען פון דעם נבי? ווייס דען ניט די טערקיי, אז די צייט פון א הייליגען קריעג איז שוין לאנג פארביי, אז אפילו די האלב ווילדע שבטים לאזען זיך איצט בעגייסטערן פאר גאנץ אנדערע זאכען, און ווען זיי האלטען דריי מאל הייליג די פלאטערנדע פאהן פון דעם נביא, ווילען זיי דאך אויך זיין זיכער מיט זייער עקסיסטענץ, מיט זייערע הערדען און מיט זייערע פעלדער און זיי פערשטעהן דעם ווערטה פון א שטארקער ציוויליזאטארישער האנד.

דר. שמריהו לעווין.

שטאקהאלמער לעבען.

(פון אונזער קארעספאנדענט).

מאנטאג, דעם 7־טען דעצעמבער, איז דא אבגעהאלטען געווארען א עפענטליכע פערזאמלונג, וואס איז פעראנשטאלטעט געווארען פונ'ם שטאקהאלמער ציוניסטען פעראיין. דער זאל איז געווען פול בעזעצט און עס איז קיין וואונדער ניט, ווייל ס'האט זיך איינגעגעבען איינצולאדען אלס רעדנער מיטגליעדער פונ'ם ציוניסטישען גרויסען „א.־ק." די הערן: באריס גאלדבערג און דער בעקאנטער מזרח'יסט הרב מאיר בערלין. צווישען דעם פובליקום האט מען געמערקט זעהר פיעל חשוב'ע שטאקהאלמער יודען, ווי אויך אונזער געעהרטער ראבינער ד"ר עהרענפעלד.

הערר גאלדבערג האט גערעדט וועגען „דער יעצטיגער לאגע פונ'ם יודענטום", און האט אין א זעהר לעבענדיגע און אינטערעסאנטער ווייזע געשילדערט דעם טרויעריגען מצב פון אונזער פאלק, וואס האט צוגעשטעלט אין דער מלחמה, וועניגסטענס 7 ביז 800 טויזענד סאלדאטען אליין ניט־האבענדיג דערפון גארנישט.

די גאנצע וועלט בעקלאגט יעצט בעלגיען — און איך בין איבערצייגט, האט דער רעדנער, אויסגערופען, אז ביים פריעדענשלוס וועט בעלגיענס פראגע פערנעהמען דעם ערשטען פלאץ, און אונז יודען וועט מען אפילו ניט דערמאנען און טראץ דעם ברענגען מיר גרעסערע קרבנות ווי דאס בעלגישע פאלק, דער רעדנער האט אויפגעפאדערט די אנוועזענדע, ווערען מיטגליעדער פון ציוניסטישע ארגאניזאציע און אנצושליסען זיך, אז אונזערע פיהרער זאלען ביים פריעדענשלוס קענען אויפטרעטען אלס רעפרעזענטאנטען פונ'ם גאנצען יודישען פאלק, און דאן וועלען זייערע ווערטער געוויס האבען מעהר ווירקונג.

דער עולם האט בעדאנקט דעם רעדנער מיט אפלאדיסמענטען.

גרויסע שטורמישע בעגייסטערונג האט ארויסגערופען דער צווייטער רעדנער הרב מאיר בערלין. ער האט גערעדט איבער דעם: „וואס אונז פעהלט און צו וואס מיר שטרעבען".

— מיר רעדען דא היינט אין א שפראך, וואס איז ניט אונזערע, האט דער ה' בערלין אנגעהויבען זיין רעדע — אונז פעהלט אונזערע אייגענע שפראך, אונז פעהלט אונזער אייגענער קולטור, וואס מיר קענען נור פערשטעהן בשעת מיר קענען אונזער שפראך! מיר קענען דאס נור אלעס פון איבערזעצונגען, אבער איבערזעצונגען איז נישט אריגינאל! דער רעדנער האט ענטוויקעלט דעם געדאנק ווי אזוי קיין יוד. וואס איז ניט קיין בעוואוסטזיניגער אסימיליאטאר וויל ניט, אז זיין יודענטום זאל אונטערגעהן, עס איז נאך פאראן דאס געמיינזאמע יודישע געפיהל, וואס לעבט נאך ביי יעדען פאטער, אז זיינע קינדער זאלען פון יודענטום אוועקגעהן — און דאך זעהען זיי אלע, ווי דאס יודענטום ווערט שוואכער און שוואכער פון טאג צו טאג!

און דאך קענען זיי ניט געפונען דעם ריכטיגען מיטעל, כדי דאס אלעס אין נארמאלען לאגער צוריקצושטעלען, מיט בעדויערן איז צו קאנטטאטירען, ווי אלע אונזערע מנהגים און געברויכען פערשווינדען, ווי אונזערע ימים טובים ווערען פרעמדע פייערטאגען, ווי אונזערע שבתים ווערען זונטאגס־גאטעס־דינסטען. און ווארום? ווייל מיר ציהען ניט די יניקה דירעקט פון אונזערע אייגענע קוועלען. מיר לעבען איין איבערזעצונגס־לעבען.

דאס אינטערעסאנט אנדעדהאלבען־שטונדען־לאנגע רעפעראט איז מיט גרעסטער געשפאנטהייט פערפאלגט געווארען פונם גאנצען פובליקום.

דער אבענד קאן בעטראכטעט ווערען אלס איינע פון די מייסט געלונגענע. שבת דעם 12־טען וועט הערר בערלין רעדען אין „חברה רודף חסד"־שוהל. ער האט בדעה צו גרינדען אמזרחי גרופע.

מ. תרשיש.

דער גאנצער פעריאד שטעלט זיך אונז פאהר ווי א טייכעל, וואס פליסט מיט גרויס עניוות, שטיל און פאמעליך, אבער וואס ווייטער ווערט זיין שטראם אלס גרעסער און שטארקער, ביז וואנען ער בילדעט אויס אגרויסע מעכטיגע טייך.

(ענדע קומט).

דער יודישער אפיציר.

אין ווארשוי געפינט זיך איצט דער פאפוליערער יודישער העלד משה קאץ, וועלכער האט פאר זיינע העלדישקייט דערגרייכט צום אפיצערישען טשין און בעקומען א געארגעווסקין ארדען.

משה קאץ איז א ווילנער, א זוהן פון רייכע עלטערען, א אינטעליגענטער בחור, האט געדינט אלס „וואלנאפרעדעליאיושטשי" אין קאוואלעריע דעם טשין אפיצער האט ער בעקומען פאר זיינע אויסגעצייכענטע העלדישע מעשים:

ער האט געראטעוועט די פאהן פון זיין פאלק, האט געראטעוועט דעם קאמאנדיר פון עסקאדראן פון זיכערען טוידט און האט גענומען אין פלען אנ'עסטרייכישען גענעראל, דערפאר האט ער בעקומען דעם טשין פראפארשטשיק און א גיעארגעווסקען פון 4־טער מדרגה. נאכדעם איז ער געווען אריינגעפאלען אין פלען צו די דייטשען, אבער ער האט זיך דא אויך ניט פערלוירען: איהם האט זיך איינגעגעבען אבנאנארען אדייטשע אבטיילונ אולאנער, אז ניט ווייט געפינט זיך א גאנצער רוסישער קארפוס: זיי האבען איהם געגלויבט און זענען אוועק אויסזוכען, איהם האבען זיי געלאזען מיט א קאנוואינע, ער האט ארויסגעכאפט פון שטיוועל א רעוואלווער, האט איהם דערשאסען און איז געקומען בשלום צוריק אין לאגער, דערפאר האט ער בעקומען א מעדאל „זא חראבראסט".

קאץ האט בעקומען עטליכע וואונדען, וועלכע האבען זיך שוין פערהיילט און די טעג פאהרט ער צוריק אין ארמעע אויפ'ן מלחמה־פלאטץ.

א יודישער גובערנאטאר אין אמעריקא.

צום ערשטען מאל איז אין איינע פון די אמעריקאנישע שטאטען, אין איידאהאי געוועהלט געווארען א יוד אלס גובערנאטאר. דער גובערנאטאר הייסט משה (מאזעס) אלעקסאנדער, ער איז אדעמאקראט און איז געוועהלט געווארען מיט איבער 10,000 שטימען, ער איז געווען דער איינציגער אויף דער דאמאקראטישער ליסטע, וואס האט געזיעגט ביי די וואהלען.

מאזעס אלעקסאנדער איז אליין א דייטשער יוד. געקומען איז ער אין אמעריקא נאך אלס קינד פון ארעמע עלטערען, אבאר ער האט זיך ביסלעכווייז ארויפגעארבייט ביז ער איצט געווארען דער גובערנאטאר פון איידאהא.

ער איז זעהר שטארק בעליעבט און געניסט דעם העכסטען רעספעקט.

פורישקעוויטש פערטיידיגט יודען.

דער שווארך־מאה'ניק פורישקעוויטש האט וויעדער א מאל בעוויזען, אז זיין האלטונג צו יודען האט זיך געביטען זייט דער מלחמה.

זייענדיג איצט אין ווארשא איז ער ארויסגעטרעטען געגען די רכילות און מסירות פון די פאליאקען, וועלכע האבען אויסגעטראכט, אז יודען פערראטען רוסלאנד צו די דייטשען, און ער האט געלויבט די יודישע לאיאליטעט צו רוסלאנד אין אלגעמיין.

פורישקעוויטש האט שוין איינמאל פריהער ארויסגעצייגט זיין ענטהוזיאזם פאר יודען, ווען ער האט בעזוכט א ווארשאווער האספיטאל, ער האט געקושט די יודישע קראנקע סאלדאטען, וועלכע האבען זיך אויסגעצייכענט אין שלאכטפעלד.

גאָט.

מיט א יראת־שמים פנים, מיט ציטערדיגע ווערטער און גאטספארכטיגע אויגען שטעהען זיי אלע, די גדולי הדור, די פיהרער פון די מעכטיגע מלוכות און ווענדען זיך יעדע וויילע צו:

— גאט!

דער רבונו של עולם איז פלוצלונג געווארען זייער הייס־געליעבטער און נאהענטער חבר, זייער טרייער בעשיצער און פערטיידיגער.

אנגעטאהן אין סאלדאטסקע קליידער, מיט די שווערדען, וואס זענען בעשפריצט מיט מענשליך בלוט, אויף די פלייצעס; מיט הענד, וועלכע האבען אקארשט געבראכען און ראבירט פריעדליכע הייזער — מעהר חיות, ווי מענשען — שטעהען זיי אפען פאר דער גאנצער וועלט און רופען אונפערשעמט צו יענעם, וועלכער איז בין אהער געווען דער סימבאל פון שלום, רוהע, העכערע ריינע געדאנקען, פריעדליעכען לעבען:

— גאט! אונזער פאטער אין הימעל!

אט הערען מיר טאג־טעגליך פאטריאטישע רעדען פון דייטשלאנד, וועלכע זענען פול מיט די מילד־קליגגענדע ווערטער:

— מיט גאט'ט הילף וועלען מיר מנצח זין!

— דער הימעל איז אויף אונער זייט.

— גאט וועט אונז העלפען!

און אין אלע קירכען, קאסטיאלען און שוהלען ווערען אויטאמאטיש מעכאניש איבערגע'חזרט דיזעלבע אינהאלטסלאזע, ווייל זיי קומען פון אונגלויביגע, ווערטער.

און פון רוסלאנד הערען מיר אויך, ווי דער הייליגער סינאד, דער קייזער און דער גאנצער כלי־קודש פון לאנד זענען מתפלל פאר'ן רבונו של עולם, אז ער זאל העלפען די רוסישע מחנות בייקומען דעם פיינד, ווייל זיי קעמפען:

— פאר אגערעכטער זאך, פאר אגאט'ס זאך!

און אויך דא ווערט איבערגעחזרט שטאלץ און איבערצייגענד:

— גאט איז מיט אונז!

— און אזוי ווי אין דער איצטיגער מלחמה נעמען אנ'אנטייל, דאנקען גאט, כמעט אלע אומות און אלע אמונות זענען צוזאמען מיט די ארמעען מאביליזירט געווארען אויך אלע געטער, אלע הערשער פונ'ם הימעל. און ווען ס'האט געפעהלט דער מוסולמאנישער גאט האבען די דייטשען צוגעהאלפען און מ'האט ענדליך פראקלאמירט דעם „הייליגען קריעג", ארויסגענומען פון'ם „ארון קודש" די אלטע גרינע פאהן און אויסגערופען פון די הויכע מינארעטען:

— גאט און זיין נביא מאחאמעד רופט זייגע טרייע קינדער צום קאמפף פאר'ן גלויבען, צום הייליגען קריעג, צום ענדליכען נצחון איבער די קריסטליכע שונאים... א חוץ... אחוץ דייטשלאנד און די נייטראלע מלוכות...

בקיצר, רב הייליגע מלחמות, נאר פרומע ארמעען און כשר'ע ריינע אויפגאבען — פאר וואס זאל זיי גאט ניט העלפען?

און אויף אזא אופן איז דער קריעג געווארען ניט נאר א מלחמה צווישען פעלקער, נאר מעהר א מחלוקת צווישען די געטער אדער — אויב זיי גלויבען אין איין גאט פאר אלעמען — מוז ביים איינציגען און אלמעכטיגען אין הארצען פארקומען א שטורמישער קאמפף, אונענדליכע סתירות.

אז אלע זיינען גערעכט!

נאר צווישען די הויכע שטארקע שטימען פון די מעכטיגע פעלקער, הערט זיך אויך א דין שוואך שטימעלע, מעהר א גרוויין, ווי א קול, וואס ווענדעט זיך אויך צו גאט און בעט זיך ביי איהם שטיל:

— גאטעניו, טאטע אין הימעל, פארוואס? פארוואס צורייבסטו מיך צווישען די פעלקער ווי קארן צווישען מיהל־שטיינער?

און ניט וועגען נצחונות, ניט וועגען פערניכטונג פון שונאים, ניט וועגען גליק פאר זייערע וואפען זענען מתפלל די אויסגעטריקענטע פערשמאכטעטע יודישע ליפען, נאר א פראגע צוזאמען מיט א שטילע בקש"ה איז אין זייער תפילה:

— פאר וואס?

אבער גאט ענטפערט ניט. ער פערנעמט ניט די שטילע בקשות.

אפשר דערפאר, ווייל די מעכטיגע און שטארקע, די געפאנצערטע אומות האבען בערויבט ביי די .שוואכע ניט נאר זייער רוהע און האב און גוטס, נאר אויך דעם גאט זייערען, האבען זיי פאר זיך מאנאפאליזירט. אז ער זאל בענשען נאר זייערע בלוטיגע כלי־זין...

מיט גאטס־נאמען אייף די ליפען און די שווערדען אין די הענד ווערט געפיהרט די אונבע'רחמנות'דיגע מלחמה.

א געפעהרליך שפיעל, א טראגישעס בילד.

מ. גראסמאן.

פארוואס האט זיך טערקיי אריינגעמישט אין דער מלחמה.

עס האט זיך ניט געוואלט גלויבען, אז די טערקיי וועט זיך אויך אריינמישען אין דער וועלט מלחמה. עס האט זיך געוואלט גלויבען, אז די פיעל געפלאגטע און די פיעל געשלאגענע טערקיי וועט איינמאל האנדלען קלוג און פארזיכטיג, וועט איינמאל ציהען נוצען פון דעם וועלט סכסוך און בעפעסטינען איהרע אייגעגע פאזיציאנען אין הינטערען טייל פון אייראפא און אין פארדערען טייל פון אזיען. עס האט זיך געוואלט גלויבען, אז די אבגעשוואכטע אטאמאנישע מלוכה, וואס איז די לעצטע צייט ארומגעצופט געווארען פון אלע זייטען, וועט איינמאל שלאגען קאפיטאל פון א פרעמדער קאטאסטראפע און וועט טראכטען דורך פארזיכט און געשיקטהייט צו שטיצען דאס, וואס איז איבריג געבליעבען פון איהר אמאליגער גרויסקייט, זי וועט זוכען צו טרייסטען זיך מיט דעם שענעם באספאר און מיט דעם גאלדענעם־הארן, מיט דעם וואונדערבארען מארמאר־ים און מיט די דארדאנעלען, מיט דעם שענעם געביט אין קליין אזיען און מיט ארם־נהרים, צוויי גאנצע מדינות, וועלכע זענען נאך ניט אויפגעוועקט פון דער אייראפעאישער ציוויליזאציאן און וועלכע ענטהאלטען נאך אין זיך פערבארגען אונבעגרענצטע מעגליכקייטען. האט דאך אויסגערעכענט דער בעריהמטער קאנאליזאציאנס־טעכניקער ווילקאקס אז מעסאפאטאמיען (ארם־נהרים) אליין קען פערוואנדעלט ווערען אין א גן־עדן פאר נייע פרישע פינף און צוואנציג מיליאנען מענשען, און דאס איז דאך דערזעבער ווילקאקס, וועלכער האט דורכגעפיהרט די וואונדערבארע קאנאליזירונג אין מצרים. מוז מען דען אונבעדינגט קעניגען פון „הודו ביז כוש", כדי גליקליך צו זיין? האט דען די טערקיי ניט געקאנט זיין גליקליך, נאכדעם ווי זי האט פערלוירען איהרע גרויסע עביטען אין אפריקא, פון מאראקא ביז עגיפטען? איז דאס דען ניט געווען מעהר ניט ווי א פיקציע, ווי אנ'אפטישע טוישונג, ווען מען האט גערעדט פון טערקישע געביטען אין אפריקא?

איך קאן פיעל טערקישע פאטריאטען, וועלכע זיינען איבערגעגעבען דער אטאמאנישער מלוכה מיט לייב און נשמה, און דאך זיינען זיי בריעבד געווען זאגאר צופריעדען מיט דעם רעזולטאט פון דער לעצטער באלקאן־קריעג. געוועהנליך, עס האט זיי וועה געטהאן דאס הארץ אין זיי האבען געלייענט קינות איבער באסניען און הערצאגווינא, איבער אלבאניען און מאקעדאניען, זיי האבען זיך אבער געטרייסט מיט דעם גרויסען געדאנק, אז דורך די גרויסע מפלות וועלען זיך עפענען די אויגען דעם טערקישען פאלק. דאס פאלק וועט זיך נעהמען אויסצובויען די פראווינצען, וועלכע זיינען נאך געבליעבען,

---

י. אבסייביץ.

הנרות הללו....

איינער א' בעוואוסטער היסטאריקער האט געזאגט אמאל: די געשיכטע פון יעדען פאלק, איז אזוי ווי די זיילען פון טעלעגראף: בשעת מיר פאהרען דורך א וואסערע עס איז שטרעקע, בעמערקען מיר נאר די טעלעגראפישע זיילען, וואס ווייזען זיך אונז, אבער דער גאנצער שטח וואס צווישען די זיילען בלייבט פאר אונז כמעט אומבעמערקט, פערשוואונדען פון אונזער ראיה. דאס זעלבע פאסירט אויך מיט היסטאריע: אונזער רעיון שטעלט זיך אפ נאר אויף די גרויסע און בעדייטענדע ערשיינונגען, אויף די ליכטיגע און גלענצענדע מאמענטען, וואס קומען פאהר; מיר בעמערקען נור די אויסערגעוואהנליכע תקופות, דעם יוצא מן הכלל, אט די צייטען, ווען די פאלקס־כחות האבען זיך ארויסגעוויזען מיט א בעזונדער קראפט און מעכטיקייט. בשעת דאס פאלק האט ארויסגעגעבען גרויסע און מוטהיגע גבורים, אבער דער געוואהנליכער אלטעגליכער לעבען פון פאלק בלייבט פאר אונז כמעט אומבעמערקט. מיר שטעלען זיך ניט אפ אופ'ן דורכשניטליכען לעבען פון פאלק, בשעת ער וועבט שטיל אין רוהיג זיין געשיכטע, בשעת ער ארבייט זיך אויס און בעשאפט די בעדינגונגען און לעבענס־פארמען וואס רופען ארויס די גלענצענדע און פראכטפאלע תקופות מיר בעמערקען ניט די קליינע און דינע פעדימלעך וואס וועבען זיך בהדרגה, ביסלעכווייז אין גייסט פון פאלק, ביז זיי ווערען פערוואנדעלט אין איין שטארקען און מעכטיגען בונד. מיר זעהען נישט אט די קליינינקע טייכלעך, וואס פליסען פאמעלעך, ציטער'דיג און בילדען אויס ביסליכווייז א גרויסע מעכטיגע טייך.

דער נביא זכריה האט זיך שוין אויסגעדריקט: כי מי בז ליום קטנות, ד"ה אז מיר זאלען זיך ניט בעציהען מיט פעראכטונג צו די דורכשניטליכע צייטען פון פאלקס־היסטאריע. צעהנדליגער און הונדערטער יאהרען טוהט די היסטאריע איהר זאך. זי לייגט צו א שטיין צו א שטיין; קניפט אויף איין פעדימ'ל צום צווייטען ביז וואנען עס ווערט בעשאפען א מעכטיגער און פראכטפאלער בנין, וואס פערכשופט אלעמען מיט זיין גלאנץ און שענהייט.

ווען מיר ווילען פערשטעהן די תקופה פון די חשמונאים מוזען מיר בעטראכטען, וואס עס איז פארגעקומען מיט איינינגע דורות פריהער. שטיל און רוהיג האבען געלעבט די יודען אין ארץ ישראל, בשעת זיי זענען געווען אונטער דער הערשאפט פון גריכענלאנד. זיי האבען געהאט א פאלשטענדיגע אויטאנאמיע, וואס זיי האבען זייער ברייט אויסגענוצט. זייער אבהענגיגקייט פון גריכענלאנד האט זיך אויסגעדריקט נאר אין דעם, וואס זיי האבען געדארפט בעצאהלען א יעהרליכען מס דער מלוכה. דערפאר איז די גריכישע מאכט געווען מחויב צו בעשיצען זיי פון איבערפאל מצד זייערע שכנים. אין זייער אינערליכען לעבען האבען די יודען זיך בענוצט פיעלע זעלבסטשטענדיגקייט אין זייערען רעליגיעזען, קולטורעלען און געזעלשאפטליכען לעבען. זייענדיג בעפרייט פון פאליטישען לעבען, האבען די יודען בענוצט די גאנצע ענערגיע און קראפט פאר זייער אינערליכען לעבען. דאס איז געווען די צייט, ווען די סופרים און אנשי כנסת הגדולה האבען פערשפרייט די יודישע תורה צווישען די ברייטע פאלקס־מאסען. די יודישע גייסטיגע אוצרות, וואס זיינען געווען ביז דאן בעוואוסט נאר יחידי סגולה, געצעהלטע מענשען, האבען גענומען אריינדרינגען אין אלע פערשיידענע שיכטען פון פאלק. רוהיג און שטיל האט געלעבט דאן דאס יודישע פאלק און רוהיג און שטיל האט ער ענטוויקעלט זיינע קולטורעלע כחות, אויסגעארבייט זיינע לעבענס פארמען, מנהגים טראדיציעס א. ד. ג. אמת, עס איז דאן כמעט אין א תקופה פון עטליכע הונדערט יאהר ניט פארגעקומען קיין אונגעוועהנליכע, גלענצענדע מאמענטען, עס איז ניט געווען קיין ערהאבענע היסטארישע מקרים, עס איז זאגאר, אחוץ איינינגע, נישט געווען פאר די צייט בעוואוסטע העלדען, וואס זאלען לאזען א שטארקען רושם אויף די ווייטערדיגע גאנג פון היסטאריע, עס האבען זיך נישט בעוויזען קיין מעכטיגע, שטארקע שעפפערישע כחות. אבער דאס איז געווען א צייט וואס דער פאלק האט געוועבט שטיל, טריט ביי טריט די פעדים פון זיין היסטאריע; ער האט ענטוויקעלט און אלעס רייכער געמאכט זיין גייסט, ער האט אויסגעארבייט זיינע אידעאלען און וועלט־אנשויאונג. לאנגזאם, בהדרגה, אבער פעסט און שטארק זענען געוואקסען און פאנאנדער־געפלאכטען זיך די יודישע גייסטיגע אוצרות, די יודישע קולטור און די יודישע אידעאלען.

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר,ן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכ,ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 13

קאפענהאגען, פרייטאג ד. 11טען דעצעמבער 1914

פערניכטעט דריי דייטשע קרייצערס.

א ציוניסטישע קאנפערענץ אין קאפענהאגען.—אגרויסער סערבישער זיעג

די שלאכט אין פוילען

די שלאכטען אין פוילען און גאליציען רוסישע מעלדונג.

פעטראגראד, 10 דעצעמבער (אפיציעל), אין דער געגענד ביי מלאווא ווערען די געשלעגען עטוואס שוואכער. אויף דעם לינקען ברעג פון ווייכסעל האבען די דייטשען געמאכט א נאכט־אנגריף, בעשיצענדיג זיך מיט דער פינסטערניש. אונזערע עלעקטרישע פראזשעקטארען האבען אבער געלויכטען און דערווייל האבען אונזערע קאנאנען צושאסען דעם פיינד'ס רייהען און די איבריגע פערטריבען.

אז די לבנה איז ארויס האט דער פיינד אב־געשטעלט זיינע אנגריפען.

ביי פעטראקאוו זענען די פאזיציעס ניט געענדערט.

אין דרום פון קראקוי ווערען די געשלעגען פארגעזעצט, די דייטשען האבען דא צוויי מאל געפרובירט דורכברעבען אונזער פראנט, אבער זיי זענען מורא'דיג צוריקגעשלאגען געווארען.

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען, 10 דעצעמבער (אפיציעל), אין דרום־גאליציען ווערען די געשלעגען פארטגעזעצט.

אין פוילען איז אויפ'ן דרום־פראנט דער־ווייל רוהיג. דעם פיינד'ס אנגריף ביי פעטרא־קאוו, ווערט כסדר צוריקגעשלאגען.

אונזערע מחנות האבען אין פערלויף פון דער לעצטער וואך גענומען 2800 געפאנגען.

אין צפון־פראנט זעצען די דייטשען פאר זייערע געלונגענע אפעראציעס.

א גרויסער סערבישער זיעג.

לאנדאן, 10־טען דעצעמבער. דער „טיימס"ס" קארעספאנדענט ביי דער סערבישע ארמעע טע־לעגראפירט פון קראגויעוואק:

דער דריטער עסטרייכער אריינרייס אין סערביען האט זיך געענדיגט מיט א גרויסער נידערלאג.ע

דאס אבגעבען פון בעלגראד האט מעגליך געמאכט פאר די סערביער, אז זיי זאלען קענע קאנצענטרירען זייערע קרעפטען אויף איין פראנט. גלייך נאך דער קאנצענטרירונג האבען די סערביער געמאכט א געגען־אנגריף אין רעכטען פליגעל און די עסטרייכער איז באלד געבראכען געווארען. 3 עסטרייכישע ארמעע־קארפוסען זענען פאלשטענדיג צוריבען. און די עסטרייכער אנטלויפען איילענדיג.

די סערביער האבען דעם 8־טען דעצעמבער צוריק עראבערט וואליעווא און פערפאלגען ענערגיש דעם פיינד. די סערביער האבען גענו־מען 10,200 געפאנגען און עראבערט 42 קאנא־נען מיט 21 מאשין־קאנאנען.

דערטרונקען דריי דייטשע קרייצערס.

לאנדאן. די אדמיראליטעט טיילט מיט: דינ־סטאג האלב זיבען אין דערפריה האט די ענגלי־שע עהקאדרע, אונטער דער פיהרונג פון אדמי־ראל סיר פרעדעריק סטורעדע, דערזעהען א דיי־טשע עסקאדרע פון פינף קרייצערס: „שארנ־האסט", „גנייסאנאו", „נורענבערג", „לייפציג" און „דרעזדען", ביי די פא קלאנדס־אינזלען. עס האט זיך אנגעהויבען א קאמפף, וועלכער האט זיך געענדיגט מיט דעם, אז דריי דייטשע קרייצערס זענען דערטרונקען געוואדען און די איבריגע צוויי ענסלאפען, ווערענדיג פערפאלגט פון אונזער עסקאדרע.

אויך האבען מיר פערנומען צוויי קויהלען־שיפען.

אונזער עסקאדרע האט דערביי זעהר וועניג געליטען.

א ציוניסטישע קאנפערענץ אין קאפענהאגען.

אין די טעג פון 4־טען ביז 6־טען דעצעמבער איז אין קאפענהאגען פארגעקומען א זיצונג פונ'ם ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט, אין וועלכער ס'האבען זיך באטייליגט פערטרעטער פון פער־שיעדענע לענדער. אויף דער זיצונג זענען אויס־געהערט געווארען גענויע בעריכטען וועגען דער לאגע פון דעם יודישען ישוב אין די ציו־ניסטישע אינסטיטוציעס אין פאלעסטינע, וועל־כע געפינען זיך צוליעב דער מלחמה אין אקרי־טישער לאגע.

מיט צופריעדענהייט האט דער אקציאנס־קאמיטעט קאנסטאטירט די ענערגישע טעטיגקייט פון די אמעריקאנישע יודען לטובת דעם יודי־שע ישוב ארץ־ישראל. מען האט בעשלאסען פון זיין זייט ענטוויקלען א גרויסע פראפאגאנדע פאר דעם זעלבען צוועק.

כדי צו ערלייכטערען די פערבינדונגען צווי־שען די איינצעלנע טיילען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע איז בעשלאסען געווארען צו עפע־נען אנ,ארבייטס־ביורא אין א נייטראל לאנד. דער ארט פונ'ם ביורא איז נאך ענדגילטיג ניט בעשטימט. פארלויפיג וועט זיך אבער דער ציו־ניסטישער אקציאנס־קאמיטעט געפינען אין קא־פענהאגען.

די הערר,ן: ד"ר טשלענאוו, סאקאלאוו און מאצקין, וועלען איבערנעהמען די לייטונג פונ'ם ארבייטס־ביורא.

שוץ פאר די יודען פון טערקיי און פערסיען.

לאנדאן, די יודישע וואכענצייטונג «דזש־ואיש וואירלד» האט אין איהר לעצטע אויסגאבע זיך געווענדעט מיט א קול־קורא צו דער לאנ־דענער יודישער ביורא און צום «ענגליש־יודי־שען קאמיטעט» אז זיי זאלען צוציהען צו זיך אויך די ציוניסטען און דעם שריפטשטעלער ישראל זאנגוויל, און צוזאמען בעטראכטען די לאגע פון די יודען אין מערב־אזיען אין די מיטלען ווי צו העלפען זיי.

ווי ס'איז בעקאנט, האבען די דערמאהנטע קערפערשאפטען בעשלאסען צו ווענדען זיך צו די רעגיערונגען פון אייראפא, גלייך ווי די מלחמה וועט זיך ענדיגען, און פערלאנגען פון זיי שוץ פאר די יודען פון טערקיי און פערסיען

„נאנדראר—פעהערוואר"

בודאפעשט, 10 דעצעמבער. נאכדעם, ווי די עסטרייכיש־אונגארישע האט איינגענומען בעל־נראד האט מען זיך באלד געאיילט צו געבען דער סערבישער הויפט־שטאדט אנ,אנדער'ן נאמען.

אויף דער סערבישער זייט פונ'ם בריק, וואס ליעגט צווישען בעלגראד און סעמלין שטעהט אנשטאט בעלגראד—נאנדאר־פעהערוואר דער אונגארישדר נאמען פון בעלגראד. אונטען איז געשריעבען: „בעלגראד געשטארבען דעם 2 דעצעמבער 1914.

דער נעכסטער נומער „יודישע פאלקס צייטונג" ערשיינט זונטאג.

אגדת הציונים בדנמרק

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 13-טען דעצעמבער, אום 8 אוהר פרעסיס, אין סטודענטען-פעראיניגונגס גרוסען זאל, [illegible]

אגרויסען חנוכה־אבענד

— מיט באל. —

אינ'ם אבענד וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראַרישע קרעפטען ווי: פרל. פיליפ (וויאלין), הר. פיליפסען (קלאוויר), הר. ביימעל (געזאנג) און נאך פיעל אנדערע.

עס וועלען אויך אויפגעפיהרט ווערען בילדער (טאבלאס) פון דער יודישער פער־גאנגענהייט, געגענווארט און צוקונפט, אונטער דער מיטווירקונג פון די בעסטע קרעפטען, ווי אויך געזאנג פון הר. ראבוכין.

דער אבענד וועט געעפענט ווערען דורך א פעסט-רעדע פון הר. מ. גראסמאן.

צווישען די פאוזען וועט דער ארקעסטער אויספיהרען יודישע נאציאנאלע ליעדער אויך פיעל אנדערע בעלוסטיגונגען ווי פאסט א. ז. וו.

בילעטען צו 2 קר. 1,50, 1 קר. און 75 אוירעס. איז צו בעקומען ביי הר נאכעמ־זאהן, טארדענסקיאלדסגאדע 1, טעלעפאן צענטראל 7287. הר. סקאראכאד, באר־גערגאדע 30, טעלעפאן פאלע 2167 אי, אויך אין דער עקספעדיציע פון דער יו־דישער פאלקסצייטונג, קריסטאלגאדע 11, און ביי אלע מיטגליעדער פון פעראיין

— איינצעלהייטען אין פראגראם. —

קינדער אונטער 8 יאהר ווערען בשום אויפן ניט אריינגעלאזען.

דאס קאמיטע.

כשר! **רעסטאראן** כשר!

פרישע עסען פון 65 אוירעס ביז 150. אויך אלעס צום טרינקען. די גאנצע וואך חנוכה בלינעס קריגט מען נאר ביי עפשטיין, ראזעגגארדען 11, 1 זאל. אבאנענטען ווערען אנגענומען וועכענטל.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

שניידער צודאטען

— צו אנגרא פרייזען —

איז צו בעקומען ביי:

באביצקאוו און גלאזמאן.

א גוטער האנד-נייער און אויך א מאשין-נייערקע.

ווערע- געפאדערט אויף גוטע בעדינגונגען

י. ענק, אדעלגאדע 87

ערשטע זאל.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון, מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ,ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ,ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

‚Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11'. København K.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11

ערשטער זאל.

ביליג שוכווארג

אין איצטיגער מלחמה־צייט, ווען ביי אלעמען איז שיך טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געוועהנלליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייטאון בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt, Torvegade 1.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

לער, זאלען ווי ווייט מעגליך פארהיט ווערען סיידען דער שונא בענוצט זיך מיט זיי פאר מי־ליטערישע צוועקען.

ענגלאנד האט צו דער צייט פון די פער־האנדלונגען געמאכט א פארשלאג, אז קיין מינען זאלען ניט אנגעלעגט ווערען אין אפענעם ים, ווען זיי קענען שפּעדיגען די האנדעלס־שיפען פון נייטראלע לענדער. אבער דייטשלאנד האט דער־צו ניט מסכים געווען.

אנ׳אנדערע פונקט פון אינטערנאציאנאלע געזעץ פאדערט, אז באשאפטער דארפען בע־האנדעלט ווערען מיט רעספעקט אפילו נאכדעם ווי קריעג איז שוין ערקלערט געווארען צוי־שען די לענדער, איך דארף קיין בייז ניט נע־שעהן צו ציווילע בירגער, וואס די מלחמה האט זיי פערכאפט אין דעם שונא׳ס לאנד, אזעלכע דארף מען קיין יעדע מעגליכקייט זיך אומצו־קעהרען אין זייער לאנד און ניט האלטען זיי אלס קריעגס־געפאנגענע.

א שלאכט אויף לאדזער יו׳דישען בית עולם.

בשעת דעם קאמפף ארום לאדז איז א גרוי־סע פערביטערטע שלאכט פארגעקומען, דעם 2־טען דעצעמבער, אויף־ן לאדזער יודישען בית עולם.

א רוסישער קאזעפּאדענט בעשרייבט זי אין פאלגענדע ווערטער:

ווען די „שטיקען" זענען שוין געווען צו־בראכען האבען אונזערע געלאזען אין גאנג די „פריקלאדען" פון זייערע געווארהרען און ווען די ביקסען האבען שוין גארניט געקענט דיענען, האבען די סאלדאטען געשלאגען זיך מיט די מצבה־שטיינער און סתם מיט וואס מ׳האט גע־כאפט. ביים אויפקלויבען די פערוואונדעטע האט מען געפונען פערוואונדעטע דייטשען בוכשטעב־לירן צוגעשלאגענע מיט שטיקעס צום פלויט.

לאדז האט פון דער באמבארדירונג שטארק געליטען, נאך מאנטאג האט א סניאראד געפּרא־פען אין גאז־פאברייק און האט געמאכט א חורבן. די פארשטארבענע באלוטע, וואו עס לעבען א מאסע יודען, האט אבגעברענט.

טאלסטאי׳ס פאמיליע און די מלחמה.

כמעט די גאנצע פאמיליע פון גראף טאל־סטאי נעהמט אנ׳אקטיוון אנטהייל אין דער מלחמה. איניגע זענען אין פראנט און זענען געווען פון די ערשטע קרבנות.

צוויי זיהן, איליא און לעא זענען צוויישען מיליטער אלס קאמיסארען פון רויטען קרייץ. גראף לעא איז פערוואונדעט געווארען בעת א באהן אומגליק ביים שלאכטפעלד. נאך א זוהן מיכאיל טאלסטאי איז א רעזערוו אפיצער אין דער אקטיווער ארמיע און האט בעקומען א מעדאל פון הייליגען סטאניסלאוו פאר זיין מו־טהיגע האלטונג.

א טאכטער פון בעריהמטען שריפטשטע־לער, גרעפין אלעקסאנדרא, איז א בארמהערציגע שוועסטער אין האספיטאל פון ביאליסטאק. טאל־סטאי׳ס פרוי גרעפין סאפיא און נאך א טאכטער איהרע טאטיאנא, האבען אליין געמאכט א האס־פיטאל פאר פערוואונדעטע סאלדאטען אין יאס־נאי־פאליאנע.

אויך דריי איניקלאך פון טאלסטאי׳ זענען אין דער ארמיע. איינער האט זיך אנגעשלאסען אלס וואלונטיר און נאך איינער איז אנ׳אפיציר, ווען די זעכסער, וועלען זיי בעדעקען דעם בעלגישען קעניג אלבערט׳ס וואונדען מיט׳ן קרוי־נען איהם מיט׳ן טיטעל „מלך ירושלים".

דער „קעניג פון ירושלים" איז א טיטעל אין אייראפּא און שטאמט נאך פון די מלחמות פון קריסטען מיט די טערקען פאר יעזוס׳ס קבר איצט טראגט דיזען טיטעל דער קייזער פראנץ יאזעף. נאר ווייל קעניג אלבערט האט אזוי העל־דיש געארבייט גיגען די „נייע טערקען", די דייטשען, זאל ער האבען דעם טיטעל.

קעניג אלבערט זאל הייסען „מלך ירושלים".

פאריז. עס גיהט דא ארום א סברא. אז נאך דער מלחמה, אויב די פעראייניגטע זאלען ארויס די זיעגער, וועלען זיי בעדעקען דעם בעלגישען קעניג אלבערט׳ס וואונדען מיט׳ן קרוי־נען איהם מיט׳ן טיטעל „מלך ירושלים".

דער „קעניג פון ירושלים" איז א טיטעל אין אייראפּא און שטאמט נאך פון די מלחמות פון קריסטען מיט די טערקען פאר יעזוס׳ס קבר איצט טראגט דיזען טיטעל דער קייזער פראנץ יאזעף. נאר ווייל קעניג אלבערט האט אזוי העל־דיש געארבייט גיגען די „נייע טערקען", די דייטשען, זאל ער האבען דעם טיטעל.

די „התקוה" אין דער פראנצויזישער ארמיע.

מיר האבען ביז יעצט ווייניג געהערט פון דעם פאטריאטיזם פון די יודען וואס ווהנען אין פראנקרייך. אבער זיינען אזוי פאטריאטיש ווי די יודען פון אנדערע לענדער, דער פאריזער קארעספאנדענט פון מאמענט שילדערט דעם יודישען אנטייל אין דער מלחמה אזוי: אלץ איז גרייט... די נאציאנאלע בלוי־ווייסע פאהנען נעהמט אנ׳אלטער יוד פון א׳אהר זעכציג מיט א פאט־ריארכאלער ווייסער בארד... ער האלט זי שטארק אין האנד און פרעסט זי צו צום הארצען. פון זיינע זיטצען צוויי יונגע־לייט טראגען פראנצוי־זישע פאהנען... אלע דריי גהען אין דער ערשטער שורה...

די קאלאניעס פון די יודישע פרייוויליגע גהען פעסט... מ׳זינגט „התקוה". מזינגט «מאר־סעליעזע» ... מ׳גהט־דורך דעם פלאץ פון דע־באסטיליע... אומעטום אפלאדיסמענטען... מ׳קומט צום וואקזאל.

עס שטעהט א צוג מיט א לאנגער שורה וואגאנעס, מ׳האט שוין אויף אלע אנגעשרי־בען «יודישע פרייוויליגע» זיי ווערען אלע גיך געפאקט.

עלטערע מענשען, וויבער און קינדער זיי־נען געבליבען אויף דער פלאטפארמע.

איהר מיינט, אז זיי האבען ביי מיר חלילה נישט געהאט וואס צו עסען. דערצעהלט איינע א «דאמע» וואס איהרע צוויי קינדער פון 18 און 19 יאהר פאהרען אוועק — נאר כ׳וויל זיי ניט אבהאלטען... זיי האבען דא געלערנט פריי, פרייי מיר האבען פערדינט וויי עס דארף צו זיין פאר וואסזאלען זיי ניט גהען, בשעת פראנקרייך איז אין א צרה..."

צו איהרע רעד הערט זיך צו א פשוט ווייבעל מיט פערווייניגטע אויגען איהרער פארט אב יעצט... ס׳וואלט זי גאר ניט געארט... זי האט זיך חלילה ניט צו קלאגען אויף פראנקרייך «ער» האט געארבייט, פערדינט נאר אין זאך, זי איז מעוברת, קיין קרובים האט זי דא ניט... זי בלייבט אליין מיט א פיצעל קינד...

דער צוג דארף באלד ריהרן, א לעצטער «זיי געזונד»

די פרייוויליגע ווילען נעהמען מיט זיך די „יודישע פאהן"... נאר מ׳האט זי אבער צוגע־זאגט פאר דעם „מוזאום פון די אינוואלידען» דארט וועלען ליגען אלע פאהנען פון די פעל־קער, וואס האבען גענומען אנ׳אנטייל אין דער בעשיצונג פון פראנקרייך, און צווישען זיי אויך די יודישע פאהן.

דער צוג ריהרט ס׳רעכען אויס אייניגע גע־ווייגען... נאר דאס געזאנג פון „התקוה" שרייט אויבער.

חנוכה מתנות פאר יודישע סאלדאטען.

די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין דייטשלאנד, האט בעשלאסען צושיקען אלע סאלדאטען ציו־נ׳סטען, וווּ אויך כלל ארעמע יודישע סאלדאטען מתנות צו חנוכה, ווי עס מאכען די קריסטען צו זייערע חגאות.

א יודישע אקאדעמיע אין אמעריקא.

איינער א אבראהאם (אברהם), אבעריהמטער געלעהרטער יוד אין ענגלאנד, האט געמאכט א פארשלאג, אז מען זאל גרינדען א יודישע אקא־דעמיע אין אמעריקא.

דער «אמעריקאן היברו» פון ניויארק האט גענומען דעם פארשלאג ערנסט און ער האט אנגעפרעגט עטליכע בעוואוסטע אמעריקאנער יודען וואס זיי זאגען אויף דעם פארשלאג. אי־ניגע פון די אנגעפרעגטע האבען מסכים געווען, אז דער פלאן צו מאכען א יודישע אקאדעמיע אין אמעריקא איז זעהר אגוטער.

יודען קריגען גערגיעווסקי ארדענס.

די לעצטע וואך האבען פאלגענדע יודען געקריגען גערגיעווסקי ארדענס פאר אויסצוי־כענען זיך אויפ׳ן שלאכטפעלד: מייקעל, ווילענ־קין, נירענבערג, בערקאוו, חיקין אין טשערקאס. דער לעצטער פון דיזע האט שוין אינמאל גע־קריגען א גערגיעווסקי ארדען, בשעת דער רו־סיש־יאפאנישער מלחמה, איצט ליעגט דער־זעלבער א פערוואונדעטער.

די ציגע נייעס.

די מאקסימום פרייזען.

דינסטאג פארמיטאג, האבען זיך פערזאמלט א גרויסער קרייז פון לאנדווירטשאפטליכע רע־פרעזענטאנטען, כדי צוזאמען מיט דער פרייז־רעגולירונגס־קאמיסיע פון קאפענהאגען אויס־צוארבייטען די מאקסימום־פרייזען אויף תבואה און קארן־בראוט. די זיצונג האט צוזאמענגעזעצט גריפען וואס עס האט פאסירט. זי האט אבער קיין צייט ניט געהאט פיעל צו קלערען און נאכדענקען, איידער מען איז נאך צוגעלאפען איהר אונטער די אריפס אנצוכאפען, איז זי שוין א גאנ׳חלש׳טע געלעגען אויף דער ערד און מען האט איהר שוין קיינמאל צו זיך ניט געבראכט...

ד. ל. מעקלער.

הילף פאר דער ארמיע.

מען דער מיניסטער פון אינערן א ו ע ר א ד ע ר ער איז אויך געווען דער פיהרער פון די פער־האנדלונגען וועגען רעגולירען די פרייזען, וועל־כע ווערט דרינגענד פערלאנגט פון דער סאציאל דעמאקראטישער זייט.

נעכטען איז אויך געווען א פערזאמלונג, אויף וועלכער דער דעפוטאט פון פארלאמענט פרע־דעריקסען האט גערעדט איבער די פרייז רעגו־לירונג קאמיסיאן, איהר ארבייט און דער יעצטי־גער עקאנאמישער מצב.

ס׳איז אויך פארגעקומען א פראטעסט־פער־זאמלונג פון די סינדיקאליסטען גיגען די הויכע פרייזען אויף לעבענסמיטלען.

קעשענע־גנבים.

דעם לעצטען זונטאג זיינען פארגעקומען אין קאפענהאגען פיעל קעשענע גניבות. א זייגער 10 אין אבענד. האט א פרוי שטעהענדיג ביי «מאגאזין דו־נארדס» אויסשטעלונג, אנגעפערקט א יונגער מאן וועלכער וויל גנב׳ענען ביי איהר פון טאש. ער האט עוואלט אנטלויפען, אבער דאס פובליקום האט איהם פערהאלטען און צו־געשטעלט פאליציי. מיט א פערטעל שעה שפע־טער האט געטראפען א עהנליכער צופאל אויף ווימעלסקאפטעס. דאס מאל איז שוין נעווען א פרוי.

די פאליציי דענקט, אז זיי זענען מיטגליע־דער פון א גאנצער באנדע קעשענע גנבים, די פאליציי רעכענט דורך זיי קענען אויך אבזוכען און ארעסטירען די איבעריגע.

יונגע גנבים.

פינף יונגע לייט אין עלטער פון 15 ביז 18 יאהר, האט די פאליציי נעכטען ארעסטירט אין וועלכע זיי זענען פערדעכטיג פאר גנבה.

די שלאכטפעלדער

לאדז.

ס׳איז שוין אזוי: ווען בערלין רעדט א סך, שווייגט דאן פעטראגראד, און בשעת פעטראגראד פערשיט אונז ממש מיט אונענדליכע נצחונות — קומען אן פון בערלין נאר קנאפע אבגעצעהלטע ווערטער.

מיט צוויי וואכען צוריק האבען גערעדט די רוסען. איטליכען טאג פלעגען אנקומען טעלעגראמען, אז די דייטשען ווערען געשלאגען, געיאגט און אינגאנצען פערטריבען פון פוילען. אט־אט, — און די רוסישע מחנות וועלען פערפלייצען די דייטשע גרענעץ־שטעדט.

פיערצען טעג זענען פערביי. צענדליגער טויזענדער וואגאנען האבען זיך געטראגען איבער דייטשלאנד און האבען געפיהרט פון מערב קיין מזרח נייע פרישע מחנות. און דאס בילד האט זיך פלוצלינג איבערגעביטען.

פעטראגראד איז אנשוויגען געווארען און פון בערלין קומען אן שפאלטען—לאנגע ליעדער אין פראזא וועגען זייערע גוואלדיגע נצחונות און הינדענבורגס גאונות: „די רוסען האבען געליטען א שרעקליכע מפלה און מיר האבען בעזעצט לאדז!"

וואס איז דען פארגעקומען? לאדז איז דאך שוין צוויי מאל געווען פערנומען פון די דייטשען און צוויי מאל האבען זיי געמוזט פערלאזען די שעהנע שטאדט?

פארוואס איז די בעזעצונג פון לאדז איצט אזוי וויכטיג?

דער לעצטער נצחון — זאגען די דייטשען — האט א גרויסע בעדייטונג, ווייל אין דער געגענד פון לאדז געפינט זיך דער צענטר פון די רוסישע פאזיציעס, דער וויכטיגסטער פונקט פון דעם פראנט, וועלכער ציהט זיך איבער לאוויטש—לאדז—נאווא־געארגיעווסק— נאווא־ראדאמסק—טשענסטאחאוי ביז קראקוי.

די רוסישע קאמפפס־ליניע האט זיך אויף אזא אופן געצויגען פון לאוויטש ביז קראקוי און געווען געריכטעט סיי געגען דייטשלאנד סיי געגען עסטרייך, נור אלס א גאנצער, שטארקער און אייזערנער קערפער האבען די רוסען געקענט געהען פארווערטס, צורייבענדיג אויפ׳ן וועג זייערע געגנער. דורך דעם דייטשען נצחון ביי לאדז איז אבער דער רוסישער צענטר, די מיטע פון דער פראנט־ליניע דורכגעריסען און דורכגעבראכען געווארען און דערמיט די רוסישע ארמעע צושפאלטען אויף צוויי חלקים.

פערנעהמענדיג לאדז, דראהען נאך די דייטשען ארומצורינגלען א טייל פון דער רוסישער ארמעע און זי פערניכטען.

נאך מעהר: בשעת די רוסען האבען געזעהען, אז זיי האלטען שמאל און גערופען צו הילף די ארמעע, וואס געפינט זיך אין דרום־פוילען, האבען די עסטרייכער זיי געשטערט דאס אויסצופירען און ביי פעטראקאוו אבגעהאלען די הילפס־קרעפטען.

אזוי זאגען די דייטשען.

די ענגלענדער, וועלכע זענען אביסעל איבעראשט פון דער קאטאסטראפע, ערקלערען די פערלאזונג פון לאדז, אלס א ציעל־בעוואוסטער פלאן, וועלכער שטרעבט אויפצוהאלטען די דייטשען אין פוילען וואס לענגער און ניט לאזען זיי צוריקציהען זיך אויף זייערע גוט־בעפעסטיגטע פאזיציעס ביי טשענסטאכאוו. דאס הייסט: פאר די רוסען איז גינסטיגער אויסצוהאלטען א שלאכט אין פוילען און געבען דארט דעם שונא אזא מורא׳דיגען קלאפ, אז ער זאל ניט קענען פערנעמען די צוגעגרייטע בעפעסטיגטע פאזיציעס.

אזוי אדער אנדערש — די דייטשען האבען געהאט א בעדייטענדען ערפאלג, וועלכער קען האבען א ווירקונג אויף דער גאנצער מלחמה, ווייל דאס „לעצטע ווארט" וועט געזאגט ווערען סוף כל סוף אויפ׳ן מזרח־פראנט.

ניט אומזיסט האבען די דייטשען צוגענומען א גרויסע ארמעע פון מערב און געשיקט זי קיין מזרח,—זיי ווייסען גאנץ גענוי, אז די סכנה פאר זייערע גרענצען זענען די רוסישע מחנות.

מ. ג.

וואס איז אזוינס אינטערנאציאנאלער געזעטץ?

א סך מענשען רעדען וועגען דעם אינטערנאציאנאלען געזעץ, אזוי ווי דאס וואלט געווען עפעס א מין הייליגטום, וואס יעדעס פאלק מוז אבהיטען, ווען ניט — ווערט עס שטרענג בעשטראפט. אבער עס הויבט זיך גאר ניט אן. עס איז אייגענטליך גאר קיין געזעטץ ניט, ווי מען איז געוועהנליך געוואוינט צו פערשטעהען דאס ווארט. א געזעץ הייסט—א בעשלוס. וואס מענשען נעהמען אן צו רעגולירען דאס לעבען פון דער געזעלשאפט, און דורכגעפיהרט ווערט עס דורך דער מאכט פון די שטארקערע איבער די שוואכע, וועלכע ווילען זיך אונטער דעם געזעץ ניט אונטערווארפען.

אבער די אינטערנאציאנאלע געזעצען זיינען ניט קיין „בעשלוסען". נאר מנהגים. עס איז ניט מעהר ווי דאס, וואס די ציוויליזירטע פעלקער בעטראכטען אלס העפליכקייט, אלס א מין שטאטעק, אין זייערע בעציהונגען איינע מיט די אנדערע.

עס איז א מין «עטיקעטע» צווישען פעלקער פונקט אזוי ווי א ציוויליזירטער מענש וועט עס בעטראכטען פאר „שלעכטע מאניערען", ווען איינער וועט עסען דאס פלייש פון זיין טעלער מיט די הענד אנשטאט מיט א גאפעל, אזוי ווערט עס בעטראכט אלס פערברעכען געגען „אינטערנאציאנאלען געזעץ" ווען איין פאלק פאלט אן אויף א צווייטען אהן א התראה. עס איז ניטא קיין געזעץ, וואס זאל פארבאטען צו עסען פלייש מיט די פינגער, אבער דער וואס טהוט עס ווייסט אז אנשטענדיגע מענשען וועלען מיט איהם ניט וועלען זיצען ביי איין טיש. פונקט אזוי וועט א לאנד אבהיטען דאס אינטערנאציאנאלע געזעץ בלויז דערפאר וואס זי ווייס אז ווען זי וועט עס ניט אבהיטען, וועט זי די „אויגען ניט קענען ווייזען" פאר דער וועלט.

דאס אינטערנאציאנאלע געזעץ איז פאר קיין לאנד קיין שוץ ניט. אויב א גנב רייסט זיך אריין צו אייך אין הויז און פארלעצט דאס געזעטץ, ווערט ער ארעסטירט און דאס געריכט בעשטראפט איהם. אויב אבער א לאנד האט פערבראכען דאס אינטערנאציאנאלע געזעץ, איז קיין קלעגער און קיין ריכטער ניטא, דאמאלס בלייבט עס איבער צו דעם גוטען ווילען פון די איבריגע פעלקער צו בעשטראפען דעם פערברעכער אדער ניט, און אויב בעשטראפען איז דא נאר איין מיטעל — מלחמה.

אבער די אייראפעאישע פעלקער זענען גאנץ קנאפע בעלנים צו געהן זיך שלאגען פאר׳ן פרינציפ אליין, אויב עס איז דערביי קיין נוצען ניטא.

עס זענען אבער דא אינטערנאציאנאלע געזעצען, וואס בעציהען זיך ספעציעל אויף מלחמה, די דאזיגע געזעצען מוזען אבגעהיט ווערען פון ביידע צדדים אין א מלחמה. דא איז שוין פאראן א געוויסע גאראנטיע, אז די געזעצען זאלען יא אבגעהיט ווערען, ווארים אויב איין צד וועט זיי פערלעצען צו שאדען דעם געגענער, האט דיעזער בכח צו צאהלען צוריק מיט דער זעלבער מטבע.

אויף די צוויי האג־קאנפערענצען פון 1899 און 1907 האבען די מלוכות אוסגעארבייט פאלגענדע רעגעלען פאר מלחמה:

ניט־בעפעסטיגטע שטעדט זאלען ניט באמבארדירט ווערען, אויף ציווילע בירגער, ניט קיין סאלדאטען, טאר מען ניט שיעסען, סיידען זיי אטאקירען דעם שונא. פערגיפטעטע וואפען, דום־דום קוילען און אנדערע זאכען, זואס פערשאפען אוננויטיגע שמערצען טארען ניט בענוצט ווערען. קיינע אטאקען טארען ניט געמאכט ווערען דארט וואו עס איז אויפגעצויגען די פאהן פון רויטען־קרייץ. לופט־פליהער, וואס פאלען אריין צום שונא אין די הענד, דארפען בעטראכט ווערען אלס קריעגס־געפאנגענע און ניט אלס שפיאנען, ווארים קריעגס־געפאנגענע ווערען בלויז געהאלטען ארעסטירט ביז נאך דער מלחמה, בשעת שפיאנען ווערען אהן שום שהיות געשאסען. קירכען און געביידען פון קונסט, וויסענשאפט אדער צדקה, ווי האספיטע־

דער לעצטער וואונש

מלחמה ערצעהלונג.

(ע נ ד ע).

טעג זיינען פערגאנגען און וואס נעהענטער דער טאג פון חיים׳ס צוריק־קעהרען איז געקומען אלץ אונגעדולדיגער איז רחל געווארען.

שוואך איז זי געווען, אבער דאס ווארטעניש אויף חיים׳ס צוריק קומען האט איהר גאר אהן קרעפטען געלאזען.

איהר מוטער האט זיך גאר ווייניג פאר איהר געוויעזען די גאנצע צייט, עפעס האט זי ווי געוואלט אויסמיידען, און ניט בעגעגענען איהרע בליקען. וועגען חיים׳ס אהיים קומען האט זי כמעט אין גאנצען ניט געוואלט ריידען.

רחל איז אבער געווען פערטראגען אין איהרע אייגענע געדאנקען און האט כמעט קיין זאך ניט בעמערקט.

געקומען דער טאג פון חיים׳ס אנקומען. רחל האט ערקלערט, אז זי פיהלט זיך שוין גענוג שטארק פון בעט ארונטער־צו־געהען און ערווארטען חיים׳ן. איהרע עלטערען האבען איהר אבער ניט דערלאזען און עפעס האבען זיי יענעם טאג איהר מעהר בעוואכט ווי שטענדיג.

די שטונדען האבען זיך אונגעהויער לאנג אויסגעוויעזען פאר רחל׳ען. זי האט שוין געוואלט דערלעבען די מינוט ווען איהר חיים וועט זיך אין הויז בעווייזען, און וועט איהר אויפ׳ן האלז פאלען און בעדעקען איהר מיט הייסע קושען. זיינע קושען האט זיך איהר געדוכט וועלען ווי א באלזאם פאר איהר זיין און וועלען איהר ווי דורך א כישוף איהר פערלארענעם געזונד צוריק געבען.

ענדליך האט זיך אין הויז דערהערט דאס קלאפען פון פערדישע פיס אין דער ערד און דאס גערויש פון א פוהר. א וואגען האט זיך נעבען הויז אבגעשטעלט.

רחל׳ס מוטער איז פון איהר צימער ארויסגעלאפען און רחל איז אליין געבליעבען.

„דאס איז ער» האט זי צו זיך געזאגט. און איהר הארץ האט איהר שטארק אגגעהויבען קלאפען.

באלד האט זי דערהערט פון צווייטען צימער די שווערע טריט פון מענער, און עפעס האבען דארטען פרעמדע שטימען זיך געהערט. א געוויין האט זיך דערהערט און אין געוויין האט זי אויך געהערט איהר חיים׳ס שטימע אבער ווי פארענדערט האט עפעס זיין שטימע געקלונגען.

רחל האט שוין מעהר ניט געקענט געדולדיג בלייבען ליעגען אין בעט. זי האט ניט געקענט פערשטעהן פאר וואס חיים בלייבט דארטען אזוי לאנג און קומט ניט אריין איהר פאלען אויפ׳ן האלז. מיט א קלאפענדעס הארץ איז רחל פון בעט ארויסגעקראכען, האט איבער זיך א קליידעל ארויפגעווארפען און איז צום טיהר געגאנגען.

עפעס האט זי בעת מעשה אן אלעס פערגעסען און האט זיך וויעדער געפיהלט בערוישט און בעטרונקען פון גליק ווי אין יענעם טאג פון זייער חתונה. זי האט געשפירט ווי איהר בלוט שפארט איהר אין פנים און ווי איהר קאפ טומעלט איהר פון אויפרעגונג.

באלד איז זי שוין ביי׳ן טיהר געשטאנען און מיט איהרע בליקען האט זי געוואלט דערזעהן חיים׳ן. נאר עפעס איז א גאנצער המון אין הויז געווען. מען האט געוויינט און קיינער האט איהר גאר ניט בעמערקט. חיים איז פון איהרע אויגען פארשטעלט געווען.

„חיים"! האט זי אויסגעשריען מיט א פערשטיקטען קול. און עפעס האט איהר שטימע אלעמען ווי דורכגענומען און יעדער איז זי צופלויגען אין א בעזונדער ווינקעל. פאר איהרע אויגען האט זי דאן איהר חיים׳ן דערזעהן.

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 12. | קאפענהאגען, דאנערשטאג ד. 10טען דעצעמבער 1914

נייע פאגראמען אין רוסלאנד.

אונרוהען אין פעטראגראד. — די שלאכט אויפן לאדזער בית־עולם.

קייזער ווילהעלם קראנק.

זשענעווע 9 דעצעמבער. אהער זענען אנגעקומען ידיעות פון רוסלאנד, אז די לעצטע טעג זענען אין פוילען און אין דרום-רוסלאנד אויסגעבראכען שווערע פאגראמען, דורך וועלכע עס האבען בעזונדערס געליטען די יודען פון קאמענעץ-פאדאלסק, ראדאם, גרא-דיסק און חאלם.

דער קאמפף אין פוילען.

רוסישער בעריכט.

פעטראגראד, 9 דעצעמבער (אפיציעל). די געשלעגען ארום פראוויץ און טציעחאנאוו זענען נאך ניט געענדיגט. ארום פעטראקאוו איז פארגעקומען א קאמפף, וואו מיר האבען געוואונען א טיילווייזען זיעג.

דער קאמפף, וואס האט זיך אנגעהויבען אין דרום־מזרח פון קראקוי אין דעם געגענר ווילצקא ביים טייך דונאיעץ, ענטוויקעלט זיך צום גונסטען פאר אונז.

ביי דעם אריבערגאנג איבער׳ן דונאיעץ ביי נאווי־סאנדעק זעצען פאר אונזערע מחנות זייער בעוועגונג. די דייטשע מחנות האבען דא געליטען אנ׳ערנסטע נידערלאגע. מיר האבען צושטערט זייערע אמאטאר־באטאריע און האבען צושעדיגט 5 פעלד־באטארייעס. אחוץ דעם האבען עראבערט עטליכע קאנאנען און גענומען אסך געפאנגען.

אונזערע מחנות געהען פארווערטס.

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען, 9 דעצעמבער (אפיציעל). אין מערב גאליציען ווערען די געשלעגען העפטיגער. אונזערע מחנותהאבען פערטריבען דעם פיינד פון דאבעזשיץ – וויעליזשקא.

ביז איצט האבען מיר אוועקגעשיקט איבער 5000 געפאנגענע סאלדאטען און 27 אפיציערען.

אויך אין פוילען ווערט דער פיינד צוריק־געשלאגען פון אונזערע און פון די דייטשע מחנות.

קייזער ווילהעלם קראנק.

בערלין, 9 דעצעמבער. אפיציעל ווערט מיטגעטיילט, אז דער קייזער ווילהעלם, וועלכער האט זיך די טעג אומגעקעהרט קיין בערלין פון מזרח־פראנט איז קראנק געווארען מיט בראנ־חיאל־קאטאר, וואס איז פערבונדען מיט פיעבערען דער קייזער וואחנט אין בעלוויו־שלאס.

אונרוהען אין רוסלאנד.

שטאקהאלם, 9 דעצעמבער. דער ארעסט פון די רוסישע סאציאל־דעמאקראטישע דעפוטאטען מיט זייער פארזיצענדען פעטראווסקי, האט ארויסגערופען אין רוסלאנד שטרייק־דעמאנסטראציע, און ס׳האבען אויסגעבראכען ערנסטע אונרוהען. ווי תמיד אויך איצט, זענען די ערשטע ארויסגעטראטען די ארבייטער פונ׳ם פוטילאוו־סקען זאוואד, נאך זיי די ארבייטער פון די אייוואזאווסקע פאבריקען.

די סטודענטען האבען אבגעהאלטען א סכאד־קע און האבען אנגענומען א פראטעסט־רעזאלז־ציע געגען דער רעגיערונג, פאליציי האט זיך אריינגעריסען אין אוניווערזיטעט און האט פיע־לע סטודענטען ארעסטירט.

אויך אויף קאווקאז און פיעל אנדערע טיי־לען פון לאנד זענען אונרוהיג, איבערהויפט אין פוילען, וואו ס׳זאלען האבען אנגעהויבען זיך נייע יודען פערפאלגונגען.

פינלאנד דראהעט די יודען מיט א גירוש.

מען מעלדעט פון לאנדאן, אז דער סענאט פון פינלאנד האט פערעפענטליכט א צירקאליאר, אין וועלכען יודישע סוחרים און קאמ׳סיאנערען ווערען געדראהעט מיט ארויסשיקען. אויב זיי וועלען העכערען די פרייזען פון די ארטיקלען, וואס זיי האבען זיך אונטערגענומען צו צושטעלען

אבלוט-בלבול אין ראדזיווילאוו.

לאנדאן. די פאליאקען אין רוסלאנד הע־רען ניט אויף מיט זייערע העצעס און בלבולים אויף יודען.

די לעצטע מעלדונגען דערצעהלען, אז אין ראדזיווילאוו, וואלינער גובערניע, האבען זיי געמאכט אנ׳עלילת־דם אויף יודען.

בעת די עסטרייכער זענען דארט געווען זענען עטליכע קריסטליכע קינדער דער׳הרג׳עט געווארען, זאגען איצט די פאליאקען, אז די יודען האבען זיי ערמארדעט פאר רעליגיעזע צוועקען.

דער פאפסט בעט א וואפען-שטיל־שטאנד דעם טאג פון יול.

לאנדאן, 9. דעצעמבער. צו «דייל חראניקל» טעלעגראפירט מען פון רוים:

דער פאפסט בענעדיקט דער פופצענטער האט זיך געווענדעט צו די קריעגספיהרענדע מלוכות מיט א בקשה וועגען א וואפען־שטיל־שטאנד אין דעם ערשטען טאג פון יול. ער בע־שווערט זיי אין גאט ס נאמען, אז דער לארם פון שיסערייען זאל אויפהערען אין דעם הייליגען טאג.

א בעזונדער ווענדונג איז געשיקט געווארען צו קייזער ווילהעלם און קייזער פראנץ יאזעף.

פון קראקוי.

לאנדאן, 9. דעצעבער. אין א טעלעגראם צום בלאט «סעקאלא» טיילט מען מיט, אז די בעפעלקערונג אין קראקוי איז איצט ניט גרע־סער פון 20,000 מאן. ווייל די איבעריגע האבען בעקומען געמעלדעט, זיי זאלען פעלאזען די שטאט. וועלכע איז נאר פערזארגט אויף 4 מא־נאטען מיט לעבענס־מיטלען. אלע פראכטפולע בוימער זענען אויסגעהאקט געווארען צוליעב דער ארטילעריע, וועלכע דארפען האבען פרייען פלאץ צום שיסען. עס זענען איינגעריכטעט געווארען מעהרער רייהען \ פעסטוגונגען לויף־גריבער און דראט פארצאמונגען.

בעגרעניצט די רעכט פון ניקאלאיעוו־סקע סאלדאטען.

דער רוסישער סענאט האט ארויסגעגעבען א פסק־דין, אז יודישע ניקאלאיעווסקע סאלדא־טען קענען קויפען ערד און אנדערע אונבע־וועגליכע גיטער נאר אין די ערטער, וואו זיי זענען צוגעשריבען אבער ניט אין גאנץ רוסלאנד.

וואהנרעכט האבען די דאזיגע סאלדאטען אין גאנץ רוסלאנד.

די בעלאגערונג פון ווערדען.

האאג 9 דעצעמבער. ניט קוקענדיג אויף די גרויסע אנשטרענגונגען און קרבנות פון די דיי־טשען, בלייבט די בעלאגערונג פון דער פראנ־צויזישער פעסטונג ווערדען אהן א שום ערפאלג די דייטשע ארטילעריע שטעהט 20 מיילען פאר דער פעסטונג און די פראנצויזישע ארמעע בע־וועגט זיך גאנץ פריי און נארמאל.

אגדת הציונים בדנמרק

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 13-טן דעצעמבער, אום 8 אוהר פרעסיס, אין סטודענטען-פעראיניגונגס גרוסען זאל, וועסטערבאולוואד

אגרויסען חנוכה־אבענד

— מיט באל. —

אינים אבענד וועלען זיך בעטיליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען ווי: פרל. פילים (וויאלין), הר. פילים (קלאווייר), הר. ביימעל (געזאנג) און נאך פיעל אנדערע.

עס וועלען אויך אויפגעפיהרט ווערען בילדער (טאבלאס) פון דער יודישער פער־גאנגענהייט, געגענווארט און צוקונפט, אונטער דער מיטווירקונג פון די בעסטע קרעפטען, ווי אויך געזאנג פון הר. ראבוכין.

דער אבענד וועט געפעפנט ווערען דורך א פעסט-רעדע פון הר. מ. גראסמאן.

צווישען די פאוזען וועט דער ארקעסטער אויספיהרען יודישע נאציאנאלע ליעדער

אויך פיעל אנדערע בעלוסטיגונגען ווי פאסט א. ז. ו.

בילעטען צו 2 קר. 1.50, 1 קר. און 75 אוירעס, איז צו בעקומען ביי הר. נאכעמ־זאהן, טארדענסקיאלדסגאדע 1, טעלעפאן צענטראל 7287, הר. סקאראכאר, באר־גערגאדע 30, טעלעפאן פאלא 2167 א, אויך אין דער עקספעדיציע פון דער יו־דישער פאלקסצייטונג, קריסטאלגאדע 11, און ביי אלע מיטגלידער פון פעראין

— איינצעלהייטען אין פראגראם. —

קינדער אונטער 8 יאהר ווערען בשום אויפן ניט אריינגעלאזען

דאס קאמיטע.

כשר! רעסטאראן כשר!

פרישע עסען פון 65 אוירעס ביז 150. אויך אלעס צום טרינקען. די גאנצע וואך חנוכה בלינעס קריגט מען נאר ביי עפששיין, ראזענגראדען 11, 1 זאל. אבאנענטען ווערען אנגענומען ווי עכענטל.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

שניידער צודאטען

— צו אנגרא פרייזען —

איז צו בעקומען בייַ:

באביצקאוו און גלאזמאן.

א גוטע האנד און מאשין-נייער

ווערען געפארעט אויף גוטע בעדינגונגען

פלאמענבוים, בארגערגאדע 86,

ערשטע זאל.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער מעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס גייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אן ארגאן, וואס זאל פעראיניגען אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד או! אמעריקא.

די צייטונג ווערט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און ווערט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי ווערט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארווועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11, København K.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען

בערלינסקע טידענדע"ט קאנטארען, ראטהויזפלאץ אוז פרידעריקס־באר־גגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרייד 78.

ביי הר. סקאראכאד בארגערגאדע 30

אויר איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11

ערשטער זאל.

ביליג שוכוואַרג

אין איצט־גער מלחמה־צייט, ווען ביי אלעמען איז שיך טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געווענליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייטען בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt,

Torvegade

1.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

ווער עס זאל עס ניט נעהמען, צו די ענג־לענדער, צו די פראנצויזען, אלץ וואס מיר דארפען זעהען, איז, אז עס זאל גענומען ווערען נור אויף אצייט, אויף אצייט, וואס איז נויטיג פאר אנ׳איבערגאנג פעריאדע פון בארבאריי צו ציוויליזאציאן.

ניט לאנג דארף דויערען די דאזיגע אקו־פאציאן פון פאלעסטינא דורך אאייראפעאישע גרויסמאכט, צעהן יאהר אדער אפשר גאר פינף יאהר.

זאל פאלעסטינא בלייבען אונטער דער הערשאפט פון פראנקרייך אדער פון ענגלאנד נור אויף עטליכע יאהר, און מיר וועלען אין משך פון דיעזע עטליכע יאהר דארט האבען אמיליאן, אדער גאר צוויי מיליאן יודען. די נאנצע פינאנס־טעטיגקייט, דאס גאנצע עקאנא־מישע לעבען פון לאנד ווערט איודיש און דאן וועלען מיר ניט מורא האבען ניט פאר קיין אל־געמיינע שטימרעכט און ניט פאר אפאלקס־הערשאפט.

מעג פראנקרייך אדער ענגלאנד האלטען זיך נאך אלאנגע צייט ביי איהרע „סיווערען״־רעכטע איבער פאלעסטינא, זאלען זיי נור אונז איבערגעבען דאס רעכט צו פערוואלטען זיך זעלבסט אין דאס לאנד, ווי דאס איז אין קענע־דע אדר אין אויסטראליע, און מעהר ווילען מיר פארלויפיג ניט האבען,

פאלעסטינא וועט זיין אונזערע, אונזער אלטע היים, וועט ווערען אונזער נייע היימאט.

עס זעהט אויס ווי אחלום, עס איז אבער קיין חלום ניט,

ס׳איז קיין חלום ניט אפלאן, וואס איז אין אינטערעס פון אלעמען,

עס איז אין אינטערעס פון אלע פעלקער אויף דער ערד, אז די יודען זאלען זיך ניט דרעהען אוגטער זייערע פיס, זיי זאלען האבען אנ׳אייגענע היים. עס איז אין די אינטערעסען פון אלע פעלקער אין דער וועלט, אז דאס לאנד וועלכע איז פאר זיי אלעמען הייליג זאל ארויס־געריסען ווערען פון בארבאריי און איבערגע־געבען ווערען צו ציוויליזאציאן און קולטור. עס איז דער אינטערעס און דער געפיהל פון אלע נאטיאנען, אז דער טערק זאל ניט זיין דער בעל הבית פון פאלעסטינא.

און ענגלאנד ארער פראנקרייך וועלען גליק־ליך זיין צו האבען אונטער זייער פראטעקטאראט אלאנד, וועלכע אין יודישע העגד וועט פאר דער נייער וועלט זיין נאך מעהר. וואס עס איז געווען פאר דער אלטער וועלט, ווען עס איז אויך געווען אין יודישע הענד.

אלץ וואס מען דארף איז צו ארבייטען, אר־בייטען, ארבייטען פאר דיעזען צוועק.

אגיטירען, פראפאגאנדירען, אויפקלעהרען די מענשען, אז דאס איז לייכט, עס איז גוט, און אז עס איז אין אלעמענס אינטערעסען.

ניר טהעארעטיזירען, ניט סקעפטעזירען, ניט חקירה׳ען זיך, וויצלען זיך אזן טחון גארניט, ווי דאס איז דער פאל ביי אזא געלעגענהייט.

נור פארקאטשען די ארבעל און אנהויבען צו ארבייטען.

עס איז ניטא קיין גרויסע ווירקליכקייס, וואס איז אצייט לאנג ניט געווען קיין חלום, עס איז ניטא קיין גרויסער חלום וואס מוז פריהער אדער שפעטער ניט ווערען אווירקליכקייט,

דער מאמענט איז דא, די מענשען זענען דא, די געפיהלען זענען דא.

אלץ וואס מען דארף איז מוט און ארבייט.

ל. מילער.

יודישע האפנונגען אין רוסלאנד.

אין דער ווארשאווער צייטונג „נאווא גא־זעטא״ געפינען מיר אאינטערוויו מיט אבע־דייטענדען רוסישען פאליטיקער, וועלכער האט ערקערט פאלגענדעס:

אין דער רוסישער ארמעע שלאגט זיך האנד ביי האנד מיט׳ן רוסישען און פוילישען סאלדאט, דער יודישער סאלדאט, די גערכטיגקייט פאדערט, אז נאך דער מלחמה זאלען די יודען בעקומען די מעגליכקייט פריי צו בעוועגען זיך—אינערליך און אויסערליך—אין דער מלוכה. ס׳געפינען זיך אין דער ריכטונג אגאנצע רייהע פראיעקטען, פון וועלכע אטייל ווערען אונטערגעהאלטען און האבען בעקומען די הסכמה פון די רעגיערענדע קרייזען,

די וויכטיגסטע רעפארמע איז — דער פרא־יעקט אבצושאפען דעם תחום המושב פון די שטעדט און שטעדטלעך. אבער אין די דערפער זאלען די יודען דאך ניט ארייגגעלאזען ווערען ווי פריהער. בנוגע צו דער בילדונג ווערט פרא־יעקטירט פערניכטען די „פראצענט נארמע״ אין די מיטעל און הויך שולען. ס׳איז נאך דערווייל ניט געלעזען געווארען די פראגע, ווי די אב־שאפונג זאל זיין, צו מיט איין מאל אדער לאנג־זאם אין אמשך פון אבעשטימטער צאהל יאהרען, אויסער דעם געפינט זיך אפראיעקט צו דערלוי־בען עפענען יודישע מיטעל־שולען.

פון די איבריגע וויכטיגע פראיעקטען איז געווענליך דער וויכטיגסטער, אפאלשטענדיגע גלייכבערעכטיגונג פון יודישע אדוואקאטען ס׳געפונט זיך אפילו אויך אפראיעקט וועגען דערלאזען יודען אין ארמעע צום אפיציערישען ראנג, חאטש מען רעכענט, אז ס׳איז נאך צו פריה.

אנגעזעהענע קרייזען פון אינדוסטריע און האנדעל, זענען פאר אבשאפען דעם תחום המושב, זיי מאכען אבער אויפמערקזאם אויף דעם, אז דורכדעם וועלען אנלויפען פיעל יודישע ארביי־טער פון פוילען, וועלכע געהערען ניט צו די צעכען און ממילא קענען די ארבייט ניט גוט, און וועלען אין די אינערליכע גובערניעס ארויס־רופען אקאנקורענץ און דערמיט קלענערע ארבייטס־פרייזען.

מיט דער עראבערונג פון גאליציען, ערוועקט זיך אנייע יודישע פראגע, די גאליציאנער יודען לעבען נאך אין אגרעסערער נויט ווי די פוילישע יודען; פערשטעהט זיך, אז זיי וועלען ארויסרופען נאך אגרעסערער קאנקורענץ און קלענערע ארבייטס־פרייזען. דערצו נאך זענען די גאליציאנער יודען געוואהנט צו אקאנסטיטוציא־נער רעגיערונגס ארדנונג און וועלען ניט קענען גיך צו פאסען זיך צום נייעם ארדנונג און וואל־טען צוקומען אלס נייער אונצופריעדענער עלע־מענט אין לאנד, וועגען זיי ווערט פראיעקטירט אברייט ארגאניזירטע עמיגראצי, וועגען דער פראגע, וועלכע די רעגיערונגס קרייזען האלטען פאר זעהר וויכסיג, זענען צוזאמענגעשטעלט אסך פראיעקטען, די וויכטיגסטע פון זיי זענען: צו בעשטימען פאר דעם איינע פון די צוגענו־מענע דייטשע קאלאניעס, אדער די ענגלישע אוגאנדע, פאר וועלכעס ענגלאנד זאל בעקומען איינע פון די דייטשע קאלאניעס, וועלכע מיר קענען רעכענען, אז זיי וועלען אריינפאלען אין אונזער חלק, אויב דער פלאן, וועט צוליעב וועלכע־ניט־איז סיבות, זיין שווער אויסצופיה־רען, האט מען בדעה צו בעשטימען פאר דער עמיגראציע סיריען אונטער ענגלישען פראטעק־טאראט מיט אזעלבסטשטענדיגע אווטאנאמיע. אטייל פון די פראיעקטען האבען שוין בעקומען די הסכמה פון די העכסטע מלוכה־ספערען.

אמעריקאנישע ארבייטער געגען נייע אימיגראנטען.

אויף די לעצטע זיצונגען פון דער אר־בייטער־פעדעראציאן אין אמעריקא איז צווישען אנדערע פראגען אויך בעטראכט געווארען די פראגע וועגען „עמיגראציע״ טראץ דעם. וואס דארטען זענען געווען פיעל סאציאליסטישע דעלעגאטען, איז דאך אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציע:

אזוי ווי די מלחמה אין אויראפא וועט דאר־טען שאפען אאונערטרעגליכע עקאנאמישע לאגע און עס וועט דארט אויסברעכען הונגער און נויט. און טויזענדער און פילייכט מיליאנען מענשען וועלען זיך אלאז טהאן אין אמעריקא, דארף מען זיך דערום פריה פארזארגען, אז מען זאל זיי ניט אריינלאזען אהער. דאס ביורא ווערט אויפגעפאדערט צו ווירקען אז די אנטי־עמיגראציאן זאל דורכגעהן.

די דאזיגע רעזאלוציע האט צווישען די יו־דישע פעראיינען אין אמעריקא ארויסגערופען שטורעמדיגע פראטעסטען, אינטערעסאנט איז, אז אינ׳ם קאנגרעס האבען זיך בעטייליגט אויך יודישע דעליגאנטען, וואס האבען געשוויגען,

---

וואס רחל האט אבער ניט געקענט פאר־שטעהען, איז געווען וואס אלע וועלכע ווייזען זיך ביי איהר בעט, זיינען מיט אזוינע פערטרוי־ערטע פנים׳ער און זוכען תמיד זיך אויסצומיי־דען איינער דעם אנדערענס בליקען.

איינמאל האט זי עפעס אפערשטיקטען גע־וויין פון צווייטען צימער דערהערט, און זי האט אויפגעשוידערט.

— «וואס האט ווייטער פאסירט», האט זי זיך אליין געפרעגט, אבער קיינער איז ניט גע־ווען דערביי וואס זאל איהר ענטפערן.

זי האט אנגעהויבען רופען און באלד איז איהר מוטער מיט אפערוויינטען פנים אריין צו איהר.

—וואס האט פאסירט״, האט רחל אויסגע־שריען און געקוקט אויף איהר מוטערס פער־וויינטען געזיכט.

— «גאר נישט רחל», האט זי געענטפערט.

— «איך האב אייך געהערט וויינענדיג» האט זי גע׳טענה׳עט, און איך וויל וויסען וואס עס האט פאסירט, בעהאלט פון מיר קיין זאך»

— „עס האט גאר ניט פאסירט אויף מיינע נאמנות״, האט איהר מוטער געענטפערט, „מיר האבען עס פון שמחה געוויינט. פארשטעהסט״. האט זי שוין גערעדט אביסעל צו שטאמלענדיג. «מיר האבען אבריעף ערהאלטען, אז חינם קומט אהיים״

רחל איז שיער ניט אויפגעשפרונגען פון בעט.

— „חיים קומט אהיים, איז עס אמת?״ האט האט זי אויסגעשריען. פאר וואס האט איהר מיר עס גלייך ניט אנגעזאגט?״

— „מיר זיינען געווען אזוי איבעראשט, דאס מיר האבען גאר פערגעסען וועגען דעם» איז דער ענטפער געווען.

(פארטזעצונג קומט)

ד. ל. מעקלער.

העלדישקייט פון א יודישען וואך־סאלדאט.

די „רעטש״ גיט איבער פאלגענדע געשיכטע פון איודישען וואך־סאלדאט: בעת די דייטשען זענען אריין אין סובאלק, האבען זיי גלייך ארומגענישטערט אלע גאסען פון שטאדט און אומגעגענד. נאר הינטער דער שטאדט ביים אינ־טענדאנטען־לאגער האבען זיי זיך אנגעשטויסען אויף אנ׳איבערגעלאזענעם רוסישען וואך־סאל־דאט.

ווען די דייטשע סאלדאטען זענען געגאנ־גען צום אינטענדאנטען־לאגער, האט איינער פון די ארטיגע איינוואוינער אגעשריי געטהון צום וואך־סאלדאט:

— העי, סאלדאטעל. גיב זיך אונטער!... קיין רוסען זענען נישטא אין שטאדט... די דיי־טשען זענען שוין געקומען.

נאר דער סאלדאט האט זיך גאר נישט דער־שראקען, האט גענומען די ביקס, און גענומען זיך ציעלעווען אויף די דייטשען.

— וואס טהוסטו? — האט נאך אמאל א געשריי געטהון דער איינוואוינער, וואס האט איהם געוואלט ראטעווען פון טויט, בעסער גיב זיך אונטער!...

נאר די דייטשען האבען בעמערקט דעם רוסישען וואך־סאלדאט; זיי האבען בעמערקט, אז ער ציעלעוועט זיך שוין אויף זיי און האבען דערלאנגט איבער איהם אזאלפ, דער פערגע־סענער וועך־סאלדאט, וועלכע ס׳האבען געטרא־פען עטליכע קוילען מיט אמאל, איז גלייך אני־דערגעפאלען אטויטער. אויף זיין פאסטען, דערפיהלענדיג זיין סאלדאטען־פליכט ביז׳ן סוף.

דער דאזיגער וואך־סאלדאט האט געהייסען חנן לעוואש. אין דערהיים ביי ויך אין מינסק אדער אין מאהילעוו האט ער איבערגעלאזען א ווייב מיט פינף קינדער.

א יודישער פרויען־פעראיין.

א אינטערעסאנטע און פרעהליכע ידיעה האבען מיר נעכטעטן בעקומען. א גרופע היגע יודישע פרויען זאל האבען בדעה צו ארגאניזירען זיך אין א ספעציעלען יודישען פרויען־פעראיין וואס זאל זיי פערבינדען און פעראייניגען אויפן באדען פון נעמיינזאמע געזעלשאפטליכע ארבייט.

די צילען פון דער נייער אגודה זענען: געבען דער יודישער פרוי די נויטיגע קענטנישען אין קינדער ערציהונג; צוציהען זיי צו דער כלל־ארבייט; בעאיינפלוסען זיי אינ׳ם נאציאנאלען יודישען זינן; נאהענטער פאר זיי מאכען די גרוסע אויפגאבען, וואס שטעהען פאר דער פרוי אין אלגעמיין אין יודישע פרוי בפרט, אלס ווייב און מוטער.

די אידעע איז ניט נייי. דאס הייסט, אין מערב־אייראפא עקזיסטירען שוין לאנג אזעלכע פרויען־פעראיינען, וואס טהוען אויף זעהר פיעל אויפ׳ן געביעט פון צדקה, פאלקס־בילדונג און ערציהונג. זיי האלטען אויס ספעציעלע שוהלען, זארגען פאר ארימע קינדער, אונטערשטיצען די קולטור־אנשטאלטען אין ארץ־ישראל, גרינדען גוטע קינדער־גארטענס, קלעהרען אויף דער יודישער פרוי איהרע אויפגאבען—קורץ, זיי טהוען אלץ, כדי די יודישע פרוי זאל זיין א בעזען פון איהר מאן.

אז אזא פעראיין וועט זיין נוצליך אויך אין קאפענהאגען—איז איבעריג צו בעווייזען. יעדע ארגאניזירטע געזעלשאפטליכע גרופע, וויי שוואך זי זאל ניט ארבייטען, טראגט מיט זיך ליכט און בילדונג, שוין דער געדאנק אליין, דאס שטרעבען צען עפעס אויפצוטהון, עטוואס שאפען, פונאנדערקלייבען זיך אינ׳ם פלאנטער פון די גרויסע פראגען און פראבלעמען. — איז א שריט פאר־ווערטס, א ליכטיגער שטראהל אינ׳ם שוערען פינסטערען לעבען פון די ארבייטענדע יודישע פאלקס־שיכטען.

די פרוי איז דער וויכטיגער אינסטרומענט אין דער פאמיליע. די גאנצע שטימונג אין הויז, די ערציהונג פון די קינדער, די בעציהונגען צום כלל—דאס אלץ איז אינדירעקט פערבונדען מיט דער פרוי.

און אמאל האבען מיר טאקי געזעהען די ווירקונג פון אנדערע מאמעס און באבעס, וואס האבען מיט אלץ זייערע גוטע מדות, מיט׳ן ספע־ציפישען און הארציגקייט פון דער יודישער פרוי אויס; עהאדעווטע דורות פון געטרייע און עהר־ליכע יודען. אצינד האט זיך ליידער איבערגע־ביטען, די יודישע פרוי האט פערלוירען פיעל פון איהרע גוטע מעלות, זי היט שוין ניט אב דאס יודישע הויז פון פרעמדע איינפלוסען, זי זארגט ניט, אז די גאלדענע קייט פון יודישקייט זאל זיך צהיין וויטער, אדרבא, די יודישע פרוי איז געווארען די פערשפרייטערין פון אסימילי־אציע, די אויסברענ׳נרין, וואס איז אלעמען שטענדיג מקנא און איז פערליבט אינ׳ם אוי־פערליכען גלאנץ פון פרעמדע לייטען און מנ־הגים, זי איז אפט צו מאטעריאליסטיש, צו אייג־נעטאן אין גשמיות און מאכט זיך לוסטיג איבער די אידעאלען און חלומות פונ׳ם מאן פאטער און ברודער. און וואס א דור וויטער וועהרט עס אלץ שלעכטער און ביטערער.

דערצו קומט נאך די עס־הארץ־ש אין די פראגען פון קינדער־ערציהונג ווי אינ׳ם קער־פערליכען זין, אזוי אויך אינ׳ם גייסטליכען.

קורץ, ס׳איז פאראן א סך, אונענדליך פיעל ארבייט צווישען די יודישע פרויען, וואס קען ברענגען נוצען אי דירעקט זיי אי דעם גאנצען כלל. אט האט מען, למשל, געגרינדעט אין קא־פענהאגען א יודישען יונענד־פעראיין, וועהר אויב ניט די פרויען דארפען זארגען פאר אזא מין אונטערנעהמונג, אונטערשטיצען און ענטוויקלען איהם ?!

דעריבער בעגריסען מיר די נוצליכע אינ־ציאטיוו און האפען, אז עס וועלען ניט בלייבען בלויז פוסטע וועהרטער, אז דער שעהנער גדאנק וועט פארווירקליכט ווערען.

מ. גראסמאן.

פאלעסטינא פאר יודען

מיר ברענגען דעם ארטיקעל פון ה׳ י. מילער, הגם מ׳ר זענען ניט מיט אלע פונקטען מסכים מיט איהם. די רעדאקצ׳יע.

נאך קיינמאל, זייט די יודען האבען אנגע־הויבען דעם קאמפף פאר ציון, האבען מיר ניט גזעזהען אזוי נאהענט, אזוי קלאהר די מעגליכ־קייט ווידער אויפצוהויבען דעם מגן דוד אויף דעם הר הבית, ווי איצט, נאכדעם ווי טערקיי איז ארויס אבצוזאגען איהר פאליטישע ווידוי מיט דעם שווערד געגען פראנקרייך, ענגלאנד און רוסלאנד.

דאס איז דער שטאנדפונקט, דאס איז די האפנונג, דאס איז דער אני מאמין אונזערער אין דער דאזיגער מלחמה: א צושלאגענע טערקיי א בעפריטע פאלעסטינא, א יודישע הייס אין דער אמאליגער יודישער היימאטה.

דאך וועלען מיר ניט בעהאלטען פון די לע־זער די אנדערע זייט פון דער פראגע, די שווע־ריקייטען, אדער ריכטיגער, די שיינבארע שווע־ריקייטען פון אונזער פראגראם.

לאמיר זאגען, אז דער דריי־פערבאנד גע־ווינט, אז טערקיי איז געשלאגען, אז פאלעסטי־נא איז בעפרייט, און אז די יודען קריגען פא־לעסטינא.

וואס הייסט, די יודען «קריגען פאלעסטינא»? וויי „קריגען די יודען פאלעסטינא"? וויי קענען די יודען «קריגען פאלעסטינא»?

מען וועט אוועקנעהמען פאלעסטינא ביי טער־קיי, מען וועט עס ערקלעהרען פריי און אבהענ־גיג, מען וועט זאגען די יודען „געהט זיך קיין פאלעסטינא, טהוט זיך דארט, וואס איהר ווילט, און זייט זיך דארט אזוי גלילקליך ווי איהר קענט"? וועט דאס הייסען, אז די יודען וועלען „קריגען פאלעסטינא"? אז פאלעסטינא וועט וע־רען א יודישע מדינה?

אין פאלעסטינא זיינען היינט דא אן ערך פון 600,000 איינוואוינער, צווישען וועלכע קוים הונדערט טויזענד זיינען יודען, און די איבריגע זיינען אראבער.

דאס הייסט, אז אויף יעדען יוד, קומט אויס פינף אראבער.

אויסער דעם, וואס די אראבער זיינען פינף מאל אזוי גרויס אין צאהל, בעזיצען זיי דארט נאך כמעט דאס גאנצע לאנד, הייזער און אלעס אנדערעס, וואס רעפרעזענטירט דאס רייכטהום, אדער די ארימקייט פון לאנד. וואס וואלט אריס־געקומען פון אזא זאך. וועהן פאלעסטינא וואלט פלוצלונג אוועקגענומען געווארען ביים טערק, און ערקלעהרט געווארען פריי און אונאבהענגיג?

דאס וואלט אינפאך הייסען נעמען די יו־דען פון אונטער דער ממשלה פון טערקיי און איבערגעבען זיי צו דער ממשלה פון די אראבער, נעהמען ציון ביים טערק און אנטאהן אויף איהם דעם יאך פון אראבער.

א יאך, וואס וואלט צוועון אי שווערער, אי שטארקער

דאס אלץ וייסען מיר גאנץ גוט, און מיר וייסען עס אפשר בעסער, ווי פיעלע, וואס זיי־נען געגען אונזער „חלום" איינפאך דערפאר ווייל זיי דענקען, אז גוטע יודען טארען ניט גלויבען אין קיינע חלומות

פרעגט זיך, ווי דאך קענען מיר בייקומען די שוויריגקייטען, אריפשטיגען אויף די בארג, וואס שיינט צו זיין אזוי הויך און שווער?

יעדע זאך קען געטהון ווערען, וועז מען וויל עס נור טהון, יעדע שוויריגקייט קען וועז־רען לייכט, וו׳ן מען פוילט זיך נור ניט גוט א טראכט צו טהון.

מיר יודען וועלען גארניט געווינען, וועז מען וועט אוועקנעהמען פאלעסטינא בייס טערק און מען וועט אונז זאגען, אז מיר קענען עס „נעהמען". קיינער וועט אבער פאלעסטינא בייס טערק ניט נעהמען און זאגען, אז מיר יודען קענען עס האבען.

וועז פאלעסטינא וועט ענגומען ווערען, קען עס זיין וועט נאר עס ענגומען וער־רען אדער פון די פראנצויזען, וויייל זיי בע־טראכטען עסאלס זייער „סטערע" פון פאליטי־שען אינפלוס. אדער פון די ענגלענדער, וועל כע דענקען, אז זיי האבען מעהר רעכט, וויייל זיי זענען בעלי הבתים פון עגיפטען.

דער לעצטער וואונש

מלחמה ערצעהלונג.

(פארטזעצונג).

זי האט ניט בעמערקט ווי ביי איהר מוטער, וועלכע איז נעבען איהר בעט געשטאנען, האט זיך דער פנים ווי מיט א וואלקען בעצויגען. און אז אין איהרע אויגען האבען זיך טרעהרען בע־ווייזען, וועלכע האבען זיך אויף איהרע באקען ווי טוי טראפענס ארונטער געקייקעלט: איהר מו־טער האט אבער ווי מיט אנשטרענגונג ארונטער־געשלונגען וואס איז איהר אין האלז געשטאנען, „זארג זיך ניט וועגען חיים'ן, מיין טאכטער" האט זי צו איהר געזאגט, און האט זיך איבער איהר איבערגעבוגען „ער וועט אם ירצה השם אהיים א געזונטער צוריק קומען, און איהר וועט נאך גליקליך אייערע יאהרען ענדיגען".

„איז דען פון איהם א בריף אנגעקומען? האט רחל מיט אויפגעפלאמטע באקען א פרעג געטהאן.

איהר מוטער האט איהר קאפ ארונטערגע־לאזט און א ווייל נאכגעדענקט.

„יא, מיין טאכטער, מיר האבען פון איהם א בריף ערהאלטען. דער בריף איז צו דיר געשריעבען, און ער גיט גוטע האפנונגען האט זי זעזונט.

אין רחל'ס אויגען האט זיך א פייערייל אנ־געצונדען, אין איהר הארץ האט זיך אנגעהויבען האסטיג צו שלאגען.

—„גיב מיר דעם בריף. איך ווייל זעהן וואס ער שרייבט» האט זי אויסגעשריען.

אויף איהר מוטער׳ס פנים האט זיך א טרוי־ער פערשפרייט און זי איז מיט לאנגזאמע טריט פון צימער ארויס, אין א ווייל ארום האט זי זיך מיט אפערשריבענעם פאפיער צוריק געקערט

— „אט איז עס" האט זי געזאגט און עס רחל'ן דערלאנגט. רחל האט עס א כאפ געטהאן, ווי זי וואלט מורא געהאט אז מען זאל עס פון איהר ניט אוועק־נעהמען.

«איז דאס חיים'ס האנדשריפט?» האט זי א פרעג געטהאן עפעס מיט פערדאכט, ווען זי האט א קוק געטהאן אויפ׳ן בריף «עפעס שיינט מיר ווי דאס וואלט געווען געשריעבען פון אנ־אנדערען»

„עס דוכט זיך דיר מיין טאכטער", האט די מוטער געזאגט און געקוקט אן א זייט.

— „אזוי גאר!" האט רחל אויסגעשריען מיט שמחה, נאכדעם ווי זי האט דעם בריף איבער געלעזען. „ער שרייבט דאך אז ער איז ניט אין שלאגט. ער ווערט געהאלטען ווייט פון דארט, וואו מען שלאגט זיך אן אז ער האט האפנונגען צוריק צוקומען אהיים".

— „איך האב דאך דיר פריהער גזאגט, האט איהר מוטער געענטפערט. ניט קוקענדיג איהר גלייך אין די אויגען.

דאס הייסט, אז מען וועט ניט אויפהעהרען צו קעמפען, ביז מען וועט ניט האבען דערגרייכט דעם ציל, וואס מען האט זיך פארגענומען.

אין דעם קאמפף פאר ציון, האבען מיר ניט גזעזהען אזוי קלאהר, אזוי פארשטענדליך, ווי אין דעם קאמפף, וועלכער ווערט אויסגעפאכטען אין פאלעסטינא.

דאס איז דער שטאנדפונקט, דאס איז די האפנונג, דאס איז דער אני מאמין אונזערער אין דער דאזיגער מלחמה: א צושלאגענע טערקיי א בעפריטע פאלעסטינא, א יודישע הייס אין דער אמאליגער יודישער היימאטה.

דאך וועלען מיר ניט בעהאלטען פון די לע־זער די אנדערע זייט פון דער פראגע, די שווע־ריקייטען, אדער ריכטיגער, די שיינבארע שווע־ריקייטען פון אונזער פראגראם.

לאמיר זאגען, אז דער דריי־פערבאנד גע־ווינט, אז טערקיי איז געשלאגען, אז פאלעסטי־נא איז בעפרייט, און אז די יודען קריגען פא־לעסטינא.

וואס הייסט, די יודען «קריגען פאלעסטינא»? וויי „קריגען די יודען פאלעסטינא"? וויי קענען די יודען «קריגען פאלעסטינא»?

מען וועט אוועקנעהמען פאלעסטינא ביי טער־קיי, מען וועט עס ערקלעהרען פריי און אבהענ־גיג, מען וועט זאגען די יודען „געהט זיך קיין פאלעסטינא, טהוט זיך דארט, וואס איהר ווילט, און זייט זיך דארט אזוי גלילקליך ווי איהר קענט"? וועט דאס הייסען, אז די יודען וועלען „קריגען פאלעסטינא"? אז פאלעסטינא וועט וע־רען א יודישע מדינה?

אין פאלעסטינא זיינען היינט דא אן ערך פון 600,000 איינוואוינער, צווישען וועלכע קוים הונדערט טויזענד זיינען יודען, און די איבריגע זיינען אראבער.

דאס הייסט, אז אויף יעדען יוד, קומט אויס פינף אראבער.

אויסער דעם, וואס די אראבער זיינען פינף מאל אזוי גרויס אין צאהל, בעזיצען זיי דארט נאך כמעט דאס גאנצע לאנד, הייזער און אלעס אנדערעס, וואס רעפרעזענטירט דאס רייכטהום, אדער די ארימקייט פון לאנד. וואס וואלט אריס־געקומען פון אזא זאך. וועהן פאלעסטינא וואלט פלוצלונג אוועקגענומען געווארען ביים טערק, און ערקלעהרט געווארען פריי און אונאבהענגיג?

דאס וואלט אינפאך הייסען נעמען די יו־דען פון אונטער דער ממשלה פון טערקיי און איבערגעבען זיי צו דער ממשלה פון די אראבער, נעהמען ציון ביים טערק און אנטאהן אויף איהם דעם יאך פון אראבער.

א יאך, וואס וואלט צוועון אי שווערער, אי שטארקער

דאס אלץ וייסען מיר גאנץ גוט, און מיר וייסען עס אפשר בעסער, ווי פיעלע, וואס זיי־נען געגען אונזער „חלום" איינפאך דערפאר ווייל זיי דענקען, אז גוטע יודען טארען ניט גלויבען אין קיינע חלומות

פרעגט זיך, ווי דאך קענען מיר בייקומען די שוויריגקייטען, אריפשטיגען אויף די בארג, וואס שיינט צו זיין אזוי הויך און שווער?

יעדע זאך קען געטהון ווערען, וועז מען וויל עס נור טהון, יעדע שוויריגקייט קען וועז־רען לייכט, וו׳ן מען פוילט זיך נור ניט גוט א טראכט צו טהון.

מיר יודען וועלען גארניט געווינען, וועז מען וועט אוועקנעהמען פאלעסטינא בייס טערק און מען וועט אונז זאגען, אז מיר קענען עס „נעהמען". קיינער וועט אבער פאלעסטינא בייס טערק ניט נעהמען און זאגען, אז מיר יודען קענען עס האבען.

וועז פאלעסטינא וועט ענגומען ווערען, קען עס זיין וועט נאר עס ענגומען וער־רען אדער פון די פראנצויזען, וויייל זיי בע־טראכטען עסאלס זייער „סטערע" פון פאליטי־שען אינפלוס. אדער פון די ענגלענדער, וועל כע דענקען, אז זיי האבען מעהר רעכט, וויייל זיי זענען בעלי הבתים פון עגיפטען.

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 11. | קאפענהאגען, מיטוואך ד׳ 9-טען דעצעמבער 1914.

יודישע האפנונגען אין רוסלאנד.

ביילים א טערקישער אונטערטאן. — 50,000 יודען אין דער דייטשער ארמעע. — א סערבישער נצחון.

דער קאמפף ביי לאדז.

ווי עס איז צו זעהן פון די מעלדונגען פון די לעצטע טעג, האבען די דייטשען געהאט א בעדייטענדען זיעג מיט דער עראבערונג פון לאדז, חאטש עס האט זיי געקאסט פיעל קרבנות. קיינע גענויע ידיעות וועגען דער צאהל אומגעקומענע אין דער דאזיגער שלאכט, איז נאך דערוויל ניטא, דאך איז אויף אזוי פיעל זיכער, אז ביידע צדדים האבען דארטען זעהר פיעל פערלוירען.

אין די 8 טעג, וואס לאדז איז באמבארדירט געווארען, חאט אין שטאדט געהערשט א שרעקליכער צושטאנד, וואו זייט 2 מאנאטען איז שוין ניט אריינגעקומען קיינע סחורות. א סך גאסען זענען פאלשטענדיג צושטערט. ס׳האבען אויך געליטען פיעל שטעדטישע געביידעס.

וועגען דעם קאמפף אין פוילען.

פאריז, 8-טען דעצעמבער, „נאוווא מאנד׳ס“ קארעספאנדענט אין פעטראגראד שרייבט:

די דייטשען פיהרען אלץ מעהרערע און מעהרער מחנות צום קאמפף-פלאץ אין פוילען כדי דערמיט, ווי ווייט מעגליך, צו פערהינדערן דעם אריינרייסען זיך פון די רוסען אין דייטשלאנד. דערמיט צווינגען זיי אויך די רוסען, זיי זאלען קאנצענטרירען זייערע חויפט-קרעפטען צווישען די טייכען ווייכסעל און ווארטהע, און אבציהען די רוסישע מחנות פון מזרח-פרייסען.

אויף אזוי פיעל איז מען איבערצייגט, אז דייטשען ווילען ווי ווייט מעגליך אבהאלטען דעם קאמפף אין פוילען. דער דאזיגער קאמפף נעהמט אן א חאראקטער, ניט אזוי פון גרויסע שלאכטען, ווי פון קענען אויסמאטערען און פערקלענערען דעם פיינדס קרעפטען.

פון פראנצויזישען קאמפפספלאץ.

פאריז, 8-טען דעצעמבער, (אפיציעל), אין בעלגיען האבען די דייטשען באמבארדירט אעסט-דונקירך, 4 קילאמעטער אין דרום פון ניופארט. צווישען בעטהון און ליענס האבען מיר עראבערט דאס דארף ווערמיליעס און די דערבייאיגע פאזיציעס, וואו מיר זענען געגאנגען פארווערטס ביז דער אייזענבאהן.

אונזערע מחנות זענען געגאנגען פארווערטס ביי ראוודאיע, פארווילעס און לע-קעסטנאי-ען-סאנטע.

א סערבישער נצחון?

לאנדאן, 8-טען דעצעמבער. „טיימס“ קארעספאודענט ביי דער סערבישער ארמעע טעלעגראפירט, אז אלץ דייטעט אן, אז עס איז די סערביער געלונגען צו שלאגען די עסטרייכער, וועמעס רעכטער פליעגעל איז געבראבען און האלט ביים אנטלויפען. די סערביער האבען דא גענומען פיעל געפאנגען ווי סאלדאטען אזוי קאנאנען.

דער סערבישער קעניג פעטער איז ארויסגעפאהרען צום פראוט, וואס זאל שטעהען אין פערבינדונג מיט׳ן סערבישען נצחון.

דער פראצעס פון ס-ד. דעפוטאטען.

פעטראגראד, 8-טען דעצמבער. די ניט לאנג ארעסטירטע פינף סאציאל-דעמאקראטישע דעפוטאטען פון דער דומע, ווערען אצינע איבערגעגעבען צום מיליטער-געריכט. עס וועלען געגען זיי אנגעווענדעט ווערען די מיליטערישע געזעצען, וועלכע דראהען מיט דערשיעסען.

דייטשלאנד וויל שליעסען פריעדען מיט די בורען.

פון בערלין מעלדעט מען; די דייטשע רעגיערונג האט קיינמאל ניט געהאט אין זינען און האט קיינמאל ניט געוואלט אויף א וועלכען עס איז אויפן צווינגען די בורען-אוניאן צו זיין אונטער דער הערשאפט פון דייטשלאנד.

אויף וויפיעל עס איז דער קייזעליכער רעגיערונג בעקאנט, איז די טעריטאריום פון די בורען קיינמאל ניט אנגעגעריפען געווארען פון דייטשלאנד׳ס זייט, ניט אויף דער יבשה און ניט אויפ׳ן וואסער. איידער די דרום-אפריקאנישע רעגיערונג האט אנגעגריפען די דייטשע דרום-מערב-אפריקא.

דייטשלאנד איז איבערצייגט, אז די קריעג צווישען דייטשלאנד און ענגלאנד בעריהרט בשום אופן ניט דרום אפריקא.

דייטשלאנד ווינשט בעסער צו שליעסען שלום מיט דרום-אפריקא, אויף אזא אופן, אז די דרום-אפריקאנישע רעגיערונג זאל אבליידיגען דאס שוין בעזעצטע דייטשע טעריטאריום.

די דייטשע רעגיערונג איז ברייט צו פערזיכערען, אז פון דער דייטשער זייט וועט דער פריעדען אבגעהיט ווערען.

מענדעל ביילים א טערקישער אונטערטאן.

יפה. דער העלד פונ׳ם קיעווער עלילת-דם-פראצעס מענדעל ביילים, וועלכער געפינט זיך איצט אין יפה און וואוינט אינ׳ם יודישען קווארטאל תל-אביב האט אנגענומען מיט זיין גאנצער פאמיליע טערקישע אונטערטאנשאפט און איז דערמיט נאטוראליזירט געווארען אין טערקיי.

50,000 יודען אין דער דייטשער ארמעע.

לויט דעם חשבון פונ׳ם בערלינער ראבינער דר. בלומענטאל געפינען זיך איצט אין דער דייטשער ארמעע אנ׳ערך 50,000 יודישע סאלדאטען, די צאל פון די ביז איצט געפאלענע אויף די שלאכט-פעלדער ווערט געשעצט ביז 500 מאן.

בעזונדערס הויך איז דער פראצענט פון יודישע קריעגס-פרייוויליגע בנוגע צום צאל פון דייטשע יודען, וועלכע זענען בסך-הכל פאראן 600,000.

היגע נייעס.

דענעמארק׳ס אויסערליכע פאליטיק.

ליוט דעם פארשלאג פון מיניסטער-פרעזידענט האט דער פארזיצענדער פון רייכסטאג איינגעלאדען די מיטגליעדער אויף א זיצונג ביי פערמאכטע טהירען דעם 11-טען דעצעמבער, וואו דער מיניסטער פון אויסערן וועט געבען אנ׳איבערזיכט איבער דער אויסערליכער פאליטיק.

ארויסגעשיקט א רוסישען יודען.

אין ערשטער קרימינא-קאמער איז געזעסען ארעסטירט פאר חשד אין א גנבה דער יוד אברם גאלדהאמער, דער געריכט, ניט האבענדיג קיינע בעווייזע האט אנגעפרעגט אין רוסלאנד און ס׳האט זיך ארויסגעוויזען אז ער ווערט דארט בעשולדיגט אין פיעלע פערברעכענס, דערפאר איז ער נעכטען אונטער א שמירה ארויסגעשיקט געווארען קיין רוסלאנד צום געריכט.

אגדת הציונים בדנמרק

פעראנשטאלטעט

זונטאג ד. 13-טען דעצעמבער, אום 8 אוהר פרעסיס, אין סטודענטען-פעראייניגונגס גרויסען זאל, וועסטערבאולווארד

אגרויסען חנוכה־אבענד

— מיט באל. —

אינ'ם אבענד וועלען זיך בעטייליגען די בעסטע מוזיקאלישע און ליטעראַרישע קרעפטען ווי: פרל. פיליפ (וויאלין), הר. פיליפסען (קלאוויר), הר. ביימעל (געזאנג) און נאך פיעל אנדערע.

עס וועלען אויך אויפגעפיהרט ווערען בילדער (טאבלאס) פון דער יודישער פער־גאנגענהייט, געגענווארט און צוקונפט, אונטער דער מיטווירקונג פון די בעסטע קרעפטען, ווי אויך געזאנג פון הר. ראבוכין.

דער אבענד וועט געעפענט ווערען דורך א פעסט-רעדע פון ה'ר. מ. גראסמאן.

צווישען די פאוזען וועט דער ארקעסטער אויספיהרען יודישע נאציאנאלע ליעדער אויך פיעל אנדערע בעלוסטיגונגען ווי פאסט א. ז. וו.

בילעטען צו 2 קר. 1.50, 1 קר. און 75 אוירעס. איז צו בעקומען ביי ה'ר נאכעמ־זאהן, טארדענסקיאלדסגאדע 1, טעלעפאן צענטראל 7287. הר. סקאראכאד, באר־גערגאדע 30, טעלעפאן פאלע 2167 אי, אויך אין דער עקספעדיציע פון דער יו־דישער פאלקסצייטונג, קריסטאלגאדע 11, און ביי אלע מיטגליעדער פון פעראיין

— איינצעלהייטען אין פראגראם. —

קינדער אונטער 8 יאהר ווערען בשום אויפן ניט אריינגעלאזען

דאס קאמיטע.

Bernhard Cohn,

Toldbodvej 40.

En gros lager Kakao, Tee und Konserven.

SoFortige Ilefferung.

בערנהארד קון, טאלדבאדוויי 40.

אנגרא לאגער פון טהי, קאפע און קאנסערווען.

איך איבערנעם סאלידע פערטרעטונגען פון רוסישע פירמען פאר סקאנדינאוויען און אויך פער־שיעדענע קאמיסיאנס־אויפטראגען צום אנקויפען און פערקויפען פערשיעדענע סחורות.

Bernhard Cohn, Toldbodvej 40. בעסטע רעפערענצען.

— KØB Philipsons THE —

24, Købmagergade 24.

אונזער צייטונג

איז צו בעקומען:

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פר דעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

ביליג שוכווארג

אין איצטיגער מלחמה־צייט, ווען ביי אלעמען איז שיך טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געוועהנלליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייטאון בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt, Torvegade 1.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון, מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראַרישע קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס

אבאנעמענטס-פרייז:	
אויף א חודש . . .	1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך	30 „

אנאנסען-פרייז:	
פאר'ן טעקסט 25	אוירעם א שורהפעטיט
נאכ'ן טעקסט 15	„ „ „

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

זענען דאס אלץ צופאלען? זענען דאס אלץ בלויז די רעזולטאטען פון דעם שטארקען יודי־שען איינפלוס אין ענגלאנד? מען וואלט עס אפשר געקענט פארדעכטיגען, ווען הינטער דעם אלעם וואלט ניט געווען א גרויסע גייסטיגע אורזאכע, דאס איז די טיעפע גייסטיגע סימפא־טיע פון דעם ענגלישען פאלק צו דער יודישער נאציאן, דעם תנ"ך, דער העברעאישער שפראך, דער יודישער היסטאריע, דעם יודישען בליק אויף דער וועלט און ארץ ישראל.

עס איז בעוואוסט, אז מאנכע בטלנים־חקרנים האבען גאר דערקענט אין די ענגלענ־דער די פערלארענע עשרת השבטים, בדרך מליצה קען מען אבער זאגען, אז דאס יודישע פאלק האט געפונען אין די ענגלענדער א גייס־טיגען חבר, ביידע, סיי דער ענגלענדער און סיי דער דייטשער פראטעסטאניזמוס, האבען געשעפט זייער בעגייסטערונג פון דעם אלטען יודישען תנ"ך; אבער מערקווירדיג, בשעת אין דייטש־לאנד איז דיעזע בעגייסטערונג סוף כל סוף ארויסגעוואקסען אין א געלערנט־אנטיסעמיטישער ביבעל־פארשונג, האט זיך אין ענגלאנד בעשא־פען אנ׳אנאויפהערענדע, מעהר ווי פלאטאנישע ליעבע צו דעם יודישען פאלק, צו זיין אלטער שפראך און אלטער היים און א ווארימעס מיט־געפיהל פאר די יודישע משיח׳שע האפנונגען. קיין פאלק האט אזוי ניט מיטגע.חלומ׳ט אויפ.ן וואהר דעם טרוים פון משיח ווי דאס ענגלישע פאלק אין 17־טען יאהרהונדערט און ענגלישע יחידים צו יעדער צייט; קיין ליטעראטור איז ניט אזוי צוזאמענגעגאסען מיט תנ"ך ווי די ענגלישע קיין ליטעראטור איז ניט אזוי יודען־פריינדליך און קיין אנדער אינטעליגענץ סימפאטיזירט ניט אזוי מיט׳ן ציוניזמוס ווי די ענגלישע.

די ווערק פון דזשאהן מילטאן, דער גרעס־טער ענגלישער דענקער און דיכטער, דער גרעסטער ענגלישער דיכטער נאך שעקספיער׳ן און איינער פון די גרעסטע דענקער־דיכטער פון אלע צייטען, זענען דורכגעטרונקען מיט׳ן אלטען טעסטאמענט. לארד בייראנ׳ס „יודישע מעלאדיען" זענען, נאך היינריך היינע׳ס. אפשר די שעהנסטע און הארציגסטע יודישע מאטיווען אויף אנ׳איי־ראפעאישע שפראך. דער גרויסער קריטיקער, היסטאריקער און עספעאיסט מעקאלע, קעמפפט פאר די יודען פייערדיג אין פארלאמענט; דזשארדזש עליאט אין „דניאל דעראנדא" זוכט צווישען יודען איהרע שעהנסטע, עדעלסטע טרוימער און איז איינע פון די ערשסטע צו פראקלאמירען דאס ווארט פון דעם נייעם יודי־שען נאציאנאליזם; דער פאעט־פילאזאף ראבערט בראונינג שעפט חכמה פון די תנאים און פון רבי אברהם בן עזרא און בעוויינט ביטער די צרות פון די יודען אין דער רוימישער גחעטטא.

ש ין אין 1879־טען יאהר טרוימט דאס שריפטשטעלערישע פאאר לאורענס אליפאנט און זיין פרוי וועגען א יודישע קאלאניע אין ארץ ישראל אויף די בערג פון גלעד און פרוא־ווען זאגאר דעם טרוים פערוואנדלען אין א ווירק־ליכקייט, דער מעכטיגער ענגלישער מיניסטער דזשאזעף טשיימבערקען פערשפרעכט ד"ר הערצ׳ל אוגאנדע אלס אנ׳אויטאנאמישע יודישע היים און אין אונזערע טעג זענען דא א סך געביל־דעטע ענגלענדער, וואס סימפאטיזירען מיט׳ן ציוניזמוס.

דאס אלץ איז ווייט ניט קיין צופאל. דאס אלץ קוועלט ארויס פון א טיעפער היסטארישער פריינדשאפט און א גייסטיגער סימפאטיע, און דעריבער איז דא זעהר א גוטער גרונד צו גלוי־בען, אז אויך דער איצטיגער אוועקשטעלען זיך פון דער ענגלישער פרעסע פאר יודישע רעכט אין רוסלאנד איז ערנסט און אויפריכטיג, און דעריבער ווילט אויף דעם האפען.

(ע נ ד ע).

י. ע נ ט י ן.

באראן גינצבורגס אנ׳איינ׳יקעל אנ׳אפיציער.

אין דער פעטראגראדער גרויסער סינאגאגע איז די טעג אבגעהאלטען געווארען א הזכרת נשמה איבער דעם יודישען אפיציער באראן א. ס. גינצבורג, דעם אי.ניקעל פונ׳ם בעקאנטען יודישען פילאנטראפ און כלל־טהוער באראן הא־ראץ גינצבורג, וועלכער איז אין אקטאבער דער׳־הרג׳עט געווארען בשעת די שלאכטען ביי איפר אין בעלגיען.

דער באראן גינצבורג האט שטענדיג גע־לעבט אין פאריז. פון מיליטער־דיענסט איז ער געווען בעפרייט אויפ׳ן גרונד פון א „רעקרוט־קוויטאנציע", וועלכע די פאמיליע גינצבורג האט געהאט, ווי נאר ס׳איז ערקלערט געווארען די ממחמה איז דער יונגער גינצבורג אריבערגע־פאהרען קיין ענגלאנד, און פרייוויליג אריינגע־טרעטען אין דער ענגלישער ארמעע

פאר זיינע העלדענטאטען איז דער פער־שטארבענער בעשטימט געווארען פאר אנ׳אפי־ציער פון דער קעניגליכער גווארדיע און איז געשיקט געווארען קיין בעלגיען וואו ס׳האט איהם געטראפען א פיינדליכע קויל.

א יודישער אוויאטאר.

אין דער רוסישער ארמעע געפינט זיך איצט א יודישער אוויאטאר (פליהער) עמנואל מארגו־ליס, וועלכער האט זיך אויסגעצייכענט אין די לעצטע שלאכטען ביים ווייכסעל, ה. מארגוליס געפינט זיך ביי דער רוסישער הויפט־קווארטיר און שטעהט אונטער דער פערזענליכער לייטונג פונ׳ם גרויס־פירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש.

מ א ר ג ו ל י ס איז געבוירען געווארען אין אוורוג, האט געענדיגט די גימנאזיע אין זשיטא־מיר און געלעהרנט זיך פליהען אין דייטשלאנד און פראנקרייך. ער האט שוין גענומען אנ׳אנ־טייל אלס לופט־פליהער אין דער באלקאן־מלחמה און איז פערוואנדעט געווארען ביי דער שלאכט אין ליולע־בורגאס.

„פערברעכער."

דורך דער פעראר דנונג פון פעטראגראדער גראדאנאטשאלניק פון 23־טען נאוועמבער זענען בעשטראפט געווארען מיט צויי וואכען און א חודש ארעסט, צעהן יודען פאר קומען ניט געפרעגטערהייט אין פעטראגראד.

צעהן טויזענד יודען אין דער ענגלישער ארמעע.

די „דיילי מיראר" פערעפענטליכקייט א אינ־טערוויו מיט׳ן ראבינער מייקעל בעלער, וועל־כער האט ערקלערט, אז ביז איצט דיענען שוין אין דער ענגלישער ארמעע צעהן טויזענד יודען. לויט דער פראפארציע פון דער בעפעלקערונג האבען יודען געברויכט צו געבען דריי טויזענד סאלדאטען, אבער די צאהל איז נאך אריבער געשטיגען געווארען בעת דער בירען קריעג און איצט האט זי דערגרייכט ביז צעהן טויזענד.

אין דער ארמעע, וואס איז געשיקט געווא־רען נאך פראנקרייך. געפינען זיך 1000 יודען, און פון זיי זיינען הונדערט שוין דער׳הרג׳עט אדער פערוואונדעט געווארען. דריי יודישע אפי־צירען, מאיאר זעליגמאן, קאפיטאן בעדינגטאן און לייטענאנט וויילער זענען בעשטימט געווא־רען דורך סיר דזשאהן מארקס פון דער קאלד־סטרים גווארדיע, אנ׳ערך 400 יודען וואס זענען בעעהרט געווארען דורך סיר ליטער האבען איצט ראנגען פון לייטענאנט־קאלאנעלס. נאך א אינטערעסאנטער פאקט: 200 יודען פון קאנאדי־שען קאנטיגענט זענען געבוירען אין רוסלאנד אין רומעניען און האבען זיך אנגעשלאסען אין ענגלישען מיליטער.

היגע נייעס.

די לאזשע „בני ברית."

דענעמארקס לאזשע „בני ברית" מאכט דינ־סטאג, דעם 8־טען נאוועמבער, צום הונדערט יאהריגען געבורטסטאג פון פערשטארבענעם פרא־פעסאר האנאווער א הזכרת נשמות, ביי וועלכען ד"ר יאהנסאן וועט האלטען א פארטראג, די פא־מיליע פון פראפ. האנאווער איז איינגעלאדען צום אווענד.

אין טעאטער.

שבת איז אין יודישען טעאטער אויפגעפיהרט געווארען די פיעסע „די גלות קינדער" פון סאפיע ביעלא.

דער טעאטער איז געווען פולגעפאקט און דער עולם האט בעגעגענט די ארטיסטען מיט רוישענדע אפלאדיסמענטען.

Har De Tandpine
brug Chr. V. Mendes berømte
DENTIN
som hurtig stiller de heftigste Smerter. Faas i Glas à 45 Øre.
Kronprinsensgades ny Materialh. 9
København K. — Telefon 8418.
Indregist. Forlang udtrykkellig „Chr. V. Mendes Dentin"

קאפ האט איהר. אנגעהויבען שווידלען, און ווי־אלע איהרע איברים זענען ווי פאראליזירט גע־ווארען פאר איהרע אויגען האבען זיך פייערדיגע רעדער אנגעהויבען דרעהען און זי איז אומגע־פאלען ווי א סנאפ פאר דעם שארף פון א סערפע.

זינט דאן איז רחל א קראנקע געלעגען און איז פון בעט ניט ארונטער, א פאר וואכען לאנג האט זי גארניט געוואוסט וואס מיט איהר האט זיך געטהון און ווען זי האט איהרע אויגען גע־עפענט און אנגעהויבען צו בעגרייפען וואו זי געפינט זיך אויף דער וועלט, איז די ערשטע זאך וואס זי האט געפרעגט געווען: „וואס מאכט היים?"

(פארטזעצונג קומט)

ד. ל. מ ע ק ל ע ר.

הילף פאר מלחמה קרבנות.

דער יודישער היעלף׳ס קאמיטעט אין פעט־ראגראד האט בעקומען דורך פאטשט א נדבה 5 רו"ב פון איינעם א יעווגראף פאקראווסקי פון ניזשני נאוואגאראד און דער ביי דעם חאראק־טעריסטישען בריעף:

פון ארוסישען צו די פיעל ליידענדע גע־דריקטע און בעליידיגטע, וועלכע קענען אפילו ניט זיין קיין «בורחים»

„שטארבען פאר רוססלאנד, איז גוט, מהיכא תיתא. און אויף דעם פערלאנג געבען זייערע קינדער בערעכטיגקייט אין די שוהלען זאגט דאס פאטערלאנד ווי ביי די גאסענטאנטען: ס׳איז אחרפה און א בזיון ע. פאקראווסקי"

א נייע בעגרענצונג.

אויף די השתדלות פון אדעסער שטאט־פערוואלטונג ניט אויפצונעהמען מעהר יודישע קינדער אין דער אדעסער ערשטער העכערער אנפאאנגס שולע, איז ערהאלטען געווארען אנ׳־אלערהעכסטע ערלויבניש, אבער באויפן, אז די וועלכע זיינען ביז איצט צוגענומען געווארען און שולע זאל געגעבען ווערען די מעגליכקייט ענדיגען דעם קורס.

לאנדאן. א קארעספאדענט דערציילט אז 50 טויזענד יודען הונגערען אין ווארשא. די מאסע ארעמע לייט בעשטעהט פון יזדען וואס זיינען זיך צוזאמענגעלאפען פון די ארומיגע שטעדט וואס זיינען חרוב געווארען פון די דיי־טשען אדער די קאזאקען, אויך פון ווארשעווער יודען וואס האבען פערלארען זייער ברויט צו־ליעב דער מלחמה, די יודישע קהלה איז אין דער גרעסטער פערלעגנהייט, ווייל עס איז קיין מי־טעל ניטא אויסצוהאלטען די גרויסע מאסע מיט ברויט, אדער זיי בעזארגען מיט וואוהנונג.

דער שרייבער פונ׳ם זעלבען בריעף לויבט זעהר פיעל די פרייהייט פון די יודען צו זייער לאנד, טראץ אלע צרות וואס זיי האבען געליטען איידער דער מלחמה און יעצט זיינען זיי דאך געבליבען טריי רוסלאנד.

דער יודישער באטשאפטער.

דער פערשרעטער פון אמעריקא אין טערקיי איז דער יוד העברי מארגענטוי, ער איז אבער אצינד אויך דער בעשיצער פון אלע פראנצויזישע און ענגלישע אונטערטאנען, וואס זענען געבליבען אין טערקיי נאכן אויסברוך פון דער מלחמה,—און אויך אזא אופן אויך דער פערשרעטער פון צווייי גרויסע מלוכות. אמעריקאנישע צייטונגען דריקען אויס זעהר צופריע־דענהייט מיט'ן יודישען באטשאפטער:

עס א'ז פיליכט א גליק, וואס מארגענטוי איז א יוד. די טערקישע מאסען זענען געגען יודען וועניגער פיינדליך ווי געגען קריסטען. די יודען האבען געוויס קיינמאל ניט פערפאלגט די מחמד'נער, און די מחמד'נער פערפאלגען ניט די יודען.

מיר זענען צופריעדען וואס די אמעריקאנער זעהען, אז א יודישער באטשאפטער אין קאנסטאנטינאפאל איז זעהר וויכטיג פאר די קריסטען פון אמעריקא. דער יוד איז דער נאטירליכער פערמיטלער צווישען קריסט און מוסולמאנער, צווישען די נאכפאלגער פון קראן און צווישען די נאכפאלגער פון נייעם טעסטאמענט.

דאס איז אייגנטליך ניט קיין נייעס. מיט הונדערטער יאהרען צוריק האט מען עס שוין געוואוסט אין אייראפא און אין אזיען. וועגן די קריסטליכע הערשער אין מיטעלאלטער האבען געהאט פערבינדונגען איינע מיט די אנדערע, פלעגען זיי עס מאכען דורך יודישע הענדלער, וועלכע זיינען נישט גוט אויפגענומען אין די פערהאנדלונגען צווישען דעם קריסטליכען הערשער פון אייראפא, קארל דער גרויסער און דעם בעריהמטען קאליף הארון אל ראשיד, האבען יודען געשפיעלט א חשוב'ע ראלע. די פערמיטלער צווישען די אראבישע מלוכות און די קריסטליכע אין שפאניען זענען אויך געווען מעהרסטענס יודען.

אין טערקיי זענען יודען שטענדיג געווען עהרליך און אנשטענדיג בעהאנדלט, די טערקען זענען שטענדיג געווען די פריינד פון יודען. יוד און טערק קענען זיך בעסער צוזאמענרעכענען ווי קריסט און טערק. דער יוד איז אבער גוט בעקאנט מיט דער קריסטליכער ציוויליזאציאן, און ער איז דעריבער ווי געווענשען אלס שדכן צווישען מזרח און מערב, צווישען צלם און האלבע לבנה.

דער יוד שפעהט צווישען אזיען און אייראפא. זיין הייסע בלוט קומט פון זודיגען מזרח אבער זיין רוהיגקייט מאכט איהם פאר מחבר פון די אייראפעאישע נאציאנען. זיין פאנטאזיע איז שארף ווי די פאנטאזיע פון די וואס וואהנען אין די וואונדערליכע מארגענלענדער, אבער זיין בילדונג פערבינדט איהם נאהענט צו דער ציוויליזאציאן פון אייראפא און אמעריקא. אין דעם אייביגען קאמפף צווישען אזיען און אייראפא געפינט זיך אין מיטען דאס פאלק וואס בעלאנגט צו ביידע וועלטען און איז א בעזונדערער וועלט פאר זיך.

וועהר קען זיין א בעסערער פערטרעטער אין דער וואונדערליכער שפאדט קאנסטאנטינאפאל, וועלכע שטעהט אויף דעם שוועל פון מזרח און מערב, ווי דער יוד?

פאר די יודען פון ארץ־ישראל און פון טערקיי אין אלגעמיין איז א גליק וואס דער אמעריקאנער באטשאפטער איז א יוד. אין דעם יעצטיגען שווערען מאמענט, וועהן טערקיי איז פערמישט געווארען אין דער וועלט־קריעג, איז פאר זיי זעהר נוישיג צו האבען אן אינפלוס רייכע פערזאן וואס זאל האבען אין זינען די יודישע אינטערעסען.

עס איז א גליקליכער צופאל ניט בלויז וואס מארגענטהאו איז א יוד, נאר אויך דאס וואס ער איז א יוד, וואס האט אווארימע הארץ פאר ארץ־ישראל און איז שטארק פעראינטערעסירט מיט דער ציוניסטישער בעוועגונג. איידער ער איז געווארען באטשאפטער, האט זיך מארגענטהאו אינטערעסירט מיט די יודען פון פאלעסטינא. און עס איז קיין צווייפעל אז ער וועט אהען אלעס וואס איז אין זיינע קרעפטען פאר די יודען פון טערקיי אין דער יעצטיגער אונגליקלי־כער צייט.

דער אלטער וואהרט, אז „גאט שיקט די רפואה פאר דער מכה", האט זיך ארויסגעצייגט ריכטיג אין דעם קריזיס, וועלכען דאס יודישע פאלק לעבט יעצט דורך אומעדום און אויך אין פא־לעסטינא. מר. מארגענטהאו איז געקומען אין קאנסטאנטינאפאל צו דער ריכטיגער צייט אין־דער דער שטורם האט אויסגעבראכען. דעם וועהרט פון א יודישען באטשאפטער יעצט אין טערקיי איז ניט אבצושאצען.

מיר זיינען זיכער, אז ווען דער שטורם וועט אריבער אין מען וועט קענען בערעכענען אלעס וואס איז פארגעקומען אין טערקיי און אין ארץ ישראל, וועלען מיר אויסגעפינען, אז מארגענ־טהאו איז ניט בלויז געווען דער באטשאפטער פון אמעריקא, נאר ער איז אויך געווען אטרייער שליח פון יודישען פאלק אין אגרויסער עת־צרה.

ד. וו.

די היסטארישע פרייהייט פון ענגלאנד צו די יודען.

II.

די געמישטע התונות צווישען יודען און קריסטען זענען בלתי פסק איינע פון די גרעס־טע אומגליקען פאר דער צוקונפט פון דער יודי־שער נאציאן. אבער צו דער זעלבער צייט מוז מען די בעריטקייט פון קריסטען צו שלייפען א הייראט מיט יודען אנערהמען אלס קענטיגען סימן פון דער פערשווינדונג פון געזעלשאפטלי־כען חאס צו יודען. אין ענגלאנד האבען די אריסטאקראטישטע פאמיליעס זיך משדך גע־וען מיט יודען, ווי לארד ראזבערי, ואס איז א ראטשילד'ס א געוועזענע אייידעם. דערבייי איז כאראקטעריסטיש, וואס די יודען וואס שליעסען אזא הייראט אין ענגלאנד זאגען זיך ניט אב פון יודישקייט, וועהן א גומעלט האט לארד רעדינג'ס זוהן (דער זוהן פון סער רופוס איזאקס) התונה געהאט מיט א קריסטין. איז די חופה געשטעלט געווארען אי אין א שול אי אין א קלויסטער.

דאך דאס אלץ בעווייזט בלויז די בעציהונג פון ענגלאנד צו די יודען אין לאנד גופא, א רייה־ביישפיעלען וועייזען, אז אויך בנוגע אויסלענדישע געשהעניסען האט ענגלאנד א סך מאל ארויסגע־צייגט איהר יודען־פרייהדליכקייט. 1840־טען יאהר וועהן עס איז געווען דער עלילת דם אין דמשק איז אין לאנדאנער מענשאן הויז (סיטי האל) אפגעהאלטען געווארען א קריסטליכער פראטעסט־מיטינג געגען דער רציחה. דיעזער מיטינג איז געווען א פארפאל פאר אלע וויייטע־רע פאסירונגען. אין 1867 איז אין ענגלישען פארלאמענט אנגענאנגען אג־אגיטאציאן געגען די יודישע רציחות אין סערביען און אין 1872 ge־gען די יודישע גזירות אין רומעניען. אין 1882 ערשיינען אין דער לאנדאנער „טיימס" פייער־פלאמיגע ארטיקלען געגען די ערשטע רוסישע פאגראמען און אין מענשאן הויז וועהרט אפגע־האלטען א קריסטליכער פראטעסט מיטינג, וואס שטורעמט אויף די גאנצע ציוויליזירטע וועלט. אזא מיטינג וועהרט אויך אפגעהאלטען אין נילד האלל נאך די רוסישע פערפאלגונגען פון 1891 יאהר, איבריג צו דערמאהנען דעם געוואלטיגען פראטעסט פון די בעסטע מענער פון ענגלאנד געגען בייליס בלוט־בלבול. און נאך מעהר איז עס איבריג זיך אבצושטעלען אויף דעם בערלינער טראקטאק, וואו נאר א דאנק ביקאנס־פיעלס פאדערונג, אלס ענגלישער פרעמיער וועהרט די יודען גראנשירט גלייכע רעכט אין רומעניען.

דער דער שטורם האט אויסגעבראכען. דעם וועהרט פון א יודישען באטשאפטער יעצט אין טערקיי איז ניט אבצושאצען.

מיר זיינען זיכער, אז ווען דער שטורם וועט אריבער אין מען וועט קענען בערעכענען אלעס וואס איז פארגעקומען אין טערקיי און אין ארץ ישראל, וועלען מיר אויסגעפינען, אז מארגענ־טהאו איז ניט בלויז געווען דער באטשאפטער פון אמעריקא, נאר ער איז אויך געווען אטרייער שליח פון יודישען פאלק אין אגרויסער עת־צרה.

ד. וו.

דער לעצטער וואונש

(מלחמה־ערצעהלונג).

עס איז געווען ערשט א טאג נאך איהר חתונה וועהן דער אונגליק האט פאסירט. דער טאג פון איהר גרעסטער פרייד האט זיך אין דעם יאמערליכסטען פערוואנדעלט. זי האט נאך נאר קיין צייט ניט געהאט זיך אנצופערעהען מיט אהם אהן שוין האט מען איהם פון איהרע הענד אוועקגעריסען.

ערשט נעכטען האבען נאך די כלי־זמר געשפילט. רחל א'ז נאך געווען א בעטרונקענע פון גליק. איהר הארץ וואס האט געשטורמט מיט ליבע און פערלאנגען איז נאך ניט געווען בערוהיגט וועהן מיט אמאל, ווי א דונער פון קלא־רען הימעל, האבען זיך די קלאנגען וועגען דער מלחמה פערשפרייט, און נאך איידער עס איז צייט געווען זיך ארומצוזעהען האט מען שוין איהר חיים'ן פון איהר גראבע אויסגענומען.

שרעקליך איז פאר רחל'ן געווען דער קלאפ. אונערוארטגליך זיינען געווען פאר איהר די יסורים. עפעס האט עס אלעס פאר איהר אויס־געזעהען ווי א שוידערליכער חלום. אבער א חלום פון וועלכען זי האט זיך ניט געקענט אויפכאפען און קיינמאל ניט געקענט קומען צו זיך.

זי האט געוואוסט, אז זי איז ניט די אייני־ציגע וועמען דער אונגליק האט געטראפען, אז עס זיינען פאראן נאך פרויען פון וועמען זייערע מענער זיינען אוועקגעריסען געווארען, כלות פון וועמען די התנים זיינען אוועקגענומען ge־וואהרן, און עלטערען וועלכע האבען זיך ge־דארפט שיידען מיט זייערע קינדער. און זאגאר וועגען איהר חיים'ן, האט זי געוואוסט, או ניט זי איז די איינציגע וועמען זיין אוועקגענומען צום קריג. האט וויי א דונער געטראפען. חיים האט געהאט א פאטער און מוטער און ברודער און שוועסטער, און דערצו האבען איהרע אייגענע עלטערען און משפחה מיטגענומען איהר צער.

אבער ס'איז פאר רחל'ן קיין טרייסט ניט געווען. אויב פון אלעמעס איזגען האבען זיך עפעס זיינען איהרע אויגען דאן טרוקען געבלי־בען, און איהר הארץ איז געווען ווי פער־שטיינערט. זי האט ניט געווייניט און ניט געפילט קיין שמערצען. זי איז שטעהען געבליבען מיט פערגלאצטע אויגען און זיך פון ארט ניט ge־קענט ריהרען.

אין הויז האבען אלע מיט זייערע יאמער געווייזען די וועלט צולעגט, איהרע און זייע־לעטערען צוזאמען מיט די קרובים האבען א יום כפור געמאכט, אלע זענען חיים'ן אויפ'ן האלז געפאלען און איהם שיער דערשטיקט מיט זייע־רע קראמפהאפטע הענד און דערשרונקען מיט זייערע טייכען טרערען.

רחל איז אבער אויף אן־ארט געשאנען אין אלעמען בעגלייט מיט שטומע בליקען. און ווען חיים איז פון טהיר ארויס און אלע האבען זיך אלאז געטהון איהם בעגלייטען וויי נאך א בר־מצן מיט נייע יללות און געשריייען איז רחל געבלי־בען אין הויז און איז ווי צוגעשלאגען צו איהר ארט געשאנען.

ערשט שפעטער, האט זי דערפיהלט ווי אין

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 10.

קאפענהאגען, דינסטאג ד. 8-טען דעצעמבער 1914.

די דייטשען האבען בעזעצט לאדז!

50,000 יודען הונגערען איז ווארשוי

אסטענדע אין פלאמען. — קראקוי ארומגערינגלט פון דריי זייטען

ארץ ישראל פאר יודען

די דייטשען האבען בעזעצט לאדז.

בערלין, 7-טען דעצעמבער (אפיציעל). דער גענעראלשטאב טיילט מיט:

אונזערע מחנות האבען נעכטען בעזעצט לאדז. די רוסען, וואס האבען זיך פון דארטען צוריקגעצויגען, האבען געליטען גרויסע פערלוסטען.

דער טערקיש-רוסישער קאמפף.

קאנסטאנטינאפאל 7 נאוועמבער. (אפיציעל):

מיר האבען בעזעצט קעדא, א זעהר וויכטיגער פונקט, 20 קילאמעטער אין מזרח פון באטום. אונזערע מחנות האבען דורך זייער דרייסטען קאמפף צושעדיגט די עלעקטריציטעטס-אנשטאלטען אין באטום. ביי דער געלעגענהייט האבען מיר גענומען עטליכע געפאנגען. 300 רוסען, וואס זענען געווען ארויסגעשיקט פון באטום אויף צו עראבערען צוריק דעם בריק, וואס מיר האבען בעזעצט, זענען אלע אויפגעריסען געווארען.

קראקוי איז ארומגערינגעלט.

פון לאנדאן מעלדעט מען: דער מיליטערישער מיטארבייטער פון «טיימס» בעצייכענט די פארשריטען פון רוסלאנד אין עסטרייך פאר פאלשטענדיג געלונגענע. קראקוי איז איצט ארומגערינגעלט פון דריי זייטען. בוקאווינא איז אבסאלוט ריין פון עסטרייכישע מחנות, און די רוסען זענען ווידער אריבער די קארפאטען און געהען פארווערטס אין אונגארען.

א טערקישער קרייצער ארויף אויף אמינע.

לאנדאן, 7-טען דעצעמבער, ווי מען מעלדעט פון סעוואסטאפאל איז דער טערקישער קרייצער „האמידיע“ ארויף אויף אמינע און איז שטארק צושעדיגט געווארען. מיט גרויסע שווערינקייטען איז דער קרייצער קוים אנגעקומען אין קאנסטאנטינאפאל.

דער קאמפף אין פוילען.

פעטראגראד, 7-טען דעצעמבער (אפיציעל). דער גרויסער גענעראלשטאב טיילט מיט:

שבת׳דיגער טאג איז דורכגעגאנגען אהן בעדייטענדע ענדערונגען, מיר האבען צוריקגעשלאגען די דייטשע אנגריפען.

ארונטערגעשאסען אדייטשע לופטשיף.

לאנדאן, 7-טען דעצעמבער. פון צפון-פראנקרייך מעלדעט מען:

דער מורא׳דיגער קאמפף ביי עלווערדינג דויערט נאך. אדייטשע לופט-שיף, וואס איז געפלויגען איבער די ענגלישע פאזיציעס, איז אנגעגריפען געווארען פון דריי ענגלישע פליהמאשינען, וועלכע האבען עס צושעדיגט.

דער ענגלישער פלאט בעקומט נייע קריעגס שיפען.

רייטער׳ס ביורא טיילט מיט: די סטאטיסטישע מארינא-זשורנאל פון חודש דעצעמבער ענטהאלט אינטערעסאנטע מעלדונגען וועגען דעם ענגלישען פלאט׳ס נייע שיפען.

די נייע שיפען זענען פאלגענדע: דער קרייצער „קאנאדא“ (28,500 טאן), קרייצער „קאמבריאן“, „וואלאראא“ און פאנצער-קרייצער אימפעריוס“ און עטליכע טארפעדא-יאגער׳ס.

די שלאג-שיף „ראיאל אאק“ (26,200 טאן) וואס איז געווען אין דער ארבייט, איז שוין פארטיג און וועט באלד קענען צוטרעטען צו דיענטס.

אסטענדע שטעהט אין פלאמען.

לאנדאן, 7-טען דעצעמבער, צו „דיילי חראניקל“ טיילט מען מיט פון דונקירך. אז אסטענדע שטעהט אין פלאמען.

א נדבה פון באראנעסע ראטשילד.

פאריז. דער בעוואוסטער פראפעסאר-חירורג פיער דעלבע האט אין א לעקציע אויפמערקזאם געמאכט. אז א געוויסער חלק יאד, צופיהרט אין וואסער, ווירקט זעהר שנעל אויף וואונדען. די באראנעסע ראטשילד האט תיכף בעשטעלט אויף איהרע קאסטען 200,000 פלעשלעך מיט דער דאזיגער רפואה, ווי אויך קליינע בערשטלעך און האט זיי אוועקגעשיקט צו דער פראנצויזישער ארמעע אויף די שלאכט-פעלדער.

די פערבינדונג מיט רוסלאנד

סטאקהאלם, 7. דעצעמבער. דער מינען אומגליק און די פינישע וואסערען האט געבראכט דערצו, אז דער שיפס-פערקעהר צווישען שוועדען און ראומא אין פינלאנד, וואס האט געדינט אלס די איינציגער פערבינדונג, וואס רוסלאנד האט געהאט מיט אייראפא, האלט זיך ביים אבשטעלען. אלע שיעפען האבען בעקומען פערארדנונג ניט ארויסגעהען אין ים.

ארץ ישראל פאר יודען.

לאנדאן. — די איינפלוסרייכע וועכענטליכע צייטונג „ניו סטייטסמאן“ האט זיך איינגעשלאסען אן די בלעטער וואס פאדערען פאלעסטינא פאר יודען. די צייטונג איז ארויס מיט א שארפען ארטיקעל און געפאדערט, אז ווען עס וועט קומען די צייט צו סעטלען די פראגע פון נאהנטען מזרח, מוז אויך געלעזט ווערען די אלטע יודיש פראגע. פאלעסטינא מוז אפגעגעבען ווערען צו די יודען, וואו זיי זאלען בילדען אנ׳איינגענע מלוכה, גאראנטירט פון די אייראפייאישע מעכטע.

ריאטין אין אשפיטאל א. סטראשון פון זיין קאמאנדיר, וועלכער געפינט זיך אויך אלס שווער פערוואונדעטער אין שפיטאל אין דער שטאדט ק.

„טייערער סטראשון! מיט טרערען פון שמחה האב איך זיך דערוואוסט וואו דו ביסט איצט מיין טייערער, וואס האסט דיין לעבען אין קאן געשטעלט און צום פערבינדונגס פונקט מיך געבראכט. איך וועל דיר דאס קיינמאל אין מיין לעבען ניט פערגעסען. פ׳זענען ניטא קיין ווער־טער, מיט וועלכע איך קען דיך בעדאנקען ס׳איז נאר מעגליך אויסדריקען דיר מיין געפיהל, איך בעט גאט, אז דו זאלסט געזונד ווערען און קומען צוריק אין פאלק, און ווי א העלד ענדי־גען דיין דיענסט; זאלסט קומען בשלום צו דיינע עלטערען, וועלכע האבען איצט רעכט גרויס־האלטען זיך מיט דיר, מיט דעם העלד און פער־טיידיגער פון פאטערלאנד און קייזער״.

כאור און שבח דיר.

צום וויעדערזעהן.

— עפשטיין׳ס פענסיאנאט, —

ראזענגארדען 11, 1 זאל.

יעדען טאג צו בעקומען פרישע מיטאגען פון 65 ביז 1·50

א גוטע האנד און מאשין-נייער

ווערען געפאדערט אויף גוטע בעדינגונגען ביי ה פלאמענבוים, בארגערגאדע 86. 1 זאל

בערנהארד קון, טאלדבאדוויי 40·

אנגרא לאגער פון טהי, קאפע און קאנסערווען.

איך איבערנעם סאלידע פערטרעטונגען פון רוסישע פירמען פאר סקאנדינאוויען און אויך פער־שיעדענע קאמיסיאנס־אויפטראגען צום אנקויפען און פערקויפען פערשיעדענע סחורות.

Bernhard Cohn, Toldbodvej 40. בעסטע רעפערענצען.

אגדת הציונים בדנמרק.

פעראנשטאלטעט דעם 13־טען דעצעמבער

— א גרויסען —

חנוכה־אבענד

אין וועלכען ס׳וועלען זיך בעטייליגען בעקאנטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען.

דער באל וועט זיין אינ׳ם גרויסען זאל פונ׳ם סטודענטישען פעראיין. בילעטען צו בעקומען אין רעדאקציע פון „דער יודישער פאלקס־צייטונג.

אכטונג!

מען בעט די געעהרטע וואך־אבאנעמענטען, בע־צייטענס פערנייען דעם אבאנעמענט, כדי די צייטונג זאל קענען רעגעלמעסיג אנקומען.

די עקספעדיציאן.

אמעבעלירטער צימער

ווערט פערמיטען פאר איין אנשטענדיגען מאן. ווענדען זיך אין עקספעדיציאן.

דער שוחט

פון מחזיקי הדת, א. מ. בארנשטיין,

וואוינט:

Peder Hvidtfeldstræde 9.·

Bernhard Cohn,

Toldbodvej 40.

En gros lager Kakao, Tee und Konserven.

SoFortige liefferung.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג״

אונטער דער רעדאקציע פון, מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג״

קאסט 5 אוירעס

אבאנעמענטס-פרייז:	אנאנסען-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.	פאר׳ן טעקסט 25 אוירעס א שורהפעטיט
אויף א וואך . . . . 30 „	נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

‚Jüdische Folkszeitung“, Krystalgade 11'. København K.

אונזער צייטונג

איז צו בעקומען:

בערלינסקע טידענדע״ס קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פר׳ דעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער [illegible]אוויץ, פילעסטריידע 78.

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

ביליג שוכווארג

אין איצטיגער מלחמה־צייט, ווען ביי אלעמען איז שיך טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געוועהנלליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייטאון בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt, Torvegade 1.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

נען אזעלכע צייט־שריפטען ווי „די ניישאן" שוין גענוג בעוואוסט מיט זייער ערנסטקייט און בא־רעכענטקייט, אז מען זאל זיי גאנץ שארף אפ־טהיילען פון יענע צייטונגען, וואס נארען מיט א כיון דעם עולם אדער לאזען זיך הינרייסען פון דעם מאמענט, ניט איבערצייגענדיג זיך פרי־הער, אויב זייער הארץ און מוח פאלגען איהם נאך. און צווייטענס, דארף מען דעם איצטיגען אויסדרוק פון סימפאטיע און יושר פון די ענג־לישע ראש־המדברים ניט בעטראכטען אלס אנ־אפגעריסענע, אפגעזונדערטע ערשיינונג, נאר מען דארף זי בעטראכטען היסטאריש, מען דארף זיי ענג באהעפטען מיט'ן ענגלישען פאלק און מיט דער ענגליש־יודישער געשיכטע.

די היסטאריע פון די יודען אין ענגלאנד לערנט אונז, אז פון אלע מאדערנע נאציאנען איז ענגלאנד די פריינדליכסטע צים יודישען פאלק. מען קען זאגאר געהן ווייטער און זאגען, אז אין פערלויף פון עטליכע יאהרצעהנדליגע איז די ענגלישע נאציאן דער אפטרופוס, וואס וואכט איבער די יודישע אינטערעסען און נעהמט זיך פאר זיי כמעט שטענדיג אן.

פון זינט דעם מיטען פון דעם זיבעצעהנ־טען יאהרהונדערט, עס הייסט בלויז א ביסעל שפעטער איידער אין האללאנד, הויבט אן די ענגלישע פאליטיק אנצונעהמען א יודען־פריינד־ליכע פארבונג, א דאנק דער ווירקונג פון דעם אמסטערדאמער רב רבי מנשה בן ישראל אן. דער פראטעקטאר פון ענגלישער נאציאן, דער פוריטאנער אליווער קראמוועל, זיך שטארק צו אינטערעסירען מיט די יודען, אריינצולאזען זיי אין לאנד, נאכדעם ווי אפיציעל האבען זיי אין פערלויף פון יאהרהונדערטע זיך אין ענגלאנד ניט געפארט געפינען, און צו קריעגען פאר זיי רעליגיעזע און בירגערליכע רעכטע. פון דאמאלס אן ווערען די יודישע רעכט אין ענגלאנד אלץ גרעסער און די יודישע רעכטלאזיגקייט אלץ קלענער, ביז צום סוף פון דער ערשטער העלפט פון דעם 19 טען יאהרהונדערט זיינען שוין פאר יודען אפען די הערסטע עמטער, אפילו די אמ־טען פון שעריף און לארד מעיאר פון לאנדאן, דער פארלאמענט און דער הויז פון די לארדס. עס ווערט זאגאר צוליעב זיי דער נוסח פון דער פארלאמענטארישער שבועה געביטען, כדי צו מאכען א סוף צו די ווערטער „ביי מיין גלויבען אלס קריסט". וואס זיינען א לאנגע צייט געווען אזוי ווי אן אייזערנע וואנט פון וועלכע יודישע פארלאמענטס מיטגליעדער און לארדס, האבען געמוזט פערצווייפעלט צוריקטרעטען. און שוין זייט א דרייצעהנדליג יאהר איז אין דער ענגלי־שער פאליטיק, געזעצגעבונג און בירגערליכקייט ניטא קיין שפור פון קיין אונטערשיעד צווישען יוד און ענגלענדער. אויך געזעלשאפטליך רע־כענט זיך ענגלאנד פאר דער יודען־פריינדליכ־סטער לאנד אין דער וועלט. ענגלישע יודען האבען א צוטריט איבעראל. אין ערגעץ געהען די חתונות ניט אן אזוי אומגעשטערט ווי אין ענגלאנד.

י. ענטין.

מוז־יודען.

די קעלנישע צייטונג שרייבט איבער די צוועקלאזיגקייט פון רעפרעסיע געגען די רוסען וואס ווערען געווענדען אהן שום חלוק, ווייל עס ליידען פון זיי די פאליאקען, לעטען און יודען. דאס וואס מען זעצט זיי איין אין טורמע אדער מען בעשרענקט זיי אין פערזענליכע פריי־הייט, ארט גאר וועהניג דער רוסישער רעגירונג. ווי ס'איז בעקאנט געווארען די פוילישער און איבערהויפט די יודען אין די לעצטע 20 יאהר, אויפ'ן בארבארישען אויפ'ן געדריקט אין רוס־לאנד, און גאר להיפוך די שלעכטע בעהאנדלונג מצד די דייטשע בעאמטע וועט געבען גענוג שטאף רוסלאנד צו דערוועקען ביי די פאליאקען און יודען, וועלכע וואהנען אין די פוילישע גרענעץ שטעדט, פיינדשאפט, צו דעם צוועק איז די רוסישע רעגיערונג גרייט צו טהון אלץ, און אלע מיטלען זאלען זיין גוט. און ווי ס'איז בע־קאנט, האבען די רוסישע סאלדאטען אין די ערטער, וועלכע מיר האבען אבגערוימט און זיי וויעדע בעזעצט, אבגעטהון שרעקליכע רציחות.

די דייטשע רעגיערונג האט אבער אינטע־רעס צו ווייזען די פאליאקען און יודען, אז דער נצחון פון די דייטשע כלי־זין, בעדייטעט פאר זיי פרייהייט, זיכערהייט פון פערזאן און א איינ־שליסונג צו א העכערע קולטור־פאלק. דערום מוזען די אלע רעפרעסיעס גלייך אויפהערען און דערמיט וועלען די יודען—האטש זיי געהערען צו רוסלאנד, — ווערערן מעהר דייטש־פריינדליך געואנען.

ווי די האמבורגער „פרעמדענבלאט" האט געהערט, זאל די דייטשע רעגיערונג זיין נוטה צו געבען הנחות די פינלענדער, פאליאקען און יודען פון רוסלאנד, וועלכע געפינען זיך אין דייטשלאנד, ד. ה. בעסער זיי צו בעהאנדלען.

דער איד מיט די זעקס דערפער.

דער בעקאנטער יודישער שריפטשטעלער מ. ספעקטאר פון ווארשוי, שרייבט אין א יודישער צייטונג פון רוסלאנד דאס פאלגענדע וועגען דעם פאקט:

„די יודישע נשמה, דאס יודישע הארץ קען מען ניט אבשאצען.

„ניט לאנג איז געווען אין אלע צייטונגען א ידיעה פון חארקאוו, אז דער יוד מרדכי בארנבורג וועלכער איז יעצט דער דירעקטאר פון דריי צו־קער פאבריקען אין חערסאנער גובערניע, האט גענומען אויף זיך אויסצוהאלטען אויף דער גאנ־צער צייט פון דער מלחמה די פאמיליעס פון די רעזערוויסטען אין די זעקס ארומיגע דערפער.

דורך זיין שטיצע ווערען אויסגעהאלטען 1380 מענשען. יעדער פאמיליע ווערט ארויסגע־געבען מעהל, גרויפען, פוטער, צוקער און אנ־דערע שפייז־פראדוקטען, ווי אויך פיער רובעל במזומן יעדען חודש.

„דורך זיין שטיצע ווערען אויך בעארבייט און פערזייהט די פעלדער פון די רעזערוויסטען אין די דאזיגע דערפער. פון וואס די בעפעלקע־רונג איז זעהר בעגייסטערט.

«אויסער דעם האט בארענבורג אריינגעט־ראגען צעהן טויזענד רובל מזומנים אויף אויס־צוהאלטען 15 בעטלאך אין חערסאנער האספי־טאל פאר פערוואונדעטע סאלדאטען.

„ווער איז אבער דער יוד מרדכי בארענ־בורג, וואס האט מיט אזא ברייטער האנד געגע־בען אזא גרויסע שעהנע נדבה פאר די ליידענ־דע און קרבנות פון דער מלחמה.

«ווער איז דער יוד מרדכי בארענבורג, ווע־גען וועלכען מען האט ביז יעצט ניט געוואוסט. און זיין נאמען הערט מען יעצט דאס ערשטע מאל.?

"איך גלויב, אז אז ניט נאר פאר דעם יו־דישען לעזער, נאר פאר יעדען וועט זיין אינ־טערעסאנט זיך צו דערוויסען, אז מרדכי בארענ־בורג איז א געוועהנליכער פרומער יוד, א חסיד־וואס פלעגט פאהרען צום טאלנער רבין. ר' דוד'ל ז"ל, און ווען ר' דוד'ל איז נסתלק געווארען, האט ער אנגעהויבען פאהרען צום ראחמיסטריוי קער רבי'ן

"אליין איז ר' מרדכי בארענבורג פון א־קליין שטעדטיל. לאדיוזשניקע, אומאנער אויעזד.

"גאנץ אומאן קען איהם. מען געדענקט איהם נאך, ווען ער האט אין דער יוגענד א צייט געוואוינט אין אומאן און איז געווען א יוד אנ־ארעמאן. געזוכט שטענדיג א גמילות חסד, ער זאל האבען מיט וואס צו האנדלען איבער'ן טאג אויף'ן מארק. דערנאך האט ער זיך בעזעצט אין א דארף אין חערסאנער גובערניע, וואס גרעניצט זיך מיט אומאנער אויעזד, וואו ער האט אנגע־הויבען האנדלען מיט בוראקעס פאר די צוקער פאבריקען און שפעטער איז ער רייך געווארען. ביז ער האט יעצט דערגרייכט צו אייגענע צו־קער־פאבריקען.

"ער איז יעצט אלט עטליכע און פיערציג יאהר און איז געבליעבען דער זעלבער פשוטער נאר ארענטליכער פרומער יוד ווי פריהער, און עד היום שיקט ער געלד פאר פערשיעדענע גוטע יודען און אייניקלעך.

"ווער וואלט אבער געגלויבט, אז דער דא־זיגער יוד, וועלכער איז ביי זיך אזוי פשוט, פערמאגט אזא ברייט הארץ ניט נאר פאר זיינע אייגענע ברידער, נאר פאר אלע אומגליקליכע מענשען צו גלייך".

איודישער העלד.

אין דער רוסישער צייטונג „פאלטאווסקי דיען" געפינט זיך א בריעף צו א פערוואונדעטען יודשען סאלדאט. וועלכער געפינט זיך אין פי־

געטהון מעשים, „עמדען" א הין, „עמדען" א הער ביז אין א ליכטיגען פריהמארגען, טיאך! אויס מיט'ן באנדער, ניטא קיין עמדען.

צווייטער יוד: און דער ענגלענדער איז געשאנעוועט געווארען? רבונו של עולם, וויפיעל פאנצערלעך האבען זיך דא ווען אונ־טערגעטונקט? אז זיי קריכען אונטער'ן וואסער ווי די מייז. ווארט, ווארט, דער טערק האט נאך אויך וואס צו זאגען, עס וועלען זיך נאך אויס־זוכען די דריי הונדערט מיליאן מאחמעדאנער; היינט וואו איז פערסיען? (צייהלט אויף די פינ־גער) אפגאניסטאן? אינדיען? מאראקא?

ערשטער יוד: (האפט איהם ביי דער האנד) זעהט, זעהט, נאך אזא ציילען וועלען אייך נאך אנהויבען אויספעהלען פינגער חלילה (אירא־ניש) אוי שוטה בן פיקהאלץ, דאס האט מען דאך אריינגענומען דעם פעטער ישמעאל מיט א כיון ס'זאל זיין פעטער די מחלוקה.

פערשטעהט איהר: ערד האט דער דייטש אליין ניט, ר' פראנץ יוסף איז גלאט א מאגערע פאדלע, האט עולם געזאגט, אז אויף טיילען איז ר' ישמעאל עיקר המציאוש, אט נעם איך דאס שטיקעלע, דער יענס שטיקעלע און שוין...

צווייטער יוד: (שנעל) יע, עס וועט זיי נעהמען פאר'ן הארצען (קלערט און טהוט זיך א חאס) איהר ווייסט, אז פאניען הויבט אן צו פעהלען די קנאקערס? קרוס און בערלין געהע־רען נאך דעם דייטש דערווייל...

ערשטער יוד: און איהר ווייסט, אז יעקע האלט שמאל מיט דער אכילה! אי האקט מען דאס די בולוועס ברייט און ווי נאך, אז די ציין קנאקען, ניטא די רוסישע גענזענע פופקע־לעך, מיט די לעבערליך, ס'פעהלען די אייער נעביך, צו פאשען די בייכעלע (לאכט: חא־חא),

צווייטער יוד: הערט, ר' קרוב, שוין לאנג איז, אז איהר זענט געווארען א רוסישער סמאטריטעל? (צום עולם) ווי געפעלט ער אייך? ער האלט נאך מיט'ן יון, קארג געהאקטע צרות געהאט פון איהם, פאגראמען, פראצענטען, טשערטא, פער'שרפ'ער...

ערשטער יוד: און די ישועות, וועלכע ער וועט האבען פון דייטש? יעקע איז דאך א קאלטער רוצח, וואס ער האט דאס געמאכט פון בעלגיען, אזא שטילע לענדעלע, גאט די נשמה שולדיג.

צווייטער יוד: אז יא אזוי, אויב פאניע איז אזוי עדעל, גוט און פיין, ווי קומט איהר אהער? כ'לעבען געהט אין מלחמה אריין בעשיצען אייער ארץ ישראל! (צודרינגענד טייטלענדיג אין פנים אריין) ווי קומט איהר א הער, פארוואס פאהרט איהר ניט פארוואס?

ערשטער יוד: (אויך גלייך יענעם אין פנים אריין) דאס איז דערפאר, ווייל איהר זענט א שוטה.

צווייטער יוד: (אין כעס) און איהר זענט א בהמה.

ערשטער יוד: און איהר — א דייטשער אינדיק.

צווייטער יוד: (שרייענדיג מלחמה) און איהר, א קאזאצקער פערד און אסערבישער חזיר זענט איהר...

(עס ווערט אטומעל, ביידע יודען ווארפען זיך איינער אויפ'ן אנדערען, צווישען עולם ווערט א מחלוקות, איין העלפט האלט מיט'ן ערשטען די אנדערע מיט'ן צווייטען יודען. געשרייען:) מחוצף, עזות פנים, לעמעשקע, גרינער אגרעס, יון, יעקע.

י. אנשעלעוויטש.

דער יוד אלס יוד

די דייטשע רעגירונג האט זיך געווענדעט צו דער טערקישער, אז יענע זאל גוט בעהאנד־לען די יודען, וועלכע זיינען קיין טערקישע אונ־טערטהאנען און לעבען אין טערקיי; זי זאל ניט פערפאלגען די יודען פון די לענדער, וועלכע פיהרען איצט מלחמה געגען טערקיי, ווארים ווייל הגם דיזע יודען געהערען כלומרשט צו אנדערע לענדער, האבען זיי אין אמת'ן קיין אייגען לאנד ניט וואוהין זיי קענען זיך צוריק קעהרען, און עס וואלט געווען אונמענשליך צו פערפאלגען אזעלכע אומגליקליכע אהן א היים.

פון אלגעמיינעם פראקטישען שטאנדפונקט, האט עס א קנאפע בעדייטונג, ווייל טערקיי קען גאר ניט טהאן געגען די יודען פון פרעמדע לענ־דער, וואס וואהנען דארט איינפאך דערפאר, ווייל זי קען עס ניט.

דאס איינציגע, וואס טערקיי וואלט געקענט טהאן מיט די יודען וואס זיינען פרעמדע אונ־טערטהאנען, ווען זי וואלט עפעס וועלען טהאן וועגען זיי, וואלט געווען דאס, וואס דייטשלאנד, פראנקרייך, עסטרייך אדער ענגלאנד און אנדע־מלחמה לענדער טהוען אין צייט פון א מלחמה.

נעמליך אדער ארויסשיקען די פרעמדע יו־דען צום גרעניץ פון זייער פאטערלאנד, אדער זיי „קאנצענטרירען" אין לאגערס, דאס הייסט אבפיהרען זיי אין א בעזונדער פלאץ און האל־טען זיי ביז'ן סוף פון מלחמה.

דאס קענען טהאן אלע לענדער אויף דער וועלט, אויסער טערקיי. טערקיי קען ניט ארויס־שיקען די יודען נאך זייער אלטער היים, איינ־פאך דערפאר, ווייל זי האט ניט די טראנספארט מיטעל, און ניט געלד־מיטעל פאר דעם. «קאנ־צענטרירען» זיי אין לאגערס, הייסט זיי צו גע־בען וואהנונג און עסען, דאס קען טערקיי טאהן נאך פיעל ווייניגער ווי ארויסצושיקען די יודען.

אלזא, פון א ריין פראקטישען שטאנדפונקט האט די שתדלנות פון דייטשלאנד קיין זעהר גרויסע בעדייטונג פאר אונז.

דערפאר אבער, ווען מיר נעהמען עס אן פון דער אנדערער זייט, פון דער זייט פון פרינציפ, פון מאראל, און הויפטזעכליך, ווען מיר טהוען א קוק אויף דיזען שריט פון דייטשלאנד פון א העכערען פאליטישען שטאנדפונקט, מוזען מיר ערקלעהרען, אז די פאדערונג פון דער דייטשער רעגיערונג, איז אן עפאכע אין דער היסטאריע פון יודישען פאלק, און נור די ווייטע צוקונפט וועט בעווייזען דעם גאנצען ווערטה און די בע־דייטונג פון דיזער געשעהעניש.

לאזענדיג וויסען טערקיי, און צוזאמען מיט טערקיי אויך די גאנצע וועלט, אז רוסישע יו־דען זיינען קיין רוסען, נור אז זיי זיינען יודען; אז די דייטשע יודען, זענען קיינע דייטשען, נאר אז זיי זענען יודען א.ז.וו. אז וואו א יוד איז ניט געבארען, אונטער וואס פאר א רעגיערונג ער לעבט ניט, וועלכעס לאנד זאל ניט הייסען אפיציעל זיין פאטערלאנד, וועל־כעס פאלק זאל איהם ניט רעכענען אלס דאס זייניגע, איז ער געווען און וועט אימער בלייבען א יוד.

און ווען דער רוסישער יוד איז ניט קיין רוס, און דער דייטשער יוד איז ניט קיין דייטש; ווען אי דער רוסישער יוד, אי דער דייטשער זענען נור יודען, איז ניט רעכט צו צווינגען זיי צו טויטען איינער דעם אנדערען פאר קריוודעס, וואס זענען ניט זייערע, ערקלערען זיי פאר שונאים איינער פון אנדערן אין דער צייט ווען ביידענס הערצער בלוטען פון דערזעלבער וואונד וואס מאכט זיי אלעמען גלייך אומגליקליך.

און ווען עס איז אמת, אז רוסלאנד איז ניט דאס פאטערלאנד פון דעם רוסישען יוד, און ענגלאנד איז ניט דאס פאטערלאנד פון דעם ענגלישען יודען, בעלגיען איז ניט דאס פאטער־לאנד פון דעם בעלגיער יוד, פראנקרייך איז ניט דאס פאטערלאנד פון דעם פראנצויוישען יוד, און דייטשלאנד און עסטרייך זענען ניט דאס פאטערלאנד פון די דייטשע יודען און פון די עסטרייכער, פרעגט זיך, וואו איז אונזער פא־טערלאנד, וואו איז אונזער היים?

און דא ווערט קלאר דער ענטפער, אז דער אינטערעס, דער געפיהל פון אלע לענדער, פון אלע פעלקער וועט זיין צוריקצוגעבען פאלעס־טינא צו יודען, צו געבען א היים צו א פאלק, וועלכעס וואהנט איצט אלס א ניט־געווינשטער שכן אין פרעמדע לענדער.

און ניט נור ענגלאנד און פראנקרייך און רוסלאנד, נור אויך דייטשלאנד וועט צופריעדען זיין, צו געבען די יודען אנ'אייגענע היים, זיי זאלען זיי ניט האבען ביי זיך.

די נעכטיגע ווענדונג פון דער דייטשער רעגיערונג צו גונסטען פון די יודען אין טערקיי און פאלעסטינא, בעווייזט, אז זי שטעהט אויף דעם זעלבען באדען ווי מיר, אז זי אנערקענט דעם זעלבען פרינציפ ווי מיר.

און עס איז קיין סיבה ניטא, פארוואס אלע אנדערע לענדער זאלען ניט פיהלען דאס זעלבע, וואס וועניגער מען ליעבט אונז, וואס מעהר מען פערפאלגט אונז אין א לאנד אלץ מעהר שאנסען דערפאר, אז דיעזעס לאנד זאל זיך וועלען בע־פרייען פון אונז. און דאס אלעס וואס מיר ווילען פון זיי. דאס אלץ, וועגען וואס מיר חלומ'ען. אז רוסלאנד זאל זיך „בעפרייען" פון אונז, רומעניען זאל זיך „בעפרייען" פון אונז. דער גאנצער יו־דישער גלות זאל זיך „בעפרייען" פון אונז און מיר פון איהם.

אלץ וואס מיר דארפען איז איצט נעהמען די נייע ערקלעהרונג פון דייטשלאנד וועגען דעם יוד, און געהן מיט איהר צו אלע פעלקער, צו אלע רעגיערונגען.

י. מילער.

די היסטארישע פריינדשאפט פון ענגלאנד צו די יודען.

אין דעם גאנצען ים פון פוסטע חקירות און בטלנישע השערות וועגען די ישועות ונחמות וואס ערווארטעט די יודען אין רוסלאנד, אלס רעזולטאט פון דער שוין באלד אל־וועלטליכער מלחמה, איז דא נאר איין פעסטער, הארטער אינזעל אויף וועלכען די אומרוהיגע יודישע זארג קען זיך אפרוהען און די וואגלענדע יודישע האפנונג קען זיך אנשפארען. די דאזיגע יו־דישע האפנונג איז ענגלאנד.

ניט בלויז סיר עדוארד גרעי'ס פארשפרע־כען צו זאנגוויל'ן איז די איינציגע ראיעלע ער־קלערונג אין מיטען דעם גאנצען מיש־מאש פון פוסטע קלאנגען, אבער די ענגלישע פרעסע, האט אנגעפאנגען א סיסטעמאטישען קאמפף, פאר יו־דישע רעכטע אין רוסלאנד. די חשוב'ע לאנדע־נער צייט־שריפטען זיינען ארויס ווער מיט א ביטע און ווער מיט א פאדערונג צום רוסישען קיסר, אז ער זאל ענדליך מאכען א סוף צו דער אונמענשליכער, אומנאטירליכער לאגע פון זיינע יודען. זעהר בעדייטונגספאל זיינען געווען די הארטע דיבורים פון דער גרויסער, העכסס אנ־געזעהנער וואכענבלאט „די ניישאן" צום צאר, אזוי אז עס איז זאגאר געווען א וואונדער, ווי אזוי האט דער ענגלישער צענזאר עפעס אזוינס אין דער איצטיגער צייט געקענט דורכלאזען. „די פרעהליכסטע נייעס פון דער מלחמה" האט „די ניישאן" געשריעבען, „וואס קייזער ניקאלאי קען געבען דער וועלט, וואלט געווען א זיכערע דייטליכע הבטחה אפצושאפען די רעכטלאזיגקייט פון די רוסישע יודען.

זענען די ווערטער און פאדערונגען פון דער ענגלישער פרעסע ראיעל, ממשות'דיגע, אויפ־ריכטיג? אדער דאס איז אויך בלויז „מלחמה־סימפאטיע" — א שטיק דעמאגאגיע, כדי ער־שטענס, אונטערצוגעבען די יודען חשק, זיי זא־לען מעהר גערן שפרינגען אין דעם פייער פון מלחמה, און צווייטענס, כאטש פיעל ווינציג אראפצו־וואשען פון זיך דעם מיאוסען פלעק פאר טרינקען די בלוטיגע ברודערשאפט מיט רוסלאנד? איז דיעזע פאדערונג פון מענשען־רעכט פאר יודען עפעס דויערהאפטעס און וועט אויך נאך דער מלחמה ניט אויסגעוועבט ווערען, אדער עס איז נאר א קקיון דיונה, וואס האט אויפגעבליהט אין דער נאכט פון דער מלחמה און אין דער נאכט פון דער רעאקציע נאך דער מלחמה וועט ער צוריק פערוויאנעט ווערען?

עס שיינט, אז איצטיגס מאל האבען די פינ־סטערע נביאות קיין גרונד ניט. ערשטענס, זיי־

א שמועס.

ערשטער יוד: אי, אי, פליהט מען דאס פון ווארשא, ווי דער רוח. א שעהנע מעשה כ'לעבען, „זייט אין דריי טעג ארום זענען מיר אין ווארשא;" יע, מען האט זיי געגעבען א ווארשא, אז...

צווייטער יוד: נו, נו האט נאר קיין פחד, נישקשה, הינדענבורג ווייסט, וואס ער טהוט; מסתמא לויהנט איהם ניט, נעמט ער ניט, והא ראיה, (מיט א גמרא ניגון) ווען עס וואלט איהם געלוינט וואלט ער דאך טאקי גענומען? א?

ערשטער יוד: א חריף א יוד בנאמנות, (איבערקרימענדיג) „עס לויהנט איהם ניט"... אודאי, ווארום עס וואלגערען זיך דאך ביי היינ־טיגע צייטען ווארשא'ס אויף מיסט און פון מצוה וועגען קריכט מען אריין מיט צוויי מיליאן נפשות אין פוילען, וואס? ניין, פעטער, א נעכטיגער טאג, היינט גיט מען איבער די הענד, פערשטעהט איהר, (מאכט מיט'ן פינגער א הין און א הער) מען נתנ'ט ניט — נעמט מען ניט.

צווייטער יוד: מילא גוט, אבער קע־ניגסבערג וואו איז? הא? אט האט דאך פאניע עס געהאט בעלאגערט מיט אלע זיעבען זאכען. מען האט שוין געציילט די מינוטען, ווען מורינו ר' קאזאק רייט אריין אין בערלין, נו? וואס איז געווען? לאזט זיך אויס א מעשה, אז מען האט דעם יון געפיהרט פאר'ן נאז, געצויגען ביים חאמעט, ביז וואנען מען האט איהם אריינגע־פיהרט אין מרחץ אריין, אבגעבאדען אין קאלט'ס, אבגעצוואגען ווי א כשר'ע אשה, גענומען גע־פאנגען 150 טויזענד נפשות, מיט דריי טויזענד קאנען מיט... מיט...

ערשטער יוד: און דרוסגעניק האט איהר ווייזט אויס גאר פערגעסען, מיין ליעבער יוד וואס? א שוואכער זכרון ביי אייך משמעות, ווי פיין עס האבען זיך דארטען גע'טובל'ט די יע־קעלעך אין מים טהורים, אין ניעמען טאקי.

צווייטער יוד: סטייטש ניעמען, און פשעמיס'ל איז ביי אייך א הונד? אדרבא, פאר וואס איז אייער תכשיט, דער קאזאק מיט דער פיקע ניט אריין אין פשעמיסעל? איא? מען האט געגעבען אין אלף מחילות, אז דער רויך איז געגאנגען.

ערשטער יוד: איהר זייט גערעכט, אלץ ריכטיג דרייצעהן. ענטפערט מיר אבער אויפ'ן שטעל, למאי איז דער דייטש ניט אריין „עסען זיין מיטאג" אין פאריז? דוכט זיך אזא שעהנע שטאדט פאריז, אזעלכע שעהנע מויערען און בתולות זענען דארטען יפה פיות ממש, נאך שעהנערע ווי אין בעלגיען הערט איהר; וואו זענען געבליבען די צוויי־אן פערציגער זיינע?

צווייטער יוד: יא, גוט. נו און וויפיעל רויטע הויזען, ענגלענדער, סערבען, בעלגיער פאניעס, יאפאנער שטעהען אין דייטשלאנד? זעהט אזוי פיעל געגען איינעם און דער דייטש קריכט נאך, צוגענומען בעלגיען, האלב פראנק־רייך, פוילען, איז אייך דאס וועניג? הארט אויס, האט געדולד, מען וועט נאך דעם פראנצויז צו־טרייסלען, דעם סערב צוקוועטשען, די פאנישע מארדע צורייבען, נאכדעם וועט מע] לייענען דעם לייעניש מיט'ן ענגלענדער. די דייטשע פלאטע איז נאך אויך ניט געשטארבען.

ערשטער יוד: (לאכענדיג) וואס מאכט זי די פלאטע? קענט איהר מיר ניט אבגעבען א גרוס פון איהר? זאל זי ארויסקריכען פון איה־רע לעכער, אדרבא (קלאפט אין טיש) יעקעלע האט דאך ראשית געקערט וועלטען, געפלויגען אין ליבוי, געשאסען איך ווייס אליין ניט וואהין. הא? אט איז געווען אנ'„עמדיך"; קייזער ווילהעלם האט עס בכבודו ובעצמו באשווענטעט. האט זיך

אנאנסען-פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . 30 „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 9. | קאפענהאגען, מאנטאג ד. 7-טען דעצעמבער 1914.

ארעסטירט גענעראל רענענקאמפף א רוסישער נצחון אין קאווקאז.

בולגאריען געגען רוסלאנד. — ענגלאנד קאנפיסקירט נארוועגישע קריעגס-שיפען דער צושטאנד אין בעלגיען.

גענעראל רענענקאמפף ארעסטירט.

בערלין, 5 דעצעמבער. צו וואלף-ביורא מעלדעט מען פון בוקארעסט: „אדעווערול“ טיילט מיט פון אדעס, אז גענעראל רענענקאמפף איז ארעסטירט געווארען. ער איז אנגעקומען מיט זיין ארמעע מיט 18 שטונדען צו שפעט צום פוילישען קריעגס-פלאץ, אזוי, אז די דייטשען איז דערוויל געלונגען צו דורכרייסען זיך דורך די רוסישע רייהען.

דער רוסיש-טערקישער קאמפף.

פעטראגראד, 5 דעצעמבער. (אפיציעל) אונזערע מחנות האבען נאך די געשלעגען אויף די וועגען ביי דילמאן און מהאי עראבערט סאראי און באשקאל. די טערקען, וואס האבען הארטנעקיג פערטיידיגט די פאזיציעס פאר דיזע שטעט האבען זיך איילענדיג צוריקגעצויגען אין דער ריכטונג פון וואן. זיי האבען איבער געלאזען פיעל פערוואונדעטע און פיעל געפאנגען. אין באשקאל האבען מיר עראבערט אגרויסע משא לעבענסמיטלען און אמוניציאן.

דער רוסיש-דייטשער קאמפף אין פוילען.

לאנדאן, 6. דעצעמבער. פון פעטראגראד טעלעגראפירט מען צו «דיילי טעלעגראף»

דער קאמפף ביי לאדז איז געוואונען פון די רוסען, און די דייטשען ווענדען אן זייער גאנצע ענערגיע אויף צו פאלגען דעם ביישפיעל פון מערב-פראנט און בעפעסטיגען א אונדער-ברעכענדע ליניע, וועלכע זאל פערהיטען פון אנ'אריינרייסונג אין דייטשלאנד. פון דעם מערב-פראנט ווערען נאכאנאנד געשיקט מחנות אויף אויסציפיעלען הינדענבורג'ס דרום-דיגע אבטיילונגען ביי סעראדע און די צפון'דיגע פון די דייטשיש-עסטרייכישע ארמעע-מאסען. אויך הינטער טשענסטאחאוו ווערט צוגעגרייט א פערבינדענדע רייהע פון בעפעסטונגען.

דער גאנצער פראנט פון קוטנא—פטריקאוו—לאדז — סעראדז — טשענסטאחאוו — קראקוי דערגרייכט ביז 300 קילאמעטער.

די ענגלענדער פערהאלטען 2 נייע נארוועגישע פאנצערשיפען.

קריסטיאניא, 5. דעצעמבער. לויט א מיטטיילונג פון לאנדאן צו „אפטענפאסטען“ איז צו זעהען, אז די צוויי נייע פאנצער-שיפען, וואס נארוועגען האט פאראיאהרען בעשטעלט אין ענגלאנד ביי ארמסטראנג, ווערען פערהאלטען. נאטירליך וועט נארוועגען בעקומען בעצאהלט דערפאר.

נארוועגען האט אויף די צוויי שיפען בעצאהלט 8 מיליאנען קר. אין 2 טערמינען און דארף נאך בעצאהלען אדריטען טערמין, אנ'ערך 5 מיליאנען קר.

בולגאריען געגען רוסלאנד.

בערלין. 6. דעצעמבער. דא גיט מען איבער, אז די רוסישע רעגירונג, האט פערלאנגט פון דער בולגארישע רעגירונג, זי זאל ערלויבען דורכפיהרען 300 קאנאנען און 200 מאשין-געוועהר פון שניידער אין קרוזאט, פראנצויזישע פאבריקען דורך בולגאריען קיין רוסלאנד. די בולגארישע רעגירונג האט אבער ענטזאגט און וויל ניט אז איהר נייטראליטעט זאל בעריהרט ווערען. די געוועהרען האט מען געמוזט אומקעהרען צוריק קיין פראנקרייך. און אזוי ווי דער האפען אין ארחאנגעלסק איז פערשפארט פון אייז, איז דערווייל אונמעגליך זיי צו טראנספארטען.

דער צושטאנד אין בעלגיען.

ראטערדאם ד. 6. דעצעמבער. עס ווערט מיטגעטיילט פון בריגע: ווי דער איצטיגער מצב אין בעלגיען זאל ניט זיין קריטיש, איז נאך דערווייל צו דער ליידען, נאר ווי בעאמטע זאגען זיך ארויס, וועט אין משך פון 14 טעג אונמעגליך זיין צו בעקומען ברויט אין שטאט, קיין גרויסע פארגרייטונג פון מעהל איז דא ניטא, דערום וועט איצט דער ארטיגער קאמיטעט פרובירען צו שאפען די נויטיגע צופיהרונג פון אמעריקא, אבער דאן דארף די פראווינץ שטעלען 500,000 פראנק אלס זיכערהייט, און די סומע איז נאך דערווייל ניטא, די אויסזיכטען זענען זעהר טרויערינע, ווייל בריגע איז אינגאנצען אבגעזונדערט פון דער אויסערער וועלט, און די צופיהרונג פון אמעריקא קען אין לעצטען פאל ערשט זיין דא אין 14 טעג ארום.

לייטענאנט לוסאדא געפאלען אין שלאכט.

לאנדאן. עס ווערט מיטגעטיילט, אז דער לייטענאנט לוסאדא, א יודישער אפיציר אין דער ענגלישער ארמיי, איז געפאלען אין שלאכט אין צפון-פראנקרייך. דער פערשטארבענער איז געווען א נאהענטער קרוב פון אדוואקאט לוסאדא, דער לאנדאנער מיטגליעד פון יק'א פארשטאנד.

א דייטשע אונטערוואסער שיף אין עסביערג.

עסביערג.—די דייטשע אונטערוואסער-שיף „16 או» איז היינט אנגעקומען אהער, מיט אניט בעדייטענדען מאשינע שאדען.

אויב די שיף וועט אין א משך פון 24 שעה ניט קענען ארויספאהרען פון עסביערגער האפען וועט מען לויט דער נייטראליטעטס-געזעצען ארונטער נעמען די וואפען און די מאנדשאפט אינטערנירען דא אין לאנד ביז די מלחמה וועט זיך ענדיגען.

פערסיען פערבלייבט נייטראל.

צו פעטראגראד טעלעגראם-אגענטור טיילט מען מיט, פון טעהעראן:

דער שאך האט היינט געעפענט די דריטע פארלאמענט-סעסיאן, אין זיין טראן רעדע האט דער שאך געזאגט אז ער האט בעשלאסען צו פערהאלטען זיך שטרענג נייטראל.

די סערבען גרייפען אן ווידער.

וויען. (אפיציעל) אין דרום פון בעלגראד געהען מיר פארווערטס.

אין מערב פון אראנציאלאוואך, גארני און מילאנאוואך, האט דער שונא ערהאלטען נייע פערשטארקונגען און זעצט פאר די אנפאלען מיט א מורא'דיגען כוח.

„יודישער פאלקסצייטונג", קריסטאלגאדע 11 1 זאל, ווי אויך בייַ די ה"ה נאחמסאן, טאר־ דענסקיאלדגאדע 1, טעל. 787 צענטראל, סקא־ ראחאד, בארגרגאדע 30, ווי אויך בייַ די איב־ ריגע מיטגליעדער פון ציוניסטישען קאמיטעט

קינדער אונטער 8 יאהר ווערען בשום אופן ניט אריינגעלאזען.

איינצעלהייטען אין פראגראמען.

פארטראגען וועגען רוסלאנד.

אין „גרונדטוויגס הויז" וועלען אבגעהאלטען ווערען 3 פארטראגען איבער רוסלאנד.

זונטאג ד. 6־טען דעצעמבער וועט דער רו־ סישער גלח שטשעלקונאוו, רעדנען וועגען „פאלק און קירכע אין רוסלאנד".

דעם 13־טען וועט רעדנען דר. וויעטא קנוד־ סען איבער דער סאציאלער און עקאנאמישער

לא ג

דעם 20־טען וועט א. וועסט, רעדנען איבער רוסלאנד אלס א קולטור לאנד

— עפשטיין'ס פענסיאנאט, —

ראזענגארדען 11, 1 זאל.

יעדען טאג צו בעקומען פרישע מיטאגען פון 65 ביז 1·50

שנייידער: און שניידערינס

ווערען געפאדערט אויף גוטע בעדינגונגען בייַ ה בר ע כ נ ע ר, ראזענגארדען 11, 2 זאל.

— אלע וואארע, נייהייטען און פאטענטען —

ווערען געקויפט פון האנדעלסהויז י. פערסטאט, סט. קאנגענסגאדע 61, 1 זאל.

בערנהארד קון, טאלדבאדוויי 40.

אנגרא לאגער פון טהי, קאפע און קאנסערוון.

איך איבערגעב מיינע פרעמדע קונדען מיין פרעמדע פרעמדע פאר קאנדינאוויען און אויך פער־ שיידענע קאמיסיאנס־אויפטראגען צום אנקויפען אין פערקויפען פערשיידענע סחורות.

בעסטע רעפערענצען. Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.

Bernhard Cohn,

Toldbodvej 40.

En gros lager Kakao, Tee und Konserven.

SoFortige liefferung.

דער שוחט

פון מחזיקי הדת, א. מ. בארנשטיין.

וואוינט:

Peder Hvidtfeldstræde 9.

אגדת הציונים בדנמרק.

פעראנשטאלטעט דעם 13־טען דעצעמבער

— א גרויסען —

חנוכה־אבענד

אין וועלכען סיועלען זיך בעטיליגען בעקאנטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען.

דער באל וועט זיין אינ־ם גרויסען זאל פונ־ם פשודענטישען פעראין. בילעטען צו בעקומען אין רעדאקציע פון „דער יודישער פאלקס־צייטונג.

אכטונג

מען בעט די געהרטע וואך־אבאנעמענטען, בע־ צייטענס פערניין דעם אבאנעמענט, כדי די צייטונג זאל קענען רעגעלמעסיג אנקומען.

די עקספעדיציאן.

אמעבעלירטער צימער

וועגט פערמיטען פאר איין אנשטענדיגען מאן. וויענדען זיך אין עקספעדיציאן.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ־ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד או־ אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אויר־ס

אבאנעמענטס־פרייזן:		אנאנסען־פרייזן:	
אויף א חודש	1 קר. 20 אויר.	פאר־ן טעקסט	25 אויר עם א שורהפעטיט
אויף א וואך	30 „	נאכ־ן טעקסט	15 „ „ „

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען וועלט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארווועגען, עווייצאן רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 נאכמיטאג און פון 3—8 נאכמיטאג

דער אורעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען:

בערלינסקע טידענדע"ט קאנטארעס, ראטהויזפלאץ אוי פרידריק־ באר־גגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרייד 78.

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

ביליג שוכווארג

אין איצטיגער מלחמה־צייט, ווען בייַ אלעמען איז שוך טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געווענליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייט און בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt,

Torvegade

I.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

נעמען נקמה פאר די מלחמה פון 1870, זיי זענען אייפערזיכטיג אויף זייערע ברידער אין עלזאס און לאטרינגען. זיי ווילען זיי בעפרייען פון א פרעמדען יאך. אפילו דיזער תירוץ, וואס איז שעהן, עדעלער און רעדט זעהר פיעל צום פראנצויזישען הארץ און קאפ, איז אויך ניט גענוג צו פערענטפערען די הארבע קשיא. ווארום אין דער צייט ווען די פראנצויזען האבען בעדעקט מיט א טרויער־שלייער די סטאטוע פון סטראסבורג און געהאלטען אין איין זאגען קינות אויף דעם מיליאן פראנצויזען, וואס געפינט זיך נאמיר זאגען אין געפאנגשאפט, האט דאס פראנצויזישע פאלק אויסגעארבייט א געפעהרליכע לעבענס־ווייזע, וואס דראהט צו פערניכטען מיט דער צייט די פראנצויזישע נאציאן. פון יאהר 1870 האבען די דייטשען בעקומען נייע 27 מיליאן דייטשען און די פראנצויזען האבען נאך דעם זעלבען חשבון געדארפט אין דעם זעלבען משך בעקומען נייע 20 מיליאנען, זיי האבען אבער אפילו די העלפט ניט בעקומען. ווי לייכטער וואלט זיי איצט געווען די מלחמה. זיי וואלטען ניט געדארפט ברענגען זייערע שווארצע סענעגאלען..

ווי געזאגט, טרוקענע חשבונות גיבען נאך אונז ניט דעם שליעסעל צו די וועלט געשעהעניסען. עס זענען נאך דא פיעל סודות פערבארגען אין דער נשמה פון די פעלקער. עס איז דא א פאליטיק, וועלכע מען קען טרייבען, און עס איז דא א העכערע פאליטיק, פון וועלכער מען ווערט געטריעבען.

די איצטיגע מלחמה וועט אונז פיעל אויפדעקען, דען זי האט פערנומען די האלבע וועלט און אריינגעצויגען צו זיך אלע אייראפעאישע פעלקער און פערחאפט א טייל פון אזיען. מען קען קורירען א קראנקהייט, ווען מען געפינט ארויס די ריכטיגע דיאגנאזע, און דאס וועט מוזען זיין דער נוצען פון דער איצטיגער מלחמה. מען וועט בעסער פערשטעהען דעם פערשיעדענעם גייסט פון די פעלקער און מען וועט קומען נעהנטער צו די ריכטיגע סבות, וואס רופען ארויס א מלחמה. פאר דער מענשהייט וועט דאס ויין א שטיקעל נצחון.

ווי טייער מוז די ארימע מענשהייט בעצאהלען פאר איהרע נצחונות.

ע נ ד ע.

דער קליינינקער מעטאלענער צלמ׳על דערהויפט איהם, דעם זוהן פון דער פערפאלגטער און גערודפ׳טער נאציאן, און... אך, ווי נאריש, ווי דום און בארבאריש די מענשען זענען נאך!..

און בערטשיק האט מיט פערדרוס און פערא כטונג א האסטיגען שליידער געטהון דעם צלמ׳על אויף דר׳ערד... האט איינגענורעט דעם קאפ אין קישען און זיך ביטער פונאנדער געוויינט...

ער האט יעצט געוויינט אויף זיינע פערלארענע האנד און פוס, אויף זיין צובראכענעם, צוקאליעטשעטען לעבען, אויף די נארישע און בארבארישע ארדנונג, וואס פאדערט אזוי פיעל מענשליכע קרבנות.

ש. פליטש.

פרויען לופט־פליהער איז דער מלחמה.

מיר וועלען גארניט לאנג דארפען ווארטען און מיר וועלען הערען פון פרויען, וואס נעהמען אנ׳אקטיווען אנטייל אין דער מלחמה. א בעוועגונג געהט איצט איבער פראנקרייך און ענגלאנד, צו ארגאניזירען א פרויען קארפוס פון לופטפליהער, און די ארבייט, וואס פאלט איצט אויס פאר די מענער צו טהון אויף דיעזען געביעט, זאל איבערגעגעבען ווערען צו די דאזיגע פון שעהנעם געשלעכט.

אין דער איצטיגער מלחמה שפיעלען די לופטשיפען א העכסט וויכטיגע ראלע, ניט נאר בענוצט מען זיי ארונטערצושל־ידערען באמבעס אויף דעם שונא, נאר אויף אויסצושפיאנירען דעם פיינד׳ס פאזיציעס, וואס אין דער אמת׳ן איז די וויכטיגסטע אויפגאבע פון די לופטשיפען.

די ארמעען קענען איצט כמעט ניט מאכען קיין בעוועגונג, וואס זאל ניט בעמערקט ווערען פון די לופט־פליהער פון דעם שונא, וועלכע דרעהען זיך כסדר ארום אין דער הויך. אז די ארבייט פון זיין א מיליטערישער לופט־פליהער איז ניט קיין לייכטע, איז זעלבסטפערשטענדליך, דערצו איז עס טאקע אויך ניט קיין זיכערע. מען איז תמיד אין סכנה מיט׳ן לעבען.

פונדעסטוועגען וויל מען אבער „איינשפאנען" די פרויען און זיי שיקען אין די וואלקענס שפיאנירען אויפ׳ן פיינד און אפטמאל טאקע אויך פרובירען ארונטערשליידערען דינאמיט און אנדערע אויפרייסונגס מאטעריאל אויף די קעפ פון שונא.

אז פרויען זאלען זיך בעטייליגען אין קריעג איז קיין נייעס ניט, עס זענען שוין געווען פיעל פעלע, וואס פרויען זענען געווען אין די פאדערשטע רייהען פון שלאכט און האבען געקעמפט צוגלייך מיט די מענער. אין דעם באלקאנישטערקישען קריעג זענען א סך פרויען געווען אין די פערשיעדענע ארמעען אלס זעלנער, און פערזיכערט ווערט אויך דאס צווישען די פראנצויזישע פאלדאטען געפינען זיך אויך פרויען, זענען אין רעכטען מיטען פייער פון קאמפף.

פרויען שפיאנען זענען אויך דא. פון די דעפעשען ווייזט זיך ארויס, אז א געוואלדיג גרויסער צאהל פרויען גיבען זיך אן אויס פאטריאטיזמוס צו דיענען אלס שפיאנען, און זיי נעהמען זיך אונטער די שווערסטע שליחות׳ן, וואס מיינט, אז 99 פראצענט זענען זיי אין געפאהר מיט׳ן לעבען, ווארום לויט די געזעצען פון קריעג, מאכט מען מיט א שפיאן קיינע מחזקות ניט, דער טויט איז די איינציגע שטראף. דאס שרעקט אבער ניט אב די ווייכהערציגע פרויען און זיי טהוען זייער ארבייט ניט ערגער פון די מענער

היינט פארוואס זאלען זיי טאקע אויך ניט ווערען קיין לופט־פליהער און מיט דעם העלפען זייערע לענדער?

ווארום אין דער פעלד פון לופט־פליהעריי זענען די פרויען שו׳ן ניט קיין „גרינע", און אין ענגלאנד און פראנקרייך קענט איהר איצט געפינען א גאנץ היבשע צאהל פון זעהר געשיקטע פרויען לופט־פליהער.

דארטען זענען פאראן אי פראפעסיאנעלע פרויען לופט־פליהער אי ליעבהאבערינס, וועלכע האבען עס אויפגענומען אלס „ספארט" און האבען זיך טאקע גאר גוט אויסגעצייכענט.

העלען דוטריע, א פראנצויזישע פריילין, האט זאגאר בעוויעזען אזוינע „קונצען" אין דער לופט וואס האט זיך ביי אלעמען געשטעלט די האאר קאפויר. זי איז געפלויגען מיט׳ן קאפ אראפ און האט געוויזען אנדערע שטיק וואס האט פערחאפט דעם אטהעם ביי די צושויער. באראנעסע רעימאנד, אן אנדערע פראנצויזקע, האט זיך א נאמען געמאכט אלס א לופטפליהערין.

אין ענגלאנד פעהלען אויך ניט קיין לופטפליהערינס, ליידי וויקטאריא, וועלכע איז א כלה פון אנ׳אמעריקאנער מיליאנער, איז ניט נאר א בעריהמטע שענהייט, נאר אויך א טאלאנטפולע לופט־פליהערין, און אזוינע ווי זי זענען פאראן א היבשע ביסעל.

עס איז דערום גאנץ נאטירליך, אז אונטער אזוינע אומשטענדען זאל מען וועלען ארגאניזירען די פרויען אין א קארפוס און זיי מאכען פאר מיליטערישע לופט־פליהער און זיך מיט זיי בענוצען אין שלאכטפעלד.

דערביי וועט אויך זיין אינטערעסאנט צו דערצעהלען דאס דער פראנצויזישער געלעהרטער, ד"ר באדין, איז זאגאר מיט דער מ־ינונג, דאס וואס אנבעלאנגט די קונסט פון פליהען, זענען די פרויען אם בעסטען פאסיג זיך אויסצוצייכענען.

די גרונדען, וואס ד"ד באדין גיט אן, זענען וויסענשאפטליכע און זענען אפילו ניט קיין שמייכעלהאפטע, אבער אינטערעסאנט זענען זיי יעדענפאלס.

ד"ר באדין זאגט, אז פרויען קענען זיין בעסערע לופט־פליהער אלט די מענער, דערפאר וואס זיי זענען אין אמעהר פרימיטיווען צושטאנד ווי די מענער, עס הייסט, אז זיי זענען וועניגער ענטוויקעלט, זייערע נערווען זענען ניט אזוי דעליקאטנע, ווי די מענערשע נערווען, און דאס איז אויך ווייל זיי זענען נאך אין א פרימיטיווען צושטאנד. דאס מאכט די פרוי צו זיין אונערשראקען און זי קען זיך דערום פערהאלטען געלאסענער און מיט מעהר טאקט אין דער לופטען. דערצו זאגט דער דאקטאר, אז די פרויען קענען ליידען מעהר יסורים ווי די מענער, און זיי קענען דערום לענגער אריבערטראגען די קעלט אין דער הויך, דערצו דארפען זיי וועניגער זויער־שטאף (אקסידזשען) צו אטהעמען, זייער ראיה איז פיעל שטארקער, די פרוי איז לייכטער אין וואג און בכלל איז זי פון דער נאטור פאסיגער צו זיין א פליהענדע פויגעלע ווי דער מאן.

דער העלדישער טויט פון א יודישען פאלקאווניק.

די עסטרייכישע צייטונגען בעקלאגען דעם טויט פון דעם יודישען פאלקאווניק עמנועל קרויש פון דער אונגארישער ארמיי, וועלכער איז געפאלען אין דער שלאכט מיט די סערבען.

קרויש איז געפאלען טויט מיט׳ן שווערד אין האנד, פיהרענדיג זיין רעגימענט אין א נאכטאטאקע אויף די סערבען ביי די דוגא־בערג, 6 שטונדען גאנג פון סעראיעווא.

דער קאטוילישער קירכען־ריכטער שעפעסי וועלכער האט געקעמפפט ביי זיין קאמאנדע ערצעהלט מיט וואס פאר א מוטה קרויש האט געקעמפט געגען די סערבען:

«מיר האבען זיך אלאז געטהאן צו שטורעמען דעם שונא", שרייבט שעפעסי, „עס איז געווען פינסטער ווי אין א קעלער, עס איז געווען שרעקליך צו געהן, פלוצלינג רופט אויס אונזער פאלקאווניק: „יונגען, גיט מיר אנ׳אונגארישען פאהן! מען האט איהם דערלאנגט. „פארווערטס!" האט ער געגעבען די קאמאנדע, ער פאראויס, און נאך איהם דער רעגימענט, דעם שונא׳ס א קויל האט איהם אבער גלייך אין האלז געטראפען, אן ער איז געפאלען טויט. מען האט איהם מקבר צווישען די דוגא און אוסי־קלאריקא בערג און געמאכט א צייכען אויף זיין קבר, כדי זיין פאמיליע זאל ווען עס איז קענען עס געפינען!"

א צווייטער העלדישער יודישער אפיציער פון דער עסטרייכישער ארמעע איז געווען דער ליייטענאנט באדערלע פון שטראסניק. ער איז העלדיש געפאלען אויפ׳ן שלאכטפעלד, פערטיידיגענדיג מיט זיין קאמאנדע א בריק געגען רוסישע ארטילעריע. עס האט געהאגעלט מיט גראנאטען, ער האט אבער זיין פאסטען ניט פערלאזען.

מיט זיין העלדענמוט האט זיך אויסגעצייכענט אויך דער יודישער אונטער־אפיציער עמיל לעווי.

ווען אלע אפיציערען פון זיין ראטע זענען אויסגע׳הרג׳עט געווארען, האט ער איבערגענומען די קאמאנדע, און האט אונטער א האגעל פון ארטילעריע־פייער פערנומען א פאזיציע. דער קייזער האט איהם דערפאר דעקארירט מיט א הויכען ארדען.

דער חנוכה-אבענד.

דער גרויסער חנוכה־באל, וואס ווערט איינגעארדענט דעם 13 דעצעמבער פון דעם אגודת הציונים בדנמארק פערשפרעכט, לויט זיין פראגראם, צו זיין איינער פון די אינטערעסאנסטע אינ׳ם היינטיגען יאהר. אינ׳ם קאנצערט וועלען זיך בעטייליגען די פר. פ י ל י פ (וויאלין), די הערען פ י ל י פ ס ע ן און ב י י מ ע ל, ווי אויך אנדערע ליטעראריש ע און מוזיקאלישע קרעפטען

ס׳וועלען אויך אויסגעפיהרט ווערען לעבענדע בילדער (טאבלאס) פון יודישע פערגאנגענהייט, געגענווארט און צוקונפט אונטער געזאנג בעגלייטונג פון הר ס. ראבוחין.

דער אווענד וועט געעפענט ווערען דורך א פעסט־רעדע פון מ. ג ר א ס מ א ן. צווישען די פאויזען וועט דער ארקעסטער אויספיהרען יודישע נאציאנאלע ליעדער ווי אויך אנדערע בעלוסטיגונגען.

דער אווענד וועט טראגען א אויסגעהאלטענעם יודיש־נאציאנאלען חאראקטער און ס׳איז זעהר ווינשענסווערט, אז די קאפענהאגענער יודישע געזעלשאפט זאל אונטערשטיצען די גוטע איניציאטיווע פון די היגע ציוניסטען.

בילעטען צו: 2 ק"ר, 1,50, 1 און 75 אוירעס איז צו בעקומען אין דער עקספעדיציע פון דער

בעלגיען.

ווען די דייטשען האבען זיך פלוצלונג אריינ־געריסען אין בעלגיען, האט מען גלייך פערשטא־נען, וואס זיי ווילען. ערשטענס איז די פראנצוי־זיש־דייטשע גרענעץ שטארק בעפעסטיגט, ווי עס ווייזט טאקי איצט ארויס אין דעם, וואס די דייטשען קענען דארטען עד היום ניט מאכען קיינע שום בעדייטענדע פארשריטען; און צוויי־טענס, ווייל דורך בעלגיען האבען זיי אינגאנצען ניט מעהר ווי קארגע 300 וויארסט צו דער פראנ־צויזישער שטאדט ליל, וועלכע איז זעהר א וויכטיגער שטיץ־פונקט פאר זייערע ווייטערע אפעראציעס.

פערשטעהט זיך, אז נאכדעם ווי זיי זיינען דורכגעגאנגען בעלגיען זיינען זיי געצוואונ־גע,ווען צו פערזיכערען אויך די ים־ברעגען פון מערב פלאנדערן, כדי דער שונא זאל ניט הא־בען קיין מעגליכקייט דארטען אבזעצען א נייע ארמיי און שלאגען זיי דערמיט אין רוקען אדער איבעררייסען זייערע פערבינדונגס־ליניען. מען האט זיך אבער אויך געקענט גוט פארשטעלען אז דער ים־ברעג קען אויך גענוצט ווערען צו עטוואס אנדערש: צו ים־אפעראציאנען געגען ענגלאנד. אמת, כדי צוקומען צו א בעלגישען פארט—אסטענדע, אנטווערפען אדער זעעבריוגע—מוזען די דייטשע שיפען פריהער דורכגעהען דעם גאנצען האלענדיש־ן ים־ברעג, וואו א געשלעג מיט,ן ענגלישען פלאט איז פאר דייטשלאנד זעהר מסוכנדיג. אבער אונטערוואס־ער־שיפען קענען דאך אונבעמערקט דורכגעהן אדער גאר איבער געפיהרט ווערען אויף דער יבשה. אויך צוגרייטען אלופט־אנפאל אויף ענג־לאנד פון בעלגישען ברעג איז זעהר לייכט,ווייל פון אסט,ענדע קיין דאווער איז אינגאנ־צען 125 קילאמעטער (די לופט ליניע).

פון אלעמען פערשטעהט זיך זעהר גוט, וואס פאר א גרויסען ווערט האט איצט בעלגיען פאר דייטשלאנד.

אין דער צייט פון מלחמה זענען פארגעקו־מען פערשיעדענע זאכען, וועלכע דיענען אלס בעווייזען—אז ווען דייטשלאנד זאל געווינען די מלחמה, האט זי בדיעה צו בעהאלטען בעלגיען פאר זיך אויף שטענדיג.

אויף דער פראגע: וואס פאר א ווערט האט בעלגיען פאר דייטשלאנד? איז איצט לייכט צו ענטפערען.

ס'איז גאנץ קלאהר, אז אין מיליטערישען זינן וועט בעלגיען ביי א צוקונפטיגער מלחמה האבען דעם זעלבען ווערט, ווי ביי יעצטיגער קריעג. ווי די גרענצען וועלען איינגעשטעלט ווערען, קען מען איצט ניט פאראויס זאגען, אבער דאס איז זיכער, אז די ים־ברעגען פון מערב־פלאנדערן וואו ס,קומען פאר שוין באלד 3 וואכען מורא,דיגע שלאכטען, וועלען אלע מאל זיין א סכנה פאר ענגלאנד.

נאך מיט א צייט צוריק האט מען געזאגט, אז יענע גרויסע מאכט, וועלכע וועט בעזיעצען אנטווערפען, וועט שטענדיג האבען אין די הענד ארעוואלווער וועלכער איז אנגעשטעלט אנטקע־געגען ענגלאנדס הארצען.

די בעלגישע טעריטאריע גופא איז פאר דייטשלאנד גאר קיין גליק ניט. אמת, בעלגיען איז אזוי גרו־ס ווי יולאנד און פיען צוזא־מען און איז געדיכט בעזעצט מיט 7 א האלבען מיליאן בעפעלקערונג, אבער דייטשלאנד נויטיגט זיך אין קאלאניעס און ניט אין מעהר טעריטא־ריע און אונטערטאנען אין אייראפא. אזוי איז יעדענפאלס די אלגעמיינע אויפפאסונג, וועלכע ווערט בעשטעטיגט דורך פיעלע אנגעזעהענע דייטשע פאליטיקער.

אויך עקאנאמיש האט בעלגיען ניט קיין גרויסען ווערט פאר דייטשלאנד, ווייל אין א פרעמדער לאנד וואו דער האנדעל און אינדוסטרי און די לאנדווירטשאפט איז שטארק ענטוויקעלט וועט פאר פרעמדע דארט ניט פיעל זיין וואס צו טאהן, ווען מ,זאל אפילו דורך הויכע טאריפען קינסטליך ארויסרופען א קאנקורענץ.

פאליטיש, איז בעלגיען זאגאר א געפאהר פאר דייטשלאנד,ס אינערן לעבען. אריינגעמען אין זיך אזא גרויסען פרעמדען עלעמענט, בפרט קאטאליקען און סאציאלדעקאקראטען איז פשוט ניט ווינשענסווערט, ווייל זי האט שוין אזוי אויך גענוג פון דעם מין.

ווען דייטשלאנד זאל, ניט קוקענדיג אויף דעם, דאך אנעקסירען בעלגיען, וועט זי דערצו מעהר זיין געצוואונגען ציליעב דעם, וואס זי נויטיגט זיך אין די ים־ברעגען איידער צוליעב נייע לאנד ערווערבונגען.

די דייטשע רעגיערונג טהוט אלץ, כדי צו פערהיימליכען איהרע פלענער בנוגע בעלגיען; זי האט אפילו פערבאטען צו שרייבען דעם בעלגישען שיקזאל אין די צייטונגען.

דערווייל דויערט דער מורא,דיגער קאמפף אין פלאנדערן בי־ם ברעג ים, וואו די דייטשען גרייטען צו, בלי שום ספק, אנ,אנפאל געגען ענג־לאנד. דער צוועק פון אלע זייערע קרבנות אין פלאנדערן מוז ענדליך דערגרייכען ביז קאלע און פון דארט קיין דאווער.

דערמיט וועלען די דייטשע מחנות דערקווי־קען די דארשטיג נשמות פון די דייטשע פאטריא־טען, וועלכע חלומ'ען צו זעהן דייטשע סאלדאטען אויפ,ן ענגלישען באדען.

י. דאווידסאן.

די מאסען־פסיכאלאגיע און די מלחמה.

פון דר. שמריהו לעווין.

דאקטאר פראנק איז געווען דער שטאלץ פון די קארלסרוהער יודען, און ווער עס האט איהם נאר געקענט, האט איהם געליעבט, און ווער עס האט ניט געקענט, זאל לייענען זיין לעצטען בריעף, וואס ער האט געשריעבען זיין אינטימער פריינדין. ער בעט דארט מחילה ביי זיינע עלטערען. ער האט זיי צוויי מאל אין לע־בען פערשאפט גרויסע שמערצען. ער האט זיי געפייניגט צום ערשטען מאל, אז ער איז אריינ־געטראטען אין די סאציאל־דעמאקראטישע פאר־טיי, און צום צווייטען מאל, אז ער האט זיך געמעלדעט ווי א פרייוויליגער. ביידע מאל,— אזוי שרייבט ער,— האט ער זיי ניט געפרעגט, ווארים ער האט זיי געוואלט שפארען נאך גרע־סערע יסורים. צום ערשטען מאל איז ער אריינ־געטראטען אין א קאמפף ארגאניזאציע צוליעב זיינע אייגענע אידעאלען, צום צווייטען מאל געגאנגען פרייוויליג אין מלחמה אנקעגען זיינע אייגענע אידעאלען. און מיט וועלכער עכט יודי־שער השתפכות הנפש איז זיין לעצטער בריעף געשריעבען געווארען, דאס איז א וידוי פון א נשמה, וואס זי קעמפפט מיט זיך אליין.

פראנק איז ניט דער איינציגער. ערשט נאך דער מלחמה וועלען מיר ערפאהרען, וואס פאר טראגעדיעס עס האבען זיך אבגעשפיגעלט אין דער גאנצער וועלט פאר און בשעת דער מלחמה.

האבען דען די בעוואוסטע סאציאל־דעמא־קראטען, וועלכע קאנטראלירען אין דייטשלאנד אליין פינף מיליאנען שטימען, ניט געקאנט אר־גאניזירען א פראטעסט וואס די וועלט האט נאך ניט געזעהען, אדער גאר אנג'אויפשטאנד?

ערקלעהרען דאס מיט מורא־געפיהל—פאלש און לעכערליך. ווארום מעהר קרבנות, ווי זיי וועלען איצט ברענגען, וואלטען זיי ביי אנ'אויפ־שטאנד אויך ניט געבראכט. ניין, ניט א מורא־געפיל האט זיי אונטערדריקט, נאר עטוואס אנ־דערס. זיי זענען אויך געכאפט געווארען פון אנ'אלגעמיינער בעגייסטערונג, פון א געהיימער קראפט, וועלכע האט די גרעסטע שליטה אויף פעלקער און נאציאנען. זיי האבען זיך מעהר ניט געפיהלט ווי מיטגליעדער פון א פאליטישער פארטיי, זיי האבען זיך געפיהלט ווי קינדער פון א גרויסער נאציאן. די פארטיי־אונטערשיעדע זענען אבגעטראטען אויפ'ן הינטערען פלאץ, זיי האבען דערפיהלט א נשמה יתירה.

דאס זעלבע מוז מען אננעהמען אזין, פון די פראנצויזען, ענגלענדער, בעלגיער און א. וו.

די פראנצויזען זוכען רעוואנש, זיי ווילען

בערטשיק סענדערס דער סאלדאט.

מלחמה ערצעהלונג.

(ענדע).

געקומען צו זיך איז בערטשיק ערשט אויפ,ן דריטען טאג נאך דעם, ווי ער האט זיך געפונען אין טאל. ווי אזוי עס איז אלעס פארגעקומען און ווי אזוי מען האט איהם צוגענומען פון'ם שלאכט־פעלד און געבראכט אין שפיטאל — דאס האט בערטשיק זיך ניט געקענט דערמאה־נען. ער געדענקט נור איין מאמענט, ווען ער האט דערפיהלט א שרעקליכען וועהטאג און איז געפאלען אין אהנמאכט..

ווען בערטשיק האט זיך דערוואוסט, אז ער איז אויסער געפאהר, נאר עס פעהלען איהם בלויז איין האנד מיט איין פוס, איז ער ניט דאס ער זאל איבריגענס זיין צופריעדען מיט זיין שיקזאל, נאר ער האט ביי זיך א טראכט געטהון:

„עס האט דאך געקענט ערגער זיין"... און האט פערביסען די ליפען...

איינמאל איז אין דעם צימער, וואו בער־טשיק איז געלעגען, פארגעקומען עפעס א טומעל. די דאקטוירים האבען עפעס בעפויהלען, די בארמהערציגע שוועסטער און פעלדשערס זענען ארומגעלאפען ווי די פער,סמ'טע מייז. ס'איז גע־ווען קענטיג, אז מען ערווארטעט דא עמיצען, און ווירקליך, אין איינינגע מינוט ארום האבען זיך אין צימער בעוויזען דער הויפט־קאמאנדיר, אין דער בעגלייטונג פון א גאנצע כאפטע גענע־רעלער און אפיצירען און אנדערע הויכע לייט. דער הויפט־קאמאנדיר איז ארומגעגאנגען פון איין בעטעל צום צוויטען, האט זיך ביי יעדען איינעם אבגעשטעלט א וויילע, גערעדט מיט די קראנקע און געשאנקען מעדאלען.

ווען דער הויפט־קאמאנדיר איז צוגעגאנגען צום בעטעל, אויף וועלכען בערשטיק איז געלע־גען, האט ער צופריעדען א שמייכעל געטהון און א זאג געגעבען:

— וואס מאכסטו, ברודער'ל, ווי פיהלסטו זיך?

דער הויפט־דאקטאר, וואס איז געשטאנען אונטער,ן הויפט־קאמאנדיר, האט זיך אנגעבויגען צו איהם און איהם אריינגעשושקעט אין אויער..

— א־א! — האט דער הויפט־קאמאנדיר אויסגעצויגען און דערביי האט ער געווארפען א בליק אויפ,ן ברעטיל, וואס איז געווען צוגע־שלאגען ביי בערטשיק'ען צוקאפענס.

— דיין נאמען איז סענדערס? — האט דער הויפט־קאמאנדיר א פרעג געטהון, וויעדער אמאל זיך ווענדענדיג צו בערטשיק'ען.

— „טאק טאטשנא, וואשע וויסאקא פרע־וואסכאדיטעלסטווא!" — האט בערטשיק מיט א שוואכע שטימע געענטפערט.

דער הויפט־קאמאנדיר האט ארויסגענומען פון קעשענע א ווייסינקען צלמ'על אויף א גע־ארגיעווער שנירעל און האט זיך אנגערופען צו בערטשיק'ען:

— דו, ברודער'ל מיינער, כאטשע דו ביסט א יוד, נאר דעם צלמ'על, וואס איך גיב דיר יעצט, קענסטו טראגען ביי זיך אויפ,ן הארצען מיט דער זעלבער שטאלצקייט, מיט וועלכע מיר אלע טראנען איהם, אהן אונטערשיעד פון גלוי־בען. דו האסט איהם גאנץ עהרליך און רעכט־פערטיג פערדיענט, א דאנק דיר! און דערביי האט ער צוגעשפילעט דעם צלמ'על צו דער קאלדרע אויף דעם פלאץ, וואו ס'איז געווען צו־געדעקט בערטשיק'ס הארץ.

— „ראד סטאראטסיא!" — האט בערטשיק אויטאמאטיש און מעכאניש, אבער מיט א צי־טערענדע שטימע אויסגערופען.

דער הויפט־קאמאנדיר האט טרויעריג א שמייכעל געטהון:

— יעצט, מיין ברודער'ל, זעה, ווער געזונד בעסער און קעהר זיך צוריק א היים, האסט זיך שוין גענוג „געסטארעט"... נו זיי געזונד — און ער איז אוועק צו די איבעריגע פערוואונדעטע.

די גאנצע פראצעדור האט אויף בערטשיקען געמאכט א שטארקען איינדרוק. איינינגע מינוט איז ער געלעגען ווי פערטומעלט, נאכהער האט ער א קוק געטהון אויפ'ן ווייסינקען צלמ'על און מיט א טיעפען זיפץ א טראכט געטהון: אט־א

אבאנ עמענטס-פריזן:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וויאר . . . . 30 „

אנאנסען-פריזן:
פארן טעקסט 25 אויר עם א שורהפעטיט
נאכן טעקסט 15 „ „ „

יודישע
פאלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitung“ Krystalgade 11.

נומער 8. | קאפענהאגען, זונטאג ד. 6טען דעצעמבער 1914.

דער פאגראם אין לאדזי

געהט איטאליען אויך מיט?

די ענגלענדער מיינען אז דער דייטשער קרייצער «בערלין» האט פערשפרייט מינעס איבערן צפון־ים.

פרטים וועגען דעם פאגראם אין לאדזי.

די קלאנגען וועגען א פאגראם אויף יודן אין לאדזי, בעשטעטיגען זיך איצט.

אין „ם לאדזער „טאגעבלאט“ נומער 24 פון דעם 9־טען נאוועמבער וואס איז דורכגעגאנגען דורך דעם צענזור לעזען מיר:

אין משך פון די לעצטע צוויי טעג איז א המון חוליגאנעס און שקצים ארום געגאנגען אין די גאסען, און גערויבט די יודישע געשעפטען, זיי האבען צוגרויבט פערשיידענע געשעפטען אויף די גאסען: סחאדנע, סרעדנע, ציגעלנע, ווידזעווסקע, זאוואדסקע, וואלטשאנסקע, נאוואמעסיקא, פאלנאטשנע, און נאך פיעלע. זיי האבען כמעט אין גאנצען רואינירט די געשעפטען, און אין אסך ערטער איז דערגעגאנגען צו גרויסע פלינדערונגען. דער אנגעשטעלטער פון דער פאליציי־אבטיילונג פון דער ראיאן־פאליציי, וועלכע האבען צוטריבען די פאגראמשטשיקעס און ארעסטירט די אויפהעצער. סיזען אויך ארעסטירט געווארען פיעל פרויען, מענער און קינדער. וועלכע האבען פערקויפט פערשיעדענע סחורות אין גאס און האבען ניט געקענט וויייזען ביי וועמען זיי האבען די סחורות געקויפט.

דער מיליטער־קאמאנדאנט, צונעהמענדיג א יודישע דעפוטאציע, האט זיי געבעטען בעהויגען די יודישע בעפעלקערונג, ערקלערענדיג, אז די שולדיגע פון די פאגראמען וועלען גע־משפט ווערען דורכן מיליטער־גערישט.

די מינען־געפאהר אין צפון־ים.

לאנדאן, 4. דעצעמבער. די אדמיראליטעט טיילט מיט, אז דער דייטשער הילפס־קרייצער «בערלין» וואס איז ניט לאנג אנגעקומען אין טראנהיים, איז געווען אנגעלאדען מיט מינעס. איצטער איז אויף דער שיף קיינע מינעס ניטא, ווייל זי האט געווויס פער־שפרייט זיי איבערן אפענעם ים. דעריבער מאכען מיר אויפמערקזאם אויף דער געפאהר, וואס דאס איז פאר די שיפען מען מוז זעהר פארזיכטיג זיין.

פון פראנקרייך.

פאריז. 5. דעצעמבער. (אפיציעל)

איבערן גאנצען פראנט איז קיין גרויסע ענדערונגען ניט פארגעקומען. אין רעכטען פליגעל זענען מיר געגאנגען פארווערטס און שטעהען ניט ווייט פון אלטקירך. דעם 2 טען האבען מיר געמומען 991 מאן געפאנגען.

באמבארדירט קרופס קאנאנען־פאבריק.

ווי די ענגלישע צייטונגען טיילען מיט, איז אן־ענגלישער פליהער געפלויגען איבער קרופ'ס קאנאנען־פאבריק אין עססען און האט אראבגע־ווארפען עטליכע באמבעס. וועלכע האבען אנגעהאן גרויס שאדען אין דער אבטיילונג פון די גיסערייען. דעם פליהער איז געלונגען צו קומען צוריק אהן שום שאדען.

דער רוסיש־דייטשער קאמפף.

פעטראגראד, 5. דעצעמבער. דער גענעראל־שטאב טיילט מיט: אויפן לינקען ברעג פון ווייכסעל איז דעם 3 דעצעמבער פארגעקומען מורא־דיגע געשלעגען. אויפן ליניע סלאווא—לאוויטש און אויפן וועג פון לאדז — פעטראקאוו.

אויף די איבעריגע פראנטען איז קיין בע־דייטענדע נייעס ניטא.

קראקוי וועלט באמבארדירט!

סטאקהאלם, 5. דעצעמבער. פון לאנדאן טעלעגראפירט מען: ניט קוקענדיג אויף די גע־שלעגען אין מערב־פוילען, געהען גרויסע רו־סישע מחנות פארוועלטס אין דרום־פראנט און האט מיט אגוואלדיגער מאכט צווייקגעשטויסען די עסטרייכער.

קראקוי איז איצט אזוי גוט ווי פאלשטענדיג ארומגערינגעלט, און די באמבארדירונג האט זיך אנגעהויבען.

די רוסען האבען אויסגעשטעלט שווערע ארטילעריע 10 קילאמעטער אין דרום פון שטאט און פערפלייצען די דרום־דיגע פארטעען מיט א רעגען פון קויגלען.

וויל איטאליען קריעג?

רוים. נאך דער רעדע וואס דער מיניסטער סאלאנדרא האט געהאלטען, איז אין דער פרעסע ארויסגעזאגט געווארען, מיינונגען פון פערשיע־דענע פארטיי־פיהרער, וועלכע כמעט אלע האבען זיך ארויסגעזאגט געגען דייטשלאנד.

פיינדליכע פליהער איבער פרייבורג.

בערלין 5. דעצעמבער. צו «בערלינער לא־קאל־אנצייגער» טעלעגראפירט מען פון קארלס־רוהע, אז פיינדליכע פליהער האבען נעכטען בייטאג אראבגעוואראפן באמבעס ביי פרייבורג און בריסגא. בעזונדער האבען זיי געפאלגט די באהן־לינייעס.

וואס עס גהעט פאר אין בעלגיען.

פאריז. צו „מאטין“ טעלעגראפירט מען פון הערבעסטהאל: דא הערשט אמורא־דיגער אויפ־ריהר. עס פאסירען נאכאנאנד מחנות און מא־טעריאל דעם וואקזאל. 50,000 רייטער און הונ־דערטער פולעמיאטען איז טראנספארטירט ג־ווארען קיין פוילען, אטייל פון די שוועדע אר־טילעריי גהעט אין דער אנדער ריכטונג — קיין בלאנקענבערגע.

חינעזיש־יאפאנישער קאנפליקט.

בערלין מעלדעט: אויפן האלב־אינזעל שאנ־טונג איז פארגעקומען א ערנסטער צוזאמענשטויס צווישען כינעזישע און יאפאנישע מיליטער. די אויפרעגונג אין כינא ווערט אלץ גרעסער.

שבת ד. 5-טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר אבענד, ווערט אויפגעפיהרט אין אויסטערברוס טעאטער, רויעסגאדע 106.

צום ערשטען מאל אין קאפענהאגען, די בעריהמטע שטיק פון סאפיע ביעלא, אין וועלכער עס שפיגעלט זיך אב די פערפאלגונגען און רדיפות וואס די יודען אין רוסלאנד שטעהען אויס אין דער לעצטער צייט

„די גלות־קינדער"

דראמאטישעס לעבענס־בילד אין 3 אקטען. — מיט׳ן אנטייל פונ׳ם גאנצען פערסאנאל.

1 אקט. די אבלאווע אויף יודען אין קיעוו. — 2 אקט. ענטזאגט יודישע עקסטערן צו האלטען עקזאמען. — 3 אקט. דער שמד און דער טויט.

בילעטען צו בעקומען ביי הר. טימיאנאוו, קויבמאגערגאדע 59.

באל ביז 3 אוהר.

בערנהארד קון, טאלדבאדוויי 40.

אנגרא לאגער פון טהי, קאפע און קאנסערווען.

איך איבערנעם סאלידע פערטרעטונגען פון רוסישע פירמען פאר סקאנדינאוויען און אויך פער־שיעדענע קאמיסיאנס־אויפטראגען צום אנקויפען און פערקויפען פערשיעדענע סחורות.

Bernhard Cohn, Toldbodvej 40. בעסטע רעפערענצען.

אכטונג!

מען בעט די געעהרטע וואך־אבאנעמענטען, בע־צייטענס פערנייען דעם אבאנעמענט, כדי די צייטונג זאל קענען רעגעלמעסיג אנקומען.

די עקספעדיציאן.

אמעבעלירטער צימער

ווערט פערמיטען פאר איין אנשטענדיגען מאן. ווענדען זיך אין עקספעדיציאן.

אגדת הציונים בדנמרק.

פעראנשטאלטעט דעם 13־טען דעצעמבער

— א גרויסען —

חנוכה־אבענד

אין וועלכען ס׳וועלען זיך בעטייליגען בעקאנטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען.

דער באל וועט זיין אינ׳ם גרויסען זאל פונ׳ם סטודענטישען פעראיין. בילעטען צו בעקומען אין רעדאקציע פון „דער יודישער פאלקס־צייטונג.

דער שוחט

פון מחזיקי הדת, א. מ. בארנשטיין, וואוינט:

Peder Hvidtfeldstræde 9.·

Bernhard Cohn,

Toldbodvej 40.

En gros lager Kakao, Tee und Konserven.

SoFortige liefferung.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען:

בערלינסקע טידענדע״ט קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

ביליג שוכווארג

אין איצטיגער מלחמה־צייט, ווען ביי אלעמען איז שיך טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געוועהנלליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייט און בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt, Torvegade 1.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס

אבאנעמענטס־פרייז:	אנאנסען־פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.	פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
אויף א וואך . . . . 30 „	נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

בערטשיק סענדערס דער סאלדאט·

מלחמה ערצעהלונג.

(פארטזעצונג).

נאר אט איז אנגעקומען די מלחמה.

וואס אייגענטליך א מלחמה איז האט בער־טשיק פאר דעם מיליטער־דיענסט אויך געוואוסט, ער האט געוואוסט, אז אויף מלחמה קומען פאר שלאכטען; ער האט געוואוסט, אז אויף מלחמה מארדעט מען, שיעסט מען. שטעכט מען, דאך האט ער זיך קיינמאל און אויך אצינדערט ניט געקענט פארשטעלען, ווי מען נעהמט עס א ביקס און מען שיעסט אויף אומשולדיגע מענשען, וועלכע מען קען ניט און מען ווייסט ניט?...

דער דאזיגער געדאנק האט בערטשיק'ען איצט זעהר געערגערט. ער אייגענטליך פאר'ן טוידט קיין מורא ניט געחאט — שטארבען שטארבט מען דאך סיי־ווי נאר איין מאל, אבער ווי וועט ער דאס קענען שיסען אויף יענעם?... ווי וועט עס ביי איהם זיך דערנעהמען אזוי פיעל מוטה צו ערמארדען א מענשען אהן א שום פאר־וואס אהן א פאר־ווען?...

און בערטשיק איז געווען זעהר ניעדער־געשלאגען, אבער העלפען זיך האט ער, פער־שטעהט זיך, ניט געקענט.

אין אייניגע טעג ארום איז אנגעקומען א בעפעהל, אז זייער רעגימענט זאל זיך צוגרייטען אין וועג אריין און נאך אין א פאאר טעג איז שוין בערטשיק'ס רעגימענט געווען אין סאמע ברען פון דער צופלאקערענדער מלחמה.

און אט געהן זיי צו זייער «פאזיציע» געהן איז פערשטעהט זיך, זעהר שווער. די היץ איז שרעקליך, די זונן באקט אונערבארעמליך, טרא־גען אויף זיך די אמוניציע, די ביקס און אלע איבריגע כלי־זיין — איז אונערטרעגליך, און דאך געהט מען — א ברירה האט מען?...

די „פאזיציע" פון אנפאנג איז, דאכט זיך גאר קיין אויסערגעוועהנליכעס ניט געווען צו בעמערקען, אבער באלד האט זיך דערהערט דער ערשטער הארמאטען־שאס, נאך איהם א צווייטער, א דריטער און באלד טאקע האט זיך אלעס צוזאמענגעמישט אין איין כאאס, אין איין מיש־מאש.

ווען בערטשיק האט דערהערט דעם ערשטען שאס, איז ביי איהם ווי אבגעריסען געווארען אין הארצען. איהם האט זיך געדאכט, אז די גאנצע וועלט ווערט חרוב. און פלוצלונג... פלוצ־לונג האט בערטשיק דערזעהען גאר ניט ווייט פון זיך מעשליכע בלוט, רויטע, זודיגע... זיין בעקאנטער, א קלוגער און פרעהליכער יונג, מיט וועלכען ער האט אט ערשט מיט פינף מינוט גע־רעדט און וועלכער האט זיך ערשט נור געווי־צעלט, ליעגט שוין יעצט טוידט. מיט אבגעריסענע הענד, פיס און קאפ...

מיט יעדע מינוט שפעטער איז די שלאכט געווארען אלץ בלוטיגער און שרעקליכער. מענ־שען זיינען, ווי פליעגען, געפאלען צעהנדליגער־ווייז, הונדערטע, טויזענדע.

דאס הודזשען און קלאפען פון די הארמא־טען, דאס קנאלען פון די ביקסען, די געשרייען און קרעכצען פון די פערוואונדעטע — דאס אלעס האט זיך אויסגעמישט און צוזאמענגעגאסען אין אנ'אונבעשטימטען, אבער שרעקליכען געטומעל...

ענדליך איז אנגעקומען די צייט פאר דער פוס־מיליטער. דאס איז געווען דאן, ווען דער הארמאטען־פייער האט געסטאפט און דער שונא האט זיך א לאז געגעבען און אן אטאקע.

אלעס אויף דער „פאזיציע" האט זיך פלוצ־לונג אויפגערודערט און אין גאנצען זיך אויפ־געטרייסעלט. ביז דאן האט מען דעם פיינד כמעט ווי גאר ניט בעמערקט, ס'איז אפילו שווער גע־ווען צו בעשטימען, וואו ער געפינט זיך און פון וואנען, פון א וועלכער זייט ער שיסט.

און מענשען אויף דער „פאזיציע" האבען געטהון זייער „ארבייט", האבען אנגעלאדען יעדעס מאל די הארמאטען, האבען געשאסען מעהר אדער ווענ'גער רוהיג, קאלטבלוטיג; אבער ווען דער פיינד האט זיך שוין בעוויזען פאר דער נאז, כמעט אין עטליכע טריט, זענען די מענשען געקומען אין שרעקליכער אויפרעגונג. די אויגען האבען זיך ביי זיי אנגעצונדען מיט דעם פייער פון שנאה און האס, און זיי האבען האסטיג און פערצווייפעלט געקעמפפט, כדי צו־ריקצושטויסען די אונברחמנות'דיגע אטאקע פונ'ם פיינד.

דער שונא איז אבער אנגעטראטען אלץ נעהנטער און נעהנטער, און עס האט זיך אנגע־פאנגען דער רעכטער פייער. און דא האט שוין בערטאיק פערלוירען דעם בעוואוסטזיין און קאנטראל איבער זיך...

ער האט עפעס אזעלכעס געטהון, ער איז ערגיץ געלאפען, ער האט עפעס געשריען, נאר וואס נעמליך, האט ער אליין ניט געוואוסט. נאר נאכדעם, ווען די אטאקע איז צוריקגעשטויסען געווארען, דער פיינד האט אבנעטראטען און דער קאמאנדיר האט געדאנקט און געלויבט די סאלדאטען פאר זייער העלדישקייט און טאפ־פערקייט, ערשט דאן איז בערטשיק געוואהר געווארען, וואס אזעלכעס ער האט אויפגעטהון.

דער קאמאנדיר, פארביינעהענדיג נעבען איהם, האט זיך אבגעשטעלט, האט איהם אפריינד־ליכען קלאפ געגעבען אין פלייצע און מיט א צו־פריעדענעם שמייכעל א זאג געטהון: „און דו סענדערס, ווייזט זיך ארויס, האסט גאר העלדיש אריינגעזעצט דיין „שטיק" אין הארצען פון שונא'ס קאמאנדיר, דאנק דיר, העלדישער, ברא־ווער זעלנער!" די סאלדאטען האבען שפעטער איבערגעגעבען איינער דעם צווייטען, אז ער, בערטשיק, האט פיעל־פיעל סאלדאטען פונ'ם פיינד געגעבען פולוו ר שמעקען...

דער דאזיגער טאג איז פאריבער רוהיג. נאך דער אטאקע האט די שיסעריי אויפגעהערט אבער אויפ'ן צווייטען פריהמארגען, נור בעגי־נען, האט זיך דאס שיסעריי וויעדער אנגעפאנ־גען און אין אייניגע מינוטען ארום איז שוין בערטשיק געלעגען א שווערפערוואונדעטער אין א טייך בלוט — אייגענע און פרעמדע...

קייזער ווילהעלם און די יודישע געפאנגענע·

אין ד"ר בלאכ'ס „וואכענשריפט" ווערט איבערגעגעבען די מערקווירדיג־ריהרענדע סצע־נע, בעת קייזער ווילהעלם האט בעגנאדיגט 60 רוסיש־יודישע קריעגס־געפאנגענע סאלדאטען אויף ראש השנה.

א דעפוטאציע פון דער בערלינער יודישע געמיינדע האט אין בעגלייטונג פון א סך הויכע מיליטער־בעאמטע געבראכט די בשורה טובה די בעפרייטע יודישע קריעגס־געפאנגענע.

א דאלמעטשער האט פאר זיי אין פראסט מאמע לשון איבערגעגעבען, אז דער קייזער האט זיי בעפרייט, די געפאנגענע האט זיך דאס גארניט געוואלט גלויבען, ווייל אין רוסלאנד האט מען זיי דערצעהלט מעשיות, אז די דיי־טשען הרגנ'ען די קריעגס־געפאנגענע.

דאן האט זיך א יודישער פארשטעהער גע־ווענדעט צו זיי מיט פאלגענדער רעדע:

„אויך מיר זענען יודען! ניט אייערע ריכ־טער זענען מיר, נאר אייערע גלויבענסגענאסען! מיר וועלען מארגען צוזאמען מיט אייך פייערן ראש השנה. איהר זייט איצט פריי, דען דער מעכטיגער דייטשער קייזער האט אייך בעגנא־דיגט; דער מעכטיגער דייטשער קייזער לאזט אייך וויסען, אז ניט געגען די יודען פיהרט ער דעם קריעג, נאר געגען די רוסען, ניט איהר, נאר די רוסען, וועלכע אונטערדריקען אייך, זע־נען זיינע שונאים, זעהט, מיר דייטשע יודען זענען פריי און רייך; אויך איהר וועט אלע פריי זיין, אייערע ברידער און קינדער, ועז דער דייטשער קייזער וועט בעזיעגען רוסלאנד.

פון אייך געווארען!" האב איך מיין מיטלייד אויסגעדריקט.

— „עס ווירד שוין גוט זיין!" האט דער דייטש אנשטאט איהם גענטפערט. מיינע קאנא־נען וו'לען איהם קרעפטיגען.

„וואו זייט איהר געווען מיט א פאר יאהר צוריק?" האב איך דעם דייטש געפרעגט. „גע־דענקט איהר, ווי מען האט איהם דעמאלט צו־קיילט און צוביילט, און קיין איינער פון אייך האט אויף איהם קיין רחמנות ניט געקראגען, וויפיעל ער האט זיך ביי אייך דאמאלט ניט צו־בעטען, צום אייראפעאישען יושר אפעלירט, און איהר זייט אלע טויב געווען..."

„איצט טאר מען אזוי ניט רעדען". האט ער מיר אבגעהאקט מיין רעדע. „איצט איז א שטרענג מיליטערישע צענזור, און איהר טארט אויף דייטשלאנד קיין שלעכטס ניט רעדען, כל זמן איהר געפינט זיך אויפ'ן דייטשען באדען..."

„אויפ'ן טערקישען..." האב איך איהם גע־וואלט פעריכטען, אבער איך האב זיך דער־מאהנט, אז צענזור איז צענזור, זאל מיינע איבערגעהן, און זאל זיין, אז איך געפין זיך אויפ'ן דייטשען באדען און טאר דארום ניט רע־דען קיין שלעכטס אויף דייטשלאנד.

צו מיין גליק האט זיך דער דייטשער פרא־פעסאר אפגעקעהרט א ווייל פון דעם חולה און איך האב בעשלאסען אריינצוכאפען דעם אינ־טערוויאו.

— „אלזא, פעטערקע, שלאגט איהר זיך וויעדער?" האב איך זיך אפגערופען.

— „וואס האב איך וואס אנצו־ווערען?" האט ער פערצווייפעלט געזאגט. „רחמים ער־ווארטען פון ניקאלאי'ן? א מענש האט זיך גענומען בעפרייען די וועלט פון דעספאטיזם און אז ער וועט פארטיג ווערען מיט'ן דייטשען דעספאטיזם, וועט ער זיך געוויס נעהמען צו מיינעם... איך זעה דאך שוין, וואוהין ער ציעלט זיך, טא לאמיך אריינכאפען, א שעת הכושר... איצט איז מיט מיר דייטשלאנד גאר אהבת אחים. שפעטער וועל איך זי שוין מעהר ניט זעהן..."

— „און איהר שלאגט זיך טאקי מיט אייער פריינד ענגלאנד אויך?"

— „מיין פריינד ענגלאנד!" האט ער אירא־ניש געזאגט. „היט מיך גאט פון מיינע פריינד!"

— געוויס, האב איך גענומען פערטהיידיגען ענגלאנד, „א לאנד, וואס האלט כסדר אין איין בעשיצען שוואכע, אט איצט מיט בעלגיען... געגעבען א ווארט א מאל, זעהט ז' עס צו האל־טען, ניט ווי..."

און איך האב זיך אומגעקוקט צו זעהן ווי ווייט דער דייטשער פראפעסאר געפינט זיך פון מיר.

— „הא! הא! הא!" האט זיך דער פעטער ישמעאל היסטעריש צולאכט. „ענגלאנד'ס ווארט!"

— „א חתימה!" האב איך גע'טענה'ט, „מיט דער אייגענער האנד אונטערגעשריעבען".

— „חא! חא! חא!" האט ער זיך וויעדער צולאכט. „א חתימה! א ווארט! האט דאך ענג־לאנד אויך מיר געגעבען א ווארט און מיט איהר אייגענער האנד זיך אונטערגעשריבען אין בער־לין מיט יאהרען צוריק, אז זי וועט מיך אפהי־טען, זעהען, מען זאל פון מיר קיין שטיקער ניט רייסען. זי דארף עס נאך געדענקען, דען עס איז ניט אזוי לאנג צוריק ווי מיט בעלגיען, און פאר צוויי יאהרען האסטו דאך געזעהען, ווי זי האט מיך אפגעהיט... איך זאג דיר, עס איז גנב און גזלן! אה, ווען איך האב א מאליגען כח!"

— „ווער א גנב? ווער א גזלן?" איז דער דייטש צוגעשפרונגען מיט כעס.

דער פעטער ישמעאל האט כיטרע א שמיי־כעל געטהון.

— „ענגלאנד! ענגלאנד!" האט ער געזאגט „מיר רעדען דא וועגען ענגלאנד".

„סיידען אזוי!" האט דער דייטש זיך בע־רוהיגט. „איהר קענט רעדען ווייטער".

— „דזשאהן בול איז א ווארטס־מאן!" האט דער פעטער ישמעאל ווייטער גערעדט. „אט האט ער זיך א מאל מתחייב געווען, אז די יודען אין רומעניען זאלען האבען גלייכע רעכטע. נו, האט ער האטש געזעהען, אז רומעניען זאל קיין חזיר ניט זיין?"

„די יודען זענען מסתמא א שטארק פאלק, ניט אזוי שוואך ווי די בעלגיער, און ענגלאנד נעהמט זיך אן נאר פאר שוואכע". האב איך אויף זיך גענומען די ראלע פון א מליץ־יושר,

עס איז אריין דער בעלגישער געזאנדטער און האט איך ערקלערט קריעג דעם פעטער ישמעאל אין נאמען פון זיין רעגיערונג.

— „גיעט מיר מיין פאספארט און אין' וועל א היים געהן!" האט ער געזאגט.

— א היים געהן? איך האב א קוק געטהון מיט רחמנות אויפ'ן בעלגישען געזאנדטען: האט ער נאך זיין היים?

— „אויב אזוי?" האב איך געזאגט, „וועל איך אויך א היים געהן".

און נעמענדיג דעם בעלגישען געזאנדטען אונטער'ן ארים, האב איך צו איהם געזאגט:

„לאמיר געהן צוזאמען... מיר געהען, דאכט זיך, ביידע אין איין וועג..."

לייבע דער רויטער.

די מאסען־פסיכאלאגיע און די מלחמה.

פון דר. שמריהו לעווין.

די וועלט־געשיכטע בעשטעהט ניט פון טרוקענע חשבונות, און די גרויסע געשעהעניסען קאנען ניט דערקלערט ווערען דורך לאגישע אויסרעכנונגען. קיינער איז נאך ניט אריין גע־דרינגען אין דער פאלקס נשמה, קיינער האט נאך ניט געזעהען, ווי זי בעוועגט זיך דארט אין בע־האלטעניש, ווי זי וועבט און שאפט איהר איי־גענעם גורל, ווי זי צייכענט א וועג פאר די צו־קונפטיגע דורות. מיר רופען דאס „אהנונגען", מיר רופען דאס שטימונגען, מיר פיהלען נאר זייער קראפט, מיר ווערען פון זיי מיטגעריסען, מיר ווייסען אבער ניט, פון וואנען נעהמען זיך, פון וואנען זיי האבען זייער יניקה. מיר ווייסען אפילו ניט קלאר, ווי אזוי פעלקער און נאציא־נען זיינען ענטשטאנען, ווי אזוי זיי האבען זיך גרופירט אין איינהייטען, ווי אזוי עס איז מיט דער צייט אויסגעארבייט געווארען א פאלקס־רצון, א נאציאנאלע נשמה. מיר קאנסטאנטירען נאר דאס וואס עקזיסטירט, דאס וואס איז בולט אין לעבען, מיר קאנען דאס אבער ניט ערפאר־שען, ניט דערגרייכען מיט אונזער איינפאכען פערשטאנד. אונזער פערשטאנד, ווי עס ווייזט אויס איז נאך צו יונג, און קען נאך ניט פאסען די «מעשי־מרבכה», די צוזאמענגעזעצטע, די קאמפ־ליצירטע וועלט־ערשיינונגען, און וואס איז צו־זאמען געזעצטער ווי א פאלק, וואס איז קאמפ־ליצירטער ווי א נאציאן. קיין זאך איז ניט אזוי שטארק ווי דער ווילען פון א פאלק, קיין זאך איז ניט אזוי מעכטיג ווי דער דראנג פון א נא־ציאן. מיר זיינען געוואהנט צו פשוט'ע ערקלעה־רונגען, ווייל מיר ווילען ניט האבען דעם צער פון פערטיעפען זיך, מיר בעגנוגענען זיך מיט איינפאכע תירוצים, ווייל מיר ווילען ניט צושטע־רען אונזער אייגענע רוה.

מיליאנען פון מענשען געהען אין שלאכט, מיליאנען פון מענשען קוקען דעם טויט גלייך אין פנים, מיליאנען פון מענשען זאגען זיך אב פון אלעס, וואס זיי איז ליעב, און ווערען גע־טריעבען פון איין געדאנק: זיי געהען רעטען דעם כבוד און די צוקונפט פון זייער פאלק. זיי עק־זיסטירען ניט מעהר ווי איינצעלנע מענשען, זיי האבען זיך פערשמאלצען אין א כלל, זיי זיינען אנ'איינהייט. פון די מיליאנען איינצעלנע ווילענס איז ענטשטאנען אנ'איינציגער רצון; אלע האפ־נונגען האבען זיך פעראייניגט אין איין פונקט, און דער פונקט איז געווארען צו א מיטעלפונקט צו א ברענפונקט, וועלכער לייכט און ווארמט און ציעהט צו זיך צו אלע איינצעלנע חלקים.

טויזענד ערקלערונגען לייענען מיר וועגען דער מלחמה. מיר זוכען דעם שולדיגען און בע־רוהיגען זיך ניט, ביז מיר האבען איהם ארויס־געפונען, און מיר געפינען איהם ארויס, ווייל מיר מוזען זיך בערוהיגען. מיר לייענען די איינ־צעלנע אקטען פון דער מלחמה, מיר אינטערע־סירען זיך פאר די איינצעלנע שויעשפילער, מיר הערען מיט נייגער די בעריכטען וועגען די מא־נאלאנען פון די נייעסטע קרופישע הארמאטען, וועגען די דועטס, טריא'ס און קווארטעטס פון די קר־עגס־שיפען. אבער נאך אלעמען ווייסען מיר גאר נישט פון דעם, וואס טהוט זיך הינטער דעם פארהאנג.

איך געדענק ניט אויף זיכער, אבער איך גלויב, אז מארק טווען האט אמאל געפרעגט די הארבע קשיא: ווי קומט עס, אז איין הירט קאן רעגיערען איבער הונדערט אקסען און נאך מעהר האלטען די אקסען אין דער מורא, בשעת איט־ליכער איינצעלנער פון די אקסען איז פיעל שטאר־בער פאר דעם מושל. מארק טווען האט געגע־בען זעהר א קלוגען תירוץ. ווארים, ווי עס שיינט איז ער געווען א גרויסער בקי אין דער אקסען־פסיחאלאגיע. יעדער איינצעלנער אקס, אזוי זאגט מארק טווען, גלויבט אז אנקעגען איהם האבען געמאכט יד־אחת דער הירט און די אנדערע ניין און ניינציג אקסען, און אזוי ווייט געהט אפילו דער אקסען־שכל צו בעגרייפען, אז עס לוינט ניט צו מורד זיין. ווען מען האט אנקעגען זיך אזא גרויסע קראפט. די ערקלעהרונג איז אבער מעהר וויציג ווי אמת. די אקסען האבען דאך זייער שפראך, און האבען זיך דאך געקאנט צו־נויפרעדען אויף זייער אקסישען אופן?...

אין דער דייטשער ארמעע אליין געפינען זיך איצט ארום זעקס הונדערט טויזענד סאצי־אל דעמאקראטען. זיי אלע האבען דורכגעמאכט א שולע, וועלכע האט שטענדיג געפרעדיגט מלחמה אנקעגען מלחמות, וועלכע האט אויפ'ן שארפסטען אופן פעראורטיילט די בעשטעהענדע געזעלשאפטיכע ארדנונג, וועלכע האבען געזוכט צו בעווייזען מיט אותות ומופתים, אז נאר זי, די קאפיטאליסטישע געזעלשאפט, איז פעראינטע־רעסירט אין פיהרען קריעג — און איצט שטע־הען דיזעלבע סאציאל־דעמאקראטען און קעמפ־פען מיט דערזעלבער בעגייסטערונג אנקעגען זייערע פראנצויזישע, ענגלישע און בעלגישע חברים, ווי די דייטשען פון א גאנץ יאהר אנקע־גען פראנצויזען, ענגלענדער און בעלגיער פון א גאנץ יאהר.

מען וועט זאגען, וואס פאר אנ'אנדער ברירה האבען זיי געהאט? דאס איז דאך אבער מעהר ניט ווי א תירוץ פאר אקסען, אבער ניט פאר די געבילדעטע ארבייטער און די בעוואוס־טע סאציאל־דעמאקראטען פון די געבילדעטע נאציאנען. מען קאן זיך פערהאלטען צו דער פראגע פון סאציאל־דעמאקראטישער בעוועגונג ווי מען וויל, דאס מוזען דאך אבער אלע מודה זיין, אז די ארגאניזירטע סאציאל־דעמאקראטען, און בעזונדערס אין דייטשלאנד, זיינען די בעס־טע עלעמענטען פון זייער פאלק, זיי זיינען פראג־רעסיווער, דיסציפלינירטער און ווייסען וואס הייסט דינען א אידעע, און ווייסען די בעדייטונג פון קרבנות.

און ניט נאר די מאסען, אויך די פיהרער האבען זיך אנגעשלאסען אן די אלגעמיינע פאלקס־שטימונג, אויך זיי האבען געהאלטען בעגייס־טערטע און בעגייסטערענדע רעדען און גערעדט פון דער הויכער מיסיאן, וואס דייטשלאנד האט איצט צו ערפילען. די פראנצויזישע סאציאליס־טען האבען געשפראכען פון דער פראנצויזישער מיסיאן און אזוי ווייטער. איינער פון די עדעל־סטע פיהרער, דאקטאר פראנק פון קארלסרוהע, יונג, שעהן און געאכטעט אין אלע קרייזען, א גלענצענדער, פאליטיקער א גאט בעגנאדעטער רעדנער. ער איז ניט מחויב צו געהן דיענען ער קאן נאך ווארטען, ביז עס וועט קומען די צייט פון לאנד־שטורם, און ביז דיעזער מאמענט וועט איינטרעטען קאן נאך געשלאסען ווערען שלום. ער פיהלט אבער אין זיך א דראנג, א פערבאר־גענע קראפט טרייבט איהם, און ער מעלדעט זיך ווי א פרייוויליגער און קריעגט די ערשטע קויל, איידער ער האט זיך נאך געקאנט ציעלען אויף זיין שונא. ווער ווייס ווער איז געשטאנען אויף דער אנדער זייט, אפשר איז דער שונא פון דאקטאר פראנק געווען א פראנ־צויזישער גענאסע...

יודישע העלדען אין דער דייטשער ארמעע.

בערלין 3 דעצעמבער. די דייטשע יודען צייכ־נען זיך אויס אין דער איצטיגער מלחמה מיט גרויס העלדישקייט. לויט די אפיציעלע ידיעות זענען פון די דייטשע יודען וועלכע, די־נען אין דער דייטשער ארמעע, ביז איצט 710 געווארען דעקארירט מיט'ן ארדען „אייזערנער צלם"; דריי יודען האבען זאגאר בעקומען אר־דענס פונ'ם ערשטען קלאס, וואס ווערט געגעבען פאר בעזונדער וויכטיגע טהאטען.

אלס אפיצירען זענען בעשטימט געווארען: אין פרייסען 12 יודען, אין בייערן 12, אין זאק־סען איינער און אין ווירטענבורג אויך איינער.

ביים פעטער ישמעאל.

איך האב דעם קראנקען מאן, אונזער פע־טער ישמעאל, געטראפען פול מיט באנדאזשען נאך פון די אלטע קלעפ, וואס ער האט נאך געקראגען פאר צויי יאהרען פון די בולגארען, סערבען, גריעכען און מאנטאנעגרער.

ער איז געלעגען אויף אסאפא מיט דער לאנגער פיפקע פון דער נארגילא אין מויל, און ביי זיין זייט איז געשטאנען דער דייטשער פראפעסאר און האט איהם געהאלטען אין איין אויפמונטערן:

— „נאר ניט פערצווייפעלט! איך מיט דיר און מיר וועלען פון זיי אלעמען מאכען א קאשע! איי, וועלען מיר דאס געבען פאניען טערקישען פעפער שמעקען. איך גלויב, אז ער איז נאך ניט אויסגעוועבט..."

— „אוי, מיין האנד! אוי, מיין פוס! אוי, מיין זייט! אוי, מיין קאפ!" האט דער פעטער ישמעאל געהאלטען אין איין קרעכצען.

און דער דייטשער פראפעסאר האט איהם אלץ געטרייסט:

— „נישקשה, איך וועל דיר געבען אי הענד, אי פיס, אי זייטען, אי א קאפ, אבי דיין רויטע יארמולקע זאל נאר זיין, און אונזערע שונאים זאלען ניט מיינען, אז איך בין איינער אליין".

— „אבער הערר פראפעסאר..." האט דער פעטער ישמעאל געוואלט עפעס זאגען.

אין דער רגע האט דער הערר פראפעסאר א קוק געטהון אין מיין זייט און מיך דערזעהען, ער האט אויף מיר מיט חשד גענומען קוקען, און דערמאהנענדיג זיך, אז איצט איז מלחמה, און אז פאר א פריעדליכען מענשען איז איצט קיין פלאץ ניטא אין אייראפא, זענען מיר די דמים איינגעפאלען.

— „וואס דארפט איהר?" האט מיך דער דייטשער פראפעסאר א פרעג געטהון.

— „דעם פעטער ישמעאל האב איך גע־וואלט זעהען, רעדען מיט איהם עפעס", האב איך קוים געענטפערט.

— „א שפיאן, הא?" איז דער דייטש אין כעס געווארען. „אונטערגעשיקט פון ענגלאנד, פון רוסלאנד, פון פראנקרייך?"

מיר איז וויעדער אמאל די דמים איינגעפא־לען, און איך האב זיך דערמאהנט, אז „געבען" און „ברעסלוי" געפינען זיך ניט ווייט, און עס האט זיך מיר גלייך פארגעשטעלט, ווי די קאנאנען פון די דאזיגע מזיקים ווערען אנגע־שטעלט אויף מיר, און... וואס ווייטער איז, קען זיך שוין יעדער אליין פארשטעלען.

„ווי אזוי ראטעוועט מען זיך?" האב איך מיר געטראכט. דער פחד, די אימה איז אזוי גרויס געווען, אז איך האב זיך פערגעסען אן מיין פאספארט. מיין צוטומעלטקייט האט נאך שטארקער געמאכט דעם חשד פון דעם דייטש, ענדליך האב איך זיך דערמאנט, אז איך בין ביי היינטיגען טאג א גאנצער יחסן, אלע מלוכות בענשען זיך מיט מיר, אלע לעקען זיך צו מיר. אלע זאגען מיר צו גילדערנע בערג און זוכען מיין פריינדשאפט. איך האב זיך דאס דערמאהנט און מיט שטאלץ אויסגעשריען:

— „עברי אנכי, דאס איז טייטש: איך בין א יוד!"

ווי דער דייטש האט דאס דערהערט, אזוי איז ער גאר אנ'אנדערער מענש געווארען, ער איז מיר שיער אויפ'ן האלז קושען ניט געפאלען.

— „א יוד?" האט ער מיט התפעלות אויס־געשריען, „ביטע שעהן! ביטע שעהן! איהר זייט ווילקאמען! איך דעפעשיר שוין צום קייזער... א יוד! א יוד! טאקי גלייך פון דעם קאזאק צו מיר אנטלאפען? אי, ווי עס פרעהט מיך! מיכעל! האנס! קומט אהער אלע! וואו זייט איהר דארט? א יוד איז דא! א יוד איז דא! זעצט זיך ר' יוד! איהר הערט ניט ניקאלאי'ן! איהר קענט דאך איהם שוין! איהר גלויבט בע־סער אין אונזער קייזער!"

— „זעהר שעהן!" האב איך געזאגט. „אבער איצט בין איך געקומען צום פעטער ישמעאל און וויל מיט איהם רעדען".

— „עס מאכט ניט", האט דער דייטש גע־ענטפערט. „עס איז אלץ איינס, איהר קענט רעדען מיט מיר, איך בין דער טערק!"

דער פעטער ישמעאל האט א מאך געטהון מיט די ליפען, אבער מעהר ווי דער איין ווארט „איך" איז ניט ארויס, און געקלונגען האט עס זעהר שוואך, אז מען האט עס קוים געקענט הערען.

— „שוואך, פעטערקע! אוי, וואס עס איז

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitnng“ Krystalgade 11.

נומער 7. | קאפענהאגען, פרייטאג ד׳ 4טען דעצעמבער 1914.

די עסטרייכער עראבערט בעלגראד׳
די שנאה פון די פאליאקען׳

פארטוגאל ערב א קריעגס־ערקלעהרונג׳ — די יודישע העלדען אין דער דייטשער ארמיי׳ — קיסר ניקאליי ביים פראנט.

בעלגראד געפאלען׳

נעכטען איז אין גאנץ עסטרייכער־אונגארען געפייערט געווארען מיט גרויס פאראד דער געבורסט־טאג פון קייזער פראנץ־יאזעף. עס איז געווארען 66 יאהר, זייט קייזער פראנץ יאזעף איז אלס 18־יאהריגער יונגער מענש פערנומען דעם טראהן. אלס א יובילעאומס־מתנה. האט איהם דער גענאראל פראנק צוגעטראגען בעלגראד, די קרוינשטאט פון בעלגיען, וואס איז גראדע אין דעם טאג בעזעצט געווארען פון די עסטרייכישע מחנות. מען דענקט, אז גענעראל פראנק האט נאך געקענט מיט א פאר וואכען צוריק עראבערען די כמעט־אונבעפעסטעטע שטאט בעלגראד, נאר ער האט עקסטרא געווארט אויף דעם 2׳ דעצעמבער, דעם קייזער׳ס רעגירונגס־טאג.

אין מיליטערישען זין בעדייטעט די עראבערונג פון בעלגראד ניט פיעל, אבער דא שפיעלט די הויפטראל די מאראלישע ווירקונג און די נידערגעשלאגענע שטימונג, וואס וועט דורכדעם געשאפען ווערען צווישען די סערבישע מחנות. אין דער לעצטער צייט איז די סערביער געגאנגען זעהר שלעכט. זיי האבען פערלארען זעהר פיעל. ווי סאלדאטען אזוי אויך אפיציערען, אויסער אגוואלדיגען שאדען אין אמוניציאן. ווי די קומענדע טעג וועלען זיין און וואס זיי וועלען ברענגען. איז אונמעגליך צו וויסען, אבער דערווייל איז אין סערביען די שטימונג אגעדריקטע, און אין עסטרייך איז מיט דער דאזיגער געשעהניס די געדריקטע שטימונג עטוואס אויסגעלייטערט.

וויען יובעלט און טריומפירט.

ש. ב.

בעלגראד עראבערט פון די עסטרייכער.

בודאפעסט, 2 דעצעמבער. נאך א אויספיהרליכער מיטטיילוגג צו „מאגיאר הירלאפ“, האבען די עסטרייך־אונגארישע מחנות נאך א גוואלדיגען באיאנעט־אנגריף עראבערט דינסטאג אבענד די דרום־זייט פון בעלגראד און דערנאך מיטוואך אינדערפריה גאנץ בעלגראד.

דאס אריינקומען אין שטאדט איז פארגעגאנגען מיט א שטורמדיגער בעגייסטערונג.

פון בעלגיש-פראנצויזישען קריעגס-פלאץ׳

פאריז, 3 דעצעמבער. (אפיציעל) אין בעלגיען איז פארגעקומען א מורא־דיגע באמבארדירונג ביי לאמפערמיסע אין דרום פון דיקסמודען

אין די ארגאנער־וועלדער האט דער פיינד אויפגעריסען א מינע אין צפון־מערב פון וואלד לא־גרוריע. אין אלגעמיין האבען מיר אויף דיזען פראנט געזיכערט אונזערע פארשריטע.

אין עלזאס האבען אונזערע מחנות גענומען ביידע זייטען פון אספאש אין דרום־מזרח פון טהאן.

פון דעם איבעריגען טייל פראנט איז קיין נייעס ניטא.

פארטוגאל אויך...

רוים 3 דעצעמבער. אהער זענען אנגעקומען ידיעות פון ליסאבאן, אז מארגען־איבערמארגען וועט פארטוגאל אפיציעל ערקלעהרען קריג דייטשלאנד, עסטרייך און טערקיי. די לעצטע געשעהענישען אין דער אפריקאנישער קאלאניע אנגאלא, וואו די דייטשען זענען אנגעפאלען אויף די פארטוגיזען האט געמאכט א שלעכטען איינדרוק. די טעג ווערט ארויסגעשיקט קיין אפריקא א עקספעדיציאנס־קארפס. ווי מען גיט איבער האט פארטוגאל שוין ארויסגעשיקט קיין עגיפטען 12000 סאלדאטען, כדי אונטערשטיצען די ענגלענדער ביים סועץ קאנאל.

דער פארטוגעזישער באטשאפטער אין רוים האט ערקלערט, אז דייטשלאנד פיהרט אינטריגען געגען פארטוגאל און וויל פערניכטען די רעפובליק, אבגעבענדיג זי שפאניען.

קיסר ניקאליי ביים פראנט׳

פעטראגראד, 2 דעצעמבער. פעטראגראדער טעלעגראם־ביורא טיילט מיט, אז דער קיסר איז אנגעקומען צום קריעגס־פלאץ.

פון דייטשען רייכסטאג.

בערלין, 3. דעצעמבער, די זיצונג פון רייכסטאג איז דורכגעגאנגען זעהר פייערליך, נאכדעם ווי דער רייכס־קאנצלער בעטמאן־האלוועג האט געענדיגט זיין רעדע, אין וועלכער ער האט אנגעוויזען, אז איידער די דייטשען זענען אריין אין בעלגיען. האט שוין בעלגיען לאנג אליין געבראכען איהר נייטראליטעט, איז ער אויפגענומען געווארען מיט שטורעמדיגע אפלאדיס־מענטען.

נאך דער רעדע איז געשטימט געווארען צו בעוויליגען נייע 5 מיליארד מארק צום פאר מלחמה אויסגאבען,

אלע האבען געשטימט פאר, נאר איין סאציאל־דעמאקראט, ד׳ר ליבקנעכט, האט געשטימט געגען.

א פירסטין אלס מיליטער-פליהער.

פאריז, 2 דעצעמבער.

פון פעטראגראד מעלדעט מען, אז די רוסישע פירסטען שאחאווסקאיא איז אוועקגעפארען צום פראנט, כדי צו דיענען דער ארמעע אלס פליהערען (די „פירסטין“) איז א געשמדטע יודען).

די שנאה פון די פאליאקען.

אדעס.—א גרופע אונפארטייאישע געזעל־שאפטליכע טהוער, האט פערזוכט דורך ארגאניזירען אנ׳אלגעמיינעם קאמירעט אויף צו העלפען דער געליטענער בעפעלקערונג פון פוילען, אבשאפען די שפאלטונג צווישען דעם פוילישען קאמיטעט און די יודישע כלל־טהוער, און צו גרינדען א קאמיטעט פון פארשטעהער פון ביידע צדדים, אויף צו בעשטימען און פארנאנדער טיילען דאס געלד צווישען דער ליידענדער בעפעלקערונג.

דעם פוילישען קאמיטעט האט מען פארגעשלאגען, אז ער זאל ליקווידירען זיין סעפאראט קאמיטעט און אריינטרעטען אין אלגעמיין שטאטיגען קאמיטעט.

די פאליאקען האבען אבער אבגעזאגט, און ממילא איז פון דער אידעע צו גרינדען אנ׳אלגעמיין שטאדטיגען קאמיטעט, גאר נישט געווארען.

דער נעכסטער נומער „יודישע פאלקס צייטונג“, ערשיינט זונטאג פריה.

שבת ד. 5-טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר אבענד, ווערט אויפגעפיהרט אין אויסטערברוס טעאטער, רויעסגאדע 106.

צום ערשטען מאל אין קאפענהאגען, די בעריהמטע שטיק פון סאפיע ביעלא, אין וועלכער עס שפיגעלט זיך אב די פערפאלגונגען און רדיפות וואס די יודען אין רוסלאנד שטעהען אויס אין דער לעצטער צייט

„די גלות־קינדער"

דראמאטישעס לעבענס־בילד אין 3 אקטען. — מיט־ן אנטייל פונ׳ם גאנצען פערסאנאל.

1 אקט. די אבלאווע אויף יודען אין קיעוו. — 2 אקט. ענטזאגט יודישע עקסטערן צו האלטען עקזאמען. — 3 אקט. דער שמד און דער טויט.

בילעטען צו בעקומען ביי הר. טימיאנאוו, קויבמאגערגאדע 59.

באל ביז 3 אוהר.

בערנהארד קון, טאלדבאדוויי 40.

אנגרא לאגער פון טהיי, קאפע און קאנסערווען.

איך איבערנעם סאלידע פערטרעטונגען פון רוסישע פירמען פאר סקאנדינאוויען און אויך פער־שיעדענע קאמיסיאנס־אויפטראגען צום אנקויפען און פערקויפען פערשיעדענע סחורות.

Bernhard Cohn, Toldbodvej 40. בעסטע רעפערענצען.

אגדת הציונים בדנמרק.

פעראנשטאלטעט דעם 13־טען דעצעמבער

— א גרויסען —

חנוכה־אבענד

אין וועלכען ס׳וועלען זיך בעטייליגען בעקאנטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען. דער באל וועט זיין אינ׳ם גרויסען זאל פונ׳ם סטודענטישען פעראיין. בילעטען צו בעקומען אין רעדאקציע פון „דער יודישער פאלקס־צייטונג.

אכטונג!

מען בעט די געעהרטע וואך־אבאנעמענטען, בע־צייטענס פערנייען דעם אבאנעמענט, כדי די צייטונג זאל קענען רעגעלמעסיג אנקומען.

די עקספעדיציאן.

אמעבעלירטער צימער

ווערט פערמיטען פאר איין אנשטענדיגען מאן. ווענדען זיך אין עקספעדיציאן.

אגוטע

האנד- און מאשין-נייערען

קען גלייך בעקומען ארבייט ביי פלאמענ־בוים, בארגערגאדע 86, 1 זאל.

Bernhard Cohn,

Toldbodvej 40.

En gros lager Kakao, Tee und Konserven.

SoFortige lieferung.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער איינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס

אבאנעמענטס-פרייז:	אנאנסען-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.	פאר׳ן טעקסט 25 אוירע ם א שורהפעטיט
אויף א וואך . . . . 30 „	נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץאון רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

אונזער צייטונג

איז צו בעקומען:

בערלינסקע טידענדע״ט קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטריידע 78.

אויך איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

ביליג שוכווארג

אין איצטיגער מלחמה־צייט, ווען ביי אלעמען איז שיך טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געוועהנלליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייט און בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt, Torvegade 1.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

בענקען איבער די פערווארפענע שטעדטלעך, ווו אונז איז ערלויבט צו וואהנען, וואו מיר זענען געבוירען; געדענקען דעם ערשטען קושט דער מאמעס, די קליינינקע יודישע בית־עלמינס מיט די פשוט'ע מצבות־אונטער וועלכע ס'ליגען אונזערע זיידעס און באבעס.

— האט איהר א וועלכע עס איז האפנונג, אז אייערע רעכט זאל בריטער ווערען? — פרעג איך מיין אדוואקאט.

— געווענליך, ס'איז דא. וואס קען זיין ערגער, ווי פארלירען די האפנונג? ביי אונז איז אפילו דא א האלב־שפאטעדע פסח בעגרי־סונג „לשנה הבאה בירושלים". ס'קען זיין, אז ביי בעסערע בעדינגונגען וועלען מיר אויך בעקומען דעם מזל, אז מיר זאלען קענען פשוט, נאר אן פערפאלגונג היטען אונזער שבת, און רוהיג עסען אונזערע געפיהלטע שבת־דיגע פיס. אבער ווען ס'זאל אפילו קיין האפנונג ניט זיין — גייען מיר אויך אן שום ווערטער אויף מלחמה און שיקען אונזערע קינדער, ווי מיר וואלטען עס געטהאן, זענדענ־ג פאראוים גילדענע בערג. אח, וועט מען שוין אונז גלויבען, אז מיר זענען מעהר טרייערע דינער דעם קיסר'ס און רוס־לאנד'ס, ווי די פאטענטירטע פאטריאטען, וועל־כע מאכען זייער פינסטערע קאריערע דורך בלוי־טיגע רכילות און רופען צו מעשי־רצח?

ס'זענען אבערדריסיג אין אזא גרייסער צייט קליינינקייטען; אין דער צייט, ווען פוריש־קעוויטש קושט די תורה און זאמיסלאווסקי טרעט ארויס אלס יודען פרייגד, זאל א יודישער דאקטאר, וועלכער געהט ווייטער אין מלחמה, האבענדיג שוין צוויי מעדאלען פאר'ן באקסאר־אויפשטאנד און יאפאנישער מלחמה, און אויסער דעם שיקט ער זיינע צוויי זהן אויך אין מלחמה — וועגדעס זיך מיט א בקשה אין מיניסטערסטוא, אז מ'זאל זיינע צוויי קליינע קינדער צו נעמען אויבער דער נארמע, אין גימנאזיום, בעקומען דעם קאלטען ענטפער: — אטקאזאס! (אבזאגען) און אז די יודישע פאמיליעס, לויפענדיג, פון דורך די דייטשען, רואינירטע שטעדט אין טיף רוסלאנד, ווערען צוריקגעקהרט דורך פאליציי אין יודישען תחום, ניט קוקענדיג וואס זייערע הויפט־פערוארגער געפינען זיך אין מלחמה.

וועג וועלען זיי שוין פערשטעהן, אז איצט איצט איז אויפגעשטאנען געגען די דייטשע אכזריות און ווילדקייט, די גאנצע פיעלפארביגע אבער אייניג גרויסע רוסלאנד!..

אך, מ'דארף ניט פערגעסען, אז איצט פא־דערט זיך א שטארקע אנשטרענגונג פון קרעפ־טען, פון דער גאנצער לאנד, פון פעשטארסקער גובע ביזן שווארצען ים, און פון וואהשא ביז „טשישע" און ניט קליינינקע ביוראקראטישע פריטשעפקעס און פריוואזקעס.

מיר גלהען איבער אין שמועס צו די אר־טיגע ריגא'ער געשעפטס אינטערעסען.

— זייער שלעכט — זאגט דער אדוואקאט — ריגא טהוט גארנישט, און אלע ריגאער סוהרים, איבערהויפט די יודישע, זיצען מיט צוניפגע־לעגטע הענד. א סך זענען שוין אומגליקליך גע־ווארען. ביי מיר איז דא א בעקאנטער, א וואלד הענדלער, וועלכער פלעגט האבען א יהרליכען אבזאץ פחורה פון א 60—70 טויזענד רובל און די טעג איז ער געקומען צו מיר און ציטערענ־דיג גזואגט מיר א סוד אין אויער: „לייט מיר 50 רובל, ניטא שוין, אפילו, פאר וואס אין מארק צו שיקען עפעס קויפען".

א. קופרין.

דער «בונד» וועגען דער לאגע איז רוסלאנד.

דער אויסלענדישער קאמיטעט פון דער יו־דישער ארבייטער פארטיי „בונד" האט פער־עפענטליכט אין פאריז פאלגענדע ערקלערונג:

„אין א ארטיקעל פון פאריזער סאציאליס־טישער צייטונג „הומאניטעט" ווערט צו געשרי־בען דער רוסישער רעגירונג, אז בנוגע דער אינערליכער פאליטיק שפעלט זי זיך איצט אויפן וועג פון פראגרעס און ציוויליזאציע, ס'וועלט אינם ארטיקעל געזאגט, „אז דער קיסר וויל צוריק אויפריכטען פוילען, ס'זענען אבגעשאפט געווארען די פאגראמען אויף יודן און זיי זענען בעסרייט געווארען פון פערפאל־גונגען.

אבער דאס אלץ לייקענען אב די פאקטען אן מעשים, פון דער רוסישער רעגירונג, וועלכע פיהרט איצט ווי פאר דער מלחמה, די דערט זיך א שטארקע אנשטרענגונג פון קרעפ־טען, פון דער גאנצער לאנד, פון פעשטארסקער גובע ביזן שווארצען ים, און פון וואהשא ביז „טשישע" און ניט קליינינקע ביוראקראטישע פריטשעפקעס און פריוואזקעס.

מיר גלהען איבער אין שמועס צו די אר־טיגע ריגא'ער געשעפטס אינטערעסען.

— זייער שלעכט — זאגט דער אדוואקאט — ריגא טהוט גארנישט, און אלע ריגאער סוהרים, איבערהויפט די יודישע, זיצען מיט צוניפגע־לעגטע הענד. א סך זענען שוין אומגליקליך גע־ווארען. ביי מיר איז דא א בעקאנטער, א וואלד הענדלער, וועלכער פלעגט האבען א יהרליכען אבזאץ פחורה פון א 60—70 טויזענד רובל און די טעג איז ער געקומען צו מיר און ציטערענ־דיג גזואגט מיר א סוד אין אויער: „לייט מיר 50 רובל, ניטא שוין, אפילו, פאר וואס אין מארק צו שיקען עפעס קויפען".

א. קופרין.

דער «בונד» וועגען דער לאגע איז רוסלאנד.

דער אויסלענדישער קאמיטעט פון דער יו־דישער ארבייטער פארטיי „בונד" האט פער־עפענטליכט אין פאריז פאלגענדע ערקלערונג:

„אין א ארטיקעל פון פאריזער סאציאליס־טישער צייטונג „הומאניטעט" ווערט צו געשרי־בען דער רוסישער רעגירונג, אז בנוגע דער אינערליכער פאליטיק שפעלט זי זיך איצט אויף ווי פריהער. סך־הכל אויף א מיליאן מיט 175,000 פראנק.

דער סאלדאט מאנדעלשטאם.

א פערוואונדעטער רוסישער אפיציער דער־צעהלט, ווי סגיעט אים דער צייטונג „דיען" איבער דעם יודישען העלד, דער סאלדאט מאנ־דעלשטאם:

— ביי דעם דארף קורגאנאווקי ניט ווייט פון אוגוסטאוו, האבען מיר, דעם 19־טען סעפ־טעמבער, אויף א גלייכען ארט געמוזט געהען אויף אנ־אטאקא. מיר זענען געלעגען און אויף אונז האבען זיך געשאטען סנאריאדען ווי האגעל, אויפשטעהן, האט געהייסען געהען אויף א זיכערען טוידט.

איך האב בעמוילען אויפשטעהן!

דער ערשטער איז אויפגעשפרונגען דער מאנדעלשטאם און האט זיך געלאזען לויפען די „ראטע", ווי אין מענש האט נאכגעפאלגט זיין ביישפיעל.

בשעת דער שלאכט האב איך דערזעהען פאר זיך א דייטשען פעלדשער ציעלענדיג אין מיר מיט זיין רעוואלווער. די מינוט איז געווען א קריטישע, נאר אין דעם מאמענט איז אונטער־געשפרונגען מאנדעלשטאם און האט מיט־ן „שטיק" דורכגעשטאכען דעם פעלדשער. פאר אויסערגעווענליכער העלדישקייט האב איך איהם צוגעשטעלט צו א געארגיעוסקען צלם.

איצט ארבייט ער אלס „ראוועדטשיק" ד"ה אלס אויסזוכער פונ'ם פיינד, און האטש ער האט שוין אנטייל גענומען אין פיעלע שלאכטען איז ער נאך ניין אין מאל ניט פערוואונדעט גע־וואָרען.

שלום עליכם אנגעקומען אין אמעריקא.

ניו־יארק, 2. דעצעמבער (ספעציעל). היינט איז אהער אנגעקומען בשלום די שיף "פרעדע־ריך דער 8־טער" פון קאפענהאגען. מיט וועל־כער עס איז מיטגעפאהרען שלום־עליכם, בעה־קאוויטש, קארטשינסקי, העגאלסקי און נאך אייניגע קאפענהאגענער יודען.

דער סאלדאט מאנדעלשטאם.

א פערוואונדעטער רוסישער אפיציער דער־צעהלט, ווי סגיעט אים דער צייטונג „דיען" איבער דעם יודישען העלד, דער סאלדאט מאנ־דעלשטאם:

— ביי דעם דארף קורגאנאווקי ניט ווייט פון אוגוסטאוו, האבען מיר, דעם 19־טען סעפ־טעמבער, אויף א גלייכען ארט געמוזט געהען אויף אנ־אטאקא. מיר זענען געלעגען און אויף אונז האבען זיך געשאטען סנאריאדען ווי האגעל, אויפשטעהן, האט געהייסען געהען אויף א זיכערען טוידט.

איך האב בעמוילען אויפשטעהן!

דער ערשטער איז אויפגעשפרונגען דער מאנדעלשטאם און האט זיך געלאזען לויפען די „ראטע", ווי אין מענש האט נאכגעפאלגט זיין ביישפיעל.

בשעת דער שלאכט האב איך דערזעהען פאר זיך א דייטשען פעלדשער ציעלענדיג אין מיר מיט זיין רעוואלווער. די מינוט איז געווען א קריטישע, נאר אין דעם מאמענט איז אונטער־געשפרונגען מאנדעלשטאם און האט מיט־ן „שטיק" דורכגעשטאכען דעם פעלדשער. פאר אויסערגעווענליכער העלדישקייט האב איך איהם צוגעשטעלט צו א געארגיעוסקען צלם.

איצט ארבייט ער אלס „ראוועדטשיק" ד"ה אלס אויסזוכער פונ'ם פיינד, און האטש ער האט שוין אנטייל גענומען אין פיעלע שלאכטען איז ער נאך ניין אין מאל ניט פערוואונדעט גע־וואָרען.

שלום עליכם אנגעקומען אין אמעריקא.

ניו־יארק, 2. דעצעמבער (ספעציעל). היינט איז אהער אנגעקומען בשלום די שיף "פרעדע־ריך דער 8־טער" פון קאפענהאגען. מיט וועל־כער עס איז מיטגעפאהרען שלום־עליכם, בעה־קאוויטש, קארטשינסקי, העגאלסקי און נאך אייניגע קאפענהאגענער יודען.

היגע נייעס.

די מארק פרייזען.

די קאמיסיע צו רעגולירען די פרייזען האט נעכטען אבגעהאלטען א לאנגע זיצונג, אויף וועלכער אויסגעווהלטער קאמיטעט צו אונטער־זוכען די מאקסימום פרייזען פון תבואה און ברויט האט אבגעגעבען א בעריכט איבער זיין טהעטיגקייט, ס'איז אויך פערהאנדלט געווארען מכח אויסהערען דעם מיינונג פון די לאנדווירט־שאפטליכע ארגאניזאציעס. מיט וועלכע ס'וועט מסתמא אבגעהאלטען ווערען א צוואמענזיצונג.

קאלאניאל לאטעריע.

אין דער דענישער קאלאניאל־לאטעריע הויבט זיך אן דעם 8־טען דעצעמבער ציהונגען פון א נייע סעריע מיט די זעלבע געווינסטן וואס פריהער, סך־הכל אויף א מיליאן מיט 175,000 פראנק.

ער האט ביז דאמאלס גאר ניט פערשטאנען און ניט געווואוסט.

בערטשיק איז יעצט געווארען מעהר פיהל־באר צו בעלידיגונגען. פריהער, ווען עס האט זיך געמאכט, אז אייגער פון די גוי'אישע סאל־דאטען פלעגט איהם בעלידיגען און איהם אנ־רופען מיט'ן נאמען „זשיד" האט עס בערטשיקען וועניג־וואס געארגט.

דאס איז נאטירליך געווען דערפאר, ווייל ס'האט איהם ניט שטארק אנגעריהרט, ער האט געקוקט אויף די אלע בעלידיגונגען און חוזק־מאכעריי פון אויבען אראב. די כינעזישע וואנד, וואס איז א לאנגע צייט געשטאנען צווישען בער־טשיקען און אלע אבריגע גוי'אישע סאלדאטען א דאנק דער וועלט־אנשויאונג, וואס האט זיך אינגעווארצעלט אין איהם פאר דער צייט וואס ער האט פערברעכט אין די פיער וועגט פון קלויז, איז יעצט כמעט ווי אין גאנצען פער־שוואנדען געווארען.

ביז דאמאלסט האט זיך בערטשיק ניט בע־ליידיגט, ווען מען פלעגט איהם רופען „זשיד", ווייל ער האט גאדענקט און איז געווען איבער־צייגט, אזוי און ניט אנדערש מוז דאס זיין:

ער איז א יוד און «זיי» זיינען גוים און ער אלס יוד, שטעהט פיעל העכער פון „זיי" פון די גוים, הייסט עס, און עס האט איהם דע־ריבער ניט וואס צו קומערען, ווען א גראבער חאם בעלידיגט איהם.

דאס אלמענשליכע געפיהל אבער, וואס האט זיך אין בערטשיק'ן ענטוויקעלט, א דאנק דעם וואס ער איז געקומען אין נאהנטע בעריה־רונג מיט מענשען פון אן אנדער נאציאן, האט אויך ענטוויקעלט זיין זעלבסטערהרע און ער האט אויך דאס זעלבע געפאדערט פון די גוי'אישע חברים.

אזוי זיינען דורכגעלאפען גאנצע צווויי יאהר צייט, און בערטשיק איז געווארען גאר אנ־אנ־דערער מענש מיט גאנץ אנדערע אנשויאונגען, מיט אנדערע אינטערעסען און מיינונגען.

(פאר־זעצונג קומט).

ש. פליטש.

די צייט פון בענייען די צעטלעך הייבט זיך אן היינט.

שרפות אין יולאנד פון דונערן.

פון פיעל שטעדט אין דער פראווינץ יולאנד קומען אן טעלעגראפישע ידיעות וועגען גרויסע שרפות פון דונערן, וואס זענען נעכטען דארש אויסגעבראכען:

אין נוירוילינג ניט וויט פון הערנינג, האבען אבגעברענט אלע אלטע סענס אלע בנינים.

אין גוטס־בעזיץ אוועגראדד ביי ראנדערס האט אבגעברענט א שייער, אין ניוקאבינג־מארס, האט ביי'ם גוטס־בעזיצער ריאיס אנגע־צונדען זיך דער וואסער־מיהל.

פון סילקעבארג איז מען מודיע, אז אין דעם וועגענד האט זיך דורכגעטראגען א שטורם־וועטער, וועלכער האט אנגעטהען פיעל שאדען און אראבגעריסען פיעל דעכער.

דענעמארק און איסלאנד.

די פראבלעמען פון דענעמארקס אינערליכע פאליטיק בנוגע צו איסלאנד, וועלכע זענען צו־ליעב דער מלחמה כמעט ווי פערגעסען געווא־רען, זענען איצט ווידער געשטעלט געווארען אויפ׳ן סדר־היום.

דעם פערגאנגענעם זומער האט דער איס־לענדישער רייכסטאג אנגענומען א געזעץ־פרא־יעקט צו ענדערען די אויסלענדישע קאנסטיטו־ציע אין דעם פונקט, וועלכע רעדט וועגען דער ארדנונג פון צושטעלונג פון די געזעצען אדער סתם וויכטיגע רעגירונגס־האנדלונגען, וואס הא־בען א שייכות צו איסלאנד, צום בעשטעטיגען. אנשטאדט דעם, וואס איצט שטעהט, אז דער ארט איז דער «מלוכה־ראט» ד״ה דער מיניס־טארען־ראטה, זאל שטעהען, **אז דער ארט איז דער, וועלכער דער קעניג בעשטימט.**

דער גרונד צו ענדערען דעם פונקט אין איס־לאנדס קאנסטיטוציאן איז דער: דער מיניסטא־רען־ראטה, דורך וועלכען עס ווערען בעשטע־טיגט ווי די דענישע, אזוי אויך איסלענדישע גע־זעצען, מאכט ניט קיין אבשטימונג, נאר גיט אי־בער דעם מיניסטער צו וועלכען די זאך איז שייך; יענער שטעלט צו דעם געזעץ דעם קעניג און ביידע שרייבען זיי אונטער. ווער רעדט נאך אז די זאך געהערט איסלאנד, האלטען זיך די דענישע מיניסטארען גאר פאסיוו בנוגע דער צו־שטעלונג. דאס קרענקט די איסלענדישע נאציא־נאלע געפיהלען און דעריבער האט דער איסלענ־דישער רייכסטאג אנגענומען די ענדערונג אין דעם נייעם אויסדריק.

אבער די דענישע קאנסטיטוציע פאדערט, אז אלע געזעצען, ווי די דענישע אזוי אויך די איסלענדישע, מוזען בעהאנדעלט ווערען אין «מלוכה־ראטה», און ממילא קומט דער נייער איסלענדישער געזעץ אין געוויסע סתירות מיט דער דענישער קאנסטיטוציע.

ביי אזעלכע פאלען בעשטימט דער קעניג, וואו די זאך זאל בעהאנדעלט ווערען.

כדי צו קומען צו אוועלכער ס׳איז פשרה ביי דעם סכסוך, איז געבליבען, אז דער קעניג זאל גלייך ווי ער וועט בעשטעטיגען דעם געזעץ, אויסשטעלען א רעזאליוציע, אז ער בעשטימט איינמאל פאר אלע מאל, דאס דער ארט וואו די אויסלענדישע געזעצען דארפען בעהאנדעלט ווערען, איז דער מלוכה־ראטה. דאס האט מען מיטגעטיילט דעם אויסלענדישען רייכסטאג, נאך איידער ער האט אנגענומען דעם נייעם גע־זעץ, אין דער לעצטער לעזונג, כדי גיבען איהם צו וויסען, אז אזוי וויל מען ארדנען דעם סכסוך.

מ׳האט גערעכענט אין דענעמארק, אז דער אויסלענדישער רייכסטאג וועט איינגעהן דערויף, האט זיך אבער אויסגעלאזט, אז גלייך ווי דער רייכסטאג האט אנגענומען דעם געזעטץ, האט אויך אנגענומען ארעזאליוציע איבער זיין אויפ־פאסונג און האלטונג צום דענישען מלוכה־ראטה; און ווען די זאך איז מיט אפאר טעג צוריק בע־האנדעלט געווארען אינ׳ם קראן־ראט, האט דער איסלענדישער מיניסטער ערקלערט, אז לויט דער רעזאלוציע פון רייכסטאג, וועט ער ערשט דאן צושטעלען בעשטעטיגען דעם נייעם געזעטץ, ווען ס׳וועט אבפאלען די אנגעוויזענע פון דער דענישער זייט ארדנונג.

דער קעניג האט אבער ערקלעהרט, „אז נאך זיין מיינונג, שטעהט גארניט אין דער רעזאלו־ציע אזעלכעס, וואס זאל שטעהן אין וועג, וואס זאל ניט דערלאזען צו בלייבען ביי די אלטע פאראויסזעצונגען".

דער מיניסטער איז געבליעבען ביי זיין שטאנדפונקט ביז דער קעניג האט ערקלעהרט, „אז אויב אזוי מוז ער צוערשט פערהאנדלען מיט די איסלענדישע פאליטיקער און הערען פון זיי, וואס איז געווען זייער מיינונג פון אננעהמען די רעזאלוציאן. אויף די בעדינגונגען, :ועלכע דער מיניסטער שטעלט, קען ער דעם געזעץ ניט אונטערשרייבען".

נאך דעם האט דער איסלענדישער מיניסטער גלייך זיך אנגעגעבען אין דימיסיאן.

איצט וועט שוין מסתמא געלעזען ווערען אויך די אנדערע פראגע איבער א ספעציעלע איסלענדישע פאהן.

י. דאווידזאן.

ליכט און שאטען.

דער בעקאנטער רוסישער שרייבער א. ק ו פ ר י ן. וועל־כער האט ניט לאנג בעזוכט ריגא, גיעט איבער א גע־שפרעך מיט א יודען, אין וועלכען עס ווערען אויס־געדריקט אלע געפיהלען און שטילע האפנונגען פון די רוסישע יודען.

— איהר ווייסט דאך אליין, אז וואו מענ־שען זאלען זיך ניט שלאגען, וואו ס׳זאל ניט פארקומען א סכסוך צווישען פעלקער קומאוויס צו ליידען אונז יודען. דעריבער זענען מיר פער־ביסענע געגנער פון מלחמה.

אויך א דאנק אונזער טויזענד־יעהריגע רע־ליגיאן, לעבט אין יעדערען פון אונז אין די בלוט און נשמה א מורא און א עקעל צו בלוט. האטש מ׳בעשולדיגט אונז אין רעליגיעזע מארדען.

אבער ווען איהר וואלט א קוק טהון אויף אונז אינ׳ם גרויסען טאג פון דער קריעגס ער־קלעהרונג, ווען ניט נאר די שול אין דער שול־הויף, נאר אויך אלע ארומיגע גאסען, זענען געווען איבערפולט פון יודען, דאן וואלט איהר גלויבען, אויף וויפיעל דאס איז געווען ערנסט.

מיר יודען האבען זיך ליעב וויצלען און שפיצלען, ווי אויף א חתונה אזוי אויך ר״ל אויף א לויה. א שארף ווערטעל — האט ביי אונז אלע מאל זיין מקח אין טעגליכען שמועס, האטש פון אנדערע הלצות געהט דורך א פראסט איבער׳ן לייב.

ווען א טראמוויי זאל אבשניידען א יודען א האנד, וועט ער, ניט קוקענדיג אויפ׳ן וועהטאג געפינען מוטה א שפאס צו טהון:

— פונדעסטוועגען א דאנק גאט איך האב נאך א האנד א געזונדע.

דאס איז שוין אזוי אין אונזער פאלקס־נשמה.

אבער ווען דער רב איז ארויס און האט אין עטליכע ווערטער ארויסגעזאגט א ברכה דעם רוסישען חיל כלי־זין איז, געשעהען א וואונדער.

איהר האט ווען געזעהען א יודען וויינענדיג? קיינמאל ניט, הא!?

— קיינמאל ניט.

— יע, מיר לאזען דאס פאר פרויען און קינדער. און אין יענעם טאג האב איך געזעהען ארום זיך יודישע פנימ׳ער אויסגעווייקטע פון טרעהרען.

גלייך אויף דעם ארט האט די יודישע קהלה צונויפגעקליעבען 50,000 רובל פאר די אלמנות און יתומים פון די זאפאסנע און האט פון איהרע אייגענע מיטלען איינגעאדדענט צוויי לאזארעטען.

— אין שול גופא, פערגעסט ניט: אין שול— איז מיט בעגייסטערונג פארגעזונגען געווארען דער רוסישער הימן, דאס איז כמעט דער ער־שטער מאל אין דער טרויעריגער יודישער גע־שיכטע, ווען די שול־ווענד האבען געהערט זינגענדיג א שיר ניט אין לשון הקודש.

— אונזערע נאכקומענדע — האט ער וויי־טער געזאגט — וועלען אונז בעוואונדערען:

„שוין־זשע האט איהר ניט געהאט קיין אנ־דער ארט וואו צו פטר׳ן אייער גאנצע ענערגיע, דעם גאנצען פאלק׳ס זשעני, אייער גאנצע לומדות, און נאציאנאלע אחדות ווי נאר אויף דעם, צו געבען נאך איין יודען רעכט צו וואה־נען חוץ פון יודישען תחום?

אבער אויך מיט דעם געדאנק קענען מיר זיך בערוהיגען.

ווען מ׳פרעגט אונז:

— ווער זייט איהר?

ענטפערען מיר:

— רוסישע יודען. ווייל ווי אין פעטערבורג אזוי אין ניו־יארק זייענדיג, געדענקען מיר און

בערטשיק סענדערס דער סאלדאט.

(מלחמה ערצעהלונג).

בערטשיק סענדערס איז אויפגעוואקסען און ערצויגען געווארען אין א קליינער שטעטיל אין רוסיש־פוילען, און ביז׳ן איין־און־צוואנציגסטען יאהר, ווען מען האט בערטשיק׳ן גערופען צום מיליטער־דיענסט, האט ער קיין בעגריף ניט גע־האט וועגען אנ׳אנדערן לעבען אויסער דער ישיבה און דער קלויז, וואו ער האט אלע זיינע יאהרען פערבראכט אין שארפען דעם מוח אי־בער׳ן תוספות און מהרשא.

די בשורה וועגען „פריזיוו" האט בערטשיק׳ן ווי א דונער געטראפען, אבער עס האבען קיין טענות ניט געהאלפען און ווען עס איז אנגעקו־מען דער טאג זיך שטעלען צום „פריזיוו", איז בערטשיק אין דער בעגלייטונג פון זיין פאטער און מוטער אוועק אין דער פריסוטסטוויע.

גלייך מיט אלע איבעריגע „פריזיווניקעס" האט מען בערטשיק׳ען, געהייסען זיך אויסטהון אינגאנצען נאקעט, מען האט איהם אונטערזוכט, געשטעלט אונטער דער מאס און געזאגט, אז ער טויג פאר פאניען. און אין א שעהנעם טאג איז אונזער העלד געווארען א זעלנער פון דער 8טער ראטע, זאמאסצער רעגימענט.

די פלוצלונגע ענדערונג, וואס איז פארגע־קומען מיט בערטשיק׳ען, איז געווען זעהר א שטארקע. דאס לעבען אין ישיבה און קלויז, דער תוספות און מהרשא מיט אלע איבעריגע זאכען פון יענער סביבה און די קאזארמע מיט איהר שטרענגער דיסציפלין, די גראבע אויסדריקען פון די סאלדאטען, די פאדערונג פון «נאטשאלסטווא» זיך שטעלען אין «פראנט» און די אלע איבערי־גע סאלדאטסקע חכמות — דאס אלעס האט זיך אזוי ניט געקלעפט און ניט הארמאנירט. און דערהויפט איז געווען, וואס בערטשיק האט אין די אלע חכמות אבסאלוט גאר ניט פערשטאנען — אלעס איז איהם געווען אזוי פרעמד, אלעס האט ביי איהם אויסגעזעהען ווילד און קאמיש.

און ווירקליך, האט דען בערטשיק, וואס איז פון קינדווייז אן געווען געוואוינט זיך צו ברע־כען און שלייפען דעם מוח איבער די שווערסטע און טיעפסטע תלמוד׳יסטישע פלפולים, — האט ער דען געקענט בעגרייפען אדער געפינען עפעס א זינן אין די סאלדאטסקע קאזארמע־געשפרע־כען, אין די אלע פאדערונגען פון נאטשאל־סטווע — «רעכטס־לינקס», «לינקס־רעכטס»?...

בערטשיק האט אבער איינגעזעהען אז ס׳וועט איהם דא גאר ניט העלפען, און נאך א היבשער צייט וואס ס׳איז פאראיבער און ער האט גענוג שנעלען און קלעפ געכאפט פון זיין „עלטסטען» פאר זיין זשידאווסקי אויפפיהרונג (בערטשיק פלעגט יעדען פריה־מארגען לעגען תפילין) און זשידאווסקען אקצענט, האט ער ענדליך בעשלא־סען צו ווערען איינער פון די סאלדאטען, וועל־כע זיינען נושא חן ביי «נאטשאלסטווא».

בערטשיק האט גיך איבערגענומען די גאנצע «חכמה און תורה" וואס ס׳איז נויטיג צו וויסען כדי צו זיין א „גוטער" סאלדאט און ער האט אויך אנגעהויבען מעהר זיך צו־צוקוקען און אינ־טערעסירען מיט׳ן לעבען אין קאזארמע. און יעצט האט ער ערשט דערזעהען, אז ניט אלע סאלדא־טען — פערשטעהט זיך, די גוי׳אישע, — וועל־כע האבען ביי איהם ביזהער אויסגעקוקט, לויטן יודישען שפריך־ווארט: «אלע יונים האבען איין פנים» — זיינען שלעכטע, פערדארבענע; ער האט ערשט איצט פערזעהען, אז פיעלע פון זיי בעזיצען אפילו זעלטענע חאראקטערען, זיינען גוטע אפענהערציגע און אויפריכטיגע מענשען, און מיט אייניגע פון זיי האט ער אפילו אנגע־הויבען זיך צו חבר׳ן.

אזוי איז דורכגעלאפען א לענגערע צייט, און אין בערטשיק׳ען איז, אונבעמערקט פאר איהם אליין, פארגעקומען א שטארקע פערענדערונג צווישען איהם און זיינע נייע קאמעראדען איז פלוצלונג אויסגעוואקסען עפעס אזעלכעס, וואס האט דערנעהענטערט איינעם צום צווייטען.

דאס אלמענשליכע, וואס האט בערטשיקען ביסלעכווייז אריינגעצויגען אלץ מעהר און מעהר אין דעם נייעם לעבען, האט גאנץ דייטליך גע־שאפען אין איהם נייע געפיהלען. אזעלכעס, וואס

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פארן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכיקטעקסט 15 „ „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitnng" Krystalgade 11.

נומער 6.

קאפענהאגען, דאנערשטאג ד. 3טען דעצעמבער 1914.

פראנצויזען גענהען פארווערטס אין עלזאס.
די בלוטיגע שלאכט אין פוילען.

קייזער ווילהעלם אין מזרח פראנט — שלום עליכם אנגעקומען קיין אמעריקא.—

א קלאגע צום פאפסט.

די געשלעגען אין פוילען.

רוסישע מעלדונג.

פעטערגראד, 2. דעצעמבער. (אפיציעל).

אויפן לינקען ברעג פון ווייכסעל האט זיך פאנאנדערגעוויקעלט דער קאמפף ביי לאדזש אזוי, אז דער פיינד האט זיינע אנגריפען גע־ריכטעט נאר אהער, און דערווייל האבען מיר אין צפונפון לאוויש געהאט א גרויסען נצחון.

אן דאראם האבען מיר עראבערט ט ש ע ר ט־אסאף נאך א הארטען קאמפף, וואו אבריגאדע פון דער פרייסישער גארדע־אינפאנטעריע מיט 5 באטאריייען זענען פון אונז זענען האסטיג פערטריבען געווארען.

ביי פלאצק האבען מיר פערנומען 9 דאמפ־שיפען און 1 קליין שיפעל מיט אמוניציאן.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 2 דעצעמבער. (אפיציעל).

נאך דריי־טאגיגען פערביטערטען קאמפף, וואו אונזערע מחנות זענען געווען ארומגערינ־געלט פון דעם שונא אין דעם געגענד פון לאדז, האבען זיי זיך סוף כל סוף העלדיש דורכגערי־סען דורך דעם אייזערנעם רינג, וואס די רוסען האבען צוגעגרייט. דערביי האבען מיר געפאנגען 12,000 מאן געפאנגען און 25 קאנאנען.

די איבערגעבענע געשעהענישן ווערען איך ביישטעטיג פון רוסען אליין.

די דאויגע געשלעגען זענען זיכער איינע פון די שווערסטע מאמענטן אין דער גאנצער קריעגס־צייט.

עסטרייכישע מעלדונג.

ווין, 2. דעצעמבער. (אפיציעל) אין מערב־גאליציען ווי אין רוסיש־פוילען איז נעכטען געווען פאלשטענדיג רויהיג. דער שונא, וועלכער האט פרובירט דערנעהנטערען זיך צו די פא־דערשטע פאזיציעס פון פשעמישלער פעסטונג, איז פון דער פעסטונג צוריקגעשלאגען געווארען די געשלעגען אין די קארפאטע דויערען נאך.

דער קאמפף אין פלאנדערן.

לאנדאן, 2 דעצעמבער. די האלענדישע בלעטער האבען געבראכט א ידיעה, אז די דייי־טשען האבען בפעה דורכצובערעכען דעם פראנ־צויזיש־ענגלישען פראנט אין פלאנדארן, ביים קאנאל איפרען. דער מיליטער־שרייבער פון „טיימס" איז וויער מסופק וועגען דער ריכטיג־קייט פון דער ידיעה, ווייל די פאזיציעס פון ביידע צדאדים זענען אזוי שטארק, די טראנ־שיין אזוי טיף און שטארק, אז ס'איז פשוט אונמעגליך דורכצורייסען זיך. די ביז איצטיגע שלאכטען אין פלאנדערן האבען געקאסט ביידע פארטייען איבער 300 טויזענד מאן, דערבי פערלוסט פון די דייטשען ביז ערך 200,000 מאן.

דער דייטשער רייכסטאג.

בערלין, 2 דעצעמבער, ביי א סייערליכער סטימונג האט זיך היינט געעפענט די זיצונג פון דייטשען רייכסטאג. צווישען די דעפוטא־טען געפונען זיך פיעל אין אפיציר־פארמען. איך'ן סדר־היום שטעהט דער געזעץ־פראיעקט צו בעוויליגען נייע פינף מיליארד מארק פאר מלחמה־אויסגאבען.

קייזער ווילהעלם ביים מזרח־פראנט.

בערלין 2 דעצעמבער. (אפיציעל) פון הויפט־קוואַרטיר מעלדעט מען, אז קייזער ווילהעלם האט בעזוכט דעם מזרח־פראנט. ער האט בע־זוכט די לויף־גריבער און אנדערע וויכטיגע שטעלען. דער קייזער ווערט בעגלייט פון א גרויסע צאל גענעראלען און א סך וואגענס מיט מחנות פאר די סאלדאטען.

זעעבריגע ווערט ווידער באמבארדירט.

בערלין, 2 דעצעמבער. דא איז אנגעקומען אמעלדונג, אז נעכטען אוועגד איז די בעפעל־קערונג אין צפון־פלאנדערן פלוצלונג איבער־ראשט געווארען דורך א נייע באמבארדירונג.

אין אסטבורג האבען זיך אזש געטרעפען די הייזער.

מען איז איבערצייגט, אז דער ענגלישער פלאט האט ווידער באמבארדירט זעעבריגע.

א קלאגע צום פאפסט.

וואַרשוי.—דער היגער רומיש־קאטוילישער ערץ־בישאף, קאקאווסקי, האט געשיקט א טע־לעגראם צום פאפסט 'אין וואטיקאן, וואו ער טיילט מיט, אז די דייטשען וואס געפינען זיך אין פוילען בענוצען סיסטעמאטיש די קירכען פורמעס אין די קאטוילישע קירכעס פאר דראט־לאזע טעלעגראף־סטאציאנען און בריינגען אויך אהין פולימיאטען, דורך וועלכעס מעהרערע קיר־כעס זענען שוין פערניכטעט געווארען.

דער ערץ־בישאף מאכט אויך אויפמערקזאם או די זעלבע סכנה דראהעט אויך דעם אלטען קאטעדראל אין קראקוי און די בעקאנטע סט. סטאניסלאוום קירבען אוצרות. ער ענדיגט זיין טעלעגראם מיט א צורוף צום פאפסט, ער זאל זיך שטעלען אלס פערטיידיגער.

אונרוהען אין מאראקא אין טוניס

פון בערלין טעלעגראפירט מען:

אונטער די אנפיהרונג פון אבדול מאלעק, איז ארגאניזירט געווארען א אלגעמיינער אויפ־שטאנד געגען די פראנצויזען אין מאראקא אין טוניס.

כמעט די גאנצע בעפעלקערונג האט זיך געגומען פאר כלי־זין.

ווי גרויס איז דער רוסישער חיל.

א דענישע צייטונג שרייבט: אז די רוסישע ארמיי אין דער צייט פון שלום, בעשטעהט פון 1,200,000 סאלדאטען און 65,000 קאזאקען.

אין דער יעצטיגער מלחמה, בעטייליגען זיך לכל הפחות 7 מיליאן מאן.

אבאניירט
די
„יודישע
פאלקס־
צייטונג"

שבת ד. 5-טן דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר אבענד, ווערט אויפגעפיהרט אין אויסטערברוס טעאטער, רויעסגאדע 106.

צום ערשטען מאל אין קאפענהאגען, די בעריהמטע ששיק פון סאפיע ביעלא, וועלכע ענטהאלט אנ'איבערבליק איבער דעם יודישען לעבען אין רוסלאנד

„די גלות־קינדער"

דראמאטישער לעבענס־בילד אין 3 אקטען. — מיט'ן אנטייל פונ'ם גאנצען פערסאנאל.

בילעטען צו בעקומען ביי הר. טימיאנאוו, קויבמאגערגאדע 59.

באל ביז 3 אוהר.

בערנהארד קון, טאלדבאדוויי 40.

אנגרא לאגער פון טהיי, קאפע און קאנסערוון.

איך איבערנעם סאלידע פערטרעטונגען פון רוסישע פירמען פאר סקאנדינאווין און אויך פער־ שיידענע קאמיסיאנס־אויסטראגען צום אנקויפען אין פערקויפען פערשיידענע סחורות.

בעסטע רעפערענצען. Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.

Bernhard Cohn,

Toldbodvej 40.

En gros lager Kakao, Tee und Konserven.

SoFortige liefferung.

א נאדלער

זוכט אויבערשטונדען פון 5 נאכמיטאג

גאמהערסגאדע 89, עפלאנד.

אגדת הציונים בדנמרק.

פערזאמלטעט דעם 13־טן דעצעמבער

— א גרויסען —

חנוכה־אבענד

אין וועלכען סיועלען זיך בעטיליגען בעקאנטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען. דער באל וועט זיין אינ'ם גרויסען זאל פונ'ם סטודענטישען פעראיין. בילעטען צו בעקומען אין רעדאקציע פון „דער יודישער פאלקס־צייטונג.

טהעאדאר קאהן

קאניקענסטרעדע 3.

אנגרא לאגער פון קאלאניאל וואארע וויין און טאבאק.

— צו ביליגע פרייזען. —

אויך אימפארטער אין קאמיסיאנער פון רוסישע פראדוקטען.

Theodor Cohn,

Kolonial & Vinlager

anbefales til billigste Priser.

St. Kanikestræde 3.

— עס וועלט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעציטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

דער אינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס

אבאנעמענטס־פריזן:	
אויף א חודש . . .	1 קר. 20 אוירעס
אויף א וואך	30 „

אנאנסען־פריזן:	
פאר'ן טעקסט	25 אוירעס א שורהפעטיט
נאכ'ן טעקסט	15 „ „ „

אנאנסעז איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען וועלט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויל זי וועט פונאנדערגעשיקט וועלען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11, København K.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען:

בערלינסקע טידענדע"ט קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרעדעריקס־ בארגגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרייד 78.

אויר איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטער זאל.

ביליג שוכווארג!

אין איצטיגער מלחמה־צייט, וואן ביי אלעמען איז שוין טייערער געווארען, פערקויף איך צו גאנץ געווענליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייט און בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt,

Torvegade

1.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

קלאר, די יודן זענען צו בעוואונדערן, זיי ווייזען ארויס א גרויסען פאטריאטיזם פאר זייער פאטארלאנד, וואס בעהאנדעלט זיי אזוי שלעכט.

די רוסישע רעגיערונג זאגט פון איהר צד קיין זאך גיט צו די יודן צו פערבעסערן זייער שוועריר לאגע, זי ווייזט זיי נאר אן, נאט, זעהט ווי עס בעהאנדלען אייך אנדערע, טויזענד מאל ערגער, אבר ווייל מען ווייזען דער וועלט, אז עס איז נאך פאראן ערגערע „בארבארען" און אז די רוסישע מעטהאדען זענען ניט די אייניגיג אין אייראפא.

איך מיין, אז דיזעזר קאמפף־סיסטעם פון לשון הרע און רכילות מוז אין מאל פאר אלע מאל ענדעקט ווערען.

גראף בערנסטארף.

אנ׳אנטיסעמיטישער גובערנאטאר.

די רוסישע רעגיערונג האט יעצט אויפגענומען אלס גובערנאטאר איבער א דיסטריקט אין גאליציען, וואס געפינט זיך אין רוסישע הענד. דעם גובערנאטאר פון בעסראביען, וועלכער האט זיך בעריהמט געמאכט מיט זיינע אנטיסעמיטישע הנדלונגען.

א דאנק פון רוסישען מיליטער.

„דער מאמענט" ברענגט די פאלגענדע אפיציעלע מיטיילונג:

„דער לאמזשער גובערנאטאר האט איבערגעגעבען דעם פארזיצענדען פון׳ם יודישען סאניטארען קאמיטעט אין לאמזשא א דאנק־בריף פון׳ם קאמאנדיר בעט אים זעקסטען קארפוס, אין וועלכען דער קאמאנדיר בעט איבערגעבען זיין הערצליכע דאנקבארקייט די יודישע בירגער פון לאמזשע, פאר זייערע פאטריאטישע געפיהלען. אזעלכע געפיהלען דערהייבען, בלי שום ספיק, דעם גייסט פון אלע סאלדאטען, וואס פיהלען, אז אלע פעלקער שעצען אב זייער טירהה און זארגען וועגען זיי אין דעם מאמענט, וועו זיי ברענגען זייער לעבען אויף מזבח פון פאטערלאנד".

אבגעזאגט...

די מאריופאלער שטאדט־דומע האט באקומען אמיטיילונג פון פעטראגראד, אז איהר השתדלות וועגען צולאזען די קינדער פון יודישע סאלדאטען און דאקטוירי׳ם אין די שוהלען אויסער דער פראצענט־נארמע איז אבגעוואָרפען געווארען.

פון די הערליכע מוזיק פון „מינטשלע יוד", „נשמה פון ישראל", און די ארטיסטען הונגערען אונטער א ביסעל געביך, כנהג ווי עס פיהרט זיך ביי אונז יודען פון אבות אבותינו.

סטאנציע העלזינגבארג: הער איך אויסרופען, מיין יוד טהוט זיך א חאפ אויף, טהוט א שלעם זיין באגאזש און מיט א שנעלען „זייט געזונד, פאהרט בשלום" פעקעלט ער זיך אריוס פון וואגען.

י. מ. אנשעלעוויץ.

די פערשיעדענע קונצען פון דער מלחמה.

אלע וועגען און פעלדער זיינען פול מיט גריבער געמאכט אין פערשידענע פארמען, די־זע גריבער זיינען די פעסטונגען פון סאלדאטען פון ביידע ארמייען, אין דיעזע גריבער זיי־נען ביידע ארמייען בעהאלטען און פיהרען קרי־ג איינע געגען די אנדערע. די ארבייט פון דער ארמיי וועלכע צוטיילט אויף צוויי־נען: אויף די וואס האלטען דעם ביקס און שיסען, און די וואס מאכען גריבער.

קיינער זעהט ניט דעם פיינד, אלעס איז בעהאלטען אונטער דער ערד. איהר הערט ווי די קאנאנען שיסען, איהר זעהט אבער די קאנא־נען ניט אן, אלעס איז טיף בעהאלטען אין דער ערד דאס איז אין גאנצען א שפיעל אין בלענד־נים, א ציים פון זוכען איינע די אנדערע.

כדי צו געפינען דעם פיינד מוז מען איהם פריהער אויסגראבען פון דער ערד, און דאס איז א זעהר שווערע ארבייט, יעדער צד קליגט זיך ווי אליין זיך וויי בעסער צו בעהאל־טען און ווי אויסצוגעפינען די בעהעלטנים פון פיינד. אן אנגריף אויף דעם פיינד האט די פאר־מע פון יאגד, פונקט ווי מען לאזט זיך ארויס זוכען פוקסען אין האזען וואס זיינען גוט בע־האלטען צווישען די שטיינער און קוסטעס די אויפגאבע פון די הארמאטען איז צו ווארפען די קוילען אין די גראבענס פון פיינד. קיינער וויים אבער ניט וואו די גראבענס זיינען, מען קאן זיי ניט זעהן, אלעס איז פערגראבען אונ־טער דער ערד.

די פארמע פון איינגראבען זיך אין היילען אונטער דער ערד איז א גאנץ אלטע זאך. די דייטשען האבען אבער אין דעם נרויס קונסט געצייגט, זיי האבען ערפונדען פיעלע טריקס וואס איז זיי אין אנפאנג פון דער קריעג גוט ביי געשטאנען. די פראנצויזען און די ענגלע־דער האבען אבער שנעל געלעהרעט זייער לעקאן, זיי טהוען די זאך יעצט פונקט אזוי גוט ווי די דייטשען.

אלע מיטלען וועלכע אנגעוענדעט אפצונא־רען דעם פיינד. פאלשע גראבענס וועלכע גע־מאכט, מיט שטיקער האלץ אויסגעשטעלט, זיי זאלען אויסזעהן ווי הארמאטען, דער שונא זאל אויף דעם שיסען און פערדריכען זיינע אמו־ניציאן, די ריכטיג גראבענס וועלכע בעהאלטען, אין די עוויינליכע צייטען איז די מלחמה בלויז א דוגל צווישען די הארמאטען פון ביידע ארמייען, וואס שיסען איינע געגען די אנדערע. אין אנדערע צייטען, וועו מענשען קומען איינע געגען די אנדערע, דאן וועלט עס אשרעקליכע שחיטה. דאס קומט געווינליך פאר וועו איין ארמיי מאכט א איבערפאל אויף די צווייטע וועו די קאנאנען האבען אפגעטאן זייער ארבייט און דער ענגעראל האט אן אורזאכע צו גלויבען אז ער האט געמאכט א חורבן אין די גרא־בענס פון פיינד, וועט ער אדערערן אן אלגע־מיינעם שטורם, די סאלדאטען קומען אריס פון די גראבענס און לאזען זיך געגען דעם פיינד. דער פיינד וועט זיי לאזען געהן ביז זיי קומען צו אזוי נאהענט, אז מען זאל קאנען גרייכען מיט די מאשין הארמאטען, דאן פאנגט אן א רעגען פון קוילען און מענשען פאלען אזוי ווי היי פאר א קאסע, די פעלד ווערט אויסגעליגט מיט טויטע און פערוואונדעטע, די וואס רעטטען זיך פון די קוילען פון די מאשין הארמאטען ווערען בעגעגענט פון די קוילען פון די ביקסען ווען זיי קומען נאך נעהענטער זעהר ווייניג קומען אן צו א שלאכט מיט די שפיזען, א גאנץ קליינער צאהל פון די וואס לאזען זיך ארויס מאכען אן אנגריף אויף די גראבענס פון פיינד קומען ווען צוריק צו זייערע גראבענס מיט גאנצע בייניר.

דער גאנצער קונץ בעשטעהט אין געפונען די פאזיציאן פון פיינד, בעפינען די גראבענס וואו דער פיינד איז פערשטעקט, כדי מען זאל איהם קאנען צוקומען מיט די הארמאטען, אזוי גוט זיינען די ארמייען איינגעגראבען אז ערא־פאנט קאנען זיי ניט אויסגעפינען דער ערא־פאנט אום צו זיין זיכער, אז מען זאל איהם ניט טרעפען מישען ביקס מוז ער פליהען גאנץ הויך, אזוי הויך אז דער מאן קאן ניט זעהן און ניט אונטערשיידען פון גראבענס וואו מיליטער איז בעהאלטען ביז די בייטען פון פעלד, ביידע ארמייען מוזען דעריבער בענוצען שפיאנען און אלע קונצען וועלען געמאכט אז שפיאנען זאלען קאנען געבען זייערע סיגנאלען אהנע בעמערקט צו ווערען.

אין דער צייט, וואס די דייטשען האבען מאר־שירט אין בעלגיען, האבען זיי געהאט שפיאנען וואס ויינען געווען פערקליידעט אלס ציוויינער, וואס זיינען ארומגעפאהרען מיט וועגען און קא־ראוואנעס דורך די שטעדטלעך און דערפער. די שפיאנען פלעגען געבען זייערע סיגנאלען דורך אלערליי פייערען און בייטאג דורך געוויסע צייכנונגען, וואס זיי האבען געלאזען אויף די וועגע, אזעלכע וואס קיינעם וואלט ניט איינגע־פאלען אז דאס מיינט עפעס. דורך די צייכנונגען אין פייערס זיינען די דייטשען אנגעוואגט ge־וואָרען וועגען די פאזיציאנען פון פיינד, זיי הא־בען געוואוסט וועלכע עס זיינען בעפעסטיגט און וועלכע ניט, זיי האבען געווארט דורך וועלכע וועגען פיינדליכע ארמייען קומען אן.

די שפיאנערי־ארבייט איז יעצט ניט אזוי לייכט, ווייל ביידע זייטען ווייסען ווי זיך צו היטען, דאך ווערט די שפיאנערייי ארבייט גע־טריבען וויים אן בריים און אפטמאל מיט דעם בעסטען ערפאלג.

אמאליגע מלחמות זענען געווען פראגען פון פערזענליכע העלדישקייט, היינט איז עס ניט אזוי, עס איז נאר א פראגע פון מאשינען, פון בעסערע קאנאנען, העלדענהאפטען אין שלאכט שפיעלען יעצט א קלענערע ראלע ווי גוטע מאשינען, און דער וויסען ווי זיך צו בענוצען מיט זיי.

היגע נייעס.

א זעלבסטמארד פון א סאלדאט.

קומענדיג זונטאג אוועק א היים אויף אורלויב האט דער סאלדאט אנדערסען זיך געשאסען מיט א רעוואלווער אין מויל און געשטארבען אויפ־ן ארט. אנדערסען איז געווען א אויס־געצייכענטער סאלדאט פון אלעמען געליבט; זיינע חברים דערצעהלען, אז ער פלעגט אויף אלע פערווייללונגען מיט זיי, זאגען דאס ער וועט סוף כל סוף בענדען א זעלבסטמארד.

די גנבה פון „רויטער ליונטע".

מיט עטליכע טעג צוריק האט פאליציי ארעסטירט א 15־יעהריג יונגעל, וועלכער איז אנטלאפען פון קינדער אויפזיכט אנשטאלט און האט בענאנגען פיעל גנבות צווישען וועלכע אויך אין „רויטער ליונטע".

נעכטען האט די פאליציי ארעסטירט א יונגעל א אנטלאפענעם פון וועגראראד (קינדער פאליציי), וועלכער האט איהם מיטגענהאלפען אין דער גרויסער גנבה.

ארעסטירט א גנב׳טע.

די יונגע פרוי אלמא יארגענסען איז נעכטען ארעסטירט געווארען. מ׳איז זי חושר אין גנב׳ע־נען געלד ביי די קינדער אין גאס.

— אין דעמזעלבען טאג זענען ארעסטירט געווארען א מושער מיט א טאכטער, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין גנב׳ענען סהורה פון קרעמער.

ווערטער און מעשים.

ווי ס׳איז בעקאנט, איז גלייך מיט׳ן אנהויב פון דער מלחמה בעשטימט געווארען דורך א גזעזץ־פראיעקט פונ׳ם דעניסיען פארלאמענט א קאמיסיאן צו רעגולירען די פריזיזן פון לע־בענס־משלען, וועלכע איז גלייך צוגעטראטען צו דער ארבייט. וזיכטיגעס האט זי נאך ביז איצט גאר נישט אויפגעטון; זי פארנעהמט זיך מיט אנטערזוכען, ד״ה זי רעדט טעהר ווי זי טהוט, און די פדייזען אויף לעבענס־מיטלען שטייגען פון טאג צו טאג.

דאגעגען אבער רעדען די קאלאניאל־קרע־מער שוין גארניט און טהוען פיעל. זייער פער־אינס־פארשטאנד האט נעכטען אבגעהאלטען א זיצונג און אנגענומען פאלגערדע בעשלוסען:

צושטעלען דער רעגולירונגס־קאמיסיאן א ביטע, אז זי זאל זעהען מיטווירקען און זאר־גען, דאס דענעמארק זאל זיין פערזארגט מיט קאלאניאל־סחורות, ס׳איז איינשטימיג אנגענומען געווארען, אז מ׳מוז וואס שהון צו שאפען מעהר רייז, קאקאא, סאגאגרויפען און פעפער, אין וועלכע ס׳פיהלט זיך באלד א מאנגעל. זיי האבען אויך גפונען פאר נויטיג אויפמערקזאם מאכען די רעגולירונגס־קאמיסיאן, אויף די נויטוועגדיגקייט צו פערבאטען דעם ארויספיהר פון קאלאניאל־סחורות קיין אויסלאנד.

איצט וועט שוין די רעגוליירונגס־קאמיסיאן האבען וואס צו טהון און די קרעמער וועלען קענען רוהיג, אונגעשטערט טהוען זייער ארבייט, און זיי זענען גערעכט, לא המדרש עיקר אלא המעשה.

ש.

זייט פארזיכטיג!

ס'איז קיין חידוש ניט, וואס אין אזא צייט, ווי די איצטיגע, האט דער עולם א שטארקען חשק צו דערצעהלען כל־המיני מעשיות און צו זיין דער ערשטער אויף צו ברייגען א נייעס.

ס'איז אבער זעהער טשיקאווע וואס, עס ווערט דערצעהלט ניט נאר אין די בלעטער, נאר אויך צווישען זיך. און נאך מעהר וואונדער איז, ווי אזוי מען גלויבט אין דעם.

ס'איז פערשטעהט זיך, צופיעל צו פערלאנגען, אז יעדערער זאל האבען אזוי פיעל קענטענישען און געדולד, כדי רוהיג פונאנדערקלייבען זיך אין אלעם. וואס עס קומט איצט פאר און אבטיילען דעם אמת פונ'ם שקר און די ערנסטע ידיעות פון די אויסגעקלערטע. אבער איינס קען מען דאך פערלאנגען פון ערנסטע און עהרליכע מענשען. אז זיי זאלען בלינד ניט גלויבען אין יעדען קלאנג וואס זעהט אויס ווייט פון אמתאון ווארפט אויף זיך א חשד. בפרט נאך ווען דער דערצעהלער איז ניט גאנץ קלאר אינ'ם ענין, וועגען וועלכען ער רעדט.

און ס'איז אודאי ואודאי א פערברעכען אט אזעלכענע באבע־מעשות פונאנדערטראגען צווישען בעקאנטע.

ס'געפינען זיך פארשוינען, ביי וועלכע דער גרעסטער פערגעניגען ס'איז צו קומען מיט א געהיימניספולער מינע, מיט מיסטישע איינדייטונגען און ווערטלעך, כדי צו האבען די געלעגענהייט צו ווייזען זיך אלס טיעפער דענקער— און דערצעהלען בשעת מעשה א געשיכטע, וואס איז ניטט געשטויגען און נישט געפלויגען.

ס'זענען פאראן, נאטירליך, אויך מענשען וואס זענען באמת אונשולדיג און דעריבער ווענ'גער געפעהרליך, וועלכע ליידען נעבעך אויף „דערצעהלען קראנקהייט", לויפען פון שטוב צו שטוב, כדי אומעטום דערצעהלען די זעלבע מעשה אדער אין יעדער שטוב אנ'אנדערע.

דאס וואלט אלעס געווען ניט אזוי געפעהרליך, ווען ס'וואלט זיך געהאנדעלט וועגען די פארשוינען גופא, ווייל זיי זענען ניט פיעל און ס'איז זיי גרינג צו דערקענען. זייערע מעשות ווערען אבער איבערדערצעהלט און געהען פון מויל צו מויל ביז ס'קומט דערצו, אז זאגאר פון עלטערע סאלידע מענשען קען מען הערען ידיעות, וועלכע ס'וואלט גלייכער געווען פריהער אויסצומעקען פון זכרון.

אין אנדערע ערטער קען מען נאך בלייבען גלייכגילטיג צו דעם, אבער אין א געזעלשאפט פון איינגעוואנדערטע, וואו אלע האבען פריינד און קרובים אין די מלחמה־לענדער, בערייטען אזעלכע ידיעות אומזיסטען קומער, שרעק, זארגען.

די קריעגס־פלעצער זענען גרויס, די צאהל געגענדען, וועלכע לעבען אין א מורא חרוב צו ווערען איז פיעל: דארף מען גארניט שאפען קינסטליכע נייע שרעקען. — ס'זענען גענוג די ווירקליכע.

ס'איז אונמעגליך איצט צו שטערען, אז א גרופע געפעהרליכע אדער נארישע מענשען זאלען ניט טרייבען זייער שעדליכע ארבייט, אבער קען מען דען ניט פערלאנגען, אז ארענטליכע מענשען זאלען ניט גלויבען, און נאך מעהר — ניט פערשפרייטען אזעלכע ידיעות, איידער זיי וועלען ניט נאכפרעגען פון וואנען זיי שטאמען? מען וואלט פיעל קענען געווינען, ווען יעדערער זאל האלטען פאר א פליבט גלייך צו פרעגען דעם דערצעהלער: „פון וואנען ווייסטו דאס?" וועט ער דאך ענטפערען מסתמא „עס שטעהט אין די צייטונגען", פרעגט איהם דאן: „האסטו עס אליין געליינט?" און די בעסטע עצה איז די, וועלכע עס האט געגעבען אין א בריעף מיט א חודש צייט צוריק, א מאן זיין ווייב:

„הער זיך ניט צו צו דעם, גלויבט ניט אין דעם—און דער עיקר דערצעהל ניט פאר קיינעם"

י. דאווידסאן.

די דייטשע רעגירונג וועגען די רוסישע יודען.

אין די ערשטע נומערען פון דער נייער גרויסער ניו־יארקער צייטונג „דער טאג" איז אבגעדרוקט דער פאלגענדער בריעף פונ'ם דייטשען באטשאפטער אין אמעריקא, דעם מיניסטער גראף בערנסטארף, אין וועלכע ער גיט אנ'אפיציעלע ערקלעהרונג אינ'ם נאמען פון דער דייטשער רעגירונג:

„איהר האט מיר מיטגעטיילט, אז לויט די בעריכטען פון די רוסישע צייטונגען, זאלען די דייטשע סאלדאטען האבען אויסגעפיהרט די אונערהערטע גרויזאמקי־רען געגען דער פוילישרוסישער בעפעלקערונג בכלל, און געגען יודען בפרט און פרעגט מיר וואס איך קען דערויף ענטפערען.

איך בענוץ גערן די געלעגענהייט איבער די דאזיגע פראגע צו געבען א ערקלעהרונג, אין וועלכער עס זענען פעראינטערעסירט די גרויסע יודישע מאסען אין אמעריקא.

עס איז זעלבסט־פערשטענדליך, אז א קריג איז ניט קיין קינדער־שפיעל, דערום איז בעשטימט אהן צווייפעל, אז די לענדער וואו דער קריעג קומט פאר, האבען אויסצושטעהען זעהר פיעל צרות און שרעקען. די דייטשע ארמיי־לייטונג האט אבער אלץ געטוהן, כדי די אונשולדיגע ציוויל־בעפעלקערונג פון די ערטער, וועלכע דייטשע טרופען האבען בעזעצט, זאלען ווי ווייט מעגליך געשיצט ווערן. זי האט דאס טאקע שפעציעל אין רוסיש־פוילען געטוהן, ווייל די בעפעלקערונג געהערט צו דער אונטערדריקטער נאציאנאלער מינדערהייט אין רוסלאנד.

די דייטשע ארמעען קומען אלס פערטיידיגער פון די נאציאנען, וועלכע שמאכטען זייט לאנגע יאהרען אונטערן רוסישען רעשזים.

דער געפיהל פון מענשליכער גערעכטיגקייט פעראייניגט זיך דא מיט א פשוטער פאליטישער קלוגהייט צו בעווייזען די אונטערדריקטע פעלקעד, אז דייטשלאנד איז ניט זייער „פיינד" נאר זייער בעפרייער. אזוי האבען די דייטשע און עסטרייכישע גענעראל־שטאבען, ארויסגעגעבען מאניפעסטען אין יודיש און העברעאיש צו די רוסיש־פוילישע יודען, אין וועלכע עס רעדט זיך וועגען פאלקאמע רעליגיעזע, בירגערליכע, עקאנאמישע און פאליטישע פרייהייטען פאר די יודען אין פוילען.

מען האט דער יודישעד בעפעלקערונג, ניט קוקענדיג אויף איהר טריישאפט אונזער שונא רוסלאנד, לייכטער געמאכט אלע לאסטען. מען מען האט זיי אפט בעפרייט פון דער קריעג'סקאנטריבוציע. פיעלע הייזער האט מען פון צושטערונג פערהיט, די יודישע קריעג'ס געפאנגענע האט מען בעזונדערע אויפמערקזאם בעהאנדעלט. עס ליגען זעהר פיעל בעריכטען וועגען. דעם וואס ס'איז נוגע די דייטשע יודען איז דאך בעוואוסט פון זייער אלע בירגערליכע רעכט אין דער גאנצער וועלט; די ווייניגע פאליטישע בעגרענ'צונגען וועלכע עקסעסטירט נאך אין דייטשלאנד פאר יודען, וועלען מיט דיזען קריעג פאלען.

דייטשלאנד רעדט מיט די יודען פריי, אפען וואס אין רוסלאנד דאגעגען איז נאך אפילו עד היום ניט געמאכט געווארען דער קלענסטער שריט פון פרייהייט פאר יודען.

ווי איז דאס מעגליך צו גלויבען, אז די דייטשע, איבעראל בעוואוסטע, דיסציפלינירטע ארמעע זאל רציחות בעגעהן דארט, וואו צוליעב פאליטישע צוועקען מוז פריינדליכקייט בעווייזען ווערען? שוין פון די פאליטישע אויפגאבען דערלאזען ניט, אז אזוינס זאל ווען עס איז פארקומען.

אדרבא, די אלע בעריכטען ווייזען דאס פערקעהרט.

די כונה פון די רוסישע קרייזען איז אונז

אויפ'ן וועג קיין קאפענהאגען.

(ע נ ד ע)

— איהר האט ניט אזוי פיעל חאר אויפ'ן קאפ, וויפיעל חברות ס'זענען געווען, וויפיעל פעראיינען ס'זענען איצט פאראן און וויפיעל אגודות ס'וועלען נאך זיין אם ירצה חשם, אז איין חברה קומט ערשט פון נאדעל ארויס מיט א קנאקעדיגען נאמען, וואקסט אויס תיכף ומיד אויף מארגען ווי פון ד'רערד א נייע, געגען־חברה מיט א מעהר קנאלעדיגען נאמען, און ביידע טאקי מאכען צו אין א שעהנעם פריהמארגען זייערע קרעמלעך, דאגעה'ר חלילה ניט, ווארום כהרף עין קומען ארויס א פאר צעהנדליג ני־ע חברות, און עודך, און וויעדער אמאל דאס אייגענע, וויעדעד צד און צד שכנגד, ווי עס פיהרט זיך ביי לייטען פון תמיד...

— וואס קען מען זיך אויך אין קאפענהאגען ניט צוטיילען די חלוקה? פרעג איך מיט ספק.

— איהר זייט א נאר, ענטפערט מיר מיין יוד קורץ, און... טרייסעלט מיר ביי די לאצען, נען לאנגע איז דא ביי יודען, ניט צו פערזינדיגען. דאכט זיך, הא? און בערד אודאי אודאי נו, איז שיין, רייסט מען זיך פאר די נעזער און מען געהט אין די בערד אריין. — — —

איבער וואס, זאלט איהר ניט פרעגען, דאס איז שוין קיין נפקיה מיניה ניט, וואס ס'מאכט זיך אין דער האגד אריין איז א גוטער איסען:

צענטראל־ביורא, איז צענטראל־ביורא, ראבינער, חזן, שמש, מעשות לאקשען, צימעס,— אנ'ענין פאר קאפענהאגען.

אזוי? הערט, און אסיפות קומען דאך פאר אין קאפענהאגען, שטעל איך שוין מיין שאלה אויף יא, און ביסלעכווייז מאך איך פריי מיין ארימען בגד אויסגלייכענדיג דערביי מיינע ביינער, וועלבע זענען שטארק צושאקעלט געווארען פון מיין אויפגערעגטען בעל־דבר'ס טרייסלען.

— אסיפות? חי חי, צולאכט זיך מיין יוד הויך, איהר וואלט עסען אזוי פיעל קרעפלעך וויפיעל אסיפות עט קומען פאר אין קאפענהאגען, וואלט איהר אנ'אנדער פנים געהאט חלעבען. אסיפות, און נאך וואס פארא, מיט'ן קנאק און ברען טאקי. מתוכחים, מיט מדברים מכל המינים. קאפענהאגענער יודען רעדען, פערשטעהט איהר מיך, האלטען שטארק פון רעדען ט'הייסט ניט אזוי פון רעדען ווי פון ענטפערען, מכח וואס איהר זאלט ניטן רעדען האט איהר טויזענדער משיגים, קאפענהאגען ווערט ניט נפשעל, מ'ווייסט, אז דער רעדנער האט דאך סוף כל סוף אזא צונג ווי אלע מענשען, און אז יענער רעדט מוזען איהם ענטפערען מכל שכן ווען איהר דערמאהנט חלילה אין אייער רעדע ארבייטער־קלאס, פאליטישע עקאנאמיע, יודיש איז דאך גארניטא וואס צו רעדען האט איהר שוין אויף אייער'ן ארימען קאפ, אלא וואס דען? איהר רעד פון קינדער־ערציהונג? געפינען זיך אויך יודען, כ'מיין בחורמ'לעך מיין איך, וואס האבען קיין קינדער ניט אפילו, אבער נישקשה, ווייסען ווי צו עפענען א מויל. אפילו דער שרייבער שלום־עליכם, האט אויך געכאפט דעם טעם, וואס הייסט א קאפענהאגענער מוסר, אויף א באנקעט, וואס מען האט איינגעארדענט לכבודו טאקי.

— ווייסט איהר וואס, איך זעה, אז איהר זענט א קלוגער יוד חלעבען, מאך איך מיט א חניפאהלע — איך וועל נאך איינס פרעגען און איהר זענט פון מיר פטור. פיעסען פיהרט מען אויף אין קאפענהאגען?

— טעאטער מיינט איהר? א נייע חתונה שטייטש מוזיק, טעאטער, געהערט אביסעל? וואס הייסט? אלע וואך א מזמור, א טענצעל, עס קען אייך קלעקען. מאלט אייך, די קאנצערטען פון די זויג־קינדער, וועלכע די גוטע מאמעס נעהמען מיט אויף די פערווילונגען, „אט ניחיי עלעהיי", זאלען זייערע עופעלעך זיך אנזויגען מיט מוזיק אויך... און געניסען

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף אחודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף אוואך . . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אויר'ע א שורהפעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitnng“ Krystalgade 11I.

נומער 5. | קאפענהאגען, מיטוואך ד. 2-טען דעצעמבער 1914.

א מיליאן קראנער פאר די יודישע מלחמה־קרבנות.

די טערקען 10 קילאמעטער פאר באטום. — די עסטרייכער דרינגען אריין אין סער־ביען—באנדיטען־אנפאלען אין ווארשוי.

א מיליאן קראנער פאר די מלחמה־קרבנות.

ניו־יארק. 1 דעצעמבער.

דער יודישער קאמיטעט פאר די מלחמה־קרבנות אין ניו־יארק, האט בעשלאסען צו גע־בען א מיליאן ק"ר. פאר די יודען וועלכע הא־בען געליטען פון דער מלחמה. די זאמלונגען ווערען בעגעגענט מיט בעגייסטערונג. די יודי־שע בעפעלקערונג פון אמעריקא רופט זיך אב זעהער ווארים צו די אויפרופען פונ'ם קאמיטעט.

די יודען אין פאלעסטינא.

בערלין 1 דעצעמבער.

וואלף'ס ביורא מעלדעט פון קאנסטאנטינא־פאל: אויפ'ן גרונד פון א געשפרעך צווישען דעם רב הכלל פון טערקיי מיט דעם מיניסטער פון אינערן, האט די טערקישע רעגירונג ערקלערט אז זי איז גרייט צו געבען אויף די יודען, וועל־כע וואהנען אין טערקיי, נעמליך די רוסישע אונטערטאנען, וואס האבען דערלאנגט בקשות וועגען נאטוראליזירען זיי. די מעגליכקייט צו ווערען טערקישע בירגער, מיט דעם בעדינג אז נאך דער קריעג זאלען זיי פערבלייבען אין לאנד.

אין קאווקאז.

פעטראגראד, 1 דעצעמבער (אפיציעל).

היינטיגער טאג איז פערלאפען אן בעדיי־טענדע געשלעג.

דעם 27 טען האט געגאלטען אונזער א אב־טיילונג ביי עוטראטאהל צו פערטרייבען דעם פיינד פון זיינע בעפעסטיגטע פאזיציעס און אוועקטרייבען איהם אין ווילדען פליכט מיר האבען גענומען א סך געפאנגענע און ער־ראבערט צוויי קאנאנען.

די מלחמה מיט סערביען.

וויען, 1־טען דעצעמבער (אפיציעל). די שלאכט'ן אין סערביען קומען פאר אן אויפחער. נעכטען איז סואוואבארג דער פערבינדונגס־פונקט פון די וועגען צווישען וואליעווא און סאסאק נאך א העפטיגען קאמפף גענומען גע־נומען געווארען דורך שטורם. מיר האבען גע־נומען געפאנגען 1254 מאן און עראבערט 14 מאשין געוועהר.

אין אוסיצע האבען מיר געפונען א סך געווער און אמוניציאן.

עסטרייכישע מעלדונג.

וויען. 1 דעצעמבער (אפיציעל). אויפ'ן צפון פראנט זענען קיין בעדייטענדע נייעס ניט פארגעקומען.

בודאפעסט, 1 דעצעטבער. פון די לעצ־טע אפיציעלע ידיעות, וועלכע זענען אנגעקו־מען, איז צו זעהען, אז די רוסישע מפלה אין געאלעג ביי האמאנא, איז א סך גרעסער ווי מ'האט גערעכענט. חוץ די 1500 געפאנגענע זע־נען אין געשלעג געפאלען געהרג'עטע און פער־וואונדעטע 1000 מאן.

אין קאמיטאטעט (אונגארן) וואו די רוסישע זענען אריינגעטראטען, האבען זיי זיך אנגע־שטויסען אויף אונזער א שטארקערער טאכט און זענען גלייך אבגעווארפען געווארען איבער'ן גרענעץ. די פערפאלגונג פון פיינד איז אין פו־לען גאנג.

פון פראנט קומען טראנספארטען געפאנגע־נע איינע נאך די אנדערע.

אויף דעם מערב-פראנט.

פאריז, 1 דעצעמאער (אפיציעל). קיין וויכטיגע נייעס איז ניטא צו מעלדען אויסער רעזולטאטסלאזע פיינדליכע אנגריפען צו צפון פון אראס.

דער ענגלישער קעניג ביים פראנט.

לאנדאן, 1 דעצעמבער. דער קעניג געארג איז אין אווענד אבגעפאהרען קיין פראנקרייך צו בעזוכען די הויפט־קווארטיר.

פוילישע רויבער-פאליטיק.

די פוילישע אנטיסעמיטען אין ווארשא האבען אנגעהויבען א נייע בעוועגונג כדי אוועק־צונעהמען ביי די פוילישע יודען זייער פרנסה. זיי ארגאניזירען זיך ספעציעל צו פערכאפען דעם יודישען האנדעל אין די פוילישע שטעדט־לעך פון וואנעט די יודען זענען אנטלאפען צוליעב דער מלחמה און זיי פיהרען א קאמפאניע אז מען זאל אין ווארשא ניט אריינלאזען קיין יודען, וואס קומען אהין צוליעב דער מלחמה.

באנדיטען אנפאלען אין ווארשוי.

פעטראגראד, 1 נאוועמבער. צוליעב די רוי־בערייען און באנדיטען־אנפאלען, וואס האט זיך די לעצטע צייט פערמעהרט אין ווארשוי, האט די היגע אדמיניסטראציע בעשלאסען אנצונעמען שטרענגע מיטלען און איבערגעבען אלע באנ־דיטען צום מיליטער־געריכט. הויפטזעכליך ליי־דען פון די רויבערייען די פוילישע יודען.

די טערקען פאר באטום.

קאנסטאנטינאפאל. 1 נאוועמבער (אפיציעל)

דער אויספאל פון די רוסען אין דער גע־גענד פון „פלוסמינדיג“ איז צוריק־געווארפען געווארען. אונזערע מחנות שטעהען איצט 10 קילאמעטער פון באטום. די רוסישע ידיעות, וועלכע בעהויפטען, אז אונזער טרופען זענען כלו'מרשט ביז איבער דער קאווקאזער גרע־ניץ צוריק געווארפען, זענען דורכאויס פאלש.

די רוסישע פלאטע אין די אלענד־אינזלען.

סטאקהאלם 1 דעצעמבער. די רוסען זאלען האבען איינגעארדענט א סטאנציאן פאר'ן פלאט אויף די אלאנדער אינלען, 10 גרויסע שיפען ליגען אין מאריעהאמן פארט. אין א גרויסע צאל קוילען איז געבראכט געווארען אהין.

נעכטען איז איבער די אינזלען געפלויגען א גרויסער דייטשער לופט שיף.

שוועדישע קאנטרעבוציע.

דער שוועדישער דאמפער "פרידלאגד" איז אבגעהאלטען געווארען אין פרייען ים פון ענגלישער שיף און איז אבגעפירט קיין שילדס.

שבת ד. 5-טען דעצעמבער, אום האלב 9 אוהר אבענד, ווערט אויפגעפיהרט אין אויסטערברוס טעאטער, רויעסגאדע 106.

צום ערשטען מאל אין קאפענהאגען, די בעריהמטע שטיק פון סאפיע ביעלא, וועלכע ענטהאלט אן'איבערבליק איבער דעם יודישען לעבען אין רוסלאנד

„די גלות־קינדער"

דראמאטישער לעבענס־בילד אין 3 אקטען. — מיט אנטייל פונ'ם גאנצען פערסאנאל.

בילעטען צו בעקומען בייי הר. טימיאנאוו, קויבמאגערגאדע 59.

באל ביז 3 אוהר.

בערנהארד קון, טאלדבאדוויי 40.

אנגרא לאגער פון טהיי, קאפע און קאנסערוון.

איך איבערנעם סאלידע פערטרעטונגען פון רוסישע פירמען פאר סקאנדינאוויען אין אויך פער־שיידענע קאמיסיאנס־אויפטראגען צום אנקויפען און פערקויפען פערשיידענע סחורות.

בעסטע רעפערענצען. Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.

Bernhard Cohn,

Toldbodvej 40.

En gros lager Kakao, Tee und Konserven.

SoFortige Iefferung.

א נאדלער

זוכט אויבערשטונדען פון 5 נאכמיטאג

גאטהערסגאדע 89, עפלאנד.

אגודת הציונים בדנמרק.

פערזאמלטעט דעם 13־טען דעצעמבער

— א גרויסען —

חנוכה־אבענד

אין וועלכען סיועלען זיך בעטייליגען בעקאנטע מוזיקאלישע און ליטעראריש קרעפטען. דער באל וועט זיין אינ'ם גרויסען זאל פונ'ם פסודענטישען פעראיין. בילעטען צו בעקומען אין רעדאקציע פון „דער יודישער פאלקס־צייטונג.

טהעאדאר קאהן

קאניקסטרעדע 3.

אנגרא לאגער פון קאלאניאל וואארע

וויין און טאבאק.

— צו בילליג פרייזען. —

אויך אימפארטער און קאמיסיאנער פון רוסישע פראדוקטען.

Theodor Cohn,

Kolonial & Vinlager

anbefales til billigste Priser.

St. Kanikestræde 3.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ'ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ'ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאנאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

דער איינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס

אבאנעמענט־פרייז:	
אויף א חודש . . .	1 קר. 20 אויר.
אויף א יאר	30 „

אנאנסען־פרייז:	
פאר'ן טעקסט 25 אויר עם א שורהפעטיט	
נאכ'ן טעקסט 15 „ „ „	

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען וועלט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי־מלאכות, וויייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דעמארק אויך קיין שוועדען, נארווועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך אחוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 נאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

אונזער צייטונג איז צו בעקומען:

בערלינסקע טידענדע"ס קאנטארען, ראטהויזפלאץ און פרידריקס־באר־גגאדע.

ביים יודישען בארבירער דאנאוויץ, פילעסטרייד 79.

אויר איז עקספעדיציאן קריסטאלגאדע 11 ערשטערזא ל.

בילליג שוכוואַרג!

אין איצטיגער מלחמה־צייט, וואַן בייי אלעמען איז שוין טייערער געוואַרען, פערקויף איך צו גאַנץ געווענליכע פרייזען.

נוצט אויס די צייט און בעזוכט מיין געשעפט!

L. Schmidt,

Torvegade

1.

Ansvarshavende for Redaktionen og Forlaget: J. Nachemsohn & S. Skorochod. — Trykt hos Josef Lititschevski, Hausergade 36.

פערבונדען מיט פעדים, וואס זיינען פיעל מעכ־טיגער ווי גרעניצען און ביוראס פון בעאמטע.

און ביי דער ערוואכטער מענשהייט, מיט איהר ערוואכטען געוויסען וועט ערוואכען א נייע פראגע, די יודען־פראגע, וואס איצט, צ'ם גוטען, איז זי א פראגע בלויז פאר אונז און עקזיסטירט פאר די אומות בלויז צום שלעכטען, דיזע יודי־שע פראגע וועט איצט אין א ברייטען מענשלי־כען זינן אויך ווערען א וועלט־פראגע.

און דאס איז דאס פינטעלע וואס טרייסט אין דעם טויט־שווארצען און בלוט־רויטען בילד פון דער יודישער טראגעדיע אין דער איצטיגער מלחמה—דאס פינטעלע יוד!

י. ענטין.

א מערקווירדיגער יודישער העלד.

די „רוסקאיע סלאווא" שילדערט אין אלעג־גערען ארטיקעל בעטיטעלט: „די מלחמה און א יוד" די מערקווירדיגע אפפערוויליגקייט און העלדענמוטה פון אנ'אויסגעדיענטען יודישען סאלדאט יוסף גוליש.

יוסף גוליש איז א דעמיסיאנירטער סאלדאט 4־טען מזרח סיבירישען שיסער־רעגימענט, וועל־כער האט ביז היינט 13 יאהר אבגעדיענט אין דער רוסישער ארמעע. אין אנפאנג פון זיין מי־ליטערדיענסט האט ער זיך געשטעלט פאר אנ'־אויפגאבע צו בעווייזען מיט ווירקליכע מעשים, אז די בבא־מעשיות וועגען יודישער פייגהייט זענען נאר א געמיינער שקר. ווען מען האט אין יאהר 1901 פון גוליש'ס רעגימענט גערופען פרייוויליגע אין שלאכט אריין מיט כינא, איז גוליש געווען דער ערשטער, וואס האט זיך ער־קלעהרט בערייט צו געהן אין קריעג אריין. אין יענער שלאכט האט ער, אונטער א האגעל פון פיינדליכע קוילען, אויף זיינע פלייצעס אריינ־געטראגען אין רוסישען לאגער א פערוואונדע־טען אפיציער. נאך דיעזער שלאכט איז גוליש פערבליעבען דיענען אין מאנדזשוריע, וואו ער האט זיך אויסגעצייכענט אין קאמפף געגען די גרעניץ־אנפאלען פון די ווילדע חונחוזען.

אין דער מלחמה מיט יאפאן האט יוסף גוליש געקעמפט ביי פארט ארטהור אויפ'ן קוואנטונער האלב אינזעל.

צוויי מאל איז ער געווען פערוואונדעט אין פעסייע, אין ברוסט און אין קאפ, און איז דאך נאך געבליעבען אין פראנט אזוי לאנג ביז א 3־טער געפעהרליכער שאס האט איהם פערטרי־בען אין האספיטאל. מיט דעם איינעהמען פון פארט ארטהור איז גוליש אריינגעפאלען אין גע־פאנגענשאפט צו די יאפאנער.

קומענדיג צוריק פון פלען, האט גוליש גע־טראפען מיט אמאל 3 געארג קרייצען פון 4־טער 3־טער און צווייטער מדרגה, וועלכע זיינען איהם געשענקט געווארען אלם אויסצייכנונגען. איצט מיט דעם אנפאנג פון דער דייטש־רוסישער מלחמה האט יוסף גוליש דערלאנגט א בקשה אין רעקרוטען קאמיטע אז מען זאל איהם תיכף אנ־נעהמען אין די אקיטווע ארמיי.

די פריסוטסטוויע" (רעקרוטען ראטה) האט אבער גוליש'ען אנערקענט אלס פיזיש אונפעהי־גען מאן און האט זיין ביטע אבגעווארפען. גלייך נאך דעם האט יוסף גוליש דערלאנגט דירעקט צום אבער קאמאנדיר פון דער רוסישער ארמיי גרויספירסט ניקאליי א השתדלות אויפצונעהמען איהם תיכף אלס פרייוויליגען אין זיינע קעמפ־פענדע לעגיאנען. אין זיין בקשה איז חאראקטע־ריסטיש פאלגענדער מאטיוו:

„הגם איך בין פיזיש אצינד געוויסער מא־סען אבגעשוואכט, בין איך אין מיין גייסט זעהר פעסט אין העכסט מונטער. מיינע פיעלע שטורעם יאהרען און מיליטערישע פראקטיק לאזען מיין קעמפפענדען גייסט ניט רוהען, אין א צייט פון א הייליגער פאטערלענדישער מלחמה. איך קען מיר גאר ניט פארשטעלען אז איך זאל מיר אין אזא זיעג פארשפרעכענדער שלאכט ניט בעט־הייליגען. וואו מיין גייסט איז, דארט מוז זיך געפינען מיין קערפער! איך בעט אייער האהייט אונטערטהעניגס פאררעכענען מיך אלס אקטיווען מיטגליעד פון אייער ארמיי".

אינטערעסאנט איז דער פאקט, אז יוסף גוליש, צוריקקומענדיג פון יאפאנישער געפאנ־גענשאפט, האט געלעזען אין «נאוואיע וורעמיא» א שמוציגען ארטיקעל וועגען יודען פון בעקאנ־טען פילאזאף און אנטיסעמיטישען פובליציסט ראזאנאוו. גוליש האט זיך ניט איינגעהאלטען און האט תיקף אריינגעשיקט ראזאנאוו'ן א בריעף פול מיט אויסדריקען פון צארן און פעראכטונג ראזאנאוו האט איהם געענטפערט פאלגענדעס:

«איך דאנק אייך זעהר, געערטער הער גוליש, פאר אייער שעהנעם בריעף, וואו איהר רעדט אזוי פיין און ערהאבען וועגען רעליגיע, קריסטוס און וויסענשאפט! איך האב אימער געדענקט און איך מיין אויך איצט, אז יודען זיינען שוין בלויז, צוליעב זייער לעבעדיגען רעליגיעזען געפיהל אליין לחלוטין ניט „דער מיסט פון רוסלאנד", ווי עס בעהויפטען א סך שלעכטע עם־הארצישע פארשוינען. מעהר ווי אלץ איבערראשט מיך דער פאקט, וואס ניט קוקענדיג אויף אלע זייערע צרות, רדיפות און ערנידעריגונג, ליעבען יודען דאך אזוי שטארק רוסלאנד און דאס רוסישע פאלק. דאס האב איך בעאבאכטעט אי ביים יודישען המון, אי ביי דער יודישער אינטעליגענץ. זאל אייך גאט שענקען געזונד און אלדעס גוטס אייך און אייערע קינ־דערלעך!... דען, — וועלכער יוד האט דען ניט קיין קינדערלעך?...

איך שיק אייך מיין בוך (א פילאזאפישער חבור) און דריק אייך די האנד, אייער וו. ראזאנאוו.

קייזער ווילהעלם און א יודישער סאלדאט.

(אקליינע געשיכטע, וואס קלינגט ווי א וויטץ).

ווען דער קייזער ווילהעלם איז געווען אויף בעזוך ביים פראנט, האט ער זיך דערוואוסט, אז א יודישער סאלדאט, שמואל לעווין, האט זיך אויסגעצייכענט אין די געשלעגען. דער קייזער האט פערלאנגט צו זעהען פערזעגליך דעם יו־דישען העלד און דאנקען איהם.

שמואל לעווין איז ארויסגערופען געווארען, און דער קייזער האט צו איהם געזאגט:

— עס פרעהט מיך, מיין בראווער סאלדאט, צו הערען, אז דו האסט געגעבען דיינע חברים א גוטען ביישפיעל פון העלדענמוט. זאג מיר, וואס ווילסטו זאל איך דיר דערפאר געבען, 100 מארק אדער אנ'אייזערנעם צלם?

— ענטשולדיגט, מאיעסטעט, וויפיעל קאסט דער אייזערנער צלם?

— אויף וויפיעל איך ווייס, קאסט ער 5 מארק.

— דאן בעט איך אייער מאיעסטעט צו גע־בען מיר 95 מארק און דעם צלם...

וואס עס קאסט אויסהאלטען די קריעגס-געפאנגענע.

אין ראבטוס (דייטשלאנד), האט מען געמאכט א חשבן פונ'ם פערברויך פון שפייז זאכען פאר 1 מאנאט איז פאלגענדער: 600.000 פונט קארטא־פעל, 7.200 פונט רייז, 3.300 פונט געברענטע קאפע, 1980 פונט ציקאריע (צו קאפע), 2.000 פונט האבער־גרויפען, 6.000 פונט הירזש, 40.000 פונט בוריקעס, 30,000 פונט מערען, 10.000 פונט קרויט, 28,000 פונט רינדפלייש, 24,000 פונט חזיר־פלייש, 1760 פונט שמאלץ, 1120 פונט מאר־גארינא אדער פלאנצען־פעטס, 33,000 ליטער מאגער־מילך, 28,000 פונט מאגער־קעז, 18,000 פונט זאלץ, 70.000 הערינג, 21.000 פונט זויער קרויט, 100 פונט קימעל 40 פונט געשטויסענע פעפער, 900 ליטער עסיג.

ציוניסטישע העלדען.

160 ציוניסטישע פרייוויליגע פון גאליציען, האבען זיך זעהר אויסגעצייכענט מיט זייער העל־דישקייט און מוטה אין דער שלאכט ביי אושאק, א דורכגאנג צווישען די קארפאטען־בערג.

די ציוניסטען האבען א היבשע צייט גע־קעמפפט געגען די רוסען ביז עס איז אנגעקומען די עסטרייכער און פערטריבען די רוסען.

קאפענהאגענער לעבען.

— נו איז וואס? פ־רעג איך פערוואונדערט, קאפענהאגען איז דאך אין דענעמארק.

— אויב א זי זענט איהר דאך גאר א מלמד ווי איך בין א יוד, וואס רעדט איהר? סטייטש, זאגט מיר א שטייגער ווילנע, יהופעץ, קראטי־לעווקע, מאזעפעווקע און קאפענהאגען איז ביי מיר אלץ איין תנאים.

— זאגט מיר, איך בעט אייך, איז דען אין קאפענהאגען אויך דא יודען?—אונזערע יודען—פרעג איך איבער ערנסט.

— גוט מארגען גוט יאהר, מה שמיך? עס איז אזוי גוט ווי איהר וואלט מיר פרעגען אויב איך בין א בעווייבטער, אדער אויב איצט איז מיטוואך ביי נאכט י"ד חשבון,— ענטפערט מיר דער יוד מיט'ן בעהאלטענעם יודישען כעס און פריינדליכקייט צוזאמען. נאך וואסערע אחינו בני ישראל? יודען, גוטע יודען, סתם יודען, יודענעס, ווייבער, פרויען, פערשמאלעטע בחורים און גלאט בחורים מכל המינים; א מעשה, עס פעהלט איהם יודען אין קאפענהאגען.

— און ווי לעבט זיך דארט אין קאפענ־

— געזונט און שטארק זאלט איהר מיר זיין, שרייט ממש אויס דער יוד און כאפט מיר אן ביים ארב'ל, ווייסט איהר דען ניט, ווי עס לעבען אונזערע אחינו בני ישראל?

אט אזוי שלעפט זיך דאס, מען ליעגט אין די פייכטע האלובקעס־לעכער, וועלכע זענען נאך מששת ימי בראשית בעשאפען געווארען פאר די מייז, מיט'ן טייערען „האב און גוטס" פון די ריינע פוכאווע בעט־געוואנט און פער־שמאלצענע בגדים, איינזאפענדיג דעם רויך פון די לעמפעלעך, וואס אפילו גאט אליין אין סא־מע אדעס געניסט דאס אויך ניט.

— ענטשולדיגט מיר טויזענד מאל, גוטער יוד, וואס כ'וועל אייך פרעגען: חברות, פעראיי־נען זענען פאראן אין קאפענהאגען? מאך איך צום יודען בלשון בקשה זיך אברוקענדיג און בעפרייענדיג מיין ארבעל.

(ענדע קומט).

י. מ. אנשעלעוויץ.

א איבערפאל אין שארלאטענלונדער וואלד.

א שאפער, וועלכער האט ביינאכט אבגעפיהרט א יונגען־מאן אין שארלאטענלונד, איז אין מיטען וועג פון וואלד פלוצלונג איבעראשט געווארען, אז ער האט דערהערט ווי עס קלאפט עפעס אין פענסטער פון אויטאמאביל אז דער שאפער איז אראב א קוק טהון, וואס דארט איז, איז דער יונגערמאן ארויסגעשפרינגען פון אויטאמאביל און איז ווילד איבערפאלען דעם שאפער.

נאך לאנגע קולות און געשרייען פון דעם שאפער איז איהם ענדליך געלונגען צו ברענ־גען צוויי פאליציסטען, וועלכע האבען דעם יונגערמאן אוועקגעפיהרט אין פאליציי, וואו עס איז נאך א אונטערזוכונג פון א דאקטאר געפונען געווארען, אז דער יונגערמאן איז קראנק אויף עפילעפטיקע.

א גנבה אין קאסטרופער וואקזאל.

נעכטען ביינאכט האבען זיך גנבים אריינ־געריסען אין קאסטרופער וואקזאל און האבען צוגענומען דעם שראנק מיט דער קאסע, וועלכע איז בעשטאנען פון 450 קראנען און זנעען פערשוואונדען.

דעם אייזערנעם שראנק האט מען היינט געפונען א צובראכענעם ניט ווייט פון סטאנציאן.

פון דער רעדאקציע.

די רעדאקציע בעטען אלע קאפענהאגענער פעראיינען און חברות צושיקען איהר בעציי־טענס מיטיילונגען וועגען פערזאמלונגען און בעראטונגען, כדי מיטצוטיילען וועגען דעם אין בלאט. ס'איז אויך ווינשענסווערט צו בעקומען צו בעקומען די בעריכטען פון די פעראיינען איבער זייער טעטיגקייט.

אינ׳ם גרויסען פלאנטער

נייטראל.

ס׳איז פאראן א ווארט, וועלכעס מען גע־ברויכט אצינד אפט, צו אפט, אין די צייטונגען, אין פריוואט־געשפרעכען, אין טעאטער, — אומע־טום הערט מען, ווי מען רעדט נאר וועגען:

— נייטראליטעט!

דעם זין פונ׳ם ווארט פערשטעהען אבער ניט אלע. איטליכער טייטשט איהם אויס אזוי, ווי ס׳פאסט איהם. איינע און די זעלבע האנדלונג ווערט היינט אנגערופען נייטראל און מארגען וועט זי שוין פלוצלונג ניט נייטראל.

ס׳זענען פאראן פערזאנען—קליינע, פחד׳נישע נשמה׳לעך — וועלכע מיינען, אז נייטראל זיין הייסט ניט האבען קיין אייגענע מיינונג. תמיד זיצען צווישען צוויי שטוהלען. דערשטיקען אין זיך די סימפאטיען און שטענדיג ארומקוקען זיך, צוזאגענדיג:

— ניט מיר, ניט דיר!

זיי קומען אומעטום, אט די פארשוינען, און דערשטיקען אלעמאל יעדע שטרעבונג צו אריינ־טירען זיך אינ׳ם מורא׳דיגען פלאנטער. צו געפי־נען א גלייכען וועג אינ׳ם שרעקליכען לאבירינט.

וויל עמיצער ארויסזאגען זיין מיינונג, קלאר און דייטליך אנרופען די געשעהענישען מיט זייער נאמען, — שטעהען זיי שוין גרייט, אט די מיטעלע מענשען, און ווארענען:

— דאס איז ניט נייטראל!

זעלבסטפערשטענדליך איז אזא שטאנדפונקט נאריש און קליינליך. אויף אזא אופן וואלט די גאנצע וועלט, וואס איז נאך ניט אריינגעצויגען געווארען אינ׳ם קאמפף, געמוזט אננעמען א פולען מויל מיט וואסער און שווייגען, איינשפארען אלע געדאנקען אין קאזעמאט און אויסמעקען פון די צייטונגען אלץ, וואס איז ניט אפיציעל מיטגעטיילט פון די גענערלשטאבען. ווארים, ווען מען זאל זיך שטעלען אויפ׳ן שטאנדפונקט פון די „נייטראלע", איז א ידיעה, אז אין פאריז הערשט א פחד פאר צעפעלינען און גאליציען שטארבט פון הונגער און די רוסען האבען פער־לוירען מעהר ווי א מיליאן מענשען — דאס אלץ ניט נייטראל...

מוז מען נאך ערקלערען, אז ס׳איז שטות, נארישקייט?

נייטראל זיין — הייסט קודם כל ניט אריינ־מישען זיך אקטיוו אינ׳ם קאמפף, ניט העלפען איין צד און ניט שעדיגען דעם צווייטען.

נייטראל זיין — הייסט בעהאנדלען אלע קעמפפענדע גלייך. האבען איין מאס פאר אלע און ניט בעטייליגען זיך אין די מלחמה־אפע־ראציעס.

און ס׳איז העכסט נייטראל, ווען א בלאט, למשל, ברענגט מיטיילונגען פון אלע קריעגס־פיהרענדע לענדער און דערצעהלט זועגען אלץ, וואס ס׳פאסירט ביי זיי.

דערביי קען מען זיך זיינע אייגענע מיינונגען האבען און ווינשען דעם אדער יענעם צד א נצחון, האבען אנ׳אייגענע אבשאצונג פון די פראגען וואס שטעהען אויפ׳ן סדר־היום.

ווארים, ווער קען עס דען עמיצען פערבא־טען ניט צו בעשעפטיגען זיך מיט פאליטיק, בשעת פאליטיק איז איצט אזוי ענג פערבונדען מיט אונזער טאג־טעגליכען לעבען, מיט אונ־זער האפנונגען און חלומות.

אגב זענען מיר יודען פאלקאם „פערזיכערט אויף נייטראליטעט". מיר האבען אינטערעסען, דאנקען גאט, אין אלע לענדער און אין אלע ארמעען פערגיסען בלוט אונזערע ברידער.

ווער עס זאל ניט געווינען — מיר פערלירען אבער דערביי תמיד.

איז עס נאך וועניג, כדי צו האבען דאס רעכט פריי צו בעהאנדלען די וועלט־געשעהע־נישען?

מיר שטעהען אויסער דעם חשד.

מ. גראסמאן.

דאס פינטעלע יוד אין דער מלחמה

(ע נ ד ע).

ניט נאר יודען זיינען דא, נאר עס איז דא א יודישע נאציאן, און דיזע יודישע נאציאן שטעלט עס צו דער מלחמה איהר פורכטבארסטע טראגיק.

עס זיינען שוין ניט מעהר דא בלויז יודען אין דייטשלאנד, אין פראנקרייך, אין בעלגיען, אין ענגלאנד, אין רוסלאנד, אין עסטרייך און אין אלזשיר, נאר עס איז דא א יודישע נאציאן, וואס איז צוזייט און צושפרייט איבער אלע לענדער און שלאכטפעלדער. און זייענדיג צו־זייט און צושפרייט זיינען זיי דאך פעראייניגט עס ציהען זיך געהיימניספולע, מיט טראגיק־צי־טערנדע אונזיכטבארע פעדים פון פעסטונג צו פעסטונג, פון פראנט צו פראנט, פון שלאכט־פעלד צו שלאכט־פעלד און די פעדים זיינען יו־דישקייט און די פעדים פערשפינען און פער־„בינדען און פערקניפען אלע יודישע „שונאים" אין איין צויבערליך־שומנעם קנויל און בעהעפ־טען אלע יודישע זעלנער און רויטער־קרייץ אר־בייטער און אין די שטעדט בלייבענדע דאך ד מלחמה מיטלעבענדע יודען אין איין בונד.

דאס אלץ מוז איצט קלאר ווערן ניט בלויז פאר די יודען וואס פיהלען עס דונקעל און מיי־נען אז זיי קענען אין זיך דיזען געפיהל אויס־לעשען; עס מוז אויך קלאר ווערן דער גאנצער וועלט.

און דאס איז דער יודישער טרייסט אין די־זען ביטערען, ביטערען יודישען קלאג:

די מלחמה וועט סוף כל סוף דערנעהענטע־רען איין יודען צום צווייטען, די יודען פון איין עק וועלט צו די יודען פון צווייטען עק וועלט. יעדע גרויסע יודישע טראגעדיע ברענגט אזא דערנעהענטערונג. די מענדעל־בייליס־טרא־געדיע האט עס אויפגעטהאן אין א בעדייטענדען גראד. די גירושים פון די ניינציגער יאהרען האבען עס אויפגעטאהן פיעל מעהר, די פאגרא־מען נאך מעהר און די מלחמה, וועט עס אויפ־טהאן אם מייסטען. אין דער מלחמה אויפ׳ן שלאכט פעלד, אין דעם מאמענט פון יציאת הנפש פארשווינדט סוף כל סוף דער אונטער־שיעד פון לאנד, דער געדאנק פון שונא און פריינד און עס בלייבט דער מענש. און ביים יודען פערשווינדט אויך יעדער אונטערשיעד, עס פאלט אראפ יעדער שלייער, יעדע מאסקע, יעדע צוטהיילונג, יעדע איינרעדעניש, יעדעס קאמפראמיסעווען מיט דער יודישער נשמה, און עס טויכט אויף דער יוד. און אפטמאל איז דער בעגריעף יוד נאך שטארקער, נאך טיעפער און פלאקערדיג העלער אייד״ר דער בעגריעף מענש.

די מלחמה וועט מוזען עפענען די אויגען אפילו פון פיעלע יודישע שונאים, און זיי ווע־לען איינזעהן דעם גרויסען ווערט פון דעם יו־דען אלס בירגער אין קריעג ווי אין פריעדען, דעם יודענ׳ס העלדישקייט, זיין מסירת נפש, זיין זעלבסט־אויפאפפערונג, די נאבעלקייט פון זיין נשמה, זיין גרויסעס מיטלעבען מיט די פעלקער זיין גרויסען חלק אין זייער מאטעריעלען און גייסטיגען שיקזאל.

די אימה׳דיגע און בעזונדערע יודישע טרא־געדיע אין דער מלחמה, וועט מוזען אויפרייסען דעם דיקען פארהאנג פון גלייכגילטיגקייט און פארפרעמדקייט, און די מענשהייט וועט מוזען איינזעהען די ניט־נאטירליכקייט און די גרוי־זאמע ניט־יושר׳דיגקייט פון דער יודישער לאגע. זי וועט אויך מוזען איינזעהען, אז עס איז געווען א שרעקליכער טעות, א פינסטערער קא־שמאר דאס וואס מען מיינט, אז מיר עקזיסטי־רען אלס א הי׳פעל ציגיינער, אלס אפגעריסענע אומבלאנדזשענדע איינער צום צווייטען ניט גע־הערענדע גליעדער. די מענשהייט וועט מוזען איינזעהען אז די יודען זיינען דא אויף דער וועלט אלס פאלק, אלס נאציאן. און כאטש זיי האבען ניט קיין אייגענע טעריטאריע און קיין אייגענער ארגאניזירטע מלוכה, דאך זיינען זיי צווישען זיך

אופ׳ן וועג קיין קאפענהאגען.

שלעפעריג, מעלאנכאליש־טרויעריג, מיעד פון מיינע לעצטע איבערלעבענישען, זיץ איך צוגעטוליעט צום וואגאן־וואנט׳און הער זיך צו גלייכצייטיג צום רעדער־גערויש.

מיינע שכנים, וועלכע זיצען ברייטליך אין וואגאן, קוקען מיט פרעמדע בליקען פאר זיך און ווארפען זיך איבער מיט געציילטע ווערטער.

כ׳פיהל ביי מיר אין קאפ א פוסטקייט און א פערגליווערונג; עס איז עפעס קאלעמוטנע, ניט גוט אויפ׳ן הארצען, און איך הייב שוין אן באלד חרטה האבען אויף מיין נאכט־נסיעה: „געדארפט בעסער פאהרען ביי טאג, קלער איך, פארט בעסער, מעהר מענשען, מעהר לעבען".

„סטאנציע האלמשטאט!" — הער איך אויס־שרייען דעם קאנדוקטאר שנעל אונטען נאז, ווי א שטייגער ביי אונז „בעריל דער שמש" א וואכענדיגען יעמד.

איך קוק ארויס דורכ׳ן פענסטער — א גע־וועהנליכער וואקזאל מיט וועניג בעלייכטונג עס פארקען זיך דארט אויף דער פלאטפארמע א צוויי דריי מענשען, מאכענדיג מיט די הענד, מעהר איז נישט צו זעהן. עס וואלט שוין כ׳לע־בען גלייכער געווען דער צוג זאל זיך שוין ריהרען, סתם שטעהען איז שוין מעהר ווי לאנג־ווייליג.

„קלינג, קלאנג"...

ס׳גיט זיך האסטיג אנ׳עפען די טהיר און עס׳פליהט אריין אמלא וגדוש׳דיגער טשמאדאן פון עטליכע פוד, נאך איהם בעווייזט זיך א דיק וואראווער מאנטעל מיט אויסגעריבענע ארבעל און „ואחרי ככלות הכל" א קליין־ריהרעוודיג־פערסאפעט נפשל, וואס קוקט זיך שנעל ארום, ווישט אב דעם שווייס פון פנים, שטעלט אוועק זיין באגאזש און זעצט זיך אוועק אנקעגען מיין באנק הוסטענדיג און זיפצענדיג:

— „אי, פע, פו, פא. — — —

עס האט מיר דאס הארץ א קלאפ געטהון. א גוטער יוד, געטראפען ווען צו קומען און מיר צושטערען די שלעכטע מחשבות׳ן. ווען ער זאל מיר ניט געווען אונטערקומען מיט א ברייטען יודישען שלום עליכם און דערמיט מיך אויפגע־וועקט פון מיינע געדאנקען, וואלט איך אליין געפאלען אויף איהם און איהם ארענטליך אויס־געקוקט.

— עליכם שלום, עליכם שלום ענטפער איך — פון וואנען איז א יוד?

— א יוד? איהר ווייסט דאך: פון וואנען איז מען ניט? פון אומעטום איז מען. און פון וואנען קומט איהר, פעטער? פרעגט מיך מיין יוד, מאכענדיג בשעת מעשה מיט׳ן גראבען פינגער.

— איך? פון דייטשלאנד קום איך.

— פון דייטשלאנד? אהא געפאנגען געווען געביך. יא, וואס האב איך געוואלט פרעגען? וואס הערט זיך דארט מכוח זעק?

— איהר מיינט אודאי די פרייזען פון זעק, ליידער בין איך א קנאפער ידען אין די זאכען, אבער צו וואס פרעגט איהר דאס? האנדעלט איהר מיט זעק?

— ניין, חלילה, כ׳מיין מען האנדעלט מיט אלץ. ווי זאגט איהר דארט „כל מה שיש ביד׳ן־לעשות", אבעד זאגט מיר כ׳בעט אייך, פערוואס זיצט איהר מיר אזוי אנגעדודעלט א שטייגער ווי איהר וואלט געווען פערלוירען בראדסקי׳ס עשירות? הא.

א יוד שביודען! מיס אלע חנדע׳לעך און פיצעווקעס, מיט׳ן וויץ, קורץ אלץ וואס איהר ווילט, לעבעדיג, האסטיג און ריהרעוודיג.

— פערשטעהט איהר מיך, ענטפער איך איהם צורוקענדיג זיך אביסעלע נעהנטער צונ׳־איהם, א גר בין איך, ווי איהר זעהט מיר, פאהר איך איצט אין דענעמארק. א פרעמדע לאנד, א פרעמדע שפראך, וואוהין זאל מען דען לויפען? פע, ניט גוט, כלעבען, אבער טאקי אויף אנ׳אמת ניט גוט.

— וואס מאכט איהר אזעלכע אנשטעלען, פעטער, דענעמארק, שנענעמארק, איהר פאהרט דאך קיין קאפענהאגען מסתמא?

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א ויאך . . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitnng" Krystalgade 11.

נומער 4. | קאפענהאגען, דינסטאג ד. 1-טען דעצעמבער 1914.

דער הייליגער קאמפף אין מזרח.
די דייטשען געהען צוריק פון בעלגיעז.
בורצעוו איז טורמע. — קייזער ווילהעלם און א יודישער סאלדאט. —
פאסיטש דערלאנגט אין דימיסיע.

דער הייליגער קריעג

קיין בערלין טעלעגראפירט מען פון קאנסטאנ־
טינאפאל: נאכדעם, די מוסעלמאנער אין סאמא־
ליאנד האבען בעקומען געמעלדעט, אז די
מוסעלמאנער ביים גרענעץ פון עגיפטען זענען
אין געשלעג מיט די ענגלענדער. זענען עשליכע
טויזענד רייטער ארויס צו עגיפטען.

דער פערסישער יום־טוב, דער צעהנטער
מוהארים האט גענומבען די אייניייטונג צו דע־
מאנסטראציאנען פאר דער טערקיש־פערסישער
ברידערשאפט און פאר א חבר'שער קריעגס־
פיהרונג.

די עפענונג פון הייליגטהום.

קאנסטאנטינאפאל, 30 נאוועמבער. ווי עס
ווערט געמעלדעט פון מעקא זאל דער הויפט־
ווכטער פון לאבא, גלייך ווי עס איז בעקאנט־
געמאכט געווארען דער הייליגער קריעג, האבען
געעפענט דעם היילי גטום, ווען עס איז גע־
בעטען געווארען צו גאט פאר דעם זיעג פון די
טערקישע ארמעע.

די דייטשען ציהען זיך צוריק פון פלאנדערן (בעלגיען).

לאנדאן, 30 נאוועמבער. די שטארקע פאזי־
ציעס ביי איפער זענען פערלאזען געווארען פון
די דייטשען. די דייטשען האבען צוריקגעציהרט
פיעל שווערע קאנאנען פון דיקסמודען.

די פעראיניגטע ארמעע האט אין דרום
פון איפערן אנגעהויבען א שטארקען אנגריף און
האט בעזעצט די מאיזיעס. ווען די דייטשען
האבען פערלאזען, אונזערע פליהער האבען
פעראורזאכט א עקספלאזיאן אין אייניגע דייטשע
בענזין־מאגאזינעס אין גענט.

ב. ל. בורצעוו אין טורמע.

פעטראגראד, 30 נאוועמבער. באלד ווי די
מלחמה האט זיך אנגעהויבען, איז דער בעוואוס־
טער רעוואליוציאנער בורצעוו אוועקגעפאהרען
קיין רוסלאנד, וואו ער האט געדענקט, אז אין
דער איצטיגער צייט וועט מען איהם ניט פער־
פאלגען. אויסגעלאזען האט זיך אבער פערקעהרט,
ווי בורצעוו איז אריינגעקומען אין רוסלאנד,
איז ער תיכף ארעסטירט געווארען.

פון זיין ארעסט אן, האט מען פון איהם ניט
געהערט, ביז אט ערשט איז גekומען פאלגענדע
ידיעה: היינט איז בורצעוו'ן אין זיין אייגענעל־
קאמער אין געפענגעניס איבערגעגעבען געווא־
רען זיין בעשולדיגונגס־אקט, אין וועלכען
ער ווערט בעשולדיגט אין בעליידיגען דעם
קייזערליכען הויז, אין פערשפרייטען אגיטאציע
גegען דער זעלבסט הערשענדער ארדנונג אין
לעגאלע און אונלעגאלע שריפטען.

בורצעוו וועט גע'משפט ווערען לויט דעם
ערשטען טייל פון 103, פאראגראף.

דער רוסיש-דייטשער קאמפף.

בערלין, 30. נאוועמבער. אפיציעל. פון דעם
מערב־פראנט איז נישט וואס מיצוטיילען.

ביי דעם מזרח־פרייסישען גרענץ איז א
שטארקער רוסישער אנגריף אויף די פעסטונגען
ביי דאנקעמען ניט געלונגען. די אנגרייפער
האבען געליטען זעהר גרויסען שאדען, 600 מאן
און עטליכע אפיצירען האבען מיר גענומען גע־
פאנגען.

אין דרום פון וויכסעל האבען מיר געהאט
בעדייטענדע רעזולטאטען. מיר האבען געגומען
18 קאנאנען און 4500 מאן געפאנגען.

אין דרום־פוילען איז קיין נייעס ניטא.

דער רוסיש-עסטרייכער קאמפף.

ביים פראנט אין גאליציען האבען זיך אלע
אפעראציאנען געענדיגט מיט א זיעג פאר אונז.
מיר טרייבען אלץ דעם פיינד צוריק, און געפי־
נען זיך איצט ביי קראקוי. צום טראץ פון דעם
שטארקען פראסט, געהען מיר דאך זיעג־רייך
פארווערטס. מעהרערע פון אונזערע אבטיילונגען
שטעהען אזוי נאהענט פון קראקוי, אז זיי הער־
בען אן ארומגעהן די ששאט פון דרום־זייט.

די שטימונג צווישען אונזערע מחנות איז
א געהויבענע.

פעטרעגראד, 29 נאוועמבער, אפיציעל ווערט
מיטגעטיילט: אויף דער ליניע פראשאוויטש —
באקניא — ווייזניטשנע האבען מיר געוואונען א
ענדגילטיגען זיעג. מיר האבען געפאנגען גענע־
מען 7,000 און 30 קאנאנען מיט עטליכע פולע־
מיאטען. ביי בזשעסקאסטארע האבען מיר גענו־
מען געפאנגען 20 אפיצירען, 1250 סאלדאטען,
דעם הויפט־קאמאנדיר און די רעגימענט'ס פאהן.

אונזערע מחנות געהען פארווערטס און
פארפאלגען דעם פיינד.

עסטרייכער מעלדונג.

וויען, 29. נאוועמבער. אפיציעל. די לאגע
איז אונפערענדערט. אין רוסיש־פוילען איז נעכ־
טיגער, טאג דורכגעאנגען רוהיג. איינצעלנע
שוואכערע רוסישע אנגריפען זענען צוריק־גע־
שלאגען געווארען. די געשלעגען ביי די קאר־
פאטען דויערען נאך.

די רוסיש-דייטשע מלחמה.

בערלין, 29. נאוועמבער. (אפיציעל)
אין מזרח־פרייסען קומען פאר אונבעדייטענדע
געשלעגען. אין לאוויש האבען אונזערע מחנות
ווידער געמאכט אנ'אנגריף; דער קאמפף דויערט
נאך. שטארקע רוסישע אנגריפען ביי נאווא־רא־
דאמסק זאנען צוריקגעשלאגען געווארען, אין
דרום־פוילען איז די לאגע אומפערענדערט.

רוסישע מעלדונג.

פעטרעגראד, 29 נאוועמבער, צוליעב פער־
שידענע ידיעות וועגען רוסישע נצחונות צווישען
וויייכסעל און ווארטהע, איז דער גענעראל גע־
צוואונגען צו ערקלערען, אז די ידיעות שטאמען
פון פריוואטע קארעספאנדענטען.

ס'איז אן ספק, אז דער דייטשער פלאן איז
געבראכען, און די דייטשען זיינען געווען גע־
צוואונגען צו גיין צוריק, ביי שלעכטע בעדינ־
גונגען און האבען גליטען גרויסע שאדען, אבער
די שלאכט האט זיך נאך ניט גענדיגט.

פאשיטש דערלאנגט אין דימיסיע.

סאפיא, 30 נאוועמבער. פון ניש ווערט גע־
מעלדעט, אז דאס מיניסטעריום פאשיטש גההט
אוועק, און אויף זיין פלאץ ווערט אוועקגעזעצט
א קאבינעט פון אלע פארטייען.

קאפענהאגענער לעבען.

פון אונזער טעאטער.

„דער יודישער קעניג ליר".

אויב איודישע טעאטער־פארשטעלונג האט
ען־ניט־איז געמאכט אין קאפענהאגען אנ׳איינ־
רוק אויף דעם צושויער־פובליקום, איז דאס
ווען דעם לעצטען פרייטאג אין ענגהאוועוויי׳ס
עאטער־לאקאל. וואו אונזערע ארטיסטען צו־
אמען מיט אייניגע דילעטאנטען האבען אויס־
עפיהרט די בעקאנטע דראמא פון יעקב גארדין
־ער יודישער קעניג ליר", וועלכע געהערט צו
י בעסערע פיעסען, וואס יעקב גארדין האט
עשריבען. דער אינהאלט איז אייגענטליך נאכ־
עמאכט נאך דער בעריהמטער טראגעדיע פון
עקספיער׳ס „קעניג ליר". אבער יעקב גארדין
יז געווען אמייסטער אויף צו פעריודישען די
עמא אזוי, אז ס׳איז ארויסגעקומען אזעהר
עבהאפטע יודישע דראמא.

די אויספיהרונג איז, טראץ אייניגע טעכני־
ע ביהנען־פעהלערען און טראץ די פערקירצונג
ון פיערטען אקט, זעהר גוט געלונגען. כמעט
לע זענען געווען גאנץ פאסענד אין זייערע רא־
ען. אבעזונדערען לויב אבער, אנ׳אמת׳ן וואר־
עמען יישר־כח, קומט ה׳ר ראטשטיינען פאר
יין אויספיהרען די ראל פון דעם „יודישען קעניג
יר". יעדע בעוועגונג זיינע, יעדע זיינע תנועה
אט אבעזונדערען רושם געמאכט. דאס פובלי־
קום האט מיט איהם מיטגעליטען אין זיין גרויסע
ראגעדיע פון פערוואנדעלט ווערען פון איודי־
שען קעניג ליר אין אבעטלער.

פרוי ראטשטיין און ה׳ר טימיאנאוו
ענען געווען זעהר גוט אין זייערע ראלען.
ה׳ר בילאווסקי, ה׳ר פעלדשטיין און פרוי בילאוו־
סקי האבען ערפילט זייער אויפגאבע. פרוי
פארבעראוו און פריילען נ. יאקאבסען זענען
געווען עטוואס שוואכער, אבער די זיכערע ליי־
טונג האט זיי מיטגעהאלטען.

צום בעדויערען איז נאר, אז צו אזא שעה־
נעם אווענד זענען געקומען זעהר וועניג בעזו־
כער, און אונזערע שוישפיעלער ווערען דערמיט
זעהר שלעכט בעלוינט.

אויף ווייטער וועט דאס פובליקום געוויס
עס נעהמען אין אכט. ה׳ר ראטשטיין און זיינע
קאלעגען פערדינען די בעסטע סימפאטיען.

ס. ב.

דער טעלעגראף־קאבעל דענעמארק ליבאווא איבערגעריסען.

נעכטען איז פלוצלונג איבערגעריסען גע־
ווארען די טעלעגראפישע פערבינדונג צווישען
דענעמארק און רוסלאנד דורך דעם, וואס ס׳האט
געפלאצט דער טעלעגראף־קאבעל. וועלכער
ציהט זיך אונטער׳ן וואסער פון בארנהאלם ביז
ליבאווא.

די דאזיגע געשעהענים וועט די פעבינדונג
מיט רוסלאנד ניט אינגאנצען איבערגעריסען,
ווייל עס זענען דא עטליכע טעלעגראף־קאבלען
צווישען שוועדען און פינלאנד, וועלכע געהערען
דער זעלבער נארדישער טעלעגראף־געזעלשאפט
און דורך דעם וועג — איבער שוועדען — וועט
דענעמארק האבען די טעלעגראפישע פערבינ־
דונג מיט רוסלאנד.

מזל טוב

צו דער התונה פון הערן
הענך אלטשולער
מיט פריילין
ליובא פראס
ווינשט גליק און פריעדליך
לאנגעס לעבען.
מ. לאמאניץ און פרוי.
קאפענהאגען, 29 נאוועמבער 1419

א יונגעל

ווערט געפאדערט אין ליטיטשעווסקי׳ס דרוקעריי
הויסערגאדע 36.

צום פובליקום.

מיר מאכען אויפמערקזאם דעם געעהרטען פוב־
ליקום, צו אבאנירען זיך ביז דעם ערשטען אום
די צייטונג זאל קענען אנקומען רעגעלמעסיג.

די עקספעדיציאן.

בערנהארד קון, טאלדבאדוויי 40·

אנגרא לאגער פון טהיי, קאפע און קאנסערווען.

איך איבערנעם סאלידע פערטרעטונגען פון רוסישע פירמען פאר סקאנדינאוויען און אויך פער־
שיעדענע קאמיסיאנס־אויפטראגען צום אנקויפען און פערקויפען פערשיעדענע סהורות.

בעסטע רעפערענצען. Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.

— אקערמאן׳ס 40-ער שניידערגארן —
און אנדערע ארטיקלען צו אנגרא פרייזען.
איז צו בעקומען ביי: באביצקאוו און גלאזמאן.

שניידער אדער שניידערקעס
ווערען געפאדערט ביי ברעכנער,
ראזענגארדען 11, 2 זאל. איבער׳ן הויף.

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ. גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען
אנ׳ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ׳ן באדען פון אלגעמיינע
יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל
א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע
ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער איינצעלנומער פון „יודישער פאלקסצייטונג"

קאסט 5 אוירעס

אנאנסען-פרייז:	אבאנעמענטס-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם אשו רה פעטיט	אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „	אויף א וואך . . . . . 30 „

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל
זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען,
שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטא

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

Bernhard Cohn,

Toldbodvej 40.

En gros lager Kakao, Tee und Konserven.

SoFortige Ilefferung.

— עפשטיין׳ס פענסיאנאט, —
ראזענגארדען 11, 1 זאל.
יעדען טאג צו בעקומען פרישע מיטאגען פון
65 ביז 1·50

אפערעזינגער רוד. סאלעניאוס
פעראנשטאלטעט
זונטאג ד. 29־טען נאוועמבער, אום 8 אוהר פר.
אין סיטילאקאל (גרויסער זאל) Citygade 23

א פריוואט־קאנצערט

מיט וואהלטהעטיגע מיטווירקונג פון:
אפערעזינגערין פרל. וואלבורג מאטהיאסען.
טענארזינגער הר. סאלאמאן ראבוכין.
פיאניסטין פרוי שולענבורג־שויץ.
באל ביז 3 אוהר.

געדרוקט ביי יוסף ליטיטשעווסקי, הויסערגאדע 36. קאפענהאגען (דענעמארק). פעראנטווארטליך פאר דער רעדאקציע י. נאחעמזאהן און ז. סקאראכאד.

דיגע בעדייטונג פאר דער וועלט—ואו בלייבט דער אינטערנאציאנאלער יושר? אלא וואס דען, אייער שולחן ערוך ספק ענט אזוי—טא זייט ניט צביעות'דיג און מאכט אייער איניגע פאראגרא־פען אין אייער שולחן ערוך און בריינגט אנ־עגלה ערופה פאר דאס יודישע בלוט, וואס איז בין איצט פערגאסען בעוואלען צוליעב אייער קאנסערוואטיזם, צוליעב אייערע צביעות...

דאס א'ז די טענה, מיט וועלכער די יודישע פערטרעטונג מוז דיעזעס מאל ערשיינען פאר די ציוויליזירטע עפענטליכקייט. זאגט מען זיך אב פון דיעזער פארמולירונג און מען שטעהט ווייט־טער, וי מען איז בין איצט געשאנען, און מען בעט רחמים פאר זיעבען מיליאנען א י י נ צ ע ל־נ ע פערזאנען, וועט מען אויספיהרען ניט מעהר, ווי מען האט בין איצט אויסגעפיהרט.

וועה אונז, וועך אונזערע פערטרעטער וועלען ווידער אויסבייטען דאס גרויסע יודישע פראב־לעם אויף קליין געלד, אפירירען מיט אלטע בעגריפען און אנווענדען די אלטע מעטהאדעס. זעהען מיר דען ניט, אז די געשיכטע רעכענט זיך איצט ניט מיט דעם פרט, אז זי האט צוטהאן מיט דעם כלל: פערשטעהען מיר דען ניט, אז אפילו זיעבען מיליאנען קאנען בלייבען מעהר ניט ווי א פרט, ווי זיעבען מיליאנען י ח י ד י ם ווען מען פאסט זיי ניט אויף ווי א געשלאסענע איינהיט, וועך מען ערקענט ניט אן זייערע רעכט, ווי די רעכט פון אנ'איינהייט?

גרויס איז די אחריות, וואס די יודישע פער־טרעטער וועלען איצט נעהמען אויף זיך, זיי מוזען גוט מהרהר בתשובה זיין, איידער זיי וועלען מאכען דעם ערסטען פראנטוואר־טליכען שריט.

ד'ר. שמריהו לעווין.

טרייבע האט א טענה

קליינער פעליעטאן.

— וויפיעל מאל האב איך דיר געזאגט, דו זאלסט ניט טרינקען קיין קאלטע וואסער? ווי־פיעל מאל האב איך דיר געווארענט? גלייך ווי דו געהסט אריין אין שטוב נעהמסטו זיך צו קאלטע וואסער, דו הערסט ניט ווי דו הוסט? דיר ארט גאר ניט וואס דו הוסט? אז הוסטען אז הוסטען זאלסטו שוין פון היינט ביז מארגען און איבערמארגען, און איבער־איבערמארגען. דיר ארט גאר ניט, אז איך וועל בלייבען אן אלמנה? און טאקי וואס זאל דיר דיר אארגען? אז דו וועסט זיך ליגען אין דער ערד וי א פריק און איך וועל זיך מוטשען א לעבעדיגע מיט זפק פיצעלאך? אז צו פיצעלט זאלסטו שוין הלואי ווערען אונטער א מיהלשטיין.

מירן שוין זעהן צו דו וועסט האבען קאל־טע וואסער אין הויז, איך וועל דעם קראן פאר מאכען, קיין אייז ניט קויפען, איינמאל פאר אלע מאל: אדער וועך בעגראבען א לעבעדיגער, אדער טרינק ניט קיין קאלטע וואסער. קלייב זיך אויס, וואס דיר איז לייכטער.

גיב נור א קוק אין שפיגעל און בעטראכט וי דו זעהסט אוים. אסור אויב דו ביזט וועהטה צוויי אוירעס, האסט דאך שוין נישט קיין ברע־קעל פלייש אויף זיך, הויט מיט ביינער — דאס אלעס, דיין גלידּ, וואס דו האסט אזא בריה, א וויבּ וי איך, וואס גיט אכטונג אויף יעדער קלייניקייט, אפילו ניט צו טרינקען קיין קאלטע וואסער דארף איך אייניהיטן — אייגעמען זאלסטו שוין א מיתה משונה, רבונו של עולם!

וואס וועט פון דיר זיין דער סוף, וואלט איך וועלען וויסען? אזוי וועסטו מיר ליגען א גאנצע נאכט אוּן הוסטען? אדער וועסטו אפשר אמאל אויפהערען? וואס הוסטען קומט ניט פון קאלטע וואסער? וואסער דאקטאר־האט דאס דיר געזאגט? וועלכער משוגענער האט דאס דיר איינגערעדט? פון וואס דען הוסט מען? גלאט — דיר ניט, מיר ניט, הוסט מען ניט. הוסטען קומט פון א קאלט, און א קאלט האסטו ניט געהאט. הלואי זאלסטו שוין פארקעלטערט ווערען אויף איביג — אמן!

איך זאל דיר אויפהערען טשעפען? פאר וועלכע מעשים טובים זאל איך דיר לאזען שלא־פען רוהיג? פאר וואס? פאר וואס דו פאלגסט מיר ניט? דערפאר וואס דו האסט דיין ווייב אין דער אדמה? ניין, דו וועסט שוין ביי מיר ניט שלאפען אזוי רוהיג, אזוי לאנג ווי דו וועסט ניט אויפהערען צו טרינקען קיין קאלטע וואסער אזוי לאנג ווי דו וועסט ניט מאכען א סוף מיט'ן הוסטען.

וואס, דו האסט גאר קיין קאלטע וואסער ניט געטרונקען? דאך הוסטו אזוי, הייבט ווי וואלט געווען, וועך דו וואלסט יא געטרונקען קאלטע וואסער? דו וואלסט דאך שוין לאנג אויס־געהוסט דיין נשמה, וועך־זשע איז געריכט, איך אדער דו? זעהסטו ווי מען דארף פאלגען א ווייב? אז פארפאלגט זאלסטו שוין וועהרען פון שד אויף אייביג.

ס. גאסין

פון דער גאנצער וועלט

די פאסט אין ארץ־ישראל.

א דאנק דעם אבשאפען פון די קאמיטולא־ציאן און דערמיט אויך דער שליעסונג פון אלע אויסלענדישע פאסט־אנשטאלטען איז פארגעקו־מען א גרויסע עדערונג אין די טערקישע פאסט־אנשטאלטען. אין די גרויסע יודישע קא־לאניען. אין תל־אביב ווי אויך אין פערשיעדענע קוואראנטאלען פון ירושלים זענען איינגעריכטעט געווארען אשאמאניש פאסט־אנשטאלטען.

די ירושלימ־ער פאסט־בעמטע צהלען אונטער זיך א היבש ביסעל יודען.

דער ציוניזם אין אמעריקא.

נאך די ערפאלגרייכע ציוניסטישע פערזאמ־לונגען אין באסטאן, האבען די אמעריקאנער ציוניסטען איינגעארדענט אסיפות אויך אין אסך אנדערע שטעדט. אזוי זענען פארגעקומען אסיפות אין קלעוועלאנד, בופאלא, דעטראיט און שיקאגא מיט'ן אנשייל פון בעוואוסטן ציוניסט ד"ר שמריהו לעווין.

דער באסטאנער קאמיטעט, וואס אקארשט געגרינדעט געווארען האט שוין צוזאמענגע־קליבען בערך 7000 דאלאר, לטובות דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

א קאנפערענץ אין אמעריקא.

דער אמעריקאנער „דזוויש קאמיטעט" האט דעם 25־טען אקטאבער איינגעארדענט א קאנ־פערענץ אין ניו־יארק. דעלעגאטען פון אלע נאציאנאלע חברות זענען איינגעלאדענט ge־ווארען. דער צוועק פון קאנפערענץ איז: צו געבען די נויטיגע הילף די פאלעסטינישע יודען, וועלכע געפינען זיך איצט אין גרויס נויט.

ווי מען גיעט איבער, האט די קאנפערענץ געטראגען זעהער א געהויבענע יודיש־ציוניסטי־שע שטימונג.

די יודען אין רומענין.

ווי די רומענישע בלעטער גיעבען איבער, האט די „פעדעראיציאנס פון די רומענישע יודען" בעשלאסען אריוסצוגעבען דעם צוזאמעלטען מאטעריאל בנוגע די יודענפראגע אין רומענין, ווי אויך אנ'ארט באלאנ'ס פון דער יודענפראגע צייט די קרוינונג פון קעניג פערדינאנד דעם 1־טען.

עס איז אבער קוים צו גלויבען, אז דער נייער רומענישער קעניג זאל פערבעסערען דעם גורל פון די יודען און אין אכטנעהמענדיג די געפעכטע, פריינדליכע ווידמונג פון „די פער־אייניגונג דער רומענישע יודען".

פערבאטען יודיש אין פאריז.

די פאריזער קריעגס־צענזור האט פערבא־טען אריוסצוגעבען „קריעגס־נייעס" אין דער יודישער שפראך, דער מאטיוו זאל זיין, וויל אין פאריז איז ניטא קיין סטעציעלער יודישער צענזור.

די דאילי יודישע צייטונגען, ווי צ. ב „דער יוד אין פאריז" און אנדערע האבען אויסגעהערט צו ערשיינען.

דער נאציאנאל־פאנד.

די „גאלדענע ביכער" און די „זאמעל מי־טעל" פון יודישען „נאציאנאל־פאנד" האבען צוגעשיקט אויף זיך די אויפמערקזאמקייט פון דעם בעזוכענדען פובליקום, בשעת דער אינ־טערנאציאנאלער בוך־אויסשטעלונג אין לייפציג, אזוי ארום האט דער דייטשער צענטראל־קאמי־טעט פון נאציאנאל־פאנד בעקומען, נאך דעם שליעסען פון דער אויסשטעלונג, פון דירעקטע־ריום פאלגענדע מיטיילונג:

„דאס דעריקטעריום „פון אינטערנאציאנאלע בוכגעווערבע און גראפיק אויסשטעלונג" לייפ־ציג 1419 — האט די עהרע אייך מודיע צו זיין, אז דער פריעז־גריכט האט בעשלאסען אייך אביערגעבען זיין פאלקאמע אנערקענונג פאר אייער אנשטרענגונגען אין דער אינטערנאציא־נאלע אויסשטעלונג און ערלויבט זיך צו ווינ־שען גליק אין אייער שעהנע אונטערנעהמונג".

א יונגער יודישער העלד.

א 12 יעהריגער יודישער אינגעל מיט'ן נא־מען רעזניק פון אדעס, האט יעצט אר'יסגעציגט גרויס העלדענמוט, דורך אנשליסען זיך אין דער רוסישער ארמעע א צווייטען מאל.

רעזניק האט זיך אנגעשלאסען אלס וואלאנ־טיר אין אנפאנג מלחמה און ער איז אין איינע פון די ערשטע שלאכטען פערוואונדעט געווארען יעצט איז ער געווונד געווארען און ער האט זיך אנגעגעבען אין דעם זעלבען רעגימענט א צווייטען מאל, גאר ניט אפשרעקענדיג זיך פאר די אונאנגענעהמע ערפאהרונגען אין שלאכט פעלד.

א טעלעגראם פון שלום עליכם.

«פאליטיקען» האט ערהאלטען א טעלעגראם, אין וועלכער עס ווערט אויסגעדריקט א דאנק דענעמארק, פאר איהר גאסט־פרײנדליכע אויפ־נאהמע.

אונטערגעשריבען זיינען:

שלום־עליכם, בערקאוויטש,

קארטאזשינסקי און רעגאלסקי.

פון דער רעדאקציע.

ווי מיר האבען שוין אין אונזער נומער פון 17 טען אקטאבער מיטגעטיילט, האבען מיר אין אונזער נומער פון 10 טען אקטאבער אנגעהויבען דרוקען דעם ראמאן פון שלום עליכם „מיט וועמען עס האלט מען". ווי מיר האבען אבער שפעטער דערפאהרען, האבען מיר אין אונזער נומער פון 10 טען אקטאבער אויסגעלאזען דעם ערשטען טייל פון דעם ראמאן, ווי אויך אין אונזער נומער פון 17 טען אקטאבער אויסגעלאזען דעם צווייטען טייל פון דעם ראמאן. מיר בעדויערן דעם פאקט, אז מיר האבען אויסגעלאזען דעם ערשטען טייל פון דעם ראמאן, ווי אויך אין אונזער נומער פון 17 טען אקטאבער אויסגעלאזען דעם צווייטען טייל פון דעם ראמאן, אבער מיר האבען דאס נישט גע־טהאן מוטוויליג, נאר מיר זענען דערצו גע־צוואונגען געווארען דורך דעם פאקט, אז מיר האבען נישט באקומען פון דער צענזור דעם ערשטען טייל פון דעם ראמאן, ווי אויך אין אונזער נומער פון 17 טען אקטאבער האבען מיר נישט באקומען פון דער צענזור דעם צוויי

אינ'ם גרויסען פלאנטער

אונזער חלק.

דער בלוטיגער קנויל פון דער וועלט־מלחמה פערפלאנטערט זיך אלץ שווערער און שרעקליכער. נייע פעדעמלעך ציהען זיך צו איהם פון אלע זייטען און ווערען מיט געוואלד אריינגעווארפען אינ'ם העליש פייער.

מענשען מאכען פעטער די ערד מיט זייער בלוט.

נאך רוסלאנד, ענגלאנד. פראנקרייך, דייטש־לאגד עסטרייך, סערביען, יאפאן און טערקיי איז איצט געשלאגען די שטונדע פון די באלקאן־מלוכות, וואס שטעהען שוין לאנג אויף זייערע גרענעצען מיט אנגעלאדענע געוועהרען.

בולגאריען — דערצעהלען אונז די לעצטע דפעשען — איז שוין מוכן ומזומן צו בעזעצען גאנץ מאקעדאניען, וואס איז ביי איהר צוגע־נומען געווארען בעת דער צווייטער באלקאן־מלחמה. איצט איז געקומען די צייט נקמה נע־מען — און די סלאווישע פאליטיקער זינגען לויב־ליעדער דער פערהאסטער טערקיי און טרעטען ארויס שארף געגען רוסלאנד — זייער שטענדיגע בעשיצערען, וואס איז אי סלאוויש אי פראוואסלאוונע...

און אויך אין בוקארעסט ווערט מען פון טאג צו טאג נערוועזער, אלץ מעהר און מעהר סאלדאטען ווערען געטריעבען צו די גרענעצען.

די שרפה ווערט גרעסער!

און בשעת מיר לייענען אט די אלע ידיעות, עגבערען אין מוח שווערע טרויעריגע געדאנקען:

— אונזער חלק, אונזער טייל אין דער וועלט־מלחמה ווערט גרעסער!

אט וועט אויפשטעהען נאך א לאנד, וועט בעגייסטערט רופען דאס פאלק אונטער די פאהנען און ווי א וויעדער־קול וועלען זיך וויעדער דערהערען די שטימען פון איהרע יודען, וואס וועלען ענטפערען, ווי די יודען פון אלע לענדער האבען געענטפערט:

— מיר געהען מיט!

— מיר וועלען בעשיצען אונזער פאטערלאנד.

און טויזענעער אונזערע ברידער וועלען שווייגענדיג ערפיהלען זייער חוב. וועלען טריי מקרב זיין זייער לעבען אויף א פרעמדען מזבח, פאר א פרעמדען גאט.

איטליכעס לאנד מיט איהרע יודען. ווי א געווירץ וואס מאכט געשמאק דאס מאכל, זע־נען מיר צווישען די פעלקער; ווי הייווען, וועל־כע מען לייגט אין ברויט, כדי דאס טייג זאל אויפגעהען.

און דערביי פיהלען מיר שטענדיג אויף זיך דעם פארשענדען און זוכענדען בליק, וואס איז אונז חושד, וואס קאנטראלירט אונזערע האנד־לונגען און געדאנקען.

ווי זיי וואלטען געפיהלט, אז אונטער דעם מוז־פאטריאטיזם גליהט א צאר־פייערל, גראבט זיך א גיפטיג ווערעמל.

ווארים אומעטום זענען מיר בעטייליגט—און דאך פרעמדע, דאך רעכענט מען זיך ניט מיט אונז, ווי דאס בלוט אונזערס וואלט געווען ווי וואסער.

אונזער חלק אין דער וועלט־געשעהנישען נעמט אן א פאנטאסטישען חאראקטער. זעקס הונדערט טויזענד יודען אויפ'ן שלאכטפעלד — מעהר ווי בעלגיען און סערביען צוזאמען — און דער ווערט פון דעם איז גלייך צו א נול.

א שרעקליך בילד וואלט מען געקענט מא־לען. א פעלד אנגעזאפט און אנגעפיהלט מיט פייער און פולווער; ריזיגע מענשען קעמפפען צווישען זיך, און צווישען זיי, הינטער זיי, אין די עקען און ברעגען דרעהען, זיך ארום קליינע שווארצע געשטאלטען, וואס ווארפען זיך בלינד אין פייער.

נאר קיינער מערקט עס ניט, קיינער זעהט עס ניט.

אזוי זעהען אויס די פעלקער מיט זייערע יודעלעך.

וואלט עס חאטש אומזיסט ניט געווען. וואלט מען חאטש פון די טויזענד הרוגים א בריק געקענט בויען צו א נייעם לעבען, כדי זייער בלוט זאל ניט זיין לבטלה, כדי מיר זאלען אונ־זערע קינדער קענען שפעטער דערצעהלען ווע־הרוגים על קדוש השם.

ווי שערבלעך פון א צובראכענעם טאפ זע־הען מיר אבער אויס צווישען אנדערע...

צו גרויס אונזער חלק און צו קליין אונזער געווינס.

מ. גראסמאן.

קיין בכורה פאר א טאפ לינדזען!

וואס יודען דארפען טהאן נאך דער מלחמה.

פון דר. שמריהו לעווין.

(ע נ ד ע).

און דערין ליעגט דאס טרויעריגסטע. מען שיט די יודען אין דער עפענטליכער מיינונג זאמד אין די אויגען, כדי זיי זאלען ניט דערווי־סען זיך פון דעם אמת, מען וויל פערגלעטען די מורא'דיגע עולה פאר דער צייט פון דער מלחמה. דערנאך, ווען די מלחמה וועט פאראיבערגעהען, וועט מען שוין פארטיג ווערען אי מיט דער עפענטליכער מיינונג, אי מיט די אידען. אין דער טאקטיק פון דער אינווענדיגער אונטערדריקונגס פאליטיק איז רוסלאנד תמיד געווען גרויס, און די רעגיערונג האט איצט אנגעווענדעט איינע פון איהרע אלטע מעטהאדען.

מיט אייניגע טעג צוריק האב איך ערהאל־טען ידיעות פון רוסלאנד פון איינעם, וואס ווערט בעטראכט אין רוסלאנד פאר א גרויסען קענער פון דער אינווענדיגער רוסישע פאליטיק. ער איז אויך בעקאנט אלס איינער פון די עדעלסטע יו־דישע פאטריאטען. ער שרייבט מיר, אז מיר זא־לען זיך ניט לאזען בלענדען פון פאלשע, אויפ־געבלאזענע נאכריכטען, פון גרונדלאזע הבטחות, ווארים, אזוי שרייבט ער, ווען די רוסישע רע־גירונג וואלט באמת געפאסט אנ'ערנסטען בע־שלוס צו מאכען א סוף צו די יודישע צרות, וואלטען זיך שוין געצייגט אייניגע סמנים אין דעם, ווי זי בעהאנדעלט די יודען איצט. און די יודען ווערען איצט, אין דער צייט פון דער מלחמה, בעהאנדעלט ניט בעסער ווי א גאנץ יאהר. מען פערפאלגט די גרויסע, מען היט אב אלע חומרות, מען טרייבט זיי, וואו מען קען זיי נאר טרייבען, און די קליינע יודישע קינדער שמאכטען נאך פון בילדונגס־דורשט און געפי־נען אומעטום נאר פערשלאסענע טהירען. ניט נאר דאס אלטע ווערט ניט אבגעשאפט, עס קו־מען נאך צו נייע גזירות'לעך, וואס פערפאלגען נאר איין ציעל, צו פערגיפטען די יודען דאס לעבען. בכן, שרייבט מיר מיין פריינד, זיינען מיר, וואס געפינען זיך אין גליקליכערע פער־העלטניסע, מחויב ניט צוצולאזען, אז דער שקר זאל זיעגען. מיר זיינען מחויב צו אונטערנעהמען שריט. אז ווען די נאציאנען וועלען זיך פער־זאמען צו בעשליעסען דעם גורל פון מדינות און פעלקער, זאלען מיר חלילה ווייטער ניט בליי־בען די אבגענארטע, ווי עס האט שוין ניט איין מאל פאסירט מיט אונז.

דערווייל האט מען שוין אונז געגעבען אנ־צוהערעניש, און דוקא פון אן אפיציעלער זייט, אז קיינער וועט זיך ניט אריינמישען אין „די אינווענדיגע אנגעלעגענהייטען" פון רוסלאנד. די פראגע פון די זיעבען מיליאנען יודען איז אנ'אינווענדיגע אנגעלעגענהייט, וואס איז ניט נוגע די אנדערע מדינות.

די פראגע פון די זיעבען מיליאנען רוסישע יודען, ווען מיר זאלען קענען האפען, אז זי זאל פערענטפערט ווערען, מוז ארויסגעשלעפט ווע־רען פון דער מחיצה, וואס די רוסישע רעגירונג האט ארומגעבויט ארום איהר. זי מוז בעהאנ־דעלט ווערען מיט דעם זעלבען ערנסט, ווי עס וועט בעהאנדעלט ווערען די פוילישע פראגע צום ביישפיעל. גענוג זיינען די יודען שוין גע־שטראפט געווארען דערמיט, וואס זיי האבען ערגיץ ניט קיין מאיאריטעט פון דער בעפעל־קערונג, און וויפיל רעכט דאס געזעץ זאל ניט שאפען פאר זיי, וועלען זיי נאך שטענדיג בליי־בען, די שוואכערע, די רעכטלאזע, זיי וועלען שטענדיג בלייבען אין עקאנאמישער און גייסטי־גער אבהענגיגקייט פון דער פרעמדער סביבה. אבער צוליעב דעם, וואס זיי זענען אין א שלעכ־טערער לאגע ווי די אנדערע פעלקער, זאל מען זיי נאך ווייטער בעשרענקען און בעטראכטען נאר ווי נעבענזאך, ווי „אנ'אינווענדיגע אנגעלע־גענהייט", וואס האט ניט קיין זעלבסט־שטענדי־

דאס פינטעלע יוד אין דער מלחמה

עס איז ניטא קיין שלעכטס אן עפעס גוטס; ניטא קיין אונגליק אין וועלכען עס זאל ניט זיין חאטש איין טראפען גליק און ס'איז ניטא קיין קלאג חאטש אן איין קווינט טרייסט.

אויך די איצטיגע מלחמה, וואס איז דער גרעסטער אונגליק פון דער נייער צייט פאר דער וועלט בכלל און פאר אונזער פאלק בפרט, האט א שטיקעלע טרייסט פאר אונז. דער טרייסט איז דאס פינטעלע יוד אין דער מלחלמה.

דאס פינטעלע יוד, וואס ווערט אזוי אפט פערמעקט און געלייקענט, ווערט איצט העל און קלאר ארויסגעבראכט. עס ווערט ארויסגעדונערט פון די קאנאנען ארום די פעסטונגען, פארשריע־בען פון די באיאנעטען ארום די שאנצען „דאס פינטעלע יוד" ווערט מיט פייער און בלוט אנ־געצייכענט אויפ'ן פאהן פון די הימלען, און אראבפלאקערנדיג פון דער הויך מוז עס זיך איינשניידען טיעף אינ'ם געוויסען פון דער מענשהייט.

טאג־טעגטיך ברענגען די צייטונגען שרעק־ליכע ידיעות וועגען די יודען אין און ארום דער למחמה, און עס וואקסט די טרעהרען־רייכע און בלוט־טריפענדע יודישע לעגענדע אין דער מורא'דיגע מלחמה.

קיינער קען ניט פארבייגעהן גלייכגילטיג, קיינער קען ניט רוהיג בלייבען ביי אזעלכע מעלדונגען:

אין א לאזארעט אין פעטערסבורג ליעגט א יודישער סאלדאט, דער ארימער איז משוגע. ער איז משוגע געווארען נאך א באיאנעטען צו־זאמענשטויס אין עסטרייך. אריינשטעכענדיג זיין באיאנעט אין הארצען פון אנ'עסטרייכישען סאלדאט, האט יענער אויסגעשטרעקט די הענד צום הימעל, אויסגעשריען „שמע ישראל" און מיט'ן „אחד" אויף די ליפען איז ער געשטאר־בען. דערהערענדיג דעם פורכטבארען יודישען יציאת־נשמה געשריי פון זיין קרבן איז דער יודישער סאלדאט פון רוסלאנד חלשות געפא־לען, און זינט דאמאלס איז ער געריהרט פון זינען. — — —

אדער:

אין א דייטשער שטאדט האט מען גע־בראכט פון פראנצויזישען פראנט א פערוואונ־דעמען „טורקא". אין שפיטאל, אז ער האט גע־האלטען ביים שטארבען, האט ער די בארמ־הערציגע שוועסטער געבעטען, זיי זאלען צו איהם ברענגען ארב. דער „טורקא" איז אנ'־אלזשירער יוד געווען. דער רב איז געקומען און האט מיט'ן גוסם וידוי געזאגט. דער יודי־שער „טורקא" האט א שעהנע און ריהרענדע לויה געהאט, די גאנצע יודישע קהילה איז נאכ־געגאנגען נאכ'ן ארון פון דעם פערוואגעלטען שפאניאל.

אדער:

„יום כיפור האבען מיר געפראוועט אין די וואגעס־בערג, אין א געדיכטען וואלד האבען מיר אונזער גאטעס־דינסט אפגעריכט. איך וועל דאס קיינמאל ניט פארגעסען. ווי נאר מיר הא־בען גענומען קדיש זאגען נאך אונזערע געפא־לענע קאמעראדען, האבען איבער אונזערע קעפ גענומען פליהען דעם שונא'ס גראנאטען, און מיר האבען געגלויבט, אז דאס איז געווען אנ'־עהרען־סאלוט איבער זייער העלדישען טויט".

און אזעלכע פורכטבארע געשיכטען, ביי וועלכע די נשמה וויינט אן טרעהרען, זענען דא א סך און זיי וועלען נאך קומען. און גאר א סך זענען די ביישפיעלען פון יודישע העל־דישקייטען אין דער מלחמה און פיעל זענען אויך די ביישפיעלען פון רחמנות און הילף פון

אבאנעמענט-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . . 30 „

יודישע
פאָלקס-צייטונג

אנאנסען-פרייז:
פאר'ן טעקסט 25 אוירעם א שורהפעטיט
נאכ'ן טעקסט 15 „ „

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitnng" Krystalgade 11.

נומער 3. | קאפענהאגען, מאנטאג ד. 30-טען נאוועמבער 1914.

דער מוראַ'דיגער קאמפף אין בעלגיען.
חאלערא צווישען רוסישע געפאנגענע.

רוסען אייגענומען טשערנאוויץ. — די יודישע לאגע אין רומעניען.

די יודען אין ארץ ישראל. —

דער קאמפף אין פלאנדערן.

האאג, 28 נאוועמבער. דעם דריטען טאג דורכ־ערט א שרעקליכע שלאכט אויף דער ליניע אי־פערן—לא־באזע. די דייטשען, וועלכע האבען בעקומען נייע פערשטארקונגען, וועגדען אן אלע קרעפטען כדי דורכברעכען דעם פיינדליכען פראנט. די ענגלענדער און פראנצויזען פערטיי־דיגען אאער מיט אנ'אייזערנע שטארקייט זייע־רע פאזיציעס און ווערען אונטערשטיצט פון די ענגלישע קריעגס־שיפען, וואס בעשיסען דעם גאנצען בעלגישען ברעג. די הארמאטען רוהען ניט קיין רגע. טויזענדער מענשען פאלען פון ביידע צדדים. די קאנאלען זענען רויט געווא־רען פון בלוט.

ווי ס'שיינט האבען ביידע צדדים בעשלאסען איין מאל פאר אלעמען צו זיעגען און ענדיגען די שרעקליכע שלאכט, וואס האט שוין געקאסט מעהר ווי צווויי הונדערט טויזענד לעבענס.

די רוסען אין טשערנאוויץ.

בוקארעסט, 28 נאוועמבער.

בוקארעסטער טעלעגראם־ביורא טיילט מיט אפיציעל פון מאמארניץ: געכטען האבען די עס־טרייכער, נאך אמורא'דיגען באמבארדירונג און אנגריף פון די רוסען, געצוואונגען געווען אב־געבען טשערנאוויץ און זענען אבגעטרעטען אין דער ריכטונג דארנאוואטרא.

די רוסישע מחנות זענען אריין אין טשער־נאוויץ צווי אזייגער בייטאג און זענען פון דער רומענישער און רוטענישער בעפעלקערונג אויס־גענומען געווארען מיט בעגייסטערונג.

דער פערמישער שאך און קעניג אלבערט.

דער פערטישער שאך האט געשיקט א טע־לעגראם צום בעלגישען קעניג אלבערט, אין וועלכער ער דריקט אויס זיין מיטגעפיהל, דעם בעלגישען פאלק און זיין קעניג.

דערויף האט קעניג אלבערט געענטפערט דעם פערטישען שאך מיט א דאנק־טעלעגראם.

אין פאלעסטינא רוהיג.

(ספעציעל טעלעגראמע צו דער יודישער „פאלקס־צייטונג»).

יפה, 28־טען נאוועמבער. די ירידות. וועל־כע זענען פערשפרייט געווארען דורך די רוי־מישע בלעטער, זיי יפה אין חיפה זענען באמ־בארדירט געווארען זענען ניט ריכטיג. אין די ביידע שטעדט איז רוהיג און ס'הערשט די בע־סטע ארדנונג. אלע יודישע אינסטיטוציעס זענען גוט בעוואכט. די יודישע באנק פיהרט איהרע געשעפטען אזהן שום שפערונגען.

א יודישע דעפוטאציע ביי טאלאאט־פאשא.

קאנסטאנטינאפאל 29 נאוועמבער. א יודישע דעפוטאציע, מיטן טערקישען אבערראבינער חכם־באשי חיים־נחום בראש, האט בעזוכט דעם אינערן־מיניסטער פאלאאט פאשא, און געבעטען דערלייכטטען דעם גורל ווי פון די אויסלענדישע איינוואהנער יודען, אזוי אויך קריסטען.

טפלאאט פאשא האט אויסגעדריקט מיטגע־פיל דער דעפוטאציע און פערשפראכען צו ער־פיהלען זייער בקשה.

פון פראנצויזישען קאמפס-פלאץ.

דייטשע מעלדונג.

בערלין, 28 נאוועמבער. (אפיציעל):

אויף דעם מערב'דיגען קריעגס־פלאץ איז די לאגע אונפערענדערט. פראנצויזישע אנגרי־פען אין ארגאנער־וואלד זענען צוריקגעשלאגען געווארען. אין צפון־מערב פון אפרעמאנט הא־בען מיר אבגענומען אייניגע שוץ־גריבער.

פראנצויזישע מעלדונג.

פאריז, 28. נאוועמבער. (אפיציעל):

אין בעלגיען דויערען נאך די ארטילעריי־געשלענגען, די שווערע דייטשע ארטילעריע איז געווען וועניג אקטיוו. א אינפאנטעריי־אנגריף אין דרום פון איפערען איז צוריקגעשלאגען גע־ווארען, אין אוועגד האט אונזער ארטילעריי ארונטערגעשאסען אדייטשען בידלאן, וואס האט מיטגעפיהרט 3 פליהער. אייגער פון זיי איז גע'הרג'עט געווארען און די אנדערע צווי־ הא־בען מיר געפאנגען.

אדייטשע קריעגס-שיף נעהמט צו קויהלען פון אנאוועגישע שיף.

קריסטיאניע, 28 נאוועמבער.

פון אנטאפאגאסטא טעלעגראפירט מען צו דער „קריעגס פערזיכערונג פון שיפען", או די שיף „העליקאן" איז פון א דייטשען קרייצער אבגעשטעלט געווארען און איז געצוואונגען אבצוגעבען אהרע קויהלען. „העליקאן" האט גע־ליטען בעדייטענדען שאדען. די שיף איז גע־קומען פון אויסטראליען.

האליערא צווישען רוסישע געפאנגענע.

בערלין דעם 29 נאוועמבער.

דער אויסערען־מיניסטער טיילט מיט, אין אציקולויאר צו דער אדמיניסטראציע, אז צווי־שען די רוסישע סאלדאטען הערשט די חאלערא קראנקהייט, און צוליעב דעם, איז אינגעארדענט געווארען פאר די רוסישע קריעגס־געפאנגענע אבגעזונדערטע פלעצער. יעדער פאל פון אזי־אטישער חאלערע אדער יעדער פערדעכטיגער אויף דער קרייגק זאל גלייך געמעלדעט ווערען דער ארטיגער אדמיניסטראציע.

דערצו איז מודיע ווארפ־ס ביורא:

„צווישען די רוסישע קריעגס־געפאנגענע זענען 11 פארזאן קראנק געווארען אויף חא־לערע, פון וועלכע 4 זענען געשטארבען. דער רעזולטאט פון דער באקטע־ריאלאגישער אונ־טערזוכונג איז נאך ניט בעקאנט.

דייטשלאנד דענקט ניט אפילו וועגען שלום.

קעלן 29 נאוועמבער.

וועגען די קלאנגען פון דער ענגלישער „ריי־טער ביורא", וואס האט מודיע געווען פון אמע־ריקא, אז דייטשלאנד זאל האבען פארגעשלאגען פרידענס־בעדינגונגען, ערקלערט די אפיציעז „קעלנישע צייטונג" פאלגענדעס: „קיין דייטשער „דיפלאמאט, קיין דייטשער סאלדאט קלערט אינט וועגען שלום. דייטשלאנד וויל איין מאל פאר אלע מאל מאכען א סוף.

בערנהארד קון, טאלדבאדוויי 40·

אנגרא לאגער פון טהיי, קאפע און קאנסערווען.

איך איבערנעם סאלידע פערטרעטונגען פון רוסישע פירמען פאר סקאנדינאוויען און אויך פער־שיעדענע קאמיסיאנס־אויפטראגען צום אנקויפען און פערקויפען פערשיעדענע סחורות.

Bernhard Cohn, Toldbodvej 40. בעסטע רעפערענצען.

— אקערמאן,ס 40-ער שניידערגארן —
און אנדערע ארטיקלען צו אנגרא פרייזען.
איז צו בעקומען ביי: באביצקאוו און גלאזמאן.

שניידער אדער שניידערקעס
ווערען געפאדערט ביי ברעכנער,
ראזענגארדען 11, 2 זאל. איבער,ן הויף.

אפערעזינ,ער רוד· סאלעניאוס
פעראנשטאלטעט
זונטאג ד· 29־טען נאוועמבער, אום 8 אוהר פר.
אין סיטילאקאל (גרויסער זאל) Citygade 23

א פריוואט־קאנצערט

מיט וואהלטהעטיגע מיטווירקונג פון:
אפערעזינגערין פרל. וואלבורג מאטהיאסען.
טענארזינגער הר. סאלאמאן ראבוכין.
פיאניסטין פרוי שולענבורג־שויץ.
באל ביז 3 אוהר.

Bernhard Cohn,

Toldbodvej 40.

En gros lager Kakao, Tee und Konserven.

SoFortige lieferung.

— עפשטיין'ס פענסיאנאט, —
ראזענגארדען 11· 1 זאל.
יעדען טאג צו בעקומען פרישע מיטאגען פון 65 ביז 1·50

— עס ווערט אנגענומען דער אבאנעמענט —

אויף דער גרויסער יודישער טעגליכער צייטונג

„יודישע פאלקסצייטונג"

אונטער דער רעדאקציע פון מ· גראסמאן.

דאס נייע בלאט שטעלט זיך פאר זיין הויפט אויפגאבע צו שאפען אין קאפענהאגען אנ,ארגאן, וואס זאל פעראייניגען אלע יודישע קרייזען אויפ,ן באדען פון אלגעמיינע יודישע נאציאיאלע און געזעלשאפטליכע אינטערעסען.

נאהענטע מיטארבייטערשאפט האבען צוגעזאגט די בעסטע יודישע ליטעראריש קרעפטען פון רוסלאנד, דייטשלאנד און אמעריקא.

די צייטונג וועט ערשיינען פינקטליך און רעגעלמעסיג יעדען אינדערפריה זעקס מאל

א וואך און וועט בעצייטענס ברענגען אלע נייעסטע

ידיעות פון דער גרויסער וועלט-מלחמה.

דער איינצעלנומער פון „יודישער פאלקס,ייטונג"

קאסט 5 אוירעס

אנאנסען-פרייז:	אבאנעמענטס-פרייז:
פאר,ן טעקסט 25 אוירעס א שורה פעטיט	אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
נאכ,ן טעקסט 15 „ „ „	אויף א וואך . . . . . 30 „

אנאנסען איז דער יודישער פאלקסצייטונג

האבען אגרויסען ווערט סיי פאר סוחרים, סיי פאר ארבייטער און בעלי-מלאכות, ווייל זי וועט פונאנדערגעשיקט ווערען א חוץ דענעמארק אויך קיין שוועדען, נארוועגען, שווייץ און רוסלאנד.

די רעדאקציע און קאנטאר זענען אפען טעגליך א חוץ שבת פון 11—1 פארמיטאג און פון 3—8 גאכמיטאג

דער אדרעס פון דער רעדאקציע און קאנטאר:

„Jüdische Folkszeitung", Krystalgade 11. København K.

זאוועד יודען, זענען זיי, ווי די איבריגע יודען ון רוסלאנד, טריי רוסלאנד, שטארק צוגעבונ־ען צו זייער פאטערלאנד, און האפען, אז זי ועלען אנערקענט ווערען אלס געזעצליכע קינ־ער פון רוסלאנד.

ביי דעם יודישען פאלק, וואס לעבט אין רוסלאנד, איז ניטא קיין שום נייגונג צו שאפען א זעלבסטשטענדיגע מלוכה, די יודען האבען ליעב רוסלאנד אין וועלכער זיי זענען געבוירען געווארען, לעבען און וועלען שטארבען פארגי־סענדיג זייער בלוט פאר,ן פאטערלאנד.

דר. טשלענאוו.

— די פראגע פון א יודישער מלוכה אזוי ווי עס שטעלען עס פאר די ווארשאוער יודען האט אונטער זיך קיין שום באדען און זין.

אין א ו נ ג א ר ן איז ניטא קיין פרייע ערד, וואו מ,זאל קענען בעזעצען מיליאנען מענשען, ווייטער איז ניט מעגליך צו פערווירקליכען א האסטיגע איבערטראגונג די זיעבען מיליאן יודען פון פערשיעדענע ערטער אין דעם, צום קאנצענטרירען פארגעלעגטען ארט. דער פלאן איז א פאנטאסטישער און ריידען וועגען איהם ערנסט איז ניט כדאי. פונדעסטוועגען שטעלט פאר דער קלאנג בלי שום ספק א אינטערעס ווען מען נעמט איהם פון אנ,אנדער שטאנד־פונקט.

מיר, ציוניסטען, געפינען איין, אז די גרונד־לעזונג צו דער יודען־פראגע בעשטעהט אין דעם, אז ס'מוז געשאפען ווערען א זעלבסט־שטענדיגע אויטאנאמיע היים צום קאלאניזי־רען די יודישע מאסען.

דאס פערשטעהט זיך, בעדייטעט ניט, אז די יודען פון אלע לענדער, וואו זיי זענען פער־שפרייט, מוזען אריבער פאהרען אין נייעם ארט, נאר אהין וועלען ווערען געריכטעט די יודישע עלעמענטען, וועלכע דאס לעבען שטויסט זיי וואנדערען און אויך די, וועלכע ווילען לעבען א פרייען זעלבסטשטענדיגען נאציאנאלען לעבען.

דער ארט נאך וועלכען די יודען קענען קאנצענטרירען זיך און לעבען א געזונדען נא־ציאנאלען לעבען, איז דאס לאנד וואו די יודען האבען שוין אמאל נעלעבט אזא לעבען און וואו עס האט זיך צונויפגעלייגט זייער קולטור—דאס איז פאלעסטינא

יודען האבען צו פאלעסטינא ניט נאר היס־טארישע רעכט, נאר אויך רעכט פון א קולטור פאלק, וועלכעס איז פעהיג ארויסצורופען צו א נייעם לעבען דעם שעהנעם, אבער יעצט זייער פערלאזענעם ווינקעל. און אויב דער סך־הכל פון איצטיגער מלחמה, דארף זיין דאס, וואס יעדער נאציאנאליטעט דארף בעקומען „אנ,ארט אונטערן הימעל"—דאן האבען די יודען רעכט צו רעכענען, אז זיי וועט צוגעשטעלט ווערען אויך „אנ,ארט אונטערן הימעל".

די ציוניסטען האבען אלע מאל גוט גע־וואוסט, אז פערווירקליכען די אידעאלען, וועט נאר מעגליך זיין מיט דער הילף פון די פיה־רענדע געזעלשאפטליכע קרייזען פון די קולטור לענדער, און זיי זענען איבערצייגט, די מלחמה וועט שטארק דערנעהנטערען דאס יזדישע פאלק צו פערווירקליכען זיינע אידעאלען, מיט וועלכע עס האט זיך קיינמאל ניט צושיידט אין דער גאנצער צייט פון זיין וואנדערונג.

ס. ס. ווערמעל.

— דער פראיעקט פון שאפען א יודישע מלוכה,—איז ניט מעהר ווי א מחשבה, וועלכע וועט קיינמאל ניט פערווירקליכט ווערען.

קיין איינע פון די אייראפעאישע מלוכות וועט קיינמאל ניט מסכים זיין אבגעבען א טייל פון איהרע ערד דעם יודישען פאלק, ווייל זיי האבען אליין ניט זעהר פיעל.

די שאפונג פון א יודישער מלוכה איז — א אוטאפיע, וועלכע איז ניט צוגעפאסט ניט צו די אומשטענדען פון דער צייט און אויך ניט צו די אינטערעסען פון די נייע אייראפעאישע מלוכות.

און ניט נאר פראקטיש קען זי ניט פער־ווירקליכט ווערען, נאר אפילו טעארעטיש בע־געגענט איהר שאפונג פיעל שטערונגען.

די יודען זענען אין א משך פון 2 טויזענד יאהר געווען אפגעריסען פון א זעלבסטשטענדי־גען מלוכה־לעבען, — די יודען זענען ניט קיין קאפיטאליסטען און ניט קיין מיליטאריסטען און זענען אבגעריסען פון ערד־ארבייטערישען לע־בען, און בכלל זענען די יודען לויט זייער חא־ראקטער, בערופען צו ערפיהלען גאנץ אנדערע פונקציאנען.

די יודען קענען זיין גוטע אויפגעצייכענטע פאטריאטען און די פיינסטע בירגער פון די לענדער אין וועלכע זיי וואהנען.

מזל טוב

צו דער חתונה פון הערן
העניך אלטשולער
מיט פריילין
ליובא פארס
ווינשט גליק און פריעדליך
לאנגעס לעבען.
מ. לאמאניץ און פרוי.
קאפענהאגען, 29 נאוועמבער 1419

א יונגעל

ווערט געפאדערט אין ליטיטשעווסקי,ס דרוקעריי
הויסערגאדע 36.

צום פובליקום·

מיר מאכען אויפמערקזאם דעם געעהרטען פוב־ליקום, צו אבאנירען זיך ביז דעם ערשטען אום די צייטונג זאל קענען אנקומען רעגעלמעסיג.

די עקספעדיציאן.

געדרוקט ביי יוסף ליטיטשעווסקי, הויסערגאדע 36. קאפענהאגען (דענעמארק).

פעראנטווארטליך פאר דער רעדאקציע ז. סקאראכאד און י. נאכעמזאהן.

און מען מוז יוצא זיין אנקעגען דער וועלט, פון איין זייט, און פון דער אנדערער זייט, וויל מען דאך ניט אבזאגען זיך פון דער אלטער שיטה פון אונטערדריקונגען און פערפאלגונגען, זוכט מען אויס איינעם אדער איינינע פון די העכערע רעגיערונגס בעאמטע, און מען ווארפט ארויף אויף זיי די שולד. דער הערשער אליין, הייסט דאס האט אין זיין גרויס גנאד און בארעמהער־יגקייט געוואלט לייכטער מאכען די לאגע פון די אונטערדריקטע, אבער איינינע מיניסטארען האבען זיך געשטעלט אנקעגען דעם נייעם פלאן פעסט ווי א מויער און האבען ניט צוגעלאזען, אז ער זאל אנגענומען ווערען. די ידיעה ווערט פונאנדערגעשיקט אין די גאנצע וועלט, און דאס ציעל ווערט דערגרייכט. די נאאווע הויבען אן ווירקליך צו גלויבען, אז נאר די פאר מיניסטא־רען האבען מעכב געווען די גאולה, אז נאר צו־ליעב זיי איז אבגעלייגט געווארען די יודישע ישועה, און אנשטאט צו דערשטיקט ווערען פון אינוועניגען צארן איבער די טריפה'נע רוסישע פאליטיק, ווערען זיי אין כעס אויף דעם יודישען שלעכטען מזל: א פאלק א שלים־מזל! אזוי נא־חענט געווען פון גליק, דארף זיך מאכען, אז גראד אין דעם מאמענט איז טשעגלאוויטאוו יוסטיץ־מיניסטער, וואלטען מיר אנשטאט טשעג־לאוויטאווען געהאט צוויי קריוואשעאינס, וואלט שוין אפשר אנגעשטאנען משיח'ס צייטען פאר די רוסישע יודען.

(פארטזעצונג קומט).

דערשאסען 6 פערזאן.

אין ראדאם האבען די דייטשען דערשאסען זעקס פערזאן פון דער יודישער פאמיליע ראטענבערג, איינשליסענדיג די מוטער און צוויי טעכטער. די דייטשען זאגען, אז די ראטענבערגס האבען אנגעזאגט די קאזאקען אז דער שונא איז אריין אין שטאדט.

די שטאדט פון פארלוירענע האפנונגען

וויענער בריעף.

(ע נ ד ע).

דאס איז געווען ביים וואקזאל, וואו די צו־גען בריינגען תמיד נייע אונגליקליכע פאר דער פרעהליכער וויען. איך האב גערעדט מיט א יונ־גע פרוי, וועמעס מאן איז געפאלען אין שלאכט זי איז געקומען אין וויען, כדי זיך צו ווענדען צו דער רעגיערונג אז מען זאל איהר און איהרע קינדער ניט לאזען שטארבען פון הונגער. זי האט מיר דערצעהלט פון איהרע ליידען איידער איהר איז געלונגען צו קומען מיט איהרע דריי עופה־לעך קיין וויען. געקומען איז זי פון גאליציען, וואו איהר היים איז פערניכטעט געווארען און וואו די פעלדער, פון וועלכע זיי האבען געצוי־גען חיונה, זיינען פערטרונקען געווארען מיט בלוט

„ווען מיר זענען אנגעקומען צום גרעניץ" האט זי מיר דערצעהלט, «האב איך צוגעזעהען שרעקליכע סצענען. מיר זענען געיאגט געווא־רען, ווי ווילדע חיות און בעהאנדעלט געווארען ערגער ווי הינט. עס האט מיר גענומען טעג ביז איך האב מיר דערשלאגען צו א צוג. א פאליצי־אנט האט פון אונז געפאדערט פאספארטען און געלט, און ווען מיר האבען איהם ביידע זאכען ניט געקענט געבען האט ער אונז ניט געוואלט אריננלאזען אין וואגען.

די אנטלאפענע, פיהלען אנ'אונאטירליכען בעגעהר צו דערצעהלען פון דעם אונגליק וואס זיי איז בעפאלען, פון די שרעקליכע סצענעס וואס זיי האבען צוגעזעהען. און זיי קענען נאר ניט בעגרייפען פאר וואס מען זאל זיי ארעסטי־טירען דערפאר.

פערביי דעם בעריהמטען האפטהעאטער, פערביי די אפערא, די גלענצענדא סאן־טטע־פאנס קירכע, וואו פריהער זיינען פערבייגעלא־פען אויטאמאבילען מיט עקיפאזשען פול מיט פערפוצטע דאמען און גליקליכע און צופריעדענע ווערען איצט געפיהרט אהן אויפהער פערוואונ־דעטע סאלדאטען...

איך האב גערעדט מיט איינעם פון די פער־וואונדעטע, ווען דער אויטאמאביל אויף וועלכען מען האט איהם געפיהרט איז מכולה געווארען, און האט זיך אבגעשטעלט ביי'ן בורג טהעאטער. זיינע שומרים זיינען געווען פערנומען מיט פע־ריכטען דעם אויטאמאביל און דער פערוואינדע־טער האט מיר דערווייל דערצעהלט אויף'ן אויער פון דעם שרעקליכען חורבן וואס די רוסען הא־בען אנגעמאכט אין עסטרייך.

„זיי האבען בעגראבען אונזערע טוידטע קו־פעס ווייס", האט ער מיר דערצעהלט מיט טרעה־רען אין די אויגען, „זיי זיינען אויסגעשלאכטעט געווארען ווי די שעפסען אין א שלאכט הויז די רוסישע ארטילעריע האט אויפגעטהון וואס איז כמעט אונמעגליך. די רוסען שיטען מיט קוילען ווי דאס וואלט געווען אזוי פריי ווי די לופט. זייער אינפאנטעריע איז ניט אזוי גוט, אבער זייער ארטילעריע איז שרעקליך, שרעקליך"

דער גייסט פון פאטריאטיזם הויבט זיך אויף צום העכסטען פונקט, ווען די וויענער זעהען די פערוואונדעטע, בשעת מען פיהרט זיי דורך די גאסען.

פאר דער געביידע פון דעם קריעגס מי־ניסטעריום און ביי די מאנומענטען פון מאריע טהערעזא און פרינץ שווארצענבערג, שטעהען אויסגעשטעלט די קאנאנען און וואפען, וואס זיינען פערנומען געווארען פון די רוסען. זיי זיי־נען פון קליין וויכטיגקייט, אבער די בעפעלקע־רונג קען זיך גאר פון זיי ניט אברייסען. די מאגערע נייעסען וואס קומען אן פון עסטריי־כישע זיעגען זיינען ווי שטראהלען פון האפנונג אין דעם בלייענעם הימעל פון פערצווייפלונג. די גאסען ווערען פאטרולירט. פערשיעדענע אר־ניפארמעס, אלטע און נייע מיט כל'ערליי מנים קאלירען, ווערען שטענדיג געזעהען אין שטאדט אין די שעה'ן, ווען וויען איז פערצווייפעלט, פאנגען זיך אן רעליגיעזע פראצעסיעס דורך די גאסען מיט גייסטליכע אן דער שפיצע, וועלכע טהוען תפילה פאר הילף, און דאס בריינגט ער־לייכטערונג פאר די פערצווייפעלטע און וועקט אין זיי אויף האפנונג. די קירכען זיינען שטענדיג פול מיט פרויען און קינדער. וועלכע קומען מתפלל זיין פאר זייערע מענער און טאטעס, פאר זייערע ברידער און פריינד, וועלכע זיינען אויף'ן שלאכט־פעלד. - - -

אין דער צייט ווען די גלויביגע פילען אן די קירכען און די פערוואונדעטע די האספיטעלער. אין דער צייט וואס די אונגליקליכע אגטלאפענע פון גאליציען בריינגען מיט זיך הונגער און נויטה ווערען בעשולדיגונגען און פראטעסטען געמאכט געגען די רייכע.

די טיטולירטע אריסטאקראטען און די מי־ליאנערען האבען זיך ווייניג אבגערופען מיט נדבות פאר דעם „רויטען קרייץ" און פאר די פאנדען צו העלפען די ליידענדע, און דאס האט אלעמען שרעקליך דערצארענט.

אפרינץ, וועלכער ווערט פעררעכענט צו זיין איינער פון רייכסטע אין אייראפא האט פערשריבען אנדבה פון צוואנציג קראנען פאר'ן רויטען קרייץ. און מען הערט דארום אי־בעראל ווי די אריסטאקראטען און די טיטולירטע און מיליאנערען, ווערען ביטער קריטיקירט

אלע ווייסען שוין פון לאנג די קארגהייט פון די עסטרייכישע אדעל לייט, אבער קיינער האט ניט געגלויבט דאס אין אזא צייט ווי די איצטי־גע וועלען זיי אויך ארויס ווייזען זייער קמצנים. עס ווערט פארגעשלאגען דאס א ליסט מיט די נעמען פון דיעזע מיאוסע קמצנים זאל פערע־פענטליכט ווערען און מען זאל זיי עפענטליך שטעלען צום שאנד קלאטץ. קייזער פראנץ יא־זעף אליין איז אויך שרעקליך אויפגעבראכט גע־גען די רייכע אריסטאקראטען פאר זייער קארג־הייט.

ד. וו.

צי קען מען מאכען

א יודישע מלוכה

אין אונגארן?

דער טעלעגראף האט געבראכט א ידיעה, אז צווישען די ווארשאווער טעריטאריאליסטען איז געבוירען געווארען א געדאנק בעטען רוסלאנד אז ביי דער צוטיילונג פון עסטרייך־אונגארען זאל די מזרח־טייל פון אונגארן מיט דעבריטש אבגעגעבען ווערען די יודען צו קאלאניזירען, דא רעכענען זיי צו שאפען א יודישע אויטאנאמנע מלוכה אונטער דעם פראטעקטאראט פון רוס־לאנד. בראש פון דער מלוכה ווערט אנגעוויזען ישראל זאגגוויל.

וועגען דעם פראיעקט האט א מיטארבייטער פון א רוסישע צייטונג אנגעפרעגט אנגעזעהענע פארשטעהער פון די מאסקווער יודען:

דער רב מאזע

— איך קען זיך ניט בעציהען ערנסט צום פראיעקט וועגען א יודישער מלוכה אין אונגארן, וזייל אויף וויפיעל מיר איז בעקאנט פון דער יודישער פרעסע און פון די מיינונגען פון וואר־

נאך קינדער, וואס זאלען אין זייערען רוהיגען קינדער־שלאף זאמלען כחות פאר דעם שפעטע־רען לעבען, פאר די קומענדיגע שווערע טעג.

ווארום, ווען קען דען קומען צו זיינע קרעפטען דער מענש, בפרט דער ארבייטער, ווען ניט אין די ערשטע רוהיגע קינדער יאהרען?

פיעל שלאף און שטענדיג פרישע לופט ברויכט א קינד, כדי צו זיין געזונד און שטארק, דאס איז אמאל וויכטיגער ווי עסען אזן טרינ־קען. און ביידעס רויבט איהר אוועק ביי אייערע קינדער, ווען איהר נעמט זיי מיט אויף פער־שיעדענע פערוויילונגען.

דער גרויסער המון, וואס פלאנטערט זיך פאר זייערע אויגען, דער שטענדיגער הו־הא און ליארם—שוואכען אב די אויגען און די גע־הער־נעזולען פונ'ם קינד. ווייל די צארטע קינ־דער־אויגעלעך קענען ניט אויף איין מאל אזוי פיעל פערטראגען. מיט קיין שום מיטלען אויף דער וועלט קענט איהר ניט, מוטערס, פאריכ־טען דעם שאדען, וואס איהר ברענגט אייערע קינדער. שוואכע נערווען זענען אנ'אומגליק פאר'ן מענשען, בפרט פאר דעם, וואס מוז מיט שווערע ארבייט זיין שטיקעל ברויט פערדינען.

ווען איהר מאכט נערוועז אייערע קינדער שוין פון קליינערהייט, פערביטערט איהר זיי ניט נאר דאס שפעטערע לעבען—איהר נעהמט ביי זיי אוועק די איינציגע אמת'ע פרייד פון יעדען מענשען—די רוהיגע שיינע קינדער־יאהרען!

ווען מען זאל א שטייגער זאגען א מוטער, אז זי זאל א גאנצען טאג ניט געבען עסען א געזונד קינד, — וואלט זי דאך געוויס געזאגט, אז ס'איז א רציחה און וואלט עס בשום אופן ניט געטהון. און דאך וועט יעדער קינדער־דאקטאר צוגעבען, אז א שלאפלאזע נאכט, וואס א קינד פערברענגט, למשל, אויף א באל קען דעם קינד טויזענד מאל מעהר שאדען ברענגען. ווי דאס קינד וואלט איין טאג ניט געגעסען. און בפרט, ווען דאס חזר'ט זיך איבער אפט צווי דריי מאל אין דער וואך, ווי מיר זעהען עס ליידער אין קאפענהאגען ביי יודישע פאמי־ליעס,—אין עס דאך אודאי א גרויס פערברעכען

מיר ווילען האפען, אז היעגע יודישע מו־טערס וועלען באלד אויפהערען אזוי שווער צו זינדיגען געגען דער געזונדהייט און דערמיט אויך געגען דער צוקונפט פון זייערע קינדער. ווארים, איז דען פאראן פאר א מוטער א גרע־סערער נחת און פרייד, ווי צו זעהען א געזונד און שטארק קינד און א גרעסערען וועהטאג, ווי צו זעהען א נערוועז און שוואך קינד?

ד"ר. יהודית קאראלניק.

אינ'ם דינסטאג'דיגען נומער פון יודי־שער פאלקסצייטונג הויבט זיך אן דרו־קען א אינטערעסאנטע מלחמה־ער־צעהלונג „בערטשיק סענדערס דער סאלדאט".

די רעדאקציע.

שלום ושלוה·

א רוסישע ליבעראלע צייטונג איז מלא שמחה. זי איז אויפגערעגט, בעגייסטערט און וועבט גרויסע פלענער וועגען א נייעם לעבען אין רוס־לאנד.

וואס איז? פון וואנען נעמען זיך פלוצים די התפעלות?

מען האט מבטל געמאכט דעם פראצעס פון „קיעווליאנינ׳ס" רעדאקטאר שולגין! דעם בע־קאנטען שולגין פון ביילים־פראצעס.

„ס׳איז דאס לעצטע בלעטעל. אצינד האט זיך דער אמת ענטדעקט און די מלחמה האט שלום געמאכט דארט וואו מען האט אמווייניגסטען גע־קענט ווארטען.

אויפ׳ן גאליצישען פראנט איז דער׳הרג׳עט געווארען שנייערסאן,—געשטארבען פאר זיין טייער רוסלאנד. ס׳איז אויך דער׳הרג׳ט גאלובעוו —זיין געגנער אין דעם בעקאנטען פראצעס. דער „צדיק" און דער «סאיוזניק» האבען ביידע אבגעגעבען זייערע לעבענס. פון ביידע זענען אצינד איבערגעבליבען נאר צוויי בלוטיגע פלעקען...

אצינד האט מען מבטל געמאכט שולגינס פראצעס, און דאס וועט זיין דער סוף פונ׳ם שרעקליכען פראצעס, וועלכער האט אונז פער־פאלגט מיט זיינע שווארצע שאטענס"..

«און זיכער קענען מיר אצינד זאגען: אזעלכע פראצעסען, ווי ביילים־עס וועלען זיך אין רוס־לאנד קיינמאל ניט איבער־חזרן. דער אמת פון שולגין, דער טויט פון שנייערסאן און גאלובעוו, וועלען אבטיילען די פערגאנגענהייט פון דער צוקונפט און הינטער דעם שטריך וועט זיך אנ־הויבען א ניי לעבען».

אזוי שרייבט—ריכטיגער, זינגט—א רוסישע צייטונג.

שלום ושלוה ונחת רוח איז אין רוסלאנד...

און אז איהר קעהרט איבער די זייט פון דער־זעלבער צייטונג,—געפינט איהר די בעקאנטע, צו גוט בעקאנטע זאכען: רדיפות מיט פערפאל־גונגען, נייע בעגרענצונגען און פורעניות, ווי עס וואלט זיך גארנישט ניט איבערגעביטען!

מען איז בעגייסטערט פונ׳ם הייליגען שטראם, וואס האט כלומרשט ארומגענומען אלע פעלקער פון רוסלאנד—און אין דערזעלבער צייט האלט מען אב שטרענג אלע געבאטען פון יודען־פער־פאלגונג.

ניט קיין שריט פארווערטס!

און א קרומער שמייכעל בעווייזט זיך אויף די ליפען פונ׳ם ערפאהרענעם יודען, ווען ער לייענט די שעהנע ווערטער וועגען צוקונפט־דיגען שלום.

א פאפירענער שלום איז עס. פוסטע ווער־טער, וואס לאזען אונז קאלט און רוהיג.

מיר גלויבען ניר אין זיי, מיר ווערען ניט פון זיי בעגייסטערט.

זאלען קומען די ערשטע פאקטען, זאל זיך באמת א ריהר טהאן דער אייז, וואס רינגעלט אונז ארום, און מיר וועלען די ערשטע געהען אנטקעגען.

מ. גראסמאן.

פון דער גאנצער וועלט

די איינפלוסרייכע יודען אין בערלין זאמ־לען יעצט סטאטיסטיק וועגען די יודען אין דער דייטשער ארמעע, וואס האבען זיך אויסגעציי־כענט אין שלאכט פעלד.

זיי טהוען עס מיט דער אבזיכט צו ווירקען אויף דער עפענטליכער מיינונג אין דייטשלאנד, אז עס זאל אפגעשאפט ווערען דער אלטער אנטיסעמיטישער מנהג, וואס דערלאזט ניט יו־דען צו ווערען אפיציערען אין דער ארמעע.

א דעפעשע פון פעטראגראד מעלדעט, אז די רוסען האבען אויף זייער וועג צו לעמבערג, געפונען גאנצע רויהען פון קערפערס פון גלחים און יודען, הענגענדיג אויף די בוימער.

קיין בכורה פאר א טאפ לינדזען!

וואס יודען דארפען טהאן נאר דער מלחמה·

פון דר· שמריהו לעווין·

זייט עס איז ארויס דער קלאנג וועגען דעם מאניפעסט פון רוסישען קיסר צו זיינע „ליעבע יודען" זענען אריבער געגאנגען פולע צוויי חדשים; זייט עס איז ארויס דער בעפעהל, אדער ריכטיגער דער קלאנג וועגען א בעפעהל, אז מהיום והלאה קענען אויך יודישע סאלדאטען —ווען זיי בעזיטצען דעם נויטיגען בילדונגס־גראד,—וועלכע וועלען זיך אויסצייכענען דורך גבורה און העלדענמוטה אין דער מלחמה, ווערען אפיציערען אין דער רוסישער ארמעע און אפילו אויך אין דעם פלאט—זייט עס איז ארויס דער קלאנג: מכח אזא מין בעפעהל זענען אויך ארי־בערגעגאנגען אנ׳ערך צוויי חדשים. אין די ערשטע טעג האט מען געפויקט און געקלונגען וועגען די נייע ישועות אויף די רוסישע יודען. דאס פויקען און דאס קלינגען איז געווארען אלץ שוואכער און שוואכער, און אין די לעצטע טעג הערט מען פון די הילכיגע ידיעות נאר א גאנץ מאטען בת קול, ווי דאס עכא פון דעם יום־כפור׳דיגער תקיעה גדולה, נאכדעם ווי דער בעל תפלה האט שוין א קלאפ געטוהן מיט זיין טרויעריגער שטימע דעם וואכענדיגען „והוא רחום".

גרויסע מאמינים זענען מיר פון אנהויב אן ניט געווען. ערשטענס האבען מיר ניט פער־שטאנען, ווי אזוי מען זאל זיך קענען פערלאזען אין אזא וויכטיגע פראגע אויף ידיעות, וואס קומען אן עפעס אזוי מן הצד, ווי דער העברעער זאגט: קלוטות מן האויר, זיי קומען פון דער לופט, א ווינד האט זיי געבראכט. היינט בלאזט דער ווינד פון ענגלאנד, מארגען פון קאפענהאגען און איבערמארגען גאר פון רוים. פון ענגלאנד קומען זיי אן איינגעשלייערט אין נעבעל, פון קאפענהאגען בעדעקט מיט א פרעסטעלע און פון רוים עטוואס פערשטויבט. ווען עס האנדעלט זיך וועגען א קליינינגקייט, וועגען ניט צולאזען צום ביישפיעל. יודישע קינדער אין א גימנאזיום אדער א האנדעלס־שולע, פוילט זיך ניט רוסישע רעגיערונג צו געבען איהר אייגענע חתימה. דארף מען ארויסטרייבען עטליכע יודען פון א דארף, וואו זייערע טאטעס און זייערע זיידעס האבען געלעבט, פוילט זיך ניט דער מיניסטער אליין ער איז זין מטריח און גיט ארויס אנ׳אייגענהענ־דיגען „אוקאז", און דא. ביי אזא וויכטיגען אקט, ואס איז נוגע זיעבען מיליאנען רעכטלאזע און פעדפאלגטע מענשען־קינדער לאזט מען ארויס דראהטלאזע ידיעות און מען צובלאזט זיי אויפ׳ן ווינד נאך אלע ריכטונגען — — —

צווייטענס, איז געווען איין פונקט אין די ידיעות גופא, וועלכער האט נאך מעהר פער־שטארקט אונזערע ספקות. עס האט געהייסען, אז פון היינט אן מעגען יודען ווערען אפיציע־רען ניט נאר אין דער ארמעע, נאר אויך אין דער פלאטע. איז עס דאך אבער ידוע, אז די רוסישע פלאטע איז יודען־ריין. אז אין דער פלאטע איז ניטא אפילו קיין איינציגער יודישער מאטראז. מוז מען דאך אנהויבען, ווען מען טהוט שוין תשובה, פון די מאטראזען און ניט פון די אפיציערען; ווען ניט, איז דאס דאך נאר א בייזער וויטץ.

ליידער האבען זיך אונזערע ספקות דער־ווייל ארויסגעשטעלט ריכטיג. די ידיעות, וואס קומען אן די לעצטא טעג זיינען נאך טרויערי־גער און האפנונגס־לאזער ווי מיר האבען גע־רעכענט. מיר קענען צו גוט די רוסישע רעגי־ערונגס־טאקטיק און אלע איהרע שמד־שטיק און מיר ווייסען וואס זיי בעדייטען. ווען מען ווערט געדרענגט פון דער עפענטליכער מיינונג

בריעף צו יודישע פרויען

קינדער ערציהונג·

ס׳איז א בעקאנטער פאקט, אז די יודישע מוטער איז זעהר געטריי און איבערגעגעבען איהרען קינד. פונדעסטוועגען, אז מען קוקט זיך צו, ווי די יודישע קינדער וואקסען אויס, ווי זיי ווערען ערציגען פיזיש און גייסטליך, מוז מען זיך זאגען, אז די גוטע כונה, די איבערגע־געבענקייט און ליעבע פון דער מוטער גענוגט נאך ניט א פנים און אז די מוטער מוז אויך לער־נען צו פערשטעהן, ווי אזוי מען דערציהט דאס קינד צו א געזונדען, לעבענספריינדליכען און גוטען מענשען. דער אינסטינקט פון דער מוטער, איהר הייליגע ליעבע צום קינד איז אודאי א גרויסע זאך, נאר ווען דער דאזיגער נאטור־געפיהל בלאנדזשעט אין דער פינסטערניש און די פרוי בעזיצט ניט די ריכטיגע קענטענישען, ווי אזוי זיך בעגעהען מיט׳ן קינד — קען זי איהם אונווילענדיג ברענגען פיעל שאדען, און דאס זעהען מיר טאקי ליידער צו אפט אין די יודישע פאמיליעס. דער בן־יחדול, דער מוזיני־קעל, דאס ציטערדיגע קינד — אלע ווערען זיי „פערצויגען", „ציפיאסטעט", און די מאמע, זי ווערט פשוט פערשווארצט. וואס מעהר זי האט ליעב דאס קינד, אלץ מעהר גיט זי איהם נאך ניט קלערענדיג וועגען דעם צי ס׳איז גוט צי אפשר גאר שעדליך. ווי אפט הערט מען, ווי איין מאמע דערצעהלט דער אנדערער: „מיין חיימ׳על, זאל לעבען, אדער מיין שיינדעלע איז געווען קליינערהייט א דימאנט קינד—דאס גוטס־קייט פונ׳ם קינד איז געווען ממש חיית — און אצינד קוקט עס נאר אן, פאלגט עס ניט די מא־מע און ניט דעם טאטען, וויל ניט לערנען און זעהט אויס ווי א רוח"...

יא, ליעבע מאמע, איז עס דען ניט דיינע שולד, וואס דיין דימאנט קינד איז אזוי שלעכט געווארען, וואס עס פלאגט דיך און עס פער־שווארצט דיר דיין לעבען? האסט דאך אליין פעהלער אויף פעהלער געמאכט, האסט דאך אליין דיין קינד נערוועז און קאפריזנע געמאכט! ווארים, דו האסט ניט געוואוסט ריכטיג, ווי אזוי צו שאנעווען דאס געזונד פון דיין קינד, ווי אזוי ריכטיג אויפצוהאדעווען און דערציהען דאס קליינע פייגעלע, דאס זיסע חיית׳ל, וואס דו האסט אין שמערצען און ווייטאגען אין דער וועלט געבראכט...

מיר דארפען ניט געהען ווייט נאך א משל, כדי צו בעווייזען, ווי עלטערען מאכען אליין זייערע קינדער נערוועז און קראנק.

ווען מען קומט וואוהין ניט איז, אין קא־פענהאגען, וואו היגע יודען פערזאמלען זיך— סיי אינ׳ם יודישען טעאטער, סיי אויף גרויסע אדער קליינע יודישע פערזאמלונגען, סיי אויף באלען, וואו מען טאנצט ביז דריי א זייגער אין דערפריה, — אומעטום טרעפט מען פשוט אין איטליכען ווינקעלע און עקען קליינע קינדער אפט צוויי־יעהריגע און שיער ניט זויגעדיגע. קליינע עופה׳לעך און אפילו עלטערע קינדער, וואס מוזען געהען שפעטעסטענס 9 א זייגער שלאפען, פלאגט מען און פייניגט מען ביז דריי ביינאכט אין א זאל מיט שלעכטער לופט.

איז עס דען ניט שרעקליך?

איטליכער, וואס האט נאר א שוואכען בע־גריעף פון היגיענע און קינדער־ערציהונג קען ניט צוזעהען אהן א שמערץ, ווי אזוי קינדער ווערען געמוטשעט.

און אז מען זעהט צו, ווי די קליינע קינ־דערלעך רייבען מיט זייערע זיסע הענטעלעך די אויגען, ווייל זיי חלש׳ן נעבען שלאפען, שפארען זיך צו די דיוואנען און שלאפען, ווילט זיך ארויסגעהען אויף די ביהמע און א געשריי טהון:

— עלטערען, מוטערס! איהר בעגעהט א שווער פערברעכען געגען די געזונדהייט פון אייערע קינדער, געגען דעם גאנצען יונגען דור, ווען איהר צווינגט זיי צו בלייבען אין דעם מיט ציגארעטען פער׳עיפושטען זאל, וואו אפילו עלטערע מענשען ווערען נערוועז און בפרט

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

Redaktion & Expedition:
„Jüdische Volkszeitnng“ Krystalgade 11¹.

נומער 2. | קאפענהאגען, זונטאג ד׳ 29-טען נאוועמבער 1914.

רוסלאנד מעלדעט וועגען א גרויסען נצחון ביים ווייכסעל און קראקוי.

15 נייע ענגלישע דרעטנאאוטען. — די נייע באמבארדירונג פון ריימס. — צוויי ענגלישע שיפען דערטרונקען.

די רוסען געהען פארווערטס.

פעטראגראד, 28 נאוועמבער.

דער גרויסער גענעראלשטאב טיילט מיט:

אויפ׳ן לינקען ברעג פון ווייכסעל האבען אונזערע מחנות פון דעם קליינעם טייך בזורא דערגרייכט פארווערטס ביז גאמבין.

און צענטער פון קאמפף האבען מיר ערא־בערט די שטאדט בראזין, און די דערפער אין טהאל ביי דער טייך מארגא, וואו מיר האבען דורך א ביאנעט־אנגריף פערטריבען די דייטשען פון מעהרערע פאזיציעס.

צווישען ברעזין און גלוונא, האבען אונזערע רייטער געמאכט א געלונגענעם אנגריף אויפ׳ן פיינדליכע פעכאטע. אז די דייטשען האבען זיך צוריקגעצויגען, האבען מיר עראבערט פיעל קא־נאנען און גענומען אטייל געפאנגענע.

אויפ׳ן פראנט טשענסטאחאוו — קראקאוו — טומבארק געהט דער קאמפף צו גונסטען פאר אונז.

דעם 26 נאוועמבער. האבען מיר גענומען 4,000 געפאנגענע. בעזונדערס איז געלונגען ביי טשערניאווא, וואו א גאנצער באטאליאן פון 31 האנוועד־רעגימענט האט זיך איבערגעגעבען צו אונז. אונטער אמורא׳דיגען קאמפף האבען מיר איינגענומען באשניא, וואס איז שטארק פער־טיידיגט געווארען פון די עסטרייכער.

אויפ׳ן רעכטען ברעג פון ווייכסעל, אין גע־גענד פון קראקאוי, איז דער פיינד צוריקגעשלא־גען געווארען, און ווערט ענערגיש פערפאלגט פון אונזערע מחנות.

דייטשע זשורנאליסטען.

בערלין 28 נאוועמבער. דער דייטשער אל־געמיינער זשורנאליסטען־פערבאנד. האט בע־שלאסען ארויסצוטרעטען פונ׳ם אלוועלטליכען זשורנאליסטען־פערבונד, ערקלערענדיג. אז עס וועט ווארשיינליך ניט האבען די מעגליכקייט אין די נאהענסטע יאהרען ארבייטען צוזאמען מיט קאלעגען פון דער אייראפייאישער „ליגען־פרעסע“.

די נייע בעשיסונג פון ריימס.

פאריז ד. 28 נאוועמבער.

בשעת די זשונאליסטען פון די נייטראלע לענדער האבען נעכטען בעזוכט ריימס, האט גראד אויסגעבראכען א אויסערגעוועהנליכע בע־שיסונג פון ריימס, וועלכע האט אנגעמאכט גרוי־סע שאדען אין שטאדט. אין פיעל ציווילע פער־זאנען זיינען דער׳הרג׳עט געווארען. אויך די זשורנאליסטען האט דאס אנגערירט אזוי ווי זיי־ערער אנ׳אווטאמאביל שאפער איז פערוואונדעט געווארען. א גראנאט האט חריב געמאכט א שטיב וועלכע ליגט אין שכנות פון דעם בעקאנ־טען קאפעדראל קירכע.

דער ענגלישער פלאט.

לאנדאן 28 נאוועמבער.

זייט די מלחמה האט זיך אנגעהויבען, געהט אין ענגלאנד א פיבערהאפטע ארבייט, אין בויען נייע קריעגס־שיפען. אלע ווערפען אין פאברי־קען זענען פערנומען טאג און נאכט, ביז איצט זענען שוין פערטיג געווארען 4 גרויסע דרעדנאאוטען, איין גרויסער פאנצער שיעף ביי 4 קריידסערען, 10 מינען־שיפען.

און ווי ס׳האט ערקלערט דער ענגלישער פלאטס מיניסטער אין זיין נעכטיגער רעדע אין פארלאמענט וועט דערענגלישע פלאט צו ענדע 1915 טען יאהר רייכער ווערען מיט 15 גרויסע דרעדנאאוטען.

די רוסען באמבארדירען קראקוי.

פעטראגראד 28 נאוועמבער.

די רוסען האבען זיך דערנעהנטער צו קרא־קוי און האבען אנגעהויבען באמבארדירען די שטאדט מיט שווערע ארטילעריע. די גאנצע צי־ווילבעפעלקערונג איז אנטלאפען. אין דער פעס־טונג געפינען זיך אנ׳ערך הונדערט טויזענד עסט־רייכישע סאלדאטען.

די פליהונג איבער שווייץ.

פאריז 28 נאוועמבער.

דער שווייצארישע באטשאפטער אין בארדא און לאנדאן, האבען בעקומען א בעפעהל צו פערלאנגען פון דער פראנצויזישער און ענגלי־שער רעגיערונג אנ׳ערקלעהרונג וועגען די לופט שיפען וואס האבען פאריגען שבת פליהענדיג צו בעשיסען צעפעלינס פאבריק אין פרידעריכסהא־ווען פאסירט איבער שווייצארישע טעריטאריום.

„טאן“ שרייבט, אז ס׳וואלט געווען זעהר ווינש־נסווערט, אז די זאך זאל שנעל געארדענט ווערען אויף א צופריעדענשטעלענדען אופן פאר אלע צדדים.

300 יודען אין ווילנא געצוואונגען צו טהאן רעגירונגס ארבייט.

לאנדאן 28 נאוועמבער.

אויסער די געוועהנליכע מלחמה־צרות, וואס די יודען אין רוסלאנד האבען אויסצושטעהען, צווינגט מען נאך זיי צו טהאן שווערע ארבייט אין ווילנא, צום ביישפיעל, האבען די מיליטער־בעאמטע געצוואונגען דריי הונדערט יודען צו פערריכטען די וועגען אויסער שטאדט, כדי די רוסישע מיליטער זאל זיך קענען לייכט בעוועגען

צוויי ענגלישע שיפען דערטרינקען.

לאנדאן 28 נאוועמבער.

די ענגלישע שיף „מעלאכיטע“ איז פער־ניכטעט געווארען פון א דייטשער אונטערוואס־ער־שיעף ניט ווייט פון לע־האוורע (פראנקרייך) די מאטראזען זענען גערעטעט.

די צווייטע שיעף „פרימא“ איז דורך א דייטשער אונטערוואסער שיעף צום זינקען גע־בראכט ניט ווייט פון קאפ ד׳ אנטיפער.

די מאטראסען זיינען אראבגעזעצט געווא־רען אין פעקאמפ.

געשטארבען דער איטאליענישער אוי־סערן-מיניסטער.

רוים 28 נאוועמבער.

דער געוועזענער מיניסטער פון אויסערן מארקוס וויסקאנטי ווענאסטא איז געשטארבען.

יודישע צרות.

פון ראדאם ווערט בעריכטעט, אז די דייטשען, בעגעהען זיך זעהר גרויזאם מיט די יודען, וואס געהען אין לאנגע קאפטאנעס. זיי שלאגען זיי, צווינגענדיג זיי צו גראבען טראנשעען און צו רייניגען די גאסען. איינער פון דיזע אומגליקלי־כע יודען, טרייבע, איז געפאלען טויט פון שווע־רע ארבייט און הונגער.

קאפענהאגענער לעבען.

גרויסע לעגאטען פון א דענישען יוד.

דער פערשטארבענער מיט א חודש צוריק גארבער מייסטער מאיר הערטץ האט געלאזען א צואה, לויט וועלכער זיין גאנץ פערמעגען וועלכער בעשטעהט פון 800.000 ק"ר דארף צו־טיילט ווערען צווישען א רייהע פילאנטראפישע אינסטיטוציאנען, אויסער וואס א טייל פון זיינע פריינד און קרובים דארפען ווי לאנג זיי לעבען געניסען פון די פראצענטען פון א גרויסען טייל פון זיין פערמעגען.

דער איינגעארדענטער פון פערשטארבענעם לעגאט אונטער מאגיסטראט'ס פערוואלטונג אונ־טער'ן נאמען „גארווערמייסטער מ. הערטצ'ס רעקאנוואלעסצענט־לעגאט פאר אונבעמיטעלטע", וועלכען ער האט נאך ביי זיין לעבען געשענקט 50.000 קר. וועט יעצט בעקומען נייע 600.000 קר. „קעניגען לואיזעס קינדער־שפיטאל", „אלטער־טרייסט", „קאפענהאגענס קראנקען־הויז", „די קעניגליכע ערציהונג־הויז", „די פרייע שולע פאר יונגלעך פון משה'ס גלויבען" יעדע פון זיי צו 40.000 קר.

אלע די אויבענדערמאנטע אינסטיטוציאנען געפינען זיך דא אין קאפענהאגען, וועלכע איז דעם פערשטארבענעם'ס געבורטס־שטאדט, וואו ער האט זיין גאנצען לעבען געוואהנט און גע־טריעבען זיין אנגעזעהענע גארבעריי ביז 1897 ווען זי איז איבערגעגאנגען צו דער אקציען־געזעלשאפט „הערטצ'ס גארבעריי און שוך פאבריק".

אונזער טעאטער.

צוליעב די שווערי‌גקייטען צוקריגען אפא־סענדען לאקאל אויף א טעאטער־אווענד. האבען אונזערע שוישפילער געמוזט זיך צופריעדען שטעלען מיט דעם לאקאל, וואס זיי האבען גע־דונגען אויף ענגהאוויי.

עס איז אפילו אביסעל צו ווייט, אבער הא־פענטליך וועלען זיי געוויס האבען אגוטען בעזוך, פאר וועלכען זיי וועלען זיכער דאנקבאר זיין.

עס ווערט אויפגעפיהרט „דער יודישער קעניג ליר" און טאקע היינט אווענד.

א דאנק דענעמארק.

די בעלגישע רעגיערונג האט, דורך איהר היעגען באטשאפטער בעדאנקט דענעמארק, פאר איהר הילף די אומגליקליכע בעלגישע קרבנות פון דער מלחמה. די דענישע צייטונגען האבען ביז איצט געזאמעלט איבער א האלבען מיליאן פראנק

דער יוגענד-פעראיין.

דעם פאריגען דאנערשטאג האט ה'ר א. גראסמאן געהאלטען א פארטראג וועגען די וויכ־טיגקייט פון א יוגענד־פעראיין, אזא פעראיין, וועמעס אויפגאבע זאל זיין צו ערציהען אונזערע קינדער נאציאנאל־יודיש.

נאכ'ן פארטראג איז אויסגעקליבען געווא־רען אקאמיטעט, אין וועלכען עס געהען אויך אריין מיטגליעדער פון ציוניסטישען קאמיטעט, און צוזאמען וועט אנגעפיהרט ווערען די אר־בייט פון דעם נייעם יוגענד־פעראיין.

נייע שפאר-וואגענס ליניען.

דינסטאג דעם 1־טען דעצעמבער וועט אנ־פאנגען פונקציאנירען די נייע יאגטווייענס שפאר־וועג.

אויך די נייע וועג פון פעטערבאנגסוויי צו וואנלאזע וועט אנפאנגען פונקציאנירען בערך דעם 8־דעצעמבער.

א שרפה.

אין ניעלסענס פאבריק אויף פעטערבאנס־וויי 30 האט נעכטען אויסגעבראכען א שרפה ס'האבען זיך אנגעצונדען עטליכע פעסער מיט אייל. דער ארבייטער רעע, וועלכער האט גע־וואלט פערלעשען דעם פייער, איז שטארק אב־געבריהט געווארען דורך דעם, וואס ס'האט גע־פלאצט א פאס און געפינט זיך יעצט אין קראנ־קען־הויז.

א קאנצערט.

דער קאנצערט פון הר. אפערעזינגער רוד. סאלעניוס, וועט פארקומען זונטאג ד. 29־טען נאוועמבער, אין דעם גרויסען זאל פון סיטי־לא־קאל, סיטיגאדע 23. אין דעם קאנצערט וועלען מיטווירקען: אפערעזינגערען פרל. מאטהיאסען, הר. סאלאמאן ראבוכין און פיאניסטין פרוי שולענבורג־שאיטץ. דער קאנצערט וועט זיין זעהר אינטערעסאנט.

קארטאפעל.

די פרייזען אויף קארטאפעל ווי ס'שיינט וועלען פאלען, ווייל ווי די קאמיסיאן צו רעגו־לירען די פרייזען פון לעבענס־מיטלען האט אונטערזוכט, איז די אויפהויבונג פון דער פרייז אויף קארטאפעל קונסטיג אויפגעהויבען געווא־רען דורך קלאנגען, אז קארטאפעל ווערט ארויס־געשיקט קיין אויסלאנד, און אין דער אמת'ן איז פערבאטען דער ארויספיהר פון קארטאפעל פון דענעמארק.

חראניק

ווי מען איז אונז מודיעה פון בערלין האט די דייטשע רעגיערונג אצינד וויעדער ערלויבט די רוסישע אונטערטאנען, וואס זענען ניט מילי־טערפליכטיג פערלאזען דייטשלאנד. יעדער, וואס פאהרט אב, מוז ביילעגען צו זיי פאס א פאטא־גראפיע. דער מארשרוט פון דער רייזע איז דער פריהערער: בערלין — סאטניץ — טרעלעבארג — שטאקהאלם.

א זעלבסטמארד פון א ראבינער.

אין סעוואסטאפאל האט דער געוועזענער ראבינער פאלאנסקא טראגיש געענדיגט זיין לע־בען, אונטערווארפענדיג זיך אונטער א צוג.

אין א געלאזענעם בריעף ערקלעהרט פא־לאנסקי אלס סיבה פון זיין זעלבסט־מארד, זיין שווערע קראנקהייט.

פאלאנסקי איז געוועזען א גרויסער קענער פון דער העברעאישער שפראך און א טאלאנט־פאלער שרייבער ווי יודישער אזוי אויך אין ר־סישער שפראך. זיינע ווערק זענען ניט לאנג ערשיענען אין א בעזונדער אויסגאבע.

אנטיסעמיטיזם אין דער ענגלישער ארמעע.

דער אפיציעלער ארגאן פון די ענגלישע יודען „דזשויס כראניקל" קלאגט זיך איבער די שלעכטע בעהאנדלונג פון יזדען אין דער ענגלי־שער ארמעע. פיעל יודען, שרייבט די צייטונג, האבען זיך געמאלדען אלס פרייוויליגע, זיי זע־נען אבער ניט אנגענומען געווארען. איין אפי־ציער, וועלכער נעמט אן די רעקרוטען, האט ערקלעהרט, אז ער בעדויערט זעהר, וואס ער מוז די יודען אבזאגען, ער טהוט עס אבער, וייל די יודישע רעקרוטען אין דער ארמעע, ווערען פון די ענגלענדער אם גראבסטען בעליידיגט ער וועט זיך אבער בעמיהען, בעזונדערע יודישע פרייוויליגע אבטיילונגען צו בילדען. כדי צ פערמיידען נאהענטערע בעריהרונג פון די יודי־שע סאלדאטען מיט די ענגלענדער. ווי ס'גיבען איבער די ענגליש־יודישע צייטונגען. שטייען אויף די מלחמה־פלעצער אין בעלגיען און אין פראנקרייך אין דער קעמפפענדער ענגלישער ארמעע בערך 19 טויזענד יודישע סאלדאטען. ביי די שלאכטען פון סען־קאנטען און אין בעל־גיען האבען ביז איצט 25 פון הונדערט ענגליש־יודישע סאלדאטען דעם טויט אויף די מלחמה־פלעצער געפונען.

קליינער פעליעטאן.

צוריק אהיים.

איך בין אהיים געקומען וויעדער,
די אלטע היים, ווי ליעב, און מילד,
דיעזעלבע לופט, דיעזעלבע ליעדער,
דאך ווי פערענדערט איז דאס בילד!...
די וועל גערוישט האט, ווי פארצייטען,
פון בארג צום ים — דער זעלבער וועג;
די אבענד־גלאק, זי קלינגט פון ווייטען,
אלץ ווי אמאל, אין יענע טעג...
דאך פאר דעם הויז, וואו פיעלע יאהרען
ערווארטען פלעגט די מוטער מיך,
איז אלעס קאלט, איז אלץ פערפראר‌ען,
און פרעמדע נאר בעגעגען איך...
מיר האט געדוכט זיך, אז די וועלען,
זיי שרייען: „לויף, אה, לויף צוריק!
ניטא שוין מעהר די ליעבע שטעלען,
ניטא קיין ליעבע מעהר, קיין גליק..."

ליליפוט

Bernhard Cohn,
Toldbodvej 40.
En gros lager Kakao, Tee und Konserven.
Sofortige lieferung.

בערנהארד קון, טאלדבאדוויי 40.
אנגרא לאגער פון טהיי, קאפע און קאנסערווען.
איך איבערנעם סאלידע פערטרעטונגען פון רוסישע פירמען פאר סקאנדינאוויען און אויך פער־שיעדענע קאמיסיאנס־אויפטראגען צום אנקויפען און פערקויפען פערשיעדענע סחורות.
Bernhard Cohn, Toldbodvej 40.
בעסטע רעפערענצען.

אפערעזינגער רוד. סאלעניאוס
פעראנשטאלטעט
זונטאג ד. 29־טען נאוועמבער, אום 8 אוהר פר.
אין סיטילאקאל (גרויסער זאל) Citygade 23
א פריוואט־קאנצערט
מיט וואהלטהעטיגע מיטווירקונג פון:
אפערעזינגערין פרל. וואלבורג מאטהיאסען.
טענארזינגער הר. סאלאמאן ראבוכין.
פיאניסטין פרוי שולענבורג־שויץ.
באל ביז 3 אוהר.

א יונגעל
ווערט געפאדערט אין ליטיטשעווסקי'ס דרוקעריי
הויסערגאדע 36.

שניידער אדער שניידערקעס
ווערען געפאדערט ביי ברעכנער.
ראזענגארדען 11, 2 זאל. איבער'ן הויף.

— אקערמאן'ס 40-ער שניידערגארן —
און אנדערע ארטיקלען צו אנגרא פרייזען.
איז צו בעקומען ביי: באביצקאוו און גלאזמאן.

היינט, פרייטאג דעם 27-טען נאוועמבער, אום האלב 9 אוהר פרעסיס ווערטאויפגעפיהרט אין שעהנעם טעאטער „פאלקס-הויז" ענגהאוועוויי 40
דער יודישער קעניג ליר
מיט דעם אנטייל פונ'ם גאנצען פערסאנאל
באל ביז 3 אוהר
בעמערקונג. צום טעאטער קענט איהר צו פאהרען מיט ליניע 7 און אומשטייגען מיט ליניע 3 קומט איהר דירעקט צום טעאטער.

געדרוקט ביי יוסף ליטיטשעווסקי, הויסערגאדע 36. קאפענהאגען (דענעמארק).
פעראנטווארטליך פאר דער רעדאקציע און פערלאג ס. סקאראכאד.

„עס איז" — זאגט ער — „אמת אז דער צאר האט זיי דאס פערשפראכען. ער האט אבער אויך פערשפראכען די פאליאקען פולע אויטאנאמיע און עס איז זעהר מעגליך אז ווען די פאליאקען וועלען ווערען די בעלי־הבתים פון זייער לאנד וועלען זיי זיך ענטזאגען צו גלייכבערעכטיגען די יודען."

מיט'ן סוף פון דעם בלוטיגען קאנפליקט וואס האט איצט ארומגעכאפט גאנץ אייראפא, וועט — דענקט ער — אויפשיינען איבער דער וועלט א נייע ערא פון וועלט פריעדען און פראגרעס. כדי דיעזע ערא זאל ווירקליך זיין אנייער מייל־שטיין אויפ'ן וועג פון פראגרעס, איז עס אבסאלוט נויטיג אז די יודען פראגע זאל געלייזט ווערען.

די אויפגאבע פון דער קאנפערענץ וועט זיין צו בעשאפען א שטענדיגע ארגאניזאציאן, וואס וועט שטרעבען צו דערגרייכען פאר יודען פולע גלייכבערעכטיגונג.

די לאגע אין ארץ-ישראל.

לאנדאן. איינפלוסרייכע יודישע ארגאניזאציעס אין אייראפא נעהמען יעצט אן מיטלען צו פערהיטען די יודישע קאלאניעס און קאלאניסטען אין ארץ־ישראל פון דער געפאר, וואס דראהעט זיי צוליעב דעם וואס טערקיי האט זיך פערפלאנטערט אין דער יעצטיגער מלחמה.

די געפאהר איז א דאפעלטע: ערשטענס זיינען פיעל קאלאניסטען אונטערטהאנען פון רוסלאנד, געגען וועלכער טערקיי האט ערקלעהרט קריעג. צווייטענס, וועלען די קריסטליכע אראבער מאכען אן איבערפאל אויף די קאלאניסטען. די דאזיגע אראבער, וועלכע האבען צוזאמען מיט'ן קריסטענטום אויך איבערגענומען פון די קריסטען די שנאה צו יודען. האבען שוין לאנג געשארפט די צייהן אויף די יודישע קאלאניעס. ניט פערגיגענדיג זיי דעם ערפאלג, וועלען זיי געוויס אויסנוצען די געלעגענהייט יעצט, ווען א גרויסע צאהל קאלאניסטען זיינען אונטערטהאנען פון די מדינות, מיט וועלכע טערקיי איז אין קריעג.

לויט די שלעכטע ארדנונג אין טערקיי קענען זאגאר די קאלאניסטען וואס זיינען טערקישע אונטערטהאנען ערווארטען וועניג שוץ פון דער רעגיערונג, וועלכע וועט האבען איהרע הענד פול מיט דער מלחמה, און אורטהיילענדיג פון דער העסליכער בענעהמונג פון די אראבער צו די יודישע קאלאניסטען פאר דער מלחמה, איז צו ערווארטען דאס שלימסטע פון זיי יעצט.

לויט די לעצטע ידיעות, וואס די רעדאקציע פון „יודישער פאלקס צייטונג" האט בעקומען פון דעם ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט קאן מען גאנץ רוהיג זיין וועגען דעם צוקונפט סיי פון די יודישע קאלאניעס אין ארץ־ישראל, סיי פון די יודישע פינאנץ־אינסטיטוטען. די טערקישע רעגירונג האט צוגעזאגט שוץ.

גאליצישע יודען אלס קריגס העלדען.

די «פאסישע צייטונג» וואס ערשיינט אין בערלין, פערעפענטליכט דאס פאלגענדע פון איהר קארעספאנדענט אין גאליציען:

«די גאליצישע יודען בעווייזען ארויס זעהר פיעל העלדענמוט, הגם זיי זענען מורא־דיג רואינירט געווארען דורך דער מלחמה.

ווען מען זעהט זיי צום ערשטען מאל, ערוועקט זיך ניט ווילענדיג א שמייכעל, אבער עס איז אהן אן גרונד, אלס סאלדאט איז דער פוילישער יוד אויסגעצייכענט, און ער ווייזט ארויס מוטה און פאטריאטיזם אויך אלס ציוויל בירגער. ער ווייסט גאנץ גוט וואס עס ערווארטעט איהם ווען די רוסען זאלען פערבלייבען אין גאליציען.

„איך שטעל פעסט, אז די עסטרייכער האבען געפאנגען א גרויסע צאהל יודישע סאלדאטען און קאזאקען, אבער דאס מיינט מען ניט, אז דער יודישער סאלדאט אין רוסלאנד אינ א פחדן. דער קאזאק, וועלכער האט אן אלטע רעפוטאציע אלס העלד, ווארפט אויך זיין ביקסעל ווען ער דערזעהט די עסטרייכער. עס איז דאדורך ניטא וואס צו וואונדערן זיך ווען דער יוד טהוט דאס זעלבע".

מאקס נארדוי אין אמעריקא.

פון פאריז מעלדעט מען, אז מאקס נארדוי, דער בעריהמטער זשורנאליסט און ציוניסטישער פיהרער איז אבגעפאהרען נאך אמעריקא. ווי בעקאנט איז מאקס נארדוי געווען פערהאלטען פון דער פראנצויזישער רעגיערונג אלס קריעגס געפאנגענער. און זינט די קריעג האט אויסגעבראכען איז נארדוי געווען א ווירקליכער ארעסטאנט. דער אמעריקאנער אמבאסאדאר, חעריק, האט זיך אבער פאר איהם משתדל געווען און נארדוי איז בעפרייט געווארען, און איצט איז ער אויפן וועג נאך די פעראייניגטע שטאאטען וואו ער וועס פערבלייבען ביז די קריג וועט זיין פאראיבער. דאס וועט זיין צום ערשטען מאהל וואס דיזער בעריהמטער יוד וועט זיין אין די פעראייניגטע שטאאטען.

עלענד פון יודישע מלחמה-אנטלאפענע

א גרויסע צאהל יודען אנטלאפענע פון פון בעלגיען און פראנקרייך, מעהרסטענס אידען זיינען אנגעקומען אין לאנדאן. זיי האבען פערלארען זייער חאב און גוטס און זיי געפינען זיך אין א שרעקליכער לאגע. מענעד, פרויען און קינדער געהען אום נאקעטע און בארוועס. די לאנדענער הכנסת אורחים זעהט אויף ווי ווייט זי קען זארגען פאר די אומגליקליכע.

די אגודת הרבנים הארטאדאקסים באמעריקא האט געמאכט זאמלונגען אויף איבערצושיקען פון דאנען קיין לאנדאן קליידער און שיך פאר די אומגליקליכע.

טערקיי און די יודען.

אין משך פון די לעצטע דריי וואכען האבען 5000 אויסלענדישע יודען דערלאנגט בקשות צו דער טערקישער רעגירונג, אז מ'זאל זיי נאטוראליזירען אין טערקיי. ווי א לעצטע טעלעגראם פון קאנסטאנטינאפאל גיט איבער האט די טערקישע רעגיערונג געגעבען דאס רעכט אלע אויסלענדישע יודען, אפילו די וואס וואהנען נאך ניט קיין 5 יאהר אין לאנד. וועלכע עס פאדערט זיך לויט די טערקישע געזעטצען, גלייך צו נאטוראליזירען זיך, ד. ה. ווערען גערעכענט פאר טערקישע בירגער און בעקומען שטאטס און בירגער רעכט, ווען זיי פערלאנגען דאס און גיעבען וועגען דעם אן א שריפטליכע בקשה. דער דאזיגער שריט פון די יודען וועט האבען א גרויסע בעדייטונג פאר דער יודישער קאלאניזאציע אין ארץ־ישראל.

ל. נ. ניסעלאוויטץ געשטארבען.

אין זשענעווא איז געשטארבען דער געוועזענער יודישער מיטגליעד פון דער דריטער „דומע". דער געשווארענער אדוואקאט ל. נ. ניסעלאוויטץ.

דער פערשטארבענער ענדיגענדיג דעם פעטערבורגער אוניווערזיטעט אין 1880, איז אריינגעטרעטען אין פינאנץ־מיניסטעריום, אבער אין 2 יאהר שפעטער האט ער אנגעגעבען אין דימיסיאן און איז אריינגעטראטען אין קארפאראציע פון געשווארענע אדזואקאטען.

אין דער צייט פון די וואהלען אין דער דריטער דומע איז ער פון דער שטאדט בואיקא קורלאנדער גובערניע—וואו ער איז א געבוירער—אויסגעקליבען געווארען אלס וויבארשציק און נאכהער אויך אלס מיטגליער אין דומע.

ניסעלעוויטשען געהערען וויכטיגע פארשונגען אויף די געביעטען פון עקאנאמיאע וויסענשאפטען. דורך איהם זענען ארויסגעגעבען געווארען פאלגענדע ווערק אין דער רוסישער שפראך: „די געשיכטע פון די פאבריקס־געזעטצגעבונג אין דער רוסישער מלוכה", „איבער די איבערענדערנגג פון רייכס־באנק", „איבער די האנדעלס־ביכער". תנצב"ה.

קיין פירושים! ארויס מיט לשון, און זאל מען וויסען איין מאל פאר אלע מאל, צי דו האסט גערעדט, צי א הונט האט דאס געבולען? אזוי האט מען געדארפט צו איהם רעדען. ווארים דא די גוים מיינען דאך, אז עס איז אן אמת, און מען בעט שוין ביי איהם מחילה, פאר וואס מען האט איהם ביז אהער אזוי שטארק געזידעלט... נו, איז ניטא, ווער עס זאל צו איהם רעדען!»

«א דאגה דיר,» האב איך איהם געטרייסט, אבי, עס זיינען דא, ווער עס זאלען פאר איהם רעדען...

„איך מיין טאקי אהן שפאס (און מיין לאנדסמאן האט טאקי געמאכט נאך א מעהר ערנסטען פנים), פארוואס זאל אט אזא יוד, ווי זאנגוויל, ניט אנחאפען ניקאלאי'ען ב'יים לאץ און זאגען צו איהם פראסט: מיסטער! קיין אומזיסטער מליץ־יושר וויל איך פאר אייך ניט זיין. גיט טאקי שוין אויפ'ן ארט דאס, וואס איהר האט צוגעזאגט! אויף בארג קענען מיר ניט געבען"... און קען עס אונזער גוטער זאנגוויל אליין ניט טאהן, זאל ער שיקען צו איהם דעם סער עדווארד גרעי, ער זאל ביי איהם פאדערן לשון, און גרעי זאל קומען טאקי מיט א קלארער תשובה: אהין אדער אהער... ניט, אז ווען, וועט ער זעהן צו רעדען, אז מען זאל... ווער ווייסט זיי דארטען זייערע דיפלאמאטישע תשובות..."

זעהענדיג, אז דער יוד ווערט שוין צו ערנסט, און איך בין גראד ניט געווען אויפגעלעגט פאר דעם, האב איך איהם אנגענומען פאר די אקסלען און צו איהם אזוי געזאגט:

«אבער וואס בינדסטו זיך צו דער וועלט? ביי וועמען מאנסטו און וואס מאנסטו? ווער האט דיר צוגעזאגט און ווער זאל דיר אויסצאהלען? דארפסט ניט אנדערש, אז ניקאלאי אליין זאל מיט זיין גרויס גענאד זאגען דיר „פאשאל וואן, זשיד פארכאטי"? האט דאך דיר געזאגט זיין אמבאסאדאר אין לאנדאן, שוין לאנג, אז «זנאט ניע זנאיו» און דא ערשט האט דאס זעלבע דיר אויך געזאגט זיין אמבאסאדאר אין וואשינגטאן! זיי האבען דיר געזאגט, איז דאס וועניג? און דאס וואס מען הערט ניט אויף יודען צו טרייבען, איז דיר וועניג? און דאס וואס מען האט בראזול־ברושקאווסקי'ן פער'משפט צו א יאהר געפענגניס פאר זאגען, אז ביילים איז געווען אונשולדיג, איז דיר וועניג? און דאס וואס מען משפט איצט קאראלענקא'ן פאר'ן זעלבען פערברעכען, איז דיר וועניג?.. א אידען איז אלץ וועניג... גיב איהם נאך און נאך ראיות...»

איך האב דערזעהען, אז איך ווער שוין אויך צו ערנסט, האב איך בעסער אויפגעהערט צו רעדען. אבער ער האט מיך ניט געוואלט אפלאזען.

„איז דאך דאס מיין טענה!" האט ער גע'טענה'ט, „דארף מען דאך דאס דער וועלט לאזען וויסען! דארף מען דאך דאס דא דערצעהלען אונזערע שכנים, און זאלען זיי וויסען, וואו מיר האלטען אין דער וועלט! דארף מען דאך אנחאפען למשל אזא דזשענטעלמאן ווי סערעדווארד גרעי ביי'ם לאץ, און זאגען איהם: «מיסטער! הייסט אייערע בלעטער אויפהערען צו בלאפען! בלאפט דארטען אנדערש וואו איהר ווילט. אבער אונז יודען לאזט צו־רוה! רעדט ניט איין אייער פריינד ניקאלאיען, א קינד אין בויך, ווארום דעם בויכוועהטאג האבען דערווייל מיר!» איך מיין גאר פשוט: מען דארף זאגען דער וועלט בעצייטענס, אז זי בלאפט במחילה, און זאל זי וויסען. נו, איז ניטא, ווער עס זאל דאס זאגען! דאכט זיך, אזא מין קליינינקייט, איז אויך ניטא, ווער עס זאל דאס טאן! שרייען האט מען געדארפט, א טומעל מאכען!

«נו, אדרבא!» האב איך איהם געוואלט אויפמונטערען.

«פארוואס זשע שווייגסטו טאקי?» האט ער מיך מיט פארוואורף געפרעגט.

„און פארוואס שווייגסטו?" האב איך איהם צוריק געפרעגט.

און אזוי האבען מיר א לאנגע צייט אפגע'טענה'ט צווישען זיך: ער האט אויף מיר געשריען און איך צוריק אויף איהם, ביז מיר זיינען ביידע פערמאטערט געווארען און זיך צושיידט מיט דער האפנונג צו פארטזעצען די זעלבע טענות איינער צום אנדערען ביי א צווייטער בעגעגעניש...

לייבע דער רויטער.

אונזער בלאט·

א יודישע פאלקסצייטונג ווילען מיר שאפען אין קאפענהאגען·

יודיש וועט זי זיין: דורכגעדרונגען מיט׳ן נאציאנאלען גייסט פונ׳ם אויפלעבענדען און אויפוואכענדען יודישען פאלק, וואס זוכט פאר זיך נייע וועגען·

פאלקסטימליך וועט זי זיין: פאר׳ן פאלק געשריעכען און פונ׳ם פאלק אונטערשטיצט· די אינטערעסען פון אלע ארבייטענדע און שאפענדע, אונטערדריקטע אזן אונטעריאכטע וועלען שטענדיג געפינען א ריכטיגען אבקלאנג אויף איהרע עמודים·

א צייטונג וועט עס זיין, — א צייטונג אינ׳ם מאדערנעם זין, צוגעפאסט צו די איצטיגע גרויסע וועלט־געשעהעניסען און פאדערונגען פונ׳ם יודישען עולם·

„די יודישע פאלקסצייטונג" וועט שטענדיג שטעהן וואך אויף׳ן פאסטען און זיין פאר׳ן לעזער א פיהרער, א וועג־ווייזער·

מיר וועלען זיין אונפארטייאיש, אויף וויפיעל דער ענגער פארטיי־גייסט פערבלענדעט די אויגען און טויטעט אב דעם חוש פאר ווירקליכע אינטערעסען, עהרליכע געגנערישע איבערצייגונגען און פרעמדע אנשויאונגען·

מיר וועלען אבער בשום אופן ניט זיין, ווי א טרוקען גרעזעלע אין פעלד, וואס ווערט הילפלאז געטראגען פונ׳ם הערבסט־ווינד· ווייל מיר האבען א קלארע ריינע נאציאנאלע וועלט־אנשויאונג, מיר פערמאגען אנ׳ענטפער אויף די אייביגע יודישע פראבלעמען·

מיר ווייסען דעם וועג, וואס פיהרט פון גלות צו א נייעם ליכטיגען זעלבסטשטענדיגען יודישען לעבען — — —

און אויב דאס איז פארטייאיש — דאן איז אונזער פארטיי דאס גאנצע יודישע פאלק·

מ גראסמאן·

די שטאדט פון פארלוירענע האפנונגען

וויענער בריעף·

וויען איז א שטאדט מיט פערלארענע האפנונגען — א שטאדט פון טרויער און פערצווייפלונג· די אמאליגע פרעהליכע און שעהנסטע קרוין־שטאדט פון איראפא איז איצט די טרויעריגסטע און אומגליקליכסטע· אין אלע שיכטען פון דער געזעלשאפט קען מען בעגעגענען ווערטלאזע און האפנונגסלאזע פראטעסטען געגען די שרעקען פון קריעג, וועלכע האבען די דאזיגע וואונדערבארע פרעהליכע שטאדט געענדערט אין א מעלאנכאלישען קבר פאר די לעבעדיגע·

איך האב צוגעזעהען א פראצעסיע פון 4000 פרויען, וועמעס מענער זיינען געפאלען אין שלאכטען אין גאליציען· זיי האבען מארשירט מיט זייערע פאטערלאזע עופה׳לעך אין זייערע ארעמס, און זיינען פערבייגעגאנגען דעם גרויסען פאלאץ פון דאס קריעגס־מיניסטעריום· עס איז געווען א שטומע בקשה פאר פריעדען·

איך האב אויך צוגעזעהען א פראצעסיע פון קליינע קינדער, וועלכע האבען אויך אויסגעדריקט א ווערטער־לאזען פראטעסט געגען טויט, וואס איז נוצלאז· איך האב געזעהען ווי עס קומען אן צוגען איינער נאך די אנדערע, און יעדער פון זיי איז אנגעפאקט — ביז דערשטיקט צו ווערען מיט פערוואונדעטע און שטערבענדע· פון צווישען דיעזע צוקאלעטשעטע און צובוטשערטע, קראנקע און ליידענדע מענער — האב איך געזעהען — ווי סאלדאטען וועלכע ניט וויסענדיג וואס מיט זיי טוט זיך, זייענדיג ווי צוטומעלט פון די שרעקען פון קריעג, און משוגע פון פרייד ביים אנקומען א היים זיינען אוועקגעשלעפט געווארען און ארעסטירט געווארען· פאר וועלכען פארברעכען, ווילט איהר וויסען? בלויז דערפאר, וואס פון היץ האבען זיי אויסגעשריען א פלוך אויף די רוסען, וועלכע האבען אזוי שרעקליך צושלאגען די עסטרייכער, ווארום קיינער טאר דא ניט ריידען וועגען דער לאגע· די פערוואונדעטע און די אנטלאפענע, וועלכע קומען פון די שלאכט־פעלדער, זיינען פערבאטען זאגאר אויף׳ן אויער צו פערטרויען דעם אמת וועגען דער עסטרייכישער מפלה·

און איבער דיעזע זעהבארע בילדער פון דער מעלאנכאלישער וויען פון היינט, האב איך אויך געקענט פיהלען די גראהע פליעגלען פון שרעק צושפרייטענדיג זיך און ווארפענדיג זייער שאטען איבער׳ן שטאדט — דאס זיינען שרעקליכע אבשטויסענדע פליגלען פון דער כאלעריע·

און צוזאמען מיט אלעמען האב איך אויך געקענט פיהלען ווי ביים זייט פון דיעזען מורא׳דיגען שונא, די פלאג — קומט אויך אן איהר שוועסטער — הונגער· 70,000 פערוואונדעטע געפינען זיך איצט אין וויען, און זיי פיהלען אן די האספיטעלער, די שוהלען, די אוניוערזיטעטען, די האטעלען און קירכען· די פערוואלטער פון׳ם רויטען קרייץ גיבען אפען צו, אז זיי קענען ניט ארומזעהען אזוי פיעל פערוואונדעטע· און זיי ערווארטען צו זעהען אונגליקליכע מענער, ליידענדיג פאר אומזיסט און האפנונגסלאז זיך וואלגערענדיג אהן הילפע·

אין גאנץ איראפא געפינט זיך ניט א צווייטע שטאדט אין וועלכער דאס פובליקום זאל געהאלטען ווערען אזוי אין דער פינסטער אין בעצוג צו די קריעגס־נייעס, ווי די איינוואהנער פון וויען· די צייטונגען דרוקען קיין זאך ניט אויסער ווי די אפיציעלע בעריכטען· אלע ווייל ווערען געמאכט ארעסטען אויף אזוינע וועלכע דערצעהלען אין דער שטיל אז די עסטרייכער ליידען נידערלאגעס· שפיאנען זיינען פול איבעראל· איך בין געזעסען אין א קאפע אויף דער פראטער שטראסע צווישען א נערוועזען און אונרוהיגען עולם· איך האב געזעהען ווי ענטרונענע פון גאליציען האבען שטילערהייט דערצעהלט זיך איינער דעם צווייטען זייערע געשיכטעס· דערשראקענע און צוטומעלטע זיינען זיי געווען· פלוצלונג האב איך דערזעהען ווי א יונגערמאן, מיט א בלייכען געזיכט וואס איז געזעסען מיט א צווייטען, האט זיך אויפגעהויבען און איז צוגעגאנגען צום טהיר און האט איין פאליציאנט עפעס אריינגערוימט אין אויער· אין א ווייל ארום איז דער מאן וואס האט צו איהם גערעדט, ארעסטירט געווארען· ער האט גערעדט פאר א שפיאן, און דערפאר וואס ער האט דערצעהלט וועגען זיינע ערפאהרונגען אין גאליציען, איז ער ארעסטירט געווארען·

ד· וו·

(פארטזעצונג קומט)·

א קאנפערענץ וועגען דער יודען־פראגע·

אן אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ צו לעזען די יודען־פראגע, וועט אין גיכען פארקומען· הענרי גריען, גענעראל דירעקטאר פון דער אימיגריישאן און דיסטריביושאן ליעג, וועט די קאנפערענץ צונויפרופען·

מר· גרין דענקט אז איצט, ווען די איראפעאישע מלחמה האט מעהר און שלאגענדער ווי ווען ניט איז פריהער אויפגעדעקט פאר דער וועלט די געפאהר פון אונזער באדענלאזיגקייט און הפקר־לאגע, איז די צייט צו קריעגען פאר די יודען פון דער גאנצער וועלט פולע גלייכבערעכטיגונג אין דעם טריבונאל פון די נאציאנען·

אין דער קאנפערענץ, דענקט ער, זאלען זיך בעטייליגען די בעסטע עלעמענטען, די טיעפסטע דענקער פון אלע פעלקער· „די יודען פראגע" — זאגט ער — „איז ניט מעהר א פראגע בלויז פאר יודען· די קריסטליכע וועלט, הויפטזעכליך די קריסטען פון אמעריקא, זיינען אין איהר ניט ווענינער ווי די יודען אליין פעראינטערעסירט"·

מר· גרין דענקט אז די ערשטע אויפגאבע פון דער קאנפערענץ וועט זיין צו זיכערען די פולע גלייכבערעכטיגונג פון די יודען אין רוסלאנד·

פאר וואס טהוט מען גאר נישט?

(פעליעטאן)·

א קרוב האב איך· זעהר א היציגער יוד· ער האלט כסדר אין איין נוקען דעם צווייטען, און אליין ריהרט זיך דאס ניט פון ארט·

ויהי היום קומט ער צו מיר צולויפען א פערשוויצטער, א פערסאפעטער, און שפארט מיר עפעס א בלאט אין פנים אריין מיט די ווערטער:

„נא, לייען, און ווער בעגראבען פאר חרפה"... אלע, אלע טהוען עפעס, די גאנצע וועלט, נאר מיר זיצען און שווייגען"...

«ווער זיינען דאס די טהוער, אדרבא?» פרעג איך אביסעל תמ׳עוואטע·

„נא, זעה אליין", און שפארט מיר ווידער דאס בלאט אין פנים אריין·

איך גיב אקוק: „פרייע פוילען." א האלבמאנאטליכע שריפט צו דערצעהלען «דעם אמת וועגען פוילען און איהר פאלק.» ארויסגעגעבען פון דעם פוילישען נאציאנאלען פערבאנד·

איך האב גענומען בלעטערען: פאליאקען דעקען אויף די בלאפס וועגען ניקאלאי׳ס ישועות פאר פוילען; דערצעהלען, וואס פאר א פריינד ווילהעלם איז זיי און אפילו ווי ליעב פראנץ־יאזעף האט זיי; מאנען ביי דער וועלט אלטע עולות, פאדערן א פרייע פוילען און טאקע מיר זאלען זיי דעריין עפעס העלפען·

דאס איז אלץ ערנסט גערעדט·

מיין קרוב ווארט מיט אונגעדולד אויף מיין מיינונג, קוקט מיר אין מויל אריין, וועלענדיג פון מיין צונג אראבשלעפען די זעלבע ווערטער, וועלכע פיקען איהם אליין אין מוח· ער קען זיך אבער ניט דערווארטען און ער שיסט ארויס ירמיהו׳דיג:

«לייט טהוען, נוצען אויס דעם היסטארישען מאמענט; פארוואס זשע טהוען מיר גארנישט?»

„ווער איז דאס דער מיר?" גיב איך איהם אפרעג·

«וואס הייסט?» ווערט ער אין כעס, „ווייסטו גאר ניט ווער דער מיר זיינען? מיר, יודען! לאמיר זאגען, צום ביישפיעל, דו! פארוואס טוסטו טאקע גאר נישט?»

„און פאר וואס ניט דו?" פרעג איך איהם צוריק·

„טענה איך דאך טאקע, אז מען דארף עפעס טהון!" שרייט ער אויף מיר·

„טענה איך דאך אויך, אז מען דארף עפעס טאן!" שריי איך אויף איהם צוריק·

נו, טא פארוואס זשע טוסטו ניט? שרייט ער אויף מיר·

„פארוואס זשע טוסטו ניט?" שריי איך אויף איהם·

ער האט אפנים פערשטאנען, אז אויף אזא אופ׳ן, וועט ער זיך מיט מיר קיינמאל ניט אויס טענה׳ען, האט ער זיך אפגערופען:

«איך מיין, דער כלל, דער כלל־ישראל דארף זעהן עפעס צו טאהן.»

און איך מיין אויך, אז דער כלל, דער כלל־ישראל, דארף זעהען עפעס צו טאן!» האב איך צוריק גע׳טענה׳ט·

«איך מיין דאס טאקע מיט איין אמת!» האט ער זיך געקאכט·

«דארף מען דאך זעהען עפעס טאן, ניט זיצען הינטער׳ן אויווען!» האט ער גע׳טענה׳עט·

«אודאי דארף מען זעהן עפעס טאן!» האב איך מסכים געווען·

„אזוי פיעל ארגאניזאציעס, חברות, פארשטעהער, כלל־טהוער, וואו זיינען זיי דאס איצט?" האט ער פערצווייפעלט געמאכט מיט די הענט·

«אדרבא, איך פרעג דאס אויך!» האב איך אויך אמאך געטאן מיט די הענט·

«שרייען האט מען געדארפט, ליארעמען, יושר מאנען», האט זיך מיין לאנדסמאן געקאכט· ניקאלאי׳ען, למשל, צום וואנד צושפארען און פרעגען איהם איין מאל פאר אלע מאל: הער נאר דו שעהנער מענש! מען דערצעהלט אין דיין נאמען גאר גאנצע ישועות אויף יודען, אז דו ביסט ממש ווייך ווי פוטער געווארען, און דו האסט געגעבען, און דו גיסט און דו וועסט נאך געבען... נו, זאג, איז דאס אמת, צי ניט? ארויס מיט קלארע דיבורים, אבער אזוי, אז דער סענאט דיינער זאל דערנאך ניט דארפען מאכען

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

אבאנעמענטס-פרייז:
אויף א חודש . . . 1 קר. 20 אויר.
אויף א וואך . . . . . 30 „

אנאנסען-פרייז:
פאר׳ן טעקסט 25 אוירעם א שורה פעטיט
נאכ׳ן טעקסט 15 „ „ „

יודישע פאָלקס-צייטונג

נומער 1. | קאפענהאגען, פרייטאג ד׳ 27-טען נאוועמבער 1914. | 1 יאהרגאנג

דער נייער באלקאן־בונד געגען עסטרייך.

ארעסטירט פינף רוסישע ס׳־ד׳ דעפוטאטען — יודישער דעפוטאט ניסעלאוויטש גע־שטארבען. — מבטל געמאכט שולגין׳ס פרצעס.

דער נייער באלקאן-בונד.

רוים, 26 נאוועמבער. די קלאנגען, אז די דיפלאמאטען פונ׳ם דרי־פערבאנד האט זיך איינגעגעבען מאכען א שלום צווישען סערביען, בולגאריען און גריכענלאנד, בעשטעטיגט זיך. לויט די לעצטע ידיעות, וואס ס׳זענען אהערצי איינגעטראפען, שיינט עס, אז ס׳איז בעשלאסען געוואר׳ען א נייער בונד פון די באלקאן־מלוכות, בדי צו פיהרען א געמיינזאמע פאליטיק אין דער איצטיגער מלחמה. דער נייער באלקאן־בונד איז א גרויסע געפאהר פאר עסטרייך, ווייל ווי רומעניען אזוי אויך בולגאריען וועלען אצינד ארויסטרעטען מיט זייערע בעקאנטע פאדערונ־גען. דעם שלום צווישען בולגאריען און סער־ביען האט זיך איינגעגעבען צו מאכען נאר א דאנק דער גאראנטיע, אז בולגאריען וועט צוריק בעקומען מאקעדאניען.

ארעסטירט פינף ס.-ד. דעפוטאטען.

פעטראגראד, 26. נאוועמבער. די טעג האט די פאליציי אויפגעדעקט א בעראטונג פון סאציאל־דעמאקראטישע טהוער. צווישען וועלכע עס האבען זיך געפונען אויך די פינף דומע־דעפוטאטען פון דער ס.־ד. פראקציע, פעטראוו־סקי, באדאיעוו, מוראנאוו, סאמאילאוו און שא־גאוו. די פאליציי האט געמאכט א שטרענגע אונטערזוכונג און האט אלעמען ארעסטירט, א חוץ די דעפוטאטען. אצינד זענען לויט דער פעראדנונג פונ׳ם יוסטיץ־מיניסטער שטשעגלא־וויטאוו ארעסטירט געווארען אויך די פינף דע־פוטאטען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין אנ׳־ארגאניזירונג פון אנ׳אויפשטאנד אין רוסלאנד. אלע אנטיילנעהמער פון דער בעראטונג ווערען אנגעקלאגט לויט דעם ארטיקעל 102.

גראף באברינסקי געשטארבען.

וויען, 26 נאוועמבער. אהער טעלעגראפירט מען פון קראקוי, אז דער רוסישער קאמענדאנט פון לעמבערג גראף באברינסקי איז פלוצלינג געשטארבען פון א הערצענשלאג.

א נייע בעלגישע ארמעע.

אמסטערדאם, 26 נאוועמבער. נאך די גרויסע פערלוסטען, וואס די בעלגישע ארמעע האט געליטען האט זי זיך איצט וויעדער ניי־גרופירט און אריינגענומען נייע סאלדאטען. אצינד איז וויעדער צונויפגעשטעלט אנ׳ארמעע פון 250,000 מאן, וועלכע ווערט געהאלטען אין צפון־פראנקרייך אלס רעזערווע.

די שולען פון אליאנס.

קאנסטאנטינאפאל, 26 נאוועמבער. די רעגיערונג האט בעשלאסען די שולען פון דער חברה „כל ישראל חברים" אין טערקיי ניט צו שליעסען, נאר רעכענענדיג זיך מיט זי ווי מיט שולען. זאלען זיי פון יעצט אן שטיין אונטער דער טערקישער רעגיערונגס השגחה.

מבטל געמאכט שולגינס פראצעס.

פעטראגראד, 26 נאוועמבער (ספעציעל) דער קיסר האט פעראדענט מבטל צו מאכען דעם פראצעס געגען דעם רעדאקטאר פון «קיעוולאנין» וו. שולגין, וועלכער איז בשעת׳ן ביילים־פראצעס מוטיג און אפען ארויסגעטרא־טען געגען דעם מאוסען עלילת־דם בלבול. ווי בעקאנט געפינט זיך אצינד שולגין אין דער ארמעע.

געפאנגען 2 דייטשע ארמיי-קארפוסען?

לאנדאן, 26- נאוועמבער.

צו „מארנינג פאסט" טעלעגראפירט מען פון פעטראגראד, אז דא גלויבט מען, דאס די רוסען האבען גענומען 2 דייטשע ארמעע־קאר־פוסען צווישען ווארטע און ווייכסעל געפאנגען.

ביי די קאווקאזישע גרענעצען.

פעטראגראד, 26 נאוועמבער.

דער גענעראלשטאב טיילט מיט: אויפ׳ן וועג ביי ערצערום געהט אונזער ארמעע פאר־ווערטס און פארפאלגט די הויפטמאסע פון די טערקישע קרעפטען. מיר האבען גענומען פיעל געפאנגען אין אטייל אמוניציאנס־וועגען. די וועגען, דורך וועלכע די טערקישע ארמעע געהט צוריק, זענען פערזייהט מיט דערפרארענע טער־קישע סאלדאטען. נאך די בעריכטען פון די גע־פאנגענע, זעהען די טערקען ווי ווייט מעגליך גיך צו אנטלויפען הינטער די פארטען פון ער־צערום און דעוועבאינו.

א פראנצויזישער בעריכט וועגען דעם קאמפף אין פוילען.

פאריז, 24 נאוועמבער: די גרויסע שלאכט אויפ׳ן וועג צווישען ווייכסעל און ווארטהע האט זיך געענדיגט מיט אפאלשטענדיגע נידערלאגע פאר די דייטשען. 48 אייזענבאהנען זענען א וועקגעשיקט געווארען קיין לאדז אויפצונעהמען די דייטשע געפאנגענע און טראנספארטירען זיי אויף די בעשטימטע פלעצער.

ארום לאוויטש האבען די רוסען פער־ניכטעט א דייטשען רעגימענט, וואס האט גע־טראגען קאזאק אניפארמען.

ביי טשענסטאחאוו דויערט נאך דער קאמפף. דא האבען די רוסען עראבערט דעם קראנפרינ׳ס אויטאמביל און זיין בלאהען מאנטעל.

ענגלאנד׳ס רעזערווען.

לאנדאן, 26 נאוועמבער. דער מאהאראיאה פון אידאר, וועלכער איז אנגעקומען קיין קאירא אויפ׳ן וועג צום פראנט אין פראנקרייך, האט האט אין א אינטערוויו זיך ארויסגעזאגט, אז די אינדישע סאלדאטען זענען טריי אין ערפילען זייער פליכט און שלאגען זיך פאר דער ענגלי־שער מלוכה, מיט וועלכער זיי שטאלצירען.

דערווייל זענען שוין אבגעשיקט געווארען 200,000 מאן איינגעבארענע אינדיער, און 3 מיליאן קען זיין גרייט, אויב עס וועט זיך נויטיגען.

די רוסען אין אונגארן.

בודאפעסט, 26 גאוועמבער.

אין אייניגע שטעלען אין אונגארן, וואוהין דער פיינד האט זיך ארייגגעריסען, ווי אין אונג און זעמפלין, ווערט ער איצט צוריקגעטריבען. די איינצעלהייטען אין דיזען קאמפף קען פאר־לויפיג ניט געמעלדעט ווערען צוליעב מיליטע־רישע אורזאכען. יעדענפאלס קען געזאגט ווע־רען אז אונגארן איז גערייניגט פון פיינד.

די שלאכט אין פוילען.

פעטראגראד 26 נאוועמבער.

די געשלעגען אין פוילען זענען אין פולען גאנג און זענען זעהר פערביטערטע. אין דעם געגענד ביי לאדז זעגען די רוסען פיעל שטאר־קער פון זייערע פיינד און זענען אויך די זיע־גער. אויך אויף דער ליניע טשענסטאכאוו—קרא־קאוו איז דער קאמפף א הארטנעקיגער. די דיי־טשען ווערען לאנגזאם ארויסגעשטויסען פון זיי־ערע פאזיציעס.

דער קאמפף אין בעלגיען.

קעלן, 26 נאוועמבער.

די «קעלנישע צייטונג» פערעפענטליכט א טעלעגראם פון האלאנד, אין וועלכער עס ווערט אנגעדייטעט, אז די ענגלענדער האבען באמבאר־דירט זעעבריגגע (אין בעלגיען) ניט אזוי צוליעב די דייטשע אונטערוואסער־שיפען ווי צוליעב די ענגלישע פארברייטונגען אריינצוברענגען לאנד־מיליטער אין זעעבריגע. האלענדישע האנדעלס־לייט מיינען, אז די ענגלענדער האבען שוין פון לאנג בעזארגט די נויטיגע האנדעלסשיפען אויף צו טראנספארטירען די פארברייטע ארמעע.